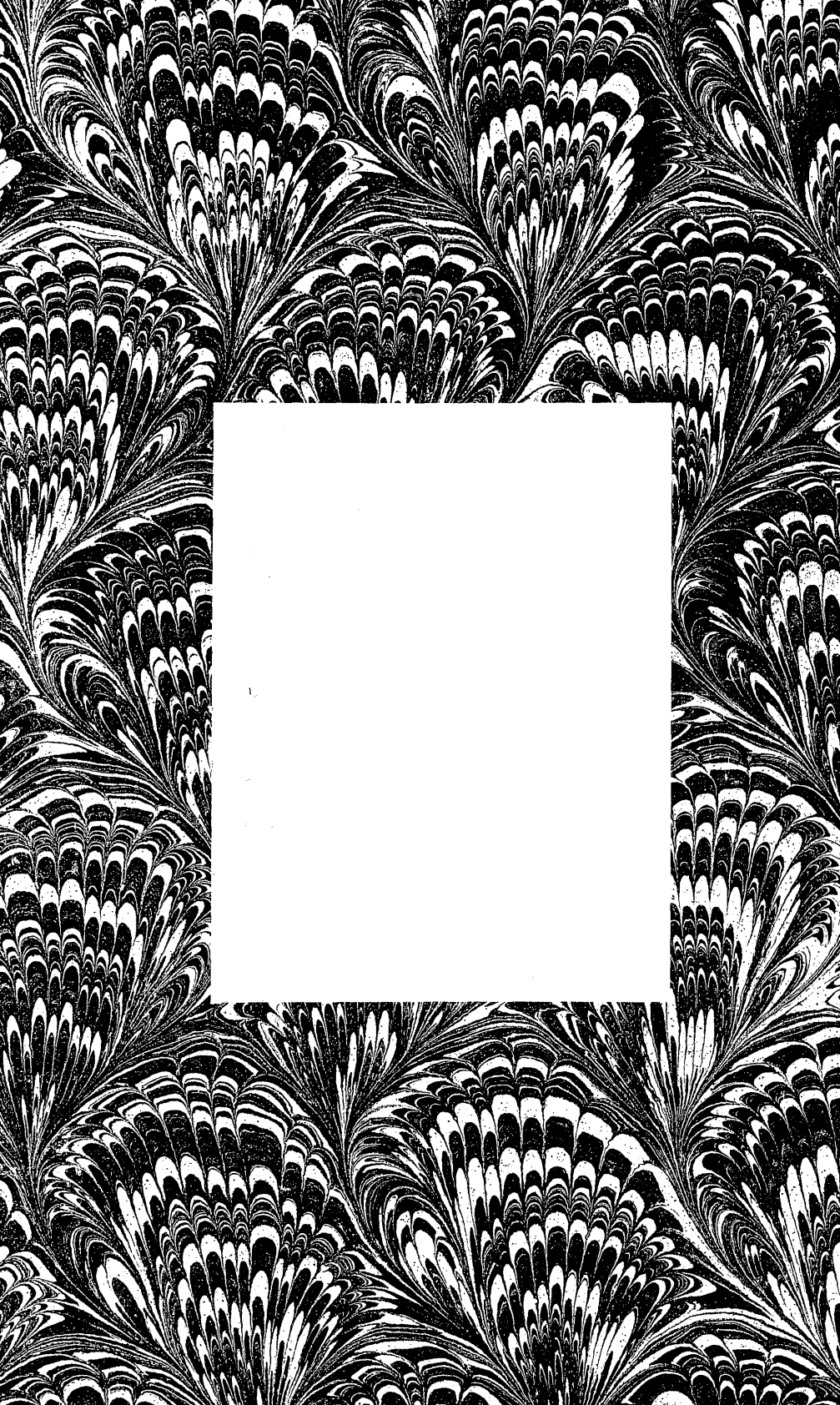

0. one. woch. 1829, 4 H.

BIBLIOTHÈQUE

DE LA

FACULTÉ

DÉ

PHILOSOPHIE ET LETTRES

DE

l'Université de Liège

FASCICULE XXXVI

ANECDOTA ATHENIENSI

TOME I

TEXTES GRECS INÉDITS RELATIFS
À L'HISTOIRE DES RELIGIONS

PAR

ARMAND DELATTE

DOCTEUR SPÉCIAL EN PHILOGIE CLASSIQUE
ANCIEN MEMBRE DE L'ÉCOLE FRANÇAISE D'ATHÈNES
PROFESSEUR A L'UNIVERSITÉ DE LIÈGE

1927

Imp. H. VAILLANT-CARMANNE

Société Anonyme

4, PLACE ST-MICHEL, 4

LIÈGE

ÉDOUARD CHAMPION

Libraire-Éditeur

5, QUAI MALAQUAIS, 5

PARIS

BIBLIOTHÈQUE
DE LA FACULTÉ DE PHILOSOPHIE ET LETTRES
DE L'UNIVERSITÉ DE LIÈGE

SÉRIE in-8° (23 × 15),

Fasc. I. — LÉON HALKIN. <i>Les esclaves publics chez les Romains</i> . 1897, 255 pp.	25 fr. 00
Fasc. II. — HEINRICH BISCHOFF. <i>Ludwig Tieck als Dramaturg</i> . 1897. 128 pp.	12 fr. 00
Fasc. III. — PAUL HAMELIUS, <i>Die Kritik in der englischen Literatur des 17. und 18. Jahrhunderts</i> . 1897. 214 pp.	20 fr. 00
Fasc. IV. — FÉLIX WAGNER. <i>Le livre des Islandais du prêtre Ari le Savant</i> . 1898. 107 pp.	12 fr. 00
Fasc. V. — ALPHONSE DELESCLUSE et DIEUDONNÉ BROUWERS. <i>Catalogue des actes de Henri de Gueldre, prince-évêque de Liège</i> . 1900. 467 pp.	30 fr. 00
Fasc. VI. — VICTOR CHAUVIN. <i>La récitation égyptienne des Mille et une Nuits</i> . 1899. 123 pp.	12 fr. 00
Fasc. VII. — HENRI FRANCOTTE. <i>L'industrie dans la Grèce ancienne</i> (tome I). 1900. 343 pp. (Prix Gautrelle)	35 fr. 00
Fasc. VIII. — LE MÊME. <i>Même ouvrage</i> (tome II). 1901. 376 pp. .	35 fr. 00
Fasc. IX. — JOSEPH HALKIN. <i>L'enseignement de la géographie en Allemagne et la réforme de l'enseignement géographique dans les universités belges</i> . 1900. 171 pp.	16 fr. 50
Fasc. X. — KARL HANQUET. <i>Etude critique sur la Chronique de Saint-Hubert</i> . 1900. 155 pp.	15 fr. 00
Fasc. XI. — JULES PIRSON. <i>La langue des inscriptions latines de la Gaule</i> . 1901. 328 pp.	30 fr. 00
Fasc. XII. — HUBERT DEMOULIN. <i>Epiménide de Crète</i> . 1901. 139 pp. .	15 fr. 00
Fasc. XIII. — ARMAND CARLOT. <i>Etude sur le Domesticus franc.</i> 1903. 115 pp.	12 fr. 00
Fasc. XIV. — ALBERT COUNSON. <i>Malherbe et ses sources</i> . 1904. 239 pp.	22 fr. 50
Fasc. XV. — VICTOR TOURNEUR. <i>Esquisse d'une histoire des études celtiques</i> . 1905. 246 pp.	25 fr. 00
Fasc. XVI. — HENRI MAILLET. <i>L'Eglise et la répression sanglante de P hérésie</i> . 1907. 109. pp.	12 fr. 00
Fasc. XVII. — PAUL GRAINDOR. <i>Histoire de l'île de Skyros jusqu'en 1538</i> . 1906. 91 pp.	12 fr. 00
Fasc. XVIII. — J. BOYENS. <i>Grammatica linguae graecae vulgaris per Patrem Romanum Nicephori Thessalonicensem</i> . 1908. 175 pp.	25 fr. 00
Fasc. XIX. — AUG. BRICTEUX. <i>Contes persans</i> . 1910. 528 pp.	50 fr. 00
Fasc. XX. — T. Southern. <i>The Loyal Brother</i> , edited by P. HAMELIUS. 1911. 131 pp.	20 fr. 00

BIBLIOTHÈQUE

DE LA

FACULTÉ DE PHILOSOPHIE ET LETTRES
DE L'UNIVERSITÉ DE LIÈGE

BIBLIOTHEQUE
DE LA FACULTE DE PHILOSOPHIE ET LETTRES
DE L'UNIVERSITE DE LIEGE

SÉRIE in-8° (23, x 15).

Fasc. I. — LÉON HALKIN. <i>Les esclaves publics chez les Romains</i> . 1897. 255 pp.	25 fr. 00
Fasc. II. — HEINRICH BISCHOFF. <i>Ludwig Tieck als Dramaturg</i> . 1897. 128 pp.	12 fr. 00
Fasc. III. — PAUL HAMELIUS. <i>Die Kritik in der englischen Literatur des 17. und 18. Jahrhunderts</i> . 1897. 214 pp.	20 fr. 00
Fasc. IV. — FÉLIX WAGNER. <i>Le livre des Islandais du prêtre Ari la Savani</i> . 1898. 107 pp.	12 fr. 00
Fasc. V. — ALPHONSE DELESCLUSE et DIEUDONNÉ BROUWERS. <i>Cata- logue des actes de Henri de Gueldre, prince-évêque de Liège</i> . 1900. 467 pp.	30 fr. 00
Fasc. VI. — VICTOR CHAUVIN. <i>La récession égyptienne des Mille et une Nuits</i> . 1899. 123 pp.	12 fr. 00
Fasc. VII. — HENRI FRANCOIS. <i>L'industrie dans la Grèce ancienne (tome I)</i> . 1900. 343 pp. (Prix Gautrelle)	35 fr. 00
Fasc. VIII. — LE MÊME. <i>Même ouvrage (tome II)</i> . 1901. 376 pp.	35 fr. 00
Fasc. IX. — JOSEPH HALKIN. <i>L'enseignement de la géographie en Alle- magne et la réforme de l'enseignement géographique dans les univer- sités belges</i> . 1900. 171 pp.	16 fr. 50
Fasc. X. — KARL HANQUET. <i>Etude critique sur la Chronique de Saint Hubert</i> . 1900. 155 pp.	15 fr. 00
Fasc. XI. — JULES PIRSON. <i>La langue des inscriptions latines de la Gaule</i> . 1901. 328 pp.	30 fr. 00
Fasc. XII. — HUBERT DEMOULIN. <i>Epiménide de Crète</i> . 1901. 139 pp.	15 fr. 00
Fasc. XIII. — ARMAND CARLOT. <i>Etude sur la Domesticus franc.</i> 1903. 115 pp.	12 fr. 00
Fasc. XIV. — ALBERT COUNSON. <i>Malthérbe et ses sources</i> . 1904. 239 pp.	22 fr. 50
Fasc. XV. — VICTOR TOURNEUR. <i>Esquisse d'une histoire des études celtiques</i> . 1905. 246 pp.	25 fr. 00
Fasc. XVI. — HENRI MAILLET. <i>L'Eglise et la répression sanglante de l'hérésie</i> . 1907. 109 pp.	12 fr. 00
Fasc. XVII. — PAUL GRAINDOR. <i>Histoire de l'île de Skyros jusqu'en 1538</i> . 1906. 91 pp.	12 fr. 00
Fasc. XVIII. — J. BOYENS. <i>Grammatica linguae graecae vulgaris per Patrem Romanum Nicephori Thessalonicensem</i> . 1908. 175 pp.	25 fr. 00
Fasc. XIX. — AUG. BRICTEUX. <i>Contes persans</i> . 1910. 528 pp.	50 fr. 00
Fasc. XX. — T. SOUTHERN. <i>The Loyal Brother</i> , edited by P. HAMELIUS. 1911. 131 pp.	20 fr. 00

BIBLIOTHÈQUE

DE LA

**FACULTÉ DE PHILOSOPHIE ET LETTRES
DE L'UNIVERSITÉ DE LIÈGE**

BIBLIOTHÈQUE

DE LA

FACULTÉ

DE

PHILOSOPHIE ET LETTRES

DE

l'Université de Liège

FASCICULE XXXVI

ANECDOTA ATHENIENSIA

TOME I

TEXTES GRECS INÉDITS RELATIFS
À L'HISTOIRE DES RELIGIONS

PAR

ARMAND DELATTE

DOCTEUR SPÉCIAL EN PHILOGIE CLASSIQUE
ANCIEN MEMBRE DE L'ÉCOLE FRANÇAISE D'ATHÈNES
PROFESSEUR A L'UNIVERSITÉ DE LIÈGE

1927

Imp. H. VAILLANT-CARMANNE

Société Anonyme

4, PLACE ST-MICHEL, 4

LIÈGE

ÉDOUARD CHAMPION

Libraire-Éditeur

5, QUAI MALAQUAIS, 5

PARIS

PA3416
I34

Grubb

845500

A

CHARLES MICHEL

CORRESPONDANT DE L'INSTITUT

PROFESSEUR ÉMÉRITE DE L'UNIVERSITÉ DE LIÈGE

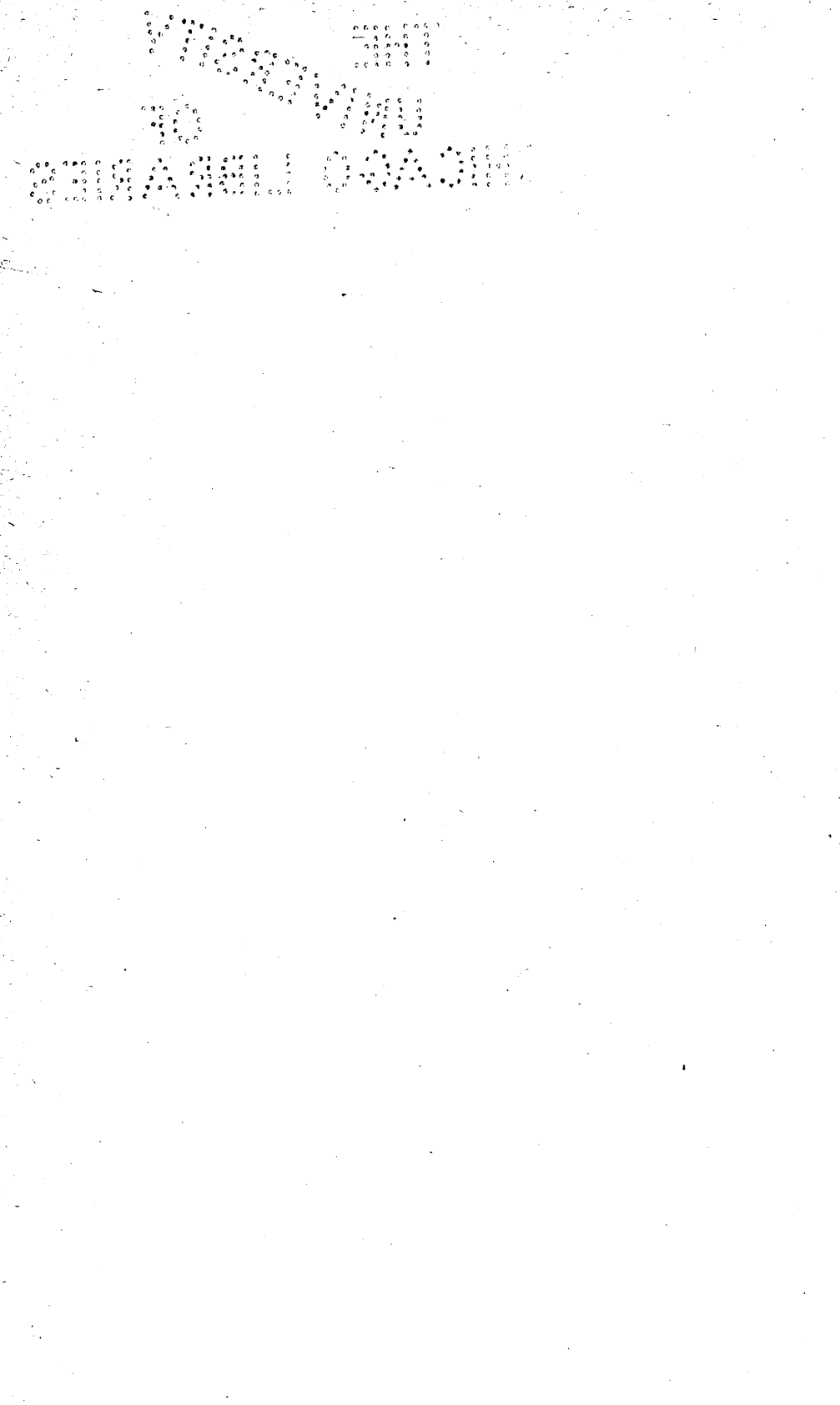
ET

GUSTAVE FOUGÈRES

MEMBRE DE L'INSTITUT

ANCIEN DIRECTEUR DE L'ÉCOLE FRANÇAISE D'ATHÈNES

HOMMAGE RECONNAISSANT

PRÉFACE

En 1912 et en 1913, en faisant des recherches dans les manuscrits grecs des Bibliothèques publiques d'Athènes, j'ai découvert et recueilli un certain nombre de textes inédits qui m'ont paru, malgré leur époque parfois assez récente, présenter quelque intérêt, soit pour l'histoire des conceptions religieuses, soit au point de vue de l'histoire des sciences.

J'ai publié récemment, dans la collection du Catalogus Codicum Astrologorum graecorum (t. X), dirigée par M. F. Cumont, une description et des extraits des manuscrits astrologiques. Aujourd'hui, dans ce premier volume d'Anecdota, j'ai réuni des textes qui attestent la survivance, jusque dans les temps modernes, des pratiques magiques et divinatoires de l'antiquité, ainsi que des opuscules qui représentent certaines tendances un peu aberrantes de la mystique chrétienne. Les textes que m'ont fournis les manuscrits d'Athènes ont pu être, à temps encore heureusement, complétés par des extraits de manuscrits d'autres bibliothèques, que j'ai recueillis dans un supplément.

L'intérêt que l'on témoigne de plus en plus de notre temps à l'étude des superstitions anciennes, — l'astrologie, l'alchimie, la divination, la magie, etc., — soit pour satisfaire le goût du folklore, soit en vue de poursuivre l'histoire des conceptions religieuses et philosophiques jusque dans leurs manifestations les moins élevées, me fait espérer que la publication de ces documents sera bien accueillie des érudits. Legrand, dans sa Bibliothèque grecque vulgaire, Vassiliev, dans ses Anecdota graeco-byzantina, Almazov, dans les Lietopis istoriko-philol. obchestva pri... novorossiiskom Universitetie, viz. otd., V, 1900, et VI, 1901, ont déjà publié un certain nombre de recettes magiques, d'incantations et de prières chrétiennes qui présentent les mêmes caractéristiques que nos textes. Reitzenstein, dans Poimandres, Pradel, dans les Griechische und

Süditalienische Gebete (RGV, III, 3), ont montré tout le profit que l'on peut tirer de documents de ce genre, qui n'ont rien de fictif ni de littéraire, mais qui suent la vie du petit peuple, pour compléter notre connaissance de l'histoire religieuse des premiers siècles de notre ère. Il est saisissant d'observer comme les principaux éléments des pratiques qui sont décrites et des croyances dont elles sont l'expression remontent, par une tradition ininterrompue, tout comme les livres des Cyranides publiés par Ruelle, jusqu'à l'époque de la floraison de la magie et du syncrétisme religieux, dont les papyrus magiques et les tablettes d'imprécations nous présentent des aspects si curieux. « Celui, dit Reitzenstein (p. 303), qui entreprendrait de rassembler une grande quantité de textes de ce genre pourrait suivre les influences sur l'Orient et sur l'Occident, des formules magiques rapportées dans les papyrus, non seulement à travers un millénaire et demi, mais, avant tout, bien au delà du domaine de la magie proprement dite. »

Ce m'est un agréable devoir de remercier ici tous ceux qui se sont intéressés à mon travail et l'ont facilité, en particulier les deux maîtres dont les noms figurent au frontispice de cet ouvrage : à l'un, qui jouit maintenant d'une heureuse retraite après une laborieuse et féconde carrière, je dois le goût de l'histoire religieuse et l'initiation aux méthodes qui permettent d'en faire une recherche scientifique ; à l'autre, dont les conseils aussi m'ont toujours été précieux, quand je travaillais sous sa direction à l'Ecole française d'Athènes, j'ai dû, en outre, des loisirs grâce auxquels j'ai pu achever mon dessein.

D'autres, dont je ne saurais assez louer l'obligeante courtoisie et le désintéressement, Sir Fr. Kenyon, Mgr Gramatica, MM. D. Bassi, R. Casey, C. Frati, J. Gilson, Kugéas, Lake, Pinard, E. Rostagno, O. Smital, m'ont fourni des photographies de manuscrits ou, tels M. A. Severijns et M. Kugéas encore, d'excellentes collations ou des observations qui m'ont été d'un grand secours pour l'établissement des textes. Enfin, on trouvera dans les Addenda les conjectures et les remarques intéressantes que la lecture de la première partie du livre a suggérées à l'un des savants les plus compétents en la matière, M. Eitrem.

Traité de Magie.

Le codex 1265 de la Bibliothèque Nationale d'Athènes et le manuscrit n° 115 de la Société Historique et Ethnographique d'Athènes contiennent des rédactions différentes et toutes deux incomplètes d'un ancien traité de magie en deux livres dont les recettes, rappellent singulièrement, par les doctrines et par la forme, celles des papyrus magiques.

.

A. Le manuscrit n° 1265 de la Bibl. Nat. est un chartaceus mesurant 0.206 × 0.150, dont la plus grande partie a été écrite à la fin du XVIe ou au début du XVIIe siècle. Il compte 61 folios, écrits par plusieurs mains et portant trois paginations d'époques différentes. La plus ancienne, qui est à moitié effacée, s'arrête au f. 39^v, lequel porte le chiffre 118 : c'est précisément à cet endroit que s'arrêtent aussi les textes écrits par la première main ; une seconde pagination s'étend jusqu'au f. 55^v, qui porte le n° 178. Comme le f. 2^r porte le chiffre 13, on peut en conclure que les cinq premiers folios ont disparu. Du 6e, du 7e et du 8e, il ne reste que des fragments ; en outre, les lacunes de cette pagination montrent qu'un grand nombre de pages ont été arrachées. A partir du f. 56^r (= p. 180), la pagination se trouve indiquée à l'envers, au bas des pages, et l'ordre des feuillets a été dérangé par le relieur.

La première écriture est fine et régulière ; l'accentuation et la ponctuation sont généralement indiquées avec soin et exactitude. Les titres des chapitres et des paragraphes sont, la plupart du temps, écrits à l'encre rouge. Les mots magiques sont surmontés d'un trait horizontal comme dans les papyrus magiques. Les ff. 34, 35, 40 à 60 contiennent des notes magiques, astrologiques et médicales, écrites par des mains plus récentes.

B. Le Codex 115 de la Société Historique est un manuscrit de papier de 42 folios, mesurant 0.320×0.160 , écrit tout entier de la même main, au début du XVIIIe siècle, à ce qu'il me semble. Quelques formes d'abréviations subsistent, pour *καί, κε, ας, αν, ην, ης*. Le texte fourmille de fautes d'orthographe. L'accentuation manque dans la première partie ; dans la seconde, elle est très grossière et le plus souvent inexacte. La ponctuation qui n'existe pas, pour ainsi dire, dans la première partie, est très irrégulière dans la seconde. La fin d'un chapitre ou d'un paragraphe est indiquée par une ligne de points terminée par un triangle ou un carré de points. Les titres des chapitres, certaines invocations, les mots, les dessins et les signes magiques sont écrits à l'encre rouge. Les mots magiques sont quelquefois surmontés d'un trait horizontal, comme dans le manuscrit précédent.

Il y a deux paginations, toutes deux modernes et indiquées au crayon au-dessus des pages. Mais, au bas de certains folios (1 et 2, 9, 25 et 26, 33, 41), le copiste a indiqué les numéros des cahiers. Les ff. 1 et 2 portent le chiffre 3, ce qui indique que les deux premiers cahiers, soit 16 ff., sont perdus ; il subsiste, d'ailleurs, des vestiges de cinq feuilles. L'indication du 5e cahier a été omise. Du huitième et dernier, il ne reste que deux folios ; le texte est d'ailleurs incomplet. Entre les ff. 21 et 22, on aperçoit des vestiges d'une page arrachée : elle a été enlevée par le copiste lui-même, comme en témoignent les chiffres des cahiers.

Le manuscrit est en mauvais état : les feuillets sont salis et coupés, dans le sens de la largeur, par une profonde déchirure. On trouve çà et là des taches de cire : elles proviennent sans doute des cierges à la lumière desquels le sorcier accomplissait les cérémonies magiques en lisant le livre qui lui servait de guide.

* * *

Le traité de magie dont nos manuscrits nous offrent des rédactions assez différentes était divisé en deux livres au moins. A, f. 16 : *τέλος τοῦ πρώτου βιβλίου*. F. 16^v : bandeau de rinceaux ; *βιβλίον Β' · περὶ τῆς τέχνης τοῦ τζερακούλου ἡγουν κύκλου καὶ ἐρωτίσης πνεύματα*. — B, f. 16^v : *βιβλίων δευτέρου*

β' περι της τεχνης του τζερκουλου ηγουν κηκλου να ιδης να εροταισ πνευματα. — Le titre du premier livre manque, car les premiers folios sont perdus ; mais on peut conjecturer, d'après la nature des chapitres que nous avons conservés, que la plus grande partie de ce livre était consacrée à la magie astrologique.

Voici un bref relevé des notices et des recettes de cette nature qui se trouvent dans les deux manuscrits ; je prends pour base le texte de A, qui est le plus complet.

1. (f. 1^r). Jours fastes et néfastes de l'année : texte lacuneux et incomplet. Manque dans B.

2. (Ibid.). Domiciles des Planètes : texte incomplet. Manque dans B.

3. (f. 1^v). Méthode pour trouver dans quel signe du Zodiaque le Soleil se trouve en n'importe quel jour de l'année. Manque dans B.

4. Tableau (fragmentaire) indiquant les qualités des Signes du Zodiaque, ainsi que le rapport de chacun d'eux avec les Planètes et les éléments. Manque dans B.

5. (ff. 2^r-2^v). Vertus des Signes du Zodiaque. Tradition différente dans B (f. 2^r).

6. (ff. 3^r-3^v). Liste des heures et des jours consacrés aux Planètes avec l'indication des actions magiques et des entreprises profanes auxquelles ils sont favorables. Manque dans B.

7. (ff. 4^r-4^v). Méthode pour chercher à quelle Planète chaque jour de l'année est consacré. Manque dans B.

8. (f. 4^v). Signification des mouvements qui se produisent dans la tête et la queue du Dragon, en corrélation avec la régence de Saturne. — B, f. 3^r.

9. (ff. 4^v-5^r). Présages tirés des quatre mouvements observés dans la forme du Dragon le 13 mars. — B, f. 3^r.

10. (ff. 5^r-6^v). Sélénodromion : indication des rites magiques et des entreprises à exécuter ou à éviter en chaque jour de la Lune. — Traditions différentes dans B, ff. 1^r et 2^v.

11. (ff. 6^v-8^r). Recette pour la fabrication des statuettes des Planètes. — B, ff. 3^v-4^v.

12. (ff. 8^r-9^v). Invocations aux Planètes, à réciter lors de la fabrication des statuettes. — B (nos 1, 4, 6), ff. 6^v-8^v.

13. (f. 9^v). Conjuraton des anges planétaires. — B, ff. 5^r-6^v, qui ajoute une liste des anges et des démons de chaque jour de la semaine.

14. (ff. 9^v-10^v). Les parfums, les signes et les sceaux des Planètes. — B, ff. 9^r-10^r.

15. (ff. 10^v-11^v). Nouvelle série de quatre invocations aux Planètes, à réciter lorsqu'on brûle les parfums. — B (n°s 2, 3, 5, 7), ff. 6^v-8^v.

16. (ff. 12^r-13^r). Alphabets secrets dont on doit se servir pour écrire les requêtes adressées aux anges planétaires. — B, ff. 15^r-16^v.

17. (ff. 13^r-13^v). Instructions relatives à la nature des encres, des « caractères » magiques et des parfums propres aux Planètes. — B, ff. 10^r-12^r, qui ajoute des recettes d'encres spéciales.

18. (f. 13^v). Chapitre (fragmentaire) sur l'opportunité des voyages réglée par la position de la Lune dans les divers Signes du Zodiaque. Manque dans B.

J'ai publié les chapitres portant les n°s 6, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18 dans le *Catalogus Codicum astrologorum graecorum*, t. X (*Codices Athenienses*) (1). Les n°s 12 et 15 étaient déjà connus par des extraits de manuscrits de Munich et de Paris publiés par Heeg dans le *Catalogus*, VIII, 2, pp. 154 ss. et 172 ss. ; on y trouvera encore, p. 158, une variante du chapitre 17. Le chapitre 9 a été publié par Boudreaux dans le *Catalogus*, VIII, 3, p. 197 ss.

A la suite du chapitre sur l'opportunité des voyages, le codex A présente six recettes magiques qui n'ont rien de commun avec l'astrologie. Ces recettes devaient être primitivement bien plus nombreuses, puisque le manuscrit a perdu en cet endroit neuf folios. Le ms. B ne nous offre à la place correspondante aucun texte parallèle. Mais, dans tous les deux, le premier livre se termine par une série de recettes qui décrivent la fabrication des accessoires indispensables à l'exercice de l'art de la magie. Nous y apprenons tous les secrets de la fabrication rituelle du couteau de l'« art », de la

(1) Bruxelles, Lamertin, 1924. On y trouvera aussi, pp. 9-23 et pp. 40-45, un relevé complet des notices et des lacunes des mss.

plume de l' « art », du parchemin « qui n'est pas venu au monde », du parchemin « vierge », de l'encre sanglante de l' « art », des statuettes de cire, des statuettes d'argile et de l'anneau de l' « art ». (B ne donne cette dernière recette qu'au deuxième livre).

Pour le deuxième livre, le ms. B nous présente une tradition beaucoup plus complète que le ms. A, qui a été gravement mutilé. Ce livre est consacré presque exclusivement à décrire des recettes d'évocation des démons. On peut distinguer, parmi celles-ci, deux groupes de formules. Les premières sont destinées à faire apparaître les démons au magicien lui-même, qui les conjure de lui accorder telle ou telle grâce. La première recette, qui est la plus longue, est appelée « l'art du cercle ». L'auteur commence par décrire avec une grande précision tous les préparatifs qui précèdent l'action : le choix du moment et du lieu, les abstinences, l'habillement du sorcier et de l'acolyte, la composition du phylactère, le dessin du « cercle de l'art », la fabrication de la clochette, les invocations et les exorcismes. Après avoir annoncé l'arrivée des démons, il donne le texte de deux conjurations relatives à la conquête des faveurs d'un homme puissant et à la découverte d'un trésor.

La seconde recette décrit le même « art du cercle » d'après un autre auteur. Elle présente certaines concordances avec la précédente, mais elle en diffère surtout en ce qu'elles rapporte des exorcismes des quatre points cardinaux, une « grande conjuration » et une formule de congé des démons. Le codex B contient encore trois recettes du même genre, mais d'un appareil beaucoup plus simple, tandis que le ms. A n'en présente qu'une formule, d'ailleurs incomplète (f. 23v).

Le second groupe est formé de recettes de divination analogues aux rites de lécanomantie ou d'hydromantie que nous connaissons par des notices anciennes et par quelques formules des papyrus magiques. Certaines d'entre elles sont d'ailleurs intitulées : lécanomantie, pibactoromantie, gastéromantie. Un enfant, qui sert de médium, après avoir été hypnotisé par des paroles magiques et par tout l'appareil impressionnant des préparatifs, voit apparaître des démons dans un vase rempli d'eau. Le magicien les interroge ou les

fait interroger par l'enfant sur le sort d'un malade ou d'un homme qui voyage à l'étranger, la cachette d'un trésor, le nom d'un voleur, les événements de l'avenir, etc. Puis il procède à leur renvoi.

Le ms. B ne contient pas moins de dix recettes de ce genre, qui présentent de grandes divergences, soit dans les préparatifs, soit dans les rites, soit dans les formules de conjuration, mais qui ont toutes certains traits communs. Le ms. A, défiguré par des lacunes, n'en fournit que quatre de première main, et encore sont-elles fragmentaires. Le ms. B contient en outre une recette pour faire apparaître les démons sur les ongles du médium (onychomantie) et une formule de nécromancie, malheureusement incomplète.

Enfin, le ms. A nous a conservé encore, dans les deux livres, un nombre considérable de recettes magiques analogues à celles que nous ont révélées les papyrus magiques. Il est possible que toutes celles qui sont écrites de première main fassent partie du fonds originel et aient figuré dans l'archétype dont dérivent les deux manuscrits. Dans le premier livre, le ms. A en présente six, après une lacune de neuf feuillets ; le second livre en contient soixante-dix, malgré des lacunes de six feuillets. Le plus grand nombre sont relatives au succès dans les amours ou dans les affaires ; d'autres décrivent des rites d'ordalie, de divination par les songes, de *κατάδεσμος* de divers types. Enfin le même manuscrit nous présente encore une liste des démons et des anges qui gouvernent les heures des sept jours de la semaine.

Parmi les notices ajoutées au premier fonds, dans le ms. A, par un grand nombre de mains différentes, les unes sont de nature astrologique : elles ont été décrites et en partie publiées dans le *Catalogus*, tome X. Les autres sont des recettes magiques du type de celles qui ont été copiées par la première main. A côté d'une lécanomantie, on y trouve des formules se rapportant aux sujets les plus divers : l'amour, le succès dans les affaires, la découverte d'un trésor, la *defixio* de la langue médisante, l'aiguillette, les exorcismes de mauvais démons, les phylactères contre les maladies, etc. J'ai cru pouvoir distinguer, dans ces notes, huit types d'écriture ; mais, comme quelques-unes présentent des traits de

parenté, il est possible que certaines recettes que j'ai attribuées à des mains différentes, proviennent en réalité d'un même copiste qui les aurait écrites à diverses époques. m² paraît dater encore du XVIIe siècle ; les autres proviennent du XVIIIe et même, je crois, du XIXe siècle. Elles sont bourrées de fautes d'orthographe et de formes dialectales et trahissent des défauts de prononciation qui altèrent terriblement les mots et rendent la lecture des textes très difficile, quelquefois même incertaine. En outre, très souvent l'accentuation manque ou est tout à fait défectueuse.

* * *

Par le contenu du premier livre, nos manuscrits magiques sont apparentés à un codex de Munich, déjà signalé par Politis, dont le texte a été publié par Heeg dans le *Catalogus*, VIII, 2. On trouve, en effet, dans celui-ci, comme je l'ai indiqué plus haut, un certain nombre de chapitres analogues à ceux des manuscrits d'Athènes : une liste des heures consacrées aux Planètes, les invocations aux Planètes, l'invocation aux anges, les signes ou caractères des Planètes, les noms des anges et des démons des heures de chaque jour. Le manuscrit de Munich contient, en outre, deux traités relatifs aux plantes consacrées aux Signes du Zodiaque et aux plantes des sept Planètes, qui n'existent dans nos manuscrits d'Athènes, mais qui ont pu y figurer autrefois et qui trouvent d'ailleurs des équivalents dans un certain nombre de manuscrits astrologiques.

Un manuscrit de Turin, qui a péri dans un incendie (*Catalogus*, IV, p. 15, et VIII, 2, p. 139), présentait aussi des chapitres qui, à en juger par leur titre, rappelaient beaucoup la matière du premier livre des manuscrits d'Athènes et le contenu du manuscrit de Munich. On y trouvait, en effet :

- 1°) un tableau des heures consacrées aux Planètes (cf. A et B, n° 6) ;
- 2°) des invocations au Notus et aux vents du Midi ;
- 3°) un tableau des jours de la Lune (cf. A et B, n° 10).
- 4°) un chapitre sur le passage de la Lune dans les Signes du Zodiaque et sur les influences ainsi produites (cf. B, n° 5) ;
- 5°) une dodécaétéride.

Ces deux manuscrits de Munich et de Turin ont ceci de commun qu'ils rapportent ces doctrines astrologiques à un ouvrage de Salomon qui affectait la forme d'une lettre à son fils, Jéroboam ou Roboam. Ce mémoire secret était destiné à lui révéler les « principes de l'art » et le ms. de Munich précise que par cet *art*, il faut entendre celui de l'*Hygro-mantie*. Cependant, aucun de ces manuscrits ne présente une seule notice qui justifie un tel titre. Mais nos manuscrits d'Athènes, bien que, par suite de la chute des premiers feuillets, le titre du traité en deux livres ait disparu, paraissent avoir conservé une tradition différente et plus complète du même ouvrage dont les manuscrits de Munich et de Turin n'ont plus que des fragments. En effet, d'une part, l'*Hygro-mantie* annoncée par le titre et qui fait défaut dans ces derniers manuscrits, nous est conservée dans les nôtres, puisque le second livre lui est, pour une bonne part, consacré. D'autre part, quoique le nom de Salomon ne figure pas dans le titre de ce livre, il se trouve souvent cité dans le texte : le phylactère décrit dans la principale recette d'évocation de démons, l'« art du cercle », est appelé *Ὀρθανία τοῦ Σολομῶντος* ; la troisième et la quatrième recettes de lécanomantie sont attribuées à Salomon et la septième contient une prière magique appelée « Clef de Salomon ». Il faut noter aussi que l'auteur s'adresse constamment à un novice qui désire être initié, tout comme Salomon le fait dans sa lettre à son fils.

Les manuscrits d'Athènes nous présentent donc une tradition remaniée, mais beaucoup plus complète, du traité de magie qui n'était connu jusqu'ici que par quelques extraits, d'ailleurs purement astrologiques, du codex de Munich.

* * *

C'est à Politis (1) que revient le mérite d'avoir le premier attiré l'attention sur ces manuscrits magiques et d'avoir montré qu'ils se rattachent par un grand nombre de traits à la tradition des traités de magie de l'Antiquité, dont les papyrus nous ont conservé des fragments. Il a observé que les auteurs

(1) *Byzantinische Zeitschrift*, I (1892), pp. 555-571.

des recettes de nos manuscrits attachent, comme les sorciers des papyrus, une grande importance au choix de la matière qui doit recevoir le texte des incantations et à la composition des encres spéciales employées pour les diverses sortes d'inscriptions et il a relevé soigneusement, dans les manuscrits d'Athènes, toutes les indications de ce genre.

Mais il y a bien d'autres concordances, et d'un caractère plus fondamental, entre les conceptions et les usages de la magie antique et ceux du traité conservé dans nos manuscrits. Cet ouvrage constitue une mine inépuisable de renseignements sur les procédés de lécanomantie et d'évocation des esprits, sur les formes anciennes de l'hypnotisme, sur les rites d'envoûtement, d'ordalie, de divination, sur l'emploi de la magie sympathique, l'usage des alphabets secrets, des « sceaux » et des « caractères » magiques, sur la conception de la pureté rituelle, la valeur magique des métaux, des plantes, des animaux, des objets, des gestes, des paroles, sur la démonologie, etc. Nous nous réservons de revenir ailleurs sur ce sujet.

<Ἐκ τοῦ πρώτου Βιβλίου>.

Ex codice B.

F. 5v. Ἴδοὺ ὑποκάτωθεν φανερώνω καὶ <τὰ ὀνόματα> τῶν ὀκτὼ ἀγγέλων· καὶ αὐτοὶ οἱ ὀκτὼ ἀγγελοὶ ἔχει καὶ ὁ καθένας τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ· καὶ σὲ τὰ φανερώνω διὰ τὰ καταλάβῃς.

Ὁ πρῶτος ἀγγελος ἔχει ἐξουσίαν <τῶν ὀρῶν> καὶ εἶναι τὸ 5
ὄνομά του Σαραηλ· ὅστις περιπατεῖ εἰς βουνὸν καὶ εἰς ἀγροὺς
ὡς ἐπικαλεῖται τὸ ὄνομά του καὶ δὲν φοβᾶται ποτέ του.

[F. 6] Ὁ δεύτερος ἀγγελος εἶναι τοῦ ὀσπιτίου καὶ καλεῖται
τὸ ὄνομα Εφλκα· καὶ γράφον τὸ ὄνομά του καὶ σώζεσαι.

Ὁ τρίτος ἀγγελος, τοῦ ῥίγους, καλεῖται τὸ ὄνομα Σαλαηλ· 10
γράφον τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ οὐ φοβᾶσαι.

Ὁ τέταρτος ἀγγελος εἶναι τοῦ ὕπνου καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα Γι-
σιλ· γράφον τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς φύλλον ἐλίας καὶ βάνε το ἀποκά-
τω εἰς τὸ μαξιλάριον ἐκείνου ὅπου δὲν μπορεῖ νὰ κοιμηθῇ καὶ κοι-
μᾶται.

15

Ὁ πέμπτος ἀγγελος καλεῖται τὸ ὄνομα Ῥαουηλ· γράφον τὸ
ὄνομα εἰς χαρτὴν ἀγέννητον καὶ θές το ἀπάνω εἰς κτῆνον, ὁμοίως
καὶ εἰς μανδρὴν προβάτων καὶ οὐκ ἔχουν φόβον.

Ὁ ἕκτος ἀγγελος καλεῖται τὸ ὄνομα Μελχισεδέκ· εἶναι τῶν πη-
γῶν τοῦ νεροῦ καὶ τοῦ φρέατος ἡγῶν τοῦ ποταμοῦ· ὁ πίνων 20
ὕδωρ ἐν νυκτὶ ὡς ἐπικαλεῖται τὸ ὄνομά του καὶ οὐ φοβᾶται.

Ὁ ἕβδομος ἀγγελος καλεῖται τὸ ὄνομα Ἀγαθοηλ καὶ εἶναι τῆς
χαρᾶς καὶ τῆς εἰρήνης· καὶ γράφον τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ βάστα
το κρυφίως καὶ εἶναι καλόν.

Ὁ ὄγδοος ἀγγελος καλεῖται τὸ ὄνομα Ἐμπηηλ· εἶναι τῆς ἀσ- 25
τραπῆς· καὶ γράφον τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς χαρτὴν καὶ οὐ φοβᾶσαι
ἀπὸ ἀστραπῆς.

[F. 6v] Ἀκόμα οἱ ἄνωθεν ἀγγελοὶ <ἔχουν> καὶ ἄλλην ἐνέρ-

- 1 ss. cf. REITZENSTEIN, *Poimandres*, pp. 18, n. 8; 30, n. 1; 296 ss.
1 ἠποκατοθ cod. τὰ ὀνόματα inserui. 2 οκτα cod. 2-3 αὐτοὶ —
καθένας: structuram corrig. nolui. 3 αὐτοῦ] αὐτον cod. 5 αγγελος cod.
τῶν ὀρῶν addidi. εἶναι] γινε cod. 6 ὅστις] ὠπηση cod. (num ὅποιος?).
βουνο cod. ἀγροῦς] ἀγρους cod. 7 τονομα cod. βοβατε cod.
8 δευτρος αγγελος cod. τοῦ ὀσπιτίου] τονος πηον cod. 9 σώζεσαι].
σοστετε cod. 10 ῥίγους] ριγοπι cod. 11 αὐτό: rectius αὐτοῦ.
12 καλοντε cod. 13 τονομα cod. φιλον cod. εληας cod. (ἐλίας =
ἐλαίας). 14 ἐκείνου] εκνον cod. μπορεῖ νά] ποριαν cod. κυμεθι
cod. 16 πεμτος cod. γράφον] κουραφον cod. 17 κτῆνον (κτι-
νον cod.) = κτῆνος. ομοιος cod. 18 μαντριον cod. προβατον cod.
19 εἶναι] νε cod. 20 ἡγῶν] ηγου cod. (rectius καί). 22 ευδομος cod.
εἶναι] ην cod. 24 κριφης cod. γηνε cod. 25 ειγδοος cod.
27 αστραπην cod. 28 γιανοθεν cod. ἔχουν addidi.

γειαν · ἐὰν θέλῃς νὰ χαλάσῃς τὸν ἐχθρόν σου, γράψε ὁλονῶν τῶν ἀγγέλων τὰ ὀνόματα εἰς καλαμόφυλλον πράσινον καὶ νὰ γράψῃς καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἐχθροῦ σου εἰς τὸ καλάμιν ἀνάστροφα καὶ θάπτῃς το εἰς μνήμα νεκροῦ · καὶ θέλει τοῦ ἐρθῇ μεγάλη ἀσθένεια · καὶ ἡ 5 ἡμέρα νὰ ᾔναι ἢ τρίτη ἢ σάββατον · εἰ μὲν καὶ θέλεις πάλιν νὰ τὸν ἰατρεύῃς, γράψε τὰ ὀκτὼ ὀνόματα εἰς χαρτὴν καὶ λύωσέ τα μὲ νερόν καὶ δός του · ἃς τὸ πῆλ καὶ ὑγιαίνει ὁ ἄρρωστος · διὰ νὰ τὸν κακοποιήσῃς, νὰ τὰ γράψῃς εἰς τὴν ὥραν πρώτην ἢ τοῦ Κρόνου ἢ τοῦ Ἄρη, ἢ τρίτη, ἢ σαββάτῳ.

Ex codice A.

10 F. 14. Τὸ φυλακτήριον. Signa magica. (Tabula, I, 1).

Εἰς πράσιν ἐργαστηρίου.

Ἐπαρον γυπὸς δέξμαν καὶ γράφον τὸ κάτωθεν σημεῖον μέσα καὶ περισυμμάζωξε τὸν Πρῶτον τῶν μυρμήκων καὶ τυλίξας χῶσον αὐτὸ εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ ἐργαστηρίου. καὶ γράφον αὐτὸ 15 μὲ αἶμαν ἀνθρώπου. Signum magicum.

Εἰς παιδὶν ὁποῦ νὰ κλαίῃ.

Γράφον ταῖς κάτωθεν δέκα χαρακτῆραις εἰς χαρτὴν [βαμβα]-κερινὸν καὶ ἃς τῆς βαστῆ. Characteres. (Tab. I, 2).

Ὅτι νὰ μὴν φοβᾶσαι μαγείαις νὰ σε βλάπτουν.

20 Ἐὰν τὰ σημεῖα ταῦτα βαστᾷς, οὐ φοβεῖσαι μαγείαις νὰ [σε βλάπτουν], ἐὰν διασκελίσῃς καὶ μαγείαις · ταῦτα βάστα εἰς χαρτὴν ἀγέννητ[ον · καὶ γράφον μετὰ] κινναβάρεως. Signum magicum.

1 ὁλονῶν (ὠλονον cod.) = ὅλων. 2 καλαμο φίλον cod. πράσινον cod. καὶ] ι cod. 3 ἀναστροφα cod. 3-4 θαπτι στο cod. 4 μνιμα cod. ἐρθη (ερτη cod.) = ἔλθη. μεγαλην cod. 4-5 ἡ ἡμέ-
ρα] γημερα cod. 5 γινε cod. σαβατο cod. παλινα cod. 6 για-
τρεψι cod. οχτο cod. χαρτην cod. λύωσέ τα] ληωσετε cod.
7 πῆλ] πηγι cod. ὑγιαίνει] γιενη cod. 8 κακοπηγησις cod. προτη cod.
13 Πρῶτον (= principem) scripsi : ᾱ'' cod. μυρμήγκων cod. (fort.
scrib. μυρμήγκων). 16 κλέγη cod. 17 γράφο cod. 18 τῆς cod. (τῆς
= ταῖς, τὰς). 19 μάγες cod. 20 μαγείς cod. 21 διασκελέσης
cod. μάγες cod.

[F. 14^v].*Εἰς φυγὴν ἀνθρώπου.*

Ἐὰν φύγῃ τινὰς ἄνθρωπος καὶ θέλῃς νὰ τὸν ἐπιστρέψῃς, γράψον ἀνάποδα τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου ὅπου ἔφυγεν εἰς καινούργιον κεραμίδιν ἀποκάτω καὶ τὰς χαρακτῆρας · καὶ βάλε το ἀπάνω εἰς μίαν πυροσιτιάν νὰ καῇ · καὶ γυρίζει ὀπίσω. Characteres. 5 (Tab. I, 3).

Εἰς ἐργαστήριον νὰ πουλῇ.

Εἰς τὰς ιγ' τῆς Σελήνης γράψον εἰς μολύβιν ἀπὸ δίκτυον τοὺς κάτωθεν χαρακτῆρας καὶ σκάψε λάκκον εἰς τὸ μέσον τοῦ ἐργαστηρίου καὶ παράχῳσέ τους. Characteres. (Tab. I, 4).

Περὶ ἀγάπης.

10

Γράφε τὰς χαρακτῆρας ταύτας καὶ βάσταζε. Signum magicum, cum verbis *κια, μαδιά, περι, ὄν, γουκι.*

Ex codicibus A (f. 14^v) et B (f. 12).*Πῶς νὰ κάμῃς τὸ μαχαῖριν τῆς τέχνης.*

Ὅταν μέλλῃς νὰ κάμῃς τὸ μαχαῖριν τῆς τέχνης (μὲ τοῦτο πρέπει νὰ πελεκᾷς ὅλα τὰ χρειάζόμενα), εὔρε μαχαῖριν ἢ σπαθὶν ὅπου 15 νὰ ἐσκότωσεν ἄνθρωπον · καὶ κλέψε αὐτὸ καὶ δόσε το τοῦ χαλκῆα τοῦ ποιῆσαι μαχαῖριν, ἡμέραν τρίτην τοῦ Ἄρεως, ὦρα πρώτη · καὶ μανίκωσον αὐτὸ ἀπὸ τράγου κέρατον μαῦρον ἢ μελανόν · καὶ πάλιν τὴν ὥραν τοῦ Ἄρεως νὰ γράψῃς ἐτοῦτα τὰ ὀνόματα ἀπάνω εἰς τὸ μαχαῖριν · Ῥαχώρ Ῥαδιαμογηνα Ἀρωνή Ἀφυνέ. 20 αὐτὸ τὸ μαχαῖριν τὸ φύλαγε καὶ μὴν κόπτης τίποτε, μόνε κονδύλιν τῆς τέχνης, καὶ ἄλλοῦ ὅπου τὸ χρειάζεται ἡ τέχνη.

3 τὸ ὄνομα iterum cod. κυνούργον cod. 4 το] τους cod. 5 πυροσθειάν cod. 7 ἀποδήκτην cod. 13 πῶς — τέχνης] ἡδον γραφομεν καὶ ηποφερομεν καὶ φανερονομεν το μαχερι της τεχνης καὶ του κοντηλου B. 14 μελη B. κανης B. μαχερι B. με τοῦτο] μεταν τον B μεταῦτην A. 15 ὅλα — χρειάζόμενα om. A. χριαζομενη B. ἢ σπαθιν om. B. 16 νὰ om. B. κλέψαι A επαρε B. το] τε B. τον χαλκυνα B. 17 τοῦ ποιῆσαι] νατοξανα καμι B. τριτι B. τοῦ — πρώτῃ] ης τιν προτιν ωραν τοναρι B. 18 μανίκωσον — μελανόν] το μανηκητου ασινε απο μαυρο τραγου καὶ ρατον B. 19 παλι B. τήν] + ηδιαν B. ἀπάνω om. B. 20 ραχον ραδια μονκα αρονη αφηνη B. 21 μαχερι B. τὸ φύλαγε] να το φηλαγισ B. καί] να B. τιποτες B. κοντηλι B. 22 τῆς — ἡ τέχνη] καὶ ης τεχνη ωπου χιριαζετε B.

Διὰ τὰ κάμης τὸ κονδύλιν τῆς τέχνης.

Ἐπαρον τὸ ἄνωθεν μαχαῖριν τῆς τέχνης καὶ σύρε εἰς καλαμιῶ-
να ἄνδρον καὶ λέγε· ὦ ἄγγελε Σαβαώθ Ἀδωναὶ Ἐλωὶ
Τετραγράμματον, νὰ ῥῆσαι ἐδῶ εἰς τὴν βοήθειάν μου, καὶ κό-
5 φων μὲ μίαν μαχαίριάν [f. 15] μόνον καὶ κόφον ζ' κονδύλια, κάθ[ε
κο]νδύλιν καὶ τοῦ πλανήτου χωριστά· καὶ κόπτε καθέναν εἰς
τὴν ὥραν τοῦ κάθε πλανήτου, νὰ γράφῃς εἰς <δ> τι χρειάζεσαι
εἰς τὸν κάθε πλανήτην.

Διὰ τὰ κάμης χαρτὶν ἀγέννητον.

1 Ἐν ταῖς ἐρμηνείαις ὅπου λέγει νὰ γράφῃς εἰς ἀγέννητον χαρτίν,
ἐτούτῃ εἶναι ἡ ἐρμηνεία του. ὅταν οὖν ῥῆναι τὸ ζῶον ἔγκυνον ἤγουν
ἐγγαστρομένον καὶ σφαγῇ, ἔπαρε τὸ ἀγέννητον ἐκείνον καὶ φυλά-
γου μὴν πέσῃ κάτω εἰς τὴν γῆν. καὶ ὅταν τὸ γδέρῃς, λέγε τὰ
ὀνόματα ταῦτα· Σενυχρὶ Ἐλωὶ Ἐλωὶ Ῥωὶ Ἐσωθεν
15 Ἐμμανουήλ. καὶ ἀφ' οὗ τὸ γδάρῃς, ὕπαγε εἰς τὸν ποταμὸν ἢ εἰς
ὕδωρ τρεχάμενον· καὶ πλύνον καὶ ξήσον καλῶς· καὶ λέγε ταῦτα·
Ῥογεήλ. Ρασαφαήλ Μορώθ, ἅγιοι ἄγγελοι, καθαρίσατε τὸ
παρὸν δέρμαν τοῦ εἶναι ἔτοιμον καὶ καθαρὸν εἰς ὃ τι μέλλω γρά-
φειν ἐν αὐτῷ· νὰ ῥῆναι εὖτυχον καὶ ἀληθινόν. καὶ τότε ἔπαρον ἕνα
20 τζονκάλιν καινούργιον καὶ καθαρὸν καὶ ἀσβέστην καθαρὸν καὶ

1 διὰ [f. 12^v] ἡδον φανερονο το πος B. τα κοντιλια B. 2 ἄνωθεν
μαχαῖριν] μαχι B. 3 ἄνδρον om. B. 3-4 Σαβαοθ οδιναγι ελογι τε-
τρα γραματον B. 4 ῥῆσαι] γι σε B. βογιτηαν B. 4-5 κόφον—
κόφον] με μνηνα μαχερι να κοψε B. 5 με om. A. μαχεργάν A. ζ']
ευτα B. 7 δ inserui : forsan pro εἰς τι, εἴ τι malis. 5-8 κάθ[ε]—
πλανήτην] και ελα ης το σπητη σου και καθησε ης την προτην οραν του
κατε πλανητη κοψε και το κοντηλη του B. 9 διὰ—ἀγέννητον] ηδον γρα-
φομεν και φανερονομεν ωτη πὸς γενουντε τα χαρτηα που χριαζουντε ης
παντα τες δουλιες B. 10 ἐρμηνηγες B. λέγει scil. ὁ διδάσκαλος.
11 ετουτιν B. ῥ] γι B. του] αυτις B. οδν om. B. ἔγκυνον Polites
ἔργειον A. ἔγκυνον ἤγουν om. B. 12 ἐγκαστρομενον A B. και]
πρικον να (= πριν ῥ) γενηση να B. επαρον B. φυλάγον A φιλα-
γον να B. 13 κατα B. γῆν] ην B. λεγ B. 14 ταῦτα] αυτα B.
14-15 σενηχφη ελογι ελογη ρογι εσοθον εμμανουηλ B. 15 ἀφ' οὗ τῷ
να του B. ὕπαγε] και πανε B. 15-16 ῥ εἰς ὕδωρ] ης νερον B.
16 πλύνων A. πλυνε το B. ξήσον A (num ξύσον leg. ?) ξιστετο B.
καλά B. και³] πληνοντας το B. ταῦτα] τα ονοματα τουτα B. 17 ρουεηλ
ρασαφαηλ μο ραθι B. αν(ι)γι ανγγελη B. καθαρισετε B. 18 τοῦ
εἶναι] να του ενη B. ετιμον A ετημον B : num ετυμον leg. ? ὅ τι]
το B. γραφον B. 19 γινε B. τωτες B. 20 τζον [f. 13] καλιν
B. κνουόργον A. καθαρόν¹] + απιαστον B. ωζβεστην B.

πάσσησον καὶ λέγε οὕτως · Ἐρλοὰχ Βορχανὸν Ἐλὶ Ἐλιών, τὸ ἀτίμητον καὶ μέγα ὄνομα τοῦ μεγάλου βασιλέως, φέρε τὸ παρὸν δέρμα ἀγέννητον τοῦ εἶναι ἔτοιμον εἰς πᾶν πρᾶγμαν δ μέλλω γράφειν εἰς αὐτό. καὶ ἄφ' οὗ στεγνώσῃ, γράφε ἀπάνω εἰς τὸν λαιμόν τὰ σημεῖα ταῦτα. Characteres. (Tab. I, 5).

5

Διὰ τὰ κάμης καθαρὸν χαρτίν.

Ὅταν μέλλῃς τὰ κάμης καθαρὸν καὶ παρθένον χαρτίν, πρέπει τὰ ἦναι τὸ ζῶον ἀρσενικὸν ἢ ἐρίφιον ἢ ἀρνίον ὁποῦ τὰ βυζάνη · καὶ σφάξε το μετὴν ῥηθεῖσαν μάχαιραν τῆς τέχνης. λέγε καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα · Ὅλατ Ἀλματ Ἀνερνευτὸν Ἰωτζάθ 10 Σεμπορφυρὰν Ἰαοὺ Ἰαναροὺ Ἀροῦθ Μαρουκατὰ Τακατὰ Ἀδωνατ Ἰεουλσὸν Ἐναοὺ Ἰα Ἰὰ Τετραγράμματος καὶ Σοφάρ, ἅγιον ὄνομα καὶ δυνατὸν καὶ φοβερόν, καθάρισον ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας καὶ [f. 15^v] ἀκαθαρσίας τοῦ ζῶου τούτου τὸ δέρμα τοῦ εἶναι ἀληθές καὶ καλόν· εἴ τι καὶ 15 ἂν γράψω εἰς αὐτό, τὰ ἦναι στερεόν· ἀμήν. ἅμα δὲ καὶ γδάρε αὐτὸ καὶ καθάρισε καὶ πλύνε το νερὰ ζ' καὶ λέγε τὰ ἄνωθεν γεγραμμένα ὀνόματα καὶ ἄρσασέ το εἰς ἀσβέστην καὶ γράφε.

Ὅταν θέλῃς τὰ γράφῃς μετὰ βοτδινὸν αἷμα ὁποῦ θέλεις.

Ἐπαρε τὸ μαχαῖριν τῆς τέχνης καὶ σφάξε τὸ ζῶον ἐκείνον καὶ 20 λέγε τὰ ὀνόματα ταῦτα · Ἐλκοντζέλ Λαμέτ Σανταγῆ Θεο-

1 πάσσησον Α παστρεψε (=πάστρευσε) το δερμαν και παλε ηπαγε ης τον ποταμον και πληνε το και πλινοντας το Β. καὶ λέγε οὕτως] λεγε τα ονοματα αυτα Β. ερλοναχ βορχανουν ελογη ελιον Β. 2 μεγαν Β. φερετε Β. 3 δερμαν Β. ἔτιμον Α ετημον Β : cf. p. 13, 18. πᾶν] πασαν Β. γραφο Β. 4 εἰς αὐτό] εν αυτο Β. ἄφ' οὗ] σαν Β. γραφε Β. απαnano Β πανω Α. λαιμόν] + του Β. 6 διδ] εδο φανερονο δια Β. 7 μελη Β. καθαρὰν Α. χαρτην και παρθενον transp. Β. πρέπει] προσεχε Β. 8 ἦναι] γνε Β. ζω Β. ἐριφον Α. ὁποῦ om. Β. βυζάνη] + ακομη Β. 9 το ηρημενον μαχεριν Β. 9-10 λέγε — ὀνόματα] και οταν τος φαξης λεγε τα ονοματα αυτα Β. 10-13 ολαγι ελμαγι ανερ να ετον ηοτζαθσεμ πορφηραν ιαον ηαναρον αβουθ μαρκαια τακατ αδωναγη γιεσουαλ ηναον ια ια τετρα γραματον η σοφαρ Β. 13 ονομαν Β. και φοβερον και δηνατον transp. Β. 14-15 καθάρισον — δέρμα] καθαρησατε τες ακαθαρ σιγες τον ζοον τουτον το δερμα Β. 15 του] + να Β. εἶναι] γινε Β. αληθηνον Β. καλός Α καλο Β. 15-16 καὶ ἂν] να Β. αυτον Β. ἦναι στερεόν] γιγε στερεωμενον [f. 13^v] Β. ἀμήν om. Β. 16-17 ἅμα — αὐτό] και πληνε αυτο Β. 17 καθάρισε] + το Β. το] + με Β. ζ'] επτα Β. 18 αργισε Β. αζβεστην Β. γράφε] γράφον ητι θελης Β. 19 γραφης Β. βοδηνον Β βοτδιον Α γεμα Β. ὁποῦ θέλεις om. Β. 20 επαρο Β. 21 λέγε] + και Β. τουτα Β. ελκοντζελ λαμαι σανταγη θεφιλος αλφα σαλβαγη Β.

φυλος Ἀλφὰ Σαλβαῖ, Παντοκράτορ, τῆς μεγάλης βουλῆς
ἄγγελε, εἴης εἰς τὴν βοήθειάν μου καὶ εἰς τὴν προᾶξίν μου ταύτην,
ἵνα κατευοδώσω ὃ τι μέλλω νὰ γράψω μὲ τὸ αἷμα τοῦ ζώου τού-
του.

5 Ὅταν θέλῃς νὰ κάμῃς εἰκόναν μὲ κερίν.

Ἐπαρον κερίν ἀπὸ πῆταν ὁποῦ νὰ μὴν ἔχῃ μέλιν καὶ νὰ ᾔῃαι
ἀπὸ πουλὴν· εἶτα θές νὰ λειτουργηθῇ φοραῖς γ'. καὶ ὅταν θέλῃς
ποιῆσαι εἰκόναν λέγε οὕτως· ὦ ἄγγελε Ἀδωναῖ, εἴης εἰς τὴν
βοήθειάν μου, Ἀγλὰ Ἀγλαῖ Ὅφναῖ Ἐλεμουήλ Ἐλωχρί,
10 χάρις διασυνέσεως σοφίας Παράκλητος, Ἀπηρμεήλ Λιτὰν
Ἀνεφνετόν Σεφορεῖ Ἰωγάλ Ἀναγενικὴ Γερεριών, Παν-
τοκράτορ, Εἰκων ὄνομα, Ἀλληλοῦτα Θεὸς Θεόφιλος
Θεὸς Δοτοῖ Θαῖιδωμάς Φεριών Ἀλὼν Ἐλὼν, Κύριε
Παντοκράτορ, ὁ δούς νόμον τῷ Μωυσῇ, ἐπάκουσόν μου ἐν τούτῳ
15 τῷ πράγματι ὃ θέλω ποιήσῃ διὰ τοῦ νῦν νὰ γένῃ ἐπιτυγχανό-
μενον καὶ ἀληθές. ἔπειτα πιάσον τὸ κερίν καὶ κάμῃς εἰκόναν καὶ
κάμῃς εἴ τι χρῆζεις, καθὼς σε ἐρμηνεύει· εἰ δὲ χωρὶς ταύτης τῆς
τέχνης, εἴ τι καὶ ἂν κάμῃς, δὲν ἀχρῆζει τίποτες.

Διὰ νὰ κάμῃς εἰκόναν μὲ πηλόν.

20 Ἐπαρον ἀπὸ τὸν ποταμὸν πηλόν· καὶ ὅταν ὑπᾶς νὰ τὸν πάρῃς,
ὑπαγε ἀνάτριχα, ἕως οὗ εὗρῃς αὐτὸν τὸν πηλὸν ὁποῦ νὰ δουλεύε-

2 ἄγγελε] ἀγγελος B. εἴης] εἴης A ἰωγίς καὶ B: cf. p. 13, 4
νὰ ᾔῃαι· μου¹] + ταυτιν B. μου²] μον A. 3 καταβοδοσι B. γεμα
B. 6 μελη B. γινε B. 7 πουλλήν A πουλον B. θές] 'βανε το
κερί B. φοραῖς γ'] τρις ημερες B. 7-8 καὶ — εἰκόναν] καὶ πηησον
γικονα καμνοντας το B. 8 αδοναγῃ B. εἴης] εἴης A om. B: cf.
v. 2. 9 αγλα αγλαγῃ οφναγῃ ελεμουηλ ελοχρι B. 10 διασυνέσεως]
δασινεος B. 10-13 οπερμεηλ ανγιεκιν γεριριων παν τοκρα τορ
ογικονομον αγιον αλιλονγια μεα θεοτης θεος θεοφηλος θεωδιτος θαγι ηδο-
μας φεριον αλον ελον B. 13-14 Κύριε Παντοκράτορ] καὶ B. 14 τον
μοσιν B. μόν] μονκεριγε B. ἐν] ι B. τουτο B. 15 το B. πράγ-
μα A B. ὅ] on B. ποιήσῃ] πιγησι B ποιήσω A. διὰ τοῦ νῦν
om. B. νῦν dubium A. γένῃ] γινε B. ἐπιζιχουμενον [f. 14] B.
16 αλουθινον B. πιάσον A πηησον B. καιρι B. ηκονα B. 16-17 καὶ
— ἐρμηνεύει] οτη χριαζεσε B. 17-18 ταύτης — τέχνης] ετουτην την
τεχνη B. 18 καὶ ἂν om. B. 19 διὰ] [f. 14^v] ιδου και ετερη ερμη-
νηα B. 20 επαρε B. ὅταν ὑπᾶς] οντας πας B. πάρῃς] επαρις
τον πηλον B. 21 γιπαγε B. ἕως — αὐτόν] καὶ επαρε B. δουλευγετε B.

ται καὶ σου ἀρέσει· νὰ ᾗναι τόπος ἀμάλακτος. ἔπειτα πλάσον με
τὴν δεξιάν [f. 16] σου χεῖρα τὸν πληλὸν καὶ λέγε· δοκίζω σε,
γῆ, εἰς τὸν Θεὸν τὸν ποιήσαντά σε καὶ στήσαντά σε εἰς ἓνα τόπον
καὶ σφραγίσαντά σε ἑπτὰ σφραγίσιν καὶ πλάσαντα τὸν ἄνθρωπον
διὰ σοῦ, ἵνα μένη ἡ χάρις σου εἰς ἐμὲν εἰς τὸ δουλεῦσαί με ἴσα 5
καὶ καλὰ, εἰς ὅτι θέλω νὰ κάμω μετὰ σοῦ· καὶ διὰ τοῦτο δοκίζω
σε ἵνα μου διακονήσης ἴσα καὶ καλῶς καὶ ἀληθινῶς καὶ στερεῶς
ὥσπερ εἶσαι καὶ στερεά· ὦ ἄγγελε Σαρφαήλ, εἶης εἰς τὴν
βοήθειάν μου. καὶ οὕτω κάμε εἰκόνας ἡ βέσαλον καὶ γράφε εἰ τι
θέλεις.

10

Περὶ τοῦ δακτυλιδίου τῆς τέχνης.

Ἐπαρον κερὶν παρθένον, κάμε δακτυλίδιον νὰ φορῇς εἰς τὸν
δεξιὸν σου δάκτυλον τῆς χειρός σου, ἐντεινοντάς το με παρθένον
χαρτίν, ἐπιγράφων αὐτῷ μετὰ τοῦ κονδυλίου τῆς τέχνης ταῦτα τὰ
ιβ' ὀνόματα· Λεὼν· Σαβαὼθ· Βιωνιὰ· Ἐλωτ· Ἀωὰ· Ἰασοὺ 15
Σουιεωὰ· Ἀευιοὺ Ὀδουνιοῦ· Ἰοὺ Ἰρώ <Οὐτοην>. Fi-
gura anuli cum sigillo Solomonis (pentalfa).

Ex codice B.

[F. 14]. Ἐτέρη ἐρμηνεία· περὶ ἀγάπης ἀνδρῶν καὶ
γυναικῶν.

Ὅταν βασιλεύσῃ ὁ ἥλιος, τὸ πρῶτον ἄστρον ὁποῦ φανῇ ἐκεί-
νην τὴν ὥραν νὰ σταθῇς ἀντικρὺ του καὶ νὰ λάβῃς τριῶν λογιῶν 20

1 καὶ — ἀρέσει om. B. ᾗναι] γῆνε B. μαλακος B. πηγῆσον B.
2 τον δεξην B. χεριν B. 3 γῆ] γις B. τον²] [του B. πιγι-
σαντα B. σε¹] καὶ πλα καὶ πλάσαντα σε B. ἰστησαντα B. 4 σφρα
γῆσαν τε B. 5 μένη] μεν B. χαρισου B. εμενα B. δου-
λεσε A. ἴσε A. 5-6 με — εἰς om. B. 6 ὅτι] ἡτη B. 7 ἴσα] ἡσια B.
8 ὥσπερ — στερεά om. B. ὦ] on B. ἀγελι B. εἶης om. B.
9 μου [f. 15] B. οὕτω κάμε] εἰζῆ να καμῖς B. ἡκονα ἀβησαλον B.
ράφε A. 11-16 : f. 21 B. 11 δακτυλιδῆ B. 12 καιρι B. παρ-
θένον] + καθαρον καὶ B. το B. 13 δακτηλαν B. τῆς — σου om. B.
ἐντεινοντας] conic. ἐνδύνοντας. παρθενο B. 14 ἐπιγράφων] καὶ
γράφε B. αὐτῷ] αὐτό A om. B. 14-15 μετὰ — ὀνόματα] αὐτα τα
δοδεκα ονοματα απανο ης το χαρτην καὶ τηλῆξε το δακτυλιδην με
το κοντιλη της τέχνης καὶ το με λ α ν η της τεχνης ηδου καὶ το ονοματα
B. 15-16 λον σαβαοθ βιονια ηλογη ηαωα ηασον ουρ εσα αγεννηον
γουννηον ηουσερου ουτοην B. 16 Ουτοην ex B addidi. το δακτυλιδην
add. B. 19 γιλιος B. πρωτο αστρο B. 20 τριωλο γιον B.

μετάξι, κόκκινον, μαῦρον καὶ πράσινον, καὶ νὰ τὰ ἀνακατώσῃς
 ἓνα μὲ τᾶλλο · ἔπειτα νὰ τὰ στρίψῃς νὰ τὰ κάμῃς ἓνα · ἔπειτα
 ἄρχισε τὸν κάτωθεν ὀρκισμόν · καὶ δέσε ἓναν κόμπον, ἔπειτα
 ἄρχισέ τον · καὶ πάλε δέσε τὴν βραδυάν · ζ' βολαὶς νὰ τὸ λέγῃς καὶ
 5 ζ' κόμπους νὰ δέσῃς ἕως τρεῖς βραδυαίς. καὶ ὅταν πρῶτον ἴδῃς τὸ
 ἄστρον, νὰ τὸ περικαλέσῃς καὶ νὰ τοῦ εἴπῃς · περικαλῶ σε, ὦ
 ἄστρον, παραδίδω με εἰς ἐσένα ἵνα ποιήσῃς τὸ ζήτημά μου. νὰ τὸ
 εἴπῃς τρεῖς βολαὶς τὸ · « περικαλῶ σε, ὦ ἄστρον », εἴτα ὀρκίζε
 τὸν ὀρκισμόν. καὶ ὅταν ᾗς τὸν ὀρκισμόν, ὁ φῶς σου καὶ ὁ νοῦς
 10 σου νὰ μὴν ᾗαι ἄλλοῦ, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ ἄστρον νὰ βλέπῃς.

Ἴδου καὶ <δ> ὀρκισμός.

Ὅρκίζω σας καὶ καθορκίζω σας κατὰ τῶν ἑβδομήκοντα δύο
 ἀρχόντων τῶν δαιμονίων, κατὰ τὸν Βερζεβεουλ καὶ κατ' τῶν
 δύο μεγάλων, καὶ κατ' τῶν ἑβδομήκοντα δύο Ἄιδου τῆς κολάσεως
 15 καὶ κατὰ τῶν κεφαλαίων καὶ κατὰ τῶν τεσσαράκοντα ἀρχόντων
 τῆς κολάσεως Ἀσθοροτ, [f. 14^v] Φακατορ, Νεληνας,
 Ῥετεκ, καὶ κατὰ τῆς μεγάλης βασιλείας, ὀρκίζω σας καὶ κα-
 θορκίζω σας ὅτι ἐσεῖς νὰ πᾶτε εἰς τὴν — ὀδεῖνα — τῆς — ὁ
 δεῖνα — θυγατέρα, νὰ βάλετε ἑπτὰ δαιμόνια ἐρωτικά εἰς τὴν ἐν-
 20 θύμησίν της καὶ δώδεκα δαιμόνια εἰς τὴν σάρκα της νὰ φωνά-
 ζῃ διὰ τὸν — ὀδεῖνα — · καὶ νὰ δέσῃ τὴν καρδίαν της, οὔτε νὰ
 φάγῃ οὔτε νὰ πίνῃ οὔτε νὰ κοιμηθῇ ἕως οὗ νὰ πληρώσῃ τὸ θέλημα
 τοῦ — ὀδεῖνα — · καὶ εἰς τὴν δύναμίν σας τὴν παραδίνω, οὔτε
 νὰ φάγῃ οὔτε νὰ πίνῃ οὔτε νὰ κοιμηθῇ ἕως οὗ νὰ πληρώσῃ τὸ ζή-
 25 τημα τοῦ — ὀδεῖνα — · ὦ δαῖμον τῆς πορνείας, γλίγωρα, νὰ δέσετε
 τὴν — ὀδεῖνα —, νὰ ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ — ὀδεῖνα — ὀγλίγωρα.

Τέλος τοῦ πρώτου Βιβλίου.

1 κοκκίνο B. μαῦρον] μαβη B. πράσιον B. 3 ορκίζω B. κομπο
 B. 4 βραδια B. ζ' 7 B. νὰ τὸ λέγῃς] νατολιες B. 5 ζ' 7 B.
 κομπη B. βραδιγες B. πρῶτο B. 6 ἀστρο B. 7 ἀστρο B.
 ποιήσῃς] πηγισος B. 8 ἀστρο B. ὀρκίζε] οχηζε B. 9 ορκίζ-
 μον B. ᾗς = εἴπῃς. ορκίζω B. ὁ corrigere nolui. φοσον
 καὶ ονουςον B. 10 ἀστρο B. 11 ὁ inserui. 12 κατορκίζω B.
 13 τὸν δεμονιον B. κατ' τῶν] κατον B. 14 καὶ κατ' τῶν] εκατον B.
 εὐδομήκοντα B. 15 τὸν κεφαλεον B. τεσσαράκοντα] num τεσσά-
 ρων leg. ? ἀρχοντο B. 17 κατορκίζω B. 18 ὁ δεῖνα] οδιαν B.
 18-19 τῆς — θυγατέρα] ηοδαν της θυγατρος B. 21 οδαν B. 22 πίνῃ]
 πηγῇ B. κημεθῇ B. ἕως οὔ] εος σου B. 23 οδιος B. δηνμην
 B. 24 μμηθῇ B. ἕως οὔ] εος σου B. 25 οδηνος B. ὦ δαί-
 μον τῆς πορνείας scripsi : οδιμον της πορνῆας B. γληγορις B.
 26 πηγῇσι B. οδηνος B. 27 A, f. 16. πρῶτον A.

Βιβλίον δεύτερον.

Ex codice B.

[F. 16v] *Περὶ τῆς τέχνης τοῦ τζεερκούλου ἡγουν κύκλον νὰ ἴδῃς νὰ ἐρωτήσης πνεύματα.*

Καὶ σου γράφομεν διὰ τὴν ἐγκράτειαν <δοποῦ πρόπει νὰ ἔχῃ> ὁποῖος θέλει νὰ ἐπιχειρισθῇ 5 αὐτὴν τὴν τέχνην.

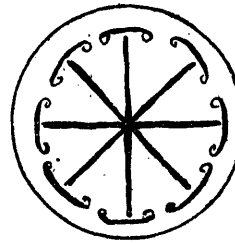
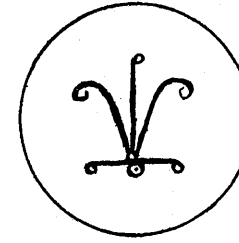
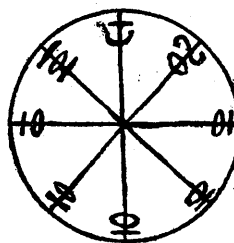
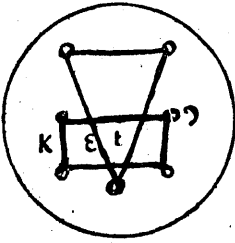
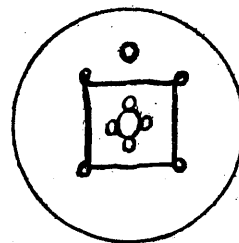
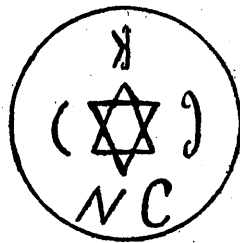
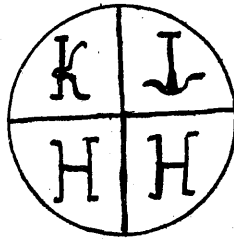
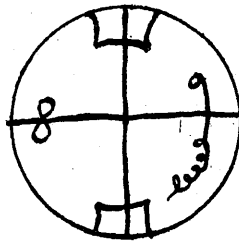
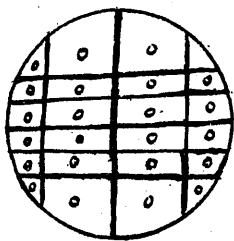
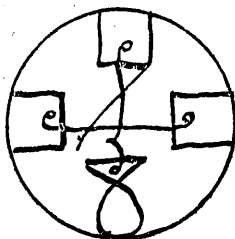
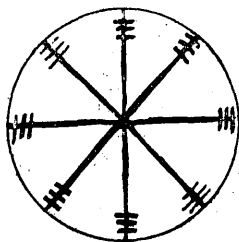
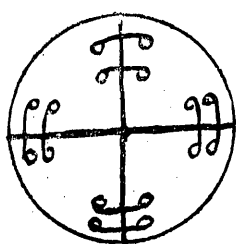
Ἐὰν θέλῃς νὰ ἴδῃς τὰ ἀσώματα σεσωματωμένα, πολλὴν ἐπιμέλειαν θέλεις, ὥς ἐνταῦθα ἀπομνησκούσης τῆς ἀρχῆς. ἀπὸ τὴν πρώτην τῆς Σελήνης ἀπεχε ἀπὸ σμιῖξιν γυναικὸς καὶ ἀπὸ κρέας καὶ οἴνου καὶ ἰχθύος· καὶ ὅταν φθάσουν αἱ ἑνδεκα ἡμέραις τῆς 10 Σελήνης ποιήσον τριήμερον νηστεία, νὰ μὴν τρώγῃς ἄλλο παρὰ ψωμί καὶ νερόν. καὶ ἔχε προετοιμασμένα ἐτοῦτα <τὰ> πράγματα· [f. 17] ἔχε φορέματα λινὰ καινούργια καὶ ἴσκιον ἀφόρετον καὶ βρακίον καὶ κάλτζαις καὶ ἴσκιον καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν νὰ φορῇς ἓνα μαντίλι ἀφόρετον καὶ νὰ ᾖναι γραμμένα 15 ἐτοῦτα τὰ ὀνόματα ἀπάνω εἰς τὸ μαντίλι, μὲ τὸ μελάνι τῆς τέχνης· Ἀρια Ἀγλα Ἀγλαγι Ἀγλαοθ Ἀγλεργι Ἀγλο Ἀγλατε Ἀγληα Ἀγλαξίω Ἀγλαοθ Ἀγλαγη Ἀγτατε Ἀγλασια Ἀγλιαντα Ἀγλαρο· καὶ ἔπαρον χαρτὶν βοδὸς ἀγεννήτου ἀρσενικοῦ οἰκονομισμένον μὲ τὰς σφραγίδας ταύτας 20 <καὶ> μὲ τῶν ὀνομάτων καὶ βάστα τὸ χαρτὶν εἰς τὸ στῆθος σου ὥς φυλακτήριον. ἴδου καὶ τὰ ὀνόματα· Ἐλρα Ἀγλου Βαχανου Ἡροχ Ἀς Πανεν Ῥαβες Ἐγμεθ Ἐλοχημ Λαχα Τζελενη... Ἀδοναγι Λες Γες Ῥαουθαα Ἡακπον Λοχιμ Ἡαρουτζον Ἀβεχαν Ὀγεβαδ Βηγενους 25 Μησα Ναηχ. γράψον καὶ τῆς κάτωθεν εἴκοσι τέσσαραις βούλταις ὑποκάτωθεν τῶν ὀνομάτων. τὸ χαρτὶ νὰ ᾖναι ἀγεννήτου.

Viginti quattuor sigilla (1) : v. pp. 19-20.

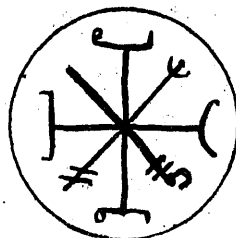
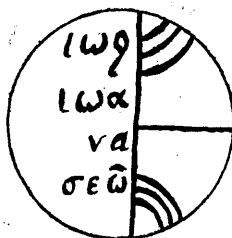
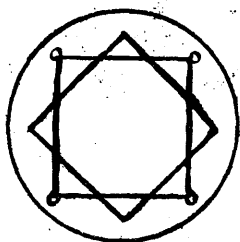
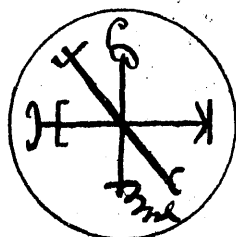
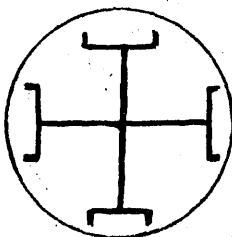
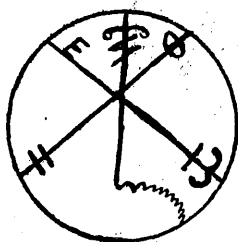
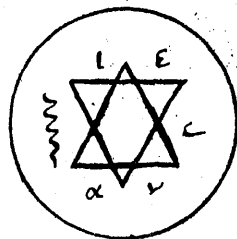
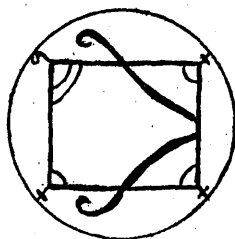
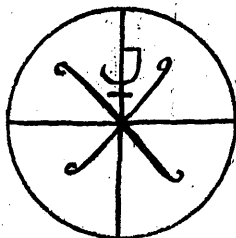
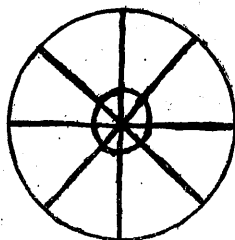
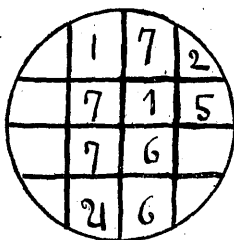
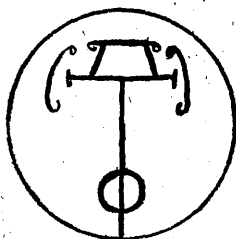
[F. 18] *Ἔχε δὲ καὶ τὰ ἐνδύματα τῆς χειρὸς σου ἐκ λεπτοῦ δέρματος πεποιημένα· καὶ γράψον ταῖς κάτωθεν χαρακτήραις εἰς 30 ταῖς παλάμαις σου ἀπάνω τοῦ δέρματος. Quattuor pentalphae.*

3 ερωσις B. 4-5 δοποῦ — ἔχῃ supplevi. 5 ἐπηξηρηστη B. 7 ασοματ B. 8 ος ἐνταυτα B. 9 προτη α B. ζμηξιν B. ηνεκος B. 10 οἶνον] γηνου B. αἱ] η B. μερεσ ια B. 11 πηγισον B. τριμερον B. τροης B. 12 τὰ inserui. 13 καινουρια B. 15 ἦναι] γηνε B. 21 καὶ inserui. στηθοσον B. 24 post Τζελενη lacunam praebet B. 27 του ονοματος B. το χιτι να γινε αγενιτου B. ἀγεννήτου scil. ζφον. 28 ενζιματα B. τῆς] του B. χηροσου B. 29 πεπηγημενα B. 30 παλαμεσου B.

(1) Cf. *Bulletin de Corresp. hellén.*, XXXVII, 1913, p. 273 ; *Catalogus cod. astrol. gr.*, X, pp. 82-96.

SIGILLA (p. 18, 27).

Τὰ κάτωθεν σημεῖα γράφε τα ἅπάνω εἰς τὸ μαντίλι σου καὶ κρέμασέ το εἰς τὸ δεξιόν σου μέρος εἰς τὴν ζώνην σου διὰ νὰ σφουγγῇς τὸν ἰδρῶ σου. Literae magicae. (Tab. II, 6).

Ταῖς κάτωθεν χαρακτήραις γράφε ταις ἅπάνω εἰς πανὶ λινὸν 5 ἢ βαμβάκινον λευκὸν τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ᾔηται ἐσκεπασμένον τῇ οὐρανίᾳ· ἤγουν βάνοντας εἰς τὸ στηθός ταις χαρακτήραις σκέπασε καὶ τὸ πᾶνι αὐτὸ ἅπάνω [f. 18v] εἰς τὸ στηθός σου ἕως τὴν μέσην σου. ἰδοὺ αἱ χαρακτήραις.

Literae magicae. (Tab. II, 7).

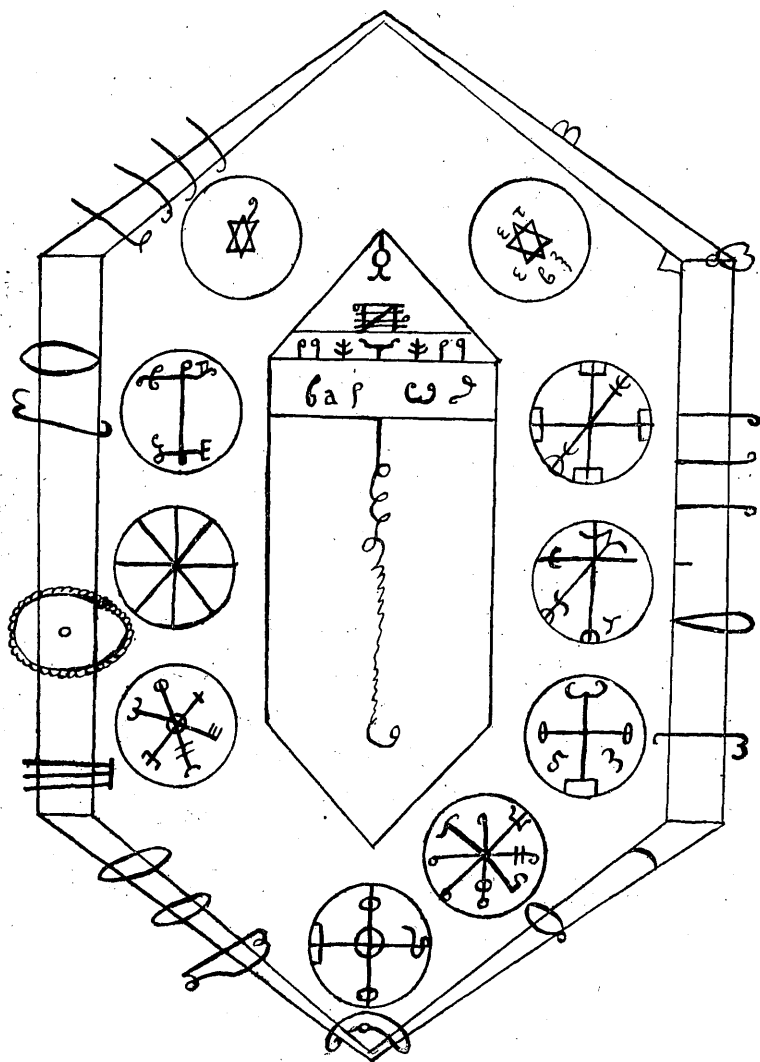
Ταῖς κάτωθεν χαρακτήρας γράφε ταις εἰς ὑποδέματα τῶν 10 ποδῶν σου ἤγουν εἰς τὰ τζαρούχιά σου καὶ 'ς τὰ δύο γράφον αὐταῖς. Literae magicae. (Tab. II, 8).

Περὶ <τοῦ> πῶς πρέπει νὰ γίνεται ἡ οὐρανία.

"Επαρον χαρτὶν ἀγεννήτου βοός καθαρὸν ὡς καθὼς διαλαμβά-
νει ἀνώτερον· καὶ γράφον εἰς αὐτὸν τὴν ὑπογεγραμμένην οὐρα-
15 νίαν μετὰ ἀκριβειαν, ὅτι εἰς αὐτὴν ἔστιν ἡ σωτηρία σου. κύτταζε ἀκριβῶς τοὺς κύκλους ὁποῦ εἰσιν 'ς τὴν οὐρανίαν τοῦ Σολομῶντος διὰ νὰ τοὺς κάμῃς κατὰ ἀκριβειαν ὡς καθὼς τὴν βλέπεις γεγραμμένην ὀπισθεν καὶ μεμετρονυμένην διαβήτη ἤγουν διὰ τὸν κονμπάσον. οἱ μὲν τέσσαροι πόλοι ἤγουν αἱ βούλλαις ὁποῦ 'ναι μέσα εἰς
20 τὴν οὐρανίαν μὴ ἐγγίζω-[f. 19]-νται οὔτε ἓνας τὸν ἄλλον οὔτε τῇ μιᾷ μεριᾷ οὔτε τῇ ἄλλῃ. ἀλλὰ κατάμεσα νὰ ᾔηται μὲ γνῶσιν μετὰ μόσχον καὶ κρόκον καὶ ροδοστάγμον καὶ κινναβάρεως, τὰ δὲ ἕξω μὲ μελάνην μαύρην· καὶ τοὺς ἄλλους τεσσάρους κύκλους ποιήσον ὁμοίως· ὁ δὲ ἔννατος οὐθενὸς τῶν ἄλλων ἐγγίζη, ἀπὸ τοὺς ἐπι-
25 λοίπους κύκλους νὰ ᾔηται ξεχωριστός· ὁ δέκατος κύκλος νὰ πλησιάζη τῶν ἄλλων τεσσάρων καὶ τὴν περικύκλωσιν τοῦ ἄλλου κύ-

1 τα] τες B.	2 κερμασε B.	ς φουνκας B.	3 ηδροσου B.
5 βαν πακινω B.	περπη B.	ης κεπασμενον B.	5-6 τῇ οὐρα-
νίᾳ] η ουρανη B. vide num malis : <με> τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ᾔηται ἐσ-
κεπασμένη ἡ οὐρανία.
6 εἰς τό] ηστα B.	7 εἰς] νο ης B.	στηθω B.	8 αἰ] η B.
9 αποδεματα B.	10 ηγον B.	12 τοῦ inserui.	14 υπογεγραμενη B.
15 σοτηρηαν B.	16 εστην B.	17 εβλε-
πης B.	18 οπηστε B.
μεμε τριμενη διαδε του B.	κουμ-
πασο B.	19 αἰ]η B.	βουλες B.
οπουνε B.	20 μιενγγιζοτες B.	21 την αλην B.	καταμεσες B.
γινε B.	μεγνοσιν B.	22 μο-
σκον B.	ροδοσταμον B.
23 ποιήσον] πηγισο B.	24 του αλου
B.	εγγηζην B.	απε B.
25 κυκλος B.	γηνε B.	πλησιαζε
το ναλον τεσαρον B.	26 του αλου κυκλον B.

κλου. τὰς δὲ γραμμὰς ἤγουν τὰ μέσα γράψον μὲ κόκκινα ἐρυθρὰ · τὰ δὲ ἔξωθεν μὲ μελάνην · αὐτήνα εἰσὶν κβ' · ποιήσον καὶ αὐτὰ διὰ τῆς μελάνης τὰ περιέχοντα καὶ περιεχόμενα τοῦ κύκλου τῆς τέχνης τῆς οὐρανίας, τὰ δὲ γράμματα καὶ τὰ σημεῖα ἐρυθρὰ κατὰ τὸν εἰρημένον μέθοδον. τὸ λοιπὸν πρόσσεχε καλῶς μετὰ ἐπιμελείας νὰ ποιήσης αὐτήν · καὶ αὐτήν βάσταζε εἰς τὸν κόλπον σου, ὄντας θέλης νὰ ἐμβῇς εἰς τὸν κύκλον. Figura τῆς οὐρανίας.

1 ἡουν B. 2 αὐτήνα εἰσὶν κβ' num ad τὰ σημεῖα v. 4 referenda ?
 πηγισον B. 3 περιεχουμενα B. 4 κατὰ] μετα B. 5 τὸν εἰρημέ-
 νον corrigere nolui. μέθοδον] οδον B. 6 πηγισις B. κόλπον =
 κόλπον. ὄντας = ὅταν. 7 ἐμβῇς] εἰμις B.

Ex codicibus A et B.

[F. 20 B] Ἐδῶ γράφω περὶ τῆς τέχνης τοῦ τζερούλου ἡγουν τοῦ κύκλου, νὰ ἐρωτήσης πνεύματα.

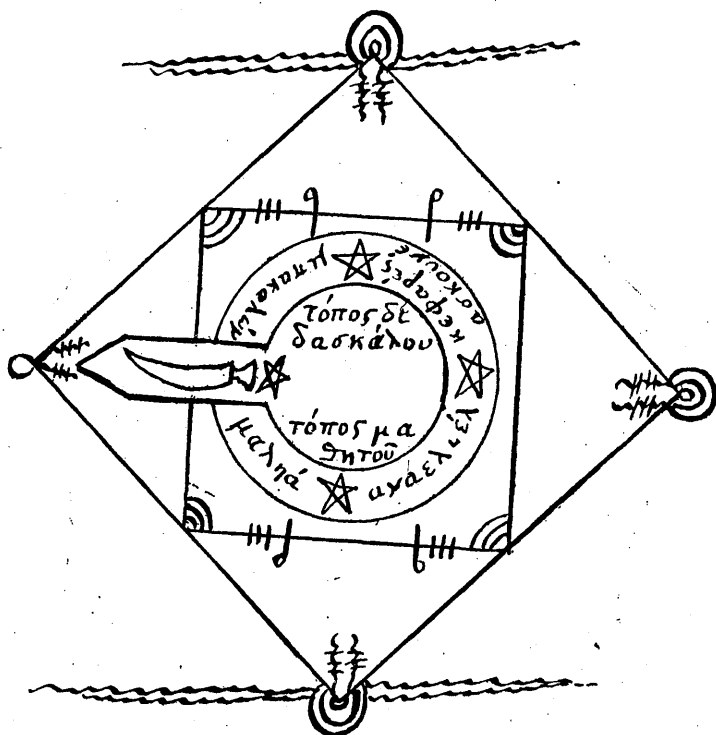
- Ἐπειδὴ ἔμαθες κάθε πράγματος τὴν τέχνην καὶ μέθοδον καὶ ὥς καλὰ ὅπου εἴπαμεν καταληπτῶς, λοιπὸν πρέπει νὰ μάθης καὶ 5 τὸν τόπον ὅπου μέλλει νὰ καθίσῃς μετὰ τὸν μαθητὴν σου. μὴ ἐξεύροντας ἄλλος τινὰς, σύρε ὅπου ἂν εὕρῃς τὸν τόπον ἀρμόδιον καὶ ἐπιτήδειον διὰ νὰ κάμῃς κύκλον · καὶ ἃς ᾔῃναι ὁ τόπος ἢ εἰς κορυφὴν βουνοῦ ἢ εἰς δάσος ἢ εἰς κάμπον ἢ εἰς σπήλαιον ἢ εἰς θάλασσαν 10 νὰ ἐφονεύθῃ ἄνθρωπος, ὅπου νὰ μὴν ἀκούεται φωνὴ πετεινοῦ ἢ ἀνθρώπου, εἰς τόπον καθαρὸν καὶ ἀπάτητον ἢ εἰς ποταμὸν συμὰ ἢ εἰς τριστατον · νὰ ἀπέχῃ μακρὰ ἀπὸ ἀνθρώπων, ὅπου νὰ μὴν ἀκούῃ ἢ νὰ βλέπῃ τινὰς ἢ νὰ ἀκούεται φωνὴ ἀνθρώπου, μήπως καὶ τύχῃ κανεὶς καὶ σε ἐμποδίσῃ.
- 15 Ὅποταν γίνεται ὁ ἥλιος ἀντικρὺ τῆς Σελήνης, λάβε τὴν μάχαιραν τῆς τέχνης φορῶντας καὶ τὸ εἰρημένον δακτυλίδιον καὶ χάραξον εἰς τὴν γῆν τὸν κύκλον. ἃς ᾔῃναι ἡ γῆ καμωμένη καὶ φρουκαλημένη καλὰ διὰ νὰ δεχθῇ τοῦ κύκλου τὰ σημεῖα ἐκεῖνα ὅπου θέλεις χαράξῃς μετὰ τὴν μάχαιραν τῆς τέχνης. ἔχε καὶ δύο μαγ- 20 κάλια καινούργια καθαρὰ · καὶ γέμισον αὐτὰ κάρβουνα καθαρὰ ζωντανὰ νὰ μὴν καπνοῦν καὶ βάλε μέσα αὐτὰ τὰ καπνίσματα · [f. 20v] ξυλαλόγην, καῦστον ἀρωματικόν, καρού<φαλλον>, μοσχο-

1 [F. 16v] βιβλίον β' A. ἐδῶ γράφω om. A. τοῦ om. A. 3 ἐπει-
δῇ] + τῆς B. καθα B. 4 καταλεπτῶς A. περὶ B. 5 τόν¹
[f. 17] A. τοπο B. μέλλει om. B. ἡξευροντας B. 6 ἂν]
να B. τον om. B. 7 ασινε B ἄσύναι A. ἡ om. B. 8 βονον
B. ἡ¹] και B. δασα B. ἡ εἰς κάμπον om. B. εἰς²] γις B.
σπήλαιον] παλεα σπηλεα B. εἰς⁴] γις B. 9 ἢ — ἡ om. B. το B.
ὅποιον] + τοπο B. 10 νά¹ — ὅπου om. B. ακουγετε B. 10-11 ἢ ἀν-
θρώπου om. A. 11 απετατον B. ἡ] και B. εἰς] γις B. 12 ἡ εἰς]
κης B. τριστατον B. απεχίς B. μακρια B. 13 ακουγετε B.
ἡ] ουτε B. βλέπῃ τινὰς] βλέπετε B. ἡ² — ἀνθρώπου om. B.
14 τύχῃ κανεὶς καί] εὕρις κοντάσσε A. μεποδησι B. 15 γίνεται]
γενηγετε B. γιληος B. αντηκηρη B ἀντόκηρης A. τῆς] τη B.
16 ηριμεΓνο B. 17 φουρ καλεμενη B. 18 κυκλον B. συμὰδια A.
19 χαραξις B. τὴν μάχαιραν] το μαχε B. μαγκάλια] γάστρια A.
20 καινούργια A. καθαρὰ om. B. γεμισε B. αὐτά] τα B.
21 ζωντανά omis. B. καπνηζουνε B. βανε B. αὐτὰ τὰ om. A.
22 ξυλαλόγην A ξιλαλογιν B. καφστον B. καρούφαλλον scripsi
(= καρούφυλλον): καρου B- καρού A: cf. p. 32, 23. μοσ κο καριδον B.

κάρυδον, κρόκον ἀρωματικόν, λίβανον ἀρωματικόν · βάλε δὲ καὶ ἀπὸ τὸ χόρτον νυμφαίαν καὶ ἀπὸ μαῦρον καρποφύλλιν καὶ ἀπὸ ῥίζης ἀσφοδέλου καὶ ἀπὸ αἵματος ἀνθρώπου ἀδίκως φονευθέντος. καὶ θυμιάσας, εὐθέως ἔπαρε τὴν μάχαιραν τῆς τέχνης καὶ κάμε τὸν κύκλον τὸν ἐνδοθεν καὶ τὸ τετράγωνον ἔξωθεν ὃ ὑπεδείξα- 5
μεν. καὶ ἃς ἦναι τὸ πλάτος καὶ τὸ μήκος ὅσον νὰ χωρῇ δύο ἀνθρώ-
πους · καὶ κάμε καὶ τὴν θύραν τοῦ κύκλου ὅσον νὰ ἐμβαίνης καὶ νὰ
εὐγαίνης ἀπ' αὐτήν · καὶ ἡ πόρτα του νὰ βλέπῃ πρὸς τὸν νότον ·
καὶ φυλάγον νὰ μὴν πατῆς τὰ γράμματα τῆς πόλης ἐμβαίνοντας ἢ
εὐγαίνοντας. ἃς ἦναι καὶ ἡ Σελήνῃ ἡμερῶν ιδ' ἡμισυ · ἐὰν τῷ- 10
χῇ νόκτα, ἔχε φανάρι καὶ λαμπάδαις διὰ νὰ βλέπῃς νὰ διαβάσῃς
τοὺς ὀρκισμοὺς καὶ [διὰ] νὰ κάμῃς <νὰ μὴν> τὰς σβύσουν τὰ
πνεύματα · εἰ δὲ καὶ τύχῃ ἡμέρα οὔτε κερί οὔτε φανάρι θέλεις.
ὁ κύκλος εἶναι ὁ ἀποκάτωθεν γραμμένος · καὶ στοχάσῃς καλῶς
μήπως καὶ σφαλῇς καὶ ἀποτύχῃς τοῦ σκοποῦ σου. 15

ἰδοὺ καὶ ὁ κύκλος τῆς τέχνης ·

1 κροκον B. ἀρωματικόν¹ om. B. βανε B. 2 νυμφαίαν scripsi :
μηλόφαγλαν A λουλοφανον B (λουλόφερον, νίλουφαρ etc., nomina nym-
phaeae in sermone vulgari). καριο φηλην B καρποφύλλην A.
ἀπό³ om. B. 3 ρηχτίζαν B. ασπρον δελου B. γεματος B.
αδικο B. φονευθεντου B. 4 ευθης B. ἔπαρε] επ-τον B. 5 τὸ
τετράγωνον] τὸ τραγονον A τετραν κονον B. 5-6 ἔξωθεν ὃ ὑπε-
δείξαμεν καὶ om. B. ὑποδείξαμεν A. 6 οσον B. χορουν δηο
ανθρωπη B. 7 κύκλου om. B. οσον B. μπενης B ἐμπαίνην A.
8 εὐγαίνην A βηνης B. τον om. A. τονοτον B. 9 πατηξίς
B. ἐμπαίνωντας A ημε νοντας B. ἦ] γι B. 10 βιγενοντας B.
ιδ' ¹/₂ A 14 B. ἐὰν τύχῃ] ἂν εἶναι A. 11 φανάρι καὶ λαμπάδαις]
σεμονντάνοια τρία κύνουρα καὶ καθαρά καὶ μεγάλα[ις λαμ]πάδες εἰς
αὐτά A. φανερι B. λμπαδες B. βλέπῃς] εὐλέπεις A. 12 διὰ del.
videtur. νὰ μὴν inserui. τὰς] την B. εἰς βησουν B. 13 πνεύ-
ματα] + παρὰ μέσα πρὸς ἐσέναν διὰ [f. 17^v] νὰ εὐλέπῃς τοὺς ὀρκισ-
μοὺς καὶ ὁ κύκλος A. τύχῃ ἡμέρα] τηχημερα B κάμῃς τα μέραν A.
οὔτε¹ — θέλεις] χρεῖαν δὲν ἔχεις σέ μουντάνοια καὶ λαμπάδες A. 14 ὁ²
— γραμμένος] ἐτοῦτος ὁποῦ γράφωμεν κάτωθεν A. 15 απετηχῃς B.
σου om. A. 16 om. B, sed f. 21 habet τέλος ο κυκλος ηνε οπηστε
(= f. 21^v). Sequentia desunt in codice A, ex quo quattuor folia exciderunt.

Ex codice B.

[F. 21] Ἴδον καὶ τὸ κουδοῦνι ὁποῦ θὰ βαστᾷ ὁ μαθητής.

Τὸ κουδοῦνι νὰ τὸ κρούῃ ἀπάνω εἰς τὸν κύκλον· <νὰ> ἔχη ἓνα καμπανέλιν καὶ νὰ ἔχη ὁλοτρόγυρα αὐτὰ τὰ ὀνόματα γεγραμμένα μὲ αἷμαν τῆς νυκτερίδος. Ἴδον τὰ ὀνόματα· Πεθ Γλια Περρες Μπεθιηλ Μεπιθιηλη Θσος Μπαρους Μπαρον Μπιμαον Μπαπιριον Χαη Ῥοαμ.

[F. 22] Ἐμπαίνοντας εἰς τὸν κύκλον κάθισε ἐν τῇ ἀναπαύσει σου· ἔπειτα γύρισε τὸ πρόσωπόν σου κατὰ ἀνατολὰς καὶ πρῶτα

Figura codicis A, f. 17v. 1 Hic rationem anuli conficiendi (cf. supra, p. 16, 11) describit B. 3 κρουγῇ B. νὰ inserui. 4 ἓνα] εαν B. καπανελην B. ολοτρογῇ B. αντα B. 5 γεμαν B. 7 τέλος ο κυκλος ηνε οπηστε f. 21v: figura circuli. Ante f. 22, folium unum excisum est. 8 κύκλον] + καὶ B. αναπανσιν B. 9 γύρισε] ηρησε B. ποσοπον B.

δόξασε τὸν Θεὸν καὶ λέγε τοὺς ψαλμοὺς τούτους · ἦρα τοὺς ὀφθαλμοὺς μου · καὶ τὸ · Κύριε εἰσάκουσον · καὶ · Κύριος ποιμαίνει με · καὶ τότες ἄρχισε νὰ λέγῃς χαριτωμένα λόγια ὀνόματα τοῦ μεγαλοδυνάμου Θεοῦ · ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαβαώθ, πλήρεις ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης σου · ὥσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις · ἐδλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὥσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις · Κύριε Θεὲ ἅγιε παντοκράτορ · τὸ ὕψος τῆς θεότητός σου οὐδεὶς δύναται κατανοῆσαι · δέομαι τοῦ ἁγίου ὀνόματός σου, δός μοι χάριν τῷ δούλῳ σου ὅπως δυνηθῶ ὑποτάξαι καὶ σπαράξαι καὶ εἰς τοὺς πόδας μου πεσεῖν τὰ πνεύματα τῶν δαιμονίων, εἰς ὄνομα 10 Ἐλελογη Ἐλογη Ἀδοναγη Μελεχ Σαδαγι Βαβι, Τετραγράμματον, α καὶ ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, Ἡοσεφ Μπεσελ Ἀσχας Ῥαβ Μπαλατην Ἀλητος Σελ Ἀρεπα Ἀγιοθ Δεμουθ Νησουρ Ἀδαμσορ Λαγίς Μηλα Φίλωνς Φηλας Ἀνα Ἀβουνα Ῥαμ Πηραμ Μπι Λαμζον15 Ἡαλεμ Ληθ Ἀταγι Ἐνκθα Ἐλζεφηρες Φαριν Φακα Φανη Σιγίλα Ἡαρουγη Καρα Μπαρουχ Ὀντα Ἰλοημ Ἐματορ Ἀβρασας [f. 22v] Ἀθητιελ Κεομ Πιαλ Ἀμον Ἀμουναμεθ Οὐδαδ Διαμοτ Δαχη Δαμα Πηναθ Ἡαθαθ Σημχα Ποθαθ Ὀκνευλ Τηταγι20 Οἶρον Ὀρ Τισα Ἀμους Ταηρ Ἀτθαθ Δηδη Μαηκη Βινιρα Ἐλαλ Ἰα Κα Οὐγεμαχ Μπαρὸνλ Βιελες Παρχηελ Σιμεολ Μαλχαδεελ Ἀδονελ Χαη Ἀτα Ἐλοημ Ὀρα Ἀμιτα Ῥαβιχανουν Ἐληον, Τετραγράμματον, Γραφοντον Ἐλεαν Ἐλαθ Ὀν Ναβαρ Μαπηρ Ἀνα25 Ἀβουνα Ἡνουν Καηαμ Λεοδαμ Χαη Βακον Ζηβλατον Ἀγι Ἰα Ζαγδον Δαμανε Ἐλοα Ἐλοημ Ἐλοημ, α καὶ ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, ὀρκίζω σας, πνεύματα, εἰς τὸν Θεὸν ὃς κάθεται ἐπὶ τῶν Χερουβίμ · πᾶς ὁ κόσμος ὁρατὸς καὶ ἀόρατος ἐπακούει αὐτόν · ὀρκίζω σας, δαίμονες, ἵνα ἔλθετε ἔμπροσθέν 30 μου, εἰς ὅποιον τόπον εὐρίσκεσθε εἴτε ἐν ὄρει καὶ ἐν βουνῷ ἢ ἐν πλοίῳ ἢ ἐν θαλάσῃ ἢ ἐν σπηλαίῳ ἢ ἐν ποταμῷ ἢ ἐν ποιῷ τινι τόπῳ, ἵνα ἔλθετε τάχιστα ταύτην τὴν ὥραν ἕξωθεν τοῦ κύκλου · σφίγγω καὶ ὀρκίζω σας εἰς Θεὸν ὃν λειτουργοῦσιν ἄγγελοι,

1 του θεου B. τούτους] ουτος B. Psalmi CXX, CI, XXII. γιρα B.
 2 πημενης B. 4 μεγαλον δυναμον B. ἅγιος²] αγιθ B. πληρεις B.
 5 δοξισον B. 6 νωματη B. οσανα] + γο B. 8 κατανογισε B.
 ονοματο B. μοι] μην B. 9 τον δουλων B. 10 πεσεῖν scripsi : πεσον B.
 29 τον B. 30 επακουγη B. εμπρος τιν B. 31 ευρησκεστε B +
 τοπαν (= τόπον repet.) B. 32 πληο B. θαλασις B. σπηλεον B.
 ποταμον B. ποιῷ τινι] προτινην B. 33 τοπον B. 34 σφηνηκο B.

ἀρχιθρόνοι, καὶ κυριότητες, ἐξουσίαι, τὰ πολυόματα Χερου-
βὶμ καὶ ἐξαπτέρυγα Σεραφίμ, ἅτινα οὐ παύονται διηνεκῶς κράζειν
τὸ ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαβαώθ, πλή[*f.* 23]-ρεις <ὁ> οὐρανός
καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης σου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις, εὐλογημένος ὁ
5 ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· ἵνα, ὅπου καὶ εὗρίσκεσθε, ἔλθετε
ἐμπροσθέν μου καὶ κάμετε τὸ θέλημά μου ἀνευ βλάβης καὶ κα-
κώσεως τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς μου ἐν εἶδει ἀνθρωπίνῳ καὶ
σχήματι καὶ μορφῇ. ὀρκίζω ὑμᾶς, Δενας Κονταστορ Τζι-
τζανηελ Χαληκεελ Ὁραπαηλ Λουμπηελ Λουτζι-
10 φερ Βερζεβεουλ Ἀσμεδαη Ὁρνιλ Παγαριθ Γαρπα
Εξιμιστραος, εὐθέως, ὅπου καὶ ἂν εὗρίσκεσθε, ἔλθετε ἐνταυ-
θα πρόθυμοι καὶ ἄοκνοι· ἔτι ὀρκίζω σας, πνεύματα, εἰς τὸν
οὐρανὸν καὶ εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τὰ ἅγια μυστήρια τοῦ Θεοῦ,
ὀρκίζω ὑμᾶς, πνεύματα, ἀπάνω εἰς τοὺς ἐπὶ τὰ πλανήτας καὶ εἰς
15 τὰ ἐπὶ τὰ μέταλλα τοῦτον τοῦ οὐρανοῦ, ὅπου καὶ ἂν εὗρίσκεσθε,
νὰ ἔλθετε ἐμπροσθέν μου εὐθέως χωρὶς ἀργητας καὶ ἀπομονῆς,
ὀρκίζω ὑμᾶς εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τοὺς ποταμούς
ὅτι, ὅπου καὶ ἂν εὗρίσκεσθε, νὰ ἔλθετε ἐδῶ καὶ νὰ μὴν ἀργήσετε.
ὀρκίζω ὑμᾶς, πνεύματα, εἰς τὸν μέγαν ἀρχιστράτηγον Μιχα-
20 ἦλ· ὀρκίζω ὑμᾶς, πνεύματα, εἰς τὸν ἀρχιστράτηγον Βαρα-
χηελ· ὀρκίζω ὑμᾶς, πνεύματα, εἰς τὸν μέγαν Φαμοθηελ·
ὀρκίζω ὑμᾶς, πνεύματα, εἰς τὸν ἀρχάγγελον Οὐρουηλ·
ὀρκίζω ὑμᾶς, [*f.* 23^v] πνεύματα, εἰς τοὺς δύο ἀρχαγγέλους
Γαβριήλ καὶ Ῥαφαήλ, ἵνα ἔλθετε ἐμπροσθέν μου τάχισ-
25 τα καὶ συντομώτατα. — καὶ ταῦτα λέγοντά σου, σκοπεῖ ἐργα-
ζόμενος πρὸς τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ κόσμου· τότες θέλει ἐγερθῆ-
ναι ὡς νέφος συννέφων· σὺ δὲ θαρροῦ, μὴν δειλιάσης, ἀμὴ ὀρκί-
ζων· ὀρκίζω ὑμᾶς, πνεύματα, ἀπάνω εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς
τοὺς ἀνέμους καὶ ἀπάνω εἰς τοὺς ὀρκισμούς (λέγε ὅλους) εἰς
30 ἑσᾶς· ὀρκίζω σας εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ἵνα ἔλθετε πρὸς μετὰ
προθυμίας χωρὶς φόβου καὶ βλάβης τῆς ψυχῆς μου καὶ τοῦ σώ-

1αρχιθρόνοι ex ἀρχά(γγελοι), θρόνοι ortum videtur. εξουσιγε B.
2 παύονται] παβιν B. 3 ὁ inserui. 5 ἐν] γεν B. ευρισκεσε B.
6 εν προ σεν B. λαβης B. 7 ἐν εἶδει] ενη δη B. ανθρωποτην B.
8 μορφιν B. ημας B. 11 ευρισκεστε P. ενταυτα B. 13 ἅγια]
αγι B. 14 ημας B. απνο B. τούς] τα B. παλαντας B.
15 τούτου scripsi : τουθε B. ἄν] ανα B. ευρησεκεστε B. 16 ελ σε-
τε B. εμπρος ταν B. 17 ορκζο B. ημας B. κατ²] η B.
τούς] + το B. 18 ὅπου καὶ ἄν] οκαι αν που B. ευρισκεστε B.
ἔλθετε] λεθετ B. 19 ημας B. πνευματα B. αλχηστρατιγον B.
20 ημας B. 21 ορκουζο B. ημας B. 22 ημας B. 23 ημας
B. 24 εμπροστεν B. 25 συντομετατα B. λεοντα B (λέγοντα =
λέγοντος). σκοπην B. 26 τέσσαρα] τερσε α B. κοσμον B. ενη-
εθηνε B. 27 ος B. σινεφον B. 28 ημας B. 29 ορκιζουσ
B. 31 φοβον B.

ματός μ ο υ ἐν εἵδει ἀνθρωπίνῳ ἡμέρῳ, πραεῖς, εὐώδεις, προση-
νεῖς καὶ οὐχὶ μετὰ φόβου. — ὥς καθὼς ἀρχίσουν νὰ ἔλθουν καὶ
νὰ σε πλησιάζουν, βάνε τὸ χέρι σου τὸ δεξιὸν εἰς τὴν οὐρανίαν
ὁποῦ ἔχεις εἰς τὸν κόλπον σου καὶ τὴν ἀριστεράν σου χεῖρα δεῖχ- 5
νε ἐν τῇ γῇ· καὶ ὅταν ἀκούσης ταραχὴν τῶν πνευμάτων, λέγε τὰ
ὀνόματα ἐτοῦτα· Παρακῆρ Δαμαβηελ Περαικιλ Βερα-
ληελ Ὁχδριελ Βαθηκαλε Νοραμειλ Ἀλφηελ Ῥου-
μπηγελ Ῥιραφιμειλ Αμπουνα Ῥαγινιλ Σταφα-
νελ Ἀδουκην Δονηληελ Μοργγηλην Σαταραλην Βου-
ραληελ Ἐλμιγι Ἡεθ Δαριριν Ῥασαηλ Ῥασαημ 10
Ἰλερην Ἀλαφαγι Τεγι Ἀρανηελ Σαδηελ Ἐμαηλ
Μητηκew Ῥεγίλην Ἀναηλ Ἡσμιηλ [f. 24] Ῥασιελ Ῥε-
δοναβηλ Μπερασσεμ Ἀληερακ Δακτον Μπανηελ Καί-
ρινηελ Ἀλαβληελ Παριμπηελ Ἀλανηλε Ἀμηνιμ Βα-
θηκν Πεληρουν Μηρακ Ἀρεν Ἐφανηλ Κυραδαχη Μπε- 15
ραελ Ἀμηελ Μεφηγορελ Καναγι Περανηελ Κρενα-
βηελ Ἡταael Ἀχηελ Ἀλαμειλ Ῥαχηελ Ἀμφηελ
Ταχηλ Ἰελεουλ Ματαγε Οὐχαη Ἀναραναρε
Ζεσιμε Ζεαουρδιελ Ἀουλε Ἀλεμπρανε Κουρα-
νηελ Οὐ Δοληελ Ἐλμιγι Ἀουραατ Ἡαφιλ Ἀμιριελ 20
Ῥαμειλ Σαραελ Ἀσφιελ Κουρπαναγίλην Μοταρεηλ
Ὁβελ Μουλομιηλ, ὁ βασιλεὺς τῆς ἀνατολῆς, τῶν τεσσάρων
βασιλέων ὁ ἐξουσιαστής, ὁρκίζω ὑμᾶς, πνεύματα, εἰς τὰ ῥηθέν-
τα ὀνόματα ἵνα ἔλθετε τάχιστα ἔμπροσθέν μου διὰ τῆς δυνά-
μεως τούτων τῶν ὀνομάτων, καὶ ἐσύ, πρῶτε, Ἀσμοδαη, μετὰ 25
τὴν συντροφίαν σου καὶ συνοδίαν σου· ἄνω εἰς τὴν δύναμιν
τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Θεοῦ τοῦ Ισαάκ, τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰα-
κώβ, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰσραήλ, ὁρκίζω σας τοὺς ἐκ-
πεπτωκότας ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Σιωα ὁ λεγόμενος Ἀσμοδαης,
ὁρκίζω σε καὶ σφίγγω σε εἰς τὸν ἐρχό-[f. 24^v]-μενον κρῖναι ζῶν- 30
τας καὶ νεκρούς, οὗ φανέντος ἐν οὐρανῷ οἱ οὐρανοὶ ἐντρίχθη-
σαν καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται· ὁρκίζω ἐσᾶς εἰς τὴν σαλπίγγην
ὁποῦ μέλλει νὰ σαλπίσῃ ἵνα καλῇ εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν.
ὁρκίζω σε, Λοττοφερες, ὁρκίζω σε, Ασταθορ, ὁρκίζω
σε, Βερζεβοεул, ὁρκίζω σε, Ἀσμοδαῖ, ἐσᾶς τοὺς πρωτο- 35

1 ἐν εἵδει] ἐνη δη B. 3 πληνσιαζοην B. 4 κολοφον B. χερα B.
5 ἐν τῇ γῇ] ἐνδιγι B. ταραχη B. 23 ημας B. 24 ἐμπροθεν B. 25 αζμο-
δαη B (= Ἀσμοδαῖε). 27 γακοβ B. 29 Σιωα: malim σὺ εἰ.
30 ἐλχομενον B. κρηνε B. 31 ἐτηληχθησαν B: num: ἐταράχθησαν
leg.? 32 σαλπίγγην = σάλπιγγα. 33 μέλλει] μλωνη B. σαλλη-
σου B. κελει B. 34 Λοττοφερες = Λουτζιφερ supra, p. 27, 9.
35 Ἀσμοδαῖ] ασμαδεγι B. προτου θρονου B.

θρόνους τῶν δαιμόνων · ἀπὸ τῶν τεσσάρων μερῶν τοῦ κόσμου, ὅπου καὶ ἂν εὗρίσκεσθε, νὰ ἔλθετε ἔμπροσθέν μου μετὰ πάσης ὁμορφότητος καὶ ἰλαρότητος χωρὶς φόβον δι' ἐμοῦ καὶ χωρὶς βλάβης τῆς ψυχῆς μου καὶ τοῦ σώματος ἀμελλητί καὶ ἀληθῶς ἐν 5 ἀνθρωπίνῳ εἶδει καὶ κάμετε εὐθὺς τὸ θέλημά μου προθύμως καὶ ἀόκνως ὃ ἐγὼ θέλω καὶ δι' ὃ ἦλθον ἐδῶ.

Καὶ ὅταν εἴπῃς ταῦτα, βλέπεις ἐρχομένους δαίμονας ὥσπερ σύνταγμα συναθροισμένον · καὶ ἐσὺ κάθισον εἰς τὸν κύκλον μέσα · καὶ εὐθὺς συμόνοῦσι σὺν αὐτῷ εἰς τὸν κύκλον, ὅμως δὲν ἤμποροῦν 10 νὰ σεβοῦν μέσα καὶ ἐσὺ μὴν ταραχθῇς ἀπὸ τὸν τόπον σου, ἀμὴ κάθου θαρρητὰ μετὰ γενναίου παραστήματος καὶ ὀρκίζέ τους νὰ λέγουν τὸ θήλημά σου · καὶ πρῶτον ἐρώτησέ τους ποῖος εἶναι ὁ ἀφέντης τους καὶ ὡσάν σε τὸν δείξουν, εἰπέ τους νὰ ἀ[ναπα]ύσω- 15 σιν ἄνω εἰς τὴν κορυφὴν του καὶ ἐκεῖνος θεὸς νὰ [f. 25] ἀμώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν βασιλικὴν του στολὴν καὶ εἰς ὅλα του τὰ ἀξιώματα ὅτι νὰ εἶναι εἰς τὴν ὑποταγὴν σου καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν σου.

Καὶ ἂν θέλῃς νὰ τὸν ἐκστείλῃς ἑῖς ἄνθρωπον πλούσιον νὰ τὸν ταράξωσιν διὰ νὰ σε ἀγαπᾷ, λέγε 20 τοῦς ὀρκισμοὺς οὕτως · ὀρκίζω σας, δαίμονες, ἂν εἰσ- τε ἰσχυροὶ καὶ δυνατοὶ καὶ ἔχετε ἐξουσίαν νὰ κάμετε εἴ τι θέλετε, ὀρκίζω σας κατὰ τῆς δυνάμεως κυρίου Σαβαώθ Ἀδωναΐ, ὃς ἐστὶν Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ, Θεὸς τοῦ Ἰακώβ, <ὃς> τις ἐξε- 25 λέξατο παρὰ πάσας τὰς γενεάς καὶ παρὰ πάντα τὰ ἔθνη τὸν Ἰσραήλ, ὃς παρέδωκεν τὰ θεῖα μυστήρια, ὀρκίζω σας κατ' ἐκεῖ- νου τοῦ λαλήσαντος <μέ> τὸν Μωϋσῆν καὶ δόντος αὐτῷ τὸν νόμον ἐν τῷ ὄρει τῷ Σινᾶ, ὀρκίζω σας, δαίμονες, εἰς τὸν Θεὸν τὸν φωτεινόν, τῆς σοφίας ἀμέτρητον, — καὶ ἡ λαμπρότης αὐτοῦ ἀνεξιχνίαστος —, τὸν μαστιγώσαντα μὲ τὰς δέκα πληγαῖς τὴν 30 Αἴγυπτον καὶ ἐξαγαγόντα τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐξ αὐτῆς · ὀρκίζω σας

1	τεσσαραρον μερος B.	2	βρισκεστε B.	3	χωρίς] χοχορης B.
	φοβον B + μου B.	4	ἀμελλητί scripsi : αμελικαι B.		αληθης B.
5	ανθορπινο B.		εἶδει] ηδετε B.		κιμετε B.
7	ερχομενος B.		δαίμονας scripsi : dos B.	8	δῶν ηλθοεδο B.
9	ημπορουν B.	11	θα ρητα B.	12	σου] σον B.
	ἀναπαύσασιν restitui.	16	γηνε B.		ηποταην B.
	18 ἐκστείλῃς] σεστηλῃς B : num εἰσστείλῃς ?	19	ταραξουσιν B.		18 ορκυζουμες B.
	20 ορκυζουμες B.		ουτος B.	22	αδοναγί B.
	<ὃς> τις] της B.	24	παρά] πτα B.		γεννας B.
	26 μέ inserui.		δοντι αυτου B.	28	λαμπρητης B.
	29-30 της εηπτον B.			29	μαστιγοθεντα B.

κατὰ τῆς δυνάμεως Κυρίου τοῦ διαρρήξαντος ῥάβδῳ τὴν ἐρυθρὰν
θάλασσαν καὶ διαγαγόντα τὸν Μωϋσῆν προστάξαντος ταῦτα
ποιῆσαι καὶ διαγαγόντος τὸν λαὸν αὐτοῦ διὰ θαλάσσης· ὀρκίζω
σας κατὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ τῆς φοβεῖας <σκήν> ἥς ***
ἐλυτρώσατο κύριος [f. 25^v] ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι ὤψη- 5
λῳ αὐτοῦ· ὀρκίζω σας, πνεύματα, εἰς τὰ ἁγιάσματα τῆς σκηνης
τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὰς γεγραμμένας πλάκας δακτύλῳ Θεοῦ· ὀρκί-
ζω σας, πνεύματα, δαίμονες, εἰς τὴν τράπεζαν τῶν ἄρτων τοῦ
ἁγίου θυσιαστηρίου καὶ εἰς τὴν στάμνον τὴν ἔχουσιν τὸ μάννα
καὶ εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, εἰς τοὺς ὕμνους τῶν ἁγίων ἀγγέλων 10
καὶ εἰς τοὺς ὕμνους τῶν ἱερέων. ὀρκίζω σας, πνεύματα, <εἰς τὴν
εὐλόγησιν> ἣν ἐκέκτητο Ἀβραάμ ὁ πατριάρχης καὶ εἰς τὴν λειτουρ-
γίαν τοῦ δικαίου Μελχισεδέκ καὶ εἰς τὴν τάξιν Ἀαρὼν· ὀρκίζω
σας, δαίμονες οἱ κρύπτοντες τὴν πορνείαν καὶ διανοούμενοι ἀγά-
πην καὶ φίλτρον ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν· ὀρκίζω σας κατὰ τὸν 15
θῆντα ὀρκισμόν καὶ σφίγγω καὶ ἐπισφραγίζω σας νὰ μὴν ἀργή-
σετε, ἀμὴ ταχέως νὰ ὑπᾶτε εἰς τὸν — ὁδεῖνα — ἄνθρωπον καὶ
καταλάβητε τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ γυρίσετε τὸν λογισμόν του καὶ
τὸν νοῦν του εἰς ἔμμένα τὸν — ὁδεῖνα —· καὶ νὰ μὴν ἔχη ἐνθύμῃσιν
ἄλλον τινὸς εἰς τὸν κόσμον, ἢ πατρὸς ἢ μητρὸς ἢ ἄλλον τινὸς, 20
γυναικὸς ἢ ἀνδρὸς ἢ ἀδελφοῦ ἢ φίλου, οὕτε τινὸς, ἀλλὰ μόνε τὴν
ἐνθύμῃσιν τὴν ἐδικήν μου νὰ ἔχη· καὶ νὰ κάμετε αὐτὸν νὰ με
ἀγαπήσῃ ἀγάπην κραταιὰν καὶ ἰσχυρὰν καὶ νὰ μὴν με ἀλημονᾷ
καὶ νὰ μὴν ἡμπορῇ οὕτος νὰ φάγῃ [f. 26] οὕτε νὰ πίνῃ· ἐρχόμενος
αὐτόματος εὐρίσκη με ὅπου καὶ ἂν ᾤμαι, μήτε ἄλλη ὑποταγὴ νὰ 25
τοῦ φαίνεται καλὸν καὶ γλυκύν παρὰ ἐγώ· καὶ ἀφῆτε εἰς αὐτὸν
τοὺς δαίμονας οἱ ὅποιοι νὰ τὸν διδάχουν νύκτα καὶ ἡμέραν βά-
νοντες τὸ ὀρεκτὸν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἀκατάπαυστα, τὸ
ταχύον ἐν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, τὸ ἀχόρταστον εἰς τὴν κεφαλὴν του,
τὸ ἀνίκητον εἰς τὰς βασιλικὰς του φλέβαις· καὶ ἐρχόμενος εὐ- 30
ρίσκη με ὅπου καὶ ἂν ᾤμαι, καὶ μὴν ὀκνήσετε, νὰ μὴν ἀργήσετε,
ἀλλὰ ὑπάγετε ταχέως ὅσον δύνασθε τὸ γλιγωρότερον.

1 κυριο B. ραβιδος B. τήν] ης B. ερυθρα B. 3 πηγισε
B. διαγαγαντα B. 4 σκηνης conici : ης B ; deinde lacunam sign.
5 ελυτρωσατο B. ἐν χειρὶ] ευχηρι B. κρατεον B. 6 σκηνης]
κυνης B. 8 τον αρτον B. 9 τήν²] ηνν B. εχουσα B. 10 τῶν¹] τον
τον B. ανγγελον B. 11 ιερέων scripsi : ηριον B. 11-12 εἰς τὴν εὐλό-
γησιν addidi. 12 πατηρ αρχης B. 14 οἱ — πορνείαν conici : η κρι-
τονες την πορνηαν B, cf. supra, p. 17, 25. 15 κατ¹] π B. ηνεκον B.
16 ορκυζμον B. 18 πταλαβην B. γυρισετε] ηρησετε B. λοηζμον B.
19 ενθυμησι B. 20 κοζμον B. ἄλλου²] αλο B. 21 ηνεκος B.
ἡ¹] γη B. 24 οὔτος] τουτο B. φαῖ B. πηγη B. 25 εὐρίσκη
με] ευρισκομε B. αλην ηποταγιν B. 27 τούς] τας B. βανον-
τας B. 28 τῶ¹] τον B. αυτον B. τῶ²] τον B. 29 ταχηνον
B. τη ποση B. τό] του B. τήν] τ B. 30 τό] τον B. εὐ-
ρίσκη με] ευρισκομε B, cf. supra, v. 25. 31 ᾤμαι] με B. 32 δηναστε B.

Ἄλλος ὁρκισμὸς εἰς θησαυρόν· ἐὰν θέλῃς νὰ τοὺς ἐκστείλῃς νὰ σου φέρουν θησαυρόν, ὁρκίζέ τους·

Ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ φοβεροῦ καὶ ἀοράτου καὶ εἰς τοὺς ὕμνους
 5 τῶν ἁγίων ἀγγέλων τῶν προστατῶν Μιχαήλ, Γαβριήλ, Οὐ-
 ρουήλ, Ῥαφαήλ, Ἡσταθηα, Χερουβὶμ καὶ Σεραφίμ,
 ὁρκίζω σας, δαίμονες, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ Τετραγραμμά-
 του ὁποῦ εἶναι Ἀγλαη Ἰγλα Ἡτααγλαγι Ἀγλαορ Ἀδοναϊ,
 ὁρκίζω σας, δαίμονες, ὁρκίζω καὶ σφίγγω σας καὶ συμβουλ-
 10 λῶν ἑσᾶς εἰς τὴν χάριν πάντων τῶν βασιλέων καὶ εἰς τὰ στέμ-
 ματα αὐτῶν καὶ εἰς τὸν χρισμὸν τοῦ ἁγίου πνεύματος ὥπερ αὐτοὶ
 ἐχρίσθησαν καὶ οἱ προφηταὶ· ὁρκίζω σας, δαίμονες, εἰς τὰ μυστή-
 ρια τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν καὶ [f. 26v] εἰς τὰς δράσεις τῶν ἁγίων
 προφητῶν καὶ εἰς τὴν χάριν τῶν ἁγίων τριῶν παίδων Ἀνανιά,
 15 Ἀζαριά καὶ Μισαήλ καὶ εἰς τὴν ἁγίαν προσευχὴν αὐτῶν ἥτις
 ἔσβησεν τὴν φλόγαν τοῦ καμίνου καὶ εἰς δρόσον αὐτὴν μετέβαλεν
 ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ναβουχοδοноσόρ· ὁρκίζω σας, δαίμονες,
 καὶ ὁρκίζω εἰς τὴν προσευχὴν μου τοῦ Ἥλιου καὶ εἰς τὸν ζῆ-
 λον καὶ πόθον ὃν εἶχον πρὸς τὸν Θεὸν οἵτινες, ἑσεῖς πρῶτιστοι δαί-
 20 μονες τοῦ σκότους, εἰς τὴν στρατείαν σας ὀνομαζόμενοι διδάσ-
 καλοὶ σας Βερζεβεουλ, Ἀσμεδαη, Ἀσταροθ, Λουτ-
 ζεφερ· εὐθὺς πάνετε εἰς τὴν ὥραν τούτην, σύρετε νὰ φέρετε
 θησαυρόν καὶ βίον πολλὸν ὁποῦ εἶναι χωσμένος εἰς ἀπόκρυφον
 τόπον, ὅπου εἶναι χρυσίον καθαρὸν καὶ ἄδολον καὶ λίθοι πολύ-
 25 τιμοὶ καὶ ὠραιότατοι· καὶ πάλιν ἐξέλθετε δεύτερον, χρυσίον
 κάλλιστον καὶ πλῆθος ἀρεσκόμενον, μὴ οὐ κατὰ φαν<τασίαν>
 καὶ φενακισμόν ἢ ἄλλην τινὰ σκευασίαν, <ἀλλ'> ἀληθινὸν
 καὶ καθαρώτατον ἄνευ δόλου καὶ ἀπάτης· καὶ νὰ μὴν ἔχετε ἐξου-
 σίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ τοῦ λαβεῖν αὐτὸν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλὰ μένη

1 ἄλλος B. ὁρκισμός B. 2 ἐσθλῆς B. φερειν B. 4 αω-
 ρατους B. 5 τον αγιον αγγελον B. τους προστατας B. 7 τον τε-
 τραγραματο B. 8 εἶναι] γινε B. αδοναγι B. 9 σφινκο B. συμ-
 βουλλῶν scripsi, cf. supra, p. 30, 16 (ἐπισφραγίζω): σινπολή B.
 11 χριζμων B. ουπερ B. αυτον B. 12 εχριστε B. 16 εζβεσεν
 B. φλογιαν B. εἰς δρόσον αὐτὴν μετέβαλεν scripsi: ηδρσσον εντη
 μεταβαλεν B. 17 τοῦ] αυτον B. 18 ηληον B: Elias noimen
 mago fuisse videtur, nisi malis μου delere. 19 ποθοεν B. 20 στα-
 ρατηαν A. ονομαζομενον B. 21 cf. supra p. 28, 33 ss. 23 χομε-
 νος B. 24 τόπον] το τοπου B. ληθη B. 25 ορεοτα την B.
 26 αρεσκουμενον B. φαντασίαν scripsi: οταν B, cf. infra, p. 32, 2.
 27 φανα κησμον B. αλη B. σκεβασιν B. ἀλλ' addidi. 28 καθα-
 ροτητα B.. νά] ανα B. 29 ἀλλά] αλος B.

ἐν ἔμοι ἐμπεδον καὶ ἰσχυρόν καὶ βέβαιον · καὶ οὐτινος ἐγὼ δώσω,
 νὰ ἦναι ὡσαύτως καὶ μὴ κατὰ φαν<τασίαν> [f. 27] καὶ φενακισ-
 μὸν ὡσαύτως · τὸν δὲ θησαυρὸν ἐκείνον τοῦ χρυσοῦ νὰ τὸ βαστά-
 ζῃ ἕνας μείζων πάντων καὶ ταχύτερος καὶ ἐπιτηδειότερος καὶ
 ἰσχυρότερος καὶ κοσμήσῃ <τὸν> τόπον ὅπου ἐγὼ θέλω. καὶ 5
 θέλεις ἰδεῖν νὰ πηγαίνουν νὰ σε φέρουν εἴ τι θέλεις.

Τέλος τῆς αὐτῆς τέχνης.

Ἴδου καὶ ἑτέρη τέχνη · ὥσάν καὶ πρώτη δὲν ὁμοιάζει
 οὔτε εἰς τὴν τέχνην οὔτε εἰς τὰ ὀνόματα ὡς καθὼς ἐστὶν γε-
 γραμμένα · καὶ κῦτταζε καὶ ὅποιαν θέλεις, ἐκείνην ἐπιχειρίζου, 10
 διότι ἐκείνη εἶναι ἄλλοντοῦ διδασκάλου, ἢ πρώτη ἄλλοντοῦ καὶ
 ἢ δευτέρη. εἶναι καὶ ἄλλαις διαφοραῖς αἱ ὁποῖαι ἐγγράφησαν εἰς τὰ
 ὅπισθεν. ὅποιαν προαιρεῖσαι, ἐκείνην κάμε. γράψε καὶ τὴν οὐρα-
 νίαν τὴν πρώτην ἢ ὁποῖα γίνεται <μέ> εἴκοσι τέσσαραις κύκλους,
 ὅπου εἶναι εἰς τὸ πρῶτον τετράδιον, εἰς ἀγεννήτου βοός · καὶ 15
 σχέ την εἰς τὸν κόλπον σου μὲ τὰ ὀνόματα ὅπου ἐγγράψαμεν ·
 γράψε ἀπάνω ταῖς χαρακτήραις καὶ κάτω ταῖς χαρακτήραις.

Ἔχε δὲ τόπον ἐτοιμασμένον ἢ ὁσπίτιον ἥσυχον καὶ ἀδιάβατον
 καὶ πλῆνε τὸ σῶμά σου ἀπὸ τῆς ια' τῆς Σελήνης ἕως ταῖς δεκα-
 τέσσαραις ἡμισὺν ἡμέραις τῆς Σελήνης · καὶ εἰ μὲν ὁ καιρὸς εἶναι 20
 νόκτα, κερῖα μέσα εἰς [f. 27^v] φανάρην ἔχε. <ἔχε> δὲ καὶ ταῦτα
 νὰ τὰ ἀλείφῃς εἰς ὅλον σου τὸ κορμὴν · μόσχον καθαρὸν καὶ ἀρσιλ-
 πέντι καὶ γαροφάλλον καὶ σμυρνόφυλλα · ταῦτα πάντα ἔχε τριμ-
 μένα μὲ ῥοδοσταγμον καὶ ἄλειπον ὅλον σου τὸ σῶμα · καὶ τότες
 βάνε ὅλα σου τὰ φορέματα τῆς τέχνης τὰ καινούργια · καὶ ἄς 25
 ἦναι καπνισμένα μὲ λιβάνιν καθαρὸν. βάλε καὶ τὸ μαντίλι τῆς
 τέχνης εἰς τὴν κεφαλὴν σου καὶ τὰ ποδέματα καὶ ταῖς κάλτζαις.
 καὶ ἔπαρον τὸ μελάνιν τῆς τέχνης καὶ κάμε καὶ τὸν κύκλον καὶ

- 1 ἐν ἔμοι] ενεμη B. ἐμποδον B. οτηνος B. 2 ος αὐτος B.
 φαντασίαν scripsi : φαν B, cf. supra, p. 31, 26. φανα κησμον B.
 3 ος αὐτος B. τοῦ χρυσοῦ scripsi : οτη χρυσιον B. 4 σμηζον B.
 5 κοζμηση B. τόν addidi. 8 πρῶτον B. 9 τεχνη B. 10 επηχε-
 ρηστων B. 11 διοτης B. 12 αἱ ὁποῖαι] ἠοπηγι B. 13 οοπη-
 στεν B. προαιρεῖσαι] ποροερισε B. ἐκείνην] 'κ κυνην B. ουρανια
 B. 14 ιγνητε B. μέ inserui. ηκος B. 15 ὅπου εἶναι] οθουν B.
 πρῶτο B. τετραδον B. βοός, scil. χαρτίν. 17 χτακτηρες¹ B. 18 γισ-
 χον B. 19 πηληνε B. 19-20 δεκατεσερησιμησι 142 B. 20 εἰ
 μέν] ημειν B. 21 ἔχε addidi. 22 τό] τε B. μοσχον B. αρθιλ
 πεντη B (infra, ff. 35^v et 36, ασσιλπεντη et ασουλπεντη, alsinbent,
 nomen turcicum silphii). 23 γαροφalon B. ζημηρηνοφηλα B.
 πατα B. 24 ροδοσταμον B. 25 κενουρια B. 26 καπηζημενα B.

βάλει καὶ τὸ φυλακτήριον εἰς τὸ στήθος σου. καὶ ἔχει καὶ τέσσαρα
τεπιὰ καὶ βάνε μέσα ἐτοῦτα πράγματα · στυρατζον καὶ καλάμιν-
θον, στύρακα, λάδι τοῦ καρακουνουκιοῦ (μαυροθυμιάματος λάδι)
καὶ στάκτην ξυλαλόης (ωταγατζη κουπανισμένον), σπειρίον νάρ-
5 δου, κρόκον, μοσχοκάρυδον · καὶ βάνε τα εἰς τὰ κάρβουνα νὰ
καπνίσουν. καὶ ἔμπε μέσα εἰς τὸν κύκλον ὅταν ᾔναι ἡ Σελήνη
ἀντικρὺ τοῦ Ἡλίου εἰς τὰς δεκατέσσεραις ἡμισὺν τῆς Σελήνης.
καὶ λέγε τοὺς ὀρκισμοὺς εἰς τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ κόσμου. καὶ
θέλεις ἴδῃς νὰ ἔρχονται ἄνθρωποι <καὶ> νὰ ἔχουν βασιλέα εἰς
10 τὴν μέσσην τοὺς · καὶ ὀρκίζε καὶ λέγε τὸ ζητούμενον ὅπου θέλεις
νὰ κάμῃς.

Ex codicibus A et B.

(Textus cod. B).

[F. 28] Ὀρκισμός τῆς ἀνατολῆς.

ᾧ ἐσεῖς, πνεύματα τῆς ἀνατολῆς, Λουτζιφερ, Πελτζα-
τεηθ, Φαταγι, Γαγασι, Σαβαλον, <Κελσι> ὠδ,
15 Παλακον, Περιοραθ, Ὀρικορ, Ναγι, Ὀρνηας, Ἀβελ-
χε, Βηναγε, Λαμπορες, Παράτον, Βοκαρπαν, <Ὁ>
νοσκελης, Ληκοτας, Πληξετεφρα, <Κακηστή, Κεπλα-
νες, Ῥιεριδών, Ἀχυζηγοζεής>, Ὡπεραλ, Μηαρερ,
Κυονας, Λαεσιρ, Λαπητε, Μηγαδελ, Μεντεφρον, Κυ-
20 νηπρο, ἔρχεσθε, ἔρχεσθε, ἔρχεσθε, ἐλᾶτε ἐδῶ εἰς μίαν ὥραν ·
καὶ μὴν ἀργήσατε, ἀπὸ κάθε τόπον, ὅπου καὶ ἂν ᾔστε.

1 στηθοσον B. 2 quid sit στυρατζον (στηρατζον B, et infra, f. 36,
στονράτζον) nescio. καλάμινθον] ναλαμητον B. 3 καρακουνουκί
(καρα κουνουκν ου B) = μαῦρον θυμίαμα. μα βροθημιαμας B. 4 ξηλα-
λογιν B. ωταγατζη, nomen turcicum τῆς ξυλαλόης. σπειρίον]
σπηρον B. 5 μοσκο καριδον B. 7 14' 2 B. 8 ορκηζμονς B.
κοζμου B. 9 ερχοντα B. καὶ inserui. 11 incipit textus codi-
A, f. 18 (ante quod quattuor folia exciderunt)...] μης · ἰδοὺ καὶ ὁ κύκ-
λος ὁ ἀποκείθε: ἰδοὺ ἔχεις καὶ τὸν κύκλον ὡς φαίνεται ἀποκείθεν γε-
γραμμένος · [f. 18v] figura circuli fere eadem quae describ. f. 17v (p.25).
12 ορκίζμος B. 13-17 λουτζήφερ πελτζαπούθ φαταγ γασσι σαβολών
κελσιῶδ (σαβαλονοδ B) πολάσκον περιοράθ ορεκορναθ ὀρνιάς ἀβεχχέ
βινὰ ἐλαμπορές παράτων βοκαρπά ὄνος κελίδ λυκοτας πλιξετεφρά A.
17-18 Κακηστή — Ἀχυζηγοζεής om. B. 18-20: ὀπεράλ, μιαρέρ,
κιωνάς, λαεουρέ, λαπιτέ, μιγαδέλ, μεντεφρών, πορκιήν A. 20 ερχεσ-
τε¹⁻²⁻³ B. 21 μὴν] μηδέν A. ἀργήσεται A. απε B. κάθε]
πάσα A. εἰσθαί A.

Ὁρκισμὸς τοῦ βορέως.

Ὡ ἐσεῖς, πνεύματα τοῦ βορέως, Ἀσμοδαῖ, Λεοταφ, Τροϊ-
 βολ, Γαμφαῖς, Ἀναποχ, Λουφας, Βαγοαχ, Ἐναθ, Γαλος,
 Βηαρα, Κυνοπεξ, Μαχοθ, Ταρταρουηλ, Ἡμαρφα, 5
 Ἀβληκου, Σαβαδηοδ, Δαμουρουφ, Ἡγεγουλαις, Βαρ-
 σαφθαλα, Ἀρτισουλ, Πεσηδον, Κυναχας, Ἀκουη-
 ραφ, Πηξηνουδα, Μουχου, Μεθου, Δριακοντα, Ἀζη-
 βου, Ἀβηζουθ, Μηεσιρ, Σφινδοραπ, ἔρχεσθε, ἔρχεσθε,
 ἔρχεσθε, ἐλᾶτε ἐδῶ, ἀπὸ κάθε τόπον, ὅπου καὶ ἂν ᾖτε.

[F. 28v]

Ὁρκισμὸς τῆς δύσεως.

10

Ὡ ἐσεῖς, πνεύματα τῆς δύσεως, Ἀσταροθ, Βελβης,
 Κουταελ, Νηκοτε, Σαπτορα, Φβοκηλ, Μηρετος, Ἀρ-
 μητης, Μεβιουλ, Πλολαχε, Ἀλβαπερξ, Φαραγιελ,
 Νουαποχ, Νηπροδουχ, Βασεγορ, Ἐξηνους, Ἀρ-
 κυγι, Ἡαπερ, Μελαδους, Βαναχος, Ὁροηλ, Ἡαμβονμ, 15
 Τραξδατη, Ὁπρινας, Βοδημηλ, Ἡκησγω, Σαβληκερ,
 Φηστισικερ, Βιλερον, Ἀχθιοχ, ἔρχεσθε, ἔρχεσθε, ἔρχεσ-
 θε, ἐλᾶτε εὐθὺς ἀπὸ κάθε τόπον, ὅπου καὶ ἂν ᾖτε.

Ὁρκισμὸς τοῦ νότου.

Ὡ ἐσεῖς, πνεύματα καὶ δαίμονες τοῦ νότου, Βερζεβουλ, 20
 Ἀκαηλ, Ἀχογισθ, Πηξ, Θελον, Ἡφαλ, Μηνανηθ,
 Ἐφηπιτα, Μητοαρ, Καριτερ, Ἡπολταγι, Λεστρη-
 θο, Καθηθουλ, Βηοδον, Μαλησκαρ, Παλησκαξ, Βι-

1 [f. 19] A. ορκιζμος B. βαριος B + κονντογον (regionis nomen ?) B.
 2 βοριος B. ασκοδαι B. 2-8 λεοντόφ, τριαβόλ, γαμφαῖς, ἀναπόχ,
 νουλφάς, βαγωάπ, αἰνάθ, γαλώς, ββιαρρά, κυνοπέξ, μαχώθ, ταρτα-
 ρουτλ, ζωμαρφά, αβλίκον, σαβαδιόδ, δαμουρουφ, ιεγουλάς, βαρσεφιάλ,
 αρτισούλ, πεσιδών, κυναχάς, ἀκούρραφ, ῥίξγιουδάν, μαχουμειθού, δριακο-
 ντά, ἀζιβού, ἀβιζούθ, μιεύρ, σφενδαράπ A. 8-9 ερχεστε^{1.2.3} B.
 9 ἀπό απε B. όπου A. ᾖτε] εὐρίσκεσθαι A. 10 ορκυζμος B.
 δησις B + ρουμελη (regionis nomen) B. 11-13 ἀσταρόθ, βελβιέ, κον-
 ταέλ, νικοτέ, σαπθώρρά, φβοκίλ, μυρετός, ἀρμετής, μουβεούλ A. 13-17 : in
 pagina lacerata lego : ελβεπρίξ, φραγιέλ, νουαπόχ, κυπριδούν,... ἀρκιγῆ,
 ἡαπερ, μελαδούς, βαν... ὁπρινάς, βοδυκίλ, ἀκω..... ἀχθιώθ A.
 17 ερχεστε^{1.2.3} B. 18 απε B. 18—p. 35,5 in A fragmenta
 tantum supersunt. 19 ορκυζμος B. νότου] + λωτος ταν (nomen
 regionis ?) B. 20 δεμενε B.

λιουλ, Πηγιαβ, Γααβηουλ, Ἡσγινελ, Ῥεδε, Ποον, Λαμηουλ, Δαμασιν, Ἡπερηηπαρ, Οῦκας, Λατζη-
ταν, Ποτε, Θαρμι, Λαβηκος, Οὔτηκαι, Ἡθαπον, ἔρχεσ-
θε, ἔρχεσθε, ἔρχεσθε, ἐλάτε εὐθὺς ἀπὸ κάθε τόπον, ὅπου καὶ
5 ἂν ᾦστε, νὰ ἔλθετε.

[F. 29] Εἶτα λέγεται ὁ μέγας ὀρκισμὸς οὗτος·

Ὀρκίζω σας καὶ καθορκίζω σας, σφίγγω σας καὶ ἀναθέτω σας
καὶ καταβουλλώνω σας ἀπὸ τὰ ὀνόματα τοῦ Θεοῦ ταῦτα·
Ῥουχ, Ἀτά, Ἀφορίχ, Ὀχτζηέλ, Ἀκαῖ, Ἐνοοῦ, Τε-
10 τραγράμματον, α καὶ ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, Λαγρι-
τον, Ἀγινόν, Ἐχικόν, Ὀτηή, Τζομούς, Ἀρταηρ,
Ληταοῦ, Κικαρμέρ, Ἡλαη, Ἀδοναή, Νυλη, Ἐλεγέ,
Ἡαλέ, Σκανδική, Ἡαλά, Ἡαλκέ, Σαραόθ, Οῦθ,
Ὀρήξ, Ὀγνκαίξ, Ὀδχεύθανατον, Ἀηνά, Βησιού,
15 Σαβαόθ, Ἡστά, Ζεπηονέ, Ἀρφατζκνκ, Τεόν, Ἐε-
ληόν, Ἀδονέ, Φιγιτον, Ἀγέλ, Ἀζημόλ, Γιά, Γιε-
κριόν, Ἡορόχ, Ἀναν, Πουνάμ, Ἐσουγι, Ἐπτηόν,
Οὔγάχ, Μηρασον, Συναγρο, Σινα, Ἐλογί, Ἀλκέ,
Ἀρφεον, Ἀλπρά, Γενετόν, Γραημόν, Ἐγλοα· εἰς ταῦ-
20 τα τὰ ὀνόματα σας ὀρκίζω, ὡ ἐσεῖς, πνεύματα καὶ δαίμονες τῶν
τεσσάρων μερῶν τοῦ κόσμου, νὰ σωματωθῆτε, νὰ πάρετε πρό-
σοφιν ἀνθρωπίνην ἡμερην καὶ εὐμορφην καὶ νὰ ἔλθετε ἔμπροσ-
θέν μου νὰ κάμετε τὸ θέλημά μου· ὀρκίζω καὶ σφίγγω καὶ ἀνα-
θέτω σας ἀπὸ τὰ ὀνόματα τοῦ Θεοῦ, τὸ ἐντιμον καὶ φοβερόν
25 Ῥεντηρέν καὶ ἀπὸ τὸ μεγαλώτατον καὶ μεγαλοπρεπές καὶ
ἐνδοξον ὄνομα τοῦ Κυρίου Σεμηφορά· φοβήθητε [f. 29^v]
καὶ ἐντράπητε τὰς ὀνομασίας ταύτας· Κασιά, Σιονιά, Βο-
νιά, Γαλγαλά, Ῥανογιά, Δοδεριά, Ἀμνουηά, Ῥεν-

3-4 ἐρχεστε ^{1.2.3} B. 4 εὐθὺς] θισις B. απε B. επου B. 6 [f. 19^v]
A. ορκυζμος B. 7 σφύγκω A. 8 καταβουκλόνο A. 9 ἀφορέχ
A. ὄχ, τζιέλ, ἀκαινονόν A. 10 ἀρχή — τέλος om. A. 10-19 λαγρι-
τόν, ἀνόν, ἐχικόν, ὠετ, τζομούς, ἀρταήρ, λιταοῦ, μικαδέρ, γιλετ, ἀδωναῖ,
νωλλί, ἐλιέ, ἱαλέ, σκανδίκν, ἱαλλά, ἱαλκέ, σαβαώθ, ὕότ, σὺρίξ, ἐρικιάξ, ὀχεῦθ,
ἀναθόν, ἀνω, βισνού, σαββαώθ, ἱσά, ζεπιονέ, ἀρφετζήμ, τιών, ἐλιών, ἀδω-
νέ, φεϊτώ, ἀε, ἀριμώλ, γεά, γιγεκριών, ὕδρώχ, ἀναμπουνάμ, ἐσουνή, ἐπ-
τιών, παουάχ, μηρασθών, σεναγρή, σενά, ἐλωτ, ἀλκέ, ἀρφεών, ἀλπρά,
γενετόν... ἐγλωά A. In pagina lacerata cod. A verba plurima sequen-
tium desunt. 21 μερῶν] μῶν A. σομαστοθήτε B. 22 εμεριν B.
ομορφιν B. εμπροστέν B. 24 τό] τον B. 25 μεγαλοπρεπή A B.
26 — p. 36, 8 in A desunt.

τηγια, Φελαμηνά, Σεγινιά, Γαριά, Ῥοαθιά, Θελα-
 μιάς, Ἀδοσιόν καὶ Ἀριόν· ὧ ἔσεῖς, δαίμονες, νά μου
 φανῆτε ἐτούτην τὴν ὥραν καὶ μή μου παραινέσετε, διὰ τὰ ἐντε-
 μα καὶ ἅγια τοῦ Κυρίου ὀνόματα Ἀγλά, Ἀγλαγή, Ἀγλα- 5
 τά, Σιθον, Ἐλῆγγε, Λαμίχ, Τετραγράμματον, Ἰσαάκ, 5
 Βαλδμηλάς, Σιλαέλ, Ἀναγέ, Ἡλαβολέμ, Λαδελεγί,
 Τζοτζιέ, Ἀροῦ, Ἀτά, Ἀδοναγή, Ἀρνεκτά, Παλατή,
 Σηαμουλ, Ἀβρακῶ, Ληχαήλ, Ἀμνηστηκόν, Σιαμούλ,
 α καὶ ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, σφίγγω σας καὶ βιάζω σας
 καὶ δένω σας διὰ τοὺς ἁγίους ἀγγέλους τούτους Μιχαήλ, 10
 Γαβριήλ, Οὐρουήλ, Ῥαφαήλ, Πεσιφαήλ, Γιαμήλ,
 Λαδοδοήλ.

Μετὰ τούτους τοὺς ὀρκισμοὺς θέλεις ἰδεῖν φουσάτον νὰ ἔρχε-
 ται· πλὴν νὰ μὴν φοβᾶσαι, ἀμὴ εἰπέ τους νὰ σταθοῦσιν ἀπέξω
 τοῦ κύκλου καὶ τίμησον αὐτοὺς καὶ εἰπέ τους· καλῶς ἦλθετε, 15
 καλῶς ἦλθετε.

Ὁρκισμός.

Ὁρκίζω σας ἀπὸ τὰ ὀνόματα ὁποῦ ἤκούσατε, ὅτι νὰ κάμετε τὸ
 — ὁδεῖνα πράγμα —, εἴ τι θέλεις· καὶ ἔς τους δ θέλεις· καὶ
 ὡσὰν κάμουν τὸ θέλημά σου, εὐχαρίστησέ τους πολλὰ [f. 30] 20
 καὶ τότε εἰπέ τους· ἀπὸ τὰ ὀνόματα ὁποῦ ἤκούσατε, διὰ τὰ
 ὁποῖα νὰ μὴν κάμετε κανένα κακόν ἢ εἰς ἐμέν' ἢ ἔς τὸν μαθητὴν
 μου, ἀμὴ σύρτε εἰς τὸ καλόν.

Ἴδου καὶ τὸ ἀπόλυμά τους, νὰ τοὺς ἐκστείλῃς.

Ὁρίζω καὶ ὀρκίζω σας, ἄνω εἰς τὰ Χερουβὶμ καὶ Σεραφὶμ καὶ 25

2 μου] κον Β. 3 ἔουντιν Β. 8 [f. 20] σιαμούλ² Α. 9 σφη-
 νγγο Β σφύγκω Α. 10 δενο Β δέινω Α. τοὺς ἀγγέλους τοὺς ἁγίους
 Α. 11 οὐραηλ Β. πεσεφουηλ Α. γιαμιήλ Α. 12 λαδωδοήλ
 Α. 13 μετὰ δὲ τὸν ὀρκησμόν τοῦτον Α. φουσάτα Α. ἔρχονται Α.
 14 πλὴν — φοβᾶσαι] καὶ μηδὲν φοβηθεῖς Α. εἰπέ] πέ Β. 15 αὐτος
 Β. ἦρθατε Β ἔλθεται Α. 16 καλῶς ἦλθετε om. Α. ἦρθατε Β.
 17 ὀρκηζμος Β om. Α. 18 σα Β. ἀκούσατε Β. 19 πράγματα
 Β om. Α. εἴ τι — θέλεις²] ἢ διὰ γυναικᾶν ἢ διὰ ἄλλον τί ὁποῦ θέλεις
 Α. 20 ὡσάν] ος Β. κάμου Β. θέλιμαν Α. 21 τότε Α. ἀκου-
 σατε Β. 22 μὴν] μηδέν Α. κάμιται Α. κανένα om. Α. ἢ
 om. Α. εἰς¹] γις Β. εμεν Β ἐμέταν Α. ἔς τόν] σόν Β. ἢ ἔς
 τὸν μαθητὴν] οὐδὲ τοῦ μαθητοῦ Α. 24 ἰδου — ἐκστείλῃς] καὶ ὀρκί-
 ζεις καὶ ὀρκησμόν καὶ ἀπόλυσιν Α. ἐστηλῃς Β.

τὰς ἐννέα τάξεις τῶν ἀγγέλων καὶ εἰς τοὺς Βαχρήλ, Πη-
μηχαήλ, Ἑγεκαήλ, Κασασταήλ, Σεριεήλ, καὶ εἰς τοὺς
ἀρχαγγέλους καὶ ἀγγέλους, ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας, πολυόμματα
καὶ κυριότητες καὶ εἰς τὸν ἀρχάγγελον Λαχηβηήλ καὶ
5 εἰς τὸν ἀρχάγγελον Ἀζακίήλ, καὶ εἰς τὰ ὀνόματα τὰ φρικτὰ
ὁποῦ ἠκούσατε, μὴν κάμετε κακὸν τίποτες μηδὲ εἰς τὸν ὕπνον
μου νὰ με πειράξετε μηδὲ ἔς τὴν ἔξυπνάν μου μηδὲ τοῦ μαθητοῦ
μου, ἀμὴ σύρτε εἰς τὸ καλὸν καὶ πάλιν ὅταν σας χρειασθῶ νὰ ἔλ-
θετε εὐκόλως καὶ γλίσγωρα.

10

Τέλος τῆς αὐτῆς τέχνης.

Ex codicibus A et B.

(Textus codicis A).

[F. 20] Ἐτέρα τέχνη λεγομένη πιβακτορομαντεία
καλήτερη ἀπὸ ταῖς ἄλλαις.

[F. 20^v] Ἐπαρε πιβακτόριον καὶ γέμισον αὐτὸ νερὸν ζωντανὸν
ἀπὸ πηγᾶδιν καὶ φέρε αὐτὸ εἰς τὸ σπίτιν καὶ βάλε το εἰς τὸ πα-
15 ραθύριον ἀντικρυς τοῦ Ἥλιου ὅταν ἀνατέλλῃ. καὶ κάμε δάφνινον
στεφάνιν καὶ ἔπαρε παρθένον παιδίον ἐλαφρόστοιχον· καὶ κάμε
μίαν μίδαν ἥγουν ἓνα κύκλον καὶ λέγε τοῦ παιδίου εἰς τὸ ὦτιον
τοῦτα τὰ ὀνόματα φοραῖς ζ'· Ἀσγή, Μοτάρ, Γεμή, Πασί,
Σεργλή, Βασίν, Ἰλίμ, Ἀργεμή, Βασάν, Σοχάρ, Να-
20 βουτάν, ὀρκίζω καὶ ἐξορκίζω σας νὰ καθαρίσετε τοὺς ὀφ-

1 τα ευνηα B. τοὺς] τόν A B. 1-2 βαραχιήλ, πιμηλαήλ, ιεκαήλ,
ιασταήλ, οδριεήλ A. 3 ἀρχαγγέλους καὶ om. B. 4 αρχαγγελο B.
λάχχιβιήλ A. 5 ἀρχάγγελον] ἀριραχαν B. αζκήλ B. 6 ἠκού-
σεται A ἀκούσατε B. μὴν] νὰ μηδὲν A. μητε B. 7 στὴν ξοπνάν B
ἐξυπνόν A. μηδέ] μῆτε A. μαθητή B. 8 πάλε B. ὅταν] ὄντας
B. χρηαστο B χρῆαστώ A. 9 εὐκόλως καὶ γλίσγωρα om. B.
10 τέλος — τέχνης om. B. 11 [f. 30] B. ἔτερι B. τέχνηλε B.
λεγουμένη A λεγομενην B. πηβακτορο μαντηαν B. 12 ἀπὸ] ἀπε
B ὁποῦ A. τις B. 13 πιβακτόριον] + ἥγουν τζανάκῦ καὶ σῆά (= καὶ
ἴσια) B. γεμισε B. αυτου B. ζούντον B. 14 φέρε αὐτό] φέρε αὐ-
τεῖν A φέροτο B. σπητός B. βάνε B. το] την A. εἰς τὸ παραθύ-
ριον om. B. 15 αὐτὴ κρι B. ὅταν] ὄντας B. ἀνατέλλῃ] + ὁ
ἥληος, νὰ γῆνε ἡ ἀκτῆνες του ἥληου μέσα B. 15-16 δαφροστέφανον
B. 16 ἔπαρε] + ἓνα B. . ἐλαφρόστυχον A ελαφρόστήχον [f. 30^v] B
+ καὶ βάνε τος τεφάνη απανο στο καιφαλήν του B. 17 μίαν — ἥγουν
om. B. ἐάν A εναν B. ὦτιον] ὀφτήν του B. 18 ὀνόματα] + ταύ-
τα B. 18-19: ασγιν, μοτάρ : γεμή : πάσι : σεργλή : βασιν : ελήμ ἀργεμη
βασάν : τοχάρ : ναβουτάν B. 22 καθήσετε εἰς B.

θαλμοὺς τοῦ παιδίου τούτου· νὰ ἴδῃ τὰ στοιχεῖά σας μέσα εἰς τὴν γαστέραν. καὶ τότε φέρεσε τὸ παιδὶν τὸ στεφάνιν τὸ δάφνινον καὶ σὺ ἄρχον καὶ λέγε τὸν ὀρκισμόν· ὀρκίζω σε, Κανὸβ καὶ Γεχάζ, Μαῖνού, Σελιά, Τζουνκανά, Ραφγιά, Γλωσσέας, Ριπηδών, Ὀριστερών, Μαλαβλιμών, Λαπιποτέ, 5 Μπαρακί, Ἀγινός, Σαρκία, Βλιδημών, Ποτζετάν, Μανασικόν, Ἀβλοτέ, Ρακατλιά, καὶ τὰ τάγματά σας, ὅπου καὶ ἂν εὗρίσκεσθε ἢ εἰς τὸν οὐρανὸν ἢ εἰς τὴν γῆν ἢ εἰς τὴν θάλασσαν ἢ εἰς ποταμόν, νὰ ἔλθετε, νὰ καθίσετε ἐδῶ μέσα εἰς τὴν γαστέραν τούτην, ἐσεῖς καὶ ὁ βασιλέας σας, καὶ ἐγὼ νὰ ἐρωτή- 10 σω εἴ τι θέλω. ταῦτα εἶπέ τα φοραῖς γ'. καὶ τότε ἐρώτησε τὸ παιδὶν ἂν ἦλθεν τὸ φουσάτον· καὶ ἂν ἦλθεν, εἶπε· φέρετε τοῦ βασιλέως τὸ θρονὶν νὰ καθίσῃ.

Ἐξορκισμὸς καὶ ἐρώτησις διὰ κλέπτῃν.

Ὀρκίζω σας ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ὀρτά, Γληχά, Πο- 15 λήμ, Ἐλωχαή, καὶ ἀπὸ τὰ ὀνόματα τῶν ἀγγέλων Κανδιέν, Ἀβιέλ καὶ Σουδιέλ, νὰ μου εἴπητε καὶ νὰ μου ὁμολογήσετε τὸν κλέψαντα τὸ — ὀδ(εῖνα) πρᾶγμαν — καὶ πῶς ἀκούει καὶ ποῦ στέκει· καὶ νὰ τὸν φέρετε νὰ τὸν ἴδῃ τὸ παιδίον ἐκεῖνον εἰς τὴν ὄψιν καὶ τὸ ὄνομάν του νὰ εἴπουνσιν καὶ ποῦ ἔχει τὸ πρᾶγ- 20 μαν βαλμένον.

1 ζητήσαν B. 2 φέρεσαι A φέρε B. τό¹ — δάφνινον] το στεφάνην, το πεδή B. 3 σὺ ἄρχον] ἄρχῃσε B. τὸν ὀρκισμόν] τα ὀνόματα αὐτὰ φορές ἐπτά 7 B. 4-7 : ὀρκίζω σας καὶ ἐξορκίζουσας κανοβ : γεχάζ : μαγινών σελην : τζουνκανα : ραφγια γλωσέα : ρηπηδόν : οριστερον : μαλαφλιόν λαπηποτε : παρακὺ : αγινός. σαρκὺα βδιδιμον ποτζετάν : μανασκόν : αλβοτέ. ρακατληά B. 7 γραματά B. 8 ευρισκεστε B. ἡ¹⁻²⁻⁵ om. B. 9 ἡ om. B. να²] + να B. 10 ετουτην B. βασιλέαςας B. ἐγὼ om. B. ροτίσο B. 11 τα] της B. 7 φορές B. τότες B. 12 ἂν] ἡμεν καὶ B. τό om. B. ἂν² — εἶπέ] να γηπή το πεδη B. 12-13 φέρετε — καθίσῃ] φορε το σκαμνή του βασιλέος να καθίσι ο βασιλέας, το πρότο ασ ηπη τὸ πεδί καλὸς ορισετε και ροτησε B. 14 [f. 31] B. 15 ὄνομα B. 15-16 ορτα : πολημ ἐλῶχαγι B. 16 τόνονατα B. τον αγιον αγγελον B. 16-17 κἀνδῆε : αβηέλ : και σουδιελ B. 17 ηπατε B. ὁμολογήσετε] φανεροσατε τε B. 18 τό] του B. το πρᾶγμα B. ἀκούει] ακουετε το ὄνομα του B. 19 στέκει] γηνε και που στεκετε B. τόν¹] τονε B. τόν²] το B. τὸ παιδίον ἐκεῖνον om. B. 20 καί — εἴπουνσιν om. B. 21 βαλμένον] κρημενον να που ἡπήτε ογληγορα, ετουτιν τιν δραν B.

[F. 21]

Περὶ θησαυροῦ.

Ὁρκίζω σας ἀπὸ τὰ ὀνόματα τοῦ Κυρίου Μυράς, Ἀλφυ-
τάν, Γεών, Γεριών, καὶ ἀπὸ τὰ ὀνόματα τῶν ἀγγέλων
Μελαξοήλ, Βερνιοήλ, Σεντιωήλ καὶ Σακιβοήλ, νά
5 μὲν εἴπητε ἂν εἶναι θησαυρὸς εἰς τὸν — ὁδεῖνα) τόπον — καὶ
τί εἶδος εἶναι καὶ πόσος εἶναι.

Περὶ μελλόντων πραγμάτων, πῶς μέλλει γενέσθαι.

Ὁρκίζω σας ἀπὸ τὰ ὀνόματα τοῦ Κυρίου Σαμυλά, Ματών,
Πορπλιών, Σαβαῖ, Κοῦσεκράμιον, Εὐδιάλ, Ἐπηρών,
10 Τετραγράμματον, νά μὲν εἴπητε περὶ τοῦ — ὁδεῖνα πράγ-
ματος — πῶς μέλλει γενέσθαι καὶ τί ἀποβήσεται.

Ἐρώτησις περὶ χώραν ἢ τόπον τί γίνεται.

Ὁρκίζω σας ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ Ἰωθαγλά Ἀ-
βιάλ Οὐδανών Γουλγουθ Ἰουθαῖ Στιανών Ρασὺ καὶ
15 ἀπὸ τοῦ ὀνόματος Μαρνιχαήλ καὶ Μαρκηζαήλ, νά μὲν
εἴπητε εἰς τὸν — ὁδεῖνα) τόπον — τί γίνεται.

Περὶ διαφορῶν πραγμάτων.

Ὁρκίζω σας ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Καρματιήλ καὶ
τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, νά μὲν εἴπητε τοδί.

1 περὶ] ὁρκυζμος περι B. 2 Μυράς om. B. ἀλφητάν B. 3 γέον
γεριών B. τον αγιον αγγελον B. 4 γ... ξοήλ. βερνηογιλ : σεντηοήλ :
σακυβήλ B. 5 τόπο B. 6 τί εἶδος] τηγηδος B. πόσος εἶναι]
πόσο και ηνε κα μου το φανεροσατε B. 7 μέλλων A. ὁρκυζμός και
ερώτησις περι μελόντων πραγμάτων πως μελη γενεστ B. 8-10 σαμυλα :
ματόν : πορληόν : σαβαγι : κονσέ : καρμυον ευναλ : επαρον τετραγραμά-
τον B. 10 οδύνος A ὁδήνος B. πραγμάτων B. 11 γένεστε B.
τι] τό τέλος τη B. 12 ετερος ὁρκυζμος περι πόλης αἱ χώρας τη γι-
νετε (οπηστεν ην ἢ ευχή) [f. 31^v] B. 13 ἀπό] ὑπό A επηκ B. ηοθε-
γλά : αβηαλ B. 14 ουδανον · γουλθονγουθ B (cetera nomina omisit).
15 τοῦ ὀνόματος] τα ονοματα ταυτα B. μαρνιχαηλ B. μάρ : κυ-
ζαηλ B. 16 το B. τοπο B. γίνεται] ηνε B. 17 περὶ] ἐρώ-
τησις περι B. 18 ἀπὸ] ἐπὶ B. τοῦ Κυρίου] κυρηοῦ του θεοῦ B.
19 τοδί] τόδη A ροδηνα πραγμα, πως θενα γένη η σε καλό η σε κακό B.

Ἡ ἀπόλυσις.

Ἐπ' ὀνόματι τοῦ Θεοῦ Ἀμπράμ Ἀμπαρκεέλ, ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ εἰς τὰς ἡμέρας ὁδούς.

Διὰ τὴν μὴν σε βλάβῃ τὸ στοιχεῖον ὁποῦ κρατεῖ
τὸν θησαυρόν, τὰ κάμῃς τὴν μὴν ἀποθάνῃς. 5

Ἄφες ὀλίγον μέρος ἀπὸ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνον εἰς τὸν τόπον ὅπου τὸ εὔρες· καὶ κάμε τὸ αὐτὸν δακτυλίδιν με μολύβιν· καὶ ἄνωθεν τὰ ἔχῃ τὸ σημεῖον ἐτοῦτον καὶ φόρεσον καὶ χῶσον καὶ ὀλίγον αἷμα ἀπὸ τὸ αἷμά σου ἀπάνω εἰς τὸν τόπον ὅπου εὔρες τὸν θησαυρόν. Figura anuli. (Tab. I, 8). 10

Ex codicibus A et B.

(Textus codicis A).

[F. 32^v] Ἄλλῃ τέχνῃ τὰ συνάξῃς τὰ στοιχεῖα.

Ἐπαρον πινάκιν ἀφόριον καὶ ἄσυλον καὶ βάλε μέσα νερόν ἀπὸ βρύσιν ἀνατολικήν, ἄλαλος καὶ ἀνυπόστρεφος· καὶ βάλε ἓναν ἄσπρον μέσα καὶ κάμε τὸν κύκλον ὅπου ἐκάμαμεν ὀπίσω. καὶ ἃς καθίσῃ παιδίον παρθένον χρόνων ἰς· καὶ σκέπασον αὐτὸ 15 με κόκκινον μαντίλιν ἢ παρασκέπασμαν· καὶ κάθισε καὶ σὺ σὺμὰ εἰς τὸ παιδίον καὶ εἰπέ ἐτοῦτα τὰ λόγια φοραῖς γ'· Ἀγιζάμ, Τούμ, Ἀλέκ, Γεμαλάμ, Τρυνή, Ἀλιτζή, Οὐβασβυσί, Ἡκίμπερ, Ἀλιμανά, Ἀλεθέν, Σαλέθετ, Ἀντονούμ, Μοπεάχ, Μανμοχρηλαλητζὸν καὶ Ἀινγεῖς, 20 Ἰζούχ, Καλουνγγίς· καὶ οὕτως φύσησον εἰς τὸ σινδόνιν

1 ἡδὸν καὶ ἡ ἀπόλυσις τὸν πνευμάτων να τοὺς ἐστήλῃς B. 2 ἐπ' ἐν B. Θεοῦ] κυρίου B. Ἀμπράμ om. B. ἀμπαρκελ B. 4-10 om. B. 6 ὀλίον A. 9 ὀλίον A. 11 [f. 31^v] B. ἄλλῃ] ἡδὸν καὶ αλη B. 12 πινάκιν — ἄσυλον] πηβακτόριον B. βάλε μέσα] γεμησον αὐτον B. 13 ἄλαλον AB. ἀνυπόστρεφον A. καὶ ἀνυπόστρεφος] πέρνοντας το νερό να μὴν γιρῖσις κα κητάξῃς πῆσο σου καὶ βάνε το νερόν ἡστο πηβακτοριόν B. βανε B. 14 μέσα] μεσαν ἡς το [πηβακτόριον B. ἐκάμαμεν ὀπίσω] ὅπου ἡν κατοθεν B. 15 ἃς καθίσῃ] κάθησε B + ενα B. πεδι B. ἰε' B. σκέπασε B. αὐτό] το B. 16 ἢ παρασκέπασμαν om. B. σὺ] ἐσί B. 17 σὺμὰ] κοντα B. πεδί B. εἰπέ — λόγια] πεσαντα τα ονοματα B. 17-21 κζάμ τουμ : ἀλέκ : γεμαλάμ : τζηνή : αλητζη : ουβασβησί : ἡκίμπερ αλημανά ἀλεθιν σαλεθετ [f. 32] ἀντονούμ. πομοπεάχ : μαν μοχρηλαλητζουν : κηληφ ἡζουχ καλουκτις B. 21 οὕτως] τοτες B. φῖσιςον B φύσον A, εἰς — σινδόνιν] το μαντίλη· ὅπου ἡν σκεπασμενον το πεδή B.

καὶ πάλιν λέγε τὰ λόγια ταῦτα ἕως οὗ νὰ ἔλθουν. καὶ ἀφ' οὗ ἔλθουν καὶ τοὺς ἰδὼν τὸ παιδίον, μπηῆξε τὸ μαχαῖριν ἐκ δεξιῶν τοῦ παιδίου καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Σολομῶντος ἐξ ἀριστερῶν · ἡ δὲ σφραγὶς εἶναι ἡ ἀντικρὺς ἡ ἀκόλουθος.

[F. 33] Figura hexalphae (duo triangula connexa) in qua inscribuntur verba. In super. triangulo : Κύριε ὁ Θεὸς ὁ Λέων Σαβαώθ.

In sinistris triangulis : Θεαὶ αἰὼν ὦς ἐλῶτ. — Α σκισα γε ὠρνά σῖρε καὶ χαθέλ θῶ ἀνεῖτα σου οὐ ξιοῦ.

In medio hexagono : Κύριε ὁ Θεὸς ὁ βοηθὸς ἡμῶν Αἰὼν Σαβαώθ ἰαθειάς, ἀξίωσον ῥωφρεὰρ ἔλκρυγέ ἀνιθές
10 βῶα φικονές ἰωνοκῶ, πάταξον πάντα τὰ δαιμόνια τῇ τοῦ Θεοῦ δυνάμει. In infer. triangulo : Κύριε καὶ Θεέ, φύλαξόν με.
In dextris triangulis : Ἰῶ ἐσὸς σου εὐαθὲ ἐξ ἀνενίου ἰοῦ ὦ. — Αἰριεὶ γινι.

Καὶ λέγε καὶ τὸν ὀρκισμόν τοῦτον ·

15 Ὁρκίζω ὑμᾶς, πνεύματα, εἰς τὴν δύναμιν τῆς σπάθης τῆς δικαιοσύνης καὶ εἰς τὴν φλογίνην ῥομφαίαν τὴν στρεφομένην ἵνα με εἴπητε τὸ ἀληθές ἀπὸ εἴτι σας ἐρωτήσω. καὶ τότε ἐρώτησε εἴτι βούλεσαι · ὀρκίξε μόνον συχνάκις νὰ σε λέγουν τὸ ἀληθές. καὶ ὥσάν σώσης ἐρωτῶντας τὸ ἀληθές, ἀπολογιάσε τους · σύρτε
20 εἰς τὸ καλὸν καὶ ὅτάν σας καλέσω, μετὰ χαρᾶς νὰ ἔλθετε · καὶ ὀρκίζω σας, εἰς τὸν ἅγιον ἄγγελον τὸν Ἰασεῖ τοῦ Ἑλμυχέλ, νὰ μὴν κάμετε τίποτε τοῦ παιδίου τοῦ παρθένου μήτε ἐμέναν.

1 πάλε B. λέγε] λέγεις A πες B. λάγια B. 2 μπηῆξε] πηξον B. 3ο B. μαχαῖριν] + τις τέχνης B. 2-3 ἐκ — παιδίου] δεξιαν B. 3 σφραγίδαν B. τοῦ — ἐξ om. B. αριστεραν B. 3-4 ἡ — ἀκόλουθος om. B. 5 λέγων A. 6 θεεῖται ὡς B. 6-7 σια να σαγι οργαθιρι χαθαλθο αανια σουξίς B. 8 αἰὼν] εσὺ B. 9 ιαθια B. 9-10 ροφρεαρελι κρη ρε ανοθς βῶα : φι αγονες νοκο B. 10 πατουξον B. πάντα] παιωτα B. 11 δυνάμει] + αμιν B. με] τον δουλον σου ανα στα σι (i. e. Ἀναστάσιον : sed cf. p. 31, 18) B. 12 ἰω εσι σου εα θι εξαν εληον γιον ω B. 13 αἰ ρν οννι B qui add. in margine ὁ ὀρκυζμος γινε ὅπιστε [f. 32v] B. 14 τόν] αὐτον τον B. ορκηζμον B. τοῦτον om. B. 15 ἡμᾶς A, σας B. σπάθεις του A πάθης B. 16 φλογινήν B. 17 ἀπό om. B. τότες B. ἐρότα B. 18 βούλεσαι] θέλεις καὶ βούλεσε B. ὀρκίξε] + τους B. μόνε B. σιχνα B. σε λέγουν] σούλεσι B. τὴν ἀλήθην · ἡτῇ θέλεις B. 19-23 om. B.

[F. 33v] Ἐὰν θέλῃς νὰ ἐρωτήσης διὰ κλέπτην,
λέγε οὕτως·

Ὅρκίζω σας ὑπὸ τῶν ἁγίων ἀγγέλων Ἀλληλινέλ, Κρασιέλ,
Σαχιέλ, Ἀματζιέλ, νά μου εἴπητε τοῦ κλέπτου τὸ ὄνομα
ὅπου ἔκλεψεν τὸ — ὁδ(εῖνα) — καὶ τί φορεῖ καὶ ποῦ τὸ ἔχει. 5

Διὰ τιναν ὁποῦ εἶναι εἰς ξενιτείαν, ζῇ ἢ
ἀπέθανεν·

Ὅρκίζω σας ὑπὸ τῶν ὀνομάτων τῶν ἁγίων ἀγγέλων τοῦ
Μαρμηχέλ, Φαριέμ, Ἀπαέλ, Σαμάρι· τοῦτά σας ὁμνῶ
νά μου εἴπητε διὰ τὸν — ὁ δ(εῖνα) ἄνθρωπον — ζῇ ἢ ἀπέθανεν, 10
ἐρχεται ἢ ὄχι.

Διὰ ἀσθενῆν, ζῇ ἢ ἀπέθανεν, λέγε οὕτως·

Ὅρκίζω σας ὑπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ Σατερφοῦ, Ἐμβέλ,
Ῥαετζιέλ καὶ τοῦ Σαρπύλ, νά μου εἴπητε διὰ τὸν — ὁδ(εῖ-
να) ἀσθενῆν — τί θέλει παθεῖν καὶ πῶς θέλει ὑγιαίνειν. 15

Ἐρώτησις διὰ θησανροῦν.

Ὅρκίζω σας ἀπὸ τοῦ ὀνόματος Ῥοέλ Μαχθεέλ Παχ-

1 ροτήσις B. 2 λέε οὗτος B. 3 σας] + πνευματα B. ὑπό]
απο B. τον αγιον αγγελον B. ἐλλήληνελ B. 4 σαχηέλ B.
αματζιέλ B + ὁρκύ ζοσας και κατορκυζοσας B. κλέπτη B: ὄνο-
μα B. 5 οδιν το πράγμα B. φωρεῖ A φορεῖ B. ἔχει] + να
μου το ηπητε B. 6 διά] ηδου γανερονο δηα B. εἰς] + την B. ἥ]
γι B. 7 ἐπόθανεν A αποθενή B + ερχετε δὲν ἐρχετε· ἐρωτήμα τον πνευ-
ματον. ορκύζμος B. 8 σας] + πνευματα και κατορκύζο σας B. ὄνο-
μάτων] + του κυριου B. τον ἁγίον αγγελον B. 8-9 τὸν μάρμη-
χήλ B. 9 σαμαρ B. τοῦτα] ης ετουτα τα ὀνόματα B. 10 ανθρόπο
B. ἥ] γηB. ἐπόθανεν A απεθενή B. 11 ὄχι] δεν ἐρχετε να μου ηπητε
την πάσαν ἀλήθιαν B. 12 αστενή B. ποθάνη A αποθενή B. λέγε
οὕτως om. B. 13 σας] + πνεύματα και κοτορκυζο σας B. τοῦ]
τον B. τοῦ²] + κυριου τον αγίον αγγελον B. σατρεφού B. 14 ραη-
τζιέλ B. σαρηλ B. ὠδηνά [f. 33] δηνά B. 15 ἀσθενῆν —
παθεῖν] ζη η αποθένη· ηστην αστενηαν του θελη πατη τη. ποτες B.
ὕγιαίνειν] γέννην A να γένη B + να μου ηπητε την αληθιαν B. 16 περι
θησανροῦ B. 17 σας] + και κατορκύζοσας πνευματα B. ἀπό]
ηπο B. ὀνόματος] + τοῦ κυριου τον αγίον αγγελον B. παχθαφη ἔλ B.

θαφιέλ και Σαφέλ, νά μου εἴπητε ποῦ εἶναι ὁ θησαυρὸς
χωσμένος.

Ἐρώτησις <εἰς> ὃ τι θέλεις.

ἽΟρκίζω σας ὑπὸ τοῦ ὀνόματος Ταζουέλ Ἀβεσαβέλ Ἀρ-
5 γχυκιέλ Σελκισαμεέλ, νά μου εἴπητε ὁ δεῖνας τί βούλεται
και τί θέλει νά κάμη.

Και τότες τοὺς ἀπολογίασε.

Σύρτε εἰς τὸ καλὸν και ὅταν σᾶς ἀποκαλέσω, πάλιν μετὰ χαρᾶς
νά ἔλθετε · ὀρκίζω σας ὑπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου ἀγγέλου τοῦ
10 Ἰασί τοῦ Ἑλμιχέλ, νά μὴν κάμετε κακὸν ἐκ δεξιῶν τοῦ
παιδίου τοῦ παρθένου μηδὲ ἐμέν.

Τέλος τῆς αὐτῆς τέχνης.

Ἐτέρη τοῦ Σολομῶντος μὲ νερόν τέχνη.

Ἐπαρον ἐν μεσοῦριν καθαρὸν καινούργιον ἀπὸ καμίνιν και
15 γέμισέ το ἁγίασμα τῶν ἁγίων Θεοφανείων και θές εἰς τὸ κα-
μίνιν · και βάλε ἐμπρὸς ἕναν παιδὶν καθαρὸν γαληνοματικὸν
και ἄς θεωρῇ τὸ μεσοῦριν · και σκέπασέ το μὲ κόκκινον μαντίλιν

.1 και Σαφέλ] ἡς τοῦτα τα ὀνόματα ὀρκυζο B. εἴπητε] + την
ἀλήθειαν B. εἶναι] ἡν B. θησαυρ B. 2. χομένος B. 3 ετερι
εροτηση B. εἰς addidi. 4 σας] + και κατορκυζο σας πνευματα B.
ὀνόματος] + του κυρίου τον ἁγίου ἀγγέλου B. ἄβασαβέλ B. αρχη-
κυέλ B. 5 σαλκυσαμης B. οπδινας B. 7 και οσαφτους (= ὡς
αὐτοὺς) εροτισις απολισε τους να πανε. ηδον και ἡαπολογία σια αυτους
να τους στηλεις B. 8 συρετε B. ὅταν] ὁποτααν B. ἀποκαλέσω]
καλέσο B. πάλιν om. B. 9 ὀνόματος] + του κυρίου και B. τὸν
ἁγίου ἀγγέλου B. 10 κασίτου ἐλμεχέλ B. δεξιῶν] δεξιὸν μου ουτε
B. 11 μηδὲ ἐμέν] οὔτε ἐμένα να τιάτε (= πᾶτε) ἡς το καλὸ B. 12 om.
B. .. ος — τέχνης A⁵. 13 ἡδον και ἄλλην τέχνη τον σολομόντος
μενερόν B. 14 μεσοῦριν scripsi : μονούργην A πηβακτορηον B. καθα-
ρόν — καμίνιν om. B. κυνούργον A. 15 γεμησον B. το] αυτον
B + νερόν [f. 33^v] ἀπὸ βρῖσιν ανατοληκύν βανε και B. αγιασμα B.
τῶν om. B. θές — καμίνιν] βάλε το ἡς τος καμνικ (σκαμνί = sella)
απανο B. 16 βανε B. εμπροσθεν σου B. ἕνα πεδη B. καθα-
ρόν] παρθένο B. 17 μεσοῦριν] μυσοῦργην A. και — μεσοῦριν] να
κητάξη το ἡἄλην (= ὁαλῖν) την ἄμουλαν οπου ἦνε γεμάτο τονερόν και
βάλε απο κάτω στο ἡἄλην, ηστην ἀρήστεραν, ιετούτην την πεντάλφαν
(sigillum Solomonis) και το μαχέριν τῆς τέχνης · δεξιὰ και ἄς θορή το
πεδὴ το ἡἄλην B. σκεπαθέ B. κοκκνο B. μαντηλη B.

ἡ παρασκέπασμαν καὶ λέγε τὰ [f. 34] ὀνόματα ἐτοῦτα ζ' φοραῖς · ἄγγελος Πιανώ, ἄγγελος Σαντοτεήλ · Ὁπερλαϊτά, Βεργουντάδε, Ὁπερλαβοστρά, Βιργυνιτά, Ναβεδίκαιο, Ἀκινβολά, Δαλτακόσα. λέγε οὕτως ζ' φοραῖς τὰ ἄνωθεν ὀνόματα καὶ ὅταν ἴδῃ τὸ παιδί ἀνθρώπου, νὰ τοὺς εἴπῃ · 5 καλῶς ἤλθετε. καὶ νὰ τοὺς εἴπῃ νὰ φέρουν δύο τένταις, μίαν πράσινην καὶ ἄλλην ἄσπρην, καὶ νὰ ταῖς στήσουν. καὶ νὰ τοὺς εἴπῃ νὰ μαγειρεύσουν καὶ νὰ τοὺς εἴπῃ νὰ ἔλθῃ ὁ αὐθέντης νὰ φάγῃ · καὶ ὅταν φάγῃ, ὀρκισέ τον εἰς τὸν ὀρκισμόν ὅπου ἐγράψαμεν ὀπίσω καὶ εἰς τὰ ὀνόματα τῶν ἁγίων ἀγγέλων καθὼς γρά- 10 φει · μετὰ ταῦτα ἐρώτα τὸν αὐθέντην ἐκεῖνον διὰ ὅ τι θέλεις. ἐσὺ συντύχαινε τὸ παιδί καὶ τὸ παιδί συντύχῃ ἐσένα, διότι ἐκεῖνος δείχνει τὸ παιδί μὲ σημάδιν · καὶ διὰ τοῦτο, τὸ παιδί θέλει νὰ ᾔναι γνωστικόν διὰ νὰ ἐρευνᾷ καλὰ τὰ λόγια ὅπου ἀκούει.

Ex codice B.

[F. 34] Ἐτέρη τέχνη · λεκανομαντεία.

15

Γνωστὸν ἔστω σοι ὅτι νὰ γράψῃς τὸν ψαλμὸν 73 · καὶ ἄγωμεν εἰς τόπον ἄκτηπον καὶ ποιήσον τροχὸν καὶ κόψῃ σπίτια, πέντε τροχοὺς, καὶ διάβασε τὸν ψαλμὸν φοραῖς πέντε εἰς τὸν κάθε τροχόν · καὶ ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὀσπίτια θέλει ἔρθῃ ἓνα ζώδιον ὡσάν πρόβατον · καὶ εἰπέ του εἰ τι θέλεις καὶ σε δίνει τὴν ἀπόκρισιν 20 ὡς καθὼς θέλεις.

1 ἡ παρασκέπασμαν] γεμενή B. καί] + ἀσ B. ζ' φοραῖς om. B.
2 πήναγος B. ἄγγελοςαντατεήλ B. 2-4 ὀπερλαϊτά βεργὸν διῶπερ
λαβοστρά : βεργινηγά : ἀκὶν βελα : δάλτακό B : italica precatio vide-
tur esse. 4 λέγε οὕτως] καὶ λέγε τα B. 6 νά—εἴπῃ] ας ηπῇ B. 5 ἡρτάτε
B. καί — φέρον] φερέτε B. 6-7 μίαν — ταῖς] ἡ μήα ἄσπρην. καὶ ἡ
μιά πράσινη. νὰ τοὺς B. 7 ἡστήσουν A ἐστήκουν B. 8 μαγειρεύσουν]
μαγερεψουν A φέρον ἓνα πρόβατο, νὰ το σφάξουν καὶ νὰ το μαήρουν
B. εἴπῃ²] + το πεδή B. νὰ — αὐθέντης] νὰ φέροῦν τον αφέντη
τοὺς B. 9 ὅταν φάγῃ] αποφάγοντας B. τοὺς ὀρκηζμούς B. 10 καί
— γράφει (γράφη A) sc. auctor] νὰ σου ἤπουν την ἀλήθειαν B. 11 μετὰ
— διὰ] καὶ ἐτζι τον ἐροτάς B. 12 συντύχενε A συντήχε B. πεδή^{1,2}
B. συντύχῃ] τύχῃ A νὰ σου τα λεγί B. εσεν B. 12-13 διότι —
σημάδιν om. B. 13 διὰ τοῦτο om. B. πεδί B. θέλει om. B.
14 γηνε B. γνωστικός A. διὰ] καὶ A. ἐρευνᾷ — ἀκούει] ακούσι
τα λογιά τοὺς νὰ ἐρεῦνα καλα καὶ νὰ τοὺς ροτα σήχνα αντιριόμενα καὶ νὰ
μιν φοβάτε B. 15 λαι κανομαντιαν B. 16 γνώστος ἐσθὴν τω ὦτι B.
ἀγομε B. 17 πέτε B. 18 διέβασε B. ιφορές B. πέτε B.
τόν²] το B. 19 ερη B. 20 προβατο B. τήν] τ B.

Ὁρκισμὸς τῶν πνευμάτων διὰ τὰ ἐξορκίσης κάθε πνεῦμα καὶ τεβέτην καὶ ἄλλο πνεῦμα.

Ἐξορκίζω σας, πνεύματα, καὶ καθορκίζω σας εἰς τὴν σπά-
θαν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς τὴν κατάβασίν του καὶ εἰς
5 τὴν βάπτισίν του καὶ εἰς τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ· ὁρκίζω σας, πνεύ-
ματα, εἰς τὴν διαδοχὴν αὐτοῦ, ὁρκίζω σας, πνεύματα, εἰς τὴν
σταύρωσιν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν ἀποκαθήλωσιν αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ
κενὸν τοῦ μνημείου αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν ἀγίαν ἀνάστασιν αὐτοῦ
καὶ εἰς τὴν ἀγίαν μεταμόρφωσιν αὐτοῦ. φρίξετε, πνεύματα, καὶ
10 μὴ σαλεύσετε τὸν λογισμόν μου οὐδὲ τὸν νοῦν μου μὴν σκανδα-
λίσετε καὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου μὴν σκοτίσετε μηδὲ τὰ μέλη μου
μὴν συντρομάξετε. εἰς ἐτοῦτα τὰ δυνατὰ ὀνόματα ὁρκίζω, θεορ-
κίζω σας, πνεύματα, τὴν πᾶσαν ἡμέραν· ὅπου νὰ σας κράζω, με-
τὴν τάξιν νὰ ἔλθετε ὅπου εἶμαι, με ἱλαρώτατον πρόσωπον καὶ
15 ταπεινὸν τὸ σχῆμα· ὅ τι θέλω νὰ σας ἐρωτήσω, νὰ μου τὸ εἴπητε
ἀκωλύτως· ἐπὶ [f. 34v] ὀνόματος τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ <καὶ
τοῦ ἀγίου> Πνεύματος· ἀμήν.

Ἐτέρη λεκανομαντεία τῆς γαστέρας τοῦ Σολομῶντος.

Γίνεται τὴν κυριακὴν· μὴ ἔστω συννέφια καὶ ταραχὴ ἀνέμου,
20 νὰ ᾔηται ὁ οὐρανὸς καθαρὸς· τὴν κυριακὴν, τὸ ταχύ, ἀρχισέ την,
κάθαιρε μετὰ πάσης καθαρότητος ὥς καθὼς ἐρμηνεύει εἰς τὴν
ἐξαλφαν τοῦ καλέσματος· εἰτα ἔπαρε γαστέραν ἀπιάσ-
την καὶ γέμισέ την νερὸν καθαρὸν καὶ νὰ ᾔηται ἀπὸ βρύσιν
ἀνατολικὴν καὶ λάβε το μετὰ τὸν μαθητὴν σου εἰς τὸν κύκλον·
25 τὸ μπουκάλι βάνε το ἀπάνω εἰς τὸ σκαμνί· ἄς καθίσῃ τὸ παιδί
τῇ μιᾷ μεριᾷ καὶ ἐσθ' ἀντικρὺ του. καὶ ἀρχισε νὰ διαβάσῃς τὰ
ἅγια ὀνόματα ταῦτα· Ἡσεληελέ, Ἐλεαδοναγί, Λα-
μέχ, Σοκοταήλ, Λαμπο..., α καὶ ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ
τέλος, Μπισε, Σάκ, Πούλαντα, Μελά, Φαλός, Φή-
30 λος, Ἡφηλαγε, Ἀμπονάς, Ἀναπόκαγε, Ἀμπαλερά,
Ὁμηρηκή, Λενδοντος, Ἀδοναγί, Λαμιά, Σατή,

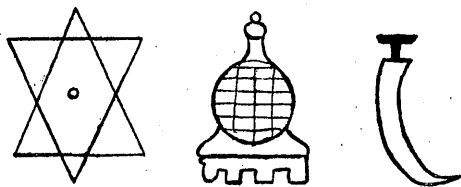
1 ὁρκισμός B. 2 τεβέτην : cf. Catal. astr. gr. X, p. 75, 20.
πνευματον B. 4 ηγισού B. 7 ἀπὸ καθέλοσιν B. 8 κνόν B. ἀγι B.
10 λοηζμον B. 11 σοκτῆσετε B. 13 ὦπον B. 14 γιμε B. 15 χηματι
B. τὸ εἴπητε] τοπιπτε B. 16 γιού B. καὶ τοῦ ἀγίου addidi.
18 λεκανο μαντηαν B. σολομοτος B. 19 σινέφινα B. 20 γινε
B. 21 κάθαιρε scripsi : κε βάλε B. ἐρμινέβη B. 21-22 : cf. p. 32,
18 ss. et p. 41, 5 ss. 23 ἐμησε B. γινε B. βελσ B. 24 λάβε
scripsi : βάλε B. 25 μπουκάλι scripsi : κάλη B (num vālī legendum ?);
26 δεβάσις B.

Μπονή, Κατήν, Ἐλοῦ, Ἐμογορό, Ἀσπβαξιόν, Ἀθε-
τάλ, Παραχέλ, Σαμονέλ, Μελχανδούς, Ἀτά, Ἐλο-
γέ, Ἀρά, Ἀμηδβαμά, Ἀγιμάν, Μαθηου, Δαδηδαμά,
Ἡρακήν, Πεττζέλ, Ἐμόν, Ἐμόν, Σεγετήν, Ῥι-
μασι, Παντακερ, Σιμαγλιά, Φαρεθ, Καιτζελάθ, 5
ὀρκίζω σας, πνεύματα, Ἐμόν, Ἀντημακόν, [f. 35] Ὁρ-
δά, Ἡελά, Ἀδονά, Ἡπατεόν, Ἰγιόν, Ἰγιόν, Ἀκφαγί,
Φεόν, Στημαλατόν, Ἐλή, Ἐλογιά, α καὶ ω, ἅγιος,
ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαβαώθ, πλήρεις ὁ οὐρανὸς καὶ <ἡ> γῆ
τῆς δόξης σου, ὡσαννά· πάτερ ἡμῶν (καὶ τὰ ἐξῆς)· στήριξον 10
ἡμᾶς διὰ τῶν ὀνομάτων ἁγίων Γηουθέ, Σαβαώθ, βοή-
θησον ἡμῖν καὶ φανέρωσον ἡμᾶς, Κύριε, πάντα τὰ πνεύματα
μέσα εἰς τὴν γαστέραν ταύτην, ἅγιοι ἄγγελοι, σφίγγω καὶ
ἐμβάζω ἐσᾶς, πνεύματα, μέσα εἰς τὴν γαστέραν ταύτην. Κύριε,
βοήθησόν με ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ. ἐλᾶτε, πνεύματα, ἐμπᾶτε εἰς τὴν 15
[γασ]τέρα ταύτην. εἶτα ἐρώτησον τὸ παιδί ἂν θεωρεῖ ἀνθρώπους
μέσα καὶ λέγε τοὺς ὀρκισμοὺς οἱ εἶναι γραμμένοι εἰς τὰ ὀπι-
σθεν καὶ ἐρώτησε ὃ τι χρειάζεσαι. καὶ τότες ἀπόλυσέ τους.

Ἴδον καὶ ἡ ἀπολογίασις· ἤγουν νὰ τοὺς στείλλῃς.

Ἄμετε εἰς τὸ καλὸν καὶ πάλιν, ὅταν σας χρειασθῶ, μετὰ πάσης 20
χαρᾶς νὰ ἔλθετε. — καὶ νὰ μὴν τοὺς κρατῇς περισσὴν ὥραν καὶ
σε πειράζουν. ἔχε δὲ τὴν σφραγίδα ἀριστερεᾶ καὶ τὸ μαχαῖριν
δεξιᾶ.

Ἴδον ἡ γαστέρα, ἡ βούλλα, καὶ τὸ μαχαῖριν

[F. 35v] Ἴδον καὶ ἕτερον ἐρώτημα.

25

9 ἡ supplevi.	10 δόξισον B.	πέτερ B.	11 τὸ ὄνοματο B.
13 ἀγγελῆ B.	σφήνκο B.	14 ἐμβάξο B.	15 ταυτην B. τήν]
τυ B.	16 εἶτα] γῆτα B.	θορί B.	17 ὀρκυζμοὺς B.
ὁ ἦν B.	γραμένα B.	οπήστεν B.	19 ἀπολεηάσις B.
B.	χρῆαστο B.	21 καὶ² = ὅτι.	20 παλη
B.	24 γαστρα B.	βουλα B.	23 δεξιάν

Κράξιμον ἐνὸς στοιχείου τοῦ λεγομένου Μουρτζι.

Μετὰ τρεῖς ὥραις τῆς νυκτός κάλεσέ τον ὡσάν φίλον εἰς τὸ σπῆτιν σου· καὶ νὰ ᾔῃαι τὸ σπῆτι σου παστρικόν, νὰ μὴν ἔχῃ τίποτες· καὶ βάλε τράπεζαν καινούργιαν μὲ μαντίλιν καθαρὸν καὶ 5 βάνε τρεῖς κούπαις καινούργιας· εἰς τὴν μίαν βάνε ἀμύγδαλα καὶ εἰς τὴν ἄλλην καρύδια καθαρισμένα· καὶ εἰς τὴν ἀπάνω μεριὰν τῆς τραπέζας βάνε σταφίδαις καὶ εἰς τὴν ἄλλην μεριὰν βάνε σὲ ἓνα πινάκι ἀναμμένα κάρβοννα καὶ βάλε ἀρσιλπέντι νὰ καπνίσῃ καὶ μίαν γαστέραν <μέ> νερόν καὶ ἓνα μαχαῖρι μαυρομά- 10 νικόν· καὶ ποιήσον τροχόν ἐνολόγυρι τῆς ταύλας ἤγουν εἰς τὴν γῆν καὶ λέγε τὴν εὐχὴν ταύτην τρεῖς βολαῖς· ἐγὼ σε δοκίζω, στοιχεῖον Μουρσί, Μουρσί, ἀπὸ τὴν μεριὰν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ βασιλέως, ἐτούτην τὴν ὥραν, ὅπου εἶσαι, νὰ ἔλθῃς ὅπου σε καλῶ, εἰς ἐτούτην τὴν ταῦλαν ὅπου τὴν οἰκονόμησα διὰ λόγον 15 σου νὰ ἔλθῃς νὰ φάγῃς καὶ νὰ πῆς· καὶ ὅταν ἔλθῃ νὰ φάγῃ καὶ νὰ πῇ, δοκισέ τον νὰ σε εἴπῃ ὅ τι θέλεις· ὡσάν ἔλθῃ, πῆξε τὸ μαχαῖριν εἰς τὴν ταῦλαν. ἂν δὲν τὸ βγάλῃς, δὲν πηγαίνει. αὕτη ἡ βούλλα ἤθελε γένει μεγάλη· <ἂν> ὅμως ὁ τόπος δὲν ἐβόλῃ, ὁ θέλεις ποιήσον.

Figura mensae rotundae in qua effinguntur pentalpha Solo- 20 monis et ampulla, cum his verbis ἡ θ θενος τι τιν θωανιρ-ιπο οπο ερι και προς τους αμεννο ελολεαταριλον ρεκανα.

[F. 36] Ἰδοὺ καὶ ἕτερον ἐρώτημα πνευμάτων.

Ἐὰν θέλῃς νὰ ἐρωτήσῃς <καὶ> νὰ κράξῃς πνεύματα ἀγγελικὰ 25 νὰ σου δώσουν καθαρὴν ἀπολογίαν ἀπὸ ἐκεῖνον ὅπου θέλεις, εἰς τὴν γέμωσιν τῆς Σελήνης, ξημέρωμα τετράδης ἢ πέμπτης ἢ παρασκευῆς, νὰ ᾔῃαι καθαρὸς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας καὶ νὰ νησ-

1-4 contuli A, f. 46^v, m². 1 το λεγομενον B. μουρτζαι ἤγουν μουρτζι A. 2 τρεῖς] τρεῖς B. ὡσάν] ὅς A. 3 νά] ἄς A. τδ—σου om. A. τίπο- 5 τες] + καὶ θυμίλασε τό..... A. 4 τραπέζι A. καινούργιαν om. A. (sequentia desunt in A). 5 μῃα B. 6 καθαριζμένα B. μεριά B. 7 τραπέζου B. μεριά B. 8 σὲ scripsi : ἓνα B. 9 ἀς σιλπέντη B : 10 cf. supra, p. 32, 22. 9 μέ addidi. 10 πῆᾱσον B. 12 γιγισοὺ B. 13 γισε B. 14 τάλαν B. τήν] τα B. γικονομησα B. 15 φάγῃς] φ : B. πῆᾱς] μῃγῖς B. ὅτα B. 16 πῆᾱ] [πῆᾱ] B. γηπη B. σαν B. 17 ἂν] α B. 18 βουλα B. γεμη B. μεγαλο B. ἂν addidi. ἰβολη B. 19 θελη B. πηγισον B. 24 καὶ 25 inserui. ἀγγελικον B. 25 δοσι B. 26 τετράδην B. 27 παρασ- 28 κευην B. γίσε B. καθαρός B.

τεύσης ἐκεῖνην τὴν ἡμέραν καὶ νὰ φορέσης καθαρὰ ῥοῦχα. καὶ νὰ ἔχῃς ἓνα σπῖτι παστρευμένον καὶ φουρκαλημένον καὶ ῥαντισμένον μὲ ῥοδοσταγμον. καὶ νὰ ἔχῃς ἓνα κερί ἀναμμένον διὰ νὰ διαβάσης τὸν ψαλμὸν τὸν θ' καὶ τὰ ἔνια βερσάτα κάτωθεν· καὶ νὰ ζητᾷς τοῦ Θεοῦ νὰ σου πέμψῃ ἓνα πνεῦμα νὰ συντύχῃ μετὰ σοῦ καὶ νὰ σου δώσῃ καθαρὰν ἀπολογίαν ἀπὸ οὗτο τοῦ ζητᾷς. καὶ νὰ ἔχῃς τὴν πόρταν σου ἢ τὸ παραθύρι σου ἀνοικτόν. καὶ νὰ ἔχῃς ἔμπροσθέν σου ἀναμμένα κάρβουνα καὶ βάλῃς αὐτὰ τὰ καπνίσματα· δενδρολίβανον, στυρατζον καὶ ἄλδην καὶ ἀρσιλπέντι. καὶ νὰ ἔχῃς καὶ δύο σκαμνία· ὥσάν ἐρθῇ τὸ πνεῦμα, νὰ καθίσῃ 10 ἐκεῖνον εἰς τὸ ἓνα καὶ ἐσὺ εἰς τὸ ἄλλο. καὶ <ἦ> συντυχία του ἐνι βραχυνή· καὶ μὴν φοβᾶσαι. ἰδοὺ καὶ ἐκεῖνα ὁποῦ θεὸς νὰ διαβάσης· εἰς τὴν πρώτην γωνίαν τοῦ σπιτίου, τὸν θ' ψαλμόν, καὶ αὐτὸ νὰ λέγῃς· αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὁποῦ θέλω εἰπεῖν καὶ τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσω, ἐγὼ οἶδα πόθεν ἔρχεται καὶ πόθεν ὑπάγει· ἐξ ἀπο- 15 [f. 36v]-στεῖλον τὸ πνεῦμά σου καὶ κτισθῇσονται καὶ ἀνακαινιεῖς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς· τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν μὴ ἀντανέλης ἀπ' ἐμοῦ, δεόμεθα, φιλάνθρωπε Θεέ, τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθόν, ὁδηγήσαι με ἐν τῇ εὐθείᾳ. ἐξέλυσε τὸ πνεῦμα αὐτοῦ καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὸν τόπον. καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοὶ ὁ Θεὸς καὶ 20 πνεῦμα εὐθὺ ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου· τὸ πνεῦμα τὸ ἀγαθόν, ἔλθε εἰς μέ, δεῖξόν με ὅλην τὴν ἀλήθειαν· τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν τὸ ἄγιον μὴ ἀντανέλης [ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλὰ δώρησαι ἀξίως τὴν χάριν σου.— καὶ εἰς τὴν δευτέραν ἀγκώνην τοῦ ὀσπιτίου σου λέγῃς τοὺς ψαλμοὺς ἐτούτους· δ', ε', ζ', η', ι', ια', ιβ'· καὶ εἰς 25 τὴν τρίτην γωνίαν λέγε τοὺς ψαλμοὺς τούτους· ις', ιθ', κβ', κδ' κς', κθ', λ', λς' λθ', με'· καὶ εἰς τὴν τετάρτην γωνίαν λέγε τούτους· νγ', νδ', ξ', ξγ', ξς', οθ', πβ', πε', πς', πθ', ι, ιε'. Τέλος.

Ἴδου καὶ ἄλλον ἐρώτημαν.

Ἐὰν θέλῃς νὰ εὕρῃς κλέπτῃν ἢ ἄρρωστον ἢ ἄλλο πρᾶγμα 30 ὁποῦ θέλεις, ἃς ὑπάγῃ ἓνα παιδί παρθένον νὰ γεμίσῃ ἓνα ἱμπού-

- 2 σπήθη B. παστραμένον B. 3 ροδοσταμον B. 4 δεβᾶσις B.
 5 πέμσι B. 6 ἀπό] ὧπου B. 7 ἦ] γι B. παναθηρι B. ἀνηχτόν B.
 8 ἐμπροστέν B. ἀνεμένα B. καπνηζματα B. 9 δεδροληβανον B.
 στυρατζον B. de hoc verbo, cf. p. 33; 2. ἄλογον B. ασονλπέντη B,
 cf. supra, p. 32, 22. 10 σαν B. 11 ἐκῆνος B. τὸ ἓνα] τὴν μῆαν B.
 τὴν ἄλῃν B. ἢ addidi, σινηχῆαν B. 12 βραχινῇ B, num
 βραχυνῇ legendum? διέβασις B. 13 πόρτην B. γονία B. 14 λέ-
 γης] λές B. 15 πόθεν²: malim ποῖ. 16 σου] μου B. ἀνακαινίγεις B.
 21 εὐθῆς B. ἐνκάτες B. 22 μεν¹ B. 24 ἐνκορην B. 26 ου-
 τους B. 27 γονῇ B. 30 κλεπητήν B.

κιν καινούργιον νερόν, ἀσύντυχον· καὶ ἡ ἄμπουλα νὰ ᾔῃναι και-
νούργια καὶ ἄς λήπῃ τὸ νερόν· κάμποσον καὶ γέμισέ την ἀγίασμα
τῶν Φώτων διὰ τὰ μὴν ἐμποροῦν νὰ ἐμποῦν πνεύματα [f. 37] πο-
νηρὰ καὶ κακά. καὶ τὰ ἔχη καὶ κερὶν· τῶν Φώτων ἄς ᾔῃναι· καὶ
βαπτίσῃς <τὸ> κερὶν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ
καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. καὶ κάθισε τὴν ἄμπουλαν ἀπάνω
εἰς μαντίλι ἄσπρον παστρικόν· καὶ ἄς ᾔῃναι τὸ στόμα του ἀνοικ-
τόν· καὶ ἄναψε καὶ τὸ κερὶν καὶ κάπνισον λιβάνιν καθαρόν. καὶ
τότε· κάθισε δεξιὰ τὸ παιδί·ν ἐμπροσθέν σου νὰ κυττάξῃ· καὶ
ἐξὸν κάθισε δεξιὰ τοῦ παιδίου καὶ ἄρχισε νὰ λέγῃς τοὺς ὀρκισμοὺς
ἐπὶ φοραῖς. ἰδοὺ καὶ οἱ ψαλμοὶ κδ', ις'· πρῶτα ᾠδὴς τοὺς ψαλ-
μοὺς, ὕστερις ἄρχισε τὴν εὐχήν.

Ἰδοὺ καὶ ἡ εὐχή.

Ἄγγελε, ἀσπράγγελε τοῦ Θεοῦ ὁποῦ εἶσαι ἄγγελος καὶ βλέ-
πεις τὴν πόρταν τοῦ παραδείσου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, παρακαλῶ
σε εἰς τὴν ἁγιοσύνην σου καὶ εἰς τὸ ἅγιον φῶς ὁποῦ σοῦ δίδω καὶ
εἰς τὴν παρθενίαν τοῦ παιδίου τοῦ καθαρῶ νὰ ἔλθῃς, νὰ μας εἰ-
πῇς ὅλην τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ μου δείξῃς ἐδῶ μέσα τὸ ζήτημά
μου καθαρὰ· καὶ μὲ χάριν καὶ μὲ πλατῆρην νὰ ἔλθῃς, δίχως ἁρ-
γήταρ.

Εἰ δὲ καὶ δὲν ἔλθῃ, εἰπὲ καὶ ἐτούτην τὴν εὐχήν.

ὦ ὑψηλότατε Πατέρα, ὑψηλότατε Αἰθένη, ἀγιώτατον σῶμα
τοῦ Θεοῦ, μὲ γλῶσσάν θέλω νὰ σε συντύχω καὶ μὲ τὴν καρδίαν
νὰ σε περικαλέσω, μὲ τὸ [f. 37^v] παιδί τὸ παρθένον, μὲ τὴν δικήν
σου τὴν ἁγιοσύνην καὶ μὲ τὴν παρθενίαν μου, νὰ μου δείξῃς καθα-
ρὰ νὰ ἴδω τὸ ζήτημά μου ἀπὸ ἐκείνου ὁποῦ θέλω σε ἐρωτήσω·
καὶ ᾠδὴς καὶ αὐτὴν φοραῖς ἐπὶ.

1 ἀσύν τητηχον B. ἀμουλα B. γήνε B. καὶ νοῦρια B. 2 την]
το B. 3 διὰ τὰ μὴν] δυναμήν B. ἐμποῦν] μούν B. πονηρόν
B. 4 κανόν B. 5 τό addidi. 6 ἀμουλαν B. 7 ἀνηχτόν B.
9 ἐμπροστίαν B. σου] του ? 10 νὰ λέγῃς] νελες B. ορκιζμούς B.
14 ἀγγελε B. ἀσπράγγελε B, fortasse ex ἀρχάγγελε corruptum,
ed cf. infra, p. 50, 28. 15 ἱρισου B. 16 ἁγιοσίνη B. ἅγιον]
+ σου B. ὅπος B. 19 καθαρὰν B. 24 παρθένο B. 25 ἁγιο-
σίνη B. 26 ἐκήρους B.

Ἀνίσωστας καὶ δὲν ἔλθῃ, εἰπὲ καὶ αὐτήν,
τὴν ἄνωθεν, φοραῖς ἐπτά·

Σαβαώθ, Ἀδωναί, διὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
νά μου εἴπῃς ὅλην τὴν ἀλήθειαν, νά μου δείξῃς ὅλην τὴν ἀλή- 5
θειαν, τὸ ζήτημά μου καθαρὰ· καὶ μὲ χαρὰν καὶ μὲ πλαζήρῃ
νά ἔλθῃς, δίκως ἀργητὰν καὶ νά μὴν ἀργήσῃς, Οὐτουλτζιε,
Μητομηνεκή, Αἰκρογοτέ, Ἐτησοῦ, Πληκό, Ἦτε μετὰ
τὸν ἄγγελον Ἡμόν, Ὀτηστατέ, Οὐκύπονε, Ὠβελάμ,
Πουρά, Μεγάμ, Ἐτζερδάμ, Βερτατέμ, Τεροπούς,
Ἐλθῆν, Τεραβατ, Τοναμεβούς, Ἀπηστοπου Ἐρην-10
σε· εἰς τὸ ὀρκίζω ἀπάνω σας μετὰ τὸ ὄνομα τῶν ἁγίων ἀγγέ-
λων καὶ μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ μεγαλοδυνάμον Θεοῦ καὶ τοῦ φοβεροῦ
ἀγγέλου Μιχαήλ, ἐμπάτε καὶ ἐλάτε μέσα εἰς τὸ ὕαλιν, νά σας
ἴδῃ ἐτοῦτο <τὸ> παιδί, Ἐλσέλ, Παλσιέλ, εἴ τι ἐγὼ σας
ἔρωτῶ· εἰς μίαν ὥραν νά ἔλθετε ὀγλίγωρα, ὀγλίγωρα, ὀγλίγωρα.15

Ἴδον καὶ τὸ ἀπολογίσμα, διὰ νὰ πᾶνε.

Ἐξορκίζω σε ἀπὸ τὴν μεριὰν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, νιοῦ τῆς
Μαρίας τῆς παρθένου· Ἀχέλ, Ἀχέλ, Σαγά, Σαγά.

Τέλος καὶ τῆς αὐτῆς τέχνης.

[F. 38]

Ἐτερόν ἐρώτημα περὶ θεότητος.

20

Ἐπαρον ἄμπουλαν καὶ γέμισέ την νερόν <καὶ> ἁγιασμόν
τῶν ἁγίων Θεοφανείων· καὶ ἔπαρε καὶ τέσσαρα κερία· βάπτισέ
τα μέσα εἰς τὸν ἁγιασμόν τῶν Φώτων καὶ πῆγαινε εἰς ἓνα σπίτι
παστρικόν καὶ βάνα ἓνα σκαμνὶ καὶ ἓνα μαντίλιν ἄσπρον παστρι-
κόν· καὶ ἄναψε τὰ κερία εἰς τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ σκαμνίου.25
καὶ κάθισε τὸ παιδί τὸ παρθένον νά κυττάξῃ μέσα εἰς τὴν ἄμπου-
λαν· καὶ ἐσὺ λέγε περισσαῖς φοραῖς τὰ λόγια ἐτοῦτα· ἄγγελε,
ἀσπράγγελε, εἰς τὴν ὁμοσίαν σας καὶ τὴν παρθενίαν μου καὶ εἰς τὸ
ἅγιον φῶς ὅπου σας δίδω, ὀρκίζω, καθορκίζω σας εἰς πράσινον

3 ἱεροῦ B. 5 καθαρὰν B. 7 num ἴτε legendum? 8 num ὁμῶν
legendum? 11 τον ἁγίον ἀγγέλον B. 13 ἀγγέλου B. ἐπάρετε
B. σας] σίς B. 14 τό inserui. 15 ἔλθετε] + να B. 16 ἀπολο
ῆσμα B. 17 ξερκυάζο B. ἡγισοῦ B. 19 τέλος — τέχνης
post ὀγλίγωρα (v. 15) transp. librarius. 20 ἐροτη B. 21 ἀμουλάν
B. τη] το B. καὶ addidi. 24 ἀσπαρον B. 26 ἀμουλάν B.
28 ἀσπράγγελε B: cf. supra, p. 49, 14. ὁμοσίαν: num ὁμο <λόγη> σιν
restituendum? 29 κατορκυζο B. παρσινον B.

λιβάδιν νά μου φέρετε και νά μου δείξετε εἴτι θέλω · και εἴτι σας ἐρωτήσω νά μου εἴπητε καθαρά και γλῆγωρα. και οἱ ἄγγελοι ἐρχονται μέσα εἰς τὴν ἄμπουλαν · και ἐρώτα τους ὃ τι θέλεις και ἀπολογίασέ τους.

5 Ἔτερον ἐρώτημα · περὶ <τοῦ> νά κάμῃς ἐρώτημαν ἡμέραν κυριακὴν · μὴ ἔστω συννεφία και ταραχὴ ἀνέμου.

Νὰ ᾄσαι καθαρὸς ἀπὸ πᾶσαν ἁμαρτίαν · ἐπικαλοῦ πρώτα τοὺς ἀγγέλους τῆς ἡμέρας νά ὑποτάξουν τὰ δαιμόνια εἰς τὴν χρεῖαν σου μὲ τὰ καπνίσματα λίβανον και ἀπήγανον και τριαντάφυλλα ξηρά · και ἔπαρε και μίαν γαστέραν και γέμισέ την νερὸν ἀπὸ [f. 38v] βρῦσιν ἀνατολικήν, ἄλαλος. και ἔχε και ἓνα σκαμνὶ παστρικὸν και κάθισε τὴν ἄμπουλαν ἀπάνω του. και πίασε χαρτὶν ἄσπρον και γράψε μίαν πεντάλφαν· και σκέπασε τὸ ὕαλιν ἐπὶ τὸ 15 στόμα. και ἔχε παιδὶν παρθένον και ἑπὶ τοῦ παιδίου νά θεωρῇ καλὰ τὸ ὕαλιν · και ὁ διδάσκαλος νά ποιήσῃ προσευχὴν εἰς Θεὸν και νά γράψῃς και ταῖς κάτωθεν χαρακτήραις μὲ κρόκον και μὲ μόσχον και ροδοστάγμον · νά ταῖς βαστάτε, και ἐσὺ και τὸ παιδί, εἰς τὸ πόδι τὸ δεξιόν, ἀποκάτω.

Characteres.

20 Ἴδου και ἡ εὐχὴ του.

Πηκάρ, Λητροφάρ, ὀρκίζω σας διὰ τοῦ παντοκράτορος, Θεοῦ και διὰ ἐτοῦτά σου τὰ ὀνόματα νά μου ὑποκλίνῃς τὴν χάριν σου εἰς τὸ ὅποῖον νά ᾄῃαι ἔνυμον και ἀληθινόν, εἰς ἐμένα, ἀμήν. και αὐτὰ ἑπὶ τα εἰς τὰ ὠτία τοῦ παιδίου και εἰπέ τον νά θεωρῇ 25 μέσα εἰς τὴν γαστέραν καλὰ. και ἄρχισε νά λέγῃς προσευχὴν ταύτην ἥ ἐστι ἡ Κλεις τοῦ Σολομῶντος · [f. 39] Ἑλὴ Ἑληαδό, Νελαμουγί, Πανταλαμάτ, Λαμτήλ, ἄγια ὀνόματα τοῦ Τετραγραμμάτου, α καὶ ω, ἀρχὴ και τέλος, Νεδηβασί, Ἀσεμαλή, Παλατούρ, Μαλαζήν, 30 Φαλέγο, Φηλλάν, Ἀναπουνασέ, Ἀπορελαλή, Πηραν,

1 μου] με ? 3 ἀμπουλαν B. 4 πολογιασέ B. 5 τοῦ inserui.
7 συννεφίαν B. 8 γισε B. 10 καί] σας B. 12 ἄλαλον B. 14 post
πεντάλφαν, sigillum Solomonis. ἐπὶ scripsi : ἔπε, ut videtur, B.
15 ἑπὶ = εἰπέ : πέ B. 16 πηγισι B. 18 μόσχον B. ροδοσταμον B.
21 διὰ] δά B. παντοκράτος ρος B. 24 ὠτία scripsi : οφτήγα B.
25 ἔρχισε B. λέγῃς] λές B. 26 ἦ] ην B. κλήδε B. 28 τον
τετραγραματον B

Πολέ, Μηγηναλήμ, Λανδοτές, Πλέκ, Ἦνακαλέκ, Τζεφιμερέ, Φαρδηκέ, Μπαρού, Ταενδοναήλ, Ἀσ-
 πριχηά, Ἀτζετήλ, Παρνακηήλ, Σιαμεβέλ, Μηά, Καταδός, Ἐταελή, Καρααμψά, Ῥαμβή, Μηματόν, 5
 Ἐδαμαγί, Ἐνερατζιλή, Βημηματουέ, Δαμαϊ, Ἐ-
 γιρατζιήλ, Πιτζελέμ, Ἐσιετεσί, Γετεμησμάς, Πανταντζήρ, Σιμαλά, Τηρηκραπατόν, Σελιού· δρ-
 κίζω σας, πνεύματα, Ὁκέρ, Δημημάρ, Τζαρδαε-
 λά, Ἀδωαγή, Ἀναβοβά, Βηονενέ, Ὀνανεφόν, Τζι-
 μουλατόν, Ἐλή, Ὀληά· α καί ω, ἀρχή καί τέ-10
 λος, ἄγιος, ἄγιος, ἄγιος Κύριος Σαβαώθ, πλήρεις ὁ οὐρανός
 καί ἡ γῆ τῆς δόξης σου. λέγε καί τό· πάτερ ἡμῶν, ἐπικράτησον
 ἡμᾶς διὰ τό ὄνομά σου τό ἅγιον· Ἡοφαγέ Ἀβαβονόν,
 ἵνα δυνηθῶμεν ὑποτάξαι ταῦτα τὰ πνεύματα διὰ νά μου φανερώ-
 σουν τήν ἀλήθειαν μέσα εἰς τό ἅγιον φῶς καί πᾶν πνεῦμα μέσα 15
 εἰς τό ἄ - [f. 39v]- γιον τοῦτον <νερόν> καί εἰς τό εἶδος ***·
 καί εἰς τόν ἄγγελον ἡμᾶς ἐπισκέποντα, ἐλᾶτε, ἐμπᾶτε εἰς
 τήν γαστέραν ἐτούτην. καί εἰπέ την φοραῖς τρεῖς ὅλην· καί τότε
 ἐρώτησον τό παιδί ἄν θεωρεῖ τίποτε. καί ὅταν τό παιδί θεωρῇ
 πνεύματα μέσα εἰς τήν γαστέραν, ἐσὺ ὁ διδάσκαλος λέγε· φέρετε 20
 καί τοὺς συντρόφους σας. καί ὅταν σε εἴπῃ τό παιδί πῶς ἤλθα-
 σι, ἐσὺ τότε ἀρχισε τὸν κάτωθεν ὀρκισμόν.

Ἴδον καί ὁ ὀρκισμός.

Ὁρκίζω σας, πνεύματα, καί ἐξορκίζω σας εἰς τὰ πάθη τοῦ
 Χριστοῦ, <εἰς τήν σπάθην> τῆς δικαιοσύνης καί εἰς τήν φλο- 25
 γίνην ῥομφαίαν τήν στρεφομένην νά μου εἴπητε τήν ἀλήθειαν
 εἰ τί σας ἐρωτήσω. καί τότες ἐρώτα ὁ βούλεσαι, νά μάθῃς ὅλην
 τήν ἀλήθειαν. καί θέλουν σε εἴπουν ὅ τι θέλεις καί ὕστερις ἀπο-
 λογιάσέ τους ἡγρον στεῖλέ τους.

Ἴδον καί ἡ ἀπολογίασίς τους.

30

Εὐχαριστῶ σε, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ καί Λόγε τοῦ Θεοῦ
 τοῦ ζῶντος, ὅτι ἐπλήρωσες ἡμᾶς τήν θείαν δρασιν ταύτην· ἀπο-
 στρεφον καί τὰ ζῶδια τὰ πεμπόμενα ὑπὸ σοῦ, ἀπόστησον ἀπ'

12 δοξισον B. 16 νερόν addidi. lacunam sign., cf. supra, p. 27, 7 et
 28. 17 ἡμᾶς] ὑμᾶς? ἐπησκειποντας B. ἐμπᾶτε] ἐμάτε B. 18 γιπε
 B. ὅλον B. 21 συντρόφουςας B. 22 ὀρκηζμόν B. 23 ὀρκη-
 ζμός B. 25 εἰς τήν σπάθην addidi, cf. p. 41, 15. φλογινήν B.
 26 στρεφομένη B. 27 ὅ] το B. 28 ἀπολοασέ B. 30 ἀπολοηασί B.
 31 ἡγησού B. υἱέ] ἰγέ B. 32 ἐπλήσους B.

ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ · φύλαξόν με, Κύριε, ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ
ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πετερόγων σου · σκέπασόν με ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ
κἀνάστησον · ἐν παντὶ καιρῷ ἐπαινέσω τὸ πάντι·[f. 40]- *μον καὶ*
μεγαλοπρεπές σου ὄνομα, σοῦ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ
5 Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ·
ἀμήν.

Ἴδου καὶ ἑτέρη τέχνη · ἐρμηνεία τῆς γαστέρας.

Ἐπαρον ἀπὸ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τὰ φούχταις νερόν καὶ βάλε το
εἰς τὴν γαστέρα· οὔτε πηγαίνοντας οὔτε ἔρχοντας νὰ μὴν κυττά-
10 *ζης πίσω σου · καὶ ὅαν ἔλθῃς εἰς τὸ σπίτι σου ἀπογέμισε τὴν*
γαστέραν λάδι καὶ βάλε τὴν ἀπάνω εἰς τὸ σκαμνί · καὶ βάλε ἓνα
παιδί παρθένον νὰ βλέπῃ μέσα εἰς τὴν γαστέρα καὶ ἐσὺ λέγε τοὺς
ὀρκισμοὺς ἐτούτους.

Ἴδου κάτωθεν ὁ ὀρκισμός.

15 Ὀρκίζω σας, πνεύματα, καὶ καθορκίζω σας εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
Θεοῦ καὶ εἰς τὰ ὀνόματα ταῦτα · ὦ Ἀβραάμ, Ἡγάκ, Κη-
θαμέβ, Ἀβραάμ, Ἰσαάκ, Ἰακώβ, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου
Θεοῦ ὀρκίζω σας, Ζορνεβρα Σευροθ, εἰς τὰ ὀνόματα τῶν
ἐπὶ ἀγγέλων τῶν κινούντων ὅλα τὰ τάγματα, ὀρκίζω σας ἀπὸ
20 τῶν δώδεκα ἀρχόντων τῆς κολάσεως · Ἀφτηρός, Τζηρ-
ναμέλ, Ρεβέλ, Πραηά, Ἀδονελου, Φρεαελόφ, Ρα-
ατοζή, Μακίμ, Μελλάβ, Ταεργίς, Κεθνά, Μαρκε-
λίμ, ἀνακράζω σας καὶ ὀρκίζω σας νὰ ἔλθετε νὰ σας ἐρωτήσω.

Εἴτα ἐρώτα τὸ παιδί ἂν ἦλθας καὶ ἂν δὲν ἦλθας εἰπὲ καὶ τὸν
25 [f. 40^v] ὀρκισμὸν ἐτούτον · ὀρκίζω σας, πνεύματα, ἀπὸ τὸν Θεὸν
τὸν Αὐθέντην ἐπουράνιον, ἵνα ἔλθετε εἰς τὴν γαστέρα ταύτην ·
ἥ δὲ καὶ βουλλώνω σας μὲ τὸ δακτυλίδι τοῦ Σολομῶντος ὁποῦ
τὸν ἔδωσεν ὁ Θεός. νὰ ἦστε πάντα νὰ πληρώνετε τὸ θέλημά μου
καὶ νὰ ἦστε πάντα φίλοι ἐδικοί μου. καὶ ὁπότες σας κράζω καὶ
30 σας ἐρωτήσω, νὰ ποιήσετε τὸ θέλημά μου. ἀμήν.

Τέλος.

1 φυλαξούμε B. 2 ταύτην B. 3 κερὸν B. 4 μεγαλο πρεπε-
σου B. 5 ἀεὶ] ἀγι B. 7 τέχνη B. 8 επαρο B. απε B.
ευτα B. 9 τη B. κυτάζη B. 10 σου] του B. 11 τον σκαμνὴ
B. 12 παρθένο B. 13 ὀρκηζιμοὺς B. 14 ὁ κατόθεν transp. B.
ορκηζιμοὺς B. 15 κατορκυζο B. 17 νομα B. 24 ἀν³] ἀ B. 25 ορ-
κυζιμον B. 26 ἀφέντη B. 27 ἥ δέ] ἰδέ? 29 ἐδγκύν B.

Ἰδοὺ καὶ ἑτέρη τέχνη.

Ἐπαρε ἓνα πινάκι καινούργιον πράσινον ἀπίαστον καὶ γρά-
πον ταῖς κάτωθεν χαρακτήραις μὲ μελάνιν · καὶ βάνε λάδι μέσα
᾿ς τὸ πινάκι καὶ βάνε ἓνα παιδί παρθένον νὰ κυττάζῃ μέσα. καὶ
ἐσὺ λέγε τὰ κάτωθεν ὀνόματα φοραῖς τρεῖς.

Ἰδοὺ καὶ αἱ χαρακτήραις. Signa magica. (Tab. II, 9).

Ἰδοὺ καὶ τὰ ὀνόματα · Σαχήν, Σαχήν, Μπαχήν, Μπα-
χήν, Χαρίν, Χαρήν, Ζασήν, Κυσίν, Κηνσίν, Ζασίν,
Νιμτούμ, Ἀλεκούμ, Μπήξ, [f. 41] Μπήξ, Ἐνήα,
Ἐλζή, Ταερισφούμ, Νάχ, Φλέ, Τάήν, Ἡμουχά, Ἐ-
τερέλ, Ζιλταθά, Μιμονού, Ἀποηχακί, Βανηκτρού,
Ἀβλελκί, Ταμπημάς, Τουριού, Φιαράκη, Μαστορού,
Ἡν, Ἀρπτετριήλ, Μπείν, Τζουτζέν, Παάρ, Σεκαχρού,
Μαχρουσέν, Ρεαντε, Βεγκανατέ, Ἀχμερί, Βεκαεν-
τέ, Ἀσφαρί, Βιέντε, Ἐχτεάρ, Βενκαητέ, Μετζιπύ, 15
Ἐλμού, Βακιού, Πατηόν, Μηνέν, Λελλήζ, Ἐλε-
τρελί, Τρενέλ, Σαχατοήν, Ἐληταέλ, Βαχηνέλ, Βε-
χήν, Ἀπτηρηνή, Ἡλά, Ἡντή, Βεάκτη, Χαζετήλ, Παρίκ,
Ἀλλάχ, ..., Ἀφηλεούμ.

Τέλος τοῦ αὐτοῦ <ὀρκισμοῦ>.

Ex codicibus A (m²) et B.

(Textus cod. B).

Ἐτερον ἐρώτημα μὲ παιδί παρθένον.

Περὶ λεκανομαντείας.

Εὔρε μίαν κόρην παρθένον · νὰ ᾔναι ἑννέα χρόνων. καὶ γράψῃ
εἰς τὴν παλάμην τῆς κόρης τὴν κάτωθεν σφραγίδα. πρῶτα ἔπα-
ρον νερόν καθαρὸν εἰς γαστέρα καὶ ἔπαρον λάδι καθαρὸν καὶ 25

2 καινούργιο B. πράσινο B. γρά B. 4 παρθένο B. 6 αἱ]
η B. 20 τοῦ αὐτοῦ scripti et ὀρκισμοῦ addidi : οαντος B. 21 ἐροτημ
B. παρθένο B. ἔτερον — παρθένον om. A (m², f. 41). 22 λεκα-
νόν μαντήας B λεκανομαντίαν A. 23 μία B. κορί B. νὰ ᾔναι]
ἀπὸ A. ἐνν B. γραφον A. 24 τῆς κόρης] της A. σφραγίδα B
σφραγίδα καὶ A. ἔπαρε A. 25 λαλή B. 25, — p. 55, 2 : λάδι —
μελάνι καὶ] καὶ μούζην ἀπο τηράνην σιδερίνον ἀμήλλοτον (= ἀμήλω-
τον : μῆλῶ = tingo ; cf. ἀμίλωτον in pap. mag. Wessely Indices, s. v.)
καὶ βάλλῃ μέσα λάδην καὶ ἀνακάτουν με τὴν μούζην νὰ γένη μελάνην ·
καὶ τότες ἀπο τὸ αὐτό A.

μουντζούραν ἀπὸ τηγάνου ἀποκάτω. καὶ βάλε τὸ λάδι μὲ τὴν μουντζούραν καὶ κάμε το μελάνι. καὶ γράψε τὴν χαρακτήρα εἰς τὴν παλάμην τῆς κόρης (ἥ δὲ χαρακτήρα εἶναι ὅπισθεν [f. 41^v] figura magica bis repetita).

- Καὶ εἰς τὸ μέτωπον τῆς κόρης γράψον ἐτοῦτο <τὸ> ὄνομα
 5 Νηπηζήμ· γράψον καὶ εἰς τὴν μύτην τῆς αὐτὰ τὰ ὀνόματα
 Ἀνὴν, Ἀρξητι. καὶ λέγε καὶ ἐσὺ αὐτὰ τὰ ὀνόματα εἰς τὴν
 κεφαλὴν τῆς κόρης· Ἀσουμά, Ἀπράς, Ἀνὴν, Ἀσιμήν,
 Ἀσπρή, Ἀναπρή, Ἀρχάγγελε Μιχαήλ, Πεκουήλ,
 Χαλκούμ, Γλεσούμ, Ἐλσαμουήλ, Σοχαήλ, Ἐλσοούμ
 10 Οὐμή καὶ Οὐμ..... χ...., Χαλκούμ, Μενπέν, Δηκρο-
 χού, Μενηπάν, Κροκού, Τηπής, Τηξημέν, Ἐγῶ,
 Κέρδε, ὀρκίζω σας ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἀληθινοῦ καὶ ἐπουρανίου
 παντοκράτορος, κάμετε νὰ ἔλθετε ὀγλίγωρα, μὲ τὴν δύναμιν
 τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τῶν ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων,
 15 Χερουβὶμ καὶ Σεραφίμ, νὰ πᾶτε, νὰ φέρετε τὰ σημεῖά σας τὰ
 ἐδικά σας καὶ νὰ τὰ δείξετε. τῆς κόρης ἐτούτης τῆς παρθένου,
 ὀρκίζω σας ἀπὸ μέρος τοῦ ζῶντος Θεοῦ, ἀπὸ τὸ πρῶτον τὸ α καὶ
 τὸ δεύτερον καὶ ὕστερον τὸ ω καὶ ἀπὸ τὴν [f. 42] μεριὰν τοῦ μεγά-
 λου βασιλέως Ἀνὴν Ἀνηνήν, νὰ πᾶτε, νὰ φέρετε τὰ ση-
 20 μιάδιά σας νὰ δείξετε τὸ κοράσιν ἐτοῦτο καὶ νὰ γροικῇ τὰ λό-
 γιά σας διὰ τὴν χρῆσιν ὅπου θέλω, καὶ νὰ τῆς ὁμολογήσετε καὶ

1 μουντζουρα B. ἀπὸ] ἔπε B. 2 χαρακτήρα] κάτωθεν A et
 transp. post 3 τῆς κόρης] τοῦ κορασίου A. 3 ἡ — ὅπισθεν (ὀπισθεν B)
 om. A. figuram in fine capituli describit A. 4 μετωπον B.
 ετοτο B. τό addidi. 4-5 καὶ — Νηπηζήμ om. A. 5 καὶ γρά-
 φον καὶ A. μύτην τῆς] μῆτιμον B. 6 ἀρξητή A + ἀποσεπάσατε
 τὸ κοράσιον τοῦτον νὰ σᾶς ἰδῇ A. λέγε — ἐσὺ] διὰβασαι ἀπὸ τοῦ A.
 αὐτῆς] τοῦτα A et transp. post ὀνόματα. 6-7 εἰς — κόρης om. A.
 7-8 Ἀνὴν — Ἀναπρή om. A. 8 ἀρχάγγελη A. πεκούλ A. 9 Ἐλσα-
 μουήλ, Σοχαήλ om. A. 10 Οὐμή — χ.... om. A. 10-11 Μενπέν —
 Κέρδε] μενιπάδε· κροκουτίμης· ἐνοκράδης A. 12 ὀνομαν A. ἀληθε-
 νοῦ] + Θεοῦ A. 13 νὰ ἔλθετε om. A. ογλίωρα γλίωρα A. 14 τό
 om. A. καὶ ἀρχαγγέλων om. A. αρχαν ἀγγέλων B. 15 συμ-
 διά A. σας om. A. 16 ἐδηκᾶν B δικά A. ζηξετε B. τῆς
 — τῆς] του κορασίου τούτου τοῦ A. 17 μέρος] + καὶ ὀνόματος A.
 τοῦ — Θεοῦ] τζουνοῦ B. ἀπό²] ὅπου B. τό¹] τόν A. τὸ α om. B.
 17-18 καὶ — δεύτερον om. A. 18 καί¹] + το B. τό² om. B.
 18-19 μεριὰν — βασι ex B ablata. μεργάν A. τοῦ βασιλέως τοῦ
 μεγάλου transp. A. 19 Ἀνὴν Ἀνηνήν om. A. νὰ φέρετε τα ση
 ex B ablata. 20 νᾶ¹] καὶ νὰ τα A. τοῦ κορασίου τούτου A. 21 ὅπου
 θέλω om. B. τῆς] μετο B.

αὐτὴ νὰ τὸ εἶπῃ ἐμένα . — τὴν θέλεις νὰ βάλῃς τὰ χέρια ἀπάνω-
 εἰς τὸ πρόσωπον τῆς κόρης καὶ νὰ κρατῇς τὴν μύτην τῆς κόρης
 καὶ νὰ εἶπῃς τὰ λόγια ἐτοῦτα φοραὶς ἐπτά· Ἀξηνήν, Ἀ- 5
 ρῆς, Πέτσαρις, Ῥερανά, ὀρκίζω σας νὰ με δουλεύσετε τὴν
 ἡμέραν καὶ ὥραν τοῦ σαββάτου καὶ νὰ ξεσκεπάσετε τὰ μά-
 τια τῆς κόρης ἐτούτης διὰ νὰ σας ἴδῃ μικροὺς τε καὶ μεγάλους·
 καὶ ἕνας ἀπὸ ἐσᾶς νὰ τὴν συντύχῃ καὶ αὐτὴ νὰ τὸ εἶπῃ ἐμένα· νὰ
 ᾔναι χωρὶς φόβον καὶ νὰ μὴν τολμήσῃ κανεὶς ἀπὸ ἐσᾶς νὰ τὴν
 φαβερίσῃ· καὶ νὰ ἐρχεσθε ὀγλίγωρα, ὀγλίγωρα, ὀγλίγωρα, καὶ
 ὁ Θεὸς μετὰ σᾶς. 10

Νὰ τοὺς ἀπολογιάσῃς, νὰ τοὺς ἐκστείλῃς.

Νίψε τὸ πρόσωπον τῆς κόρης καὶ πηγαίνουν· καὶ λέγε οὕτως·
 σχολάσατε, σχολάσατε, σχολάσατε μικροὶ τε καὶ μεγάλοι, ὀγλί-
 γωρα, ὀγλίγωρα, ὀγλίγωρα, βαρῆσατε, σκεπάσατε τὴν ὁρμὴν σας
 καὶ ὡσάν σας κράξω καὶ ἄλλην φορὰν, νὰ ἔλθετε. — τὰ καπνίσ- 15
 ματα· μανροθυμίαμα καὶ κολιανδρον.

1 αὐτῇ] ἐκείνῃ A. νά] + μου A. ἐμέναν A. τώρα— βάλῃς
 καὶ τότε βάλε A. χεριάν B. 1-3 τὰ — εἶπῃς] τὸ χαίρην σου ἰσθὴν
 μούττην τοῦ κορασίου καὶ διάβαστα A. 3 λόγια ἐτοῦτα] κάτωθεν A.
 3-4 ἀξιγην... πτιξαγή A. 4 με] μου A. 5 ἡμέραν καὶ om. A.
 ξισκεπάσετε B ποσπάσεται A : cf. supra, p. 55, 6 app. + της κυρης B.
 6 τῆς — ἐτούτης] τοῦ κορασίου τούτου A. διὰ om. A. μικροὺς
 — μεγάλους] ὅλους· νὰ ἔλθετε με τὰ σημάδιά σας καὶ νὰ σας ἀκοῦσῃ
 με]γάλους καὶ μικροὺς A. 7 τήν] της A. σιστηχ. B. καὶ² —
 ἐμένα] καὶ ἀνός (l. αὐτός) νὰ της εἶπῃ τὴν δου[λίαν] πον νὰ τὴν ἀροτήσω
 καὶ νὰ φέρι παν χρίσῃν (l. πᾶσαν κρίσιν vel χρῆσιν)· νὰ τὴν θοροῦν νὰ
 τὴν (l. τοὺς) θορίσῃ καὶ νὰ μου σηντυχένη A. 7-8 νὰ ᾔναι] καὶ νὰ
 μου δουλεύῃ A. 9 φαβερίζῃ A + οὐδὲ νὰ τὴν φυλήσῃ τὸ στόμαν της
 οὐδὲ τὴν μήτην της οὐδὲ τὰ φρε[υδιά της] A. καὶ νὰ om. A. νε B.
 [ερε]καστε A. ὀγλιωρα ὀγλιωρα A. καὶ] ὄχι ἄλλον A. 11 τοὺς¹
 του οὗς B. ἐστῆλῃς B. 13 σκολάσατε¹⁻²⁻³ B. 14 βαρησίατε B.
 ὁρμὴν scripsi : ὦλην B : num αὐλήν vel χολήν legendum? 15 κπνήζ-
 ματα B. 16 κοληαντρο B. 11-16 : καὶ ὅταν τελιώσῃς τὴν δουλίαν
 σου [.....] νὰ τοὺς ἀπολογιάσῃς· νίψε τὸ πρόσωπον τῆς καὶ τὰ χέρια τῆς
 καὶ ἐκλήνῃ πᾶσιν (l. πάγουσιν) [..... νὰ ἔχῃς θυ]μίαμαν κοντά σου κολιαν-
 δρον καὶ κάπνισμαν μαῦρον· ἡ σφραγίδα ὅπου θέ[λεις..... π]ιή (l. ποιεῖν)
 ἦνε ἡ κάτωθεν χήρα (figura) A.

Ex codice B.

Περὶ <τοῦ νά> ἐρωτήσης εἴτι θέλεις ἢ μακρὰ
ἢ κοντὰ ἢ εἰς πόλεμον ἢ εἰς θάλασσαν ἢ εἰς
θάνατον· τὰ μα-[f. 42^v]-κριά σου ἐμπρός σου τὰ θεω-
ρεῖς [ὡσάν παρόντα.....] καὶ μηδὲν σφαλῆς τι-
5 ποτες.

Ἐπαρε ἓνα παιδί παρθένον ἢ κορίτζι· ἔπαρον μετάξι κ[όκ-
κι]νον καὶ μὲ ὑαλὶν ξέσον τὰ ὀνύχια τῶν δύο μεγάλων του δακ-
τ[ύλων] καὶ δέσε κοντὰ τὰ δύο του δάκτυλα μὲ τὸ μετὰξιν· καὶ
ἄλειψε ἀπάνω 'ς τὰ ὀνύχιά του λάδι καθαρὸν καὶ στήσέ το ἀντι-
0 κρὸ τοῦ Ἥλιου ὅταν εὐγαίῃ ὁ Ἥλιος· νὰ ἦστε ἀπάνω σὲ σκαμνία.
καὶ λέγε εἰς τὸ ὅτιν τοῦ παιδίου <νά θεωρῇ τὰ> ὀνύχιά του·
καὶ ἐσὺ λέγε αὐτὰ τὰ ὀνόματα· Νερού, Νερονουσα, Μορκάναν
Σοργανά, Ἀσμηηδού, Μεουρσα, Χηδά· [καὶ ὅταν
το εἴπῃς ἐπὶ τὰ βολαῖς ἐρώτα τοῦ παιδίου ἀν κάθηται ἔ[νας
5 δαίμο]νας ἀπάνω εἰς τὰ ὀνύχιά του· καὶ 'σάν σε εἴπῃ πῶς κάθη-
[ται], ἐρώτα εἴτι θέλεις καὶ ἐκεῖνος τὰ δεῖξει τοῦ παιδίου· εἰ μὲν
καὶ εἶναι ἀλήθεια, κουνάει τὸ κεφάλιν του, εἰ δὲ καὶ εἶναι ψεύματα,
σταματάει.

Περὶ <τοῦ> νὰ κάμῃς τὴν τέχνην τῆς νεκρομαν-
0 τείας· νὰ ἔλθῃ ἓνα πνεῦμα νὰ ᾿ρωτᾷς εἴτι θέλεις
καὶ ἀγαπᾷς.

Πίασε μίαν κεφαλὴν τοῦ νεκροῦ ἢ τοῦ σκοτωμένου καὶ βάλε
την εἰς νερὸν τρεχάμενον· νὰ κάμῃς ἡμέραις τρεῖς καὶ νύκταις
τρεῖς διὰ νὰ καθαρισθῇ. καὶ τότε πιάσον καὶ τύλιξέ την μὲ
5 πανὶ καινούριον βαμβακερινὸν καὶ πάγαινε εἰς τρίστρατον καὶ
γράψον εἰς τὸ μέτωπον τῆς κεφαλῆς... finis desideratur.

1 τοῦ νά addidi.	2 ἢ εἰς ²⁻³] ἔγινε B.	3 ἐμπρό B.	θορίς B.	
7 De onychomantia, cf. Bouché-Leclercq, <i>Hist. de la Divin.</i> , I, p. 185,				
n. 1. τῶν] τα B. μεγάλα B.	10 ὅταν] ὄντα B.	σκαμνία scripsi :		
καρία B.	11 ὅτιν] ὀφτήν B.	νά θεωρῇ τὰ addidi.	ὀνηχάν B.	
14 ἓνας] γέ... B.	15 ὀνηχάν B.	16 δηκτη B.	17 κουνάμι B.	
ψεματα B.	18 σταματαμι B.	19-26 Cf. capitulum ποιήσεις κεφα-
λῆς ἀπὸ τελέσματος τοῦ Ἡλιοδώρου inscriptum in <i>Catal. cod. astr. gr.</i> ,
III, p. 53, et Phleg. Trall., <i>Mir.</i> , III, 50.	τοῦ inserui.	τῆς τέχνης
B.	9 ροτας B (= ἐρωτᾷς).	22 νεκιρον B.	23 τρεχάμενο B.	
24 καθαριστή B.	την] το B.	25 καινούριον B.	πανπακέρων B.	
πάγαινε] πανέ B.	26 μεταπον B.			

Ex codice A, prima manu exarata capitula.

[F. 22 (ante quod duo folia deperdita sunt)] Signa magica.

Εἰς ἀγάπην γυναικός.

Γράψε μὲ μόσχον καὶ κρόκον καὶ ροδόσταγμαν εἰς τὴν παλάμην σου τὰς ε' κάτωθεν χαρακτῆρας καὶ τὸ ὄνομα τῆς γυναικός· καὶ βάλ' τὸ χέριν σου εἰς τὸ στῆθός σου καὶ κοιμήσου καὶ νὰ θανῇ μάσης. Characteres.

5

Ὁμοιον.

Γράψε τὰς κάτωθεν χαρακτῆρας εἰς ἀγέννητον χαρτὴν καὶ μὲ τὸ αὐτὸ ἔγγιξε ὅποιαν ἀγαπᾷς καὶ θέλεις θαυμάσειν. γ. γ. ι. ν. λ. ο. τ. τ. λ. σ. κ. π. ο. σ. α. β. δ. ε. ω. ξ. ζ. κ. α. λ. ο. π. τ. υ. χ. σ.

10

Εἰς ἄρχοντας βάστα καὶ νὰ θαυμάσης.

Λάβε νυκτερίδαν καὶ σφάξε τὴν μὲ μαυρομάνικον μαχαῖριν· καὶ λέγε τὸ· πάτερ ἡμῶν, ς', καὶ βάλε νὰ στεγνώσῃ· καὶ ὅταν θέλῃς νὰ ὑπάγῃς εἰς αὐθέντας, πῖανέ <τὴν> μὲ τὸ ξερβόν σου χέριν καὶ λέγε· Ἀδαμαή λ, Ἐλωῖ, Ἀβρά· καὶ τότε ἔπαρέ 15 τὴν εἰς τὸ δεξιόν σου χέριν καὶ σύρε ὅπου θέλεις.

Εἰς αὐθέντας <εἰ> ὑπᾶς· γράψε καὶ βάστα.

Figura phylacterii. (Tab. I, 6).

Εἰς στράταν καὶ πραγματείαν· γράψε καὶ βάστα.

Figura phylacterii. (Tab. I, 7).

Ἐθέλεις τὸν ἐχθρόν σου πολλὰ πτωχόν.

Ἐπαρε ποντικὸν μικρὸν ἀμαλλίαστον καὶ ἕναν κάβουραν καὶ 20 πόδιον λαγοῦ καὶ δυάργυρον καὶ χῶσέ τα εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ ἐχθροῦ σου καὶ λέγε· καθὼς ὁ ποντικὸς εἶναι χωρὶς τρεῖς καὶ μαλλὶν, ἔτσι καὶ ὁ δ(εῖνα) ὁ υἱὸς τοῦ δ(εῖνα) νὰ ᾔῃαι μαλακὸς [f. 22v] χωρὶς βίον καὶ χωρὶς καλὸν ἀπὸ τὴν σήμεραν εἰσάπαντα· καὶ ὥσαν δὲν ἔχει ἐτοῦτος ὁ ποντικὸς τρεῖς ἀπάνω του, ἔτσι 25

2 ροδόστεμαν A. 8 ἔγκοιξε A. ὅποιον, ut videtur, A. 14 τὴν addidi. 17 εἰ inserui. 24 εἰσάπαντα scripsi; καὶ πάντα A: nunquam κατὰ πάντα legendum?

καὶ ὁ δ(εῖνα) · καὶ καθὼς φεύγει ὁ ποντικός καὶ φοβᾶται τὸν κά-
 τα, ἔτσι νὰ φεύγῃ καὶ ὁ δ(εῖνα) καὶ νὰ τὸν κατακυνηγοῦσιν ὅλοι,
 νὰ τὸν διώχνουν · καὶ καθὼς ὁ κάβουρας παραίνει τῆς ἀναποδίας,
 ἔτσι καὶ ὁ δ(εῖνα) · καὶ καθὼς ὁ λαγὸς φεύγει ἀπὸ τοὺς σκύλους,
 5 ἔτσι νὰ φεύγῃ καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ ῥιζικὸν ἀπὸ τὸν ὀδ(εῖνα) · καὶ
 καθὼς ὁ δυνάργυρος πέφτει καὶ δὲν μαζώνεται, ἔτσι νὰ πέσῃ καὶ νὰ
 φθαρθῇ ὁ βίος καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ ῥιζικὸν τοῦ ὀδ(εῖνα) · νὰ μὴν
 ἔχῃ ποτὲ καλοσύνην. καὶ βάλε το · καὶ ἄς ᾔναι ἡμέρα γ' ἢ ζ'.

10 "Ενας ἄνθρωπος ὅταν θέλῃ νὰ καταλύσῃ τὸν
 ἐχθρόν [του].

Γράφε ἡμέραν σάββατον ἢ τρίτην ἀπὸ ταῖς κ' τοῦ φεγγαρίου
 καὶ ὕστερα καὶ βάλ' το εἰς ἐβραϊκὸν κιβοῦριν μὲ μίαν κλειδονιάν
 καὶ λέγε · ἐδῶ ἐκλείδωσαμεν μὲ τὸ χεῖρὶν τοῦ Σολομῶν ἐτοῦτα
 15 τὰδε σημεῖα εἰς ἐβραϊκὸν μνημοῦριν · καὶ ὅσων δὲν λαλεῖ ὁ ἀπο-
 θυαμμένος καὶ δὲν βλέπει καὶ δὲν τρώγει καὶ δὲν πίνει μηδὲ χέζει
 οὐδὲ κατουρεῖ, ἀμὴ κεῖται τε. ἄλλος καὶ κωφὸς καὶ τυφλὸς καὶ
 δὲν χάσκει καὶ στόμα δὲν ἔχει, ἔτσι νὰ γένῃ καὶ ὁ δ(εῖνα) · νὰ μὴν
 ἡμπορῇ νὰ σπαράξῃ πούποτες · καὶ ἐκλείδωσα τὰ κάλλη του νὰ
 20 χαθῇ ἢ ὄψις του, νὰ ἀλλάξῃ ὁ λογισμὸς του, νὰ σκάσῃ, νὰ πλαν-
 τάζῃ, νὰ χαθῇ ἀπὸ τὸν κόσμον, νὰ στραφῇ νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ ὅπου
 ὑπάγει ἐτοῦτος ὁ ἀποθαμμένος · νὰ γένῃ ὡσάν ἐτοῦτος καὶ
 ὄσων ἐννοίαν ἔχει ἐτοῦτος διὰ τὸν κόσμον καὶ διὰ τὸ σπῆναι του
 ἢ διὰ τὰ παιδία του ἢ διὰ ἀνθρώπους καὶ φίλους, ἔτσι καὶ ὁ δ(εῖ-
 25 να) νὰ καταντήσῃ. καὶ νὰ τὰ λέγῃς ἔτσι καὶ τότε νὰ τὰ ῥίξῃς εἰς
 τὸ μνημοῦριν μέσα. νὰ φύγῃς ἀποκεῖ καὶ νὰ μὴν γυρίσῃς νὰ
 κοιτάξῃς ὀπίσω. καὶ θέλει φύγῃ καὶ χαθῇ ἀπὸ τὸν κόσμον. μονα-
 χὰ κάμε το τρεῖς φεγγάρια · καὶ ἂν δὲν τύχῃ τὴν μίαν, τυχαίνει
 τὴν ἄλλην ὅτι εἶναι δοκιμασμένον πολλαῖς φοραῖς.

Εἰς φανέρωσιν..... unum folium, ut videtur, periit.

30 [F. 23] Εἰς ξύλον κάρπιμον καὶ οὐ ποιήσῃ καρπόν.
 Characteres.

Διὰ νὰ μὴν φοβᾶσαι κακὸν εἰς πᾶσαν ἀνάγκην.

Γράφε εἰς ἀγέννητον χαρτὴν τὰ ἅγια ὀνόματα ταῦτα μετὰ μόσ-

3 τῆς] : malim ἐκ τῆς. ἀπανοδγίας Α. 4 λαός Α. 6 πέφτει scrip-
 si : πέντη Α. 10 του supplēvi. 11 σαββάτω Α. φεγκαρίου Α.
 12 βάλ' το scripsi : βάρτω Α. κλιδογγιάν Α. 14 ἀπεθαμμένος Α.
 21 γένης Α. 27 φεγκάρια Α.

χον καὶ κρόκον καὶ δὲν φοβᾶσαι · ἄς ᾗναι καὶ μὲ ῥοδόσταγμαν ·
 Κύριε ὁ Θεός, γενοῦ βοηθός τοῦ δούλου σου ὁδ(εῖνα) · Ἰακὼν,
 Σαβαώθ, Σαβαών, Λεών, Βιά, Βιάκ, Σουγέαθ, Ἀ-
 γενιώθ, Οὐνιού, Ὀνιωιρέ, Ἀρφαές, Ἀρφενύμ, Νοτε- 5
 λάμβος, Ἀριβός, Φιρέφ, Καλαρινωθιώ, Ὀνώ, Ταῖα-
 σθέ, Σταωά, Ἰά, Ἰβιανώθ, ἀμήν. ὁ Χριστὸς μεθ' ἡμῶν
 ἐστι. ς μ ν, κ λ ς, ς μ ν, μ τ, φ β, θ υ · ἀμήν · μεθ' ἡμῶν ὁ
 Θεός · γινώτε, ἔθνη, καὶ ἡττάσθε ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. γράφε
 καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀγγέλου Ἐφριμωήλ καὶ Ἡσίλ, σταυρόν
 καὶ τὴν βούλλαν τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοὺς χαρακτῆρας τοῦ-10
 τους. Characteres. (Tab. I, 9).

Περὶ θησαυροῦ.

Εἰς τὰς ἡ' τῆς Σελήνης ἔπαρε πετεινὸν ἄσπρον (νὰ μὴν ἔχη
 μελανάδαν), δίκαστρον · καὶ ἔπαρε καὶ ἓναν κούκκιν, ῥίζαν τῆς
 πιουνίας καὶ μαντραγούραν · καὶ δῆσον εἰς παρὴν μεταξωτόν 15
 ἄσπρον ἢ εἰς δέξιμαν αἰγοκέρου ἢ ἀλόγον · καὶ κρέμασον εἰς τὸν
 λαιμόν τοῦ πετεινοῦ καὶ σύρε ἐκεῖ ὅπου λέγει ὅτι εἶναι θησαυρός.
 καὶ γράψον καὶ τοὺς χαρακτῆρας τούτους καὶ δέσε τους εἰς τὸν
 λαιμόν τοῦ πετεινοῦ · καὶ ἄφυσέ τον καὶ ἄς περιπατήσῃ μονα-
 χός του · καὶ ὅταν ὑπάγῃ ἐκεῖ ὅπου εἶναι ὁ θησαυρός, στέκει καὶ 20
 λαλεῖ καὶ τινάζει τὰ πτερά του καὶ σκαλίζει μετὰ ὀνύχιά του ·
 καὶ εὐθὺς σημάδευσε τὸν τόπον. Characteres.

[F. 23^v] Ἐὰν θέλῃς τὴν νύκταν τῶν Φώτων νὰ
 σ' ἔλθῃ φλωρίν.

Ἐχε τὴν νύκτα τῶν Φώτων νὰ ᾗσαι καθαρὸς καὶ παστρικός 25
 ἡμέρας ζ' · καὶ τὴν νύκτα τῶν Φώτων, ὡσὰν ἀποκάμουν τὸν ἀγιασ-
 μόν, ἔχε μίαν κάμεραν στολισμένην ὅσον ἐμπορεῖς εὐμορφην κατα-
 πολλά · καὶ εὔρε λιβάνιν, νὰ ᾗναι ὡσὰν μύρον, καὶ θυμίασε τὴν
 κάμεραν καλά. καὶ ἔχε ἐτοιμασμένην τράπεζαν μὲ τραπεζομάν-
 τιλον καινούργιον παστρικόν, καὶ τότε ἔπαρε μίαν πέτραν ὁποῦ 30
 τὴν λέγουν σαγρανάταν καὶ βάλε τὴν ἀπάνω εἰς τὸ τραπέζιν ·
 καὶ νὰ διπλώσῃς τὸ τραπεζομάντιλον νὰ τὸ βάλῃς ἀπάνω εἰς τὴν
 γρανάταν τὴν πέτραν. καὶ ἔχε δύο κερία βαπτισμένα καὶ ἀναψον
 αὐτὰ καὶ βάλε τὸ ἓναν εἰς τὴν μίαν μεριὰν καὶ τὸ ἄλλον εἰς τὴν

1 καὶ¹) με Α. μεροδόστεμμαν Α. 7 id est σῳμέν καλῶς
 σῳμέν μετὰ φόβου θεοῦ. 8 ἡτᾶσθαι Α. 14 δίκαστρος Α: δι-
 καστρος = δίκρανος? 17 λέγει: malim λέγουν vel λέγεται. 21 μέ
 scripsi: καὶ Α. 22 σίμαδηφαι Α. 27 ἔμορφη Α. 30 κινούργον Α.
 34 μέργαν Α.

ἄλλην νὰ καίουν. καὶ τότε νὰ ἔχῃς κάρβουνα δύο τρία ἀναμμένα σὲ
 παφυλίτικον σκουτέλλι · καὶ βάλε θυμίαμαν εὐμορφον, ὡσὰν μύρον
 καὶ ἄλσιν καὶ ὀλίγον θυμίαμα, ὅλα ὁμοῦ, νὰ θυμιάζουν. καὶ ἐσὺ
 ἔχε δώδεκα φλωρία εἰς τὰ χεῖριά σου καὶ ἄρχισε νὰ λέγῃς τοὺς
 5 ψαλμοὺς καὶ ὁπότεν λέγῃς τοὺς ψαλμοὺς, μέτρα καὶ τὰ φλωρία
 ἕως τὸ ταχύ. καὶ τότες ἐκεῖ μετρῶντας τὰ φλωρία, θέλεις εὐρεῖν
 τὰ φλωρία ἰγ', ἔναν περισσότερον · καὶ τύλιξέ το με μεταξωτὸν
 καὶ ἔχε το εἰς μεγάλην τιμὴν καὶ ἐξοδιάξέ το καὶ ἐκείνον πάντα
 ἔρχεται εἰς τὸ χέριν σου · πλὴν τὰ ἐδικὰ σου φλωρία νὰ τὰ ἔχῃς
 10 σηματοδευμένα νὰ τὰ ἐγνωρίζῃς. ἰδοὺ καὶ οἱ ψαλμοί · Ὁ Θεός, τὸ
 κρίμα σου τῷ βασιλεῖ δός · ὁμοίως καὶ · Τοῦ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ
 πλήρωμα αὐτῆς. νὰ τὸ εἴπῃς ζ' φοραῖς.

Διὰ νὰ σε ὑποταχθοῦν πνεύματα.

Εἰς τὰς θ' τῆς Σελήνης νὰ ἦσαι καθαρὸς ἡμέρας γ' · καὶ νὰ ἦσαι
 15 εἰς τόπον μοναξιάς καὶ τὴν νύκτα ἀναψον τὴν κανδήλα σου καὶ
 μίαν λαμπάδαν. καὶ στάσου κατὰ ἀνατολὰς καὶ λέγε τὴν προσευχὴν
 σου · εἰτα λέγε τὸν ψαλμὸν τοῦτον φοραῖς ζ' · Τοῦ Κυρίου ἡ γῆ.
 καὶ τότε θέλει σε ἐλθεῖν μί-^[f.24]-α γυναῖκα ὡς μία τῶν
 Κορασίδων. καὶ εἶναι π..... ὅτι δὲν εἶναι κακὴ · καὶ ἂς
 20 ἦσαι ἄφοβος. καὶ [..... αὐτὴ σου λέγει· τί] με θέλεις καὶ ἔκρα-
 ξές με; καὶ ὁ σὰς [ἂν εἴπῃ, μὴν φοβᾶσαι..... ἀλλ' ἐρῶτα εἴτι
 θέλεις καὶ τοῦτο ἡ [γυναῖκα θά σε εἴπῃ].

Ἐὰν θέλῃς νὰ πάρῃς.....

Ἡμέραν πέμπτην..... Textus mutilus.

25 [F. 24v] incipit textus mutilus eiusdem vel alterius actionis παρά-
 κλησαίς μου, εἰσάκουσόν μου, Κύριε · καὶ καθὼς ἠξίω[σας τοὺς
 ἀποστόλους] τοῦ ἁγίου πνεύματος, οὕτως ἀξίωσέ με, ἅγιε ἁγίων
 [.....] α καὶ ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος · εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
 Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ν]ῦν καὶ ἀεὶ καὶ
 30 εἰς τοὺς αἰῶνας [τῶν αἰώνων, ἀμήν.] καὶ λέγε
 ταῦτα γυροῖζοντας... Sequebantur verba magica ex quibus su-
 persunt Ἡττειρηρετόν,... εἶται τὸ φόν..... Τεάτ,... Ἡμη-
 τος..... Τζοβέτ.....

1 θρία Α. 3 ὀλιον Α. 4 ἄρχεσε Α. 10 σηματοδευμένα Α.
 10-11 : psalmi LXXI et XXIII. 13 ὑπό τακτούν Α. 17 psalm.
 XXIII. 19 δὲν] δέ Α. 24 πέπτῃ... Α.

[Διὰ ἀγάπην γυναικός.]

Initium deest.

— [F.25] ... μήτε νὰ ἡμπορέσῃ νὰ ἀγαπήσῃ ἢ νὰ ἔχῃ ἄλλον ἄνθρωπον ἡγαπημένον παρὰ ἐμέαν · νὰ ἔχῃ τὰ σπλάγχνα της ὅλα καὶ τὰ θάρρη της καὶ τὴν ἀγάπην της ὅλην εἰς ἐμέαν · ὥσάν ἔχει ὁ πατέρας καὶ ἡ μάνα καὶ οἱ καλοὶ γονεῖς <διὰ> τὰ παιδιά των καὶ ὥσάν ὁ σκύλος ἀγαπᾷ τὸν αὐθέντην του, ἔτῃ καὶ ὅσοι σε μυρισθοῦν, ὅσοι σε πιάσουν, ὅσοι σε φάγουν νὰ ἔχουσιν ἀγάπην εἰς ἐμένα τὸν ὀδ(εῖνα) τὸν υἱὸν τῆς ὀδ(εῖνα). εἶτα ὀρκίζω <σε>, χόρτον ἀπήγανον, εἰς τὴν γῆν ὅπου σ' ἔκαμεν καὶ εἰς τὸν φοβερόν καὶ μεγάλον Θεὸν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπου ἀπετίμησε τὴν συκὴν καὶ ἐξηράνθη, καὶ εἰς τὸ ὄνομα τῆς κυρίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας · ὀρκίζω σε εἰς τὰ ἐννέα τάγματα τῶν ἁγίων ἀγγέλων καὶ εἰς τοὺς ἰβ' ἀποστόλους καὶ εἰς τοὺς δ' εὐαγγελιστὰς Ματθαῖον, Μάρκον, Λουκᾶν καὶ Ἰωάννην, ὅτι ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος ὅπου σε θέλει ἐγγίξῃ καὶ σε φάγῃ, νὰ καλεῖται ἡ καρδιά του διὰ ἐμέαν τὸν ὀδ(εῖνα) τὸν υἱὸν τῆς ὀδ(εῖνα), ἢ ἄνδρὸς ἢ γυναικὸς ὅτινός σε δώσω ἵνα σε φάγῃ, ἵνα σε μυρισθῇ, ἵνα σε ἐγγίξῃ, καθὼς καλεῖται τὸ κήριον εἰς τὴν φωτίαν καὶ τὸ τεάφιν εἰς τὴν πούλβεριν, ἔτῃ νὰ καλεῖται καὶ νὰ ἀνάπτῃ ἡ καρδιά της καὶ ἐκείνης διὰ ἐμέαν τὸν ὀδ(εῖνα). πάλιν ὀρκίζω σε, χόρτον ἀπήγανον, εἰς τὰ ζ' χαρίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ εἰς τὰς ἰ' ἐντολάς ὅπου ἔδωσεν τῷ Μωϋσῇ ὁ Θεὸς ἐν τῷ ὄρει τοῦ Σινᾶ · καὶ εἰς τοὺς ἰβ' ὀρισμοὺς καὶ εἰς τὸ ἅγιον σύμβολον καὶ εἰς τὴν σοφίαν τοῦ Σολομῶντος καὶ εἰς τὰ δ' μέρη τοῦ κόσμου καὶ εἰς τὰ ἰβ' ζώδια τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἰς τοὺς ζ' πλανήτας καὶ εἰς τὴν δύναμιν ὁλονῶν τῶν βοτανῶν καὶ χόρτων, διὰ τὴν μεγάλην χάριν καὶ ἐνέργειαν νὰ κάμῃς ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον νὰ μὴν ἡμπορέσῃ νὰ ἀγαπήσῃ ἄλλον ἄνθρωπον, μόνον ἐμέαν τὸν ὀδ(εῖνα), καὶ νὰ μὴν ἔχῃ ἀνάπανσιν οὔτε νὰ σταθῇ οὔτε νὰ φάγῃ οὔτε νὰ πῖνῃ οὔτε νὰ κοιμηθῇ διὰ τὴν ἀγάπην τὴν ἐδικήν μου · νὰ ἦναι πάντοτε εἰς τὸ θέλημάν μου, νὰ κάμῃ τὸ θέλω καὶ ὅ τι τῆς λέγω. ἐγὼ σε ὀρκίζω εἰς τὸν γεννηθέντα καὶ βαπτισθέντα καὶ παθόντα καὶ ταφέντα καὶ ἀναστάντα καὶ ἀναληφθέντα εἰς τοὺς οὐρανούς καὶ καθιζόμενον ἐκ δεξιῶν [f. 25v] τοῦ Πατρὸς καὶ πάλιν ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, Χριστὸν Θεὸν Κύριον · νὰ με ὑπακούσῃς ὅ τί σε εἶπα καὶ νὰ ἦσαι εὐλογημένον εἰς ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον

1 in margine superiore legitur δια ἀγαποῖν γινεκος m⁷. 2 ηπορέσο A.
 3 σπλάγχνα A. 4 θάρρητοις A. 5 διὰ inserui. 7 πρίασουν A.
 8 ἔργα A. σε inserui. 10 ἐπατίμησε A. 15 ἐγκήξην A. 17 ἦνα^{1,2} A.
 18 ἦνα A. χείριον A. 31 τῆς τοῖς A.

ὅπου σε πιάσῃ, ὅπου σε ἐγγίξῃ, ὅπου σε μυρισθῇ, ὅπου σε φάγῃ ·
 νὰ ἦναι κρατημένος καὶ δεδεμένος εἰς τὸ θέλημάν μου, νὰ κάμῃ
 τὴν ὀρεξίν μου ὅ τι τῆς λέγω. καθὼς ὁ ἄνθρωπος δὲν ἡμπορεῖ νὰ
 ζῇ χωρὶς αἷμα, οὔτε ὁ ἄνθρωπος ὅπου σε θέλει φαγεῖν, ὅπου σε
 5 πιάσῃ νὰ μὴν ἡμπορῇ νὰ ζῇ χωρὶς ἐμέναν καὶ χωρὶς τὴν ἀγάπην
 μου. ὀρκίζω σε, χόρτον ἀπήγανον, εἰς τὸν Ἥλιον, εἰς τὴν Σελήνην
 καὶ εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν καὶ εἰς τὴν πέτραν ὅπου ἐκτύπησεν
 ὁ Μωϋσῆς καὶ εἰς τοὺς δ' ποταμοὺς ὅπου εὐγαίνουσι ἀπὸ τὸν παρά-
 0 δεξιῶν καὶ εἰς τὸν στύλον καὶ εἰς τὴν νεφέλην τοῦ Μωϋσῆ ὅπου
 ἔφεγγεν τὴν νύκταν, καὶ εἰς τὴν κιβωτὸν καὶ εἰς τὴν ῥάβδον καὶ
 εἰς τὸ μάννα καὶ εἰς τοὺς ζ' πατριάρχας, Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰα-
 κώβ ἐξόχως · εἰς τὸ ὄνομα ἐκείνου τοῦ ποιητοῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ
 τῆς γῆς ὅπου εἶπε καὶ ἐγένοντο ὅλα τὰ βότανα καὶ χόρτα, ἐσέ-
 5 ὀρκίζω, χόρτον πῆγανον, νὰ κάμουν τὸ θέλημάν μου καὶ τὴν
 ὀρεξίν μου ὅσοι θέλουν σε φαγεῖν, σὲ πιάσουν, σὲ [μυρισθ]οῦν, σὲ
 ἐγγίξουν. ἐγὼ σε ὀρκίζω, χόρτον πῆγανον, σὲ ἀφορίζω νὰ ἔχῃς
 χάριν νὰ ἡμπορέσῃς νὰ δέσῃς τὴν καρδίαν, τὰ μυαλὰ καὶ τὰ συ-
 κώτια [καὶ καρδίαν] καὶ τὴν θύμῃσιν τοῦ νοῦ καὶ τὸν λογισμόν ·
 νὰ καλεῖται καὶ νὰ μαραίνεται διὰ τὴν ἀγάπην μου ὥστε νὰ ἦναι
 10 πάντοτε εἰς τὸ θέλημάν μου καὶ νὰ κάμῃ τὴν ὀρεξίν μου · νὰ
 ἦναι εἰς τὴν ὀρεξίν μου κεκρατημένη, εἰς τὴν ὀρεξίν μου καὶ εἰς
 τὴν ἀγάπην τὴν ἐδικήν μου · νὰ μὴν ἔχῃ καμμίαν ἀνάπανσιν οὔτε
 ὅκτα οὔτε ἡμέραν οὔτε νὰ φάγῃ οὔτε νὰ πῖνῃ οὔτε νὰ κοιμηθῇ,
 μόνον νὰ λιγοθυμᾷ, νὰ καλεῖται, νὰ τρέμῃ ἡ καρδία του διὰ ἐμέναν
 15 τὸν ὀδ(εῖνα) τὸν υἱὸν τῆς ὀδ(εῖνα).

Εἰς γλωσσόδημαν.

Εἰς τὸ δεῖναι τὰς γλώσσας τῶν ἐχθρῶν, εἰς τὰς ἡ' τῆς Σελήνης
 λέγε · ἐγὼ ὁ δ(εῖνα) περὶ πάντας τοὺς ἐχθροὺς περιγράφω ἀπὸ τοῦ
 Ἀδάμ καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ θυγατέρας τῆς
 5 Εὔας ἵνα μὴν ἔχῃ [f. 26] τινὰς ἐχθραν κατ' ἐμοῦ τοῦ ὀδ(εῖνα) ἢ ἄρ-
 χων ἢ πλούσιος ἢ πένης ἢ εἰς τὸ σπῖτι μου ἢ εἰς τὰ παῖδιά μου
 ἢ εἰς τὰ πράγματά μου. — καὶ ἔπαρον ζάχαριν καὶ πίσσαν καὶ
 γράφε οὕτως · δῆνω τὰς γλώσσας καὶ τοὺς λάρυγγας τῶν ἐχθρῶν
 μου μαζὺ καὶ τὰ στόματα αὐτῶν μὲ ζάχαριν, μὲ πίσσαν, μὲ μελά-
 10 νιν μελανώνω τους, μαυρίζω τους καὶ ζοφώνω τους (καὶ λέγε κατ'
 ὄνομα καὶ τὰ ὀνόματά τους), νὰ μὴν ἔχουν ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ ·

1 πριάσῃ A. 8 ἀπὸ τὸν scripsi : ὁποῦτὸν A. 10 ἔφαγγεν, ut vi-
 detur, A. ραῦδον A. 18 καὶ καρδίαν delendum videtur. 21 καὶ
 κρατημένοι A. 27 ἡ' scripsi : ἡ' A. 29 αὐτῶν A. 30 εὐὰς A.
 31 μου] μου A. πεδριά A. 33 δεινω A. λάριγκας A.

ἀναστήτω ὁ Θεὸς καὶ διασκορπισθέτωσαν οἱ ἐχθροὶ μου καὶ οἱ ἀγα[πῶ]ντες τὸν Θεὸν ἐλθέτωσαν μετ' ἐμοῦ · καὶ τοὺς ἐχθρούς μου ἐπιτιμῶ αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος · φεύγουν ἀπὸ ἐμέναν · ἀμήν. — γράφε καὶ τὰς χαρακτῆρας ταύτας. Characteres. (Tab. I, 10).

5

Εἰς γλωσσόδημαν · ἄλλον.

Γράφε ταῖς κάτωθεν καὶ βάστα ἀπάνω σου διὰ τοὺς ἐχθρούς σου. Characteres. (Tab. I, 11).

Ἄλλον. διὰ νὰ εὐγάλης στοιχειωμένον θησαυρόν.

Ὅταν λάχῃ καὶ εἶναι στοιχειωμένος θησαυρὸς καὶ φυλάττῃ τον στοιχείον καὶ δὲν ἤμπορεῖς ἀπεκεῖ νὰ πάρῃς τίποτες, κάμε ἔτσι · 10 ἔπαρε μίαν γαστέραν καινούργιαν εὐχερῆν καὶ βάλε την ἀπάνω εἰς τὸν τόπον ὅπου εἶναι ὁ θησαυρὸς καὶ ἀποκάτω τῆς γαστέρας βάλε ἓναν μαντίλιν καινούργιον παστρικόν · ἔχε καὶ ἓναν παιδὶν παρθένον καὶ σκέπασέ το μὲ μίαν ποδιὰν καθαρὰν · καὶ ἂν δὲν [τὴν] βάλλῃς κάτω, βάλε την ἀπάνω εἰς ἓναν τραπέζιν · βάλε καὶ 15 τὸ παιδὶν νὰ βλέπῃ μέσα εἰς τὴν γαστέρα καὶ ἄναψε καὶ δ' ἁγιοκέρια. ἔχε καὶ τοῦτα τὰ θυ-[f. 26v]-μιάματα · καρνοφύλλιν, χαλβά-νιν καὶ ἄρσενικὸν θυμίαμα καὶ μοσχοθυμίαμα (ἔχε καὶ μόσχον καλόν) · καὶ βάλε κάρβουνα ὑποκάτω τῆς τραπέζης καὶ βάλε τὰ θυμιάματα νὰ καπνίζουν. καὶ ὥσάν διαβάξῃς ῥῶτα τὸ παιδί ἂν 20 βλέπει ἄνθρωπον μαῦρον μέσα εἰς τὴν γαστέρα. καὶ ὥσάν τὸν ἴδῃ, νὰ τοῦ εἴπῃς νὰ μὴν εὐγῇ ἀποκεῖ μέσα. καὶ ἂς ἔχῃ ἁγιοκέρειν ἑτοιμον νὰ βουλλώσῃ τὴν γαστεροπούλαν · καὶ ἀπάνω εἰς τὸ κερίν νὰ ἔχῃ μίαν γραμμένην πεντάλφαν καὶ βάλ' την ἀπάνω. καὶ ἔχε καὶ ἄλλην πεντάλφαν καὶ ἂς τὴν βαστᾷ τὸ παιδί ἀπάνω του ὡς 25 φυλακτήριον. καὶ λέγε οὕτως · ὦ ἐσύ, ἀνθρωπόπνευμα, ὅπου σε ἐγέλασαν καὶ σε ἐστυλίωσαν εἰς αὐτὸν τὸν βί[ον κα]ὶ κοίτεσαι αὐτοῦ καὶ ἀπεργᾷς κακὴν ζωὴν μέσα κατακλεισμένην, κάμε ἐτοῦτο, [δ ἂν] ἦσαι, ὅσον ἐφύλαξες αὐτοῦ, τώρα εὐγα ἔξω νὰ σύρῃς μέσα εἰς α[ὐ]τὴν τὴν γαστέρα, ὅτι θέλω νὰ σε πέμψω εἰς τόπον 30 καλὸν νὰ ἦσαι ἀναπανυμένος εἰς τόπον] καλόν · καὶ ὥσάν σε ἐξορκίσω, νὰ εὐγῇς ὥσάν ἀνεμος, νὰ σύρῃς μέσα εἰς τὴν γαστέρα].

1 ἀνατήτω Α. διασκορπισθήτωσας Α. 2 ἐλθότωσαν Α.
4 ἀποτεμέναν Α. 11 κινούργαν Α. 13 μανδήλην Α. κινούργον Α. 16 ἁγιοκέρια Α. 17 καρνοφύλλην Α. 19 τραπελίζου Α.
22 εἴπῃς] πέσ Α. 24 et 25 πεντάλφα Α : additur sigillum Solomonis.
29 ... νῆσε Α. αὐτοῦ] + νὰ Α. 30 πέψω Α.

καὶ ἂν δὲν θέλῃ νὰ εὕγῃ, δοκίσε τον εἰς τούτους τοὺς δοκισμούς .
 δοκίζω σε, πνεῦμα στοιχεῖον ἐναέριον, ἀπὸ τὸ μέγα ὄνομα τοῦ
 Κυρίου Σαβαώθ καὶ ἀπὸ τὴν ἀποκάλυψιν τὴν ὁποίαν ἀπεκάλυψεν
 ὁ Θεὸς τῷ Μωϋσῇ ἐν τῷ ὄρει τῷ Σινᾶ καὶ εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγιασ-
 5 μάτων τῶν ἁγίων ἀγγέλων καὶ φοβερῶν ὁποῦ ἀνακατιῶνουν ὅλους
 τοὺς ἀνέμους, αὐτοὶ νὰ σε ἀνακατώσουν καὶ ἐσέναν . νὰ εὕγῃς
 ἀπὸ τὸν βλόν ὁποῦ φυλάγεις . μόνον εὐγα καὶ σύρα μέσα εἰς τὴν
 γαστέρα καὶ ἐγὼ νὰ σε πέμψω εἰς τόπον καλόν. δοκίζω σε καὶ
 εἰς ἐκεῖνον τὸν φοβερόν καὶ μέγαν Θεὸν καὶ εἰς ὅλας τὰς χάριτας
 10 αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος αὐτοῦ . δοκί-
 ζω σε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 καὶ εἰς τὰ δάκρυα ὁποῦ ἐθρήνησαν εἰς τὴν σταύρωσιν τοῦ Χριστοῦ
 ὅλοι οἱ ἅγιοι . δοκίζω σε, φοβερόν καὶ ἀκάθαρτον πνεῦμα, ὅτι
 εὐθὺς νὰ εὕγῃς, νὰ σύρῃς μέσα εἰς τὴν γαστέρα, νὰ εὕγῃς ἀπὸ
 15 αὐτὸν τὸν τόπον . θέλω νὰ σε πέμψω εἰς τόπον καλόν . εὐγα
 καὶ σύρα εἰς τὴν γαστέρα ταύτην. δοκίζω σε εἰς τὰς θαυματουργ-
 γίας ὁλονῶν τῶν ἁγίων καὶ εἰς τὰς εὐχὰς αὐτῶν καὶ εἰς τὴν χάριν
 ὁποῦ ἐχαριτώθησαν . δοκίζω σε εἰς τὸν Θεὸν ὃν τρέμει πᾶσα
 κτίσις ὁρατὴ καὶ ἀόρατος, ὅτι εὐθὺς νὰ ἀναχωρήσῃς ἀπ' αὐτοῦ νὰ
 20 σύρῃς ἐδῶ μέσα . εὐγα ἀπ' αὐτοῦ μέσα καὶ κάμε μὲ χάριν καὶ
 [f. 27] φιλίας καὶ νὰ με σημαδεύῃς τὸν τόπον νὰ τὸν εὐγάλωμεν .
 καὶ εἰπέ μας εἰς τὸν ἕπνον μας τί γυρεῖς νὰ σον δώσωμεν. —
 καὶ ἐὰν δὲν θέλῃ νὰ εὕγῃ, εἰπέ καὶ τοῦτον . δοκίζω σε εἰς τὸν
 πύρινον ποταμὸν ὃν νὰ τὸν φέρῃ ὁ παντοκράτωρ Θεὸς νὰ σε
 25 κατακαύσῃ, ἂν δὲν εὕγῃς ἀπ' αὐτοῦ μέσα . δοκίζω σε καὶ εἰς
 τὸν πλάνηταν τῆς ἡμέρας καὶ εἰς τὸ ζώδιον τοῦ μηνός. — καὶ
 χωρὶς ἄλλον εὐγαίνει.

Περὶ ἀγάπης.

Ἐπαρε μιᾶς φωλεᾶς χελιδονόπουλα, ὅσα εὐρεθοῦν πρὶν νὰ πε-
 30 τάσουν, εἰς τὰς ιβ' τῆς Σελήνης . καὶ βάλε τα μέσα εἰς ἀφόριον
 τζουκάλιν εἰς τὴν ἰστίαν εἰς κάρβοννα ἀναμμένα καὶ σκέπασέ τα
 ἀπάνω καὶ ἃς καίεται ἕως οὗ νὰ πορίσουν. καὶ τότε ξεσκέπασε τὸ
 τζουκάλιν γάλια, γάλια, καὶ κῦτταξε . ὅσα εἶναι κατὰ πρόσωπα
 ἕναν μὲ τὸ ἄλλον, εἶναι τῆς ἀγάπης καὶ ὅσα εὐρεθοῦν ὁποῦ νὰ κντ-
 35 τάσουν ἔξοχα καὶ ξεχωριστά, εἶναι τῆς ἐχθρας. καὶ καῦσέ τα καὶ
 κάμε τα στάκτην. καὶ ὅσους θέλῃς νὰ ἀγαπηθοῦν, δίδε τῆς ἀγάπης
 τὴν στάκτην . καὶ ὅσους θέλῃς νὰ μισηθοῦν, δίδε τῆς μισητείας
 τὴν στάκτην καὶ μισηθήσονται . καὶ νὰ τοὺς ὀνοματίζῃς εἰς τὰ
 ὀνόματα αὐτῶν.

4 vide num legendum sit ἁγιασμάτων <καὶ εἰς τὰ ὀνόματα vel τὴν δύ-
 ναμιν> τῶν ἁγίων καὶ φοβερῶν ἀγγέλων κ.τ.λ. 8 πέψω A. 15 νὰ σε
 πέψω θέλο A. 31 ἰστίαν scripsi : νισθίαν A. 32 κέγετε A. τῷ
 τοῦ A. 35 κάψε A. 38 τοῦς] τα A.

"Αλλον εἰς τὸ αὐτό.

"Επαρε τῆς γυναικὸς τὰ κτενίσματα καὶ τοὺς χαρακτήρας τοῦ-
τους καὶ βάλε τους εἰς τὸ κατώφλιόν της νὰ τὰ διασκελίση· καὶ
νὰ θαυμάσης. Characteres.

"Αλλον.

5

"Επαρον τὰς κάτωθεν χαρακτήρας εἰς χαρτὴν ἄσπρον καὶ κάπ-
νιζε τὸ χαρτὴν μὲ ἄρσενικὸν λιβάνιν ἥγουν θυμίαμα ἄσπρον καὶ
βάστα το. Characteres.

"Αλλον.

Γράφον τὰς ζ' βούλλαις μὲ τὰ β' ὀνόματα καὶ βάστα ἅπάνω σου· 10
παν σινα. — σουλθ λλα. — σαλι ουννης. — σθ λεσά. —
κολλισσα λισαχχ. — τοῦτι μουντέ. — παχε πατα τ

[F. 27v]

Εἰς ἀτεκνίαν.

Κουπάνισον τὰ φύλλα τῆς ἐτ[έ]ας τῆς λευκᾶς μὲ ὀλίγον ξύδιν·
καὶ ὅσα φύλλα τὴν ποτίσης, τόσους χρόνους κάμνει καὶ δὲν γεννᾷ. 15

Εἰς ἀγάπην.

Εἰς τὴν α' Διός, πέμπτην τῆς Σελήνης, γράφον εἰς τὴν ἀριστεράν
σου παλάμην πρὸ τοῦ Ἥλιου ἀνατέλλοντος καὶ δεῖξον ὅποιον
ἀγαπᾷς, εἰ ἄνδρας, εἰ γυναῖκα, ἐτούτας τὰς κάτωθεν εἰς τὴν ὕστε- 20
ρην ε' τῆς Σελήνης. Characteres.

Διὰ νὰ σε ἀγαποῦν οἱ πάντες.

"Όταν θέλῃς νὰ σε ἀγαποῦν οἱ πάντες, βάστα καρδίαν ἀ[λω]ποῦς
καὶ καρδίαν κοράκου καὶ τὰς χαρακτήρας ταύτας· καὶ τιμηθῇς
ὕπὸ μεγάλων ἀνθρώπων καὶ δοξασθῇς.

α χ β τ κ Characteres.

25

ε λ λ κ β

ν ο ο θ θ

14 αἰτ. ας Α. ολίον Α. 17 α' scil: ὦραν. πέμπτην scil. ἡμέραν
sed cf. v. 19-20. 18 πρὸ] πρὶν Α. 19 ἡ ἄνδρας ἢ γυναικας Α : fort. ἡ
ἄνδρα ἢ γυναῖκα.

Εἰς πρᾶγμαν ὁποῦ νὰ χάσῃς.

Γράψε τὰς χαρακτῆρας ταύτας ἀπὸ αἵμαν καὶ βάλε ταις εἰς τὸ προσκέφαλόν σου· καὶ βλέπεις τίς σου τὸ ἐπήρην. Characteres.

Εἰς δοῦλον φυγόντα.

5 Ἀβραάμ σε καταδιώκει, Ἰσαάκ σε καταφθάνει, Ἰακώβ σε κατατρέχει· γεννηθήτω ἡ ὁδὸς αὐτοῦ σκότος καὶ ὀλισθημα καὶ ἄγγελος ἀποστρέφοι αὐτόν. καὶ ἀναποδόγραψον τὰ παρόντα σημεία καὶ θεὸς ἀδ-[f. 28]-τὰ ὅπισθεν τῆς θύρας. Signa magica.

Ὅταν ἀνοίξῃ ἡ μύτη τοῦ ἀνθρώπου·

10 Γράψον μὲ τὸ αἷμαν τὸ χυνόμενον εἰς τὸ πρόσωπόν του. Characteres.

Εἰς τὸ φανερωῶσαι κλέπτην.

15 Λάβε ἀγροῦ τὸ ἄσπρον καὶ μίξον μετὰ μολύβδου καὶ γράψον εἰς τυχὸν ἕναν ὀφθαλμόν· καὶ βάλε ἐκείνους ὅπου ὑπονοῶς νὰ βλέπουν ἐκείνον τὸν ὀφθαλμόν· καὶ ὁ κλέπτης, ὥσάν τὸν ἴδῃ, δακρύζει. εἰ δὲ καὶ ἀρνεῖται, μπῆξον ἕναν καρφὴν εἰς τὸ ὀμμάτιν τὸ ῥαφόμενον καὶ γράψε τριγύρου τοῦ ὀφθαλμοῦ· ὁ δὲ παράνομος Ἰούδας οὐκ ἐβουλήθη συνεῖναι.

Ἄλλον εἰς τὸ φανερωῶσαι κλέπτην.

Ἐπαρον τυρὶν νωπὸν καὶ κόψε το κομμάτια καὶ γράψε ὅσους 20 ὀφορεῖσαι τὰ ὀνόματα. καὶ ἔπαρε καὶ προσφορὰν ἀφαλτήν καὶ γράψον γύρωθεν οὕτως· οὗ ἄρᾶς τὸ στόμα αὐτοῦ γέμει καὶ πικρίας καὶ δόλου, ὑπὸ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ κόπος καὶ πόνος. — καὶ ὁδὸς ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν ἀμφιβαλλομένων ἀνὰ φελὶν τυρὸν — τοῦ καθενὸς τὸ ὄνομα — καὶ ὀλίγον ἄρτον ἐκ τῶν γεγραμμένων· καὶ τρώγοντες 25 τοῦτοι, λέγε οὕτως· Μανουήλ, Ῥαφαήλ, Ἀνδραήλ, οἱ καταβάντες εἰς τὸ φρεᾶρ μετὰ τοῦ προφήτου καὶ σφραγίσαντες καὶ δήσαντες καὶ ἐμφράξαντες τὰ στόματα τῶν λεόντων ἵνα μὴ βλάψωσι τὸν προφήτην Δανιήλ τὸν ἅγιον, αὐτοὶ δήσατε καὶ ἐμφράξατε τὸ στόμα, τὸν φάρυγγα καὶ τὸν λαιμόν αὐτοῦ τοῦ κλέπτου

3 τίς] τοῖς A. 7 ἀποστρέφον A. 12 ἀγρόν A. 16 γραφόμενος A. 17 συνέναι A. 20 ἀφφωράσαι A. 21 οὐ ἄρᾶς A. 24 ὀλλιον A. 26 σφραγῆσας A. 27 δήσας A. ἐμφράξας A. 29 φάρεγκα A.

τοῦ κλέφαντος τὸ ὄδ(εῖνα) τοῦ ὄδ(εῖνα) καὶ μὴ ἐάσατε καταπιεῖν
τὸν ἄρτον μετὰ τυροῦ μήτε ἐνδικον τοιοῦτον· ἀμήν. καὶ εἰς μὲν
τὸν ἄρτον γράψε Πρωίη, εἰς δὲ τὸν τυρὸν Ῥασαφαήλ· καὶ
γράφων καὶ ταῦτα γύρωθεν τῆς προσφορᾶς· ὙΑ, ὙΞ, στρα.
φ. αρ. γ. γ. ε. ρ. γ. φ. μέρισον τὸν ἄρτον καὶ τὸν τυρὸν 5
καὶ δὸς φαγεῖν καὶ νὰ θαναμάσης.

Διὰ τὰ ζῶα ὁποῦ νὰ μένουν ἔξω, νὰ μὴν τὰ φάγῃ
τίποτες.

Ἐπαρον κάρβοννα ἄσβεστα, τὸν ἀριθμὸν τῶν ζώων. ἐ[ξε]λ-
θὼν τῆς οἰκίας βλέπε κατὰ ἀνατολὰς ἡγουν νὰ βλέπῃς τὴν τρεμουν- 10
τάναν· καὶ βλέποντας ταύτην ἐπονόμαζε τὰ ζῶα ἀνὰ ἐνός, κάρ-
βοννον μεταχειριζόμενος εἰς ὄνομα ἐνός ἐκάστου ζώου, λέγων·
φυλαχθήτω ζῶον ὑποκάτω τρεμουντάνας. καὶ οὕτως ἐρχόμενος
ὑπὸ τὴν οἰκίαν ἐ-[f. 28v]-πίθες τὰ ἐπονομασθέντα κάρβοννα ὑπ- 15
κάτω πίνακος κυκλόθεν εἰς ὄνομα θηρίων τινῶν λέγων· ὥσπερ
οὐ μέλλουσι προσεγγίσει οἱ λίθοι οὗτοι τὰ ἐντὸς κάρβουνα, οὐ-
τως μενέτωσαν καὶ τὰ ζῶα ἀνέγγχεστα τοῖς θηρίοις καὶ φυλάσ-
σονται ταῦτα.

Διὰ νὰ ἡξεύρης τί ζώδιον ἔχει ὁ καθείς.

Λάμβανε τὰ στοιχεῖα τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀνδρὸς ἡγουν πόσον 20
ψῆφον κάμνει τὸ ὄνομάν του, καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ τὸ ψῆφος ὁμοῦ·
καὶ εἴτι κάμουν μέρισον μὲ ἰβ' ζώδια. καὶ εἴτι μένουν ἄνω εἰς
τὸν μερισμὸν, δίδε ἀνὰ ἓνα ψῆφον πρὸς τὸ ζώδιον καὶ ἐκεῖ ὅπου
τελειώσῃ, ἐκεῖνο τὸ ζώδιον εἶναι τοῦ ἀνθρώπου ὁποῦ ἐψήφισες.
καὶ εἰ μὲν εἶναι γυνή, λάβε τὸ ὄνομάν της καὶ τοῦ πατρὸς της.
παράδειγμα· εἰς ἄνθρωπος ἔχει ὄνομα Κώστας ὁποῦ κάμνει τὸ 25
ψῆφος αὐτοῦ 1321· καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ τὸ ὄνομα Ἑλένη ὁποῦ
κάμνει καὶ αὐτὸ 98· μίξον ὁμοῦ τὰ 1321 καὶ τὰ 98, γίνονται 1419·
μέρισον αὐτὰ μὲ 12, εὐγαίνουν 118 καὶ μένουν ἀκόμῃ καὶ 3· αὐτὰ
τὰ 3 δίδε ἀνὰ ζώδιον ἓνα, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸν Κριόν· ἐρχονται τὰ 30
3 ἔς τὸ ζώδιον Δίδυμον. καὶ αὐτὸ τὸ ζώδιον ἔχει ἐκεῖνος ὁποῦ
λέγεται Κώστας, υἱὸς Ἑλένης. καὶ εἰ μὲν εὐρεθῇ εἰς τὸν μερισμὸν
νούλλα, ἐκεῖνο τὸ ζώδιον εἶναι Ἰχθός.

14 ὀνομασθέντα A. 17 ἀνέγγχεστα conieci : ἀνέχρεϊτα A. 20-
21 πόσον et τὸ ψῆφος corrig. nolui. 25 λάβε scripsi : βάλε A.
28 1321 : litera σ non computata est. 31 δόδιμος A.

Ἐδὼ γράφομεν τοὺς καθ' ὥραν ἀγγέλους καὶ
δαίμονας τῶν ζ' πλανητῶν. (1)

Ἄγγελοι τῆς κυριακῆς, Ἡλίου, καὶ δαίμονες τῆς κυριακῆς
ἀπὸ πρώτην ὥραν τῆς νυκτός.

5	Ωρα	α'	[Μ]ιχαήλ	Ἀσιδαύς
		β'	Πελουήλ	Πιφάθι
		γ'	Πελεκι	Σίτρος
		δ'	Ἰωραήλ	Σιλιδών
		ε'	Πισέλ	Σιτροός
10		ς'	Ἰώχθ	Ζαφάν
		ζ'	Πέλ	Μαναήλ
		η'	Ἰωραν	Ὅσμιέ
	[F. 29]	θ'	Καστριική	Πνύξ
		ι'	Βεδιήλ	Γαραστρί
15		ια'	Βιήλ	Νεστιβέ
		ιβ'	Σαλαήλ	Πελώρ
		ιγ'	Ὀψεήλ	Οἰστροός
		ιδ'	Τεραήλ	Ἀπιός
		ιε'	Λυσιέλ	Οδγμός
20		ις'	Νατοήλ	Ἀράξ
		ιζ'	Ὀρκιήλ	Νιτριαφρί
		ιη'	Πελιήλ	Ἀσκυρός
		ιθ'	Ἀριήλ	Πινοπυγός
		κ'	Ἀθιήλ	Ἀράψ
25		κα'	Θαμνιήλ	Ταριταήλ
		κβ'	Βραδιήλ	Μαχμιθέ
		κγ'	Κλινισήλ	Μυχριδάμ
		κδ'	Ἰωνήλ	Φροδερός.
	Ἄγγελοι	τῆς β',	Σελήνης,	καὶ δαίμονες τῆς β', Σελήνης.
30	Ωρα	α'	Γαβριήλ	Μαμῶν
		β'	Φαρσαήλ	Σκολιόν
		γ'	Παντοήλ	Ἀθετδῶρ
		δ'	Κοπήλ	Ἀρβάν
		ε'	Κολκίλ	Ἀζάν
35		ς'	Ταριήλ	Δεμαχθ
		ζ'	Ὀμνιήλ	Γεράν
		η'	Ἰωήλ	Γυράν
		θ'	Σιναήλ	Νεμακτηνός
		ι'	Μυναήλ	Μαριφωνοῦ
40		ια'	ῤαφαήλ	Νικτιδών
		ιβ'	ῤαχαήλ	Ὀντοχώρ

(1) Cf. Catalogus cod. Astr. gr., t. VIII, 2, pp. 149 ss ; t. X, p. 53;

ιγ'	Ἀρματήλ	Νικτιδών	
ιδ'	Τραπιδών	Ὀνιστρός	
ιε'	Ἀκυνακιήλ	Κασιοπτός	
ισ'	Ῥαματιήλ	Ἀνδροφαγ	
ιζ'	Ῥαμαήλ	Ἀνδροφαγής	5
ιη'	Σελπιου	Μιοβού	
ιθ'	Οὐτανόν	Ἐνταυρος	
κ'	Μεταβιήλ	Σιρτώρ	
κα'	Ἀμβαήλ	Φλοανιφέ	
κβ'	Λικονιήλ	Κικνύτ	10
κγ'	Γενικιήλ	Κύνοψ	
κδ'	Κροτιήλ	Ἀρτιδός.	
Ἄγγελοι	τῆς γ', Ἀρεως,	καὶ δαίμονες τῆς γ', Ἀρεως.	
Ωρα α'	Σαμαήλ	Νάκιστος	
β'	Ἰαμοήλ	Λιγορῶ	15
γ'	Φερφεριήλ	Μαῖλώθ	
δ'	Ἐδιήλ	Σαρπιδιέ	
ε'	Τεκτονοήλ	Κερνουδής	
ς'	Ἀκαήλ	Κερνινουδέ	
ζ'	Γναθαήλ	Κύνενοτής	20
η'	Περγαναήλ	Πυροτορῶ	
θ'	Γεστεήλ	Πτηλατόν	
ι'	Γερμηνήλ	Σιθλος	
[F.30] ια'	Ναχοήλ	Ὀρθριδλέ	
ιβ'	Ὀηναήλ	Ὀμιτοτόν	25
ιγ'	Γοργιήλ	Ἀπριζόν	
ιδ'	Πατιήλ	Ἀχλυτόν	
ιε'	Παρτάν	Προφή	
ισ'	Σαλτιήλ	Ἐχλετόν	
ιζ'	Ἀβαήλ	Ὀρψάν	30
ιη'	Στραγιήλ	Λεμώθ	
ιθ'	Παδουήλ	Τόδεδέ	
κ'	Μαρνιήλ	Νιράν	
κα'	Μιθνιήλ	Ἐνιράν	
κβ'	Στυροήλ	Ῥαεκρῶ	35
κγ'	Ἐσμαέλ	Ἡργατγέ	
κδ'	Ῥιτζιοήλ	Γιγκωργί.	
Οἱ ἄγγελοι	τῆς δ', Ἑρμοῦ,	καὶ δαίμονες τῆς δ', Ἑρμοῦ.	
Ωρα α'	Οὐριήλ	Λουτζιφέρ	
β'	Ἀρκιήλ	Γοκώμ	40
γ'	Ἀμφιήλ	Ἰσπνυρίξ	
δ'	Προσιήλ	Μιδομέτ	
ε'	Χαρτισιήλ	Ἰταδαδίφ	
ς'	Σφικνοήλ	Κυντογύρ	

	ζ'	Οδλουδιάς	Φνιδητάς
	η'	Καλβαλγεήλ	Καρατάν
	θ'	Σκντομιήλ	Μιάν
	ι'	Τυροήλ	Γαταζάρ
5	ια'	Μιέλ	Φνιδώρ
[F.30]	ιβ'	Χαλκιχήλ	Τακλάς
	ιγ'	Δραήλ	Ταξεπονί
	ιδ'	Παραπιήλ	Ώφριτάν
	ιε'	Μεροήλ	Ώβριχός
10	ις'	Κουρταήλ	Λουκάν
	ιζ'	Κονπεήλ	Μαλακής
	ιη'	Ώγεήλ	Χειρῶν
	ιθ'	Παρανιήλ	Ώφιηλάς
	κ'	Σανταήλ	Ώρκιταέφ
15	κα'	Καντζιήλ	Λογινάρ
	κβ'	Λαλεήλ	Φαρός
	κγ'	Σαλαήλ	Ώρουστάτ
	κδ'	Γαντέν	Ώπνάξ.
	"Αγγελοι τῆς ε', Διός,		καὶ δαίμονες τῆς ε', Διός.
20	Ωρα α'	Ώραφήλ	Τυφονβόν
	β'	Πρενιφέλ	Ώχλός
	γ'	Κυβαήλ	Ώνηρός
	δ'	Καληήλ	Φαφότη
	ε'	Γλοτάς	Τζηπατήρ
25	ς'	Μνιμεωήλ	Ώμόρ
	ζ'	Χεριέλ	Ώρφόρ
	η'	Ώμηέλ	Οδκτάν
	θ'	Μεσοήλ	Ώργοτάς
	ι'	Δαλφός	Ώζαβούλ
30	ια'	Κινφαράφ	Πλόξ
	ιβ'	Σιτοέλ	Ώνοχ
[F. 31]	ιγ'	Σιμοήλ	Ώκοκές
	ιδ'	Ώρεατήρ	Κοπηνός
	ιε'	Χιμεριήλ	Δραμκαϊτέ
35	ις'	Ώρινιήλ	Ώρχάτ
	ιζ'	Κηδωήλ	Λαστόρ
	ιη'	Γῶβ	Ώπή
	ιθ'	Φισιέλ	Ώργάν
	κ'	Καρσαήλ	Νιεριέρ
40	κα'	Κισποήλ	Οδανλήιλος
	κβ'	Κουδραήλ	Κυλικός
	κγ'	Κιπόλ	Γαλιελιῶρ
	κδ'	(deest)	Μελτφρῶν

Ἄγγελοι τῆς ζ', Ἀφροδίτης, καὶ δαίμονες τῆς ζ', Ἀφροδίτης.		
ᾠ(ρα) α'	Ἀγαθοήλ	Γουλιῶν
β'	Νιδουήλ	Βιζικῇ
γ'	Ἐμφινοήλ	Ζορζορί
δ'	Καριανέλ	Φαριώθ
ε'	Νεσελιήλ	Ἐρμάγερ
ς'	Καριφέρ	Κακλούδαλος
ζ'	Κανιέλ	Τανταλῆς
η'	Μουρκερήλ	Θαπνῶξ
θ'	Τορατοήλ	Ἐλιασεμ
ι'	Κυρτοήλ	Ἀμύχ
ια'	Ἀρμονήλ	Γαλγιδῶν
ιβ'	Ἀραήλ	Ἐφρούξ
ιγ'	Ἀσπραήλ	Στραγιτόν
[F. 31v] ιδ'	Θυκινήλ	Στανθυρός
ιε'	Γλικυδώλ	Πιζιτώρ
ις'	Χαλκιδών	Ἀπραξ
ιζ'	Ψαλκετιός	Νυφῶν
ιη'	Στουφουήλ	Ὀτριχός
ιθ'	Δεανκόν	Χιμέρ
κ'	Ἀσφροδιέλ	Μολί
κα'	Τετιλώτ	Καπνιθέλ
κβ'	Γολγιέλ	Ταχυάν
κγ'	Βετανιήλ	Ὀκισέμ
κδ'	Πολιῶν	Κνιφῶρ.
Ἄγγελοι τοῦ σαββάτου, Κρόνου, <καὶ> δαίμονες τοῦ σαββάτου, Κρόνου.		
ᾠ(ρα) α'	Σακατιέλ	Ἀλιδαπῶρ
β'	Σαλοήλ	Λυρίκ
γ'	Θεβαήλ	Σπυλδάρ
δ'	Ἀβαήλι	Κεριαέ
ε'	Σιελκίν	Ἐνικόμ
ς'	Ῥεταήλ	Μοριά
ζ'	Πελαφιήλ	Σινγυρῶμ
η'	Πλενανίξ	Ἀφίος
θ'	Κισμοσάν	Κυφθονιός
ι'	Καπονιέλ	Στέλφα
ια'	Μεσνιχαήλ	Κιπός
ιβ'	Τεχαρούξ	Σκάρ
ιγ'	Ἀρνιήλ	Τειχίρ
ιδ'	Γιλβιήλ	Ἀκρόχ

[F. 32]	ιε'	Τετριήλ	Ἀριτάν
	ις'	Σανυπιήλ	Γνωντάς
	ιζ'	Βεραήλ	Μερκίμ
	ιη'	Ὀπιαέλ	Ὠκετάρ
5	ιθ'	Ὀφτιήλ	Ἰουχάν
	κ'	Ἰανουήλ	Ἀμφοῦ
	κα'	Κουδρουήλ	Μανικός
	κβ'	Οὐξυνοήλ	Μαργάς
	κγ'	Βαναήλ	Νιγριέφ
10	κδ'	Βαναήλ	Νιγριέφ.

[F. 32'] Ἐὰν θέλῃς νὰ κάμῃς τίποτες πρᾶγμαν προσεύξου εἰς τὸν Θεὸν μετὰ συντετριμμένης καρδίας καὶ καθαρότητος · ἔπειτα λέγε τὰ ὀπισθεν ὀνόματα καὶ τὸν ψαλμόν, τό · ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ τὰ λοιπά, κατὰ τὴν ἐρμηνείαν ὅπου ἐγράψαμεν.

15 [F. 36] [Περὶ ἀγάπης.]

Deest initium... ἕως ὅπου νὰ λύσῃς · καὶ τότε κάμε λάκκον καὶ λῦσέ την, καὶ ποιήσον κόλλυβα γ', θ' καὶ μ' · καὶ μετὰ τὰς μ' ἡμέρας ἄγωμε εὐγαλέ την καὶ ἔπαρε τὰ κόκκαλα ὅλα καὶ ἄγωμε εἰς τὴν θάλασσαν καὶ βάλε ἕναν, ἕναν εἰς τὴν θάλασσαν · καὶ ὅποια 20 πλέουν ἐκεῖνα ἔπαρέ τα καὶ ἔγγισε τῆς ἐρωμένης καὶ ἀγαπήσει σε ὥσάν θέλῃς.

Ἄλλον.

Ἡμέρα ε', Ἡλίου ἀνατέλλοντος, πρὶν λειτουργίῃ ἡ ἐκκλησία, γράψον τὰ κάτωθεν σημεῖα εἰς χαρτὴν καθαρὸν καὶ δέσον μετὰ 25 μίτον πρωτόμιτον εἰς τὸν δεξιὸν σου βραχίονα καὶ κράτει αὐτὰ ἡμέρας β' ἢ γ' καὶ ἔγγισέ του καὶ τότες τοῦ τὰ δεῖξε. Signa magica.

Ἄλλον.

Ἐπαρον πέταλον ἀλόγου καὶ γράψον τὰ κάτωθεν καὶ βάλε εἰς τριόδιον νὰ μείνουσιν · καὶ βάλε τα εἰς τὸ κατώφλιον νὰ τὰ διασκε- 30 λίσῃ ὄρθρου βαθέως. Signa magica. (Tab. II, 1).

Ἄλλον.

Εἰς τὴν λήγῳσιν τῆς Σελήνης γράψον μὲ αἷμαν ποντικοῦ τὰ κάτωθεν εἰς ἀγέρνητον καὶ ἔγγισον τῆς ἀγαπᾶς · καὶ ἔχεις την ὅπου θέλεις. Signa magica. (Tab. II, 2).

13 Psalm.CXX. 15 foliorum 32^v-34 textum vide supra, pp.40 ss.; ff. 34^v-35^v infra describentur. 16 De mortui capite, ni fallor, agitur. 23 πρὶν scripsi : πλὴν Α. 25 αὐτοῦς Α. 26 τοῦτα Α. 30 ὄρθρου Α.

"Αλλον.

Κοσκίνισον ἀλεῦριν εἰς γαῖδάρου μαύρου ράχην ἐξεστρώτου ·
καὶ ποίησον ψωμὶν καὶ δὸς φαγεῖν ὅτινος θέλεις.

"Αν θέλῃς νὰ ἴδῃς εἰς τὸν ὕπνον σου τὴν ἀγαπᾷς
πῶς συγγίνεται μετὰ σοῦ. 5

Γράφον τὴν σφραγίδα τούτην εἰς χαρτὶν ἀγέννητον καὶ δέσε το
πάνω εἰς τὴν κορυφὴν σου · καὶ γράψε τὸ ὄνομάν σου καὶ τὸ ὄνο-
μάν [f. 36^v] τῆς μαζύ · καὶ ὅταν ὑπάγῃς νὰ θέσῃς, μὴν μιλήσῃς.
Sigillum (pentalpha).

"Αλλον.

Βιενακίρ, Σαλιτήν, Σενήν, Σιουράν, Σηνθίν, 'Ρι-10
δὴν, 'Ιλαουνόν, Σαλουντά, 'Ελιπέν, Κανούμ, Καρδε-
νάν, 'Ιστιαφήρ, οἱ δαίμονες τῆς κακίας · συντόμως ἀπέλ-
θετε ὅπου ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν, εἰς τὴν ὁδ(εῖνα), καὶ ἄρατε
τὸν ὕπνον αὐτῆς ἵνα μὴ κοιμηθῇ μηδὲ φάγῃ μηδὲ πῖνῃ ἕως οὗ νὰ
συναρμοσθῇ μετ' ἐμοῦ. — γ' φοραῖς. — σὺ, 'Σιβεήλ, σὺν 15
πάσῃ τῇ στρατιᾷ σου ἐλέγχου τὴν ὁδ(εῖνα) ἵνα ποιήσῃ τὸ θέλη-
μάν μου καὶ δέσε τὴν καρδίαν αὐτῆς ἥγουν εἰς τὴν ἐδικήν μου
φιλίαν.

"Αλλον.

Γράφον εἰς γαστρίν ὥμὸν ταῖς κάτωθεν καὶ κάπνισε μὲ κάπνισ-20
μαν μαῦρον καὶ μὲ μαστίχην καὶ βάλε το εἰς τὸ λαμπρόν · καὶ
χάνει τὸν νοῦν τῆς καὶ ἔρχεται μοναχὴ τῆς. Characteres.

"Αλλον.

Πίασον, ὅταν κάμνῃ ἡ Σελήνη τὴν ἡμέραν τῆς, καὶ κόπον τρί-
φυλλα μετὰ χρυσάφιν καὶ λέγε · ὦ βοτάνη, εἰς τὴν ἀγάπην σε θέ-
λω. καὶ τρίψον καὶ βάλε εἰς οἶκον καὶ πότισον ὅποιον θέλεις · καὶ 25
ἀγαπήσει σε.

"Αλλον.

Γράφον εἰς χαρτὶν ἄσπρον τὰ κάτωθεν λόγια, εἰς τὴν γέμωσιν
τῆς Σελήνης, ἡμέραν ε', τοῦτα τὰ ὀνόματα · Οὐ λ α σ α π έ, 30

Προσκιςέ, πρωτόθρονοι τῶν ἐξήκοντα χιλίων δαιμονίων, καὶ τὰ ἰβ' ζώδια, ὀρκίζω σας ὅτι νὰ ἐμβῆτε εἰς τὴν καρδίαν τῆς ὀδ(εῖνα) — ἢ τοῦ ὀδ(εῖνα) — καὶ νὰ τὴν φέρετε εἰς ἐμέναν · καὶ οὐ μὴ μείνῃ ἐξυπνος ὡς βρίσκεται, νὰ ἐμβῆτε εἰς τὴν καρδίαν, εἰς 5 τὸν νοῦν τῆς καὶ εἰς ὅλα τῆς τὰ μέλη, νὰ τὴν ἐμπυρίσετε, [f. 37] νὰ μὴδὲν τρώγῃ, νὰ μὴδὲν πίνῃ, νὰ μὴδὲν κοιμᾶται · νὰ μου τὴν φέρετε ἢ κοιμονμένην ἢ ἂν κάθῃται · ὡς ἐλάφιν νὰ φωνάζῃ, ὡς κᾶτα νὰ μιαγουρίζῃ καὶ ὡς νήπιον νὰ ἔλθῃ εἰς τοὺς πόδας μου ὥστε νὰ κάμω τὸ θέλω.

10 *Περὶ ὀνείρου εἰς ἐκείνην ὁποῦ ἀγαπᾷς.*

Γράφον τὰ δύο ὀνόματα τὰ ἐδικὰ σου εἰς τὰ πέντε ὀνύχια τῆς ζερβῆς σου χειρὸς καὶ βάλε τὴν ὑποκάτω τῆς κεφαλῆς σου καὶ μὴν κάμῃς σταυρόν. καὶ γράφον καὶ τὰ κάτωθεν σημεῖα εἰς ἀποβαλμαν καὶ βάλε το ὑποκάτω τῆς πόρτας τῆς.

15 *Λουκιφέρ Σατανά Βελζεβούλ Ἀλβγρά*
Signa cum verbis :
αμπάς σιπα σιπα παπο σιπαα
απολόκ πια λοκ απολοκ.

Ἀλλον.

Γράφον τὰς κάτωθεν εἰς γαστρίν ὠμόν καὶ κάπνισον μὲ μαῦρον 20 κάπνισμα καὶ βάλ' το εἰς τὸ λαμπρόν · καὶ θέλει χάσειν τὸν νοῦν τῆς, εἴτα θέλεις ἐπιτυχεῖν αὐτῆς. — αἱ χαρακτῆραις · (Characteres) ὀγλίγωρα, ὀγλίγωρα, ὀγλίγωρα, εἰς τὴν ὥραν, εἰς τὴν ὥραν, εἰς τὴν ὥραν, φέρετέ τὴν εἰς λαμπρόν. Ἀποχρίστας, εἰς τὰ αὐτῶν ὀνόματα Τουρνεῖς, Ἐχέμ, φέρετε τὴν ὀδ(εῖνα) τὴν κόρην 25 τῆς ὀδ(εῖνα) εἰς τὴν ἀγάπην μου · πλήν, πλήν, ὀγλίγωρα, παρὰ τὸ λαμπρόν. Signa magica.

Ἀλλον.

Γράφον τὰς κάτωθεν εἰς χαρτὴν ἄσπρον καὶ βάλε τὰς εἰς τὸ κατώφλιόν τῆς νὰ τὰς διασκελίσῃ. Characteres.

1 πρωτόθρονοι τῶν ἐξήκοντα scripsi : πρωτόθρονη τὸν ἐξίσκησε A : num τῶν ἐξισχυσάντων leg. ? 2 ἐμπηται A. τήν] τον A. 4 ἐμπή- 12 την] το A. 13 γράφον in margine : ζάλφον, ut videtur, A¹. 21 ἐπιτυχεῖν dubium. αὐτοῖς A. αἱ] καὶ A. 23 ἀποχρίστας ex ἀπο Χριστοῦ corruptum videtur. τὰ] τῶν A. 24 ὀνομάτων A, 25 πλήν : num πρὶν (antea) vel πάλιν legendum ?

Ἄλλον.

Γράψον οὕτως · βράσε, βράσε, (signa), πίασε τὴν ὁδ(εῖνα) τὴν
κόρην τῆς <ὁδ(εῖνα)> εἰς τὴν ἀγάπην, γλίγωρα, γλίγωρα, γλί-
γωρα, εἰς τὴν ὥραν, εἰς τὴν ὥραν, φέρετε τὴν ὁδ(εῖνα) τὴν κόρην
<τῆς ὁδ(εῖνα)> διὰ ὀνομάν μου · ξυπνήσετε τὴν ὁδ(εῖνα) τὴν 5
κόρην τῆς ὁδ(εῖνα) εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ ὁδ(εῖνα). κάμε καὶ ταῖς
κάτωθεν χαρακτήραις. Characteres.

[F. 37v]

Ἄλλον.

Γράψον εἰς χαρτὴν καθαρὸν καὶ θεὸς εἰς τὸ κατώφλιόν της · ἄγ-
γελε θυρῶν ἐπουρανίων, ὁ ἀνοίγων καὶ κλείων τοὺς οὐρανούς, σὺ 10
δὲ ἀνοίξον τὴν ψυχὴν τῆς δούλης τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα) νὰ ἐπιθυμή-
σῃ τὸν ὁδ(εῖνα) ἀνθρώπον · ὥς ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς
τῶν ὑδάτων, οὕτως ἐπιποθήσῃ ἡ ὁδ(εῖνα) τὸν ὁδ(εῖνα). καὶ γράψε
καὶ ταῖς κάτωθεν. Characteres. καὶ καννεις ταῦτα.

Ὅμοιον.

15

Γράψον, ἡμέραν ε' Ἡλίου ἀνατέλλοντος, εἰς χαρτὴν καθαρὸν τὰ
κάτωθεν καὶ δέσον εἰς τὸν βραχίονά σου τὸν δεξιόν · καὶ γράψον
εἰς μολύβιν · Σ α δ ω ν α ὦ ν, Σ α δ ε κ έ, Κ α ρ β ε σ ό ν, Γ ι ε ρ ό ν.
Signa magica.

Ὅμοιον.

Γράψον τὸ ὀνομάν σου καὶ τῆς γυναικὸς μὲ ξαφαρὰν καὶ μὲ 20
αἷμαν περιστερᾶς ἄσπρης εἰς ἀγέννητον ταῖς κάτωθεν. Characteres.

Ἄλλον.

Γράψον εἰς μολύβιν καὶ κρέμασον εἰς τὸν βραχίονά σου ἡμέρας
θ'. Signa.

Ἄλλον.

25

Γράψον, ἡμέραν ζ' πρωτῆ, μὲ αἷμαν ὄρνιθας ἄσπρης καὶ πετεινοῦ
ἄσπρου εἰς φύλλα κίρκου ἢ καλέμην · καὶ μίξε τὰ ἀμφοτέρω αἷμα-

2 βράσαι¹⁻² A. ποιάσαι A. 2-3 τὴν κόρην της scripsi : τῆς
κοριφης A. 3 ὁδεῖνα addidi. 5 τῆς ὁδεῖνα addidi. 27 κίνσοῦ
A : lectio κίρκου (zinc), verbo καλέμην explicata (καλέμη vel κελεμιά=
καδμεία : Du Cange), praeferenda mihi videtur lectioni κισσοῦ.

τα τῶν ζώων καὶ λέγε · οὕτως νὰ μιχθῇ ἡ ὀδ(εῖνα) τὸν ὀδ(εῖνα).
Characteres.

Ὅμοιον.

Γράφε εἰς ἄσπρον χαρτὴν μετὰ χάλκανθος ταῖς κάτωθεν καὶ
ἐγγισσον αὐτῆς. Characteres.

5

Ὅμοιον.

Γράψον εἰς ῥοσκοχάρτιν καὶ ἐγγιξον. Characteres. (Tab. II, 3).

[F. 38]

Ὅμοιον.

Ἐπαρον κερὶν παρθένον ἤγουν ἀκάπνιστον καὶ λάβε αὐτὸ εἰς
τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς · καὶ ποιήσον εἰκόναν εἰς τὸ ὄνομα τῆς
10 ὀδ(εῖνα) ἤγουν νὰ ζωγραφῆσῃς τὴν νεότην της καὶ σκάψε τὴν ἰσ-
κίαν καὶ κάρφωσέ αὐτὴν ἀνάσκελα εἰς τὸ στῆθος μετὰ ἀκάνθης
ῥάμνου · τὴν λέγουσιν οἱ λατῖνοι † «στάκιαν οὐροένα» · καὶ ἂν δύ-
νεσαι, νὰ κλέψῃς ἀπὸ χαλκίαν καρφὴν, ἄμεινος (ἤγουν νὰ μὴν μετ-
15 νῆς εἰς τὸν καρφὴν), διὸ ἐκεῖνον εἶναι καλόν. καὶ κάρφωνε καὶ λέγε
οὕτως · ἐδῶ καρφώνω τὴν καρδίαν καὶ τοὺς διαλογισμοὺς καὶ
τὸν νοῦν τῆς ὀδ(εῖνα) γυναικὸς ἵνα ἀποθνήσκῃ διὰ ἐμὲν · καὶ νὰ
μὴν ἡμπορῇ νὰ φάγῃ οὔτε νὰ πῖνῃ οὔτε νὰ κοιμηθῇ, ἀμὴ ὥσῃ ἡ
θάλασσα δὲν ἔχει ἀναμονήν, οὕτως νὰ μὴν ἔχῃ ἀναμονήν ἡ ὀδ(εῖνα)
κόρη τῆς ὀδ(εῖνα) διὰ ἐμέαν καὶ διὰ τὴν ἐμὴν ἀγάπην · βλέπε,
20 καρφώνω τὴν σκιάν σου. — εἴτα ὑπαγε παρῆξ ἀδημονεῖν καὶ
δέρνε αὐτὴν καὶ λέγε οὕτως · καὶ τί νὰ ποιήσω ἐγὼ ὁ ἐλεεινὸς
ὀχουμένα, τί νὰ ποιήσω ἐγὼ ὁ ἄθλιος, ὁποῦ ἡ ὀδ(εῖνα) γυναικὰ
ἀποθνήσκῃ διὰ ἐμέαν; καὶ χῶσον καὶ ἄφρον πῦρ.

Ὅμοιον.

25

Ταῦτα ποιήσον ἡμέραν ζ' ὥρα α' · γράψον εἰς μῆλον τὸ ὄνομάν
σου καὶ τῆς γυναικὸς καὶ τὰς χαρακτῆρας ταύτας · Γαμφιριέλ,
Ονιθ, Δ, Ἐλεγγηλιελβουᾶ, Φριτενετ, Χιλεουλε. καὶ δόσε
τῆς γυναικὸς νὰ τὸ φάγῃ καὶ λέγε οὕτως · λάβε καὶ φάγε πρὸς

3 χάλκανθος scripsi : λαλλάντος A. 6 ροσκοχάρτην A. 10 ἰσ-
κίαν scripsi (= σκιά, forma, cf. v. 20) : ἰστείαν A. 12 ῥάμνου — λα-
τῖνοι dubitans scripsi : ῥεγνουήμ · τὴν λέγουσιν εἰλατήνην A. στάκιαν
οὐροένα fortasse ex lat. v. spinam rubeam corruptum. 13 κλέψης : cf.
p. 12, 16. ἄμνον A. μεν μήνη A. 15 in margine διαλογισμόν.
20 παρῆξ A. ἀδημονήν A. 21 αὐτὴν scripsi : ἄξ, ut videtur, A.

ἀγάπην ὥστε μηδὲν δύνεσαι κοιμηθῆναι μήτε ὑπομεῖναι, ὥστε τὴν ἐπιθυμίαν μου πληρώσης.

Ὅμοιον.

Γράφον εἰς μῆλον ὥρα α' τῆς κυριακῆς τὰ κάτωθεν καὶ δὸς φαγεῖν καὶ λέγε τὰ ἄνωθεν. παν κοκ σε δραρ πάντα. Signa. 5

Ὅμοιον.

Γράφον εἰς τὴν παλάμην σου τὰ κάτωθεν ὕστερην πέμπτην τῆς Σελήνης καὶ δεῖξον τῆς γυναικός · καὶ ἀκολουθεῖ σε ὅπου θέλεις. Characteres.

Ἄλλον.

Γράφον εἰς χαρτὴν γαζέλλιον, Ἡλίου ἀνατέλλοντος, καὶ χῶ-10
σον εἰς τὸ κατώφλιόν της. Characteres.

[F. 38^v]

Ὅμοιον.

Γράφον εἰς φύλλα κίρκου ἢ εἰς μολύβιν · καὶ ἔγγιξον αὐτῆς · καὶ ἴδῃς θαῦμα μέγα ἐπ' αὐτήν. Characteres.

Ὅμοιον.

15

Γράφον εἰς χαρτὴν γαζέλλιον ἥγουν ἐλαφικὸν μὲ ζαφαρὰν τὰ κάτωθεν καὶ δέσε μετὰ μίτου καὶ θέσον εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῆς ἢ εἰς τὴν πόρταν της. Characteres.

Ὅμοιον.

Γράφον εἰς φύλλα κίρκου τούτων τὰ ὀνόματα καὶ τὰς εἰκό-20
νας αὐτῶν καὶ ταῖς κάτωθεν καὶ κρέμασέ ταις εἰς τὸν ἀέρα. Characteres.

Ὅμοιον.

Γράφον ταῖς κάτωθεν καὶ χῶσον εἰς τὸ κατώφλιόν της · ττ
εε ωω χριεεεεε ωβ.

13 κηνσοῦ A, cf. supra, p. 76, 27. ἔγκιξον A. 20 κηνσοῦ
A, cf. supra, v. 13. τούτων] τοῦτα A.

Ὅμοιον.

Γράψον καὶ χῶσον εἰς τὸ κατώφλιον της. Signum.

Ὅμοιον.

Γράψον εἰς χαρτὴν βαμβάκινον καὶ ἐνδύσον αὐτῆς εἰς τὴν κε-
5 φαλήν. Characteres.

Ὅμοιον.

Γράψον μὲ αἷμαν περιστερᾶς λευκῆς εἰς γαζέλλιον χαρτὴν καὶ
ἐγγίσον αὐτῆς · καὶ νὰ θανατώσῃς. Characteres.

Ὅμοιον.

10 Γράψον εἰς κασσίτερον, ἡμέραν ζ', Ἡλίου ἀνατέλλοντος, καὶ
ἐγγίσον αὐτῆς · εἶτα χῶσον εἰς τὸ κατώφλιόν της. — [f. 39] οἱ χα-
ρακτῆρες · ἀρχή · characteres. (Tab. II, 4).

Ὅμοιον.

Ἀγόρασε ὄαλιν εἰς ὄνομα ἐκείνης ὅπου θέλεις · καὶ γράψον τὰ
15 κάτωθεν μὲ κρόκον καὶ μελισσόφυλλον. Characteres.

Ὅμοιον.

Γράψον μὲ τὸ αἷμαν τῆς μύτης σου ἢ μὲ ἄσπρον αὐγοῦ ἥγουν
κρόκον καὶ ἐγγίσον αὐτῆς. Characteres.

Ὅμοιον.

20 Γράψον μὲ ζαφαράν εἰς τὴν παλάμην σου καὶ δεῖξον αὐτῆς.
Characteres. (Tab. II, 5).

Ἄλλον.

Λάβε πλευρὰς ἀνθρώπου ἀρσενικοῦ δεξιὰς καὶ γράψε εἰς αὐτάς
τὰ ὀνόματα ταῦτα μετὰ αἵματος αἰλούρου ἥγουν κάτον · Ῥο-
βὰς, Σαβέλ, Σατάν, Καστιέλ, Ἀνκελέ, Ἀσιέλ,
25 Φιδεκλής, Ἀρχιέλ, Πεδνής, Ῥαφνιέλ · ὀρκίζω
σας παρὰ τοῦ ὑμετέρου ποιητοῦ τοῦ δημιουργήσαντος ὑμᾶς †

4 βαμπάκηνον Α. ἐνδύσον Α. 10 κασίτερον Α. 11 ἐγκοισον
Α. αὐτοῖς Α. 14 γαλλήν Α. 15 μελισσοφύλον Α. 17 μούτ-
της Α. 18 ἐγκήσον Α. αὐτοῖς Α. 20 αὐτοῖς Α. 22 δεξιὰ Α.
αὐτά Α. 26 ἡμετέρου Α. τὸν δημιουργήσαντα Α.

πρὸ τοῦ εἶναι τὰς ἀναβάσεις · καὶ ἵνα διαστρέψητε τὴν καρδίαν τῆς ὁδ(εῖνα) γυναικὸς καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν διάνοιαν καὶ τὸν λογισμὸν πρὸς τὴν ἐμὴν ἀγάπην · καὶ (θὲς τὴν πλευρὰν) οὕτως ποιήσατε καμφθῆναι τὴν ὁδ(εῖνα) ἀπὸ τῆς ἐμῆς ἀγάπης. οὕτω σας ὀρκίζω παρὰ τοῦ ὑμετέρου ποιητοῦ.

5

Ὅμοιον.

Γράφον εἰς τὴν ὕστερην πέμπτην τῆς Σελήνης εἰς τὴν παλάμην σου καὶ δεῖξον τῆς γυναικὸς καὶ ἀκολουθᾷ σε ὅπου θέλεις. Characteres.

Σάββατον ἡμέραν ποῦ θέλεις γράφειν τὰς χαρακτῆρας, τὴν ἐσπέραν ἐκείνην τῆς παρασκευῆς, εἰς τὸ πρῶτον ἄστρον <δ> ἂν 10 τύχη ἀνατελλούσης τῆς Σελήνης (ἔγουν ἂν λάχῃ καὶ ἴδῃς τὸ φεγγάριον πρὶν τοῦ ἄστρου), χαιρετίσον αὐτὸ λέγων οὕτως · χαῖρε, [f. 39v] φέγγος καὶ μελίτινον φέγγος · καλὴ σου ἐσπέρα · ὀρκίζω σε, κατὰ τοῦ κελεύσαντός σε ἐπὶ ἀνατολῶν ἀνατέλλῃς καὶ κατὰ δύνης ἐπὶ δυσμῶν, ὅπως κελεύῃς τὴν ὁδ(εῖνα) ἵνα με ἀγαπήσῃ καὶ 15 ἔλθῃ ὅπου κοιμοῦμαι. ἄγιε ποθητέ, ἄγιε ἀγαπητέ, ὁ κελεύας τὴν ἔλαφον καὶ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν της, οὕτως κέλευον τὴν ὁδ(εῖνα) νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν ἐμὴν ἀγάπην.

Περὶ τοῦ μὴ ἀναχωρῆσαι γυναῖκαν ἀπὸ σεῦ.

Γράφον εἰς χαρτὴν ζαρκάδος καὶ κράτει εἰς τὸ δεξιὸν σου χέριν 20 καὶ δεῖξον τῆς γυναικὸς. Characteres.

Ὅμοιον.

Γράφον εἰς ἐλάφινον χαρτὴν τὰ κάτωθεν καὶ θὲς εἰς τὸ ξέσκεπον τῆς γυναικὸς · εἶτα ἔπαρον <αὐτὸν καὶ ὕπαγε εἰς μνημεῖον> 25 ἀνθρώπου ἀγνώστου καὶ ἄφες αὐτὸν ἐκεῖ ἡμέρας γ' · καὶ ὅταν τὸ θέλῃς <καὶ> πάγῃς εἰς τὸ μνημεῖον, πρόσεχε μὴν χαιρετίσης ἀνθρώπον, ἀλλὰ οὐδὲ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. εἶτα ἔπαρε ἐν τῷ μνημείῳ καὶ ἔγγισον ὅποιας θέλεις. Characteres. μεταβηγνυλουμεῖς κῆ, ααραπ — φιαρ καροῦ λοντζιφέρ ὀφιέλιφως 30 κας κυμιον. Characteres.

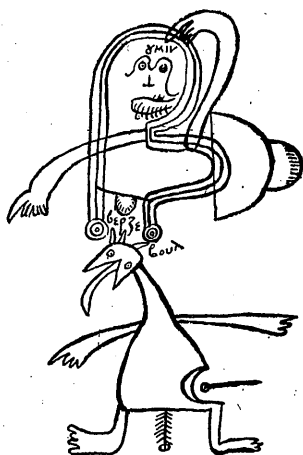
1 πρὸ τοῦ scripsi : πρῶτον A. ἀναβάσεις A : vide num malis πρώτους εἶναι <ἀνὰ> τὰς ἀναβάσεις vel πρὸ τοῦ εἶναι τ. ἀν. 5 ἡμετέρου A. 7 πέμτην A. 10 δ inserui. 11 ἀνατέλοντος A. ἴδης] δεῖς A. φεγκάρην A. 12 αὐτῷ A. 13 φέγγος A. 14 καλέσαντος A. 24 αὐτὸν (i. e. αὐτό, sc. τὸ χαρτίν) καὶ ὕπαγε εἰς μνημεῖον addidi. 25 ἂν(θρῶπον) ἀγνωστον A. 26 καὶ inserui.

Ὅμοιον.

Γράφον εἰς γαζέλλινον χαρτὴν μετὰ αἵματος περιστερᾶς λευκῆς
 ἡμέραν 5 καὶ κάπνισον μετὰ ξύλου ἀλόης καὶ μαστίχης καὶ
 θές αὐτὸ εἰς κόνδυλον καλαμίου · καὶ ὅταν τὰ γράφῃς, νήστευσον
 καὶ βάλον ἐκεῖ ὅπου διαβαίνει · καὶ ὡς ἦσαι καθαρὸς ἀπὸ ἁμαρτίαν
 καὶ λουμένος, μὲ ροῦχα καθαρὰ. καὶ εἰ μὲν θέλεις νὰ κάμῃς διὰ
 ἀθθεντίας, γράφον εἰς πανὶν μεταξωτόν · καὶ ποιήσον ἐνεργὸν
 10 δακτυλίδιν καὶ θέσε τὸ πανὶν ὑποκάτω τοῦ λίθου αὐτοῦ καὶ βάσταζε
 αὐτὸ ἀγνὸς καὶ καθαρὸς, ὥς ἄνωθεν μιλεῖ. Tria sigilla.

Ex codice A, aliis manibus.

[F. 21v] m⁴. Ὑπὸ ἐδῶ, νὰ εὔρῃς τὰ χαλάσματα,
 νὰ γράψῃς συνακόλουθα. Figura duorum daemonum:
 Ουμιν et Βερζεβουλ.

[F. 34] m⁸. Ἄλλη τέχνη τοῦ Σολομῶντος.

15 Διὰ τὴν ἀφανότητά τινος.

Ἐπαρον· κάτου κεφαλὴν · νὰ ἦναι τοῦ μαύρου · καὶ νὰ τὸν
 ἡσφάξῃς ἔς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου
 Πνεύματος, ἀμήν. καὶ νὰ τὸν ἡσφάξῃς καὶ νὰ μὴ ἦναι τινος · καὶ

3 ἀλόγης A. μαστήχην A. 4 καλαμίου A. 5 ὀλίον A.
 8 αφεντίας A. ἐνέργω A. 10 ἀγνώς A. μιλοῖ A. 11 καλασ-
 μα A. 15 τινος scripsi : τ A. 1 μανβρον A. 18 μὴ ἦναι scripsi :
 μένε A.

νόκταν νὰ τὸ κάμῃς. καὶ νὰ βάλῃς εἰς τὸ στόμα τοῦ ἑνα κουκκίον
 <καὶ> ἀρσηνικὸν εἰς τὰ ὠτιά του τὰ δύο καὶ 'ς τὰ ρουθοῦνιά του
 δύο. καὶ νὰ φέρῃς χῶμα κόκκινον καὶ γάστρα ἄπαννῃν. καὶ φύτεν-
 σέ την καὶ πότιξέ την αἷμαν ἀνθρώπινον ἢ κτήνου ἡσφακτοῦ.
 τὴν ποτίξῃ παιδὶν ἀπάρθενον (καὶ νὰ ἦναι τὸ παιδὶν χρόνων θ' 5
 ἢ ι'), ἕως ἡμέρας μ'· καὶ ἄλλως κάνῃς νὰ μὲν ἀφίνη ἐκεῖνον τὸ
 παιδὶν. καὶ εἰς ταῖς σαράντα ἡμέραις τελειώνεται τὰ κουκκία. καὶ
 φέρονῃς καθρέφτην· κὰν θωρῆς τὴν ἰσκιάν σου, [καὶ] βάλῃς ἀπὸ
 κεῖνα τὰ κουκκία· ἂν δὲν ἴδῃς τὴν ἰσκιάν σου μέσα, κράτει το
 ἀριστερεῶ καὶ ἄμε ὅπου θέλεις. καὶ εἶναι κλεινόν. 10

m⁴.

Περὶ δῆμαν ἀνθρώπου.

Γράφον ταῖς κάτωθεν χαρακτήραις καὶ τὰ ὀνόματά του εἰς
 χαρτὴν μὲ ζαφορὰν καὶ πότισον μὲ ξύδι· βάλε το 'ς τὰ ἄστρον
 ὅλην τὴν νόκταν καὶ τὸ πορνὸν πότισον ὄντιναν θέλῃς· καὶ εἶναι
 προβιασμένον. Characteres. 15

[F. 34^v] m⁴.

Εἰς ἀγάπην ἀνδρογύνου.

Γράφον τὰ κάτωθεν εἰς γαστερὶν ὠμόν· βάρ' το εἰς τὸ λαμπρὸν
 καὶ εὐθὺς εὐγαρ' το καὶ βάρ' 'ς τὸ κατώφλιον νὰ τὸ διασκελῇ ὁ
 ἀνθρώπος ἢ γυναῖκα· καὶ νὰ 'δῇς καὶ νὰ τὰ θαυμάσῃς· καὶ θέ-
 λουν μονκαρίζουσιν ὥσαν τὸ βοδίν. Characteres. 20

m⁴.

Εἰς κλείδημαν γυναικός.

Πίασον κλειδὶν σαρακηνικὸν καὶ εἴπῃς· 'ς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς
 καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. κλειδώνω τὴν δούλην
 τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα), ὥς ἐκλειδῶσεν ὁ Μωϋσῆς τὴν Ἀμμαν θύραν,
 οὕτως νὰ κλειδωθῇ καὶ ἡ μήτρα τῆς ὁδ(εῖνα) νὰ μηδὲν ἀνοίξῃ. 25

2 καὶ inserui. ρουθονι A. 3 φητεψε A. 4 γεμαν A.
 5 ἀπάρθενον (i.e. ἀειπάρθενον) scripsi : ἀπάρνον A. γινε A. χρό-
 νον A. 6 αἰὸς A. ἄλλος A. μὲν ἀφίνη scripsi (μὲν = μηδέν) :
 μένα πένη A. 7 ψεδίν A. ἡστεσαρα τα A. 8 κὰν scripsi : καὶ A.
 ὠσχαν A. καὶ delendum videtur. 9 ὠσκναν A. κράτε A.
 10 ἀριστερεῶ dubium. γλήνον, ut videtur, A. 12 καὶ ονομωτα τα
 του transposuit post 13 ξηδω A. 13 με ζαφορον (sic) transp. post
 ποτισον A. εβαλε A. σστην A. 14 ὠτηναν A. 16 δρο-
 γίνον A. 18 εὐθὺς scripsi : τοις A. διαχελη A. 19 γινεκος A.
 'δῆς = ἴδῃς. τά] θα A. 20 πονκαρίζουσιν A. τοβοδοιν A.
 22 ηπιης A. στονομαν A. 24 Ἀμμαν quid sit non video. 25 ουτος
 A. μηδέν] μιν δέν A.

ἡ καρδιά τῆς ὁδεῖνα), παρὰ τὰ ἦστε κλειδωμένη ὑπὸ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος.

m⁴.

Εἰς λόμαν ἀνθρώπου.

Βάλε τὸ ἀντιμήριον ποῖ λειτουργοῦσιν καὶ βάρ' το'ς τὴν κε-
5 φαλὴν τοῦ δημένου καὶ γεύγουσιν οἱ δαίμονες καὶ τὸ δῆμα ἀπὸ
τὸν δεμένον, <καὶ λέγε> ὅτι δῆμαν τὰ ἀναλυθήσεται ἀνθρώπου.
μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ λύεται.

[F. 35] m⁷.

Γητεία εἰς δῆματα θηρίων.

Ἄγιε Λουκά, φοῦκτα σιδεροπενταδάκτυλε, στήσον πάλλων
10 σίδερον, δῆσον ὄφιν, ἔχιδναν καὶ πᾶν κακὸν συρόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ·
ὅτι ὤρισε Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπὸ ἡλίου δύνοντος ἵνα μὴ
σαλεύσετε. ὡς ἐκοιμούμουν μοναχόν, ἦλθεν ἄγγελος Κυρίου
Γαβριὴλ καὶ εἶπέ μοι · πῶς κοιμᾶσαι μοναχόν; καὶ εἶπον πρὸς
αὐτόν · οὐδὲν κοιμοῦμαι μοναχόν, ἀλλὰ ὁ Χριστὸς ἐν τῇ κεφαλῇ
15 μου, τὸ ἅγιον Πνεῦμα εἰς τὴν ψυχὴν μου, ὁ τίμιος σταυρὸς εἰς τὰ
σπίτια μου, οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι ἔνθεν μου καθεῖθεν μου, τὸ εὐαγ-
γέλιον ἀνοικτόν · ὁ Χριστὸς τὸ μελετᾷ. — στήσον πάλλων σίδε-
ρον, δῆσον ὄφιν, ἔχιδναν καὶ πᾶν κακὸν συρόμενον ἐπὶ τῆς <γῆς> ·
εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ·
20 ἀμήν. Figura hominis gladium torquentis : ΙΣ ΧΣ ΝΗ Κ <Α>.

[F. 40] m². vide Tabulam III. Διὰ τὸ ζάριν τοῦ παιγνιδιοῦ.

Γράψον μὲ τὸ αἷμα τοῦ δακτυλίου σου τοῦ μικροῦ καὶ δῆσε εἰς
τὸν δεξιόν σου [βρα]χίον <α>. Characteres.

25 m².

Εἰς ἀγάπην.

Πρὶν ἀνέλθῃ ὁ ἥλιος γράψον μετὰ ζαφαρὰν καὶ δίπλωσ' καὶ
τὸ χαρτὶν καὶ κλουθήσῃ σου. Characteres.

1 παρὰ vel παροῦ Α. στε Α. ὑπό] οἶπο Α. 2 γιον Α.
3 λημμαν Α. 4 ἀντημησκηνο Α. λουτουργουσιν Α. 5 τὸ] τα
Α. 6 δεμενο Α. καὶ λέγε addidi. διμμενανναληθησετε Α. 7 λεετε
Α. 9 φουκά Α. 10 δύσον Α. 12 σαλεύσεται Α. 13 γαυρήηλ
Α. ἦπεν Α. 15 στην Α. 16 σπιθιά Α. 17 ψάλλων Α.
18 δύσον Α. γῆς addidi. 20 lege νικά. 26 κλουθήσῃ (κλουθήσι Α.)
= ἀκολουθήσῃ, cf. Du Cange, s. v.

m².

Ἔτερον.

Γράφον ταῖς κάτωθεν εἰς πανὶν λινὸν καὶ τὸ ὄνομα ὁποῦ θέλεις καὶ δῆσέ το εἰς τὸν βραχίονά σου καὶ βλέπε [την?] διαβαίνοντας καὶ ἐπὶ τὸ πλεῖστον φιλεῖ σε. Characteres.

m².

Ἔτερον.

5

Ἐπαρόν τιν' νυκτερίδαν καὶ σφάξε την μὲ τὸ ἀσῆμιν καὶ θέσε την εἰς τὰς λαμπουρίδας νὰ φᾶσιν τὸ κρέας της · καὶ ἀπομένουσιν κόκκαλα δύο ἢ β' · καὶ τὸ ἕναν εἶναι τῆς ἀγάπης καὶ τὸ ἕτερον τῆς μισητείας.

m². Ἔτερον, νὰ κάμῃς τὴν γυναῖκα νὰ πελελάνῃ. 10

Γράφον ταῖς κάτωθεν εἰς τὸ εἶγα τοῦ Ἥλιου καὶ βάρ' ταῖς εἰς τὸ κατώφλιόν της καὶ νὰ θαυμάσῃς. Characteres.

m².

Εἰς ἀγάπην.

Γράφον εἰς μῆλον καὶ δὸς φαγεῖν καὶ ἔνι δόκιμον. Signum magicum.

m².

Ἔτερον.

15

Πίασον ἕναν κεραμίδιν καὶ γράφον ταῖς κάτωθεν καὶ τὸ ὄνομά της καὶ βάρ' το εἰς λαμπρόν τὸ μεσημέριν νὰ βράζῃ καὶ λέ[γε] · οὕτως νὰ βράσῃ καὶ ἡ καρδιά τῆς ὀδ(εῖνα), νὰ [μη]δὲν φάγῃ, νὰ μηδὲν πῖῃ ἢ καλή μου, ἢ ποθητή μου, μηδὲν ἀγαλλιάσῃ ὀδ(εῖνα) ἢ κ[όρη] τῆς ὀδ(εῖνα) · ὥς ἄφτει τοῦτο τὸ κεραμίδιν, [οὕ]τως νὰ 20 ἄψῃ καὶ ἡ καρδιά της καὶ ὁ νοῦς τῆς ὀδ(εῖνα) τῆς καλῆς μου, τῆς ποθητῆς μου εἰς τὸν πόθον μου καὶ 'ς τὴν γλυκεῖάν μου ἁμαρτίαν τοῦ κορμίου μου · καὶ ὥσάν θέλω ἐγώ, νὰ γένῃ τὸ θέλημάν μου · ἀμήν, ἀμήν. Characteres.

m².

Εἰς παιδὶν ὁποῦ κλαίει.

25

Γράφον εἰς γ' φύλλα δάφνης καὶ βάρ' τα προσκέφα[λά του]. Characteres.

4 φύλισαι A. 6 τιν' τὴν A. 7 τὰς λαμπουρίδας scripsi : τὴν λιμπόυργαν A. 10 πελελάνῃ scripsi (ex πέλελα, demonstrer, cf. infra, p. 86, 30 : νὰ λωλανθῇ) : πελλάνῃ A. 19 πῖῃ] πγί A. 20 ἄφτει] αὔτη A. 21 νὰ ἄψῃ] νάψῃ A.

m². Εἰς τὸ νὰ ῥῆσαι ἀγαπημένος.

Ἰράφον καὶ βάσταζον τοὺς χαρακτῆρας τούτους καὶ τὸν τεσσαράκοντα δεύτερον ψαλμόν · Κρίνόν με ὁ Θεός; [ἐκ]δίκησον τὴν δίκην μου, εἰς τὸ δεξιόν σου χέριν. Characteres.

5 [F. 40^v] m². Διὰ νὰ κοιμηθῶσι ὅσοι καθοῦν εἰς τὴν ταῦλαν. Characteres.

m². Ἐὰν θέλῃς νὰ μὴν κάμῃ ἡ γυναικα παίδιν.

Γράφον τῆς κάτωθεν με κιννάβαριν καὶ ἄς ταῖς βαστᾷ. Characteres.

m². Εἰς ἀφροδίσιαν.

10 Ἐπαρε κόπρον περιστερίον καὶ ψῆσον μετὰ λάδιον καὶ ἄλειψον καὶ με γάλαν.

m². Ἐὰν θέλῃς νὰ μάθῃς ποῦ ἔχει θησαυρός.

Ἐπαρον κεφαλὴν προβάτου καὶ ἄλειπέ την αἶμαν · καὶ ἔπαρον καὶ κάπνισμαν μαῦρον καὶ κάπνισ' τὴν κεφαλὴν καὶ κράτει την
15 εἰς τὸ χέριν σου · καὶ βάστα καὶ ταῖς κάτωθεν καὶ ἂν ἀκούσῃς τα-
ραχαῖς δαιμόνων, μὴν φοβηθῇς · καὶ τότε ῥίψε τὴν κεφαλὴν ·
καὶ αὐτὴν τὴν ὥραν δείχνει σου τὸν θησαυρόν. καὶ ὁ σύντροφός
σου ἄς βαστᾷ καμπανέλιν καὶ ἄς ἔχῃ γραμμέναις ταῖς κάτωθεν
εἰς τὸ καμπανέλιν. Characteres.

20 m². Περί <τοῦ> νὰ ποιήσῃς τὸν ἐχθρόν σου νὰ γεράξῃ. Characteres.

[F. 41] cf. supra, p. 54 ss.

[F. 41^v] m². [Τὴν] γλῶσσαν τῆς κούφης νὰ τὴν βαστᾷ · ὠφελεῖ
διὰ τὴν Καλὴν γυναικα · καὶ τὴν βαστᾷ τὸ παιδὶν · φάγε καὶ μοσ-
χοκάρυδον καὶ ἀποπάνω 'πῆς ἕναν περι..... πολλά · γράφον τὰ
25 κάτωθεν. Characteres.

m². Ὅμοιον.

Γράφον εἰς φύλλα δάφνης καὶ βάλε το προσκέφαλά της. Characteres.

m². Ὅμοιον.

Γράφον ὀπὸν θέλῃς καὶ βάλε το προσκέφαλά της κρυφά. Characteres.

13 γέμαν Α. 20 τοῦ inserui. πλῆς Α. 21 γεράξῃ dubitans scripsi :
γεραφίξῃ vel γαραφίξῃ Α : vide num malis ξεραχίξῃ ? 22 κούφα =
κουκούφα ? 23 μουσκακαριδ Α. 24 περι... cetera erasa. 27 δαύ-
νης Α. 29 κρηφ Α.

m^a. *Περὶ <τοῦ> νὰ ἐξαλείψῃς ἄνθρωπον.*

Ἐπαρον χῶμα νεκροῦ ὁποῦ νὰ ἦναι δύο ἡμερῶν θαμμένος καὶ διάβασε εἰς τὸ ὄνομα ἐκείνου ὁποῦ θέλεις· ἐσφραγισμένου τοῦ μνήματος, καὶ τὸ Πηλὸν ὃ κεραμέυς, καὶ τὸν ψαλμὸν· ὃ Θεὸς τὴν αἰνεσίαν μου μὴ παρασιωπήσῃς, καὶ· Πρὸς σέ, Κύριε, ἦρα τὴν 5 ψυχὴν μου, καὶ χῦσέ το εἰς τὴν πόρταν του.

m^a. *Περὶ ἀγάπης.*

Ἐπαρε γαστρίν ὠμόν καὶ γράψε ταὶ κάτωθεν καὶ τὸ ὄνομάν της καὶ τῆς μάννας καὶ τὸ ἐδικόν σου καὶ τῆς μάννας σου· καὶ κάμε το τὴν παρασκευὴν, ὥραν πρώτην τῆς ἡμέρας καὶ <γράψον> τὸν 10 ἄγγελον καὶ τὸν δαίμονα· καὶ βάλε το ἔς τὸ λαμπρόν, καὶ νὰ θανμάσῃς.

m^a. *Διὰ νὰ κάμῃς ἄνθρωπος νὰ κοιμηθῇ καὶ νὰ μὴν ξυπνήσῃ, ἕως τε ἵνα σηκώσῃς τὸ χαρτίν.*
Characteres.

[F. 42, ante quod duo folia exciderunt] m^a.

Initium deest... σὲ κρατῶ ὧδε εἰς τὸ ἀριστερόν ὑποκάτω τοῦ 15 ποδίου μου· πάντα νὰ ἔρχεσαι εἰς τὸ αὐτόν μου ὄνομα καὶ εἰς τὴν ὁπότην μου. ἀπὸ ἐμένα νὰ μὴν λείψῃς τίποτες, κανέναν πράγμαν ὁποῦ νὰ σε εἴπω. — βάλε τὰ ἄνωθεν εἰς χαρτίν τοῦ κύονος καὶ βάλε τα ὑποκάτω εἰς τὸ πόδι τὸ ἀριστερόν καὶ βάλε τρεῖς φωναίς· Ῥεμίσε· μόν' αὐτὰ ἔρχεται. καὶ τότε ὄρισε ἐκεῖνον ὁποῦ 20 θέλεις καὶ εἰς ἐκείνην τὴν ὥραν πολομᾷ τὸ θέλημάν σου, καὶ ποιήσε νὰ τὸ ἔχῃς εἰς ὅλην σου τὴν ζωὴν καὶ φύλαξέ το ἀκριβῶς καὶ ὅπου νὰ ἦσαι, βάλε τὸ αὐτὸ γράψιμον ὑποκάτω ἔς τὸ πόδι τὸ ἀριστερόν καὶ γίνεται καθὼς ἄνωθεν ὁλοῖ· καὶ ὅσταν θέλῃς, γίνεται εἰς 25 πᾶσαν ἡμέραν καὶ ὥραν· καὶ εἶναι δόκιμον. — ἀκόμη τὸ χαρτίν 25 θέ νὰ τὸ βαπτίζῃς κάθε χρόνον τὴν [ἡμέραν τῶν Φώτων καὶ νὰ λέγῃς· βαπτίζω σε, πλανεμένον δέσμα τοῦ κύονος τοῦ ἀγεννήτου εἰς τὸ [ὄνο]μα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀμήν.

[F. 42^v] m^a. *Διὰ νὰ ποιήσῃς ἄνθρωπον νὰ λωλανθῇ.* 30

Ἐπαρε κούπαν ἄπαννὴν καὶ γράψον τὰ κάτωθεν καὶ ἀπόπλεον μὲ νερόν καὶ διά[βασε] τὸν ξ' ψαλμὸν καὶ δὸς πιεῖν· καὶ ἂν δὲν τὸ πῇ, χῦσέ το ἀπάνω του καὶ θέλεις θανμάσῃς αγαῶ

1 τοῦ inserui. ξιλινίς A. 4-5 psalmi CVIII et XXIV. 10 γρά-
πον addidi. 14 ἕως τε scripsi: ὅστε Λ. σικδὸση A. 18 κείονος
A. 19 βάλλε^a A. 21 πῖσε A. 30 πῆσ. A.

Σουρίον, Μηνισούρ, Κουρεωντή, Κάλτ, καὶ τὸ ὄνομα
του μέσα ἔς τὴν κόμπαν.

m^a. Ἐὰν θέλῃς νὰ συντυχαίνῃς καὶ νὰ μὴν σου
λέγουν ὄχι, καὶ εἰς φέστην ὅταν νὰ πᾶς καὶ εἰς
5 ἑξελώμαν.

Γράψον καὶ βάστα ταις μετὰ σοῦ μὲ κιννάβαριν καὶ ὑπαγε καὶ
μίλει ὅτι θέλεις. — ...λαήλ, Φιλοήλ, Ῥηεσόν, Φεσών.
Characteres.

m^a. Verba magica ; cetera fere evanida.

[F. 43] m^a. Περὶ ἀγάπης γυναικός.

Ἐπαρον κερὶν ἀπὸ τὰ Φῶτα καὶ ἀπὸ τὴν Ἀγάπην ἢ Ὑπαπάντην
10 καὶ κάμε μίαν κόρη κερὶν. ἔπειτα πάρε ἕναν περιστέρειν ἄσπρον
καὶ εὔγαλε τὴν καρδίαν του καὶ τρύπα τὴν κόρην ὅπου ἔκαμες εἰς
τύπωσιν τῆς γυναικός, (καὶ ὅταν τὴν ἡσφάξῃς τὴν περιστέρειν,
ὡς ἦναι εἰς τὰ ὀνόματα τῆς ἐκεῖνης ὅπου θέλεις) καὶ θές τὴν καρδίαν
τῆς περιστερῆς μέσα εἰς τὴν καρδίαν τῆς κόρης. καὶ βάλε νερόν
15 καθαρὸν εἰς ἀγγεῖον ἄπαντον καὶ στάσου κατὰ τὴν μεσημβρίαν
καὶ βάστα τὴν κόρην καὶ βάρ' τὴν νὰ βαπτισθῇ εἰς τὸ ὄνομα ὅπου
θέλεις καὶ πέ· βαπτίζεται ἡ δούλη τοῦ ἔρωτος ἡ ὀδ(εῖνα) ἡ κόρη
τῆς ὀδ(εῖνα). ἔπειτα γράψε εἰς τὴν κόρην τὴν κερὶν τὰ κάτωθεν,
εἰς τὸ μέτωπόν της, τοῦτα· Κερίθ, Τοσός, Δρουαγνά,
20 Σουβρεισιέ. ἔπειτα ἄψε λαμπρόν καὶ θές τὴν κόρην ἀπομακρὰ
νὰ μὲν λύσῃ τὸ κερὶν καὶ γύρισ' τὴν γύρους ἐπτά καὶ λέγε· ὀρ-
κίζω σας, ἑσᾶς πνεύματα τὰ τῆς ἀγάπης, εἰς τὸν αὐθέντην σας
τὸν Βερζεβούλ, ὀρκίζω σας καὶ εἰς τὰ καταχθόνια, ὀρκίζω σας
εἰς τὸν παντοκράτορα Θεὸν ὅπου σᾶς ἐπλάσεν, νὰ πᾶτε εἰς τὴν
25 ὀδ(εῖνα) τὴν κόρην τῆς ὀδ(εῖνα) νὰ τὴν φέρετε, νὰ μὴν ἔχῃ ὀρεξίν
οὐδὲ νὰ φάγῃ οὐδὲ νὰ πῇ οὐδὲ νὰ κοιμηθῇ, ἀμὲ ὅλως δι' ὅλους
νὰ τὴν φέρετε (καὶ ἄλλα ὅσα θέλῃς)· μόνον νὰ τὴν δαιμονίζετε
καὶ νὰ ἀποσκουφώνετε τὸ στόμα της εἰς τὸν λαιμόν της καὶ
τὰ παπούτζια εἰς τὸ χέρι της καὶ νὰ κτυπᾷ ἐμπρὸς μου. Cha-
racteres.

5 ἑξέλωμαν Α. 9 ἡ παπάντην Α. 10 κερὶν] καὶ κερὶν Α.
11 τήν] στήν Α. εἰς τύπωσιν scripsi : ἥς στη πόσιν Α. 13 τήν]
στήν Α. 14 ἰήν] στήν Α. 15 στάθου Α. μεσιβρίαν Α.
16 βαπτίστην Α. 18 τήν] στήν Α. 21 μὲν λυώσῃ
scripsi [μὲν = μηδὲν] : μέλῃσι Α. 22 πνεύματα scripsi : π — ε Α.
ἀφεντή Α. 25 κορή Α. 26 πιγί Α. ὅλως] ὀλλός Α. 27 θέλῃς]
λέλῃς Α. 28 τόν] στο Α. λέμο Α.

[F. 43^v] m². [Εἰς δὴ μαν] γυναικός.

Γράφον ταῖς κάτωθεν εἰς τὸ κορμὶν σου καὶ πέσε μετὰ τῆς. Characteres.

m². [Καὶ δταν] θέλῃς νὰ τὴν λύσῃς.

Γράφον ταῖς κάτωθεν καὶ πέσε μετὰ τῆς · καὶ λύεται. Characteres.

m². Διὰ νὰ σου ὁμολογήσῃ ἡ γυνὴ εἴ τι ἔπραξεν. 5

..... τῶν δύο ἀδελφῶν κάπνισον μὲ τὴν γλῶσσαν τοῦ βοθράκου ὥσάν κοιμᾶται · καὶ γράφον καὶ τὸ ὄνομάν της καὶ βάλλ' το εἰς τὸν λύχρον, ὥσάν φντίλιν νὰ ἄφτῃ · καὶ ὁμολογᾷ σου τὰ ἔκαμεν.

m². Ἐὰν θέλῃς νὰ σφάξῃς ἄνθρωπον ἢ γυναικάν.

Ὅταν νὰ 'πῇ ὁ ἱερεὺς · Εἰς ἀνάμνησιν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ 10 [σωτήρος] ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ τρίτου, λέγε καὶ ἐσύ · νὰ μπηχθῇ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ὀδ(εῖνα) τοῦ ἀντιδίκου [..... ἔπαρε... ?] καὶ μίαν μερίδα καὶ μνημόνευσέ τον νεκρικὰ · καὶ ὅταν διαβάζουν τὰ ἅγια ὄργι [.....] καὶ θαυμάσεις τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ.

m². Εἰς ἀγάπην.

15

[Ἐπαρε] τρεῖς τρίχαις τῆς γυναικάς ποῦ ἀγαπᾷς καὶ τὰ εἰκοσί σου νόχια καὶ κοντζούρης τα καὶ [.....] ἀγαπᾷ σε πολλὰ ποτέ-σης τα ἢ μὲ νερόν ἢ μὲ κρασί καὶ νὰ μὴν χαθῇ ἀπὸ ἐκεῖνον τίποτε.

Sequentes notulae duae ad artes magicas pertinere non videntur.

m². [Περὶ τ]ὰ τέκνα γυναικός.

Νὰ τὴν ποτέσης ἀπορρίνισμαν τοῦ χουσαφίον · [καὶ.....] 20 ὅπου νὰ βαρῇ ἓνα κουκκὶν τοῦ σιταρίου μὲ τὸ κρασί, [δια]βαίνει ἓναν χρόνον νὰ κάμῃ παιδὶν · εἰ δὲ καὶ πλή δύο κουκκία τοῦ σιταρίου τὸ βάρος τον, κάμει δύο χρόνους νὰ κάμῃ παιδὶν · εἰ δὲ πλή τρία κουκκία, κάμνει τρεῖς χρόνους. εἰ δὲ τέσσαρα κουκκία, τέσσεραις χρόνους κάμνει <νὰ> κάμῃ παιδὶν · εἰ δὲ πέντε, πέντε χρόνους. 25

8 ναύτη A: 10 πλ A: 12 μυική A: 13 μιμόνεψε A:
19 τεκνα A: 20 χουσαφιον A: 21 σιταργον A: 22 πι A:
κουκκνα A: σιταργον A: 23 χρονον A: παιδίν] δέ A: 25 νά sup-
plevi. πετε² A:

[F. 44] m².

Εἰς γλωσσόδημα.

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος · πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο <οὐδὲ ἔν>. τοῦτο δὲ στρέφει πάντας ἐχθρούς · καὶ ἄκακοι ἔσονται οἱ
5 ὁδεῖνα ἐνώπιόν μου, ἐμοῦ τοῦ ὁδ(εῖνα) ἁμαρτωλοῦ <δούλου> Κυ-
ρίου τοῦ Θεοῦ. κατεύθυνα τὴν ὁδόν μου καὶ πάντας τοὺς ἐχθρούς
μου κατήσχηνα. Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ καταβάς ἐξ οὐρανοῦ καὶ
περιπατήσας ἐν τῇ γῇ καὶ κλείσας τὸν λίθον τῆς ἀβύσσου, δῆσον,
χάβωσον, χαλίνωσον καταισχύνας πάντας τοὺς πολεμοῦντάς με
10 δικαίως καὶ ἀδίκως. καὶ ἐγὼ ὁ ῥυόμενος ὁ δ(εῖνα) καὶ τοὺς ἔδησα.
ἅγιος ὁ Θεὸς ὁ καταισχύνας τοὺς ἰβ' βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων, τοὺς
ῥήτορας καὶ τοὺς ἱερεῖς, δῆνω, χαβώνω, χαλινώνω πᾶσαν γλῶσσαν
τῶν ἐχθρῶν τῶν ὁδεῖνα · καὶ καταισχυνητήωσαν καὶ ἀποστραφή-
15 τωσαν καὶ ἀπολέσθωσαν καὶ ἀποστραφήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω πάν-
τες οἱ θλίβοντές με. ἀρχάγγελοι τοῦ Θεοῦ, Μιχαὴλ καὶ Γαβριήλ,
Οὐρουήλ καὶ Ῥαφαήλ, βοηθήσατε ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ · ἅγιοι ἀπόστο-
λοι, ἅγιοι Ἰωάννη Πρόδρομε, ἅγιοι Ἰωάννη Θεολόγε, βοηθήσατε
τοῦ δούλου σου ὁδ(εῖνα) · ἅγιοι ἀπόστολοι, προφηταὶ καὶ μάρτυρες,
20 ὅσοι καὶ δίκαιοι καὶ ἱεράρχαι οἱ καλὸν τὸν ἀγῶνα τελέσαντες καὶ
τὴν πίστιν τηρήσαντες, οἱ ἔχετε παρησίαν πρὸς τὸν δεσπότην
Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, βοηθήσετε καὶ φυλάξατε τὴν ψυχὴν καὶ
τὸ σῶμα τοῦ δούλου σας τοῦ ὁδ(εῖνα) τοῦ ἁμαρτωλοῦ · ἐπὶ ὀνόμα-
τος τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀμήν. —
καὶ γράφον καὶ τοὺς ψαλμοὺς ρα', ρζ' καὶ ταῖς χαρακτήραις · καὶ
25 γράφον τὸ πρωτόπεμπτον τῆς Σελήνης καὶ κάπνισ' τὸ χαρτὶν
[μὲ ἄμ]παριν · καὶ τότε βάλε τὸ χαρτὶν εἰς μετὰξωτὸν πανὶν πρά-
σινον καὶ βάστα το καὶ ἄμε εἰς αὐθέντας καὶ εἰς ἄρχοντας καὶ εἰς
ἐπισκόπους. καὶ ὃ τι θέλῃς γίνεται. Characteres.

[F. 45]. m². *Εἰς δῆγγμαν τοῦ σφηκείου* : Characteres.

30 m². *Τὸ λύμαν τοῦ σκυ.....* Characteres.

m³. *Περὶ ἀγάπην γυναικός.*

Γράφον : Characteres.

m³. *Διὰ νὰ κάμῃς τὴν γυναῖκα νὰ ἔρθῃ 'ς τὰ πόδιά σου.* Characteres.

3-4 οὐδὲ ἔν addidi. 4 τοῦτον A. στραφεῖς A. παντός A. ἔσον-
ται scripsi : ἔστε A. · οἱ ὁδεῖνα] ἡ ὁδὴν A. 5 ἐμοῦ] ἐμέν A. δού-
λου inserui. 6 κατεύθυνα] καευθηνάτο A. 7 κατέσχηνα A. 9 κα-
τήσχηνας A. 11 κατησχήνας A. ἐλύνων A. 13 τοὺς δόηρους
A. 20 ὅς A. 25 τό[θο A. 27 ἀφεντάς A. 29 δύμαν A. φικκίου A.
(in notula legitur ζόδιον). 30 τοὺς κυ... num τοῦ σκύλου? 33 νάρτη A.

[F. 45^v] m³.

Εἰς ὕπνον.

Γράφον εἰς φύλλα δάφνης τὰ στοιχεῖα ταῦτα καὶ θές τα εἰς τὸ προσκέφαλόν του μὴ νοοῦντος . ξσ χν φθ.

m³. Εἰς δῆμαν ἀνθρώπου καὶ γυναικός.

Γράφον τὰ κάτωθεν καὶ εἶναι δεμένον. Characteres. Βαστ- 5
μα μειλος, ὀρκίζω σε νὰ δῆσετε τὸν ὀδεῖνα ἀπὸ τὴν κόρην
τῆς ὀδεῖνας. καὶ βάρε' το νὰ τὸ διασκελήσουσιν · δῆνουνται καὶ
δύο τους.

m³. Εἰς δῆμαν ἀνθρώπου καὶ γυναικός.

Πίασε μετὰξιν κόκκινον καὶ κανάβιν καὶ κλωστήν μελάνην καὶ 10
σμίξε τα καὶ εἶπέ · ὥς εἶναι δημένοι ὁ Ἥλιος καὶ ἡ Σελήνη καὶ
τὰ ἄστροι εἰς τὸν οὐρανόν, ἔτσι νὰ ᾔναι δημένος ὀδ(εῖνα) μὲ τὴν
ὀδ(εῖνα) · δῆνω ταῖς νεφραῖς των γονοτόκαις καὶ τὴν βασιλικὴν
φλέβαν τὴν κινουσαν εἰς ἀμαρτίαν · καὶ νὰ δὲν ἐμπορῇ νὰ κινήσῃ
πάτον τῆς ὀδ(εῖνα) · δῆνω ἀπὸ κεφαλῆς ὥς ποδῶν, δῆνω ταῖς οὐ¹⁵
φλέβαις, δῆνω τοὺς τῆξ' ἄρμούς, δῆνω καὶ τοὺς σπονδύλους τῆς
ράχης του, δῆνω ἑπτὰ σπονδύλους χειρῶν καὶ ποδῶν καὶ τὴν φλέ-
βαν τὴν κινουσαν τοῦ κορμίου τοῦ ὀδ(εῖνα) τοῦ υἱοῦ τῆς ὀδ(εῖνα)
ἀπὸ τὴν κόρην τῆς ὀδεῖνας, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ 'ς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων, ἀμήν. — καὶ ὅταν θέλῃς νὰ τὸν λύσῃς · λύει τ[ὰ δεσμὰ] 20
καὶ δροσίξει τὴν φλόγαν καὶ τὴν ὀδεῖναν ἀπὸ τὸν ὀδεῖνα.

m³.

Ἐτερον.

[Διὰ νὰ μὴ ? δῆ]νεται ἀνθρώπος, νὰ τοῦ κάμῃς ἐτοῦτον τὸ φυλακ-
τήριον νὰ βαστᾷ. Ἰ(ησοῦ)ς Χ(ριστοῦ)ς νικᾷ. Signa magica (pentap-
phae, cruces, etc.)

Deinde folium unum excidit.

4 ss. δῆμαν, δῆσετε, δῆνουνται etc. (διμμαν, δισετε, δινουτε etc. in
cod.) = δέμαν, δέσετε, δένουνται. 7 δινουτε A 9 γινενοκος A!
10 πλασε A. ξοκκνον A. κληστην A. 11 ὥς εἶναι δημέ-
νοι scripsi : ος γιον δινη A. 12 τὰ] στα A. ἔτσι] ητζου A.
γινε A. 13 νεφρες A = νεφρά vel νεῦρα ? γονοτοκον A. 14 φλεγαν
A. επορι A. 15 πατο A. ἀπό] πο A. καιφαλας A.
15-16 numeri arabici. 16 φλεγες A. 17 σφοδιλους A. φλεγαν
A. 18 ὀδ(εῖνα)¹ + καὶ A. 19 εγonas A. 20 εγονον A. νὰ τόν]
νον A. λύει] ληγι A. 21 φλόγαν-scripsi : φλαν A.

[F. 46] m³ (?). *Εἰς ἀγάπην π τοτεινήν.*
Characteres.

[F. 46v] m². *Ἐὰν θέλῃς νὰ κάμῃς ἰνθρωπον νὰ σε ἀγαπᾷ πολλὰ.*

Γράψον σὲ χαρτὶν ταῖς κάτωθεν μετὰ ζαφαρὰν καὶ βάλλ[ε το]
5 *εἰς λυχνάριον καινούργιον νὰ ᾄψῃ ὡς φυτίλι. καὶ θανμάσεις.*

[F. 48v] m². *Εὐχὴ τοῦ σινάπεως.*

Ἐπαρον σινάπιν καὶ κουζὶν ἄπαννον [μ]ὲ νερόν, ἀσύντυχος· καὶ νὰ σπαστρεύσῃς τὸν τόπον καὶ ὀρνίθου τὸ νερόν τὸ πορνόν καὶ λέγε τὸ τροπάριον ὅλον· ἅγιοι ἀνάρχοντες καὶ θαυματουργοί, 10 ἐπισκέψασθε, καὶ ἅγιοι Παντελεῆμον, πρέσβευε τῷ ἐλεήμονι Θεῷ ἵνα πταισμάτων ἀφήσῃ ὅλον.

Γράψον καὶ ταῖς κάτωθεν εἰς μολύβιν καὶ βάστα ταῖς : Characteres. καὶ λέγε τὸ σκουρτιάσμαν φοραῖς ἑπτὰ· σκουρτιάζω σε, ἐσέναν στοιχεῖον τοῦ τόπου καὶ ἐσέναν, ὕδωρ, καὶ ἐσέναν, σινάπιν, εἰς τὸν 15 ποιητὴν ὅπου ἔπλασεν ὅλα τὰ πράγματα ὅπου κλινίζουσιν εἰς τὸ θέλημα του καὶ εἰς τὴν μεγαλότητάν του καὶ δύναμιν, καὶ εἰς ὅλα τὰ κτίσματα ὅπου γινώσκονται· θεωρῶ σε εἰς τὸν βασιλέα τοῦ οὐρανοῦ, θεωρῶ σε εἰς τὴν μεγάλην δύναμιν τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος καὶ ἀθανάτου, εἰς τοῦτό σε δοκίμω, ἐσένα στοιχεῖον ὅπου 20 εἶσαι εἰς τοῦτον τὸν τόπον, νὰ πᾶτε, νὰ εὑρετε ὅπου ἔχει κουκκὶν σινάπιν· νὰ τὸ πάρετε καὶ νὰ τὸ σωρεύετε ἀπάνω εἰς τὸν τόπον ὅπου εἶναι ὁ θησαυρὸς· δοκίμω σε εἰς [....] νὰ τὸ φέρετε ἐκεῖ ὅπου εἶναι κρυμμένος ὁ θησαυρὸς καὶ ὁ βίος χρυσοῦ [ἢ ἀργύρου] ἢ ἄλλης ἐτέρας φύσις, χρυσὸς ἢ ἕτερα πράγματα. [ὁ Θεὸς ἀ]κατά- 25 ληπτος καὶ ὑψηλός· ἐπὶ πάντων τῶν πεπραγμένων καὶ ποιημάτων καὶ εἰς] τὴν χάριν αὐτοῦ τὴν ὑψηλὴν καὶ εἰς τὴν κρίσιν τὴν φοβερὴν καὶ εἰς τὴν κρίσιν πᾶσ[αν], τὴν ἐδημιουργήσεν καὶ ἔδωκε προὴν ζωῆς, οὕτως σε δοκίμω εἰς τὸν Θεόν νὰ συνα[θροίσῃς] τὸ σινάπιν αὐτὸ ἀπάνω εἰς τὸν τόπον ὅπου εἶναι ὁ θησαυρὸς κεκρυμ- 30 μένος. ὁ Θεὸς ὅπου [ἐπὶ] πάντα θεωρεῖ καὶ τῆς ἡμέρας δίδει τὸ φῶς καὶ σκοτίζει πάλιν τὴν νύκτα καὶ τῶν [πάν]των δημιουργός. καὶ σέ, στοιχεῖον τοῦ τόπου, σέ δοκίμω νὰ μὲν μεῖνῃ ἕναν κου[κκὶν]

5 καινούργιον Α. νὰ ᾄψῃ] νάντι Α. 7 ἀσύντυχον Α. 8 σπασ-
τρέψις Α. 10 ἐπισκέψαστε Α. πρεσβεβε Α. τῷ] τὸ Α. 15 πύ-
την Α. κλινίσουν Α. 17 γινώσκονται Α. 20 εὑρετε] num σύ-
ρετε ? 22 [τὸν Θεόν] ? 24 φύσις Genit. κρίσις Α. 25 πνιμάτ...
Α. 28 σηνά..... Α. 29 αὐτοῦ Α. καὶ κρυμμένος Α. 31 τὸν Α.
32 μὲν = μηδέν.

σινάπιν ἔξω παροῦ νὰ τὸ φέρης ἐκεῖδ' ὅπου εἶναι ὁ θησανρός · θεωρικίζω <σε>, [σιν]άπιν, νὰ συμπιασθῇς ἐπάνω τοῦ τόπου τοῦ κεκρυμμένου θησανροῦ · θεωρικίζω σε εἰς τὸν Θεὸν καὶ Κύριον ἀληθείας.

[F. 51^v] m⁴. Διὰ νὰ πουλῇς καὶ νὰ ἀγοράζης.

Γράφον : Characteres.

5

m⁴. Ἐὰν θέλῃς νὰ ἔλθουν τὰ στοιχεῖα τοῦ τόπου νὰ σου τὸ εἴπουν ὅτι θέλῃς.

Γράφον τὴν εὐχὴν τούτην καὶ βάρ' τὴν εἰς τὸ προσκέφαλόν σου καὶ ὅταν θέλῃς νὰ πέσης, διάβασ' τὴν εὐχὴν βολαῖς ἐπὶ καὶ πέσε εἰς τὸ κρεβάτι σου καὶ διέρχονται τὰ στοιχεῖα καὶ λέγουν σου ὅτι 10
τι θέλῃς.

« Μιχαήλ, Γαβριήλ, Οὐρουήλ καὶ Ῥαφαήλ, ὧ ἑσεῖς ἅγιοι ἄγγελοι ὅπου ὑμνεῖτε καὶ προσκυνεῖτε τὸν ἐπουράνιον Θεόν, παρακαλήσετε καὶ διὰ ἔμένα τὸν ἁμαρτωλὸν τὸν ἀνάξιον δοῦλόν σας Δημήτρην νὰ με ἐλεήσετε καὶ νὰ με λυτρώσετε τὸν δοῦλον τοῦ 15
Θεοῦ Δημήτρην καὶ νὰ νεκρομαντήσετε ὅτι θέλω καὶ ὅτι σας ζητῶ · ἅγιοι ἄγγελοι, ἀρχάγγελοι καὶ σεῖς, στοιχεῖα τοῦ τόπου, καὶ σεῖς, στοιχεῖα τοῦ ἄρκτου καὶ τῆς ἀνατολῆς, ἄρκτον καὶ μεση[μ-
βρίας] ».

Deinde folium unum deperditum est.

[F. 52] m⁶. Ὁ τὸ αἶμαν ποῦ νὰ τρέχῃ ποῦ τὴν μύτην. 20

Γράφον μὲ τὸ χυνόμενον αἶμαν : verba et signa magica.

m⁹ (?). Figura daemonis characteribus, sigillis et verbis magicis operti : Ἀσμοδαε, Ἀσμεδο, Ἰελεοντοφ, Σφενδοραπ, Ἀσμεδαι, Ἀσταρωθ, Ἀσταροθ, Βελβιε, Ἀχθιωθ, Ἀσταροθ.

m⁴ (?) Sigilla duo cum verbis : Ἀσταροθ, Βελβιε, Ἀχσταροθ. — Ἀσταροθ, Θιοθ, Ἀσμοδαη, Λοντοφορ, 25
Σφενδοραπα, Ἀσμοδαη.

2 συμπιαστής Α. 4 ἀγοράζης scripsi : βοραζις Α. 6 ἐλθον Α.
στιχίαν Α. 6-7 τοποῦν ασον Α. 8 προσχεφαλον Α. σον Α.
10 σουν Α. δοι ερχονται Α. στιχίαν Α. λεγον Α. 12 ἀγι-
γι Α. 13 ἀγγελιν Α. ημνιτεν Α. 15 λυτρωσεται Α. 16 νε-
κρομαντήσετε scripsi : με ροματισεται Α. θελον Α. ηζιτον Α.
17 ἀγιγη Α. ἀρχαγγελιν Α. στιχίαν Α. 18 στιχίαν Α. ἀρ-
του¹ Α. ἀρτου² Α. 20 ποῦ = ἀπό.

[F. 52v] Alphabetum cryptographicum. Cf. Catal. Cod. Astr. gr. VII, p. 53 (cod. 26, f. 83, cum tabula) et VIII, 3, p. 40 (cod. 44, f. 418, cum tabula).

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ
 α λ ς λ ς 3 γ ≠ ο ι λ λ ω 4 = ο ω β
 σ τ υ φ χ 4
 7 ρ θ: ο λ 2 ρ

m⁸ (?).

Εἰς ἀγάπην.

Ἐπαρε μιᾶς φωλεᾶς χελιδονόπουλα πρὶν νὰ πετάξουν καὶ βάλ' τα εἰς ἄπαιρτο τζουκάλι καὶ βάλ' το εἰς τὰ κάρβουνα ἕως νὰ φοφίσουν. καὶ ἔπειτα ξεσκέπασε τὸ τζουκάλι ἀγάλια ἴγνια καὶ ἰδέ. καὶ ὅποια εἶναι μύτη μὲ μύτην γυρισμένα εἶναι τῆς ἀγάπης· καὶ ὅποια εἶναι ξελογιασμένα ἀποδῶ καὶ ἀποκεῖ εἶναι τῆς μισήτης.

[F. 53] m⁸. Τὸ γλωσσόδεμα <κατὰ> τοὺς ἐχθρούς, νὰ τὸ γράψῃς ἀποκάτω ποῦ τὸ Χαμαηλη τὰ ὀνόματα (?).

10 m⁹ (?). Characteres. Ἰησοῦς Χ(ριστὸς) νικᾷ.

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς <καὶ τοῦ Υἱοῦ> καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο. ἀναστήτω ὁ Θεὸς καὶ διασκορπισθῇ-
 15 τωσαν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ καὶ φηγέτωσαν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ οἱ μισοῦντες αὐτόν, ὡς ἐκλείπει καπνὸς ἐκλιπέτωσαν, ὡς τήκεται κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρὸς οὕτως λυθήτωσαν πᾶσα κακὸν καὶ μαγεία καὶ γητεία ἀπὸ τὸ μεταξάρι τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ <ὁ> (εἶνα), τοῦ ἐργαζομένου ἐπ' ἔργον τῶν χειρῶν αὐτοῦ. ἐξελοῦ με, Κύριε, ἐξ ἀνθρώπου πονηροῦ, ἀπὸ ἀνδρὸς ἀδίκου ῥῦσαί με.
 20 οἵτινες ἐλόγισαν τὸ ἄδικον ἐν καρδίᾳ αὐτῶν, ὅλην τὴν ἡμέραν ἐλόγισαν τὸ κακόν, δὸς αὐτοῖς, Κύριε, κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν, ἀπόδος τὸ ἀνταπόδομα αὐτῶν· κρῖνον αὐτούς, ὁ Θεός, ἀποπεσέτωσαν

1 ss. cf. supra, p. 65, 28. 3 τζικαλη Α. 8 τον γλωσσωδεμμάτων Α. κατὰ inserui. 9 τῶ] τα Α. locum non inveni : f. 52 item legitur : τον γλωσσωδεματον et τα ὀνοματα απουκατο. 11 καὶ τοῦ Υἱοῦ addidi. 12 ἀρχῇ ἦν] αχιν Α. ἦν] ων Α. 14 ποσοπου Α. 16 πασαν Α (=πᾶν). 17 μαγίαν Α. γιτιαν Α. δουλους Α. 18 τον εργαζομενον Α. αυτους Α. 19 ουπο ανδ Α. 20 αυν κυον Α. καρδυν Α. μεραν Α. 22 αποπεσεντωσαν Α.

οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν ὥς νέφη καὶ ὥσει κονιαρτὸς τῆς γῆς, ἵνα γνῶτωσαν ὅτι σὺ ὁ Θεὸς ἐκδικήσεων, Θεὸς ἰσχυρὸς καὶ Θεὸς τοῦ ἐλέους καὶ τῶν οἰκτιρισμῶν σου καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπων εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. ζ. μ. κ. λ. ζ. μ. <μ>. τ. φο. θῦ. ἀμήν.

m⁶ Τοὺς νυκτερινοὺς δαίμονας καὶ κακούς, μακρυνοὺς 5 καὶ μεσημερινοὺς τζή μέταξας σάν..... ἐδῶ μὲ τῆς ἀφθαρσίας καὶ τὴν τιμὴν τοῦ κόσμου καὶ νὰ φεύγῃ ἀπὸ τὰ σπίτια τους νὰ ἔρχεται εἰς ἐκεῖνο ποῦ ταῖζει ἡ δούλη τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα) νὰ πηγαίνουν 'ς τὸν οἶκον αὐτῆς οἱ μεταξοσκούληκοι ποῦ κάμνουσιν τὸ μετάξι νὰ γεμίσῃ τὸ σπίτιν [f. 52^v] χαρᾶς (?) καὶ ἀγαλλιάση. 10 — Characteres (literae magicae et pentalphae).

[F. 53^v] m¹. Figura daemonis : ἐδιτρε γραμε ιουριρεθ ελιγον εσαπονα πιτιγιγε. Ἀς τελειωθῇ ὁ Ἀφροδίτης νὰ μπαῖνῃ μέσα 'ς τὴν βούλλαν. — Sigillum cum verbo Ἐβεξεβουηλ : νὰ γράφεται εἰς χαρτὴν κίτρινον καὶ σὲ λαιμόν καὶ εἰς τὸ δίπλωμα τοῦ χαρτιοῦ νὰ βουλλώνεται. — Duo sigilla : εἰς ταῖς μασχάλαις 15 νὰ ταῖς κάμῃς τούταις ταῖς β'. (ἀριστερά — δεξιά). — In parte superiore : εἰς κερί νὰ βουλλώνεται εἰς τὸ η(?) διὰ βούλλαν καὶ νὰ τὴν βαστᾷς ἀπάνω σου. — Sigillum cum verbis : Ἐλβαχα ελβαχα εσζεαν βαβελτεαρ σεροθ ανοελ σεδιαπ στοκ.

m⁴. Εἴ ποτε θέλεις εἰς ἀγάπην νὰ κάμνῃς, πιάνῃς μῆλον 20 μὲ τὸ δεξιὸν χέρι καὶ χαράσσης τὸ ὄνομά της 'ς τὸ μῆλον τρεῖς βολαῖς μὲ τὸ ἴσιον χέρι σου τὸ δεξιόν.

F. 54 laceratum est. Deinde duo folia exciderunt.

[F. 55] m⁴. Initium deest..... κατὰ τὸν πρῶτον. καὶ τὰ ζῳδια στέκονται καὶ τὸ ζῳδιον τὸ πρῶτον Ταῦρος † μου κατὰ βολαῖς γ' καὶ δεύτερον ζ'. καὶ σύ, ἄνθρωπε, μὴν φοβηθῇς · ξύπνα καὶ 25 ἔγειρε πάραυθα καὶ ἔχε δύο λογιῶν πράγματα, μαυροκούκκια ἔμπροσθεν Ταύρου καὶ ἀνηθον ἔμπροσθέν του καὶ στοχάσου 'ς τὸ ἄστρον καὶ εἰπὲ τὴν εὐχὴν ταύτην · εὐχαριστῶ σε, Κύριε φιλάνθρωπε, μακρόθυμε, ὅτι ἐπήκουσάς μου τοῦ ἀμαρτωλοῦ τὸ θέλημαν ·

1 κορννακτος Α. ἵνα] καὶ ? 5 initium deest, ut videtur. 6 μέταξας dubitans scripsi : μέταξος Α. σάν λίκους Α? (lectio incerta). 8 πηννον Α. 9 η μετζοσκούληκν Α. 10 χαρᾶς incertum. αγαλλιασν Α. 12 ασταιλιοθν Α. πενι Α. 13 στι Α. 14 χραφεται Α. πικρνω κιτρνω Α. λεμων Α. 17 βουλα Α. 18 τι Α. 20 υποται Α. αγαπι Α. μίλο Α. 23 καρταν Α. ζοδιαν Α. 24 στεκοννταν Α. lacunam vel corruptelam sign. κατεβολες Α. 25 δεπτερονα 7 (signum Zodiaci ?) Α. ανθρωπεν Α. 26 παραν πταν Α. διολο γο Α. πραμανταν Α. μαβροκοκαν Α. ενπροσ-τεν Α. 27 ενπροσθεν Α. του : num σου legendum ? 28 ηπεν Α. σεν Α. φιλανθρωπεν Α. 29 οτε Α. σμονν Α. τον αμαρτολον Α.

νὰ καυχῆσωμαι δεύτερον παρὰ σοῦ ἐκλαβεῖν τὴν χάριν. Χριστέ
 ὁ Θεός, φώτισόν με καὶ λύτρωσόν με ἐκ τῆς θρησκείας τῶν ζωδίων
 τούτων· καὶ φύλαξόν με, Κύριε, ὥς κόρην ὀφθαλμοῦ ἐν τῇ σκέ-
 πῃ τῶν πτερόγων σου· σκέπασόν με ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπω
 5 ἵνα αἰνέσω τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς
 καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ ἑς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. — γράφον καὶ ταῖς χαρακτήραις ταύ-
 ταις εἰς ἀγέννητον μὲ κιννάβαριν καὶ βάστα ταῖς.

[F. 59v] m⁵. Περὶ νὰ κάμη ἡ γυναῖκα παιδίν.

- 10 Ἐπαρον ἀρχίδια τοῦ πετεινοῦ τοῦ γέρον. καὶ ξέρανέ τα εἰς
 τὸ χιόσκιον· ὁπόταν ᾗναι καθαρή ἡ γυναῖκα ἀπὸν τὰ συνήθειά της
 ἄς τὰ πῖη τὸ ἀνδρόγυνον μὲ ζουμὶ τοῦ πετεινοῦ· καὶ κάμνει παι-
 δίν.

m¹. Εἰς δῆμαν ἀνθρώπου.

- 15 Γράφον οὕτως· ν α χ ν α χ ν α χ τ α χ τ α χ σ α λ τ α α λ η ν -
 ν α σ τ ι σ ι ρ ι ο υ καὶ δῆνεται μόν' αὐτά· καὶ εἰς τὰ δεξιὰ
 γράφε οὕτως· α χ α ρ α κ α β α ρ α ρ α χ α β α ρ ι ν α ρ ι α ρ ῆ, φύγε
 καὶ κώλυνσέ τα — καὶ τὰ τούτοις ὁμοίως.

- m⁵. Ἄν θέλῃς νὰ μὴν πνεύσῃ ὁ ἄνθρωπος τίποτε
 20 μὲ τὴν γυναῖκάν του, ποτέ του, ὥς πού θέλεις.

Ἐπαρε μολύβιν καὶ ποίησε σακκοράφιν καὶ ἔπαρε τὴν μύτην
 του ἔμπρὸς ὀπίσω καὶ βάρ' τὴν εἰς τὸν κῶλον τοῦ σακκοραφίου
 καὶ ὀνομάτισε ἐκεῖνον ποῦ θέλεις εἰς τὸ ὄνομάν του καὶ βάρ' το
 εἰς τὸ μνήμαν τοῦ νεκροῦ ὅσον καιρὸν θέλῃς νὰ τὸν ἀφήσῃς δημέ-
 25 νον. καὶ τότες ἔπαρον νερόν καὶ λύωσε ταῖς χαρακτήραις καὶ

- 1 κανχισομαι A. δεπτειρον A. σοῦ] σι A. ευλαβαν A.
 2 φωτισομαι A. με²]μαιν A. το ζων (δο suprascriptum) A.
 3 οφθαλμούς A. σκεπιν A. 4 πτερίον A. με]μαιν A. πατι-
 καιρον A. 6 πνευμαντος A. αγιν A. 7 ταύταις] πταν πταις
 A. 8 με καιναβαριν (sic) transp. post-ταις A. βασταν A. 11 χιόσ-
 και A. 12 πιγι A. αντιρογιν A. 16 μονα πταν A. 18 τού-
 τοις scripsi: ταν A. 19 πνεύση scripsi: πναύσι A; num ποιήση leg. ?
 20 μι A. 21 πιγισε A. τι μουτι A. 22 οπρος A. τόν] στο A.
 23 νοματισε A. αικίνο A. τό] στο A. 24 όσο καιρο A.
 διμενο A.

χένωσε τὸ νερὸν εἰς τὴν πόρταν του. ἥ δὲ χαρακτηῖραις εἶναι ταῦταις. Characteres.

m⁵.

Εἰς γλωσσόδημαν.

Πῆσεν ἀπὸ τὰ ὥτια τοῦ γαιδάρου κερὶν ἀπομέσα [καί] τοῦ 5
κεριοῦ τὴν ζοῦραν τοῦ ὥτιοῦ του πιάνης εἰς τὸ ὄνομαν [τοῦ] ἀν-
θρώπου τοῦ ὀδ(εῖνα) ὥσπερ ἂν τὸ ὄνομαν καὶ γαιδάρου [καὶ λέγε ?].
χαλινώνω καὶ χαώνω τον καὶ κωλοσύρνω τον καὶ εἰς [f. 57] τὰ
χέρια μου σύρνω τον καὶ παίρνω τον ὅπου θέλω καὶ ὑποτάσσεται
μου καὶ ἔρχεται εἰς τὴν βουλὴν μου καὶ εἰς τὸ θέλημά μου καὶ
εἰς τὴν ὑποταγὴν μου καὶ εἰς τὰ τζαρούχιά μου, εἰς τὸ θέλημά μου 10
καὶ εἰς τὴν φωνὴν μου καὶ εἰς πᾶσάν μου δουλειὰν καὶ ἐξουσίαν
καὶ εἰς τὸν ὀρισμὸν μου εἰς στρατοურγίαν ἐγγάλω τον, στρώνω τον,
φαδιάζω τον, φορτώνω τον καπίστρια εἰς τὴν κεφαλὴν του, παίρ-
νω τον, τυφλώνω τοὺς ὀφθαλμοὺς του, τὰ βλέφαρά του, τὰ μάτια
του, ζώνω τον ἀνὰ νοῦν του καὶ τὴν γνῶσιν καὶ τὸ νοητικόν του 15
καὶ <τὸ> φρονητικόν του, χαλινώνω τὸ στόμαν του μὲ τὸ χαλινά-
ριν, τὰς σιαγόνας αὐτοῦ, τὰ κατωσαγοῦνα δὴνω, χαλινώνω, γλώσσο-
δὴνω, χαώνω τοὺς, παίρνω τὸ σίδερον, χαλινώνω τὴν γλῶσσάν του
νὰ μὴ λαλήσῃ, νὰ μὴ συντύχη τίποτες ἢ μικρόν ἢ μέγαν κακο-
λόγημα διὰ λόγον μου τοῦ ὀδ(εῖνα). ἐγὼ καβαλλικεύω τον, ῥαβ- 20
δίζω τον, παίρνω τον ὅπου θέλω · ἐτζί δὴνω, γλωσσοδὴνω, χαώνω
τον, τυφλώνω τον, σκοτίζω τὸν νοῦν του, τὸν λογισμὸν του, τὴν
διάνοιάν του, τὰ ὥτιά του, τὴν φύσιν του, τὴν γενεαλογίαν του,
τοὺς ὀφθαλμοὺς του, τὴν γλῶσσάν του, τὰ κατωσαγοῦνά του. καὶ
ὄσους μου ἢ συγγενάδαις, ἰδίους, συναδέλφους καὶ φίλους μου καὶ 25
γειτόνους μου καὶ μακρογειτόνους <φανερὸς> ἢ κρυφὸς ἢ
συνηθείας μου φανεροὺς ἢ κρυφούς, ἄρχονταις, ἄρχαίς, ἐξουσίαις,

1 χένωσε (χαινοσε A) = χῦσε. στι πορτα A. ἥ = αἰ. 4 ωπτοία
A. γαιδάρου A. 5 καιργου A. τι A. πτοίου A. 6 ος
σπερα A. τον A. γαδαρου A. 9 στιβουλι A. 10 ηποταρι A.
ξαρεχια A. 11 στι φονι A. σπασαν A. 12 τόν] στο A.
μου A. στραγιτουργιαν A. ηγαλο A. 13 φαγιαζο A. στι A.
15 ανανου A. τιγγοσι A. 15-16 νοητικαι κον του transp. A.
16 τό addidi. φρονητικόν scripsi : βλεραινικον A. του] τι A.
17 σιαγονας A. κατασαγονα A. 18 τι γλοσσα A. 19 σιτιχι A.
κακολ A. 20 καβαλικαιγο του A. 21 ητζου A. 22 τονου A.
τόν] το A. 23 τήν] τι A. φι σι τουν A. 24 τον] στου A.
τήν] τι A. 25 σμου A. σινκαιαδες A. ἰδίους scripsi : δριου A.
συναδέλφους scripsi : σιν ανδραφος A. σμου A. 26 μου] σουμ A.
φανερους addidi, κρυφον A. 27 σιν γιδιασσ A.

βασίλεις, ἡγεμόνας ἢ πᾶσαν ὀφφίτζιον τοῦ αὐτοῦ τόπου ἢ πάντα
 ἄνθρωπον ἀρσηνικὸν ἢ γυναῖκα θηλυκὴν ἢ πλούσιος ἢ πένης ἢ
 δοῦλος ἢ ἐλεύθερος, δῆνω τους, γλωσσοδῆνω τους, καταστρώνω
 5 τους, σελλῶνω, χαλινῶνω τους, μουντταρῶνω τοὺς ὀφθαλμούς τους,
 τὴν γλῶσσάν τους, τὴν φωνήν τους, τοὺς καταλαλοῦντας μὲ τὸν
 λόγον τους, νὰ μὴ δύνουνται [f. 57v] νὰ ποιήσουν κακὸν διὰ ἐμένα,
 διὰ λόγου μου ἢ κρυφίως ἢ φανερά νὰ ᾔναι ὡς ξύλα ἄλαλα, ὥσ-
 περ οἱ λίθοι νὰ μὴν ἔχουσι γλῶσσαν ἢ λόγον ἢ ὀμιλίαν διὰ
 10 ἐμένα τὸν Χριστόδουλον, νὰ μὲ βλέπουν ὥσαν ἄγγελον, νὰ μὴν
 ἔχουν ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ <λέγειν> λόγον οὐδὲ ὀμιλίαν ἄτυχην.
 ἐπὶ ὀνόματος τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος,
 ἀμήν.

m⁵. Ἰ(ησοῦς) Χ(ριστὸς) νικᾷ.

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύ-
 15 ματος. Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ὀδ(εῖνα)! θεωρκίζω σε, Κατέβαχα καὶ
 πύρωμαν, ἐπὶ ὀνόματος τοῦ ἁγίου..... καὶ τοῦ ἁγίου Κορίου
 καὶ τῆς ἁγίας Ἀναστασίας τῆς φαρμακολυτρίας, νὰ φύγῃς, — ἀπὸ
 τὴν μεριὰν τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, — νὰ φύγῃς ἀπὸ ταῖς οὐ' φλέ-
 20 βαις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ ὀδ(εῖνα), νὰ πάγῃς εἰς ἄγριον ὄρος ὅπου
 φωνὴ πετεινοῦ δὲν πηγαίνει, — νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰώνων. Characteres et literae magicæ.

m⁵. Ἰ(ησοῦς) Χ(ριστὸς) η. θ. νικᾷ τ. φ. χ. ς.

Ὁρκίζω σε ἐπὶ θρόνον Θεοῦ Σαβαώθ, θεωρκίζω σε εἰς τὰ Χε-
 ρουβὶμ καὶ εἰς δ' εὐαγγελισταίς, Λουκᾶν, Ματθαῖον, Μάρκον
 25 Ἰωάννην, <εἰς> τὸν ἐπὶ τῶν Σεραφίμ, ὀρκίζω σας εἰς τὸ μέγα
 ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τοὺς δ' εὐαγγελισταίς καὶ εἰς τοὺς τετρα-
 κοσίους ἀγγέλους καὶ εἰς τοὺς τεσσαράκοντα μυριάδας ἀγγέλους,
 εἰς ταύτας σας ὀρκίζω Κατέβαχαν, νὰ λείψῃς ἀπὸ [f. 58] τὸν
 30 δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδ(εῖνα), ἀπὸ ταῖς τκ' φλέβαις τῆς κεφαλῆς, ἀπὸ
 τοὺς τριακοσίους ἄρμους τοῦ σώματος. ὀρκίζω σε αὐτὸν εἰς τὸν
 θρόνον τοῦ Θεοῦ τὸν ἀσάλευτον καὶ εἰς τοὺς ἁγίους ἀγγέλους καὶ
 εἰς τοὺς στύλους τοὺς ἀδαμαντίνους τοὺς βαστάζοντας τὸν
 θρόνον τοῦ Θεοῦ. ὀρκίζω σας εἰς τὸ μέγα ὄνομα τοῦ Θεοῦ Σαβαώθ.

1 ἦ]ης Α. πᾶσαν = πᾶν. φιτζιον Α. παν Α. 2 γαινεκα Α.
 2-3 πλούσιος — αἰλεφθερος (sic) : malim Accus. 4 μουντταρῶνω quid
 sit nescio : μυτερῶνω ? μουζαλῶνω ? τους¹] του] Α. 5 τήν¹] τι
 Α. τιφονι Α. του καταλαλοντατου Α. 6 τους] του Α. δι-
 νονται Α. πιγισουν Α. 10 λέγειν addidi. 11 ωνομαν τος Α. πνευ-
 ματος Α. 16 ἁγίου ω cum II suprascr. Α. 18 τι μαίργα Α. 20 αγι
 Α. 23 ἐπὶ] αιπ Α. θεωρκίζω] θωορκιζο Α. 24 βακαιλισταις Α.
 μανθος Α. μαρκος Α. 25 ηοανις Α. εἰς inserui. τόν] ον Α.
 26 τούς] στον Α. αιβακαιλισταις Α. 28 ορκιζον Α. 30 ορμους Α.
 τόν] στον Α. 31 θρονο Α. τούς] στον Α. 32 τούς¹] στον
 Α. τον βασταζονταν Α. 33 θρονο Α. στο Α.

καὶ κλίνας τοὺς οὐρανοὺς καὶ καταβάς ἐξ οὐρανοῦ, οὐκ ἔστι ἄλλος ἢ σὺ θεὸς καὶ νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων · ἀμήν.
Characteres et literae magicae.

m⁵. <Εἰς> παραλνόμενον (?).

Πιάνης ἓνα λαγὸν ζωντανὸν καὶ σφάξης τον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἄσθενῆ καὶ πίας' τὸ αἷμά του 'ς ἓναν ἀγγεῖον ἅπαννον. καὶ χώρισε 5 τὴν κεφαλὴν του καὶ τύλιξε τὴν μέσα 'ς τὸ αἷμά του καὶ νὰ τυλιχθῇ καλὰ. καὶ τὸ πρόσπλοιπον βάλε το σὲ μιὰν μαγεύρισσαν ἅπαννην καὶ τὴν κεφαλὴν μέσα [καὶ] στούπα τὴν καλὰ καὶ χρίσε τὴν. καὶ ἄψε λαμπρὸν νὰ καίῃ, νὰ γίνῃ δαυλός. καὶ τότες κουπά- νισ' τὴν καὶ κάμε τὴν πούτραν. καὶ παίρνῃς ἓνα ποτίριον ἅπαννον 10 καὶ γράφῃς ταῖς <χαρακτῆραις ταύταις> μέσα 'ς τὸ ποτίριον [καὶ] δόσε τοῦ φίλου. [F. 58^v] Characteres (quinque versus).

[F. 58^v] m⁵. Ἰ(ησοῦ)ς Χ(ριστό)ς νικᾷ. η. θ. τ. φ. χ. ζ.

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα), τοῦ υἱοῦ τῆς 15 ὁδ(εῖνα) (pentalpha). Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν.

Ὅρκίζω πᾶν στοιχεῖον ὀνομαζόμενον Ἀτζονπαδες καὶ Βα- ριχναν καὶ Γιλλουδαις καὶ Βραχαναι Ἰσσαν, Ἀλοσα- 20 πους, Καταναραθα, Τοπαρκα, Μουσαλα, — διὰ ἰὰ φύ- 20 γουν ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα) καὶ ἀπὸ τὸν οἶκον αὐτοῦ.— Characteres et pentalphae : Σφραγίδες Θεοῦ ζῶντος, Κυρίου τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὥσπερ ἔδῃσεν καὶ ἐχαλίνωσεν πᾶσαν τὴν δύναμιν τῶν δαιμόνων διὰ τῆς σφραγίδος ἣν ἀπέστειλε τῷ βασι- 25 λεῖ Σολομῶν καὶ ἐδέσμευσεν αὐτὰ πάντα τὰ τελώνια τὰ σκεπόμενα ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ, οὕτως, Κύριε τῶν δυνάμεων, διὰ τοῦ παρόντος φυλακτηρίου δῆσον, χαλίνωσον πᾶσαν ἀσθένειαν καὶ φαντασίαν δαιμονικὴν. δεόμεθά σου τῆς ἀγαθότητός σου, 30 δῆσον, Κύριε, τοὺς δ' ἄρχηγούς καὶ τὰ στρατεύματα [f. 56] αὐ- τῶν · δῆσον, Κύριε, τοὺς λς' κοσμοκράτορας, δῆσον, Κύριε, 30

2 νῦν καὶ αἰεὶ conl. : διον καὶ βοων A. τούς] στου A. 3 εἰς sup- plevi. παραλνόμενον dubitans scripsi : περι λαγομένος A. 4 ζο- 40 τανο A. τον] στον A. 5 ασταινι A. τόστο A. γεμα A. 6 τι καιφαλι A. μέσα 'ς τό] μαιστο A. γεμα A. 7 προδελιπον A. το] τον A. 8 τήν] τι A. 9 λαπρον A. 50 καγι A. δαυλός conieci : ζαβλός cod. 10 την²] τι A. 11 σταις A. 60 χαρακτῆραις ταύταις addidi. μέσα 'ς τό] μεστο A, cf. supra, v. 6. 12 δόσε] δοθε A. 14 τό] στο A. 15 τό] 65 στο A. 16 αρχιν A. 18 στινχιον A. 20 τπαρκα A, cf. infra. 22 κ(υρ)ος A. 24 ἦν] ους A. 25 αιδεσμαιψεν A. 70 αυτους A. πανταν A. 27 φιλακτιριον A. ασταινιαν A. 28 αγατοτιτος A. 29 αρχιους A. στρατεμα A. αυτον A.

<τοὺς> ζ' ἄρχοντας καὶ τὰς ζ' ζάλαις, δῆσον, Κύριε, τὸ Ὠχι-
κὸν πνεῦμαν τὸν Ὀρνιαν τὸν Ἀμοδεκτον, τὸν πτερο-
δράκονταν τῆς Σκέλιδος καὶ τὴν κατάρατον Γίλλου — τὰ
ὀνόματά τῆς εἰσιν ταῦτα · τὸ α' Γίλλου · β' Αφθονου ·
5 γ' Ἀβιζου · δ' Ἀβιδα · ε' Σκίλουσια · ς' Εἰρομασ-
του · ζ' Μιγνα · ἡ' Βρεφοπνίγουσα · θ' Μηα · ι' Πα-
ταζαραια · ια' τὸ Στριλγμα καὶ <ιβ'> Ἀχορταρη.
— δῆσον, Κύριε, τὸ Βαριχναν καὶ τοὺς Θιριβονας,
Πεηδου καὶ Οἰκρου καὶ Αἶρε καὶ Ἐχιθιν καὶ Κον-
10 νοακτιν καὶ τὰς θυγατέρας δ' Χεμ καὶ Ἀμινε καὶ
τὰ στοιχεῖα τῶν κακῶν καὶ τοὺς τοπάρχας τῶν Ὁραιῶν καὶ
Κρημνωδῶν καὶ πᾶν ἀέριον φάντασμα σκεπόμενον ὑποκάτωθεν
τοῦ οὐρανοῦ (pentalpha) ἀφάνισον ἀπὸ τὸν ὕπνον τοῦ δούλου τοῦ
Θεοῦ ὁδ(εῖνα), διὰ πρεσβειῶν τοῦ ἁγίου μάρτυρος Σινησιου καὶ
15 Σινηδοῦρου καὶ Σισινίου καὶ Μελετινῆς τῆς ἀδερφῆς αὐτοῦ καὶ
τοῦ ἁγίου ἀγγέλου Ἀβορκουήλ καὶ τοῦ ἁγίου ἀγγέλου Ἀβαραφ
καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων Μιχαήλ, Γαβριήλ, Οὐρουήλ, Ῥαφαήλ, Σι-
χαήλ, Ἀμελουήλ καὶ τῶν τετρακοσίων καὶ 20 ψῆφος ἐχόντων
καὶ τῶν μ' κοντὰ μυριάδων ἀγγέλων. ὀρκίζω σας πᾶσαν τὴν δύ-
20 ναμιν τῶν δαιμόνων εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ἁγίων Ἀποστόλων · ὀρ-
κίζω σας εἰς τὸν κύκλον τοῦ Ἥλιου καὶ εἰς τὸ κέρας τῆς Σελήνης
[f. 56v] καὶ εἰς τοὺς στύλους τοὺς ἀδαμαντίνους ποῦ βαστάζουν
τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου Σαβαώθ · ὀρκίζω σας καὶ εἰς
<τά> ζ' γράμματα ὅπου εἶναι εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἥλιου γραμ-
25 μένα καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει αὐτά, εἰ μὴ μόνον ὁ Θεός · ὀρκίζω
σας ἐπὶ τὴν ξηρὰν ἀπέναντι θαλάσσης · κατ' ἐκεῖνό σας ὀρκίζω
ἵνα ἀναχωρήσετε ἀπὸ τὸν δούλον τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα). ὀρκίζω τοὺς
δαίμονας τῆς δόσις <καὶ> τῆς ἀνατολῆς · ὀρκίζω τοὺς δαίμονας

1 τοὺς addidi. 2 πταινοδρακονταν A. 3 Σκέλιδος scripsi
(= Ὀνοσκέλιδος) : παιλιδος, ut videtur, A. 4 ταυταν A. Cf. Perdrizet,
Negotium perambulans in tenebris, pp. 13-26, Reitzenstein, Poimandres,
pp. 298 ss. 6 ζ'] ἡ' A. 7 ζ'] ἡ' A. 8 βραιφοπνιγουσα A. 9 θ']
ι' A. 10 ια' A. 11 ιβ' A. 12 ιβ' addidi. 13 θιατέρας A. 14 σι-
χωια A. 15 τον κακον A. 16 τοπακας A. 17 τον ωραιον A. 18 κρι-
μνοδο A. 19 αεριον A. 20 σκαιπωμενο A. 21 σινηδορου A. 22 σισι-
νιου A. 23 μελετινις A. 24 τον αγιον αγγελον A. 25 τοὺς τε-
τρακοσίους A. 26 900 A. 27 αιχονταν A. 28 τοὺς 40 A. 29 μυρια-
δαις A. 30 τὰς] στα A. 31 τόν] στο A. 32 τό] στο A. 33 στους
A. 34 θρονω A. 35 τὰ inserui. 36 γραμμανταν A. 37 τὴν] σι A.
38 καιφαλι A. 39 αιπιγινωχι A. 40 αυταν A. 41 εἰ μὴ scripsi : ημιν A.
42 σα A. 43 τι ξιραν A. 44 θαλασσαι A. 45 κατακινουσας A.
46 ορκιζον A. 47 28 δόσις Genit. καὶ inserui.

τοῦ νότου καὶ τοῦ ἄρκτου καὶ τῆς μεσημβρίας · δοκίζω τοὺς δαίμονας τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ ἀέρος · δοκίζω τοὺς δαίμονας τοὺς πετομένους · δοκίζω τοὺς δαίμονας τοὺς νυκτοφόρους, τοὺς σκοτεινοφόρους · δοκίζω πᾶσαν τὴν δύναμιν τῶν δαιμόνων τῶν σκεπομένων ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ, κεκρυμμένων ὑποκάτω τῆς γῆς · δοκίζω σας εἰς τὸ μέγα ὄνομα τοῦ Θεοῦ Σαβαώθ ὅπου τὸ ἤκουσεν ἡ ῥιζιμνὰ πέτρα καὶ ἐσχίσθη καὶ ἔγινε χίλια κομμάτια, ἵνα μὴν ἔλθετε εἰς τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα) · δοκίζω σας εἰς τὸν ἁμνόν, δοκίζω σας εἰς τὴν κανδήλαν τὴν ἀπτομένην <ἐμπροσθεν> τοῦ δεσπότου · δοκίζω ὑμᾶς εἰς <τὸν εἰς> τὴν φάτιν 10 τεχθέντα · δοκίζω ὑμᾶς <εἰς τὸν Θεόν> ὃν εἶδεν ἡ θάλασσα καὶ ἔφηνε καὶ ὁ Ἰορδάνης ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, κατ' ἐκεῖνόν σας δοκίζω ἵνα ἀναχωρήσετε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα) · δοκίζω ὑμᾶς τὸν ἐπισκιάσαντα τὴν κορυφὴν τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ ἵνα ἀναχωρήσετε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα), καὶ εἰς τὸ μέγα 15 ὄνομα Κυρίου Σαβαώθ ἵνα ἀναχωρήσῃ πᾶσα ἀσθένεια καὶ πᾶσα μαλακία ἣ ἐγγύθεν ἢ μακρόθεν ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα) καὶ ἀπὸ τὸν οἶκόν του καὶ ἀπὸ τὴν στρωμνὴν του καὶ ἀπὸ τὸν ὕπνον του πρεσβείαις τῆς ἀγίας..... finis desideratur.

[F. 59]. m⁵. Γράφον τὰ κάτωθεν σημεῖα εἰς τὴν παλάμην τοῦ 20 ἀνθρώπου <ὁπου> νὰ ᾔναι δημένος καὶ ἅς τὰ γλύψῃ νηστικός καὶ λύεται. Characteres.

m⁵. Τούταις εἶναι αἱ σφραγίδες τῶν ἐπὶ τὰ πλανητῶν καὶ τῶν δώδεκα ζωδίων καθὼς εἶναι ἱστορισμένοι.

Καὶ ὀφείλει νὰ κάμῃς τὴν ἡμέραν κυριακὴν καὶ νὰ ταῖς γράψῃς 25 καὶ νὰ ταῖς βάλῃς εἰς τὴν ἀγίαν τράπεζαν νὰ λειτουργηθοῦν καὶ νὰ ταῖς κρατῇ ἅπάνω του · κανένα κακὸν δὲν τοῦ ἔρχεται οὔτε μαγεῖα οὔτε περὶ κριτηρίου · καὶ ἂν θέλῃς νὰ ὑγιαίνῃς μαγευμένος, γράφον εἰς κούπαν ἅπαννῃ · ἀπέστειλε βασιλεὺς καὶ ἔλν-

1 αἰτου A. μαισιβρίας A. 2 αἰφαιλον A. αγερος A. 4 τήν] τι A. 5 τους σκεπομαίνους A. 7 αἰσκοστιν A. αἰγινι A. 8 τόν] στο A. 9 στον αμνο A. στικαν τιλαν τινα πτομαινι A. ἐμπροσθεν addidi. 10 ημας A. τὸν εἰς inserui. σι φανπνι ταιχθενταν A. 11 ημας A. εἰς τὸν Θεόν addidi. ὃν] ος A. 12 αἰστραφεν A. κατακινουσας A. 14 ημας A. αἰπισκιασανταν A. 15 τὸ] στο A. 16 ὄνομα iter. A. ασταινιαν A. 16-17 πασιν μαλακιαν A. 17 ἐγγύθεν] αιν κιθεν A. 18 τι στρονι A. 20 σιμιαν A. εἰς τήν] ηστι A. 21 ὁπου inserui. γινε A. 22 λυγεται A. 23 αἰ] ης A. 24 ἱστορισμένα A. 25 οφελι A. ιμερα A. 28 λουτουγ-γιθουν A. 27 κκαρτι A. 28 μαγιαν A. ὑγιαίνης scripsi : γιη-νις A. μαγεμαινο A. 29 κονοππα A. βασιλις A.

σεν αὐτὸν τὸν δοῦλον αὐτοῦ ὁδεῖνα)). καὶ βάλε τὸν ἁγιασμόν τῶν Φώτων εἰς τρεῖς μεραῖς σταυροειδῶς καὶ ὅταν τὸν γύρῃς λέγε τὸν ψαλμὸν ὅλον· Κρῖνόν με, Κύριε, ὅτι ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύθην· εἰτα λύωσε τὰ γράμματα καὶ πότισον τὸν ἀσθενῆ νῆστιν. Sigillum et sigla planetarum signorumque Zodiaci.

5 [F. 60] m⁴. Αἱ κάτωθεν χαρακτῆραις εἶναι τὸ στέμμαν τοῦ Σολομῶντος, καὶ ἐδόθησαν ὑπὸ Θεοῦ· καὶ εἶναι ὠφέλιμαίς.

10 Ὅταν θέλῃς νὰ πάγῃς εἰς ἀθθεντάδαις νὰ ἔχῃς τιμὴν καὶ δόξαν καὶ προτιμήν, νὰ γράψῃς κυριακὴν· νὰ πάγῃς ἔμπροσθεν εἰς παχάδαις καὶ εἰς ἀθθεντάδαις, γίνεται ἡ δουλειά σου.— νὰ ταῖς γράψῃς τὴν δευτέραν διὰ πέρασμαν θαλάσσης, εἰς ξένον ὁποῦ λείπει.— καὶ ἂν αὐταῖς γράψῃς τρίτην, <εἶναι> ὠφέλιμον εἰς ἀρμάδαν.— καὶ ἂν γράψῃς τετράδην, εἶναι ὠφέλιμον εἰς φυλακωμένον καὶ ἂν ταῖς γράψῃς καὶ χώσῃς ταῖς ἀποπίσω ᾗς ταῖς πόρταις, μόν' 15 αὐτὰ ἀνοίγουν αἱ πόρταις.— καὶ ἂν ταῖς γράψῃς τὴν πέμπτην, εἶναι διὰ καράβιν.— καὶ ἂν ταῖς γράψῃς παρασκευήν, σὲ προσδέχονται ὅλοι οἱ ἀθθεντάδαις.— καὶ ἂν ταῖς γράψῃς σάββατον, εἶναι <νὰ> δώσῃς αὐταῖς ὅπου δειλιᾷ ἄνθρωπος. Characteres.

[F. 61] m⁴. Περὶ <δμονοίας ἀνδρογύνου>.

20 Νὰ ψηφίσῃς τὰ ὀνόματα τοῦ ἀνδρός [καὶ τῆς] γυναικὸς καὶ ὅσα ἤκουσιν ὑφ[ελον] θ' καὶ ὅσ[α μέ]νουσιν θώρει τα κάτωθεν· ἂν μένουν θ', νὰ μὴν πάρουν ἕνας τὸν ἄλλον· καὶ ἂν μένουν ἡ', ἃς ἀρμολοθοῦν καὶ εἶναι καλὰ· καὶ ἂν μένουν ζ', μισᾷ ἕνας τὸν ἄλλον· καὶ ἂν μένουν ἔξι, εἶναι καλὰ· καὶ ἂν μένουν ε', καλὸν 25 καὶ κακόν· καὶ ἂν μένουν δ', καλὰ καὶ ζοῦσιν καὶ πολλὸν καιρόν· καὶ ἂν μένουν τρεῖς, μισοῦνται πολλὰ· καὶ ἂν μένουν β', πάντα μαλλῶ <νον>.

2 στρεῖς μαιρος σταβροηδος Α.	τόν] το Α.	3τόν] το Α.	Psal-
mus XXV.	κρίνο Α.	ἐν] αινε Α.	4 ασταινι
νιστις Α.	8 αφεταδες Α.	ἔχῃς] χις Α.	9 ενπροσταν Α.
παχαν-	10 αφεταδες Α.	11 δεπταιρα Α.	12 γρα-
ψιν Α.	εἶναι addidi.	αρμαχαν Α.	13 φιλακομαινο Α.
Α. παπαιο Α.	14-15 μονα πταν Α.	15 ανιων Α.	21 τήν
πέμπτην] ιπαιπτου Α.	16 εἶναι] η Α.	παραχαιβι Α.	17 αφαι-
ταδες Α.	18 ενε Α.	νά inserui.	διλιανθροπος Α.
19 ὁμο-	νοίας ἀνδρογύνου addidi.	21 ἤκουσιν scripsi : ιγουσιν Α.	θορε Α.
22 μινον ¹ Α.	το Α.	μινον ² Α.	23 αρμοστον Α.
μινον Α.	24 μινον ¹ Α.	μινον ² Α.	25 μινοντε Α.
πολλι Α.	26 μινον		
Α. μισουτε Α.	μινον Α.		

MANUSCRIT N° 210 DE LA SOCIÉTÉ HISTORIQUE.

Ce manuscrit, qui mesure 0.140 × 0.100 et compte 103 folios (les ff. 93-100 sont restés en blanc), a été écrit, pour la plus grande partie, au XVIIIe siècle. Quelques notes ont été ajoutées de seconde et de troisième main à la fin du volume. Il contient des opuscles astrologiques et des recettes magiques. Les premiers ont été analysés ou édités dans le *Catalogus cod. astr. graec.*, t. X, pp. 46 et 203. Je publie ici les textes qui ont quelque rapport avec la mantique ou la magie.

Le premier chapitre décrit une méthode de divination par les nombres : le consultant ouvre au hasard, quatre fois de suite, l'évangile ou le psautier et il note chaque fois la première lettre qu'il rencontre, c'est à dire probablement celle sur laquelle il pose le doigt. Ces lettres sont considérées comme ayant leur valeur numérique et, selon les combinaisons de nombres pairs et impairs que ce procédé amène, il se forme seize figures (σχήματα), portant chacune un nom particulier et nanties d'une signification prophétique qui varie avec la nature des questions posées.

Ce système rappelle la méthode de la cléromancie antique, par laquelle le consultant, après avoir jeté les dés, se voyait renvoyé à un tableau de textes prophétiques correspondant aux divers nombres que le hasard pouvait amener (1).

Des traités analogues paraissent figurer dans les manuscrits astrologiques décrits dans le *Catalogus*, par exemple, IV, p. 51 (Cod. 19, f. 43), VIII, 3, p. 64 (47, f. 58^v), VIII, 4, p. 85 (113, f. 30^v ss.), etc., Quelquefois, cette méthode de divination est mêlée ou même confondue avec le traité de géomancie appelé *ζαβούλιον*, *ζάμπλιον* ou *λαξευτήριον*, attribué à Zanatas et traduit en grec par le moine Arsénios (Du CANGE, *Gloss. med. et inf. graec.* s. v. *ζάμπλιον*; LAMBECIUS-KOLLARIUS, *Commentaria... de Bibl. Vindob.*, t. VII; *Catalo-*

(1) BOUCHÉ-LECLERCQ, *Histoire de la Divination*, I, pp. 195 ss.

gus, IV, p. 51 [f. 31] et VII, p. 49 [f. 52]; DESROUSSEAUX, *Mélanges d'archéol. et d'hist. de l'Ecole fr. de Rome*, VI (1886), pp. 542 ss.). D'autres traités, intitulés *εὐαγγελητήριον* ou *εὐαγγελιστήριον*, ou encore *τέχνη τῆς ψάμμου*, comme le *δάμπλιον*, et attribués à Léon le Sage (*Catal.*, IV, p. 74; VII, p. 33), au prophète Chalet (Catal., VIII, 3, p. 4 et p. 64; VIII, 4, p. 20) ou laissés anonymes (*Catal.*, VIII, 4, p. 78), et qui comptent aussi seize *οἴκοι* ou *σχήματα*, sont probablement apparentés à l'opuscule que nous publions ici. La nature et les rapports de ces méthodes de divination mériteraient d'être éclaircis par une étude d'ensemble des diverses traditions.

Les autres extraits sont des recettes magiques du type ordinaire contre les maladies ou les enchantements. Elles offrent, toutefois, ceci de remarquable qu'elles contiennent parfois un épisode narratif dont le thème présente quelque analogie avec le sujet de la recette et dont le souvenir doit agir par effet sympathique. On peut y observer comment la nécessité d'obtenir une influence magique par une évocation de ce genre amène le magicien à créer des légendes ou des mythes. Ces recettes sont encore intéressantes par les renseignements qu'elles nous fournissent sur la nature des esprits et des démons et, en général, sur le rituel magique.

Ce manuscrit contient encore une autre méthode de divination par les nombres qui nous a été conservée aussi dans un autre manuscrit (Bibl. Nat. n° 1275); le texte en est publié plus loin.

Méthode de divination par les nombres.

<Προγνωστικὸν ἀριθμητικόν>.

[F. 20]. Διὰ τὰ εὐρίχνη ὁ ἄνθρωπος τὸ εἴτι βάλλῃ εἰς τὸν νοῦν
του ἢ καλὸν ἢ κακόν.

Πρῶτον κάμνοντας παράκλησιν ἐπικαλούμενος τὴν ἁγίαν Τριά-
5 δα καὶ τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, ἔπειτα λαμβάνοντας τὸ ἅγιον
εὐαγγέλιον μετὰ εὐλαβείας ἢ τὸ ψαλτήριον, καὶ τὸν πρῶτον στί-
χον ὁποῦ εὖρης, ταῦτα βάνε ἕνα κοῦκον· καὶ εἰ δὲ τὰ α γ ς ε
ζ θ λ ν ο ρ τ φ ψ, αὐτὰ εἶναι μονά· τὰ δὲ κάτωθεν εἶναι διπλᾶ·
δύο κοῦκους· β δ η ι κ μ ξ π σ υ χ ω.

10 Τὸ πρῶτον σχῆμα ἀπὸ τεσσάρων μονῶν καὶ στιγμῶν γίνεται·
καὶ καλεῖται δὲ τοιοῦτον σχῆμα ὁδός. καὶ δηλοῖ δὲ μετάβασιν
ἀπὸ χώραν [f. 20^v] εἰς χώραν μετὰ ὠφελείας καὶ ἀναγωγὴν μετὰ
κέρδους. εἰ δὲ ἐρώτησις περὶ πράγματος ἦ, <ὅτι> συμφέρει κα-
τάρξασθαι τῆς κατὰ τὴν ἐρώτησιν ὑποθέσεως δηλοῖ.

15 Τὸ δεύτερον σχῆμά ἐστι ἀπὸ τεσσάρων ζυγῶν καὶ στιγμῶν·
καὶ καλεῖται λαὸς καὶ συναριθμὸς. καὶ δηλοῖ δὲ λαοῦ συναγωγὴν
πολλήν καὶ ἐχθρὸν βασιλέα καὶ ἀποστάτην δηλοῖ, καὶ, ἄλλως,
ῥήγνυν καὶ ταραχὴν καὶ λαοῦ σύναξιν δι' ἐκείνου· γενήσεται τὸ
πρᾶγμα περὶ οὗ ἂν <ἦ> ἡ ἐρώτησις· καὶ δικαστήριον καὶ φιλο-
20 νεικίαν καὶ ἔριδα <δηλοῖ>· διὸ οὐ συμφέρει κατάρξασθαι τοῦ
πράγματος.

Τὸ τρίτον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον, ἐκ δυῶν ζυγῶν καὶ [f. 21] δυῶν
μονῶν καὶ καλεῖται μεγάλη τύχη. δηλοῖ δὲ βασιλεύς ἐξουσίαν
καὶ τιμὴν μεγάλην καὶ ἐπικράτησιν ἐχθρῶν καὶ νίκην ἐν πολέμοις,
25 <ἂν> ὑπὲρ τούτου ἡ ἐρώτησις ἦ. εἰ δὲ περὶ ἀρχῆς τινος· πράγ-
ματος, δηλοῖ ὅτι συμφέρει κατάρξασθαι τούτου· ἀποβήσεται γὰρ
εἰς ἀγαθόν.

Τὸ τέταρτον σχῆμά ἐστι ἐκ δυῶν μονῶν καὶ δυῶν ζυγῶν· καὶ
καλεῖται ** <δηλοῖ> δὲ μικρὰν τιμὴν καὶ ἐξουσίαν, πλὴν οὐ με-
30 γάλην οὐδὲ ὑψηλήν. δηλοῖ δὲ καὶ νίκην ἐχθρῶν· καὶ ὅτι συμφέ-
ρει κατάρξασθαι τινος πράγματος περὶ οὗ ἂν ἡ ἐρώτησις ἦ,
πλὴν <εἰ> μέγα ἦ τὸ πρᾶγμα καὶ ὑψηλόν.

3 καλὸν cod.	κακὸν cod.	12 αναλογίην cod.	13 εἰ] ἡ cod.
ἐρώτησις] + εἰς cod.	πλάγματος cod.	ἡ cod.	ὅτι addidi.
17 ἐχθρῶν βασιλεῖ cod.	19 οὗ ἂν] οὖν cod.	ἦ addidi.	20 ἐρώ-
δαν cod.	δηλοῖ addidi.	25 ἂν inserui.	ἦ] ἡ cod.
δηλοῖ addidi.	ὑψηλήν cod.	30 κατάρξασθεν cod.	29 lac. sign.
cod.	ἦ] ἡ cod.	31 οὗ] οὖν	
	εἰ inserui.	ἦ] εἰς cod.	

Τὸ πέμπτον σχῆμα τοιοῦτον · ἀπὸ τριῶν ζυγῶν καὶ ἑνοῦς μονοῦ · καὶ καλεῖται ἀποτυχία καὶ θλίψις · [f. 21^v] δηλοῖ δὲ στενοχωρίαν καὶ θλίψιν καὶ ἐμποδισμόν τῆς ἐρωτήσεως. περὶ νίκης ἐχθρῶν <ἐάν> ἡ ἐρώτησις ᾗ, ἡττηθήσεται ὁ ἐρωτῶν καὶ ὑποταγήσεται τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῦ · εἰ δὲ ἀπλῶς περὶ κοινοῦ πράγματος ἢ πολέμου, δυστυχήσουσιν οἱ λαοὶ καὶ αἰχμαλωτισθήσονται. τὸ σχῆμα τοῦτο ἀποτυχίαν καὶ ἔνδειαν καὶ θλίψιν καὶ στενοχωρίαν δηλοῖ.

Τὸ ἕκτον σχῆμα ἐξ ἑνοῦς μονοῦ καὶ τριῶν ζυγῶν γίνεται · καὶ καλεῖται ** <δηλοῖ δὲ> ἐπιτυχίαν τῆς ἐρωτήσεως καὶ τιμὴν καὶ ὕψωσιν καὶ ἀνάβασιν πλούτου. κἂν περὶ νίκης ἐχθρῶν ἢ ἐρώτησις, νικήσει ὁ ἐρωτῶν · εἰ δὲ περὶ πολέμου, νικήσει ὁ βασιλεὺς τοὺς ἐχθρούς του. εἰ δὲ περὶ ἀρρώστου, [f. 22] ὑγίαν δηλοῖ, καὶ ἀπλῶς πᾶσαν ἐρώτησιν εἰς χαρὰν καὶ εὐφροσύνην καθίστησιν καὶ ὕψωσιν καὶ ἀπαλλαγὴν. εἰ δὲ περὶ πράγματός τινος, γενήσεται. εἰ δὲ περὶ παιδοποιίας, ἀτεκνίαν δηλοῖ.

Τὸ ἕβδομον σχῆμα τοιοῦτον ἦγονν ἐξ ἑνοῦς μονοῦ καὶ δύο ζυγῶν καὶ πάλιν ἑνοῦς μονοῦ · καὶ καλεῖται δὲ φυλακὴ καὶ τάφος. δηλοῖ δὲ ἀποτυχίαν τῆς ἐρωτήσεως. κἂν ᾗ ὑπὲρ πολέμου, ἡττηθήσεται ὁ ἐρωτῶν καὶ κυριευθήσεται ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ καὶ φυλακῆς καὶ δεσμῶν πειρασθήσεται. εἰ δὲ περὶ ἀρρώστου ἢ ἐρώτησις, εἰς μακρὰν νοσήσει καὶ ἀπλῶς ὁ ἀσθενὴς τελευτήσεται. καὶ πᾶσαν ἐρώτησιν εἰς λύπην καὶ ἀποτυχίαν καθίστησι.

[F. 22^v] Τὸ ὄγδοον σχῆμα τελεῖται ἀπὸ ἑνοῦς ζυγοῦ καὶ ἑνὸς μονοῦ καὶ πάλιν ἑνοῦς ζυγοῦ καὶ πάλιν ὡσαύτως · καλεῖται πλούτου εὐρεσις. δηλοῖ δὲ πλούτων εὐρεσιν καὶ χρημάτων καὶ θησαυρῶν καὶ ὕψωσιν καὶ ἀνάβασιν. εἰ δὲ περὶ νίκης ἐχθρῶν ἢ ἐρώτησις ᾗ, νικήσει ὁ ἐρωτῶν καὶ τοὺς ἐχθρούς αὐτοῦ ὑποτάξει · εἰ δὲ περὶ πολέμου, ὑποταγήσεται αὐτῷ ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ. εἰ δὲ περὶ ἀρρώστου, ὑγιαίνει ὁ νοσῶν. εἰ δὲ περὶ τεκνογονίας, ἐπιτυχίαν δηλοῖ. εἰ δὲ περὶ κτήσεως χρημάτων, κτήσεται πολλὰ καὶ πλουτήσει · καὶ ἀπλῶς ὅλα ἂν ᾗ <ῆ> ἐρώτησις, καλὴ <εἰς> ταῦτα.

Τὸ ἔνατον σχῆμα ἐκ δυῶν μονῶν καὶ ἑνοῦς ζυγοῦ καὶ πάλιν ἑνοῦς μονοῦ · καὶ καλεῖται δὲ [f. 23] ἀγαθὸς πόλεμος καὶ νίκη

- 1 νοὺς cod. μνηοῦ cod. 2 αποτιχίαν cod. δηλοῖ δηλαδή cod. 4 ἐάν addidi. ᾗ εἰς cod. 5 κυνοῦ cod. 6 οἱ λαοὶ scripsi : εἰ οἰκαοὶ cod. ἐχμαλοτηθήσονται cod. 7 ἀποτηχιον cod. εὐδιον cod. 8 ἐξ ἐστὶ cod. 9 lacunam sign. δηλοῖ δὲ addidi. 10 κἂν καὶ cod. 11 νικήσιν cod. 13 ευφροσύνη cod. 15 num εὐτεκνίαν legendum ? 16 εὐδομον cod. 18 κἂν καὶ cod. ᾗ ὑπὲρ ὑπερ ι cod. 20 δυσμόν cod. 22 κατήσθησι cod. 24-25 πλουτοῦς ἐρέσεως cod. 25 δηλοῖ δηλαδή cod. 26 ἡ ἐρώτησις scripsi : ἡ ἀνάβασιν cod. 27 ᾗ scripsi : ἀεὶ cod. νηκίσιν cod. 29 νόσος cod. 30 πλουτήσιν cod. 31 ὅλα ἂν ᾗ <ῆ> scripsi : ἡ ἐάν ι cod. ἐρώτησιν cod. εἰς inserui. 33 νίκην cod.

πολέμον. δηλοῖ δὲ ἐπιτυχίαν τοῦ ἐρωτηθέντος πράγματος. καὶ εἰ
περὶ νίκην πολέμον ἢ, νικήσει ὁ ἐρωτῶν · εἰ δὲ περὶ ἐχθρῶν, κα-
θυπερτέρησιν καὶ νίκην κατὰ αὐτῶν δηλοῖ. <εἰ> δὲ περὶ ἀρρώσ-
του, ἰαθήσεται. εἰ δὲ περὶ τεκνογονίας ἢ συναλλάγματος, γενή-
5 σεται. δηλοῖ δὲ καὶ ἐρωτικὴν ἐπιθυμίαν καὶ ἐπιτυχίαν καὶ πᾶσα
ἐρώτησις εἰς ἀγαθὸν ἔρχεται.

Τὸ δέκατον σχῆμα τοιοῦτον, ἦτοι ἐξ ἑνοῦς ζυγοῦ καὶ ἑνοῦς μονοῦ
καὶ δυῶν ζυγῶν. <καὶ καλεῖται χύ> σις αἵματος. δηλοῖ οὖν
ἀποτυχίαν τῆς ἐρωτήσεως καὶ ἐνέδραν καὶ ἐπιβουλήν καὶ τομὴν
10 τοῦ σώματος διὰ σιδήρου καὶ χύσιν αἵματος. <εἰ> περὶ ἐχθρῶν
ἢ ἐρώτησις, [f. 23v] καὶ βλαβήσεται ὁ ἐρωτῶν καὶ ὑποταγήσεται
τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῦ · εἰ δὲ περὶ πολέμον, νικηθήσεται καὶ τρω-
θήσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀπὸ σπάθης καὶ ἀπὸ δόρατος κατανικη-
θήσεται. εἰ δὲ περὶ ἀρρώστου, ἀποθανεῖται. εἰ δὲ περὶ γυναικὸς
15 ἐγκύνου, ἐκτρώσει. εἰ δὲ περὶ πολέμον, ἀλωθήσεται καὶ πολλή
χύσις αἵματος γενήσεται.

Τὸ ἐνδέκατον σχῆμα τοιοῦτον, ἦτοι ἐκ δυῶν ζυγῶν καὶ ἑνοῦς
μονοῦ καὶ πάλιν ἑνοῦς ζυγοῦ · καὶ καλεῖται λευκὸς ἀργυρος.
δηλοῖ ὅμως τελείωσιν τῆς ἐρωτήσεως, χαρὰν, ὕγείαν. καὶ περὶ
20 γυναικὸς συναλλάγματος καὶ περὶ οὗτου εἰ ἢ ἐρώτησις ἢ, γενή-
σεται. εἰ δὲ περὶ πολέμον, καταλλαγὴν καὶ συμβίβασιν δηλοῖ. εἰ
δὲ περὶ ἀρρώστου, ὕγείαν. εἰ δὲ [f. 24] περὶ τῆς ἀνθρωπογονίας,
γενήσεται. καὶ ἀπλῶς οἷα εἰ ἢ <ἦ> ἢ ἐρώτησις, εἰς καλὸν δηλοῖ.

Τὸ δέκατον δεύτερον σχῆμα τοιοῦτον, ἦτοι ἐξ ἑνοῦς μονοῦ καὶ
25 ἑνοῦς ζυγοῦ καὶ δυῶν μονῶν. *** δηλοῖ οὖν ἀποτυχίαν τῆς ἐρω-
τήσεως. εἰ <περὶ ἐχθρῶν>, νικήσουσιν οἱ ἐχθροί · εἰ δὲ περὶ
πολέμον, νικηθήσεται ὁ ἐρωτῶν. εἰ δὲ περὶ ἀρρώστου, δηλοῖ περι-
κοπὴν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ θερμασίαν. καὶ ἀπλῶς εἰς πᾶσαν ἐρώ-
τησιν, ἐναντίωσιν δηλοῖ.

30 Τὸ τρισκαιδέκατον σχῆμα τοιοῦτον, <ἐξ> ἑνοῦς μονοῦ καὶ
ἑνοῦς ζυγοῦ καὶ πάλιν ἑνοῦς μονοῦ <καὶ ἑνοῦς ζυγοῦ> · *** δη-
λοῖ δὲ φθορὰν καὶ ἀπώλειαν. καὶ <εἰ> περὶ ἐχθρῶν <ἦ> ἐρώ-

2 νικύσιν cod. ἔθρον cod. 3 αὐτόν cod. εἰ inserui. 5-6 πᾶσαν
ἐρώτησιν cod. 6 ἐρχονται cod. 8 δυῶν ζυγῶν <καὶ καλεῖται χύ>
σις scripti : δὴ ζήγροσις cod. 10 χήσις αἵματος καὶ transp. cod.
εἰ addidi. 12 τροθήσεσε cod. 13 σπιθή cod. ἀπὸ δόρατος scripti :
ἀδόρατος cod. 15 ἐγγίον cod. 17 τοιοῦτον] ἐνοῦτος cod.
19 ὅμος cod. : num οὗτος legendum ? τέμνωσιν cod. 20 οὗτου] τοῦ
cod. 22 ἀνω γωνίας cod. (num τεκνογονίας leg. ?) 23 οἷα] ἦ cod.
ἦ inserui. 25 δυῶν] ἡδίω cod. lacunam sign. 26 εἰ] εἰς cod.
περὶ ἐχθρῶν addidi. 28 ἐγκεφαλέου cod. πᾶσαν ἐρώτησιν transp.
post 29 διλή cod. 30 ἐξ inserui. 31 καὶ ἑνοῦς ζυγοῦ addidi.
deinde lacunam indicavi. 32 εἰ inserui. ἦ addidi.

τησις ἤ, ὁ ἐρωτῶν ἡττηθήσεται καὶ ἀπολεῖται. εἰ δὲ περὶ πολέμου, αἰχμαλωτισθήσεται καὶ δουλωθήσεται. εἰ δὲ περὶ [f. 24^v] ἀρρώστου, δηλοῖ <ὅτι> τελευτήσῃ· εἰ δὲ περὶ γυναικὸς ἐγκύνου, ἐκτρώσῃ. καὶ ἀπλῶς πᾶσαν ἐρώτησιν εἰς ἐναντίον φέρει.

Τὸ δέκατον τέταρτον σχῆμα τοιοῦτον, <ἐξ> ἐνοῦς ζυγοῦ καὶ 5
δυῶν μονῶν καὶ πάλιν ἐνοῦς ζυγοῦ· καὶ καλεῖται σύνδεσμος. δη-
λοῖ δὲ μεσότητα τῆς ἐρωτήσεως. καὶ εἰ περὶ ἐχθρῶν ἢ ἐρώτησις,
ἡττηθήσεται ὁ ἐρωτῶν, οὐ μὴν κατακυριευθήσεται ὑπὸ τῶν ἐχ-
θρῶν αὐτοῦ· εἰ δὲ περὶ πολέμου, ἡττηθήσεται. εἰ δὲ περὶ ἀρρώσ-
του, μέγας νοσήσῃ καὶ ὑγιαίνει. καὶ ἀπλῶς <εἰς> πᾶσαν 10
ἐρώτησιν μεσότητα δηλοῖ.

Τὸ δέκατον πέμπτον σχῆμα τοιοῦτον, ἥτοι ἐξ ἐνοῦς ζυγοῦ καὶ
τριῶν μονῶν· καὶ καλεῖται κεφαλὴ. δηλοῖ δὲ χαρὰν καὶ εὐθυ-
μίαν καὶ αὐξήσιν καὶ προσθήκην τιμῆς καὶ προκοπῆν. καὶ εἰ περὶ
ἐχθρῶν ἐστὶν [f. 25] ἢ ἐρώτησις, νικήσῃ ὁ ἐρωτῶν. εἰ δὲ περὶ ἀρρώσ- 15
του, ὑγιαίνει. εἰ δὲ περὶ τῆς τεκνογονίας, γενήσεται ἄρρεν. εἰ δὲ
περὶ πολέμου <κατὰ> πόλεως, οὐ παραληφθήσεται. καὶ ἀπλῶς
πᾶσαν ἐρώτησιν εἰς ἀγαθὸν φέρει.

Τὸ δέκατον ἕκτον σχῆμα τοιοῦτον, ἥτοι ἐκ τριῶν μονῶν καὶ
ἐνοῦς ζυγοῦ· καὶ καλεῖται οὐρά. δηλοῖ δὲ περικοπὴν τῆς ἐρωτή- 20
σεως καὶ διαβόλου συκοφαντίας. καὶ εἰ περὶ πολέμου ἢ ἐρώτησις
ἤ, νικήσῃ καὶ νικηθήσεται ὁ ἐρωτῶν καὶ κατασχνυθήσεται. εἰ
δὲ περὶ ἀρρώστου, τελευτήσῃ. εἰ δὲ περὶ πόλεως, παραληφθήσεται.
καὶ πᾶσαν ἐρώτησιν <εἰς> ἐναντίον φέρει.

[F. 25^v] Figura circuli in quo inscripti sunt numeri XVI (α' — 25
ις') : Πόλος καλεῖται ὁ τοιοῦτος νὰ ᾗναι.— Κρίσις τοῦ παρόντος
πόλου· ὄψιν ἐντὸς τοῦ πόλου κύβον καὶ εἰς ποῖον ψηφὶν πέση,
εὐρίσκεῖς ὀπισθεν τὸ κεφάλαιον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ κρίσις ἣν θέ-
λεις εὐρεῖν περὶ τοῦ ἐρωτήματος.

1 ἢ scripsi : αὐτὸ cod. 2 αἰχμαλωτηθήσεται cod. 3 ὅτι addidi.
τελευτήσῃ cod. ἐγγίον cod. 5 ἐξ inserui. 6 καλέσῃ ε cod.
10 εἰς inserui. 14 καὶ εἰ] ἢ καὶ cod. 17 κατὰ inserui. 20 οὐράν
cod. 22 mnu νικήσῃ <ὁ ἐχθρὸς> ? 24 εἰς inserui. 27 ἐντός
scripsi : ἐν τοῖς cod. κύμβον cod. 28 εὐρίσκη cod.

Recettes magiques.

[F. 37] Εἰς λύσιν ἀνδρογύνου ὅταν ᾗναι δεμένον.

Καὶ γράφε σὲ χάρτην νὰ τὰ ζωσθοῦν κατὰ σάρκα. Ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος · ὀρκίζω σε, πνεῦμα τριόδιον, ἐὰν Τριών, ἵνα ἀπέλθῃς εἰς τὰς κορυφὰς τῶν 5 δρακόντων. ὀρκίζω σε ὑπὸ τοῦ <ἐπὶ τοῦ> τιμίου σταυροῦ τοῦ ἀναβάντος καὶ περιπατήσαντος ἐν Κρανίου <τόπῳ>, ἵνα φύγῃς ἀπὸ τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ ὀδ(εῖνα) α : β : η : ζ : η : θ : ὁ Καθεύδης. ὀρκίζω σε ὑπὸ τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ ε : γ : ζ : ν : σ : ρ : Οὐρεθῇ, ἀναχώρησον ἐκ τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ ὀδ(εῖνα). ὀρκίζω 10 σε ὑπὸ τοῦ ἀρχαγγέλου [f. 37v] Γαβριήλ, ἔγκλεισον, Βαρσαβὰ ἡλ καὶ ἀναχώρησον, Χαρατοήλ. ὀρκίζω σε ὑπὸ τοῦ ἁγίου ἀρχαγγέλου Σαμουήλ ἵνα ἀναχωρήσῃς ἀπὸ τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ ὀδ(εῖνα). ὁ Κύριος ἡμῶν ἐπαρεδόθη ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων διὰ τὸ σῶσαι τὸν ἄνθρωπον · σταυρωθεὶς δὲ καὶ ταφεὶς 15 καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστὰς, τὰς χαλκὰς πύλας τοῦ Ἁίδου συνέτριψε καὶ τὸν Ἀδὰμ καὶ <τὴν> Εὐὰν ἡλευθέρωσεν ἐν τῇς φθορᾷ τοῦ Ἁίδου· οὕτω καὶ ὁ δεῖνας καὶ ἡ ὀδεῖνα ἔλευθερωθοῦν ἐκ τοῦ πονηροῦ δαίμονος · ἀμήν.

Ἔτερον.

20 Γράφε εἰς ἄφορον σκουτέλι καὶ ἃς λειτουργήσῃ ὁ ἱερεὺς · εἴτα ἃς τελειώσῃ μεγάλον ἁγιασμόν, ὡσάν τελειώσῃ ἡ λειτουργία · καὶ ἃς τὸ πλῖνσι τὸ ἀνδρογύνον διακοπὰς γ' ἤγουν καθὼς τοὺς κοινωνᾷ ὁ ἱερεὺς ὅταν τοὺς [f. 38] εὐλογᾷ · καὶ ἂν ἡξεύρουν, ἃς λέγουν τὸ · πιστεύω εἰς ἓνα Θεόν.

Laterculus

25	α	α	θ	θ	ρ	μ
	α	ο	ε	π	ω	ι
	ε	ε	γ	ο	γ	ω
	ο	π	ε	ρ	κ	α
	ρβ	χι	ο	ρ	β	

1 ἀνδρογύνον cod. 2 γρά cod. χάρτ cod. ζωστοῦ cod. 4 et ss. cf. infra, ff. 73 et 73v. 4 ἀπόλθεις cod. 5 ἐπὶ τοῦ addidi. 6 τόπῳ addidi. 7 τὸν δοῦλον cod. 8 : ζ : incertum. 9 ναχόρison cod. 10 ἐκλήσαν cod. : alias ἔγκλεισον vel ἔγγισον vel etiam ἐκλυσον. 12 τὸν δοῦλον cod. 16 τὴν inserui. 17 ὀδύνας cod. ὀδύνα cod. 18 δέμων cod. 20 γρά cod. 22 πηοῦσι cod. : aquam bibant qua scutellam laverint. num διὰ κοπὰς γ' legendum ? 23 κυνωνάς cod. 28 ρ dubium.

circumdatus verbis : ἀπέστειλεν βασιλεὺς ἄρχων λαοῦ καὶ ἔλυσεν αὐτόν καὶ ἀφῆκεν αὐτόν.

[F. 58^v] Περὶ ἐχθρούς· νὰ τὸ βαστᾷ.

Quinque cruces literis circumdatae κ(ύρι)ς κ(ύρι)ς. — ἰ(ησοῦς) χ(ριστὸς) νι κᾱ. — μ(ι)χ(α)ήλ. — γ(α)β(ρι)ήλ. — ἰ(ησοῦ)ς χ(ριστὸς) 5 νι κᾱ. Θ(εο)ῦ θ. θ. κ. β. τ. β. κτε. β θ τ. δ. δ. ἰ(ησοῦ)ς χ(ριστὸς) νικᾱ.

Περὶ καρδίας πόνων.

Ἐγὼ Ῥὰξ καλοῦμαι καὶ Μαδεῶθ καρδιόπονος ἐπιβαίνω 10 εἰάν τις γράψῃ Ῥὰξ, εὐθέως ἀναχωρήσω ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα). — Ὅταν διαβαίνῃς εἰς ὄρος, εἰς στραταν, ἐπικαλοῦ τὸν ἄγγελον· ἄγιε ἄγγελε Σαραχαήλ, βοήθησόν μοι. [f. 59] τὸν ἄγγελον τοῦ σπιτίου· στήσων σταυρὸν εἰς οἶκόν σου καὶ γράψων τὸ ὄνομα Ἐφεμαήλ· καὶ αὐτὸς διώξει πᾶν πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον. τὸν ἄγγελον τοῦ ὄριγυ· τὸ ὄνομα 15 Συρχαήλ· καὶ γράψων καὶ φόρε τον. τὸν ἄγγελον τοῦ ὕπνου· γράψων εἰς ἐλαίας φύλλα καὶ ὅπου ἀσθενεῖς, ἐπικαλοῦ αὐτόν· Ζωήλ. τὸν ἄγγελον τοῦ νεροῦ καὶ βρύσις· καὶ ὅταν πίνῃς ἐπικαλοῦ Μελχισεδέ κ. τὸν ἄγγελον <Ἀγαθοήλ>· γράψων τὸ ὄνομα αὐτοῦ <τοῦ ἀγγέλου> τῆς χαροποιίας καὶ νικᾷς τοὺς 20 ἐχθρούς σου. τὸν ἄγγελον τῆς βροντῆς καὶ χαλάξης· Φαρμαχαήλ, βοήθησον. τὸν ἄγγελον ἡμέρας καὶ νυκτός· Σαραήλ, βοήθησον.

Φυλακτήριον εἰς τὴν καρδίαν ἀνθρώπου.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. 25 ἔξορκίζω σε, καρδιά, εἰς τὸ λούτρων καὶ βάπτισμα [f. 59^v] τοῦ Χριστοῦ ὁρκίζω σε, καρδιά, εἰς τὸν παθόντα καὶ ταφέντα καὶ ῥαπισθέντα ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ ὑπὸ Ἡρώδου τοῦ τετραρχοῦντος. ὁρκίζω σε, καρδιά, κατὰ τὴν Ἱερουσαλήμ, ὁρκίζω σε, καρδιά, κατὰ τοῦ καταβάντος εἰς τὰ κατώτερα τοῦ Αἵδου καὶ 30 διαρρήξαντος τοὺς ἄδμαντίνους μοχλοὺς· κατ' ἐκεῖνόν σε ὁρκίζω, καρδιά, μὴν τρομάξης, μὴν φοβηθῆς, μὴ ἐπὶ ὀμμάτων βάρους ἐπενέγκῃς μὴδ' ἐπὶ κροτάφους τῶν ὀφθαλμῶν. ὁρκίζω σε,

8 πόνων cod. 9-23 cf. supra, p. 10. 9 ρξ cod. ἐπιπαίνω cod.
10 τῆς cod. ἀναχόρισον cod. 11 στρατά cod. 16 φόργε cod.
19 Ἀγαθοήλ supplēvi collato cod. B. S. H. 115, p. 10. 20 τοῦ ἀγγέ-
λου addidi. 24 καρδίαν cod. 26 βάπτισματος cod. 28 τετράχοντος cod.
33 ἐπενέγκῃς scripsi : ἐπεγγῆς cod. μὴδ' μὴ cod.

καρδία, εἰς τὸ ἀτίμητον ὄνομα, κάθου εἰς τὸν ἴδιον τόπον· μὴν παρακινήσης, μὴν ἀποκτεῖσθαι τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα) τὸν φοροῦντα τὸ φυλακτήριον τοῦτον· εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος· ἀμήν· νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς
5 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

Ῥετζέτα σὲ καρτάνα.

Νὰ τὴν γράφουν σὲ ψωμί καὶ νὰ ᾔναι κυριακὴν ἢ σάββατον ταχυτέρου· ἀκατοῦρητος νὰ τὴν γράφῃ σὲ ψωμί νὰ τρώγῃ ἄρρωστος νησιτικός.

10 [F. 60] Ὁ Χριστὸς ἐγεννήθη, ὁ Χριστὸς ἐβαπτίσθη, ὁ Χριστὸς ἐπεριτμήθη, ὁ Χριστὸς ἐσταυρώθη, ὁ Χριστὸς ἀνέστη.

Ἄλλον φυλακτήριον· νὰ τὸ βαστᾷ ἀπάνω
του <δ> ἄρρωστος.

15 Ὁ Χριστὸς ἐγεννήθη· ὁ Χριστὸς ἐβαπτίσθη, ὁ Χριστὸς ἀνέσταθι· διότι καὶ σύ, ῥίγε, πρῶτε, δεύτερη, τρίτη, τέταρτη, λείπε, φεύγε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ· σ. μ. κλ. ζμ. μ. φ. β. Θεοῦ, ἀμήν. τὸν ἄγγελον τοῦ ῥίγου <ἐπικαλοῦ>· ἄγιε ἄγγελε τοῦ Θεοῦ Συραχαήλ, βοήθησον τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ. Ἰησοῦ περιτμηθέντος, Ἰησοῦ βαπτισθέντος, Ἰησοῦ ἀνασ-
20 τάντος, Ἰησοῦ παραδοθέντος, Ἰησοῦ σταυρωθέντος, Ἰησοῦ ἀποκαλυφθέντος, Ἰησοῦ ἀναστάντος, τὰ θεμέλια τοῦ Ἰακώβου ἐσαλεύθησαν. λύτρωσε, Κύριε, τὸν δοῦλόν σου ἀπὸ τὸν ῥίγον τὸν καθημερινόν, β', γ', δ' καὶ πᾶσαν διαβολικὴν φαντασίαν ὅπως δοξασθῇ παρ' αὐτοῦ καὶ ἡμῶν [f. 60v] τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρε-
25 πὲς ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. ἡ βοήθεια ἡμῶν ἐν ὀνόματι Κυρίου τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Ἰησοῦς Χριστὸς νικᾷ. πφφ. Characteres (duo orbes, duae pentaphae).

1 τὸν ἀτίμητον cod. 2 ἀποκτεῖσθαι (ἀποκτήσις cod.) = ἀποκτείνης.
2-3 τὸ φοροῦν cod. 6 καρτάνα = quartana. 7 τὴν] τη cod.
κυριακὴ cod. σάβατο cod. 8 ἀκατοῦρητος incertum. τη cod.
13 ὁ addidi. 16 λείπε] λύπε cod. id est στώμεν καλῶς, στώμεν
μετὰ φόβον Θεοῦ. 17 ἐπικαλοῦ addidi. 23 β' γ' δ' : id est δεύτε-
ρον, τρίτον, τέτατον, cf. v. 15.

Ἐρμηνεία εἰς ἄνθρωπον ὅταν τὸν εὗρουν τὰ καλὰ
του ἤγουν τὰ δέξιόν του.

Ὡς ἐπεριπάτει ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός μετὰ τὸν ἅγιον
Ἰωάννη τὸν θεολόγον εἰς χώραν λεγομένην Γεθσημανεῖ, ἤκου-
σαν κτύπον μεγάλον· καὶ λέγει ὁ ἅγιος [f. 61] Ἰωάννης πρὸς τὸν 5
Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν· Κύριε, τί ἐστίν; — ἀκουσον,
δίκαιε Ἰωάννη, ὅτι παιδίον κρατεῖ τὸ μαλακὸν καὶ ἄγωμε καὶ εἰ-
πέ του εἰς τὸ δεξιὸν ὥτιον· ὦ, φεῦγε, δαιμόνιον, ὦ, φεῦγε, δαιμό-
νιον, ὦ, φεῦγε, δαιμόνιον — γ' — ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ. ζμ.
κλς. ζμ. μτ. φβ. Θεοῦ, ἀμήν. εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ 10
Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων, ἀμήν. ὑψοῦτε, ὑψοῦτε τὸν Κύριον· ἔπειτα οὐρανοὶ
ἄνοιξαν καὶ ἑπτὰ ἄγγελοι εὐγῆκαν, ἐπῆραν ἕξι, ἑπτὰ καλὰ, ἐπῆ-
ραν ἕξι, ἑπτὰ καλὰ.

Περὶ τοῦ φυγεῖν ἄνθρωπον.

15

Γράβων εἰς ἀγέννητον χαρτὶ ἕξαστροφῇ· Ἀβραάμ εἶχεν δοῦ-
λον καὶ ἔφυγεν· Ἰσαὰκ ἐξήτησεν αὐτόν· γεννηθήτω ἡ ὁδὸς αὐτοῦ
σκοτός καὶ ὀλίσθημα [f. 61v] καὶ, ἄγγελος, ἐκδίωξον αὐτόν, Ἀ-
βραάμ, φθάσον αὐτόν καὶ ὁ ἅγιος Θεόδωρος, στρέψον αὐτόν.

Εἰς γυναῖκα ἂν ἀπομένη βρέφος εἰς τὴν κοιλίαν 20
της μέσα.

Ὅνον μαύρον καβαλλῖναν κάπνισον καὶ πίπτει· ἡ αἴγας ξανθῆς
καὶ σπάρτον κάπνισον καὶ πίπτει· ἡ καῦσον ποταμοῦ καβρόν
καὶ κάπνισον ἀποπάνω της καὶ πίπτει.

Εἰς γυναῖκα ὁποῦ ἀργεῖ νὰ κάμῃ τὸ παιδί. 25

Πίασε εἰς τὸ δεξιὸν ὥτιον αὐτῆς καὶ εἰπέ της· Σάρα ἔτεκεν υἱὸν
ἐν γήρει αὐτῆς· ἔξελθε καὶ σύ, βρέφος, καθὼς ἐξῆλθεν καὶ ὁ Λά-
ζαρος ἐκ τοῦ τάφου· καλεῖ σε τὸ φῶς τοῦ κόσμου καὶ τὸ ἅγιον
βάπτισμα.

1 καλὰ ut γλυκὸ et μαλακόν, comitalis morbus. De morbo δελφικῷ
cf. Perdrizet, Negotium perambulans, p.37. 3 ὅς cod. 7 πεδλον
cod. 9 γ' = τρεῖς. 9-10 cf. p. 113 v. 16. 12 ἔπειτα] ἔπιτα cod.
num ἐπτα restituendum? 13 εὐτά cod. 14 ἐξέ
εὐτά cod. 16 ἕξαστροφῇ cod. 17 αὐτοῦ] αὐτόν cod. 18 ὀληστη-
μα cod. 22 καβαλλῖνα cod. πίπτει] πῆτι cod. ἡ] γι cod.
23 σπάρτο cod. κοπανισον cod. ἡ]γι cod. καυρόν cod.
24 ἀπὸ πάνω της (sic) transp. post πίπτει (sic) cod. 27 ἐξῆλθεν]
ἐξῆλθον cod.

Ἄλλον περὶ γυναικός.

Ὄταν ὁ Θεὸς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγεννήθη, πόνος οὐκ ἦτον · καὶ ἄρτι πόνος μὴ φανῇ. φεῦγε, πόνε [f. 62] καὶ πᾶν κακὸν ἢ ὀφθαλμὸς κακὸς ἢ κατάρρα καὶ μάγια ἀπὸ τὴν
5 δούλην τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα).

Ἄλλον περὶ γυναικὸς εἰς τὴν γένναν τῆς.

Ὡς ἐξήρχετο ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπὶ τὸ Ὅρος τῶν ἐλαιῶν, εἶδεν γυνήν λυσίκομον · καὶ βοάξει καὶ λέγει νῦν γεννήσῃ θέλει καὶ οὐ δύναται. λέγει ὁ Κύριος ἡμῶν · ὕπαγε
10 εἰς τὸ δεξιὸν ὠτίον καὶ εἰπέ · ὡς ἐγέννησεν ὑπεραγία Θεοτόκος τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, θές καὶ σὺ γεννήσεις τὸ παιδί. καὶ <εἰς> τὸ βρέφος · ὁ Χριστὸς σε καλεῖ καὶ ὑπεραγία Θεοτόκος καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Προδρόμος. ἐτοῦτο λέγον ἐκ τρίτου τὸ ἄνωθεν.

15 Ἄλλον.

Καὶ γράφον σὲ χαρτὶ καὶ θές το εἰς τὸ ἀνώφλιον ἀπάνω. Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. τρόμος ἐγένετο εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ οἱ ἄγγελοι διὰ νεφέλης τρέχουν · οἱ νεκροὶ κινδυνεύουν. [f. 62v] ἔξελθε, παιδίον, ἐπὶ τοῦ πόρου σὺν
20 τῇ ἀκολουθήσει. — ὁ Κύριος καὶ ὁ Ἰωάννης ὤδυσαν ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ εὗρον γυναῖκα κλαίουσαν · καὶ εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Ἰωάννῃ · ὕπαγε, Ἰωάννη, εἰς τὴν δεξιὰν μερὰν τῆς θύρας καὶ εἰπέ · οἱ οὐρανοὶ ἠνοιχθήσαν καὶ φῶς ἔλαμψεν · δῖελθε καὶ σὺ, παιδίον, καλεῖ σε ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν. — εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς
25 καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ τῆς κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, ὡς ἐξῆλθεν ὁ Ἰωνᾶς ἀπὸ τοῦ κήτους καὶ ὁ Λάζαρος ἀπὸ τοῦ τάφου, ἔξελθε καὶ σὺ, τέκνον, ἔξελθε, βρέφος · καλεῖ σε τὸ φῶς τοῦ κόσμου, καλεῖ σε τὸ ἅγιον βάπτισμα, καλεῖ σε ἡ ὑπεραγία Θεοτόκος καὶ ὁ τίμιος Προδρόμος.
30 Λαβὰ, Λάον, Βαδαή. — ἄκουσον, Λάζαρε · καὶ ἀνέστη ἐκ τοῦ τάφου. μνήσθητι, [f. 63] Κύριε, τῶν νιῶν Ἐδῶμ τὴν ἡμέραν

3 ἄρτη cod. 4 κατάραν cod. 7 ὅς cod. 8 γυνή λεσώκομον
cod. : fort. leg. λεχοῦσαν. 9 οὐ δύναται scripsi : ὀδύνετε cod. 12 εἰς
inserui. 13 λέγον = λέγε. 16 ἀνοφίον cod. 19 κινδυνεύη
cod. 21 εὐρών cod. κλαιοπόνσα cod. 22 θήρας cod. 26 ὁ
Ἰωνᾶς] οἶων cod. 27 ἐξῆλθε¹ cod. 31 Psalm. CXXXVI, v. 7.
τὸν εἰὸν cod;

Ἱερουσαλήμ, τῶν λεγόντων· ἐκκενοῦτε, ἐκκενοῦτε ἀπ' αὐτῆς τὸ τέκνον δίχως πόνον, δίχως ἀνάγκην. εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

Εὐχὴ εἰς ἀνδρόγυνον δεμένον· νὰ τὴν διαβάσῃς 5
ἐπὶ τῶν δύο τῶν.

Ἄν τις ἐκ τῶν νῦν Ἰσραὴλ τῶν εἰσπορευομένων εἰς Αἴγυπτον ἔφθασεν, ὁ πονηρὸς δαίμων ἔδωκεν αὐτόν, εἰς τέλος ἀπώλεσεν, ἀλλ' ἔλυσεν αὐτόν τοῦ μὴ μείναι μετὰ γυναικὸς αὐτοῦ· οὕτω λύω καὶ ἡγὼ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα). ὥς ἔλυσεν Ἥλίας τὰ ὕδατα καὶ 10 ἔβρεξεν ὑετόν ἐπὶ τῆς γῆς, λῦσον, Κύριε, τὸν δοῦλον ὁδ(εῖνα), λῦσον τὰ δεσμά. λύει τὰ δεσμά καὶ δροσίζει τὴν φλόγα ὁ τρισσοφεγγῆς [f. 63^v] τῆς θεαρχίας τύπος· ὕμνοῦσι παῖδες, εὐλογεῖ δὲ τὸν μόνον Σωτῆρα καὶ παντοῦργον ὥς εὐεργέτην καὶ <ἡ> δημιουργηθεῖσα σύμπασα κτίσις. ὥς ἔλυσας τὴν μήτραν Σάρας, λῦσον, 15 Κύριε, τὸν δοῦλόν σου ὁδ(εῖνα), ὥς ἔλυσας τὴν μήτραν τῆς Ἐλισάβετ καὶ ἔτεκεν Ἰωάννη τὸν Προδρομον, ὥς ἔλυσας τὴν μήτραν Ἀννης καὶ ἔτεκεν τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, λῦσον, Κύριε, τὸν δοῦλόν σου ὁδ(εῖνα)· ὥς ἔλυσας τὸν δοῦλόν σου Σειράχ καὶ τὴν Ρούθ, ὥς ἔδωκεν ὁ ἅγιος Κυπριανὸς καὶ ὥς αὐτὸς ἔλυσεν, οὕτως 20 καὶ ἡγὼ λύω τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα). εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀμήν.

Ἄλλον.

Γράψον εἰς μῆλον καὶ φάγε· ἀπέστειλεν βασιλεὺς καὶ ἔλυσεν αὐτόν ἄρχων λαοῦ αὐτοῦ καὶ κατέστησεν αὐτόν. 25

[F. 64] Εἰς τὸ στήσαι αἷμα ἀπὸ τὴν μύτην.

Κύριε Ἰ(ησοῦ) Χ(ριστ)ὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐλέησον ἡμᾶς πιστῆς βασιλείας Ἀβραὰμ καὶ Ἠλίου τοῦ προφήτου· <εἰς> τὴν ἀποκάλυψιν τὴν ἐδέξαντο οἱ ἐπὶ οὐρανοὶ τοῦ μὴ βρέξαι ἐνιαυτοὺς γ' καὶ μῆνας ἕξ· οὕτως καὶ σὺ πῆξον καὶ μὴν στάξῃς. εἰς τὸ 30 ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

5 τὴν] τόν cod. 6 ἐπὶ scripsi : καὶ cod. τὸν διοτον cod. 7 τῆς cod. εἰόν cod. τῶν] τό cod. εἰς πορευόμενον cod. 8 εὐθασεν cod. πόρος cod. 11 ὑετόν scripsi : εἰς τόν cod. 14 ἡ supplevi. 17 ἔτεκεν] + τὴν μήτραν καὶ ἔτεκεν cod. 19 τὴν] τόν cod. 20 ἔδωκεν scripsi : ἔλυσεν cod. 24 cf. supra, p. 100, v. 29. 26 τὴ μίτη cod. 28 ἀχαάμ cod. εἰς inserui. 30 πύξον cod.

Ἐὰν θέλῃς νὰ ζητήσῃς χάριν ἀπὸ αὐθέντας.

Γράψον τὸν ὀβ' ψαλμὸν τοῦ ψαλτηρίου · ὡς ἀγαθὸς ὁ Θεὸς τῷ Ἰσραήλ, καὶ κρέμασέ τον εἰς τὸν δεξιόν σου βραχίονα.

Καὶ εἰς κρίσιν ἐμπῆς, λέγον πρῶτον τὸν με' ψαλμὸν 5 τοῦ ψαλτηρίου · ἐπὶ σοί, Κ(ύρι)ε, ἤλπισα.

Εἰς πόλεμον ἐμπῆς, λέγον ἐκ τρίτου, καὶ οὐ σταθῇ ἐμπροσθέν σου ἀντίδικος · καὶ θυρεὸς κατακάσσει ἐν πυρί· [f. 64v] ὁ Θεὸς καταφυγὴ καὶ δύναμις μου.

Φυλακτήριον εἰς παιδία μικρά · περὶ Γέλου.

- 10 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος — καὶ ἡ σκοτία αὐτὸν οὐ κατέλαβεν. Ἦλμασαν ἡ καταβαλμένη καὶ ἀποδιωγμένη † τηποὺν καὶ τὸν † τῶν ἀπάντων, ὁ ὢν καὶ προὖν, σῶζε τοὺς ὑμνοῦντάς σε. μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα ὅπῃ καὶ ἂν θελήσῃς ἢ ἐν νυκτὶ ἢ ἐν ἡμέρᾳ ἢ ὥρα ἢ μεσημβρίας ἢ ἱερὺς <ἢ> μοναχός, 15 ἄνδρας τε καὶ γυναῖκα, σκότος, γνόφος, μηκέτι εἰσέλθῃς [f. 65] εἰς τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα), οἴκησιν τοῦ βαπτίσματος. εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀμήν. — τὸ γὰρ πρῶτόν σου ὄνομα καλεῖται Γελοῦ. τὸ β' Μουρφόντο · <τὸ> γ' Βαριχοῦ · τὸ δ' Νιδοῦσα · τὸ ε' 20 Τροφοπανίκτρα · τὸ ς' Αἵματοπίνουσα · τὸ ζ' Μεταξό · τὸ η' Κεραμηδοτραχούσα · τὸ θ' Μαυλιστοῦ · τὸ ι' Ἀναβαρδαλέα · τὸ ια' Ὀμέ · ιβ' καὶ ἤμισιν Λαοιδράκεν α. ἄγριοι ἄγγελοι, ἀρχάγγελοι, Μιχαήλ, Γαβριήλ, Οὐρουήλ καὶ Ῥαφαήλ, Αελεήμ,.....,Κερισιρον, Ἐφανουήλ, Σιχαήλ, Μανη- 25 χαήλ, Σιχαήλ, Αἰμυλίφιος, Μελκεδήςλ, Ἀρκεήςλ, Ἀδωναλ, Λουή, Σεραλή, Ἀδωναί. Ἰησοῦς Χ(ριστό)ς νικᾷ.

[F. 65v] Ἡ σφραγίδα τοῦ δακτυλιδίου ὁποῦ <ἔκαμεν> ὁ Μιχαήλ ὁ ἀρχάγγελος καὶ ἐδόθη τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι καὶ πάταξεν τὰ πονηρά. Corona hisce verbis inscripta :

1 ἀφεντός cod. 3 τόν] το cod. 4 κρήση cod. λέγον = λέγε. με' : imo λ' ; ἐπὶ — ἤλπισα = psalm. XXX. 6 τρίτου] γ' cod. 7-8 καὶ — δύναμις = psalmus XLV, 10 et 1. καὶ scripsi ; ὅς ἐκ cod. θυρεῖους cod. 10 αὐτόν] ἐναντόν cod. 11 textus corruptus : num Ἰησοῦς, ὁ ποιητὴς τῶν ἀπάντων ? 12 τοὺς] + σε cod. 13 εἰσέλθιν cod ; ὅπῃ scripsi : ἡμῇ cod. ἂν θελήσῃς scripsi : ἠθελέσως cod. 14 ἢ inse- rui. μοναχόν cod. 15 γυναῖκας cod. 16 οἴκησιν scripsi ; καὶ τὴν σὺν cod. 18-22 cf. supra, p. 99, 3 ss. 19 τό inserui. 22 ιβ' καὶ ἡμισιν scripsi (cf. Perdrizet, p. 18 ss.) : ἔλη καὶ ἡμησί cod. 27 ἔκαμεν inserti. 28 δοθή cod. 29 ss. cf. supra, p. 41, 8 ss.

Κ(ύριε) ὁ Θ(εὸς) ἡμῶν, λέων Σαβαώθ, Βιονικ. αωα. ἐλωή. ἄρωα. εαδων. ιωα. σεσου. στωά. ιεά. ἐνιοῦ. οουονίου υἱὸς Ἐμανουήλ Ἰησοῦς. ὁ Θ(εὸς) Πάν. Δανιήλ. — Ἰησοῦς Χριστὸς νικᾷ.

m². Ὅταν κλαίῃ τὸ παιδί.

5

Γράφων. Characteres (pentalpha etc.)

[F. 66]. Φυλακτήριον· νὰ τὸ βαστᾷς καὶ νὰ τὸ διαβάζῃς.

Εἰς τὴν ὁδὸν μου, ἅγιοι ἄγγελοι ἀρχάγγελοι Μιχαήλ, Γαβριήλ, Οὐρχήλ καὶ Ῥαφαήλ, ὑπεραγία Θεοτόκε, βοήθησον τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ. ὦ τίμει Πρόδρομε καὶ Βαπτιστά, ἅγιε Νικόλαε καὶ μέγα ταξιάρχᾳ Μιχαήλ ἀρχάγγελε ὀπισθέν μου καὶ Γαβριήλ ἔμπροσθέν μου. ὦ τίμει καὶ ζωοποιεῖ σταυρέ, ἡ ἐλπίς μου· ὁ Πατὴρ καταφυγὴ μου· σκέπη μου ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Τριὰς ἅγια, δόξα σοι, ἡ ἐκλεκτὴ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. υἱὲ τῆς Θεοτόκου, βοήθησον τὸν δοῦλόν σου. Τριὰς ὁμοούσιος τῶν Χριστιανῶν βοήθησον. χαῖρε, κεχαριτωμένη Μαρία· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου ὅτι σωτήρα ἔτεκες τῶν ψυχῶν ἡμῶν· ὦ δέσποινα τῶν ἀγγέλων, ἄνθος τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν Πατριαρχῶν, ὁδηγήτρια τῶν προφη-
20 τῶν, ἡ σύναξις τῶν Ἀποστόλων, [f. 66v] ἐκκλησία τῶν δικαίων, ἀληθινὴ τῶν παρθένων, πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν· ἐκλεκτὴ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, υἱὲ τῆς Θεοτόκου, βοήθησον τοῦ δούλου σου· Τριὰς ὁμοούσιος τῶν Χριστιανῶν, βοήθησον τοῦ
25 δούλου σου.

25

Εὐχὴ τῶν ἁγίων ἀγγέλων εἰς ῥίγον· νὰ τὴν διαβάζῃς <ἐπὶ> τοῦ ἀσθενοῦς.

Ἅγιοι ἄγγελοι, Ἀρχαί, Ἐξουσίαι, τὰ Πολυόμματα Χερουβὶμ καὶ τὰ ἑξαπτέρυγα Σεραφίμ, ἡ ἀκατάληπτος καὶ θεία δύναμις τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ, προσπέσατε καὶ δυσωπήσατε τὸν
30 μόνον ὑπεράγαθον Θεὸν ἐπ' ἄφεισιν τῶν συνεχόμενων κακῶν, τοῦ ἀποληΐσαι ταύτην τὴν χαλεπωτάτην νόσον καὶ δυναστείαν ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ, πυρετὸν ἢ πυρετὸν ἔξω πυρετῶν. ῥίγος λιμνητικός, ῥίγος κραταίος, ῥίγος βλαβερός, ῥίγος βραχύς, ἐγώ σας ἐξορκίζω, ὑμᾶς τὰς οὐ' ἀσθενείας ἃς ἔχει [f. 67] ὁ ἄνθρωπος, ἀνα-
35

3 εἰδός cod. 9 ἐκ, ut videtur, cod. ἅγιε ἄγγελε ἀρχάγγελε cod.
14 δόξασι cod. 15 εἰς cod. 16 τριὰδα ὁμοούσιον cod. 18 καπὸς
cod. 21 ἐκκλησίαν cod. 22 ἀληθινὴν cod. 23 εἰς cod. 24 τριὰδα
ὁμοούσιον cod. 27 ἐπὶ supplevi. 31 ἐπ' scripsi: καὶ cod. 32 ἀπε-
λήξας cod. δυναστείας cod. 33 ἦ] ἦν cod. 35 ἡμᾶς cod.
ἄς] ἦν cod. ἀναχώρησον cod.

χωρήσατε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα) · καὶ πᾶσαι ἀσθένειαι ἀπὸ οὐρανοῦ ἢ ἀπὸ ἀστέρος ἢ ἀπὸ ἡλίου ἢ ἀπὸ φεγγαρίου ἢ ἀπὸ παραγγίου ἢ ἀπὸ ἀέρος ἢ ἀπὸ κηλαδισμού πονλιοῦ, ἢ φάραγξ <ἦ> πλάγιον, ἢ ἀπὸ βουνοῦ ἢ ἀπὸ πεδίου ἢ ἀπὸ λίθου <ἦ>

5 ὕδατος ἢ πηγῆς ἢ ὁδοῦ ἢ ἀπὸ ποταμοῦ ἢ χώρας ἢ ἀγροῦ ἢ περιβολίου ἢ κήπου ἢ παραδείσου ἢ ἐν διοδίῳ ἢ ἐν τριοδίῳ · ἢ ἐξ εἰσόδου ἢ αὐλῆς ἢ ἀλωνίου · ἢ εἰς λουτρὰν ἢ φοῦρνον ἢ εἰς τρόχαλον ἢ ἐξ ἄλλου τινὸς πράγματος καὶ ἦλθεν καὶ ἐπείραξεν τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα) · μὴ τις ἐπὶ τῶν φωνῶν εἰργάσατο ἢ

10 ἐποιήσατο · μὴ τι ἀπὸ φαρμάκου ἢ ζήλου ἢ πάσης συμφορᾶς ἐπερχομένης · μὴ πρηστηριακὸν ἢ βουβητικὸν ἢ κεφαλῶν ἢ χειρῶν ἢ ποδῶν ἢ καρδίας, ἢ δαιμονικὸν ἢ φαντασματικὸν ἢ Καλῆς τῶν Ὁραιῶν ἢ Νεραϊδῶν · μὴ ἐκ φόβου ἀέρων πετουμένων ἢ κεφαλόπονον ἢ χειρόπονον [f. 67^v] ἢ δυσουρία ἢ τρισουρία ἢ ἐσοχάδες

15 ἢ ἐσοχάδες ἢ ἀστέρα ἢ στράματος ἢ ἀρμόπονον ἢ πολύνπνον καὶ οἷον δῆποτε τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα) <πειράξατε> · ἀναχωρήσατε καὶ ἀπέλθετε εἰς τὰ ἀγρία ὄρη καὶ εἰς τόπους ἀβάτους καὶ ἀνύδρους · ὅπου ἂν ᾗσεν κατακείμενοι ἐπὶ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα), ἐξέλθετε. ὁρκίζω ὑμᾶς κατὰ τῶν Χερουβὶμ καὶ Σεραφίμ,

20 ὁρκίζω ὑμᾶς κατὰ τῶν μακαρίων δυνάμεων καὶ ἀγίων ταγμάτων · ὁρκίζω ὑμᾶς κατὰ τῶν τεσσάρων ἀρχαγγέλων Μιχαήλ, Γαβριήλ, Οὐρορήλ καὶ Ῥαφαήλ · ἐξορκίζω ὑμᾶς κατ' ἐκείνων τῶν κ' κατὰ τῶν λειτουργούντων τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ · ἐξορκίζω σας ἀπὸ τῶν ἐπὶ διακόνων ὅπου θυμιάζουν τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ. ὁρκίζω

25 ὑμᾶς κατὰ τῶν ιβ' Ἀποστόλων · ἐξέλθατε καὶ ἀναχωρήσατε ὅθεν ἐξήλθετε καὶ μὴ ἐπιστρέψετε εἰς τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ. καὶ δὸς αὐτῷ, δέσποτα Κύριε, ζῶην ἀγίαν καὶ [f. 68] μακροημέρευσιν ὅπως δοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων · ἀμήν.

30 μεσημβριανὸν δαιμόνιον, φανταστικὸν δαιμόνιον καὶ <τὰ> ἐπὶ τὰ τριόδια καθορώμενα (καὶ στέκονται καὶ τρέμονται καὶ ἀφρί-

1 πᾶσαι] πᾶν cod. 2-15 cf. *Εὐχὴ τοῦ ἁγ. Βασιλείου* in *Patr. gr.*, t. 31, p. 1681 ; infra, pp. 122, 20 ss. : 127, 3 ss. 2 ὑπὸ ἡλίου cod. φεγγαρίου cod. 3 φάραγξ] φαραξ cod. 4 ἦ inserui. πλαγιῶν cod. βουνου cod. παιδίον cod. ἀπόλθον cod. ἢ supplevi. 5 χώρα cod. ἀγρί cod. 6 διότι cod. τριόδη cod. 9 μήτης cod. cod. 9-10 ἢ ἐποιήσατο] ἢς ποιήσατο cod. 10 μὴ τι] ἢ τι cod. 12 Καλῆς cf. p. 85, 23. 13 Ὁραιῶν cf. p. 99, 11. 14 τρισουρία quasi δια-ουρία scribas. ἐσογάδων cod. 15 ἐσοχάδων cod. 18 πειράξατε addidi. 18 κατηκνυμένη (= κατοικημένοι) cod. 19 ἡμᾶς cod. 20 ἀγίων scripsi : αὐλων cod. 25 ἡμᾶς cod. 26 ἐξέλθεται cod. 27 μακροημέρεуси cod. 30 τὰ inserui;

ζονται τοὺς ὀδόντας αὐτῶν) · ἐξέλθατε καὶ ἀναχωρήσατε ἀπὸ τὸν
δοῦλον τοῦ Θεοῦ. λῦσον, Κύριε, τοὺς δαίμονας τοὺς ἀοράτους · λῦ-
σον, Κύριε, τοὺς δαίμονας τοὺς νυκτερινούς καὶ νυκτοφόρους ·
λῦσον, Κύριε, τοὺς δαίμονας τοὺς σκοτεινοὺς · λῦσον, Κύριε, τοὺς
δαίμονας τοῦ ἄρκτου. λῦσον, Κύριε, τοὺς δαίμονας καὶ χαλλίνωσον, 5
ἀπόστρεφον πᾶν ἀκάθαρτον πνεῦμα ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ.

Εἰς μάγια εἶναι καλὸν ἐτοῦτο.

Ὡς ἐπῆγαιεν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος μὲ τοὺς ἰβ' Ἀποστό-
λους εἰς τὸ μαῦρον Χαράκι, ἐκεῖ ἔκυραν ἑπτὰ μάγισσαις καὶ τὰ
μάγια ἐκάνανε καὶ τὰ ἀντίμαγα καὶ τὰ [f. 68^v] διασκελίσματα καὶ 10
τὰ κομποδέματα καὶ τὰ φάρμακα · καὶ ἐρωτήξασιν οἱ ἅγιοι · τί
νὰ κάνετε ἐδῶ, ἑπτὰ μάγισσαις ἀξαγόρευσαις καὶ ἀμεταλάβασταις ;
— ἐκείναις ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον · ἅγιοι τοῦ Θεοῦ, ἐδῶ μας ἐπλε-
ρώσανε νὰ κάμωμε μάγια καὶ κομποδέματα, ἀντίμαγα καὶ διασκε-
λίσματα καὶ φάρμακα · καὶ ὅστινος τὰ κάμωμε νὰ κλαίῃ, νὰ θρηγᾷ- 15
ται καὶ νὰ βρουχᾷται καὶ καλὸν νὰ μὴν ἔχῃ μήτε ἐκεῖνος μήτε ἡ
φαμελία του οὐδὲ τὸ πρᾶγμά του καὶ νὰ πτωχαίνῃ. — καὶ λέγουν
των οἱ ἅγιοι · ἡμεῖς, θεόργισταις, σᾶς λέγομεν, ἀπὸ τὸν Θεὸν ἀφω-
ρισμέναις, στρέφετε ὀπίσω καὶ τὰ τριόδια περάσετε, εἰς τὴν
μαύρην θάλασσαν τὰ ῥίξετε. ἐπῆράν τα καὶ ὀμπρὸς καὶ ὀπίσω 20
ἔστρεψαν καὶ τὰ τριόδια ἐπεράσασιν καὶ εἰς τὴν μαύρην θάλασσαν
τὰ ῥίξασιν. δώδεκα ἀγγελάδαις ἐπῆγασιν καὶ ἔπιαν καὶ τὰ κέρατά
των [f. 69] ἐπέσασιν εἰς τὸ νερὸν καὶ αἱ γλῶσσαις των ἐκάηκαν.
εἶδεν ὁ Θεὸς καὶ ἐθυμώθη καὶ οἱ ἄγγελοι ἐκάμασιν δέησιν · καὶ
ἡ θάλασσα ἐγύρυσεν εἰς τὸ στασίδι τῆς · τὰ καράβια καὶ τὰ κάτερ- 25
γα ἀνόλεξασιν. δώδεκα σκηγιὰ στένουν καὶ εἰς πᾶσαν σκηγιὴν ἔδε-
ναν κόμπους, ὥσάν ἐκεῖνα τὰ μάγια ἔδειξαν καὶ ἐφανερώσαν τὴν
ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ. ὅπου ἀναγινώσκεται τὰ λόγια ταῦτα, νὰ ἐξο-
λοθρευθῇ πᾶν κακόν, πᾶσα διαβολικὴ συνεργία ἀπὸ τὸν δοῦλον
τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα).

30

— Ἰ(ησοῦ)ς Χ(ριστοῦ)ς νικᾷ. Ὡστε ὁ ταπεινὸς καὶ ἀνάξιος δοῦ-
λος τοῦ Θεοῦ Κυπριανός, ἐδεήθη τὸν Θεοῦ καὶ ἐπαρεκάλεσα
Κύριον τὸν Θεὸν μου τοῦ λυτρῶσαι ἐκ πάντων κινδύνων καὶ συν-

1 αὐτοῦ cod. 2-5 : λῦσον videtur ex δῆσον corruptum. 7 καλῶ
cod. 9 μαῦρο cod. χαράκη cod. κύριον (incertum) cod.
11-12 τί νὰ] ἦντα cod. 17 πτωχένη cod. (= πτωχαίνῃ). 18 των] τὸν
cod. 20 μαύρη cod. 22 ἀγγελάδες cod. 23 των] τος cod.
αἱ] ἡ cod. ἐκαγήκαν cod. 26 σκηγιήν] σκηγι cod. 29 πᾶσαν
διαβολικήν cod. 32 ἐπαρεκάλεσαν cod.

κοφαντίας καὶ καταλαλίας καὶ γλωσσοφαγίας καὶ πάσης μαγείας
 πονηροῦ ἀνθρώπου, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ·
 ἀπὸ [f. 69^v] ὀργὴν αὐθεντίας καὶ ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ ἀνελλίπου
 καὶ ἀνεπλίστου καὶ πολεμίου. στήθι ὁ Ἥλιος ἐκ δεξιῶν μου καὶ
 5 ἡ Σελήνη ἐξ ἀριστερῶν μου καὶ τὰ ἄστροι ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ
 βαστάζοντος τοὺς ἐπὶ τὰ πλανήταις τοὺς βασιλεῖς τῶν ἀστέρων.
 ὁ Κ(ύρι)ος ἡμῶν Ἰ(ησοῦ)ς Χ(ριστό)ς, ὁ τὴν μήτραν τῆς μούλας
 δέσας τοῦ μὴ γεννᾶν καὶ χαλνεῖ τὴν εὐτοκίαν · τοὺς δύο βασιλεῖς
 τῶν Ἑλλήνων χαλινώσας, τοῦ μεγάλου Γεωργίου ῥήτορας καὶ
 10 τοὺς ἐξὶ ἱερεῖς τῶν Ἑλλήνων, οὕτως δέσε, Κ(ύρι)ε, καὶ χαλινώσον
 πᾶσαν φαντασίαν, ἱερεῖς, ἀρχιερεῖς, ἐπισκόπους, βασιλεῖς καὶ
 ῥηγάδαις, φίλους καὶ γειτόνους ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ · ἀμήν.
 ζ. μ. κ. λ. ζ. μ. τ. φ. β. Θεοῦ. ἀμήν.

— Εὐθὺς ἐξηγέρθηκα ταχὺ καὶ ἐνιψάμην χεῖρας καὶ τὴν καλὴν
 15 μου ὄφιν ἀνατράνῃσα καὶ εἶδα ἄνθρωπον κακόφθαλμον καὶ κακο-
 πόδαρον. ἐπηρώτησα αὐτὸν λέγων¹· πόθεν ἔρχεσαι, ἄνθρωπε κακό-
 φθαλμε καὶ κακοπόδαρε; [f. 70] — ἀπεκρίθη καὶ εἶπε ἐκεῖνος ·
 εἶναι ἡ κακὴ ὥρα, τὸ κακοποδαρικὸν καὶ τὸ κακὸν συναπάντημα
 καὶ ὑπάγει ὑπὸ ἀπολεσίας. δεῖξον καὶ φώναξον φωνῇ μεγάλῃ, τὴν
 20 κεφαλὴν κλῖνε, τὰ μάτια γέμισον αἷμα, τὴν ψυχὴν ἀπόλυσον. —
 καὶ εἶπον· ὀρκίζω σε εἰς τὸ δρέπανον καὶ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ,
 εἰς τὰ Χερουβὶμ καὶ Σεραφὶμ καὶ εἰς τὰ Πολυόμματα, ὀρκίζω σε
 εἰς τὸ δρέπανον τοῦ προφήτου Ζαχαρίου καὶ εἰς τὸ θεϊκὸν γάλα
 τῆς ὑπερευλογημένης Θεοτόκου καὶ εἰς τὸ χριστοπουλὶ ποῦ
 25 κάθεται εἰς <τὴν κορυφὴν> τοῦ δεσπότη Χριστοῦ καὶ εἰς
 τοὺς τέσσαρας στύλους τοὺς ἐλεφαντίνους. ὀρκίζω σε εἰς τοὺς
 ἀγγέλους α9 ὅπου στέκουν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ Χριστοῦ κρά-
 ζοντας τό· ἅγιος — τῆς δόξης αὐτοῦ. ὀρκίζω σε εἰς τὸν λόγον
 ὃν ἤκουσαν τὰ ὄρη καὶ ἐτρόμαξαν καὶ τὰ δένδρα ἐξερριζώθη-
 30 σαν· εἰς τοὺς ὀρκους σε ὀρκίζω [f. 70^v] νὰ στραφῇς εἰς τὰ ὀπίσω
 καὶ ἄγωμε εἰς τὰ τρία ὄρη <ὅπου> ἀλέκτορος φωνὴ οὐκ ἀκούε-

1 καταλαλίαν cod. γλωσσοφαγίαν cod. πᾶσαν μάγια cod.
 2 γυναικῶν] + ἀπὸ cod. 3 αὐθεντήα cod. ἀρχῇ cod. ἐξου-
 σίαν cod. ἀνελλίπου cod. 6 τοὺς¹] ἡ cod. τοὺς²] ἡ cod. 7 τήν]
 τη cod. 8 χαλνεῖ τὴν εὐτοκίαν scripsi : χαλκὴ τζη εὐδόμην cod.
 τοὺς] τα cod. 11 ἱερεῖς] ἐρεῖς cod. ἀρχιερεῖς] καὶ ἱερεῖς cod :
 14 εὐθύς dubitans scripsi : το ἰς cod. ἐξηγέρθη τα cod. ἐνι-
 ψάμη cod. 16 αὐτῷ cod. 18 κακόποδαρικό cod. κακό cod.
 19 ὑπᾶν cod. 20 αἷμα scripsi : ἔμα cod. ἀπολήσον cod. 25 τὴν
 κορυφὴν addidi. 26 τῶν τεσσάρων στύλων cod. 27 numerus corrup-
 tus. 31 ὅπου addidi. ἀλέκτωρ cod. φωνήν cod.

ται · ἐκεῖ στέκει δένδρον μονόκλωνον μονόφυλλον · ἐκεῖ φάγε καὶ
 πῖε · ἐκεῖ ῥῖψε τὸν θυμόν σου, ἀμὲ ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ δὲν δύνε-
 ται τὸν θυμόν σου καὶ τὸ κακὸν σου νὰ βαστάξῃ, τὴν φυγὴν,
 τὸν φρικιασμόν τῶν κακῶν ψυχῶν καὶ τὸν ἀνατρανισμόν τῆς καρ-
 δίας καὶ τὰς ἑβ' γενεάς. τὰ πονηρὰ τρεῖς ἐπάτησα, τρεῖς διώχνω. 5
 Πατὴρ, Υἱὸς καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, σκέπε καὶ συγχώρησον τὸν δοῦ-
 λόν σου ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ
 τὴν γῆν.

— Ἰησοῦς Χριστὸς νικᾷ. Ὡς ἐπήγγαιναν ἡ ἁγία Φωτεινὴ
 <καὶ> ἡ ἁγία Ἀναστασία ἡ φαρμακολυτρία, ὁποῦ ἔχυσεν τρεῖς 10
 λίτραις φαρμάκια, λῦσον καὶ τὰ κακὰ καὶ πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν
 φαρμακείαν καὶ μαλακίαν καὶ [f. 71] φαντασίαν ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ
 Θεοῦ ὁδ(εῖνα). ζ. μ. κ. λ. ζ. ζ. μ. μ. τ. φ. Θεοῦ · ἀμήν · ἀμήν.

Φυλακτήριον εἰς φάντασμα καὶ ξύπασμα
 τῆς νυκτὸς καὶ ἡμέρας.

15

Ἰησοῦς Χριστὸς νικᾷ · εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ
 Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος
 ἦν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος. ὁ κατοικῶν ἐν βοήθειᾳ
 τοῦ Ὑψίστου ἐν σκέπῃ τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα). — τοῦτο τὸ
 φυλακτήριον ἐδόθη ἐν Αἰγύπτῳ ὑπὸ τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ · ὅς-20
 τερον ἐδόθη τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι τοῦ ὑποτάξαι καὶ ἐκδιώξαι
 πᾶν ἀκάθαρτον πνεῦμα, ἀσθένειαν, βασκανίαν, φοβερισμόν, φρι-
 κιασμόν, ῥίγον, πυρετὸν διτταῖον, τριταῖον, τεταρταῖον ἢ καθημε-
 ρινόν [f. 71] ἢ <ἀπὸ> συναπαντήματος ἢ ἐπιβουλητικόν ἢ ἐγκα-
 ταχθόνιον ἢ πλάγιον ἢ μαγευμένον ἢ κουφόν ἢ ἄλαλον ἢ λαλοῦντα 25
 ἢ ἐπιληπτικόν ἢ πρόσχημα ἢ ἄπαξ ἢ κοράκινον · ἢ ἀνυμμόρ-
 φον ἢ Καλῆς τῶν Ὁφέων ἢ Νερ αἰδος <ἢ> Ὀνοσκε-
 λίδος · ἢ τὸν τρώγοντα τὴν σάρκα τοῦ ἀνθρώπου ἢ τὸν φοβερί-
 ζοντα ἐν τῇ νυκτὶ ἢ τρίζοντα τὰ ὀδόντια ἢ φάντασμα τόπου ἢ
 ξύπασμα ἢ τρομάρα τοῦ κορμίου ἢ τρομάρα καὶ ξύπασμα ἐν ὀνεί-30

1 μονόκλωνω cod. φάγε scripsi : φεῦ γε cod. 2-3 ἀμὲ — σου¹
 iter. in cod. 4 ἀφρικνιασμόν cod. 5 πωρὰ cod. πατήσα cod.
 διόχνη cod. 9 ἐπύργενεν cod. 10 καὶ inserui. 19 ἐν σκέπῃ τοῦ
 δούλου : textus corruptus ; vide num legas ἐν σκέπῃ τοῦ Θεοῦ, ὁ δοῦλος.
 22 ss : cf. pp. 119, 1 ss., et 127, 3 ss. 23 πυρετόν scripsi : πε-
 ριτών cod. 24 ἀπὸ addidi. ἀντήματος cod. ἐν καταχθ-
 νίον cod. 25 πλαγίων cod. μαγέμον cod. λαλοῦντα scrip-
 si : καλοῦντων cod. 26 περιληπτικόν cod. κοράκινον scripsi (cf. infra,
 p. 127, 7) : στὴ ὠκήγων cod. ἀσεμόρφον cod. 27 Ὁφέων] cf.
 supra, p. 119, 13. ἢ inserui. Ὀνοσκελίδος scripsi : εἰς νὰς/κελί-
 dos cod. 29 νυκτὶ] νιατῇ cod. 30 ξυπάσματος¹ cod. ἐνονίρῳ cod.

ρω φαντάσματος ὑπὲρ τῆς ψυχῆς ἢ τρομάρα τῆς καρδίας ἢ τὸν
μασούμενον τὴν γλῶτταν ἢ τὸ μαλακὸν καὶ τὸ μεσονύκτιον. ὁ
Θεὸς βοηθὸς τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ τοῦ ἔχοντος καὶ φοροῦντος τὸ
φυλακτήριον τοῦτον. διαφύλαξον αὐτὸν ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ ὅτι
5 σὺ βασιλεύεις εἰς τοὺς αἰῶνας. ὑπεραγία Θεοτόκε, βοήθησον τὸν
δούλον τοῦ Θεοῦ. φεῦγε, δαιμόνιον πονηρὸν, φεῦγε ὅλον τοῦ δαί-
μονος · ὁ Κύριος. ἡμῶν [f. 72] Ἰ(ησοῦ)ς Χ(ριστός) σε διώκει
ἀπὸ τὸν δούλον τοῦ Θεοῦ. ζ. μ. κ. λ. ζ. μ. μ. τ. φ. β. Θεοῦ · ἀμήν.

— Ὁρκίζω σας, δαιμόνια πονηρὰ καὶ ἀκάθαρτα, εἰς τὸν ἀρχάγ-
10 γελον Μιχαὴλ καὶ εἰς τὸν θρόνον καὶ εὐαγγελισμόν τῆς ὑπεραγίας
δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ εἰς τὸν
θρόνον τοῦ Θεοῦ τὸν αἰώνιον, ᾧ παρεστήκασι ἄγγελοι, ἀρχάγγελοι,
θρόνοι, κυριότητες, τὰ πολυόμματα Χερουβὶμ καὶ τὰ ἑξαπτέρυγα
Σεραφίμ · ὁρκίζω σας εἰς τὸ μέγα ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου ·
15 ὁρκίζω σας ἄνω εἰς τὰς ἑννέα τάξεις τῶν ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἀρ-
χαγγέλων, θρόνων, κυριοτήτων · ὁρκίζω σας εἰς τοὺς ἁγίους ἀγ-
γέλους καὶ ἀρχαγγέλους, εἰς τὸν Μιχαήλ, Γαβριήλ, Οὐρουήλ
καὶ Ῥαφαήλ, Γαβριήλ, Ἀμοήλ, Μανασσαούλ, Ἀβεσα-
βεαί, Ἐληέ, Κραήλ, Μαροήλ, Χήζατα, Χαζήλ,
20 Δυνήσω, Ζωγονή, Σωστέχον, [f. 72^v] Χαρφαραγγέλη ·
ὁρκίζω σας, πάντα τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα κατὰ τοῦ παντοκρά-
τορος Θεοῦ καὶ κατὰ τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ, <κα-
τὰ> τοῦ ὀνόματος Σαβαώθ Ἀδωναέ Ἐλωε, κατὰ τοῦ
Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰ(ησοῦ) Χ(ριστοῦ) καὶ τῶν
25 ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων καὶ πάσης τῆς δυνάμεως αὐτοῦ,
ἐξέλθατε καὶ ἀναχωρήσατε ἀπὸ τὸν δούλον τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπὸ
τῶν ἑξαρμῶν αὐτοῦ · εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ
τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων · ἀμήν. ζ. μ. κ. λ. ζ. μ. μ. τ. φ. β. Θεοῦ, ἀμήν. ζ. λ. χ. ου.
30 χ. χ. λ. ο. τ. ι. φ. χ. χ. ου. θ. θ. χ. οὔ. σ. χ. χ. ε. ρ. οὔ. ζ. ζ. ου.
ζ. ου. χ. λ. οὔ. ου. καὶ ε. γ. χ. τ. χ. καὶ ζ. γ. χ. τ. χ. λύσις.

— Τὸν Πατέρα καὶ Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ τοὺς [f. 73]
ἁγίους ἀγγέλους, τὸν παρόντα Σαβαώθ, τὸν Ἀδωναί, Μέλελεή,
Λοπανδεήλ, τὸν <ἐπὶ> τῆς ἀστραπῆς · ἅγιοι ἄγγελοι, ἀρχάγ-
35 γελοι, φυλάξατε τὸν δούλον τοῦ Θεοῦ καὶ πάντα τοὺς ἐν τῷ οἴ-
κῳ αὐτοῦ, νυκτὸς καὶ ἡμέρας καὶ ἐν παντὶ καιρῷ. ὁ Χριστὸς βασι-
λεὺς εἰς τοὺς αἰῶνας · ἀμήν. ζ. μ. κ. λ. ζ. μ. μ. τ. φ. β. Θεοῦ ·
ἀμήν.

2 μιλακρόν cod. μεσανικόν cod. 3 τὸ ἔχοντη καὶ φοροῦντι cod.
12 δ παρεστήκησαν cod. 15 τάς] τα cod. 22 κατὰ inserui.
31 λύσις : literarum explanatio deest. 34 τῶν cod. ἐπὶ addidi.
στρατηοῖς cod. : cf. infra, p. 127, 14. 35 φύλατε cod. 36 αὐτοῦ]
αὐτόν cod.

Φυλακτήριον εἰς τὴν κεφαλὴν ὅταν πονῇ.

Γράψε · Ἰ(ησοῦς) Χ(ριστός) νικᾷ · ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. δοκίμω σας, πνεύματα, Ῥιόβολον ἐν τρισί, ἵνα ἀπέλθῃς εἰς τὰς κορυφὰς τῶν δρακόντων · δοκίμω 5 σας ἀπὸ τὸν <εἰς τὸν> σταυρὸν ἀναβάντα καὶ περιπατήσαντα ἐν Κρανίου τόπῳ, ἵνα φεύγετε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ. Μη-ζηδὸ [f. 73^v] Καθεύδειαι, δοκίμω σε εἰς τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ εἰς <τὴν> δωδεκάδα τῶν ζωδίων ἐρχομένων · δοκίμω σε ὑπὸ τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, ἔγγισον Ῥουρευθῆς καὶ ἀναχώ- 10 ρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ. δοκίμω σε ὑπὸ τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριήλ, ἔγγισον Βρασεφαήλ καὶ ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ. Χαρατό, Εὐλασεηνό, Ἐγκλη, δοκίμω σε ὑπὸ τοῦ ἁγίου ἀγγέλου Σαβαήλ νὰ ἀναχωρήσῃς ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖναι). Ἰ(ησοῦς) Χ(ριστός) νικᾷ. τόπος Κρανίου 15 παρὰ ἰδ' γέγονεν.

Εἰς τὴν κεφαλὴν εἶναι καὶ τοῦτο.

Ἄγιε Ἰωάννη προφῆτα καὶ Προδόρμε καὶ Βαπτιστὰ τοῦ Κ(υ-ρίου) ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔχεις τὸν πατέρα σου τὸν ἅγιον Ζαχαρίαν καὶ τὴν μητέρα σου τὴν ἁγίαν Ἐλισάβετ, τὸν Κ(ύριον) 20 ἡμῶν Ἰ(ησοῦν) Χ(ριστόν) ἐβάπτισες εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμόν, [f. 74] ὃν ἐπέρασες, τὴν κορυφὴν τὴν ἁγίαν ἐκράτησας καὶ τὴν ἔρημον διέτριψας, ἴσασαι τὸν πόνον τοῦ ἡμικράνου ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς του νὰ ὑμνῇ καὶ νὰ δοξάζῃ τὴν ἁγίαν σου μνήμην, ὥς ὑμνοῦμεν καὶ δοξολογοῦμεν 25 τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. ς. μ. κ. λ. ς. μ. μ. τ. φ. β. Θεοῦ. ἀμήν.

Ἐροθόνιος, Ἀβλαθα, Ναθαναήλ, Ὀνιος, Θαθαήλ, 30 Ἰελιω, Ἀθεναφρον, Ἰαθενοφρονης, Ὠρη, Θενοφρών, Εὐφρονε, Φριοφρονής, Ὠρη. ς. μ. κ. λ. ς. μ. μ. τ. φ. β. Θεοῦ · ἀμήν · εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Διακοψ Διλαψ θεράπευσον τὸν πόνον τοῦ ἡμικράνου καὶ ὅλης τῆς κεφαλῆς [f. 74^v] ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ. ς. μ. κ. λ. ς. μ. μ. τ. φ. β. Θεοῦ · ἀμήν. 35

4 Ῥιόβολον: alias Θριοβόλος vel Τριοβολον vel Τριβόλαιον. 5 τρισύ cod. 6 εἰς τὸν addidi. 7 ἵνα] εἶναι cod. 9 τὴν inserui. 10 ἔγγισον cf. p. 111, 10. 12 ἔγγησον cod. 16 παρὰ ἰδ' cod.: num παρὰ Ἰουδα vel Ἰουδαίων legendum? 19 ὥς cod. 22 δν] δ cod. 23 ἡμικρανον cod. 24 τὴν ἡμέραν cod. 25 ὥς ὑμνοῦμεν] ὦν ἡμνή cod.

Φυλακτήριον εἰς τὴν κεφαλὴν.

Κ(ύρι)ε ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, λύσον τὴν ὀδύνην τῆς κεφαλῆς τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα), τὸ ἡμίκρανον. ὀρκίζω σε, πᾶν ἀκάθαρτον τὸ πάντοτε καθήμενον
 5 ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ, ἀναχώρησον ἔχον αὐτὸν <τόν> κεφαλόπονον αὐτοῦ καὶ διαφύλαξον τὸ ἡμίκρανον· Τ ρ ο φὸν Σκουδάος, ἔξελθε ἀπὸ τὸν δούλον τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα)· Μιχαήλ, Γαβριήλ, Οὐρουήλ καὶ Ῥαφαήλ· εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ
 10 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

Ἰ(ησοῦ)ς Χ(ριστοῦ)ς νικᾷ π.β. τ. π. τ. π. κ. Ἐριθώνιος, Ἀβλαθαναήλ, Χθόνιος, [f.75] Ῥιχθόνιος, Βλαθαναήλ, Λαθαναήλ, Θώνος, Ἀθαναήλ, Ὀνιος, Ἀφαναήλ, Οἰνος, Ναελιο, Ἡλεις, Λιο, Ἀθενάφρος, Ἀθανοφρις, Θενοφρον, Ἐνο-
 15 φαρνεφρήα, Φετή. ς. μ. κ. λ. ς. μ. μ. τ. φ. β. Θεοῦ· ἀμήν.

Εἰς μάγια καὶ εἰς πᾶσαν ἀνάγκην ὠφέλιμος.

Γρηγόριος δοῦλος τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτήρης ἡμῶν Ἰ(ησοῦ)ς Χ(ριστοῦ) ἔξορκίζει πάντα τὰ ἀδικήματα εἰς τὸν Σαβᾶθ, εἰς τοὺς ἀγγέλους καὶ ἀρχαγγέλους τοὺς φλογίζοντας τὴν δύναμιν τοῦ
 20 διαβόλου· ἐξέλθετε καὶ ἀναχωρήσατε ἀπὸ τὸν δούλον τοῦ Θεοῦ, ἀπαντήματος μαγείαις, ἔργα δαιμονικά, ἐνὸς μάγια, ἀποδέματος μάγια, ἀγάπης μάγια, καταθέσεως μάγια καὶ πᾶσα διαβολικὴ συνεργία ἀπὸ τὸν δούλον τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα)· ἀπὸ κεφαλῆς, ἀπὸ [f. 75^v] ὀμμάτια, ἀπὸ ἄγκωνος, ἀπὸ στόμαχον, ἀπὸ γλώσσης,
 25 ἀπὸ καρδίας, ἀπὸ κοιλίας, ἀπὸ ἐντέρων, ἀπὸ συκώτου καὶ φλέγματος, ἀπὸ ἀστραγάλου καὶ χειρῶν, ἀπὸ γονάτων, ἀπὸ τῶν ἔμ-προσθεν καὶ τῶν ὀπισθεν, ἀπὸ <ταῖς> πβ' αἰτίαις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ. φῶς ὁ Θεὸς Μιχαήλ, φῶς ὁ Θεὸς Γαβριήλ, φῶς ὁ Θεὸς Οὐρουήλ, φῶς ὁ Θεὸς Ῥαφαήλ, φῶς ὁ Θεός. ταῦτά εἰσιν τὰ ὀνόματα
 30 τῶν ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων τῶν λειτουργούντων τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου. ς. μ. κ. λ. ς. μ. μ. τ. φ. β. Θεοῦ, ἀμήν. Ἰ(ησοῦ)ς Χ(ριστοῦ)ς νικᾷ.

3 τὴν ὀδύνην] τὸν ὀδόνον cod. 5 ἀναχώρησον ἔχον scripsi : ἀαῶν τὸν ἤχων cod. 6 τόν inserui. 16 ἀνάγκη cod. 18 δηκήματα cod. τόν] κατὰ cod. 19 τῇ δυνάμει cod. 21 ἀπαντήματος scripsi : ἀπό cod; ἐνός : ἔρωτος? ἀποδέματος scripsi : ἀδόματος cod. 22 καὶ scripsi : ἀπό cod. πάσης διαβολικῆς συνεργίας cod. 24 ἄγκωνος scripsi : ἄγκως cod. 25 φλάγμενος cod. 26 χειρῶν scripsi : μερῶν cod. 27 ταῖς inserui.

[F. 76]. Ἀὐτὰ γράφε εἰς πόδιον· φυλακτήριον·
✠ ψ. ε. υ. ρ. α. δ.

Ὁ μὲν σταυρὸς δηλοῖ· ἐκὼν ἐπάγει ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός· τὸ δὲ ψὶ δηλοῖ· ὑψηλὸς ἄνθρωπος, οὐκ εἰμι, ἀλλὰ Θεός, καὶ τέλειος ἄνθρωπος οὐκ εἰμι κατὰ ἀλήθειαν. τὸ ε δηλοῖ· ἐγὼ εἰμι 5 Θεὸς πρῶτος καὶ παρ' ἐμοῦ οὐκ ἔστιν ἄλλος. τὸ υ δηλοῖ· ὑψηλὸς βασιλεὺς καὶ Θεὸς τῶν Θεῶν καὶ Σωτὴρ πάντων. τὸ ρ δηλοῖ· ῥῦσαι τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς δουλείας τοῦ διαβόλου· τὸ α δηλοῖ· ἀναπέπανται εἰς οὐρανὸν καὶ δυνατὸς εἰς βοήθειαν τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ. τὸ δ δηλοῖ· δι' ὅλου εἰμι Θεός. 10

Φυλακτήριον ἄλλον εἰς ἀσθένειαν, μάγια καὶ ἄλλον· πονηρόν.

[F. 76^v] Ὁρκίζω ὑμᾶς, πάντα τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα, ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ δαιμόνια, νὰ φεύγετε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, ἀπὸ κεφαλῆς, ἀπὸ κοῦτελον, ἀπὸ μυαλόν, ἀπὸ 15 στομάχι, ἀπὸ γλώσσαν, ἀπὸ μηλίγγων, ἀπὸ βλεφάρων, ἀπὸ κοκκάλων, ἀπὸ ἐντέρων, ἀπὸ νῶμων, ἀπὸ μεταφρένων, ἀπὸ βραχίονα, ἀπὸ χεῖρας, ἀπὸ πόδας, ἀπὸ κοιλίας, ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ὀνύχων ποδῶν, ἀπὸ γονάτων, ἀπὸ ἀστραγάλους, ἀπὸ ὀνύχων, ἀπὸ νεφρῶν, ἀπὸ ῥάχης, ἀπὸ δεξιᾶς καὶ ἀριστερᾶς τοῦ σώματος, ἀπὸ ὅλου τοῦ 20 αἵματος καὶ τοῦ σώματος καὶ ἀπὸ πρ' αἰτίαις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ· φοβήθητε καὶ ἀναπολογήθητε ὅθεν σας ἐπέμψασιν· φεύγε, δραπετεύθητι πᾶν κακὸν ἀπὸ [f. 77] τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ καὶ ἔχοντα φύλακα σταυρόν. ἡ ἐλπίς μου ὁ Θεός, καταφυγὴ μου ὁ Χριστός, σκέπη μου τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Τριάς ἁγία, δόξα σοι. 25 Ἰησοῦς Χριστὸς νικᾷ. εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

[F. 78] Ἄλλον φυλακτήριον εἰς πᾶν κακόν.

Ἰησοῦς Χριστὸς νικᾷ. φυλακτήριον Θεοῦ ζῶντος καὶ ἔξορ- 30 κισμὸς Σολομώντος πρὸς πᾶσαν τοῦ διαβόλου συνεργίαν· τοῦτο

1 ποδίων cod.	3 ἐκὼν cod.	4 εἰμι] ἡμοί cod.	5 εἰμι ¹⁻²] ἡμοί cod.
6 παρ' scripsi: πάλιν cod.	7 τὸν θεόν cod.	10 δ] τέταρτο cod.	
ἡμοί cod.	11 ἀσθενί cod.	13 ἡμᾶς cod.	14 φεύγουν cod.
16 μηλίγκων cod.	κοκκάλων scripsi: γάλον cod.	17 ἀντέρον cod.	νό-
μον cod. (=ὥμων).
18 νυχῶν cod.	22 φοβηθήτη cod.	ἀναπολογήθητι
cod.	24 ἔχον cod.
25 δόξασι cod.	26 σασεπέψασιν cod.		
31 συνεργίας cod.			

τὸ φυλακτήριον ἐδόθη τῷ Μωϋσῇ ἐν Αἰγύπτῳ ὑπὸ Μιχαὴλ τοῦ ἀρχαγγέλου· ὕστερον ἐδόθη τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι πατάξαι πᾶν ἀκάθαρτον, ἀσθενείας, βασκανίαν, φοβερισμόν, φρικιασμόν ἢ ῥῖγος ἢ ῥιγοπυρετόν ἢ τριταῖον ἢ τεταρταῖον ἢ νυκτός συναπάν-
 5 τημα κακὸν ἢ ἐπιβουλίαν μαγικὴν ἢ καταχθόνιον ἢ πλάγιον ἢ μαγευμένον ἢ κουφόν ἢ ἄλαλον ἢ πολυλαλοῦντα ἢ πρόσχημα ἢ ἐπιληπτικὸν ἢ δοῦλον ἢ ἐνελέπαξ ἢ κορακίον ἢ ἀντιθέσιμον. ὁ Θεὸς βοηθὸς τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα). ὦ Δανιήλ, Ἀβραάμ, Θεῖον, Σταφύλη, [f. 78v] Χεῖρ Κυρίου, βοηθὸς καὶ ἱατρός
 10 τοῦ δούλου σου ὁδ(εῖνα), τοῦ ἐπικαλουμένου Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύματος· <ἐπικαλῶ> καὶ τοὺς ἁγίους <ἀγγέλους> καὶ ἀρχαγγέλους καὶ τὸν παρόντα Σαβαώθ, Ἀδωναήλ, τὸν Μελχηήμ, τὸν Χαραφιήλ, τὸν Φαβεήλ, τὸν ἐπὶ τῶν ὀμμάτων Γαβριήλ, τὸν Ἀμαλήκ, Μαήλ ἐπὶ τῆς ἀστραπῆς·
 15 ἄγγελοι <καὶ> ἀρχάγγελοι τοῦ Θεοῦ, φυλάξτετε τὴν περιγραφὴν τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ καὶ ἐν πάσῃ ὥρᾳ· ὁ Χριστὸς βασιλεύει εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. ς. μ. κ. λ. ς. μ. μ. τ. φ. β. Θεοῦ, ἀμήν. νοῦς ὁσιος, νοῦς ἄκακος, νοῦς προαίρετος. δόξα ἐκ Θεοῦ παντοκράτορος καὶ πατρίδος λύτρωσις.

20 [F. 79] Ἀκολουθία τοῦ μεταξαρίου.

Τὸ Εὐλογητός· τὸ Τρισάγιον· τὸ Παναγία Τριάς· τὸ Πάτερ ἡμῶν· Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία, καὶ τὸ τροπάριον τοῦ ἁγίου Συμεῶν· ἤχος α'· Ὑπομονῆς στύλος γέγονας, ζηλώσας τοὺς προπάτορας, ὅσιε, τὸν Ἰωβ ἐν τοῖς πάθεσίν του, <τόν> Ἰωσήφ
 25 ἐν τοῖς πειρασμοῖς καὶ τὴν τῶν ἀσωμάτων πολιτείαν ὑπάρχων ἐν σώματι, Συμεῶν· πάτερ ἡμῶν ὅσιε, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν. — κοντάκιον, ἤχος β'· Τὸ ἄνω ζητῶν τῆς ἁνῶ συναπτώσεως καὶ ἄρμα πυρὸς τὸν στύλον ἐργασάμενος δι' αὐτήν, συνόμιλος τῶν ἀγγέλων γέγονας, ὅσιε· σὺν αὐτοῖς
 30 [f. 79v] Χριστῷ τῷ Θεῷ μὴ παύσῃ πρεσβεύων ὑπὲρ πάντων ἡμῶν. Ἐσχὴ τοῦ μεταξαρίου ὅταν τὸ πιάνουν τὰ μάτια· νὰ τὸ θαντίσης μὲ μεγάλον ἁγιασμόν τῶν ἁγίων Θεοφανείων· <ἐκ> τρίτου.

3 ss. : cf. supra, pp. 119, 1 ss., et 122, 20 ss. 4 νυκτός] + ἡ
 cod. 5 κακοῦ cod. μαγικόν cod. καταχθονίων cod. πλαγιόν
 cod. ἢ μαγευμένον scripsi : εἰδὼ καὶ μαγίας μ cod. 6 πολυλαλοῦντον
 cod. 7 ἐνελέπαξ] alias ἀπαξ. ἀντεθέσιμον cod. 8 ὠδανηήλ cod.
 9 num Σταφύλη legendum ? 11 ἐπικαλῶ inserui. ἀγγέλους ad-
 didi. 12 τόν²] τοῦ cod. 13 τόν¹⁻²] τοῦ cod. ὀμμάτων : ma-
 lim ταγμάτων. 15 καὶ inserui. 16 παντί cod. 19 πατρὶ δός
 cod. 24 τόν inserui. 26 πατήρ cod. 28 τὸ στύλος cod. 29 σιναν-
 τῆς cod. 31 μάθια cod. 32 <ἐκ> τρίτου]του cod.

Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν <καὶ> τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, αὐτός, Κύριε, πλήθυνον καὶ τοὺς σκώληκας τούτους καὶ ἐβλόγησον καὶ αὔξησον αὐτοὺς καὶ πλήθυνον εἰς τὸν οἶκον τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖνα), ὡς ἐπλήθυνας τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης 5 καὶ ὡς ἐβλόγησας τὸ φρέαρ τοῦ Ἰακώβ καὶ τὸ ποτήριον τῶν ἁγίων Ἀποστό- [f. 80]-λων καὶ μαθητῶν σου. ἐβλόγησον, Κύριε, τὴν ἐνέργειαν τῶν σκουλήκων τῶν ἐδρισκομένων ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ ἵνα <διατελωμέν> αἰνοῦντες, ὑμνοῦντες καὶ ἐβλογοῦντες τὸ πανάγιον ὄνομά σου, ὅτι σὺ ὁ ἐβλογῶν καὶ ἁγιάζων τὰ σύμπαντα, 10 Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπωμεν σὺν τῷ ἀνάρχῳ σου Πατρὶ καὶ τῷ Παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων · ἀμήν.

Ἄγιε Συμεὼν Στυλίτα, στόλισον στολίτας ἀργυροῦς, στόλισον, στόλισον ταῖς καλαμωταῖς · ζ. μ. κ. λ. ζ. μ. μ. τ. φ. β. Θεοῦ, ἀμήν. 15 στήτω, στήτω, στήτω. — λέγε τὴν καὶ γράφε τὴν εἰς τὸν τήταμον καὶ κάπνισον τοὺς σκώληκας εἰς δόξαν Θεοῦ · ἀμήν · δι' ἐσχῶν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν.

[F. 80^v] Τὸν πεσόντα σκούληκα ἐκ τοῦ ἁγίου Συμεὼν τοῦ Στυλίτου. εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύ- 20 ματος. ὡς ἐκατέβηκεν ἡ Κυρία Θεοτόκος ἀπὸ τὰς σκηρὰς τοῦ παραδείσου, ὑπήντησεν αὐτῇ γυνὴ κόρη Σιγγαράια ὁδυρομένη καὶ κλαίονσα καὶ τριχομαδοῦσα καὶ πρὸς Κ(ύριον) τὸν Θ(εόν) ἀδημονοῦσα. καὶ εἶπεν ἡ Κυρία Θεοτόκος αὐτῆς · ὦ γύναι, ὦ γύναι κόρη Σιγγαράια, τί θρηνεῖς καὶ ὁδύρεσαι καὶ βλασφημεῖς 25 πρὸς Κύριον τὸν Θεόν σου; — καὶ αὐτὴ πρὸς τὴν Θεοτόκον ἔφη · Κυρία μου καὶ μήτηρ τοῦ Θεοῦ μου, τρία ἔτη <ἔχω> ἀπολαβεῖν τὸν ἀργυρὸν σκούληκα τὸν πεσόντα ἐκ τοῦ ἁγίου Συμεὼν τοῦ Στυλίτου καὶ οὐδὲν ἐλυπήθην οὐδὲ ἐστενοχωρήθην οὐδὲ ἐβλασφήμησα πρὸς Θεόν· μου · καὶ ἐδὰ ἦλθεν φθόνος <καὶ> φθάρμα [f. 30 31] τοῦ ἀνθρώπου κακοῦργου, βασκάνον καὶ ἀδικητοῦ · καὶ ἐφθόνησεν καὶ ἐξήλευσεν καὶ ἀδίκησεν αὐτόν. ἐπαραιτήθην τὸ ἔνδυμα τῆς ἀφθαρσίας καὶ τὴν τιμὴν τοῦ κόσμου καὶ διὰ τοῦτο κλαίω καὶ ὁδύρομαι καὶ βοῶ. καὶ λέγει ἡ Κυρία Θεοτόκος πρὸς αὐτὴν

2 καὶ inserui. 9 διατελωμέν addidi. 14 στωλήτας cod. 15 καλαμωταῖς] cf. infra, f. 81 : καλαμήθους. 16 τὸν τήταμον quid sit nescio : num τύμπανον scribendum? 17 κάπνηζων cod. 21 κινάς cod. 22 Σιγγαράια conieci (ex Arabiae urbe Σίγγαρα, cf. v. 25) : σιρεκαρεα cod. 25 σικαρέα cod. 27 ἔχω addidi. 29 ἐλυπήθην cod. ἐστενοχωρήθη cod. ἐβλασφήμα cod. 30 καὶ inserui. φθάρμα cod. 31 κακοῦργος βάκωνα cod. ἀδικητής cod. 32 αὐτῷ cod. ἐπαραιτήθη cod. 34 λέγει] λεγετης cod.

καὶ εἶπεν · ὦ γύναι, μὴν κλαίῃς καὶ ὀδυνᾶσαι οὐδὲ μὴ βλασφημῇς
 πρὸς τὸν Κύριον τὸν Θεόν σου, ἀλλὰ ἀπόστρεψον εἰς τὸν οἶκόν
 σου καὶ βάλε οἶνον ἄκρατον καὶ ἀγίασμα τῶν ἁγίων Θεοφανείων
 καὶ τρεῖς καὶ ἓνα καλαμίνθους καὶ τρεῖς ἐλαίας κορφὰς καὶ βάλε
 5 αὐτὰ εἰς δίσκον μετὰ τοῦ τιμίου σταυροῦ. λέγε τὴν εὐ-

- χὴν ταύτην ἐκ τρίτου · [f. 81v] « Κύριε ὁ Θεὸς παντοκράτωρ ὁ
 ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν — (καὶ προ-
 ζήτηι ὀπισθεν τὴν εὐχὴν ταύτην τοῦ μεταξαριοῦ) — εἰς δόξαν Θεοῦ ·
 ἀμήν. »
- 10 Ὡς ἐξέθετον ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ Στυλῆτης εἰς τὸ ὄρος τὸ ἅγιον,
 τὸ πόδιν του ἐσκουληκίασεν τρία σκουλήκια · ἔπεσε τὸ χρυσὸν
 καὶ ἐχάθη τὸ ἀργυρὸν καὶ τὸ μεταξωτὸν ἀπόμεινε · καὶ ρβ' περι-
 στόλια ἐστήσασι · ὥσπερ ἡ ἄμμος πληθύνῃ, καὶ εἰς τὸν θησαν-
 ρὸν ἐμπαλὴν κουκούλια ἐκλαμπρα καὶ μεστὰ καὶ μεταξωτὰ · ἃς
 15 γένῃ τῶν ἀρχόντων ἡ τιμὴ καὶ τῶν πτωχῶν ἡ δόξα. ς. μ. κ. λ.
 ς. μ. μ. τ. φ. β. Θεοῦ, ἀμήν.

[F. 82]

Εἰς τὸ γλυκύ.

Ταμάρα, Ταντάρα. Χυρή, Βέλους, Καισών, Τοζύρι,
 Νοῦδα, Ζηζαβούνε. εἰς τὸ δεξιὸν ὠτίον τὸ λέγε δύο φορές,
 20 εἰς τὸ ἀριστερόν, μίαν. Σολομῶντος εἶναι αὐτό.

Εὐχὴ · εἰς μελίσσια νὰ τὴν διαβάζουν.

Ὁ Σολομὼν ὑπῆντησεν μελισσίων βρυχωμένων καὶ ἐρώτησεν
 αὐτὰ · ποῦ ὑπάτε, ἀγαπητοὶ τοῦ Κ(υρί)ου ἡμῶν Ἰ(ησοῦ) Χ(ριστοῦ) ;
 — καὶ εἶπαν · ὀδεύομεν εἰς ὄρος πρὸς κατοίκησιν. — καὶ εἶπεν
 25 αὐτὰ · ὀρκίζω σας εἰς τὸν Θεὸν τὸν παντοκράτορα, τὸν ποιητὴν
 τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ εἰς τὸν ἅγιον Ζώσιμον τὸν ἐκβα-
 λόντα τὴν μέλισσαν ἀπὸ τὴν μακαρίαν γῆν, στράφητε εἰς
 τὴν κοίτην σας καὶ κρεμάσθητε ὡς βότρυες ἐν τῷ κλίμακι καὶ

1 ὠδύνασε cod. 3 οἶνω ἄκρατο cod. 4 καλαμίνθους cod., cf.
 supra, p. 128, 15 : καλαμωταῖς. τριὸν cod. 3-4 καὶ βάλε —
 κορφὰς repetitur. 5 δίσκο cod. 8 ὀπισθεν : ff. 79v-80. μετα-
 ξαριοῦ cod. 10 ὅς ἐκθετον cod. 11 χρυσὸ cod. 12 ἀργυρὸ
 cod. ὁ μεταξωτός cod. περιστόλια scripsi : διαστόλια cod.
 13 ἐστὲ σασι cod. τὴν ἄμμον cod. 14 ταξωτὰ cod. 20 μία
 cod. σολομόν τη ην τετην cod. 22 μελίσιον cod. βρυχώμενον
 cod. 23 ἀγαπητὴ cod. 25 αὐτὰς cod. 26 ζωσιμάν cod.
 ἐκβάλλοντα cod. 28 βοτρίας cod. κλήματι cod.

πληθυνθήσεται ὁ λαὸς [f. 82^v] τοῦ Ἰσραήλ. ς. μ. κ. λ. ς. μ. μ. τ. φ. β. Θεοῦ · ἀμήν.

Εὐχή εἰς τὸν ξαφορισμόν.

Ἔστω ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ δι' ἐμοῦ ὁδ(εῖνα), ἱερέως, — ἡ τιнос τῶν ἱερωμένων — † παρεπύκρανε — καὶ παρ' αὐτὸν ἀλύτως 5 ἀφορισμὸν ἐδέξατο *** ς. μ. κ. λ. ς. μ. μ. τ. φ. β. Θεοῦ · ἀμήν. Ἰησοῦς Χ(ριστὸς) νικᾷ.

Τὰ κάτωθεν γράφουν εἰς τὸ ἀνδρογυνον νὰ μὴν τοὺς δένουν καὶ τὸ βαστᾷ ὁ ἄνδρας ἀπάνω του.

Ἑμανά, Ἥχατά, Ἑσιτά, Ἥλνοάω, Ἰηόβροτο, Ἀπό-10 πλημα, Κουβή, Τωβρής, Βρής, Καμυν, Οὐρδύ, Ὑβρι καὶ Τρίβη Ἑτρη, Κατοραρορέ, Πώτε, Νετώ, Πέρα, Ῥώταρ.

[F. 83]. Εἰς τὸν ξαφορισμόν · τὸ γράφουν εἰς τὴν προσφορὰν ἢ εἰς τὸ πιάτον νὰ τὸ πῆγ μὲ τὸ νερόν.

Κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ἀπὸ τοῦ Κ(υρίου) καὶ 15 Σ(ω)τ(ῆ)ρ(ος) ἡμῶν Ἰησοῦ Χ(ριστοῦ) εἰς τὸ δεσμεῖν τε καὶ λύειν τὰς τῶν ἀνθρώπων ἀμαρτίας, ἔχομεν συγκεχωρημένον τὸν ὁδ(εῖνα) ἀπὸ κάθε ἀρὰν καὶ ἀφορισμὸν ἢ ὑποκατάραν <τοῦ> ὁδ(εῖνα) ἱερέως ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν, τὸν ἔχομεν συγκεχωρημένον ἀπὸ προσώπου Υἱοῦ καὶ Ἀγίου Πνεύματος · ἀμήν. 20 ς. μ. κ. λ. ς. μ. μ. τ. φ. β. Θεοῦ, ἀμήν.

Ἰησοῦς Χ(ριστὸς) φ. χ. φ. π.

θ. θ. θ. θ. νι κᾷ τ. τ. δ. φ.

[F. 86^v] Φυλακτήριον εἰς τὴν μισθὰν Γέλου.

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Θεὸς ἦν 25 ὁ λόγος · οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν · πάντα διὰ αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει καὶ ἡ σκοτία αὐτὸν οὐ κατέλαβεν. ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσ-

1 malim πληθυνθήτε <ὡς>.

4 τινι cod.

5 τῶν] τὸν cod.

† παρεπύκρανε: textus corruptus.

αὐτῶν cod.

ἀλητος cod.

6 ἐδέξατε cod. deinde lacunam suspicor: deest enim precatio titulo

promissa; cf. infra, v. 13 ss. 14 πιάτο cod. νερώ cod. 17 συγ-

κεχωριμένιν cod. 18 τοῦ addidi. 19 ἔχομε cod. 20 συγκεχω-

ρημένων cod. προσώπου: malim Πατρός καί.

- σταλμένος παρὰ Θεοῦ παντοκράτορος · ὄνομα αὐτῷ — ὁ δεῖνα —
 οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός καὶ
 αὐτοῦ ἡ θεία χάρις καὶ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου καὶ πανευφήμου ἀπο-
 στόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ ἐπιστηθίου, [f. 87] τῆς Παρθένου φίλου
 5 ἡραπημένον, Ἰωάννου τοῦ θεολόγου. ὀρκίζω σε, πνεῦμα πονηρὸν
 καὶ ἀκάθαρτον καὶ ἄλλότριον καὶ καταθρόνιον, καὶ πᾶσαν συνερ-
 γίαν τοῦ διαβόλου · φεῦγε, Γέλου ἢ Γελούδα ἀπὸ
 τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα · ὀρκίζω σε, Γέλου ἢ Γε-
 λούδα, Ἀπαβίζουσκα, Θουνηακου, Μαραναντός,
 10 Ἀλαμουσανη, Καλής, Στοκαλής, Ἀνηγον, Βορ-
 βόρα, Παρακαθίστρα, Καναβαλης, Καναβαλη,
 Πετομενος, Ἀρατος καὶ Μεσημβρίας · ὀρκίζω σε,
 παμπονήρη, ἔς τὸν Θεὸν τὸν παντοκράτορα, ἔς τὴν ἁγίαν καὶ ζωα-
 ρικὴν Τριάδα καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους. φεῦγε, Γέλου ἢ
 15 Γελούδα ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ς. μ. ν. κ. λ. ς. ς.
 μ. ν. μ. τ. φ. β. βου Θεοῦ · ἀμήν. Pentalpha.

[F. 88^v] Εἰς ἀνδρόγυνον ὁποῦ δὲν ἔχει ἀγάπην
 εὐχή · γράφε νὰ τὴν βαστᾷ ὁ ἕνας.

- Εὐχαριστοῦμέν σοι, δέσποτα φιλόφρονε βασιλεῦ τῶν αἰώνων
 20 καὶ δοτὴρ τῶν ἀγαθῶν, τῷ καθελόντι τὴν ἔχθραν, τῷ μεσόδικον
 καὶ εἰρήνην βραβεύσαντι τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, τῷ δωρησαμέ-
 νῳ καὶ νῦν εἰρήνην τοῖς δούλοις σου ὁδεῖνα · ῥίξωσον ἐν αὐτοῖς
 τὸν φόβον σου καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην, βεβαίωσον πᾶσαν
 εἰρήνην · περιέλε πάντα τὰ τῆς διχοστασίας σκάνδαλα, ὅτι σὺ
 25 καὶ ἐν ἡμῖν εἰρήνην δωρῆσαι καὶ σοι τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν
 σὺν τῷ ἀνάρχῳ σου Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι,
 νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων · ἀμήν.

Sequentia folia aliis manibus exarata sunt.

[F. 84^v] Ἑρμηνεῖα εἰς τὸν σεληνιασμένον · νὰ τὸ
 γράψῃς νὰ τοῦ τὸ καπνίσῃς.

- 30 Κ(ύρι)ε ὁ Θε(ός) ἡμῶν, βοήθησον τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδ(εῖ)να,
 Ἰάω, Σαβαώθ, Ἰεαων, Ἐλον, Ἐλοη, Σεγεωθ, Ἀρ-
 φι, Νωαγγεη, Ἀφενεκλη, Ἰαωαν, Κριφα, Νεβε, Ἐφαη-

3 πανεφίμον cod. 8 cf. supra, pp. 99, 3 ss., 117, 18. 8 ἢ scripsi :
 ὁ cod. 12 Ἀρατος ex ἄρκτου corruptum videtur. 14 ἢ] ὁ cod.
 17 ἀγαποι cod. 20 τῆς ἐχθρας cod. μεσόδικον scripsi : μεσοτήχον
 cod. 22 τῆς δούλησον cod. ἐναντῆς cod. 28 σελιασμένον cod.

ηλι, Κονλανθην, Ἄων, Ἰαωαν, Ἰω, Ἰωαωηι. ἐ-
τοῦτο τὸ λέγης δύο φοραῖς εἰς δεξιὸν ὠτίον, εἰς τὸ ἀριστερόν,
μίαν, ὅταν πέσῃ· Τάμαρα, Ταντάρα, Χύρη, Βέλους,
Ἐπισών, Τοζήρι, Βέρα, Νοῦδα, Ζηζαβούρε.

[F. 87^v] Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου⁵
Πνεύματος, ἀμήν. Signa magica (pentalphae etc.). Τζή Γέ-
λους φυλακτήριον καὶ ἐτοῦτα τὰ σημάδια δικά της.

Φυλακτήριον κακοῦ συναντήματος καὶ <εἰς>
ὅποιον πειράζει Νεραῖδα. Ἰ(ησοῦ)ς Χ(ριστοῦ)ς νικᾷ.

Ἄγωμε νὰ βρῆς μίαν χελῶναν <εἰς> τὸ ὄνομα τοῦ ἀρ-10
ρώστου· καὶ σφάξε την ἐς τὸ κατώφλιον τζή πόρτας του· καὶ
κάμε μὲ τὸ αἶμα φυλακτήριον· καὶ κάμε καὶ στανροῦς σὲ δλαιοι του
τζή πόρταις καὶ παράθυρα. καὶ ἀφ' οὗ τὰ κάμης, ἄμε εἰς ἓνα τρο-
χάλον· μὰ θὰ τὴν ἐθωρῆς, μὰ δὲν σε πειράζει. καὶ σὰν θέλῃς νὰ
μὴν τὴν ἐθωρῆς, κάμε σκόνιν τὸ κόκκαλόν τζη καὶ δὲν θωρεῖς 15
πλέον. καὶ βάλε καὶ τὰ κάτωθεν λόγια 'ς τὸ φυλακτήριον ὅποῦ
θὰ κάμης· εἶναι ὠφέλιμα. θ. θ. θ. θ. χ. χ. χ. χ. τ. τ. τ. δαί-
μονες φρίττουσι. ς. μ. κ. λ. ς. μ. μ. τ. φ. β. Θεοῦ, ἀμήν. εἰς τὸ
ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ἀμήν.
Signa magica (pentalphae etc.) Ἰ(ησοῦ)ς Χ(ριστοῦ)ς νικᾷ. — Σα-20
βαώθ, Ἰωε, Μεσίας.

[F. 81] Εἰς ἀνδρόγυνον ὅποῦ δὲν ἐνώνεται· ἐρ-
μηνεῖα.

Ἄγωμε εἰς λιμνὴν καὶ πίασε ἀπὸ κεῖνα τὰ μαμούνια ὅποῦ
πλέουν ἀπάνω εἰς τὸ νερὸν καὶ παίζουσι. καὶ ἄς βάλῃ εἰς τὸ στόμα 25
του ὁ ἄνδρας νὰ τὰ κρατῇ καὶ εὐθὺς ἄς πέσῃ μὲ τὴν γυναῖκα. καὶ
τελειώνει ἢ ὑπόθεσις.

Ἐρμηνεῖα διὰ νὰ γνωρίσῃς κόρην πῶς εἶναι.

Ἐπαρε ἀνηθον δροσερόν· κάμε στεφάνι καὶ ὅταν κοιμᾶται,
βάλει το 'ς τὴν κεφαλὴν της. καὶ ἂν ἀναστενάξῃ καὶ δακρύσῃ, 30
εἶναι φθαρμένη· εἰ δὲ καὶ γελάσῃ, εἶναι παρθένος.

3 s. cf. supra, p. 129, 18. 3 μία cod. 6 τζή = τῆς. 7 φηλα-
κτήρη cod. 8 συναντήματος cod. εἰς inserui. 10 χελونا cod.
εἰς addidi. 11 κατοφηλιῶ cod. 13 κάμης] + τὴν cod. τροχα-
λον ? cf. p. 119, 8 (κρόκαλον vel κροκάλη = litus). 14 ἐθορ cod.
15 κάμε] + τῇ cod. σκόνι cod. κοκκαλό cod. 16 φυλακτήρη
cod. 29 καὶ transp. post. κυμάτε (sic) cod. 31 φθαρμένος cod.

Onomatomancie arithmétique.

MANUSCRIT N° 211 DE LA SOCIÉTÉ HISTORIQUE.

Manuscrit astrologique, comptant 94 ff., mesurant 0,102 × 0,075, écrit dans la première moitié du XVIIe siècle. Certains extraits astrologiques ont été publiés dans le *Catalogus cod. astr. gr.*, t. X, pp. 228 ss. ; cf. p. 49.

Je publie ici une méthode de divination, basée sur les combinaisons des neuf premiers nombres, qui porte sur la concorde des futurs époux. Le début du chapitre manque, en sorte que nous ne savons plus par quel moyen on obtenait les nombres qui représentent l'homme et la femme et dont les alliances déterminent l'entente ou la discorde du ménage. Je suis porté à croire que la méthode offrait quelque analogie avec les recettes d'onomatomancie arithmétique qui sont attribuées aux Pythagoriciens par Hippolyte, *Adv. haer.*, IV, 13, et qui sont conservés dans un grand nombre de manuscrits. Ces recettes contiennent ordinairement, en effet, un paragraphe *περὶ γάμον*. Elles ont été étudiées par Tannery, dans les *Notices et Extraits des man. de la Bibl. Nat.*, XXXI, 2 (1886), pp. 231 ss., et par Desrousseaux, dans les *Mélanges d'archéol. et d'hist. de l'Ecole fr. de Rome*, VI (1886), pp. 534 ss. Le texte publié ici est d'un type tout nouveau.

F. 46 (Initium deest)... Οἱ γὰρ ἀριθμοὶ ἔσονται οὗτοι ·

α' καὶ α' · σύμφωνοι ἔσονται · ἡ δὲ γυνή πλέον [τοῦ ἀν]δρός ἀγαπήσει · ἔστω δὲ ἡ γυνή μετάλλακτος <καὶ> γλώσσαλγος · διό πολλὰ προσκρούουσιν.

5 α' καὶ β' · σύμφωνοι ἔσονται · ἀλλήλους φιλοῦσι ἀγαποῦντες τὸν ἅπαντα χρόνον τῆς ζωῆς [αὐτῶν].

α' καὶ γ' · ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικὸς πολλὰ [κρείττων ἔσται] καὶ ἐκείνη πρὸς αὐτὸν ἔσται ὑποκριτής [τὴν] δὲ ψυχὴν ἀλλαχοῦ ἔχουσιν.

10 α' καὶ δ' · οὐ μὴ συμφωνήσωσιν [ὅτι διὰ τρία] πρὸς ὅσω [α ἀλλή-
λοις συμβαλοῦσι καὶ] μα[χήσονται].

2 πλέον cod. 3 ἔστω = ἔσται. μετάλλακτος <καὶ> γλώσσαλγος
scripsi : μεταληγλωσας cod. ; num καταλαλόγλωσσος malis ? 4 διόν
cod. 5 ἀλλήλοις cod. ἀγαποῦντες] + καὶ cod. 8 ὑποκριτής incertum;

α' και ε'].

α' και ζ' · [f. 46^v] ἡ γυνὴ τοῦ ἀνδρὸς κρείσσων ἐστὶν καὶ ὁ ἀνὴρ ἀμελής.

α' και ζ' · σύμφωνοι ἔσονται · ἀλλ' ἡ γυνὴ τοῦ ἀνδρὸς πλέον ἀγαπήσει. 5

α' και η' · οὐ μὴ συμφωνήσωσι · τὸν γὰρ ἄνδρα ἡ γυνὴ πολλὰ παροξύνει.

α' και θ' · ἡ γυνὴ τοῦ ἀνδρὸς κρείττων ἐστὶ, ἐξ ἄλλου γένους.

β' και β' · σύμφωνοι ἔσονται.

β' και γ' · ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικὸς κρείττων. 10

β' και δ' · οὐ μὴ συμφωνήσωσι, διὰ ζηλοτυπίαν.

β' και ε' · σύμφωνοι.

β' [και ζ' · οὐ μὴ συμφωνή]σωσιν.

β' και ζ' · μοι [χεύσουσι].

[β' και η'] · διὰ τρία πρό[σωπα] μαχήσονται, [f. 47] πλοκάς 15
ποιούντες.

β' και θ' · σύμφωνοι ἔσονται, ἀλλ' ἡ γυνὴ τοῦ ἀνδρὸς ὑποκρι-
τῆς εὐρεθήσεται.

γ' και γ' · ἡ γυνὴ τοῦ ἀνδρὸς κρείττων ἐστὶ ἀλλὰ διὰ τρία
πρόσωπα μαχήσονται. 20

γ' και δ' · σύμφωνοι ἔσονται, ἀλλ' ὁ ἀνὴρ πρὸς τὴν γυναῖκα
ὑποκριτῆς ἐστίν.

γ' και ε' · οὐ μὴ συμφωνήσωσι · ἡ γὰρ γυνὴ ὑπὸ ἄλλου ἀνδρὸς
ἐξελεύσεται.

γ' και ζ' · σύμφωνοι ἔσονται εἰς μοιχείαν. 25

γ' και ζ' · ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικὸς ὑποκριτῆς ἐστι.

γ' και [η'] · ἡ γυναῖκα πάντα [τὰ κακὰ ἐπε]νέγκ[η].

γ' και θ' · σύμφωνοι ἔσονται.

δ' και δ' · οὐ μὴ [συμφωνήσωσι διὰ] τοὺς γονεῖς.

[F. 47^v] δ' και ε' · οὐ μὴ συμφωνήσωσι · ἡ γυνὴ γὰρ τοῦ ἀνδρὸς 30
οὐ φιλήσει.

δ' και ζ' · οὐ μὴ συμφωνήσωσι.

δ' και ζ' · ἐν μοιχείᾳ ἔσονται καὶ μάχη.

δ' και η' · μετὰ μοιχείας συμφωνήσωσι.

δ' και θ' · σύμφωνοι ἔσονται. 35

ε' και ε' · σύμφωνοι ἔσονται · ἡ δὲ γυνὴ τοῦ ἀνδρὸς κρείττων
ἐστὶ.

ε' και ζ' · ἐκ μοιχείας ἔσονται μάχαι ὅτι ἡ γυνὴ ἡρμостαι καὶ
μοιχὸν ἔχει.

ε' και ζ' · σύμφωνοι ἔσονται. 40

2 κρίσον cod. 7 παροξύνει cod. 23 ὑπό scripsi : ἀπό cod., vide
num malis ἐπὶ ἄλλον ἄνδρα. 27 τὰ κακὰ dubium. 39 μηχῶν cod.
καὶ μοιχὸν ἔχει : id est μοιχὸν ἔχουσα.

ε' καὶ η' · οὐ μὴ συμφωνήσωσιν ἐπειδὴ ὁ ἀνὴρ οὐκ ἐπενέ[γ-
κη τῆς] γυναικὸς τὰ κακά.

ε' καὶ [θ' · οὐ μὴ συμφωνή]σωσι καὶ φιλήσωσ[ι].

ς' καὶ ζ' · διὰ μιᾶς γυναι] [f. 48]-κὸς ἔσονται μάχαι.

5 ς' καὶ ζ' · οὐ μὴ συμφωνήσωσιν διὰ τοὺς γονεῖς τῆς γυναικὸς.

ς' καὶ η' · οὐ μὴ συμφωνήσωσιν ἐπειδὴ ὁ ἀνὴρ οὐκ ἐπενέγκη
τὰ κακά τῆς γυναικὸς.

ς' καὶ θ' · ἡ γυνὴ τοῦ ἀνδρὸς κρείττων ἐστί.

ς' καὶ ζ' · οὐ μὴ συμφωνήσωσιν διὰ τὸν ἄνδρα.

10 ζ' καὶ η' · σύμφωνοι ἔσονται, ἀλλὰ διὰ ἄνδρα ἀσύμφωνοι ἔ-
σονται.

ς' καὶ θ' · ἀλλήλους φιλοῦντες ἀλλὰ καὶ συνετοὶ ἐν τέκνοις γε-
νήσονται.

η' καὶ η' · σύμφωνοι ἔσονται, ἀλλὰ διὰ ἄνδρα ἀσύμφωνοι
15 ἔσονται.

η' καὶ θ' · σύμφωνοι ἔσονται, ἀλλ' ἔσον[ται μάχαι διὰ π]αιδίσ-
κην καὶ παι[δία ἐξ αὐτῆς (?)].

[F. 48v] Καὶ ὕφειλε αὐτὰ ὑπὸ τῶν θ' καὶ τῶν κάτωθεν τῶν

θ' πίασε τὴν γραμμὴν ἐκ τῆς ἀρχῆς ἥως ἀπὸ τὴν μίαν, καὶ εὐρὴ-
20 σεις πᾶσαν ἀλήθειαν.

1 οὐχὶ πενέ... cod. 6 οὐχὶ πενέγκη cod. 10 δύο ἄνδρα σύμφω-
νοι cod. 12 ἀλλήλοισ cod. 18 τῶν] τὸν cod.

Recettes magiques.

MANUSCRIT N° 241 DE LA SOCIÉTÉ HISTORIQUE.

Manuscrit de 118 ff., mesurant 0,200 × 0,150, écrit au XVIIIe siècle. C'est un *ιατροσόφιον* contenant 227 recettes écrites de première main, auxquelles ont été ajoutées un grand nombre de notices de seconde et de troisième main. J'ai recueilli ici les recettes de caractère magique. Cf. *Catalogus cod. astr. gr.*, X, p. 51.

[F. 103]. *Περὶ <τοῦ> ὅταν φύγῃ ἄνθρωπος καὶ θέλῃς νὰ στραφῇ ὀπίσω.*

Γράψον τὸ ὄνομά του ἀνάποδα καὶ ταῖς χαρακτῆρας ὁμοῦ εἰς ἓνα βέσαλον ζεστόν· εἶτα τύλιξον αὐτὸ μὲ τὸ ποκάμισόν του καὶ σκάψον ὑποκάτω τῆς φωτίας καὶ παράχωσον αὐτό· καὶ στρέφει 5
σὺν Θεῷ. Characteres.

Περὶ σκλάβου ἢ ἄλλου τινὸς διὰ νὰ μὴν φύγῃ.

Ὅταν κοιμᾶται, μέτρησον μὲ <σχοινί> τὴν ἡλικίαν του ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν· καὶ ἀπελθε εἰς μνημεῖον μικρὸν καὶ εἰπέ· 10
σύ, ἄνθρωπε, ὁ κοιμώμενος ὧδε, εἴτε ἀνὴρ, εἴτε γυνή, οὐκ οἶδα, ζῶν ἄρτι, οὐ λαλεῖς, ὀφθαλμὸν ἔχων οὐ βλέπεις, πόδας ἔχων οὐ περιπατεῖς, οὕτως νὰ γένη καὶ ἀπὸ χειρῶν μου ὁ υἱός μου ὁ δείνας. εἶτα δέσον κύαμον ἔτζι· νὰ τ<όν> ὀνοματίσῃς ἑπτὰ βο-
λαῖς καὶ νὰ δέσῃς ἑπτὰ κούκους· καὶ παράχωσον αὐτὸ εἰς τὸ 15
μνήμα ἐκεῖνο· καὶ οὐ φεύγει.

[F. 103^v] *Διὰ ἀποδεμένον ἄνθρωπον νὰ τὸν λύσῃς.*

Πάρῃ ἄνθρώπου ἀποθαμμένου κόκκαλον κλωτζίναρι ἀπὸ τὰ καλάμιά του· νὰ τὸ τρυπήσῃς καὶ ἀπάνω καὶ κάτω καὶ νὰ κα-
τουρήσῃ ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναῖκα τρεῖς φορὰς ἀπάνω καὶ νὰ εὐ- 20
γαῖνῃ τὸ οὖρος κάτω· καὶ λυθήσονται σὺν Θεῷ ἁγίῳ.

1 τοῦ inserui. 2 ὀπίσον cod. 4 βέσαλος = βήσαλος. τλίξον cod.
9 σχοινί addidi. 11 σύ, ἄνθρωπε scripsi: σναπε cod. ὅδε cod.
ἡδα cod. 12 ζὸν αργη cod. 14 κάμον cod. τονοματήσῃς cod.
17 ἀμπόδεμένον cod. 18 κλωτζίναρι: num κοτζινάρι scrib.? 19 κά-
του = κάτω;

[F. 108]

Εἰς ἐχθρόν σου.

Ψαλμός ξς' · ὁ Θεὸς οἰκτειρήσαι, καὶ τὰ ἐξῆς. διάβασέ τον
ἀπάνω εἰς νερόν καὶ χῦσέ το εἰς τὴν πόρταν του. ὁμῶς γράψε καὶ
τὰ κάτωθεν γράμματα καὶ βάστα <τα> ἀπάνω σου · μ. τ. τ.
5 τ. ζ. m. a. n.

*Νὰ ἀπόσης τὰ στοιχεῖα, νὰ διώξης
δαιμόνια ἀπὸ λόγου σου.*

Ψαλμός θθ' · ὁ ποιμαίνων τὸν Ἰσραὴλ, καὶ τὰ ἐξῆς. γράψε τον
καὶ βάστα τον ἀπάνω σου · διώκονται τὰ δαιμόνια.

10

Εἰς πόνον βουζίου.

Ψαλμός ιε'. ἔπαρον ἁγιασμόν τῶν ἁγίων Θεοφανείων καὶ διά-
βασε τὸν ψαλμόν καὶ ἄλειπον τὸ βυζίον καὶ ὑγιαίνει.

*Εἰς καρδιόπονον, κεφαλόπονον καὶ
φάρμακον.*

15

Ψαλμός ρμς' · γράψε τὸν αὐτὸν ψαλμόν καὶ βάστα τον ἀπάνω
εἰς τὴν κορυφὴν σου · ὑγιαίνει ἀπὸ ὅλα.

Εἰς καράβιν.

Ἄν ἐπέχη κακοὺς ἀνθρώπους — ἢ κουρσάρι — · ψαλμός ρκγ' ·
εἰ μὴ ὅτι Κύριος ἦν ἐν ἡμῖν, καὶ τὰ ἐξῆς. — τὸν αὐτὸν ψαλμόν,
20 ἂν ἦναι ἀφορεσμένος, φοραῖς ζ' ἀπάνω εἰς νερόν καὶ ῥάνε τὸ καρά-
βι καὶ πᾶναι ἢ θάλασσα. — ἐὰν σὲ κνηγὸν καὶ κουρσάρι, διάβα-
σε τὸν ψαλμόν κατὰ πρόσωπα φοραῖς ζ' καὶ [f. 108v] ἃς παρα-
καλοῦν τὸν Θεὸν περὶ βοήθειαν.

Νὰ θεμελιώσης οἶκον.

25

Ψαλμός ογ' · ἱνατί, ὁ Θεός, ἀπώσω εἰς τέλος, καὶ τὰ ἐξῆς ·
διὰ πνεῦμα πονηρὸν διάβασε τὸν ψαλμόν ἀπάνω εἰς νερόν φοραῖς
ζ' καὶ ῥάνε τὸν τόπον καὶ θεμελίωσε οἶκον ἢ ἄλλον.

4 τα addidi. 6 ἀπόσης scripsi : ει cod. 7 δέμονα cod. 10 βουζίου
= βυζίου. 13 καὶ φαλώπονον cod. 16 κορυφή cod. ἐγίενι cod.
18 ἂν ἐπέχη scripsi : ἀνεπαι χι cod. 20 ἀφορισμένοι? 21 πᾶβι
cod. ἐὰν σὲ scripsi : ἐνασε cod. 23 περὶ καὶ ἐρή cod.

Ἱατρεία ἀπὸ τῶν χελιδονίων.

Ἐθγάλε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν μικρῶν χελιδονίων · καὶ δέσε τα
ἡμέραν σάββατον καὶ τὰ εὐρίσκεις γερά · καὶ σχίσε τὸ στόμα
τοὺς καὶ εὐρίσκεις τρεῖς πέτραις · ἄσπρην, κόκκινην καὶ πρά-
σινην. τὴν ἄσπρην νὰ τὴν βαστάῃς ἕως τὸ στόμα σου · εἶναι καλὸν 5
διὰ ταῖς φθόρναις · τὴν κόκκινην φιλιῶντας μὲ γυναῖκα · τὴν
πράσινην νὰ τὴν κρατῇ ἡ γυναῖκα · δὲν ῥίπτει τὸ παιδί. καὶ
εἶναι δόκιμον.

[F. 109] Νὰ ἀναγγίξης ἄνθρωπον νὰ σε
ἀκολουθῇ.

10

Εἰς τὴν φωλεὰν τῆς τρυγῶνος εὐρίσκεται μία πέτρα · ὁμοίως
καὶ εἰς τούτην τὴν φωλεὰν ἓνα κόκκαλον. ἔπαρον αὐτὰ καὶ ὄν-
τινα ἀναγγίξης, σὲ ἀκολουθεῖ.

[F. 116^v] Ὅποιος θέλει νὰ κάμῃ ἄνθρωπον νὰ
μὴν θυμῶνῃ ποτὲ ἀπὸ ὅσον ἄγριος καὶ ἂν ῥῖναι. 15

Ἰδοὺ · ἔπαρε ἓνα σκύλον ἀρσενικόν, μὰ νεογέννητον, τὸν ὅποιον
βάλε τον νὰ εὐρίσκεται μὲ μίαν νεογεννήτην γάταν · καὶ νὰ μὴν
εὐγαίνουν ἔξω ἀπὸ τὸ ὀσπίτιον. αὐτὰ θέλουν συζευχθῇ καὶ τὰ
παιδιά των θέλετέ τα βράσῃ καὶ μὲ ὀλίγον ζουμί · τὰ ὅποια, ἀφ'
οὗ βράσουν μίαν δύο φοραῖς, θέλεις νὰ στραγγίξης καὶ θέλεις ἀφή- 20
σῃς τὸν ζουμόν εἰς τὸν ἀέρα ἕως ὅπου νὰ πῆξῃ · καὶ ὕστερον νὰ
ἀνακατωθῇ μὲ ζάχαριν ψιλὸν βενετικόν. καὶ ὕστερον νὰ τὸ πάρῃ
ἄνθρωπος θυμῶδης καὶ θέλετε ἰδῇ τὴν ἐνέργειαν. αὕτη ἡ συμβου-
λὴ τοῦ ἐξοχωτάτου καὶ φιλοσοφωτάτου ἀρίστου ἱατροῦ καὶ φιλο-
σόφου κυρίου Ἱπποκράτου, τοῦ ἱατροῦ καὶ χειρουργοῦ τῶν θεῶν. 25

1 τὸν χελιδωνίον cod. 3 ἡμέρα cod. σκίσε cod. 6 φθόρναις, ut
φταρμούς = παταμούς? 11 μίαν cod. 12-13 ὄντινα ἀναγγίξης
scripsi : ὅτι γίγεις ἀναγγίγεις cod. 18 θέλουν cod. 20 μίαν scripsi : ἓνα
cod. στραγγίγεις cod. 21 νά²] + τὸ cod. 23 θυμῶδη cod.

MANUSCRIT N° 188 DE LA SOCIÉTÉ HISTORIQUE.

Ce manuscrit n'est composé que de deux folios (0.196 × 0.142), portant les nos 25 et 90, fragments d'un *ιατροσόφιον* ou d'un traité de magie du XVIIe siècle. *Catalogus*, X, p. 45.

[F. 1] <Εἰς κεφαλόπονον> · ἐρμηνεία ἄλλη.

Τὸ ὕστερόπουνοντο ἔπαρε χαρτὶ εἰς τὸ ὄνομα ἐκείνου ὅπου ἔχει

τὸν πόνον. καὶ νὰ ᾔναι πουρνό, ἀνατέλλοντος τοῦ Ἑλίου, εἰς τὴν
 πρώτην ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ γράψῃ εἰς τὸ χαρτὶ τὴν εὐχὴν ταύ-
 την μὲ μόσχον καὶ κρόκον καὶ ῥοδοστάγματος καὶ ἄς τὸ βασταί-
 νη εἰς τὴν κεφαλὴν του ὥσάν φυλακ-[f. 1^v]-[τήρι]ον. — εἰς τὸ
 5 ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. ὁ
 Χριστὸς ἐγεννήθη καὶ ἐν τόπῳ Κρανίου ἐσταυρώθη · φεῦγε, κρα-
 νίον, ἡμίκρανον καὶ μισοκέφαλον καὶ ῥεματικὸν [ἀ]πὸ τὸν δούλον
 τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα — ἢ ἀπὸ τὴν δούλῃν τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα —. στώμεν
 καλῶς, στώμεν μετὰ φόβον Θεοῦ, ἀμήν, ἀμήν, ἀμήν. ὁ τοὺς ἡ[λ]ους]
 10 ὑπομείνας, Χριστὲ ὁ Θεός, καὶ τὴν ἄχραντον υποκλίνας κεφαλὴν
 καὶ σώσας τὸν πιστὸν σου λαὸν καὶ τὸν πιστὸν σου ληστήν, παῦ-
 σον τὸ κρανίον καὶ τὸ ἡμίκρανον ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τοῦ δούλου τοῦ
 Θεοῦ ὀδεῖνα. ἄγιοι ἄγγελοι οἱ κρατοῦντες ὅλους τοὺς ποταμοὺς
 τοῦ παραδείσου, Φισῶν, Γεῶν, Τίγρι καὶ Εὐφράτη, οὕτως κρα-
 15 τήσατε καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. εἰς τὸ
 ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, νῦν
 καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν, ἀμήν, ἀμήν · ς. μ.
 κ. λ. ς. μ. μ. τ. φ. β. Θ. ἀμήν, ἀμήν, ἀμήν.

[F. 2] Περὶ ἀνθρώπου ὁποῦ ἂν ᾔναι καὶ ἐπενέγ-
 20 κῇ ἤγουν τὸν πιάνη τὸ ἐδικόν του, ἤγουν αὐτὸ
 ὁποῦ λέγουν ζάλην · ἐρμηνεῖα · κεφάλαιον.

Ἐμεῖς, οἱ δέξθῃμοι καὶ ἄγιοι ἀνάρχοντες καὶ πολλὴ σοφοί, ἐγυ-
 ρέσαμε γιὰ τούτην τὴν ἀσθένειαν ὀφελος καὶ εὐρήκαμε πολλά.
 καὶ ἄλλα πιάνουν καὶ ἄλλα δὲν πιάνουν, κατὰ τὸ στοιχεῖον τοῦ
 25 ἀνθρώπου. πλὴν εὐρήκαμε καὶ ἐτούτην τὴν ἐρμηνεῖαν ὅτι πῶς νὰ
 ἐπάρῃς χελώνας καύκαλον, νὰ τὸ βράσῃς καὶ ὕστερα νὰ τὸ κοπα-
 νίσῃς ἤγουν νὰ τὸ στομπίσῃς δυνατά. καὶ νὰ τὸ ποτίσῃς ἐκεῖνον
 τὸν ἀνθρώπον ὁποῦ τὸν πειράζῃ τὸ ἐδικόν του · καὶ νὰ τὸν ποτί-
 σῃς ἡμέρᾳ πέμπτῃ, ἀνατέλλοντος τοῦ Ἑλίου, τὸ πουρνό · καὶ
 30 χάριτι τοῦ Θεοῦ ὑγιαίνει.

[F. 2^v] Περὶ <τοῦ> ὅταν θέλῃς νὰ μὴν φοβᾶ-
 σαι πᾶν κακόν · εἰς πᾶν πράγμα.

Γράψῃ εἰς ἀγέννητο χαρτὶ τὰ ἅγια ὀνόματα ταῦτα μὲ μόσχον
 καὶ κρόκον καὶ ῥοδοστάγματος · καὶ βάλε καὶ κομμίδι καὶ κάμε
 35 μελάνι καὶ γράψῃ αὐτὰ τὰ ὀνόματα καὶ γράφε οὕτως · Κύριε ὁ

2 πρώτη ὄρα cod. 6 κρανίον] κρανύω cod. 8-9 στόμεν καλὸς στό-
 μενο cod. 11 ἐσώσας cod. 13 ἄλλας cod. 14 τίγρι cod. 19 ἀνίε
 cod. ἐπιγνήκη cod. 21 ζάλη cod. 22 δέξθῃμοι cod. πολλοί
 cod. ἐγυρέσαμε cod. 23 τούτη cod. ἀστένια cod. 28 ἐπη-
 ράζῃ cod. 31 — p.140, 9 : cf. supra, p. 59, 31-60, 10. τοῦ inserui.
 32 πᾶσα κακό cod. πᾶσα cod. 33 μόσκο cod.

Θεός, γενοῦ βοηθός τοῦ δούλου σου ὁδεῖνα· Ἰαώμ, Σαββα-
 ώθ, Λεών, Βιαβήκ, Σουγεάθ, Ἀενιώθ, Οἰουνίου,
 Οὔιωειρῶ, Ἀρφαγγές, Ἀρφανίμ, Κοθελουβή,
 Κριβός, Φιρεφές, Κάλα, Ριθωνίω, Οἰώτα, Οἰκοθέ,
 Ἐαωά, Ἰά, Ἰβιανώθ· ἀμήν. ὁ Χριστός μεθ' ἡμῶν ἐστίν. 5
 ς. μ. κ. λ. ς. μ. μ. τ. φ. β. Θ. ἀμήν. μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός· γνῶ-
 τε, ἔθνη, καὶ ἡττάσθε ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. — γράφε καὶ τὸ ὄνο-
 μα τοῦ ἀγγέλου ἐτοῦτου Ἐφημεῆλ καὶ Ἡσήλ, σταυρόν
 καὶ τὴν [βούλλαν τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοὺς χαρακτήρας τοῦ-
 τους.] 10

Note tirée du ms. n° 1490 (XVIIIe s.) de
 la Bibliothèque Nationale.

[F. 16^v] m⁴. Περὶ <τοῦ> νὰ ἐξολοθρευθῆς ἐχ-
 θρούς.

Ἐπαρε ἀπεθαμμένον κόκκαλο καὶ γράψε τὴν χαρακτήρα τοῦ-
 τη καὶ βάλε τὴν εἰς τὸ κατώφλιόν του ἀποκάτω· καὶ λέγε· ὡς
 καθὼς ἐτοῦτος ὁ ἀπεθαμμένος δὲν εἶναι εἰς τὸν κόσμον ἐτοῦτο, 15
 ἔτζι καὶ ἐτοῦτος ὁ(δεῖνα) νὰ κοπῇ ἡ ζωὴ του, <αἱ> ἡμέραις του,
 αἱ ἐβδομάδαις του, οἱ μῆναις του, οἱ χρόνοι του· νὰ ἐξολοθρευθῇ,
 νὰ πάγῃ εἰς ἐκεῖνον τὸν κόσμον ποῦ εἶναι <ὁ> ἀπεθαμμένος. Cha-
 racteres. καὶ βάλε τα νὰ τὰ ἀδρασκειλήσῃ ἀποπάνωθεν καὶ γράφε
 καὶ τὸ ὄνομά του ἀπάνω του εἰς τὸ κόκκαλο. 20

Note tirée du ms. n° 879 (XVIe s.) de la Bibliothèque
 Nationale (Catalogus, X, p. 7).

<Εἰς τὸ φανερωῶσαι κλέπτην>.

[F. 273^v] Εἰ ἔθεώρεις κλέπτην καὶ συνέτρεχες αὐτῷ καὶ μετὰ
 μοιχοῦ τὴν μερίδα σου ἐτίθεις, τὸ στόμα σου ἐλάλησε κακίαν

11 τοῦ inserui. ἐξολοθρευεις ἐκθρους cod. 14 ευστο κατοφιλιο
 cod. 16 ἔτζι] ἐστι cod. κοπινζοι του cod. αἱ inserui. 17 αἱ] ι
 cod. ευδομαδες cod. χρονιστο cod. ἐξολοθρεθι cod. 18 ὁ ad-
 didi. 19 δρασκίλισι cod.: ἀδρασκειλῶ = διασκελῶ. 21 titulum
 addidi.

καὶ ἡ γλῶσσά σου περιέπλεκε διολιότητας. Μιχαήλ, Οὐριήλ, Ῥαφαήλ, ὁ καταβάς εἰς τὸ φρέαρ μετὰ τοῦ προφήτου Δανιήλ καὶ σφραγίσας καὶ δήσας καὶ φράξας τὰ στόματα τῶν λεόντων ἵνα μὴ ἄνῳνται τοῦ προφήτου Δανιήλ, αὐτὸς στησον, δῆσον τὸν
 5 φάρυγγα τοῦ λαιμοῦ τοῦ νόθου τοῦ κλέπτη ὁποῦ ἔκλεψε τὸ ὀδεῖνα πρᾶγμα · καὶ μὴ ἐάσης αὐτὸν καταπίνειν τὸν ἄρτον τοῦτον ὅτι κλέπτῃς ὢν τὸ γλωσσόκομον ἐκράτει καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζε. στῶμεν καλῶς, στῶμεν μετὰ φόβου.

Τὰ τοιαῦτα δὲ γράφονται εἰς εὐλογίαν ἐπάνω καὶ λειτουργεῖται · ἢ εἰς ὕψωμα Παναγίας. καὶ τότε κόπτει ἐξ αὐτῆς καὶ δίδει ἐκεῖνων οὓς ὑποπτεύῃ ποιῆσαι τὴν κλεψίαν · καὶ εἴ τις οὐ δυννηθῇ καταπιεῖν τὸ δοθὲν αὐτῷ κόμμα, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ κλέπτης.

Notes tirées du ms. n° 124 (XIXe siècle)
 de la Bibliothèque du Sénat.
 (Catalogus, X, p. 34).

[F. 273^v] Ἐὰν φάγῃ σκύλος λυσσάρης τὸν ἄνθρωπον, ἔπαρον τὰ κάτω στοιχεῖα καὶ γράψον αὐτὰ εἰς θ' χαρτία
 15 καὶ δὸς αὐτοῦ νὰ τὰ φάγῃ ἡμέραις ζ', ἀπὸ χαρτία β' κάθε ταχύ · καὶ ὕστερα νὰ φάγῃ καὶ γιοκαρὶ βοτάνι, σπειρία β'.

σ	α	τ	ο	ρ
α	ρ	ε	π	ο
τ	ε	ν	ε	τ
ο	π	ε	ρ	α
ρ	ο	τ	α	ρ

[F. 275^v] Πῶς νὰ γράφῃς ἀστέρα διὰ μικρὰ παιδία.

Figura serpentis inscriptione circumdata : ἀστέρα μελάνη με-
 μελανωμένη, αἷμα τρώγεις, αἷμα πίνεις, 'ς τὸ αἷμα συντελείεσαι,
 25 φεῦγε, ῥίγος, ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα καὶ τάξω σοι πέντ
 πίνακα μέλι καὶ πέντε πίνακα γάλα νὰ τρώγῃς καὶ νὰ πίνῃς
 φεῦγε, ῥίγος, ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα · ἀμήν. ς. κ. ς.
 φ. Θ. ἀμήν.

Formula Ἰησοῦς Χ(ριστὸς) νικᾷ quater repetitur.

10 κόπτει et δίδει corrigere nolui. 17-21 eadem formula magica
 legitur in Cod. B. N. 1265, f. 61 (m⁴) ; cf. p. 130, 12. 22 ss. cf. Catal.
 Codicum Astr. graec., VII, p. 245.

MANUSCRIT n° 1506 DE LA BIBLIOTHÈQUE NATIONALE.

Manuscrit de 32 feuillets, mesurant 0.250 × 0.195, contenant l' *Ἱατροσόφιον* de Mélétius le Sage, écrit au XIXe siècle. Parmi les 212 recettes médicales, figurent certaines formules magiques ou divinatoires que je publie ici. Ces dernières appartiennent au type bien connu de l'onomatomancie arithmétique (cf. supra, p. 133). *Catalogus*, X, p. 31.

[F. 10] (m¹). *Εἰς γυναικα, τοῦ μὴ συλλαμβάνειν ἐν γαστρὶ παιδίον.*

(m²) *Γράφον τούτους τοὺς χαρακτήρας εἰς ἀγέννητον χαρτὶ καὶ ἄς τὸ βαστάζῃ ἡ γυνὴ τιμητικὰ ἐπάνω της καὶ μηδὲν τὸ ἤξεύρῃ ὁ ἄνδρας της · καὶ ἂν θέλῃς, καὶ νὰ τὸ κρατῇ ἐπάνω της, 5 ὅταν σμίγῃ μετὰ τὸν ἄνδρα αὐτῆς · καὶ ἂν θέλῃς νὰ τὸ δοκιμάσῃς, θέσε το εἰς δένδρον ὅπου κάμνει καρπὸν καὶ νὰ μηδὲν ποιήσῃ. Characteres.*

[F. 13^v] (m¹). *Εἰς ὕπνον.*

Γράφον εἰς φύλλα δάφνης τὰ στοιχεῖα ταῦτα καὶ θέσε ὑποκάτω 10 τοῦ κοιμωμένου μὴ νοοῦντος. παρ. ξ. σ. χ. υ. φ. γ. θ.

[F. 24] *Περὶ κλέπτου.*

Γράφον τοὺς χαρακτήρας τούτους εἰς φύλλον δάφνης καὶ δός τα ἐκεῖνον ὅπου μέμφεσαι · καὶ ἂν τὰ ἔκλεψεν, οὐ δύναται νὰ κάμῃ ἡ φύσις του τὴν χρεῖαν του οὔτε νὰ οὐρήσῃ, ἕως οὗ νὰ δώ- 15 σῃ ὅπερ ἔκλεψεν. Characteres.

[F. 26] *Περὶ ἀσθενοῦντος.*

Ψήφισον τὸ ὄνομα τοῦ ἀσθενοῦντος καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος τῆς ἡμέρας ἐκεῖνης ἐν ἣ κατεκλίθη ὁ ἀσθενῶν. καὶ ἐὰν τὸ ὄνομα τοῦ ἀσθενοῦντος νικήσῃ, ὀγιαίνει ὁ ἀσθενῶν καὶ ζήσεται · εἰ 20 δὲ τοῦ ἀστέρος, πάντως καὶ ἀπαραχωρητικῶς τελευτᾷ.

Περὶ μαχομένων.

Ψήφισον καὶ τὸ ὄνομα τοῦ μαχομένου καὶ τὸ ὄνομα τὸ ἐδικόν σου · καὶ εἰ μὲν τὸ ὄνομά σου νικᾷ, νικήσεις · εἰ δὲ νικᾷ τὸ ὄνομα τοῦ μαχομένου σου, νικήσει σε.

25

7 νά = θε νά. 11 νοσοῦντος cod. 21 παντός cod. παραχω-
ρητικός cod. 23 ἐδικός cod.

Περὶ ἀντιδίκου.

Ψήφισον τὸ ὄνομα τὸ ἐδικόν σου καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀντιδίκου σου · καὶ οἷον ὄνομα νικήσῃ, ἐκεῖνος θέλει νικήσῃ.

Περὶ ὁδοιποροῦντος.

Ψήφισον τὸ ὄνομά σου καὶ τὸ ὄνομα τοῦ συνοδεῦσαι μέλλοντος · καὶ εἰ μὲν τὸ ὄνομά σου νικᾷ, συμφέρει ὁδοιπορεῦσαι μετ' αὐτοῦ · εἰ δὲ τὸ ἐκείνου ὄνομα, οὐ συμφέρει σοι.

Περὶ ἀποδημίας.

Ψήφισον τὸ ὄνομά σου καὶ <τὸ ὄνομα> τῆς χώρας ἣ τοῦ τόπου ὅπου μέλλεις ἀποδημῆσαι · καὶ εἰ μὲν νικᾷ τὸ ὄνομά σου, συμφέρει σοι. ὁμοίως καὶ περὶ ξενιτείας.

Περὶ δούλου.

Ψήφισον τὸ ὄνομά σου καὶ <τὸ ὄνομα> τοῦ φυγόντος [f. 26v] δούλου · καὶ εἰ μὲν νικᾷ τὸ ὄνομά σου, εὗρεθήσεται ὁ δοῦλος · εἰ δὲ νικᾷ τὸ ὄνομα τοῦ φυγόντος, οὐχ εὗρεθήσεται. εἰ ἴδῃς ὥς γίνονται οἷον ἀπλᾶ · α' καὶ α', γ' καὶ γ', ε' καὶ ε', ζ' καὶ ζ', θ' καὶ θ', εὗρεθήσεται, οὕτως ἂν πέσουν · εἰ δὲ διπλᾶ, οὐχ εὗρεθήσεται · ἥγουν β' καὶ β', δ' καὶ δ', ζ' καὶ ζ', η' καὶ η', οὐχ εὗρεθήσεται.

Περὶ παντὸς πράγματος.

Ψήφισον τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πράγματος, οἷον ἥ τὸ πρᾶγμα · καὶ εἰ μένει κάτω τὸ πρᾶγμα, οὐ συμφέρει σοι ἀγοράσαι αὐτό · ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπολεσθὲν εὗρεθήσεται. ἔαν δὲ σύμφωνοί σοι γένωνται ψήφοις ἀνθρώπος καὶ τὸ πρᾶγμα, οἷον α' καὶ α', γ' καὶ γ', ε' καὶ ε', ζ' καὶ ζ', θ' καὶ θ', συμφέρει ἀγοράσαι αὐτό · ἔαν δὲ β' καὶ β', δ' καὶ δ', ζ' καὶ ζ', η' καὶ η', οὐ συμφέρει τὸ πρᾶγμα.

Καὶ τὰ μὲν συντόμως λέλεκται περὶ παντὸς μικροτέρου πράγματος, μεῖζονος δὲ καὶ μαθημάτων δεομένου μεῖζων <ἦ> ἐν περιλήψει γενήσεται <λόγος>, εἴ τις καὶ ἀξιολόγως χρῆται.

2 ἐδικός cod. 9 τὸ ὄνομα addidi. 13 τὸ ὄνομα addidi. 14 καὶ ἡ μὲν repetitur. 15 ἴδῃς] δῆς cod. 20 ψίσον cod. 21 ἥ] εἰς cod. 22 ἀπολλέσθαι cod. 23 σύμφωνοί σοι] συμφωνήση cod. 28 ψῆδος cod. 27 τᾷ] εἰ cod. μικροτέρων scripsi : βιαιότερον cod. 28 δεομένου scripsi : φερόμενος cod. ἦ addidi. 29 λόγος addidi. χρῆται scripsi : χρώμενος cod.

χρεία δὲ τῷ ἐντυγχάνοντι καὶ τοὺς ἀστέρας εἶδέναι κατὰ ἀπλοῦν λόγον ποῖος ποίαν κάμνει χάριν <ἐπὶ> τῆς τῶν ἀσθενούντων κα-
τακλίσεως. καὶ ἔστιν ὡς ὑποτέτακται.

1 χρείαν cod. τό cod. ἀπλοῦ cod. 2 ἐπὶ inserui.

MANUSCRIT N° 223 DE LA SOCIÉTÉ HISTORIQUE.

Manuscrit de 174 feuillets, mesurant 0.208 × 0.152, écrit au début du XIXe siècle en Épire, par un scribe fort ignorant. C'est un *ιατροσόφιον* contenant deux collections de recettes médicales, les unes au nombre de 67, les autres au nombre de 767, parmi lesquelles j'ai choisi celles qui ont quelque rapport avec la magie. *Catalogus*, X, p. 51.

[F. 66] Περὶ ἀνθρώπου ὁποῦ ἔχει πέτραν καὶ
δὲν πορεῖ νὰ κατουρῇ. 5

Ὁ ἄνθρωπος ἀν θέλῃ νὰ λάβῃ ὑγίειαν, γράψῃ εἰς τὸ ὑπογάστριον αὐτοῦ ἑτοῦτα τὰ γράμματα μὲ κόκκινην βαφήν· εἶπεν ὁ Κύριος· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, ποταμοὶ ρεύσονται ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ἰδόντος ζῶντος. — εἰ δὲ εἰς τὸ ὑπογάστριον αὐτοῦ τοῦ ἀσθενῆ διὰ κάποιαν ἐντροπὴν <δὲν ἐπιτρέπεται>, γράψῃ τα εἰς κομματί 10 χαρτὶ μὲ κόκκινην βαφήν καὶ δέσῃ το εἰς τὸ ὑπογάστριον αὐτοῦ. ἔπαρε ἀγριομολόχης τὴν ῥίζαν καὶ βράσῃ τὴν· καὶ πίνῃ τὸ ζουμὶν μὲ ὀλίγον ἄλας νηστικὸς καὶ κουτουρεῖ, ἔπαρε τὸ παπούτζι του καὶ ἂς πατήσῃ μὲ τὸ ποδάρι του εἰς ἄγριον συκιὰν καὶ εὗγαλε τὴν φλοῦδαν [f. 66v] ὅσον εἶναι ἡ μαύρη τῆς. ἔπειτα ἔχε τέσσαρα 15 καρφία ἢ ἕξι καὶ κάρφωσέ τα εἰς τὸν τόπον τῆς φλούδας καὶ καρφούνοντάς τα, νὰ σε ἑρωτᾷ ἄλλος· τί καρφώνεις; — αὐτοῦ καρφώνω τὴν σπλῆναν τοῦ ὁδεῖνα. — καὶ τὴν φλοῦδαν ὁποῦ εὐγαίνει κρέμα τὴν εἰς τὸν καπνὸν καὶ καθὼς ξεραίνει· ἡ φλοῦδα, ἔτζι ξεραίνει καὶ ἡ σπλήνα. ἔπαρε τὴν φλοῦδαν νὰ τὴν κατουρήσῃ 20 τὴν διάφνης καὶ βράσῃ τὴν μὲ κρασί. ὁποῖος ἔχει τὴν πέτραν καὶ ὁποῖόν τον πονεῖ τὸ συκῶτί του νὰ τὴν πίνῃ μὲ κρασί· καὶ εἶναι μεγάλη ἰατρεία· τὸν σπόρον ἐκείνου νὰ τὸν πάρης νὰ τὸν ἐκβράσῃς μὲ νερὸν καὶ νὰ πλακῆσῃς ἀπάνω εἰς τὸ ὑπογάστριον καὶ κατουρεῖ· ἢ κάμῃ τον σκόνιν καὶ πίνῃ τον, ὁμοίως τρεῖς ταχυ- 25 ναίς, νὰ ἴδῃς τὴν ὑγίαν σου.

4 πετρα cod. 7 κονι βαφη cod. 9 αστενη cod. 10 δὲν ἐπιτρέπεται addidi. κοματα cod. 11 κοκκινι βαφη cod. 12 πινε cod. 13 κουτουρι cod. = κατουρῇ. 15 φλουδα cod. ο μαυρος του cod. 17 καρφουνωντας cod. = καρφώνοντας. 21 διάφνης: num διευθῆς legendum? 22 σκοτι cod. 23 τόν] το cod. ευβρασις cod. 26 να γδεις cod.

[F. 69] *Νὰ σταματήσης αἷμα ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν μύτην.*

Βρέξον λινὸν πανὶ καὶ νὰ τὸ βάλῃς εἰς τὰ ὀρθούνια τοῦ ἀνθρώπου καὶ σταματᾷ τὸ αἷμα. καὶ ὄντας ὁμῶς στουπιεσμένον <δέν> 5 σταματᾷ τὸ αἷμα, νὰ τὸ βάλῃς εἰς τὸ μέτωπον ἀπάνω.
«Εἰς τὸ ὄρος τῶν βουνῶν στέκει, στέκει λίμνη κίτρινη καὶ τρεῖς ἄγγελοι στέκονται μὲ τρία ψαλίδια κίτρινα· τὸ ἓνα κόπτει καὶ τὸ ἄλλο κόπτει καὶ τὸ τρίτον στέκει αἷμα. στάσου, αἷμα, ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ. στῶμεν καλῶς, στῶμεν μετὰ φόβου· 0 ἁμήν». — [f. 69^v] *ἐτοῦτο νὰ τὸ γράψῃς εἰς τὸ μέτωπόν του μὲ τὸ αἷμα ὁποῦ τρέχει ἀπὸ τὴν μύτην του. γράψε καὶ εἰς τὸ μέτωπον αὐτοῦ αὐτὰ τὰ γράμματα· Ζαχαρίας ἐσφάγη † ἓνα καὶ ὥσαν τὸ αἷμα ἐπῆγαν ὡς ἀληθῶς· εὐγῆκεν καὶ οὗτος καὶ τρέχει· φθίσεται ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ ἐδικὸς αὐτοῦ. στῶμεν καλῶς, στῶμεν μετὰ 5 φόβου Θεοῦ.*

Ἐκείνου ὁποῦ τρέχει τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου <ἀπὸ> τὴν μύτην, πίασε αἷμα εἰς μίαν κανατοπούλαν καὶ βάλε μέσα τρία χαλίκια ἄσπρα ἥγουν πετρούλαις καὶ δέσε τα. — καλαμίον φλουῖδαν νὰ ξεραίνῃς, νὰ τὴν τρίψῃς δυνατὰ νὰ φυσῇς μὲ καλάμι εἰς τὴν 0 μύτην του.

[F. 71^v] *Περὶ <τοῦ> ὅταν δὲν ἡμπορῇ ἄλογον νὰ κατοικήσῃ.*

Γράψε εἰς τέσσαρα ποδάρια τοῦ ἀλόγου ταῦτα τὰ γράμματα· Φισῶν, Γεῶν, Τίγρις καὶ Εὐφράτης. — καὶ ὑστέρως κατοικεῖ.

5 [F. 74^v] *Εἰς ὑδρώπικα εἶναι βέβαιοι.*

Νὰ εὔρῃς βάθρακα σὰν χρυσὸς ὁποῦ εἶναι εἰς τὰ πηγὰδια καὶ νὰ τὸν σουβλίῃς μὲ ξύλον καὶ βάλ' το σὲ τζουκάλι καινούργιον καὶ νὰ τὸ στουμπίῃς καλὰ καὶ χῶσέ το εἰς τὴν γῆν νὰ σταθῇ ἡμέρας μ' καὶ εὐγαλέ το καὶ γύρευε τὸ κεφάλι του καὶ εὐρίσκεις 0 πέτραν μικρὴν καὶ ἔχει τύπον σταυροῦ· καὶ ἐν τῷ αἵμα κρέμασ' το εἰς τὴν κοιλίαν του καὶ ὑγιαίνει. — δόκιμον.

4 ὄντας (=ὅταν) ὁμῶς scripsi : οδας σμῶς cod. στουπιεσμενος cod.
 δέν inserui. 6 τῶν] το cod. 8 κηπι cod. 9 των δουλων cod.
 11 τρέχει] + απο αυταν cod. καί] τα cod. 12 textus corruptus.
 13 ουτε cod. 16 ἐκ cod. ἀπό inserui. ἡ μιτη cod. 17 καν-
 κοπουλα cod. 18 ἥγουν πετρούλαις transp. post τα cod. φλουδα
 cod. 19 εἰς] με cod. 21 τοῦ inserui. 26 εβρις cod. βάθρα-
 κα = βάτραχον. χρῖσο cod. 27 ξύλο cod. κενουριο cod.
 29 γιρεβε cod. 30 πετρα μικρη cod. 31 δοκιμο cod.

[F. 75] Διὰ τὰ ἔχῃ ὁ οἶκός σου ἀλησβερήσῃ ἢ ἀργαστήριόν σου ἢ μαγαζί σου.

Πήγαινε εἰς μερμιγκοφωλεάν ὅπου νὰ ἔχῃ πολλά μερμίγκια· καὶ σκάφτης αὐτὴν καὶ εἰς καιρὸν ὅπου τὴν σκάφτεις, λέγε· «Ὁ ἐπιστρέψας τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ὅλων τῶν Αἰγυπτίων 5 εἰς τὸ ἀργαστήριον τοῦ Ἰωσήφ, ἔττι νὰ ἐπιστρέψῃς κάθε καλόν, εὐτυχίαν καὶ μπερεκέτι εἰς τὸν οἶκόν μου καὶ εἰς τὸ ἀργαστήριόν μου, εἰς τὸ μαγαζί μου καὶ εἰς ταῖς δουλειαῖς μου καὶ πραγματείας μου· καὶ ἐκεῖ ὅπου νὰ βάλω αὐτὴν τὴν μερμιγκοφωλεάν, ὥς δὲν ἔχουν μέτρον τὰ μερμίγκια καὶ εἶναι πλήθος ἄμετρον, ἔττι νὰ 10 ἦναι καὶ τὰ πράγματά μου εἰς αὔξησιν καὶ εὐτυχίαν». — τότε πάρῃς τὴν φωλεάν ὅπου ἔχουν καὶ τὰ ἀγὰ τους καὶ τὴν χώνῃς ὑποκάτω εἰς τὴν θύραν τοῦ ἀργαστηρίου σου καὶ ἔττι γίνεται μέγανον μπερεκέτι. — δόκιμον.

[F. 84^v] Περὶ ἀνδρόγυννον ὅπου δὲν ἡμποροῦν νὰ 15 σμίξουν.

«Ὁ Χριστὸς ἐγεννήθη, ὁ Χριστὸς ἐπεριετμήθη, ὁ Χριστὸς ἐσταυρώθη, ὁ Χριστὸς ἀνέστη καὶ εὐγαλε τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐάν· οὕτως, Κύριος Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, νίε τοῦ ζῶντος, σύντριψον καὶ λῦσον καὶ εὐγαλε πάντα δεσμά ἀπὸ τὸν δοῦλόν σου 20 ὁδεῖνα, ἀπὸ τὴν δούλην σου ὁδεῖνα· ζ. μ. κ. λ. <ς.> μ. μ. τ. φ. β. θ. ἀμήν.» — ἐτοῦτα νὰ τὰ γράψῃς εἰς τρία χαρτία, χώρια κάθε ἓνα. καὶ τὸ ἓνα χαρτὶ νὰ τὸ βάλῃς εἰς καινούργιον πινάκι, νὰ ἐξαλείψῃς μὲ νερόν νὰ τὸ πίνουν τὸ ἀνδρόγυννον· καὶ τὸ δεῦτερον νὰ τὸ δέσῃ ὁ ἄνδρας εἰς τὸ δεξιόν του μερίον καὶ τὸ τρίτον νὰ τὸ 25 βάλῃς ὑποκάτω εἰς τὸ προσκέφαλόν τους· καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ λύονται.

«Κατέβας εἰς τὸν Ἀιδὴν καὶ ἔλυσες τοῦ θανάτου τὰ δεσμά· λῦσον καὶ τὸν δοῦλόν σου ὁδεῖνα, τὴν δούλην σου ὁδεῖνα· ζ. μ. κ. λ. ζ. μ. μ. τ. φ. β. θ. ἀμήν.» — ἐτοῦτα νὰ τὰ γράψῃς εἰς δύο 30 μῆλα· καὶ τὸ ἓνα δὸς τοῦ ἀνδρός καὶ τὸ ἄλλο τῆς γυναίκος νὰ τὸ φάγουν κυριακὴν ἡμέραν <πρὶν> νὰ πέσουν εἰς τὸ κρεββάτι τους. καὶ ὅταν τὸ γράψῃς, νὰ ἦσαι καθαρὸς ἀπὸ σμίξιν γυναικὸς καὶ μὲ πλυμένον ὑποκάμισον.

2 ἀργαστήρι = ἐργαστήριον. 3 μερμιγκο φωλεα cod. 4 λεγγει cod.
5 επιστρεψον ονους κε η καρδια cod. 6 τοῦ μου cod. 7 μπερεκέτι
= ἀφθονία. 8 δουλες cod. 10 αμετρο cod. 14 δοκιμο cod.
20 παν cod. 21 ζ. inserui. 23 κενουριο cod. 24 ἐξαλείψης
scripsi: λιπι cod. 25 δέση scripsi: δο cod. 26 προυσκεφαλον cod.
βοηθεια cod. 28 λισες cod. 32 κυριακη ημερα cod. πρὶν inse-
rui. 33 ὅταν] οθε cod.

"Ἐπαρε ροδοσταγμον μόνον καὶ ζευκάνην καὶ βάλ' τα εἰς ἓνα πινάκι ἀφούριον (<ὄπον> νὰ μὴν ἐβάλῃθι τίποτε) καὶ βάλ' τα εἰς αὐτὸ καὶ ἀνακάτωσέ τα καλὰ. τότε ἔχε ἄλλο πινάκι καινούργιον καὶ ἔπαρε κονδύλι καὶ γράφε εἰς τὸ πινάκι τὸ δεύτερον τὸ τροπάριον· ἡγάγισάν σε, Κύριε· ὅλον νὰ τὸ γράψῃς. καὶ ὥσάν τὸ γράψῃς μέσα εἰς τὸ πινάκι τριγύρου, νὰ βάλῃς νερὸν νὰ τὸ πλύνῃς ἄνταμα μὲ τὰ γραφίματα [f. 85] καλὰ. νὰ τὸ πίνῃ τὸ ἀνδρόγγυνον, τὸ μισὸν ὁ ἄνδρας καὶ τὸ ἄλλο ἡ γυναῖκα, καὶ τὸ βραδὺ νὰ πίνουν, εἰς ταῖς ὥραις νὰ σμίξουν.

10 "Ἐπαρε χαρτὶ καὶ κόψε το δύο μερίδια καὶ γράφε εἰς τὸ ἓνα ἐτοῦτα τὰ γράμματα· « ἀπέστειλεν βασιλεὺς καὶ ἔλυσεν αὐτοὺς ἄρχων λαοῦ καὶ ἀφῆκεν αὐτόν ». — καὶ ὥσάν τὸ γράψῃς δὸς τὸ χαρτὶ τὸν ἄνδρα, ὅπου ἔχει αὐτὰ τὰ γράμματα, καὶ ἃς τὸ φάγῃ. ἔτσι φθίε καὶ τὸ ἄλλο <καὶ δός το> τῆς γυναικὸς ὁμοίως νὰ τὸ φάγῃ.

15 "Ἐπαρε χολὴν τοῦ κοράκου καὶ μελιτζοβόλαδον, ἴσια καὶ τὰ δύο· καὶ ἃς ἀλειφθῇ ὁ ἄνδρας εἰς ὅλον τὸ κουρμί· καὶ ἃς γράψῃ ἐτοῦτο τὸ τροπάριον τῆς Πεντηκοστῆς νὰ τὸ βαστᾷ ἀπάνω του· λῦσε τὰ δεσμὰ καὶ δροσίζε τὴν φλόγα, καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ τότε ἃς πέσῃ μὲ τὴν γυναῖκά του. λύει μάγια. καὶ τὸ ἄνωθεν λάδι ἃς τὸ

20 παίρῃ ἀπὸ τὰ ἐργαστήρια.

Γράφον ψαλμοὺς κη' <καὶ> ξζ' καὶ ἃς τὸ βάλουν εἰς τὸ προσκέφαλον καὶ νὰ μὴν τὸ ἡξεύρουν τὸ ἀνδρόγγυνον. γράφε τὰ κάτωθεν γράμματα καὶ νὰ τὰ βαστᾷ ὁ ἄνδρας τρία ἡμερονύκτια· νὰ τὰ ζωσθῇ. λελε. δοδο. β. β. λελε. νικα κβ. ῥω. ῥω.

25 [F. 86v] Περὶ <τοῦ> ὅταν δαγκάσῃ ἄγριος γάτος τὸν ἄνθρωπον.

"Οταν δαγκάσῃ τὸν ἄνθρωπον ἄγριος γάτος, κάμε ταύτην τὴν ἰατρείαν νὰ γλυτώσῃ· εἰ δὲ <μὴ>, ἀποθάνῃ. νὰ πάρῃς χῶμα ἀπὸ σημαδευμένον τόπον ὅπου διαβαίνει τὸ ἀμάξι (ὅπου τὸ σημαδεύουν οἱ τροχοὶ καὶ τὸ φθιάνουν ἀυλάκι), νὰ πάρῃς ἀπ' ἐκεῖνο τὸ χῶμα νὰ βάλῃς εἰς δαγκοσίαν καὶ γλυτώνει. καὶ ἂν δὲν προφθάσῃ νὰ βάλῃ, ἀποθαίνει.

1 ροδοσταμον cod. ζευκάνην : num ζάχαριν legendum ? 2 αφρον cod. ὄπον addidi. εβαλτι cod. 3 κενουριον cod 5 ἡγάγισαν scripsi : ηνεγισαν cod. 6 μισο cod. 9 εἰς scripsi : τες cod. 10 μεραδια cod. 13 χαρτὶ scripsi : χειρι cod. 14 φθίε] + τα cod. καὶ δός το addidi. 15 μελιτζοβόλαδον quid sit nescio : num μελισσοβοτανόλαδον ? 18 λης cod. δροσιζιν cod. 19 λύει μάγια scripsi : λη η μαντια cod. 21 ψαλμον cod. numeri arabici. καὶ inserui. 22 το'] τα cod. 23 τρες ημερονυκτα cod. 24 ζοστη cod. 25 τοῦ inserui. δαγγαση cod. 27 δαγγαση cod. 28 μὴ inserui. 29 σημαδεμενον cod.

[F. 96] *Περὶ πρῆσμα μαγούλου.*

"Οταν τὸ δίνης εἰς τὸ ἄστρον νὰ εὐγάλης εἰς τὸ χαρτί, νὰ δείχ-
νης μόνον τὸ πρῆσμα τοῦ μαγούλου καὶ πάλιν νὰ τὸ βάνης αὐτὸ
τὸ χαρτὶ εἰς τὸ πρῆσμα τοῦ μαγούλου. καὶ μὲ τὴν δύναμιν τοῦ
Θεοῦ ὑγιαίνει. 5

Ἐτοῦτα νὰ τὰ γράψης καὶ νὰ τὸ βάνης εἰς τὸ μάγουλον.

9 9 9 9 9 4 5 θε τιλλ τειρι τφλο

[F. 133] *Κεφάλαιον περὶ δέρματος ὀφιδίου, σὲ τί
ἰατρείαν ἐμβαίνει.*

Αὐτὸς ὁποῦ ἔχει λάβωμα ἀπὸ σπάθι ἢ ἀπὸ μαχαίρι · νὰ βάλης 10
ἀπὸ τὴν στάκτην τοῦ ὀφιδίου ἐπάνω 'ς τὴν πληγὴν · παρευθὺς
ὑγιαίνει.

"Α λ λ ο ν. ἐὰν ἔχης ἐχθρόν καὶ βάνεσαι νὰ τοῦ κάμης κακὸν καὶ
φοβᾶσαι, νὰ βάλης εἰς τὰ μαλλιά του τῆς κεφαλῆς ἀπὸ τὴν στάκ-
την καὶ δὲν φοβᾶσαι ἀπὸ τὸν ἐχθρόν σου. 15

"Α λ λ ο ν. βάλε τὴν στάκτην εἰς νερὸν καὶ νύφον καὶ ὅταν σε
βλέπουν οἱ ἐχθροὶ σου, φεύγουν.

"Αλλον. ἀν ῥίξῃς εἰς τὸ σπίτι τῶν ἐχθρῶν σου στάκτην, παρ-
ευθὺς εὐγαίνουν καὶ φεύγουν μὲ ὅλην τὴν φανηγλιάν τους.

"Αλλον. ῥίξε στάκτην τῷ ἀνδρογύνῳ ὁποῦ κοιμοῦνται ἀπάνω 20
τους καὶ μανθάνεις τὰ ἀπόκρυφά τους.

[F. 137v] "Οταν δὲν ἡμπορῇ ἡ γυναῖκα νὰ γεν-
νήσῃ.

Τῆς κάτωθεν χαρακτήρας γράψον εἰς κομμάτι χαρτὶ καὶ [f. 138]
ἅς τὸ βάνης ἀπάνω εἰς τὴν κοιλίαν τῆς γυναικός, νὰ ἐγγίξουν τὰ 25
γράμματα · καὶ εὐθὺς γεννᾷ. καὶ ὅταν γεννήσῃ, εὐθὺς νὰ τὰ βγά-
λῃς διατὶ εὐγαίνουν τὰ σκώτιά της. καὶ αὐτὸ τὴν πέμπτην, τὴν
πρώτην ὥραν, νὰ τὸ γράψης καὶ ἔχε τὸ φυλαγμένως. Characteres.

2 δίνης : num δείχνης legendum ? 3. τοῦ iteratur. μεγαλον cod.
4 μεγαλον cod. 6 καὶ scripsi : τινα cod. 8 κεφαλιον cod. ἀφι-
διον cod. 10 λαβομε cod. 11 τισταχι cod. 14 φοβάτες cod.
νὰ scripsi : κε cod. σταχι cod. 15 φοβάτες cod. σου] του cod.
16 σταχτι cod. νιφουνε cod. 18 σταχι cod. 19 βγενουν cod.
20 σταχι cod. κοιμοῦντες cod. 25 βανι cod. ναγγιζουν cod.
26 γεναη cod. 27 αὐτὸ] αντι cod. πέμπτην] πεντι cod. 28 ορα cod.

MANUSCRIT N° 1275 DE LA BIBLIOTHÈQUE NATIONALE.

Manuscrit de 78 feuillets, mesurant 0.210×0.153 , écrit au début du XIXe siècle. Les textes astrologiques originaux ont été publiés dans le *Catalogus*, t. X, pp. 101 ss. ; cf. p. 23. Je donne ici les textes relatifs à la magie et à la divination.

1. *Ψῆφοι προγνωστικοί*. Cf. Tannery, *Notices et Extraits des Mss. de la Bibl. Nat.*, XXXI, 2 (1886), pp. 258 ss.

2. *Προγνωστικὸν διὰ ἀνδρόγυνον*. Cf. le ms. 1265, f. 61 et le ms. 211, ci-dessus, p. 101 et p. 133.

3. Notes de physiognomonie sur les rides du front et la forme des mains.

4. *Περὶ τῆς σημασίας τῶν ἐλαιῶν τοῦ ἀνθρώπου*. Rédaction vulgaire du traité attribué à Mélampous, et édité par Franz, *Scriptores physiognom.* (1780), pp. 501-508.

5. *Προγνωστικὸν <ἀριθμητικόν>*, conservé aussi dans le Ms. de la Société historique n° 210 (*Catal.*, X, p. 46), dont j'ai relevé les variantes. La méthode est purement cléromantique (cf. supra, p. 105) : le consultant désigne un chiffre dans la table des cinquante-huit premiers nombres, lesquels correspondent à cinquante-huit chapitres prophétiques. Il est vraisemblable que, primitivement, le consultant obtenait le chiffre fatidique par un moyen qui laissait plus de place au jeu du hasard, par exemple en jetant les dés, en manœuvrant une roue ou de toute autre manière.

D'autre part, ce traité me paraît avoir contenu, originellement, une série de tableaux symboliques commentés dans des notes qui forment notre texte actuel. En effet, dans la plupart des paragraphes, les premières lignes décrivent brièvement des figures, annoncées d'ailleurs quelquefois par le mot *ἰδοῦ*. Le symbolisme apparaît dans certaines formules comme *ὅμοιος εἶ, οὕτω σὺ*, etc.

6. Traité d'onirocritique, rédigé dans l'ordre alphabétique.

Sur les onirocritiques dont les doctrines diffèrent de celles d'Artémidore (Achmet, Nicéphore, Astrampsychos [Athanasie], Germanos), voyez la bibliographie dans Krumbacher, *Gesch. der byz. Liter.*, 2e éd., pp. 629 s. De Stoop a publié, *Revue de Philologie*, XXXIII (1909), pp. 93-111, un oniro-

critique alphabétique, attribué au prophète Daniel, tout différent du nôtre. Voyez encore dans le *Catalogus Cod. Astrol. graecorum*, VIII, 3, p. 76, une notice sur un traité d'onirocritique en vers attribué à la Sibylle; *ibid.*, p. 74, les titres des chapitres d'un autre traité en prose qui ne présente, lui non plus, aucune concordance avec celui du manuscrit d'Athènes.

7. Onirocritique lunaire.

La valeur du songe est déterminée par le jour de la lunaison. Cf. *Catalogus Cod. Astrol. gr.*, IV, p. 55 (19, f. 237^v); VII, p. 43 (24, f. 11^v); VIII, 3, p. 3 (27, f. 277^v); p. 28 (43, f. 239); p. 41 (44, f. 428^v); p. 46 (45, f. 62); VIII, 4, p. 70 (89, f. 26).

Méthodes divinatoires diverses.

[F. 46] Ψῆφοι προγνωτικοὶ περὶ ζωῆς καὶ θανάτου καὶ περὶ παιδίων γεννηθέντων καὶ περὶ πούλης-σεως καὶ ταξειδίου καὶ φυγῆς τε καὶ κρίσεως καὶ λοιπῶν ἄλλων.

- 5 Ψήφισον ἀπὸ τῆς δεκαοκτῶ τοῦ Μαΐου ἕως αὐτὴν τὴν ἡμέραν ὅπου κάμνεις τὴν ζήτησιν · καὶ τὸν ἀριθμὸν ὅπου νὰ συναχθῇ κράτησον εἰς τὸ χέρι σου καὶ κάμε ὑφειλμὸν μὲ τριάντα ἔξι ψηφία καὶ ἐκεῖνα ὅπου ἀναμένουν κράτησον καὶ ἔρχου ἔμπρὸς εἰς τοὺς γεγραμμένους ψήφους. καὶ ἐὰν εὗρεθῇ εἰς τὸν πρῶτον στί-
 10 χον, λέγε τοῦ ἀσθενοῦς ὄγλιαν, φυχρόντος εὗρεσιν καὶ καρὰβι κατευό-
 διον · τὸ παιδί ὅπου γεννηθῇ εἶναι πολυχρόνιον. εἰ δὲ εὗρεθῇ εἰς τὸν δεύτερον στίχον, λέγε εἰς τὸν ἀσθενῆ μακρονοσίαν χωρὶς κίνδυνον θανάτου καὶ τοῦ φυχρόντος εὗρε ἀργίαν · φουρτοῦναν
 <καὶ> κίνδυνον τῶν πλεόντων καὶ τὰ ὅμοια τούτοις. εἰ δὲ εὗ-
 15 ρεθῇ εἰς τὸν τρίτον στίχον, [f. 46^v] λέγε θάνατον τοῦ ἀσθενοῦς · ὁ φυχρὸν δὲν εὗρεσκειται, τὰ παιδιά ἀχάριστα καὶ εἰς ὅλα λέγε ἀποτυχίαν.

Στίχος α' δ' ζ' ι' ιγ' ις' ιθ' κβ' κε' κη' λα' λδ'.

Στίχος β' ε' η' ια' ιδ' ιζ' κ' κγ' κς' κθ' λβ' λε'.

- 20 Στίχος γ' ς' θ' ιβ' ιε', <ιη'>, κα', κδ', κζ', λ', λγ', λς'.

Αὐτὰ λέγουσί τινες ὅτι εἶναι ἀληθινὰ διότι τὰ ἐκύτταξαν μὲ πολυπειρίαν.

[F. 49^v] Προγνωστικὸν διὰ ἀνδρογύνου ἂν εἶναι
 νὰ ζήσῃ καλὰ ἢ οὐ.

- 25 Λογαρίαζε τῶν δύο ὀνομάτων τὰ ψηφία, μάζωνέ τα καὶ ὀρίπτε ὅλα τὰ ἐννέα καὶ ὅσα μένουσιν βλέπε καὶ λέγε · θ' ἐναντίον · ἡ καταδοθήσεται · ζ' μονιάζουσιν · ς' καταδικάζονται · ε' μισεῖ ὁ εἰς τὸν ἄλλον · δ' καλὸν · γ' ταραχήν · β' ταραχάς · α' καλόν.

3 καί² τῶν cod. 6 κάμνεις transp. post ὅπου² cod. τῶν ἀριθμῶν cod. 7 ὑφειλμὸν scripsi (κάμε ὑφειλμὸν = ὑφελον) φυλμῶν cod. 8 καί¹ iteratur. 10 ὄγλιαν cod. καί] με cod. 13 φουρτοῦνά cod. 14 καί addidi. 17 ἀποτυχίαν scripsi : ἀπὸ τὰ στιχία cod. 18 στίχον cod. 19 στίχον cod. 20 στίχον cod. ιη' addidi. 26 ss. numeri arabici. 27 num κατευοδωθήσεται scribendum? cf. supra, p. 101, 22. 28 καλῶν cod. ταραχήν scripsi : τροχεῖν cod.

[F. 49^v] Τρόπος φυσιολογικὸς νὰ καταλαμβάνη τινὰς πόσους χρόνους θέλει ζήσῃ διὰ μέσον τῶν ἀράδων ἥτοι τζακισμάτων τοῦ μετώπου.

Ὅταν ὁ ἄνδρας ἢ <ἢ> γυναῖκα ἔχῃ εἰς τὸ μέτωπον μίαν ἀράδαν, σημαδεύει πῶς ἔχει νὰ ζήσῃ χρόνους ξ'· ἐὰν δύο, ο'· ἐὰν γ', 5 π'· ἐὰν τέσσαραις, 4'· ἐὰν πέντε, ρ'· ἡ πρώτη ἀράδα εἶναι ἀπὸ τρίχαις τοῦ Κρόνου· ἡ δευτέρα τοῦ Διὸς· ἡ τρίτη ἀράδα Ἀρεως· ἡ τετάρτη τοῦ Ἡλίου· ἡ πέμπτη τῆς Ἀφροδίτης· ἡ ἕκτη τοῦ Ἑρμοῦ· ἡ ἑβδόμη τῆς Σελήνης.

Ἀγκαλὰ δλαις αἱ ἀράδαι δὲν φαίνονται, μετ' ὅλον τοῦτο μέτρησον 10 μετ' ὃ δυνάχιόν σου τὸ μέγαλον καὶ κνήσης· αἱ δύο ἀράδαι αἱ κατώτερα <εἰ> εἶναι ἀκόλουθοι καὶ [f. 50] ζυγώνουσι νὰ κάμουν ὡσὰν γωνίαν, οἱ τοιοῦτοι ἅς ἦναι βέβαιοι ὅτι ἔχουν καλὸν ῥιζικὸν εἰς πλοῦτον καὶ τιμὴν. ὅμως εἰς ὀλίγον αὐτὸ τὸ σημεῖον ὁ Ἀριστοτέλης λέγει ὅτι ὅσοι ἔχουν πολλὰς σούφρας εἰς τὸ 15 μέτωπον εἶναι γεμᾶτοι ἀπὸ συλλογισμῶν καὶ βάσανα· πλὴν ὅλοι εἶναι εἰς τὴν θείαν πρόνοιαν.

Περὶ χειρῶν.

Ἐκεῖνοι ὅποῦ συντυχαίνοντες ταράσσουσι τὰς χεῖράς των, εἶναι γεμᾶτοι ζηλίαν, προδότηι, μαλουταί, τζαμπουνισταί. ἐκεῖ- 20 νοι δὲ ὅποῦ δὲν ταράσσουσι τὰς χεῖρας εἶναι πολλὰ ἐπιτήδειοι καλῆς συνθέσεως καὶ συμβουλῆς.

Ἡ παλάμη ἢ κοντὴ τῆς γυναικὸς καὶ τὰ δάκτυλα μακρὰ σημαδεύουν μέγαλον κόπον εἰς τὴν γένναν. τὸ χέρι τὸ εὐμορφον, τὸ ψιλὸν καὶ πολλὰ ἀρμωσμένον σημαδεύει καλὰ ἔργα, ζωὴν μακράν 25 <καὶ> δικαιοσύνην· ἀγαπᾷ τὴν τιμὴν, φοβεῖται τὸν Θεόν.

[F. 50^v] Ὅταν τινὰς ἀπλώνῃ τὸ χέρι του διὰ νὰ λάβῃ τι καὶ φαίνεται πῶς τρέμει ὀλίγον, ἐκεῖνος ὀγλίγωρα γηράσκει· ἀπὸ τὸν θυμὸν εἶναι, ὅμως ἄνθρωπος καλῆς φύσεως, ἐντροπαλός, ὅμως 30 χολερικός.

Περὶ τῆς σημασίας τῶν ἐλαιῶν τοῦ ἀνθρώπου
ὅποῦ ἔχει εἰς τὸ σῶμα.

Μέτωπον· ἐὰν ἡ ἐλαία ἦναι εἰς τὸ μέτωπον τοῦ ἀνδρός, θέλει ἀποκτήσῃ πολλὰ καλὰ· ἐὰν δὲ πάλιν ἦναι εἰς τὸ μέτωπον τῆς 35 γυναικὸς, γίνεται βασίλισσα.

Ὅφρυδια· ἐὰν ἦναι ἡ ἐλαία ἀπέξω τῶν ὀφρυδίων τοῦ ἀνδρός,

4 ἢ addidi. 5 ss. numeri arabici. 7 ἀρίων cod. 12 εἰ inserui.
16 βασυννα cod. 20 μαλουτής = μαλωτής. 26 καὶ addidi.
33 μέτοπος¹ cod.

ἔχει νὰ πάρῃ καλὴν γυναικα καὶ εὐμορφον· ἐὰν δὲ ἦναι ἀπέ-
ξω τῶν ὀφρυδίων τῆς γυναικὸς καὶ ἡ ὄψις κόκκινη, παίρνει
ἄνδρα πλούσιον καὶ εὐμορφον. Ὅφρυδια· ἐὰν δὲ πάλιν ἐπάνω εἰς
τὰ ὀφρυδια τοῦ ἀνδρός, δὲν πρέπει νὰ ὑπανδρευθῇ διότι ἔχει νὰ πά-
5 ρῃ πέντε γυναικας· τὸ ὅμοιον γίνεται καὶ εἰς τῆς γυναικὸς <τὰ
ὀφρυδια>.

Μύτη· ἐὰν εἰς τὴν μύτην τοῦ ἀνδρός καὶ [f. 51] τὸ χρῶμά του
ἦναι κόκκινον, δὲν χορταίνει συνουσίαν, διότι ἔχει καὶ εἰς τὸ
ἀπόκρυφον μέλος ἐλαίαν· τὸ αὐτὸ παθαίνει καὶ ἡ γυναικα, ἐὰν
10 ἔχῃ εἰς τὴν μύτην ἢ εἰς τὸ μάτι. ἐὰν ἦναι εἰς τὸ πλάγιον μέρος τῆς
μύτης τοῦ ἀνδρός, θέλει ξενιτευθῇ ἀπὸ χώραν εἰς χώραν· εἰ δὲ
τῆς γυναικὸς, θέλει εἶναι κακορρίζικη, ὅτι ἔχει καὶ εἰς τὸ ἀπό-
κρυφον μέλος της.

Μάγουλον· ἐὰν εἰς τὸ μάγουλον τοῦ ἀνδρός, θέλει γένῃ πλού-
15 σιος· εἰς δὲ τῆς γυναικὸς μάγουλον ἢ κατὰ τὸ μάγουλον, εἶναι
ἀχόρταγος συνουσίας, ὅτι ἔχει ἐλαίαν καὶ κάτω τῆς κοιτίας.

Γλῶσσα· ἐὰν ἦναι εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ ἀνδρός, παίρνει πλου-
σίαν γυναικα· καὶ πάλιν τὸ ὅμοιον γίνεται καὶ εἰς τὴν γυναικα.

Γένεια· ἐὰν ὁ ἄνδρας γεννᾶται εἰς τὰ γένεια μὲ ἐλαίαν, γίνεται
20 πλούσιος εἰς χρυσάφι καὶ ἀσῆμι· ὁμοίως καὶ ταῖς γυναιξί, ἐπειδὴ
ἔχουσι καὶ εἰς τὴν σπλήνα.

Εἰς τὸ αὐτί· ἐὰν ἔχῃ εἰς τὸ αὐτί ὁ ἄνδρας, γίνεται πλούσιος καὶ
εὐλογημένος· ὁμοίως καὶ τῆς γυναικὸς, ὅτι ἔχει καὶ εἰς τὸν μηρόν
της.

25 [F. 51^v] Τράχηλος· ἐὰν ἔχῃ εἰς τὸν τράχηλόν του ὁ ἀνὴρ, πλουτεῖ
πολλὰ· ὁμοίως καὶ ἡ γυνή.

Λαιμός· ἐὰν εἰς τὸ ὀπίσω μέρος τοῦ λαιμοῦ, κόπτουν τὸν λαι-
μόν του.

Λαγκώνια· ἐὰν ἔχῃ εἰς τὰ λαγκώνια ὁ ἄνδρας, πτωχαίνει καὶ
30 δυστυχεῖ· ὁμοίως καὶ ἡ γυνή.

Εἰς τὸν ὦμον· ἐὰν ἔχῃ ὁ ἄνδρας ἐπάνω εἰς τοὺς ὦμους, εἶναι
τεθλιμμένος· ὁμοίως καὶ ἡ γυνή.

Ἀμασχάλη· ἐὰν ἦναι εἰς τὴν ἀμασχάλην του, παίρνει καλὴν
καὶ πλουσίαν γυναικα· ὁμοίως καὶ ἡ γυνή.

35 Χέρι· ἐὰν ἔχῃ εἰς τὰ χέρια ὁ ἄνδρας, πολλὰ παιδιά κάμνει·
ὁμοίως καὶ ἡ γυνή.

Στήθος· ἐν τῷ στήθει ἔχων ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυνή πτωχοί.

Καρδία· ἐὰν ἐπάνω εἰς τὴν καρδίαν ἔχῃ ὁ ἄνδρας, πολυπό-
νηρος.

5-6 τὰ ὀφρυδια addidi. 7 μύτη] μίτιν cod. 10 μύτην] μίτι cod.
15 εἰς] εἰ cod. 17 γλῶσσα] γλώσαν cod. 18 τό] ὁ cod. 21 σπύνα
cod. 22 εἰς τὸ αὐτί] σταφτί cod. 25 τράχηλος] τράχιλον cod.
27 λαιμός] λιμού cod. λιμού cod. 29 λαγκώνια] λαγγόνα cod.
31 εἰς τόν] στόν cod. 32 γυνήν cod. 33 ἀμασχάλη] ἀμασχάλιν cod.
38 καρδία] καρδιαν cod.

Βυζί· ὅταν δὲ ἡ γυνὴ ἔχῃ εἰς τὸ δεξιὸν ἢ ἀριστερὸν βυζί, εἶναι πολυπόνηρος.

Κοιλία· ἐὰν ἔχῃ ἐπάνω εἰς τὴν κοιλίαν ὁ ἄνδρας, εἶναι πολυφάγος· ὁμοίως καὶ ἡ γυνή.

Σπλήν· ἐὰν ἐπάνω εἰς τὴν σπλῆνα ἔχῃ ὁ ἀνὴρ, γίνεται ἀκράτη-5
τος τῶν παθῶν· ὁμοίως καὶ ἡ γυνὴ καὶ γίνεται φιλάσθενος.

[F. 52] Κοιλίας ὑποκάτου· ὑποκάτου τῆς κοιλίας ἔχοντες ὁ
ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ ἄσωτοί εἰσι.

Κρυφὰ μέλη· ἐὰν εἰς τὰ κρυφὰ μέρη ἔχουν, ποτὲ δὲν χορταί-
νονν συνουσίαν. 10

Φύσιν τους ἐπάνω· ἐὰν τὴν ἔχουσι ἐπάνω εἰς τὴν φύσιν τους
ὁ μὲν ἀνὴρ γίνεται ὥσάν γυναικα καὶ ἡ γυνὴ ὡς ἄνδρας.

Εἰς τὸ μηρί· ἐὰν δὲ εἰς τὸν μηρόν, πλουτοῦσι.

Γόνατα· ἐὰν ὁ ἄνδρας ἔχῃ εἰς τὰ γόνατα, παίρνει πλουσίαν
γυναῖκα καὶ καλήν· ἡ δὲ γυνὴ ἔχουσα εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ 15
γούνατος, θέλει εἶναι καλή· εἰ δὲ εἰς τὸ ζερβόν, κάμνει πολλὰ
παιδιά.

Εἰς τὸ μηρί δεξιόν· ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἔχῃ εἰς τὸ δεξιὸν μηρί, πλουτεῖ·
ὁμοίως καὶ ἡ γυνή.

Εἰ δὲ εἰς τὸ ἀριστερόν, γίνονται πτωχοί. 20

Τέλος τῆς σημασίας τῶν ἐλαιῶν.

3 κοιλία] κυλίαν cod. 5 σπλήν] σπλίνα cod. ἔχων cod. ἀκρά-
τητος = ἀκρατής. 7 κοιλίας¹] κυλίαν cod. 9 μέρη] μερι cod.
13 στὸ μίρι cod. 18 στὸ μυρ¹ cod. 20 γίνοτε cod.

Divination cléromantique.

[F. 53] Προγνωστικόν τινος παλαιοῦ φιλοσόφου διὰ ὑπόθεσιν ὁποῦ ἔχει ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν καρδίαν του νὰ ἐρωτήσῃ.

Πρῶτον πρέπει νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ἁγίαν Τριάδα, ἔπειτα τὴν 5 Θεοτόκον καὶ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον ἐν τῇ αὐτοῦ γεννήσει. ἔπειτα ἃς σηματοδύῃ ὅποιον νοῦμερον θέλει καὶ κατὰ τὸ νοῦμερον εὐρίσκει ὀπισθεν τὸ κεφάλαιον. καὶ θέλει θαυμάσῃ.

α' β' γ' δ' ε' ς' ζ' η' θ' ι' ια' ιβ' ιγ' ιδ' ιε' ις' ιζ' ιη' ιθ' κ' κα' κβ' κγ' κδ' κε' κς' κζ' κη' κθ' λ' λα' λβ' λγ' λδ' λε' λς' λζ' λη' 10 λθ' μ' μα' μβ' μγ' μδ' με' μς' μζ' μη' μθ' ν' να' νβ' νγ' νδ' νε' νς' νζ' νη'.

[F. 53v] α' · χεῖραν δεξιὰν ἀρμωμένην <ιδού> · δόξαν δηλοῖ καὶ πλοῦτον καὶ χαρὰν καὶ τέκνων εὐποίταν · καὶ ἥξει ὁ ξένος ὃν 15 ἔχεις ἐν ξενιτείᾳ · καὶ ἀπολαύσεις αὐτῶν ἐν χαρᾷ καὶ εὐτυχίᾳ. β' · διὰ τὸ ἐπερωτώμενον πρᾶγμα ὁ ἥλιος διαυγάσει ἐν τῷ κόσμῳ καὶ Κύριος ὁ Θεὸς συνεργήσῃ αὐτὸ καὶ φανήσεται.

γ' · περὶ τῶν δύο ἐν οὐρανῷ πετομένων · ἐπὶ γῇν εὐρόντες τὴν οἰκίαν οὐχ ἐτοίμασαν · σὺ μὲν εὐρης ἀγαθὸν δ' οὐ προσδοκᾷς καὶ πληρώσει Κύριος τὴν ἐπιθυμίαν σου ἐν ἔργῳ ἀγαθῷ.

20 δ' · περὶ ὧν ἐπερωτᾷς καὶ μέλλει ποιήσης, μὴ ποιήσης · ὕβριον γὰρ ὕστερον λαμβάνης καὶ μεταμελούμενος οὐκ ὠφελήθησῃ · πλην ὑπόμεινον καὶ εὐρήσεις ἀγαθόν.

1 ss. Eundem libellum praebet Codex B. S. H., 210 ff. 26-37 cuius lectiones notavi (= B). 1 πάλαι ὦ σοφον B. 2 ὑπόθεσιν] + ὀπόθεσιν B. ἄνθρωπος] + γνώμη B. 4 πρῶτον] λυπόν B. ἐπικαλεστή B. ἔπειτα τὴν] τὴν ὑπεραγίαν B. 5-6 αὐτοῦ γεννήσει] ἁγία γενήσι αὐτοῦ B. 6 ἃς] με ἕνα ξύλον νά B. ὅποιον νοῦμερον] εἰς πῖον κεφάλειον B. θέλει] θελήσι B. 6-7 : καὶ — θαυμάσῃ] εἰς τὴν ἀνοθεν σκάραν · καὶ ὀπιον κεφάλειον λάχει ὁ ἀναγνώστης ἃς τὸ εὖρι ἐκ τὰ σιμάδια καὶ κει θέλει εὖρι ὁ κάθης τὴν γνώμην τις καρδιάς του, χώρης τηνὰς νὰ εἰξεύρει τίποτες ἢ ἀγαθὸν ἢ σφαλτόν B. 12 ὅρα ἔμψοθεν των νῆ κεφαλαίων add. A. χεῖραν — ἀρμωμένην om. A. ιδού addidi. 13 πλοῦτον] βλου πλούτου B. χῶραν B. 13-14 ὃν ἔχεις om. B. 14 ξενιτείαν B. ἀπολαύσεις αὐτῶν] ἀπολάβης αὐαντόν B. χαρᾷ — εὐτυχίᾳ] χαρὰν καὶ εὐφρανθήσ B. 16 αὐτό] αὐτῷ A τὸ [f. 27] ἀγαθὸν αὐτοῦ B. 17 δύο ἐν] ὀλον ἐν τό B. εὐρόντον B. τὴν] καὶ A. 18 ἐτίμασαν A ἐστήμασεν B. σὺ] καὶ A. οὖ] οὐδὲν B. 19 Κύριος] + ὁ θεός B. ἐνέργον ἀγαθόν B. 20 ὧν — ποιήσης] τὸν ἐπερωτᾷ καὶ βούλη B. 21 γάρ] μὲν A. εἰστέραν B. οφεληθεῖς B. 22 ὑπόμεινον AB. 24 εὖρις B.

ε' · τὸ πρᾶγμα δ' ἐπερωτᾷς καὶ βούλεσαι ποιεῖν ἐπιτυγχάνει · μέγα ἔστι καὶ ἐπιμελοῦ · οὐκ ἀδυνατεῖ παρὰ τῷ Θεῷ οὐδέν.

ς' · πάντα ὑπόμεινον, ἀνδρίζου καὶ πρόσσελθε τῷ Θεῷ τῷ τῆς εἰρήνης βασιλεῖ · καὶ δι' αὐτοῦ εὐρήσεις τὸ τῆς καρδίας σου ἐμβιβαζόμενον ἐν ὀλίγῳ καιρῷ · καὶ μὴ ῥαθύμει.

ζ' · νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος · νῦν ἡμέρα σωτηρίας · ἀπὸ κακὸν εὖρης ἀγαθὸν καὶ ἀπὸ κόπου χαρὰν · καὶ μὴ μεριμνᾷς περὶ θλίψεων.

[F. 54] η' · ἐξ ἀπροσδοκίτου σου ἔλθῃ σοι πρᾶγμα δ' χρεῖαν ἔχεις · καὶ χαρὰν ἐπὶ τοῦτο προνόει καλά.

θ' · αἰσχυρῆσεται ὁ ἐν ξένοις διάγων · εἴτα εἰς ἀγαθὸν μεταστραφήσεται ὡς οἶδε Θεός.

ι' · εἰς μάτην κοπιᾷς καὶ οὐκ ὠφελεῖσαι · πρόσσεχε μὴ προσκρούσης τῷ Θεῷ δι' ἐρωτήσεως.

ια' · σὺ μὲν, ἄνθρωπε, δοκεῖς ὅτι κέρδος ἔχει τοῦτο, ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὕτω. πλανᾷς γὰρ τὴν σαντοῦ ψυχὴν · λοιπὸν φύγε ἀπ' αὐτοῦ ὅτι κέρδος οὐκ ἔσται σοι ἐν τούτῳ τῷ πράγματι · οὐ γὰρ θέλει ὁ Θεὸς τὴν ζημίαν σου οὔτε τὴν θλίψιν σου · καὶ μὴ παρακούσης τῆς ἐμῆς συμβουλῆς καὶ μετανοήσεις πολὺ.

ιβ' · ὅμοιος εἶ, ἄνθρωπε, συνετῷ καὶ σοφῷ ἀνδρὶ ὅστις ᾤκοδόμησε τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν ἐπὶ πέτρῳ. καὶ κατήλθεν ὑετὸς πολλὸς μετὰ θυμοῦ καὶ ἐγένετο ποταμός · ἔπνευσαν δὲ καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκρουσαν τὴν οἰκίαν ἐκεῖνην καὶ οὐκ ἔπεσεν ὅτι σοφῶς ἐκτίσθη. καὶ σὺ μὴ φοβοῦ τοὺς ἐχθροὺς τοὺς πολεμοῦντάς σε. ὁ Κύριος ὁ Θεὸς ὁδηγήσει σε εἰς καλόν.

- 1 περ ἐρωτᾷς B. βούλη ποιήσε B. ἐπητηχάνη B ἐπιτυγχάνεις A.
 2 ἀδυνατεῖ A ἀδυνατεῖ γὰρ B. οὐδέν] πᾶν ῥῶμα B. 3 ὑπόμεινον A
 ὑπόμειμενε στίκε B. καὶ πρόσσελθε] πρόσσεχε B. 4 εἰρήνη B. δν'
 αὐτό B. εὖρης B. τῆς] τη B. ἐμβεβηλομένον B. 5 ἐν — και-
 ρῷ om. B. ῥαθύμεις [f. 27^v] B. 6 εὐπρόσδεκτος B. ἡμέραν B.
 κακίαν B. 7 μὴ] μὴν B. θλύψεως B. 9 η'] θ' B. σοι] σι
 A om. B. 10 χαρά A. 11 θ'] ι B. ὁ scripsi : τῶν A τό B.
 εἴτα om. B. ἀγαθόν] + καὶ B. 12 εἶδε A ἦδε B. 13 οὐδέν ὠφε-
 λάσε B. 14 διὰ ἐρωτήματος B. 15 ἔχεις A. ἀλλ' οὐκ] ἀλοῦ οὐκ
 B. 16 οὗτος B. σαντοῦ] ἑαυτοῦ B. φεύγε B. 17 ἔσται σοι]
 ἔχεις B. εἰς τὸ πρᾶγμα τοῦτο B. γὰρ [f. 28] B. 19 τίς ἐμῆς συμ-
 βολίς A τὴν ἐμὴν βουλὴν B. καὶ = ὅτι. μετανοήσεις πολὺ] με-
 ταμεληθεῖς B. 20 ἀνδρὶ] ἀνθρώπῳ B. 21 ἡκοίαν αὐτοῦ transp.
 B. ἐπὶ] + τὴν B. κατελθὼν AB. ὑετός] ἱετώς A εἰς τοὺς B.
 22 ἐγένετο] γενόμενος AB. ἔμπνευσαν B. δὲ καὶ om. A. 23 προσ-
 κρούσας A. ἐκτίστη B. 24 φωβηθῆς B. ἐχθροὺς] + σου B.
 ὅ] καὶ B. 25 εἰς καλόν] πρὸς τὸ συμφέρον B.

ἐγ' · *** οὕτω σὺ ζήτει καὶ εὐρήσεις· ὁ γὰρ Θεὸς κατενοδώσει ·
ἐλεο· καὶ εὐφροσύνην εὐρης παρὰ Θεῶ.

[F. 54^v] ἰδ' ἄγγελος Κυρίου ἔσται μετὰ σοῦ, διαφυλάττων σε ἐν
πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου · καὶ ὁ θέλεις ποιήσον ὅτι ὁ Θεὸς μετὰ σοῦ,
5 εὐθύνων τὰς ὁδούς σου καὶ διασώζων σε ἐκ τῶν θελόντων τὰ πο-
νηρὰ κατὰ σοῦ καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν ἀνίσχυρον ποιεῖ. γίνωσκε
οὖν ὅτι στρουθίον οὐ πεσεῖται εἰς τὴν παγίδα ἄνευ θελήματος Θεοῦ ·
καὶ ἡ παγίς, ἐὰν πέσῃ, συντριβήσεται ἀφ' ἑαυτὸν της. οὕτω καὶ σὺ
λυτρώσει ἐκ τῶν θελόντων τὰ πονηρὰ κατὰ σοῦ, τῇ δυνάμει αὐτοῦ.
10 ἰε' · μὴ σπουδάξης λαβεῖν τὸν καρπὸν ἄωρον ἥτοι πρὶν ὠριμάσῃ,
ἀλλὰ ὑπόμεινον ἵνα ὠριμος γένηται. καὶ μὴν παρακούσης τὴν
βουλὴν μου, ἀλλὰ ὑπόμεινον μικρὸν ἕως τοῦ καιροῦ ἐλθεῖν καὶ
τότε λάβῃς τὸ ζητούμενον.

ις' · θέλεις εἰσελθεῖν, ὦ ἄνθρωπε, εἰς πράγμα ὃ οὐ δύνασαι, καὶ
15 λαβεῖν χαρὰν βούλεσαι ἥτις οὐκ ἐπὶκείται σοι ὅτι θλίψιν καὶ
ἀνάγκην ἔχει τὸ πρᾶγμα ὃ θέλεις πράξαι. περὶ ταξειδίου ἢ ἐμ-
πορίας ἢ ἐπιθυμίας μὴ ἀναφέρῃς ἐπὶ νοός σου, ὅτι μεγάλην ζημίαν
ἔχεις καὶ ὕβριν · ἰδοῦ, εἰπόν σοι τὸ ἐνδεχόμενον καὶ μακρύνθητι.

ις' · τὴν ἀνάγκην καὶ στενοχωρίαν ἣν ἔπαθες ἐν τούτῳ τῷ πράγ-
20 ματι ἐκ προφάσεως τῶν συγγενῶν οὐκ ἐγένετο. ἰδοῦ δὲ παρήλθεν
ἡ ἀνάγκη ἀπὸ σοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν ἐπανοίγει ὁ Θεὸς τὴν θύραν
τοῦ ἐλέου αὐτοῦ ἐμπροσθέν σου · καὶ δοθήσεται σοι ἅπαντα τὰ
αἰτήματά σου εἴ τι ἐὰν [f. 55] αἰτήσης παρ' αὐτοῦ · καὶ αὐτός
ἐστὶν ὁ βοηθός σου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου ἐν τῷ πλήθει
25 τοῦ ἐλέους του.

1 lacunam suspicor.	ζιτῆς B.	εὐρής B.	2 ἐλεων B.	εὐφρο-
σύνη B σωφροσύνην A.	τῷ Θεῷ [f. 28 ^v] B.	3 ἐστὴ B.	3-4 ἐν	
— ὁδοῖς] πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς B.	4 θέλη ποιήσεις B.	6 τῇ		
δυνάμει αὐτοῦ B.	πιῶν B.	7 ἄνευ θελήματος Θεοῦ εἰς παγίδα		
B.	8 συντριβήσεται — της] ἀφραυτῆς συντριβῇ καὶ συντριβήσεται			
B.	8-9 σὺ λυτρώσει] συ λυτρώσιτε ὁ θεός B.	9 ἐκ τῶν] ἐκατόν B.		
τῇ — αὐτοῦ] καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν A.	10-13 μὴ — ζητούμενον om.			
A, sed 14 : ις'] ιε' ; 16 πράξαι] + ις'.	10 λαβή B.	ὠριμάσῃ scripsi :		
ἐρημίαιν B.	11 ἐριμος B.	12 κεροῦ B.	13 τότε [f. 29] B	
14 εἰσέληθς B.	ὁ om. B.	14-15 δύνασαι — βούλεσαι] καὶ θέλεις βου-		
λόμενος παραλάβης χαρὰν B.	15 ἥτις] ἡ B.	ἀποκιτέσι A ἀποκη-		
τέσι B.	16 ἀνάγκη B.	μπορίας B.	17 μίν B.	ἐπὶ] + τοῦ
B.	νοόσου A B.	18 εἰπόν σοι] εἰποσι B.		ἐκδεχόμενον B.
· καὶ μακρύνθητι] ἀπόθου αὐτό B.	19 ἀνάγκη B.	στενοχωρία B.		
πράγμα B.	20 δέ om. B.	21 ἡ — σοῦ] ἀπὸ σοῦ καὶ λίπη καὶ ἀνάγ-		
κη B.	ὑπανίγι B.	τὴν θύραν ὁ θεός A.	22 τὸ ἐλεός του A.	
δοθήσονται σου πάντα B.	23 εἴ τι — αἰτήσης] ἂν βουλῇ καὶ ἐτῆς B.			
παραυτά B.	24 ὁ βοηθός σου] βοηθόν σας B.	25 του] αὐτοῦ B.		

ιη' · ἰδοῦ, ἤνοιξεν ὁ Θεὸς τὴν εὐθείαν ὁδὸν ἔμπροσθέν σου καὶ ὀφείσεται σε ἐκ παντὸς κακοῦ · καὶ γὰρ οἱ ἐχθροὶ σου ἤνοιξαν τὸ στόμα ὥσπερ κύνες. ὁ δὲ Θεὸς κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἐβοήθησέ σε καὶ ἔσωσέ σε ἐξ αὐτῶν.

ιβ' · ἰδοῦ · ὁ γεωργὸς ἀπῆλθεν ἐκ τοῦ ἀγροῦ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, 5
 βαστάζων ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ στάχνας καρπίμους, εὐφραϊνόμενος καὶ χαίρων. οὕτω καὶ σύ, ἄνθρωπε, εὐφρανθήσῃ καὶ χαρήσῃ καὶ δώσει σοι ὁ Κύριος ἅπερ ἐλπίζεις ἐν τῷ πράγματι τούτῳ · σὺ δὲ ποιήσον εὐθείας τὰς ὁδοὺς σου καὶ τὰς τρίβους σου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ μὴ φοβηθῇς ὅτι ὁ Θεὸς μετὰ σοῦ ἐστὶν καὶ βοηθήσει 10
 σοι πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου.

κ' · ποιήσον, ὦ ἄνθρωπε, ὃ θέλεις ὅτι χαρὰν τὸ πρᾶγμά σου μεγάλην ἔχει. καὶ λαμβάνεις αὐτὴν τὴν χαρὰν ἐκ Θεοῦ · καὶ αὐτὸς δώσει σοι τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ · διὸ καὶ εἰς φθόνον ἐγερεῖς τοὺς ἐχθρούς σου. ἔχε δὲ πίστιν καὶ ἀγάπην εἰς τὸν Θεὸν καὶ χαρήσῃ [f. 55^v] ἐν 15
 εἰσόδῳ καὶ ἐξόδῳ τούτου τοῦ πράγματος.

κα' · ὑπόμεινον μικρὸν καὶ μὴ σπουδάζῃς ποιῆσαι ἀδύνατα πρᾶγματα καὶ μεγάλα καὶ ὅσα ἂν θέλῃς καὶ ἐπιθυμῇς δίδονται σοι ἀπροσδοκῆτως · ὅτι ὁ Θεὸς σκέπη σοῦ ἐστὶ, φυλάττων σε τῇ 20
 δυνάμει αὐτοῦ.

κβ' · ὁμοίως εἰ ὀρνέῳ πετομένῳ ἐν τῷ ἀέρι, ὃ ἐθήρευσεν στρουθίον καὶ ἔφαγεν αὐτὸ καὶ οὐκ ἐνεπλήσθη · κατελθὼν δὲ εἰς τὴν γῆν εὗρε πτώμα ἐξ οὗ φαγὼν ἐνεπλήσθη καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς νεοσοῖς. οὕτω καὶ σὺ λυτρώσει ὁ Θεὸς καὶ φυλάξει σε ἀπὸ παντὸς κακοῦ καὶ ἐμπλησθήσῃς ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ καὶ ἰδῇς ἅπερ ἐλπίζεις 25
 παρ' αὐτοῦ.

κγ' · ὁμοίως εἰ, ἄνθρωπε, γυναικὶ χήρᾳ ἥτις ἀπώλεσε τὴν δραχμὴν αὐτῆς καὶ ἐσάρωσε τὴν οἰκίαν αὐτῆς ζητοῦσα αὐτὴν ἐπιμε-

1 ὁδόν] ὁδὼν σου [f. 29^v] B. 2 ἐρίσατο B. 2-3 τὰ στόματα αὐτῶν B. 3 τό om. B. ἔλεως αὐτοῦ transp. B. 3-4 βοηθησέ σοι B. 4 αὐτοῦ B. 6 καρπούμενα B. 7 οὕτως B. εὐφρανθήτω B. 8 δώη AB. Κύριος] + ὁ Θεός B. 9 ποιήσον] πῆσις B. τρίβους A. 10 βοηθήσεις A βοηθήσι B. 12 ποιῆσαι B. χαρὰν [f. 30] B. 12-13 ἔχει τὸ πρᾶγμα μεγάλῃν B. 13 τὴν χαρὰν om. B. 14 δοῇ σοι B δώσει A. ἐγείρῃς B. 15 τόν om. B. χαρήσῃ] + ἐπὶ σε B. 16 εἰσόδῳ] + σου B. ἐξόδῳ] ἐνεξόδῳ σου B. τούτου τοῦ πράγματος scripsi : αὐτοῦ τῷ πράγματι A ἐν τῷ πράγματι τοῦτο B. 17 ὑπομνημένον B. μὴν B. ποιῆσαι] νὰ κάμῃς τὰ B. 18 ὅσα ἂν] ὅσαν B. ἐπιθυμᾷς B. 19 σοι] σε A. σοῦ] σὺν A. ἐστὴν σκέπην σου transp. B. 21 ὀρνέον παιτουμένον B. 22 καὶ² — ἐνεπλήσθη] ἀλοῦ οὐκ ἐνεπλήσθη B. 23 νεοσίς [f. 30^v] αὐτοῦ B. 24 σε] σοι B. λυτρώσει] λητросετόςοι B. φυλάξει] διαφυλάττον B. 25 ἐμπλησθήσονται B. ἐκ τῶν ἔργων] τὰ ἀγαθὰ B. 26 παρ' αὐτοῦ] εἰς αὐτόν B. 27 εἰ] + ὃ B. γυνί B. 28 ζητοῦσα] καὶ ἐζήτησεν B.

λῶς ἕως οὗ εὗρε τὴν δραχμὴν αὐτῆς · καὶ εὐροῦσα ἐκάλεσε τὰς
φίλας αὐτῆς εἰς τὴν αὐτῆς χαρὰν · ἥτις μενέτω μετὰ σοῦ πάσας
τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. καὶ ἂν βούλῃ λαβεῖν γυναικα, ἔσται
σοι καλὴ καὶ ἐπιτήδειος καὶ χαρὴ μετ' αὐτῆς. ἐὰν δὲ φυτεύῃς
5 ἄμπελῶνα, εὐφορήσει καὶ ποιήσει καρπὸν πολύν. [f. 56] εἰ δὲ ἔχεις
ἄρρωστον, δώσει σοι Κύριος ὁ Θεὸς ὃ ἐὰν αἰτήσῃς παρ' αὐτοῦ.
καδ' · ἐκ πολλῆς θλίψεως ἐστενοχωρήθη ἡ καρδιά σου καὶ βού-
λεσαι ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ οἴκου σου, ἐκ τῶν στενοχωριῶν καὶ ἀδικιῶν
ἐν αἷς ἡδικήθης. ἰδοὺ, ἀδελφέ, ἐμακρύνθη ἀπὸ σοῦ ἡ λύπη καὶ
10 μετέβη ἀπὸ τὰ λυπηρὰ εἰς τὰ χρηστά · καὶ χάρις τοῦ Θεοῦ στερεῶς
βοηθήσει σοι.

κε' · ἐὰν <καὶ> ἔχῃς τὴν δυναστείαν τοῦ λέοντος καὶ αἰτοῦ
τὰς πτέρυγας, νὰ δύνασαι πετᾶν ἐπὶ τῶν νεφελῶν, τὸ πρᾶγμα
τοῦτο μὴ ποιήσῃς ὅτι οὐκ ἔσται σοι ἐπιτήδειον ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ·
15 λοιπὸν ἀπόφυγε ἀπ' αὐτοῦ ὅτι ἄχρηστόν ἐστι καὶ οὐ τελειοῦται.

κς' · ἰδοὺ, βυθιζόμενος ἔσει · ἀντίδικος γάρ σοι ὁ Θεός. λοιπὸν
μὴ ποιήσῃς ὃ βούλεσαι ποιεῖν, ἀλλ' ἀπόφυγε ἀπ' αὐτοῦ καὶ μετα-
μελήθητι καὶ πρόσπεσον τῷ Θεῷ καὶ διασώσει σε ὅτι οὐ βούλεται
τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ ὥς τὸ ἐπιστρέψαι καὶ ζῆν αὐτόν · ἀπό-
20 στρεψον οὖν ἐκ τῆς κακίας σου ταύτης.

κζ' · ὁμοιος εἶ, ἀνθρωπε, τῷ ἀπολωλότῳ προβάτῳ ὃ ἤρπασεν ὁ
λύκος · φθάσαντος δὲ τοῦ ποιμένος, ἐρύσατο αὐτὸ καὶ ἔχαρη λίαν
ἐπὶ τῇ εὐρέσει αὐτοῦ. [f. 56v] οὕτω καὶ σύ, ἀνθρωπε, ἂν ἔχῃς ἐμ-

1 εὐροῦσα B. αὐτῆς] ἐκύνῃ B. 2 αὐτῆς²] τηαύτην B. ἥτις μενέ-
τω] ἐμένετο B. 3 σου om. B. λάβη B. ἔστω A. 4 σοι]
σύ B. καλόν A. ἐπιτίδιον A. φυτεύσι B. 5 εὐφορήσου
καὶ πηήσου B. πολὴ B. ἔχη B. 6 δώη AB. παρ' αὐτοῦ]
αὐτῷ B. 7 ἐκ — θλίψεως] ἀπὸ πολλῆς ἀνάγκης καὶ στενωχωρίας καὶ
θλίψεως [f. 31] B. 8-9 ἐκ² — ἡδικήθης] ἐν ταῖς στενωχωρίαις καὶ
ἀδικίαις εἰς ἐστενοχωρίης καὶ B. 9 ἐδικίθης A. ἀδελφέ transp. post
λύπη B. ἐμακρύνθη] ὑποχώρισε B. 10 μετεῦ A μεταβήσεται B.
ἀπὸ λυπηρὸν ἐπὶ τὴν χριστότητα B. τοῦ] τῷ A om. B. θεῷ A.
στερεὰ θεοῦ transp. B. 11 βοηθίσε B. 12 καὶ addidi. αὐτοῦ
B. 13 νὰ δύνασαι] καὶ ἰσχύν B. ἐπὶ — νεφελῶν] εἰς τὸν ἀέρα B.
14 ἔστω B. ἐπιτήδειον ἐν] καλὸν ἐπὶ B. 15 ὅτι] ὅτε B. 16-17 ἀντί-
δικος — ποιεῖν] ἐνὶς οὐκ ἔδοκεν ὁ φιλόσοφος θεός B. 17 ἀλλ' λιπὸν
B. ἀπόφυγεν B. μεταμελήθησεται B. 18 πρόσπεσε B. τῷ
Θεῷ] αὐτῷ B. βούλεται] + ὁ θεός B. 20 οὖν] νῦν B. ταύτης
[f. 31v] B. 21 τοῦ ἀπολωλός B. 22 φθάσαντος B. τοῦ om. B.
23 οὕτω] οὐτοῦ A. σύ] + τὸ ἀπολόμενον B. ἀνθρωπε] + οὐκ
ἀπολίτε καὶ B. ἐὰν B.

πόδιον, ἀφελήσεται καὶ μὴ λυπηθῆς ὅτι ὁ Θεὸς θέλει τὴν σωτηρίαν σου.

κη' ὅμοιος εἶ, ἄνθρωπε, τῷ βασιλικῷ ἐσφραγισμένῳ πιττακίῳ, οὗ λυθέντος καὶ ἀναγνωσθέντος χαίρουσιν οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ τῇ αὐτοῦ ἀναγνώσει. οὕτω καὶ σὺ χαρήσῃ ἐπὶ τὸ παρὸν πρᾶγμα ὅπερ 5 ᾔτησας τὸν Θεόν.

κθ' ὅμοιος εἶ, ἄνθρωπε, ἀσυνέτῳ ἀνδρὶ ὅστις ὠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον. καὶ ἐλθούσης τῆς βροχῆς κατέβησαν οἱ ποταμοὶ καὶ ἐφύσησαν οἱ ἄνεμοι καὶ ἔρριψαν τὴν οἰκίαν ἐκείνην διότι οὐ τεθεμελίωται ἐπὶ τὴν στερεὰν πέτραν. οὕτω καὶ σὺ 10 μὴ ἐλπίσης ἐπὶ υἱῶν ἀνθρώπων ἐν οἷς οὐκ ἔστι σωτηρία. Ἐλπίσον ἐπὶ Κύριον τὸν Θεόν σου καὶ αὐτὸς ῥύσεται σε ἐκ παντὸς πειρασμοῦ. γινῶθι δὲ ὅτι ἐὰν μὴ ἐπιστραφῇς πρὸς αὐτὸν μετὰ καθαρᾶς καρδίας, ἐλεύσῃ εἰς θλίψιν καὶ στενοχωρίαν πολλήν.

[F. 57] λ' ὁ Θεὸς ἀνατέλλει τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἐπὶ πονηροὺς καὶ 15 ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. λοιπὸν μὴ ἀμέλει εἰς αὐτὸν ὅτι ὁ Θεὸς εὐτρεπίζει τὰς ὁδοὺς σου εὐθείας καὶ ἀγαθὰς ἐνώπιόν σου.

λα' παῦσαι ἀπὸ τοὺς διαλογισμοὺς σου καὶ ὑπόμεινον μικρὸν καὶ μὴ προσεγγίσης τῷ πρᾶγματι τούτῳ ὅπερ ἐνεθυμήθης, ὅτι 20 οὐκ ἔστι καλόν. ἀλλὰ φεύγε ἀπ' αὐτοῦ ἵνα μὴ βλαβῆς καὶ μεταμελούμενος οὐδὲν ὠφελῇθῃς.

λβ' ἀπὸ θλίψεως μεταβήσεται εἰς χαρὰν μεγάλην καὶ ἀνάπανσιν ἄνευ κόπου καὶ μόχθου, ὅτι ὁ Θεὸς ἔστι μετὰ σοῦ. καὶ εἴ τι ἂν θελήσης δοθήσεται σοι. λοιπὸν ἐξομολογήθητι τῷ Θεῷ 25 ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ προσκύνησον αὐτῷ ὅτι οἰκτιρῶν ἐστὶ καὶ ἐλεήμων κατὰ τὴν ἀνεκδιήγητον ἀγαθότητα αὐτοῦ.

1 καὶ — λυπηθῆς om. B. 3 εἰ] + ὦ B. ἐσφραγισμένῳ βασιλικῷ
transp. B. πιττακίον A. 4 λυθέντος] + τῆς σφραγίδος B. 5 σὺ
χαρήσῃ] σὶ χαρὶς A σιγχαρήσῃ B. 6 ἐτίσας A ἐτης B. τῷ θεῷ
B. 7 εἰ] ὑπέρχει ὁ B. 8 αὐτοῦ ἱκίαν B. ἐλθούσης — βρο-
χῆς] ἤλθεν ἡ βροχὴ καὶ B. 9 φήσισαν B. ἐκείνην [f. 32] B.
10 διότι] διῶ B. τεθεμελίωτω A. τὴν πέτραν τὴν στερεὰν B. 11 ἐλπί-
ζης B. υἱόν A ἡὼν B. σωτηρία] σκίαν ἀποφυγέντος ἀπ' αὐτὴν B
12 πειρασμῶν B. 13 γνώθης B. ἐπιστρέψης B. πρὸς] εἰς B
14 ἐλεύσε B. θλίψιν] κρείσιν B. 15 πονηροῦς] + καὶ δικέους καὶ
ἀδίκους καὶ ἁμαρτολόους καὶ πονηροῦς B. 16 καὶ — ἀδίκους om. B.
ἀμελής B. 17 αὐτὰ A. εὐθιαν B. ἀγαθὰ B. 19 παῦσον A.
ἀπὸ τοῦς] τῆς B. διαλογισμοῖς B. σου om. B. ὑπόμεινον A.
20 ἐθυμήθης B. 21 ἀπ' [f. 32^v] B. ἵνα] νά A. μὴ] μὴν B.
μεταμελόμενος B. 23 εἰς om. A. χάρα μεγάλη A. ἀνάπαυσις
A + εὐχῆς καὶ B. 24 μόχθον B. ἐστὶ om. B. 25 εἰ — θελή-
σης] ἐὰν θέλης B. σοὶ] + θεοῦ θέλοντος B. ἐξομολογοῦ B.
27 κατὰ] ἐπὶ B.

λγ' · ὁ Θεὸς γινώσκει τοὺς διαλογισμούς σου, ὦ ἄνθρωπε, καὶ πάντα τὰ φανερά καὶ ἀφανῆ. λοιπὸν ἀπόφυγε τὴν ομίχλην τῆς θαλάσσης καὶ τὸν κλύδωνα αὐτῆς ὅτι οὐ θέλει ὁ Θεὸς τὴν βουλήν ταύτην. ἐὰν θέλῃς ποιῆσαι πρᾶγμα, οὐ ποιήσης, ὅτι οὐκ ἔσται σοι 5 καλόν.

[F. 57^v] λδ' · ὁ Θεὸς δίδει τοῖς ἀνθρώποις ἅπερ ἐνδέχονται παρ' αὐτοῦ. καὶ ὁ θέλεις, ὦ ἄνθρωπε, ἔρχεται σοι κατὰ τὸ σὸν θέλημα, μετὰ χαρᾶς μεγάλης καὶ κέρδους παρὰ Θεῷ, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ βοηθός σου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου.

10 λε' · τὸ μὲν πρόβατον βούλεται ἀντιστῆναι τῷ λύκῳ · ὁ δὲ λύκος αὐτὸ ἀρπάσας, οὐχ εὐρίσκει τὸν ῥυόμενον αὐτὸ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ λύκου. πρόσεχε οὖν, ἄνθρωπε, ἵνα μὴ πέσῃς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν σου καὶ ἀντιδίκων καὶ τῆς ἐξουσίας αὐτῶν. λοιπὸν ἔλπισον ἐπὶ Κύριον καὶ αὐτὸς ῥύσεται σε ἐν τῷ πλήθει τοῦ ἐλέους αὐτοῦ.

15 λς' · ἐκ τοῦ σφοδροῦ ἀνέμου φεύγουσιν οἱ λύκοι καὶ ἔρχονται πρὸς τὰ πρόβατα. τοῦ διασκορπίσαι αὐτά. σὺ δὲ ἀπόφυγε τὸν ῥύπον τῆς ψυχῆς σου καὶ τοῦ σώματος καὶ μὴ ποιήσης ἐτοῦτο τὸ πρᾶγμα ὅτι οὐκ ἔσται σοι καλόν.

λζ' · ἵνατί περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ καὶ ἵνατί θλίβεις αὐτὴν καθ' 20 ἐκάστην εἰς διαλογισμούς; κατανόησον τὴν ἐπὶ σὲ ἐρχομένην χαρὰν καὶ εὐφροσύνην καὶ ὃ τι θέλεις, βουλευσὺν εἰς αὐτὸν τὸν καιρόν · πλὴν μὴ σπουδάξης, ἀλλὰ προσκαρτέρησον ὀλίγον καὶ λάβῃς τὸ ζητούμενον.

[F. 58] λη' · ἄνευ λύπης γένηται σοι ὁ θέλεις. πρόσεχε οὖν νῦν 25 ἐν τῷ παρόντι πράγματι ὃ ὑπενόησες ἐν τῇ καρδίᾳ σου · ὁ Θεὸς δώσει σοι τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ τῷ πράγματι καὶ ἔσται βέλτιον καὶ εὐλογημένον.

1 ὦ omis. B. 2 ἀφανῆ] + εἰ B. 3 τοῦ κλήδονος B. 4 ταύτην] αὐτὴν B. ποιῆσαι] ποιήσι A. πρᾶγμα] + καὶ B. ἐστὶ B.
5 καλῶς [f. 33] B. 6 ἐκδέχονται B. παρ'] ἀπ' B. 7 ὦ om. B. σοί] σου B. τό] των B. 8 κέρδος A. παρὰ] + τῷ B. 9 βοηθῶν B. 10 μὲν om. B. 11 ἀρπάξῃ B. οὐχὸ ἐνρίχνη B. αὐτό] αὐτόν B αὐτοῦ A. τοῦ στόματος] τῆς χειρὸς B. 12 μὴν B. 13 καὶ ἀντι- δίκων] τὸν ἀδίκον B. 13 λοιπὸν — 14 σε] ὁ δὲ Θεὸς λυτρώσεται σε B. 14 σε] σὺ A 16 πρὸς] εἰς B. 17 τοῦτο B. 18 ἔσται — καλόν] ἐσται. καλόν [f. 33^v] οὔτε ἐπιτήδειον B. 19 ψυχῇ] + σοῦ B. ἵνατί²] ἵνα την B. 20 ἐκάστην] + μάλων B. διαλογισμούς] + διῶ B. 21 εὐφροσύνη B. εἰς om. B. τὸν αὐτόν transp. B. 22 πλὴν μὴ] μὴ οὖν B. ὀλίγον] μικρόν B. 24 γενιτέ σαι A γίνετε σὺ B. πρόσεχε] πρόσελθε B. οὖν] τὰ B. 25 ὑπενόησας B. σοῦ] + ὅτι B. 26 δώσει σοί] δώσῃ A B. τὰ — πράγματι om. A. ἔσεται A.

18' · ἐσύ, ἄνθρωπε, θέλεις ἀποδημήσης εἰς ταξείδιον, ἀλλὰ μὴ ἀπέλθης · μέινον εἰς τὸν τόπον σου μικρὸν καὶ μὴ σπουδάξης ἵνα μὴ ζημιώσης τὸν ἑαυτὸν σου.

μ' · μετὰ πολλῆς συγχύσεως λαμβάνεις τὸ ζητούμενον πρᾶγμα · πλὴν ποιήσον ὃ θέλεις · σὺ ὄψει τὴν νίκην.

μά' · ὁ Θεὸς δώσει σοι ἅπερ θέλεις καὶ αἰτεῖς παρ' αὐτοῦ ὅτι βοηθός σου αὐτός ἐστιν καὶ κατευθύνει τὴν πορείαν σου ἐν παντὶ καιρῷ τῆς ζωῆς σου.

μβ' · τὸ μὲν δένδρον σαλεύεται καὶ κλονίζεται καὶ βούλεται πίπτειν · ἀλλ' ὁ Θεὸς διαφυλάττει καὶ σκέπει αὐτὸ περικρατῶν πάντοτε. σὺ οὖν μὴ λυπηθῇς ἄρτι, ἀλλ' ἔλπισον ἐπὶ Κύριον τὸν Θεόν σου, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ βοηθὸς σοι.

μγ' · ὁ μὴ πιστεύων εἰς Θεὸν οὐκ ἐννοεῖ τὰ μυστήρια τοῦ Θεοῦ · τῷ δὲ πιστεύοντι δοθήσονται τὰ αἰτήματα.

μδ' · ὅταν ἡ σταφυλὴ ὥριμος γίνεται, τότε ἐκκόπτεται καὶ καταπατεῖται καὶ οἱ ἄνθρωποι πίνοντες τὸν οἶνον αὐτῆς εὐφραίνονται.

με' · ὥς ὁ ἔμπορος ἐπὶ λιμένος κερδίζει τοὺς αὐτοῦ κόπους σώζων τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἐκ τοῦ κινδύνου τῆς θαλάσσης · οὕτω καὶ σοί, ἄνερ, δοθήσεται παρὰ Θεοῦ ἡ βοήθεια.

[F. 58v] μς' · σκορποῦνται καὶ διαμερίζονται οἱ διαλογισμοί σου εἰς τοῦτο τὸ πρᾶγμα καὶ οὐκ ἔχεις ἀγαθὴν ἐλπίδα. ἔλπισον ἐπὶ Κύριον καὶ αὐτός σοι βοηθήσει · καὶ εὐχαρίστησον αὐτῷ.

μζ' · σὺ προσδοκᾷς ἀνῶδυνον ἐλευθερίαν · μὴ γενέτω. ὥσπερ οἱ πτωχοὶ θλίβονται καὶ στενοχωροῦνται ἐν χειμωνικῷ καιρῷ

1 ἐσύ] σύ, δ B. 2 μέινον] ὑπόμινον B. εἰς — σπουδάξης] μηνε
δὲ εἰς τὸν τόπον σου B. 3 ζημιωθείς [f. 34] B. 4 συγχύ-
σεως] + καὶ ὠχλήσεως B. ζητούμενον om. A. 5 σύ — τήν]
ὅτι ὁ θεὸς ὄψεται B. 6 δώῃσι A B. αἰτεῖς] τῆς B. παρ'] ἀπ' B.
7 αὐτός ἐστὶν ὁ βοηθὸς σου transp. B. κατευθύνεις B. πονηρίαν B.
9 σαλεύεται] κλονεῖται A. 10 πίπτειν] πίτην B. ἀλλ'] ἀλώ B.
περικρατῶν] καὶ περικρατῇ B. 11 ἐπέλπισον B. ἐπ'] πρὸς B.
12 ἐστιν om. A. 13 εἰς] + τόν B. οὐκ ἐννοεῖ] οὐ καταλάβῃ B.
τοῦ Θεοῦ μυστήρια transp. B. 14 ὁ δὲ πιστεύων δοθήσεται αὐτῷ τὰ
αἰτήματα αὐτοῦ [f. 34v] B. 15 τῷ σταφύλῃ B. ἐριμνον γενή B.
16 καί — πίνοντες] ὅταν δὲ πῆρσιν οἱ ἄνθρωποι B. αὐτῆς om. B.
18 ὁ — κερδίζει] οἱ ἐπορὴ ἐπιλιμωνόνται B. αὐτῶν B. σώζων — 19
του] καὶ πάλιν πᾶν πρᾶγμα καὶ σωθήσεται B. 19 θαλάσσης] + εἰς τὸν
ἴδιον καιρὸν B. 20 ἄνερ] ἄνθρωπε B. δοθήσεται] + σι B. ἡ βοήθεια]
ὥσάν βούλεται B. 21 σκορποῦνται καὶ] πῶς B. 22 τὸ πρᾶγμα τοῦτο
transp. B. ἐλπίδα ἀγαθὴν transp. B. 23 βοηθήσει σοι transp.
B. καί — αὐτῷ] καλὰ καὶ εὐχρίστα B. 24 σύ] εἰ μὲν B. 25 θλί-
βονται] καὶ πένητες ἢ θλιβόμενῃ B. στενοχωροῦμεν B. ἐν] + τὸ B.

καὶ ὅταν ἔρχεται ἑαρινὸς καιρὸς, τότε ἀπέρχεται ἀπ' αὐτῶν ἡ στενοχωρία καὶ θλίψις· οὕτω καὶ εἰς ἐσέ, ἄνθρωπε, ἔσται σοι καιρὸς καὶ ἀπέλθῃ ἡ λύπη ἀπὸ σοῦ καὶ ἐλευσεται χαρὰ καὶ ἐλευθερία κατὰ τὸ θέλημά σου.

5 μὴ· ἀγαθὴν ἐλπίδα καὶ ἀγίαν καὶ καλὸν λογισμόν ἔχεις. λοιπὸν ἐπικαλοῦ τὸν Κύριον καὶ εὐχου αὐτῷ· καὶ μὴ δειλιάσῃς ὅτι αὐτὸς ὁ βοηθὸς σου περιποιήσεται τὴν πτωχείαν σου, σκέπων καὶ διαφυλάττων σε τῇ κραταιᾷ αὐτοῦ χειρὶ ἐν καιρῷ πειρασμῶν σου.

10 μθ'· ἔκτεινον τὴν χειρὰ σου καὶ ἐπιλαβοῦ ἃ σοι ἔδωκεν ὁ Θεὸς ἀγαθὰ ἀνθ' ὧν ἠλπίσας ἐπ' αὐτόν· καὶ ἰδοὺ, ἑνσθῇς ἀπὸ πάσης θλίψεως καὶ ὀδύνης καὶ ὅσα ἂν θέλῃς δώσει σοι ὁ Θεὸς κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου.

ν'· ἰδοὺ, αἱ θύραι ἐκλείσθησαν πᾶσαι καὶ οὐκ ἀνοίγονται εὐρεῖαι ἐν τῷ πράγματι τούτῳ. πρόσεχε οὖν μὴ προσεγγίσῃς αὐτῷ.
15 [F. 59] να'· ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου σου ποιήσον ὃ θέλεις· οἱ γὰρ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἔσονται μετὰ σοῦ ὁδηγοῦντές σε καὶ ἔξεις χαρὰν μεγάλην σφόδρα καὶ νικήσεις τοὺς ἐναντίους σου.

νβ'· τὴν βουλὴν σου, ἄνθρωπε, κατανοεῖ ὁ Θεὸς καὶ τοὺς διαλογισμούς σου· λοιπὸν ἐπικαλοῦ αὐτόν καὶ αὐτός σοι βοηθήσει, ὅτι
20 καιρὸς οὐκ ἔστιν ἐπιτήδειος.

γγ'· οὐκ ἔσται σοι καλὸν τοῦτο ποιῆσαι καὶ ὃ θέλεις οὐ δοθήσεται σοι παρὰ Θεοῦ· ἐὰν δοκῇς κέρδος, ἔξεις ζημίαν. ἀπόφυγε οὖν ἐκ τούτου τοῦ πράγματος ὅπερ ἐπερωτᾷς καὶ μὴ προσεγγίσῃς.

νδ'· ἀγαθὸν ἀνθρωπὸν ἀπαντήσεις καὶ δι' αὐτοῦ ὁ Θεὸς δώσει
25 σοι ἀγαθὰ καὶ ἀνοιχθήσεται ἔμπροσθέν σου πλατεῖα καὶ εὐρύχω-

1 καὶ — ἔρχεται] ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ [f. 35] B. ἀπέρχονται B. 2 καί¹] + ἡ B. ἔστι A. 3 καί¹] ὅταν B. ἀπὸ σοῦ ἡ λήπη transp. B. καί² om. B. ἐλευθερία] οἱ ἀνώδιнос ἐλευθερίαν πρόσεχε· ἡ χάρά B. 4 τὸ σὸν θέλημα B. 6 Κύριον] + τὸν θεόν σου B. εὖξον αὐτόν B. αὐτός] + ἐστίν B. 7 βοηθῶν B. περιπηθίσεται B + δέ B. σκέπων] σκέπη καὶ τὴν ψυχὴν σου σκέπον σε B. 8 αὐτοῦ om. B. ἐν] + τῷ B. καιρῷ] + τῶν B. 9 ἐκτήνων B. χεῖραν B. 10 ἀνθ' ὧν] ἀγαθῶν B. ἔλπισον B. ἑνσθῇς A εἰστής B. 11 θλίψεως] + σου B. δώσει σοι] δόησι B. κατὰ καὶ A. 12 σου [f. 35v] B. 13 πάσι B. εὐθλαί AB. 15 τοῦ — σου] κυρίου τοῦ θεοῦ σου B. πηλίσ B. θέλεις] + ἄνθρωπε B. 16 σε] + καὶ φυλάτον σε B. ἔχῃς B. 17 νικήσεις — σου] δοθήσετε σι νίκης κατὰ τὸν ἐχθρόν σου καὶ τῶν ἀντικίδων B. 18 σου] σι B. 21 ἐστίν B. τοῦτο ποιῆσαι (ποιήσι A)] οὔτε ἐπιτήδειον ὥσπερ βούλεσε πρᾶσιν ἐν τῷ πράγματι τούτῳ B. 22 Θεοῦ] τῷ θεῷ B. ἐὰν δοκῇς] ἐνοδοκεῖς ἔχεις B. ἔχῃς B. 23 τούτου om. B. ὅπερ B [f. 36] + μυστικός B. μὴ προσεγγίσῃς] οὐ προσεγγίσῃς αὐτῶν B. 24-25 ὁ — σοι] δώῃ σι κύριος ὁ θεός B. 25 ἀγαθὰ] + πολὰ B. διανοχθήσεται B. σου om. A. καὶ εὐρύχωρος πλατεῖα transp. B.

ρος δὸς ἀντὶ στενοχωρίας τῆς ἐπικειμένης σοι, δι' ἧς ἐγένον περιλυπος. πλὴν ὁ Θεὸς θέλει τὴν σωτηρίαν σου καὶ βοηθήσει <σοι> ἐν παντὶ πράγματι κατὰ τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

νε' · τὰ δένδρα ἀλλοῦνται καὶ οἱ λογισμοὶ ἀλλεπάλληλοι καὶ ἀστήρικτοί εἰσι · καὶ τὰ κύματα τῆς θαλάσσης ἐγείρονται κατὰ 5 σοῦ καὶ πᾶσαι αἱ θύραι ἀποκεκλεισμέναι εἰσὶν ἐνώπιόν σου ἐν τῷ ζητήματί σου. φύλαξον οὖν σεαυτὸν ἵνα μὴ ἐπέλθῃ σοι λύπη μεγάλη. παρακάλει τὸν Θεὸν ἵνα ἐπανόξῃ τὴν θύραν τοῦ ἔλεους αὐτοῦ.

[F. 59^v] νς' · ὁμοίος εἶ, ἄνθρωπε, τινὶ ἐξεληλυθότι ἐξ ὕδατος ὀλίγον θολεροῦ <καὶ> ζητοῦντι ὕδωρ ἄθολον καὶ καλόν · λιτα- 10 νεύει δὲ Κύριον ἵνα εὕρῃ αὐτό. ἤκουσεν αὐτοῦ ὁ Θεὸς καὶ ὁδήγησεν ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως · οὕτω καὶ σὺ σωθῆς ἐκ πάσης θλίψεως καὶ ἐλευθερωθῆς.

νς' · σὺ μὲν οὖν, ἄνθρωπε, βούλεσαι ταξιδεύειν · ἔλπισον ἐπὶ τὸν Θεόν σου καὶ ἐξελθε ἐπικαλούμενος αὐτὸν ἵνα εὐθύνῃ τὴν 15 ὁδὸν τῆς σωτηρίας σου καὶ ὁ θέλεις ἄρξῃς καὶ ποιήσῃς · τελειοῦται.

νη' · σὺ δίκαιος εἶ ἀπὸ τῶν πραγμάτων σου. ποιεῖ τῷ Θεῷ θυσίαν καὶ ἔξεις αὐτὸν βοηθὸν καὶ χορηγὸν παντὸς ἀγαθοῦ. πρόσσεχε δὲ σεαυτῷ ἵνα μὴ ποιήσῃς τοῦτο τὸ πρᾶγμα ἐν ὄλῳ τῷ βίῳ σου καὶ 20 πόθει τὴν ὑγίαν σου ὅπως διασώσῃ σε ὁ πανάγαθος Θεός.

Τέλος τοῦ παρόντος προγνωστικοῦ τοῦ
πέρι τινὸς φιλοσόφου.

1 σοι] ἀπὸ σου B. δι'] περὶ A. ἧς] + καὶ B. περίλυπος ἐγενέσθαι B. 2 πλὴν εἰ] ὁ γὰρ B. βοηθήσει] ὁ θεὸς ἐστὶν ὁ βοηθὸς σου B. σοι addidi. 3 ἐν] ἐπὶ B. κατὰ τὸ ἔλεος] ὁ μελὴς ἡσέλθην καὶ πρᾶτῃ ἐν τῷ πλήθει τοῦ ἔλεους B. 4 τὰ] + μὲν B. ἀλιούμενα B. 6 ἀποκεκλεισμένοι B. 7 ζητήματί σου] πράγματι τοῦτο ὁ ἐκζητήσας B. οὖν om. B. ἀπέλθι B. 8 παρακάλει] + δὲ κύριον [f. 36^v] B. ἔλεος αὐτοῦ] αἰλέουσου πηήσις B. 9 εἰ] ἔσει ᾧ B. τινὶ om. B. ἐξ] ἀπὸ τοῦ B. 10 ὀλίγον] + καὶ B. ὀλεροῦ B. καὶ inserui. ζητοῦντι scripsi : ζητῶν A ζητῶν πλέον B. ἄδωλον B. λιτανεύων B. 11 Κύριον] + τὸν θεόν B. ἤκουσεν — καὶ] καὶ ἐπακούσας αὐτῷ B. ὁδήγησεν] + αὐτόν B. 12 ἐπὶ ὕδατος] εἰς τὸ ὕδωρ τῆς B. 13 ἐλευθερωθῆς] ἀνάγκης καὶ δωθήσετέ σοι ἐλευθερία B. 14 οὖν om. B. βουλή ᾧ ἄνθρωπε B. ταξιδεύειν] + καὶ B. ἐπὶ] + κύριον B. 15 εὐθηνίσι B. 16 ὁδόν] + σοῦ καὶ B. τὴν σωτηρίαν B. ἄρξῃς A. καὶ² om. A. τελειοῦται] καὶ τελειώσῃ B. 18 εἰ] ἔσει B. τῷ [f. 37] B. 20 σεαυτῷ — σου] σεαυτὸν ἐκ τοῦ πράγματος τούτου ἐν ὄλῳ τῷ βίῳ σου μὴ πῆσις B. 21 πανάγαθος om. B. 22-23 τέλος — φιλοσόφου om. B. 23 περὶ A.

Onirotite alphabétique.

[F. 60] Ἀρχὴ τοῦ ὀνειροκρίτου τοῦ κάθε ψηφίου τοῦ κατὰ ἀλφαβήτου.

Ἄρτον εἶχες καὶ ἔφαγες αὐτὸν ὅλον, ἔλλειψιν τοῦ οἴκου σου δηλοῖ· ταχέως ἀποθνήσκεις ἢ ἄνθρωπος τοῦ οἴκου σου δηλοῖ.

5 Ἀστέρας πολλοὺς ἰδῆς, εἰς καλὸν δηλοῖ.

Ἀρνία ἰδῆς ἄσπρα, καλὸν σημεῖον δηλοῖ.

Ἀρνία μαῦρα ἰδῆς, κακὸν δηλοῖ.

Ἀργὸς κάθεσαι, οὐκ ἔσται καλόν.

Ἄνθρωποι κακοὶ ἀτηχοῦσιν, κακὸν δηλοῖ.

10 Ἀστέρας ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ πέφτουν κάτω, κακὸν δηλοῖ.

Ἄνθρωπὸν παρατεθνηκότα καὶ παρ' αὐτὸν ἐνάπτῃς τὸν λύχνον του, ζωὴν δηλοῖ καὶ καλοσύνην.

Ἄλογον ἄσπρον ἰδῆς καὶ βαβαλλικεύης, μακρόβιον ζωὴν δηλοῖ.

Ἄλογον ἄσπρον ἰδῆς καὶ βαβαλλικεύης καὶ σε κατεβάτουν καὶ

15 σε τὸ παίρνουν· εἰς αὐτὸν τὸν χρόνον πρόσμενε τὸν θάνατόν σου.

Ἄλογον σίβον εἶτε τριμίγινον καὶ βαβαλλικεύης, παρακάλια μετὰ ζημίας δηλοῖ.

Ἄλογον κόκκινον ἰδῆς πῶς βαβαλλικεύεις, ὁδοιπορίαν μὲ κέρδος δηλοῖ.

20 Ἄλογον μαῦρον βαβαλλικεύης, μάχην καὶ κρίσιν δηλοῖ.

[F. 60] Ἄγγελον <ἰδῆς>, μήνυμα φανερὸν δηλοῖ.

Ἄετὸν ἰδῆς, θέλεις ὁμιλήσει μὲ μέγαλον ἄνθρωπον.

Ἄγιους ἰδῆς, καλὸν δηλοῖ τῆς ψυχῆς σου.

Ἄνθρώπους πολλοὺς ἰδῆς, πλοῦτον πρόσμενε.

25 Ἀγριόμηλα ἰδῆς καὶ τρώγῃς, θέλεις πέσει εἰς κακόν.

Ἀγρίους γάτους ἰδῆς, θλίψις ἐστί.

Ἀθρόνι ἰδῆς καὶ κελαδῇ, θλίψιν καὶ ἀλλὰ πολλὰ θὰ πάθῃς.

Ἀπὸ ὑψηλὰ κυττάζῃς κάτω, μακρόβιον ζωὴν δηλοῖ.

Ἀγκαλιάζεις φίλον ἰδῆς, χαρὰν πρόσμενε.

30 Ἀργὰ περιπατεῖς ἰδῆς, δυστυχίαν δηλοῖ.

Ἀγκάθια περιπλεχθῇς, θέλεις πέσει εἰς φρογτίδας.

Ἀγὰ πολλὰ ἰδῆς καὶ εἰς τὰς χεῖράς σου τὰ βαστᾷς, κέρδος μὲ κοθέννια δηλοῖ.

Ἄλας ἰδῆς πῶς συνάζεις, πλούτη δηλοῖ.

2 malim ἀλφάβητον. 3 ἔχον cod. ἔλιψις cod. 5 ἰδῆς : accentus vulg. serm. 9 κατιχοῦσις cod. 11 παρατεθικῶτα cod. παρ' αὐτόν scripsi : πάντα cod. 16 σίβος et τριμίγινος in lexicis non inveni. παραγκάλια cod. 18 ὁδοιπορία cod. 21 ἰδῆς addidi. 26 θλίψιν cod. 29 ἀγγαλιάζεις cod. χαρά cod. 30 διστιχία cod. 31 ἀγγάθια cod. 33 κοθέννια = κότταις ?

Ἀποθαμμένον ἰδῆς καὶ παίρνῃς τίποτα πρᾶγμα, φιλονεικίαν δηλοῖ.

Ἄλας ἰδῆς πῶς τρώγεις, πλοῦτον δηλοῖ.

Ἀρρωστον ἰδῆς τὸν ἐδικόν σου, ὀκνηρίαν δηλοῖ.

Ἀμμον ἰδῆς πῶς συνάξεις, πλούσιος θὰ γένης.

5

Ἀρνία καὶ κατζίκια ἰδῆς, κέρδος δηλοῖ.

Ἀσπρα πολλὰ ἰδῆς, καλὸν εἶναι εἰς τοὺς ἀνθρώπους σου.

Ἀρκούδας ἰδῆς περισσαῖς, καλὸν εἶναι · με τοὺς ἐχθροὺς σου θὰ φιλιωθῆς.

Ἄστρον ἰδῆς, κέρδος δηλοῖ.

10

[F. 61] Ἀετῶν λαλήματα ἀκούσης, μαντατοφόρου λόγια εἶναι.

Ἀποθαμμένον ἰδῆς καὶ περιπατῇ, μῆνυμα καλὸν δηλοῖ.

Ἀρματωμένον ἰδῆς καὶ ἦσαι, ὀγλίγωρα τιμὴν δηλοῖ.

Ἀρματωμένον ἰδῆς καὶ ἦσαι καὶ σε τὰ παίρνουν, φύλαξε ὅτι θὰ χάνης τὴν τιμὴν σου.

15

Ἀσθενεῖς ἰδῆς, ἐλευθερώνεσαι ἀπὸ φροντίδας.

Ἀρμάτων φωνὴν ἀκούσης καὶ περισσὸν ἐβρόντιζε, μαντάτα ἀπὸ μακρὰ θὰ σε ἔλθουν.

Αἷμα τρέχει ἀπὸ τὴν μύτην σου ἰδῆς, θάνατος εἰς τὸν οἶκόν σου δηλοῖ.

20

Ἀποθαμμένον λούζης ἢ κτενίζης, νεκρὰ εἶναι ἢ πραγματεία σου.

Ἄλογον πορφυροῦν ἀνεβῆς καὶ σε κατεβάσουν, τὰ πράγματά σου ἀποδημίζουν.

Ἀνήφορον ἀνεβάνης, βίαν πραγμάτων δηλοῖ.

25

Ἀπετᾶς καὶ ὄλου ἀπάνου πηγαίνης, ὕγιᾶς εἶσαι καὶ ἡ πραγματεία σου καλὰ.

Ἀπετᾶς καὶ πίσω κάτω ἔρχεσαι, κάτω πηγαίνει ἡ δουλειά σου.

Ἀγγείου κτύπημα ἀκούσης, μαντάτου ἐλευθερίαν δηλοῖ.

Ἄλογον ψωρὸν ἰδῆς καὶ καβαλλικεύης, ζημίαν δηλοῖ.

30

Ἀμάξι ἰδῆς καὶ κάθεσαι, ἀρρωστίαν δηλοῖ.

Ἀστροπελέκι ἰδῆς, τοὺς δούλους σου καλόν, τοὺς ἐχθροὺς σου κακόν.

Ἀρματα ἰδῆς καὶ βαστᾶς εἰς τὰς χεῖράς σου, στερέωσιν δηλοῖ.

Αὐγὰ πολλῶν λογιῶν ἰδῆς καὶ τρώγῃς, ἀρρωστίαν δηλοῖ.

35

Ἀπάνω σου μαγαρίζεσαι περισσόν, ἀρρωστίαν δηλοῖ.

Ἀργὰ περιπατεῖς ἰδῆς, δυστυχίαν δηλοῖ.

[F. 61'] Ἀγκυλιάζεις τινὰ ἐὰν ἰδῆς, καλόν σου εἶναι · νέα πράγματα θὰ κάμῃς.

1 φιλονικία cod. 3 πλοῦτος cod. 4 ἐδικόν scripsi : ἐκντόν cod.
(num οἰκέτην ?) ὀκνηρία cod. 11 αἰτόν cod. μαντατοφόρου cod.
14 τα : scil. ἄρματα. 24 ἀποδιμίζουν cod. : num ἀποτιμίζουν legen-
dum ? 25 βία cod. 29 ἀγκίου cod. ἀκού cod. 30 ζημία
cod. 31 ἀρρωστία cod. 35 ἀρρωστία cod. 36 ἀρρωστία cod.
37 διστιζία cod.

- Ἀγκάθια ἰδῆς πῶς ἐμβῆκες, εἰς τὰ κριτήρια θὰ πέσης.
 Ἀετὸν ἐὰν ἰδῆς, ἄγγελον Θεοῦ ἔστιν ὅτι βλέπεις.
 Ἀνθη ἐὰν ἰδῆς πῶς κόπτεις, ὁ δοῦλός σου φεύγει ἀπὸ ἐσένα.
 Ἀμπέλι στεγνὸν ἐὰν ἰδῆς καὶ ἡμπῆκες μέσα, ζημίαν μετὰ και-
 5 ρὸν δηλοῖ.
 Ἀστραπὴν ἐὰν ἰδῆς, κέρδος δηλοῖ ὅτι θὰ ἀπολαύσης.
 Ἀλέκτορα ὅτι λαλεῖ ἐὰν ἰδῆς, καλὸν χρόνον δηλοῖ ὅτι θὰ ἔχῃς.
 Ἀναστενάζεις ἐὰν ἰδῆς, θάνατος δηλοῖ θὰ νά σε ἀκολουθήσῃ.
 Ἀσθενὴς ἐὰν ἰδῆς ὅτι εἶσαι, στενοχωρίαν δηλοῖ.
 10 Ἀγκάθια ἰδῆς ὅτι κόπτεις, φροντίδας πολλὰς δηλοῖ.
 Ἀνθρώπον ἀρματωμένον ἐὰν ἰδῆς, καλὸν δηλοῖ.
 Ἀμπελον ὠριμον ἐὰν ἰδῆς, καλὸν δηλοῖ.
 Ἀμπέλι εἰς πέτρινον τόπον ἐὰν ἰδῆς, καλὸν χρόνον δηλοῖ.
 Ἀλογον ἐφόφησε ἐὰν ἰδῆς, ἀτιμίαν δηλοῖ.
 15 Ἀπαλεύεις μὲ κανέναν ἐὰν ἰδῆς, καλὸν καὶ δύναμιν δηλοῖ.
 Ἀμπέλιον ἐὰν ἰδῆς ὅτι ἐξηράθηκεν, θάνατος γίνεται εἰς τὸ
 σπίτι σου καὶ εἰς ἐδικόν σου ἄνθρωπον.
 Ἀπονος ἐὰν ἰδῆς ὅτι εἶσαι, εἰς ἀγάπην γυναικὸς ἐμβαίνεις.
 Ἀπετᾶς ἐὰν ἰδῆς, ἀλλάζεις τὸν τόπον σου.
 20 Ἀπετᾶς χωρὶς πτερὰ ἐὰν ἰδῆς, ὑψῶνεσαι χωρὶς εἶδησιν.
 Ἀνάπτεις φωτὶαν ἐὰν ἰδῆς, εἰς καλὸν εὐγαίνει.
 Ἀδελφός σου ἐὰν ἰδῆς ὅτι ἀπέθανε, ζωὴν καλὴν δηλοῖ.
 Ἀποκεφάλισαν ἐσένα ἰδῆς, κακὸν δηλοῖ διὰ λόγον σου.
 [F. 62] Βούτερον ἐσθίης, λόγον ἀγαθὸν ἀκούσεις.
 25 Βελάνους συνάζης, πλούτη δηλοῖ καὶ ἐλευθερίαν κακοῦ.
 Βόλους ἰδῆς καὶ βαστᾶς εἰς τὰς χεῖράς σου, κέρδος δηλοῖ.
 Βόδια εἰς ἐξοχὴν παίζοντας ἰδῆς, εὐτυχίαν εἰς τὸν χρόνον δηλοῖ.
 Βόδια πτωχὰ ἰδῆς, δυστυχίαν τοῦ χρόνου δηλοῖ καὶ πεῖναν.
 Βόλους ἰδῆς βαστᾶς εἰς τὰς χεῖράς σου καὶ σε πέφτουν, ζημία
 30 θὰ σου γένη.
 Βόδια πολλὰ παχειὰ ἰδῆς, εὐτυχὴς ὁ χρόνος, δηλοῖ.
 Βόδι σου ἰδῆς καὶ ἐπτῶχυνε, ζημίαν σου καὶ δυστυχίαν σου
 δηλοῖ.
 Βόδια καλὰ καὶ παχειὰ ἰδῆς πῶς ἀγόρασες, εὐτυχία τοῦ σπι-
 35 τίου σου.
 Βρώματα γλυκερὰ ἰδῆς πῶς τρώγεις, πίκραν δηλοῖ.
 Βρύσιν ἰδῆς πῶς πίνεις νερὸν παστρικόν, κέρδος μὲ ἡσυχίαν
 δηλοῖ.

3 δούλον cod. 4 ζημία cod. 9 στενοχωρία cod. 10 ἀγγάθια
 cod. 14 ἀτιμία cod. 15 ἀπαλέβεις cod. (= παλεύεις). 21 φωτία
 cod. 24 βούτερον = βούτυρον. 25 βέλανος = βάλανος. πτούτι
 cod. ἐλευθερία cod. 27 εὐτιχία cod. 28 διστιχία cod. πινα
 cod. 36 πίκρα cod.

Βάρος ἰδῆς πῶς ἔχεις εἰς τὴν ῥάχιν σου, νέοι φίλοι θὰ σε ἔλθουν.
Βάρος ἰδῆς πῶς εἰς τὰς χεῖράς σου βαστάξεις τα, φίλον θὰ
χαιρετίσης.

Βροντῶντα οὐρανὸν ἀκούσης, λόγον ἀγαθὸν ἀκούσεις.

Βασιλέα ἰδῆς, χαρὰν ἀπάντεχε, εἰς δούλευσιν θὰ ἐμβῆς. 5

Βασιλικούς ἀνθρώπους ἰδῆς ἤγουν στρατιώτας, χαρὰν καὶ τι-
μὴν δηλοῖ.

Βρύσιν ἰδῆς εἰς τὸ σπίτι σου καὶ νερὸν ἔχῃ, κέρδος δηλοῖ τοῦ
οἴκου σου.

Βρύσιν ἰδῆς καὶ λούεσαι ὅλον τὸ σῶμά σου, θὰ ἐλευθερωθῇς 10
ἀπὸ ὅλας τὰς φροντίδας.

Βυζὶ ἰδῆς καὶ θηλάζῃς, πίκραν δηλοῖ.

Βυζία γυναικὸς ἰδῆς, στενοχωρίαν δηλοῖ.

Βώλια ἰδῆς καὶ πέτρας μικρὰς πῶς συνάξεις, γρόσια θὰ κερδέ-
σης. 15

[F. 62^v] Βώλια καὶ πέτρας ἰδῆς πῶς σκορπίζεις, τὰ πλούτη σου
ὅλα θὰ τὰ χάσης.

Βρῶμαν ἀνθρωπίνην ἰδῆς, ἀνορεξίαν δηλοῖ.

Βρῶμαν ἰδῆς πῶς ἐμαγαρίσθηκες καὶ τὰ ῥοῦχά σου ἐμορτάρε-
πες, φοβοῦ τὴν μεγάλην ἀσθένειαν. 20

Βάρκαν ἰδῆς καὶ κάθεσαι μέσα, στενοχωρίαν δηλοῖ.

Βουνὸν ἰδῆς καὶ περιπατῇς καὶ ἀγκάθια ἔχει, στενοχωρία θὰ
σου γένη.

Βιβλία ἰδῆς καὶ βαστᾷς, τιμὴν δηλοῖ.

Βατα φοινίκων ἰδῆς καὶ βαστᾷς εἰς τὰς χεῖράς σου, τιμὴν μὲ 25
κέρδος δηλοῖ.

Βόδια ἰδῆς καὶ βόσκουν, χαρὰν καὶ κέρδος δηλοῖ.

Βόδια ἰδῆς καὶ ὀργώνουν, ὁμόνοιαν πάλιν εἰς τὸν οἶκόν σου.

Βαμπάκια ἀνοικτὰ εἰς τὸν ἀγρόν ἰδῆς, κέρδος δηλοῖ.

Βασιλέα ἰδῆς πῶς ἐδέχθης, τιμὴν μεγάλην θὰ ἀπολαύσης. 30

Βαμπάκια ἰδῆς πῶς βαστᾷς καὶ σε τὰ παίρνουν; ζημίαν θὰ
λάβῃς.

Βαμπάκια συνάξῃς εἰς τὸν οἶκόν σου, θὰ κερδέσης ἀπὸ συντροφ-
φους.

1 νέους φίλους cod.

2 βαστάζων cod.

4 βροντῶν cod.

5 χαρά cod.

12 πίκρα cod.

13 στενοχωρία cod.

14 κερδέσης

= κερδήσης.

16 πτούτι cod.

18 βρόμα cod.

19 βρόμα cod.

ἐμαγαρίστικες cod.

μορταρεύω = μουρδαρέω, inquina.

21 βάρκα

cod. στενοχωρία cod.

22 βοννο cod.

27 χαρά cod.

31 ζημία cod.

33 κερδέσης : cf. supra, v. 14.

Βαμπάκια ἰδῆς καὶ καίονται, οἱ σύντροφοί σου θά σε ζημιώ-
σουν.

Βαμπακερινὸν πανὶ μακρὸν ἰδῆς ἀπλωμένον, δρόμον μεγάλον
μὲ κέρδος θὰ πάρῃς.

5 Βόδια ἐὰν ἰδῆς ὅτι καβαλλίκευσαι βόδια ὅταν ὀργῶνουν, δόξαν
καὶ τιμὴν δηλοῖ.

Βόδια ἀπαλεύουν ἰδῆς, ἡ δουλειὰ σου δυσκόλως τελειώνει.

Βόδια βόσκουν ἐὰν ἰδῆς, χαρὰν δηλοῖ ὅτι θὰ ἔχῃς.

Βυζάνεις ἐὰν ἰδῆς, ὄφελος καὶ καλὸν δηλοῖ.

10 Βόδι ἐὰν ἰδῆς καὶ ἐκαβαλλίκευσες, τιμὴν καὶ κέρδος δη-
λοῖ.

[F. 63] Βόδιον κρέας ἐὰν ἰδῆς ὅτι ἔφαγες, κακὸν καὶ λύπην
δηλοῖ.

Γηράζεις ἰδῆς καὶ τῆς κεφαλῆς σου τρίχαις ἄσπραις ἔχεις καὶ
15 τὰ γένειά σου ἄσπρα τὰ εἶδες, τιμὴ καὶ εὐτυχία σου εἶναι.

Γιράκι εἶδες ἀπετοῦντας, τὰ πλοῦτή σου χάνεις.

Γιράκι εἶδες πῶς ἐπίασες, κέρδος ἔξεις εἰς τὸν οἶκόν σου.

Γράμματα ἰδῆς πῶς ἔχεις εἰς τὰς χεῖράς σου, ἀδημονίαν καὶ
λύπην δηλοῖ.

20 Γυμνὸς εἶδες πῶς εἶσαι, ζημίαι εἰς τὸν οἶκόν σου.

Γυμνοὺς ἀνθρώπους εἶδες ἀπὸ τὸν οἶκόν σου, εἰς τὸν οἶκόν σου
ζημίαν δηλοῖ.

Γοργὸς τρέχῃς ἡ καρδιά σου δυνατὸν ἐλεύσεται σοι.

Γλυκέα γεύσῃς, πικρὰ θὰ λάβῃς.

25 Γυναῖκα πόρνην ἰδῆς καὶ μὲ αὐτὴν ἁμαρτάνῃς, εἰς μεγάλην ζη-
μίαν θὰ πέσῃς.

Γένειά σου ἰδῆς μερασμένα, σὲ κρίσεις θὰ πέσῃς.

Γυναῖκα συγγενὴν σου ἰδῆς καὶ τὴν ἐφίλησες, ἀρρωστίαν δηλοῖ.

Γάμον ὁμιλᾷς ἢ ἀδελφῶν σου ἢ συγγενῶν σου, παντρεύεις κα-
30 λὸν δηλοῖ.

Γάμον βλέπῃς ἢ ἐδικόν σου ἢ συγγενῶν σου καὶ εἶσαι παντρε-
μένος, φοβοῦ τὸν θάνατον.

Γάδαρον ἰδῆς καθήμενον, ἀρρωστίαν δηλοῖ.

Γάδαρον ἰδῆς τρέχοντα, ἀρρωστία λαοῦ.

35 Γιράκι ἰδῆς πῶς ἀπέταξε ἀπὸ τὰ χεῖρά σου, οἱ πλέον φίλοι θὰ
σε ἀφήσουν.

Γυμνὰ τὰ πόδιά σου εἶδες, ζημίαν ὀγλίγωρην δηλοῖ.

5 δόξα cod. 15 τιμὴν cod. 16 et 17 γιράκι vel γεράκι = ἰέραξ.

17 ἔξει cod. 18 ἀδιμονία cod. 22 ζημία cod. 27 μεράζω = μοι-
ράζω.

28 ἀρρωστία cod. 29 ἀδελφόν cod. συγγενόν cod. παν-
τρέβις cod. vide num malis : ἀδελφόν σου ἢ συγγενῇ σου παντρεύεις,

καλόν. 31 συγγενόν cod. 33 ἀρρωστία cod. 37 ζημία cod.

- Γῆν ἰδῆς καὶ βαστάξης, στενοχωρίαν καὶ ζημίαν δηλοῖ.
 Γαυγίζοντας σκύλους ἰδῆς, πλῆθος ἐχθροὺς ἔχεις μετὰ ζημίας σου.
- [F. 63v] Γαυγίζοντάς σε ἕνας σκύλος καὶ δέν σε ἐδάγκασε · ἐχθρός σου δέν ἠμπόρησε νά σου κάμῃ κακόν. 5
- Γαυγίζοντάς σε ἕνας σκύλος καὶ σε ἐδάγκασε · φυλάξου ὅτι ἐχθρός σου εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν θά σε ζημιώσῃ ἂν κρισολογηθῇς.
- Γυμνώνεσαι ἰδῆς καὶ τὰ ῥοῦχά σου χάνεις, ζημία ἐξ ἐδικῶν σου ἀκολουθεῖ. 10
- Γυμνώνεσαι καὶ τὰ ῥοῦχά σοῦ σε τὰ ἐκλεψαν, οἱ σύντροφοί σου θά σε ζημιώσουν.
- Γυμνώνεσαι καὶ τὰ ῥοῦχά σου τὰ χαρίζεις εἰς ἄλλον · τὸ κέρδος μόνον δίδεις εἰς ἄλλον ἥγουν κάμεις σύντροφον καὶ αὐτὸς θέλει σε ζημιώσει. 15
- Γένειά σου ξεραφίζης, ἐλευθερώνεσαι ἀπὸ κακὸν ἄνθρωπον.
- Γυμνὸν ἰδῆς τὸν πατέρα σου, ζημία τοῦ οἴκου σου.
- Γίγαντα ἔαν ἰδῆς ἄνδρα, φίλον ἀνέλπιστον βλέπεις.
- Γυμνωμένος ἰδῆς ὅτι εἶσαι, ζημία σου γίνεται · καὶ ξυπόλυτος, τὸ ὁμοιον. 20
- Γάδαρον ἰδῆς καὶ καβαλλικεύσης, ἐλευθερώνεσαι ἀπὸ πειρασμόν.
- Γράμμα · χαρτὶ ἔαν ἰδῆς καὶ ἀναγνώσης, χαρὰν ἀνέλπιστον παίρνεις.
- Δακτυλίους πολλοὺς ἰδῆς πῶς ἔχεις, πλοῦτον δηλοῖ.
- Δακτυλίδιον φορῆς, καὶ εἶσαι παντρεμένος, υἱὸν θά κάμῃς, καὶ 25 καλόν.
- Δακτυλίδια δίδης τῆς γυναικός σου, παιδία θά κάμῃ.
- Δακτυλίδι σου ἔχασες · κακὸν δηλοῖ · τὸ παιδί σου χάνεις.
- Δένδρον ἔκοψες · ἢ πατήρ σου ἢ συγγενεῖς σου ἀποθαίνουν.
- Δένδρα μικρὰ ἰδῆς πῶς κόφτεις, τὰ παιδία σου ἢ παιδία τῶν 30 συγγενῶν σου ἀποθαίνουν.
- [F. 64] Δράκοντα ἰδῆς καὶ σύροντας εἰς τὸν οἶκόν σου, κακὸν δηλοῖ.
- Δαίμονα ἰδῆς, κακὸν δηλοῖ ὅτι θά πάθῃς.
- Δίκτυα πλέκεις ἰδῆς, θά πέσης εἰς κρισολογίας κακάς. 35
- Διαθήκην ἀναγνώσης, καλόν ἐστι.
- Δακτυλίδι φορῆς, λύπην καὶ στενοχωρίαν δηλοῖ.
- Δοξάρι φορῆς, λύπην καὶ στενοχωρίαν δηλοῖ.

1 στενοχωρία cod. ζημία cod. 4 γαυγίζωντάσε cod. 6 γαυγι-
 ζωντάσε cod. 9 ἐδίον cod. 16 ξεραφίζω = ξεραφίζω. 29 σιγ-
 γενίσου cod. ἀποθένι cod. 32 σιώντας cod. 35 ἰδέ cod.
 38 δοξάρι = τοξάριον. στενοχωρία cod.

- Δένδρα ξηρὰ ἰδῆς, στενοχωρίαν δοκιμάζεις.
 Δένδρα πολλῶν λογίων καὶ φύλλα πράσινα ἰδῆς καὶ ἀποκάτω
 κάθεσαι, κέρδος μὲ εὐκολίαν δηλοῖ.
- Δελφίνια ἰδῆς, νέα μαντάτα θὰ ἀκούσῃς.
- 5 Δακτυλίδι σιδηρέμιον φορῆς, στερεὸς ὑπάρχεις.
 Δένδρα ξηρὰ καὶ ἄῤῥο τὰ τινάζῃ κάτου εἰς τὴν γῆν, παγκόσμιον
 θανατικὸν δηλοῖ.
- Δαμάσκηνα ἰδῆς πῶς τρώγεις, ἀσθένεια καρτερή.
 Δεκανίκι σου ἰδῆς καὶ ἐτζακίσθηκεν, κακὸν πρόσμενε.
- 10 Δαίμονα ἰδῆς, τὸν λόγον σου κακὸν ἐμπόδιον σημαίνει.
 Δύο ἡλίους ἰδῆς, καλὸν καὶ εὐτυχὴ χρόνον θὰ ἔχῃς.
 Διαθήκην ἰδῆς πῶς κάνεις, θὰ χάσῃς τίποτες ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντά
 σου.
- Δόσιμον ἰδῆς πῶς στέλνεις εἰς τινα, ζημίαν δηλοῖ.
- 15 Δόντιά σου ἰδῆς πῶς πέφτουν καὶ δέν σε πονοῦν, θάνατος εἰς
 ξένους ἀνθρώπους.
 Δόντιά σου ἰδῆς πῶς πέφτουν καὶ τὰ βάζεις εἰς τὸν τόπον, ἄρ-
 ρωστοὶ ὅσους ἔχεις θὰ ἀποθαίνουν.
- [F. 64^v] Δοξάρι ἔχεις καὶ ἐτζακίσθη, θάνατόν σου δηλοῖ.
- 20 Δεμένος ἰδῆς πῶς εἶσαι, θὰ ἔχῃς ἐγκράτειαν <εἰς> ταῖς δου-
 λειαῖς σου.
 Δράκοντα ἰδῆς καὶ σε κυνηγᾷ νὰ σε δαγκάσῃ, ἐχθρὸς σου κακὸν
 θὰ σε κάμῃ.
- Δράκοντα ἰδῆς καὶ σ' ἐδάγκασε, ἐχθρὸς σοῦ σε ἔκαμέ τι κακόν.
- 25 Δράκοντας πολλοὺς εἶδες καὶ ἐφοβήθης, φοβοῦ τὴν ἡμέραν
 αὐτὴν ἀπὸ κλέπτas ἢ ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς σου τῆς πολιτείας.
 Δράκοντας μικροὺς ἰδῆς καὶ σε δαγκάνουν καὶ δέν σε πονεῖ,
 ἐχθροὶ μικροὶ ὀδύρονται.
- Δρόμους στενοὺς ἰδῆς καὶ ἐμβαίνεις μέσα, συντρόφους ἀχαμ-
 30 νοὺς θὰ κάμῃς.
- Δράκους σκοτώνῃς, ὅλους τοὺς ἐχθροὺς σου καθυποβάλλεις.
 Δόντιά σου ἐμπροσθινὰ ἰδῆς πῶς σε τὰ βγάζουν, παιδιὰ σου
 ἢ ἀνέφιά σου ἀποθνήσκουν.
- Δοντούραν ἐὰν ἰδῆς πῶς σε βγάνουν, γονεῖς σου ἀποθνήσκουν.
- 35 Δακτυλίδι ἐὰν ἰδῆς πῶς σε ἔδοσαν, θὰ μένης ἥσυχος.
 Δακτυλίδι ἀσημένιον ἰδῆς πῶς φορεῖς, καλὸν δηλοῖ.
 Δράκοντα ἐὰν ἰδῆς, φόβον καὶ ἀδικίαν δηλοῖ.
 Δακτυλίδι ἐὰν ἰδῆς καὶ τὸ βαστᾷς, καλὸν δηλοῖ ὅτι θὰ ἀπολαύ-
 σῃς.

1 στενοχωρία cod. 3 εὐκολία cod. 6 παγκόμιον cod. 10 τὸ
 λόγoσον cod. 18 ὅσι cod. 19 θανατόσου cod. 20 ἐγκράτια cod.
 εἰς addidi. 31 σκοτοτόνις cod. 32 ἐμπροσθινὰ cod. 34 δοντού
 ρα cod. 37 ἀδικία cod.

Δοξάρι ἐὰν ἰδῇς ὅτι τραβᾷς, δύναμιν θὰ νὰ λάβῃς.

Δόντι ἐὰν ἰδῇς πῶς ἐδγαίνεις καὶ σε πονέσῃ, συγγενεῖς σου χά-
νεις.

Ἔπλεκες ἀπάνου εἰς νερόν καὶ τὸ νερόν εἶναι παστρικόν,
εὐτυχεῖς κέρδος. 5

Ἔπλεκες ἀπάνου εἰς νερόν καὶ τὸ νερόν θολόν, κακόν <εἰς> ταῖς
δουλειαῖς σου.

Ἔπλεκες εἰς νερόν καὶ ἐδγῆκες πέρα ὅτι νὰ ἐπιχειρισθῇς, θὰ
εὐτυχήσῃς.

Ἔπλεκες εἰς νερόν καὶ δὲν ἐμπόρεσες νὰ ἐδγῇς εἰς τὴν ἄκρην, 10
κακόν <εἰς> ταῖς δουλειαῖς σου.

[F. 65] Ἔκοψαν τὰ χερίά σου, κακόν δηλοῖ ὅτι θὰ πάθῃς.

Ἐτρεχεῖς καὶ ἀπὸ ἀπάνου αἷμα τρέχει, συμὰ εἶναι ὁ θάνατός σου.

Ἐνδύματα καλὰ εἶδες πῶς εἶχες φορέσει, καλόν σοῦ ἐστί.

Ἐλαμψεν ὁ ἥλιος εἶδες, κέρδος δηλοῖ. 15

Ἐπεσες εἰς βάθος εἶδες, κακόν ἐστί περὶ ξημίαν.

Ἐριφόσουλα εἶδες, καλόν εἶναι <εἰς> ταῖς δουλειαῖς σου.

Ἐνύκτωσε εἶδες καὶ ἐσκοτεινίασε, νεκραῖς εἶναι ὅλαις αἱ δου-
λειαῖς σου.

Ἐχθρόν σου εἶδες καὶ τρώγεις μαζύ του, θὰ φιλιωθῇς ὀγλί-20
γωρα.

Ἐκκλησίαν βλέπῃς καὶ ἐμβαίνεις μέσα καὶ καλὰ ἦσαι φορεμέ-
νος, ψυχὴ σου εἶναι ἀναπανμένη.

Ἐμαγαρίσθηκες ἐὰν ἰδῇς, ἀσθένειαν δηλοῖ.

Ἐτρωγες κηράσια ἐὰν ἰδῇς, θὰ ἀρρωστήσῃς. 25

Ἐπιες λάδι ἐὰν <ἰδῇς>, ἀρρωστίαν δηλοῖ.

Ἐλάφι ἐὰν ἰδῇς καὶ τὸ διώχνῃς, ἀπὸ κίνδυνον ἐλευθερώνεσαι καὶ
λαβαίνεις τιμὴν καὶ ὑπόληψιν.

Ἐχθρόν σου ἐὰν ἰδῇς ὅτι σε προσκυνᾷ, χαίρου καλόν εἶναι.

Ἐξερριζώθηκε πράγμα ἰδῇς ἀπὸ τὸν μπαγκζέ σου, χάνεις συγ-30
γενεῖς σου καὶ πικραίνεσαι.

Ἐλεύθερος ἰδῇς πῶς εἶσαι, κέρδος δηλοῖ ὅτι θὰ ἀπολαύσῃς.

Ἐπεσες εἰς ποτάμι ἐὰν ἰδῇς, φυλάγου νὰ μὴν πέσῃς καὶ σκο-
τωθῇς.

Ἐπεσες εἰς πηγάδι ἐὰν ἰδῇς, χαρὰν δηλοῖ. 35

Ἐζώσθηκες σπαθί ἐὰν ἰδῇς, καλόν καὶ δύναμιν λαμβάνεις.

2 συγγενί cod. 4 πλέκω = πλέγω = πλέω. 5 εὐτυχί cod. 6 εἰς
inserui. 10 ἄκρι cod. 11 εἰς addidi. 13 ἔμα cod. θανάτο
cod. 17 εἰς inserui. 18 αἰ] ἰ cod. 22 ἐκκλησία cod. 24 ἔμα-
γαρίστικες cod. ἀσθένια cod. 25 κηράσια cod. (κηράσι = κε-
ράσι). 26 ἰδῇς addidi, ἀρρωστία cod. 30 τό cod. 36 ἐζώσ-
τικες cod.

[F. 65v] Ἐκατξες εἰς ὑψηλὸν τόπον ἐὰν ἰδῇς, ἀποκτᾷς φίλους καλοὺς καὶ δύναιμιν καὶ ἀξίαν.

Ἐφαγες ψωμί εἶδες ἢ σε ἔδοσαν, εἰς δούλευσιν ἐμβαίνεις.

Ἐγγισες τὸν οὐρανὸν ἰδῇς, μεγάλην τιμὴν ἀπολαμβάνεις.

5 Ἐδειρεν ἐσένα κανένας Τοῦρκος ἰδῇς, ἔχεις χαρὰν ἀπὸ ἐξομολόγησιν νὰ λάβῃς.

Ἐλεημοσύνην ἐὰν ἰδῇς πῶς μεράζεις, θὰ κάμῃς κέρδος.

Ἐχασες τὰ ῥοῦχά σου ἐὰν ἰδῇς, κακὸν πολὺ εἶναι.

Ζωσμένος ἰδῇς καὶ ἦσαι, μακρόβιον ζωὴν δηλοῖ.

10 Ζῶν ἰδῇς καὶ καβαλλικεύῃς ἀνάποδα, κακὸν σου, ὁμοίως καὶ εἰς τοὺς συγγενεῖς σου.

Ζωσμένος σπαθί εἶδες καὶ ἔχῃς, τιμὴ θά σου ἔλθῃ.

Ζῶν εἶδες καὶ ἦναι δεμένον καὶ τὸ λύσης, τίποτες ἀπὸ τοὺς δούλους σου χάνεις.

15 Ζωνάρι ἰδῇς καὶ χάσης, ζημίαν δηλοῖ.

Ζωνάρι σου ἰδῇς ὅτι ἔχασες, χάνεις τοὺς φίλους σου.

Ζωνάρι σου ἰδῇς καὶ κοπῇ, φοβοῦ τὴν ζωὴν σου καὶ γενοῦ ἔτοιμος.

Ζωντανὸν εἶδες τὸν πατέρα σου καὶ ζώντανος εἶναι, σὲ ἐπι-
20 θυμεῖ.

Ζωντανὴν εἶδες τὴν μητέρα σου καὶ ἀποθαμμένη εἶναι, δόσε ἔλεος.

Ζωντανὰ εἶδες τὰ ἀδελφιά σου ἢ ἀδελφαίς σου καὶ ἀποθαμμένον εἶναι, νὰ κάμῃς φαγητὰ καὶ ψωμιὰ νὰ δώσης τοὺς πτωχοὺς, ὅτι
25 σε ἐπιθυμοῦν.

Ζωγραφίαις ἐὰν ἰδῇς καὶ ἦσαι ὀρθός, μακροημέρευσιν δηλοῖ.

Ζῶν ἐὰν ἰδῇς πῶς ἔχασες, πολλὴν τιμὴν χάνεις.

Ζωγραφίζεσαι ἐὰν ἰδῇς, ἐλευθερώνεσαι ἀπὸ τὰ βάσανα.

[F. 66] Ἥλιον ἰδῇς πῶς ἀνατέλλει, καλὸν δηλοῖ.

30 Ἥλιους δύο ἰδῇς, μακροὺς χρόνους βεβαιοῖ.

Ἥλιον ἰδῇς λαμπρὸν πρὸς ἀνατολαίς, εὐτυχῆς θὰ γένῃς.

Ἥλιος ἀπὸ οὐρανοῦ κάτω πέφτῃ, κακὸν σοῦ ἐστι.

Ὑλὴν ἰδῇς κόκκινην, ὀγλίγωρον καλὸν σοῦ ἐστι.

Ὑλὴν ἰδῇς μαύρην καὶ τὸ φόρημά σου ἰλέωσες, ζημίᾳ σοῦ
35 ἐστι καὶ ἀσθένεια.

Ἥλιος ἔλαμψεν εἶδες, κέρδος δηλοῖ.

Ὑλὴν ἰδῇς περισσὴν καὶ μέσα ἐμβῆκες καὶ τοὺς πόδας σου δὲν ἡμπορεῖς νὰ εὐγάλῃς, σὲ κακοὺς ἀνθρώπους θὰ περάσῃς καὶ θὰ στενοχωρηθῇς.

1 ἔκατξες = ἐκάθισες. 3 cf. infra, s. v. ψωμί 7 ἐλεημοσίην cod.
μεράζω = μοιράζω. * 8 πολὺν cod. 12 τιμὴν cod. 21 ἀποθαμμένιν
cod. 22 ἔλιος cod. 32 ἥλιον cod. 34 ζημίαν cod. 37 περέσει cod.

- Ἡλιαῖς ἰδῆς καὶ τρώγῃς, καλὸν σοῦ ἐστι.
 Εἰκόνας πολλαῖς ἰδῆς, ἀγαθὴν ψυχὴν ἔχεις· πρέπει νὰ δώσῃς
 καὶ ἔλεος.
- Εἰκόνας ἰδῆς πῶς βαστᾷς εἰς τὰς χεῖράς σου, ἐλευθερωθῆς ἀπὸ
 ἁμαρτίαν. 5
- Ἥλιον καὶ Σελήνην ἐὰν ἰδῆς ὁμοῦ. ἔρχονται, ζημίαν δηλοῖ.
- Ἥλιον μελανὸν ἐὰν ἰδῆς, βασιλέας ξεπέφτει.
- Θάλασσαν ἰδῆς καὶ μεγάλα κύματα κάμῃ, στενοχωρία σοῦ
 ἐστι.
- Θάλασσαν ἰδῆς γαληνῶσαν, μὲ ἡσυχίαν κάμεις ταῖς δουλείαις 10
 σου.
- Θάλασσαν ἰδῆς καὶ μέσα ἐμβαίνης, εἰς φροντίδας θὰ ἐμβῇς.
- Θάλασσαν ἰδῆς καὶ μὲ καράβι ἐμβαίνης μέσα προεστὼς ἡγού-
 μενος, μὲ μεγάλαις φροντίδαις θὰ ᾗσαι.
- Θερίζεις ἰδῆς καὶ μαζώνεις στάχυν, καλὸν κέρδος δηλοῖ. 15
- Θηρία ἰδῆς πολεμοῦν, φιλιώνονται οἱ ἐχθροὶ σου.
- Θάπτεις νεκρὸν ἰδῆς, πίκραν δηλοῖ.
- [F. 66v] Θάλασσαν ἰδῆς ξηρὰν, τὸ κακὸν παύει.
- Θυμιάεις ἰδῆς, τὸ μυστήριον ὁποῦ τὸ εἶπες εἰς φίλον σου τὸ
 ἐκοινολόγησε. 20
- Θεωρῆς ἄνθρωπον εὖμορφον, καλὸν ἐστι.
- Θηρία ἰδῆς καὶ συναναστρέφονται, συμμάζωξις ἐχθρῶν σου.
- Θάλασσαν ἰδῆς καὶ πλένεσαι, καλὸν σοῦ ἐστι.
- Θεωρῆς κάμπον μακρὸν καὶ πρασινάδα ἔχῃ, μακρόβιον ζωὴν —
 ἔχεις. 25
- Θολὸν νερὸν ἰδῆς, κακὸν καὶ ἀσθένειαν δηλοῖ.
- Ἰστασαι εἰς τόπον στερεόν, στερέωσιν <εἰς> τὰ ὑπάρχοντά σου.
- Ἰμάτιον βγαίνει, ζημίαν ἔχεις.
- Ἰμάτια πολλὰ βλέπῃς πῶς ἔχεις, κέρδος μέγαλον ἔχεις.
- Ἰμάτια φορῆς καὶ κόκκινα ᾗναι, καλὸν σοῦ ἐστι. 30
- Ἰμάτια φορῆς καὶ μαῦρα ᾗναι, ἀρρωστίαν δηλοῖ.
- Ἰμάτια μεταξωτὰ πολλῶν θεωριῶν ᾗναι, κέρδος δηλοῖ.
- Ἰμάτια λευκὰ φορῆς, ὕγιεια καὶ κέρδος ἐστὶ.
- Κρέας βόδιον ἐσθίῃς καὶ γεύεσαι, ἁμαρτάνεις μὲ γυναῖκα φί-
 λου σου. 35
- Κέραμον βαστᾷς, ἐπιβαίνεις ἐλευθεροῦσαι.

1 ἡλιά = ἐλιά = ἐλαία. 6 ὁμοῦ scripsi : ὅπον cod. 8 θάλασσα
 cod. 10 θάλασσα cod. γαληνῶσα cod. 12 θάλασσα cod. 13 θάλασσα
 cod. 15 στάχι cod. 18 θάλασσα cod. ξιρά cod. πάβι cod.
 21 ἐμορφον cod. 22 σιναστρέφονται cod. 23 πλένεσαι = πλύνεσαι.
 24 πράσινάδα cod. 26 ἀσθένια cod. 27 εἰς inserui. 28 ἱματίων
 col. 30 cod. 31 μάβρα cod. 33 ἰγνίς cod. 36 ἐλευθεροῦσαι =
 ἐλευθερώσαι.

Κεφαλὰς δύο ἔχης, φιλιῶνεσαι μὲ καλοὺς ἀνθρώπους.

Καναρίου κηλάδημα ἀκούσης, γυναικίσια λόγια θά σε ἔλθουν.

Κοιμωμένην θάλασσαν ἰδῆς, παύουν αἱ φλυαρίαις ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς σου.

5 Κολοκύθια ἰδῆς καὶ γεύεσαι, ἀρρωστία ἐστί.

Κρέας προβάτου βλέπης, ὁ νοῦς σου νὰ φάγης τεσσαρακοστήν.

[F. 67] Κουρούναν καὶ κόρακα ἐὰν ἰδῆς πῶς ἀπετοῦν, κέρδος καὶ χάριν δηλοῖ.

Κρέας προβάτου ἔψησες καὶ ἔφαγες, ἁμαρτήσεις ὀγλίγωρα.

10 Κόρακά ἐπίασες, οὐκ ἔσται σοι καλόν.

Κώνωπας ἰδῆς καὶ ᾠθυρίζαν, πλήθος ἐχθροὶ θά σε κατηγοροῦν.

Κρέας ἀνθρώπου ᾠμάξες, εὐθὺς θὰ πέσης εἰς πορνείαν.

Κοιμᾶσαι ἰδῆς, κοιμᾶται τὸ κέρδος.

Κοιμᾶσαι ἰδῆς καὶ τρέχεις βίᾳ, κέρδη θὰ ἔχης.

15 Κεφαλὴν σου ἰδῆς ξεραφισμένην, ἡσύχασες ἀπὸ τὰ κέρδη σου.

Κεφαλὴν σου πλένης μὲ νερὸν παστρικόν, ἐγλύτωσης ἀπὸ φροντίδαις.

Κινᾷ τὸ μάτι σου ἢ τὸ ἄλογόν σου ἢ ἡ ῥάβδος σου μοναχά, θὰ ἀλλάξῃς τὸν τόπον σου.

20 Καβαλλίκευες ἄλογον, τιμὴν δηλοῖ.

Κράβατον καλὴν καὶ μαλακὴν ἰδῆς πῶς ἔχεις καὶ κάθεσαι, οὐ κινᾷς διὰ ταξείδι.

Κλαίουν ἐὰν ἰδῆς, καλὸν δηλοῖ.

25 Κρέας γυναικίσιον ἰδῆς πῶς βάζεις εἰς τὸ χέρι σου καὶ τὸ πιάνης, ἁμαρτία σου.

Κλάματα ἐὰν ἰδῆς, ἡμερώνεις μὲ τοὺς ἐχθρούς σου.

Κόρην μικρὴν ἰδῆς καὶ εἰς τὰς χεῖράς σου τὴν βαστᾷς, κέρδος δηλοῖ.

Κλαῖεις ἰδῆς, ἐκείνην τὴν ἡμέραν χαρὰ θὰ σου ἔλθῃ.

30 Κλάδους δένδρον ἔκοψες, παιδί σου ἢ παιδιὰ τῶν συγγενῶν σου ἀποθαίνουν.

Κρέατα πολλῶν λογίων ἰδῆς, ἁμαρτίας μὲ ἀλλόφυλον γυναικα θὰ κάμῃς.

Ἀράπην ἰδῆς, διάβολος εἶναι.

35 Κάθεσαι ἀργὸς ἰδῆς, ἡ πραγματεία σου κοιμᾶται.

Ἀραπάδαις ἰδῆς καὶ εἰς τὸν οἶκόν σου ἦλθαν, ζημία καὶ στενοχωρία σοῦ ἐστί.

2 κυναρίου cod. 3 κυμιμένη θάλασσα cod. 4 πάβον cod. 6 ονούσου cod. 7 τεσσαρακοστί cod. 8 κουρούνα cod. 9 ἔψησες? 11 ψυρίζαν cod.

15 ξεραφισμένην = ξυραφισμένην, cf. p. 170, 16. 18 μάτι = ἱμάτιον.

23 κλέγουν cod. 24 γυνεκίσιον cod. 25 ἁμαρτίαν cod. 30 κλάδος

δένδρο cod. 32 ἁμαρτίσις cod. (= ἁμαρτήσεις?) ἄλλον φίλον

γυνεκὸς cod. 34 ἀράπι cod.

- Κοντάρι εἶδες καὶ ἔρριξαν ἀπάνω σου, θὰ κακοπάθῃς.
 Καμήλαν ἰδῆς, κακὸν δηλοῖ.
 Κεφαλὴν ξουρισμένην ἰδῆς, καλὸν δηλοῖ.
 [F. 67^v] Κρέας βοδίσιον ἐὰν ἰδῆς πῶς τρώγεις, σὲ κακὸν θὰ
 πέσῃς καὶ ἁμαρτίαν. 5
 Καράβι ἰδῆς καὶ εὐγαίνης, τὸν τόπον σου θὰ ἀλλάξῃς.
 Κόκκινον δέμα ἰδῆς πῶς ἔχεις ᾽ς τὴν κεφαλὴν σου, συνάχι θὰ
 σε ἔλθῃ.
 Κάμπον θεωρῆς καὶ πρασινάδα ἔχῃ, μακρόβιον ζωὴν δηλοῖ.
 Κῆπον ἰδῆς καὶ ἐμβαίνης μέσα καὶ φορεμένος ᾗσαι· δίκαιός. 10
 εἶσαι.
 Κῆπον ἰδῆς καὶ γυμνὸς ἐμβαίνης μέσα, κακὸν δηλοῖ.
 Καθαρὸν νερὸν καὶ ἄσπρον ἰδῆς, καλὸν δηλοῖ.
 Καίεται τὸ σπίτιόν σου ἐὰν ἰδῆς, φυλάγον ἀπὸ κλέπτη κακὸν
 Ἀγαρηνόν. 15
 Κρέας ἀνθρώπινον ἐὰν ἰδῆς πῶς τρώγεις, εἰς καλὸν εὐγαίνει.
 Λέοντα μεγάλον εἶδες καὶ εἰς αὐτὸν ἐπλησίασες, εἰς μεγάλον
 ἄνθρωπον θὰ προχωρήσῃς.
 Λέοντα ἰδῆς καὶ σε δῶκῃ, μέγας ἀνθρώπος θὰ σε ἀτιμάσῃ
 Λέοντα ἰδῆς ψόφιον, μέγας ἀνθρώπος θὰ ἀποθάνῃ. 20
 Λινάρι ἰδῆς πῶς συνάζεις, ἀρρωστία σοῦ ἐστι.
 Λινάρι ἰδῆς καὶ δουλεύῃς, εἰς πειρασμὸν θὰ πέσῃς.
 Λινὰ ῥάμματα ἰδῆς καὶ βαστᾷς εἰς τὰς χεῖράς σου, θὰ ἐμπερ-
 δέψῃς μὲ κακὸν ἄνθρωπον.
 Λίμνην ἰδῆς καὶ τὸ νερὸν θολόν, ζημίαν δηλοῖ. 25
 Λίμνην ἰδῆς στεγνὴν, ὅλα σου τὰ πλούτη θὰ τὰ χάσῃς.
 Λίμνην ἰδῆς καὶ τὸ νερὸν παστρικὸν καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔπιες, ἀναπαύε-
 σαι ἀπὸ ταῖς φροντίδαίς.
 Λεμονιὰν ἰδῆς καὶ λεμόνια ἔχῃ, παιδιὰ θὰ κάμῃς.
 Λούεσαι εἰς τὸ ποτάμι ἐὰν ἰδῆς, στενοχωρίαν δηλοῖ. 30
 [F. 68] Λεμονιὰν ἰδῆς καὶ τὴν κόφτης, ἡ γυναῖκά σου ἀποθαί-
 νει.
 Λεμονιὰν ἰδῆς ξηρὴν, ζημία σοῦ ἐστι· ἡ γυναῖκά σου δὲν τεκ-
 νοποιεῖ.
 Λεμόνια ἔφαγες καὶ τὰ ὀδόντιά σου μοδιάζουν· τὰ παιδιὰ σου 35
 θὰ κάμουν κακὸν καὶ ἐσὺ θὰ φάγῃς ξυλῖαις.
 Λαιμός σοῦ σε τρώγῃ, σπειριὰ θὰ κάμῃς.
 Λύκον εἶδες καὶ περιπατῇ, ἐχθρός σου θὰ εὗρῃ.

2 καμίλα cod. 3 κεφαλὴ ξουρισμένη cod. 9 πρασινάδα cod.
 14 κέγετε cod. κλέπτε cod. 22 δουλέβις cod. 25 ζημία cod.
 29 λεμονιά¹ cod. 30 στενοχωρία cod. 31 λεμονιά cod. 33 λεμονιά
 cod. ξιρί cod. ζημίαν cod. 35 μοδιάζω = μονδιάζω. 36 ξιλές cod.

- Λύκον ἰδῆς καὶ ριχθῆν ἀπάνω σου, ἐχθρός σου τὸ πρῶτ' κακὸν
θὰ σε κάμῃ.
Λουτρὸν ἰδῆς καὶ λουσοῦν με ζεστόν νερόν, καλὸν δηλοῖ.
Λύκον ἐσκοτώσῃς, ἐχθρός σου ἀποθνήσκει.
- 5 Λύκους περισσοὺς εἶδες καὶ ἐμβῆκαν εἰς τὴν αὐλήν σου, κλέπ-
ται σε πατήσουν.
<εἰς> Λουτρὸν ἰδῆς πῶς εἶσαι, κακὸν δηλοῖ.
Λεοντάρι ἐὰν ἰδῆς, μεγάλην τιμὴν θὰ λάβῃς.
Λεοντάρι ἰδῆς ὅτι ἔφυγεν ἀπὸ ἐσένα, μεγάλην τιμὴν θὲ νὰ λά-
10 βῇς.
Λεοντάρι ἰδῆς καὶ περιπατῇ μαζί σου, καλὸν κέρδος δηλοῖ.
Λάκκον λασπωμένον ἰδῆς καὶ ἐμβῆς, μάχην δηλοῖ.
Μύλον ἰδῆς καὶ δουλεύῃ, αἱ δουλειαὶς σου με λόγια ἄτακτα τε-
λειώνουν.
- 15 Μύλον ἰδῆς καὶ στέκεται, ἀπὸ ὄλαις ταῖς δουλειαὶς σου θὰ ἴσου-
χάσῃς.
Μῆλα γλυκὰ ἰδῆς καὶ τρώγῃς, πίκραν ἀπὸ φίλου σου θὰ λάβῃς.
Μῆλα ξυνὰ ἰδῆς καὶ τρώγῃς, τὰ παιδιὰ σου θὰ σε φέρουν ζημίαν.
Μέλι ἰδῆς καὶ τρώγῃς, πίκρα θὰ σου ἔλθῃ.
- 20 Μελανὸν βλέπῃς τὸ πρόσωπόν σου, ἀρρωστίαν δηλοῖ.
Μίλημα · ἐὰν ἰδῆς πῶς ὠμίλησες με τίνα, φυλάγον ἀπὸ κλέπτη.
[F. 68v] Μαγαρίζῃσαι ἰδῆς, ἀρρωστίαν μεγάλην πρόσμενε.
Μελετᾷς με τίνα νὰ ὑπάγῃς, πονθενὰ οὐτι κινᾷς.
Μαλλῶνεις με κανέναν ἰδῆς, ἀγάπην δηλοῖ ὅτι θὰ κάμῃς.
- 25 Μνήματα ἰδῆς καὶ καθίσῃς ἀπάνου, ἀγαπᾷς με ἕναν ἐχθρῶν
σου.
Μόνον με βρακὶ ἰδῆς, κακὸν δηλοῖ ἀπὸ Τοῦρκον.
Μαῦρον δέμα ἰδῆς πῶς ἔχεις 'ς τὴν κεφαλὴν σου, λύπην δηλοῖ.
Νερὸν ἰδῆς καὶ πίνῃς, ἀνάπανσις τῇ ψυχῇ σου ὅτι ἔδοσες ἔλεος.
- 30 Νερὸν ἰδῆς καὶ σε ζητᾷ ὁ πατήρ σου, ἐδυστύχεψε ὁ ἴδιος.
Νερὸν παστρικὸν εἶδες καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐλούσθηκες, ἐλευθερωθῇς
ἀπὸ φροντίδας.
Νεκρὸν εἶδες, νεκρὰ πηγαίνει ἡ δουλειά σου.
Νεκροὺς πολλοὺς εἶδες καὶ ἔχῃς, συντροφίαις ὄλαις εἰς ζημίαν
35 σου εἶναι.
Νεκροὺς εἶδες καὶ ἐσηκώθηκαν, τρέξε εἰς ταῖς δουλειαὶς σου
ὅτι θὰ κερδέσῃς.

3 λουστὶς cod. 5 ἀβλὶν cod. 7 εἰς addidi. 13 δουλέβι cod.
αἱ δουλειαὶς σου scripsi : ἰδουῆσον cod. τελειωνον cod. 17 πίκρα
cod. 20 μελανός cod. προπὸν cod. ἀρρωστία cod. 25 ἐχθρόν
cod. 28 μάβρον cod. 29 ἀνάπανσιν cod. 31 ἐλούστικες cod.
37 κερδέσῃς : cf. supra, p. 168, 14 et 33.

Νερόν εἶδες εἰς ὄλην τὴν γῆν καὶ τὸ νερόν ἦναι παστρικόν, εἰς ὄλον τὸν λαὸν εὐτυχία.

Νερόν εἶδες τρέχοντα μὲ ὁρμὴν καὶ παστρικόν ἦναι καὶ τοῦ λόγου σου πλησιάζης, μὲ βίαν σου γίνεται κέρδος.

Νερόν θολὸν ἐὰν ἰδῇς πῶς ἀπέρασες, θὰ ἀρρωστήσης.

5

Νεκρὸν ἰδῇς πῶς θάπτεις, πίκραν δηλοῖ.

Νύμφην στολισμένην ἐὰν ἰδῇς, κακὸν φύλαγε.

[F. 69] Ἑομολόγησιν ἰδῇς, καλὸν τῆς ψυχῆς σου δηλοῖ.

Ξηρὰν γῆν εἶδες, δυστυχίαν δηλοῖ.

Ξηρὸν ποταμὸν εἶδες, κακὸν <εἰς> ταῖς δουλείαις σου.

10

Ξηρὴν βρύσιν εἶδες ὅτι ἔχεις εἰς τὸ σπῖτι σου, ζημίαν τοῦ σπιτίου σου δηλοῖ.

Ξηρὴν βρύσιν εἶδες · εἰς τὸν δρόμον εἶναι · αἱ δουλείαις σου δὲν εὐτυχοῦν.

Ξηρὸν δένδρον εἶδες · ἄτεκνος εἰς αὐτὸν τὸν χρόνον εἶσαι.

15

Ξηρὰ ἀμπέλια εἶδες · ἀνευτυχία τοῦ οἴκου σου.

Ξηρὰν εἶδες τὴν θάλασσαν, ἔπαυσεν τὰ κακὰ ἀπὸ τοῦς ἐχθρούς σου.

Ξηρὸν ἄρτον τρώγης, οἱ οἰκειακοὶ σου πεινοῦν καὶ οἱ φίλοι σου.

Ξηρὸν χόρτον εἰς τὰς χεῖράς σου βαστᾷς, κακὸν δηλοῖ διὰ λό-20 γου σου.

Ξερνᾷς εἶδες, κακὸν εἶναι · φοβοῦ τὰ ἐντόσθιά σου.

Εὐλίξεις σκύλους ἰδῇς, τὸν ἐχθρόν σου θὰ καθυποβάλης.

Εὐλίξοντα ἐσὲ βλέπης, φυλάξου ὅτι θὰ ταῖς φᾶς.

Ξεγύμνωσαν ἐσένα εἶδες, ἀσθένειαν καὶ ζημίαν δηλοῖ.

25

<εἰς> Ξένον τόπον εἶδες ὅτι εἶσαι, καλὸν σου γίνεται.

Εὐπόλυτος ἰδῇς ὅτι εἶσαι, ζημία σου γίνεται.

Ξερνᾷς ἐὰν ἰδῇς, καλοπλερώνεις τὸ χρέος σου.

Ὅρια ἰδῇς καὶ ἀναβαίνης, κέρδος δηλοῖ.

Ὅφιν ἰδῇς καὶ σε κυνηγᾷ, ἐχθρός σου θέλει σοι κάμη κακόν.

30

Ὅφιν ἰδῇς καὶ ἐπίασες, μὲ τὸν ἐχθρόν σου θὰ φιλιωθῇς.

Ὅφιν εἶδες καὶ τὸν ἐσκότωσες, τὸν ἐχθρόν σου θὰ καθυποβάλης.

[F. 69'] Ὅρνια πολλὰ εἶδες, μὲ καλογέρους θὰ συναναστραφῇς.

Ὅρνιθαις ἀσπραις εἶδες, καλὸν σοῦ ἐστί.

Ὅρνιθαις μαύραις ἰδῇς εἰς τὴν αὐλήν σου, κακὸν σοῦ ἐστί.

35

Ὅφιν ἐὰν ἰδῇς, ἐχθρόν σου δηλοῖ ὅτι ἔχεις.

Ὀυρανὸν μελανὸν ἐὰν ἰδῇς, κακὸν εἰς τὸ μαχαλᾶν σου.

Ὅργανα λαλοῦν ἐὰν ἰδῇς, λόγια θὲ νὰ ἀκούσης.

Ὅρη στολισμένα ἐὰν ἰδῇς, καλὸν διάφορον δηλοῖ.

1 νερό cod. 4 βία cod. 7 νύμφη στολισμένη cod. 8 ξιμολογίωσι cod. 9 διστιχία cod. 10 εἰς inserui. 11 ζημία cod. 13 αἱ i cod. 17 ξιρά cod. 19 πίνουν cod. 24 τερσᾶς cod. (= ταῖς φάγης scil. ξυλίας). 25 ἀσθένεια cod. . ζημία cod. 27 ζημίαν cod. 28 καλοπλερόν cod. 35 ἰβλιν cod.

- Περιστέρια μαῦρα ἰδῆς, κακὸν δηλοῖ.
 Περιστέρια ἄσπρα ἰδῆς καθήμενα, κέρδος δηλοῖ.
 Πετᾶς ἀπάνου, καλὸν ἐστι.
 Πετᾶς ἐὰν ἰδῆς, ἀλλάξεις τὸν τόπον σου.
- 5 Πετᾶς καὶ κάτου πέφτης, ζημίαν δηλοῖ.
 Περιπατῆς εἰς κάμπον πράσινον, καλὸν σοῦ ἐστι.
 Περιπατῆς εἰς κάμπον καὶ ἀγκάθια ἦναι, εἰς κρίσεις θὰ πέσης.
 Περιπατῆς καὶ οἱ πόδες σου γυμνοὶ ἦναι, ζημία σοῦ ἐστι.
 Ποιὰ ὀρνίθικα βλέπης, στενοχωρία σοῦ ἐστι.
- 10 Πέτραις μεγάλαις βλέπης, στερέωσις <εἰς> τὰ ὑπάρχοντά σου εἶναι.
 Πέτραις ἰδῆς πῶς μαζώνεις, βίον δηλοῖ θὰ καταντήσης.
 Πατρίδα σου ἐὰν ἰδῆς πῶς κινᾶς καὶ σε γυρίζουν ὀπίσω, οὐ πηγαίνεις.
- 15 Πατρίδα σου ἐὰν ἰδῆς πῶς κινᾶς καὶ σὲ περισσεῖαν εὐρίσκεσαι, θὰ πηγαίνης δηλοῖ.
 <᾿ς τὴν> Πατρίδα σου ἰδῆς πῶς εἶσαι καὶ μὲ τοὺς σπιτιακούς ὁμιλεῖς, σὲ ἐπιθύμησαν.
 <᾿ς τὴν> Πατρίδα σου ἐὰν ἦσαι καὶ βλέπης πῶς κινᾶς διὰ τὰ
- 20 ξένα καὶ σε ἐμποδίζουν, γενοῦ ἔτοιμος.
 <᾿ς τὴν> Πατρίδα ἐὰν ἰδῆς πῶς εἶσαι καὶ παντρεύεις ἀδελφὸν ἢ ἀδελφὴν σου, πίκραν ἔχουν εἰς τὸ σπίτι σου.
 <εἰς> Παζάρι ἐὰν ἰδῆς ὅτι εἶσαι, ἐγλύτωσες τὸν οἶκόν σου ἀπὸ μέγαν κακόν.
- 25 [F. 70] Πράσινον δέμα ἐὰν ἰδῆς πῶς ἔχεις ᾿ς τὴν κεφαλὴν σου, μαντάτα ἀγαθὰ θὰ ἀκούσης.
 <᾿ς τὴν> Πατρίδα σου ἐὰν ἰδῆς πῶς ἐπήγες καὶ ἐπαντρέφθηκες καὶ μὲ τῆς γυναικός σου ἐκοιμήθης · ἐκεῖ θὰ ἀποθαίνης τοῦτο δηλοῖ.
- 30 Πρόσωπον μελανὸν ἰδῆς ὅτι ἔχεις, κακὸν σου γίνεται.
 <᾿ς τὴν> Πατρίδα σου ἐὰν ἰδῆς πῶς εἶσαι καὶ θέλουν νὰ σε παντρεύσουν καὶ δὲν σε ἐπάντρευσαν, οὗτοι ἔχεις νὰ ἀποθαίνης εἰς τὴν πατρίδα σου τοῦτο δηλοῖ.
 ῥέματα ἰδῆς εἰς θάλασσαν, στενοχωρία σοῦ ἐστι.
- 35 ῥινίζεις σίδερον ἰδῆς, μὲ τὴν γυναικὰ σου ἢ μὲ συγγενεῖς σου θὰ μαλλώσης.
 ῥίπτεις τὰ ἄρματα σου κάτου, τὴν τιμὴν σου θὰ χάσης.
 ῥίπτεις μὲ τὸ χέρι σου πέτραις, τὰ πλούτη σου θὰ χάσης.

5 ζημία cod. 9 ποιὰ = πουλιά. 10 στερέωσιν cod. εἰς addidi.
 12 μαζώνι cod. 15 περισιον cod. 17-19-21 ᾿ς τὴν addidi.
 21 παντρέβις cod. 22 πίκρα cod. 23 εἰς addidi. τὸ ἱκον cod.
 27 ᾿ς τὴν addidi. ἐπαντρέφτικες cod. 29 οὗτο cod. 31 ᾿ς τὴν
 addidi. 32 οὗτι cod. 33 οὗτο cod.

ῥάμματα ἀνακατωμένα βαστᾶς, θὰ ἐμπερδέψης μὲ ἀχαμνὸν ἀνθρωπον.

ῥάμματα κόκκινα ἰδῆς, ὀγλίγωρα θὰ ἐμπερδέψης εἰς καλόν.

ῥάμματα μαῦρα ἰδῆς, κακὸν σοῦ ἐστι.

Ῥαβδιαὶς εἶδες πῶς σε δίδει τινάς, φυλάξον· θὰ ταῖς φᾶς. 5

Ῥαβδίξης τινά, τὸ ὅμοιον θὰ ταῖς φάγη.

Ῥίξαις βγάξης, θὰ χάσης τοὺς ἐχθρούς σου.

Ῥοῦχά σου ἐὰν ἰδῆς πῶς ἔχασες, κακὸν πολὺ εἶναι.

Σῖτον συνάξης, πλούσιος θὰ γένης.

Σῖτον σπέρωνης, τὸν πλούτιον σου θὰ χάσης. 10

Σῖτον θερίζης, κακὸν δηλοῖ· θάνατος μέγας.

Σεισμὸν βλέπης, κακὸν εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

[F. 70^v] Σιδηρᾶν ῥάβδον ἔχης εἰς τὰς χεῖράς σου, δυνατὸς ὑπάρχεις.

Σίδερον περισσὸν βλέπης, ὑγίεια εἰς τὸν οἶκόν σου. 15

Σίδερα ἔχης εἰς τὰ ποδάριά σου, κακὸν δηλοῖ.

Σύννεφα ἰδῆς μαῦρα, ἀρρωστία εἰς τὸν οἶκόν σου.

Σύννεφα ἰδῆς καὶ βρέχουν, τὰ πλούτη σου ἀπολλύνει.

Σιτάρι ἰδῆς ὅτι ἔχεις εἰς τὰς χεῖράς σου, κέρδος διάφορον δηλοῖ.

Σιτάρι ἐὰν ἰδῆς ὅτι ἔχεις εἰς τὰς χεῖράς σου καὶ τὸ χάνεις, χά- 20
νεις τὰ πλούτη σου.

Σκότωσες τὸν πατέρα σου ἰδῆς ἢ τὴν μητέρα σου, κακὸν δη-
λοῖ.

Σκουλαρίκια ἰδῆς ὅτι φορεῖς, ἀγόρι παιδί θὰ κάμης.

Σαμούρου καλπάκι ἐὰν ἰδῆς ὅτι ἐφόρεσες, κακὸν δηλοῖ ἀπὸ 25
Τοῦρκον.

Σπίτιον εἶδες πῶς εἶσαι μέσα καὶ τὸ ὀσπίτιον ἄχυρα ἔχει καὶ
εἶσαι γεωργός, εὐτυχής θὰ ᾗσαι.

Σπίτιον εἶδες καὶ εἶσαι μέσα καὶ τὸ ὀσπίτιον εἶναι καλὰ στρω-
μένον, κέρδος δηλοῖ. 30

Σπαθί σου εἶδες πῶς ἐτζακίσθη, ἀδυνατίζεις ἀπὸ τὴν δύναμιν
καὶ ἀξίαν.

Σπάρτα μαζώνεις ἐὰν ἰδῆς, διάφορον κάμης.

Σπέρνεις ἐὰν ἰδῆς, χάνεις τὰ ὑπάρχοντά σου.

Σπίτιον φκιάνεις ἐὰν ἰδῆς, καλὸν δηλοῖ. 35

Σπίτιόν σου καίεται ἐὰν ἰδῆς, φυλάγου ἀπὸ κλέπτη κακὸν Ἀγα-
ρηνόν.

Σπαθί ἐὰν ἰδῆς <καὶ> φόβον ἔχης, θὲ νὰ τραβίσης.

5 φᾶς : cf. supra, p. 178, 24. 7 ῥίξαις cod. 8 πολλὴν cod. 13 σιδιρά
cod. 18 ἀπολλίων cod. 25 σαμονερίου malim. κάλπακον cod. num
κάλπακον legendum? 35 φκιάνω seu φτιάνω = φθιάνω. 36 κέγετε
cod. 38 καὶ inserui.

[F. 71] Τάφον ἀνοικτὸν εἶδες, θά ἀποθαίνη τις.

Τρέχοντας σκύλους <ιδῆς> ἀπάνω σου, ἐχθρὸς σου θά σε κά-
μη κακόν.

Τρέχῃ αἰμ' ἀπὸ τὴν μύτην σου, θάνατον δηλοῖ.

5 <εἰς> Τειχόκαστρον ἐὰν ιδῆς πῶς ἔκατzes, ἐξαφνικοῦ κακόν
σου ἔρχεται.

<εἰς> Τράπεζαν ἐὰν ιδῆς πῶς κάθεσαι, εἰς σὲ καλὸν κέρδος
δηλοῖ.

<εἰς> Ὑψηλὸν τόπον ἐὰν ιδῆς πῶς ἔκατzes, ἀποκτᾶς φίλους
10 καλοὺς καὶ δύναιμιν καὶ ἀξίαν.

<εἰς> Ὑψηλὸν μέρος ἐὰν ιδῆς ὅτι εἶσαι καὶ βλέπεις τίποτας,
χαρὰν θέλεις εὖρης.

Φωνάζουν ἐσένα ἐὰν ιδῆς καὶ ἀπολογηθῆς, καλὸν δηλοῖ.

Φορεῖς σκουλαρίκια ιδῆς, ἀγόρι παιδί θά κάμης.

15 Φωτιὰν ἀνάπτεις ἐὰν ιδῆς, εἰς καλὸν εὐγαίνει.

Φεγγάρι μελανὸν ιδῆς, βασιλέας χάνεται.

Φορέματά σου ιδῆς ἐσχισμένα, ζημίαν δηλοῖ.

Φορέματά σου ιδῆς λευκά, ἐλεύθερος εἶσαι ἀπὸ ζημίας.

Φορέματά σου ιδῆς μαῦρα, εἰς λύπην θά πέσης.

20 Φίλον ἀνθρώπον ἀγκαλιάζεις ιδῆς, χαρὰν πρόσμενε.

Χρυσὰ ἢ ἀργυρὰ ιδῆς, μὲ τὴν μητέρα σου ἀμάχην κάμεις.

Χάρισμα ιδῆς πῶς κάμεις ἦγον ἐλεημοσύνην, θά κάμης κέρδος.

Χῆνα ἐὰν ιδῆς, μεγάλον ἐχθρὸν θὲ νὰ ἀπολαύσης.

Χαρτὶ ἐὰν ιδῆς πῶς ἀναγνώσης, χαρὰν ἀνέλπιστον παίρνεις.

25 [F. 71^v] Ψάλλης ἢ ψαλτάδαις ἐὰν ιδῆς, χαρὰν καὶ κέρδος δηλοῖ.

Ψωμί ἐὰν ιδῆς πῶς ἔφαγες ἢ σε ἔδοσαν, εἰς δούλευσιν θά ἐμβῆς.

Ὅρη στολισμένα ἐὰν ιδῆς, καλὸν διάφορον δηλοῖ.

Τέλος τοῦ ὀνειροκρίτου τῶν εἴκοσι τεσσάρων
ψηφίων τοῦ κατὰ ἀλφαβήτου.

1 τῆς cod. 2 τρέχοντες cod. ιδῆς addidi. 4 θάνατο cod.
5 εἰς addidi. ἔκατzes = ἐκάθισες, cf. p. 173,1. ἐξαφνικοῦ = ἐξαφ-
νικά. 7 εἰς addidi. τράπεζα cod. εἰς σέ] ἴσε cod. 9 εἰς
addidi. ἔκατzes cf. v. 5. 11 εἰς addidi. 13 ἀπιλογιθίς cod.
15 φῶτια cod. 16 φεγγάρι cod. 17 ζημία cod. 21 ἀμάχη = μάχη.
25 ψάλλων cod. 27 ὄροι cod. : cf. supra, s. v. ὄρη. 28 τὸν ὀνειρω-
κρίτων cod. 29 malim ἀλφάβητον, cf. titulum. — Hic addit librarius :
Πλὴν ταῦτα καὶ ἄλλα ὀπισθεν ὁποῦ γράφουν οἱ φυσιολόγοι ὅμως δὲν εἶ-
ναι ἔτι· αὐτὰ δὲν τὰ δέχεται ἡ ἐκκλησία. ἐπεὶ δὲ τις εἶναι εἰς τὴν πρόνοιαν
τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὴν προαίρεσιν τοῦ ἀνθρώπου, ὥς αὐτεξούσιος γνωρίζει
τὸ καλὸν καὶ τὸ κακόν. θέλει ὁ Θεὸς τὸ καλὸν τοῦ ἀνθρώπου, μὰ θέλει νὰ

Onirocrite lunaire.

[F. 26]

Ἔτερον σεληνοδρομίον.

- α' · ὄνειρον εἰς χαρὰν δηλοῖ, ὅπου εἶναι ἡ ὥρα.
 β', γ' · οὐδεμίαν ἐνέργειαν ἔχει.
 δ', ε' · εἰς τὴν καρδίαν σου ἔχε τὸ μυστήριον.
 ζ', ζ' · εἰς χαρὰν μεταβήσεται.
 η', θ' · πεσότης ἐστί.
 ι', ια' · ὅταν ἰδῇς, ἐκ μέρους μετὰ δύο ἡμέρας τελεῖται.
 <ιβ', ιγ' deest textus>.
 ιδ', ιε' · μετὰ πάντα χρόνον γενήσεται.
 ις', ιζ' · ἄφοβος ἔση · σὲ ἄλλον ἀποβήσεται.
 ιη', ιθ' · πεσότης ἐστί · εἰς χαρὰν δηλοῖ καὶ φαντάσματα.
 κ', κα' · ὅταν ἰδῇς, μετὰ δύο ἡμέρας τελεῖται.

5

10

θέλη καὶ ὁ ἄνθρωπος. προπορεύεται ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, μὰ θέλει νὰ ᾔναι καὶ ἡ προαίρεσις τῶν ἀνθρώπων. ἃς ἔλθωμεν εἰς τὰ λόγια τῶν φυσιολόγων ὅπου λέγουν · ὅποιοι γεννηθῇ εἰς ἄστρον τοῦ ζωδίου τοῦδε, καὶ διὰ τοῦτο κλίνει ὁ ἄνθρωπος φυσικὰ κατὰ τὸ ζώδιον ὅπου ἐγεννήθη καὶ γίνε-
ται κλέπτῃς ἢ πόρνος θετέον. τὸ λοιπὸν εἰς αὐτὸ τὸ ἄστρον τοῦ ζωδίου ἐγεννήθησαν τόσοι καὶ τόσοι μάρτυρες καὶ ὅσοι · διὰ τί δὲν ἔγιναν καὶ αὐτοὶ [f. 72] κλέπται καὶ πόρνοι, ἀλλὰ ἀνδρικῶς γὰρ τὴν φύσιν ἐκβιασά-
μενοι ἔσπευσαν τὸ χεῖρον καθυποτάξαι τῷ κρείττονι καὶ τὴν σάρκα δου-
λώσαντες τῷ πνεύματι; διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἐκκλησία δὲν δέχεται οὔτε ὀνει-
ροκρίτας οὔτε βροντολόγια οὔτε σεισμολόγια καὶ ἄλλα φυσιολογήματα ·
ὅρα δὲ εἰς τὸ Πηδάλιον (πειδάλιον cod.), σελ. καὶ ἄλλοῦ. καὶ δὲν εἶναι
οὔτε νὰ φρονῇ τις οὔτε νὰ τὰ παρατηρῇ. διὰ τοῦτο ζητῶμεν συγγνώμην ·
καὶ νὰ μὴν μας κατηγορήσῃ τις, διὰ τὴν τὰ ἀντιγράψαμεν ἀπὸ ἄλλοῦ.
ἐπειδὴ τις καὶ ἀπὸ πόλιν (πολὶς cod.) με ὑποχρέωσεν κάποιος φίλος μου διὰ
νὰ τὰ ἀντιγράψω καὶ νὰ τὰ δέσω νὰ τὰ στείλω. διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ
κατηγορηθῇ (κατηγορεῖται cod.) ὁ γραμματεὺς. τὸ λοιπὸν, καὶ αἱ (i cod.)
μυρολογίστριας κλαίουσι καὶ θρηνοῦσι ἀπαρηγόρητα εἰς ἐνὸς ἄρχοντος λεί-
ψανον, πλὴν ἃς κλαίουσι αὐταῖς, φρονοῦσι ἐκεῖνο ὅπου φρονοῦσι διότι δὲν
κλαίουσι διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἄρχοντος, ἀλλὰ κλαίουσι διὰ τὰ γρόσια
ὅπου ἔχουν νὰ λάβουν ὡς μισθωταῖς · καὶ διὰ τοῦτο κάμουν τὸ χρέος
τοῦς. διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ οὐκ ἀποφαίνομαι, οὐκ ἐπέγραψα καὶ οὐκ ἀπο-
γράφομαι, καὶ φρονῶ ἐκεῖνο ὅπου φρονῶ, ὡς ἄνωθεν εἶρηκα. ἔρρωσθε οἱ
ἀναγινώσκοντες.

2 ss. numeri arabici. 6 et infra 11 : πεσότης quid sit nescio.
10 ἔσι σι cod.

κβ', κγ' · εἰς χαρὰν δηλοῖ.

κδ', κε' · εἰς καιρὸν γενήσεται.

κς', κζ' · εἰς θλίψιν ἔστι.

κη', κθ' · μὲ φόβον καὶ δειλίαν ἔχει.

5 λ' · οὐδεμίαν ἐνέργειαν ἔχει.

Τέλος τοῦ σεληνοδρομίου.

4 μέ delendum esse mihi quidem videtur.

Onirocrite de Blaise l'Athénien.

MANUSCRIT N° 1350 DE LA BIBLIOTHEQUE NATIONALE.

Manuscrit de 117 feuillets, mesurant 0,217 × 0,154, écrit au XIXe siècle. Les extraits astrologiques ont été publiés dans le *Catalogus*, t. X, pp. 140 ss.; cf. p. 26. Je publie ici un Traité des Songes de Blaise l'Athénien; personnage qui n'est pas, que je sache, connu par ailleurs. L'opuscule est intéressant, autant par le symbolisme de la mantique que par les prescriptions grâce auxquelles l'auteur prétend pouvoir détourner la menace contenue dans le rêve. Sur les recettes « déclinatoires » de ce genre, cf. Bouché-Leclercq, *Histoire de la Divination*, I, p. 325. Ce traité est suivi d'un onirocrite lunaire du même type que celui du manuscrit précédent (*supra*, p. 182).

<Ὀνειροκρίτης.>

[F. 86] Ἐπειδὴ οἱ σοφοὶ ἠθέλησαν νὰ βάλουν εἰς φῶς τῶν πάντων βιβλίων τὸ γένος ἡμῶν, ἠθέλησα καὶ ἐγὼ ὁ ἀνάξιος δοῦλος Β λ ά σ ι ο ς Ἀ θ η ν α ῖ ο ς νὰ βάλω κρίσιν καὶ νὰ φανερώσω τὰ ὄνειρα καὶ τὸν διαλυσμόν. ἀλλὰ καθεῖλον ὅτι ψευδεῖς εἶναι οἱ λόγοι · ἀλλ' 5 ἐγὼ θέλω τῶρα νὰ μαρτυρήσω. πόσοι βασιλεῖς, πόσοι προφῆται, πόσοι ὄσιοι, πόσοι μάρτυρες ἦσαν καὶ ἡ ἐκκλησία μας μαρτυρεῖ. λέγουν δὲ ὅτι αὐτοὶ ἦσαν ἄγιοι · ἡμεῖς τί εἴμασθεν; δὲν ὑγιασθήκαμεν μὲ τὸ ἅγιον βάπτισμα, δὲν εἴμεθα ὅλοι εἰκὼν τοῦ Θεοῦ; ναί, βέβαια. ἀλλ' ἐγὼ σας παρακαλῶ, ὡς τέκνα Θεοῦ πάρτετε ἀπὸ 10 ἐμὲ μίαν ἐρμηνείαν καὶ θέλετε φυλάχθῃν πολλὰ ἀπὸ τὰ τοῦ διαβόλου τεχνουργήματα καὶ θέλετε πολλαῖς φοραῖς συγχωρέσει εἰς τὰ ὅσα ἔγραψα εἰς ὠφέλειάν σας, τὸ νὰ ἀπέχεσθε ἀπὸ τὸ κακόν, νὰ χαίρεσθε εἰς τὸ καλόν καὶ νὰ ζήσετε πολλοὺς χρόνους χωρὶς νὰ πάθῃ τὸ σῶμά σας κανὲν κακόν, ἂν προστοχάζεσθε ὅσα ἐγὼ σας 15 λέγω καὶ διαλύω. καὶ παρακαλῶ ἀκρόασιν · ἀρχίζω λοιπὸν ἀπὸ τοῦ λέοντος.

[F. 86v] Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου ὅτι λέων σε ἤρπαξε καὶ σου ἔκαμε κακόν, φύλαξον ὅλην τὴν ἡμέραν διότι τις ἀδύνατος θέλει σου κάμειν κακόν. καὶ πάλιν ἂν μὲ λέοντα συνομιλῇς καὶ ἔχῃς χαράν, 20

9 βάπτισμα cod. 12 num συγχαιρέσει leg. ? 15 προστοχάζομαι = περιστοχάζομαι. 18 ἰδῇς : cf. p. 165, 5,

ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐὰν μέ τινα σμίξης, ἐκεῖνος ὁμοιάζει ληστής·
καὶ ἄπεχε ἀπὸ τὴν συναναστροφὴν του, διότι θέλει σου κάμειν
κακὸν καὶ θέλει σου φέρειν πίκραν. καὶ ἐὰν ἰδῇς ὅτι ἐπιάσας τὸν
λέοντα καὶ τὸν ἔρριψας κατὰ γῆς ἢ ὅτι τὸν ἔδεσες ἢ ὅτι τὸν ἐδίω-
5 ξες ἀπὸ σοῦ, θάρρει ὅτι ἕνας ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς σου ἐχάθη μέ τινα
αἰτίαν ἢ ἐμετανόησε ἢ ἀπέθανε ἢ ἀνεχώρησεν εἰς ἄλλην ἐπαρχίαν
καὶ ἐλευθερώθης ἀπ' αὐτόν. ἀλλ' ἐὰν ἰδῇς ὅτι ὁ λέων σου φέρει
κυνήγια ἀπὸ τινος βουνοῦ ἢ ἀπὸ δάσους τινός, ἐὰν ἔχῃς τινὰ φίλον
εἰς τὸ σπίτι σου καὶ σου φέρῃ δῶρα, δῶξέ τον ὅτι αὐτὸς μέλλει
10 νὰ σου φέρῃ ἀτιμίαν. καὶ ἐὰν ᾗσαι ἐλεύθερος, πάλιν δῶξέ τον
διότι θέλει σου φέρει πολλὴν ζάλην εἰς τὴν κεφαλὴν σου. καὶ ἐὰν
ἰδῇς ὅτι ὁ λέων ἔρχεται εἰς τὸ σπίτι σου καὶ παῖρνει τι, ἤξευρε
ὅτι ἡ γυνή σου ἢ τις τῶν οἰκειακῶν σου χαρίζεται ἔξω· καὶ διόρθωσον
τὴν δουλειὰν νὰ μὴν ἀφανίζῃσαι. — ἀρκεῖ μέχρι τοῦδε περὶ λέον-
15 τος.

Σκύλος.

· Ἐὰν ἰδῇς σκύλον νὰ σε λείχῃ, ἄνθρωπός τις σου τρώ- [f. 87]-γει
τὸ δίκαιον καὶ στοχάσου ποῖος εἶναι καὶ ἀπέχου, νὰ ἔχῃς κέρδος.
καὶ ἐὰν ἰδῇς τὸν σκύλον νὰ σε κολακεύῃ, ἔξευρε ὅτι ἔχεις κόλακα
20 καὶ ἀπέχου ἀπ' αὐτοῦ νὰ ζήσης εἰρηνικῶς.

Λύκος.

· Ἐὰν ἰδῇς λύκον ὅστις σε κυνηγᾷ, μὴ φοβῇσαι, ὅτι ἔχεις νὰ κυνη-
γῇς ἕνα σου ἐχθρὸν ὅστις ἤθελε νὰ σε ζημιώσῃ. ἐὰν ἰδῇς δὲ ὅτι
ἐκεῖνος φεύγει καὶ ἐσὺ τὸν κυνηγᾷς, μὴ θελήσῃς νὰ ὑπάγῃς εἰς
25 κρῖσιν μέ τινα, ὅπου ἔχετε τίποτε, ἀλλ' ἄφες νὰ περάσουν ἡμέραις
τέσσαραις, ἔπειτα γύρευσον τὸ καλλίτερόν σου. ἀλλ' ἐὰν ἰδῇς ὅτι
ὁ λύκος τρέχοντας ἐψόφησε, ὅποιός σε μισεῖ γυρεῦει νὰ σε κάμῃ
νὰ ἀστοχήσῃς, ἔπειτα ἔξαφνα νὰ δομήσῃ κατὰ σοῦ, ἀλλ' ἐσύ, ἔχε τὸν
νοῦν σου. ἐὰν ἰδῇς τίποτε ἀπὸ τὰ τοῦ βουνοῦ σκυλία, μὴ φοβοῦ, ὅτι
30 οἱ ἐχθροὶ σου φεύγουν ἀπὸ ἐτένα.

Γάτος.

· Ἐὰν ἰδῇς γάτον, φυλάξου τρεῖς ἡμέρας ἀπὸ κάθε ἄνθρωπον,
διότι τις εἶναι καὶ γυρεῦει νὰ σου κάμῃ, με κάθε τρόπον, κακόν.
τέλος δὲ μὴ συναναστρέφεσαι μὲ κανένα σου φίλον ἡμέρας γ', διό-
35 τι θέλει τις ἐξ αὐτῶν νὰ σε βλάβῃ εἰς τὸ νε-[f. 87']-γόντιο.

Ἀρνίον. Περί διάβασιν.

Ἐὰν ἰδῇς ἀρνίον εἰς τὸν ὕπνον σου, τὸ ὁποῖόν σοι ἀκολουθῇ, ἔξευρε ὅτι ἔχεις εἰρήνην μὲ τὴν φαιμιλιὰν ὅπου εὐρίσκεσαι. ἀλλ' ἔὰν ἰδῇς ὅτι φεύγει ἀπὸ σοῦ, ἔξευρε ὅτι εἶσαι ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ ἀναμεταξύ σας. ἔὰν δὲ ἰδῇς ὅτι τὸ ἀρνίον ἐψόφησε, ἔξευρε ὅτι ἡ ἀγάπη ὅπου εἶχες ἀλησμονήθη. ἔὰν δὲ ἰδῇς ὅτι σαλεύει, ἔξευρε ὅτι κάποιος φίλος σε βάλλει εἰς διόρθωσιν ἀπὸ τὰ πράγματα ὅπου κάνεις. 5

Τράγος.

Ἐὰν ἰδῇς τράγον ὅτι ἔρχεται ἢ παραίνει ἢ τρώγει, ἔξευρε ὅτι 10 κανένas ζητεῖ νά σε κακοποιήσῃ ἡμῆσποιος ἔλθῃ καὶ σου <εἴπῃ> τίποτε, μὴν τοῦ ὁμιλήσῃς, νά περάσῃ ἢ ἀσχημῇ ὥρα. ἔὰν ἰδῇς ὅτι ἀγοράζεις αὐτόν, ἔξευρε ὅτι κανεῖς ἀπὸ τοὺς οἰκειακούς σου σε ἐπιβουλεύεται.

Χοῖρος.

15

Ἐὰν ἰδῇς χοῖρον ζωντανόν, ἔξευρε ὅτι ἀρρωστίαν θέλει λάβῃν κανεῖς ἀπὸ τοὺς γνωρίμους σου. ἀλλ' ἔὰν τὸν ἰδῇς σφαγμένον καὶ παχύν, ἔξευρε ὅτι θέλεις εὐτυχῆσιν. ἔὰν δὲ ἰδῇς ὅτι ἔτρωγες [f. 88] τὸ κρέας του, ἔξευρε ὅτι θέλεις παχύνειν.

Βόδι.

20

Ἐὰν ἰδῇς βόδι καὶ ὀργῶνῃ τόπους, εἰς κόπον πολὺν ἔμβῃν θέλεις ταύτην τὴν ἐβδομάδα. μὰ ἔὰν ἰδῇς ὅτι ἔχει βόδι παχύ, ἔξευρε ὅτι αὐτόν τὸν χρόνον ὅλαι σου αἱ δουλειαὶ θέλουν ὑπάγον εἰς κέρδος. μὰ ἔὰν ἰδῇς ἀδύνατον, ἔξευρε ὅτι πτωχεῖαν δηλοῖ. μὰ ἰδὼν ὅτι τρώγεις τὸ κρέας του, ἔξευρε ὅτι δηλοῖ πῶς θέλεις κάμειν ἔξοδα 25 περισσότερα ἀπὸ τὴν δύναμίν σου. καὶ πάλιν ἔὰν ἰδῇς ὅτι ἐψόφησε ἢ τὸ ἔχασες, κυβέρνησιν θέλεις εὐρεῖν κατακόντις. ἔὰν δὲ ἰδῇς ὅτι κουτουλᾷ, ἔξευρε ὅτι ἐσὺ διώχνεις ἐκουσίως τὴν τέχνην σου καὶ ὕπαγε νά ζήσῃς εἰρηνικά.

Ἴππος.

30

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι εἶσαι εἰς ἵππον καβαλλικευμένος, δηλοῖ ὅτι ἀξίαν θέλεις λαβεῖν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους οἱ ἐμποροῦν νά σε ἐπαινοῦν καὶ

1 quid velint verba περί διάβασιν (vel περιδιάβασιν) non video. 11 εἴπῃ addidi. 21 τόπους transp. post βόδι cod. ἔμβειν cod. (ut alias λάβειν, εὐρειν, etc.). 27 quid sit κατακόντις (τ^a incertum) nescio; num idem quod κατάκοντα, prope? (cf. σήμερις = σήμερον, p. 191, 11). 28 τέχνη cod.

νά κερδήσης. ἐὰν δὲ ἰδῇς ὅτι κατέβης, ἔξευρε ὅτι εὖρεσαι εἰς κακὸν
καὶ διορθώσου. ἐὰν δὲ ἰδῇς ὅτι εἶχες ἵππον καὶ σου ἐφυγε, δηλοῖ
ὅτι ἡ γνώμη σου ἀγρίευσεν τούτην τὴν ἐβδομάδα · ὅμως ἐσὶ ταπει-
νώσου νὰ μὴ [f. 88^v] λάβης κακόν. ἐὰν δὲ τὸ ἄλογόν σου ἐφόφησε, ἡ
5 δύναμίς σου θέλει χαθῇν ἢ γονὺν ἐὰν ἔχῃς κανένα ὁποῦ σου βοη-
θεῖ εἰς τὴν ἀνάγκην σου μέλλει ἀποθανεῖν. ἐὰν ἰδῇς ὅτι ἐφαγώθη
ἀπὸ ἄλλον ζῶον ἢ ἐσὶ τὸ ἐσκότῳσες, ἔχεις νὰ λάβης κέρδος πολὺ
καὶ ἐσὶ δὲν θέλεις τὸ καταλάβης, καὶ ὅχι εἰς μῆνα ἢ χρόνον ἀνα-
μεταξὺ. ἐὰν ἰδῇς ὅτι καλυβῶνεις τὸν ἵππον, δηλοῖ ὅτι κανένα ἀδύ-
10 νατον θέλεις κερδήσης εἰς γράμματα ἢ εἰς τίποτε, τὸ ὁποῖον ἐσὶ
θέλεις · λοιπὸν χαίρου.

Πῶλος. Μουλάρι.

Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου πῶλον, ὅτι τὸν εἶχες ἢ τὸν ἔτρεφες
ἢ τὸν ἐκαβαλλίκευες ἢ ἀπλῶς τὸν ἰδῇς, ἔξευρε ὅτι μὲ καμμίαν
15 παρθένον θὲ νὰ κάμῃς φιλίαν ἢ μὲ τινα δίκαιον θέλεις κάμειν νε-
γότητιον. τὸ λοιπὸν αὐτὴν τὴν ἐβδομάδα ἔχε χαράν.

Γαῖδαρος.

Ἐὰν ἰδῇς γαῖδαρον, ἔξευρε ὅτι δηλοῖ κακόν · ὅμως δεήσου τὸν
Θεὸν νὰ σε διαφυλάξῃ ἀπὸ αὐτό. νήστευσον ἀπὸ ἄλμυρὰ καὶ φρου-
20 τικά καὶ κρασί νὰ μὴ σε ῥίπῃ εἰς ἀσθένειαν · διότι ὅταν τὸ αἶμα
ῥῖναι ἀτονισμένον, γαῖδαρον ὀνειρεύεται, λέγουσι οἱ ὀνειροκρίται.
ἡσυχάζοντας δὲ τὸ αἶμα, γλυτώνει ἀπὸ τὴν [f. 89] ἀσθένειαν.

Ἄλωποῦ.

Ἐὰν ἰδῇς ἄλωποῦν, ἔξευρε ὅτι ὁ κόσμος θέλει σε κάμῃ παίγ-
25 νιον καὶ κάμει διόρθωσιν.

Ἀρκοῦδα.

Ἐὰν ἰδῇς ἀρκοῦδαν ὅτι ἐχόρευεν ἢ ὅτι ἔκαμνε κανὲν ἄλλο, ἔξευρε
ὅτι εἶναι ἀχαμνόν · ἀλλ' ἴσως πέσῃ καὶ εἰς ἄλλον.

<Ἐλαφος>.

Ἐλαφον ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου, ἔξευρε ὅτι κανένας σου υἱὸς
30 ἢ κόρη ἢ κανένας σου φίλος θέλει σε φονεῖν καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς ἄλ-
λον τόπον.

9 ἀδυνατόν (= δυνατόν)?
29 ἔλαφος addidi.

27 ἀρκοῦδα cod.

28 ἀχαμνό cod.

Λαγρός.

Ἐὰν λαγρόν, ἔξευρε ὅτι λαὸς πολὺς θέλει σε κατατρέξῃ· καὶ
φυλάγον κάμποσαις ἡμέραις ἕως νὰ ἀπεράσῃ.

Ζωῦφιον.

Ἐὰν ζωῦφια τοῦ βουνοῦ, βωστερίτζαις, μυΐαις, σφῆκαις καὶ 5
εἴ τι ἄλλα, ἔξευρε ὅτι γυρεύουν νὰ τρώγουν ἀπὸ ἐσένα καὶ ἀπεχέ-
τους διὰ νὰ μὴ ζημιώνεσαι.

Ἀχελῶνα.

Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου ἀχελῶναν, ἔξευρε [f.89^v] ὅτι κανεῖς
θέλει σου λέγῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ ἐσὺ θέλεις ἦσαι ἐναντίος. τὸ λοι- 10
πὸν κατανόησε νὰ μὴ φανερωθῇς ὅτι εἶσαι ἀμαθὴς καὶ ἀπραγὸς τοῦ
κόσμου.

Φίδι.

Ἐὰν ἰδῇς φίδι, ἔξευρε ὅτι κανεῖς θέλει σου κάμῃ κακὸν καὶ
φυλάξον ἡμέραις ε', ἕως οὗ νὰ ἀλλάξῃ τὸ ζώδιον· εἴτε μὴ, θέλει 15
πάθῃ πολλὰ ὅποιος δὲν φυλαχθῇ.

Ἀετός.

Ἐὰν ἰδῇς ἀετὸν εἰς τὸν ὕπνον σου μέ τινα τρόπον, ἔξευρε ὅτι
δηλοῖ καλὸν διὰ ἐσένα καὶ ἔχε χαρὰν καὶ δόξαζε τὸν Θεὸν ὅτι δὲν
ἔπαθες τίποτες ἐναντίον τοῦ κακοῦ. 20

Κόρακας.

Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου κόρακα, ἔξευρε ὅτι κανεῖς θέλει σε
ξενοφιλήσῃ αὐτὴν τὴν ἐβδομάδα. μὰ ἐὰν ἰδῇς ὅτι ὁ κόρακας ἐπῆρε
ἀπὸ ἐσένα τίποτες καὶ τὸ ἔδοσε ἄλλουνοῦ, ἔξευρε ὅτι τὴν τύχην
σου ἔδοσες εἰς ἄλλον τοῦτον τὸν καιρὸν. 25

Περιστερά.

Ἐὰν ἰδῇς περιστερὰν εἰς τὸν ὕπνον σου· ἰδῇς ὅτι τὴν περιστε-
ρὰν ἐπιάσες, ἔξευρε καὶ αὐτὸ ὅτι Πνεῦμα ἅγιον θέλει σε φωτίσῃ

5 βωστερίτζα = βουστερίτζα. 6 εἴτι] ἦτοι cod. 9 ἀχελῶνα
cod. 15 εἴτε : folia sequentia, usque ad f. 92^v, altera manu exarata esse vi-
dentur : ceterum hic librarius plerumque ἔξευρε, ἡμπορεῖ, ille ἔξευρε,
ἐμπορεῖ scribit. 16 φυλατιχθῇ cod. 20 num καλοῦ legendum?
27 περιστερά¹ cod. 28 ἐπιάσε cod.

εἰς τὸν ἐδικόν σου [f. 90] καλόν. μὰ ἐὰν ἰδῇς ὅτι τὴν τρώγεις, καὶ αὐτὸ καλὸν εἶναι καὶ δόξαζε τὸν Θεὸν καὶ εἰς αὐτό, ὅπου ἔχαρισέ σου τὸ καλὸν καὶ ὄχι ἀχαμνόν.

Τρυγῶνα.

- 5 Ἐὰν ἰδῇς τρυγῶνα εἰς τὸν ὕπνον σου, ἤξευρε ὅτι ἡ φαμιλία σοῦ σε θέλει φυλάξει παρθενίαν ἢ <αὐτόν> ὁποίου ἤθελες ἔχῃς ἀγάπην καὶ ὀρέγεσαι αὐτόν.

Πουλία.

- 10 Ἐὰν ἰδῇς πουλία ἀπετούμενα μικρά, ἤξευρε ὅτι δηλοῦν ταραγμὸν εἰς ἐσένα ἀπὸ κάποιον τῶν ἐχθρῶν σου καὶ φυλάξον ἡμέρας β'.

Κουκουβάγια.

Ἐὰν ἰδῇς κουκουβάγιαν εἰς τὸν ὕπνον σου, ἤξευρε ὅτι τις κακὸς θέλει καὶ γυρεύει νὰ σου δώσῃ θάνατον μὲ μικρὸν βότανον· φυλάξον καὶ εἰς αὐτὸ ἡμέρας β' καὶ περὶ.

15

Πέρδικα.

Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου πέρδικα, ἤξευρε ὅτι εἰς λόγια θέλει σε βάλῃ καὶ ἐσὺ πρόσπεσε διὰ νὰ μὴν φανῇς εἰς φταίξιμον· ἢ φυλάξον ἡμέρας ζ' καὶ τότε ἐλευθερώνεσαι ἀπὸ ταῖς γλώσσαις τῶν μισούντων σε ἐν εὐκολίᾳ.

20

Πετεινός.

[F. 90v] Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου πετεινόν, ἤξευρε ὅτι μὲ κανέναν ὑπερήφανον ἔχεις ἰντερέσιο. μὰ ἐὰν τὸν ἰδῇς ὅτι πῶς κρᾶζει, ἤξευρε ὅτι καὶ αὐτός σε καταλαλεῖ καὶ ἀπεχέ του ὅσον ἡμπορεῖς.

Ὅρνιθα.

- 25 Ἐὰν ἰδῇς ὀρνιθα εἰς τὸν ὕπνον σου, ἤξευρε ὅτι δηλοῖ κέρδος εἰς τὸ σπίτι σου καὶ χαράν. ἀμὴ ἐὰν ἰδῇς ὅτι ἡ ὀρνιθα ἔκαμε αὐγὸν εἰς ξένον σπίτι, ἤξευρε ὅτι ἡ γυνή σου δίδει ὅτι τῆς ζητήσῃ κανεῖς καὶ

3 καλό cod. ἀχαμνό cod. 6 παρθενία cod. αὐτόν addidi:
 ὁποιος cod. 7 ἀγάπη cod. 10 κάπιοι cod. 13 μικρό cod. 17 πρόσ-
 πεσε scil. τῷ Θεῷ. φταίξιμον cod. (= πταίξιμον, culpa). 20 πετι-
 νόν cod. 22 νῇ τερέσηο cod. τόν] τὰ cod. 26 χαρά cod.
 αὐγό cod. 27 ξένο cod.

ζημιῶνεσαι καὶ τὰ παῖδιά σου ἢ ὁ δοῦλός σου κάμνουν τὸ ὅμοιον · καὶ ἐσὺ κατανόησε κόψαι αὐτὸ τὸ κακόν. μὰ ἐὰν ἰδῇς ὅτι ἤλθε ξένη ὄρνιθα καὶ ἔκαμε τὸ αὐγὸν εἰς τὸ σπῖτι σου, ἤξευρε ὅτι εἶναι καλὸν καταπολλά. μὰ ἐὰν ἰδῇς ὅτι φοφοῦνε αἱ ὄρνιθαις, ἤξευρε ὅτι ἐκείνην τὴν χρονίαν δὲν θέλεις κάμης καρποῦς, ἐὰν καὶ ἔχῃς χωράφια. 5

Πουλία.

Ἐὰν ἰδῇς πουλία, μὰ χωρὶς πτερὰ καὶ νὰ ἦναι ζωντανά, ἤξευρε ὅτι δηλοῖ γύμνωσιν · ἢ κανένας σου δικὸς θέλει ἔλθῃ ἀπὸ μακρὰ γυμνὸς ἢ κανεῖς σου φίλος.

Πάπιας καὶ χῆναις ὁμοῦ.

10

Ἐὰν ἰδῇς πάπιας <ἢ> χῆναις, ἤξευρε ὅτι πάστρα θέλει ἀκολουθήσῃ εἰς τὸν οἶκόν σου ἢ σὲ ὃ τι εὗρίσκεσαι. μὰ ἐὰν ταῖς βλέπῃς πολλάς, σὲ συμβουλεύει · κάμε 'ς τὴν [f. 91] θάλασσαν πραγματεῖαν καὶ ἔχεις νὰ κερδήσῃς πολλὰ καὶ ἀναρίθμητα.

Καὶ ἄλλαις λογιαῖς.

15

Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου πουλία ὅπου ἔχουν κεφάλια καὶ δὲν ἔχουν πτερὰ, ἤξευρε ὅτι θέλει σε ἀκολουθήσῃ πονοκέφαλος. ἀμὴ ἐγὼ ἐρώτησα τὸν διδάσκαλόν μου μίαν φορὰν διὰ τοῦτο καὶ μου εἶπε · καταροῇ τὸ λοιπὸν ἐὰν θέλῃς νὰ τὴν ἐπιστρέψῃς, ἔμπα σὲ θάλαμον καὶ σκεπάσου ἀπὸ τὴν κεφαλὴν μὲ ἓνα σεντόνι καὶ ἀπο- 20 κάτω ἀπὸ τοὺς πόδας σου βάλε ἓνα θυμιαστῆρι μὲ φωτίαν · βάλε λιβάνι περισσὸν νὰ καπνίσῃ ἕως οὗ ἐσὺ ὑδρώσῃς ἐκεῖ ὅπου στέκεσαι. ἔπειτα σκεπάσου καλὰ ἕως μίαν ὥραν ἢ δύο · μὲ θέλημα τοῦ Θεοῦ περῶ.

Ὀψάρια.

25

Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου ὀψάρια, δηλοῖ ὅτι ὁ νοῦς σου ἔχει τίποτες σκοτούραις · καὶ λακτάραν τὸ λοιπὸν τοῦτο δηλοῖ. μὰ ἐὰν ἰδῇς ὅτι δελφίνα εἶδες, ἤξευρε ὅτι ἐὰν ταξειδεύσῃς, ἔχεις νὰ περάσῃς ἀχαμνὸν ταξειδίων καὶ ἴσως καὶ κατατζάκισμα.

2 κακό cod. 3 ἀγρό cod. 4 οἱ cod. 5 χρονία cod. + ὅτι cod.
8 γύμνοσι cod. 9 κἀν cod. 11 ἢ inserui. 12 ἢ σὲ ὃ τι] εἰς σε
ὅτι cod. ταῖς] τὸ cod. 13 θάλασα cod. πραγματῖα cod. 14 ἀναρ-
τίμιτα cod. 18 μουν = μου. 19 καταροῇ cod. ἀποστρέψῃς ?
20 σεντόνι = σιντόνι. 21 φωτία cod. 22 περισσό cod. 27 λακ-
τάρα cod. 29 ἀχαμνό cod. κατατζα κισμνο cod. (num κατατζακισ-
μένον legendum ?)

Ἀχέλια.

Ἐὰν ἰδῇς ἀχέλια εἰς τὸν ὕπνον σου, ἤξευρε ὅτι δηλοῖ πῶς ἐκεί-
ναις ταῖς ἡμέραις θέλει διαυθεντευθῆς ἀπὸ τίποτα ὁποῦ θέλει σου
ἀκολουθήσῃ. ἀμὴ ἐσὺ μὴν εὖγῃς ἔξω, διὰ πλεόν καλλίτερα, ἕως
5 τὸ μεσημέρι, [f. 91^v], ἀμὴ κάθεσαι εἰς τὸ ὄσπιδιόν σου.

Καβοῦρι.

Τὰ καβοῦρια ἔὰν τὰ ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου δηλοῦν ὅτι κανεῖς
θέλει σε δαγκάσῃ· ἀμὴ ἐσὺ ὅταν σηκωθῇς ἀπὸ τὴν στρώσιν σου,
ιδὲ ὅς τὸ πρόσωπον τῆς κυρίας Θεοτόκου καὶ πὲς τῆς· κυρία
10 Θεοτόκε, παρακαλῶ σε ἀπὸ αὐτὸ τὸ ὄνειρον καὶ φύλαξέ με ἀπὸ
τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους καὶ μὴ με ἀφήσῃς σήμερις νὰ πειραχθῶ
ἀπὸ κανέναν· ἀκόμα σε περικαλῶ· γλύτωσέ με ἀπὸ δάγκασμα
σκύλου καὶ νὰ σε δοξάζω εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
αὐτὸ κάμε ἡμέρας γ' κάθε πορνὸν καὶ θέλεις γλυτώσῃς ἐξ ἀπο-
15 φάσεως. κάνε καὶ ἄλλαις δέησαις εἰς τὴν κυρίαν μὰς Θεοτόκον
ὅσαις θέλῃς, διότι ἔτιζι θέλει σε φυλάξαι ἀπὸ αὐτὸν τὸν πειρασμόν.

Ὀκταπόδι.

Τὸ ὀκταπόδι δηλοῖ ὅτι ἀπὸ πολλαῖς μερίαις σε ἀφανίζουσιν τρώ-
γοντας τὸ ἐδικόν σου καὶ ἐσὺ τὸ ὁμοιον κάμεις. τὸ λοιπὸν ἐσὺ πρό-
20 πει νὰ διορθώσῃς ἀπὸ αὐτὸ καὶ νὰ τὸ βάλῃς εἰς τάξιν νὰ μὴν πά-
γῃς εἰς ἀπώλειαν ἀπὸ τὴν πτωχείαν.

Ὀστρίδιον καὶ μύδιον.

Ὅταν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου πάσης λογῆς ὀστρίδιον καὶ μύδιον
καὶ πίνναν καὶ ἄλλον, ἀγνοῦν σε ὁρμηγεύγω. ἔὰν ᾗσαι ὑπανδρεῦ-
25 μένος, μὴν κοιμηθῇς [f. 92] μὲ τὴν γυνήν σου ἡμέραις δ', διότι γεν-
νᾷ παιδίον ἄλαλον καὶ ἀκίνητον εἰς τὸ νὰ περιπατῇ. ἀμὴ ἔὰν ᾗσαι
ἐλεύθερος, ἴσα ἀπαυξήσῃς τοῦ σπέρματος καὶ μὴν δειλιᾷς.

Σκώληκαις.

Ἐὰν ἰδῇς σκώληκαις εἰς τὸν ὕπνον σου, ἤξευρε ὅτι δηλοῦν πεῖ-
30 ναν καὶ βάλε εἰς τάξιν προκαιροῦ τὸ νὰ ἀγοράσῃς τὰ ἀναγκαῖα
ὁποῦ σου κάμνουν χρεῖαν.

3 διαφεντευθῆς cod. 9 πὲς = εἰπέ. 10 ἐπό¹ cod. 14 πορνό
cod. 16 σε φυλάξαι] πεφυλάξαι cod. 24 πινόν cod. ὁρμηγεύγω
= ἐρμηγεύω. 25 γυνή cod. 27 ἀπ' ἀνξήσῃς cod. 29 πῖνα cod.
31 χρεῖα cod.

Πλοιάρια.

Ἐὰν ἰδῇς πλοιάρια ὅτι περιπατεῖ 'ς τὴν στερίαν, δηλοῖ θάνατον · ἀμὴν ἐσὺ κάμε εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἐλεημοσύνην καὶ νηστείαν νὰ σου χαρίσῃ ὁ Θεὸς αὐτὸς καὶ ἴσως ἰδῇς ἄλλον ἀποθαμμένον καὶ περάσῃ ἡ ὥρα ἡ πικριὰ · ἀμὴν ἐὰν ἰδῇς ὅτι ἀρμενίζει εἰς ἄεραν 5 σφοδρόν, τίποτες λόγια θέλουν σε ἀπαντήσουν · ἀμὴν ἐσὺ ἄπεχε πᾶσαν ἀκρόασιν ἡμέρας β' · ἔπειτα παύει. μὰ ἐὰν ἰδῇς ὅτι τζακίζεται τὸ πλοῖον, μὴν κάμνης πραγματεῖαν νὰ μὴν χάσῃς. ἀμὴν ἐὰν ᾔσῃ τεχνίτης, ἤξευρε ὅτι αὐτὴν τὴν ἡμέραν εἴ τι δουλεύῃς θέλει ὑπάγῃ εἰς ἀπώλειαν ἀμὴν κάμε προσευχαίς · κάλλια παρὰ 10 δουλειάν. ἐὰν τὸ πλοῖον ῥίξῃ τόπια καὶ ἐσὺ ἀκούῃς τοὺς βρόντους, ἤξευρε ὅτι ὀγλίγωρα θέλεις ἀκούσῃς [f. 92^v] τίποτες ἀπὸ τιναν φίλον ἢ ἐδικόν.

Νέφαλα.

Ἐὰν ἰδῇς νέφαλα εἰς τὸν ὕπνον σου, ἤξευρε ὅτι ὀγλίγωρα <κα- 15 νεῖς φίλος> θέλει σε μισήσῃ · ἀμὴν ἐσὺ κάμε ὅτι δὲν ἔχεις εἶδῃσιν, <ἔως> ὅπου νὰ περάσῃ ἡ ὥρα ἡ κακὴ, διότι, αὐτὸς μὴν εὐρίσκοντας αἰτία τοῦ κακοῦ, θέλει μετανοήσῃ ἀπὸ τὴν κακίαν.

Βροχή.

Ἐὰν ἰδῇς βροχὴν εἰς τὸν ὕπνον σου, δηλοῖ κλάματα · ἀμὴν ἡμ- 20 πορεῖ νὰ ᾔναι καὶ εἰς ξένον. ἀμὴν ἐὰν ἰδῇς καὶ ἐσὺ ὅτι ἀπὸ τὴν βροχὴν ἐβράχῃς, ἤξευρε ὅτι θέλεις πικραθῇς ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐβδομάδα. κάθου εἰς τὸν οἶκόν σου ἔως τὸ μεσημέρι, μὴν σε τύχῃ τίποτες εἰς τὸν δρόμον ὅπου περιπατεῖς.

Ἀστραπή.

25

Ἐὰν ἰδῇς ἀστραπὴν εἰς τὸν ὕπνον σου φωτεινὴν ἢ καὶ αὐγὴν, ἤξευρε ὅτι θέλεις λάβῃς γραφὴν ἀπὸ μακριὰ μέρη σὲ ὀλίγαις ἡμέραις · καὶ χαίρουσιν ὅτι εἶναι καλόν.

2 στερία cod. (= στερεά (γῆ)). 3 ἀμὴν = ἀμή. νηστεία cod.
7 πᾶσαν scripsi : μὴν cod. πᾶβη cod. 9 εἴ τι] ἦτον cod. 10 προ-
σευχαίς scripsi : προσεύεις cod. 11 ῥίσιχη cod. τοῦ cod.
15-16 κανεῖς φίλος addidi. 17 ἔως inserui. κακῇ] κακία cod.
20 βροχή cod. δηλοῦν cod. 26 ἀστραπή cod. φωτινὴ cod. αὐγὴν
scripsi : ἀβγνὸ cod. 27 γραφὴ cod.

Χιόνι.

Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου χιόνι, δηλοῖ ὅτι θέλεις θερμαθῆς ·
τὸ λοιπὸν κάνε νηστείαν ἀπὸ ἀρμυρᾶ καὶ ἀπὸ πιοτᾶ · πάρε καθάρσι
τὸ νὰ παστρευθῇς καὶ μὴ φοβοῦ εἴτε φόβον μὴ ἔχῃς ἀπὸ θέρμην
5 καὶ ἀπὸ λεμικῆν.

Ἀέρας.

Textus deest. (Duo folia exciderunt.)

..... [F. 93] « λύ]τρωσόν με ἀπὸ τὸ θυμωτικὸν ἐκείνουν ὄνειρον
ὁποῦ εἶδον εἰς τὸν ὕπνον μου νὰ μὴ παραδοθῶ εἰς κανένα πάθος
τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ». θέλεις δὲ γλυτώσῃν ἀπὸ τῶν κα-
10 κῶν τὰς γλώσσας, ἐὰν εἰπῇς τοῦτα θ' φοραῖς, διὰ τὰ ἐννέα τῶν
ἀγγέλων τάγματα.

Σεισμός.

Ἐὰν ἰδῇς σεισμόν, ἔξευρε ὅτι δηλοῖ σύγχυσιν · ἀλλ' ἐμπορεῖ νὰ
ῆναι καὶ διὰ ἄλλον καὶ ἐσὸ νὰ τὸν ἀκούσῃς μόνον.

15

Γυναῖκα.

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι σηκώνεις εἰς τοὺς ὤμους σου καμμίαν γυναῖκα,
ἔξευρε ὅτι θέλει συμβῆν εἰς ἐσένα καμμία ἀρρωστία · ἀμὴ ἐσὺ,
τόσον ἤθελες κουρασθῆν ἀπὸ τὸ σῶμά της, τόσον βαρεῖα εἶναι ·
ἀλλ' ἐσὸ ἄπεχε ἀπὸ γυναῖκα, ἀπὸ φαγιά καὶ πιοτᾶ καὶ νὰ τρώγῃς
20 μόνον βραστὸν διὰ νὰ ἡσυχάσῃ τὸ αἷμά σου.

Ἄνδρα.

Ἐὰν ἰδῇς ἄνδρα, ἔξευρε ὅτι ἔχει νὰ περιπατήσῃς πολὺ διάστημα
εἰς ξένον τόπον.

Ἀλλόφυλον.

25 Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου ἀλλόφυλον τίποτε, τάξιμον ἔχεις
εἷς τινα ἅγιον καὶ δὸς τοῦτο. ἀλλ' ἐ-[f. 93^v]-ὰν τὸ δώσῃς, ἔξευρε ὅτι
δὲν τὸ βλέπεις πλέον.

3 νηστεία cod. ἀρμυρᾶ = ἀλμυρᾶ. καθάρσι cod. 4 θερμη cod.
λεμικί cod. (= λοιμικῆ). 7 ff. 93 sqq. eadem manu qua ff. 86-89^v
(prima pars opusculi) exarata sunt. 10 ἐάν] + τό cod. 14 τό cod.
μόνος cod. 16 σκίονεις cod. 24 ἀλλοφύλους cod.

Μαλλιά.

Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου μαλλιά, ἔξευρε ὅτι δηλοῖ πέρδευσιν · καὶ ἄφησον νὰ περάσουν ἡμέραις γ' καὶ ἔπειτα κύτταξον τὴν ὑπόθεσίν σου.

Ἀποθαμμένος.

5

Ἐὰν ἰδῇς ἀποθαμμένον, ἔξευρε ὅτι δηλοῖ ζωὴν εἰς τινα τὸν ὁποῖον ἔχεις διὰ θάνατον. Ἐὰν δὲ ἰδῇς ὅτι κανένας ἀπὸ τοὺς ἰδικούς σου ἀπέθανε καὶ πάλιν ἀνέστη, ἔξευρε ὅτι εἶναι διπλὸν τὸ κακὸν ὅπου σου ἀκολουθεῖ εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὅπου ἰδῇς τὸν ὄνειρόν σου, καὶ μὴ διστάξης.

10

Κοιμισμένος.

Ἐὰν ἰδῇς κοιμισμένον, ἔξευρε ὅτι μέ τινα ἄκακον ἔχεις νεγότιον καὶ κερδίζεις · καὶ χαῖρε.

Παίδι.

Ἐὰν ἰδῇς παιδίον, δηλοῖ ὅτι παιδείαν ἔχεις ἀπὸ τινα εὐτολμον · 15 τὸ λοιπὸν ἔχε ὑπομονὴν νὰ ζήσης χωρὶς ἄχθος.

Κρυφὰ μέλη.

Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου κρυφὰ μέλη, ἔξευρε ὅτι δηλοῖ φανέρωσιν εἰς ὃ τι ἐσὺ ποιῇς.

Σμίξεις.

20

[F. 94] Ἐὰν ἰδῇς ὅτι σμίγεις μὲ γυναῖκα, ἔξευρε ὅτι τὸ σπέρμα σου αὐξάνει καὶ διὰ τοῦτο γίνεται.

Ψωμί.

Ἐὰν ἰδῇς ψωμί, δύναμεις εἶναι εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ εἰς τὸν ἑαυτόν σου.

25

Στάρι.

Ἐὰν ἰδῇς στάρι, ἔξευρε ὅτι ἀχάμνὸν εἶναι, ἀλλ' ἐσὺ ἔχε τὸ πουργὸν μίαν λεκάνην νερόν κρόον καὶ πλῦνε τὴν κεφαλὴν σου καὶ τότε περνᾷ ἡ διάλυσις.

2 πέρδευσιν cod. (= ἐμπερδευσία). 6 ἀποθαμμένον cod. 9 εἰς] ἡ cod. ὅπου cod. 11 κοιμισμένον cod. 15 εὐτολμον incertum. 16 ἄχ cod. 26 στάρι = σιτάρι. 27 τὸ πουργόν transp. post 28 νερόν cod.

Κριθάρι.

Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου κριθάρι, ἤξευρε ὅτι σκώληκαις θέ-
 λεις κάμειν ἢ ψεῖραις · ἀλλ' ἔαν ἔχῃς καρποὺς εἰς τὸν οἶκόν σου,
 πίπτει καὶ <εἰς> αὐτούς. ἀλλ' ἐσὺ κάμε αὐτό. πιάσε μίαν πλά-
 5 κα σαποῦνι ἀπίαστον, λοῦσον τὴν κεφαλὴν σου [f. 94^v] καὶ τὴν ἄλλην
 χῶσον εἰς τοὺς καρποὺς νὰ κοπῇ τὸ κακὸν ὅπου ἐσένα κυνηγῇ.
 ἂμῃ αὐτὸ θέλει ὑπάγειν εἰς ὄρνιθας · καὶ ἐσὺ σφάξον μίαν καὶ ἄλει-
 ψον τὸν δάκτυλόν σου μὲ τὸ αἷμα της καὶ βρέξον τὰ χεῖλη τῶν παι-
 δίων σου καὶ τὰ ἰδικά σου · καὶ τότε θέλεις ἰδεῖν ὅτι θέλεις κερδή-
 10 σης πάντα διπλάσιον εἰς αὐτὸν τὸν χρόνον.

Ὅσπρια.

Ἐὰν ἰδῇς ὄσπρια εἰς τὸν ὕπνον σου, φηλάξον νὰ μὴν πύξ νερὸν,
 — ἕως ἡμέρας ε', — κάθε ταχὺ ὅπου σηκωθῇς <ἕως ὅπου> περά-
 σονται δύο ὥραι τῶν σηκωμάτων σου.

15 Ρεπάνια καὶ ἀγκούρια.

Ἐὰν ἰδῇς αὐτὰ εἰς καιρὸν θανατικοῦ, φεῦγε νὰ μὴν ἂ-[f. 95]-πο-
 θάνῃς. τὸ ὅμοιον κάμε καὶ ὅταν ἔχῃς ἄρρωστον εἰς τὸν οἶκόν σου
 καὶ ἰδῇς τὸ τοιοῦτον ὄνειρον.

Λάχανα ἄσπρα.

20 Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου λάχανα ἄσπρα, ἤξευρε ὅτι χολαί
 σε πειράζουσιν τὸ κεφάλι καὶ εὐγαλέ ταις μὲ τῶν ἱατρῶν τὴν τέχ-
 νην.

Καρπούτζια καὶ πεπόνια.

Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου καρπούτζια καὶ πεπόνια, μὴν ταξει-
 25 δεύσης μήτε στερεᾶς καὶ πελάγου, διότι δηλοῖ ἀποκεφαλισμόν
 καὶ χαλμόν ζωῆς.

Κρομμύδια καὶ κολοκύνθια.

Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου αὐτά, ἤξευρε ὅτι κλαύματα δηλοῖ ·
 τὸ λοιπὸν μὴν ἐκβαίνῃς ἀπὸ τὸ σπίτι σου εἰς ὀκτὼ νύκτας νὰ μὴ
 30 πᾶ[f. 95^v]-θῇς τίποτα.

2 σκώλεκες cod. 4 εἰς addidi. αὐτοῦ cod. 10 πάντα cod. 13 ἕως
 ὅπου dubitans addidi. 15 ἀγκούρια cod. 21 ταις] τούς cod.

Σταφύλια.

Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου μαῦρα, μὴν ἐκβῆς ἔξω τοῦ οἴκου σου αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἐὰν θέλῃς νὰ ζήσης χωρὶς πάθος· ἀλλ' ἐὰν ἰδῇς ἄσπρα, ἔξευρε ὅτι δηλοῖ νεκρόν, ἀλλ' εἰς ξένον ἢ εἰς φίλον, εἰς ἐδικόν ἢ εἰς γείτονα θέλει δώσῃ τὸ ὄνειρον αὐτοῦ.

5

Μπάλλαις, κουρσοῦμι.

Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου μπάλλαις, κουρσοῦμια καὶ πέτρας ὅτι σηκῶνεις, πλοῦτον δηλοῖ· ἀλλ' ἐὰν ἰδῇς ὅτι εἶχες καὶ τὰ ἔχασες, φυλάξου ἀπὸ κλέπτας νὰ μὴ χάσῃς [f. 96] ὅ τι σοι εὐρίσκεται.

Πικρά.

10

Ἐὰν ἰδῇς πῶς τρώγεις πικρά, μέλι θέλει γένη ἡ καρδιά σου.

Γλυκά.

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι τρώγεις γλυκά, ἤξευρε ὅτι φάρμάκι θέλει στάζῃ τὰ χεῖλη σου· ἀλλὰ παραμέρισον μερικαὶς ἡμέρας νὰ ἐλευθερωθῇς ἀπ' αὐτὸ τὸ πάθος ὁποῦ σε τριγυρίζει.

15

Ξυνά.

Ἐὰν ἰδῇς ξυνά ὅτι τρώγεις, ἔξευρε ὅτι τινὸς δίκαιον θέλεις τὸ πληρώσειν διπλοῦν.

Σκατά.

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι ἔχεσες τὸ βρωμί σου εἰς τὴν κλίνην σου, ἔξευρε ὅτι θέλεις ἐντροπιασθῆν, ἐὰν ᾗσαι ἐλεύθερος· ἐὰν δὲ ᾗσαι πανδρεμένος, ἔξευρε ὅτι δίδεις τὴν τιμὴν τῆς γυναικός σου εἰς ἄλλον.

20

Ξεβρακοσύνη.

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι ἡ γυνή σου εἶναι ξεβράκωτη, καὶ αὐτὸ εἶναι ἀτιμία περισσὴ εἰς ἐσέ. [f. 96v] ἀλλ' ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου νὰ κλαίῃ καὶ νὰ σου ὀμιλῇ, ἔξευρε ὅτι κόπτει ἀπόθυμον ἀπὸ ἐσένα. ἀλλ' ἐὰν τὴν ἰδῇς θυμωμένην, ἔξευρε ὅτι πολλὰ μετανοεῖ διὰ τὸ φταίσιμόν της καμμίαν φορὰν.

25

8 σηκόνει cod. 9 σε cod. 17 ὅτι τρώγεις] ἐὰν τρώγεις cod.; quāe transp. post ὅτι. θέλει cod. 20 εἰς] ἢ cod. 21 ἐντροπιασθῆν cod.; 23 ξεβρακωσίην cod. 28 φορὰ cod.

Τὴν γυναῖκα νὰ δέρῃς.

Ἐὰν ἰδῇς τὴν γυναῖκα νὰ δέρῃς, ἔξευρε ὅτι θέλει σε κάμειν νὰ μὴν ἔχῃς ἐλεημοσύνην εἰς τὸ γῆράς σου · ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος κάμε καὶ ἐσὺ στοχάσου τὸ καλλίτερόν σου.

5 Τὴν γυναῖκά σου ὅτι δέρνεις.

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι δέρνεις τὴν γυναῖκά σου, ἔξευρε ὅτι τῆς δείχνεις ἀγάπην πολλὴν καὶ ἐκείνη σου κάμει παράστρατα πράγματα · ἀλλ' ἐσὺ κάμε τὸ βαρὺ ἕως μερικὰς ἡμέρας καὶ τὴν διορθώσεις.

[F. 97]

Παῖδι νὰ δέρῃς.

10 Ἐὰν ἰδῇς ὅτι δέρνεις παῖδι ἢ ὅτι τὸ σηκώνεις, ἔξευρε ὅτι δηλοῖ παιδεῖαν. καὶ ἐὰν ἔχῃς τίποτε πταίσιμον τοῦτον τὸν καιρὸν ἀναχώρησον εἰς ἄλλο μέρος μερικὰς ἡμέρας καὶ περνάει τὸ κακὸν ὅπου θέλει σου ἔλθῃ εἰς τὴν κεφαλὴν.

Μάχαιρα.

15 Ἐὰν ἰδῇς ὅτι ἔδωσες μάχαιραν τινος θανατηφόρον, ἔξευρε ὅτι δηλοῖ χαρὰν ἐγγήγορα.

Ἐξω φρενῶν.

Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου κανένα λωλὸν ἢ ὅτι αὐτὸ ἔπαθες, ἔξευρε ὅτι καλὸν εἶναι εἰς ἐσένα.

20 Πόνος.

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι ἔχεις πόνον εἰς τὸ κορμί σου ἢ εἰς τὴν κοιλίαν σου, ἔξευρε ὅτι ἐλευθερώσῃς ἀπὸ κατὰ πάθος.

Πόνος δοντίων.

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι τὸ δόντιόν σου ἐκβαλες ἢ ὅτι τὸ ἐπόνεσες, ἔξευρε
25 ὅτι τις συγγενής σου θέλει ἀποθανεῖν · ἀλλὰ ἂν δὲν παθῇς τίποτε, δὲν [f. 97v] θέλει συνεβῇν εἰς ἐσένα, ἀλλ' ἐλευθερώσῃς.

8 τὸν βαρὺν dici solet. 10 δέρας cod. 22 καθή cod. 24 τὸ
τι cod. 26 συνέβειν cod. num ἐλευθερωθῇς legendum ?

Πέταμα με πτερά.

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι πετᾶς, ἔξευρε ὅτι εἰς ὀλίγον καιρὸν θέλεις ταξει-
δεύσειν. Ἐὰν ἰδῇς ὅτι κάθοντας πετᾶς, ἔξευρε ὅτι θάνατον δηλοῖ
εἰς κανένα ἀπὸ τὴν φαμιλιάν σου. ἀλλ' ἔὰν ἰδῇς ὅτι πετάεις με
πτερά, καλὸν δηλοῖ, ἐπειδὴ ψυχικὰ πράγματα δηλοῦν. ἀλλ' ἔὰν 5
κάθῃσαι εἰς σκαμνὶ καὶ τὸ σκαμνὶ σε σηκῶνῃ καὶ πετᾶς, ἔξευρε
ὅτι τὸ παιδίον θέλει ἀποθάνῃ ἢ ὁ ἀδελφός σου ἢ ὁ πατέρας σου. ἀπ'
αὐτὰ τὰ τρία τὸ ἓνα θέλει συμβῆ. καὶ δοκίμασον νὰ ἰδῇς.

Κουτρουβάλαις.

Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου κουτρουβάλαις ὅτι κάμνεις ἥγουν 10
κουλουμουντριάς, ἔξευρε ὅτι [f. 98] τὴν μίαν ἔχεις φωμὶ καὶ τὴν
ἄλλην δὲν ἔχεις.

Τρέξιμον.

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι τρέχεις ἐγρήγορα καὶ κανεὶς δὲν σε φθάνει, ἔξευρε
ὅτι θέλεις κυβερνηθῇν καὶ οἱ ἐδικοὶ σου δὲν θέλουν σε σώσουν. 15
ἀλλ' ἔὰν πασχίζῃς νὰ φεύγῃς καὶ δὲν ἐμπορεῖς, γυρεύεις κυβέρ-
νήσιν καὶ δὲν εὐρίσκεις. ἀλλὰ παρὰ τὰ τοὺς κόπους σου αὐτὰς τὰς
ἡμέρας.

Κρέμνισμα.

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι ἐγκρέμνισες, ἔξευρε ὅτι θέλουν σε ἀναβάσουν εἰς 20
κρίσιν. ἀλλ' ὅταν τὸ ἰδῇς, τὸ ταχὺ ὅταν σηκωθῇς, χῦσε ἔξω τῆς
θύρας σου ἓνα κουμάρι νερόν, ἔπειτα κλεῖσον τὴν θύραν σου ὡς
ἡμίσην ὥραν καὶ σύρον ὅπου θέλῃς καὶ τὸ ὄνειρον θέλει γυρίσειν
εἰς ἄλλους.

Γλῶσσαι διαφοραί.

25

Ἐὰν ἰδῇς αὐτὰς ὅτι ὁμιλεῖς, δηλοῖ ὅτι θέλει ἰδῇς ἀνθρώπους ξε-
νικούς, ἀπὸ ἄλλους τόπους.

Ἄγγελος.

Ἐὰν ἰδῇς ἄγγελον, ἔξευρε ὅτι δηλοῖ τοῦ θανάτου προμήνυμα.

Ἄγιοι.

Ἐὰν ἰδῇς ἁγίους, καὶ αὐτό· Κύριέ μου, Κύριέ μου, συγχώρησόν μου. ἀλλ' αὐτό μὴ τὸ λέγῃς.

Ναοί.

5 [F. 98v] Ἐὰν ἰδῇς ναούς, καὶ αὐτό μὴ τὸ λέγῃς.

Παππάδαις.

Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου παππάδαις, καὶ αὐτό μὴ.

Δεσπότης.

Ἐὰν ἰδῇς δεσπότην, καὶ αὐτό μὴ.

10

Διάκονος.

Ἐὰν ἰδῇς διάκονον, καὶ αὐτό μὴ. τὴν διάλυσιν δὲν κάμνει νὰ τὴν εἰπῶ, ἐπειδὴ δὲν θέλει ὄνειροκρίτης. ἃς ᾗναι ἀμελέτητον διὰ τὸ καλλίτερον.

Μετζίτια.

15 Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου μετζίτια, ἄχ, ἄχ, ἀπάρατα τὰ καλὰ τῆς ψυχῆς ὅπου κάμνει τῆς ψυχῆς, διότι οἱ διάβολοι κάμνουν σύναξιν καὶ χαρὰν δι' ἐσένα καὶ ὁ φύλακάς σου τὰ φανερώνει διὰ νὰ κάμῃς ἀποχὴν ἀπὸ τὴν δαιμονικὴν σου προᾶξιν.

Λινάρι.

20 Ἐὰν ἰδῇς λινάρι, παίδευσιν δηλοῖ.

Βαμβάκι.

Ἐὰν ἰδῇς βαμβάκι, δηλοῖ καλὴν στράταν· καὶ ὅτι ἔχῃς εἰς τὸν νοῦν σου, ἐπιχειρήσου το καὶ θέλεις κερδίσειν ἐξ ἀποφάσεως.

[F. 99]

Μετάξι.

25 Ἐὰν ἰδῇς μετάξι, δηλοῖ δύναμιν καὶ πάστραν.

Σκώληκες μεταξίου.

Ἐὰν ἰδῇς σκώληκας μεταξίου, ἔξευρε ὅτι εἰς αὐτὸν τὸν χρόνον θέλεις περάσειν στενοχωρίαν πολλήν· ἐὰν ἰδῇς τὰ κουκούλια του καὶ τὰ ψυχάρια ἐπάνω, καλὸν εἶναι καὶ χαῖρε.

1 ἁγίους cod.	3 αὐτό i. e. τὸ ὄνειρον.	4 ναούς, ναούς, ναούς cod.
8 δεσπότην cod.	10 διάκονον cod.	16 κάμνει, convenit, ut v. 11.
22 καλὴν repetitur.	26 σκώλικας cod.	28 κουκούλα cod.

Φιλίον.

Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου φιλί, λύπην καὶ χωρισμὸν δηλοῖ. ἀλλὰ χώρισον ἓνα ψωμί ἢ δύο καὶ μοίρασον αὐτὰ εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ὁ Θεὸς δίδει εἰς αὐτὸν τὸν χωρισμὸν καὶ τὴν λύπην.

Δάγκασμα.

5

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι δαγκάνεις, ἔξευρε ὅτι δηλοῖ δύναμιν · καὶ ὑγεία θέλει ἀνξήσῃ εἰς τὸ κορμί σου.

Μπάτζος.

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι ἐρραπίσθης <ἀπό> τινα, δηλοῖ καὶ αὐτὸ πονοκέφαλον. ἀμὴ μὴ λουσοθῇς καὶ ξυρισθῇς τούτην τὴν ἐβδομάδα. ἀμὴ 10 ἔὰν ἰδῇς ὅτι ἐρράπισες ἄλλον, ἔξευρε ὅτι ἐσὺ θέλεις κερδίσειν τὴν κρίσιν ὅπου θεωρεῖς καὶ τὰ λόγια ὅπου ὁμιλεῖς δι' ἄλλον εἰς ὠφέλειάν σου.

Διδύμια.

Ἐὰν ἰδῇς διδύμια, ἔξευρε ὅτι θέλει ἄδυνα-[f. 99v]-τίσῃς κατὰ 15 πολλά. καὶ μὴ πέσης εἰς γυναῖκα, ἀλλὰ νὰ τρώῃς φαγιά ζυμαρένια, βραστὰ κρεμμύδια μετὰ κρέατος · πίνε κρασί πουρνόν, ἀλλ' εἰς κάθε φαγὶ δύο ποτήρια · ῥάκι ἄπεχε καὶ τυρὶ μὴ.

Ἀκρόασις.

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι ἐσὺ λέγεις καὶ ἄλλοι ἀκροάζονται, ἔξευρε ὅτι θέ- 20 λει γένῃς ἄξιος καὶ νὰ ἔχῃς ἀκροατάς, ἡγουν ἐξουσιαστής · ἀμὴ ἤθελε νὰ τὸ βλέπῃς αὐτὸ κάθε ἡμέραν · ἀλλὰ μίαν, εἶναι ὀλίγη ἡ διάλυσίς του.

Υψωσις νοῦ.

Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου ὑψηλοφροσύνην, ὅτι ἔγεινες ἄρχων 25 ἢ πλούσιος ἢ βιωτικός, πτωχείαν δηλοῖ.

Μονέδα.

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι παίρνεις γρόσια ἀπὸ κανένα, ἤξευρε ὅτι λόγια θέ- λεις κάμειν μὲ κανένα. ἀμὴ ἐσὺ ἄπεχε νὰ δικασθῇς, νὰ μὴ γένῃς 30 πταιστής.

5 δάγμασμά cod. 8 μπάτζο cod. 9 ἐρραπίσθης <ἀπό> scripsi (cf. v. 11) : ἐρράπισας cod. num ἐρράπισάν τινα ? 10 λουστὶς cod. 16 ζυμαρένια dubitans scripsi : ζημφέ, ut videtur, cod. 17 κρεμμύδια = κρομμύδια. 23 διάλυσί cod. 28 πέρεις cod. 30 πτάστης cod.

Φάληση μονέδα.

Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον φάλησην, ἔξευρε ὅτι δηλοῖ ὅτι θέλεις πι-
κραθῆν διὰ θάνατόν τινος.

Ψιλή μονέδα.

5 [F. 100] Ἐὰν ἰδῇς παράδας ὅτι παίρνεις, εἶναι καλόν.

Φλωρία.

Ἐὰν ἰδῇς φλωρία, ἔξευρε ὅτι πρόσωπα θέλεις ἰδεῖν.

Ὑποκάμισον.

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι ἔχεις τὸν χιτῶνά σου, ἔξευρε ὅτι τιμὴν σου χάνεις.
10 καὶ πάλιν ἔὰν ἰδῇς ὅτι ἔχεις καινούργιον ἢ σου ἔστειλαν ἢ σου
ἐχάρισαν χιτῶνα, καλὸν εἶναι. ἀμὴ ἐσὺ νὰ μὴν ἰδῇς ὅτι ἐσὺ ἐχά-
ρισες ἄλλον, ἐπειδὴ εἶναι ἀχαμνόν.

Ζώνη.

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι τὴν ζώνην σου ἔχασες, ἔξευρε ὅτι τὴν τιμὴν σου
15 καὶ αὐτὴν χάνεις. ἀμὴ ἔὰν ἰδῇς ὅτι ἀγόρασες καινούργιαν, ἄπεχε.
ἀπὸ ξένας γυναικας. μὰ ἔὰν φορῇς τὴν ἐδικὴν σου, εἶναι καλόν.

Ῥοῦχα.

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι φορεῖς γούνας καὶ ῥοῦχα, γύμνωσιν καὶ πτω-
χείαν δηλοῖ.

20 [F. 100^v] Νοσοκομεῖον.

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι σε ἔβαλον εἰς τὰ σπιτάλια, ὁ Θεὸς κυβέρνησιν
θέλει σου δώσῃ εἰς αὐτόν τὸν χρόνον καὶ χαίρου, διότι ὅποιος βλέ-
πει ὅτι εἶναι ἐκεῖ οὐ κακοσθενεῖ, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει τὸν σκεπάσῃ.

Καλεσμός.

25 Ἐὰν ἰδῇς ὅτι σε ἔχουν εἰς καλεσμόν τρώγοντας καὶ πίνοντας,
δηλοῖ λύπην, ὅτι θέλουν σε ἀποδιώξειν οἱ φίλοι σου καὶ οἱ συγγε-
νεῖς σου.

Γάμος.

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι ἐπῆγες εἰς γάμον, ἔξευρε ὅτι θέλεις ὑπάγειν εἰς
30 λείψανον. ἀλλ' ἔὰν ὑπανδρεύεσαι, φυλάξου νὰ μὴ ἐγκρεμισθῇς,
ἀλλὰ νὰ μὴν ἐκβάνῃς ἀπὸ τὸ σπίτι σου ἡμέρας δ' ἡμῖς.

2 φάληση cod. 10 καινούργιον cod. 13 ζώνην cod. 15 αὐτό
cod. et καινούργιον cod., quasi ζωνάρι scripserit. 16 τὸ ἐδικόν cod.
21 σπηθάλια cod. 24 et 25 κάλεσμον cod. 26 θέλει cod. 28 γάμον
cod. 29 θέλει cod. 30 ὑπανδρεύεσες cod.

Ζίζυφα.

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι τρώγεις ζίζυφα, μὴ ὑπάγῃς εἰς τόπον ὅπου τουφε-
κιάζουν.

Καρέγλαις.

Ἐὰν ἰδῇς ὅτι εἰς τὴν καρέγλαν τινὸς βασιλέως ἐκάθισας εἰσὲ 5
ἡγεμονίαν καὶ εἰς τὸ κεφάλι σου ἐφόρεσας κορώναν καὶ εἰς τὸ
χέρι σου βαστάς σπαθί, ὅχ, τί νά [f. 101] σε εἰπῶ; νὰ τὸ ἔβλεπε;
πολλάκις διὰ τὸ καλλίτερον τῆς δόξης σου.

Καρφία, Πριόνι.

Ἐὰν ἰδῇς καρφία, πριόνι, σκεπάρνι, πλάνι, ἀρίδαν, βίδα καὶ 10
ὅ τι σύνεργον ἰδῇς τῶν μαραγκῶν, εἶναι κακόν.

Παπουτζία.

Ὅλα τὰ σύνεργα τῶν παπουτζήδων καὶ αὐτὸ ἀχαμνόν.

Ῥάπτης.

Ἐὰν ἰδῇς πήχην, ψαλίδι, τζέπην, τεμπεσήρι, ὅλα αὐτὰ εἶναι 15
καλὰ· ἀμὴ ἢ δακτυλήθρα εἶναι μόνον στενοχωρία, ἐὰν ἰδῇς ὅτι
τὴν φορεῖς.

Καλαφάτης.

Τὰ σύνεργα τοῦ καλαφάτου καλὰ εἶναι.

Φοῦρνος.

20

Φοῦρνος δηλοῖ καῦλαν εἰς τὴν καρδίαν σου. ἀλλ' ἐὰν ᾗναι σβυσ-
τός, ἢ καῦλα εἶναι ὀλίγη ἢ τίποτε δὲν εἶναι.

Μπακάλικον.

[F. 101^v] Ἐὰν ἰδῇς εἰς τὸν ὕπνον σου μπακάλικον, ὅτι που-
λεῖς <καὶ> ἀγοράζουν, καλὸν εἶναι· ἀμὴ ἐὰν ἰδῇς ὅτι ἄλλος 25
πουλεῖ καὶ ἐσὺ ἀγοράζεις, πλεόν καλλίτερον, διότι τὴν τέχνην σου
θέλει ὁ Θεὸς γυρίσῃ εἰς ἐσένα, καὶ χαίρου. ἀμὴ ἐὰν ᾗναι τὸ ὄνειρον
μίαν φορὰν, ὀλίγον εἶναι καὶ τὸ διάφορον. μακάρι νὰ τὸ ἤβλεπε

1 τζίζυφα cod. 2 τρώγει cod. τζιζιφα cod. 4 et 5 καρέγλα =
καρέκλα. 5 καρέγλα cod. ἤσε cod. 7 ἔβλεπε cod. 10 ἀρίδα
cod. βίδα cod. 11 μαραγκῶν cod. 15 ψαλι cod. 20 φοῦρνον
cod. 21 καῦλα cod. 23 μπακάλικον cod. — ff. 101^v ss. eadem manu
qua ff. 89^v-92^v exarata sunt. 24 μπακάλικον cod. πουλί cod. 25 καὶ
inserui. ἀγοράζεις cod., sed cf. v. 26.

ι' καὶ ιβ' φοραῖς τὸν κάθε χρόνον · τότε εἶναι τέλειον καὶ θανμασ
τόν, ὅτι θέλει γένῃς κυβεργημένος ἀπ' ἐκεῖ ὅπου εἶσαι διπλοῦν
καὶ τριπλοῦν.

- Ἀμὴ ἐγὼ θέλω συντομεύσω τὰ λόγια μου μὲ λόγια γλυκὰ καὶ
5 φρόνιμα ὅπου νὰ καταλάβῃ κάθε ἓνας τὴν ἔννοιαν τοῦ κάθε ὀνειρῶν.
ὁμως πρέπει νὰ ᾔναι καὶ ὁ ἓνας ἀνοικτῆς φύσεως καὶ γνώσις, ὅχι
τυφλὸς καὶ μωρὸς τὸ νὰ ἀμελῇ καὶ νὰ λέγῃ ὅτι ψευτικὰ εἶναι ἐτοῦτα
τὰ μωρόλογα τὰ ὀδεῖνα. ὦ τυφλοὶ καὶ μωροί, ἐσεῖς ὅπου τὰ λένε
αὐτὰ ὅτι εἶναι μωρολογιαίς, ὅ τί καλὸν ἔχετε ἐσεῖς; ποῦ εἶναι ἡ
10 προκοπή σας; ποῦ εἶναι τὸ κέρδος σας; τί ἐρμηνεῖαις κάνετε ἐσεῖς
ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν σας; δὲν εἴστε ἄξιοι νὰ νουθετηθῇτε νὰ βάλετε
εἰς τάξιν, ἀλλ' ὁμως σήμερίς σας παρακαλῶ νὰ τὰ προστοχασθῇτε
ὅλα αὐτὰ ὅπου σας λέγω καὶ μὴν ἀμελεῖτε, [f. 102] νὰ ζήσετε χρόνια
περισσὰ καὶ νὰ μὴν πάθετε κανένα κακὸν καὶ ζημίαν ποτὲ μήτε
15 εἰς κορμὶν μήτε εἰς ψυχὴν, ἀμὴ νὰ χαίρεσθε πάντα μὲ ὀλίγην φύλα-
ξιν ὅπου θέλετε κάμει εἰς τὴν ζωὴν σας εἰς τὰς ἡμέρας τῶν ὀνει-
ρων τῶν ἀχαμνῶν καὶ πάλιν νὰ ἀρχίζετε τὴν δούλευσίν σας ὅταν τὸ
ὄνειρον πάλιν σας ὀδηγῇ κατὰ τὴν διάλυσίν τον. ὑμᾶς ἐγὼ ἤθελα
πλέον [f. 102^v] νὰ σχολάσω · ἀμὴ θέλω πάλιν νὰ σας εἰπῶ καὶ τι, νὰ
20 χαίρεσθε ὀλίγον, παιδιὰ μου. ἐὰν καὶ τὸ ὄνειρον ᾔναι πολλὰ χαριέ-
στατον καὶ σας χαίροποιῇ εἰς τὸν ὕπνον σας, ἡξεύρετε ὅτι εἰς τὰ
ξύπνα σας φέρει κακὴν καρδίαν. ἀμὴ ἐσεῖς πρέπει ὡς ἐρωτημένοι
ἀπὸ τὸν ὀνειροκρίτην νὰ ταπεινώνεσθε ἂν τύχῃ λόγος ἢ ἄλλο τίπο-
τες, μὴ γίνεσθε ἐναντίοι, ἕως νὰ περάσῃ ἡ ὥρα ἀχαμνῇ · καὶ τότε
25 θέλετε δοξάσει τὸν Θεὸν καὶ νὰ εἰπῇτε καὶ διὰ λόγον μου τὸ · « ὁ
Θεὸς συγχωρέσῃ τον, ὅπου [f. 103] ἐκόπιασε καὶ τὰ ἔγραψε ἐπὶ
πολλῶν σοφίαν καὶ συνετὰ ἐρωτήματα ». — ἐὰν ἰδῇς ὅτι τρώγεις
ὦμον κρέας, ἄπεχε ἀπὸ τὰ ξένα δίκαια, καὶ ἐὰν ἰδῇς πικραῖς, κλά-
ματα, καλὸν εἶναι · πλῆθος ἀνθρώπων, κακόν. ὅταν σε ἐρωτήσουν
30 διὰ ὄνειρα, νὰ λέγῃς πρῶτον · « καλὸν εἶναι ». ἔπειτα λέγε τὴν
διάλυσιν. καὶ ἐὰν ᾔναι τὸ ὄνειρον μέγαν, ἐσὺ μὴν τὸ ἐξηγῇς ὅλον,
ἀμὴ τὰ γ' λόγια ἢ καὶ τὰ ζ'. ἐὰν ἰδῇς ὅτι ὑπάρχεις εἰς τὸν τόπον
σον, θέλει ἀργήσῃς νὰ πάγῃς, καὶ καθεξῆς ὅλα. ἀκόμη ὅταν εὔ-
γουν τὰ ἄστρα, [f. 103^v] τὴν τρίτην, τὴν πέμπτην καὶ τὸ σάββατον,
35 μὴν διαλύῃς ὄνειρον, εἰ μὴ ἐὰν καὶ ᾔναι ἀνάγκη · δόσε του πρῶτον
μίαν εἰς τὸ στόμα ὅταν τὸ λέγῃ, ἔπειτα λέγε τὴν διάλυσιν. καὶ ἐὰν
αὐτὰ καὶ τὰ φυλάξετε, σᾶς λέγω ὅτι ποτὲ δὲν θέλετε λάβῃ ἀσθέ-

1 τέλειον cod. 4 συντομέψω cod. 8 λένε = λέγουνε (λέγουσι).
11 νουθετίζετε cod. 12 προστοχαστίτε cod. 13-14 χρόνι περισθ
cod. 14 ζημίας cod. 15 χέρεστε cod. 19 κατι ντίς cod.
23 ταπεινώνεστε cod. τίποτες] + ἄλλο cod. 24 ἐνάντιος cod.
27 συνετοῦ cod. 35-36 μίαν δίδω εἰς τὸ στόμα = κολαφίζω.

νειαν μήτε οἱ κακοὶ νὰ ἡμπορέσουν νὰ σας βλάψουν μηδὲ ποτε ἐσεῖς θέλετε γενέσθαι κακῆς διαθέσεως.

Τέλος καὶ τῷ Θεῷ δόξα.

[F. 104] Βλάσιος Ἀθηναῖος καὶ πιστὸς φίλος ὑμῶν
ἀδελφὸς Χριστιανῶν.

5

Onirocrite lunaire.

[F. 105] Ἔτερος ὀνειροκρίτης τῆς Σελήνης.

Εἰς τὴν α' ἐὰν ἰδῆς ὄνειρον ἐσπέραν, χαρὰν καὶ προκοπὴν δηλοῖ.

Εἰς τὰς β', τὸ ὄνειρον ἐλπίδας ἀγαθὰς δηλοῖ.

Εἰς τὰς γ' ἐὰν ἰδῆς, οὐδεμίαν αἰτίαν.

Εἰς τὰς δ', γίνεται καὶ μὴν τὸ εἰπῆς τιнос.

10

Εἰς τὰς ε', πρόσσεχε νὰ λάβῃς ἀγαθὰς ἐλπίδας.

[F. 105v] Εἰς τὰς ς', μὴν φοβηθῆς, διότι δὲν ἀληθεύει.

Εἰς τὰς ζ', πνεῦμα εἶναι καὶ ἂν θλιβερὸν ᾗναι, εἰπέ το κατὰ ἀνατολάς.

Εἰς τὰς η', εἰς χαρὰν καὶ τιμὴν σου.

15

Εἰς τὰς θ', ἀχαμνόν, διότι Κατξιβέλα ἐγεννήθη.

Εἰς τὰς ι', ἕως ἡμέρας μ' γίνεται, διότι φάντασμά ἐστι.

[F. 106] Εἰς τὰς ια', ὅ τι ἰδῆς, γίνεται.

Εἰς τὰς ιβ', εἰς ἄλλον δηλοῖ.

Εἰς τὰς ιγ', ἀπὸ ἄλλους θέλεις πενθήσῃ καὶ γαστριμαργία 20
σου γίνεται.

Εἰς τὰς ιδ', πολλὴ ἡ ζωὴ σου ἐὰν μετανοήσῃς καὶ μὴν πειρασ-
θῆς.

Εἰς τὰς ιε', μὴν φροντίσῃς οὐκ ἀληθεύει.

Εἰς τὰς ις', φανερόν ἐστι καὶ μετὰ πολὺν χρόνον γίνεται.

25

[F. 106v] Εἰς τὰς ιζ', δαιμόνων ὁδόν ἄφρον ἐστὶ οὐδὲ τήρησον·
ἐν ἄλλοις ἀποβήσεται.

Εἰς τὰς ιη', γίνεται.

Εἰς τὰς ιθ', γίνεται, ἀμὴ ἕως τοῦ χρόνου.

Εἰς τὰς κ', ἐλπίδας ἀγαθὰς δηλοῖ καὶ γίνεται.

30

Εἰς τὰς κα', οὐκ ἀληθεύει.

Εἰς τὰς κβ', χαρὰν δηλοῖ.

Εἰς τὰς κγ', διὰ Χριστιανῶν κίνδυνον δηλοῖ καὶ πάλιν γυρίζει.

[F. 107] *Εἰς τὰς κδ', εἰς καλὸν ἔστιν.*

5 *Εἰς τὰς κε', δύσκολον εἶναι καὶ ἔχει φόβον ἕως ἡμέρας ἑπτά.*

Εἰς τὰς κς', ψεῦμα εἶναι καὶ μὴν φροντίζης ἕως ἡμέρας ἑπτά.

Εἰς τὰς κζ', ἄγραν δηλοῖ καὶ πᾶσαν σωτηρίαν καὶ ἐκ θλίψεως χαρὰν δηλοῖ.

Εἰς τὰς κη', ἰοβόλον δηλοῖ ἕως ἡμέρας ἑπτά.

10 *Εἰς τὰς κθ', σωτηρίαν δηλοῖ · ἔστιν ἀγαθόν.*

[F. 107^v] *Εἰς τὰς λ', τήρησον ἕως ἡμέρας ὀκτώ.*

5 εὐτά cod: 9 εὐτά cod:

Manuscrit du XIIIe siècle, bombycinus comptant 206 feuillets ; dimensions : 0,24×0,16.

1. Méthode de divination d'après les signes qui apparaissent sur l'omoplate d'un agneau sacrifié. La description d'une méthode du même genre est attribuée dans certains manuscrits à Psellus ; elle a été éditée par Hercher dans le *Philologus*, VIII (1853), pp. 165-168. Politis en a fait connaître une autre forme dans le *Parthénon*, 1872, pp. 1093 ss. Cf. le *Catalogus cod. astrol. gr.*, t. VII, p. 6.

2. *Παλμική*. L'opuscule, malheureusement incomplet, est différent des trois petits traités sur la mantique d'après les tressaillements du corps, publiés par H. Diels, dans les *Abhandlungen der Preuss. Akad. des Wiss.*, 1907 (phil.-hist. Klasse, IV).

Omoplatoscopique.

[F. 155^v] Βιβλίον παραδοθὲν ἐκ τε Τούρκων καὶ Βαρβάρων προδηλωτικὸν τῶν ἐσομένων <ἐκ τῶν> ἐν τῷ ὁμοπλάτῃ φαινομένων τεκμηρίων.

Λέγομεν ὅτι ἐκ τῶν παρόντων τεκμηρίων προέγνωσται ταῦτα ἄερος κατάστασις, νίκη καὶ ἥττα πολέμου, πραγματείας ἐκβασίς 5 καὶ ὁδοιπορίας, κίνδυνος θανάτου, ζωῆς διάρκεια καὶ λοιπῶν πραγμάτων τελείωσις.

Ἐκλεξάμενος ἐκ προβάτων ἢ ἐξ ἀρνῶν λάβε καὶ ὁ ἐὰν βούλει τῶν μελλόντ[ων] μαθεῖν προονοματίσας σφά[ξιν]..... folium unum deperditum est.

<Περὶ νίκης ἢ ἥττης πολέμου>.

10

[F. 156] ὁμοπλάτου, τὸ ἐναντίον λογίζον. εἰ θέλεις γνῶναι τὸν ἐξιόντα πρὸς πόλεμον νικῶντα ἢ τὸν πολεμούμενον, καθὼς εἴρηται ποιήσας, ἐὰν ἴδῃς ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ ὁμοπλάτου ἐρ- 15 θρὰν οὖσαν ὥσπερ νεφέλην, σημεῖον ἔστω σοι μεγίστου πολέμου καὶ αἱματεκχυσίας καὶ ἥττης τῶν πολεμουμένων · εἰ δὲ ἐν τῷ

ἀριστερῷ μέρει ἰδῆς ὥσπερ ἵνας ἐπιμήκεις μελαίνας, καὶ τοῦτο τὰ ὅμοια σημαίνει. εἰ δὲ ἰδῆς ἐν τῷ δεξιῷ μέρει μέλαιναν ὥσπερ νεφέλην, εἰς ἣτταν καὶ ἀπώλειαν τῶν τε ἵππων καὶ τῶν κινουμένων πολεμίων λογίζου. εἰ δὲ ἰδῆς ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει ἐρυθρότητα 5 οὖσαν, ὁμοίως ἀπώλειαν τῶν ἐξιόντων πολεμίων προγίνωσκε. εἰ δὲ ἰδῆς ἀμφότερα τὰ μέρη κατὰ φύσιν λευκὰ ὄντα καὶ μόνον πρὸς τὰ ἄκρα κύκλῳ [μ]εμελασμένα, τοῦτο ἀμιξίαν [τοῦ] πολέμου δηλοῖ.

Διὰ θαλάσσης.

- 10 [F. 156v] Εἰ θέλεις γνῶναι τοῦ διὰ θαλάσσης ἀπ[ο]δημοῦντος τὴν ἔκβασιν, κατὰ τὰ εἰρημένα ποιήσας, ἐὰν ἰδῆς ἐν τῷ δεξιῷ μέρει ὥσπερ ἵνας ἀγκιστροειδεῖς ἐρυθράς, ἀναλόγως τοῦ πλήθους κίνδυνον τῶν ἀποδήμων σημαίνει. εἰ δὲ ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει ἰδῆς πεπερασμένην εὐθείαν ἐρυθράν, σημείου ἔκβασιν τοῦ ἀποδημοῦν-
15 τος πολυχάρμονα καὶ ἐπικερδῆ. ἀπλῶς δὲ εἰπεῖν, ὅσας ἰδῆς ἑκατέρωθεν ἀγκιστροειδεῖς γραμμὰς, ἀνάλογον ἀπώλειαν νόει καὶ τὰς ἐπιμήκεις εὐθείας ὅσας ἰδῆς, ἀνάλογον χαρὰν ἐπινόει.

Περὶ νόσων καὶ ὑγείας.

- Εἰ δὲ θέλεις γνῶναι νόσους θανασίμους ἐν οἴκῳ καὶ χώρα ἢ
20 ὑγείαν, κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον ὀνοματίσας σκόπει· καὶ ἐὰν ἔχῃ τὸ δεξιὸν μέρος ἵνας ὀρθὰς ἐρυθράς, ἀναλόγους τοῦ πλήθους νόει τὰς νόσους καὶ θανάτους. εἰ δὲ ταύτας ἐν τῷ ἀριστερῷ ἰδῆς, ὑγείαν καὶ νόσων ἀπαλλαγὴν γίνωσκε ἐν πᾶσιν. [f.157] εἰ δὲ ἰδῆς τὸ δεξιὸν μέρος λευκὸν καὶ καθαρὸν, καὶ τοῦτο ὑγείαν δηλοῖ.

- 25 Περὶ μεταστάσεως ἐκ τόπου εἰς τόπον.

- Εἰ θέλεις γνῶναι τὴν τῆς τοπικῆς μεταστάσεως ἔκβασιν ὁποία ἔσται, ὡς ἀνώτερον εἴρηται προονοματίσας διασκόπησον. ἐὰν ἰδῆς ἐν τῷ δεξιῷ μέρει πρὸς τὰ ἄνω ὡς οἷα νεφέλην ἐρυθράν, ση-
μείου ταχύτητα μεταστάσεως ἀγαθῆς ἐκ τόπου, ἐπὶ τοσοῦτον
30 ὅσον ἐγγίζει πρὸς τὰ ἄνω ἢ νεφέλη. εἰ δὲ εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ἰδῆς ὥσπερ ἵνας ὀρθὰς ἀπὸ ἀνωθεν ἕως κάτω, ἐν τῇ μεταστάσει λογί-
ζον πικρίαν καὶ θλίψιν τὴν ἐπὶ γυναικί. εἰ δὲ ἰδῆς ἐν τῷ δεξιῷ μέρει ἀγκιστροειδεῖς γραμμὰς ἐρυθράς ἢ μελαίνας, μὴ μεταστῆς ἐκ τοῦ τόπου· κίνδυνον γὰρ ἀπωλείας δηλοῖ.

4 μέγ. cod. ἐρυθρότητα cod. 23 ὑγείας cod. 28 ὡς οἷα :
malim ὥσει. 29 ταχύτητος μετάστασιν cod. 34 ἀπώλειαν cod.

Περὶ ἀσθενοῦντος.

Εἰ βούλει γνῶναι τὸν ἀσθενοῦντα εἰ σώζεται ἢ κινδυνεύει, κατὰ τὰ εἰρημένα ποιήσας, ἐὰν ἴδῃς ἐν τῷ δεξιῷ μέρει μίαν μόνον ἵνα πεπερασμένην ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω ἐρυθράν, σημειοῦ μακρονομίαν μόνον. εἰ δὲ ἴδῃς πολλὰς ἐν αὐτῷ ἵνας, κίνδυνον θανάτ[ου] 5 [f. 157^v] ταχὺν νόει. εἰ δὲ ἴδῃς ἐν τε τῷ ἀριστερῷ καὶ δεξιῷ μέρει ἵνας ἢ σπιλάδας μελαίνας, ὑγείαν καὶ μακροζωΐαν διάγνωθι.

Περὶ δεσμίου.

Εἰ θέλεις γνῶναι δεσμίου λύτρον ἢ ἐν τοῖς δέσμοις θάνατον, καθὰ προεῖρηται πράξας, ἐὰν ἴδῃς ἐν τῷ δεξιῷ μέρει καὶ τῷ ἀρι- 10 τερῷ ἵνας ὀρθὰς ἐρυθράς, εἰς λύτρωσιν τοῦτο καὶ ζωὴν τοῦ δεσμίου σκόπει ἀναλόγως τῶν φαινομένων ἰνῶν. εἰ δὲ ἴδῃς κατὰ πλάτος τὰς εὐθείας, ἀναλόγως τοῦ πλήθους τῶν εὐθειῶν τοὺς χρόνους τῶν δεσμῶν ἐπιλόγισαι. εἰ δὲ ἴδῃς τὰς αὐτὰς εὐθείας πρὸς τὴν λαβὴν τοῦ ὠμοπλάτου οὕσας, ἐν τοῖς δεσμοῖς θάνατον ἐπινόει. 15

Περὶ πληθυσμοῦ θερμμάτων.

Εἰ θέλεις γνῶναι περὶ τούτου, λαβὼν ἐκ τῶν πρωτείων θερμμάτων, ἔψησον ὕδατι θερμῷ καὶ ἐὰν ἴδῃς ἀμφοτέροις μέρεσιν ὥσει νεφέλας ἀμαυράς, γίνωσκε ὅτι πληθυνθήσονται ἀναλόγως τοῦ πλήθους τῶν νεφελῶν. εἰ δὲ ἴδῃς ἐρυθράς, ἢ ἀπώλεια ἔσται, ἀναλό- 20 γως τοῦ πλήθους τῆς ἐρυθρότητος.

Περὶ πένητος καὶ πλουσίου.

F. 158] Εἰ γνῶναι θέλεις πένητα εἰ πλουτήσῃ καὶ πλούσιον εἰ πένης ἔσται, ὥς εἴρηται ποιήσας, ἐὰν ἔχῃ τὸ δεξιὸν μέρος ἵνας ὀρθὰς ἐρυθράς, ἀναλόγως τοῦ πλήθους ὁ πλούσιος πένης ἔσται. 25 ἐὰν δὲ ἔχῃ ἀμφοτέρα τὰ μέρη ἵνας ὀρθὰς μελαίνας, ὁ πένης πλουτήσῃ. εἰ δὲ ἀναμεμιγμένας ἴδῃς ἐρυθράς ταῖς μελαίναις, ὁ πλεονασμὸς τοῦ ἑτέρου νικήσῃ τὸ ἕτερον κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον. εἰ δὲ ἴδῃς λευκότητα καὶ μόνην ἐν αὐτῷ, τοῦτο διαμένει μέχρι θανάτου. 30

6 malim ταχέος.
28 τόν] τό cod.

7 διέγνωθι cod.

23 πλούσια cod. 24 ἵνα cod.
29 nonne legendum μόνην, ἐν αὐτῷ τούτῳ κτλ. ?

Περὶ ἐρωμένης γυναικός.

Εἰ σπουδὴ σοι προειδέναι εἰ ταύτης ἐρῶν ἐπιδέχεται σοι ταύτη συναφθῆναι, καθὰ πολλάκις εἴρηται προονοματίσας, ἐὰν ἴδῃς ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ ὠμοπλάτου ὥσπερ τινὰ νεφέλην ἐρυθράν, ση-
 5 μαιοῦ ὅτι καὶ ἐκούσης τῆς ἐρωμένης δρᾷς τὸ σπουδαζόμενον. εἰ δὲ ἴδῃς τὸ δεξιὸν μὲν καθαρὸν, τὸ δὲ ἀριστερὸν θαμβόν, ἀδύνατός σοι τούτου ἢ διεξάνυσαι.

Περὶ πολυπαιδίας καὶ ὀλιγοτεκνίας.

Εἰ διὰ γνώσεώς σοι σπουδάζεται πολυτεκνίας καὶ ὀλιγο-[f.158v]-
 10 τεκνίας καὶ περὶ τῆς τούτων ζωῆς μαθεῖν, εἴσῃ οὕτως · κατὰ τὰ προειρημένα συμπαραλαβὼν, ἐὰν ἴδῃς <εἰς> τὰ ἄνω μέρη ἦτοι πρὸς τὸ λεγόμενον τραγανὸν καθαρότητα καὶ λευκότητα, τοῦτο λογίζου εἰς ὀλιγοτεκνίαν. εἰ δὲ ἴδῃς καὶ τὸ ἀριστερὸν καθαρὸν καὶ λευκόν, τοῦτο καὶ εἰς στέρησιν λογίζου τῆς γαμετῆς διὰ θα-
 15 νάτου. εἰ δὲ ἴδῃς εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ ὠμοπλάτου πλησίον τοῦ τραγανοῦ ἵνας ἐρυθρὰς καὶ μαύρας καθάπερ γραμμὰς τὰς ἐν ὑφάσμασιν, ταῦτα πολυτεκνίαν σημαίνει · εἰ μὲν περισσότερα τὰ ἐρυθρά, ἀρρένων, εἰ δὲ πλείονα τὰ μέλανα τῶν γραμμῶν, θηλειῶν πληθος. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους. ἐὰν ἴδῃς ἵνας καὶ
 20 στιγμὰς ἐρυθρὰς καὶ μαύρας, καὶ τοῦτο πολυτεκνίαν καὶ ζωὴν σημαίνει. εἰ δὲ ἴδῃς τὸ δεξιὸν μέρος ἔχον ἐρυθροῦς ἢ μέλανας κύκλους ὥσει στεφάνους, τοῦτο κατὰ τὸ μέτρον τῶν στεφάνων, γυναικῶν συζυγίαν λογίζου · εἰ δὲ μόνον ἐρυθρούς, τοῦτο εἰς πρόσωπον γυναικῶν [f. 159] π[ολεμίων] καὶ μαχίμων ἡγοῦ · εἰ δὲ μέλα-
 25 νας, τοῦτο εἰς καταδεδουλωμένας λογίζου.

Palmique.

[F. 159] Βίβλος σοφίας. Περσῶν παλμικῇ.

Ἡ μὲν φύσις τοῦτο κατεῖχεν ἐν ἑαυτῇ ἀπ' ἀρχῆς, ἐπινενόηται δὲ τοῦτο ἡμῖν καὶ ἐξηγῆται πολυπειρία καὶ δοκιμὴ τοῦ ἀποτελέσ-
 30 ματος, οὗ κέρδος βιωφελές ἢ τῶν ἐσομένων προείδησις. ἀρκ-
 30 τέον δὲ περὶ τῆς δηλώσεως ἐκάστον ἀνθρωπεῖον μέλους παλλο-
 μένου καὶ πρῶτον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς. ἢ δὲ κρίσις οὐκ ἔστιν ἴση

2 rectius ἐρῶντι. 9 πολυτεκνίαν cod. ὀλιγοτεκνίαν cod. 11 συμ-
 παραλαβὼν scripsi : συμπαρανάμος cod. εἰς inserui. 14 στέρησιν
 cod. 21 μέλαινας cod. 31 ἴσως cod.

ἐκάστῳ προσώπῳ · ἄλλη γὰρ πένητος καὶ ἄλλη πλουσίον, ἄλλη ἀγάμου καὶ ἄλλη τῶν ὑπογάμων, ἑτέρα παρθένου καὶ ἑτέρα τῆς μὴ παρθένου.

Περὶ κεφαλῆς.

Ἐάν τις συμβῇ πάλλεσθαι τὸ ὑπέρκρανον, ἐπὶ πλουσίον μὲν 5
προσθήκην πλούτου καὶ δόξης δηλοῖ, ἐπὶ δὲ πένητος, τιμωρίαν
ἑαυτῷ σημαίνει ἀπὸ τοῦ ὑπερέχοντος. ἐπὶ δὲ γυναικὸς ὑπάνδρου
ἐν γαστρὶ λήφεται καὶ τέξει ἄρσεν · ἐπὶ δὲ ἀγάμου, ἀνδρὶ συζεύγ-
νται [f. 159v] ὑψηλῶ.

Ἐάν τις συμβῇ πάλλεσθαι μέτωπον, ἐπὶ πλουσίον καὶ πολε- 10
μιστοῦ] νίκη καὶ προσθήκη τοῦ πλούτου αὐτοῦ · ἐπὶ δὲ πένητος,
ἀρρωστίας τοῦτο δηλωτικόν.

Ἐάν τις συμβῇ πάλλεσθαι μυελόν, εἰ μὲν ἄρρωστός ἐστιν, ὑγί-
αν τοῦτο σημαίνει · εἰ δὲ πλούσιός ἐστιν, πτωχεύσει · εἰ δὲ πολεμισ-
τῆς, ἡττηθήσεται · εἰ δὲ ἄγαμος, φθαρθήσεται · εἰ δὲ στείρα, ἐγκυ- 15
μονήσει.

Εἰ δὲ κύκλῳ ἢ στεφανίς ἤγουν τὸ βρέγμα · δεξιὰ μὲν, καθόλου
ἐπὶ πάντων χαρὰν καὶ πλοῦτον δηλοῖ · ἀριστερὰ δέ, ὁ παλλόμε-
νος εἰ μὲν ταξειδεύσει, τροπαιοφόρος ἐπανήξει · εἰ δὲ μὴ, ἐκάστῳ 20
πᾶσα φροντὶς καὶ πόνος εὖ διαλυθήσεται.

Ὅπισθω δὲ τοῦ βρέγματος, εὐρήσει ἀξίωμα καὶ ἄρξει λαοῦ, ἐπὶ
πλουσίον · ἐπὶ δὲ πένητος καὶ πεινῶντος, ἐνδείας ἀπαλλαγὴ καὶ
κόρος βρώσεως. ἐπὶ δὲ ὑπάνδρου, χωρισμὸν δηλοῖ τοῦ ἀνδρός ·
ἐπὶ δὲ ἀγάμου, ἀρρωστίαν δηλοῖ.

Ἐπὶ δὲ σπονδύλον τὸ πάλλεσθαι, πλουσίῳ... sequentia deside- 25
rantur.

Testament de Salomon.

MANUSCRIT N° 2011 DE LA BIBLIOTHÈQUE NATIONALE.

Manuscrit du XVIIIe siècle ; dimensions 0,174 × 0,115. Il contient, entre autres opuscules, une rédaction nouvelle du « Testament de Salomon ». Cet ouvrage raconte comment Salomon parvint, par la vertu d'un sceau que lui donna l'archange Michel, à dompter et à employer à l'édification du temple les démons les plus méchants et les plus puissants. Ce thème romanesque n'est employé par l'auteur que pour rendre moins fastidieux un exposé de la démonologie et des pratiques qui se rattachaient à ce genre de croyances à l'époque byzantine. La description des traits caractéristiques et des fonctions des démons, des formules d'exorcisme et des rites de conjuration fournit des documents d'un grand intérêt non seulement pour l'étude des perversions du sentiment religieux au moyen âge, mais encore, par les nombreuses survivances qu'on y observe, pour l'histoire de la magie ancienne.

Le Testament de Salomon existe sous la forme de plusieurs recensions très différentes les unes des autres. La tradition la plus longue et la plus complète est celle qui nous est fournie par un manuscrit de Paris (n° 1483) dont le texte, d'ailleurs fort défectueux, a été édité par Fleckius, *Anecdota Sacra* (1837), et repris par Migne dans la *Patrologie grecque*, t. 122, pp. 1316 ss. Istrin a publié, en 1899, dans les *Lietopis istoriko-philologetscheskago Obtchestva*, VII, byz. otd. IV, pp. 49-98, les textes, assez corrompus, de deux autres recensions contenues dans des manuscrits du mont Athos : Andréou 73 (XVe s.), complété par le texte du Paris. suppl. gr. 500 (XVIIe s.), et Dionysiou 132 (XVIe s.).

La version du manuscrit d'Athènes se rapproche plutôt de celle que nous présente le second manuscrit du mont Athos. J'ai cru faire œuvre utile en la publiant, afin de fournir le plus de documents possible à celui qui entreprendra quelque jour, il faut l'espérer, l'étude complète des traditions et des doctrines de cet intéressant ouvrage, en relation avec une édition d'ensemble des papyrus magiques.

[F. 19] Πολλὰ θαυμαστή καὶ μεγάλη ἱστορία καὶ διήγησις τοῦ σοφωτάτου βασιλέως Σολομῶν διὰ τὸν ἅγιον ναὸν ὅπου ἔκτισεν ἐδῶ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ με τοὺς δαίμονας καὶ ὑπόταξεν ὅλους τοὺς διαβόλους.

5

Διήγησις περὶ τοῦ σοφωτάτου βασιλέως Σολομῶντος πολλὰ θαυμαστή καὶ κατανυκτική, ὅπου ἦτον υἱὸς τοῦ προφήτου Δαβὶδ τοῦ βασιλέως τῆς Ἱερουσαλήμ. καὶ ἀκούσατε πῶς τὸν ἐγέννησεν αὐτὸν τὸν Σολομῶν ἀπὸ τοῦ Οὐρία τὴν γυναῖκα τὴν Βερσαβέε, τὴν ὅποιαν τὴν εἶδεν ὁ προφήτης Δαβὶδ κοιτάζοντας ἀπὸ τὰ παρά- 10 θύρα τοῦ παλατίου του ὅταν εὐγαινεν ἀπὸ τὸ λουτρὸν καὶ τὴν ἀγάπησεν διότι ἦτον πολλὰ εὐμορφη καὶ θεωρητική· καὶ ἔστειλεν καὶ τὴν ἐπῆρεν καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς καὶ ἐγγαστρώθη αὐτὸν τὸν σοφώτατον Σολομῶν. [f. 19^v] καὶ ὄχι μόνον πῶς ἔκαμεν τὴν ἁμαρτίαν τῆς μοιχείας ἀλλὰ καὶ τὸν ταλαίπωρον ἄνδρα τῆς τὸν 15 Οὐρία ἔστειλεν καὶ τὸν ἐφόνευσαν. καὶ ἰδὼν ὁ μεγαλοδύναμος Θεὸς τὸ κακὸν ὅπου ἔκαμεν ὁ Δαβὶδ καὶ θέλοντας νὰ τὸν γυρίσῃ πρὸς μετάνοιαν διὰ νὰ μὴν κολασθῇ αἰωνίως, ἔστειλεν τὸν ἀρχάγγελον αὐτοῦ Μιχαὴλ βαστῶντας εἰς τὰς χεῖράς του ἕνα σπαθὶ δίστομον. καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν προφήτην Νάθαν καὶ τοῦ εἶπεν· πῇ- 20 γαινε, ἔλεγχον τὸν προφήτην Δαβὶδ τὸν βασιλέα διὰ τὴν μεγάλην ἁμαρτίαν ὅπου ἔκαμεν· καὶ ἐσύ, Νάθαν, μὴ φοβεθῇς τίποτες, ὅτι ἐγὼ θέλω νὰ στέκωμαι μετὰ τοῦτο τὸ δίστομον σπαθὶ τὸ ξεγυμνωμένον ὀπίσω του καὶ ἐσύ, Νάθαν, θέλεις με βλέπῃ καὶ ὁ Δαβὶδ δὲν θέλει με βλέπῃ παντελῶς. καὶ οὕτως ἐπῆγεν ὁ Νάθαν κατὰ 25 τὸν λόγον τοῦ ἀρχαγγέλου εἰς τὸν προφήτην Δαβὶδ καὶ ἤλεγξεν αὐτὸν καὶ τοῦ ἔλεγεν παραβολικῶς· βασιλέα καὶ προφήτη Δαβὶδ, ἕνας [f. 20] ἄνθρωπος εἶχεν ἐννενηντα ἐννέα προβατίναις καὶ εἶχεν καὶ ἕνα δοῦλον. καὶ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εἶχεν μόνον μίαν προβατίναν καὶ τὸν ἐξήλουσεν καὶ τοῦ τὴν ἐπῆρεν καὶ τὴν προβατίναν 30 του. καὶ ὡς δίκαιος κριτὴς ὅπου εἶσαι, ἀποφάσισον τί πρέπει νὰ γένη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ καὶ εἶπεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, πρέπει νὰ σκάψουν ἕνα λάκκον καὶ νὰ τὸν βάλουν μέσα ἕως τὴν μέσσην καὶ νὰ τὸν παραχώσουν μετὰ τὸ χῶμα καὶ ἔτσι νὰ τὸν πετροβολήσουν. καὶ λέγει ὁ Νάθαν· ὦ βασιλεῦ, 35 ἐσύ εἶσαι ἐκεῖνος ὅπου ἔκαμες τὸν φόνον καὶ τὴν μοιχείαν. καὶ τότε ὁ Δαβὶδ ὡσὰν ἤκουσεν, ἔτσι ἔμεινεν ὡς νεκρὸς καὶ ἄλλαξεν ἡ ὄψις τοῦ προσώπου του καὶ ἐγνώρισε τὴν ἁμαρτίαν ὅπου ἔκαμεν πῶς ἦτον μεγάλη· ὅμως δὲν ὑπερηφανεύθη ὡς βασιλέας ὅπου ἦτον ἵνα ὀργισθῇ κατὰ τοῦ προφήτου Νάθαν, ὅπου [f. 20^v] τὸν 40

10 προφήτη cod. 13 ἐγγαστρώθη cod. 22 φοβεθῆς = φοβηθῆς.
29 μία προβατίνα cod. 30 προβατήνα cod.

ἤλεγξεν μεγάλως, ἀμὴ παρευθὺς ἐσηκώθη ἀπὸ τὸν θρόνον του καὶ ἐπροσκύνησεν τὸν προφήτην Νάθαν μετὰ δακρύων καὶ ἀναστεναγμῶν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ εἶπεν · ἀληθῶς ἐγὼ εἶμαι ἐκεῖνος ὁποῦ ἡμαρτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. καὶ εὐθὺς εὗγαλεν
 5 τὰ βασιλικά φορέματα ὁποῦ ἐφοροῦσεν καὶ ἔβαλεν ἡγουν ἐφόρεσεν σάκκον τρίχινον, εἰσέβη εἰς ἓνα λάκκον καὶ ἔκλαιεν καὶ ἐθρήνηι, ὥς ἔκαμε τὴν ἀπόφασιν μὲ τὴν κρίσιν του. καὶ ἐκεῖ ἔγραψεν τὸ ψαλτήριον ὁποῦ διαβάζομεν ἡμεῖς τὴν σήμερον ἡμέραν · καὶ μετ' αὐτὴν τὴν μετάνοιαν ἐσυγχώρησεν ὁ Θεὸς αὐτόν · καὶ ἐκοιμήθη
 10 ἐν Κυρίῳ, ἅγιος καὶ προφήτης καὶ βασιλέας.

Τὸ λοιπὸν ἃς ἔλθωμεν εἰς τοῦ υἱοῦ του τοῦ βασιλέως Σολομῶντος, ὁποῦ ἦτον μέγας σοφὸς καὶ ἐπαρέλαβεν τὸν θρόνον τοῦ πατρὸς του · καὶ ἡ σοφία του ὑπὲρ πᾶσαν σοφίαν τοῦ κόσμου καὶ ἐζήτησεν σοφίαν ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ὄχι πλοῦτον, δόξαν καὶ τιμὴν · [f. 21]
 15 ὅμως ὁ Θεὸς τοῦ ἔδωκεν ὅλα τὰ καλὰ, τὴν σοφίαν, τὴν δόξαν, τὸν πλοῦτον καὶ τὴν τιμὴν. καὶ ὅμως θαρρῶντας εἰς τὴν σοφίαν του τὴν πολλὴν ὁποῦ τοῦ ἔδωκεν ὁ Θεός, ἡβουλήθη νὰ κτίσῃ ἐκεῖνον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ ὁποῦ ἠθέλησεν νὰ τὸν ἀρχινήσῃ ὁ πατέρας του ὁ Δαβὶδ · καὶ αὐτὸς ὁ Σολομὼν ἐπιχειρήσθῃ νὰ τὸν ἀνακτίσῃ ἐκ
 20 θεμελίων ἐκλεκτὸν καὶ περιφνημον διὰ νὰ μὴν εὐρίσκεται, ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἰς τὴν γῆν ἀπάνω, ὥσάν ἐκεῖνον τὸν ναόν. ὅμως ἐσύναξεν ὅλην τὴν κατασκευὴν καὶ τὸν κερεστέν, ἐσύναξεν καὶ τεχνίτας καὶ μαστόρους ἐπιτηδέλους τὸν ἀριθμὸν χιλιάδαις τέσσαραις, χωρὶς τοὺς ἐργάτας. καὶ ἄρχισαν νὰ κτίζουν τὸν ναόν
 25 τοῦ Θεοῦ εἰς ὄνομα τῆς ἁγίας Σιών. λοιπὸν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν εἶχεν ἓνα παιδίον πολλὰ ὠραιότατον καὶ εὐμορφότατον ἀπὸ ὅλα τὰ παιδιά τοῦ παλατίου του · καὶ ἦτον σῶφρον καὶ γνωστικόν καὶ ἐπιτήδειον εἰς κάθε τέχνην · καὶ τὸ ἐχαίρονταν ὁ βασιλεὺς βλέποντάς το [f. 21^v] καὶ τὸ ἔκαμεν ἐπίτροπον καὶ ἐπιστάτην εἰς
 30 ὅλα τὰ θελήματά του καὶ ὑπηρεσίαις του καὶ τὸ ἀγαποῦσεν ὁ βασιλεὺς, τὸ εἶχεν ὡς ἴδιόν του υἱόν. Τὸ λοιπόν, τὸ ἔβαλεν ὁ βασιλεὺς τὸ παιδίον ἐκεῖνο ἀπ' αὐτοῦ εἰς τοὺς μαστόρους ἐπίτροπον καὶ ἐπιστάτην καὶ ἐρμῆνευε τοὺς μαστόρους ὁποῦ ἐδούλευαν τὸν ναόν τοῦ Θεοῦ. καὶ ἔβλεπαν τὸ παιδίον ὅλοι καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς καὶ
 35 ἐθαύμαζον εἰς τὴν γνώσιν ὁποῦ εἶχεν. ὅμως βλέποντας ὁ διάβολος, ὁ ἐχθρὸς τῆς ἀληθείας, δὲν ἠμποροῦσεν ὁ μιὰς νὰ βλέπῃ τὸ ἔργον ὁποῦ ἐπιχειρήσθηκεν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν ὁποῦ οἰκοδόμη καὶ ἔκτιζεν τὸν ναόν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐφθόνησεν πολλὰ καὶ ἠθέλησεν νὰ κάμῃ καὶ τὸν βασιλέα νὰ λυπηθῇ διὰ νὰ ἀμελήσῃ τὸ ἔργον τοῦ
 40 Θεοῦ ἐκεῖνο διὰ νὰ μὴν φτιασθῇ τελείως. ἀλλὰ θέλετε ἀκούσῃ

21 rectius ἐκεῖνος ὁ ναός.
 βερσεέν, pecuniae facultas,

22 κερεστέν quid sit nescio : coniciam
 29 βλέποντας = βλέπων.

παρέμπροσθεν τί ἔπαθεν ὁ μιὰρὸς καὶ ἐγελάσθη καὶ ἐπιάσθη εἰς τὴν παγίδα καὶ ἐντροπιάσθη.

Εἰς ἐκείναις λοιπὸν ταῖς ἡμέραις ἄρχισεν ἐκεῖνο τὸ εὐμορφότατον [f. 22] παιδίον καὶ ἔχανεν τὴν ὄψιν τοῦ προσώπου του καὶ τὸν νοῦν του καὶ ἔγινεν ἐξεστικόν. λοιπὸν ἤρχετον ἀοράτως ἀπὸ 5 τὸν ἀέρα ἕνα πονηρὸν πνεῦμα καὶ ἀκάθαρτον δαιμόνιον καὶ ἐπέρι-
ραζεν τὸ παιδίον ὅταν ἤθελεν νὰ κοιμηθῇ εἰς τὴν κλίνην του καὶ τοῦ ἔδειχεν ὁ μιὰρὸς δαίμων κάθε λογῆς φαντασίαις. καὶ βλέπον-
τας ὁ βασιλεὺς τὸ παιδίον ἐκεῖνο ἐθαύμαζε καὶ ἐλυπᾶτο κατὰ πολλὰ καὶ τοῦ ἔδιδεν ὁ βασιλεὺς διπλὸν τὸ φαγητὸν καὶ τὰ φορέματά 10
του παρὰ τῶν ἄλλων παιδίων ὅπου εἶχεν εἰς τὸ παλάτι του, ὅπως νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν προτέραν του τάξιν καὶ κατὰστασιν ὅπου εἶ-
χεν. ἀλλὰ ἡ ὄψις τοῦ προσώπου του δὲν ἄλλαξεν, ἀμὴ εἰς τὸ χειρό-
τερον. καὶ μίαν τῶν ἡμερῶν ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς τὸ παιδίον καὶ τοῦ ἔλεγεν· εἰπέ μοι, τέκνον μου, διατί εἶσαι κίτερος καὶ σκυθρω- 15
πὸς εἰς τὴν ὄψιν καὶ ὁ νοῦς σου δὲν εἶναι μετὰ σοῦ, μόνον εἶσαι ἐνγυμνός; — καὶ τὸ παιδίον δὲν ἤθελεν νὰ εἰπῇ τοῦ βασιλέως τί ἐπάθαιεν. καὶ βλέποντάς το [f. 22^v] ὁ βασιλεὺς πῶς δὲν ἀπεκρί-
νατο, ἐθαύμαζε καὶ ἐλυπᾶτο κατὰ πολλὰ τὸ τί νὰ κάμῃ· καὶ ἄρχι-
σεν ὁ βασιλεὺς μετὰ ὀργῆς καὶ θυμοῦ καὶ ἔλεγεν πρὸς τὸ παιδίον· 20
νὰ μόν εἰπῇς τὴν ἀλήθειαν· ἀπὸ τί ἐκαταστάθης ἔττι εἰς τέτοιαν
θεωρίαν καὶ πῶς εὐγῆκες ἔξω ἀπὸ τὸν νοῦν σου; ἀμὴ, νὰ ἡξένης
ὅτι πολλὰ βάσανα θέλεις πάθῃ καὶ νὰ χάσῃς καὶ τὴν ζωὴν σου. —
ταῦτα ὡς ἤκουσεν τὸ παιδίον εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα μετὰ δακρύων
καὶ φόβου καὶ τρόμου· αὐθέντα μου πολυχρονημένε, ἐμένα ὅλα 25
τὰ καλὰ μου τὰ ἔχει ἡ βασιλεία σου δοσμένα καὶ τίποτες δὲν μου
λείπει· ἀπὸ τὰ καλὰ ὅλα αὐτὰ δὲν εὐφραίνεται ἡ καρδιά μου. ἀμὴ
ἄκουσον, αὐθέντη μου πολυχρονημένε, νὰ σου εἰπῶ καὶ νὰ σου
διηγηθῶ τί παθαίνω. ἐκεῖ ὅπου κοιμοῦμαι εἰς τὸ κρεβάτι μου,
ἔρχεται ἕνας ἄνθρωπος μαῦρος κατὰ πολλὰ ὥσάν ἀράπης καὶ με 30
πλακώνει εἰς τὴν καρδίαν καὶ πιδίνει τὴν ἄκρην τοῦ δακτύλου μου
τοῦ [f. 23] μικροῦ καὶ βυζάνει, πίνει τὸ αἷμά μου· καὶ πάλιν μου
φαίνεται τὴν ἡμέραν καὶ ἔρχεται ὡς ἄγγελος καὶ μου λέγει ὅτι
νὰ μὴν τὸ εἰπῶ τῆς βασιλείας σου αὐτὰ ὅπου παθαίνω καὶ ἐκεῖνος
θέλει με γλυτώσῃ ἀπὸ ἐκείνων τὸν μαῦρον, καὶ μου εἶπεν ἕάν σου τὸ 35
εἰπῶ, γλυτωμὸν δὲν ἔχω. — ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἐθαύμασεν
καὶ εὐχαρίστησεν τὸν Θεὸν καὶ ἐκατέλαβεν ὁ βασιλεὺς ὅτι ἐκεῖνος
ὅπου ἐπέριραζεν τὸ παιδίον με τέτοιαις φαντασίαις εἶναι πνεῦμα
πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον δαιμόνιον. καὶ παρενθὺς ἔκαμεν ὁ βασι-
λεὺς δέησιν πρὸς τὸν Θεὸν μετὰ δακρύων καὶ μετὰ συντετριμμέ- 40

5 ἐξεστικόν in lexicis non invenī : fort. ducitur ex ἐξεσταίνομαι (stupeo) :
cf. v. 16 et 22. 15 κίτερος = κίτρινος. 16 μόνον = μόνον.

νης καρδίας ἡμέραν καὶ νύκτα διὰ τὸ τοῦ ἀποκαλύψῃ ὁ Θεὸς με
 τί τρόπον τὸ καταραθῇ καὶ τὸ ἀφανισθῇ τὸ δαιμόνιον ἐκεῖνο ὅπου
 ἐπείραζεν τὸ παιδίον. καὶ ἰδὼν ὁ Θεὸς τὰ δάκρυα καὶ τοὺς κόπους
 5 τοῦ, εἰσήκουσεν ὁ Θεὸς τῆς δεήσεως τοῦ Σολομῶν καὶ παρευθὺς
 ἤγειρεν τὸν ἀρχάγγελον αὐτοῦ Μιχαὴλ με [f. 23^v] μιαν βούλλαν
 ἡγουν σφραγίδα καὶ τὴν ἔδωκεν τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ εἶπεν ὅτι
 ἐκεῖνος ὁ ἀράτης εἶναι πονηρὸν δαιμόνιον καὶ ἔρχεται ἀοράτως καὶ
 πειράζει τὸ παιδίον· καὶ ὁ βασιλεὺς τὴν δώσῃ τοῦ παιδίου
 καὶ, ὅταν πηγαίνῃ πάλιν τὸ δαιμόνιον τὸ πειράζῃ εἰς τὸ κρεβ-
 10 βάτι του, τὸν κρούσῃ εἰς τὸ στήθος με τὴν σφραγίδα τοῦ
 Θεοῦ καὶ τὸν δέσῃ τὸν φέρῃ ἔμπροσθέν σου· καὶ σύ, Σολο-
 μῶν, ἐξέτασον αὐτὸν τὸν σου δείξῃ ὅλαις ταῖς ἐπιβουλαῖς καὶ παν-
 ουργίαις του· καὶ ἀκόμη με ταύτην τὴν βούλλαν θέλεις πατάξῃ
 καὶ ἐξουσιάζῃ ὅλους τοὺς δαίμονας καὶ τὴν δύναμίν τους καὶ τὴν
 15 τοὺς συνάξῃ ὅλους τοὺς ἄερος καὶ τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης καὶ
 τῶν καταχθονίων καὶ τὸν οἰκοδομήσῃ τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ μετὰ
 τῶν δαιμόνων καὶ τὸν ᾄδει ἐργάτοι εἰς τοὺς τεχνίτας. — καὶ ἐπῆρ-
 ὁ βασιλεὺς τὴν σφραγίδα ἀπὸ τὸν ἀρχάγγελον Μιχαὴλ καὶ εὐχα-
 ρίστησεν τὸν Θεόν· καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς σφραγίδος ἐφτίσεν ὁ
 20 Σολομῶν ἓνα [f. 24] δακτυλίδιον παρόμοιον ἀπὸ λίθου μεγάλης
 τιμῆς καὶ ἔκραξεν τὸ παιδίον καὶ τοῦ ἔδωκεν τὴν βούλλαν τοῦ
 Θεοῦ καὶ τοῦ εἶπεν καθὼς τὸν ἐπαρήγγειλεν ὁ ἀρχιστράτηγος.

Ἐσπέρας δὲ γενομένης, ἔπεσεν τὸ παιδίον τὸ κοιμηθῇ εἰς τὸ
 κρεβάτι του καὶ ἰδοὺ ἐφθασεν καὶ ὁ διάβολος κατὰ τὴν συνή-
 25 θειαν ὅπου εἶχεν τὸ περικυκλώσῃ τὸ παιδίον. καὶ εἶχεν τὴν ἔννοιαν
 κατὰ τὴν παραγγελίαν ὅπου τοῦ εἶπεν ὁ αὐθέντης του ὁ Σολομῶν
 καὶ ἐβούλλωσεν τὸν διάβολον ἐπὶ τὸ στήθος με τὴν βούλλαν τοῦ
 Θεοῦ. ὁ δὲ Σατανᾶς ἐφώνησε φωνῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν· οὐ-
 αἱ μοι τῷ ἀθλίῳ, πῶς ἐκαταδουλώθηκα ὑπὸ τοῦ Σολομῶντος.
 30 καὶ παρευθὺς ἐσηκώθη τὸ παιδίον καὶ ἔδесεν τὸν Σατανᾶν. καὶ
 τοῦ λέγει τὸ παιδίον· ἰδοὺ, παγκάκιστε δαῖμον καὶ πονηρὸς διάβολε,
 τὸν ὅπου σε ἐβούλλωσα καὶ σε ἐπίασα καὶ σε ἔδεσα· ἐσὺ εἶσαι,
 πνεῦμα πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον δαιμόνιον, ὅπου ἔρχουσον κάθε
 βραδὸν καὶ ἐπινες τὸ αἷμά μου [f. 24^v] καὶ τὸ ἐβύζανες διὰ τὸ με
 35 θανατώσῃς καὶ τὴν ἡμέραν μου ἐφαίνουσιν ὡς ἄγγελος, κακὸν
 δαῖμον καὶ ἐπιβουλε τῆς ζωῆς μου. καὶ ἰδοὺ ὅπου σε πηγαίνω δε-
 μένον ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως Σολομῶν καὶ θέλεις πάθῃ πολλὰ
 κακά, πονηρὸς διάβολε, ἀράπη καὶ ἄγγελε. — καὶ οὕτως τὸν ἐπῆγεν
 ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως.

40 Καὶ ὡς τὸν εἶδεν ὁ Σολομῶν, ἐθαύμασε καὶ εὐχαρίστησεν Κύριον
 τὸν Θεόν. καὶ εἶπε Σολομῶν πρὸς τὸν διάβολον· εἰπέ μοι, πνεῦμα

1 ἡμέρα cod. 2 κατηραθῇ cod. 12 ἐξέτασον Imper. Praes. 17 ἐργά-
 τοι = ἐργάται, cf. p. 223, 1, 36 πηγαίνω, hic et infra, = ducō;

πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον, τί σοῦ ἐστι τὸ ὄνομα καὶ τί εἶναι ἢ μιὰρὰ
 σου ἐργασία καὶ διὰ τί ἐπείραζες τὸ παιδίον, πρὶν μὴ σε τιμωρήσω
 εἰς τὸν τόπον τῆς Γεέννης ; καὶ ὁ δαίμων εἶπεν · τὸ ὄνομά μου
 καλοῦμαι Ὁρνίας καὶ εἶμαι ὑπὸ ἀέρος τελώνιον · καὶ ἡ ἐργασία
 μου εἶναι ἐτούτη · ἐπείραξα καὶ ἐσκανδάλιζα τὸ παιδίον μὲ τὸ 5
 νὰ ἐφθόνησα εἰς τὸ ἔργον ὅπου ἐπιχειρίσθης νὰ κτίσης τὸν ναὸν
 τοῦ Θεοῦ · καὶ ἡμεῖς οἱ δαίμονες πάντοτε ἔχομεν τὸν φθόνον εἰς
 τὰ νέα καὶ [f. 25] εὖμορφα καὶ προκομμένα παιδιά διὰ νὰ τὰ σκαν-
 δαλίζωμε · καὶ ἡ ἐργασία μου εἶναι ἐτούτη, νὰ σκανδαλίζω τοὺς
 ἀνθρώπους καὶ τὰς καρδίας των διὰ νὰ ἁμαρτάνουν καὶ νὰ ἀλθα- 10
 μονοῦν τὸν ἐπουράνιον Θεόν. καὶ ποτε ὡσὰν γυναῖκα εὖμορφη
 γίνομαι καὶ φαντάζομαι εἰς τὸν ὕπνον τοὺς καὶ ἁμαρτάνουν ·
 καὶ ποτε ὡσὰν σκύλος γίνομαι καὶ ποτε ὡσὰν ἀετὸς γίνομαι μετὰ
 πτερὰ καὶ ποτε ὡσὰν λεοντάρι μὲ ἄλλους δαίμονας γινόμεσθαι
 καὶ ποτε ἄλλων λογίων φαντασίαις φανταζόμεσθαι εἰς τοὺς ἀν- 15
 θρώπους, καὶ ὅποτε ἰδοῦμεν τοὺς ἀρχαγγέλους <τὸν> Μιχαὴλ
 καὶ τὸν Γαβριήλ, μᾶς ἐπιτιμοῦν · μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ καταρ-
 γιζόμεσθαι. — καὶ ταῦτα ἀκούσας ὁ Σολομών ἐδόξασε Κύριον τὸν
 Θεόν καὶ ἐπικαλέσθη τοὺς ἀρχιστρατήγους τὸν Μιχαὴλ καὶ <τὸν>
 Γαβριήλ καὶ εὐθὺς ἐφάνηκαν οἱ ἀρχάγγελοι ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ 20
 ἀλυσιδέσαντες τὸν Ὁρνιάν τὸν Σατανᾶν μὲ ὄλον του
 τὸ [f. 25^v] τάγμα, τοὺς ἐπρόσταξαν οἱ ἀρχάγγελοι ὅτι νὰ πηγαί-
 νουν ἀπὸ ἄκρον τῆς γῆς ἕως ἄκρον καὶ ἀπὸ θαλάσσης νὰ κουβαλί-
 σουν μάρμαρα βαρύτερα. καὶ πάλιν, ὡσὰν ἦλθαν ἀπὸ ἐκεῖνην τὴν
 ὑπηρεσίαν, τοὺς ἔβαλεν καὶ ἔκοπταν μάρμαρα καὶ σίδηρον διὰ 25
 τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ τοῦ Θεοῦ.

Καὶ πάλιν ὁ βασιλεὺς ἔκραξεν ἐκεῖνο τὸ ἐκλεκτὸν παιδίον καὶ
 τοῦ εἶπεν · ἔπαρε, τέκνον μου, τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν
 Ὁρνιάν τὸν Σατανᾶν καὶ νὰ πηγαίνετε κατὰ τοὺς ἐρήμους τόπους
 καὶ ὅπου ἐὰν εὑρετε δαίμονας μὲ τὸ τάγμα τους, νὰ τοὺς βουλλώ- 30
 σης ὄλους καὶ νὰ τοὺς φέρης ἐδῶ εἰς ἡμᾶς. καὶ ἐπῆρεν τὸ παιδίον
 τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν Ὁρνιάν τὸν Σατανᾶν · καὶ ἐπῆγαν
 κατὰ τοὺς ἐρήμους τόπους καὶ εὗρηκαν τὸν ἄρχοντα τῶν δαιμό-
 νων. καὶ λέγει του ὁ Ὁρνίας · σὲ κράζει ὁ βασιλεὺς Σολομών μὲ
 τὸν ὀρισμὸν τοῦ Θεοῦ Σαβαώθ. — καὶ λέγει του ὁ δαίμων · καὶ 35
 ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ Σολομών, ὅπου μου λέγεις ἐσύ ; — καὶ τὸ παι-
 δίον [f. 26] παρενθὺς ἔρριξεν τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκόλλη-
 σεν εἰς τὸ στήθος τοῦ ἄρχοντος τῶν δαιμονίων. καὶ εὐθὺς ἐσηκώ-
 θη μετὰ βίαν μεγάλην μὲ ἑξ χιλιάδαις δαίμονας καὶ ἐπῆγεν ἔμ-

2 πρὶν scripsi : πρὶν cod. num πλήν legendum ? 8 σκανδαλίζο-
 μαι cod. 16 τὸν addidi. 19 τὸν addidi. 21 ἀλυσιδέσαντες cod,
 22 τάγμα] + καὶ cod. 37 ἠκόλλησεν cod.

προσθεν τοῦ βασιλέως Σολομών καὶ τὸν ἐπροσκύνησαν ὅλοι οἱ
δαίμονες. καὶ ὁ βασιλεὺς εὐχαρίστησεν τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ
τῆς γῆς ὅπου τὸν ἀξίωσεν τοιαύτης χάριτος καὶ τιμῆς. καὶ ἐπαρέσ-
τησεν ὁ βασιλεὺς τὸν πρῶτον δαίμονα μὲ ὄλον του τὸ τάγμα σιδη-
5 ροδεμένους μὲ τοῦ Θεοῦ τὸ ὄνομα. εἶτα λέγει πρὸς τὸν δαί-
μόνα· τί σοῦ ἐστι τὸ ὄνομα καὶ ἡ μισθία σου ἐργασία ὅπου κάμνεις ;
καὶ ὁ δαίμων εἶπεν· ἐγὼ εἶμαι ὅπου ὀνομάζομαι Βεελζεβούλ
καὶ λέγομαι Γαστήρ θηλυμανίας καὶ εἶμαι ἄρχων ἑξ χιλιά-
δων δαιμόνων· καὶ ἐγὼ ἤμουν ὁ πρωτάγγελος τοῦ οὐρανοῦ, ὁ
10 λεγόμενος Βεελζεβούλ· καὶ ἦτον μετ' ἐμένα καὶ ἄλλος πρῶτος
Σατανᾶς, ὁ λεγόμενος Ἐωσφόρος, πλὴν τὸν ἐπιτίμησεν ὁ
Θεός· καὶ ἐκατακλείσθη [f. 26v] ἐν ταρταρείῳ δεσμῷ. καὶ ἐγὼ
εἶμαι ὁ ἄρχων τοῦ ἀέρος εἰς τὰ πονηρὰ καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα.
καὶ μετασχηματίζομεσθαι καὶ γινόμεσθε ὡς ἄνθρωποι καὶ δείχ-
15 νομεν εἰς ὄνειρα καὶ φαντασίαις κακαῖς καὶ ἁμαρτάνουν οἱ ἄνθρω-
ποι εἰς τὸν ὕπνον τοὺς καὶ μικρὰ παῖδιά πνίγωμεν κοντὰ εἰς ταῖς
μάναις των. καὶ ὅποιος ἄνθρωπος, κἂν τε ἄνδρας κἂν τε γυναῖκα,
καὶ εἶναι ἀπὸ ἐδικήν μας ἐνέργειαν καὶ νὰ καπνισθῇ μὲ χολὴν ὀ-
ψαρίου γλανέου ὅπου εἶναι εἰς τὰ γλυκὰ νερὰ καὶ νὰ λέγῃ ἔτσι·
20 « πρὸφθασον, Ῥαφαὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ », εὐθὺς
ἀναιροῦμαι ἀπ' ἐκεῖ. ἐγὼ εἶμαι ὅπου ἀναγκάζω τοὺς βασιλεῖς καὶ
πολεμοῦν ἕνας μὲ τὸν ἄλλον καὶ κάμνουν αἱματοχυσίαις καὶ σκλα-
βεῖαις πολλαῖς κἂν τε εἰς θάλασσαν κἂν τε εἰς ξηρὰν καὶ ποτε
καλὸν τοῦ ἀνθρώπου δὲν θέλω. — καὶ ὁ βασιλεὺς Σολομών εἶπεν
25 πρὸς αὐτούς· ὑπὸ τίνος ἀγγέλου καταργεῖται ἡ δύναμις σας ; —
καὶ εἶπεν ὁ Βεελζεβούλ· ἀπὸ τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ Κυ-
ρίου Σαβαώθ κα-[f. 27]-ταργεῖται ἡ δύναμις μας καὶ ἀπὸ τοῦ ἀρχαγ-
γέλου Ῥαφαήλ. — καὶ οἱ δαίμονες ἔτρεμαν μήπως καὶ ὁ βασιλεὺς
τοὺς ἐπιτιμήσῃ καὶ τοὺς ὀργισθῇ μὲ τοῦ Θεοῦ τὸ ὄνομα. εἶτα τοὺς
30 ἐπρόσταξεν ὁ βασιλεὺς νὰ πριονίζον μάρμαρα καὶ λίθους ὅλοι οἱ
δαίμονες. καὶ κάθε ἕνας δαίμων ἐτάχθη νὰ δουλεύῃ εἰς τὸν ναὸν
τοῦ Θεοῦ, ὅπου ἔκτιζεν ὁ Σολομών. καὶ ἐκεῖ ὅπου ἐργάζονταν οἱ
δαίμονες, πρᾶγμα ἦτον ἀνεκδιήγητον καὶ θαῦμα μέγαλον· ποῖος
νὰ ἔβλεπεν καὶ νὰ μὴν ἐθαύμαζεν τόσους τεχνίτας μὲ τόσον πλῆθος
35 δαιμόνων νὰ ἐργάζονται εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ εἰρηνημένα μετὰ
πάσης ἐπιμελείας καὶ σπουδῆς ; καὶ παντελῶς δὲν ἐτολμοῦσαν
οἱ δαίμονες νὰ πειράζον ἢ νὰ ἀδικήσουν κανέναν ἀπὸ τοὺς ἄν-
θρώπους καὶ τόσον τοὺς εἶχεν ὁ Σολομών εἰς τὸ ζάπτιν του ὄλου

4 τὸν τόν cod. 12 ταρτάρω cod. 18 καπνιστῇ cod. 19 γλι-
ανοῦ cod. : cf. Coeranidas, ed. Ruelle, p. 106 (γλάνεος) et v. γλάνιος in
Steph. Byz. ; γλάνος Migne. 24 καλό cod. 25 δύναμή cod. 27 δύνα-
μή cod.

τοὺς δαίμονας βουλλομένους μετὰ τὴν σφραγίδα ἐκείνην ὅπου τοῦ ἔστειλεν ὁ Θεὸς μετὰ τὸν ἀρχάγγελον τὸν Μιχαὴλ καὶ τόσον τοὺς ἐκ-
τάστησεν ὅλους, ὥσάν σκλάβοι ἔτιζι ἔκοπταν μάρμαρα [f. 27^v] καὶ
λίθους καὶ ἀσβέστην καὶ τὸ νερὸν ἐκοβαλοῦσαν μετὰ κάδους βαρυ-
τάτους · ὅλοι ἀλυσιδεμένοι ἐδούλευαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ. 5

Λοιπὸν ἐκεῖ εἰς τὸ κτίσιμον ὅπου ἔκτιζαν οἱ μαστόροι καὶ οἱ
δαίμονες ἐργάζονταν, ἓνας ἀπὸ τοὺς μαστόρους ἦλθεν εἰς φιλο-
νεικίαν μετὰ τὸν υἱὸν του. ὁ δὲ πατέρας τοῦ παιδίου ἐπῆγεν εἰς τὸν
βασιλέα μετὰ πολλῶν δακρύων καὶ ἐγκάλῃσεν τὸν υἱὸν του τὸ πῶς
τὸν ἀτίμησεν καὶ τὸν ὕβρισεν. καὶ ἔλεγεν πρὸς τὸν Σολομὼν · βα- 10
σιλεῦ πολυχρονημένε, θανάτωσον τὸν υἱὸν μου, ὅτι ἐμένα, τὸν πα-
τέρα του, μετὰ ἀσχήμισεν καὶ με ὕβρισεν καὶ με ἀτίμασεν. καὶ ἐὰν
δὲν τὸν θανατώσῃς, ἐγὼ πλέον δὲν βάνω τὸ χέρι μου νὰ δουλεύσω
εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ. — καὶ ἰδοὺ μετὰ ὥραν ἱκανὴν ἐπῆγεν καὶ
ὁ νέος τοῦ μαστορος εἰς τὸν βασιλέα καὶ ἐγκάλῃσεν τὸν πατέρα 15
του. καὶ διαλογιζόμενος καὶ ἀπορῶντας ὁ βασιλεὺς τί ἀποκρισιν
νὰ δώσῃ εἰς τοὺς δύο νὰ τοὺς εἰρηνεύσῃ, ἐγύρισεν πρὸς τὸν ναὸν
καὶ ἔβλεπεν καὶ εἶδεν τὸν Ὁρνίαν τὸν διάβολον · [f. 28] καὶ
δὲν ἐδούλευεν ὥσάν καὶ οἱ ἄλλοι δαίμονες, μόνον ἔστηκεν καὶ
ἐγελοῦσεν. καὶ λέγει ὁ βασιλεὺς πρὸς τοὺς δύο, τὸν πατέρα καὶ 20
τὸν υἱὸν ὅπου ἐκρίνονταν · ἀναχωρήσατε ὀλίγον ἀπὸ λόγου μου. —
καὶ οὕτως ἀναχώρησαν καὶ οἱ δύο. καὶ τότε ὁ βασιλεὺς ἔστειλε
ἐκεῖνο τὸ εὐμορφότατον παιδίον νὰ φέρῃ τὸν Ὁρνίαν τὸν Σατανᾶν
ἔμπροσθέν του · καὶ τὸν ἔφερεν εὐθύς. καὶ λέγει του ὁ Σολομὼν ·
ὦ πνεῦμα ἀκάθαρτον δαιμόνιον, διατί γελᾷς τὴν βασιλείαν μου καὶ 25
τὴν κρίσιν μου καὶ τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ ὅπου οἰκοδομῶ; — καὶ ὁ
Ὁρνίας ὁ διάβολος ἀπεκρίθη πρὸς τὸν βασιλέα · οὐχί, δέσποτα
βασιλεῦ σοφώτατε καὶ δικαιοτάτε, οὔτε τὴν κρίσιν σου ἐγέλασά
ποτέ μου οὔτε τὴν βασιλείαν σου οὔτε τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ ὅπου
οἰκοδομᾷς, ἀλλὰ αὐτονοὺς τοὺς δύο τοὺς ἀθλίους ὅπου ἦλθαν καὶ 30
κρίνονται εἰς τὴν βασιλείαν σου, αὐτὸν τὸν γέροντα μετὰ τὸν υἱὸν
του ὅπου μαλλώνουν καὶ φιλονεικοῦν καὶ ὑβρίζονται · ἀκόμη νὰ
μὴν ἀπεράσουν τρεῖς [f. 28^v] ἡμέραις καὶ αὐτονοῦ τοῦ γέροντος ὁ
υἱὸς θέλει νὰ ἀποθάνῃ. — ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ
Ὁρνίου, τοῦ εἶπεν · πῆγαινε, ἐργάζου εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ μετὰ 35
πάσης σπουδῆς καὶ εὐχέρους. — καὶ ἀπῆλθεν ὁ Ὁρνίας <καὶ>
ἐργάζονταν μετὰ φόβον καὶ τρόμον. καὶ πάλιν ὁ βασιλεὺς ἔκραξε
τοὺς δύο κρινομένους, τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ὅπου ἐμάλλωναν

4 κοβαλῶ = κουβαλῶ. 5 ἀλυσιδεμένοι cod. 15 μαστορος hic
III^{ae} antiq. declin. 30 αὐτονοὺς et infra 33 αὐτονοῦ : saepius αὐτονονοῦς
et αὐτονονοῦ = αὐτούς, αὐτοῦ. 36 καὶ addidi.

καὶ τοὺς ἔδωκεν διωρίαν νὰ μένουν ἡμέρας πέντε καὶ οὕτως νὰ κάμῃ τὴν κρίσιν τοὺς. καὶ τοῦτο τὸ ἔκαμεν ὁ Σολομὼν διὰ τὸν λόγον ὁποῦ τοῦ εἶπεν ὁ Ὅρνις ὅτι νὰ μὴν περάσουν τρεῖς ἡμέραις καὶ νὰ ἀποθάνῃ ὁ υἱὸς τοῦ γέροντος.

- 5 Καὶ ὥσάν ἀπέρασαν αἱ πέντε ἡμέραις, ἦλθεν ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου εἰς τὸν Σολομὼν μετὰ δακρύων καὶ ὀδυρμῶν <καὶ> ἔλεγεν· βασιλεῦ πολυχρονημένε, ἀπέθανεν ὁ υἱός μου καὶ πλέον δὲν θέλω τὸν ἰδῇ. — καὶ λέγει του ὁ βασιλεὺς· καὶ πότε ἀπέθανεν ὁ υἱός σου, γέροντά μου; — λέγει του ὁ μάστορας· ἀφόντης ἐδικασθήκαμεν
10 καὶ ἐμαλλώσαμεν [f. 29] δὲν ἀπέρασαν τρεῖς ἡμέραις καὶ ἀπέθανεν. — λέγει του ὁ βασιλεὺς· πῆγαινε, γέροντά μου, εἰς τὸ καλὸν καὶ δόξαζε τὸν Θεὸν καὶ ὁ Κύριος νὰ σου δώσῃ ὑπομονὴν εἰς τὴν θλίψιν τῆς καρδίας σου. — καὶ ταῦτα παρηγορήσας τὸν γέροντα ἀπῆλθεν. καὶ πάλιν ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸ γνωστικὸν παιδίον νὰ
15 φέρῃ τὸν Ὅρνιν τὸν δαίμονα· καὶ εὐθὺς τὸν ἔφερεν ἔμπροσθέν του. εἶτα λέγει ὁ Σολομὼν πρὸς ἐκεῖνον· εἶπέ μοι, πνεῦμα πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον, πόθεν γνωρίζεις ἐσὶν τὸν θάνατον τοῦ ἀνθρώπου; — καὶ ὁ διάβολος εἶπεν μετὰ φόβου καὶ τρόμου· ἡμεῖς, δέσποτα βασιλεῦ, ἤμασθεν πρῶτα ἄγγελοι· καὶ ἀπὸ τὴν ὑπερηφανίαν
20 μας, μᾶς ὠργίσθη ὁ Θεός· ἀπὸ τὸν οὐρανὸν <ἔρριξεν> τὸν πρῶτόν μας Ἐωσφόρον Σατανᾶν· καὶ ἐκεῖ ἔπεσεν κάτω εἰς τὴν ἄβυσσον καὶ ὅταν ὁ ἀρχιστράτηγος Μιχαὴλ εἶπεν· « στῶμεν καλῶς, στῶμεν μετὰ φόβου », καὶ καθὼς ἐπρόσταξεν, ἔτσι ἐσταθήκαμεν καὶ ἡμεῖς εἵμεσθεν ἐναέρια τελώνια τῶν ψυχῶν. [f. 29v] καὶ ἀπὸ φῶς
25 ὁποῦ ἤμασθαν ἄγγελοι, ἐγενήκαμεν σκότος καὶ μαυρισμένοι καθὼς μας βλέπεις. καὶ ἡμεῖς ἀνερχόμενοι εἰς τὸ κάτωθεν μέρος τοῦ οὐρανοῦ ὑμνοῦμεν καὶ δοξάζομεν καὶ ἡμεῖς τὸν Θεὸν τὸ ἡμερόνυκτον. καὶ ἡμεῖς πετοῦντες ἀκούομεν τῶν ἀγγέλων ταῖς ὁμιλίαις καὶ τὰ γράμματα τοῦ καθένος ἀνθρώπου καὶ μαυθάνομεν τὸν θάνατον ἀπὸ σαράντα ἡμέραις καὶ πρωτύτερα. καὶ διὰ τοῦτο πάσχομεν καὶ ἡμεῖς νὰ τὸν κολάσωμεν, διὰ νὰ πέσῃ εἰς κακαὶς καὶ ἄτυχαῖς πράξεις διὰ νὰ κολασθῇ, νὰ τὸν κερδέσωμεν. καὶ πετόμενοι εἰς τὸ κάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὡς φύλλα ἀπὸ δένδρου ὁποῦ
30 πίπτουν ἀπὸ μεγάλου ἀνέμου εἰς τὴν γῆν, οὕτω καὶ ἡμεῖς πίπτομεν ὑπὸ Θεοῦ ῥοπῆς καὶ δὲν ἠμποροῦμεν νὰ σταθοῦμεν. καὶ βλέποντάς μας οἱ ἄνθρωποι οἱ ἀμαθεῖς νομίζουν ὅτι εἶναι ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ χυόμενοι καὶ μας δοξάζουν καὶ λέγουν ὅτι σκλάβος ἐλευθερώθη καὶ ὁ Θεὸς νὰ τὸν γλυτώσῃ. καὶ ὁ βασιλεὺς [f. 30] Σο-

6 καὶ addidi. 9 ἀφόντης cod. ἐδικασθήκαμεν cod. 20 ἔρριξεν addidi. 21 malim ἐκεῖνος. 24 ἐν ἀερίᾳ τελωνία cod. 29 γράμματα, ut γραμμένα (fata). 32 κερδέσωμεν = κερδήσωμεν. 35 βλέποντας (serm. vulg.) = βλέποντες.

λομῶν ἔλεγεν πρὸς τὸν Ὅρνιαν · οὐ γὰρ τοῦ οὐρανοῦ ἀστέρες χύ-
νονται ποτε κάτω ; — καὶ ὁ δαίμων ἔλεγεν · οὐχί, δέσποτα ·
οἱ γὰρ ἀστέρες ἀνατέλλουν καὶ βασιλεύουν καὶ περιπατοῦν μαζί
μὲ τὸν οὐρανὸν ὥσάν τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην ἕως τὸν μέλλοντα
αἰῶνα. ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς Σολομῶν εὐχαρίστησεν τὸν 5
Θεὸν καὶ πάλιν ἐπρόσταξεν τὸν Ὅρνιαν νὰ δουλεύῃ εἰς τὸν ναὸν
τοῦ Θεοῦ μαζί μὲ τοὺς ἄλλους δαίμονας.

Καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ ἡ σοφὴ Σίβυλλα ἦλθεν
καὶ αὐτὴ μετ' αὐτοὺς νὰ ἰδοῦν τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ ἔφεραν κα-
νίσκια μεγάλα τοῦ βασιλέως Σολομῶν καὶ ἔφεραν οἰκοδομὴν διὰ 10
τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Σιών καὶ πολυτελῆ καὶ ἀξιόλογον ὕλην καὶ
σκεύη πολλὰ καὶ πολύτιμα καὶ τὰ ἀφιέρωσαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ
Θεοῦ. καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων τῆς Ἀραβίας
ἔστειλεν ἐπιστολὴν · « Εἰς τὸν βασιλέα Σολομῶν τὸν σοφώτατον
καὶ τιμιώτατον παρὰ [f. 30^v] ὅλους τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς · χαίροις 15
ἐν Κυρίῳ τῷ Θεῷ, ὕψιαινε. πρὸς τὸν βασιλέα Σολομῶν τῆς Ἰου-
δαίας καὶ Παλαιστίνης · ἀναφέρω καὶ φανερώσω τῆς βασιλείας
σου ὅτι ἐδῶ εἰς τὸν ἐδικόν μου τόπον καὶ χώραν κατοικεῖ ἓνα δαι-
μόνιον πονηρὸν καὶ δυνατόν · καὶ ῥίπτονται σπίτια καὶ δένδρα
ξερριζώνονται · καὶ τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ῥίχνει εἰς τὸ πῦρ καὶ 20
εἰς τὸ νερὸν τοὺς ἐγκρεμνίζει. καὶ ἤκουσα ὅτι μετὰ τῆς σφραγίδος
ὁποῦ σου ἔστειλεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν οὐρανὸν μὲ τὸν ἀρχάγγελόν του
ἐπάταξας πᾶσαν τὴν δύναμιν τῶν δαιμόνων. καὶ σε παρακαλῶ
πολλά, στείλε καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ πέμψον νὰ τὸ ἐξολοθρεύσῃς τὸ
πνεῦμα τὸ πονηρὸν · καὶ ἐὰν τὸ κάμῃ αὐτὸ ἡ βασιλεία σου, νὰ σου 25
στείλω ἔξοδον εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ τοῦ Θεοῦ, τριάντα τά-
λαντα χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου. » λαβὼν δὲ τὴν ἐπιστολὴν ὁ βασιλεὺς
καὶ ἀναγνούς αὐτὴν εἶπε τοῦ παιδίου νὰ πάρῃ τὴν σφραγίδα τοῦ
Θεοῦ καὶ νὰ πηγαίῃ εἰς [f. 31] τὸν βασιλέα τῆς Ἀραβίας τὸ ὀγλι-
γώροτερον καὶ τοῦ ἔδωκεν καὶ γράμμα ὁποῦ τὸν ἐχαιρετοῦσε καὶ 30
εἶπεν τοῦ παιδίου ὅτι νὰ πάρῃ μαζί του καὶ ἓνα δερμάτι καινούρ-
γιον καὶ ἓνα γοργοκάμηλον καὶ ἔστειλεν τὸ παιδίον μὲ συνοδίαν
πολλῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ ἐπαρρηγγεῖλεν · κοίταξε, τέκνον μου,
νὰ εὕρῃς τὸν τόπον ὅπου κατοικεῖ ὁ δαίμων καὶ ὅταν ἰδῇς τὸ δερ-
μάτι καὶ φουσκώσῃ ἄνεμον, ἐσὺ νὰ ᾄῃσαι ἑτοιμὸς ὀγλίγωρα νὰ 35
δέσῃς τὸ στόμα τοῦ δερματίου καὶ νὰ τὸ βουλλώσῃς μὲ τὴν σφρα-
γίδα τοῦ Θεοῦ καλοῦτζικα. καὶ οὕτως βάλε τὸ δερμάτι ὁποῦ ἔχει
τὸν δαίμονα ἀπάνω εἰς τὸν γοργοκάμηλον καὶ νὰ τὸν φέρῃς ἐδῶ

1 οὐ scripsi : οἱ cod. 4 rectius ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη. 8 συμβήλλα
cod. 21 ἐγκρεμνίζει, ut κρημνίζει. 22 του] + καὶ cod. 27 ἀργν-
ρίου] addit librarius : τὸ ἓνα τάλαντον κάμνει 150 λίτρες. 31 καινού-
ριον cod. 38 τόν²] τό cod.

- εἰς ἡμᾶς. καὶ ἐπῆγεν τὸ παιδίον εἰς τὸν βασιλέα τῆς Ἀραβίας καὶ ἔκαμεν ὡς τὸ ἐπαρήγγειλεν ὁ Σολομών. καὶ ἔττι ἔφερεν τὸ παιδίον βουλωμένον τὸ δερμάτι μὲ τὸν [f. 31^v] δαίμονα εἰς τὸν βασιλέα καὶ εἰς τὴν στράταν ὅπου ἤρχετο τὸ παιδίον μετὰ τοῦ δαίμονος, 5 ἔλεγεν ὁ δαίμων· σὲ παρακαλῶ, ὦ παιδίον, μὴν με πηγαίνης εἰς τὸν βασιλέα καὶ ἐγὼ νὰ σου δείξω ποῦ εἶναι ὁ πράσινος λίθος καὶ τὸ χρυσίον τὸ τιμημένον καὶ κεκρυμμένον. — τὸ δὲ παιδίον ἔλεγεν· ἐγὼ νὰ σε πηγαίνω εἰς τὸν βασιλέα Σολομών καὶ εἴ τι ὀρίσῃ ἐκεῖνος, ὅς κάμῃς.
- 10 Καὶ ὡς ἦλθεν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, εὐθὺς ἔπεσεν τὸ δερμάτι κάτω ἀπὸ τὸ καμήλιον καὶ ἐκυλίετο ἀνω καὶ κάτω. καὶ ὅσοι ἦτον ἐκεῖ ὅλοι ἐθαύμασαν. καὶ ἔλυσεν τὸ δερμάτι καὶ εὐγῆκεν ὁ δαίμων καὶ ἐβούλλουσαν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸ στήθος καὶ τὸν τράχηλον καὶ ἔδεσεν αὐτόν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἠρώτησεν αὐτόν· πῶς ὀνομάζεις; — καὶ ὁ δαίμων εἶπεν· Ἐφίππας καλοῦμαι τὸ ὄνομά μου. — καὶ λέγει του· τί εἶναι ἡ μιαρὰ σου ἐργασία; — καὶ ὁ δαίμων εἶπεν· μυρία κακοκαμώματα· καὶ παρακαλῶ σε, βασιλεῦ, νὰ μὴ με ἐπιτιμήσῃς μὲ τὸ Θεοῦ τὸ ὄνομα καὶ ἐγὼ νὰ σου φέρω τὸν λίθον τὸν [f. 32] ἀκρογωνιαῖον ὅπου φέγγει εἰς τὸ βάθος τῆς 15 θαλάσσης ὑπὲρ τὸν ἥλιον, τὸν ὅποιον ἐδοκίμασαν οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ δαίμονες. καὶ ἐγὼ νὰ σου τὸν στήσω αὐτόν εἰς τὴν πρώτην κεφαλαίαν τοῦ ναοῦ. — καὶ εὐθὺς ὥρισεν ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνον τὸν Ἐφίππαν καὶ μὲ ἄλλους δαίμονας. καὶ ἐπῆγαν καὶ ἔφεραν ἐκεῖνον τὸν λίθον καὶ τὸν ἔστησαν εἰς τὴν μέσην τοῦ ναοῦ. καὶ ὅλοι ὅσοι 20 ἦτον ἐκεῖ ἐθαύμασαν ἰδόντες τὸ παράδοξον θαῦμα. — (ἀμὴ ἀφόντης ἦλθεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς, ὁ υἱὸς καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ, τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, τὸ φῶς τῆς οἰκουμένης, ὁ ἥλιος ὁ ἀνέσπερος, ἐκεῖνος ὁ λίθος ἐσκοτίσθη, ὅπου ἦτον ἀπὸ τὸν βασιλέα Σολομών. καὶ ἀφόντης ἐκτισέν αὐτὸν τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ ἡγουν τὴν ἁγίαν Σιών καὶ 30 ἐγεννήθη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἀπέρασαν χρόνοι ψ κ ζ'. ἀλλὰ ὅς ἔλθωμεν πάλιν ὅθεν ἀφήσαμεν τὸν λόγον μας.) — καὶ πάλιν εἶπεν ὁ βασιλεὺς τὸν Ἐφίππαν τὸν δαίμονα· ὦ Ἐφίππα, ἡξεύρεις καὶ ἄλλα δαιμόνια [f. 32^v] ὥσάν ἐσένα; — καὶ ὁ Ἐφίππας· ἡξεύρω, ὦ δέσποτα, καὶ ἄλλα δαιμόνια ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ 35 θαλάσσῃ· καὶ κάθονται καὶ φυλάγουν τὸν στύλον τὸν πορφυρόν. — καὶ ὥσάν ἤκουσεν ἔττι ὁ βασιλεὺς, εἶπε τοῦ παιδίου· τέκνον μου, ἔπαρε τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν Ἐφίππαν τὸν δαίμονα καὶ νὰ πηγαίνετε εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν. καὶ ὅσους δαίμονας καὶ ἂν εὕρῃς ἐκεῖ, ὅπου φυλάγουν τὸν στύλον τὸν πορφυρόν, νὰ 40 τοὺς σφραγίσῃς ὅλους ἀπάνω εἰς τὸ στήθος καὶ ὅς πάρουν ἐκεῖνον

8 εἶτε cod. 9 κάμη cod. 13 ἐβούλλουσαν = ἐβούλλωσεν cod.
 15 ἐφήππας cod. 23 ἐφήππα cod. 31 numerus arab. in cod. 32 ἐφή-
 ππαν, hic et infra, cod.

τὸν κίονα τὸν πορφυρόν ἀπάνω τους καὶ ἄς τὸν φέρον ἐδῶ εἰς ἡμᾶς.

Καὶ οὕτως ἐπῆγεν ἐκεῖνο τὸ παιδίον μετὰ τὸν Ἐφίππαν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν καὶ ἐπλήρωσαν τοῦ βασιλέως τὸ θέλημα. καὶ ἐκεῖνο τὸ παιδίον ἐβούλλωσεν ὅλους τοὺς δαίμονας μετὰ τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς εἶπεν· ἐπάρετε τὸν κίονα αὐτὸν καὶ ἐλάτε 5 νὰ πηγαίνωμεν εἰς τὸν βασιλέα Σολομών. — καὶ εὐθὺς οἱ δαίμονες ἐπῆραν ἐκεῖνον τὸν στύλον ἀπάνω τους καὶ τὸν ἐβαστοῦσαν εἰς [f. 33] τὸν ἀέρα. καὶ ὁ βασιλεὺς ἰδὼν τοὺς δαίμονας πῶς φέρνουν ἐκεῖνον τὸν κίονα, ἐθαύμασεν· καὶ ὅσοι ἦτον ἐκεῖ ἔφριξαν ἰδόντες 10 τὸ παράδοξον τοῦ θαύματος. εἰτα ὥρισεν ὁ βασιλεὺς ἐκείνους τοὺς δαίμονας νὰ βαστοῦν ἐκεῖνον τὸν κίονα ἀπάνω τους εἰς τὸν ἀέρα καὶ νὰ μὴν τὸν ῥίξουν κάτω ἕως τὸν μέλλοντα αἰῶνα. καὶ πάλιν ὥρισεν ὁ βασιλεὺς Σολομών καὶ ἔφεραν τὸν Ὅρνιαν ὁποῦ ἐπτάσεν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν καὶ λέγει του· Ὅρνις, εἶναι καὶ ἄλλα δαιμό- 15 νια καὶ πνεύματα πονηρὰ ὥσάν αὐτά; — καὶ εἶπεν ὁ Ὅρνις· εἶναι, δέσποτα βασιλεῦ, πλὴν εἶναι ἓνα δαιμόνιον καὶ ἔχει δύναμιν περισσὴν. — καὶ ὁ βασιλεὺς εἶπεν· ποῦ εἶναι αὐτό, ποῦ κατοικεῖ; — καὶ ὁ Ὅρνις εἶπεν· εἰς τοὺς τάφους τῶν ἀποθαμμένων καὶ εἰς τόπους ἐγκρεμνῶδεις εἶναι ἢ κατοικία του καὶ ἀφανίζει πολ- 20 λούς τῶν ἀνθρώπων καὶ εἶναι καὶ αὐτὸς ἄρχων εἰς ἓνα τάγμα τῶν δαιμόνων καὶ δὲν εἶναι κανεὶς νὰ τοῦ ἀντισταθῇ ὅτι διασεῖει τὴν γῆν. — καὶ ὁ βασιλεὺς λέγει πρὸς τὸν Ὅρνιαν· δέν [f. 33v] σε μέλει ἐσένα, πνεῦμα πονηρόν, διὰ τὴν δύναμιν ἐκείνου, μόνον πηγαινε μετὰ τὸ παιδίον καὶ μετὰ τὴν πρόσταξιν τοῦ Θεοῦ, ὁποῦ καὶ ἀν 25 ῆναι, νὰ τὸν εὑρετε καὶ νὰ τὸν φέρετε ἐδῶ εἰς ἡμᾶς. — εἰτα ἔκραξεν ὁ βασιλεὺς τὸ γνωστικὸν παιδίον καὶ τοῦ λέγει· ἔπαρε, τέκνον μου, τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν Ὅρνιαν καὶ σύρετε νὰ εὑρετε τὸν πρῶτον Σατανᾶν μετὰ τὸ τάγμα του καὶ νὰ τοὺς βουλώ- 30 σης νὰ τοὺς φέρῃς ἐδῶ εἰς ἡμᾶς. — λαβὼν δὲ τὸ παιδίον τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν Ὅρνιαν τὸν Σατανᾶν, ἐπῆγαν καὶ εὐρῆκαν τὸν δαίμονα μετὰ τὸ τάγμα του. εἰτα εἶπεν τὸ παιδίον· ἐν ὀνόματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου νὰ σταθῇτε, ὅλα τὰ πονηρὰ καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα, καὶ νὰ μὴν σπαράξετε ἀπὸ τὸν τόπον σας. — καὶ πλέον δὲν ἐσάλευσαν. καὶ ἐπῆγεν τὸ παιδίον μετὰ τὴν βούλλαν 35 τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἐβούλλωσεν ὅλους καὶ τοὺς ἔδεσεν καὶ τοὺς ἐπῆγεν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως.

Ὁ δὲ βασιλεὺς κάθονταν ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ, [f. 34] ἐνδυμένος μετὰ βασιλικὸν στέμμα καὶ εἶχεν εἰς τὸ χεῖρ του σκῆπτρον καὶ βίτζαν καὶ ἐβίγλιζεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ πῶς ἐδούλευαν οἱ 40

20 γκρεμνῶδης cod. cf. supra, p. 220, 21. 22 διασσύει cod.
36 ἐβούλλωσεν : cf. p. 221, 13. 38 ὑψηλοῦ] + καὶ cod.

μαστόροι καὶ οἱ δαίμονες ἐργάζονταν ὡς ἐργάτοι καὶ ἐπριόνιζαν λίθους καὶ μάρμαρα, καὶ ἀπαντέχυνε τὸ παιδίον νὰ φέρῃ τοὺς δαίμονας. καὶ ἰδοὺ μετὰ ὥραν ἱκανὴν ἔφθασεν καὶ τὸ παιδίον σύρνοντας καὶ τοὺς δαίμονας, καὶ τοὺς ἔφερεν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως.

- 5 καὶ ὁ βασιλεὺς ἰδὼν τοὺς δαίμονας ἐθαύμασε καὶ εὐχαρίστησεν τὸν Θεὸν ὅπου τὸν ἀξίωσεν τοιαύτης χάριτος καὶ κατήσχυνεν ὅλους τοὺς δαίμονας. καὶ ἦτον τὰ δαιμόνια ἐκεῖνα τὰ πρόσωπά τους μαῦρα καὶ ἄγρια. καὶ ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς τὸν πρῶτόν τους καὶ εἶπεν · εἰπέ μοι, πνεῦμα πονηρόν, τί τὸ σὸν ὄνομα καὶ τί εἶναι
- 10 ἡ μιὰ σου ἐργασία ; — καὶ ὁ δαίμων εἶπεν · τὸ ὄνομά μου λέγεται Χάθρον Σαμαήλ · ἡ δὲ ἐργασία μου εἶναι αὕτη · καθεξόμενοι εἰς τόπους τῶν διαβατῶν καὶ κρημνίζομεν αὐτοὺς καὶ τοὺς πνίγομεν · καὶ ἔμπροσθεν [f. 34^v] εἰς τὰ κουφάρια τῶν ἀποθαμμένων σεβαίνομεν καὶ σχηματίζομεσθαι εἰς ἐκεῖνον τοῦ ἀνθρώπου
- 15 πον τὴν μορφήν καὶ κατατρῶγομεν τὰς σάρκας τῶν ἀνθρώπων. καὶ πάλιν ἐρχόμεσθαι εἰς τὸν ἄέρα καὶ κάμνομεν τοὺς ἀνθρώπους καὶ σεληνιάζονται καὶ κατατρῶγουν τὰς σάρκας των καὶ ἀφρίζουν καὶ τρίζουν τοὺς ὀδόντας. καὶ ἄλλους πάλιν πνίγομεν εἰς ταῖς γωνίαις καὶ εἰς ταῖς φράγλαις καὶ εἰς κρεμνοὺς τοὺς ἐγ-
- 20 κρεμνίζομεν καὶ θανατώνονται αἰφνίδιον θάνατον. καὶ κολάζομεν αὐτοὺς καὶ τοὺς κερδαίνομεν. — καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τοὺς δαίμονας · ἀμὴ δὲν φοβᾶσθε τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ; ἀμὴ ὑπὸ τίνος ἀγγέλου καταργεῖται ἡ δύναμίς σας ; — καὶ εἶπεν ὁ δαίμων · ὅταν θέλῃ νὰ ἔλθῃ ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ υἱὸς καὶ
- 25 λόγος τοῦ Θεοῦ, ἐπὶ τῆς γῆς καὶ θέλῃ κάμῃ ἓνα στοιχεῖον εἰς τὸ μέτωπον καὶ εἰς τὸ στήθος μὲ τὴν δεξιάν του · χεῖρα (τουτέστιν προέλεγεν ψέ) χρόνους πρωτότερα ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ δηλαδὴ τὸν τίμιον σταυρόν · [f. 35] καὶ ἔλεγον οἱ δαίμονες), τότε ἡμεῖς, δέσποτα, καταργεῖται ἡ δύναμίς μας καὶ ἀναχωρίζομεν γοργὰ ἀπὸ
- 30 τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον. — ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς Σολομὼν εὐχαρίστησεν τὸν Θεόν · εἶτα ἐπιτίμησε τὸν Σαμαήλ καὶ τὸ τάγμα του ὅλον ὑπὸ Κυρίον τοῦ Θεοῦ · καὶ ἐκαταργήθησαν. καὶ ἐκατασιδέωσεν τὸν Σαμαήλ τὸν δαίμονα ἐπὶ τὸν τράχηλον καὶ ἐπριόνιζεν λίθους καὶ μάρμαρα καὶ ἐκοβαλοῦσεν ἀσβέστην καὶ νερόν εἰς
- 35 τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ἐφημίσθη ὁ βασιλεὺς Σολομὼν · καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ ἄρχοντες καὶ μεγεστᾶνοι ὅλοι τους τὸν ἐπροσκυνοῦσαν ὡς βασιλέαν καὶ τιμημένον ἀπὸ ὅλους τοὺς βασιλεῖς καὶ εὐχαρισ-

1 ἐργάτοι, cf. supra, p. 215, 17. 19 γκρεμνοὺς cod. (= κρημνοὺς).
 23 δυνάμησας cod. 27 numerus arab. in cod. 29 δυνάμη μας cod.
 34 ἐκοβαλοῦσεν : cf. supra, p. 218, 4. 37 μεγεστᾶνοι = μεγιστᾶνοι.

λομῶν ἔλεγεν πρὸς τὸν Ὀρνίαν · οὐ γὰρ τοῦ οὐρανοῦ ἀστέρες χύνονται ποτε κάτω ; — καὶ ὁ δαίμων ἔλεγεν · οὐχί, δέσποτα · οἱ γὰρ ἀστέρες ἀνατέλλουν καὶ βασιλεύουν καὶ περιπατοῦν μαζί με τὸν οὐρανὸν ὡσάν τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην ἕως τὸν μέλλοντα αἰῶνα. ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς Σολομὼν εὐχαρίστησεν τὸν 5 Θεὸν καὶ πάλιν ἐπρόσταξεν τὸν Ὀρνίαν νὰ δουλεύῃ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ μαζί με τοὺς ἄλλους δαίμονας.

Καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ ἡ σοφὴ Σίβυλλα ἦλθεν καὶ αὐτὴ μετ' αὐτοὺς νὰ ἰδοῦν τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ ἔφεραν κανίσκια μεγάλα τοῦ βασιλέως Σολομὼν καὶ ἔφεραν οἰκοδομὴν διὰ 10 τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Σιὼν καὶ πολυτελεῖ καὶ ἀξιόλογον ὕλην καὶ σκεύη πολλὰ καὶ πολύτιμα καὶ τὰ ἀφιέρωσαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ. καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων τῆς Ἀραβίας ἔστειλεν ἐπιστολὴν · « Εἰς τὸν βασιλέα Σολομὼν τὸν σοφώτατον καὶ τιμιώτατον παρὰ [f. 30v] ὅλους τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς · χαίροις 15 ἐν Κυρίῳ τῷ Θεῷ, ὕψιαινε. πρὸς τὸν βασιλέα Σολομὼν τῆς Ἰουδαίας καὶ Παλαιστίνης · ἀναφέρω καὶ φανερώνω τῆς βασιλείας σου ὅτι ἐδῶ εἰς τὸν ἐδικόν μου τόπον καὶ χώραν κατοικεῖ ἓνα δαιμόνιον πονηρὸν καὶ δυνατόν · καὶ ῥίπτονται σπῆλτια καὶ δένδρα ξερριζῶνται · καὶ τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ῥίχνει εἰς τὸ πῦρ καὶ 20 εἰς τὸ νερὸν τοὺς ἐγκρεμνίζει. καὶ ἤκουσα ὅτι μετὰ τῆς σφραγίδος ὅπου σου ἔστειλεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν οὐρανὸν μετὰ τὸν ἀρχάγγελόν σου ἐπάταξας πᾶσαν τὴν δύναμιν τῶν δαιμόνων. καὶ σε παρακαλῶ πολλὰ, στείλει καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ πέμψον νὰ τὸ ἐξολοθρεύσῃς τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν · καὶ ἐὰν τὸ κάμῃ αὐτὸ ἡ βασιλεία σου, νὰ σου 25 στείλῃ ἔξοδον εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ τοῦ Θεοῦ, τριάντα τάλαντα χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ. » λαβὼν δὲ τὴν ἐπιστολὴν ὁ βασιλεὺς καὶ ἀναγνοὺς αὐτὴν εἶπε τοῦ παιδίου νὰ πάρῃ τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ πηγαίῃ εἰς [f. 31] τὸν βασιλέα τῆς Ἀραβίας τὸ ὀγλιγώτερον καὶ τοῦ ἔδωκεν καὶ γράμμα ὅπου τὸν ἐχαιρετοῦσε καὶ 30 εἶπεν τοῦ παιδίου ὅτι νὰ πάρῃ μαζί του καὶ ἓνα δερμάτι καινούριον καὶ ἓνα γοργοκάμηλον καὶ ἔστειλεν τὸ παιδίον μετὰ συνοδίαν πολλῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ ἐπαρρήγγειλεν · κοίταξε, τέκνον μου, νὰ εὔρῃς τὸν τόπον ὅπου κατοικεῖ ὁ δαίμων καὶ ὅταν ἰδῇς τὸ δερμάτι καὶ φουσκάσῃ ἄνεμον, ἐσὺ νὰ ῥῆσαι ἔτοιμος ὀγλίγωρα νὰ 35 δέσῃς τὸ στόμα τοῦ δερματίου καὶ νὰ τὸ βουλλώσῃς μετὰ τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ καλοῦντικα. καὶ οὕτως βάλε τὸ δερμάτι ὅπου ἔχει τὸν δαίμονα ἀπάνω εἰς τὸν γοργοκάμηλον καὶ νὰ τὸν φέρῃς ἐδῶ

1 οὐ scripsi : οἱ cod. 4 rectius ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη. 8 συμβήλλα cod. 21 ἐγκρεμνίζει, ut κρημνίζει. 22 του] + καὶ cod. 27 ἀργυρίου] addit librarius : τὸ ἓνα τάλαντον κάμνει 150 λήτρες. 31 καινούριον cod. 38 τόν²] τό cod.

εἰς ἡμᾶς. καὶ ἐπῆγεν τὸ παιδίον εἰς τὸν βασιλέα τῆς Ἀραβίας καὶ ἔκαμεν ὡς τὸ ἐπαγγέλλειεν ὁ Σολομών. καὶ ἔτι ἐφερεν τὸ παιδίον βουλλωμένον τὸ δερμάτι μετὰ τὸν [f. 31^v] δαίμονα εἰς τὸν βασιλέα καὶ εἰς τὴν στράταν ὅπου ἤρχετο τὸ παιδίον μετὰ τοῦ δαίμονος,
 5 ἔλεγεν ὁ δαίμων· σὲ παρακαλῶ, ὦ παιδίον, μὴν με πηγαίνης εἰς τὸν βασιλέα καὶ ἐγὼ νὰ σου δείξω ποῦ εἶναι ὁ πράσινος λίθος καὶ τὸ χρυσίον τὸ τιμημένον καὶ κεκρυμμένον. — τὸ δὲ παιδίον ἔλεγεν· ἐγὼ νὰ σε πηγαίνω εἰς τὸν βασιλέα Σολομών καὶ εἴ τι ὀρίσῃ ἐκεῖνος, ἃς κάμῃς.
 10 Καὶ ὡς ἤλθεν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, εὐθὺς ἔπесεν τὸ δερμάτι κάτω ἀπὸ τὸ καμήλιον καὶ ἐκυλίετο· ἄνω καὶ κάτω. καὶ ὅσοι ἦτον ἐκεῖ ὅλοι ἐθαύμασαν. καὶ ἔλυσεν τὸ δερμάτι καὶ εὐγῆκεν ὁ δαίμων καὶ ἐβούλλουσαν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸ στῆθος καὶ τὸν τράχηλον καὶ ἔδεσεν αὐτόν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἠρώτησεν αὐτόν· πῶς ὀνομάζεσαι; — καὶ ὁ δαίμων εἶπεν· Ἐφίππας καλοῦμαι τὸ ὄνομά μου. — καὶ λέγει του· τί εἶναι ἡ μιὰ σου ἐργασία; — καὶ ὁ δαίμων εἶπεν· μυρία κακοκαμώματα· καὶ παρακαλῶ σε, βασιλεῦ, νὰ μὴ με ἐπιτιμήσῃς μετὰ τὸ Θεοῦ τὸ ὄνομα καὶ ἐγὼ νὰ σου φέρω τὸν λίθον τὸν [f. 32] ἀκρογωνιαῖον ὅπου φέγγει εἰς τὸ βάθος τῆς
 15 θαλάσσης ὑπὲρ τὸν ἥλιον, τὸν ὅποιον ἐδοκίμασαν οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ δαίμονες. καὶ ἐγὼ νὰ σου τὸν στήσω αὐτόν εἰς τὴν πρώτην κεφαλαίαν τοῦ ναοῦ. — καὶ εὐθὺς ὥρισεν ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνον τὸν Ἐφίππαν καὶ με ἄλλους δαίμονας. καὶ ἐπῆγαν καὶ ἔφεραν ἐκεῖνον τὸν λίθον καὶ τὸν ἔστησαν εἰς τὴν μέσσην τοῦ ναοῦ. καὶ ὅλοι ὅσοι
 20 ἦτον ἐκεῖ ἐθαύμασαν ἰδόντες τὸ παράδοξον θαῦμα. — (ἀμὴ ἀφόντης ἦλθεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς, ὁ υἱὸς καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ, τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, τὸ φῶς τῆς οἰκουμένης, ὁ ἥλιος ὁ ἀνέσπερος, ἐκεῖνος ὁ λίθος ἐσκοτίσθη, ὅπου ἦτον ἀπὸ τὸν βασιλέα Σολομών. καὶ ἀφόντης ἐκτίσεν αὐτόν τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ ἡγουν τὴν ἁγίαν Σιών καὶ
 30 ἐγεννήθη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἀπέρασαν χρόνοι ψ κ ζ'. ἀλλὰ ἃς ἔλθωμεν πάλιν ὅθεν ἀφήσαμεν τὸν λόγον μας.) — καὶ πάλιν εἶπεν ὁ βασιλεὺς τὸν Ἐφίππαν τὸν δαίμονα· ὦ Ἐφίππα, ἡξεύρεις καὶ ἄλλα δαιμόνια [f. 32^v] ὡσὰν ἐσένα; — καὶ ὁ Ἐφίππας· ἡξεύρω, ὦ δέσποτα, καὶ ἄλλα δαιμόνια ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ
 35 θαλάσσῃ· καὶ κάθονται καὶ φυλάγουν τὸν στύλον τὸν πορφυρόν. — καὶ ὡσὰν ἤκουσεν ἔτι ὁ βασιλεὺς, εἶπε τοῦ παιδίου· τέκνον μου, ἔπαρε τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν Ἐφίππαν τὸν δαίμονα καὶ νὰ πηγαίνετε εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν. καὶ ὅσους δαίμονας καὶ ἂν εὕρῃς ἐκεῖ, ὅπου φυλάγουν τὸν στύλον τὸν πορφυρόν, νὰ
 40 τοὺς σφραγίσῃς ὅλους ἀπάνω εἰς τὸ στῆθος καὶ ἃς πάρουν ἐκεῖνον

8 εἴτε cod.

9 κάμη cod.

13 ἐβούλλουσαν = ἐβούλλωσαν cod.

15 ἐφίππας cod.

23 ἐφήππα cod.

31 numerus arab. in cod.

32 ἐφή-

ππαν, hic et infra, cod.

τὸν κίονα τὸν πορφυρὸν ἀπάνω τους καὶ ἄς τὸν φέρουν ἐδῶ εἰς ἡμᾶς.

Καὶ οὕτως ἐπῆγεν ἐκεῖνο τὸ παιδίον μετὰ τὸν Ἐφίππαν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν καὶ ἐπλήρωσαν τοῦ βασιλέως τὸ θέλημα. καὶ ἐκεῖνο τὸ παιδίον ἐβούλλωσεν ὅλους τοὺς δαίμονας μετὰ τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς εἶπεν· ἐπάρετε τὸν κίονα αὐτὸν καὶ ἐλάτε νὰ πηγαίνωμεν εἰς τὸν βασιλέα Σολομών. — καὶ εὐθὺς οἱ δαίμονες ἐπῆραν ἐκεῖνον τὸν στύλον ἀπάνω τους καὶ τὸν ἐβαστοῦσαν εἰς [f. 33] τὸν ἄερα. καὶ ὁ βασιλεὺς ἰδὼν τοὺς δαίμονας πῶς φέρουν ἐκεῖνον τὸν κίονα, ἐθαύμασεν· καὶ ὅσοι ἦτον ἐκεῖ ἐφριζαν ἰδόντες τὸ παράδοξον τοῦ θαύματος. εἰτα ὥρισεν ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνους τοὺς δαίμονας νὰ βαστοῦν ἐκεῖνον τὸν κίονα ἀπάνω τους εἰς τὸν ἄερα καὶ νὰ μὴν τὸν ῥίξουν κάτω ἕως τὸν μέλλοντα αἰῶνα. καὶ πάλιν ὥρισεν ὁ βασιλεὺς Σολομών καὶ ἔφεραν τὸν Ὀρνίαν ὅπου ἐπίασεν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν καὶ λέγει του· Ὀρνία, εἶναι καὶ ἄλλα δαιμόνια καὶ πνεύματα πονηρὰ ὥσάν αὐτά; — καὶ εἶπεν ὁ Ὀρνίας· εἶναι, δέσποτα βασιλεῦ, πλὴν εἶναι ἓνα δαιμόνιον καὶ ἔχει δύναμιν περισσὴν. — καὶ ὁ βασιλεὺς εἶπεν· ποῦ εἶναι αὐτό, ποῦ κατοικεῖ; — καὶ ὁ Ὀρνίας εἶπεν· εἰς τοὺς τάφους τῶν ἀποθαμμένων καὶ εἰς τόπους ἐγκρεμνῶδεις εἶναι ἢ κατοικία του καὶ ἀφανίζει πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων καὶ εἶναι καὶ αὐτὸς ἄρχων εἰς ἓνα τάγμα τῶν δαιμόνων καὶ δὲν εἶναι κανεὶς νὰ τοῦ ἀντισταθῇ ὅτι διασεῖται τὴν γῆν. — καὶ ὁ βασιλεὺς λέγει πρὸς τὸν Ὀρνίαν· δέν [f. 33^v] σε μέλει ἐσένα, πνεῦμα πονηρὸν, διὰ τὴν δύναμιν ἐκεῖνου, μόνον πῆγαινε μετὰ τὸ παιδίον καὶ μετὰ τὴν πρόσταξιν τοῦ Θεοῦ, ὅπου καὶ ἂν ᾤῃναι, νὰ τὸν εὔρετε καὶ νὰ τὸν φέρετε ἐδῶ εἰς ἡμᾶς. — εἰτα ἔκραξεν ὁ βασιλεὺς τὸ γνωστικὸν παιδίον καὶ τοῦ λέγει· ἔπαρε, τέκνον μου, τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν Ὀρνίαν καὶ σύρετε νὰ εὔρετε τὸν πρῶτον Σατανᾶν μετὰ τὸ τάγμα του καὶ νὰ τοὺς βουλώσῃς νὰ τοὺς φέρῃς ἐδῶ εἰς ἡμᾶς. — λαβὼν δὲ τὸ παιδίον τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν Ὀρνίαν τὸν Σατανᾶν, ἐπῆγαν καὶ εὗρηκαν τὸν δαίμονα μετὰ τὸ τάγμα του. εἰτα εἶπεν τὸ παιδίον· ἐν ὀνόματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου νὰ σταθῇτε, ὅλα τὰ πονηρὰ καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα, καὶ νὰ μὴν σπαράξετε ἀπὸ τὸν τόπον σας. — καὶ πλέον δὲν ἐσάλευσαν. καὶ ἐπῆγεν τὸ παιδίον μετὰ τὴν βούλλαν τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἐβούλλωσεν ὅλους καὶ τοὺς ἔδεσεν καὶ τοὺς ἐπῆγεν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως.

Ὁ δὲ βασιλεὺς κάθονταν ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ, [f. 34] ἐνδυμένος μετὰ βασιλικὸν στέμμα καὶ εἶχεν εἰς τὸ χεῖρ του σκήπτρον καὶ βίτταν καὶ ἐβίβλιζεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ πῶς ἐδούλευαν οἱ

μαστόροι καὶ οἱ δαίμονες ἐργάζονταν ὡς ἐργάτοι καὶ ἐπριόνιζαν λίθους καὶ μάρμαρα, καὶ ἀπαντέχυνε τὸ παιδίον νὰ φέρῃ τοὺς δαίμονας. καὶ ἰδοὺ μετὰ ὧραν ἱκανὴν ἐφθασεν καὶ τὸ παιδίον σὺρνοντας καὶ τοὺς δαίμονας, καὶ τοὺς ἔφερεν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλεῦς.

5 καὶ ὁ βασιλεὺς ἰδὼν τοὺς δαίμονας ἐθαύμασε καὶ εὐχαρίστησεν τὸν Θεὸν ὅπου τὸν ἀξίωσεν τοιαύτης χάριτος καὶ κατήσχυνεν ὅλους τοὺς δαίμονας. καὶ ἦτον τὰ δαιμόνια ἐκεῖνα τὰ πρόσωπά τους μαῦρα καὶ ἄγρια. καὶ ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς τὸν πρῶτόν τους καὶ εἶπεν· εἰπέ μοι, πνεῦμα πονηρόν, τί τὸ σὸν ὄνομα καὶ τί εἶναι

0 ἡ μιὰ σου ἐργασία; — καὶ ὁ δαίμων εἶπεν· τὸ ὄνομά μου λέγεται Χάθρου Σαμαήλ· ἡ δὲ ἐργασία μου εἶναι αὐτὴ· καθεζόμενοι εἰς τόπους τῶν διαβατῶν καὶ κρημνίζομεν αὐτοὺς καὶ τοὺς πνίγομεν· καὶ ἔμπροσθεν [f. 34^v] εἰς τὰ κονφάρια τῶν ἀποθαμμένων σεβαίνομεν καὶ σχηματίζόμεσθαι εἰς ἐκεῖνον τοῦ ἀνθρώπου τὴν μορφήν καὶ κατατρώγομεν τὰς σάρκας τῶν ἀνθρώπων. καὶ πάλιν ἐρχόμεσθαι εἰς τὸν ἀέρα καὶ κάμνομεν τοὺς ἀνθρώπους καὶ σεληνιάζονται καὶ κατατρώγουν τὰς σάρκας των καὶ ἀφρίζουν καὶ τρίζουν τοὺς ὀδόντας. καὶ ἄλλους πάλιν πνίγομεν εἰς ταῖς γωνίαις καὶ εἰς ταῖς φράγλαις καὶ εἰς κρεμνοὺς τοὺς ἐγ-

0 κρημνίζομεν καὶ θανατώνονται αἰφνίδιον θάνατον. καὶ κολάζομεν αὐτοὺς καὶ τοὺς κερδαίνομεν. — καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τοὺς δαίμονας· ἀμὴ δὲν φοβᾶσθε τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς; ἀμὴ ὑπὸ τίνος ἀγγέλου καταργεῖται ἡ δύναμίς σας; — καὶ εἶπεν ὁ δαίμων· ὅταν θέλῃ νὰ ἔλθῃ ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ υἱὸς καὶ

5 λόγος τοῦ Θεοῦ, ἐπὶ τῆς γῆς καὶ θέλῃ κάμῃ ἓνα στοιχεῖον εἰς τὸ μέτωπον καὶ εἰς τὸ στήθος μὲ τὴν δεξιάν του· χεῖρα (τουτέστιν προσέλεγεν ψεῖ' χρόνους πρωτύτερα ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ δηλαδὴ τὸν τίμιον σταυρόν· [f. 35] καὶ ἔλεγον οἱ δαίμονες), τότε ἡμεῖς, δέσποτα, καταργεῖται ἡ δύναμίς μας καὶ ἀναχωρίζομεν γοργὰ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον. — ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς Σολομὼν εὐχαρίστησεν τὸν Θεόν· εἶτα ἐπιτίμησε τὸν Σαμαήλ καὶ τὸ τάγμα του ὅλον ὑπὸ Κυρίου τοῦ Θεοῦ· καὶ ἐκαταργήθησαν. καὶ ἐκατασιδέωσεν τὸν Σαμαήλ τὸν δαίμονα ἐπὶ τὸν τράχηλον καὶ ἐπριόνιζεν λίθους καὶ μάρμαρα καὶ ἐκοβαλοῦσεν ἀσβέστην καὶ νερόν εἰς

5 τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ἐφημίσθη ὁ βασιλεὺς Σολομὼν· καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ ἄρχοντες καὶ μεγεστᾶνοι ὅλοι τους τὸν ἐπροσκυνοῦσαν ὡς βασιλέαν καὶ τιμημένον ἀπὸ ὅλους τοὺς βασιλεῖς καὶ εὐχαρισ-

1 ἐργάτοι, cf. supra, p. 215, 17. 19 γκρεμνοὺς cod. (= κρημνοὺς).
 23 δόναμῆσας cod. 27 numerus arab. in cod. 29 δύναμή μας cod.
 34 ἐκοβαλοῦσεν· cf. supra, p. 218, 4. 37 μεγεστᾶνοι = μεγιστᾶνοι.

τοῦσαν καὶ ἐδόξαζαν τὸν Θεὸν ὅπου τοῦ ἔδωκεν τοιαύτην ἐξουσίαν καὶ ὥρισεν ὅλους τοὺς δαίμονας τῆς γῆς, τοῦ ἀέρος, τῆς θαλάσσης καὶ τῶν καταχθονίων. καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ναοῦ τοῦ Θεοῦ ἐμάζωξεν ὁ βασιλεὺς ὅλα τὰ πονηρὰ καὶ ἀκάθαρτα δαιμόνια καὶ τὰ ἐπαρέστησεν [f. 35^v] ἐμπροσθέν του ἀμέτρητον 5 πλῆθος δαιμόνων · καὶ ἐπρόσταξεν νὰ ἔλθοῦν ἄνθρωποι τεχνῖται καλοὶ ὅπου ἐδούλευαν τὰ χαλκώματα · καὶ τὰ ἔκαμαν παρόμοια ὥσάν πιθάρια κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ βασιλέως ἥγουν κάδους μεγάλους. καὶ μετὰ τοῦ Θεοῦ τὸ ὄνομα καὶ ὥρισεν ὁ βασιλεὺς τοὺς δαίμονας καὶ εἰσέβηκαν ὅλοι μέσα εἰς ἐκεῖνα τὰ ἀγγεῖα τὰ χαλκω- 10 ματένια. καὶ τότες ἐπίασεν ὁ βασιλεὺς αὐτός του καὶ ἐσφάλισεν καὶ ἐβούλλουσεν τὰ ἀγγεῖα μετὰ τὴν βούλλαν τοῦ Θεοῦ. καὶ ἦτον αἱ βούλλαις χρυσαῖς καὶ ἀργυραῖς. καὶ ἦτον οἱ δαίμονες μέσα καὶ πλεόν δὲν ἐτολμοῦσαν νὰ εὗρουν ἔξω.

Καὶ ἐχαίρετον ὁ βασιλεὺς Σολομών εἰς τὴν τελείωσιν τῆς οἰκο- 15 δομῆς τῆς ἁγίας Σιών. καὶ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐρρητόρευσε τὸ ᾄσμα τῶν ᾄσμάτων. καὶ ἐκατοίκησεν ἡ χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος εἰς ἐκεῖνον τὸν ἱερὸν ναόν. καὶ ἦτον τὸ μῆκος πῆχαις οβ' καὶ τὸ πλάτος κδ' (καὶ διὰ ἐκείνην τὴν πῆχην θέλουν νὰ εἰπῶν τὸ πῶς ἦτον ιζ' πρὸς ἄρτια). καὶ ἀπὸ ὁλόγυρα τοῦ ναοῦ ἔκτισεν πολλὰ 20 κελλιά διὰ νὰ κατοικοῦν οἱ ἱερεῖς καὶ νὰ βάνουν καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη ὅπου εἶχαν οἱ προπάτορες ἀρχιερεῖς καὶ ἐλειτουργοῦσαν ἐκεῖ εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων. καὶ ἐκεῖ εἰς τὸ βῆμα τοῦ ναοῦ ἦτον οἱ πλάκες ὅπου εἶχαν τὸν θεόγραφον νόμον ὅπου ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῦ προφήτου Μωϋσέως, ἦτον ἡ στάμνος ὅπου εἶχεν τὸ μάννα μέσα, ἦτον ἡ κί- 25 βωτος, ἦτον καὶ ἡ ῥάβδος τοῦ Ἀαρὼν, τὸ χρυσοῦν θυμιατήριον, ἡ λυχνία, ἡ ἁγία τράπεζα καὶ ἄλλα πολλὰ ἦτον ἀφιερωμένα τῷ Θεῷ τῷ Ὑψίστῳ. καὶ ἐκεῖ εἰς τὸ ἅγιον βῆμα δὲν εἰσέβαιναν κανένας, μόνον ὁ ἀρχιερεὺς καὶ ἐκεῖνος <μίαν> φορὰν τὸν χρόνον, καθὼς τὸ εἶχαν συνήθειαν τὸν καιρὸν ἐκεῖνον. καὶ ἦτον ὁ ναὸς 30 ὑψηλὸς ἕως ρκδ' πῆχαις καὶ τὸν ἐσκέπασεν ὁ βασιλεὺς Σολομών τὸν ναὸν ἀποπάνου ὅλον μετὰ χρυσάφι καθαρὸν καὶ ἄγνόν μάλαγμα καὶ [f. 36^v] ἦτον κτισμένος μετὰ δώδεκα λογίων μάγμαρα πελεκητά · καὶ ἔφεγγεν ὁ ναὸς ἐκεῖνος ὥσάν τὸν οὐρανὸν ὅταν ᾗναι ἑξαστρία μετὰ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην. καὶ ὁ Σολομών, ὥσάν ἐτελείωσεν 35 τὸν ναὸν ἐκεῖνον τὸν ὀνομαζόμενον ἁγία Σιών (καθὼς ψάλλει ὁ ἄγιος Ἰωάννης ὁ Λαμασκηνός · χαῖρε, Σιών, ἁγία μήτηρ τῶν ἐκκλησιῶν), ὅπου ἐδουλεύταν μς' χρόνους καθὼς τὸ μαρτυρεῖ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον, ἐστάθη καὶ ἔκαμεν προσευχὴν εἰς τὸν Θεὸν ὁ Σολομών μετὰ ὕμνους καὶ δοξολογίας καὶ νηστεύων καὶ ἀγρυπνῶν 40

18 et sqq. numeri arabici. 19 εἰπόν cod. 27 λεχνία cod. 29 μίαν addidi. 34 rectius ὁ οὐρανός. ἑξαστρία = ξαστερία. 38 τό] τόν cod.

καὶ παρακαλῶν τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἁγίασιν τὸν ναὸν ὅπου ἔκτισεν. καὶ ἤκουσεν ὁ Θεὸς τὴν δέησιν του καὶ ἐφάνηκεν ὁ Θεὸς καὶ τοῦ εἶπεν ὅτι ἤκουσα τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς σου καὶ ἁγίασα τὸν ναὸν ἐποῦτον. — καὶ ὑπάρχον τὰ Χερουβὶμ καὶ τὰ Σεραφὶμ καὶ τὰ Ἑξαπτέ-
5 ρυγα καὶ οἱ Θρόνοι καὶ αἱ Κυριότητες ὀπισθεν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ναοῦ, ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν. τὸ κάλλος καὶ ἡ εὐμορφία τοῦ ναοῦ ἐκείνου [f. 37] οὔτε ἐστάθη οὔτε θέλει γένῃ εἰς τὸν αἰῶνα.

Καὶ ἀπέρασαν ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Σολομῶντος τοῦ υἱοῦ Δαβὶδ ἕως τοῦ Σιδεκίου βασιλέως τῆς Ἱερουσαλὴμ χρόνοι νκε'. καὶ εἰς
10 ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦτον καὶ ὁ προφήτης Ἱερεμίας, ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου μὲ τὸν Βαροῦχ καὶ <τὸν> Ἀβιμέλεχ· καὶ ἦτον εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ ἐκεῖνον ὅπου ἔκτισεν ὁ Σολομὼν καὶ ἔκαμναν προσευχαῖς καὶ δεήσεις πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ὑμνοῦσαν καὶ δοξολογοῦσαν διὰ παντός, ἡμέραν καὶ νύκτα. — (εἰς αὐτὸν τὸν ἅγιον ναὸν
15 ἐσύχναζεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ διελέγετο μὲ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐδίδασκεν τοὺς Ἑβραίους καὶ περισσὰ καὶ μεγάλα θαύματα ἐποίησεν ὁ Κύριός μας μέσα εἰς αὐτὸν τὸν ἅγιον ναόν, καθὼς τὰ γράφει τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον καὶ ὅλη ἡ θεία γραφή. καὶ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐπῆγεν ὁ
20 Χριστὸς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν καὶ καθεζόμενοι ἀπέναντι τοῦ ναοῦ εἶπαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ῥαββί, βλέπεις τοῦτον τὸν [f. 37'] ὡραιότατον καὶ ἀξιοθαύμαστον ναόν, οὔτε ἔγινεν οὔτε θέλει γένῃ εἰς τὸν αἰῶνα. — καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· βλέπετε ἐσεῖς αὐτὸν τὸν περίφημον ναόν, εἰς ὅλ-
25 γον καιρὸν θέλει ἐρημωθῇ καὶ κατακαῇ καὶ δὲν θέλει μεῖνῃ πέτρα ἀπάνω εἰς τὴν πέτραν. — καθὼς καὶ ἔγινεν. καὶ οὐ μόνον ὁ Χριστὸς ἔκαμεν καὶ ἐκατόρθωσεν πολλότατα καὶ θαυμαστά θαύματα, ἀλλὰ καὶ οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι, οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, εἰς αὐτὸν τὸν ἅγιον ναόν· οἱ δὲ παράνομοι καὶ φθονεροὶ Ἑβραῖοι δὲν ἠθέλησαν
30 τὴν πίστευσουν. εἰς αὐτὸν τὸν ἅγιον ναὸν ἐφυλάχθη ἡ Παναγία· καὶ τὴν ἔτρεφεν ἄγγελος Κυρίου δώδεκα χρόνους, ἕως ὅπου τὴν εὐγαλαν καὶ ἀρραβωνιάσθη τὸν δίκαιον Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. πλὴν ἡμεῖς ὡς γυρίσωμεν πάλιν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς διηγήσεώς μας). —

35 Ὅμως βλέποντας ὁ Θεὸς τὴν ὑπερφηανίαν, τὴν σκληρότητα καὶ ταῖς ἀδικίαις καὶ παρανομίαις τοῦ Σιδεκίου βασιλέως τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τὴν ἀπιστίαν τοῦ λαοῦ ἐκεῖνου τοῦ καιροῦ, εἶπεν πρὸς [f. 38] τὸν Ἱερεμίαν τὸν προφήτην ὅτι τὴν πηγαίνῃ εἰς τὸν ναὸν καὶ τὴν πάρῃ τὰ ἅγια σκεύη τοῦ ναοῦ καὶ τὰ παραδώσῃ εἰς
40 τὴν γῆν. καὶ τότες ὁ προφήτης Ἱερεμίας ἐπῆγεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ

9 rectius Σεδεκίου. numerus arab. 10 ἱερεμίας cod. 14 ἡμέρα cod. 26 πέτρα cod.

Θεοῦ καὶ ἐπῆρε τὰ σκευή τῆς ἁγίας Σιών καὶ ἐπαρέδωκε αὐτὰ εἰς τὴν γῆν, καθὼς τὸν ἐπαρήγγειλεν ὁ Θεός. καὶ ἐπῆρεν καὶ τὰ κλειδιά ἀπὸ τοῦ ἁγίου θυσιαστήριον τοῦ ναοῦ καὶ τὰ ἔρριπεν κάτω εἰς τὴν γῆν ἔμπροσθεν τοῦ ἡλίου καὶ εἶπεν ὁ προφήτης · « ἔπαρε αὐτὰ καὶ φύλαξέ τα ἕως ὅπου νὰ σὲ ἐξετάζη Κύριος ὁ Θεός δι' αὐτά, 5 ὅτι ἡμεῖς δὲν εὗρεθήκαμεν ἄξιοι νὰ τὰ φυλάξωμεν. »

Καὶ τότε ἦλθεν καὶ ὁ βασιλεὺς Ναβονχοδονόσωρ ἀπὸ τὴν Βαβυλῶνα καὶ ἐπαρέλαβε τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ ἐκούρσευσεν αὐτήν. καὶ τότε ἐκὰν ἐκεῖνος ὁ ἅγιος ναὸς καὶ τὸ μαλαγματένιον σκέπασμα ὅπου ἔκτισεν ὁ βασιλεὺς Σολομών · καὶ καίοντας ἔτρεχεν τὸ μά- 10 λαγμα ὡσὰν βρύσις. καὶ τὸν Σιδεκίαν τὸν βασιλέα τῆς Ἱερουσαλήμ τὸν ἐπίασεν ζωντανόν καὶ ἔκοπεν [f. 38v] τὴν γυναικά του καὶ τὰ παιδία του ἔμπροσθέν του καὶ αὐτόν τὸν ἐτύφλωσεν καὶ τὸν ἐπῆρεν σκλάβον μὲ ὄλον τὸν λαόν τῆς Ἱερουσαλήμ εἰς τὴν Βαβυλῶνα ἡγρὸν Παγδάτη. οἱ δὲ Χαλδαῖοι ὅπου ἐκούρσευσαν τὴν 15 Ἱερουσαλήμ, γυρεύοντας εὗρεθηκαν ἐκεῖνα τὰ ἀγγεῖα τὰ χαλκωματένια ὅπου εἶχεν ὁ βασιλεὺς Σολομών τοὺς δαίμονας σφαλισμένους, μὲ τὴν βούλλαν ὅπου τοῦ ἔστειλεν ὁ Θεός ἀπὸ τὸν οὐρανόν μὲ τὸν ἀρχάγγελον Μιχαὴλ βουλλομένους · καὶ βλέποντάς τα οἱ Χαλδαῖοι μὲ ταῖς βούλλαις ταῖς χρυσαῖς ἐθάρρουν ὅτι εἶναι 20 θησαυρὸς κεκρυμμένος. ἐπῆγαν καὶ τὰ ἐξεβούλλουνσαν καὶ ἔφυναν οἱ δαίμονες ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πάλιν ἐπῆγαν εἰς ταῖς πρώταις τῶν ὀρισμέναις κατοικίαις καὶ πάλιν πειράζουσιν τοὺς ἀνθρώπους.

Λοιπὸν αὐτὰ τὰ κατορθώματα ὅπου ἔκαμεν ὁ βασιλεὺς Σολομών δὲν ἦτον ἀπὸ ἐδικὴν του δύναμιν οὔτε ἀπὸ τὴν σοφίαν του τὴν πολ- 25 λήν, ἀλλὰ ἡ δύναμις ἦτον τοῦ [f. 39] μεγάλου Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ὅπου ἔμελλεν ἀπὸ τοῦ Σολομώντος τοῦ βασιλέως τὴν φυλὴν νὰ σαρκωθῇ, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. χρόνοι ἕως τὸν καιρὸν ὅπου ἦλθεν καὶ ἐσαρκώθη ἀπέρασαν 30 ψε' καὶ ἔκαμε εἰς τὴν γῆν χρόνους λγ' καὶ ἐσταυρώθη καὶ ἐτάφη 30 καὶ ἀνέστη ἐκ νεκρῶν καὶ ἡμᾶς ἐχάρισεν ζωὴν τὴν αἰώνιον. καὶ μετὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιῦ σταυροῦ κατήσχυεν τὸν μέγαν διάβολον, τὸν ἐχθρὸν τῆς ψυχῆς μας. λοιπὸν καὶ ἐκεῖνη ἡ σφραγίδα εἶχεν τὸν τύπον τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιῦ σταυροῦ. καὶ ἐπάταξεν ὅλους τοὺς δαίμονας καὶ ὄχι μόνον τοὺς ἔδεσεν 35 ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπόταξεν καὶ ἐν ὑστέροις πάλιν τοὺς ἐφυλάκωσεν καί, ὡσὰν ἐτελείωσεν τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἐσφάλισεν εἰς ἐκεῖνα τὰ ἀγγεῖα τὰ χαλκωματένια. λοιπὸν εἰς ἐτοῦτον τὸν καιρὸν, ὅσοι πιστεύουσιν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, [f. 39v] τὸν δι' ἡμᾶς σταυρωθῆναι καταδεξάμενον, μὲ καλὴν πίστιν καὶ μὲ 40 καλὰ ἔργα καὶ μὲ τὸ σημεῖον τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιῦ σταυροῦ,

11 βρυσί cod. 15 ἐκούρσευσαν cod. 16 Ἱερουσαλήμ] + καὶ cod.
22 ὀργισμένας cod. 30 numeri arab. 40 σταυρωθέντα cod.

τοὺς δένει καὶ τοὺς καταργεῖ. διότι μεγάλη δύναμις καὶ ἀλυσίδα
 εἶναι ὁ τίμιος καὶ ζωοποιὸς σταυρὸς ὅπου μας ἀφήκεν νὰ κάμνω-
 μεν καὶ νὰ τὸν προσκυνοῦμεν καὶ νὰ τὸν ὑμνοῦμεν καὶ νὰ τὸν
 δοξάζωμεν διὰ νὰ μας γλυτώσῃ ἀπὸ ἐχθροὺς ψυχικοὺς καὶ σωματι-
 5 κοὺς καὶ νὰ μας ἀξιώσῃ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. ἢ ἄς γένοιτο
 <εἰς> πάντας ἡμᾶς ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ · ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
 τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ
 καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

[F. 40] Χρεῖα νὰ σας φανερώσω δι' αὐτὸ τὸ εὐμορφότατον καὶ
 10 ἐκλεκτὸν καὶ γνωστικὸν παιδίον ὅπου εἰς τὴν ἄνωθεν ἱστορίαν
 πολλάκις τὸ ἀναφέραμεν · ἦτον μιᾶς γυναικὸς τιμημένης καὶ
 εὐσεβοῦς χήρας υἱὸς ἐδῶ εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ
 παιδίου Χιρὰμ ὠνομάζετο · καὶ ἦτον ἐν χρόνῳ ὅταν τὸ εἶχεν
 ὁ βασιλεὺς Σολομών · οὕτως τὸ εὗρηκα εἰς τὰ ἱστορικὰ γραμμέ-
 15 νον. καὶ ἀκόμη ὁ συγγραφεὺς ἱστοριογράφος γράφει καὶ δύο στί-
 χους δι' αὐτὸ τὸ εὐμορφότατον παιδίον καὶ λέγει οὕτως ·

Χήρας ἦτον τὸ παιδί γνῶσιν γεμάτον ὄντως,
 Χιρὰμ μαῖστωρ τῶν σκευῶν ναοῦ τοῦ Σολομῶντος.

1 rectius δένουν et καταργοῦν.
 addidi. 11 τό] τά cod.

5 ἢ ἄς scripsi : ἥς cod.

6 εἰς

Exorcismes.

MANUSCRIT N° 825 DE LA BIBLIOTHÈQUE NATIONALE.

Manuscrit de 42 feuillets, (0.210 × 0.130), formé de deux *codices*. Le premier, qui comprend les ff. 1-34, a été achevé le 13 mai 1710 (f. 34^r). Le commencement manque : l'ancienne pagination qui donne le n° 79 au f. 1^r montre que les trente-neuf premiers feuillets ont été perdus. En outre, trois feuillets sont tombés après le f. 12^v. Les ff. 35-42 ont été remplis par une autre main : les textes diffèrent très peu de ceux qu'a écrits la première main. Le f. 35^r porte le n° 175, alors que le f. 34^v porte le chiffre 152.

Ce manuscrit contient des exorcismes très intéressants par les infiltrations des doctrines magiques et gnostiques qu'on y observe. Les premiers feuillets contiennent la fin du second exorcisme et le troisième exorcisme attribués dans les *Euchologes* à St Basile (p. ex. dans l'*Εὐχολόγιον τὸ μέγα*, Venise, 1863, pp. 144-146 ; cf. Goar, *Euchol. gr.*, pp. 729 ss. = Migne, *Patr. gr.*, 31, p. 1677 ss.). Almazow a publié dans les *Lietopis istoriko-philolog. Obchestva*, IX, byz. otd. VI, pp. 45-49, une prière faisant partie d'une *Ἀκολουθία εἰς ἀσθενοῦντας καὶ εἰς πνεύματα ἀκάθαρτα*, qui offre une grande analogie avec le troisième exorcisme que j'édite ici.

[F. 4^v] Ἐτέρᾳ (εὐχῇ) τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ὁρκίζω σε, πνεῦμα ἀκάθαρτον, κατὰ τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ ὁρκίζω σε κατὰ τοῦ ἐμφυσήσαντος τοῖς ἀνθρώποις πνεῦμα ζωῆς εἰς αἰώνιον τοῦτο ὄνομα αὐτοῦ φοβερόν καὶ φρικτόν καὶ μὴ δυνάμενον στόματι ἀνθρώπου λαληθῆναι. ὁρκίζω σε κατὰ τοῦ ἐρχομένου διὰ πυρὸς καὶ θείου καὶ ἀσφάλτου καὶ σάλπιγγος κρῖναι τὸν κόσμον ὃς φανέντος ὁ Ἥλιος φεύξεται εἰς δυσμὰς καὶ πύρινος οὐρανὸς φανήσεται καὶ πεσοῦνται τὰ ἀστρα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τότε κόψονται φυλαὶ πρὸς φυλὰς καὶ λαοὶ πρὸς λαούς. ὁρκίζω σε κατὰ τοῦ καταβάντος εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς καὶ διαρρήξαντος τοὺς ἀδαμαντίνους μοχλοὺς καὶ λύσαντος τὰς ὁδύνας τοῦ θανάτου

4 ὀνόματι cod.

5 λαλῆσαι cod.

6 κρῖνον cod.

καὶ τοῖς πατριάρχοις εὐαγγελισμένον τὴν ἐκ νεκρῶν [f. 5] ἀνά-
 στασιν. ὁρκίζω σε κατὰ τοῦ ἐγείραντος Ἀδάραον ἐκ τῶν νεκρῶν
 τετραήμερον. ὁρκίζω σε κατὰ τοῦ περιπατήσαντος ἐπὶ θαλάσσης
 καὶ καταπραῦντος τὰ κύματα αὐτῆς. ὁρκίζω σε κατὰ τοῦ ἐπι-
 5 τάξαντος τῇ θαλάσῃ ἐκβράσαι τοὺς ἐν αὐτῇ ἀστοχήσαντας καὶ
 τῇ γῇ τοὺς ἐν αὐτῇ κατακειμένους νεκροὺς παραστήσαι τῷ ζῶν-
 τι Θεῷ. ὁρκίζω σε κατὰ τοῦ προστάξαντος τῇ θαλάσῃ μὴ ὑπερ-
 βῆναι τὸν ἴδιον ὄρον ἕως ἂν ἐκπεράνας κρίνῃ τὸν κόσμον. ὁρκίζω
 σε κατὰ τοῦ καταβάντος εἰς τὸ Σινὰ ὄρος καὶ λαλήσαντος Μωϋσῇ
 10 καὶ φανέντος αὐτῷ ἐν φλογὶ πυρὸς ἐν βάτῳ καὶ ἐν στύλῳ νεφέλης·
 ὁρκίζω σε κατὰ τοῦ ἐξαγαγόντος τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ γῆς Αἰγύπ-
 του καὶ δόντος ἐκ πέτρας γλυκὺ ὕδωρ πιεῖν καὶ μεταστρέψαντος
 τὰ ὕδατα Αἰγύπτου εἰς αἷμα. ὁρκίζω σε κατὰ τοῦ πατάξαντος τὰ
 πρωτότοκα Αἰγύπτου. ὁρκίζω σε κατὰ τοῦ ποντίσαντος Σόδομα
 5 καὶ Γόμορραν καὶ βρέξαντος πῦρ ἐξ οὐρανοῦ καὶ χάλασαν ταλαντώ-
 δη. ὁρκίζω σε κατὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ θρόνον δόξης αὐτοῦ· οὗ
 ὑπὸ τὸν θρόνον ποταμὸς πυρὸς διαπορεύεται, ἐν ᾧ παρίστανται
 μυριάδες ἀρχαγγέλων καὶ χιλιάδες ἀγγέλων, καὶ Σεραφίμ κεκρα-
 γότα ὑπεράνω τοῦ θρόνου καὶ Χερουβὶμ ἐπισκιάζοντα τὸ ἱλαστή-
 0 ριον καὶ λέγοντα· ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαβαώθ· πλήρεις
 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης σου· [f. 5v] εὐλογημένος εἰς τοὺς
 αἰῶνας. καὶ σὺ οὖν, πνεῦμα πονηρὸν, δὸς δόξαν καὶ λατρείαν τῷ
 ὀνόματι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ καὶ ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ
 ὀδεῖνα. καὶ σὺ, πνεῦμα πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον, ὅπου ἂν κάθῃ
 5 τοῦ σώματος, εἴτε ἐν κεφαλῇ, εἴτε ἐν ἐγκεφάλῳ, εἴτε ἐν μετώπῳ,
 εἴτε ἐν στόματι, εἴτε ἐν παρειαῖς, εἴτε ἐν τραχήλῳ, εἴτε ἐν ὤμοις,
 εἴτε ἐν ὀμοπλατεῖαις, εἴτε ἐν βραχίονι, εἴτε ἐν στήθει, εἴτε ἐν ψυ-
 χῇ, εἴτε ἐν καρδίᾳ, εἴτε ἐν ἥπατι, εἴτε ἐν φλεγμονίοις, εἴτε ἐν κοι-
 λίᾳ, ἢ ἐν ἐντέροις ἢ ἐντὸς τῶν ἐντέρων, εἴτε ἐν ὀμφαλῷ εἴτε ἐν
 10 ὑπογαστροῖς εἴτε ἐν φρυσικοῖς ὄροις εἴτε ἐν ἰσχίοις εἴτε ἐν γόνα-
 σιν εἴτε ἐν κνήμαις εἴτε ἐν ἀστραγάλοις εἴτε ἐν ὀνυχίοις εἴτε
 ἐν πάσῃ χορηγίᾳ σωματικῇ νεύρων, φλεβῶν, ὀστέων, μυελῶν,
 αἵματος, τριχῶν, χωρίσθητι ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα,
 ὅπου ἔαν ᾗς, πνεῦμα πονηρὸν, καὶ δὸς δόξαν καὶ λατρείαν τῷ ὀνό-
 5 ματι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ, ὅτι δυνατὸς ἐστὶν ἐν πᾶσι καὶ ἡ δύναμις αὐ-
 τοῦ φανήσεται. ὁρκίζω σε, πνεῦμα, μόρφωμα ἢ ἐπισκίασμα ἢ
 ἡμερινὸν ἢ μεσημβρινὸν ἢ ἑσπερινὸν ἢ μεσονυκτικόν, χωρίσθητι

10 ἐν βάτῳ transp. post νεφέλης cod. 12 ποιεῖν cod. 15 γόμορα
 cod. 27 ὀμοπλατεῖαις = ὀμοπλάταις. 30 ὑπογαστροῖς cod.
 ἰσχίοις scripti: ἰσχῦ cod. 31 κνήμεσιν cod. στραγγάλοις cod. ὀνύ-
 χοις cod. 32 νευρῶν cod. 34 εἰ cod. 36 μόρφωμα cod.

ἀπὸ τοῦ πλάσματος τοῦ Θεοῦ. ὁρκίζω σε κατὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου σταυρωθέντος. ὁρκίζω
 σε κατὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. ὁρκίζω σε κατὰ τῶν ἁγίων αὐτοῦ
 ἀρχαγγέλων Μιχαήλ, Γαβριήλ, Οὐ-[f. 6]-ρουήλ καὶ Ῥαφαήλ. ὁρ- 5
 κίζω σε κατὰ τοῦ ἐνδόξου ὀνόματος τοῦ Κυρίου Σαβαώθ ἀποχω-
 ρισθῆναι σε ἀπὸ τοῦ πλάσματος τούτου καὶ μηδὲ συμβρωτὸν
 μηδὲ συμποτὸν αὐτῷ γενέσθαι, ἀλλὰ δὸς δόξαν τῷ ὀνόματι τῷ
 ἁγίῳ αὐτοῦ. ὁρκίζω σε κατὰ τοῦ ἐρχομένου πῆξαι βῆμα μέσον
 οὐρανοῦ καὶ γῆς, κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. ὁρκίζω σε κατὰ
 τοῦ ἐρχομένου κρῖναι πᾶν γένος ἁμαρτωλῶν παντοίῳ δεσμῷ 10
 καταχθονίῳ. καὶ σύ, πνεῦμα πονηρόν, φοβήθητι τῷ ὀνόματι
 τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ, φοβήθητι τὴν κρίσιν αὐτοῦ καὶ ἀναχώρησον, φο-
 βήθητι τὴν γένναν τοῦ πυρός τοῦ παμφάγου, φοβήθητι τῷ ἐτοι-
 μάσαντι πῦρ καὶ θεῖον καὶ ἄσφαλον, φοβήθητι τὸν ὀφθέντα ἐν
 τῇ ὁρῇ τῇ Μαμβρεῇ, φοβήθητι τὸν βαπτισθέντα ὑπὸ Ἰωάννου ἐν 15
 Ἰορδάνῃ ποταμῷ, ὃν εἶδεν ἡ θάλασσα <καὶ> ἔφυγεν καὶ ὁ Ἰορ-
 δάνης ποταμὸς ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω· καὶ σύ, πνεῦμα πονηρόν,
 φοβήθητι καὶ ἀναχώρησον· ὁρκίζω σε κατὰ τοῦ ἀναβαλλομένου
 φῶς ὡς ἱμάτιον· ὃς μόνος ἔχει ἀθανασίαν, φῶς οἰκεῖ ἀπρόσιτον·
 ὅτι αὐτῷ διαμένη ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα τοῦ Πατρὸς 20
 καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

[F. 6v] Ἐτέρᾳ, τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου Ἀλεξανδρείας
 τοῦ μεγάλου.

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν. — Δέσποτα Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ κατα- 25
 βὰς ἀπὸ τῶν ἁγίων σου οὐρανῶν καὶ περιπατήσας ἐπὶ τῆς γῆς τῇ
 βουλῇ σου καὶ τῷ θελήματί σου· καὶ εὐρὼν πλάκαν κεχωσμένην
 ἀπὸ σιδήρου καὶ χαλκοῦ καὶ μολύβδου καὶ σταθεὶς ἐπάνω τῆς πλα-
 κῆς καὶ λαλήσας λόγῳ θεϊκῷ Ἐμμανουήλ καὶ Ἐλωήλ καὶ Σουήλ
 καὶ σὺν τούτῳ τῷ λόγῳ τῷ θεϊκῷ ἐλύθη ὁ σίδηρος, ὁ χαλκὸς καὶ 30
 ὁ μολύβδος· καὶ περιεπάτησας ἐπάνω αὐτῆς πῆχας ἐβδομήκοντα
 δύο· οὕτως, Κύριε, Θεὸς ἡμῶν, ἐλθέ καὶ διὰ τῶν ἀχράντων χειρῶν
 σου ἀνάλυσον τὸν δοῦλόν σου ὁδεῖνα ἀπὸ ζήλου καὶ φθόνου καὶ
 ἀπὸ μαγείας καὶ φαρμακείας, ἀπὸ κατάρας καὶ ψαλμοκατάρας,
 ἀπὸ ὀρκου καὶ ὀρκωμοσίας, ἀπὸ ψυχόπονον, ἀπὸ καρδιόπονον καὶ 35

15 μανρεῖ cod. ἰάννου cod. ἐν] εἰ cod. 16 ἰδῶν cod. καὶ
 addidi. 19 ἔχων cod. 27 τὸ θέλημα cod. 31 αὐτῆς scripsi :
 τῆς τῆς cod. πύχας εὐδομήκοντα cod. 32 καὶ transp. post.
 33 σου¹ cod.

κεφαλόπονον καὶ νεφρόπονον καὶ ἀπὸ πάσης διαβολικῆς ἐνεργείας.
 δοκίζω σε, ὦρα πονηρὰ καὶ βασκανία καὶ πᾶν συνάντημα διαβο-
 λικόν, εἰς τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ · δοκίζω σε κατὰ τοῦ λόγου τοῦ
 Θεοῦ, τὸν ἤκουσεν ἡ γῆ καὶ οὐκ ἐβάσταξεν καὶ ἡ πέτρα διερρά-
 5 γη · δοκίζω ὑμᾶς, πάντα τὰ πονηρὰ καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα, εἰς
 τὰ ἑπτὰ γράμματα τὰ γραφέντα ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Ἑλλου καὶ οὐ-
 δεῖς ἐπιγινώσκει [f. 7] αὐτά, εἰ μὴ Κύριος ὁ Θεός. δοκίζω ὑμᾶς,
 πνεύματα πονηρὰ, εἰς τὸ τρικόρυφον ὄρνεον τὸ ἐπισκιάζον τὰ ἐπὶ
 τὴν κορυφὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. δοκίζω ὑμᾶς, πᾶν-
 10 τα τὰ μιὰ καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα, εἰς τοὺς ἄσωμάτους καὶ
 ἀρχαγγέλους τοῦ μεγάλου Θεοῦ Μιχαὴλ καὶ Γαβριήλ, Οὐρουήλ
 καὶ Ῥαφαήλ, καὶ εἰς τὰ πολυόμματα Χερουβὶμ καὶ εἰς τὰ ἑξαπτέ-
 ρυγα Σεραφὶμ (καὶ ταῖς μὲν δυσὶ πτέρυξιν κατακαλύπτουσιν τὰ
 πρόσωπα αὐτῶν, ταῖς δὲ δυσὶ τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ταῖς δυσὶ
 15 πετόμενα, καὶ κεκραγότα καὶ λέγοντα · ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος
 Σαβαώθ · πλήρεις ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης σου) · κατ' ἐκεί-
 νων τῶν ἀχράντων δυνάμεων δοκίζω ὑμᾶς, πάντα τὰ ἔργα τοῦ
 διαβόλου. ἐξέλθατε καὶ ἀναχωρήσατε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ
 ὁδεῖνα · καὶ μὴ παρακούσητέ μου τοὺς ὅρκους τούτους, ὅτι οὐκ
 20 ἔχετε πρὸς ἐμέ, τὸν ταπεινὸν καὶ ἐλάχιστον ἄνθρωπον, ἀλλ' ἔχετε
 πρὸς τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱὸν καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὸν καταρ-
 γοῦντα καὶ ἀποδιώκοντα ὑμᾶς ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁ δεῖνα.
 δοκίζω ὑμᾶς εἰς ὃν εἶδε ἡ γῆ καὶ οὐκ ἐβάσταξε. δοκίζω ὑμᾶς <εἰς>
 ὃν εἶδεν ἡ θάλασσα καὶ ἔφυνγεν καὶ ὁ Ἰορδάνης ποταμὸς ἐστρά-
 25 φη εἰς τὰ ὀπίσω. δοκίζω ὑμᾶς εἰς ὃν εἶδον τὰ Τάρταρα καὶ διερρά-
 γησαν. φύγετε καὶ ἀναχωρήσατε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα.
 δοκίζω ὑμᾶς εἰς τοὺς ἀρχαγγέλους τοὺς παρεστηκότας τῷ [f. 7v]
 θρόνῳ τοῦ μεγάλου Θεοῦ. δοκίζω ὑμᾶς κατὰ τοῦ περιπατήσαντος
 ἐπὶ νῶτα τῆς θαλάσσης καὶ τοὺς πόδας μὴ βρέξαντος · δοκίζω
 30 ὑμᾶς εἰς τὸν πατήσαντα ἐπὶ τὴν γῆν διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ γένους
 τῶν ἀνθρώπων. δοκίζω ὑμᾶς, πᾶν συνάντημα πονηρόν, ἐξέλθατε
 καὶ ἀναχωρήσατε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. δοκίζω ὑμᾶς
 εἰς τὴν κορυφὴν ἣν ἡ δεξιὰ Ἰωάννου ἤψατο. δοκίζω ὑμᾶς εἰς τὸ
 μέγα ὄνομα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀνεκδιήγητον. δοκίζω ὑμᾶς εἰς ὃν εἶδαν
 35 τὰ ὄρη καὶ ἐτρόμαξαν καὶ ἡ πέτρα καὶ διερράγη · δοκίζω ὑμᾶς
 εἰς <τόν> τῇ χειρὶ τῇ κραταίᾳ καὶ πανεντίμῳ καταμετροῦσαντα
 πᾶσαν τὴν γῆν, ὃς τῇ χειρὶ περιέχει τὰ πάντα. δοκίζω σε, πνεῦ-

2 πᾶσα cod. 4 τόν] τό cod. 20 ἔχεται bis cod. 21 τόν³] τό
 cod. 23 οἶδε cod. γῆς cod. εἰς addidi. 24 οἶδεν cod.
 33 τό addidit m². 34 οἶδαν cod. 35 διεράγησαν cod. 36 εἰς
 <τόν> scripsi : ἐν cod. πανέντημον τῇ cod. 37 δς] οὗ cod.
 περιέχων cod.

μα πονηρόν, εἰς τὸν ἀόρατον Θεὸν Σαβαώθ τὸν καθήμενον ἐπὶ τῶν Χερουβὶμ καὶ ἐπιβλέποντα ἀβύσσους · ὃν ἄγγελοι βλέπουσι καὶ ἡ γῆ κατασεύεται καὶ ὄρη τρέμουσιν. ὀρκίζω σε εἰς τοὺς κρυστάλλους ἀγγέλων. ὀρκίζω σε εἰς τοὺς εἴκοσι τεσσάρους πρεσβυτέρους τοὺς παρισταμένους τὸν θρόνον τοῦ ἀοράτου Θεοῦ, τὸν 5 *Μιχαήλ, τὸν Γαβριήλ, Οὐρουήλ καὶ Ῥαφαήλ καὶ Ἰεζεκιήλ*, τοῦ γράψαντος ἐπὶ τὴν πέτραν καὶ διεργάγη. ὀρκίζω ὑμᾶς, πνεύματα πονηρά, εἰς τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὸ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ · μὴ μὴ παρακούσατε, τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. ὀρκίζω σε, πνεῦμα πονηρόν, εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Θεοῦ τὸν ἀκοίμητον · 10 ὀρκίζω σε, πνεῦμα ἀκάθαρτον, εἰς τοὺς τεσσάρους στύλους τοὺς πυρίνους τοὺς φαρμακολύτας [f. 8] τοὺς ἱσταμένους εἰς τὴν ἄβυσσον καὶ λόνοντας τὴν δύναμιν τὴν ἐπιγεναμένην. ὀρκίζω σε εἰς τὸν ἀνοίξαντα τοὺς οὐρανούς μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς εἰς δόξαν τῆς θεϊκῆς παρουσίας αὐτοῦ. ὀρκίζω ὑμᾶς, πάντα τὰ 15 πονηρὰ δαιμόνια τὰ μισούμενα, καθὼς ἔδωκεν Κύριος ὁ Θεὸς τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι τὸ δακτυλίδιον καὶ ὑπέταξε πάντα τὰ δαιμόνια τὰ ἐρχόμενα καὶ βλέποντα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς πλασθέντας ὑπὸ ταῖς τιμίαις χερσὶ τοῦ Θεοῦ καὶ εἶπεν αὐτοῖς · δαιμόνια ἀκάθαρτα, ὁμώσατέ μοι εἰς Πατέρα καὶ Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦ- 20 μα, ἵνα μὴ ἀδικήσητε τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα · τὰ δὲ δαιμόνια λέγουσι τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι · ὅπου ἀκούσωμεν τοὺς ἀφορκισμοὺς τοῦτους, φευξόμεθα ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου καὶ οὐ μὴ ἀδικήσωμεν ἐκεῖ ἀνθρωπον ἢ κτῆνος · καὶ ἐξώρκισεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς Σολομὼν κατὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Κυρίου Σαβαώθ. ὅθεν γὰρ, 25 ὁ ἐλάχιστος δοῦλος τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἐξορκίζω ὑμᾶς πάντα τὰ δαιμόνια καὶ πᾶν ἐπισκίασμα καὶ πᾶν συνάντημα τοῦ πονηροῦ δαίμονος καὶ πᾶσαν περιοχὴν τοῦ Σατανᾶ καὶ πᾶσαν ἐπήρειαν τοῦ διαβόλου, εἰς τὸ μέγα ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὰ πολυόμενα Χερουβὶμ καὶ εἰς τὰ ἐξαπτέρυγα Σεραφὶμ τὰ κράζοντα καὶ λέγον- 30 τα · ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαβαώθ, πλήρεις ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης σου · ἵνα μὴ ἀδικήσητε μηδὲ ἐνοχλήσητε τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα · ἐπιτιμῶ, [f. 8v] ἀφορίζω πᾶσαν φύσιν τοῦ διαβόλου καὶ πᾶσαν ὑπηρεσίαν τοῦ Σατανᾶ κατὰ τὴν δύναμιν τοῦ μεγάλου βασιλέως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. ὀρκίζω ὑμᾶς, πνεύ- 35 ματα πονηρά, κατὰ τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος. ὀρκίζω ὑμᾶς, δαιμόνια, εἰς τὰ τρία ξύλα τῆς πίστεως καὶ εἰς τὰ τέσσαρα στοιχεῖα τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς δύσεως, ἄρκτον καὶ μεσημβρίας. ὀρκίζω ὑμᾶς, δαιμόνια, κατὰ τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ εἰς τὸν

3 κρυστάλλους = horrores ? 4 ἀγγέλους cod. num legendum κρυστάλλον ἀγγέλους ? 16 μισούμενα cod. 32 ἀδικίσατε cod, ἐνοχλήσατε cod. 34 κατὰ] καὶ cod.

κύκλον τοῦ Ἥλιου. ὀρκίζω ὑμᾶς, δαιμόνια, εἰς τὴν δεξιὰν τοῦ
 δεσπότου Χριστοῦ καὶ εἰς τὸν δρόμον τῆς Σελήνης. ὀρκίζω ὑμᾶς,
 δαιμόνια πονηρὰ καὶ ἀκάθαρτα, εἰς τὸν βραχίονα τοῦ μεγάλου
 Θεοῦ καὶ εἰς τὸν κύκλον τῆς θαλάσσης· φύγετε, δαιμόνια πονηρὰ
 5 καὶ ἀκάθαρτα, ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα· ὀρκίζω σας, δαι-
 μόνια, εἰς τοὺς δώδεκα παῖδας τοὺς διὰ πυρὸς ἀεννάου καὶ λάβρου.
 ὀρκίζω ὑμᾶς, δαιμόνια πονηρὰ, <εἰς> τὰ βέλη τὰ πεφυρωμένα
 εἰς τὸν στέφανον τοῦ Ἥλιου καὶ ἔκλαμπρον τοῦ φωτὸς καὶ εἰς
 τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους τοὺς βαστάζοντας τὸ ἄρμα τοῦ Ἥλιου. ὀρκί-
 10 ζω ὑμᾶς, δαιμόνια πονηρὰ, τὰ κλαίοντα καὶ μὴ κοιμούμενα, τὰ
 ὀλιγοροῦντα καὶ ἀθυμοῦντα. ὀρκίζω ὑμᾶς τὰ μύρια ἐνενήκοντα ἡ-
 μισυ δαιμόνια ἵνα φύγητε καὶ ἀποστῆτε καὶ ἀπομακρύνητε ἀπὸ
 τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὀρκίζω ὑμᾶς, πάντα τὰ πονηρὰ καὶ
 ἀκάθαρτα πνεύματα τὰ γραφέντα ἐν τῇ Διαθήκῃ τοῦ βασιλέως
 15 Σολομῶντος, κατὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Σαβαώθ, ἵνα μηκέτι εἰ-
 [f.9]-σέλθῃτε εἰς τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὀρκίζω σε, δαιμόνιον
 πονηρὸν τὸ καλούμενον Ὀρνίας, ὃ ἐρωτοδαίμων, τὸ καταργού-
 μενον ὑπὸ Μιχαὴλ τοῦ ἀρχαγγέλου, ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον
 τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὀρκίζω σε, Βεελζεβούλ, τὸν ἄρχοντα τῶν δαιμό-
 20 νων, τὸν ποιοῦντα τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τοὺς δαίμονας, τὸν
 κείμενον ἐν τῷ ἑσπερίῳ ἄστρῳ, τὸν καταργούμενον ὑπὸ τοῦ παντο-
 κράτορος Θεοῦ καὶ εἰς τὸ Ἑλωῖθ τὸ μέγα ὄνομα τῆς δυνάμεως
 αὐτοῦ, ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὀρκίζω σε,
 δαιμόνιον πονηρὸν τὸ Θήλεια καὶ ἐγκνύμενον τὸ καλούμενον
 25 Ὀνοσχελίδα, τὸ σεσωματωμένον πνεῦμα, τὸ φωλεῶν ἐπὶ τῆς
 γῆς καὶ ἔχον τὴν κατοίκησιν ἐν κρηνοῖς καὶ ἐν σπηλαίοις καὶ ἐν
 φαργγίοις, τὸ συγγινόμενον τοῖς ἀνθρώποις κατὰ φαντασίαν ὡς
 γυναικα νομίζουσιν εἶναι, τὸ καταργούμενον ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἰήλ
 τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ
 30 Θεοῦ ὀδεῖνα. ὀρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν καὶ χαλεπὸν Ἀσμόδιε,
 τὸ καλούμενον παρὰ ἀνθρώποις ἄμαξαν καὶ δρακοντόποδα, τὸ
 ἡδυνόμενον κακουργίαις ἀνθρώπων, τὸ τῶν νεονύμφων ἐπίβουλον,
 τὸ παρθένων κάλλος ἀφανίζον καὶ καρδιάς ἁλλοιοῦν, τὸ καταρ-

6 λάβρου scripsi : λάρους cod. 7 εἰς addidi. 11 λιγοροῦντα
 cod. ἡμισυ] ὅμισι cod. : cf. p. 117, 22. 14 in margine : ση (μειώ-
 sai) ἐκ τῆς διαθήκης τοῦ Σολομῶντος : cf. supra, p. 211. 17 in marg.
 ἐρωτοδαίμων ὀρνία. 19 in marg. βεελζεβουλ ὁ ἄρχων δαιμόνων.
 22 εἰς τό] ἐν τῷ cod. 24 θυλία cod. in marg. δαιμόνιον θυλικὸν
 ὀνοσχελίδα. 27 φαργγίοις cod. 28 γυνή νομίζοντας cod. 30 in
 marg. ἀσμόδιε ὁ ἐπίβουλεύων τῶν νυμφῶν. 31 δρακοντοπαῖδα in
 Testamento (ed. Migne). 32 κακουργίας cod. ἐπίβουλος cod.
 33 ἁλλοιῶ cod.

γούμενον ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου Ῥαφαήλ καὶ σὺν χολῇ ἥπατος ἰχθύος
 γλανέου καπνιζομένη ἀποδιωκόμενον, ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦ-
 λον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ὀρκίζω σε, δαιμόνιον ὀνομαζόμενον [f. 9^v]
 Ἀθάε, τὸ δεύτερον τοῦ Βεελζεβούλ τοῦ ἐξάρχου τῶν δαιμόνων, τὸ
 ἐπιτιμώμενον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, τὸ κατακλιθὲν δεδεμένον ἐν ταρτα- 5
 ρεῖῳ δεσμῷ καὶ στρεφόμενον ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ, ἀναχώρησον
 ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ὀρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν
 τὸ καλούμενον Ἀληξτέφας, τὸ ἔχον ἄρρενος ὄψιν καὶ τὸ ὑπόλοι-
 πον τοῦ σώματος εἰλούμενον καὶ ὥσει κόχλον, τὸ ἀνθρώπους σκο-
 τίζον καὶ στρόφους ποιοῦν καὶ πῦρ ἄπτον καὶ ἀγροὺς ἐμπυρίζον 10
 καὶ οἴκους κατὰγον, τὸ καταργούμενον ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου Οὐρουήλ,
 ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ὀρκίζω ὑμᾶς, τὰ
 ἑπτὰ δαιμόνια τὰ ἐλλαδικά· τὸ πρῶτον καλούμενον Ἀπάτη, τὸ
 καταργούμενον ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου Λαμαχθία· τὸ δεύτερον καλού-
 μενον Ἐριον, καταργούμενον ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου Ῥαρουχιαχαμ· 15
 τὸ τρίτον καλούμενον Ἀχή, τὸ καταργούμενον ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου
 Μαρμαριώθ· τὸ τέταρτον καλούμενον Ζηλή, τὸ καταργούμενον ὑπὸ
 τοῦ ἀγγέλου Βαθουήλ· τὸ πέμπτον καλούμενον Δύναμις, τὸ
 καταργούμενον ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου Ὁρμεδωήλ· τὸ ἕκτον καλού-
 μενον Πλάνη, τὸ καταργούμενον ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου Ἡλιοῦθ· τὸ 20
 ἕβδομον ὀνομαζόμενον Κάλη, τὸ καταργούμενον ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου
 Οὐρουήλ καὶ Περαώθ καὶ ὑπὸ τοῦ μεγάλου ὀνόματος τοῦ Θεοῦ,
 ἀναχωρήσατε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. [f. 10] ὀρκίζω σε,
 δαιμόνιον πονηρὸν τὸ καλούμενον Φόνος, τὸ ἔχον μὲν πάντα τὰ
 μέλη τοῦ ἀνθρώπου, ἀκέφαλος δὲ ὢν, τὸ βλέπον διὰ τῶν μασθῶν, 25
 τὸ ποιοῦν βουβούς τοὺς ἀνθρώπους, τὸ καταργούμενον διὰ τῆς
 ἐμπύρου ἀστραπῆς, ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα.
 ὀρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν ὀνομαζόμενον Ῥαῦδος, ὃ τι μετα-
 μορφοῦται ὡς κύων μέγας, τὸ τὰς φρένας τῶν ἀνθρώπων διὰ τοῦ
 λάρυγγος κρατοῦν καὶ οὕτως ἀναιροῦν, τὸ καταργούμενον ὑπὸ 30
 τοῦ ἀγγέλου Βαριαώ καὶ διὰ τοῦ μεγάλου Ῥοναθοῦ, ἀναχώρησον

1 χολήν cod. ἥπαρ cod. et transp. ante σὺν. 2 γαλάνου cod.
 cf. supra, p. 217, 19. 4 in marg. δαιμόνιον ὀνομαζόμενον ἀθαε.
 5 κατακλιθεῖς δεδεγμένος cod. ταρτάρω. 8 in marg. εἰς ζάλην
 καὶ ἀστέρα, εἰς ἐμπρισμόν. 10 ποιῶν cod. ἐμπρίζων cod. 13 ἐλα-
 δικά cod. in marg. τὰ ἑπτὰ δαιμόνια τὰ ἐλαδικά. 15 εριον cod. : ερις
 Testamentum. 16 ἀχή cod. μ(ἀχη) m² Κλωθός Test. 17 Ζηλή]
 Ζώλη Testamentum. 18 δύναμεις cod. 21 Κάλη] ζ(άλη) m² Κα-
 κίστη Testamentum. 24 in marg. δαιμόνιον τὸ καλούμενον φόνος.
 ἔχοντι cod. 26 ποιῶν cod. βοβούς cod. 28 ἑβδοδος Testamentum.
 ὃ τι scripsi : εἷτις cod. 29 ὡς κύων μέγας correxi ex Testamento ;
 ἡλύος μέλας cod. 30 κρατῶν cod. ἀνερῶν cod.

ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ὁρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν τὸ
καλούμενον Λεοντόφρον, τὸ ἔχον εἶδος πέτρας, τὸ ἔχον καὶ ἑτέρας
καὶ ἑτέρας πράξεις καὶ δαίμονας ἐκβάλλον τοὺς ὑποτεταγμένους
σου, τὸ καταργούμενον ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
5 οὗ τὸ ὄνομα λέγεται Ἐμμανουήλ, ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ
Θεοῦ ὁδεῖνα. ὁρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν ὀνομαζόμενον Κρυφο-
δράκοντα τὸ Τριόβολον, τὸ δρακοντοειδές, τὸ κυλιόμενον, τὸ
ἔχον χεῖρας ἀνθρώπου, τὸ τυφλῶνον ἐν τῇ κοιλίᾳ τῶν μητέρων τὰ
νήπια καὶ ὧτα ἐπιδέον καὶ γίνονται κωφά, τὸ τύπτει τοὺς ἀνθρώ-
10 πους κατὰ τοῦ στόματος καὶ ποιοῦν αὐτοὺς πίπτειν καὶ ἀφρίζειν
καὶ τρίζειν τοὺς ὀδόντας αὐτῶν, τὸ καταργούμενον ὑπὸ τοῦ σημει-
ουμένου Κρανίου τόπου καὶ ὑπὸ τῆς μεγάλης βουλῆς ἀγγέλου τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ φανερώς [f. 10^v] ἐπὶ ξύλου οἰκῆ-
σαντος καὶ παθόντος ἐκεῖσε, ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ
15 ὁδεῖνα. ὁρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον, τὸ καλού-
μενον Ἀβυζοῦθ καὶ Ἀδιοῦθ καὶ παρὰ ἀνθρώπων ἡ λεγομένη
Γιλοῦ, τὸ περιερχόμενον εἰς πάντα τὸν κόσμον καὶ μαστίζον καὶ
πνίγον τὰ βρέφη, τὸ ἀδικοῦν τὰ σώματα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν
ἀνθρώπων, τὸ ἔχον τὴν μὲν ὄψιν φαιδράν, τὰ δὲ λοιπὰ μέλη σκοτει-
20 νὰ καὶ τὰς τρίχας ἡγριωμένας, τὸ καταργούμενον ὑπὸ τοῦ ἀρχαγ-
γέλου Ῥαφαήλ, ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα.
ὁρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν τὸ δρακοντοειδές τὸ κυλινδούμε-
νον, τὸ ἔχον πρόσωπον καὶ πόδας ἀνθρώπου, τὰ δὲ λοιπὰ μέλη
δράκοντος καὶ πτερὰ κατὰ τοῦ νώτου, τὸ καταργούμενον ὑπὸ τῆς
25 σφραγίδος τῆς δοθείσης Σολομῶντι καὶ ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου Ζαχαά,
ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ὁρκίζω σε, δαιμόνιον
πονηρὸν καλούμενον Γνοφόγρον, τὸ ἔχον μέλη ἀνθρώπου, τοὺς
δὲ ὄνυχας λέοντος, τὸ καταργούμενον ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου Εἰῶν, ἀνα-
χώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ὁρκίζω σε, δαιμόνιον
30 πονηρὸν τὸ τρισσόμορφον, τὸ ἔχον ἑτέραν καὶ ἑτέραν καὶ ἑτέραν
μορφήν, τὸ καταργούμενον ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου Ῥαθαναήλ, ἀναχώ-
ρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ὁρκίζω σε, δαιμόνιον πο-

2 in marg. δαιμόνιον λεοντόφρον. Λεοντοφόρον Testam. 2 πέτρας
dubitans scripsi : χέτρας cod. (num χύτρας legendum ?) ἑτερον cod.
5 Ἐμμανουήλ : cf. supra, p. 230, 30. 7 Τριβόλαιον Testam. — in marg.
καὶ εἰς σεληνιαζόμενον. δρακοντοειδή cod. 10 ποιῶν cod. 11 ὀδῶντα
cod. 12 num βούλλης leg. ? 16 παρὰ ἀνθρώπων scripsi : περὶ ἀνθ-
ρωπις λάς cod. in marg. ἡ γιλοῦ. 18 ἀδικῶν cod. 19 τὴν] τί cod.
φεδρά cod. 20 αἱ τρίχες ἡγριωμέναι cod. 22 δρακοντοειδή cod.
25 σολομώντος cod. 27 in marg. δαιμόνιον γνοφόγρον. 28 εἰῶν]
ἦω m². 30 ἑτερον - ἑτερον - ἑτέρα cod.

νηρόν τὸ ἔχον μορφήν ἔμπροσθεν ἵππου, τὰ δὲ ὕπισθεν ἰχθύος, τὸ πνεῦμα τὸ θαλάσσιον, τὸ [f. 11] ἐμποδίζον τὰ πλοῖα, τὸ καλούμενον Συνοπηγόν, τὸ καταργούμενον ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου καὶ διὰ τοῦ ἀγγέλου Ἰαμέθ, ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὀρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν ὀνομαζόμενον Μαχθρά, 5 τὸ ἔχον μορφήν ἀνθρώπου σκοτεινὴν καὶ ὀφθαλμοὺς λάμποντας, τὸ κατοικοῦν ἐν τόποις ἀβάτοις, τὸ παρακαθήμενον ἐν τοῖς μνήμασι τῶν τεθνεώτων ἀνθρώπων καὶ ἐν ἁωρία παραμορφοῦν σεαυτὸν τοῖς τεθνεῶσιν πρὸς τὸ λήψεσθαι τινα καὶ ἀναιρεῖν αὐτὸν εὐθέως ἡγουν ποιεῖν αὐτὸν δαιμονίζεσθαι καὶ τὰς σάρκας αὐτοῦ κατατρώ- 10 γειν καὶ σκύλους ἐκ τῶν γενεῶν αὐτοῦ καταρρέειν, τὸ καταργούμενον ὑπὸ τοῦ κατελθόντος Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ, ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὀρκίζω ὑμᾶς, τὰ τριάκοντα καὶ ἕξ στοιχεῖα ὧν αἱ κορυφαὶ εἰσιν ὥσει κύνες, τὰ ἄμορφα, τὰ ἀνθρωπόμορφα καὶ 15 ταυρόμορφα καὶ θηριοπρόσωπα καὶ πτερωτὰ ἀετοπρόσωπα, τὰ ὀνοπρόσωπα καὶ δρακοντόμορφα, τὰ τριάκοντα ἕξ στοιχεῖα, οἱ Κοσμοκράτορες τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, ἵνα ἐξέλθητε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὀρκίζω τὸ πρῶτον πονηρὸν πνεῦμα ἐξ αὐτῶν τὸ καλούμενον Κάνδάν, τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου, καὶ Κρίος, 20 τὸ κροτάφους καὶ κεφαλὰς ἀνθρώπων σαλεῦον· κατὰ Μιχαήλ, ἔγγισον Οὐρέν· ἀναχώρησον εὐθέως ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα· ὀρκίζω σε, τὸ δεῦτερον [f. 11v] δαιμόνιον τὸ καλούμενον Βαρσαφαήλ, τὸ ἡμικράνους ποιοῦν τοὺς ἀνθρώπους τοὺς τῇ σῇ ὥρᾳ κοιμουμένους, ἀκουσον, Γαβριήλ, ἔγκλεισον· καὶ εὐθέως 25 ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὀρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν καλούμενον Ἀρτοσαήλ, σὺ τὸ ἀδικοῦν τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἀκουσον, Οὐρουήλ, ἔγκλεισον Ἀρτοσαήλ· καὶ εὐθέως ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὀρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν καλούμενον Ὀροπόλον, τὸ ποιοῦν λοι- 30

2 in marg. τὸ δαιμόνιον ἐμποδίζον τὰ πλοῖα. 7 κατοικοῦντα cod. 8 παραμορφῶν cod. — in marg. εἰς καταχθόνιον. 9 τὰ λήψα cod. ἀνερεῖν αὐτῶν cod. 10 ἡγουν] εἰδοῦν cod. — in marg. εἰς δαιμονιζόμενον. 11 σκῆλους cod. στέλους Testam. : σκώληκας coniciam. 12 in marg. ΙΣ ΧΣ ΝΙΚΑ. 14 de Decanis agitur. 15 κορυφαί] + αὐτῶν cod. κύνας cod. 18 ἐξέλθετε cod. 20 in marg. εἰς κεφαλόπονον. ζωδιακοῦ κύκλου ex Testam. conici : ἐξοδίου κυκλώνος cod. κρυός cod. 21 σαλεῦον] σκυλεύον Testam. 22, 25, 28 etc. : angelos daemonibus infensos invocat. 24 in marg. εἰς με[σοκ]ε-φαλον. ποιῶν cod. 25 γαβριήλ cod. 27 σὺ]οδ cod. ἀδικῶν cod. — in marg. εἰς ὀφθαλμόνον (sic). 28 ἀρτοσαήλ cod. 30 ποιῶν cod. λιμοὺς cod. — in marg. εἰς λοιμόν,

- μὸς καὶ σηπεδόνας καὶ συνοχάς, ἄκουσον, Ῥαφαήλ · καὶ εὐθέως ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὀρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν καλούμενον Ἐκαιριξηνουδάων, τὸ ἐμφράξεις ὤ-
 5 τίων ἐμποιοῦν, ἄκουσον, Οὐρουήλ · καὶ εὐθέως ἀναχώρησον ἀπὸ
 τοῦ δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὀρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν καλούμε-
 νον Σφενοδοναήλ, τὸ παρωτίδας καὶ ὀπισθοτόνους ἐμποιοῦν, ἄκου-
 σον, Σαβαήλ · καὶ εὐθέως ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ
 ὀδεῖνα. ὀρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν καλούμενον Φανδῶρον, τὸ
 ἀνθρώπων δυνάμεις ἐλαττωνοῦν καὶ χειρῶν νεῦρα καὶ μέλη παραλῶν
 10 καὶ κοπιᾶζον, ἄκουσον, Ἀραήλ · καὶ εὐθέως ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν
 δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὀρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν καλούμε-
 νον Βελβέλ, τὸ καρδίας ἀνθρώπων καὶ φρένας παραλῶν, ἄκουσον,
 Καραήλ · καὶ εὐθέως ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖ-
 να. ὀρκίζω σε, δαι- [f. 12] -μόνιον πονηρὸν καλούμενον Μεταθιάξ,
 15 τὸ ποιοῦν πόνους νεφρῶν, ἄκουσον, Ἀδονᾶν · <καὶ> εὐθέως
 ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὀρκίζω σε, δαιμό-
 νιον πονηρὸν καλούμενον Κανικοταήλ, τὸ μάχας καὶ αὐθαδίας
 κατ' οἴκους ἐμποιοῦν, ἄκουσον τὰ ὀνόματα τὰ καταργοῦντά σε,
 ἄγγελε Ἐαέ, Ἰεῶ, Σαβαῶθ, ἐγκλείσατε Κανικοταήλ · καὶ ἀναχώ-
 20 ρησον εὐθέως ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα καὶ ἀπὸ τοῦ οἴκου
 αὐτοῦ. ὀρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν καλούμενον Σαφθοραήλ,
 τὸ διχοστασίας ἐπιβάλλον τοῖς ἀνθρώποις καὶ φρένας σκανδαλίζον,
 ἄκουσον, Ἰαέ, Ἰεῶ, υἱοὶ Σαβαῶθ · καὶ εὐθέως ἀναχώρησον ἀπὸ
 τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὀρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν καλού-
 25 μενον Φοροθήλ, τὸ ποιοῦν νεύρων χαλάσεις, ἄκουσον, Ἀδοναί,
 καὶ εὐθέως ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὀρκίζω
 σε, δαιμόνιον πονηρὸν καλούμενον Λεσσήλ, τὸ ψῆχος καὶ ἔλγος
 καὶ στομάχον πόνον ἐπάγων τοῖς ἀνθρώποις, ἄκουσον, Ἰάξ · μὴ
 ἐμμείνης καὶ θερμάνης καὶ ἀναχώρησον εὐθέως ἀπὸ τὸν δοῦλον
 30 τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὀρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν καλούμενον Σο-
 βελτή, τὸ ὡς σάρκα ἐμποιοῦν καὶ παχαῖνον τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώ-
 που, ἄκουσον, Ριζοήλ · καὶ εὐθέως ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον
 τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὀρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν καλούμενον Ἰα-
 ράξ, τὸ ἐπιφέρειν τοῖς ἀνθρώποις πυρετοὺς ἀνιάτους, [f. 12^v] κατὰ

4 ἐμποίων cod. — in marg. εἰς κοφόν. 6 in marg. εἰς ὀπισθό-
 πονον (sic). ἐμποίων cod. 9 ἐλατονῶν cod. 11 in marg.
 εἰς καρδίας καὶ φρένας. 14 in marg. εἰς πόνον καὶ εἰς ἀστέρα.
 15 ποιῶν cod. καὶ addidi. 18 ἐμποίων cod. 19 κατὰ νικοταήλ cod.
 22 διχοστάσας ὁ πικάλων cod. — in marg. εἰς φρένα. 25 ποιῶν cod.
 νευρῶν cod. num νεφρῶν legendum? — in marg. εἰς νευρῶν πόνον. 27 ψί-
 χους cod. ἔλγους cod. 28 στομάχων πόνων cod. — in marg. εἰς ῥύ-
 γον. 31 ἐμπειῶν cod. — in marg. εἰς κακόσκοπον ἀνθρώπον.

τοῦ Δάν, καὶ ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ὀρκί-
 ζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν καλούμενον Ἰεροπάκ, τὸ καθεζόμενον
 ἐπὶ τὸν στόμαχον τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀσπασμούς ποιοῦν ἐν βαλα-
 νείῳ, τὸ εὐρίσκον τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ ὁδῷ καὶ παραστοματίζον
 αὐτόν, ἄκουσον ἐκ τρίτου, Ἰουδαζιζεβοννιδέ· καὶ ἀναχώρησον 5
 εὐθέως ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ὀρκίζω σε, δαιμόνιον
 πονηρὸν καλούμενον Μοδεβήλ, τὸ σκανδαλίζον καὶ χωρίζον τὰ
 ἀνδρόγυνα, ἄκουσον τῶν ἑξ Πατέρων τὰ ὀνόματα τὰ γεγραμμένα
 καὶ κείμενα ἐν τοῖς προθύροις τοῦ οἴκου· καὶ εὐθέως ἀναχώρησον
 ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ὀρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν 10
 καλούμενον Ῥιξμαδουώρ, τὸ ἐπιφέρον τοῖς ἀνθρώποις πυρετούς
 ἀνιάτους, ἄκουσον, Ῥιξμαδουώρ, τὸ ὄνομά σου, καὶ εὐθέως ἀνα-
 χώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ὀρκίζω σε, δαιμόνιον
 πονηρὸν καλούμενον Ῥιξιναθάσθω, τὸ καθήμενον ἐν τοῖς μέλεσι
 τῶν ἀνθρώπων, ἄκουσον, Βοννιβιήλ· καὶ ἀναχώρησον εὐθέως 15
 ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ὀρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν
 καλούμενον Ῥιξοαλάθ, τὸ δύσπνοϊαν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιοῦν,
 ἄκουσον, Ῥαδερίς· καὶ ἀναχώρησον εὐθέως ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ
 Θεοῦ ὁδεῖνα. ὀρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρὸν καλούμενον Μεριξαν-
 μαδεώθ, τὸ καρδιόπονον τοῖς ἀνθρώποις ἐπιπέμπον, ἄκουσον, 20
 Ῥαῦζώθ· καὶ ἀναχώρησον εὐθέως ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ
 ὁδεῖνα. ὀρκίζω σε... *Sequentia deperdita sunt: tria folia exci-*
derunt.

[F. 13] *Εὐχὴ ἑτέρα· Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.*

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν. — Ἐξορκίζω ὑμᾶς, τὰ ἀκάθαρτα πνεύ-
 ματα, τὰ πονηρά, τὰ γεώδη, τὰ ἀναίσχυντα, ἡ ἀρχὴ τῆς ἀνομίας, 25
 τὸ φάρμακον τῆς ἁμαρτίας, τὰ ξύλα τῆς γεέννης, τὰ βρώματα τοῦ
 πυρός, τὰ δαιμόνια τὰ πονηρά καὶ ἀκάθαρτα, τὰ τερπόμενα σὺν
 ταῖς κνίσαις, τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου, τὰ ἀντικείμενα τῷ πλάσματι
 τοῦ Θεοῦ, τὰ πετόμενα <ἐν> τῷ ἀέρι, τὰ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τὰ
 ὑποκάτω τῆς ἀβύσσου· τὰ οἰκοῦντα ἐν τοῖς ἐρήμοις τόποις, τὰ 30
 δαιμόνια τὰ ἐν τοῖς ὄρεσι διατρίβοντα καὶ τὰ ἀναπανόμενα ἐν
 τοῖς βωμοῖς, τὰ καθήμενα ἐν ταῖς νάπαις, τὰ καθήμενα εἰς τὰ
 πολυδένδρια, τὰ κρυπτόμενα εἰς τὰς τρώγλας τῶν πετρῶν, τὰ

1 in marg. εἰς ῥύγον. num Τουδάν legendum? 3 ἀσπασμούς cod. :
 num σπασμούς leg.? ποιῶν cod. 4 in marg. δαιμόνιον τὸ ὑπερα-
 στοματίζον τοὺς ἀνθρώπους. 7 in marg. εἰς ἀνδρόγυνα. 11 in
 marg. εἰς ῥύγον. 12 ὄνομα] + τί cod. 17 δύσπνοια cod. — in marg. εἰς
 ἐνύπνοια. ἐμποιῶν cod. 20 in marg. εἰς καρδιόπονον. 22 in
 marg. εἰς νεφρόπονον. 29 ἐν addidi!

ἀναπανόμενα εἰς τὰ ἄλση, τὰ κρυπτόμενα ἐν τοῖς ἀνδρῶσι καὶ
 ὑπὸ καλᾶμων καὶ παπύρων καὶ βουτόμων, τὰ περιπατοῦντα ἐπὶ
 τῶν ὁδῶν, τὰ πρὸς κρημνοὺς πελαζόμενα, τὰ περιπλέοντα ἐν τοῖς
 ποταμοῖς, τὰ περιπατοῦντα ἐπὶ φαράγγων, τὰ ἀνερχόμενα ἀπὸ
 5 τῶν πηγῶν, τὰ διανυκτερεύοντα εἰς τὰς πλατείας, τὰ περικυ-
 κλοῦντα εἰς τὰ ἄμφοδα, τὰ ἐν βαλανείοις οἰκοῦντα, ἅτε ἐρχόμενα
 ταῦτα τὰ ἐμφυσήματα <καὶ> πεμφθέντα εἰς ἐκδίκησιν, εἰς κό-
 λασιν αἰώνιον, εἰς πῦρ ἄσβεστον, [f.13v] εἰς κρίσιν ἀνήλεον, εἰς αἰ-
 κισμόν πυρός, εἰς ἐπιτίμησιν ἀπηνῆ, οὐκ ἐπὶ τὴν μορφὴν, οὐκ ἐπὶ
 10 τὴν εἰκόνα, οὐκ ἐπὶ τὸ πλάσμα, οὐκ ἐπὶ τὸ κτίσμα τοῦ Θεοῦ· ἐπι-
 τιμᾷ ὑμᾶς ὁ Θεὸς αἰώνιος, ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης, ὁ ἀόρατος,
 ὁ ἄφθαρτος, ὁ ἀνεκκλήητος, ὁ ἀπερίγραπτος, ὁ ἀναρχος, ὁ προάναρ-
 χος, ὁ ἀγέννητος, ὁ αἰδῖος, ὁ ἀναλλοίωτος Θεός, ὁ μόνος ἔχων
 ἀθανασίαν, ὡς οἰκῶν ἀπρόσιτον, αὐτὸς ὑμᾶς ἐπιτιμᾷ τὰ ἀκά-
 15 θαρτα πνεύματα, ὁ βασιλεύων Θεός, ὁ Κύριος τῶν Κυρίων, ὁ κτίσ-
 τὴς τῶν πάντων, ὁ τῶν ψυχῶν δεσπότης, ὁ ἐξουσίαν ἔχων ζωῆς
 καὶ θανάτου, ὁ παιδεύων καὶ πάλιν ἰώμενος, ὁ κατὰ γων εἰς Ἄιδου
 πύλας καὶ ἀνάγων· ὁ ὑπερηφάνους ἀντιταττόμενος, ταπεινοῖς δὲ
 δίδωσιν χάριν· ὁ καθηήμενος ἐν ὑψηλοῖς καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορῶν,
 20 ὁ τῶν ἀγγέλων ποιητής, ὁ τῶν δυνάμεων πασῶν βασιλεύς, ὁ τὸν
 οὐρανὸν ὑψώσας καὶ τὸ στερέωμα πῆξας, ὁ τὰ ὄρη σταθμήσας καὶ
 τὴν γῆν θεμελιώσας, αὐτὸς ὑμᾶς ἐπιτιμήσει, τὰ ἀκάθαρτα πνεύ-
 ματα. ὁ πηγὰς ποιήσας καὶ ἄβυσσον τάξας, ὁ ξύλα καρποφορήσας
 καὶ φυτὰ διάφορα στήσας, ὁ θηρία ποιήσας καὶ πετεινὰ καταδεί-
 25 ξας, ὁ τὸν οὐρανὸν σπιθαμῇ μετρήσας καὶ τὴν γῆν δρακί στήσας
 αὐτὸς ὑμᾶς ἐπιτάσσει, τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα. ὁ ἀσεβεῖς ἐξαίρων
 καὶ δικαίους διασώζων, ὁ ὑπερηφάνους κατακλυσμῷ ἀπολέσας,
 τὸν δὲ δίκαιον Νῶε κιβωτῷ διασώσας, ὁ τὸν Ἀδὰμ διὰ τῆς πα-
 ρακοῆς [f. 14] τοῦ παραδείσου διώξας καὶ τὸν ληστὴν σταυροῦ
 30 ἐν αὐτῷ εἰσοικήσας· ὁ τὸν Ἀβελ καταδεξάμενος καὶ Κάιν κατηρά-
 σατο· ὁ τὸν Ἐνῶχ μεταθέσας καὶ τοὺς παραπεσόντας αὐτῷ ἀγγέ-
 λους ζόφῳ ταρταρώσας καὶ παραδοὺς αὐτοὺς εἰς κρίσιν κολαζο-
 μένους τηρεῖσθαι· ὁ Σόδομα καὶ Γόμορραν ὑφὲν τεφρώσας καὶ διὰ
 μετανοίας τοὺς Νινευῖτας ἐπισπασάμενος· ὁ τὸν Λῶτ διασώσας

1 malim ἐνδύοις. 2-3 ἐπὶ — περιπλέοντα iterantur. 5 τὰ^a
 transp. post διανυκτερεύοντα cod. περικυκλοῦντα] + τὰ cod. 6 ἅτε
 scripsi : εἵτε cod. 7 ἐμφυσήσαντα cod. et transp. post 6 ἐρχόμενα.
 καὶ addidi. 8 ἀνήλεον : rectius ἀνηλεῆ vel ἀνηλέητον. 10 πλάσματι
 cod. 14-15 : τοῖς ἀκάργοις πνεύμασιν cod. 18 ἀντιταττόμενον cod.
 20 πάντων cod. 26 τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν cod. 29 malim ἀπὸ
 σταυροῦ. 33 γόμορα cod.

καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ δι' ἀπιστίαν ποιήσας στήλην ἄλός, ὁ τὸν
 Ἀβραὰμ πλουτίσας καὶ τὸν Ἀβιμέλεχ βασανίσας καὶ τὸν Ἰσαὰκ
 δι' ἐπαγγελίας τῷ Ἀβραὰμ χαρισάμενος · ὁ τὸν Ἰωσήφ ἀγαπήσας
 καὶ τὴν Αἰγυπτίαν καταισχύνας · ὁ τὸν Μωϋσῆν διασώσας καὶ τὸν
 Φαραὼ πνίξας, ὁ τότε τοὺς Αἰγυπτίους συντρίψας καὶ τοὺς Ἑ- 5
 βραίους σώσας · ὁ καὶ πάλιν αὐτὸν τὸν Μωσέα καὶ τὸν λαὸν στερεώ-
 σας καὶ τὸν Ὠγ ἐξολοθρεύσας · ὁ τὸν Ἰσραὴλ ὁδηγήσας καὶ τοὺς
 Χαναναίους ἐξολοθρεύσας · αὐτὸν ὑμᾶς ἐξορκίζω, τὰ ἀκάθαρτα
 πνεύματα, τὸν ἐπιβλέποντα ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιοῦντα αὐτὴν τρέ-
 μειν, τὸν ἀπτόμενον τῶν ὁρέων καὶ καπνίζονταί, αὐτὸν ὑμᾶς ἐξορ- 10
 κίζω, τὰ ἀναιδῆ πνεύματα, τὸν Θεὸν ὃν τρέμει πᾶσα κτίσις, τὸν
 ἀποστέλλοντα κεραυνοὺς καὶ δίδοντα ὕετον ἐπὶ τὴν γῆν, τὸν ἀνά-
 γοντα νεφέλας ἐξ ἐσχάτου τῆς γῆς καὶ ποιοῦντα ἀστραπὰς εἰς
 ὕετόν, τὸν ἐξανατέλλοντα χόρτον τοῖς κτήνεσι. ταῦτα οὖν τῇ δυ-
 νάμει τοῦ Θεοῦ ἐπιτάσσω ὑμῖν τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν, ἀναχω- 15
 ρήσατε ἀπὸ [f. 14v] τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα, τοῦ διαφερόντως
 τῇ προσευχῇ ταύτῃ ἐπικαλουμένου, καὶ μὴ φανῆναι ποτε ἐν αὐτῷ,
 μὴ στήναι, μὴ ὁμοιωθῆναι, μὴ ὀφθῆναι · ἀδήλως διαχωρήσατε
 καὶ μὴ εἴπητε ὅτι ὑπὸ ἀνθρώπου ἐλαινόμεθα, πνεύματα τὰ πονηρὰ
 καὶ μυσσὰ καὶ βορβορώδη · εἰ γὰρ οὐκ εἰμι ἱκανός, ἀλλὰ ἁμαρτω- 20
 λός εἰμι καὶ ταπεινός, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ μου γῆ καὶ σποδὸς ὑπάρ-
 χω καὶ τὸ μῆθέν, ἀλλ' ἐλαύνεσθε ὑπὸ τοῦ λόγου οὗ χάρις δεδώ-
 ρηται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τοῖς πεπιστευκόσιν εἰς τὸ ὄνομα
 τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς εἶπεν τοῖς ἐαυτοῦ μαθηταῖς·
 δαιμόνια ἐκβάλλετε, λεπρὸς καθαρίζετε · δωρεὰν ἐλάβετε, δω- 25
 ρεὰν δότε. αὐτὸς ὁ λόγος ὑμῖν ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύ-
 μασιν, αὐτὸς ὑμᾶς ἀπαλλοτριώσει ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖ-
 να, τὸν προσκαλέσαντα διαφερόντως τὴν προσευχὴν ταύτην πρὸς
 τὸ ἀπαλλοτριωθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς μέλους αὐτοῦ · ἀπὸ κορυ-
 φῆς, ἀπὸ μετώπου, ἀπὸ ὠτίων, ἀπὸ ὀφρύων, ἀπὸ ὀφθαλμῶν, ἀπὸ 30
 ῥινός, ἀπὸ σιαγόνων, ἀπὸ χειλέων, ἀπὸ ὀδόντων, ἀπὸ γλώσσης,
 ἀπὸ γενύσεως, ἀπὸ τραχήλου, ἀπὸ ἀρτηριῶν, ἀπὸ φάρυγγος, ἀπὸ
 βραχιόνων καὶ ἀπὸ μυελῶν, ἀπὸ χειρῶν καὶ δακτύλων, ἀπὸ τοῦ στή-
 θους καὶ ἀπὸ τῶν μαζῶν, ἀπὸ καρδίας, καὶ στομάχου, ἀπὸ σπλη-
 νός καὶ ἀπὸ νεφρῶν, ἀπὸ χολῆς καὶ ἀπὸ πλευρῶν, ἀπὸ ὑποχονδρίων 35
 καὶ κοιλίας, ἀπὸ ὀμφαλοῦ καὶ ἰσχίων, ἀπὸ σφαιρωμάτων καὶ ἀπὸ

1 στήλει ἄλός cod. 2 πλουτήσας cod. 8-9 τοῖς ἀκαθάρτοις
 πνεύμασιν cod. 14 num ταύτη leg. ? 15 ὑμᾶς cod. 22 χάρις
 cod. 24 ὃς εἶπεν] ὁ εἰπὼν cod. 27 ἀπηλλοτριώσῃ cod. 28 τοῦ
 προσκαλέσαντος cod. διαφέρει cod. 29 ἀπηλλοτριωθῆναι cod.
 35 ὑπὸ ἀποχοναρίων cod. 36 ἰσχύος cod. σφυρωμάτων cod.

τῶν μηρῶν, ἀπὸ γονάτων καὶ ἀγκυάλων, ἀπὸ γαστρὸς καὶ κνημῶν,
 ἀπὸ σφυρῶν καὶ ταρσῶν, [f. 15] ἀπὸ δακτύλων καὶ ποδῶν καὶ ἀπὸ
 ὀνύχων, ἀπὸ τριχῶν κεφαλῆς ἕως τριχῶν ποδῶν, ἀπὸ τῶν δεξιῶν
 ἕως τῶν ἀριστερῶν, ἀπὸ τῶν ἔμπροσθεν ἕως τῶν ὀπίσθεν, ἀπὸ
 5 τῶν ἐντὸς καὶ ἀπὸ τῶν ἐκτός, ἀπὸ ὀστέων καὶ νεύρων, ἀπὸ μυελῶν
 καὶ ἁρμονιῶν καὶ ἐξ ὅλου τοῦ σώματος αὐτοῦ. ἐξορκίζω ὑμᾶς,
 πάντα τὰ δαιμόνια τὰ οὐρανοειδῆ, τὰ κωφά, τὰ ἄλαλα, τὰ δάκνοντα
 τὰ χεῖλη καὶ τρίζοντα τοὺς ὀδόντας, τὰ κινεῦντα σιαγόνας, τὰ
 σκυθρωποειδῆ, τὰ συνέχοντα καρδίαν καὶ παραλυτικούς καὶ φό-
 10 νους ποιοῦντα καὶ φαντασίας ἰνδάλματα ὄντα, τὰ ταράσσοντα, τὰ
 σκληροειδῆ, τὰ ληθάργους ποιοῦντα καὶ εἰς λύπην ἐκρίπτοντα,
 τὰ εἰς ἐρήμους ἐλαύνοντα καὶ εἰς τάφους διώκοντα, τοῦ μὴ ἔχειν
 κοινωνίαν μετὰ τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα, μὴ ἐν βρώσει ἢ ἐν
 πόσει ἢ ἐν ὕπνῳ ἢ ἐν ἐργηγόρσει ἢ ἐν ἀργίᾳ · μὴ ἐν εἰσόδῳ ἢ ἐν
 15 ἐξόδῳ, μὴ ἐν νυκτὶ ἢ ἐν ἡμέρᾳ · οὐ γὰρ εἰσέρχομαι ὥς ἐν ἀξιώματι
 σπονδῆς ἢ ἡω† ἢ αἵματεκχυσίας ἢ ἐν λιβάνῳ, ἀλλὰ τῷ στερεῷ καὶ
 ζῶντι Θεῷ. ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν
 μάχαιραν δίστομον καὶ δικνουόμενος μέχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ
 σώματος · ἀλλὰ μνημονεύσατε τῆς κρίσεως τῆς ἀποκειμένης ὑμῖν ·
 20 καὶ ὑποτάγητε τῷ θείῳ λόγῳ τοῦ Κυρίου ἵνα καὶ ἐν τούτῳ ἀπολο-
 γίαν ἔχητε ὅτι τοῦ ὀνόματός σου ἠκούομεν καὶ ὑποχωροῦμεν, δέσ-
 ποτα. ὀρκίζω ὑμᾶς, πάντα τὰ πονηρὰ καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα, εἰς
 Χριστὸν τὸν σωτῆρα τῶν ὅλων, τὸν [f. 15v] υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν
 μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώ-
 25 νων · δι' οὗ ἐγένετο πάντα τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα. ὀρκίζω ὑμᾶς
 εἰς τὸν ἀνελθόντα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν
 τοῦ Πατρὸς καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης
 πολλῆς κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσ-
 ται τέλος. ὀρκίζω ὑμᾶς εἰς τὸν ἀποστείλαντα τοὺς μαθητάς
 30 αὐτοῦ μετὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ ἵνα κηρύξωσι τὸν λόγον αὐτοῦ
 εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἵνα πιστεύωσι βαπτισθῆναι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
 Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. αὐτὸς ὑμᾶς ἀπε-
 λάσει ἀπὸ τὸν δούλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα, τοῦ μὴ ἔχειν κοινωνίαν
 μετ' αὐτοῦ, ἀλλὰ δι' αὐτοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ λεχθέντας λόγους κατα-
 35 ρισθῆναι αὐτὸν καὶ διὰ τῆς γεννήσεως τοῦ θείου βαπτίσματος καὶ
 καταξιωθῆναι τῶν ἀχράντων μυστηρίων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ, ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις σὺν τῷ

1 ἀγκυάλων scripsi : ἐγγάλων cod. 5 νεύρων scripsi : νεφρῶν cod.
 7 δάκνων cod. 11 λιθάργους cod. ἐκρίπτοντα cod. 14 ἐργηγόρσει
 cod. 16 textus corruptus, ut mihi videtur. 18 δικνουόμενος cod.
 19 ἡμῖν cod. 20 ὑποτάγεται cod. κατ²] κἂν cod. 21 ἔχεται cod.
 36 καταξιωθῆ cod.

Πατρὶ καὶ τῷ Ἀγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Εὐχὴ ἑτέρα · Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν. — Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ καθήμενος ἐν ὕψηλοις καὶ ἐπιβλέπων ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, σοῦ δεόμεθα καὶ σε 5 παρακαλοῦμεν ἵνα εἰσακόνσῃ ἡ δέησις ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου · καὶ μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου [ἀπὸ] ἡμῶν, ἀλλὰ δὸς αὐτοῖς, Κύριε, <δύναμιν κατὰ> τῶν ἀκαθάρτων δαιμόνων ἵνα συν-[f. 16]-τριβῇσονται καὶ ἡμεῖς αὐτοὺς ἐξορκίσωμεν · καὶ σὺ αὐτοὺς δῆσαις εἰς σκότος ἵνα καὶ 10 ἡμεῖς καυχησώμεθα περὶ σοῦ ὅτι σὺ εἶ Θεὸς μόνος. ναί, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἡ μακαρία Θεότης, ὁ ἀκοίμητος ὀφθαλμός, ἄχραντε, ἄκτιστε, ἀχώριστε, πυρίφλογον ὄμμα φοβερόν, δωδεκάκτινε, δωδεκακόρουφε, ὁ ἐπὶ τῶν Χερουβὶμ καθήμενος καὶ ὑπὸ τῶν Σεραφίμ σκεπόμενος, πρόσχες μοι, ἀκίνητε, ὃς καταφεύγω εἰς τὴν σὴν ἀγα- 15 θότητα. ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, ὁ ἰδὼν τὸν βυθὸν τῆς ἀβύσσου καὶ πηγῶν καὶ ποταμῶν καὶ τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων γινώσκων · ὁ τὸν οὐρανὸν τανύσας καὶ τοῖς ἄστροις αὐτὸν κοσμήσας καὶ δοὺς αὐτοῖς ἐξουσίαν τῆς νυκτός · ὁ τὸν Ἥλιον λαμπρύνας καὶ τὴν Σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας πάντας φωτίσας καὶ τὰς τραχείας τῶν πε- 20 τρῶν διὰ σεμνῶν ῥημάτων ἀγιάσας, αὐτὸς ἐξαπόστειλον τοὺς ἁγίους σου ἀρχαγγέλους καὶ φυγάδυσον ἀπὸ τὸν δοῦλόν σου ὀδεῖνα πάντα τὰ πονηρὰ καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα καὶ πάντα ξῆλον καὶ πᾶσαν ἐπιβουλὴν τοῦ ἀντικειμένου. ὀρκίζω σε τὴν Τριετὴν τὴν κατηραμένην ἢ Σάβην ἢ Σαβίαν καὶ τοὺς τριακοσίους ἐξήκοντα 25 Λεγεῶνας μετὰ πάντων τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων · ἢ Σάβη ἢ Δράκων ἢ Δράκαινα ἢ Τριοδίτις ἢ Τρίμορφος ἢ Ἀρτεμις ἢ Κύνθιον ἢ Πριακὸν ἢ Κυβέλη · ἢ τὸ ἔχον πῦρ ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἢ τὸ μασώμενον τὴν γλῶσσαν τοῦ ἀνθρώπου ἢ τὸ τρίζον τοὺς ὀδόντας καὶ ἀποφυσσοῦν ἢ τὸ παραλύον τὰ γόνατα [f. 16v] ἢ τὸ 30 παραλύον τὰ νεῦρα ἢ τὸ τρώγον τὰς σάρκας τῶν ἀνθρώπων ἢ τὸ συντεῖνον τὰ σπλάγχνα ἢ τὸ εἰσερχόμενον διὰ τῆς νυκτός καὶ πα-

8 δύναμιν κατὰ addidi.

9 ὑμεῖς cod.

10 δύσαι co d.

11 ὑμεῖς cod.

13 ἀχώρηστε cod.

14 ἐπὶ] ὑπό cod.

18 δός cod.

20 πᾶσας cod.

23 πάντα] πᾶσαν cod.

24 Τριετὴν ex Τριοδίτιν

corruptum suspicor.

25 Σάβιν cod. num

Σαβὴ legendum?

26 πα-

σῶν cod.

σάβην cod.

27 δράκενα cod.

τριοδίτης cod.

ἀρτέ-

μις cod.

28 κύνθηον cod.

ξιακὸν cod.

κοιβέλος cod.

29 μα-

σούμενον cod.

30 ἀποφυσῶν cod.

τὸν παραλύοντα cod.

31 παρα-

λύοντα cod.

τρώγοντα cod.

32 συντήνοντα cod.

παρακρούον-

τα cod.

ρακροῦον ἄφνω τὰ παῖδια καὶ μωλωποῦν καὶ θανατοῦν ἢ τὸ τρέχον
 ἐπὶ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας καὶ κροῦον ἐπὶ τὰς κοιλίας αὐτῶν καὶ
 ποιοῦν ἀποβλήσεις ἵνα ἀποβάλωνται τὰ ἄωρα βρέφη· καὶ στρε-
 φόμενον ἐπὶ τὴν ὁσμὴν τοῦ αἵτου· ἢ ἡμερινὸν ἢ ἑσπερινὸν ἢ με-
 5 σημβρινὸν ἢ τριταῖον ἢ τεταρταῖον ἢ λεγεὼν ἢ δόλος ἢ ἐπίβουλος
 ἢ σέβασμα ἢ φάντασμα ἢ πρηστηριακὸν ἢ δρακιστικὸν ἢ σελη-
 νιακὸν ἢ ἐμπιπτικὸν ἢ κωφὸν ἢ ἄλαλον ἢ λαλοῦν τι ἢ ἐγγύθεν ἢ
 μακρόθεν. ὀρκίζω ὑμᾶς εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν,
 ὑπάγετε καὶ ἀναχωρήσατε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα καὶ
 10 μὴ ἐπιβουλεύσατε ἀνθρώπον ὃς ἐδέξατο τὸ ἅγιον βάπτισμα, ἢ
 ζῆλος ἢ φθόνος ἢ ἐτέρω ἐνέργεια τοῦ ἀντικειμένου. ὀρκίζω
 ὑμᾶς κατὰ τῆς κορυφῆς τοῦ Θεοῦ, ἐξ ἧς ἐκπορεύονται Δυνάμεις,
 Ἀρχῶν, Ἐξουσιῶν μυριάδες, Ἀγγέλων τροχοὶ πύρινοι καὶ ὑπερ-
 ἄνω τῶν τροχῶν τὰ Πολύμομα ζῶα ἄγνὰ τὰ κράζοντα καὶ
 15 λέγοντα· ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαβαώθ· πλήρεις ὁ οὐρανὸς
 καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ. ὀρκίζω ὑμᾶς εἰς τὸ ὑποπόδιον τοῦ
 Θεοῦ, ἐξ οὗ ἐκπορεύονται χιόνες καὶ κρύσταλλοι· ὀρκίζω ὑμᾶς
 κατὰ τοῦ μυριόδοντος πρίονος τοῦ θερίζοντος πάντα λοῖδορον καὶ
 βλάσφημον. ὀρκίζω ὑμᾶς [f. 17] κατὰ τοῦ ἐπταστόματος φρέατος
 20 τῆς κολάσεως. ὀρκίζω ὑμᾶς εἰς τὸν δεῖπνον τὸν μυστικὸν καὶ εἰς
 τὸ ποτήριον ὃ ἐπότισεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς καὶ Θεὸς τοὺς δώ-
 δεκα μαθητὰς αὐτοῦ. φοβήθητε οὖν καὶ ὑμεῖς, ἀκάθαρτα πνεύ-
 ματα, καὶ ἀναχωρήσατε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα καὶ μὴ
 ἐγγίσητε ἀνθρώπον ὃς ἐδέξατο τὸ ἅγιον βάπτισμα, μήτε ζῆλος
 25 μήτε φθόνος, μὴ ἐπιβουλία, μὴ φαντασία, μὴ ἐν κρυπτῷ, μὴ ἐν
 φανερῷ, μὴ ἐν βρώσει, μὴ ἐν πόσει, μὴ ἐν ὕπνῳ, μὴ ἐν ποταμῷ,
 μὴ ἐν κήπῳ ἢ ἐν ἐτέρῳ τόπῳ· μὴ πυρετός, μὴ ῥίγος, ἢ ἄλλη τις
 νόσος, μὴ σέβασμα, μὴ πνεῦμα πρηστηριακὸν ἢ σεληνιακόν, μὴ
 ἐπιπεμπτικὸν ἢ ἐπιβοθητικόν, ὅσα ἤκουσαμεν καὶ ὅσα οὐκ ἤκού-
 30 σαμεν, ἀναχωρήσατε, κενὰ καὶ μάταια, ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ
 ὀδεῖνα καὶ ἀπέλθατε εἰς τὴν αἰώνιον κόλασιν αἰσχυνόμενα καὶ
 ἄπρακτα, ὅπου ὁ σκώληξ ὁ ἀκοίμητος οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ
 σβέννυται. ὀρκίζω ὑμᾶς, πάντα τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα, κατὰ τῶν

1 μολοποῦσα cod. θανατοῦσα cod. τρέχοντα cod. 3 ποιοῦν-
 τας cod. ἀποκλήσεις cod. 4 ss. cf. supra, pp. 119, 3, ss.; 122, 21.
 6 σέβασμα ex σεβαίνω = εἰσβαίνω. πρηστηριακόν cod. δρακη-
 στηκόν cod. num δρακοντικόν legendum? 7 ἐμπηπτικόν cod.: infra,
 v. 29 ἐπιπεμπτικόν, p. 248, 1 ἐπιληπτικόν. 10 ἐν cod. 17 οὗ ἧς cod.
 21 ἐν cod. 22 ἡμεῖς cod. 24 ὁ cod. 25 ἐπιβουλίαν cod. φαντα-
 σίαν cod. 26 μῆ] ἢ cod. 28 ss. cf. supra, v. 6 ss. 29 ἐπιβοθη-
 τικόν cod.: ἐπιβουλητικόν coniciam.

ἀγίων ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὴν ἐξουσίαν καταργεῖν καὶ ἀποδιώ-
 κειν ὑμᾶς, ἀπὸ πασῶν τῶν κακῶν ὑμῶν πράξεων. ὁρκίζω σε, τὸν
 Ὅρνιαν τὸ χαλεπὸν δαιμόνιον τὸ καταργούμενον ὑπὸ τοῦ Ἁγίου
 Πνεύματος καὶ διὰ Μιχαὴλ τοῦ ἀρχαγγέλου τοῦ δόντος τὸ δακτυ-
 λίδιον τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι ὥστε ὑποτάξαι πᾶν πνεῦμα ἀκά- 5
 θαρτον καὶ σὺν τούτῳ κατέκλεισε [f. 17^v] πάντα τὰ δαιμόνια.
 ὁρκίζω σε, τὴν Εὐροῦν τὸ πονηρὸν πνεῦμα, τὴν ἐπιλεγομένην
 Ὀνοσχελήν, ἣτις διέρχεται διὰ τοῦ ἄστρου τοῦ σεληναίου, τὸ
 καταργούμενον ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου Ἰωήλ. ὁρκίζω σε, τὸν Ἀσμόδιον,
 τὸ πονηρὸν δαιμόνιον, ὃ τι διέρχεται διὰ τοῦ ἄστρου τῆς Ἀμάξης, 15
 τὸ καταργούμενον ὑπὸ τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ. ὁρκίζω σε, Βεελ-
 ζεβούλ, ἄρχων τῶν δαιμόνων, ὅστις διέρχεται διὰ τοῦ ἄστρου
 τοῦ Ἑσπερίου, τὸν καταργούμενον ὑπὸ τῶν τριῶν ὀνομάτων τοῦ
 Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁρκίζω σε
 κατὰ τοῦ ἀοράτου Θεοῦ. καὶ ὥς ἐξωλοθρεύθης ἐπὶ τὴν δόξαν σου 15
 ὡς μέγας ἄγγελος καὶ διὰ τὴν ὑπερῆφανίαν σου μυσαρὸς Σατᾶν
 καὶ διάβολος ἐπωνομάσθης, οὕτως σε ὁρκίζω, παμπόνηρε, ἀπὸ
 τοῦ ὀνόματος τοῦ μεγάλου θρόνου οὗ ἐσὺ ἐβουλήθης σταθεῖν ὑπεράνω
 αὐτοῦ, καὶ ἐξεβλήθης ὥσει κονιορτός. οὕτως σε ὁρκίζω, ἐξελθε
 καὶ ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα, διότι τὰ μέλη 20
 αὐτοῦ καὶ πᾶσαι ἁρμονίαι εἰσὶν βαπτιζόμεναι καὶ μυρῶμεναι εἰς
 τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ
 οὐκ ἔχεις ἐξουσίαν κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου. εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
 Πατρὸς σε ὁρκίζω, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Υἱοῦ σε διώκω, εἰς τὸ ὄνομα
 τοῦ Ἁγίου Πνεύματος σε ἀναχωρίζω. εἰς τὴν δύναμιν τοῦ τιμίου 25
 καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ
 Θεοῦ ἡμῶν ἐξελθε καὶ ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ
 ὀδεῖνα. ὁρκίζω ὑμᾶς, πάντα τὰ δαιμόνια, εἰς [f. 18] ὃν εἶδαν οἱ
 οὐρανοὶ καὶ ἐτρόμαξαν. ὁρκίζω ὑμᾶς εἰς ὃν εἶδεν ἡ θάλασσα καὶ
 ἔφωγεν καὶ ὁ Ἰορδάνης ποταμὸς ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω. ὁρκίζω 30
 ὑμᾶς <εἰς> ὃν εἶδεν ὁ Τάρταρος καὶ διερράγη, πᾶσα φαρμακεία
 καὶ πᾶν πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον πνεῦμα, φύγε καὶ ἀναχώρησον
 ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὁρκίζω ὑμᾶς εἰς τοὺς ἑπτὰ ἀρ-
 χαγγέλους τοὺς παρισταμένους τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ Σαβαώθ.
 ὁρκίζω ὑμᾶς εἰς τὸν περιπατήσαντα ἐπὶ νῶτα θαλάσσης καὶ τοὺς 35
 πόδας μὴ μολύναντα, φύγε καὶ ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ

2 πάντων cod. 3 ss. cf. supra, p. 232 et p. 212 ss. 5 ὥστε
 scripsi: ὥς τοῦ cod. παντὶ πν(εύ)ματι ἀκαθάρτῳ cod. 8 ἣτις] εἰς
 cod. σεληναίου scripsi: (cf. Testamentum) μυληνέου cod. 10 ὃ τι]
 εἰ τις cod. 12 ὅστις] εἰ τις cod. 17 ἐπωνομάσθης cod. 28 οἶδαν
 cod. 29 οἶδεν cod. 31 εἰς addidi. οἶδεν cod. φαρμακίαν cod.

Θεοῦ ὁδεῖνα. ὁρκίζω σε, δαιμόνιον πονηρόν, εἰς τὴν κορυφὴν
 ἣν ἤφατο ἡ δεξιὰ Ἰωάννου. ὁρκίζω σε εἰς τὸν Μιχαὴλ καὶ <τὸν>
 Γαβριήλ, τὸν Οὐρουήλ καὶ <τὸν> Ῥαφαήλ. ὁρκίζω σε εἰς τὸν
 Ἰεζεκιήλ τὸν γράψαντα ἐπὶ τὴν πέτραν καὶ διερράγη ἡ πέτρα.
 5 ὁρκίζω σε εἰς τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὸ ὑποπόδιον τῶν πο-
 δῶν αὐτοῦ· εἰ δὲ παρακούσης μου, ἐντελεῖται σοι Κύριος ὁ Θεὸς
 ἀγγέλους ἀποτόμους ἐκδιώκοντάς σε καὶ βαλοῦντάς σε εἰς τὴν
 κάμινον τοῦ πυρός. ὁρκίζω σε εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ πυρός. ὁρκίζω
 σε εἰς τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα. ὁρκίζω σε εἰς τοὺς τέσσαρας στύλους
 10 τοὺς πυλῖνους τοὺς φαρμακολότας τοὺς παρισταμένους εἰς τὴν
 ἄβυσσον καὶ λύοντας τὴν δύναμιν τὴν ἐπιγεναμένην. ὁρκίζω σε εἰς
 τὸν ἀνοίξαντα τοὺς οὐρανοὺς μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς
 εἰς δόξαν τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.
 ὁρκίζω ὑμᾶς, τὰ πεντήκοντα δαιμόνια τὰ μὴ σέβοντα καὶ μὴ
 15 σεβόμενα, [f. 18v] τὰ εἰσερχόμενα καὶ βλάπτοντα τοὺς ἀνθρώπους
 τοὺς πλασθέντας ὑπὸ τῆς ἁγίας χειρὸς τοῦ Θεοῦ. ἐπιτιμῶ καὶ
 ἀφορίζω πᾶσαν ὑπηρεσίαν τῶν πονηρῶν δαιμόνων ἐν τῇ δυνάμει
 τοῦ μεγάλου βασιλέως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. ὁρκίζω σε, πνεῦ-
 μα πονηρόν, εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. ὁρκίζω σε, δαιμόνιον πο-
 20 νηρόν, εἰς τὰ τρία ξύλα τῆς πίστεως. ὁρκίζω σε εἰς τὰ τέσσαρα
 στοιχεῖα τῆς ἀνατολῆς καὶ δύσεως, ἄρκτου καὶ μεσημβρίας. ὁρ-
 κίζω τὰ δαιμόνια τῆς ἐξωλείας, ὁρκίζω τὰ δαιμόνια τοῦ φόνου.
 ὁρκίζω σε, δαιμόνιον τῆς παρακοῆς. ὁρκίζω σε, δαιμόνιον τῆς
 φαρμακείας, τὸ πυρεκτικὸν τῆς ἀγνωσίας αὐτοῦ. ὁρκίζω σε, δαι-
 25 μόνιον τοῦ κακοῦ συναντήματος, τὸ ἔχον σχῆμα γυναικός, δαιμό-
 νιον σεληνιακόν, δαιμόνιον τὸ διδόν ἀρμοπονίαν τοῦ ἀνθρώπου,
 δαιμόνιον τοῦ μεσονυκτικοῦ, δαιμόνιον ἀλεκτοροφωνίας, δαιμό-
 νιον ἡμερινόν, μεσημβρινόν, δειλινόν, δαιμόνιον κατακέφαλον,
 τὸ διδόν φόβον τοῦ ἀνθρώπου, δαιμόνιον τοῦ Λεγεῶνος· τοὺς
 30 καρποσύρτας καὶ φαίνοντας ὡς πεταλοῦδιν καὶ ἀφανίζοντας τοὺς
 κήπους καὶ ἀμπελῶνας καὶ κτήνη. ὁρκίζω σε, δαιμόνιον τὸ παλαιοῦν
 τὸν ἄνθρωπον. ὁρκίζω σε, δαιμόνιον τὸ Γελουδιακόν. ὁρκίζω σε,
 δαιμόνιον τὸ κρᾶζον τὴν αὐγὴν. ὁρκίζω σε, δαιμόνιον τῆς Καλῆς
 τῶν Ὁρῶν. ὁρκίζω ὑμᾶς, τὰ πεντακόσια πεντήκοντα δαιμόνια τὰ
 35 μὴ σέβοντα καὶ μὴ σεβόμενα, τὰ πειράζοντα τοὺς ἀνθρώπους. εἰς
 τὸ δακτυλίδιον δ' ἐδόθη τῷ βασιλεῖ Σολο- [f. 19]-μῶν τι, ὃ εἶχε

2 et 3 τὸν addidi. 3 γαυριήλ cod. 4 διεράγειν cod. 7 βάλον cod.
 14 πεντήκοντα, cf. infra, v. 34. 22 ἐξωλείας dubitans scripsi : ἐξοχο-
 λέας cod. 25 ἔχοντι cod. 26 διδόντα cod. 27 ἀλεκτοροφωνίας cod.
 (= ἀλέκτορος φωνῆς). 29 τὸν διδόντα cod. 30 πεταλοῦδην cod.
 ἀφανίζοντα cod. 31 παλαιοῦντι cod. 33 κρᾶζοντι cod. 33-34 Καλῆς
 τῶν Ὁρῶν, cf. supra, pp. 119, 13 ; 122, 27. 35 σευόμενα cod.
 36 8^u] 8^u cod. 8^u] 8^u cod.

γεγραμμένον τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου Θεοῦ, φοβήθητε καὶ ἀναχωρήσατε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ὁρκίζω ὑμᾶς, πάντα τὰ πονηρὰ καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα, κατὰ τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ· ἐὰν ἦτε ἐκ τῆς ἀνωθεν οὐσίας ἢ ἄγγελοι ἢ Ἄρτεμις ἢ καταπίπτοντες ἢ βέβαιοι, ὁρκίζω ὑμᾶς εἰς τὰ ἑπτὰ στερεώματα τοῦ οὐρανοῦ ὅπου εἰσὶν μυρία μυριάδες ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων κράζοντες καὶ λέγοντες· ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαβαώθ, πλήρεις ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης σου. ὁρκίζω σε εἰς τὸν Θεὸν τὸν γραφέντα εἰς τὰ ἑπτὰ γράμματα, φοβήθητι, δαιμόνιον πονηρόν, τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὅταν ἐκρίζωθῶσιν τὰ δένδρα καὶ γένωνται αἱ ῥίζαι κορυφαί καὶ αἱ κορυφαί, ῥίζαι. ὁρκίζω σε κατὰ τῶν ἁγίων ἀγγέλων τῶν ἐπιπταμένων ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος. ὁρκίζω σε εἰς τὸν ἄγγελον τὸν ἐπὶ τοῦ ἀέρος. ὁρκίζω σε εἰς τὸν ἄγγελον τὸν ἐπὶ τῆς ἀστραπῆς. ὁρκίζω σε εἰς τοὺς τριακοσίους ἀγγέλους τοὺς ἐπὶ τῆς βροντῆς· φεῦγε, δαιμόνιον πονηρόν, μὴ ἀδικήσης τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα· φεῦξαι καὶ ἀναχώρησον ἀπὸ τῶν τριακοσίων ἐξήκοντα πέντε ἁρμονιῶν αὐτοῦ καὶ μηδὲ ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ ἄψεσαι μηδὲ ἀπὸ παντὸς μέλους αὐτοῦ. φοβήθητι, δαιμόνιον πονηρόν, τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὅταν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι σαλπίσωσι ἀπὸ γωνίας τοῦ κόσμου καὶ ἀναστήσεται πᾶν ὄστέον [f. 19^v] ἀπὸ γῆς 20 ἕως οὐρανοῦ. φοβήθητι, δαιμόνιον πονηρόν, τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὅταν Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος κατενέγκῃ τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ στήσῃ αὐτὸν καὶ γενήσονται ἀνάμεσον οὐρανοῦ καὶ γῆς βήματα ὅπου πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν τρόμφω παρίστανται, ψάλλοντες τὸν τρισάγιον ὕμνον. 25 ὁρκίζω σε εἰς τὸν ἄγγελον τὸν ἐξάγοντα τοὺς τέσσαρας ποταμοὺς εἰς τὰ τέσσαρα μέρη τῆς οἰκουμένης. ὁρκίζω σε εἰς τὰ τέσσαρα εὐαγγέλια καὶ εἰς τοὺς τέσσαρας εὐαγγελιστάς. ὁρκίζω σε εἰς τοὺς δέκα ὀκτὼ προφῆτας καὶ εἰς τοὺς δώδεκα πατριάρχας· ἔξελθε καὶ ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. φοβήθητι, δαιμόνιον πονηρόν, τὴν ἀνάστασιν τῶν ἁγίων σωμάτων καὶ ὧν τῶν πονηρῶν δαιμόνων κατακαιομένων ἐν τῇ καμίνῳ τοῦ πυρός· φοβήθητι τὸ καύσωμα τῶν ἀπειθούντων τὸν Θεόν· αἰσχύνθητι αὐτὸν καὶ ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ὁρκίζω σε κατὰ τῶν πολυομμάτων Χερουβὶμ καὶ τῶν ἑξαπτερόγων Σεραφίμ. ὁρκίζω σε εἰς ὃν τρέμει ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ὃν τρέμουνσιν ἄγγελοι, ἀρχάγγελοι, Θρόνοι, Κυριότητες, Ἀρχαί, Ἐξουσίαι, Δυνάμεις, ὃν τρέμει ἡ θάλασσα καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, ξύλα καρποφόρα καὶ πᾶσαι αἱ κέδροι, νεανίσκοι καὶ παρθέναι, πρεσ-

4 ἦτε] ἡ cod. 4 ἀρτέμης cod. cf. supra, p. 242, 27. 6 ἐστίν cod.
 12 ἐπιπταμένων cod. 16 φεῦξαι: forma recentioris sermonis.
 18 ἄψεσαι: forma recent. sermonis. 28 τεσσάρους cod. 33 τό] τὸν
 cod. 38 αὐτῆς cod.

βύτεροι μετὰ νεωτέρων. ὁρκίζω σε, πᾶν δαιμόνιον πονηρόν τὸ
 ἐπιβουλεῦον τοῖς ἀνθρώποις, [f. 20] φεῦγε, πᾶν δαιμόνιον πονηρόν,
 ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὁρκίζω σε εἰς τὸν ἀόρατον θρό-
 νον τοῦ Θεοῦ. ὁρκίζω σε εἰς τὸν Θεὸν ὃν φρίσσει ὁ οὐρανὸς καὶ
 5 ἡ γῆ, ὃν δοξάζουσιν οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ ἀρχάγγελοι. φεῦγε, πῦρ,
 ἄνεμε καὶ ἀνεμόστροφε, φεῦγε, δαιμόνιον μονοπτέρυγον, ἐγεί-
 ρον πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ πάλιν πρὸς τὰ ἀριστερά. ὁρκίζω σε τὸ χα-
 λεπὸν δαιμόνιον τὸ ἀπτόμενον ψυχῆς καὶ καρδίας, τὸ ἀνερχόμενον
 ἐπὶ τοῖς ὀστέοις καὶ ἁρμονίαις, τὸ καταπίπτον ἐπὶ τὴν σάρκα καὶ
 10 ποιοῦν τὴν ἁρμονίαν φαίνεσθαι τῶν ὀστέων, γνῶρισον τὴν σὴν
 ματαίαν δύναμιν καὶ ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖ-
 να. ὁρκίζω σε κατὰ τοῦ στηρίζαντος λόγῳ τοὺς οὐρανούς · μὴ
 σταθῆς εἰς τὸ πλάσμα τοῦ Θεοῦ, μὴ ψυχῆς κρατήσης, μὴ καρδίας
 ἄψεται, μὴ συκωτίου, μὴ φλέγμονος, μὴ νεφρῶν, μὴ ἡπάτων, μὴ
 15 ἐπὶ νεφρῶν φρεῖκος ῥίγῳ ποιήσης ἐπὶ τῷ πλάσματι τούτῳ · μὴ
 κεφαλὴν παραλύσης, μὴ μυελοὺς ἐκκενώσης, μὴ ὀδόντας θραύ-
 σης, μὴ ἐγκέφαλον σκοτίσης, μὴ ὀφθαλμοὺς ἀδικήσης, μὴ ὦτα
 βαρύνῃς, μὴ στήθος, μὴ στόμαχον καὶ διαφθείρης τὴν τροφήν, μὴ
 νεῦρα σπάσης, μὴ νεῦρα ψύξης καὶ ποιήσης τὴν ἁρμονίαν φαίνεσ-
 20 θαι τῶν ὀστέων, ἀλλὰ ἀναχώρησον ἀπὸ τοῦ πλάσματος τούτου.
 φοβήθητι τὸν Θεόν, πνεῦμα πονηρόν μονοπτέρυγον. ὁρκίζω σε
 εἰς τὸν Θεὸν τὸν θεμελιώσαντα τὴν γῆν καὶ ὄρη θέντα ἐπ' αὐτῆς ·
 ὁρκίζω σε εἰς [f. 20^v] τὸν Θεὸν τὸν σφραγίσαντα τὴν θάλασ-
 σαν μὴ ὑπερβαίνειν τὸν ὄρον αὐτῆς. φεῦγε, δαιμόνιον πονη-
 25 ρόν, ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὁρκίζω ὑμᾶς, πάντα τὰ
 πνεύματα τὰ πονηρά, κατὰ τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ, οὗ τὸ ὄνο-
 μα ἐκπορεύεται καὶ ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ ἐγείρονται, οὗ τὸ ὄνο-
 μα ἐκπορεύεται καὶ οἱ οὐρανοὶ κλονίζονται, οὗ τὸ ὄνομα ἐκπορεύε-
 ται καὶ οἱ ἄνεμοι φρίττουσιν, οὗ τὸ ὄνομα ἐκπορεύεται καὶ ἡ γῆ
 30 σειεται, οὗ τὸ ὄνομα ἐκπορεύεται καὶ αἱ πέτραι λύνονται, οὗ τὸ
 ὄνομα ἐκπορεύεται καὶ ἡ θάλασσα ἡσυχάζει, οὗ τὸ ὄνομα ἐκπο-
 ρεύεται καὶ οἱ δράκοντες ξηραίνονται · καὶ κατ' ἐκείνου ὑμᾶς ὁρ-
 κίζω, πάντα τὰ πονηρὰ πνεύματα, ἐξελθεῖν ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ
 Θεοῦ ὀδεῖνα. ὁρκίζω ὑμᾶς, πάντα τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα, καὶ
 35 πᾶσαν ἀσθένειαν καὶ βασκανίαν, φοβερισμόν, φρικιασμόν, ῥιγο-
 πύρετον τριταῖον ἢ τεταρταῖον ἢ ἐφημερινόν ἢ συνάντημα ἢ ἐπι-
 βουλίαν ἢ καταχθόνιον ἢ πλαγιοῦν ἢ μαγευμένον ἢ κωφὸν ἢ ἄλαλον

6 ἐνυρον cod. num γυροῦν? 9 ἁρμονίαις cod. καταπίπτοντα cod.

10 ποιοῦν scripsi (cf. v. 19) : πάντα cod. 14 ἄψεται : cf. p. 246, 18.

νεφρῶν cod. rectius ἡπατος. 14-15 : μῆ^ς — φρεῖκος scripsi : ἢ

ἐπινευρῶ στρίγγου cod. 18 διεφθέρης cod. 35 ss. cf. supra, p. 243,

4 ss. 36 ἀφ' ἡμερινόν cod. συναντίματος cod. 37 πλαγίων cod

ἢ λαλοῦν τι ἢ ἐπιληπτικὸν ἢ πρόσχημα ἢ ἀπάντημα ἢ ἄμορφον
 ἢ ἅπαξ ἢ κόρκινον ἢ ἀσύμμορφον. ὁ Θεὸς τῆς βοήθειας [αὐτοῦ]
 Ἀδωναΐ, Εὐδαμαρά, βοήθησον τὸν δοῦλόν σου ὀδεῖνα, καὶ ἐν νυκτὶ
 καὶ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ. ἔτι ὀρκίζω ὑμᾶς, πάν-
 τα τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα, κατὰ τῆς δυνάμεως τοῦ παντοκράτο- 5
 ρος Θεοῦ. ὀρκίζω ὑμᾶς, τὰ μύρια ἐνακόσια ἐξήκοντα ἐννέα πνεύ-
 ματα, κατὰ τῆς δυνάμεως τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ. [f. 21] ὀρκί-
 ζω ὑμᾶς, πονηρὰ πνεύματα, ἅτινα ὁμόσατε τῷ βασιλεῖ Σολομῶν-
 τι ὅτι ὅπου ἀκούσομεν τὸ ὄνομα Κυρίου Σαβαώθ, φευξόμεθα ἀπὸ
 τῶν ἐκείσε. Σολομὼν δὲ λαβὼν σοφίαν παρὰ Θεοῦ, ἐνέκλεισεν 10
 αὐτοὺς εἰς τὰς σιδηρὰς καὶ χαλκᾶς σφραγίδας, ἐπὶ τοῦ ἁγίου ὀνό-
 ματος τοῦ μεγάλου Θεοῦ. δι' οὗ φοβήθητε καὶ ὑμεῖς καὶ ἀναχωρή-
 σατε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὀρκίζω ὑμᾶς κατὰ τοῦ
 ἀκοντίσαντος μόλυβον ἐκ τῶν οὐρανῶν ἐπὶ τοὺς ἄλλοφύλους καὶ
 ἀποκτείναντος χιλιάδας ἐβδομήκοντα ὀκτώ, χωρὶς γυναικῶν καὶ 15
 παιδίων. ὀρκίζω ὑμᾶς κατὰ τῆς ῥομφαίας τῆς διστόμου τῆς στρε-
 φομένης, κατὰ τοῦ μυριόδοντος πρίονος καὶ τοῦ δρεπάνου τοῦ
 πετομένου, οὗ τὸ πλάτος πήχεων δέκα καὶ τὸ μήκος πήχεων εἰκό-
 σιν. ἰδὼν δὲ Ζαχαρίας ὁ προφήτης ἐφοβήθη αὐτῷ. φοβήθητε οὖν
 καὶ ὑμεῖς καὶ ἐξέλθατε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα, ἐνθα ἀνα- 20
 γινώσκεται ὁ ἐξορκισμὸς οὗτος, ἀπὸ κορυφῆς, ἀπὸ ἐγκεφάλου,
 ἀπὸ κρανίου, ἀπὸ ἡμικράνου, ἀπὸ μετώπου, ἀπὸ ἀκοῆς, ἀπὸ ὀμμά-
 των, ἀπὸ μηλίσγων, ἀπὸ χειλέων, ἀπὸ ῥινῶν, ἀπὸ ὤμων, ἀπὸ βρα-
 χιόνων, ἀπὸ καρδίας, ἀπὸ στομάχου, ἀπὸ ἐντέρων, ἀπὸ ὀμφαλοῦ,
 ἀπὸ πλευρᾶς, ἀπὸ γονάτων, ἀπὸ χειρῶν, ἀπὸ ποδῶν, ἀπὸ ὀρμονι- 25
 ῶν, ἀπὸ μυελῶν καὶ θυρῶν καὶ θυρίδων καὶ ἀπὸ πᾶν μέλος, εἰς
 ὅσον ἐποίησε Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. [f. 21v]
 ὀρκίζω ὑμᾶς, πνεύματα ἀκάθαρτα, κατὰ τοῦ Γαβριὴλ τοῦ ἀρχαγ-
 γέλου (ὅστις <ὡς> ὑπήντησεν αὐτῷ ἢ βασκοσύνη, ἐπηρώτησεν
 αὐτὴν λέγων· πόθεν ἔρχῃ καὶ ποῦ πορεύῃ; — ἡ δὲ εἶπεν αὐτῷ· 30
 ἐγὼ ὑπάγω πηγὰς ὑδάτων ἀποκλεῖσαι, ἄλωνας ἐκκαῦσαι, πέτρας
 ἐκκυλίσαι, κονιορτὸν ἀποτινάξαι, σάρκας μαρᾶναι, νεῦρα παραλῦ-
 σαι, ὅστέα συντρίψαι, μυελοὺς ἐκκενῶσαι, νεότηταν ἐκκόψαι,
 ἀνδρόγυνα ἀποχωρῖσαι, τέκνα ἀπὸ γονέων χωρῖσαι, παιδίων χο-
 λὰς διαρρῆξαι, ὀφθαλμοὺς ἀδικῆσαι, κοίτας παρθένων μιᾶναι, 35

2 alias κοράκιον et κοράκινον.

αὐτοῦ delendum mihi videtur.

8 ὁμώσαντι cod. 15 χιλιάδαι cod. ἐβδομήκοντα cod. 18 οὗ]

δι' οὗ cod. 22 ἡμικράνου cod. 23 μηλίσγων cod. (μήλιγγας =

μήνιγξ). βριχιόνων cod. 26 μυελῶν cod. 28 γαβριήλ cod.

29 ὡς inserui. βασκοσύνη] + καὶ cod. 32 ἐκκυλίσαι scripsi :

ἐκκληρημῆσαι cod. 34 ἀποχωρῆσαι cod. χωρῆσαι cod.

κάλλη μαρᾶναι καὶ πάσας τὰς νόσους ἐπαγαγεῖν τοῖς ἀνθρώποις ·
 — καὶ ἐξώρτισεν αὐτὴν Γαβριήλ ὁ ἀρχάγγελος κατὰ τοῦ παντοκρά-
 τορος Θεοῦ καὶ κατὰ τοῦ πυρίνου ποταμοῦ καὶ κατὰ τοῦ ἑπταστό-
 μων φρέατος τῆς κολάσεως · φοβήθητι, βασκοσύνη, τὸ μέγα ὄνομα
 5 τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ παναγίου
 Πνεύματος) καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν
 δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. εἰ δὲ παρακούσης τοῦ ἐξορκισμοῦ τούτου,
 ἐξαποστελεῖ Κύριος Σαβαώθ ἄγγελον ἀπότομον καὶ βασανίσοντά
 σε καὶ βαλοῦντά σε εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην.
 10 ὀρκίζω σε, Στραγκαλιὰ πολύμορφε, ἡ ἐπερχομένη ἐπὶ τὰ μικρὰ
 παιδία, ἥτις ἔχει χεῖρας σκληρὰς καὶ σύρει τὰ νήπια καὶ πνίγει
 αὐτὰ καὶ τελευτῶσιν. ταῦτά εἰσιν τὰ ὀνόματα τῶν ἁγίων ἀγγέλων
 [f.22] οἵτινες καταργοῦν τὴν Ἰλιόυ καὶ πᾶν ἀκάθαρτον πνεῦμα,
 ἀρσενικόν τε καὶ θηλυκόν, ἐβραῖδα φωνὴν διαλεγόμενον · Μιχαήλ,
 15 Γαβριήλ, Οὐρουήλ καὶ Ῥαφαήλ, Γαζαήλ, Μανασαμονήλ, Ἀβεσα-
 βέκ, Σαλελεήλ, Σαβαώθ, Ἀδωναέ, Ἐλωέ, Ἀραχαήλ, Μαρωήλ,
 Χιζά, Ἰνχαξήλ, Μισαήλ, Δυννηθῆς, Ἡσοζυγῶν, Ἡσοστελλῶν,
 Ἀρφαγγιήλ. ὀρκίζω σε καὶ ἐξορκίζω σε, πᾶν ἀκάθαρτον πνεῦμα,
 κατὰ τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ καὶ κατὰ τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ
 20 Χριστοῦ καὶ κατὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ κατὰ τῶν ἁγίων
 ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων καὶ πάσης ἐπουρανίου δυνάμεως · ἐξ-
 ἔλθε καὶ ἀναχώρησον ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα, ἀπὸ τῶν
 τριακοσίων ἐξήκοντα πέντε ἁρμονιῶν αὐτοῦ · φεῦγε, δαιμόνιον
 πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον · Ῥακβησαλεά σε διώκει λόγος καὶ
 25 Σολομών. ὀρκίζω σε εἰς τὸν λόγον ὃν ἔδωκεν ὁ Κύριος τῷ Πέτρῳ ·
 μὴ ἀδικήσης τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα Χρυσομιλοῦ · ἀπὸ
 πέντε μιλίων σε ὀρκίζω εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς Θεοτόκου, μὴ ἀδι-
 κήσης τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ὀρκίζω σε εἰς τὸν ἅγιον Σισίν-
 νιον καὶ Διονύσιον. ὀρκίζω σε εἰς τοὺς εἴκοσι τέσσαρας πρεσβυ-
 30 τέρους τοὺς παρισταμένους καὶ λειτουργοῦντας τὸν θρόνον τοῦ
 Θεοῦ καὶ λέγοντας · ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαβαώθ. ὀρκί-
 ζω σε εἰς τὸ μέγα ὄνομα τοῦ Θεοῦ τὸ ἤκουσεν ἡ πέτρα καὶ οὐκ
 ἐβάσταξεν, ἀλλ' ἐδόθη ἐσκορπίσθη · μὴ ἀδικήσης τὸν δοῦλον [f. 22v]
 τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ἐξορκίζω ὑμᾶς, πάντα τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα,
 35 ἐξελθεῖν ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ναί, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν,
 ἐξέλασον ἀπὸ τὸν δοῦλόν σου ὁδεῖνα πάντα τὰ πονηρὰ καὶ ἀκάθα-

1 ἀπαγαγεῖν cod. 2 γαυριήλ cod. 6 καὶ κτλ. sequentia sententiae
 p. 248, 29. 8 βασανίσαντά cod. 9 βάλλοντά cod. 11 εἴ τις cod.
 14 εὐβραῖδα φωνῇ cod. διαλέγοντα cod. 15 γαυριήλ cod.
 24 ῥακβησαλεά ἀσε cod. 26 Χρυσομιλοῦ: nomen τοῦ δοῦλου ?
 28 Σισίννιον cf. p. 99, 15. 29 τέσσαρους cod. 33 ἀδικήσι cod.

τα πνεύματα καὶ φύλαττε αὐτὸν ὁλημερεῇ καὶ ὁλονυκτὶ καὶ διά-
σωσον αὐτὸν ἀπὸ τῆς ψυχικῆς καὶ σωματικῆς ἀσθενείας τῆς περι-
εχούσης αὐτόν, πρεσβείαις καὶ ἱκεσίαις τῆς πανυπερευλογημένης
ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ
πάντων τῶν ἁγίων σου. σοὶ γὰρ πρόπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσ- 5
κύνησις, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ
ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Εὐχὴ ἑτέρα· τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν
Ἐφρέμ τοῦ Σύρου.

Ἐν ὀνόματι τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ζωοποιοῦ καὶ ἀδια- 10
ρέτου Τριάδος, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος,
τοῦ αἰωνίου καὶ ἀνεξιχνιάστου καὶ ἀκαταλήπτου Θεοῦ, τοῦ ἐξό-
χου, τοῦ ἀδίδου, τοῦ ἀεὶ ὄντος καὶ διαμένοντος καὶ μέλλοντος δια-
μένειν. αὐτὸν τοίνυν τὸν Κύριον ἱκετεύω καὶ ἐπικαλούμενος τὸ
ὄνομα αὐτοῦ τὸ φοβερὸν καὶ παντοδύναμον καὶ ἅγιον, πρὸς ὑμᾶς, 15
τὰ παμμίαρα καὶ ἀκάθαρτα καὶ παμβέβηλα πνεύματα, ἀναγγέλλω
τοὺς λόγους μου καὶ τὰ ἐντάλματά μου ἅπερ διηνεκῶς καὶ ἀ-
δίδως ἀπὸ τὰ νῦν καὶ ἐπέκεινα βασανιζέτωσαν ὑμᾶς καὶ [f. 23] συν-
τόμως ἐνοχλείτωσαν καὶ διωκέτωσαν πάσαις ταῖς κολάσεσιν καὶ
τιμωρίαις ταῖς εἰς ἀφανισμόν πεμπούσαις καὶ πάντα τοὺς προστά- 20
τας ὑμῶν καὶ συνηγόρους ὑμῶν καὶ τοὺς ἀκολούθους ὑμῶν, δι'
ὅσον ἂν ἐπὶ τῷ πλάσματι τούτῳ μείνητε, ὥς μὴ δυνάμενα ἀντιστῆ-
ναι τοῖς ἡμῶν ἐπιτιμίαις καὶ τοῖς ἡμῶν ἀνεικάστοις φοβεροῖς
ἀφορκισμοῖς. φυγαδεύθητε συντόμως μηδεπωσοῦν δυνάμενα ἀντι-
στῆναι, πονηρὰ πνεύματα, τῇ ἡμῶν ἐπιτιμῇ. ἐξορκίζω οὖν ὑ- 25
μᾶς, τὰ ἀκάθαρτα καὶ παμμίαρα καὶ ἐβδελυγμένα καὶ ἀλλότρια
καὶ ἀναίσχυντα καὶ ἀναιδῆ πνεύματα τὰ πάσης αἰσχύνης ἀνάπλεα,
ἵνα συντόμως ἀπέλθῃτε καὶ ἀναχωρήσῃτε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ
Θεοῦ ὁδεῖνα. ἐξορκίζω ὑμᾶς καὶ ἐπιτιμῶ ὑμῖν βαρύντατα καὶ ἐπηρ-
μένως καὶ ἐξουσιαστικῶς ἐντελλόμενος καὶ ὀρκίζω καὶ προστάσσω 30
καὶ ἐπιτιμῶ καὶ ἀναγγέλλω καὶ τίθημι ὑμῖν καὶ τοῖς ἐξουσιάζουσιν
ὑμῖν καὶ τοῖς βοηθοῦσιν ὑμῖν κατακρίτοις καὶ οὐδαμινοῖς, κατὰ
τοῦ ζώντος ἀληθινοῦ καὶ ἀδίδου καὶ ἀπαράλλάκτου, τοῦ ὄντως ἁγίου
τῶν ἁγίων Θεοῦ ἡμῶν τοῦ κτίσαντος τὰ πάντα καὶ ᾧ τὰ πάντα
ὑπέκει καὶ πείθεται καὶ ὑποτέτακται· ὅς ἐστιν εἰς τῇ βουλήσει 35
καὶ τῇ θελήσει καὶ τῇ δυνάμει καὶ <τῇ> ἐξουσίᾳ καὶ τῇ ἐνεργείᾳ,

1 ὁλομερὶ cod. 5 σοί| σύ cod. 9 εὐφρέμ cod. 14 ἱκετεύω
cod. 21 ἡμῶν¹ cod. ἡμῶν³ cod. 28 ἀναχωρήσατε cod.
31 ἀναγγέλων cod. 33 παραλάκτου cod. 35 ὑπέτακται cod.
36 τῇ addidi.

τριττοὶ δὲ τοῖς προσώποις, Πατὴρ, Υἱὸς καὶ Ἅγιον Πνεῦμα · ὧν
 τὰ πάντα τὰ κτίσματα καὶ ποιήματα φοβοῦνται καὶ ὑπείκουνσιν
 καὶ τρέμουνσιν καὶ τῷ αὐτῷ φοβεῶν καὶ τελείῳ καὶ ἐξόχῳ θελήματι
 5 ὑπακούουσι καὶ ὑποτάσσονται. [f. 23^v] καὶ ἐξορκίζω ὑμᾶς κατὰ
 τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ὄντως ἀληθι-
 νοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος καὶ κατὰ τῆς ἀνεκδιηγῆτου αὐτοῦ
 θεότητος, ἵνα ἀποστήτε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα, σὺν πά-
 ση τῇ δυνάμει ὑμῶν καὶ τῇ ἐξουσίᾳ. ἐπιτιμᾷ ὑμῖν Κύριος, πονηρὰ
 καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα, ὁ ὧν καὶ ἀένναος καὶ αἰδῖος, ὁ τρισυπό-
 10 στατος καὶ ὁμοούσιος, ὁ ἀκατάληπτος καὶ ἀπρόσιτος, ἵνα συντό-
 μως ἀναχωρήσητε ἀπὸ τοῦ ποιήματος καὶ πλάσματος αὐτοῦ τοῦ
 δοῦλου τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα καὶ μηδεπωσοῦν ἐάσητε ἐν αὐτῷ ἐνόχλη-
 σὶν τινα ἢ πειρασμὸν οἷον δὴ τινα. ἐπιτιμᾷ ὑμῖν Κύριος, πονηρὰ
 καὶ παμμίαρα καὶ αἰσχρὰ καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα, ὁ τῷ νεύματι
 15 αὐτοῦ ποιήσας τὰς ἀγγελικὰς δυνάμεις λόγῳ τελειουμένας καὶ
 πνεύματι συμπληρουμένας, ἵνα συντόμως ἀπέλθῃτε ἀπὸ τὸν
 δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα, τῇ δυνάμει τῆς ἀρρήτου σαρκώσεως τοῦ
 ἐνὸς τῆς Τριάδος Θεοῦ, τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς κατὰ τὴν θεότητα
 καὶ ἀπάθους καὶ ἀκαταλήπτου, ὁραθέντος δὲ ἡμῖν ἐν σαρκὶ καὶ
 20 προσιτοῦ γενομένου · ὃ παμβέβηλα δαιμόνια, ὁ μετὰ τὸ ποιῆσαι
 τὰς ἀγγελικὰς δυνάμεις, ὧν καὶ ὑμεῖς μέρος ἦτε, ὁ ποιήσας τῇ ἀνεκ-
 διηγῆτῳ αὐτοῦ βουλήσει τὸν οὐρανὸν τὸν νῦν ὑπὸ πάντων ὁρῶμενον
 καὶ θαυμαζόμενον, ἵνα συντόμως ἀπέλθῃτε καὶ ἀναχωρήσητε ἀπὸ
 τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα, τὸν ὑφ' ὑμῶν τῶν ἀκαθάρτων πνευ-
 25 μάτων ἐπηρεαζόμενον. ἔτι ἐξορκίζω ὑμᾶς, παμμίαρα δαιμόνια,
 κατὰ τῆς δυνάμεως τοῦ [f. 24] Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ
 διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἐν τῷ ποταμῷ Ἰορδάνῃ ἐλθόντος καὶ
 βαπτισθέντος δουρικῶς βαπτίσματι καὶ τὴν φύσιν τῶν ὑδάτων
 ἀγιάσαντος, ἵνα συντόμως ἀπέλθῃτε καὶ ἀναχωρήσητε ἀπὸ τὸν
 30 δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ἐπιτιμᾷ ὑμᾶς Κύριος ὁ Θεός, δαιμόνια,
 ὁ τὴν γῆν στερεώσας ἐπάνω τῶν ὑδάτων καὶ περιέχων αὐτὴν τῇ
 ἀοράτῳ αὐτοῦ δυνάμει καὶ κατακαλλύνας αὐτὴν παντοίοις φυτοῖς
 καὶ εἵδεσι βοτανῶν, ἵνα συντόμως ὡς ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ἀναχωρή-
 σητε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα καὶ μὴ ἐμμείνῃτε ἐν αὐτῷ
 35 τὸ οἷον οὖν, παμμίαρα πνεύματα καὶ ἐναγῇ δαιμόνια καὶ παμβέ-
 βηλα. ἐξορκίζω ὑμᾶς κατὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ
 μετὰ τὸ ἅγιον αὐτοῦ βάπτισμα θελήσαντος πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ
 ὑμῶν προστάτου Βεελζεβοὺλ καὶ νικήσαντος αὐτόν · καὶ κατὰ
 τῆς νίκης ἣν ἐνίκησεν καὶ κατὰ τῆς ἀγίας καὶ μακαριωτάτης αὐτοῦ
 40 ζωῆς τῆς ὄντως ἐξαιρέτου καὶ ἀσυγκρίτου καὶ ἀναμαρτήτου, ἀνα-

5 ὄντος cod. 13 οἷον] οἷ cod. 17 δυνάμει] + δέ cod. 24 τόν²]
 τῶν cod. 25 ἐπηρεαζομένων cod. 32 φυτοῖς cod. 37 πειρασθῆναι
 cod. 38 νικήσαντος scripsi : αὐτὸς νικήσαντα cod.

χωρήσατε συντόμως ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα καὶ ὁλοτε-
 λῶς ἐάσατε αὐτὸν μὴ ἔχειν ῥυτίδα τινὰ ἢ λώβην τῆς ὁμῶν πανουρ-
 γίας. ἐπιτιμᾷ ὑμῖν Κύριος, πονηρὰ πνεύματα, ὁ τοῖς ἀστράσιν τὸν
 οὐρανὸν καλλύνας καὶ λαμπρύνας τὴν ἡμέραν ταῖς ἡλιακαῖς
 ἀκτίσι, τὴν δὲ νύκτα φαιδρύνας ταῖς ἀστροῖς τῆς Σελήνης. ὁ πρότε- 5
 ρον διαχωρήσας τὸ φῶς ἀπὸ τὸ σκοτός καὶ καλέσας τὸ φῶς ἡμέραν
 καὶ τὸ σκοτός ἐκάλεσε νύκτα, ἵνα συντόμως ἀναχωρήσητε ἀπὸ
 [f. 24^v] τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα καὶ ἵνα ἐάσητε αὐτὸν σῶον
 καὶ ἀσινῇ καὶ ἀβλαβῇ, τῇ δυνάμει ἐλπίζοντα τοῦ παντοδυνάμου
 Θεοῦ. ἔτι ἐξορκίζω ὑμᾶς, παμμίαρα δαιμόνια, κατὰ τοῦ κηρύγ- 10
 ματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ κατὰ τοῦ εὐαγγελίου
 αὐτοῦ καὶ κατὰ τῆς ἐντίμου καὶ ἀσυγκρίτου, τῆς ὄντως καλῆς καὶ
 ἀναιρέτου διαγωγῆς αὐτοῦ, ἵνα συντόμως, κακοήθη καὶ παμμίαρα
 καὶ παμβέβηλα καὶ αἰσχυρά, ἀναχωρήσητε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ
 Θεοῦ ὁδεῖνα · καὶ ἐάσατε αὐτὸν ἀσινῇ καὶ καθαρὸν καθὼς ἦν τὸ 15
 πρότερον, ὅτε ἤρξασθε ἐνοχλεῖν αὐτόν. ἔτι ἐπιτιμᾷ ὑμῖν Κύριος,
 δαιμόνια παμβέβηλα καὶ ἀνάξια πάσης ἀγαθοεργίας, πνεύματα
 πονηρὰ, πνεύματα κωφὰ καὶ ἀναίσθητα, πνεύματα πλάνης καὶ
 πάσης πλεονεξίας, πνεύματα ἐναγῇ καὶ βέβηλα · ἐκεῖνος ὑμῖν ὁ
 Θεὸς ἐπιτιμᾷ ὁ τῇ ἕκτῃ ἡμέρᾳ χοῦν λαβὼν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ πλάσας 2)
 τὸν ἄνθρωπον, τὸ τίμιον αὐτοῦ ζῶον, καὶ δοὺς αὐτῷ διὰ τοῦ ἐμ-
 φρυσήματος αὐτοῦ ψυχὴν λογικὴν καὶ νοεράν, ἵνα συντόμως ἀνα-
 χωρήσητε ἀπὸ τὸ αὐτοῦ τιμιώτατον κτίσμα, τὸ ἐντιμον καὶ ἐξο-
 χιώτατον πάντων τῶν κτισμάτων · καὶ ἀπέλθατε, πονηρὰ καὶ
 παμβέβηλα καὶ ἀκάθαρτα καὶ ἐναγῇ, ἐν τόποις ἀβάτοις καὶ ἀνύδροις 25
 οἷς οὐκ ἐπισκοπεῖ Κύριος, ἐάσατε δὲ τοῦτο τὸ ποίημα τοῦ Θεοῦ
 τοῦ τρισυποστάτου καὶ παντοκράτορος. ἔτι ἐξορκίζω ὑμᾶς, παμ-
 μίαρα καὶ ἀκάθαρτα καὶ ἐβδελυγμένα καὶ ἀλλότρια καὶ ἐναγῇ,
 κατὰ τῶν ἀπειρῶν θανάτων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [f. 25] Χρισ-
 τοῦ, ὃ ἐπ' εὐεργεσίᾳ τοῦ ἡμετέρου γένους εἰργάσατο, καὶ κατὰ 30
 πάντων ἐκείνων τῶν ὀνομάτων δι' ὧν μέλλετε ἀποδράσαι καὶ
 ἀφανισθῆναι · ἔτι δὲ καὶ κατὰ τῆς ὁμῶν ἀδυναμίας καὶ ἀτονίας
 ἐξορκίζω ὑμᾶς καὶ ἐπιτιμῶ ὑμῖν ἵνα ἀπέλθητε συντόμως ἀπὸ
 τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ἐπιτιμᾷ ὑμῖν Κύριος, ἀκάθαρτα καὶ
 παμμίαρα, ὁ διὰ τὴν παρακοὴν τοῦ Ἀδὰμ κατακρίνας αὐτόν καὶ 35
 ἐξορίσας αὐτόν ἐκ τοῦ παραδείσου καὶ ἀποβαλὼν ἀπ' αὐτοῦ πᾶν
 κάλλος ὃ πρῶην εἶχεν · ὁ τὸν Κάϊν καταρασάμενος διὰ τὸν φόνον
 τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. αὐτὸς ὁ Θεὸς ἐπιτιμᾷ ὑμῖν, παμμίαρα πνεύ-

4 καλλύνας scripsi : καλύψαι cod. 16 πρότετον cod. ἡμῖν cod.
 18 ἀναίσθητα cod. 19 ἡμῖν cod. 23 κτίμα cod. 30 ἐβεργεσία
 cod. 31 ἀπεδράσαι cod. 32 ἀφανισθῆναι cod. ἡμῶν cod.
 37 δ] ὃν cod. κατηρασάμενος cod.

ματα, ὁ εἰδὼς τὰς πολλὰς τῶν ἀνθρώπων ἁμαρτίας καὶ ὀργισθεὶς
αὐτῶν καὶ βρέξας ἐπὶ τὴν γῆν ὕδωρ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ
τεσσαράκοντα νύκτας καὶ κατακλύσας τὴν ἁμαρτίαν, ἵνα συν-
τόμως ἀναχωρήσητε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα, ὅτι Θεοῦ ποι-
5 ἡμα ἔντιμον καὶ ἅγιόν ἐστιν. μὴ οὖν βραδύνητε, παμμίαρα δαιμό-
νια, ἀλλὰ συντόμως ἀναχωρήσατε καὶ ἐάσατε τὸ τοῦ Θεοῦ
ποίημα ὡς ἐγεννήθη· ἰδοὺ μὴ ἔλθῃ ἂν ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐξολοθρεύ-
ση καὶ ἀποδιώξῃ ὑμᾶς, ἀκάθαρτα πνεύματα. ἐξορκίζω ὑμᾶς, πο-
νηρὰ καὶ παμμίαρα δαιμόνια, κατὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν
10 Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ὄντως ἀληθινοῦ ἐνὸς τῆς Τριάδος Θεοῦ, τοῦ
εἰπόντος τῷ κωφῷ καὶ ἀλάλῳ δαίμονι· ἔξελθε ταχέως ἀπὸ τοῦ
ἀνθρώπου τούτου καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν· τοῦ τῆς Χανα-
ναίας τὴν θυγατέραν τοῦ χαλεποῦ δαίμονος ἐλευθερώσας, κατ'
ἐκείνου τοῦ [f. 25^v] υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἐξορκίζω ὑμᾶς ἵνα μὴ βραδύ-
15 νητε καὶ ἵνα μὴ ἐμμένητε ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἔμπροσθεν ἐπὶ τῷ δοῦ-
λῳ τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα· ἀλλ' ἐξέλθετε ταχέως καὶ ἀναχωρήσατε
καὶ ἐν ἐρήμοις τόποις καὶ ἐν ἀβάτοις, ἐν οἷς οὐκ ἐπισκοπεῖ Κύριος
ἀπέλθατε. ὀρκίζω ὑμᾶς κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος τοῦ
ἱασαμένου τὸν ἐν τριάκοντα χρόνοις κατακείμενον παράλυτον,
20 κατ' ἐκείνου ὑμᾶς ὀρκίζω τοῦ ἀνοίξαντος τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ
τυφλοῦ, ἵνα ταχέως ἀναχωρήσητε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα.
ἐπιτιμᾷ ὑμῖν Κύριος ὁ Θεός, παμμίαρα δαιμόνια, ὁ δοὺς τῷ Μω-
ϋσῇ τὴν μεγάλην ἐκείνην δύναμιν καὶ ἐξουσίαν εἰς τὸ ἀναγαγεῖν
αὐτοῦ τὸν λαόν ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἐλευθερώσας αὐτὸν ἐκ χειρὸς
25 Φαραώ, τῆς αἰγυπτιακῆς δουλείας, αὐτὸς ὁ Θεός ἐπιτιμᾷ ὑμῖν. ὁ
πατάξας Σδόμα καὶ Γόμορραν <καὶ> Ἐξαμονήλ τὴν Πεντάπολιν
ἐπιτιμᾷ ὑμῖν ἵνα ἀναχωρήσητε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα.
ὀρκίζω ὑμᾶς κατὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος
τοῦ ἐγείραντος τὸν Λάζαρον ἐκ τοῦ μνημείου τεταρταῖον, τοῦ διὰ
30 τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν παθόντος καὶ ἐμπαιχθέντος καὶ μαστιγωθέν-
τος, ἵνα συντόμως ἀναχωρήσητε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα
καὶ μηδαμῶς εἰς τὸ μετέπειτα ἐπαναστρέψῃτε εἰς αὐτόν· ἀλλ'
ἐάσατε αὐτὸν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἐπέκεινα ὥστε εἶναι ὑγιὲς πάσας τὰς
ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ. ἐπιτιμᾷ ὑμῖν Κύριος, πονηρὰ δαιμόνια
35 καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα, ὁ πατάξας ἕνδεκα πληγαῖς τὴν Αἴγυπτον·
αὐτὸς ὁ ποιήσας τὴν ῥάβδον [f. 26] τοῦ Ἀαρὼν βλαστήσαι, αὐτὸς
ἐπιτιμᾷ ὑμῖν, παμμίαρα πνεύματα, ὁ Θεός ὁ ἅγιος, ὁ τὰ πικρὰ
ὑδατα τῆς Μερρᾶς εἰς γλυκύτητα μεταβαλὼν καὶ δοὺς τῷ Μωϋσῇ
τὴν μεγάλην ἐκείνην δύναμιν τοῦ ἐξαγαγεῖν αὐτοῦ <τὸν λαόν>
40 ἐκ γῆς Αἰγύπτου καὶ ὁδηγήσας αὐτόν διὰ στόλου πυρὸς καὶ νεφέ-

1 ἰδῶς cod. fort. ἰδὼν restit. 19 ἱασάμενος cod. 26 γόμορρα cod.
καὶ inserui. 38 μεράς cod. 39 αὐτοῦ <τὸν λαόν> scripsi : αὐτόν cod.

λης ἀγαγεῖν τὸν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ, αὐτὸς ἐπιτιμᾷ ὑμῖν ἵνα συν-
τόμως ἀναχωρήσητε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ἐξορκίζω
ὑμᾶς κατὰ τῆς δυνάμεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ
ζῶντος, πονηρὰ καὶ ἀκάθαρτα δαιμόνια, τοῦ ταφέντος καὶ ἐν
Ἰακώβ κατατεθέντος καὶ τοὺς ἀπ' αἰῶνος κεκοιμημένους ἐν αὐτῷ 5
πιστεύσαντας ἐγείραντος καὶ τὸν ἄρχοντα ὑμῶν Βεελζεβούλ σὺν
πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ δῆσαντος καὶ ἀναστάντος τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
κατὰ τὰς γραφάς, κατ' ἐκείνου ὑμᾶς ὀρκίζω τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.
ἐπιτιμᾷ ὑμῖν Κύριος ὁ Θεός, παμμίαιοι καὶ ἀκάθαρτοι δαίμονες,
ὁ φοβερός καὶ κραταῖος τοῖς ὑπεναντίοις, ὁ διὰ τοῦ προφήτου τοῦ 10
Ἠλίου ἀπαλλάξας τὸν Ἰσραὴλ ἐκ τῆς πλάνης τοῦ Βαὰλ καὶ τῆς
χῆρας τὸν υἱὸν δι' αὐτοῦ ἀναστήσας, αὐτὸς ὁ ἀκατάληπτος Θεός
ὁ ἀναλαβὼν αὐτὸν τὸν Ἠλίαν ἐν πυρίνῳ ἄρματι εἰς τὸν οὐρανόν,
αὐτὸς ἐπιτιμᾷ ὑμῖν τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν ἀποστήναι ἀπὸ
τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα · καὶ ἐάσατε αὐτὸν σῶον καὶ ὀγιῇ καὶ 15
ἀσινῇ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ. ἐξορκίζω ὑμᾶς, ἐναγῇ
καὶ παμβέβηλα δαιμόνια, κατὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸν ἀνελθόντος εἰς τοὺς οὐρανούς καὶ καθίσαντος
ἐν δεξιᾷ τοῦ [f. 26v] θρόνου τῆς μεγαλοσύνης ἐν ὑψηλοῖς καὶ μέλ-
λοντος ἐλθεῖν κρῖναι ζῶντας καὶ νεκροὺς καὶ ἀποδοῦναι ἐκάστῳ 20
κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ · κατ' ἐκείνου ὑμᾶς ὀρκίζω τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ
τοῦ ἐτοιμάσαντος ὑμῖν πάντα τὰ κολαστήρια ἃ μέλλετε ἀπολα-
βεῖν καὶ ἐν αὐτοῖς αἰωνίως κολάζεσθαι. ἐπιτιμᾷ ὑμῖν Κύριος, πο-
νηρὰ καὶ ἀκάθαρτα δαιμόνια, ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ
μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς τῶν 25
ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται, αὐτὸς ὁ ἅγιος ἐν ἁγίοις ἀναπανό-
μενος, ὁ τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ ὀδηγήσας εἰς τὸ κατακρατῆσαι τὴν
Ἰεριχῶ, ὁ τὸν Δανιὴλ σοφίσας καὶ προφήτην ἀναδείξας καὶ ἐλεν-
θερώσας αὐτὸν καὶ λυτρωσάμενος ἐκ στόματος τῶν λεόντων, αὐ-
τὸς ὑμᾶς ἐπιτιμᾷ, ἀναίσχυντα πνεύματα, ἵνα ταχέως καὶ συντό- 30
μως χωρὶς πάσης μετατιθεμένης αἰτίας καὶ ἀφορμῆς, ἀναχωρή-
σητε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. καὶ εἰ μὴ τοῦτο ποιήσητε,
ἔλθοι ἀνοράτως ἐφ' ὑμᾶς ἡ ἀόρατος χεὶρ καὶ ἀποσκορακίσει ὑμᾶς
ἐπεὶ οὐ πείθεσθε ἐξελθεῖν καὶ ἀποπέμψει πρὸ καιροῦ εἰς τὸ πῦρ
τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ πᾶσιν ὑμῖν καὶ τοῖς 35
ἄρχουσιν καὶ βοηθοῦσιν ὑμῖν. ἀναχωρήσατε τοίνυν, ὡς εἰρηται,
συντόμως, πονηρὰ καὶ ἐναγῇ καὶ ἀκάθαρτα, ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ
Θεοῦ ὁδεῖνα καὶ ἐάσατε αὐτὸν ἐν ὅλῃ ψυχῇ καὶ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι
αὐτοῦ ὑγιαίνοντα σῶον καὶ ὁλόκληρον εἶναι πάσας τὰς ἡμέρας τῆς
ζωῆς αὐτοῦ.

40

6 πιστεύσας cod. 8 Θεοῦ] + ὁδεῖνα cod. 28 τῇ ἱερῇ cod.
32 τοῦτο] τοῦ cod. 33 ἀνοράτως cod. ἡμᾶς cod.

Ἄλλ', ὃ δέσποτα τῶν ἀπάντων ἀκατάληπτε καὶ πολυέλεε, ἵνα
 [f. 27]-τί βραδύνεις, ἵνατί παρορᾷς ἡμᾶς, ἵνατί τὸ πρόσωπόν σου
 ἀποστρέφεις ἀπ' ἡμῶν τῶν ἀχρείων ἱκετῶν σοῦ; ἡτονήσαμεν,
 ἐξέλιπεν ἡ ἰσχύς ἡμῶν, ἀσθενεῖς ἐσμεν, οὐκ ἔχομεν πλέον ἰσχύν
 5 οἱ ταλαίπωροί σου δοῦλοι. ἐπάκουσον τοίνυν ἡμῖν συντόμως, πολυ-
 ἔλεε, καὶ ἐνώτισαι τὴν προσευχὴν τῆς δεήσεως ἡμῶν καὶ εἰσάκου-
 σον ἡμῶν δεομένων σου καὶ μὴ ἀποδοκιμάσης ἡμᾶς ἐκ παίδων
 σου ὅτι σοὶ δοῦλοί ἐσμεν καὶ υἱοὶ τῆς παιδείας σου. ἐξαπόστειλον
 τὴν σὴν χάριν καὶ δύναμιν ἐξ ἁγίου κατοικητηρίου σου καὶ ἀπὸ
 10 θρόνον δόξης τῆς βασιλείας σου καὶ ἐπίσκεψαι καὶ ἴσαι τὸν δοῦ-
 λόν σου ὁδεῖνα καὶ ἀπέλασον ἀπ' αὐτοῦ πᾶν πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον
 πνεῦμα καὶ ἐμφωλεῦον αὐτοῦ τῇ καρδίᾳ, πνεῦμα πλάνης, πνεῦμα
 πονηρίας, πνεῦμα εἰδωλολατρείας καὶ πάσης ἀκαθαρσίας, καὶ
 καθάρισον αὐτὸν ἀπὸ πάσης ῥαδιουργίας τοῦ ἀντικειμένου δια-
 15 βόλου · καὶ δὸς ἡμῖν πληρεστάτην δύναμιν καὶ ἐξουσίαν κατὰ τῶν
 ἀκαθάρτων καὶ πονηρῶν τούτων πνευμάτων καὶ ἐξουδένωσον αὐτὰ
 συντόμως ἀναχωρῆσαι ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. σὺ εἰ
 Θεὸς ἀληθινὸς καὶ ἀνεξιχνίαστος Κύριος, ὁ ἐλθὼν εἰς τὸ σῶσαι τὸ
 πᾶν ἔργον τῶν χειρῶν σου · αὐτὸς ἐλθε καὶ ἐλευθέρωσον καὶ σώσον
 20 ἀπὸ τῆς συνοχῆς καὶ κατοχῆς τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων τὸν δοῦ-
 λόν σου ὁδεῖνα, τὸν τῷ σῷ τιμῷ αἵματι ἐξαγορασθέντα καὶ τῷ
 ῥείθρῳ τοῦ σοῦ ἁγίου βαπτίσματος ἀναγεννηθέντα. ἐξέλασον οὖν,
 Κύριε, ἀπ' αὐτοῦ πᾶν πονηρὸν [f. 27^v] καὶ ἐναγὲς δαιμόνιον τῇ ἀφά-
 τῳ σου δυνάμει. ναί, Κύριε, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ μόνος ψυ-
 25 χῶν καὶ σωμάτων ἱατρός, ὁ πάντα καλῶς οἰκονομῶν ἐπὶ σωτηρίαν
 τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων, ὁ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀπόνως βαστά-
 ζων, οὗ τῷ μῶλωπι πάντες ἰάθημεν οἱ δεινῶς πρότερον πεπληγότες ·
 σὺ, ὁ μόνος παντοδύναμος καὶ ἐλεήμων καὶ πλουσιοπάροχος δοτήρ,
 τὰς ἀσθενείας καὶ τὰ ἐναγῆ ταῦτα καὶ μισητὰ καὶ παμβέβηλα δαι-
 30 μόνια τὰ τὸν δοῦλόν σου ὁδεῖνα συνέχοντα καὶ περικρατοῦντα
 καὶ μὴ ἔωντα σῶον εἶναι καὶ ὑγιῆ ἐν διανοίᾳ, ψυχῇ τε καὶ σώματι,
 ταχέως τῇ ἀμάχῳ σου δυνάμει ἐξέλασον καὶ ἀποδιώξον ἀπ' αὐτοῦ.
 ἐπιφάνηθι οὖν ταχέως, πλουσιόδωρε Κύριε, καὶ ἔξελε ταῦτα τὰ
 παμβέβηλα δαιμόνια ἀπὸ τὸν δοῦλόν σου ὁδεῖνα, ἀπὸ παντὸς μέλους
 35 καὶ ἁρμονίας αὐτοῦ καὶ πασῶν τῶν αἰσθήσεων αὐτοῦ, ἵνα ἱαθῇ
 τῇ χειρὶ σου τῇ κραταιᾷ <καὶ> δουλεύῃ σοι μετὰ πάσης εὐ-
 χαριστίας καὶ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεως. ναί, Πάτερ
 πατέρων καὶ Κύριε τοῦ ἐλέους, γένους θνητοῦ τε καὶ ἀθάνατου

10 θρόνον cod. 20 συνεχού cod. 21 τόν scripsi : ὅτι cod. ἐξα-
 γορασθέν cod. 22 ἀναγεννηθέν cod. 23 ἐναγῆ cod. 28 δοτήρ|
 + ὁ cod. 33 πλουσιόδωρε cod. 35 πάντων cod. 36 <καὶ>
 δουλεύῃ σοι scripsi : δουλευσεῖσθ cod.

καὶ πάσης κτίσεως δημιουργέ, ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
καὶ συνέχων τὰ σύμπαντα, ὁ μακροθύμος καὶ ἀνεξιχνίαστος καὶ
πάντα οἰκονομῶν ἐπὶ σωτηρίαν τοῦ γένους ἡμῶν, ὁ πάντων τῶν
ἐν ἀνάγκαις ἐλεεινὰ προσδεχόμενος δάκρυα, μὴ ἐάσης ἡμᾶς κιν- 5
δυννεύειν μηδὲ ἀπροστατεύτους ἐγκαταλίπης ἡμᾶς τοὺς σε ἱκετεῦ-
οντας, ὅτι ταχέως ἐξέλιπεν [f. 28] ἡ ἰσχὺς ἡμῶν καὶ οὐκ ἔχομεν τί
γε καὶ δρᾶσαι · διὸ δυσωποῦμεν τὴν ἀνείκαστόν σου ἀγαθότητα.
ἐπίδε ἐφ' ἡμᾶς τοὺς ἀναξίους δούλους σου καὶ ἐπίσκεψαι ἡμᾶς
τῇ σῇ ἀγαθότητι · καὶ εἴ τι ἡμαρτεν ὁ δοῦλός σου ὀδεῖνα, ὁ τῷ σῷ
βαπτίσματι περιτετευχισμένος καὶ τῷ λούσματι τοῦ σοῦ ἁγίου 10
λουτροῦ περιεργρατισμένος, συγχωρήσας ἐξάλειψον καὶ καθάρισον
αὐτὸν ἀπὸ πάσης ῥαδιουργίας καὶ ἐπιβουλίας τοῦ ἀντικειμένου δια-
βόλου καὶ τὰ ἐνοχλοῦντα αὐτῷ πονηρὰ πνεύματα καὶ ἀκάθαρτα καὶ
παμμίλα ἐξολόθρευσον καὶ ἀποδώξον ἀπ' αὐτοῦ καὶ γενοῦ αὐτῷ
ἰατρός, θεραπευντὰ καὶ ἰατρὲ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωματικῶν ἡμῶν. 15
ἐξελοῦ αὐτὸν τῆς τοῦ ἀντικειμένου χειρός, ὁ ἐξαγαγὼν τὸν Ἰσ-
ραὴλ ἐκ χειρὸς Φαραὼ καὶ τῆς δουλείας τῶν Αἰγυπτίων καὶ τῆς
πληθείας, καθάρισον αὐτὸν καὶ φνιγάδενσον ἀπ' αὐτοῦ πάντα τὰ
ἐναέρια καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα · καὶ μὴ ἐάσης αὐτὸν τοῦ λοιποῦ
ἐνοχλεῖσθαι ἀπ' αὐτῶν, παντοδύναμε Κύριε, ἀλλ' ἵνα ἰαθῇ καὶ λυ- 20
τρωθῇ τῆς συνοχῆς αὐτῶν · διότι πάντα σοι δυνατά, πολυέλεε
Κύριε, πάντα σοι ὑπέκει, πάντα σοι ὑποτέτακται καὶ ἐν σοὶ πάν-
των ἐστὶ τὸ κράτος καὶ οὐδὲν ἔστιν ὃ μὴ τῷ σῷ θελήματι ὑπέκει.
διὸ τῇ σῇ θαρροῦντες δυνάμει ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ καὶ ἀνάξιοι
δοῦλοί σου, σοῦ δεόμεθα καὶ σε παρακαλοῦμεν, ἅγιε ἁγίων, ἵνα τὴν 25
σὴν δύναμιν ἐξαποστείλῃς τὴν ἀμάχητον καὶ ἀκατάγνωστον καὶ
ἀσύγκριτον ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου ὀδεῖνα καὶ ἐξελάσῃς ἀπ' αὐτοῦ
[f. 28^v] πᾶν δαιμόνιον κεκρυμμένον καὶ ἐμφωλεῖον ἐν αὐτῷ. ναί,
δέσποτα Κύριε, ἐπάκουσον ἡμῶν τῶν ἀχρείων ἱκετῶν σου καὶ
μὴ διὰ τὰς ἡμῶν ἁμαρτίας ἀφέλῃς καὶ ἀποστερήσῃς τὴν χά- 30
ριν σου ἀπὸ τὸν δοῦλόν σου ὀδεῖνα, ἀλλὰ βοήθησον καὶ συγχώρησον
αὐτῷ καὶ ἔξελε ἀπ' αὐτοῦ πάντα τὰ ἀδικήματα καὶ ἐναντιώματα
τοῦ πλάνου διαβόλου καὶ ἐχθροῦ τῆς ἡμῶν πίστεως καὶ τοῦ γέ-
νους τῶν Χριστιανῶν. καὶ μὴ βραδύνῃς, φιλάνθρωπε, παρασχεῖν
τὴν ἱασίν σου τῷ σῷ ἀχρεῖῳ δούλῳ. ναί, ὦ ἅγία Τριάς, Πάτερ ἁν- 35
αρχε καὶ Υἱὲ συνάναρχε καὶ Πνεῦμα ἅγιον καὶ ζωοποιόν, τὸ συν-
αἰδίδιον τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ, ἡ ἐν μιᾷ φύσει καὶ τρισσῇ τοῖς προ-
σώποις γνωριζομένη παρ' ἡμῖν τοῖς Χριστιανοῖς καὶ ἀναξίους δού-
λοις σου, σὲ οἶδαμεν Θεὸν καὶ σε δοξάζομεν καὶ μεγαλύνομεν καὶ

προσκυνοῦμεν, τὴν ὁμοούσιον καὶ ἰσοδύναμον καὶ ἄκτιστον καὶ ἀκατάληπτον, τὴν ποιήσασαν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ὁρατὴν τε καὶ ἀοράτην · καὶ δεχόμεθα καὶ ἀσπάζομεθα τὴν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους οἰκονομίαν σου τὴν ἐκ τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας κυρίως καὶ
5 ὑπερένδοξον γέννησιν, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, δι' ἡμᾶς πεσόντας ἀνέστησας καὶ ὑπέδειξας ἡμῖν ὁδοὺς ζωῆς. διὰ τοῦτο θαρροῦντες καὶ ὅλως τὴν ἐλπίδα ἔχοντες εἰς σέ, Υἱὲ καὶ Λόγε τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, βοῶμέν σοι καὶ ἱκετεύομέν σε καὶ παρακαλοῦ-
10 μεν τὸν μόνον πολυέλεον καὶ μακρόθυμον καὶ ἀνείκαστον · εἰσάκουσον ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν δεομένων σου ὑπὲρ τοῦ δοῦλου σου ὁδεῖνα καὶ συγχώρησον αὐτοῦ πάντα τὰ ἑκούσια καὶ ἀκού-
σια [f. 29] ἁμαρτήματα καὶ ἐξέλασον ἀπ' αὐτοῦ πᾶν πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον δαιμόνιον, εἴ τι ἑναερίον ἐστὶν εἴτε χερσαῖον εἴτε ἔνυ-
15 δρον εἴτε πύρινον εἴτε καταχθόνιον εἴτε μισοφαῆς καὶ πέμπον αὐ-
τὸ ἐν τόποις ἀνύδρου καὶ ἀβάτοις. σπλαγχνίσθητι ὅν ἐπὶ τὸν δοῦ-
λόν σου ὁδεῖνα καὶ ἐλέησον καὶ συγχώρησον αὐτοῦ. μὴ βραδύνης ἀποστεῖλαι τὴν βοήθειάν σου ἐπὶ τὸ σὸν πλάσμα · καὶ γὰρ οἶδαμεν
ὅτι πάντα δύνασαι καὶ τὰ πάντα σοι ὑπακούει καὶ τῷ θελήματί
σου οὐδεὶς δύναται ἀνταῖρειν · διὸ πέμπον ἡμῖν τὸ ἔλεός σου ὅτι
20 οὐκ ἔστι δύναμις ἐν ἡμῖν πολεμεῖν τοῖς ὑπεναντίοις, ἐὰν μὴ σὺ, ὁ εὐδιάλλακτος Θεός, τὴν σὴν βοήθειαν ἐξαποστείλῃς. καὶ ὑμεῖς, δαιμόνια πονηρὰ καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα, ὅτε δόξαν τῷ Θεῷ καὶ μηκέτι παρενοχλεῖτε τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα, ἀλλ' ἀπὸ
τοῦ νῦν καὶ ἐπέκεινα συντόμως φυγαδεύητε καὶ γνωρίζετε τὴν
25 ὑμῶν ματαίαν δύναμιν τὴν μηδὲ χοίρων ἐξουσίαν ἔχουσαν καὶ συντόμως φυγαδεύητε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ὑπομνήσ-
θητε ὅν τοῦ ἐπιτάξαντος ὑμῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων εἰσελ-
θεῖν κατὰ τὴν ὑμῶν αἰτησιν καὶ συντόμως φυγαδεύητε. ἐνθυμή-
θητε τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν φοβερὴν καὶ φρικτὴν τῆς μεγάλης,
30 ἐνδόξου καὶ φρίκης γεμούσης δευτέρας παρουσίας, ἐν ᾗ μέλλετε πεμφθῆναι σὺν πᾶσι τοῖς ἀγγέλοις ὑμῶν καὶ τοῖς ὑπείκουσιν ὑμῖν καὶ τοῖς βοηθοῦσιν ὑμῖν καταδίκους εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοι-
μασ-[f. 29^v]-μένον ὑμῖν, καὶ ἀναχωρήσατε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. καὶ ὑμεῖς, πνεύματα τὰ πονηρὰ, αἰδέσθητε, γνωρίζετε
35 τὴν ὑμῶν ἀδυναμίαν καὶ αἰώνιον πῦσιν ἣν ὑπέστητε διὰ τὴν ἑπαρσιν ὑμῶν καὶ ἀλαζονείαν καὶ γινώτε καὶ ἠττάσθε ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός ἐστιν. καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἔμπροσθεν ἐπὶ τούτῳ τῷ ποιήματι τοῦ καθαροῦ καὶ ἀμώμου Θεοῦ τοῦ μόνου ἀναμαρτή-
του καὶ μακαρίου δυνάστου · δι' αὐτοῦ ἐπιτιμῶ ὑμῖν, δι' αὐτοῦ
40 προστάσω ὑμῖν, δι' αὐτοῦ ἐντέλλομαι ὑμῖν ἵνα ἀναχωρήσητε ἀπ' αὐτοῦ καὶ μὴ ὑποστρέψητε ἐν αὐτῷ τῷ πλάσματι τοῦ Θεοῦ, μηδὲ

18 ὑπακούειν cod. 19 πέμφοι cod. 21 θεόν cod. 25 ἡμῶν cod.
χύρων cod. 27 ἡμῖν cod. εἰσερθεῖν cod. 32 ἡμῖν cod.
35 ἡμῶν cod.

σαρώσητε τὸ σῶμα αὐτοῦ ὡς οἰκίαν εἰς τὸ ἐπιστρέφαι πάλιν ἐν
 αὐτῷ. ἀλλ' εἴτε ἐν ἔστε εἴτε δύο εἴτε ἐπτά ἢ πλῆθος ἢ λεγεὼν ἀπέλ-
 θατε εἰς τὸν ἡτοιμασμένον ὑμῖν τόπον τῆς βασιάνου ἕως ἡμέρας
 τῆς κρίσεως, ὅπου ἐστὶν δεδεμένος ὁ Ἐωσφόρος καὶ πονηρὸς ἄρ- 5
 χων ὑμῶν Βεελζεβοὺλ σὺν τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ, ἵνα ὁ μέλλετε λα-
 βεῖν ἐν τῇ μελλούσῃ κρίσει, ἀπὸ τοῦ νῦν λάβητε. καὶ γὰρ μεγίστη
 ἐν ὑμῖν αὕτη γενήσεται εὐσπλαγχνία ἵνα ὁ μέλλετε λαβεῖν βραδέως,
 ταχέως λήψεσθε. σὺ δὲ, Κύριε Ἀδωναὶ Σαβαώθ, ὁ καθήμενος
 ἐπὶ θρόνου φοβεροῦ καὶ ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρομένου, ἐκζητήσον, ἐξερεύ-
 νησον καὶ ἀπέλασον ἀπὸ τὸν δοῦλόν σου ὁδεῖνα πάντα τὰ ἐνεργή- 10
 ματα τοῦ ἀντικειμένου διαβόλου· ἐπίβλεπον καὶ εἰσάκουσον τῆς
 δεήσεως ἡμῶν καὶ ἐπιτίμησον τοῖς πονηροῖς καὶ ἀκαθάρτοις
 πνεύμασιν καὶ δίωξον αὐτὰ καὶ καθάρισον τὸ πλάσ-[f. 30]-μα τῶν
 σῶν χειρῶν τῇ μεγάλῃ καὶ ἀπείρῳ σου δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ. σὺν-
 τριψον καὶ ἀφάνισον τὸν ἀντικείμενον ἡμῖν Σατανᾶ ὑπὸ τοὺς πό- 15
 δας αὐτοῦ ἐν τάχει καὶ ταχέως τὴν ἰασίν σου αὐτῷ παρασχοῦ.
 ἐξολόθρευσον ταῦτα τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα ἀπὸ τὸν δοῦλόν σου
 ὁδεῖνα καὶ μὴ ἐάσης αὐτὸν ἀπροστάτευτον, ὅτι παρὰ σοῦ ἐστὶν ἡ
 δόξα καὶ ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἐν σοὶ κατοικεῖ πᾶν εἶ τι-
 οὖν καλὸν καὶ ἀγαθόν. Δέσποτα πολυέλεε, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, 20
 ὁ ἀναρχος καὶ αἰδιος, ὁ πάντων τῶν ὀρωμένων καὶ ἀοράτων ποιη-
 τῆς καὶ κτίστης καὶ δημιουργός, ὁ τῷ σῷ κράτει συνέχων τὴν κτί-
 σιν καὶ τῇ σῇ προνοίᾳ διακυβεργῶν καὶ περιέπων τὰ πάντα· ὁ
 εἰπὼν οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον ἐπὶ τὴν γῆν, ἀλλὰ ποιή-
 σωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν, καὶ λαβὼν μίαν τῶν πλευρῶν τοῦ 25
 Ἀδάμ, ἐν ὕπνῳ τρέψας αὐτόν, καὶ ἀνοικοδομήσας σάρκα καὶ εἰς
 γυναικα μορφώσας αὐτήν· ὁ διὰ τῆς σῆς ἀφάτου φιланθρωπί-
 ας καταδεξάμενος τὴν ἡμετέραν σάρκα φορέσας χωρὶς ἁμαρτίας
 ἵνα ἡμᾶς ἐξάρῃς ἐκ τῆς δουλείας τοῦ ἐχθροῦ. σὺ εἰ ὁ εἰπὼν τοῖς
 σοῖς ἁγίοις μαθηταῖς καὶ ἀποστόλοις· ἰδοὺ, δίδωμι ὑμῖν τὴν 30
 ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄψεων καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν
 δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ· καὶ ἀσθενοῦν-
 τας θεραπεύετε, λεπρὸς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλετε· δω-
 ρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. ὁ δι' αὐτῶν τῶν σῶν μαθητῶν καὶ
 ἀποστόλων καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς σούς ἀχρείους δούλους [f. 30v] τὴν 35
 χάριν ταύτην ἐξαποστείλας, αὐτός, παντοδύναμε καὶ πολυέλεε
 Κύριε, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀφ' ἡμῶν τῶν ἀχρείων
 ἱκετῶν σου, ἀλλ' ἔλθ' καὶ τὰ νῦν δεομένων σου ἐπάκουσον ἡμῶν.
 καὶ μὴ διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν κωλύσῃς τὴν χάριν τοῦ Ἀγίου σου

2 ἔσται cod. 5 ἡμῶν cod. 6 λάβετε cod. 9 ἐξεζητήσον cod.
 15 ὑμῖν cod. 25 αὐτόν] αὐτοῦ cod. 35 εἰς] εἰ cod. 38 σου²]
 + καὶ cod.

Πνεύματος ἔλθεῖν καὶ κατασκηνώσαι ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου ὁδεῖνα,
 τὸν ὑπὸ τῶν πονηρῶν καὶ ἀκαθάρτων καὶ μιαρῶν καὶ ἐναγῶν τού-
 των δαιμόνων ἐνοχλούμενον καὶ παρεμποδιζόμενον. ἀλλὰ Θεὸς
 ὢν ἀπερίγραπτος, ἀναρχὸς τε καὶ ἀνέκφραστος, ἐλεήμων τε κα
 5 μακρόθυμος καὶ οἰκτίρμων, δὸς ἡμῖν πληροστάτην δύναμιν κα
 ἐξουσίαν κατὰ τούτων τῶν ὄντων παμβεβήλων καὶ ἐξουθενημένων
 καὶ μεμακρυσμένων πάντων τῶν ἀγαθῶν, πονηρῶν καὶ μιαρῶν
 δαιμόνων, ἵνα ἐξορκίζοντες αὐτοὺς διὰ τοῦ φοβεροῦ σου καὶ ἁγίου
 ὀνόματος φοβηθῶσι καὶ φυγαδευθέντες ἐκφεύξωνται καὶ λικμη-
 10 θήσωνται ὡς ἄχυρα ἀπὸ ἄλωνος θερινῆς καὶ τοῦτον τὸν δοῦλόν
 σου ὁδεῖνα ἐάσωσι σῶον εἶναι καὶ ὑγιῇ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἔμπροσθεν
 ἐν τε τῷ νοῒ, ψυχῇ τε καὶ σώματι πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς
 αὐτοῦ. δὸς οὖν ἡμῖν, δέσποτα, ἃ σοι αἰτοῦμεν ἀγαθὰ καὶ μὴ ὑστερή-
 σης ἡμᾶς ὡς περ αἰτοῦμέν σοι παρασχεῖν. τί δέ ἐστιν τὸ αἰτού-
 15 μενον; οὐ πλοῦτος πρόσκαιρος, οὐκ ἰσχυρὸς ἢ ἐξολοθρευσις παντὸς
 Χριστιανοῦ, ἀλλὰ παντὸς πνεύματος ἀκάθартου ἀφανισμὸς καὶ
 ἀποδίωξις ἀφ' ἡμῶν καὶ ἀπὸ τὸν δοῦλόν σου ὁδεῖνα. [f. 31] ὁ πάντων
 ποιητῆς μὴ ὀργισθῆς ἡμῶν μηδὲ παρίδης τὴν δέησιν ἡμῶν τῶν
 σῶν ἀχρεῶν δούλων, ἀλλὰ δὸς ἡμῖν νίκας κατ' αὐτῶν ἵνα σωζό-
 20 μενοι καὶ ἰώμενοι ὑμνώμέν σε, τὸν ὄντως ὄντα Θεὸν ἀτελεύτητον.
 πρόσδεξαι οὖν, Κύριε ὁ Θεός, τὴν δέησιν ταύτην ἡμῶν, ὁ ἐπὶ τῶν
 ἐν οὐρανοῖς ἀσωμάτων καὶ νοερῶν δυνάμεων τὴν αὐπνον καὶ ἀ-
 κατάρπαστον δοξολογίαν δεχόμενος Θεός · αἷς οὐχ ὑπάρχει φῶς
 ὄλικόν, ἀλλὰ τῆς σῆς ἀπροσίτου θεότητος ἐκλαμψις τὸ ἀδιάστατον
 25 αὐταῖς τῆς ἁγιαστικῆς σου λατρείας χαρίζεται · ἐπίβλεπον ἐπὶ
 τὴν ἡμετέραν ταπεινώσιν καὶ πρόσδεξαι τὴν ἐν συμμέτρῳ τῆς
 ἀνθρωπίνης ἀσθενείας μιμήσει τῶν ἐπουρανίων δυνάμεων προσαγο-
 μένην σοι παρ' ἡμῶν ταύτην τὴν ὑμνωδίαν καὶ δέησιν · καὶ μὴ
 παρίδης ἡμᾶς κινδυνεύοντας ὑπὲρ τοῦ πλάσματος τοῦ σοῦ τοῦ
 30 ἐπὶ τῶν πονηρῶν πνευμάτων ἐνοχλουμένου τούτου καὶ ἐπηρεα-
 ζόμενον δεινῶς καὶ χαλεπῶς · ἔξωσον αὐτὰ ταχέως ἀπ' αὐτοῦ,
 Κύριε · ἀφάνισον, πέμψον ἐν ἐρήμοις τόποις καὶ ἄβάτοις καὶ ἀνό-
 δροις, μὴ πρὸς τὸ ἀνάξιον ἀφορῶν τῆς ἡμετέρας ζωῆς, ἀλλὰ πρὸς
 τὸ ἄμετρον τῆς σῆς ἀγαθότητος, δι' ἧς καὶ παρήγαγες ἡμᾶς ἐκ
 35 τοῦ μὴ ὄντος καὶ εἰς τὸ εἶναι συντηρεῖς· πέμψον τὴν ἰσχύν σου εἰς
 αὐτὸν καὶ τὴν σὴν βοήθειαν ταχέως ἐξαπόστειλον · ἐξέλασον καὶ
 ἀποσκοράκισον ἀπὸ τὸ ποιήμά σου πάντα τὰ ἐναέρια καὶ ἀφανῆ καὶ
 ἀναιδῆ καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα καὶ ἀξίωσον αὐτὸ τὸ ἐξαγορασθὲν
 τῷ τιμῇ σου αἵματι λυτρωθῆναι τοῦ τοιούτου χαλεποῦ πάθους,
 40 ἵνα δοξάζωμέν σου τὴν ἀνείκαστον ἀγαθότητα, ἡμεῖς οἱ τὸν [f. 31^v]

9 φεύγονται cod. λικμηθήσονται cod. 20 ὑμνοῦμεν cod. 24 ἐλα-
 μψις cod. 30 ἐνοχλούμενον cod. τοῦτον cod. ἐπηρεαζόμενον cod.

ἀρραβῶνα λαβόντες τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ τετειχισμένοι τῷ
 ἁγίῳ βαπτίσματι καὶ τῷ Πατρὶ τῷ ἀνάρχῳ καὶ τῷ Υἱῷ τῷ
 συνανάρχῳ καὶ τῷ Ἁγίῳ καὶ ζωοποιῷ Πνεύματι τετειχισμένοι
 καὶ θαρροῦντες ὀρθῶς πιστεύειν καὶ ἀδόλως καὶ ἀρρόπως εἰς αὐ- 5
 τὸν τὸν ὄντως ὄντα Θεὸν τὸν αἰδίου καὶ ἀκατάληπτον καὶ ἀκατα-
 νόητον · οἱ ἐξαγορασθέντες τῷ τιμίῳ αἵματι τοῦ ἁμοῦ τοῦ Θεοῦ,
 τοῦ αἵροντος τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου καὶ πιστεύοντες καὶ ὁμο-
 λογοῦντες ὡς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος σάρκα ἀνέλαβεν ἐκ τῆς
 αἰεπαρθένου Μαρίας καὶ ἥνωσεν αὐτὴν τῇ ἑαυτοῦ αἰδίῳ θεότητι,
 μέλλας ὁ ἦν καὶ ἔλαβε, τέλειον λαβὼν ἡμέτερον φύραμα · οἱ ταῖς 10
 τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν ἐπτὰ συνόδων διδαχαῖς καὶ διατά-
 ξειν ἐπόμενοι καὶ τοῖς δι' αὐτῶν δογματισθεῖσιν ἁγίοις νόμοις
 καὶ ὅροις ἐπόμενοι καὶ περιφραττόμενοι · οἱ πᾶσι τοῖς ἁγίοις τοῖς
 καταμόνας καὶ ἐν συνόδοις γραῶσιν ἀκολουθοῦντες · οἱ τῷ τῆς
 ἱερουσίνης χρίσματι ἐστοιχισμένοι καὶ περιεχόμενοι καὶ ἐξουσίαν 15
 ἔχοντες τὰ ἐπουράνια καὶ θεῖα καὶ φρικτὰ καὶ ἄχραντα ἱερουργεῖν
 μυστήρια, εἰς ἃ παρακῶναι ἅγιοι ἄγγελοι ἐπιθυμοῦσιν καὶ οὐ
 δύνανται · οἱ ἐξουσίαν ἔχοντες δεσμεῖν καὶ λύειν ἁμαρτίας πολλὰς
 καὶ χαλεπὰς καὶ πάντων ὑπερκεῖμενοι καὶ καθ' ὑμῶν ἰσχὺν ἔχον-
 τες, παμμίαρα καὶ ἀκάθαρτα πνεύματα, ἐξορκίζομεν καὶ ἐπιτι- 20
 μῶμεν καὶ προστάσσομεν ὑμῖν βαρυντάτος καὶ ἐξουσιαστικῶς καὶ
 δυναστικῶς ἐντελλόμενοι ὑμῖν, κατὰ τῆς ἀοράτου καὶ αἰδίου Τριά-
 δος, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τοῦ [f.
 32] αἰδίου, τοῦ ἀκατάληπτου, τοῦ ἀπεράντου καὶ ἀνεξιχνιάστου
 Θεοῦ τοῦ ὄντως Κυρίου καὶ Δεσπότης πάσης τῆς κτίσεως καὶ 25
 ποιητοῦ πάντων ὁρατῶν καὶ ἀοράτων, κατ' ἐκεῖνον ἐντελλόμεθα
 ὑμῖν, ὧ ἀναιδῆ πνεύματα καὶ ἀναίσχυντα, ἵνα χωρὶς πάσης μετατι-
 θεμένης αἰτίας καὶ ἀφορμῆς ὑπακούοντες τοῖς προστάγμασιν καὶ
 τῇ ἐξουσίᾳ ἡμῶν τῇ καθ' ὑμῶν δοθείσῃ, ἀναχωρήσητε ἀπὸ τὸν δοῦ-
 λον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα, σὺν πάσῃ τῇ δυνάμει καὶ τῇ θελήσει καὶ τῇ 30
 ἐξουσίᾳ καὶ τοῖς δικαιώμασιν ὑμῶν καὶ μηδαμῶς ἀπὸ τοῦ νῦν
 καὶ ἔμπροσθεν ἐμμελῆναι ἐν τῷδε τῷ ποιήματι τοῦ ἀοράτου Θεοῦ
 καὶ παντοδυνάμον. ἔτι ὀρκίζω ὑμᾶς, παμβέβηλα καὶ αἰσχρὰ ἀδι-
 κήματα καὶ δαιμόνια, κατὰ τοῦ εἰπόντος · ὁ οὐρανός μοι θρόνος,
 ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου, ἵνα ἀναχωρήσητε ἀπὸ τὸν δοῦλον 35
 τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα. ὀρκίζω ὑμᾶς κατὰ τοῦ εἰπόντος · ἐθεώρουν τὸν
 Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα · ἰδοὺ δίδωμι
 ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄψεων καὶ σκορπίων καὶ
 ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήση,
 ἵνα γνωρίσητε τὴν ὑμῶν ματαίαν δύναμιν καὶ συντόμως ἀπέλθῃτε 40
 ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα, πονηρὰ καὶ ἀκάθαρτα καὶ παμ-

μίαρα δαιμόνια. ἐξορκίζει ὑμᾶς ἡ θεία δύναμις, ἡ ἀκίνητος χεῖρ,
 ὁ ὕψηλός βραχίων, ὁ ἀκοίμητος ὀφθαλμός, ὁ εἰπὼν τῷ Μωϋσῇ ἐν
 φλογὶ πυρὸς ἐκ τῆς βάτου · ἐγὼ εἰμι ὁ ὢν · ὁ Θεὸς ὁ Σαβαώθ, ὁ
 5 τῆς δουλείας τοῦ Φαραὼ καὶ πάσης Αἰγύπτου καὶ διὰ τῆς Ἐρυθ-
 ρᾶς θαλάσσης εἰς τὴν ἔρημον διαπεράσας · αὐτὸς καὶ νῦν προστάσ-
 σει καὶ διακελεύεται ὑμῖν ἵνα συντόμως ἀπέλθῃτε καὶ ἀναχω-
 ρήσῃτε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα καὶ ἐάσῃτε αὐτὸν ἀσινῇ
 καὶ ἀβλαβῇ καὶ ἄρρυντον ἵνα ἐλευθερωθῇ ἐκ τῆς πικρᾶς ὑμῶν
 10 τιμωρίας <καὶ> δοξάξῃ τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ πολυέλεον. σὺ
 δέ, Κύριε, ὁ ἐπὶ Λαζάρου κλαύσας καὶ δάκρυα τῆς συμπαθείας
 στάξας ἐπ' αὐτῷ, δέξαι τὰ δάκρυα τῆς πικρίας ἡμῶν καὶ τοῖς
 παθήμασί σου τὸ πάθος ἡμῶν θεράπευσον καὶ δὸς τὴν ὑγείαν τοῦ
 15 δούλου σου ὁδεῖνα καὶ τὴν ἀποτροπὴν τῶν δαιμόνων καὶ τῷ ἁγίῳ
 καὶ ζωοποιῷ σου σώματι καὶ αἵματι καθάρισον αὐτὸν καὶ συγ-
 κέρασον τῷ σώματι αὐτοῦ τὴν ὁσμὴν τοῦ ζωοποιοῦ σου σώματος.
 ἡ χολὴ ἦν παρὰ τῶν ἐχθρῶν Ἰουδαίων ἐποτίσθης γλυκαινέτω τὴν
 ψυχὴν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς πίκρας ἣν ὁ ἀντιδίκος διάβολος αὐτὸν ἐπό-
 20 τισεν · τὸ σῶμά σου τὸ ἐπὶ ξύλου τοῦ σταυροῦ τανυθὲν διαπετασά-
 τω τὸν νοῦν τοῦ σώματος τοῦ δούλου σου ὁδεῖνα, ἵνα τὰ ἄνω προ-
 νεῖν <δυνηθῇ> καὶ μὴ ἐνοχλούμενον εἶναι ἀπὸ τῶν πονηρῶν
 τούτων πνευμάτων · ἡ κεφαλὴ σου ἦν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἐκκλινάς,
 ὑψωσάτω καὶ καθαρισάτω τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀχρείου δούλου σου
 ὁδεῖνα ἀπὸ τῶν βαρυτάτων ἐνοχλήσεων τῶν πονηρῶν δαιμόνων
 25 καὶ ἄνωθεν αὐτὸν ὁρᾶν καὶ φαντάζεσθαι καταξίωσον · αἱ καθηλω-
 [f. 33]-θεῖσαι σου πανάγιοι χεῖρες ἀναγαγέτωσάν σοι τὸ πλάσμα
 σου πρὸς σέ ἀπὸ τοῦ χάσματος τῆς ἀπολείας ὡς ὑπέσχετο τὸ παν-
 ἀγίόν σου στόμα. καὶ τὰ παμβέβηλα ταῦτα καὶ ἐναγῇ δαιμόνια
 τὰ αὐτῷ ἐνοχλοῦντα ἐξολοθρευθήτωσαν καὶ φυγέτωσαν ἀπ' αὐτοῦ.
 30 τὸ πρόσωπόν σου, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, τὸ δεξάμενον ῥαπίσ-
 ματα καὶ ἐμπτύσματα καὶ κολαφισμοὺς ἀπὸ τῶν παρανόμων Ἰου-
 δαίων στιλβωσάτω τὸ πρόσωπον τοῦ δούλου σου ὁδεῖνα τὸ χραν-
 θὲν ταῖς ἀνομίαις καὶ ἀλλοιωθὲν διὰ τῶν ἐνοχλήσεων τῶν πονηρῶν
 καὶ ἀκαθάρτων πνευμάτων, τῶν ἡμῶν ἃ λέγομεν ἰκονόντων. ἡ
 35 ψυχὴ σου ἡ ἁγία ἦν ἐπὶ σταυροῦ τοῦ τιμίου τῷ ἀχράντῳ σου Πατρὶ
 δέδωκας, ὁδηγησάτω τὴν ψυχὴν τοῦ σοῦ δούλου ἐν τῇ χάριτί σου,
 καὶ καθαρισάτω αὐτὴν ἀπὸ τῶν ἐνοχλήσεων τῶν πονηρῶν καὶ
 ἀκαθάρτων τούτων πνευμάτων τῶν ὄντως οὐτιδανῶν καὶ ἀθλίων
 καὶ ἰσχὸν μηδαμῶς ἐχόντων. διὰ τοῦ ὀνόματος τοίνυν τοῦ ὄντως
 40 ἀληθινοῦ Θεοῦ, τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, τὴν τε

1 malim ἀκίνητος. 10 καὶ inserui. 15 σῶμα cod. 21 δυνηθῇ
 addidi. 25 φαντάζεσθε cod. 26 χεῖραι cod. 31 ἐμπτύσματα
 cod. ὑπό cod.

σελήνην καὶ τὸν ἥλιον, τοὺς ἀστέρας καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ γῇ φυτὰ καὶ κρεμάσαντος τὴν γῆν ἐπάνω τῶν ὑδάτων καὶ διακρατοῦντος καὶ κυβερνῶντος καὶ διέποντος τὰ πάντα τῇ αὐτοῦ παλάμῃ, δι' αὐτοῦ ὑμᾶς ἐξορκίζω τοῦ ἀκαταλήπτου Θεοῦ καὶ αἰδίου, τοῦ διὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν καὶ διὰ τοῦ πτώματος ὑμῶν τοῦ μεγίστου, 5 ἐτοιμάσαντος τὸ πῦρ ὑμῖν τὸ [f. 33v] αἰώνιον καὶ τὴν γέννηαν τοῦ πυρὸς καὶ τὰς λοιπὰς κολάσεις· ἐν αἷς κολάσεσιν μέλλετε κολασθῆναι ἢ μᾶλλον εἰπεῖν κολάζεσθαι αἰωνίως. δι' ἐκείνων καὶ διὰ πάντων τῶν ἐτέρων κολάσεων καὶ φοβήτρων ἐν οἷς καὶ δι' ὧν μέλλετε φοβηθῆναι καὶ ἐξολοθρευθῆναι, ἐξορκίζομεν καὶ προστάσ- 10 σομεν ὑμῖν τοῖς πονηροῖς καὶ ἀκαθάρτοις καὶ παμβεβήλοις δαίμοσιν ἵνα ταχέως καὶ συντόμως ἀναχωρήσητε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα τὸν περιτετειχισμένον καὶ περιεχόμενον τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι καὶ τῇ ἀληθινῇ καὶ ἀμωμήτῳ πίστει πεπιστευκότα καὶ ἐν αὐτῇ θαρροῦντα. μηδαμῶς τοίνυν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἐπέκεινα 15 ἐνοχλεῖτε αὐτὸ τὸ ποίημα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ φοβήθητε, πονηρὰ δαιμόνια καὶ ἀκάθαρτα, καὶ ἀπέλθατε ἐν ἐρήμοις τόποις καὶ ἀβάτοις, ἐν οἷς οὐκ ἐπισκοπεῖ Κύριος οὐδὲ πολιτεύεται γένος ἀνθρώπων, ἀλλὰ ζῶν ἀλόγων καὶ παντοίων ἐρπετῶν καὶ ἰοβόλων καὶ ἐκεῖ σὺν αὐτοῖς αὐλίζεσθε, ἀναμένοντες, πονηροὶ δαίμονες, τὴν 20 ἡμέραν ἐκείνην τὴν μεγάλην καὶ φοβεράν τῆς δευτέρας παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ τότε πεμφθήσεσθε εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον ὑμῖν τοῖς ἀκαθάρτοις δαίμοσιν καὶ τοῖς προστάταις ὑμῶν. ἀναχωρήσατε ἀπὸ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα, πνεύματα πονηρὰ, καὶ ἐάσατε αὐτὸν εἶναι σῶον καὶ 25 ἐλευθερον καὶ ὁλόκληρον καὶ ὕγιῃ ἐν τε τῷ νοῦ καὶ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς δυνάμεως τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκ-[f.34]-κλησίας καὶ πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος εὐαρεστησάντων ἁγίων τῷ ἀληθινῷ Θεῷ ἡμῶν, προφητῶν, ἀποστόλων, ὁσίων, ἱεραρχῶν, μαρτύρων, 30 ἱερομαρτύρων, ὁσιομαρτύρων, ἁγίων γυναικῶν καὶ δικαίων, τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ πάντων τῶν ἐπουρανίων καὶ ἁγίων ταγμάτων καὶ πάντων τῶν εὐαρεστησάντων καὶ εὐαρεστούντων Θεῷ· ὅτι τὸ κράτος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ Πατρὶ καὶ τῶν παναγίῳ καὶ 35 ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

2 διακρατῶντος cod.

5 ἡμῶν¹ cod.

12 περιτετειχισμένον cod.

[F.40] m^a. Εὐχὴ ἐπὶ δαιμονιζομένου, λεγομένη ζ' βολαίς.

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, Λέων Σαβαώθ, Βιωνικ Θεω αω αω αω
 Ἐλωι, αιαω ιωσε ασε σουγε ωα αι ιε αεινιου ονουνιου ιουω ερω
 Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, Ἰαὼν, Σαβαώθ, ιεα ωγε θειω αωγ αω ωα
 5 ἤλωε αιμα ιαάσα σαγεωα αριφως βω εφηρε κελλαρωνιω εναφα
 ωαιε αωνεον φωνα νια ανγεν ενεσκεν.

Τοῦτο τὸ φυλακτήριον ἐδόθη ἐν Αἰγύπτῳ ὑπὸ Μιχαὴλ τοῦ ἀρ-
 χαγγέλου τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι τοῦ ὑποτάξαι πᾶν ἀκάθαρτον
 πνεῦμα, ἀσθένειαν, βασκανίαν, φοβερισμόν, φρικιασμόν, ριγοπύ-
 10 ρετον τριταῖον, τεταρταῖον, ἡμερινὸν καὶ καθημερινὸν ἢ συνάν-
 τημα ἢ ἐπιβουλήν ἢ καταχθόνιον ἢ πλάγιον ἢ μαγευόμενον ἢ
 κωφὸν ἢ ἄλαλον ἢ λαλοῦν τι ἢ ἐπιληπτικὸν ἢ πρόσχημα ἢ ἀπάν-
 τημα ἢ ἄμορφον ἢ ἄπαξ ἢ κορώνην ἢ ἀσύμμορφον.

Ὁ Θεὸς εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ δούλου σου · ἐξαπόστειλον ἐξ οὐ-
 15 ρανοῦ ἅγιόν σου Ἀδωναὴλ Εὐδάρᾳ · διαφύλαξον τὸν δοῦλόν σου
 ὁδεῖνα νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ, ὅτι σὺ βασιλεύεις εἰς τοὺς αἰῶνας · ἀμήν.

2-6 cf. supra, cod. 1265, f. 33 (p. 41) et cod. 210, ff. 65^v (p. 117).
 7 ἐδώθην cod. 7-12 cf. supra, cod. 210, ff. 67, 71^v, 78, (pp. 119 sq.)
 et hunc cod., ff. 16, 16^v, 17, 20^v (pp. 243 sq.). 8 ἀκαθαρτω cod.
 10 καθημερινο cod. 11 πλαγιο cod. μαγεβομενον cod. 12 λαλοῦν
 τι] λαλουντα cod. ἐπιληπτικο cod. 13 κορονί cod. 14 εἰς τὴν]
 στη cod. δούλουν cod. 16 βασιλεβης cod.

Εvangile de l'Enfance, de Jacques.

MANUSCRIT N° 355 DE LA BIBLIOTHÈQUE NATIONALE.

Manuscrit de 158 feuillets (0.230 × 0,170), écrit au XVe siècle. Il contient, entre autres ouvrages sacrés, un *Evangile de l'Enfance du Sauveur*. L'opuscule ne porte pas de titre, mais il se présente (f. 61^v) comme l'œuvre de Jacques. Il se rattache à la tradition de l'Évangile du Pseudo-Thomas, dont nous possédons deux rédactions grecques, une version latine et une version syriaque. A le comparer aux versions grecques connues, on constate qu'il se rapproche davantage de la rédaction la plus longue (A). Mais il offre cette concordance toute particulière avec la rédaction latine que le fonds commun à toutes les versions est précédé d'une sorte d'introduction où sont narrés la fuite et le séjour en Égypte, ainsi que le retour en Judée. Cf. Tischendorf, *Evang. apocr.*, 2e éd. (1876), pp. 140 ss., et 164 ss. ; Ch. Michel, *Protévangile de Jacques, Pseudo-Matthieu, Evangile de Thomas*, dans les *Evangiles apocryphes*, I, Paris, Picard, 1911.

[F. 61] Θορόβον γενομένου ἐζητεῖτο ὁ Ἰησοῦς ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου τοῦ βασιλέως. τότε ὃν ἄγγελος Κυρίου λέγει τῷ Ἰωσήφ· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον ἀπὸ προσώπου τοῦ Ἡρώδου· ζητοῦσι γὰρ τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. ἦν δὲ ὁ Ἰησοῦς τότε ἐτῶν δύο ὅτε εἰσῆλθεν 5 εἰς Αἴγυπτον· καὶ διαβαινόντων αὐτῶν διὰ τῶν σπορίμων, ἤρξαντο τίλλειν τοὺς στάχρας καὶ ἐσθίειν. καταλαβόντες ὃν τὴν Αἴγυπτον, ἦλθον εἰς οἶκόν τινος χήρας καὶ ἐποίησαν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἕνα. καὶ ἰδὼν τὰ παιδιά τῶν Ἑβραίων ὁ Ἰησοῦς παίζοντα, συνέπαιξεν αὐτοῖς καὶ λαβὼν ὀφάριον ἀλισμένον ἔβαλεν εἰς τὸ ὕδωρ εἰπὼν· 10 ἀποτίναξον τὸ ἅλας καὶ νῆχε ἐν τῷ ὕδατι. ἰδόντες δὲ οἱ τῆς γειτονίας τὰ γινόμενα ἀπήγγειλαν εὐθέως τῇ χήρᾳ ἔνθα ἦν Μαρία συνοικοῦσα· ὥς δὲ ἤκουσε ταῦτα ἡ γυνή, σπουδαίως ἀπελθοῦσα ἐδίωξεν αὐτούς. παρερχόμενος δὲ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ διὰ τὰς πλατείας τῆς πόλεως, εἶδε διδάσκαλον καθηγητὴν 15 διδάσκοντα παιδιά. δώδεκα ὃν στρουθία κατελθόντα ἀπὸ τετ-

8 τινος cod.

ἐποίησεν cod.

12 τὴν χήρα cod.

χους ἐμάχοντο πρὸς ἀλλήλους καὶ ἔπесον ἐξαίφνης εἰς τὸν κόλπον
 τοῦ καθηγητοῦ. ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐγέλασεν. ὥς δὲ εἶδεν αὐτὸν ὁ
 καθηγητὴς γελῶντα, θυμοῦ πλησθεὶς εἶπε· τί ἰδὼν ἐγέλασας;
 5 ὁ δὲ [f. 61v] πρὸς αὐτὸν ἔφη· καθηγητά, ἰδοὺ γυνὴ χήρα ἔρχεται
 πρὸς σέ βασιτάζουσα σῖτον ὃν μετὰ κόπον ἡγοράσατο καὶ ὧδε
 ἔχει προσκόφει καὶ διασκορπίσαι τὸν σῖτον· καὶ διὰ τοῦτο μά-
 χονται τὰ στρουθία ταῦτα πόσους κόκκους δεῖ ἕκαστον λαβεῖν.
 οὐκ ἀνεχώρησε δὲ ὁ Ἰησοῦς ἕως οὗ τὸ εἰρημένον ὑπ' αὐτοῦ ἐπλη-
 ρώθη. ἰδὼν δὲ ὁ διδάσκαλος τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ εἰς ἔργον
 10 γεγονότας, ἐκέλευσέ διωχθῆναι αὐτὸν ἀπὸ τῆς πόλεως μετὰ τῆς
 μητρὸς αὐτοῦ. ἄγγελος δὲ Κυρίου ὑπῆντησε τῇ Μαριὰμ λέγων
 αὐτῇ· παράλαβε τὸ παιδίον καὶ ἀπελθε εἰς γῆν Ἰουδαίας· τεθνή-
 κασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. ἀναστᾶσα δὲ Μα-
 ριὰμ μετὰ τοῦ Ἰωσήφ καὶ Ἰησοῦ, ἦλθον εἰς Καπερναούμ, πόλιν
 15 Τιβεριάδος, εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς
 Αἰγύπτου, συνέστειλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν ἔρημον μετὰ τὴν τελευ-
 τὴν Ἡρώδου ἕως οὗ κατέπαυσεν ὁ θόρυβος ἐν Ἱερουσαλὴμ. καὶ
 ἡρξάμην δοξάζειν τὸν Θεὸν καὶ γὰρ Ἰάκωβος, τὸν δόντα μοι σοφίαν
 20 ὅτι ἐξεῦρον ἐνώπιον αὐτοῦ γράψαι τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ, ἀμήν. ἀναγ-
 καὶ ὁ ἡγῆσάμην καὶ γὰρ γνωρίσαι πᾶσι τοῖς ἐξ ἐθνῶν ἀδελφοῖς ὅσα
 ἐποίησεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, γεννηθεὶς ἐν τῇ χώρᾳ
 ἡμῶν Βηθλεὲμ καὶ ἐν κώμῃ Ναζαρέτ· ὃ ἡ ἀρχὴ ἐστὶν αὐτῆ.
 [F. 62] Μετὰ τὸ γενέσθαι τὸν Ἰησοῦν ἐτῶν πέντε, γενομένης
 βροχῆς ἐπαίξεν ἐπὶ διαβάσιν ῥύακος καὶ τὰ μὲν ῥυπαρὰ ὕδατα
 25 συνήγαγεν εἰς λάκκους καὶ εὐθέως ἐποίει αὐτὰ καθαρὰ τῷ λόγῳ
 αὐτοῦ. εἶτα πάλιν ἐπάρας πηλὸν καθαρὸν ἐκ λάκκου ἐποίησε δώ-
 δεκα στρουθία. ἦν δὲ σάββατον ὅτε ταῦτα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς παί-
 ζων μετὰ τῶν παίδων τῶν Ἑβραίων. ἀπῆλθον δὲ πρὸς Ἰωσήφ τὸν
 πατέρα αὐτοῦ, λέγοντες αὐτῷ· ἰδοὺ τὸ παιδίον σὺν παῖζον μεθ'
 30 ἡμῶν ἐπῆρε πηλὸν καὶ ἐποίησε δώδεκα στρουθία. καὶ ἀπελθὼν
 ὁ Ἰωσήφ λέγει τῷ Ἰησοῦ· ἵνατί οὕτως ἐποίησας ὃ οὐκ ἔξεστι
 ποιεῖν ἐν σαββάτῳ; ὁ δὲ Ἰησοῦς κροτήσας τὰς χεῖρας λέγει
 τοῖς στρουθίοις· ὑπάγετε, πετάσατε καὶ μιμνήσκεισθέ μου οἱ
 ζῶντες. καὶ πετάσαντα τὰ στρουθία ἀπῆλθον κολάζοντα. ἀπῆγγει-
 35 λαν πᾶσι τὸ σημεῖον ὃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς. Ἄννας δὲ γραμματεὺς
 ἐκεῖ ἦν μετὰ τοῦ Ἰησοῦ καὶ λαβὼν κλάδον ἐτέας διέτρεψε τοὺς
 λάκκους καὶ ἐξέχεε τὸ ὕδωρ ἐξ αὐτῶν ὃ συνήγαγεν ὁ Ἰησοῦς· ὃν
 ἰδὼν τοῦτο ποιήσαντα, ἡγανάκτει κατ' αὐτοῦ καὶ εἶπε· σοδομίτα,

7 δεῖ] δὴ cod. 15 βεριιάδος cod. 24 ἐπιδιάβα εἰς ῥύακα cod.

34 ζῶντες scripsi : ζητοῦντες cod. πετάσαντα] πετάσαντες cod.

36 ἐταίας cod. (ἐτέα = ἰτέα). 37-38 ὃν ἰδὼν τοῦτο ποιήσαντα scripsi :
 ὀνειδος τοῦτο ποιήσαντι cod.

ἄσεβες καὶ ἀνόητε, τί σε ἡδίκησαν οἱ λάκκοι οἱ ἐμοὶ καὶ τὰ ἐμὰ
 ὕδατα; ἰδοὺ νῦν ὡς δένδρον ἀποξηρανθῆς καὶ μὴ ἔχῃς ῥίζαν μήτε
 κεφαλὴν μήτε καρπὸν. [f. 62^v] καὶ πεσὼν ἐξηράνθη παραχρῆμα.
 ἔλθόντες δὲ οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἦσαν αὐτὸν παραχρῆμα τεθνηκότα.
 κατεμέμφοντο δὲ τὸν Ἰωσήφ λέγοντες ὅτι ἔχεις τοιοῦτον παιδίον 5
 καὶ ἰδὲ τί ποιεῖ ἡμῖν· δίδαξον αὐτὸ ἐδλογεῖν καὶ μὴ καταρᾶσθαι.

Εἶτα μετ' ὀλίγας ἡμέρας περιπατῶν ὁ Ἰησοῦς μετὰ τοῦ Ἰω-
 σήφ εἰς τὴν κώμην καὶ δραμὸν ἐν παιδίον ἔδωκε τὸν Ἰησοῦν ἐπὶ
 τὸν ὄμον. καὶ ὀργισθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτῷ· οὐκ ἀπελεύσει τὴν
 ὁδὸν σου; καὶ εὐθέως πεσὼν ἀπέθανεν. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἰδόντες τὸ 10
 θαῦμα ἀνεβόησαν λέγοντες πόθεν ἦν τὸ παιδίον τοῦτο καὶ ἔλεγον
 τῷ Ἰωσήφ· οὐ δύνασαι οἰκεῖν μεθ' ἡμῶν παιδίον τοιοῦτον ἔχων·
 λαβὲ αὐτὸ καὶ ἀναχώρησον ἀπεντεῦθεν· εἰ θέλεις οἰκεῖν μεθ' ἡ-
 μῶν, δίδαξον αὐτὸ ἐδλογεῖν καὶ μὴ καταρᾶσθαι· τὰ γὰρ παιδιὰ
 ἡμῶν ὡς ἀνάπηρα ἐποίησεν. προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Ἰωσήφ τὸν 15
 Ἰησοῦν ἐνουθέτει αὐτὸν κατ' ἰδίαν λέγων· διατί καταρᾶσαι καὶ
 πάσχουσι καὶ μισοῦσιν ἡμᾶς καὶ διώκουσιν ἐκ τῆς κώμης; ὁ δὲ
 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἐγὼ οἶδα ὅτι τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν ἐμὰ, ἀλλὰ
 σὰ εἰσιν· ὅμως ἔχω σιωπῆσαι διὰ σέ· ἐκεῖνοι δὲ ἔξουσιν τιμωρίαν
 ἐαυτῶν. καὶ εὐθέως ἀγανακτῶντες ἐτυφλώθησαν [f. 63] καὶ διη- 20
 πόρουν μαινόμενοι. ἰδὼν δὲ ὁ Ἰωσήφ ἔτεινεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. ὁ
 δὲ Ἰησοῦς ὀργισθεὶς ἠγανάκτησεν λέγων τῷ Ἰωσήφ· ἀρκεῖ σοι
 ὅτι βλέπεις με καὶ μὴ με λοπίζῃς· οὐ γὰρ οἶδας τίς εἰμι καὶ πρὸς
 σέ πάρεμι.

Διδάσκαλος δὲ τις ὀνόματι Ζακχαῖος ἠκροᾶτο πάντα ὅσα ἐλά- 25
 λει Ἰησοῦς πρὸς τὸν Ἰωσήφ καὶ ἐθαύμαζε λέγων ἐν ἑαυτῷ· τοι-
 οῦτον παιδίον ταῦτα φθέγγεται. καὶ προσκαλεσάμενος τὸν Ἰω-
 σήφ λέγει αὐτῷ· φρόνιμόν παιδίον ἔχεις καὶ καλὸν νοῦν ἔχει, ἀλλὰ
 παραῖτος μοι αὐτὸν ἵνα μάθῃ γράμματα καὶ διδάξω αὐτὸν πᾶσαν
 ἐπιστήμην ἵνα μὴ ᾗ ἀνυπότακτον. ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωσήφ εἶπεν 30
 αὐτῷ· οὐ δύναται τις τοῦτον ὑποτάξαι, εἰ μὴ ὁ μόνος Θεός· μὴ
 μικρὸν στανρὸν νομίσης αὐτὸν εἶναι, ἀδελφέ. ὡς δὲ ἤκουσεν ὁ
 Ἰησοῦς τοῦ Ἰωσήφ τοῦτο λέγοντος ἐγάλασε καὶ εἶπε πρὸς τὸν
 Ζακχαῖον· ἀληθῶς, καθηγητὰ· ὅσα εἰρημέ σοι ὁ πατήρ μου, ἀλη-
 θές ἐστι· καὶ τούτων μὲν ἐγὼ εἰμι Κύριος καὶ πρὸς σέ πάρεμι 35
 καὶ ἐν ὑμῖν ἐγεννήθην καὶ μεθ' ὑμῶν εἰμι. ἐγὼ οἶδα ὑμᾶς πόθεν
 ἐστὲ καὶ πόσα ἔτη ἔσται τῆς ζωῆς ὑμῶν· ἀληθῶς λέγω σοι, διδάσ-
 καλε, ὅτε ἐγεννήθης ἐγὼ εἰμί· καὶ εἰ θέλεις τέλειος εἶναι διδάσ-

1 ἄσεβῃ cod. 2 ἀποξηρανθεὶς cod. 3 ἔχεις cod. 7 rectius
 περιεπάτει. 9 αὐτό cod. 11 ἀνευόησαν cod. 15 ἀνάπειρα ἐποίη-
 σαν cod. 20 ἀγανακτοῦντες = ἀγανακτοῦντες. 21 ἔτινεν cod.
 22 ἀρκήσοι cod. 23 λοπιάζεις cod. 30 ἢ scripsi: ἐστίν cod.
 33 λέγοντα cod. 37 πόσοι cod.

καλος, ἀκουσόν μου κἀγὼ διδάξω σε σοφίαν ἣν οὐδεὶς [f. 63v]
 ἄλλος οἶδε πλὴν ἐμοῦ καὶ τοῦ πέμψαντός με πρὸς ὑμᾶς. σὺ γὰρ
 τυγχάνεις ἐμὸς μαθητῆς κἀγὼ οἶδά σε πόσων ἐτῶν εἶ καὶ πόσον
 ἔχεις ζῆσαι. καὶ ὅταν ἴδῃς τὸν σταυρὸν μου ὃν εἶπεν ὁ πατήρ μου,
 5 τότε πιστεύσεις ὅτι πάντα ὅσα εἶπον σοὶ ἀληθῆ εἰσιν. οἱ δὲ παριόν-
 τες Ἰουδαῖοι καὶ ἀκούοντες τὸν Ἰησοῦν ἐθαύμασαν καὶ εἶπον·
 ὦ ξένον καὶ παράδοξον πρᾶγμα· οὐπὼ ἐστὶν ἐτῶν πέντε τὸ παι-
 διον τοῦτο καὶ τοιαῦτα φθέγγεται· τοιοῦτους γὰρ λόγους οὐδέ-
 ποτε ἠκούσαμεν εἰρηκότος τινὸς ὥς τὸ παιδίον τοῦτο. ἀποκρι-
 10 θείς δὲ ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· πᾶν θαυμάζετε; μᾶλλον δὲ ἐπι-
 στῆτε ἐφ' οἷς εἶπον ὑμῖν· ἀληθῶς οἶδα καὶ πότε ἐγεννήθητε ὑμεῖς
 καὶ οἱ πατέρες καὶ τὸ παράδοξον λέγω ὑμῖν· ὅτε δὴ ὁ κόσμος ἐκ-
 τίσθη, ἐγὼ εἰμι καὶ ὁ πέμψας με πρὸς ὑμᾶς. ἀκούσαντες δὲ οἱ
 Ἰουδαῖοι ὅτι οὕτως λέγει τὸ παιδίον ἐθυμώθησαν, μὴ δυνάμενοι
 15 ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον. προσελθὼν δὲ τὸ παιδίον καὶ σκιρτήσαν
 αὐτοῖς λέγει· ἐπαῖξα ὑμᾶς· οἶδα γὰρ ὅτι μικροθαύμαστοι ἐστε καὶ
 μικροὶ τοῖς φρονήμασιν. ὥς οὖν ἔδοξαν παρήγορεῖσθαι ἐν τῇ παρα-
 κλήσει τοῦ παιδίου, εἶπεν ὁ καθηγητῆς πρὸς τὸν Ἰωσήφ· ἄρα γὰρ
 αὐτὸν εἰς τὸ παιδευτήριον κἀγὼ αὐτὸν [f. 64] διδάξω γράμματα.
 20 ὁ δὲ Ἰωσήφ λαβὼν αὐτὸν ἀπὸ τῆς χειρὸς ἤγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ
 διδασκαλεῖον. καὶ ἔγραψεν αὐτῷ ἀλφάβητον καθηγητῆς καὶ ἤρ-
 ξατο ἐπιτηδεύειν καὶ εἶπε τὸ ἄλφα πλειστάκις· τὸ δὲ παιδίον
 ἐσιώπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο αὐτὸν ἕως ὥρας πολλὰς. ὀργισθεὶς
 25 ἄξιως παθὼν εἶπεν αὐτῷ· ἐγὼ σε παιδεύω μᾶλλον ἢ παιδεύομαι
 ἀπὸ σοῦ, ὅτι οἶδα γράμματα ἃ σὺ με διδάσκεις καὶ πολλή σου κρι-
 σις ἐστὶ· καὶ ταῦτά σοι ἐστιν ὥς χοῦς χαλκοῦς, ὥς κύμβαλον ἀλα-
 λάζον, ἅτινα οὐ παρέχουσι διὰ τὴν φωνὴν τὴν δόξαν καὶ τὴν σοφίαν.
 οὐδέ τις ψυχὴ <συνίησι> τὴν δύναμιν τῆς σοφίας μου. πανσά-
 30 μενος δὲ ἀπὸ τῆς ὀργῆς εἶπε τὰ γράμματα ἀπὸ τοῦ ἄλφα ἕως τὸ ω
 μετὰ πολλῆς ὀξύτητος. ἐμβλέψας δὲ εἰς τὸν καθηγητὴν λέγει
 αὐτόν· σὺ τὸ ἄλφα μὴ εἰδὼς κατὰ φύσιν, τὸ βῆτα πῶς μᾶλλον δι-
 δάσκεις, ὑποκριτά; εἰ οἶδας, δίδαξόν με πρῶτον σὺ τὸ ἄλφα
 καὶ τότε σοὶ πιστεύω τὸ βῆτα. ὁ δὲ ἤρξατο ἐπερωτᾶν τὸν διδάσ-
 35 καλον περὶ τοῦ πρώτου στοιχείου· καὶ οὐκ ἴσχυσεν εἰπεῖν οὐδέν.
 ἀκουόντων δὲ πολλῶν, λέγει πρὸς Ζακχαῖον· ἀκουε, διδάσκαλε,
 καὶ νόει τὴν τοῦ πρώτου [f. 64v] στοιχείου τάξιν. [ὦ]δέ πως ἔχει·

2 εἶδε cod. πλὴν scripsi : πρὶν cod. 12 λέγων cod. 13 ἡμᾶς
 cod. 15 προσελθὼν cod. σκιρτήσας cod. 17 φρονήμασιν] φρυγ-
 μασιν cod. 21 αὐτόν cod. καθητῆς cod. 22 ἐπιστηλεύειν cod. :
 cf. p. 270, 2. 23 πολλῆς cod. 27 χοῦν χαλκοῦν cod. 28 παρέ-
 χουσι διὰ scripsi : παρέσο οὐδέ cod. 29 συνίησι addidi. πανσόμενος
 cod. 37 στοιχείου cod.

δύο κανόνας καὶ χαρακτηῆρας μέσον δέυσμένους διαμενοντας, συναγο-
 μένους, ὑφουμένους, χορεύοντας, τριστόμους, διστόμους, ἀμαχί-
 μους, ὁμογενεῖς, παρόχους, ζυγοστόμους, ἰσομέτρους κανόνας ἔχει
 τὸ ἄλφα. ὡς δὲ ἤκουσεν ὁ Ζακχαῖος τὰς τοιαύτας προσηγορίας καὶ
 τοὺς κανόνας τοῦ πρώτου γραμματος εἰρηκότος τοῦ Ἰησοῦ, ἠπόρη- 5
 σεν ἐπὶ τὴν τοιαύτην διδασκαλίαν καὶ ἐβόησε λέγων · οἱ μοι, ὅτι
 ἠπατήθην ὁ τάλας ἐγὼ καὶ ἐμαντῶ αἰσχύνην κατέσχον. ἄρον αὐτὸν
 ἀπ' ἐμοῦ, παρακαλῶ σε, ἀδελφέ. οὐ φέρω τὸ αὐστηρὸν τοῦ βλέμ-
 ματος αὐτοῦ οὐδὲ τοῦ λόγου αὐτοῦ · τοῦτο τὸ παιδίον δύναται πα- 10
 ραδαμάσαι πάντας καὶ χαλινῶσαι. τὸ παιδίον τοῦτο πρὸ τῆς κοσ-
 μοποιίας ἦν · ποία μήτηρ αὐτὸ ἐγέννησεν ἢ τίς ἐξέθρεψεν αὐτό,
 ἐγὼ ἀγνοῶ · οἴμοι, φίλοι μου, ἐξέστη μου ἡ διάνοια. ἠπατήθην
 ἐγὼ ὁ ἄθλιος · κἀγὼ ἡγωνιζόμεν ἔχειν μαθητὴν καὶ εὐθέως ἔχω
 διδάσκαλον καὶ τὴν αἰσχύνην οὐχ ὑποφέρω ὅτι γέρων ὢν ὑπὸ
 παιδὸς ἐνικήθην. ὦν οὔτε ἀρχὴν εὐρίσκω οὔτε τέλος καὶ ἔχω ἐκ 15
 κακῆσαι καὶ ἀποθανεῖν ἢ φυγεῖν τὴν κόμην διὰ τὸ παιδίον τοῦτο ·
 οὐ δύναμαι γὰρ ὁραθῆναι [f. 65] εἰς ὅψιν αὐτοῦ, πάντων ἰδόντων ὅτι
 ὑπὸ παιδὸς ἐνικήθην. τί δὲ ἔχω εἰπεῖν ἢ διηγῆσασθαι περὶ ὧν
 προέθηκέ μοι κανόνα τοῦ πρώτου στοιχείου, οὐ ἐγὼ ἀγνοῶ. παρα-
 καλῶ σε, ἀδελφέ, ὕπαγε αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν σου. οὗτος γὰρ μέγας 20
 ἐστὶν ἢ Θεὸς ἢ ἄγγελος ἢ κτίστης τῶν ὑπάντων. τῶν δὲ Ἰουδαίων
 παραινούντων τὸν Ζακχαῖον ἐγέλασεν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν · νῦν
 καρποφορεῖτωσαν τὰ ἄκαρπα · νῦν βλεπέτωσαν τὰ ἄβλεπα · νῦν
 ἀκουέτωσαν οἱ κωφοὶ τῇ καρδίᾳ ὅτι ἐγὼ ἄνωθεν πάρεμι ἵνα τοὺς
 κάτω ῥύσωμαι · καὶ εἰς τὰ ἄνω βλέπω καθὼς προσέταξέ μοι ὁ 25
 ἀποστείλλας με πρὸς ὑμᾶς. καὶ ὡς ταῦτα εἶπε τὸ παιδίον, ἐγένοντο
 ὑγιεῖς πάντες ψυχῇ καὶ σώματι καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα εἰπεῖν αὐτῷ.
 λόγον πονηρόν.

Μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν ἔπαιζεν ὁ Ἰησοῦς σὺν τοῖς παισὶ καὶ ἐν
 παιδίον ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ ἀνωγαίου καὶ ἀπέθανεν. ὡς δὲ εἶδον τὰ 30
 παιδία τὸ πτώμα, ἔφυγον. ἀπέμεινε δὲ ὁ Ἰησοῦς μόνος εἰς τὸ
 ἀνώγαιον. ἐλθόντες δὲ οἱ γονεῖς τοῦ τεθνηκότος παιδίου ἔλεγον
 τῷ Ἰησοῦ ὅτι σὺ αὐτὸν κατέβαλες. ὡς δὲ ἐμαίνοντο κατὰ τοῦ
 Ἰησοῦ κατήλθε κάτω καὶ στάς ἐπάνω τοῦ πτώματος ἔκραζε λέγων
 τὸ ὄνομα τοῦ τεθνηκότος · [f. 65v] Ζῆνον, Ζῆνον, ἀνάστα, καὶ εἰπέ 35
 ἐγὼ σε κατέβαλα. καὶ ἀναστὰς παραχρῆμα εἶπεν · οὐχί, Κύριε,
 οὐχί. ἰδόντες δὲ οἱ γονεῖς αὐτοῦ τὸ παράδοξον θαῦμα ὁ ἐποίησεν
 ὁ Ἰησοῦς ἐδόξασαν τὸν Θεὸν καὶ προσεκύνησαν τὸν Ἰησοῦν.

1 δέυσμένους cod. 2 ὁφόμενους cod. ἀμαχήμους cod. (num ἀμα-
 χήτους legendum ?) 3 παρόχους scripsi : σπαρτόχους cod. ζυγο-
 στόμους : malim ζυγοστάτους. 5 ἐπόρησεν cod. 7 ἐπατίθην cod.
 9 παραδαμάσαι ex πῦρ δαμάσαι corruptum. 12 ὑπατίθην cod.
 25 προέταξε cod. 27 αὐτό cod. 36 κατεύαλα cod.

Ἐἴτα μετ' ὀλίγας ἡμέρας νεώτερός τις ἐν τῇ γειτονίᾳ ἔσχιζε ξύλα · καὶ ἔκοπε τὸν δεξιὸν αὐτοῦ πόδα. καὶ συνήχθη ὁ ὄχλος ἐπ' αὐτῷ. εἰσῆλθε δὲ καὶ ἰώμενος τὰς νόσους ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, καὶ κρατήσας τοῦ πληγωμένου ποδός, παραχρῆμα ἰάθη, 5 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Κύριος · ἀναστὰς σχίσον τὰ ξύλα καὶ μνημόνευέ μου. ἰδόντες οἱ ὄχλοι δ' ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς σημεῖον, προσεκύνησαν αὐτὸν καὶ εἶπον · ἀληθῶς τάχα ὁ Θεὸς οἰκεῖ ἐν τῷ παιδίῳ τούτῳ.

Γενομένου δὲ τοῦ παιδὸς ἑξαετοῦς, ἐξαπέστειλεν αὐτὸν ἡ Θεοτόκος ἵνα ἀγάγῃ ὕδωρ. ὄχλου δὲ ὄντος πολλοῦ ἐν τῇ πηγῇ, ἐκλάσθη 10 ἡ ὕδρις αὐτοῦ. καὶ ἀπλώσας τὸ πᾶλλιον αὐτοῦ ὁ ἐφόρει ἔθηκεν ἐπ' αὐτῷ τὸ ὕδωρ καὶ ἐπήγαγε τῇ μητρὶ αὐτοῦ Μαριάμ. ἰδοῦσα δὲ ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἡ ἁγία Θεοτόκος ὅτι ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς σημεῖον, κατεφίλησεν αὐτὸν καὶ εἶπε · Κύριε, ἐλέησον τὸν υἱόν μου.

Ἐν δὲ τῷ καιρῷ τοῦ σπόρου ἀπῆλθεν ὁ Ἰωσήφ ἵνα σπεύρῃ σίτον 15 τὸν · ἠκολούθησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς · καὶ ἐν τῷ σπεύρειν τὸν Ἰωσήφ ἔσπειρε καὶ ὁ Ἰησοῦς μίαν [f. 66] δράκαν. ἐν δὲ τῷ καιρῷ τοῦ θέρουσιν συνάξας ὁ Ἰησοῦς ὃν ἔσπειρε σίτον, ἡλώνισεν αὐτὸν καὶ ἐποίησεν ἐξ αὐτοῦ μόδια ἑκατὸν · καὶ καλέσας χήρας καὶ ὀρφανοὺς δέδωκεν αὐτῶν τὸν σίτον ὃν ἔσπειρε. κενεράτηκε δὲ ὁ 20 Ἰησοῦς ἐξ αὐτοῦ τοῦ σίτου ὀλίγον ἵνα ἔχωσιν εἰς εὐλογίαν τοῦ σπόρου.

Ἐγένετο δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐτῶν ὀκτώ. ἦν δὲ ὁ Ἰωσήφ τέκτων ἐργαζόμενος ἄροτρα καὶ ζυγούς. λέγει αὐτῷ τις πλούσιος · κύρ' Ἰωσήφ ποίησόν μοι κλίνην ἐντιμον, καλήν. ὁ δὲ Ἰωσήφ ἦν ἐν θλίψει διὰ 25 τὸ εἶναι τὸ ἐν ξύλῳ στρεβλόν. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς · μὴ λυποῦ, ἀλλὰ μάλλον θές τὰ ξύλα καὶ ἰσάζωμεν αὐτό. ἐποίησε ὁ Ἰωσήφ ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς · τὸ ἐν μέρος τοῦ ξύλου ἔτεινεν αὐτός · καὶ λέγει τῷ Ἰωσήφ · ποίει ὃ βούλει. ὁ δὲ Ἰωσήφ ἰδὼν ὅτι ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς σημεῖον περικλακίς ἐφίλησε τὸν Ἰησοῦν 30 λέγων · μακάριός εἰμι ὅτι τοιοῦτον παιδίον δέδωκέ μοι ὁ Θεός.

Ὡς δὲ εἶδεν ὁ Ἰωσήφ ὅτι ὀξὺν νοῦν ἔχει καὶ ἡλικίαν αὐξάνει, ἡβουλήθη δοῦναι αὐτὸν ἵνα μάθῃ γράμματα · καὶ δίδωσιν αὐτὸν εἰς ἕτερον διδάσκαλον ὅπως αὐτὸν διδάξῃ. καὶ λέγει ὁ διδάσκαλος τῷ Ἰωσήφ · ποῖα γράμματα θέλεις διδάξω αὐτὸν πρῶτον; λέγει 35 αὐτῷ ὁ Ἰωσήφ · τὰ ἑλληνικά, εἴτα <τὰ> ἑβραϊκά. ἔχων δὲ πεῖ-

1 γειτονία scripsi : γῆ φονία cod. 5 χίσον cod. μνημόνευέ cod.
 10 πᾶλλιον cod. 15 τόν] ὁ cod. 17 ἡλώνησεν cod. αὐτῶν cod.
 20 ἔχουσιν cod. 26 ἰσάζομεν cod. 28 αὐτός scripsi : αὐτῷ cod.
 31 αὐξάνων cod. 33 διδάξει cod. 34-35 ποῖα — Ἰωσήφ omissa in
 marg. addidit librarius. διδά cod. πρῶ cod. 35 Ἰωσήφ scripsi : ις
 (= Ἰησοῦς) cod. εἴτα] οἷτα cod. τὰ addidi.

ραν τοῦ Ἰησοῦ ὁ καθηγητὴς ἐφοβεῖτο αὐτόν · ὁμῶς γράψας αὐτῷ [f. 66v] τὸν ἀλφάβητον ἐπεστοίχασεν αὐτόν ἐπὶ πολλὰς ὥρας. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς τὸν καθηγητήν · εἰ ὄντως διδάσκαλος ἦς καὶ οἶδας καλῶς τὰ γράμματα, εἰπέ μοι τὴν δύναμιν τοῦ ἁλφα · κἀγὼ δέ σοι λέγω τὸ βῆτα. ὀργισθεὶς δὲ ὁ διδάσκαλος 5 ἔτυπεν αὐτόν εἰς τὴν κεφαλὴν. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀγανακτήσας ἑκατηράσατο αὐτόν καὶ εὐθέως ἔπεσεν ὁ διδάσκαλος ὀλιγωρήσας. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰωσήφ παρήγγειλε τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἵνα μὴ ἀφῇ αὐτόν ἔξωθεν τῆς οἰκίας ἐξέρχεσθαι ἵνα μὴ καταρᾶται τοῖς ἀνθρώποις. 10

Μεθ' ἡμέρας δέ τινας ἕτερος διδάσκαλος φίλος ὢν τοῦ Ἰωσήφ λέγει αὐτόν · παράδος μοι αὐτόν, ἀδελφέ, κἀγὼ μετὰ πολλῆς παρακλήσεως διδάξω αὐτόν τὰ γράμματα. λέγει αὐτῷ Ἰωσήφ · εἰ γὰρ θαρρεῖς, ἀδελφέ, παράλαβε αὐτόν καὶ δίδαξον. μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἀπελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ διδασκαλεῖον, εὔρε βίβλον κειμέ- 15 νην καὶ ἀνοίξας αὐτὴν οὐκ ἀνεγίνωσκε τὰ ἐν τῇ βίβλῳ γεγραμμένα, ἀλλὰ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἔλεγεν ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ ἐδίδασκε τὸν νόμον αὐτοῦ τοὺς παρόντας καὶ ἀκούοντας, ὥστε καὶ ὁ καθηγητὴς πλησίον αὐτοῦ καθίσας πάννυ ἡδέως αὐτοῦ [f. 67] ἤκουσεν, παρακαλῶν αὐτόν ἵνα πλείονα εἴπῃ. ὄχλος δὲ πολλὸς συνεισῆλθε 20 καὶ ἠκροῶντο πάντες καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τῇ ἀγίᾳ αὐτοῦ διδασκαλίᾳ καὶ τοῦ λόγου αὐτοῦ ὅτι νῆπιος ὢν τοιαῦτα φθέγγεται. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰωσήφ ἔδραμεν εἰς τὸ διδασκαλεῖον καὶ λέγει αὐτόν ὁ καθηγητὴς · ἵνα εἰδῃς, ἀδελφέ, ὅτι ἐγὼ ἐπαρέλαβον τὸ παιδίον σου εἰς- 25 μαθητήν, αὐτὸς δὲ χάριτος καὶ πολλῆς σοφίας ἐστὶ μεστός · λαβὲ αὐτόν εἰς τὸν οἶκόν σου μετὰ χαρᾶς · τὸ γὰρ χάρισμα ὃ ἔχει ἀπὸ Θεοῦ ἐστίν. ὥς δὲ ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς τοῦ καθηγητοῦ τούτους λό- 30 γους ὄντως μειδιάσας εἶπεν · ἐπειδὴ ἀληθῶς ἐμαρτύρησας, δι' ἐσὲ κἀκεῖνος σωθήσεται, ὃς χθὲς πέπονθε. καὶ παραχρῆμα ἰάθη ὁ ἄλλος καθηγητὴς. παραλαβὼν δὲ ὁ Ἰωσήφ τὸ παιδίον ᾗγαγεν 30 εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

Μεθ' ἡμέρας δέ τινας ἔπεμψεν Ἰωσήφ τὸν Ἰάκωβον συλλέξαι φρύγανα τοῦ φούρνου · ἠκολούθει δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς τὸν Ἰάκωβον. καὶ συλλεγόντων τὰ φρύγανα, ἔχιδνα ἔδακε τὸν Ἰάκωβον · καὶ πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἔμελλε τελευτᾶν ἐκ τοῦ πόνου τοῦ φαρμάκου. 35 ὁ δὲ εὐθέως ἐμφυσήσας τὴν πληγὴν, ἰάθη Ἰάκωβος καὶ τὸ θηρίον ἀπεκτάνθη.

1 αὐτῷ] αὐτόν cod. 2 ἐπεστοίχασεν scripsi (ex ἐπιστοιχάζω, cf. στοι-
χάζομαι : cf. tamen supra, p. 267, 22 : ἐπιστηλεύειν) : ἐπεστήχασεν cod.
4 ἦς] rectius εἶ. καλῶν cod. 6 rectius κατηράσατο. 7 ὀλιγωρή-
σας = ὀλιγοψυχήσας seu λειποψυχήσας. 8 αὐτοῦ] αὐτόν cod.
20 εἰπεῖν cod. 21 ἠκροοῦντο cod. 22 φθέγγεσθαι
cod. 28 ὄντως : malim <λέγ>οντος. 29 ὃς] ὁ cod. 30 ἄλλος
scripsi : ἄλλος cod. 35 φάρμακος cod.

Ὀλίγων δὲ ἡμερῶν διελθουσῶν παιδίον τῆς γειτονίας ἀπέθανε
καὶ ὠδύρετο ἡ μήτηρ αὐτοῦ σφοδρῶς. ἀκούσας δὲ [f. 67^v] ὁ Ἰη-
σοῦς, ἦλθε καὶ στὰς ἐπάνω τοῦ παιδίου ἤψατο τοῦ στήθους αὐτοῦ
εἰπὼν· σοὶ λέγω, βρέφος, μὴ ἀποθάνῃς, ἀλλὰ ζήθητι καὶ ἔσο
5 μετὰ τῆς μητρὸς σου. καὶ εὐθέως ἀνέβλεψε τὸ παιδίον. καὶ λέγει
ὁ Ἰησοῦς τῇ μητρὶ αὐτοῦ· ἄρον τὸ παιδίον σου καὶ δός αὐτῷ μασ-
θὸν καὶ μνημόνευέ μου. οἱ δὲ ὄχλοι ἰδόντες τὸ παράδοξον θαῦμα
εἶπον· ἄληθῶς τὸ παιδίον τοῦτο ἡ Θεὸς ἢ ἄγγελός ἐστιν ὅτι πᾶς
λόγος αὐτοῦ ἔργον γίνεται.

10 Ἄλλοτε πάλιν οἰκοδόμος τις πεσὼν ἀπὸ τοῦ τείχους ἀπέθανεν.
ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς λέγει τῷ τεθνηκότι· σοὶ λέγω, ἄνθρωπε,
ἀναστὰς ποιεῖ τὸ ἔργον σου. εὐθέως ἀνέσθη καὶ προσεκύνησεν
αὐτόν. ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι εἶπον· ἄληθῶς τοῦτο τὸ παιδίον οὐρά-
νιον ἐστιν· πολλὰς γὰρ ἔσωσε ψυχὰς καὶ σῶσαι ἔχει μέχρι ζωῆς
15 αὐτοῦ.

Γενομένον δὲ δωδεκαετοῦς, ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ τῇ
ἡμέρᾳ τοῦ Πάσχα μετὰ τοῦ ὄχλου καὶ ἐκοινωνοῦν τὸ Πάσχα. ὑπο-
στρέφαντες δὲ ἐν τῇ πόλει αὐτῶν Ναζαρέτ, ἔμεινεν ὁ Ἰησοῦς εἰς
τὴν Ἱερουσαλήμ· ἐνόμισαν δὲ σὺν τῷ ὄχλῳ καὶ <εἰς> τὴν συν-
20 οδίαν αὐτὸν εἶναι. ὀδεύσαντες δὲ ἡμέρας διάστημα, τῇ ἐσπέρᾳ
ἔξήτουν τὸν <Ἰησοῦν> ἐν τῷ ὄχλῳ καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς αὐτῶν
καὶ μὴ εὐρόντες [f. 68] αὐτὸν λυπηθέντες ὑπέστρεψαν ἐν Ἱερουσα-
λήμ. μετὰ δὲ τρεῖς ἡμέρας εὗρον <αὐτόν> ἐν Ἱερουσαλήμ καθε-
ζόμενον καὶ διδάσκοντα τοὺς ὄχλους· ἠδέως αὐτοῦ γὰρ πάντες
25 ἤκουον οἱ τε γραμματεῖς καὶ οἱ νομοδιδάσκαλοι καὶ ἐθαύμαζον
πάντες ὅτι πῶς παιδίον πάντας ἀπεστόμιζεν τοὺς τε πρεσβυτέρους
καὶ νομοδιδασκάλους τῶν Ἰουδαίων, ἐρμηνεύον αὐτοῖς τὸν νόμον
καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν. προσελθοῦσα δὲ ἡ μήτηρ αὐτοῦ
εἶπε· διατί, τέκνον, τοῦτο ἡμῖν ἐποίησας; καὶ ἐζητοῦμεν ὁδυρό-
30 μενοι. ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· τί με ζητεῖτε; οὐκ εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐν τοῖς
τοῦ Πατρὸς μου δεῖ εἶναι με; οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς
ἔλεγον πρὸς τὴν Μαριάμ· σὺ εἰ μήτηρ τοῦ παιδίου τούτου; λέ-
γουσι πάλιν αὐτῇ· μακαρία σὺ ἐν γυναιξίν ὅτι εὐλόγησεν ὁ Θεὸς
τὸν καρπὸν τῆς κοιλίας σου· τοιαύτην χάριν καὶ σοφίαν καὶ
35 δόξαν οὐδέποτε εἶδαμεν ἢ ἠκούσαμεν πώποτε. ἀναστὰς δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς ἠκολούθησεν αὐτοῖς. ἡ δὲ Μαρία πάντα διετῆρει ἐν τῇ καρ-
δίᾳ αὐτῆς ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ λαῷ μεγαλεῖα, ἰώμενος
τὰς νόσους πάντων. ὁ δὲ Ἰησοῦς προέκοπτεν ἡλικία καὶ σοφία
καὶ χάριτι καὶ ἐδοξάσθη παρὰ τοῦ [f. 68^v] Πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἔσ-
40 τιν εὐλόγητος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

6 μασθὸν scripsi: μαθεῖν cod. 19 εἰς addidi. 20 αὐτῶν cod.
21 Ἰησοῦν inserui. 23 αὐτόν addidi. 25 οἱ τε] εἶτε cod. 27 ἐρμη-
νέων cod. 35 οἶδαμεν cod.

Apocalypse de la Vierge.

Je publie ici deux versions nouvelles de l'Apocalypse de la Vierge, dont un bon nombre de rédactions différentes sont déjà connues : Gidel, *Annuaire de l'Assoc. des Et. gr.*, V (1871), pp. 92-113 ; Politis, *Μελέτη ἐπὶ τοῦ βίου τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων* (1874), pp. 375-389 ; M. R. James, *Apocrypha Anecdota* I (Texts and Studies II, 3, 1891), pp. 108-126 ; Vasiliew, *Anecdota graeco-byzantina* (1893), pp. 125-134 ; H. Pernot, *Revue des Et. gr.*, XIII (1900), pp. 233-257. Cf. *Bibliotheca hagiogr. gr.*, 2e éd. (1909), pp. 148 ss.

J'ai rencontré, dans les manuscrits d'Athènes, trois versions différentes de cet apocryphe :

1. Codex Bibl. Nat. n° 2011, du XVIIe s. J'ai jugé inutile de la publier parce qu'elle diffère peu du type populaire que Politis a fait connaître et que l'on vend aujourd'hui encore dans les rues d'Athènes.

2. Cod. Bibl. Nat. n° 356, ms. de 314 feuillets (0.200 × 0,136), écrit en 1634 (f. 314^r).

3. Cod. Bibl. Nat. n° 352, ms. de 243 feuillets (0,205 × 0,147), écrit aussi au XVIIe siècle. Cette version se rapproche davantage de la tradition populaire.

Cet opusculé, si intéressant pour l'histoire des conceptions eschatologiques, mériterait une étude nouvelle qui traiterait à la fois de la filiation des textes et de l'origine des doctrines.

A. MANUSCRIT N° 356 DE LA BIBLIOTHÈQUE NATIONALE.

[F. 306] Ἡ ἀποκάλυψις τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας. — εὐλόγησον, δέσποτα ἄγιε.

Ὅτε κατέβησαν οἱ ἀρχάγγελοι μετὰ τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ καὶ ἐδέξαντο τὸ ἅγιον σῶμα καὶ πνεῦμα τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου, ἵνα τιθῶσιν αὐτὴν εἰς τὸν παράδεισον μετὰ τὸ σῶμα 5 αὐτῆς, [f. 306^v] τότε ἐδυσώπησεν ἡ θεοτόκος τοὺς ἀγγέλους νὰ ἴδῃ τὰς κολάσεις ὅλας, ἀνατολῶν, δυσμῶν καὶ μεσημβρίας καὶ ἄρκτου. καὶ λέγει πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον Μιχαὴλ ἡ ἁγία θεοτόκος· χαῖρε, Μιχαὴλ ἀρχιστράτηγε, τοῦ ἁγίου Πνεύματος τὸ κάλυμμα· χαῖρε, Μιχαὴλ ἀρχιστράτηγε, τῶν Ἑξαπτερόγων τὸ 10

5 τιθῶσιν cod. τὸν σωματόν cod. 7 ἴδελ cod. 10 κάλυμα cod.
τό corrigere nolui.

ἐπαινος· χαῖρε, Μιχαὴλ ἀρχιστράτηγε, ὁ μέλλων σαλπίζειν καὶ
ἐξυπνίζειν τοὺς ἀπ' αἰώνων κεκοιμημένους· χαῖρε, Μιχαὴλ ἀρ-
χιστράτηγε καὶ πρῶτε πασῶν τῶν ἐπουρανίων δυνάμεων. ὁμοι-
ως καὶ ὅλους τοὺς ἀγγέλους ἐδημήσατο ἡ κεχαριτωμένη καὶ
5 ἐδόξετο καὶ ἐπαρκαλίνει διὰ τοὺς κολαζομένους λέγουσα· πῶς κολά-
ζεται τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων τῶν ἁμαρτωλῶν; καὶ εἶπεν ὁ
ἀρχιστράτηγος πρὸς τὴν παναγίαν· πόθεν θέλεις, δέσποινά μου,
νά ἐξέλθωμεν, ἐπὶ ἀνατολὰς ἢ ἐπὶ μεσημβρίαν ἢ ἐπὶ βορρᾶν; καὶ
εἶπεν ἡ παναγία· ὥς ἐξέλθωμεν ὅπου αἱ μεγάλαις κόλασαί εἰσιν.
10 καὶ εὐθέως παρέστησαν τὰ ἄρματα τοῦ Θεοῦ, τὰ Χερουβὶμ, καὶ
τετρακόσιοι ἄγγελοι καὶ ἐξήγαγον τὴν κεχαριτωμένην ἐπὶ μεσημ-
βρίαν, ὅπου ὁ πύρινος ποταμὸς ἐξήρχετο· καὶ ἐκεῖ κατέκειντο πλη-
θος ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, οἳ μὲν ἄλλοι ἕως τῆς ζωσσης καὶ ἄλ-
λοι δὲ ἕως τοῦ στήθους, ἄλλοι δὲ ἕως τοῦ τραχήλου, ἄλλοι δὲ
15 [f. 307] ἕως τῆς κορυφῆς. καὶ ἰδοῦσα αὐτοὺς ἡ παναγία ἐδάκρυσεν
καὶ ἠρώτησεν τὸν ἀρχιστράτηγον Μιχαὴλ· τίνας εἰσὶν οὗτοι
ἡγουν οἱ ἐγκείμενοι ἕως τῆς ζωσσης καὶ τί τὸ ἁμάρτημά αὐτῶν;
καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος πρὸς τὴν παρθένον· οὗτοί εἰσιν οἱ λα-
βόντες κατάραν πατρὸς καὶ μητρὸς καὶ διὰ τοῦτο ὧδε κολάζον-
20 ται. καὶ εἶπεν ἡ παναγία· καὶ τίνας εἶναι οἱ ἐγγίζοντες ἕως τοῦ
στήθους εἰς τὸν ἄνθρακα τοῦ πυρός; καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος
Μιχαὴλ· οὗτοί εἰσιν, παναγία, οἵτινες τοὺς ἰδίους συντέκνους
ἐτυψαν καὶ εἰς πορνείαν ἐρρύπωσαν· καὶ διὰ τοῦτο ὧδε οὗτοι κολά-
ζονται. καὶ εἶπεν ἡ παναγία· τίνας ἕως τραχήλου; καὶ εἶπεν ὁ
25 ἀρχιστράτηγος· οὗτοί εἰσιν, παναγία, οἵτινες ἀνθρώπου κρέας
ἔφαγον. καὶ εἶπεν ἡ παναγία· πῶς δυνατόν ἐστιν νὰ φάγῃ ἄνθρωπος
ἀνθρώπου κρέας; λέγει ὁ ἀρχιστράτηγος· ἄκουσον, παναγία, καὶ
ἐγὼ νὰ σοὺ ἀναγγείλω περὶ αὐτοῦ· αἵτινες κατέσφαξαν τὰ βρέφη
ἐν ταῖς κοιλίαις αὐτῶν καὶ ἐρριψάν τε, βρώματα τοῖς κυναρίοις,
30 καὶ οἵτινες ἐπαρέδωκαν ἀδελφοὺς ἀδίκως ἐνώπιον βασιλέων καὶ
τυράννων καὶ ἔμπροσθεν ἀρχόντων καὶ τοὺς ἰδίους οὐκ ἠλέησαν
ἀλλὰ παρέδωκαν αὐτοὺς εἰς μάστιγας, οὗτοί εἰσιν οἱ τρώγοντες
ἀνθρώπου κρέας καὶ διὰ [f. 307v] τοῦτο ὧδε κολάζονται. καὶ εἶ-
πεν ἡ παναγία· τίνας εἰσὶν οἱ ἐγκείμενοι ἕως τῆς κορυφῆς εἰς τὸ
35 πῦρ; καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος· οὗτοί εἰσιν, Κυρία μου, οἱ

3 πάντων cod. 5 λέγων cod. κολάζετε cod. 8 μεσημβρίας
cod. 9 παναγίαν cod. αἵ] ἡ cod. 11 μεσημβρίας cod. 12 ὁ
πύρινος in οἷνε ω πελῖνος superscriptum. 13 ζωσσης, hic et infra =
ζώνης. 14 τοῦ] τοὺς cod. 15 παναγίαν cod. 16 ἐρώτησεν cod.
17 ἡγουν — ζωσσης transp. post αὐτῶν cod. ἐγκείμενοι scripsi (num.
malis ἐγγισμένοι? cf. infra, v. 20): ἐγγύμενοι cod. 20 παναγίαν cod.
εἶναι scripsi: οἷνε cod.; fort. οἶδε. 23 οὗτοι] οὗτος cod. 28 οἵτινες
cod. 29 τὰ βρώματα cod. 34 ἐγγήμενοι cod.: cf. supra, v. 17.

ὀρκωταὶ οἱ κρατοῦντες τὸν τίμιον σταυρόν, ὃν οἱ ἄγγελοι μετὰ
 φόβον προσκυνοῦσιν · καὶ οἱ ἄνθρωποι κρατοῦσιν καὶ ὀμνέουσιν
 καὶ τὴν ἀλήθειαν κρύβουσιν · καὶ διὰ τοῦτο ὧδε κολάζονται. καὶ
 εἶδεν ἡ παναγία εἰς ἕτερον τόπον ἄνθρωπον κρεμάμενον ἐκ τῶν
 ποδῶν · καὶ ὄφιν δικέφαλος ἔτρωγεν αὐτὸν καὶ σκώληκες ἐκατα- 5
 τρύπουν αὐτόν. καὶ ἠρώτησεν τὸν ἀρχιστράτηγον ἡ κεχαριτω-
 μένη · τίνες εἰσὶν οὗτοι καὶ τί τὸ ἁμάρτημα αὐτῶν; καὶ εἶπεν ὁ
 ἀρχιστράτηγος · οὗτοί εἰσιν οἱ τοὺς τόκους λαμβάνοντες ἀργυ-
 ρίου καὶ χρυσίου · καὶ διὰ τοῦτο ὧδε κολάζονται. καὶ εἶδεν ἡ πανα- 10
 γία γυναικας κρεμαμένας ἐκ τῶν ὀδοντίων καὶ πάντα τὰ θηρία
 κατέτρωγαν αὐτάς. καὶ ἠρώτησεν ἡ κεχαριτωμένη τὸν ἀρχάγ-
 γελον Μιχαήλ καὶ λέγει · τίνες εἰσὶν αὗται καὶ τί τὸ ἁμάρτημα
 αὐτῶν; καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος Μιχαήλ · αὗται εἶναι αἱ γυ-
 ναικες ὅπου ἀφικράζον-[f. 308]-ται τί λέγουν οἱ γειτόνοι αὐτῶν
 διὰ τὰ κάμουν ἁμάχην μετ' αὐτοῦς · καὶ διὰ τοῦτο ὧδε κολάζον- 15
 ται. καὶ δακρύσασα ἡ παναγία εἶπεν · καλὸν ἦτον τοῦ ἀνθρώπου
 ἵνα μὴ ἐγεννᾶτον. καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος · ἀκόμη, παναγία
 μου, δὲν εἶδες ταῖς μεγάλαις κόλασiais καὶ ἐλυπήθης · ἀλλὰ πόθεν
 θέλεις τὰ ἐξέλθωμεν, Κυρία μου, ἐπὶ δυσμαῖς ἢ ἐπὶ μεσημβρίαν
 ἢ ἐπὶ βορρᾶν; — καὶ εἶπεν ἡ κεχαριτωμένη · ἄς ἐξέλθωμεν ἐπὶ 20
 δυσμᾶς. καὶ εὐθέως παρέστησαν τὰ Χερουβὶμ καὶ τὰ Σεραφὶμ
 καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι καὶ ἐξήγαγον τὴν κεχαριτωμένην ἐπὶ με-
 σημβρίαν. καὶ εἶδεν ἐκεῖ νεφέλην πυρὸς ἀπλωμένην καὶ ἐν μέσῳ
 αὐτῆς κλίνην καὶ ἦσαν θηρία πολλὰ ὡς φλόξ πυρὸς · κακεῖ κατέ- 25
 κειτο πλῆθος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ πύρινοι δράκοντες ἐπέ-
 κειντο ἐπάνω αὐτῶν. καὶ ἰδοῦσα αὐτοὺς ἡ παναγία ἐστέναξεν καὶ
 εἶπεν πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον · τίνες εἰσὶν οὗτοι καὶ τί τὸ ἁμάρτη-
 μα αὐτῶν; καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος · οὗτοί εἰσιν, παναγία,
 ἐκεῖνοι ὅπου τὴν ἁγίαν κυριακὴν οὐκ εἰσέρχονται εἰς τὴν ἐκκλη-
 σίαν τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ κοι-[f. 308v]-μῶνται ὥσει νεκροί · καὶ διὰ 30
 τοῦτο ὧδε οὗτοι κολάζονται. καὶ εἶπεν ἡ παναγία · ἐάν τις οὐ
 δύναται ἐγερθῆναι, τί ποιήσῃ; καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος · ἐάν
 τις κινδυνεύσῃ καὶ ἐξάψῃ ὁ οἶκος αὐτοῦ ἐκ τεσσάρων <μερῶν>
 καὶ κυκλώσῃ αὐτόν τὸ πῦρ καὶ οὐ δύναται ἐγερθῆναι, ἐκεῖνος ἔχει

- 1 ὀρκωταὶ scripsi : ὀρκοτίταις cod. 2 ὀμνέουσιν = ὀμνύουσιν.
 3 ἀλλίθει cod. 5 ἐκατατρίπου cod. (= κατετρίπων). 6 ἐρώτησεν
 cod. 7 εἰσὶν] ἐστὴν cod. 8 οἱ] ὁ cod. 12 αὗται] οὗτοι cod.
 13 αἱ] ἡ cod. 14 ἀφικράζοντε cod. γιτόνη cod. (= γείτονες).
 16 δακρύσας cod. παναγία] + καὶ cod. 18 καὶ] + ε cod.
 19 μεσημβρίας cod. 22 μεσημβρίας cod. 24 κακεῖ] κακοὶ cod.
 25 ἐπέκειντο cod. 30 διὰ] + το cod. 33 κινδυνεύσε cod. μερῶν
 addidi. 34 ἐκεῖνος scripsi : κακὴ cod. ἔχη συχωρισιν cod.

συγχώρησιν · εἰ δὲ ἐξέλθῃ καὶ φύγῃ, οὐκ ἔχει ἄνεσιν. καὶ εἶδεν ἡ
 παναγία εἰς ἕτερον τόπον σκότος μέγαν ὥστε τοὺς οὐρανούς ἐκά-
 λυπτεν, καὶ κατεκείντο πλήθος ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν · καὶ
 οὐδὲν μέγας ἐγένετο καὶ φωνὴ μεγάλη ἐγένετο. καὶ ἰδοῦσα αὐ-
 5 τὸς ἡ παναγία ἐδάκρυσεν καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς · τί ποιεῖτε,
 ἄθλιοι, καὶ πῶς ἔχετε, ταλαίπωροι καὶ πῶς εὐρέθητε ἐδῶ ; καὶ
 οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις. καὶ εἶπον οἱ κολάζοντες αὐτούς ·
 ** ἀπὸ τοῦ αἰῶνος φῶς οὐκ εἶδαμεν καὶ οὐ δυνατόν ἀνανεῦσαι.
 καὶ ἀνανεύσαντες, ἰδὸν <πίσ> σα κοχλάζουσα ἐπάνω αὐτῶν καὶ
 10 πῦρ κατέκαιεν αὐτούς. καὶ ἰδοῦσα αὐτούς ἡ παναγία ἐδάκρυσεν.
 καὶ εἶπον οἱ κολαζόμενοι πρὸς αὐτήν · πῶς ἡμᾶς κατηρώτησας,
 παναγία θεοτόκε εὐλογημένη; ὁ υἱός σου ὁ εὐλογημένος ἦλθεν.
 ἐπὶ τῆς γῆς καὶ οὐ κατηρώτησεν ἡμᾶς. Ἀβραάμ ὁ προπάτωρ καὶ
 ὁ Μωϋσῆς ὁ μέγας [f. 309] καὶ Ἡλίας δὴ ἐλάλησεν ὁ Θεὸς καὶ
 15 Ἰωάννης ὁ μέγας ἐπὶ ἡμᾶς οὐκ ἐφάνησαν · καὶ σύ, δέσποινα θεο-
 τόκε, τὸ τεῖχος τῶν Χριστιανῶν, ἡ παρακαλοῦσα πολλὰ διὰ τοὺς
 ἁμαρτωλούς, πῶς ἐπεσκέψω ὅταν βασανίζῃ πᾶσα κτίσις ; καὶ
 ταῦτα εἰπόντων, ἔπεσεν τὸ σκότος ἐπάνω αὐτῶν. καὶ εἶδεν εἰς
 ἕτερον τόπον σκαμνία πύρινα καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὰ ἐκάθετον πλήθος
 20 ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καιομένων ἐν αὐτοῖς. καὶ ἠρώτησεν τὸν
 ἀρχιστράτηγον ἡ κεχαριτωμένη καὶ λέγει · τίνες εἰσὶν οὗτοι
 καὶ τί τὸ ἁμάρτημα αὐτῶν; καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος · οὗτοί
 εἰσιν, παναγία, οἵτινες τὸν πρεσβύτερον οὐκ ἐτίμησαν · καὶ <οἱ>
 25 μὴ ἐπεγειρόμενοι ὅταν εἰσέρχεται ὁ ἱερεὺς εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ
 Θεοῦ · καὶ διὰ τοῦτο ὧδε κολάζονται. καὶ εἶδεν ἡ παναγία εἰς
 ἕτερον τόπον μέγαν δένδρον σιδηροῦν · καὶ εἶχεν κλάδους τρια-
 κοσίους καὶ αἱ ἄκραις τῶν κλάδων εἶχον σιδηροὺς ὀγκίνους καὶ
 ἐπ' αὐτοὺς ἐκρέμαντο πλήθος ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἀπὸ ταῖς
 γλώσσαις αὐτῶν. καὶ ἰδοῦσα ἡ παναγία ἐδάκρυσεν καὶ ἠρώτησεν
 30 τὸν ἀρχάγγελον Μιχαήλ · τίνες εἰσὶν οὗτοι καὶ τί τὸ ἁμάρτημα
 αὐτῶν; καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος · οὗτοί εἰσιν, παναγία, οἱ
 ἐπίορκοι καὶ οἱ βλάσφημοι [f. 309^v] καὶ οἱ καταλαλῆται καὶ οἵτινες
 ἐχώρισαν ἀδελφούς ἀπὸ ἀδελφῶν · καὶ διὰ τοῦτο ὧδε κολάζονται.
 καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος · ἐάν τις ἐξ ἐθνῶν ἔμελλεν βαπτισθῆναι

2 ἐκάλυπτον cod. 3 καὶ κατεῖ scripsi : κακοὶ cod. 4 μεγάλην cod.
 6 ἐβρέθητε cod. 7 φωνήν cod. 8 ** lacunam sign. « quid tacetis ?
 et dixerunt damnati... ». δύνατο cod. 9 ἰδὸν <πίσ> σα κοχλά-
 ζουσα scripsi : ἰδοῦσα κολάζουσα cod. 11 κατερώτησας cod. 13 κατε-
 ρώτισεν cod. 14 ὅν] ὁ ἐν cod. 15 ἐπὶ] + καὶ cod. ἔφανων cod.
 17 βασανισθῇ? 18 εἰπόντων] ἡποῦσα cod. αὐτόν cod. 20 αὐτὰ
 cod. ἐρώτισεν cod. 21 λέγην cod. 23 οἱ addidi. 24 ἐπιγῆ-
 ρόμενος cod. 27 αἱ] οἱ cod. ὀγγήνους cod. 28 αὐτὰ cod.
 33 ἐχώρησαν cod. ἀδελφῶν ἀπὸ ἀδελφούς cod. 34 ἔμελον cod.

καὶ εἶπεν αὐτὸν ἕτερος ὑβρίσας ὅτι μιαιοφάγον ἐστὶν ἔθνος ἄπιστον
καὶ ὅστις αὐτὸν οὕτως βλασφημήσῃ καὶ ἀποστρέψῃ αὐτὸν ἀπὸ
τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας, ἀδιάλυπτός ἐστιν ἀπὸ τῆς φοβερᾶς κολά-
σεως. καὶ εἶδεν ἡ παναγία ἄνθρωπον κρεμáμενον ἐκ τεσσάρων
<μελῶν> καὶ ἐκ τῶν ἀκρωνυχίων · καὶ ἐξήρχετο αἷμα ἐκ τοῦ 5
στόματος αὐτοῦ σφοδρῶς καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ ἐδεσμεῖτο καὶ
κατέκαιεν αὐτὸν φλόγα πυρός · καὶ οὐκ ἐδύνατο στενάζαι καὶ
εἰπεῖν τὸ · Κύριε, ἐλέησον. καὶ ἰδοῦσα αὐτὸν ἡ παναγία ἔκλανσεν
καὶ ὀλιγόρησεν καὶ εἶπεν τὸ · Κύριε, ἐλέησον, τρίς. καὶ μετὰ τὸ
πληρῶσαι τὴν ἑκτενὴν ταύτην, ἦλθεν ἄγγελος ὁ τὴν ἐξουσίαν ἔχων 10
τῆς μάστιγος καὶ ἔλυσεν τὴν γλῶσσαν τοῦ ἀνθρώπου ἐκεῖνον. καὶ
ἠρώτησεν τὸν ἀρχιστράτηγον · τίς ἐστιν οὗτος ὁ ἐλεεινός, ὁ ἔχων
τὴν κόλασιν ταύτην; καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος · οὗτός ἐστιν ὁ
οἰκονόμος ὅστις οὐκ ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἔτρωγεν
τῆς ἐκκλησίας τὰ πράγματα · καὶ ἔλεγεν οὗτος · ὁ δουλεύων τὸν 15
ναὸν [f. 310] ἀπὸ τοῦ ναοῦ ζήσεται. καὶ εἶπεν ἡ παναγία · κατὰ
τὴν πίστιν αὐτοῦ γεννηθήτω. καὶ πάλιν ἐδέσμευσεν ὁ ἄγγελος τὴν
γλῶτταν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς κεχαριτωμένης ·
δεῦρο, παναγία, νὰ ἴδῃς ὅπου κολάζονται οἱ πρεσβύτεροι. καὶ
ἐξῆλθεν ἡ παναγία καὶ εἶδεν πρεσβυτέρους κρεμαμένους ἐκ τῶν 20
ὀνύχων · καὶ πῦρ ἐκ τῆς κορυφῆς αὐτῶν ἐξήρχετον καὶ κατέκαιεν
αὐτούς. καὶ εἶπεν ἡ παναγία πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον · τί τὸ ἀμάρ-
τημα αὐτῶν; καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος · οὗτοί εἰσιν οἱ λειτουργ-
γοῦντες καὶ τοῦ φοβεροῦ θρόνου τοῦ δεσπότητος παριστάμενοι καί,
ὅτε ἐμέλιζον τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ἐξέπιπτον οἱ μαρ- 25
γαῖται κάτω καὶ ὁ φοβερός θρόνος ἐν οὐρανῷ ἐσαλεύετο καὶ τὸ
ὑποπόδιον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔτρεμεν. καὶ διὰ τοῦ-
το ὧδε κολάζονται. καὶ εἶδεν ἡ παναγία <εἰς> ἕτερον τόπον
ἄνθρωπον κρεμáμενον καὶ θηρίον πτερωτὸν ἔχον τρεῖς κεφαλὰς ·
καὶ ἔτρωγεν ἀπὸ τοῦς ὀφθαλμοῦς τὸν ἄνθρωπον. ἡ δὲ τρίτη κεφαλὴ 30
ἔτρωγεν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. καὶ ἠρώτησεν ἡ παναγία τὸν
ἀρχιστράτηγον · τίς ἐστιν οὗτος ὁ ἐλεεινός ὃς οὐ δύναται ἐξελ-
θεῖν ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος; καὶ εἶπεν ὁ ἀρχάγγελος · οὗ-
τός ἐστιν, [f. 310v] παναγία, ὁ ἀρχιδιάκονος ὁ ἀναγινώσκων τὸ
ἅγιον εὐαγγέλιον καὶ οὐκ ἔλεγεν τὴν διάταξιν καὶ παραγγελίαν 35
πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἵνα στέκουσιν εἰς ἀκρόασιν τοῦ ἁγίου εὐαγ-
γελίου καὶ ὅλον τὸ τέλος τῆς θείας μυσταγωγίας. καὶ πάλιν βλέ-

1 μιαιοφάγε εἰσιν cod. 2 οὗτος cod. 3 ἀδιάλυπτος cod. 5 μελῶν
addidi. ἀκρονύχων cod. 9 ὀλιγορῶ = ὀλιγοπυρῶ. τρίς] γ' cod.
10 ἑκτενὴν: cf. infra, p. 279, 1. ὁ] + ἐπὶ cod. 17 γενεθῆτο cod.
25 οἱ] ἡ cod. 26 ἐσαλέβετω cod. 28 εἰς addidi. 31 ἐρώτη-
σεν cod. 32 ὅς] ὃν cod. 34 ἀρχιδιάκων cod. 37 βλέπην cod.

πει ἡ παναγία γυναικας κρεμασμένας ἐκ τῶν ὀνύχων καὶ φλόξ
 πυρὸς ἐξήρχετο ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν καὶ κατέκαιεν αὐτάς·
 καὶ βοῶσαι ἔλεγον· ἐλέησον ἡμᾶς τὴν βάσανον ταύτην· ἡμεῖς
 χῆραι ἤμεσθεν καὶ οὐκ ἐφυλάξαμεν τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ
 5 διὰ τοῦτο κολαζόμεσθαι ἐδόξω. καὶ βλέπουσα αὐτάς ἡ παναγία
 ἐδάκρυσεν· καὶ λέγει τὸν ἀρχιστράτηγον· τίνες εἰσὶν αὗται καὶ
 τί τὸ ἁμάρτημα αὐτῶν; καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος· αὗται εἰσὶν
 αἰδιακόνισσαι αἰτινες ζῶσαι οὐκ <ἐτίμων> τὸν ἰδικὸν <ἄνδρα>
 αὐτῶν, <ἀλλὰ> τὰ σώματα αὐτῶν εἰς πορνείαν παρέδωκαν· καὶ
 10 διὰ τοῦτο ὧδε κολάζονται. καὶ εἶδεν εἰς ἕτερον τόπον γυναικας
 γυμνάς μέσα εἰς τὸ πῦρ καὶ πάντα τὰ θηρία ἔτρωγαν αὐτάς. καὶ
 εἶπεν πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον ἡ κεχαριτωμένη· τίνες εἰσὶν αὗται
 καὶ τί τὸ ἁμάρτημα αὐτῶν; εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος· αὗται εἰσὶν
 μονάστριαι αἰτινες ἐπόρνευσαν καὶ τὸ ἴδιον σῶμα αὗται [f. 311]
 15 οὐκ ἐφύλαξαν· καὶ διὰ τοῦτο ὧδε κολάζονται. καὶ λέγει ὁ ἀρχι-
 στράτηγος πρὸς τὴν παναγίαν· δεῦτε, εἰσελθε, δέσποινά μου θεο-
 τόκε, καὶ ἰδὲ ποῦ κολάζονται τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτωλῶν. καὶ
 ἐξῆλθεν ἡ παναγία καὶ εἶδεν ποταμὸν πύρινον. καὶ ἡ σκιὰ τοῦ
 ποταμοῦ ὡς αἷμα· καὶ ἐξερχόμενος ὁ ποταμὸς κατέκαιεν τὴν γῆν
 20 καὶ ἐν μέσῳ τῶν κυμάτων αὐτοῦ ἐκεῖ κατέκειτο πλῆθος τῶν ἁμαρ-
 τωλῶν. καὶ ἠρώτησεν ἡ παναγία τὸν ἀρχιστράτηγον· τίνες
 εἰσὶν οὗτοι καὶ τί τὸ ἁμάρτημα αὐτῶν; καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος·
 οὗτοί εἰσιν πόρνοι, μοιχοί, ἀρσενοκοῖται, κλέπται, παρακροα-
 ται καὶ οἱ παραθερίζοντες καὶ οἱ παραβλακιστάι καὶ οἱ συμβάλ-
 25 λοντες μάχην· οὗτοί εἰσιν οἱ κατήγοροι καὶ οἱ καταλαληταὶ καὶ
 οἱ τῆς πρώτης ἐβδομάδος λύοντες τὴν νηστείαν· οὗτοί εἰσιν οἱ
 ἐπίορχοι καὶ οἱ τρώγοντες τοὺς ἀλλοτρίους καμάτους· οὗτοί εἰ-
 σιν οἱ ἀνελεήμονες ἄρχοντες· οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπίσκοποι οἱ ἀμετά-
 δοτοι· οὗτοί εἰσιν οἱ πατριάρχαι οἱ ἀκάρδιοι καὶ οἱ βασιλεῖς οἱ
 30 μὴ ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ φιλάργυροι καὶ οἱ
 τοὺς τόκους λαμβάνοντες καὶ οἱ καταδουλώσαντες ψυχὰς ἐλευ-
 θέρας ἀδίκως. καὶ ταῦτα ἀκούσασα ἡ κεχαριτωμένη καὶ ὀρῶσα
 αὐτοὺς ἔκταν· [f. 311^v]-σεν καὶ εἶπεν· οὐαὶ τὸ γένος τῶν ἀνθρώ-
 πων· οὐαὶ τῶν ἁμαρτωλῶν. καὶ ἵνατί ἐπλανήθησαν; καὶ εἶπεν
 35 πρὸς αὐτὴν ὁ ἀρχιστράτηγος Μιχαήλ· τί κλαίεις, παναγία μου;

3 βοῶσας cod. ἡμεῖς] οἱ μῆς cod. 4 οὐκ] οὐ καὶ cod. 5 βλέ-
 ποντας cod. 6 αὗται] οὗτοι cod. 8 αἰτινες] ὥσσης cod. ζῶν-
 τας cod. οὐ cod. ἐτίμων addidi. δικόνων cod. ἄνδρα inserui.
 9 αὐτόν cod. ἀλλὰ addidi. αὐτόν cod. 12 αὗται] οὗτοι cod.
 13 αὗται cod. 18 σκιά = ἰδέα. 20 αὐτοῦ] αὐτόν cod. ἐκεῖ m²
 κακοί m¹. 21 ἐρώτησεν cod. 24-25 συμβάλλοντες μάχην scripsi :
 συμβαλωμάχη cod. 26 ἐβδομάδος cod. 29-30 ἡ μὴ ποιοῦνταις cod.
 31 ἐλευθερίας cod. 32 ἀκούσας cod.

ἀκόμη οὐκ ἑώρακας τὰς μεγάλας κολάσεις. καὶ εἶπεν ἡ παναγία ·
 δεῦρο, Μιχαήλ, ὁ μέγας ταξίαρχος τῶν ἄνω δυνάμεων νὰ ὑπάγω-
 μεν καὶ ἴδωμεν τὰς κολάσεις ὅλας. καὶ λέγει ὁ ἀρχιστράτηγος ·
 πόθεν θέλεις, δέσποινά μου, νὰ ἐξέλθωμε, ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν ἢ
 ἐπὶ τὸν παράδεισον ἢ ἐπὶ τὰ ἀριστερά; καὶ λέγει ἡ θεοτόκος · 5
 ὅπου αἱ μεγάλαις κολάσεις εἰσιν. καὶ ἅμα εἰπούσα τῷ λόγῳ εὐ-
 θέως παρέστη τὸ ἄρμα τὸ χερουβικὸν καὶ τὰ Σεραφίμ τοῦ Κυρίου ·
 καὶ ἐξήγαγον τὴν κεχαριτωμένην ἐπὶ τὰ ἀριστερά, ὅπου αἱ μεγά-
 λαι κολάσεις εἰσιν. καὶ εἶδεν ἐκεῖ ποταμὸν πυρὸς καὶ σκότος
 μέγα καὶ ἡ ἰδέα τοῦ ποταμοῦ ἐκείνου σκοτεινότερα παρὰ πλίσσας 10
 καὶ ἐκεῖ κατέκειτο πλῆθος ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ ἐκόχλαζεν
 δὲ χαλκοῦς λέβης καὶ ὥς ἀγρία θάλασσα τὰ κύματα ἔρριπτεν
 ἐπάνω τῶν ἁμαρτωλῶν. καὶ ὅταν ἀνέβαιναν τὰ κύματα, ἐβυθίζοντο
 οἱ ἁμαρτωλοὶ πῆχας μυρίας καὶ οὐκ ἐδύναντο νὰ εἰπουν τό · ἐλέη-
 σον ἡμᾶς, ὁ δίκαιος κριτὴς · ἔτρωγεν γὰρ αὐτοὺς ὁ [f. 312] σκώ- 15
 ληξ ὁ ἀκοίμητος καὶ πύρινοι ἄγγελοι ἤλεγχον αὐτοὺς τὰ πταίσ-
 ματα αὐτῶν. καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων <ἠκούετο> καὶ κατέ-
 τρωγεν αὐτοὺς τὰ θηρία τὰ ἄγρια εἰς ἐκεῖνο τὸ σκότος. καὶ
 ἰδόντες οἱ ἄγγελοι οἱ κολάζοντες τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀνεβόησαν
 μίαν φωνὴν τό · ἅγιος ὁ Θεός, ὁ πλάσας καὶ σπλαγχνιζόμενος 20
 διὰ τῆς θεοτόκου · εὐχαριστοῦμέν σε, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἀπὸ τοῦ
 αἰῶνος οὐκ εἶδαμεν φῶς καὶ σήμερον εἶδαμεν φῶς διὰ τῆς θεοτό-
 κου. καὶ ἀνεβόησαν μίαν φωνὴν λέγοντες · χαῖρε, κεχαριτωμένη
 θεοτόκε παρθένε, ἡ λαμπὰς τοῦ Ἥλιου · χαῖρε καὶ σύ, Μιχαήλ,
 ἀρχιστράτηγε Θεοῦ, ὁ πρεσβέων ὑπὲρ πάσης κτίσεως. ἡμεῖς γὰρ 25
 ὄντες οἱ κολάζοντες τοὺς ἁμαρτωλοὺς μεγάλως λυπούμεθα. καὶ
 ἰδοῦσα ἡ παναγία τοὺς ἀγγέλους τεταπεινωμένους καὶ στυγνοὺς
 κλαίοντας, ἔκλαυσεν καὶ ἡ παναγία, ἔκλαυσεν καὶ ὁ ἀρχιστράτη-
 γος Μιχαήλ καὶ πᾶσαι αἱ στρατιαὶ τῶν ἐπουρανίων δυνάμεων διὰ
 τοὺς ἀγγέλους οἱ ἐκόλαζον τοὺς ἁμαρτωλοὺς · <οἱ> ἀνεβόησαν 30
 μίαν φωνὴν λέγοντες · καλῶς ἦλθατε δι' ἡμᾶς τοὺς ἀπ' αἰῶνων
 ὄντας ἐν τῷ σκότει τούτῳ. καὶ θεωροῦντες τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ
 τοὺς ἐκεῖ μετ' αὐτοὺς, [f. 312^v] ὡς εἶδεν αὐτοὺς ἡ παναγία μετὰ
 τὸν ἀρχιστράτηγον Μιχαήλ καὶ πᾶσαι αἱ στρατιαὶ τῶν ἐπουρανίων
 δυνάμεων, θεωροῦντες τῶν ἁμαρτωλῶν τὸν θρῆνον, ἦραν πάντες 35
 μίαν φωνὴν λέγοντες · Κύριε, ἐλέησον, τοὺς · καὶ μετὰ τὸ παῦσαι

3 λέγην cod. 5 λέγην cod. 10 ἡδέα cod. σκοτινότερον cod.
 12 λέβης] λεύεις cod. 14 ἐδύνατο cod. 16 ἐλεχων cod. 17 ἠκούετο
 addidi. 19 τοὺς κολάζωντας cod. 25 πρεσβέβον cod. 26 κολα-
 ζόμενοι cod. 30 οἱ] ὃν cod. οἱ² addidi. 32 ὄντος cod.
 33 ἐκεῖ μετ' αὐτοὺς scripsi : ἐκῶν εἰαυτοὺς cod.

τὴν ἑκτενὴν ταύτην, ἔπαισε ὁ κλύδων τοῦ ποταμοῦ καὶ ἔπεσαν τὰ
 πύρινα κύματα καὶ ἐφάνησαν οἱ ἁμαρτωλοὶ ὡς κόκκοι σινάπεως
 ἐν τῷ πυρὶ. καὶ ἰδοῦσα αὐτοὺς ἡ παναγία ἔκλαυσεν καὶ ὀλιγώθη
 καὶ ἠρώτησεν τὸν ἀρχιστράτηγον· τίς ὁ ποταμὸς οὗτος καὶ τί
 5 τὰ κύματα καὶ τίνες οὗτοι οἱ κείμενοι ἐν τῷ πυρὶ; καὶ εἶπεν ὁ
 ἀρχιστράτηγος· οὗτος ὁ ποταμὸς ἐστὶν τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον
 καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ οἱ ἐγκείμενοι εἰς τὸ πῦρ καὶ οἱ βασανιζόμενοι
 ὑπὸ τῶν κυμάτων τοῦ πυρός εἰσιν οἱ Ἰουδαῖοι οἱ σταυρώσαντες
 τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ· καὶ πάντα
 10 τὰ ἔθνη τὰ μὴ βαπτιζόμενα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ
 καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· καὶ οἱ ἐκ τῶν Χριστιανῶν ἑξαγοραζό-
 μενοι δαιμόνια καὶ ἀρνούμενοι τὸν Χριστὸν καὶ τὸ βάπτισμα αὐ-
 τοῦ· καὶ <οἱ> ὑποπνίγοντες εἰς τὸν ἄ-[f.313]-φατον μηρὸν τῆς
 συντεκνίας καὶ οἱ πορνεύοντες μητέρα καὶ θυγατέρα· καὶ οἱ
 15 φαρμακοὶ οἱ ἀποκτείνοντες τὰ βρέφη καὶ οἱ πνίγοντες τὰ ἴδια
 τέκνα. καὶ εἶπεν ἡ παναγία· κατὰ τὴν πίστιν αὐτῶν γεννηθήτω
 αὐτοῖς. καὶ εὐθέως ἔπεσεν ὁ κλύδων τοῦ ποταμοῦ καὶ ἀνέβησαν
 τὰ κύματα ἐπάνω τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ ἀσεβῶν ἐκείνων καὶ τὸ
 σκότος συνεκάλυψεν αὐτούς. καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος πρὸς τὴν
 20 παναγίαν· ἔάν τις ἐκβληθῇ ἐν τῷ σκότει τούτῳ, οὐκ ἔστιν ἄξιος
 εἰσελθεῖν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. καὶ εἶπεν ἡ παναγία· οὐαὶ τοὺς ἁμαρ-
 τωλοὺς· ἀτελεύτητος ὑπάρχει ἡ φλόξ τοῦ πυρός. καὶ εἶπεν ὁ
 ἀρχιστράτηγος· δεῦρο, παναγία, νὰ ἴδῃς τὴν λίμνην τοῦ πυρός
 ὅπου κοχλάζεται τὸ γένος τῶν Χριστιανῶν τὸ ἀναρίθμητον. καὶ
 25 ἐξῆλθεν ἡ παναγία καὶ τοὺς μὲν ἠκούει, τοὺς δὲ ἐθεώρει. καὶ
 ἠρώτησεν ἡ παναγία τὸν ἀρχιστράτηγον· τίνες εἶναι οὗτοι καὶ
 τί τὸ ἁμάρτημα αὐτῶν; καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος· οὗτοι εἰσιν,
 παναγία, οἱ βαπτισθέντες καὶ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου οὐκ
 ἐφύλαξαν, ἀλλὰ ἐποίησαν τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου· καὶ διὰ τοῦτο
 30 εἰ-[f. 313v]-σῆλθαν εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. καὶ εἶπεν ἡ παναγία
 πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον· ἡμεῖς τε καὶ ἐσὺ, δέομαί [σου], ἀρχισ-
 τράτηγε, ἃς ἔλθωμεν καὶ ἃς κολαζώμεθα μὲ τοὺς Χριστιανοὺς
 ἀντάμα, ὅτι τέκνα Θεοῦ τοῦ υἱοῦ [μο]υ ἐκλήθησαν. καὶ εἶπεν ὁ
 ἀρχιστράτηγος πρὸς τὴν κεχαριτωμένην· σὺ, δέσποινά μου, ἀνα-
 35 παύου ἐν τῷ παραδείσῳ. καὶ ταῦτα εἰπὼν, συναχθέντες οἱ ἀπόσ-

1 ἑκταινὴν cod. ; cf. supra, p. 276, 10. δ] τόν cod. 2 κόκκον
 cod. 3 πῦρ cod. 5 τίνες] τίς cod. πῦρ cod. 7 ἐγγολίμενη
 cod. 11 οἱ] ἦν cod. malim ἑξαγορευόμενοι. 13 οἱ addidi.
 ὑποπνίγοντες scripsi (fors. malis ὑποπνέοντες) : ὑπόπνιονταις cod. τό
 cod. μύρον cod. 14 πορνέβοντες cod. 15 ἀποκτένοντες cod.
 17 τοῦ repetitur. 22 ἀτελεότητος cod. 23 δέβρω cod. 25 ἐξή-
 λθην cod. 26 εἶναι scripsi (= εἰσίν) : ἦν cod. 30 ἡσηρθαν cod.
 33 ἐκκλήθησαν cod. 34 ἀναπαύθου cod.

τολοι καὶ πᾶσαι αἱ ἐπουράνιαι δυνάμεις, βαστάζοντες αὐτὴν καὶ κρᾶζοντες τὸ ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος ὁ Θεός, ἔθησαν αὐτὴν μετὰ ἁρωμάτων καὶ εὐωδίας πολλῆς καὶ ἔδωκαν αἶνον τῷ Θεῷ· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνάς τῶν αἰώνων· ἀμήν.

B. MANUSCRIT N° 352 DE LA BIBLIOTHÈQUE NATIONALE.

[F. 200] Ἀποκάλυψις τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, 5
ὅταν ἔμελλεν ἔλθεῖν ἐπὶ τῶν κολάσεων ἰδεῖν τὰς
κολάσεις.

Ὅταν ἔμελλεν ἡ παναγία Θεοτόκος Μαρία παραγενομένη ἰδεῖν
τὰς κολάσεις, γεναμένη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν προσεύξασθαι
καὶ προσευχομένη πρὸς τὸν Θεὸν ἡμῶν λέγει· Δέσπο· [f. 200^v] 10
τα, Κύριε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστέ, ἐπάκουσον τῆς δούλης σου τῇ
ᾠρᾷ ταύτῃ καὶ κατέλθοι ὁ ἀρχάγγελος Μιχαὴλ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ
ὅπως μοι ἀποκαλύψῃ περὶ τῶν ἐπουρανίων καὶ τῶν ἐπιγείων καὶ
καταχθονίων· καὶ ἅμα τῷ λόγῳ εἰπούσα, κατήλθεν ὁ ἄγγελος
Κυρίου μετὰ τετρακοσίων ἀγγέλους· ἡσπᾶσαντο τὴν κεχαριτω- 15
μένην καὶ εἶπον πρὸς αὐτὴν· χαίροις, τοῦ Πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα
γεννήσασα· χαίροις, τῶν δεκατεσσάρων στερεωμάτων τὸ ὀχύ-
ρωμα· χαίροις, τῶν ἀγγέλων τὸ προσκύνημα. ἡ δὲ παναγία εἶπεν·
χαίροις, Μιχαὴλ ἀρχιστράτηγε, τῶν Ἐξαπτερόνγων τὸ ἔπαινος· χαί-
ροις, Μιχαὴλ ἀρχιστράτηγε, ὁ πρωτόθρονος Θεοῦ. ὁμοίως δὲ 20
καὶ πάντας τοὺς ἁγίους ἀγγέλους εὐφήμεσεν ἡ κεχαριτωμένη
καὶ δεομένη ἡ ὑπεράχραντος θεοτόκος διὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς λέ-
γει· ἀνάγγειλόν μοι τὰ [f. 201] ἐπὶ τῆς γῆς πάντα. καὶ εἶπεν ὁ
ἀρχάγγελος· εἴ τι εἶπης μοι, ᾧ κεχαριτωμένη, ἐγὼ σοι πάντα ἀν-
αγγέλω. εἶπεν πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον ἡ κεχαριτωμένη· πόσαι 25
κολάσεις εἰσὶν ὅπου κολάζεται τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων; καὶ
εἶπεν ὁ ἀρχάγγελος· πολλαὶ καὶ ἀναρίθμητοί εἰσιν. καὶ εἶπεν ἡ
κεχαριτωμένη· ἀνάγγειλόν μοι τὰ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τὰ ἐν οὐρανοῖς,
τότε ἐκέλευσεν ὁ ἀρχιστράτηγος καὶ ἀπεκαλύφθη τοῖς ἀγγέλοις

1 πον-(ρα)νιαι cod. 2 Θεός] + καὶ cod. 3 ἐβωδίας cod. 9 γενα-
μένης cod. 10 προσευχομένης cod. λέγουσα cod. 12 κατελθών
cod. 14 εἰπούσα delerem nisi eadem structura appareret ff. 203^v, 205^v,
207, 211; cf. p. 278, 6. 15 κεχαριτωμένη cod. 19 τό· cf. p. 272, 10.
22 λέγουσα cod. 26 κολάζονται cod. 29 ἀπεκαλύφθη τοῖς ἀγγέ-
λοις τοῖς] rectius : ἀπηνέχθη ὑπὸ τῶν ἀγγέλων τῶν.

- τοῖς ἐπὶ δυσμῶν. καὶ ἔχανεν ὁ Ἄιδης. καὶ εἶδε τοὺς ἐκεῖ κολα-
 ζομένους καὶ ἐκεῖ κατέκειτο πλῆθος ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ·
 καὶ ὀδυρμὸς πολὺς καὶ μέγας ἐξήρχετο ἀπ' αὐτούς. καὶ εἶπεν ὁ
 ἀρχιστράτηγος · οὗτοί εἰσιν οἵτινες Πατέρα καὶ Υἱὸν καὶ Ἄγιον
 5 Πνεῦμα οὐκ ὡμολόγησαν · καὶ διὰ τοῦτο οὕτως κολάζονται. καὶ
 εἶδεν ἡ παναγία εἰς ἕτερον τόπον σκότος μέγα καὶ κλύδωνα με-
 γάλον. καὶ εἶπεν ἡ παναγία · τί τὸ σκότος [f. 201^v] τοῦτο καὶ τί
 τὸ ἁμάρτημα αὐτῶν ; καὶ εἶπεν ὁ ἀρχάγγελος · πολλαὶ ψυχαὶ
 κατὰκείνται ἐν τῷ σκότει τούτῳ. καὶ εἶπεν ἡ παναγία · ἀρθήτω
 10 τὸ σκότος τοῦτο ὅπως ἴδω καὶ ταύτην τὴν κόλασιν. καὶ εἶπεν ὁ
 ἀρχιστράτηγος · οὐκ ἔστι δυνατόν, ἵνα μὴ ἴδῃς καὶ ταύτην τὴν
 κόλασιν. καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ ἄγγελοι οἱ φυλάσσοντες αὐτοὺς
 καὶ εἶπον · παραγγελίαν ἔχομεν ἀπὸ τοῦ ἀοράτου Πατρὸς ἵνα μὴ
 ἴδωσι τὸ φῶς, ἕως ὅτου λάμψει ὁ υἱὸς σου ὁ εὐλογημένος ὑπὲρ
 15 ἑκατὸν ἡλίους λαμπροτέρως. καὶ ἐν λύπῃ γενομένη ἡ παναγία,
 ἀνέτεινε τὸ ὄμμα αὐτῆς πρὸς τὸν ἄχραντον δεσπότην καὶ εἶπεν ·
 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος,
 ἀρθήτω τὸ σκότος τοῦτο. καὶ εὐθέως ἤρθη τὸ σκότος · καὶ εἶδεν
 ἐκεῖ πλῆθος ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ ὀδυρμὸς μέγας ἐξήρχετο
 20 ἀπ' αὐτούς · καὶ ἰδοῦσα ἡ παναγία εἶπεν καὶ ἐδάκρυσεν εἰποῦ-
 [f. 202]-σα · πῶς ἔχετε, παλαίπωροι, καὶ πῶς ἐνταῦθα εὐρέθητε ;
 καὶ οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις. καὶ εἶπον οἱ ἄγγελοι οἱ
 φυλάσσοντες αὐτούς · οὐ λαλεῖτε τὴν κεχαριτωμένην ; καὶ εἶπον
 οἱ κολαζόμενοι · ἀπὸ τοῦ αἰῶνος οὐκ εἶδομεν φῶς καὶ οὐ δυνάμεθα
 25 ἀνθρωπὸν λαλῆσαι. καὶ ἐδάκρυσεν ἡ κεχαριτωμένη καὶ εἶπον οἱ
 κολαζόμενοι · πῶς ἡμᾶς ἠρώτησας, δέσποινα θεοτόκε ; ὁ υἱὸς
 σου ὁ εὐλογημένος ἐπὶ τῆς γῆς κατήλθε καὶ οὐκ ἠρώτησεν ἡμᾶς,
 οὔτε προφήτης οὔτε ἀπόστολος οὔτε τις ἕτερος · καὶ σὺ πῶς ἡμᾶς
 ἠρώτησας, δέσποινα ἡ κεχαριτωμένη τοῦ κόσμου, τὸ τεῖχος τῶν
 30 Χριστιανῶν, ἡ παρακαλοῦσα διὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς ; καὶ εἶπεν
 ἡ παναγία · τίνες εἰσὶν οὗτοι καὶ τί τὸ ἁμάρτημα αὐτῶν ; καὶ ἔ-
 πειν ὁ ἀρχιστράτηγος · οὗτοί εἰσιν οἱ μὴ πιστεύσαντες Πατέρα καὶ
 Υἱὸν καὶ Ἄγιον Πνεῦμα καὶ σέ, τὴν κυρίαν καὶ θεοτόκον, μὴ ὁμο-
 λογήσαν·[f. 202^v]-τες καὶ διὰ τοῦτο οὕτως κολάζονται. καὶ πά-
 35 λιν ἐδάκρυσεν ἡ θεοτόκος καὶ ἔπεσεν τὸ σκότος ἐπάνω αὐτῶν.
 καὶ εἶπεν ὁ ἀρχάγγελος · πόθεν θέλεις ἀπέλθωμεν, ἐπὶ δυσμᾶς ἡ
 ἐπὶ μεσημβρίαν, ὅπου ὁ πύρινος ποταμὸς ἐξέρχεται ; ὅπου **
 ἐκεῖ κατέκειτο πλῆθος ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, οἱ μὲν ἕως ζωσσης,

2 κατέκειτο πλῆθος scripsi : κατῶκει τῶν cod. 6 κλύδων μέγας cod.
 10 εἶδω cod. 14 ἕως] ὥς cod. 15 μπροτέρως cod. παναγία] +
 καὶ cod. 21 ἐκρίθητε cod. 25 ἀν(θρωπ)ων cod. 29 ἡ] ὃ cod.
 37** lacunam sign. 38 ζωσσης, cf. supra, p. 273, 13.

ἄλλοι δὲ ἕως τραχήλου, ἄλλοι δὲ ἕως τοῦ στήθους, ἕτεροι ἕως
 τῆς κορυφῆς. καὶ ἰδοῦσα αὐτοὺς ἡ παναγία εἶπεν· τίνες εἰσὶν
 οὗτοι; οὗτοι εἰσιν οἵτινες πατρὸς καὶ μητρὸς κατάραν ἔλαβον·
 καὶ διὰ τοῦτο οὕτως κολάζονται. καὶ εἶπεν ἡ παναγία· τίνες εἰ- 5
 σὶν οἱ ἕως τοῦ στήθους; καὶ ὁ ἀρχιστράτηγος ἔφη· οὗτοι εἰσιν
 οἵτινες τοὺς συντέκνους αὐτῶν ἔτυπαν καὶ ἐπόρνευσαν καὶ ὕβρισαν.
 καὶ εἶπεν ἡ παναγία· τίνες εἰσὶν οὗτοι, οἱ ἕως τοῦ τραχήλου;
 καὶ ὁ ἀρχιστράτηγος εἶπεν· οὗτοι εἰσιν οἵτι-[f. 203]-νες ἀνθρώ-
 πων κρέας ἔφαγον. καὶ εἶπεν ἡ παναγία· πῶς δύναται ἀνθρώπος
 ἀνθρώπου κρέας φαγεῖν;—οἵτινες ἐκατέδωκαν ἀδίκως τοὺς ἀδελ- 10
 φοὺς αὐτῶν <καὶ> οὐκ ἠλέησαν. καὶ αἱ γυναῖκες ἔφαγον κρέας,
 αἵτινες τὰ βρέφη <ἐξεῖλον> ἀπὸ τῶν σαρκῶν αὐτῶν καὶ ἔρριψαν
 αὐτὰ βρώματα τοῖς κυναρίοις· καὶ διὰ τοῦτο οὕτως κολάζονται.
 καὶ εἶδεν ἡ παναγία ἀνθρώπον κρεμάμενον ἐκ τῶν ποδῶν αὐτοῦ·
 καὶ σκώληκες κατήσθιον αὐτόν. καὶ ἠρώτησεν ἡ παναγία· τίς 15
 οὗν οὗτος; καὶ εἶπεν ὁ ἀρχάγγελος· οὗτος ἦν ὁ τόκον λαβών· καὶ
 διὰ τοῦτο οὕτως κολάζεται. καὶ εἶδεν ἡ παναγία ἀνδρῶν τε πλή-
 θη καὶ γυναικῶν εἰς τὸ πῦρ ἕως τῆς κορυφῆς. καὶ εἶπεν ἡ παναγία·
 τίνες εἰσὶν οὗτοι καὶ τί τὸ ἁμάρτημα αὐτῶν; καὶ ὁ ἀρχάγγελος
 εἶπεν· οὗτοι εἰσιν οἱ τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν κρατοῦντες 20
 καὶ ὀμνύοντες· καὶ διὰ τοῦτο οὕτως κολάζον-[f. 203v]-ται. καὶ
 εἶδεν ἡ παναγία εἰς ἕτερον τόπον γυναῖκα κρεμαμένην ἐκ τῶν
 ὀδόντων αὐτῆς· καὶ πάντα τὰ θηρία κατήσθιον αὐτήν. καὶ ἠρώτη-
 σεν ἡ παναγία· τίς ἐστὶν αὕτη καὶ τί τὸ ἁμάρτημα αὐτῆς; αὕτη
 ἐστὶν ἡ παρακρωμένη εἰς τοὺς γείτονας καὶ ποιοῦσα μάχας· 25
 καὶ διὰ τοῦτο οὕτως κολάζεται. καὶ ἐδάκρυσεν ἡ παναγία καὶ
 εἶπεν· καλὸν εἶναι <διά> τὸν ἀνθρώπον ἵνα μὴ ἐγεννήθῃ. καὶ
 εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος· ἀκόμη οὐχ ἐώρακας τὰς μεγάλας κολά-
 σεις. καὶ ἅμα τῷ λόγῳ εἰπών, παρέστη τὸ ἄρμα τὸ χερουβικόν
 καὶ τετρακόσιοι ἄγγελοι καὶ ἦραν τὴν κεχαριτωμένην ἐπὶ τὴν 30
 μεσημβρίαν. καὶ ἦσαν ἐκεῖ ἱκανὰ κλινάρια ὥς ἡ φλόγα πυρὸς καὶ
 ἐκεῖ κατέκειτο πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ πόρινοι δρά-
 κοντες ὑπεράνω αὐτῶν. καὶ ἰδοῦσα ἡ παναγία μεγάλως ἀνεστένα-
 ξεν καὶ εἶπεν· τίνες εἰσὶν οὗτοι; καὶ ὁ ἀρχι-[f. 204]-στράτηγος
 ἔφη· οὗτοι εἰσιν οἱ εἰς τὸν ὀρθρον τῆς ἀγίας κυριακῆς οὐκ ἐγεί- 35
 ρονται, ἀλλὰ κεῖνται ὥσει νεκροὶ εἰς τὰ κλινάρια αὐτῶν· καὶ διὰ
 τοῦτο οὕτως κολάζονται. καὶ εἶπεν ἡ παναγία· ἐάν τις οὐ δύνα-

2 αὐτῆς cod. παναγία] + καὶ cod. 3 οὗτοι: scil. οἱ ἕως τῆς ζώσης.
 10 οἵτινες] οἱ οἵτινες cod. 11 καὶ addidi. 11-12 οἵτινες (sic) ἔφαγον
 κρέας transp. cod. + καὶ cod. 12 ἐξεῖλον addidi. 13 αὐτὰ] αὐτῶν
 cod. 16 οὕτως¹ cod. 24 οὕτη¹ cod. 25 παρακρουωμένη cod.
 27 διὰ addidi. 29 εἰποῦσα cod. cf. supra, p. 280, 14. 36 ὥσει scripsi;
 ὥς of cod.

ται ἐγεροθῆναι, τί ποιήσει; καὶ ὁ ἀρχιστράτηγος εἶπεν· ἄκουσον, παναγία· εἴ τινα κυκλώσῃ τὸ πῦρ ἐκ τεσσάρων μερῶν τοῦ οἴκου καὶ οὐ δύναται ἐγεροθῆναι, ἔχει συγχώρησιν. καὶ εἶδεν ἡ παναγία εἰς ἕτερον τόπον σκαμνία πύρινα καὶ ἐπάνω αὐτῶν κατέκειντο
5 πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν. καὶ ἠρώτησεν ἡ παναγία· τίνες εἰσὶν οὗτοι; καὶ ὁ ἀρχιστράτηγος εἶπεν· οἵτινες βλέπουσιν τοὺς ἱερεῖς καὶ οὐκ ἐγγείρονται ὅταν εἰσέρχωνται εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ὅταν ἐξέρχωνται· καὶ ὁ πρεσβύτερος πρῶτος ἀρχάγγελός ἐστιν· καὶ διὰ τοῦτο οὕτως κολάζονται. καὶ εἰ[δεν] [f. 204^v] ἡ παναγία
10 δένδρον σιδηροῦν καὶ κλόνους σιδηροῦς· καὶ ἐκεῖ ἐκρέμαντο πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, οἱ μὲν ἀπὸ τῶν ὀνύων, ἄλλοι δὲ ἀπὸ τῶν ὀνύχων, ἕτεροι ἀπὸ τῶν δακτύλων. καὶ εἶδεν γυναῖκα κρεμαμένην ἀπὸ τῆς γλώττης καὶ εἰς τὸν τράχηλον αὐτῆς δράκων περιτετυλιγμένος ἔτρωγε τὸ στόμα αὐτῆς. καὶ ἠρώτησεν ἡ πανα-
15 γία· <τίς ἐστὶν αὕτη;> καὶ ὁ ἀρχάγγελος εἶπεν· αὕτη ἐστὶν Ἡρωδιάδα, ἡ ἀποτεμοῦσα τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Προδρομοῦ καὶ Βαπτιστοῦ. — καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἐπὶ τοῦ δένδρου κρεμάμενοι; — οὗτοί εἰσιν οἱ βλάσφημοι, οἱ κατάλαλοι, οἱ πόρνοι, οἱ ἐπίορκοι, οἱ χωρίζοντες τὰ ἀνδρόγυνα, οἱ χωρίζοντες ἀδελφούς καὶ ἀδελφάς,
20 οἱ ξενιτεύοντες τοὺς αἰχμαλώτους ἀπὸ τῶν ἰδίων αὐτῶν καὶ συγγενῶν. καὶ εἶδεν ἡ παναγία ἄνθρωπον κρεμάμενον ἐκ τῶν κ' ὀνύχων αὐτοῦ· καὶ ἐξήρχετο φλόγα πυρὸς [f. 205] καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀναστενάξαι καὶ εἰπεῖν· Κύριε, ἐλέησον. καὶ ἰδοῦσα ἡ παναγία ἐδάκρυσεν καὶ εἶπεν τὸ· Κύριε, ἐλέησον, τρίτον. καὶ ἦλθεν
25 ὁ ἀρχάγγελος καὶ ἔλυσεν τὴν γλῶτταν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ἡ παναγία· τίς ἐστὶν οὗτος ὁ ἐλεεινός, ὁ ἔχων τὴν τοσαύτην κόλασιν; καὶ ὁ ἀρχάγγελος εἶπεν· οὗτός ἐστιν ὁ οἰκονόμος τῆς ἐκκλησίας καὶ ἔλεγεν· ὁ δουλεύων ναὸν ἐκ τοῦ ναοῦ τραφήσεται. καὶ εἶπεν ἡ παναγία· κατὰ τὴν πίστιν αὐτοῦ γεννηθήτω ἐπ' αὐτόν. καὶ πάλιν
30 ἐδέσμευσεν τὴν γλῶτταν αὐτοῦ ὁ ἄγγελος. καὶ εἶπεν ὁ ἀρχάγγελος· δεῦρο, παναγία, καὶ ὑποδείξω σοι ποῦ κολάζονται οἱ ἱερεῖς. καὶ ἐξῆλθεν καὶ εἶδεν ἱερέαν κρεμάμενον ἀπὸ τῶν ὀνύχων καὶ πῦρ ἐκ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ ἐξήρχετο. καὶ ἰδοῦσα αὐτόν ἐδάκρυσεν καὶ εἶπεν· τί τὸ ἁμάρτημα αὐτοῦ; καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος· οὗτοί εἰσι,
35 παναγία, οἱ λει-[f. 205^v]-τουργοὶ τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου εἰς τὸν φοβερόν θρόνον παριστάμενοι τοῦ ἀοράτου Πατρὸς. καὶ ὅτε ἐμέλιζον τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐξέπιπτον οἱ μαργαρίται κάτω καὶ ὁ φοβερός θρόνος ἐσαλευετο <καὶ> τὸ ὑποπόδιον αὐτοῦ ἔτρεμεν· καὶ διὰ τοῦτο οὕτως κολάζονται. δεῦ-

2 εἴ τινα scripsi : οἵτινες cod. κυκλώσει cod. 10 σιδηρόν cod.
13 περιτετυλιγμένον καὶ cod. 15 τίς ἐστὶν αὕτη addidi. 24 rectius
τρίς vel <ἐκ> τρίτου. 28 ναόν] ναοῦ cod. 34 αὐτοὶ ἐστί cod.
38 καὶ addidi. 39 διὰ τοῦτο] δι' αὐτοῦ cod. κολάζεται cod.

ρο, παναγία, καὶ ὑποδείξω σοι ποῦ κολάζονται οἱ μοναχοί. καὶ ἅμα τῷ λόγῳ εἰπὼν, παρέστη τὸ ἄρμα τὸ χειρουβικὸν καὶ οἱ ἄγγελοι ἦσαν τὴν κεχαριτωμένην. καὶ εἶδεν ἐκεῖ πολὺ πλῆθος εἰς τὸ πῦρ. καὶ ἔτρωγεν αὐτοὺς ὁ σκώλης ὁ ἀκοίμητος. καὶ εἶπεν ἡ παναγία· τίνες εἰσὶν οὗτοι καὶ τί τὸ ἁμάρτημα αὐτῶν; οὗτοι 5 εἰσιν, παναγία, οἱ τὸ ἀγγελικὸν σχῆμα φορέσαντες καὶ ἀκούοντες ἐπὶ τῆς γῆς· εὐλογεῖτε, ἅγιοι πατέρες, καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ ἅγιοι πατέρες οὐκ ἐκλήθησαν· καὶ διὰ τοῦτο οὕτως κολάζονται. καὶ εἶδεν ἡ παναγία γυναικα κρεμαμένην ἐκ τῶν κ' ὀνύχων καὶ θηρίον τρικέφαλον ἔτρωγε τοὺς μασθοὺς [f. 206] αὐτῆς καὶ φλόξ 10 πυρὸς ἐξήρχετο ἐκ τῆς κορυφῆς αὐτῆς· καὶ ἐβόα λέγουσα· ἐλεήσατέ μοι, ἀδελφοί, ὅτι ἡμεῖς κολαζόμεθα. καὶ ἰδοῦσα ἡ παναγία ἐδάκρυσε καὶ εἶπεν· τί τὸ ἁμάρτημα αὐτῆς; καὶ ὁ ἀρχάγγελος εἶπεν· αὐταὶ εἰσι πρεσβυτέρισσαι αἵτινες τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῶν οὐκ ἐτίμησαν καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτῶν παρέδωκαν 15 <τὰ σώματα> εἰς πορνείαν· καὶ διὰ τοῦτο οὕτως κολάζονται. καὶ εἶδεν ἡ παναγία εἰς ἕτερον τόπον γυναικας πολλὰς εἰς τὸ πῦρ καὶ θηρία κατέτρωγαν αὐτάς. καὶ ἠρώτησεν ἡ παναγία· τίνες εἰσὶν αὗται καὶ τί τὸ ἁμάρτημα αὐτῶν; καὶ ὁ ἄγγελος εἶπεν· αὗται εἰσι μονάστριαι αἵτινες ἔδωκαν τὰ σώματα εἰς πορ- 20 νείαν· καὶ διὰ τοῦτο οὕτως κολάζονται. καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος· δεῦρο, ὑποδείξω σοι ποῦ κολάζονται οἱ Χριστιανοί. καὶ εἶδε ποταμὸν πύρινον· καὶ τὸ εἶδος τοῦ ποταμοῦ ὡς ἀγρία θάλασσα καὶ <αἱ φλόγες> κατέτρωγαν αὐ- [f. 206v]-τούς. καὶ ἰδοῦσα ἡ παναγία ἐδάκρυσεν καὶ εἶπεν· τί τὸ ἁμάρτημα αὐτῶν; καὶ ὁ 25 ἀρχάγγελος εἶπεν· οὗτοι εἰσι πόρνοι, μοιχοί, κλέπται, καταλαληταί, μαλακοί, ἀρσενικοῦται· καὶ οἱ ἐν μάχῃ ἀποθνήσκοντες· καὶ οἱ σπαταλῶντες· καὶ οἱ καταλύοντες τὴν νηστείαν καὶ οἱ ἐπίορκοι καὶ οἱ τρώγοντες τοὺς ἄλλοτρίους καμάτους· οἱ μεθύσκοντες καὶ παραπίνοντες τὸν οἶνον, οἱ ἀνελεήμονες καὶ οἱ ἀμετά- 30 δοτοι ἐπίσκοποι καὶ οἱ πατριάρχαι οἱ ἀκάρδιοι· οἱ βασιλεῖς οἱ μὴ ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ· οἱ φιλάργυροι καὶ οἱ ἀσεβεῖς καὶ ἀπάνθρωποι. ταῦτα ἀκούσασα ἡ παναγία εἶπεν· οὐαὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὴν ὁ ἀρχάγγελος· τί κλαίεις, ὦ παναγία; ἀκόμη οὐχ ἑώρακας τὰς μεγάλας κολάσεις. καὶ εἶπεν 35 ἡ παναγία· δεῦρο, Μιχαὴλ ἀρχιστράτηγε, ὅπως ἴδω ταύτην τὴν κόλασιν. καὶ εἶπεν ὁ ἀρχάγγελος· πόθεν θέλεις ἀπέλθωμεν, ἐπὶ

2 εἰποῦσα cod.: cf. supra, p. 280, 14.

11 εὐόα λέγων cod.

14 αὕτη ἐστὶ πρεσβυτέρισσα cod. οἵτινες cod.

16 τὰ σώματα ad-

dididi. 19 οὗτοι cod.

20 οἵτινες cod.

24 αἱ φλόγες addidi.

29 ἐπίορκοι] + καὶ οἱ ἐφύορκοι cod.

33 ἀκούσας cod.

36 εἶδω cod.

37 ἐπ[] ἀπό cod.

τὰς ἀνωτέρας κολάσεις ἢ ἐπὶ τὸν [f. 207] παράδεισον εἰς τὰ ἀγαθὰ ;
 καὶ εἶπεν ἡ θεοτόκος · ὡς ἔλθωμεν ἐπὶ τὰς κολάσεις. καὶ ἅμα τῷ
 λόγῳ εἰποῦσα, παρέστη τὸ ἄρμα τὸ χειρουβικὸν καὶ οἱ ἄγγελοι
 ἦσαν τὴν κεχαριτωμένην εἰς τὰ ἀριστερὰ μέρη. καὶ εἶδεν ἐκεῖ
 5 ποταμὸν πύρινον καὶ σκότος μέγα σκοτεινότερον παρὰ πασῶν
 τῶν κολάσεων · καὶ τὸ εἶδος τοῦ ποταμοῦ ὡς αἷμα · καὶ ἐν αὐτῷ
 κατέκειντο πλῆθος ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν · καὶ ἐκόχλαζεν ὡς
 ἀγρία θάλασσα καὶ ἔρριπτεν τὰ κύματα ἐπάνω τῶν ἁμαρτωλῶν ·
 καὶ οὐκ ἠδύναντο εἰπεῖν τὸ · Κύριε ἐλέησον · καὶ ἔτρωγεν αὐτοὺς
 10 ὁ σκόληξ ὁ ἀκοίμητος. καὶ οἱ ἄγγελοι μίαν φωνὴν ἀνεφώνησαν ·
 ἅγιος ὁ Θεὸς ὁ σπλαγχνιζόμενος διὰ τῆς ἁγίας θεοτόκου, ἵνα ἴδω-
 μεν τὸ φῶς. καὶ πάλιν ἀνεβόησαν λέγοντες · χαῖρε, κεχαριτωμένη
 παρθένε, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ. χαῖρε καὶ σύ, Μιχαὴλ ἀρχιστράτηγε,
 ὁ πρεσβεύων <ὕπερ> πάσης τῆς κτίσεως · ἡμεῖς γὰρ ὁρῶντες
 15 [f. 207^v] τοὺς κολαζομένους μεγάλως λυπούμεθα. καὶ ἔκλαυσεν ἡ
 παναγία καὶ εἶπεν · οὐαὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ὅτι αἰωνίως κολά-
 ζονται. καὶ πάλιν εἶπεν ἡ παναγία · ὡς ἴδωμεν τοὺς ἁμαρτωλοὺς.
 ἐπαρθέντος δὲ τοῦ σκότους, εἶδεν τὸ θρῆνος τῶν ἁμαρτωλῶν
 καὶ ἐπράυναν τὰ κύματα καὶ ἐφάνησαν οἱ ἁμαρτωλοὶ ὡς κόκκοι
 20 σινάπεως. καὶ ἰδοῦσα ἡ παναγία ἔκλαυσεν καὶ εἶπεν · τίς ὁ ποτα-
 μὸς οὗτος καὶ τί τὰ κύματα καὶ τίνες οἱ κολαζόμενοι εἰς τὸ πῦρ ;
 καὶ ὁ ἀρχιστράτηγος εἶπεν · οἱ κολαζόμενοι εἰσὶν οἱ Ἰουδαῖοι οἱ
 σταυρώσαντες τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ πάντα τὰ
 ἔθνη τὰ μὴ βαπτισθέντα καὶ οἱ πορνεύοντες εἰς μητέρα καὶ εἰς
 25 θυγατέρα <ἢ> εἰς ἀνεψίαν <ἢ> εἰς συντεκνίαν καὶ οἱ τρώ-
 γοντες τὰ βρέφη. καὶ εἶπεν ἡ παναγία · κατὰ τὴν πίστιν αὐτῶν
 ὡς ἀπολάβωσιν. καὶ εὐθέως ἔπεσεν ὁ κλύδων τοῦ ποταμοῦ καὶ τὰ
 κύματα ἐπάνω αὐτοὺς ὡς ἦν ἀπ' ἀρχῆς · καὶ εἶπεν ἡ κεχαριτωμέ-
 νη · [f. 208] κίνησον τὰ ἰδ' στερεώματα καὶ τοὺς ἑπτὰ οὐρανούς
 30 καὶ πάσας τὰς στρατείας τῶν ἀγγέλων καὶ εὐξώμεθα διὰ τοὺς
 Χριστιανούς. καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιστράτηγος · ζῇ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ·
 ἐπάκουσον ἡμῶν διὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ ἐλέησον αὐτούς. καὶ
 εἶπεν ἡ παναγία πρὸς τὸν ἀρχάγγελον · κίνησον τὰς στρατείας
 τῶν ἀγγέλων καὶ ἄρατέ με εἰς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ καὶ ῥίψετε με
 35 ἔμπροσθεν τοῦ ἀοράτου Πατρὸς. καὶ εὐθέως παρέστη τὸ ἄρμα τὸ
 ἀγγελικὸν καὶ τὸ χειρουβικὸν καὶ ἦσαν τὴν κεχαριτωμένην ἔμπροσ-
 θεν τοῦ ἀοράτου Πατρὸς. καὶ ἐξέτεινε τὸ ὄμμα αὐτῆς εἰς τὸν θρό-

1 τόν] + κατὰ τόν cod.

3 εἰποῦσα, cf. p. 280, 14.

10 ἄγγελοι

scripsi : ἀν(θρωπ)οι cod.

12 ἀνεβόησαν cod.

14 ὕπερ addidi.

18 ἐπάραντας cod.

τὸ θρῆνος corrigere nolui.

19 κόκκον cod.

21 τίνες] τίς cod.

25 ἢ bis inserui.

30 στρατίας cod.

33 στρα-

τίας cod.

37 ἐξέτεινε scripsi : ἐξέστη cod.

νον τοῦ Θεοῦ καὶ εἶπεν · ἐλέησον, Δέσποτα, τοὺς ἁμαρτωλοὺς. ἐβόησε καὶ ὁ Μωϋσῆς ὁ προφήτης, καὶ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέγοντες · Κύριε, ἐλέησον τοὺς ἁμαρτωλοὺς. καὶ εἶπεν ἡ παναγία · ἐλέησον, Δέσποτα, τοὺς ἁμαρτωλοὺς ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐφύλαξαν καὶ τὰς ἐντολάς σου ἐτήρησαν. τότε εἶ- 5
πεν ὁ Κύριος · ἀκουσον, [f. 208^v] παναγία · **

..... <καὶ ἀκούσασα τούτους τοὺς λόγους εἶπεν ἡ παναγία> · ποῦ ἐστὶν Γαβριὴλ ὁ μηνύσας μοι τὸ χαῖρε ; καὶ ἄρτι ἐπὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς οὐκ ἐπιβλέπεις. ποῦ ἐστὶν ὁ Μιχαὴλ ἀρχιστράτηγος ὁ τὸ χαλάζιν βαστάζων ; ποῦ εἰσὶν οἱ λειτουργοὶ τοῦ ἀοράτου 10 Πατρὸς ; ποῦ εἰσὶν οἱ δώδεκα ἀπόστολοι ; ποῦ ἐστὶν ἡ δύναμις τοῦ σταυροῦ ; ποῦ ἐστὶν Ἡλίας ὁ προφήτης, ὁ προσευξάμενος πρὸς τὸν Θεὸν καὶ κλείσας τὸν ὕετὸν ἐπὶ τῆς γῆς ἕτη τρία καὶ μῆνας ἕξ ; καὶ οὐχ εὗρέθησαν μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν παράκλησιν τῶν ἁμαρτωλῶν. δεῦτε, πάντες οἱ δίκαιοι οὐδ' ὁ Θεὸς ἐδικαίωσεν, παρ- 15 ρησίαν ἔχετε, πρεσβεύσατε ὑπὲρ τοὺς ἁμαρτωλοὺς. δεῦρο καὶ σύ, Μιχαὴλ ἀρχιστράτηγε, ὁ πρῶτος τῶν ἀσωμάτων δυνάμεων · ἕως τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ προσκυνήσατε ἔμπροσθεν τοῦ ἀοράτου Πατρὸς · καὶ πέσωμεν πάντες καὶ μὴ ἀνανεύσωμεν ἕως ἐπακούσῃ Κύριος ὁ Θεὸς καὶ ἐλεήσῃ τοὺς ἁμαρτωλοὺς. τότε [ἐνέ]πεσεν 20 καὶ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος ἐπὶ προ-[f. 209]-σώπου τῷ Θεῷ καὶ πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν καὶ πᾶσαι αἱ τάξεις τῶν ἀγγέλων. καὶ ἰδὼν ὁ Θεὸς τὴν δέησιν τῶν ἁγίων ἀγγέλων καὶ σπλαγχνισθεὶς εἶπεν τῷ υἱῷ αὐτοῦ μονογενεῖ · κάτελθε, ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, καὶ ἰδὲ τὴν δέησιν τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ ἐπιφάνηθι 25 πρὸς αὐτούς, <διὰ τῆς κεχαριτωμένης ὅτι ἐλυπήθη> καὶ ἐδάκρυσε πολλὰ διὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς, καὶ διὰ Μιχαὴλ τοῦ ἀρχιστρατήγου καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀποστόλων, ὅτι ἐδυσώπησάν με πολλὰ.

[F. 209^v] Καὶ κατελθὼν ὁ δεσπότης Χριστὸς ἐκ τοῦ ἀχράντου θρόνου αὐτοῦ εἶδε τοὺς ἁμαρτωλοὺς. καὶ ἰδόντες αὐτὸν <οἱ> ἐν 30 ταῖς κολάσεσιν ἐβόησαν φωνὴν μεγάλην λέγοντες · ἐλέησον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ, ἐλέησον ἡμᾶς, βασιλεῦ τῆς δόξης. καὶ εἶπεν ὁ δεσπότης · ἀκούσατε πάντες · παράδεισον ἐφύτευσα καὶ ἄνθρωπον ἐποίησα κατ' εἰκόνα ἐμοῦ καὶ κατέστησα αὐτὸν κύριον τοῦ παραδείσου καὶ ζωὴν δέδωκα αὐτῷ · αὐτὸς [δὲ] παρέβη τοῖς ἰδίους πλημ- 35

2 εὐόησε cod. 6** lacunam sign. desunt verba Domini veniam abnuentis. 7 καὶ — παναγία addidi. 21 τοῦ θεοῦ cod. 22 ἀγγέλων] hic repetit v. 16-17 : δεῦρο καὶ σύ, μιχαὴλ ἀρχιστράτηγε librarius. 24 αὐτῆς cod. 25 ἐπιφανον cod. 26 διὰ — ἐλυπήθη addidi. vv. 29 ad p. 287, 17 transposuit infra librarius post κολαζομένους ἐν τῇ γῇ, p. 287, 29. 30 αὐτοῦ] + καὶ cod. οἱ addidi. 31 εὐόησαν cod. 33 ἐφύτευσα cod. 34 κατέστησαν cod. 35 αὐτῷ] αὐτόν cod.

μελήμασιν, [f. 210] θανάτῳ παρεδόθη καὶ τυραννούμενον ὑπὸ τοῦ
 διαβόλου τὸ ἔργον τῶν χειρῶν μου οὐκ ἔφερον ὄραν καὶ ἐφόρησα
 σάρκα ἐκ τῆς ἀρχάντου μητρός μου, ὑψώθην ἐπὶ γῆς καὶ ἡλευθέ-
 ρωσα ὑμᾶς ἐκ τῆς ἀρχαίας κατάρας. ὕδωρ ἐζήτησα καὶ ἔδωκάν
 5 μου ὄξος πιεῖν μετὰ χολῆς μεμιγμένον· εἰς μνημεῖον κατετέθην,
 τὸν ἐχθρὸν κατεπάτησα· τὸν Ἰσραὴλ καὶ τὴν παλαιωθεῖσαν φύ-
 σιν ὑμῶν ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐζωοποίησα. οὐκ ἠθελήσατε βαπτισ-
 θῆναι, ἀλλὰ καὶ βαπτισθέντες λόγῳ μόνῳ ἐβαπτίσθητε· τὰ ἔργα
 10 μου οὐκ ἐποιήσατε καὶ οὐκ ἔχω πῶς ἐλεήσω ὑμᾶς· νῦν δὲ <διὰ
 τὴν> κατάνυξιν μητρός μου καὶ <διὰ> τοὺς μετὰ πίστεως προσ-
 δραμόντας τῷ ἀγίῳ βαπτίσματι ἀγίους ἀναπαύσω ὑμᾶς. μακά-
 ριοι οἱ μεταλαμβάνοντες εἰς τὴν ὥραν τοῦ θανάτου αὐτῶν τοῦ
 τιμίου σώματος καὶ αἵματος [f. 210^v] τοῦ Χριστοῦ. μακάριοι οἱ
 15 τιμῶντες τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεώς μου καὶ τὴν ἡμέραν τῆς
 Πεντηκοστῆς καὶ μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὰς θείας γραφὰς ὅτι
 ἔσται ἀνάπαυσις τῶν ψυχῶν αὐτῶν. καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ Κύριος
 ἀνῆλθεν.

[F. 209] Καὶ ἦλθε φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσα· ἰδοὺ, δι-
 δωμι <εἰς> πάσας τὰς κολάσεις νύκταν καὶ ἡμέραν ἵνα ἔχωσιν
 20 ἀνάπανσιν οἱ ἁμαρτωλοί. καὶ ἀπεκρίθησαν πάντες <καὶ> εἶπον·
 δόξα τῇ εὐσπλαγχνίᾳ σου, δόξα τῇ οἰκονομίᾳ σου, μόνε φιλάν-
 θρωπε, ὅτι ἐπέβλεψας ἐφ' ἡμᾶς διὰ τὴν δέησιν τῆς μητρός σου.
 καὶ εἶπεν ἡ παναγία· δόξα σοι, τῷ βασιλεῖ τῶν αἰώ- [f. 209^v]-νων.
 καὶ ἦλθε φωνὴ λέγουσα· ἄρατε τὴν κεχαριτωμένην καὶ ἀγάγετε
 25 αὐτὴν ἐν τῷ παραδείσῳ. καὶ εὐθέως ἤγαγον αὐτὴν ἐν τῷ παραδείσῳ
 κατὰ ἀνατολὰς· καὶ εἶδεν ἐκεῖ <τοὺς> τὸ ἀγγελικὸν σχῆμα φυ-
 λάξαντας καὶ φορήσαντας καὶ τιμήσαντας καὶ τοὺς ἐν Χριστῷ
 διακονίας φυλάσσοντας καὶ πάντας τοὺς ἀγίους χαίροντας. εἶδε
 δὲ καὶ πάντας τοὺς κολαζομένους ἐν τῇ γῇ.

30 [F. 210^v] Ἡ δὲ παναγία οὖσα ἐν τῷ παραδείσῳ εἶδεν δένδρον
 καρποφόρον πλήρες καρπῶν ἀληθείας· καὶ ἐπάνω αὐτοῦ περιστέ-
 ραι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ ἀρχάγγελοι ἦσαν. καὶ ἠρώτησεν
 ἡ παναγία· τίνες εἰσὶν οὗτοι; καὶ εἶπεν ὁ ἀρχάγγελος· οὗτοί
 εἰσι τὰ καλὰ ἀνδρόγυνα, τὰ φυλάξαντα τὰ σύμφωνα τοῦ γάμου καὶ
 35 τὰ τέκνα τὰ δουλεύοντα τοὺς ἑαυτῶν γονεῖς καὶ οἵτινες ζήσαντες

1 θανάτου cod. τυρ αννούμενος cod. 3 ἐλευθέρωσα cod. 5 ποιεῖν
 cod. 6 κατεπάτησαν cod. 7 ἡμῶν cod. ἠθελήσαν cod. 9 μου]
 ἡμῶν cod. ἔχων cod. 9-10 διὰ τὴν addidi. 10 διὰ inserui.
 15 καὶ — γραφὰς hic reposui a librario infra, post κολαζομένους ἐν τῇ γῇ
 (v. 29) translata. 16 αὐτῶν] ὑμῶν cod. 19 εἰς addidi. 20 καὶ
 inserui. 22 ὅτε cod. 26 τοὺς inserui. φυλάξαντες cod.
 27 φορῶντες... τιμήσαντες cod. 28 φυλάσσοντες cod. 30 εἶδεν]
 καὶ ἰδὼν cod. 31 πλήρης καρπῶν cod. 32 χαράγγελοι cod. ἦσαν]
 ἦν ἐπ' αὐτούς cod.

καλά · οἱ φιλόπτωχοι διὰ τὴν καλὴν πίστιν αὐτῶν ἀπολαύσωσιν εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ εἶπεν ἡ παναγία πρὸς τοὺς τὰ καλὰ ἐργάσαντας · γενηθήσονται κληρονόμοι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Καὶ εἶπεν ἡ παναγία · ἄρατέ με εἰς τοὺς ἐπτὰ οὐρανούς. καὶ ἅμα τῷ [f. 211] λόγῳ εἰπούσα, παρέστη τὸ ἄρμα τὸ χερουβικόν 5 καὶ τετρακόσιοι ἄγγελοι καὶ ἀπήγαγον αὐτὴν ἔμπροσθεν τοῦ δοράτου Πατρός. καὶ εἶπεν ἡ παναγία · ἐλέησον, Δέσποτα, τὴν δούλην σου, ὁμοίως καὶ τὸν ἀρχάγγελον · οὐδεὶς τὸν νόμον γινώσκειν δύναται, εἰ μὴ σύ, Κύριε. καὶ ἦλθε φωνὴ λέγουσα · ἀκουσον, παναγία · ὅσοι ἐπικαλέσονται Πατέρα καὶ Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα 10 καὶ τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν καὶ τοὺς ἁγίους ὄλους καὶ σὲ τὴν θεοτόκον, οὐ μὴ ἐγκαταλίπω αὐτοὺς εἰς τοὺς αἰῶνας. καὶ εἶπεν ἡ θεοτόκος μετὰ τοῦ ἀρχαγγέλου καὶ πάντων τῶν ἁγίων ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ · δοξάζομεν καὶ εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε, τὴν ἀνεκδιήγητόν σου βασιλείαν. καὶ μετὰ ταῦτα ἦλθεν ἡ παναγία 15 πρὸς τὸν ἀρχάγγελον Μιχαήλ...

Ἡμεῖς δὲ οἱ ἀπόστολοι ἀκούσαντες <τὴν ἀποκάλυψιν> ἐγράψαμεν τοῖς ἀνθρώποις ἵνα κρατήσωσιν αὐτὴν ὅτι φόβος ἔστιν τοῦ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος. καὶ οἵτινες ἀκούσωσιν αὐτὴν [f. 211^v] κληρονόμοι γένωνται τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. 20 καὶ μακάριοι οἱ φυλάσσοντες τὴν ἀποκάλυψιν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. καὶ μακάριος εἴ τις γράφει αὐτὴν τὴν ἀποκάλυψιν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου καὶ ἀναγινώσκει αὐτὴν εἰς ἑτέρας χώρας καὶ τόπους καὶ πόλεις, οὐ μὴ καταισχνυθῇ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ἐν τῷ μέλλοντι · καὶ εὐλογηθήσεται πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ. καὶ <ὅστις> 25 ἔχει αὐτὴν τὴν ψυχοφελὴν ταύτης ἐπιστολὴν καὶ δοξάζει τοὺς λόγους αὐτῆς εὐλογημένος ἐστὶν εἰς τοὺς αἰῶνας · ὁμοίως καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες μετὰ φόβου καὶ πίστεως οὐ καταισχνυθήσονται, ἀλλ' εὐρῇσουσι χάριν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως καὶ τῆς ἀνταποδόσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ · ᾧ ἡ δόξα καὶ 30 τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων · ἀμήν.

1 ἀπολαύσωσιν : Subi. Aor. sensu Futuri. 4 μοι cod. 5 ἅμα — εἰ-
ποῦσα : cf. supra, p. 280, 14. 8 οὐδεὶς τὸν νόμον scripsi : οὐκέτι ὁ νό-
μος cod. 17 ἡμεῖς δὲ scripsi : ὁμοίως καὶ cod. τὴν ἀποκάλυψιν
addidi. 19 et 20 ἀκούσωσιν, γένωνται : Subi. Aor. sensu Futuri.
25 ὅστις addidi. 26 ψυχοφελὴν τὴν transp. cod. 29 εὐρον cod.

Invention de la Croix.

MANUSCRIT DE LA BIBLIOTHÈQUE NATIONALE N° 343.

J'ai tiré de ce manuscrit du XVe-XVIe siècle (137 ff., 0,203 × 0,150) une version nouvelle du récit de l'*Inventio Sanctae Crucis*. Ce texte se présente à nous, dans les manuscrits, sous plusieurs formes assez différentes dont un certain nombre ont été publiées :

Gretser, *De Cruce Christi* (1600), II, pp. 526-539 et pp. 540-546 ; Holder, *Inventio S. Crucis* (1889), pp. 30 ss. ; Wotke, *Wiener Studien*, XIII (1891), pp. 300-311 ; E. Nestle, *Byz. Zeitschr.*, IV (1895), pp. 319-345 ; A. Olivieri, *Analecta Bollandiana*, 1898, pp. 414-430 ; A. Lauriotès, *Ἑκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια*, XX (1900), pp. 479 ss. Cf. *Biblioth. hagiogr. gr.*, pp. 57 ss., et Aufhauser, *Constantins Kreuzesvision* (Kleine Texte für Vorles., Bonn, n° 108), 1912.

Dans notre manuscrit, comme dans le Paris. Coisl. 285 (XVe s., ff. 414-424^v), l'opuscule est attribué à Ménandre le Protecteur (Krumbacher, *Byz. Liter.*, pp. 243 s.). Mais le texte du Parisinus présente un si grand nombre de variantes importantes qu'il forme une recension toute spéciale.

[F 15^v] *Μενάνδρον Προτήκτορος διήγησις περὶ τῆς ἀναζητήσεως καὶ εὐρέσεως τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ, τῆς γενομένης ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης τῶν εὐσεβεστάτων μεγάλων καὶ πρώτων ἐν χριστιανοῖς βασιλέων.*

Ἐν ἔτει ἐβδόμῳ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου βασιλέως, συνήχθησαν πλήθη Βαρ-[f. 16]-βάρων πολλὰ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν καλούμενον Δανούβην ζητούντων περᾶσαι καὶ πορθῆσαι

5 addidit librarius : πάτερ εὐλόγησον et signum Crucis cum uerbis **ΙΣ Χ ΝΙΚΑ**. 8 rectius Δάνουβιν. ζητούντες cod.

πᾶσαν χώραν μέχρι τῆς ἀνατολῆς. καὶ μαθὼν ταῦτα ὁ βασιλεὺς
 καὶ συναγαγὼν πᾶν τὸ ἴδιον στράτευμα παραγίνεται ἐν τῷ πέρα
 τοῦ ποταμοῦ Δανουβίου· καὶ πῆξας τὸ φοσάτον παρὰ τὰς ὄχθας
 τοῦ ποταμοῦ τούτους διεκώλυεν. ἐγένετο δὲ ἡμέρας πλείους παρα-
 μένειν αὐτούς. καὶ δὴ συναχθὲν πλῆθος Βαρβάρων ἀπειρον ἐπὶ 5
 τὸν Κωνσταντῖνον ὤρμων· καὶ ἰδὼν αὐτούς, ἐν ἀγωνίᾳ μεγάλῃ
 καὶ ἀδημονίᾳ ἦν περὶ τούτων· ὥς δὲ ἔμελλον τῇ ἐπαύριον συνάπ-
 τειν πόλεμον, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ βλέπει ὀφθαλμοφανῶς σταυροῦ
 σέλας ἱερὸν ὑπεράνωθεν λάμπον ἔχον ὑπογραφὴν δι' ἀστέρων δη-
 λούσαν· Κωνσταντῖνε, ἐν τούτῳ νίκα. ἀναστὰς οὖν ἔντρομος ὁ 10
 βασιλεὺς καὶ φόβῳ μεγάλῳ κατεχόμενος προσκαλεῖται τοὺς
 πρώτους τοῦ παλατίου αὐτοῦ. καὶ ἐπιμελῶς ζητήσας ποῖον θεοῦ
 τὸ σημεῖον τοῦτό ἐστι καὶ μαθὼν, εὐθέως ἀπετέλεσε κατὰ τὸ
 σχῆμα τοῦ φανέντος αὐτῷ σημείου σταυρὸν καὶ ἐκέλευσεν αὐτὸν
 προάγειν ἐν τῷ πολέμῳ. γενομένης δὲ μάχης μεγάλης, τοὺς μὲν 15
 πλείστους αὐτῶν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ λοιποὺς πάντας ὑποτάξας
 ὑπέστρεψε μετὰ δόξης καὶ νίκης μεγάλης. [f. 16v] ὀλίγων δὲ ἡμε-
 ρῶν παρελθουσῶν, προσέταξε κληθῆναι πάντας τοὺς ἱερεῖς τῶν
 καλουμένων θεῶν· καὶ ἐπιδείξας αὐτοῖς τὸ σημεῖον ἐπυνθάνετο
 παρ' αὐτῶν ποῖον τῶν θεῶν τὸ σημεῖον τοῦτό ἐστιν. οἱ δὲ ἀποκρι- 20
 θέντες λέγουσιν αὐτῷ· βασιλεῦ, τὸ σημεῖον τοῦτο οὐκ ἔστι τῶν
 ἐπὶ γῆς θεῶν ὧν ἡμεῖς σεβόμεθα, ἀλλὰ δύναμις μεγάλη τοῦ ἐν
 οὐρανοῖς Θεοῦ ὑπάρχει. παρελθόντος γὰρ τούτου τοῦ σημείου
 διὰ τῶν ναῶν, πάντες οἱ θεοὶ πεσόντες συνετρίβησαν καὶ οἱ ναοὶ
 διελύθησαν. τοὺς Χριστιανοὺς ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ὅσοι ἐσ- 25
 τρατεύοντο Ναζωραίους ἐκάλουν· καὶ προσκαλεσάμενός τινας
 ἐξ αὐτῶν ὁ βασιλεὺς ἐπηρώτησε καὶ αὐτούς. οἱ δὲ ἔφησαν· δεόμεθά
 σου τῆς θεϊότητος, βασιλεῦ· ἄκουσον συνετῶς· τοῦτο τὸ τρόπαιον
 τὸ φανέν σοι ἐξ οὐρανοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ
 ζῶντός ἐστιν· ὃς ἰδὼν τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων ἀπολλύμενον οὐχ 30
 ὑπερεῖδεν, ἀλλὰ κατήλθεν ὡς ἀγαθὸς διὰ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων,
 βουλόμενος σῶσαι τὸ ἴδιον πλάσμα· καὶ τῷ ἰδίῳ βουλήματι
 παθὼν ἐν τῷ τιμίῳ αὐτοῦ σταυρῷ προσήνεγκεν ἡμᾶς τῷ Θεῷ
 καὶ Πατρί. — μαθὼν δὲ τοῦτο ὁ βασιλεὺς μετεκαλέσατο Σίλβεσ-
 τρον τὸν ἐπίσκοπον Ῥώμης καὶ διδαχθεὶς παρ' αὐτοῦ τὸ τῆς 35
 εὐσεβείας μυστήριον καὶ πιστεύσας εὐλικρινῶς [f. 17] ἐξ ὅλης τῆς

1 βασιλεῦ cod. 2 συναγαγόν cod. 6 κωνσταντῖνου δρμον cod. 9 ἔχων
 cod. διαστέρον διλοῦσα cod. 14 αὐτόν] αὐτῶν cod. 15 μάχης
 scripsi: νίκης cod. 18 παρελθόντων cod. 20 ποῖον] ἐν ποῖῳ cod.
 21 ἔσση cod. 24 τὸν ναόν cod. 30 ὡς ἰδόν cod. 33 προσήνεγγεν
 cod. 34 μαθόν cod. ταῦτο cod.

ψυχῆς αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐβαπτίσθη
 αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ πλῆθος πολλὸν τοῦ παλατίου εἰς τὸ
 ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. τότε
 μετὰ πολλῆς χαρᾶς καὶ προθυμίας καὶ εὐχαριστίας μεγάλης τῆς
 5 πρὸς τὸν Θεὸν ἀπέστειλε τὴν ἰδίαν αὐτοῦ μητέρα ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
 ἅμα στρατοπέδῳ εἰς ἐπιζήτησιν τοῦ τιμίον καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ
 καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι τοὺς ἁγίους καὶ σεβασμίους τόπους τοῦ
 Χριστοῦ καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς ναοὺς. ἔτος δὲ ἡνύετο ἀπὸ μὲν τῆς
 Χριστοῦ γεννήσεως διακοσιοστὸν τριακοστὸν τρίτον, ἀπὸ δὲ τοῦ
 10 παθεῖν αὐτὸν ἔτος διακοσιοστόν. φιλολογήσασα γὰρ ἐμπόνως
 τὴν ἐπανθρόπωσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν
 ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἀνύψωσιν καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν ἡ μακα-
 ριωτάτη Ἑλένη καὶ πολλὰ χρησαμένη τῇ διανοίᾳ σπουδῇ τε καὶ
 πίστει, ἔσπευσεν ἀναζητῆσαι τὸν σεβάσμιον καὶ τίμιον σταυρὸν
 15 τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦτον τῷ κόσμῳ ἐπιδειξάι. ἐπορεύθη δὲ ἐν
 Ἱερουσαλὴμ μὴνὸς δευτέρου ὀγδόῃ καὶ εἰκάδι ἅμα στρατιώταις
 πλείστοις. καὶ δὴ ἐκκλησίαν συγκροτήσασα ἐκάλεσε πάντας τοὺς
 Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ὅσοι ἦσαν εἰς τὰς πέριξ
 πόλεις καὶ κόμας. ἦν γὰρ Ἱερουσαλὴμ τέλεον ἐρημωθεῖσα. συν-
 20 ἦχθησαν δὲ πάντες Ἰουδαῖοι, τὸν ἀριθμὸν δισχίλιοι. οὗς μετακα-
 λεσαμένη ἡ μακαρία Ἑλένη λέγει αὐτοῖς. ἔγνω ἐγὼ ἀπὸ τῶν
 θείων καὶ ἁγίων γραφῶν ὅτι σπέρμα δίκαιον καὶ ἡγαπημένον ἦτε
 ὑπὸ Κυρίου. ὑμεῖς δὲ οὐ συνήκατε, ἀλλ' ἐνομίσατε [f. 17v] τὸ φῶς
 εἶναι σκότος καὶ τὸ σκότος φῶς καὶ τὴν ἀλήθειαν ψεῦδος καὶ τὸν
 25 θέλοντα ὑμᾶς Θεὸν λυτρώσασθαι ἀπὸ τῆς ἀρχαίας κατάρας κατη-
 ράσασθε αὐτόν. καὶ τὸν τοὺς νεκροὺς ἐγείραντα ἠθελήσατε αὐτὸν
 νεκρὸν προσαγορεύσαι. καὶ τὸν διὰ πτυέλου φωταγωγήσαντα
 ὑμᾶς ἐν πτύσμασι μιαιοῖς ἐνεπτύσατε αὐτῷ. τοίνυν λέγω ὑμῖν.
 ἐπιλέξασθε ἑαυτοῖς οὗς λέγετε ἀκριβῶς εἶδέναι τὸν νόμον ὅπως
 30 εἴπητέ μοι περὶ ὧν μέλλω ὑμᾶς ἐπερωτᾶν λόγους. — οἱ δὲ ἐπορεύ-
 θησαν μετὰ φόβου μεγάλου καὶ δοκιμάσαντες αὐτοὺς εὖρον τοὺς
 νομίζοντας εἶδέναι τὸν νόμον ἄνδρας χιλίους οἵτινες ὁμοθυμαδὸν
 παρεγένοντο πρὸς τὴν μακαρίαν Ἑλένην, μαρτυροῦντες περὶ
 τῶν χιλίων ἀνδρῶν ὅτι οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκριβῶς καὶ καλῶς εἰδό-
 35 τες τὸν νόμον. ἡ δὲ πάλιν αὐτοῖς δευτερώσασα αὐτοῖς τὸν λόγον
 καὶ φιλολογήσασα λέγει. ἀκούσατέ μου τοὺς λόγους καὶ ἐνωτί-
 σασθε τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου. οὐκ ἠκούσατε τῶν ἁγίων
 γραφῶν πῶς προήγγειλαν οἱ προφῆται περὶ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ; περὶ οὗ σήμερον ἐρωτῶ ὑμᾶς. Μωϋσῆς γὰρ περὶ

8 αὐτῷ cod. 10 φιλολογήσας cod. 13 πολλή cod. 16 στρα-
 ωταις cod. 21 ἔγνω cod. 23 ἡμεῖς cod. 26-27 ἠθελήσατε αὐτόν
 νεκρὸν scripsi : ἠθέλησατὸν τὸν νεκρῶν cod. 28 ἡμᾶς cod. num ἐμπ-
 τύσμασι leg. ? ἡμῖν cod. 30 ἡμᾶς cod. 38 προήγγηλαν cod.

αὐτοῦ εἶπεν· τί παιδίον γεννηθήσεται ἡμῖν, οὗ ἡ μήτηρ αὐτοῦ
 ἄνδρα οὐ γνώσεται. καὶ πάλιν ὁ ὑμνογράφος Δαυὶδ· προωρῶμην
 τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν· ἵνα
 μὴ σαλευθῶ. καὶ πάλιν Ἡσαΐας [f. 18] προανεφώνει περὶ ὑμῶν·
 υἱοὺς ἐγέννησα καὶ ὕψωσα· αὐτοὶ δέ με ἡθέτησαν. καὶ πάλιν 5
 λέγει· ἔγνω βοῦς τὸν κτησάμενον καὶ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ κυρίου
 αὐτοῦ· Ἰσραὴλ δέ με οὐκ ἔγνω καὶ ὁ λαός με οὐ συνήκεν. ἰδὲ
 οὖν ὑμεῖς οἱ ἀναγινώσκοντες τὸν νόμον, οὐ γινώσκετε αὐτόν·
 ὅθεν φυλάττεσθαι ὑμᾶς κελεύω ὑπὸ στρατιωτῶν, ἵνα ἔχοντες διω-
 ρίαν ἐπιλέξεσθε ἑαυτοὺς τοὺς νομίζοντας εἰδέναι τὸν νόμον ἀκρι- 10
 βῶς. οἱ δὲ πάλιν ἀπελθόντες καθ' ἑαυτοὺς καὶ ποιήσαντες συμ-
 βούλιον εὗρον ἄνδρας πεντακοσίους τοὺς εἰδότας ἐν ἀκριβείᾳ τὸν
 νόμον. καὶ ἐλθόντων αὐτῶν, λέγει αὐτοῖς· τίνες εἰσὶν οὗτοι;—
 λέγουσιν αὐτῇ· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν νόμον ἀκριβῶς ἐπιστάμενοι. —
 καὶ πάλιν ἄρξαμένη ἡ μακαρία Ἑλένη τὸν τῆς ἀληθείας λόγον 15
 ἐδίδασκε λέγουσα· ἕως πότε ὑμεῖς, μωροὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, οὐκ
 ἠρκέσθητε ἐπὶ τῇ παλαιᾷ πλάνῃ καὶ τυφλώσει τῶν πατέρων ὑμῶν
 λέγοντες τὸν Ἰησοῦν μὴ εἶναι υἱὸν τοῦ Θεοῦ; καὶ παρέχοντες καὶ
 τοὺς προφῆτας παρ' ἑαυτοῖς καὶ ἀναγινώσκοντες καὶ τὸν νόμον
 οὐκ ἐπιγινώσκετε. οἱ δὲ εἶπον· ἡμεῖς καὶ ἀναγινώσκομεν καὶ 20
 ἐπιγινώσκομεν καὶ τὸν νόμον καλῶς ἐπιστάμεθα. περὶ δὲ τί-[f.
 18v]-νος ἡμᾶς ἐπερωτᾷς φανέρωσον ἡμῖν, δέσποινα, ἵνα καὶ ἡμεῖς
 γνόντες ἀπόκρισιν δώμεν τοῖς λεγομένοις ὑπὸ σοῦ. ἡ δὲ πρὸς αὐ-
 τοὺς ἔφη· πορευθέντες πάλιν κατ' ἰδίαν ἐπιλέξασθε ἑαυτοῖς μετὰ
 πάσης ἀκριβείας τοὺς δοκοῦντας εἰδέναι τὸν νόμον καὶ σκέψασθε 25
 ὅπως ἀκριβέστερον ἀπολογήσεσθε. οἱ δὲ πορευόμενοι λέγουσι καθ'
 ἑαυτοὺς· ἔνεκεν τίνος ἄρα παρέχει ἡμῖν τοὺς κόπους τούτους καὶ
 τὰς ἐρωτήσεις ἡ βασίλισσα; εἷς δὲ τις ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἰούδας
 ἀπεκρίθη πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπεν· οἶδα ἐγὼ ὅτι ζήτησιν μέλλει ποιή-
 σασθαι τοῦ ξύλου ἐφ' οὗ τὸν Μεσσίαν ἐκρέμασαν οἱ πατέρες ἡμῶν. 30
 βλέπετε οὖν μὴ τις ὁμολογήσῃ ἐπεὶ ὄντως καταλυθήσονται τελεί-
 ως αἱ πατρικαὶ καὶ ἡμῶν παραδόσεις. Ζαχαρίας γὰρ ὁ πάππος μου
 διεστείλατο τῷ πατρί μου Σίμωνι τελευτῶν <καὶ ὁ πατήρ
 μου> διεστείλατο ἐμοὶ λέγων· γίνωσκε, τέκνον, ὅτι ζήτησις
 ἔχει γενέσθαι τοῦ ξύλου ἐν ᾧ ὁ Μεσσίας ἐκρεμάσθῃ· ὅταν οὖν μέλλῃ 35
 ζητεῖσθαι τὸ ξύλον τοῦ σταυροῦ ἐφ' ᾧ τὸν Μεσσίαν κατέκριναν
 φανέρωσον αὐτὸ ἐν τάχει πρὸ τοῦ σε τιμωρηθῆναι πικρῶς· οὐκ
 ἔτι γὰρ γένος Ἑβραίων βασιλεύσει, ἀλλὰ ἔσται ἡ βασιλεία [f. 19]

1 παιδίων cod. 4 ὑπερί cod. 7 δέν cod. 8 αὐτῶν cod.
 10 ἑαυτοῖς hic et infra = ὑμῖν αὐτοῖς. 16 ἡμεῖς cod. 17 ἡμῶν
 cod. 25 δοκόντας cod. 26 ἀπολογήσασθε cod. 33-34 καὶ ὁ πατήρ
 μου addidi. 37 αὐτῷ cod. τιμωρισθῆναι cod. 38 βασιλεύει cod.

καὶ ἡ δόξα τῶν τὸν ἐσταυρωμένον προσκυνούντων · αὐτὸς γὰρ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων · οὗτος δὲ ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. ὁ δὲ πάππος μου Ζακχαῖος ἦν παρειληφώς ταύτας τὰς ἐντολὰς παρὰ Στεφάνου τοῦ
5 λιθασθέντος ὑπὸ τῶν πατέρων ἡμῶν. ἐγὼ δὲ εἶπον αὐτῷ · πάτερ, εἰ ᾗδῃτε ὅτι αὐτὸς ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς, διατί τὰς χεῖρας ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν οἱ πατέρες ἡμῶν; — ὁ δὲ λέγει μοι · ἄκουσον, τέκνον · οἶδεν αὐτοῦ τὸ ἄχραντον ὄνομα ὅτι οὐδέποτε συνεδρίασα μετὰ τῶν σταυρωσάντων τὸν Ἰησοῦν, ἀλλὰ καὶ ἀντέλεγον τοῖς
10 ὀνσπιστοῦσιν αὐτόν. ἀλλ' ἐπειδὴ ἤλεγχε τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς τοῦ λαοῦ, κατέκριναν αὐτὸν σταυρωθῆναι, προσδοκῶντες ὅτι ἔχουσιν αὐτὸν θανατῶσαι. οἵπερ καὶ τῇ ἀνθρωπότητι ἐθανάτωσαν αὐτόν · αὐτὸς δὲ Θεὸς ὢν ἀληθινὸς ἔμεινεν ἀπαθὴς καὶ ἀθάνατος · ὃν καὶ καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου τοῦ σταυροῦ
15 ἔθαψαν ἐν μνημείῳ, ἐπιστήσαντες αὐτῷ καὶ στρατιώτας φύλακας. καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἀναστὰς ἐνεφάνησεν ἑαυτὸν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. ὅθεν πεισθεὶς Στέφανος, ὁ ἀδελφὸς τοῦ πατρὸς τοῦ πάππου μου, ἤρξατο διδάσκειν τὸν λαὸν τὰ περὶ τοῦ Χριστοῦ. καὶ δὴ συνέδριον [f. 19^v] ποιήσαντες οἱ Σαδδουκαῖοι μετὰ τῶν Φαρισαίων
20 κατέκριναν αὐτὸν λιθοβοληθῆναι · καὶ συνῆρε πᾶν τὸ πλῆθος καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτόν. ὁ δὲ μακάριος μέλλων ἀφιέναι τὸ πνεῦμα τανύσας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν · Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. ἄκουε οὖν, τέκνον, ὅπως διδάξω σε τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ · ὅτι καὶ Σαῦλος ὁ
25 πρὸς τὸ ἱερὸν καθεζόμενος ὁ καὶ ἱμαντοτόμος καὶ αὐτὸς διώκων ἦν τοὺς ἐπὶ τὸν Χριστὸν πιστεύοντας · ὃς καὶ συνεπῆρε τὸν ὄχλον κατὰ τὸν πάτρων ἡμῶν Στέφανον καὶ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ. ἀλλὰ σπλαγχνισθεὶς ἐπ' αὐτόν ὁ Χριστὸς ἐποίησεν καὶ αὐτόν ὡς ἓνα τῶν εὐδόξων αὐτοῦ ἀποστόλων. καὶ σὺ οὖν, τέκ-
30 νον, μὴ βλασφημῆσης εἰς αὐτόν μηδὲ τοὺς εἰς αὐτόν ἐλπίζοντας καὶ ἔξεις ζωὴν αἰώνιον. — ταῦτά μοι, ἀδελφοί, διεστείλατο ὁ πατήρ μου Σίμων μέλλων τελευτᾶν. ἰδοὺ οὖν ἠκούσατε πάντα. τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τούτων; ἐὰν οὖν ἐρωτήσῃ ἡμᾶς περὶ τοῦ σταυροῦ ἢ βασιλείσσης, τί ἐροῦμεν αὐτῇ; — οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον ·
35 ἡμεῖς οὐδέποτε τοιαῦτα ἠκούσαμεν · εἰ δὲ γένηται ζήτησις περὶ τούτου, μηδεὶς ὁμολογήσῃ.

5 λιθθέντος cod. 6 ᾗδῃτε = ᾗστε. 7 αὐτῶν cod. 8 εἶδεν cod.
9-10 ἀντιλέγει τῆς διπιστοῦσιν αὐτῶν cod. 10 ἤλεγε cod. 11 προσδοκόντες cod. 12 αὐτῶν cod. 13 ᾗδῃτε cod. 18 ἤρξατο cod. 20 αὐτῶν cod. 27 πάτρων
scripsi (vel πατρᾷδελφον) : πρέ(cum signo compend.) cod. 29 αὐτόν|
αὐτῶν cad. 33 ἡμῖν cod. τούτου cod.

Ταῦτα αὐτῶν λεγόντων, παραγίνονται οἱ στρατιῶται [f. 20] πρὸς αὐτοὺς λέγοντες · δεῦτε, καλεῖ ἡμᾶς ἡ βασίλισσα. οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς αὐτὴν καὶ πολλὰ ἀνακριθέντες τὴν ἀλήθειαν οὐκ εἶπον. τέλος ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος κινήθεῖσα ἡ βασίλισσα κελεύει πάντας πυρὶ παραδοθῆναι. οἱ δὲ μεγάλως φοβηθέντες παρέδωκαν αὐτῇ τὸν Ἰούδαν λέγοντες · δέσποινα, οὗτος ὁ ἀνὴρ ἀνδρὸς δικαίου καὶ προφήτου ἐγένετο υἱὸς καὶ τὸν νόμον ἐπίσταται ἀκριβῶς παρὰ πάντας ἡμᾶς · τοῦτον κράτησον μόνον καὶ αὐτός σε ἀναδιδάξει τὰ καταθύμια τῆς ψυχῆς σου. καὶ πάντων ὁμοῦ συνεπιμαρτυρησάντων ἀπέλυσεν αὐτοὺς παρεκτός Ἰούδα. ὃν καὶ προσκαλεσαμένη λέγει αὐτόν · ζωὴ καὶ θάνατος πρόκειται σοι · ἐν ἓκ τῶν δύο ἐπίλεξαι. Ἰούδας λέγει · δέσποινα, καὶ τίς ἐν ἐρημίᾳ ἄρτων προκειμένων λίθους ἐσθίει; — ἡ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπεν · εἰ οὐν βούλει καὶ ἐπὶ γῆς ζῆσαι καὶ ἐν οὐρανῷ, εἰπέ μοι ποῦ ἐκρύβη ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. Ἰούδας λέγει · καθὼς περιέχουσι τὰ ὑπομνήματα, εἰσὶν ἑτὴ διακόσια ἢ καὶ πλέον · καὶ ἡμεῖς νέοι ὄντες πῶς δυνάμεθα εἰδέναι τὰ περὶ τοῦ σταυροῦ καὶ τὸ ποῦ ἐκρύβη; — λέγει αὐτῷ ἡ μακαρία Ἑλένη · καὶ πῶς πρὸ τοσούτων γενεῶν ὁ πόλεμος συνεκροτήθη ἐν τῇ Ἰλίῳ καὶ πάντες οἱ τεθνηκότες ἐκεῖ μνημονεύονται καὶ οἱ τόποι αὐτῶν καὶ οἱ τάφοι; — ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει · [f. 20v] πάντως, δέομαί σου, δέσποινα, ἀπὸ συγγραμμάτων · ἡμεῖς δὲ οὐδὲ ἐν ἔχομεν ἐν γραπτῷ. — ἔφη αὐτῷ ἡ βασίλισσα · οὐχὶ πρὸ μικροῦ ὡμολόγησάς μοι ὅτι εἰσὶν ὑπομνήματα; Ἰούδας εἶπεν · στοχαζόμενος ἐλάλησα, δέομαί σου. — λέγει αὐτῷ ἡ μακαρία Ἑλένη · ἔχω ἐγὼ βέβαιον τὴν αὐτόλεκτον φωνὴν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου <περὶ> τοῦ ἐν ποίῳ τόπῳ ἐσταυρώθη ὁ Χριστός, μόνον ὑπόδειξόν μοι τὸν τοῦ Κρανίου τόπον καλούμενον, καὶ ἐν τῇ ἐμῇ ἐξουσίᾳ κελεύσω πάντας καὶ ἐκκαθαρῶ τὴν γῆν τοῦ τόπου ἐκείνου καὶ Κύριος ὁ Θεὸς πληρώσει μου τὴν ἐπιθυμίαν. Ἰούδας λέγει · δέσποινα, ὁ βούλει πρῶτον εἰς ἐμέ · ἐγὼ γὰρ οὐτε τὸν τόπον ἐπίσταμαι οὐτε ἐγγράφως εἶδρον περὶ αὐτοῦ. — τότε λέγει πρὸς αὐτόν ἡ βασίλισσα · γνωστὸν ἔστω σοι ὅτι ἐὰν μὴ ὁμολογήσῃς μοι, λιμοκτονῆσαι σε ἔχω. καὶ ταῦτα εἰπούσα ἐκέλευσεν αὐτὸν βληθῆναι ἐν φρέατι ξηρῷ ἐν ᾧ ὕδωρ οὐκ ἦν, καὶ προέταξεν ἕως ἑπτὰ ἡμερῶν ἄσιτον αὐτὸν διαμεῖναι.

Μετὰ δὲ τὰς ἑπτὰ ἡμέρας ἐβόησεν ἐκ τοῦ φρέατος λέγων · ἀναγάγετέ με <ἐκ> τοῦ λάκκου καὶ ἐγὼ ὑμῖν ὑποδείξω τὸν τόπον ὅπου ὁ Χριστὸς ἐσταυρώθη. τότε ἀνηνέχθη Ἰούδας ἀπὸ τοῦ φρέα-

1 ὁ cod. 2 ἡμᾶς cod. 11 αὐτῶν cod. ἐν cod. 14 ἐκρύ cod.
 16 ἑτι cod. 26 <περὶ> τοῦ scripsi : τό cod. 31 ἐγγράφος cod.
 33 λοιμοκτονήσω σοι cod. 37 ἐκ inserui. τοῦ λάκκου transp. v. 38,
 post φρέατος cod. ἡμῖν cod.

1 τος καὶ ἔλθων ἐν τῷ τόπῳ ἔνθα ἐσταυρώθη ὁ Χριστὸς [f. 21] καὶ μὴ
 εἰδὼς τὴν ἀκριβῆ τοποθεσίαν ἤρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ τῇ ἐβραϊδὶ
 διαλέκτῳ εὐχόμενος καὶ λέγων οὕτως · ὁ Θεὸς ὁ αἰώνιος, ὁ ποιή-
 5 σας τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἰδίαν καὶ ὁμοίωσιν · ὁ σπιθαμῇ
 ἐπὶ τῶν Χερουβὶμ καὶ αὐτὰ εἰσιν ἐρχόμενα ἀετικοῖς δρόμοις ἐν
 φωτὶ ἀμετρήτῳ ὅπου ἀνθρωπίνῃ φύσει παρελθεῖν οὐ δύναται ·
 10 ὅτι σὺ ἐποίησας αὐτὰ εἰς σὴν ὑπηρεσίαν, ἅτινα λειτουργοῦσιν ἀκα-
 ταπαύστῳ φωνῇ λέγοντα · ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος · ἅτινα καὶ Χε-
 ρουβὶμ καλοῦνται · τὰ δὲ ἔθνη ἐν τῷ παραδείσῳ φυλάττειν τὸ ξύ-
 λον τῆς ζωῆς, ἅτινα Σεραφὶμ καλοῦνται. σὺ γὰρ δεσπόζεις ἀπάν-
 15 των τῶν ἐν οὐρανῷ τῶν τε ἐπὶ γῆς ὅτι σὰ ποιήματά εἰσιν · ὁ τοὺς
 ἀπειθήσαντας ἀγγέλους βυθῷ Ταρτάρου παραδούς · καὶ αὐτοὶ
 εἰσιν ὑπὸ τὰ ὀχυρώματα τῶν μοχλευμάτων τῆς ἀβύσσου ἕως τέ-
 20 λους κολαζόμενοι καὶ τῷ σῷ προστάγματι ἀντεπιεῖν οὐ δύνανται.
 καὶ τανῦν, δέσποτα Κύριε παντοκράτορ, εἰ σὸν θέλημά ἐστιν βα-
 σιλεύειν τὸν υἱὸν Μαρίας τῆς καλῆς περιστεράς τὸν ἐκπεμφθέντα
 ὑπὸ σοῦ · εἰ μὴ γὰρ ἦν ἐκ σοῦ, οὐκ ἂν τοσαύτας δυνάμεις ἐποίησε
 καὶ εἰ μὴ σου παῖς ἦν οὐκ ἂν ἡγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ·ποίησον
 25 ἡμῖν τὸ τεράστιον τοῦτο, δέσποτα · [f. 21^v] καὶ ὥς ἐπήκουσας τοῦ
 θεράποντός σου Μωϋσέως καὶ ἀνέδειξας τὰ ὁστὰ τοῦ ἀδελφοῦ
 ἡμῶν Ἰωσήφ ὄντα ἐν κρυπτῷ, οὕτω καὶ νῦν, Κύριε, φανέρωσον
 ἡμῖν τὸν κεκρυμμένον σου θησαυρὸν καὶ ἔνθα ἀπόκειται ὁ σταυ-
 ρὸς τοῦ Χριστοῦ σου κέλευσον ἀνελθεῖν καπνὸν εὐωδίας ἐκ τοῦ
 30 τόπου ἐκεῖνου ἵνα καὶ γὰρ ὁ ἁμαρτωλὸς πιστεῦσά τῷ ἐσταυρωμένῳ
 Χριστῷ ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ καὶ σωτὴρ τοῦ
 κόσμου καὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ εἰς τοὺς αἰῶνας · ἀμήν. — ταῦτα εὐξα-
 μένου τοῦ Ἰούδα, εὐθέως ἐσείσθη ὁ τόπος καὶ πλῆθος καπνοῦ
 ὡς εὐωδίας ἀρωμάτων ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τόπου ἐκεῖνου ὥστε θαν-
 35 μάσαντα τὸν Ἰούδα κροτῆσαι ἀμφοτέρας αὐτοῦ τὰς χεῖρας <καὶ>
 εἰπεῖν · ἐπ' ἀληθείας, Χριστέ, σὺ εἰ ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, σὺ εἰ ὁ
 υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. εὐχαριστῶ σοι, Κύριε, ὅτι ἀνάξιον ὄν-
 τα με κατηξίωσας τῆς σῆς χάριτος μέτοχον γενέσθαι. δέομαι
 σου, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἀμνησικακήσον ταῖς ἁμαρτίαις μου
 30 καὶ συγκαταριθμήσόν με μετὰ τοῦ πρωτομάρτυρός σου Στεφά-
 νου διότι καὶ γένος αὐτοῦ εἰμι. καὶ εἰπὼν ταῦτα Ἰούδας καὶ
 λαβόμενος ὀρυκτῆρα ἤρξατο ὀρύσσειν μετὰ καὶ τοῦ παρόντων πλή-
 θους ἐκεῖσε. τοῦ δὲ ὀρύξαντος [f. 22] ὀργυιὰς ὡς ἄχρι εἴκοσι εὖρε

6 εἰσὺν cod. 7 φήνσεις cod. 8 εἰς σὴν] εἰσὴν cod. 9 καὶ repe-
 titur. 13 ταρτάρῳ cod. 15 δύναται cod. 16 βασιλεύειν cod.
 17 τῶν ἐκ πεμφθέντα cod. 19 αὐτῶν cod. 29 ἐβωδίας cod. 30 καὶ
 addidi. 31 εἶπεν cod.

τρεῖς σταυροὺς κεχωσμένους · οὕσπερ ἀνελάμενος ὁ Ἰούδας
 ἀπήγαγεν εἰς τὴν πόλιν · ἦσαν δὲ ἐκδεχόμενοι οἱ ἐν Ἱερουσαλὴμ
 τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. καὶ ἰδοὺ ὥρα ἦν ὡς ἐννάτη καὶ προσήγαγεν
 ὁ Ἰούδας τοὺς τρεῖς σταυροὺς τῇ βασιλίσσει. ἡ δὲ ἀπολαβοῦσα
 τοὺς σταυροὺς μετὰ χαρᾶς μεγάλης καὶ περιπτυσσάμενη λέγει 5
 αὐτῷ · καὶ πῶς γνώσομαι ἄρτι, Ἰούδα, ποῖός ἐστιν ὁ σταυρὸς
 τοῦ Χριστοῦ; οἶδαμεν γὰρ ὅτι συνεσταυρώθησαν τῷ Ἰησοῦ δύο
 λησται κακοῦργοι, καθὼς οἱ εὐαγγελιστὰι γράφουσιν · καὶ οἱ
 τρεῖς ἐξ ἰσου εἰσὶ · καὶ νῦν ποῖός ἐστι τοῦ Χριστοῦ οὐ γινώσκωμεν.
 τότε τίθησιν αὐτοὺς μέσον τῆς πόλεως. καὶ ἰδοὺ μετ' ὀλίγον 10
 ἐξεφέρετο τεθνηκῶς νεανίας ἐπὶ κλίνης κείμενος. καὶ δὴ περιχα-
 ρῆς γενόμενος ὁ Ἰούδας, πλησθεὶς δὲ καὶ Πνεύματι συνετῶς κατέσ-
 χε τὴν κλίνην καὶ ἐποίησεν αὐτὴν τεθῆναι χαμαί, λέγων πρὸς τὴν
 βασιλίσσαν · νῦν γνώση, δέσποινα, ὁποῖόν ἐστι τὸ πεποθνημένον
 ξύλον καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ. καὶ ὡς ἐπέθηκεν τοὺς δύο σταυροὺς 15
 ἐπάνω τοῦ τεθνηκότος, ἕνα καθ' ἕνα, σημεῖον οὐκ ἐγένετο ἐν αὐ-
 τοῖς. ὅτε δὲ ἦλθεν ἐπὶ τὸν τρίτον σταυρὸν καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ
 τὸν νεκρὸν, εὐθέως ἀνέωχθησαν [f. 22^v] αἱ πύλαι τοῦ θανάτου καὶ
 ἀνέστη ὁ τεθνηκῶς νεανίας καὶ ἐφανερώθη ἅπασιν ἡ δόξα τοῦ
 Θεοῦ. τότε πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων θεασάμενοι ἀθρόως ἀναστάντα 20
 τὸν νεκρὸν ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.
 τούτου οὖν τοῦ μεγίστου θαύματος γενομένου ἦλθεν φωνὴ ἐξ
 ἀέρος ἀγανακτήσαντος τοῦ διαβόλου καὶ λέγοντος · τίς ἐστιν οὗτος
 πάλιν ὁ μὴ ἔων με δέχεσθαι τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων; ὁ Ἰησοῦ
 Ναζαρενέ, πάντας εἰς σεαυτὸν εἰλκυσας καὶ τί πάλιν τὸ ξύλον σου 25
 ἐφανερώθη κατ' ἐμοῦ; ὁ Ἰούδα, τί τοῦτο ἐποίησας; πρῶτον μὲν
 γὰρ διὰ Ἰούδα τοῦ προδότου τὸν λαὸν τοῦ Ἰσραὴλ ἐποίησα ἐξα-
 μαρτῆσαι · καὶ νῦν διὰ σοῦ, Ἰούδα, ἔνθα ἀπελαύνομαι. εὗρω κἀγώ,
 Ἰούδα, ἐπίνοϊαν ἦν περ καὶ ποιήσω κατὰ σου · μηχανησάμενος γὰρ
 ἐν τῇ ἐμῇ ἐξουσίᾳ τε καὶ δυνάμει ἐγερῶ ἕτερον βασιλέα ὅστις κα- 30
 ταλήψει τὸν ἐσταυρωμένον καὶ τὰς ἐμὰς βουλάς καὶ θελήματα
 εὖμενῶς πράξει καὶ παραδώσει σε δειναῖς καὶ ποικίλαις τιμωρίαις
 ὅπως ἐπὶ πολὺ τιμωρούμενος ἀργήσῃ τὸν ἐσταυρωμένον. — ταῦ-
 τα ἀκούσας ὁ Ἰούδας καὶ ἐμβριμησάμενος τῷ ἀκαθάρτῳ πνεύ-
 ματι εἶπεν αὐτῷ οὕτως · ὁ τοὺς νεκροὺς ἐγείρας Χριστὸς κατα- 35
 γάγοι σε εἰς τὴν ἄβυσσον τοῦ πυρὸς τὴν ἐσχάτην, πονηρὸν δαίμον,
 εἰς τὸ σὸν οἰκητήριον. — καὶ εὐθέως [f. 23] ἀκούσας ταῦτα ὁ διά-
 βολος ἐγένετο ἀφανής · ἡ δὲ μακαρία Ἑλένη τὴν μὲν δύναμιν τοῦ
 Χριστοῦ ἐδόξασε, τὴν δὲ πίστιν τοῦ Ἰούδα ὑπερεθαύμασεν.

1 ἀνελάμενος cod. 12 συνετῶς scripsi : συνέως cod. (num malis
 εὐθέως ?). 13 τεχθῆνε cod. 25 εαυτὸν cod. 28 ἔθα cod. 30 ἐξου-
 σιᾶ cod. 34 ἐμβριμησάμενος cod. 35 οὗτος cod. καταγάγει cod.

Τότε μετὰ πολλῆς ἀσφαλείας ἡ βασίλισσα ἡσφαλίσατο τὸν
τίμιον σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ ἐν χρυσῷ τε καὶ λίθοις τιμίοις καὶ
ποιήσασα γλωσσόκομον ἀργυροῦν κατέθηκεν αὐτὸν ἐν αὐτῷ
ἐνδόξως τε καὶ ἐντίμως · καὶ θεσπίσασα ἐκκλησίαν ἐν τῷ Κρανίον
5 τόπῳ ἀπέθετο ἐν τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ φυλάττεσθαι τὸν τίμιον σταυ-
ρὸν τοῦ Χριστοῦ. καὶ προσεκύνησεν αὐτὸν ἡ βασίλισσα καὶ ἡσπά-
σατο · ὁμοίως καὶ ἡ σύγκλητος. ζητῶν δὲ καὶ ὁ κοινὸς λαὸς προσ-
κυνῆσαι, οὐκ ἦν δυνατόν · καὶ ᾗτήσατο καὶ ἰδεῖν αὐτόν. τότε ἀν-
ῆλθεν ὁ μακάριος πατριάρχης Ἱεροσολύμων καὶ ὕψωσεν ἐπὶ τοῦ
10 ἁμβωνος τὸν τίμιον σταυρὸν · καὶ ἰδόντες ἤρξαντο ὁ λαὸς κράζειν
τὸ Κύριε, ἐλέησον. καὶ ἔκτοτε ἐπεκράτησεν ἡ τιμία εὐροτὴ τῆς
ὕψωσης. ὁ δὲ Ἰούδας λαβὼν τὸ λουτρὸν τῆς ἐν Χριστῷ πίστεως
παρέθετο αὐτὸν <τῷ> κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐπισκόπῳ. ἔτι
δὲ τῆς μακαρίας Ἑλένης διαγούσης ἐν Ἱερουσαλήμ, ἐγένετο τὸν
15 ὀσιώτατον ἀναλῦσαι ἐν Κυρίῳ · ἡ οὖν μακαρία Ἑλένη μετακαλεσα-
μένη τὸν ἐπίσκοπον Ῥώμης Εὐσέβιον τοῦνομα κατέστησεν [f.
23^v] τὸν Ἰούδαν ἐπίσκοπον ἡγείσθαι τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας
μετονομάσας αὐτὸν Κυριακόν.

Ἡ δὲ τρισμακαρία Ἑλένη παιδευθεῖσα τὴν ἐν τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ
20 δύναμιν τῆς τε νέας διαθήκης τοῦ Χριστοῦ τὰ διδάγματα ἀκρι-
βῶς μαθοῦσα, μεμνημένη δὲ καὶ τῶν ἁγίων γραφῶν τὰς φωνάς,
ἔτι προσέθετο ἀναζητῆσαι καὶ τοὺς ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ
προσπαγéntας ἦλους. δευτέρας δὲ ἀναζητήσεως γενομένης, ἔφη
ἡ μακαρία Ἑλένη πρὸς τὸν Ἰούδαν, τὸν Κυριακὸν ἐπονομασθέντα ·
25 ἡ μὲν περὶ τοῦ ξύλου τοῦ τιμίου σταυροῦ εἰς ἐμὲ ἐπιθυμία ἐπλη-
ρώθη · ἡ δὲ περὶ τοὺς ἐν τῷ σταυρῷ παγéntας ἦλους πολλή μοι
ἐγκτεται λύπη · διὸ οὐκ ἡρεμήσω μέχρις ἂν καὶ περὶ τούτων πλη-
ρώσῃ μου ὁ Κύριος τὴν ἐπιθυμίαν. τότε ὁ ὁσιος ἐπίσκοπος Κυρια-
κὸς παραγενόμενος εἰς τὸν Κρανίου τόπον ἅμα πλείοσιν ἀδελφοῖς
30 τῶν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν πιστευσάντων διὰ τῆς
τοῦ σταυροῦ ἀνευρέσεως καὶ τῆς τοῦ νεκροῦ ἀναστάσεως, καὶ
ἀνατείνας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὰς χεῖρας
ἐν τῷ στήθει κρούων προσηύξατο ἑκτενῶς πρὸς Κύριον. ἐπὶ πολὺ
δὲ προσθεμένον τὴν εὐχὴν τῇ ἐβραϊδὶ διαλέκτῳ ἐπὶ τῷ φανερωθῇ-
35 ναι καὶ τοὺς ἦλους τοὺς ἐν τῷ σταυρῷ παγéntας [f. 24] καὶ ἱκανῆς
ὥρας διαγενομένης ἐπὶ τῇ προσευχῇ καὶ εἰπόντος τὸ ἅμην, ἐγέν-
ετό τι σημεῖον ὃ καὶ οἱ παραγενόμενοι εἶδον. ὥσπερ γὰρ ἀστρα-
πῆς φέγγος ἐπέλαμψεν ἐν τῷ τόπῳ ἐκεῖνῳ · ἔλαμψαν δὲ καὶ

3 ἐν αὐτῷ] εἰ αὐτῷ cad.	4 θεσπέσασα cod.	8 οὐ καὶ δυνατόν
cod. κατ ²] καὶ cod.	12 τὸν δὲ ἰούδα λαβόντα cod.	13 τῷ
addidi. ἐκεῖνῳ τῷ καιρῷ cod.	19 τρεῖς μακαρία cod.	25 ἡ]εἰ
cod. πεπληρώθη cod.	27 περὶ] + τοῦ cod.	31 ἀναβρέσεως
cod. 33 προσεύξατο cod.	34 προσθέμενος cod.	36 εἰπόν cod.
38 ἐπέλαμψεν cod.	ἐλαψαν cod.	

οἱ ἥλιοι τοῦ σταυροῦ ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου ὡς χρυσὸς ἐξαστραπτῶν
 ὑπὲρ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ὡς πάντας ἀδιστακτικῶς λέγειν · νῦν
 ἐγνώκαμεν εἰς τίνα πεπιστεύκαμεν. οὗς μετὰ πολλῆς εὐλαβείας
 ἀνελόμενος ὁ ἐπίσκοπος προσήνεγκε τῇ θεοφιλεστάτῃ Ἑλένῃ.
 ἡ δὲ θεασαμένη κλίνασα τὰ γόνατα καὶ τὴν κεφαλὴν μετὰ πολλοῦ 5
 τοῦ φόβου, εὐχαρίστησε τῷ Κυρίῳ τῷ δοτῆρι τῶν ἀγαθῶν. ὡς δὲ
 πολλὴν φροντίδα ἔσχε τὸ τί ποιήσῃ τοὺς τιμίους ἡλους, ἡ τοῦ
 Θεοῦ σοφία ὑπέβαλεν ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῆς, τὸ ποιῆσαι μεγάλην
 σωτηρίαν ταῖς μετέπειτα γενεαῖς. καὶ δὴ μετακαλεσαμένη ἄνδρα
 πιστὸν καὶ ἐπιστήμονα ἔφη πρὸς αὐτόν · βασιλέως ἐνταλμα καὶ 10
 μυστήριον φύλαξόν. λαβὲ τοὺς ἡλους τούτους καὶ ποιήσόν μοι σα-
 λιβάριον ἐν τῷ χαλινῷ τοῦ ἵππου ἐφ' ᾧ ὁ βασιλεὺς καθέζεται · καὶ
 ἔσται ὄπλον ἀνίκητον πρὸς πάντας ἐχθρούς, νίκος τε βασιλέως
 καὶ εἰρήνη πολέμου. — ὅς καὶ λαβὼν πεποίηκεν ὡς προσετάγη,
 ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥῆμα τὸ διὰ τοῦ [f. 24^v] προφήτου λεχθέν · καὶ 15
 ἔσται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις τὸ ἐπὶ τοῦ χαλινοῦ τοῦ ἵππου τοῦ
 βασιλέως · ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται. ἡ δὲ μακαρία Ἑλένη
 τὴν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν πίστιν κρατύνασα ἐν
 Ἱερουσαλὴμ καὶ πάντα ὁσίως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς τελέσασα
 καὶ χρήματα πολλὰ καταλείψασα τῷ ὁσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ Κυρια- 20
 κῷ εἰς διακονίαν τῶν πτωχῶν, ἐπέθετο καὶ διωγμὸν τοῖς Ἰουδαίοις
 ὅσοι οὐκ ἐπίστευσαν τῷ σωτῆρι Χριστῷ. καὶ ἐξώσθησαν ἐκ τῆς
 Ἰουδαίας καὶ διεσπάρησαν εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. τοσαύτη δὲ ἐδόθη
 χάρις καὶ τῷ ἐπισκόπῳ Κυριακῷ ὥστε λόγῳ μόνῳ καὶ ἐμφυσή-
 ματι τοὺς δαίμονας ἀπελαύνειν. καὶ δὴ λαβοῦσα τὰ τίμια καὶ ἅγια 25
 ξύλα τοῦ πανσέπτου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ καὶ τοὺς ἁγίους καὶ
 σεβασμίους ἡλους ἐν οἷς Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν ὑπέμεινεν δι' ἡμᾶς
 καὶ ἀποκαταστήσασα αὐτὰ ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ ἐν τῷ Βυζαντίῳ
 καὶ πιστεύσασα ἀκριβῶς καὶ θεοσεβῶς τῇ ἁγίᾳ καὶ ὁμοουσίῳ
 Τριάδι καὶ τὴν τῶν Χριστιανῶν πίστιν ἐν παντὶ τόπῳ τῆς παροι- 30
 κίας αὐτῆς πλατύνασα καὶ κατελθοῦσα ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ
 τὸ θεῖον καὶ ἐνδοξον τέλος ἐδέξατο, κάλλει, σωφροσύνῃ καὶ
 δικαιοσύνῃ διαλάμπουσα. [f. 25] καὶ κατάκειται ἔξω τῆς πόλεως
 Ῥώμης ἐν στρογγυλοειδεῖ λειμματικῷ ναῷ ἐν λάρνακι προφυρῷ,
 παραγγείλασα τοῖς τὸν Χριστὸν πᾶσι σεβομένοις τελεῖν τὴν μνή- 35
 μὴν τῆς ἡμέρας ἐν ἣ ἐυρέθη ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ μηνὶ Σεπτεμ-
 βρίῳ ιδ', ἵνα ὅσοι μνημονεύουσι τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ τύχωσι
 τῆς μερίδος Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ · ᾧ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
 νων, ἀμήν.

40

1 χρυσῶς cod. ἐξαστραπτῶν cod. 8 τό] τοῦ cod. 14 ὅς] ὁ cod.
 λαβόν cod. 21 Ἰουδαίοις] + καὶ cod. 25 τοῦς] καὶ cod. ἀπελά-
 βειν cod. 34 στρογγυλοειδῇ cod. λιματικῷ cod. 36 ἐβρέθη
 cod. 37 μνημονέβουσι cod.

Fondation de Ste-Sophie.

MANUSCRIT N° 71 DE LA SOCIÉTÉ HISTORIQUE.

L'*Histoire de la fondation de Sainte-Sophie* nous est parvenue sous la forme de plusieurs versions assez différentes. On trouvera ces textes dans Codinus, *Excerpta de antiquit. Constantinopol.*, éd. Bekker, pp. 130-148 ; Combefis, *Originum rerumque Constantinop. Manipulus* (1664), pp. 243-264 ; Banduri, *Imperium Orientale*, I = Migne, *Patr. gr.*, t. 122, pp. 1289 ss. ; C.G. Bilinskaio, *Lietopis istor.-philol. Obtchestva*, VIII, byz. otd. V, pp. 227 ss.

J'ai rencontré ce récit dans deux manuscrits d'Athènes. Le ms. n° 1256 de la Bibl.Nat. (XVIIIe s.) n'offre qu'une transcription en langue vulgaire du texte de Codinus. Mais le ms. n° 71 de la Société Historique (232 ff. 0.194 × 0.140, XVIIe s., cf. *Catal. cod. astrolog. graec.* t. X, p. 37) contient une version, écrite en un mélange de grec ancien et de langue vulgaire, qui m'a paru digne d'être publiée, en considération des importantes divergences du texte.

[F. 106] Ἱστορία τῆς τοῦ Θεοῦ Λόγου Σοφίας ἣν ἀνεκαίνισεν ἐκ βάρων ὁ εὐσεβέστατος καὶ χριστιανικώτατος ἐν βασιλεῦσι μέγας Ἰουστινιανὸς ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει ταύτῃ.

- 5 Τὴν ἁγίαν τοῦ Θεοῦ Λόγου Σοφίαν καὶ μεγάλην ἐκκλησίαν πρῶτα καὶ ἀρχῇ ἀνήγειρε αὐτὴν ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, δρομικὴν ὁμοίαν ὥσαν τοῦ ἁγίου Ἀκακίου. καὶ ἐτελείωσεν αὐτὴν καὶ ἐστόλισεν αὐτὴν μὲ πολλὰ ποικίλα κόσμια καὶ κολόνας ἀξιέπαινας. καὶ ἐστάθην αὐτὴ ἡ ἐκκλησία εἰς τοὺς χριστιανούς, χρόνους ιε' .
- 10 καὶ εἰς τὸν ζ' χρόνον τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου εὐγαλαν τὸν πατριάρχην τὸν ὁρθόδοξον καὶ ἔγινεν πατριάρχης αἰρετικὸς ἦγονν ἄρειανός · τὸ ὄνομά του Εὐσέβιος. καὶ ἐξώρισαν τὸν πατριάρχην τῶν ὁρθοδόξων Παῦλον τὸν ὁμολογητὴν καὶ ἐστάθην αὐτὴ ἡ ἐκκλησία εἰς ὁρθοδόξους καὶ ἄρειανούς χρόνους νδ' καὶ ἀνομάζουν
- 15 ταν καὶ αὐτὴ ἐκκλησία ἡ ἁγία Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ τὴν ἐκκλησίαζεν ἄρειανός ὁ Δημόφιλος πατριάρχης καὶ εἰς τὸν δ' χρόνον τῆς βασιλείας Θεοδοσίου. καὶ εἰς τὸν ζ' ἔγινεν ἡ ἁγία καὶ οἰκουμένη δευτέρα σύνοδος εἰς τὴν Κωνσταν-

τινούπολιν · [f. 106^v] καὶ μὴ θέλοντες οἱ Ἀρειανοὶ καὶ ὁ πνευματο-
 μάχος Μακεδώνιος εἰς βεβαίωσιν τῆς πρώτης συνόδου, τοὺς
 ἐδίωξαν ὡς ἀναξίους καὶ ἐπῆραν πάλε οἱ Χριστιανοὶ τὴν ἐκκλησίαν
 ἥτοι τὸ πατριαρχεῖον. καὶ φθονῶντας οἱ Ἀρειανοὶ ἔβαλαν φωτίαν
 καὶ τὴν ἐκατέκαυσαν. καὶ ἦταν πατριάρχης τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὁ 5
 Εὐάγριος ὁ ὀρθόδοξος · καὶ ἦταν ἐξωρισμένος πρωτύτερα · καὶ
 ἔκαμαν τὸν Γρηγόριον πατριάρχην. καὶ ἔκαυσαν τὴν ἐκκλησίαν.
 καὶ ἐπῆγεν ὁ ἅγιος Γρηγόριος εἰς τὴν ἁγίαν Εἰρήνην διατὶ ἐπα-
 ράγγελνεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὅτι ὅσοι πιστεύουν νὰ
 ἀγαποῦν τὴν εἰρήνην καὶ νὰ τὴν ἔχουν · καὶ διὰ τοῦτο εὐραζαν 10
 ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ καιροῦ ἐκείνου Ἀγίαν Ἀνάστασιν καὶ Ἀγίαν
 Εἰρήνην. καὶ ὡς ἐκὰς, ἐστάθην ἄσκεπῃ χρόνους δύο ἕως ὅπου
 ἦλθεν ὁ Νεκτάριος ὁ ἀξιωματικὸς καὶ ἔγινε πατριάρχης · καὶ
 ἐπρόσταξεν ὁ βασιλεὺς Θεοδοσίος τὸν μάρτυρον Ρουφῖνον καὶ
 ἐσκέπασεν αὐτὴν σταυροθόλῃ μὲ τοῦρλα καὶ καμάραν γυριστήν. 15
 καὶ ἐστάθην εἰς αὐτὴν τὴν στάσιν ἕως εἰς τὸν πέμπτον χρόνον
 τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ. καὶ ἔσοντας ὅπου ἔγινεν ἀλληλομαχία
 εἰς τὸ μέσον τῶν χριστιανῶν εἰς τὸ ἱπποδρομίον καὶ ἐσκοτώθησαν
 ἀναμεταξὺ τῶν γ' καὶ ,ε καὶ ἐλυπήθην κατὰ πολλὰ καὶ ἐθρήνη[f. 107]
 ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν ἔξαφνον σφαγὴν τοσούτου λαοῦ · καὶ ἐθρήνει 20
 ἀπαρηγόρητα ἡμέραν καὶ νύκτα καὶ συλλογιζόμενος καὶ λυπού-
 μενος. ἔνευσεν ὁ Θεὸς ἀγαθὸν λογισμόν εἰς τὴν καρδίαν του
 νὰ κτίσῃ ἐκκλησίαν μεγάλην καὶ θαυμαστήν, νὰ ᾗναι ἐξάκουστη
 εἰς ὅλον τὸν κόσμον. καὶ ἀπ' οὗ τὸν ἐστερέωσεν ὁ Θεὸς εἰς αὐτὴν
 τὴν βουλὴν, ἔγραψεν πανταχοῦ τοὺς ἀθθεντάδαις καὶ ἄρχονταῖς 25
 νὰ τοῦ συνάξουν κολόνας καὶ μάρμαρα πορφυρεῖ εἰς Ῥώμην, εἰς
 Αἴγυπτον, εἰς Ἀντιόχειαν καὶ εἰς ἄλλους <τόπους> ὅπου εἶχαν
 παλαιὰ κτήρια, ὥσάν τῆς Τρωάδος καὶ Ἡρακλείας. καὶ ὡς εἶ-
 δαν οἱ ἀθθεντάδαις τὸν ὀρισμὸν ὅπου εἶχεν στείλῃν ὁ βασιλεὺς,
 ἐπιμελήθησαν ὅλοι μικροὶ τε καὶ μεγάλοι ποῖος νὰ συνάξῃ τὰ πλέ- 30
 ον ἐκλεκτότερα μάρμαρα νὰ τὰ στείλῃ τοῦ βασιλέως. τότε ἐσύν-
 ναξαν παντοῦθεν καὶ τὰ ἔστειλαν διὰ θαλάσσης εἰς τὴν πόλιν
 νὰ θεραπεύσουν τοῦ βασιλέως τὸ θέλημα. καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιμε-
 λείας ἐγύρουν νὰ εὗρουν ἀπὸ βωμοὺς ἐλληνικοὺς καὶ λουτροὺς
 παλαιοὺς καὶ ἀπὸ σπῆτια παλαιὰ καὶ ἀπὸ ποταμοὺς μεγάλους 35
 καὶ ἀπὸ πᾶσα τόπον, ἀνατολήν τε καὶ δύσιν, ἄρκτον καὶ μεσημ-
 βρίαν, ἀπὸ τὰ τέσσαρα μέρη τῆς οἰκουμένης. καὶ ἀπὸ τὴν μεγαλό-
 πολιν Ῥώμην ἀπέστειλαν [f. 107^v] κολόνας καὶ ταῖς ἐπωνόμαζαν

11 ἅγια ἀνάστασις cod.

ἅγια ἡρήνη cod.

14 βασιλεῦ cod.

15 σταυροθόλῃ cod.

17 ἰουστινιανοῦ cod.

ἔσοντας, ut ἔστωντας..

25 ἀφεντάδες cod. 27 τόπους addidi.

29 ἀφεντάδες cod.

στήλιν

cod. 36 πᾶσα=πάντα.

ῥωμαίαις καὶ ταῖς ἔστειλεν κάποιος Πλούταρχος ὁ ἀσηκρήτις, ὁ
 ὅποιος ἔγραψεν ταῖς γραφαῖς καὶ ταῖς ἔστειλεν μετὰ πολλήν βίαν.
 καὶ ἄλλαις ὁκτὼ κολόναῖς ταῖς εἶχεν μία γυναῖκα χήρα ὀνόματι
 Μαρκία, ταῖς ὁποῖαις εἶχεν προῖκα· αἱ κολόναῖς ἐκεῖναις ἦτον
 5 πρῶτα εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος Ἠλίου ὁποῦ τὸν εἶχεν κτή-
 ση ὁ βασιλεὺς Αὐρηλιανός. καὶ ἄλλαις ὁκτὼ κολόναῖς πράσιναις
 πολλὰ θανμασταῖς ἔστειλεν ὁ Κωνσταντῖνος ὁ στρατηγὸς ἀπὸ
 τὴν Ἐφεσον· καὶ ἦταν πελεκημέναις. τὰς δὲ λοιπὰς κολόνας
 ἔφεραν ἀπὸ τὰς Κυκλάδας νήσους καὶ χώρας, ἀπὸ τὴν Κύζικον,
 10 ἀπὸ τὴν Τρωάδα, ἀπὸ τὴν Κρήτην, ἀπὸ τὴν Ρουμανίαν, ἀπὸ τὴν
 Σάμον, ἀπὸ Χίον, ἀπὸ Κύπρον, ἀπὸ τὴν Ρόδον καὶ ἅπλως εἰπεῖν,
 ἀπὸ ὅλα τὰ νησιά. ἐπαράγγειλε δὲ ὁ βασιλεὺς νὰ μηδὲν ταῖς φέ-
 ρουν <διὰ> τῆς στερεᾶς, μὲν διὰ θαλάσσης, διὰ νὰ μὴν ἀναστε-
 νάζῃ μήτε ἄνθρωπος μήτε ζῷον· ὅμως ἐσύναξεν ὅλην τὴν ἐτοι-
 15 μασίαν καὶ ὅλην διὰ χρόνους ζ'· ἡ δὲ Μαρκία ὁποῦ ἐπροεῖπαμεν,
 ἡ ῥωμαία, ἔγραψε τοῦ βασιλέως· βασιλέα μου πολυχρονημένε,
 στέλνω σου κολόναῖς ὁκτὼ διὰ ψυχικὴν μου σωτηρίαν εἶναι καὶ
 αἱ ὁκτὼ ἰσόσταθμαις, ἰσόπλταις, ἰσόμεναις.
 Εἰς τὸν δωδέκατον χρόνον τῆς βασιλείας [f. 108] Ἰουστινιανοῦ,
 20 ἔτι ἀπὸ Ἀδάμ, 5 κβ', ἀπὸ δὲ Χριστοῦ φκβ', ἔκραξε δὲ ὁ βασιλεὺς
 τὸν πατριάρχη καὶ ὅλην τὴν σύγκλητον νὰ συμβουλευθοῦσι ποῦ
 νὰ τὴν φθειάσουν. καὶ ἀποκριθὴν τὸν ὁ πατριάρχης Ἰωάννης με-
 τοὺς λοιποὺς ἄρχοντας τοῦ παλατίου του, ὅτι νὰ τὴν κτίσῃ εἰς τὸ
 πρῶτον πατριαρχεῖον ὅπου τὸ εἶχεν φθειάσῃ ὁ μέγας Κωνσταντί-
 25 νος καὶ νὰ μὴν μετατεθῇ εἰς ἄλλον τόπον. καὶ ἤρесе ὁ λόγος οὗτος
 τοῦ βασιλέως· ἀμή, ὡς καθὼς ἐμελέτα νὰ κτίσῃ τὸν ναόν, δὲν
 ἔδιδεν ὁ τόπος χέρι. καὶ ἄρχισεν νὰ ἀγοράζῃ τὰ παλάτια ὁποῦ
 ἦταν συμὰ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. καὶ τὸ πλεον ἀναγκαιότερον ἦτον
 ἓνα παλάτι μιᾶς χήρας· τὸ ὄνομά της Ἄννα. καὶ ἐτιμήθη τὸ σπίτι
 30 ἐκεῖνο διὰ λίτραις χρυσάφι πέ'. καὶ αὐτὴ ἔλεγεν τοῦ βασιλέως·
 εἰάν με δώσῃς καὶ ἑκατὸν λίτραις χρυσάφι, δὲν δίδω τὸ σπίτιν μου.
 ἔβαλεν πολλοὺς ἄρχοντας καὶ πατρικίους καὶ τὴν ἐπαρακάλεσαν·
 ἀλλὰ ποσῶς δὲν τὸ ἐδέχονταν. τέλος πάντων ἐσηκώθη ἀπατός
 τοῦ ὁ βασιλεὺς καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ σπίτι τῆς χήρας· καὶ ὡς εἶδεν
 35 ἡ γυναῖκα πῶς ἐπῆγεν ἀπατός τοῦ ὁ βασιλεὺς εἰς τὰ ποδάριά της,
 δραμοῦσα ταχέως προσέπεσε ἐπὶ τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως καὶ
 εἶπεν αὐτῷ· βασιλέα μου [f. 108v] πολυχρονημένε μου, ἐπειδὴ
 ἐκοπίασες ἀπατός σου, δὲν θέλω τὴν τιμὴν τοῦ σπιτίου μου· μὲν
 νὰ με γράφουν νὰ μνημονεύωμαι ἀεννάως, ἵσως καὶ εὖρω σωτηρίαν
 40 παρὰ Θεοῦ. ἔστρεψε καὶ ὁ βασιλεὺς νὰ γένῃ ὡς ἐζήτησε· καὶ
 αὐτός ὁ τόπος εἶναι τὸ σκευοφυλάκιον.

1 συγκρήτις cod. 4 αἱ] ἡ cod. 6 ἀβριλιανός cod. 9 κύζηκο
 cod. 11 σάμο cod. κύπρο cod. ῥόδο cod. 13 διὰ addidi.
 18 αἱ] ἡ cod. 28 ἀναγγεσώτερο cod.

Καὶ πάλιν ὁ τόπος ὁ ἐπονομαζόμενος ἄγιον φρέαρ καὶ τὸ θυσιαστήριον ὅλον καὶ ὁ τόπος τοῦ ἄμβωνος ἕως τῆς μέσης τοῦ ναοῦ ἦτον σπίτι καποίου Ἀντιόχου εὐνούχου ὀστιάριον ὀφείκιον · καὶ ἐτιμήθη διὰ χρυσάφιν λίτραις λη' · καὶ δὲν ἤθελεν νὰ τὸ δώσῃ. ὅμως ὁ βασιλέας δὲν ἤθελεν νὰ ἀδικήσῃ τινά · μόνον μὲ παρακάλεσιν 5 τὸ ἐγύρευε καὶ μὲ πληρωμὴν. μὴ ἔχων τί ποιῆσαι ἀδημόνα. ὁ δὲ στρατηγὸς καὶ λεγόμενος δευτεροδάρης εἶπεν τοῦ βασιλέως · βασιλέα μου πολυχρονημένε · μὴ λυπῆσαι καὶ ἀδημονᾶς, καὶ ἐγὼ νὰ κάμω τὸν Ἀντίοχον νὰ σε παρακαλῇ νὰ σου δώσῃ τὸ σπίτι του. — διότι αὐτὸς ὁ Ἀντίοχος εἶχεν κάμῃ φταίξιμον τοῦ στρατηγοῦ τοῦ δευτεροδάρη · ἀλλὰ τὸ ἐσυμπέραναν ὅμως, κατὰ τὴν 10 συνήθειαν ὅπου ἔχουν, καὶ ἐπήγαιναν εἰς τὸ ἵπποδρόμιον μετὰ τυμπάνων καὶ ἔκαμναν ῥένταν καὶ πηλάλαν καὶ ἄλλα πολλὰ [f. 109] παιγνίδια. αὐτὸς δὲ ὁ Ἀντίοχος ἦτον πολλὰ τεχνίτης ἀπάνω εἰς τὸ ἄλογον καὶ εἰς τὴν πηλάλαν καὶ ὥσάν αὐτὸν ἄλλος δὲν ἦταν. 15 καὶ ἀγαποῦσεν πάντα νὰ τὸν βλέπῃ ὁ κόσμος νὰ τὸν ἐπαινοῦν. ὅμως τὴν ἡμέραν ὅπου ἔθελαν νὰ κάμουν τὴν πηλάλαν μὲ παιγνιδίων καὶ τυμπάνων, ἐπίασεν ὁ στρατηγὸς τὸν Ἀντίοχον καὶ ἐπήγαν εἰς τὴν κρίσιν καὶ κατὰ τὸ φταίξιμόν του, τὸν ἔβαλεν εἰς φυλακὴν. καὶ ὡς εἶδεν ὁ Ἀντίοχος πῶς αὐτὴν τὴν ἡμέραν ὅπου ἤθελεν 20 νὰ ξεφαντώσῃ ἐβλήθη εἰς φυλακὴν, καὶ ἐβόα ἕως εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐφώναζε καὶ ἔλεγε · εὐγάλετέ με νὰ ἰδῶ τὴν πηλάλαν εἰς τὸ ἵπποδρόμιον καὶ οὐχὶ τὸ σπίτι μου νὰ δώσω, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν μου, καὶ νὰ γενῇ τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως. καὶ πᾶσαντα τὸν εὐγαλαν ἀπὸ τὴν φυλακὴν καὶ τὸν ἐδιάβασαν εἰς τὸν βασιλέα καὶ 25 ἐκεῖ ὅπου ἐκάθετον εἰς τὸ ἵπποδρόμιον καὶ ἔκαμναν παζάρι τὸ σπίτι του καὶ ἔγραψεν ὁ κνέστωρ καὶ οἱ ἑξὶ βασιλικοὶ ἄνθρωποι καὶ ἄρχισαν ὅστερα νὰ παίζουν τὰ παιγνίδια. καὶ τὸ σπίτι τοῦ Ἀντιόχου εἶναι ὁ τόπος τοῦ ἁγίου βήματος καὶ τὸ θυσιαστήριον μετὰ τοῦ ἄμβωνος ἕως τὴν μέσῃν τοῦ ναοῦ. 30

[F. 109^v] Εἰς δὲ τὸν τόπον τοῦ δεξιοῦ μέρους τοῦ ναοῦ ἕως τὴν κολόναν τοῦ ἁγίου Βασιλείου τὴν μεγάλην ἦσαν σπίτια κάποιου Χαρήτου, ὁ ὅποιος ἦτον καὶ αὐτὸς εὐνούχος · τὰ πατρικά του ἐλέγονταν Χηονόπουλος. καὶ τὰ ἐπούλησε μὲ εὐχαριστίαν. τὸ δὲ ἀριστερόν μέρος ἕως τῆς κολόνας τοῦ ἁγίου Σπυριδωνος τοῦ 35 θαυματουργοῦ ἦτον σπίτι τοῦ Ξενοφῶντος. καὶ ἔλεγεν τοῦ βασιλέως · ἐάν με δώσης διὰ τὸ σπίτι μου εἴ τι ἀξίζει τέσσαραις βο-

1 τὸν τόπον τὸν ἐπονομαζόμενον cod. 3 ὀστιάριον cod. ὀφείκιον cod.
 6 πληρωμὴ cod. ποιήσε cod. 14 πεγνήδια cod. 17 πεγνιδίαν cod.
 21 ξεφαντώσει cod. 22 εἰδῶ cod. (ἰδῶ = ἰδω). 27 κνέστωρ scripsi :
 νέστωρ cod. 28 πεγνήδια cod. 31 εἰς δὲ τὸν τόπον scripsi : εἰ δὲ
 ὁ τόπος cod. 32 malim τοῦ μεγάλου. 34 alias Χηρόπουλος.

λαίς, δὲν τὸ δίδω· μόνον ἄν με δώσης αὐτὸν τὸ ὀφφίκιον τῆς πη-
 λάλας ὅπου γίνεται εἰς τὸ ἵπποδρόμιον, σοῦ τὸ δίδω. — καὶ ὤρι-
 σεν ὁ βασιλεὺς νὰ τὸ ἔχη μὲ χρυσόβουλλον εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν.
 καὶ ἐπαρακινήθην αὐτός του εἰς περιγέλοιον διατὶ εἰς τὴν ἡμέραν
 5 τοῦ ἵπποδρομίου ὅπου ἐγίνετον ἡ πηλάλα, ἐτιμάτο καὶ ἐπροσκα-
 λεῖτο ὑπὸ τεσσάρων ἡνιόχων καὶ ἐφόρειεν ἄσπρην φορεσίαν· καὶ
 ἦταν κεντημένη μὲ μαῦρον μετάξι, μὲ πράσινον, μὲ κίτρινον, μὲ
 ὀξύ, μὲ ἄσπρον, μὲ κόκκινον καὶ ἄλλα πολλῶν λογίων. καὶ ἐκάθε-
 τον μέσα τῶν καγκελλῶν καὶ ἐκινούσαν οἱ τέσσαρες ἡνίοχοι τῶν
 10 ἀρμάτων πρὶν νὰ ἀνέβῃ ἡ καβάλλα εἰς τὰ ἄρματα καὶ ἐπωνόμασαν
 [f. 110] τὸν Ξενοφῶντα ἄρχοντα τῶν καταχονίων.

Πάλιν ἃς ἔλθωμεν εἰς τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἀγίας Σοφίας· τὸ ἐπί-
 πεδον τοῦ ναοῦ καὶ οἱ τέσσαρες νάρθηκες, ὁ λουτήρ καὶ τὰ πέριξ
 αὐτοῦ, ὅλα ἦσαν ὀσπίτια κάποιου Δαμιανοῦ πατρικίου, τὰ ὅποια
 15 ἐτιμήθηκαν λίτραις χρυσάφιν ν'· καὶ ἕτερα σπίτια λίτραις χρυσά-
 φι μ'· καὶ μετὰ πολλῆς χαρᾶς τὰ ἔδωσεν τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ βασι-
 λεὺς ἐμεταμέτερεσεν τὸν τόπον καὶ ἤρρεν πέτραν ῥιζιμιὰν ἕως τοῦ
 κάτω πίσω ἡγουν τοῦ τείχους. καὶ ἐθεμελίωσε γύρωθεν τὰ βάθρα
 τοῦ μεγάλου λουτήρος. ἀπὸ δὲ τῶν ὀπίσω τοῦ τείχους ἕως τοῦ ἔξω
 20 νάρθηκος, εἰς τὸν λάκκον καὶ τράφον ἐθεμελίωσε τὸν τόπον καὶ
 ἄρχισεν νὰ κτίξῃ τὰ θεμέλια. ἐπροσκάλεσεν ὁ βασιλεὺς κάποιον
 Εὐτόχιον καὶ ἔκαμεν <εὐχήν> περὶ συστάσεως ἐκκλησίας. καὶ
 μετέπειτα ὁ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἐπῆρεν ἄσβεστον μὲ τὰ χεῖριά
 του καὶ κοροσάνι καὶ ἐπροσευχήθην καὶ ἔβαλε πρῶτος εἰς τὰ θε-
 25 μέλια τῇ κγ' τοῦ Φεβρουαρίου μηνός· ἀπὸ Χριστοῦ ἔτος φνβ'.
 καὶ ὅταν ἐπρωτάρχισαν τὸν ναὸν τὸν μέγαν καὶ θαυμαστὸν νὰ τὸν
 κτίζουσιν, ἔκτισαν καὶ ἓνα σπίτι μικρὸν χρυσό-[f.110v]-ροφον, εὐ-
 μορφον κατὰ πολλά, μετὰ πολυτιμῶν λίθων καὶ τὸ ὠνόμασαν
 Ἰωάννον τοῦ Προδρόμου καὶ ἔλεγαν βαπτιστήριον· καὶ ἦταν ὅπου
 30 ἦταν ἡ καμπάνα, διὰ νὰ παραστέκῃ ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν ἀρ-
 χόντων. ἦσαν δὲ οἱ μαῖστορες ρ' ἡγουν καλφάδαις καὶ κάθε μαῖσ-
 τωρ εἶχεν εἰς τὴν ὑποταγὴν του μαστόρους ν' καὶ ἐργάταις ν',
 ὅπου ἦταν ὅλοι τὸν ἀριθμὸν μύριοι· καὶ ἐδούλευαν εἰς τὸ δεξιὸν
 μέρος, ε καὶ εἰς τὸ ἀριστερὸν, ε. καὶ αὐτὸ τὸ ἔκαμεν ὁ βασιλεὺς διὰ

6 ἡνιόχων] οἰνοχῶν cod. 7-8 μαῦρο... πράσινο... κίτρινο... κόκκινο
 cod. 9 καγγελῶν cod. οἰνοχοεῖ cod. 10 ἀνεύη cod. 11 ξενο-
 φῶν cod. ἄρχων cod. 12 ἐπίποδον cod. 13 νάρθηκες scripsi :
 ἀρκτηκοῖ cod. 17 ἤβρεν cod. ῥιζιμιὰ cod. 20 νάρθηκος scrip-
 si : ἀρκτηκῶ cod. τράφον = τάφρον. 22 εὐχήν addidi : cf. p. 309, 4.
 στάσεως cod. 24 κοροσάνι, hic et infra, = κορασάνι. 25 ἔτος] +
 χρόνοι cod. 27 μικρὸ χρυσόροφον cod. 30 βαλεὺς cod. 33 τῶν
 ἀριθμῶν cod. ἐδούλεβαν·

νὰ συνερίζωνται ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον νὰ κτίζεται μὲ σπουδὴν τὸ
 ἔργον. ὁ μὲν οὖν ποιητὴς τῶν ἀπάντων ἔστειλε τὸν ἄγγελον Κυρίου ·
 καὶ ἦλθεν εἰς τὴν κλίνην ὅπου ἐκοιμᾶτο καὶ τοῦ ἔδειξεν ὅλην τὴν
 ποσότητα τοῦ μάρκου καὶ τοῦ πλάτους. ὁ δὲ πρωτομαίστωρ ὅπου
 ἐκτίζεν τὸν ναὸν ἦταν πολλὰ τεχνικὸς καὶ λεπτὸς εἰς τὴν τέχνην 5
 φρόνιμος τε καὶ γνωστικός. καὶ ἔπαιρνε τὰς φλούδας τῶν ἐλ-
 ζῶν τῆς ἰτέας, ἔβανεν καὶ κριθάρι καὶ ἔβραζεν εἰς καζάνι μέγαν
 καὶ εἶχεν καὶ κοροσάνι μαζύ · καὶ τὸν χυλὸν ἐκείνου τοῦ κριθα-
 ρίου ἔσμιγνεν τὸν μὲ ἀσβέστην καὶ κορασάνι, διατὶ ἡ λάπα ὅπου
 ἔκαμνεν ἦγον [f. 111] ἡ βράσις τῆς ἰτέας ἐμετατρέπετο ὡσαν μί- 10
 ξα καὶ ἦτον πολλὰ κολλητικόν. καὶ ἔκαμναν μάτζαις τετράγωναις
 ἀπὸ ν' πήχαις τὸ πλάτος καὶ ν' <τὸ> ὕψος καὶ εἰς τὸ πάχος κ' ·
 καὶ εἰς αὐταῖς ταῖς μάτζαις δὲν ἔρριπταν νερὸν ζεστόν, μόνον κρυὸν
 διὰ νὰ γίνεταί· ἡ μάτζα κολλητική. ἔβαναν δὲ εἰς τὴν οἰκοδομήν-
 λιθάρια πολλὰ μεγάλα ἰσόπλατα καὶ ἰσόμηκα καὶ οὕτως ἐκολλοῦ 15
 σαν τὰ λιθάρια δυνατὰ ὡσαν σίδερον ὅταν βράξῃ μὲ ἄλλον σίδερον,
 τοιοῦτως καὶ αὐτά. καὶ ὡσαν ὑψώθη ἀπὸ τὴν γῆν δύο πήχαις ἀπά-
 νω ἐξωδιάσθησαν χρυσάφι λίτραις ν', ὡς καθὼς τὰ ἐσημείωνεν ὁ
 πρωτοεξοδιστὴς τοῦ βασιλέως. καὶ πάλιν κάθε ἡμέραν ἐκουβα-
 νοῦσαν ἄσπρα ἀπὸ τὸ παλάτι τοῦ βασιλέως καὶ τὰ ἔφεραν ἐκεῖ 20
 ὅπου ἐκάθετο ὁ βασιλέας. καὶ ὅσοι ἐκουβανοῦσαν λιθάρια καὶ τὰ
 ἀνέβραζαν εἰς τὸ κτίσμα, ἔδιδόν τοις ὁ βασιλεὺς ἀπὸ ἑνα ἄσπρον
 εἰς ἐκάστην λιθάρην, χωρία ἀπὸ τὸ ἡμερομίσθιον τοις, διὰ νὰ μὴν ἀμε-
 λοῦσιν. καὶ ἀπὸ ἐκείνους ὅπου ἀνέβραζαν τοὺς λίθους, ἕνας διὰ
 τὴν ἀλαζονείαν τοῦ νὰ πάρῃ περισσύτερα ἄσπρα, τρέχοντας νὰ 25
 κουβανῇ, ἔπεσεν ἀπὸ πᾶνω καὶ ἐσκοτώθη. καὶ [f. 111'] αὐτὸ ἐγι-
 νεν διὰ νὰ φοβηθοῦν οἱ ἐπίλοιποι. ὁ δὲ στρατηγὸς ἔκαμνε τὴν ἐξο-
 δον, διατὶ τὸν εἶχεν κάμῃ ὁ βασιλέας ἀδελφοποιητόν. καὶ ὡσαν
 ὑψώθη τὸ ἅγιον κτίσμα ἴσια μὲ ταῖς μεγάλαις κολόναῖς ῥωμαῖαις
 καὶ ταῖς πράσιναις, ὁ βασιλέας δὲν ἐκάθισεν εἰς ἐθρονὶ μήτε 30
 ὕπνος τοῦ ἔρχετο, μόνον ἐσπούδαζεν καὶ ἐπιμελεῖτο νὰ τὸ τελειώ-
 σῃ. καὶ πάντα ἄσπρην φορεσίαν ἐφόρειεν καὶ μαντίλι ξανθὸν ἐκε-
 φαλοδένετο καὶ εἰς τὸ χέριν τοῦ ἐβάστα κόκκινον ῥαβδί · καὶ ἐπή-
 γαινε καὶ ἔβλεπεν τοὺς τεχνίτας ἐκείνους ὅπου ἐπελεκοῦσαν ταῖς
 πέτραις καὶ εἰς ἐκείνους ὅπου ταῖς ἐξοῦσαν καὶ αὐτοὺς ὅπου ἐπε- 35
 λεκοῦσαν τὰ μάρμαρα καὶ εἰς λειτουργοὺς ὅπου ἐπελεκοῦσαν τὰ
 ξύλα καὶ ὅσους ἄλλους ἐδούλευαν ἐκεῖ πάσης γενεᾶς τεχνίταις

7 μεγάλο. 9 ἀσβέστι cod. 10 βράσι cod. μήξα cod. 11 μάτζες-
 cod. 12 τό addidi. 16 σήδερο cod. σήδερο cod. 18 ἐξοδιά-
 στικαν cod. 19 et infra : κουβανῶ = κουβαλῶ. 22 ἄσπρο cod.
 23 ἡμερομίστιν cod. 28 ἀδελφοπιτόν cod. 32 μανδίλι cod. ξανθό
 cod. 33 ῥαβδί cod. 35 ὅπου²] + τες cod. 37 πάσης γενεᾶς
 i. e. παντὸς γένους

τοὺς ἐνούθεταν καὶ τοὺς ἐπαρκαλίεν νὰ κάμουν μὲ σπουδὴν τὸ
 ἔργον · καὶ χώρια ἀπὸ τὸ μεροκάματόν τους, ἔδιδεν δύο καὶ τρία
 νομίσματα περισσότερα, μόνον νὰ δουλεύουν μὲ προθυμίαν. καὶ
 ὡσὰν ἐγύριζαν τοὺς τοίχους τοὺς μεγάλους ὅπου ἤθελαν νὰ κλεί-
 5 σουν ταῖς καμάραις, ἦταν ἡμέρα σάββατον καὶ ἐμάζωξεν ὁ βασι-
 λέας ὅλους τοὺς τεχνίτας καὶ ἐργάτας καὶ ὅλον τὸν λαόν · ἦταν
 δὲ ὥρα τοῦ μεσημερίου [f. 112] καὶ ἄφησεν ὁ πρωτομάστορας ὅλα
 τὰ ἐργαλεῖα ὅπου ἔκτιζαν ἀπάνω τοῦ τείχους εἰς τὸ δεξιὸν μέρος
 καὶ ἄφησεν ἐκεῖ τὸ παιδίον του νὰ τὰ φυλάγῃ. τὸ δὲ παιδί ἐκείνον
 10 ἦταν ἕως χρονῶν ιδ'. καὶ εἰς ὀλίγον διάστημα καιροῦ ἐφάνη εἰς
 αὐτὸ τὸ παιδί ἕνας εὐνοῦχος βασιλικὸς καὶ ἐφόρει φορέματα πολλὰ
 φωτεινὰ · καὶ τὸ πρόσωπόν του ἔλαμπεν καὶ ἦτον φοβερόν · καὶ
 ὠμοιάζεν ὡσὰν νὰ ἦταν ἀπὸ τὸν βασιλέα προσταγμένος. καὶ λέ-
 γει τοῦ παιδίου μὲ αὐστηρὴν φωνήν · διὰ ποίαν ἀφορμὴν ἀφήσαν
 15 αὐτὸ τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ οἱ τεχνίταις καὶ ἐπῆγαν καὶ τρώγουν καὶ
 πίνουν· νὰ μεθοῦν; — καὶ τὸ παιδί ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν · αὐ-
 θέντη, τώρα· τώρα γλίσγωρα ἔρχονται. — καὶ πάλε λέγει τοῦ
 παιδίου · ὕπαγε καὶ εἰπὲς τοὺς νὰ ἔλθοῦν νὰ τελειώσουν γλί-
 γωρα τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ. — τὸ δὲ παιδί ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν μὲ
 20 φόβον πολύν · αὐθέντη, φοβοῦμαι μήπως ἔλθῃ τινὰς καὶ πάρῃ
 ἀπὸ τὰ ἐργαλεῖα ὅπου με ἄφηκαν νὰ φυλάγω. — λέγει αὐτῷ
 ὁ εὐνοῦχος · ὕπαγε, παιδί μου, καὶ ἐγὼ νὰ σε ὁμόσω εἰς αὐτὴν τὸν
 οἶκον τοῦ Θεοῦ νὰ μὴν παραίνω ἕως ὅπου νὰ ἔλθῃς ἐσὺ. — καὶ
 25 ὁμνέει ὁ εὐνοῦχος αὐτός · μὰ τὴν ἁγίαν Σοφίαν ὅπου κτίζετε, ἡ
 ὁποία εἶναι ἔργον Θεοῦ καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ, ὅπου ἔγιναν τὰ πάντα
 διὰ τὸν λόγον τοῦ Πνεύματος [f. 112v] αὐτοῦ, νὰ μὴν παραίνω ἕως
 ἐσὺ νὰ ἔλθῃς, διατὶ ἀπὸ τὸν Θεὸν ἀπεστάλθηκα. καὶ πάγαινε, παι-
 δί μου, εἰς ὁδὸν εἰρήνης. — καὶ ὡς ἤκουσε ὁ παῖς τοιαῦτα λόγια,
 ἐπῆγεν τρέχοντας εἰς τὴν βασιλικὴν τράπεζαν καὶ εἶπεν τὸ παιδί
 30 τοῦ πατρὸς τοῦ τὰ ὅσα τοῦ εἶπεν ὁ ἄγγελος. καὶ ὁ πατέρας του
 ἔστειλε τὸ παιδί πρὸς τὸν βασιλέα καὶ εἶπεν του τὰ συμβάντα ·
 καὶ ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἔστειλεν ἄνθρωπον γλίσγωρον νὰ πα-
 γαίνῃ νὰ ἰδῇ τί εὐνοῦχος εἶναι αὐτός ὅπου εἶπεν τὰ τοιαῦτα λόγια
 καὶ ἠνάγκαζε νὰ πηγαίνουν καὶ οἱ μαστόροι. καὶ ὡς ἐπῆγεν ὁ
 35 ἄνθρωπος τοῦ βασιλέως ἐκεῖ δὲν εὔρε τινά. καὶ κρᾶζει ὁ βασιλεὺς
 ὅλους τοὺς εὐνοῦχους ἔμπροσθέν του καὶ εἶπεν τοῦ παιδίου · ἐ-
 γνωνρίζεις τινὰν ἐξ αὐτῶν ποῖος ἦταν; — ἀποκρίνεται τὸ παιδί
 πρὸς τὸν βασιλέα · ἐκείνου τὴν θεωρίαν καὶ τὴν φορεσίαν εἰς

5 σαββάτω cod. 7 μεσομερίον cod. 12 εἶπον καὶ transp. cod.

20 ἀφέντι cod. 21 αὐτό cod. 24 ὁμνέγει cod. 33 εἰδῇ cod. τί =

τίς. 34 ἠναγκάζει cod.

αὐτοὺς δὲν τὴν βλέπω, διατὶ ἐκείνου τὸ πρόσωπον καὶ ἡ φορεσία
 του ἔλαμπεν ὥσαν ὁ ἥλιος. — ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς αὐτὰ τὰ
 λόγια ἐκατάλαβεν καὶ εἶπεν· ἀληθινὰ εἶναι αὐτὰ τὰ λόγια καὶ
 ὁ ὄρκος ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἶναι καὶ ἄγγελος Κυρίου ἦταν ὅπου ἐλάλη- 5
 σεν τὰ τοιαῦτα. — καὶ ἐστάθην ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Θεόν καὶ
 ἐβόησε μετὰ δακρύων καὶ εἶπεν· εὐχαριστῶ σοι, βασιλεῦ ἀ-
 ρατε, ὅτι ἐφανέρωσας εἰς ἡμᾶς [f. 113] τὸ ἔλεός σου καὶ τὴν ἀλή-
 θειάν σου εἰς τὴν ἀδημονίαν ὅπου εἶχα εἰς τὴν ψυχὴν μου, τὸ πῶς
 νὰ καλέσω τὸ ὄνομα τοῦ κτιζομένου ναοῦ· καὶ ἐφανέρωσάς μοι
 τὸ ὄνομά σου διὰ τοῦ ἁγίου σου ἀγγέλου· καὶ οὐ μόνον αὐτό, ἀλλὰ 10
 καὶ φύλακά τον ἀπέστειλεις νὰ φυλάττῃ αὐτὸν ἕως τοῦ αἰῶνος. —
 καὶ ἀπὸ τότε ἐμαθητεύθην εἰς ὅλους τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας Σοφίας
 τὸ ὅποιον ἐρμηνεύεται Λόγος Θεοῦ. καὶ ἐσυμβούλευσαν ὅλοι οἱ
 ἄρχοντες τὸν βασιλέα νὰ μὴν ἀφήσῃ τὸ παιδί νὰ στραφῇ εἰς τὸν
 ἅγιον ναὸν διὰ νὰ μὴν ἀποχωρήσῃ ὁ ἄγγελος, μόνον νὰ στέκεται 15
 ἀεννάως καὶ νὰ φυλάττῃ τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ὄρκον αὐτοῦ.
 καὶ τοῦ εἶπεν ὁ πατριάρχης καὶ ἐτίμησεν ὁ βασιλεὺς πολλὰ τὸ
 παιδί καὶ ἔδωσέν του ἐντράδα καὶ τὸ ἔστειλεν εἰς τὴν Κυκλάδα
 νῆσον ὀνόματι Σαντορίνην μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μητρὸς του τὸ θέ-
 λημα.

Καὶ ὥς εὐθείασαν τὸ κτίσμα εἰς τὸν δεύτερον πάτον, ἐγύρισαν 20
 αὐτὸν ἀπάνω εἰς ταῖς κολόναῖς ταῖς δευτέραις καμάραις καὶ ἴσα-
 σαν ὅλον γύρον γύρον. ἀλλὰ καὶ τοῦ βασιλέως ὁ βίος ἐσώθην
 διατὶ εἶχεν ἀργήσῃ νὰ ἔλθουν ἄσπρα ἥγουν χαζηνέδαις καὶ ὁ δια-
 τεταγμένος βίος, καὶ ἀδημόνει πολλὰ ὁ βασιλεὺς καὶ στεκόμενος 25
 περίλυπος ὁ βασιλεὺς ἀπάνω εἰς τὸν περίπατον τοῦ ναοῦ καὶ βλέ-
 ποντας τοὺς τεχνίτας [f. 113^v] διατὶ ἐμελετοῦσαν ἐκείνην τὴν ἡμέ-
 ραν νὰ γυρίσουν τὸν τροῦλλον τὸν μεγάλον. καὶ ἦταν ἡμέρα σάβ-
 βατον καὶ ἀδημόνει ὁ βασιλεὺς τί νὰ κάμῃ μετὰ τὸ νὰ μὴν εἶχεν
 ἔξοδα καὶ ἔστεκεν πολλὰ συλλογισμένος. καὶ φαίνεται του ἕνας 30
 εὐνοῦχος λαμπροφόρος καὶ λέγει πρὸς τὸν βασιλέα· τί λυπᾶσαι,
 αὐθέντη βασιλεῦ; — καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς· ἐσώθην ὁ βίος μου καὶ
 ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον δὲν ἦλθεν ὁ διωρισμένος χατζνὰς καὶ ἔχω δύ-
 ἐβδομάδαις ὅπου δὲν ἔδωσα τῶν μαστόρων τὸ ἡμερομίσθιον των
 καὶ λυποῦμαι καταπολλά. — ὁ δὲ εὐνοῦχος καὶ λαμπροφόρος περὶ 35
 χαρῶς ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν βασιλέα· μὴ λυπῆσαι περὶ τούτου καὶ
 ἀδημονῆς· αὐριον στείλει ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας σου καὶ μονάρια
 ὅσα ὀρίσης εἰς τὴν Χρυσέαν τὴν πόρταν καὶ νὰ σε δανείσω χρυσά-
 φιν ὅσον ὀρίσης. — καὶ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὴν χαρὰν του καὶ ἀπὸ

6 εὐχαριστῶ σοι] εὐσταριστῶσι cod. 10 αὐτῶ cod. 21 εὐθείασεν
 cod. 22 εἴσασεν cod. 24 forma χατζνές (cf. v. 33 χατζνές) notior.
 28 σαββάτω cod. 34 ἡμερομύστην cod. cf. supra, p. 304, 23.
 38 τῆς χρυσέας cod.

τὴν συλλόγησίν του, δὲν τὸν ἐρώτησεν τί ἄνθρωπος εἶναι καὶ ποῦ
 εὐρίσκεται· καὶ ἔστειλεν εἰς ἀπορίαν. ὁμοῦ τὴν ἐπαύριον κατὰ τὸν
 λόγον αὐτοῦ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν κνέστορα Βασιλείδην καὶ
 τὸν ἑπαρχον Θεόδωρον καὶ ἓνα πατρίκιον μὲ τὸν στρατηγὸν αὐ-
 5 τοῦ καὶ ὑπηρέτας ν' καὶ κ' μουλάρια καὶ βουλγῆδας μ'· καὶ ἐπῆ-
 γαν εἰς τὴν Χρυσέαν πόρταν [f. 114] καὶ ἐκεῖ εὔρον τὸν εὐνοῦχον
 καβαλλάρην εἰς ἄλογον λαμπρότατον· καὶ τοὺς ἀπαντέχαινε
 ἐκεῖ. καὶ ὡς τὸν ἔσμιξαν, ἐπῆρεν τοὺς καὶ ἐπῆγεν ὀλίγον τόπον·
 καὶ ἐκεῖ τοὺς ἐφάνησαν παλάτια χρυσόροφα καὶ κρεββάτα ὀλό-
 10 χρυσα καὶ ἀπέξευσαν ἀπὸ τὰ ἄλογά τους. καὶ τοὺς ἀνέβασεν ἀπὸ
 σκάλαν χρυσὴν πολλὰ θαυμάστην καὶ εὔγαλεν τὸ κλειδί καὶ ἀνοι-
 ξεν ἓνα κουβούκλιον χρυσόν, τὸ ὅποιον ἦτον ἀπάνω εἰς τὸ πάτωμα,
 χρυσάφι καθαρὸν γεμάτον, καὶ ἐπῆρεν ὁ εὐνοῦχος τὸ πτυάριον καὶ
 ἔβαλεν εἰς κάθε βουλγῆδαν χρυσάφιν κεντηνάρια β', ὅπου ἔγιναν
 15 ὅλα κεντηνάρια π'. καὶ οὕτως τὰ ἔλαβον οἱ ἀπεσταλμένοι καὶ τὰ
 ἐφόρτωσαν εἰς τὰ μουλάριά τους. καὶ τοὺς εἶπεν ὁ εὐνοῦχος·
 δότε ταῦτα τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ. — καὶ οὕτως ἔκλεισεν
 τὸ κουβούκλιον. καὶ οἱ ἄρχοντες ὡς ἤφεραν τὸ χρυσάφι εἶπαν τοῦ
 βασιλέως τὰ γενόμενα. καὶ ὡς εἶδεν ὁ βασιλεὺς ἐξεπλάγη καὶ ἐθαύ-
 20 μασε καὶ εἶπεν αὐτούς· εἰς ποῖον τόπον ἐπήγετε καὶ ποῖος ἦταν ὁ
 εὐνοῦχος ὁποῦ μας ἔστειλε τόσον χρυσάφιν; — καὶ αὐτοὶ τοῦ εἶπαν
 τὸν τόπον ὅπου τοὺς ἐπῆγεν καὶ πῶς ἦτον ἐκεῖνον τὸ παλάτιον
 τρίπατον καὶ διὰ τὴν καμάραν ὁποῦ τοὺς ἀνοιξεν καὶ τοὺς ἔδω-
 σεν τὰ φλορία καὶ εἴ τι ἄλλα εἶδασι. ὁ δὲ βασιλεὺς [f. 114v] τὸν
 25 ἀπαντέχαινε ἐκεῖνον τὸν εὐνοῦχον νὰ ἔλθῃ ἐπὶ τὴν αὐριον διὰ νὰ
 τοῦ κάμῃ ἀνταμοιβὴν τὴν πρέπουσαν καὶ τιμὴν τὴν ἀξίαν. ὁ δὲ
 εὐνοῦχος ἐκεῖνος δὲν ἐγύρισε πλέον πρὸς τὸν βασιλέα. ὡς γοῦν
 εἶδεν ὁ βασιλεὺς ὅτι ἄργησεν, ἔστειλεν ἄνθρωπον τοῦ παλατίου
 καὶ μερικοὺς ἄρχοντας καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον καὶ δὲν
 30 ἦδραν τίποτε, μόνον χωράφια, καὶ ἐστράφησαν ὀπίσω καὶ εἶπαν
 τοῦ βασιλέως τὴν ὑπόθεσιν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξεπλάγη εἰς τὸ παρά-
 δοξον θαῦμα, δοξάζων καὶ εὐχαριστῶν τὸν Θεὸν καὶ εἶπεν· τώ-
 ρα ἐγνώρισα καὶ ἐκατέλαβα πῶς ὁ Θεὸς ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον
 αὐτοῦ καὶ με ἐχάρισε τὴν θεοχάρακτον μονέδα τοῦ χρυσοῦ· ὅσα
 35 δὲ ἠθέλησα, μοῦ τὰ ἐχάρισεν ὁ Θεός.

Καὶ ὅταν ἔμελλον νὰ τελειώσουν οἱ τεχνῖταις τὸν μύακαν καὶ
 τὸ ἅγιον βῆμα ἐβρύλονταν νὰ κάμουν θυρίδα νὰ φέγγῃ μέσα τὸν
 ναόν. καὶ ἐπρόσταξεν ὁ βασιλεὺς τὸν πρωτομάστορα νὰ κάμῃ

3 κιαίστορα cod. 6 χρύσεαν cod. 9 χρυσόροφα cod. cf. supra,
 p. 303, 27. 13 καθαρὸ cod. 14 et 15 κεντηνάρια cod. 23 κάμα-
 ρην cod. 26 ἀνταμειβή cod. πρέποντα cod. τῆς ἀξίας cod.
 30 ἦδραν cod.

πολλὰ τεχνικὸν τὸν μύακα καὶ μονοκάμαρον. καὶ πάλιν ἐμετα-
 μελήθην καὶ εἶπεν· νὰ γένη δικάμαρον, εἶναι κάλλιον. διότι δὲν
 ἔβαλαν ἱκρίωματα ὥσπερ καὶ <εἰς> τοὺς ἄλλους τοίχους καὶ εἰς
 τὰ πλευρὰ τοῦ ναοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ τεχνίταις καὶ ὅλον τὸ πλῆθος
 ἔλεγον ὅτι μία καμάρα σώνει νὰ φωτίξῃ ὅλον τὸν [f. 115] ναόν. 5
 ὁ δὲ πρωτομάστορας ἀδημόνει ὅτι ὁ βασιλεὺς εἶπεν εἰς τὸ πρῶτον
 μίαν θυρίδα, εἰς δὲ τὸ δεύτερον εἶπεν δύο. καὶ εἰς αὐτὸ εἶχεν
 πολλὴν ἀθυμίαν καὶ δὲν ἤξευρεν τί νὰ κάμῃ. ἦτον δὲ ὥρα τρίτη
 τῆς ἡμέρας καὶ ἐφάνη ἄγγελος Κυρίου εἰς ὁμοίωμα τοῦ βασιλέως
 καὶ ἐφόρειεν ἄσπρον φόρεμα, εἰς δὲ τὴν κεφαλὴν στέφανον, εἰς τοὺς 10
 πόδας κόκκινα ποδήματα καὶ εἰς τὸ χέριν τὸν ἐβάστα ραβδὸν
 βασιλικόν. καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν τὸν πρωτομάστορον· θέλω νὰ
 κάμετε τὴν ἁγίαν κόγχην τοῦ βήματος τρίψωτον διὰ τριῶν κα-
 μαρῶν, καὶ τρία στόματα εἰς τύπον καὶ ὄνομα τῆς ἁγίας Τριάδας,
 Πατρός, Υἱοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύματος. — ταῦτα εἶπεν ὁ ἄγγελος τὸν 15
 πρωτομάστορον καὶ ἀφανὴς ἐγένετο. τότε λέγει ὁ πρωτομάστορος
 τὸν ἄλλον μάστορα καὶ θαυμάζον καὶ ἀδημονοῦν. τρέχει πρὸς τὸν
 βασιλέα ὁ πρωτομάστορας καὶ λέγει· ὦ βασιλεῦ, διατί δὲν
 στέκεις εἰς ἕναν λόγον, ἀμὴν πρῶτα ὥρισες νὰ κάμωμεν μίαν θυρί-
 δα καὶ πάλιν ἐμεταγύρισες καὶ εἶπες δύο, τώρα πάλιν ὁποῦ ἀρχι- 20
 νήσαμεν νὰ τὴν κάμωμεν, ἤλθες καὶ ὥρισες νὰ κάμωμεν θυρί-
 δαις τρεῖς, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου
 Πνεύματος; — ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς εἶπεν πρὸς τὸν πρωτο-
 μάστορον· [f. 115v] πίστευσον, ἀδελφέ, μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ,
 δὲν εὐγῆκα ἀπὸ τὸ παλάτιν μου τὴν ὥραν ὁποῦ λέγεις, ἀλλὰ ἄς 25
 δοξάσωμεν τὸν Θεὸν καὶ οἱ δύο μας· καὶ ἤξευρε ἀληθῶς ὅτι ἄγγε-
 λος Κυρίου ἦν ὁ λαλήσας σοι. καὶ καθὼς σε ἐπρόσταξεν, ἔτι νὰ
 κάμῃς. — καὶ οὕτως ἔκαμεν κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου θυρί-
 δαις τρεῖς.

Ὅμως ἐχρειάσθησαν καὶ βήσαλα· καὶ ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν 30
 Τρωῖλον σπαθοκουβονκλάριον, Θεόδωρον τὸν ἐπαρχον καὶ Βασι-
 λειδὴν τὸν κνέστορα εἰς τὴν Ῥόδον διὰ νὰ φθιάσουν βήσαλα, ἔσ-
 τωντας νὰ ἦναι τὸ χῶμαν αὐτοῦ τοῦ τόπου ἐλαφρὸν καὶ σπογγώ-
 δες. καὶ ἐκάθισαν ἐκεῖ ἡμέρας οἷον ἕως ὁποῦ ἐτελειώθησαν καὶ τὰ
 ἤφεραν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. καὶ ὥσάν ἐτελείωσαν ἀπὸ 35
 ταῖς τέσσαραις μεραῖς ταῖς τέσσαραις καμάραις τοῦ λουτήρος,
 ἀρχισαν καὶ ἐγύριζαν τὸν μέγαν τροῦλλον μετὰ βήσαλα ὁποῦ εἶ-
 χαν φέρῃν ἀπὸ τὴν Ῥόδον. καὶ τὰ βήσαλα ἐκεῖνα τὰ εἶχαν βουλλω-
 μένα. καὶ ἔγραφαν εἰς τὴν βούλλαν· «ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ

2 κάλλιον scripsi : πολλήν cod. 3 ἔβαλεν cod. κριώματα cod. εἰς ad-
 didi. τείχους cod. 10 ἄσπρο cod. 11 ξανθὴν cod. 15 εἰπὼν
 cod. 30 ἐχρειαστήκαν cod. 31 βασιλειδὴν καὶ transp. cod. 32 κνέ-
 στορα cod. 33 σφογκώδη cod. 39 ἔγραφεν cod. βούλα cod.

οὐ σαλευθήσεται ». καὶ ἦταν μεγάλα, ἰσόπλατα, ἰσόμεκα, ἰσόσταθ-
μα, ὅμοια ἓνα τοῦ ἄλλου. καὶ γυρῶντας τὸν μέγαν τροῦλλον
ἔβαναν ἀπὸ ιβ' βήσαλα καὶ ἔκαμναν τρύπαν εἰς αὐτὰ καὶ ἔβαναν
λείψανον ἀπὸ μέγαν ἄγιον · [f. 116] καὶ ἔκαμναν οἱ ἱερεῖς εὐχὴν
5 περὶ συστάσεως τοῦ ναοῦ ἕως οὗ ἐτελειώθην. καὶ ὥσαν τὸν ἐτε-
λείωσαν, τὸν ἐκαταχρύσωσαν ὅλον μὲ χρυσάφιν. καὶ ὥς ἐπλήρω-
σαν τὰς λαμπρὰς καὶ περικαλλεῖς ὀρθομαρμαρώσεις, ἐχρύσωσαν καὶ
τὰς συζεύξεις καὶ τὰ περικεφάλαια τῶν κολονῶν καὶ ὅλους τοὺς κοσ-
μήτας καὶ τοὺς τριπάτους διὰ χρυσίου καθαρωτάτου. ἔβαλαν δὲ καὶ
10 χρυσάφι ὅπου ἐχρύσωσαν τὴν ἁγίαν Σοφίαν εἰς τὸ χόνδρος δάκ-
τυλα δύο, τοὺς δὲ διπάτους καὶ τριπάτους ἀπὸ τὰ πλάγια τὴν μίαν
μερῆν καὶ τὴν ἄλλην τῶν τεσσάρων ναρθήκων μετὰ μωσαϊκοῦ
λαμπροτάτου. τὰ δὲ ὑποπτέρυγα τοῦ ναοῦ μέχρι τοῦ αὐλλίου καὶ
ταῖς ὀρθομαρμαρώσεις, ἐστόλισέν τα μὲ ὅλον χρυσάφιν. τὴν δὲ
15 στρῶσιν τοῦ ναοῦ ἤθελεν νὰ τὴν στρώσῃ μὲ ἀσημένια βήσαλα,
ἀμὴ δὲν τὸν ἄφησαν, πάρεξ τὸ ἄγιον βῆμα ἔστρωσε μὲ βήσαλα
ἀσημένια καὶ περιχρυσωμένα · τὴν δὲ λοιπὴν στρῶσιν, τὴν ἔστρω-
σεν μετὰ μαρμάρων λεπτῶν καὶ πολλὰ ποικίλων πολλῆς τιμῆς ·
τὰ δὲ ἐπιπλάγια ὅλα τριγύρου κατέστρωσεν μὲ ἄσπρα μάρμαρα
20 ὥσαν κροστάλλια. τὸ δὲ βῆμα ὁλόγυρα ἐπεριχρύσωσεν, ὁμοῦ
μὲ ταῖς κολόναῖς τῆς ἁγίας τραπέζης καὶ τὸ κουβούκλιον ὅπου
ἦτον ἀπάνω εἰς ταῖς κολόναῖς ὅπου εὐρίσκονται τὸ γύροθεν, ὅλαις
ταῖς [f. 116^v] ἐσκέπασεν. ταῖς δὲ πόρταις, ταῖς ἀσήμωσεν καὶ ταῖς
ἐπεριχρύσωσεν. τὰ δὲ παραστάματα τῶν πορτῶν ἦταν ὅλον ἄγνον
25 χάλκωμα μὲ κύπρον ἀνακατωμένον. ἔκαμε δὲ καὶ τέσσαραις τρά-
πεζαις. ἐβουλήθη δὲ ὁ βασιλεὺς νὰ κάμῃ τὴν ἁγίαν τράπεζαν τό-
σον εὐμορφὴν ὥστε ὅπου νὰ μὴν ἡμπορήσῃ τις <νὰ λέγῃ> μήτε
τὴν τιμὴν τῆς οὔτε ἀπὸ τί προᾶγμαν θέλει εἶσθαι, ἀλλ' οὔτε ἀνθρώ-
πινος νοῦς νὰ καταλάβῃ ἀπὸ τί εἶδος εἶναι. ἐκάλεσεν οὖν ἀνθρώπους
30 σοφοὺς ἐπιστήμονας καὶ πολλὰ τεχνίτας. καὶ ἐσυμβουλευθήκαν
πῶς νὰ κάμουν αὐτὸ τὸ ἔργον · οἱ δὲ εἶπον τοῦ βασιλέως · βασι-
λέα μας πολυχρονήμενε, νὰ βάλῃς εἰς τὸ χωνευτήριον χρυσάφιν,
ἀσημιν, ἤλεκτρον, χάλκωμα, μολύβι, σίδερον, ὑαλίν, λιθάρια πολυ-
τίμητα, ὑάκινθον, σμάραγδον, μαργαριτάρι, μαγνήτην, ὄνυχα,
35 κρύσταλλον, ἀδάμαντα καὶ ἄλλα εἶδη ἕως οὗ λογίων. — καὶ
ἐσύντριψαν αὐτὰ ὅλα καὶ ἔβαλαν εἰς τὸ χωνευτήριον καὶ ἀναλύσασι.
καὶ ὁ βασιλεὺς ἔβλεπε τὸν ἄγγελον ὅπου τὰ ἀνακátαιεν μέσα εἰς

4 ἄγιον] + καὶ ἔκαμναν ἀπὸ μέγαν ἄγιον cod. 10 χόνδρος cod.
12 ἀρθήκων cod. 18 ποικίλα cod. 20 κροστάλλια = κρυστάλλια.
27 νὰ λέγῃ addidi. 30 ἐσυμβουλευτήκαν cod. 33 σίδερο cod.
γιαλίν cod. 34 ἰάκηθο cod. σμάραγδο cod. μαγνήτι cod.
ὄνυξ cod. 35 κρύσταλλο cod. 36 ἐσύντριψεν cod. ἔβαλεν cod.
37 ἀνακátειεν, ut videtur, cod. notior forma ἀνακατάνω).

τὸ χωνευτήριον. καὶ ὡς ἀνάλυσαν καλὰ, ἐπῆραν τα οἱ μαστόροι καὶ τὰ ἔχυσαν εἰς καλούπιν καὶ ἔγινεν ἡ ἀγία τράπεζα χρυσοειδῆς καὶ παμποίκιλος, πανθαύμαστος καὶ ἀκατανόητος, ἐστόλισε δὲ αὐτὴν μὲ μάλαγμα καὶ μαργαριτάρια αἰώνια καὶ ἀργυροχρυσωμένα [f. 117] καὶ ἐθρονίασεν αὐτὴν καὶ ἐπηξέ την ἀσφαλῶς μὲ λεί- 5
ψανα ἀγίων μαρτύρων. τὸ δὲ θαλασσίδιον ὅπου εἶναι ἀποκάτω εἰς τὴν ἀγίαν τράπεζαν καὶ ὅλα τὰ γύροθεν καὶ τὰ βαθμίδια ὅπου στέκεται ὁ πατριάρχης καὶ εἰς τὰ ὅποια ὅλοι οἱ ἱερεῖς ἀναβαίνασι 10
δταν ἐθέλασι νὰ κάμουν τὸν ἀσπασμόν, καὶ τὸ ἔδαφος τοῦ βήματος ὅλον ἀπὸ ἀσῆμι τὸ ἔκαμε. καὶ ποῖος νοῦς ἀνθρώπινος νὰ κατανοήσῃ 10
τὸ εἶδος τῆς ἀγίας τραπέζης; διατὶ εἶχεν πολλὰ χρώματα ὅπου τὴν ἐφωτοῦσαν καὶ ἐφαίνετον ὥσάν χρυσῇ καὶ πάλε ὥσάν ἀργυρῇ καὶ ἐξάστραπτεν καὶ εἰς ἄλλον τόπον ἔλαμπεν ὥσάν τὸ πῦρ, ἄλλοῦ κόκκινη, ἄλλοῦ πορφυρᾷ, λάμποντας ὥσπερ αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, καὶ τῆς λειανοκοπίας τὰ χρώματα ἄλλαξαν καὶ ἐκυμάτιζαν. καὶ 15
ἦταν ἱαματικὴ ψυχῶν καὶ σωμάτων καὶ δαίμονας ἐδίωκεν καὶ ἕτερα πολλὰ σημεῖα ἐτελοῦντον. αἱ παράμεσα πόρταις ἦσαν δέκα καὶ ἦταν ἀσημέναις· εἴχασιν καὶ ἀπὸ τῆς Κιβωτοῦ τὸ ξύλον.

Ἐβουλήθην ἀκόμη ὁ βασιλέας νὰ κάμῃ ὅλην τὴν στρώσιν ἥγουν τὸ πάτωμα τῆς ἐκκλησίας ἀπὸ ἀσῆμι, ἀλλὰ δὲν τὸν ἄφησαν οἱ ἀρ- 20
χονταίς. ἔλαχαν δὲ δύο Ἀθηναῖοι παρόντες τὸν καιρὸν ἐκεῖνον· ὁ εἰς Μάξιμος καὶ ὁ ἕτερος Ἱερόθεος, οἱ ὅποιοι ἦσαν φιλόσοφοι καὶ ἀστρονόμοι καὶ ἀπέκοψαν [f. 117^v] αὐτὸν ἀπὸ τῆς βουλῆς ταύτης, διατὶ εὗρισκαν εἰς τὴν ἀστρονομίαν τοὺς ὅτι εἰς ταῖς ὑστερίαις 25
ἡμέραις θέλουν ἔλθῃν βασιλεῖς πτωχοὶ καὶ θέλουν τὴν χαλᾶσῃ 25
παντάπασ· ἐὰν τὴν στρώσῃς μὲ ἀσῆμι. καὶ μὲ ἐτοῦτον τὸν τρόπον ἀπεκόπη τῆς βουλῆς τοῦ ὁ βασιλέας.

Εἶναι δὲ κολόναις ὅλαις τοῦ ναοῦ μέσα καὶ ὄξω, ἄνω καὶ κάτω ὀλότης χίλιαι· καὶ ὀλονῶν τῶν κολονῶν τὰ ἀπάνω κέφαλα καὶ τὰ κάτω κέφαλα ἥγουν τὰ ποδοστάματα εἶναι ἐνθρονιασμένα ὅλα 30
μετὰ λείψανα τῶν ἀγίων καθὼς καὶ ὁ τροῦλλος ὁ μέγας καὶ ἡ ἀγία τράπεζα, πρὸς δόξαν καὶ ἀγιασμόν τοῦ θαυμαστοῦ ναοῦ. καὶ ἐκ πολλοῦ πόθου καὶ μεγάλῃς πίστεως ἐποίησε πάντα ἐπιμελῶς καὶ πλουσιοπαρόχως ὁ φιλόχριστος βασιλεὺς. ἔκαμεν καὶ ἱερὰ πολυ- 35
τίμητα ἱβ' διὰ τῶν ἐορτῶν, χώρια ἀπὸ τὰ καθημερινά, καὶ ἕτερα 35
ἄλλα πολλὰ τοῦ μαγκάνου καὶ καλύμματα καὶ δίσκους καὶ ἀστερισ-

3 πανπήκοιλος cod. 4 μάλαμα cod. 6 θαλασσίδιον cod. 8 εἰς
τὰ ὅποια transp. post ἱερεῖς cod. 9 ἀσπασμῶν cod. 14 τὰς ἀκτί-
νας cod. 15 ἐκυμιάτηζαν cod. 19-27 cf. supra, p. 309, 15.
21 παρόν cod. 31 τροῦλος (sic cod.) + καὶ cod. 34 πλουσιο-
παρόχος cod. φηλόχρηστος cod.

κους καὶ λαβίδας καὶ σπόγγους καὶ ἀπλῶς εἶπεῖν ὅτι ὅλα μὲ χρυσάφιν καὶ λίθους πολυτιμήτους τὰ ἔκαμεν · εἶναι καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἱερῶν σκευῶν χίλια, στέμματα τῶν ἱβ' ἑορτῶν ἀνὰ δώδεκα, ὅπου γίνονται ρμδ' ἐνδύταις τῶν ἱερῶν · χρυσᾶς σοληνήτας τ',
 5 ποτήρια, δίσκους, καλύμματα καὶ ἀέρας χρυσοῦφάντους διὰ [f. 118] λίθων πολυτελῶν καὶ μαργάρων χιλιάδας τρεῖς καὶ εὐαγγέλια χρυσᾶ μέσα καὶ ἔξω μετὰ λίθων τιμίων καὶ μαργάρων βαρυτιμῶν εἰκοσι τέσσαρα (καὶ τοῦ κάθε εὐαγγελίου ἡ τιμὴ ἦτον ἀσῆμι κεντηνάρια ἰε'), θυμιατήρια χρυσᾶ τ' καὶ λυχνίας χρυσᾶς (τὸ κάθε ἓνα ἀπὸ
 10 λίτραις μ') καὶ πολυκάνδηλα. καὶ οἱ φωστήρες ὅλου τοῦ ναοῦ μέσα καὶ ὅξω χιλιάδαις λ', ἀπὸ ἀσῆμι καθαρὸν καὶ περιχρυσωμένον.

Ἔκαμεν καὶ κληρικοὺς νὰ ὑπηρετοῦν τὸν ναὸν χιλιάδαις δύο. καὶ ἀφιέρωσεν ἀμπέλια, χωράφια διὰ νὰ λαμβάνουν τὴν ἐσοδίαν τῶν καὶ νὰ γίνονται ἐξόδια εἰς τὸν ναόν. καὶ ἦτον ἡ ἐντράδα τὸν
 15 κάθε μῆνα ἄσπρα χιλιάδες τξς', κάθε πέντε ἄσπρα ἀπὸ ἓνα δράμι ἀσῆμι. ἀκόμη εἶχαν οἱ κληρικοὶ ψωμὶ καὶ κρασί εἰς φωταγωγίαν τοῦ ναοῦ. τὴν κάθε ἑορτὴν δεσποτικὴν ἐτύπωσεν νὰ δίδεται λάδι μέτρα χίλια. ἐτύπωσεν καὶ ψάλτας ρ', εἰς πᾶσα χορὸν ἀπὸ ν', νὰ ψάλλουν μὲ ἀράδαν ὅλην τὴν ἑβδομάδα. καὶ ἀπὸ τὰ περισσεύματα
 20 τοῦ ναοῦ εὐθέλασεν δύο ἀσκητήρια, τὸ ἓνα ὅπου εἶναι εἰς τὸ ξερβὸν μέρος καὶ τὸ ἕτερον εἰς τὸ δεξιόν. ὅμως αὐτὸ τοῦ δεξιοῦ μέρος ἐχαλάσαντο οἱ Τοῦρκοι καὶ ἐμεταφθίασάν το νὰ θάπτονται οἱ βασιλεῖς τῶν. ἔκαμεν [f. 118v] καὶ διὰ τοὺς κληρικοὺς κελλία κοντὰ εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν · ἀμὴ αὐτὰ τὰ ἐχάλασαν παντάπας.
 25 ἔκαμεν καὶ σταυροὺς πέντε καὶ ἐχρύσωσε καὶ ἐκόσμησε αὐτοὺς διὰ χρυσίου καθαροῦ καὶ λίθων πολυτιμῶν καὶ ἐτιμήθησαν δέκα κεντηνάρια μάλαγμα · μανουάλια δύο ὁλόχρυσά μὲ πολυτιμῶν λίθων καὶ μὲ μαργαριτάρια μεγάλα · ἐτιμήθησαν κεντηνάρια πέντε. ἔκαμε δὲ καὶ ἕτερα δύο μανουάλια γλυπτὰ ἀπὸ χρυστάλλι καὶ
 30 τοὺς πόδας αὐτῶν ἀπὸ χρυσάφιν καθαρὸν καὶ ἐτιμήθησαν κεντηνάρια ἱβ'. ἐποίησε δὲ καὶ ἕτερα μανουάλια μ' ἔως ἀνδρὸς μήκους ἀσημένια καὶ περιχρυσωμένα · καὶ ἕτερα πενήντα εἰς τὴν ἰσότητά τῶν πρώτων νὰ στέκονται εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον νὰ φέγγουν. ἐποίησε δὲ καὶ ἕτερα τέσσαρα διὰ λίθων μαργάρων θανμαστότατα.
 35 ἔκαμε δὲ καὶ ἓνα ἄμβωνα, εἰς τὸν ὁποῖον ἄμβωνα ἔγινεν ἔξοδα μάλαγμα κεντηνάρια τξς', ἐνοῦ χρόνου εἰσόδημα τοῦ Μισιρίου.

4 σοληνήτας : num σεληνίδας legendum ? 10 οἱ φωστήρες
 scripsi : αἱ βοστρήδες cod. βοτρώδια Combesis. 11 περιχρυσωμένα cod.
 14 ἐξοδήα cod. 18 πᾶσα : cf. p. 300, 36. 25 ἐκόσμησε scripsi :
 ἐγκομήασε cod. 27 et infra : κεντινάρια cod. μάλαμα cod.
 31 μήκον cod. 33 φέγγουν cod. 35 μάλαμα cod.

Ἐγένετο δὲ πᾶσα ἡ ἔξοδος τοῦ ναοῦ, μέσα καὶ ὄξω, βῆν' κεντη-
νάρια. αὐτὸς δὲ ὁ φιλόχριστος βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς μόνος του
ἄρχισεν τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ ἀπὸ θεμελίων καὶ ἐτελείωσεν αὐτόν,
καὶ οὐδένας ἄλλος ἔκαμεν συνδρομήν, [f. 119] εἰ μὴ ὁ Κύριος ἡμῶν 5
Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ἡ πανάχραντος αὐτοῦ μητέρα ἡ ὑπεραγία
Θεοτόκος καὶ ἡ θέλησις τοῦ Πατρὸς καὶ ἡ συνεργία τοῦ Ἁγίου
Πνεύματος. αὐτὸς γὰρ ὁ Λόγος καὶ ἡ Σοφία τοῦ Θεοῦ ἐσυνέργησε
εἰς αὐτὴν τὴν ἁγίαν οἰκοδομήν. καὶ νὰ μὴν ἀπιστήσῃ τινὰς εἰς τὰ
ὅσα ἐγράφησαν διὰ τὸν ἅγιον ναὸν τοῦ Θεοῦ ὅτι ὅλα φαίνονται
τὴν σήμερον · καὶ ἃς κάμῃ κόπον ὀλίγον ἂν ἦναι καὶ μακριὰ καὶ 10
ἃς κοπιάσῃ ὀλίγον καὶ ἃς ἐξοδιάσῃ νὰ ἔλθῃ νὰ τὴν ἰδῇ νὰ βεβαιω-
θῇ εἰς τὰ ὅσα ἐγράψαμεν · καὶ θέλει πιστεύσῃ θαυμαζόμενος εἰς
τὴν λεπτότητα τῆς τέχνης καὶ πῶς ἀστράπτει ἀπὸ τὸ χρυσάφιν
τὸ καθαρὸν καὶ γύροθεν ἀργυρίου καὶ λίθου τιμίου καὶ ἀπὸ κρυστάλ-
λου · νὰ ἰδῇ καὶ τὰ μάρμαρα τὰ λεπτὰ ὅπου εἶναι πορφυρεᾶ καὶ 15
κυματίζουσιν ὥσάν ἡ θάλασσα, καὶ ταῖς τέσσαραις κολόναῖς ὥσάν
οἱ τέσσαρες ποταμοὶ ὅπου ἐξέρχονται ἀπὸ τὸν παράδεισον.

15 εἰδῆς cod.

Sur les Hérésies.

MANUSCRIT N° 33 DE LA BIBLIOTHÈQUE DU SÉNAT.

J'ai extrait de ce manuscrit du XVe siècle un chapitre où les principales hérésies sont brièvement caractérisées. Le texte présente naturellement de nombreuses analogies avec les ouvrages bien connus sur les hérésies et particulièrement avec certains chapitres de la *Panoplie dogmatique* d'Euthymios Zygabenos (*Patr. gr.*, t. 130).

[F. 240^v] Ἀρειον.

Οἱ περὶ τὸν Ἀρειον κτίσμα τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ λέγοντες τὸ
 « ἔμπροσθέν μου γέγονεν » ὅπερ Ἰωάννης ὁ εὐαγγελιστὴς ἐκ προ-
 σώπου λέγει τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου ἀντὶ τοῦ
 5 « πρὸ ἐμοῦ ἐκτίσθη » παρεξηγοῦνται · ἐλέγχονται δὲ κακῶς φρο-
 νεῖν ἐκ τοῦ μετ' αὐτὸ « διότι πρῶτός μου ἦν ». τοῦναντίον γὰρ
 πάντως εἰπεῖν ὄφειλεν ὅτι « πρῶτός μου ἐστὶ διότι πρῶτός μου
 γέγονεν ». ἀλλ' ἡμεῖς τὸ « ἔμπροσθέν μου γέγονεν » ἀντὶ τοῦ « ἐν-
 δοξότερος καὶ προτιμώτερός μου γέγονεν » ὀρθῶς φρονοῦντες νο-
 10 οῦμεν. ἐλέγχονται δὲ καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν καὶ ἐκ τοῦ εἰπεῖν τὸν
 αὐτὸν Ἰωάννην « ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος » ὅπερ ἐστὶν ἐξ ἀρχῆς · καὶ
 « θεὸς ἦν ὁ λόγος ». οἱ αὐτοὶ καὶ « τὰ πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο » ὥς
 δι' ὀργάνου τινὸς ἐνόησαν πρίονος τυχόν ἢ ἑτέρου τοιοῦτου τινός.
 ἀλλ' ἡμεῖς ὥς « δι' οὗ » φαμέν « τὸν βασιλέα τυχόν τήνδε κτίσαι
 15 τὴν πόλιν », οὕτω καὶ τοῦτο νοοῦμεν. αὐτοὶ καὶ μονογενῆ τὸν υἱὸν
 τοῦ Θεοῦ λέγουσιν ὥς μόνον γενόμενον ἀπ' αὐτοῦ, ὥς τῶν ἄλλων
 ἀπάντων ὅπ' αὐτοῦ τάχα τοῦ Χριστοῦ γενομένων. ἡμεῖς δὲ μονο-
 γενῆ τοῦτόν φαμεν ὥς μόνως ἀρρητῶς καὶ αἰδίως ἐξ αὐτοῦ πρὸ τῶν
 αἰώνων ἀπάντων γεγεννημένον. καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα παρεξη-
 20 γοῦνται τὴν οἰκείαν αἵρεσιν συνιστῶντες.

Μακεδονίον.

Οἱ περὶ τὸν Μακεδόνιον δοῦλον καὶ κτίσμα τὸ πανάγιον λέγον-
 τες Πνεῦμα καὶ τὸ παρὰ τῷ Ἰωάννῃ ζητὸν τὸ φάσκον « καὶ χωρὶς
 αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἐν ὃ γέγονεν, ἐν ἀρχῇ ζωὴ ἦν » περὶ τοῦ ἁγίου
 25 Πνεύματος τοῦτο νοοῦσι · ἡμεῖς δὲ ἀναγινώσκοντες ὥς ἐν ἀρχῇ
 προτέτακται περὶ τοῦ Υἱοῦ τὸ ὅλον εἰρησθαι νοοῦμεν.

8 ἡμεῖς = ἡμεῖς.
 19 γεγεννημένων cod.
 25 νοοῦντες cod.

13 πρίονος τυχόν scripsi: πρίνο(ς) ἄτυχον cod.
 20 malim συνιστάντες. 23 φάσκων cod.

Σαβελλίου.

Οἱ περὶ τὸν Σαβέλλιον τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱὸν καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τὰς τρεῖς ὑποστάσεις καὶ τὰ τρία πρόσωπα τῆς μακαρίας θεότητος, μίαν ὑπόστασιν καὶ ἓν πρόσωπον ἐδογματίζον, ποτὲ μὲν ὡς Πατέρα, ποτὲ δὲ ὡς Υἱόν, ἔστι δ' ὅτε καὶ ὡς Πνεῦμα 5 φαινόμενον. ἐλέγχονται δὲ ἐκ τοῦ εἰπεῖν τὸν Ἰωάννην « καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν », ἀντὶ τοῦ « μετὰ τοῦ Θεοῦ », δύο προσώπων ἐνταῦθα εἰσαγομένων, [f. 241] καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν εὐαγγελικῶν ῥήσεων.

Ἀπολλιναρίου.

10

Οἱ περὶ τὸν Ἀπολλινάριον τὸν Λαοδικέα, ἄνουν καὶ ἄψυχον σάρκα προσειληφέναι τὸν Κύριον λέγουσι, ὡς ἀντὶ νοῦ καὶ ψυχῇ ἀρκούσης αὐτῷ τῆς θεότητος, παρεξηγούμενοι τὸ « καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο » · μὴ εἰδότες ὡς ἡ θεία γραφή σάρκα τὸν ἄνθρωπον ὀνομάζει ὡς ἔχει τὸ « καὶ ὤψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ 15 Θεοῦ ». οἱ αὐτοὶ καὶ ἐκ τοῦ « λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον » συνηγορίαν ἐκείνοις πεποιήκασιν οὕτω λέγοντες · εἰ ναὸς ἡ σὰρξ τοῦ Κυρίου λέγεται, ἄψυχος δὲ ὁ ναός, ἄψυχος ἄρα καὶ αὕτη. οἱ αὐτοὶ καὶ τὴν σάρκα ταύτην καὶ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσιν τὸν Κύριον ἔχοντα, ὡς διὰ σωλῆρος οὕτως ἐλθεῖν διὰ τῆς Παρθένου, ἐκ τοῦ « οὐδεὶς 20 ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ · καταβὰς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ, » τοῦτο δῆθεν πιστούμενοι μὴ εἰδότες ὡς διὰ τὸ ἐν δύο φύσεσιν ὑπόστασιν μίαν τὸν Χριστὸν ἔχειν, οὕτως εἴρηται τοῦτο.

Νεστορίου.

25

Οἱ περὶ τὸν Νεστόριον τὸν Χριστὸν ἔλεγον συνημμένον ἀδιασπᾶστως ἐκείνῳ τὸν τοῦ Θεοῦ λόγον δι' ἀρετὴν ἔχειν, ὡς δύο υἱοὺς ἐν αὐτῷ θεωρεῖσθαι · ἓνα τὸν τοῦ Θεοῦ καὶ ἓνα τὸν τῆς Παρθένου. καὶ διὰ τοῦτο καὶ Χριστοτόκον, ἀλλ' οὐ Θεοτόκον τὴν ὄντως ἔλεγον Θεοτόκον. ἐλέγχονται δὲ καὶ αὐτοὶ ἐξ ἄλλων τε πολλῶν καὶ 30 ἐκ τοῦ « καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο. »

Παῦλον τοῦ Σαμοσατέως.

Οἱ περὶ Παῦλον τὸν Σαμοσατέα ψιλὸν ἄνθρωπον τὸν Χριστὸν ἔλεγον, θείας χάριτος καθάπερ οἱ προφητὰι κατηξιωμένοι. ἐλέγχονται δὲ ἐκ τοῦ τὸν Βαπτιστὴν Ἰωάννην εἰπεῖν ὅτι « πρῶτός μου 35 ἦν », κατὰ τὴν προαιώνιον ὑπαρξιν δηλαδὴ ἐπειδήπερ ὁ Βαπτισ-

τῆς κατὰ σάρκα πρότερος ἦν τοῦ Χριστοῦ. οἱ αὐτοὶ καὶ τὸ « ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστὶ, μὴ θαναμάζετε τοῦτο » οὕτως ἀναγινώσκουσι « μὴ θαναμάζετε τοῦτο ».

Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου.

- 5 Οἱ περὶ Εὐτυχῆ καὶ Διόσκορον κατὰ φαντασίαν ἔλεγον τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπον γεγονέναι, μίαν ἔχοντα φύσιν, οὐκ οἶδα ὅπως νοοῦντες τὸ παρὰ τῷ Ἰωάννῃ « καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο » καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά.

Σεργίου καὶ Πύρρον.

- 10 Οἱ περὶ Σέργιον καὶ Πύρρον μίαν θέλησιν καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ Χριστοῦ ἔλεγον τοῦ ἐκ δύο φύσεων πεφυκότης.

[F. 241^v] Ὀριγένους.

- Οἱ περὶ Ὀριγένην προὑπαρξιν τῶν ψυχῶν ἔδογματιζον καὶ τέλος τῆς ἀτελευτήτου κολάσεως ἐψηφίζοντο καὶ τὰς ψυχὰς γυμνάς τῶν <σωμάτων> ἀνίστασθαι.

<Πέτρον>.

Οἱ περὶ Πέτρον τὸν Κναφέα τῷ τρισαγίῳ προσέθηκαν τὸ « ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς », παθητὴν τὴν ἀπαθῆ ποιοῦντες θεότητα.

<Μαρκίωνος καὶ Μάνεντος>.

- 20 Οἱ περὶ Μαρκίωνα καὶ Μάνεντα τὴν παλαιὰν τοῦ πονηροῦ δημιουργοῦ λέγουσι εἶναι νομοθεσίαν. οἱ αὐτοὶ καὶ ἐπειδὴν τις ἀβάπτιστος παρ' αὐτοῖς ἀποθάνῃ, ὑπὸ τὴν κλίνην τοῦ τετελευτηκότος κρύψαντές τινα ζῶντα προσιᾶσι τῇ κλίνῃ καὶ ἐρωτῶσι τὸν νεκρὸν εἰ βούλοιο βαπτισθῆναι. καὶ ἀποκρίνεται κάτωθεν ὁ κεκρυμμένος· ναί· καὶ οὕτως αὐτὸν ἀντὶ τοῦ ἀπελθόντος βαπτίζουσι. καὶ ἐρωτώμενοι λέγουσι τὸν ἀπό(στολον) τοῦτο διδάξαι ἐν τῷ λέγειν « εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; » ἀγνοοῦντες ὥς ἐπὶ ὁμολογίᾳ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναστάσεως καὶ ἐπὶ ἐλπίδι ταύτῃ τοὺς βαπτιζομένους βαπτίζεσθαι, τοῦθ' οὕτως εἴρηται. οὗτοι οἱ Μανιχαῖοι λέγουσι τὸν Χριστὸν ἀποθέμενον ἐν τῇ γῇ τὸ σῶμα, ψιλὸν θεὸν εἰς οὐρανὸν ἀνελθεῖν. οἱ αὐτοὶ καὶ τὸν κόσμον πονηρὸν καὶ τὴν σάρκα διαβάλλουσι τῆς τοῦ Θεοῦ ταύτης δημιουργίας ἀλλοτριοῦντες. οὗτοι καὶ δύο ἀρχὰς δογματίζουσι πονηράν τε καὶ ἀγαθὴν ἥτοι Θεὸν καὶ ὕλην. τὴν 35 παλαιὰν † προσκυνοῦσι διαθήκην. σελήνην καὶ ἀστέρας προσκυν-

2 κρήσιν cod. 7 τό] τῷ cod. 15 σωμάτων addidi. 16 Πέτρον addidi. 19 Μαρκίωνος καὶ Μάνεντος addidi. 22 τελευτηκότος cod. 25 ἐαυτὸν cod. 27 ὅλως ex ὅλων correctum. 31 ἀνελθὼν cod. 34 πονηράν cod. 35 † deest aliquid, fort. οὐ.

νεῖν οἷα θεοὺς ἐπιτρέπουσιν. σαρκὸς ἀνάστασιν ἀρνοῦνται. μετεμψύχωσιν διδάσκουσι. βοτάνας καὶ δένδρα καὶ ὕδωρ ἔμψυχα εἶναι φάσκουσι. Μανιχαῖοι δὲ λέγονται ὡς πρεσβεύοντες τὰ τοῦ Μάνεντος, ὃς παράκλητον ἑαυτὸν ἐκάλει, καὶ τὸν Χριστὸν δοκῇσει καὶ φαντασίᾳ ἡγεῖτο πεφηγέται.

5

Μαρκέλλου καὶ Φωτεινοῦ.

Οἱ περὶ τὸν Μάρκελλον καὶ Φωτεινὸν καὶ Σωφρόνιον τὴν ἁγίαν Τριάδα μὴ ὁμολογοῦντες, ἀλλὰ Πνεῦμα μόνον τὸν Θεὸν ὀνομάζοντες, τὸν τούτου λόγον [i. 242] ἐνέργειαν ἔλεγον εἶναι τῷ ἐκσπέρματι Δαυὶδ ἐνοικήσαν οὐκ οὐσίαν ἐνυποστάτως, κακῶς φρονοῦν-10
τες ὃ γὰρ τοῦ Θεοῦ λόγος οὔτε προφορικός ἐστι οὔτε ἐνδιάθετος ὃ τοίγαρ τῶν καθ' ἡμῶν τε καὶ φυσικῶν, ἀλλ' ὑπὲρ φύσιν ὧν οὐχ ὑποβάλλεται τοῖς κακοτεχνολογήμασιν.

Εὐνομίου.

Οἱ περὶ τὸν Εὐνόμιον ταῦτα τῷ Ἀρείῳ καὶ Μακεδονίῳ φρονοῦν-15
τες καὶ τοὺς αὐτοῖς προσερχομένους κατακεφαλῆς ἐβάπτιζον εἰς μίαν κατάθεσιν ὃ καὶ τὴν κόλασιν δὲ τὴν μέλλουσαν καὶ τὴν γέεννα οὐ κατὰ ἀλήθειαν, ἀλλὰ διὰ φόβον ἔλεγον ἀπειληθῆναι. οἱ αὐτοὶ καὶ ἀνόμοιοι καλοῦνται διὰ τὸ λέγειν μηδεμίαν ἔχειν ὁμοιότητα κατ' οὐσίαν τὸν Υἱὸν καὶ τὸ Πνεῦμα πρὸς τὸν Πατέρα. 20

Νατάτου.

Οἱ περὶ τὸν Νατάτον τᾶλλα εὐσεβοῦντες τὴν διγαμίαν ἐβδελύσσοντο καὶ τοὺς παραπεσόντας μετανοήσαντας οὐκ ἐδέχοντο.

Σαββατίου.

Οἱ περὶ τὸν Σαββάτιον ταῦτα φρονοῦντες τοῖς Νατατιανοῖς καὶ 25
τοῖς Ἰουδαίοις ἦσαν συνεορτάζοντες. οἱ αὐτοὶ καὶ ἀριστεροὶ καλοῦνται ὅτι τὴν ἀριστερὰν ἦσαν ἐβδελυσμένοι, δι' αὐτῆς προσέεσθαι τὸ οἶον οὐκ μὴ τολμῶντες. οἱ αὐτοὶ καὶ τεσσαρεσκαίδεκατῖται ὅτι μὴ κατὰ τὴν κυριακὴν ὡς ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὴν ιδ' τῆς σελήνης τὸ πάσχα μετὰ τῶν Ἰουδαίων τελοῦσι. οἱ αὐτοὶ καὶ τετραδῖ-30
ται ὅτι τὸ πάσχα εορτάζοντες οὐ καταλύειν ἀλλὰ νηστεύειν αἰροῦνται ὡς ἐν ταῖς τετράσι ἡμεῖς, Ἰουδαίους κὰν τούτῳ μιμούμενοι τοὺς μετὰ τὸ πάσχα ἄζυμα καὶ πικρίδας ἐσθίοντες.

12 οὐ τοίγαρ scripsi : ὄντοι γάρ cod.
κατακέφαλα. 27 βδελυσμένοι cod.

ὄν cod. 16 κατακεφαλῆς =
30 τελοῦντες cod.

Μουντανού.

Οἱ περὶ τὸν Μουντανόν, ὃς ἑαυτὸν παράκλητον προσηγόρευε καὶ δύο γυναῖκας εἶχε παρεπομένας αὐτῷ Πρίσκιλλαν καὶ Μαξιμίλλαν, ὃς καὶ προφητίδας ἐκάλει, καὶ Πέπουζάν τινα κώμην 5 Φρυγίας ἐκθειάζων Ἱερουσαλὴμ ὠνόμαζεν, οὗτοι οὖν [εἰς] ἐν πρόσωπον τὴν ἀγίαν συναιροῦντες Τριάδα καὶ τὸ πάσχα διέστρεφον καὶ αἷμα παιδὸς κατακεντυμένον ἀλεύρω συμφύροντες καὶ ἀρτοποιοῦντες προσέφερον καὶ μετελάμβανον ἐξ αὐτοῦ. καὶ τὸν γάμον ἐκώλυν [f. 242^v] καὶ βρωμάτων ἐδίδασκον ἀποχὴν.

10

Δονάτου.

Οἱ περὶ τὸν Δονάτον ὁστοῦν τῇ χειρὶ κατέχοντες ἐκεῖνο πρότερον ἡσπάζοντο καὶ οὕτω μετελάμβανον τῶν ἀγιασμάτων.

Μασαλιανῶν.

Οἱ Μασαλιανοὶ τὰ τῶν Μανιχαίων νοσοῦντες προσεξεῦρον 15 καὶ ἄλλ' ἅττα μιαιώτερα. τὸν γὰρ νοῦν τῶν ἀνθρώπων ὑπὸ τῶν δαιμόνων κατέχεσθαι λέγουσι· τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν τῶν δαιμόνων εἶναι κοινωνικὴν. τὸ βάπτισμα μὴ τελειοῦν τὸν ἀνθρώπον μηδὲ τὴν μετέληψιν, ἀλλὰ μόνην τὴν παρ' αὐτοῖς εὐχὴν. φύσει εἶναι τὰ κακὰ ἐν ἡμῖν. τῆς κοινωνίας τοῦ νυμφίου αἰσθάνεσθαι τὴν ψυχὴν 20 ὡς ἡ γυνὴ αἰσθάνεται τῆς τοῦ ἀνδρὸς συνουσίας. τὸν σταυρὸν βδελύσσονται. τὴν Θεοτόκον οὐ τιμῶσιν οὐδὲ τὸν Πρόδρομον καὶ Βαπτιστὴν Ἰωάννην οὐδὲ τοὺς ὁσίους, εἰ μὴ μόνον τοὺς μάρτυρας. οἱ βουλόμενοι ἀποτέμνονται. λύουσι τοὺς γάμους. ὁμνῶσιν ἀδεῶς· ἐπιιοκοῦσιν. ἀναθεματίζουσι <τοὺς μὴ συγκοινωνοῦντας> τὴν 25 αἵρεσιν αὐτῶν. ταύτης τῆς λύμης ὑποπλησθεὶς καὶ Ἐλευθέριος ὁ Παφλαγὼν προσεξεῦρε καὶ αὐτὸς ἄξια ἑαυτοῦ· τὸν μοναχὸν δυσὶ συνεννάεσθαι γυναιξί· καὶ χρόνον ἕνα ἐγκρατησάμενον τοῦ λοιποῦ καὶ ταῖς συγγενέσιν ἀδεῶς χρῆσθαι, μηδὲν διαστέλλοντα. τὸ δὲ τῶν Μασαλιανῶν ὄνομα ἐξελληνιζόμενοι εὐχητὰς δηλοῖ· πολὺ 30 γὰρ παρ' αὐτοῖς τὸ τῆς εὐχῆς ὄνομα ἦν καὶ τοῖς πολλοῖς ποιοῦσιν ἀνέκφορον. καλοῦνται δὲ ἐκ τοῦ πράγματος καὶ ἐνθουσιαστάς· δαίμονος γὰρ τέλεον τὴν νόσον ταύτην εἰσδεδεγμένοι ἀποστρέφονται μὲν τὴν τῶν χειρῶν ἐργασίαν ὡς πονηρὰν, ὕπνω δὲ τὰ πολλὰ σφᾶς

3 μαξιμίλλαν cod.

7 καταμεντονμένου cod.

8 μεταλαμβάνων cod.

12 μεταλάμβανόν cod.

14 μαλιανοὶ cod.

νοσοῦντες] cf. supra

νοοῦντες. 24 τοὺς μὴ συγκοινωνοῦντας addidi.

29 εὐχίτας cod.

fort. εὐχέτας leg.

αὐτοὺς ἐκδιδόντες ἐνθουσιασμόν [τάς] τῶν ὀνείρων φαντασίας κα-
 λοῦσιν. φύσει λέγουσι εἶναι τὰ κακά· καὶ ἐν ἐκάστῳ ἀνθρώπῳ
 πνεῦμά τε θεῖον συνοικεῖν καὶ δαίμονα· τοὺς τικτομένους παῖδας
 ἐκ τοῦ προ-[f. 243]-πάτορ[ος] ἔλκειν Ἀδὰμ ὥσπερ τὴν φύσιν οὕτω
 δὴ καὶ τὴν πρὸς τοὺς δαίμονας δουλείαν· καὶ συνοικιούμενον φέρειν 5
 δαίμονα ἐκάστῳ τούτων συνοικοῦντα καὶ κατεξουσιάζοντα. καὶ
 τὸ μὲν βάπτισμα ἀδυνάτως ἔχειν ἐξελαύνειν αὐτὸν ἢ τὰς ῥίζας
 ἀνασπᾶν τῶν ἁμαρτημάτων, μόνην δὲ τὴν ἐπιτεταγμένην αὐτοῖς
 εὐχὴν ἐκεῖνόν τε ἐξωθεῖν καὶ ταύτας καθαίρειν. καὶ μετὰ τὴν γενο-
 μένην τοῖς αὐτῶν τελειότεροις ἀπάθειαν, καὶ φοιτᾶν αὐτοῖς ἀο- 10
 ράτως τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ τῆς τῶν παθῶν κινήσεως τὸ σῶμα
 ἐλευθεροῦν, ὡς μηκέτι λοιπὸν δεῖσθαι μήτε νηστείας πιεζούσης
 αὐτὸ μήτε διδασκαλίας χαλινούσης καὶ μὴ βαίνειν ἄτακτα παιδευ-
 ούσης. τὴν Τριάδα αἰσθητοῖς λέγουσιν ὁρᾶν ὀφθαλμοῖς κἀντεῦθεν
 προβλέπειν τὰ μέλλοντα. νομοθετοῦσι μὴ δεῖν μεταδιδόναι τοῖς 15
 προσαιτούσιν ἀλλ' ἐαυτοῖς μόνοις, ἐαυτοὺς εἶναι λέγοντες πτω-
 χοὺς τῷ πνεύματι οὗς ὁ Κύριος ἐμακάρισεν. οἱ αὐτοὶ καὶ Οὐαλεν-
 τινιανοὶ καλοῦνται ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους Οὐαλεντίνου καὶ Οὐά-
 λεντος ἢ τούτων ἐβλάστησεν αἵρεσις· λέγονται δὲ καὶ Βογομίλοι.

Τῶν Βογομίλων.

20

Ἡ τῶν Βογομίλων αἵρεσις οὐ πρὸ πολλοῦ ἐστὶ τῆς καθ' ἡμῶν
 γενεᾶς, μέρος οὖσα τῆς τῶν Μασαλιανῶν καὶ συμφερομένη τὰ
 πολλὰ τοῖς ἐκείνων δόγμασιν, ἔστι δὲ ἡ καὶ προσεξευροῦσα καὶ
 τὴν λύμην αὐξήσασα. εἴη δ' ἂν βογόμιλος κατὰ τὴν τῶν Μυσῶν
 γλῶτταν ὁ τοῦ Θεοῦ τὸ ἔλαιον ἐπισπώμενος. οὗτοι τὰς τῆς πα- 25
 λαῖδας καὶ καινῆς ἀθετοῦσι βίβλους μετὰ τοῦ ἐν αὐταῖς γεγραμμέ-
 νου Θεοῦ, ὡς κατ' ἐπίπνοϊαν γραφείσας τοῦ Σατανᾶ, πλὴν μόνον
 ἐπτὰ, ὧν ἐστὶ καὶ τὸ εὐαγγέλιον. παρερμηνεύουσι δὲ καὶ ταύτας
 καὶ βλασφήμοις ἐννοίαις καὶ μυσαραῖς πρὸς τὸ δοκοῦν αὐτοῖς
 μεταφέρουσι. ἀτιμάζουσι τὸν θεῖον σταυρὸν ὡς ἀναιρέτην τοῦ 30
 Κυρίου, ἔτι δὲ καὶ τὴν φρικτὴν ἱερουργίαν τοῦ δεσποτικῆς σώματος
 καὶ αἵματος, τῶν ἐνοικούντων τοῖς ναοῖς θυσίαν δαιμόνων ταύτην
 ἀποκαλοῦντες. λέγουσι γὰρ ἐν πᾶσι τοῖς ναοῖς [f. 243^v] τοῖς ἱεροῖς
 τοὺς δαίμονας κατοικεῖν. καὶ τὸ μὲν παρ' ἡμῖν βάπτισμα τοῦ
 Ἰωάννου λέγοντες, τὸ δὲ παρ' αὐτοῖς τοῦ Σωτῆρος, μόνην ὀνομά- 35
 ζουσι προσευχὴν τὸ Πάτερ ἡμῶν, τὰς δ' ἄλλας ἀθετοῦσι βαπτο-
 λογίαν καλοῦντες. θεοτόκους λέγουσι τοὺς παρ' αὐτοῖς ἐνοικον
 κτησαμένους τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ὡς τὸν λόγον ἐν τῷ διδάσκειν γεν-
 νῶντας. λέγουσιν οὐ μόνον ὄναρ, ἀλλὰ καὶ ὕπαρ βλέπειν τὸν μὲν
 Πατέρα ὡς γέροντα καθήμενον ἱκανὸς τὴν ἐπήνην· τὸν δὲ Υἱὸν 40

ἄρτι τὸν Ἰουλον παραμείβοντι ἐοικότα · τὸ δὲ ἅγιον Πνεῦμα ὡς νεανίαν δεινῶς ἐψιλωμένον τὰς παρειάς, τῶν δαιμόνων οὕτως ἐξαπατώντων αὐτοὺς καὶ διδασκόντων ἄνισον εἶναι τὴν ἁγίαν Τριάδα κατὰ τὴν τῶν σχημάτων τούτων διαφοράν.

5

Περὶ σχίσματος τῶν Λατίνων.

Οἱ Λατῖνοι προστιθέασιν ἐν τῷ τῆς πίστεως θείῳ συμβόλῳ καὶ λέγουσι καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον « τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς Υἱοῦ τε ἐκπορευόμενον », ἀθετοῦντες τὴν ἐν εὐαγγελίοις φωνὴν τοῦ Κυρίου λέγουσαν « τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται », καὶ τὸ τῆς πίστεως ἡμῶν θεῖον σύμβολον ὃ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἐξετέθη πρὸς ἀσφάλειαν καὶ στηριγμὸν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως · κἀντεῦθεν δύο αἰτία καὶ δύο ἀρχαί εἶναι τῆς ἁγίας δοξάζουσι Τριάδος. ἄζυμα θύουσι καὶ ἀνευ ζέου προσφέρουσι. σάββατα νηστεύουσι, τετράδα δὲ καὶ παρασκευὴν ἐσθίουσι κρέας, τυρὸν καὶ ὠά. πνικτὰ καὶ πᾶν ἀκάθαρτον ἐσθίουσι. τὰ ἐαντῶν οὐρα γεύονται. οὐκ εἰς κατάδυσιν βαπτίζουσι οὐδὲ μύρῳ χρίουσι τοὺς φωτιζομένους. ἐπὶ τῆς αὐτῆς τραπέζης πολλάκις τῆς ἡμέρας τὴν ἱερὰν τελοῦσι μυσταγωγίαν. γυναικες καὶ πάντες λαῖκοι ἀκωλύτως εἰσέρχονται ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ. πῦρ καθαρτήριον δοξάζουσι καὶ τέλος κολάσεως, οἱ ἱερεῖς αὐτῶν τὸν γάμον βδελύσσονται καὶ ἄγαμοι ἱερατεύουσιν. οἱ μοναχοὶ αὐτῶν κρέας ἐσθίουσι. τὴν μεγάλην τεσσαρακοστὴν τοὺς ἀσθενεῖς κρέας παραχωροῦσιν ἐσθίειν.

Ἐκθεσις τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως.

25 Πιστεύειν δεῖ τὸν ὄντως Χριστιανὸν ὡς αἱ ἅγαι καὶ οἰκουμέναι καὶ σύνοδοι ἐπεκύρωσαν εἰς ἓνα Θεὸν Πατέρα παντοκράτορα ἀναρχόν τε καὶ ἀναίτιον, πάντων ὁ-^[f. 244]-ρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητὴν · καὶ εἰς ἓνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν αἰδίως καὶ ἀπαθῶς ἐξ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα · φῶς ἐκ φωτός, Θεὸν ἀληθινόν, ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ καὶ συναΐδιον καὶ συνάναρχον · δι' οὗ τὰ πάντα γέγονεν. καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ συναϊδίως ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, φῶς καὶ αὐτὸ καὶ Θεὸν ἀληθινόν καὶ τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ συναΐδιον, συνάναρχον καὶ ὁμοούσιον καὶ 30 ὁμότιμον καὶ ὁμόθεον εἰς μίαν συνιοῦσαν θεότητα. τριάδα γὰρ ἐν μονάδι πιστεύομεν καὶ μονάδα ἐν τριάδι δοξάζομεν · τριάδα μὲν ὡς ἐν τρισὶ προσώποις καὶ ὑποστάσεσι τὴν θεότητα θεωρουμέ-

2 δηνως cod. 4 τούτον cod. 25 δεῖν cod. 26 ἐν cod. 29 αἰδίο cod. 30 γεννηθέντα cod.

νην, μονάδα δὲ ὡς μιᾶς ὄντα ταῦτα οὐσίας καὶ θεότητος καὶ ἕνα
 Θεόν· ἕνα γὰρ Θεὸν πιστεύομεν καὶ ἐν τριάδι διαγινώσκεται.
 καὶ ἕνα Κύριον ὁμολογοῦμεν καὶ ἐν τρισὶ ὑποστάσεσιν δεικνύνται,
 καὶ οὔτε εἰς τρεῖς θεότητας οὔτε εἰς τρεῖς κυριότητας ἢ μία θεό-
 της καὶ ἢ μία κυριότης ἐκφέρεται. οὔτε μὴν ἕτερός τις ἐστὶν ὁ 5
 Θεὸς παρὰ τὰ τρία ταῦτα πρόσωπα, ἅπερ ἐστὶν ὁ Πατὴρ, ὁ Υἱὸς
 καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ οὐσίαις ταῦτα καὶ φύσεσιν ἀριθμού-
 μενα, ἀλλ' ὑποστάσεσι καὶ ιδιότησιν νοεραῖς καὶ τελείαις. ἢ γὰρ
 παναγία τριάς τοῖς προσώποις διαιρουμένη ἀδιαίρετός ἐστι τῇ
 οὐσίᾳ καὶ θεότητι· μίαν οὖν οὐσίαν, μίαν βασιλείαν, μίαν ἐξου- 10
 σίαν, μίαν ἐνέργειαν, μίαν βουλὴν, μίαν θέλησιν, μίαν κυριότητα,
 μίαν δεσποτείαν ἐν μιᾷ οὐσίᾳ καὶ φύσει τῆς παναγίας τριάδος
 γινώσκουμεν, μὴ εἰς ἕν πρόσωπον ἢ μίαν ὑπόστασιν ταύτην συγ-
 χέοντες. διὰ τοῦτο τέλειος Θεὸς ὁ Πατὴρ, τέλειος Θεὸς ὁ Υἱὸς
 καὶ τέλειος Θεὸς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐπειδὴ τὴν αὐτὴν καὶ μίαν 15
 ἕκαστος ἀνελλιπῇ καὶ τελείαν ἔχει θεότητα. Θεὸς γὰρ καὶ Θεὸς
 καὶ Θεός, ἀλλ' εἰς τὰ τρία Θεός, ὡς τοῖς ὁσίοις πατράσι κηρύττεται.
 οὐδὲν γὰρ κτιστὸν ἐν αὐτοῖς ἢ δοῦλον ἐπέλακτον, ὡς ὕστερον γε-
 γονός [.....] δὴ τοῦ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος ἔχοντος
 λόγου. συνομολογεῖν ἀνάγκη καὶ τὰ τῆς ἀνθρωπήσεως οὕτω μυσ- 20
 τήρια. ὁ γὰρ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς αὐτός ὢν ὁ τῆς ἁγίας
 Τριάδος εἰς, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκουσίᾳ
 βουλῇ καὶ Θεοῦ θελήματι τοῦ γεννήσαντος ἐπὶ γῆν κατελθὼν ἐκ
 τῆς ἁγίας [f. 244^v] Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας κατὰ ἀλή-
 θειαν, οὐ κατὰ φαντασίαν γεγέννηται, σὰρκα ἐξ αὐτῆς ἐννοον καὶ 25
 ἔμψυχον [τ]υπωσάμενος καὶ τέλειος γεγονὼς ἄνθρωπος, τέλειος
 ὢν Θεός, ὡς εἶναι τὸν αὐτὸν ὅλον τε Θεὸν καὶ ὅλον ἄνθρωπον, ὅλον
 ἐν τοῖς κόλποις ὄντα τοῦ Πατρὸς καὶ ὅλον ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἀνα-
 στρεφόμενον, ἐκ δύο φύσεων, θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, ἐν ὑ-
 ποστάσει μιᾷ τὴν σύστασιν ἔχοντα, ἀσυγχύτως, ἀδιαίρετως, ἀ- 30
 τρέπτως, καὶ διὰ τοῦτο δύο φυσικὰς θελήσεις καὶ δύο ἐνεργείας
 κερκτημένον. τοιγαροῦν οὐ δύο υἱοὺς ἢ δύο χριστοὺς ἢ δύο κυρίους
 φαμέν, ἀλλ' ἕνα Υἱόν, τὸν αὐτὸν καὶ πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ
 μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν, ὁμοούσιον τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ καὶ ἡμῖν
 τοῖς ἀνθρώποις. διὸ καὶ τὴν ἁγίαν Παρθένον τὴν ἀρρήτως αὐτὸν 35
 τέξασαν Θεοτόκον προσαγορεύομεν, ὡς τὸν ἕνα τῆς Τριάδος τετο-
 κυῖαν Χριστόν· ὃς καὶ σταυρὸν ὡς ἄνθρωπος ὑπομείνας, ὡς
 Θεὸς ἀνέστη τριήμερος ἐν ἀφάρτῳ σώματι καὶ τοῖς μαθηταῖς
 πολλάκις ἐμφανισθεὶς εἰς τὸν οὐρανὸν μετὰ σώματος ἐνελήλυθεν,

3 malim δεικνύται. 16 ἕκαστον cod. ἀνελλιπῇ cod. 17 τά rep. cod.
 τῆς cod. ὁσίοις 2^a manu in marg. οὐσίας prima m. 20 συνομολο-
 γήν cod. 26 [τυπωσάμενος cod.

μέλλων πάλιν οὕτως ἐλεύσεσθαι, κρίσιν ζώντων καὶ νεκρῶν ποιη-
σόμενος ἀτελεύτητον τὴν βασιλείαν ἔχων καὶ τὸ κράτος ἀπέραν-
τον. προσδοκητέον δὲ καὶ ἐκάστων τῶν ἀνθρώπων ἀνάστασιν μετὰ
τοῦ οἰκείου σώματος ἀφθαρτισθέντος καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος
5 αἰῶνος τὴν τε τῶν δικαίων ἀπόλαυσιν καὶ ἀγαλλίασιν αἰῶνιον
ἔχουσιν καὶ τὴν τῶν ἁμαρτωλῶν κόλασιν ἀτελεύτητον.

Chorographie ecclésiastique.

MANUSCRIT N° 74 DE LA BIBLIOTHÈQUE NATIONALE.

J'ai tiré de ce manuscrit sur parchemin du Xe siècle (219 ff., 0,220 × 0,170), écrit sur deux colonnes, un chapitre intitulé *Γνωσις καὶ ἐπίγνωσις τῶν πατριαρχικῶν θρόνων*.

Il présente beaucoup de points de concordance avec la cinquième notice anonyme publiée en appendice au *Synecdemus* d'Hieroclès par Parthey (1866), pp. 138 ss., et avec la première partie de l'opuscule de Nilus Doxopatrius, édité *ibid.*, pp. 265 ss.

[F. 215v] *Γνωσις καὶ ἐπίγνωσις τῶν πατριαρχικῶν θρόνων.*

Πρῶτος θρόνος καὶ πρώτη πατριαρχία Ἱεροσολύμων Ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου καὶ ἀδελφοθέου αὐτόπτου καὶ ὑπῆρέτου τοῦ Λόγου γενομένου καὶ μύστου τῶν ἀπορρήτων μυστηρίων καὶ ἀθεάτων αὐτοῦ θεαμάτων, περιέχων πᾶσαν τὴν Παλαιστίνην χώραν ἄχρι Ἀραβίας.

Β'. Δεύτερος θρόνος τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, ἀπὸ Ῥώμης μέχρι τῶν ὁρίων Γερμανῶν καὶ Γάλλων καὶ Σπανίας καὶ Φραγκίας καὶ τοῦ Ἰλλυρικοῦ μέχρι Γαδείρων καὶ Ἡρακλέους στόλων καὶ Ὠκεανοῦ τέλος ἔχοντος εἰς δυσμὰς ἡλίου, ἐν ᾧ εἰσιν νεκρὰ ὕδατα καὶ ἀκίνητα ὑλῶδη, ἐν ᾧ νῆσος εἰς τὰ ἄκρη τῶν ὠκεανῶν πελαγῶν πολυάνδρος, χριστιανῶν ἀπειρος πληθὺς, ἄχρι Ῥαβέννης καὶ Λαγοβάργων καὶ Θεσσαλονίκης, Σκλάβων καὶ Ἀβάρων καὶ Σκυθῶν ἕως Λανουβίου ποταμοῦ τὰς ἐκκλησιαστικὰς διοικήσεις <περιέχων> ὡσαύτως Σαρδανίαν καὶ Μαγάρικαν, Καρθαγέννην καὶ μέρος τῶν Ἑσπερίων καὶ μέρος τῆς Σικελίας καὶ Καλαβρίας· ἐν οἷς διαπνέουσιν ἄνεμοι θρασκίας, ἀρκτώος, ἀπαρκτίας, βορραῖος καὶ ὁ ζέφυρος δυτικός, λίψ καὶ λιβόντος.

3 πρῶτα cod. 4 ὑπερέτου cod. 5 μυστηρίων transp. post 6 αὐτοῦ cod. 9 Γερμανῶν scripsi : μαζῶν cod. et Nilus : Σάξων notitia V (Parthey). 10 ἡρακλέως cod. 11 τέλον cod. 14 rectius Λαγοβάργων. 15 περιέχων addidi. 16 σαρδανίας cod. Μαγάρικαν = Maioricam. 18 θρισκίας cod. παρκίας cod. βορραῖος scripsi : χώρας cod. χόρεος not. V. χόβεος Nilus.

Γ'. Τρίτος θρόνος Κωνσταντινουπόλεως τοῦ πρωτοκλήτου Ἀνδρέου καὶ τοῦ θεολόγου Ἰωάννου καὶ εὐαγγελιστοῦ, περιέχων πᾶσαν τῆς ῥωμαϊκῆς βασιλείας τὴν ἐξουσίαν <εἰς> Εὐρώπην τε καὶ Ἀσίαν [f. 216] μέχρι τῆς δύσεως καὶ τὰς Κυκλάδας τῶν 5 νήσων, ἄχρι Πόντου καὶ Χερσῶνος καὶ Ἀβασγίας Χαλδείας τε καὶ Χαζαρίας καὶ Καππαδοκίας καὶ πάσης Ἀρμενίας, τὰ τοῦ βορρᾶ κλίματα περιλαμβάνων.

Δ'. Τέταρτος θρόνος Ἀλεξανδρείας Μάρκου τοῦ εὐαγγελιστοῦ υἱοῦ Πέτρου τοῦ ἀποστόλου γενομένου νοταρίου, περιέχων ἕως 10 τῆς ἐσωτέρας Ἰνδίας καὶ Αἰθιοπίας, θρόνον ἀποστόλου Θωμά, ἄχρι Βαρβαρικῆς καὶ Ἀφρικῆς καὶ Τριπόλεως, καὶ πᾶσαν τὴν Αἰγυπτίαν χώραν ἄχρι τῶν ὁρίων Παλαιστίνῃς, τὰ τοῦ νότου κλίματα περιέχων.

Ε'. Πέμπτος θρόνος Ἀντιοχείας τοῦ κορυφαίου Πέτρου, περι- 15 ἔχων ἄχρι τῶν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν, πορείαν ἔχων μηνῶν ἑπτὰ, ἕως τῆς Ἰβερίας καὶ Ἀρμενίας καὶ Ἀβασγίας καὶ μέχρι τῆς ἐσωτέρας ἐρήμου Περσῶν, Μήδων, Χαλδαίων, ἕως τῆς Ἀράβων ἡγεμονίας, Πάρθων καὶ Ἑλαμιτῶν καὶ Μεσοποταμίας καὶ ἀφηλιώτου ἀνατολικοῦ ἀνέμου, ἔνθα ὁ ἥλιος ἀνατέλλει· ἔχει δὲ μητροπο- 20 λίτας δώδεκα.

3 εἰς inserui. 5 rectius Χαλδαίας. 15 ἄχρι τῶν] malim χώρας
τάς. ἐχόντων cod. 16 malim Ἰβηρίας. 18 ἀφ' ἰλλωτοῦ cod.

Prophéties théosophiques.

1. Le manuscrit N° 355 de la Bibliothèque Nationale (cf. supra, p. 264) contient, aux ff. 48-60, un sermon sur la Nativité dont le début est perdu. Pour autant que j'aie pu m'en rendre compte, c'est une homélie inédite de Jean d'Eubée (VIIIe siècle), qui est conservée sous la forme de plusieurs versions assez différentes dans plusieurs manuscrits. Le fond orthodoxe du sermon se trouve agrémenté de curieuses légendes empruntées à l'*Ἐξήγησις τῶν πραχθέντων ἐν Περσίδι*, opusculé qui a été édité et analysé en dernier lieu par Bratke (*Texte und Untersuchungen*, XIX [n. F. IV]), ou à ses sources. C'est en raison de l'intérêt que présentent le texte de ces légendes et celui des oracles théosophiques qui y sont rapportés que je publie ici des extraits de cette homélie.

2. Prophéties des VII Sages.

Sur l'origine de ces oracles, dont les tendances rappellent celles de la *Θεοσοφία* d'Aristocritos, je me permets de renvoyer le lecteur à l'étude que j'ai publiée dans le *Musée Belge*, 1923, pp. 97-111 : *Le déclin de la légende des VII Sages et les prophéties théosophiques*.

Le premier texte est emprunté au ms. n° 1070 de la Bibl. Nat., bombycin du XIIIe siècle de 231 ff. (0,240 × 0.160). Un texte analogue des prophéties des VII Sages, tiré d'un ms. de Patmos fort endommagé, a été publié par Sakkelion dans le *Bulletin de Corr. Hellén.*, 1877, p. 6, n. 1.

Le second extrait provient du ms. n° 373 de la Bibl. Nat. (209 ff., 0.120 × 0.080, XVe s.).

Le troisième chapitre m'a été fourni par le ms. n° 701 de la même bibliothèque (257 ff., 0.150 × 0.100, XVIe siècle).

I

[F. 51^v] Τούτων οὕτως τελουμένων καὶ πάσης ἀοράτου τε καὶ
δρατῆς κτίσεως χορευούσης ἐξ ἀνατολῆς κατήστραπεν ἀστὴρ ὑπερ-
θαύμαστος, τὴν γέννησιν τοῦ τεχθέντος ἐπουρανίου βασιλέως ἐν
τῇ γῇ μηνύων ἐν αὐτῇ τελεσιουργοῦντος φρικτὰ τεράστια · ὅνπερ
ιδόντες Μάγοι Περσῶν βασιλεῖς ἀστρονόμοι τοῦ βασιλέως ἀπό- 5

γονοὶ ἐκπλαγέντες τῇ τοῦ ἀστέρος σφοδροτάτῃ ἐκλάμψει τὴν τοῦ Βαλαὰμ προφητείαν λαβόντες, τὸ « ἀνατελεῖ ἄστρον ἐξ Ἰακώβ καὶ ἀναστήσεται ἄνθρωπος ἐξ Ἰσραὴλ καὶ θραύσει τοὺς ἀρχηγούς [f. 52] Μωάβ », ὡς ἄτε βασιλέα μέγαν ὑπονοήσαντες τῇ τοῦ ἀσ-
 5 νήθους ἀστέρος μεγαλοπρεπεστάτῃ ἐκλάμψει κυρίαν αὐτὸν κρα-
 τεῖν μεγάλην τῆς οἰκουμένης ἐθέσπισαν. οὐ μόνον δὲ ἐκ τῆς τοῦ Βαλαὰμ προφητείας τοῦτο νοήσαντες, ἀλλὰ καὶ ἄλλοθεν τὴν ἀκρί-
 βειαν τοῦ τεχθέντος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐν τῇ ἐαυτῶν χώρᾳ θαύματος φρικτοῦ γεγονότος ἐπέγνωσαν.

- 10 Κάσανδρος τελευτᾷ καταλείπων ἀδελφὴν Δωριάδα, Πυλαδοτοῦ
 εἰς Ἑλλάδα ἀναιρεθέντος · ἦντινα ἐπόθησεν Ἀτταλος ὁ τῶν Μα-
 κεδόνων βασιλεὺς. καὶ εἰσελθοῦσα τοῦ καθευδῆσαι μετ' αὐτοῦ
 ἔχουσα μάχαιραν ἐπηξεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ καὶ τοῦτον
 σφάξασα κατέσχε τῆς βασιλείας αὐτοῦ. τούτων δὲ γενομένων,
 15 φόβον ἐκτίησάτο πολὺν ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀναιρεθέντος ὀνόματι Φί-
 λιππος · φοβηθεὶς τὴν Δωριάδα, τοὺς Ἀχαιοὺς κατέλαβε κἀκεῖ
 λαβὼν γυναῖκα <τὴν ἀδελφὴν> Καλλιόπου στρατηγοῦ αὐτῶν,
 καλουμένην Ἀλυσβίδα, ἐζήτησαν πολεμῆσαι τὴν Δωριάδα καὶ τὸ
 ἔθνος αὐτῆς καὶ ἐφοβοῦντο · ἦν γὰρ πολλοὺς προσβαλοῦσα καὶ
 20 πάντας ὀλέσασα · πάντα τὰ περικύκλω αὐτῆς ἔθνη, ἀρεσκόμενα
 τοῦ [f. 52^v] κάλλους αὐτῆς, ὑπηρέτουν αὐτῇ, ὅπως τῷ τυχόντι
 αὐτῶν παραδῶ ἑαυτὴν εἰς γάμον. φόβος οὖν ἔσχε πάντας ἀπὸ
 προσώπου αὐτῆς. ἔδοξε τοίνυν τοῖς Ἀχαιοῖς πέμψαι εἰς Δελφούς
 κἀκεῖ λαβεῖν χρησμὸν περὶ τοῦ πολέμου. ἀπελθόντες δὲ ἐκεῖνοι
 25 πρὸς Εὐβοπίαν τὴν ἱερεῖαν εἰς τὸ Κάσταλον ὕδωρ ἠρώτουν γνῶ-
 ναι αὐτοῖς ἐφ' ᾧ παρήσαν · ἦτις γευσασμένη τοῦ πηγαίου μαντικοῦ
 ὕδατος προεφήτευσεν οὕτως ·

Ὅπὲ ποτέ τις [[φῃσιν]] ἐπὶ τὴν πολυσχεδὴ ταύτην ἐλάσεις γῆν
 καὶ δίχα σφάλματος γενήσεται σάρξ · ἀκαμάτοις δὲ θεό-
 30 τητος ὄροις ἀνιάτων παθῶν λύσει φθοράν · καὶ τούτῳ
 φθόνος γενήσεται ἐξ ἀπίστου λαοῦ · καὶ πρὸς ὕψος κρεμα-
 σθήσεται ὡς θανάτου κατάδικος. ταῦτα δὲ ἐκὼν πείσεται
 φέρειν · θανὼν δὲ εἰς ζωὴν αἰώνιον ὀρεῖται.

- Οἱ δὲ καταγελάσαντες καὶ καταρασάμενοι αὐτὴν εἶπον · τρεῖς
 35 καταράτῃ, περὶ γυναικὸς ἠρωτήσαμεν, μὴ γὰρ περὶ ἀνδρός, ἢ
 λέγει αὐτοῖς ·

4 μέγα cod. 11 ἄταλος cod. 14 τοῦτον δὲ γενομένον cod. 15 πολ-
 λήν cod. 16 ἀσχεούς cod. 17 τὴν ἀδελφὴν inserui. 20 τὰ περι-
 κύκλω scripsi : ὑπὲρ τὰ κύκλω cod. γὰρ τὰ κύκλω Bratke. 23 τοὺς
 ἀσχαίους cod. 25 rectius Καστάλιον. 26 αὐτοῖς] malim αὐτὴν vel
 αὐτούς (Br.) 28 φῃσιν delendum videtur. 29 γενήσεται cod.
 33 θανείς cod. ὄρωτο cod. ἀρθήσεται Br.

Ἀήττητοι καιροὶ ἤρξαντο ἀνίστασθαι· καὶ αὐτὴ γὰρ καὶ
κεῖνος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες πάντας νικήσουσιν.

Οἱ δὲ ἀπέστησαν ἀτιμάσαντες τὴν προφητίαν καὶ μετήλθον εἰς
τὸ τῆς Ἀ-[f. 53]-θηνᾶς ἱερὸν· ἱστοῦ δὲ ὑφαινομένου ἱερατικοῦ
καὶ πορφύρας ἐν αὐτῷ ἐπισήμου κολλωμένης, αὐτομολήσαντες 5
εἰσεπήδησαν. ἡ δὲ ἱερεὶα Ξανθίππη ἀγανακτήσασα ἔφη αὐτοῖς·
κακῇ ὥρᾳ εἰσεληλύθατε ὧδε προπετεῖς ἀνακόλουθοι. ὕβρισαν δὲ
καὶ ταύτην λέγοντες· ἀναξία πάσης τιμῆς, ἄλλοτρία τοῦ ἱερατικοῦ
ἦθους· ὕβριζεις τὴν πορφύραν ἥνπερ οἱ θεοὶ τοῖς βασιλεῦσιν
ἐχαρίσαντο, δι' ἧς καὶ τιμὴν καὶ δόξαν κέκτηνται οἱ φοροῦντες αὐ- 10
τήν· παῦσαι ἀλλόκοτα λαλοῦσα, ὑπερήφανε καὶ ἀλάζον. ἡ λέγει
αὐτοῖς ἀνυβρίστως·

Πῶς προσηγάγετε; πλὴν κληδόνα ἀσφαλῆ λαβόντες πο-
ρεύεσθε. ἀνδρὸς γὰρ τῆς ἡμῶν εὐνῆς μιγάδος ἐνεργὲς ὦν
κύημα πρύτανις Θεοῦ ἀήττητον ῥώμην ἔχων, τὸν ἀτέρμονα 15
κόσμον ὡς ὦν κυκλοῦντι πάντας δόρατι ὀλλύει.

Οἱ δὲ ἐμψύσαντες αὐτὴν ἀνεχώρησαν· οἵτινες λέγουσιν· οὐ
χρησιμεύομεν ἑαυτοῖς, εἰ μὴ πορευθῶμεν πρὸς Ἀπόλλωνα τὸν
Φοῖβον καὶ μέγαν. ἐλθόντες δὲ ἐν τῷ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερῷ εἶπον
δεόμενοι· νικηταὶ τροπαιοφόροι ἄριστοι θεοί, ἵνατί οὕτως ποι- 20
εἶτε τοὺς ἑαυτῶν δούλους πόλεμον γυναικεῖον αἰτοῦντας νικᾶν;
[f. 53^v] ἀντὶ πολέμου πόλεμον εἰσάγετε ἡμᾶς, μὴ ἀθάνατοι θεοὶ
καὶ ἀληθινοὶ δεσπόται. καὶ ἐξαίφνης ἐξῆλθε φωνὴ ἀοράτως οὕτως·

Στραφεῖς ὁ τρίπους τριττὴν στροφὴν· προφητίς πυθ-
μεύει· τριττὰ γὰρ τούτων ἑωσφόρος τις οὐρανοπεμπής παροί- 25
σει. †..... δέμας ἑαυτῷ διαπλάττων· ὄνομα δὲ αὐτῆς δις
ἑβδομήκοντα ἔξ· ὅς τὰς κοιρανίδας καὶ πανιέρον ἡμῶν σέβας
καθελὼν ἐπὶ τὴν ἄκραν τῆς πανόλβου σοφίης ἀνοίξει παντός
κλέους τὸ γέρας.

Οἱ δὲ αὐτὰ ἀκούσαντες ἀνεχώρησαν λυπούμενοι.

30

Κῦρος ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ναὸν κατεσκεύασε καὶ ἀνέθηκεν
ἐν αὐτῷ θεῶν ἀνδριάντας χρυσοῦς καὶ ἀργυροῦς καὶ ἐκόσμησεν
αὐτὸν λίθοις πολυτελέσι. κατ' ἐκεῖνας δὲ τὰς ἡμέρας ὡς αἱ γεγραμ-
μέναι πτυχαὶ διδάσκουσιν εἰσελθόντος τοῦ βασιλέως ἐν τῷ ἱερῷ
λύσιν ὀνειράτων δέξασθαι, ἔφη αὐτῷ ὁ ἱερός Προῦπιππος· σὺν- 35
χαίρω σοι, βασιλεῦ, ἡ Ἥρα ἐν γαστρὶ ἔλαβεν, ὁ δὲ βασιλεὺς μειδιά-
σας ἔφη· ἡ θανοῦσα ἐν γαστρὶ ἔλαβεν; ὁ δὲ φησι· ναί, ἡ θανοῦσα

15 πρύτανι cod. 16 ὀλλύειν cod. ὀλλων Br. 19 μέγα cod.
21 τοῖς cod. ἑαυτῶν = ὑμῶν αὐτῶν. δούλοις cod. 24 τραφεῖς cod.
στροφεῖσι cod. 25 παρίσει cod. (num παρήσει scrib. ?) post παροίσει
leguntur haec verba corrupta : εἶδον ὕελλον οἱ κύνοι διοίκω. 26 δεσμάς
cod. διαπλάτταν cod. αὐτοῖς cod. 27 κοιρανίδας scripsi (cf. Br. F) :
στακύνειν γανίδας cod. 28 ἐνήξει cod. (num ἀνήξει restit. ?) : μετά-
ξει Br. 29 γῆρας cod. 31 ἀπέθηκεν cod. 35 rectius ἱερεὺς.

ἀνέζησε καὶ ζωὴν γεννᾷ. ὁ δὲ βασιλεὺς · [f. 54] τί τοῦτο ; σαφή-
νισόν μοι. ὁ δὲ · ἀληθῶς, δέσποτα · καιρίως ἔφθασας τὰ ἐνταῦθα ·
πᾶσαν γὰρ τὴν νύκτα τὰ ἀγάλματα ἔμειναν χορεύοντα, τὰ τε ἀν-
δρικά τὰ τε γυναικεῖα, λέγοντα ἀλλήλοις · δεῦτε, συγχαρῶμεν τῇ
5 Ἡρᾷ ὅτι ἐφιλήθη. ἐγὼ δὲ εἶπον · τίνι ἔχει φιληθῆναι ὅτι μὴ ἔστιν ;
ἅτινα λέγουσιν · ἀνέζησε καὶ οὐκέτι λέγεται Ἡρᾷ, ἀλλ' Οὐρανία ·
μέγας γὰρ Ἡλῖος ἐφιλήσεν αὐτήν. αἱ δὲ θήλειαι πρὸς τοὺς ἀνδρας
ἔλεγον, ὡς δῆθεν τὸ πρᾶγμα ἐξευτελίζουσαι · Πηγὴ ἔστιν ἡ φιλη-
θεῖσα, μὴ γὰρ ἡ Ἡρᾷ · τέκτονα ἐμνηστεύσατο ἡ Ἡρᾷ.
10 — (Ὅτι μὲν Πηγὴ δικαίως εἴρηται ἀποδεχόμεθα · Μαρία δὲ αὐ-
τῆς τοῦνομα · ἥτις ἐν μήτρᾳ ὡς ἐν πελάγει μυριάγωγον ὀλκάδα
φέρει. ἡ δὲ πηγὴ αὕτη οὕτω νοεῖσθω · πηγὴ γὰρ ὕδατος πηγὴ
πνεύματος ἀενναίῃ, ἓνα μόνον ἰχθὺν ἔχουσα, τῷ τῆς θεότητος
ἀγκίστρῳ λαμβανόμενον τὸν πάντα κόσμον ὡς ἐν θαλάσῃ δια-
15 γενόμενον ἰδίᾳ σαρκὶ τρέφοντα. καλῶς ἔφη τέκτονα · οὗτος γὰρ
ὁ γενιάμενος τέκτων ὁ τοῦ τεκτονάρχου παῖς τὸν τρισύστατον τοῦ
οὐρανοῦ ὄροφον ἐτεκτόνησε πανσόφοις τέχναις, τὴν τρικάτοικον
ταύτην στεγοδότιδα λόγῳ πῆξας.) —

Ἐμειναν οὖν τὰ ἀγάλματα φιλονεικοῦντα [f. 54^v] περὶ Ἡρας
20 καὶ Πηγῆς καὶ ὁμοφώνως εἶπον · πληρουμένης τῆς ἡμέρας τὸ
σαφές ἅπαντες καὶ ἅπασαι γνωσόμεθα. — νῦν οὖν παρὰ μέινον,
δέσποτα, τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας · ὅλως γὰρ ἔξει τὸ πρᾶγμα τελείαν
δήλωσιν · τὸ γὰρ ἀνακῦψαν οὐκ ἔστιν ὡς τὸ τυχόν.

Μείναντος δὲ ἐκεῖ τοῦ βασιλέως καὶ θεωροῦντος τὰ ἀγάλματα
25 αὐτομάτως ἤρξαντο αἱ κινύστριαι κρούειν τὰς κινύρας καὶ αἱ
Μοῦσαι ᾄδειν καὶ ὅσα ἔνδον τετράποδα καὶ πετεινὰ ἀργυρόχρυσά
ἕκαστον τὴν ἰδίαν ἀποτελεῖν φωνήν. τοῦ δὲ βασιλέως φοικιάσαντος
καὶ ὅλου τρόμου πλησθέντος ἤμελλεν ἀναχωρεῖν · οὐκ ἔφερε γὰρ
τοῦ αὐτοματισμοῦ τὸν τάραχον. λέγει δὲ αὐτῷ ὁ ἱερεὺς Προῦπιππος ·
30 ἀνάμεινον, βασιλεῦ · πάρεστι γὰρ τελεία ἀποκάλυψις ἣν Θεὸς θεῶν
σαφηνίσαι ἡμῖν ἤρετίσατο. τούτων δὲ οὕτως λεχθέντων ἡνοικτο ὁ
ὄροφος τοῦ ναοῦ καὶ κατήλθεν ἀστὴρ λαμπρὸς καὶ ἔστη ἐπάνω τῆς
στήλης τῆς πηγῆς · καὶ φωνὴ ἠκούσθη τοιαύτη · δέσποινα Πηγὴ, ὁ
μέγας Ἡλῖος ἀπέστείλέ με μηνῆσαι σοι ἅμα καὶ διακονῆσαι σοι τὰ
35 πρὸς τόκον, [f. 55] ἀμείαντον γάμον ποιοῦμενος πρὸς σέ, μήτηρ τοῦ
πρώτου τῶν ταγμάτων γινομένη, νύμφη τριώνυμος μονοκρατορίας
οὕσα. καλεῖται δὲ τὸ ἄσπορον βρέφος ἀρχὴ καὶ τέλος · ἀρχὴ μὲν
σωτηρίας, τέλος δὲ ἀπωλείας. καὶ ταύτης τῆς φωνῆς δοθείσης,

5 μὴ] ἐμή cod. (ἡ μὴ οὕσα Br.) 12 νοεῖσθω Br. νοεῖσσο cod.
14 λαμβανόμενον Br. λαμβάνων cod. 15 τρέφοντα scripsi : τρέφων
cod. 16 γενιάμενος cod. γεννώμενος Br. 17 τρισύστατον cod. et Br. :
coniciam τρισυπόστατον. 18 quid sit στεγοδότις non video : στε-
γοδότης Br. 19 περὶ scripsi : παρὰ cod. 23 ἀνακῦψαν cod.
32 ἔστη Br. ἔστιν cod.

ἅπαντα τὰ ἀγάλματα ἔπесον ἐπὶ πρόσωπον καὶ ἐλεπτύνθησαν, μόνης τῆς πηγῆς ἱσταμένης ἐν ἣ ἴδοντο παγὲν διάδημα βασιλικὸν ἔχον ἐπάνωθεν αὐτοῦ ἐξ ἄνθρακος καὶ σμαράγδου χρυσοκόλλητον ἀστέρα · ὑπεράνω δὲ αὐτῆς ἱστατο ὁ ἀστήρ.

Ταχὺ δὲ προστάττει ὁ βασιλεὺς ἐνεχθῆναι πάντας τοὺς σοφοὺς 5 καὶ σημειολύτας ὅσοι ἦσαν ὑπὸ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. τῶν δὲ κηρύκων ταῖς σάλπιγξιν ἐπιπεσόντων παρεγένοντο ἅπαντες ἐν τῷ ἱερῷ. ὡς δὲ εἶδον τὸν ἀστέρα ἐπάνω τῆς πηγῆς καὶ τὸ διάδημα <ἄμα> τῷ ἀστερωτῷ λίθῳ τὰ τε εἰδῶλα ἐπ' ἐδάφους συντριβέντα, εἶπον · βασιλεῦ, ῥίξα ἔνθεος καὶ βασιλικὴ ἀνέτειλεν οὐρανόῦ καὶ 10 ἐπιγεῖον βασιλέως χαρακτήρα φέρονσα. ἡ γὰρ πηγὴ Μαρίας τῆς Βηθλεμίτιδος ἐστὶ θυγάτηρ · τὸ δὲ διάδημα βασιλικὸς τύπος · ὁ δὲ ἀστήρ οὐρανόῦ ἐστι μῆνυμα ἐπὶ γῆς τερατευόμενον. [f.55v] ἐξ Ἰούδα ἀνέστη βασιλεία ἣτις πάντα ἔξαρεῖ τὰ τῶν Ἰουδαίων μνημόσυνα. τὸ δὲ τοὺς θεοὺς ἑδαφισθῆναι, τέλος τῆς τιμῆς αὐτῶν ἔφθασεν. 15 γὰρ ἐλθὼν πρεσβυτέρας ἀξίας ὣν πῶς τοὺς νεάζοντας ἐν αὐτῇ ἑάσει; νῦν οὖν, βασιλεῦ, πέμψον εἰς Ἱεροσόλυμα · εὐρήσεις γὰρ τὸν υἱὸν τοῦ Παντάνακτος σωματικαῖς ἀγκάλαις γυναικαῖς φερόμενον.

Ἐμείνει δὲ ὁ ἀστήρ ἐπάνω τῆς πηγῆς τῆς Οὐρανίας καλουμένης 20 ἄχρις οὗ ἐξηλθον οἱ Μάγοι καὶ μετ' ἐκείνων ἐπορεύθη. ὁ οὖν βασιλεὺς Περσῶν, μηδὲ ὅλως ἀναμείνας, προσκαλεσάμενος τοὺς ὑπὸ χεῖρα αὐτοῦ βασιλεῖς Μάγους ἔπεμψε μετὰ δώρων εἰς προσκύνησιν τοῦ τεχθέντος βασιλέως, ἐθνῶν ἀπαρχὴν εἰσαγομένους. οἱ δὲ τὴν πορείαν ποιοῦμενοι χρόνον μετρητῶν ἡμερῶν τὰ Ἱε- 25 ροσόλυμα κατέλαβον · καὶ ἡρώτων λέγοντες ' ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;...

II

[f. 186] Προφητεῖαι τῶν ἑπτὰ Σοφῶν.

Οἱ ζ' σοφοὶ ἠρώτησαν τὸν Ἀπόλλωνα περὶ τοῦ ναοῦ Ἀθηνῶν τάδε · προφήτευσον ἡμῖν Τιτάν, Φοῖβε, Ἀπολλων · τίς ἐστὶ τίνος 30 τε εἴη μετὰ σέ δόμος οὗτος; Ἀπόλλων εἶπε ·

"Ὅσα μὲν πρὸς ἀρετὴν καὶ κόσμον ὄρωρε ποιεῖν, ποιεῖτε · ἐγὼ δ' ἐφετμεύω τρεῖς ἕνα ὑψιμέδοντα θεόν, οὗ λόγος ἀφθιτος ἐν ἀδαεὶ κόρη ἐστὶ ἐγκυμος · ὥσπερ γὰρ πυρφόρον τόξον ἅπαντα κόσμον ζωγρήσας πατρὶ προσάξει δῶρον. Μν- 35 ρία δὲ τοῦνομα αὐτῆς.

— Ψεύδη, Ἀπολλων. — ἀπεκρίθη ·

Οὐ μὰ τὸν ἐκ στέρονοις ἐμοῖς σείοντα χαλινά.

3 ἔχων cod. 9 ἄμα addidi, ex Br. 32 ὥρωρε cod. 33 τρεῖς cod. 35 μῆρία cod.

Προφητεία Βίαντος περὶ τοῦ Χριστοῦ.

Βίας εἶπεν · οὐκ ἐφικτὸν μὲν εἰς ἀμνήτους εἰπεῖν τοιαῦτα ἢ φανερώς ἀποθέσθαι, πλὴν τῷ νοῦ ἀκούσατε. οὗτός ἐστι φῶς νοερὸν ἐκ φωτός νοεροῦ · καὶ ἦν αὐτῷ ἔνωσις ἐκ τοῦ αὐτοῦ νοῦ φωτὶ καὶ πνεύματι. πάντα ἐξ αὐτοῦ, ὅπ' αὐτοῦ. γόνιμος ἐκ γονίμου φύσει · κατελθὼν ἐπὶ γονίμῳ ὕδατι γόνιμον ὕδωρ ἐποίησεν.

[F. 186^v] Προφητεία Σόλωνος.

Σόλων εἶπεν · οὗτός ἐστιν ἀπ' οὐρανῶν μεγάλως βεβηκώς, φλογὸς ὑπερβάλλον ἀθάνατον ἀένναον πῦρ · ὃν τρέμει οὐρανός, 10 γαῖα τε καὶ θάλασσα καὶ Ταρτάρου βύθιοι δαίμονες · αὐτοπάτωρ, τρισόλβιος.

Χεῖλων εἶπεν · ὃπὲ ποτέ τις ἐπὶ τὴν πολυσχεδῇ ταύτην ἐλάσειε γαῖαν καὶ δίχα σφάλματος γενήσεται <σάρξ> · ἀκαμάτοις θεότητος <δροῖς> ἀνιάτων παθῶν λύσει φθοράν · καὶ τούτῳ γενή- 15 σεται φθόνος λαοῦ · καὶ πρὸς ὕψος κρεμασθεὶς ὡς θανάτου κατάδικος πάντα πρᾶεως πείσεται.

Προφητεία Θουκυδίδου.

Θουκυδίδης εἶπεν · ἀκάματος φύσις θεοῦ γεννήσεως · ἐξ αὐτοῦ δὲ ὁ αὐτοῦ οὐσιούται λόγος.

20 Μένανδρος εἶπεν · θεὸν σέβον καὶ μάνθανε · μὴ ζήτει δὲ τίς ἐστι ἢ πῶς ἐστι · εἴτε γὰρ ἔστι, εἴτε οὐκ ἔστι, ὥς ὄντα τοῦτον καὶ σέβον καὶ μάνθανε · εὐσεβής γὰρ τὸν νοῦν ὁ θέλων μανθάνειν θεόν.

Πλάτων εἶπεν · ὁ παλαιὸς νέος καὶ ὁ νέος ἀρχαῖος · ὁ πατὴρ γόνος καὶ ὁ γόνος πατὴρ · τὸ ἐν τρία καὶ τὸ τρία ἐν · ἄσαρκον σαρκικόν · γῇ τέτοκε τὸν οὐρανοῦ γεννήτορα.

Ὅτι ὁ ψευδώνυμος τῶν Ἑλλήνων θεὸς Ἀπόλλων ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος τῶν αὐτοῦ ἱερέων περὶ τοῦ Χριστοῦ χρησμὸν ἔφησε τόνδε · ὃς καὶ εὐρηται ἐν Δελφοῖς τῆς Ἰταλίας κατὰ α' ἔτος τῆς 30 βασιλείας Ἀναστασίου γενομένης ἐπομβρίας μεγάλης κατακλυσμοῦ δύνανται ἐχούσης, ἐγγεγραμμένος εἰς τὸ θεμέλιον τοῦ αὐτοῦ εἰδῶλον, ἔχει δὲ ὁ χρησμός οὕτως ·

Μὴ μ' ὄφελες πύματόν τε καὶ ὕστατον ἐξερέεσθαι,

Δύσμορ' ἐμῶν προπόλων, περὶ θεσπεσίῳ θεοῖο

35 Καὶ πνοιῆς τῆς πάντα πέριξ βοτρυνδὸν ἐχούσης
Τεῖρεα, φῶς, ποταμούς καὶ τάρταρον, ἡέρα καὶ πῦρ ·

Ἡ με καὶ οὐκ ἐθέλοντα δόμων ἀπὸ τῶνδε διώκει ·

Ἡ δὲ ἐμῇ τριπόδων ἔτι λείπετο ἡριγένεια.

Αἶ, αἶ με, τρίποδες στοναγήσατέ · οἴχετ' Ἀπόλλων,

3 τῶν σ' cod. 9 ὑπερβάλλων cod. τάρταροι cod. 13 σάρξ addidi. ἀκαμάτης cod. 14 δροῖς addidi. ἀνιάτοις cod. 22 ἀσεβής cod. 27 — ad p. 330, 18 ed. Buresch, Klaros, p. 130. 28 ἱερέων cod. 29 κατὰ α' ἔτος] vel κα' ἔτει : κα' ἔτ cod. 38 ἔτι λείπετο] ἐπιλείπεται Buresch.

Οἶχετ' ἐπεὶ με βροτὸς βιάζεται οὐράνιος φῶς ·
 Καὶ ὁ παθὼν θεὸς ἐστὶ καὶ οὐ θεότης πάθεν αὐτή.
 Ἀθάνατος θνητὸς τε θεοῦ λόγος, ἀνδρομέη σάρξ ·
 Οὔτε ἀμειβομένων οὔτ' ἐς χύσιν ἄμφω ἰόντων
 Οὐθ' ἐκὰς ἀλλήλων · αὐτὸς θεὸς ἦδ' ἐκὼν ἀνὴρ 5
 Πάντα φέρων παρὰ πατρός, ἔχων δέ τε μητρὸς ἅπαντα
 Ἀθάνατος παρὰ πατρός, ἔχων φυσίζοον ἀλκήν,
 Μητρὸς δὲ θνητῆς σταυρόν, τάφον, ὕβριν, ἀνίην,
 Πάνθ' ἅμ' εἰσορόων τε καὶ ἀμφιθέων καὶ ἀκούων.
 Τοῦ καὶ ἀπὸ βλεφάρων ποτ' ἔχευατο δάκρυα θερμά,
 Εὐδὲ μιν ἀγγελίῃ λυγρῇ μόλεν οἷο φίλοιο. 10
 Αὐτὸς καὶ θρήνων πρόφασιν λῦσεν ἐκ τοῦ ἄδου ·
 Ἀνέρα, τὸν θρήνησε, παλίσσυντον ἐς φάος ἔλκει.
 Ὡς βροτὸς ἐθρήνησε καὶ ὥς θεὸς ἐξεσάωσε.
 Πέντε τε χιλιάδας πυρῶν ἐκ πέντ' ἐκόρεσεν 15
 Οὕρεσιν ἐν ταναοῖσι · τὸ γὰρ θέλεν ἄμβροτος ἀλκή.
 Χριστὸς θεὸς ἐμός ἐστιν, δς ἐς ξύλον ἐξετανύσθη,
 Ὡς θάνειν, δς τάφον ἦλθεν, δς ἐκ τάφου ἐς πόλον ὤρτο.

III

[F. 145^v] Σοφῶν Ἑλλήνων ἀρχαίων ἀνδρῶν προφη-
 τεῖαι εἰς τὴν σάρκωσιν. 20

Θουλης · ο... (duo versus circiter XXV literarum).

Δων τοῦ Τρισεμέγιστον · γ... (quattuor versus).

[F. 146] Ἀπόλλωνος τοῦ Φοίβου · ε... (duo versus).

Σιβέλλας τῆς βασιλίσσης · η... (quattuor versus).

Πλάτωνος · ε... (duo versus). 25

Πλ(ουτάρχον?) · α... (tres versus).

[F. 146^v] Σόλωνος · οὐ... (octo versus quorum reliquiae hae sunt :)

(4) ἀκούετε.....

(5) δν

τρέμουνσιν οὐρανὸς γαῖά τε καὶ θάλα-
 σσα · αὐτοπάτωρ, ἀπάτωρ, τρι-
 σόλβιος. 30

Ἰωσήπου τοῦ Ἰουδαίου · τ... (tres versus).

Ὁζίου βασιλέως · σ.... (tres versus).

Ἑλληνος Ἀριστοτέλ[ους] · [f. 147] ἀν... (duo versus). 35

1 φῶς cod. corr. Bur. 4 σχίσιν Bur. 9 ἅμα Bur. : 13 ἔλκων
 Bur. 17 ἐμός θεός transp. Buresch.

Ἑλληνος Σοφοκλέους · ε... (duo versus).

Θουκυδίδου · ἥ μὲν θεὸς φῶς νοερόν..... τοῦ

[αἰ]νεσις καὶ δόξα.....

IV

[F. 252^v] Διήγησίς τινος φιλοσόφου περὶ τῶν ἐπτά
5 Ἑλλήνων τῶν φιλοσόφων διὰ τὴν ἄνω πρόνοϊαν.

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις Διογένους τοῦ φιλοσόφου ἐν ταῖς
χρυσαῖς Ἀθήναις παρέβαλον αὐτὸν ἐπτά σοφοὶ τοῦ ἰδεῖν αὐτὸν
ἐπὶ τινος δώματος καθεζόμενον · καὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν
ἐκάθισαν καὶ αὐτοὶ · ὧν εἰσιν τὰ ὀνόματα (τῶν ἐπτά φιλοσόφων) ·
10 Πλούταρχος, Ἄρης, Ὀδῶν ὁ Τρισμέγιστος, Βλεομίδης, Πλάτων,
Ἀριστοτέλης καὶ Ὀμηρος. καὶ πολλὰ διαλεχθέντες μετ' αὐτοῦ
περὶ γεωμετρίας καὶ ἀστρονομίας, σὺν τούτοις καὶ ἀποτελεσματι-
κῆς καὶ φυσικῆς ἀκροάσεως, καὶ <ἐπὶ> ἑτέροις λόγοις οὐκ ὀλί-
γοις ἀναστὰς Διογένης ὁ θαυμαστὸς εἶπεν · ὦ ἄνδρες θαυμάσιοι
15 καὶ φιλόσοφοι καὶ τῶν Ἑλλήνων προὔχοι καὶ διδάσκαλοι, ἐρωτῶ
ὑμᾶς · ἐν ἐσχάτοις καιροῖς καὶ χρόνοις τί μέλλει ποιήσῃ ἡ ἄνω
πρόνοια εἰς τὰ γένη τῶν Ἑλλήνων. οἶδα γὰρ ὅτι ἐματαιώθησαν οἱ
τῶν Ἑλλήνων παῖδες · ἀναξίως πολυ-[f. 253]-τεύονται ἐν εἰδώ-
λοις καὶ ἐν πάσῃ ἀκαθαρσίᾳ, τὸν δὲ πάντων ποιητὴν ἐγκατέλιπον ·
20 εἶπατε ἡμῖν σημεῖον ὥς μέγιστοι καὶ μεγάλοι ἀστρονόμοι καὶ
φιλόσοφοι · παρακαλῶ ὑμᾶς, φράσατε ἡμῖν.

Καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα εὐθὺς ὁ Πλούταρχος εἶπεν · ὁπότε ποτε ὁ
ἄναρχος ἀνάρχου γόνος λόγος καὶ τὴν πολυσχεδὴν ταύτην ἐλά-
σειε γῆν καὶ κατοικήσει ἐν ἀδαεῖ κόρῃ · ἥς τὸ ὄνομα Μαρία · καὶ
25 παραδοθήσεται εἰς φθόνον ἐξ ἀπίστου λαοῦ καὶ σταυρωθήσεται ·
καὶ τέλος ἀναστήσεται καὶ σώσει πάντα κόσμον. ἔστι δὲ τὸ ὄνομα
αὐτοῦ Ἰησοῦς ὁ λέγεται ἱατρὸς ψυχῶν καὶ σωμάτων.

Ἄρης εἶπεν · ἄγονος ἀγόνου κατελθὼν γόνος γόνου, ἐπὶ μήτραν
οἰκῆσαι θέλων καὶ γεννηθεὶς ἄνθρωπος τέλειος πάντα τὰ γένη
30 σώσει ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως αὐτοῦ καὶ τῷ γεννητόρι προσάξει δὲ τὸν
ἀπολλύμενον Ἀδὰμ.

Ὀδῶν ὁ Τρισμέγιστος εἶπεν · ὁ θεὸς ἐστὶν νοῦς, λόγος καὶ πνεῦ-
μα. καὶ ὁ λόγος σαρκωθείς ἐκ τοῦ πατρὸς πάντα ἄνθρωπον ὀψεται
τῆς ἀλογίας τῆς πικρᾶς καὶ τὸν διάβολον καταργήσει [f. 253^v] καὶ
35 δώσει βάπτισμα τῷ λαῷ αὐτοῦ · καὶ μακάριος ὅστις ἀκούσῃ αὐ-
τοῦ.

8 καθεζόμενον cod. 12 ἀποτελεσματικοῖς cod. 13 ἐπὶ inserui.
ὀλίγοις] + καὶ cod. 16 ποιήσοι cod. 19 πάσῃ] πᾶσι cod. 23 πολίσχε-
δόν cod. 24 μαρίας cod. 28 ἄρης cod. ἔκγονος ἐκγόνου cod.
32 ὁδῶν cod. 34 καταργῆσαι cod.

Βλεομίδης εἶπεν · ὁ τὸν οὐρανὸν τανύσας καὶ τὴν γῆν ἐπὶ ὕδατος ἐδράσας ἐσύτερον γεννᾶται ἐξ ἀχράντου Μαρίας τῆς παρθένου · καὶ λαμβάνει σάρκα ἐξ αὐτῆς καὶ γίνεται ἄνθρωπος ὁ τοῦ παντός ποιητής · καὶ τὸν θάνατον πατήσας καὶ τὸν διάβολον καταργήσας 5 ζῶν δωρήσεται τῷ κόσμῳ.

Πλάτων ὁ μεγαλάνυμος εἶπεν · θεὸς ἦν μὲν αἰὶ καὶ ἔστιν καὶ ἔσται, οὔτε ἀρχάμενος οὔτε πανσάμενος. ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ ὁ Χριστὸς μέλλει ἐκ παρθένου Μαρίας γεννηθῆναι · καὶ πιστεύω εἰς αὐτόν. ἐπὶ δὲ εὐσεβοῦς βασιλέως, πάλιν ὄψομαί <σε>, ἤλιε · τὸν δὲ ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, καταργήσει · καὶ κληθήσεται εἰς τὸ ὄνομα τῆς 10 μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας.

Ἀριστοτέλης εἶπεν · ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, φῶς τῆς ἀγίας τριάδος λάμψει ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν καὶ τὰ χειροποίητα εἰδῶλα καὶ κωφὰ καὶ ἀναίσθητα, ἃ προσκυνοῦσι τῶν Ἑλλήνων τὸ γένος ὡς θεοῦς, ἀφανίσει αὐτὰ εἰς τέλος. [f. 254] τὸ δὲ ὄνομα του ἀἔξυνθή- 15 σεται καὶ τιμηθήσεται παρὰ βασιλέων καὶ μεγιστάνων ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην · καὶ δώδεκα καὶ ἑβδομήκοντα στήσει κριτὰς καὶ διδασκάλους ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν · αὐτὸς μετὰ τὸ παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἀναληφθήσεται καὶ ἐκ δεξιῶν τοῦ πατρὸς καθεσθεις πάλιν ἔρχεται κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς · καὶ ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ 20 τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Τέλος δὲ πάντων ὁ Ὅμηρος εἶπεν · ἤξει πρὸς ἡμᾶς ὁφὲ γῆς ἄναξ πῶλος καὶ σὰρξ φανεῖται δίχα τινὸς σφάλματος · καὶ λαμβάνει σάρκα ἀπὸ Ἑβραῖδα παρθένου · καὶ καλέσουσιν αὐτὸν ἔφρουν καὶ ἀγαλλίασιν · καὶ σταυρωθήσεται ἀπὸ ἀπίστου γένους τῶν 25 Ἑβραίων. καὶ μακάριοι οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ · οὐαὶ δέ, οἳ μὴ ἀκούσωσιν αὐτοῦ.

Ἀκούσας ὁ Διογένης ὁ θαυμαστὸς ταῦτα, ἐθαύμασε λίαν ἐπὶ τὰς προφητείας τῶν ζ' φιλοσόφων · ἔγραψεν δὲ αὐτὰς εἰς τὴν Φυσικὴν Ἀκρόασιν καὶ ἔθετο αὐτὰς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλω- 30 νος. ἂφ' οὗ δὲ ἡ σωτήριος οἰκονομία ἐγένετο εἰς ἡμᾶς τοὺς εὐσεβεῖς καὶ τὸ ἔλεος, ἐβασίλευσεν πρῶτος βασιλεὺς [f. 254v] ἐν Χριστιανοῖς ὁ μέγας Κωνσταντῖνος. ὁ βασιλεὺς ἐλθὼν εἰς τὰς Ἀθήνας ἠβουλήθη χαλάσαι τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἀνεγείραι ναὸν ἕτερον τῆς θεομήτηρος. εὗρε δὲ τὸν χάρτην, ἐν ᾧ ἦσαν αἱ προφητεῖ- 35 ται αὐτὰι τῶν ζ' φιλοσόφων γεγραμμέναι. καὶ ἀγνούς αὐτὰς ἐθαύμασε λίαν ὁ εὐσεβὴς βασιλεὺς, μετεκόμισε δὲ αὐτὰς εἰς τὴν βασιλίδαν τῶν πόλεων τὴν αὐτοῦ εἰς σύστασιν τῆς ἡμετέρας πίστεως καὶ εἰς ἀνατροπὴν τῶν κακοφρόνων.

5 δωρήσεται cod. 9 ὄψομαί σε dubitans scripsi : ὄψιμεν cod. τό cod.
10 καταργήσας cod. 12 φῶς] ὡς cod. 14 προσκυνοῦντες cod. 17 ἐβδομήκοντα cod. στήσοι cod. 19 ἀναλειφθήσεται cod. 29 ζ'] εξ' cod. 35 τόν] τὴν cod. 37 ἐμετεκόμησε cod.

Extraits d'un Pamphlet contre Mahomet.

MANUSCRIT N° 71 DE LA SOCIÉTÉ HISTORIQUE.

Ce manuscrit de la seconde moitié du XVIIe siècle (cf. supra, p. 299) contient aux ff. 53-105^v une *Histoire de la naissance et de l'éducation de Mahomet* écrite au XVIIe siècle. L'auteur, d'ailleurs inconnu, de ce pamphlet écrit en langue vulgaire, connaissait le turc et l'arabe, comme il appert aussi des textes astronomique et astrologiques qu'on trouve dans le manuscrit. En raison des indications intéressantes que cet opuscule nous fournit sur la légende de Mahomet, il m'a paru bon d'en donner ici des extraits.

[F. 53] Ἱστορία τῆς γεννήσεως καὶ ἀνατροφῆς τοῦ
Μοάμεθ.

Κατὰ τὸ ἔτος τῶν Τουρκῶν καὶ μὲ τὸν ξεπεσμόν τῆς σελήνης (τὸν κάθε χρόνον ἀπὸ ἡμέρας ἑνδεκά), ἐρευνήσαν καὶ εὗρηκαν πῶς
5 ἐγεννήθη ὁ Μοάμεθ εἰς τὸ ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ πεντακοσιοστὸν πεντηκοστὸν καὶ πέμπτον, εἰς τὸν δέκατον τρίτον χρόνον τοῦ Ἰουστινιανοῦ βασιλέως, διατὶ οἱ Τοῦρκοι τὸ ἔτος τοὺς τὸ γράφουν ἀφότις εὐθελιάσθην τὸ προσκύνημά τους, αὐτὸ ὁποῦ λέγουν Κιαμπέ, τὸ ὁποῖον εἶναι ὁ τόπος ὁποῦ εἶχεν κατοικήσῃ ὁ Ἰσ-
10 μαήλ διωκόμενος ἀπὸ τὴν Σάρα τὴν Μαδιάμ, τὴν λέσιν Μεντινέ, ἐκεῖ ὁποῦ εἶναι ὁ Μοάμεθ θαμμένος· καὶ μετὰ τὴν θανὴν τοῦ Μοάμεθ ὅστερα χρόνους δεκαπτὰ ἐκτίσθην τὸ Κιαμπέν τους. καὶ ὅσοι ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τὸν Μοάμεθ κατάγονται ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Ἰσμαήλ· καὶ ὅσο ἐξείεν ὁ Ἰσμαήλ, κατὶ ὀλίγον ἐπροσκυνοῦσαν καὶ
15 αὐτοὶ τὸν Θεὸν ἕως ἐξήντα ἢ ἑβδομήντα χρόνους· καὶ μετὰ ταῦτα ἔγιναν εἰδωλολάτραι δύο χιλιάδαις χρόνους καὶ ἔκλεπτε ἕνας τὸν ἄλλον τοὺς καὶ ἐπορεύονταν. καὶ περνώντας αὐτὸς ὁ καρὸς, ἀναχώρησεν ἕνας ἀπ' αὐτούς — καὶ ἔλεγον τὸ ὄνομά του Ἀμπούκουρεϊσι — . καὶ ἔτῃ ὀνομάζονταν ὅσοι ἦταν εἰς τὴν ὑποτα-
20 γὴν τοὺς χρόνους τριακόσια· [f. 53^v] καὶ περνώντας τόσοι χρόνοι, ἕνας — Ἀμπεπὴλ τὸ ὄνομά του — εἶχεν δύο υἱούς· τὸν ἕνα ἔλεγον

4 ss. numeri plerique arabicis signis notantur. 8 εὐθιάστιν cod. 10 λέσιν = λέγουσιν. 12 ἐκτίστιν cod. 16 ἔκλεντε cod. 17 ἐπορεύονταν cod. num ἐπορεύονταν leg.?

Ἀμπουτζέχην καὶ τὸν ἕτερον Ἀπτουλλά· οἱ ὅποιοι ἦσαν εἰδω-
 λολάτραι καὶ ἐπροσκυνοῦσαν τὴν Ἀρτέμιδον καὶ Ἀφροδίτην διὰ
 θεοὺς καὶ ὠνομάζονταν Ἀμπουκουρέεσι κατὰ τὸ ἐπὶ κλειον ὅπου
 εἶχαν. καὶ αὐτοὶ οἱ δύο ἀδελφοὶ ἦτον πασαένας τοῦ λόγου τους
 ἐξουσιασταί, ὥσαν μπεγίδες. ἀλλὰ ὁ Ἀμπουτζέχην ἦταν πλέον 5
 ἀρχοντότερος ἀπὸ τὸν Ἀπτουλλά εἰς ἐκὼν πᾶσα λογῆς, σὲ βίον, σὲ
 ὑπάρχοντα καὶ εἰς πάντα ἦταν ἀρχοντήτερος· εἶχε καὶ περισσοὺς
 ἀνθρώπους καὶ υἱοὺς καὶ θυγατέρας. εἶχεν καὶ ὁ ἀδελφός του ὁ
 Ἀπτουλλάς, ἀλλ' ὄχι τόσην δύναμιν. ὁ αὐτὸς εἶχεν καὶ τρεῖς υἱοὺς
 καὶ μίαν κόρην· καὶ πανδρεύοντας τοὺς δύο υἱοὺς ἀρχισεν καὶ 10
 ὁ μικρότερος υἱὸς του νὰ ζουλεύῃ καὶ ἔλεγεν πάντα τὸν πατέρα
 του νὰ τὸν πανδρεύῃ καὶ αὐτόν. καὶ τοῦ ἔλεγεν ὁ πατέρας του·
 θέλομεν εὖρεν κανένα κορίτζιν ποθενὰ νὰ σε πανδρεύσω καὶ ἐσέ-
 να; καὶ λέγει τὸν ὁ υἱὸς του ὁ Ἀμπεπήλ· πάγαίνε εἰς τὸν ἀδελφόν
 σου τὸν Ἀμπουτζέχην καὶ γύρευσε μίαν ἀπὸ ταῖς κόραις του. 15
 λέγει ὁ Ἀπτουλλάς τὸν υἱόν του· πῶς νὰ γυρεύσω ἐγὼ τοῦ ἀδελ-
 φοῦ μου τὴν κόρην, ὅπου αὐτὸς εἶναι ἀρχοντας καὶ δὲν τὸ χρειάζε-
 ται νὰ μᾶς τὴν ἐδώσῃ; καὶ θέλω ἀπομεινῇ ἐντροπιασμένος.
 τότες πάλιν ὁ Ἀμπεπήλ λέγει τὸν [f. 54] πατέρα του· καὶ τί πα-
 ράξενον εἶναι καὶ θέλεις ἐντροπιασθῇ; εἰπέ τοῦτο καὶ ἂν τὴν 20
 δώσῃ, καλὰ, εἰ δὲ καὶ δὲν τὴν δώσῃ, θέλομεν γυρεύειν ἀπὸ ἄλλην
 μερεάν. γιαμιὰν ἐπῆρεν μερικά φιλοδωρήματα καὶ ἐκαβαλλίκευσεν
 τὸ ἄλογον καὶ ἐδιάβην εἰς τὸν ἀδελφόν του. εἶχεν καὶ ἓναν λαγω-
 νικὸν πολλὰ ὀγλίγνωρον καὶ τὸ ἐπῆρεν καὶ αὐτόν μαζὺν του. καὶ ὥς
 τὸν εἶδεν ὁ ἀδελφός του ἐχάρηκεν πολλὰ καὶ ἐδεξιώθη τὸν ὥς 25
 ἐπρεπε καὶ ἔφαγαν καὶ ἔπιαν ἕως ἡμέρας τρεῖς καὶ εὐγῆκαν καὶ
 εἰς περιδιάβασιν καὶ εἰς ἐκνήγια· καὶ εἰς τὸ κνήγι δὲν εὐρέ-
 θην ἄλλον λαγωνικὸν νὰ φτάξῃ τοῦ Ἀπτουλλά τὸ λαγωνικόν του,
 ὅτι ἦταν κατὰ πολλὰ ὀγλίγνωρον καὶ ὅλοι τὸ ἐφήμιζαν. καὶ εἰς τὴν
 φῆμην τοῦ λαγωνικοῦ ἀναφέρθη ὁ λόγος νὰ κάμουν συμπεθερεῖον· 30
 καὶ δὲν τὸ ἐχρειάσθη ὁ Ἀμπουτζέχην νὰ δώσῃ τὴν κόρην του. καὶ
 μὲ ὀλίγην ὥραν ἀπάνω εἰς τὴν ξεφάντωσιν, ἐγύρευσε ὁ Ἀμ-
 πουτζέχην τὸ λαγωνικόν ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του, ἀπὸ τὸν Ἀπτουλ-
 λάν· καὶ οὔτε αὐτὸς ἠθέλησεν νὰ δώσῃ τὸ λαγωνικόν. καὶ ἐκα-
 κοφάνην τοῦ ἀδελφοῦ του ὅτι ἦταν ἀρχοντας μέγας καὶ δὲν 35
 ἀπέρασεν ὁ λόγος του διὰ ἓναν λαγωνικόν, καὶ φθονώντας ἐπαράγ-
 γειλεν τοὺς ἀνθρώπους του κρυφίως νὰ τὸ φαρμακώσουν. καὶ ὅ-
 ταν ἤθελεν νὰ μισεύσῃ ὁ Ἀπτουλλάς, ἔδωσαν τὸ φαρμάκιν τοῦ
 λαγωνικοῦ του· [f. 54^v] καὶ ἐρχόμενος ὁ Ἀπτουλλάς εἰς τὴν κα-
 τοῦνα του, ἐψόφησεν τὸ λαγωνικόν του εἰς τὴν στράταν· καὶ 40
 τόσον τὸ ἐλυπήθη ὅτι ἂν τοῦ εἶχεν πεθάνῃ ἓνα παιδί, δὲν τὸ

ἤθελεν λυπηθῆν τόσο. καὶ μὲ ὄλον ἐτοῦτο τὸ ἐσυμπέρανε, ἀλλὰ ὁ
φθόνος ἐπερίσσευε, ἕνα μὲν πῶς δὲν τὸν ἐχρειάσθηκεν νὰ δώσῃ
τὴν κόρην του εἰς τὸν υἱόν του, ἄλλο δὲ πῶς ἐφαρμάκωσαν καὶ τὸ
λαγωνικόν του· καὶ πάντα ἦτον εἰς αὐτὸν τὸν συλλογισμόν πῶς
5 νὰ τοῦ κάμῃ τὴν ἀνταμοιβήν. μάλιστα ὅταν ἤθελεν ἐνθυμηθῆν τὸ
λαγωνικόν, ἐβλασφημοῦσεν τὸν Ἀμπεπήλ τὸν υἱόν του, ὅπου
ἦτον ἡ αἰτία ἀπὸ λόγου του. καὶ περὶ ὧντας κανένας χρόνος· καὶ
ὀλίγο περισσότερο ἕως ὅπου νὰ ἀλησμονηθῇ, ἐπῆρεν ὁ Ἀπτουλ-
λὰς μερικὰ φιλοδωρήματα καὶ ἐσηκώθη καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν ἀ-
10 δελφόν του τὸν Ἀμπουτζεχλή· καὶ ὡς τὸν εἶδεν ὁ ἀδελφός του
ἐχάρεν καὶ ἐσηκώθη καὶ τὸν ἐπροσπάντησεν καὶ ἐφιλήθησαν·
καὶ τὸν ἐδεξιώθη μὲ μεγάλην <χαράν>. καὶ ἦταν μαζὺ ἕως μίαν
ἐβδομάδα καὶ ὁ Ἀμπουτζεχλή εἶχεν μίαν φοράδα γλίσωρην
πολλά, ὅπου δὲν εὐρίσκετον ἄλλη ὥσάν αὐτήν. καὶ ὁ Ἀπτουλλὰς
15 σηκώνεται μίαν νύκτα καὶ σφάζει τοῦ ἀδελφοῦ του τὴν φοράδα
καὶ φεύγει τὴν νύκτα. καὶ τὸ πουργὸ σηκώνεται ὁ Ἀμπουτζεχλή
καὶ δὲν εὐρίσκει τὸν ἀδελφόν του· καὶ εὐρίσκει τὴν φοράδα σφαγ-
μέ-[f. 55]-νῃν. καὶ ἀπὸ τὸ πικρόν του ὀλιγοθύμισε καὶ ἔμει-
νεν ὥσάν ἀπεθαμμένος· διατὶ ἔλεγεν τοὺς ἀνθρώπους του ὅτι
20 ἐὰν ἤθελα χάσῃ ὄλον τὸν βίον μου δὲν τὸν ἤθελα λυπηθῆν τόσο.
καὶ λέγει· δράμετε καταπόδι του, μήπως καὶ τὸν ἐφθάσετε. καὶ
ἔδραμαν, ἀμὴ δὲν ἤξευραν ποίαν στράταν εἶχεν πάρεν καὶ ἐγύρισαν
ὀπίσω. καὶ μαζώνει ὄλους τοὺς ἀνθρώπους του καὶ πηγαίνει γυ-
ρεύοντάς τον. καὶ ὁ ἀδελφός του ἤξευρεν τί τοῦ ἤθελεν συνεβῆ καὶ
25 ἦταν καὶ αὐτὸς ἐτοιμασμένος μὲ τοὺς ἐδικούς του ἀνθρώπους· καὶ
ἐπολέμησαν καὶ ἐσκοτώθηκαν μερικοὶ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη· καὶ
ὡς εἶδεν ὁ Ἀπτουλλὰς πῶς ὁ ἀδελφός του ἦταν ἀκόμη θρασύτερος
καὶ πολυάνθρωπος εἰς τὸν πόλεμον, ἔφυγε τὴν νύκτα. καὶ ὁ Ἀμ-
πουτζεχλή τὸν ἐδίωκεν ἕως ἕναν μῆναν καὶ ἐσκότωσεν ἀπὸ τοῦ
30 ἀδελφοῦ του ἀνθρώπους πολλούς, ἐπῆρεν καὶ πολλὰ κοῦρσι ἀπὸ
τοῦ ἀδελφοῦ του τὴν οὐσίαν. καὶ μόλις ἐγλύτωσε καὶ ἦλθε εἰς τῆς
Δαμασκοῦ τὰ μέρη, ἀνάμεσα Δαμασκοῦ καὶ Μαδιάμ, σὲ μίαν
χώραν ὅπου τὴν ἔλεγαν Ζήν. καὶ ἦταν σὲ μεγάλην λύπην πῶς τοῦ
ἐσυνέβη αὐτὸν τὸ κακὸν καὶ μὴ θέλοντας. ἐσυμπέρανε τὴν θλίψιν
35 του, ἀλλ' ὅταν ἤθελεν ἐνθυμηθῆν τοὺς ἀνθρώπους του ὅπου εἶχαν
σκοτωθῆν καὶ τὴν ἀρπαγὴν ὅπου του ἔγινεν, ἐβλασφημοῦσεν τὸν
υἱόν του [f. 55^v] τὸν Ἀμπεπήλ, διατὶ ἐθάρριε ὅτι ἡ αἰτία ἦταν
ἀπὸ ἐκεῖνο. καὶ δὲν τὸ ἔβανεν εἰς τὸν νοῦν του πῶς τοὺς ἔμελλε νὰ
ἔλθουν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη διὰ νὰ γενοῦν ἐκεῖνα τὰ προωρισμένα
40 ὅπου ἦταν ἀπὸ τὸν Θεόν. ἤθελεν εἰπῆ κανεὶς ὅτι ὁ Θεὸς δὲν εἶναι

6 ἀπεμπήλ cod.

10 supra Ἀμπουτζεχλή.

12 χαράν addidi.

21 εὐθάσσετε cod.

24 συνευῆ cod.

28 ἀπουτζεχλή cod.

αἴτιος τοῦ κακοῦ. καὶ τὸ λέγω καὶ αὐτὸς καὶ ὅλοι οἱ ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, πῶς ὁ Θεὸς δὲν εἶναι αἴτιος τοῦ κακοῦ. καὶ ἐπειδὴ ἡξεύροντας ὁ Θεὸς πῶς οἱ ἄνθρωποι θέλουν ἐπιστρέψῃν εἰς τὸ κακόν, γίνεται παραχώρησις καὶ παιδεύει τοὺς ἀπειθεῖς καὶ τοὺς 5 ἀτάκτους. διατὶ ἄκουσον καὶ ἐρεῦνησον τὸν λόγον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ θεολόγου ὁποῦ κηρύττει εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν· «καὶ ὁ εἴ ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ εἶδον ἀστέρα πεπτωκότα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἄηρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. καὶ 10 ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι γῆς. καὶ ἐρρέθη ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρόν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἄνθρώπους μόνους, εἴ τινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.» — βλέπετε πῶς εἶναι 15 προωρισμένα νὰ γενοῦν διὰ ταῖς ἁμαρ.-[f. 56]-ταῖς μας. ἄρα γε, Θεέ μου, ποῖα νὰ ᾔῃναι αὐτὴ ἡ σφραγίδα ὁποῦ δὲν τὴν εἶχαν οἱ πρόπαπποι μας καὶ ἐμεῖς τώρα ὁποῦ ἔχομεν ταύτην τὴν παιδευσιν ἀπ' αὐταῖς ταῖς ἀκριδῶν; ἄρα γε νὰ ᾔῃναι αὐτὸ ὁποῦ λέγει ὁ ἅγιος Παῦλος, ὅτι οὗς προέγνω, τούτους καὶ προώ- 20 ρισε συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ του, διὰ νὰ ᾔῃναι αὐτοὺς πρωτότοκος ἀνάμεσα εἰς πολλοὺς ἀδελφούς. καὶ ἐκείνους ὁποῦ προώρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε· καὶ οὗς ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσε· οὗς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασε, ἵνα ᾔῃναι ὅσοι μαρτυροῦν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν Θεὸν ἀληθινόν, μὲ ὅλον τὸν νοῦν 25 καὶ διάνοιαν, καὶ ὄχι μόνον μὲ τὸ στόμα, νὰ κάμνης κακὰ ἔργα. καὶ ἀνάμεσα εἰς ἐκείνους τοὺς κακοπροαιρέτους ἐχάθησαν καὶ πολλοὶ καλοί. διὰ ταντὸ ἀνάφερα τῶν ἁγίων τὰς ῥήσεις, διὰ νὰ μὴν λέγῃ κανεὶς πῶς δὲν εἶναι προωρισμένα. διατὶ λέγει καὶ ὁ προφήτης Δαυὶδ· ἐὰν μὴ κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον, εἰς μάτην 30 ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες. καὶ ὁ Δαμασκηνὸς Ἰωάννης λέγει εἰς ἓνα τροπάριον τῆς Ὀκτωήχου· ἐὰν μὴ κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον τῶν ἀρετῶν, εἰς μάτην κοπιῶμεν, καὶ τὰ ἐξῆς. ὥστε τὸ πᾶν ὅλον ἡ ἀρετὴ εἶναι ἀρμοδιά εἰς τὸν Θεόν. ἀλλὰ ἄς ἔλθωμεν εἰς τὸν λόγον μας, διὰ νὰ εἰποῦμε καὶ τὰ ἐπὶ-[f. 56v]-λοιπα τῆς ἱστορίας. 35

Καὶ ὡς ἐκατοίκησεν εἰς τὴν χώραν Ζήν, περὶ ὧντας μερικὸς καιρὸς, ἀρχισεν ὁ Ἀμπεπὴλ νὰ παρακαλῇ τὸν πατέρα του διὰ νὰ τὸν ὑπανδρεύσῃ· καὶ αὐτὸς τὸν ἐβλασφήμα. καταλαχοῦ ἐκείναις ταῖς ἡμέραις εἶχαν πηγαίνῃ οἱ Σαρακηνοὶ τῆς ἐκεῖσε ἐρήμου διὰ νὰ κουρσεύσουν τῆς Παλαιστίνης τὰ μέρη· καὶ ἐκουρσευσαν γυναι- 40 καις, παιδιὰ, κορίττσια καὶ ἄλλα κοῦρσι εἴ τι εἶχαν εὐρεῖν· καὶ

ἔλαχαν καὶ Ὀβριόπουλα καὶ Ὀβριοπούλαις (διατὶ αὐτοὶ οἱ Σαρακη-
νοὶ ἔχουν αὐτὸ τὸ ἰδίωμα νὰ παίρνουν νέους καὶ νέαις καὶ γέρον-
ταις καὶ ἄλλους ἔκοπταν καὶ ἄλλους ἄφηναν). ἀπ' αὐτὰ δὲ τὰ κοῦρσι
ὅπου εἶχαν πύρην, ἄρχισαν καὶ ἐπωλοῦσαν μερικὰ μὲ ἀλλαξιαίς
5 ἀπὸ εἴτι τοὺς ἐχρειάζονταν. ἔδωσεν καὶ τοῦ Ἀμπεπὴλ ὁ πατέρας
καμήλας τρεῖς · καὶ ἐπῆρεν ἓνα κορίτζι (ἀμὴ ἦταν φθειρομένη ἀπὸ
πολλὰ χέρια) καὶ τὴν ἔδωκε τοῦ νιοῦ του διὰ παλλακίδα. καὶ καμ-
μίαν βολὰν τὴν ἔστειλαν καὶ εἰς ὑπηρεσίαν τῶν καμήλων διὰ νὰ
ταῖς βόσκη · ἐπαιρνε μαζύ της καὶ ἓνα κοφίνι πλεκτὸ ἀπὸ φοινι-
10 κόφυλλα καὶ ἐμάζωνε τὸν κόπρον ἀπὸ ταῖς καμήλαις καὶ τὸν
ἤφερεν εἰς τὴν τένταν, ὅπου ἐκάθονταν καὶ τὸν ἔκανταν καὶ
ἐκαμναν τὴν ὑπηρεσίαν τους, διατὶ εἰς ἐκείνην τὴν ἔρημον ξύλα
δὲν εὐρίσκονταν. [f. 57] καὶ ἡ παλλακίδα τοῦ Ἀμπεπὴλ ἡ ἀπὸ
λόγου του ἡ ἀπὸ τοὺς καμηλαρέους ἐργαστρώθη. καὶ εἰς τὸν και-
15 ρὸν ὅπου ἔμελλεν νὰ γεννήσῃ, ἦλθαν της οἱ πόνοι καὶ εὐρέθην εἰς
τὴν ἔρημον, ἐκεῖ ὅπου ἔβοσκεν τὰ καμήλια. καὶ ἐγέννησεν ἐκεῖ
χωρὶς καμμίαν λάτρισα καὶ ἐσηκώθην καὶ ἐμάζωξεν τὸν διωρισμέ-
νον κόπρον καὶ τὸν ἔβαλεν εἰς τὸ κοφίνι ἕως τὴν μέση · ἀπάνω δὲ
τοῦ κόπρου ἔβαλεν τὸν Μοάμεθ καὶ τὸν ἤφερεν εἰς τὴν τένταν
20 τοὺς κοντὰ εἰς τὴν χώραν Ζήν · καὶ τόμον τὸν εἶδεν ὁ παπποῦς
του ὁ Ἀπτουλλὰς ἀναθεμάτισε τὴν γεννήσασαν καὶ τὸν γεννη-
θέντα.

Τώρα ἐγὼ ὁ ἀμαθὴς καὶ ἀνάξιος καὶ ἁμαρτωλός, τὸ ὄνομα (στί-
χους 772, εὐγάζοντας ὅλα τὰ ἐννέα, μένουν 25) ἔχω ὑποψίαν εἰς
25 αὐτό · πῶς ; διατὶ βεβαιῶνω το, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Ἀντίχριστος
ὅπου γράφουν οἱ διδασκαλοὶ τῆς ἐκκλησίας μας. καὶ καλὰ τὸ
λέγουν οἱ διδασκαλοὶ, πῶς εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Ἀντιχρίστου θέλει
νὰ ἔλθῃ ὁ Ἐνῶχ καὶ ὁ Ἡλίας, ἀκουσον, τὸν Ἀντίχριστον ὅπου
λέγω, εἶναι αὐτὸς ὁ Μοάμεθ. θέλει νὰ ἔλθῃ καὶ ἄλλη μία παίδευσις
30 εἰς τοὺς ἀνθρώπους <διὰ> ταῖς κακαὶς καὶ ἄμετραις ἁμαρτίαις
των, ὅπου λέγει εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν πῶς θέλει νὰ ἔλθῃ Γὼγ καὶ
Μαγὼγ. καὶ ἀκουσον καλειότερα · καὶ ὥσάν τελειωθοῦν οἱ χί-
λιοι χρόνοι τοῦ Μοάμεθ τὸ δόγμα μὲ ὀλίγον καιρὸν [f. 57^v] ὕστερα,
θέλει λυθῆν ὁ Σατανᾶς ἀπὸ τὴν φυλακὴν του καὶ θέλει εὐγῇ νὰ
35 πλανήσῃ τὰ ἔθνη ὅπου εἶναι εἰς ταῖς τέσσαραις γωνίαις τῆς γῆς,
τὸν Γὼγ καὶ τὸν Μαγὼγ συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς πόλεμον, ὦν
ἀριθμὸς ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, καὶ τὰ ἑξῆς. ἀνάγνωσε τὴν
Ἀποκάλυψιν νὰ καταλάβῃς καλῆτερα · καὶ ἂν ἔλθῃ ὁ Ἐνῶχ καὶ
ὁ Ἡλίας, τότε θέλει εἰσθαιν περισσότερη παίδευσις εἰς τοὺς ἀν-
40θρώπους παρὰ εἰς τὸν καιρὸν ἐτοῦτον ἀπὸ τοῦ Μοάμεθ τὸ δόγμα ·

14 ἐργαστρώθη cod.

30 διὰ inserui.

31 ss. Apocal., 20, 7.

36 ὦν]δν cod.

39 ἴσθαιν cod.

διατὶ ἐτοῦτος ὁ Μοάμεθ εἶχεν μίαν αἵρεσιν μόνον ἀπὸ τοὺς Νεστορείους διδαγμένος, ἀμὴ τοὺς Χριστιανοὺς δὲν τοὺς ἐπειράζεν τόσον δυνατὰ διὰ τὴν πίστιν, μόνον μὲν δοσίματα τοὺς ἐκακοποιούσεν. καὶ ἄλλο εἶναι πῶς αὐτὸς ὁ Μοάμεθ ἔκαμεν δώδεκα μαθητὰς ὡσὰν τὸν Χριστόν· καὶ γράφω καὶ τὰ ὀνόματά τους· ὁ Ἀμπουνέκιρ, ὁ Ὁμέρις, ὁ Ἀλῆς, ὁ Μαβιέν, ὁ Ὀσμάνις, ὁ Χασάνις, ὁ Χουσεήνις, ὁ Μουσάς, ὁ Ἀτζέμης, ὁ Σιαφής, ὁ Μαληκίς, ὁ Ἀμπελῆς· ὅμως εἰς τοῦ Ἀμπελῆ τὸν τόπον εἶχεν ἄλλον μαθητὴν καὶ τὸν ἔλεγον Γιεζή· καὶ ὥς ἐκαμηλόσυραν τὸν Μοάμεθ, αὐτὸς ὁ Γιεζῆς ἀθέτησεν τὸ δόγμα τοῦ ψευδοπροφήτου του καὶ ἔβαλαν εἰς τὸν τόπον τοῦ ἐκείνου τὸν ἄνωθεν Ἀμπελῆ. αὐτὸς ἔχει καὶ ἓνα χαρτὶ ὅπου τὸ λέσιν οἱ Τούρκοι Κουράνι· παρέμπρος θέλω εἰπῆν [f. 58] τὴν ὑπόθεσιν πῶς ἔγινεν καὶ ποῖος τὸ ἐσύνησεν αὐτὸν τὸ ψευδοχαρτὶ τους. καὶ ἃς εἰποῦμεν τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἀναθοφῆς του.

Ὡσὰν τὸν ἔφερεν ἡ μητέρα του καὶ τὸν εἶδεν ὁ παπποῦς του καὶ ὁ πατέρας του ἀνάθρευσάν τον ὅσον ἐγίνην χρονῶν ἕξι· ἔφαγε δὲ τὸν πατέρα του φίδι καὶ ἐπόθανεν. γενομένου δὲ αὐτοῦ χρονῶν δέκα, ἀπέθανε καὶ ἡ μητέρα του. καὶ ἀνέμεινε μὲν τὸν παπποῦν του καὶ μὲν τοὺς θείους του. εἶχε δὲ καὶ ἀδελφὴν μικρότερην· τὸ ὄνομά της Ῥαμπηέ. καὶ ὅταν ἔγινεν ὁ Μοάμεθ χρονῶν δεκαπέντε, ἄρχισεν καὶ ἔβροσκεν τὰ καμήλια τοῦ πάππου του· καὶ ὅταν ἔγινεν χρονῶν τριάντα πέντε βρόσκοντας τὰς καμήλους, βλέπει ἓναν ἄνθρωπον ὅπου ἐπροσεύχετο καὶ τὸν ἄφησεν ὅσον ἐτελείωσεν τὴν προσερχήν του. μετὰ ταῦτα ἐπῆγεν κοντά του καὶ τὸν ἠρώτησεν τί ἄνθρωπος εἶναι, πῶς εὐρέσθην εἰς τὴν ἔρημον καὶ τί εἶναι ἡ ζωοτροφία του, πῶς ζῇ, καὶ ὅταν ἐπροσεύχονταν τί θεὸν ἐλάτρευες καὶ τὸ ὄνομά σου πῶς τὸ λέσιν. τότε ἀπεκρίθην καὶ ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος· τὸ ὄνομά μου εἶναι Παχηράς καὶ προσκυνῶ τὸν Θεὸν ὅπου ἔκαμεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. καὶ ἄρχισεν καὶ ἐδίδαξέν του τοῦ Νεστορίου τὸ δόγμα, ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἦτον Νεστόρειος τὴν θρησκείαν. καὶ ἡ Θεοῦ παραχώρησις ἡ Θεοῦ [f. 58v] θέλοντος εὐρέσθην νὰ διδαχθῇ ἀπὸ Νεστορίου αἵρεσιν αὐτὸς ὁ Μοάμεθ. τόσον ἀκροάζετο μὲ ἐπιμέλειαν ὅσα τοῦ ἔλεγεν ὁ Παχηράς ὥστε ὅπου ἐρρίζωναν μέσα εἰς τὴν καρδίαν του καὶ εἶχεν πολλὴν ἀγάπην εἰς τοῦ λόγου του. καὶ ἐπήγαινε καθημερούσιον μὲ τὰ καμήλιά του μόνον νὰ ἀκούῃ τὰ λόγια του καὶ νὰ μάθῃ καὶ τὸ σέβας του. καὶ τόσον ὑπέκλινεν εἰς αὐτὸν ὅτι ἐκαταπέισθην νὰ τρώγῃ χορτάρια καὶ ῥίζαις, τὰ ὅσα ἔτρωγεν καὶ αὐτὸς ὁ Παχηράς· διατὶ τὸν εἶχεν νοθετήσῃν· ὅποιος τρώγει ψωμὶ καὶ ἄλλα φαγητὰ καὶ χορταίνει, ἐκείνου ὁ νοῦς ποτὲ δὲν θέλει λεπτύνῃ νὰ συνεικασῇ ἢ νὰ ἐρευνή-

12 λέσιν = λέγουσιν.

28 λέσιν : cf. v. 12.

41 σινικάση cod.

ση νὰ καταλάβῃ τὸν ποιητὴν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. ὥς ἤκουσεν
ὁ Μοάμεθ αὐτὸν τὸν λόγον ἐχάρην διατὶ ἐπεθύμαν καὶ αὐτὸς νὰ
συνεικάσῃ διὰ νὰ τὰ ἐξηγᾷ εἰς τοὺς ἐδικούς του. καὶ ἄρχισεν νὰ
μὴν τρώγῃ τὸ βραδύ· μόνη ἔτρωγεν ἐκεῖνα ὅπου ἔτρωγεν ὁ Πα-
5 χηράς ἕως ἡμέρας τριάντα. καὶ τὸν ἐρωτοῦσαν οἱ ἐδικοί του καὶ
τὸν ἔλεγον· διατὶ δὲν τρώγεις ψωμί τὸ βραδύ ὅπου ἔρχεσαι καὶ τὸ
πουρνὸ ὅταν πηγαίνῃς ψωμὶν δὲν παίρνεις; τί τρῶς; ποῖος σε
θρέψει; — καὶ αὐτὸς τοὺς ἔλεγεν ψεύματα, πῶς ἦλθεν ἄγγελος
Κυρίου καὶ τοῦ εἶπεν νὰ νηστεύσῃ ἡμέρας τριάντα « διὰ νὰ καθαρι-
10 σθῇ ὁ νοῦς μου [f. 59] νὰ ἐρευνήσω μὲ τὴν καθαρότητα τοῦ νοῦς νὰ
καταλάβω τὸν ποιητὴν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅπου αὐτὸς εἶ-
ναι Θεὸς τῶν ἀπάντων· αὐτὸς ὁ Θεὸς ἐποίησε τὸν ἥλιον καὶ τὴν
σελήνην ὅπου ἔσεῖς τὰ προσκυνᾶτε διὰ θεοῦς. καὶ αὐτὰ ὅπου προσ-
κυνᾶτε ἔσεῖς θεοὶ δὲν εἶναι, μόνη ποιήματα τοῦ Θεοῦ ». καὶ τοὺς
15 ἐδίδαξεν τὸ τοῦ Νεστορίου σέβας καὶ τὸ ἐθαυμάζονταν καὶ αὐτοί,
ἔστωντας ὅπου δὲν τὸν ἐθαυροῦσαν νὰ πάρῃ ψωμὶν νὰ φάγῃ ἡμέραις
τριάντα καὶ τὸ ἀκροπίστευαν. μάλιστα τοὺς ἐπληροφοροῦσε μὲ τοῦ
Παχηρά τὴν διδαχὴν ἕως χρόνια πέντε. μετὰ δὲ τοὺς πέντε χρό-
νους ὕστερα ἐχάθην ἐκεῖνος ὁ Παχηράς· ὥς λέγουν ἄλλοι εἶχεν
20 ἀποθάνῃ· καὶ ἀπόμεινεν ὁ Μοάμεθ χωρὶς οδηγόν· ἔσοντας νὰ
ἦτον καὶ ἀγράμματος, πλέον δὲν ἤξευρεν τί νὰ εἰπῇ ἐκείνους ὅπου
τὸν ἐρωτοῦσαν. τότε ἄρχισεν καὶ ὑπῆγαιεν εἰς τὸ Σινὰ τὸ ὄρος,
τὸ μὲν τάχα σὲ ὑπερῆσαν, τὸ δὲ διὰ νὰ ἐρωτᾷ τοὺς ἐκεῖσε καλο-
γέρους νὰ μανθάνῃ τὰ τῆς Γραφῆς ὅτι αὐτὸς ἐθάρριε πῶς καὶ τοῦ
25 Σινὰ οἱ καλόγηροι εἶναι εἰς τὴν πίστιν ὥσάν τὸν Παχηράν τὸν
Νεστορίτην, νὰ τὰ διδάσκῃ τοὺς ἐδικούς του νὰ τοὺς καταπεισῇ
νὰ εὐγουν ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρείαν, νὰ ἔλθουν εἰς τὴν ὑποταγὴν
τὴν ἐδικὴν του. καὶ ἄκουσεν ἀπὸ τοὺς Σιναΐταις ὀρθοδόξην [l. 59v]
διδαχὴν, ἀλλ' αὐτὸς ἦτον πρῶτῃτερα διδαγμένος ἀπὸ τοῦ Παχηρά
30 τὴν διδαχὴν καὶ ἐκεῖνα εἶχεν καρπωθῇ καὶ ὀρθοδόξων τὴν διδα-
χὴν δὲν τὴν ἐκαρπώθη. αὐτὸ ὁμοιεῖ τὸν σπόρον ὅπου ἔπεσεν εἰς
τὴν πέτραν· καὶ ἄλλο, ὁμοιεῖ ὥσάν νὰ κοιμηθῇ ὁ ἄνθρωπος μὲ
ἓνα κορίτζι κάμποσον καιρόν, ὕστερον δὲ νὰ χαθῇ ἐκεῖνος καὶ
νὰ πάρῃ ἄλλον, πάντα τὸν πρῶτον ἐνθυμᾶται. καὶ αὐτὸς λόγος δὲν
35 εἶναι, μόνη τὸ πᾶν ὄλον ἦταν εἰς τοῦ Θεοῦ τὸ χέρι καὶ ἐγένεν παραχώ-
ρησις ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας μας. καὶ μετ' αὐτὸ ἐσυνπέρανε ἕως ὅπου
ἐγένεν χρόνων σαράντα πέντε. καὶ μετέπειτα ἄκουσον τί ἐσυνέβη εἰς
τὸ ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ χρόνους πεντακοσίους ἑβδομήντα πέντε ἢ ἑβ-
δομήντα ἑξί. εἶναι ἓνα ἔθνος ὀπίσω ἀπὸ τοὺς Πέρσας καὶ τοὺς λέ-
40 σιν τὴν σήμερον Οὐζμπέκηδαις καὶ ἦταν εἰδωλολάτραι· ἀλλὰ ἦταν
ἀνάμεσά τους μερικοὶ καλοπίχεροι σοφοὶ τε καὶ μαθηματικοὶ

3 σινηκάσι cod.

9 καθαριστῇ cod.

26 νεστορίτην cod.

37 ἐσυνεύη cod.

39 ἔθος cod. λέσιν = λέγουσιν.

κατὰ τὴν γλῶσσαν των. καὶ εἶπαν ἀνάμεσά τους πῶς εἰς τὰ μέρη
 τῆς δύσης εἶναι ἕνα ἔθνος καὶ πιστεύουν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
 Χριστὸν ἀληθινόν· καὶ ἔλατε νὰ στείλωμε ἀποστελλάτορα μὲ δῶρα
 καὶ παρακάλεσαι νὰ μας ἔστειλουν ἕναν δάσκαλον καλόν· νὰ ἡ-
 ξεύρη τὴν γλῶσσαν μας νὰ μας διδάξῃ· νὰ ἰδοῦμεν ἂν μας ἀρέσῃ 5
 νὰ γενοῦμεν καὶ ἡμεῖς χριστιανοί. ἔστειλαν ἀποστελλάτορα [f. 60]
 καὶ ἐγύρουν ἄνθρωπον καὶ ἔσοντας νὰ ἦταν κάποιος Γεράσιμος
 πολλὰ σοφὸς εἰς ῥωμανικά, ἰνδικά τε καὶ συριακά καὶ ὡς προκομ-
 μένος ὁποῦ ἦτον εἰς τὴν Γραφήν, ἔστειλάν τον. καὶ τὸν εἶχαν
 <ὑποσχεθῇ> ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ὅτι ἔαν τοὺς γυρίσῃ ὁ- 10
 λως, νὰ τὸν κάμνουν πατριάρχην εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἢ εἰς τὴν
 Ἀντιόχειαν ἢ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅποια εὐρεθῇ χηρευομένη.
 καὶ ἐπῆγεν εἰς τοὺς Οὐζμπέκιδαις καὶ τοὺς ἐδίδαξε χρόνους τρεῖς
 καὶ τοὺς ἐγύρισε. τότε μερικοὶ ἀπὸ ἐκείνους εἶπαν ἀνάμεσά τους·
 ἔλατε νὰ στείλωμεν αὐτὸν ὀπίσω καὶ ἄς μας ἔστειλουν ἄλλον 15
 διδάσκαλον νὰ τὸν δοκιμάσωμεν καὶ ἐκεῖνον, νὰ ἰδοῦμεν τί μας
 θέλει εἰπῇ. καὶ ἐγύρουν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ Γεράσι-
 μος. καὶ ἔστειλαν ἄλλον, καὶ ἐκεῖνον ἐμπειρον εἰς τὴν γλῶτταν
 τὴν ἰνδικήν. ἐπῆγεν καὶ αὐτὸς ὁ διδάσκαλος καὶ τοὺς ἔλεγεν καὶ
 τοὺς ἐδίδασκεν τὰ τῶν ὀρθοδόξων δόγματα· ἀμὴ ἐπρόσθεσεν καὶ 20
 αὐτὸς ἀπὸ τὸν πρῶτον διδάσκαλον μίαν ἐντολήν περισσότερην, τὸ
 νὰ παρθενέουν. καὶ αὐτοὶ τοῦ εἶπαν· πῶς ὁ πρῶτος διδάσκαλος
 δὲν μας τὸ ἀνάφερε αὐτὴν τὴν παρθενίαν, μόνον μας εἶπεν νὰ παίρ-
 νωμεν γυναῖκας νὰ πληθαίνη ὁ κόσμος; καὶ δὲν τοὺς εἶπεν καὶ
 αὐτός· καλὴ εἶναι ἡ ὑπανδρεία, [f. 60^v] ἀμὴ ἡ παρθενία εἶναι κα- 25
 λήτερη. δὲν εἶπεν αὐτὸν τὸν λόγον, παροῦ εἶπεν των· ἐκεῖνος ὁ
 δάσκαλος δὲν ἤξευρε τίποτες, καὶ τὸν εἶπεν καὶ ἀγράμματον καὶ
 τὸν ἐκατάσυρεν ὡς ἀπάνθρωπον. καὶ ὡς ἤκουσαν ἐκεῖνοι μερικοί,
 τοὺς ἐκακοφάνη, διατὶ ἦταν καὶ τοῦ πρῶτον διδασκάλου φίλοι
 ὅπου τὸν εἶχαν ἰδῆν πρωτίτερα, καὶ μ' ὅλον ἐτοῦτο τὸ ἐσυμπερα- 30
 νασιν καὶ δὲν τὸν εὐλαβοῦνταν οἱ περισσότεροι. ἐκάθισεν καὶ αὐ-
 τὸς δύο χρόνους καὶ τὸν ἔστειλαν καὶ αὐτὸν εἰς Κωνσταντινού-
 πολιν. ἐγύρουν καὶ ἄλλον, καὶ τοὺς ἔστειλαν καὶ τρίτον. ὡς
 ἐπῆγεν καὶ αὐτός, ἀνήφεραν διὰ τοὺς πρῶτους ἀνθυποβολὴν διὰ
 νὰ δοκιμάσουν καὶ αὐτὸν τὸν τρίτον· τότε ἄρχισεν καὶ αὐτὸς νὰ 35
 κατασέρῃ τοὺς δύο διδασκάλους τοὺς περασμένους καὶ ἔκαμνε
 τοῦ λόγου του πλέον καλῆτερο. καὶ ὡς εἶδαν αὐτοὶ πῶς ἕνας τὸν
 ἄλλον κατακρίνει καὶ ἀσκημολογᾷ, ἐδίωξαν καὶ ἐκεῖνον καὶ ἀπό-
 μειναν εἰς τὴν πρώτην τους θρησκείαν, διατὶ αὐτοὶ εἶπαν ἀνά-
 μεσά τους· ἐπειδὴ οἱ χριστιανοὶ δὲν εἶναι ἀγαπημένοι ἀναμεταξύ 40

4 δάσκαλος = διδάσκαλος. 8 ριακά cod. 10 ὑποσχεθῇ addidi.
 18 ἐκεῖνος ἐμπυρος cod. 30 εἰδῆν cod. 34 ἀνθηβολήν cod. :
 num malis ἀντιβολήν? 38 κατακρίνει cod. ἀσκημολογᾷ cod.

των οὔτε τιμῶνται εἰς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου, μήτε τὰ ὅσα μας λείσιν
 δὲν εἶναι ἀληθινά. καὶ μετ' αὐτὴν τὴν γνώμην ἐμείνασιν εἰς τὴν
 εἰδωλολατρείαν ὡς τὸ πρῶτον. [f. 61] καὶ διὰ ταύτην τὴν ἀφορμὴν
 εἶχαν ἐστείλῃν τὸν Γεράσιμον εἰς τὸ Σινὰ τὸ ὄρος νὰ εὐρίσκηται
 5 αὐτοῦ ἀναμένοντας ἕως νὰ λάχῃ καμμία ἐπαρχία νὰ τοῦ τὴν ἐδό-
 σουν. βλέποντας αὐτὸς πῶς δὲν τοῦ δίδουσιν καμμίαν ἐπαρχίαν
 εὐρίσκετον πάντοτε κακοκαρδισμένους. καταλαχοῦ ταῖς ἡμέραις
 ἐκείναις εἶχε πάγην ὁ Μοάμεθ εἰς τὸ Σινὰ τὸ ὄρος· καὶ βλέπει τον
 10 μίαν ἡμέραν ὁ Γεράσιμος πῶς ἐσκίαζεν τὸν Μοάμεθ ἕνας σταυραε-
 τός· καὶ ὡς εἶδεν αὐτὸν τὸ θαῦμα, ὑποπτεύθην πῶς αὐτὸς θέλει
 γενῆ μεγάλος ἄνθρωπος. καὶ κράζει κρυφὰ ἀπὸ τὸν ἀνθρώπους του
 ὅπου εὐρίσκουνταν μὲ αὐτὸν τὸν Μοάμεθ καὶ τοὺς ἐρώτησεν τὴν
 γενεάν του. καὶ τοῦ εἶπαν πῶς εἶναι Ἀμυοῦκουρεσι ἡ γενεὰ του
 καὶ τὸν εἶπαν πῶς ἐνήστευσεν ἡμέρας τριάντα. καὶ ὡς ἤκουσεν
 15 ὁ Γεράσιμος τὴν γενεάν του καὶ τὴν ἐγκράτειαν ὅπου εἶχεν κάμη,
 καὶ αὐτὸν τὸν ἐβλεπεν ὥσάν σεμνὸν καὶ ἀπὸ τὴν πολυπειρίαν τῆς
 ἀστρονομίας ὅπου ἤξευρεν ὁ Γεράσιμος ἐσέβην εἰς τὴν καρδίαν
 του ὁ κακὸς λογισμὸς διὰ νὰ τὸν ἀκολονθήσῃ. καὶ μίαν ἡμέραν
 παίρνει τὸν Μοάμεθ καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν χώραν Ζήν, ὅπου ἦτον
 20 ἡ γενεὰ τοῦ Μοάμεθ. καὶ τοὺς ἐπληροφόρησεν μετὰ λόγια πῶς
 αὐτὸς εἶναι προφήτης ἀπὸ τὸν Θεὸν στελμένος καὶ μὴν [f. 61v] τὸ
 ὑποπτευθῆται τίποτες. καὶ μὲ αὐτὰ τὰ ψέματα ὅπου τοὺς ἔλεγεν
 καὶ μὲ τὴν μάθησιν τῆς ἀστρονομίας τοὺς ἐπλάνευεν καὶ ἔλεγέν
 τοὺς ὅτι κάμνει θαύματα, ὅτι αὐτὸς ὁ Γεράσιμος ἦτον σοφὸς μά-
 25 γος καὶ πάσης διαβολικῆς πλάνης μαθημένος. καὶ ἄρχισε καὶ
 τὸν ἐκήρυττεν διὰ προφήτην καὶ ἔλεγεν τὸν Μοάμεθ· μὴν δειλιά-
 σης τίποτες ἀπὸ εἴτι σε λέγω, νὰ ἐπιχειρῶσαι καὶ θέλει γενῆ,
 διατὶ ἐσένα σου ἐδόθην ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ εἴτι προστάξεις, ὁ Θεὸς
 τὸ δέχεται. τότε ὁ Μοάμεθ εὗγαλεν τὸ ὄνομά του νὰ λέγεται Ῥουχ-
 30 μπὰν Βαρκὰ ὁ Γεράσιμος καὶ μετ' αὐτοῦ τοῦ τὴν ἐνέργειαν περισ-
 σοὶ ἐπίστευαν τὸν Μοάμεθ διὰ προφήτην. καὶ μετὰ ὀλίγαις ἡμέραις
 πιάνει αὐτὸς ὁ Ῥουχμπὰν Βαρκὰς καὶ γράφει ἕναν βιβλίον φιλτὸν
 ἀπὸ μίαν ἄκραν ἕως τὴν ἄλλην καὶ κανεῖς δὲν ἡμπόριεν νὰ ἐξη-
 γήσῃ μίαν ἀράδαν. καὶ ἔλεγεν μερικὸς φίλους του χριστιανούς·
 35 οἱ Ῥωμαῖοι τὸ ἔμαθον πῶς κηρύττω αὐτὸν διὰ προφήτην. διατὶ
 αὐτὸς ὁ πρόδρομος τοῦ Ἀντιχρίστου εὗγαλεν ἀπὸ τὸ στόμα του
 βλάσφημα λόγια νὰ κακοποιήσῃ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐκκλησίαν,
 ἀλλὰ ὁ Θεὸς τὸν ἐκαταδίκασεν, ὡς λέγει ἡ Ἀποκάλυψις. καὶ ἔλεγεν
 ὅς στείλουν καὶ με περιποιηθοῦν καὶ με κάμουν πατριάρχην Κων-
 40 σταντινουπόλεως· θέλω [f. 62] ἐξηγήσῃ αὐτὸ τὸ χαρτὶν εἰς καλο-
 σήνην τῶν χριστιανῶν καὶ δι' αὐτὸν ὅπου κηρύττω προφήτην,

κακόν. καὶ ἂν δὲν με περιποιηθοῦν οἱ Ῥωμαῖοι καὶ δὲν με θέλουν
 χρειασθῇ, νὰ τὸ ἔξηγήσω κατὰ τῶν χριστιανῶν κακόν ὥστε ὅλοι
 οἱ χριστιανοὶ νὰ ἀρνηθοῦν τὸν Χριστὸν καὶ νὰ πιστεύουσιν εἰς τὸν
 Μοάμεθ. ἄλλα βάζει αὐτὸς ὁ ψευδοδιδάσκαλος εἰς τὸν νοῦν του,
 ἀμὴ ὁ Θεὸς ἄλλα θέλει ἐνεργήσῃ. καὶ ἀκουσον τὸν ἅγιον Ἰωάννην 5
 τί λέγει διὰ τὴν πίστιν τῶν χριστιανῶν καὶ διὰ τ' ἐκείνους ὅπου
 μελετᾷ νὰ τὴν ἐσβύσῃ. « καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφεις ὀπίσω τῆς γυναικὸς
 ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὕδωρ ὡς ποταμὸν ἵνα ταύτην ποταμοφό-
 ρητον ποιήσῃ καὶ βοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικὶ καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ
 στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιε τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκος ἐκ τοῦ 10
 στόματος αὐτοῦ ». καὶ ἤξευρε ἐκεῖ ὅπου λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης.
 « γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον » καὶ τὰ ἐξῆς, διὰ τὴν πίστιν καὶ
 ἐκκλησίαν τῶν χριστιανῶν λέγει καὶ μετὰ ὀλίγον καιρὸν, ὡς γρά-
 φουσιν οἱ ἱστοριογράφοι πῶς εἰς τοῦ Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως τὸν
 καιρὸν τὸν εἶχαν ἀκούσῃν, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐψήφισαν. καὶ ὡς με φαί- 15
 νεται, ἔμελλε διὰ νὰ γένῃ καὶ ἔγινεν ὡς προεγράφη εἰς τὸ ε' κε-
 φάλαιον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ θεολόγου· πλὴν [f. 62v] ἃς εἰποῦ-
 μεν τὴν ἐπίλοιπην ἐξηγήσιν νὰ ἀκούσετε πῶς ἐσυνέβη τοῦ Βαρκά
 ὁ θάνατος.

Εἰς τῆς Παλαιστίνης τὸ μέρος, συμὰ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐκα- 20
 τοικοῦσαν πολλοὶ Ἑβραῖοι· καὶ εἶχαν ἀκούσῃ προημέροθεν πῶς
 κηρύττεται ἓνας προφήτης ἀλλόφυλος εἰς τὴν ἔρημον καὶ εἶναι
 καὶ ἓνας χριστιανὸς μαζὺ του. καὶ ἦλθαν σὲ μεγάλην ἀπορίαν καὶ
 ἔννοιαν τὸ τί νὰ κάμουν, διατὶ ἐφοβήθησαν νὰ μὴν λάχῃ καὶ εἰπῇ
 τίποτες λόγον ὁ χριστιανὸς ἐκεῖνος διὰ τοὺς Ἑβραίους καὶ 25
 τοὺς ἐξολοθρεύσῃ παντάπας. ἐκάθισαν δὲ καὶ ἐσυμβουλευθήσαν
 ὅλοι καὶ εἶπαν· κάλλιον νὰ χαθοῦμεν ἡμεῖς δύο ἢ τρεῖς ἄνθρωποι
 παρὰ νὰ χαθῇ καὶ νὰ ἔξολοθρευθῇ τὸ γένος μας. καὶ ἐδιάλεξαν ἀπὸ
 ἀνάμεσά τους τρεῖς Ἑβραίους τοὺς πλέον πανούργους ἀπὸ τὴν
 Σαμάρειαν καὶ τοὺς ἔστειλαν εἰς τὴν χώραν Ζήν. καὶ ἦλθαν καὶ 30
 εὔραν τὸν Μοάμεθ εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἦταν καὶ ὁ Γεράσιμος ὁ
 λεγόμενος Ρουχμπὰν Βαρκάς, καὶ τοὺς ἐχαιρέτισαν κατὰ τὸ πρό-
 πον. τότε τοὺς ἐρώτησεν ὁ Μοάμεθ· καλῶς ἦλθετε· τί εἶναι τὸ
 ζήτημά σας; τότε τοῦ λέγει ὁ εἷς ἀπὸ τοὺς τρεῖς· ἀφέντη, ἀκού-
 σαμεν πῶς πολιτεύεσαι διὰ προφήτην· καὶ ἦλθαμεν νὰ ἰδοῦμεν 35
 καὶ νὰ ἐξετάσωμεν καὶ ἂν βεβαιωθοῦμεν σε [f. 63] ἡθέλαμεν ἐρω-
 τήσῃ νὰ σου γενοῦμεν ὑποτακτικοὶ ἡμεῖς καὶ ὅλον τὸ γένος μας.
 καὶ δὲν ἀπηλογήθην ὁ Μοάμεθ πλέον μήτε ἐσύντυχεν· μόν' ὁ Ρουχ-
 μπὰν Βαρκάς ἀπηλογήθην καὶ εἶπεν· ναί, προφήτης εἶναι καὶ
 μέγας προφήτης. καὶ ἀπηλογήθην καὶ ὁ δεύτερος ἀπὸ τοὺς 40

Ἑβραίους καὶ λέγει τοῦ Βαρκά· ἐμεῖς εἵμασθεν Ἰσραηλίται καὶ
 ἤξεύρομεν, ὡς καθὼς γράφουν αἱ ἱστορίαι τῆς ἐκκλησίας μας,
 πῶς ὁ Μωϋσῆς ὁποῦ ἦτον ἀληθινὸς προφήτης ἐπαρακάλεσε τὸν
 Θεὸν καὶ ἐσύντηχε, καὶ τοῦ ἐδόθη ὁ νόμος. καὶ ἂν ἦναι καὶ αὐτὸς
 5 ὡσὰν τὸν Μωϋσῆν μέγας καὶ τρανὸς προφήτης, ἃς παρακαλέσῃ
 τὸν Θεὸν καὶ αὐτός, καὶ ἂν τοῦ δοθῇ νόμος ἀπὸ τὸν Θεόν, νὰ τὸν
 πιστεύσωμεν νὰ ἔλθωμεν μὲ λόγον του. ἀποκρίνεται δεύτερον ὁ Βαρ-
 κὰς καὶ λέγει του· γράφουν αἱ γραφαὶς σας πῶς ἐδόθη ὁ νόμος
 εἰς τὸν Μωϋσῆν ἢ ὄχι; καὶ λέγει ὁ Ἑβραῖος· γράφουν πῶς ἐπῆγεν
 10 εἰς ἐκ μοναξίαν καὶ ἐνήστευσε σαράντα ἡμέραις καὶ τοῦ ἐδόθη ὁ νό-
 μος ἀπὸ τὸν Θεόν. καὶ λέγει ὁ Ῥουχμπὰν Βαρκὰς τοὺς Ἑβραίους·
 ἐὰν θέλετε ἐσεῖς, σταθῆτε σαράντα ἡμέραις αὐτοῦ νὰ νηστεύσῃ
 καὶ νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεὸν καὶ αὐτός, καὶ ἂν δὲν τοῦ δώσῃ ὁ
 Θεὸς νόμον καὶ ἐτούτου, μὴν τὸν πιστεύετε. καὶ μετ' αὐτὸν τὸν
 15 λόγον ἔστρεξαν [f. 63^v] καὶ οἱ τρεῖς Ἑβραῖοι καὶ ἀπέμειναν ἐκεῖ
 κατὰ τὸν λόγον ὁποῦ εἶχαν συντύχῃ· καὶ τοὺς ἐπῆρε ὁ Ἀμπουμ-
 πέκηρ νὰ τοὺς φιλοξενήσῃ αὐταῖς ταῖς σαράντα ἡμέραις. καὶ παίρνει
 ὁ Βαρκὰς τὸν Μοάμεθ καὶ ἐπῆγαν νὰ κατασκοπεύσουν τόπον ὁποῦ νὰ
 τοὺς βολῇ νὰ κάμουν τὴν ψευδοπανουργίαν τοὺς εἰς αὐτοὺς τοὺς
 20 ἄφροναις καὶ ἀσυνέτους Ἑβραίους νὰ τοὺς πιστῶσι νὰ κάμουν τὸ
 θέλημά τοὺς. καὶ ἤδραν τόπον καθὼς τὸν ἐγύρευαν καὶ πιάνουν καὶ
 σκάπτουν ἓνα πηγάδι ἕως δύο ὀργυαὶς καὶ ὀλίγον περισσότερο· καὶ
 εἰς τὴν μέσῃν τοῦ πηγαδίου ἔσκαψεν λοξὰ ἤγουν πλάγια διὰ νὰ κρυ-
 κρυβθῇ ὁ Βαρκὰς νὰ μὴν λάχῃ κανεῖς νὰ τηρήσῃ καὶ θέλει τὸν ἰδῇ
 25 διατὶ ὁ πάτος τοῦ πηγαδίου ἐφάνταξεν. καὶ εὐθείαςαν καὶ ἕτερον
 χαρτὶ ὡσὰν ἐκεῖνο τὸ χαρτὶ ὁποῦ εἶχεν ὁ Ῥουχμπὰν Βαρκὰς γραμ-
 μένον φιλτόν, ὅς τὸ μήκος ὅς τὸ πλάτος εἰς τὰ φύλλα ὅμοιον ὡσὰν
 ἐκεῖνο. καὶ τόμου ὁποῦ ἐτελειώθηκαν αἱ ἡμέραι τῆς συμφωνίας
 ἐπῆρεν ὁ Βαρκὰς τὸ γραμμένον χαρτὶν καὶ ἓναν τούμπανον καὶ
 30 ἐπῆγεν καὶ ἐσέβην εἰς τὸ πηγάδι ἐκεῖνο. καὶ τὸ πουργὸ παίρνει ὁ
 Μοάμεθ τὸ ἄγραφον χαρτὶν εἰς τὸ κόρπον του καὶ ἔστειλεν καὶ ἤφερε
 τοὺς Ἑβραίους· καὶ ἐσύναξεν καὶ ἄλλους πολλοὺς ὅσοι ἦταν εἰς
 [f. 64] τὴν ὑπακοήν του, ἄνδραις, γυναῖκαις, νέους καὶ γέρονταις,
 μικροὺς τε καὶ μεγάλους ἕως ἑφτακοσίαις ψυχαῖς καὶ περισσο-
 35 τέροις. καὶ παίρνει τοὺς καὶ πηγαίνουσι σὲ ἐκεῖνον τὸν τόπον
 ὁποῦ τὸν εἶχαν εὐθείασῃ διὰ νὰ προσευχηθοῦν· καὶ ἀνάμεσα τὸν
 τόπον ὅπου ἦταν ὁ Βαρκὰς καὶ τὸν τόπον ὅπου ἤθελεν νὰ προσευ-
 χηθῇ ὁ Μοάμεθ, εἶχεν ῥάχῃ διὰ νὰ μὴν ὑποπτευθῇ τινὰς ὅτι εἶναι
 πανουργία. καὶ ὡσὰν ἐπῆγαν εἰς τὸν ἴδιον τόπον, ἐγονάτισεν ὁ

2 αἱ] εἰ cod. 10 μοναξία cod. 18 κατοσκοπεύσουν cod. 24 τηρή-
 ξη = τηρήση. 25 ἐφθίασαν cod. 29 τούμπαν cod. 36 φθιάση
 cod. 37 τὸν τόπον²] ὁ τόπος cod.

Μοάμεθ καὶ οἱ λοιποὶ ὅλοι καὶ μόνος ὁ Μοάμεθ ἐσήκωσε τὰ χεῖρά
 του εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ σχηματίζει τὸν ἑαυτὸν του πρὸς δάκρυα
 καὶ ἀνοιγοσφαλεῖ καὶ τὸ στόμα του πῶς μυστικοπροσεύχεται.
 καὶ ἐκεῖ εἰς τὴν προσευχὴν ἐβάρσεν καὶ ὁ Βαρκὰς τὸ τούμπανο
 ἀποκάτω ἀπὸ τὴν γῆν. καὶ ἤκουσαν ὅλοι ὡσὰν βροντὴν καὶ τοὺς ἤλ- 5
 θεν ὡσὰν θαῦμα καὶ εἶπαν τὸ σου πῃ ἂν ἀλλάχ ἤγουν κύριε,
 ἐλέησον, τότε κράζει τοὺς τρεῖς Ἑβραίους καὶ μερικοὺς ἄλλους ὅπου
 ἦταν εἰς τὴν ὑποταγὴν τὸν καὶ ἔδειξεν τὸ χαρτὶν ὅπου ἦταν ἀ-
 γραφον καὶ ἐμέτρησάν τὰ φύλλα καὶ τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ
 τὸ ἐρευνήσαν ὅλον καλὰ. καὶ λέγει ὁ Μοάμεθ · νὰ τὸ στείλω εἰς 10
 τὸν Θεόν νὰ τὸ γράψῃ νὰ μὲ τὸ στείλῃ γραμμένον τὸν νόμον. καὶ
 ῥίχνει τὸ χαρτὶ ἀπέκειθεν τὴν ῥάχην καὶ ὁ Πονχμπάν Βαρκὰς
 [f. 64^v] ἔτοιμος καὶ τὸ παίρνει καὶ ῥίχνει τὸ γραμμένον καὶ ἐσέ-
 βην εἰς τὸ πηγάδιον πάλε. καὶ ὡς εἶδεν ὁ Μοάμεθ τὸ γραμμένον
 χαρτὶν ὅπου τοῦ ἦλθεν, ἄρχισε νὰ κλαίῃ · καὶ ἀγκαλιάζει καὶ φιλεῖ 15
 το · καὶ μὲ πολλὴν χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν ἐφώναξεν · ἐλᾶτε ὅλοι
 σας, μικροί, μεγάλοι ὅσοι εἴσθε ἐδῶ νὰ ἰδῆτε τὸν νόμον ὅπου με
 ἔστειλεν ὁ Θεὸς νὰ πληροφορηθῆτε νὰ πιστεύσετε μὲ ὅλην σας
 τὴν καρδίαν πῶς εἶμαι προφήτης ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὸν Θεόν · καὶ
 νὰ μὴν ἔχετε κανεῖς σας ὑποψίαν εἰς τοῦ λόγου μου καὶ εἶμαι ὁ ε- 20
 σούλης τοῦ Θεοῦ, νὰ σας εἰπῶ ἐκεῖνα ὅπου ἀρέσουν τὸν Θεόν (καὶ
 ὁ εσούλης θέλει νὰ εἰπῇ ἀπεσταλμένος εἰς ἀραπικὴν γλῶσσαν).
 γιαμιὰ ἐπῆγαν ὅλοι καὶ οἱ τρεῖς Ἑβραῖοι καὶ βλέπουν τὸ χαρτὶν
 γραμμένον καὶ πιάνουν το καὶ μετροῦν τὰ φύλλα καὶ τὰ εὐρήκαν
 ὡσὰν ἐκεῖνον τοῦ ἀγράφου καὶ σωστά. καὶ τὸ ἐρευνήσαν καλὰ, 25
 ἀμὴ δὲν εὐρήκαν ποσῶς τίποτες ὅπου νὰ μὴν ὁμοιάζῃ τοῦ πρώτου
 χαρτίου. τότε ἐστάθησαν εἰς ἐκστασιν καὶ μὲ
 μίαν φωνὴν ὅλοι εἶπαν τὸ σου πῃ ἂν ἀλλάχ, καὶ ἔπесαν
 ὅλοι εἰς τοῦ Μοάμεθ τὰ ποδάρια καὶ τὰ ἐφιλοῦσαν καὶ τὸν
 εὐφημοῦσαν πολλαῖς φήμαις καὶ μερικοὶ τὸν ἔλεγον πῶς 30
 ἀπὸ ἐσένα μεγάλη-[f. 65]-τερος προφήτης δὲν ἦλθεν. καὶ ὡς εἶ-
 δεν ὁ Μοάμεθ πῶς τὸν ἐπίστευσαν μὲ ὅλην τους τὴν καρδίαν
 εἶπεν τοὺς · ἐπειδὴ εἶδετε μὲ τὰ ὁμμάτιά σας καὶ ἐπιστώθητε
 πῶς ὁ Θεὸς με ἔστειλε διὰ προφήτην σας, θέλω καὶ ἐγὼ νὰ
 κάμω ἕνα σημάδι σὲ τοῦτον τὸν τόπον, πῶς μας ἔδωσεν ὁ 35
 Θεὸς τὸν νόμον. καὶ ἐπάρετε ὅλοι ὅσοι καὶ ἂν εἴσθε ἀπὸ μί-
 ἂν πέτραν μικροί, μεγάλοι, νὰ ταῖς κάμωμεν ἕναν σωρὸν νὰ
 φαίνεται πῶς εἰς αὐτὸν τὸν τόπον μας ἔδωσεν ὁ Θεὸς τὸν νόμον. τό-
 τε παίρνουν ὅλοι ἄνδρες, γυναῖκες, γέροντες, ὅσοι καὶ ἂν εὐρέ-
 θηκαν, ἀπὸ μίαν πέτραν καὶ ἐπῆγαν καταπόδι τοῦ Μοάμεθ · καὶ 40
 τοὺς εἶπεν ὁ Μοάμεθ · αὐτοῦ ῥίξτε. καὶ ἔρριξαν ὅλοι σὲ ἐκεῖνο τὸ

πηγάδι ὅπου ἦτον ὁ Ῥουχμπὰν Βαρκάς. καὶ πρῶτος ἔρριξεν ὁ
 Μοάμεθ τὴν πέτραν λέγοντας· τομψη σμήλλαει, καὶ κατόπιν οἱ
 εὐρεθέντες. καὶ μετ' ἐτούτον τὸν τρόπον ἐθανατώθη αὐτὸς ὁ βιοθα-
 νῆς Βαρκάς· καὶ ὁ Μοάμεθ ἦτον ἡ αἰτία. καὶ ἐσκοτώθη τοιοντο-
 5 τρόπως, διατὶ εἶχεν ἀμφιβολίαν ἀπὸ τὸν Βαρκά μὴν λάχῃ καὶ λογο-
 φέρουσαν καὶ τὸν μαρτυρήσῃ διὰ ψεύτην, διατὶ πλέα χρεῖα δὲν εἶχεν
 ἀπὸ κανέναν διὰ τὰ μὴν τὸν κατασύρη καὶ τὰ ἔχη τὴν μοναρχίαν.
 καὶ τὸ ἄλλο με [f. 65v] φαίνεται πῶς ἦταν Θεοῦ παραχώρησις δια-
 τὶ ἀναγνώνοντας τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, λέγει·
 10 « καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικὶ καὶ ἐκατάπие τὸν ποταμὸν ὃν
 εὐγάλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ », ὡς καθὼς προέγραφα.
 καὶ ἐκεῖ ὅπου ἔρριξαν ταῖς πέτραις, ἔγινε σωρὸς ἐκεῖ καὶ στέκει
 ἕως τὴν σήμερον. καὶ ὅποιος περάσῃ τὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Κιαμπέν
 15 πέτραν. καὶ ὡς ἀν ἐσκοτώσεν τὸν Ῥουχμπὰν Βαρκά ἐχάρηκεν
 πολλὰ διατὶ ἐπῆρεν καὶ τὸ χαρτὶν ὀμπρὸς εἰς τόσους ἀνθρώπους
 πῶς τοῦ ἐδόθη ἀπὸ τὸν Θεόν. καλὰ καὶ μερικοὶ ὑποπτεύθησαν
 πῶς εἶναι μὲ πανουργίαν, ἀλλὰ δὲν ἐτολμοῦσαν τὰ συντύχουν οὔτε
 20 τὰ βεβαιώσουν καὶ τὸ ἐσυμπέραναν καὶ στανεώ τους. καὶ σὰν
 ἐπῆρεν τὸ χαρτὶν, δὲν ἤξευραν τί λέγει καὶ τὸν ἐρωτοῦσαν καὶ
 αὐτὸς τοὺς ἔλεγεν ἄλλα τῶν ἄλλων καὶ τῶν ἔλεγε μερικά τὰ ὅσα
 ἦταν διδαγμένοι ἀπὸ τὸν Παχηρὰ καὶ Γεράσιμον τὸν λεγόμενον
 Ῥουχμπὰν Βαρκά· καὶ τὸ χαρτὶν τὸ εἶχεν κρυμμένον ἕως τὸ
 ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς του. καὶ αὐτὸς ἐσυμμάζωξεν ἐκείνους ὅπου
 25 τὸν εἶχαν προσκυνήσῃ μετὰ ταῦτα, διατὶ ὅποιος δὲν τὸν ἤθελεν
 εἰπεῖν [f. 66] προφήτην, τὸν ἐσκοτώνει· καὶ εἶχεν εἰς τὴν ὑπο-
 ταγὴν του ἕως δέκα χιλιάδαις ἀνθρώπους καὶ ἐπῆγεν καὶ ἐπολέ-
 μησεν τὴν Μαδιὰμ καὶ τὴν ἐπῆρεν ὅτι αὐτοὶ οἱ Μαδιανῖται ἦταν
 εἰδωλολάτραι. καὶ τοὺς φόνους ὅπου ἔκαμεν εἰς αὐτοὺς ἀδύνατον
 30 τὰ γραφθοῦν καὶ μάλιστα τὰ μαρτύρια· ἐπῆρεν καὶ ἄλλα κάστην
 καὶ τὰ ἔβαλεν εἰς τὴν ὑποταγὴν του.
 Αὐτὸν τὸν χρόνον ἤκουσαν οἱ πολῖται πῶς ὁ Μοάμεθ ἐκηρύχ-
 θην προφήτης· καὶ ἐλεηλάτησεν τὰ μέρη ἐκεῖνα χρόνους τρεῖς
 καὶ μετὰ τρεῖς χρόνους ὕστερα ἀφήκεν τὸν θεῖον του τὸν Ἀμπουμ-
 35 πέκρη ἀπάνω εἰς τὸ φουσάτον τὰ ἦναι προεστῶς καὶ αὐτὸς ἐπῆρεν
 μερικοὺς ὑπηρέτας καὶ ἐπῆγεν ἔς τοὺς Ἀμπουκουρεῖσιδαις τοὺς
 πατρογονοεὺς του διὰ τὰ τοὺς διδάξῃ καὶ ἐκείνους. καὶ ὡς ἐπῆγεν
 εἰς ἐκείνους καὶ τοὺς ἐχαιρέτησε, ἐπῆραν τὸν χαιρετισμὸν του
 καὶ ἐρώτησάν τον τί ἄνθρωπος εἶναι. τότε λέγει καὶ αὐτὸς· ἐγὼ
 40 εἰμαι ἀπὸ τοῦ Ἀμπουκουρέσι, ἔκγονος τοῦ Ἀπουλλὰ καὶ υἱὸς

10 γῆ] γυνή cod.
 οἱ φόνου,

12 σορρός cod. 21 τῶν²] τόν cod. 29 rectius

τοῦ Ἀμπεπήλ. καὶ ὡς ἤκουσαν οἱ Ἀμπουκουρεήσιδαις πῶς εἶναι ἀπὸ τὸ γένος τους, τὸν ἐδεξιώθησαν πολλὰ καλὰ καὶ τὸν ἐφίλευσαν δύο, τρεῖς ἡμέραις μὲ πολλαῖς τιμαῖς. καὶ συντυχαίνοντας ἀπὸ λόγον εἰσὲ λόγον τοὺς εἶπεν ὅτι εἶναι προφήτης. λέγουν τον [f. 66v] καὶ αὐτοὶ ἠκούσαμεν το καὶ τὸ ἐχαρήκαμεν καὶ διὰ ταυτὸ 5 σου ἐμηνύσαμεν νὰ ἔλθῃς νὰ κάμῃς τίποτε θαῦμα νὰ πιστωθοῦμεν καὶ ἡμεῖς. τότε λέγει πρὸς αὐτούς · τί θαῦμα θέλετε νὰ κάμω; λέγουν τον ἐκεῖνοι · θέλομεν νὰ ἀναστήσῃς τὴν φοράδα ὅπου ἔσφαξεν ὁ παπποὺς σου. λέγει καὶ ὁ Μοάμεθ · δεῖξετέ μου τὸ μνημάν της νὰ τὴν ἀναστήσω. καὶ αὐτοὶ μὴ ἠξέχροντας τὸν τόπον δὲν 10 τὸν εἶπαν πλέον τίποτε. τότε τὸν εἶπον ἄλλοι · κάμε ἄλλον θαῦμα. τότες τοὺς λέγει · θέλετε νὰ σχίσω τὸ φεγγάρι εἰς δύο κομμάτια; εἶπαν καὶ αὐτοὶ · σχίσ' το. καὶ ἄπλωσεν τὸ χεῖριν του εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὸ ἐξάμωσεν. καὶ λέγει τοὺς · εἶδετε πῶς τὸ ἔκαμα δύο κομμάτια; λέν τον καὶ αὐτοὶ · ψεύματα · ἡμεῖς τὸ βλέπομεν ὀλάκερο, 15 καὶ διατὶ εἶσαι ψεύτης; ὁ Μοάμεθ λέγει · τὰ ἐδικὰ σας μάτια δὲν δύνουνται νὰ κοιτάζουν τὰ ἐδικὰ μου θαύματα, διατὶ ἐπαχύνθησαν τὰ μάτια σας προσκυνῶντας τὰ εἰδῶλα τὰ κωφὰ καὶ ξόανα ποιήματα · πιστεύετε εἰς τὸν Θεὸν ὅπου πιστεύω ἐγὼ καὶ εἶμαι καὶ ἐκεῖνον ῥεσόλεις, καὶ τότε ἤμπορεῖτε νὰ ἰδῇτε τὰ ἐδικὰ μου θαύ- 20 ματα. εἶπαν καὶ αὐτοὶ · ἐὰν ἐσὺ δέν μας δείξῃς [f. 67] ἓνα θαῦμα, δὲν πιστεύομεν πῶς εἶσαι προφήτης. καὶ ὁ Μοάμεθ λέγει · ἐμέναν ἔδοσεν ὁ Θεὸς τὸν νόμον ὅπου τὸν εἶδασιν μικροὶ μεγάλοι τοῦ Μεντινέ σας, εἶπα σας πῶς ἐγὼ ἀνέβηκα εἰς τὸν οὐρανόν, εἶπα σας ὅτι ἔσχισα τὸ φεγγάρι ἐμπροστί· σας καὶ δὲν ἐπιστεύετε · τί ἄλλο 25 θέλετε νὰ σας κάμω; λέσιν τον πάλιν οἱ Ἀμπουκουρεήσιδαις · ἐμᾶς εἰς τὸν οὐρανὸν θαῦμα μὴν μας δείχνῃς, μόνε εἰς τὴν γῆν, γιαμιὰ φέρουν μίαν καμήλαν καὶ τοῦ λέσιν · ἀπηρῆξε αὐτὴν τὴν καμήλον νὰ σε πιστεύσωμεν καὶ ἡμεῖς. καὶ αὐτὸς ἠξέχροντας πῶς δὲν ἤμπούριεν νὰ ἀπηρῆσῃ τὴν καμήλον τοὺς ἐναντιῶτον καὶ 30 ἔλεγεν δὲν θέλει νὰ ἀπηρῆσῃ. καὶ ἀπὸ λόγον εἰσὲ λόγον ἄρχισαν νὰ μαλώνουν καὶ ἀπὸ μαλώματα σὲ ἀνωμαλίαις καὶ πιάνουν καὶ δένουν τον ὀπισθάγκωνα καὶ τὸν ἔδεσαν σὲ ἐνοῦ γοργοκαμήλου οὐρὰν καὶ τὸν ἐκαμηλόσουραν · καὶ ἐτελεύτησεν χρόνῶν ἐξήντα τριῶν · καὶ ἐσκοτώθηκαν καὶ ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας του μερικοὶ καὶ ὅσοι 35 ἔγλυσαν ἐπῆραν τὸ ἓνα ποδάρι τοῦ Μοάμεθ καὶ τὸ ἤφεραν εἰς τὸ Μεντινέ, διατὶ τὸ ἐπίλοιπον κορμὶ δὲν ἠῶραν, μόνε αὐτὸ ὅπου ἦταν δεμένον εἰς τὴν οὐρὰν τοῦ [f. 67v] γοργοκαμήλου. καὶ τὸ ἔθαψαν ἐκεῖ εἰς τὴν Μαδιάμ. καὶ ὡς τὸν εἶδασιν πῶς ἔδοσεν κακὸν θάνατον περισσοὶ ἐδυσπίστησαν ἀπ' αὐτοὺς καὶ κάποιος ἀπὸ 40

12 φεγκάρη cod. 15 λέν = λέγουν = λέγουσι. ὀλάκερο i.e. ὀλόκληρον. 26 λέσιν = λέγουσιν. 32 ἀνωμαλίαις] num ἀνωμαλίαις legendum? 33 ὀπισθάγκωνα cod. 40 ἐδυσπῆσθησαν cod.

τοὺς μαθητάς του, ὁποῦ τὸν λέν οἱ Τοῦρκοι τὴν σήμερον Γεζήτ,
 ἀποστάτησεν. καὶ ὡς εἶδαν οἱ λοιποὶ ἔνδεκα πῶς ἔχουν νὰ σκορ-
 πισθοῦν ἐστάθησαν αὐτοὶ καὶ ἐβάλασιν βουλὴν καὶ ἔβαναν ἄλ-
 λον ἄντις τοῦ Γεζήτ, τὸ ὄνομα Ἀμπελεῖς, καὶ ἐσυμφώνησαν οἱ
 5 δώδεκα μὲ τὸν λοιπὸν δλον πῶς νὰ σταθοῦν σταθρὰ εἰς αὐτὴν
 τὴν πίστιν ὁποῦ τοὺς εἶχεν διδάξην ὁ Μοάμεθ καὶ νὰ μὴν ἐπιστρέ-
 ψῃ ἅπ' αὐτοὺς κανεῖς καὶ νὰ ἦναι βοηθοὶ εἰς πρὸς τοῦ ἄλλου, καὶ
 ὃ τι διδάξῃ ὁ ἓνας ὁ ἄλλος νὰ μὴν εἰπῇ ὅτι ἄτυχα διδάσκεις. διὰ
 ταυτουνοὺς δηλεῖ τὸ δράμα τοῦ Ἑσδρά ὅπου ἐγγήκε ἓνας ἀετός μὲ
 10 τρεῖς κεφάλια καὶ δώδεκα πτερὰ· αἱ πτέρωγές του ἦταν ξαπλωμέ-
 ναι εἰς ὅλην τὴν γῆν. καὶ διὰ ταυτὸ οἱ Τοῦρκοι εἶναι τέσσαραις
 φυλαῖς χωρία ἀπὸ τῶν Περσῶν καὶ ταῖς τέσσαραις ταῖς λέν κα-
 λαῖς. ἡ πρώτη λέγεται Χανεφῇ, ἡ δευτέρη Σιαφῇ, ἡ τρίτη Ἀμπε-
 λή, ἡ τετάρτη Μαλικῇ. ἤθελα νὰ γράψω καὶ ταῖς διαφοραῖς ὁποῦ
 15 ἔχουσιν μία ἀπὸ τὴν ἄλλην, ἀμὴ δὲν μας κάμνει χρεῖαν· ὅμως καὶ
 τὸ προσκύνῃμάν των [f. 68] ἀλλάσσει καὶ ἡ κρίσις των. ἔκαμαν
 καὶ προσετόν τους νὰ τὸν ὑποτάσσωνται ὅλοι τὸν Ἀμπουμπέκηρ·
 καὶ τὸν εἶχεν καὶ γαμβρὸν εἰς τὴν κόρην του ὁ Μοάμεθ. καὶ ἀμή-
 ρευσεν αὐτὸς ὁ Ἀμπουμπέκηρ χρόνους δύο καὶ ἀπέθανε. καὶ ἦλθαν
 20 ὅλοι πάλιν εἰς ἓ μίαν μερεὰν καὶ ἐγένην πάλιν φιλονεικία ἀνάμεσά
 τους διατὶ μερικοὶ ἤθελαν νὰ κάμουν τὸν Ἀλῇ ὁποῦ ἦταν καὶ αὐτὸς
 γαμβρός του εἰς ἓ ἄλλην του κόρην. ἄλλοι δὲ πάλιν ἤθελον τὸν
 Ὁμέριν καὶ πάλε τὸν αὐτὸν ἔκαμαν διατὶ ἦτον πολλὰ ἀνδρεῖος. καὶ
 ὡς ἐγένην αὐτὸς ὁ Ὁμέρις μὲ ὀλίγους χρόνους ὕστερα ἔκαμεν φου-
 25 σάτα καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐπολέμησεν καὶ τὴν ἐπῆ-
 ρεν καὶ ἐφόριε ροῦχα ἀπὸ καμήλας μαλλὶ εὐθιασμένα καὶ ἐκαβαλλί-
 κενεν σὲ μουλάρῳ τάχα διὰ ταπεινώσιν. ὁ αὐτὸς ἐπῆρεν τὴν Δα-
 μασκὸν καὶ τὸ Μισίριν ἤγουν τὴν Αἴγυπτον καὶ ἄλλα πολλὰ κάσ-
 τρα. ἔστειλεν καὶ τὸν Μαβιὰν καὶ ἐπῆρεν τὴν Κύπρον, τὴν Κρή-
 30 τιν καὶ τὴν Μισήρα καὶ ἦλθεν αὐτὸς ὁ Ὁμέρις εἰς τὴν Κωνσταν-
 τινούπολιν καὶ ἐστάθην χρόνους ἑπτὰ. ἐβασίλευσεν αὐτὸς ὁ Ὁμέρις
 χρόνους σαράντα ἑπτὰ καὶ ὥρισεν τὴν Μεσημβριάν ὅλην. εἶχεν κουρ-
 σεύσῃ καὶ τῆς Ῥώμης τὰ σύνορα, Καλαβρίαν [f. 68^v] καὶ Σικελίαν.
 καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ὁμέρι ἐγένιν ὁ Μαβιάς, ἀμὴ δώδεκα
 35 χρόνους ἔζησεν. ἀκόμη καὶ ὁ Ἀλῆς ἐπῆγεν καὶ αὐτὸς χωρίά του
 ἀμηνὰς μὲ τὸν στρατὸν του καὶ πολεμίζοντας ἐπῆρεν τὴν Βαβυ-
 λῶνα καὶ τὴν Πάστραν. ἔστειλεν καὶ τὸν ἡμαμ Ἀζέμη καὶ ἐδί-
 δαξεν τοὺς Οὐζμπέκιδαις ὁποῦ τὸν εἶχαν μηνύσῃ, ὡς καθὼς
 ἐγύρευσαν καὶ ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους διδάσκαλον, καὶ ἐπῆγεν καὶ
 40 τοὺς ἐδίδαξεν καὶ τοὺς ἐγύρυσεν ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρείαν. καὶ τὸν
 ἔκαμαν δοκιμὴν ὥσάν τοὺς Ῥωμαίους. ἀλλ' αὐτοὶ ἦταν καινού-

ριοι ἕως δεκαπέντε χρόνους ἀπὸ τὸν Μοάμεθ ὑστερώτερα καὶ ἀκόμη
ἐβαστοῦσεν ἡ ὁμόνοια καὶ ἡ ἀγάπη καὶ δι' αὐτὸ δὲν ἐκατάστυρεν ὁ
Σιαφῆς τὸν Ἀζέμη οὔτε ὁ Ἀμπελῆς τὸν Σιαφήν, μόνε ἐτίμαεν ἕνας
τὸν ἄλλον. αὐτὸς ὁ Ἀλῆς, Ὁσμάνης, Ἀμπελῆς καὶ Σιαφῆς ἐκά- 5
θισαν οἱ τέσσαρές των καὶ ἔβαλαν ἀπάνω εἰς τὰ φιλτὰ γράμματα
ἄλλα γράμματα καὶ τὰ εἶπαν ἐσρε οὐστοῦν καὶ ὁ τουροῦ καὶ
μετὰ κεῖνο τὸ ἐσρε οὐστοῦν καὶ ὁ τουροῦ ἄρχισαν καὶ
ἐξήγησαν αὐτὸν τὸ ψευδοχάρτι τους, ὡς καθὼς τὸ ἔχουν καὶ τὸ
διαβάζουν καὶ διὰ τὰ ἦναι αὐτοὶ οἱ δύο ὁ Ἀλῆς καὶ Ὁσμάνις ἀπὸ 10
Ἑβραίου. ἄκουσον τὴν ἐξήγησιν ὅπου ἔκαμαν. ἀρχινοῦν καὶ λέ-
σιν [f. 69] τάχα πῶς ἦταν ἀπὸ τὸν Θεὸν τὰ περιτέμνωνται, τὰ μὴν
προσκυνοῦν κανένα ὁμοίωμα ἀπὸ τὴν γῆν, πῶς ὁ Θεὸς εἶναι ἕνας,
τρισυνπόστατον τὰ μὴν τὸν λέσι· χοιρινὸν κρέας τὰ μὴν τρώσι
καὶ τὰ ἔχουν τὸν βασιλέα τους ἐπίγειον Θεόν, τὰ ἔχῃ μοναρχίαν
καὶ τὰ τὸν εὐλαβοῦνται, καί, ἂν λάχῃ καὶ ἀποστατήσουν ἀπ' αὐ- 15
τοῦ τοῦ καὶ σκοτώσουν τὸν βασιλέα τους, τὰ σκοτώνονται ἀπὸ
τοὺς ἀπειθεῖς ἄνθρωποι ἐβδομῆντα χιλιάδαις διὰ τὰ πληρωθῇ
τοῦ βασιλέως τὸ αἷμα. αὐτὰ ἐσύνθεσαν οἱ δύο των ὁ Ἀμπελῆς καὶ
ὁ Σιαφῆς. ἀκόμη ἐξήγησαν πῶς ὁ Χριστὸς εἶναι ζωντανὸς καὶ εὐ-
ρίσκεται εἰς τὸ τέταρτον στερέωμα καὶ πάλε θέλει τὰ ἔλθῃ τὰ 20
κρίνῃ τὸν κόσμον σαράντα χρόνους καὶ τὰ πανδρευθῇ καὶ ἡ μάνα
τον εἶναι ἡ ἀδελφὴ τοῦ Μωϋσῆ· καὶ εἶναι προφήτης, καὶ ὄχι θεός.
ἀκόμη λέσιν αὐτοὶ οἱ δύο πῶς ὁ Ἀβραάμ τὸν Ἰσαὰκ ἤθελεν τὰ
θυσιάσῃ καὶ ὄχι τὸν Ἰσαάκ. ἀκόμη γράφουν πῶς ὁ Μοάμεθ ἐκα-
βαλλίκευσεν ἕναν ζῶον, τὸ ὀνομάν τον Ἑλμπαράκ, ἀπὸ μουλάρην 25
μικρότερον, ἀπὸ γαῖδοῦρεν μεγαλῆτερον· καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν
Ἱερουσαλὴμ τόσον γλῆγωρα ὅσον τὰ σφαλίσσης τὰ ὀμμάτιά σου καὶ
τὰ τὰ ἀνοιξῆς. καὶ ὡσὰν ἐπῆγεν τὴν Ἱερουσαλὴμ, ἦλθεν ὁ ἀρχάγ-
γελος [f. 69v] καὶ τὸν ἐπῆγεν εἰς τὴν ῥάχην του σύσσωμον καὶ τὸν
ἐπῆγεν εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ ὅταν ἐπῆγεν εἰς τὸ πρῶτον στερέωμα 30
ἐβάρεσεν ὁ ἀρχάγγελος τὴν πόρταν τοῦ στερεώματος καὶ ὁ ἄγγελος
ὅπου ἐφύλαττεν τὴν πόρταν τοῦ στερεώματος ἐρώτησεν ἀπὸ
μέσα· ποῖος εἶναι; καὶ ὁ ἀρχάγγελος ἀποκρίνεται ἀπέξω· ἐγὼ
εἶμαι. καὶ πάλε τὸν ἐρωτᾷ· καὶ ποῖος ἄλλος εἶναι μαζύ σου; καὶ
ὁ ἀρχάγγελος λέγει· ὁ Μοάμεθ εἶναι. τότε ἀνοιξεν. καὶ ἐπῆγεν 35
μέσα καὶ εἶδεν ὁ Μοάμεθ ἀγγέλους μὲ πολλὰ κεφάλια καὶ πᾶσα
κεφαλὴ εἶχεν ἀπὸ πολλαῖς γλώσσαις, ἕως εἴκοσι, καὶ ἀπὸ τόνους
ὀφθαλμούς. καὶ πάλε ἐπῆγεν καὶ εἰς τὸ δεῦτερον στερέωμα καὶ
ἐβάρεσαν τὴν πόρταν ὡς καὶ τὸ πρῶτον καὶ τὸν ἐρωτοῦσαν ποῖος

9-10 rectius est, ut mihi videtur, interpungere post διαβάζουν, non autem ante ἄκουσον, et non post Σιαφῆς, v. 19, sed v. 18 post των. 13 λέσι = λέγωσι. τρώσι = τρώγωσι. 18-19 cf. supra, v. 9. 29 σῆσωμον cod.

εἶναι, καὶ ὁ ἀρχάγγελος τάχα πῶς ἔλεγεν τὸ ὄνομά του · καὶ ὡς
 ἐσέβην εἰς τὸ δεύτερον στερέωμα, εἶδεν ἀγγέλους μὲ ἑπτὰ κεφα-
 λὰς καὶ πᾶσα κεφαλὴ εἶχεν ἀπὸ ἑβδομήντα γλώσσαις καὶ ἀπὸ
 ἑπτακοσίους ὀφθαλμούς. καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸ τρίτον στερέωμα καὶ
 5 πάλε ἐβάρεσαν καὶ τὸν ἐρώτησαν καθὼς εἰς τὸ πρῶτον καὶ εἰς
 τὸ δεύτερον καὶ λέγει τάχα ὡς ἤκουαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ με-
 μiasμένου, ἀνοιγαν καὶ ἐσέβαιναν. καὶ εἶδεν εἰς τὸ τρίτον στερέω-
 μα ἀγγέλους μὲ ἑβδομήντα κεφαλὰς [f. 70] καὶ κάθε κεφαλὴ ἀπὸ
 ἑπτακοσίαις γλώσσαις καὶ ἀπὸ ἑπτὰ χιλιάδαις ὀφθαλμούς. καὶ τί
 10 νὰ μολένω τὸν ἑαυτὸν μου καὶ τοῦ λόγον σας μὲ τὰ μιὰρὰ λόγια
 τοῦ ψευδοχάρτιού τους ; τὰ ὁμοια φλυαρεῖ ἕως τὰ ἑπτὰ στερεώ-
 ματα καὶ τὰ πολυπλασιάζει, ὡς καθὼς λέγει πῶς εἰς τὸ ἑβδομον
 στερέωμα, εἶχαν οἱ ἄγγελοι ἀπὸ ἑπτὰ χιλιάδαις κεφαλὰς καὶ πᾶσα
 κεφαλὴ ἀπὸ ἑβδομήντα χιλιάδαις γλώσσαις καὶ ἀπὸ ἑπτακοσίαις
 15 χιλιάδαις ὀφθαλμούς. καὶ τὸν ἐπῆραν οἱ ἄγγελοι τοῦ ἐβδόμου
 στερεώματος καὶ τὸν ἐδιάβασαν εἰς τὸν Θεόν. καὶ ὁ Θεὸς τοῦ
 εἶπεν · καλῶς ἦλθες, καὶ ἔβαλεν τὸ χεῖριν του εἰς τὴν ῥάχην του
 καὶ τὸν ἐχάδευεν. καὶ λέγει πῶς τὸ χεῖριν τοῦ Θεοῦ ἦταν τόσο
 κριὸ ὅπου ἐπάγωσεν ὁ μυελὸς τοῦ ῥαχοκοκάλου του. καὶ λέγει
 20 πῶς τοῦ εἶπεν ὁ Θεὸς τάδε νὰ προσκυνᾷς καὶ τάδε. καὶ τὸν ἔστει-
 λεν κάτω εἰς τὴν γῆν καὶ ἐρχόμενος κάτω ἦλθεν εἰς τὸ τέταρτον
 στερέωμα καὶ ἤρξεν τὸν Χριστόν. καὶ τὸν ἐρώτησεν ὁ Χριστὸς ποῦ
 ἦτον καὶ ὁ Μοάμεθ τοῦ εἶπεν · εἰς τὸν Θεὸν ἤμουν. καὶ τί ἐγύρευες ;
 τοῦ εἶπεν ὁ Χριστὸς. καὶ αὐτὸς λέγει · ἐρώτησα τὸν Θεὸν πῶς νὰ
 25 προσευχώμεσθαι νὰ ἦναι εὐχαριστημένος ἀπὸ λόγον μας. καὶ
 τάχα τοῦ λέγει ὁ Χριστὸς · διὰ νὰ ἰδῶ τὸ προσκύνημάν σας. καὶ
 τοῦ εἶπεν τάχα ὁ Μοάμεθ τοῦ Χριστοῦ. [f. 70v] καὶ ὁ Χριστὸς τοῦ
 λέγει · πολὺ εἶναι αὐτὸν τὸ προσκύνημα καὶ δὲν ἤμποροῦν νὰ
 ὑποφέρουν αὐτοὶ ὅπου σου ὑποτάσσονται νὰ προσκυνοῦν ὅτι ἔχει
 30 πολὺν κόπον. μόνε πάγαινε νὰ σᾷς τὸ μικράνην ὀλίγον ἀκόμη.
 καὶ ἐγύρῃσεν ὀπίσω ὁ Μοάμεθ καὶ τοῦ το ἐμίκρηεν ὁ Θεὸς καὶ
 ἦλθε πάλιν τάχα εἰς τὸν Χριστόν καὶ τοῦ το εἶπεν πῶς τὸ ἐμίκρη-
 νε. καὶ τὸν εἶπεν πάλιν ὁ Χριστὸς · καὶ αὐτὸ πολὺ εἶναι, μόνε πά-
 γαινε νὰ σε τὸ μικρήνη. ἐπῆγεν καὶ τρίτην βολὰν καὶ πάλε τοῦ
 35 εἶπεν · πολὺ εἶναι καὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἤμποροῦν νὰ τὸ ὑποφέρουν ·
 μόνε πάγαινε νὰ τὸ μικρήνη ἀκόμη. καὶ ἐπῆγεν ὀπίσω ἕως πέντε
 φοαῖς. καὶ πάλε τοῦ εἶπεν τάχα ὁ Χριστὸς · ἀκόμη πολὺ εἶναι ·
 μόνον πάγαινε νὰ τὸ μικράνης ἀκόμη τὸ προσκύνημάν σας. καὶ ὁ
 Μοάμεθ λέγει · ἐντρέπομαι τώρα νὰ γυρίσω διατὶ ἔχω πέντε βο-
 40 λαις ὅπου ἐπῆγα μὲ τὸν λόγον σου καὶ τὸ ἐμίκρηνα. αὐτὰ τὰ παρα-
 μύθια καὶ ἀναισχυνταῖς γράφει τὸ ψευδοχάρτι τους ὅπου τὸ ἔγρα-
 ψεν ὁ Ἀμπελής. καὶ ἂν ἤθελα γράψην ταῖς παρανομίαις ὅλαις

ὁποῦ γράφουν δι' αὐτὸν τὸν σεληνιασμένον Μοάμεθ, θέλει γένη
 καὶ ἐκεῖνος ἕνας ὡσὰν τὸν Ἰούδαν. ἀλλὰ πάλιν [f. 71] δὲν με ἀφί-
 νει ἂν δὲν τὰ εἰπῶ. καὶ ἄκουσον τοῦ μισοῦ ταῖς διδαχαῖς, τί
 ἐδίδασκεν τοὺς ὁμόφρονάς του. ἦταν ἕνας ἄνθρωπος φίλος αὐτοῦ
 τοῦ Μοάμεθ καὶ ἔλεγε τὸ ὄνομά του Ἀμπουάζερ. καὶ αὐτὸς εἶχε 5
 γυναῖκα εὐμορφὴν τὴν ὁποίαν θεωρῶντας τὴν ὁ Μοάμεθ ἦλθεν εἰς
 μεγάλην ἐπιθυμίαν. καὶ ἐστάθην εἰς συλλογὴν μὲ τί μέθοδον νὰ
 κάμῃ διὰ νὰ τὴν πορνεύσῃ. καὶ μίαν ἡμέραν ἀπερνῶντας ἀπὸ τὸ
 σπίτιν τοῦ Ἀμπουάζερ διὰ νὰ ἰδῇ τὴν γυναῖκα του, ἄκουσεν, καὶ
 ἐμάλωνεν μὲ λόγου της ὁ ἀνὴρ αὐτῆς · καὶ ὡς ἤκουσεν ὁποῦ ἐμά- 10
 λωνεν, ἐπέρασεν ὁ Μοάμεθ καὶ ἐπῆγεν ἔς τὴν δουλείαν του. καὶ τὴν
 δευτέραν ἡμέραν ἔκραξεν ὁ Μοάμεθ τὸν φίλον του Ἀμπουάζερ
 καὶ τοῦ λέγει · φίλε Ἀμπουάζερ, ἔστειλεν ὁ Θεὸς τὸν ἄγγελον καί
 με εἶπεν πῶς νὰ χωρίσῃς τὴν γυναῖκα σου διατὶ εἶχες εἰπῆν νὰ
 κάμῃ τὸ θέλημάν σου καὶ δὲν ἔστερξεν καὶ τὸ ἐβαρέθην ὁ Θεός. 15
 καὶ ἂν δὲν τὴν ἐχωρίσῃς, ἤξευρε πῶς θέλει σε συνέβῃν καὶ ἄλλο
 πολὺ κακὸ καὶ εἰς ἐτοῦτον τὸν κόσμον καὶ εἰς τὸν μέλλοντα. τότε
 λέγει ὁ Ἀμπουάζερ τὸν Μοάμεθ · ἀφέντη, μετὰ χαρὰς σου νὰ τὴν
 ἐχωρίσω · μόνον παρακάλεσε τὸν Θεὸν νὰ μὴν με ὀργισθῇ. καὶ
 αὐτὴν τὴν ὥραν τὴν ἐχώ- [f. 71^v]-ρισεν, καὶ μετὰ δύο ἡμέραις ὕστερα 20
 κρᾶζει ὁ Μοάμεθ τὸν Ἀμπουάζερ καὶ τοῦ λέγει · ἦλθεν ἡγυναῖκα
 σου εἰς ἐμένα καὶ με ἐπαρεκάλεσεν πῶς νὰ παρακαλέσω ἐγὼ τὸν
 Θεὸν καὶ νὰ εἰπῇ ὁ Θεὸς νὰ πάρῃς πάλε τὴν γυναῖκα σου · καὶ τὴν
 εἶπα νὰ σταθῇ μὲ ταῖς ἐδικαῖς μου γυναῖκαις ἡμέραις σαράντα
 καὶ νὰ παρακαλέσω τὸν Θεὸν ταῖς αὐταῖς ἡμέραις · καὶ ὃ τι με 25
 εἰπῇ ὁ Θεός, ἐκεῖνον θέλω σας εἰπεῖν. ἀπεκρίθη καὶ ὁ Ἀμπουάζερ
 καὶ εἶπεν αὐτῷ · παρακαλῶ καὶ ἐγὼ διὰ νὰ παρακαλέσῃς τὸν Θεὸν
 νὰ μὴν με ὀργισθῇ ὅταν τὴν πάρῃ. καὶ ἃς ἐσταθῇ μὲ ταῖς ἐδικαῖς
 σου γυναῖκαις ταῖς σαράντα ἡμέραις. καὶ ἐπῆρεν ὁ Μοάμεθ τὴν γυ-
 ναῖκα τοῦ Ἀμπουάζερ καὶ τὴν ἐμοίχευεν ὅσον ἠθέλησεν. καὶ μετὰ 30
 ταῖς σαράντα ἡμέραις ἔκραξεν τὸν Ἀμπουάζερ · καὶ τοῦ λέγει ·
 ἔστειλεν ὁ Θεὸς τὸν ἄγγελον καὶ με εἶπεν ὅτι ὁποῖος ἄνθρωπος λο-
 γοφῆρῃ μὲ τὴν γυναῖκα του καὶ ἀσχημολογήσῃ ἢ μὲ ἀφορμὴν ἢ
 καὶ χωρὶς ἀφορμὴν, τοῦ Θεοῦ κακοφαίνεται καὶ τυχαίνει νὰ τὴν
 χωρισθῇ. καὶ ὡσὰν τὴν χωρίσῃ καὶ πάλε θέλῃ νὰ τὴν πάρῃ, ἂν 35
 δὲν τὴν βάλλουν μὲ ἄλλον ἄνθρωπον νὰ κοιμηθῇ, νὰ μὴν τολμᾷ
 ὁ πρῶτος της ἄνδρας νὰ τὴν ἐπάρῃ. τότε λέγει ὁ Ἀμπουάζερ ·
 ἀφέντη, ἐπειδὴ ἔτζῃ ὥρισεν ὁ Θεός, [f. 72] πῶς νὰ τὴν κοιμηθῇ
 ἄλλος ἄνδρας ; ἐγὼ ἄλλον ἄνθρωπον δὲν πιστεύομαι, μὲν τὴν κοι-
 μήσου ἐσὺ ὁποῦ εἶσαι προφήτης. καὶ τὴν ἐκοιμήθην καὶ ὕστερα 40
 μὲ τὸ θέλημα τοῦ ἀνδρός της. μετὰ ταῦτα τοῦ εἶπεν · τώρα ἔχε
 τὴν γυναῖκα σου μὲ τὴν εὐχὴν μου καὶ μὲ τὴν ὑπόσχεσίν μου καὶ νὰ

- μὴν εἰπῆς αὐτὸν τὸν λόγον πλέα τὴν γυναῖκα σου, ὅτι πάλε σὰς
χωρίζει ὁ Θεός. τότε ὁ Μοῦμεθ ἔκαμεν αὐτὸν τὸν νόμον ὅτι ὅποιος
χωρίσῃ τὴν γυναῖκα του, ἐὰν δὲν τὴν κοιμηθῇ ἄλλος, ὁ ἄνδρας
τῆς νὰ μὴν τολμᾷ νὰ τῆς συμώσῃ · καὶ τὸ ἔχουν ἕως τὴν σήμερον
5 αὐτὴν τὴν μιὰν τάξιν καὶ τὴν λέσιν χοὐλῆ. αὐτὸς ὁ Μοῦμεθ τοὺς
ἐδίδαξε νὰ νηστεύουν ἡμέρας τριάντα νὰ τρῶσι τὴν νύκτα ἕως
κοντὰ νὰ ξημερώσῃ, καὶ νὰ νηστεύουν ὀλημέρα ἕως νὰ βασιλεύσῃ
ὁ ἥλιος. αὐτὸς τοὺς εἶπεν ἀπὸ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Γερασίου νὰ
πλένουνται διατὶ εἶναι ἀβάπτιστοι καὶ βρωμοῦσι καὶ πιάνουν
10 τὸ ῥητὸν ὅπου λέγει λούσασθαι καὶ καθαροὶ γίνεσθαι. ἀκόμη τοὺς
εἶπεν ὅτι ὅσοι πολεμοῦν εἰς τὸν πόλεμον διὰ νὰ πολιτευθῇ τὸ ὄνομα
τοῦ Μοῦμεθ ἐὰν σκοτωθοῦν νὰ τοὺς μετροῦν διὰ μάρτυρας καὶ
ὅσοι γλυτώσουν νὰ τοὺς εὐφημίζουν διὰ ἀνδρειωμένους καὶ φίλους
τοῦ Μοῦμεθ. ἔτι [f. 72^v] δὲ τοὺς εἶπεν διὰ ἐκείνους ὅπου προσκυ-
15 νοῦν τὰ εἰδῶλα νὰ τοὺς σκοτώνουν, ἀμὴ τοὺς Ἑβραίους νὰ μὴ
σκοτώνουν. καὶ διὰ τοὺς Χριστιανούς εἶπεν · ἂν σὰς ὑποτάζων-
ται νὰ σὰς πληρώνουν χάρατζη, μὴν τοὺς σκοτώσετε · καὶ ἂν
δὲν σὰς ὑποτάζονται, σκοτώνετε τοὺς. αὐτὰ καὶ ἄλλα πολλὰ
παραμύθια τοὺς ἐδίδαξεν εἰς τὰ ζῶντα του.
- 20 Καὶ ἀπὸν ἀπέθανεν ἄκουσον τί ἐσύνθεσαν οἱ δώδεκα ἀπόστολοι
τοῦ ὅπου ἔγραφα καὶ τὰ ὀνόματά τους. ὁ Ἀζέμης ὁ ἀπόστολός του
ἐπῆγεν καὶ ἐδίδαξεν μίαν χώραν εἰς τὴν ἔρημον τῆς Βαβυλώνας
κοντὰ εἰς τὸν Εὐφράτην καὶ τοὺς ἐγύρυσεν εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ
Μοῦμεθ · καὶ ἐσηκώθη ἀπὸ ἐκείνην τὴν χώραν καὶ ἐπῆγεν εἰς ἐ
25 ἄλλην. καὶ περὶ ὧντας κανέναν χρόνος ἀνθυμήθηκαν οἱ πρῶην
χωριάταις ἕναν λόγον καὶ ἐπῆγαν εἰς ἐκείνην τὴν χώραν ὅπου
εὗρίσκετον αὐτὸς ὁ Ἀζέμης ὅπου τοὺς εἶχεν διδάξῃ · καὶ τοῦ
λέσι ἕναν παραβολικὸν λόγον · ἄκουσον, ἀφέντη διδάσκαλε, ὥς
καθὼς μας ἐκαθοδήγησες καὶ μας ἤφερες εἰς αὐτὴν τὴν θρησκείαν,
30 τὸ ἐστρέξαμεν καὶ ἡμεῖς · καὶ μας εἶχες εἰπῆν ὅτι τὸ εἰσόδημά
μας ὅλον νὰ τὸ ἔχωμεν εἰς ἕνα τόπον ὅλοι μας καὶ νὰ παίρνωμεν
νὰ τρῶμεν ὅλοι ἀπὸ ἐκεῖνον τὸ εἰσόδημα Ἰσια [f. 73] ἄρχοντες
καὶ πτωχοί · τώρα τὸ εἰσόδημά μας ὅπου εἶχαμεν, ἐτροπήθη τὸ
ἀμπάριν ὅπου ἐφυλάγετον · καὶ ἐγύθη εἰς μίαν πόρευσιν · ἐπῆ-
35 γαμεν καὶ τὸ εὐγάλαμεν καὶ τὸ ἐπλόναμεν καὶ τὸ ἐβάλαμεν εἰς τὸν
ἥλιον καὶ ἐξεράνθη. τώρα παστρικὸν εἶναι · νὰ πᾶμεν νὰ τὸ ἀλέ-
σωμεν εἰς τὸν μύλον καὶ νὰ τὸ κάμωμεν ψωμὶν νὰ τὸ φᾶμεν ; τότε
λέγει ὁ Ἀτζέμης · ὅχι, μόνον νὰ τὸ σπείρετε καὶ ἂν φυτρώσῃ, ἐκεῖ-

5 λέσι = λέγουσι. 6 τρῶσι = τρώγωσι. 13 ἐφημίζουν cod.
23 ἀφράτην cod. 28 λέσι = λέγουσι. 30 στρέγω = στέργω.
36 πᾶμεν = πάγωμεν. 37 φᾶμεν = φάγωμεν.

νον τὸν καρπὸν τοῦ σιταρίου νὰ τὸν μαζώξετε καὶ νὰ τὸν ἀλέσετε καὶ νὰ τὸν κάμετε ψωμὶν νὰ τὸ φάτε καὶ τότε γίνεται σπαστρικόν. λέγουν καὶ ἐκεῖνοι · διδάσκαλε, θέλομεν νὰ παρακαλέσῃς τὸν Θεὸν ὅσοι ἐπίστευσαν τὸν Μοάμεθ πῶς εἶναι ῥεσούλις, ὅπου πεθαίνουν ἁμαρτωλοὶ καὶ ὥσάν ἀναστηθοῦν νὰ μὴν ἀπομείνῃ ἡ ἁμαρτία, μόνον νὰ ᾖναι ἀναμάρτητοι νὰ πηγαίνουν ἴσια εἰς τὸν παράδεισον. τότε ἀποκρίνεται καὶ ὁ ἡμᾶμ Ἀζέμης · παγαίνετε καὶ ἕως τὴν ἑβδομάδα ἐλάτε · καὶ νὰ παρακαλέσω τὸν Μοάμεθ καὶ αὐτὸς νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεόν · καὶ ὁ τι τοῦ εἶπῃ ὁ Θεὸς θέλω σας τὸ εἶπῃν καὶ ἐσὰς. καὶ μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας ἦλθαν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι καὶ τοὺς εἶπεν ὁ ἡμᾶμ Ἀζέμης πῶς ἐπαρεκάλεσεν τὸν Μοάμεθ καὶ ὁ Μοάμεθ ἐπαρεκάλεσεν τὸν Θεόν [f. 73^v] καὶ τοῦ εἶπεν ὁ Θεὸς πῶς ὅσοι σε πιστεύουν διὰ προφήτην ἐσένα, ὅταν ἀναστηθοῦν νὰ μὴν ἀπομείνῃ καμμία ἁμαρτία ἀπάνω τους. καὶ ἂν θέλετε νὰ πιστευθῇτε, ἐγὼ ἔχω φοράδα ἡ ὁποία εἶναι ἐγγαστρωμένη, καὶ με εἶπεν πῶς θέλει νὰ γεννήσῃ καὶ νὰ ᾖναι ἄρσενικὸν πουλάριν. καὶ ἂν γεννήσῃ ἡ φοράδα μου ἄρσενικὸν πουλάριν, εἶναι καὶ ὁ λόγος τοῦ Μοάμεθ ὅπου με εἶπεν καὶ σας τὸ εἶπα ἀληθινός. καὶ μὲ τέτοιαις ψευδοδιδαχαῖς τοὺς ἐμετάτρεπαν ἀπὸ εἰδωλολατρείας εἰς τὸ τοῦ Μοάμεθ δόγμα ἥτοι τοῦ Ἀντιχρίστου. καὶ ἦταν ἄλλα ἔθνη ὥσάν Νεστόρειοι καὶ Κόπταις, Ἰακωβίταις, Διοσκορίταις καὶ Ἀρειανοί · καὶ ἦταν ἀπὸ τοὺς ὁρθοδόξους διωγμένοι καὶ ἐξωρισμένοι καὶ εἶχαν κατοικήσῃ εἰς ἄλλα βασίλεια ἐτεροδόξα καὶ εἰδωλολατρικά. καὶ ἔσοντας τοῦ Μοάμεθ τὸ δόγμα ἐπλήθαιναν καὶ τοὺς ἐπολεμοῦσεν καὶ ἐπαιρnen τοὺς τόπους των, ὑποτάσσονταν καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ὅλος εἰς τὸ κηρυττόμενόν του καὶ τοῦ ἐπλέρωναν χάρατξιν, μὲν νὰ μὴν τοὺς θανατώνῃ. καὶ μετ' αὐτὸ ἀπὸ ὀλίγον ὀλίγο ἐκυρίευσεν ὅλην τὴν μεσημβρίαν καὶ ἀνατολήν · τέλος πάντων ἐπῆρεν καὶ τὸ δόγμα του τὴν Κωνσταντινούπολιν. ἔχει εἰς τὸν νοῦν του [f. 74] καὶ τὸ λέγει φανερὰ πῶς νὰ κυριεύσῃ καὶ τὸν ἄρκτον. καὶ βλέπω καὶ ἀκούω ἐγὼ πῶς ἀπὸ κάποιαις ἱστορίαις καὶ ὥσάν τοῦ προφήτου Δανιὴλ τὴν ὄρασιν ὅπου λέγει πῶς εὐγῆκαν ἀπὸ τὴν θάλασσαν θηρία τέσσαρα · τὸ ἓνα ὥσάν θηλικὸ λεοντάρι, τὸ δεύτερον ὥσάν ἄρκουδα · καὶ λέγει πῶς ἐστάθην παράμερα · καὶ αὐτὸ ὅπου ἐστάθην παράμερα ἔχει πολλὴν ἐξήγησιν, καὶ δὲν τὸ λέγω · καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς ἱστορίας θέλω τὸ εἶπῃν. καὶ ἃς εἰπῶ διὰ τὸ τρίτον θηρίον τὸ ὅποιον λέγει πῶς ἦταν παραδολὸ ἥγουν πλουμιστὸ εἰς τὸ κορμὶ ὥσάν αὐτὸν τὸ θηρίον ὅπου τὸ λέγουν πάρδον καὶ τουρκικὰ τὸ λέν παρσι. εἶναι καὶ τοῦτο

2 φάτε=φάγητε. σπαστρικόν = παστρικόν. 21 γηακου-
 πήτες cod. 22 διοσκορήτες cod. 26 τό| τόν cod. 32 Da-
 niel, c. 7. 39 λέν = λέγουν = λέγουσι.

δυνατό καὶ ἐναντιεῖται καὶ τὸ λεοντάρι · τὰ ὅποια εὐρίσκονται εἰς
 τῆς Λιβύας τὰ μέρη. καὶ εἶχεν τέσσαρα πτερὰ καὶ τέσσαρα κεφά-
 λια · εἶναι καὶ εἰς αὐτὸ ἕτερεν ἀλληγορία. καὶ τὸ τέταρτον θηρίον
 δὲν τὸ παρομοιάζει εἰςὲ κανέναν θηρίον διὰ τὸ λέγει πολλά φο-
 5 βερὸν καὶ τρομερὸν καὶ δυνατόν κατὰ πολλά. τὰ δόντιά του ἦσαν
 σιδερένια, τὰ ὀνόχιά του χαλκωματένια. δέκα κέρατα λέγει πῶς
 εἶχεν εἰς τὸ κεφάλειον του. καὶ τὰ τέσσαρα θηρία τὰ παρομοιάζει
 εἰς αὐτὰ τὰ βασίλεια · ἀμὴ τοῦ Μοάμεθ τοῦ βασιλείου ποῖον θηρίον
 εἶναι ; διὰ τὸ [f. 74^v] ὅλα τὰ ἔθνη θηρία παρομοιάζονται, ἀμὴ τῶν
 10 Χριστιανῶν δὲν τὸ στέργω νὰ ἦναι θηρίον, ὅ τι ἐγὼ βλέπω εἰςὲ
 πολλαῖς ἱστορίαις, τῶν Χριστιανῶν ὅπου δὲν ἐδυνάστευαν τὰ
 ἔθνη νὰ τὰ κάμουν χριστιανούς, παρὸς μὲ θαύματα, μὲ διδαχαῖς
 καὶ μὲ λόγους στερεωμένους ἐγένονυνταν χριστιανοί. καὶ ἀπὸ
 τοὺς θηριωνόμους βασιλεῖς βλέπω παιδευμένους τοὺς χριστιανούς,
 15 καὶ πρῶτα ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας καὶ τώρα ἀπὸ τοὺς Ἀγαρηνοὺς καὶ
 Μωαβίταις. καὶ διὰ ταυτὸ ἀναφέρθηκεν οὗτος ὁ λόγος ὅτι τὸ τέ-
 ταρτον θηρίον διὰ τῶν Τουρκῶν τὸ βασίλειον λέγει. διὰ τὸ αὐτὸς
 εἰς τὴν πίστιν δὲν ὁμοιάζει οὐδὲ τὸ στέργει, ἀμὴ οἱ ἄλλοι βασιλεῖς
 τῶν γραφῶν ταῖς γραφαῖς ὅπου τῶν στέλνουν « τῶν Ῥωμαίων
 20 βασιλέα », καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα τὸ στέργει νὰ λέν « τῶν Ῥωμαίων
 βασιλέα ». καὶ διὰ ταυτὸ τὸ λέγω ὅτι δι' αὐτὸν τὸ λέγει.

Dans la suite, l'auteur établit un parallèle entre le roy-
 aume des Turcs et la Bête de l'Apocalypse : je n'en ai rete-
 nu que deux passages.

[F. 78^v] Καὶ τόσον τοὺς ἐδόθη δύναμις νὰ βλάψουν τοὺς ἀνθρώ-
 25 πους μῆνας πέντε. δύο βολαῖς λέγει ἀπὸ πέντε μῆναις. καὶ με
 φαίνεται πῶς λέγει διὰ δέκα βασιλεῖς, ὅπου ὠνομάσθησαν ὡσάν
 βασιλεῖς · καὶ τὸ ἄλλο με φαίνεται πῶς ὅσαις ἡμέραις κάμουν
 αὐτοὶ οἱ μῆνες τόσους χρόνους θέλουν πιλατεῦν τοὺς ἀνθρώπους.
 καὶ ἄρχισε νὰ παιδεύη τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸν καιρὸν ὅπου ἐπῆ-
 30 ραν τὴν Καλιόπουλιν καὶ ἐπέρασαν εἰς τὴν Ῥουμέλην, διὰ τὸ αὐτὸ
 ἐπαρομοίαζεν τὸ ἄστρον ὅπου ἐφάνην εἰς τὴν ἀνατολὴν ἡμέρας
 δεκαπέντε καὶ εἰς τὴν δύσιν ἡμέραις εἴκοσι τρεῖς εἰς τὸν καιρὸν
 τοῦ Μιχαὴλ τοῦ Τραυλοῦ. καὶ ὅταν ἐπῆραν τὴν Καλιόπουλιν ἦσαν
 ὁ υἱὸς τοῦ Ῥουχάνι τῶν ὀκτῶ χρόνων. καὶ λέγει πῶς εἶχαν βασι-
 35 λέαν τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου, τὸ ὄνομά του Ἀβαδδὼν καὶ εἰς
 τὴν ἑλληνικὴν Ἀπολλύων. καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Μοράτη παρομοιοῖ
 τὸν Ἀβαδδὼν καὶ ἂν τὸ λογαριάσῃς πυθαγορικά, τὸ ἄλφα

19 τῶν³] τόν?

20 λέν = λέγουν.

23 Apocal., 9, 10.

<καὶ βῆτα> καὶ τὸ ἄλλο ἄλφα καὶ δέλτα, καὶ ἡ δευτέρα δέλτα, κά-
μουν δώδεκα, καὶ τὸ ω, δκτώ, καὶ τὸν πέντε, ὅπου γινούνται ὁλό-
της εἴκοσι πέντε. [f. 79] καὶ τὸ Μουράτι καὶ αὐτὸ πυθαγορικά
λογαριάζοντάς το γίνεται καὶ αὐτὸ ὁμοίως εἴκοσι πέντε ψηφία.

[F. 82^v] Ἔτι δὲ λέγει · « καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀνα- 5
βαῖνον ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα · καὶ ἐπὶ τῶν κερά-
των αὐτοῦ δέκα διαδήματα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὄνομα βλασ-
φημίας. » αὐτοῦ ἀναφέρει τοῦ Μοάμεθ τὴν γέννησιν καὶ τὴν
αὔξησιν τῆς δυνάμεις του καὶ τὴν πολιτείαν τῆς ἀσεβείας του ·
καὶ ἐγράψαν παραπάνω καὶ δὲν κάμνει χρεῖαν νὰ τὰ δευτερο- 10
γράφωμεν. ἀπὸ τοῦ Μοάμεθ τὸ δόγμα ἑπτὰ βασιλεία εἶναι τὴν σή-
μερον. εἰς τῆς Αἰβύης τὸν τόπον εἶναι δύο βασιλεία · τὸ πρῶτον
εἶναι εἰς τὴν Μερόην καὶ τὸ δεύτερον εἶναι εἰς τὴν μεγάλην λίμνην,
ὅπου εἶναι τοῦ Νεῖλον ποταμοῦ ἡ ἀρχή. τὸ τρίτον εἶναι ἡ Ἰνδιά ·
τὸ τέταρτον εἶναι τοῦ Πέρσου · τὸ πέμπτον εἶναι τοῦ Οὐσμπέκι · τὸ 15
ἕκτον εἶναι τῆς ἐρήμου ἥγουν τοῦ Κιαμπέ · τὸ ἑβδομον εἶναι τῶν
Τουρκῶν ἥγουν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. καὶ τὸ ἕνα κεφάλι ἦταν
σφαγμένον ὥς διὰ νὰ θανατωθῇ, λέγει, ἀλλὰ ἐθεραπεύ- [f. 83]-θην
ἥγουν ἰατρεύθην. αὐτὰ τὰ ἑπτὰ κεφάλια ἥγουν τὰ βασιλεία ἦταν οἱ
πρῶτοι ἄρχοντες τοῦ Μοάμεθ καὶ εἶχαν μοιρᾶσθ μετὰ τὴν θανήν 20
τοῦ Μοάμεθ πασαένas μίαν χώραν. καὶ ἡ κεφαλὴ ὅπου ἦταν σφαγ-
μένη ἦταν ἐκεῖνου ὅπου ὥριζεν τὴν Ἱερουσαλήμ · καὶ ὥσάν ἐπῆ-
γαν οἱ χριστιανοὶ καὶ τοὺς ἐπολέμησαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐνίκη-
σάν τους καὶ ἐπῆραν ἀπὸ τὰ χεῖρά των τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ,
καὶ ἡ κεφαλὴ ἐκεῖνη ἔφυγε καὶ ἐχάθη. καὶ ἔχασεν τὸ βασιλείον 25
του καὶ ἐπῆγε καὶ ἐγινε κτηνοτρόφος ἕως χρόνους ἑκατὸν τριάντα
καὶ ἐπορεύονταν τὸσους χρόνους μὲ τὰ πρόβατα ὅπου εἶχασι,
ἕως ὅπου ἐγεννήθη ὁ Ὀτμάνις ἀπὸ ἐκεῖνην τὴν γενεὰν καὶ ἰατρεύ-
θην ἐκεῖνη ἡ κεφαλὴ. ἐθανμαστώθη ἡ γῆ ὅλη ὀπίσω τοῦ θηρίου
ἥγουν τοῦ Μοάμεθ καὶ εὐχαρίστησαν τὸν δαίμονα πῶς ἐσυνέργησεν 30
εἰς τὴν εὐτυχίαν τοῦ θηρίου. καὶ ἐνίκησε καὶ ἐγινε βασιλέας καὶ
αὐτὸ ἐγινεν ἀπὸ παραχώρησιν Θεοῦ, διατὶ λέγει παρακάτω · « καὶ
προσεκύνησαν τὸ θηρίον λέγοντες · τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ ; τίς δύν-
ται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ ; » ἥγουν καὶ εὐχαρίστησαν καὶ ἐπαι-
νέθησαν καὶ εἶπαν εἰς τὸν κόσμον καὶ εἰς τὸν ἑαυτὸν τους ὅτι ποῖα 35
πίστις [f. 83^v] εἶναι ἀξία νὰ πολεμήσῃ μετ' ἐμᾶς. καὶ παρακάτω λέ-
γει · « καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσαράκοντα δύο.
στόμα μεγάλο λέγει διὰ τὸ ψευδοχάρτι τους ὅπου ἔχει μέσα ἀπειραις

1 καὶ βῆτα addidi. 5 Apocal., 13, 1. 13 μερόη cod. 18 Apo-
cal., 13, 3. 19 ἐγιατρεύθην cod. καιφάλεια cod. 29 Apocal., 13,
3. 32 Apocal., 13, 4. 33 λέγον cod. 37 Apocal., 13, 5.

βλασφηημίαις. τὸν υἱὸν καὶ λόγον τοῦ Θεοῦ τὸν λέγει δοῦλον Θεοῦ ·
τὴν θεοτόκον καὶ κυρίαν πάντων τῶν ὀρθοδόξων τὴν λέγει δούλην ·
καὶ τοὺς ἁγίους ὄλους δὲν τοὺς ὀνομάζει καὶ ἂν τοὺς ὀνομάσῃ, τοὺς
λέγει ὅτι πρεσβείαν δὲν ἔχουν. καὶ διὰ τὸν Μοάμεθ λέγουσι πῶς
5 ἑβδομηῆντα χιλιάδαις χρόνους πρωτύτερα πρὶν πλάσῃ τὸν Ἀδὰμ
εἶχεν τὸ πνεῦμα του πλασμένον καὶ διὰ ἐκεῖνον τὸ χατ ἤρι ἐπλασε
τὸν κόσμον, καὶ τὸν ἔστειλεν ὁ Θεὸς ἀπὸ ὄλους τοὺς προφήτας ὕ-
τερώτερα · καὶ εἰς αὐτὸν ὄλοι οἱ προφῆταις εἶναι ἐνδεεῖς. ἀκόμη
λέγουν πῶς ὅσοι πηγαίνουν εἰς τὸν πόλεμον διὰ τὰ ἀδξυνθῆ τὸ
10 ὄνομα τοῦ Μοάμεθ καὶ ὅσοι σκοτωθοῦν, μάρτυραις τοὺς λέγουν.
αὐτὰ καὶ ἄλλα, ἁπειραις βλασφημίαις λέγουν. καὶ διὰ τὴν ἐξου-
σίαν, ὡς φαίνεται, κατὰ τὸ προόρισμα, θέλει φημιζεται τὸ ὄνομα
του χρόνους χιλίους διακοσίους καὶ ἐξῆντα, διατὶ αὐτὸς ἐγεννήθη
'ς τὸ ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ ὕστερα πεντακοσίου πεντήκοντα καὶ
15 πέντε χρόνους. καὶ ὅταν ἐγινεν χρόνων τριάντα εὐρῆκε τὸν Παχη-
ρὰν καὶ ἐδιδάχθη τὰ τοῦ Νεστορίου δόγματα πεντέξι χρόνους.
[f. 84] καὶ ὡς ἐπέθανεν ὁ Παχηράς, ἐπέρασαν μερικοὶ χρόνοι ἕως
οὗ ἐγένῃ χρόνων σαράντα καὶ τότε τὸν ἠῤῥεν ὁ Γεράσιμος καὶ
τὸν ἐμαρτύρησε διὰ προφήτην. τότε ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς
20 βλασφημίαν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἐβλασφήμα πῶς ὁ Χριστὸς δὲν
ἐσταυρώθη μήτε ἀνέστη μήτε τὸν Ἀδὰμ καὶ τοὺς ἐξ Ἀδὰμ εὐγαλεν
ἀπὸ τὸν Ἰδιὸν. διὰ ταυτὸ λέγει · « ἐβλασφήμησε τὸ ὄνομα του καὶ
τὴν σκηνὴν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ οἰκοῦντας ». καὶ
παρακάτω λέγει · « καὶ ἐδόθη αὐτῷ πόλεμον ποιεῖν μετὰ τῶν
25 ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτούς · καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ πᾶσαν
φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος, » ὡς καθὼς ἐγινεν μετὰ ταῦ-
τα ἀπὸ τὴν θρησκείαν του ὅπου ἔγιναν ἐξουσιασταί. « καὶ
θέλουσιν τὸν προσκυνήσῃ ὄλοι ἐκεῖνοι ὅπου εἶναι κάτοικοι εἰς
τὴν γῆν ἀπάνω, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα δὲν εἶναι γεγραμμένα
30 εἰς τὸ κατάστιχον τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ τὴν
ἀρχὴν τοῦ κόσμου » · ἤγουν πολλοὶ θέλουν ἁλλοπιστεῦν· τὰ τὸν
προσκυνήσουν καὶ ἀπὸ Ἑλλήνας εἰδωλολάτραις καὶ ἀπὸ Ἑβραίου
καὶ ἀπὸ ἄλλαις φυλαῖς ὅσοι δὲν εἶχαν σύνεσιν ἀπὸ τὴν κοιλίαν
τῆς μητρὸς τους, ἀλλὰ ἦταν ἀσύνητοι, καὶ ἀπὸ Νεστορίταις καὶ
35 ἀπὸ ἐτέρους αἰρετικὸς χριστιανούς · [f. 84v] καὶ αὐτοὶ αἰχμαλωτί-
ζουν ἄλλους καὶ αὐτουνούς τοὺς αἰχμαλωτίζουσιν ἄλλοι. ἐὰν αὐτὸς
σκοτώσῃ κανέναν μὲ σπαθί, κάμνει χρεῖαν καὶ αὐτὸς τὰ σκοτωθῇ
με σπαθί · καὶ καλότυχος ὁποῖος ἔχει τὴν ὑπομονὴν καὶ δὲν γυρίσῃ
εἰς τὸ σέβας του. καὶ αὐτὸ διαλαμβάνει ἕως τὸν καιρὸν ὅπου
40 ἦλθεν ὁ Ὀτμάνις, ὅπου ἐγράψαμεν. αὐτὸ εἶναι τὸ θηρίον ὅπου

ἀνέβαινε εἰς τὴν γῆν καὶ εἶχεν κέρατα ἀρνίου καὶ ἐλάλει ὥσάν δράκων, προβατόσχημος λύκος ἦταν. διατὶ ἀπ' αὐτὸν τὸν Ὀτμάνι πρωτῆτερα, τοῦ Μοάμεθ τὸ ὄνομα δὲν ἐπολιτεύουνταν τόσον πολλὰ παρρησιαστικά. καὶ ἄλλος λέγει πῶς εἶναι Ὀμέρης ὁ συνεργὸς τοῦ Μοάμεθ. αὐτὸς δὲ ὁ Ὀμέρης ὥσάν ἐγενεν ἀρχηγός, πολλὴν φθορὰν ἔκαμε μέσα εἰς τὴν Ἀραβίαν· αὐτὸς εὐθείασεν καὶ τὸ προσκύνημάν τοις ὁποῦ τὸ λέσιν Κιαμπέ· αὐτὸς ἔβαλεν μίαν πέτραν μέσα εἰς τὸ Κιαμπέ μὲ πρόσωπον τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοὺς εἶπεν πῶς εὐγῆκεν ἀπὸ τὸν παράδεισον· αὐτὸς ἐπρόσταξεν νὰ ἀναβαίνουν εἰς ἐὺν ὕψηλὸν τόπον νὰ κηρύττουν ἕναν μέγαν Θεὸν καὶ νὰ κηρύττουν καὶ τὸν Μοάμεθ διὰ προφήτην· αὐτὸς τοὺς ἔκαμεν ὅρον ὅτι ὅποιοι δὲν λέγει [f. 85] τὸν Μοάμεθ προφήτην, νὰ τὸν ἐσκοτώνουν. αὐτὸ θέλει νὰ εἰπῇ εἰκόνα τοῦ θηρίου ὁποῦ τοῦ ἐδόθη πνεῦμα νὰ λαλῇ καὶ νὰ κάμῃ ἐκείνους τοὺς ὑποταγμένους καὶ ἐκείνους ὁποῦ θέλουν ὑποταχθῇ καὶ μικροὺς καὶ μεγάλους, πλουσίους καὶ πτωχοὺς, νὰ τοὺς κάμῃ σημείων ἡγουν χάραγμα εἰς τὸ χέρι τοὺς τὸ δεξιὸν ἢ ἀπάνω εἰς τὸ μέτωπόν τοις· ἀκουσον τὴν ἐξήγησίν τοις. τὴν πέτραν ὁποῦ λέγει ἐμιμηθῆκαν ἀπὸ τοὺς χριστιανούς, ὁποῦ λέγει εἰς τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν εὐαγγέλιον καὶ ὁ ἅγιος ἀπόστολος ἀπὸ τὴν γραφήν· « ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον ἀκρογωνιαίον ἐκλεκτὸν ἐντιμον καὶ ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ μὴ κατασυχνηθῇ ». καὶ τὸ ἀνέβασμα εἰς ὕψηλὸν τόπον εἶναι πῶς νὰ μὴν κροῦν ξύλον νὰ πηγαίνουν νὰ προσκυνοῦν καὶ νὰ προσεύχωνται, ἀλλὰ νὰ διαλαλοῦν μὲ ἀνθρωπίνην φωνὴν νὰ ὁμολογοῦν τὸν Θεὸν καὶ τὸν Μοάμεθ διὰ προφήτην καὶ ἐκλελεγμένον. καὶ διὰ τὸ χάραγμα ἢ ἐξήγησις εἶν' οὕτως· τὸ δεξιὸν τὸ χέρι εἶναι πῶς σχηματίζει τὸν δεῦτερον δάκτυλον καὶ τὸ σηκώνει ὀρθόν· καὶ τὸ μέτωπον εἶναι πῶς ἀπὸ τοῦ κεφαλίου τὴν προαίρεσιν καὶ τοῦ νοῦ τὴν διάνοιαν εὐγαίνει ἐκεῖνος ὁ λόγος ὁ ἀρνητικὸς καὶ ἀρνᾶται [f. 85v] τὸ σέβας τῶν χριστιανῶν καὶ πιστεύει εἰς τὸ σέβας τοῦ Μοάμεθ. καὶ διὰ ταυτὸ λέγει καὶ ὁ Λέων ὁ σοφός· « ἰδοὺ ψυχὴ παραθλία βλεφάροις τῆς διανοίας ἰστορησάσης τὰς θλίψεις ». καὶ ἄλλου λέγει ὅχι τὰ εἰσερχόμενα ἀλλὰ τὰ ἐξερχόμενα· καὶ παρακάτω λέγει· « καὶ κανένας νὰ μὴν δύνεται οὔτε νὰ ἀγοράσῃ οὔτε νὰ πουλήσῃ παρὰ ἐκεῖνος ὁποῦ ἔχει τὸ χάραγμα ἢ τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ »· ἡγουν εἰς τὸν καιρὸν τῶν Τουρκῶν δὲν ἠμπορίεν κανεῖς οὔτε νὰ ἀγοράσῃ οὔτε νὰ πουλήσῃ ἐὰν δὲν ἐπαιονεν ἀπ' αὐτουνοὺς ἀπόδειξιν. διατὶ ἔλεγαν ντὴν μουχαμεντὴν ντὴν σιερι χάτμουχαμεντὴν, ἡγουν ἢ πίστις εἶναι τοῦ Μοάμεθ καὶ ἢ κρίσις τοῦ αὐτοῦ Μοάμεθ εἶναι. καὶ διὰ ταυτὸ λέγει παρακάτω· « ἐδῶ εἶναι ἡ σοφία· ὅποιοι ἔχει νοῦν ἄς λογα

7 λέσιν = λέγουσιν. 13 Apocal., 13, 14 ss. 15 ὑποταχθῇ] ὑποταχθῇ cod. 16 ἐπτοχοὺς cod. 33 Apocal., 13, 17. 41 Apocal., 13, 18.

ριάζη τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου διατὶ ἀριθμὸς ἀνθρώπου εἶναι· καὶ ὁ
ἀριθμὸς τὸν εἶναι χξς' ἤγουν 666. » βλέπεις πῶς τὸ φανερῶνει σα-
φέστατα. ἀλλὰ εἶναι δύσκολον νὰ ἐξηγηθῇ αὐτὰ τὰ τρία γράμμα-
τα· καὶ ἂν τὰ ἐξηγήσωμεν καθὼς κείτουνται, κάμνουν 666· καὶ
5 ἂν τὰ ἐξηγήσωμεν πυθαγορικῶς κάμνουν τὰ τρία αὐτὰ ἀπὸ
[f. 86]ξξι, δεκοκτώ. καὶ ἂν ᾗναι πυθαγορικῶς, εἶναι ὄνομα
Ὁμέρις, ἐδγάζοντας ὅλα τὰ ἐννέα.

Physiologus.

MANUSCRIT N° 1008 DE LA BIBLIOTHÈQUE NATIONALE.

Ce manuscrit de 240 feuillets (0.160 × 0.110), a été écrit au début du XVIIe siècle. Il contient une *Histoire des animaux* qui m'a paru digne d'être publiée. Cet opuscule est tout différent des traités de l'antiquité (Aristote, Timothée, Elien, Aristophane, etc.) et du moyen-âge byzantin (Manuel Philès, Anonymes dans Cramer, *Anecd. Oxon.*, IV, pp. 258 ss, *Paris.*, V, pp. 21 ss.). D'autre part, il est rédigé dans un esprit plus objectif et plus profane que la plupart des ouvrages appelés *Physiologus*, le correspondant byzantin des *Bestiaires* du moyen-âge occidental. L'intention moralisatrice et le symbolisme religieux propres à ces traités n'apparaissent ici qu'en de rares endroits. Toutefois, il va de soi qu'on peut relever certaines concordances de doctrine entre notre texte et ceux des diverses rédactions du *Physiologus* publiées par : Mustoxidis et Scina, *Σύλλογὴ ἀποσπασμάτων ἀνεκδότων ἑλληνικῶν*, Venise, 1817 ; Pitra, *Spicilegium Solesmense*, III (1855), pp. 338-373 ; Legrand, *Annuaire de l'Assoc. des Et. gr.*, VII (1873), pp. 225 ss. ; Lauchert, *Geschichte des Physiologus* (1889) ; Strzygowski, *Byz. Archiv*, II (1889) ; Karnejev, *Byz. Zeitschr.*, III (1894), pp. 24-63 ; Puntoni, *Studi ital. di filol. clas.*, III (1895), pp. 169-191 ; Zuretti, *Ibid.*, V (1897), pp. 113-218. On trouvera encore des notices éparses sur le même sujet dans St Basile, *Hom. in Hexameron* (*Patr. gr.*, t. 30 : relevées par Jean Damascène, *Sacra Parallela*, litt. Z, 2, *Patr. gr.*, 95, pp. 1572 ss.) et dans Cosmas de Jérusalem, *Patr. gr.*, 38, pp. 631 ss.

[F. 173]

Περὶ ζώων τετραπόδων.

Ἀρχή · περὶ τοῦ λέοντος.

Ὁ λέων εἶναι μὲν βασιλεὺς εἰς ὅλα τὰ τετράποδα διότι ἔχει στή-
θη μεγάλα, γόνατα καὶ ποδάρια · καὶ τὸ βλέμμα του εἶναι φο-
βερόν καὶ ἡ τρίχα του μεγάλη καὶ τὰ πλευρά του δυνατὰ καὶ τὸ

στόμα του πλατύ. οἱ δὲ ὄνυχες αὐτοῦ μεγάλοι καὶ δξύτατοι · τὸ περιπάτημά του εἶναι καμαρωμένον · ὁ λαιμός του κόκκαλον δὲν ἔχει καὶ ὅταν πηλαλῇ νὰ πιάσῃ τίποτες ζῶον, δὲν σκύπτει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ἀλλὰ βαστάζει αὐτὴν ὕψηλά ὥσάν βασιλεὺς ἀτα-
5 πεινώτος · τὰ δὲ κόκκαλά του δὲν ἔχουν τρύπαν οὔτε μυελὸν ὥσπερ τὰ ἄλλα ζῶα · τρώγει δὲ πολλὰ καὶ πίνει ὀλίγον. [f. 173^v] ἔχει δὲ καὶ τοῦτο · οὔτε ἐὰν ᾔῃναι πεινασμένος δύνανται νὰ τὸν κρατήσωσιν οἱ ἄνθρωποι οὔτε πάλι ἐὰν ᾔῃναι χορτασμένος · μόνον ὅταν δὲν ᾔῃναι πεινασμένος οὔτε παραχορτασμένος τότε ταπεινώνεται
10 καὶ κρατοῦσι τὸν οἱ ἄνθρωποι. ὅσον δὲ εἶναι νέος δὲν ἀδικεῖ μήτε μανδρὶ νὰ φάγῃ πρόβατα οὔτε βόδια ἡμερὰ τρώγει · διότι ὅταν δὲ γηράσῃ καὶ δὲν δύνεται νὰ ὑπάγῃ μακρὰ νὰ κυνηγήσῃ, τότε ὑπάγει καὶ εἰς τὰ μανδριά καὶ εἰς τὰ βόδια καὶ ἄλογα καὶ εἰς ἄλλα ἡμερὰ ζῶα. ὅταν δὲ ἀσθενήσῃ καὶ ᾔῃναι εἰς θάνατον, ἄλλην ἰατρειάν
15 <δὲν> ἔχει, ἐὰν δὲν φάγῃ πίθηκον ἥγρον μαῖμοῦ. διότι ὅταν ἀσθενήσῃ βρυχᾷται καὶ μαζώνονται ὄλαις [f. 174] αἱ γενεαὶς τὰ θηρία εἰς τὴν κατοικίαν του · καὶ τότε ὑπάγει καὶ μαῖμοῦ · καὶ αὐτὸς ἀρπάζει καὶ τρώγει τὴν καὶ ἰατρεύεται. εἶναι δὲ καὶ τοῦτο θαυμαστὸν τίποτε εἰς τὸν λέοντα ὅτι εἰς τὴν στράταν ὁποῦ πηλαλεῖ νὰ ῥίξῃς
20 πριναρόφυλλα ἥγρον ἀπὸ προνάρι, στέκεται καὶ δὲν δύνεται νὰ δροᾷ. φοβᾷται δὲ περισσὰ ὅταν ἰδῇ ἐστίαν πλησίον του ὡς ὅτι εἶναι πολλὰ θρεμμένος. δύσκολα δὲ εὐρίσκεται ἡ φωλιά τοῦ λέοντος ὅτι ὑπάγει εἰς ἐρήμους καὶ δυσβάτους τόπους καὶ φωλεύει. καὶ ἄλλην συνήθειαν ἔχει ὅτι ὅταν περιπατῇ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν φω-
25 λέαν τοῦ, σέρνει καταπόδι τὴν οὐρὰν του καὶ σκορπίζει τὰ ἔγνη του διὰ νὰ [f. 174^v] μὴν εὐρίσκουν πρὸς ποῦ ὑπάγει ἡ στράτα του. ὅταν δὲ θέλῃ νὰ θυμωθῇ, κρούει τὰ πλευρά του μὲ τὴν οὐρὰν του. καὶ ὅταν κοιμᾷται, ἔχει τὰ μάτια ἀνοικτά. ὅταν δὲ πιάσῃ μέγα ζῶον καὶ φάγῃ καὶ χορτάσῃ, τὸ ἐπίλοιπον κρέας τὸ ἀφίνει εἰς
30 ἓνα ἴσκιον · ἔπειτα φουσᾷ το μὲ τὸ στόμα του · καὶ ἀπὸ τὴν ὁσμὴν ἐκείνην δὲν τολμᾷ κανένα ζῶον νὰ τὸ φάγῃ, μόνον στέκεται φυλαγμένον ἕως οὗ πάλι νὰ ἔλθῃ ὁ λέων νὰ τὸ εὕρῃ. καὶ εἰ μὲν ἐπὶ τὴν αὐρίον δὲν εὕρῃ ἄλλο κυνήγι, τότε τρώγει τὸ ἐχθесινὸν ἐκεῖνο κρέας · εἰ δὲ καὶ εὕρῃ, τότε τρώγει τὸ σημερινὸν καὶ τὸ ἐχθесινὸν
35 τὸ ῥίπτει καὶ τρώγει τὸ ἄλλον θηρίον. πιάνει δὲ αὐτὸν παροξυσμὸς τεταρταῖος ὥσάν καὶ [f. 175] τὸν ἄνθρωπον καὶ αὐτὴν τὴν ἀσθένειαν τὴν ἔχει διὰ θάνατον. ἔχει δὲ καὶ τοῦτο ὅτι ἄλλο κρέας δὲν ἔχει νοστιμώτερον ὥσάν τῆς καμήλας. τὸ δὲ θηλυκὸν λεοντά-

7 κρατήσων = κρατήσουν. 15 δὲν supplevi. ἥγρον cod. 17 ἀπὸ cod. 20 πριναρόφυλλα cod. = πριναρόφυλλα. 22 θρεμμένο cod. quid dicere auctor voluerit non video : coniciam * τρεμμένος ex τρέω (tremo, timeo). 24 φοιλέαν cod. 35 αὐτό cod.

ρι ε' φοραὶς γεννᾷ εἰς ὄλην του τήν ζωήν · καὶ τήν μὲν πρώτην φορὰν γεννᾷ ε' λεονταροπαῖδια · τήν δὲ β' τέσσαρα, τήν δὲ γ' τρία, τήν δὲ δ' δύο, τήν δὲ ε' ἓνα καὶ πλεον δὲν γεννᾷ ἕως οὗ νὰ ἀποθάνῃ. κάμνει δὲ ἐγγαστρομένη μόνον δύο μῆναις, ἔπειτα γεννᾷ ὥσπερ σκυλὶ μικρὰ παιδία καὶ τυφλὰ εἰς τὸ πρῶτον καὶ βυζάνει τα μόνον δύο μῆνας · καὶ τότε ἔρχονται εἰς τήν ἡλικίαν τους καὶ περιπατοῦσι μοναχὰ τους καὶ κνηγοῦν καὶ ζοῦσιν. 5

<Περὶ τῆς ἄρκου.>

[F. 175v] Ἄρκος εἶναι αὐτὸ ὅπου λέγομεν ἡμεῖς ἀπλῶν ἀρκούδα. ὅταν δὲ γεννήσῃ τὰ παιδία της, τὰ γεννᾷ ἀδιόρθωτα, ἤγουν δὲν 10 χωρίζουν τὰ μάτια τους ἢ τὰ ποδάρια τους ἢ τὰ ἄλλα τους μέλη · μόνον γεννᾶται κρέας μοναχόν · καὶ αὐτὴ γλύφοντας τὰ μέλη τους μὲ τήν γλῶσσαν της τὰ δίδει καὶ πρόσωπον καὶ μάτια καὶ τὰ ἄλλα μέλη καὶ τότε βυζάνει. ἔχει δὲ τοιαύτην συνήθειαν καὶ γεννᾷ 15 καταπολλὰ μικρὸν κρέας ὡς πρὸς τὸ δικό της κορμί, διότι τῶσον εἶναι τὸ κρέας ἐκεῖνο ὥσάν μέγας ποντικός. εἶναι δὲ κακὴ ὅταν ἔχῃ παιδία καὶ ὅλη εἶναι θυμωμένη · γεννᾷ δὲ δύο. εὐρίσκεται δὲ εἰς τόπους θερμούς ὅπου γεννᾷ καὶ πέντε · μόνῃ δὲ αὐτῇ [f. 176] ἀπὸ τὰ ἄλλα θηρία τρώγει καὶ κρέας καὶ καρποὺς τῶν δένδρων καὶ ἀνεβαίνει εἰς τὰ δένδρα ὥσάν ἄνθρωπος. μάχεται δὲ καταπολλὰ 20 τὰς μελίσσας καὶ τρώγει αὐτὰς καὶ τοὺς μέρμηκας · τρώγει δὲ καὶ ἀγριοχοίρους καὶ τὰς ἐλάφους. καὶ μετὰ τὸν ταῦρον πολεμεῖ καὶ νικᾷ αὐτὸν διότι πέφτει ἀνάσκελα · καὶ ὅταν θελήσῃ ὁ ταῦρος νὰ τὸν κρατήσῃ αὐτός, σύντομα ἀρπάζει αὐτὸν ἀπὸ τὸν λαιμόν μὲ τὰ πόδια της καὶ μὲ τὸ στόμα της δαγκάνει τὸ στόμα τοῦ ταῦ- 25 ρου καὶ οὕτως θανατώνει αὐτόν. λέγουσι δὲ ὅτι ἐὰν ἔχῃ τις δξύγιον ἄρκου καὶ ἦναι στεγνὸν εἰς ἀγγεῖον κατὰ τὸν καιρὸν ὅπου φωλεύει ἡ ἄρκος ἢ ζωντανὴ ἤγουν τὸν μᾶλλον μῆνα [f. 176v], ἔρχεται ἐκεῖνο τὸ ξύγγι τὸ παλαιὸν καὶ αὐγατίζει καὶ γίνεται πολὺ. ἔχει δὲ τοιαύτην συνήθειαν ὅτι ἐὰν εὖρῃ ἄνθρωπον ὅπου κοιμᾶται, 30 σηκώνει ἐπιτήδεια τὸ ποδᾶρι της τὸ ἓνα καὶ βάνει το κατέναντι τῆς μύτης τοῦ ἀνθρώπου · καὶ μετ' αὐτόν τὸν τρόπον σκοτίζεται ὁ μυελὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ δὲν αἰσθάνεται παντελῶς. καὶ τότε αὐτὴ σκάπτει ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς του λάκκον καὶ τότες μὲ τὸ στόμα της ῥουφᾷ τὸν λαιμόν τοῦ ταλαιπώρου ἐκείνου ἀνθρώπου καὶ 35 δίδει κακὸν θάνατον καὶ ἀναίσθητον.

2 λεονταροπαῖδια scripsi : λεονταροπ cod. 8 περὶ — ἄρκου ad-
didi. 9 ἄρκος hic et infra = ἄρκτος. ἀπλῶν = ἀπλοῦν. 12 τους]
τον cod. 23 πέντε cod. 29 ξύγγι cod.

Περὶ τοῦ λύκου.

Ὁ λύκος ἔχει συνήθειαν ὅταν ῥῖναι χορτασμένος, ἐὰν εὗρεθῇ μέσα εἰς πρόβατα, γίνεται καὶ αὐτὸς τότε ἡμερος ὡς πρόβατον, διότι ἀπὸ τὸ χορτάσμα [f. 177] τὸ πολὺ πρήσκεται ἡ κοιλία του καὶ δὲν δύναται νὰ ἀνοίξῃ τὸ στόμα του νὰ φάγῃ. ὅταν δὲ πεινάσῃ πάλιν δείχνει τὴν πρώτην του φύσιν. καὶ καλὰ ἂν καὶ ῥῖναι ὁ λαιμός του κοντὸς καὶ χοντρὸς, ἀλλ' ὅμως ὅταν πηλαλῇ τὸν ἀποτανύζει διὰ νὰ δύναται νὰ τρέχῃ. ὅταν δὲ πολεμῇ τὸν ταῦρον, φοβᾶται τὰ κέρατα αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ἀνεβαίνει εἰς τὸν τόπον ὑψηλὸν καὶ τότε
 10 πηδάει καὶ πιάνει τὸν λαιμόν· καὶ οὕτως νικᾷ καὶ τρώγει τον. βλέπει δὲ τὴν νύκτα περισσότερο παρὰ πᾶσα τετράποdon. ἔχουν δὲ ταύτην τὴν συνήθειαν οἱ λύκοι ὅταν θέλουν νὰ περάσουν ποταμόν· βάνουσιν ἕναν δυναμώτερον ἔμπροσθεν καὶ ἔπειτα ἕνας τὸν ἄλλον δακῶ-[f. 177v]-νουνσι τὰς οὐρὰς αὐτῶν καὶ οὕτως περνοῦσι
 15 τὸν ποταμόν· καὶ τὸ κάμνουσι τοῦτο διὰ νὰ περάσων ἀφοβοί. εἶναι δὲ ἕνα βότανον τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται λυκοκτόνον. καὶ ἐὰν τὸ ταγίσῃς τὸν λύκον μὲ κρέας ἢ μὲ ἄλλον τίποτες φαγί, παρευθὺς φοβάει· οὐ μόνον αὐτὸν ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ τετράποδα ὅσα ἔχουσι οὐρὰν καὶ πίνουσι νερόν μὲ τὴν γλῶσσαν.

20 Περὶ τῆς ἀσπίδος.

Ἡ ἀσπίς εἶναι ζῷον δίπονον καὶ πτερωτὸν καὶ εἰς μὲν τὸ πρόσωπον ὁμοιοὶ ὄφεις μέγας, πλὴν εἶναι πλατύτερον τὸ κεφάλι της· ἔχει δὲ καὶ οὐρὰν μεγάλην ὡσάν τοῦ ὀφιδίου καὶ εἰς τὴν οὐρὰν ἔχει φαρμάκι κακόν. λέγουσι δὲ ὅτι ἄλλος γλυκύτερος θάνατος δὲν
 25 εἶναι ὡσάν νὰ δαγκάσῃ [f. 178] ἄνθρωπον ἢ ἀσπίδα· διὰ τοῦτο καὶ ἡ βασίλισσα Κλεοπάτρα ὁποῦ ἦτον γυνὴ τοῦ Πτολεμαίου βασιλέως τῆς Ἀλεξανδρείας, ὅταν ἐφρονεύθην ὁ ἄνδρας της εἰς τὸν πόλεμον, εἶχεν μίαν μικρὰν ἀσπίδα εἰς τὸ σαρᾶγι της· ἐκείνην γοῦν ἔβαλεν καὶ τὴν ἐδάγκωσε διὰ νὰ ἀποθάνῃ γλυκὸν θάνατον, νὰ
 30 μὴν τὴν ἐπάρῃ ἄλλος ἄνδρας. ἔχει δὲ καὶ εἰς τοὺς ὀδόντας φαρμάκι. ὅταν θέλουσιν οἱ ἄνθρωποι νὰ τὴν θανατῶσι ὑπάγουσι καὶ σκάπτουσι δύο λάκκους, μακρὰ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον. ἔπειτα σεβαίνουσι μέσα καὶ λαλοῦσιν ὅργανα· καὶ ὅταν ἀκούσουν ὅτι ἔρχεται ἢ ἀσπίς πρὸς αὐτοὺς παύουσιν αὐτοὶ καὶ ἀρχονται οἱ ἄλλοι. καὶ
 35 οὕτως πηγαίνοντας [f. 178v] καὶ ἐρχομένη ἀπὸ τὸ κακὸ της βάνει τὴν οὐρὰν της εἰς τὸ ὠτίον της καὶ οὕτως φοβᾷ.

9 τὸν : malim τινα. 15 περάσων = περάσουν : cf. supra, p. 359, 7 κρατήσων. 16 λυκοκτόνον cod. 22 ὁμοιεὶ cod. 29 ἐδάγκωσε cod. 31 ἐθανάτωσι cod.

Περὶ τοῦ ἐλέφαντος.

Ὁ ἐλέφας εἶναι ζῷον μέγα ὅπερ λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι φίλιν.
 ἔχει δὲ τοιαύτην συνήθειαν ὅτι ἐὰν δὲν γένῃ δέκα χρόνων δὲν συν-
 ουσιάζεται μὲ τὸ θηλυκόν, διότι ἐπειδὴ εἶναι τοσοῦτον μέγα ζῷον
 δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γεννήσῃ ἢ μήτηρ αὐτοῦ ἐὰν δὲν γένῃ καὶ αὐτὴ
 μεγάλη, εἰς τὴν ἡλικίαν τῆς ἰ' χρόνων· διὰ τοῦτο ζῇ καὶ πολλοὺς 5
 χρόνους καὶ πεντήκοντα καὶ ἐξήκοντα. ὅταν δὲ θέλῃ νὰ γεννήσῃ
 ἢ μήτηρ τὸ βρέφος, δὲν τὸ γεννᾷ εἰς τὴν γῆν, ἀλλὰ ὑπάγει εἰς λίμ-
 νην ἢ εἰς [f. 179] ποταμὸν καὶ ἐκεῖ ἐπάνω γεννᾷ· διότι ὁ ἐλέφας
 δὲν ἔχει γόνата ὥσπερ τὰ ἄλλα τετράποδα, ἀλλὰ εἶναι τὰ ποδάριά
 του ὅλον ἓνας ἄρμος ὥσάν ξύλα μεγάλα· καὶ ἐπειδὴ ὥσάν πέση 10
 εἰς τὴν γῆν δὲν δύναται νὰ σηκωθῇ, διὰ τοῦτο γεννᾷ εἰς τὸ νερόν·
 ἔπειτα ἐκεῖνος πλέοντας εὐγαίνει ἔξω εἰς τὴν στερεάν καὶ διατρέ-
 φεται. εἶναι δὲ ἡ τροφή του χορτάριον. ὅταν δὲ θελήσουν οἱ ἄνθρω-
 ποι νὰ τὸν πιάσουν κάμνουσι τοιοῦτον τρόπον. κόπτουσι τὰ
 δένδρα μὲ πριόνι καὶ ἀφίνουσιν ὀλίγον πιάσμα. καὶ ἐκεῖνος ἔχει 15
 συνήθειαν ὅτι γέρνει εἰς τὰ δένδρη καὶ κοιμᾶται. καὶ ὅταν γούν
 θέλῃ ὁ ἄλεφας νὰ γύρῃ τὸν ἑαυτὸν τὸν [f. 179v] πρὸς τὸ δένδρον
 ὅπου εἶναι κομμένον, τότε πέφτει κάτω ὁ ἐλέφας. καὶ ἐπειδὴ
 δὲν ἔχει ἄρμούς, δὲν δύναται νὰ σηκωθῇ. τότε ἀφίνουν τὸν ἐκεῖ
 πεινασμένον ἡμέρας πολλὰς. καὶ ὅταν ταπεινωθῇ, ὑπάγουσι καὶ 20
 δένουσί τον. ἄλλοι δὲ τὸν πιάνουσι μὲ τοιοῦτον τρόπον. κάμνων
 λάκκον πλατὺν ὅσον χωρεῖ μόνον τὸ κορμί του· καὶ ὁ λάκκος ὅσον
 ὑπάγει εἶναι στενότερος. ἔπειτα βάνουσιν εἰς τὸ χεῖλος τοῦ λάκ-
 κου δύο, τρία χειμωνικά μεγάλα μισιριωτικά· καὶ ἐκεῖνος ἀγαπᾷ
 ταῦτα καὶ ὑπάγει μὲ τὴν μύτην του τὴν μεγάλην νὰ τὰ φάγῃ. ὅταν 25
 δὲ κυλίσῃ κανένα καὶ ὑπάγῃ εἰς τὸν λάκκον, [f. 180] κατεβαίνει
 καὶ αὐτὸς νὰ τὸ φθάσῃ· καὶ ὅταν ὑπάγῃ εἰς τὸ τέλος τοῦ λάκκου,
 πλέον δὲν δύναται νὰ γυρίσῃ οὔτε νὰ στρέψῃ τὸ κορμί του. τότε
 τρέχουσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ δέρνουσί τον μὲ ξύλα· καὶ ἐκεῖνος μὴ
 δυνάμενος νὰ στρέψῃ οὐκ ἔχει τί ποιήσαι. μέσον δὲ εἰς ἐκείνους 30
 εἶναι εἰς ἄνθρωπος ἐνδεδνμένος ἄσπρα φορέματα· καὶ ὅταν τὸν
 κρούουσιν οἱ ἄλλοι, ἔρχεται ἐκεῖνος καὶ τοὺς παρακαλεῖ καὶ τὸν
 ἀφίνουσι κρούοντας· καὶ οὕτως κάμνουσιν εἰς πολλὰς ἡμέρας.
 τότε ὁ ἐλέφας βλέποντας ἐκείνον μὲ τὰ ἄσπρα φορέματα πῶς τὸν
 ἐλευθερώνει ἀπὸ τὸν δαρμόν καὶ πῶς τὸν εἰσφέρει καὶ ὀλίγον χρόνον, 35
 [f. 180v] συνηθίζει πρὸς ἐκείνον καὶ ἔχει τον ὡς ἀφέντην ὅσον καὶ
 ἐκεῖνος ἀνεβαίνει εἰς τὴν ῥάχην του καὶ καθέζεται. μετὰ δὲ ταῦτα

2 φίλιν cod. 17 δένδρι cod. 19 κομέτος cod. πεύτει cod.
 22 κάμνων = κάμνων : cf. supra, pp. 359, 7 et 361, 15. 25 μυς-
 ριότικα cod. 33 κρούουσιν cod.

ὥσάν ἰδοῦσιν οἱ ἄνθρωποι ὅτι ἐταπεινώθη καὶ ἐσυνήθισε μετ'
 ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον, σκάπτουσιν ἀπὸ μακρὰ τὸν λάκκον ἐκεῖ-
 νον καὶ ἐδγαίνει ὁ ἐλέφας · καὶ τότε σέρνει τον ὁ λευκοφόρος ἐκεῖ-
 νος · οἱ δὲ ἄλλοι φεύγουσι ἀπομακρόθεν ἕως οὗ εἰς ἡμέρας πολλὰς
 5 συνηθίζει καὶ μετ' ἐκεῖνους. ἔχει δὲ δύο ὁδόντας μεγάλους οἱ
 ὅποιοι εἶναι πολύτιμοι, διότι οὐ μόνον εἰς μαχαίρια καὶ εἰς ἄλ-
 λα τινὰ τὰ χρειάζονται οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ τὸ ξύσμα αὐτῶν
 πινόμενον μετὰ οἶνον ἱατρεύει τοὺς ἀνθρώπους ὅπου πτύουσιν
 [f. 181] αἷμα. αἰείποτε δὲ ταράττει τὰ ὠτία του διότι φοβᾶται
 10 τὰς μύγας καὶ τοὺς κώνωπας νὰ μὴ τὸν προσεγγίσουν. ἔχουσι δὲ
 καὶ ταύτην τὴν συνήθειαν οἱ ἐλέφαντες ὅτι ὅταν θέλουνσι νὰ περά-
 σουν ποταμόν, πρῶτα βάνουσι τὰ μικρὰ καὶ περνοῦσι · καὶ ὕστερον
 περνοῦσιν οἱ μεγάλοι. καὶ τοῦτο τὸ κάμνουσι διὰ νὰ μὴ περάσουν
 οἱ μεγάλοι καὶ κάμνουσι λάκκον μέγαν μὲ τὰ ποδάριά τους καὶ
 15 βυθισθοῦσιν οἱ μικρότεροι. ὁ δὲ θάνατός του εἶναι ὅταν γένη ἐξή-
 κοντα χρονῶν ἢ ὅταν φωλεύσῃ ὁ ποντικός μέσα εἰς τὸ ὠτίον αὐτοῦ.

Περὶ τοῦ μαντιχώρου.

Ὁ μαντιχώρος ἐδρίσκεται καὶ αὐτὸς εἰς τὴν [f. 181^v] Ἰνδιάν ·
 εἶναι δὲ κατὰ τὸ κορμὶ ὥσάν τὸν λέοντα, πληρὴν ἔχει ἄλλα σημεῖα ·
 20 διότι εἶναι αἱ τρίχαις του κόκκιναις καὶ μακρότεραις ἀπὸ τοῦ
 λέοντος. τὸ δὲ πρόσωπόν του ὁμοιάζει ὥσάν ἄνθρωπος καὶ ὄχι
 ὡς λέων, διότι ἔχει ὀφρύδια μαῦρα καὶ δασέα καὶ ὀμμάτια λάμ-
 ποντα ὡς τὸ πῦρ. ἔχει δὲ καὶ ὠτία καὶ εἰς μὲν τὴν ῥίζαν δὲν ἔχουν
 μαλλιὰ, μόνον δὲ εἰς τὰς ἄκραις. τὰ δόντιά του εἶναι ὥσπερ τοῦ
 25 λέοντος μεγάλα καὶ τὸ στόμα του πλατύν. ἔχει δὲ καὶ θανμαστήν
 καὶ παρὰδοξον οὐράν, διότι ὅταν θελήσουν οἱ ἄνθρωποι νὰ τὸν
 πιάσουν αὐτὸς εὐγάζει ἀπὸ τὴν οὐράν του τρίχαις μεγάλαις ὥσάν
 σαγίταις · καὶ φεύγει μὲν ἔμπροσθεν, ταῖς δὲ σαγίταις [f. 182]
 ἐκείναις ταῖς ῥίχνει ὀπισθεν. καὶ ἔτιζή φοβούμενοι οἱ ἄνθρωποι δὲν
 30 τολμοῦσι νὰ τὸν προσεγγίσουν, διότι ὅποιον ἄνθρωπον δώσῃ ἢ
 σαγίτα ἐκεῖνη, λαμβάνει καὶ θάνατον. ὅταν δὲ τελειώσῃ τὰς σαγί-
 τας, ἕως τὴν αὔριον πάλιν ποιεῖ ἄλλαις. ἀπὸ ὅλα δὲ τὰ θηρία ὅπου
 ἐδρίσκονται εἰς τὴν Ἰνδιάν, μόνον αὐτὸς ὁ μαντιχώρος ἀγαπᾷ
 νὰ φάγῃ κρέας ἀνθρώπινον. ὅταν δὲ πιάσουν οἱ Ἰνδοὶ κανένα μι-
 35 κρὸν κουτάβι τοῦ μαντιχώρου τζακίζουν μὲ πέτραν τὴν ἄκρην
 τῆς οὐρᾶς του καὶ ὅταν γένη μέγα δὲν ἔχει ἐκεῖνην τὴν ἐνέργειαν
 τοῦ πατρός του · μόνον ἀλλέως εἶναι ἄγριον, ἀμὴ σαγίταις δὲν
 ἔχει · μάλιστα δὲ ἡξέυροντας πῶς δὲν [f. 182^v] ἔχει σαγίταις καὶ
 δύναμιν νὰ πολεμῇ ἡμερώνεται.

Περὶ τοῦ μονόκερωτος.

Ὁ μονόκερως εὐρίσκεται καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Ἰνδλίαν. εἶναι δὲ εἰς τὸ μῆκος ὥσπερ γαῖδαρος καὶ ἔχει δύναμιν πολλήν. καὶ ὅταν πολεμῇ μὲ τὸν ἄνθρωπον λακτίζει μὲ τὰ ποδάρια καὶ κρούει τον ἰσχυρῶς· εἰ δὲ τύχη καὶ τὸν δαγκώσῃ παρευθὺς θανατώνει τον, 5 ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον· γυρίζει δὲ συχνάκις τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ κάμνει φόβον μὲ τὸ κέρατόν του, τὸ ὅποιον τὸ ἔχει ἐπάνω τῶν ὀφρυδίων. καὶ τὸ κέρας του δὲν εἶναι κούφιον ὥσπερ τῶν ἄλλων ζώων, ἀλλὰ εἶναι γεμάτον καὶ στερεόν καὶ δυνατὸν ὥσπερ σίδηρον καὶ ἴσιον ὥσπερ <σα> γίτα καὶ μαῦρον. ἔχει δὲ τρίχας ξαν- 10 θὰς [f. 183] εἰς τὸ κορμί του καὶ δασέας. καὶ ἡ οὐρά του ὁμοιοῖ ὥσπερ τοῦ ἀγριοχοίρου καὶ τὸ στόμα του πλατὺ ὥσπερ τοῦ λέοντος. ὅταν δὲ θελήσῃ νὰ δράμῃ, τρέχει ταχέως· καὶ ἀγαπᾷ τὴν ἐρημίαν νὰ μὴ βλέπῃ ἀνθρώπους· μόνος τον θέλει νὰ εὐρίσκεται. καὶ πρὸς μὲν τὰ ἄλλα θηρία τὰ ἀλλόφυλα εἶναι ἡμερος· ὅταν δὲ 15 ἰδῇ ἄλλον μονόκερων ἀρσενικὸν ἀγριοῦται περισσῶς, καὶ εἰς τὸν θηλυκὸν ἡμερώνεται. καὶ πάλιν ὅταν κάμῃ τὴν ἐπιθυμίαν του μετ' ἐκεῖνον, ἀποστρέφεται καὶ αὐτόν. τὸ κέρας του ὅπου τὸ εὐρίσκουν οἱ ἄνθρωποι καὶ τὸ ἔχουν εἰς ἱατρείαν τοῦ φαρμακίου, μὲ τοιοῦτον τρόπον τὸ εὐρίσκουν. τὸ θηρίον αὐτὸ δὲν ἔχει τὴν θερμότητα 20 τοῦ στομάχου ὥσάν [f. 183v] καὶ τὰ ἄλλα ζῷα, ἀλλὰ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ εἶναι κατὰ πολλὰ θερμή. καὶ διὰ τοῦτο ἡ θερμότης ἐκεῖνη τῶν φαγητῶν αὐξάνει τὸ κέρας του. καὶ πᾶσα χρόνον κάμνει καινούριον καὶ ὅταν ἐξέβῃ ἄλλον ἀποκάτω, πίπτει τὸ ἐπάνω τὸ μέγα. καὶ ἔτιζ καίμει εἰς ὅλην τοῦ τὴν ζωὴν. ἐκεῖνο δὲ ὅπου νὰ πέσῃ 25 εὐρίσκουν το οἱ ἄνθρωποι καὶ τὸ ἔχουν ὡς πολύτιμον ὅτι εἶναι καὶ δύσκολον νὰ τὸ εὕρῃ τινάς, διότι ὁ μονόκερως εὐρίσκεται μέσα βαθέα εἰς τὴν ἐρημον καὶ τροφὴν δὲν εὐρίσκουν οἱ ἄνθρωποι νὰ τρῶν ἕως οὗ νὰ περάσουν τὴν ἐρημον καὶ νερὸν δὲν εἶναι· καὶ διὰ τοῦτο εἶναι δύσκολον νὰ εὐρίσκουσι πολλὰ. ἔχει δὲ καὶ ἄλλην 30 συνήθειαν ὅτι μέσα εἰς τὴν ἐρημον [f. 184] δὲν εὐρίσκεται νερὸν περισσόν, μόνον ἀπὸ τὴν βροχὴν μαζώνεται ὀλίγον εἰς τὰ κοιλάματα τῆς γῆς καὶ ἐκεῖνον πάλιν ἀπὸ τὸν ἥλιον γίνεται μικρόν. μαζώνονται γοῦν ὅλα τὰ θηρία νὰ πίουσι νερὸν καὶ δὲν δύνονται διότι εἶναι πικρόν. καὶ στέκονται ὅλα καὶ ἀπαντεχαίνον τὸν 35 μονόκερων ἕως οὗ ἔρχεται καὶ αὐτὸς νὰ πῇ. καὶ ὅταν σκύψῃ νὰ πῇ ἐγγίζει τὸ κέρας του εἰς τὸ νερὸν καὶ γλυκαίνεται. καὶ οὕτως πίνει καὶ αὐτὸς καὶ τὰ ἄλλα θηρία.

Συνουσιάζονται δὲ καὶ ξένα θηρία μὲ ξένα· καὶ γίνονται τὰ

2 et infra : μονόκερος et μονόκερον cod. 10 γίτα cod. 11 ὁμοιεῖ cod. 35 ἀπαντεχένουν cod.

παράδοξα θηρία · ἤγουν ὁ πάρδος συνουσιάζεται <μέ> τὴν κά-
 5 μηλον καὶ γίνεται ἡ καμηλοπάρδαλος, αὐτὸν ὁποῦ λέγομεν ἡμεῖς
 ζουρναμπάν. πάλιν [f. 184v] οἱ ἀγριοσκυλοὶ οἱ μεγάλοι τῆς Ἰν-
 δίας συνουσιάζονται μετὰ τοὺς λύκους καὶ γίνονται οἱ λυκοκύονες.
 5 καὶ οἱ πάρδοι μετὰ τῶν λεόντων καὶ γεννῶνται οἱ λεοντόπαρδοι ·
 ὁμοίως καὶ τὰ θηρία σύνθετα ἔτζι γεννῶνται εἰς τοὺς τόπους ἐκεί-
 νους.

Περὶ τοῦ ὀνάγρου.

· Ὁ ὀναγρος εἶναι ζῷον ὁποῦ εὐρίσκεται εἰς τὰ μέρη τῆς Ἰνδίας
 10 καὶ εἶναι ὡσὰν τὸν μονόκερων · ὁ ὁποῖος ἔχει τρίχα λευκὴν εἰς τὸ
 κορμὶ του. τὸ δὲ κεφάλι του ἔχει τρίχας κόκκινας. καὶ κάμνει καὶ
 αὐτὸς κέρατον εἰς τὸ βλέφαρον, πλὴν εἶναι μικρότερον ἀπὸ τοῦ
 μονοκέρωτος, καὶ ἔχει ἐνέργειαν ὅτι ἂν τὸ βάλλῃ τινὰς εἰς τὸ κρασί,
 δὲν μεθᾶ ἐκεῖνο τὸ κρασί · καὶ εἰς τὴν λέπραν εἶναι πολλὰ [f. 185]
 15 ὠφέλιμον καὶ εἰς τὸν σεληνιασμόν καὶ εἰς τὸ φαρμάκι. ἔχει δὲ τα-
 χύτητα εἰς τὰ ποδάρια καὶ τρέχει ὡς ἄλογον καλόν. εἶναι δὲ πλέον
 δυναμώτερος ἀπὸ τὸν μονόκερων καὶ λακτίζει καὶ αὐτὸς τοὺς
 ἀνθρώπους ὅταν τὸν κυνηγοῦσιν. εἰ δὲ καὶ φθάσῃ καὶ κτυπήσῃ
 τινὰν μετὰ τὸ κέρατόν του παρευθὺς τὸν θανατώνει. πίπτει δὲ καὶ
 20 αὐτοῦ τοῦ κέρατον ὡσπερ τοῦ μονοκέρωτος. εἶναι δὲ πλατὺ
 κάτω εἰς τὴν ῥίζαν ὡς ἓνα καλὸν μῆλον. διὰ τοῦτο οἱ παλαιοὶ
 βασιλεῖς ἐκάμνασι ποτήρια ἀπὸ τούτου. καὶ ἐπίνασι τὸ κρασί διὰ
 νὰ μὴ μεθύουσιν.

Περὶ τοῦ ὀνοκενταύρου.

25 Εἶναι ἓνα ζῷον εἰς τὴν Ἰνδίαν εὐρισκόμενον καὶ λέγεται ὀνο-
 κένταυρος. καὶ ἀπὸ τὴν μέσσην καὶ ἐπά-[f. 185v]-νω εἶναι ὡσὰν
 ἄνδρας, μετὰ πρόσωπον, μετὰ κεφάλι, μετὰ μαλλιά παρ' ἐκτὸς τῶν γε-
 νείων, μετὰ στήθη, μετὰ χεῖρα, μετὰ δάκτυλα · ἔχει δὲ καὶ βυζία ὡσπερ
 γυνὴ μεγάλη. ἀπὸ δὲ τὴν μέσσην καὶ κάτω ὁμοιάζει ὡσὰν γαῖδαρος
 30 τέλειος. πλὴν δὲν περιπατεῖ ὡσὰν τὰ ἄλλα ζῷα ἀλλὰ ἀείποτε τρέ-
 χει. καὶ ὅταν ἀγανακτήσῃ στέκεται καὶ ἀνασαίνει ὡσπερ ἄνθρωπος.
 ὅταν δὲ τὸν πιάσουν οἱ ἄνθρωποι, δὲν θέλει νὰ ζῇ παντελῶς, διότι
 κάλλιον ἔχει τὸν θάνατόν του παρ' οὗ νὰ δουλωθῇ εἰς χεῖρας ἀν-
 θρώπων.

35 Περὶ τοῦ ταράνδου.

· Ὁ τάρανδος εἶναι ζῷον τετράποdon ὡσὰν ταῦρος μέγας · εὐρίσ-
 κονται δὲ πολλοὶ εἰς τῆς μεγάλης Ταταρίας τὰ μέρη. δὲν ὁμοιά-

ζει κανένα ζῷον εἰς τὴν τρί-[f. 186]-χα του, διότι καθὼς θέλει ἐτ-
 ζη μεταβάλλεται · καὶ ποτε γίνεται ἄσπρος, ποτὲ δὲ μαῦρος, ποτὲ
 πράσινος, ποτὲ κόκκινος, ποτὲ κίτρινος καὶ σχεδὸν εἰπεῖν εἰς
 ὅλα τὰ χρώματα μεταβάλλεται, ὥσάν ὁ χαμαιλέον δὲν γίνεται ποτὲ
 ἄσπρος, μόνον τὰ ἄλλα χρώματα. τούτου δὲ γίνεται καὶ ἄσπρον τὸ 5
 δέρμα αὐτοῦ. καὶ ἂν τὸ φορῇ ἄνθρωπος, δὲν φοβᾶται εἰς πόλεμον
 οὐδὲν ἄρμα, διότι εἶναι δυνατὸν ὥσπερ σιδηροκάμισον.

Περὶ τοῦ αἰτναίου.

Ὁ αἰτναῖος ζῷον τετράποδον ὥσπερ σκύλος εἰς τὴν ἰδέαν, πλὴν
 εἶναι τρανέστερος. καὶ ἔχει τρίχαν πλουμιστήν. οἱ δὲ ἄνθρωποι ὄνο- 10
 μάζουν αὐτὸν ῥήσον. εἶναι δὲ καὶ αὐτὸς σώφρων ὥσπερ τὴν τρυ-
 γόνα, [f. 186v] διότι μὲ ἄλλον δὲν συνοουσιάζεται οὔτε τὸ ἄρσενικόν
 οὔτε τὸ θηλυκὸν ἕως οὔ νὰ ἀποθάνῃ, μόνον μὲ ὅποιον ἐφθασεν ἐξ
 ἀρχῆς καὶ ἐσυνοουσιάσθῃ, ἐκεῖνο στέργει ἕως οὔ νὰ ἀποθάνῃ.

Περὶ τῶν ἀγρίων αἰγῶν.

15

Εἰς τὴν Κρήτην τὴν νῆσον εὐρίσκονται αἰγες ἀγρίαις, ταῖς ὁ-
 ποῖαις ταῖς κνηγοῦν μὲ ταῖς σαγίταις καὶ δοξάρια. ὅταν γοῦν
 τύχῃ καμμία ἀπ' αὐταῖς καὶ δοξευθῇ, ὑπάγει καὶ εὐρίσκει ἓνα βό-
 τανον ὁποῦ εὐρίσκεται μόνον εἰς τὴν Κρήτην · καὶ τὸ λέγουσι
 δίκταμον καὶ εἶναι ὥσπερ σάμψυχος. αὐτὸ γοῦν ὥσάν τὸ φάγη 20
 παρευθὺς πέφτει ἢ σαγίτα. αἱ δὲ ἄλλαι αἰγες τοῦ τόπου τούτου
 ἔχουσι ταῦτα ὅτι αἱ ἄρσενικαὶ ἔχουσι περισσότερα [f. 187] ὀδόντια
 παρὰ τὰς θηλυκάς · ζῶσι δὲ μόνον ὀκτῶ χρόνους, σπανιάκις δὲ
 νὰ εὐρεθῇ νὰ ζήσουν ἕως τοὺς δέκα. ὅπου δὲ πιάνει ὁ βορέας ἀνε-
 μος περισσά, εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον γεννῶνται αἱ ἄρσενικαί · εἰς 25
 ὅποιον δὲ τόπον περισσεύει ὁ νότος γεννῶνται αἱ πλεώτεραι θηλυ-
 καίς. ποτὲ δὲ εὐρέθη αἶγα νὰ δεχθῇ τὸν τράγον ἀφόντης βασιλεύ-
 ση ὁ ἥλιος, μόνον δὲ ἕως ὥρα τρίτῃ τῆς ἡμέρας συνοουσιάζονται.
 ὅταν δὲ ὁ τράγος ἔχῃ φλέβαν ἄσπρην εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ, τότε
 ἢ αἶγα γεννᾷ ἄσπρον χατζίκιον. ὅταν δὲ ἔχῃ μαύρην, <γεννᾷ 30
 μαῦρον> · εἰ δὲ εἶναι αἱματώδης, γεννᾶται κόκκινον · εἰ δὲ εἶ-
 ναι διπλῇ, γεννᾷ καὶ αὐτὴ διπλᾷ · καὶ ἀπὸ τοῦτο προγινώσκουσιν

11 ῥίσον cod. 14 ἐσυνοουσιάστη cod. 17 δοξάρια = τοξάρια.
 18 δοξευθῇ = τοξευθῇ. 20 σάμψυχος cod. : num σάμψυχον scriben-
 dum ? 21 πέντει cod. αἱ scripsi : εἰ cod. 24 πιάνει] πνεῖ ?
 26 νότος scripsi : νόματος cod. 27 δεκτεῖ cod. 28 ὥρα τρίτῃ cod.
 30 ὅταν δὲ scripsi : εἰ δὲ ὅταν cod. 30-31 γεννᾷ μαῦρον addidi. 32 γε-
 νᾶται cod. διπλᾷ] διπλῇ cod.

[f. 187^v] οἱ ποιμένες ποταπὸν θέλει γεννηθῇ τὸ ἐρίφιον. καὶ τὰ μὲν πρόβατα <ταῦτα>.

Περὶ τῆς ἔχινας.

Ἡ ἔχιν εἶναι ὀφίδι ὅπερ λέγομεν ἡμεῖς ὄχνα· πλὴν ὅταν θελῇ
5 νὰ συνουσιασθῇ μὲ τὸ θηλυκὸν βάνει τὸ κεφάλι του μέσα εἰς τὸ
στόμα τοῦ θηλυκοῦ· καὶ τὸ θηλυκὸν ἀπὸ τὴν ἡδονὴν κόπτει τὸ
κεφάλι τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τὸ θανατώνει. ὅταν δὲ θέλῃ νὰ γεννήσῃ
τὰ παιδία τῆς, δὲν ἔχει φύσιν ὑποκάτω νὰ τὰ γεννήσῃ. μόνον ἐ-
κεῖνα εἰς ἐκδίκησιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν τρώγονσι τὴν κοιλίαν τῆς
10 μητρὸς αὐτῶν καὶ οὕτως ἐδγαίνουσι· καὶ ἐκεῖνη ὅσα φθάσῃ πρὸ
τοῦ ἀποθανεῖν τὰ πνίγει, τὰ δὲ ὅσα φύγουν γλυτώνουσιν.

Περὶ τοῦ ὄφεως.

[F. 188] Ὁ ὄφις εἶναι αὐτὸς μὲν ὁποῦ γινώσκουμεν, πλὴν εἶναι
πολλαῖς γενεαῖς κατὰ τοὺς τόπους καὶ τοὺς χρόνους· διότι εἰ
15 μὲν ζήσῃ χρόνους πολλοὺς γίνεται μέγας καὶ ὀνομάζεται δράκων.
εἰ δὲ τύχῃ πάλιν εἰς τόπους ζεστούς, ὁμοίως ζῇ χρόνους πολλοὺς
καὶ θηριώνεται. εἶναι δὲ εἰς τὴν Αἰθιοπίαν δράκοντες μεγάλοι οἱ
ὁποῖοι ὅταν πεινοῦσιν χάσκουσι πρὸς τὸν ἀέρα καὶ εὐγάζουσι ἀνα-
σασμὸν ἀπὸ τὴν καρδίαν τους· καὶ ὁ ἀνασασμὸς ἐκεῖνος κάμνει
20 τὰ πουλίδια ὁποῦ πέτουνται εἰς τὸν ἀέρα καὶ πίπτουσιν εἰς τὸ στό-
μα τους. τὴν νύκταν κνηγοῦσι καὶ βόδια καὶ αἴγας καὶ πρόβατα
καὶ ἄλλα τοιαῦτα ζῶα, διότι ἔχουν δύναμιν περισσὴν. εἶναι δὲ καὶ
τοῦτο [f. 188^v] δεδομένον ἐκ Θεοῦ ὅτι πᾶσα ὀφίδιν νὰ τὸ κτυπή-
σῃς εἰς τὸ κεφάλι μόνον μίαν φορὰν μὲ καλάμι, αἰμωδιάζει περισσὰ
25 καὶ μένει ἀνέργητον πολλὴν ὥραν· εἰ δὲ καὶ τὸ δευτερώσῃς καὶ
τὸ τριτώσῃς ἀγριώνεται περισσότερον καὶ θέλει νὰ σε φάγῃ· καὶ
ὅταν τύχῃ νὰ δαγκώσῃ κανέναν ἄνθρωπον τὸ ὀφίδι, πλέον δὲν σε-
βαίνει μέσα εἰς τὴν γῆν, οὐδὲ δύναται νὰ κορυφῇ εἰς τὴν τρύπαν
διότι δὲν τὸ δέχεται ἢ γῆ πλέον ὥς φονέα.

30 Περὶ τοῦ ἐτέρου ὄφεως.

Εἰς τὴν Ἰνδίαν εὐρίσκεται ὄφις καὶ εἶναι ἄσπρος καὶ ἔχει εἰς
τὴν κεφαλὴν κέρατον· ὁ ὁποῖος ἐὰν δαγκάσῃ ἄνθρωπον, παρευθὺς
ἀποθνήσκει διότι δὲν εἶναι κανένα βότανον εἰς τὴν γῆν νὰ τὸν
ιατρέψῃ, οὐδὲ οἱ παλαιοὶ ἱατροὶ ἔγραψαν [f. 189] τίποτε βοή-

2 ταῦτα addidi. 3 ἔχηνας cod. (= ἔχιδνα). 5 συνουσιαστή cod.
16 ὁμοιος cod. 18 πίνουσιν cod. 20 καὶ sensu νά. 27 δακώσι cod.

θείαν περὶ τούτου · πλὴν ἄκουσον μυστήριον ἀπόκρυφον ὅτι ἐὰν
 πάρῃ ὁ ἄνθρωπος ψύλλον αὐτὸν τὸν μικρότατον ὁποῦ τρώγει τὸ
 καλοκαίρι καὶ τὸν βάλῃ ἐπάνω εἰς τὴν πληγὴν, δὲν φοβᾶται νὰ
 ἀποθάνῃ.

Περὶ τοῦ ὄφεως.

5

Εἶναι καὶ ἄλλος ὄφης · καὶ εἶναι μόνον μία πιθαμὴ τὸ μῆκος ·
 καὶ τὸ μὲν κεφάλι του εἶναι ἄσπρον ὥσάν γάλα, τὸ δὲ κορμὶ του
 εἶναι κόκκινον βαθύ. καὶ ὅσον μὲν ζῇ αὐτὸς δὲν δύναται νὰ φάγῃ
 ἄνθρωπον διότι δόντια δὲν ἔχει παντελῶς · μόνον μὲ τὸ χῶμα τῆς
 γῆς ζῇ. αὐτὸν τὸν ὄφιν τὸν πιάνουσι τὴν νύκτα οἱ ἄνθρωποι, ἐπει- 10
 δὴ δὲν τοὺς τρώγει καὶ κρεμοῦσι τὸν ἐκ τὴν οὐράν. καὶ στέκοντας
 [f. 189v] κρεμασμένους, στάζει ἀπὸ τὸ στόμα του ἕως οὗ εἶναι ζων-
 τανὸς φαρμάκι, τὸ ὁποῖον ὅταν πῆξῃ γίνεται μαῦρον · ἀφ' οὗ δὲ
 ἀποθάνῃ, τότε στάζει ἄλλον φαρμάκι ξανθοκόκκινον. εἶναι δὲ καὶ
 τὰ δύο φαρμάκια ταῦτα κατὰ πολλὰ θανάσιμα καὶ μετ' αὐτὰ θανα- 15
 τώνουσι τοὺς βασιλεῖς οἱ Ἰνδοὶ ἢ καὶ ἄλλους ἀνθρώπους, διότι
 ἀπὸ τὸ μαῦρον φαρμάκι νὰ δώσουν ἄνθρωπον ὅσον ἓνα σπειρὶ
 κεχρί, παρευθὺς θάνατός του ἀκολουθεῖ. εἰ δὲ καὶ τὸν δώσουν ἀπὸ
 τὸ ξανθοκόκκινον, εἶναι ὁ θάνατός του τοιοῦτος · ῥέει ὁλος ὁ μυελὸς
 τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου ἀπὸ τὴν μύτην του καὶ ἀποθνήσκει ὁ ταλαί- 20
 πωρος.

Περὶ τοῦ ὄφεως.

[F. 190] Εἶναι καὶ ἄλλος ὄφης ὁποῦ ὀνομάζεται χέρσουδρος καὶ
 δύνεται νὰ ζήσῃ καὶ εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τὸ νερόν · τοῦτον τὸν ὄφιν
 νὰ τὸν πατήσῃ ἄνθρωπος, παρευθὺς ἀποθνήσκει. καὶ ἐὰν θελήσῃ 25
 καὶ ἄλλος ὄγιός ἄνθρωπος νὰ τὸν πιάσῃ τὸν ἀποθαμμένον νὰ τὸν
 θάψῃ, καὶ ἐκεῖνος κάμνει φοῦσκαν εἰς τὰς χεῖρας του κακοϊάτρευ-
 την, πλὴν δὲν ἀποθνήσκει.

Εἶναι καὶ ἄλλος ὄφης τὸν ὁποῖον ὅποιος ἄνθρωπος τὸν φονεύσῃ
 παρευθὺς ἀποθνήσκει · καὶ ἐκεῖνος μὲ τοιοῦτον θάνατον πίπτει 30
 τὸ φόρεμά του καὶ σέπεται ἐπάνω εἰς τὸν ἄνθρωπον · καὶ ἔρχεται
 τὸ κορμὶ του ἀπὸ ὀλίγον ὀλίγον καὶ στάζει ὥσάν τὸ κερί ἀπὸ τὴν
 στίαν.

Περὶ τὸν σκώληκα.

Εἰς τὴν Ἰνδίαν εἶναι ποταμὸς μέγας ὁ ὁποῖος [f. 190v] ὀνομά- 35
 ζεται Ἰνδός. εἰς αὐτὸν τὸν ποταμὸν γίνεται σκώληξ μέγας ἕως

ζ' πήχαις τὸ πάχος καὶ τὸ μακρὸς εἴκοσι. ἔχει δὲ μόνον δύο ὀδόν-
 5 τια καὶ δύνεται μετ' αὐτὰ νὰ συντρίψῃ καὶ ζῶον καὶ ξύλον καὶ
 πέτραν. ὅταν δὲ ἰδῇ εἰς τὸν ποταμὸν ὅτι πίνει κανένα ζῶον νερόν,
 ἀρπάζει καὶ τρώγει το. αὐτὸν τὸν σκώληκα τὸν πιάνουσιν οἱ ἄν-
 10 θρωποὶ μὲ ἀγκίστριον εἰς τὸ ὁποῖον βάνουσι δόλωμα μικρὸν μωσ-
 χάριον ἢ ἀρνίον · καὶ ὅταν τὸ πιάσουν, τὸ κρεμοῦσι κατακεφαλῆς
 καὶ στάζει ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ κίτρινον φαρμάκι, τὸ ὁποῖον ἔχει τοι-
 αύτην ἐνέργειαν ὅτι εἴ τι πρᾶγμα ἐγγίσῃ παρευθὺς στίλα εὐγαίνει
 10 ἀπὸ ἐκεῖνο · καὶ οὐ μόνον εἰς ξύλα [f. 191] ἔχει τοιαύτην ἐνέργειαν,
 ἀλλὰ καὶ αἱ πέτραις κατακαίονται · μετ' αὐτὸ κατακαίουν οἱ βα-
 σιλεῖς τοῦ τόπου ἐκεῖνου τὰς πόλεις ὁποῦ θέλουν νὰ κορσεύουν.

Περὶ τῶν τετραπόδων <τῆς θαλάσσης>.

Ὡσπερ εἶναι εἰς τὴν γῆν τὰ τετράποδα, ἔτιζα εὐρίσκονται τοι-
 15 αὐτὰ ζῶα ὅμοια εἰς τὴν θάλασσαν, διότι καὶ βόδι θαλάσσιον εἶναι
 καὶ ἄλογον καὶ αἰδοῦρι καὶ λέων καὶ πάρδαλις καὶ κριὸς καὶ σχε-
 δὸν εἰπεῖν ὅσα ὀνόματα ἔχουν τὰ ζῶα τῆς γῆς, ἔχουν καὶ τῆς θαλάσ-
 20 σσης · πλὴν τόσον ἀλλάζουν ὅτι ἐκεῖνα τὰ θαλάσσια εἶναι ἀπὸ τὴν
 μέσῃ καὶ ἐπάνω μὲ τέσσαρα ποδάρια ὅμοια ὥσάν τῆς γῆς τὰ ζῶα,
 ἀπὸ δὲ τὴν μέσῃ καὶ κάτω εἶναι πλατέα ὥσάν λαβράκι ἢ ἄλλον
 [f. 191^v] μεγάλον ὀφάριον · ὥσπερ δὲ τὰ ζῶα τῆς γῆς δὲν ἠμποροῦν
 νὰ ζήσουν εἰς τὴν γῆν. εἶναι δὲ ἀπ' αὐτὰ κήτη μεγάλα ὥσάν ὀσπί-
 25 τια, μάλιστα ἡ ζύγαινα, ὁποῦ λέγουν « ἡ φάλαινα », καὶ ὁ φύσαλος ·
 διότι ὁποῖον καράβι ὀργισθῇ ὁ Θεὸς νὰ ἐμπέσῃ εἰς τὰ τοιαῦτα κή-
 30 τη, διότι μερικὰ μικρὰ καράβια τὰ καταπίνουσιν, ἄλλα δὲ μεγάλα
 καράβια ἐὰν δὲν ἔχουσι καιρὸν, τὰ γυρίζουν ἀνάποδα καὶ τρώγου-
 σιν τοὺς ἀνθρώπους. πλὴν ἔδωσεν ὁ Θεὸς καὶ εἰς τὴν μέσα θάλασ-
 σαν ταῦτα δὲν εὐρίσκονται πολλὰ · ἔξω δὲ εἰς τὸν ὠκεανὸν ἀπὸ
 τὸν Πορτογάλον καὶ ἐκεῖθεν εἶναι περισσά. διὰ τοῦτο καὶ οἱ ναῦ-
 30 ται τοῦ τόπου ἐκεῖνου ὅταν ἰδοῦσι τὴν θάλασσαν καὶ ταράττεται,
 [f. 192] ἔχουσι σακκία γεμάτα πέτραις καὶ ῥίχνουν τα εἰς τὴν θά-
 λασσαν · καὶ ἐκεῖνο θαρρῶντας ὅτι εἶναι τίποτα κνήγι ὑπάγει
 εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης νὰ τὸ πιάσῃ · καὶ οἱ ἄνθρωποι ῥίχνου-
 σιν ἄλλα παρέκει καὶ οὕτως περνοῦσι τὸν φόβον ἐκεῖνον · πολλὰ
 35 κίς δὲ ἂν σώσουν τὰ σακκία ῥίχνοντας ταῖς πέτραις καὶ ἐκεῖνο
 ἀκολουθῇ τὸ καράβι, ὅταν δὲν ἔχῃ καιρὸν ῥίχνουσι καὶ τὴν κατοῦ-
 να τοῦ καραβίου. πλὴν εἰς ὅλα αὐτὰ ὁποῦ εἶναι φοβερόν ἔχει το
 ἐκ Θεοῦ νὰ μὴν ῥῖναι γλήγορον ὥσπερ τὸ καράβι · διὰ τοῦτο ἀπο-
 μένει πολὺ κομμάτι ὀπίσω τοῦ καραβίου καὶ ἐλευθερώνονται

5 ἀγκίστριον cod. 8 στεῖλα cod. 11 κορσεύουν = κουρσεύουν.
 12 τῆς θαλάσσης addidi. 19 λαυράκι cod. 22 φύσαλος cod. 23 ἐμπέση
 scripsi : ἐντέση cod. 29 καί = ὅτι.

οἱ ἄνθρωποι. τόσον δὲ ὁποῦ εἶναι μέγα δὲν δύνεται νὰ περιπατήσῃ μοναχόν [f. 192^v]· διότι δὲν ἔχει ὀφθαλμοὺς νὰ βλέπῃ. διὰ τοῦτο εἶναι ἓνα ὄψαρι μικρὸν καὶ ὁδηγᾷ τὸ κῆτος ἐκεῖνο ποῦ νὰ περιπατήσῃ νὰ μὴν ὑπάγῃ εἰς ὀλίγον νερόν καὶ τὸ πιάσουν οἱ ἄνθρωποι. διὰ τοῦτο καὶ οἱ κυνηγοὶ ὁποῦ κυνηγοῦσι τὰ τοιαῦτα διὰ τὸ κρέας 5 καὶ τὸ λάδι τους, ὁποῦ κάμνουσιν ἀπ' αὐτά, πρῶτον τεχνάζονται νὰ πιάσουν τὸ μικρὸν ὄψαρι καὶ τότε μὲ ὀλίγον κόπον πιάνουσι καὶ τὸ μεγάλον κῆτος. διότι ὥσάν πιάσουν τὸ μικρὸν ἐκεῖνο ὄψαρι, ὑπάγουν εἰς τόπον ὅπου εἶναι ξέρη καὶ κάμνουσι κτόπον καὶ βοήν. καὶ αὐτὸ θέλοντας νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὴν βοήν εὐγαίνει εἰς τὴν ξέρη 10 καὶ ἔτῃ πιάνεται. πολλά· [f. 193]—κις δὲ ἀποθνήσκει τὸ μικρὸν ὄψαρι· καὶ τότε μὴ ἐξεύροντας τὸ κῆτος ποῦ νὰ ὑπάγῃ, εὐγαίνει εἰς τὴν ξηρὰν καὶ πλέον δὲν δύνεται νὰ γυρίσῃ καὶ οὕτως πιάνεται.

Περὶ τῆς δράκαινας.

15

Εἶναι δὲ ὄψαρι εἰς τὴν θάλασσαν τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται δράκαινα· εἶναι δὲ τὸ φαγί του γλυκὸν καὶ ὠφέλιμον· πλὴν ἔχει εἰς τὰ πτερά του κεντρὶ φαρμακωμένον μὲ τὸ ὁποῖον ἐὰν κτυπήσῃ ἄνθρωπον, παρενθὺς ἀποθνήσκει. εἶναι δὲ ἡ ἰατρεία του νὰ σχίσῃς 20 πάλιν ἐκεῖνο τὸ ψάρι νὰ βάλῃς τὸ συκῶτι του ἀπάνω εἰς τὴν πληγὴν καὶ οὕτως ἰατρεύεται. διὰ τοῦτο προσέχονται οἱ παραδαῖς καὶ δὲν τὸ πιάνουσι μὲ τὰ χερίά τους, ἕως οὗ νὰ ψοφήσῃ.

Περὶ τοῦ κεφάλου.

[F. 193^v] Ὁ κεφάλος εἶναι ψάρι γνῶριμον εἰς ὅλους, πλὴν ἔχει κακὴν συνήθειαν ὅτι δὲν τρώγει ποτέ του καθαρὰν βρώσιν· μόνον 25 ἀγαπᾷ τὰ σαπημένα καὶ βρώμια τῶν ζώων κρέατα νὰ τρώγῃ· καὶ ἐὰν δὲν εὕρῃ βρώμιον κρέας νὰ φάγῃ, τότε τρώγει τὴν ὕλην τὴν βρωμισμένην. διὰ τοῦτο δὲν εἶναι τὸ φαγί του γερὸν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ὁποῦ ἔχουν ποδαλγίαν ἢ ἄλλην ἀσθένειαν τοῦ κορμίου. ἔχει δὲ καὶ ταύτην τὴν συνήθειαν ὅτι ἂν τὸν κυνηγᾷ τις νὰ τὸν 30 πιάσῃ καὶ ἔξῃ μικρὰ παιδιά, τὰ καταπίνει, μόνον νὰ μὴν τὰ πιάσῃ ἄνθρωπος.

Περὶ τῆς νήσσης.

Ἡ νήσσα ἔχει τοιαύτην σοφίαν ὅτι ὅταν σεβαίνῃ εἰς λίμνην ἢ εἰς ποταμὸν πλέει ὥσάν κα- [f. 194]—λὸν καράβι, ὅτι τὸ μὲν ἓνα πο- 35 δάρι τὸ κρατεῖ ὡς τιμόνι, τὸ δὲ ἄλλον ὡς κουπί· καὶ ὥσάν ἀποστάσῃ τὸ ἓνα, ἀλλάζει τὸ ἄλλον. πλὴν τὸ γεράκι τὴν μάχεται κατὰ

πολλά καὶ ὅταν τὴν ἰδῇ ὁποῦ κολυμβᾷ εἰς τὸ νερὸν ἔρχεται μεθ' ὁρμῆς μεγάλης νὰ τὴν πιᾷσῃ · καὶ αὐτὴ βουτᾷ μέσα εἰς τὸ νερὸν καὶ τὸ γεράκι ὑψηλῶνει · τότε αὐτὴ μὴ δυναμένη νὰ ἀνασάνῃ εἰς τὸ νερὸν εὐγαίνει παρέκει · καὶ πάλιν τὸ γεράκι θέλει νὰ τὴν
 5 πιᾷσῃ καὶ αὐτὴ ὁμοίως βουτᾷ ἕως οὗ νὰ παραμερίσῃ τὸ γεράκι. εἶναι δὲ πολλὰ γεράκια ὁποῦ ἀπὸ τὴν πολλὴν ὁρμὴν βουτοῦσι μέσα εἰς τὸ νερὸν νὰ τὴν ἀρπάξουσιν, ἀλλὰ εἰς κακὸν εἶναι τὸ βούτημα ἐκεῖνο διότι παρευθὺς [f. 194^v] ἀποθνήσκουσι τὰ γεράκια ἐκεῖνα ὡς ἀμάθητα τοῦ ὕδατος.

10

<Περὶ τῆς ἔχενηϊδος>.

..... Ναυκράτης λέγεται καὶ ἔχενηϊς · καὶ εἶναι μικρὸν ψάριον εἰς τὸ μῆκος ὥσάν τρίγλα, πλὴν εἶναι ἄσπρον. ἔχει δὲ τοιαύτην ἐνέργειαν ὅτι ὅταν πλέῃ καράβι, ὑπάγει καὶ τσακώνεται ἀπ' αὐτό · καὶ μακάρι ἂν ἔχει τὰ ἄρμενα γεμάτα ἀπὸ ἀνεμον ἐπιτήδειον ·
 15 ὁμως κρατεῖ τὸ καράβι ἐκεῖνο καὶ δὲν δύνεται νὰ ὑπάγῃ παρέκει καὶ ἔαν δὲν κατέβῃ κανένας ναύτης νὰ τὸ κόψῃ, ἐκεῖ κάμνουσι μίαν καὶ δύο ἡμέρας ἕως οὗ νὰ ἀφήσῃ τὸ καράβι.

Περὶ τοῦ σαργοῦ.

Ὁ σαργὸς εἶναι ψάρι τὸ ὁποῖον ἐγνωρίζουν το οἱ ἄνθρωποι ·
 20 πλὴν εἶναι τυφλός · μόνον [f. 195] ὅταν τὸν πιᾷσιν καὶ τὸν εὐγάλουν ἔξω, τότε βλέπει τὸν ἥλιον. ἔχουσι δὲ συνήθειαν καὶ βόσκουσι οἱ σαργοὶ μαζωμένοι, διότι ἐπειδὴ δὲν βλέπονσι διὰ τοῦτο συναθροῦνται πολλοί · ἂν τύχῃ καὶ τὰ εὖρη ψάρι μεγάλον ὁποῦ τὰ τρώγει, νὰ φάγῃ καὶ νὰ ἀφήσῃ ἀπ' αὐτά · καὶ πασαένας θαρρῶντας
 25 ὅτι εἰς τὸ πλῆθος θέλει γλυτώσῃ, μαζώνεται μὲ ἄλλους καὶ βόσκουσιν. ἀγαπᾷ δὲ καταπολλὰ ν' ἀκούῃ τὴν φωνὴν τῶν αἰγῶν. διὰ τοῦτο εἰς τόπους παραθαλασσίους ὅπου βόσκουσιν αἱ αἶγες εὐρίσκονται.

Περὶ τοῦ σκάρου.

30 Ὁ σκάρος εἶναι ὁψάρι θαλάσσιον · καὶ αὐτοὶ ἔχουσι δὲ οἱ σκάροι τοιαύτην συνήθειαν ὅτι εἰ μὲν πιασθῇ ἀρσενικόν εἰς τὸ δίκτυον, [f. 195^v] εὐγάζουν οἱ ψαράδαις καὶ παίρνουν τον · εἰ δὲ τύχῃ καὶ πιασθῇ θηλυκόν, μαζώνονται πολλοὶ σκάροι ἀρσενικοὶ καὶ κόπτουσι τὸ δίκτυον ἀπέξω καὶ ἐλευθερώνουσι τὴν θηλυκὴν. ἔχουσι
 35 δὲ ὀδόντας ὥσπερ τὸ χρυσάφιον · πλὴν εἶναι μεγάλοι.

10-11 nonnulla omisisse videtur librarius. 25 ἄλλους scripsi : ἄλλα cod. 26 καταλλά cod. 30 αὐτοὶ scripsi : αὐτό cod. 31 ἀρσενηκό cod. 33 θηλικό cod.

Περὶ τῆς τριγλῆς.

Ἡ τριγλα ἀγαπᾷ νὰ τρώγῃ βρωμισμένα πράγματα · διὰ τοῦτο καὶ ὅταν εὗγῃ ἀπὸ τὴν θάλασσαν παρευθὺς ἀποθνήσκει καὶ εἰς ὀλίγην ὥραν βρωμεῖ τὸ κρέας αὐτῆς καὶ σέπεται. λέγουσι δὲ ὅτι αὐτὴ ἡ τριγλα γεννᾷ τρεῖς φοραὶς τὸν χρόνον. καὶ ὁποῖος τὴν τρώ- 5 γει συχνάκις, σκοτίζονται οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ. μάλιστα δὲ τὸ κεφάλι τῆς εἶναι βλαβερόν, ὅτι κάμνει σκότος [f. 196] εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.

Περὶ τοῦ φουσάλου.

Ὁ φύσαλος εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν καὶ εἶναι 10 ὥσάν σιάκι, πλὴν δὲν ἔχει στόμα ἢ κεφαλὴν ὥσπερ ἐκεῖνο, μόνον ἔχει στόμα εἰς τὴν μέσσην τοῦ κορμίου του καὶ ἀπ' ἐκεῖ τρώγει καὶ ζῇ · εἰ μὲν γοῦν δὲν ἤξεύρῃ τινὰς εὐρὼν αὐτὸ ψόφιον καὶ τὸ φάγῃ, παρευθὺς ἀποθνήσκει. εἰ δὲ καὶ τὸ πιάσῃ ζωντανὸν εἰς τὰς 15 χεῖρας του, ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος πρήσκεται καὶ σκάζει. λέγουσι δὲ ὅτι ἐὰν τὸ εὗρῃ κανεὶς ἀποθαμμένον καὶ τὸ πιάσῃ, δὲν παθαίνει τίποτε· εἰ δὲ καὶ τὸ ῥίξῃ πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν, ζωντανεύει, ἐὰν ἔχῃ καὶ ἡμέρας πολλὰς ἀποθαμμένον.

Περὶ τοῦ μελανούρου.

[F. 196v] Ὁ μελάνουρος εἶναι ὀψάρι τῆς θαλάσσης τοῖς πᾶσι 20 γνωστόν · ἔχει δὲ καὶ αὐτὸς τοιαύτην συνήθειαν ὅτι ὅταν ᾔναι γαλήνῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ εἶναι καιρὸς ὅπου παρεύουν οἱ ἄνθρωποι, τότε αὐτὸς ὑπάγει εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης · ὅταν δὲ ᾔναι φουρτοῦνα εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ᾔναι καιρὸς ὅπου δὲν κν- 25 νηγοῦν, τότε αὐτὸς εὐγαίνει εἰς τὴν ὄψιν τῆς θαλάσσης, μάλιστα καὶ εἰς τὴν ἄκρην.

Περὶ τῆς σμύρνης.

Ἡ μύραινα ἤγονν ἢ σμύρνα εἶναι ὥσάν τὸ ξυρρύχι τὸ ψάριον · εἰς δὲ τὴν θάλασσαν τοῦ Ἁγίου Ὄρους εὐρίσκονται πολλὰ. αὐτὴ 30 γοῦν ἢ σμύρνα, ὡς λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι δὲν συνουσιάζεται μὲ ἄλλην, ἀλλὰ μὲ τὰ ὀφίδια. διότι ὅταν [f. 197] ᾔναι καιρὸς τῆς συνουσίας, τὸ μὲν ὀφίδι ὑπάγει εἰς τὴν ἄκρην τῆς θαλάσσης καὶ σφρίζει μεγαλοφώνως · ἡ δὲ σμύρνα ἀκούει τὸν συρισμὸν καὶ εὐγαίνει εἰς τὸν ἐραστήν τῆς. τότε τὸ ὀφίδι ὥσάν τὴν ἰδῇ ἔξεργᾷ τὸ φαρ- 35 μάκι του εἰς μίαν πέτραν καὶ τότε συνουσιάζεται μὲ τὴν σμύρναν.

καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν ὑπάγει καὶ παίρνει τὸ φαρμάκι εἰς τὸ δόντι αὐτοῦ καὶ ὑπάγει.

Περὶ τοῦ λάβρακος.

Ὁ λάβραξ εἶναι ψάρι τοῖς πᾶσι γνωστόν. εἶναι δὲ κατὰ πολλὰ 5 πολυφάγον καὶ ἐὰν εὗρη καρίδας πολλὰς τρώγει περισσὰς ἕως οὗ πρήσκεται ὁ λαιμός του καὶ οὕτως ἀποθνήσκει. εἰς δὲ θάλασσαν ὅπου νὰ ᾔηται πετρωτὴ καὶ ἀμμοδερεή, νὰ μὴν ἔχη λάσπην, ἐκεῖ ἐὰν εὗρεθῇ [f. 197^v] λάβραξ, εἶναι καταπολλὰ ὕγιες τὸ κρέας του.

Περὶ τοῦ δελφίνου.

10 Ὁ δελφίς εἶναι κατὰ πολλὰ φιλόανθρωπον ζῷον καὶ εὐρίσκεται εἰς πᾶσαν θάλασσαν. καὶ ἐὰν ἀκούσῃ εἰς καρδίᾳ νὰ τραγουδοῦσιν ἢ νὰ λαλοῦσιν ὄργανα ἀκολουθοῦν τὸ καρδίᾳ ὅλοι οἱ δελφῖνες πολλὴν 15 τόπον. καὶ ἐὰν εὗρουν ἄνθρωπον πνιγμένον εἰς τὴν θάλασσαν, εὐγά- ζουν τον μὲ τὴν μύτην των κυλίσοντας ἕως καὶ εἰς τὴν στερεὰν διὰ νὰ τὸν εὗρουν οἱ ἄνθρωποι νὰ τὸν θάψουν. ὁ δὲ ὕπνος του εἶναι 20 τοιοῦτος· ἀπλώνεται εἰς τὸ κύμα τῆς θαλάσσης καὶ οὕτως κοιμᾶ- ται· καὶ κοιμώμενος κατεβαίνει ἕως τὸ βάθος τῆς θαλάσσης καὶ ὅταν ἐγγίσῃ εἰς τὸ βάθος ἐξυπνᾷ καὶ πάλιν [f. 198] ἀνεβαίνει ἐπά- νω καὶ κοιμᾶται. καὶ οὕτως ποιεῖ εἰς δύο καὶ τρεῖς ὥρας· καὶ 25 αὐτὸς εἶναι ὁ ὕπνος του. ὅταν δὲ ἀσθενήσῃ πρὸς θάνατον, τρώγει ἕνα ψάρι ὅπου λέγουν πίθηκον καὶ ὁμοιοῖ τὴν μαῖμον ὅπου εὐρίσκεται εἰς τὴν γῆν.

<Περὶ τοῦ πετεινοῦ>.

Λέγεται δὲ καὶ ἀλεκτρονὸν ὁ πετεινός. ἔχει δὲ τοιαύτην συνήθειαν· 25 πολεμεῖ μετὰ ἄλλου ἀλεκτρονός διὰ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ διὰ νὰ μὴν τὴν πάρῃ ἄλλος. καὶ εἰ μὲν νικήσῃ, χαίρεται καὶ βοᾷ μεγαλο- φώνως· εἰ δὲ καὶ νικηθῇ, ταπεινώνεται περισσά, ὅσον ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν του ἀσθενεῖ ἡμέρας πολλὰς. καὶ εἰ μὲν δὲν βλέπει τὸν ἀντίδικόν του, πάλιν ὕγιαίνει· εἰ δὲ καὶ τὸν ἐβλέπει ὅτι ἀραδί- 30 [f. 198^v]-ζει ἐκεῖ, ἀποθνήσκει ἀπὸ τὸ πικρόν του. τοσοῦτον δὲ εἶναι ὑπερήφανος ὅτι ὅταν θέλῃ νὰ σέβῃ εἰς θύραν, ἂν ᾔηται καὶ πέντε ὀργυιαὶς ἢ θύρα ὑψηλή, αὐτὸς σκύπτει τὸ κεφάλι του φοβού- μενος μὴ τζακισθῇ τὸ κάλλος ὅπου ἔχει εἰς τὴν κεφαλὴν του. ἐὰν

3 λαυρακος cod. 4 λαύραξ cod. 8 λαύρεξ cod. 11 πᾶσα cod.
14 κοιλῶντας cod. 21 ὁμοιοῖ cod. 23 περὶ τοῦ πετεινοῦ addidi.
29-ἀντικῆ cod. 32-ὀργυιαίς cod. 33 τζακιστῆ cod.

δὲ τύχη καὶ ἀποθάνῃ ἢ ὀρνίθα ὅταν ἔχῃ μικρὰ πουλία, γίνεται αὐ-
τὸς ὥσάν μῆτηρ καὶ τρέφει τὰ καὶ κάμνει ὅσα σχήματα ποιεῖ καὶ
ἢ μάνα των · διότις οὕτε λαλεῖ ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις οὕτε πολε-
μεῖ μετὰ ἄλλου ἀλεκτρυόνος.

Περὶ τοῦ ἐρωδιοῦ.

5

Ὁ ἐρωδιὸς εἶναι πουλὶ ὥσπερ κύκνος, πλὴν εἰς τὸ κορμὶ εἶναι
μικρότερος. ζῇ δὲ καὶ εἰς τὴν [f. 199] θάλασσαν καὶ εἰς τὴν στεριάν,
διότι ὅταν μὲν ᾗναι εἰς τὴν θάλασσαν τρώγει τὰ μικρὰ ὀψάρια,
εἰς δὲ τὴν στεριάν τρώγει τοὺς καρποὺς ὥσπερ τὰ ἄλλα χερσαῖα
πουλία. ἀπὸ ὅλα δὲ τὰ πουλία πρῶτον αὐτὸ κτίζει τὴν φωλεάν του · 10
ὥς λέγει καὶ ὁ προφήτης Δαβὶδ, τοῦ ἐρωδιοῦ ἡ κατοικία ἡγεῖ-
ται αὐτῶν. πλὴν δὲν φωλεάζει εἰς δένδρα, ἀλλὰ εἰς πετροτόπους
ὅπου εἶναι κοντὰ εἰς τὴν θάλασσαν. εὐρίσκονται δὲ πολλοὶ ἐρωδιοὶ
εἰς ἓνα νησὶν ὅπου ὀνομάζεται Διομήδους νῆσος · καὶ εἶναι εἰς τὸν
κόλπον τῆς Βενετίας. ἔχουσι δὲ ἐκεῖνοι συνήθειαν ὅτι κανένα Φράγ- 15
γον ἢ ἄλλης φυλῆς [f. 199v] ἄνθρωπον δὲν πλησιάζουσι παντελῶς,
ἀλλὰ φεύγουσιν ἀπομακρόθεν · εἰ δὲ ἰδοῦσι κανένα Ἑλληνα, τουτέσ-
τιν Χριστιανὸν ὅπου ἡξέυρει τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν, νὰ ὑπάγῃ
κατὰ τυχὸν μὲ καράβι εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον παρευθὺς συνερχόν-
ται ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλον ποῖος νὰ ὑπάγῃ πλησιέστερον τοῦ Χριστια- 20
νοῦ ἐκεῖνου · καὶ τόσον πλησιάζουσιν εἰς τὸν Χριστιανὸν ὅτι καὶ
ἕως τὴν τράπεζάν τους ἔρχονται, ἂν τύχῃ καὶ τρῶσι ψωμί διότις
ἀγαποῦσιν νὰ τοὺς ῥίξουνσι κομμάτι ψωμί · τόσῃν δὲ σοφίαν
ἔχουν ἐκ Θεοῦ, διότι ἂν τύχῃ κανεὶς ἀλλόφυλος εἰς τὸ μέσον τῶν
Χριστιανῶν ἐκεῖνων καὶ ῥίξῃ καὶ ἐκεῖνος ψωμί, [f. 200] δὲν τὸ 25
παίρνουσι · μόνον εἴ τι ῥίξουν οἱ Ἑλληνες ἐκεῖνο τρώγουσιν. ἔχει
δὲ καὶ ἄλλην συνήθειαν ὅτι καταπίνει ὀστρίδια καὶ μύδια καὶ ὅσα
τὰ τοιαῦτα · καὶ ὅταν τὰ καταπλή μέσα εἰς τὸν στόμαχόν του, ἀπὸ
τὴν θέρμην ποῦ ἔχει ὁ στόμαχός του ἀνοίγουσι καὶ τρέχουσι τὸ
φαγί τους μέσα εἰς τὸν στόμαχόν τους · τὰ δὲ κόκκαλα τὰ ξεροῦ- 30
σι πάλιν ὀπισθεν ἐκ τοῦ στόματος καθὼς τὰ ἐκατάπιεν.

Περὶ τοῦ κόρακος.

Ὁ κόραξ ἔχει τοιαύτην συνήθειαν ὅτι τὸν Ἰούλιον μῆνα νερὸν
δὲν πίνει παντελῶς · καὶ διψᾷ μὲν νὰ πῇ, πλὴν δὲν δύνεται, ὅτι
δὲν κατεβαίνει εἰς τὸν λαιμὸν αὐτοῦ · [f. 200v] διὰ τοῦτο κρᾶζει 35
μεγαλοφώνως τὸν καιρὸν ἐκεῖνον. καὶ τοῦτο εἶναι ἀπὸ Θεοῦ κά-

2 σχῆμα cod.
δέ cod.

7 στεγιδ hic et infra = supra στερεά.

12 δὲν scripsi :

ποια παιδευσίς εἰς αὐτόν, ὅτι ἔχει μίαν κακὴν συνήθειαν, ὅτι ὅταν
 ἔχη τὰ πουλία μικρά, δὲν τὰ τρέφει παντελῶς, μόνον τὰ ἀφίν ει-
 μοναχὰ εἰς τὴν φωλέαν · καὶ ἐκεῖνα κρᾶζουσι μεγαλοφώνως πει-
 νασμένα. καὶ ὁ Θεὸς ὁ τρέφων πάντα στέλνει ταῖς μύγαις καὶ ἄλλα
 5 τὰ τοιαῦτα ζωῦφια μικρὰ καὶ περνοῦσι πλησίον ἀπὸ τὸ στόμα
 τους καὶ ἐκεῖνα ἀρπάζουσιν αὐτὰ καὶ διατρέφονται ἕως οὗ νὰ πε-
 τάσωσιν. ὅτι δὲ εἶναι ἀληθινὸς ὁ λόγος αὐτός, εἰς τὸ βιβλίον τοῦ
 Ἰωβ γράφει οὕτως · τίς ἡτοίμασε κόρακι βορὰν; [f. 201] νεοσσοὶ
 γὰρ αὐτοῦ πρὸς Κύριον κεκράγασι πλανώμενοι τὰ σῖτα ζητοῦντες ·
 10 καὶ ὁ προφήτης Δαυὶδ · καὶ τοῖς νεοσσοῖς τῶν κοράκων τοῖς ἐπι-
 καλουμένοις τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἄλλην δὲ παράνομον συνήθειαν
 ἔχει ὅτι ἂν πεινάσῃ, τρώγει τὰ πουλία του ὅταν ἦναι μικρά · διὰ
 ταύταις οὖν ταῖς ἀμαρτίαις παιδεύεται ἐκ Θεοῦ τὸν μῆνα ἐκεῖνον.
 τὸ δὲ αὐγὸν αὐτοῦ ἔχει τοιαύτην ἐνέργειαν ὅτι ἀνακατώνουσι μὲ
 15 μυρσίνης καρπὸν καὶ ἀλείφουσι τὰ μαλλιά καὶ τοσοῦτον γίνονται
 μαῦρα ὅτι διὰ ἓναν μῆνα δὲν φαίνονται παντελῶς ὅτι ἦτον ἄσπρα.
 λέγουσι δὲ ὅτι ἐὰν εὗρῃ τινὰς τὰ αὐγά του εἰς τὴν φωλέαν [f. 201^v]
 καὶ τὰ πάρη καὶ τὰ βράση, δὲν δύνονται νὰ κάμουνσι πουλία. διὰ
 τοῦτο αὐτὸς ἡξεύρει ἓνα βότανον καὶ ὅταν ἰδῇ ὅτι δὲν εὐγάζει
 20 πουλία, ὑπάγει καὶ φέρνει το · καὶ μόνον νὰ τὰ ἐγγίσῃ παρευθὺς
 γίνονται εἰς τὴν προτέραν τάξιν. καὶ διὰ νὰ ἡξεύρῃ ἔτῃ πῶς τὸν
 πειράζουσι οἱ ἄνθρωποι διὰ νὰ πάρουν ἐκεῖνο τὸ βότανον αὐτὸς σὰν
 τὸ φέρῃ εἰς τὸ στόμα του καὶ τὸ ἐγγίσῃ, πάλι τὸ παίρνει ἐκείνην τὴν
 ὥραν καὶ ὑπάγει καὶ ῥίπτει το εἰς ἓνα τόπον ἔρημον διὰ νὰ μὴ τὸ
 25 εὗρῃ τινὰς. εἰ δὲ καὶ εὗρεθῇ ἐκεῖνο τὸ βότανον, ἔχει τοιαύτην ἐν-
 έργειαν ὅτι ὅταν θέλῃ νὰ γεννήσῃ ἢ γυνὴ καὶ τὸ πιάσῃ, παρευθὺς
 [f. 202] γεννᾷ τὸ παιδίον χωρὶς πόνον. τὸ ὅποιον βότανόν ποτε
 τὸ εἶχαν αἱ βασιλίσσαις ὡς πολῦτιμον πρᾶγμα. ἔχει δὲ καὶ ἄλλην
 ἐνέργειαν ὅτι ἡ χολὴ αὐτοῦ εἶναι ἱαματικὴ εἰς τὸν σεληνιασμόν ·
 30 τοῦτο γοῦν ἡξεύροντας καὶ αὐτὸς ὁ κόραξ πῶς δι' αὐτὸ τὸν πιά-
 νουσι καὶ τὸν σφάζουσι διὰ τὴν χολήν, τί ποιεῖ ὅταν τὸν πιάνουσι;
 αὐτὸς σκορπίζει τὴν χολήν εἰς τὸ κορμί του · καὶ πολλάκις τὸν
 πιάνουσι οἱ ἄνθρωποι καὶ τὸν σφάζουσι καὶ δὲν εὐρίσκουσι παντε-
 λῶς χολήν μέσα εἰς τὸ χοληδόχον ἀγγεῖον, μόνον τὸ κρέας του
 35 ἀπομέσα φαίνεται ὅλον πράσινον καὶ ἀλειμμένον μὲ χολήν. θέλει
 γοῦν μὲ ἄλλο τι νὰ τὸν βα-[f. 202^v]-ρέσῃ, καὶ αὐτὸς μὴ γινώσκον-
 τας, ἵνα φοφήσῃ ἑξαφνα καὶ τότε εὐρίσκεται ἡ χολὴ σῶα ὡς καὶ
 τῶν ἄλλων πουλίων, ἥγουν μὲ τουφέκι ἢ μὲ σαγίταν ἢ μὲ ἄλλο,
 καὶ οὕτως εὐρίσκεται.

Περὶ τοῦ κύκνου.

Ὁ κύκνος εἶναι πουλὶ θαλάσσιον μὲ μακρὰ ποδάρια καὶ πτερὰ ἄσπρα. ἔχει δὲ τοιαύτην ἐνέργειαν ὅτι προβλέπει τὸν θάνατόν του καὶ ὅταν μέλλῃ νὰ ἐγνωρίσῃ πῶς θέλει νὰ ἀποθάνῃ τρεῖς ἡμέρας πρωτύτερα νύκτα καὶ ἡμέραν τραγουδεῖ ἔμνοστα καὶ γλυκὰ καὶ οὕτως τραγουδοῦντας ἐκπνέει. εἶναι δὲ ὁ κύκνος πρὸς κατηγορίαν ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων ὅπου φοβοῦνται τὸν θάνατον, διότι αὐτὸς τόσον [f. 203] χαίρεται νὰ ἀποθάνῃ ὅσον τραγουδεῖ ἀπὸ τὴν χαρὰν του.

Περὶ τοῦ κόκκυγος.

10

Κόκκυξ εἶναι αὐτὸ τὸ πουλὶ ὅπου ὀνομάζομεν ἡμεῖς ἀπλῶς κοῦκον ἢ μάλλον εἶπεῖν κόσουβαν. καὶ αὐτὸς εἶναι πολλὰ πανούργον πουλὶ διότι ὅταν γεννήσῃ τὰ ἀγὰ του, δὲν τὰ πυρῶνει ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα ὄρνεα, ἀλλὰ ὑπάγει καὶ γεννᾷ εἰς ξένην φωλέαν καὶ αὐτὸς ὑπάγει καὶ βόσκει εἰς τὸ θέλημά του. τὸ δὲ ἄλλον πουλὶ 15 πυρῶνει καὶ τὰ ἐδικὰ του ἀγὰ καὶ τὰ ξένα καὶ ὅταν γεννηθῶσι τὰ πωλῖα, τότε μὲν τὰ ἐδικὰ του θρέφει, τὰ δὲ ξένα ἀφίνει τα. ὁ δὲ κόκκυξ ἔχοντας τὴν ἔννοιαν διὰ τὰ πωλῖα του ὑπάγει καὶ παίρνει τα μὲ τὴν μύ-[f. 203v]-τὴν του καὶ ὑπάγει τα εἰς τὸν τόπον καὶ θρέφει τα ἕως οὔ νὰ πετάσουν.

20

Περὶ τοῦ κινάμωμου.

Ὁ κινάμωμος εἶναι ὥσάν μικρὸν παγόνι, πλὴν ἡ οὐρὰ του εἶναι μικρότερη καὶ τὸ χρῶμα του ἄσπρον καὶ ἡ μύτη του κίτρινη ὥσπερ τοῦ γέρακος. εὐρίσκεται δὲ εἰς τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν. λέγεται δὲ κινάμωμος διότι τὴν φωλέαν του ἀπὸ τοιαῦτα ξύλα τὴν 25 κτίζει ἥγουν ἀπὸ κινάμωμον, αὐτὸ ὅπου λέγομεν ἡμεῖς κανέλαν. πολλάκις δὲ ὅταν γένῃ βροχὴ εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ῥίχνει τα ἡ βροχὴ, τὰ ξύλα ἐκεῖνα, καὶ χαλᾷ τὴν φωλέαν καὶ κατεβάζει τα εἰς τὸν ποταμόν· καὶ [f. 204] ἐκεῖνος ὁ ποταμὸς περνᾷ εἰς τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν ὅπου γίνεται τὸ πιπέρι. καὶ οἱ Ἀραβες ἔχουσι 30 δέματα εἰς τὸν ποταμόν καὶ μαζώνουσι τὴν κανέλαν αὐτὴν ὅπου φέρουσιν εἰς αὐτὰ τὰ μέρη. διὰ τοῦτο ἀραιὰ· καὶ δύσκολον νὰ εὗρεθῇ κανέλα νὰ ἔχη χοντρὸν ξύλον.

4 ἀπεθάνῃ cod.

6 τραγουδοῦντος cod.

17 πολλὰ cod.

θρέφει =

τρέφει cod.

20 τον cod.

πετάσῃ cod.

Περὶ τοῦ πελαργοῦ.

Ὁ πελαργὸς ἔχει τὸ ἐναντίον τοῦ κόρακος, διότι αὐτὸς τρέφει τὰ πουλῖα του μετὰ πάσης ἐπιμελείας καὶ ὑπάγει καὶ βόσκει ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ ὃ τι φάγη ἔρχεται καὶ ξερνάει το εἰς τὰ πουλῖα
 5 του καὶ θρέφονται · τὸσον ξερνᾷ ὅσον νὰ χορτάσουν, τὸ δὲ περισσότερον τὸ ἔχει πάλιν εἰς τὸν στόμαχόν του · καὶ ἐὰν δὲν [f. 204^v] εὔρη τὴν ἄλλην ἡμέραν κυνηγῖν, ἔξερνᾷ πάλιν τὸ ἐχθροσινὸν φαγὶ καὶ τρώγουσι τὰ πουλῖα του. ἀλλὰ καὶ τὰ πουλῖα πάλιν ὅταν ἀναθραφῶσι μεγάλως, γηροτροφοῦσι τοὺς γονεῖς αὐτῶν. διότι ὅταν
 10 γηράσων οἱ γονεῖς τοὺς καὶ ἦναι καιρὸς ὅπου θέλουσι νὰ περάσουν τὴν θάλασσαν νὰ ὑπάγουσι εἰς τὴν Αἰθιοπίαν νὰ περάσουν τὸν χειμῶνα, τότε τὰ παιδιὰ τοὺς μαζώνονται ἀπὸ δύο καὶ ἔχοντες τὸν πατέρα τοὺς τὸν γέροντα ἀναμέσα τοὺς πέτονται καὶ βοηθοῦσιν αὐτὸν μὲ τὰς πτέρυγας ἕως οὗ νὰ περάσουν τὴν θάλασσαν.

15

Περὶ τοῦ πέρδικος.

Ὁ πέρδιξ εἶναι καταπολλὰ πορνικὸν πετεινόν · [f. 205] διὰ τοῦτο καὶ ὅταν τὸ θηλυκὸν πυρῶνῃ τὰ ἀγὰ του, δὲν στέργει νὰ συνουσιασθῇ πλέον μὲ τὸ ἀρσενικόν. αὐτὸς δὲ διὰ νὰ βλέπῃ ἔτιζῃ, ὑπάγει καὶ τζακίζει τὰ ἀγὰ του · καὶ τὸ θηλυκὸν ἀγαπῶντας πάλιν
 20 νὰ γεννήσῃ ἄλλα ἀγὰ νὰ κάμῃ καὶ πουλῖα εἰς αὐξήσιν τῶν γονέων, στέργει καὶ συνουσιάζεται καὶ γεννᾷ ἀγὰ · καὶ ἔτιζῃ τὸ ἀρσενικόν πάλιν τζακίζει τα. ὁ δὲ Θεὸς διὰ νὰ μὴ χαθῇ τὸ γένος τῶν περδίκων ἔδωκεν ἄλλην σοφίαν τὸ θηλυκόν · καὶ πάγει καὶ γεννᾷ μέσα εἰς χορτάρια πολλὰ καὶ βότανα καὶ παραχώνει τα καὶ
 25 δὲν τὰ εὐρίσκει τὸ ἀρσενικόν νὰ τὰ τζακίσῃ. καὶ ὅταν τὰ γεννήσῃ, τὰ μανθάνει καὶ πῶς νὰ περιπατοῦσιν ἀπὸ μικρὰ [f. 205^v] ὥσάν αἱ γυναῖκες τὰ μικρὰ παιδιὰ. ὅταν δὲ ἰδοῦσιν αἱ μητέρες ὅτι καίνεας κυνηγὸς κυνηγᾷ τὰ πουλῖα των, τὰ μὲν πουλῖα τὰ διώκει μὲ τὴν πτέρυγάν της νὰ φεύγουν μικρὰ ὄντα, ὅταν δὲν δύνοινται
 30 νὰ πέτονται · αὐτὴ δὲ κυλίσται ἔμπροσθεν τὸν κυνηγόν · καὶ ἐκεῖνος θέλοντας νὰ πιάσῃ τὴν μητέρα, φεύγουσι τὰ πουλῖα ὅσον νὰ ξεμακρύνουσι τόπον μερικόν. ὕστερον δέ, ὅταν παραμερίσῃ ὁ κυνηγός, κρᾶζει καὶ μαζώνονται τὰ πουλῖα πάλιν. λέγουσι δὲ ὅτι καμπόσαις φοραῖς ἀσθενοῦσι τὰ πουλῖα καὶ δὲν <ἔχουσι>
 35 ὄρεξιν νὰ φᾶσι τροφήν · διὰ τοῦτο ἡ μήτηρ αὐτῶν ὑπάγει καὶ φέρνει κόκκινον χῶμα καὶ δίδει τα καὶ τρώγουσι [f. 206] καὶ οὕτως ποιοῦσιν ὄρεξιν. οὐ μόνον δὲ αἱ μητέρες των ἀγαποῦσι τὰ τέκνα

5 θρέφονται : cf. p. 376, 17 et 20. 7 ἐχθροσινόν cod. 11 γηράσων :
 cf. supra, pp. 359, 7 et 361, 15. 17 συνουσιάζει cod. 28 τῶν] τοῦ
 vel τον cod. 34 ἔχουσι addidi. 36 κόκκινον cod.

αὐτῶν ἀλλὰ καὶ τὰ ἀρσενικὰ πολλὴν ἐπιμέλειαν δείχνουσιν εἰς αὐτά. λέγουσι δὲ καὶ τοῦτο ὅτι ἐπτά ἡμέρας πυρῶνει καὶ πάλιν ἐπτά ἡμέραις τὰ τρέφει καὶ πέτονται. ὅταν δὲ πιάσουσι καμμίαν, καὶ τὴν βάλουσιν εἰς κλουβίν, συνηθίζει καὶ κηλαδεῖ εὐμορφα. ἔχει δὲ θάνατον τὸ σκόρδον διότι ἂν φάγῃ, ἀσθενεῖ ἕως θανάτου. 5 πολέμοῦσι δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἀρσενικοὶ πέρδικες καταπολλὰ ἕνας τὸν ἄλλον, ὥσπερ καὶ οἱ ἀλέκτορες ὅταν μαχηθοῦσιν διὰ ταῖς ὀρνυθαις ταῖς θηλυκαῖς.

[F. 206^v] *Περὶ τοῦ γυπός.*

Ὁ γὺψ ἔστι ὄρνειον πτερωτὸν καὶ μέγα. ἔχει δὲ καὶ ὄνυχας μεγά- 10 γάλους καὶ ὀξύτατους· καὶ εἰς μὲν τὸ σιῆθος ἔστι πορφύρεός, τὸ δὲ ἄλλον κορμὶ ἔστι ἄσπρον. ἔχει δὲ καὶ λαιμὸν μέγαν καὶ τὰ μάτιά του εἶναι αἵματωμένα καὶ κόκκινα. τοσοῦτον δὲ ὁμοιάζον τὸν αἶετον ὅτι ἂν ἰδῇ τινὰς γύπα ἀπομακρόθεν, λέγει ὅτι αἶετός εἶναι εἶναι δὲ καὶ ὡσάν προφήτης, διότι ἡξεύρουσιν οἱ γύπες εἰς ποῖον 15 τόπον γίνεταί πόλεμος· καὶ διὰ τοῦτο μαζώνονται ἐκεῖ ἀπὸ τὴν ἄκραν τοῦ κόσμου ἐλπίζοντες νὰ χορτάσων ἀπὸ τὰ κορμιά τῶν ἀνθρώπων. τοσοῦτον δὲ ἀγαποῦσι τὴν δυσωδίαν καὶ τὴν βρωμάν ὅτι ἂν μν-[f. 207]-ρισθῶσιν ἢ μόσχον ἢ ῥοδόσταμον ἢ ἄλλον τίποτες εὐῶδες, εὐθὺς ἀποθνήσκουσιν. κανεῖς δὲ γὺψ ἀρσενικός 20 δὲν εὐρίσκεται, ἀλλὰ εἶναι ὅλοι θηλυκοί. καὶ ἐπειδὴ ἀρσενικός δὲν εἶναι, μὲ τοιοῦτον τρόπον συλλαμβάνουσι οἱ θηλυκοί· στέκονται κατέναντι τοῦ νότου ἀνέμου καὶ χάσκουσι καὶ μετ' ἐκείνων τὸν ἀνεμὸν ἐγγαστρώνονται καὶ ἕως τρίτου χρόνου γεννοῦσι πουλλὰ πάλιν θηλυκὰ καὶ ἐκεῖνα. εἰς δὲ τὴν Αἴγυπτον ἤγουν εἰς τὸν τόπον 25 τοῦ Μισιριίου λέγουσι ὅτι γίνονται γύπες μαῦροι ὥσπερ καὶ οἱ Ἀραβες καὶ εἶναι θηλυκοὶ καὶ ἀρσενικοὶ καὶ γεννοῦσιν ὡσάν τὰ ἄλλα πουλλία.

Περὶ τοῦ γεράνου.

[F. 207^v] Ὁ γέρανος ἔχει τοιαύτην συνηθειάν ὅτι ὅταν ἄρξηται 30 ὁ <χει>μὼν καὶ φυσηῇ ὁ βορέας, παρευθὺς δὲν ἀπομένει καμμία εἰς τὰ μέρη ταῦτα ἀλλὰ ὅλαι φεύγουσιν εἰς τῆς Αἰθιοπίας τὰ μέρη ὡς ζεστὰ ὁποῦ εἶναι. καὶ ὅταν πέτονται νὰ ὑπάγουσιν ἐκεῖ, βαστᾷ κάθε μία εἰς τὸ πόδι τῆς πέτραν κατὰ τὴν δύναμιν τῆς διὰ νὰ μὴ τὴν σαλεύῃ ὁ ἀνεμὸς, ὡσάν εἰς τὸ καράβι ὅπου βάνουσι τὴν 35

6 αἱ ἄλλες ἀρσενικαὶ cod. 14 γύπας cod. 15 αἱ cod. 24 ἐγκα-
στρώνονται cod. 31 ὁ μὼν cod. 32 ὅλοι cod.

σαβοῦραν νὰ μὴ τρικυμῖζεται. λέγουσι δὲ ὅτι ἐκεῖναι αἱ πέτραις
 εἶναι ὥσάν αὐταῖς ὅπου τρίβουσι οἱ χρυσοχοὶ τὸ μάλαμα καὶ τὸ
 ἐγνωρίζουσι <εἰ> καθαρὸν εἶναι ἢ ὄχι. ὅταν δὲ καθίσουν ὅλαις
 5 [f. 208] εἰς ἓνα τόπον νὰ βραδιασθοῦσι, βάνουσι τέσσαραις γεράνους
 τὴν νύκταν τὰς ὅλας. καὶ πάλιν ἐκεῖνοι ὅπου φυλάττουν διὰ
 νὰ μὴν ἀποκοιμηθοῦσι παίρνουσι πέτραν εἰς τὸ ποδᾶρι τοὺς τὸ ἓνα
 καὶ στέκονται μὲ τὸ ἄλλον. καὶ ἂν τύχη καὶ νυστάζει καμμία
 10 ἀπ' αὐταῖς ὅπου φυλάττουν, πέφτει ἢ πέτρα ἀπὸ τὸ ποδᾶρι της
 καὶ ἐξυπνᾷ· καὶ μὲ τοιοῦτον τρόπον στέκονται ἀγρυπναὶ καὶ
 φυλάττουν ἕως οὗ νὰ γένη ἡ ἡμέρα νὰ κινήσουν τὸν δρόμον. εἰ
 δὲ καὶ ἀκούσουν τίποτες τὴν νύκτα βοὴν ἢ ἰδοῦσιν ἄνθρωπον,
 εὐθὺς εὐγάζουσι φωνὰς ἀγρίας καὶ ἔτζη αἰσθάνονται αἱ ἄλλαι καὶ
 πέτονται. τὸ δὲ ταχὺ πάλιν βάνουσιν [f. 208^v] ἄλλους γέροντας· καὶ
 15 φυλάττουν ἀραδικῶς τὴν ἄλλην νύκτα. καὶ ὅταν πέτονται, ἔχουσι
 τάξιν καὶ ὑπᾶσιν ἀραδικῶς· πρῶτον οἱ γέροντες καὶ καταπόδι
 οἱ νέοι.

Περὶ τῆς γλαυκός.

Ἡ γλαυξ εἶναι καταπολλὰ πανοῦργον ὄρνεον, διότι καλὰ καὶ
 20 ἐὰν δὲν βλέπῃ τὴν ἡμέραν νὰ πιάσῃ κανένα πουλὶ νὰ φάγῃ, ἀλλ'
 ὁμῶς παίζει μετ' αὐτὰ ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ κάμνει τινὰ σχήματα
 ὅπου τὴν ἀκολουθοῦν τὰ μικρὰ πουλῖα νὰ τὴν βλέπουν ὥσάν κανέ-
 να μασχαρᾶ ὅπου τὸν ἀκολουθοῦν τὰ παιδία. καὶ μὲ τὰ τοιαῦτα
 παιγνίδια στέκονται τὰ πουλῖα καὶ τὴν [f. 209] βλέπουν ἕως οὗ
 25 νὰ βραδυάσῃ ὁ καιρὸς. τότε ἐβλέπει καλὰ καὶ ἀρπάζει καὶ τρώγει
 τα καὶ ἀντὶς τὰ μασχαρέματα ὅπου ἔκαμεν ὅλην τὴν ἡμέραν παίρνει
 αὐτὸν τὸν μισθόν. μάχεται δὲ μετὰ τῆς κορώνης τὴν νύκταν καὶ
 οὕτως ἔχουν ἔχθραν εἰς τὸ μέσον τοὺς. ἡ δὲ γλαυξ περιπατεῖ εἰς
 τὰ σπῖτια τὴν νύκτα καὶ ὅπου εὔρη ποντικὸν ἀρπάζει καὶ τρώγει
 30 τον.

Περὶ τοῦ ἴβεως.

Ὁ ἴβις εἶναι πουλὶ ὥσάν τὸν πελεκᾶνον, πλὴν εἶναι μεγαλύτερος
 καὶ εὐρίσκεται εἰς τὰ μέρη τῆς Αἰγύπτου. τρώγει δὲ τοὺς σκορπίους
 ὅπου εὐρίσκονται εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον καὶ εἶναι μεγάλοι [f. 209^v]
 35 καὶ τὰ ὀφθῖδια ὅπου ἔχουν πτερά. καὶ τὴν φωλέαν του τὴν κάμνει
 ἐπάνω εἰς ταῖς φοινικίαις, διότι τὸ κουνάδι βούλεται νὰ φάγῃ τὰ

πουλία του καὶ διὰ τοῦτο τὴν κάμνει ἐκεῖ ὅτι ἡ φοινικία <εἰς> τὸ κορμί της ἔχει κέντρα ὥσάν παλιούρια καὶ τὸ κουνάδι μὴ δυνάμενον νὰ ἀνέβῃ δὲν ἔχει τί νὰ κάμῃ. ἔχει δὲ καὶ ἄλλην σοφίαν ὅτι ὅταν φάγῃ πολὺ φαγὶ δὲν δύναται νὰ τὸ εὐγάλῃ ὑποκάτω διότι ἔχει πολλὴν ζέστην ὁ στόμαχός του καὶ γίνεται ὥσάν πέτρα. τί γοῶν 5 ποιεῖ; παίρνει θάλασσαν εἰς τὸ στόμα του καὶ γυρίζει τὴν μύτην εἰς τὸν ἀφεδρῶνα αὐτοῦ [f. 210] καὶ οὕτως χύνει τὴν ἄλμην ἐκείνην μέσα βαθέα εἰς τὸ ἐντός του καὶ δίχως νὰ χρειασθῇ ἰατρὸν αὐτὸς μοναχός του ἰατρεύεται, διότι τὸν κινᾷ ἀποκάτω καὶ εὐγάζει ἐκείνην τὴν βρωσὶν καὶ ὑγιαίνει. 10

Περὶ τῆς στρουθοκαμήλου.

Ἡ στρουθοκάμηλος εἶναι ὄρνειον περρωτόν, μέγα καὶ αὐτό· καὶ εἰς μὲν τὴν κεφαλὴν ὁμοιάζει ὥσάν πουλί, εἰς τὰ ποδάρια δὲ ὁμοιάζει ὥσάν τετράποδον. περισσότερον δὲ φεύγει ὅταν περιπατῇ παρ' οὗ ὅταν πέτεται, διότι νὰ πετάσῃ δὲν δύναται τόσον ἐλαφρὰ 15 διότι εἶναι πολὺ τὸ κρέας τοῦ κορμίου του καὶ τὰ πτερά του ὀλίγα. μόνον ἐὰν θελήσῃ νὰ φύγῃ γλίσγωρα πηλα-[f. 210*]-λεῖ μὲ τὰ ποδάρια, καὶ ὁ ἄνεμος φουσκώνει τὰ πτερά του καὶ ἔτῃ μ' αὐτὸν τὸν τρόπον φεύγει περισσότερον παρὰ νὰ πετᾷ. τὴν δὲ φωλέαν του τὴν κάμνει ἐπάνω εἰς ἄμμον, ὅχι εἰς δένδρον. καὶ ὅταν τινὲς ὑπά- 20 γωσιν νὰ τὴν πιάνουν τότε αὐτὴ μὲ τὰ ποδάρια της σκορπίζει τὸν ἄμμον πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τυφλώνονται καὶ δὲν τὴν ἐβλέπουν καὶ αὐτὴ φεύγει μετ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὅπου ἐπροεῖπα. καὶ κάμνει αὐτὰ τὰ αὐγὰ τὰ μεγάλα ὅπου κρεμοῦσιν εἰς τὰς ἐκκλησίας. καὶ ὅταν τὰ γεννήσῃ, δὲν τὰ πυρώνει ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα ὄρνεα μὲ 25 τὸ κορμί της, ἀλλὰ μόνον στέκεται κατέναντι αὐτὰ καὶ τὰ [f. 211] βλέπει τεσσαράκοντα ἡμέρας. καὶ ὅταν θελήσῃ τὸ θηλυκὸν νὰ βοσκήσῃ, στέκεται πάλε τὸ ἀρσενικὸν καὶ τὰ βλέπει. καὶ ἐὰν γυρίσῃ τὸ ὁμαμάτιόν του μόνον μίαν στιγμὴν, παρευθὺς κλουβιάζουσι. διὰ τοῦτο ὅσοι θέλουν νὰ πάρουν τὰ αὐγὰ της ὑπάγουσιν ἀπὸ μα- 30 κρόθεν καὶ κάμνουσι τίποτες βοὴν καὶ σύγχυσιν· καὶ ἐκεῖνη γυρίζει νὰ ἰδῇ τὴν σύγχυσιν ποῦ γίνεται καὶ οὕτως κλουβιάζουσι τὰ αὐγὰ ἐκεῖνα καὶ παρευθὺς ἀφίνει τὰ καὶ φεύγει καὶ οἱ κυνηγοὶ τὰ παίρνουσι. ἔχει δὲ καὶ τοιαύτην ἐνέργειαν ὅτι τὰ νεῦρα της καὶ τὸ ξόγγιον αὐτῆς εἶναι ἱαματικά εἰς τοὺς πόνους τῶν νεύρων. 35 [f. 211*] λέγουσι δὲ ὅτι ἂν τὴν σχίσῃ τινάς, ἔχει πέτρας μικρὰς εἰς τὸν στόμαχόν της καὶ ἐκεῖναις αἱ πέτραις εἶναι ἱαματικαῖς εἰς πόνους ὀφθαλμῶν.

1. εἰς. inserui. --2. παλιούρια. scripsi (ex παλιούρης): παλιόρια cod. -- κουνάβι cod. 5 χοῦν cod. 8 χρειαστῇ cod. 15 ἐλεῦρα cod. -- 16 κορμί cod. 19 περισσότερο cod. 31 γυρίζοντας cod.

Περὶ τοῦ τᾶωνος.

Ὁ τᾶως εἶναι πούλι αὐτὸ ὁποῦ λέγομεν ἡμεῖς ἀπλῶς παρόνι·
 πλὴν εἶναι κατὰ πολλὰ ὑπερέφανον, διότι ὥσάν ἰδῇ τοὺς ἀνθρώ-
 5 πους ἀπλώνει τὰ πτερά του καὶ δεικνύει τὴν εὐμορφίαν του· καὶ
 οὐ μόνον τὰ ἀπλώνει, ἀλλὰ καὶ συγκρούει αὐτὰ νὰ κάμνουσι φυ-
 σιασμόν ὥσάν ἓνας ἀνδρεῖος ἀρματωμένος ὁποῦ νὰ ἔχῃ τὸ κουμ-
 πούρι του ἐξωμένος γεμάτων σαγίταις. καὶ ὅταν δὲ στέκεται εἰς
 τὸν ἥλιον γυρίζει τὰ πτερά αὐτοῦ καὶ κάμνει [f. 212] ἴσκιον τοῦ
 κορμίου του· μάλιστα δὲ καὶ ἄνεμον δέχεται ἐξόπισθεν τῶν πτε-
 10 ρῶν αὐτοῦ καὶ ἔχει πολλὴν κατάφυχον τοῦ κορμίου του. τοσαύτην
 εὐμορφίαν ἔδωκεν ὁ Θεὸς ὅτι κανεῖς ζωγράφος δὲν δύναται νὰ μι-
 μῇ τὸ χρῶμα τῶν πτερῶν αὐτοῦ, διότι εἶναι καὶ λαμπρὰ ὥσπερ
 τὸ χρυσάφι τὸ καθαρὸν, εἶναι καὶ γαλάζια ὥσπερ ὁ σμάραγδος
 λίθος, εἶναι καὶ ὀλίγον κόκκινα ὥσάν τὸ ξουμπί· ἀλλὰ δὲν εἶναι
 15 χωριστὰ τὰ χρώματα ταῦτα, ἀλλὰ τόσον εἶναι μιγμένα ἕνα μὲ τὸ
 ἄλλον ὅσον δὲν εἶναι κανένα πρᾶγμα νὰ τοῦ παρομοιάζῃ. ἔχει
 δὲ καὶ τοσαύτην αἴσθησιν ὅτι ἂν τὸν ἐπαινῇ κανεῖς τὴν εὐμορφίαν
 του, [f. 212^v] ἀπεικάζει τοὺς λόγους τοῦ ἀνθρώπου καὶ πλέον περισ-
 σότερον ἀνοίγει τὰ πτερά του νὰ φαίνονται ὅψες ἀπὸ τὸ χρῶμα
 20 του. πλὴν ὁ Θεὸς αὐτὸν ἔκαμεν τόσον εὐμόρφον, ἀλλὰ πάλιν τὸν
 ἔδωκεν ἀσχημίαν εἰς τὸ ποδάρι διὰ ταπεινοσύνην, νὰ ταπεινώνη-
 ται. διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς ὥσάν σκύψῃ καὶ ἰδῇ τοὺς πόδας του βοᾷ
 μεγαλοφώνως εἰς τὸν Θεόν.

Περὶ τῆς φάσσης.

Ἡ φάσσα εἶναι πετεινὸν πούλι τὸ ὁποῖον ἐγνωρίζουν το οἱ ἄν-
 25 θρωποι. εἶναι δὲ καταπολλὰ σωφρονεστάτη, διότι δὲν εὐρίσκεται
 καμμία νὰ συνουσιασθῇ μὲ ἄλλον ἀρσενικόν, μόνον μετ' ἐκεῖνον
 ὁποῦ ἔφθασεν ἐξ ἀρχῆς καὶ ἐσυνουσιάσθη· εἰ δὲ τύχῃ κανε-[f. 213]-
 να ἀρσενικόν καὶ βιάσῃ καμμίαν θηλυκὴν ὁποῦ νὰ ἔχῃ ἰτέριν
 30 παρευθὺς ἀπὸ τὸ πικρὸν τῆς ἀποθνήσκει, ὥς ἀτιμασμένη τὴν σω-
 φροσύνην.

Περὶ τῆς φρύνης.

Ἡ φρύνη εἶναι ὄρνεον πτερωτόν, εἰς τὸ κορμί ὥσάν ἀετός. ὅταν
 δὲ ἀσθενήσῃ ἀπὸ κόκκινη ὁποῦ εἶναι γίνεται κίτρινη ὥς τὸν κρό-
 35 κον. καὶ ἐὰν τύχῃ καὶ ἰδῇ ἄλλον πούλι ὁποῦ λέγεται χαραδριός,
 παρευθὺς χάνει τὴν κίτρινάδα καὶ γίνεται πάλιν κόκκινη ὥς πρῶτα.

5 φυσιισμόν cod.
 νουσιάστη cod.

10 κορμί cod.

27 συνουσιαστῇ cod.

28 ἐσυ-

ἔχει δὲ ἐκ φύσεως δύο συνώτια, ὅπερ δὲν τὸ ἔχει ἄλλο πετεινόν· καὶ τὸ ἀριστερόν ὅποιος τὸ φάγη ἀποθνήσκει εἰς ὀλίγην ὥραν, τὸ δὲ δεξιὸν ἂν τὸ φάγη τινὰς τὴν ὥραν ἐκείνην ἰατρεῦεται καὶ δὲν ἀποθνήσκει.

<Περὶ τῆς χηνός>.

5

Ἡ χὴν ἀγαπᾷ πολλὰ τὸ νερόν νὰ λούεται. ἔχει δὲ τοιαύτην σοφίαν ἐκ Θεοῦ ὅτι ὅταν ἀσθενήσῃ τρώγει μαρούλια ἡμερὰ ἢ ἄγρια· καὶ παρευθὺς τὴν κινᾷ ἀποκάτου ὥσπερ τὸν ἄνθρωπον τὸ κα- [f. 213^v]-θάρασιον καὶ οὕτως ἰατρεῦεται. λέγουσι δὲ ὅτι ἂν φάγη δάφνης φύλλα παρευθὺς ἀποθνήσκει. ἔχει δὲ καὶ ἄλλην σοφίαν 10 ὅτι ὅταν πέτουνται αἱ ἄγριαι χῆναις βαστοῦσι πέτραν μικρὰν εἰς τὸ στόμα τους διὰ νὰ μὴ λαθασθοῦσι καὶ βοήσουσι καὶ ταῖς ἀκούσῃ ὁ ἀετὸς καὶ δρόμῃ καὶ ταῖς πιάσῃ· καὶ οὕτως ποιοῦσι ὅταν ὑπάγῃ εἰς τὴν ἔρημον.

Περὶ τῆς χελιδόνος.

15

Ἡ χελιδὼν ἔχει τοιαύτην χάριν ἐκ Θεοῦ ὅτι ἂν εὐγάλῃ τινὰς τὰ ὀμμάτια ἀπὸ τῶν πουλίων αὐτῆς, αὐτὴ ὑπάγει καὶ φέρνει βότανον τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται χελιδόνιον, καὶ μετ' ἐκείνο τρίβει τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ ἀναβλέ<πουν>. ἔχει δὲ καὶ ἄλλην σοφίαν ὅτι εἰς ἂν κανεῖς ἄνθρωπος, ὅταν ᾔναι τὰ πουλῖα μικρὰ πρὶν νὰ κά- 20 μουσι πτερά, νὰ τὰ βάψῃ μὲ κρόκον καὶ γίνουσι ἄσχημα, αὐτὴ πάλιν φέρνει ἄλλο βότανον [f. 214] καὶ τὰ τρίβει καὶ γίνονται ὡς τὸ πρότερον. ὅταν δὲ θέλῃ νὰ κτίσῃ φωλεάν, ὑπάγει εἰς νερόν, ἂν δὲν ἔχῃ πηλόν, καὶ βρέχει τὰ πτερά της καὶ κυλίνεται εἰς τὸ χῶμα καὶ οὕτως ποιεῖ πηλόν καὶ κτίζει. ὅταν δὲ κτίξῃ, βάνει 25 διαμέσα καὶ χορτάρια ξηρὰ διὰ νὰ μὴ διαρρεύσῃ τὸ κτίσμα, ὥσάν οἱ τεχνῖταις εἰς τοὺς τοίχους.

Περὶ μελισσῶν.

Ἡ μέλισσα ἀγαπᾷ τὴν δουλείαν ὅτι εἶναι καταπολλὰ δουλευτική καὶ ἀγαπᾷ νὰ ἐργάζεται· πλὴν εἶναι τινὲς σφήκες ὅπου ὁμοιάζου- 30 σιν ὥσάν μέλισσαις· αὐταὶ γοῦν ὑπάγουσι κρυφὰ ὅταν λίπωσιν αἱ μέλισσαι εἰς ἄνθη καὶ σεβαίνουσι μέσα εἰς τὸ σύμβλον, ὅπου εἶναι αἱ μέλισσαι, καὶ μαζώνουσι τὸ μέλι καὶ στέκονται ἕως οἷ νὰ νυκτώσῃ· καὶ ὥσάν νυκτώσῃ, εὐγαίνουσι ἐκείναις αἱ σφήκες αἱ ὁποῖαι λέγονται κηφήνες καὶ χορταίνουσιν ἐκ τῶν κόπων τῶν 35

5 περὶ τῆς χηνός addidi.
35 τὸν κόπον cod.

12 λαθαστοῦσι cod.

19 ἀναβλέ cod.

μελισσῶν. ὅταν δὲ ἀπεικάσουν αἱ μέλισσαι· μαζώνονται ὄλαις
 εἰς ἐκεῖνους καὶ κτυποῦν τοὺς καὶ διώκουσιν τοὺς ὡς κλέπτας. εἰ
 δὲ καὶ τοὺς εὖρουν μέσα δεύτερον [f. 214^v] καὶ τρίτον, τοὺς κατα-
 κόπτουσι καὶ ῥίχνουσιν τοὺς ἔξω. εἶναι δὲ ἀνάμεσα ταῖς δουλεύ-
 5 τάδαις ἄλλαις μέλισσαις καὶ λέγονται ἀργαί, διότις δὲν δουλεύ-
 ονσι, μόνον τρώγουσιν ἀπὸ τὸ ἔτοιμον. αἱ δὲ ἄλλαι μέλισσαις πᾶ-
 σα μία ἔχει τὴν ὑπηρεσίαν της, διότι ἄλλη μὲν φέρει νερὸν καὶ
 πίνει ὁ βασιλεὺς τῶν μελισσῶν, ὁ ὁποῖος ποτὲ δὲν εὐγαίνει ἔξω νὰ
 βοσκήσῃ· ἄλλη δὲ εἶναι ὥσπερ τρομποτάρης καὶ στέκεται τὸ
 0 ταχὺ περὶ τὸ ξημέρωμα καὶ λαλεῖ καὶ βοτᾷ νὰ σηκωθοῦν αἱ ἄλ-
 λαις νὰ ὑπάγουν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν· ἄλλη δὲ εὐγάζει τὰς ἀπεθαμ-
 μένας μέλισσας ἔξω ἀπὸ τὸ σύμβολον καὶ ἀπὸ τὸ μέλι διὰ νὰ μὴ
 βρωμίῃ τὸ μέλι· ἄλλη στέκεται ὅλην τὴν νύκτα ἀγρυπνος ἀπὸ
 τὴν μέσῃν μερῆαν τῆς πόρτας καὶ φυλάγει νὰ μὴ σέβῃ ὁ κηφήν
 5 μέσα. ἔχει δὲ σοφίαν ἐκ Θεοῦ καὶ ἡξεύρει πότε θέλει βρέξῃ· διότι
 δὲν εὐγαίνει ἔξω νὰ βοσκήσῃ· εἰ δὲ καὶ τύχῃ ἔξω, παρευθὺς ἔρχε-
 ται μέσα [f. 215] δίχως νὰ βαστᾷ τίποτε εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς.
 καὶ ὅταν ἰδοῦσιν αὐτὸ τὸ σημεῖον οἱ μελισσοῦργοι ἐγνωρίζουν ὅτι
 γίνεται βροχή· καὶ ἄλλην δὲ σοφίαν ἔχει <ὅτι ἡξεύρει> ὅτι γί-
 0 νεται ἄνεμος· εἰς ἄλλον τόπον. εἶναι δὲ καὶ καθαρή ὅτι ψόφιον τί-
 ποτες δὲν τρώγει οὔτι ἀπάνω καθίζει. τοσοῦτον εἶναι ἀνδρεία ὅτι
 οὔτε ἄνθρωπον φοβάται οὔτε ἄλλον μεγαλύτερον ζῶν, διότι θαρρεῖ
 εἰς τὰ κέντρα της· ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτῶν εἶναι μεγαλύτερος παρὰ
 ταῖς ἄλλας μέλισσας καὶ κόκκινος καὶ δίχως κέντρον καὶ καμπό-
 5 σαις φοραῖς βαρύνεται τὴν σύγχυσιν καὶ εὐγαίνει νὰ ὑπάγῃ εἰς ἔρη-
 μον τόπον. ἀλλὰ αἱ ἄλλαι μέλισσαις παρευθὺς σκορπίζονται ἐδῶ-
 θεν ἐκεῖθεν ἕως οὗ νὰ τὸν εὖρουν· καὶ ὥσάν τὸν εὖρουν, μαζώ-
 νονται ὄλαις καὶ πάλιν τὸν παίρνουν καὶ γυρίζουν τὸν ὀπίσω εἰς
 τὸ σύμβολον. τὸ δὲ παλάτιον ὅπου κάθεται ὁ βασιλεὺς τὸ ἔχουν
 0 εἰς τὸν ὑψηλότερον τόπον τοῦ σύμβλου καὶ ἔχουν τὸ ἐκτισμένον
 μὲ ἀδλαῖς [f. 215^v] καὶ μὲ τέχναις ὥσπερ τοῦ βασιλέως τὰ παλά-
 τια. καὶ παρακάτω ἔχουσι τῶν γερόντων μελισσῶν τὰ σπίτια καὶ
 κάτω εἰς τὸ τέλος εἶναι τῶν νέων πουλιῶν. ἔχει δὲ συνήθειαν
 βασιλεὺς καὶ κατεβαίνει ἀπὸ τὸ παλάτιον αὐτοῦ καὶ περιέρχεται
 5 δολόγυρα τὸ σύμβολον ἀπὸ μέσα καὶ βλέπει τὰς μέλισσαις. τότε
 αὐταῖς ἔχουν συνήθειαν καὶ κρύβονται τὸ κέντρι τοὺς. ὅταν δὲ
 ἀποθάνῃ ὁ βασιλεὺς, παίρνουσι τὸ κορμί του αἱ γεροντότεραις μέ-
 λισσαις καὶ εὐγάζουν το ἔξω καὶ ὑπᾶν εἰς τόπον ὅπου εἶναι ἄνθη

5 τοῦς¹] ταῖς cod. 5 ἄλλαις scripsi : ες cod. 14 μέση cod. 19 ὅτι
 ἡξεύρει addidi. 23 μεγαλύτερον cod. 24 κόκκιναις cod. 25 σύ-
 χησιν cod. 27 τὸν¹ et²] το cod. 32 ἔχουσι cod.

καὶ ῥίπτουν το μέσα εἰς τὰ ἄνθη · τοιαύτην σοφίαν ταῖς ἔδωκεν ὁ Θεός. ἔπειτα αὐταὶ ὡς ἀβασίλευται οὔσαι σκορπίζονται καὶ ὑπάγουσιν εἰς ἄλλα σύμβολα ὅπου ἔχουσι βασιλεῖς. ἔχουν δὲ ἀντίδικον τὴν ἄρκτον καὶ τὸν ὄφιν καὶ τὴν σφήκα, τὴν χελιδόνα, τὸν κόσυφον καὶ τὴν κουστερίτζαν, διότι αὐτὰ ἐπιβουλεύονται καὶ 5 τρώγουσι τὰς μέλισσας · μάλιστα δὲ ἡ ἄρκτος πολλὴν φθορὰν ποιεῖ εἰς αὐτὰς ὅταν εὖρη.

5 κουστερίτζα cod.
(vide p. 373, 23).

7 in sequentibus iteratur capitulum de gallo

SUPPLÉMENT

L'impression des pages qui précèdent était déjà achevée, quand, en consultant des publications récentes où se trouvent décrits des manuscrits grecs de diverses bibliothèques, je me suis aperçu que ces manuscrits contenaient des textes parallèles à ceux que j'étais et tout à fait propres à les éclairer du point de vue historique et philologique. J'ai cru bien faire en les recueillant dans ce supplément.

CODEx HARLEIANUS 5596, BRIT. MUS.

Ms. de 58 ff. de papier (0.34 × 0.23) du XVe siècle, écrit sur deux colonnes. Cf. Mac-Cown, *The Testament of Solomon*, dissert. Chicago, 1922, pp. 13 ss. En voici le contenu :

Ff. 1^v-3 : arithmomancie : édité ci-dessous.

Ff. 3^v-5^v : cléromancie : édité ci-dessous.

Ff. 5^v-6^v : Lettre de Pythagore à Héliade = Tannery, *Notices et Extraits*, 1886, p. 248.

Ff. 6^v-7 : recette magique éditée ci-dessous.

Ff. 7-7^v : fragment de la recension C du *Testament de Salomon*, Mac-Cown, p. 83*.

Ff. 8-18 : fragment de la recension A du *Testament*, Mac-Cown, pp. 1*-57*.

Ff. 18^v-39^v : Traité de magie de Salomon : édité ci-dessous.

Ff. 39^v-41^v : Fragment de la recension C du *Testament*, Mac-Cown, pp. 77*-82*.

Ff. 41^v-43 : ἄγγελοι καὶ δαίμονες ἐκάστης ἡμέρας (suite du Traité de magie) : édité ci-dessous.

Ff. 43-44^v : ἕτερος ὥροσκοπὸς τοῦ ἡμερονυκτίου : édité ci-dessous.

Ff. 44^v-49^v : παλαιῶν μαντία (l. παλμομαντεία) Μελάμποδος ἱερογράφματος (sic) περὶ παλαιῶν μαντία(sic) πρὸς Πτωλομαῖον βασιλέα = tradition A de l'opuscule publié par Diels dans les *Abhandlungen der Preuss. Akad. der Wiss.*, 1907, d'après d'autres manuscrits.

Ff. 49^v-50 : Passage de la Lune dans les divers Signes du Zodiaque : édité ci-dessous.

F. 50 : Χρεῖ (sic) γινώσκη (sic) σοι ἡ Σελήνη γίνεται ἡμερῶν Ἄ — ἕως τῶν Ἄ αὐτῆς : méthode pour rechercher dans quel signe du Zodiaque se trouve la Lune.

F. 50 : Περί τὰ κάμης τὰ μελάνια : édité ci-dessous.

Ff. 50^v-51 : Plantes de Cronos et du Soleil : édité ci-dessous.

Ff. 51-58^v : Ζωδολόγιον (sic) συντεθὲν ὑπὸ σοφῶν Ἑγυπτίων (sic) περὶ τῆς γεννέσεως (sic) τοῦ ἀνθρώπου : tradition un peu différente de celle que j'ai publiée dans le *Catal. codd. astrol. gr.*, X, pp. 102-121. Cf. VIII, 3, p. 88.

Divination par les nombres

Rédaction différente du traité édité plus haut, pp.107 sqq. ; cf. infra, cod. Paris. 2494, ff. 58^v-60.

Au f. 1^v, figure (très abîmée) de trois cercles concentriques divisés en seize secteurs numérotés de 1 à 16 et contenant des observations générales sur les qualités des divers σχήματα.

[F. 2] Τὸ πρῶτον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον · καλεῖται ὁδὸς τῆς ἐμφανίσεως · δηλοῖ ὁδὸν καὶ μετάβασιν ἀπὸ χώραν εἰς χώραν μετὰ ὠφελείας <καὶ ἀναγωγὴν> καλὴν μετὰ κέρδους, ἥτις ἐστὶν ἡ ὑπόθεσις.

Τὸ δεύτερον σχῆμα *** δηλοῖ συναγωγὴν πολλοῦ λαοῦ καὶ ἐχ-5
θρὸν ἀποστάτην · εἴτι ἐστὶν τὸ ἐρωτηθὲν πρᾶγμα, εἰς πᾶν κακὸν
στρέφει καὶ φέρει · εἴτις εἶναι ὁ ἐρωτῶν ἃς φυλάγεται ἀπ' αὐτὸ
τὸ ἐρώτημα.

Τὸ τρίτον σχῆμα ἐστὶ τύχη · εἴσοδον, δύναμιν δηλοῖ <καὶ>
πᾶσαν τιμὴν. καὶ νικήσει τοὺς ἐχθροὺς αὐτός. εἰς πᾶσαν ὑπόθεσιν 10
καὶ ἐρώτησιν εἴτις ἐστὶ, γενήσεται τὸ θέλημα αὐτοῦ. εἰ <περὶ>
συναλλάγματος ἢ ἐρωτικῆς ἐπιθυμίας, εἰς ἀγαθὸν μεταστρέφει.
δηλοῖ <ὅτι> γενήσεται εἰς πᾶν ἀγαθόν · καταντᾷ εἰς τὴν τελεί-
ωσιν.

Τὸ τέταρτον σχῆμα μικρὴ τιμὴ · δηλοῖ δὲ τιμὴν πλὴν οὐ μεγά-15
λην · καὶ πᾶσα εἴτις ἐστὶν ἡ ἐρώτησις, συμφέρει κατάρξασθαι
αὐτῆς ἥγουν γίνεται, εἴτι ἐστὶ τὸ ἐρώτημα, εἰς τὴν τελείωσιν,

1 ὁδός — ἐμφανίσεως] ὁδὸν τῆς ἀναφανῆσα cod. 3 καὶ ἀνα-
γωγὴν addidi. καλεῖ cod. μετά] μέν cod. ἡ ὑπόθεσις] ἐδ-
οδόσεως cod. 5 *** lacunam sign. δηλοῖ συναγωγὴν] λύσιν
ἀγωγὴν cod. πολλοὶ λαοὶ cod. 6 ἐρωτηθὲν πρᾶγμα] ἐργον
πράγματος cod. πᾶσαν cod. 7 στρέπτει cod. 9 εἰς ὁδός
cod. δύναμις cod. καὶ addidi. 10 πᾶσα τιμῆς cod. πᾶ-
σαν²] πᾶσα cod. 11 ἐρώτισιν cod. περὶ addidi. 12 ἢ ἐρωτι-
κῆς ἐπιθυμίας] εἰς ζωτικὴν ἐπιθυμίαν cod. ἀγαθῶ cod. μετα-
στρέπτει cod. 13 ὅτι addidi. πᾶσα ἀγαθῶ cod. 15 τιμὴν
πλὴν οὐ] πλεῖον τιμῆ cod. μεγάλῃς cod. 16 πάσας cod.
εἴτις] τιμῆς cod. 17 αὐτῇ cod.

<περὶ> ὑπανδρείας ἢ ἄλλον τοιοῦτον οὐ ἀγαπᾷς πράγματος ἢ δανεισμοῦ <ἢ> δωρεᾶς ἢ χρυσίου ἢ ἀργυρίου ἤγουν δωροδοκίας.

Τὸ πέμπτον σχῆμά ἐστι <*** δηλοῖ> στενοχωρίαν καὶ θλίψιν καὶ ἐμπόδιον τοῦ ἐρωτηθέντος πράγματος εἴτις ἐστὶν ὑπόθεσις. 5 εἰ περὶ ἐχθρῶν <ἢ> ἐρώτησις, νικᾶται ὁ ἐρωτῶν ἐκ τούτων ἐχθρῶν αὐτοῦ. καὶ καθόλου εἰς καλὸν δὲν τελεῖ.

Τὸ ἕκτον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον καὶ καλεῖται ἐπιτυχία καὶ χαρμονή. δηλοῖ δὲ χαρὰν καὶ θυμηδίαν καὶ ἐπιτυχίαν τῆς ἐρωτήσεως καὶ τιμὴν καὶ ὕψωσιν καὶ ἀνάβασιν καὶ πλοῦτον. καὶ περὶ ἐχθρῶν, νι- 10 κῆσει ὁ ἐρωτῶν αὐτούς. ἢ ἀρρωστία ἢ ἄλλον τοιοῦτον εἰς καλὸν ἔλθῃ καὶ φέρῃ. πᾶσα ἡ ἐρώτησις ἀλλέως δὲν ἐστι.

Τὸ ἑβδομον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον καὶ καλεῖται φυλακὴ καὶ τάφος. δηλοῖ δὲ ἀποτυχίαν τῆς ἐρωτήσεως. καὶ περὶ πολέμου νικηθήσεται ὁ ἐρωτῶν καὶ κυριευθήσεται ἐκ τοῦ ἐχ- [f. 2^v]-θροῦ 15 αὐτοῦ. εἰ δὲ περὶ ἀρρωστίας, <ὁ> ἀρρωστος μακρονοσήσει καὶ ὕστερα τελευτήσῃ. καὶ ἀπλῶς ἡ ἐρώτησις εἰς λύπην καταντᾷ, ἥτις ἐστὶ.

Τὸ ὄγδοον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον καὶ καλεῖται πλοῦτος καὶ εὐ- 20 ρεσις χρημάτων. καὶ κτήσιν πολλῶν πραγμάτων δηλοῖ καὶ ὕψωσιν καὶ ἀνάβασιν καὶ τιμὴν μεγάλην. εἰ δὲ περὶ ἐχθρῶν, νικῆσει αὐτοὺς κατὰ κράτος καὶ τούτους ὑποτάξει. εἰ δὲ περὶ πολέμου, ὑποταγηθήσονται, ἐν εἰρήνῃ προσελεύσονται αὐτῷ. εἰ δὲ πρὸς ἀρρωστον, ὑγιαίνει ὁ νοσῶν. εἰ δὲ περὶ τεκνοποιίας, γενήσεται. εἰ δὲ περὶ χρημάτων ἐστὶν ἡ ἐρώτησις, ἐπιτύχῃ, ὑποτάξει λαὸν 25 καὶ πλουτήσῃ. καὶ ἀπλῶς πᾶσα ἡ ἐρώτησις <εἰς> καλόν ἐστι.

Τὸ ἔννατον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον καὶ καλεῖται ἀγαθὸς πόλε- 30 μος <καὶ> νίκη πολέμου. δηλοῖ ἐπιτυχίαν τοῦ ἐρωτηθέντος πράγματος. καὶ περὶ πολέμου, νικῆσει ὁ ἐρωτῶν. εἰ δὲ περὶ ἐχθρούς, νικῆσει αὐτοὺς καὶ ὑποτάξει. εἰ δὲ περὶ ἀρρωστίας, ὑγιαίνει. εἰ

1 περὶ addidi.	ἄλλον τοιοῦτον cod.	οὐ ἀγαπᾷς] ἡγαπᾷς
cod.	2 δανείσας cod.	ἢ inserui.
χρυσίου cod.	δωρονυχῆς cod.	3 *** lacunam sign.
χωρία cod.	4 εἴτι cod.	5 εἰ] ἢ cod.
transp. cod.	ἡ addidi.	7 ἐπιτυχίαν cod.
12 τοιοῦτον cod.	15 ἀρρωστία cod.	ὁ inserui.
cod.	μακρονοσή cod.	17 ἦτι cod.
20 ἐχθροῦ cod.	22 ἐν] εἰς cod.	19 κτήσῃ cod.
αὐτοῦ cod.	24 λαόν] ὑπὸ λαοῦ cod.	25 εἰς addidi.
inserui.	νίκη] cod.	27 καὶ in-
	δηλοῖ] ἐστὶν cod.	

δὲ περὶ τεκνοποιίας ἢ καὶ συναλλάγματος, γενήσεται· εἰ δὲ καὶ <περὶ> ἐρωτικῆς ἐπιθυμίας, γενήσεται, καὶ ἀπλῶς πᾶσα ἡ ἐρώ-
τησις εἰς ἀγαθὸν ἔλθῃ καὶ φέρει πάντα <εἰς> καλόν.

Τὸ δέκατον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον καὶ καλεῖται κόπος σώματος
καὶ χύσις αἵματος· δηλοῖ ἀποτυχίαν τῆς ἐρωτήσεως καὶ παρακα- 5
θισμοὺς καὶ ἐπιβουλάς καὶ τομὴν σώματος διὰ σιδήρου καὶ χύσιν
αἵματος. καὶ <εἰ> περὶ ἐχθροῦς ἢ ἐρώτησις, βλαβήσεται ὁ ἐρωτῶν.
καὶ ἄλλη ἥτις ἐστὶ ἡ ἐρώτησις, εἰς κακὸν τελεῖται τοῦ ἐρωτη-
θέν[τος] πράγματος <καὶ εἰς> φόβον πολὺν τελεῖ.

Τὸ ἐνδέκατον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον καὶ καλεῖται ὁ λευκὸς ἄργυ- 10
ρος· δηλοῖ δὲ χαρὰν καὶ ὑγίαν ἥδὲ καὶ εὐφροσύνην. εἰ δὲ περὶ
γαμικοῦ συναλλάγματος, δηλοῖ <ὅτι> γενήσεται. εἰ δὲ περὶ πο-
λέμου, καταλλαγὴν καὶ συμβίβασιν δηλοῖ. εἰς δὲ χαρὰν <τελεῖ-
ται> εἴτι ἐστίν. εἰ περὶ ἀρρωστίας, <ὅτι> ὑγιαίνει δηλοῖ. εἰ <περὶ>
τεκνοποιίας, γενήσεται. καὶ ἀπλῶς εἴτι [f. 3] ἐστὶ τὸ ἐρώτημα, κα- 15
λὸν ἐστὶν ἥγουν εἰς τὰ πάντα ὅλα εἴτι ἐστὶ τὸ ἐρώτημα.

Τὸ δέκατον δεύτερον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον καὶ καλεῖται μικρὸς
πόλεμος· δηλοῖ δὲ ἀποτυχίαν τῆς ἐρωτήσεως. εἰ δὲ περὶ ἐχθρῶν
ἐστὶ ἡ ἐρώτησις, δηλοῖ <ὅτι> νικήσουσι οἱ ἐχθροί. καὶ περὶ ἀρ-
ρωστίας, δηλοῖ <ὅτι> τελευτήσει. καὶ ἀπλῶς πᾶσα ἡ ἐρώτησις 20
εἰς κακὸν καταντᾷ καὶ φόβον πολὺν καὶ τρόμον, ἥτις ἐστὶν ἡ
ἐρώτησις.

Τὸ τρισκαιδέκατον σχῆμα τοιοῦτόν ἐστιν <*** δηλοῖ δὲ> φθο-
ρὰν καὶ ἀπόλειαν καὶ φόβον καὶ τρόμον καὶ σκάνδαλον καὶ ταρ-
αχὴν πολλὴν λαοῦ, πτωχείαν καὶ τελευτήν <καὶ> πᾶσαν ἀσθένειαν. 25
ἥτις ἐστὶν ἡ ἐρώτησις εἰς κακὸν καταντᾷ.

Τὸ δέκατον τέταρτον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον καὶ καλεῖται σόν-

1 ἦ] εἰ cod.	2 περὶ addidi.	ἐρωτικὴν ἐπιθυμίαν cod.
πᾶσα cod.	3 εἰς addidi.	5 αἱμάτων cod.
δηλοῖ] διὰ cod.	6-7 χύσις αἱμάτων cod.	7 εἰ inserui.
8 ἄλλο ἦτοι cod.	9 καὶ εἰς addidi.	10 ἀρ-
γυρῆς cod.
11 ἡδὲ] εἰδὲ cod.	12 ὅτι addidi.	13 σύμβασιν
cod.
14 εἰ] εἰ cod.	τελεῖται addidi.	15 εἰ] ἡ cod.
16 ἀρ-
ρωστία cod.	17 ὅτι addidi.	18 δη-
λοῖ] εἰ cod.
19 ἀποτυχία cod.	20 ὅτι inserui.	21-22 φόβος πολὺς καὶ
τρόμος τῆς ἐρωτήσεως ἦτοι ἐστὶν cod.
23 *** lacunam sign.	φθορὰν] ὀργέοις cod.	25 πτωχία cod.
τελεύσεως cod.	καὶ addidi.	πᾶσα cod.
26 ἥτις] εἴτοι cod.	τοιοῦτον] κακόν cod.	

δεσμος · δηλοῖ, ἥτις ἐστὶν ἡ ἐρώτησις, νίκησιν τοῦ ἐρωτηθέντος
 πράγματος · νικάται ὁ ἐρωτῶν. εἰς πᾶν ἐρώτημα ὃ τι ἐστὶ θέλει
 αὐτῷ κακὸν φέρειν.

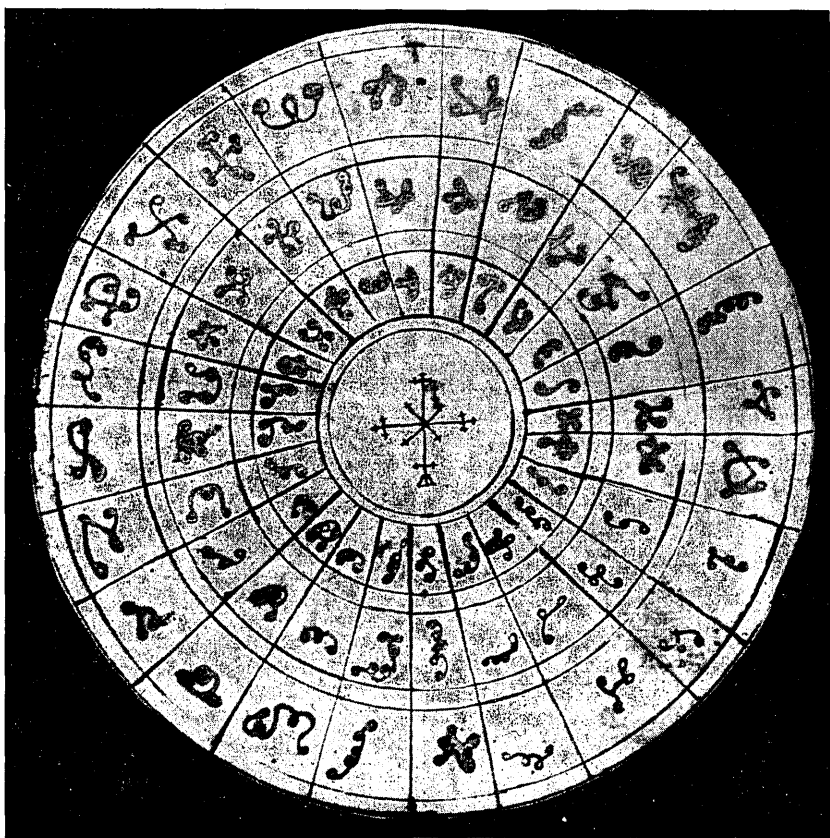
Τὸ δέκατον πέμπτον σχῆμά ἐστι <τοιοῦτον καὶ καλεῖται>
 5 κεφάλαιον τῆς ἐρωτήσεως. εἴτι ἐστίν, φέρει τὸ ἐρωτηθὲν πρᾶγμα
 εἰς καλόν. εἰ <περὶ> τέκνων ἢ χρημάτων ἐπιτυχίας ἢ πολέμου ἢ
 ἀρρώστιας ἢ διαφόρου ἢ κέρδους, ὁ ἐρωτῶν νίκην καὶ κέρδη ἔχει
 τὸ τέλος.

Τὸ δέκατον ἕκτον σχῆμά ἐστιν <τοιοῦτον> καὶ καλεῖται οὐρά ·
 10 <δηλοῖ δὲ> περικοπὴν τῆς ἐρωτήσεως καὶ συκοφαντίας καὶ
 φθόνου, ζηλίαν καὶ ἐμποδισμόν καὶ ἀπόλειαν καὶ δυστυχίαν εἰς
 πᾶν πρᾶγμα εἴτι ἐστὶ. εἰς κακὸν ἐπιτρέπει εἴτι ἐστίν.

1 ἥτις]	ἥτοι cod.	ἐρώτησις]	+	εἰς cod.	2 πᾶσα cod.
2-3 θέλεις	αὐτοῦ cod.	3 φέρει	cod.	4 τοιοῦτον καὶ καλεῖται	
addidi.	5 φέρει]	θέλει	cod.	τοῦ ἐρωτηθῆναι τοῦ πράγματος	
cod.	6 περὶ	addidi.	τέκνον	cod.	χρήματα cod.
ἐπὶ	τύχη	cod.	7 διάφορον	cod.	κέρδος cod.
9 τοιοῦτον	addidi.	οὐρά καὶ καλεῖται	transp.	cod.	10 δηλοῖ
δέ inserui.	περικοπῇ	cod.	11 φθόνου	ζηλίας	cod.
cod.	12 ἐπιστρέπτῃ	cod.			

Cléromancie astrologique

Ce petit traité de cléromancie décrit la valeur prophétique de vingt quatre combinaisons (σχήματα ou κλήροι) de sept demeures (οἴκοι) ou signes figurés par des points. Ces signes, à leur tour, sont formés vraisemblablement par les diverses dispositions de trois nombres, pairs et impairs, de même que, dans le traité arithmomantique qui précède, les figures sont formées des combinaisons de quatre nombres pairs et impairs (cf. infra, ad codic. Paris. 2494.) En outre, chacun d'eux représente une planète et des signes du Zodiaque, comme

on le voit dans l'introduction et dans une figure placée au f.4^v.
Voici quels sont ces rapports :

∴ Cronos (Capricorne et Verseau) — ∴ (ou ∴) Zeus (Sagittaire et Poissons) — ∴ Arès (Scorpion et Bélier) — ∴ Aphrodite (Taureau et Balance) — ∴ Hermès (Gémeaux et Vierge) ∴ Lune (Cancer) ∴ Soleil (Lion).

Quant à la figure du f. 3^v, que je reproduis ici, où l'on voit trois cercles concentriques dont les couronnes sont divisées en vingt quatre secteurs correspondant sans doute aux vingt quatre κλήροι et ornés de signes cabalistiques, je n'en aperçois pas la signification.

[F. 3^v] Δεῖ γινώσκειν ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ οἴκοι τῶν τελεσμάτων ἀποσημειωμένοι · ἀναλογοῦνται γὰρ οὕτως σὺν τοῖς πλάνησι. ὁ τοιοῦτος γὰρ ὑπάρχει Κρόνου ∴ ὁ δὲ τοιοῦτος ∴ Διός · ὁ δὲ τοιοῦτος Ἄρεος ∴ ἐπιπολέμιος ὑπάρχει. δεῖ εἰδέναι ὅτι ἐὰν ὑπὸ 5 τῶν κλήρων ἔστιν Κρόνου οἶκος, ἔστι ἐναντίος εἰς πᾶν · ὁ τοῦ Διός εὐδαιμονικός · [f. 4] ὁ δὲ τοῦ Ἄρεος βλαπτικός, πλὴν ἐν πολέμοις εὐθετεῖ · τοῦ δὲ Ἥλιου μεσαίτατος · τῆς δὲ Ἀφροδίτης κάλλιστος πάντων καὶ πρὸς γυναῖκα καὶ πρὸς συνοικέσιον ποιῆσαι καὶ τὰ ὅμοια · εἰ δὲ ἐν πολέμοις, σφαλερός · Ἑρμοῦ δὲ μεσαίτατος, 10 πλὴν ἐν ὁδοιπορείαις εὐθετώτατος · τῆς δὲ Σελήνης εὐχρηστος πρὸς πάντα.

Ἐνταῦθα ἡ Σελήνη ὑπὸ τοῦ Ἄρεος σημαίνει ἐνέδραν ὑπὸ ἐναντίων κριτῶν καὶ σωτηρίαν ἐκ ματαίων βουλῶν ∴ ∴ ∴

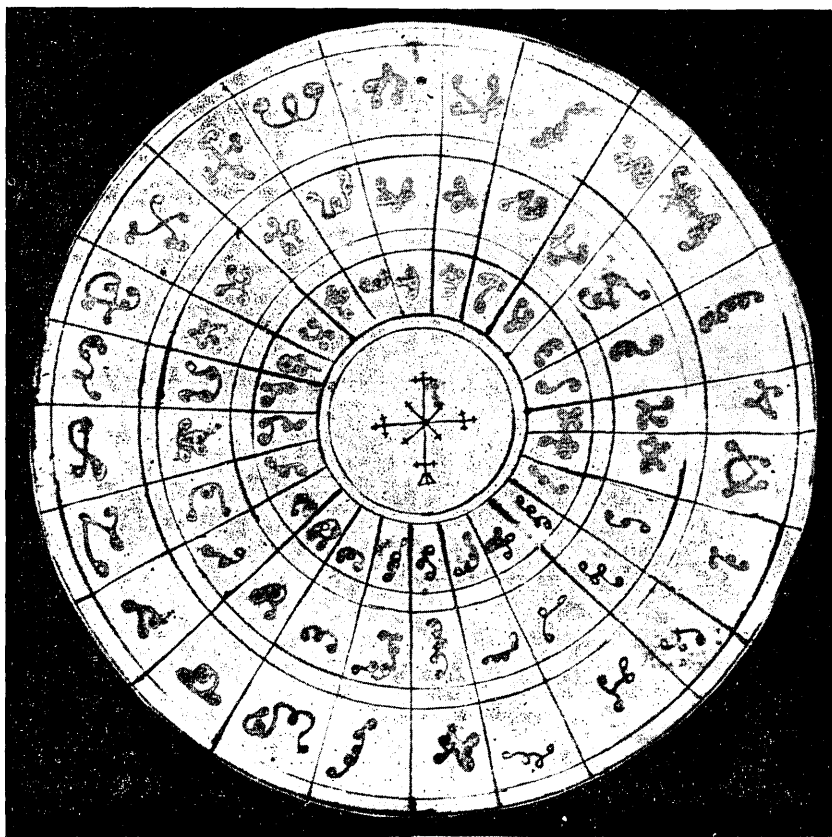
Ἐνταῦθα βλάβην καὶ μάχαιραν σημαίνει ἐκ πτώσεως, ἀλλ' οὐκ 15 εἰς τὸ πᾶν νικηθήσεται · ἔστι δὲ ὁ κλήρος οὗτος ἐπισφαλῆς καὶ οὐ συμφέρεῖ εἰς μέρος ∴ ∴ ∴

Συμβούλιον καὶ ὁμοφώνησιν ἐχθρῶν περὶ τούτων συμφωνούντων <δηλοῖ> · ὁ δὲ κλήρος ἐναντίος, ἐπίφονος. εἰ δὲ περὶ κέρδους, καλὸς ἐκ μέρους κατὰ τὴν τῶν μαρτύρων ἀπόδειξιν ∴ ∴ ∴

2 ἀποσημειωμένοι cod. 2-3 τὸ τοιοῦτον cod. 3 ὁ δὲ τοιοῦτος¹] τῶν δὲ οὕτων cod. ὁ δὲ τοιοῦτος²] τῶν δὲ οὕτων cod. 5 οἶκος] + καὶ cod. 6] τό cod. 6 εὐδεμονικόν cod. 6] τό cod. βλαπτικόν cod. 7 εὐθετεῖ cod. μεσέτατον cod. κάλλιστον cod. 8 συνηκεσίον cod. 9 φαλερῶς cod. δέ²] + τὰ cod. μεσέτατα cod. 10 ὁδοιπορείαις cod. εὐθετάτα cod. εὐχρηστα cod. 12 σημαίνει] + δέ cod. καθέδρα cod. 13 κριθεν cod. ἐκ ματαίων] εὐματαίων cod. 18 δηλοῖ addidi, παρὰ cod.

Cléromancie astrologique

Ce petit traité de cléromancie décrit la valeur prophétique de vingt quatre combinaisons (σχήματα ou κληροί) de sept demeures (οἶκοι) ou signes figurés par des points. Ces signes, à leur tour, sont formés vraisemblablement par les diverses dispositions de trois nombres, pairs et impairs, de même que, dans le traité arithmomantique qui précède, les figures sont formées des combinaisons de quatre nombres pairs et impairs (cf. infra, ad codic. Paris. 2494.) En outre, chacun d'eux représente une planète et des signes du Zodiaque, comme

on le voit dans l'introduction et dans une figure placée au f.4v. Voici quels sont ces rapports :

∴ Cronos (Capricorne et Verseau) — ∴ (ou ∴) Zeus (Sagittaire et Poissons) — ∴ Arès (Scorpion et Bélier) — ∴ Aphrodite (Taureau et Balance) — ∴ Hermès (Gémeaux et Vierge) ∴ Lune (Cancer) ∴ Soleil (Lion).

Quant à la figure du f. 3v, que je reproduis ici, où l'on voit trois cercles concentriques dont les couronnes sont divisées en vingt quatre secteurs correspondant sans doute aux vingt quatre κλήροι et ornés de signes cabalistiques, je n'en aperçois pas la signification.

[F. 3v] Δεῖ γινώσκειν ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ οἴκοι τῶν τελεσμάτων ἀποσημειωμένοι · ἀναλογοῦνται γὰρ οὕτως σὺν τοῖς πλάνησι. ὁ τοιοῦτος γὰρ ὑπάρχει Κρόνον ∴ ὁ δὲ τοιοῦτος ∴ Διὸς · ὁ δὲ τοιοῦτος Ἄρεος ∴ ἐπιπολέμιος ὑπάρχει. δεῖ εἰδέναι ὅτι ἐὰν ὑπὸ 5 τῶν κλήρων ἔστιν Κρόνον οἶκος, ἔστι ἐναντίος εἰς πᾶν · ὁ τοῦ Διὸς εὐδαιμονικός · [f. 4] ὁ δὲ τοῦ Ἄρεος βλαπτικός, πλὴν ἐν πολέμοις εὐθετεῖ · τοῦ δὲ Ἥλιου μεσαίτατος · τῆς δὲ Ἀφροδίτης κάλλιστος πάντων καὶ πρὸς γυναῖκα καὶ πρὸς συνοικέσιον ποιῆσαι καὶ τὰ ὅμοια · εἰ δὲ ἐν πολέμοις, σφαλερός · Ἐρμοῦ δὲ μεσαίτατος, 10 πλὴν ἐν ὁδοιπορείαις εὐθετώτατος · τῆς δὲ Σελήνης εὐχρηστος πρὸς πάντα.

Ἐνταῦθα ἡ Σελήνη ὑπὸ τοῦ Ἄρεος σημαίνει ἐνέδραν ὑπὸ ἐναντίων κριτῶν καὶ σωτηρίαν ἐκ ματαίων βουλῶν ∴ ∴ ∴
Ἐνταῦθα βλάβην καὶ μάχαιραν σημαίνει ἐκ πτώσεως, ἀλλ' οὐκ 15 εἰς τὸ πᾶν νικηθίσεται · ἔστι δὲ ὁ κλήρος οὗτος ἐπισφαλῆς καὶ οὐ συμφέρει εἰς μέρος ∴ ∴ ∴

Συμβούλιον καὶ ὁμοφώνησιν ἐχθρῶν περὶ τούτων συμφωνούντων <δηλοῖ> · ὁ δὲ κλήρος ἐναντίος, ἐπίφορος. εἰ δὲ περὶ κέρδους, καλὸς ἐκ μέρους κατὰ τὴν τῶν μαρτύρων ἀποδείξιν ∴ ∴ ∴

2 ἀποσημειωμένοι cod. 2-3 τὸ τοιοῦτον cod. 3 ὁ δὲ τοιοῦτος¹ τῶν δὲ οὕτων cod. ὁ δὲ τοιοῦτος² τῶν δὲ οὕτων cod. 5 οἶκος] + καὶ cod. 6] τό cod. 6 εὐδαιμονικόν cod. 6] τὸ cod. βλαπτικόν cod. 7 εὐθετεῖ cod. μεσαίτατος cod. κάλλιστον cod. 8 συνοικέσιον cod. 9 σφαλερῶς cod. δέ²] + τὰ cod. μεσέτατα cod. 10 οδοιπορείαις cod. εὐθέτατα cod. εὐχρηστα cod. 12 σημαίνει] + δέ cod. καθέδρα cod. 13 κριθεν cod. ἐκ ματαίων] εὐματαίων cod. 18 δηλοῖ addidi. παρὰ cod.

Ἄλυσις καὶ πικρότης ἐξ ἀποτυχίας ἐλθούσης καὶ φίλων σκω-
θρωπότης · ἔστιν οἶκος ἀποχωρήσεως, ὡς ὁρᾷς ἂν ὀπισθεν εἰς τὸν
κύκλον, καὶ ὀνειδισμοῦ · καὶ οὐ συμφέρει ἄρξαι τοῦ πράγματος οὔτε
καθόλου ἀλλὰ σχημάτισον :: ::

Ἐὰν τοιοῦτος συμβῇ, θάνατον δηλοῖ <καὶ> παντελῶς ἀπό- 5
λειαν καὶ οὐκ ἔχεις ὁ βούλεσαι :: ::

Ἐὰν δὲ τοιοῦτος, ἐξ ἀνελπίστων σωτηρίαν δηλοῖ · καὶ μὴ ἀθύ-
ρμει ἀλλ' ἔξεις <δ> βούλεσαι :: ::

[F. 4v] Figura : vide praefatiunculam. Τοιοῦτον σχῆμα σημαί-
νει ζωὴν καὶ εὐφροσύνην · καὶ ἔχεις ὁ θέλεις καὶ χαρὰν πολλήν 10
:: ::

Τὸ δὲ τοιοῦτον σχῆμα μεσαίτατον · <οὔτε> καλῶς μέλλει ἔχειν
οὔτε παντελῶς ἀπόλειαν <δηλοῖ> :: ::

Ἄν δὲ συμβῇ γενέσθαι ταῦτα, κριτήριον δηλοῖ καὶ φυλακισμόν
καὶ ἐξουθενισμόν καὶ θάνατον · καὶ οὐ γίνεται ὁ θέλεις :: :: 15

Ἐνταῦθ' ἔστι τόπος τοῦ Ἑρμοῦ καὶ μέλλει γίνεσθαι ἐν κολακεί-
αις · ἔστι δὲ τόπος ἐγγεγραμμένος ἐν βίβλῳ δικαιοσύνης [f. 5]
καὶ γενήσεται ὡς θέλεις :: ::

Εἰ δὲ καὶ τοῦτο, πολλάκις γενήσεται ἐκ μέρους · σημαίνει ἐνέ-
δρας μετὰ παρρησίας. ἔστι τόπος τοῦ Διὸς καὶ καλός ἐστιν :: :: 20

Ἐκ τῶν τοιούτων σχημάτων συμφωνίαν δηλοῖ καὶ ἀγάπην δη-
λοῖ γενήσεσθαι :: ::

Ὅχλησιν καὶ σκάνδαλον καὶ ἐναντιότητος δηλοῖ πρὸς ἀντιδί-
κων καὶ ἐναντίων ἀνθρώπων, ἀλλ' οὐ δυνήσονται βλάψαι ἢ ἀδική-
σαι · καὶ οὐκ ἴδης ἐκ μέρους ὁ θέλεις :: :: 25

Ἐὰν τοιοῦτον σχῆμα συμβῇ γενέσθαι, σημαίνει θάνατον, ὑσ-
τέρησιν, πόλεμον, ἀποτυχίαν, κατάραν, ἐξουθενισμόν, παραφροσύ-
νην, κακὴν ἐννοίαν, διασκόρπισιν · εἰ δὲ περὶ ἐνώσεως, κακῶς
ἀποβήσεται καὶ πᾶσα ἡ ἐρώτησις ἐναντία συμβήσεται :: ::

Τὸ δὲ τοιοῦτον σημαίνει φυλακισμόν καὶ θλίψιν καρδίας ἔνεκεν 30

1 πικρότατα cod. 2 ὀπισθεν cod. 4 σχηματισμόν cod. 5 τοι-
ούτον cod. θάνατος cod. καί inserui. 7 τοιοῦτων cod.
σωτηρίαν] πρίαν cod. 8 δ inserui. 9 τοιούτου cod. 10 ἔχει cod.
12 οὔτε addidi. 13 δηλοῖ addidi. 14 ἂν] ὁ cod. φυλακισμοῦ
cod. 15 ἐξουθενισμοῦ cod. 17 τόπος ἐγγεγραμμένος conieci :
τόποι ἐν κελαμέως cod. 19 καθέδρας cod. 20 καλόν cod.
22 γενήσεται cod. 23 πρὸς] καὶ ὄρος cod. 26 γενήσεται cod.
θάνατος cod. 27 πολέμων cod. παραφροσύνης cod. 30 τοι-
ούτον] οὔτον cod.

ἐμπαθοῦς καὶ τάφον, παρὰ μικρὸν δὲ θάνατον · εἰ δὲ περὶ συζυγίας, δεσμὸν ἔχει, ἀλλ' ἐν μάχῃ διαλυθήσεται · τῶν δὲ φίλων ἀναίρεσιν πικρασμῶν ἔνεκεν. τοῦτο δὲ ἐστὶν εἰς κέρδος καλὸν διὰ τὴν ἐπικράτησιν Κρόνου :: ::

5 Τόπος ὁδοιπορείας καὶ τρίβου καταπεμφθέντων · καὶ ἐξ ἀπογνώσεως ἀποβήσεται. ἐνταῦθα ἡ πάνδημος Σελήνη χαίρει, σημαίνει δὲ <ὅτι> μετὰ πολέμον ἄρξει τῆς βασιλείας · εἰ δὲ <περὶ> ἐνέδρας, ἐξ ἀνελπίστων σωτηρία γίνεται · καὶ πᾶν δ' ἐπιβάλλης ἐνθόνει Θεοῦ γενήσεται :: ::

10 Μεσαίτατόν τινος πράγματος ἐπιβάλλει μεταβαλθέντων ἐξ ἐχθρῶν · κατὰ δὲ φίλων ἐπιβουλίαν, ἀλλ' οὐκ ἡδυνήθησαν βλάβῃ αἰδιὰ δὲ θαλάσσης εὐδαιμονεῖ διὰ τὸ Ἑρμαῖον · ἐν δὲ ὁδοιπορείαις, χαρὰν σημαίνει :: ::

Χαρὰν δεδομένην παρὰ Θεοῦ <δηλοῖ> · ἀπὸ προσώπου βασιλέως 15 χαροποιεῖ, ἐνταῦθα λαμβάνει [f. 5v] τὸ βασίλειον. εἰ δὲ περὶ γυναικός, μετὰ αὐτῆς χάρη · καὶ πᾶσα ἡ ἐρώτησις ἀγαθή. ἀρρώστιαν εὐθετεῖ · ὁ δὲ ἐπιβάλλη μετὰ χαρᾶς <γενήσεται> :: ::

Ταραχὴν καὶ ζάλην καὶ ζηλίαν λαοῦ καὶ κτύπον παρ' αὐτοῦ σημαίνει, ἐναλλαγὴν ἀπὸ προσώπου ῥηγάδων, δέσμευσιν λαοῦ, 20 πτώσιν ἐν πολέμῳ · καὶ οὐ συμφέρει ἐνεδρεῦειν · οὐκ ἔχει γὰρ τὸ ἐπιβάλλον, εἰ μὴ μετὰ συνεδρίας πολέμου καὶ μαχαιρῶν σφαγῆς :: ::

Ἐνταῦθα μετὰ συμβουλίας καὶ κόπον σφοδροῦ κέρδος ἔχει · μὴν δὲ σημαίνει καὶ ζῆλον ἀνάμεσον ἀδελφῶν · καὶ οὐ μέλλεις 25 ἔχειν ὃ ζητεῖς :: ::

Ἀμφιβολία καὶ ζήτησις ἀνάμεσον συνεδρίου · ὑπάρχει δὲ σύνδεσμος ἀνάμεσον πραγμάτων καὶ ζήτησις σκοπῶν · ἔχει δὲ ἔναρξιν τὸ ἐρώτημα, ἐντίμως δὲ οὐ γένηται :: ::

1 ἐμπαθῆ cod. 2 ἀναίρεσιν coniecī: συνενώσαι cod. + παρὰ cod. 3 τοῦτον cod. 4 χρόνον cod. 6 πάνδεμος cod. 7 ὅτι inserui. περί addidi. 8 ἐνετέραν cod. 9 εὐθετεῖ cod. 10 μεσώτατον cod. 10-11 μετὰ βαλθέντων ἐξεχθρῶν cod. 12 ὁδοιπορείας cod. 14 δηλοῖ addidi. 15 γυναικῶν cod. 16 χαρῇ cod. ἀρρωστρίαν cod. 17 γενήσεται addidi. 18 κτύπον coniecī: τόπον cod. 19 δέσμευσις cod. 20 πτώσις cod. ἐνεδρεῦειν] καθέδρων cod. 23 ἀβουλίας cod. 24 μόνην cod. ἀναμέσων cod. μέλλει cod. 26 ἀναμέσων cod. 27 ἀναμέσων cod. ζήτησιν σκοπὸν cod.

Καὶ ἐτοῦτο κατὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν σύμφωνον μεσαίτατον · εἰ ἄρξεις τὸ ἐπερωτᾶς τὸ καθόλου οὐκ ἔχεις διὰ τὴν Οὐρὰν τοῦ Δράκοντος :: :: :

Εἰ συμβῇ τὸ τοιοῦτον, γενήσεται συμβουλή συνέχουσα κατὰ σοῦ ἐχθροῦς καὶ ἀντιδίκους · καὶ ἐὰν ᾦσαι κάτοχος, οὐκ ἀδικήσουσί σε :: :: :

Τὸ τοιοῦτον σημαίνει ὁδὸν <καὶ> μετάβασιν ἀπὸ χώραν εἰς χώραν διὰ κέρδος καὶ ὑποθέσεως ἐνεκεν, δηλοῖ καὶ σωτηρίαν καὶ ζωὴν · ὅπερ θέλεις οὐ γενήσεται :: :: :

Recette magique

[F. 6^v]

<Εἰς ἀφανότητα>.

10

Λαβὼν κρανίον ἀνθρώπου ξηρὸν ὅστις οὐκ ἔδωκεν θάνατον φυσικὸν καὶ πορεύων ἐν τόπῳ κρυφῷ ἀπεράτῳ καὶ ἀδιαβάτῳ, λέγε ταῦτα τὰ ὀνόματα εἰς τὸ κρανίον ἀπάνω · ἐπαναίρησον, Κύριε, τὴν ἀφανότητα διὰ ὀνόματος Θεοφαιήλ Διοκαίδες, Περιδῶν Ἐνάρκαλη Ἡσβοῦ ἢ λ' Ἀπελοῦτ Γακαρκτηντός, ἐπὶ τὴν 15 δουλείαν ταύτην εἰς κατευδόσιν. καὶ τότε ἔχε κονκία τῆς κορακίας βοτάνης · † λεφαβηνβέσια, παρὰ δὲ Ῥωμαίοις ἀργία φάβα. καὶ φύτευσον εἰς πᾶσα ὀμμάτι ἓνα κονκὴν καὶ 'ς τὸ στόμα ἓνα καὶ ἀπογέμισον χῶμα τοὺς τόπους. καὶ λέγε · ὥσάν τῶν τεθνεώτων τὰ ὅσα οὐ θεωροῦσι τοὺς ζῶντας, ἔτζη νὰ ἔχουν χάριν οὗτοι οἱ 20 κύαμοι, ὅπου γ' ἂν ὑπάγω, τὴν ἀφανότητα. καὶ ὥσάν ἔλθουν νὰ ποιήσουν καρπὸν οἱ κύαμοι, νὰ μη-[f. 7]-δὲν χάσης κανένα ἀπ' αὐτὰ καὶ τρίψας ἔχε τα ὁμοῦ. εἴτα πλάσον ἓναν καθρέπτην καὶ πλάνε ἓνα ἓνα καὶ ὅποιον δὲν θεωρεῖς τὴν ὄψιν σου μέσα κρατῶντάς το, αὐτὸ ἔχει τὴν χάριν καὶ βάστα ἀπάνω σου καὶ ὑπαγε ὅπου βού- 25 λῇσαι καὶ οὐ θεωροῦσί σε.

1 μαρτύρων] μαρ cod. : cf. supra p. 393, 19. σύμφωνον μεσαίτατον coniecti : συμφῶνος ἐσώτητα cod. 2 ἢ ἄρξης cod. 4 συνέχουσα κατά] ἔχουσα μετά cod. 5 ἐχθροὶ cod. ἀντίδικοι cod. 7 καὶ inserui. 9 θέλει cod. 10 titulum addidi : cf. supra, p. 81, 15. 12 ἀπέραντον cod. ἀδιαβάτον] + καὶ cod. 17 † verbum corruptum, fort. ex λέγουσιν φάβην βικίαν (i.e. faba vicia). ἀργία φάβα : malim graeca faba. 18 πᾶσα = πᾶν. 21 γ' ἂν] γὰρ cod. 22 νὰ] καὶ cod.

Traité de Magie de Salomon

[F. 18^v] Ἀρχὴ τῆς ἀποτελεσματικῆς πραγματείας
τῆς συνάξεως <καὶ> ἐπαγωγῆς τῶν πνευμάτων.

Πρόσεχε, ἀκριβέ μου νιέ Ῥοβοάμ, τοῖς παρ' ἐμοῦ εἰρημένοις
τοῦ πατρός σου Σολομώντος εἰς τὴν ἀκριβειαν τῆς τέχνης ταύ-
5 τῆς ἐν ᾗ κείται πᾶσα ἡ μέθοδος τῆς ἀποτελεσματικῆς πραγματείας,
δι' ἧς γνῶσει πάντα ὅσα δυνατὰ ἀνθρώπῳ γινῶναι σῶφρονί τε καὶ
σοφῶ καὶ περὶ τὰ θεῖα σπουδαίω.

Πρῶτον μὲν χρὴ εἰδέναι τὰς ὥρας τὰς ἀστρονομικὰς τῆς τέχνης
ταύτης δηλαδὴ πότε κυριεύει ἕκαστος πλανητῶν καὶ ποίας ἡμέρας
10 καὶ ποίας ὥρας ἔτι τε τὰς χάριτας καὶ τὰς δυνάμεις αἷς ἕκαστος
τῶν πλανήτων ἔχει, ἔτι τε τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ καὶ τοὺς δαίμονας,
ἔτι τε τοὺς οἴκους τῶν ζωδίων αὐτῶν. ὡσαύτως τὰ τε θυμιάματα
αὐτῶν ἕκαστον τούτων καὶ τὰ σημεῖα καὶ τὰς σφραγίδας αὐτῶν
ἐκθήσομεν.

15 Ἐπτά δὲ ἡμερῶν οὐσῶν πασῶν, — δι' ὧν γίνεται μῆν, ἐξ ὧν
τελεῖται ὁ ὅλος ἐνιαυτός — τούτου ἕνεκα καὶ ἑπτὰ πλανῆται ἐν
τοῖς ἀστράσιν καὶ ἑπτὰ σφαῖραι γεγόνασιν. ὧν δὲ ἡμερῶν ἕκαστη
ἔχει καὶ τὸν δεσπόζοντα αὐτῆς πλανῆτα · ἑπτὰ γὰρ οὐσαι, οἱ ἑπτὰ
καὶ τούτων ἀστέρες κατακυριεύουσιν.

20 ζ'. Τὸ μὲν σάββατον εἰς τὸν ἀνώτατον Κρόνον ἀναφέρεται οὗ
ἐστιν σημεῖον τουτί (signum Saturni). καὶ κυριεύει τῇ πρώτῃ
ὥρᾳ τῆς πρώτης ἡμέρας, ἥτις ἐστὶν χρήσιμος εἰς τὸ ποιῆσαι διὰ
βλάβην ἀνθρώπου καὶ κατὰ ἐχθρῶν ἐναντία · καὶ τοῦ ἐρωτῆσαι τὰ
πνεύματα ἐν τῷ ὑέλινῳ ἀγγεῖῳ τῷ μεστῷ ὕδατος καὶ τοῦ ποιῆσαι
25 περὶ θησαυροῦ καὶ τοῦ ἄρξασθαι παιδὲν μαθεῖν γράμματα. τὰς δὲ

2 καὶ addidi. 3 Cf. infra, cod. Paris. 2419, f. 218. malim ἀκριβῶς. εἰρημένης cod. 5 ἐνεῖσκειται cod. 6-7 σωφρονητῇ καὶ σοφῇ cod. 8 πρῶτω cod. 15 διό cod. 16 ἐνιαυτοῦ cod. ἥνεγκα cod. 17 ἀστρίσιν cod. 18 αὐτοῖς cod. 20 Cf. Catal. codd. astr. gr., X, p. 68 sq.; infra, cod. Paris. 2419, f. 218. 21 τοῦτι cod. 24 ἐλίνῳ cod. ὕδατι cod. τοῦ] οὐ cod. 25 τοῦ] τό cod.

ἄλλας ὥρας ἔχουσιν οἱ λοιποὶ τῶν πλανητῶν κατὰ τάξιν ἄχρι τοῖς ἑπτὰ καὶ πάλιν κυριεύει ὁ Κρόνος καὶ αὖθις οἱ λοιποί. ἀναφέρεται δὲ εἰς μόνον τὸν Κρόνον τὸ σάββατον καὶ οἱ λοιποὶ τῶν πλανήτων τῶν ὥρων κυριεύουσιν.

ε'. Ἡ δὲ πέμπτη εἰς τὸν Δία ἀναφέρεται οὗ ἐστι σημεῖον 5
τόδε (signum Iovis). καὶ κυριεύει καὶ αὐτὸς οὗτος τῆς πρώτης ὥρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ἥτις ἐστὶν χρη- [f.19]-σιμος εἰς τὸ ποιῆσαι περὶ ἀνδρίας καὶ τοῦ δοξασθῆναι ἐν ἀνθρώποις καὶ εἰς τὸ ἀφανίσει γοητείας καὶ εἰς θήραν ποιῆσαι τι, καὶ περὶ ἰατρείας ἀνθρώπων καὶ σχεδὸν ἐπὶ παντός ἐστιν ἐπιτευκτικός πρᾶγματός. 10

γ'. Ἡ δὲ τρίτη εἰς μόνον τὸν Ἄρεα ἀναφέρεται οὗ ἐστι σημεῖον (signum Martis) · ἐν ᾗ κυριεύει καὶ αὐτὸς τῆς πρώτης ὥρας ὥσπερ καὶ οἱ ἕτεροι. ἐν ᾗ ἀρμόζει ποιῆσαι φυλακτήριον εἰς χαρτὶ καὶ ἐπὶ πόλεμον βαστάζειν καὶ οὐ μὴ φόβον ἔχη ἐν τῷ πολέμῳ · καὶ εἰς τὸ μάχεσθαι μετὰ μαχαιρῶν καὶ καταπολεμεῖν τοὺς ὑπεναντίους · 15
ἔτι [τε] εἰς τόλμην καὶ μάχην αὐτὴ ἡ ὥρα ἐστὶν ἐπιτήδειος · καὶ εἰς τὸ φλεβοτομῆσαι ὠφέλιμος ὅτι ἐστὶν τοῦ Ἄρεως καὶ ἐστι πάνυ καλὸν εἰς ὠφέλειαν φλεβοτομεῖν.

α'. <Ἡ> ἡμέρα πρώτη ἐστὶν τοῦ Ἥλιου (signum Solis), οἷα δὴ καὶ πρῶτος φωστῆρ ὀνομάζεται · ὃς τῆς πρώτης ὥρας καὶ αὐτὸς 20
κυριεύει · ἥτις ἐστὶν εὐχρηστος τοῦ ποιῆσαι φυλακτήριον εἰς χαρτὶν τοῦ αἰτῆσαι χάριν τινὰ ἀπὸ ἐξουσίαν καὶ τοῦ ἀνοῖξαι θησαυρόν καὶ ἐν παντὶ πρᾶγματι <διὰ> φανερώσεως.

β'. Ἡ δὲ δευτέρα ἡμέρα εἰς Σελήνην (signum Lunae) ἀναφέρεται ὡς δευτερεύοντα φωστῆρα καὶ αὐτὴν ἐν κόσμῳ. καὶ κυριεύει 25
καὶ αὐτὸς τῆς πρώτης ὥρας · ἐν ᾗ χρη- σε ποιεῖν τι πρὸς τὸ ὑποτάξαι λαὸν πρὸς σαντόν · καὶ εἰς πούλησιν καὶ ἀγόρασιν καὶ τοῦ αἰτῆσαι ἀξίωμα καὶ τοῦ δανεῖσαι καὶ δανείσασθαι χρήματα καὶ τὰ ὅμοια τούτοις.

δ'. Ἡ δὲ τετάρτη ἐστὶ τοῦ Ἑρμῆ. καὶ αὐτὸς τῇ πρώτῃ ὥρᾳ κυ- 30
ριεύει καὶ ὠφελεῖ ἐν πάσῃ ὁδῷ καὶ ἐν κνηγέσει · καὶ εἰς σοφίαν

3 σάββατω cod. 8 ἀφανῆσαι cod. 9 θύραν cod. 10 ἐπι-
τευκτικῶς cod. 12 ἥ] οἷς cod. 13 ἥ] οἷς cod. φιλανκτηρίων
cod. 15 κατὰ πολεμῶν cod. 19 ἡ addidi. οἷαν cod.
20 φωστῆρ supra ἀστῆρ scr. ὡς cod. 21 εἰ τις cod. 23 διὰ in-
serui. 24 ἡ σελήνη cod. 25 αὐτόν cod. 26 ἐν ᾗ χρη- σε ποιεῖν]
ἐνοῖσαι χρυσοποιεῖν cod. 27 αὐτόν cod. 30 ἡ] τῇ cod. αὐτοῦ
ἡ αἷ ὥρα cod. 31 πᾶσι cod.

ἐπιτήδειος ἡ αὐτὴ ὥρα καὶ εἰς μέταλλα καὶ τοῦ ποιῆσαι τι καὶ εἰς τὸ ὀμιλεῖν μετὰ μέγαλον ἀνδρὸς καὶ εἰς κίνδυνον θαλάσσης καὶ εἰς ταξείδιον αὐτῆς. καὶ εἰ ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ μνηστευθήσεται τις γυνήν, ἐπιλήσεται τοῦ ἀλλοτρίου. ἔστι δὲ ἀρμόδιος ἡ αὐτὴ ὥρα 5 τοῦ καθυποτάξαι τὰ πνεύματα <καὶ> συναγαγεῖν αὐτὰ ἐν τῷ κῶκλῳ ὅτε [f. 19v] μέλλει τοῦ ἔργου ἄρξασθαι.

ζ'. Ἡ δὲ ἕκτη εἰς Ἀφροδίτην · τὸ δὲ σημεῖον (signum Veneris). ἐξουσιάζει καὶ αὐτὴ τῇ πρώτῃ ὥρᾳ, ὥς καὶ οἱ λοιποί. ἡ πρώτη ὥρα ἔστιν χρήσιμος εἰς τὸ ποιῆσαι περὶ φίλτρον καὶ εἰς ἀγάπην με- 10 γάλην γυναικὸς καὶ ἰσχυράν · <εἰ> γὰρ ἐν ταύτῃ τῇ ὥρᾳ ἀγαπηθήσονται τινες, οὐδέποτε ἀλλήλων ἐπιλήσονται. ἔστιν δὲ ὁ παρὼν πλανήτης εἰς ἀγάπην δοκιμώτατος.

Ἰστέον, ὥς εἴρηται, ὥς τῶν ἐπτὰ πλανήτων οἱ μὲν εἰσιν ἀγαθοί, ὥς ὁ Ζεὺς, ἡ Σελήνη καὶ ἡ Ἀφροδίτη · κακοποιοὶ δὲ μόνοι ὁ 15 Κρόνος καὶ ὁ Ἄρης · ἐπικοινωνοὶ δὲ ὁ Ἥλιος, ὁ Ἑρμῆς. εἴρηται δὲ ἐπικοινωνοὶ διότι μετὰ τῶν ἀγαθοποιῶν εἰσιν <ἀγαθοί>. ἀγαθόνονται γὰρ ἐν τοῖς ἀγαθοποιῶσι τοῖς ζωδίοις σκηνοῦντες οἰκήμασιν, κακύνονται δὲ τοῖς κακοποιοῖς ἐντυχόντες ζωδίοις καὶ διὰ τοῦτο κακοποιοὶ λέγονται.

20 Ὅταν βούλει, φίλτατε νιὲ Ῥοβοάμ, ποιῆσαι τι εὐστόχως καὶ ὀρθῶς, δεῖ σε πρῶτον εἰδέναι τὰς προσευχὰς τῶν πλανήτων τῶν ἐπτὰ καὶ προσεύξασθαι πρὸς ὃν βούλει ποιῆσαι καὶ κατὰ τὸ πρᾶγμα προσεύχων τὴν εὐχὴν τοῦ πλανήτου ἐκείνου ὃς ἔστιν χρήσιμος καὶ ἔμφορος τοῦ ἔργου. ἔπειτα καλέσας τὸν ἄγγελον ὅστις 25 κυριεύει ἐν τῷ πλανήτῃ ὅπως ὑποτάξῃ τὸν δαίμονα τὸν ὄντα ὑπηρέτην τῆς πρώτης ὥρας, ἔτι τε θυμιάσας τὰ θυμιάματα τοῦ πλανήτου, πρόσευξαι κλίνας τὰ γόνата κατέναντι τοῦ Ἥλιου · δὸς

1 μέταλλα] μὲν τάλα cod. 2 εἰς τὸ ὀμιλεῖν dubitans scripsi : με-
ταμελλεῖσθαι cod. 3 εἰ] ἡ cod. τις] τῆς cod. 4 ἐπιλει-
σεται cod. 5 καθ' ὑποτάξαι cod. καὶ inserui. 7 ἀφρο-
δίτη cod. 8 ἡ] ἐν τῇ cod. 9 malim μεγάλης. 10 εἰ ad-
didi. 11 ἐπιλείσονται cod. 13 Cf. Catal. codd. astr. gr., X,
p. 70, 22. ὥς] ὃν cod. 15 ἡρεται cod. 16 ἀγαθοί
addidi. 17 γὰρ] δέ cod. 18 δέ] γὰρ cod. 20 Cf. Catal. codd.
astr. gr., X, p. 80. ὅταν] + μέλλει cod. ἔστοχως cod.
21 σε] ναι cod. εἰδέναι] ἔχειν cod. 23 ὃς] ὥς cod.
25 ὑποτάξαι cod. 26 θυμιάσαι cod. 27 προσεύξασθαι cod.

δόξαν τῷ Θεῷ, λέγε τὸ πρᾶγμα ὅπερ μέλλει ποιῆσαι καὶ γονυκλι-
[τῶν] προσεύχων. εἰρήσεται ἔμπροσθεν ἐν τῷ καθεστηκότι.

Sequuntur planetarum preces, quales sunt in cod. Paris. 2419 (ab I. Heeg editae in *Catal. codd. astrol. gr.* VIII, 2, pp. 172 ss.)

[F. 22] Ἐπεὶ τοίνυν σοι μαθεῖν ἐξῆς ἐγένετο τὰς τε ἐνεργείας αὐτοῦ καὶ τὰς χάριτας ἐκάστου τῶν πλανήτων ἡμέρας τε αὐτῶν καὶ ὥρας, δεῖ δὴ σε πρῶτον προσεύχεσθαι γονυκλιτῶν καὶ θυμῶν⁵ ἐκάστου τούτων τὰ ἀρμόζοντα θυμιάματα, εἴτα πράττειν ὁ βού-
λη· περὶ ὧν εἴρηται ἔμπροσθ[εν], ὅτε καὶ τὰς χαρακτῆρας αὐτῶν καὶ τὰ σημεῖα καὶ τὰς σφραγίδας ἐκθήσομεν.

Ἴσθι δὲ ὅτι δώδεκα ζώδια ἐστὶν κύκλῳ τοῦ οὐρανοῦ, ἃ καὶ οἰκοὶ τῶν πλανητῶν λέγονται. ἕκαστον τῶν ζωδίων κυριεύει μῆναν ἓνα.¹⁰ ἕκαστος τῶν πλανητῶν ἐν τούτῳ διερχόμενος ἀποτελεῖ τὴν ἰδίαν ἐνέργειαν. κατὰ τάξιν γὰρ τέτακται πάντα ταῦτα ἵνα μηδὲν μά-
ταιον ἢ ἀνωφελὲς γένηται ἥτοι ἢ κενὸν ἐν τῷ κόσμῳ. καὶ πρῶτον μὲν ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Κριοῦ καὶ μένει ἐπὶ τούτου τῶν ζωδίων ὅλον τὸν Μάρτιον μῆναν· ἔπειτα καὶ τὰ λοιπὰ ἀκολούθως, ὧν τὰ σημεῖα¹⁵ καὶ ὀνόματα αὐτῶν εἰσὶν ταῦτα (Signorum sigla).

Αὐτὰ τὰ εἰρημένα δώδεκα ζώδια τοῦ οὐρανοῦ οἰκοὶ πλανητῶν καλοῦνται· ταῦτα περιέρχεται ἡ Σελήνη ἡμέρας τριάκοντα καὶ ποιεῖ ἐν ἐνὶ τούτων τῶν ζωδίων ἡμέρας δύο ἡμισυν καὶ πάλιν ἔρχε-
ται. καὶ ὅταν βούλῃ εὐρεῖν ἐν ποίῳ ζωδίῳ ἐστὶν ἡ Σελήνη, πρῶτον²⁰ σκέπτου τὰς ἡμέρας ταύτας πόσαι εἰσὶν· εἴτα κράτει τὸν μῆναν οὗ περιπατεῖς καὶ πορεύου ἔναντι τοῦ πίνακος καὶ εὗρῃς ἐν τῷ κανόνι ἐν ποίῳ ζωδίῳ ἡ Σελήνη κατάγεται καὶ μαθήσει τίνα χά-
ριν ἔχει ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἕκαστον τῶν ζωδίων.

Χρὴ εἰδέναι καὶ τούτων τῶν ζωδίων ποῖα ἐστὶν χρήσιμα καὶ ποῖα²⁵ ἐναντία καὶ ποῖα μεσαῖα, ὥσπερ καὶ περὶ [f. 22^v] τῶν πλανητῶν

1 ὅνπερ cod.	γωνακλι... cod.	2 ἥρηται cod.	3 ἐπι cod.
5 δεῖ δὴ σε] διδείσιν cod.	γονυκλιτῶν cod.	6 πράττει cod.	
7 malim εἰρήσεται. χαρακτῆρας] + καὶ cod.	11 τοῦτο cod.	12 παντί cod.	
μηδέ cod.	ματαίων cod.	13 ἥτοι ἢ] εἴτοι ἢ cod.	
14 ἔρχεται cod.	μένει] δεῖ cod.	17 πλατῶν cod.	19 ἄρχε-
ται ?
20 ὅταν] ὅλα cod.	πρώτων cod.	22 εὗ-
ρῃς (εὗρῃς cod.) = εὗρῃς = εὗρήσεις.	23 Σελήνῃ] + καὶ cod.
24 τῷ] τῶν cod.			

ἐλέχθη. χρήσιμα Κριός, Δίδυμοι, Παρθένος, Ἰχθύες · μέσα δὲ Ταῦρος, Ζυγός, Τοξότης, Ὑδροχόος · ἀχρηστα δὲ Καρκίνος, Σκορπίος, Αἰγόκερως, Λέων.

Ὅσπηνίκα δὲ βούλῃ ποιῆσαι τι εὐχρηστον εὐστόχως καὶ ὀρθῶς, 5 πρῶτον εὔρε τον πλανήτην τίς ἐστιν, εἶτα τὸ ζώδιον ἐν ᾧ χαίρει αὐτὸς εἰ σύνεστι, εἶτα τὰς εὐχαρίστους ἡμέρας τῶν μηνῶν. καὶ εἰ μὲν ὁμοφωνοῦσιν οἱ πλανῆται τῶν ζωδίων καὶ αἱ ἡμέραι εὐχάριστοι, ποίει τὸ βούλῃ · εἰ δ' ἐναντιῶσιν, ἀπεχε ἡμέραις ἐκείναις.

10 Τὰ δώδεκα ζώδια τίναν ὠφέλειαν ἔχει ἕκαστον τούτων.

Ὁ Κριός ἐστιν χρήσιμος εἰς τὸ ποιῆσαι χαρτὶ καὶ βαστάζειν πρὸς βασιλεῖς καὶ μεγιστάνους καὶ στρατηγούς. ὠφελεῖ δὲ διὰ πράσιν καὶ εἰς ὀδηγίαν τέχνης · τοῦ αἰτῆσαι χάρισμα ἀπ' αὐθέντον ἢ ἀπὸ φίλου, καὶ τοῦ περάσαι θάλασσαν.

15 Ὁ Ταῦρος ἐστιν χρήσιμος τοῦ ποιῆσαι φιλίαν ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς Ἀφροδίτης ἢ χαρτίον περὶ τούτων ἢ ἄλλο τι καὶ τοῦ ζητῆσαι χάριν παρὰ γυναικὸς ἡγαπημένης καὶ εἰς ὅπερ βούλεται τις ζημιῶσαι αὐτήν.

Ὁ Δίδυμος ὠφελεῖ εἰς τὸ ποιῆσαι παῖδας μαθεῖν γράμματα 20 ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ Κρόνου, καὶ εἰς συμβίβασιν τοῦ λαβεῖν γυναῖκα ὁ ἀνὴρ καὶ τοῦ ποιῆσαι χαρτὶν περὶ κρίσεως καὶ περὶ τοῦ μιλήσαι ἀνδρὶ μεγίστῳ καὶ τοῦ ἐκβαλεῖν βοτάνας ἐν ὥρᾳ τοῦ Ἄρεως ἢ τοῦ Ἑρμοῦ.

Ὁ Καρκίνος εἰς τὸ ποιῆσαι χαρτίον ὑπὲρ βοηθείας δαιμονιζομέ- 25 νων ἢ δαιμονιζόντων ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ Ἑρμοῦ · καὶ τοῦ ἐξαλεῖψαι γοητείας καὶ τοῦ ποιῆσαι διὰ θήραν ἐν τῇ αὐτῇ ὥρᾳ τοῦ Ἑρμοῦ.

Ὁ δὲ Λέων ὠφελεῖ εἰς τὸ ἀπονεκρῶσαι τινὰς τοὺς ἐαυτῶν ἐχθροὺς

4 Cf. Catal., X, p. 9, cod. 9, f. 1. εὐστόχος cod. ὀρθός cod.
6 σύνεστι] σιν ὄντα cod. 7 ζωὼν cod. εὐχάριστοι] εὐ ἀνὲν καὶ
cod. 8 ἀπέχονσιν ἡμέραι ἐκείναι. cod. 9 Cf. Catal. codd. astr.
gr., X, p. 67; infra, cod. Paris. 2419, ff. 218 et 278; cod Nea-
politano II C 33, f. 232v. ζώδια] + εἰς cod. 13 num
πρᾶξιν legendum? χάρισμα] καὶ χαρῆσαι cod. αὐθέν-
τον] αὐτοῦ cod. 15 φιλίαν] + τι cod. 16 ἄλλον cod.
17 ὑγαπομένης cod. 20-21 λαβεῖν — ἀνὴρ: de structura, cf.
Catal. codd. astr. gr., X, p. 67, 1. 21 μιλήσαι = ὁμιλῆσαι.
26 ἐν τῇ αὐτῇ] αὐτῇ ἢ cod. 27 ἐαυτούς cod.

καὶ τοῦ ποιῆσαι χαρτὶ ἢ ἄλλον τι περὶ καταλαλείας ἀνθρώπων ἵνα μὴ καταλαλῶσιν· καὶ τοῦ ποιῆσαι τινα χαρτὶ βαστάζειν ἐν τῷ πολέμῳ ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ Ἄρεως καὶ τοῦ ποιῆσαι ἐνδείξιν μετὰ σπάθης.

[F. 23] Ὁ Παρθένος ὠφελεῖ εἰς τὸ ἐμβαλεῖν τὰ πνεύματα ἐν τῷ 5 <ἀγγεῖω> ἔχοντι τὸ ὕδωρ καὶ ἐρωτῆσαι αὐτὰ περὶ θησαυροῦ ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ Κρόνου καὶ τοῦ ἀγαγεῖν τὰ πνεύματα καὶ ὀμιλῆσαι ἐν τῷ κύκλῳ καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις.

Ὁ Ζυγὸς ὠφελεῖ εἰς φοβερισμὸν καὶ τοῦ ποιῆσαι ἰδεῖν ὀνείρους καὶ εἰς τὸ ἐνυπνιαῖσαι τὴν γυναῖκα ὃ ἀνὴρ ἢ καὶ ἀνάπαλιν καὶ 10 εἰρηνεῦσαι ἀνθρώπους μαχομένους καὶ ποιῆσαι περὶ εἰρήνης αὐτῶν καὶ τοῦ εἰρηνεῦσαι ἀνδρόγυνον μεμισημένον ἢ ὅταν σκανδαλισθῇ ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς Ἀφροδίτης.

Ὁ Σκορπίος ἐστὶν εὐχρηστος καὶ ἐπιτήδειος εἰς τὸ ποιῆσαι περὶ ἐξολοθρεύσεως ἐχθρῶν καὶ περὶ τοῦ ἔργα ποιῆσαι ἐργαστή- 15 ριον πραγμάτων καὶ εἰς τὸ δῆσαι ἄνδρας καὶ εἰς τὸ λῦσαι ὁμοίως· καὶ εἰς τὸ ποιῆσαι φυλακτήριον ἐν χαρτίῳ καὶ βαστάζειν τοῦ μὴ φοβεῖσθαι τιναν ἐχθρόν.

Ὁ Τοξότης ἐστὶν ὠφέλιμος εἰς τὸ ποιῆσαι ἀρούρας καρποφορεῖν ἐσπαρμένας. ἐὰν δὲ ἐν τούτῳ λάβῃς ἀργύρια ἐν τῇ χειρὶ σου, πλη- 20 θυνθήσονται, ἢ χρυσίον ἢ ἄλλον τι τούτοις ὅμοιον· καὶ εἰς τὸ μὴ κακοθελῆσαι τιναν τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοῦ ποιῆσαι χαρτὴν μὴ φοβεῖσθαι τιναν τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ μάλιστα φαίνεσθαι μέγαν καὶ φοβερόν.

Ὁ Αἰγόκερως ἐστὶν ἀρμόδιος εἰς τὸ ἐξολοθρεῦσαι τινα τοὺς 25 ἐχθροὺς καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ Ἄρεως καὶ τοῦ ποιῆσαι μισηθῆναι ἀνδρόγυνον ἢ ἄλλους τινὰς φίλους ἡγαπημένους ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ Κρόνου.

Ὁ Ὑδροχόος ἐστὶν ὠφέλιμος τοῦ ποιῆσαι μὴ φοβᾶσθαι θάλασσαν καὶ τοῦ γαληνῇ ποιῆσαι αὐτὴν καὶ τοῦ ποιῆσαι δεσμὸν φιλίας καὶ 30 ἀγάπης ἰσχυρόν καὶ δυνατόν.

1 καταλαλείαν cod. 3 post σπάθης et comma, est in cod. monocondylium quod explicare non potui. 5 ὀφείλει cod. 6 ἀγγεῖω inserui. 7 ἐν τῇ] οὔτε ἢ cod. χρόνου cod. 10 ἀνὴρ: cf. supra p. 401, 20. 11 αὐτὸν cod. 12 σκανδαλισθῆναι cod. 16 δῦσαι cod. 17 χαρτί cod. 20 ἐσπαρμένα cod. τοῦτο cod. 21 τοῦτον cod. 23-24 μέγας καὶ φοβερός cod. 25 τις cod. 29 θάλασσα cod. 30 γαλῶν cod. 31 ἰσχυρὰν καὶ δυνατόν cod.

Οἱ Ἰχθύες εἰσὶν δόκιμοι εἰς τὸ ποιῆσαι χαρτὴν ἵνα τις κερδαῖνῃ μετὰ τῶν κύμβων ἢ ἄλλων τινῶν τούτοις ὁμοίων καὶ εἰς στιχήματα ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ Ἑρμοῦ. καὶ τοῦ ποιῆσαι [f. 23^v] περιπατεῖν ἀφανῶς καὶ τοῦ ποιῆσαι νεκρομαντεῖαν ἢ ὑδρομαντεῖαν καὶ τὰ 5 ὅμοια τούτοις εἰσὶν ἐπιτήδαιοι.

Ἐπειδὴ, ὃ φίλτατε υἱὲ Ῥοβοάμ, ἔμαθες ἐκάστου τῶν πλανήτων δυνάμιν τε καὶ ἐνέργειαν, δεῖ δὴ σε τὸ λοιπόν, ὅταν βούλῃ πρᾶξαι, ὀνομάζειν καὶ τοὺς ἀγγέλους αὐτῶν καὶ τοὺς δαίμονας οἵτινες κυριεύουσιν ἐπ' αὐτοῖς. οἶδε εἰσὶν οἱ ἄγγελοι καὶ δαίμονες 10 ἐκάστου τῶν πλανήτων, ἡμέρα τε αὐτῶν καὶ ὥρα.

Ἡ πρώτη ἡμέρα· ὥρα πρώτη κυριεύει ὁ ἥλιος. καὶ ἐπικαλοῦ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ ἵνα σοι ἐπεξουσιάσωσι καὶ ὑποτάξωσιν τὰ δαιμόνια τῆς αὐτῆς ὥρας λέγων οὕτως·

Ὁρκισμὸς ἀγγέλων·

15 Ὁρκίζω ὑμᾶς, ὃ ἄγγελοι οἵτινες παρὰ Θεοῦ προσταχθέντες κυριεύετε ὃ δεῖνα καὶ ὃ δεῖνα ταύτῃ τῇ ὥρᾳ πρὸς τὴν τῶν ἀνθρώπων ὑπουργίαν καὶ προθύμως καὶ ἀόκνως καὶ ἀνδρείως καὶ ἰσχυρῶς ἵνα μοι συνεργήσητε καθυποτάξαι τοὺς δαίμονας ταύτης τῆς ὥρας· καὶ εἰς τὴν ἐμὴν ἔλθωσιν ὑπηρεσίαν καὶ θέλῃσιν ὑπηρετῆ- 20 σαι πρᾶγμα ἢ ἔργον οὃ ἂν θέλω ἄρξασθαι, τοῦ ἀποβῆναι δόκιμον καὶ ἀληθὲς καὶ ἄδολον εἰς δόξαν τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τοῦ ἰσχυροῦ, ὃ τιμὴ πρόπει καὶ αἶνος ἀπαυστον εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, ἀμήν.

Ἐκάστης ἡμέρας ἄγγελοι καὶ δαίμονες.

25 Ὁ ἥλιος ἔχει ἀγγέλους ε'· Μιχαήλ, Ἀριήλ, Φυλονέλ,

1 τὸ] τοῦ cod. 2 ὅμοιον cod. 4 νεκρομαντεῖαν cod. ὑγ-
ρωμαντία cod. 5 τούτου cod. ἐστὶν ἐπιτήδειος cod. 6 Cf.
Catal. codd. astr. gr., X, pp. 80 s.; VIII, 2, p. 157; infra, cod. Paris.
2419, f. 278; Mediolan. H 2 infer., f. 251^v. 7 δεῖ δὴ σε] δὴ δι-
σαι cod. 12 ἐπεξουσιάσοι cod. ὑποτάξουσιν cod. 15 οἵ-
τινες] εἰς τὰς cod. παρ cod. προσταχθέν cod. 16 κυ-
ριεύεται cod. δεῖνα^a] + ἐνῆς κυριεύεται cod. 17 ἀόκνος
cod. καὶ ἀνδρείως] τὰ ἔχως cod. ἰσχυρός cod. 19 ἐμὴν] ἐκεῖ
cod. θέλωσιν? ὑπηρετῇ cod. 20 πράγματος cod. ἄρξασται co d

Σαυριήλ, Δουνιέλ· καὶ δαίμονας γ'· Χθουνιήλ, Ἀ-
ριαήλ καὶ Ἐπιθουανόν· καὶ ἐπικαλοῦ τοὺς ἀγγέλους ὀνο-
μαστί λέγων ἵνα σοι ὑποτάξωσι τοὺς εἰρημένους δαίμονας ὅτε
τι ποιεῖν ἐθέλεις <δ> εἰς Ἥλιον ἀναφέρεται. οὕτω ὡσαύτως ποιεῖ
καὶ τοῖς λοιποῖς, ὀνόμαζε τοὺς ἀγγέλους αὐτῶν καὶ τοὺς δαίμονας 5

Σελήνη ἡμέρα δευτέρα· ἄγγελοι καὶ δαί-
μονες. Ἡ Σελήνη ἡμέρα δευτέρα ὡς εἴρηται· καὶ ἔχει-
ἀγγέλους ζ'· Γαυριήλ, Σαλουήλ, Χαριέλ, Ἐμ-
φιλοήλ, Σπενδονίμ, Περδικοίμ, Οὐγαριέλ·
καὶ δαίμονα ἓνα τὸν Ταρταρουέλ. 10

[F. 24] Ἡμέρα τρίτη· ἄγγελοι καὶ δαίμονες.
Ὁ Ἀρης τῇ τρίτῃ· καὶ ἔχει ἀγγέλους β'· Οὐρίλ, Σαβεέλ·
καὶ δαίμονα ἓνα· Σβιρουέλ.

Ὁ Ἐρμῆς τῇ τετράτῃ· ἄγγελοι καὶ δαί-
μονες. 15

Ὁ Ἐρμῆς τῇ τετράτῃ· ἔχει ἀγγέλους τρεῖς· Μαδαδοέλ,
Περτικεέλ, Ἀποδοκιέλ· καὶ δαίμονας δύο· Χα-
λίβ, Σιλουανήλ.

Τῇ πέμπτῃ· ἄγγελοι καὶ δαίμονες.

Ὁ Ζεὺς τῇ πέμπτῃ· καὶ ἔχει ἀγγέλους δύο· Σεραπεφεήλ, 20
Ραφαήλ· καὶ δαίμονας δύο· Ποδηκουλάτορ καὶ
Ὁρνιέλ.

Ἡμέρα παρασκευῇ· ἄγγελοι καὶ δαίμονες.
Ἡ Ἀφροδίτη ἔχει ἀγγέλους δ'· Ἀναέλ, Γαθουέλ, Πηλα-
κονέλ, Κυρσοέλ· καὶ δαίμονας γ'· Βαβέτ, Βαλτα- 25
σάρ καὶ [Π]ροτιζηκάτορ.

Ἡμέρα σαββάτῳ· ἄγγελοι καὶ δαίμονες.

Ὁ Κρόνος σαββάτῳ· καὶ ἔχει ἄγγελον ἓνα· Βεέλ· καὶ δαί-
μονα ἓνα· Ζεβούλ.

Οὗτοι εἰσιν οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ δαίμονες. 30

Τά τε θυμιάματα καὶ οἱ χαρακτῆρες καὶ
σφραγίδες τῶν πλανήτων εἰσὶν οὗτοι.

Τοῦ Κρόνου τὰ θυμιάματά ἐστιν ταῦτα· μέλαν θυμίαμα, ὄνυχες

2 ὀνομαστούς cod. 4 δ addidi. 5 ὀνομάζει cod. 24 ἀφρο-
δίτης cod. 28 ἀγγέλους cod. 31 Cf. Catal. codd. astr. gr.
X, pp. 82 ss. τὰς χαρακτῆρας cod. 32 σφραγίδας cod.

3 Τοῦ δ τοῦ cod.

ὄνον μέλανος, κεφαλὴ ὄφραως, πέπερι, ἀλόη · καὶ θυμιαῖς εἰς τὴν
ιδίαν <ὥραν> αὐτοῦ. τὰ δὲ σημειῖα ἐστὶ ταῦτα (signa) · ἡ δὲ σφρα-
γὶς (signum).

Τοῦ Ζεῦ.

5 Τοῦ δὲ Διὸς τὰ θυμιάματα ταῦτά εἰσιν · ξυλοβάλαμον, κιννά-
μων, ὄπιον, καμφορά, κοκκία περιστρεῶνος. οἱ δὲ χαρακτῆρές
εἰσιν οὗτοι (signa) · ἡ δὲ σφραγὶς αὐτοῦ (signum).

Τοῦ Ἡλίου.

Τοῦ Ἡλίου τὰ θυμιάματά ἐστιν ταῦτα · μοσχοκάρνον, κασία,
10 ἄνθη τῶν ῥόδων, κοκκία στύρακος. οἱ δὲ χαρακτῆρες (signa) · ἡ
δὲ σφραγὶς (signa).

Τοῦ Ἀρεως.

Τοῦ δὲ Ἀρεως τὰ θυμιάματά ἐστὶ ταῦτα · αἷμα γαλῆς, ἐγκέ-
φαλος γυπὸς, ἀνθρώπινον αἷμα, ἐγκέφαλος κόρακος. τὰ δὲ σημειῖα
15 τῶν χαρακτῆρων εἰσὶν ταῦτα (signa) · ἡ δὲ σφραγὶς (signum).

Τῆς Ἀφροδίτης.

Τῆς Ἀφροδίτης τὰ θυμιάματά ἐστιν ταῦτα · μόσχος, ξυλαλόη,
ἀρμένιος βῶλος, κύμινον κύπριον, ζαμπέτι, [f. 24^v] κόστος ἀρωμα-
τικός. τὰ δὲ σημειῖα τῶν χαρακτῆρων τάδε (signa) · ἡ δὲ σφραγὶς
(signum).

20 Τοῦ Ἑρμοῦ τὰ θυμιάματα.

Τοῦ δὲ Ἑρμοῦ τὰ θυμιάματά ἐστὶ ταῦτα · λίβανος καθαρὸς λευ-
κός · μοσχάτον, κηρὸς σφηκῶν, λάδανον, καλάμον ῥίζα ἀρωματι-
κοῦ. τὰ δὲ σημειῖα τῶν χαρακτῆρων (signa) · ἡ δὲ σφραγὶς (signum).

1 μέλαν cod. 2 ιδίαν <ὥραν>] οἰκίαν cod. 6 ὄπιον] ἰακόπιον
cod. καμφοράν cod. κοκκία] κοίεκη cod. περιστρεῶν cod.
13 ἐγκεφάλου cod. 14 ἐγκεφάλου cod. 17 μοσχοξυλαλώϊ cod.
18 κτμηλον κυπρίων cod. 22 μοσχάτον] ἄρε μοσχάτον cod. : num
καθαρόν μοσχάτον? σφηκόν cod. λάδανον cod. ἀρωματικόν cod.

<Τῆς Σελήνης>.

Τῆς Σελήνης τὰ θυμιάματά ἐστιν ταῦτα · κηρὸς λευκὸς καθα-
ρὸς μελίσσης, κρόκος, δάφνης <ρίζα> · εἰ δ' οὐκ ἔστιν αὐτή,
κυνοβάτου κορυφή καὶ ἀσφοδέλον ρίζα. τὰ δὲ σημεῖα τῶν χαμακ-
τήρων (signa) · ἡ δὲ σφραγίς (signum).

5

Ἴδου μεμάθηκας, φίλτατε υἱέ, τὴν δύναμιν τῶν πλανήτων, τὰς
ἡμέρας καὶ ὥρας ὧν κυριεύει ἕκαστος τῶν πλανήτων, τὰς τέχνας
τῶν εὐχῶν αὐτῶν καὶ τοὺς δαίμονας τοὺς ὑποτασσομένους (ἐν
οἷς μέλλεις εὐχέσθαι τοὺς τε ἀγγέλους τοὺς ἐπιστατοῦντας αὐτῶν
καὶ τοὺς δαίμονας ὁποῦ ὑποτάσσονται τῶν ἀγγέλων) · λοιπὸν δέ 10
σοι ἔτι εἰδέναι καὶ τὰ ὄργανα τὰ ὑπηρετοῦντα πρὸς
τὴν τέχνην τῆς συναγωγῆς τῶν πνευμάτων,
δηλαδὴ τὴν μάχαιραν καὶ τὰ ἱμάτια καὶ τὰ ἄλλα ὅσα δὴ καὶ οἷα
ἐν τῷ καθεξῆς εἰρήσεται.

Περὶ τοῦ ποιῆσαι μάχαιραν.

15

Ὅπηνίκα δὲ θέλεις ποιῆσαι τὴν μάχαιραν τῆς τέχνης (ἣ δεῖ σε
ἐγχαράξαι τὸν κύκλον ἐν τῇ γῇ καὶ δι' αὐτῆς οἱ τε κόνδυλοι τῆς
τέχνης καὶ τὰ ἄλλα δι' αὐτῆς γενήσονται), οὕτω δεῖ ποιεῖν. λάβε
σίδηρον τὸν ποιήσαντα φόνον ἢ μάχαιραν ἢ σπάθην ἢ ἄλλο ὅ τι
οὖν καὶ δός το χαλκιᾷ ποιῆσαι σοι μάχαιραν ἀρέσκουσάν σε, κοφ- 20
τερὴν ὥς αὐτὴν (figura) · καὶ μαλίκωσον αὐτὴν τραγείῳ κέρατι
μέλανι καὶ ποιήσας καλῶς αὐτὴν δξυτάτην φύλαττε αὐτὴν καθαρῶς
πάνν · καὶ μηδὲν δι' αὐτὴν ἐκκόψης καὶ ὥς ἦναι χωρὶς θήκην ·
καὶ ἔχε αὐτὴν ἐν τόπῳ καθαρῷ. εἶναι δὲ καὶ τὸν τεχνίτην ἀνάγκη
καθαρὸν ἕως τελειώσει αὐτὴν ποιεῖν. καὶ [f. 25] χρῶ αὐτὴν ἐνεκεν 25
ἐνεργείας αὐτῆς μόνον καὶ οὐκ ἐπὶ τι ἄλλο.

Περὶ πῶς νὰ ποιήσῃς κονδύλιον.

Ὅταν θέλῃς ποιῆσαι κονδύλιον τῆς τέχνης, λαβὼν τὴν εἰρη-

1 τῆς Σελήνης addidi.	3 κρόνος cod.	ρίζα addidi.	7 ὧν] ὅν
cod.	9 μέλων cod.	11 σύ cod.	12 συναγαγεῖν cod.
15 Cf. supra, p. 12 ; infra cod. Paris. 2419, f. 218v.	16 ἥ] ἐν ἡ cod.		
17 τῆς τε κονδύλους cod.	19 σπαθὴν cod.	20 ποιήσε cod.	
23 μηδέ cod.	ἐκόψης cod.	24 τεχνίτην cod.	ἀναγγεῶς cod.
25 καθαρῶς cod.	ποιεῖνται cod.	27 Cf. supra, p. 13 ; infra,	
cod. Paris. 2419, ibid.	πῶς iteratur.	κονδύλιον cod.	

μένην μάχαιραν ἀπελθε εἰς τὸν τόπον ὅπου εἶναι οἱ κάλαμοι ἀν-
υδροί. καὶ γονυκλιτήσας λέγε· ὦ ἄγγελοι Σαβᾶθ, ᾿Αδωναῖ,
᾿Ελωῖ, Τετραγράμματον, ἔσου εἰς τὴν βοήθειαν. ἔπει-
τα κόψον τὸν κάλαμον ἐν πρώτοις. καὶ ποιήσον τὸν κόνδυλον τῆς
5 τέχνης μετὰ τῆς εἰρημένης μαχαίρας καὶ φύλαττε καθαρῶς. καὶ
ὅτε θέλεις γράφειν, γράφε δι' αὐτῆς <τὰ> διαδηλωθησόμενα ση-
μεῖα ἃ μέλλεις γράφειν ἐν τισι τῶν ἱματίων.

Περὶ τοῦ ποιῆσαι κόνδυλον <ἐκ πτεροῦ>.

Ὅταν θέλῃς ποιῆσαι κόνδυλον ἐκ τινος πτεροῦ ἢ χηνός ἢ ὀρνέου
10 ἢ κόρακος ἢ γυπὸς ἢ τοιούτου τινὸς ἄρον αὐτὸ ἀνασπάσας καὶ λέγε
οὕτως· ᾿Αναῖ, ᾿Αγλαί, Τετραγράμματος, ᾿Εμμά-
νουήλ, ᾿Εμφυτοσκέ, Καιθέ, ἐλθέ εἰς τὴν βοήθειάν μου
καὶ ὅτι περ ἂν ἐθέλω δρᾶσαι ἔστω εἰς βοήθειαν καὶ εἰς δόξαν καὶ
εὐδόξωσιν ἐμήν, ἀμήν. εἶτα πελέκησον αὐτὸ καὶ τὸ τελείωσον τῇ
15 μαχαίρᾳ τῆς τέχνης καὶ πλύνον καλῶς εἰς ὕδωρ τρέχον καὶ τίθει
ἐν τῷ τόπῳ καθαρῷ ἐνθα ἐστὶν καὶ τὰ λοιπὰ τῶν εἰδῶν. ἔσται δὲ
πτερόν ἀπὸ τῆς δεξιᾶς πτέρυγας ἀφηρημένον.

Ἐὰν χρῆν νὰ κάμῃς χαρτὶ παρθένον.

Ὅταν θέλῃς ποιῆσαι χαρτὶον καλὸν τε καὶ καθαρὸν καὶ παρθέ-
20 νον, ποιήσον αὐτὸ ἐξ ἄρρενος ζῴου μήπω θηλάζοντος· καὶ λαβὼν
αὐτὸ σφάξον τῇ μαχαίρᾳ τῆς τέχνης ἐπιλέγων καὶ τὰ ὀνόματα·
᾿Ολαῖ, ᾿Αλβαί, ᾿Αρρενεταν, ᾿Ιαζάχ, Σεμαμεφορά,
᾿Ιεον, ᾿Ιάχ, Νερον, ᾿Αρούθ, Μπαρούχ, ᾿Αττά, ᾿Αδωναῖ,
᾿Ιεοῦ, ᾿Ιαοῦ, Βαοῦ, ᾿Ιά, ᾿Ιαβα, Τετραγραμματον,
25 Μεσοφάρ, ἅγιον ὄνομα δυνατὸν καὶ καθαρὸν, καθάρισον καὶ
ἄγνισον τοῦτο τὸ δέρμα ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ καὶ ῥύπου καὶ πά-
σης ἀκαθαρσίας ἵνα καθαρὸν <εἶη> καὶ καλὸν καὶ δόκιμον ὅτι
περ ἂν γράψω ἐν αὐτῷ, ἀμήν. [f. 25v] μετὰ δὲ <τὸ> ἐκδεῖραι αὐτό,

2 γονυκλιτήσας cod. 3 τετραγράμματος cod. ἔσου = ἔσο.
4 πρώτης cod. 6 γραφὴν γράφαι cod. τά addidi. 7 τήσει
cod. 8 Cf. infra, cod. Paris. 2419, ibid. κοδίλον cod. ἐκ
πτεροῦ addidi. 13 δόκιαν cod. 16 τῷ ὦ cod. εἰδῶν
conieci: ἰνδῶν cod. 17 πτέρυγας = πτέρυγος. 18 Cf. supra,
p. 14; infra, cod. Paris. 2419, ibid. ἐάν] περὶ cod. 20 μήπο
cod. 25 ἁγίων cod. 27 εἶη addidi: cf. infra, p. 409, 2,
δόκιμω cod. 28 τό inserui, αὐτό] αὐτῷ cod.

<πλῦνε αὐτό> ἐν ὕδατι καθαρῷ καὶ γλυκεῖ τρέχοντι ἐπτάκις, ἐπιλέγων καὶ τὰ ἀναγεγραμμένα ὀνόματα, βάλε το<εἰς> ἄσβεστον καὶ βάλε τὸ ἐν ἡλίῳ ἕως ἂν ξηρανθῇ καὶ στεγνὸν γένηται. εἴτα φύλαττε καὶ γράφε ἐν αὐτῷ ὁπόταν βούλῃ.

Περὶ ἀγέννητον χαρτίν.

5

Ὅταν θέλῃς ποιῆσαι χαρτὶν ἀγέννητον, λαβὲ αὐτὸ πρὶν πεσεῖν χαμαὶ εἰς τὴν γῆν, ἀλλ' ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ ζῶον μήπω θηλάζοντος καὶ λαβὼν αὐτό, κάλαμον ποιήσον καλάμιον μάχαιραν μετὰ τῆς μαχαίρας τῆς τέχνης καὶ ἔκδειρον αὐτὸ μετὰ τῆς καλαμενίας μαχαίρας λέγων ταῦτα τὰ ὀνόματα· Μιράν, Ἐλωέ, Ἰέλ,¹⁰ Ἐλωῖ, Ἀλεφατά, Ἐμμανοὺήλ, Ἀδωναῖ, Εἰάν, Εἰαρεών, Ἰετελμουκό, Ἀλβαῖ, Μανέ, Τετραγράμματος, Σαλβαώθ, Σαλβαῖ, μονογενές, πρωτότοκε ἄγγελε Ἀδριέλ, ἔλθ' εἰς τὴν βοήθειάν μου, ἄγνισον, καθάρισον τὸ δέσμα τοῦτο ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ καὶ ῥύπον¹⁵ καὶ ἀκαθαρσίας καὶ ὅ τι θέλω δι' αὐτοῦ ποιῆσαι κατευοδωθείη καὶ εὐτυχές μοι γένοιτο. μετὰ δὲ τὸ ἐκδεῖραι πλῦνον ἐπτάκις ὕδατι γλυκεῖ καθαρῷ τρέχοντι· καὶ βαλὼν ἄσβεστον τίθου ἐν ἡλίῳ· ἔασον ἄχρις ἂν στεγνώσῃ. ἔπειτα λαβὼν φύλαττε καὶ ἔχε διὰ τῆς χρεῖας σου καὶ ὅταν βούλῃ γράφῃ.

20

Περὶ <τοῦ γράφειν> μετὰ αἵματος νυκτερίδας.

Λαβὼν τὴν νυκτερίδα ἐν τῇ χειρὶ σου <τῇ ἀριστερᾷ> καὶ τὴν μάχαιραν τῆς τέχνης ἐν τῇ δεξιᾷ σου λέγε ταῦτα τὰ ὀνόματα· Ἀρούθ, Ἀραρούθ, Καρατάρι, Ἰελεμάν, Ἰεσεκάν, Ἐρκεέλ, Σεπιλαματόν, Μέν, Μώ, Νοιμί, Ἰανωήλ,²⁵ Ζιλτιφιρά, Ἰά, Ἰά, πανάχραντον Ἀδωναῖ κύριον, ὀρκίζω σε, νυκτερίς, εἰς τὰ λεχθέντα ὀνόματα ταῦτα, ἵνα

1 πλῦνε αὐτό addidi. γλυκὴν cod. τρέχων cod. 2 εἰς addidi. 3 ἄν] ὄν cod. στεγνῶν cod. 5 Cf. supra, p. 13; infra, cod. Paris. 2419, ibid. 7 μήπω θηλάζοντος delendum videtur. 9 κακαλαμενίας cod. 14 ἄγνισονσον cod. 15 δέγματι cod. 17 ἐκ δείρας cod. 18 καθαρὸν cod. τρέχων cod. 21 Cf. infra, cod. Paris. 2419, f. 218^v. τοῦ γράφειν addidi. 22 τῇ ἀριστερᾷ addidi. 23 δεξιόσσου cod.

μείνη ἡ χάρις σου ἐν τῷ αἵματι τούτῳ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐργασία σου, ἵνα ὅ τι περ ἂν ἐθέλω γράψαι δι' αὐτοῦ εἴη δόκιμον καὶ εὐτυχές καὶ ἀληθινόν. εἶτα σφάξον <αὐτὴν καὶ τίθει> τὸ αἷμα αὐτῆς ἐν ὑάλινῳ ἀγγεῖῳ · τὴν δὲ νυκτερίδα θάψον ἐν τῇ γῇ τῇ καθαρᾷ.

5 [F. 26] Περὶ τοῦ γράφειν μετὰ αἵματος χελιδόνος.

Λαβὼν τὴν χελιδόνα καὶ τὴν μάχαιραν <εἰς> τὸ δεξιόν σου χεῖρι λέγε ταῦτα τὰ ὀνόματα · ἄγγελε Ἀδωναῖ, Παντασέρ, Σαμιόρ, Φεργαῖ, Πενθαλιόρ, εἴητε εἰς τὴν βοήθειαν, μου, τοῦ εἶναι τόδε τὸ αἷμα εὐτυχές καὶ ἀληθές καὶ δόκιμον εἰς
10 ὅ τι γράψω. καὶ σφάξας αὐτὴν τίθει τὸ αἷμα αὐτῆς ἐν ἀγγεῖῳ ὑάλινῳ καθαρῷ · καὶ γράφε εἰς τὴν ἐρμηνείαν αὐτοῦ ὅτε σοι χρεία γένηται.

Περὶ αἵματος περιστερεᾶς.

15 Ὅταν βούλῃ ποιῆσαι αἵματι περιστερεᾶς, λαβὼν αὐτὴν καὶ τὴν μάχαιραν τῆς τέχνης εἰς τὴν δεξιάν σου λέγε οὕτως · Ἀγλά, Ἐλωῖ, Ἐλ, Ὡθιθῶ, Λααζανί, Ἐλαί, Ἐλωτιόν, Μιχαήλ, Οὐρουέλ, τῆς μεγάλης βουλῆς ἄγγελε, εἴης εἰς τὴν βοήθειάν μου. εἶτα σφάξον αὐτὴν καὶ χρῶ ὡς προεῖρηται.

Μετὰ αἵματος βοείου.

20 Ὅταν θέλῃς γράφειν μετὰ αἵματος βοείου, λαβὼν τὴν μάχαιραν εἰς τὴν δεξιάν σου χεῖρα καὶ τὸ ζῶον λέγε οὕτως ταῦτα τὰ ὀνόματα · Ἐλκιζεήλ, Ἐλιελίχ, Ἀλφίλ, Μελέχ, Σαδαῖ, Θεόφιλε, ἄλφα καὶ ὦ, Σαλβαί, Παντοκράτορ, τῆς μεγάλης βουλῆς ἄγγελε, εἴης εἰς τὴν βοήθειάν μου ἐν
25 ταύτῃ τῇ πράξει ἣν μέλλω γράφειν — καὶ τὰ λοιπά. εἶτα σφάξε τὸ ζῶον, ἔμβαλε εἰς τὸ ὑάλινον ἀγγεῖον ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου καὶ χρῶ. τὸ δὲ ζῶον θεράπευσον τοῦ μὴ ἀποθανεῖν.

1 ἐργασία : malim ἐνέργεια.

2 γράψω cod.

εἴη] ἦει cod.

3 αὐτὴν καὶ τίθει inserui.

4 τῇ] τῇ cod.

5 Cf. infra, cod.

Paris. 2419, f. 218v. 6 εἰς inserui. χεῖρι] + καὶ cod.

8 εἴητα, cod. 13 Cf. infra, cod. Paris. 2419, f. 219.

17 εἴη cod.

19 Cf.

supra, p. 14 ; infra, cod. Paris. 2419, ibid.

20 βοείου] + ἡγουν cod.

21 χεῖρι cod.

24 εἴη cod.

26 εἰς τὸ ὑάλινον] ἐν τοίνῃ cod.

27 ἀπεθάνειν cod

Εἰκόνα μετὰ κηροῦ <νὰ ποιήσης>.

Ὅταν μέλλῃς ποιῆσαι εἰκόνα μετὰ κηροῦ παρθένου ἢ δακτυλίδιον ἢ τοιοῦτό τι, ἔστω ὁ κηρὸς ἀπὸ σύμβολον μέλιτος · λαβὼν αὐτὸ κάθετος ἐν τῷ ἱερῷ ἴστασθαι ἄχρις τρεῖς ἡμέρας · τὸν κηρὸν λευκόν, θύοντος καὶ τοῦ ἱερέως. εἰτα λαβὼν αὐτὸ ποιεῖ τὴν εἰκόνα 5 ἢ ἄλλον τοιοῦτον ἐπιλέγων ταῦτα τὰ ὀνόματα · ἄγγελε Ἀδωνάτ, Ἐλωῖ, Ἀγλά, Ἀγλαί, Ἀλβαῖ, Μπόλες, Ἀλπανδι, Ὀφιαί, Ἐλμονιοῦ, Ἐλιχαί, χάρις διασυνέσεως καὶ σοφία παράκλητος, [f.26^v], Ἐμπεσμεήλ, Ἀνααδών, Ἀνερενετόν, Σέμ, Ἀμφοράς, Ἰωατάλ, Ἀ-10 νά, Ἀνιμεχέ, Ἰερεφριῶν, Παντοκράτορ, Ἀληλούια, Θεός, Θεόφιλος, Θεόδοτος, Θεοδομάς, Φεριῶν, Ἐλ, Ὠν, Ἀλι, Κύριε Παντοκράτορ, δοὺς τὸν νόμον Μωσῇ, ἐπάκουσόν μου ἐν τούτῳ τῷ πράγματι δ θέλω ποιῆσαι διὰ τοῦ κηροῦ τούτου ἵνα εἰς πάντα ἐπιτυχὲς γένοιτο 15 <καὶ> ἀληθέστατον. εἰτα μάλαττε τὸν κηρὸν, πλάττων ποίησε τὴν εἰκόνα ἢ ἄλλο ὅ τι ἂν ᾖ · καὶ ἔσται σοι ἐπιτυχέστατον. ἄνευ γὰρ τῶν εἰρημένων ἂν τι ποιήσης, ἐς μάτην ἐπόνησας.

Εἰκόνα πηλοῦ νὰ ποιήσης.

Ὅταν μέλλῃς ποιῆσαι εἰκόνα ἀπὸ πηλοῦ ἢ βήσαλον ἢ ἄλλον τοιοῦτον, χρῆ δὴ τὸν πηλὸν ἐκείνον εἶναι ἀπὸ ποταμοῦ. καὶ ὅταν ἀπέλθῃς κομίσαι τὸν πηλὸν ἀνάτρεχε τὸν ποταμὸν ἐναντίως ἢ αὐτὸς μεταφέρεται καὶ αἶροῦ τὸν πηλὸν ἀπάτητον καὶ καθαρὸν. δρᾶξον τῇ χειρὶ σου τῇ δεξιᾷ <καὶ> λέγε οὕτως · ὀρκίζω σε, γῆ, εἰς τὸν ποιήσαντά σε καὶ στήσαντά σε ἐν τῷ τόπῳ σου καὶ σφραγίσαντά 25 σε ἐπὶ τὰ σφραγίσαι καὶ πλάσαντα ἐκ σοῦ τὸν ἄνθρωπον ἵνα μείνῃ ἢ χάρις σου ἐν τῷ πηλῷ τούτῳ ὅνπερ ἔλαβα ἐν τῇ χειρὶ μου καὶ

1 Cf. supra, p. 15 ; infra, cod. Paris. 2919, *ibid.* νὰ ποιήσης
addidi. 3 σύμβουλον cod. 4-5 τὸν — λευκόν] ὁ κηρὸς λευκός
εἰτα cod. 14-15 ὁ θέλων cod. 15 ἵνα transp. post μου cod.
εἰς] ἔστω cod. 16 καὶ inserui. πλάττων ποίησεν cod.
18 ἂν τι] καὶ cod. 19 Cf. supra, p. 15 ; infra, cod. Paris. 2419, *ibid.*
20 μέλει cod. βυσάλου cod. 21 δεῖ cod. 23 μετα-
φέρεται cod. 24 καὶ addidi. γῆς cod. 25 τόπῳ cod.
26 σε] + καὶ στήσαντά σε cod. σφραγίδας cod. ἐκ σοῦ] ἐξοῦ
cod.

ἵνα μοι δουλεύσῃ ἴσα καὶ ἀληθῶς καὶ καλῶς εἰς τὸ θέλω ποιῆσαι διὰ σοῦ. ὀρκίζω σε, γῆ, ἵνα με διακούσῃς ἴσα <καὶ> καλὰ καὶ στερεῶς ὥσπερ σὺ εἰ ἢ στερεά. ὦ ἄγγελε Ῥαφαήλ, εἴης εἰς τὴν βοήθειάν μου.

5 Καίροῦ ἐπίγνωσις ἐν ᾧ δεῖ ἐπιχειρεῖν τινων πράξεων. Περὶ τῆς Σελήνης, εἰς ἀγάπην.

Τῆς Σελήνης αὐξανομένης ἐπιτήδειος ὁ καιρὸς πρὸς φίλτρον γυναικὸς πρὸς ἄνδρα· ἀρχομένης δέ † λιγενέω τῇ γῇ τῆς ὀλιγώ-
 10 σεως οὔσης, ὥρα Ἑρμοῦ, χρήσιμος εἰς φίλτρον ἀνδρὸς πρὸς γυναι-
 κα. εἰ δὲ θέλεις ποιῆσαι δεσμὸν φιλίας καὶ ἀγάπης, περὶ τὴν πρῶ-
 τὴν πέμπτην τῆς πανσελήνου· εἰ δὲ περὶ μίσους, [f. 27] ποιήσον
 ἡμέρα τετράδη τῆς πανσελήνου ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ Κρόνου. εἰ δὲ περὶ
 15 ἐξουσίας τῇ πρώτῃ τετράδη τῆς Σελήνης ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ Ἑρμοῦ. εἰ
 20 δὲ περὶ πράξεως τέχνης, ποιήσον ἡμέρα πρώτη τῆς Σελήνης. εἰ δὲ
 περὶ γλωσσοδέματος καὶ καταλαλίας, τῇ πρώτῃ κυριακῇ τῆς παν-
 σελήνου ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ Διός. εἰ βούλῃ ποιῆσαι μεγάλην ἀρχόντισσαν
 ἀγαπήσαι σε, τῇ πρώτῃ κυριακῇ τῆς Σελήνης ἐν ὥρᾳ τῆς Ἀφροδί-
 τῆς. εἰ δὲ θέλεις ὀμιλῆσαι μετὰ πνευμάτων, ποιήσον ὅταν ἡ Σε-
 20 λήνῃ ἐστὶ ἡμερῶν ἰδ' καὶ ἀντικρὺς τοῦ Ἥλιου ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ Ἑρ-
 μοῦ, καὶ ἐλεύσονται.

Ἑρμηνεῖα περὶ τοῦ ποιῆσαι τὰ ἱμάτια.

Τοίνυν ἀρκτέον ἡμᾶς λέγειν πῶς δεῖ ποιεῖν τὸν βουλόμενον ὀμιλεῖν
 τοῖς πνεύμασιν καὶ τίνας τάξεις ὀφείλει ποιεῖν ἔτι τε ποῖον δεῖ εἶναι
 25 τὸν ἐπιστήμονα τίνα τε ἱμάτια ἐνδεδύσθαι, τίνα δῖλαιταν διατᾶσθαι
 αὐτὸν μέλλοντα τοῦ πράγματος ἄρξασθαι. πρῶτον μὲν δὴ καὶ κύ-
 ριον καὶ ἀναγκαῖον εἶναι τὸν τεχνήτην ἢ τὸν ἄρξασθαι μέλλοντα

1 ἴσα] ἵνα cod.	2 γῆς cod.	καὶ addidi.	3 εἴης] εἰ cod-
5 Cf. infra, cod. Paris. 2419, ibid.	καίροῦ] ἐροῦ cod.	ἐπιγνώ- σης cod.	ἐπιγνώ- σῃς cod.
ἐπιχειρῶ cod.	9 ἀρχομένων cod.	† textu. corruptus.	
10 ὁδοι cod.	13 χρόνου cod.	14 ἐξουσία cod	
15 πράσεως cod.	17 ἀρχόντῃσα cod.	18 ἀγαπήσῃ cod.	
22 Cf. supra, p. 18 ; infra, cod. Paris. 2419, ibid.	23 ὅμᾶς cod.		
τό cod.	24 ὀφίλῃν cod.	ποιῶν] ποιεῖν cod.	25 τόν] τήν cod.
τινά ¹ cod.	ἐνδεδύσθαι cod.	26 δεῖ cod.	27 ἀναγκῶν cod.

ὁμιλεῖν τοῖς πνεύμασιν καὶ ἀγαγεῖν <αὐτὰ> ἐν τῷ ῥηθησομένῳ
 κύκλῳ καθαρὸν καὶ σεμνοῦ βίου καὶ τρόπου καὶ ἡθους ἢ δαίμονα
 διαιτητικὸν ἐγκρατῇ καὶ σώφρονα πορνείαις <καὶ> τοιαύταις
 ἀσελγείαις καὶ ἀκολασίαις μὴ κεχρημένον, ἀλλ' ὅλων ἀναισχυντῶν
 <καὶ> πάντων τῶν κακῶν ἀμέτοχον. καὶ νομιζέτω ὁ τοιοῦτος, 5
 μάλιστα δὲ ἀναντιρρήτως ἐχέτω ὁ <τι> συνάξαι καὶ ὁμιλεῖν μετὰ
 πνευμάτων <οὐ> δυνήσαιο καὶ ἀμεταβάτως ποιήσασθαι καθ'
 ἑαυτὸν πᾶσαν βουλὴν· τὰ γὰρ πνεύματα οἳ τε δαίμονες καὶ περ οὐκ
 ἀγαθοὶ ὄντες οὐδέ τι καθαρῷ βίῳ καὶ πολιτείας μέτοχοι οὐδέ
 τινος σεμνοῦ τρόπου μέτοχοι, ἀλλὰ πάσης κακώσεως καὶ δυστυ- 10
 χίας καὶ πειρασμοῦ αἵτιοι, ἀλλὰ χαίρουσιν καὶ ἡδύως τῷ ὀρισμῷ
 ἐφέλκονται καὶ τῇ πράξει καὶ ὀρκισμῷ τοῦ ἐξορκουήντος σεμνοῦ
 βίου καὶ ἐναρέτου ὄντος [f. 27v] καὶ μάλιστα ἀγαθοῦ ἔργου καὶ
 εὐγνώμονος. ἐπὶ δὲ τῷ μὴ εὐρεῖν τινα τοιοῦτον, εὔρε ὄντα οἷον —
 εἰ μὲν ἐργῶδές ἐστιν, ἀλλὰ ἀνάγκη γε — πάντως ἀπεχόμενον ἐπὶ 15
 πλείστον καιροῦ τῶν ἀτοπημάτων καὶ προκεκαθαρμένον. ὁ γὰρ
 ἑαυτὸν ἀγνίσας καὶ διαιτήσας ἔτι τε ἐξομολογήσάμενος πάντα ὅσα
 τε καὶ οἷα πεποίηκεν ἁμαρτήματα καὶ μηδὲν ὥς οἶεται καταλιπὼν
 καὶ ἀποχὴν τῶν κακῶν ποιησάμενος, τούτων <δὲ> τῶν προειρη-
 μένων ἡμῖν ἐπιστήμων δυνήσεται τοῦτο ποιῆσαι. καὶ αἰσχυντὸς 20
 μὴ ἀπειπάτω δέ τις ἀκούων ταῦτα ὥς δυσχερῆ. ὀφείλει δὲ εἶναι καὶ
 τὸν τεχνήτην καθαρὸν καὶ πεπλυμένον ὕδατι γλυκεῖ καθαρῷ μέλλον-
 τα ποιεῖν τὴν μέθοδον τοῦ κύκλου καὶ ἔχειν ἱμάτια καθαρὰ λευκὰ
 λινὰ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἐπεξεργασμένα καὶ παρὰ καθαρῶν παρθένων
 νενεσμένα καὶ ὑφαμμένα, τὸν τε ἐκτὸς μὲν χιτῶνα λινοῦν καὶ τὸν 25

- 1 αὐτὰ addidi. 3 ἐγκρατεῖ cod. καὶ inserui. 4 καὶ κεχρημέ-
 ναις cod. εἰνέσχευδων cod. 5 καὶ addidi. ἀμέτοχος cod.
 6 ἐναντηρίτως cod. ὁ <τι>] ὁ cod. 7 οὐ addidi. δυνήσε-
 τόδε cod. ἀμεταβάτος cod. ποιησέτο cod. καθ'] καὶ
 cod. 8 τε] + οἱ cod. 9 ἀγαθὴ cod. 10 τρόπον cod.
 11 ἡδύως cod. 14 σύγνωμος cod. τῷ μὴ εὐρεῖν] το με εὔρες
 cod. εὔρε ὄντα] εὔρες εἶναι cod. 15 πάντως] πάντος καὶ
 cod. 16 καὶ] + ἵνα cod. 17 ἔτι] ἔτη cod. 18 ἐπεποίηκεν
 cod. οἶονται cod. 19 τούτων] ταῦτα cod. δέ addidi.
 το προειρημένῳ cod. 20 ἐπιστήμονα cod. δυνῆσε cod.
 τοῦτο] τοὺς cod. αἰσχυντὸς] ὥς χητῶ cod. 21 ταύτη
 cod. ὥς] ὃ cod. 22 καθαρὸν cod. 23 ἔχων cod. 24 τού-
 του cod. rectius ἐπεξεργασμένα. παρθένον cod. 25 νενεσ-
 μένα = νενησμένα. ὑφαμμένα (cod.) = ὑφασμένα. τὸν] τό cod.
 ἐκτὸς cod. λινοῦ cod.

ἐντὸς χιτωνίσκον καὶ τὸ ἱμάτιον καὶ τὰ ὑπὸ τοῖς ποσὶν ἀναξιελ-
 δια καὶ ἅπαξ ἅπαντα αὐτοῦ τὰ ἱμάτια λευκὰ λινᾷ καθαρὰ ἀφόρετα.
 πρὸ ἡμερῶν δὲ τριῶν πρὶν ἢ τοῦ κύκλου ἄρξασθαι ὀφείλει νηστεύ-
 ειν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἄχρις δυσμῶν ἡλίου καὶ ἐπιτολῆς ἀστέρων,
 5 ἑσπέρας δὲ ἐσθίειν ἄρτου μόνου καθαροῦ οὐγγίας τέσσαρας καὶ
 ὕδατος μεταλαμβάνειν ἀρκοῦντος. καὶ τοῦτο ποιεῖ ἕως ἡμέρας
 τρεῖς ἀπεχόμενος καὶ τῶν ἄλλων πάντων βρωμάτων, καθ' ἑκάστην
 δὲ ἡμέραν ἐκκάθαρον σεαυτὸν πλύνων ὕδατι γλυκεῖ καθαρῷ. ἄρχου
 δὲ τοῦ ἔργου ἤγουν τῆς τέχνης τῇ ια' τῆς Σελήνης ἵνα τελευτήσῃ
 10 τὸ ἔργον ἐν τῇ ιδ' καὶ ἡμῖς ἡμέρας αὐτῆς, ἐν ᾗ δὴ ἔσται ἡ πανσέ-
 ληνος, διὰ τὴν τὰς εἰρημένας ἡμέρας ἐν ἡσυχίᾳ καὶ ἡρεμίᾳ· οὐδεὶς
 σε γνώσκῃ τοῦτο ποιοῦντα <πλήν> τοῦ μυστικοῦ σου μαθητοῦ.

[F.28]. Τὰ δὲ σημεῖα ἅτινα μέλλεις γράφειν ἐν τοῖς ἱματίοις
 ἔστωσαν γεγραμμένα ἐκ μόσχου, κρόκου καὶ κινναβάρεως καὶ
 15 ῥοδοστάγματος, καὶ ἔστωσαν πάντα καθαρὰ. ταῦτα τὰ σημεῖα
 γράφε σὺν τοῖς εἵδεσι τοῖς εἰρημένοις ἐν τῷ περονίῳ τοῦ αὐτοῦ
 χιτῶνος τοῦ μεγάλου ἢ ἐν τῇ τραχηλῇ (signa)· τὰ δὲ ταῦτα ἐν
 ταῖς κάλτζαις ἦτοι τοῖς σκαλτζονίοις (signorum duo versus).

Περὶ τοῦ ποιῆσαι τὸ στέμμα.

20 Ἐπειτα ἔχε οἰκονομισμένον χαρτὴν παρθένον, ὡς προεῖρηται
 ὀπισθεν, ἐξ ἐρίφου ἢ ἄλλου τινὸς καὶ ποιήσον στέμμα ὡς ὑποδεί-
 ξομαι, τοῦ φέρειν κατὰ κεφαλῆς. κυκλόθεν δὲ τοῦ στέμματος γράφε
 ταῦτα· Ἀ γ λ α ῖ, Ἀ γ λ α ῖ, Ἀ γ λ α ἄ τ, Ἀ γ λ α ὦ θ, (pen-
 talpha), Ἐ λ ω ῖ, Ἐ λ ῖ μ, Ἐ λ ω ἄ, (signum), Β ι σ μ ὦ, Ἰ-
 25 λ ό ν, Π α ν τ ο κ ρ ἄ τ ο ρ. ἰδοὺ δὲ καὶ τὸ στέμμα (figura).

1 ἀναξιελδία (ἀναξιελδιαν cod.) quid sint nescio : verbum mihi
 videtur corruptum ex σανδάλια. 3 πρὸς cod. 4 ἐπιτολῶν
 cod. 5 ἐσθίον cod. 6 μεταλαμβάνων cod. 8 σεαυτὸν
 cod. γλυκεῖ καθαρὸν cod. 10 αὐτῆς post ιδ' transp. cod.
 ἐνεῖδ' ἔσθαι cod. 12 γινώσκον τούτων cod. ποιοῦντα co-
 nicci : οἶον οὖν cod. πλήν addidi. 13 μέλλεις] με cod.
 15 ῥοδοστάγματος cod. 16 σὺν] ἐν cod. εἵδεσι] ὕδασι cod.
 περορίῳ cod. 17 ἐν] ἐς cod. 18 τοῖς κάλτζιαις cod.
 τῶν σκαλτζονίων cod. 19 Cf. supra, p. 18, 15 ; infra, cod.
 Paris. 2419, ibid. 20 οἰκονομισμένα cod. 21 ἄλλον τινά
 cod. 22 φέρων cod.

Περὶ τοῦ ποιῆσαι τὴν οὐρανίαν.

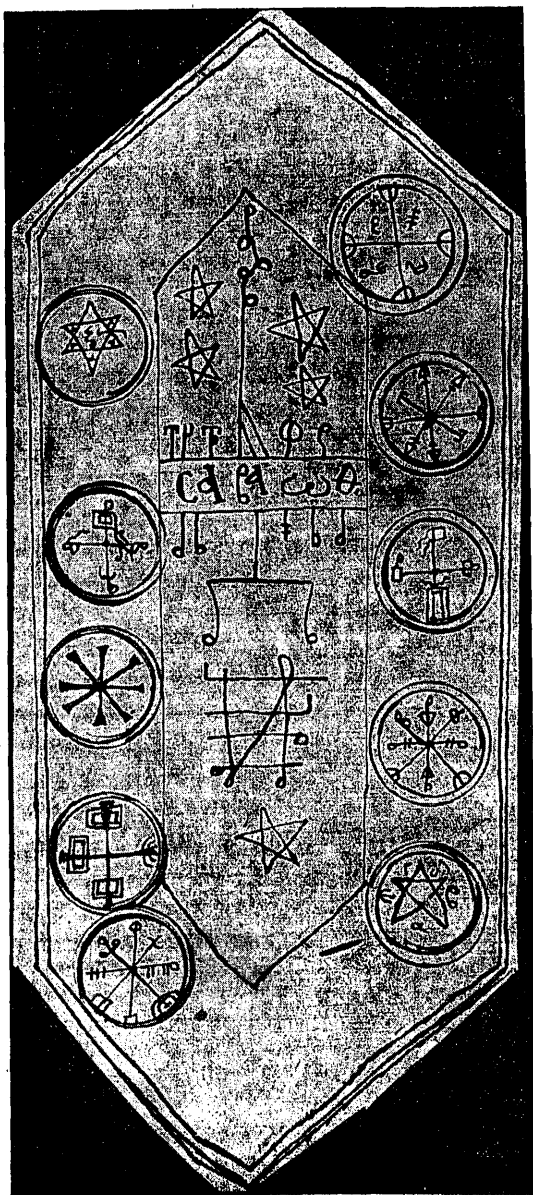
Ἐπειτα ἔχε χαρτὴν ἀγέννητον βοῦκὸν καθαρὸν, ἐξ ὧν εἰρήκαμεν · γράψον ἐν αὐτῷ τὴν ὑποδεδειγμένην οὐρανίαν τοῦ Σολομῶντος ὡς ἔχει, κατὰ ἀκρίβειαν · καὶ μὴ διαμάρτης τῶν στίχων καὶ στιγμῇ · ταύτῃ γὰρ κεῖται πᾶσα ἡ δύναμις τῆς εἰσαγωγῆς τῶν πνευμάτων καὶ ἡ σωτηρία σου καὶ φυλακὴ σου. γράψον δὲ ταῦτα τοῖς προειρημένοις εἵδουσιν, ὡσαύτως ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

Σκόπει δὴ ταύτην τὴν οὐρανίαν τοῦ Σολομῶντος, ἵνα ποιήσῃς αὐτὴν ὥσπερ ὄρεῖς κατὰ ἀκρίβειαν μεμετρημένην μετὰ τοῦ 10 διαβήτου · δηλαδὴ τοὺς μὲν τέσσαρας πόλους ἐξ ἑνὸς μέρους ἐγγίζοντας ἀλλήλοις · τὰ ἔσωθεν ἐρυθρὰ μετὰ μόσχου, κρόκου καὶ κινναβάρεως καὶ ῥοδοστάγματος, τὰ δὲ ἔξωθεν μέλανα. ὡσαύτως καὶ τοὺς ἄλλους τεσσάρους πόλους ποιήσῃς παραπλησίως ἐγγίζοντας · τὸν δὲ ἕναν τὸν ἄνω ᾧ [f. 28^v]—πέχειν ἀπὸ τῶν τεσσάρων 15 πόλων, ἐπὶ πολὺ πλησιάζειν δὲ τοῖς τέσσαρσιν πόλοις. τὸν δέκατον πόλον τὸν ἔσχατον πλησιάζειν τοῖς ἄλλοις τέσσαρσιν πόλοις, ἀπέχειν δὲ τῶν ἄλλων τεσσάρων ἐπὶ πολὺ. καὶ <τὴν> περικύκλωσιν τῶν ὅλων πόλων ὀφείλει ποιεῖν διὰ μέλανος, τὸ δὲ ἔσω, <ἤγουν> τὰς γραμμάς, ἐρυθρόν. ἔτι τε τὰ δέματα ἅτινά ἐστιν καὶ ὀφείλει 20 ποιῆσαι καὶ αὐτὰ μετὰ μέλανος ἥως τὰ περιέχοντα καὶ περιεχόμενα ἐν τῇ κυκλοτερεῖ θέσει τῆς οὐρανίας. τὰ δὲ γράμματα καὶ τὰ σημεῖα ἅπαντα καὶ ταῦτα ἐρυθρὰ ὀφείλει ποιῆσαι μετὰ τῶν εἰρημένων εἰδῶν. οὐκοῦν πρόσεχε καλῶς καὶ ἐπιμελῶς ἵνα ποιήσῃς αὐτὴν ὡς ὄρεῖς ἀντικρυς καὶ μὴ διαμάρτης τῆς ἀντυχούσης γραμ- 25 μῆς ἢ στιγμῆς · ὡς γὰρ εἴρηται, ἐν ταύτῃ κεῖται πᾶσα ἡ δύναμις τῆς εἰσαγωγῆς τῶν πνευμάτων καὶ ἡ φυλακὴ καὶ ἡ σωτηρία τοῦ

1 Cf. supra, p. 21, 12 ; infra, cod. Paris. 2419, *ibid.* περὶ — οὐρανίαν transp. cod. infra post ἄλλων (v. 8). 5-6 δύνα <μῖς—καί> supplevi : v. infra, v. 26. 6 τῆς σωτηρίας cod. ἡ inserui. φυλακῆς cod. 9 σκόπει] ἐκόπ cod. 11 οἱ μὲν τέσσαρες πόλεις cod. ἐγγίζοντες cod. 16 πόλλων cod. πόλεσιν cod. 17 πόλλων cod. πόλεσιν cod. 18 τὴν addidi. 19 ὀφείλειν ποιεῖ cod. 19-20 <ἤγουν> τὰς γραμμάς conieci et hic reposui : τὰς μὲν γραμμάς cod. transp. post ποιεῖ (19) ; cf. supra, p. 22, 1. 22 κυκλωτέρα cod. 26 ταύτῃ] + γάρ cod.

ἐξορκοῦντος, ἥτινα ὀφείλει βαστάζειν <εἰς> τὸν κόλπον σου ὅταν
μέλλῃς ἐμβῆναι ἐν τῷ κύκλῳ. καὶ περὶ μὲν οὐρανίας [ἀποχρώ-
τως εἴρηται. Figura imperfecta.

[F. 33] Figura τῆς οὐρανίας.

1 ἄτινα cod. εἰς inserui. 2 μέλιν cod. ἀπόχρωτος
cod. 3 hic quattuor folia sunt interposita quae reponenda sunt
post f. 36.

Περὶ τοῦ ποιῆσαι τὴν οὐρανίαν.

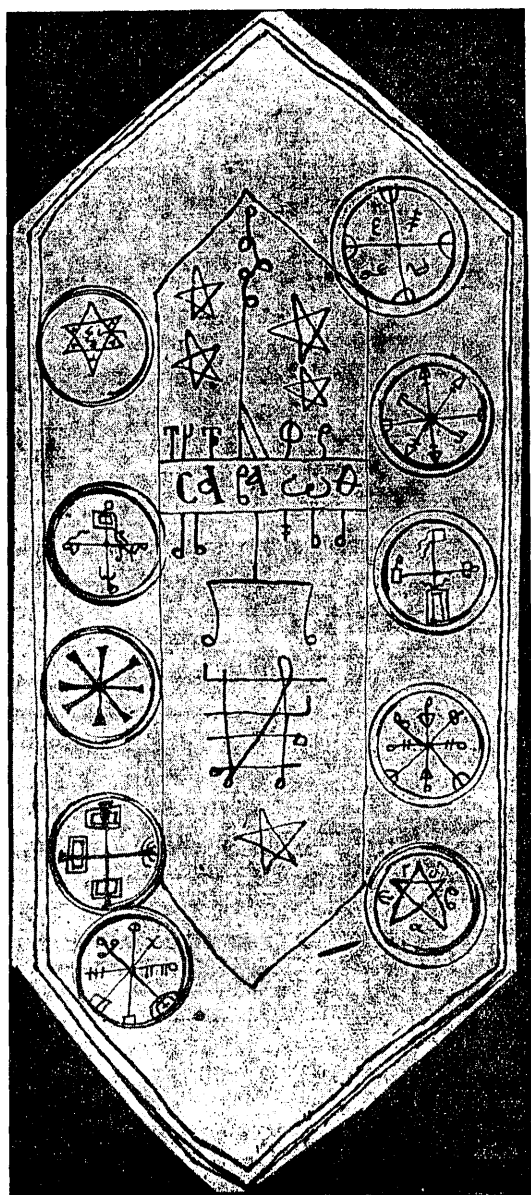
Ἐπειτα ἔχε χαρτὴν ἀγέννητον βοῖκὸν καθαρὸν, ἐξ ὧν εἰρήκαμεν · γράφον ἐν αὐτῷ τὴν ὑποδεδειγμένην οὐρανίαν τοῦ Σολομῶντος ὡς ἔχει, κατὰ ἀκρίβειαν · καὶ μὴ διαμάρτης τῶν στίχων καὶ στιγμῇ · ταύτη γὰρ κεῖται πᾶσα ἡ δύναμις τῆς εἰσαγωγῆς τῶν πνευμάτων καὶ ἡ σωτηρία σου καὶ ἡ φυλακή σου. γράφον δὲ ταῦτα τοῖς προειρημένοις εἶδесιν, ὡσαύτως ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

Σκόπει δὴ ταύτην τὴν οὐρανίαν τοῦ Σολομῶντος, ἵνα ποιήσης αὐτὴν ὥσπερ ὁρθῆς κατὰ ἀκρίβειαν μεμετρομένην μετὰ τοῦ 10 διαβήτου · δηλαδή τοὺς μὲν τέσσαρας πόλους ἐξ ἑνὸς μέρους ἐγγίζοντας ἀλλήλοις · τὰ ἔσωθεν ἐρυθρὰ μετὰ μόσχου, κρόκου καὶ κινναβάρεως καὶ ῥοδοστάγματος, τὰ δὲ ἔξωθεν μέλανα. ὡσαύτως καὶ τοὺς ἄλλους τεσσάρους πόλους ποιήσης παραπλησίως ἐγγίζοντας · τὸν δὲ ἕναν τὸν ἄνω ἀ- [f. 28^v]-πέχειν ἀπὸ τῶν τεσσάρων 15 πόλων, ἐπὶ πολὺ πλησιάζειν δὲ τοῖς τέσσαρσιν πόλοις. τὸν δέκατον πόλον τὸν ἔσχατον πλησιάζειν τοῖς ἄλλοις τέσσαρσιν πόλοις, ἀπέχειν δὲ τῶν ἄλλων τεσσάρων ἐπὶ πολὺ. καὶ <τὴν> περικύκλωσιν τῶν ὅλων πόλων ὀφείλει ποιεῖν διὰ μέλανος, τὸ δὲ ἔσω, <ἡγουν> τὰς γραμμάς, ἐρυθρόν. ἔτι τε τὰ δέματα ἀτινά ἐστιν κβ' ὀφείλει 20 ποιῆσαι καὶ αὐτὰ μετὰ μέλανος ἥως τὰ περιέχοντα καὶ περιεχόμενα ἐν τῇ κυκλωτέρῃ θέσει τῆς οὐρανίας. τὰ δὲ γράμματα καὶ τὰ σημεῖα ἅπαντα καὶ ταῦτα ἐρυθρὰ ὀφείλει ποιῆσαι μετὰ τῶν εἰρημένων εἰδῶν. οὐκοῦν πρόσεχε καλῶς καὶ ἐπιμελῶς ἵνα ποιήσης αὐτὴν ὡς ὁρθῆς ἀντικρυς καὶ μὴ διαμάρτης τῆς ἀντυχούσης γραμ- 25 μῆς ἢ στιγμῆς · ὡς γὰρ εἴρηται, ἐν ταύτῃ κεῖται πᾶσα ἡ δύναμις τῆς εἰσαγωγῆς τῶν πνευμάτων καὶ ἡ φυλακή καὶ ἡ σωτηρία τοῦ

1 Cf. supra, p. 21, 12; infra, cod. Paris. 2419, ibid. *περὶ* — *οὐρανίαν* transp. cod. infra post *ἄλλων* (v. 8). 5-6 *δύνα <μῖς>* — *καί>* supplevi: v. infra, v. 26. 6 *τῆς σωτηρίας* cod. *ἡ* inserui. *φυλακῆς* cod. 9 *σκόπει* ἐκόπ cod. 11 *οἱ μὲν τέσσαρες πόλεις* cod. *ἐγγίζοντες* cod. 16 *πόλλων* cod. *πόλεσιν* cod. 17 *πόλλων* cod. *πόλεσιν* cod. 18 *τὴν* addidi. 19 *ὀφίλειν ποιεῖ* cod. 19-20 <*ἡγουν*> *τὰς γραμμάς* conieci et hic reposui: *τὰς μὲν γραμμάς* cod. transp. post *ποιεῖ* (19); cf. supra, p. 22, 1. 22 *κυκλωτέρα* cod. 26 *ταύτῃ*] + *γὰρ* cod.

ἐξορκοῦντος. ἥντινα ὀφείλει βαστάζειν <εἰς> τὸν κόλπον σου ὅταν μέλλῃς ἐμβῆναι ἐν τῷ κύκλῳ. καὶ περὶ μὲν οὐρανίας ἁποχρών-
τως εἴρηται. Figura imperfecta.

[F. 33] Figura τῆς οὐρανίας.

1 ἄτινα cod. εἰς inserui. 2 μέλιν cod. ἀπόχρωτος
cod. 3 hic quattuor folia sunt interposita quae reponenda sunt
post f. 36.

Περὶ τοῦ δακτυλιδίου.

Λαβὼν κηρὸν παρθένον ποίησον δακτυλίδιον ὥσπερ ὄρεῖς, <τοῦ> φορεῖν ἐν τῷ δεξιῷ σου δακτύλῳ τῆς χειράς σου, περιενδύσας αὐτῷ χαρτίον παρθένον· ἐπίγραφε αὐτῷ μετὰ κονδυλίου τῆς τέχνης ταῦτα τὰ ἰβ' ὀνόματα· Λέων, Σαβαώθ, Βιω- 5 νιά, Ἐλωί, Ἀωά, Ἰαώ, Ἰασοῦ, Σουιεωά, Ἀενιοῦ, Οὐουνιοῦ, Ἰοῦ, Ἰρώ. Figura anuli cum pentalpha.

Ἐχε δὲ καὶ ἐνδύματα τῶν χειρῶν σου ἀπὸ λευκοῦ δέρματος πεποιημένα λεπτά, ἅτινα ἐργάζονται οἱ τὰς διφθέρας ποιοῦντες, καὶ γράφον ταῦτα τὰ σημεῖα εἰς τὰς παλάμας σου 10 ἐπάνω τοῦ δέρματος (tres pentalphae).

Ταῦτα δὲ γράφε ἐν τῷ ὑπενδύτῃ σου μετὰ τῶν εἰρημένων εἰδῶν (tres versus signorum).

[F. 33v] Ταῦτα τὰ σημεῖα γράφε εἰς τὰ ὑποδήματα τῶν ποδῶν σου (tres versus signorum). 15

Ταῦτα τὰ κάτωθεν σημεῖα γράφε εἰς πανὶ βαμπακένιον λευκὸν καθαρὸν μεθ' οὗ παρέξεις ἐσκεπασμένην ἐν τῷ στήθει τὴν οὐρανίαν τοῦ Σολομῶντος (signorum sex versus).

Ἐπειδὴ ἔμαθες ἐνὸς ἐκάστου εἰδους τὴν τέχνην καὶ τὴν μέθο-
δον καὶ ποῖα ἅττα δεῖ εἶναι τοὺς τε χαρακτηῖρας καὶ τὰ σημεῖα 20
ἐκάστου τῶν ἐνδυμάτων καὶ ὅσα ἄλλα εἴρηται λεπτομερῶς, λοιπὸν
δὴ ἡμῖν εἶη φάναι καὶ περὶ τοῦ τόπου ἐν ᾧ μέλλεις καθίστασθαι
μετὰ τοῦ σοῦ μαθητοῦ, ἄλλου τινὸς μὴ εἰδότος. οὐκοῦν πορεύου
ἐνθα οὖν εὖρης τόπον ἀρμόδιον εἰς τὸ ποιῆσαι τὸν κύκλον δν
ὑποθήσομαι. ἔστω δὲ ὁ τόπος ἢ ἐν κορυφῇ ὄρους ἢ βουνοῦ ἢ ἐν 25

1 Cf. supra, p. 16, 11; infra, cod. Paris. 2419, ibid. 3 τοῦ
addidi. φοροῦν cod. 4 αὐτῷ²] πᾶν cod. 8 Cf. supra, p. 18,
29; infra, cod. Paris. 2419, ibid. 9 οἱ τὰς] εἰς τὰ cod. διάφθερας
cod. 10 ποιοῦντας cod. 12 Cf. supra, p. 21, 3. 14 Cf.
supra, p. 21, 9. 16 Cf. supra, p. 21, 4. 17-18 τῆς οὐρανίας
cod. 19 Cf. supra, p. 23. 21 ἐκάστων cod. 22 δὴ] δέ cod.
καθίστασαι cod.

ἄλσει ἢ ἐν πεδίῳ ἢ ἐν σπηλαίῳ ἢ ἐν θαλάσσῃ πλησίον ἢ ἐν ἄλλῳ
ἢ ἐν λειμῶνι ἢ ἔνθα παλαιά τις ἐφονεύθη ἢ ἐν οἴῳ δήποτ' οὖν
τόπῳ καθάρῳ καὶ ἀπατήτῳ ἢ ἐν ποταμῷ πλησίον ἢ ἐν τριόδῳ
μακρὰ τῶν ἀνθρώπων, ἔνθα μὴ ἀκούης φωνὴν ἀλέκτορος, ἵνα μὴ
5 τίς σε εὐρὼν ἐμποδίσῃ.

Καὶ ὁπνηϊκά ὁ ἥλιος γένηται ἀντικρὺς τῆς Σελήνης, λάβε τὴν
μάχαιραν τῆς τέχνης φορῶν καὶ τὸ εἰρημένον δακτύλιον καὶ χά-
ραξον ἐν τῇ γῇ τὸν κύκλον. ἔστω δὲ ἡ γῇ καθαρὰ καὶ σεσαρωμένη
καλῶς, δηλονότι εἰς τὸ δέξασθαι τὰ σημεῖα τοῦ κύκλου τὰ ἐγχαραχ-
10 θησόμενα μετὰ τῆς μαχαίρας. ὅταν δὲ σαρωθῇ καλῶς καὶ γένηται
ἐπιτηδεῖα καὶ ἀρμόζουσα τῆς τέχνης, ἔχε ἐτοίμους δύο γάστρας
πηλίνους [f. 34] καινὰς καθαρὰς καὶ πλήρωσον αὐτὰς ἀνθρακίᾳς
ἀπτούσης μὴ ποιούσης καπνὸν καὶ βάλον ἔνδον τὰ θυμιάματα ταῦ-
τα · ξυλαλόην, κόστον ἀρωματικόν, λίβανον ἀρσενικόν, καθαρὸν
15 μοσχάτον, μοσχοκάρφιν, μοσχοκάρυον, κρόκον · βάλε δὲ καὶ
ἀπὸ τοῦ χόρτον τοῦτον τῆς μυλοφαγίας καὶ ἀπὸ μέλανος καροφύλλου
καὶ ἀπὸ ῥίζας τοῦ ἀσφοδέλου καὶ ἀπὸ αἵματος ἀνθρώπου ἀδίκως
φονευθέντος. καὶ θυμιάσας εὐθέως λάβε τὴν μάχαιραν τῆς τέχνης
καὶ ποιήσον τὸν κύκλον ἔνδοθεν καὶ τὸ τετράγωνον ἔξωθεν ὡς
20 ὑποδείξομεν. καὶ ἔστω τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆκος τόσον ὅσον χωρῆσαι
ἀνθρώπους δύο, τὸν δάσκαλον καὶ τὸν μαθητὴν · καὶ ποιήσον τὴν
θύραν τοῦ τετραγώνου καὶ τοῦ κύκλου τόσην ὅσον ἐμβαίνειν καὶ
ἐκβαίνειν ἐξ αὐτῆς. ἔστω δὲ ἡ θύρα ἀφορῶσα πρὸς νότον καὶ φύ-
λαττε μὴ πατεῖν τὰ γράμματα τῆς πύλης ἐξερχόμενον καὶ εἰσερ-
25 χόμενον. καὶ εἰ μὲν συμβῇ ἡ ἰδ' τῆς Σελήνης ἐν νυκτί, ἔχε λύχνους
τρεῖς καινοὺς καθαροὺς μεγάλους καὶ λαμπάδας ἐν τούτοις, ἵνα
βλέπῃς ἀναγινώσκων τοὺς ὀρκισμοὺς ἵνα μὴ σβέσωσιν ταύτας

1 ἄλλόσει cod. παιδίω cod. ἄλλῳ vix sanum videtur
(κῆπῳ? περιβολίῳ?). 3 τόπῳ] ὅτι cod. τριωδῇ cod.
4 ἀκούει cod. 6 ἐπινίκα cod. γένῃ τῷ cod. 8 σεσαρω-
μένην cod. 9 δέξασται cod. ἐγχαραθησόμεθα cod. 13 βάλον
(βάλλον cod.) = βάλε. 14 ξυλαλώϊ cod. 15 μοσχοκάρυον]
μοσκέριον cod. 16 μυλοφαγίας: cf. supra, p. 24, 2, ubi verbum
retinendum mihi nunc videtur. καρομφίλῃ cod. 17 ῥίζας
cod. ἀσφονδήλου cod. 19 ἔνδοθεν] + φορῶν cod.
20 χωρεῖσαι cod. 21 δάσκαλος = διδάσκαλος. 22 τόσον cod.
25 εἰ] ἡ cod. ἐνυκτί cod. λύχνους conieci: ὕπνους cod.
27 τούτοις cod.

<τάς> λαμπάδας τὰ πνεύματα. θεὸς δὲ αὐτοὺς ἔνδον παρὰ σεαυτῶ
ἵνα ὁρᾷ τοὺς δοκισμοὺς ἀναγινώσκων. εἰ δὲ ἡμέξα γένοιτο, οὐ
χρεῖαν ἔχεις τούτων τῶν λύχων ἢ τῶν λαμπάδων.

Ποιήσας δὲ τὸν κύκλον τούτου τοῦ σχήματος εἰσελθε ἔνδον
μετὰ τοῦ σοῦ μαθητοῦ ἀσφαλισάμενος τὴν θύραν μετὰ τὴν μάχαιραν 5
τῆς τέχνης, ἔχων πάντα <τὰ> ἄνω σοι γεγραμμένα, δηλαδή ἐν-
δεδυμένος καὶ τὰ ἱμάτια καὶ ὅσα ἄλλα ἀπεφηνάμεθα τῆς τέχνης.
ἔχέτω δὲ ὁ μαθητὴς ἐν κωδῶνι μικρόν, ὃ τινὲς φασιν κάμπανον,
ἵνα κρούῃ αὐτὸ κατ' ὀλίγον πρὶν εἰσελθεῖν ἐν τῷ κύκλῳ. ἔστωσαν
δὲ γεγραμμένα [f. 34v] (campanellae figura : κοδόνη) ἐν τῷ κωδῶνι 10
γυρόθεν μετὰ αἵματος νυκτερίδας ταῦτα τὰ ὀνόματα · Μ π έ θ,
Έ λ α ά, Μ π ε ρ ές, Μ π έ θ, Έ λ ι, Τ σ ός, Πα ρ ο ύ σ ο μ,
Π ά ρ, Μ ά ν, Μ π ε μ ά, Ω ν, Μ π ά, Μ π υ ρ ι ώ ν, Χ α ι ρ ο ά μ.

Figura magici circuli : κατὰ νότον ἢ θύρα. in corona legitur :
Μ α κ α (pentalpha) Ά ν ά Έ λ ε ω ρ ί (pentalpha) Μ ι μ ο υ ν έ 15
Μ ε φ α ρ ες (pentalpha) Μ π α τ ρ ι Έ λ ω ί (pentalpha).

Έμβας δὲ ἔνδον τοῦ κύκλου κάθισον ἐν τῇ ἀναπαύσει σου ·
ἔπειτα στρέφον τὸ πρόσωπόν σου κατὰ ἀνατολὰς λέγων τὰ κε-
χωριτωμένα τοῦ Θεοῦ · ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαβαώθ, ὡς-
ανὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. Κύριε Θεέ ἅγιε, παντοκράτορ, οὗ τὸ ὕψος 20
τῆς θεότητος οὐδεὶς δύναται κατανοῆσαι · δέομαι τοῦ ἁγίου ὀνό-
ματός σου, δός μοι χάριν τῷ δούλῳ σου ὅπως δυνήθῃ ὑποτάξαι
<ἵνα> εἰς τοὺς πόδας μου πέσωσι τὰ πνεύματα τῶν δαιμονίων
εἰς τὰ ὀνόματα ταῦτα · Έ λ, Έ λ ί, Έ λ ω ί, Ά δ ω ν α ί, Μ ε-
λ έ χ, Σ α δ α ί, Σ α β α ώ θ, Έ λ, Α ι, Λ ε μ α τ ό ν, [f. 35] Λ α μ-25
τ ά ν, Ι ω δ έ, Β α ρ έ, Τ ε τ ρ α γ ρ ά μ μ α τ ο ν, ἄ λ φ α καί ω,
ἀρχή καὶ τέλος, Ι ω σ έ β, Μ π ε σ έ λ, Ά σ ε χ άς, Ρ ά β, Μ π α-
λ ά τ τ ε ι ν, Ά λ τ κ ι σ έ, Σ έ λ, Ά ρ π ά, Έ ώ θ, Λ ε μ ο ύ θ,
Μ ε σ ο ύ ρ Ά δ ά μ, Σ ώ ρ, Λ α ίς, Μ ι λ ά, Φ α λ ο υ έ, Φ ι-
λ α έ, Ά ν ά, Ά β ω ν ά, Ρ ά μ, Μ π η ρ ά μ, Μ π ῶ, Λ ά ν, 30
Ζ ώ, Ι α α λ έ μ, Λ ε θ α τ α έ, Έ ν, Κ ε τ ά, Έ λ, Ζ ε φ υ ρ ί,
Ρ ές, Φ ά ρ ι ν, Φ α κ ά, Φ α ν ι, Σ ι λ α έ, Ι α ρ ο υ ί, Κ α ρ ά,

1 τας addidi.	λαμπαδως cod.	σεαυτοῦ cod.	3 τοῦ-
τὸν τὸν ὑπνόν cod.	6 τά inserui. ἄνω]	οὔτω cod.	7 Cf.
supra, p. 25.	8 ἔχε το cod.	ἐν κονδόνι cod.	8] ὅς cod.
9 εἰσελθῆναι cod.	10 κονδώνη cod.	14 Eandem figuram vide	
supra, p. 25.	17 Cf. supra, pp. 25 sq.	22 τὸν δούλον cod.	
23 ἵνα addidi.	μους cod.	πέσονται cod.	

Μπαρούχ, Ἀτά, Ἀδωναί, Μελέχ, Σατί, Μπε-
 νε, Ἀτα, Ἐλωίμ, Ἐμαγώρ, Ἀβρασόν, Ἀθι-
 θιέλ, Αἰώμ, Μπεσέλ, Ἀμών, Ἐμούν, Ἐμέθ,
 Οὐδάδ, Δαμαώτ, Δαχί, Δαμά, Πιναθσιμχά,
 5 Μπόράθ, Ὠκιέλ, Ἀτ, Γά, Ἰθαί, Ὠν, Ῥών, Ὠρ,
 Τεσοῦ, Εἰμούρ, Ταείρ, Ἀτ, Δάθ, Διδι, Μαλκί,
 Βενώρα, Εἰάλ, Ἰα, Ἰά, Οὐσμάχ, Μπαρούχ, Βε-
 έλ, Μπαρχιέλ, Σεμεώλ, Ἐλωίμ, Ὠρά, Ἀμιτς,
 Ῥάν, Χαμούν, Ἐλιών, Τετραγράμματον, Γρά-
 10 φατον, Ζελεών, Εἰλάδ, Ὠν, Ναβάρ, Μπαήρ,
 Ἀνά, Ἀβοῦνα, Ἰνών, Καινά, Καιάμ, Λεωλάμ,
 Χαί, Φακόν, Ζήβ, Λατόν, Αἷ, Ἰά, Ζαγνών, Λε-
 μανέ, Ἐλωά, Ἐλωί, Ἐλείμ, α καὶ ω, ἀρχὴ τέλος. δρ-
 κίζω ὑμᾶς, πνεύματα, εἰς τὸν Θεὸν ὃς κάθεται ἐπὶ τῶν Χερουβίμ,
 15 οὗ πᾶς ὁ κόσμος δρατός τε καὶ ἀόρατος ὑπακούει. δρκίζω ὑμᾶς,
 δαίμονες, ἵνα ἔλθετε ἔμπροσθέν μου, εἰς ὅποιον ἂν εἴητε τόπον εἴτε
 ἐν ὄρει ἢ ἐν βουνῷ ἢ ἐν πεδίῳ ἢ ἐν ἄλσει ἢ <ἐν> σπηλαίῳ ἢ ἐν
 ποταμῷ ἢ ἐν ποιῷ τινι τόπῳ, ἵνα ἔλθητε τάχιστα αὐτῇ τῇ ὥρᾳ
 ἔξωθεν τοῦ κύκλου τούτου. σφίγγω καὶ δρίζω ὑμᾶς εἰς τὸν Θεὸν
 20 ὃν λειτουργοῦσιν ἄγγελοι, ἀρχάγγελοι, ἀρχαί, θρόνοι, κυριότητες
 τὰ Χερουβίμ καὶ τὰ πολνύμματα Σεραφίμ, ἔξουσιν καὶ αἱ δυνά-
 μεις, ἅτινα οὐ παύονται διηρεκῶς κρᾶζειν ἡμῖν καὶ λέγειν τό·
 ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, Κύριος Σαβαώθ, πλήρεις ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ
 γῆ τῆς δόξης σου, ὡσ-[f. 35v]-αννά ἐν τοῖς ὑψίστοις, εὐλογημένος
 25 ὁ ἔρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· ἵνα, ὅπου ἂν εὐρίσκεσθε, νὰ ἔλ-
 θετε ἔμπροσθέν μου παραχρῆμα, ἄνευ βλάβης τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ
 σώματός μου καὶ ἄνευ κακώσεως, ἐν εἵδει ὥραίῳ καὶ ἐν μορφῇ
 ἀνθρωπίνῳ. δρκίζω ὑμᾶς, δαίμονες Κοντοστόρ, Τζιζα-
 νιέλ, Χαλεκιέλ, Ῥαμπαέλ, Λουτζιφέρ, Βεελ-
 30 ζεβούλ, Ἀσμεδαῖ, Ὀρνιέλ, Παγαρέθ, Γαρπα-
 ζεκί, Δασματάρ, Μαστραώθ, εὐθέως, ὅπου ἂν εὐρίσ-
 κεσθε, ἔλθετε ἐνταῦθα ταχέως, προθύμως, καὶ ἀόκνως, ὅτι δρκίζω
 ὑμᾶς, πνεύματα, εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τὰ ἅγια
 μυστήρια τοῦ Θεοῦ. δρκίζω ὑμᾶς, πνεύματα, ἄνω εἰς τοὺς ἑπτὰ

17 ἐν inserui. 18 ποιῷ] ποίωθι cod. τινι] + οὕτω cod.
 19 σφίγκω cod. 25 εὐρίσκεσται cod. 26 λάβης cod. 27-
 28 εὐμορφον ἀνῶ cod. 31 εὐρίσκεσθαι cod. 32 ἀόκνος cod.

πλανήτας τοῦ οὐρανοῦ, ὅπου εὐρίσκεσθε, ἔλθετε πρὸς μὲ ἐνθέως
χωρὶς ἀργίας καὶ ὑπομονῆς. ὀρκίζω ὑμᾶς εἰς τὸν ἄερα καὶ εἰς
τὸ πῦρ καὶ εἰς τὸ ὕδωρ, εἰς τὴν γῆν τε καὶ θάλασσαν καὶ εἰς
τοὺς ποταμούς, ὅπου ἂν εὐρίσκεσθε, ἢ εἰς τὸν οὐρανὸν ἢ εἰς τὴν
γῆν ἢ εἰς ὄρος ἢ εἰς βουνὸν ἢ εἰς πεδῖον ἢ εἰς πέλαγος ἢ ἐν θα- 5
λάσση ἢ ἐν λίμνῃ, μακρὰν ἢ πλησίον ὅπου ἂν ᾗτε καὶ ὅπου ἂν εὐ-
ρίσκεσθε · ἔλθετε ὧδε καὶ μὴ βραδύνετε. ὀρκίζω ὑμᾶς, πνεύματα,
εἰς τὸν μέγαν ἀρχιστράτηγον Μιχαήλ · ὀρκίζω ὑμᾶς εἰς τὸν
μέγαν ἀρχιστράτηγον Βαρχιέλ · ὀρκίζω ὑμᾶς εἰς τὸν μέγαν
ἀρχιστράτηγον Φαροουθιέλ · ὀρκίζω ὑμᾶς εἰς τὸν μέγαν ἄγ- 10
γελον Οὐροβέλ · ὀρκίζω ὑμᾶς, πνεύματα, εἰς τοὺς δύο μεγάλους
ἀρχαγγέλους Γαβριήλ καὶ Ῥαφαήλ, ἵνα ἔλθετε ὧδε προθύ-
μως, τάχιστα, συντομώτατα.

Ταῦτα δὲ λέγων σκοπεῖ περιεργαζόμενος πρὸς τὰ τέσσαρα μέρη
τοῦ κόσμου · εἶτα οὖν μέλλεις ἰδεῖν ἐγερθῆναι ὡς νέφη · σὺ δὲ 15
θαρρῶν καὶ μὴ δειλιῶν ὀρκίζε πάλιν λέγων οὕτως · ὀρκίζω ὑμᾶς,
πνεύματα, ἄνω εἰς τοὺς ὀρκισμοὺς πάντας οὓς ἠκούσατε, καὶ εἰς
τὰ ἅγια [f. 36] τῶν ἁγίων ἵνα ἔλθητε ἔμπροσθέν μου μετὰ προθυ-
μίας χωρὶς φόβου καὶ βλάβης τῆς ψυχῆς μου καὶ τοῦ σώματός μου
ἐν εἵδει ἀνθρωπίνῳ, ἡμεροὶ, πρᾶεῖς, εὐειδεῖς, προσηνεῖς καὶ οὐχί 20
μετὰ φόβου ἢ ἐκπροσληκτικῆς ὁράσεως.

Εἰ δὲ ἀργήσουν ἵνα πλησιάσωσί σε, ἐπίθες τὴν δεξιάν σου χεῖρα
πρὸς τὴν οὐρανίαν καὶ τῇ ἀριστερᾷ σου χεὶρὶ δείκνυ τὸν τόπον πρὸς
τὸ μέρος ἐνθα ἀκούσης ταραχὴν τῶν πνευμάτων καὶ λέγε ταῦτα
τὰ ὀνόματα · Μπαρakiέλ, Δαμαριέλ, Παρariέλ, Βε- 25
δαριέλ, Ὠχθριέλ, Βαθυκαριέλ, Νοραμιέλ, Ἀλ-
φιέλ, Ῥομπιλήμ, Ῥεραφιμίλ, Ἀμπουνά, Ῥα-
νιέλ, Στεφαναήλ, Ἀδουκίν, Δοναλιέλ, Μορ-
κιλέν, Πατσαραλίμ, Δουραλεή, Ἐλμεή, Ἴεθ,
Δαριρίν, Ῥασαήλ, Ἐλεροίμ, Ἀφαῖ, Ταί, Ἀρε- 30
νιέλ, Ἐμαέλ, Μπορκεῶ, Ῥειλήν, Ἀναέλ, Ἴσ-
μεέλ, Ῥασιέλ, Σαδιέλ, Ῥαδεναβίλ, Μπερασάμ,
Ἀλμερακί, Δανατάν, Μπενιέλ, Κεραμπιέλ, Ἀ-

1 εὐρίσκεσται cod.	2 malim ἐπιμονῆς.	4 εὐρίσκεσθαι
cod.	6 εὐρίσκεσθαι cod.	7 βραδύνεται cod.
14 λέγω		
cod.	16 δειλιῶν] + καὶ cod.	17 ἀκούσατε cod.
20 ἄνω cod.	πραύς cod.	εὐειδής cod.
21 μὲ φόβον cod.		
22 πλησιάσουσι cod.	ἐπίδες cod.	23 οὐρανίαν] + ἐπὶ
cod. num ἐπάνω?	τῇ ἀριστερᾷ] πρὸς τὴν ἀριστεράν cod.	
χειρὶ] χει cod.		

ναβλιέλ, Περιμπαέλ, Ἀλανάναέλ, Ἀμηνίμ, Βα-
 θυκίμ, Μπελιρουα, Μυρακ, Ἀνιρεφαήλ, Πάμ,
 Ραμαήλ, Καϊδαραχύ, Μπεραέλ, Ἀμιέλ, Μεφιο-
 5 ράν· Κανανάν, Μπαρανιέλ, Καρεναβιέλ, Ἰετα-
 ιέλ, Ἀσχιέλ, Ἀλαμιέλ, Καραμιέλ, Ἀνφιεέλ, Τα-
 χίλ, Ἰελιέλ, Μαρταέ, Οὐχαί, Ἀναρاناρέ, Ζε-
 σεμέ, Ζεαγουρδεέλ, Ἀουλέ, Ἀλεμπαέ, Κονα-
 ριέλ, Οὐδοτιέλ, Ἐλμεί, Ἀουρά, Ἀτ, Ἰαφίλ, Ἀνα-
 ριέλ, Ραμιέλ, Τζαράέλ, Αἰφιέλ, Ὅν, Κεσμπα-
 10 νολή, Μεταρεέλ, Ὀβέλ, Μονλομεέλ, ὁ βασιλεὺς
 τῆς ἀνατολῆς, τῶν τεσσάρων βασιλέων πρῶτος καὶ ἐξουσιαστής,
 ὀρκίζω ὑμᾶς εἰς τὰ ῥηθέντα ὀνόματα ἵνα ἔλθετε τάχιστα ἔμπροσθέν
 μου διὰ τῆς δυνάμεως τούτων τῶν ὀνομάτων, καὶ σὲ πρῶτον, Ἀσ-
 15 μοδαέ, μετὰ τῆς συνοδίας σου καὶ συντροφίας σου, ἄνω εἰς τὴν
 δύνανμιν τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Θεοῦ
 τοῦ Ἰακώβ, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰσραήλ. ὀρκίζω ὑμᾶς,
 [f. 36v] οἷτινες ἐκπεπτώκατε ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. σὺ οὖν πρῶτος ὁ λεγό-
 20 μενος Ἀσμοδαῖ, ὀρκίζω σε καὶ σφραγίζω σε καὶ σφίγγω σε εἰς
 τὸν ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ φανέντος οὐρανοῖ
 ἐντυλιχθήσονται καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται· ὀρκίζω ὑμᾶς εἰς τὴν
 σάλπιγγα ἣν μέλλει σαλπίζειν ὁ ἄγγελος τῆς ἀναστάσεως. ὀρκίζω
 25 σας, Λουτζιφερ, ὀρκίζω σε, Ἀσταρώθ, ὀρκίζω σε, Βεελ-
 ζεβοὺλ, ὀρκίζω σε, Ἀσμοδαῖ, ὑμεῖς οἱ πρωτόθρονοι τῶν
 δαιμόνων, ἀπὸ τῶν τεσσάρων μερῶν τοῦ κόσμου, ὅπου ἂν εὕρι-
 30 κσθε καὶ ὅπου ἂν ᾦτε, ἵνα ἔλθετε ἔμπροσθέν μου μετὰ πάσης ἰλαρό-
 τητος καὶ ἡμερότητας χωρὶς φόβου καὶ ἄλλον τινὸς ὀδύρματός μου
 καὶ καταπλήξεως ἢ βλάβης τῆς ψυχῆς μου καὶ τοῦ σώματος, ἵνα
 ἔλθετε· πραιεῖς, ἡμεροί, ἀληθεῖς, προσηνεῖς, εὐδόμιοι, μειλίχιοι,
 ἀληθεῖς μάλιστα ἐν ἀνθρωπίνῳ εἶδει, καὶ ἵνα ποιήσετε εὐθέως, ἀόκ-
 30 νως, προθύμως ὅπερ ἐγὼ θέλω, δι' οὗ ἦλθον ἐνταῦθα καὶ περὶ οὗ
 προσεκαλεσάμην ὑμᾶς.

Ὅταν δὲ εἴπῃς πάντα ταῦτα, βλέπεις ἐρχόμενον ὥσπερ σύν-
 ταγμα καὶ συνάθροισμα· καὶ αὐτὸς κάθισον ἐν τῷ κύκλῳ καὶ

12 ῥηθεν cod.
 φανετάν cod.
 πίσει cod.
 διρματι cod.
 29 ανων cod.

13 σύ cod.
 20 ἡμᾶς cod.
 24 εὕρισκεσθαι cod.
 28 ἀληθῶς cod.
 ποιήσεται cod.

18 σφίγκο cod.
 21 σάλπιγγα cod.
 26 ὀδύρματος coniecī: ἐκ-
 προσηνεῖς] πρώδηρος cod.
 30 οὐδ' ὦν cod.

εὐθὺς πλησιάζουσιν ἔγγιστα τοῦ κύκλου, ὅμως οὐ δυνήσονται ἐμβῆναι ἐνδον. σὺ δὲ μὴ κινήθῃς ἀπὸ τοῦ σοῦ τόπου, ἀλλὰ κάθου θαρσαλέως μετὰ γενναίου παραστήματος καὶ ὀρίζε αὐτοὺς ἵνα σοὶ ποιήσωσιν τὸ θέλημά σου. καὶ πρῶτον ἐρώτησον αὐτοὺς ἵνα σοὶ εἴπωσιν ποῖός ἐστιν ὁ αὐθέντης αὐτῶν · καὶ ὅταν σε δεῖξωσιν 5 καὶ αὐτὸν ὁμολογοῦντες ἐμφανίσωσιν, εἰπὲ αὐτοὺς ἵνα ὁμώσωσιν ἄνω εἰς τὴν ἐκείνου κορυφὴν καὶ ἐκεῖνος ἵνα ὁμόσῃ εἰς τὴν βασιλικὴν αὐτοῦ στολὴν καὶ εἰς τὸ ὀφρῖκιον. τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ ἄνω εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ μετὰ πάντων τῶν ἀξιωματικῶν, τοῦ εἶναι αὐτοὺς εἰς τὴν ὑποταγὴν καὶ εἰς τὸ θέλημά σου. 10

Εἶδας οὖν τίς ἐστιν ἡ τάξις ἵνα φέρῃς τὰ πνεύματα ἐν τῷ εἰρημένῳ κύκλῳ καὶ ὁμιλῇς αὐτοῖς.

[F. 29] Ἐὰν θέλῃς ποιῆσαι μίαν ἀρχόντισσαν
νά σε ἀγαπήσῃ .

Ὁρκίζω σας, ὧ δαίμονες οἵτινές ἐστε λίαν ἰσχυροὶ καὶ δυνατοὶ 15 καὶ ἔχετε ἐξουσίαν ποιῆσαι ὅ τι καὶ ἂν θέλετε, ὀρκίζω ὑμᾶς κατὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Παντοκράτορος Θεοῦ Σαβαώθ, Ἀδωναΐ, ὅς ἐστιν Θεὸς Ἀβραάμ, Θεὸς τοῦ Ἰσαάκ, Θεὸς τοῦ Ἰακώβ, ὅστις ἐξελέξατο παρὰ πάσας τὰς γενεὰς καὶ παρὰ πάντα τὰ ἔθνη τὸν Ἰσραήλ, ὅτινι παρέδωκεν ὁ Θεὸς τὰ θεῖα μυστήρια · ὀρκίζω ὑμᾶς 20 κατ' ἐκείνου τοῦ λαλήσαντος τὸν Μωϋσῆ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ παραδόντος αὐτῷ τὰ ἅγια μυστήρια · ὀρκίζω ὑμᾶς εἰς τὸν Θεὸν τὸν φωτεινὸν οὗ τὸ βάθος τῆς σοφίας ἀμέτρητον καὶ τῆς λαμπρότητος αὐτοῦ ἀνεξιχνίαστον, τὸν μαστιγώσαντα ἑνδεκα πληγαῖς τὴν Αἴγυπτον καὶ ἀγαγόντα τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐξ αὐτῆς · 25 ὀρκίζω ὑμᾶς κατὰ τῆς διαρρηξάσης ῥάβδου τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν καὶ τοῦ Μωϋσῆ προστάξαντος ταῦτα ποιῆσαι <καὶ> διαγαγεῖν τὸν λαὸν αὐτοῦ διὰ θαλάσσης · ὀρκίζω ὑμᾶς κατὰ τῆς δυνάμεως

1 πλησιάζουσιν cod. 2 κοινήθεις cod. 3 γενναίου] + τοῦ
cod. malim ὀρκίζε. 8 τῶν ὀφρικῶν cod. 11 εἶδας] num
οἶδας leg. ? οὖν] γάρ cod. τίς] τινά cod. 12 ὁμιλεῖν
cod. 13 Cf. supra, p. 29, 18. ἀρχόντισσα cod. 14 σε iterat
cod. 16 ἔχεται cod. θέλεται cod. 20 ὅτινι] ἅτινα cod.
θεὶ cod. 21 ὄρει] χωρίζ · ἐν ὄρη cod. 22 παραδίδοντα
cod. αὐτοῦ cod. 23 οὐ] οὐ cod. 26 ῥαῦδον cod.
27 καὶ τοῦ] κατὰ cod. καὶ inserui.

τοῦ Θεοῦ τῆς φοβεράς ἣ ἐλυτρώσατο Κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ
ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ · ὀρκίζω ὑμᾶς, πνεύματα,
εἰς τὰ ἁγιάσματα τῆς τοῦ Θεοῦ <σκηνης> καὶ εἰς τὰς γεγραμ-
μένας δακτύλῳ Θεοῦ πλάκας · ὀρκίζω ὑμᾶς, δαίμονες, εἰς τὴν
5 τράπεζαν τῶν ἄρτων τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου καὶ εἰς τὴν στάμνον
τὴν τὸ μάννα ἔχουσαν καὶ εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων καὶ εἰς τὰς ψαλ-
μωδίας τῶν ἁγίων ἀγγέλων καὶ εἰς τοὺς ὕμνους τῶν ἱερῶν · ὀρκίζω
ὑμᾶς εἰς τὴν πίστιν ἣν ἐκέκτητο ὁ πατριάρχης Ἀβραὰμ καὶ εἰς
τὴν λειτουργίαν τοῦ δικαίου Μελχισεδέκ καὶ εἰς τὴν τάξιν τοῦ
10 Ἀαρὼν. ὦ ὑμεῖς, δαίμονες οἱ οἰκοῦντες τὴν πορ-[f. 29v]-νεῖαν καὶ
οἱ διανοοῦμενοι ἀγάπην ἀνδρὸς πρὸς φίλιαν τῶν γυναικῶν, ὀρκίζω
ὑμᾶς καὶ σφίγγω καὶ ἀποσφραγίζω ὑμᾶς κατὰ τῶν ῥηθέντων
ὀνομάτων καὶ κατὰ τῶν ῥηθέντων ὀρκισμῶν, τοῦ μὴ βραδύναι
ὑμᾶς ἐν τινὶ τόπῳ ἐν ᾧ εὗρίσκεσθε· εὗρίσκετε τὴν ὁδεῖνα ἥντινα
15 ἐγὼ θέλω καὶ ἀγαπῶ, ὑπάγετε τοῦ παραλαβεῖν τὴν αὐτῆς καρδίαν
καὶ ἐγείρετε τὸν λογισμόν αὐτῆς πρὸς μὲ τὸν ὁδεῖνα· μὴ ἔχη
ἐνθύμησιν πατρὸς ἢ μητρὸς ἢ ἀδελφοῦ ἢ ἄλλον τινὸς τῶν συγγε-
νῶν αὐτῆς ἢ φίλου ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ, ἀλλὰ τὴν ἐνθύμησιν καὶ
ἐπιθυμίαν ἐμοῦ τοῦ ὁδεῖνα· καὶ ἵνα ποιήσετε αὐτὴν <να> ἀγα-
20 πῆσῃ με πάνν σφόδρα ἀγάπην ἀνεπιλήσμονα, σφόδρα, σφόδρα, καὶ
τοιάνδε ὥστε μὴ δύνασθαι μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν μήτε κοιμη-
θῆναι, μήτε ἄλλην τινὰ ἄνεσιν ἔχη ἕως οὗ θέλω ἐγὼ· εἴη εἰς τὴν
ὄρεξίν μου καὶ τὴν ἐπιθυμίαν μου· καὶ ἵνα ἔρχεται καὶ εὗρίσκη
με ὅπου ἂν ἐγὼ ὑπάρχω καὶ ἵνα αὐτῇ δοκῇ καὶ φαίνεται ἡμῶς
25 τινὰ ἄλλον ἄνθρωπον ἐπὶ γῆς εἶναι, ἀλλὰ ἐμένα μόνον. ὦ ὑμεῖς,
δαίμονες, ἀφίητε ἐπ' αὐτὴν τεχνήτας πέντε οἵτινες διδάξουσιν
αὐτὴν τὴν ὄρεξίν μου καὶ τὸ θέλημα τῆς καρδίας μου· καὶ ἵνα δι-
δάσκωσιν αὐτὴν νύκτα <καὶ> ἡμέραν τὴν ἐνθύμησίν μου βάλ-

1 ἥς cod. 3 ἁγιάσματα] ἅγια μετά cod. σκηνης dub. addidi : cf.
p. 30, 6. 4 δαίμονας cod. 5 τράξαν cod. τὸν ἄρτον cod.
6 μαναν ἔχουσα cod. 8 οὐκ ἐκέκτητω cod. 10 οἰκοῦντες
corruptum videtur : cf. p. 30, 14. 12 σφίγγω cod. 14 εὗρίσ-
κεσθε] εὗρίσκεσθαι καὶ cod. εὗρίσκετε τὴν] εὗρίσκεται ἡ
cod. 15 ἀγαπῶ] + ἵνα cod. ὑπάγεται cod. τοῦ]
καὶ cod. παραλαβὴν cod. 16 καὶ] + τοῦ cod. ἐγύ-
ρεται cod. 16-17 ἔχων ἐνθυμίαν cod. 17 συγγενῶν cod.
19 ποιήσεται cod. νά inserui. 20 ἀνεπιλήσμον cod. 21 ποι-
εῖν cod. 22 ἄλλην] + τι cod. ἔχει cod. 27 αὐτῆς cod.
28 νύκτα <καὶ> ἡμέραν] κάθα ἡμέρας cod. (vide num malis κάθε
ἡμέραν): τὴν] περὶ τὴν cod. βάλεται cod.

λοντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, τὸ ὀρεκτὸν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῆς ἀκατάπαυστα, ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῆς τὸ ταχύνον, ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτῆς τὸ ἀχόρταστον, ἐν ταῖς βασιλικαῖς αὐτῆς φλεψὶ τὸ ἀνίκητον, ἵνα ἔρχεται καὶ νὰ εὐρίσκη με, ὅπου ἂν ἐγὼ <ὤ>. τὸ λοιπὸν μὴ ἀμελεῖτε, ἀλλὰ ταχέως <ὑπάγετε> κατὰ τάχος ὅσον συντομώτατα. 5

Ἐὰν θέλῃς νὰ τοὺς στείλῃς νὰ σου κομίσωσι
θησαυρόν.

[F. 30] Ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ τὸν φοβερόν καὶ ἀόρατον καὶ εἰς τοὺς ἁγίους ἀγγέλους τοὺς πρωτοστάτας Μιχαήλ καὶ Γαβριήλ, Οὐρουήλ καὶ Ῥαφαήλ, καὶ εἰς τὰ Χερουβὶμ 10 καὶ Σεραφίμ· ὀρκίζω ὑμᾶς, δαίμονες, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τὸ τετραγράμματον ὅπερ ἐστὶ Ἀ γ λ α Ἀ γ λ α α τ ᾱ Ἀ γ λ α τ Ἀ γ λ α ὦ ρ· ὀρκίζω ὑμᾶς, δαίμονες, καὶ ὀρκίζω καὶ σφίγγω καὶ συμβουλλῶν ὑμᾶς εἰς τὴν χρῆσιν πάντων τῶν βασιλείων καὶ εἰς τὰ στέμματα αὐτῶν καὶ εἰς τὸ χρῆσμα τοῦ παναγίου πνεύματος 15 ὅπερ αὐτοὶ ἐχρίσθησαν καὶ οἱ προφῆται ἐχρίσθησαν. ὀρκίζω ὑμᾶς, δαίμονες, εἰς τὰ μυστήρια τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν καὶ εἰς τὰς ὁράσεις καὶ ἀποκαλύψεις τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ εἰς τὸν ὕμνον τῶν τριῶν παίδων Ἀνανιά, Ἀζαρία καὶ Μισαήλ καὶ εἰς τὴν ἁγίαν καὶ εὐπρόσδεκτον τῷ Θεῷ προσευχὴν αὐτῶν ἥτις ἔσβεσε τὴν τοσαύ- 20 τὴν φλόγα τῆς καμίνου καὶ εἰς δρόσον αὐτὴν μετέβαλεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Ναβονχοδονόσορ... cetera desunt: paginula vacua est.

[F. 30v] Ἐτέρη πρᾶξις περὶ τοῦ ἀγαγεῖν
τὰ πνεύματα.

Ἐν πολλοῖς μὲν οὖν πράγμασι δέον διαλαβεῖν καὶ γινώσκειν 25 περὶ τῆς ὑποτάξεως τῶν πνευμάτων, ὃ ἀκριβέστατε νῦν Ἐρβόαμ· ὁ γὰρ μέλλων ὑποτάξαι καὶ ἰδεῖν τὰ ἀσώματα πνεύματα σεσωμα-

1 αὐτῆς ²] αὐτοῖς cod.	2 ἀκατάπαυστα] τὸν ἄπαιστον cod.
τὸν ταχὴν cod.	3 τό ¹] τὸν cod.
νητον cod.	4 ὃ addidi.
p. 31, 1.	5 ὑπάγετε addidi.
κομίσουσι cod.	6 Cf. supra,
cod.	11 τὰ ὀνόματα cod.
13 σφίγγω cod.	12 ὄνπερ
θεῷ transp. cod. post αὐτῶν.	14 συμπήλω cod.
21 ἐπὶ] ἐτοι cod.	19-20 καὶ ³ —
23 Cf. supra, p. 18.	27 σωμα-
25 δαίον cod.	malim καταλαβεῖν.
τωμένα cod.	

τωμένα πολλῆς δέεται ἐπιμελείας, ὥς ἐνταῦθα ὑπομνήσω σε. ἄρχον
ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς Σελήνης καὶ ἀπέχον ἀπὸ συνουσίας
γυναικὸς καὶ κρέατος καὶ οἴνου καὶ ἰχθύων καὶ τῶν λοιπῶν. καὶ
ὅταν φθάσωσιν αἱ ἑνδεκα τῆς Σελήνης, ποιήσον τριήμερον νηστείαν,
5 ἐσθίων μόνον ἄρτον. καὶ ἔχε προοικονομημένα ἱμάτια λινὰ λευκὰ
ἀφόρεστα καὶ ὑποκάμισον ἀφόρεστον καὶ κάλτζας καὶ ὑποδήματα
καὶ μίαν μανδύλαν ἐν τῇ κεφαλῇ ἀφόρεστην· καὶ νὰ ἦναι γεγραμ-
μένα ταῦτα τὰ ὀνόματα μετὰ μελανίου τῆς τέχνης· Ἀ ρ ε ά,
Ἀ γ λ ά, Ἀ γ λ α ι, Ἀ γ λ α ώ θ, Ἀ γ λ ε ρ ί, Ἀ γ λ ω, Ἀ γ
10 λ α τ ά ς, Ἀ γ λ α α ά, Ἀ γ λ α ζ ι ά, Ἀ γ λ ώ θ, Ἀ γ λ α ί, Ἀ γ
λ α τ έ, Ἀ γ λ ω σ ι ω, Ἀ γ λ α α τ ά, Ἀ γ λ α ρ ω. ἔχε δὲ καὶ
χαρτίον ἀγέννητον βοδὸς ἀρσενικοῦ οἰκονομημένον μετὰ μαχαίρας
τῆς τέχνης καὶ μετὰ μελανίου τῆς τέχνης γράφε ταύτας τὰς εἰκο-
σιτέσσαρας σφραγίδας μετὰ τῶν ὀνομάτων καὶ βάστα αὐτὰς
15 εἰς τὸ στῆθός σου καθὼς εἶναι γεγραμμένοι ἄντικρυς.

[F. 31] Viginti quattuor sigilla.

Ἐ λ, Ῥ α χ α χ ο υ, Β α χ α ν ο υ, Ἰ ρ ρ έ χ, Ἀ μ π α ι μ, Ῥ α β
β έ ς, Ἐ ε μ έ θ, Ἐ λ ω χ χ ι μ ί, Λ α χ α σ τ ρ ι λ έ ν, Ἀ δ ω ν α ί,
Λ ε ε ρ α α θ ι ο υ σ ά, Γ ι α κ ο ύ μ, Ἐ λ ο λ η ν σ ο υ, Μ ι σ α
20 ν α ά δ, Μ ι μ π α γ ι ά δ.

Ἐχε οὖν τόπον οἰκονομημένον, οἶκον παστρικὸν μοναξικὸν
ἢ ἀπερίσκοπον καὶ ἀδιάβατον τόπον· καὶ πλῦνον πρῶτον τὸ κορμί
σου ἀπὸ τὰς ια' τῆς Σελήνης ἕως τὰς ιδ' ἡμισυ γλυκὴν νερὸν καὶ
καθαρόν, ὀλίγον ζεστόν· καὶ ὥσάν ἔλθουν αἱ ιδ' ἡμισυ τῆς Σελήνης,
25 ἐάν ἐστὶν ἡμέρα νὰ βλέπῃς νὰ ἀναγνώσῃς τοὺς ὁρκ σμούς, καλόν·
εἰ δὲ νύκτα, νὰ ἔχῃς λαμπάδας ἀναπτομένας μετὰ φανῶν. καὶ χρῆ-
σον ὅλον τὸ σῶμά σου μόσχον καθαρόν καὶ ζαμπέτι καὶ καρνό-
φυλλον, κάρυον ἰνδικόν καὶ μυριόφυλλον· καὶ μετὰ ταῦτα πάντα
χρῆσον τὸ σῶμά σου, εἰτα βάλε τὰ καινούργια φορέματα τῆς τέχ-

1 πολλοῖς cod. ἐνταῦτα cod. 3 ἰχθύας cod. 4 τρίμερον
cod. 5 ἐσθίων] μὴ ἐστίν cod. 6 ὑποκάμισον ἀφόρεστον]
ὑποκάμισύντροπον cod. 7 μανδήλα cod. κεφαλαία cod.
ἀφόρεσάφορεστη cod. 8 μελάνου cod. 13 τέχνης²] + καὶ cod.
15 γεγραμμένη cod. 16 Cf. supra, pp. 19-20. 17 Cf. supra, p. 18.
21 Cf. supra, pp. 32 sq. τόπω cod. 23 γλυκύν cod. 24 οἱ
cod. Σελήνης] + ἡγουν ιδς' cod. 25 ἀναγνώθης cod.
27 ζαμπέτει cod. 28 κάρυον] κόδον cod.: num κόστον legen-
dum?

νης καπνισμένα μετὰ λιβανίου καθαροῦ [f. 31v] καὶ τὴν πόλιν εἰς τὴν κεφαλὴν. καὶ ποιήσον τὸ τζέρκιον μετὰ μαχαίρας τῆς τέχνης καὶ βάλε καὶ τὸ φυλακτήριον εἰς τὸ χεῖρ σου, νὰ τὸ βάλης ἀπάνω εἰς τὸ στῆθός σου. ἔχε δὲ καὶ κάρβουνα ζωντανὰ ἀπτόμενα. καὶ ἔχε τέσσαρα πῆλινα γαστρία καινὰ καθαρὰ καὶ βάλε εἰς αὐτὰ καπ- 5 νίσματα ταῦτα· μύσχον, στύρακα, στάκτην ξυλαλότης, σπίγα νάρδου, κρόκον, μοσχοκάρυον καὶ βάλ' τὰ εἰς τὰ γαστρία νὰ καπνίζονται. καὶ σέβα εἰς τὸ κέρκιον εὐθὺς ὅταν ἡ Σελήνη ᾖ ἀντικρυς τοῦ Ἥλιου καὶ ἄρχον <καὶ> λέγε τοὺς ἐξορκισμοὺς πρὸς τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ κόσμου. καὶ θέλεις ἰδεῖν νὰ ἔρχονται ὥσπερ 10 ἄνθρωποι ἔχοντες καὶ τὸν βασιλέαν τοὺς· καὶ ὀρκίζε αὐτοὺς κατὰ τὸ ζητούμενον πρᾶγμά σου, ὅπερ αἰτεῖς ἐξ αὐτοῦ νὰ ποιήσωσιν τὸ ζητούμενον πρᾶγμα εὐθέως ἅμα, ἅμα.

Ἴδου καὶ ὁ κύκλος· οὗτός ἐστιν· καὶ ποιήσον ὥσπερ ὀρᾶς κατὰ ἀκρίβειαν. Figura deest.

15

Ὁρκισμὸς τῆς ἀνατολῆς.

Ἔσεῖς, πνεύματα τῆς ἀνατολῆς· Λοιουτζιφέρ, Πελετζα- φατάϊ, Γαασή, Σακοβολάς, Τζελσιώδ, Πολλα- κύναις, Περιοράθ, Ὀονέκι, Ὀρθαῖ, Ὀρνιᾶ, Ἀβεχέ, Βιναέ, Λαμπ]ορές, Παρατόν, Βηκαρτον, 20 Ὀνισκελιά, Λικατές, Πληξετεφῶ, Κακιστή, Καμπλανές, Ριεριδῶν, Σχοζινοξεν, Χωζεῖ, Ὀπηράλ, Μιαρέρ, Κυνάς, Λασυρλαμπητα, Μιγαδέλ, Μεντιφρόν, Πορκίκι, ἔρχεσθε, ἔρχεσθε, ἔρχεσθε, μὴ βραδύνετε, ἀλλ' ἐκ παντὸς τόπου ἔνθα εὐρίσκεσθε, ταχύ- 25 νατε.

[F. 32] Ὁρκισμὸς δεύτερος τοῦ βορέως.

Ὡ ἐσεῖς, δαίμονες τοῦ βορέως· Ἀσμοδαί, Λεοντοφ, Τριαβόλ, Γαμεῖς, Ἀνατόχ, Οὐλφάς, Γαβαάπ, Αἰνώθ, Γαλιός, Βιαρά, Ἰνωπήξ, Μαχώθ, Ταρ- 30 ταρῶνι, Ζαμαρφά, Ἀβλικόν, Σκαβαδιώδ, Δα-

6 ξυλαλῶν cod. 6-7 σπίγα νάρδην cod.: cf. supra, p.33, 4 ubi servandum erat σπίγον νάρδου (spicum nardi). 7 μοσχοκάρυ cod. 9 ἄρχιλεγε cod. 12 αἰτεῖς] ἐτάς cod. νά] καὶ cod. 13 ἅμα ἅμα cod. 14 οὕτω cod. 17 πνεύματα] + τοῖς πνεύμασι cod. 25 βραδύνεται cod. ἐκ] ἐ cod. ἔθα cod. 27 βορᾶν cod.

μορόν, Φιεβλάς, Βαρσεφιάλ, Ἀργουσσούλ, Ἰ-
πεσιδών, Κιναχάς, Δριοκοντά, Ἀζεβοῦ, Ἀ-
βιζουθ, Μιεσήρ, Σφαδωραπό, ἔρχεσθε, ἔρχεσθε,
ἔρχεσθε καὶ μὴν βραδύνετε ἐκ παντὸς τόπου ὅπου ἂν εὕρισκεσθε.

5 Ὁρκισμὸς τῆς δόσεως.

Ὁρκίζω σας, δαίμονες καὶ πνεύματα τῆς δόσεως· Ἀστα-
ρώθ, Βελβεέ, Κιτωήλ, Νικοτέ, Πθορά, Φοβο-
κίλ, Μηρτός, Ἀρτήρ, Μουβεσουήλ, Ἀπολοχάς,
Ἐλβεπρίζ, Σφραγιέλ, Πορκικί, Νωά, Πώχ
10 καὶ Πριούχ, Βασιγών, Ἐξουνναργή, Ἰαπέρ,
Μελιδούς, Βαναχώρ, Ἰοροήλ, Ἰαξμοῦ, Τραξ-
δατί, Ὀπρινάς, Βοδιμέν, Ἀκοσγώ, Σαβρικέλ,
Φθικέρ, Βιχερόν, Ἀχθιόβ, ἔρχεσθε, ἔρχεσθε, ἔρχεσθε
ὅπου ἂν ᾗσθε καὶ μὴ βραδύνετε, ἀπὸ παντὸς μέρονος.

15 Ὁρκισμὸς τοῦ νότου.

Ὡ ἐσεῖς, πνεύματα καὶ δαιμόνια τοῦ νότου· Βερζεβούλ,
Ἀρκανήλ, Ἀχωνιώθ, Ζιρθεουήλ, Ἡφλάχ, Ἐφιπ-
τά, Μελτός, Καριτέρ, Ὑποπαλτ, Λιστιθώ, Κα-
λιούθ, Βοιδονατεκάν, Μαλέκαπών, Λισκάξ,
20 Βελιούχ, Πελγιάβ, Γααβών, Εἰσγονέλ, Πεν-
διπών, Χαμελουλ, Διγμασών, Ὑπερικφιμάς,
Οὐκασλαβιτάν, Πτεθαμά, Βεβυκίς, Οὐρτί, Κε-
θαπον, ἔρχεσθε, ἔρχεσθε, ἔρχεσθε ἐκ παντὸς τόπου ὅπου ἂν
ᾗσθε, ἐν τάχει, παρευθός.

25 Ἑτερος ὁρκισμὸς.

Ὁρκίζω σας καὶ σφραγίζω σας καὶ ἀναθέτω σας καὶ καταβάλλω
σας ἀπὸ τὰ ἄγια καὶ φοβερώτατα ὀνόματα τοῦ Θεοῦ Παχάτα,
Ἀτακήλ, Σεμιήλ, Ἀφορέχ, Ὀχτζιε, Ἀκαί, Ἐ-
νών, [f. 32^v] Τετραγράμματον, ἄλφα καὶ ω, Λα-
30 γριτῶν, Ἀἰνόν, Ἐχιάν, Ὀκιζοκμούς, Ἀρα-
ταήρ, Λιταοῦ, Μικαδέρ, Γιλεῖ, Ἀδωναί, Νωλί,
Ἐλνέ, Ἰαλέ, Σαλαδική, Ἰαιλαδά, Ἰαλκέ,

5 ὁρκίσματος cod.
cod. 26 ἀναθετώ cod.

14 βραδύνεται cod.

24 τράχι

Σαβαώθ, Ἰούρξ, Ἐγικάξι, Ὀχείθ, Ἀναθών,
 Ἀλλιννα, Βααννά, Σαβαώθ, Ἰσαξιπιῶν, Ὠ-
 νεάρ, Φετζιτμίω, Νιελί, Ἀδωνά, Φηιτόν, Ἀνα-
 ρυμολγέα, Γιακριών, Ἰριχά, Ἀναμπῶν, Ἀβε-
 σιεπτιών, Ποούχ, Μιραθών, Συναγρών, Σκαν-
 λωί, Ἀλκέ, Ἀρφεών, Ἀλπιπρά, Γενητόν,
 Γραιμόν, Ἐγλωαφέρε, εἰς ταῦτα τὰ ὀνόματά σας ὀρ-
 κίζω ὃ ἔσεῖς, δαίμονες καὶ πνεύματα τῶν τεσσάρων μερῶν τοῦ
 κόσμου, νὰ σωματωθῇτε, νὰ πάρετε πρόσοφιν ἀνθρωπίνην, ἡ-
 μερον καὶ εὐμορφον, νὰ ἔρχεσθε ἔμπροσθέν μου νὰ ποιήσετε 10
 τὸ θέλω. ὀρκίζω καὶ δένω καὶ σφίγγω καὶ ἀναθέτω σας ἀπὸ τοῦ
 ὀνόματος τοῦ Θεοῦ τὸ ἐντιμον καὶ φοβερόν Πετιναῖμ, καὶ ἀπὸ
 τὸ μεγαλοπρεπέστατον καὶ μεγαλειότατον καὶ ἐνδοξον ὄνομα Κυ-
 ρίου Φανακήμ, καὶ ἀπὸ τὸ πολύτιμον Κυρίου Σεμιφοράς.
 φοβήθητε καὶ ἐντρέπητε τὰς ὀνομασίας · Κασιώδωρε, Ἀα-15
 μανοριά, Πεντινά, Γεαθαλαμιά, Σεγανέ, Ἀ-
 γαριά, Ρωαθιά, Θελάμια, Ἀδιριώ καὶ Καριών,
 ὃ ἔσεῖς, δαίμονες, φάνιτε ἔμπροσθέν μου καὶ μὴ μου παρακού-
 σετε διὰ τὰ ἄγια καὶ ἐντιμα ὀνόματα τοῦ Θεοῦ ταῦτα · Ἀγλά,
 Ἀγλαί, Ἀγλατασέ, Θε(ε)ν, Ἐλιῶ, Λοχέμ, Τε-20
 τραγράμματον, Ἰσαάκ, Βαλμιδαλάς, Σιλᾶνός,
 Ἰλαβολάμ, Βελαμελαδωνακί, Ἀχακέ, Τζωτ-
 ζώ, Ἐαρών, Ἀνταανωδαί, Ἀρεαττά, Παλι-
 χαδάλ, Ὠμιστικόν, Συμουλ, Μελααντά, Χογι-
 μά, Μαθέα, Ραχέμ, Ἐμονέλ, Ἐμανουήλ, ἄλφα 25
 καὶ ω, σφίγγω καὶ βιάζω σας καὶ δένω σας διὰ τοὺς ἁγίους ἀγγέ-
 λους Μιχαήλ καὶ Ραφαήλ καὶ διὰ τῶν ἁγίων ἀγγέλων Μα-
 φιήλ, Σεραπεφουήλ, Γιμαήλ, Λαδωνάηλ.

Μετὰ τὸν ὀρκισμόν [f. 37] τοῦτον θέλεις ἰδεῖν νὰ ἔρχονται φου-
 σάτον · καὶ μηδὲν δειλιάσης, ἀμὴ εἶπέ τους νὰ σταθοῦν ἔξω τοῦ 30
 κερκούλου καὶ τίμησον αὐτούς · καλῶς ἦλθατε. ὅ τι ζητεῖς λέγε
 τους.

Τέλος περὶ τοῦ εἰσάγειν δαίμονας.

8 μικρῶν cod..	9 σωματωθῇται cod.	πάρεται cod.
11 δένω] θέλω cod.	σφίγκω cod.	ἀναθετώ cod.
13 μεγα-
πρεπέστατον cod.	ὀνόματι cod.	18 φανεῖται cod.
παρ-
κούσεται cod.	19 ὀνομασίας cod.	20 τετραγράμμα cod.
26 σφίγκω cod.	29 θέλης ἰδεῖ cod.	30 εἶπεν cod.
31 κέρκουλου cod.	ζητῆς cod.	33 ἐξάγων cod.

<Γαστερομαντεία>.

Λαβὼν μίαν γαστέραν θές την ἀπάνω εἰς τράπεζαν · εἶτα βάλε
 ὑποκάτωθεν μανδύλιον καινὸν καὶ καρποφυλλάτον καὶ μόσχον
 καὶ χαλβάνην. καὶ ἀναψον κερία τέσσαρα καὶ <ἐπαρον> ἕναν παρ-
 5 θένον παιδί · καὶ ἔστω πλησίον ἐκεῖ ὁ σεληνιαζόμενος καὶ ἡ γασ-
 τέρα εὐκαιρη · καὶ νὰ ἐβλέπη τὸ παιδὶν μέσα εἰς τὴν γαστέραν. καὶ
 σὺ εἰπὲ εἰς τὸ ξερβόν του ὠτίον τοῦ σεληνιαζομένου καὶ εἰς τὸ
 δεξιὸν ἐτοῦτον τὸν ὀρκισμόν · ὀρκίζω σε, πνεῦμα πονηρὸν καὶ
 ἀκάθαρτον, ἀπὸ τὸ μέγα ὄνομα τοῦ Θεοῦ Σαβαὼθ καὶ <ἀπὸ τὴν>
 10 ἀποκάλυψιν τοῦ Θεοῦ τὴν ὁποίαν ἀπεκάλυψε τοῦ Μωϋσέως εἰς
 τὸ ὄρος τὸ Σινά, εἰς τὰ ἀγιάσματα τῶν ἀγιασμάτων καὶ εἰς τὰ
 ὀνόματα τῶν ἁγίων ἀγγέλων Μιχαήλ, Γαβριήλ καὶ Οὐρουήλ καὶ
 Ῥαφαήλ, καὶ εἰς τὰ ὀνόματα τῶν ἐπὶ ἀγγέλων τῶν φοβερῶν ὅπου
 ἀνακατώνουν ὅλους τοὺς ἀνέμους · αὐτοὶ νὰ σε ἀνακατώσουν νὰ
 15 σε εὐγάλουν ἀπὸ τοὺς ἰξέ' ἀρμόσεις καὶ μυελοὺς ἐτοῦτον τοῦ ἄν-
 θρώπου καὶ νὰ εὐγῆς ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον ἐτοῦτον · καὶ ἔχω νὰ σε
 πέμψω εἰς ἄλλον τόπον. καὶ εἰς ἐκεῖνον τὸν φοβερόν Θεόν καὶ εἰς
 τὰς χάριτας τοῦ παναγίου Πνεύματος καὶ εἰς τὴν παρουσίαν αὐτοῦ
 καὶ εἰς τὰ δάκρυα τῶν ἁγίων καὶ εἰς τοὺς θρήνους οὗς ἐθρήνησαν
 20 εἰς τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ μου ὀρκίζω σε, πονηρὸν δαιμόνιον,
 κατὰ τὴν ὥραν ἐτούτην νὰ ἐξέβῃς ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον ἐτοῦτον νὰ
 σέβῃς μέσα εἰς τὴν γαστέραν ἐτούτην καὶ νὰ σε πέμψω εἰς τὸν
 ὀδεῖνα τόπον. ἔτι δὲ ὀρκίζω σας καὶ εἰς τὰς θαυματουργίας τῶν
 ἀγγέλων καὶ ἁγίων καὶ εἰς τὰς εὐχὰς αὐτῶν καὶ εἰς τὴν χάριταν
 25 ὅπου ἐχαριτώ-[f. 37v]-θησαν. ὀρκίζω σας εἰς τὸν Θεὸν ὃν τρέμει
 πᾶσα κτίσις ὁρατῶν καὶ ἀορατῶν ὅτι εὐθὺς νὰ χωρισθῇς ἀπὸ τὸν
 ἄνθρωπον ἐτοῦτον νὰ σέβῃς μέσα εἰς τὴν γαστέραν ταύτην διὰ νὰ
 σε πέμψω εἰς τὸν ὀδεῖνα τόπον. τότε ἐρώτα τὸ παιδί ἐὰν ἐβλέπει
 ἄνθρωπον σαρκικὸν μέσα εἰς τὴν γαστέραν · καὶ ἂν εἴπῃ · μέσα
 30 ἐστίν, ἔχε κερὶον εὐθὺς καὶ στούπωσε τὸ στόμα τοῦ ὑαλίου. καὶ

1 tit. addidi. 2 γαστέρα] + καὶ cod. 3 καινῷ cod.
 καρποφυλλάτον cod. 4 ἐπαρον addidi. 6 εὐκαιρη cod. ἐβλέπει
 cod. (ἐβλέπω = βλέπω). 9 ἀπὸ τὴν addidi. 16 ἔχω] ἐγώ ?
 σε] σοῦ cod. 21 ἐξεύης cod. 22 σε] σοῦ cod. 24 αὐτοῦ cod.
 χάριταν cod. 26 ὁρατόν cod. ἀόρατον cod. χωρισθεὶς
 cod. 27 σεβῆς cod. 28 σε] σοῦ cod.

εἰπὲ τοῦ παιδίου νὰ τοῦ εἴπῃ νὰ μὴν εὔγῃ ἀπὸ ἐκεῖ. καὶ τὸ παιδί νὰ ἔχῃ φυλακτήριον ἀπάνω του ἐτοῦτο τὸ παρόν (sigillum). καὶ <εἰς> τὴν γαστέρα κάμει χαρτὴν καὶ γράφει μίαν πεντάλφαν καὶ βάλε 'ς τὸ στόμα τοῦ ὑαλίου ἀπάνω 'ς τὸ χεῖλι (pentalpha).

<Πιβακτορομαντεία>.

5

Ἐπαρον ἓνα πιβατάρην ἀφόρεστον καὶ ἄμειβον εἰς βρύσιν τρέχουσαν ἀντικρυς τοῦ Ἥλιου καὶ γέμισον αὐτὸ νερόν, ἄλαλον, ἀσύντυχον καὶ ἀνυπόστροφον, εἰς τὰς ε' τῆς Σελήνης ἢ εἰς τὰς ἐπτὰ ἢ εἰς τὰς ιγ' ἢ εἰς τὰς ιζ' ἢ εἰς κα' ἢ εἰς κε' ἢ εἰς κθ' καὶ ἔχε ἓναν παιδί παρθένον μετὰ σοῦ. καὶ τότε ἀπογέμισον τὴν γαστέρα ἕως 10 ἄνω λάδιον τῆς δάφνης. καὶ ἔχε μάχαιραν τῆς τέχνης καὶ ποιήσων τὴν βίαν τοῦ Σολομῶν. καὶ κάθισε ἐσθ' καὶ τὸ παιδί καὶ ἄς ἦναι ὥρα ποῦ ἀνατέλλει ὁ Ἥλιος. καὶ εἰπὲ ταῦτα τὰ ὀνόματα ἔνδεκα φορὰς εἰς τὸ ὅτιον τοῦ παιδίου. Ἀσγῆ, Μωταργεμμή, Παγησεσεχχῆ, Ἰσάχ, Ἀσακισουχάρ, Νουν-15 βαντά. καὶ ὥσάν ἀποπῆς τὰς ια' φορὰς, ἄρχισε καὶ ὀρκίζε οὕτως. ὀρκίζω σας, στοιχεῖα τὰ ὅποια εἴσθε γλυκέα ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ὑπόκρυφα τοῖς ἀνθρώποις, ὅπου στρέφετε τὰ πρόσω πάντα ὥσάν θέλετε, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἀγγέλου τοῦ πυρίνου καὶ τῆς ῥομφαίας τῆς στρεφομένης, εἰς τὸ ὄνομα τῶν ἐπτὰ βασιλέων ὑμῶν τῶν 20 δυνατῶν καὶ τοῦ πορφυροῦ προβάτου καὶ τοῦ λέοντος τοῦ ἰσχυροῦ, νὰ ἔλθῃ ἢ συντροφία σας ἐδῶ ὅτι νὰ σας ἐρωτήσω θέ-[f. 38]-λω. καὶ τότε ἐρώτησε τὸ παιδί ἂν ἦρθασιν. καὶ θέλει ἰδεῖν φουσατόν καὶ <τότε εἰπὲ> νὰ φέρουσιν τὸν θρόνον τοῦ ῥηγός τους καὶ καθίζῃ ὁ ῥηγός καὶ ὅλον τὸ φουσατόν του καὶ ἀρχίσουν νὰ γενθοῦ- 25 σιν. καὶ σὺν γενθοῦσιν, εἰπέ. ὀρκίζω σας εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἀβρακὰ καὶ τοῦ Παριέλ καὶ τοῦ Ἀσριέλ, ὅτι νὰ μὴν σηκωθῇτε ἀπ' ἐδῶ ὅσον νὰ ἐρωτήσω εἴ τι θέλω. καὶ φέρετε τὸ ὀφρικόν σας καὶ τὸ βιβλίον σας τῆς διαθήκης σας νὰ ὀμώσετε ἀπάνω εἰς ἐκεῖνο.

3 εἰς inserui. μία πεντάλφα cod. 4 κελή cod. 5 Cf. supra, pp. 37-40. 6 τρέχοντα cod. 7 αὐτήν cod. in margine legitur, 2^a m. scr., furem et res furto directas ostendere, quod ad fol. 38 pertinet. 17 σας] σαι cod. τά] τὰς cod. 18 στρέφεται cod. πάσας cod. 20 στρεφομένης cod. 24 τότε εἰπέ addidi. 25 του] τους cod. 27 συνώθεται cod. 28 ὅσο cod. φέρεται cod.

ὁποῦ ἐγὼ σας θέλω ἐρωτήσει νὰ μὴν μὴν μου εἴπητε ψευδές, ἀλλὰ μετὰ ἀληθείας νὰ με ἐρμηνεύσετε καὶ πάσης καθαρότητος, καὶ ἀπάνω εἰς τοὺς πρωτοθρόνους σας καὶ ἀρχηγούς σας Βαβέτ, Βαλτάσαρ, Παλτάσαρ, Βεελζεβούλ, Σιεχαπόν.

5 Ἐὰν θέλῃς νὰ ἐρωτήσης περὶ κλέπτην
ὁρκίσε οὕτως·

<Ὁρκίζω σας ἀπὸ τῶν ὀνομάτων> τῶν ἀγγέλων Ἀλμεήλ, Καλσιέλ, Σαρχιέλ καὶ Παραέλ, νὰ μὴν μου εἴπητε τὸ ὄνομα τοῦ κλέπτον ὁποῦ ἔκλεψε τὸ ὀδεῖνα πρᾶγμα· πῶς τὸν λέγον
10 καὶ τί φορεῖ καὶ ποῦ τὰ ἔχει κρυμμένα· εὐθὺς νὰ μὴν τὸν δείξετε καὶ τὸ κορμί του καὶ τὴν φορεσίαν του.

Εἰς ἄνθρωπον ποῦ εἶναι εἰς ξενιτείαν
ὁρκίσε οὕτως·

Ἐὰν θέλῃς ἀπὸ ὀνόματος Μαρπιχήλ, Φαρνιμπαήλ,
15 Σαμτωρτέ καὶ τοῦ Ἀμιώβ, ἥ ζῇ ἡ ἀπέθανε ἡ τί λογισμὸν ἔχει;

Διὰ μελλόντων πραγμάτων, ἐὰν θέλῃς <εἰ-
δέναι> ἄν γίνεται ἡ ὀδεῖνα πραγματεία
ὁρκίσε οὕτως·

20 Ἐὰν θέλῃς ἀπὸ ὀνόματος Σαντελφῶν, Κοχβιέλ, Ἐτ-
ζιέλ καὶ τοῦ Σαρπιέλ, νὰ μὴν μου εἴπητε ἡ ὀδεῖνα πραγματεία ἐὰν γίνεται ἡ ὁχί.

Ἐὰν θέλῃς νὰ ἐρωτήσης δι' ἀσθενῆ, ζῇ ἡ
'πέθανεν·

25 Ἐὰν θέλῃς ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ Σαργιλέ, Ὁμπε-
νιέλ, Λετζίέλ καὶ Παματζιέλ, νὰ μὴν μου εἴπητε ζῇ
ἡ πεθάνῃ.

1 εἰπεῖτε et infra εἰπήτε, εἰπῇ cod. ψευδός cod. 5 Cf.
supra, pp. 42 sq. 7 ὁρκίζω — ὀνομάτων addidi. 9 ἐλέγον
cod. 10 ἐδείξετε cod. 15 τί = τίνα cod. 17 μελλού-
μενον cod. εἰδέναι inserui. 27 πεθάνῃ cod.

Νὰ ὁωτήσης περὶ θησαυροῦ ἂν θέλῃς·

Ὅρκίζω σας ἀπὸ τοῦ ὀνόματος [f. 38^v] Νουριέλ, Μαθινιέλ, Πεχθά, Βιθιέλ καὶ Παφάέλ, νά μου εἴπητε ποῦ ἐστὶν θησαυρός.

Διὰ νὰ μάθῃς μυστήρια γυναικὸς ἢ ἀν- 5
δρὸς ὁρκίζε οὕτως·

Ὅρκίζω σας ἀπὸ τοῦ ὀνόματος Ταξουζιέλ, Ἀβεσα-
βεήλ, Ἀγηραχκιήλ καὶ Μεκισαμιήλ, νά με εἴπητε
τί ἔκαναν καὶ τί ἔχουν νὰ κάμουν.

Ὅταν θέλῃς νὰ τοὺς ἀπολογιάσῃς· 10

Ἐρώτησα εἴ τι ἤθελα καὶ ὑπᾶτε ὁ καλόν· καὶ ὅταν σας ἐκ-
καλέσω, μετὰ χαρᾶς νὰ ἔρχεσθε. καὶ ὁρκίζω σας ἀπὸ τοῦ ὀνόματος
τῶν ἁγίων ἀγγέλων Τιτσιζαήλ, Μιχαήλ, νὰ μὴν κάμετε
ἀδέξιον τούτου τοῦ παιδίου μήτε ἐμοῦ μήτε ἡμέραν μήτε νύκτα.

Figura: circulus in quo haec verba ὁ τόπος τοῦ παιδὸς ἦγονν 15
τοῦ μαθητοῦ καὶ τοῦ διδασκάλου. In corona: Τετραγράμ-
ματος, Ἀδωναῖ, Ἐλωί, Μωθαί.

Ἐτέρη περᾶξις τοῦ καθρέπτου.

Ὅφείλεις εὐρεῖν παιδὶν παρθένον καθαρὸν χρονῶν ὀκτὼ ἐπι-
στάμενον καὶ γράμματα· καὶ λαβὼν μαχαῖριν μαυρομάνικον καὶ 20
καθρέπτῃν ἀπελθε εἰς τόπον ἴδιον καὶ μὴ ὑπὸ τινος θεωρούμενος
καὶ ποιήσον κάτω εἰς τὴν γῆν μετὰ μαχαίριον ὥσπερ τάφον ὁμοίω-
μα καὶ γύρωθεν τοῦ κουλουρίου πεντάλφαις. καὶ πῆξον τὸ μαχαῖριν
εἰς τὴν μέσῃν (figura: quadrum cum quinque pentalphis). καὶ
θέσε τὸν καθρέπτῃν ἀπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ μαχαίριου καὶ 25
ὥς τὸ κρατῇ τὸ παιδί μετὰ τὰ χεῖρά του καὶ νὰ ῥωτᾶται εἰς ὅλα τὰ
ὀνόματα ἀπὸ ὅσους θεωρεῖ ἐντὸς τοῦ καθρέπτου καὶ νὰ τὸ λέγῃ
τοῦ διδασκάλου· πλὴν τὸ παιδί νὰ μὴ ἄρῃ τοὺς ὀφθαλμούς του

1 ρετήσης cod. 11 καλῶ cod. ἐκαλέσω cod. 14 ἡμέρα cod.
18 Cf. infra, cod. Bononiensem, f. 349^v. 19 ὀφιλε cod.
23 πεντάλφαις] + ὥσπερ τάφον ὁμοίωμα οὕτως cod. 26 ρωτάτε
cod.

ἐνθεν κἀκεῖθεν, ἀλλὰ πάντα νὰ ὀρᾷ μέσα εἰς τὸν καθρέπτην. ὀφεί-
 [f. 39]-λει ὁ τι λέγει ὁ διδάσκαλος νὰ λέγῃ καὶ τὸ παιδί. — ἀρχή·
 Ζή ρ α, Ζή ρ α, Ζή ρ α, Ζά μα ρ α, Ζά μα ρ α, Ζά μα ρ α,
 Φιά τε, Φιά τε, Φιά τε, Ζή τ ω, Ζή τ ω, Ζή τ ω· ἄμεν,
 5 ἄ με ν, ἄ με ν. κυρὰ βασίλισσα Σ υ μ π ί λ ι α, ὀρίζει ὁ μάστορης
 εἰς τὰ ὀνόματα ταῦτα καὶ εἰς τὸ † ἀνεκφένετο καὶ εἰς τὴν δύναμιν
 τῆς παρθενίας τοῦ παιδὸς ἐτούτου, νὰ γυρίσῃ τὸν καθρέπτην ἐτοῦ-
 τον νὰ τὸν κάμῃ μαῦρον, κόκκινον καὶ κίτρινον, καὶ νὰ γένῃ
 καὶ μία στράτα δημοσία ἐδῶ μέσα· νὰ ἔλθῃ ὁ κοτζὸς καβαλλάρης
 10 ὁ μάγερας νὰ τὸν ἴδω· — σὰν ἔλθῃ· μάγερε, ὀρίζει ὁ μάστορης νὰ
 στείλῃς τὸν δοῦλόν σου ἅπάνω εἰς τὸ ὑψηλότατον βουνὶ ὁποῦ νὰ
 εἶναι, νὰ φέρῃ ἐδῶ τρία καλὰ πρόβατα ἐδῶ. — ἀπέρχεται καὶ ἔρχε-
 ται. — ἐ ρ ὡ τ η σ ι ς· μάγειρε, ὀρίζει ὁ μάστορης νὰ τὰ σφάζῃς
 καὶ νὰ δεχθῇ τὸ αἷμά τους εἰς ἐ χρυσὸν βατζέλιν καὶ νὰ τὸ πῆς
 15 νὰ χαρῆς· καὶ νὰ τὰ γδάρῃς, ἄλλα κάμῃς ὀπτὰ, ἄλλα μαγερευτά. —
 ἐ ρ ὡ τ η σ ι ς· μάγειρε, ὀρίζει ὁ μάστορης νὰ φέρῃς θρονία χρυσᾶ,
 ταῦλαν, μεσάλια, κούπαις ἀργυραῖς, ψωμί καλόν, κρασί καλόν
 νὰ θέσῃς νὰ ἦναι ἑτοιμα. — ἐ ρ ὡ τ η σ ι ς τοῦ διδασκάλου καὶ ἀ π ὀ -
 κ ρ ι σ ι ς τοῦ παιδίου· μάγειρε, ὀρίζει ὁ μάστορης νὰ ἔλθῃ ἡ κυρὰ
 20 βασίλισσα ἡ Σ υ μ π ί λ ι α ὁμοῦ με τοῦ λαοῦ τῆς νὰ καθίσῃ νὰ
 φᾶ, νὰ πῇ, νὰ εὐφρανθοῦν. — καὶ σὰν ἴδῃ ὅτι ἐποίησαν οὕτως καὶ
 ἔφαγαν, εἰπέ· κυρὰ βασίλισσα Σ υ μ π ί λ ι α, ὀρίζει ὁ μάστορης
 ὅτι νὰ στείλῃς τὸν δοῦλόν σου κάτω ᾗ τὴν Λ α κ ε δ α ι μ ο ν ί -
 α ν ᾗ τὸν βασιλέα Σ ο λ ο μ ῶ ν νὰ τοῦ δόσῃ τὸ βιβλίον ὁποῦ
 25 εἶναι μὲ τὸ στόμωμα στομωμένον καὶ μὲ τὸ τρίγραμμα βουλλω-
 μένον νὰ τὸ φέρῃ ἐδῶ νὰ ὁμόσῃς ἐσὺ καὶ οἱ ἄρχοντές σου καλὰ,
 πιστὰ καὶ ἀληθινά, ἀπὸ εἴτι σας ἐρωτήσω, νὰ με εἴπουν τὴν πᾶσαν
 ἀλήθειαν. — καὶ σὰν ὁμόσουν, τὸ παιδί πάν-[f. 39v]-τοτε νὰ βλέπῃ
 μέσα εἰς τὸν καθρέπτην καὶ νὰ ἐρωτᾶται ὑπὸ τοῦ διδασκάλου εἰς
 30 ὅλα τὰ κεφάλαια· καὶ καθὼς ἴδῃ ἐντὸς τοῦ καθρέπτου ἀποκρίνεται.
 εἶτα λέγῃ ὁ διδάσκαλος· ἄρχοντες, εἰς τὸν ὄρκον ὁποῦ ὠμόσατε
 καὶ εἰς τὴν κρίσιν τὴν θέλετε κριθῇ, νὰ με εἴπητε τὴν πᾶσαν ἀλή-

1 πάντας cod.	4 in marg. 2a m.: cito et citto italice
5 συμπολιά cod.	6 † textus corruptus.
10 ἰδῶ, ἰδῆτε, εἰπῇ, εἰπήτε persaepe cod.	8 ἐκάμης cod.
14 in marg. 2a m.: bacile italice.	12 ἀπέρεται cod.
2a m.: cuppe italice.	17 ταύλα cod. in marg.
23 λακεδαιμονία cod.	20 συμπῆλια cod.
29 ἐρωτάτε cod.	21 φᾶ i. e. φάγη.
	25 στομομένω cod.
	31 ὁμώσετε cod.

θειαν. — τότε ἐρώτα εἴ τι θέλεις. καὶ <εἰ μὲν> ἐπιτύχῃς 'ς τὸ πρῶτον, καλὸν · εἰ δὲ <μὴ>, ποιήσῃς αὐτὸ ἀπὸ ἀρχῇν ἕως τρίτης φορᾶς. καὶ τὸ παιδίον νὰ ᾔναι καθαρὸν καὶ καλόφθαλμον. καὶ εἰπὲ αὐτούς · ὑπάγετε 'ς τὸ καλὸν πασαένας εἰς τὴν ἰδίαν κατοικίαν σας καὶ ὡσάν σας ἐκκαλήσω νὰ ἔρχεσθε μετὰ χαρᾶς, — ἃς ση-5 κωθῇ τὸ παιδίον, ἔπαρε τὸν καθρέπτην, χάλασε καὶ τὸν κύκλον μεταῖς πεντάλφαις.

Ἐτέρωρα προᾶξις τῆς αὐτῆς <τέχνης>.

Ὅμοίως παιδίον παρθένον καθαρὸν κάθισον εἰς ἄμουναν καὶ ξῆσον μετὰ ἐλαίου <καὶ μουντζούρας> ἀπὸ τηγανίου κῶλον εἰς 10 τὴν παλάμην τοῦ παιδίου καὶ λέγε ταῦτα τὰ ὀνόματα ἕως ἑπτὰ φοραῖς · Ναχπιέλ, Ναχτιέλ, Χατμήν, Ἐρμήν... Cetera desiderantur.

[F. 41v] Ἀγγελοὶ καὶ δαιμονες ἐκάστης ἡμέρας.

α' Ἡλῖος · τῇ κυριακῇ.

Ὡρα α' ἄγγελος Μιχαήλ καὶ δαίμων Ἀὐτοδρό · Ὡρα 15 β' ἄγγελος Ἀρφαναῖ καὶ δαίμων Ὀρναῖ · Ὡρα γ' ἄγγελος Πελουήλ καὶ δαίμων Πηραθουῖ · Ὡρα δ' ἄγγελος Ἡθαήλ καὶ δαίμων Σιλιδώ · Ὡρα ε' ἄγγελος Πιέλ καὶ δαίμων Σιτεός · Ὡρα ς' ἄγγελος Ἰωοὺφ καὶ δαίμων Ζαδιφόρ · Ὡρα ζ' ἄγγελος Πέλ · καὶ δαίμων Μανήρ · Ὡρα η' ἄγγελος 20 Ἰοράν καὶ δαίμων Ὀσμιέ · Ὡρα θ' ἄγγελος Κατιήλ καὶ δαίμων Πιήζ · Ὡρα ι' ἄγγελος Βιδουήλ καὶ δαίμων Ταράτ · ια' Ὡρα ἄγγελος Ἰδοήλ καὶ δαίμων Νιστίκ · Ὡρα ιβ' ἄγγελος Σαναήλ καὶ δαίμων Πιλιούρ · Ὡρα ιγ' ἄγγελος Ὁφεήλ καὶ δαίμων Ἰσστός · Ὡρα ιδ' ἄγγελος Σαραήλ 25 καὶ δαίμων Ὀπιός · Ὡρα ιε' ἄγγελος Λισιέλ καὶ δαίμων

1 εἰ μὲν addidi. 2 μὴ addidi. 4 ὑπάγεται cod. κατοικία cod. 5 ἐκαλήσω cod. 7 τῆς cod. 8 τέχνης addidi.

Cf. supra, p. 54, 23; infra, cod. Bonon. f. 349v. 9 καὶ ἢ cod.

10 καὶ μουντζούρας (i. e. ἀσβόλης) addidi; cf. supra, p. 55, 1.

12 Sine discrimine sequitur Testamenti Solomonis textus mutilus quem edidit Mac-Cown, *The Testament of Solomon*, Diss. Chicago, 1922. 13 Cf. supra, pp. 69 sqq., et *Catal. codd. astrol. gr.*, VIII, 2, p. 149.

21 ἰοράν supra κατηγήλ in cod.

Νικῶν. <ὥρα> ις' ἄγγελος Ναουουήλ <καὶ> δαίμων Νιν-
 τιάφ· ὥρα ις' ἄγγελος Ὁρμιήλ <καὶ δαίμων> Ὁράξ· ὥρα ιη'
 ἄγγελος Πελήλ καὶ δαίμων Ἀσήνς· ὥρα ιθ' ἄγγελος Ἰαήλ
 καὶ δαίμων Συνοπιγός· ὥρα κ' ἄγγελος Ἡθιήλ καὶ δαί-
 5 μων Ἀραφ· ὥρα κα' ἄγγελος Θαμνιήλ καὶ δαίμων Ταρ-
 ταροήλ· ὥρα κβ' ἄγγελος Βραδαήλ καὶ δαίμων Μεχ-
 μέθ· ὥρα κγ' ἄγγελος Ἀληνός καὶ δαίμων Μεθριδάν·
 ὥρα κδ' ἄγγελος Ἰὼν καὶ δαίμων Φροδρινός.

Τῇ δευτέρᾳ· Σελήνη.

10 Ὡρα α' ἄγγελος Γαβριήλ καὶ δαίμων Μαμουνάς· ὥρα
 β' ἄγγελος Φασαφαήλ καὶ δαίμων Σκολιόν· ὥρα γ' ἄγ-
 γελος Πινοέλ καὶ δαίμων Θετοδόφ· ὥρα δ' ἄγγελος Κο-
 πιέλ καὶ δαίμων Ἀρβάν· ὥρα ε' ἄγγελος Κελεήλ καὶ δαί-
 μων Ἀζάν· ὥρα ς' ἄγγελος Καριήλ καὶ δαίμων Μεμάχθ·
 15 ὥρα ζ' ἄγγελος Μνηδιήλ καὶ δαίμων Σκαμιδίνος· ὥρα
 η' ἄγγελος Ἐζεήλ καὶ δαίμων Γερφάν· ὥρα θ' ἄγγελος
 Ἰωήλ καὶ δαίμων Γιράμ· ὥρα ι' ἄγγελος Σιναήλ καὶ
 δαίμων Μεκτιμανάς· ὥρα ια' ἄγγελος Σκεναήλ καὶ δαί-
 μων Μεξιφῶν· ὥρα ιβ' ἄγγελος Ροχαήλ καὶ δαίμων [f.
 20 42] Οὐτολόχ· ὥρα ιγ' ἄγγελος Ψεήλ καὶ δαίμων Νυκτι-
 δών· ὥρα ιδ' ἄγγελος Τιπιδωήλ καὶ δαίμων Οὐιστός·
 ὥρα ιε' ἄγγελος Ἀκητοήλ καὶ δαίμων Κασιερέφ· ὥρα
 ις' ἄγγελος Ὁοργαήλ καὶ δαίμων Κυσιεποτός· ὥρα ις'
 ἄγγελος Ροματιήλ καὶ δαίμων Ἀποφαήλ· ὥρα ιη'
 25 ἄγγελος Σερεπιδῶν καὶ δαίμων Νιοχέλ· ὥρα ιθ' ἄγγελος
 Ἡτιτὸν καὶ δαίμονας Ἡτουρός· ὥρα κ' ἄγγελος Μετα-
 βιήλ καὶ δαίμων Σιριτόν· ὥρα κα' ἄγγελος Καβαήλ
 καὶ δαίμονας Φριναφέ· ὥρα κβ' ἄγγελος Ἡκονιήλ καὶ
 δαίμων Κανόφ· ὥρα κγ' ἄγγελος Γεννηκιήλ καὶ δαίμων
 30 Εὐκνιτιήλ· ὥρα κδ' ἄγγελος Κρονιτιήλ καὶ δαίμων
 Ἀρκιδώδ.

Ἡμέρα τρίτη· Ἀρης.

Ὡρα α' ἄγγελος Σαμουήλ καὶ δαίμων Λιθιδός· ὥρα β'
 ἄγγελος Κασαήλ καὶ δαίμων Κανιστῶν· ὥρα γ' ἄγγελος

1 ὥρα inserui: ις'] + τῷ cod. καὶ inserui. 2 καὶ δαίμων inserui.

Φιρφεήλ καὶ δαίμων Μαιθώθ· ὦρα δ' ἄγγελος *** ὦρα
 ιδ' ἄγγελος Πατιήλ καὶ δαίμων Σκονίν· ὦρα ιε' ἄγγελος
 Περτάν καὶ δαίμων Προφί· <ὦρα> ις' ἄγγελος Σαλπιέλ
 καὶ δαίμων Ἀχλιτών· ὦρα ιζ' ἄγγελος Ἀβαήλ καὶ δαίμων
 Ὁριάν· ὦρα ιη' ἄγγελος Στρατιήλ <καὶ δαίμων>. 5
 ὦρα ιθ' ἄγγελος Ὀπαδουήλ καὶ δαίμων Τοδιδεδός·
 ὦρα κ' ἄγγελος Καρνιήλ καὶ δαίμων Τεφραήλ· ὦρα κα'
 ἄγγελος Μεθαήλ καὶ δαίμων Ἰαράν· <ὦρα> κβ' ἄγγελος
 Στεροήλ καὶ δαίμων Πακιδών· <ὦρα> κγ' ἄγγελος Ἑσ-
 μουνήλ καὶ δαίμων Ἡργατιγέ· ὦρα κδ' ἄγγελος Που-10
 τζιήλ καὶ δαίμων Γισαόρ.

Ἡμέρα τετράδη· Ἐρμῆς.

ὦρα α' ἄγγελος Οὔρουήλ καὶ δαίμων Λουτζιφέρ·
 ὦρα β' ἄγγελος Ἀρακιήλ καὶ δαίμων Γουκουμόν·
 ὦρα γ' ἄγγελος Μιεφιήλ καὶ δαίμων Εἰστιερίξ· ὦρα 15
 δ' ἄγγελος Τροσιέλ καὶ δαίμων Μηδικίτ· ὦρα ε' ἄγγε-
 λος Χερτοσιέλ καὶ δαίμων Γταδαφίδ· ὦρα ς' ἄγγελος
 Σφιτζιοήλ καὶ δαίμων Σκιτογιρί· ὦρα ζ' ἄγγελος
 Οὔλοδιὰς καὶ δαίμων **· ὦρα η' ἄγγελος Καλφαέλ καὶ
 δαίμων Καρατάν· ὦρα θ' ἄγγελος Σκντοκνήλ καὶ δαίμων 20
 Μιάγ· ὦρα ι' ἄγγελος Τιροήλ <καὶ δαίμων> Γιτζάρ·
 ια' ὦρα ἄγγελος Μιέλ καὶ δαίμων Πνιδώρ· ὦρα ιβ' ἄγγελος
 Χαρακιήλ καὶ δαίμων Ταβλάς· ὦρα ιγ' ἄγγελος Δριήλ
 καὶ δαίμων Ταξπόν· ὦρα ιδ' ἄγγελος Σιδριήλ καὶ δαίμων
 Ὁφέτης· ὦρα ιε' ἄγγελος Λαερπιήλ καὶ δαίμων **· ὦρα 25
 ις' ἄγγελος Μαρσήλ καὶ δαίμων Βλεκύν· ὦρα ιζ' ἄγγελος
 Κορταήλ [f. 42^v] καὶ δαίμων Βλεμήν· ὦρα ιη' ἄγγελος
 Καπεήλ καὶ δαίμων Χιρώτ· ὦρα ιθ' ἄγγελος Πηρανιήλ
 καὶ δαίμων Ἐφιπάς· ὦρα κ' ἄγγελος Σατανάήλ καὶ
 δαίμων Ἀκαήλ· ὦρα κα' ἄγγελος Κατζαήλ καὶ δαίμων 30
 Λογινάρ· ὦρα κβ' ἄγγελος Λουλιέλ καὶ δαίμων Φαραί·

1 ** lacunam indicavit librarius verbis: ἐδὼ λόπ καὶ ἔχει ἀπὸ τὰς ιγ'
 ὥρα καὶ ἐκείθεν, quae legenda videntur ἐδῶ λείπει· καὶ ἔχει ἔως
 τὰς ιγ' ὥρας· καὶ ἐκείθεν. 3 ὦρα addidi. 5 καὶ δαίμων
 addidi et nomen daemones deest. 8 et 9 ὦρα addidi.
 19 nomen deest. 21 καὶ δαίμων addidi. 25 nomen
 deest.

ὥρα κγ' ἄγγελος Σαλταήλ καὶ δαίμονας 'Ρουστάτ· ὥρα
κδ' ἄγγελος Γαβτέλ καὶ δαίμονας 'Οπνάξ.

Ἡμέρα πέμπτη· Ζεύς.

"Ὡρα α' κυριεύει ἄγγελος 'Ραφαήλ καὶ δαίμων Μελπι-
5 φρόν· ὥρα β' ἄγγελος Περιφρέλ καὶ δαίμων 'Οχλόρ·
ὥρα γ' ἄγγελος 'Ισφραήλ καὶ δαίμων 'Ονιρός· ὥρα δ'
ἄγγελος Καλιήλ καὶ δαίμων Θαφώτ· ὥρα ε' ἄγγελος
Γλωσσάς καὶ δαίμων Τζιππάτ· ὥρα ς' ἄγγελος 'Ι-
μεήλ καὶ δαίμων 'Αμίρ· ὥρα ζ' ἄγγελος Χαριέλ καὶ δαί-
10 μων Οὐτάήλ· <ὥρα η' ***>· ὥρα θ' ἄγγελος 'Εμισεήλ
καὶ δαίμων 'Εργοτάς· ὥρα ι' ἄγγελος Δαλβόθ καὶ δαί-
μων 'Αζουβούλ· ὥρα ια' ἄγγελος Χαρτοήλ καὶ δαίμων
'Απλήξ· ὥρα ιβ' ἄγγελος Κλουφάρ καὶ δαίμων Σιγός·
ὥρα ιγ' ἄγγελος Σιοτιήλ καὶ δαίμων 'Εμοδιάς· ὥρα
15 ιδ' ἄγγελος Βοκνυήλ καὶ δαίμων 'Οούχ· ὥρα ιε' ἄγγελος
Σεμοήλ καὶ δαίμων Μονικονέτ· ὥρα ις' ἄγγελος 'Ορια-
τὸς καὶ δαίμων Κοπινός· ὥρα ιζ' ἄγγελος Χημέριλ καὶ
δαίμων Καϊτέ· ὥρα ιη' ἄγγελος 'Ορφαήλ καὶ δαίμων Λα-
στόρ· ὥρα ιθ' ἄγγελος Κυδουήλ καὶ δαίμονας 'Επίος·
20 ὥρα κ' ἄγγελος Παήλ καὶ δαίμων Νιεριέρ· <ὥρα κα' ***>
ὥρα κβ' ἄγγελος Σαρσαήλ καὶ δαίμων Οὐαλιελῶ· ὥρα κγ'
ἄγγελος Κονδαρκέ καὶ δαίμων Γαλιέλ· ὥρα κδ' ἄγγελος
Κυρδιπὸλ καὶ δαίμων Λιόρ.

Τῇ παρασκευῇ· 'Αφροδίτη.

25 "Ὡρα α' κυριεύει ἄγγελος 'Αγαθὸήλ καὶ δαίμων Γουριήλ·
ὥρα β' ἄγγελος 'Ιδουήλ καὶ δαίμονας Βιζούκ· ὥρα γ'
ἄγγελος Φιλοήλ καὶ δαίμονας Ζορξοράθ· ὥρα δ' ἄγγελος
Κακεενικέλ καὶ δαίμων 'Παριώφ· ὥρα ε' ἄγγελος
'Εκριροήλ καὶ δαίμων 'Ερμάγ· ὥρα ς' ἄγγελος Κερ-
30 μανιρὸν καὶ δαίμων Κροδάλος· ὥρα ζ' ἄγγελος 'Ανιέλ
καὶ δαίμων Ταβτάλιος· ὥρα η' ἄγγελος Μερεήλ καὶ
δαίμων Θαπνίξ· ὥρα θ' ἄγγελος Τοφατιήλ καὶ δαίμων
'Ελισέμ· ὥρα ι' ἄγγελος Συμιτοσνυήλ καὶ δαίμων 'Αμίχ·

ὦρα ια' ἄγγελος Κιήλ καὶ δαίμων [f. 43] Ἀλτιδών· ὦρα
 ιβ' ἄγγελος Ὁτραήλ καὶ δαίμων Ἐφορίτ· ὦρα ιγ' ἄγγελος
 Ρουδιήλ καὶ δαίμων Στρατιγέτ· ὦρα ιδ' ἄγγελος Ρο-
 διέλ καὶ δαίμων Ἀνθηρός· ὦρα ιε' ἄγγελος Θηκεήλ
 καὶ δαίμων Πιξιτόρ· ὦρα ις' ἄγγελος Γλυκιδώκ καὶ δαί- 5
 μων Ἀπρίξ· ὦρα ιζ' ἄγγελος Ψωλματόν καὶ δαίμων Νι-
 φών· ὦρα ιη' ἄγγελος Σταφιλιήλ καὶ δαίμων Ἀτρίχ·
 ὦρα ιθ' ἄγγελος Δεαύκον καὶ δαίμων Αιμέρ· ὦρα κ'
 ἄγγελος Ἀσφοδὴλ καὶ δαίμων Μύλιν· ὦρα κα' ἄγγελος
 Τετιλὸλ καὶ δαίμων Καπνιθέν· <ὦρα κβ'***> ὦρα κγ' 10
 ἄγγελος Γοργεέλ καὶ δαίμων Ταχμνάν· ὦρα κδ' ἄγγελος
 Πολιὼν καὶ δαίμων Οὐνιφεριτούσς.

Ἡμέρα σαββάτω· Κρόνος.

Ὦρα α' κυριεύει ἄγγελος Σακιπιήλ καὶ δαίμων Ἡλι-
 διτόρ· ὦρα β' ἄγγελος Σαλιήλ καὶ δαίμων Λιρίκ· ὦρα 15
 γ' ἄγγελος Βεσαήλ καὶ δαίμων Σπονδώρ· ὦρα δ' ἄγγε-
 λος Ἀβαήλ καὶ δαίμων Κηριάμ· ὦρα ε' ἄγγελος Γιέλ
 καὶ δαίμων Νικέμ· ὦρα ς' ἄγγελος Ρεταήλ καὶ δαίμων
 Κιριέ· ὦρα ζ' ἄγγελος Πελαφιήλ καὶ δαίμων Συνιγη-
 ρώμ· ὦρα η' ἄγγελος Σαμωσάν καὶ δαίμων Ἐφίός· ὦρα 20
 θ' ἄγγελος Πλατανίξ καὶ δαίμων Θόνιος· ὦρα ι' ἄγγελος
 Καπουνήλ καὶ δαίμων Γοργοπιός· ὦρα ια' ἄγγελος
 Μαρνιχαήλ καὶ δαίμων Στελφά· ὦρα ιβ' ἄγγελος Ἀλ-
 τεχαρὶξ καὶ δαίμων Κυτός· ὦρα ιγ' ἄγγελος Ἀρνιήλ
 καὶ δαίμων Σιάρ· ὦρα ιδ' ἄγγελος Βερβιήλ **· ὦρα ιε' 25
 ἄγγελος Γολγιήλ καὶ δαίμων Ἀργητάν· ὦρα ις' ἄγγελος
 Σανιπιήλ καὶ δαίμων Ἀπόμιος· ὦρα ιζ' ἄγγελος Βεχα-
 ραήλ καὶ δαίμονας Γνωτάς· ὦρα ιη' ἄγγελος Ἀπιαήλ ***
 cetera desunt.

Ἐτερος ὠροσκόπος τοῦ νυχθημέρου.

Σελήνης ὥραι.

30

Ὦρα α' κυριεύει ἡ Σελήνη· ἔχει ἄγγελον Γαβριήλ καὶ δαί-
 μονα Μάμωνάς· ὦρα β' ὁ Κρόνος· εἶναι δι' ἀρρωστίας· ὦρα
 γ' ὁ Ζεὺς, διὰ τὰ ἀνοίξης ἀργαστήριον· ὦρα δ' ὁ Ἄρης, διὰ τὰ μὴν

10 *** lac. sign 13 σαββάτον cod. 25 ** lac. sign 29 Cf.
 supra, p. 397 sqq. et *Catal. codd. astr. gr.*, VIII, 2, pp. 144 sqq.
 τοῦ] τῆς cod. 31 ὦρα, hic et infra, cod. δαίμων cod. pla-
 netae signis designantur.

ποιήσης ἐργασίαν. ὥρα ε' ὁ Ἥλιος· ἄρχον διὰ πούλησιν. ὥρα
 ζ' ἡ Ἀφροδίτη, διὰ συναλλάγματος μεσιτείας. ὥρα ζ' ὁ Ἑρμῆς,
 διὰ τὰ ὑπάγης εἰς ταξέϊδι. ὥρα η' ἡ Σελήνη, διὰ νυκτὸς ἐργασίαν.
 ὥρα θ' ὁ Κρόνος, μὴν πράξης τίποτες. ὥρα ι' ὁ Ζεὺς, διὰ τὰ
 5 ποιήσης [f. 43^v] πραγματείας. Desunt horae XI et XII.

Τῆς νυκτός, β'.

ὥρα α' ἡ Ἀφροδίτη, ἀναπαύον. ὥρα β' ὁ Ἑρμῆς, διὰ κέρδος.
 ὥρα γ' Σελήνη, περὶ πραγματείας. ὥρα δ' Κρόνος, μὴ μεριμνᾷς.
 ὥρα ε' Ζεὺς, δι' ἀντιδιάβασμα. ὥρα ζ' Ἀρης, μὴ ποιῆς τίποτες.
 10 ὥρα ζ' ὁ Ἥλιος, ἄρχον πάσης ὑποθέσεως. ὥρα η' ἡ Ἀφροδίτη,
 παύον, μὴ μεριμνᾷς διὰ τίποτε. ὥρα θ' Ἑρμῆς, κίνα καὶ σάλευε.
 τὰ πράγματα. ὥρα ι' Σελήνη, ὀρθρίζε τὴν ὑπόθεσιν. ὥρα ια' ὁ
 Κρόνος, μὴ μεριμνᾷς. ὥρα ιβ' ὁ Ζεὺς, ἀνοίγε τὸ ἐργαστήριον.

Τῇ τρίτῃ ὁ Ἀρης.

15 ὥρα α' Ἀρης διὰ τὸν πόλεμον καὶ νίκην. ὥρα β' Ἥλιος διὰ
 τὰ λάβης σόλδον τοῦ πολέμου. ὥρα γ' Ἀφροδίτη, διὰ τὰ ποιήσης
 ἐπιδέξιν. ὥρα δ' ὁ Ἑρμῆς, ὑπαγε εἰς πόλεμον. ὥρα ε' Σελήνη,
 διὰ τὰ ποιήσης νυκτερινόν. ὥρα ζ' Κρόνος, πρόσεχε πολλά. ὥρα
 ζ' Ζεὺς, εὐχαρίστει. ὥρα η' Ἀρης, ποίησε βοήθημά σου. ὥρα θ'
 20 Ἥλιος, εἴ τι θέλεις ποίησον. ὥρα ι' Ἀφροδίτη, ποίησε δυναστείαν.
 ὥρα ια' Ἑρμῆς, εἰς τὸ προφασίζεσθαι. ὥρα ιβ' ἡ Σελήνη, εἰς τὸ
 σαλεῦσαι τὴν δουλείαν σου. Desunt noctis horae.

Τῇ τετράτῃ ὁ Ἑρμῆς.

ὥρα α' Ἑρμῆς, ἐμφανώτατος περὶ παιδίων. ὥρα β' Σελήνη,
 25 <διὰ> εὐθυμήσεως καὶ ἀναπαύσεως. ὥρα γ' Κρόνος, μὴ πράξης
 τίποτες. ὥρα δ' ὁ Ζεὺς, εἰς τὸ ποιῆσαι ἀρχημίας. ὥρα ε' Ἀρης,
 εἰς τὸ ἀναγγεῖλαι τὰ κρύφια. ὥρα ζ' Ἥλιος, εἰς τὸ καταφρονῆσαι

1 ὁ]η cod.	2 μεσιτία cod.	3 ἐργασία cod.
5 πραγματία cod.	9 ἀντιδιασβασμα cod.	10 θέσεως cod.
11 κύημα cod.	12 τὰ πράγματα] τετραγραμμάτων cod.	ὀρθρίζε
τῇ] ὀρθρίζετον cod.	16 σόλδον τοῦ πολέμου] ὅλος τὸν πό-	
λεμον cod.	24 ἐμφανώτατον cod.	παιδίων, ὃν cod.
25 διὰ addidi.	26 ἀρχημηνίας cod.	

τὸ μεσημέρι. ὥρα ζ' Ἀφροδίτη, εἰς τὸ δυναστεῦσαι γυναῖκα. ὥρα η' ὁ Ἑρμῆς διὰ κριτήριον. ὥρα θ' Σελήνη, <εἰς τὸ> ἐμβληθῆναι περὶ γυναικός. ὥρα ι' ὁ Κρόνος, βλέπον. ὥρα ια' ὁ Ζεὺς, ἄρξου ἥς θέλῃς τῆς ὁδοῦ. ὥρα ιβ' Ἀρης, μὴ πράξης τίποτες. Desunt horae noctis.

Τῇ πέμπτῃ ὁ Ζεὺς.

5

Ὡρα α' ὁ Ζεὺς περὶ ἰατρείας ἀνθρώπου καὶ ζῴου. ὥρα β' Ἀρης, ἄχρηστος. ὥρα γ' Ἥλιος, εἰς τὸ φανερωθῆναι ἔμπροσθεν εἰς βασιλεία. ὥρα δ' ἡ Ἀφροδίτη, εἰς τὸ θεαθῆναι εἰς ἀρχόντισσαν. ὥρα ε' Ἑρμῆς, εἰς τὸ μανθάνειν ῥητορικά. ὥρα ζ' <Σελήνη>, διὰ τὰ διαλλαχθῆς μετὰ τοῦ ἐχθροῦ σου τὸ μεσημέρι. ὥρα ζ' Κρό-10 νος, ἐβλέπον καλά. ὥρα η' Ζεὺς, ἀρχὴ ἐνλογημένη. ὥρα θ' Ἀρης, ἐπίβαλον ζῆλον. ὥρα ι' Ἥλιος, ὠφέλιμος εἰς πάντα. ὥρα ια' Ἀφροδίτη, περὶ γυναικῶν. ὥρα ιβ' Ἑρμῆς, διὰ πονηρίαν.

[F. 44] Τῇς νυκτός.

Ὡρα α' κυριεύει ἡ Σελήνη εἰς τὸ ποιῆσαι ἐπιτυχίαν. ὥρα β' 15 Κρόνος, ἀνωφελές. ὥρα γ' Ζεὺς, εἰς πᾶσαν ἰατρείαν. ὥρα δ' Ἀρης, εἰς τὸ ποιῆσαι κυνήγιον. ὥρα ε' Ἥλιος, περὶ θεραπείας βασιλέως. ὥρα ζ' Ἀφροδίτη, περὶ θεραπείας δεσποίνης. ὥρα ζ' Ἑρμῆς, περὶ <τοῦ> ποιῆσαι βουλήν. ὥρα η' Σελήνη, διὰ νυκτερινὸν τίποτε. ὥρα θ' Κρόνος, ἀνωφελές, ὥρα ι' Ζεὺς, ποιεῖ ὡς 20 βούλεσαι. ὥρα ια' Ἀρης, ὁμοίως. ὥρα ιβ' Ἥλιος, περὶ κρίσεως.

<Τῇ> Παρασκευῇ Ἀφροδίτῃ.

Ὡρα α' Ἀφροδίτη, περὶ τὰ ποιήσης ἀγάπην. ὥρα β' Ἑρμῆς, διὰ προξένημα. ὥρα γ' ἡ Σελήνη, ἀγαθὸν εἰς πράσιν. ὥρα δ' Κρόνος, ἐμπόδιον τῆς ἀγάπης. ὥρα ε' Ἥλιος, διὰ ὁρισμάτων καὶ 25

2 εἰς τό inserui.	4 ἥς] οὐδ cod.	5 πέμπτῃ cod.	6 ια- τρία cod.
8 ἀρχόντῃσιν cod.	9 μανθάνῃ cod.	Σελή- νη addidi.	10 διαλλαχθῆς conieci : μὴν cod.
nigro atram. supra τῇ παρασκευῇ ἡγουν τῇ ε' rubro.	14 τῆς νυκτός	16 ὥραν ²	
cod.	17 θεραπείᾳ cod.	18 θεραπείᾳ cod.	19 τοῦ inserui.
νυκτερινῆς cod.	22 τῇ addidi.	25 Ἥλιος] Ζεὺς codex Mona- censis (Catal. codd. astrol. gr., VIII, 2, p. 148, 15),	

ὁμιλίας. ὦρα ς' Ἀρης, εἰς τὸ ποιῆσαι ζῆλον τῆς ἀγάπης. ὦρα ζ' Ἥλιος, ὦρα καλὴ καὶ ἀγαπητικὴ. ὦρα η' Ἀφροδίτη, καλὸν τῆς ἀγάπης. ὦρα θ' Ἑρμῆς διὰ μηνύματα μυστικά. ὦρα ι' Σελήνη, καλὸν εἰς πάντα. ὦρα ια' Κρόνος, ἀνωφελές. ὦρα ιβ' Ζεὺς, 5 εἰς τὸ ποιῆσαι συνθήκας.

Τῆς νυκτὸς παρασκευῆς.

ὦρα α' Ἀρης κυριεύει, περὶ μεσιτείας. ὦρα β' Ἥλιος εἰς τὸ δῆσαι ἀνδρόγυνα. ὦρα γ' Ἀφροδίτη, εἰς τὸ ποιῆσαι δέματα τῆς ἀγάπης. ὦρα δ' Ἑρμῆς, εἰς τὸ ποιῆσαι ἐνύπνιον τῆς ἀγάπης. ὦρα 10 ε' Σελήνη, ὦρα ἀγαθή. ὦρα ς' Κρόνος, εἰς τὸ ποιῆσαι μηνύματα καὶ ἐνύπνια τῆς μάχης. ὦρα ζ' Ζεὺς, πρὸς ὑπόθεσιν καλήν. ὦρα η' Ἀρης, μὴν πράξης τίποτες. ὦρα θ' Ἥλιος, καλόν. ὦρα ι' Ἀφροδίτη, καλὸν τῆς ἀγάπης. ὦρα ια' Ἑρμῆς, κάμε μίαν ἀρχήν. ὦρα ιβ' Σελήνη, <περὶ> ὑστερήσεως.

15 Τῷ σαββάτῳ ὁ Κρόνος.

ὦρα α' κυριεύει ὁ Κρόνος, κακόν. ὦρα β' Ζεὺς, διὰ τὰ ποιήσης τινὰν κακόν. ὦρα γ' Ἀρης, διὰ τὰ δρθώσης φαρμάκιον. ὦρα δ' Ἥλιος, διὰ τὰ βάλλης μάχην μὲ ἀρχοντας. ὦρα ε' Ἀφροδίτη, διὰ τὰ ποιήσης τὰ μισηθῇ τὸ ἀνδρόγυνον. ὦρα ς' Ἑρμῆς, διὰ τὰ 20 εἶρης θησαυρόν. Ceterae horae desunt.

Τῆς κυριακῆς.

ὦρα α' Ἥλιος, ἄρχον τὰ ποιῆς ὁμιλίαν. ὦρα β' Ἀφροδίτη, ἄρχον τῆς εὐχῆς. ὦρα γ' Ἑρμῆς, εἰς τὸ ποιῆσαι ἐνύπνιον. ὦρα δ' Σελήνη, εἰς τὸ τὰ δέσης τινὰν. ὦρα ε' Κρόνος, ἀνωφελές. ὦρα 25 ς' Ζεὺς, εἰς τὸ ζημιῶσαι τιναν. ὦρα ζ' ὁ Ἀρης, [f. 44v] εἰς ἀνταπόδοσιν ποιήσων. ὦρα η' Ἥλιος, εὐχαρίσται εἰς πάντας. ὦρα θ' Ἀφροδίτη, εἰς τὸ ποιῆσαι ἐνύπνια. ὦρα ι' Ἑρμῆς, εἰς μάθησιν γραμμάτων. ὦρα ια' Σελήνη, εἰς κατευόδοσιν. ὦρα ιβ' Κρόνος, ἐβλέπον. Cetera desunt.

30 Τέλος.

6 τῆς νυκτὸς παρασκευῆς (sic) nigro atram. supra σάββατον rubro.
7 μεσιτία cod. 14 περὶ addidi. 18 ἄρτας cod. 21 κυ-
ριακῆς nigro atram. supra τῆς νυκτὸς rubro. 22 ἄρχον — ὁμιλίαν
conieci: ἀρχὴ ἐπαίνων εἰς cod. 29 ἐβλέπων cod. (= βλέπων),

<Περὶ τῶν ἐνεργειῶν τῶν ζωδίων.>

[F. 49^v] Τῆς Σελήνης οὐσης ἐν τῷ Κριῷ, ἔστω καλὸν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ παρρησιάζεσθαι ἐν συναγωγαῖς, καὶ τὸ αἶτημά σου πληροῦται.

Εἰ δὲ ἐν τῷ Ταύρῳ, καλὸν πολεμῆσαι ἀντίδικον · νικᾷς γὰρ 5 αὐτόν. ἀλλὰ καὶ ἐν θαλάσῃ πλεῖν καλὸν καὶ ἐν τῷ Διδύμῳ.

Ὅταν δὲ ἐν Καρκίνῳ, μὴ πλέης ἐν θαλάσῃ, ἀλλὰ ἐν ξηρᾷ τὴν ὁδὸν σου ὁδεύε. γράφε σου τὰ βουλόμενα · συμπληρωθήσονται

Ὅταν δὲ ἐν Παρθένῳ, καλὸν ἐστὶν κνηγᾶν καὶ πᾶν ἄλλο εἴ 10 τι βούλεσαι, πλὴν διὰ ξηρᾶς.

Ὅταν δὲ ἐν τῷ Λέοντι, καλὸν μεγιστάνους θεωρεῖν, πλὴν ἐν τῷ ἰδίῳ τόπῳ.

Ὅταν δὲ ἐν τῷ Ζυγῷ, καλὸν ἐστὶν ἀφροδισιάζειν ἥγονν τὸ αἷμα τρυγᾶν.

Ὅταν δὲ ἐν Σκορπιῷ, κατὰ μὲν τὴν πρώτην Σελήνης εἰ τύχη, 15 μὴ ἐξέρχεται βαδίζων ὁδόν, ὅτι κακόν ἐστιν, οὐχ ὑποστρέφη γάρ. εἰ δὲ τῇ β' ἡμέρᾳ τῆς Σελήνης τύχη, ὑποστρέφη μετὰ πάθη πολλά.

Ὅταν ἐν τῷ Τοξότη, καλὸν ἐστὶν ἄρματα ἐξοπλίζειν καὶ ἄρχοντας παρρησιάζεσθαι.

Ὅταν δὲ ἐν Ὑδροχόῳ, καλὸν ἐστὶν πανηγυρίζειν καὶ ἀποδήμει 20 εἰ βούλει · ἄρχοντας βλέπον.

Ὅταν δὲ εἰς τὸν Ἰχθύν, εἰς πᾶν πρᾶγμα καλὸν ἐστὶν ἀγοράσαι, [f. 50] πωλῆσαι καὶ τὰ ἐξῆς.

Ὅταν εἰς Αἰγόκερων, μηδόλως ἐργάζεσαι ὅτι οὐ συμφέρει σοι.

Ταῦτα πάντα ἐργάζου μετὰ συντετριμμένης καρδίας καὶ τρις- 25 ἀγίου καὶ τῆς λοιπῆς ψαλμωδίας.

1 Cf. Catal. codd. astrol. gr., X, p. 202.

5 νίκαι cod.

6 πλεῶν cod.

7 πλέης ἐν] πλέεσθαι cod.

8 γράφε σου]

γραφεῦσοι cod.

συνπληροῦστωσαν cod.

10 βούλεται cod.

11 Λέοντι] μέλλοντι τοῦ λέων cod.

13 ἀφροδισιάζων cod.

ἥ- γουν] ἰδοῦν cod.

τῷ αἵματι cod.

15 σελήνην cod.

ἡ

τύχη cod.

16 ἐξέρχεται cod.

κακῶν cod.

17 εἰ] ἡ cod.

σελήνης] + εἰ cod.

20 ἀποδημόν cod.

21 ἡ cod.

24 αἰγο-

κέρω cod.

ἐργάζεσθαι cod.

ὅτι] ὅταν cod.

25 τρισαγίου]

γ' ἀγίου cod.

Περὶ τὰ κάμης τὰ μελάνια.

Τοῦ Κρόνου κάμης το τὴν ἡμέραν <καὶ> ὦραν ὅπου κυριεύει ὁ αὐτὸς πλανήτης · πολυτρίχον κικκίδιον, θεῖον ἄπυρον καὶ ἴλην σκίλλη καὶ κομμίδι ἐνώσας καὶ ταῦτα τρίψας ὁμοῦ, εἰς ἡμέραν 5 καὶ ὦραν καὶ μῆναν ὅπου κυριεύει, ποιεῖ μελάνι.

Ζεῦ. Ὅμοιως καὶ τοῦ Ζεῦ εἰς τὴν ἡμέραν καὶ ὦραν καὶ μῆναν ποιεῖ τὴν μελάνην τοῦ αὐτοῦ · λάβε λαζοῦριν, μικρὸν ἀριστολογίας, ἰχθύος χολήν, κομμίδι δαμασκινέας καὶ τρίψας ἔνωσον καὶ κάμε αὐτήν.

10 Ἄρεος. Τοῦ δὲ Ἄρεος ὁμοίως τὴν ἡμέραν καὶ ὦραν καὶ μῆναν τοῦ αὐτοῦ κυριεύοντος, λάβε κινάβαριν καὶ βαρζὶν <καὶ> κομμίδιν καὶ † ἀρνοαριμπτέτα καὶ κομμίδι ἐλαίας · τρίψας ἔνωσον καὶ ποιήσον μελάνι.

Ἥλιου. Τοῦ δὲ Ἥλιου καὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἡμέραν, ὦραν καὶ μῆ- 15 ναν · ἔπαρε χρυσοβαράκην (ἔπαρον χρυσὸν ἀπὸ πάχνην ἄκραν) με δλίγον διάργυρον καὶ ζουμόν ἡλιογονόβοτάνης καὶ δλίγον νεροκάρδαμον <μετὰ> χρυσοκόλλης ἀραβικῆς · γράφε ἔνθα δέον.

Ἀφροδίτης. Ὅμοιως καὶ αὐτῆς τὴν ἡμέραν καὶ ὦραν καὶ μῆναν, ἔπαρε μετὰ αἵματος περιστεράς καὶ κρόκον καὶ ῥοδοστάγματος καὶ 20 μανδραγοῦραν καὶ μόσχον ἄκρατον <καὶ> ποιήσον μελάνι.

Ἐρμού. Μετὰ αἵματος ἀρσενικοῦ τρυγόνος † ἀρήνθυμω ῥαπανίδι καὶ ἀργέντο σουλιμάδω καὶ δλίγης πιωνίας καὶ αἷμα ἀγρίου πετεινοῦ καὶ † σύκλον κουρουνοποδίου καὶ τρίψας ἔνωσον καὶ ποιεῖ μελάνην.

25 Σελήνης. Τῆς Σελήνης γίνεται καὶ αὐτὸ ὁμοίως ἔς τὴν ἡμέραν, ὦραν καὶ μῆναν, μετὰ † ἰσσεέλαιον λάδι βοτάνι τὸν ζουμόν καὶ ἀγαρικοῦ καὶ κάμφρας, αἷμα λαγωῦ τρίψας ποιεῖ μελάνι.

1 Cf. Catal. codd. astrol. gr., X, pp. 90 ss. ; VIII, 2, pp. 158-159.

2 κάμνηστω cod. καὶ addidi. 3 πολυτρίχον cod. κύ-

βίδιον cod. 4 σκύλης cod. καὶ ἐνώσας transp. cod.

5 ποιεῖ μελάνι] ποιμένη cod. 6 Ζεῦ¹] signum astrol. in cod.

7 μικρὴν ἀριστομολόχα cod. 11 κυναβάρεως cod. βαρζίτον

cod. καὶ addidi. κομμίδιον cod. 12 † coniciam ἀργό-

γλωσσόν quae est planta Martis sacra. 15 πάχνην ἀέρα cod.

16 ἡλιογονόβοτάνη cod.: de πολυγόνῳ ἡλίῳ βοτάνη, ni fallor,

agitur. νεκροκάρδαμον cod. 17 μετὰ addidi. χρυσό-

κολας cod. ἀραβικῆς · γράφε conieci: γράφε ἀρομπιακον

cod. 19 ῥοδοστάματος cod. 20 μανδραγοῦρα cod. καὶ

addidi. 21 † textus corruptus. 22 argentum sublimatum.

23 † verbum corruptum: num χυλοῦ leg.? κουρουνοπόδου cod.

26 † textus corruptus, 27 καύρας cod.

<Βοτάναι τῶν πλανητῶν.>

[F.50^v] Τὸ βοτάνι τοῦ Κρόνου ὀνομάζεται ἑκατοντακέφα-
 λον καὶ ἔχει θαῦμα ἕως ταῖς ἐνεργείαις. τοῦτο εὗγαλε ὅταν ὁ αὐτὸς
 πλανήτης κυριεύῃ τὸ σάββατον, καὶ <εἰς τὴν ὥραν> τοῦ κυριεύον-
 τος ἀγγέλου μετὰ τὴν προσευχὴν τοῦ Κρόνου. καὶ ὥσαν τὸ εὐγάλης, 5
 βάστα ἓνα κονκὶν ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ οὐκ ἀδικηθῆς ὑπὸ παρανόμου
 κριτοῦ. ἔπαρε ἓνα κονκὶ ἐκ τῆς ῥίζης εἰς δέρμα τράγον καὶ πῖανε
 τοὺς βραχίονάς σου καὶ ληστὰς ἐν ὁδῷ οὐ φοβᾶσαι, ἀλλὰ ὡς θεόν
 σε προσκυνοῦν. ἔπαρε ἓνα κονκὶν ἐκ τῆς ῥίζης του, δέσον εἰς ἄσπρον
 μεταξωτὸν πανὶ καὶ μετὰ ὀλίγου ἀειζῶον καὶ ὀλίγου μανδραγοῦρας 10
 βοτάνης καὶ εὔρε πετεινὸν ἄσπρον καὶ δέσε αὐτὰ εἰς τὸν λαιμὸν
 του καὶ ἀκολούθηα τον καὶ πάγαινε τοῦτον ἔνθα ὑφορῶσαι ὅτι
 ἔστι θησαυρός· καὶ σκαλλίζει <καὶ> εἰ δὲν εἶναι μακρέα, στέκει
 καὶ δεικνύει τὸν τόπον καὶ λαλεῖ. ἔπαρε ἐπὶ κονκία ἐκ τῆς βο-
 τάνης καὶ ἓνα κονκὶν μόσχου ἀκράτου καὶ ἔνωσον· καὶ ἐκείνους 15
 ὁποῖος κεῖται ἀπὸ ἱερὰν νόσον πότισον ἐπτάκις καὶ ἰᾶται. ἡ δὲ
 ῥίζα ποτιζομένη ἐπιληπτικούς ἰᾶται. εἰ δὲ θέλεις γὰρ μάθης μυσ-
 τήριόν τινος ἀνθρώπου ὅταν κοιμᾶται, θές το εἰς τὴν κεφαλὴν
 καὶ ὁμολογεῖ ὅ τι καὶ ἂν ἔπραξε. εἰ δὲ εἰς κεφαλὴν πονεῖ, ἔπαρε
 ἀπὸ τὰ φύλλα καὶ κοπάνισον καὶ ἔνωσον μετὰ ῥοδοστάγματος καὶ 20
 ἄλειψε τὴν κεφαλὴν καὶ ἰᾶται. εἰ δὲ εἰς δυσεντερίαν, ἔπαρον μισὸν
 ἐξάγι ἐκ τῶν σπόρων καὶ σμίξας μετὰ κουραλίον (καὶ ἂς ᾔην τετριμ-
 μένον), καὶ ἂς φάγῃ καὶ ἰᾶται. εἰ δὲ ἔχει δαιμόνιον φοβερόν, ἔπαρον
 ἐκ τοῦ σπόρου αὐτοῦ καὶ κύπεριν στρογγύλην καὶ τρίψας δὸς μετὰ
 οἶνον πιεῖν ἐκ τρίτου, καὶ βασταζέτω καὶ ἐκ τῆς ῥίζης αὐτῆς καὶ 25
 ἰᾶται. <εἰς> δὲ τοὺς βασανιζομένους ἐκ τοῦ δαιμονίου τῆς λεγο-
 μένης Ὀνοσελίδος, ἔπαρον ἐκ τῆς ῥίζης καὶ ἐκ τοῦ σπέρμα-
 τος καὶ τύλιξον μετὰ ὄνου δέρμα· καὶ βάσταζον ἐν τῷ τραχήλῳ
 καὶ οὐ πειράζει σε ἀκέραιον. ὁ βαστάζων, κύνες ποτὲ οὐχ ὕλακ-
 τοῦσιν αὐτόν. καὶ τὰ ἄνθη ἀλειφόμενος τὸ πρόσωπον, μολύσματα 30

1 Cf. Catal. codd. astrol. gr., VIII, 2, pp.162 sqq.; VIII, 3, pp.151 sqq.

4 εἰς τὴν ὥραν addidi: cf. infra, p. 445, 2.

6 ἐν τῇ κεφαλῇ] ἓνα

κεφάλῃ cod.

9 ss. Cf. supra, p. 60, 12.

10 μαζωτόν cod.

11 βοτάνην cod.

12 φοράσαι cod.

13 καὶ addidi.

δὲν

εἶναι] δένε cod.

15-16 ὁποῖος ἐκείνους cod.

16 ἱερὰ cod.

20 ῥοδοστάματος cod.

21 δυσεντερίαν cod.

22 τὸν σπόρον

cod.

22-23 structuram corrigere nolui.

25 βάσταζον cod.

26 εἰς addidi.

βαναζομένους cod.

28 βάσταζον = βάσταζε.

29 et sqq. anacolutha servavi.

οὐκ ελακτουσιν cod.

ἀπέχει · καὶ τὸ φύλλον ἀλειφόμενος, βασκανία ἀπέχει. καὶ ἐὰν
εὐγάλης αὐτὴν μετὰ τὴν προσευχὴν τοῦ ἀγγέλου καὶ <εἰς> τὴν
ᾠραν αὐτοῦ τοῦ διέποντος ἀγγέλου, θανμάσεις.

Τοῦ δὲ Ἡ λ ί ο υ λέγεται α ὁ γ ί α. αὐτὴ εὐρίσκεται *** μακρόθεν
5 τὴν νύκτα ὡς φῶς φέγγει † μετὰ κοσκοννον μεταξωτοῦ ἀρσημίον
μετὰ τόξου καὶ σαγίνης εὐρίσκουσιν αὐτό. εὐγάνης καὶ αὐτὸ τῇ
ᾠρᾷ ὅπου κυριεύει ὁ Ἥλιος μετὰ τῆς προσευχῆς τοῦ ἀγγέλου.
καὶ αὐτὴ ἡ βοτάνη ἔνθα ὁ Ἥλιός ἐστι κλίνει τὴν κορυφὴν · φράγγικὰ
λέγεται ὁ π ο υ σ α σ ὡ λ η ς. ἔχει χάριν ὁλόκληρον, ἐὰν βαστάξης
10 καὶ πορευθῆς ὅπου εἶν θησανρός καὶ σταθῆς ἄπάνω <καὶ> μένης
ἀκίνητος · τέλιξον μὲ ἄσπρον πανὶ καὶ μετὰ ἀρσενικοῦ θυμιάμα-
τος καὶ βάστα ἐν τῇ δεξιᾷ σου χειρὶ καὶ στάσου ἔνθα ἔστι χρῆμα ·
ὁ τόπος ἀνεωχθήσεται καὶ θεάσεις τὸ κερυμμένον · καὶ τὸν τόπον
σημάδουσιν. καὶ τὰ ἄνθη καὶ τὸν καρπὸν βάλε [f. 51] εἰς γαλῆς
15 δέρμα καὶ περὶαπτε <εἰς> τὸν βραχίονά σου · δείξει γὰρ ἀγάπην
καὶ εἰρήνην μετὰ πάντων · μετὰ βασιλεῖς καὶ μεγιστάνους ἀγά-
πην πολλὴν ἀνακτήσῃ.

2 εἰς addidi. τῆς ᾠρας cod. 3 ἀγγέλου] ἀνέμον cod.
4 *** lacunam indicavi. 5 † textus corruptus. 6 σαγίτης?
9 lege: herba solis vel girasole. 10 εἶν (ῆν cod.)=εἶναι. καὶ
inserui. 15 εἰς addidi. 17 ἀναχθήσης cod.

CODEx PARISINUS GR. 2419.

Ce gros volume de 342 ff. (0.41 × 0.31), véritable corpus des sciences occultes, a été écrit en grande partie par Georges Midia-tès, au XVe siècle. Cf. *Catal. codd. astrol. gr.*, VIII, 1, pp. 20 ss. ; *Catal. des mss. alchimiques grecs*, I, pp. 62 ss. ; Mac-Cown, *The Testament of Solomon*, Dissert. Chicago, 1922, pp. 25 ss.

Certains mots, surtout ceux qui désignent les animaux, les plantes et les objets utilisés par le magicien ou les actes rituels qu'il doit accomplir sont écrits au moyen d'un alphabet crypto-graphique dont la plupart des signes sont empruntés à l'hébreu. L'étude de quelques transcriptions (parfois inexactes d'ailleurs) données par une seconde main aux ff. 39 ss., la comparaison de certains textes avec des passages parallèles tirés d'autres manuscrits, et l'aide d'un orientaliste, M. Bricteux, m'ont per-mis de déchiffrer cette écriture d'une façon plus parfaite qu'on n'avait pu le faire jusqu'ici (Cf. le *Catal. codd. astrol. gr.* VIII, 1). Le texte grec est transcrit phonétiquement : ἀττῆς = aftis ; ἐβραίου = evréou ; ξηρόν = ksiron, etc. Voici cet alphabet.

α	כ	λ	ז ב ב
μα	מ	μ	מ
β	ב	ν	נ נ נ
γ	ג ג	ο	כ
δ	ד ד	μo	כ
ε	ה	ou	כ
με	מ	μου	כ
ζ	ז	πφ	כ
θ	ח	ρ	ר ר ר
ι	י	σ	ש ש ש
με	מ	τ	ט
κ	כ	χ	כ כ כ

Recettes Magiques

[Cod. Vindob. *Αὐτη ἐστὶ Καφριέλ τοῦ ἀγγέλου · γράφεται δὲ ἐν ἀργυρῷ <ἤ> χρυσῷ πετάλῳ καὶ δίδοται γυναικὶ φορεῖν · καὶ οὐ συλλαμβάνει. γράφε δὲ καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς καὶ τῆς μητρὸς τῆς ἀντιστροφῶς. Sigillum.*]

5 [F. 40^v] *Αὐτη ἡ σφραγὶς ἐστὶ Φανιέλ τοῦ ἀγγέλου. γράφεται δὲ ἐν δέρματι ἐλαφίου θήλεος ἀγεννήτου μετὰ ζαφορᾶς <καὶ> τὸ ὄνομα αὐτῆς. καὶ φορεῖται ἐν τῷ ἤτρῳ καὶ συλλαμβάνει. Sigillum :* in circulo inscribitur pentalpha Solomonis cum literis ζη δ ε σ τ.

Αὐτη ἡ σφραγὶς ἐστὶν Μονταέλ τοῦ ἀγγέλου. γράφεται δὲ ἐν ὀστράκῳ ἀκανύτῳ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ τῆς Ἀφροδίτης, <καὶ> τὸ ὄνομα ἐκείνης καὶ τῆς μάνας τῆς. καὶ τιθέμενος εἰς πῦρ, ἔρχεται ἀσφαλῶς. Sigillum.

Αὐτη ἡ σφραγὶς ἐστὶν Φικιέλ τοῦ ἀγγέλου. γράφεται δὲ ἐν δέρματι ζῶον πορισμένου καὶ ἐντεῦθεν μισεῖται παρὰ πάντων. τινὲς 15 ἐ αὐτὸ εἰς τάφον Ἑβραίου βάλλουσιν. Sigillum.

δ *Τοῦτο τὸ σημεῖον γράφεται ἐν ὧν ὀρνίθας μάγρης καὶ ἔστιν ἀπὸ δοκιμῆς ἄριστον εἰς ἀγάπην. <καὶ γράφε> ἡ ὁδεῖνα νὰ κάμνῃ τὸ ἐν τῇ ἐμῇ ἀγάπῃ ὡς τοῦτο τὸ ὦν καλεῖται. θὲς δὲ αὐτὸ ἐν στάκτῃ θερμῇ ἡσύχως. Signum cum verbis ἡ ὁδυνα.*

1-15 : Contuli cod. Vindobonensem phil. gr. 108, f. 359 (=V). 1-4 *αὐτη* — ἀντιστροφῶς omittuntur in Parisino. 2 *ἡ* addidi. πετάλον V. κε ου συλαμβανει literis cryptogr. V. 5 *ἡ σφραγὶς* om. V. 6 ἐλάφου ἀγεννήτου θήλεος V. ἐν δερματι ἐλαφίου literis crypt. P. καὶ addidi. 7 *ἡτρίον* P. 6-7 *το ὄνομα αὐτῆς φορεῖτε συλαμβανειν καρπον τῆς μετηρᾶς (μήτρᾶς?)* literis crypt. V. 9 *ἡ σφραγὶς* om. V. 10 *ἐν ὀστράκῳ ἀκανύτῳ* literis crypt. P. καὶ addidi. 10-11 *τὸ ὄνομα* — τῆς crypt. P et V. 11 *μάνας*] *μητρὸς* V. τιθέμενος = τιθεμένου αὐτοῦ. 11-12 *ἐρχετο ἀσφαλῶς* crypt. V. 13 *ἡ σφραγὶς* om. V. 14 *δέξμα* P. ἐντέθεν V. 14-15 *μισεῖται et εἰς* — Ἑβραίου crypt. P. μισεῖται — βάλλουσιν] *μησησηποναρεσησ* ἀπο *εκεινης* (crypt.) *τίθει* δὲ αὐτὸ εἰς τάφον ἐβρέον (crypt.) V. 16 sqq. Cf. infra, f. 159^v. *ὀρνίθας μάγρης* crypt. scriptum : *ονίθας μαβρις*. 17 *εἰς ἀγάπην* crypt. scr. : *ις αγαπν.* καὶ γράφε addidi. 17-18 *ἡ* — ἀγάπῃ cryptogr. 18 *καλεῖται* crypt.

[F. 140v] ξη'. Περὶ φίλτρον δύκιμον.

Ἐπελθε εἰς τὸν αἰγιαλὸν καὶ τὸ πρῶτον..... ὅπου θέλεις πιάσειν, βάλε τὸ εἰς τὴν ἀμασχάλην σου ἀπέσω καὶ ὀνομάτιζε δν ἂν βούλη καὶ εἰπὲ οὕτως · ὥς τρέμει τοῦτο τὸ..... εἰς τὴν μασχάλην μου ἀπέ- 5 σω καὶ χαννώνεται ἡ καρδία του, οὕτως νὰ τρομάξῃ καὶ ἡ καρδία τούτου δν ὀνοματίζω ἐδῶ διὰ-τ-ἐμέν, ὁ θέλων φαγεῖν τὸ ἐτοῦτο. ἔκτοτε ἔπαρον βεργὶν ἢ καλάμιν ἀπὸ τὴν λίμνην ἢ ἀπὸ ποταμὸν ὅπου τὸ δέρνει ὁ ἄνεμος καὶ εἰπὲ οὕτως · ὥσπερ τὸ βεργὶ ἐτοῦτο τρέμει ἀπὸ τὸν ἄνεμον καὶ ἀπὸ τὸ νερὸν καὶ ἀναμονὴν οὐκ ἔχει, οὕτως καὶ δν ὀνομάτισα νὰ τρέμῃ ἡ καρδία αὐτοῦ δι' ἐμὲν 10 ἔστ' ἂν με ἴδῃ καὶ ὑπομονὴν νὰ μὴδὲν ἔχῃ. εἴτα τὸ κάμνε σουβλὶν καὶ σουβλίσε αὐτὸ καὶ ἔψησον καὶ δὸς φαγεῖν.

ξθ'. Εἰς τὸ νὰ περιπατῆς ἐνθα ἂν βούλη καὶ τινὰς μὴ δύναται θεωρῆσαι σε.

Ἐπελθε εἰς σταυροδρόμιν καὶ ἀνεμοκατέβαινε καὶ κάμνε τρύ- 15 παν μικρὴν εἰς τὴν μέσσην τοῦ δρόμου εἰς τὸν σταυρὸν καὶ κρατῶν σιτάρι βάλε εἰς τὴν τρύπαν. εἴτα ἔκβαλε καὶ μᾶσισον αὐτό. καὶ λάβε ἀπὸ ἀνθρώπου φουρκισμένου ἀπὸ τὴν φούρκαν αὐτοῦ ξύλον καὶ ἐκ τὰ σχοινία καὶ ἀναφον πῦρ εἰς τὴν μέσσην τοῦ δρόμου καὶ ψῆσον αὐτὸ καὶ κάμνον αὐτὸ στρογγυλόν. καὶ τότε ἔπαρον ἀπὸ 20 τὴν στάκτην καὶ ἀνεμοκατέβαινε καὶ ῥίπιζε αὐτὴν καὶ λέγε πάντοτε τὸν λόγον τοῦτον · Λαμέ, Γραγάν, Ἐθαγαοῦμ. καὶ τότε θέλεις ἰδεῖν ἀνθρώπον ἐστηκότα καὶ θέλει σε 'πεῖν · δός με τὸ ψωμὶν αὐτό · καὶ ἐσὺ τὸν εἰπέ · δός μου τὸ φόρεμά σου τὸ ἄνωθεν. καὶ αὐτός σε θέλει εἰπεῖν · δός με ἐσὺ πρῶτον, ἔπειτα 25 νὰ σε δόσω ἐγὼ ἐτοῦτο. ἐσὺ δὲ μὴδὲν τὸ δόσης πρῶτον. ἔπειτα μὴδὲ εἰς τὸ χέριον του τὸ δόσης, ἀμὴ τὸ ῥίπον εἰς τὴν γῆν καὶ εἰπέ · νά, καὶ φάγε τὸ δύνασαι. καὶ ἐὰν ἀκούσης φωνὴν ἢ συντριμμὸν μὴ τρομασθῆς, ἀμὴ πορεύου ἐνθα βούλει. ἔπειτα σύρε εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ βάλε τὸ εἰς τόπον κρυπτὸν καὶ δταν θέλῃς νὰ κάμνης 30

1 lacuna sex litterarum : de aliquo pisce (ψάριον), ni fallor, agitur.
 3 δν ἂν conieci : τω ἐνθα cod. 4 eadem lacuna. 6 τούτου δν conieci : ἐνὴ cod. ὁ θέλων scil. δν ὀνοματίζω. eadem lacuna.
 8 ποταμῶν cod. 11 ἔστ' ἂν] ἐστὰ νὰ cod. εἰδὴ cod.
 σουβλιν] σουγλήν cod. 17 σιτάρι conieci : σοτάνι vel σιτάνι cryptographice scriptum. 23 'πεῖν = εἰπεῖν. 24 ψωμὶν cryptogr. scriptum. 28-29 μὴ τρομασθῆς conieci : μὴθροειστῆς cod.

εἴτι θέλεις ἢ νὰ φύγῃς, ἔνδυσόν το καὶ ἔχε κεκλεισμένους τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ οὐ θεωρεῖ σέ τις.

δ'. Εἰς τὸ φανῆναι τοὺς ἀνθρώπους σαράκηνους.

Ἐπαρον ὄρνυγος ὀφθαλμοὺς καὶ τρίψον αὐτοὺς μετὰ ὀλίγον 5 ὕδατος καὶ θές αὐτὸ εἰς βικίον μικρὸν καὶ πώμασον ἕως ἡμέρας ζ'. εἶτα βάλον εἰς αὐτὸ ὀλίγον ἔλαιον καὶ μετὰ ταῦτα ἀναφον λόχρον. καὶ φανήσονται πάντες σαράκηνοι.

Ἐπαρον δάκρυον ὄνου καὶ σμίξον αὐτὸ μετὰ ἐλαίου καὶ πλήσον λόχρον ὥς ἀνωθεν.

10 αδ'. Περὶ φυλακισμένων.

Ἐὰν ἔνι τις ἐν φυλακῇ καὶ βούλῃ ἐκβαλεῖν αὐτόν, ἔπαρον γάλα μητρὸς καὶ θυγατρὸς καὶ ἀπὸ μονόπανδρον ἀλεῦριν · καὶ ζυμώσας 15 ποίησον πῆταν μετ' αὐτό · καὶ θές αὐτὴν εἰς τὸ πῦρ καὶ μὴ γυρίσης αὐτὴν ἄχρις ἂν ψηθῇ. εἶτα κόψον αὐτὴν καὶ δὸς φαγεῖν τῷ ἐν τῇ φυλακῇ μένοντι. τὴν δὲ ἐναπομείναςαν πῆταν ἃς τὴν κρᾶ- τήσῃ εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ · καὶ τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ἐξέρχεται ἐκ τῆς φυλακῆς ἐλέει Θεοῦ. ἐὰν δέ τις τρώγῃ ἐξ αὐτῶν τῶν κλασμά- των καὶ βαστάζῃ καὶ αὐτὴν, ἔστιν ἀφοβος ἐκ πάντων καὶ ἔστιν δικαιωμένος ἀπὸ κριτηρίου μηδενὶ δῶρα δούς.

20 Εἰς ἀνθρώπον ὁποῦ δὲν ὕπνῃ · βασταζέτω τὴν σάρκα τοῦ ἀγρίου πετεινοῦ · ἐὰν δὲ καὶ τὴν γλῶτταν αὐτοῦ κρατῇ τις, ἔστιν ἀβάσκανος. ἐὰν δὲ καὶ ἐκ τοῦ πτεροῦ τοῦ ἀριστεροῦ βάλλῃ ἀν- θρώπος εἰς τὸ ὠτίον αὐτοῦ, ἔστιν νικητικὸς εἰς πᾶσαν κρῖσιν.

Ἐὰν δὲ τῆς τρυγόνος τὴν καρδίαν βαστᾷς, ἔσει ἀγαπημένος ἐκ 25 πασῶν τῶν γυναικῶν. εἰ δὲ <μετὰ> τῆς ἄρρενος τρυγόνος τοῦ

1 καὶ ἔχε κεκλεισμένους] καὶ ἐκλησμένους cod. 3 Cf. co-
dicem Mediolanensem H 2 infer., f. 264 (=M) et cod. Paris. gr. 2180,
f. 100. 3 οἱ ἄνθρωποι σαράκιν P. 4 ὄρνυγος PM. αὐτὰ
PM. 6 βαλλων P βαλῶν M. αὐτὰ PM. 7 καὶ om. M.
10 Cf. cod. Mediol. H 2 infer. f. 238 (=M). 15 τόν — μένων P.
17 ἐλέοι PM. 20 εἰς] εἰάν PM. 24 δέ om. M. 25 πάν-
των PM. εἰ]ἐκ PM. μετὰ addidi.

αἵματος αὐτῆς ἀλείφῃς τὰ μόρια καὶ τὸν κανλὸν καὶ ἐδθέως συνου-
σιάζῃς αὐτήν, πλέον οὐ δέχεται συζευχθῆναι ἕτερον ἄνδρα.

Τὴν κόπρον τοῦ λαγωοῦ ἐὰν ἀλείφῃ ἡ γυνὴ τὴν μήτραν αὐτῆς,
γίνεται ὡς παρθένος.

Ἀπὸ τὰ ἴδια μαλλία τῆς κεφαλῆς σου ποιήσον πούλβεριν καὶ 5
πάσον τὴν βέργαν τῶν διδύμων σου καὶ συνουσίασε τὴν γυνήν
σου καὶ οὐ θελήσει ἕτερον. εἰ δὲ βούλει λῦσαι αὐτήν, ἐκ τῶν εἰδικῶν
τῆς τριχῶν καύσας <καὶ> τοὺς διδύμους σου χρίσας συνουσίαζε.

οβ'. Ποίησις κεφαλῆς ἀπὸ τελέσματος τοῦ
Ἡλιοδώρου. 10

Ἐπαρον ἀνθρώπου κρανίον παλαιὸν καὶ πλῆνον αὐτὸ εἰς ὕδωρ
καθαρὸν νύκταις γ' καὶ τύλιξον αὐτὸ εἰς πανὶν καθαρὸν καὶ ἀπελ-
θε εἰς τριόδιον καὶ γράφε ταῦτα τὰ ὀνόματα ἐν τῷ μετώπῳ αὐτοῦ
Μ π ο υ ά κ, Σ α ρ ι ά κ, Λ ο υ τ ζ η φ έ ρ. καὶ [f. 141] ἔπαρον
πλευρὸν φουρκισμένον καὶ ποιήσον ἓναν πόλον καὶ βάλε μέσα 15
δέρμαν γαλῆς μελαίνης καὶ βάλε τὴν κεφαλὴν ἐπάνω εἰς αὐτό,
καὶ λέγε τούτους τοὺς λόγους· ἐξορκίζω ἐσᾶς, τὰ ὀνόματα ἅτινα
ῆστε γεγραμμένα ἐν τῷ μετώπῳ τοῦ κρανίου, εἰς τὸ νά με δει-
ξετε καὶ νὰ κάμνετε ἐπάνω εἰς τὴν ἐρώτησιν ὁποῖαν βουληθῶ
ἐρωτῆσαι, διὰ νά με πῆτε τὴν ἀλήθειαν. καὶ ἄφες τὸ κεφάλιν καὶ 20
φεῦγε <εἰς> τόπον καλόν. καὶ ὅταν ἄρξωνται οἱ ἀλέκτορες κρᾶ-
ζειν, ἀπελθε καὶ λάβε αὐτὸ καὶ ἔχε αὐτὸ λαθραίως παρὰ πάντων.
ὅταν δὲ βούλῃ ἐρωτῆσαι αὐτό, νήστευσον ἡμέρας γ', μήτε ἄρτον
μήτε ὕδωρ γευθῇς. καὶ ἐρώτα αὐτὸ τῇ νυκτὶ καὶ ὁμολογεῖ εἰς
τὸ χροῖζεις. 25

- 2 συζευθῆναι M. 3 Cf. cod. Mediol. f. 238^v. τήν¹] τόν M.
4 παρθένος] signum astrolog. in codd. 6 διδύμων, hic et infra : si-
gnum astrol. in codd. τῇ γυναικί M. 8 καύσε P. καὶ
addidi. τῶν διδύμων PM. 9 ss. Cf. supra, p. 57, 19 et cod.
Mediol. H 2 infer., f. 225, a F. Cumont editum (=M), in *Catal. codd.*
astrol. gr., III, p. 53. 12 πάννον M. 13 τριώδι P τριόδοι M.
17 ἐσᾶς] σε M. 18 ῆστε] ἐστὶ M. δειξεται PM.
19 κάμνεται PM. 21 εἰς addidi. 22 πάντων] πολλῶν MP.

Divination par les nombres.

[F. 143v] πθ'. Εὐρεσις εἰς τὸ ἐρωτῆσαι περὶ
διαφόρων ἐρωτημάτων.

Λάβε τοῦ ἐπερωτῶντος τὸ ὄνομα καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πλανήτου
τοῦ περιπολεύοντος ἡμέραν διὰ τοῦ ὀργάνου καὶ τὰ τῶν ἐπερωτη-
5 θέντων κεφάλαια · καὶ ἐνώσας ὕφειλε παρὰ τῶν η'. καὶ εἰ μὲν
μείνη α', περὶ ζωῆς δηλοῖ. εἰ δὲ β', περὶ βρώσεως καὶ πόσεως
καὶ περὶ γυναικός. εἰς δὲ γ', περὶ βιβλίων καὶ σοφίας. εἰ δὲ δ',
δηλοῖ στρατείαν καὶ πραγματείαν. εἰ δὲ ε', δηλοῖ πορνείαν καὶ με-
γάλην μέριμναν. εἰ δὲ ς', δηλοῖ <δτι> μέγα πρᾶγμα καὶ δικαιοσύ-
10 νην μέλλει ποιεῖν. εἰ δὲ ζ', πόλεμον καὶ μάχην. εἰ δὲ η', ἀρρωσ-
τίαν δηλοῖ.

Περὶ ἀπολλυμένου πράγματος,
εἰ εὐρίσκεται ἢ οὐ.

"Υφειλε ἐπὶ τῶν β' · καὶ εἰ μὲν μείνη α', οὐχ εὐρίσκεται · εἰ δὲ
δύο, εὐρίσκεται. καὶ εἰ βούλει μαθεῖν <ἐν> ποῶ τόπω εὐρεθήσε-
15 ται, ὕφειλε παρὰ τῶν ζ'. καὶ εἰ μὲν <α'> ἀπομείνη, παρ' αἰθεν-
τίας εὐρεθήσεται · εἰ δὲ δύο, παρὰ γυναικός · εἰ δὲ τρία, διὰ γραμ-
μάτων · εἰ δὲ δ', παρ' ἀπαντῶντος · εἰ δὲ ε', παρὰ ιδίων · εἰ δὲ
ς', διὰ γραμμάτων · εἰ δὲ ζ', διὰ κλεψίαν.

Περὶ τοῦ γινῶναι τὸ γεννηθέν εἰ ἄρρεν
20 ἢ θῆλυ ἐστίν.

"Υφειλον ἐπὶ τῶν β' · καὶ εἰ μὲν μείνη ἔν, ἔστιν ἄρρεν · εἰ δὲ β',
θῆλυ.

Περὶ τοῦ γινῶναι εἰ λάβῃ τὴν γυναῖκα
ἢ ν ζῇ τεῖ ἢ οὐ.

25 "Υφειλε ἐπὶ τῶν β' · καὶ εἰ μὲν μείνη α', οὐ λαμβάνει αὐτήν ·
εἰ δὲ δύο, λάβῃ αὐτήν.

3 ἐπερωτῶντος cod.	4 περιπολέοντος cod.	διὰ]+της
cod. ἐπερωτησάντων cod.	5 κεφαλαίων cod.	9 δτι ad-
didi.	15 ἐν addidi.	εὐρεθήσεται] κρονυσσεται cod.
addidi.	18 παρ' ἀπαντῶντος coniecti:	16 α'
20 γεννηθέν cod.	εἴ]ῃ cod.	24 λαβεῖν cod.

Περὶ τοῦ γινῶναι τὴν γυναῖκαν εἰ κακὴ ἔστιν ἢ οὐ.

“Υφειλε ἐπὶ τῶν τριῶν · καὶ εἰ μὲν μένη α', κακὴ ἔστιν · εἰ δὲ δύο ἢ γ', καλὴ καὶ ἀγαθὴ ἔστιν.

Περὶ τοῦ γινῶναι εἰ παρθένος ἔστιν ἢ οὐ. 5

“Υφειλε ἐπὶ τῶν τριῶν · καὶ εἰ μὲν μένη α', οὐκ ἔστιν παρθένος · εἰ δὲ δύο, ἀγαμὸς ἔστιν · εἰ δὲ γ', γαμεῖται ὑπὸ δούλου.

Καὶ εἰ θέλεις μαθεῖν εἰ ἀγαπήσει ἡ γυνὴ ἢ οὐ.

“Υφειλον παρὰ τῶν δ' · καὶ εἰ μὲν μένη α', οὐκ ἀγαπήσει · εἰ 10 δὲ β' ἢ δ', ἀγαπήσει πολλὰ · εἰ δὲ τρία, οὔτε ἀγαπήσει [f. 144] οὔτε μισήσει.

Περὶ ἀρρώστου, ὑγιαίνει ἢ οὐ.

“Υφειλον ἐπὶ τῶν τριῶν · καὶ εἰ μὲν μένη ἔν, ἀποθνήσκει · εἰ 15 δὲ β', ζῇ · εἰ δὲ γ', μακρονοσεῖ.

Περὶ στρατείας.

“Υφειλε παρὰ τῶν β' · καὶ εἰ μὲν μένη ἔν, οὐ πορεύεται · εἰ δὲ β', πορεύεται.

Καὶ εἰ βούλει μαθεῖν εἰ καλὴ ἔστιν ἡ ὁδὸς ἢ οὐ.

“Υφειλε ὑπὸ τῶν γ' · καὶ εἰ μὲν μένη ἔν, κακὴ ἔστιν ἡ ὁδὸς · εἰ 20 δὲ β', καλὴ ἔστιν · εἰ δὲ γ', κόπον ἔχει.

Περὶ αὐθεντίας, τὸ πόσους χρόνους ζήσει καὶ πῶς μέλλει εἶναι ἢ ζωὴ αὐτοῦ.

“Υφειλε ὑπὸ τῶν ζ' · καὶ εἰ μὲν μένη α', οὐ ζῇ · εἰ δὲ β' καὶ 25 διαβῇ ἓνα μῆνα † ἡμέρας χρόνους, βασιλεύει καὶ ἀποκαθίσταται

1 εἰῆ cod. · 5 εἰῆ cod. · 8 μαθεῖν supra ἀγαθεῖν scr. · 13 ἀρ-
ρώστου cod. · 15 μακρονοσεῖν ocd. · 16 στρατείας cod. · 25 ἔν
cod. · † textus corruptus esse videtur; vide num legas: ἡμέρους
χρόνους βασιλεύει. βασιλεύειν cod.

εἰς χρόνους ι' καὶ μῆνας ι' · εἰ δὲ γ' καὶ διαβῇ ἡμέρας κζ', βασι-
 λεύει μῆνας ι' καὶ ἀποκαθίσταται · καὶ εἰ μὲν δ' καὶ ζήσῃ μῆνα,
 βασιλεύει μῆνας ιγ' · καὶ εἰ μὲν ε', βασιλεύει χρόνους δύο ἡμισυ ·
 εἰ δὲ ζ', χρόνον βασιλεύει · εἰ δὲ ζ' καὶ διαβῇ μῆνα, βασιλεύει μῆ-
 5 νας ιγ'.

Περὶ κλεψιμαίου.

Ὑφειλον ἐπὶ τῶν ιβ' · καὶ εἰ μὲν μείνῃ α' ἢ γ' ἢ δ' ἢ ε' ἢ θ'
 ἢ ι' ἢ ιβ', <εὐρίσκεται> · εἰ δὲ β' ἢ ε' ἢ ζ' ἢ η' ἢ ια', οὐχ εὐρίσ-
 κεται.

10 Περὶ δούλου ἢ ζώου ἀποδρασάντων, τοῦ
 γινώσκειν ποῦ ἔφυγεν.

Ὑφειλον ἐπὶ τῶν ιβ' · καὶ εἰ μὲν μείνῃ α', πρὸς δύοσιν ἐστὶν
 κατὰ ἄρκτον · εἰ δὲ δύο, εἰς τὸ δεξιὸν μέρος κατὰ ἄρκτον · εἰ δὲ
 γ', εἰς τὸ μέσον αὐτοῦ · εἰ δὲ δ', εἰς τὸ δεξιὸν τῆς ἀνατολῆς μέρος ·
 15 εἰ δὲ ε', εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τῆς δύσεως · εἰ δὲ ζ', εἰς τὸ μέσον αὐ-
 τῆς · εἰ δὲ ζ', εἰς τὰ ἀριστερὰ μέρη αὐτῆς · εἰ δὲ η', εἰς τὸ δεξιὸν
 μέρος τῆς μεσημβρίας · εἰ δὲ θ', εἰς τὸ μέσον αὐτῆς · εἰ δὲ ι', εἰς
 τὰ ἀριστερὰ μέρη αὐτῆς · εἰ δὲ ια', εἰς τὰ ἀριστερὰ μέρη τῆς ἀνα-
 τολῆς · εἰ δὲ ιβ', εἰς τὸ μέσον.

20 Περὶ τοῦ γινῶναι τί μέλλει ἔσται τὸν ἐνεστῶτα
 χρόνον τὸ βασιλείειον.

Ὑφειλον παρὰ τῶν ζ' · καὶ εἰ μὲν μείνῃ α', πόλεμον δηλοῖ · εἰ
 δὲ β', εἰρήνην · εἰ δὲ γ', κατασφάγιον · εἰ δὲ δ', ἀπλότητα δηλοῖ ·
 εἰ δὲ ε', ἀδικίαν καὶ ἀρπαγίαν · εἰ δὲ ζ', καλὸν δηλοῖ · εἰ δὲ ζ',
 25 κακὸν δηλοῖ.

Περὶ φυγόντων.

Ὑφειλε ἐπὶ τῶν ιβ' · καὶ εἰ μὲν μείνῃ α', εὐρίσκεται · εἰ δὲ β',
 οὐχ εὐρίσκεται · *** εἰ δὲ ζ' ἢ θ' ἢ ιβ', ἀφ' ἑαυτοῦ εὐρίσκεται.

4 βασιλεύειν² cod. 8 εὐρίσκεται addidi. 13 τό] τόν cod.
 14 τῆς ἀνατολῆς scripsi: αὐτοῦ cod. 15 αὐτοῦ cod. 16 αὐτῶν cod.
 17 αὐτῶν cod. 18 τοὺς ἀριστεροὺς μέρους, αὐτῶν cod. τοὺς
 ἀριστεροὺς μέρους cod. 20 ἔσται = εἶναι. 23 δηλοῖ conie-
 ci: ἰδὲ cod. 24 δηλον cod. 28 *** lacunam sign.

Περὶ πράγματος κεκρυμμένου.

“Υφειλε ἐπὶ τῶν ιβ’ · καὶ εἰ μὲν μείνη α’, ἐπὶ βουνοῦ ἢ ἐπὶ λίθου
 ἐστὶν κεκρυμμένον · εἰ δὲ β’, εἰς κατοικητήριόν ἐστιν ἀλόγων
 ἢ βοῶν · εἰ δὲ γ’, ὑπὸ δερμάτων ὑπάρχει κεκρυμμένον · εἰ δὲ δ’,
 εἰς τόπον ὑδάτων · εἰ δὲ ε’, εἰς ὑψηλὸν τόπον · εἰ δὲ ς’, εἰς καπη- 5
 λείον που κάθεται · εἰ δὲ ζ’ καὶ η’ καὶ ιβ’, εἰς ὕδατα · εἰ δὲ θ’, εἰς
 σταῦλον κτηνῶν ἢ εἰς φάτνην · εἰ δὲ ι’, εἰς τοῖχον · εἰ δὲ ια’, εἰς
 κράβατον.

Περὶ φόβου.

“Υφειλον ἐπὶ τῶν β’ · καὶ εἰ μὲν μείνη α’, οὐκ ἔχει φόβον · εἰ δὲ 10
 β’, ἔχει φόβον.

Περὶ ἀποδημοῦντος.

“Υφειλον ὑπὸ τῶν γ’ · καὶ εἰ μὲν μείνη α’, βραδύνει καὶ ἔρχεται ·
 εἰ δὲ β’, τάχιον ἔρχεται · εἰ δὲ τρία, ἀπέθανεν.

Περὶ τοῦ γινῶναι εἰ ἀπέθανεν.

15

“Υφειλε ἐπὶ τῶν γ’ · καὶ εἰ μὲν μείνη α’, ἀπέθανεν · εἰ δὲ β’,
 ἐστὶν ἄρρωστος · εἰ δὲ γ’, κακὸν ἔχει.

Περὶ πολέμου.

“Υφειλον ἐπὶ τῶν δ’ · καὶ εἰ μὲν μείνη α’, ὁ ἐχθρὸς σου νικᾷ ·
 εἰ δὲ β’, νίκην ἔχεις · εἰ δὲ γ’, εἰρηνεύουσιν · εἰ δὲ δ’, πόλεμον 20
 ποιοῦσιν.

Περὶ τοῦ γινώσκειν τὸν κλέπτην πόθεν ἐστίν,
 εἴτε τοῦ οἴκου εἴτε τῆς γειτονίας εἴτε ξένος.

“Υφειλον διὰ τῶν τριῶν · καὶ εἰ μὲν μείνη α’, τῆς γειτονίας
 ἐστίν · εἰ δὲ β’, τοῦ οἴκου · εἰ δὲ τρία, ξένος ἐστίν. 25

3 κεκρυμμένου cod. 5 τόπον, ut videtur, cod. 7 ταυλον
 cod. φάτνην conieci: μάτην cod. τύχον cod. 12 ἀπο-
 δομη τίς cod. 15 ἡ cod. 23 ἥτε^{1.2.3} cod.

Περὶ βαφῆς.

Ὑφειλε παρὰ τῶν ε' · καὶ εἰ μὲν μείνη α', μαῦρόν ἐστιν · εἰ δὲ β', ἄσπρον · εἰ δὲ γ', ῥόυσιον · εἰ δὲ δ', ξανθόν · εἰ δὲ ε', ποικίλον.

Περὶ φυγόντων.

5 Ὑφειλον ἐπὶ τῶν β' · καὶ εἰ μὲν μείνη α', οὐχ εὐρίσκεται · εἰ δὲ β', εὐρίσκεται.

Περὶ συντροφίας, εἰ καλή ἐστιν ἢ οὐ.

Ὑφειλε ἐπὶ τῶν β' · καὶ εἰ μὲν μείνη α', κακή ἐστιν · εἰ δὲ β', καλή.

10 Περὶ πράγματος κεκρυμμένου, εἰ ἔστιν ἐν τῷ τόπῳ ἢ οὐ.

Ὑφειλον ἐπὶ τῶν β' · καὶ εἰ μὲν μείνη α', ἐκεῖ ἐστιν · εἰ δὲ β', εἰς ἄλλον τόπον ἐστίν.

15 Εἰ δὲ θέλεις μαθεῖν ποῦ ἔστιν κεκρυμμένον τὸ πρᾶγμα.

Ὑφειλε ἐπὶ τῶν ζ' · καὶ εἰ μὲν μείνη α', εἰς οἶκόν ἐστιν κεκρυμμένον · εἰ δὲ β', εἰς καμάραν · εἰ δὲ γ', εἰς θυρίδα · εἰ δὲ δ', εἰς λαρνάκιν ἢ ὀπίσω θυρίδος · εἰ δὲ ε', εἰς χωρίαν · εἰ δὲ ζ', εἰς εἰκονοστάσιν · εἰ δὲ ζ', εἰς ῥοκολάριν. πάλιν ὕφειλε ἐπὶ τῶν β' ·
20 καὶ εἰ μὲν μείνη α', εἰς τὸ ὕψος ἐστίν · εἰ δὲ β', εἰς τὰ κάτω μέρη.

3 εἰ³ iteratur in cod.

19 οἰκονοστάσιν cod.

18 ἢ ὀπίσω θυρίδος additur in margine.

quid sit ῥοκολάριν non video.

Recettes magiques.

ζ'. Εἰς ἔρωτα.

"Οταν ἐστὶν ἡ Ἀφροδίτη ἐν τοῖς Ἰχθύσι καὶ ἡ Σελήνη διαμετρῇ αὐτὴν ἢ ἐξαγωνίζῃ αὐτὴν ἀπὸ τοῦ Αἰγυκέρωτος ἢ τριγωνίζῃ αὐτὴν ἐν Καρκίνῳ οὐσα, τότε γράψον εἰς περιστερεῶς δέξιμαν ἢ πέρδικος ἢ δόρκιον τὰ γράμματα ταῦτα μετὰ τῶν ὀνομάτων μετὰ αἵματος 5 (lacuna septem literarum) ἀσπίλου. καὶ ἔγγισον αὐτὴν μετ' αὐτὸν καὶ ποιήσεις τὸ θέλημά σου. εἰσὶν δὲ τὰ ὀνόματα ταῦτα · Φ ρ α ν, Γ ρ α φ ω σ ἔ, Σ α ρ ι ᾱ, Ἀ ν τ ο ὺ · Π α ρ γ ἔ ζ ο ρ ζ ε, β α σ ι λ ἔ α τῶν δαιμόνων, Φ α, Ὀ ρ ί σ ε ι, ἐ ξ ο ρ κ ί ζ ω, Ἀ γ γ ε, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Π α ρ ε ρ ε ἡ λ, [f. 144^v] Π ε ρ σ ο υ σ ᾱ, Γ α ρ α - 10 λ ό ζ, π ε ρ Λ ο υ τ ζ ι φ έ ρ, διὰ τοῦ Β ε λ ζ ε ᾱ τοῦ ἀρχιτελοῦς τοῦ πρίγκιπα τοῦ εἰδικοῦ σας, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω εἰς τὴν ὁδεῖνα καὶ ὁ-ταν προσφάσω αὐτὴν μετὰ τὸ χαρτὶν τοῦτο, ἐκείνη νὰ κάμῃ τὸ ἐμὸν θέλημαν. γράφε δὲ καὶ τοὺς τοιοῦτους χαρακτῆρας (tres hexalpheae).

Ἐὰν βούλῃ ποιῆσαι ἵνα μισήσῃ τις τὴν 15 γυναιῖκα αὐτοῦ.

Γράφε εἰς τρία δάφνης φύλλα πεντάλφας τρεῖς · ἔπαρον δὲ καὶ χῶμαν ἀπεθαμμένον, ἀπὸ τὴν κεφαλὴν, τὴν μέσην καὶ τοὺς πόδας, εἰς τὰς τρεῖς καὶ εἰς τὰς θ' καὶ εἰς τὰς μ'. σύνθλασον τὰ φύλλα καὶ μῖξον αὐτὰ μετὰ χῶμαν καὶ στάσον εἰς τὴν μέσην τοῦ τάφου καὶ 20 λέγε οὕτως · τῆς ὁδεῖνα καὶ τοῦ ὁδεῖνα ἢ ἀγάπη νὰ χωρισθῇ ὥσπερ ἐχωρίσθη οὗτος ὁ ἀπεθαμμένος τὸν κόσμον.

Ἐτερον εἰς ἔρωτα θαυμάσιον.

"Ἐστω ὠροσκοπὸς ἐν Ἰχθύσι καὶ ἡ Ἀφροδίτη ἐν αὐτοῖς · ἡ δὲ Σελήνη ἐξαγωνίζῃ αὐτὴν ἀπὸ Αἰγυκέρωτος ἢ ἀπὸ τριγώνου θεωρῇ 25 αὐτὴν ἐν Καρκίνῳ · καὶ γράφε ἐν δορκίῳ χαρτίῳ καὶ ἔγγισον αὐ-

5 δεόρκιον cod. 6 ἔγκισον cod. 12 ὅταν] τό cod. 17 δαύ-
νης cod. 21 χωρηστή cod. 22 ἐχωρήστη cod. 24 in
marg. ἔκτη (ς') βραδύ. 25 θεωρεῖν cod. 26 δεορκι(ον) χαρτίον
cod. ἔγκισον cod.

τὴν μετ' αὐτό· εἶτα βάλε νὰ τὸ διασκελήσῃ εἰς τὸ κατώφλιον.
 γράφε δὲ οὕτως· *Και κέ, Καρά, Σεμπερίθου καὶ*
Σύμη καθόλου (hexalpha) *θ γ δ ν σ Θανῆς*· καὶ σὺ
 5 εἰς τὸ περισσὸν οὕτε νὰ ἕως οὗ νὰ ἔλθῃς εἰς ἔμὲν τὸν ὁδεῖνα
 νὰ λάβῃς λόγον ἐκ τὸ στόμα μου καὶ φίλημαν ἐκ τὰ χεῖλῃ μου.

ια'. Εἰς τὸ μὴ θεωρεῖσθαι παρὰ τινος ἀνθρώπου.

10 "Οταν θέλῃς ἵνα μὴ θεωρῆσαι περὰ τινος ἀνθρώπου ὅπου ἀν
 περιπατῆς, ἔπαρον ἀπὸ ἀνθρώπου φονευμένον αἷμαν, ὅπου
 ἐφονεύθην ἀπὸ μάχαιραν, καὶ γράφε εἰς χαρτὴν ἀγέννητον τὰ
 ὀνόματα ταῦτα καὶ βάσταζον καὶ οὐ θεωρῆσαι ὑπὸ τινων ἀνθρώπων·
 εἰσὶν δὲ τὰ ὀνόματα ταῦτα· *Σαντόροκις Ἀρεποτέντε,*
Ὁπέρα, Ῥότας.

ιβ'. Περὶ τοῦ μὴ φοβεῖσθαι μάγια.

15 Βάσταζον μακεδονικὴν δραχμὴν καὶ ὄψεως κεφαλὴν καὶ κόπρον
 κουλούμπας ἀργίας, καὶ ἔσει ἄφοβος.

ιγ'. Εἰς κριτήριον.

Βάσταζον ἀλεποῦς χολὴν μετὰ ὄξους δριμέος καὶ ἀνηθον ξηρὸν
 ἢ χλοερὸν, καὶ νικήσεις τοὺς ἐχθρούς σου.

20 ιδ'. Ἀλλον περὶ ἔρωτος.

Κλέφον ὄρνιθος πουλὴν μικρὸν καὶ βάλε αὐτὸ εἰς τὴν σὴν καρ-
 δίαν ἵνα ψοφήσῃ καὶ λέγε· ὡς λακτίζει καὶ φλογίζεται τοῦτο,
 οὕτως λακτίζῃ καὶ τῆς ὁδεῖνα ἢ θυγάτηρ δι' ἐμὲν. εἶτα καῦσον αὐ-
 τὸ καὶ ποιήσον τέφραν καὶ δὸς πιεῖν αὐτὴν καὶ ἄς διασκελήσῃ
 25 καὶ ἐπ' αὐτήν.

4 octo literae cryptographicae insolitae: κατουρηῆς? 5 quinque
 literae cryptogr.: χέξης? 7 θεωρησαι cod. 10 ἐφονεύθην:
 3^a pers. 11 καὶ οὐ iterantur in cod. 12-13 Cf. supra,
 p. 141, 17. 15 δραχμὴν conieci: εἰ hasta transfixum in cod.
 21 ὄρνις cod. 23 κάφρον cod. 25 ἀπ' cod.

"Ετερον.

Λάβε χῶμαν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ἱχθυοποδίου αὐτῆς καὶ ἃς λειτουργῇ ἡμέρας μ'. εἴτα βάλε αὐτὸ εἰς τὸ κατώφλιον καὶ ἃς τὸ διασκελίσῃ αὐτὴ πάλιν καὶ θανμάσεις.

"Ἄλλον περὶ ἔρωτος.

5

"Ἐπαρε ῥομφαίαν καὶ καῦσον αὐτὴν καὶ ποιήσον τέφραν εἰς λεῖψιν τῆς Σελήνης, ὅταν ἔχῃ ἡμέραν α'. καὶ ῥίπον ἐπάνω εἰς <ἦν> ἂν ποθῇς καὶ θανμάσεις καὶ ἔχεις τὸ σὸν θέλημαν.

<Εἰς τὸ ἀνοῖξαι θύρας καὶ ἄλλα>.

Καὶ ἔπαγε καὶ εὐρὲ πεύκον ῥίξαν καὶ ἔπαγε ἦγον ἀνάσπασον¹⁰ αὐτὴν μὲ τὸ Πάτερ ἡμῶν, λέγων αὐτὸ ἐκ τρίτου· καὶ τοῦτο ποιήσον εἰς τὴν πρώτην φωνὴν τοῦ ἀλέκτορος. καὶ ὅταν θέλῃς ἵνα ἀνοίξῃς (lacuna duodecim literarum) ἢ ἄλλον εἴτι ἐνι, πρόσφανσον τὴν ὀπὴν τοῦ πράγματος λέγων οὕτως· ὥς ἤνοιξεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τοῦ Ἀίδου τὰς πύλας χωρὶς κλειδίου, οὕτως νὰ¹⁵ ἀνοιχθῇσονται καὶ αὐταὶ (lacuna circiter viginti literarum)· ἀνοιξον ἡμῖν, Κύριε, τὴν θύραν τοῦ ἐλέου σου.

[F. 145] Περὶ τῆς παιωνίας τῆς γλυκυσήτιδος
τῆς ἀλφαωνίας καλουμένης.

Consentit textus cum opusculo *Catal. codd. astrol. gr.*, VIII, 2, pp. 167 ss. ex Vaticano codice ab I. Heeg edito, usque ad p. 168, 10 (ζωογονῶν). Cetera edentur in *Catal. codd. astrol. gr.* VIII, 1.

(Δακτυλιομαντεία).

20

Ποιήσον δακτύλιον ἐξ ἡλίου καὶ ἐγχάραξον τοῦτο τὸ ὄνομα ἐπὶ τῆς κεφαλῇς τοῦ δακτυλίου βαθεῶς τὸ Μενοζέμ· καὶ ἐντὸς τοῦ χαράγματος βάλε † κανεύτ, καὶ ἀνωθεν τούτου βάλε λίθον

2 ἱχθυοδ cod. 6 κάπον cod. 7 ἦν addidi. 8 ἔχει cod.
9 titulum addidi. 11 λέγων]+ἂν cod. 13 ἢ τις ἐνι cod. προσ-
ανσον cod. 16 ἀνοιχθήσεται cod. 20 Titulus evanidis.
21 ἡλίου i.e. χρυσοῦ. 22 μενοζεμ literis cryptographicis scrip-
tum. 23 † textus, ut videtur, corruptus: coniciam κανόν.

κρύσταλλον καθαρὸν ἵνα φαίνωνται τὰ γράμματα καὶ φόρει αὐτό· καὶ ἐν τῷ μεσονυκτίῳ κάλεσον τὸ ὄνομα τὸ ἐντετυπωμένον καὶ ἀποκριθήσεται εἴτι ἂν αἰτῆς· καὶ ἐρώτα εἴτι ἂν χρηΐζης καὶ ἀκούεις πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ποιήσον δὲ τοῦτο ἐν ὥρᾳ Ἀφροδίτης ἢ 5 Διὸς ἢ Ἡλίου ὅταν εἰσὶν ἐν δυνάμει εἴτε ἐν ὁρίοις ἢ τριγώνοις ἢ οἴκοις ἢ ὑψώμασιν καὶ ὑπὸ ἀγαθοποιῶν θεωρούμενοι. καὶ φόρει αὐτὸ τὴν νύκταν. ὅταν δὲ τελειώσης αὐτό, περικύσσον αὐτὸ ῥοδόσταγμαν καὶ φύλαττε.

Περὶ ἔρωτος.

- 10 Εἰ βούλῃ στεῖλαι δαίμονα εἰς μιαν γυναῖκα ὅπου ἀγαπᾷς διὰ νὰ τὴν δίδῃ πειρασμὸν πάντοτε ἄχρι ἂν ποιήσης τὸ θέλημά σου, ποιήσον ὁμοίωμαν ὁμοιον αὐτῆς καὶ γράψον πρὸς τὴν καρδίαν τοῦ εἰδώλου *Το δε διδῇ*. καὶ εἰς τὴν χεῖρα αὐτῆς τὴν δεξιάν *Φαν γ γ ὠ θ*. εἰς δὲ τὴν λαϊάν *Ἀρ ὠ ν*. καὶ εἰς τὸν 15 δεξιὸν πόδα *Θε τ ζ ἐ λ*. εἰς δὲ τὸν ἀριστερόν *Βου τ ὄ ν*. εἰς δὲ τὴν κεφαλὴν *Φαν τα ῖ*. καὶ ὅταν βούλῃ νὰ τὴν κάμῃς νὰ ἔλθῃ ἐν ἰδίῳ θελήματι, λάβε καρνοφυλλάτον καὶ σὺν θλασον αὐτό· χρίσον τὸ καθόλου σου σῶμα καὶ λάβε εἰς τὰς χεῖρας σου μάχαιραν καινὴν καὶ πετεινὸν λευκὸν καὶ ὑπαγε εἰς τριῖδιον τῇ ζ' εἰς 20 ὥρας ζ'. ἔχε δὲ καὶ μετὰ σοῦ μίαν λεκάνην. καὶ κόψον τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀνωθεν εἰρημένου καὶ ῥίπον αὐτὴν μακρεάν· τὸ δὲ σῶμα, βάλε αὐτὸ ἐντὸς εἰς τὴν λεκάνην διὰ νὰ στραγγίσῃ τὸ καθόλου αἷμα. εἰθ' οὕτως τίθει τὸ εἶδωλον εἰς τὸ μέσον τῆς λεκάνης εἰς τὸ αἷμα. καὶ ποιήσον κύβον τετράγωνον μετὰ σταυροὺς δ', καὶ εἰς τὸν καθὲν σταυρὸν γεγραμμένα ταῦτα· Ἐλωί, Ἀδωναί, 25 Ἀββά, Σαβαῶθ. εἴτα εὐγαλε ὅλα σου τὰ ἱμάτια καὶ λάβε τὴν λεκάνην καὶ τὸ εἶδωλον καὶ βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ εἰδώλου καὶ λέγε ταῦτα· ὦ πρίγκιπα καὶ μέγας ῥῆγα *Το δε διδῇ*, ὅποιος εἶσαι ἐπάνω εἰς τὴν πορνείαν καὶ εἶσαι. γεγραμμένος εἰς τὴν καρδίαν αὐτῆς ὁδεῖνα τῆς ὁδεῖνα τῆς θυγατρὸς καὶ Ἀ- 30 *φαν γ γ ὠ θ* καὶ *Ἀρ ὠ ν*, οἵτινες εἰσθεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς καὶ ἐσὺ *Θε τ ζ ἐ λ* καὶ *Κου τ ὄ ν*, ὅπου εἰσθεν εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς

7 *περέχυσον* cod. ῥοδόσταμαν cod. 13 *τόδε διδῇ* cod.
 16-17 *νὰ ἔλθῃ* *νάλθ* cod. 17 *καρνοφιλάτον* cod. 19 *πετινον*
literis cryptogr. scriptum. 23 *εμα* lit. cryptogr. scr. 28 *τόδε διδῇ*
cod. 30 *τὴν θυγατέραν* cod. 31 *αἵτινες* cod. 32 *εἰστέν* cod.

καὶ ἐσύ, Φανταί, ὁποῦ εἶσαι εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, οἴτινές
 ἔστε ὧδε γεγραμμένοι εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ὁδεῖνα τῆς ὁδεῖνα τῆς
 θυγατρὸς· ἐξορκίζω σας εἰς τὸν Θεὸν ὁποῦ σας ἐποίησεν καὶ
 τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ εἰς τὰ ὀνόματα τοῦ Θεοῦ Τετρά- 5
 γραμματον, Ἀγλά, Ἀδωνάι, καὶ εἰς τὸν Θεὸν ἄλφα καὶ ὦ, ὅστις ἐστὶν ἀρχὴ καὶ τέλος, ὅτι ἐσὺ Τοδεδιδή,
 μὲ τοὺς συντρόφους σου, νὰ μηδὲν λείψης, ἕως ἂν νὰ τὴν παρα-
 κινήσετε εἰς τὸ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ ἐμὸν θέλημα καὶ νὰ με εὕρῃ καὶ
 νὰ τὴν εὕρῃ εἰς τὴν θύραν μου, εἰς τὸ νὰ με ἀναμένῃ. ἔκτοτε ὑπα- 10
 γε εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ θέλεις εὕρεῖν αὐτὴν εἰς τὴν θύραν σου. τὴν
 δὲ λεκάνην καὶ τὴν φόρμαν, ἔχε αὐτὰ περισωρευμένα καὶ
 ὅταν χρῆξῃς νὰ τὴν ἔχῃς εἰς τὸ θέλημά σου, ὑπάγε εἰς τριόδιον
 ὡς προείπαμεν καὶ ἐξόρκιζε καὶ πάντοτε θέλεις τὴν εὕρισκεν
 εἰς τὸ θέλημά σου.

Φάντασμα κατέργων μετὰ ἀρμ[άδα].

15

Ἐπαρον λάντζουρον καὶ ἱστόρισε μίαν βασίλισσαν ὀπισθεν εἰς
 ἕν κάτοπτρον εἰς τὸ ὄνομα τῆς βασιλίσσας Ἀνεράδας. καὶ
 βάλε τὸ κάτοπτρον ἔσω εἰς ὑδρίαν καὶ βάλε ὕδωρ βροχῆς ἄλαλον
 καὶ πληῖσον αὐτὴν. εἴτα ποιήσον κάτεργον μετὰ κηροῦ καὶ μὲ 20
 τοὺς ἀνθρώπους, καὶ βάλε αὐτὸ τὸ κάτεργον ἀνωθεν τοῦ χεῖλους τῆς
 ὑδρίας καὶ ἐξόρκιζε τὸν ἐξορκισμόν τοῦτον ἐκ τρίτον· ὀρκί-
 ζω σε, βασίλισσα Ἀνεράδα, ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ βασιλέως
 τῶν ὑδάτων ὅλων Φιλβάν, ὅστις ἐστὶν βασιλεὺς τῶν θαλασ-
 σῶν, ὅτι ἐσύ, βασίλισσα, νὰ κινηθῇς ἀπὸ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν μὲ
 δύναμιν τῶν κατέργων σου νὰ ἔλθῃς εἰς ὅφιν φαντάσματος καὶ 25
 νὰ δείξῃς κάτεργα μετὰ ἄρμενα, στόλον μετὰ [f. 147] ἀρμάδα.
 καὶ ἐσύ, βασιλέα Φιλβάν, ὀρκίζω σε ἀπὸ τῶν ζ' βασιλέων τῶν
 ἀνατολικῶν Νεοντάν, Ἐρμόβ, Σεβόβ, Πησάν, Δείνειε, Ἀριθόθ καὶ Ἀντικάν, ὅτι νὰ ἐξα-
 ποστελεῖς τὰς μυριάδας σου, τὰ φωσσάτα, ὥστε καὶ νὰ φρουρῇ 30
 ἢ ἐπάνω γραμμένη βασίλισσα σὲ ἔλα. τοῦτον δὲ ποιήσον ὅταν

2-3 τὴν θυγατέρα cod. 4 τετραγραμμάτων cod. 7 πα-
 ρακινῆσεται cod. 8 νὰ ἔλθῃ] νελθῃ cod. 10 εὕρειν cod.
 17 κάτοπτρον literis cryptogr. 18 κάτοπτρον literis cryptogr.
 30 φρουρεῖ cod. textus vix sanus videtur esse. 31 σε ἔλα cod.

βούλη και ἐν ᾗ ἂν ὥρα ποιήσης αὐτό, ὄφονται πλῆθος ἀρμένων
καὶ λαὸς πολὺς.

Ἔτερον ὁμοίωμαν.....

Ἐπαρον κηρὸν ἀκαμπτον καὶ ποιήσον εἰδῶλον ἐν ἡμέρᾳ 5
ἀνατέλλοντος Ἡλίου εἰς αὐξήσιν Σελήνης εἰς ὄνομαν οἷας βούλει.
καὶ ποιήσον τὸν κηρὸν πρὸς τὴν ἐρωμένην ἢ κοντὸν ἢ μακρόν.
εἴτα ἔπαρον μίαν βελόνην καινὴν καὶ γράφον μετ' αὐτὴν εἰς τὸ
κεφάλιν τοῦ εἰδῶλου τὸ ὄνομά της, καὶ εἰς τὸ στήθος τὸ ὄνομαν
10 τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ εἰς τὴν καρδίαν τὸ ὄνομά σου, καὶ εἰς τὴν
κοιλίαν, τῆς μητρὸς σου. γράφε καὶ εἰς χαρτὴν τὰ ὀνόματα ταῦτα
Σ π ι, Λ ο υ τ ζ η φ έ ρ, Μ π α λ κ α μ π ε λ ζ ε β ή, Ἀ σ τ α -
ρ ὠ ή. ἔπειτα σχίσον τὸ κορμὶ ἀπὸ τοῦ ὀπισθεν μέρος καὶ
βάλε τὸ χαρτὴν. τίθει δὲ καὶ ὀλίγον βαμβάκι καινὸν καὶ πάλιν
σφάλει αὐτό. ἐπάνω δὲ εἰς τὴν κλειδῶσιν αὐτῆς ποιήσον μὲ τὸ
15 βελόνι ἐξάλφας τρεῖς. ἔπειτα πῆξον τὸ βελόνι εἰς τὴν καρδίαν
τοῦ εἰδῶλου λέγων οὕτως. ὥσπερ ἐμπήγω ἐγὼ τὴν βελόνην καὶ
καρφῶνω εἰς τὴν καρδίαν τοῦ εἰδῶλου τούτου, τοιούτως νὰ καρ-
φωθῇ καὶ ἡ ἀγάπη μου εἰς τὴν καρδίαν τῆς ὁδεῖνα <τῆς ὁδεῖνα>
20 τῆς θυγατρὸς. καὶ τύλιξον τὸ εἰδῶλον μὲ τὸ μανδίλι. καὶ ὅταν
θέλῃς νὰ ποιήσης νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ θέλημά σου, ἔχε ἀνθρακιὰν ἐτοι-
μον τὴν νύκταν γύρωθεν. καὶ στήσον τὸ κορμὶ εἰς τὸ μέσον, τὴν
δὲ ἀνθρακιὰν γύρωθεν καὶ λέγε τὸν ὄρκον τοῦτον ἕως φορὰς θ'·
ὁμνῶ σας, δαίμονες Σ π ι λ ο υ τ ζ η φ έ ρ, Μ π α λ κ α μ π ε λ ζ ε -
β ή καὶ Ἀ σ τ α ρ ό τ, νά με δουλεύσετε δι' ἐκάστην τὴν ὥραν καὶ
25 νὰ κάμνετε τὸ θέλημά μου. καὶ μηδὲν τὸ ἀφήσης νὰ λυώσῃ πολὺ,
ἀλλὰ μόνον νὰ ἰδρώσῃ. ἔκτοτε εὗγαλον αὐτὸ καὶ φύλαξον. καὶ
τοῦτο ποιήσον νύκτας γ'. εἴτα κόψον αὐτὸ εἰς ἕξ κομμάτια καὶ
ποιήσον τὴν ἀνθρακιὰν εἰς ἕξ μέρη καὶ εἰς πᾶν μερτικὸν τίθει
κομμάτιν λέγων εἰς τὸ καθὲν κομμάτιν τὸν ὄρκον φορὰς θ', ἄχρι
30 ἂν τελειωθῶσι καὶ τὰ ἕξ κομμάτια, καὶ θαυμάσεις.

3 titulus fere evanidus. Cf. infra, f. 273.

7 αὐτό cod. 17 τοι-

ούτη cod.

18 τῆς ὁδεῖνα addidi.

19 τὴν θυγατέρα cod.

20 νὰ ἔλθῃ] νάλθῃ cod.

21 τήν] την cod.

23 δαίμονας cod.

24 δουλεύεται cod.

25 κάμνεται cod.

λύσει cod.

28 πᾶσαν

cod.

Ἑτερον φίλτρον.

Γράφε ταῦτα εἰς μαύρης ὀρνίθας ὧδιν ἐν α' Σελήνης μετὰ κιννα-
βάρεως καὶ ῥοδοστάγματος καὶ ὕδαργύρου καὶ γάλα ἀνθρωπο-
μόρφου καὶ ζωμοῦ εὐπατορίου· καὶ θές ἐν τῷ κατωφλίῳ.

Ἑτερον δόκιμον.

5

Ἐπαρε ἀλεκτορίδα λευκὴν καὶ ποιήσον κονδύλιν μὲ τὸ πτερόν
αὐτῆς εἰς ὄνομα τῆς ἐρωμένης καὶ μετὰ τοῦ αἵματος αὐτῆς γράφον
εἰς νεφέλης ἀντίτυπον τὰς χαρακτήρας ταύτας καὶ ἔγγισον τὴν
ἐρωμένην εἰς σάρκα γυνήν καὶ εὐπορήσεις. Tres versus literarum :

π σ κ λ κ κ π ν α ι δ κ σ ε ε γ γ α

10

characteres

α ν σ β σ χ ρ π λ μ κ κ θ μ ς.

Ἀριστοτέλους πρὸς Ἑρμῆν περὶ τοῦ
ἡγεμονικοῦ.

Ἔστιν δὲ τοῦ ἡμετέρου χρωτὸς ἡμῶν τὸ ἡγεμονικόν † διὰ τὸ
πῶμα καὶ χαρακτήρ κεχωρισμένος ὡς ἱστορικῶς κατὰ τὴν συμ- 15
πλήρωσιν τῆς ἡμετέρας κατασκευῆς — ὅπερ ἀδύνατόν ἐστι εὖρε-
θῆναι ἐν ἑτέροις ἄλλοις διαχωρίσμασι — τοῦτο δ' δημιουργός
κατεσκεύασέν τε καὶ διεχωρίσατο εἰς τὰ ἡμῶν ἅπαντα μέλη· ἐν
καὶ μόνον ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἡμῶν ἡγεμονικόν ἐστὶν τὸ τοιοῦτον ἱστό-
ρισμα καὶ ἐν ἄλλῳ οὐδεὶς· ἔχει γοῦν τὴν φυσικὴν αὐτὴν δύναμιν 20
καὶ χάριν εἰς βοήθειαν ἱατρικῆς ἐπιστήμης καὶ τινων δυνάμεων·
ἔστιν δὲ καὶ εἰς φαρμακώδεις καὶ θανάτου πράξεις.

2 ὀρνίθας : signum in cod.

3 γάλαν(θρωπ) ομόρφ cod.

4 ζομόν cod.

6 ἀλεκτορίδα conieci : αλτρ cod.

7 αὐτῆς]

αὐτοῦ cod.

8 νεφελ cod.

9 ἀπορίσεις cod.

12 ss. contuli

Mediolanensem cod. H 2 infer., f. 244 [= M], et cod. Bononiensem
3632, f. 359 (= B).

Ἀριστοτέλους] + περὶ μαθηματικῶν B.
πρὸς—ἡγεμονικοῦ] ἐρμοῦς πρὸς ἀλέξανδρον βασιλέα πιηθέντα καὶ
διδαχθέντα B.

14 δέ om. B.

χρωτοῦ BMP.

ἡγεμο-

νικόν] + ἐχιοῦτος B.

† textum corruptum emendare non potui.

διατι B.

15 πόμα B.

καὶ χωρισμένῳ BMP.

ὅς ἱστορικός

B. σὴν πλήρωσιν B.

16-17 κατασκευῆς—δημιουργός om.

PM. ἐστι] γαρ B.

17 τοῦτο] ἡσδῶν B.

18 τά] τειν B.

ἐν conieci : ἀνευ BMP.

20 οὐδένα B οὐδέν PM.

αὐτοῦ B.

21 ἐπιστήμης] ὀφελίας B.

22 φαρμακώδους BMP.

πράξας

MP πράγματος· ἐχὶ δὲ οὗτος B.

Ἐὰν ἐκ τούτου λάβῃς καὶ ποιήσῃς καταμιγνὴν μὲ χρυσιοθεῖον καὶ μετὰ τοῦ ὕδραργύρου ἐπίσης· τὰ τρία καμπανοῦ, ἀπὸ δ' κριθῶν τὸ καθέν, καὶ πρῶτον μὲν νὰ λυθῇ τὸ θεῖον μετὰ τὸν ὕδραργυρον, ὕστερον δὲ τούτων ἵνα βάλῃς τὸ ἡγεμονικὸν καὶ νὰ ποιήσῃς τὰ 5 τρία ἓν, ὅστις ἂν πῆγῃ ἢ φάγῃ ἐκ τούτου οὐ κοιμηθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα εἰς ὅσον χρόνον ζῇ.

Καὶ ἐὰν ὁμοίως ποιήσῃς τὴν αὐτὴν καταμιγνὴν καὶ βάλῃς αὐτὴν εἰς ἀποθαμμένον ῥίνας, οὐ σήπεται, οὐδὲ χαλᾷ, οὐκ ἀπορρίπτει τρίχας· οὐχ ἀρμονιῶν χωρίσις <ἐστι>, οὐκ ἄλλο τι φθείρεται 10 ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν αἰῶνα ἄχρι ἂν χρήσῃς αὐτὸν ἄλμην καὶ ἵνα πάσῃς αὐτὸν ἀπλόχειρον ἄλας, καὶ τότε χαλᾷ κατὰ κράτος.

Καὶ ἐὰν ἐκ τῶν εἰρημένων εἰδῶν λάβῃς ζυγίου καθὼς εἴρηται, καὶ τ.θῆς εἰς ὀρθοῦνια λωβοῦ, διαφορεῖ ἡ λώβη πᾶσα καὶ ἡ σηπεδὼν καὶ τὰ ἔλλα πάντα, καὶ σὺν Θεῷ ὑγιαίνει.

15 Καὶ ἐὰν βάλῃς ἐκ τῶν εἰρημένων τριῶν εἰδῶν εἰς ὀρθοῦνια ἐπιλήπτων καὶ σεληνιαζομένων, μετατρέπει εἰς τὸ πρωτότυπον αὐτοῦ καὶ σὺν Θεῷ ὑγιαίνει.

Καὶ ἐὰν βάλῃς ἐκ τῶν [f. 147^v] γ' εἰδῶν καθὼς εἴρηται εἰς ὠτίον ἵππου καὶ ἀπέρχεσαι εἰς ἀντίδικόν σου, μανθάνεις κατὰ 20 ἀλήθειαν τὴν πᾶσαν πληροφορίαν· καὶ εἰ μὲν ἐστὶν τὸ νίκος μετὰ

1 χρυσιοθεῖον B. 2 με B. τοῦ ὕδραργύρου (signum MercuriiMP)]
 διαργυρον B (κε με διαργυρον cryptogr. signis). καμπανοῦ] + τῶν
 PM τον B. κριθῶν] κριθαρακουκ B. 3 τὸ¹] τῶν MP. 3-4 καὶ
 —βάλῃς] νὰ ἀναλῃς ἐν πρωτοῦς δε τεαφιν καὶ νὰ τι σμίξῃς τὸ δυδιαρ
 γυρον κε νὰ λιθῇ ο διαργυρὸς καὶ ὕστερον (τεαφιν et το—διαργυρος
 cryptogr. signis) B 3 et 4 νὰ] ἵνα M. 5 ὅστις] ἡτῆς B. ἂν] δέ MP
 το B. ἐκ τούτου] ἡς τὴν ζωὴν του B. 5-6 οὐ—ζῇ] νὰ μιδεν κιμιθι
 (signis cryptogr.) B. 7 αὐτὴν²] τὴν B. 8 ῥίνας] ρουθοννι (sign.
 cryptogr.) B. σέπεται BM. ἀπορίφει B. 9 οὐχ] οὐκ BPM.
 χορίσης (χορι sign. cryptogr.) B. ἐστι addidi. 10 αἰῶ-
 ναν P. ἄχρι—χρήσις] μέχρι ἂν θέλῃς νὰ ἀλειψῃς B. αρ-
 μην B. καὶ ἵνα] ἦνα B. 11 αὐτόν] ἀπάνου τούτου B. τότε]
 τόσον, ut videtur, P. 12 εἰρημένων] + γ' B. 13 τιθῆς] νὰ βά-
 λῃς B. ρωθόνια B. διαφορεῖ] πέπτει παραχοῆμα B.
 ἅπασα B. σηπεδων B. 14 καὶ τὰ] κατὰ M. καὶ²]
 + γίνεται ἐτέρα σάρκα νέα καὶ B. 15 εἰδῶν] + τῶν ἄνοθεν B.
 ρωθον B. 16 μετατρέπει] γηρίζει B. τὸ πρωτότυπον
 (num τὸν πρῶτον τύπον leg. ?)] τὸν σκοπον B. 17 σὺν θεῷ om. B.
 19 καὶ—σου om. MP. 20 τὴν om. B. πληροφορίαν]
 + ἀληθινήν B. καὶ] + ἐστι ἡδὺν οὗτος ἐτέρας ξένον θαύμ B.
 τὸ νίκος] ἢ ἦττα MP. μέ B.

κέρδους, ἔστιν ἰδεῖν τὸν ἵππον θρασύνοντα καὶ τρίζοντα καὶ χρεμετίζοντα καὶ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας καταλλάττοντα ἐν τῷ ἐδάφει καὶ λακτίζοντα· εἰ δέ ἐστιν τὸ νῆκος παρὰ τὸν ἐχθρὸν καὶ ἀστοχία καὶ εἰς ἐλάττωσιν καὶ ζημίαν, ἔστιν ἰδεῖν τὸν ἵππον οὐ θρασύνοντα, ἀλλ' ἔστιν κατηφής, ταπεινὸς καὶ στατίζων. 5

Καὶ ἐὰν βάλλῃς ἐκ τῶν τριῶν εἰδῶν καὶ ποιήσῃς καταμιγὴν μὲ οὖρον ἀνθρώπου ἐπίσης ζυγίου καθὼς εἴρηται, καὶ τιναν ποτίσῃς ἢ ταγίσῃς, ἐπείργεις ἀγάπην βασιλέως ἀρχοντος καὶ οὐ δύναται κανέν πρᾶγμα χωρῖσαι τὴν ἀγάπην μέχρι θανάτου.

Καὶ ἐὰν ποιήσῃς ἐτέραν καταμιγὴν καὶ βάλλῃς ἰδρῶν ἀνθρώ- 10 που, τοῦ κορμίου οὐχὶ τοῦ προσώπου, τὰ πάντα ζυγίου ὥσπερ εἴρηται, ὅστις φάγῃ ἢ πῖνῃ αὐτό, τὴν αὐτὴν ὥραν τελευτᾷ.

Καὶ ἐὰν λάβῃς θεῖον χρυσοῦν καὶ ἀναλύσῃς ἐπίσης ζυγίου καί, ἡνίκα ἀρξῇται πῆξαι, τότε νὰ μίξῃς τὸ ἡγεμονικὸν καὶ νὰ τὸ ταράξῃς καὶ νὰ πῆξῃ καὶ μετὰ ταῦτα νὰ τὸ κρατῇς ὡς φυλακτήριον, 15 ὁποῖαν βούλῃ τὸ θέλημά σου νὰ πληρῇ.

Ταῦτα οὖν τῷ Ἑρμῇ ἅπερ ἐποίει πρὸς Ἀλέξανδρον Μακεδόνα καὶ ἡγαπάτο παρὰ τοῦ βασιλέως μεγάλως.

- 1 κέρδους] κέρδος ἡμετέρον B. τρίζοντα conieci: τρα et signum dubium MP τρυζή ἐμπροσθεν κατὰ τὸν ἀντιδικὸν καὶ θρασύνοντα B. χλιμητίζει MP χλιμητίζον καὶ θρασυνόμενος B.
 2 ἐμπροστίους B. πόδας om. B. καταλλάτων MP καταλά-
 τον B. 3 λακτίζων MP λακτίζον B. τῶν ἐχθρῶν
 MP. 4-5 οὐ—στατίζων] κατηφὴ κτηπὸν καὶ στατίζον τησατήσου
 κατάκολα ἀλίθια γίνεται ὁ ὑπὸς κατακριτὸς ἡσχηρ B. 6 καί]
 ὁμῖος B. βάλλῃς M. τριῶν] ἀνοθεν ηρημενον B.
 εἰδῶν] + ἡγεμονικῶν B. 7 οὖρον literis cryptogr. scr. MP.
 καθὼς εἴρηται] τον ἀπο δ' κριθαροκόκον B. 8 ἐπείργῃς MP
 ἐπιρργῃς B. ἀγάπην] + ὑπέρθετον αὐθέντος B. 9 κανένα
 B κακόν M. χωρῖσαι] νὰ χωρῇσ B. 10 ποιήσῃς] κάμνῃς
 αλὴν B. καὶ βάλλῃς] νὰ λάβῃς B. 11 ὅχι B. 11-
 12 τὰ πάντα—αὐτό] καὶ πίσης καταμυγὴν ἐπίσης μὲ τὸ ἡγεμονικὸν
 καθὸς ἥρηται, ἥτης το φ ἢ πι B. 13 λάβῃς θεῖον χρυσοῦν] ἐπά-
 ρῃς χρυσιδάφι B. ἀναλύσῃς] νὰ λύσῃς MP. ζυγίου]
 καμπανοῦ B. 14 ἀρχή B. πηγὴ MP νὰ πῆξῃ B.
 σμύξῃς B. νά²]ἐάν M. 15 νά¹ om. M. νά²]ἐάν M.
 μετὰ—φυλακτήριον] νὰ τὸ βάστας B. 16 σου νά] του ἵνα M.
 ὅπῃν θελε το θελίμα σου να πληροφοσι signis cryptogr. B. 17 οὖν]
 σὺν BMP. Ἑρμῇ signum Mercurii in MP. 18 οὖν] δπερ BMP.
 Μακεδῶν BMP. 18 υγαπατο παραντδ μεγαλος signis crypt. B.

<Εἰς ἀγάπην>.

Ταῦτα γράφε εἰς καθαρὸν μῆλον ἵνα μὴ φανῶσι τὰ γράμματα, καὶ δὸς του φαγεῖν αὐτὸ ἀγνώστου · καὶ ἔστιν δόκιμον (signa magica).

Ὁ Ἡφαιστίων οὕτως λέγει · εἰ ἄρα βούλει μαθεῖν περὶ μαν-
 5 τειῶν πονηρῶν καὶ ἀποτελεσμάτων παντοίων τὸ ἀληθές, γνώσει
 οὕτως · ὅταν φάσιν ποιουμένη <ἦ> ἡ Σελήνη, ἀληθῆ ταῦτα καὶ
 βέβαια εὐρεθήσεται, καὶ μάλιστα τοῦ Ἑρμοῦ συμπαρόντος αὐτῇ
 ἢ μαρτυροῦντος. ἐὰν δὲ καὶ ἡ Ἀφροδίτη ὠροσκοπῇ ταύτῃ ἢ καὶ
 ἄλλοι ἀστέρες ἐν ἀγαθῷ σχήματι, τὸ κριτήριον ἄρξου καὶ εὐτυχή-
 10 σεις εἰς τὸ ζητούμενον · ἐνεργεστέρως δὲ πρὸς τὸ ὠφελεῖσθαι καὶ
 βλάψαι ἀπὸ πρώτης διχοτόμου ἢ καὶ β'.

Πρὸς πρᾶγμα ὠφέλιμον.

Γράφε μεθ' αἵματος κουλούμπας καὶ βάστα · ὁ Θεὸς ὁ Παν-
 τοκράτωρ τοῦ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ Θεὸς ὁ ἀόρατος
 15 τῶν πάντων ἀγγέλων τῶν παρεστηκότων ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ τῶν
 Ἐξαπτερόγων, Δυνάμεων, Χερουβίμ, Σεραφίμ, ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας
 τὸν Ἰωσήφ εὐτυχεῖν ἐν παντὶ πράγματι καὶ στήσας αὐτὸν βασιλέα
 Αἰγύπτου · γενοῦ καὶ τοῦ δούλου σου ὀδεῖνα βοηθὸς εἰς τὸ πρᾶτ-
 τειν, πωλεῖν, ἀγοράζειν, ἵνα πάντες ἀγαπῶσιν καὶ ποθῶσιν καὶ
 20 τρέχωσιν εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὴν πραγματείαν αὐτοῦ. Μιχαήλ,
 φύλαττε, Οὐρομήλ, προκατάλαβε, Παφαήλ καὶ Γαβριήλ,
 βοηθήσετε τὸν δούλον Θεοῦ ὀδεῖνα, ἵνα γένηται ἐνδοξος καὶ εὐ-
 τυχος ἐν παντὶ πράγματι. ὁ Θεὸς ὁ βοηθήσας Μωϋσῆν καὶ ὀδηγή-
 σας τὴν καρδίαν τῆς θυγατρὸς Φαραὼ πρὸς τὸν δούλόν σου Μωϋ-
 25 σῆν, οὕτως ὀδηγήσης καὶ τὰς καρδίας καὶ ὀρέξεις καὶ γνώμας
 πάντων τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὴν πραγματείαν τοῦ δούλου σου
 ὀδεῖνα, ἵνα ἔχῃ πρᾶσιν εἰς τὸ πωλεῖν καὶ ἀγοράζειν · ὁ γένοιτο,
 ἀμήν, ἀμήν, ἀμήν. τοῦτο ποιεῖ καὶ ὁ λίθος ὁ εὐρισκόμενος ἐν τῇ
 νεοσσιᾷ τρυγνός καὶ κόρακος · λαμβάνεται δὲ μετὰ προσευχῆς
 30 καὶ Πάτερ ἡμῶν.

2 μίλο literis cryptogr. 3 ἀγνώστος cod. 4 μαντειῶν
 conieci : scripturam incertam reddere voluit librarius μ.τ.ων 6 ἦ ad-
 didi. 9 κριτήριον conieci : κριτοτερον cod. 10 δέ] γ' cod.
 21 φύλαττε conieci : φίλε cod. 27 πρᾶσσην cod. 8] οἷς.
 cod. 29 τῇ νεοσσιᾷ scripsi : τήμισιᾳ cod. λαμβάνοντε cod.

[F. 159^v] ρη'. Περὶ ἔρωτος ἀποτελεσματικόν
δόκιμον.

Γλύφον εἰς λίθον μαγνίτην τὴν Ἀφροδίτην ὀρθήν, γυμνήν, ἀνα-
δεδεμένους ἔχουσιν τοὺς πλοκάμους, τῇ μὲν ἀριστερᾷ χειρὶ τό-
ξον ἐντεταμένον ἔχουσιν, τῇ δὲ δεξιᾷ βέλος · ποιήσης δὲ τοῦτο ἐν 5
ἡμέρᾳ τῆς Ἀφροδίτης καὶ τῇ ὥρᾳ αὐτῆς · καὶ γύροθεν αὐτῆς τὰ
ὀνόματα ταῦτα · ΝΕΜΠΙΗΝΕ ΗΠΕΧ · ὅπισθεν δὲ γρά-
φον ἥγουν γλύφον ταῦτα (signa magica). καὶ ὑποκατακλείσας ἡριγ-
γίου βοτάνης ῥίζιον ἢ ἐκ τοῦ σπέρματος, καὶ ταῶνος ἐγκέφαλον
ξηρόν καὶ ἐκ τῆς καρδίας ὀλίγον καὶ ἴνγγος στρουθίου τὴν γλῶτταν 10
ἢ καὶ τὸ ὀρθοπύγιον καὶ τὸ παρθενικὸν αἷμα τῆς χρυσανθέμου
καὶ ἀνθρώπινον οὖρον ὀλίγον, ποιήσης δακτύλιον χρυσοῦν ὑποκατα-
κλείσας τὰ πάντα καὶ ἄνωθεν τούτων πάντων τὴν γλυφὴν καὶ φό-
ρει. καὶ ἔστι χρήσιμος πρὸς ἀγωγὴν γυναικῶν. λαβὼν δὲ κηρὸν
ἀκαμπτον ἐντύπωσον εἰς αὐτὸ τὴν ὑποκειμένην γλυφὴν καὶ δὸς 15
γυναικὶ ἢ πέμψον · καὶ οὕτως ὑπὸ τοῦ σοῦ διαλυθεῖσα ἔρωτος
ἦξει, εἰ μόνον ἐν ταῖς χερσὶν λήφεται. πλὴν δὲ ὅρα μήπως ὁ δακ-
τύλιος ἐν τῇ συνουσίᾳ κομίζεται διὰ τὸ αἰσχρόν. τοῦτο ποιεῖ καὶ
πρὸς ἄρρενας.

Ἄτερον περὶ ἔρωτος.

20

Τοῦτο τὸ σημεῖον (signum cum verbis ἢ ὁδ(εῖνα) νὰ κάμν(η)
τὸ ἐν τῇ ἐμ(ῇ) ἀγάπῃ) γράφεται ἐν ὧ ὀρνίθας μελαίνης εἰς ἀγά-
πην, καὶ ἔστιν ἀπὸ δοκιμῆς ἄριστον · <γράφε καὶ> · ἢ ὁδεῖνα νὰ
κάμνῃ τὸ ἐν τῇ ἐμῇ ἀγάπῃ ὥς τοῦτο τὸ ὦν θερμαίνεται. καὶ θὲς
αὐτὸ ἐν θερμοσποδιᾷ θερμῇ ἡσύχως. καὶ μετ' αὐτὸ λαμβάνεις τὸ 25
σὸν θέλημα.

[F. 199]

<Περὶ ἔρωτος>.

Initium deest... Μέρο, Κωλονίς, Ἀνασσα, Κυδίσ-
τη, Ἀριστομία, Σπενχες, Εὐνεσίκ, Μεγαλο-
στήκα, † ἡμῶν φίλτρον ἀοκνέου ἡνδυνω δώματος ἢ σώματος. 30

3 μαγνίτην literis cryptogr. ἀναδεδεμένην cod. 4 ἔχουσα cod.
5 ποιήσεις cod. 9 ῥίζιον cod. 12 οὖρον coniecti: 8^{ον} cod.
ὀλίγον] + καὶ cod. ποιήσεις cod. ὑπὸ κατακλῆσον cod.
14 ἔστι] ἔσει cod. 18 ποιεῖ cod. 20 Cf. supra, p. 447, 16.
22 ὀρνίθας] signum in cod. μελαίνης] με cod. ἀγάπην] αἰσιν li-
teris cryptogr. 23 γράφε καὶ addidi. 30 † textus corruptus.

εἶτα βάλε εἰς τὸν τόπον αὐτῆς ὄψιν ἄρτου ἔχουσαν ἐπάνω ἱστορισ-
μένην τὴν βασίλισσαν Ἀνεράδαν καὶ ἐν σκελίδιον σκόρδου.
τοῦ δὲ ὡοῦ τριφθέντος καὶ <ὕπ> αὐτῆς ποθέντος, παρὰ-
τίκα ἐλεύσεται ἡ πεποτισμένη, ἕως θανάτου, ἄχρι ἂν λάβῃ οὐ
5 ποθεῖ. τὰ δὲ ῥόδα αὐτῆς <ὁ> βαστάζων ἀγαπώμενος ὑπὸ ἀνδρῶν
τε καὶ γυναικῶν φανήσεται · τὰ δὲ φύλλα, ὁ βαστάζων αὐτὰ ἀνί-
κητος ἔσται εἰς κριτήριον καὶ οὐ <κατα> κριθήσεται.

Περὶ ἔρωτος.

Τὸ βότανον τὸ λεγόμενον κραζία λαμβάνεται καὶ αὐτὸ εἰς τὴν
10 ὥραν τῆς Ἀφροδίτης ἐπιλέγων τοὺς τοιούτους ψαλμούς, τό ·
Ὅν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος, καὶ τό · Ἐξηρεύξατο ἡ καρδία
μου, καὶ τό · Μακάριοι πάντες οἱ φόβούμενοι τὸν Κύριον, καὶ τό ·
Χαῖρε, κεχαριτωμένη, ἐκ τρίτον · καὶ τότε ἔξελε τὴν βοτάνην καὶ
βάλε εἰς τὸν τόπον αὐτῆς ὄρνιθος ὧν καὶ ἄλας · καὶ ἔχε ἐμπρὸς
15 πεπηγμένας μαχαίρας τρεῖς μελανομανίκους. καὶ τὸ μὲν δροσερεῖς
τρίψας δὸς πίνειν ἦν ἂν ἐρᾷς · τὸ δὲ ἕτερον εἰς μῖσος.

Περὶ εὐρέσεως πράγματος.

Τὸ βότανον τὸ λεγόμενον μανδραγόρα · λάβε αὐτὴν καὶ γράφε
καὶ εἰς χαρτίον βαμπάκινον ταῦτα τὰ ὀνόματα · Ἐβέρ, Ταμι-
20 νώθ, Ἀἰχούμ καὶ Σχοόχθ. καὶ ἔξελε τὴν ῥίζαν τῆς
βοτάνης καὶ πλύνον αὐτὴν καλῶς εἰς τὸν αἰγιαλὸν φοραῖς μ' καὶ
βάσταζε ἐν τῇ χειρὶ σου καὶ περιπάτει ἐνθα ἀφορᾶσαι ὅτι εἰσὶν
χρήματα ἢ χρυσίον τι · καὶ ὅταν εἰσὶν χρήματα, ἀλλοιοῦται ἡ
βοτάνη καὶ γίνεται ὡς τὴν θέαν τοῦ πράγματος ἐκείνου · καὶ
25 ἐκ τούτου καταλαμβάνεις καὶ τὸ μέταλλον αὐτοῦ.

- 1 ἔχων cod. 2 ανεραδαν literis cryptogr. : cf. supra, p. 460, 17.
σκόρδον cod. 3 τὸ δὲ ὧν αὐτῆς τριφθεῖς καὶ ποθεῖς cod.
4-5 malim λάβης οὐ ποθεῖς. 5 ὁ addidi. 6 βασταζόμενα cod.
6 τοῖς δὲ φύλλοις cod. 7 κριθήσεται cod. 9 κραζία incertum :
fort. leg. κολζία. 10 ἐπιλέγων : anacoluthon corrigere nolui.
Psalmi XLI, XLIV, CXXVII. 14 ὄρνις cod. 15 ἄλας literis
cryptogr. 15 μελανομανομανίκους cod. 16 ἦν ἂν] ἐνθα
cod. 17 μισος literis cryptogr. 17 ἐρωτήσεως cod. 18 μα-
νδραγόρα literis cryptogr. 19 βαμποκινον (sic) literis cryptogr.
21 βοτάνης coniecti : βοβ' cod. 23 ὅταν] ὅθεν cod. 24 βο-
τάνη] βοβ' cod. 25 μέταλλον cod.

Τὸ βότανον τὸ λεγόμενον πετανος ἐστὶν θεῖον καὶ ἱερόν· Ῥω-
μαῖοι δὲ καλοῦσιν τοῦτο ταναοζα. αὕτη ἡ βοτάνη ἔοικε τῇ Ἀφρο-
δίτῃ καὶ λαμβάνεται ἐν τῇ ὥρᾳ αὐτῆς ἐπιλέγων καὶ ταῦτα τὰ
ὀνόματα· Εὐδῖέ, Ἄναξ, Ζεὺς, Βιοτέ, Ἄναξ, Ἀπόλ- 5
λων. τὰ φύλλα γὰρ αὐτῆς <δ> βαστάζων ἐν ἄρχουσιν καὶ ἐξου-
σιασταῖς ἔνδοξος καὶ θαυμαστός ἀναφανήσεται· ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς
πινόμενος μετὰ οἰνομέλιτος πᾶσαν ἀθυμίαν καὶ ὀκνηρίαν ἀποσοβεῖ.
τὸ δὲ τῆς ῥίζης ἀνώτερον <μετὰ> ὧν τριβόμενον ἐν ἱματίῳ
γυναικὸς εἰ πάσαις φοραῖς ἐπιβάληται, δαιμονιζόμενον ἀναφανή-
σεται, ἐὰν οὐ διὰ τάχιον συνουσιασθῇ τῷ ποιήσαντι. τὸ δὲ κατώ- 10
τερον ἐπάγει μισητεῖαν λαθραίως διδόμενον ἐν ποτῶ ἢ ἄλλῳ τινί.

Divinatio per incubationem.

Ὑπαγε εἰς δένδρον εἰς ἔρημον τόπον ὅπου νὰ ᾔναι τὸ δένδρον
ἐκεῖνον κουρίον, καὶ ποιήσον στέφανα τρία ἐκ δάφνης καὶ βάλε
αὐτὰ ἐν τρισὶν τόποις τοῦ δένδρου ἥγουν εἰς τὴν κορυφήν, εἰς τὴν
μέσσην καὶ πρὸς τὴν ῥίζαν. εἶτα βάλε σεαυτὸν πρὸς τὴν ῥίζαν καὶ 15
εἶπε τὸν ἑξορκισμόν τοῦτον· ὀρκίζω σε, στοιχεῖον, ἀπὸ τὰ ὀνόματα
τοῦ Θεοῦ Ἰαών, Σαβώθ, Ἐλωῖ, ὅτι τὸ στοιχεῖον ὅπου
ἐστὶν εἰς τὸ δένδρον τοῦτον νὰ ᾔναι ἔτοιμον ἐμπρὸς μου τὴν ὥραν
ταύτην. εἰς τὸ νὰ σεβῇ ἐν τῷ κορυφώματι ἐτούτῳ τῆς ὕδριος καὶ
νὰ συντύχη μετ' ἐμὲν εὖμορφα καὶ καλὰ εἰς εἴτι θέλω ἐρωτήσῃν. 20
καὶ εἶπε αὐτὸ φορὰς ε' καὶ ὑπνωσον· καὶ μετὰ τὸ ὑπνώσαι θέλεις
ἰδεῖν ὃ βούλει. καὶ τοῦτο ἐστὶν τὸ ἔργον ἵνα λάβῃς μίαν ὕδριαν κε-
νήν καὶ ἵνα θῇς αὐτήν εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ δένδρου εἰς ζ' ὥραν τῆς
νυκτός· τὸ δὲ κορμὶν σου ὅλον νὰ ᾔναι τετυλιγμένον μὲ ἕναν μαν-
τίλιον μακρὸν. καὶ ὀρκίζε τὸν ἄνωθεν ὀρκισμόν καὶ ὅστερον ἔμ- 25
πηξε μάχαιραν καινὴν μελανομάνικον εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ
δένδρου, καὶ εἶπε τὸ Πάτερ ἡμῶν καὶ τὸ Χαῖρε κεχαριτωμένη.

1 πετανος (vel λετανος?) literis cryptogr.	θεία καὶ ἱερά
cod.	2 ταναοζα (vel ταραοζα) literis cryptogr.
3 ἐπιλέγων :	
anacoluton servavi : cf. supra, p. 467, 10.	4 ἀπόλων cod
5 ὁ addidi.	6 βασταζόμενα cod.
7 ἀνοτερον literis.	
cryptogr.	8 μετὰ addidi.
9 εἰλὲν cod.	
10 δαιμονιζόμε-
νους cod.	11 κατωτερον cod.
12 τίτλος evanidis.	
13 κουρίον literis cryptogr.	14 τῶν δένδρων scripserat librarius.
15 18 νάνε cod.	19 ἐτούτο cod.
20 23 συνέτῃ cod.	
24 νάνε cod.	μαντίλιον literis cryptogr.

Υγρομαντεία.

Λαβὼν ὕδωρ ἐξ ἀεννάου πηγῆς ἀγνὸς ὢν καὶ νῆστις ἐκλελεγ-
 μένης ἡμέρας χρησίμης μετὰ Ἑρμοῦ θερμαρίου ἄφωνος ἤγουν
 ἀλάλητὶ ἐν ἐσπέρᾳ μετὰ δύσιν Ἥλιου, ἀπόθον τὸ ὕδωρ ἐν τασίῳ
 5 καθαρῷ καὶ χρυσίζοντι ἐν αἰθρίᾳ καὶ ἐξάστρῃ καὶ ὑπαίθρῳ τόπῳ
 τινὶ νυκτὶ· κυκλόθεν δὲ τοῦ ὕδατος γράφε μετὰ τοῦ λιχανοῦ ἢν
 βούλοιο ὑπόθεσιν. περὶ ἔωθεν δὲ ἀναστελλόμενος τὸ ὕδωρ φέρε
 κάτοπτρον καθαρὸν καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ὡς
 ἐπὶ δακτύλου ἐνὸς κάθετος τὸ κάτοπτρον καὶ λέγε πάλιν τὰ προ-
 10 ειρημμένα ἅτινα εἶπας καὶ λιχανῷ προεχάραξας ἐπιλέγων τὸν
 νζ' ψαλμὸν καὶ τὸν οζ'. καὶ μετὰ ταῦτα ἴδε ἐν τῷ ὕδατι εἰς τὸ
 κάτοπτρον καὶ θέασαι περὶ οὗ γε προεῖπας.

1 Textus repetitur in eodem Parisino, f. 249 (=b), sub tit. ἕτερον θεώ-
 ρημαν. Cf. cod. Mediolanensem H 2 inf., f. 263^v (=M). παγῆς a M.
 ἐκλελεγμένης b. 3 ἤγουν] ἥως M. 4 ἀλάλητος M. δύσεως
 a b. ἡλίου] + καὶ a M. 5 καί² bis b. 5-6 τινὶ τόπῳ b. 6 κύ-
 κλώθεν a b M. γράφων a M. λιχανός a. 6-7 ἢς βού-
 λοιό ὑποθέσεως a b M. 8 ὄνομαν b. 9 ἀπό b. κάτοπτρον M.
 10 εἶπας om. a M. τόν om. b. 11 μετὰ—τό] ἴδε ἐν τῷ b.
 12 κάτοπτρον M.

Traité de Magie de Salomon.

[F. 218] Πρόσεχε, ἀκριβέ μου νιὲ Ῥοβοάμ, εἰς τὴν ἀκριβει-
αν τῆς τέχνης ἐμοῦ τοῦ Σολομῶντος τοῦ πατρός· ἐν ᾗ γνώσει
τὰς ὥρας τῆς ἀστρονομικῆς τέχνης, πότε κυριεύει ὁ καθεὶς τῶν
πλανήτων καὶ τὴν χάριν τοῦ καθενὸς πλανήτου.

Τὸ σάββατον, ὥρα πρώτη κυριεύει ὁ Κρόνος· καὶ ἔστι τότε 5
ὥρα χρήσιμος εἰς τὸ ποιῆσαι διὰ βλάβην ἀνθρώπου καὶ τοῦ ποιῆσαι
ἐναντιότητα ἐχθρῶν· καὶ ἵνα ἐρωτήσης εἰς τὴν ἀγαστέρα πνεῦμα
καὶ ἵνα ποιήσης περὶ θησαυροῦ· καὶ εἰς τὸ ποιῆσαι παιδίον μαθεῖν
γράμματα.

Ζεὺς ἔστιν ὠφέλιμος εἰς τὸ περὶ ἀνδρείας ποιῆσαι καὶ εἰς τὸ 10
δοξασθῆναι ἔμπροσθεν ἀνθρώπων καὶ εἰς τὸ ποιῆσαι ἀφανισ-
μὸν μαγείων καὶ εἰς κυνήγιν παντοίου πράγματος καὶ εἰς ἰατρειάν
ἀνθρώπων.

Ἄρης ὠφελεῖ εἰς τὸ ποιῆσαι χαρτὴν τοῦ μὴ φοβεῖσθαι πόλεμον
καὶ ὅταν βούλεσαι πολεμῆσαι μετὰ μαχαίρας καὶ εἰς τὴν φλε- 15
βοτομίαν ὠφέλιμος καὶ εἰς τόλμην καὶ πᾶσαν μάχην ἐπιτήδειος.

Ἥλιος κυριεύει ἡμέρα πρώτη· ἔστιν δὲ ὠφέλιμος εἰς τὸ ποιῆ-
σαι χαρτὴν καὶ βαστάζειν αὐτὸ καὶ δεῖσθαι χάριν ἀπὸ ἐξουσίας·
καὶ εἰς τὸ ἀνοῖξαι θησαυροὺς καὶ ἐν παντὶ πράγματι.

Ἀφροδίτη δὲ ὠφελεῖ εἰς τὸ ποιῆσαι περὶ ἀγάπης γυναικὸς ἢ ἀν- 20
δρὸς καὶ τῶν ὁμοίων.

Ἐρμῆς εἰς σοφίαν καὶ εἰς μέταλλα καὶ εἰς τὸ ποιῆσαι διὰ νὰ
ὀμιλήσης <μετὰ> μεγιστάνων· καὶ εἰς κίνδυνον θαλάσσης· καὶ
τοῦ ὑποτάξαι πνεύματα ἔσω εἰς πόλον· καὶ εἰς τὸ κινῆσαι εἰς
ταξείδιον διὰ θαλάσσης εἰς πούλησιν καὶ εἰς ἀγοράν· καὶ τοῦ 25
αἰτήσασθαι ὀφφίκιον καὶ τοῦ δανεῖσαι πράγματα καὶ τὰ ὅμοια.

Γίνωσκε ὅτι ἐκ τῶν ἑπτὰ πλανήτων εἰσὶν ἀγαθοὶ τρεῖς· Ζεὺς,

1 Ff. 218-219 scr. m⁹., XVI aut XVII saec. Cf. supra, p. 397.
2 ἢ γνώσει] οἷς πράγμασι cod. 3 πότε] τὸ δπερ cod. κυριέ-
βει cod. 5 κυριέβη cod. 7 ἐρωτίσαι cod. ἀγαστέρα
= γαστέρα. 8 παιδίον]+ τοῦ cod. 15 βούλεται cod.
17 κυριέβη cod. 18 αὐτῷ cod. δῆσαι cod.
22-23 νὰ ὀμιλήσης] δια ὀμιλήσαι cod. 23 μετὰ addidi. 24 πό-
λου]+ καὶ τάξεως αὐτῶν cod. 26 αἰτήσασθαι] ὀτίσασθαι cod.
ὀφοίκιον cod. 27 ss. Cf. supra, p. 399, 13.

Ἀφροδίτη καὶ Σελήνη · κακοποιοὶ δὲ δύο · Κρόνος καὶ Ἄρης ·
ἐπίκουροι δὲ δύο · Ἑρμῆς καὶ Ἥλιος.

Κριὸς ὠφελεῖ εἰς τὸ ποιῆσαι χαρτὴν νὰ τὸ φορῆς εἰς αὕξησιν
καὶ διασυσμὸν τέχνης καὶ εἰς τὸ ζητῆσαι χάριν ἀπὸ οἴου δὴ τιως
5 βούλει καὶ ἵνα πάγης πρὸς θάλασσαν.

Ταῦρος εἰς <τὸ> φιλίας ποιῆσαι χαρτὴν ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς Ἀφρο-
δίτης καὶ εἰς τὸ ζητῆσαι χάριν γυναικὸς ἡπαγμένης καὶ εἰς τὸ,
<εἴ τις> βούλεται, ταύτην ζημιῶσαι.

Δίδυμος εἰς τὸ παῖδας μαθεῖν γράμματα καὶ διὰ συμβίβασιν
10 τοῦ λαβεῖν γυναῖκα ὁ ἀνὴρ · καὶ εἰς τὸ ποιῆσαι χαρτὴν διὰ κρίσιν
καὶ ὀμιλῆσαι μετὰ μεγιστάνων καὶ τοῦ ἐκβαλεῖν βοτάνας ἐν
τῇ ὥρᾳ τοῦ Ἄρεως καὶ Ἑρμοῦ.

Καρκίνος εἰς τὸ ποιῆσαι χαρτὴν περὶ δαιμονιζομένου ἐν τῇ
ὥρᾳ τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τοῦ ἀφανίσει μάγεια ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ Διός.
15 Λέων εἰς τὸ ἀπονεκρῶσαι ἐχθροὺς καὶ ἵνα ποιήσης χαρτὴν
εἰς γλωσσοφαγίαν καὶ τὰ ὅμοια · καὶ ποιῆσαι χαρτὴν τοῦ βαστά-
ζειν εἰς πόλεμον καὶ ποιῆσαι δοκιμασίαν μετὰ σπάθης.

Παρθένος εἰς τὸ ἐρωτῆσαι πνεῦμα εἰς τὴν ἄμουλαν καὶ ἐρωτῆσαι
περὶ θησαυροῦ ἐν ὥρᾳ Κρόνου καὶ εἰς τὸ ποιῆσαι ὀμιλίαν πνεύ-
20 ματος ἔσω εἰς πόλον καὶ τὰ ὅμοια.

Ζυγὸς εἰς τὸν φοβερισμὸν καὶ εἰς τὸ ποιῆσαι ἰδεῖν ὄνειρα · καὶ
τοῦ λαβεῖν εἰρήνην ἀνθρώπους μαχομένους καὶ τοῦ ἡμερῶσαι
ἀνδρόγυνον σκανδαλιζόμενον ἐν ὥρᾳ τῆς Ἀφροδίτης.

Σκορπίος εἰς τὸ ἐξολοθρεῦσαι ἐχθροὺς καὶ εἰς τὸ ἀργῆσαι ἐρ-
25 γαστήριον · καὶ τοῦ δῆσαι ἄνδρα καὶ λῶσαι ὁμοίως · καὶ ἵνα ποιή-
σης χαρτὴν εἰς τὸ ποιῆσαι τοῦ μὴ φοβεῖσθαι ἐχθρόν.

Τοξότης εἰς τὸ ποιῆσαι χωράφια καρπωθῆναι · ἐὰν δὲ ἐν τούτῳ
λάβης ἀργύρια ἐν τῇ χειρὶ σου πληθυνθήσονται · καὶ εἰς τὸ μὴ
κακοθελῆσαι τίνα τὸν <ἐχθρόν> · καὶ τοῦ ποιῆσαι χαρτὴν ἵνα ἡ
30 φοβῆσαι ἀνθρώπους, ἀλλ' ἵνα φαίνεσαι ἔνδοξος καὶ φοβερός.

3 Cf. supra, p.401, 9 ss. ; infra, eiusdem cod. f. 278, et cod. Neapol. II c 33, f. 232v. αὕξησιν dub. scripsi : αν et signum dubium in

cod. 4 διὰ σηομόν cod. 6 τό inserui. 7 ἡγαπημένης]

+ αὐτῆς cod. 8 εἴ τις addidi. ταῦτα cod. 9 τὸ παῖ-

δας] παῖδας τοῦ cod. σηβεῖβασην cod. 15 ἐκχθροὺς cod.

ποιήση cod. 22 ἀν(θρώπ)οις μαχομένοις cod. 24 ἐκχθροὺς cod.

26 φοβῆσται cod. 28 πληθυντίσονται cod. 28-29 τὸ μὴ κακοθε-

λῆσαι τίνα τὸν <ἐχθρόν> scripsi : τοῦ μεκακὸν θελησαι τις αὐτόν cod.

Αἰγόνκερος εἰς τὸ ἐξολοθρεῦσαι ἐχθροὺς σὺν τοῖς οἴκοις αὐτῶν ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ Ἄρεως καὶ εἰς τὸ ποιῆσαι χαρτὴν <διὰ> μεσιτείας ἀνθρώπων ἡγαπημένων ἐν ὥρᾳ τοῦ Κρόνου.

Υδροχόος εἰς τὸ ποιῆσαι χαρτὴν τοῦ μὴ φοβεῖσθαι θάλασσαν καὶ εἰς τὸ ποιῆσαι αὐτὴν γαληνὴν καὶ εἰς τὸ ποιῆσαι δεσμὸν ἀγά- 5 πης στερεόν.

Ἰχθύες εἰς τὸ ποιῆσαι χαρτὴν <τοῦ> κερδίζειν μετὰ ζαρίων, ὁμοίως καὶ ἐτέρων στιχημάτων ἐν ὥρᾳ τοῦ Ἑρμοῦ· καὶ εἰς τὸ ποιῆσαι περιπατεῖν ἀπαρεμφάντως· καὶ τοῦ ποιῆσαι ὄγρομαντεῖαν καὶ λεκανομαντεῖαν καὶ τὰ ὅμοια. 10

Ὅταν βούλῃ ποιῆσαι τι, ὀφείλεις ἵνα ᾗσαι καθαρὸς καὶ ἀγνός καὶ πεπλυμένος εἰς ὕδωρ γλυκὺ καὶ ἐνδεδυμένος ἱματίοις λευκοῖς καὶ καθαροῖς. χρῆ δὲ ἐπιλέγειν καὶ ὀνομασίας ἀγγέλων τοῦ κα- 15 θενὸς τῶν πλανήτων, ἵνα ὑποτάσσουν τοὺς δαίμονας οἵτινες ὑπάρ- χουσιν ἔμποροι τῆς ὥρας.

Ἡλῖος ἔχει ἀγγέλους πέντε· Μιχαήλ, Ἀριήλ, Φι- 20 λουήλ, Σαβριήλ, Δονιήλ· καὶ δαίμονας τρεῖς· Χθονήλ, Ἀριανήλ καὶ Ὀπιθουα[.].

Τῇ δευτέρᾳ Σελήνῃ ἔχει ἀγγέλους πέντε· Γαβριήλ, Σελ- 25 γιήλ, Χαριήλ, Ἐφηλοήλ, Πιδυκήμ· καὶ δαίμονα 20 ἕναν τὸν Ταρταροήλ.

[F. 218v] Ἄρης ἔχει ἀγγέλους β'· Οὐρουήλ καὶ Βειήλ· καὶ δαίμονα ἕνα τὸν Ζεβερουήλ.

Ἑρμῆς ἔχει ἀγγέλους γ'· Μαντουήλ, Πελτικοήλ, 25 Ἀποδοκιήλ· καὶ δαίμονα ἕναν τὸν Χαριόν.

Ζεὺς ἔχει ἀγγέλους δύο· Σερπηφιήλ καὶ Παφαέλ· καὶ 30 δαίμονα ἕνα τὸν Ὀρκιήλ.

Ἀφροδίτῃ ἔχει ἀγγέλους τρεῖς· Ἀναήλ, Γαθονὲ καὶ 35 Κηρσοήλ· καὶ δαίμονας δύο· Σαβέτ καὶ Βαλτάσαρ.

Κρόνος ἔχει ἄγγελον ἕνα τὸν Κτινοτοθέν· καὶ δαίμονα 30 ἕναν τὸν Βεελζεβουήλ.

1 τοὺς οἴκους αὐτοὺς cod.

(odii). 3 ἡγαπημένον cod.

cod. 7 τοῦ inserui.

Catal. codd. astrol. graec., X, p. 81, 6; supra, pp. 403, 24; et cod. Mediolan. H 2 infer., f. 251v.

2 διὰ addidi. malim μισητείας

4 φοβήσται cod.

9 ἀπεραιμφάτος cod.

11 Cf.

p. 81, 6; supra, pp. 403, 24; et cod.

Ἀπὸ τοῦ νῦν δίδω σοι ὄρδινον τῆς παρούσης
τέχνης εἰς τὸ ποιῆσαι παντοῖον ἔργον.

Χρὴ πρῶτον ποιῆσαι τὴν μάχαιραν τῆς τέχνης, τῇ ὁποῖα μαχαίρα μέλλεις ποιῆσαι παντοῖον πόλον καὶ 5 παντοῖαν πνευμάτων κλήσιν· ἔχει δὲ οὕτως. λάβε <σίδηρον> ἐκ σπάθης ἢ μαχαίρας τῆς ποιησάσης φόνον καὶ ποιήσον ἐκ τούτου μάχαιραν καὶ μανίκωσον ταύτην ἐκ κέρατος αἰγός. ἔστω δὲ ἡ μάχαιρα ὀξεῖα καὶ ἔστω εἰς τὸ μανίκαιον πεπηγμένη μὴ ἔχουσα ἧλον. ἔστω δὲ ἡ αἶγα μελάνη. μεθ' ἧς δὲ ποιήσης τοῦτον, φύλαττε 10 αὐτὸν ἐκτὸς θήκης καὶ ὄρα μὴ κόψῃς τι τῶν βρωμάτων ἢ ἕτερόν τι μετ' αὐτό, ἀλλ' ἐν ἀσφαλεῖ κάτεχε τόπω.

Ὅταν δὲ βούλῃ ποιῆσαι κοινὸν δούλιον τῆς τέχνης, λάβε τὴν προγεγραμμένην μάχαιραν καὶ ὑπάγε εἰς τόπον 15 ὁρεινὸν ἔνθα εἰσὶ κάλαμοι ἄνδροι καὶ κλίνας τὸ γόνυ λέγε ταῦτα· ὦ ἄγγελε Σαβαώθ, Ἀδωναή, Ἐλοή, Τετραγράμματον, ἔσο εἰς τὴν βοήθειάν μου. ἔπειτα κόψον τὸν κάλαμον διὰ μιᾶς τομῆς καὶ ποιήσον κοινὸν δούλιον μετ' αὐτῆς τῆς μαχαίρας καὶ φύλαξον.

Εἰ δὲ βούλῃ ποιῆσαι κοινὸν δούλιν ἀπὸ πτερὸν 20 ὁρνέου τινός, ἀνάσπασον αὐτὸ ἀπὸ τῆς πτέρυγος αὐτοῦ· ἀνασπῶν δὲ λέγε ταῦτα· Ἀναή, Ἀγλεῖ, Τετραγράμματον, Κύριε καὶ Θεέ, ἔσο εἰς τὴν βοήθειάν μου καὶ εἴτι γράφω, εἰς τὸ γενέσθαι ἐν παντὶ ἐπιτυχοῦμενον εἰς εἴτι ἂν γράφω. καὶ πελεκήσας αὐτὸ ποιήσον κοινὸν δούλιν· καὶ ἄρας αὐτὸ ὑπάγε εἰς ὕδωρ τρεχάμε- 25 νον καὶ πλύνον αὐτὸ ἐπτάκις· ἔστω δὲ τὸ ὕδωρ γλυκὺ· καὶ φύλαξον καὶ αὐτό.

Ὅταν δὲ βούλῃ ποιῆσαι χαρτὶν καθαρὸν καὶ παρθένον, δεῖ εὐρεῖν <ἀρνίον> ἀρσενικὸν ἢ ἐρίφιν ὅπερ οὐκ ἤρξατο θηλάσαι· καὶ λαβὼν αὐτὸ σφάξον μετὰ τὴν μάχαιραν τῆς

3 Cf. supra, p. 406, 15.	4 τὴν ὁποῖαν cod.	5 παντοῖαν]
παντίων cod.	κλήση cod.	σίδηρον addidi.
σασα cod.	7 μάχαιρα cod.	6 τὴν ποιή-
μαχαίριν.	10-11 ἕτερον τινος cod.	11 αὐτῷ cod.
λία cod.	κάτιχαι cod.	τόπον cod.
p. 406, 27.	κοιτίλην cod.	13 μάχαιρα cod.
supra, p. 407, 8.	23 γενέσται cod.	25 ἐκπτάκις cod.
supra, p. 407, 18.	28 δεῖ εὐρεῖν coniecī : δι' ἣν cod.	ἀρνίον inserui

τέχνης. σφάττων δὲ λέγε ταῦτα· Ἀληή, Ἀλσης, Ἀνε-
ρετόν, Ἰοτζέθ, Σεμειμεφοράξ ἢ Ἀροὺ ἢ Ἀνα-
ροῦ, Μερονκατὸ Τα Κατὰ Ἀδωναήλ ἢ Ἐοῦ
Ἀοῦ Ἡα Τετραγράμματος καὶ Σοφάρ, ἅγιον
ὄνομα δυνατόν καὶ φοβερόν, καθάρισον ἀπὸ πάσης ἀκαθαρσίας 5
τὸ δέσμα τοῦτο εἰς τὸ γενέσθαι ἐν παντὶ γράφω ἐπ' αὐτῷ δόκι-
μον καὶ ἀληθινόν. εἴτα ἐκδείρας καθάρισον αὐτὸ καὶ πλύνον ὕδατι
γλυκεῖ <καὶ βάλε> ἐν ἡλίῳ ἵνα ξηρανθῇ· καὶ ἄρας φύλαξον καὶ
ἔχε πρὸς τὸ γράφαι.

Εἰ δὲ βούλῃ ποιῆσαι χαρτὴν ἀγέννητον, ἀρ-10
νὸν ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ ζώου λάβε καὶ μὴ ἐάσης αὐτὸ πεσεῖν
εἰς τὴν γῆν· καὶ ποιήσον μάχαιραν ἀπὸ καλάμην καὶ ἐκδείρε αὐτὸν
μετ' αὐτήν. ἐκδέρων δὲ τοῦτον λέγε ταῦτα· Μῆρου, Ἐλός,
Ὀλυνώ, Ἐλοῦ, Ἀλβατάν, Ἐμανουήλ, Ἀδωναή,
Ἐδθον, Ἀγαιρεον, Γατηλμονιῶ, Ἀλβαμανέ, 15
Τετραγράμματος, Σαλβαώθ, Σαβαώθ, Σαλβαή,
μονογενής, πρωτόγονε ἄγγελε Ἀδρηήλ, τοῦ γενέσθαι εἰς τὴν
βοήθειάν μου ἵνα κατενοδοῦμαι καὶ μετὰ τὸ ἐκδεῖραι.
πλύνε ἐπτάκις ὕδατι γλυκεῖ. εἴτα βάλε ἄσβεστον καθαρὸν καὶ κρέ-
μασον ἐν ἡλίῳ ἕως ξηρανθῇ· ἔπειτα φύλαξον. 20

Εἰ βούλῃ τι ποιῆσαι μετὰ αἵματος ῥομφαίας,
λάβε αὐτήν εἰς τὰς χεῖράς σου καὶ τὴν μάχαιραν ἐν τῇ ἐτέρᾳ χειρὶ
λέγων οὕτως· Ἀρούθ, Καραταραρών, Γελμάν,
Γεζέτ, Ὀρκιήλ, Σεμπολαματῶ, Μεν, Μεν,
Νιμειᾶ, Ἀνοηλ, Ζελτιφερα, Οἶα, Οἶα, πανά- 25
χράντον Ἀδωναή κύριον, ὀρκίζω σε, ῥομφαία, εἰς τὰ λεχθέντα
σοι ὀνόματα, ἵνα ἀπομείνῃ ἡ χάρις σου ἐν τῷ αἵματί σου, ἵν' εἴτι
θελήσω γράφαι νὰ εὐρεθῇ δόκιμον καὶ ἀληθινόν. εἴτα σφάξον αὐ-
τήν καὶ βάλε τὸ αἷμα εἰς ὑάλινον ἄγγειον. καὶ γράφε δ' ἂν βούλῃ.
τὴν δὲ ῥομφαίαν θάψον εἰς τὴν γῆν. 30

- 6 γενέσται cod. 7-8 ὕδωρ γλυκῇ cod. 8 καὶ βάλε addidi.
9 ἔχαι cod. 10 Cf. supra, p. 408, 5. 11 λάβε] + αὐτῷ cod.
12 num καλάμην legendum? 16 τετραγραμμάτων cod.
17 πρωτόγενε cod. γενέσαι cod. 18 post κατενοδοῦμαι (sic).
duo verba quae legere non potui. 19 ὕδωρ γλυκῇ cod. βάλε]
λάβαι cod. 21 Cf. supra, p. 408, 21. ῥομφαίαν cod. 22 μάχαιρα
cod. 27 σοι|ση cod. ἵν'] ἀλ' cod. 28 γράφαι] πράξαι cod.
30 ῥομφαίαν cod.

Εἰ δὲ βούλῃ μετὰ αἵματος χελιδόνοϛ γράψαι, ποίει οὕτως· λάβε τὴν χελιδόνα <καὶ> λέγε· ὦ ἄγγελε Ἀδωνιή, ἔλθῃς εἰς τὴν βοήθειάν μου. εἶτα σφάξον αὐτὴν μετὰ τὴν μάχαιραν τῆς τέχνης καὶ τίθει τὸ αἷμα ὡς καὶ <περὶ> τῆς 5 δρομφαίας εἰρηται.

Εἰ δὲ βούλει γράψαι [f. 219] μετὰ αἵματος περιστερᾶς, λάβε τὴν περιστερὰν <καὶ> λέγε οὕτως· Ἐλῶν, Ἐλωτιτόν, Μιχαήλ, ἔλθῃ εἰς τὴν βοήθειάν μου εἰς δὲ βούλομαι. ἔπειτα σφάξας χρῶ.

10 Εἰ δὲ βούλῃ μετὰ αἵματος γράψαι βοείου ἢ προβείου, λάβε τὴν μάχαιραν καὶ τὸ ζῶον ἐκεῖνον <καὶ> λέγε οὕτως· Δαμέκ, Σαντάη, Θεοφηλος, ἔλθῃ εἰς τὴν βοήθειάν μου ἐν ταύτῃ τῇ πράξει. εἶτα σφάξον αὐτὸν καὶ λάβε τὸ αἷμα ὡς ἂνωτέρω.

15 [Εἰ] τὰ τῆς ἐρμηνείας σοι γράφει ἵνα ποιήσῃς εἰκόνα μετὰ κερὸϽ παρθένου, ἔστω σοι ὁ κηρὸς ἀπὸ πῆταν ἄσπρην ἀπὸ μελισσίον ἐκτὸς μέλιτος· καὶ βάλε αὐτὸν εἰς ἐκκλησίαν εἰς τὸ λειτουργηθῆναι φορὰς τρεῖς. μετὰ δὲ τὸ λειτουργηθῆναι λέγε ταῦτα τὰ ὀνόματα· ὦ ἄγγελε Ἀδωναή, Ἐλοή, ἔλθῃ, ἔλθῃ 20 εἰς τὴν βοήθειάν μου, Ἀγλα, Ἀγλαή, Ἐλβαή, Πολλαῖς, Ἀλβαναή, Ὀφναή, Ἐλημουήλ, Ἐλοχε, χάρις διασυνέσεως, σοφίας παρακλητικός, Πησμηελ, Ἀνατον, Ἀνηρηνητον, Σεμμεφορας, Ἰοσταλ, Ἀναανημῇ, Γερριών, παντοκρατορικὸν ὄνομα Ἀληλούια, Θεός, 25 Θεός, Φηλος, Θεός, Δοτος, Θεηδομας, Φηριων, Ἀλλων, Ἐλων, Υἱὲ παντοκράτορ ὁ δοὺς τὸν νόμον Μωϋσέως, ἐπάκουσόν μου ἐν τούτῳ τῷ πράγματι ὃ μέλλω ποιῆσαι διὰ τοῦ κηροῦ τούτου ἵνα γένηται ἐπιτυχούμενον καὶ δόκιμον. εἶτα πλάσον τὸν κηρὸν καὶ ποιήσον τὴν εἰκόνα ἥπερ σοι γράφει καὶ 30 εὐδοκίμησης. ἐκτὸς δὲ τούτων πάντων ἐστὶν ἀνωφελὼς καὶ ἀτέχνως δεδρασμένον.

1 Cf. supra, p. 409, 5.

2 καὶ addidi.

4 περὶ inserui.

5 εἰρηται] ἦδιτε cod.

6 Cf. supra, p. 409, 13.

7 καὶ inserui.

10 Cf. supra, p. 409, 19.

11 καὶ addidi.

15 Cf. supra, p. 410, 1.

σι γράφῃ cod.

17 ἐκτοί cod.

ἐκκλησία cod.

22 πα-

ρακλητικῶς cod.

29-30 εἶπερ σιγράφη cod.

30 ἀνόφελος

cod. ἀτέχνος cod.

31 δεδρασμένη cod.

Εἰ δὲ μετὰ πηλοῦ ἑρμηνεύει σοί τι, ποίει οὕτως. δεῖ
ἐκεῖνον τὸν πηλὸν ἐκ τοῦ ποταμοῦ εἶναι. καὶ ὅταν ἀπέρχεσαι εἰς
τὸ λαβεῖν αὐτόν, ὕπαγε ἀνάτριχα τοῦ ποταμοῦ ἄχρῃς ἂν εὗρης
τόπον ἀμάλαγον. εἴτα δράξον μετὰ τῆς δεξιᾶς σου χειρὸς <καὶ>
λέγε οὕτως· ὀρκίζω σε, γῆ, ἵνα με διακονήσῃς εἰς τὸν ἄγγελον τὸν 5
Σαρηραήλ. εἴτα τρίψας πλάσε εἰκόνα ἢ βῆσαλον ἢ ἄλλον τι
καὶ γράφε.

Ἑρμηνεῖα τοῦ γινώσκειν τὸν καιρὸν ἐν ᾧ δεῖ
ποιῆσαι τὴν τάξιν ἐκάστης ἐρμηνείας.

Εἰ δὲ θέλεις ποιῆσαι περὶ τοῦ ἀγαπᾶν ἢ γυνῇ τὸν ἄνδρα, ἐν τῇ 10
γεμώσει τῆς Σελήνης ὀφείλει <ποιῆσαι>· εἰ δὲ τοῦναντίον ἡ-
γουν ὁ ἄνθρωπος τὴν γυναῖκα, ποιήσων ἡμέρα τρίτη ἐν ὥρᾳ τῆς Ἀφρο-
δίτης. εἰ δὲ βούλη ποιῆσαι δέμαν ἀγάπης, τῇ πέμπτῃ τῆς ὀλιγώ-
σεως. εἰ δὲ βούλη ποιῆσαι μίσος ἀνδρογόνου, τὴν τετράδην τῆς
ὀλιγώσεως. εἰ δὲ βούλη ποιῆσαι περὶ ἐξουσίας, τὴν τετράδην τῆς 15
γεμώσεως. εἰ δὲ περὶ πράξεως τέχνης, τὴν δευτέραν τῆς γεμώ-
σεως. εἰ δὲ περὶ γλωσσοδέματος, τὴν κυριακὴν τῆς ὀλιγώσεως.
εἰ δὲ θέλεις νά σε ἀγαπήσῃ ἄρχων μέγας, τὴν κυριακὴν τῆς ὀλι-
γώσεως ἐν ὥρᾳ τοῦ Διός. εἰ δὲ θέλεις ποιῆσαι μεγάλην ἀρχόντισ-
σαν ἀγαπήσθαι <σε>, τὴν πρώτην κυριακὴν τῆς γεμώσεως, ἐν 20
ὥρᾳ τῆς Ἀφροδίτης. εἰ δὲ βούλη ὁμιλῆσαι μετὰ πνευμάτων, ποιή-
σων ὅταν ἔστιν ἡ Σελήνη ἡμερῶν ἰδ' ἀντικρυ τοῦ Ἥλιου ἐν ὥρᾳ
τοῦ Ἑρμοῦ, καὶ ἐλεύσονται.

Ἀρξόμεθα γοῦν πῶς μέλλεις εὐοδοῦσθαι ἵνα
ὁ μιλλῆς μετὰ πνευμάτων, καὶ τὰς τάξεις αἷς 25
μέλλεις ποιεῖν.

Ἐν πρώτοις ὀφείλει σ' ἔχειν ἱμάτια λινᾶ, ὁμοίως καὶ ζουπού-

1 Cf. supra, p. 410, 19. μετὰ] με τοῦ cod. ἐρμηνέβη ση cod.
4 ἀμάλαγος = ἀμάλακτος. καὶ addidi. 8 Cf. supra, p. 411, 5.
ἀγαπᾶν ἢ γυνῇ τὸν ἄνδρα: de structura, vide supra, p. 401, 20.
11 ποιῆσαι addidi. 13 πέπτῃ cod. 14 ἀνδρογόνου cod.
19 ἀρχόντισσα cod. + τοῦ cod. 20 ἀγαπήσθαι <σε>] ἀγαπήσε cod.
24 Cf. supra, p. 412, 23 ss. μέλλεις εὐοδοῦσθαι] μέλλει ἐβοδούς ἐσθὶ
cod. 26 μέλλην cod. 27 ζουπούνην (ζουπούνην cod.): cf. Hepitis,
s. v. τζουπούνα = εἰδος ἐπενδύτου.

νιν λινὸν καὶ κάλτζας ὁμοίως · καὶ ἔχειν γεγραμμένα τὰ σημεῖα
ταῦτα εἰς τὰς κάλτζας (signa). καὶ τὸ ἀπέξω ὄλον ἔστω καὶ ἐκεῖνον
λινὸν ἄσπρον καὶ εὖμορφον. ἔστω δὲ τὸ τοιοῦτον ὥσπερ κότα γυ-
ναικεία. καὶ γράψε ἄνω πρὸς τὴν τραχηλαίαν τῆς κότας τὰ ση-
5 μεῖα ταῦτα μετὰ κινναβάρεως καὶ ῥοδοστάγματος (signa). ἔπειτα
ἔχε οἰκονομημένον χαρτὴν παρθένον καὶ ποιήσον κ ο ρ ό ν α ν μίαν,
ὥσπερ ἐστὶ γεγραμμένη, καὶ ἐν τῷ κύκλῳ αὐτῆς γράψον ταῦτα τὰ
ὀνόματα · Ἀ γ λ ά, Ἀ γ λ α τ ά, Ἀ γ λ η η, Ἀ γ λ α ο θ (duo
signa), Ἐ λ ο ῆ, Ἐ λ ο ί, Ἐ λ ο ή, Ἀ η σ μ ο ή λ, Π α ν-
10 τ ο κ ρ ά τ ω ρ. ἔπειτα ἔχε χαρτὴν βόειον ἀγέννητον καὶ γράψε
ἐπάνω εἰς αὐτὸν ταύτην τὴν ο ὕ ρ α ν ί α ν (figura), μετὰ μόσχου,
κρόκου καὶ κινναβάρεως (lacuna viginti literarum) καὶ ῥοδοστάγ-
ματος · ἦντιναι οὐρανίαν ὀφείλεις ἔχειν δεδεμένην ἔσω εἰς τὸ στῆ-
θος ὅταν ἐμπῇς μέσα εἰς τὸν πόλον. ταύτην δὲ τὴν οὐρανίαν ὀφεί-
15 λεις γράφαι εἰς τὰς ιδ' ἡμισυ ἡμέρας τῆς Σελήνης. καὶ ὅταν γρά-
ψῃς νήστευε καὶ ἀπέχου κρέατος, οἴνου καὶ ἐλαίου καὶ τῶν ὁμοίων ·
ἐξομολογήσου πάντα σου τὰ ἁμαρτήματα καὶ διάγε μετὰ ἡσυχίας
ὄλην τὴν ἡμέραν ἐκεῖνην καὶ λέγε ψαλμὸν πρὸς Κύριον τὸν Θεόν
σου. καὶ πρόσεχε ἀκριβῶς πρὸ τοῦ ἐλθεῖν τὰς ιδ' ἡμισυ ἡμέρας τῆς
20 Σελήνης, τρεῖς <ἡμέρας> ἄρξου νηστεύειν ἕως τοῦ πρώτου ἀστρου,
καὶ νήστευε καθ' ἡμέραν, ἐσθίων δὲ ἄρτον, οὐγγίας δ' τὴν ἡμέραν.
καὶ πάρων κηρὸν παρθένον καὶ ποιήσον δ α κ τ υ λ ί δ ι ο ν καὶ
ἐνδυσον αὐτὸν ἀπὸ τὸ ἔξωθεν μέρος χαρτὴν παρθένον καὶ γράψε
ἄνω μὲ τὸ κοντύλιν τῆς τέχνης ταῦτα τὰ ὀνόματα κύκλῳ Κ ω λ ι-
25 ω ν, Σ ά β α ώ θ, Β ι α ν ή μ, Ἐ λ λ ο α, Σ ο υ γ η ῶ, Ἀ κ ρ ῶ.
ἔχε δὲ καὶ ὁ π ο δ ή μ α τ α τ ῶ ν χ ε ι ρ ῶ ν σου μετὰ βογάτου καὶ
γράψε πρὸς τὰς παλάμας τὰ σημεῖα ταῦτα οὕτως... vacant ff. 219v-
233v.

1 κατ ²] + τοῦ cod.	3 ἔμορφον cod.	κόταν γυναικίαν cod.
5 ῥοδοστάματος cod.	6 ἔχαικονομημέν cod.	μία cod.
7 ἐν τῷ κύκλῳ αὐτῆς] καὶ τηναλω αὐτοῖς cod.	12 ῥοδοστά-
ματος cod.	13 ὀφήλη cod.
16 νισ-
τεβαι cod.	17 ἐξομολογήσου = ἐξομολόγησαι.	16 νισ-
τεβαι cod.
20 τρεῖς cod.	ἡμέρας addidi.	νηστέβην cod.
21 νήστεβαι
cod.	ἡμέραν ¹] ἡμέρα cod.	ἐστήων cod.
22 παρθένου
cod.	23 ἐνδυσον cod.	26 μετὰ βογάτου : quid sit βόγατον
non intellego : conicere licet <ἐκ> δέρματος λεπτοῦ.

Recettes magiques.

[F. 248^v] Ἀρχὴ τῶν ἀποτελεσμάτων.

Εἰς τὸ ἐπισυνάξαι ὄρνεα κατοικεῖν εἰς τόπον
δν βούλει.

Ποίησον ὄρνεον οἷον ἂν ἐθέλῃς ἐκ χαλκοῦ ἀθίκτου καὶ γράψε
τετραγώνως τὰς ὀνομασίας ταύτας καὶ ἔμβαλον ἔνδον αὐτοῦ · 5
Νοὺήλ, Ἐννοήλ, Σαρμεήλ, Παρνιχήλ, Εἰζήρι,
Κεμερέτ, Λικτμή, Σανγασάρ, Ἀπζαρήλ, Καρφα-
ρήλ, Τεσμαρήλ, Ναχμαρήλ, καὶ χῶσον οἱ ἂν ἐθέλῃς, καὶ
συναχθήσονται. ἀποδιῶξαι δὲ βούλει, ποίησον τὰ ἴσα καὶ γράψε ·
Νεσδόλ, Βεσμίλ, Χαρίζ, Γαδρίλ, Ταμβήλ, Σαμ- 10
τήλ, Χαρμασσήλ, Πανχάρζηλ, Πεμεμτήλ, Γασαρ-
ζαν, Κουλήλ, Χαρακήλ, Βελτήλ · καὶ οὕτως φεύξονται.

Εἰς τὸ συνάξαι περιστρεάς.

Στὰς ἑπον βούλει ὑψωσον τὴν σεαντοῦ φωνὴν τρανῶς καὶ ἐπι-
λεγε οὕτως · καὶ ὑμεῖς, ὄρνεα καθαρὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ καθαρίσαντος 15
τὸ πλάσμα αὐτοῦ, ἀκούσατε τὸν λόγον μου. καὶ ἐπίλεγε τὰς ὀνο-
μασίας ταύτας τὰς θαναμαστὰς καὶ ἀγίας · Ὑαθέλσον, Ἀπέρ-
κονσον, Τουλδοῦ, Νεμίγα, τὰ ἐπισύροντα τὸν Ἥλιον
ἐνδοθεν τοῦ οὐρανοῦ.

Εἰς τὸ σβέσαι ἐμπρησμὸν ἡγουν πυρκαϊάν. 20

Εἰπὲ ταύτας τὰς ζ' λέξεις ἐναντι τοῦ πυρός · Μαχαλαήλ,
Ἀφадναήλ, Ἀζριαήλ, Ἀμνονιαήλ, Κασδισαήλ,
Νορράήλ, Βραήλ. ταύτας τὰς ζ' λέξεις εἰπὲ τῇ Ἠλίῳ καὶ
ἄμα σβεσθήσεται.

1 ss. Haec edidit Nau, Patrologie Syriaque, I, 2, p. 1388 ; Cf. cod.
Mediol. H 2 infer., f. 263^v (=M). ἀρχή—ἀποτελεσμάτων om. M.
4 χαλκοῦ] signum Veneris cum οὐ in codd. ἀττικοῦ M. γράπον M.
5 τετραγώνως] □ in codd. 6 σαρμεήλ M. παρηχήλ M.
7 λεκτμή M. ἀπταρήλ M. 8 νεχμαρήλ M. 9 ἀποδιῶ-
ξαι δέ] εἰ δὲ ἀπώξαι M. 10 βεμίλ M. χαρία M. ταμ-
βίλ M. 11 σασάρζαν M. 12 οὕτως φεύξονται] ἀφέξονται M.
13 ss. Nau, ibid., p. 1388 s. ; cf. cod. Mediol. ff. 263^v-264. 18 ναθέλ-
σον M. ἀπέρπονσον M. 20 Nau, ibid., p. 1389. 24 σβεσ-
τήσεται cod.

Περὶ κατασκευῆς ἐσόπτρου δι' οὗ ὡς
μυστήρια πάντα φανεῖται.

Ἐπιθυμῶν δὲ πᾶν τὸ τελούμενον καὶ μυστήρια ἀθεώρητα τοῖς
ἐπὶ γῆς ἀνθρώποις ὁρᾶν, οὕτω ποιήσης, καθὼς σοι παραδοθή-
5 σεται. ὁρκίζω σε οὖν εἰς τὰς ἀνεκδιηγήτους τοῦ Θεοῦ δυνάμεις
καὶ τὰς μεγίστας καὶ κρυπτάς ταύτας ὀνομασίας, ἀναξίοις τοῦτο
μὴ μεταδίδοναι τὸ μυστήριον διότι μετὰ τῶν τοιούτων ὀνομα-
σιῶν καὶ ὥρων ἐποίησα ἀποτελέσματα καὶ τέρατα ἐν τῷ κόσμῳ.

Λάβε δὴ παρὰ χαλκοῦ καὶ ὕδραργυρον, ἀργύρου, χρυσοῦ, μο-
10 λίβδου καὶ κασσιτέρου καὶ κρυστάλλου, ἐξ ἴσου ἀμφοτέρω, καὶ
χώνευσον. κατασκεύασον ἐξ αὐτῶν κάτοπτρον οἷον μέτρου βού-
λοιο. ὁμοία δὲ ἔσται αὐτοῦ ἡ χροιά κρυστάλλῳ οὗ ἔφν. θῆσον δὲ
ὑποστῆν αὐτοῦ πλάκας μικρὰς δ' ἀργυροῦς καὶ γράψον ταῦτα
ἐναργῶς · Βιπαράχ, Γαρσατζιέ, Μουρδέ, Βια-
15 ράγ, Γάλτα · εἰς δὲ τὴν ὀφιν αὐτοῦ γύρωθεν περίθες χρυσὸν
πέταλον καὶ ὄρυξον καὶ πῆξον λίθους, ὡς κατακλείειν, ἐκλεκτοῦς
ζ'. καὶ γλύφε ἐφ' ἑνα ἕκαστον λίθον τὸ μυστήριον τοῦτο · εἰς μὲν
τὸν πρῶτον Ἀηχούρ · εἰς τὸν β' Ζαζηχάρ · εἰς τὸν γ'
Σάμψ · εἰς τὸν δ' Ἑμπρας · εἰς τὸν ε' Μαγτές · εἰς
20 τὸν ς' Σάκαρτες · καὶ εἰς τὸν ζ' Χακγράμ. ὅτε οὖν
βούλει τὰ ἐπὶ τοῖς κλίμασιν πάσης τῆς γῆς γινόμενα καὶ ἐν οὐρανῷ
καὶ γῇ εἰδέναι, βλέψον καθαρῶς καὶ ἡλαρῶς μέσον τοῦ ἐσόπ-
τρου καὶ βλέψεις ταῦτα. ἵνα δὲ μέσον τοῦ κατόπτρου γλύψῃς τὰ
δ' μυστήρια ταῦτα ἐν οἷς κατέχεται τὰ δ' μέρη τοῦ κόσμου (quat-
25 tuor signa) · καὶ γίνεται μετὰ ἀληθείας καὶ θεωρεῖς πᾶν πρᾶγμα
ὃ βούλει θεάσασθαι. καὶ εἰ τὰ ὑποχθόνια ὁρᾶν θέλεις, βλέψον
κάτωθεν τοῦ ἐσόπτρου · καὶ εἰ τὰ ἐν οὐρανῷ, θεᾶσαι εἰς τὸ ἀνώ-
τερον μέρος τοῦ ἐσόπτρου καὶ ἴδοις ἐξαίσια · καὶ εἰ τὴν ὀφιν μὴ
ἀποστρέψεις, ἐν ἀστοχίᾳ γενήσῃ.

30 Ἐν ἄλλῳ τινὶ ἀντιγράφῳ εἰσὶν αἱ ὀνομασίαι καὶ οἱ χαρακτήρες
οὗτοι · Μιονζζ, Θαραζίν, Θανψεράν, Ἐαγχάρ,
Γογόχου, Ψαλτῶ, Γογούρης, Μάρας, Ταλγῶ ·
ταῦτα δὲ ὑποστῆν τοῦ κατόπτρου. εἰς δὲ τὴν ὀφιν αὐτοῦ ποιήσον

1 Nau, *ibid.*, p. 1389 ss. 4 ποιήση, ut vid. cod. 9-10 χαλκοῦ
— κασσιτέρου: signa Veneris, Iovis, Lunae, Solis, Saturni et Mercurii
(aut Veneris?) in cod. 12 ἔφν cod. 19-20 εἰς τὸν ς' σά-
καρτες add. prima manus in marg. 28 ἐξ ἐσίου cod. 29 ἀσ-
τοχίᾳ conieci: ἀστολία cod. ἀγωνία Nau. 30 τινίτι σε cod.

ἐπὶ βούλλας καὶ πῆξον αὐτὰ· ἐν αὐτῷ· γράψον κατὰ μίαν βούλ-
 λαν ταῦτα τὰ μυστήρια· Ἀισχρούρ, Ὀλασχάρ, Γα-
 μέες, Φαφρες, Μεθθάς, Σκαρθάς, Χαγράμ. εἰσὶν
 δὲ καὶ οἱ χαρακτῆρες οὗτοι οὗς ὀρᾷς (sex signa).

[F. 249] Εἰς ἐγρήγορσιν δόκιμον.

5

Λαγωῦ ὄρχιν καύσας καὶ ξηρὸν ποιήσας δίδου σὺν οἴνῳ πιεῖν.
 καὶ ποιεῖ ἐγρήγορσιν.

Μέθοδος προγνωστικὴ τῆς χύτρας καὶ τοῦ
 ποτηρίου· ἔστιν δὲ δόκιμος.

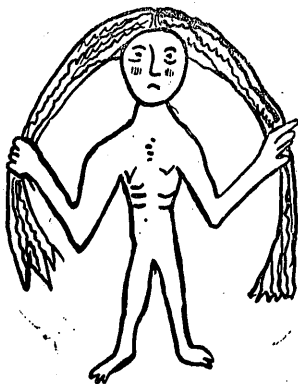
Ποίησον ἐν τῇ γῇ κύκλον καὶ θές μέσον αὐτοῦ χύτραν καινὴν 10
 ἀγάνωτον κατὰ κεφαλῆς καὶ λαβὼν ποτήριον ὑέλινον ἀπὸ καμίνου
 καὶ πλήσας ὕδατος ἐπίχεε ἄνω αὐτοῦ ἔλαιον ὀλίγον ἄχρι σκεπασθῇ
 τὸ ὕδωρ. εἴτα βρέφος ἄρρεν ἢ θῆλυ ὥσει χρόνων ἰ' ἄφθορον λαβὼν
 κάθισον ἐνδον τοῦ κύκλου ὥστε ὀρᾷν κατὰ ἀνατολὰς καὶ τὸ ὄμμα
 ἔχειν ἐπὶ τὴν χύτραν καὶ τοῦ ποτηρίου. σκεπάσεις δὲ τὴν κεφαλὴν 15
 αὐτοῦ γυμνὴν μανδυλίῳ κιτρίνῳ, κρατοῦντος αὐτοῦ ταῖς χερσὶν
 τὰς ἄκρας τοῦ μανδυλίου ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ ὥστε ὀρᾷν
 ἀκριβῶς τὸ ποτήριον. οὕτω τοίνυν τὸ παιδάριον κάθεις σκεπασμένην
 ἔχον τὴν κεφαλὴν· ψιθύριζε πρὸς τῷ ἄριστερῷ ὥτι τοῦ παιδὸς
 ταῦτα· Μπαάτ, Χαατάτ, Μάαχ, Μααχαάχ, Κίαο- 20
 αολορ, Κίαοαολορ. καὶ εἰπὲ αὐτὰ τρεῖς καὶ οὕτω φαίνον-
 ται τῷ παιδαρίῳ ἄνδρες ε' χαιρετιζόμενοι ὑπ' αὐτοῦ. καὶ ἐρωτᾷ
 τὸ παιδάριον αὐτοὺς καὶ ζητεῖ περὶ οὗ ἂν ἐθέλῃς καὶ ἀκούει παρ'
 αὐτῶν ἀληθές. εἰ δὲ τυχόν οὐ φανῶσιν, εἰπὲ αὖθις τὰ ὀνόματα ταῦτα
 ἐκ τρίτου εἰς τὸ δεξιὸν οὗς τοῦ παιδὸς ψιθυριστὰ καὶ οὕτω φανῆναι 25
 παρασκευάσεις. ὀφείλεις δὲ ταῦτα ποιῶν ἵνα ᾗς ἀγνός ἀπὸ παντὸς
 ὀύπου.

1 βούλλας et βούλαν cod. 6 ορχιν cryptogr. literis scriptum.
 ξηρίον cod. πιεῖν] ποιεῖν cod. 8 ss. Cf. infra,
 cod. Bononiensem, f. 350v. 8-9 μέθοδος—ποτηριον cryptogr.
 literis scriptum. 10 κύκλον: signum in cod. 11 ποτιριν
 cryptogr. literis scriptum. 12 σκεπαθῇ cod. 14 κύκλου:
 signum in cod. 15 ποτιριον cryptogr. literis scr. 18 ποτιριν
 cryptogr. 19 ἔχων cod. 20-21 Μπαάτ—Κίαοαολορ crypto-
 gr. 24 τυχών cod. 26 ποιεῖν cod. ᾗς] εἰ cod. ἀγνώως cod.

[F. 264] Ἀποτελέσματα περὶ βοτανῶν καὶ λίθων
ἐν τοῖς ἀνθρώποις θεραπείας οὗ ἀρχή

Περὶ φθορᾶς τριχῶν.

Ἄμπελος λευκὴ ἱερωτάτη καὶ θαυμαστή, ἣν ἐνιοὶ βρυωνίαν
καλοῦσιν, οἱ δὲ ὄφως σταφυλήν, οἱ δὲ χελιδόνα, οἱ δὲ ἀρχιζώσ-
την, οἱ δὲ καὶ χόνδρον, Ἀραβες δὲ ἀλποχόν, Χαλδαῖοι δὲ μαῖμάχ
καλοῦσιν. τοῦ χυλοῦ τῆς βοτάνης καὶ ποταμογεϊτονος χυλὸν ἐξ
ἴσου μίξας κατάχρει ἐπὶ ἡμέρας γ' καὶ ἰάσεις ἀναμφιβόλως διά-
βρωσιν τριχῶν, ἔλκη, πύτυρα, ἀλωπεκίαν καὶ ὅσα ἐν ταῖς θριξὶ
πάθη· πλήν δὲ ὅταν χροίης, λέγε ταῦτα· Ἀσ μα ρ α ή λ, Ἀ σ με ή λ,
Ἀ σ π έ χ, ἰάσατε τὸ (ἐπιλέγον πάθος οἷόν ἐστιν)· εἴτα λαβὼν λίθον
σεληνήτην (ἐστὶν δὲ δόκιμος), γλύψον ἐν αὐτῷ ἀνθρώπου ὄρθιον

γυμνὸν ἔχοντα τρίχας μέχρι ποδῶν διαιρουμένας καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ
χειρὶ κατέχοντα τῶν δεξιῶν πλοκάμων, τῇ δὲ ἀριστερᾷ τῶν ἀρι-

1 Ff. 264-279 scr. m2. Contuli cod. Bononiensem 3632, ff. 353-355
(=B), in quo titulus: περὶ βοταν(ῶν) πὸς ἔχων τὴν ἐνέργ(ειαν); qui
figuras praebet.

3 Cf. Coeranides, ed. de Mely et Ruelle, pp. 6,
15 et 8, 19. titulum omisit B. 5 χελιδῶνα B. 6 ἀλ-
ποχόν B. μαῖμάχ P. 7 χυλόν] + σεύκλου χυ(λόν) B.
8 ἀναμφυβόλος B. 9 ἀλωπεικίαν P. ἐν om. B. 10 ἀ-
μαράήλ B. 11 ἀσμέχ B. ἰάσεται P. ἐπιλέγων
B. ἐπιλέγον = ἐπὶλεγε. 12 γλύψον] + δέ B. 13 ἔχον
τάς P. τὴν—δεξιάν P. τῇ μὲν—482,1 πλοκάμων] τὴν
μὲν ἀριστερὰ χυρὴ κατέχοντα τὸν ἀρῆστερόν πλοκάμον· ἡ δὲ δεξιὰ
τὸν δεξιόν B.

τερῶν πλοκάμων. καὶ ὅπισθεν γλύφον τὰ προειρημένα ὀνόματα. καὶ περισφίγξας ἐν μετάλλῳ Σελήνης, ὑποκατάκλεισον καὶ βραχὺ τῆς ῥίξης τῆς βοτάνης καὶ φόρει · καὶ πᾶν πάθος τριχῶν ἀπ' αὐτοῦ φεύζεται.

Περὶ κεφαλαλγίας παντοίας καὶ ἡμικρανίας καὶ πρὸς πόνον ὀφθαλμῶν καὶ ὀφθαλμίας παντοίας.

Πολύγονος βοτάνη, οἱ δὲ χαμαΐζηλον, Ἄραβες δὲ χχιραήλ, Χαλδαῖοι δὲ πονόχ. ταύτης τῆς βοτάνης ἡ ῥίξα αἰρομένη ἐν ἀποκρούσει Σελήνης καὶ ξηραίνομένη ἐν σκιᾷ, εἶτα ἐγγλυφομένη σημεῖα ταῦτα (tria signa) ἐν ἡμέρᾳ Σελήνης καὶ τῇ ὥρᾳ αὐτῆς καὶ φορομένη οὐκ ἔῃ ὀφθαλμοὺς πονέσαι. ἡ οὖν σκευασία τῆς βοτάνης ἐστὶν αὕτη · χυλώσας τὴν πολύγονον, ἔχε τοῦ χυλοῦ τῆς βοτάνης ὡς ἡμίλιτρον · καὶ ἐξ αὐτοῦ δὲ βάλε οὐγγίας ε' · λυκίου ἰνδικοῦ οὐγγίας γ' · ἀλόνης ἡπατίτιδος οὐγγίας δ' · σμύρνης τρωγλίτιδος οὐγγίας δ' · ὀπίου θηβαϊκοῦ οὐγγίας δ' · ἀκακίας μελαίνης λίτραν α'. εἰ δὲ ὁ χυλὸς παχὺς ἐστίν, ἀναλάμβανε ὕδωρ ὀμβινόν. καὶ ἀνελόμενος πλάσσον κουλούρια καὶ ψῆξον ἐν σκιᾷ. καὶ ὠφελεῖ εἰς πᾶν πάθος ὀφθαλμῶν, ρεῦμα ἀποκρούεται καὶ ἀμβλυωπίας καὶ ρεύματος ἐπιφορὰς καὶ περιοδονίας ἐγχριόμενον ἐν βαλανείῳ. τοῦτο 20 μέγιστόν ἐστιν βοήθημα, πλὴν ἐν τῷ χρίειν λέγε ταῦτα. Σ α λ α μ α, Ἰ α ω, Ἐ λ ω ι, Κ ω, ὁ καταλύων καὶ φθείρων καὶ ζωογονῶν, ἀποδίωξον τοῦ ὀδεῖνος ὀφθαλμίαν πᾶσαν καὶ τύφλωσιν καὶ ρευματισμόν καὶ ἀχλὺν καὶ σκότωμα καὶ πᾶν πάθος τοῖς ὀφθαλμοῖς γινόμενον. εἶτα λαβὼν λίθον πορφυρεῖτην, τὸν καιρωμαῖον καλοῦσιν, 25

1 καὶ ὅπισθεν] ὅπιστε δέ B.	2 περισφίγξας P	περησφήξας
B.	5 κεφαλαλγίας] + πάσας B.	παντοίας] + πάθη καὶ
B.	6 ὀφθαλμῶν] + καὶ ἀβληόπια καὶ πᾶν πάθος	θεραπείας
οἷον κεφαλαλγίας πάσας B.	7 παντοίας om. B.	8 ss.
Cf. Coeranides, pp. 34, 27, et 35, 15.	βοτάνην B.	χαμ-
ζηλον (?) P.	δε ² om. B.	χυραήλ B.
9 δέ om. B.		
ἐρομένη B	φερομένη P.	ἀποκρούσης P.
10 ἐγγλυφομένη		
PB.	τάφτα P.	12 πονέσει P.
οὖν] + ἡ B.	13 τῆς	
βοτάνης om. B.	14 καὶ om. B.	αὐτόν P.
δέ om. B.		
λυκίου P.	ο(ὕγ)γ(ίας) B	siglum P.
16 λίτραν (siglum in		
P)] ο(ὕγ)γ(ίαν) B.	18 πλάσσον] καὶ πλάσας B.	ψόξας
PB.	19 αβλιοπίας B.	20 ἐχριόμεν B.
21 βοήθημ		
ἐστι B.	ἐν om. B.	25 γινομένοις P
γηνόμενης B.	κε-	
ρωμεων B :	vide num legas	κεραύνειον.

γλύφον ἐν αὐτῷ κρανίον ἀνθρώπου μεγάλους ὀφθαλμούς ἔχον καὶ φαλακρὸν τριχῶν ἤγουν ψιλόν · καὶ γύρωθεν δὲ γράψον τὰ χαλδαϊκὰ

σημεῖα ταῦτα (quinque signa) καὶ ὀπισθεν τὰ προειρημένα ὀνόματα · καὶ κατακλείσας εἰς κυνοποτάμου δέρμα φόρει. καὶ ἔστιν ἀνώτερον 5 πάσης ἡμικρανίας καὶ κεφαλαλγίας καὶ παντὸς πάθους ὀφθαλμῶν. ὑποκατάκλεισον δὲ καὶ ὀλίγον ξίζιον τῆς βοτάνης ἔχον ἐντετυπωμένα τὰ ἄνωθεν εἰρημένα σημεῖα. ὅρα δὲ μὴ ἐν Κριῷ οὐσης τῆς Σελήνης ἢ ἐν Σκορπίῳ ποιήσης τὴν γλυφὴν · ἐπίλεγον δὲ καὶ ἐν τῷ γλύφειν τὸν λίθον καὶ τὰ ὀνόματα καὶ οὕτως τελεσθήσεται τὸ 10 ἔργον σου ἀδιαστάτως.

Προγνωστικὸν τοῦ ἀσπάλακος.

Τὸ αἷμα τοῦ ἀσπάλακος μετὰ λαθύρου ζωμὸν μιχθὲν καὶ χρυσθὲν τυφλοὺς ἰᾶται · λέγε δὲ καὶ τοὺς λόγους τοὺς προρηθέντας ἐν τοῖς περὶ ὀφθαλμῶν. ἡ δὲ τούτου καρδία φορομένη ἐν ἐλαφείῳ 15 δέρματι σεληνιαζομένους ἰᾶται · ἐν δέρματι δὲ ἐπόπου σὺν τοῖς δυνὲν ὀφθαλμοῖς τοῦ ὄρνέου ἐὰν περιάφηται ἄνθρωπος, πάντα [f. 264^v] εἴσεται τὰ ἐσόμενα ἐφ' ὅσον χρόνον φορεῖ αὐτὸ ἀγνώως. ἐὰν δὲ καὶ τὴν καρδίαν φορῇ ἐπιγράφων ἐν αὐτῇ τὰ σημεῖα ταῦτα (decem literae magicae : α γ β η α α ζ ζ α ι [?]) μετὰ κρό- 20 κου καὶ μόσχου ἀγνός, ἔνθεν μείζονα καὶ κρείττονα ποιεῖ ὁ φορῶν · ἡ γὰρ δύναμις τοῦ ζῴου ἐστὶν αὕτη · ἔχει θεῖαν ἐνέργειαν. ἐάν τις ἐγγεύσῃται τοῦ Ἥλιου ἀνατέλλοντος δάκτυλον ἐν, ἐπικαλεσάμενος

1 ἔχοντα PB.	2 παρακλόν PB.	5 ὀπῃται B.	προρηστέντα
B.	5 πάσας B.	πάν πάθος P	8 ἐπι-
λέγων PB.	ἐπίλεγον = ἐπίλεγε.	ἐν ² om. B.	9 γλυ-
φέντι λίθω P.	ὄντως P.	τελεσθήση P	τελεσθήσ B.
11 ss. Cf. Coeranides, p. 54. Titulum om. B.			12 ζωμὴν B.
χρηστέν B.	13-14 ἐν τοῖς] ἐνοῖς P	ἐνῆς B.	16 ἄνθρωπος] + εἰς
P ἡσ B.	πασα B.	17 ἔξεται P	ἔσεσται B.
18 ἐπιγράφη B.	τά—ταῦτα] τάδε σημεῖα B.		21 ἐσ-
τὴν αὐτῇ] τιαύτι ἐστι B.	ἐνέργια B.		22 ἐνγκεύσῃται PB.

τὸν Ἥλιον δοῦναι χάριν αὐτῷ ἢ μᾶλλον πρὸ πάντων ταῦτα τὰ ἄρρητα ὀνόματα τοῦ Ποιητοῦ ἅτινά εἰσιν ταῦτα· Εἰέ, Ἀά, Ἀβιά, Ἀβαεήλ, Καθιβιά, Τῶν, Ἐλοί, Ἐλοί, Καδός, Σανταί, Ἀγλά, Τετραγράμματον, Ἰανά, ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, προγνώσεται τὰ ἐσόμενα ἕως δόνη ὁ 5 Ἥλιος. ἔστιν δὲ ἡ κατασκευὴ τῆς ἐγγεύσεως ἥδε· λαβὼν ζῶντα τὸν ἀσπάλακαν, ἀπόπνιξον εἰς ὕδωρ ὀμβρίου, κοτύλας τρεῖς· εἰτα ἐψήσας ἕως οὗ τακῇ καὶ κηρωθῇ καὶ διωλίσας τὸ ὕδωρ ἔψε ἐν χαλκῷ ἀγγεῖῳ ἐπιβαλὼν ἀρτεμισίας μονοκλόνου οὐγγίας δ', στύρακος καλαμίτου οὐγγίας δ', σμύρνης τρωγλίτιδος οὐγγίας δ', βδελλίου 10 οὐγγίας δ', σφαιρίων οὐγγίας δ', λιβάνου ἄρρενος οὐγγίας ἡ', θεογόνου ὀλίζης οὐγγίας δ'. ταῦτα κόψας, σείσας, λείωσον μετὰ μέλιτος πρωτείου κοτύλης μιᾶς· ἔψε ἄχρι ἂν γένηται μέλιτος πάχος. καὶ ἀνελόμενος ἔχε ἐν ὑαλίνῳ ἀγγεῖῳ καὶ χρῶ ὡς εἴρηται. τὰ δὲ ὅσα αὐτοῦ θάπτε ἐντὸς εἰς οἶκον· ὁ γὰρ ἀσπάλαξ καὶ ζῶν 15 καὶ θανὼν χρηματίζει ὥσπερ αἱ αἰγες. δεῖ δέ σε ἐπιλέγειν ἐν τῇ ἐψήσει τοῦ συνθέματος καὶ τὰ προορηθέντα ὀνόματα. ὅστις δὲ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἔτι σπαίρουσαν καταπλή ἀφορῶν πρὸς λίβαν ἐπιβοῶν τὰ προοραγένητα ὀνόματα καὶ μελλόντων πρόγνῳσιν ἐπιχασκόμενος ἢ ὁ πίνων γάλα βοδὸς μελαίνης ἐνιαυσιαίας ἅμα τούτων 20 τοῦ Ἥλιου τοῦ ἐφου ὑπὲρ ὀρίζοντος ἀνατέλλοντος, γνῶσιν τῶν μελλόντων ἀπ' αἰῶνος λαμβάνει. τοῦτο δὲ κάτεχε κεκρυμμένον ὡς θησαυρόν.

Περὶ κωφώσεως καὶ περὶ αἱμορραγίας
παντοίας τῶν ὥτων.

25

Λαβὼν φύλλα κρομμύου ἢ κράμβης αἰγυπτίας βάλε ἐντὸς χολὴν λαγωοῦ ἄρρενος καὶ θερμάνας ἐν τῷ πυρὶ βάλε εἰς τὸ οὖς τῷ νο-

2 ἅτινά om. B.	4 τετραγραμμάτων PB.	5 προγνώση PB.
6 ἐνγκεύσεως PB.	7 τρισίν PB.	8 τακῇ καὶ] τὰ P.
ἐψη PB.	8-9 χαλκὸν ἀνγκλόν B.	9 μονοκλόνον P.
11 σφαιρία B siglum P.	λιβάνου] 10 ^{ου} cod.	12 λίδσας B.
13 πρωτίον PB.	ἄχρι ἂν] ἕως οὗ B.	15 τὸς ἡσ ἱκόν B.
16 ἔγες P γυνέκας B.	17 ὅστις] ἡτης B.	19 ἐπιλασκόμενος P B.
20 ὁ πίνων coniecti: τοὺς μέντοι πίνοντας P τοὺς μέντοι πινόν B.	γάλαν B.	ἐνὶ εαυσίας B.
ὁ ἥλιος τοῦ B.	ἀνατήλει P ἀνατίλε B.	21 ὁ ἥλιος (signum) τον P
22 ἀπ'] ἐπ' ?	λαμβάνη B λαμβάνειν P.	γνώση PB.
23 ἡνδὸς καὶ B.	τῶν] περὶ B.	25 παντοίας] + καὶ
νοσοῦντ οὖς B.		27 τὸ οὖς τῷ νοσοῦντι τον

σοῦντι καὶ ἰάσεις τὸν πόνον αὐτοῦ καὶ τὴν κώφωσιν. λέγε δὲ ἐν τῷ χέειν καὶ ταῦτα · Μα ρ μ α ρ ω ώ θ, Ἰ α χ ο ύ, Ἰ ά ρ, Ἰ α ώ ν, Ἐ δ ο ύ, Ἰ δ ί, ἐξορκίζω κατὰ τοῦ Σ à τ καὶ Ἐ λ η μ ά ς ἀγγέλου ἰσχυροῦ, μεγάλου καὶ δυνατοῦ, ἀναχωρίσατε τὸ πάθος 5 συνεπιφέροντες. εἴτα λαβὼν λίθον ἱεραπολίτην γλύψον ἐν αὐτῷ οὗς · εἰ μὲν τὸ δεξιὸν πάσχει, τὸ δεξιόν, εἰ δὲ τὸ ἀριστερόν, τὸ ἀριστερόν · καὶ γύρωθεν ταῦτα · (quattuor signa). καὶ ὑποκατακλείσας βοτάνην τὴν λεγομένην παρὰ Χαλδαίοις ἀλφαωνίαν, φόρει ὑπὸ σιδηρῷ πετάλῳ περὶ τὸ πάσχον μέρος καὶ οὐκ ἀλγήσεις 10 τὸ σύνολον. ἴσθι δὲ <ὅτι ἐπ'> ὅποια δῆποτε πράξει περὶ ὧτων ἢ ἄλλου τινὸς θεραπεία, ὀφείλει τὰ ὀνόματα λέγειν καὶ οὕτως εἰσακουσθήσεται τὸ ἔργον σου ἀδιαστάτως πληρωθέντος τοῦ διδακτικοῦ βίου. ἡ δὲ αὕτη ἡ γλυφὴ φορομένη παντοίων παθῶν τῶν ὧτων ἰνὴνσιν. γλύψον δὲ ἐν ἡμέρᾳ Ἄρεως, ὥρα πρώτη, τῆς Σε- 15 λήνης ἀδξανομένης.

Περὶ αἱμορραγίας παντοίας.

Μορέα δένδρον παρὰ μὲν τοῖς Ἀραβιν ἐλπερὶ λεγομένη, παρὰ δὲ τοῖς Χαλδαίοις τετηρίχ. τοῦ καρποῦ τοῦ ὄμφακος οὐγγίας β', χαλκίτιδος οὐγγίας β', λίθον μηδικοῦ οὐγγίας δ', πτερὰ ζ' κορά- 20 κων κεκαυμένων, ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ κόρακος πτερὸν ἐν ἀναλάμβανε, καὶ ποιήσον ταῦτα ὡς γλοιῶδες · καὶ εἰς μὲν τὰς ἐντὸς αἱμορραγίας ποτῷ χρῶ, εἰς δὲ τὰς ἐκτὸς κατάχρει ἐπιλέγων καὶ ταῦτα · Β α β ή τ, Β α θ ι ή λ, Ἰ α λ ά χ, Ἰ α σ τ α ο ύ μ, στήθι, ἐπιτάσσω σοι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τῶν θεῶν Ἀ δ ω ν α ί, Ἐ λ ω ί, Ἐ λ ω ί, 25 Σ α β α ώ θ · κύριος, κύριος, κύριος ἰσχυρός καὶ δυνατὸς ἐπὶ πάντας τοὺς θεοὺς. εἴτα λαβὼν λίθον μηδικὸν γλύψον ἐν αὐτῷ ἐν ἀπο-

4 ἀναχωρίσεται P.	πάθον P.	5 συνεπιφέρονταις B
συνεπιφέροντος P.	6 τῷ ⁴ om. B.	8 λεγομένην παρὰ Χαλ-
δαίοις om. P.	10 ὅτι ἐπ' addidi.	11 οὕτως P.
12 ἢ τιαύτι B.	τῶν om. B.	13 αὕτη
17 μορέας B.	δένδρον] + τῆς B.	16 ss. Cf. Coeran., p. 29, 17.
18 δέ transp. post Χαλδαίοις B.	τοῖς om. B.	ἀραβ B.
οὐγγίας] κοκ(κία) B.	19 πτερῶν P	ἐλπερὴ B.
κόρακος B.	20 κεκαυμένων P κε B.	πετρὸν B.
ἐν] ἐνή B.	21 εἰς] ε B om. P.	αὐτοῦ] ἐκάστου?
B.	αἱμορραγίαις B.	22 μέν om. P.
23 ἱαμεσταούμ B.	στίθι P.	ταῖς
κρούσης P.	26 ἀπό-	

κρούσει Σελήνης ἄνθρωπον περιεσφιγμένον πτερὰ ἔχοντα καὶ ἀκέ-

φαλον · καὶ ὑπὸ τοὺς πόδας ταῦτα · α . ρ . μ . γ . α . ε . λ · καὶ
γύρωθεν ταῦτα (signa magica septem) · ὅπισθεν δὲ τὰ προρορηθέντα
ὀνόματα. ὑποκατάκλεισον δὲ καὶ καρύδιον ἐν τῆς μορέας ἄνω βλέ-
πον καὶ κάτω βλέπον ἕτερον, ὅπερ τεχνικῶς ἐν τῇ πρὸ αὐτῆς 5
βίβλῳ Κυρανίδι πλατύτερον εἴρηται. καὶ περισφίξας
ἐν χρυσῷ σωληναρίῳ φόρει ἄγνως ἀπεχόμενος δείον κρέατος ὁπό-
ταν φορῇς αὐτό. καὶ οὕτως ἰάσεις πάσας αἱμορραγίας καὶ αἱμορ-
ροῖδας καὶ ῥινῶν <αἱμορραγίας> καὶ ἀσκληπιείδας καὶ ἐντερίδας
καὶ γυναικῶν αἱμορραγίας τὰς ἐκ μήτρας ἐκγινόμενας. ἐπὶ δὲ 10
γυναικῶν δεῖ καὶ τὸ ὄνομα ἐπιγράφειν.

[F. 265] Περὶ δαιμονιζομένων καὶ ἐπιλήπτων.

Λαβὼν πέριδος ὡὰ ζ' καὶ ῥαφίδος ἰχθύος τὸ ἄκρον τοῦ στόματος
καὶ ἡρυνγίον βοτάνης ῥίζαν ἢ καρδίας ζ' καὶ συνθλάσας ποίει
ὡς μάζαν. εἶτα γράψον εἰς χαλκοῦν κανκίον τὰ ὀνόματα ταῦτα · 15
Μέν, Μέν, Ἀλ.ε.υ, Τέο, Μέν, Τραδέ, Ἰσταοῦ,

1 κυρίεσσι περιεσφιγμένον P κυρίαις ἐσφηγμένον B. καὶ ἀκέφαλον]
ἐκτὸς κεφαλῆς B. 2 τέσσα P. 3 ὅπιστε B. 5 βλέπον om. P.
αὐτοῦ PB. 6 Cf. De Mély et Ruelle, p. 29. περισφίξας PB.
7 ἐν om. B σωληναρή B om. P. ἄγνως B. ἀπεχόμενος]
+ δέ B. 8 φορεῖ P. αὐτό om. B. παντός PB. 9 αἱ-
μορραγίας addidi. 10 ἐκ γινόμενας αὐταῖς B ἐκ γυναικός
γινόμενας P. 11 δεῖ transp. post ὄνομα B. 12 ἐπιλήπτων]
περὶ τὸ παθ τοῦ ἐνγκεφάλῳ γινόμενῃ B. 14 βοτάνης] + ἢ B.
καρδίας: cuius animalis? συνθλάσας] κοπανήσας B. 15 μάζα
B. χαλκοῦν] signum Veneris post κανκίον transp. P. 16 τέθ
μὲμ τζέδαι B.

Σ ν η κ ύ φ, Ἀ λ ά φ. καὶ ἀποσπογγίσας μετὰ σπόγγου καὶ ὕδαρ
 ὄμβριον Διὸς α' ἐνωσον μετὰ τοῦ συνθέματος · ὡσαύτως δὲ ἐν
 τῷ ὧτῳ αὐτοῦ ἐπειπὼν ταῦτα · Ἰ ὶ θ, Μ α χ θ ο ε ύ ς, ἀπαλλά-
 ξεις τοῦ πάθους. εἴτα λαβὼν λίθον ἱασπιν δόκιμον γλύφον ἐν αὐτῷ
 5 πνεῦμα πονηρὸν δεδεμένον χειρὸς καὶ πόδα, ὄνομα δὲ αὐτῷ Σ α τ ά ν ·

καὶ ὑπόθεες βοτάνην τζηριτόν · φόρει ὑπὸ χρυσῷ πετάλῳ · γύρωθεν
 δὲ τοῦ πνεύματος γράφε ταῦτα · (quattuor signa) · ὑποκάτω δὲ
 τὰ προρηθέντα ὀνόματα. ὅρα δὲ μὴ προσεγγίσῃ πρὸς τὴν γῆν
 ὁ λίθος, καὶ ἀφανὴς παρευθὺς γενήσεται. τοῦτο τὸ θεῖον ἔργον καὶ
 10 πάσης ἐπέκεινα φύσεως καὶ ἃ παραδέδωκα † φίλτρῳ τοσῶτρωθῆς
 τι ἢ δι' εαυτοῦ ἢ δι' ἐτέρου ἐργάσασθαι.

Εἰς πόνον ὀδόντων καὶ μύλων καὶ ση-
 πεδόνων οὐλῶν καὶ ἐτέρων.

Τοῦ χυλοῦ τῶν φύλλων τοῦ μαιμάχ λαβὼν οὐγγίαις ε', σχιστῆς
 15 οὐγγίαις γ', μίσους οὐγγίαις β', ἕρωσ οὐγγίαν α', ταῦτα λείωσον
 ἄχρι ἃν γένηται ὡς ξηρὸν καὶ χρῶ · ἐπίλεγε καὶ ταῦτα · Σ α -

1 ἀλεύφ B.	2 Διός] signum astrolog. in codd. ἐνωσον]
καὶ ἐνόσας B.	3 ὧτιον P. ταῦτα om. B. Μαχ-
θοεύς] + καὶ P.	4 λίθον ἱασπιν] ἡσπην αληθηνόν B. 5 αὐ-
τό P.	6 ὑπόθεης B. τζηριτόν B. πετάλων B + καὶ
B.	7 δεῖ om. B. γράφε om. B. 8 προσεγγικήσης
B.	9 τό om. P. 10 παρέδω P. † textus corruptus.
φηλτρο τωσῶτρωθῆς B.	11 ἦ] ἦτι B. 12 ὀδόντων] + περὶ
ἱάσεων τούτων B.	συμπεδόνων P συμπεδῶνας B. 13 ὄλων
(?) P.	ἐτέρων] ὀδόντων καὶ σύψεος στόματος B. 14 τὸν
χυλόν PB.	τοῦ φυλ B. μαιμάχ] + οἶον (= ἡγουν) τῆς βρι-
ωνίας B.	λαβων transp. ante τὸν χυλόν B. σχιστῆς] siglum
in B,	15-16 ταῦτα—ἄν] λικέως οὐ B.

ραήλ, Ἀήλ, Εἰεά, Ἰέ, Βουθιήλ, Συραχαήλ καὶ
 Μιχαήλ, βοήθει. καὶ τοῦτο ποιεῖ εὐθέως καὶ παραδόξως.
 τοῦ χυλοῦ οὐγγίας γ', ῥίξης φλοιοῦ μορέας οὐγγίαν α' ἔψε ἕως
 ἡμίσεος καὶ δίδου διάκλυσμα ἡμέρας γ', ἐπιλέγων καὶ τὰς φωνάς.
 εἰτα λαβὼν λίθον ὄνυχτιν τὸν πρῶτον γλύψον κεφαλὴν ἀνθρώπινον 5
 κεχηρνύαν τῷ στόματι καὶ παρέμφαινουσιν τοὺς ὀδόντας καὶ
 γύρωθεν ταῦτα. Ἡ μ λ ο κ · ὑποκάτω δὲ τὰ προρορηθέντα ὀνό-

ατα. καὶ ὑποκατακλείσας διζίον τῆς βοτάνης τῆς σιδηρόλιθος
 φόρει ὑπὸ κασιτηρίῳ πετάλω · ὁ δὲ φορῶν μὴ ἀποτιθέσθω αὐτοῦ
 καθ' ἑαυτοῦ. χρὴ δὲ ποιεῖν τὴν γλυφὴν Σελήνης οὐσης ἀνατολικῆς 10
 πρὸς ἑσπέραν, κρυφίως.

Περὶ τῶν τῆς καρδίας παθῶν καὶ περὶ τρι-
 ταίου καὶ νόθου.

Περιστερᾶς λευκῆς λαβὼν ἀσπίλου αἵμαν καὶ κέρας ἐλάφειον
 κεκαυμένον καὶ ἡριγέροντος τοῦ φύλλου τοῦ χυλοῦ οὐγγίαν α' 15
 καὶ χρυσοῦ καθαροῦ αἰθαλωμένου οὐγγίας β' καὶ μαργάρον δοκί-
 μον οὐγγίας γ' · ταῦτα ἐνώσας ἀναλάμβανε οἶνω σκαμμωνίτη
 καὶ δίδου φαγεῖν Σελήνης ἀποκρονούσης καὶ λέγε ταῦτα · Σελη-
 νιαήλ, Ααχναήλ, Μαραχαήλ, Μεθνηαήλ. εἰτα λα-
 βὼν λίθον σφυρίτην, ὅστις ἐκ σαύρας ζώσης λαμβάνεται, εὐειδέσ- 20

1 καὶ om. B. 2 βοήθει + μύλας δὲ ἀσήπτους καὶ ἀκηνήτους
 B. 4 τὰς φωνάς] κακήνα καὶ οὐδέποτε πονέσης μύλην. 6 κε-
 χηνίαν PB. παρεμφαίνουσα PB. 8 τῆς² om. B. 9 κα-
 σιτηρίω P κασντέρω B. αὐτό? 10 πη B. 13 νόθου] +
 πυρετοῦ καὶ ἱάματος τούτου B. 14 λευκῆς] + καὶ B. λάβε
 transp. ante περιστερᾶς B. 15 κεκαυμένον] κε B. γερέον B.
 τοῦ² om. B. τῶν χυλόν P. 16 χρυσὸν καθαρὸν ἐθαλομέ-
 νον PB. μάργαρον δοκίμον PB. 17 ταῦτα om. B. σκαμ-
 μωνίτη] σμαροντήτη P ἡσμαρωνήτ B. 18 ἀποκρούσης PB,
 καὶ λέγει] λέγον B. 19 μαρα, χαήλ P. 20 σαύρον B.

τατος δέ ἐστιν καὶ δίχρους, βοστρύχω Ἀφροδίτης παραπλήσιος,

γλύφον ἐν αὐτῷ ἄνθρωπον γυμνὸν φορμίζοντα, ἄχρι μηρῶν τὸν
 πόδα τὸν δεξιὸν ἐπὶ τὸν ἀριστερὸν ἐπιβάλλοντα, καὶ γύρωθεν αὐτοῦ
 τὰ σημεῖα ταῦτα · Π Ν Ξ ++ Χ Α Ι, ὑποκάτωθεν δὲ τὰ προρρη-
 5 θέντα ὀνόματα. καὶ κατακλίσας ὑπὸ χρυσῷ σφενδόνη φόρει καὶ
 ἔση ἁνώτερος πάντων τῶν τῆς καρδίας παθῶν.

Περὶ τριταίου, τεταρταίου καὶ ἑτέρων.

Τὴν λεγομένην παιωνίαν λαβὼν, τρίψας καὶ ἐνώσας ὕδατι δὸς
 πιεῖν τὸν ἔχοντα παντοῖον πάθος πυρετῶν καὶ ἰάσεις. ὁμοίως δὲ
 10 ἐν τῷ πίνειν λέγε καὶ ταῦτα · Ἀ ψ ε ρ, Ἀ ζ ε κ ι ή λ, Ο ὀ ρ ι ή λ,
 Σ ι χ α ή λ, Ἐ φ α μ α ή λ, Ζ ω ι ζ ὦ, βοήθει. εἶτα λαβὼν λίθον

3 ἀριστερόν] + πόδα B.
 num malis ἐλεύθερος.

+ βοτάνην τήν B.

ἐμφερῆ B.

του B.

4 ὑποκάτω B.

7 τεταρταίου, ut vid., P.

8 τήν]

παιωνίαν] + ἥτης καρπὸν φέρη στύρακος

transp. ante τήν B.

9 πιῆ B.

πυρε-

ζωνίτην γλύπον ἐν αὐτῷ πνεῦμα ἀκέφαλον ὅπισθεν ἔχον τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας δεδεμένους καὶ ὄρθιον ἱστάμενον · καὶ γύρωθεν δὲ γράφον τὰ σημεῖα ταῦτα · (septem signa) · καὶ ὅπισθεν τὰ προρηθέντα ὀνόματα · καὶ ὑποκατάκλεισον ῥίζιον τῆς βοτάνης. φέρεται ὑπὸ μολιβδίνῳ πετάλῳ καὶ ἔσει πόρρω τῆς τοιαύτης βλάβης · φέ- 5
 ξεται γὰρ ἀπὸ σοῦ τριταῖος καὶ πᾶς ἕτερος πόνος. καὶ ὁ δακτύλιος ἰᾶται φρενετικὸς καὶ πᾶν πάθος κεφαλῆς. ὄρα δὲ μὴ πλῆγς γάλα βοδὸς μελαίνης ἢ κρέας τῆς αὐτῆς.

Περὶ τῶν τοῦ στομάχου παθῶν καὶ τῶν ἐμόντων τὴν τροφήν καὶ ἀνορεκτούντων ἔτι τε περὶ 10
 σπληνός, ἥπατος καὶ ἐτέρων.

Ῥίνισμα νομίσματος τῆς Σελήνης λαβὼν καὶ χωνεύσας αὐτὸ ποιήσον ὡς πλάκαν ἐν ἣ ἂν γράψῃς τὰ κάτωθεν γεγραμμένα καὶ ποτίσῃς ἄνθρωπον τὸν πάσχοντα · καὶ ὠφελήσεις. καὶ ποτίσῃς μεθ' ὕδατος τὸν ἀσθενοῦντα ἢ μετὰ γάλακτος ὕειον ποτίσῃς τὸν 15
 ἀνορεκτοῦντα. γράφον δὲ ἐν τῇ πλακί ταῦτα · θθθ θθθ θθθ μ ἡ ν μ ἡ ν μ ἡ ν (quinque signa magica). εἴτα λαβὼν λίθον τὸν καὶ δρακον-

1 ὅψηστε B.	2 δεδεμένα B.	καί ² om. B.	2-3 γράφον
δὲ γύρωθεν B.	3 ὅψηστε B.	4 ὑποκατακλήσας B.	5 ἔσει
PB.	6 ἀπ[ὸ] ἀπ' αὐτοῦ καὶ B.	πᾶς] πάσης B.	7 ὄρα δὲ
om. B.	9 τοῖς αἰμοῦσι B.	10 καὶ] + περὶ B.	11 σπληνός] + καὶ B.
	ἐτέρων] τὸν ἐκτὸς ἀπάντων καὶ ἰάματα τούτων B.		
12 τῆς, om. B.	λαβὼν ante ῥίνισμα B.	13 ἦ] ἧς B	οἷς P.
14 ποτίσῃς ¹] ποιήσῃς PB.	πάσχοντα] + τὰ πάθη ταῦτα		
ἀνπομ B.	ποτίσῃς ²] ποτίσας P.	15 μεθ'] μετὰ τοῦ B.	
ἦ] καὶ B.	17 λίθον : deest nomen,	17 — 491, 1	κεδρακὸν
τήτῃ ἐπιλεγόμενον B.			

τίτην λεγόμενον γλύφον ἐν αὐτῷ [f. 265v] ἄνθρωπον καβαλλάσῃν
μετὰ σιδήρου βεβαμμένον ἐξ αἵματος ἀνθρωπίνου καὶ ἐναπόκλεισον
καὶ ἔχε πρὸς θεραπείαν σου · πλὴν χοίριον κρέας μὴ ἐσθίης.

Περὶ δυσουρίας, στραγγουρίας καὶ τῶν ἐν
5 δακτύλῳ παθῶν · καὶ ἰάματα τούτων.

Λάβε τέττιγας ὅσας βούλει καὶ ξήρανον ἐν σκιᾷ. εἴτα ἐκ τῶν
τεττίγων οὐγγίαν α', καρκίνων ποταμίων οὐγγίαν α' · ταῦτα λειο-
τριβήσας οἶνῳ χίω, δὸς πιεῖν καὶ θαυμάσεις. λέγε δὲ ἐν τῷ πίνειν
ταῦτα · Ἰαοὺ, Εἰαράφακ, Ἐβοαλέμ, Ἐαβραχ-
10 μαι, Ἰαωήλ, διέρορηξας πέτραι καὶ ἐρρύησαν ὕδατα καὶ χεῖ-
μαρροι κατεκλύσθησαν. εἴτα λαβὼν λίθον εὐτυχῇ δρακόντιον γλύ-
φον ἐν αὐτῷ ἔλαφον πολύκερον καὶ ὀπισθεν αὐτῆς ταῦτα · (quinque
signa magica).

1 καβαλάσῃ B.	2 ἀν(θρώπ)ου P.	3 ἐστίους B.	πλὴν—ἐσ-
τίης iteratur in B.	4-5 titulus evanidus in P.	6 ὅσα P. ὅσας] +	
καὶ B.	ξηράνας B.	σκιᾷ] + ἔχει B.	7 καρκίνους
ποταμίους PB.	ταῦτα] καὶ B.	8 οἶνον χίου P.	πίη B.
πίνειν] πήνη B.	9 εἰδάραφά B.	ἐβοαλέκ B.	10 ἐρρύησαν B.
11 κατεκλισισαν B	12 ὀπισθεν B.	τάφτα B.	

Περὶ ὁστέων τεθλασμένων καὶ ποδάγρας καὶ
ἀρθρίτιδος καὶ ἡμιξήρων καὶ παραλελυμένον
ἔχόντων τὸ σῶμα.

Βοτάνον τοῦ μαιμάχ λαβὼν τοῦ χυλοῦ τῶν φύλλων καὶ μίξας
οἴνω λευκῷ δὸς πιεῖν ἡμέρας ζ' τὸν τεθρανσμένα ἔχοντα τὰ ὅσῃ 5
καὶ ἰάσεις παραδόξως. ἐπὶλεγε δὲ καὶ ταῦτα · Σακαραφαί,
Τικτινικά, Ἰεγεβού, περισφιγξον. εἴτα λαβὼν μέρμιγγος
ἦπαρ καὶ ὄρνιθος καὶ χηνὸς καὶ κορώνης καὶ καρδίαν ἱερακός, ταῦ-
τα ἐνώσας, ψύξας καὶ ξηράνας τρίψον καὶ ποιήσον ὡς ἄλευρον.
εἴτα λαβὼν ἄρκου στέαρ καὶ εὐαίνης καὶ ταῶνος ἐγκέφαλον καὶ 10
τάυρου δεξιὸν ὀφθαλμὸν καὶ ἀναλαβὼν σουσίνῳ ἐλαίῳ ἐπίχρει
ποδάγραν, χειράγραν καὶ ἀρθρίτιδαν καὶ θεραπεύσεις ἄκρως. ἐπὶ-
λεγε δὲ καὶ ταῦτα · Ἀβαρατῶ, Ἐμάν, Ἀμοήλ, Ἐξα-
ήλ, Ἀεραέ, Σενοήλ, ἀποδιώξατε ποδάγραν, χειράγραν καὶ
ἀρθρίτιδα. εἴτα λαβὼν λίθον ἀετίτην, οὐχὶ τὸν ὠκυτόκιον, γλύψον 15
ἐν αὐτῷ ἄνθρωπον, ἐκτεταμένας τὰς χεῖρας ἔχοντα καὶ τοὺς πόδας

ἀγκωνιστούς, καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ χειρὶ ῥάβδον κατέχοντα, τῇ δὲ

- 1 τεθλασμένον B. καί¹] + περὶ B. ποδάγρας] + χυράγρας B.
2 ἀρθρίτιδος P. καί¹] + περὶ B. ἡμιξήρων] + καὶ ἡμιτόμον B.
3 ἔχον P ἔχων B. σῶμα] + καὶ τοὺς πόδας καὶ θεραπείας τούτων
ἐξεσίας καὶ θαυμαστῆς B. 4 τοῦ om. B. λαβὼν ante βοτάνου
B. τοῦ φυλτον χυ B. 5 πῆ B. τὸ τεθρανσμένον ἔχον P
τὸ τεθλασμένον ἔχοντα B. 7 τικτινηκά, ησεγεβού B. περισφι-
ξον PB. μέρμιγγος P μέρμυγκος B. 8 ὄρνιθος] + ἦπαρ B.
12 ἀρθρίτιδαν P. ἄκρος; PB. ἐπιλέγων B. 13 δέ om.
B. ἐμάν B. 14 ἀποδιόξεται P. 15 ἀρθρίτιδαν P. ὠκυ-
τόκιον P. 16 τοὺς πόδας] τὰ: ἡ τὰς χεῖρας P. 17 ἀγκωνίτας B
γκωνί P. τὴν PB. δεξιάν P. ῥάβδον PB.

λαιᾷ πόδα ἀνθρώπινον, καὶ γύρωθεν αὐτοῦ ταῦτα · (octo signa magica) Ἐ β η ξ ᾰ. καὶ ὑποκατακλείσας ἐλάφειον ὅστουν καὶ ῥιζίον βοτάνης ἡριγέροντος καὶ πουρᾶν βραχύτατον, φόρει ὑπὸ χρυσῷ πετάλῳ ὑπὸ τοὺς πόδας. ποιεῖ γὰρ ἄκρως πρὸς τὰ προειρημένα 5 πάθη. ἀπεχέσθω δὲ ὁ φορῶν ὕειον κρέατος καὶ πάσης ῥυπαρίας, μηδὲ συνουσιάζῃ πυκνῶς.

Περὶ τοῦ ποιῆσαι νέον καρπὸν οἶον βούλει.

Ἐπαρον σπέρμα ἀγγουρίου ἢ πέπονος καὶ βάλλε το μέσα εἰς αἶμαν ἀνθρώπινον καὶ ἄφες αὐτὸ ἕως ἡμέρας ζ'. εἶτα ἔκβαλον καὶ 10 στέγνωσόν το ἐν σκιᾷ ἐτέραις ἡμέραις ζ' καὶ φύλασσον. καὶ μετὰ ταῦτα ἔπαρον χῶμαν ἀπὸ τοῦ ἀπάνω μέρος τοῦ μένοντος εἰς τὸ ἄλεθρον καὶ καθάρισον αὐτὸ καὶ στέγνωσόν το καὶ φύλαξον. καὶ ὅταν γένηται χρεῖα τοῦ ποιῆσαι τὸν καρπὸν καθὼς εἴρηται, ἀνάμειξον τὸ χῶμαν μὲ τὸν σπόρον καὶ ἀπόθου ἐνθα βούλει. καὶ ἔχε ὕδωρ θερ- 15 μὸν τρεχάμενον καὶ ῥᾶνον καὶ ἀνάμειξον αὐτὸ καλῶς. εἶτα σπεῖρον αὐτὸ ἐνθα βούλῃ · καὶ ἀφ' οὗτον τοῦ σπεύρεις σκέπασον αὐτὸ μετὰ ὄσυχον μάλλινον. καὶ φυτρῶναι καὶ ἐξεφυτρῶναι καὶ ἀνθεῖ καὶ δίδει καρπὸν. καὶ ὅρα μὴ ἐσθίῃς αὐτὸ διὰ τὸ μίasma τοῦ αἵματος.

[F. 271] Περὶ ὑγρομαντείας.

Figuram cod. B vide p. 494.

In figura leguntur :

20 in pentalpha media : ὁ παῖς.

in quadrato : (pentalpha), Λεταία, Λεκαμινι, Λεχαγλῶ, Γων, Λεκαφθρί, Ἀπαγλά, Μαριαλακαρίνα, Ααταγο. Δογάμ, (pentalpha); in porta : ἀνατολή.

3 ἄκρος PB. 5 ἀπεχέτω B. πᾶσαν ῥυπαρίαν PB. 6 συνουσιάζεται σιγηρός B. 7 Cf. infra, cod. Bononiensem 3632, f. 356v.

8 τον cod. 9 εμαν literis cryptogr. in cod. 10 στέγνω cod. φύλασσον cod. (= φύλασσε). 11 αλετρο (= ἄροτρον) cod. literis cryptogr.

15 δεχάμενον cod. 17 μάλλινον literis cryptogr. 18 εματος literis cryptogr. 19 ss. Contuli cod. Bononiensem 3632, ff. 344r ss. (=B), in quo titulus deest.

Magicus circulus etiam in P adpictus est cum iisdem verbis inscriptis. 21 καμι P. λεχαγνῶ P. 22 λεκαφερει P.

ζωνίτην γλύφον ἐν αὐτῷ πνεῦμα ἀκέφαλον ὅπισθεν ἔχον τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας δεδεμένους καὶ ὄρθιον ἱστάμενον · καὶ γύρωθεν δὲ γράφον τὰ σημεῖα ταῦτα · (septem signa) · καὶ ὅπισθεν τὰ προορηθέντα ὀνόματα · καὶ ὑποκατάκλεισον ῥιζίον τῆς βοτάνης. φόρει ὑπὸ μολιβδίνῳ πετάλῳ καὶ ἔσει πόρρω τῆς τοιαύτης βλάβης · φεύ- 5
ξεται γὰρ ἀπὸ σοῦ τριταῖος καὶ πᾶς ἕτερος πόνος. καὶ ὁ δακτύλιος ἰᾶται φρενετικούς καὶ πᾶν πάθος κεφαλῆς. ὄρα δὲ μὴ πίης γάλα βοῶς μελαίνης ἢ κρέας τῆς αὐτῆς.

Περὶ τῶν τοῦ στομάχου παθῶν καὶ τῶν ἐμόντων τὴν τροφήν καὶ ἀνορεκτούντων ἔτι τε περὶ 10
σπληνός, ἥπατος καὶ ἐτέρων.

Ῥίνισμα νομίσματος τῆς Σελήνης λαβὼν καὶ χωνεύσας αὐτὸ ποιήσον ὡς πλάκαν ἐν ἣ ἂν γράψης τὰ κάτωθεν γεγραμμένα καὶ ποτίσης ἄνθρωπον τὸν πάσχοντα · καὶ ὠφελήσεις. καὶ ποτίσης μεθ' ὕδατος τὸν ἀσθενοῦντα ἢ μετὰ γάλακτος ὕειον ποτίσης τὸν 15
ἀνορεκτοῦντα. γράφον δὲ ἐν τῇ πλακί ταῦτα · 000 000 000 μ ἡ ν μ ἡ ν μ ἡ ν (quinque signa magica). εἴτα λαβὼν λίθον τὸν καὶ δρακον-

1 ὀψηστε B.	2 δεδεμένα B.	καὶ ² om. B.	2-3 γράφον
δὲ γύρωθεν B.	3 ὀψηστε B.	4 ὑποκατακλήσας B.	5 ἔσει
PB.	6 ἀπὲ] ἀπ' αὐτοῦ καὶ B.	πᾶς] πάσης B.	7 ὄρα δὲ
om. B.	9 τοῖς αἰμοῦσι B.	10 καὶ] + περὶ B.	11 σπληνός] + καὶ B.
	ἐτέρων] τὸν ἐκτὸς ἀπάντων καὶ ἰάματα τούτων B.		
12 τῆς om. B.	λαβὼν ante ῥίνισμα B.	13 ῥ] ἧς B	οἷς P.
14 ποτίσης ¹] ποιήσης PB.	πάσχοντα] + τὰ πάθη ταῦτα		
ἀνπομ B.	ποτίσης ²] ποτίσας P.	15 μεθ'] μετὰ τοῦ B.	
ῥ] καὶ B.	17 λίθον : deest nomen,	17 — 491, 1 κεδρακὸν	
τήτῃ ἐπιλεγόμενον B.			

τίτην λεγόμενον γλύπον ἐν αὐτῷ [f. 265v] ἄνθρωπον καβαλλάρην
μετὰ σιδήρου βεβαμμένον ἐξ αἵματος ἀνθρωπίνου καὶ ἐναπόκλεισον
καὶ ἔχε πρὸς θεραπείαν σου · πλὴν χοίριον κρέας μὴ ἐσθίης.

5 Περὶ δυσουρίας, στραγγουρίας καὶ τῶν ἐν
δακτύλῳ παθῶν · καὶ ἰάματα τούτων.

Λάβε τέττιγας ὅσας βούλει καὶ ξήρανον ἐν σκιᾷ. εἴτα ἐκ τῶν
τεττίγων οὐγγίαν α', καρκίνων ποταμίων οὐγγίαν α' · ταῦτα λειο-
τριβήσας οἶνῳ χίω, δὸς πιεῖν καὶ θαυμάσεις. λέγε δὲ ἐν τῷ πίνειν
ταῦτα · Ἰαοὺ, Εἰαράφακ, Ἐβοαλέμ, Ἐαβραχ-
10 μαι, Ἰαωήλ, διέρρηξας πέτραι καὶ ἐρρύησαν ὕδατα καὶ χεῖ-
μαρροι κατεκλύσθησαν. εἴτα λαβὼν λίθον εὐτυχῇ δρακόντιον γλύ-
πον ἐν αὐτῷ ἔλαφον πολύκερων καὶ ὀπισθεν αὐτῆς ταῦτα · (quinque
signa magica).

1 καβαλάρη B.	2 ἀν(θρώπου) P.	3 ἐστίους B.	πλὴν—ἐσ-
τίης iteratur in B.	4-5 titulus evanidis in P.	6 ὅσα P. ὅσας] +	
καὶ B.	ξηράνας B.	σκιᾷ] + ἔχει B.	7 καρκίνους
ποταμίους PB.	ταῦτα] καὶ B.	8 οἶνον χίου P.	πίη B.
πίνειν] πήνη B.	9 εἰαράφα B.	ἐβοαλέκ B.	10 ἐρρυησαν B.
11 κατεκλισισαν B	12 ὀπισθεν B.	τάφτα B.	

Περὶ ὁστέων τεθλασμένων καὶ ποδάγρας καὶ
ἀρθρίτιδος καὶ ἡμιξήρων καὶ παραλελυμένων
ἐχόντων τὸ σῶμα.

Βοτάνου τοῦ μαιμάχ λαβὼν τοῦ χυλοῦ τῶν φύλλων καὶ μίξας
οἶνω λευκῷ δὸς πιεῖν ἡμέρας ζ' τὸν τεθρασμένον ἔχοντα τὰ ὁστέα 5
καὶ ἰάσεις παραδόξως. ἐπὶλεγε δὲ καὶ ταῦτα · Σακαραφά,
Τικτινικά, Ἰεγεβού, περίσφιγξον. εἴτα λαβὼν μέρμιγγος
ἦπαρ καὶ ὄρνιθος καὶ χηνὸς καὶ κορώνης καὶ καρδίαν ἱεροκός, ταῦ-
τα ἐνώσας, ψύξας καὶ ξηράνας τρίψον καὶ πόλῃσον ὡς ἄλευρον.
εἴτα λαβὼν ἄρκου στέαρ καὶ εἰαίνης καὶ ταῶνος ἐγκέφαλον καὶ 10
ταύρου δεξιὸν ὀφθαλμὸν καὶ ἀναλαβὼν σουσίνῳ ἐλαίῳ ἐπίχριε
ποδάγραν, χειράγραν καὶ ἀρθρίτιδα καὶ θεραπεύσεις ἄκρως. ἐπὶ-
λεγε δὲ καὶ ταῦτα · Ἀβαρατῶ, Ἐμάν, Ἀμοήλ, Ἐξ-
ήλ, Ἀεραέ, Σενοήλ, ἀποδιώξατε ποδάγραν, χειράγραν καὶ
ἀρθρίτιδα. εἴτα λαβὼν λίθον ἀετίτην, οὐχὶ τὸν ὠκυτόκιον, γλύψον 15
ἐν αὐτῷ ἄνθρωπον, ἐκτεταμένον τὰς χεῖρας ἔχοντα καὶ τοὺς πόδας

ἀγκωνιστούς, καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ χειρὶ ῥάβδον κατέχοντα, τῇ δὲ

- 1 τεθλασμένον B. καὶ¹] + περὶ B. ποδάγρας] + χυράγρας B.
2 ἀρθρίτιδος P. καὶ¹] + περὶ B. ἡμιξήρων] + καὶ ἡμιτόμον B.
3 ἔχον P ἔχων B. σῶμα] + καὶ τοὺς πόδας καὶ θεραπείας τούτων
ἐξουσίας καὶ θαυμαστῆς B. 4 τοῦ om. B. λαβὼν ante βοτάνου
B. τοῦ φυλτον χυ B. 5 πίη B. τὸ τεθρασμένον ἔχον P
τὸ τεθρασμένον ἔχοντα B. 7 τικτινηγά, ηεσεγεβού B. περίσφι-
ξον PB. μέρμιγγος P μέρμυγκος B. 8 ὄρνιθος] + ἦπαρ B.
12 ἀρθρίτιδα P. ἄκρος PB. ἐπιλέγων B. 13 δέ om.
B. ἐμάν B. 14 ἀποδιόξεται P. 15 ἀρθρίτιδα P. δκυ-
τόκιον P. 16 τοὺς πόδας] τά: η τὰς χεῖρας P. 17 ἀγκωνίτας B
γκωνί P. τὴν PB. δεξιάν P. ῥαύδον PB.

λαιᾷ πόδα ἀνθρώπινον, καὶ γύρωθεν αὐτοῦ ταῦτα · (octo signa magica) Ἐ β η ξ ᾰ. καὶ ὑποκατακλείσας ἐλάφειον ὅστουν καὶ ριζίον βοτάνης ἡριγέροντος καὶ πουργὰ βραχύτατον, φέρει ὑπὸ χρυσῷ πετάλῳ ὑπὸ τοὺς πόδας. ποιεῖ γὰρ ἄκρως πρὸς τὰ προειρημένα 5 πάθη. ἀπεχέσθω δὲ ὁ φορῶν ὑείου κρέατος καὶ πάσης ὀνυπαρίας, μηδὲ συνουσιάζῃ πυκνῶς.

Περὶ τοῦ ποιῆσαι νέον καρπὸν οἶον βούλει.

Ἐπαρον σπέρμα ἀγγουρίου ἢ πέπονος καὶ βάλλε το μέσα εἰς αἷμαν ἀνθρώπινον καὶ ἄφες αὐτὸ ἕως ἡμέρας ζ'. εἶτα ἐκβαλον καὶ 10 στέγνωνσόν το ἐν σκιᾷ ἐτέραις ἡμέραις ζ' καὶ φύλασσον. καὶ μετὰ ταῦτα ἔπαρον χῶμαν ἀπὸ τοῦ ἀπάνω μέρος τοῦ μένον εἰς τὸ ἄλεθρον καὶ καθάρισον αὐτὸ καὶ στέγνωνσόν το καὶ φύλαξον. καὶ ὅταν γένηται χρεῖα τοῦ ποιῆσαι τὸν καρπὸν καθὼς εἴρηται, ἀνάμιξον τὸ χῶμαν μὲ τὸν σπόρον καὶ ἀπόθου ἐνθα βούλει. καὶ ἔχε ὕδωρ θερ- 15 μὸν τρεχάμενον καὶ ῥᾶνον καὶ ἀνάμιξον αὐτὸ καλῶς. εἶτα σπείρον αὐτὸ ἐνθα βούλῃ · καὶ ἀφ' ὅτου το σπείρεις σκέπασον αὐτὸ μετὰ ῥοῦχον μάλλινον. καὶ φυτρώνει καὶ ἐξεφυτρώνει καὶ ἀνθεῖ καὶ δίδει καρπόν. καὶ ὅρα μὴ ἐσθίῃς αὐτὸ διὰ τὸ μίasma τοῦ αἵματος.

[F. 271] Περὶ ὕγρομαντείας.

Figuram cod. B vide p. 494.

In figura leguntur :

20 in pentalpha media : ὁ παῖς.

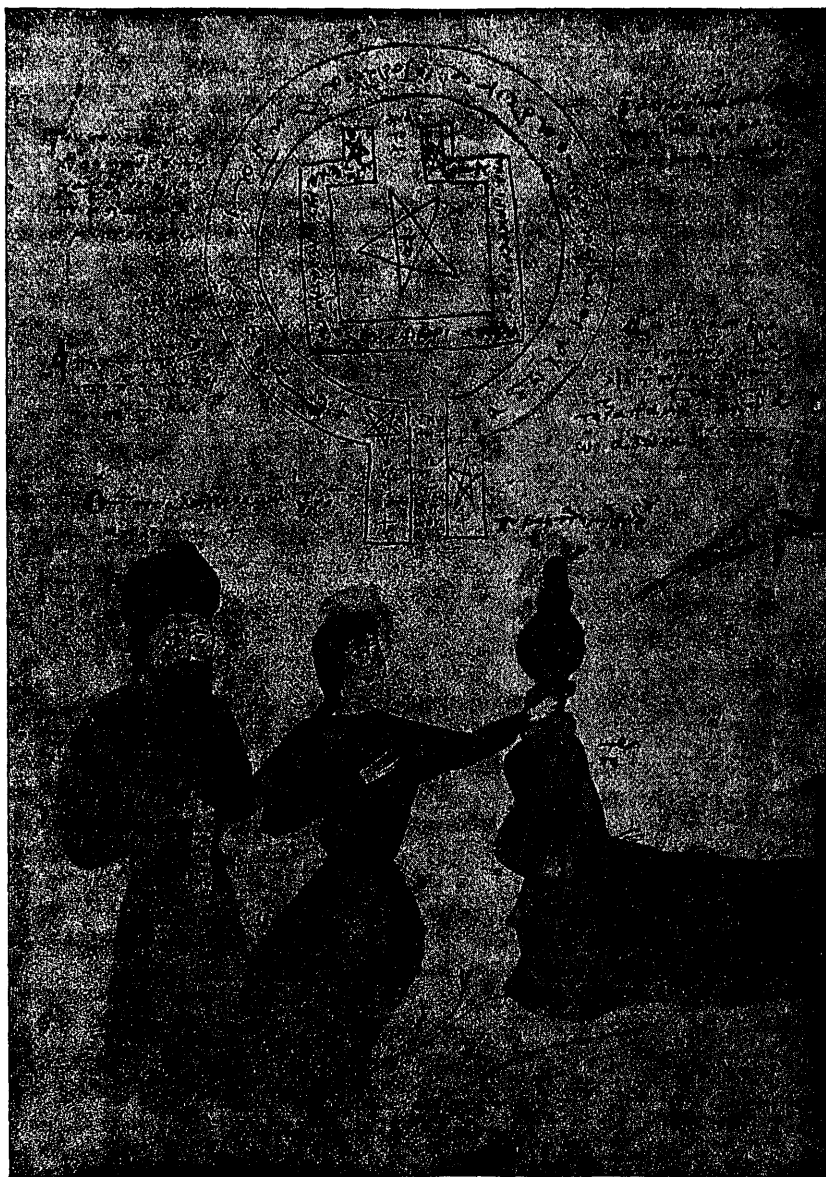
in quadrato : (pentalpha), Λεταῖά, Λεκαμινι, Λεχαγλῶ, Γων, Λεκαφθρί, Ἀπαγλά, Μαριαλακαρίνα, Αταγαο. Αογάμ, (pentalpha); in porta : ἀνατολή.

3 ἄκρος PB. 5 ἀπεχέτω B. πᾶσαν ὀνυπαρίαν PB. 6 συνουσιάζεται σηχνός B. 7 Cf. infra, cod. Bononiensem 3632, f. 356v.

8 τον cod. 9 εμαν literis cryptogr. in cod. 10 στέγνων cod. φύλασσον cod. (= φύλασσε). 11 αλετρο (= ἄροτρον) cod. literis cryptogr.

15 δεχάμενον cod. 17 μάλλινον literis cryptogr. 18 εματος literis cryptogr. 19 ss. Contuli cod. Bononiensem 3632, ff. 344r ss. (=B), in quo titulus deest. Magicus circulus etiam in P adpictus est cum iisdem verbis inscriptis.

21 καμι P. λεχαγνῶ P. 22 λεκαφερει P.

COD. BONONIENSIS 3632, F. 344^r.

in corona : (pentalpha), Ἀδωνάι, Σαβαώθ, Ἀδωνάι, Τοδάς, Ἀδωνάι, Ἀμέ, Ἀ, (pentalpha); in porta : δύσις · πόδας γ' ἀπέχον.

Ὁ Πέρσοις ὁ λεκανόμαντις τοῦνομα Ἀπολλώνιος. —
πιβαλταρι μετὰ νεροῦ. — πέτρα.
5 Textus cod. P.

Τὸν πόλον μετὰ μαχαίρας μελανομανίκον ἐγχάραξον καὶ κάπνισον καὶ πάστρευσον καὶ μετὰ προσευχῆς. ἀπέχει δὲ ἡ πόρτα τοῦ ὀσπιτίου ἄχρι τὴν πόρταν τοῦ πόλου πόδας γ'. καὶ τὴν μὲν ἄνω θύραν κλείσον μὲ τὰ γράμματα ταῦτα · Ἰαβαά, Μορ'α'σά, Μπαώθ. ἀφ' ἑτον δὲ σεβῇ ὁ παῖς, κλείσον τὴν θύραν μὲ τὰ γράμματα ταῦτα · ἄλφα, ω, Ἀδωναῖ.
10

Ἐν ὥρᾳ Ἥλιου καὶ Λέοντος ἔπαρον παιδὶν παρθένον καὶ ἕναν

2 δωναί P. δησις B. 4-5 desunt in P. λαγκανομαντ B.
6 μαχέρος μαύρον B. ἐγχάραξον B. κάπνησε B. 7 πά-
στρεψόν P σπραψε B. μέ B. ἐπέχ P. τή πόρτ PB.
8 ἄχρη] ἕως B. καὶ om. B. μὲν ἄνω] ἀπίνου B.
9 κλείσον] σφαλισ B. γράμματα om. B. 10 παῖς] + ηστην
πορτ B. κλείσον] σφαλιε B. θύραν] πορτ B. τὰ om. B.
ταῦτα] + τετραγραμμάτων B. 12 ss. contuli et cod. Vindob. gr.
phil. 108, ff. 364 r-v (= V), in quo titulus πυβαλταρι; complura
verba iisdem signis quae in B occurrunt scripta sunt. 12 ἔπαρον
— 496, 2 ἡμέρας signis cryptogr. in B.

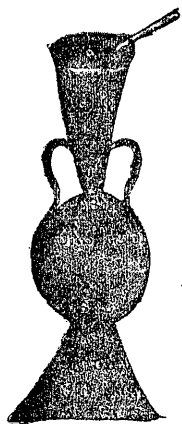
COD. BONONIENSIS 3632, F. 314r.

in corona : (pentalpha), Ἀδωναί, Σαβαώθ, Ἀδωναί, Τοδάς, Ἀδωναί, Ἀμέ, Ἀ, (pentalpha); in porta : δύοσις · πόδας γ' ἀπέχον.

Ὁ Πέρσοις ὁ λεκανόμαντις τοῦνομα Ἀπολλώνιος. — πιβαλταρι μετὰ νεροῦ. — πέτρα.

5 Textus cod. P.

Τὸν πόλον μετὰ μαχαίρας μελανομανίκον ἐγγάραξον καὶ κάπνισον καὶ πάστρευσον καὶ μετὰ προσευχῆς. ἀπέχει δὲ ἡ πόρτα τοῦ ὀσπιτίου ἄχρι τὴν πόρταν τοῦ πόλον πόδας γ'. καὶ τὴν μὲν ἄνω θύραν κλείσον μὲ τὰ γράμματα ταῦτα · Ἰαβαά, Μορσά, Μπαώθ. ἀφ' ἑτοῦ δὲ σεβῆ ὁ παῖς, κλείσον τὴν θύραν μὲ τὰ γράμματα ταῦτα · ἄλφα, ω, Ἀδωναί.

Ἐν ὥρᾳ Ἥλιον καὶ Λέοντος ἔπαρον παιδὶν παρθένον καὶ ἔναν

2 δωναι P. δησης B. 4-5 desunt in P. λαγκανομαντ B.
6 μαχέρος μαύρον B. ἐγγάραξον B. κάπνησε B 7 πά-
στρευσον P σπρωψε B. μέ B. ἐπέχ P. τή πόρτ P B.
8 ἄχρ] ἕως B. καί om. B. μὲν ἄνω] ἀπὶ τοῦ B.
9 κλείσον] σφαλισ B. γράμματα om. B. 10 παῖ:] + ηστιν
πορτ B. κλείσον] σφαλιε B. θύραν] πορτ B. τὰ om. B.
ταῦτα] + τετραγράμμάτων B. 12 ss. contuli et cod. Vindob. gr.
phil. 108, ff. 361 r-v (= V), in quo titulus πνβαλταρι; complura
verba iisdem signis quae in B occurrunt scripta sunt. 12 ἔπαρον
— 496, 2 ἡμέρας signis cryptogr. in B.

βικίν καινόν και βάλε ἔσω ὕδωρ ὄμβριον ἄλαλον και ἀνυπόστροφον
 προαγνίσας ἡμέρας ἧ', εἰς τόπον καθαρὸν και στῆσον αὐτὸ ἐπάνω
 πέτρας. και κάθισον τὸ παιδὶν γονατιστὸν (νὰ ῥῆναι τὰ γόνατα αὐτοῦ
 γυμνά) και ἀσκέπαστον. και φόρεσον αὐτὸ κόκκινον. και ἄψον κε- 5
 ρία γ', ἔναν ἀπὸ τὸ ἄλλον ἀπέχον σπιθαμὰς γ'· και κάπνισον τὸ
 ὑελὶν και τὸν τόπον και βάλε ἐντὸς τοῦ ὑελίου νόμισμα ἐν ἀργυρίῳ
 και ξύλον οἰναρίου και μαγνήτην ζῶνταν. ποιήσον και βῖναν ὑπο-
 κάτωθεν τοῦ παιδίου και εἰπὲ ἐσὺ, διδάσκαλε, ἐπάνωθεν τοῦ
 παιδίου και εἰς τὸ ὑελὶν τὰ ὀνόματα ταῦτα· Ἀτξάμ, Τξοα-
 λακούμ, Γίαμα, Σατξήνηης, Καλεσέννης, Τόν, 10
 Ταπημάς, Ταφυδοῦ, Ἡλειπῆ, Συλτάν, Για-
 λοτί, Βαλοντζήμ, Θαρὰ, Παχαχηγισάμ, Συλ-
 βαχαμά, Μουσαμυχανά, Ἀραγά, Πασέ, Ραγανά,
 Ὀβράς, Ὀδοτοραγόρας, Τξουπά, Βιαπιφχά, Ταμ-
 βαλαχακῆμ; Παραχημάτξουμ Ὑοῦ, Ἰτανά, 15
 Βαφουτιά, Παχαχί, Τανρητόκ, Ναστρατιέ,
 Παχαχυχέα, Τιβαλοντζή, Ἡνκαικά, Παρ-
 παρά, Ὀῦμβρας, Χιματζοῦμ. [f. 271v] λέγε τοῦτα
 τὰ ὀνόματα ἐπάνωθεν τοῦ ὑελίου. τὸ δὲ παιδίον ἵνα θεωρῇ εἰς τὸ
 ὑελὶν και μὴ στρέφεται ὧδε κάκεισε. και εἰπὲ ἐσὺ, διδάσκαλε, 20
 μετὰ τὸ εἰπεῖν τὰ ὀνόματα, ὅτι ἐλάτε, ἐτοῦτα τὰ ὀνόματα, ἀπὸ

1 βικίν καινόν] υπιβαλταρι ανεγκυστον B πιβαρταριν ανεγκυ-
 στο V. βαλον (βάλε) απεσο νερον ομβριον (ομβριον)
 BV. ἄλουλον V. ἀνιπόστροφον V ἀνυπόστροφον P. 2 τό-
 πον] + παστρικῶν και B σπαστρικων και V. 3 κάθισον om. BV.
 γονατιστον cryptogr. B. νὰ ῥῆναι (ἔνε B V)] και P. 3-4 τὰ—
 γυμνά cryptogr. BV. 4 κατ² om. BV. αὐτόν B.
 4-5 ἄψον— γ' cryptogr. B. απε V. κερη V. 5 ἀπέ BPV.
 ἀπέχουσα πιθαμὰς BV. 6 ὑαλήν B ὑαλον V. ἐντός] τός B
 τοὺς V. ὑαλλου B. ἐν om. BV. 7 ξυλάριον ηναρίου BV.
 μαγνιτι ζοντα B (cr.) V. βύναν P βῆνα BV. 9 ὑελίν] γιαλῆν
 B ὑάλῆν V. 10 γῆραι BV. σατξῆνη BV. καλεσαίνης BV.
 11 ἡλύπη BV. 12 μπαλοντζήμ B μπαλοπιμ V. παχαχησησάν
 BV. 13 μουσαμονχανά BV. ρασαί B. 14 οῦβοραγώρας B
 ουβαργωράς V. βιαποφχά B βιαποχάλ V. 15 παχαχιματζοῦμ V.
 ἡτζανά V. 16 παχαχί B. τανρητοκούς B ταβρετούς V.
 17 παχαχυελέα BV. τιβαλοτζή BV. ἡνκεικά V. παρπάρ
 V. 19 τοῦ] και B. ὑάλ B ιαλίου V. τό —θεωρῇ] και τὸ
 πεδὴν ἀστοχάζεται BV. 20 γιαλῆν B. κάκεισε] και ὧδε V
 και ὧδε B. 21 μετὰ — ὀνόματα²] τὸ πεδὴν ηνα βλεπ (νὰ βλέπε V)
 και ὑπὲ ηνα ἐλθουν ταῦτα τα ὀνοματα ης το γιαλῆν (ιαλῆν V) BV.

τὸν ὀρισμὸν τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος καὶ διὰ τὴν καθαριότητα
 Ἰωάννου τοῦ Προδρομοῦ καὶ διὰ τὴν δύναμιν μου καὶ διὰ τὴν
 παρθενίαν τοῦ παιδὸς ἔλατε γλῆγωρα νὰ με πῆτε τὴν ἀλήθειαν
 ἀπὸ εἴτι σας ἐρωτήσω. λέγε καὶ ἐπάνωθεν τοῦ παιδὸς τὴν κεφαλὴν
 5 ταῦτα ἐναργῶς, τὸ · Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ, καὶ τὸ ·
 Κρίνόν μοι ὁ Θεὸς καὶ δίκασον τὴν δίκην μου ἐξ ἔθνους σου, ἕως
 τέλους. καὶ μεθ' οὗ τούτους τελειώσης, ἄργησον ὀλίγον, εἴτα
 ἐρώτησον τὸ παιδίον καὶ θέλει σε εἰπεῖν ἐὰν βλέπει. καὶ ἐὰν θεωρεῖ
 ἕναν, εἰπὲ ἐσὺ, διδάσκαλε, τὸ παιδίον νὰ εἰπῇ πρὸς αὐτόν · ἐξορ-
 10 κίζει σε ὁ διδάσκαλός μου ὅτι νὰ ἔλθουν καὶ οἱ σύντροφοί σου ἐδῶ.
 καὶ ἐσὺ, διδάσκαλε, πάλιν εἰπὲ εἰς τὸ κεφάλιν τοῦ παιδὸς τοὺς
 ψαλμούς. καὶ ὅταν ἴδῃ τὸ παιδίον ὅτι ἔλθουν καὶ οἱ ἑτεροί, τότε
 ἐξόρκισον αὐτοὺς νὰ φέρουν τὸ βιβλίον των νὰ ὁμόσουν. καὶ ἐὰν
 ἔφεραν τὸ βιβλίον των, εἰπὲ αὐτοὺς νὰ θέσουν τὰς χεῖράς των ἐπά-
 15 νω νὰ ὁμόσουν. καὶ ὅταν ὁμόσουν, τότε ἐρώτα καὶ θέλουν σε δεί-
 χναι τὸ χεῖρ·εις. εἰ δὲ διὰ κλέπτῃ ἐρωτᾷς, ἐξόρκισον πάλιν διὰ τὸν
 ὀρισμὸν τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος καὶ διὰ τὴν καθαριότητα Ἰωάννου

1 καὶ om. BV. καθαρότητα V καθαρῶτι B. 2 μου
 om. BV. διὰ² om. B. 3 ἔλαται P. ἐργήγορα B. νά] ηνα B
 πεῖται P. 4 ἀπὸ — ἐρωτήσω cryptogr. B. εἴτι] ντι B τι P
 ἦτοι V. ἀπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ παιδιοῦ V. 5 ἐναργῶς]
 φανερά BV. τὸ] τὸν ιη' ψαλμὸν τὸ B. Θεοῦ] + ὡς τὸ τέλος V.
 τὸ²] τὸν ψαλμὸν τὸν BV. Psalmi XVIII et XLII. 6-7 ἐξ — τέλους
 om. V. σου ἕως τέλους om. B. 7 τοὺς τοὺς P om. B τὸν V.
 τελειώσης] πληρόσ B πληρώσης V. 8 εἰπεῖν] ὑπή B. ἐάν]
 ἂν V. 9 τὸ παιδίον — αὐτόν] νὰ ὑπῇ τὸ πεδὴ (παιδὶν V) νὰ
 ἔλθουν καὶ ἄλλην (ἄλλοι V) καὶ νὰ ὑπῇ BV. ἐξορκίζω B.
 10 ὅτι] νὰ εἰπῇς V. ἔλθι BV. δύντροφοσου B ἢ συν-
 τροφια σου V. 11 διδάσκαλε om. BV. εἰπέ om. P. τὴν
 κεφαλὴν B. 12 ψαλμούς] + τοὺς πρῶν V. τό — τότε]
 καὶ ἄλλον πάλιν B καὶ ἄλλον V. παιδίον — ad finem, contuli
 fragmentum in cod. Mediolan. H 2 inf. f. 244^v (= M). ἔλθον M.
 13 ὀρκισον M ἐξορκισε BV. αὐτούς] τὸν πρῶτον ἐξορκισμὸν
 νὰ ὑπάγι B νὰ ὑπάγουν V. των om. PM. ὁμόσου B + νὰ
 με ὕπουν ἦτι τοὺς ἐρωτήσω καὶ νὰ μὴδὲν εἶγουν ἀπεδῶ ἡ μι να με
 νπ πασ αλιθ B ἀπάνω εἰς τὸ να με εἰποῦν ἦτοι ἐρωτήσω · να μὴδὲν
 εἶγουν ἀπεδῶ ἡ μνημεν εἰποῦν πᾶσαν τὴν ἀλλήθειαν V. 14 ἔφε-
 ρον M φέρουν V. εἰπέ αὐτούς om. V. αὐτούς om. B.
 τὰ χεῖρια BV. ἀπάνου B. 15 ὁμόσου B. ὅταν ὁμόσουν om. B.
 θέλου B. δείχνειν τὸ χεῖρ·εις] λέγ ἦτι ἐρωτά B εἰπῇ εἴτοι ἐρωτά V.
 16-17 ἐξόρκισον — ὀρισμὸν] ἐξόρκισε τοὺς τὸ ὄνομα V. 16-17 τὸν
 ὀρισμὸν om. B. καθαριότητα M καθαρῶτι B παρθενίαν V.

τοῦ Προδρόμου ὅτι νὰ φέρουν τὸν κλέπτην. καὶ μεθ' οὗ τὸν φέρουν, εἰπέ τοὺς νὰ γράφουν τὸ ὄνομάν του καὶ τὸ ἐπινόμιν αὐτοῦ. καὶ πάντοτε λέγε καὶ τὰ ὀνόματα ἡγουν τὸ Ἀ τ ζ ἄ μ, καὶ τὰ ἐξῆς. εἶτα εἰπέ· ἐξορκίζω σας ἀπὸ τὸν ὀρισμὸν τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος· ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, ὁ Θεὸς ὁ ἀληθινὸς ὁποῦ ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ 5 τὴν γῆν, ἄλφα καὶ ω, ἀρχὴ καὶ τέλος· καὶ διὰ τὸν ὀρισμὸν τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ διὰ τὰ ζ' χαρίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος, δι' Ἀ δ ω ν α ῖ, Ἐ ο υ κ έ, Ζ α ρ έ καὶ Υ ἱ έ καὶ διὰ τὸν Τ ε τ ρ α γ ρ ἄ μ μ α τ ο ν καὶ διὰ τὸν Θεὸν τοῦ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ διὰ τὸν 10 Θεὸν τοῦ Μωϋσέως καὶ τὴν δύναμιν τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ εἰς τὸ Καρμήλιον ὄρος, καὶ διὰ τὸν Θεὸν Ἡλιοῦ τοῦ προφήτου καὶ τὴν δύναμιν τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ, καὶ τοῦ Ἐλισαίου καὶ πάντων τῶν ἁγίων, καὶ διὰ τὸ γάλα δ' ἐθήλασεν ὁ Κέριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπὸ τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, καὶ διὰ τὸν Θεὸν ὁποῦ σας ἐδίδωκεν 15 ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς, καὶ διὰ τὴν δύναμιν τῶν κδ' σας γερόντων, καὶ διὰ τὴν δύναμιν μου καὶ διὰ τὴν παρθενίαν τοῦ παιδός, νὰ με εἰπῆτε τὴν ἀλήθειαν. καὶ ταῦτα λέγε τὸ παιδίον φανερά νὰ λέγῃ πρὸς ἐκείνους καὶ ἐσθ' <λέγε> τοὺς ψαλμοὺς τοὺς ἄνωθεν εἰς τὸ κεφάλιν τοῦ παιδός. 20

- 1 προδρόμου] βαπτιστοῦ B θεολόγου V. 1-2 ὅτι—γράφουν] καὶ θέλουν φέρῃ τὸν κλεπτ καὶ γράφει B. 1-3 ὅτι—πάντοτε om. V.
 2 γρά PM. ὄνομα αὐτοῦ M. αὐτοῦ] τοῦ B. 3-4 πάντοτε—εἰπέ] πάντα ὀρκιζε αὐτοὺς νὰ σε λέγ καὶ ἐρώτ. καὶ λέγ τὰ ἀνω ραγα ρασέ ραγανὰ καὶ τὰ ἐξῆς B καὶ λέγε τὰ ὀνόματα ταῦτα· γαρά, ρασέ, ραγανὰ καὶ τὰ ἐξῆς V. 4 ἐξορκίσω M ὀρκίζω V. τῶν ὀρισμῶν M. 5 ἅγιος] + ὁ θεὸς ἰσχυρὸς BV. 6 ἄλ P. τοῦ] + θεοῦ καὶ BV. 7 τοῦ¹⁻² om. BV. ἁγίου om. V. 8 Ἀδωναῖ] + καὶ BV. 9 ζαρακειέ V τετραγραμμάτων BPM.
 11 καὶ] + διὰ V. αὐτῶν B. 12 διὰ om. M. αἰλιοῦ M. καὶ²] + διὰ B. 12-14 τὴν δύναμιν—ἁγίων] ἐλισέον τὴν χάριν τὴν δοθῆσαν αὐτῶν V. 13 αὐτοῦ B. τοῦ] τὴν M.
 14 ἐθήλαζεν M ἐβίζασεν V. 15 τῆς ὑπεραγίας (θεοτόκου) M. 16 τοῦ οὐρανοῦ M. καὶ¹ om. V. 17 δύναμιν] + τοῦ διδασκάλου BV. μόν om. V. τοῦ παιδός om. BV. πῆτε PM.
 18 καὶ om. V. 18-20 λέγε—παιδός] νὰ λέγ τὸ παιδίον πρὸς ἐκεῖνους φανερά. καὶ ἐσθ' τοὺς ψαλμοὺς ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του παιδιοῦ V. τὸ πεδὴν B τῷ παιδίῳ M. φανερά om. PM. νά] νὰ M. 19 λέγε addi. τοὺς² om. PM. 19-20 τὴν κεφαλὴν BM.

Ἑτέρα ὕδρομαντεία ἢ κρυσταλλομαντεία.

Figura cod. B.

1 Contuli codicem Vindobonensem phil. gr. 108 (V), f. 363, Bononiensem 3632 (B), f. 347^v et Mediolanensem H 2 inf. (M), f. 244^v. ἡ κρυσταλλομαντεία om. P. titulus in B : ἕτερον; deest in V.

τοῦ Προδρόμου ὅτι νὰ φέρουν τὸν κλέπτην. καὶ μεθ' οὗ τὸν φέρουν, εἰπέ τοὺς νὰ γράφουν τὸ ὄνομαν τοῦ καὶ τὸ ἐπινόμιν αὐτοῦ. καὶ πάντοτε λέγε καὶ τὰ ὀνόματα ἵγουν τὸ Ἀ τ ζ ἄ μ, καὶ τὰ ἐξῆς. εἶτα εἰπέ ἑξορκίζω σας ἀπὸ τὸν ὀρισμὸν τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, ὁ Θεὸς ὁ ἀληθινὸς ὁποῦ ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ 5 τὴν γῆν, ἄλφα καὶ ὦ, ἀρχὴ καὶ τέλος ὁ καὶ διὰ τὸν ὀρισμὸν τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ διὰ τὰ ζ' χαρίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος, δι' Ἀ δ ω ν α ῖ, Ἐ ο υ κ έ, Ζ α ρ έ καὶ Υ ἱ έ καὶ διὰ τὸν Τ ε τ ρ α γ ρ ά μ μ α τ ο ν καὶ διὰ τὸν Θεὸν τοῦ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ διὰ τὸν 10 Θεὸν τοῦ Μωϋσέως καὶ τὴν δύναμιν τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ εἰς τὸ Καρμήλιον ὄρος, καὶ διὰ τὸν Θεὸν Ἡλιοῦ τοῦ προφήτου καὶ τὴν δύναμιν τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ, καὶ τοῦ Ἐλισαίου καὶ πάντων τῶν ἁγίων, καὶ διὰ τὸ γάλα ὃ ἐθήλασεν ὁ Κίτριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπὸ τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, καὶ διὰ τὸν Θεὸν ὁποῦ σας ἐδίδωξεν 15 ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς, καὶ διὰ τὴν δύναμιν τῶν κδ' σας γερόντων, καὶ διὰ τὴν δύναμιν μου καὶ διὰ τὴν παρθενίαν τοῦ παιδός, νὰ με εἰπῇτε τὴν ἀλήθειαν. καὶ ταῦτα λέγε τὸ παιδίον φανερά νὰ λέγῃ πρὸς ἐκείνους καὶ ἐσθ' <λέγε> τοὺς ψαλμοὺς τοὺς ἄνωθεν εἰς τὸ κεφάλιν τοῦ παιδός.

20

- 1 προδρόμου] βαπτιστοῦ B θεολόγον V. 1-2 ὅτι—γράφουν] καὶ θέλουν φέρῃ τὸν κλεπτ καὶ γράφει B. 1-3 ὅτι—πάντοτε om. V.
 2 γρά PM. ὄνομα αὐτοῦ M. αὐτοῦ] τοῦ B. 3-4 πάντοτε—εἰπέ] πάντα ὀρκίζε αὐτοὺς νὰ σε λέγ καὶ ἐρώτ. καὶ λέγ τὰ ἀνω ραγα ρασέ ραγανά καὶ τὰ ἐξῆς B καὶ λέγε τὰ ὀνόματα ταῦτα ὁ γὰρ, ῥασέ, ῥαγανά καὶ τὰ ἐξῆς V. 4 ἐξορκίσω M ὀρκίζω V. τῶν ὀρισμῶν M. 5 ἅγιος] + ὁ θεὸς ἰσχυρὸς BV. 6 ἄλ P. τοῦ] + θεοῦ καὶ BV. 7 τοῦ¹⁻² om. BV. ἁγίου om. V. 8 Ἀδωναῖ] + καὶ BV. 9 ζαχαριέ V τετραγραμμάτων BPM.
 11 καὶ] + διὰ V. αὐτῶν B. 12 διὰ om. M. αἰλιοῦ M. καὶ²] + διὰ B. 12-14 τὴν δύναμιν—ἁγίων] ἐλίσσεον τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν αὐτῶν V. 13 αὐτοῦ B. τοῦ] τὴν M.
 14 ἐθήλαξεν M ἐβίλασεν V. 15 τῆς ὑπεραγίας (θεοτό)κου M. 16 τοῦ οὐρανοῦ M. καὶ¹ om. V. 17 δύναμιν] + τοῦ διδασκάλου BV. μου om. V. τοῦ παιδός om. BV. πῇτε PM.
 18 καὶ om. V. 18-20 λέγε—παιδός] νὰ λέγ τὸ παιδίον πρὸς ἐκείνους φανερά. καὶ ἐσθ' τοὺς ψαλμοὺς ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ παιδίου V. τὸ πεδὴν B τῷ παιδίῳ M. φανερά om. PM. νὰ] νὰ M. 19 λέγε addidi. τοὺς² om. PM. 19-20 τὴν κεφαλὴν BM.

Ἑτέρα ὕδρομαντεία ἢ κρυσταλλομαντεία.

Figura cod. B.

1 Contuli codicem Vindobonensem phil. gr. 108 (V), f. 363, Bononiensem 3632 (B), f. 347^v et Mediolanensem H 2 inf. (M), f. 244^v. ἡ κρυσταλλομαντεία om. P. titulus in B : ἕτερον; deest in V.

Λαβε λίθον κρύσταλλον καὶ δὸς αὐτὸ ἓναν παιδὶν καὶ ἄς τὸ
 βαστᾷ κατέναντι εἰς τὴν ἀκτῖναν τοῦ Ἡλίου λέγων οὕτως·
 Χριστὸς Ναζαρέτ, ὁ ῥήγας τῶν Ἑβραίων. καὶ λέγε φορὰς
 ζ' εἰς τὸ ὁπτὶν τοῦ παιδὸς ταῦτα· Ὡν, Ἀδωναι, Σαβαώθ,
 Ἐλ, Ἐλωῖ, Σαφέρ, Ἐμανουέλ, ἄλφα καὶ ὦ, λέγω 5
 σας, ἅγια ὀνόματα τοῦ Χριστοῦ, καὶ παρακαλῶ σας ὅτι ἐσεῖς νὰ
 στείλητε τὸν κλέπτην εἰς ἐτοῦτο τὸ παιδὶν νὰ τὸν ἴδῃ καὶ νὰ τὸν
 ἐγνωρίσῃ. ἄς βαστᾷ δὲ τὸ παιδὶν τὸν λίθον εἰς τὴν ἀκτῖναν τοῦ
 Ἡλίου καὶ ἄς θεωρῇ καλῶς, καὶ ἐπιτυγχάνει.

[F. 273] Περι θησαυροῦ κρυμμένου.

10

Ἐπαρον κλωβὸν καινὸν καὶ βάλε μέσα εἰς αὐτὸ ὄρνιν λευκὴν
 μὴν ἔχουσαν σπῖλον καὶ ἐντὸς τοῦ κλωβίου βάλε πινάκι λευκὸν
 καὶ γράφε ἐντὸς αὐτοῦ ταῦτα μετὰ μόσχου καὶ ῥοδοστάγματος
 (verba aut signa magica evanida)· καὶ βάλε τὴν ὄρνιν ἐν ἡμέρᾳ
 Ἀφροδίτης καὶ τῇ ὥρᾳ αὐτῆς· ἡ δὲ τροφὴ αὐτῆς ἔστω τριβαλὶς· 15
 ἡ δὲ πόσις οἶνος ἀκρατος· καὶ τοῦτο γενέσθω τῆς τροφῆς καὶ τῆς
 πόσεως αὐτῆς ἕως ἡμέρας ἡ· τῇ δὲ ἐρχομένη ζ' ἡγουν εἰς τὰς ὀκ-
 τῶ, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ τῆς Ἀφροδίτης εὐγαλε τὴν ἄνω εἰς ἡ-
 μένην καὶ ἐξ ἐτοίμου ἔχε ἐν χαρτίῳ ἀγεννήτω γεγραμμένα ταῦτα
 (duo versus signorum) καὶ κρέμασον αὐτὸ μετὰ μεταξίον κοκκίνου 20
 εἰς τὴν δεξὴν πτέρωγαν καὶ ἄφες ἐνθα ὑφορᾶσαι ὅτι εἰσὶν ἡ οὐ.
 καὶ εἰ μὲν ἔστιν, σκαλίζει ὁμολογούμενος ἐνθα κεῖται τὸ ποθοῦ-
 μενον· εἰ δ' οὐ, μόνον ἀνεβαίνει καὶ καταβαίνει· καὶ τότε καταλαμ-
 βάνεις τὴν ἀλήθειαν.

1-2 λάβε — κατέναντι] ἔπαρον ἓναν κρῖον καὶ ας το βαστά τὸ πε
 δὴν BV. ἐνὶ παιδίῳ M. ἄς τὸ] ἀπὸ M. 2 ἀκτῖνα M.
 οὕτως om. B. 3 τον εβρέον V τοῦ εβραίου BPM. λέγων
 BV. 3-4 ζ'φορὰς transp. BV. 4 ταῦτα om. BV. Ὡν] ὄν BV.
 5 Ἐλ] ἡέλ B ἱέλ V. ἔμανονελέν BV. καὶ ὦ] ἐδῶ BPV. 6 σας]
 + ἐσᾶς BV. 7 στείληται BP στείλεται M στύλεται V.
 τοῦτο M. παιδίον M. νὰ — ἴδῃ om. PM. ἡδὴν
 B. ἵνα M. 8 δέ om. V. παιδίον M. τόν] τό M.
 τὸν λίθον] τὸ κρῖον BV. ἀκτῖνα M. 9 θεωρῇ] τὸ βλέπ
 BV. καλὰ BV. ἐπιτυγχάνει] θέλ ἡδὴν BV. 10 titulus
 fere evanidus. 11 κλοβὸν literis cryptogr. scr. ὄρνιν] si-
 glum in cod. 12 μὴν = μῆδέν, μῆ. κλοβίου literis cryptogr.
 πινάκι literis cryptogr. 13 μόσχου] + ἐκ cod. ῥοδοσταμα-
 τος cod. 14 ὄρνιν siglum in cod. 15 τριβαλὶς conieci :
 δυνύδαλις (?) cod. vide num malis τρυβαλὶς. 16 i.e. αὕτη γ. ἡ τροφὴ
 καὶ ἡ πόσις. 21 ἐφορᾶσε cod. εἰσὶν : scil. χρήματα.
 23 οὐ] οὐν cod. λαμβάνης cod.

Ἑρωτικὸν δόκιμον.

Ἐπαρον κηρὸν ἀκαμπτον ἐν ἡμέρᾳ ἑκτῇ πρὶν τῆς τοῦ Ἥλιου ἀνα-
τολῆς, Σελήνης αὐξούσης, καὶ ποιήσον αὐτὸ ὁμοίωμαν εἰς ὅ-
[f. 273^v]-νομαν οἶου βούλοιο · καὶ ποιήσον αὐτὸν ἢ κοντὸν ἢ μακρόν
5 πρὸς τὸ ὁμοίωμαν ἐκείνου. καὶ ἔχε ἐξ ἐτοίμου μίαν βελόνην καινὴν
καὶ γράφε μετ' αὐτὴν εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ εἰδώλου τὸ ὄνομάν της
καὶ εἰς τὸ στῆθος τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτῆς. γράφε δὲ καὶ εἰς
χαρτὶν παρθένον τὰ ὀνόματα ταῦτα · Λοῦτζηφέρ, Βεε-
ζεβούλ, Ἀσταρότ. ἔπειτα σχίσον τὸ κορμὶν ἀπὸ τὴν ῥάχιν
10 ὀπισθεν καὶ βάλε τὸ χαρτὶν · βάλε δὲ καὶ ὀλίγον βαμβάκι καινὸν
καὶ πάλιν σφάλησον αὐτό · καὶ ἐπάνω εἰς τὴν κλειδώσιν τοῦ κορ-
μίου γράφον μετὰ βελόνης ἐξάγγουλα τρία. καὶ πάλιν μετ' αὐτὸ
τὸ βελόνι γράφε εἰς τὴν καρδίαν τὸ σὸν ὄνομα καὶ εἰς τὴν κοι-
λίαν <τὸ ὄνομα> τῆς μητρὸς σου. εἴτα πῆξον τὸ βελόνιν εἰς τὴν
15 καρδίαν λέγων οὕτως · ὥσπερ καρφώνεται τὸ βελόνι ἐτοῦτο, οὕ-
τως νὰ καρφωθῇ καὶ ἡ ἀγάπη μου εἰς τὴν καρδίαν τῆς ὁδεΐνας <τῆς
ὁδεΐνας> τὴν θνητέραν. καὶ ἐντύλιξον αὐτὸ μετὰ μανδυλίου ·
καὶ ὅταν βούλῃ ποιῆσαι τὸ σὸν θέλημα, ποιήσον ἀνθρακιὰν ἐτοι-
μον τῇ νυκτὶ καὶ πύρωνον τὸ εἶδωλον ἄχρι ἰδρώσει. λέγε δὲ καὶ
20 τὸν ἐξορκισμόν τοῦτον φορὰς θ' · ὁμνύω σας, δαίμονες, Λοῦτζη-
φέρ, Βεεζεβούλ καὶ Ἀσταρότ, νὰ με δουλεύσετε
ἐτούτην τὴν ὥραν καὶ νὰ ποιήσετε τὸ θέλημά μου. καὶ μηδὲν τὸ
ἀφήσης νὰ λυώσῃ. εἴτα εὐγαλον καὶ φύλαξον. ποιήσον δὲ αὐτὸ
νύκτας γ' · εἴτα κόψον αὐτὸ εἰς μέρη ἕξ καὶ ποιήσας ἀνθρακίαν,
25 μοίρασον τὴν αὐτὴν ὁμοίως ὥσπερ τὸ εἶδωλον · καὶ βάλε <εἰς>
ἕκαστον μέρος τῆς ἀνθρακιᾶς <ἐν> μέρος τοῦ εἰδώλου. λέγε καὶ
τὸν ἐξορκισμόν εἰς ἓν ἕκαστον φορὰς θ', ἄχρις ἂν πληρωθῶσιν
καὶ τὰ ἕξ μέρη. ἔστιν δὲ δόκιμον ἐὰν καλῶς νοήσης αὐτό.

1 titulus fere evanidus. Cf. supra, p. 461 et cod. Mediolanensem H 2 infer., f. 235^v (M), sub eodem titulo. 2 πρὶν = πρό. τὴν

— ἀνατολήν P. 3 αὐτό] ἐξ αὐτοῦ M. ὁμοίωμα M.

4 βούλει M. 5 ὁμοίωμα M. ἐκείνου scripsi: ἐκείνω P

ἐκείνω M. καινὴν om. M in textu, sed add. in margine και-

νὴν βελώνην. 6 αὐτῇ M. τὴν om. M. ὄνομα αὐτῆς

M. 9 ἀσταρόθ M. 10 χαρτίον M. βαμβάκιον M.

κενόν P. 11 ἐπάνω] πάλιν M. 12 γράφε M. 12-13 αὐ-

τῇ τῇ βελώνη M. 13 καρδίαν: hic desinit fragmentum codicis

M. 14 τὸ ὄνομα addidi. 16-17 τῆς ὁδεΐνας addidi.

20 δαίμονας cod. 21 δουλεύεται cod. 22 ποιήσεται cod.

23 λύσει cod. 25 εἰς addidi. 26 ἐν addidi.

Περὶ [τοῦ χοιροβοσκοῦ].

Λάβε πουλὴν ὃ καλεῖται χοιροβοσκὸς καὶ σφάξον· καὶ ὕπαγε εἰς τρίστρατον καὶ ψῆσον αὐτό· καὶ γύρωθεν θές λινάριον ἵνα μὴ ἔλθῃ πονηρόν. καὶ ὅταν ψηθῇ καλῶς, ψηλάφησον ἀκριβῶς καὶ εὐρήσεις ὁστέα δύο· τὸ ἐν ὧς ἀγκιστρον, τὸ δὲ ἕτερον ὥσπερ ὠτίον. 5 καὶ τὸ ἀγκιστρον ἔγγιζον εἰς φίλτρον· τὸ δὲ ὠτίον εἰς μῖσος.

Περὶ τοῦ ἀγρίου πετεινοῦ.

Τὸν δὲ ἀγρίον πετεινὸν λαβὼν ὕπαγε εἰς ὕδωρ τρεχάμενον καὶ ἀνάσπα τὰ πτερά του ὅλα καὶ ῥίπτει αὐτὰ εἰς τὸ ὕδωρ· καὶ τὸ μὲν ἐνεργὸν στηρίζει ἄνωθεν καὶ μετ' αὐτὸν ἔγγισον ὃν βούλει. αὐτὸν 10 δὲ παράχωσον εἰς τρίστρατον καὶ ἃς ποιήσῃ ἡμέρας μ' καὶ ὥρας μ'. εἴθ' οὕτως εὐγαλον καὶ σύναξον τὰ ὁστέα αὐτοῦ καὶ τρίψας πότιζε ἢν ἂν βούλῃ· ἢ λαβὼν τὰ λείψανα αὐτοῦ, ποιήσον ὧς καὶ τῶν πτερῶν. καὶ ἔστιν δόκιμον.

Ἀλαμίχ, Ἀλαμιάχ, Πιάμ, Περιμιῆλ, Φαλέκ, 15
Ζαράν, Πιαμί, Φαρέχ, Περιμιέλ, Ἀφάκκη, Χι-
άκ, Χερεμή, Χαλαβία, Ἀβιάχ, Μπεπεβγητα,
Βιλάχ, Βελέχ, Οὐσστή, Οὐστηχή, Γνηρή, Τζιχ..
... Τζελμόφ Τα Ἐπία.

Περὶ γλῶσσης [οὐραγος].

20

Ἀνάσπασον γλῶσσαν οὐραγος καὶ γράφον ἐπὶνῶ εἰς αὐτὴν μετὰ αἵματος ῥομφαίας ταῦτα· δένω τοὺς ἐχθρούς μου ἄρσεν καὶ θῆλυ. εἶτα λάβε σκόρδον μονοσκελίδον καὶ κηρὸν ἐκ λειψάνου, ὁμοίως καὶ ἀπὸ σάβανου καὶ ὀδόντα καὶ χοῦν καὶ ὁστέον καὶ ἐκ τοῦ κύβου· ταῦτα πάντα βάλε εἰς κανάκιν κλεψιμὸν καὶ τύλιξον· καὶ 25 μετὰ τὸ τυλίξαι ἀνάγνωσον τὸν ξς' ψαλμὸν καὶ φύλαξον εἰς τὸ κεφάλιν σου.

1 titulus evanidus. 5 ἄγγυστρον, hic et infra, cod. 9 τα πτε-
ρα του ολα literis cryptogr. 10 [στη]ρίζει incertum. 13 ἢν
ἂν conieci: ἐνθα cod. 14 πτερον literis cryptogr. 15 ss. haec
nomina sequuntur sine titulo et intermissione: quo pertineant non
video. 21 ούραος literis cryptogr. 25 κανάκιν literis cryp-
togr. 26 τηλήξας cod.

Διὰ νὰ καθῇ ὁ ἐχθρὸς σου.

Γράφον τοῦτα τὰ σημεῖα ἐπάνω εἰς μέρος *** <ἡμέρα> Σελήνης ἐν ὧρα Σκορπίου καὶ χῶσον εἰς κατοθανάτου μνήμαν. (Signa).

Εἰς ἐχθροὺς διὰ νὰ μὴ δὲν ἔχωσιν εἰρήνην.

- 5 Λάβε χοῖρον τρίχας καὶ κύονος καὶ μάρου γαδάρου τρίχας καὶ γαλῆς μάρου κεφαλὴν καὶ βάλε τὰς τρίχας εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ χῶσον αὐτὴν ἀντικρὺ τὴν θύραν αὐτῶν καὶ οὐ παύσεται ποτε ἢ ἐχθρα ἀπ' αὐτῶν.

Ἔτερον · γλωσσόδεμαν.

- 10 Γράφον ταῦτα καὶ σήκωνε εἰς τὸ κεφάλιν σου · Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν ἐλθέτωσαν μετ' ἐμὲν εἰς τὸ πραιτώριον διὰ τὰς τῶν κακῶν ἀνθρώπων γλώσσας καὶ ὅσοι καὶ ἀν μάχωνται τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα · ἄγιε Δανιὴλ ὁ χαλινώσας τὰς γλώσσας τῶν λεόντων, χαλινώσον καὶ τὰ στόματα τῶν κακῶν ἀνθρώπων ὅσοι καὶ ἀν μάχωνται εἰς τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα, [f. 274] ὅσους ἐχθροὺς καὶ ἀν ἔχω καὶ ὅσοι ἔχουν κατ' ἐμοῦ κακὰ ἢ θέλουν ἢ λέγουν, ἀπὸ τὰς οὐβ' ἡμῖν γενεαῖς · καὶ χαλινώσον τὰ στόματα τῶν ἐχθρῶν μου (signa magica).

Ἔτερον [γλωσσόδεμα?]

- Δεξιὰ Κυρίου ἐποίησε δύναμιν, δεξιὰ Κυρίου ὑψωσέν με · δεξιὰ Κυρίου ἐποίησε δύναμιν · οὐκ ἀποθανοῦμαι, ἀλλὰ ζήσομαι (signa magica tria et duae hexalphae) καὶ διηγῆσομαι τὰ ἔργα Κυρίου καὶ Θεοῦ · ἀμήν, ἀμήν, ἀμήν. βοήθει τὸν δοῦλόν σου, Χριστέ, ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ μου, οἷτινες καὶ εἰσιν, Χαναν μετὸν Ἀβερὸν. ὀρκίζω ὑμᾶς, ἄγγελοι, ἀρχάγγελοι, μετὰ τὰ τρία ὀνόματα ὁ πανσέλης, ὁ ἀνλέγης καὶ συντυχία · ὁ Δαυὶδ καθήμενος ἐνίκησεν Σαρσαήλ, Σαλησάχ, Σεφήλ.

Sequuntur quadraginta octo alphabeta secreta.

2 lacunam suspicor, etsi σελήνης (signum astrol. in cod.) argentum significare potest. 3 Σκορπίου] signum astrol. in cod. 4 εἰρήνην dubium. 5 κυονος literis cryptogr. 7 αὐτὴν] αὐτό cod. 11 ἔλθωσαν cod. 15 ἐχθροὺς cod. 16 ὅσους cod. 18 titulus evanidus. 23 ἄτινα cod.

[F. 274v]

[Υ γ ρ ο μ α ν τ ε ί α ?]

[Ε]στω σοι τὸ παιδὶν ἄρρεν καὶ ἄφθορον καὶ φρόνιμον · αὐτὸ δὲ ὀφείλει ἀπελθεῖν ἐν ποταμῷ καὶ λαβεῖν ὕδωρ ἐξ αὐτοῦ, πλὴν οὐκ ὀρθῶς, ἀλλ' ἀνάτριχα · μηδὲ ἐν τῇ ὁδῷ δεῖ λαλῆσαί τινι, ἥτοι ἀλαλητὶ τὸ παιδὶν ἄγῃ τὸ ὕδωρ. εἶτα γινομένου κύκλου καὶ τιθε- 5 μένης τῆς χύτρας ὡς εἴρηται, ὀφείλει γράφεσθαι γύροθεν αὐτῆς καὶ τὰ προειρημένα γράμματα, ὡσαύτως πληροῦν καὶ τὴν κύλικαν ἐκ τούτου τοῦ ὕδατος, πρότερον γραφομένων τῶν γραμμάτων τούτων καὶ ἐν αὐτῇ γύροθεν, μὴ ἐν μέλανι, ἀλλ' ὅπως αὐτὰ φαίνεται, ἐν ἑτέρῳ εἶδει. εἶτα ψιθύριζε. χρὴ δὲ τὸ παιδὶν εἶναι γραμματισμένον 10 καὶ λέγειν καὶ αὐτὸ τὰ γράμματα ἅτινα λέγει ὁ διδάσκαλος καὶ οὕτως καθίζειν ὡς ἐδιδάχθης.

[Περὶ ἔρωτος ?]

Γράφε τούτους τοὺς χαρακτήρας εἰς χαρτὴν βέβρινον καὶ κρέμα-
σον εἰς τόπον εἰς τὸν οἶκόν σου ὅπου νὰ τὸ κρούῃ ὁ ἄνεμος · ὁ- 15
μοίως καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἐρωμένων. Duae figurae.

Φίλτρον (?)

Εἰς ἡμέραν β', ὥρα α', ὅταν ἐστὶν ἡ Ἀφροδίτη ἐν δυνάμει, γρά-
φε τὴν χαρακτήρα. ταύτην εἰς γαστρίν ἄκανστον μετὰ ἰδίου
αἵματος καὶ κάπνισσον αὐτὸ κρόκον. εἶτα πύρωνε τὸ γαστρίν ἐξ 20
ἀνθρώπων κυπαρισσίων καὶ πευκλίων · πυρωμένοι δὲ λέγε ταῦτα ·
οὕτως νὰ πυρωθῇ καὶ ἡ καρδία τῆς ὁδεῖνας εἰς ἑμὲν ἥγουν ὑπὸ
τοῦ ἐμοῦ ἔρωτος, καὶ ποιήσατε ἐλθεῖν εἰς τὸ θέλημά μου. τὸ δὲ
γαστρίν ὡς ἦναι ἄκανστον καὶ κλεψιμόν.

Figura: circulus cum signis magicis et verbis: ὀμνύω σας εἰς 25
τὸν Θεὸν τὸν ἐπὶ τῶν Χ ε ρ ο υ β ἱ μ καθήμενον, οὗ τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ · Ἐ λ ω ἐ Κ έ σ α ρ Ἐ λ ω έ, ὑμεῖς ἴδατε νὰ ποιήσετε τὸ
θέλημά μου καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας μου.

1 titulus evanidus. Cf. supra, p. 480, 8.	2 φρένιμον cod.
4 δεῖ]ση cod. ἥτοι dubium.	5 ἄγον cod. κύκλου]
signum in cod.	7 προκεκριμένα cod.
10 ἐν cod. φαίνεσθαι cod.	9 ἀλλ' transp. ante
10 εἶδος cod.	13 titulus
14 βέβρινον (i. e. βεβράϊνον) literis cryptogr.	
17 titulus incertus.	20 αὐτὴν cod.
24 ἀσένη cod.	21 πεύκων cod.
26 ὁ καθήμενος cod.	27 ἡμεῖς cod. ποιή-
28 τήν] στήν cod.	

[F. 275]

[Ἐτερον?]

[Γράφε] ταύτην τὴν χαρακτήραν εἰς τὸ δεξιὸν σου χέρ'· μὲ τὸ ἀριστερόν σου μετὰ αἵματος ἀγρίου πετεινοῦ ἢ λευκοῦ πετεινοῦ ἐν ἡμέρᾳ β', ὥρα δ' τῆς νυκτός, ὅταν φανῶσιν οἱ ἀστέρες εἰς τὸν 5 οὐρανόν· καὶ ἔγγισον αὐτήν. τοῦτο ἔστιν δόκιμον. Circulus cum signis magicis.

[Ἐτερον?]

[Γράφε] ταύτην τὴν χαρακτήραν καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἐρωμένων ὁμοίως ἐν τῷ κατωφλίῳ ἤγουν εἰς τὸν πυρομάχον. γράφε δὲ καὶ ταῦτα ὁμοίως εἰς τὸ ῥοῦχον αὐτῆς τὸ παλαιὸν καὶ ἴδης ἐξάλσια. Circulus cum signis magicis.

F. 277, planetarum precesiones quas edidit Ios. Heeg in *Catal. codd. astrolog. gr.*, VIII, 2, pp. 172 ss.

10 [F. 278] Ἐκλογὴ δουλειῶν ἀναγκαίων ἐν τῷ τῇ Σελήνῃ ὑπάρχειν συναντήματι τῶν ἰβ' ζωδίων.

Ἐν Κριῷ οὐσης τῆς Σελήνης, καλὸν ἀρχὴν δουλειῶν ἀρξασθαι καὶ θεὰν βασιλέων, καὶ ἱππεῦσαι καὶ θηρεῦσαι καὶ νέα κόφαι
15 καὶ φορέσαι καὶ φλεβοτομηθῆναι καὶ ὀδεῦσαι καὶ μεταφνεῦσαι φντά· θεμελιῶσαι δὲ ἢ πίνειν καθάρισον οὐχί.

Ἐν Ταύρῳ καλὸν ἰδεῖν ἀρχηγούς καὶ ποιεῖν γάμους καὶ θεμελιῶσαι καὶ ἀγοράσαι λίθους τιμίους καὶ σμίγειν μυρίσματα καὶ
20 δούλους ὤνεϊν καὶ συγκοινωνεῖν καὶ ἐμπορεῖν· ὀδεῦειν δὲ ἢ πλέειν ἢ φλεβοτομεῖσθαι ἢ κνηγᾶν οὐχί.

Ἐν Διδύμοις καλὸν γραφὰς καὶ ὀρισμούς καὶ προστάξεις γράφειν καὶ γραμματίζειν καὶ καταλλάσσειν καὶ καταφνεῦειν ἀμπελῶνα καὶ μεσιτεύειν· πολεμεῖν δὲ ἢ θεμελιῶσαι οἰκίαν ἢ φλεβοτομεῖσθαι οὐχί.

25 Ἐν Καρκίνῳ καλὸν ὀδεῦσαι καὶ μετακοιτίσαι καὶ τόπον ἀλλάξαι καὶ νέα κόφαι καὶ φορέσαι καὶ καθαρτῆριον πίνειν, πωλεῖν καὶ

1 titulus evanidis. 6 titulus evanidis. 10 ss. Cf. supra, pp. 401, 9 et 471, 3; infra, cod. Neapol. II, C 33, f. 232v. 22 γραμματίζειν coniecti: γραμμὴν χειρεῖν cod. 23 μεσητεβην cod, οἰκίαν] ἢ οὐκίαν cod. φλεβοτομήσται cod,

ἀγοράζειν · θεμελιῶσαι δὲ ἢ περιγαμβρεῦσαι ἢ φλεβοτομηθῆναι ἢ φυτεῦσαι οὐχί.

Ἐν Λέοντι καλὸν ἰδεῖν βασιλέα καὶ δουλείας μεγάλας ἄρχειν καὶ ἐν θρόνῳ ἀρχῆς καθεστάναι καὶ δουλείαν πύρην ἰδεῖν ἥγονν ποιεῖν καὶ φλεβοτομεῖν καὶ φυτεύειν · πίνειν δὲ καθαρτῆριον καὶ 5 νέα κόπτειν καὶ φορεῖν ἢ ἄρρωστον ἐπιμελεῖσθαι οὐχί.

Ἐν Παρθένῳ καλὸν ἰδεῖν γράμματα καὶ γῆν ἐργάζεσθαι καὶ ἐμπορεῖν καὶ τίτλα καὶ διατάξεις καὶ ἐντάλματα καὶ ἐγγραφὰς γράφειν · φυτεύειν δὲ δένδρα ἢ πλέειν ἢ θεωρεῖν γυναικᾶν ἢ 10 καθαρίσαι οὐχί.

[F. 278^v] Ἐν Ζυγῷ καλὸν ἰδεῖν ἐγγρίστους καὶ εὐνούχους καὶ γύναια καὶ καθαριστὰς καὶ ἀγορὰν προβάτων καὶ λίθων τιμίων καὶ γάμους ποιεῖν · φυτεύειν δὲ ἢ σπεῖραι ἢ θεμελιοῦν οὐχί.

Ἐν Σκορπίῳ καλὸν πίνειν καθάρσια καὶ ἀναβολὴν καὶ ἀναγαργαρίζειν καὶ ἄρρωστον ἐπιμελεῖσθαι καὶ πολεμαρχεῖν καὶ κρίσειςιν 15 χειροῦν καὶ ἐκπλέειν καὶ ἀλιεύειν · ἰδεῖν δὲ βασιλέα ἢ ὀδεύειν ἢ τόπον μεταλλάττειν οὐχί.

Ἐν Τοξότη καλὸν ἀρχὴν νομικῶν ἥτοι πατριαρχικῶν δουλειῶν ποιεῖν καὶ ἐνθρονιάζειν ναοὺς καὶ θεᾶν μεσαζόντων καὶ γάμους καὶ ἀρραβῶνας τελεῖν καὶ θεμελιοῦν ἐκκλησίας καὶ ὀδεύειν · 20 πίνειν δὲ καθάρσιον ἢ ἀναβολὴν ἢ ἀναγαργαρίζειν οὐχί.

Ἐν Αἰγοκέρῳ καλὸν κόπτειν νέα καὶ φορεῖν καὶ ἀποστολούς ἐκπέμπειν καὶ ἰδεῖν πολίτας καὶ μοναχοὺς καὶ φιλοσόφους, καὶ καμήλια ἀγοράζειν καὶ ὄνους καὶ τράγους · ἰδεῖν δὲ βασιλέαν ἢ 25 γυναικᾶ ἢ εὐνούχους οὐχί.

Ἐν Ὑδροχῳῳ καλὸν θεμελιῶσαι καὶ ἀγοράσαι τόπους καὶ προάστεια καὶ φρουρεῖν, ὕψηλὰ ἀνακτίσαι καὶ κύμβαλα ἀνακροῦσαι καὶ σολομωνικά πρᾶξαι · νέα δὲ κόψαι καὶ φορέσαι ἢ ὀδεῦσαι ἢ 30 τόπον ἀλλάξαι οὐχί.

Ἐν Ἰχθύσι καλὸν ἰδεῖν ὕψηλούς ἥτοι πατριαρχας καὶ μεσάζον- 30 τας καὶ νέα κόπτειν καὶ φορεῖν καὶ πίνειν καθάρσιον καὶ πλέειν καὶ ἀλιεύειν καὶ σύμφωνα γράφειν · δένδρα δὲ ἢ φυτὰ μεταφυτεῦσαι ἢ ἀπὸ πόλεως ἐξελεῖν οὐχί.

Οὐ δεῖ λαθραίως τι πράττειν τῆς Σελήνης καὶ τοῦ ὥροσκοποῦ ὄντων ἐν ἡμερινοῖς ζωδίοις, ὥσπερ οὐδὲ τὰ φανερά ἐν τοῖς νυκτερι- 35 νοῖς · διὰ τοῦτο γὰρ σφάλλονται τὰ πλείονα, καὶ οὐ δεῖ λαθραίως τι πράττειν τοῦ Ἥλιου ὑπ' αὐτῶν ὄντος · ὅτε ἡ Σελήνη συνοδεύει τὸν Ἥλιον, τότε δ' ἂν γένηται ἀφανὲς ἔσται καὶ δεῖ πράττειν αὐτό.

4 καθεστῆναι cod.

5 δὲ] + καὶ cod.

6 ἐπιμελεῖσθαι cod.

8 ἐγγραφὰς coniecti : ἐνγκλαβὰς cod.

11 ἐνγκειστούς cod.

15 post καί³ signum dubium in cod.

36 τὰ] τα τά cod.

37 ὄντων cod.

τὸν] τό cod.

38 τότε] + δέ cod.

Περὶ φυτεύσεως δένδρων.

Εἰ βούλει δένδρα φυτεῦσαι, ἔστω ἡ Σελήνη ἀκάκωτος καὶ ἐν στερεῷ ζωδίῳ καὶ μάλιστα ἐν τε Ταύρῳ καὶ Ὑδροχόῳ. ἔστω δὲ καὶ ὁ Κρόνος ἐν ἐπαναφορᾷ τινι καὶ ἐν τόπῳ ἐνθα ἔχει λόγον οἰκο-
5 δεσπότου τινά. ἔστω δὲ ὠροσκόπος ὁ Ταῦρος ἢ ὁ Ὑδροχόος · ὅρα δὲ ἵνα μὴ ἐφορᾷ ὁ Ἄρης τὸν ὠροσκόπον, μᾶλλον δὲ ἐφορᾷ ὁ Ζεὺς τὸν Κρόνον ἀπὸ τριγώνου ἢ ἐξαγώνου σχήματος · καὶ ὁ Ζεὺς ἔστω ἐν τόπῳ ἐν ᾧ ἔχει λόγον οἰκοδεσπότου.

Divinatio per incubationem.

[F. 341v] Quattuor versus hebraicis literis scripti ; laterculus cum novem numeris aut literis.

Ταῦτα γράφε ἐν δέρματι κεμάδος καὶ ὅταν βούλει ὑπνῶσαι προ-
10 ἀγνίσει ἑαυτὸν καὶ στήκων ὀρθῶς λέγε οὕτως· ἅγια ὀνόματα τῶν
ἀγίων ἀγγέλων ὅπου ἐγράφητε ἐδῶ, ἑσεῖς ἔλθατε καὶ ἐπαγγείλατέ
μοι τόπον ἐνθα κεῖται θησαυρὸς τὴν νύκταν ταύτην, τὸ ζήτημα
τὸ ζητῶ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὅτι νὰ εὕρω εὕρεμαν νὰ ζήσω
καὶ ἐγὼ καὶ τὸ σπέρμα μου. ὀρκίζω ὑμᾶς κατὰ τοῦ Θεοῦ νὰ μηδέν
15 με βλάβητε εἰς τὸ νῦν διὰ νὰ με λάθῃ ὁ τόπος τόν με θέλετε εἰ-
πεῖν· καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἀποκαλυφθήσεται σοι ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ,
ὃ ὑποπτεύεις εἰ ἔστιν τι ἢ οὐ.

Περὶ θησαυροῦ πράξις τοῦ Ἀπολλωνίου.

Ὅφείλει πρὸ πάντων ἀγνεῦσαι ἑαυτὸν ἡμέρας ἰδ' νηστεύων καὶ
20 ἀγνεύων καὶ ἀπεχόμενος ἀπὸ πάσης ζωοθυσίας καὶ μηδὲ ἑτερόν
τι ἐσθίων, εἰ μὴ ἄρτον, ἐρέβινθον, ἄγχος, ἔλαιον καὶ ὀλίγον οἶνον

7 ἐξαγώνον conieci : χχ cod. 9 ss. Haec edidit Preisendanz,
in *Byz.-neuogr. . ahrbücher*, III (1922), pp. 273 ss. ; verba cryptogra-
phice scripta legere non potuit. 9 κεμάδος Pr. : κemas cod.
ὑπνόσε signis crypt. 10 ἑαυτὸν = σεαυτόν. 11 ἐγγράφηται
cod. : ἐγραφετο Pr. 12 θισαυρος crypt. 14 ἡμας cod. : corr.
Pr. 15 βλάβηται cod. εἰς dubium : signum securis Pr.
διὰ νὰ <μή> με ? ὁ τόπος crypt. θέλεται cod. 18 ss. E-
didit Preisendanz, *ibid.* 21 ἐρέφινθον scripserat librarius, deinde
correxuit.

ἡδέα. μετὰ δὲ τὴν ιδ' ἡμέραν τῆς Σελήνης διαφωσκούσης τὴν ιε',
 ἵνα ἐξέλθῃς τῇ νυκτὶ καὶ φορῶν ἱμάτια λευκὰ καὶ φελώνιν, κρατῶν
 δὲ ἐν τῇ δεξιᾷ σου χειρὶ ἄνθρακας ἐκ κυπαρισσίνων ξύλων· καὶ
 θυμιῶν ἐν πρώτοις λίβανον, ἔπειτα μόσχον, εἴτα σμύρονον, εἰθ'
 οὕτως βδέλλιον, ἄμωμον, στύρακαν καὶ λίγκουρον λίθον, ἐπίλεγε 5
 ἐφ' ἐνὶ ἐκάστω καπνῷ ὀνόματα ἀγγέλων, ἅτινά εἰσιν ταῦτα·
 Ἄλκαχράκ, Συωρήλ, Ζαωρί, Ἀργαρουήλ, Βε-
 κρούθ, Σαρματήλ, Ἀκριβηάρελ, ὀρκίζω ὑμᾶς κατὰ
 τοῦ ζῶντος Θεοῦ τοῦ ποιήσαντος ὑμᾶς, ὥσπερ καὶ καθημένου
 ἐπάνω τοῦ οὐρανοῦ, τοῦ στερεώσαντος τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων 10
 καὶ ἀπλώσαντος τὸν οὐρανὸν ὡς [δ]έριν καὶ χάρακώσαντος τὴν
 θάλασσαν ψάμμω, ἔλθατε καὶ συνεργήσατέ μοι τῷ αἰτουμένῳ τὴν
 [f. 342] βοήθειαν ὑμῶν καὶ ἀξιώσατέ με ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ εἰ ἔστιν
 θησαυρὸς χρυσίου ἢ ἀργυρίου καὶ μὴ ἐτώσιον ἀξιώσητε τοῦ φανε-
 ρῶσαί μοι ὁ αἰτοῦμαι διὰ σεισμοῦ, δι' ἀστραπῆς, διὰ λαίλαπος καὶ 15
 γνόφου καὶ ἀναθυμιάσεως ἀτμοῦ. εἴτα σημείωσε ἄστρον ἐν ἐκ τῶν
 ἀπλανῶν ὥρα ζ' τῆς νυκτὸς ἐπιφῶ[σ]κον καὶ λέγε ἐναντίον αὐτοῦ
 θυμιῶν καθὼς προεῖπομεν· ὀρκίζω σε, ἄστρον, εἰς τὸ μέγα ὄνο-
 [μα] τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν
 γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ· ὀρκίζω σε κατὰ Ἰαῶ, 20
 κατὰ τοῦ Ἀδωνάϊ, κατὰ τοῦ Σαβαώθ, Μεοήλ, Χαφια-
 ρήμ, Βηρονθηλά· ὀρκίζω σε κατὰ τὸν Κριαριχάμ,
 ἔκπεμψον τὰς ἀ[γ]λαοφανεῖς καὶ φωτοβόλους ἀκτῖνας ἐπὶ τὸν
 ζητούμενον τόπον καὶ δεῖξόν μοι τὴν δύναμιν [. .] κραταιὰν καὶ
 ἀγήρατον εἴτε διὰ σεισμοῦ ἢ ἀστραπῆς ἢ διὰ λαίλαπος καὶ γνόφου 25
 καὶ ἀναθυμιάσεως ἀτμοῦ. ὀρκίζω σε, ἄστέρ, τὸν βλεπόμενον δι'
 ἀστραπῆς καὶ ἀκουόμενον διὰ βροντῆς, εἰς τὸν ἐπαναπαυόμενον
 ἐπὶ τῶν Χερουβίμ. ὀρκίζω σε, τὸ μυριώννυμον ὄνομα Ἀμαρίθ,
 Ἀβραμούθ, Θανατοῦ, Κιμιάν. ὀρκίζω σε, ἄστέρ,
 τὸν Ἀκριχὴλ τὸν δυνατόν, τὸν ἔχοντα ἐξου[σία]ν ἐπὶ προσώπου 30
 πάσης τῆς γῆς, ἐμφάνισόν μοι τὴν δυναστείαν σου, τὸν ἀποκεκρυμ-
 μένον θησαυρὸν διὰ [λ]αίλαπος, δι' ἀστραπῆς, δι' ἀναθυμιάσεως

1 ἡδέει cod. : corr. Pr.

5 ἄμωμον Pr. : -μω vel -νω cod.

ἐπιλέγων cod.

8 ἡμᾶς cod. : corr. Fr.

9 τὸν ποιήσαντα

cod. : corr. Pr.

ἡμᾶς cod. (emend. con. Pr.)

11 .ερειν

cod. : corr. Pr.

12 ψάμμον cod. : corr. Boll.

13 ἡμῶν cod. :

corr. Pr.

14 ἐτώσιον con. Boll. : ἐτώς cod.

16 ἄστρον :

signum in cod.

17 ὥρην cod. : ὥρας ἑκτῆς Pr.

ἐπι-

φωσκούσης cod.

23 ἐκπεψον cod.

24 σου suppl. Pr.

26 ἀστέρ : signum in cod.

29 ἀστέρ : signum in cod.

ἀτμοῦ τῇ ὥρᾳ ταύτῃ, ἀμήν, ἀμήν, ἀμήν. ἔστω δέ σοι ἔτι [παρ]εσ-
 κευασμένον κα μ ἄ θ α ρ καὶ ῥᾶνε τὸν τόπον ἐνθα ἔστιν ἡ ζήτησις
 καὶ εὐθὺς εἰ ἔστιν ἐκεῖσε ἥλιος ἢ σελήνη [τῷ] ὄντι ὑποκείμενον,
 γενήσεται ἐν ἐκ τῶν προλεχθέντων σημείων ἐνώπιόν σου, καὶ ἐξ
 5 αὐτοῦ γνώσει εἰ ἔχει [ὁ τόπος] τὸ ζητούμενον. ὅταν δὲ ῥαίνῃς, λέγε
 ταῦτα· Μα χα μ ἄ, Σ υ ν ο υ ἡ λ καὶ Σ υ ν ο ἡ λ. ἡ δὲ [.]
 κα μ ἄ θ α ρ ἔστιν αὕτη· ὕδωρ θαλάσσιον ἀπὸ κυμάτων ζ', καθα-
 ρόν, καὶ ἕτερον ὕ[δωρ ἀπὸ] φρεάτων ζ', καὶ οἶνον ἀπὸ μετάλλων ζ'.
 καὶ ταῦτα βάλε εἰς χύτραν καινὴν καὶ [ὅταν ἄρξ]ηται βράζειν,
 10 ἐπίσταξον σησαμέλαιον, εἴθ' οὕτως ἐφόλβιον καὶ κόστον λελειω-
 μένον καλῶς. ἐπὰν [δὲ βράσῃ] καλῶς, σακκέλυσον καὶ ἔχε ἐν ὑαλινῷ
 ἀγγεῖῳ. καὶ ὅταν γένηται χρεῖα, ποιήσον καθὼς ἀνωτέρω ἐλέ[χ-
 θη. εἰ] δὲ ἔστιν ὁ τόπος ἐν κρυπτῷ ἢ σκεπανῷ ἐν ᾧ οὔτε ἄνθρωπος
 οὔτε ἄστρον, ποιήσον ἐν λύχνιον χαλκοῦν [ἔχον στό]ματα ζ', καὶ
 15 γλύφον ἐν ἐνὶ <ἐκάστῳ> στόματι ὑποκάτω τὰ ζ' ὀνόματα ταῦτα·
 Ἄ δ ω ν α ῖ, Χ α ρ σ α φ ο υ έ, ..., Λ ε ν ῖ τ ἰ ἄ ς, Ἰ α ω
 ρ ἡ λ, Ζ α ρ β α θ ῶ, Σ ε λ ο υ μ ἡ λ. καὶ ταῦτα δ' Ἀ π ο λ λ ῶ ν ι ο ς.

(Βελομαντεία γ).

. ὅταν φθάσῃς τὸν οἶκον τοῦ ἀλιέως, εἰ μὲν δεικνύει,
 20 τὸ θύριν· εἰ δὲ ἀμφιβάλλῃ, ψηλά [ψησον . . .] ονέαν, ἀλλὰ μὴ τι
 πρὸς τῆς πόρτας μέρος, ἀλλὰ τοῦ ὑαλοῦ τὴν μερεὰν τῆς κόχης τοῦ
 ὁ [σπιτίου] πον βλέπει πρὸς τὴν μεσημβρίαν. ρ. ξ β α σ : σ α τ π α ρ :
 κ κ ν ρ σ : ο λοιπόν, μὴ ἄρης βέλος, ἀλλὰ θές τὸ βέλος
 ἐκ τοῦ γράμματος καὶ ἔασον αὐτὸ καὶ ἡ τὸ βέλος, ἐκεῖ
 25 ἔστιν τὸ ζητούμενον. σ χ ρ σ μ σ π χειρὸς μετάβασις, ἤγουν γ, . . .

3 ἥλιος ἢ σελήνη, i. e. aurum aut argentum (signa astrol. vel alchim.
 in cod.): ἡλίῳ ἢ σελήνῃ Pr. τῷ suppl. Pr. 5 ὁ τόπος suppl.
 Pr. 6 Πνουήλ et Πνοήλ Pr. [ἔσκευασμένη] suppl. Pr
 7 κιματον crypt.: coniecerat Polites, suppl. Pr. 8 et 9 suppl. Pr.
 10 i. e. εὐφρόβιον. 11 suppl. Polites. 12 γένοιται cod. γένοιτο
 Pr. 12 suppl. Pr. 14 ἐν λύχνιον] ἐλύχνιον cod.: λυχνίον Pr.
 χαλκοῦν: signum in cod.: ἀριθμόν Pr. suppl. Pr. 15 ἐκάστῳ
 addidi. 19 ss. Haec nondum edita sunt: de thesauro reperien-
 do iterum agitur. 20 μητης cod. 22 ρ ξ β — ν ρ σ et in-
 fra similia rubro atramento verba videntur esse arcano alphabeto
 scripta. 25 μετὰ βάσις cod. γ] τρίτη γ

..... ι α · ἔμπροσθεν τῶν σημείων εὐρήσεις τὸ ποθεῖς. ἐὰν δὲ
 εὐρηγῇ κατάκαππον ἄλλον κάππα, κατάβα καὶ μετὰ
 κόπου εὐρήσεις δὲ ποθεῖς: εν υ πο ρ ρ υ ρ υ υ ρ β β
 δ ε λ ε ρ ρ ν ν β β ε ε .. τὰ δύον δὲ κ, λέγε κατά-
 θεσεις ἔχων θησαυρόν · εἰ δὲ εὐρεθῇ καὶ θ', ἀλήθειαν ὅτι ἔχει · καὶ 5
 θες παλάμ(ην?) ἐκ τοῦ εἰ δὲ ἔχει ὁ τόπος ὁ μικρόν,
 ὧδε θεώρησον εἰς τὸν τόπον · εἰ δὲ ω μέγα, ἔνθεν κακεῖθεν αὐτοῦ
 πῆχ(εις?) τῆς χειρός σου ἄνωθεν τοῦ α,
 καὶ εὐρήσεις τὸ ποθεῖς.

7 ὦδε] ὅδε cod.

9 Sequuntur tria alphabeta cryptographica
 quorum dimidia pars periit.

Traité Onirocritique

[F. 315v] Ἐτερος ὄνειροκρίτης κατὰ Μανουήλ
τοῦ Παλαιολόγου.

α'. Περὶ ἰχθύων.

Οἱ ἰχθύες κρίνονται εἰς φόβον καὶ εἰς ἀβουλίαν διὰ τὸ εἶναι τοῦ-
5 τους τρομαλοῦς καὶ περιφόβους · πλὴν οἱ ζῶντες. οἱ δὲ πρὸς
τροφήν παρασκευασθέντες εἰς ἐπικερδίαν εἰσίν.

β'. Περὶ ὄστρακοδέρμων.

Οἱ ἄστακοί, τὰ παγούρια, οἱ κάρaboι καὶ ὅσα τοιαῦτα τῶν ὄστρα-
κοδέρμων βλάβην ἐμφαίνουσι παρ' αὐτῶν τῶν ἐχθρῶν κινουμένων
10 οὐ μετρίαν, ὥς ὁ Φακρασὶς ἐθεάσατο.

γ'. Περὶ δακτυλιδίου.

Τὸ δακτυλίδιον κρίνεται εἰς ἀρραβῶνας εὐτελοῦς ὑποθέσεως · εἰ
δὲ διαρραγῇ, δηλοῖ παρασάλευσιν τοῦ ὑπισχνουμένου πράγματος
τῆς συμφωνίας.

15

δ'. Περὶ φανερώσεως μύων.

Ἐὰν φανῶσιν μῦς ἐν οἴκῳ τινὸς ἀνερχόμενοι καὶ κατερχόμενοι,
τὰ μυστήρια τοῦ οἰκοδεσπότην πάντα φανερωθήσονται. μῦς γὰρ
λέγεται ὁ ποντικὸς ἀπὸ τοῦ μύω, τὸ καμῦω.

4 βουλείαν cod.
(= καταμύω) cod.

9 βλάβη cod.

10 οὐ] ον cod.

18 καμύω

ε'. Περι τυφλῶν.

᾽Ωσαύτως καὶ τυφλὸν ἐὰν ἴδῃ τις περιπατοῦντα ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ γινωσκέτω ὅτι κρυφὸν μυστήριον πολιτεύεται ἐν αὐτῷ. καὶ εἰ μὲν ἴδῃ ὅτι ἠγοίχθη ὁ εἰς ὁ ὀφθαλμὸς αὐτοῦ, ἐξ ἡμισείας <μέλλει> φανερωθῆναι τὸ κρυπτόμενον μυστήριον · εἰ δὲ ἴδῃ ὅτι ἠνεόχθη- 5
σαν, ἐξολοκλήρως μέλλει φανερωθῆναι.

ς'. Περι κυνῶν καὶ μοχθηρῶν.

Οἱ κύνες καὶ τὰ μοχθηρὰ δηλοῦσιν ἐχθρούς · καὶ ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι ἐδήχθη ὑπ' αὐτῶν καὶ ἔφιππος ὧν ἐπέξευξεν καὶ πόρρω ἀπὸ τῆς στρατείας ἐγένετο μόνος ἐναπολειφθείς, παρὰ τῶν ἐχθρῶν μέλλει 10
ὑποστῆναι βλαβὴν καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἀποβαλεῖται.

ζ'. Περι φρεάτων, δεξαμενῶν καὶ ἀγγείων.

Τὰ φρέατα καὶ αἱ δεξαμεναὶ καὶ τὰ ἀγγεῖα τὰ δεκτικὰ τῶν ὑδάτων κρίνονται εἰς γυναικας. καὶ ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι ἔπιεν ἐξ αὐτῶν ὕδωρ, ἡδονὴν πληρώσει μετὰ γυναικός. ἐὰν δὲ ἐνίψατο μόνον 15
ὕδατος καὶ οὐ καὶ ἐγεύσατο, ὁμιλίαν μόνον καὶ χαριεντισμὸν ἐκπληρώσει. εἰ δὲ ἴδῃ ὅτι μακρόθεν [f. 316] ἢ ἐγγὺς γενόμενος ἢ φρέαρ ἢ στέραν ἢ βρύσιν ἢ λίμνην, συγκρινομένην εἰς πλουσίαν καὶ ἐνδοξον γυναικάν, ὕδατος ἐξ αὐτῶν οὐκ ἐγεύσατο τὸ παράπαν, ἀλλ' οὐδὲ καὶ ἐνίψατο, εἰς ἐννοίαν μεγάλην καὶ μέριμναν καὶ φρον- 20
τίδαν μέλλει πεσεῖν ἐπικίνδυνον ἀπὸ γυναικός δι' ἄλλην τινὰν ὑπόθεσιν καὶ οὐχὶ δι' ἐρωτικὴν ἐπιθυμίαν ὥς εἴρηται. εἰ δὲ ἐμπέσῃ ἐν τῷ τοιοῦτῳ φρέατι ἢ ἐν τῇ στέρει ἢ λίμνῃ, μέλλει κινδυνεύσειν ὑπὸ γυναικός.

η'. Περι σκιαδίου.

25

Ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι φορεῖ σκιαδίου, ἀσυνήθως ἔχων εἰς τοῦτο, ἐκρά-
τει δὲ καὶ ῥάβδον καὶ ἀνήρχετο καὶ κατήρχετο ἐν τῷ παλατίῳ ἐπ-
ευφραυνόμενος, γίνωσκε ὅτι μέλλει περιπεσεῖν ἐν ἀσθενείᾳ δεινῇ
καὶ χαλεπῇ καὶ ἐγγὺς θανάτου γενέσθαι · ἐπανελθεῖν δὲ ταῦτα πρὸς
ὕγειαν διὰ τοῦ ῥάβδου ἐμφάνειαν. 30

4 μέλλει addidi. 17 ἐγκυς cod. 18 στέρα = cisterna.
βρύση cod. λίμνη cod. συγκρινομένη cod. 19 γυναικάν]
+ καὶ cod. 23 κινδυνεύσει cod. 27 ραῦδον cod. 28 ἀστε-
νεία cod. 29 ἐγκεῖς cod. 30 ῥαῦδον cod. ἐμφαίνειαν cod.

θ'. Περὶ πῆτας ζεούσης καὶ ψυχρᾶς καὶ ἄρτου καθαροῦ καὶ κυβαροῦ.

Ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι ἐσθίει πῆταν ζέουσιν, <εἰς> νόσον πυκνώσεως μέλλει περιπεσεῖν. εἰ δὲ ἴδῃ τις ὅτι ἥσθιεν αὐτὴν ψυχράν, μέλλει 5 εὗρεῖν κέρδος ὅπερ ἀπεβάλετο, ἑτέρου μὴ βουλομένου. ἔαν ἴδῃ τις ὅτι ἥσθιε ἄρτον καθαρὸν, εὗρίσκει κέρδος ἀρκετὸν πρὸς ζωαρχίαν· εἰ δὲ ζέοντα; ἀσθενήσῃ. εἰ δὲ ἴδῃ ὅτι ἔτρωγεν ἄρτους κυβαροὺς ἢ ἐδέξατο αὐτοὺς παρὰ τινος καὶ μετέδωκεν καὶ πρὸς ἄλλους, μέλλει εὗρεῖν κίνδυνον καὶ ἀργίαν καὶ ἀπονέκρῳσιν καὶ καταβολὴν 10 παρὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ καὶ αἰχμαλωσίαν. ὑπερσυναριθμεῖται τῷ στρατιωτικῷ λόγῳ ὁ Σουντζηράκις ἐκείνος ὁ Μεσσηθιανιάτης καὶ ὁ Λεοντόπαρδος ὁ πρωτοσπαθάριος. ὅστις ὁ Τζηράκις αἰχμαλωτισθεὶς παρὰ τῶν πολεμίων ἐδεσμεύθη καιρὸν ἱκανόν· ὁ δὲ Λεοντόπαρδος κονταρέαν δεξάμενος 15 κατὰ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἤρέθη.

ι'. Περὶ ἀετῶν καὶ περδίκων καὶ περιστερῶν καὶ χελιδόνων καὶ ἀηδόνων καὶ στρουθίων.

Οἱ ἀετοὶ δηλοῦσιν ὀχλήσεις καὶ ταραχὰς βασιλικὰς, καὶ τὰ ἕτερα ὄρνεα διαμάχας ἀρχόντων. αἱ πέρδικες δηλοῦσιν ἐγγενικῶν, 20 γυναικῶν πολυλάλους καὶ πολυταράχους ὑποθέσεις, διὰ τὸ περισσῶς ἔδειν ταῦτα τὰ ὄρνεα. αἱ δὲ περιστεραί δηλοῦσιν καθαρὰς ὑποθέσεις καὶ ἀληθεῖς ὑποθέσεις καὶ ἀδολιεύτους. αἱ κορῶναι δηλοῦσιν φάυλων γυναικῶν καὶ τερατενομένων λόγους καὶ ὀχλήσεις. ἡ χελιδὼν ἀγγελίαν καὶ μήνυμιν ἐμφαίνει ἐπιθυμούντων ἀνθρώπων 25 πρόπελας ἀπὸ τῶν μακρυνθέντων. ἡ ἀηδὼν κήρυγμα ἐνηδόνου πράγματος καὶ λίαν ἐφετοῦ· ἐν γὰρ τῷ καιρῷ τοῦ ἔαρος αὐτὴ αὐτόθεν τὰ ἄλσιν περιερχομένη καὶ συνιζάνουσα μέλλει συμπλέκειν ποικίλα καὶ θανμαστὰ καὶ τὴν κοινὴν ἐξανάστασιν προαναφωνοῦσα καὶ προαγγέλλουσα καὶ περισσῶς ἔδει καὶ συνεχῶς καὶ τοὺς ὁδοίτας 30 μεθ' ἡδονῆς παραπέμπει καὶ χάριτος. οἱ στρουθοὶ σὺγχυσιν ἐμφαίνουσι καὶ ζάλην περὶ χυδαίου καὶ συμφερετώδους πλήθους ἥτοι χωριατῶν. ἔαν ἴδῃ τις ὅτι ἐκωλύθη παρὰ τῶν στρουθίων γίνωσκε ὅτι μέλλει εὗρεῖν πλείστην ἐπίθεσιν καὶ θανατηφόρον μοι-

3 εἰς addidi. 5 ἕτερος — βουλούμενος cod.

cod. 14 κονταρέα cod. 15 ἐρέθη cod.

conici: θηραστομένον cod. λόγων cod.

29 ἀδειν cod.

30 ἐμμάλινουσα cod.

13 ἐδεσμεύθη

23 τερατενομένων

26 ἐν] ἐάν cod.

ραν παρὰ τοῦ κοινοῦ λαοῦ. καὶ εἰ μὲν ἀπηλλάγη καθ' ὅπνους τῶν τοιούτων, ῥυσθήσεται τῶν τοιούτων κινδύνων · εἰ δὲ κατεκυριεύθῃ, ἡττηθήσεται καὶ παρ' αὐτῶν ἐμπλήσεται · μέλλει ὁ τοιοῦτος φονευθῆναι, ὥς ὁ μέγας διερμηνευτὴς Σ υ ρ ι ἄ ν ω ν ἐθεάσατο, μόλις ποτὲ ῥυσθεῖς τοῦ ἐπηρεημένου αὐτῷ κειμένου κινδύνου · 5 ἐκύκλωσαν γὰρ αὐτὸν ὥσει ἰβ' χιλιάδες λαὸς διὸ ἠκούσθη ὅτι πωλεῖται δι' αὐτοῦ παρὰ τῆς δεσποίνης ὁ ἐπικείμενος τῷ Γαλατὰ βουνὸς πρὸς τοὺς Φράγγους.

ιδ'. Περὶ ἵππου καὶ ὄνου καὶ μούλας.

Ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι ἐκαβαλλίκευσεν ἄνθρωπος ἵππον καλὸν καὶ σύν-10 τομον καὶ εὐτροφον, μέλλει ἀκοῦσαι λόγον ἀγαθὸν καὶ σύντομον κατὰ τὴν ἀποδοχὴν αὐτοῦ καὶ ὕπηρεσίαν καὶ ἐνέργειαν. εἰ δὲ χαῦνον καὶ κουτζὸν καὶ δύσκολον πρὸς κίνησιν, μέλλει ἀκοῦσαι λόγους δυσχεροὺς καὶ πολυκινδύνους, οὓς καὶ ἀποδέχεται παρὰπαν. καὶ εἰ μὲν ἔστιν εὐτυχὴς καὶ ἔνδοξος ὁ ἰδὼν, ταχέως δυστυχήσει [f.316v] 15 καὶ τὴν δόξαν ἀποβαλεῖται. ὥς ὁ μέγας δοῦξ ἐθεάσατο, μετὰ τὸ πνιγῆναι τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ τὸν Παλαιολόγον ἄλογον τοιοῦτον κτησάμενος καὶ ἀπείρων πληγῶν καὶ μαστίγων ἀνάμεστον. ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι ἐκαβαλλίκευσεν ὄνον, εἰς τὴν ἰδίαν ὠφέλειαν καὶ προκοπὴν μέλλει προβιβασθῆναι · ὄνος γὰρ λέγεται ἀπὸ τὸ ὄνω, τὸ 20 ὠφελῶ καὶ τὸ προκόπτω. αἰδαρος δὲ ἀπὸ τοῦ αἰέποτε τύπτεσθαι παρὰ τοῦ θείοντος αὐτὸν διὰ τῶν ὀρθοτάτων. εἰ δὲ ἴδῃ ὅτι ἐκρήμνησεν ἐξ αὐτοῦ, μέλλει ἀποθανεῖν ἢ δυστυχήσει. ἢ καμῆλα δηλοῖ δυσκολίας καὶ ὑπόθεσιν δυσκαταχείριστον, διὰ τὸ κυρτώδες αὐτῆς καὶ καμπύλον. τὸ δὲ μουλάρην ἀκίστον εἰς θέαν ὥσαύτως, 25 διὰ τὸ ἐπίμικτον εἶναι ἐξ ἵππου καὶ ὄνου καὶ κακοῦργον καὶ δολερὸν ἐκ τῆς γνώμης.

ιβ'. Περὶ ῥοδάκινων καὶ δαμασκήνων.

Τὰ μῆλα καὶ τὰ ῥοδάκινα κρίνονται εἰς ἐρωτικὴν ὑπόθεσιν · πρὸς

2 ῥυστήσεται cod.	3 ἐμπλήσετω cod.	6 χιλιάδας cod.
7 πολίται cod.	10 τις τι cod.	ἄν(θρωπ)ον cod.
14 δυσχεροῦς i. c. δυσχερεῖς.	17 γαμπρόν cod.	20 προ-
βηβαστῆναι cod.
conici: ὀθρω et duo τ suspensa, cod.	21 τύπτεται cod.	22 ὀρθοτάτων dub.
λας.	24 ὑπόθεσιν καὶ transp. cod.	23 in marg. περὶ καμῆ-
λας.
θείαν cod.	26 ἐφήμικτον cod.	25 καμπύλω cod.

δὲ τοὺς σώφρονας, εἰσὶ καὶ εἰς εὐφροσύνην ἄλλον πράγματος ἔφε-
τοῦ καὶ ἀγαλλίασιν ἢ κίνησιν ἀλλ' ὥς καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐκ διηγῆ-
σεως τυχηρᾶς τῆς αὐτῆς ἐρωτικῆς ὁμιλίας. τὰ δαμάσκηνα δηλοῦ-
σιν κακοὺς λόγους κακίστης καὶ ὀχληρᾶς γυναικός· ἐμφαίνουσιν
5 δὲ καὶ ἀσθένειαν διὰ τὸ δαμάζειν τὸ σκῆνος τοῦ ἀνθρώπου ἥγουν
τὸ σῶμα.

ιγ'. Περὶ ῥοδίων καὶ σύκων.

Τὰ ῥόδια ἐσθιόμενα καθ' ὕπνου δηλοῦσιν ἀσθένειαν. τὰ σύκα
δηλοῦσιν συκοφαντίας καὶ κατηγορίας καὶ λόγους αἰσχυντούς,
10 οὐκ ἀληθεῖς, ἀλλὰ ψευδεῖς.

ιδ'. Περὶ μεγίστων δένδρων καὶ μικρῶν.

Τὰ μέγιστα δένδρα εἰς εὐγενοὺς ἄνδρας κρίνεται καὶ γενναίους
καὶ ἡ πτώσις αὐτῶν θάνατον ἐμφαίνει. ὡσαύτως τὰ μικρὰ φυτὰ
εἰς μικροὺς ἀνθρώπους καὶ τὴν κάτω μοῖραν καὶ τύχην. αἱ τριακον-
15 ταφυλλέαις δηλοῦσιν γυναικας ἐρωτικὰς καὶ μεταδιδούσας εἰς
εὐθυμίαν καὶ μόνον ἀπὸ λόγων καὶ οὐ δι' ἔργων. τὰ ἀπίδια θεωρού-
μενα ἀποτυχίαν ἐμφαίνουσιν τῶν προσδοκουμένων. ἡ καρέα κρί-
νεται εἰς γυναικας μεγάλας, πολυταράχους δέ.

ιε'. Περὶ ἀμπέλων.

20 Ἡ ἀμπελος κρίνεται εἰς γένος· καὶ εἰ μὲν ἔχει σταφυλὰς λευκάς
καὶ τρυγᾶται παρὰ τινων, θλίψιν δηλοῖ ἀπὸ θανάτου κοσμικοῦ
ἀνθρώπου· εἰ δὲ μελαίνας, ἀποθάνειται μοναχὸς ἢ ἀπὸ τῶν μονα-
ζουσῶν. ὡς ἱατρὸς δὲ Σύνεσις ἐθεάσατο πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν τὸν
πενθερὸν αὐτοῦ τὸν ἀκτουάριον καὶ αὐτὸν ὕστερον.

25 ις'. Περὶ κρομμύων, σκοροδόων, πράσων καὶ τῶν
ὁμοίων λαχάνων.

Ὁ οἶνος κρίνεται εἰς χολὴν καὶ θυμόν· ὡσαύτως καὶ τὰ κρόμμνα
καὶ τὰ σκόροδα, τό τε πρᾶσον καὶ τὸ κάρδαμον, διὰ τὴν δριμύτη-
ταν τὴν κινουσαν τὸν ἀνθρώπον εἰς θυμόν καὶ ὀργήν. τὰ λάχανα
30 ἐσθιόμενα δηλοῖ κέρδος ἀπὸ λάχους.

1 σοφρόνος, ut vid., cod. εἰσὶ] εἶναι cod. 4 ἐμφαίνουσιν
cod. 5 σχύνος cod. 12 εὐγενούς, i. e. εὐγενεῖς. 13 αἱ
πόσεις cod. 14 τῆς — μοίρας — τύχης cod. αἱ] ἡ cod. 16 μό-
νην cod. ἀπολόγως, ut vid., cod. in marg. περὶ ἀπίων.
18 πολυτάραχον cod. 20 γένους cod. 22 ἡ δὲ μέλαινα cod.

ιζ'. Περὶ στολῆς Φράγγων καὶ χρωμάτων.

Ἡ φράγγικος ἢ στολὴ δηλοῖ ἐλευθερίαν μεγίστην καὶ ἐλευθερίαν ἐμφαίνει· ὥσαύτως γὰρ οἱ Φράγγοι, οἱ Τάταροι, οἱ Τοῦρκοι καὶ Ἰνδοὶ καὶ Σκύθαι καὶ πᾶν γένος ἀνθρώπων ἐλευθερίαν δηλοῦσιν. τὸ χρώμα τὸ λευκὸν τῆς ἐσθῆτος καλὸν εἰς θέαν· τὸ δὲ κόκκινον 5 καὶ γεράνεον, ἔνδοξον καὶ ἔντιμον· τὸ δὲ κίτρινον καὶ πράσινον καὶ τὸ μαῦρον πικρίαν σημαίνει καὶ χολήν· τὸ δὲ ὀξύν, τιμὴν.

ιη'. Περὶ ζώης καὶ ὑποδημάτων.

Ἡ ζώνη κρίνεται εἰς δύναμιν καὶ ἰσχύν· καὶ ἡ ταύτης παρασά- λευσις ἀδυναμίαν καὶ χαυνότηταν παριστῇ. τὰ ὑποδήματα δεσμούς· 10 καὶ ἡ τούτων στέρησις καὶ ἀποβολὴ ἐλευθερίαν τῶν δεινῶν.

ιθ'. Περὶ καυλοῦ.

Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἴδιον καυλὸν ἔντονον καὶ δυνατόν, μέλλει ἰδεῖν αὐτόν ἐπὶ πάσαις ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ· εἰ δὲ ἴδῃ αὐτόν χαῦνον καὶ συνιστάμενον, ἀδυνατήσκει καὶ ἄπρακτος φανήσεται καὶ παρὰ 15 τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ νικηθήσεται.

κ'. Περὶ τριχῶν κεφαλῆς καὶ γενειάδος.

Αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ἐκτεταμέναι καὶ πολλὰ οὖσαι φροντίδας καὶ μερίμνας πολλὰς· καὶ [f. 317] ἡ πτώσις τούτων ἐλευθερία ἐστὶ μεγίστη. τὰ γένεια κρίνονται εἰς γένος καὶ εἰς φίλων συνά- 20 θροισιν. καὶ ἡ τούτων σπάνη στέρησιν δηλοῖ τοῦ γένους καὶ τῶν φίλων.

κα'. Περὶ ῥίνος.

Ἡ ῥίνα κρίνεται εἰς τιμὴν· ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι ἔρρευσεν αἷμα ἐκ τῆς ῥίνος αὐτοῦ, ἢ βουλή αὐτοῦ μέλλει ζημιωθῆναι. καὶ εἰ μὲν 25 ἔδραμεν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μυκτήρων ἢ ῥεῦσις τοῦ αἵματος, καθόλου ζημιωθήσεται· εἰ δὲ ἀπὸ ἐνὸς καὶ μόνου, ἐξ ἡμισείας γίνεται καὶ ἡ τοιαύτη ζημία.

6 ἰεράνεον cod.

ὀξύν] + εἰς cod.

15 παρὰ] μετὰ cod.

7 μαῦρον] + εἰς cod.

11 τούτου cod.

19 ἡ πτώσις] ὑπτώσεις cod.

σημαίνει] ση cod.

15 συνιστάμενος cod.

24 ῥίνα i.e. ῥίς.

κβ'. Περὶ ὀφθαλμῶν.

Οἱ ὀφθαλμοὶ κρίνονται εἰς φίλους καὶ συγγενεῖς περιποθήτους. καὶ ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι ἀπεβάλετο τὸν ἕναν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ ἢ καὶ ἑκατέρους, φίλων τε καὶ γνησίων ἄγαν πεποθημένων στερηθήσεται.

5

κγ'. Περὶ φλεβοτομίας.

Ἄν ἴδῃ τις ὅτι ἐφλεβοτομήθῃ, μέλλει ἀφαίρεσιν ὑποστῆναι καὶ τοῦ γένους καὶ περιουσίας πραγμάτων.

κδ'. Περὶ πλοῦς καὶ βυθισμοῦ.

Ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι πλεῖ μετὰ πλοιαρίου ἢ παρασκαφίου ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ ἐλαύνει μόνος ἢ μεθ' ἑτέρων κωπηλατῶν, ἢ ταχέως ἢ ἀργῶς μέλλει ἰδεῖν νεκρὸν προφερόμενον ἢ ἀκούσει ὅτι ἀπέθανεν ἄνθρωπος. ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι εἰσῆλθεν εἰς καράβιν μέγα, μέλλει καταντῆσαι μετὰ βασιλέως ἢ μετὰ μεγάλου ἀρχοντος, τὰ δευτερεῖα τούτου κεκτημένον. εἰ δὲ ἴδῃ τις ὅτι ἐβυθίσθη ὑπὸ κλύδωνος μία τούτων, γινωσκέτω ὅτι μέγας ἀθρόντης πεσεῖται εἰς ψῆφος θανάτου ἢ ἀρχῆς ἀποβολήν. εἰ δὲ ἴδῃ ταύτην εὐδρομον ὑπὸ πνεύματος οὐρίου καὶ τὸ πέλαγος δι' εὐθύτητος διαπλέουσας, τὸν ἀρχοντα τοῦ τόπου καὶ τῆς χώρας ἢ καὶ αὐτὸν τὸν ἀρχηγὸν μέλλει βλέπειν εὐδαίμονα καὶ εὐτυχῆ καὶ τοὺς οἵακας τῆς αὐτῆς δόξης εὖ μάλα διευθύνοντα καὶ τοῖς κοινοῖς πράγμασιν χρώμενον.

κε'. Περὶ σπάθης καὶ μαχαίρας.

Ἡ σπάθη κρίνεται εἰς δύναμιν καὶ ἀνδρίαν καὶ ἰσχὺν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἢ παρὰ βασιλέως τὴν συγκρότησιν ἔχουσας ἢ παρ' ἀρχοντος ἢ ἐκ προτερήματός τινος φυσικοῦ. καὶ ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι ἐχαώθη ἢ συνετρίβη, μέλλει τὴν οἰκείαν δύναμιν καὶ δόξαν ἰδεῖν παρασάλευθεῖσαν καὶ εἰς καταφορὰν καὶ δυστυχίαν καταλήξει. ἢ δὲ μάχαιρα κρίνεται εἰς μάχην καὶ εἰς δύναμιν εἰς τὸ μάχεσθαι

2 συγκαινεῖς cod. 9 παρασκαφίου cod. : vide num malis μετὰ σκαφίου. 12 τις] στίς cod. 13 δευτερεῖα cod. 14 κτιμένον cod. μία scil. ναῦς. 15 ψῆφος, neutrum. 16 ευηδρομόν cod. : num ἐπιδρομον leg. ? οὔριον scripsi : εἰροῖον vel εὐφοῖον cod. 17 διαπλέουσα cod. ἀρχων cod. 19 οἵακους cod. διευθύνοντα cod. 24 ἐκ] εἰς cod. φυσικῶς cod. 25 ἐσυνετρίβη cod.

τοὺς ἐχθροὺς. καὶ ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι ἐβάσταζε μάχαιραν ἡκονημένην, ἀνδρεῖος μέλλει γενέσθαι καὶ ἰσχυρῶς καὶ ὀξέως τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ κατατροπώσει. εἰ δὲ ἴδῃ ὅτι ἐχάσεν αὐτήν, γίνωσκε ὅτι εἰρηνεύσει μετὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ καὶ καταλλαγήσεται. εἰ δὲ ἴδῃ ὅτι ἐτμήθη ἡ τοιαύτη μάχαιρα, μέλλει ἡττηθῆναι παρὰ τῶν 5 ἐχθρῶν αὐτοῦ.

κς'. Περὶ ἄρτου κουλίκιου.

Τὸ κουλίκιον τὸ μέγα κρίνεται εἰς χρόνον ἑνὸς παραδρομῆν μετ' ἐπικερδίας διὰ τὸ καθαρὸν · τὸ δὲ κηβαρὸν εἰς χρόνον ἑνὸς ὄδευμα καὶ στενοχωρίαν. τὸ δὲ μικρὸν κουλίκιον εἰς ἑνὸς μηνὸς 10 παραδρομῆν ἤγουν ***. ἡ καλήτσα ἡ μικρὴ εἰς ἐβδομάδαν, ἐπτάριθμον δρόμον. καὶ τὸ σησαμάτον ὁμοίως ἑνὸς χρόνου ἐμφαίνει περιορισμὸν ἐπικερδῆ καὶ εὖθυμον καὶ πάνυ χαριέστατον.

κς'. Περὶ ναῶν καὶ εἰκόνων.

Ἐὰν τις ἴδῃ ὅτι εἰσῆλθεν καθ' ὑπόθεσιν εἰς τὴν Ἀγίαν τοῦ Θεοῦ 15 Σοφίαν, γίνωσκε ὅτι εἰς κοινὴν καὶ καθολικὴν τοῦ κόσμου ταραχὴν μέλλει εὐρεθῆναι, διὰ τὸ εἶναι καθολικὴν τῶν χριστιανῶν ἐκκλησίαν · εἰ δὲ ἐν ἐτέρῳ ναῷ, ὁμοίως ταραχὴν μικρὴν καὶ θόρυβον δηλοῖ. εἰ δὲ ἴδῃ ὅτι εὐρέθη ἐντὸς εἰς ναόν, ἐβάσταζεν δὲ σπάθην ἢ ἕτερον ὄπλον ἢ στέφανον ἐφόρει ἢ κλάδον ἐβάσταζεν, γίνωσκε 20 ὅτι ἐντὸς τῆς τοιαύτης ταραχῆς τε καὶ ζάλης νικητῆς τε φανήσεται καὶ τροπαιοῦχος καὶ τῶν ἄλλων ὑπέρτερος. εἰ δὲ καὶ εἰκόνας ἐθεάσατο ἁγίων μαρτύρων καὶ ἀσκητῶν ἢ Θεοτόκου καὶ ἀγγέλων φωνὰς ἤκουεν, τοσοῦτον μᾶλλον εὐρήσει τῆς ὀχλήσεως καὶ ταραχῆς καὶ διὰ μάχης δικαίως κρίνεται. τῶν εἰκόνων ἐμφάνεια οὐ δι' ἄλλον 25 τρόπον δηλοῖ ἢ διὰ τὸ κοσμεῖσθαι εἰς πλεόν καὶ τοὺς ναοὺς καὶ αὐτὰς ἐκ ψηφίδων · ψῆφος γὰρ λέγεται ἡ κρίσις. εἰ δὲ ἴδῃ ὅτι ἔπαλλεν ἢ ἐτραγῶδει ἢ ἐπληττε τὴν κιθάραν ἢ ψαλτήριον μουσικόν, [f. 317^v] μέλλει πικρανθῆναι μεγάλως. εἰ δὲ ἔκρονέ <τις> τὰ τοιαῦτα ὄργανα ἔμπροσθεν αὐτοῦ, μέλλει ἀκοῦσαι μανδάτα 30 πικρὰ καὶ ἀφόρητα ἢ καθ' ἑαυτοῦ ἢ ἀπὸ φίλων γνησίων. ἐὰν ἴδῃ

3 κατὰ τρόποσάμενος cod.

cod. 9 κηβαρὸν cf. supra, p. 513, 2.

cunam sign.

cod. 28 κηνάραν cod.

29 τις addidi.

4 εἰρηνεύσει coniecti : εὐρήσει

10 ὁδεύη cod.

11 *** lac-

malim σησαμαῖον. 26 δηλοῦσιν

ψαλτήρων μουσικῶν cod.

ὅτι ἐγένετο ἱερεὺς, μέλλει ἀπελθεῖν εἰς ὁδὸν κοντὴν καὶ ὑπηρετήσῃ δουλείαν τινὰ ἐπικερδῇ · ἱερεὺς δὲ λέγεται ἀπὸ τοῦ ἴημι, τὸ πέμπω. εἰ δὲ ἴδῃ ὅτι ἤλθέν ποθεν ἱερεὺς πρὸς αὐτόν, μέλλει ἰδεῖν ἀνθρωπον πεμφθέντα παρὰ τινος ἀπὸ τῶν ἐκτός, εἰ δὲ ἴδῃ ὅτι ἀρχιερεὺς 5 ὥμίλει αὐτῷ, ἀπὸ ταξειδίου μέλλει θεάσασθαι ἐντιμον φίλον αὐτοῦ. εἰ δὲ ἐγένετο αὐτὸς ἀρχιερεὺς, μέλλει ἀναδέξασθαι ὑπηρεσίαν ἐνδοξον ἢ παρὰ βασιλέως ἢ παρὰ δεσπότου ἢ παρὰ αὐτοκράτορος παρὰ τε σεβαστοκράτορος ἢ καίσαρος, καὶ ἀπελθεῖν εἰς ταξείδιον. ἐάν τις ἴδῃ ὅτι ἐθυμιάζεν τιναν, μέλλει πικρῶναι τιναν διὰ 10 θανάτου ἢ αὐτὸς μέλλει ἀποθανεῖν, καὶ παρέξει αὐτῷ ὃς φίλος γνήσιος τὴν συμφορὰν, ἢ γενέσθαι πρόξενος θανάτου πικροῦ πρὸς αὐτόν διὰ κακουργίαν καὶ δειλιότητα. ἐάν τις ἴδῃ ὅτι ἔλαβεν παρὰ ἀρχιερέως εὐλογίαν, ἢ ἅγιον εὐαγγέλιον ὑπεδέξατο παρ' αὐτοῦ, μέλλει ἀκοῦσαι ἀγαθὴν ἀγγελίαν καὶ λόγους χρηστοὺς παρὰ ἀρχοντος 15 μακρόθεν ἐλευσομένου.

κη'. Περὶ πυρός.

Πῦρ λαῦρον μετὰ καπνοῦ ἢ χωρὶς καπνοῦ φερόμενον ἐν οἴκῳ τινὸς συμφορὰν προσημαίνει ἢ καὶ δυστυχίαν. τὸ δὲ φῶς πλοῦτον 20 δηλοῖ καὶ δόξαν. εἰ δὲ σβυσθῇ τοῦτο, ἀκερδίαν ἐμφαίνει τῶν πράξεων τοῦ οἰκοδεσπότου καὶ πενίαν οὐ μικρὰν καὶ κατήφειαν ἐκ τῶν φροντίδων.

κθ'. Περὶ κανδήλας.

Ἡ κανδήλα κρίνεται εἰς γυναικαν · καὶ ἐὰν σβυσθῇ, ἢ μέλλει τεθνάναι ἢ τοιαύτη ἢ ἀποβάλεται τὴν σωφροσύνην αὐτῆς. εἰ δὲ ἔστι 25 παρθένος ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ἡ κανδήλα σβεσθῇ παρὰ τινος πετομένου ὀρνέου, ἡ παρθένος μέλλει φθαρῆναι παρὰ τινος ξένου ἀνθρώπου · τὸ γὰρ φῶς τῆς κανδήλας τὴν ἐξαπτομένην λαμπράδα τῆς ψυχῆς αὐτῆς παριστᾷ. οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐκπυρωθέντες τὴν τῶν ἐχθρῶν βλάβην δηλοῦσιν.

1 in marg. περὶ ἱερέως.	κοντὴν cod.	2 εἴημοι cod.
4 ἀρχιερεὺς cod.	in marg. περὶ ἀρχιερέως.	6 ἀναδέξας cod.
9 in marg. περὶ θυμιαμάτων.	10 ὃς, suus.	24 τοιαύστοι
cod. ἀποβάλεται : futurum.	28 αὐτοῖς cod.	οἱ ¹ αἱ
cod. in marg. περὶ ἀνθρώπων.		

λ'. Περὶ οἰκων.

Οἱ γοῦν μεγαλοπρεπεῖς οἰκοὶ κρίνονται εἰς εὐδαιμονίαν μεγάλην καὶ ζώην τῶν ἐχόντων αὐτούς. ἂν οὖν συμβῇ καὶ χαλασθῶσιν ἐν τοῖς ὕπνοις, ἐμφαίνουσιν καταφορὰν ἀπὸ θανάτου καὶ δυστόχησιν.

5

λα'. Περὶ γυναικὸς κτήσεως.

Ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι ἐκτήσατο γυναῖκα ὥραϊαν τῷ κάλλει καὶ θαυμαστήν, μέλλει εὐρεῖν νέαν πολιτείαν καὶ ἔντιμον· εἰ δὲ αἰσχροάν, τοῦναντίον εὐτελεῖ καὶ χυδαίαν. εἰ δὲ ἔλαβεν ἑκατέραν οὐ νομίμως, ἀχάριστος μέλλει κατέχειν· εἰ δὲ φιλικῶ τρόπῳ, ἀπλῶς οὕτως 10 ταχέως ταύτης ἀπαλλαγῆναι.

λβ'. Περὶ κοσμήσεως γυναικός.

Γυνὴ ἐὰν ἴδῃ ὅτι κοσμεῖται, ἐντιμότερα μέλλει φανεῖσθαι καὶ λαμπροτέραν <δόξαν> εἰς τὸν ἴδιον ἄνδρα ὑπερκέκτηται καὶ εἰς ἄλλην πᾶσαν ὁμιλίαν τῶν πρὸς τύχην ἀνθρώπων. εἰ δὲ καὶ ἔσοπ- 15 τρον ἐβάσταζεν, ἀρίστη καὶ θαυμαστή καὶ περικάλλιστος μέλλει ὀφθῆναι εἰς τὸν βίον. ὡσαύτως καὶ ἄνηρ εἴπερ ἴδῃ τοῦτο.

λγ'. Περὶ κρεάτων διαφορῶν καὶ γαλάκτων.

Τὸ τοῦ προβάτου κρέας ἐσθιόμενον χωρὶς στέατος δηλοῖ κρίσιν καὶ διαμάχας· τὸ δὲ λιπῶδες δηλοῖ ἐπικερδίαν ἀπὸ κρίσεως. 20 τὸ δὲ χοίριον κρέας κέρδος ἐμφανὲς δηλοῖ. τὸ δὲ βόϊον κρίσιν μετὰ βοῆς δηλοῖ· τὸ δὲ στέαρ ἐλευθερίας εἶδος παριστᾷ. τὰ ἔλαια καὶ τὰ μύρα καὶ τὸ λινέλαιον στενοχωρίαν δηλοῦσιν. τὸ γάλα γαλήνην τῶν λογισμῶν δηλοῖ διὰ τὴν τῆς ἐλπίδος ἐπιτυχίαν· ὁ τυρὸς φροντίδαν καὶ μέριμναν, πλὴν ὁ ξηρὸς· τὸ δξύγαλαν γαλήνην μελίζονος 25 ἐδθυμίας· εὐκρατον γὰρ τὸ δξύν. τὰ ἄνθη τοῦ γάλακτος καὶ τὸ βουρλόγαλον καὶ ὁ ἀνθότυρος καὶ ὁ νεαρὸς τυρὸς προσημαίνουσιν ἅμα γλυκερὸν καὶ ἐνῆδονον προᾶγμα.

3 χαλαστώσιν, ut vid., cod. 4 δυστυχῆσει cod. 7 ἐκτίσατο cod. 9 χυδαίαν coniec.: διχέα cod. vide num malis δειλαίαν. 13 φανεῖται cod. 14 δόξαν addidi. 15 in marg. περὶ ἐσώπτρον. 16 ἀριστος cod. 18 γαλάτων cod. 20 διὰ μάχης cod. 22 περὶ ἐλαίων καὶ μύρων in marg. 23 νινέλαιον cod. 25 τό] ὁ cod.

λδ'. Περὶ ἱππημάτων.

Ἐάν ἴδῃ τις ἑαυτὸν χαμαὶ ἱπτάμενον, μέλλει δοξασθῆναι ἐν τῷ τόπῳ ἐν ᾧ εὐρίσκεται. εἰ δὲ ἀνῆλθεν εἰς ὕψος μεγάλως καὶ ἱπτάμενος φαίνεται, μέλλει ἀπελθεῖν εἰς ξένον τόπον καὶ ἐντιμος ὀφθῆναι καὶ ἐπικερδής. εἰ δὲ ὑπερνέφελος ἐγένετο καὶ οὐκ ἐφάνη καθάπαξ, μέλλει τοῦ βίου του ἀπορραγῆναι. ὥς ὁ τοῦ Λεβήνου υἱὸς καθάπερ ἐθεάσατο πρὸ τοῦ τελευτήσῃν.

λε'. Περὶ σκιαδίου.

Ἐάν ἴδῃ τις ὅτι ἐχάωσεν τὸ σκιαδίον αὐτοῦ, εἰ μὲν ἐστὶν ἀκόμῃ 10 παρθένος, μέλλει ἀποβάλλεσθαι τὸ τῆς σωφροσύνης εἶδος αὐτοῦ, εἰς ἀκολασίαν ἐμπεσών· εἰ δὲ ἔχει γυναῖκα, ἀποβάλλεσθαι αὐτὴν ἢ διὰ θανάτου [f. 318] ἢ δι' ἄλλης τινὸς αἰτίας. εἰ δὲ ἔχει αὐθέντην, μέλλει ἀποστῆναι τῆς αὐθεντικῆς αὐτοῦ προκοπῆς καὶ ἐπικουρίας ἢ ἄλλῳ τρόπῳ μέλλει ὕβρισθῆναι αὐθήμερον.

15 λς'. Περὶ ῥάβδου καὶ ἀπελατικίου.

Ἐάν ἴδῃ τις ὅτι ἐδέξατο ῥάβδον βασιλικήν, τιμὴν καὶ δόξαν καὶ στηριγμὸν καὶ ἀρχὴν εὐρήσει παρὰ τῆς βασιλείας. τὸ δὲ ἀπελατικίον κρίνεται εἰς ἰσχὺν καὶ δύναμιν κραταιὰν μετὰ αὐστηρότητος.

λς'. Περὶ θρόνου.

20 Ἐάν τις ἴδῃ ὅτι ἐπὶ θρόνου βασιλικοῦ ἐκάθισεν, ἀπλῶς οὕτως ἀρχὴν καὶ δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν εὐρήσει. εἰ δὲ μετὰ στεφάνου καὶ διαδημάτων καὶ ἐρυθρῶν πεδίλων ἐψημίζεται, ἀτιμίαν καὶ εὐτέλειαν καὶ καταφορὰν εὐρήσει καὶ κατηγορίαν παρὰ πολλῶν.

25 λη'. Περὶ ὄψεως καὶ δράκοντος καὶ σαύρας καὶ βατράχου.

Ἐάν ἴδῃ τις ὄφιν ἔρποντα καθ' αὐτόν, μέλλει εὐρεῖν ἐχθρικήν βλάβην καὶ καταφορὰν φήμην ἔχουσαν κακίστην. εἰ δὲ ἴδῃ δρά-

5 οὐ καίφανει cod. 7 καθάπερ delendum videtur. τε-
λευτήσῃ. 8 Cf. supra, p. 512, 25. 9 ἀκμή cod. 15 ῥαύ-
δου cod. 16 ῥαῦδον cod. 21 στεφάνους cod. 22 ἐψημίζεται
cod. 26 τις] + ὅτι cod. κατ' αὐτόν cod. 27 καταφορὰς cod.

κοντα ὑπερυψούμενον καὶ ἐπαιρόμενον, κατὰ τόπον καὶ χώρας
 ὁρμῶντα τύραννον καὶ δεσπότην ἔθλους ἀλαζόνα ὑπέροφρον μέλλει
 ἰδεῖν ἐπιδημήσαντα πρὸς διαμάχην ἢ πόλεμον καὶ φθορὰν τῶν
 ἀνθρώπων. ἐὰν ἴδῃ ὁ τοιοῦτος ὅτι κατετρώθῃ <ἦ> ὑπὸ κεραυνοῦ
 ἐφλογίσθῃ, εἰς ἀφανισμόν καὶ ἀπονέκρωσιν μέλλει τοῦτον ἰδεῖν 5
 ἐμπεσεῖν. εἰ δὲ ἴδῃ ὅτι ἐπέπεσον αὐτῷ σαῦραι, γίνωσκε ὅτι εἰς
 ἐπίθessin καὶ πικρίαν μέλλει ἐμπεσεῖν ἀνθρώπων ἀδυνάτων μὲν,
 κακῶν δὲ καὶ χαμερπῶν, πικρῶν καὶ λίαν ὀδυνηρῶν. εἰ δὲ ἴδῃ
 βατράχους κολάζοντας, μέλλει ἰδεῖν ἀνθρώπους χυδαίους καὶ βα-
 ναύσους ταραχὴν καὶ ζάλην προξενήσοντας ἢ καθ' αὐτῶν ἢ καθ' 10
 ἑτέρων τινῶν.

λθ'. Περὶ ἐγκύου.

Ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι ἐφιλίαζεν δένδρα, φυτὰ, μέλλει συγγενῇ ποιῆσαι
 ἐκ γαμηλίων ἔργων. ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι ἐγένετο ἔγκυος, ἀσθενήσῃ μὲν
 καθ' ἓνα τρόπον καὶ μετὰ παρέλευσιν μηνῶν θ' ἐλευθερωθήσεται 15
 τὸ γὰρ παιδίον εἰς πάθος κρίνεται κατὰ β' λόγους. εἰ δὲ ἐγέννησεν
 τὸ παιδίον, πάθος κεκρυμμένον φανερωθήσεται.

μ'. Περὶ φιλήματος παιδός.

Ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι ἐφίλησεν παιδίον ἄλλης γυναικός, ἀγαπήσῃ μὲν
 τὸ πάθος ἐκείνης καὶ διεγερθήσεται · διεγερθῆναι δὲ μέλλει καὶ 20
 αὐτὴ πρὸς φυλακῆς κατάστασιν κατὰ τὴν τοῦ πάθους ἐκείνου διά-
 θεσιν. εἰ δὲ ἀπέθανεν τὸ τοιοῦτον παιδίον ἢ ἐβαπτίσθῃ παρὰ τινος,
 καταποντισθῆναι μέλλει καὶ ἀργῆσαι καὶ ἀπονεκρωθῆναι · τὸ
 γὰρ βάπτισμα ἢ κατὰ Θεὸν λύπη ἐστὶ καὶ ὁ θάνατος · ἢ δὲ ἀπὸ
 τοῦ ὕδατος ἀναφορὰ τὴν μέλλουσαν κοινὴν ἐξανάστασιν τῶν τεθ- 25
 νεώτων δηλοῖ · δηλὸν ὅτι ἀποθνήσκονται ἐν Χριστῷ.

μα'. Περὶ ζωγράφου λαγῶος.

Ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι ἐζώγρασεν λαγῶν, μέλλει εὐρήσειν λαοῦ
 ἀρχὴν καὶ ἐξουσίαν. καὶ εἰ μὲν ζῶντα ἐκράτει αὐτὸν καὶ καθω-
 μάλιζεν, εἰρήνεύσει καὶ ἡμερώσει καὶ εἰς προκοπὴν καταστήσει 30

4 ἢ addidi. 5 τούτω cod. 8 κακῶν δέ] καὶ κακῶν cod
 ἰδῃ] + ὅτι cod. 10 προξενήσεται, ut vid., cod. 13 συγγ-
 καίγ cod. 21 φυλακὴν cod. 25 κενήν cod. 29 ἐκράτειν cod.

τὸν τοιοῦτον λαόν · εἰ δὲ ἀπέπνιξεν τοῦτον, ἀφανήσῃ καὶ καταπον-
τίσῃ τελείως.

μβ'. Περὶ λύκων.

Ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι εἰσῆλθεν λύκος εἰς τὴν πόλιν, γίνωσκε ὅτι
5 <ἔσται> ἡ νόσος μεγάλη ἐν αὐτῇ τῇ πόλει διαφθείρουσα τοὺς πολί-
τας <ἢ> καὶ γαῦρος ἄνθρωπος ὥστε πάντας ἀπολέσει.

μγ'. Περὶ μελισσῶν.

Ἐὰν ἴδῃ τις μελίσσας, κρίνεται εἰς ἐχθρῶν ἀποβολὴν καὶ ἐπι-
δρομὴν ἢ εἰς κοινοῦ λαοῦ ἐπανάστασιν.

10 μδ'. Περὶ προβάτων.

Ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι ἦλθον πρόβατα ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, μέλλει ἰδεῖν
ὅτι ἐπεδήμησαν φίλοι περιπόθητοι εἰς τὸν αὐτόν · εἰ δὲ αἶγες,
μέλλει θεάσασθαι ἐξ ἐθνῶν πρέσβεις ἐπιδημήσαντας ἢ καὶ χωρὶς
πρεσβείας, διὰ τὸ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ τοῦ ἀλη-
15 θινοῦ Θεοῦ τούτους εἶναι. τὰ δὲ ἀρνία κρίνονται εἰς μικρὰ φίλτρα
παιδίων.

με'. Περὶ ὧν.

Ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι ἐκράτει ὡὰ ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, μέλλει ἐκβληθῆ-
ναι ἀπὸ τοῦ οἴκου ἢ τῆς πατρίδος αὐτοῦ · ὅσα ὡὰ ἐβάσταν καθ'
20 ὕπνον, τόσας ἡμέρας ἀποδημεῖ εἰς φίλους ἢ εἰς συγγένους ἢ
ἀλλαχόθεν · εἰ δὲ ἔχει ταξειδίον, τόσους μῆνας μέλλει ἀποδημεῖν.
εἰ δὲ ἐτζάκιζεν ἢ ἔτρωγεν, μέλλει ἐμποδισθῆναι καὶ κωλυθῆναι
τῆς ὁδοῦ.

μς'. Περὶ τάφων.

25 Ἐὰν τις ἴδῃ ὅτι διέτριβεν εἰς τάφους καὶ ὅστέα γυμνὰ ἐθεάσατο,
εἰς μεγάλην κατάνυξιν. μέλλει ἐμπεσεῖν καὶ καθ' ἑαυτοῦ καὶ τοῦ

5 ἔσται addidi. 6 ἢ addidi. 12 αὐτόν] τόπον? 13 πρέσ-
βυς cod. 20 συγγένους i. e. συγγενεῖς. 22 ἐτζακεισιν cod,
ἐμποδησθῆναι cod.

βίον πραγμάτων, φόβου κατηγορίας [f. 318^v] ἐπικυρήσει διὰ τὸ
εἰσμετάβολον καὶ φθαρτὸν καὶ εὐέλπιστον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.

1 ἐπικειρώσεις cod. 2 εἰσμεταβολῶν cod. φθαρτῶν cod.
εὐελπίστων cod. (num ἀνέλπιστον leg. ?) τῆς ἀνθρωπίνης] τοιαν
(θρωπ)οῖς cod. iure dubites num textus f. 318^v ad idem opus-
culum pertineat. Reliqua pagina vacat.

Manuscrit de 379 ff. (cm. 22×14), XVe siècle. Cf. *Catal. codd. astrol. gr.*, VIII, 4, p. 70.

Onirocrite lunaire

[F. 26] Ὀνειροκριτικὸν ἕτερον ἐκ τῶν τῆς
Σελήνης ἡμερῶν.

Τῇ α'. ἡμέρα τῆς Σελήνης, ὅπερ ἂν ἴδῃς εἰς χαρὰν ἀποβήσεται,
κἂν σεαυτὸν ἴδῃς ἠττώμενον, τὸν ἐχθρόν σου πάντως νικήσεις.

5 Τῇ β', οὐδεμίαν ἔξει ἐνέργειαν, οἷον ἂν ὄραμα ἴδῃς, ἀγαθὴν δὲ
ἐλπίδα διατελέσει.

Τῇ γ', τῇ δ' καὶ τῇ ε', ὃ ἐὰν ἴδῃς γενήσεται· μόνον μὴ τὸ μυσ-
τήριον πρὸς τινα ἄλλον εἴπῃς, εἰ μὴ τῇ ἀνατολῇ καὶ μόνῃ.

Τῇ ς' καὶ τῇ ζ', ὃ ἐὰν ἴδῃς εἰς χαρὰν ἀποβήσεται· εἰ δὲ πάνυ ἐστὶ
10 λυπηρὸν, τοῦ Θεοῦ μόνον δεήθητι.

Τῇ η' καὶ τῇ θ', πᾶν ὅπερ ἂν ἴδῃς, μὴ ταραχθῇς· οὐ γὰρ ἀληθεύ-
σει τὸ ὄναρ.

Τῇ ι' καὶ τῇ ια', ἐντὸς ἡμερῶν τεσσάρων τὸ ὄραμα ἐντελὲς γενή-
σεται.

15 Τῇ ιβ' καὶ τῇ ιγ', ἐνέργειαν ἔχει ζωῆς τὸ ὄραμα· ὃ καὶ μετὰ
πολὺν χρόνον γενήσεται.

Τῇ ιδ' καὶ τῇ ιε', ἐντὸς ἐνιαυτοῦ ἢ καὶ πλέον, ὅπερ ἂν ἴδῃς ἀπο-
βήσεται.

Τῇ ις' ἀφοβὸν σε διατηρήσει τὸ ὄραμα· ἀποβήσεται δὲ εἰς
20 ἕτερον.

Τῇ ιζ', ἐλπίδας ἀγαθὰς δηλοῖ τὸ ἐνύπνιον· [f. 26v] ἀποβήσεται
δὲ ἐντὸς ἡμερῶν ὅκτω.

Τῇ ιη' καὶ τῇ ιθ', μὴ φροντίσης ὅλως τοῦ δραθέντος· οὐ γὰρ
ἀληθεύσει.

Τῇ κ', ἀληθές ἐστιν ὅπερ ἂν ἴδῃς καὶ χαρὰν σοι ἐπαγγέλλεται.

Τῇ κα', φάντασμά ἐστι τὸ φανέν ἐκ παντός.

Τῇ κβ', μηδαμινά σοι ἀπόκειται γενήσεσθαι πράγματα.

Τῇ κγ' καὶ τῇ κδ', ὃ ἐὰν ἴδῃς εἰς σωτηρίαν σὴν ἀποβήσεται
καὶ ἐν χαρᾷ καὶ ὑγείᾳ ἔσεται ἡ ξενιτεία σου. 5

Τῇ κε' καὶ τῇ κς', φόβον καὶ δειλίαν σοι σημαίνει συμβήσεσθαι
ἐντὸς ἡμερῶν θ'.

Τῇ κζ' καὶ τῇ κη', ὃ ἐὰν ἴδῃς εἰς σωτηρίαν σὴν δηλοῖ· ἐκ θλί-
ψεως γὰρ εἰς χαρὰν μεταβήσεται.

Τῇ κθ' καὶ τῇ λ', ἐντὸς ἡμερῶν πεντήκοντα τὸ ὄραθὲν ἀποβή-10
σεται.

Ἔτερον παρασύντομον.

Κράτησον ἐν τῇ χειρὶ σου ἀριθμὸν τὸν γ', καὶ ὅσας ἂν ἔχη ἡ
Σελήνη ἡμέρας ὁπόταν ἴδῃς τὸ ὄραμα, καὶ τὰ στοιχεῖα τοῦ ὀνόμα-
τος τοῦ ἰδόντος αὐτό· καὶ τὰ πάντα ἐνώσας ὁμοῦ ὑφείλον ἐπὶ 15
τῶν ὀκτώ, καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπομεινάντων ζήτει ἐν τῷ ψαλτηρίῳ [f.
27] κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν καὶ ὁ ψαλμὸς οὗτος τὴν τοῦ ὀνείρου
δηλώσει σοι ἔννοιαν.

13 τόν] son vel ηον cod.

16 ὀκτώ] ο com nota in cod.

Onirocrite alphabétique

[F. 27] Ἔτερον ἀπὸ πείρας φρονίμων.

Ἐὰν ἴδῃ τις ἑαυτὸν γεγονότα καθ' ὕπνου χρυσοῦν ἢ ἀργυροῦν, πραγμάτων μεγάλων ἐμπόδιον ὑπομενεῖ.

Ἀργυροῦν τι σκεῦος χειρώσασθαι, ἐπικέρδειαν πραγμάτων σημαίνει.

Ἀφίνθιον πιεῖν, δυσχερεῖς μάχας σημαίνει.

Ἀνδριάντας ποιῆσαι, φίλους πιστοὺς καὶ γνησίους δηλοῖ κτῆσασθαι.

Ἄρνας ἢ ἐρίφους ἑὰν ἴδῃ τις, ἐπικέρδειαν αὐτὸ πραγμάτων δηλοῖ.

10 Ἀνελθεῖν ἐφ' ὑψηλοῦ τόπου μεθ' ἵππου, δούλοις μὲν ἐλευθερίαν τοῖς δὲ λοιποῖς καλὸν σημαίνει.

Ἀποκεφαλισθῆναι ἑαυτὸν ἰδεῖν, τινὰ μέγαν κάματον ἀποβαλέσθαι δηλοῖ· οἱ δὲ φασιν τὸν ἑαυτοῦ αὐθέντην.

Ἀπὸ πλοίου εἰς στερεὰν γῆν πηδῆσαι, ἀπαλλαγὴν τοῦ ἰδίου τόπου σημαίνει.

Ἀφ' ὑψηλοῦ ἐπιβλέπειν, φιλίας δυνατῆς σύμβασιν δηλοῖ.

Ἀστραπὰς βλέπειν, ἀπροσδόκητον κέρδος δηλοῖ.

Ἀνυπόδητον ἑαυτὸν ὄραν ἢ περιπατεῖν, ζημίαν σημαίνει.

Ἄλευρα μεταχειρίζεσθαι, κέρδος δηλοῖ.

1 Cf. *supra*, p.165. 2 χρυσόν *cod.* ἀργυρόν *cod.* in *marginibus secunda et tertia manus varia additamenta adpinxerunt*: f. 26^v: ἀγέλατα (l. ἀγελαῖα) κέρδος σημ(αίνει). ἀντίδωρον κέρδος σημ(αίνει). ἀχέλ(ι) κακὸν σημ(αίνει). ἄλογ(ον) μαῦρ(ον) κακὸν σημ(αίνει). ἄλογ(ον) πεσεῖν κακὸν σημ(αίνει). F. 27, in *marg. exter.*: ἀετὸς ἄγγελον θεοῦ σημ(αίνει). ἀγιάζεσθαι τινα, μεγάλην χαρὰν σημ(αίνει). ἄρρενι συνδοιάσαι, κέρδος σημ(αίνει). ἄρματι εἰς οἶκόν σου εἰσιέναι, πιστικὸς πραγμάτων προστεθείσεται (l. — θήσεται). ἄρματα φο[ρεῖν] τιμὴν σημ(αίνει). ἄρματα δαν[εῖς] μέγα ζημίαν σημ(αίνει). ἀνάστασις νεκρῶν δικαιοσύνην σημ(αίνει). ἀρκοῦδα ἐχθρόν σημ(αίνει). ἀπίδια ἀστοχίαν σημ(αίνει) [..]γουσιν. ἀργὰ περιπατεῖν, ἀστοχίαν [παν]τός (?) σημ(αίνει). ἀστραπή καλὸν σημ(αίνει). In *marg. infer.*: ἀκάνθας ἰδεῖν ἐχθροὺς

Ἀδελφὸν ἢ ἀδελφὴν ἢ τινα τῶν ἰδίων θανόντων ἐὰν ἴδῃ τις, ζωῆς προσθήκην αὐτῷ σημαίνει.

Ἀλέκτορας παλαίοντας ἀποχωρῖσαι ἰδεῖν τινα, φυλαττέσθω δ τοιοῦτος μὴ τι ἐναντίον πάθῃ.

Ἀρρωστον εαυτὸν ἰδεῖν, στενοχωρίαν βαρεῖαν σημαίνει. 5

Ἀλαλον καὶ βωβὸν ἰδεῖν εαυτόν, χαρὰν μεγάλην δηλοῖ.

Ἀρπάζόμενος ἐν ποταμῷ, παραφυλάττου μὴ τι πάθῃς κακόν.

Ἀστρα θεωρῆσαι, ἐπικέρδειαν σημαίνει.

Ἀδελφῇ συγκοιτάζειν, διάξενξιν δηλοῖ.

Ἄνδρα φιλήσας, καλόν ἐστι. 10

[F. 27^v] Ἄρμα φορεῖν, τιμὴν δηλοῖ.

Αἷμα ἐκ τοῦ στόματος ἐξέρχεσθαι, κίνδυνον σημαίνει.

Ἀκάνθας ἀναντωμένας ἰδεῖν ἢ κατέχειν, ἐχθρῶν ἐπανάστασιν δηλοῖ.

Ἄρκτος ἐν χρήμασί τινος ἐρχομένη, μάχας σημαίνει. 15

Ἄμπελον ἐν οἴῳ δήποτε τόπῳ ἰδεῖν ἢ φυτευομένην, ἐπιτήδειον καὶ καλὸν καιρὸν δηλοῖ.

Ἀρχὴ τοῦ Β.

Βαστάζεσθαι τινα ὑφ' ἑτέρου, πρᾶγμα αἰσχροὺν αὐτῷ σημαίνει.

Βοῶν ἐπικαθημένον τινὸς ἀροτριώντων, ἀξίαν αὐτῷ δηλοῖ. 20

Βόας τρέχοντας ἰδεῖν χαρὰν σημαίνει.

Βόας βοσκομένους ἰδεῖν, χαρὰν καὶ κέρδος δηλοῖ· βόες τρεῖς χρόνον κακὸν δηλοῦσι.

Βόας παλαίοντας ἰδεῖν, χαρὰν καὶ κέρδος σημαίνει.

Βοεῖον κρέατος ἐσθίειν, λύπην καὶ ἀηδίαν σημαίνει. 25

ση(μαίνει). ἀλουπὴν ἰδών, κέρδος ση(μαίνει). ἀλέκτορα, δοῦλον μεγ(?) ση(μαίνει). ἄγγελον ἰδών, νικήσεις. ἄγιον, καλὸν ση(μαίνει).

ἄχυρα χαρὰν ση(μαίνει). F. 27^v in marg. super. : αἶγα, ἐχθρὸν ἄγριον ση(μαίνει). ἀτζίγγανοι, δαίμονες. ἄτακτος, δαίμων. ἄσταχυς, χρόνος. αὐλός, θρῆνος. ἄλογα, λόγοι. In marg. exter. : [...]. ἀκοῦσαι, ἀλήθειαν ση(μαίνει). ἄρματα δύναμιν ση(μαίνει).

ἄφωνος κακόν. διώκεσθαι ὑπ' αὐτῆς (scil. ἄρκτου), καλόν ἐστι. 16 φυτευθεῖσαν corr. 1^a m. in φυτευόμενον. 19 In marg. exter. : <ὑπὸ> βοδὸς διώκεσθαι καταδίωξιν (?) παρὰ δυνατῶν δηλοῖ. βασανιζόμενος ὄρα μὴ ἀκαίρως τι πράξεις (l. πράξης), ὑπομενεῖς τι ἐμπόδιον. βασιλεὶ ὁμιλεῖν ἀποτυχίαν δηλοῖ. βούτυρον βοδὸς πλοῦτον καὶ καλὸν χρόνον ση(μαίνει). βότρυας ἐν καιρῷ τρυγᾶν κέρδος ση(μαίνει)· μὴ κατὰ καιρὸν δέ, λύπην. βιβλίον, λόγον καὶ τιμὴν ση(μαίνει). 25 vel p. 529, 1 in marg. exter. : ἄλλοι δὲ πάντες (?)

Βούττυρον φαγεῖν ἀγγελίας μακρόθεν καλὰς σημαίνει.

Ἐν βαλανείῳ λούσασθαι, αἰφνίδιον θόρυβον δηλοῖ.

Βαλάνους συνάγειν ἢ φαγεῖν ἐλευθερίαν πραγμάτων μετὰ κέρ-
δους σημαίνει.

5 Βαῖον δέξασθαι καὶ κατέχειν, τιμὴν δηλοῖ.

Βροντὴν ἀκοῦσαι ἀπὸ οὐρανοῦ, ἀγγελίαν καλὴν σημαίνει.

Βόλια κατέχειν καὶ ἰδεῖν πίπτοντα ἀπὸ τῶν χειρῶν, βίου ἀπο-
βολὴν δηλοῖ.

Βαίνειν ἐν κεράμοις ἀπαλλαγὴν δηλοῖ δυσμενῶν βρόχου.

10 Ἀρχὴ τοῦ Γάμμου.

Γένεια ἔχειν ὀυπαρά, τοῖς μὲν ἐν δικαστηρίοις παραμένουσι
καλόν · τοῖς δὲ λοιποῖς καὶ πτωχοῖς κακόν.

Γραῖ συνδοιᾶσαι πλησμονὴν πραγμάτων δηλοῖ.

[F. 28] Γένεια ξυριζόμενα ἢ πίπτοντα, πᾶσι χαλεπὸν ἐστι.

15 Γένεια ἄσπρα ἐννοίας δηλοῦσιν · οἱ δὲ τιμὴν λέγουσι.

Ὁ γλυκὺ τρώγων πολλοῖς κακοῖς ἐμπεσεῖται.

Ὁ γενέθλια οἷα δὴ τινα ἰδὼν τελευτήσει ἐν τάχει.

Γάλα πίνειν ἰλαρότητα δηλοῖ.

Γράμματα χρυσᾶ ἢ ἀργυρᾶ ἐν οἷῳ δῆποτε τόπῳ ἰδεῖν τοῖς μὲν

20 τεχνίταις πάννυ καλόν · τοῖς δὲ λοιποῖς ἀσύμφορον.

Γυναικὶ γνωστῇ συγγενέσθαι ἰδεῖν, καλόν σημαίνει.

Γράμματα εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἰδεῖν, μάστιγας δηλοῦσιν.

Γελᾶν καθ' ὕπνους λύπην σημαίνει.

Γάμους ποιεῖν ζημίαν ἐπικίνδυνον δηλοῖ.

25 Γυμνοῖς ποσὶ περιπατεῖν ζημίαν σημαίνει.

Γνάθους τύπτειν ἐλευθερίαν δηλοῖ.

Ἀρχὴ τοῦ Δέλτα.

Δακτύλους περισσοὺς ἔχειν προσθήκην πλοῦτου σημαίνει.

ἀπὸ μεγάλου ἀνδρός φασιν καὶ τέκνον ἄρρεν.

7 βόκκια, ut vid.,

cod. 10 In marg. infer. : γάλα, γαλήνη.

γέλως, κλαύσεις.

γυμνός, φανέρωσις τρέπων.

11 ὀυπαρά 2^a m. additum in

marg. In marg. super. : γοῦνα ἀσθένειαν ση(μαίνει).

In

marg. exter. : γέρων, τιμὴ ἢ τύχη.

γάλα βόειον πίνειν αἰ-

ξησιν [καὶ] πλοῦτον μέγαν ση(μαίνει).

γαμεῖσθαι γραῖα κα-

λὸν ση(μαίνει).

γραῖα (?), τύ[χη].

γράμματα κόκκινα,

τιμὴ ἢ θανάτου μῆνυμα.

27 δάκτυλοι, δοῦλοι. δαμάσκηνα, νόσος.

Δακτύλιον ἀργυροῦν φορεῖν παντὸς κακοῦ ἐλευθερίαν σημαίνει· σιδηροῦν, ἐνθήκης προσθήκην σημαίνει.

Διάδημα ἰδεῖν ἔχειν, εὐπραγίαν καὶ καλὸν σημαίνει.

Δένδρα ἰδεῖν καρποφόρα εἰσοδὸν σημαίνει· ξηρὰ δέ, ἀποτυχίαν. 5

Δένδρα κοπτόμενα ἰδεῖν, ἐλευθέρους μὲν ζημίαν, δούλοις δὲ κέρδος δηλοῖ.

Δένδρα ἰδεῖν ἐκρίζουμένα πόλεμον καὶ πτώσιν ἀνθρώπων σημαίνει.

Δρόμον μὴ δύνασθαι ἰδεῖν ἐμπόδιον πραγμάτων δηλοῖ. 10

Δραμεῖν ἐν τάχει κέρδος σημαίνει.

Δράκοντα ἰδεῖν καὶ διώκεσθαι παρ' αὐτοῦ, πρῶτον μὲν φόνον, ἔπειτα δὲ τιμὴν δηλοῖ.

Δύο κεφαλὰς ἔχειν συζυγίαν φίλων δηλοῖ.

Δελφίνα ἰδεῖν [f. 28^v] ἀγγελίαν καλὴν σημαίνει. 15

Δαίμονας ἰδεῖν στενοχωρίαν δηλοῖ.

Δῶρα ἀποστεῖλαί τινι, δράττω μὴ ζημίαν ὁ ἰδὼν πάθη.

Διαθήκην ποιήσασθαι ἀποτυχίαν πραγμάτων σημαίνει.

Δράκοντα ὁ ἰδὼν εἰς τὸν ἑαυτοῦ εἰσιόντα οἶκον, καλὸν αὐτῷ ἔστι. 20

Δίκτυα χειρίσασθαι κακοπραγμοσύνην καὶ ἀποτυχίαν πραγμάτων σημαίνει.

Δύο ἡλίους ἰδεῖν μακροτέραν ζωὴν τῷ ἰδόντι σημαίνει.

Δυσωδίαν αἰσθῆσθαι ἀκηδίαν σημαίνει.

Δῶρα λαμβάνειν κέρδος δηλοῖ. 25

Ἀρχὴ τοῦ Ε.

*Ενοπλον ἑαυτὸν ἰδεῖν, τιμὴν αἰφνίδιον ἄνευ κινδύνου σημαίνει.

*Ελάφους ἰδεῖν ἢ διῶξαι, φθόνον ἄνευ κινδύνου δηλοῖ.

*Ελάφειον κρέας ἐσθίειν καλὸν σημαίνει.

*Ελέφαντος ἐπικαθέζεσθαι μεγάλην τιμὴν δηλοῖ. 30

*Ελέφαντα ἰδεῖν ἢ διώκεσθαι ὑπ' αὐτοῦ, ἐπικράτειαν ἐχθρῶν σημαίνει.

2 χρυσοῦν δὲ τιμὴν, add. in marg. 4 δένδρον ἀρχοντων (l. ἀρχων).
In marg. infer. : διδάσκειν καλὸν ση(μαίνει). δέσποινα ἢ θεοτό
κ(ο)ς (l. τὴν θεοτόκον) δηλοῖ. δράκων, βασιλεὺς κακός. 12 φό-
νον : malim φθόνον vel φόβον. 24 αἰσθενθῆναι cod. ἀκηδίαν : num
ἀηδίαν legendum? 31 ἢ m^a : καὶ m^l. In marg. exter. : ἔλα-

Ἐκδύμενον ἑαυτὸν ἰδεῖν, ἀρρώστοις μὲν καλόν, ἄλλοις δὲ δυσ-
χέρειαν δηλοῖ.

Ἐπιστολὴν ἀναγινώσκειν καινὴν, χαρὰν σημαίνει.

Ἐμπρησμόν ἰδεῖν ἐν οἴῳ δῆποτε τόπῳ κίνδυνον δηλοῖ.

5 Ἐὔχεσθαι καλὸν καιρὸν δηλοῖ.

Ἐλευθερίαν λαβεῖν καθ' ὕπνου, ἔλευθέροις μὲν καλὸν καὶ κέρ-
δος, δοῦλοις δὲ κακόν.

Ἐλαίῳ περιχρίεσθαι ἢ ἀλείψασθαι, καλὸν καιρὸν σημαίνει.

Ἐλαιον πιεῖν ἀρρωστίαν σημαίνει.

10 Ἐλαίαν τρώγειν καλὸν δηλοῖ.

Ἐρπετὰ ἰδεῖν αὐστηρῶς πρὸς τινα ἐρχόμενα, ἐπανάστασιν ἐχ-
θρῶν σημαίνει.

Ἐσθῆτα ἀποδύσασθαι ζημίαν σκληρὰν δηλοῖ.

[F. 29] Ἐλάϊνον ἢ δρύϊνον ἢ ἀπὸ δάφνης στέφανον φορεῖν, πο-
15 ρεῖαν μετὰ κόπου σημαίνει.

Ἀρχὴ τοῦ Ζ.

Ζώσασθαι ἐν ὁράματι ταξειδίου πορεῖαν δηλοῖ.

Ζώνην ἀπολέσαι κακόν ἐστίν· καὶ κοπῆναι, ὡσαύτως.

Ζῶον χαῶσαι ἔκπτωσιν τιμῆς μεγάλης σημαίνει.

20 Ἀρχὴ τοῦ Ἡτα.

Ἡλούς συνάξει ἢ πῆξι ζημίαν δηλοῖ.

Ἡλιον ἰδεῖν καθαρόν, κέρδος σημαίνει.

Ἡλιον αἱματώδη ἰδεῖν ζημίαν δηλοῖ.

Ἡλίους δύο ἰδεῖν ἐξουσίαν καὶ καλὸν σημαίνει.

25 Ἡλιον ἀνατέλλοντα ἢ λάμποντα μὴ καθαρῶς ἰδεῖν κίνδυνον
κοσμικόν δηλοῖ.

φον διώκεσθαι... (cetera evanida). εὐρεθῆναι ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι ἢ τῇ
οἰκίᾳ ἐκφυγόν, μέγαν κίνδυνον δηλοῖ. ἐνεκ[.τι?] ἵστασθαι,

ἔγκλημα δηλοῖ. 11 ἐχθρόν cod.

14 δοῦνον

cod.

In marg. super. : ἔχενδρ (lege ἔχιδνα?) ἐχθρός. εὐ-

νοῦχος, ἄγγελος. ἐκκλησία, ἐγκάλεσμα. ἐλαίας καρπός, καλόν. ἐλάδι,
θλίψεις. 16 In marg. exter. : ζάλη, πλοῦτος. ζώνην εὐρεῖν ἢ δέ-

ξασθαι, παρὰ..... αὐξῆσιν ζωῆς καὶ καλὸν δηλοῖ. ζοῦπα πολυποι-

κίλη, ἀρρωστία. ζοῦπα ηερανέα (l. γερανέα), πλοῦτος. ζοῦπα

κοκκίνη, χαρά. ζοῦπα κίτρινος, νόσος. ζοῦπα ἄσπρη, χαρά. ζοῦπα

μαύρη, λύπη. ζοῦπα ὄχι ὁμῆ, καλόν. 23 αἱματώδες cod.

24 καλόν] ἄλλην cod.

Ἡλιον καὶ Σελήνην τρέχοντας ἐν τῷ ἅμα ἰδεῖν ἀηδίας καὶ μάχας σημαίνει.

Ἡλιον ἀπ' ἀνατολῆς ἐξιόντα ἰδεῖν πάγκαλον δηλοῖ.

Ἡλιον ἰδεῖν τρέχοντα ὑπὸ τῶν νεφελῶν κέρδος καὶ πρᾶξιν καλὴν σημαίνει.

5

Ἡλιον ἰδεῖν καὶ Σελήνην ὧδε κἀκείσε τρέχοντας χωρισμὸν ἀνδρογύνου δηλοῖ.

Ἡλιον ἀπὸ οὐρανοῦ ἰδεῖν πεσόντα, τῷ ἰδόντι καλὸν σημαίνει · ἀνακτι δὲ κακόν.

Ἀρχὴ τοῦ Θήτα.

10

Θηρίον ἀνθρωπίνως λαλοῦν ἰδεῖν, ὅχλησιν δηλοῖ · καὶ θηρίοις συνεῖναι ὡσαύτως.

Θηρία ἰδεῖν πρὸς ἄλληλα μαχόμενα, φόβον ἄνευ κινδύνου σημαίνει.

Θηρίον δαμάσαι καὶ ταπεινῶσαι ἰδεῖν, μετ' ἐχθρῶν φιλιῶσαι δηλοῖ.

[F. 29v] Θηρία ἰδεῖν τρέχοντα, τινὰς ταραχὰς σημαίνει.

Θέρος παρὰ καιρὸν ἰδεῖν ἀνθρώπων θάνατον δηλοῖ.

Θεὸν ἰδεῖν ἢ προσκυνεῖν ἢ ἐπερωτᾶν παντὸς πρᾶγματος ἐλευθερίαν σημαίνει.

20

Ὁ Θεὸν ἰδὼν ἐξιόντα τοῦ οἴκου, οὗτος καταλείψει τὸν ἑαυτοῦ οἶκον.

Ὁ Θεὸν καταφιλήσας ὑπεύθυνος ἔσται οὐ μὲν οὐ προσδοκᾷ.

Θεὸν ἐν πλατεῖ τόπῳ ὄραν ἀμεριμνίαν δηλοῖ.

Θύραν ἰδεῖν τοῦ ἰδίου οἴκου ἢ χαλάσαι ἢ λείπειν, ἀποβολὴν τῆς ἰδίας δηλοῖ γυναικός.

Θλασθεῖσα ῥάβδος κακὸν σημαίνει.

Θανὼν τις καθ' ὕπνου, δίχα φροντίδος ἔσται.

3 πανκαλόν cod. 10 In marg. exter. : θεομόν, κακόν. ἐν θαλάσῃ πεσεῖν χαρὰν μεγάλην ση(μαίνει). θανὼν, ἀμεριμνία. θάλασσα, ὁ κόσμος.

In marg. infer. : ἐν θαλάσῃ ἢ ποταμῷ ἰδεῖν ἑαυτὸν πεσόντα καὶ μὴ δυνάμενον ἀντιστῆναι (l. ἀντιστῆναι), λύπη. θέρος θανατικὸν ση(μαίνει). θηλυκὸν γυμνόν, τάφος. θολὸς οὐρανός, κακόν.

17 In marg. exter. : θυγατρὶ συγκοιτάζειν διάξενεξιν ση(μαίνει). 21 οἴκου] + ἑαυτοῦ m^a.

Ἀρχὴ τοῦ Ἰῶτα.

- Ἱμάτια ἀμφιέννυσθαι λαμπρὰ ἰδεῖν τερπνότητα δηλοῖ.
 Ἰσχυρότερον ἑαυτὸν ἰδεῖν ἐπικέρδειαν πραγμάτων σημαίνει.
 Ἱππικὸν θεωρῆσαι μάχας καὶ ἀηδίας δηλοῖ.
 5 Ἱππου λευκοῦ ἐπικαθέζεσθαι ἐνθήκης προσθήκην σημαίνει ·
 Ἱππου δὲ ψαροῦ, ἀγγελίαν μετὰ ζημίας δηλοῖ · Ἱππου βαδίου,
 ὁδὸν ἐπικερδῆ σημαίνει · Ἱππου μεγάλου, προσθήκην ζωῆς δηλοῖ ·
 Ἱππου μᾶζον, (lacuna).
 Ἱππου πεσεῖν πτώσιν βίου δηλοῖ.
 10 Ἰσμηλίταις συσχεθεῖς, καλὸν σημαίνει.
 Ἰχθύας θεωρῆσαι, ἐχθρῶν ἀνασόβησιν δηλοῖ.
 Ἰχθύας τρώγειν ἀηδίαν σημαίνει.
 Ἰχθύας τηγανίζειν τῆξιν δηλοῖ.
 Ἱμάτια φορεῖν ὀλοσήμερον φθόνον δηλοῖ.
 15 Ἱμάτια πλύνειν [f. 30] ἀηδίας καὶ αἰσχύνης ἀπαλλαγὴν σημαίνει.
 Ἱμάτια μεμολυσμένα ἢ ἐμπηλωμένα φορεῖν καλὸν δηλοῖ.
 Ἰπτασθαι δίχα πτερῶν τοῖς ἐν ξενιτεῖα καλόν, τοῖς δὲ λοιποῖς
 ἀσύμφορον.
 Ἰπτασθαι ἔνθεν κἀκεῖθεν καιροὺς ταραχώδεις σημαίνει.
 20 Ἰστὸν ἄνδρα ὑφαίνειν μάχην σημαίνει.
 Ἱμάτια πολύχροα φορεῖν φόβον καὶ τιμωρίαν δηλοῖ.
 Ἱμάτια ἀπολέσαι θλίψιν δηλοῖ.
 Ἱμάτια λευκὰ φορεῖν χαρὰν δηλοῖ, κίτρινα δὲ ἀρρωστίαν · τὰ δὲ
 πράσινα καλὴν πίστιν σημαίνει.
 25 Ἰστὸν ἰδεῖν ὑφαινόμενον ἄνευ ἀνδρὸς ἢ γυναικὸς καλὸν δηλοῖ.

Ἀρχὴ τοῦ Κάππα.

- Κοδίμεντα ἐσθίειν ἀγγελίαν αἰσχρὰν σημαίνει.
 Κολόκυνθαν ἐσθίειν ἀρρωστίαν δηλοῖ.
 Κηρὸν ἰδεῖν ἢ χειρίσαι ἀγαθὴν ἀγγελίαν σημαίνει.
 30 Κονδάκια ἀναγνῶσαι ἢ ἰδεῖν ἀναγινωσκόμενα εὐτυχίαν καιρῶν
 δηλοῖ.
 Κύμβαλα ἰδεῖν κυμβαλιζόμενα ἢ κρατούμενα ἢ ὀρχουμένους
 μάχην καὶ θοῆνον σημαίνει.

1 In marg. exter. : ἰέραξ, καλόν. Ἰπτασθαι μετὰ θεοῦ τόπον ἀλλαγὴν σημαίνει. Ἰπτασθαι μετὰ πτερῶν πλεῦσαι εἰς τόπον σημαίνει.
 7 μεγάλου] μεγ. cod. 10 Ἰσμηλίταις πιασθεῖς, καλόν.
 29 κηρόν] ὁ κηρόν cod.

- Κατώφορον κατέρχεσθαι καλὸν δηλοῖ.
 Κολόβιον ἰδεῖν κέρδος διὰ γυναικὸς σημαίνει.
 Κόρεις θεωρῆσαι ἢ ψηλαφῆσαι βάρος ἡμερῶν δηλοῖ.
 Κόρακας ἢ κορώνας θεωρῆσαι κραζούσας ἐπικερδῇ προᾶξιν ση-
 μαίνει. 5
 Κύνας θεωρῆσαι ἢ διώκεσθαι ὑπ' αὐτῶν ἔχθραν μεγάλην δηλοῖ.
 Κιθαρίζειν δυσημερίας δηλοῖ.
 Κεράσια φαγεῖν [f. 30^v] ἢ ψηλαφῆσαι ἀρρωστίαν σημαίνει.
 Κηρία ἰδεῖν ἀπτόμενα καιροὺς καλοὺς δηλοῖ.
 Κηροὺς δὲ ἐσβυσμένους κρατεῖν τοῦναντίον. 10
 Κηροὺς πάλιν κρατεῖν οὕτως περιαργίαν σημαίνουσιν · εἰ μὲν
 παχεῖς, εἰς χρόνους · εἰ δὲ λεπτοί, εἰς μῆνας καὶ ἡμέρας, κατὰ
 τὸ ποιὸν καὶ τὸ ποσὸν αὐτῶν.
 Κρημνοῦ ἐκπесεῖν κακὸν δηλοῖ.
 Κρέας ἀνθρώπειον ἢ φαγεῖν ἢ ψηλαφῆσαι, ἄλλοτρίαν οὐσίαν 15
 λήψεσθαι σημαίνει.
 Παρὰ καμήλου διώκεσθαι ἀνάγκην παρὰ δυνατόυ προσώπου
 δηλοῖ.
 Καμήλου ἐπικαθέζεσθαι κέρδος σημαίνει.
 Κόμητα ἰδεῖν τινα γενόμενον οὐ καλὸν δηλοῖ τοῖς ἐν πράγμασι 20
 οὔσιν ἢ δικαζόμενοις.
 Κάμηλον διώκειν καλὸν σημαίνει.
 Κλῆμα κατέχειν ἔγκλημα δηλοῖ.
 Κυνηγρὸν ἑαυτὸν ἰδεῖν ἢ ἐν θήρᾳ τρέχοντα κέρδος σημαίνει.
 Κεραννοὺς θεωρῆσαι δούλοις μὲν ἀγαθόν, τοῖς δὲ λοιποῖς καὶ 25
 μάλιστα πένησι οὐκ ἀγαθόν · ἀσύμφορον γάρ.
 Καρδίαν οἶαν δὴ τινα φαγεῖν κατὰ τὸν οἶκον τοῦ ἰδόντος μάχην
 σημαίνει.
 Καλεῖσθαι τινα καὶ μὴ ἀποκρίνεσθαι, δεινὸν ἐστίν · ἂν δὲ ἀπο-
 κριθῇ, καλὸν δηλοῖ. 30
 Κηλήτην ἑαυτὸν ἰδεῖν, ἐν πολλοῖς ἐμπεσεῖται κακοῖς ὁ ἰδὼν.
 Κατακομμένον ἑαυτὸν ἰδεῖν κέρδος σημαίνει.

1 κατώφερον cod. In marg. exter. : κατου... γυνή δολία. κου-
 ρεύεσθαι σιδήρῳ λύπην ση(μαίνει). κλειδίον, γνώσεως τρόποι.
 κλαίων, χάρις. κλῆμα, ἐγκάλεσμα. κρημνός, κακόν. κριοί,
 αὐθέντης. κορίκι (κηρύκιον?) θα.... μόν. In marg. infer. : κόρακα
 κρατῶν φίλον ξένον ση(μαίνει). κτένην (l. κτένιον), κακόν. καμηλαύχι,
 καλόν. 7 κιθαρίζον cod. 10 τοῦναντίαν cod. 15 οὐσίαν
 incertum.

- Κεφαλὴν ἰδεῖν πολιὰς ἔχουσαν, κέρδος καὶ τοῦτο δηλοῖ.
 Ἐν κλίνῃ ἀφοδεῦσαι ἀρρωστίαν σημαίνει.
 Εἰς κατάρτιον ἀναβαίνειν, ὀλίγον τι καλὸν δηλοῖ.
 Κωφὸν ἑαυτὸν ἰδεῖν ἀμεριμνίαν σημαίνει.
- 5 Κεφαλὴν ἑαυτοῦ κεκαρμένην ἰδεῖν [f. 31] ζημίαν δηλοῖ.
 Κεφαλὴν καλλωπίζειν ἢ λούειν καλὸν σημαίνει.
 Κεφαλὰς νεκρῶν λαβεῖν κέρδος ἀπὸ ἐξουσιαζόντων δηλοῖ.
 Κεφαλὴν ἀποπλύνειν ἐλευθερίαν πάσης ὀχλήσεως σημαίνει.
 Καρούχας ἐπικαθεσθῆναι ἀρρωστίαν σημαίνει.
- 10 Κῦνα ἰδεῖν παίζοντα μετὰ σοῦ, φιλίαν μετ' ἐχθροῦ σου <σημαίνει>.
 Κῦνα ἑαυτὸν ἰδεῖν προσδοκίαν πολυχρονίου ἀποδημίας δηλοῖ.
 Κύνas ὕλακτοῦντας ἀκούειν ἐνέδρας ἐχθρῶν σημαίνει.
 Κρέα ἐφθὰ ἐσθίειν καλὸν δηλοῖ.
 Κρέας γυναικεῖον ἐσθίειν ἀπροσδόκητον κέρδος σημαίνει.
- 15 Κύνas πλείστους ἰδεῖν ἐχθρῶν ἀποσόβησιν δηλοῖ.
 Κολυμβᾶν ἐλευθερίαν πολλῶν κακῶν σημαίνει.
 Κόσμια βαστάζειν τιμὴν μετὰ φρονήσεως δηλοῖ.
 Κόρην μικρὰν λαβεῖν τιμὴν αὐξάνουσαν σημαίνει.
 Κρέας ὦμὸν ἐσθίειν πορνείαν δηλοῖ.
- 20 Κλαίειν καλὸν δηλοῖ.
 Καθεσθῆναι ἐφ' ἅμαξαν ἐχθραν καὶ λύπην σημαίνει.
 Κλάδον ἀπὸ δένδρου κλάσαι ἀποχὴν φίλον δηλοῖ.
 Κωπηλατεῖν τεθορυβημένον καιρὸν δηλοῖ.
 Καταπεπτωκότα ἰδεῖν ἑαυτόν, ἐπήρειαν σημαίνει.
- 25 Κασσύματα ἀποπίπτοντα ἐξ ὑποδημάτων ἐμπόδιον δηλοῖ.
 Κάτω ἵστασθαι πάθος ζημίας σημαίνει.
 Κρέας λεόντειον ἐσθίειν νίκην κατ' ἀντιδίκον δηλοῖ.
 Κάρυα σεσωρευμένα ἐν οἴῳ δῆποτε τόπῳ ἰδεῖν κέρδος μέγαν
 σημαίνει.
- 30 Καρύας ξύλον εὖρεῖν χρήσιμον, εὖρεῖν πρᾶγμα δηλοῖ.
 Κίτρινον ὀπώραν εὖρεῖν ἢ μεταχειρίζεσθαι ἢ ἐσθίειν ἀρρωστίαν
 σημαίνει.
 Κυβάρισσον ἰδεῖν ἐν τινι τόπῳ εὐγενῇ γυναῖκα ἰδεῖν δηλοῖ.
 [F. 31^v] Κύνειον γάλα πίνειν φόβον καὶ νόσον μακρὰν δηλοῖ.
- 35 Ἐὰν ἴδῃ τις κύνα δακόντα καὶ σείοντα τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἀτιμίαν
 παρὰ ἐχθρῶν σημαίνει.
 Κράββατον ἐστρωμένον καλῶς ἰδεῖν ζωὴν καλὴν μετὰ γυναῖκα
 δηλοῖ.

Κοπέλαν ἰδεῖν χαρὰν σημαίνει.

Κρέας κυνὸς ἐσθίειν ἐπικέρδειαν ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ σημαίνει.

Κάτον δὲ κρέας ἐσθίειν κέρδος ἀπὸ κλέπτου δηλοῖ.

Κάτον ὄνυξι πληγῇναι νόσον ὀξύτατην δηλοῖ.

Κάτω πολεμῆσαι καὶ δεσμεῦσαι τοῦτον κλέπτῃν δεσμεῦσαι δη- 5
λοῖ.

Κορώναν εὗρεῖν ψευδολόγον εὗρεῖν τινα δηλοῖ.

Κώνωπας ἰδεῖν θλίψιν καὶ μέριμναν σημαίνει · κωνώπων δὲ
πλήθος, πλήθος ἐχθρῶν δηλοῖ.

Καρκίνον φαγεῖν ἀπὸ ἀνδρὸς στρεβλοῦ κέρδος σημαίνει. 10

Κατακλείεσθαι εἰς ἑαυτὸν ἰδεῖν ἰσχυρὰν νίκην κατ' ἐχθρῶν σου
σημαίνει.

Καυλὸν τὸν ἴδιον ἰδεῖν ἰσχυρόν, τιμὴν καὶ τέκνον κτήσασθαι
δηλοῖ.

Καυλοῦ κοπέντος θάνατον τέκνου καὶ τιμωρίαν σημαίνει. 15

Κόπρον ἀνθρωπείαν εὗρεῖν κέρδος ἄδικον εὗρεῖν σημαίνει ·
κόπρον δὲ ταύτην φαγεῖν ἐφάμαρτον κέρδος δηλοῖ.

Ἄ ρ χ ἡ τ ο ὺ Λ ά μ β δ α.

Λευκὴν ἐσθῆτα φορεῖν μαλακίαν σημαίνει.

Λιθαζόμενον ἰδεῖν ἑαυτὸν κατηγορίαν παρ' ἐχθρῶν δηλοῖ. 20

Λαργὶ χειρίσασθαι θάνατον συγγενῶν δηλοῖ.

Λαθύρους συνάγειν ἀρρωστίαν σημαίνει.

Λύκον ἰδεῖν αὐστηρῶς εἰς σεαυτὸν ἐρχόμενον, ἐχθρῶν ἀνά-
δειξιν δηλοῖ.

Λέοντα ἰδεῖν ὡσαύτως ἐρχόμενον, μέγαν ἐχθρόν δηλοῖ. 25

Λέοντα τρέχοντα ἰδεῖν ἐπικερδὲς πρᾶγμα σημαίνει.

[F. 32] Λίθον ἀκοντίσαι ζημίαν δηλοῖ.

Λίθους συλλέγειν ἀρρωστίαν σημαίνει.

Ληστὰς ἰδεῖν κέρδος δηλοῖ.

Λύχρον καιόμενον ἰδεῖν ἀποκρυβὴν πραγμάτων σημαίνει. 30

Λύκον φαρόντα ἰδεῖν λύτρωσιν μεγάλης ὀχλήσεως δηλοῖ.

Λάκκῳ καθεσθῆναι ἰδεῖν κακόν ἐστι.

Λούπην ἐὰν ἴδῃς, στρατιώτην ἐλθόντα ἴδεις.

Λούπην ἀποκτεῖναι ἄνδρα ἀναιδῆ πατάξεις.

1 κοπέλαν incertum. 2 ἀπὸ τοῦ] πλντου cod. 11 κατακλείσ-
θαι cod. In marg. exter. : ἐν κόπρῳ περιπατεῖν ἀργίαν ση(μαίνει).
22 λαθυρόν, ut vid., cod. 27 In marg. exter. : λύχρον ἀποθανόντος

Λαγωῦ κρέας ἐφθὸν ἐσθίων, νόσον καὶ πλοῦτον ἀπὸ γυναικὸς κομίσαιο.

Λαγῶν δ καταδιώκων γυναῖκα πόρνην ποθήσει.

Ἀρχὴ τοῦ ΜϞ.

- 5 Τὸ μετὰ μείζονος συλλέγειν τι, κέρδος σημαίνει.
 Μείζονι συγκαθίσει τὸ αὐτὸ σημαίνει.
 Μεθύοντα ἰδεῖν ἑαυτὸν ἀρρωστίαν σημαίνει.
 Μάγους θεωρῆσαι αἰσχύνην καὶ κατηγορίαν δηλοῖ.
 Μύλωνα ἐὰν ἴδῃς, ἀμεριμνίαν πραγμάτων σημαίνει.
- 10 Μητέρα ἰδεῖν ζῶσαν καὶ τεθνηκυῖα ἤ, κέρδος σημαίνει.
 Μικροὺς μαργάρους ἰδεῖν ἢ ψηλαφῆσαι κακοπραγίαν δηλοῖ.
 κρῖνουσι δὲ αὐτοὺς καὶ εἰς δάκρυα.
 Μικρὸν ὄντα τὴν ἡλικίαν μείζονα ἰδεῖν κέρδος σημαίνει· τὸ ἀνάπαλιν δὲ ζημίαν.
- 15 Μάρμαρα ἰδεῖν ἢ ψηλαφῆσαι ἀρρωστίαν δηλοῖ.
 Μῆλα φαγεῖν ἢ κρατεῖν ἔρωτα μετὰ γυναικὸς σημαίνει.
 Μητέρα ἰδεῖν ἐν πορνείᾳ κίνδυνον δηλοῖ.
 Μελίσσας ἐξιούσας ἰδὼν, ἐχθροὺς κατὰ σοῦ νόει.
 Μελίσσας ἐσθίειν λύπην σημαίνει.
- 20 Μέλι σύγκληρον εὐρών, πλοῦτον μετὰ βίας εὐρήσεις.
 Μέλι ἐψητὸν μετὰ ἀρωμάτων ἐσθίειν θλίψιν σημαίνει.
 Μνίας ἰδεῖν ἐν τόπῳ [f. 32^v] μήνυμα ἐχθρῶν σημαίνει.
 Μύρμηκας ἐν οἴκῳ ἰδεῖν ταχὺν θάνατον δηλοῖ.
 Μύρμηκας ἰδεῖν εἰς τὸν σὸν οἶκον ἐπερχομένους, νόσον δηλοῖ
- 25 καὶ φαμίλιας πλῆθος.
 Μύρμηκας σιτοφόρους ἰδεῖν τοῦ σοῦ οἴκου ἐξερχομένους νόσον καὶ κακῆς φαμίλιας λύτρωσιν σημαίνει.
 Μιμῶ ἰδὼν, ἐχθρὸν πλούσιον καὶ ὀλιγοδύναμον θεάσῃ.
 Μανιάκιν φορεῖν μετὰ λίθων μαργάρων ἀξίωμα δηλοῖ.

ἀπτειν λαμπρὰν ζωὴν ση(μαίνει). 1 ἐφθόν] + δ cod. 4 In marg. exter. : ἐν μνημείῳ ἰδεῖν εἰσιόντα καὶ εἰσκληρόμενον εἰς ἐγκλημα ἐμπόδιον ση(μαίνει). In marg. inter. : τὸ μετὰ θεοῦ ὁμιλεῖν ἀνέλπιστον κέρδος ση(μαίνει). 11 κακοπραγίαν cod. 24 ἀπερχομένους cod. In marg. exter. : μαγρον(μάγειρον?) ἑαυτὸν ἰδεῖν ἀπόλαυσιν

Ἀρχὴ τοῦ ΝϚ.

Νοσσιὰς πετηνῶν προσθήκην βίου σημαίνει.
 Νεκρὸν ἰδεῖν ἱστάμενον κέρδος σημαίνει.
 Νεκροὺς ὄρᾶν νέκρωσιν πραγμάτων δηλοῖ.
 Νεκρὸν ἑαυτὸν ἰδεῖν ζημίαν σημαίνει. 5
 Νεφέλας ἰδεῖν τρεχούσας ἄγωνα πραγμάτων δηλοῖ.
 Νύμφην ἐξιέναι τοῦ οἴκου θάνατον δηλοῖ.
 Ναὸν μετὰ θεοῦ ἰδεῖν τιμὴν σημαίνει.
 Νύμφη περιτεθεῖσα κόσμια ταχέως τεθνήσκειται.
 Νεῦμά τι ποιῆσαι τινι μυστήριον ἐξειπεῖν σημαίνει. 10
 Νεῦσας γυναικί, χαρὰν εὐρεῖν δηλοῖ.
 Νοσῆσαι καὶ ἀπαγορευθῆναι πλοῦτον ἐλάττονα σημαίνει.

Ἀρχὴ τοῦ Ξι.

Ξένον ἑαυτὸν ἰδεῖν ποικίλης ζωῆς δηλωτικόν ἐστι.
 Ἐν ξένῳ τόπῳ ἑαυτὸν ὄρᾶν αἰφνίδιον κέρδος σημαίνει. 15
 Ξένους ἰδεῖν ἐν οἴκῳ φθόνον σημαίνει.
 Ξυρρίζεσθαι ζημίαν σημαίνει.
 Ξύλινον εἶδωλον προσκυνῆσαι, δέησιν ποιῆσαι δηλοῖ πρὸς τινα,
 καὶ οὐκ εἰσακουσθήσεται.
 [F. 33] Ἐπὶ ξένης τις ὢν, ἐὰν ἴδῃ νεκρῶν ἀνάστασιν, θεάσεται 20
 ταχέως τὰ ἴδια.
 Ξανθοὺς σφήκας θεωρῆσαι κοῦρσον ἐχθρῶν σημαίνει.
 Ξένον δέξασθαι παρὰ τινος ὄνον χαρὰν ἀπροσδόκητον δηλοῖ.
 Ἐν ξένῳ στρώματι ἐπὶ κλίνης κειμένῳ εἰ ἴδοι τις πεσεῖν, χαρὰν
 καὶ ἐξουσίαν σημαίνει. 25
 Ξένην χώραν ἰδεῖν θεριζομένην σφαγὰς ἀλλοτρίας δηλοῖ.
 Ξηρὸν πλίνθον εὐρεῖν πλοῦτον σημαίνει.
 Ξένῳ ἵππῳ ἐπικαθίσει χαρὰν μετὰ γυναικὸς ἀλλοτρίας ση-
 μαίνει.
 Ξηρὸν τυρὸν ἐσθλὴν πονηρὸν προᾶγμα σημαίνει. 30

Ἀρχὴ τοῦ Ο.

Ὅπλα βαστάσαι ἀσφάλειαν πραγμάτων δηλοῖ.

ἀλλοτρίων πραγμάτων δηλοῖ. 31 In marg. exter. : ὁμιλεῖν μετὰ ἀγ-
 γέλων χαρὰν καὶ νίκην κατ' ἐχθρῶν ση(μαίνει). ὡσαύτως δ' εἰ μετὰ ἀγ-
 (ί)ων (vel ἀρχαγγέλων?). ὁμιλεῖν μετὰ ἐπάρχου θόρυβον ση(μαίνει).

- "Οπλα χειρίσασθαι ἐλευθερίαν παντὸς κινδύνου σημαίνει.
 "Οξος πιεῖν μάχας δηλοῖ.
 "Ονον μαύρου ἐπικαθεσθῆναι θάνατον σημαίνει.
 "Ονους ἰδεῖν, μεγάλας ὀχλήσεις δηλοῖ.
 5 "Ονους λευκοὺς ἰδεῖν ἢ ἐπ' αὐτῶν καθεσθῆναι δόξης τιμὴν σημαίνει.
 "Ονους ὀγκανίζοντας ἰδεῖν ἢ λελουμένους ἢ τρέχοντας φθόνον σημαίνει.
 "Ονους ἀροτριῶντας ἰδεῖν ἀπραξίαν μετὰ ζημίας δηλοῖ.
 10 Οὐρανὸν πυρώδη ἰδεῖν κοσμικὴν ὀχλήσιν σημαίνει.
 Οὐρανοῦ ἄφασθαι πᾶσι δυσκολίαν σημαίνει.
 Οὐρανὸν χαμαὶ πεσεῖν ἐμπόδιον πραγμάτων δηλοῖ.
 "Οφιν ἐν κλίνῃ ἰδεῖν ἄγαμον γυναῖκα σημαίνει γήμασθαι.
 ἐχούσης δὲ [f. 33v] ἀνδρᾶ, χηρείαν δηλοῖ.
 15 "Οδόντας ἀποβαλεῖν συγγενῶν θάνατον σημαίνει· ἀνενεγκεῖν δὲ πάλιν ὀδόντας κέρδος δηλοῖ.
 "Οδόντας καθαρίζειν, ἀλλοτρίους καμάτους φαγεῖν σημαίνει.
 "Οδόντας ἄνευ πόνων ἐκβαλεῖν ἀμεριμνίαν δηλοῖ.
 "Οδόντας μέλανας ἔχειν ἢ πᾶν λευκοὺς ἀρρωστίαν σημαίνει.
 20 "Οψιν σεαυτοῦ ἐὰν ἴδῃς ἐν ὕδατι, μακροχρονίσεις· ὄψιν δὲ τὴν σὴν καθαρὰν ἐὰν ἴδῃς, καλὸν σημαίνει· τὴν αὐτὴν δὲ σαπρὰν ἐὰν ἴδῃς, πολλοῖς κακοῖς ἐμπεσεῖ.
 "Ορνις ἰδεῖν ὠὼν ἐπικαθημένας καλὸν σημαίνει.
 "Οργανα ἄδοντα ἀκοῦσαι γειτόνων μάχην δηλοῖ.
 25 "Οστᾶ ψηλαφῆσαι κέρδος σημαίνει.
 Οἶνον μέλανα πιεῖν ἐλάττωσιν σώματος δηλοῖ.
 Οἶνον ἀπλῶς πίνειν (lacuna circiter decem literarum).
 Οἶνον χυθέντος, μάχης κατάπανσιν δηλοῖ.
 "Οφθαλμοὺς μικροὺς ἰδεῖν ζημίαν σημαίνει.
 30 "Οφθαλμοὺς ἀποβαλεῖν θάνατον δηλοῖ.
 "Οπώρας κιτρίνας ἢ ὀξώδεις τρώγειν ἀρρωστίαν σημαίνει.
 "Οπώρας ἐγκαίρους ἰδεῖν καλὸν δηλοῖ.
 "Οστέα ἐκλέγεσθαι οἷα δήποτε φίλους πιστοὺς ἀποβαλεῖν σημαίνει.
 35 "Ονυχας ἔχειν μεγάλους ἀμεριμνίαν πραγμάτων δηλοῖ.
- 7 ὀγγαρίζοντας cod. 10 οὐρανὸν πτύσαι διάταξιν ση(μαίνει).
 πυρώδες cod. In marg. exter.: ἐν πληρῷ περιπεσὼν ἐν κακοῖς
 ἀλλοτρίων πραγμάτων ἐμπεσεῖται. ἐν καλῇ ὁδῷ καὶ λεία βαδίζειν
 ἐλευθερίαν πραγμάτων μετὰ κέρδους δηλοῖ. 28 μάχην cod.
 31 πλὴν κίτρον add. m³ in marg.

Ὀνυχας ἐσθίειν, ἀλλοτρίους καμάτους φαγεῖν σημαίνει.

Ὁμίχλην ἐπάνω γῆς ἰδεῖν πραγμάτων ἀνωμαλίαν δηλοῖ πάσης τῆς οἰκουμένης.

Ὁρχηστὰς ἰδεῖν ἱλαρότητα σημαίνει.

Οἶνον λευκὸν πίνειν ἱλαρότητα δηλοῖ· μεθ' ὕδατος δέ, ἀηδίαν 5 βαρεΐαν.

[F. 34] Ὁφιν ἀποκτείνας, τὸν ἐχθρόν σου νικήσεις.

Ὁρنيθας ἐναλίους ἰδεῖν ἢ ψηλαφησάι ποθοῦμενον εὐρεῖν πρᾶγμα σημαίνει.

Ἀρχὴ τοῦ Π.

10

Πύργον πεσόντα ἰδεῖν θάνατον ἄρχοντος μεγάλου σημαίνει.

Πέτρας καθεσθῆναι ἐλπίδας χρηστὰς δηλοῖ.

Πόδας κοπῆναι ἀργίαν πραγμάτων σημαίνει.

Πτευνά. κρατεῖν ἀπροσδόκητον κέρδος δηλοῖ.

Πηγὴν ὕδατος ἰδεῖν θλίψεως λύτρωσιν μεγάλης δηλοῖ· ἂν δὲ 15 καὶ πῆλ, ἀγγελίαν σημαίνει· εἰ δὲ πλεύση ἢ κολυμβήσῃ ἐν αὐτῇ, νόσον δηλοῖ.

Πηγὴν εἰς τὸν οἶκον ἰδεῖν ἀναβρῦσαι κέρδος σημαίνει.

Πλαγίως ἀνέρχεσθαι, κάματον σημαίνει· κατελθεῖν δέ, καλὸν 20 καιρὸν δηλοῖ.

Πίθους ἰδεῖν ἢ ἐν αὐτοῖς παρακύψαι κακὴν ἀγγελίαν σημαίνει.

Πλοῦσιον ἑαυτὸν ὁ ἰδὼν πτωχεύσει.

Πλανώμενον ἰδὼν ἑαυτὸν μεγάλως στενοχωρηθήσεται.

Πεζὰ τρέχειν διάφορον σημαίνει.

Πεζὰ πολεμίζειν τιμὴν δηλοῖ. 25

Προβάτοις ὀμιλεῖν ἀρρωστίαν σημαίνει.

Πρόβατα κεῖραι ζημίαν δηλοῖ.

Πρόβατα προεκπέμψαι κέρδος σημαίνει.

Ἐὰν ἐπὶ μάρων προβάτων ἐπικάθῃ, ὄρα μὴ πως καὶ τὰ σὰ ἱμά- 30 τια ἀπολέσῃς· ἐπὶ δὲ λευκά, καλὸν σημαίνει.

Πρόβατα εὐπορησάι πλεῖστα ἀμελγόμενα πλοῦτον καὶ χαρὰν δηλοῖ.

Πρόβατα ποιμαίνειν καὶ ἀπολέσαι ταῦτα, πτωχείαν μεγάλην σημαίνει.

Προβάτων γάλα πίνειν χαρὰν σημαίνει. 35

10 In marg. exter. : παρακύψαι ὑπόθεν ἀφροντίδαν ση(μαίνει).

14 ἀπροσδόκητος cod.

23 ἰδεῖν cod.

Προβάτου κρέας ὥμὸν ἐσθίειν ἰδίαν φήμην κακὴν σημαίνει.

Πρόβατον ἐὰν ἴδῃ τις ἐκδαρμένον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, θάνατον οἰκεῖον σημαίνει.

Προβάτων κεφαλὰς ἐσθίειν, κέρδος ἀπροσδόκητον καὶ μακρὰν 5 ζώην σημαίνει.

[F. 34^v] Προβάτου ἥπαρ ἐσθίειν χρυσίον μέγιστον σημαίνει.

Πέπερι ἢ σινάπῃ ψηλαφᾶν, νόσον, θλίψιν καὶ κλαυθμὸν σημαίνει.

Πέπερι ἀγοράζειν ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ μάχην δηλοῖ · τὸ αὐτὸ ἐσθίειν τιμωρίαν σημαίνει.

10 Παιδίον τεθνεὸς ἰδεῖν καλὴν ἐλπίδα καὶ κέρδος σημαίνει.

Παιδίον ἰδεῖν γηράσαν θλίψιν καὶ ἀπώλειαν σημαίνει.

Παίζειν μετὰ παιδίου τάχιον κέρδος δηλοῖ.

Πετενὸν οἶον ἂν ἴδῃς ὅτι ἐδέξω, δόξαν καὶ πρᾶξιν καλὴν δηλοῖ.

Συμπαίζειν καταμόνας παιδίῳ χαρὰν σημαίνει.

15 Πλήθος τετραπόδων ἰδεῖν ἄκαιρον κάματον δηλοῖ.

Πόρνας ἰδεῖν καὶ μετ' αὐτῶν συνδοιᾶσαι αἰφνίδιον ταραχὴν σημαίνει.

Πλοῖον ἰδεῖν ἐν πελάγει τρέχον μεγάλην χαρὰν δηλοῖ.

Πλέειν καθ' ὕπνου καλὸν σημαίνει.

20 Πλοῖον καιόμενον ἰδεῖν θόρυβον σημαίνει.

Πλοῖον ἰδεῖν ἐν ξηρᾷ ἰστάμενον ἐν ἰδίῳ οἴκῳ λύπην δηλοῖ · ἐὰν δὲ ἀρμενίζῃ ἐπὶ χέρσου, ἀπώλειαν σημαίνει.

Πλοῖον πεφορτισμένον ἀπὸ μακρόθεν ἰδεῖν καλὴν ἀγγελίαν σημαίνει.

25 Πλέειν ἐν σκοτεινοῖς τόποις ἀρρωστίαν σημαίνει.

Πατέρα ζῶντα ἢ τεθνεῶτα ἰδεῖν χαρὰν σημαίνει.

Πορφύραν οἶαν δηποτοῦν ἰδεῖν ἀρρωστίαν σημαίνει.

Παστέλι δέξασθαι ἢ ἐσθίειν κέρδος σημαίνει.

Προσφάγια ἥγουν βρώματα διάφορα καὶ πλεῖστα φαγεῖν ἐται-

30 ρεῖαν μετὰ κέρδους σημαίνει.

Προάστεια κοιόμενα ἰδεῖν ἀποτυχίαν σημαίνει.

Προαγορεύοντά σοι θεωρῆσαι μάχην σημαίνει.

Ποντικὸς ἢ γαλᾶς ἰδεῖν τινα ἐν τῷ ἑαυτοῦ οἴκῳ διάγοντας ξένα πρόσωπα μετὰ κέρδους δηλοῖ.

35 Πετεινὰ πρὸς ἄλληλα μαχόμενα μάχην σημαίνει.

6 In marg. exter. : πόδας τούτου ἐσθίειν ὄγλειαν σημ (αίνει).
 παιδί γενειάτον ἰδεῖν τιμὴν μεγίστην ση(μαίνει). 12 παίζον cod.

[F. 35]

Ἀρχὴ τοῦ P.

Ῥεφάνων ψηλαφᾶν ἢ ἐσθίειν αὐτά, φυλακτέον ἀπὸ δηλητηρίου.

Ῥεφάνας ἐν τραπέζῃ παρατιθεμένης ἰδεῖν βουλὴν κακὴν ἐγγεῖραι δηλοῖ.

Ῥεφάνας σπείρειν ἢ μεταφυτεῦσαι κακοπραγμοσύνην καὶ δια- 5
βολὴν σημαίνει.

Ῥητίνην ἢ πίσσαν ἢ τεάφην ἰδεῖν βίαν τινὰ σημαίνει.

Ῥοφᾶν ἐν ὕπνῳ φάρμακον νόσου σημαίνει.

Ῥόδα συνάγειν χαρὰν ἀπὸ ἀνθρώπου πονηροῦ δηλοῖ.

Ῥόδα ἔαντιζόμενα ἰδεῖν ἐν οἴκῳ μεγάλην χαρὰν καὶ καλὴν ἀγ- 10
γελλίαν σημαίνει.

Ῥάβδον κρατεῖν ἐν ὕπνῳ φίλον καλὸν σημαίνει.

Ῥάβδον πεσεῖν ἀπὸ χειρῶν ἢ κλασθῆναι φίλων καλῶν ἀποβολὴν
σημαίνει.

Ῥάβδῳ τύψαι τινα εὐεργεσίαν εἰς τὸν τυφθέντα δηλοῖ. 15

Ῥοιὰν ψηλαφῆσαι, εἰ μὲν γλυκεῖά ἐστι, πλοῦτον ἀπὸ ἀνδρὸς
πλουσίου σημαίνει · εἰ δὲ ὀξώδης, θλίψιν δηλοῖ.

Ἀρχὴ τοῦ Σίγματος.

Σταυρωθέντα ἰδεῖν ἑαυτόν, ἀπὸ μεγάλου προσώπου τιμὴν ση- 20
μαίνει.

Στέφανον οἷον δῆποτε λαβεῖν ἰλαρότητα σημαίνει.

Στέφανον ἐπὶ κεφαλῆς βαστάζειν μεγάλην τιμὴν σημαίνει.

Στέφανον σὺν βατῶ δέξασθαι ἐχθρῶν ἐπικράτειαν δηλοῖ.

Στέφανον ἀπὸ ῥόδων βαστάζειν κατὰ τὸν καιρὸν αὐτῶν, καλὸν
σημαίνει · εἰ δὲ παρὰ καιρὸν, βάσανον δηλοῖ. 25

Στέφανον ἀπὸ δάφνης ἔχειν πᾶσι καλὸν σημαίνει.

Στέφανον ἀπὸ κυπαρίσσου ἔχειν ἀρρωστίαν σημαίνει.

Στέφανον χρυσοῦν ἢ ἀργυροῦν ἔχειν ἀρρωστίαν καὶ τοῦτο ση-
μαίνει.

Στέφανον διὰ λίθων μαργάρων φορεῖν μεγάλην τιμὴν δηλοῖ. 30

Σάκχαρ εὐδῶν, κέρδος μέγα σημαίνει.

Σῶμα χλωρὸν ἔχειν ἐμπόδιον πραγμάτων δηλοῖ.

3 παραθεμένης cod. 19 In marg. exter. : ἐν σελλίῳ (l. σελλίῳ)
ξυλίνῳ καθίσαι ἀξίαν δηλοῖ. σελλίν(ου) (l. σελλίου ?) ξένου
ἐπικαθίσαι ξένη γυναικί τινος συγκοιτάσαι δηλοῖ.

Σύζυγον ἑαυτοῦ ἰδεῖν φίλους καλοὺς ἢ ἀγαθὴν προᾶξιν εὖρεῖν δηλοῖ.

Σύζυγον ἑαυτοῦ εἰς πορνείαν καθεζομένην ἰδεῖν, οἰκεῖον κίνδυνον σημαίνει.

5 Σύζυγον βασανίζειν ἀποβολὴν ἐνθήκης σημαίνει.

Συμποδισμόν φορεῖν θλίψιν μακρὰν σημαίνει.

Σελήνην αἱματηρὰν ἰδεῖν ζημίαν δηλοῖ.

Σελήνην μειομένην ἰδεῖν κέρδος σημαίνει.

Σελήνην λαμπρὰν δοῖν πραγμάτων καλὴν προᾶξιν δηλοῖ.

10 Σελήνην ἐλάττονα ἰδεῖν ζημίαν σημαίνει.

Σελήνην πληρεστάτην ἰδεῖν, ἐν ἀνάγκῃ μὲν ὄντων, καλόν · ἄλλως δέ, κακόν.

Σάλπιγγος ἀκούειν θόρυβον σημαίνει.

Σιδήρῳ κρούειν ἑαυτὸν μέριμναν δηλοῖ.

15 Σίδηρον κατιωμένον ἰδεῖν οἶον δῆποτε ἀρρωστίαν σημαίνει.

Ὁ σπεκουλάτορα ἑαυτὸν ἰδὼν δράτῳ μὴ ἁμάρτη ἢ ἐμποδισθῇ ἐν τινι.

Σκάλαν ἀνελθεῖν ἐμπόδιον σημαίνει.

Σάρκας σκηνωμάτων ἐσθίειν ἀμεριμνίαν σημαίνει.

20 Σαγίτας ἰδεῖν ἢ τοξεύειν ἐναντίωσιν πραγμάτων δηλοῖ.

Σεισμός καθ' ὕπνους γενόμενος κοσμικὴν ὄχλησιν σημαίνει.

Σκότον ἰδεῖν κατ' ὄναρ ἀρρωστίαν σημαίνει.

Σταφυλὴν μέλανα φαγεῖν θόρυβον καὶ μάχην βαρεῖαν σημαίνει.

Σηπίας τρώγειν νόσον σημαίνει.

25 Στολὴν γυναικεῖαν φορεῖν αἰσχύνην καὶ ἀνάγκην σημαίνει.

[F. 36] Σπάθην κρατεῖν κέρδος σημαίνει · γυμνὴν δὲ οὔσαν ἄνευ θήκης θάνατον γυναικὸς ἰδίας σημαίνει · κλασθεῖσα δέ, θάνατον παιδὸς δηλοῖ.

Σανδάλια βαλεῖν καὶ βαδίζειν ταξειδίον σημαίνει · βαλεῖν δὲ

30 καὶ μὴ βαδίζειν γυναικὰ εἰς γάμον ἀγάγεται ὁ ἰδὼν.

Στρῶμα κλαπὲν ἀπώλειαν γυναικὸς σημαίνει.

Σήσαμον τρώγειν ἢ ἔχειν, προσδοκία πλούτου.

Στρουθὸς κρατεῖν, ἀτιμίας ἐκ φίλων προσδοκία.

Στρουθία πολλὰ κρατήσας, δίκας καὶ μάχας μετὰ φίλων προσδόκα.

35 Στρουθία ἐν οἴκῳ ἰδεῖν εἰσελθόντα καὶ κελαδοῦντα, ἐξόδιον εἰς αὐτὸ δηλοῦσι ἢ γνησίου τινός.

7 In marg. exter. : σελήνην αἱμαγμένην ἰδεῖν φόβον ση(μαίνει).
ἢ αὐτὴ εἰάν..., κακόν. 19 σάρκας σκηνωμάτων non intellego.

22 ὄναρ αἰστίαν cod. 27 θάνατος cod.

Ἀρχὴ τοῦ Ταῦ.

Τρίχας ἀλείφειν ἐλαίῳ αὔξησιν πλούτου σημαίνει.

Τρίχας τὰς τῆς κεφαλῆς καλὰς καὶ αὔξανομένας ἰδεῖν, ἄρχοντι μὲν τιμὴν καὶ δόξαν σημαίνει, πένητι δὲ πλοῦτον.

Τριχῶν τῶν τῆς κεφαλῆς κοπεισῶν, βασιλεῖ μὲν ἐλάττωσιν τῶν 5 θησαυρῶν αὐτοῦ σημαίνει, ἐτέροις δὲ πτωχείαν · τῇ δὲ γυναικὶ λύπην ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς.

Τρίχας τῆς γενειάδος πολλὰς καὶ δασείας ἰδεῖν ἡγρον πλεόν τοῦ δέοντος πενίαν καὶ λύπην σημαίνει.

Τρίχας πεπολιωμένας ἔχειν, ἄρχοντι μὲν ἐλάττωσιν τιμῆς ση- 10 μαίνει, ἐτέροις δὲ πενίαν · πάλιν τρίχας ὀλοπολίας ἔχειν ἀπασὶ θλίψιν σημαίνει.

Τρίχας τῆς ὑπῆρης πληθυνθῆναι, αὔξησιν τοῦ οἴκου σημαίνει καὶ δόξαν, τοῦ δὲ λοιποῦ αὔξησιν καὶ πλοῦτον.

Τρίχες τῆς ὑπῆρης πεσοῦσαι πτωχείαν καὶ ἀδοξίαν σημαίνει. 15

Τρίχας τῶν μασχαλῶν πληθυνθῆναι πλοῦτον τῶν θυγατέρων καὶ τῶν τοῦ γένους γνησίων γυναικῶν σημαίνει.

Τόξον τεταμένον εὖρεϊν ὁδὸν καὶ ὑποστροφὴν χαρίεσσαν σημαίνει.

[F. 36v] Τόξα καὶ βέλη κρατεῖν νίκην κατ' ἐχθρῶν σημαίνει. 20

Τόξου κλασθέντος, φόβου ἐξ ἐχθρῶν καὶ νόσον γυναικὸς σημαίνει.

Τόξον εὖρεϊν καὶ σαγίτας ἐξουσίαν σημαίνει.

Τοξεύειν τινὰ νόσον βαρεῖαν σημαίνει.

Τοῖχον τοῦ οἴκου πεσεῖν θάνατον τῆς ἰδίας γυναικὸς δηλοῖ καὶ 25 ζημίαν · κτισθῆναι δὲ τοῦτον, αὔξησιν πλούτου ἐξ αὐτῆς δηλοῖ.

Τρώγον ἰδεῖν ἢ τρώγειν καλὸν ἐστὶ.

Τεθνεῶτα περιπατοῦντα ἰδεῖν καλὴν ἀγγελίαν σημαίνει.

Τεθνεῶτα ἰδεῖν ἑαυτὸν καὶ ἐκκομιζόμενον πασῶν τῶν ἑαυτοῦ 30 θλίψεων ἐλευθερίαν σημαίνει.

Ταύρους ἰδεῖν ἢ φαγεῖν ἢ κεντῆσαι τιμὴν μεγίστην σημαίνει.

Τυρόν ἐσθλὴν ξηρόν πονηρόν πρᾶγμα δηλοῖ · εἰ δὲ χλωρόν, καλὸν ἐστίν.

5 κοπέντων cod.
λύτως πεινο.....

20 In marg. exter. : ταξειδεύων ἀκω-
τόξον ἐντεμενον (l. ἐντεταμένον), καλόν

Ἀρχὴ τοῦ Υ.

Ὑδωρ βραστὸν πίνειν ἀρρωστίαν σημαίνει · κρυὸν δέ, ζωὴν μακραίωνα.

Ὑδωρ ψυχρὸν δέξασθαι ἐκ πηγῆς μακράν ζωὴν σημαίνει.

5 Ὑδωρ πιεῖν ἀπὸ ποταμῶν, ἐν καιρῷ ὀλίγω κάματον σημαίνει.

Ὑδωρ τεταραγμένον πιεῖν ἢ διὰ μέσου αὐτοῦ περάσαι ἐμπάθειαν σημαίνει.

Ὑδωρ καθαρὸν πιεῖν κέρδος σημαίνει.

Ἰαίνης κρέας ἐσθίων, ὅρα μὴ τι μαλακὸν πάθῃς ἀπὸ κακῆς γυναι-
10 κός.

Υἱὸν γεννηῖσαι πάθος σημαίνει.

Ὑλας ἰδεῖν δασείας ἦτταν ἀπὸ τινος σημαίνει.

Ὑποδήματα φορεῖν (lacuna).

Ἀρχὴ τοῦ Φ.

15 Φύκιον ἰδεῖν ἢ πλησιάσαι κέρδος σημαίνει.

Φυλακὴν διάγειν στενοχωρίαν δηλοῖ.

Φαλακρὸς ἰδεῖν πολλοὺς βαρείας ὀχλήσεις δηλοῖ.

Φαλακρὸν ἑαυτὸν ἰδεῖν φίλων καὶ ἐνθήκης ἀποβολὴν σημαίνει.

Φυγεῖν θέλει καὶ μὴ δύνασθαι ἐμπόδιον σημαίνει.

20 Φλέγμονας ποδῶν ἰδεῖν πένησι μὲν καὶ δοῦλοις καλόν, πλουσίοις δὲ δεινόν.

Φρέατι λούεσθαι κέρδος σημαίνει.

Φυλακισθεὶς καὶ ἐν δεσμοῖς ὧν τις ἐν κακοῖς πολλοῖς ἐμπεσεῖται.

Φορτία βαστάζειν ἐλευθερίαν σημαίνει.

25 Φῶτα δέξασθαι κέρδος σημαίνει.

Φωλεὸς ἰδεῖν πετεινῶν ἐπικέρδειαν σημαίνει.

Φῶς, καλόν.

Φίλῳ συντρῶγειν ἢ βασιλεῖ καλὸν σημαίνει.

2 In marg. exter. : ὕμνοι ἢ τραγωδίαί, θεῶν. ὕδαρ ἀνωθεν ἢ κάτωθεν ἀναβρύον, ἐχθροί.

(?) δηλοῖ. ὕδαρ ἀνωθεν ἢ κάτωθεν ἀναβρύον, ἐχθροί.

14 φίλ..ν cod.

In marg. exter.

φίλακῃ σκύλων, ἐχθροί. Ἀφροδίτης δέξασθαι πράξιν καλὴν καὶ τιμὴν ση(μαίνει).

Onirocrite lunaire

Extrait du cod. Paris. gr. 2315, 404 ff. (0,20×0,15), XVe siècle. Cf. *Catal. codd. astrol. gr.*, VIII, 3, pp. 27 ss.

[F. 239] *Περὶ χρηματιστικῶν ἡμερῶν τῆς
Σελήνης εἰς τὰ ὄνειρα.*

Τῇ α' τῆς Σελήνης εἴ τι ἴδῃς μηδὲν διστάσης, ἐπειδὴ καλὸν ἐστίν.

β', γ' · μηδὲν τῇ διανοίᾳ σου ἐξῆς, ἐπειδὴ ἔκβασιν οὐκ ἔχει. 5

δ', ε' · ἐκβήσεται ὅπερ ἐθεάσω.

ς', ζ' · ἀληθέστατόν ἐστιν ὅπερ ἐθεάσω · φύλασσε οὖν σαντόν καὶ τὸ μυστήριόν σου μηδὲν τὸ εἴπῃς.

η' θ' · εἴ τι ἴδῃς ἀληθέστατόν ἐστιν · τὸν Θεὸν οὖν παρακάλει ἵνα μὴ τι κακὸν συμβῇ. 10

ι' · περὶ τοῦ ὁράματός σου μηδὲν διστάσης, ἐπεὶ ἔκβασιν οὐκ ἔχει.

ια' · ἐν τῇ τετάρτῃ ἡμέρᾳ ἐκβήσεται σου τὸ ὄραμα.

ιβ' · καθὼς ἴδῃς οὕτως καὶ γενήσεται, ἀλλὰ φύλασσε σαντόν.

ιγ' · διὰ τριῶν ἡμερῶν ἐκβήσεται σοι τὸ ἀληθές. 15

ιδ', ιε' · ἐν βραχεὶ καιρῷ τὰ τῆς ὁράσεώς σου ἐκβήσεται, ἀλλὰ φύλασσε σαντόν.

Cetera desiderantur.

Μέθοδος τῆς συγκρίσεως τῶν ὀνείρων

Δανιήλ τοῦ προφήτου.

Ἀριθμήσον τὴν ποσότητα τῶν ἡμερῶν τῆς Σελήνης καὶ τῶν 20 ἡμερῶν τοῦ μηνὸς καθ' ἣν ἡμέραν ἐθεάσατο τὸ ὄνειρον ὁ ἄνθρωπος.

1 Cf. supra, pp. 182 et 525. Ante *περὶ* : τῆς πρῶτ ἡμέραν τῆς σελήνης in cod. *χρηματισμῶν* cod. 3 *καλλῶν* cod.

7 *σαντῶ* cod. 9 *παρακάλειε* cod. 11 *ι'] ἡ* cod. 14 *σαν-*

τῶν cod. 15 *σου* cod. 17 *σαντῶν* cod. 18 Contuli Paris. gr.

22 (saec. XII), ff. 277v-278 (=B), in quo titulus *Μέτρον ἀκριβές πρὸς σαφήνειαν ὀνείρων.* 20 *τὸ ποσόν* B. 21 *ἡμέραν* om. A.

ἐθεάθη τὸ ὄναρ τῷ ἀνθρώπῳ B.

ἐπισύναψον τούτοις καὶ τὰς συλλαβὰς τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀνθρώπου
ἐκεῖνου τοῦ θεασαμένου τὸ ὄναρ · πρόσθετες καὶ τοὺς τέσσαρας εὐαγ-
γελιστάς καὶ Δανιὴλ τὸν προφήτην καὶ τὴν ἡμέραν οἷα ἂν ᾗ · καὶ
ἀναβίβασον τὸν ψῆφον εἰς οἷον ψαλμὸν καταντήσῃ καὶ ἀνάγνωθι
5 αὐτὸν καὶ εὐρῆσεις τὴν λύσιν τοῦ ὀνείρου.

1 ταῦτα A. 3 οἷα ἂν ᾗ B : οἷαν ἐστι A. 4 τὸν (sic)
ψῆφον A τὸ ὄλον ποσὸν τοῦ ψήφου τὸ B. καταντᾶ B. ἀναγνωθε
A. 5 αὐτῶν A, τοῦ ὀνείρου B τέλος A.

Recettes magiques

COD. PARISINUS GR. SUP. 696.

Ms. de 77 ff. (0.21 × 0.18), XVIIIe s. Cf. *Catal. codd. astrol. gr.*, VIII, 4, p. 81.

<Περὶ ἔρωτος>.

[F. 2^v] Ψαλμός μα' · Ὁν τρόπον ἐπιποθεῖ, εἶναι ὠφέλιμος εἰς ἀγάπην γυναικός · γράψε τον με μόσχον, κρόκον καὶ κιννάβαριν εἰς τὴν α' ἡμέραν τῆς Σελήνης εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κύρου της καὶ τῆς μάνας της καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κύρου του εἰς 5 χαρτὴν μόρικον καὶ τοὺς κάτω χαρακτήρας καὶ αὐτά · Ὁν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὕδατων οὕτως νὰ ποθῇ καὶ νὰ τρέξῃ ἡ ψυχὴ καὶ ἡ καρδιά τῆς ὀδεῖνας τῆς κόρης τῆς ὀδεῖνας εἰς τὴν ἀγάπην, εἰς τὸν πόθον τοῦ ὀδεῖνα τοῦ υἱοῦ τοῦ ὀδεῖνα. καὶ βάνε τὸ χαρτὶ εἰς τὴν διάβασιν τῆς γυναικός νὰ τὸ διασκελήσῃ. 10 ἀφ' οὗ τὸ διασκελήσῃ πάρον τὸ χαρτὶ καὶ λείωσε τοὺς χαρακτήρας καὶ τὰ γράμματα καὶ τὰ ὀνόματά τους με ῥοδόσταγμον καὶ χυσε το εἰς τὸ σπῖτι της. Characteres magici.

Ἄτερον περὶ κέρδος παιχνιδίων.

Ὅταν θέλῃς νὰ παίζῃς χαρτὶ ἢ ἄλλον παιχνίδι καὶ θέλῃς νὰ 15 κερδέσῃς, θεώρει πόθεν εἶναι Σελήνη · καὶ ἂν ᾔῃαι πρὸς τὴν ἀνατολήν, κάθου πρὸς μεσημβρίαν · εἰ δὲ καὶ εἶναι πρὸς τὴν δύσιν, κάθου πρὸς ἄρκον καὶ θεώρει τὴν Σελήνην. καὶ γράψε τοὺς κάτωθεν χαρακτήρας εἰς ἀντιπροσωπίδιν καὶ βάστα τους εἰς τὸ κεφάλιν σου. Figura cum characteribus et literis. 20

81 titulum addidi.

τρέξῃ incertum.

18 ἄρκου cod.

2 μθ' cod.

11 πάρον incertum.

τρόπο cod.

7 οδτος cod.

12 ῥοδοσταμον cod.

COD. PARISINUS SUPPL. GR. 636.

Ms. de 143 ff. (0.205×0.14), XVIIe siècle. Cf. *Catal. codd. astrol. gr.*, VIII, 4, p. 80.

[F. 107] σκα'. Περὶ λυσσάρχου σκύλου.

Ἐὰν δαγκώσῃ κύων λυσσάρχης [f. 107^v] ἄνθρωπον, δὸς τοῦ ἀνθρώπου νὰ κυττάξῃ εἰς τὸν καθρέπτην · καὶ ἐὰν ἴδῃ ἄνθρωπον ἥγουν τὴν ἰδίαν σκιάν, ζήσεται · εἰ δὲ καὶ ἴδῃ σκύλον, ἀποθνήσκει,

COD. PARISINUS GR. 2316.

Ms. de 459 ff. (0.215 × 0.145), XVe s. Cf. *Catal. codd. astrol. gr.*, VIII, 3, p. 32.

5 [F. 333^v] Περὶ ἀγρυπνίας ἀρωστοῦ.

Ἀθρήμ ὁ δυνατὸς ἄγγελος ὁ διδοὺς ὕπνον πᾶσι τοῖς ζῶσιν, ὁ δὸς ὕπνον τὸν Ἀδὰμ ἐν τῷ παραδείσῳ, δὸς ὑπνῶσαι καὶ ἀναπαύειν τὸν παρόντα ἀσθενῆ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεύσας. καὶ εἰ μὲν ὑπνώσῃ, ζῇ · εἰ δὲ μὴ, τελευτᾷ.

10 [F. 334] Εἰς κεφαλονοργίαν.

Γράψῃ εἰς χαρτὴν τοὺς λόγους τούτους καὶ ἄς τὸ κρατῇ ὁ πάσχων εἰς τὴν κάραν αὐτοῦ · ἰδοὺ καὶ τὰ λόγια · Ἀβλαθανάλ, Βλαθανάλ, Λαθανάλ, Ἀθανάλ, Θανάλ, Ἀνάλ, Ναάλ, Ἀάλ, Ἀλ, Λ.

7 ἀναπαβην cod. 8 τόν¹] εὐ cod. παρὸν ἀσθενεῖς ὁ
δουλος cod. 9 εἰ δέ] ἰδου cod. 10 i. e. κεφαλαλγίαν. 12 ἰδου]
εἶδη cod. αλβαθαναήλ cod. 13 ναθαναάλ cod. 14 Ἀναάλ]
αναάδ cod. Ναάλ — Α] νααλααλαάλ cod. De hac formula
magica, vide Musée belge, XVIII (1914), p. 57.

[F. 334^v] Ἐρμηνεία περὶ λύματος ἀνδρογύνου.

Νὰ κοιμηθῇ τὴν γυναῖκάν του · ὅς ζωσθῇ ἡ γυνὴ τοῦ ἀνδρός
της τὸ ζωνάριον ὀμπρὸς ὀπίσω καὶ ὁ ἀνδρας της ὁμοίως τῆς γυ-
ναίκας κατὰ σάρκα · καὶ εὐθὺς θέλει τὴν κοιμηθῇ.

[F. 340]

<Πρὸς ὕπνον>.

5

Γράφε εἰς φύλλα δάφνης καὶ θές ὑποκάτω τῆς κεφαλῆς · ξ, σ,
χ, ν, φ, θ, καὶ τοῦ ἀγγέλου Ἰωήλ τὸ ὄνομα εἰς φύλλον ἐλαίας.

Ἐτερον.

Γράφον εἰς τρία φύλλα δάφνης καὶ θές ὑποκάτω τῆς κεφαλῆς ·
ξ ξ ψ χ α α θ ψ ψ ρ α, καὶ γράφον καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἄρρῶς-10
του εἰς χαρτὴν καὶ καύσας δὸς μετ' οἶνον πιεῖν · ὁσφραίνεσθαι
δὲ βλήχωνα σὺν ὄξει ἢ ὕσσωπον ἢ ὀρίγανον.

Ἄλλον.

Γράφον καὶ ἐπίβαλε · Σεσέγης Βαρφαραγῇ Ἀλβα-
θα Ναλβά.

15

Ἄλλον.

Γράφον εἰς φύλλα δάφνης, ἐπίθες εἰς τὸ προσκεφάλαιον · Κω-
φονθή, Κοχόν, Κοττεινῶν, Ἥθη, Ἥχθης, Σοῦ,
Ἐαθῶ, ὕπνωσε τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα.

[F. 346]

Περὶ τοῦ γυνῶναι τὸν κλέπτην.

20

Γράφον εἰς ἄρτον · Σάμωνα · εἰς δὲ τυρὴν γράφον · Σαμ-
ψῶν, καὶ δὸς φαγεῖν τὸν ἀφορᾶσαι · καὶ ὁ κλέψας οὐ δύναται
φαγεῖν.

2 ζωστη cod. 3 ἀνδραν cod. 11 ποιεῖν cod. 12 βλήχωνα
σὺν ὄξει coniecti : βλύχωνισιγήξει cod. 14-15 De hac formula
magica, cf. *Bulletin de Corr. hellén.*, XXXVIII, (1914), p. 217, adn. 1,
et p. 224, γ. 62. 20 πρό cod.

Ἄλλων.

Γράφον εἰς ἄρτον · Ο ὅτα, Σάρα, Ο ὅα · εἰς δὲ τὸ τυρὶν ·
Σάφω, Φαταήμ · καὶ δὸς φαγεῖν οὗς ὑφορᾶσαι.

Ἐτέρων.

- 5 Γράφον εἰς ἄρτον καὶ εἰς τυρὶν · Σοῦρσοῦ, Ἀράς, Ἀράβ,
Ζαβά. † τοῦτον κλέπτῃς καὶ κυφάς · δὸς φαγεῖν τοὺς ὑφορᾶσαι.

[F. 349^v] Περι τοῦ γυνῶναι παρθένον.

Βάλλε εἰς ἀγγεῖον φακὴν καὶ ἐπάνω σὺρροσάτω ἡ κόρη · καὶ
εἰ μὲν φονσκόση ἡ φακὴ, ἔστιν παρθένος · εἰ δὲ <μή>, οὐ.

- 10 [F. 350] Περι ὕπνου.

Γράψε εἰς φύλλον δάφνης τὰ στοιχεῖα ταῦτα · ξ. ξ. χ. σ. υ. φ. θ.
καὶ θές αὐτὸ ὑποκάτω τοῦ στρώματος, ἀγνοοῦντος αὐτοῦ · καὶ
κοιμᾶται.

[F. 361^v] Περι δαιμονιζόμενον.

- 15 Γλυκυσίδαν τὴν λεγομένην πιωνίαν πότιζε καὶ ὁμολογήσει ὁ
δαιμονιζόμενος · εἰ δὲ θυμιάσεις, φεύζεται ὁ δαίμων.

[F. 362^v] Περι τοῦ ἐλέγχεσθαι γυναικα πορνέ-
ουσαν καὶ ἐπιβουλεύουσαν τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

- Λαβὼν βατράχον γλῶτταν καὶ ἀλατίσας αὐτὴν θές [f. 363] λα-
20 θραίως ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῆς κοιμωμένης · καὶ ὁμολογήσει ὡς
ἐν ὀνείροις τὰ πάντα.

[F. 363] Περι δεδεμένον ἀνθρώπου.

Γράψε εἰς λουρὶν ἐλαφινόν · ὃ ἀναστὰς ἐκ τοῦ μνήματος, ὄλον.
καὶ ζῶσον αὐτὸν κατὰ σάρκα, τὰ γράμματα πρὸς τὴν σάρκα αὐτοῦ.

3 φοράσαι cod.	6 † textus corruptus.	φοράσε cod.
9 μή addidi.	10 ὕπνον cod.	12 αὐτό] αὐτά cod.
μονιζόμενον cod.	15 φλυκισηνίαν cod.	17 ἐλέχεσθαι cod.
20 κομωμένης cod.	22 ss. Cf. Legrand, <i>Bibl. gr. vulg.</i> , II, p. 22.	
δεδεμένους ἀν(θρώπ)ους cod.	23 ὃ incertum.	

Καὶ φέρον ἐλαφινὸν λουρὶν καὶ γράφον · εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιᾶσθω ἡ γῆ καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ · ὁ γὰρ τῶν δλων δεσπότης Χριστὸς ὁ Θεὸς κατελθὼν εἰς Ἄιδου πύλας τριήμερος ἀνέστη καὶ λύσας τὰς δδύνας [f. 363v] τῶν πεπεδημένων καὶ νίκην ἔχων ἀνέστη καὶ τὰ τοῦ θανάτου *** καὶ ἐδωρήσατο τὴν 5 ἀνάστασιν † δὲ καὶ τὸ ἀναστὰς ἐκ τοῦ μνήματος καὶ τὰ δεσμὰ διαρρήξας τοῦ Ἄιδου ἔλυσας τὸ κατάκριμα, Κύριε, πάντας τῶν παγίδων τοῦ ἐχθροῦ ῥυσάμενος, ἐμφανίσας σεαυτὸν τοῖς ἀποστόλοις σου ἐξαπέστειλας αὐτοὺς ἐπὶ τὸ κήρυγμα καὶ δι' αὐτῶν τὴν εἰρήνην σου παρέσχες τῇ οἰκουμένῃ, μόνε πολυέλεε. Ἐπαρον δὲ 10 βελόνιν · καὶ διάβαξε εἰς τὸ λουρὶν αὐτοῦ καὶ φέρε τοῦ ἐνὸς τὴν μύτην καὶ διάβαξε εἰς τοῦ ἐτέρου τὸν κῶλον καὶ ζῶσον αὐτόν.

Ἐπαρον τζουκάλιν καινούργιον καὶ ἐλαφινὸν λουρὶν καὶ μανρομάνικον μαχαῖριν καὶ διακτυλίδιν ἀργυρὸν καὶ ἔπαγε νερόν 15 ἄλλαλον εἰς μαστραπᾶν εἰς ἀπόχυσιν φεγγαρίου. καὶ βάρε τὸ νερόν εἰς τὸ τζουκάλιν καὶ λέγε οὕτως · εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. λέγε οὕτως · ἔρχεται ἡ ἁγία Βαρβάρα ἀπὸ θ' βουνὰ καὶ ἀπὸ τοῦ θ' κάμπους σὺν τῷ δούλῳ τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα, λῦσαι τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν μυελόν, λῦσαι τὸ σταυρὸν αὐτοῦ, λῦσαι τὰ γόνατα, λῦσαι τοὺς ἄρμους αὐτοῦ. στῶμεν 20 καλῶς, στῶμεν μετὰ φόβου. λέγε αὐτὸ ἐκ τρίτου καὶ ὑγιαίνει.

[F. 364] Περὶ <τοῦ> στήσαι αἷμα μύτης.

Ἐπαρον ἀπὸ τὸ αἷμα τῆς μύτης τοῦ ἀνθρώπου ὅπου τρέχει καὶ γράφον εἰς τὸ μέτωπον αὐτοῦ, ἐὰν ἐνὶ ἀνδρὸς · Περὶ οὐξ · εἰ δέ ἐστι γυνή · Περὶ οὐξ α.

25

[F. 365v] Περὶ τοῦ γινῶναι γυναῖκα ἐῖτε παρθένος εἴτ' ἐφθαρμένη.

Ἀνθὼν ποιήσας στέφανον ἐπίθεες εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἀγνοούσης ἡμέραν παρασκευήν · καὶ εἰ μὲν ἐστὶν κορασαία, γελᾷ · εἰ δ' ἐφθαρμένη, κλαίει.

30

4 ἀνέστης cod.	5 *** lacunam sign.	6 † textus corruptus.	7 ναστάς cod.	8 ἐαντόν cod.	14 νερόν scripsi :
ἔπαρον m ¹ ; m ² add. νερο.	20 στερνὶν Legrand.	26 παρθέρον cod.	28 ἀνθος cod.	29 παρασκευῆ cod.	
22 τοῦ addidi.	26 παρθέρον cod.	28 ἀνθος cod.	29 παρασκευῆ cod.		
cod. στέφανον] + καὶ cod.	ἀγνοούσης] τοῦ μὴ γινῶναι				

[F. 370^v] *Περὶ τῆς ἀστέρας.*

Γράφον εἰς μουχοῦρτιν μὲ τὸ μελάνιν · ἀστέρα μελάνη, ἀστέρα μελανωμένη καὶ <διὰ> δισμυρτίων δεσμῶν δεδημένη, αἷμα τρώγεις, αἷμαν πίνεις, εἰς αἷμαν συγκυλίεσαι · ἀλλὰ ὀρκίζω σε εἰς τὴν 5 ὑπεραγίαν Θεοτόκον καὶ εἰς τοῦ ἁγίου Ζαχαρίου τὴν δρεπάνην καὶ εἰς τῆς ἁγίας Ἑλισάβετ τοὺς πλοκάμους, μὴ ἀδικήσης τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ Ματθαῖον, διὰ ὀνόματος Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος. ταῦτα γράφον καὶ λείωσον μετὰ οἶνον, ἐπίσταξον καὶ ὀλίγον ἔλαιον, δὸς πιεῖν καὶ ἰᾶται.

COD. PARISINUS 2894.

Ms. de 338 ff. XIIIe siècle.

10 [F. 336^v] *Περὶ ἐλάφου.*

Ἐλάφου δέρμα λαβὼν βάλλε ἐν αὐτῷ ὄνον θήλεος γάλα καὶ κνάμον σπόρον τετριμμένον καὶ ᾄδῃσον εἰς τὸν ἀριστερὸν βραχίονα τῆς γυναικὸς καὶ οὐ συλλήψεται. εἰ δὲ βούλῃ πειράσαι αὐτό, ᾄδῃσον εἰς ὄρνιθα καὶ οὐ γεννήσει [ποτέ] ἢ θές αὐτὸ εἰς χύτραν καὶ 15 οὐ ζήσει ποτέ.

<Εἰς τὸ φανερώσαι κλέπτῃν>.

[F. 337] [Ἐπαρον] προβάτου βότρυον καὶ ἄρτον μικρὸν καὶ γράφον ἐπὶ μὲν τοῦ ἄρτου · Σ α ρ α ἡ λ · ἐν δὲ τῷ τυρῷ · Σ α ρ α φ α ἡ λ · καὶ δὸς φαγεῖν τῷ ὑπόπτῳ καὶ εὐθὺς [ἐμφανῆς γε]- 20 νήσεται · ἐλέγχει γὰρ τὸν κλέψαντα.

Ἄν ἐνὶ δεδεμένος ἄνδρας.

Γράφον ταῦτα τὰ γράμματα εἰς χαρτίον γαζέλινον καὶ δέσον αὐτὸ εἰς τὸν μηρὸν καὶ ἴδῃς θαῦμα (signa).

Λίθον μαγνίτην καὶ δέρμα νυμφίτιζης καὶ φερνίκιν πυρρὸν καὶ 25 ἄσπρον κάπνισον ἐπὶ τὰ φορὰς τὸν μαγευθέντα καὶ τὸν Θεὸν δοξάσεις.

<Εἰς ψόφον προβάτων>.

Γράφον εἰς μολίβδιν, εἰ ἔχουν ψόφον τὰ πρόβατα, ταῦτα τὰ γράμματα καὶ χύσον εἰς τὸν πόρον μανδρίου καὶ οὐκ ἀπολέσουσιν.

1 Cf. supra, p. 141, 22.

2 μουχοῦρτιν in lexicis non inveni.

3 διὰ addidi. δεσμῶν scripsi : νέμων cod. 4 συγκυλίεσαι cod.

9 ποιῇν cod. 16 titulum addidi. 17 ἄρτον cod. 22 γαζέλιν

cod. 24 φερνίκην cod. (= βερνίκι). 27 titulum addidi.

COD. PARISINUS GR. 1603.

Ms. de 400 ff. (0.21 × 0.14), XVIe siècle. Cf. *Catal. codd. astrol. gr.*, VIII, 4, p. 7.

<Λεκανομαντεία>.

Le f. 326 est presque entièrement perdu ; les quelques mots qui restent sur le fragment conservé permettent de reconnaître une recette de lécanomantie en tous points semblable à celle des codd. Athenienses A et B, supra p. 37, 11 à p. 40, 3.

<Φίλτρον>.

..... Γράψε ὥρα α' εἰς ἄσπρον καὶ καθσον
αὐτὸ καὶ δὸς πιεῖν τῇ γυναικὶ κρυφῶς καὶ θανμάσεις. Characteres.

Εἰς παροξυσμόν.

5

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ·
ὁ Χριστὸς ὑψώθη καὶ ὁ διάβολος ἐτραυματίσθη καὶ ὁ ἄνθρωπος
ἐσταυρώθη. εἰς τὸ Κυρίου ὄνομα ὀγκίζω σε, Ὁρῖον πυρετὸς
διτταῖος, τριταῖος, τεταρταῖος ὁ νυκτερινὸς καὶ καθημερινός, ἔξελ-
θε ... (duo versus).

10

[F. 327]

[Εἰς παιγνίδιον?]

Ἐπαρον φώκας δ[έρμα] ταῦτα μὲ βοτά-
νην.....] δὲ καὶ μετὰ αἵματος νά [.....] Ἀνεώθ
Χρυγαιτέεις Ἰ[.....] Ὀπωτίκ, Ἰεστά, Φαί-
δέ [.....]ο. ταῦτα βάλε εἰς τὸν δεξιὸν σου βραχίονα] ὅταν 15
παίξης.

<Εἰς ἐπιτυχίαν ἄγρας>.

Ἐπαρον ἰχθύος ῥίνας δέρμα καὶ γράψε [καὶ φόρει] ἐπάνω σου
εἰς ἐπιτυχίαν ἄγρας · γράψε μετ[ὰ.....] κρόκου καὶ ῥοδοστάγμα-
τος τὰς χαρακτῆρας ταύ[τας]. Characteres.

20

10 Hic perierunt septem versus in quibus alia actio describebatur.
11 et 17 titulum addidi. 19 ῥοδοστάματος cod.

La recette suivante, qui comptait 23 lignes, dont il ne reste plus que de misérables fragments, décrivait vraisemblablement une action d'envoûtement, ou plutôt de séquestration : on fabrique une statuette représentant l'ennemi dont on veut se débarrasser, on la brûle, on crible les cendres et on les enferme dans un bocal. Voici la seconde partie de la recette, qui est la mieux conservée.

..λ]έγε · ἐγὼ δ ἐν ὧ τὸν ὀδεῖνα [..... εἴ]τα ἔπαρον
 σ τ ά κ τ η ν φο[.....] τὸ κ ό σ κ ε ν ο ν καὶ γύρισε ὁ-
 [πισθεν] καὶ κο σ κ ί ν ι ζ έ την ἀνάπο[δα]
 ὡς τὸ ὕστερον · καὶ ἐσὺ ὀνομάτι[ζε]α, καθὼς εἰς τὸ
 5 πρῶτον. μετὰ ταῦτα [ἔπαρε ἐκ τῆς ?] σ τ ά κ τ η ς καὶ γέμισε τὸ
 τ ζ ο υ κ α λ ό π ο υ λ ο ν [καὶ θες] αὐτὸ ἐπὶ δεξιὰ καὶ π ι σ τ ό -
 μ ι σ ο ν αὐτό. [ἄς ἐρω]τᾷ · τί πιστομίζεις αὐτοῦ ; καὶ ἐσὺ λέγε ·
 τὸν ὀδεῖνα. [εἶτα χῶ]νε αὐτό · καὶ ἄς ἐρωτᾷ, καὶ ἐσὺ λέγε · ἐδῶ
 χ ῶ ν ὧ τὸν ὀδεῖνα καὶ ἄς στέκη σκεπασμένον ἐκεῖ.

10 <Εἰς ἀνδρόγυνον δεδεμένον>.

"Επαρον περιστερὴν λευκὸν, ὀλόλευκον, καὶ φλεβοτόμησέ το
 καὶ ἔπαρον ἀπὸ τὸ αἷμάν του καὶ γράφον ταῦτα τὰ ὀνόματα ·
 Κ ι ν ι τ ε έ , Χ ο ρ τ ο ν , Α χ ο ρ τ ο ν , Β ι γ ε π α , Σ τ ι λ κ ο ν -
 σ α ν , Ἴ ο υ ό . γράφε τα εἰς λευκὸν πανὶν καινούργιον καὶ αὔριον
 15 ἔγγισον αὐτοὺς τοὺς δύο καὶ ἀγαπηθῶσιν τὸ ἀνδρόγυνον. τότε
 καῦσον τὸ πανὶν καὶ ποιήσέ το στάκτην καὶ δὸς ἐξ ἡμισείας αὐ-
 τοὺς πιεῖν.

[F. 352v]

Εἰς στρόφον.

Ὁ στρόφος ἔπεσε ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἤρπασαν αὐτὸν ἐπτά παρθένοι
 20 καὶ ἀνήλωσαν αὐτὸν χωρὶς μαχαίρας καὶ ὥπτησαν αὐτὸν χωρὶς
 πυρὸς καὶ ἔφαγον αὐτὸν χωρὶς ὀδόντων · φεῦγε, πόνε καὶ στρόφε,
 ὁ Χριστός σε διώκει.

[F. 360v]

Εἰς γυναῖκαν δυστοκοῦσαν.

Ἀλυσφακίας ποιήσον στέφανον καὶ θές το εἰς τὸ κεφάλιν τῆς
 25 τικτούσης.

10 titulum addidi.
 10 ησαν cod.

16 πείσε cod.

17 ποιεῖν cod.

20 ὥφ-

Περὶ γυναικὸς ὅπου δὲν κερδίξει βρέφος.

Γράφε τοὺς χαρακτῆρας τούτους εἰς ἀγέννητον χαρτὴν καὶ ὡς τὸ βαστᾷ ἢ ἐγγαστρωμένη· καὶ γράφε τοὺς μετὰ μόσχου καὶ βάλε το εἰς τὸ δεξιὸν ποδᾶρι τοῦ κρεβατίου.

2 ταύτας cod.

3 τοὺς] το cod.

Arithmomancie

J'ai pris au Parisinus gr. 2494 (260 ff., 0.21 × 0.14, XVe s.), une troisième variante du traité de divination arithmétique édité ci-dessus, pp. 107 ss., et pp. 388 ss. On le trouve encore, avec des variations de texte peu importantes, dans divers manuscrits de la Bibliothèque Nationale : 2406, f. 81 (où il est attribué au prophète Charouth) ; 1043, f. 73^v (Chaleth : figures 1 à 12) ; suppl. 223, f. B ; suppl. 338, f. 185^v ; suppl. 1191, f. 33 (figures 9 à 16).

Quant aux opuscules contenus dans les ms. 2419, ff. 226 ss., 2406, ff. 83^v s., 2381, ff. 76 ss., suppl. 223, ff. 41^v ss., ils se rattachent à la tradition du *λαξευτήριον Πυθαγόρου ου ξάμβλιον* (ξαβούλιον) perse (supra, p. 105).

[F. 58^v] *Ἡ τοιαύτη μέθοδος τῶν δεκαῆς τούτων σχημάτων ἀπεκαλύφθη τῷ προφήτῃ Χ α ἢ λ δι' ἀγγέλου Κυρίου · καὶ προεφήτευσεν τῷ λαῷ <περὶ> τῶν μελλόντων. γίνεται δὲ οὕτως. λαβὼν τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον ἢ τὸ ψαλτήριον νήστης πρῶτον μὲν ψᾶλον τὸ 5 τρισάγιον μετὰ συντετριμμένης καρδίας καὶ παρακάλεσον τὸν Θεόν · εἶτα σταύρωσον εἰς τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον εἴτε τὸ ψαλτήριον λέγων ἐν τῇ καρδίᾳ σου καὶ τὴν ἐρώτησιν περὶ ὧν εὐαγγελίσει καὶ ἀναπτύξας κρᾶτῃσον τὸ ἄριστερόν κατάβατον ἐξ ἀρχῆς καὶ λάβε τὸ πρῶτον γράμμα τοῦ πρώτου ὁρδίνου. καὶ τάδε εἰσὶ μονά 10 ἡγουν ἢ α ἢ γ ἢ ε καὶ καθεξῆς ἡγουν ἕως τοῦ ψ · τὰ δὲ ζυγὰ οἶον ἢ β ἢ δ ἢ ς ἢ η καθεξῆς ἕως τὸ ω μέγα · καὶ εἰ μὲν μονά, γράψον μίαν στιγμὴν · εἰ δὲ ζυγά, δύο στιγμάς. ὡσαύτως ποιεῖ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ γράμματι τοῦ δευτέρου ὁρδίνου καὶ τοῦ γ' καὶ δ' καὶ ἀπό- γραφε τὰ δ' γράμματα, οἶον τὰ πρῶτα γράμματα τῶν δ' ὁρδίνων 15 κατὰ τὴν αὐτῶν τάξιν εἴτε ζυγά, εἴτε μονά. καὶ οἶον ἂν εὐγῇ σχῆμα ἀπὸ τῆς αὐτῶν θέσεως, ἐν ἔστιν τῶν ις' σχημάτων τῶν κατωτέρω γραφησομένων. καὶ καθὼς ἐν ἐκάστῳ δηλοῦται, δέχου τὴν ἀπό- κρισιν πρὸς τὴν ἐρώτησίν σου.*

1 τῶν — σχημάτων post κυρίου transp. cod. 2 Χαήλ] Χαληθ
m². 3 περὶ addidi. 5 τρισάγιον conieci : γον cod. 6 στά-
βρωσον cod. 9 τάδε εἰσὶ μονά scripsi : εἰ μὲν ἔστιν μονόν cod.
11 ἢ η transp. post δ cod. 15 εὐγῇ = ἐκβῇ. 17 ἂν cod.

∴ Τὸ πρῶτον σχῆμα τοιοῦτον ἦτοι ἀπὸ δ' μονῶν γραμμάτων τῶν τῆς ἀρχῆς τῶν δ' ὀρθίνων καὶ καταστρωαννύεις αὐτὰ οὕτως ὡς βλέπεις. καλεῖται δὲ τὸ τοιοῦτον σχῆμα ὁδός · δηλοῖ δὲ ὁδὸν καὶ μετάβασιν ἀπὸ χώρας εἰς χώραν μετὰ ὠφελείας καὶ ἀγαθὴν ἐναλλαγὴν μετὰ κέρδους. εἰ δέ ἐστιν ἐρώτησις περὶ τινος πράγματος, 5 συμφέρει τῷ ἐρωτῶντι κατάρξασθαι τῆς κατὰ τὴν ἐρώτησιν ὑποθέσεως, ἀπλῶς καὶ οἷα ἂν <ῆ> ἢ ὑπόθεσις.

∴ Τὸ δεύτερον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον οἷον ἀπὸ ζυγῶν γραμμάτων τῶν δ' ὀρθίνων · καὶ καλεῖται λαὸς καὶ συνάθροισις. δηλοῖ δὲ λαοῦ συναγωγὴν πολλήν καὶ ἐχθρῶν βασιλεία καὶ ἀποστάτην. εἰ 10 δὲ περὶ τινος πράγματός ἐστιν ἡ ἐρώτησις, δηλοῖ ὅχλησιν καὶ ταραχὴν καὶ λαοῦ σὺναξιν δι' ἐκεῖνο γενέσθαι τὸ πρᾶγμα, καὶ δικαστήριον καὶ φιλονεικίας καὶ ἔριδας. καὶ οὐ συμφέρει λοιπὸν κατάρξασθαι τοῦ πράγματος ἡ δὲ ταραχὴ οὐκ εἰς καλὸν ἀποβήσεται. 15

[F. 59] ∴ Τὸ τρίτον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον ἦτοι ἐκ δύο ζυγῶν καὶ δύο μονῶν καὶ καλεῖται μεγάλη τύχη · δηλοῖ δὲ βασιλείαν καὶ ἐξουσίαν καὶ τιμὴν μεγάλην καὶ ἐπικράτησιν ἐχθρῶν καὶ νίκην ἐν πολέμοις, εἰ ἔστι περὶ τούτου ἡ ἐρώτησις. εἰ δὲ περὶ τινος πράγματος, δηλοῖ ὅτι συμφέρει κατάρξασθαι. γενήσεται δὲ καὶ εἰς 20 τιμὴν ἀποβήσεται τῷ ἐρωτήσαντι.

∴ Τὸ τέταρτον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον ἦτοι ἀπὸ δύο μονῶν καὶ ἀπὸ δύο ζυγῶν · καλεῖται δὲ μικρὰ τιμή. δηλοῖ δὲ τιμὴν καὶ ἐξουσίαν, πλὴν οὐ μεγάλην καὶ ὑψηλήν. καὶ εἰ περὶ βασιλείας ἡ ἐρώτησις, συμφέρει κατάρξασθαι τούτου <τοῦ πράγματος>. 25

∴ Τὸ πέμπτον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον ἦτοι ἀπὸ γ' ζυγῶν καὶ ἐνὸς μονοῦ καὶ καλεῖται ἀποτυχία καὶ θλίψις · δηλοῖ δὲ στενοχωρίαν καὶ θλίψιν καὶ ἐμποδισμόν τῆς ἐρωτήσεως. καὶ εἰ περὶ νίκης ἐχθροῦ ἡ ἐρώτησις, ἡττηθήσεται ὁ ἐρωτῶν καὶ ὑποταγήσεται τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῦ καὶ θλιβήσεται παρ' αὐτῶν. εἰ δὲ περὶ νίκης πολέμου ἡ ἐρώτησις, καταλυθήσεται ὁ ἐρωτῶν καὶ αἰχμαλωτισθήσεται. καὶ καθόλου ἐπὶ πᾶσαν ἐρώτησιν τὸ τοιοῦτον σχῆμα ἀποτυχίαν καὶ θλίψιν καὶ στενοχωρίαν καὶ ἔνδειαν δηλοῖ.

∴ Τὸ ἕκτον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον ἦτοι ἀπὸ ἐνὸς μονοῦ καὶ γ' ζυγῶν · καὶ καλεῖται ἐπιτυχία καὶ χαρμονή. δηλοῖ δὲ χαρὰν καὶ 35 θυμῆδιαν καὶ εὐφροσύνην καὶ τιμὴν καὶ ὕψωσιν καὶ ἀνάβασιν

7 ἀπλῶς] + γάρ cod. ἂν καὶ οἷα transp. cod. ῆ addidi. 10 βασιλέως cod. 13 φιλονεικίας cod. 18 ὑπεκράτησεν cod. 25 τοῦ πράγματος addidi. 33 ἔδειαν cod. 35 ἐπιτυχία hic et infra, cod.

πλούτου. καὶ εἰ περὶ νίκης ἐχθροῦ ἢ ἐρώτησις, νικήσει ὁ ἐρωτῶν·
εἰ δὲ περὶ πολέμου, νικήσει ὁ βασιλεὺς τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ καὶ
ὑποτάξει αὐτούς. εἰ δὲ περὶ ἀρρωστίας, δηλοῖ ὑγίαν καὶ ἀπαλλαγὴν
τῆς νόσου. εἰ δὲ περὶ πράγματός τινος ἢ τιμῆς, γενήσεται. εἰ δὲ
5 περὶ τεκνοποιίας, συλλήψεται ἡ γυνὴ καὶ τέξει ἄρρεν. καὶ ἀπλῶς
πᾶσαν ἐρώτησιν εἰς χαρὰν καὶ θυμηδίαν καὶ εὐφροσύνην παριστᾷ.

∴ Τὸ ἑβδομον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον ἥτοι ἐξ ἑνὸς μονοῦ καὶ δύο
ζυγῶν καὶ ἑνὸς μονοῦ· καὶ καλεῖται φυλακὴ καὶ τάφος. δηλοῖ
δὲ ἀποτυχίαν τῆς ἐρωτήσεως. καὶ εἰ περὶ πολέμου ἢ ἐρώτησις,
10 νικηθήσεται ὁ ἐρωτῶν καὶ κυριευθήσεται παρὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ.
εἰ δὲ περὶ ἀρρωστίας, μακρονοσήσει. καὶ ὕστερον τελευτήσεται. καὶ
ἀπλῶς ὅλα ἐστὶν ἢ ἐρώτησις, εἰς λύπην καὶ ἀποτυχίαν καταντᾷ.

∴ Τὸ ὄγδοον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον ἥτοι ἀπὸ ἑνὸς ζυγοῦ καὶ
ἑνὸς μονοῦ καὶ [f. 59v] ἑνὸς πάλιν ζυγοῦ καὶ ἑνὸς μονοῦ· καὶ κα-
15 λεῖται πλοῦτος καὶ εὖρεσις. δηλοῖ δὲ πλοῦτον καὶ εὖρεσιν χρημά-
των καὶ θησαυρῶν καὶ κτήσιν πολλῶν πραγμάτων καὶ ὑγῶσιν
καὶ τιμῇ καὶ ἀνάβασιν. εἰ δὲ περὶ νίκης ἐχθροῦ ἢ ἐρώτησις, νική-
σει ὁ ἐρωτῶν καὶ κατὰ κράτος τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ὑποτάξει. εἰ
δὲ περὶ πολέμου, ὑποταγήσονται οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ καὶ
20 προσελεύσονται αὐτῷ. εἰ δὲ περὶ ἀρρωστίας, ὑγιαίνει ὁ νοσῶν,
εἰ δὲ περὶ τεκνοποιίας, γενήσεται. καὶ ἀπλῶς πᾶσα ἢ ἐρώτησις
εἰς καλὸν καταντᾷ.

∴ Τὸ ἔνατον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον ἥτοι ἀπὸ δύο μονῶν καὶ ἑνὸς
ζυγοῦ καὶ ἑνὸς μονοῦ· καὶ καλεῖται ἀγαθὸς πόλεμος καὶ νίκη τοῦ
25 πολέμου. δηλοῖ δὲ ἐπιτυχίαν τοῦ ἐρωτηθέντος πράγματος. καὶ εἰ
περὶ νίκης πολέμου ἢ ἐρώτησις, νικήσει ὁ ἐρωτῶν· εἰ δὲ περὶ
ἐχθρῶν, ἡττήσεται αὐτοὺς καὶ ὑποτάξει· εἰ δὲ περὶ ἀρρωστίας,
ὑγιαίνει. εἰ δὲ περὶ τεκνοποιίας ἢ συναλλάγματος, γενήσεται.
δηλοῖ δὲ ἐπιτυχίαν καὶ ἐρωτικὴν ἐπιθυμίαν καὶ ἀπλῶς πᾶσαν ἐρώ-
30 τησιν εἰς ἀγαθὸν φέρεи.

∴ Τὸ δέκατον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον ἥτοι ἀπὸ ἑνὸς ζυγοῦ καὶ
ἑνὸς μονοῦ καὶ δύο ζυγῶν· καὶ καλεῖται κόπος σώματος καὶ
χύσις αἵματος. δηλοῖ δὲ ἀποτυχίαν τῆς ἐρωτήσεως καὶ παρακα-
θισμὸν καὶ ἐπιβουλὰς καὶ τομὴν σωμάτων διὰ σιδήρου καὶ χύσιν
35 αἵματος. εἰ δὲ περὶ ἐχθρῶν ἢ ἐρώτησις, βλαβήσεται ὁ ἐρωτῶν καὶ
ὑποταγήσεται τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῦ. εἰ δὲ περὶ πολέμου, νικηθήσεται
καὶ τρωθήσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀπὸ σπάθης ἢ δόρατος καὶ ἀπο-

κεφαλισθήσεται. εἰ δὲ περὶ ἄρρωστον, ἀποθανεῖται. εἰ δὲ περὶ γυναικὸς ἐγκύου, ἐκτιτρώσκει. εἰ δὲ περὶ κάστρου ἢ ἐρώτησις, παραληφθήσεται καὶ πολλὴ χύσις αἵματος γενήσεται.

∴ Τὸ ἐνδέκατον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον ἥτοι ἀπὸ δύο ζυγῶν καὶ ἐνὸς μονοῦ καὶ ἐνὸς ζυγοῦ · καὶ καλεῖται ὁ λευκὸς ἄργυρος. δηλοῖ 5 δὲ τελείωσιν τῆς ἐρωτήσεως, χαρὰν, ὕγαιαν καὶ εὐφροσύνην. εἰ δὲ <περὶ> γαμικοῦ συναλλάγματος, γενήσεται. εἰ δὲ περὶ πολέμου, καταλλαγὴν καὶ συμβίβασιν δηλοῖ. εἰ δὲ περὶ ἄρρωστον, ὕγιαίνει. εἰ δὲ περὶ τεκνοποιίας, γενήσεται. καὶ ἀπλῶς οἷα ἂν ἦ ἢ ἐρώτησις, γενήσεται. 10

∴ Τὸ δέκατον δεύτερον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον ἥτοι ἐξ ἐνὸς μονοῦ καὶ ἐνὸς ζυγοῦ καὶ δύο [f. 60] μονῶν · καὶ καλεῖται μικρὸς πόλεμος. δηλοῖ δὲ ἀποτυχίαν τῆς ἐρωτήσεως. καὶ εἰ μὲν περὶ ἐχθρῶν ἢ ἐρώτησις, νικήσουσιν οἱ ἐχθροί. εἰ δὲ περὶ πολέμου, νικηθήσεται ὁ ἐρωτῶν. εἰ δὲ περὶ ἄρρωστίας, δηλοῖ παρακοπήν τοῦ ἐγκεφάλου 15 καὶ θερμοσίαν. καὶ ἀπλῶς πᾶσαν ἐρώτησιν εἰς ἐναντία ἐξάγει.

∴ Τὸ τρισκαίδέκατον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον ἥτοι ἐξ ἐνὸς μονοῦ καὶ ἐνὸς ζυγοῦ καὶ ἐνὸς μονοῦ καὶ ἐνὸς ζυγοῦ · καὶ καλεῖται χαωμὸς καὶ ἀπώλεια. δηλοῖ δὲ πλούτων καὶ χρημάτων ἀπώλειαν. καὶ εἰ περὶ ἐχθρῶν ἢ ἐρώτησις, ἡττηθήσεται ὁ ἐρωτῶν. εἰ δὲ περὶ 20 πολέμου, αἰχμαλωτισθήσεται. εἰ δὲ περὶ ἄρρωστίας, τελευτήσκει. εἰ δὲ περὶ ἐγκύου γυναικὸς, ἐκτιτρώσκει. εἰ δὲ περὶ κάστρου, παραληφθήσεται. καὶ ἀπλῶς πᾶσαν ἐρώτησιν εἰς ἐναντία μεταφέρειν.

∴ Τὸ δέκατον τέταρτον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον ἥτοι ἐξ ἐνὸς ζυγοῦ καὶ δύο μονῶν καὶ ἐνὸς ζυγοῦ · καὶ καλεῖται σύνδεσμος. δηλοῖ 25 δὲ μεσότητά τῆς ἐρωτήσεως. καὶ εἰ περὶ ἐχθρῶν ἢ ἐρώτησις, νικηθήσεται ὁ ἐρωτῶν, οὐ μὴν δὲ κυριευθήσεται ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ. εἰ δὲ περὶ πολέμου, ὁ ἐρωτῶν ἡττηθήσεται. εἰ δὲ περὶ ἄρρωστίας, μακρονοσήσει. καὶ ἀπλῶς πᾶσαν μεσότητα δηλοῖ.

∴ Τὸ δέκατον πέμπτον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον ἥτοι ἐξ ἐνὸς ζυγοῦ 30 καὶ γ' μονῶν · καὶ καλεῖται κεφαλὴ. δηλοῖ δὲ χαρὰν καὶ εὐθυμίαν καὶ αὔξησιν καὶ πρόσθεσιν τιμῆς καὶ προκοπὴν. εἰ περὶ ἐχθρῶν ἢ ἐρώτησις, νικήσει ὁ ἐρωτῶν. εἰ δὲ περὶ ἄρρωστίας, ὕγιαίνει. εἰ δὲ περὶ τεκνοποιίας, γενήσεται καὶ τέξει ἄρρεν. εἰ δὲ περὶ κάστρου, οὐ παραληφθήσεται. καὶ ἀπλῶς πᾶσαν ἐρώτησιν εἰς ἀγαθὸν μετα- 35 τρέπει.

2 ἐγγύν cod.	3 πολὺ cod.	5 λευκός] + καὶ ὁ cod.
7 περὶ addidi.	9 ὅσα ἂν εἰ cod.	14 νικήσουσιν cod.
16 ἐναντίαν cod.	19 ἀπόλεια et ἀπόλειαν cod.	22 ἐγγύου cod.
23 ἐναντίαν cod.	34 γενήσεται cod.	35 παραλειφθήσεται cod.

∴ Τὸ δέκατον ἕκτον σχῆμά ἐστι τοιοῦτον ἦτοι ἀπὸ γ' μονῶν καὶ ἑνὸς ζυγοῦ· καὶ καλεῖται οὐρά. καὶ εἰ περὶ πολέμου ἢ ἐρώτησις, νικηθήσεται ὁ ἐρωτῶν καὶ καταισχυνηθήσεται. εἰ δὲ περὶ ἀρρώστου, τελευτήσει. εἰ δὲ περὶ κάστρου, παραληφθήσεται.
5 καὶ ἀπλῶς πᾶσαν ἐρώτησιν εἰς τὸ ἐναντίον μετατρέπει.

4 παραλειφθήσεται cod.

Ce manuscrit de 64 ff. (0.194 × 0.140) écrit au XVIIe siècle, contient aux ff. 43-57^v un fragment d'une *Histoire des animaux* dont le texte est très apparenté à celui du manuscrit d'Athènes édité pp. 358 ss. Les animaux sont décrits ici dans l'ordre alphabétique. Comme on le verra par la comparaison, le traité du Parisinus était originellement beaucoup plus étendu que celui de l'Atheniensis : malheureusement les cinq chapitres du début et les textes relatifs aux animaux dont les noms commencent par une lettre de la seconde moitié de l'alphabet sont perdus.

Physiologus

[Περὶ ἀσπίδος].

Initium deest ... [F. 43] ὅταν ἐφρονεύθῃ ὁ ἄνδρας τῆς εἰς τὸν πόλεμον =supra p. 361, 27. 28 εἶχεν]+ αὐτή. εἰς τὸ σαράγι τῆς μίαν μικρὰν ἀσπίδα transp. 29 γοῦν om. ἐδάκωσε γλυκύν. 30 πάρη· τοὺς ὀδόντας] τὴν οὐράν. 31 οἱ δὲ ἄνθρωποι ὅταν θέλουνσιν. θανα- 5 τώσουσιν. 32 μακρὰν ἔναν. 34 ἡ ἀσπίς om. ἄρχονται ἄλλοι] + καὶ λαλοῦσι. 35 πηγένουντας. καὶ om. ἔρχοντας. κακόν. 36 φοφᾷ] φαρμακώνεται καὶ ἀποθνήσκει. διὰ τοῦτο λέγει καὶ ὁ Δαυὶδ ὥσει ἀσπίδος κωφῆς καὶ βιούσης ἤγουν σφαλιζούσης τὰ ὦτα αὐτῆς, ἥτις οὐκ εἰσακούσεται φωνῆς ἐπαδόντων φαρμακοῦται 10 (ἐπ' ἀδόντων φαρμακού τε cod.)

[F. 43^v]

Περὶ ἀράχνης. ζ'.

Ἡ ἀράχνη εἶναι τεχνικὸν ζῷον διότι ἐνθάζει ἀπὸ τὴν κοιλίαν τῆς λεπτὸν ὕφασμα καὶ στήνει το μὲ τέχναις εἰς τὸν ἀέρα καὶ κάμνει το κυκλοτερεῖς καὶ εἰς ταῖς ἄκραῖς τανύζει ἄλλα νήματα 15 διὰ στερέωσιν τοῦ κύκλου. ἔπειτα κάθεται εἰς τὸ μέσον τοῦ ὕφασματος καὶ ἀπαντεχένει πότε νὰ πιασθῇ ἡ μύγα ἢ ἄλλο μικρὸν ζῷον ζωῦφιον πετόμενον· καὶ τότε ὑπάγει καὶ τυλίσκει το μὲ τὸ νῆμά τῆς διὰ νὰ μὴν δύνεται νὰ φύγῃ. καὶ οὕτως τὸ τρώγει. πλὴν ὅταν γεννήσῃ τὰ παιδιά τῆς, ἀποθνήσκει καὶ αὐτὴ ἀπ' ἐκεῖνα, 20 διότι γεννηθέντα τρώγουσι τὴν μητέρα τους.

13 συγάζει cod.

Περὶ αἰγός. η'.

- P. 366, 16. τήν^α om. 17 κννηγοῦν] + οἱ ἄνθρωποι. τὰς σα-
γίτας καὶ μέ. 18 καμίαν. [f. 44] καὶ τοξευθῇ. 20 ὥσπερ ὠ-
άψυχος. 21 σαγίτα] + ἀπὸ τὸ δέρμα της. 22 δόντια. 23 ζοῦν.
5 μόνον] + ἔως. 24 εὐρεθοῦν. βορᾶς ὁ. 25 αἱ ἀρσενικαί]
δλαις ἀρσενικαῖς. 26 τόπον om. οἱ πλεότεραις. 27 δέ] + δέν.
28 δέ om. συνουσιάζεται. 29 φλέβα. τότε — χατζίκιον]
γεννᾶται ἄσπρη. 30 δέ om. μαύρη. <γεννᾶ μαῦρον>] γεννᾶται
μαύρη. 31 εἰ δέ — κόκκινον om. 32 γεννᾶται. διπλή.
10 P. 367, 1. ποιμέ[f. 44]ρες. θέλει] μέλλει νά. 2 <ταῦτα>]
ἔχουσι ἓνα κριάρι ὅπου τὰ σέρνει ὁδηγόν. αἱ δὲ αἶγες δὲν ἔχουν
ὁδηγόν, ὅτι εἶναι ἀνυπότακτον γένος. πολλοὶ δὲ αἶγες ὅταν ἀκού-
σωσι βροντὴν ἀπορίχνουσιν ὅταν ᾗναι ἐγγαστρομέναις. διὰ τοῦτο
οἱ ποιμένες πρὶν νὰ ἀρχήσῃ νὰ βροντᾷ κτυποῦσιν αὐτοὶ μὲ τὰς
15 ῥάβδους τὰ δένδρα, διὰ νὰ συνηθίζουσιν εἰς τὸν κτύπον νὰ μὴν
φοβοῦνται τὴν βροντὴν. λέγουσι δὲ ὅτι ἡ κόπρος αὐτῆς εἶναι
ὠφέλιμη εἰς ἐκείνους ὅπου τοὺς δακώσῃ ἢ ἔχνηδα, διότι πίνουσιν
αὐτὴν μετὰ ὄξους καὶ ἱατρεύονται.

Περὶ ἀλώπεκος. θ'.

- 20 Ἡ ἀλώπηξ εἶναι πονηρότατον ζῷον καὶ κακοῦργον. ὅταν δὲ
γεννήσῃ τὰ παιδιά της, γεννᾷ αὐ- [f. 45]-τὰ ἀδιάντροπα, ἥγουν δὲν
χωρίζουν τὰ μέλη τους, πρόσωπον καὶ κορμί · μόνον εἶναι κρέας
μοναχόν. ὕστερον δὲ τὰ διορθώνει μὲ τὴν γλῶσσάν της καθὼς
τὸ ποιεῖ καὶ ἡ ἄρκτος. εἶναι δὲ καὶ ἀντίδικος τοῦ λύκου καὶ φο-
25 βᾶται αὐτὸν περισσῶς. τὸν δὲ λαγῶν, τὸν τρώγει μὲ δελεάσματα
καὶ παιγνίδια διότι παίζοντας μετ' αὐτὸν πιάνει καὶ τρώγει τον.
καὶ ὅταν πεινᾷ προσποιεῖται ὅτι ἀπέθανε · καὶ πάγει εἰς τὸ μέσον
τοῦ δρόμου καὶ πίπτει ἐξαπλωμένη καὶ κρατεῖ τὸν ἀνασασμόν της.
αἱ δὲ κορῶναι βλέπονσαι αὐτὴν ἀποθαμμένην καὶ ἀπλωμένην, κατα-
30 βαίνουν νὰ τὴν φάγωσι. καὶ τότε αὐτὴ πιάνει ὅσας δυνήθῃ μὲ τὸ
στόμα καὶ μὲ τὰ ποδάρια. μάχεται δὲ καταπολλὰ τὰς ὀρνίθας καὶ
ὅταν ᾗναι ὕψηλὰ καὶ δὲν δύναται νὰ ταῖς φθάσῃ, στέκει ὑποκάτω
καὶ βλέπει ἄνω ἰσχυρῶς καὶ λάμπουσιν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ὥς ἡ
στία. τότε αἱ ὀρνίθες ἀπὸ τὸν φόβον τοὺς πίπτου-[f. 45v]-σι κάτω

13 ἐγκαστρομέναις cod. 15 ῥάβδους cod. 21 ἀδιάνθρωπα cod.
23 διαρθώνει cod. 29 βλέπουσιν cod. 34 αἱ] οἱ cod.

καὶ πιάνει αὐτάς ἀπὸ τὸν λαιμὸν νὰ μὴν λαλοῦσι. ὅταν δὲ κνηνηγοῦσιν αὐτὴν οἱ ἄνθρωποι, σέρνει τὴν οὐρὰν τῆς ἐπὶ τὴν γῆν ὅταν ᾗναι χῶμα νὰ χάνεται ἢ ὀπλή τῆς. εἶναι δὲ ἱαματικὴ εἰς τοὺς ἀρθριτικούς, διότι τὴν πιάνουσι ζωντανὴν καὶ βάνουσιν εἰς ἓνα χάλκωμα μετὰ λάδι περισσόν· καὶ ἀφίνουσιν το καὶ βράζει δυνατά. ἔπειτα 5 δένουσι τὰ ποδάριά τῆς καὶ τὴν ῥίχνουσι μέσα καὶ ἀφίνουσιν τὴν καὶ βράζει ὅσον νὰ χαλάσῃ παντελῶς εἰς ἐκεῖνο τὸ λάδι ὅταν ᾗναι ζεστόν. βάνουσιν ἐκεῖνους ὅπου ἔχουν ποδαλγίαν καὶ εὐρίσκουσι μεγάλην ἱατρείαν.

Περὶ βοός. ι'.

Ὁ βοῦς εἶναι ζῶον ὁποῦ το ἐγνωρίζομεν. εἶναι δὲ πολλὰ χρειῶ- 10 δες εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, διότι καὶ τὴν γῆν ἐργάζεται καὶ γάλα ποιεῖ καλὸν καὶ τὸ [f. 46] κρέας του εἶναι ὕγιές. εἰς ὅλα δὲ τὰ καλὰ ὁποῦ ἔχει ὅταν ᾗναι ζωντανός, ἔχει δὲ καὶ τοῦτο τὸ καλὸν μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ὅτι γεννῶνται ἀπὸ τὸ κορμί του μέλισσαι καὶ ἀπὸ τὴν κεφαλὴν του οἱ βασιλεῖς τῶν μελισσῶν. λέγουσι δὲ 15 ὅτι ὅταν ποιῇ τὸ πάθος εἰς τοὺς πόδας καὶ <μῆ> δύναται νὰ περιπατῇ τὸν χειμῶνα, ἂν ἀλείψῃ τινὰς τὰ κέρατά του μὲ πίσσαν ζεστὴν ἢ μὲ λάδι, ὕγιαίνουσιν. εἰς δὲ τὴν Λιβύαν ἤγουν εἰς τὴν Μπαρμπαρίαν εὐρίσκονται βόδια καὶ λέγονται ὀπισθονόμα, διότι δὲν βόσκουσιν ὥσάν τὰ βόδια τοῦ τόπου τούτου νὰ ὑπάγουσιν ἔμπροσ- 20 θεν, ἀλλὰ βόσκουσιν ἐρχόμενα ὀπίσω. τοῦτο ποιοῦσιν ὅτι τὰ κέρατα αὐτῶν δὲν εἶναι ὀρθά, ὥσπερ τῶν βοδίων τούτων, ἀλλὰ γένουσιν ἔμπροσθεν. καὶ ἐὰν θελήσουσιν νὰ ὑπάγουσιν ἔμπροσθεν, ἐμπήγονται τὰ κέρατα αὐτῶν εἰς τὴν γῆν.

[F. 46v] Περὶ βοός θαλάσσιον. ια'. 25

Εἶναι καὶ βοῦς εἰς τὴν θάλασσαν ὥσάν καὶ εἰς τὴν γῆν. καὶ δὲν τρώγει ψάρια νὰ ζήσῃ, μόνον ἐὰν ἰδῇ τινα κνηνηγὸν ψαρεῖν ὁποῦ νὰ κάθεται εἰς τὴν ἄκραν τῆς θαλάσσης εἰς πέτραν ὕψηλὴν καὶ κνηηγεί μὲ τὸ ἄγκιστρον τὰ ὀψάρια, πηδᾷ ἀπὸ τὸ νερόν καὶ ῥίπτει τὸν ἄνθρωπον μέσα εἰς τὴν θάλασσαν καὶ τρώγει τον. διὰ τοῦτο 30 οἱ ἄνθρωποι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης φοβούμενοι ἀπ' αὐτὸν ὅταν κνηνηγοῦσιν ὀψάρια, δὲν κάθονται εἰς τόπον ὅπου νὰ ᾗναι βαθὺ τὸ νερόν, διὰ νὰ μὴν εὐγῇ ὁ βοῦς ἐκεῖνος, μόνον δὲ εἰς ὀλίγον νερόν

2 ἀπὸ cod. 5 μετὰ] μέγα cod. 6 τὴν] τη cod. 14 ζωντανόν cod. n marg. super. αριστονη : = Ἀριστοτέλους? Ἀρισταλον? 17 μὴ iaddidi. 30 νερῶ cod.

καθέζονται. εἰ δὲ κάμνει χρεῖα νὰ κυνηγήσῃ εἰς τὸ βάθος ἕνας ἄνθρωπος, ῥίπτει τὸ ἄγκιστρον καὶ δύο ἄνθρωποι σύντροφοι ἐκείνον στέκονται καὶ βιγλίζουν τὴν θάλασσαν. ὅταν δὲ <μῆ> εὖρῃ ἄνθρωπον νὰ [f. 47] φάγῃ, τρώγει πηλὸν τῆς θαλάσσης, ὥσπερ οἱ
5 χοῖροι εἰς τὴν γῆν.

Περὶ βάτραχον. ιβ'.

Εἰς τὸν Νεῖλον τὸν ποταμὸν τοῦ Μισιρίου εὐρίσκονται βάτραχοι πολλοὶ καὶ ἄλλον ζῶον ὅπερ ὀνομάζεται ὕδρος · οἱ δὲ ἄνθρωποι τὸν λέγουσι βύδραν. μάχεται γοῦν ἡ βύδρα τὸν βάτραχον διότι τὸν
10 καταπίνει καὶ αὐτὸς εἶναι ἡ καλλίτερα τροφή τῆς βύδρας. πλὴν ἔχει συνήθειαν ὁ βάτραχος ὅτι ἂν ἰδῇ ἀπομακρόθεν τὴν βύδραν ὅπου ἔρχεται, δακῶνει εἰς τὸ στόμα του φύλλον καλάμον πλάγιον διὰ νὰ μὴν δυννηθῇ νὰ τὸν καταπῇ. καὶ ὅταν ἰδῇ τὸν βάτραχον ἡ βύδρα ὅτι ἐδάκωσε τὸ φύλλον τοῦ καλάμου, παραμερνᾷ ἀπ' αὐτόν. καὶ
15 τοῦ τόπου δὲ τὰ σκυλῖα δὲν στέκονται ποτε νὰ πιοῦσι νερὸν εἰς τὸν Νεῖλον διότι φοβοῦνται νὰ μὴν εὖρῃ κανένα [f. 47^v] θηρίον καὶ τὰ ἀρπάσῃ · μόνον πηλαλῶντες τὴν ἄκρην τοῦ ποταμοῦ πίνουσιν ἀπὸ ὀλίγον ὀλίγον ἕως οὗ χορταίνουσιν.

Περὶ γυπός. ιγ'.

20 P. 378, 10 εἶναι. 11 εἶναι. 12 ἄλλο τον κορμὶ εἶναι. 13 ὁμοιάζει. 14 ἐάν. τίνας] + τόν. 15 ὥσάν καὶ transp. 16 γίνεται] + ὁ. 18 ἀνθρώπων] + τῶν ἀπεθαμένων. ἀ-[f. 48]-γαποῦσι. 19 μυρισθοῦσι. ἥ¹ om. ῥοδόσταγμα. ἄλλο. 20 παρευθύς. 22 στέκονται. 23 τοῦ ἀνέμου τοῦ νότου. 24 ἐγκασ-
25 τρόνωνται. ἕως] + τοῦ. 27 εἶναι] + καί. γεννώσιν.

Περὶ γεράνον. ιδ'.

31 χειμών. βορρᾶς. 32 ὄλλαις. τὰ μέρη τῆς Αἰθιοπίας transp. 34 ποδάρι. 35 ἄνεμος] + ἀπὸ τὸν δρόμον της ὅπου πέτεται. βάνουν. τὴν om. P. 379, 1 μὴν. δέ om. ἐκεῖναι
30 αἱ πέτραι. 2 χρυσοχοί. 3 εἰ om. 4 ἕναν. βραδιαστοῦσι. τέσσαρας. 5 κοπάδι] + ἐκεῖνο. φυλάττουσι. ὄλην τὴν νύκταν] ὀλυννκτίς. 6 ὄλας] ἄλλας. 7 ἀποκοιμηθοῦν. πέρνουσι. ποδάριον. 10 στέκονται. 11 φυλά-[f. 49]-ττουν. 12 τὴν νύκτα

3 μῆ addidi.

ἀκούσουν τίποτε transp. ἀνθρώπους. 13 εὐθύς] ἐκείναις. deinde iterantur ὅπου φυλάττουν — τὸν δρόμον. ἄλλαις. 14 πάλιν om. 15 ἔχουσι] + μίαν. 16 ἀραδικῶς om.

Περὶ γλαυκός. ιε'.

20 πι-[f. 49v]-άση. 21 ὁμως] + τὸ λοιπόν. παίζοντας. 22 κανέναν μασχαράν. 23 ἀκολουθοῦσι. 24 στέκονται. 25 βραδιάζει. ἐβλέπει] αὐτὴ βλέπει. ἀρπάζει] + δύο καὶ τρία. 26 τα] καὶ γεμίζει τὴν κοιλίαν αὐτῆς. ἀντίς] + διὰ. πέρνει. 27 κορώνης] + διότι ἡ μὲν κορώνη τρώγει τὰ αὐγὰ τῆς γλαυκός τὴν ἡμέραν, ἡ δὲ γλαῦξ τρώγει πάλιν τὰ αὐγὰ τῆς κορώνης. νύκ- 10 τα. 28 ἔχουν ἔχθραν] ἔχουσιν οἱ δύο μάχην. 28-30 ἡ δὲ — τον] τὴν δὲ νύκτα περιπατεῖ ἐπάνω τὰ ὀσπίτια καὶ ἐὰν εὖρη ποντικόν, ἀρπάζει αὐτόν.

[F. 50]

Περὶ γλαύκου. ις'.

Ὁ γλαῦκος εἶναι καὶ αὐτὸς ὥσάν σκυλόφαρον· ἔχει δὲ καὶ 13 αὐτὸς συνθήθειαν ὅτι ὅταν ἰδῇ τίποτε φόβον ἀπὸ ἀνθρώπους καὶ ἔχει παιδία μικρά, τὰ καταπίνει τὴν ὥραν ἐκείνην καὶ φεύγει μετ' αὐτά. καὶ ὅταν περάσῃ ὁ φόβος, πάλιν τὰ ξερνᾷ ὕγιῃ καὶ ζωντανά. τὴν αὐτὴν συνθήθειαν ἔχει καὶ τὸ σκυλόφαρον καὶ καταπίνει τὰ παιδία του ὅταν ᾗναι φόβος καὶ πάλιν τὰ ξερνᾷ ὕγιῃ καὶ ζωντανά. 20

Περὶ δελφῖνος. ιζ'.

P. 373, 10 κατὰ — καί] καὶ εἶναι φιλόανθρωπον ζῶον transp. post 11 θάλασσαν. 11 καί] διότι. 12 ἀκολουθεῖ. ὅλοι — δελφῖνες] ἐκείνο εἰς. 13 [f. 50v] τόπον. εὖρη. πνιμένον. εὐγάζει. 14 των] του. κοιλῶντας. διὰ om. 15 ἐθάψουσιν. 2 16 οὕτως om. ἀποκοιμᾶται. 17 καί] + οὕτως. 18 εἰς] + τὸν ἄμμον κάτω εἰς. ἀναβαίνει. 19 κοιμᾶται] πάλιν ἀποκοιμᾶται. καί³ om. 21 λέγεται. πύθηκος. ὁμοιεῖ. μαῖμοῦ. 22 γῆν] + καὶ οὕτως ἰατρεύεται. ὁ δὲ θηλυκὸς δελφίς γεννᾷ μόνον δύο παιδία καὶ βυζάνει τα ὡς τετράποδον ζῶον. τὸ δὲ εἶναι φιλότεκνος 3 ὅτι ἂν τύχῃ νὰ κτυπήσουν κανένα ἀπὸ τὰ παιδία τῆς οἱ ψαράδαις ἢ μὲ κοντάρι ἢ μὲ καμάκι καὶ νὰ τύχῃ αὐτὴ τότε ἐκεῖ, δὲν φεύγει, ἀλλὰ πέφτει ἐπάνω τοῦ παιδίου τῆς [f. 51] ἕως οὗ κτυποῦν καὶ

ἐκείνην καὶ φονεύουν την. ὅταν δὲ πιασθῇ εἰς δίκτυον ὁ δελφίς, ἡσυχάζει ἕως οὗ σέρονουσι τὸ δίκτυον οἱ ἄνθρωποι, διότις ἕως οὗ εἶναι μέσα εἰς βαθὺ νερόν τὸ δίκτυον, αὐτὸς τρώγει ὅσα ὀψάρια εἶναι πιασμένα. καὶ ὅταν ἰδῇ ὅτι ὀλιγοστεύει τὸ νερόν, τότε σχί-
 5 ζει τὸ δίκτυον καὶ φεύγει. διὰ τὰ ἔχῃ δὲ μύτην ἔμπροσθεν καὶ τὰ τὸν λίκνουσι τὰ σπάρραχνα, διὰ τοῦτο πηδᾷ δυνατὰ εἰς τὸ νερόν, διότι μαζώνει τὸν ἀνασασμόν του καὶ ῥίχνεται ὥσπερ ἡ σαλίτα ἀπὸ τὸ δοξάρι. ἔχουσι δὲ συνήθειαν καὶ ὅταν πλέουσι πολλοὶ δελ-
 10 φῖνες, βάνουσιν ἔμπροσθεν τὰ νέα παιδία καὶ καταπόδι τοὺς θηλυκὸν δελφῖνας καὶ τὸ ὕστερον ἀπὸ ὀπίσω ἔρχονται τὰ ἀρσε-
 νικά.

[F. 51^v]

Περὶ δράκοντος. ιη'.

P. 370, 16 εἶναι δέ] ὁ δράκων εἶναι. ὀνομάζεται] τὸ ὀνομά-
 ζουν οἱ ἄνθρωποι. 17 δέ] + καὶ. γλυκί. 18 κτυπήσῃ] +
 15 τόν. 19 παρευθός om. ἡ om. 20 ἐκεῖνο τὸ ψάρι] τὸν δρά-
 κοντα. ἀπάνω om. 21 καὶ — ἱατρεύεται om. 22 ψοφήσῃ]
 + εἶναι δὲ πολεμιστικὸν ὥσάν ἡ ἔχιδνα.

Περὶ ἐλέφαντος. ιθ'.

P. 362, 3 ἔχει — ὅτι] καὶ. χρόνων. 5 δὲν γένῃ] δὲ εἶναι.
 20 αὐτῇ om. 6 ἰ' χρόνων] [f. 52] τὰ γένῃ δέκα χρόνων. 7-8 ἡ μήτηρ
 τὰ γεννήσῃ transp. 10 ὥσπερ — τετράποδα om. 11 ὅλο ἕνας.
 12 τοῦτο] + τόν. τό] τόν. 13 ἔπειτα] καὶ. διαθρέφεται.
 14 χορτάρι. 15 κάμνονν τοιούτους τρόπους. 16 μέ] + τό.
 17 δένδρῃ] μεγάλα δένδρα. καί² om. 18 θελήσῃ. ὁ ἕλεφας om.
 25 19 ὅπου — τότε] κόπτεται τελείως τὸ δένδρον καὶ. πεύτη.
 κάτω om. ἕλεφας] + μέ τοὺς πόδας ἀπάνου. [f. 52^v] καὶ. 20
 δύναται. 21 πεινασμένον om. 22 τόν² — τρόπον om. κάμνουσι.
 23 πλατύν] μέγαν. μόνον om. του] + καὶ ἔχῃ ἄδειαν τὰ γυρίσῃ.
 24 ὑπάγει] + κάτω. 27 ὑπάγῃ] + κάτω. 30 μὲ ξύλα μεγάλα
 30 καὶ δέρονουσί τον περισσά. 32 ἐνδυμένος. 34 οὕτως] + το.
 35 τότε γοῦν [f. 53] ὁ. 36 καί² om. χορτάρι. 37 ὡς ἀφέντην]
 μεγάλην χάριταν. 38 ἀναβαίνει. κάθεται. δέ om. P. 363, 1
 οἱ ἄνθρωποι om. ἐσυνήθησεν. μετ'] εἰς. 2 τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον
 transp. ἀπὸ μακρά] εἰς. ἐκεῖνον] + ἀπὸ μακρόθεν. 3 τότε]
 35 οὕτως. τὸν σέρνει transp. ἐκεῖνος ὁ λευκοφόρος ὅπου ἐσυνήθησεν
 μετ' ἐκεῖνον. 6 πολυτίμοιτοι. εἰς² om. 7. χρειάζονται. τό]

1 ἐκείνη cod.

στό. 8 *ιατρεύουσιν*. 9 *φοβεῖται*. 10 *τόν* om. 12 *ὑστερον*] *οὕτως*. 13 *καί* — *κάμνουσι* om. *μήν*. *περάσουν*] + *πρωτον*. 14 *κάμνουσι*. *μέ* — *τους* om. *καί*] + *οὕτως*. 15 *βουτήσουσιν*. 15-16 *γένῃ* — *ὅταν* om. *ὁ ποντικός ἐμφωλεύσῃ μέσα* om. *αὐτοῦ*] *τον*.

5

[F. 53^v]*Περὶ ἐρωδιοῦ. κ'.*

P. 374, 7 *ζῆ* — *στεριάν*] *καὶ ζῆ εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τὴν θάλασσαν*. 8 *μέν* om. 9 *στερεάν*. 10 *πρωτον* om. 12 *πετροτόπους*] *πετρωτοὺς τόπους*, 13 *τὴν* om. 14 *ἓναν νησί*. 15 *ὅτι*] + *εἰς*. 19 *συνερίζονται*. 21 *τὸν Χριστιανόν*] *αὐτούς*. 22 *ἕως*] + 10 *εἰς*. *καί*] [f. 54] *νά*. *τρώγουσι*. *διότι*. 23 *ἀγαποῦσι*] + *πολλά*. *δέ* om. 24 *διότι*] *ὅτι*. *κανεῖς*] *καὶ εἰς*. 26 *πέρνουσι παντελῶς*. *ρίζουσιν*. 28 *τά* om. *τόν* *τό*. 29 *ποῦ ἔχει ὁ*] *τοῦ*. *στομάχου*. *τρέχουσι*] *τρέχει μέν*. 30-31 *πάλιν τὰ ξερονᾶσι*. 31 *ἀπὸ τοῦ στόμα*. *καθῶς*] *κατὰ πῶς*.

15

Περὶ ἐχίνου. κα'.

Ὁ ἐχῖνος ὁ χειρσαῖος ἔχει τοιαύτην συνήθειαν ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ ἀμπέλι καὶ τινάζει τὰ κλήματα ὅταν ᾗ τὰ σταφύλια ὥριμα· ἔπειτα κυλίσεται ἐπάνω ταῖς ῥώγαις ἐκείναις καὶ μαζώνει ταῖς εἰς τὰ κέντρα αὐτοῦ· καὶ οὕτως ὑπάγει καὶ ταγίζει τὰ παιδία του. 20 ὅταν δὲ ἰδῇ κανέναν ἄνθρωπον, τότε αὐτὸς συμμαζώνεται καὶ γίνεται ὀλοστρόγγυλος καὶ κρατεῖ καὶ τὴν πνοήν του νὰ μὴν ἀνασάνῃ διὰ νὰ φαίνεται ἀποθαμμένος· εἰ δὲ καὶ [f. 54^v] ἰδῇ ὅτι ἀπλώσῃ νὰ τὸν πιάσῃ παρευθὺς ἐκεῖνος κατουρεῖ τὰ χέρια τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ ἐδικόν του δέρμα διὰ νὰ συχαθῇ νὰ μὴν τὸν πάρῃ. λέγουσι 25 δὲ ὅτι ἐὰν οὐδὲν ᾗθελεν βρέχῃ μετ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ ἐχῖνος τὸ δέρμα του, ᾗθελεν ζῆ πολλοὺς χρόνους· ὅμως προκρίνει τὴν ὀλιγοχρονίαν παρ' οὗ νὰ τὸν πιάσουν τότε εἰς τὴν ὥραν νὰ τὸν θανατώσουν· καὶ διὰ τοῦτο καὶ διχῶς τὸ θέλημάν του ἐξ ἀνάγκης κατουρεῖ τὸ δέρμα του διὰ νὰ μὴν τὸν πιάσῃ ὁ ἄνθρωπος. ἔχει δὲ τοιαύτην 30 *ιατρείαν* τὸ δέρμα του, ὅτι τὸ καίλουσι καὶ τὸ κάμνουσιν στάκτην, ἔτζη ὥσάν εἶναι μὲ τὰς ἀκάνθας· ἔπειτα ἐκείνην τὴν στάκτην ἀνακατώνουσι μὲ πῖσσαν καὶ ἀλείφουσι τὰ μαλλία τῆς κεφαλῆς ὅπου πέφτουν· καὶ ἔτζη στέκονται καὶ στερεώνονται· μάλιστα δὲ

καὶ εἰς τὸν τόπον ὅπου ἔπесαν τὰ μαλλία στερεώνονται καὶ εὐγάζει ἄλλα νέα, ἐὰν τὴν ἀλείψῃς μετ' αὐτὴν τὴν στάκτην. ἂν τὴν πῆγῃ ὁ ἄνθρωπος μὲ ἄσπρον κρασί καὶ ἔχῃ πόνον εἰς τὰ νεφρὰ, ἱατρεύεται.

5 [F. 55] Περὶ ἐχίνοῦ θαλασσίου. κβ'.

Ὁ ἐχῖνος ὁ θαλάσσιος ἔχει τοιαύτην συνήθειαν ὅτι ὅταν σέρῃ ἀνεμος δυνατὸς καὶ ταράττῃ τὴν θάλασσαν, αὐτὸς παίρνει βρύα καὶ πέτραις μικραῖς καὶ τυλίγεται νὰ μὴν τὸν πάρῃ ὁ ἀνεμος καὶ τὸν ὑπάγῃ εἰς θάλασσαν βαθυτάτην· διότι ὁ θάνατός του εἶναι
10 τὸ βάθος τῆς θαλάσσης, μόνον δὲ εἰς τὰ παραγίαλα ζῇ. λέγουσι δὲ καὶ αὐτὸν νὰ τὸν τῆσιν τινάς, ἔπειτα νὰ τὸν ῥίξῃ εἰς τὴν θάλασσαν, πάλιν συντίθεται καὶ γίνεται ὡς τὸ πρῶτον.

Περὶ ἔχεως. κγ'.

P. 367, 4 ἡ] ὁ. λέγομεν— ὄχενα] λέγεται παρ' ἡμῶν ὄχεναν.
15 θέλει. 7 θανατῶναι το. θελήσει. 8 φύσι ἀποκάτω. 10 καί] τότε. 10-11 πρὸ τοῦ νὰ ἀποθάνῃ ὅσα φθάσῃ. 11 ὅσα] ἄλλα. φεν-[f. 55v] γονσιν. γλυτῶνουσιν] ἐκείθεν ἐδόθεν καὶ ζοῦσιν.

Περὶ ἐλάφου. κδ'.

Ἡ ἔλαφος ἔχει τοιαύτην συνήθειαν ὅτι ὅταν γεράσῃ ὑπάγει
20 καὶ εὐρίσκει φωλέαν ὅφρως ὅπου μυρίζει ὡσὰν μύσχος (καὶ εἶναι πολλὰ τοιαῦτα πανταχοῦ). ὅταν γοῦν τὸ εὖρη, βάνει τὸ στόμα του εἰς τὴν τρύπαν τοῦ ὅφρως καὶ ἀνασαίνει πολλάκις· καὶ τὸ ὀφίδι ἀπὸ τὴν ὁσμὴν τῆς ἐλάφου εὐγαίνει ἕξω· καὶ τρώγει το. πλὴν τὴν ὥραν ἐκείνην ζητᾷ νὰ εὖρη νερὸν νὰ πῆγῃ· καὶ ἐὰν δὲν εὖρη
25 εἰς μίαν ὥραν νὰ πῆγῃ, παρυσθὲς ἀποθνήσκει. διὰ τοῦτο λέγει καὶ ὁ προφήτης Δαυὶδ· ὃν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. ἀπ' αὐτὴν τὴν ἔλαφον ὅπου φάγῃ τὸ τοιοῦτον ὀφίδι μαζώνουσιν τὸν μύσχον οἱ ἄνθρωποι. τὸν δὲ καιρὸν ὅπου πέφτουσι τὰ κέρατά του, δὲν εὐγαίνει νὰ φανῇ εἰς ἀνθρώπους οὔτε εἰς τὰ
30 ἄλλα θηρία, ἀλλὰ κεκρυμμένα περιπατεῖ καὶ βόσκει, διότι ἐντρέπεται νὰ φανῇ χωρὶς τὰ ἄρματα του. τὸ δὲ φαλάγγιον εἶναι κατὰ πολλὰ βλαβερόν μὲν εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἐξόχως δὲ καὶ εἰς τὴν

ἔλαφον. εἶναι δὲ καὶ τὸ φαλάγγι ὥσπερ [f. 56] ὁ ἀνφαντάκις, πλὴν εἶναι μέγαν καὶ μαῦρον καὶ ὑψηλὸν εἰς τὰ ποδάρια. καὶ ὅταν δακώσῃ ἄνθρωπον, ἀποθνήσκει. αὐτὸ γοῦν μάχεται τὴν ἔλαφον καὶ ὅταν τὴν δακώσῃ, ὑπάγει αὐτὴ καὶ εὗρίσκει κισσὸν εἰς τὰ δένδρα· καὶ μόνον νὰ φάγῃ ὀλίγον ἀπὸ τὸν κισσόν, ἱατρεύ- 5
εται. καὶ ὅταν δὲ ἀσθενήσῃ, δὲν χρειάζεται τὸν Ἴπποκράτην ἢ τὸν Γαληνὸν νὰ τὴν δείξῃ τὴν θεραπείαν τῆς, ἀλλὰ ὑπάγει καὶ τρώγει σέλινα καὶ οὕτως ἱατρύεται.

Περὶ ἰβέως. κς'.

P. 379, 32 πουλίον. πελεκᾶνον] + κατὰ τὸ σχῆμα. μεγάλι- 10
τερον. 34 εὗρίσκονται. μεγάλη (sic)] + ὥσάν караβίδες.
35 καὶ τήν] τὴν δέ. 36 ἀπάνω. τὰς φοινικέας τὰ δένδρα.
βούλεται νὰ φάγῃ] ἐπιβουλεύεται κατὰ πολλά. P. 380, 1 τήν —
2 ἔχει] κάμνει εἰς τὴν φοινικέαν τὴν φωλέαν του διότι τὸ κορμὶ
καὶ τὰ κλαδία τῆς φοινικέας ἔχουσι. 2 κέντρα] + μεγάλα. 15
παλιούρια] [f. 56v] ἢ παλιουρέα. 3 ἀνέβῃ] + ἀπάνον ἀπὸ τὰ κέν-
τρα. ὅτι om. 6 μύτην] + του. 8 διχῶς (sic)] + κληστήρι
ιατρικὸν καὶ διχῶς. 9 τόν] τοῦ. 10 ἐκείνην om. καὶ ὑγιαί-
νει] αὐτοῦ.

Περὶ ἰχνεύμονος. κς'.

20

Ὁ ἰχνεύμων εἶναι εἰς τὴν ιδέαν ὥσάν τὸν κορκόδειλον, πλὴν μικρότερος καὶ λέπια δὲν ἔχει. πολεμεῖ δὲ μὲ τὸν κορκόδειλον. καὶ ὅταν θελήσῃ νὰ πολεμήσῃ, ὑπάγει εἰς πηλὸν περισσὸν καὶ κυλίσ-
ται μέσα. ἔπειτα εὐγαίνει εἰς τὸν ἥλιον καὶ ξηραίνεται καὶ κυλίσ- 25
ται εἰς τὸν πηλὸν καὶ πάλιν ξηραίνεται εἰς τὸν ἥλιον. καὶ ὅταν μαζωχ-
θῇ πολὺς πηλὸς [f. 57] ἀπάνον του, τότε ὑπάγει καὶ καταπιάνεται
μετὰ τὸν κορκόδειλον. καὶ μὲ τὴν ἀσπίδα δὲ μετ' αὐτὸν τὸν τρόπον
πολεμεῖ, διότι ὁ πηλὸς ἐκεῖνος ἐμποδίζει τὸ δάκωμα τῆς ἀσπίδος
καὶ δὲν τὸν φαρμακώνει. ὅταν δὲ πολεμῇ μὲ τὸν κορκόδειλον, ὁ
τροχίλος τὸ πουλὶ ὁποῦ τρώγει τὴν βρώσιν τοῦ κορκοδείλου, πέ- 30
τεται ἐπάνωθ' ἐν τοῖς καὶ κρούει τὸν κορκόδειλον εἰς τὴν μύτην
νὰ θυμωθῇ κατὰ τοῦ ἰχνεύμονος. πλὴν ὁ κορκόδειλός νικᾷ πολλὰς
φοαῖς, τυχαίνει δὲ ἄλλοτε καὶ νικᾷ καὶ ὁ ἰχνεύμων. εἶναι δὲ ὁ
πόλεμος αὐτῶν διὰ τὰς βδέλλας ὁποῦ εὗρίσκονται πολλὰς καὶ
μεγάλας εἰς τὸν Νεῖλον τὸν ποταμόν, ποῖος νὰ φάγῃ περισσότεραις. 35
30 τροχείλος cod.

Περὶ ἱπποκάμπου. κζ'.

Ὁ ἱππόκαμπος εἶναι μὲν ὥσ' ἂν τὴν κάμπην ὁποῦ εὐρίσκεται εἰς
 τὰ λάχανα κατὰ τὴν ἰδέαν, πλὴν εἶναι μέγας ὥς μίαν καὶ δύο πι-
 θαμάς. ἔχει δὲ τοιαύτην ἐνέργειαν ὅτι εἰ μὲν φάγη τις ἄνθρωπος
 5 ἀπ' αὐτὸν μέρος, ὃ ὁποῖος εἶναι [f. 57^v] δακωμένος ἀπὸ σκύλον
 λυσιάρικον, ὑγιαίνει καὶ δὲν φοβᾶται νὰ πάθῃ τίποτε· εἰ δὲ εἶναι
 ὑγιής ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸν ποτίσουν μὲ κρασί οἱ ἐχθροὶ τοῦ ἀπ' αὐ-
 τὸν κάμποσον, παρενθὺς μὲ κακὸν θάνατον ἀποθνήσκει ὁ τοιοῦτος,
 διότι πρῶτα μὲν τὸν πιάνει τὸν ἄνθρωπον ἐκείνον ὥσπερ χάσμη,
 10 ἔπειτα βήχει συχνάκις, μετὰ ταῦτα τρέμει ὅλον τὸ κορμί του καὶ
 ἄρχεται ἡ καρδιά του νὰ παίζει· καὶ ὁ μυελὸς τῆς κεφαλῆς του
 ταράττεται καὶ ἀστοχᾷ τὰ ἐχθεσινὰ καὶ τὰ προχθεσινὰ καὶ μετὰ
 ταῦτα ἀστοχᾷ καὶ τί ἐγένετο σήμερον ἤγουν τὴν ἡμέραν ἐκείνην
 ὅπου τὸ ἔπιεν· ἔπειτα νεκρώνονται οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ καὶ φαί-
 15 νονται κόκκινοι πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀπὸ τὴν μύτην του στά-
 ζονσι μύξαις πολλαῖς, καὶ δίψα ἄμετρος τὸν πιάνει καὶ καίει τὴν
 καρδίαν του ὥς φλόγα· ἐπὶ πᾶσι τούτοις τέλος ἡ κοιλία του πρήσ-
 κεται καὶ σκάζει καὶ οὕτω λαμβάνει κακὸν θάνατον.

11 παίζει] πάλλη?

Ms. de 475 ff. (0.296 × 0.219), écrit au XVe siècle par un médecin, Jean (fils?) d'Aron : Cf. Olivieri, *Indice dei cod. gr. delle Bibl. di Bologna (Studi ital. di filol. class. III, 1895, pp. 442 ss.)*; *Catal. codd. astrol. gr.*, t. IV, pp. 39 ss.; Mac-Cown, *The Testament of Solomon*, dissert. Chicago, 1922, pp. 21 ss. Certaines parties du texte sont écrites en signes cryptographiques ; M. C. O. Zuretti m'en a obligamment communiqué la clef, qu'il a découverte. Je l'ai retrouvée, depuis lors, dans un manuscrit de Vienne, phil. gr. 108, f. 370 [n° 6], dont le copiste emploie le même système cryptographique, pour écrire des recettes magiques en tous points semblables à celles du Bononiensis (*Infra*, p. 637).

Recettes magiques

[F. 269^v] Περὶ ἐγγαστρομένης.

Ἐὰν θέλῃς μαθεῖν ἀκριβῶς τὸ τί παιδὶν ἔχει ἡ γυνή εἰς τὴν κοιλίαν της, ψήφισον τοῦ ἀνδρὸς τὸ ὄνομα καὶ τῆς γυναικός · καὶ ὅσα ψηφία ἐποίησας τὰ αὐτῶν ὀνόματα, ὕφειλε γ' · καὶ <ἐὰν> ἐναπομείνῃ ἐν, ἐν' ἀγόρι · εἰ δὲ δύο, ἔστι θῆλυ · εἰ δὲ τρία, ἀγόρι. 5

[F. 270] Ψῆφος διαγνωστικὴ περὶ ζωῆς καὶ θανάτου.

Ψήφισον τὴν ἡμέραν ἣν κατεκλήθη ὁ ἄρρωστος ἢ ἐγενήθη τὸ παιδίον καὶ ψήφισον ἀπὸ τὰς ιη' τοῦ Μαΐου ἄχρι τὴν δοθεῖσαν ἡμέραν ἐν ἧ' ἐρωτᾷς · καὶ ὕφειλον ὑπὸ τῶν λς'. εἰτα <τὰ> ἐναπομείναντα θεώρει ἐν τῷ ὀργάνῳ καὶ ἐὰν εὗρεθῇ ἐν τῷ πρώτῳ, ὁ νοσῶν ὑγιαίνει, ὁ φυγὼν εὗρεθῇ, ὁ πλεύσας ὁμοίως · εἰ δὲ ἐν τῷ β', τὰ πάντα μέσα · εἰ δὲ ἐν τῷ γ', τὰ πάντα δεινὰ καὶ ἀλλότρια.

- 1 titulus cryptogr. signis scriptus. 2-3 τὸ — της cryptogr. signis.
 4 ψηφία conieci : πεδία cod. ὀνόματα] + καὶ cod. γ' iteratur.
 4-5 καὶ — ἀγορι signis cryptogr. ἐὰν addidi.
 6 Cf. Tannery, *Notices et Extraits*, 1886, p. 258 ; *Catal. codd. astrol. gr.*, VII, p. 191. 9 καὶ] + ὀφειλον cod. 10 τὰ addidi.

Tres circuli cum numeris :

α', δ', ζ', ι', ιγ', ις', ιθ', κβ', κε', κη', λα', λδ'.
β', ε', η', ια', ιδ', ιζ', κ' κγ', κς', κθ', λβ', λε'.
γ', ς', θ', ιβ', ιε', ιη', κα', κδ', κς', λ', λγ', λς'.

Ἑτερον Πυθαγόρου.

- 5 Μάθε πόσας κατεκλήθη ὁ ἄρρωστος τῆς Σελήνης καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ ὑφείλον ὑπὸ τῶν λ'. εἴτα θεώρει ἐν τῷ ὀργάνῳ · καὶ εἰ μὲν ἐν τῷ πρώτῳ, ὑγιαίνει, καὶ τὰ ἐξῆς · εἰ δὲ ἐν τῷ β', ἐναντία.

Duo circuli cum numeris :

ὑπὲρ γῆν ζωή · α', β', γ', ζ', θ', ι', ια', ιγ', ιδ', ις', ιζ', ιθ', κα', κγ', κς', κη'.

- 10 ὑπὸ γῆν τελευτή · δ', ε', ς', η', ιβ', ιε', ιη', κβ', κδ', κε', κς', κθ', λ'.

Περὶ ἀρρωστίας ψήφος δόκιμος.

- Εἰ δέ τις πέση ἢ ἐν ἡμέρᾳ α' ἢ τετράδῃ, ψήφισον τὰ στοιχεῖα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ καὶ ὑφείλον ὑπὸ τῶν γ' καὶ ἐὰν μείνῃ α',
15 ζῆ · εἰ δὲ β', μακρονοσήσει · εἰ δὲ γ', θνήσκει.

Περὶ β' καὶ πέμπτης. Ἐάν τις ἐν ἡμέρᾳ β' ἢ ε' ἀρρωστήσῃ καὶ εἰς τὸ ψηφίσαι μείνῃ α', ἀποθνήσκει · εἰ δὲ β', ὑγιαίνει · εἰ δὲ γ', μακρονοσήσει.

- Εἰ δὲ θέλεις μαθεῖν ποίαν ἡμέραν θνήσκει, ψήφισον τὸ ὄνομα
20 αὐτοῦ ἀκριβῶς καὶ ὑφείλον γ' · καὶ ἐὰν μείνῃ α', τελευτᾷ γ' ἢ ς' ἢ σάββατον · εἰ δὲ β', θνήσκει β' ἢ ε' · εἰ δὲ γ', θνήσκει ἢ ἐν κυριακῇ ἢ τετράδῃ.

[F. 271] Septem amuleta et tres symbolicae imagines inimicum actione quadam magica perculsum figurantes : v. p. 574.

- [F. 282v] Φυλακτὸν εἰς πᾶν πρᾶγμα, εἰς ἀν-
θέντας, εἰς ἐχθρούς, εἰς ἀντιδίκους, εἰς φόβον
25 καὶ ξυπάσματα.

Γράφε καὶ βάλλ' τα εἰς τὸν τράχηλον : signa. οἱ ἐχθροὶ ἐμοὶ χοῦν

4 Cf. Tannery, *ibid.*, p. 259.

16 πεύτης cod.

18 μακροσίσει

cod. 20. γ' ¹ iteratur.

23 titulus signis cryptogr. scriptus.

26 γράφε — τραχυλον signis cryptogr.

COD. BONONIENSIS UNIV. 3632, F. 271 (v. p. 573).

λήφουσι καὶ τὸν Θεὸν προσκυνήσουσι · ἄγγελοι καὶ ἄνθρωποι
 αὐτὸν δοξάσουσι ὁδεῖνα τὸν ἔχοντα τὸ φυλακτήριον τοῦτο · πᾶσα
 ἀρχή, πᾶσα σατραπεία καὶ πᾶσα γοητεία καὶ μαγεία ἀπὸ τὸν
 δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. καὶ πᾶν κακὸν στόμα σφραγίσω κατ' ἐμέ
 5 πάντα δόλον κατ' ἐμοῦ τὸ λαλοῦν · αἱ γλώσσαι τῶν ἐχθρῶν μου καὶ
 τῶν ἀντιδίκων ἵνα γίνωνται ὑπὸ τῶν ποδῶν μου, ἀμήν. Ἀ β α δ ἄ λ,
 Το τ α ρ κ λ α σ ἄ, θ, ε, χ, α, Ρ υ υ δ η ν τ ε, Τ α δ ε κ : Characteres
 et literae magicae.

Γράψον : Characteres ; τοὺς χαλίνωσον καὶ τὰ ἐξῆς.

10 Ἀλλον · ὦ φ ε λ ε ῖ ε ἰ ς ἄ γ ἄ π η ν, μ ᾱ λ λ ο ν καὶ
 <ε ἰ ς> ἐ χ θ ρ ο ῦ ς.

Γράψον τὰ ὀνόματα τῶν ἀνθρώπων καὶ αὐτὸ καὶ καὐσέ τα ·
 γράφε · Ἀ τ α ξ, Ἀ ρ α ξ, Π ρ ο β ῶ, Ἀ δ ο ξ · με τὴν εἰσομιν
 τούτων τῶν τριῶν ὀνομάτων νὰ ὑποτάσσωνται οἱ ἄνωθεν εἰρημέ-
 νοι πρὸς τὸν δεῖναν νὰ γένωνται ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου, ἀμήν.

15 Εἰ ς ἐ χ θ ρ ο ῦ ς.

Γράψον ταύτας τὰς χαρακτῆρας εἰς μολίβι καὶ κρύψον εἰς τοῦ
 ἐχθροῦ σου τὸ ὄσπιτι : characteres.

Εἰ ς τὸ γ ε ν ν ῆ σ α ἰ τ ῆ ν γ υ ν ῆ ν ἐ ν ε ὑ κ ο λ ῖ α.

Γράψον εἰς κούπαν ἀφόριον καὶ λειώσας δὸς πιεῖν καὶ τέκεται

20 Εἰ ς ἐ χ θ ρ ο ῦ ς ο ὃ φο β ῆ σ α ἰ ο ὔ τ ε ζ ῆ λ ο ν ο ὔ τ ε
 κ ρ ῖ σ ἰ ν ο ὔ τ ε α ἰ φ ν ῖ δ ἰ ο ν θ ἄ ν α τ ο ν ο ὔ τ ε..... ο ὔ τ ε
 π ῦ ρ ο ὔ τ ε μ α χ α ἰ ρ ἰ ν ο ὔ τ ε π ὁ λ ε μ ο ν ο ὔ τ ε λ η σ -
 τ ἄ ς ο ዞ τ ε π ν ε ῦ μ α τ α π ο ν η ρ ἄ.

2 αὐτης cod.	ἔχουσιν cod.	3 σατραπεία] σατ cod.
γωγητία cod.	4 πᾶς cod.	φραγιστο cod.
τον λαλοῦντα cod.	6 γήνετε cod.	9 ὀφελι ἡσακαπην
signis cryptogr.	10 εἰς addidi.	ἐχθρους signis crypt.
11 τα — ἀνθρώπων signis crypt.	κάψε cod.	14 γέννη cod.
15 ἐχθρους signis cryptogr.	16-17 εἰς ¹ — ὀσπιτι signis crypt.	
18 titulus signis cryptogr.	ἡγηνη cod.	ευκολος cod.
20 ἐχθρους οὐ φοβίσαι signis crypt.	21 εὐφηνήδιον cod.	

COD. BONONIENSIS UNIV. 3632, F. 271 (v. p. 573).

λήφουσι καὶ τὸν Θεὸν προσκυνήσουσι· ἄγγελοι καὶ ἄνθρωποι
 αὐτὸν δοξάσουσι ὁδεῖνα τὸν ἔχοντα τὸ φυλακτήριον τοῦτο· πᾶσα
 ἀρχή, πᾶσα σατραπεία καὶ πᾶσα γοητεία καὶ μαγεία ἀπὸ τὸν
 δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. καὶ πᾶν κακὸν στόμα σφραγίσω κατ' ἐμέ
 5 πάντα δόλον κατ' ἐμοῦ τὸ λαλοῦν· αἱ γλῶσσαι τῶν ἐχθρῶν μου καὶ
 τῶν ἀντιδίκων ἵνα γίνωνται ὑπὸ τῶν ποδῶν μου, ἀμήν. Ἀ β α δ α λ,
 Τ ο τ α ρ κ λ α σ ά, θ, ε, χ, α, Ρ υ υ δ η ν τ ε, Τ α δ ε κ: Characteres
 et literae magicae.

Γράφον: Characteres; τοὺς χαλίνωσον καὶ τὰ ἐξῆς.

10 Ἀ λ λ ο ν· ὦ φ ε λ ε ῖ ε ἰ ς ἀ γ ά π η ν, μ ᾱ λ λ ο ν καὶ
 <ε ἰ ς> ἐ χ θ ρ ο ύ ς.

Γράφον τὰ ὀνόματα τῶν ἀνθρώπων καὶ αὐτὸ καὶ καῦσέ τα·
 γράφε· Ἀ τ α ξ, Ἀ ρ α ξ, Π ρ ο β ύ, Ἀ δ ο ξ· μετ' ἡν εἰσμι
 τούτων τῶν τριῶν ὀνομάτων νὰ ὑποτάσσωνται οἱ ἄνωθεν εἰρημέ-
 νοι πρὸς τὸν δεῖναν νὰ γένωνται ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου, ἀμήν.

15 Ε ἰ ς ἐ χ θ ρ ο ύ ς.

Γράφον ταύτας τὰς χαρακτῆρας εἰς μολίβι καὶ κρύψον εἰς τοῦ
 ἐχθροῦ σου τὸ ὄσπιτι: characteres.

Ε ἰ ς τὸ γ ε ν ν ῆ σ α ι τ ῆ ν γ υ ν ῆ ν ἐ ν εὐ κ ο λ ί α.

Γράφον εἰς κούπαν ἀφόριον καὶ λειώσας δὸς πιεῖν καὶ τέκεται

20 Ε ἰ ς ἐ χ θ ρ ο ύ ς οὐ φο β ῆ σ α ι οὔ τε ζ ῆ λ ο ν οὔ τε
 κ ρ ί σ ι ν οὔ τε α ἰ φ ν ῖ δ ι ο ν θ ά ν α τ ο ν οὔ τε..... οὔ τε
 π ῶ ρ οὔ τε μ α χ α ῖ ρ ι ν οὔ τε π ό λ ε μ ο ν οὔ τε λ η σ -
 τ ά ς οὔ τε π ν ε ύ μ α τ α π ο ν η ρ ά.

2 αὐτης cod.	ἐχουσαν cod.	3 σατραπεία] sat cod.
γωγητία cod.	4 πᾶς cod.	φραγιστο cod.
τον λαλουντα cod.	6 γήντε cod.	9 οφελι ησακαπην
signis cryptogr.	10 εἰς addidi.	ἐχθρους signis crypt.
11 τα — ἀνθρώπων signis crypt.	κάψε cod.	14 γένη cod.
15 ἐχθρους signis cryptogr.	16-17 εἰς ¹ — οσπιτι signis crypt.	
18 titulus signis cryptogr.	ἡγνη cod.	ευκολος cod.
20 ἐχθρους ου φοβισαι signis crypt.	21 εὐφνήδιον cod.	

Γράψον κυριακῇ, ὥρα πρώτη: quattuor cruces cum literis.

ις	χς	φ	χ	τ	τ	χχ	χ
ν	κ	φ	π	χ	φ	χ	χ.

[F. 344^v-345] <Π ε ρ ι υ γ ρ ο μ α ν τ ε ι α ς>: cf. supra, p. 493.

[F. 345^v] "Ε τ ε ρ ο ν. <Φ ω τ ο μ α ν τ ε ι α>.

5

Figura hexalphae in circulo: ἡ βίνα.

Ποίησον τὴν βίναν ταύτην <ἐν> τῇ γῇ καὶ ἃς καθίσῃ ἐν αὐτῇ ἄνθρωπος ἔχων φῶς καθάριον· καὶ ἃς βαστᾷ κερὶν φωτεινὸν ἀπτόμενον· καὶ τὸ φῶς ἐκ πυροβόλου ἐστί, τὸ δὲ κερὶν ἃς ἐνὶ β' σπιθαμῶν ἢ γ'. καὶ εἰπέ τὸν ἐξορκισμόν τοῦτον· τρία Τόρα, Τόρα, Τόρα, Τόρα· γ' Κάμαρα, Κάμαρα, Κάμαρα, γ' Οὔπερα, Οὔπερα, Οὔπερα· ἐξορκίζω σε, φῶς καινούριον ἐκλαμπρον, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ Ἀλάμ, καὶ εἰς τὰς χάριτας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὴν παρθενίαν αὐτοῦ, καὶ πρὶν τὸ τριτώσω, νὰ ἔλθῃς εἰς τὸ κερὶν τοῦτο, νὰ με εἰπῇς τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν εἴτι σας ἐρωτήσω. πάλιν ἐξορκίζω σας θεοῦ Γάλουλα, πάλιν ἐξορκίζω σας θεοῦ Γάλουλα, πάλιν ἐξορκίζω σας θεοῦ Γάλουλα, διὰ τοὺς ζ' πλανήτας, εἰς τὸν ἥλιον καὶ τὴν Σελήνην καὶ εἰς τοὺς ἀγίους ὄλους καὶ εἰς ὅλην τὴν οὐράνιον κρίσιν, νὰ ποιήσετε νὰ ἔλθῃ ἡ Κεραιλέτα καὶ 20 ἡ Ἀπαγάτα νὰ με εἰπῇ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, εἴτι σας ἐρωτήσω. καὶ λέγε το ἕως οὗ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ φῶς. καὶ ὅταν ἰδῇς ὅτι ἦλθεν ἀπὸ τότε λέγε τοὺς λόγους τούτους· περιορίζω σας νὰ εἰπῇτε νὰ ἔλθῃ μαῖστωρ νὰ σας ποιήσῃ παλάτιον εὐμορφον ἐξηλλαγμένον με λίθους ἀτιμήτους, καὶ νὰ ἔλθουν ἄνθρωποι πολλοί· καὶ καθίσῃ 25 ὁ διδάσκαλος εἰς τὸν θρόνον τοῦ Σολομῶντος· νὰ εἰπῇτε νὰ φέρουν τὸ βιβλίον τῆς φιλοσοφίας τοῦ Σολομῶντος καὶ νὰ ὁμώσετε ἐπάνω εἰς τὸ δακτυλίδιον τῆς δυνάμεως τοῦ Σολομῶντος νὰ μας εἰπῇ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν σύντομε ἐτούτην τὴν ὥραν.

30

5 Φωτομαντεία addidi.	6 βόνα cod.	7 βοναν cod.	ἐν
addidi.	αὐτω cod.	9 ἐκ incertum.	πυροβόλου cod.
πηθαμόν cod.	16 εἰπῇ, εἰπῇτε, ἰδῇ, ἰδῇτε etc. = εἰπῇ, εἰπῇτε, ἰδῇ, ἰδῇτε.	17 θεοῦ hic et infra	: vide
num θεόν legendum sit.	20 πησεται cod.	21 με νπι πασαι	
α λιθιαν ντισασεροτισο signis cryptogr.	23 ὀπῇται cod.	24 ἐξυ-	
λαγμένον cod.	27 Σολομῶντος]+ τὴν σοφίαν cod.	28 ὁμό-	
σεται cod.	δακτυλίδιον cod.		

ὁ Φερεμίδης. ὁ μαθητής. ἡ λαμπάς.

<Φωτομαντεία>.

Ἐπαρόν ψαθὴν παπύρινον καὶ καῦσον καὶ ποιήσον στάκτην.
 εἴτα ἔπαρον ἐλάδι καλὸν καὶ ἄλειπον τὴν παλάμην σου καὶ κράτει
 5 κερὶν ἀπτόμενον φωτεινόν· καὶ τότε λέγε· εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πα-
 τρός καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. ἅ γ ι ε Γ ε ώ ρ γ ι ε
 κ α β α λ λ ά ρ η ρ ή γ α ς Ὑ ξ α μ π έ λ, ὀρκίζω, καθορκίζω
 σε ἀπὸ τὴν μοῖραν τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπὸ τὴν μοῖραν τῆς παναγίας
 Θεοτόκου καὶ τῆς δυνάμεως τῆς ἐπουρανίου βασιλείας καὶ μετὰ
 10 τῆς ἀληθείας τοῦ Σ ο λ ο μ ῶ ν τ ο ς καὶ διὰ τὸ ἴσον τοῦ σώματος
 καὶ διὰ τὴν παρθενίαν μου, ὀρκίζω σε νὰ ἔλθῃς ἐδῶ εἰς τὴν παλά-
 μην μου καὶ νὰ φανῇς καὶ νὰ με ᾽πῇς, εἰς εἴ τι θέλω καὶ ἐρωτήσω σε,
 τὴν ἀλήθειαν.

1 Φερεμίδης ex Φερεκύνδης corruptum videtur. 2 Φωτομαντεία
 addidi. 3 κάψον cod. 5 κεντρὴν cod. 7 κατορκίζω cod.
 10 ἔσον cod. 12 ἐρωτήσε cod. σε] + να με πης-cod.

<Στοιχείωσις τοῦ Μορτζή>.

[F. 346] Ποίησον μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν γ' ὥρῶν τῆς νυκτός · φιλοκάλησον τὸν οἶκον ἵνα ἔσθι καθαρὸς ὅλος μὴ ἔχων ἐντός τίποτες εἶδος, καὶ θές τραπέζιν καινούριον καὶ μαντίλιν καινούριον καὶ κοῦπαν κενὴν καὶ β' μανάλια μὲ τὸ κερὶν ἀπτόμενα ἀπὸ μίαν 5 ἄκραν · καὶ ἀπὸ ταῖς ἄλλαις τοῦ τραπέζιου καὶ ἐτέρην κοῦπαν ὀστράκινον καὶ κατζί μετὰ κάρβουνα καὶ θυμιάμα καὶ καθαρεμένα ὑπωρικὰ διάφορα. καὶ ἔπαρον μαχαίρι μαυρομάνικον μὲ τὸ δεξιὸν σου χεῖριν. καὶ ποίησον τὴν βίαν γύροθεν τοῦ τραπέζιου γ' φορὰς μὲ τὸ μαχαίριν. λέγε κάθε φορὰν τὸν ἐξορκισμόν τοῦτον · ἐξορ- 10 κίζω σε, ἐσέναν Μορτζή, εἴτε στοιχεῖον τοῦ ἀνθρώπου ἢ τοῦ τόπου τούτου, νὰ ἔλθῃς εἰς ἐμὲν τὴν ὥραν τούτην ὅπου σε ἐκάλεσα εἰς τὴν τράπεζαν ταύτην ἣν οἰκονόμησα εἰς τὸ ὄνομά σου · καὶ νὰ φάγῃς καὶ νὰ πίῃς ἀπὸ τὰ εἶδη τὰ σε οἰκονόμησα. καὶ ὅτε ἴδῃς ὅτι ἔφαγεν, τότε ὀρκίσον αὐτὸ οὕτως · ἐξορκίζω σε, ἐσέναν Μορτ- 15 ζή, νὰ μὴτε χέσῃς μὴτε κατοικήσῃς ἕως οὗ νὰ με εἴπῃς πᾶσαν ἀλήθειαν ἀπὸ εἴτι σε θέλω ζητῆσαι. καὶ τοῦτο ποίησον φορὰς τρεῖς μὲ τὸ μαχαίριν κεῖνον γύροθεν αὐτῆς τῆς τραπέζης. καὶ εἰς τὸ πλήρωμα τῶν τριῶν φορῶν σπῆξον τὴν μάχαιραν μέσα τῆς τραπέζης καὶ εἰπὲ οὕτως · ἐδῶ σε σπῆγω, Μορτζή καὶ στοιχεῖον 20 τοῦ ὧδε τόπου. καὶ παραντίκα μέλλει ἐλθεῖν εἰς σέ. καὶ τότε ζήτησον εἴτι θέλεις κάκεῖνος μέλλει ἀπολογηθῆσεσθαι εἰς εἴτι θέλεις. καὶ ὅτε θέλεις νὰ τοὺς ἀπολογιάσῃς, ἀνάσπασον τὸ μαχαίριν ἀπὸ τῆς τραπέζης καὶ οὗτος φεύγει ἀπὸ σοῦ. ποίησον δὲ τοῦτον ἀξοφύσης τῆς Σελήνης.

25

1 titulum addidi : Cf. supra, p. 47. 3 ἔχοντι cod. 4-5 θες-
 τραπεζυκενουριον καὶ μαντιλιν κενουριον καὶ κουπα κενι κεβμαναλια
 μετο κεριν αποτομενα signis cryptogr. 6 τουτραπεζου (sic) signis
 cryptogr. 7 στράκηνον cod. κάρβουνα] + καὶ κατζή ex-
 punctum, in cod. 7-8 καθαρεμεναυπορικα signis cryptogr. 8-9 μα-
 χειριμαυρομανικον με το δεξιον σου χεριν signis cryptogr. 9 βήναν
 cod. 10 κάθε] κατα cod. 11 εἴτε στοιχεῖον] ἦτε ἡ τιχ cod :
 num ἡ τύχη? 13 ἦν] και cod. 14 πίης] πῆς cod. ἀπε cod.
 16 χεσης et κατορισης (sic) signis cryptogr. 18 κείνον] κηνόν cod.
 19 σπίζων cod. τραπέζη cod. 20 σπῆγκο cod. 21 του
 οδετοπον signis cryptogr. 22 ἀπιλογηθήσ cod. 23 νὰ iteratur in cod.
 ἀπιλογιασης cod. P.579,1 στιχλοσης cod. 2 titulum addidi : cf. p.57.

τράπεζα στοιχειώσεως.

<Ὀνυχομαντεία>.

λαμπάς.

Ἐπαρον παιδὶν παρθένον καὶ κάθισον εἰς σκαμνὶ τριπόδιν. καὶ
 πρῶτον φιλοκάλῃσον τὸ ὀσπίτιον καὶ ἃς ἔνε εὐκαιρον, μηδὲν ἔχον
 τι· καὶ ποιήσον τὴν βίαν ὑποκάτωθεν τοῦ σκαμνίου καὶ σπῆξον
 καὶ μαχαῖριν ἐντὸς τῆς βίνας μαυρομάνικον τρίηλον καὶ ξύσον
 τὸ ὀνόχι τὸ δεξιὸν τοῦ παιδὸς καὶ ἄλειψον ἔλαιον καλόν· καὶ 5
 ὑποκάτω τοῦ ὀνυχίου τοῦ παιδὸς ἤγουν τοῦ δακτύλου ποιήσον τὴν
 χαρακτῆραν ταύτην· **ΠΕΙ** (hexalpha). εἰτα ποιήσον καὶ τὴν ἄλλην
 τὴν χαρακτῆραν ἐπάνωθεν τοῦ δακτύλου ἤγουν ἀπάνω τοῦτου
ΙΛΘΠ. γράψον καὶ διὰ κινabάρεως ταύτην τὴν χαρακτῆραν [f.
 346^v] εἰς τὸ μέτωπον τοῦ παιδίου (αὕτη ἐστὶν ἡ χαρακτῆρ· signum : 10
 ἢ βίνα). καὶ ὑπὸ τὸ ὦπτιον τοῦ παιδὸς λέγε τοὺς λόγους τούτους·
Ζεγάμ, Πυγάμ, Διγημά, Μυτάμ, Βεγάμ, Πετ-
μαί, Καρπεδά, Τάδα, Ἀνταρά, Οὐτζάρα, Ἀν-
στό, Ἡχή, Βεζαμά, Ἀνζώ, Ἀνζώ· ταῦτα τὰ ὀνό-
 ματα εἰπὲ εἰς τὸ ὦπτιν τοῦ παιδὸς φορὰς ἰδ'. καὶ τότε ἐρώτησον 15
 τὸ παιδὶν καὶ θέλει σε εἰπεῖν τὸ τί βλέπει. καὶ πρὶν λαλήσης τὸν
 βασιλέαν ἐκείνον, πάλιν εἰπὲ καὶ σύντυχε τοὺς λόγους τούτους·
Πυτώρ, Παρμυτόρ, Ἐχχωράν, Σαδωάν, Ἀ-
ζάχ, Παζάτ, Ἀναῖς. καὶ ἂν οὐδέν σε εἰπῇ τὴν ἀλήθειαν,
 νὰ τοὺς ὀρκίσῃς καὶ νὰ εἰπῇς ὅτι· ὀμνύω σας εἰς αὐτὰ τὰ ὀνόματα 20
Κυρίου, σᾶς ὀμνύω ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος καὶ βασιλέως
ἐπουρανίου, καὶ ὄνομα Ἀκρατόν, καὶ ὄνομα Ἀχδόν, καὶ ὄνομα
Ἀστοραζαμόν, καὶ ὄνομα Ἀβριμάμ, καὶ ὄνομα Ζαμγή
Ζυγάέλ. καὶ εἰπὲ νὰ φέρουν βοῦδι εἴτε πρόβατον καὶ νὰ τὸ 25
 σφάξουν μὲ τὸ μαχαῖρι ὁποῦ ἔνε ὑποκάτω τοῦ σκαμνίου καὶ νὰ τὸ
 μαγερεύσουν καὶ νὰ τὸ φάγουν ἔμπροσθέν σου· καὶ τὸ παιδὶν νὰ
 βλέπῃ πάντα εἰς τὸ ὀνόχι. καὶ ἀφότου φάγουν καὶ πίνουν, τότε
 ἐρώτησον εἴτι χρήζεις· καὶ ἀφ' οὗ ἐρωτήσης καὶ θέλῃς νὰ τὸ
 σχολάσης, θυμίασον μετὰ λιβάνου τὸν τόπον ἐκεῖνον καὶ ἐκβαλον
 τὸ μαχαῖρι ἀπὸ τοῦ σκαμνίου ἀποκάτου καὶ ἔπαρον τὸ σημάδι 30
 ἀπὸ τὸ μέτωπον τοῦ παιδίου καὶ εἰπέ· ὑπάγετε καλῶς. ποιήσε
 δὲ τὴν δουλίαν ταύτην πρὶν συννεφιάσῃ ὁ οὐρανὸς τὴν αὐγὴν, ἡμέ-
 ρα καλῇ, καθαρῇ, δίχως ἄνεμον.

1 ἡσκαμνὶ cod. 3 βύναν cod. 4 βήνας cod. 5 ἀληψο cod.
 8 τουτο cod. 11 βήνα cod. 15 τότε] ταῦτα cod. 26 ἐμ-
 προστεν cod. 31 ὑπάγεται cod.

<᾽Ομαντεία>:

ὁ μαῖστωρ. αὐγόν.

Ἐπαρον μαύρης ὀρνίθας αὐγόν πρωτότοκον, ἡγεγεννημένον
 ἡμέρᾳ ε΄, καὶ θές εἰς τὸ ἔλαιον ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἕως τὸ μεσημέριον.
 5 εἶτα εὐγαλον αὐτὸ καὶ στὰ εἰς τόπον μοναξίας ἥσυχον, νὰ ἔνε
 καὶ ἡλιόπυρον. καὶ στήσον τὸ αὐγόν ἀντικρυ εἰς τὴν ἀκτῖνα τοῦ
 Ἥλιου καὶ εἰπέ· ἐξορκίζω σε, αὐγόν, εἰς τὸν Θεὸν τὸν ἀληθινόν,
 εἰς τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα, εἰς τὸν Θεὸν τὸν ἅγιον ὁποῦ βασιλεύει
 τὰ πάντα ὄλα, ἵνα με ἀξιώσης καὶ δέλξης με πᾶσαν ἀλήθειαν εἰς
 10 εἶτι σε θέλω ζητῆσαι. καὶ τότε ὀνομάτισε εἶτι θέλεις, καὶ πάραντα
 βλέπεις αὐτό. ποίησε αὐτὸ εἰς νεάζουσαν Σελήνην.

[F. 347] m². Εἰς τὸ λῦσαι ἄνδρα δεμένον.

Γράφε εἰς χαρτὶ καὶ δέσον εἰς τὸ δεξιόν σου χέρι· Κύριος
 Καρθόχ, Ἄριχ, Μαρί, Μαρί, Ἀρί. ταῦτα γράφε
 15 μαύροις γράμμασι εἰς δύο χαρτιά, τὸ α' βεβραῖνον καὶ τὸ ἕτερον
 βαμπύκινον. καὶ ὅταν εὐγῇ τὸ α' ἄστρον, ἔπαρον τὸν ἄσθενῆ ἕξω

1 titulum addidi ; cf. infra, p. 596, 15. Contuli cod. Vindob. phil. gr.
 108, f. 363 (= V). 5 μοναξία BV. 6 υλιόπυρον B υλιόπυρο V.
 6-7 ἀντικρηστιακτιναν του ιλιον signis cryptogr. BV. 7 αὐγὼ BV.
 10 ζητηση V. τότε om. V. τισε ιτι θε sign. cr. V.
 10-11 πάραντα — εἰς] το ὁδης πιησε αυτω signis cr. V. 13 Κύριος
 conieci : κς cod. 15 μαυρ γραμ cod. βέβρηνον cod. ἕτερον]
 et cod. 16 βαμπύκ cod.

καὶ ποιήσων εὐλογίαν καὶ τὴν χεῖραν ἔχων ἐπάνω τῆς κεφαλῆς
τοῦ ἀνδρός λέγε τρισάγιον ἀπολυτικὸν καὶ τὸν γ' ψαλμόν· καὶ τὰ
β' χαρτῖα ἀνάγνωσέ τα εἰς τὸ κεφάλι· τὸ βεβραῖνον δέσσον εἰς τὰ
μέσα του, τὸ βαμπύκινον, δέσσε το μὲ τὸ μαντύλι εἰς τὸ κεφάλι·
τὸ δὲ βεβραῖνον μετὰ ἐλαφίου λουρὶν εἰς τὰ μέσα. καὶ ὅτε ἐνι δεῖπ- 5
νον, πάλιν εὔγαλον ἔξω καὶ λέγε ἀπάνω εἰς τὸ κεφάλι οὕτως· ἐλύ-
θη ἡ γῆ, ἐλύθη ὁ οὐρανός, ἐλύθη ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα· ἐτρί-
χυσεν ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ· ἐλύθη τὰ νεῦρα αὐτοῦ, ἐλύθη καὶ διελύ-
θησαν. ἐλύθη ὁ δοῦλος τοῦ <Θεοῦ> ὁ δεῖνα.

[F. 347] ὁ τεχνίτης. ὁ μαθητής. κάτοπτρον. 10

- 1 εὐλογίαν conieci : εὐολον, ut vid., cod. 2 ἀνδρός] + καὶ cod.
τρिसάγιον ἀπολυτικὸν conieci : γσαγαπολητικ cod. γ' incertum.
3 βέβραν cod. 4 βαμπικ cod. 5 βέβραν cod. 9 ἐλύθη]
ἐλήθ το cod. Θεοῦ addidi. P 582. ο συμφωνηδης cod.

[F. 345] ὁ Σιμονίδης. κάτοπτρον, ὁ μαθητής.

καὶ ποιήσον εὐλογίαν καὶ τὴν χεῖραν ἔχων ἐπάνω τῆς κεφαλῆς
 τοῦ ἀνδρός λέγε τρισάγιον ἀπολυτικὸν καὶ τὸν ν' ψαλμόν · καὶ τὰ
 β' χαρτίᾳ ἀνάγνωσέ τα εἰς τὸ κεφάλι · τὸ βεβράϊνον δέσον εἰς τὰ
 μέσα του, τὸ βαμπύκινον, δέσε το μὲ τὸ μαντύλι εἰς τὸ κεφάλι ·
 τὸ δὲ βεβράϊνον μετὰ ἐλαφίον λουρὶν εἰς τὰ μέσα. καὶ ὅτε ἐνι δεῖπ- 5
 νον, πάλιν εὐγαλον ἔξω καὶ λέγε ἅπάνω εἰς τὸ κεφάλι οὕτως · ἐλύ-
 θη ἡ γῆ, ἐλύθη ὁ οὐρανός, ἐλύθη ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα · ἐτρί-
 χησεν ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ · ἐλύθη τὰ νεῦρα αὐτοῦ, ἐλύθη καὶ διελύ-
 θησαν. ἐλύθη ὁ δοῦλος τοῦ <Θεοῦ> ὁ δεῖνα.

[F. 347] ὁ τεχνίτης. ὁ μαθητής. κἀτοπτρον. 10

- 1 εὐλογίαν conieci : εὐλογον, ut vid., cod. 2 ἀνδρός] + καὶ cod.
 τρισάγιον ἀπολυτικὸν conieci : γσαγαπολητικ cod. ν' incertum.
 3 βέβραν cod. 4 βαμπικ cod. 5 βέβραν cod. 9 ἐλύθη]
 ἐλήθ το cod. Θεοῦ addidi. P 582. ο συμονηδης cod.

[F. 345] ὁ Σιμονίδης. κάτοπτρον. ὁ μαθητής.

Πρᾶξις δοκιμασίας περὶ οὗ ζητεῖς.

<Κατοπτρομαντεία>.

Λάβε καθρέφτην ἕναν καθάριον καὶ ἄς τὸ βαστᾷ ἕναν παιδὶν παρθένον · καὶ εἰπὲ εἰς τὸ δεξιὸν οὗς τοῦ παιδὸς ταῦτα · Φιέλ, Μπιέλ, Ῥήηλ, Ντασαμώ, Λαροδάς, Κοὐλμη- 5 νάς, Φρενταήλ, Σαλμωννέμ, Σαλμωνέμ, ὀρκίζω σας ὅλους ἀπὸ τὴν μοῖραν τοῦ Μπελτζαμπήλ τοῦ πρώτου σας, ὅτι νὰ ἔλθητε σύντομα τὴν ὥραν τούτην ἐγγίγωρα νὰ εἰπῆτε εἰς τὸ τοῦτο τὸ παιδὶν τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν τῆς ἐρωτήσεως. καὶ τὸ παιδὶν ἔαν ἰδῇ τίποτε εἰς τὸ ὅλιν πνεῦμα, νὰ εἰπῇ ὁ 10 τεχνίτης τὸ παιδὶν · Τάμα, καλῶς ἦλθετε. εἶτα νὰ εἰπῆτε · θέλετε νὰ φᾶτε ; καὶ ἂν εἰποῦν · θέλουμεν, εἰπὲ τὸ παιδί νὰ εἰπῇ · ποίησε νὰ ἔλθουν ἐλάφια καὶ ἀγελάδες. καὶ τὸ παιδί νὰ εἰπῇ · ἐγὼ θέλω τὰ ἐγδάρι καὶ φτιάσης, καὶ θὲς τραπέζι. εἶτα πάλιν ὁρκισε αὐτόν · ὀρκίζω σας, δαίμονες, ἀπὸ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύ- 15 ματος, ὅτι νὰ ποιήσετε νὰ ἔλθῃ ὁ Μπελτζαμπὺλ ὁ πρῶτός σας καὶ νὰ δόσῃ τὸ σημαντήριον <ς> τὸ τραπέζι εἰς τὸν ἀφέντη σας καὶ νὰ καθίσῃ ὁ πρῶτός σας εἰς τὸν θρόνον, καὶ τρώγετε. εἶτα εἰπὲ τὸ παιδὶν νὰ εἰπῇ · ὦ Μπελτζαμπήλ, πρῶτε τῶν δαιμόνων, ἄς ἔλθῃ εἰς παπᾶς ὑποστατικὸς νὰ φέρῃ τὸ βιβλίον · 20 εἶτι σας ἐρωτήσω, νὰ με τὸ εἰπῆτε. εἶτα ἀφ' οὗ ποιήσης τὴν δουλίαν σου, εἰπέ τους · ἀγώμετε εἰς τὸν τόπον σας, δίχως νὰ βλάψετε τιναν.

[F. 347v]

Ἔτερον.

Λάβε ἕναν παιδί καὶ ἄς κρατῇ τὸ παιδὶν ἕναν καθρεῦτην · καὶ

2 κατοπτρομαντεία addidi.	3 λαβῶν cod.	3-4 καθρε-
φτιενανκαθαριον και αστοβαστα εναν πεδιν παρθενον signis cryptogr.
7 μνη cod.	14 τα εγδάρικαιφτιασι signis cryptogr.	16 πίσε-
ται cod.
17 'ς τὸ τραπέζι conieci : το πέζη cod. ηστον (?)	18 τρώγεται cod.	20 ησπα-
πασυποστατικος signis cryptogr.
19 ἀφεντίας signis cryptogr.	22 ὑπέτ ἀγωμεται cod.	
20 ησπα-
πασυποστατικος signis cryptogr.	25 κρατῆς cod.	καθρευντιν signis crypt.

γράψε τριγύρου εἰς τὸν καθρεύτην ταῦτα · χ· χ· χ· χ· καὶ μέσα
 γράψε ταῦτα · Σ α τ ὤ ρ, Ἀ ρ ε π ὤ, Τ ε ν α ί τ, Ὀ π ε ρ ά,
 Ρ ω τ ά ς. γράψε καὶ μετὰ μαχαιρίου ταῦτα · Κ ο υ σ ά ν τ ρ η ς,
 Ἐ ζ, Κ ο ύ ν, Φ α κ σ η ν ή ἐκ τοῦ Ἰ ά φ ε ρ, Ἔ τ, Π ε κ ο ί.
 5 βάλε δὲ εἰς χαρκοπίνακον ἀγγεῖον γεμάτον νερόν καὶ εἰπὲ εἴτι
 θέλεις. καὶ ὅταν ὁ καθρεύτης βουλιάσῃ, θέλεις ἰδεῖν κεφαλὴν βο-
 δίου. καὶ ἐρώτα αὐτὸ καὶ θέλει σε εἰπεῖν πάντα καὶ θέλεις ἰδεῖν
 πάντα εἴτι θέλεις.

<Ρ α β δ ο μ α ν τ ε ί α>.

- 10 Σύρε εἰς τόπον ὅπου ἔναι ἐλαίαις ἢ λεπτοκαρναῖς · διάλεξε δ'
 βεργία ἡμέρα Ἡλίου καὶ πιάσέ τα εἰς τὸ χέρι σου τὸ ξερβόν καὶ
 γονάτισε καὶ στὰ εἰς προσευχὴν κατὰ ἀνατολὰς γονατιστὸς χάσ-
 κων εἰς τὸν οὐρανόν, εἰς ὥραν Ἀφροδίτης, Διός, Ἡλίου. λέγε θ'
 Πάτερ ἡμῶν καὶ θ' χαιρετισμοὺς τῆς Θεοτόκου. εἴτα βάστα τὰ
 15 δ' βεργία εἰς τὸ χέρι σου τὸ ξερβόν <καὶ> ὀρκισον οὕτως ·
 ὀρκίζω σὰς ἐσὰς βεργία, ἀπὸ τῶν ἁγίων ὀνομάτων τοῦ Θεοῦ (καὶ
 ὁ ὢν ἄλφα καὶ ω, ἀρχὴ καὶ τέλος), καὶ εἰς τὸν Τ ε τ ρ α γ ρ ά μ α -
 τ ο ν καὶ Ἀ δ ω ν α ῖ, ὅτι νά με δεῖξετε τὸν τόπον ὁποῦ σας
 ἐξορκίζω καὶ νὰ σύρνετε εἰς ἐκεῖνον ὥσπερ ἡ ἁγία Ἐλένη ἠῶρεν
 20 τὸν σταυρόν. καὶ ἀφ' οὔτου τὰ κόπης μὲ τὸν ἀφορκισμόν, ἐντύλιξον
 αὐτὰ μὲ τὸ μαντύλι σου. καὶ ὅταν θέλῃς νὰ ποιήσῃς πρᾶξιν, διά-
 βασε ἀπάνον εἰς τὰ βεργία τρεῖς φορὰς τὸν ψαλμόν τό · ἐθεώρεις
 κλέπτῃ καὶ συνέτρεχες αὐτόν. καὶ γράψον καὶ εἰς τὰ βεργία τὸ
 σημάδι τῆς ἡμέρας καὶ τὸ ὄνομα.

2 σα. τῶρ cod.

5 ἀγκίον cod.

γωμάτων cod.

6 βουλήσ cod.

7 ὀπή cod.

9 Titulum addidi. Contuli

cod. Vindobon. phil. gr. 108, f. 363 (= V), ubi nonnulla iisdem
 signis crypt. quibus usus est cod. B librarius scripta sunt.

10 hic quattuor ferulae adpinguntur in B.

10 εὐβρε V.

11 πιάσέ τα] πιάσεται B.

12 προσευχή B.

13 θ'] + φοράς

το V (crypt. signis).

14 πατερνον cr. s. V πατεριμα cr. s. B.

θ'] + φοράς V.

χερετισμούς s. cr. B χερετισμον signis cr.

V. 15 καὶ addidi.

οὗτος BV.

17 τετραγραμμάτων

BV.

18 δίδεται BV.

τοντοπον s. cr. V.

19 σύρνεται B

σφαιριτε V.

ἐκὴνω B.

ἐκεῖνον] + τόπον ὁποῦ σας θελο-

πην V.

ἠβρεν B om. V.

20 τόν] + τιμὴν καὶ ζοόπιον

V. μὲ τὸν ἀφορκισμόν om. V.

21 τό om. V. πίσης B.

ποιήσῃς πρᾶξιν] πράξης V.

22 εἰς τὰ βεργία] αὐτῶν V.

Psalm. XLIX, 18.

23 αὐτά B.

24 ἡμέρας] siglum iteratur

in codd.

Ἔτερον (cum figura).

Cf. supra, pp. 499 s.

[F. 348] Ἐὰν θέλῃς νὰ ἴδῃς ὁ θέλεις.

<Λεκανομαντεία>.

ὁ διδάσκαλος μὲ τὸν παῖδαν.

Λάβε χαρκοπίναν καὶ γράφον ἀποπλίσου ἀποκάτω εἰς τὸν 5
κῶλον· Τζετετροέλ. ἔπαρον καὶ τζουκνίδας ῥίζαν, γράφον

3 Λεκανομαντεία addidi. 5 Contuli cod. Vindob. phil. gr. 108,
f. 363 (= V). λάβε] ἔπαρον V. καὶ om. B. 5-6 ἦστον κο-
λον crypt, signis B. complura verba passim iisdem signis in V,

καὶ εἰς αὐτό, ἤγουν τὸ βοτάνι, τὸ Τ ζ ε τ ε ρ έ λ. βάλον τὴν ῥίζαν εἰς τὸ πινάκιν τὸ χαλκὸν γέμον ὕδωρ · καὶ τότε θέλεις ἰδεῖν τὸ εἶτε. θέλεις.

Ἔτερον εἰς πρᾶγμα χαμένον.

- 5 Γράφε εἰς χαρτὴν ἀγέννητον καὶ βάλε το εἰς τὸ στῆθος σου καὶ θέλεις ἰδεῖν κατ' ὄναρ τὸν κλέπτην καὶ τὸ πρᾶγμαν : literae et signa magica.

Ἔτερον.

Γράφε καὶ αὐτὸ καὶ θές εἰς το σου καὶ ἴδῃς κατ' ὄναρ ὡσαύτως : literae et signa magica.

- 10 <Φυλακτῆριον?>

Εὐρὲ πεμφασα καὶ λειώσας καὶ τρίψας καλῶς ἐπίσταξον καὶ ὀλίγον ὀξεῖδιν δριμύ καὶ βάλον βαμπάκι καὶ ποιήσον ὡς δίκην μέλανος. καὶ ἄρξον ἡμέρα ς' καὶ γράφε τὴν χαρακτήραν καὶ ἕναν ὄνομα καὶ βάλον εἰς φουκὰν κονκουμάρην καὶ βούλλωσόν την μετὰ 15 βούλλας μολυβδένης · καὶ ἄς κρύπτε εἰς τόπον κεκρυμμένον. καὶ ἄς ἦσαι προκαθαρμένος ἡμέρας ιβ'. ὁ δὲ χαρακτήρ ἐστὶ τοῦτος · (signum) · καὶ τὰ ὀνόματα · Π ε β ά τ, Π ε φ σ ε ύ τ, Σ ε π ε β ό ρ, Χ έ ν, Ν α β ό ρ, Π α ν ά κ, Χ έ ν, Ν έ μ. ὅταν δὲ βούλῃ νὰ τὸ ἀνοίξῃς, εἰπὲ τὴν εὐχὴν ταύτην <πρὸς> τὸ μέρος τῆς δύσεως 20 φορὰς γ' · Β α λ ο μ ῶ, Ὁ ο υ λ α τ έ, Β α λ ά μ, Λ α κ' ο ύ, Κ ο ύ, Φ ε ν ά χ τ ε, καὶ ἀνοίξον τὴν βούλλαν · καὶ μηδὲν φοβηθῇς, ἕως ἡμερῶν μ' ἄς ἔναι κοντά σου. εἶτα πάλιν βάλον καὶ βούλλωσόν το καὶ ποιήσῃς ἄλλην · τὸ δὲ πρῶτον ῥίξε το εἰς θάλασσαν. ἔστι καὶ τοῦτος ὁ χαρακτήρ (signum).

- 1 αὐτό — βοτάνι] τὸ βοτανόν V. 2 χαλκόν, id est χαλκοῦν : χαρκον V. γέμουσα BV. 2-3 τότε — θέλεις] ὁδὸς τὸ τὸ πεδὶ καὶ ἄς τὸ κρατὶ καὶ θέλι ἡδὶν τὸ θέλι V (partim s. cr.). τὸ] τός B. 4 Contuli cod. Vindob. ibid. (= V), in quo plurima crypt. signis. ἕτερον om. V. 5 ἀγέννητον χαρτὴν transp. V. ἡσχαρτιν ἀγενιτον signis cryptogr. BV. ἡστοσιθοσσον cryptogr. signis BV. 6 κατ' ὄναρ] ὄνιρον cr. s. V. τονκλεπτι et τοπραγμαν signis cryptogr. B. 7 Cf. cod. Vindobonensem, ibid. : ὁμος καὶ αὐτὸν εἰς ἀγέννητον (cr.) καὶ θέλης (cr.) ἡδὴν κατ' ὄναρ (cr.) 8 ... : κυ vel ου et signum cryptogr. dubium : num κύτος legendum ? 11 πεμφασα in lexicis non inveni. 14 βούλλωσόν την] βούλοτ cod. 15 μολιβδενης signis cryptogr. κρυτεστοπονηκεκριμενον cryptogr. 19 πρὸς addidi. 22-23 βούλλωσόν το] βουλοτους signis cryptogr. 23 ρηξετοσηθαλασαν cryptogr. signis.

Ἑτερον (cum figura).

Cf. supra, pp. 499 s.

[F. 348] Ἐὰν θέλῃς νὰ ἴδῃς ὁ θέλεις.

<Λεκανομαντεία>.

ὁ διδάσκαλος μὲ τὸν παῖδαν.

Λάβε χαρκοπίνακον καὶ γράφον ἀποπίσσον ἀποκάτω εἰς τὸν 5
κῶλον· Τξετετετρέλ. ἔπαρον καὶ τζουνκνίδας ῥίζαν, γράφον

3 Λεκανομαντεία addidi.

f. 363 (= V).
λῶν crypt. signis B.

λάβε] ἔπαρον V.

5 Contuli cod. Vindob. phil. gr. 108,

καὶ om. B.

5-6 ἦστον κο-

complura verba passim iisdem signis in V.

καὶ εἰς αὐτό, ἤγουν τὸ βοτάνι, τὸ Τ ζ ε τ ε ρ έ λ. βάλον τὴν ῥίζαν εἰς τὸ πινάκιον τὸ χαλκὸν γέμον ὕδωρ · καὶ τότε θέλεις ἰδεῖν τὸ εἶτε. θέλεις.

Ἔτερον εἰς πρᾶγμα χαμένον.

- 5 Γράφε εἰς χαρτὴν ἀγέννητον καὶ βάλε το εἰς τὸ στῆθός σου καὶ θέλεις ἰδεῖν κατ' ὄναρ τὸν κλέπτην καὶ τὸ πρᾶγμα: literae et signa magica.

Ἔτερον.

Γράφε καὶ αὐτὸ καὶ θές εἰς το σου καὶ ἴδῃς κατ' ὄναρ ὡσαύτως: literae et signa magica.

- 10 <Φυλακτήριον?>

- Εὐρὲ πεμφασα καὶ λειώσας καὶ τρίψας καλῶς ἐπίσταξον καὶ ὀλίγον δξείδιν δριμὺ καὶ βάλον βαμπάκι καὶ ποιήσον ὡς δίκην μέλανος. καὶ ἄρξου ἡμέρα ς' καὶ γράφε τὴν χαρακτήραν καὶ ἕναν ὄνομα καὶ βάλον εἰς φουκὰν κουκουμάρην καὶ βούλλωσόν την μετὰ 15 βούλλας μολυβδένης · καὶ ἃς κρύπτε εἰς τόπον κεκρυμμένον. καὶ ἃς ἦσαι προκαθαρμένος ἡμέρας ιβ'. ὁ δὲ χαρακτήρ ἐστὶ τοῦτος · (signum) · καὶ τὰ ὀνόματα · Π ε β ά τ, Π ε φ σ ε ύ τ, Σ ε π ε β ό ρ, Χ έ ν, Ν α β ό ρ, Π α ν ά κ, Χ έ ν, Ν έ μ. ὅταν δὲ βούλῃ νὰ τὸ ἀνοιξῇς, εἰπὲ τὴν εὐχὴν ταύτην <πρὸς> τὸ μέρος τῆς δύσεως 20 φορὰς γ' · Β α λ ο μ ω, Ὁ ο υ λ α τ έ, Β α λ ά μ, Λ α κ ο ύ, Κ ο υ, Φ ε ν ά χ τ ε, καὶ ἀνοιξον τὴν βούλλαν · καὶ μηδὲν φοβηθῇς, ἕως ἡμερῶν μ' ἃς ἔναι κοντά σου. εἶτα πάλιν βάλον καὶ βούλλωσόν το καὶ ποιήσε ἄλλην · τὸ δὲ πρῶτον ῥίξε το εἰς θάλασσαν. ἔστι καὶ τοῦτος ὁ χαρακτήρ (signum).

- 1 αὐτό — βοτάνι] τὸ βοτανόν V. 2 χαλκόν, id est χαλκοῦν: χαρκον V. γέμονσα BV. 2-3 τότε — θέλεις] δὲς τὸ τὸ πεδὶ καὶ ἃς τὸ κρατὶ καὶ θέλι ἡδὶν τὸ θέλι V (partim s. cr.). τό] τός B. 4 Contuli cod. Vindob. ibid. (= V), in quo plurima crypt. signis. ἔτερον om. V. 5 ἀγέννητον χαρτὴν transp. V. ἡσχαρτὴν ἀγεννιτον signis cryptogr. BV. ἡστοσιθοσσου cryptogr. signis BV. 6 κατ' ὄναρ] ὄνιρον cr. s. V. τονκλεπτι et τοπραγμαν signis cryptogr. B. 7 Cf. cod. Vindobonensem, ibid. : ὁμηος καὶ αὐτὸν εἰς ἀγέννητον (cr.) καὶ θέλῃς (cr.) ἡδὴν κατ' ὄναρ (cr.) 8 ... : κυ vel ου et signum cryptogr. dubium : num κύτος legendum? 11 πεμφασα in lexicis non inveni. 14 βούλλωσόν την] βούλοσ cod. 15 μολυβδενης signis cryptogr. κρυπτεστοπονκεκρυμενον cryptogr. 19 πρὸς addidi. 22-23 βούλλωσόν το] βουλοτους signis cryptogr. 23 ρηξετογησθαλασαν cryptogr. signis.

Ἔτερον πρᾶγμα.

— septem signa arcana— ὁ βούλει, — 17 signa — οὗτος · προπλύναντες ἄμφω τὰς χεῖρας · εἶτα μετὰ οἶνον ψάλλαντες τὸ Πάτερ ἡμῶν, καὶ τὸ Χαῖρε κεχαριτωμένη, κέλευσον τὸν — 19 signa — αὐτό — 4 signa — καὶ ἄς βονλλώσῃ ἑνας — 19 signa — καὶ κρατῶν..... — 6 signa — αὐτὰ σὺ (?) λέγε · — 8 signa — αὐτοῦ γ' καὶ βλέπε — 12 signa — αὐτοῦ κελεύσει — 3 signa — ἐλθεῖν καὶ τὸν [f. 348v] — 15 signa — καὶ λέγε τὸν παῖδαν αὐτὸν εἰ ἐτέλ(?) καὶ μετὰ τὸ μαθεῖν πέμψον — 13 signa — αὐθέντας — 3 signa — καὶ ψάλλων τὸ · ὁ κατοικῶν ἐν βοηθείᾳ καὶ ἀπόστολον. 10

Ἡ ἐξόρκισις · Ἀόμηνε · ἀλφάνε · τουικίεις · ἰγκι · ἐστραμάρε · βολιτερῶ · γαρχονε · φάτρεμ · εἰουμ · καρνάλαμ · κόθ · οὐμ · τούκας · τούαμ · σότζιε · τάτεμ · ὀθ · βοδεάμος · βοριτάτεμ · τελικόθ · κουνέρμω · ἐβένιας · δό-15 μηνε · ἀλμπίλαμ · κούμ · σούα · φαμιλία · ῥέξ · φαρονάμ · κούμ · ὀρήμπους · σούστρε · φαμιλιαρῆς · νου · λέπε · ζόρπρας · σέθι · τεμε- λιόρμπους · κόθ · τουάμπες.

Ἔτερον. <Λεκανομαντεία>.

20

Ἡδης — 16 signa arcana — λαβὼν ἄγγειον ὕδατος ἕως χειλῶν γέμον · δὸς παιδίον μετὰ λαμπάδων φωτεινῶν κατὰ ἀνατολὰς μέσον βίνας ἐσὺ καθήμενος αὐτὸς ἰδὲ ἐπὶ τοῦ κεντούλου της καὶ λέγε ταῦτα ἐπὶ τὸ ὠτίον τοῦ παιδός · ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἕως γ' · εἰ γὰρ πλεῖον εἴπῃς ταῦτα, μέλλει ἐλθεῖν πολλὴν μετὰ πλείστων ἀλγῆ-25 δόνων. κείσθω δὲ ὁ βίκος ἄστομος ἢ ἐμ-(βῆ(?) — tria signa) καὶ κέλευσον ἐμβῆναι μέσον — 14 signa — καὶ ἔχε ἕως ἡμερῶν γ' καὶ ἐρώτα — 6 signa — καὶ οὕτως ἔα · γράψον δὲ ταῦτα καὶ — 7

6 σὺ] ου cod. 10 βοήθιαν cod. Psalm. XC. ἀπόστολ cod.
11-19 haec precatio latina videtur esse. 20 λεκανομαντεία
addidi. 21-22 ἀρ. ἰοῦ ὕδατος ἀχύλου γέμουσα cod. 23 βήνας cod.
ἰδέ incertum. κεντούλου (aut κεντούλα) in lexicis non inveni.
25 πολὴν cod : num leg. πολὺ <πλήθος> ? ἀγγληδόνων cod. :
vide num malis ὀχλήσεων. 26 κείσθ cod.

signa — ἐπὶ τῷ — 4 signa — τοῦ παιδὸς δι' ἀσφαλείας · Ἀλῶν ·
Τῶρ · Μετρακῶν · Μεστίον · Ἐθαναγκων.

Sigillum cum verbis

Ἀσία

Εὐρώπη

Ἄρκτος

5 Νδραγῶν· ταναιτζάν· ἐτζαουθι· φαρῶ· φάλ·
πρερσου· ρουτω· καὶ βέστρα· ρεπρέτζια·
σουπέρπια· εμαλήνα· φαλτζιτάτε· ἀπτέρ-
νω· ντόμνηνο· τίβερετιτιρα· εδεδέμ· κορούμ·
ελόνουμ· κλόριε· μπεάτιτουτηνής· τιμυ-
10 σήτης· αδίμφαρος· ἀπερπετουε· ὁσκου-
ριτάτης· τήν ἐμπρας· τισετέντες· ὀθβόμπης·
τεσούπερ· ατρεμπουμτα· λετζέτζια· νόμπης·
ἦντζερτέμ· βόμπης· ἦντζουντῆς· τζέρετιφι-
κάτε· ναί· ἐκζέω· μαζος· οκαζιουπτε· λήν·
15 κουνένται· νασκαφος· βοσκουτζοῦρα· ἰδαμό-
ναις· ἐπερσοῦ· περῶνια· ονὸ ποτένταις πο-
τέτζια· περβήτζηνητάτεμ· μάτρεις· δόμνηνη·
νόστρι· τζέν· τζουμπτάμτά· περι· κάρνα·
τζιόνεμ· η πασιόνεμ· ἦν τιβούτιε· τρινητά-
20 τής· ἐλπερ· πλακάς· πενετέτζιαν· ἥς· προ-
φήτζας· δόμνηνε· νόστρη· τζέζους· κρήσται·
περ· πρετζιέτομ· εσετέμτζιάμ· βόμπης·
τάταμ· περκροῦτζης· λίνουμ· εθαγκελιόμ·
βηζηόνεμ· πέρβαρμπα· κόντραβος· ἀπάτρε-
25 λάτα· βάπτεσάτανος· ἐθ· τζέτερεα· ἐς· κέμ-
πους· τε παραδίσω· ἀθ· τενεμπράς·
τυρου· ηστης· ὀθ· μεμῆν· στράντε· κοράμ·
ράμ· ὀκ· πονερῶ· πρότερ· σούϊβέρ· γινητά-
τεμ· λουτζητέσηνε· τί· μόρε· μεντάζτιο·
30 βενιάτης.

Πρὸς τὸ λαλῆσαι οἰκεῖον φάσμαν πνεύματος
ἀπαξ τῆς ἐβδομάδος, ἡμέρα πέμπτη.

Λάβε κρανίον ἀνθρώπου νεκροῦ καὶ πλῶνον αὐτὸ μετὰ ἐφήματος
πυκνοῦ σατουρισίας [f. 349] ἥγονν θύμβρας καὶ παρθενοῦδιον.
35 καὶ ὅταν ξηρανθῇ, γράφον <εἰς> τὸ ἔμπροσθε μέρος εἰς κεφαλὴν

1 διάσφαια cod.
ριαν cryptogr. signis.

5-30 Precatio latina.

31 νκνοφασ-

signis.

34 πυγνον cryptogr.

33 κρανιον ανθρωπουνεκρου cryptogr.

35 εἰς addidi.

ἐμπροσσε

cod.

35 — P. 590, 1 ησκεφαλην του κρανιου cryptogr. signis.

τοῦ κρανίου τούτους τοὺς χαρακτήρας (duo signa et hexalpha)
καὶ τῇ ἄκρᾳ τοῦ κρανίου ἔμπροσθε καὶ ἔξωθεν γράψον ταῦτα τὰ
ὀνόματα εἰς τύπον σταυροῦ · Β α τ α β ή λ, Α η σ τ η ρ ο υ, Β ε-
λ ι ά λ, Ο ὅ σ τ ι έ λ, Ν ι γ ρ ο φ ό λ. καὶ ὅπισθε γράψον τοῦτον
τὸν χαρακτήρα (duo signa). μετὰ ταῦτα θές ἐν ἡμέρᾳ ε' αὐτὸ 5
<ἐν> τῷ ὕψει τοῦ οἴκου, ἔξωθεν, <ἐν> ᾧ βούλει ἐργάσασθαι καὶ
ἴσταιται αὐτοῦ τὴν νύκτα ὅλην. καὶ εἰ βούλει τοῦτο ποιῆσαι ἐκτός,
θές αὐτὸ ἐν τριοδίῳ κάμπου τινὸς ἢ λιβαδίου, μεῖζον ἕως πρωῒας.
τῇ δὲ ἐπομένῃ ἡμέρᾳ παρασκευῇ ἀπελθὼν ἐνδύθητι ὑποκάμισον
μακρὸν καθαρὸν καὶ ζώνητι ζώνην μέλαν λῶρον, αἰλούρου δέρμα 10
ἢ κάτης. μετὰ ταῦτα ἀπελθὼν λάβε τὴν προρρηθεῖσαν κεφαλὴν
ἐν ταῖς χερσὶ σου καὶ στήσον αὐτὴν <ἐν> τριοδίῳ καθήμενος μετὰ
κλάδων δάφνης. καὶ ἔρεῖς ταῦτα τὰ ὀνόματα καὶ ῥήματα · ὀρκίζω
ὑμᾶς, ε' δυνάμεις τὰς προρρηθείσας ἄνωθεν κατὰ τῶν ε' πληγῶν
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ κατὰ τῶν ε' βίβλων τοῦ 15
Μωϋσέως καὶ κατὰ τῶν ε' κριθίνων ἄρτων, ἵνα, ὥσπερ ἡ κεφαλὴ
αὕτη ἐστράφη εἰς τὰ πρῶτα στοιχεῖα καὶ ὁ πρῶτος ἄγγελος ὁ
ὑμέτερος ἄρχων ἐξέπεσεν τῆς πρώτης χάριτος, οὕτω καὶ ὑμεῖς
ὑπὸ ταύτῃ τῇ κεφαλῇ ἐρχόμενοι δίχα βλάβης ἢ φόνου τοῦ ἑμοῦ
σώματος ἥτέ μοι χαρίζεντες πρὸς τὰς ἑμὰς εὐχάς, ὅπως ἐπὶ πάσας 20
τὰς ἡμετέρας αἰτήσεις δοίητέ μοι ἀληθεῖς ἀποκρίσεις καὶ ὅ
τι βούλωμαι καὶ κατὰ τὴν ἐμὴν βούλησιν ἄνευ ἀπάτης ἢ ψεύδους
ἢ δόλου τινὸς ἀποκριθῆτέ μοι. καὶ τότε ἄρξου, ζήτει δ' ἂν βούλει
καὶ εἰς αὐτὸ ἀποκριθήσεται σοι. καὶ ὅτε θέλεις αὐτῷ δοῦναι ἄδειαν,
εἰπὲ τὸ παρὸν ὄνομα · Τ υ β ά λ, γ', λέγων · ἕκαστος ἀποστράφητε 25
εἰς τὸν ἴδιον τόπον καὶ εἰρήνη εἴη μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν. καὶ μετὰ
ταῦτα ἔμβαλε τὴν προρρηθεῖσαν κεφαλὴν ἐν λίνῳ καθαρῷ πρὸς τὴν
ἀγαπᾷς.

- 2 τιακρατουκρανιον εμπροστε partim cryptogr. signis. 4 ὅπηστε
cod. 6 ἐν addidi. <ἐν> ᾧ scripsi : ὁ cod. ἐργά-
σαστε cod. 7 αὐτῶ cod. 8 εντριοδιω cryptogr. signis.
10 ζων μέλαν εἰλούρου δέρμα λῶρον cod. 11 κεφα cryptogr. si-
gnis. 12 ἐν addidi. 13 δανν cod. 14 ἡμᾶς cod.
15 τὸν ε βήβλον cod. 16 τὸν ε κριθήνον αρτον cod. 18 η-
μης cod. 21 ἡμέρας ἐτίσσει διήτέ μη cod. ἀλήθιαἀπο-
κρίσης cod. 22 ἀπάτι cod. ψεῦδος cod. 26 ὑμὸν καὶ
ὑμὸν cod. 27 λυνῶ cod.

<Κατοπτρομαντεία>.

Λάβε ἔσοπτρον καθαρὸν καὶ ἐλθὼν εἰς ὕδωρ ἀέναον θές τὸ ἔσοπτρον ἀπὸ δακτύλου ἐνὸς τοῦ ὕδατος, λέγων τὸ ὄνομα τοῦ ἀσθενούστος ὅπερ βούλη· καὶ βλέπεις τὸν ἀσθενήν, εἰ μὲν ζήσεται·
 5 εἰ δὲ μέλλει <ἀποθανεῖν>, ἀπαρόμενον πρὸς τὸ κηδεῦσαι αὐτόν, ὁμοίως καὶ τοὺς εἰσερχομένους.

Ἐὰν θέλῃς νὰ συντύχης μὲ τὰς ἀπέξω.

Γράψον εἰς χαρτὶ τὰς χαρακτῆρας ταύτας καὶ βάλ' τα εἰς τὸ χέρι σου καὶ ἄμε εἰς τὸν δρόμον ἢ ἀπάνου καὶ εἰπὲ τοὺς λόγους
 10 τούτους μὲ τοῦτα τὰ ὀνόματα καὶ τὰ λόγια· νὰ συντύχετε μετ' ἐμένα ὁπόθεν καὶ ἂν ᾔστε, Βαλαμα, Τζη, Ἀμουσα, Λιμεκατηνὰ, Ῥαπαχον, Καλά, Ἡλαη, Κα, Καλά, Ῥοπέ, Ἀρινή, Ὀμυδάρε, Παρρανή. Signa.

<Λεκανομαντεία>.

15 Διὰ λέξις τῶν ὀνόχων.

Ψεττεκκιούν, Ἀχαδίχη, Σάατον, Σάατε, Τζε-
 γήθετεν, Μούτρε, Πούναξ, Πούκ, Πούπουλ,
 Πασπού, Πελά, Μάτπου, Ἐναουκσουμου, Ἀ-
 λεκκίουμ, Πινουρούλαχχη, Βέπηγε, Μην, Λαχ-
 20 χη, Βεπίσε, Μαα, Βελάρδι, [f. 349v] Βελπάχρι,
 Βελάγχρι, Βεπισεπατήλ, Πηλατή, Βεπή, Θε-
 λάσε, Ἀμου, Τούτούτωγε, Μίθλου, Χάταπα,
 Ποῦγλεδὴ, Γιαμελδέ, Φραβεκσί ουφ, Βεέν-
 σου, Ζουλαδὴ, Ἐνα, Ἀγλουπον, Μήν, Κκίου,
 25 Μφελατα, Ἀλάμου, Ἡνχάσα, Σαπουγητέχρα,
 Τάγιμου, Αλλήλε, Τήν Λαχουλεδὴ, Χαλακνὰ,
 Βεχαλά, Κακκίουμ, Ἡνσὴ, Ἀλαχού, Ἀμέν.

1 tit. addidi. 2 καὶ transp. post ἀέναον cod. 3 ἀτεσνούστος cod.
 4 ἀστενῆν cod. 5 ἀποθανεῖν addidi. ἀπαρόμενος cod.
 αὐτῷ cod. 7 νασινιχησμετασπεξο cryptogr. signis. 8-9 βα-
 λταηστο χέρι σου crypt. signis. 9-10 ηστον δρομο ηαπανου και
 υπε τους λογουστοντους partim cryptogr. signis. 10 σηντίχεται
 cod. 10-11 μετεμενανοποθεν cryptogr. signis. 14 — p. 592,
 16 : quae sequuntur reliquiae videntur esse hydromanticae actionis :
 cf. supra, pp. 54 sqq., et 434, 8. In cod. Vindobonensi gr. phil. 108,
 f. 363v, haec sequuntur divinationem quae in Bonon. describitur f. 350v
 (infra, pp. 594-595). Cod. V textum non contuli.

Διάλεξις τῆς ἀμούλας.

Σηνουχοῦν, Μετζνοῦ, Χοῦν, Σεπνοῦ, Χοῦν, Σερχήσια, Χούσι, Ζηγούση, Σιετσία, Ἐμβρεν-
σία, Ἀζάμτου, Ἀλεκκιουμ, Γιαπή, Λεηργή,
Ἀκαπίπην, Μυρβάν, Γιάμε, Γιμόννου, Ζένκι, 5
Γιάσαφ, Σάφ, Μιουτί, Γιάδε, Σουόπινδεσούζ,
Παρε, Πῆγανβηζηράν, Γία, Ταχτάκους, Για-
εδούλ, Χαγην, Πηχάκη, Τεβ, Φιτβ, Πεχάκαζα-
πούρ, Πηχαηκκήν, Τζήλ, Πηχάκη, Φουρκάν,
Πυρέπε, Τζήπραήλε, Βεμίκη, Ἀγίλε, Βεάσ-10
πραηλε, Βεασράφ, Ἡλε, Πιχάκησου, Λεη-
μάν, Ἰπνιταβούτ, Ἐλάτζαλ, Ἐλάτζαλ.

Κάθισον παιδὶν παρθένον εἰς ἄμουλαν καὶ ξύσον μετὰ ἐλαίου
<καὶ μουντζούρας> ἀπὸ κώλου τηγανίου καὶ ἀλειψον εἰς τὴν πα-
λάμην τοῦ παιδὸς καὶ λέγε ταῦτα φορὰς 5' · Ναχπιέλ, Ναχ-15
πέλ, Χαέτμη.

Μέθοδος καθρεπτίου εἰς τὸ εὐρεῖν κλέπτην.

1 Cetera desunt in cod. V.
σω cod.

14 καὶ μουντζούρας addidi : cf. supra, p. 55, 1.
κώλου] νείλου cod. : vide num malis νότων.
p. 432, 18.

καθρεπτίου cod.

13 Cf. supra, p. 434, 9.

ξή-

εὐβρῆν cod.

17 ss. Cf. supra,

Ὁφείλεις λαβεῖν παιδὶν καθαρὸν παρθένον χρόνων ἡ', ἐπιστά-
 μενον καὶ γράμματα · καὶ λαβὼν καθρεύτην καὶ μαχαῖρην μαν-
 ρομάνικον ἀπέρχεσαι εἰς τόπον ἴδιον μὴ ὁρῶντός τινος. καὶ
 λαβὼν τὸ μαχαῖρην ποιήσον βῖναν εἰς τὴν γῆν ὥσπερ τάφου
 5 ἰδίωμα καὶ γύροθεν τοῦ κολουρίου ποιεῖ ε' ἄλφας. ἔκτοτε καθίστη
 τὸ παιδὶν μέσον τῆς βίνας ἥγουν τοῦ κολουρίου · καὶ πῆξας
 ἔμπροσθε τοῦ παιδὸς τὸ μαχαῖρην, θέσε τὸν καθρεύτην ἐπάνω τοῦ
 μαχαιρίου καὶ κρατῇ ἐτοῦτον τὸ παιδὶν εἰς τὰς χειράς του · ὁφεί-
 λει δὲ τὸ παιδὶν νὰ ἐρωτᾶται εἰς ὅλα τὰ ὀνόματα εἰς ὅσα θεωρεῖ
 10 ἐντός τοῦ καθρευτίου καὶ νὰ τὸ λέγῃ τὸν διδάσκαλον · πλὴν δὲ τὸ
 παιδί νὰ μὴδὲν θεωρῇ ἔνθε καὶ ἔνθε, πλὴν ἐντός τοῦ καθρευτοῦ καὶ
 νὰ χάσκη καλὰ · καὶ τὴν ἐπωδὴν τὴν λέγει ὁ διδάσκαλος, νὰ τὴν
 λέγῃ καὶ τὸ παιδί · Ζύρα, Ζύρα, Ἡζυρα, Ζάμαρα, Ζά-
 μαρα. Ζάμαρα, Θίατε, Θίατε, Θίατε, Τζίτο,
 15 Τζήτο, Τζήτο, ἀμεν, ἀμεν, ἀμεν. Κύρα βασι-
 λισσα Σιμπιλία, ὀρίζει ὁ διδάσκαλός μου εἰς τὰ ὀνόματα
 ταῦτα καὶ εἰς τὸ † ανεκφθέναιτω καὶ εἰς τὴν δύναμιν τῆς παρθε-
 νίας μου νὰ γυρίσῃς τὸν καθρεύτην τοῦτον νὰ τὸν κάμνῃς μαῦρον,
 [f. 350] κόκκινον καὶ κίτρινον, καὶ νὰ γένῃ μία στράτα δημοσία.
 20 ἔδῳ μέσα · καὶ νὰ ἔλθῃ ὁ μάγερὸς ὁ κοντζὸς καβαλλάρης ἔδῳ.—
 ἐρώτησις· μάγερε, ὀρίζει ὁ μάστορής μου νὰ πέμψῃς τὸν δοῦ-
 λόν σου νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ὑψηλότερον βουνὸν ὁποῦ νὰ ἔνι νὰ φέρῃ
 τρία πρόβατα ἔδῳ.—ἀπέρχεται καὶ ἔρχεται.—ἐρώτησις· μάγερε,
 ὀρίζει ὁ μάστορής μου νὰ τὰ σφάξῃς, νὰ τὰ ἐκδάρῃς, νὰ δεχθῇ
 25 τὸ αἷμάν των μετὰ ἀργυρὸν βατζέλι, καὶ νὰ πῆς καὶ νὰ χαρῇς.
 —ἐρώτησις· μάγερε, ὀρίζει ὁ μάστορής μου νὰ τὰ τεταρτιά-
 σῃς καὶ νὰ ψῆσῃς τα γοργὰ καὶ νὰ μαγερεύσῃς καὶ ἄλλα νὰ ψῆσῃς
 γοργὰ· νὰ ἔλθῃ ἔδῳ ἡ κερά βασιλίσσα Σιμπιλία με-
 τὸν λαόν της νὰ κάτξῃ, νὰ φάγῃ καὶ νὰ πῆ καὶ νὰ χαρῇ. —ἐρώ-
 30 τησις καὶ ἀπόκρισις· μάγερε, ὀρίζει ὁ μάστορής μου
 νὰ φέρῃς ταύλαις χρυσαῖς καὶ θρόνια χρυσᾶ καὶ μεσάλια καὶ κου-
 παῖς ἀργυραῖς, ψωμὶν καλόν, κρασὶν καλόν νὰ στήσῃς, νὰ ἔνε
 ἔτοιμα. —ἐρώτησις· μάγερε, ὀρίζει ὁ μάστορής μου νὰ ἔλθῃ
 ἡ κερά βασιλίσσα Σιμπιλία μετὸν λαόν της νὰ κα-

1 ἐπισταμένου cod. 2 γράμματα] + τοῦ πεδός cod.
 4 βήνα cod. 5 ἰδίωμα : rectius ὁμοίωμα (p. 432, 22). ε'
 ἄλφας : rectius πεντάλφας (ut supra, p. 432, 23). 6 βήνας cod.
 7 ἐμπροσται cod. θέτε cod. 8 κρατῶν cod. 12 τήν]
 το cod. 17 † ανεκφθέναιτω : textus corruptus : cf supra,
 p. 433, 6 : num ἀνεκφθαerton leg. ? 19 μίαν στράταν διμοσίαν cod.
 21 πέψης cod. 24 δεκτῆς cod. 25 τω] του cod.
 πῆς cod. 27 ψηγήστια cod. 29 πί cod.

θίση, νὰ χαρῇ. — καὶ ὡσὰν ἔλθουν καὶ καθίσουν καὶ χαροῦν, τότε λέγε· κερὰ βασιλίσσα Συμπιλία, δρίζει ὁ μάστορής μου νὰ στείλῃς τὸν δοῦλόν σου εἰς βασιλέαν τὸν Σολομὼν κάτου εἰς Λακεδαιμονίαν νὰ τοῦ δόσῃ τὸ χαρτὶν ὅπου ἔνι μὲ τὸ στόμωμαν στομωμένον, μὲ τὸ τρίγραμμα βουλλωμένον, 5 νὰ τὸ φέρῃ ἐδῶ νὰ ὁμόσουν οἱ ἄρχοντές σου πιστὰ καὶ ἀληθινά, ἀπὸ εἴτι τοὺς ἐρωτήσω, νὰ με εἰποῦν τὴν ἀλήθειαν. εἴτα γοῦν ὡσὰν ἰδῇς ὅτι ὤμοσαν πάντες, νὰ βλέπῃ τὸ παιδί πάντοτε εἰς τὸν καθρεῦ-την καλὰ καὶ ἐρωτᾶται ὑπὸ τοῦ διδασκάλου <εἰς> ὅλα τὰ κεφάλαια· καθὼς ἴδῃ ἐντὸς τοῦ καθρευτίου ἀποκρίνεται. εἴτα λέγῃ ὁ διδάσ-10 καλος· ἄρχοντες, εἰς τὸν ὄρκον ὅπου ὠμόσατε καὶ εἰς τὴν κρίσιν ὁμοῦ θέλετε κριθῆναι, νὰ με εἰπῇτε τὴν ἀλήθειαν. τότε ἐρώτα εἴτι χρῆζεις ἢ περὶ θησαυροῦ ἢ πρᾶγμαν ἕτερον. καὶ εἰ μὲν ἐπι-τύχῃς εἰς τὸ πρῶτον, καλόν· εἰ δὲ μὴ, πάλιν ἀπὸ ἀρχῆς ἐρώτα ἕως τρεῖς φορὰς καὶ ἐπιτύχῃς τοῦ σκοποῦ. πλὴν δὲ τὸ παιδί νὰ 15 ἔνε ἔμπειρον καὶ καλόφθαλμον. καὶ ὅταν σηκωθῇ τὸ παιδί, σήκωνε καὶ τὸν καθρεῦτην πρῶτον καὶ λέγε· ἄμετε, φάτε, πίετε, καὶ ὅταν σας καλέσω, νὰ ἔλθῃτε. ἔπειτα σήκωνε καὶ τὸ μαχαῖριν καὶ κάθελε καὶ τὸ σημεῖον ἐκεῖνο ὅπου ἔχει τὰς ε' ἄλφας καὶ πάλιν καθίζῃ ἄλλοτε ὅταν χρῆζῃ.

20

Περὶ ἀγάπης· δόκιμον καὶ ἀξιόλογον πρᾶγμα.

Γράφον αὐτὰ τὰ ὑποκείμενα μὲ — 22 signa arcana — ἀντὶς βαμπακίου, — 23 signa — καὶ ἔγγισον ὅαν βοῦλει καὶ θανμάσεις. Septem characteres.

[F. 350v] [M]έθοδος προγνωστικὴ ἐνεργητικὴ 25
διὰ λεκάνης καὶ χύτρας καὶ ὑελίου ὕδατος
καὶ ἐλαίου.

9 εἰς addidi.

11 ὅπου iteratur.

14 τό] τόν cod.

16 ἔμπειρον cod.

13 κατελέ αὐτ κατελή cod.

22 αὐτα et

με cryptogr. signis.

24 ἐνεργητικὴ: ἐνέργει ἥς τὴν cod.

Cf. supra, p. 480, 8 ss.

Ὁ διδάσκαλος τῆς λεκάνης καὶ τῆς προγνωστικῆς τέχνης καὶ ὁ
παῖδας μετ' αὐτοῦ.

Ποίησον εἰς τὴν γῆν κύκλον πάντοθεν ἴσον καὶ μέσον τούτου
θές λεκάνην καὶ μέσον τῆς λεκάνης θές χύτραν ἀγάνωτον· καὶ
5 ἃς ἔνε ἡ χύτρα κατὰ κεφαλῆς. εἴτα λαβὼν ποτήριον ὕελινον καθα-
ρὸν βάλον ἐν αὐτῷ ὕδωρ καὶ ἔλαιον ἐπάνω τοῦ ὕδατος, ὥστε σκε-
πάξῃ τὸ ἔλαιον τὸ ὕδωρ. θές αὐτὸ ἐπὶ τὴν χύτραν τὴν ἐπὶ τὴν κεφα-
λὴν κειμένην. εἴτα κάθισε μέσον τοῦ κύκλου κατὰ ἀνατολὰς παι-
δίων ἄρρεν εἴτε καὶ θῆλυ καθαρὸν καὶ ἄφθορον μέχρι ἐτῶν δέκα·
10 καὶ ὀπίσθε δὸς αὐτῷ μαντύλιον κίτρινον ὥστε κρατῇ αὐτὸ ἐν ἑκα-
τέρῳ προσώπῳ καὶ ἐν τῷ μετώπῳ καὶ παρ' ἀγκυλῶν αὐτοῦ, ἥγουν

3 Contuli cod. Vindobon. gr. phil. 108, f. 363^v (= V). 4 θές —
μέσον om. B. θές²] τὴν V. 5 καθαρὸν] + καὶ BV. 6 βά-
λον] βλε V. ὥστε] ὁσσης BV. 7 τὴν²] τις BV. τὴν³ om. V.
9 εἴτε — θῆλυ] ἡ θῆλυν V. 10 ματιλην V. κρατην V. 10-11 ἑκα-
τερον προσωπων V. 11 παρ' ἀγκυλων B. 11 — 596, 5 παρ'
ἀγκυλῶν — ποτήριον] το πεδιν ας χασκη επιμελος καὶ μι δια
σκορπιζη τονουν αυτου απο το ποτυρη V.

θίση, νὰ χαρῇ. — καὶ ὥσάν ἔλθουν καὶ καθίσουν καὶ χαροῦν, τότε λέγε· κε ρ ἄ βα σ ί λ ι σ σα Σ υ μ π ι λ ί α, ὀρίζει ὁ μάστορῆς μου νὰ στείλῃς τὸν δοῦλόν σου εἰς βασιλέαν τὸν Σ ο λ ο μ ὶ ν κάτου εἰς Λ α κ ε δ α ι μ ο ν ί α ν νὰ τοῦ δόσῃ τὸ χαρτὶν ὁποῦ ἐνὶ μὲ τὸ στόμωμαν στομωμένον, μὲ τὸ τρίγραμμα βουλλωμένον, 5 νὰ τὸ φέρῃ ἐδῶ νὰ ὁμόσουν οἱ ἄρχοντές σου πιστὰ καὶ ἀληθινά, ἀπὸ εἴτι τοὺς ἐρωτήσω, νὰ με εἰποῦν τὴν ἀλήθειαν. εἴτα γοῦν ὥσάν ἰδῇς ὅτι ὤμοσαν πάντες, νὰ βλέπῃ τὸ παιδί πάντοτε εἰς τὸν καθρεῦτην καλὰ καὶ ἐρωτᾶται ὑπὸ τοῦ διδασκάλου <εἰς> ὅλα τὰ κεφάλαια· καθὼς ἴδῃ ἐντὸς τοῦ καθρεντίου ἀποκρίνεται. εἴτα λέγῃ ὁ διδάσ- 10 καλος· ἄρχοντες, εἰς τὸν ὄρκον ὁποῦ ὠμόσατε καὶ εἰς τὴν κρίσιν ὁμοῦ θέλετε κριθῆναι, νὰ με εἰπῇτε τὴν ἀλήθειαν. τότε ἐρώτα εἴτι χρῆζεις ἢ περὶ θησανροῦ ἢ περὶ ἄλλου ἑτερον. καὶ εἰ μὲν ἐπιτύχῃς εἰς τὸ πρῶτον, καλόν· εἰ δὲ μὴ, πάλιν ἀπὸ ἀρχῆς ἐρώτα ἕως τρεῖς φορὰς καὶ ἐπιτύχῃς τοῦ σκοποῦ. πλὴν δὲ τὸ παιδί νὰ 15 ἔνε ἔμπειρον καὶ καλόφθαλμον. καὶ ὅταν σηκωθῇ τὸ παιδί, σήκωνε καὶ τὸν καθρεῦτην πρῶτον καὶ λέγε· ἄμετε, φᾶτε, πίετε, καὶ ὅταν σας καλέσω, νὰ ἔλθῃτε. ἔπειτα σήκωνε καὶ τὸ μαχαῖριν καὶ κάθελε καὶ τὸ σημεῖον ἐκεῖνο ὁποῦ ἔχει τὰς ε' ἄλφας καὶ πάλιν καθίζῃ 20 ἄλλοτε ὅταν χρῆζῃ.

Περὶ ἀγάπης· δόκιμον καὶ ἀξιόλογον περὶ ἄγματος.

Γράφον αὐτὰ τὰ ὑποκείμενα μὲ — 22 signa arcana — ἀντὶς βαμπακίου, — 23 signa — καὶ ἔγγισον ὅταν βούλει καὶ θαυμάσεις. *Sep-tem characteres.*

[F. 350v] [M]έθοδος προγνωστικὴ ἐνεργητικὴ 25
διὰ λεκάνης καὶ χύτρας καὶ ὑελίου ὕδατος
καὶ ἐλαίου.

9 εἰς addidi.

16 ἔμπειρον cod.

με cryptogr. signis.

Cf. supra, p. 480, 8 ss.

11 ὁποῦ iteratur.

13 κατελέ aut κατελή cod.

24 ἐνεργητικὴ : ἐνέργει ἢς τὴν cod.

14 τὸ] τὸν cod.

22 αὐτα et

Ὁ διδάσκαλος τῆς λεκάνης καὶ τῆς προγνωστικῆς τέχνης καὶ ὁ
παῖδας μετ' αὐτοῦ.

Ποίησον εἰς τὴν γῆν κύκλον πάντοθεν ἴσον καὶ μέσον τούτου
θές λεκάνην καὶ μέσον τῆς λεκάνης θές χύτραν ἀγάνωτον · καὶ
5 ἃς ἔνε ἡ χύτρα κατὰ κεφαλῆς. εἴτα λαβὼν ποτήριον ὑέλινον καθα-
ρὸν βάλλον ἐν αὐτῷ ὕδωρ καὶ ἔλαιον ἐπάνω τοῦ ὕδατος, ὥστε σκε-
πάξῃ τὸ ἔλαιον τὸ ὕδωρ. θές αὐτὸ ἐπὶ τὴν χύτραν τὴν ἐπὶ τὴν κεφα-
λὴν κειμένην. εἴτα κάθισε μέσον τοῦ κύκλου κατὰ ἀνατολὰς παι-
δίων ἄρρεν εἴτε καὶ θῆλυ καθαρὸν καὶ ἄφθορον μέχρι ἐτῶν δέκα ·
10 καὶ ὀπισθε δὸς αὐτῷ μαντύλιον κίτρινον ὥστε κρατῇ αὐτὸ ἐν ἑκα-
τέρῳ προσώπῳ καὶ ἐν τῷ μετώπῳ καὶ παρ' ἀγκυλῶν αὐτοῦ, ἥγουν

3 Contuli cod. Vindobon. gr. phil. 108, f. 363^v (= V). 4 θές —
μέσον om. B. θές²] τὴν V. 5 καθαρόν] + καὶ BV. 6 βά-
λον] βλε V. ὥστε] ὁσσης BV. 7 τήν²] τις BV. τήν³ om. V.
9 εἴτε — θῆλυ] ἡ θήλυ V. 10 ματιλην V. κρατην V. 10-11 ἑκα-
τερον προσωπων V. 11 παράγκυλων B. 11 — 596, 5 παρ'
ἀγκυλῶν — ποτήριον] το πεδιν ας χασκη επιμελος καὶ μι δια
σκορπιζη τονουν αυτου απο το ποτυρη V.

ὁ παῖς μηδόλως προσέχῃ ἄλλω τινὶ τὸν νοῦν μηδὲ διασκορπίξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐφ' ἑτέρας δράσεις, ἀλλὰ εἰς μόνον τὸ ποτήριον τὸ ἐν μέσῳ τῆς λεκάνης ἐπὶ τῆς χύτρας κείμενον. καὶ ποιεῖ οὕτως· σὺ, καθισθέντος τοῦ παιδίου οὕτως ὡς εἵπομεν καὶ ἀκριβῶς προσκαλοῦντος τὸν νοῦν εἰς τὸ ποτήριον, στάς εἰς τὸ ἀριστερόν μέρος 5 τοῦ παιδὸς εἰπὲ ψιθυρίζων εἰς τὸ ἀριστερόν του οὖς· Π α ά γ, Π α α τ α ά γ, Μ α έ χ, Μ α α χ α ά χ, Κ ύ η λ ό ν, Κ ύ η λ ο ν, Κ ύ η λ ό ν. καὶ τότε φανήσονται τὸ παιδίον τέσσερες ἄνδρες λαμπροὶ μέσον τῆς λεκάνης καὶ λέξουσιν αὐτῷ ὅποια βούλει μαθεῖν. ἔστω δὲ τὸ παιδίον τοιοῦτον οἷον δύνασθαι ποιεῖν τὰ ῥηθέντα 10 περὶ τῶν φανέντων ἀνδρῶν. εἰ μὲν [f. 351] οὖν φανῶσι, καλόν· εἰ δ' οὐ φανῶσι, ἀπελθε εἰς τὸ δεξιὸν μέρος καὶ εἰπὲ <εἰς> τὸ οὖς τοῦ παιδὸς τὰ τοιαῦτα ὀνόματα, καὶ τότε φανήσονται. ὀφείλεις <ᾔταν> ταῦτα ποιήσης ἵνα καθαρὸς ᾖ ἀπὸ παντὸς ῥύπου.

<ᾠομαντεία>.

15

Πάρον ὧν σύνωρον καὶ ὀνομάτισε· γράφε καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀποδήμον καὶ ὀρκισον κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ εἰς τὸν ἅγιον Γεώργιον καὶ εἰς τὸν ἅγιον Δημήτριον καὶ εἰς τὸν ἅγιον Θεόδωρον καὶ εἰς τὸν ἅγιον Χριστοφόρον καὶ εἰς τὸν τίμιον Πρόδρομον· καὶ ἔστωσαν 20 τὰ γράμματα μετὰ κρόκου καὶ ῥοδοστάγματος γραμμένα. καὶ ᾤς κλώσῃ παρθένον παιδὶν μίαν κλωστήν· καὶ ᾤς ἐπάρεθς καὶ

- 1 τὸν πέδαν B. 2 ἐτέρω B. 5 ποτιρίω B. στάς] ἦτα στά BV. 6-8 μπααταάγ, μααέχ, μααχᾶάχ, κύκκλον, κύκκλον, κυκκλον V. 8 τότε] κάτω B. in cod. B. m² nomina sacra correxit literis additis: μπιάγ, μπααταάγ, μαάχ et κυκλον. 8 supra τέσερης (sic m¹). in B add. m² ε (i. e. πέντε, vide p. 482, 22). 9 λαμπροὺς BV. ὅποια] ὅπος B το V. βούλει] θελη V. 10 τοιοῦτον οἷον] φρενημον καὶ γαλανοφθαερμον καὶ V. ῥηθέντα] παραθέντα V. 11 περὶ: vide num malis παρὰ. 12 εἰς addidi. 12-13 τὸ οὖς τοῦ παιδὸς transp. BV. post μέρος. 13 τοιαῦτα] προγεγραμμένα V. τότε om. V. καὶ σὺ add. ante ὀφείλεις V. 14 ᾔταν addidi. ᾔταν ταῦτα ποιήσης om. V. καθαρηρός B. ἦς] υ B ἦσε V et transp. ante καθαρὸς. ἵνα] να V. 15 Cf. supra, p. 581. 16 ὀνόματίσαν cod. 16-17 τοονομαντουαποδιμου cryptogr. signis. 21 καιροδοσταγματος cryptogr. signis. 22 παρθένον cryptogr. signis.

ὕδωρ ἀρπακτικὸν καὶ βάλε το εἰς πινάκιν καθαρὸν ἀνέγγικτον.
εἶτα κρέμα τὸ ὠὸν καὶ μὴ ἐγγίξῃ τὸ ὕδωρ καὶ εἰπὲ οὕτως ὅτι ἐὰν
ζῇ, νὰ ἀσπρίσῃ τὸ ὠὸν · εἰ δ' ἀπέθανεν, νὰ μαυρίσῃ. καὶ ἐὰν ζῇ,
ἀσπρίζει · εἰ δ' ἀπέθανε, μαυρίζει. ποιήσον αὐτὸ ὅταν βούλῃ.

5 Ὅταν τρέχῃ ἄλογον καὶ ἀφρίσῃ τὸ στόμα
τοῦ.

Ἐπαρον τὸν ἀφρόν ἐκεῖνον καὶ πότισον μετ' οἶνον καὶ μὴ σείσῃ
αὐτόν. — Τῆς ῥέας φλοιὸν καύσας καὶ ποιήσας ἄνθος δὸς πιεῖν
μετ' οἶνον.

10 [Ff. 353-355] Περὶ βοτανῶν, ποίαν ἔχουσιν τὴν
ἐν ἐργείαν.

Vide supra, pp. 481-493.

[F. 355v] Περὶ ἀσπληγίας.

Ἰσοκράτους σπόρον σὺν ὀνείῳ γάλακτι μετὰ ἡμιόνου δέρματι
15 δεθέντα περιάπτε τῷ βραχίονι. τοῦτο εἰ ἀπιστεῖς, δοκίμασον εἰς
κύθραν βράζουσας, οὐ βράζει · ἢ κρεμάζῃς αὐτὸν ἐν τῇ κύθρῃ,
<εἰς> τὸ ὀφτίον.

Πρὸς ἀνδρογυνον μισούμενον.

Ἐπαρον χελιδονίου φωλέαν καὶ καῦσον αὐτὴν καὶ βάλλον ἀγρίασ-
20 μαν τῶν ἀγίων Θεοφανείων καὶ πότισον τὸν μισούμενον.

Πρὸς οἶκον, νὰ ἐντυχῇ σῃ.

Γράψον εἰς χαρτὶ καὶ θεῖς εἰς τὸ θεμέλιον · Ἀδαμὰ ἡλ, ἄγ-
γελε Κυρίου, βοήθει τὸν οἶκον τοῦτον.

1 ὕδωρ : ἔσδορ cod. (δορ cryptogr. s.) ἀρπακτικὸν cryptogr. si-
gnis. ἀνεγγινίω, ut vid., cod. 2 ἔσδορ (δορ crypt.) cod.
5 στόμα : στοματν cryptogr. signis. 7 τὸν ἀφρόν cryptogr. sign.
μῆσις cod. 8 τῆς ῥέας scripsi : ταρεας cryptogr. signis. 10 πός
cod. ἔχων cod. 12 ἀσιλψιας signis crypt. 14 δεθῆς
cod. 15 κύθρα βράζουσα cod. + ἡ κρεμάσῃς αὐτῷ cod.
16 εἰς addidi. 17 ἀνδρογυνον μισουμενον signis crypt. 18 αὐτῷ
cod. 18-19 ἀγασμαν—μισουμενων (sic) cryptogr. signis. 20 νὰ
εντιχίσι signis cr. 21 γραφον—θεμέλιον signis cryptogr.

καὶ ἀπ' ἐκεῖ νὰ τὸ εὐγάλλῃς καὶ νὰ τὸ στεγνώσῃς εἰς τὸν ἴσκιον
 ἐτέραις ἡμέραις ζ', καὶ μετὰ ταῦτα φύλασσέ το. εἶτα μετὰ ταῦτα
 ἔπαρε χῶμαν ἀπὸ τὸ ἀπάνου μέρος τὸ ἀπομείνον ἀπάνου εἰς τὸ
 ἀλέτριον καὶ στέγνωσέ το καλὰ καὶ καθάρισέ το καὶ κρύψε το. καὶ
 5 ὅταν χρειασθῇς νὰ ποιήσῃς τὸν καρπὸν καθὼς εἴρηται, ἀνάμιξε
 τὸ χῶμαν μὲ τὸν σπόρον καὶ ἀπόθου ἐνθα βούλει καὶ ἔχε νερὸν
 ζεστόν χλιὸν δεχάμενον καὶ ῥᾶνε καὶ ἀνακάτωσέ το καλὰ. εἶτα
 σπείρε τὸ χῶμα τότε ἐνθα βούλῃ καὶ ἀφ' ὅτου τὸ σπείρης, σκέπα-
 σον αὐτὸ μὲ ῥοῦχον μάλλινον. καὶ φυτρώνει καὶ ἐξεφυλλώνει
 καὶ ἀνθεῖ καὶ δίδει καρπὸν · καὶ εἷτις θέλῃ, ἃς τὸ φάγῃ · πλην
 10 πρόσεχε ὅτι ἐνε μαγαρισμένον διὰ τὸ αἶμαν.

<Περὶ τοῦ γύπου>.

Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, ὃ βασιλεῦ, <ἀγνοοῦσιν> οἷα καὶ πῶς
 ἐστὶ ἡ τοῦ γύπου ἀνατομὴ πρὸς θεραπείαν καὶ εὐρωστίαν τῶν
 ἀνθρώπων καὶ πῶς γίνεται ὥστε σφάξαι αὐτὸν μετὰ ὀξέος καλὰ-
 15 μιν. καὶ ὁ σφάττων ἔστω μόνος, μηδενὸς γινώσκοντος ἢ θεωροῦν-
 τος · ἐπιλεγέτω καὶ ὁ σφάζων τὰ γ' ὀνόματα τῶν ἀγγέλων αὐτὴν
 εἰσι ταῦτα · Ἀ δ α μ ε λ ω ν, Ἐ λ ω ῖ καὶ Ἀ β ρ α ἄ μ. λέγω
 δὲ αὐτὰ · διὰ γὰρ τὰ γ' ὀνόματα ὅλως τελειοῦνται. καὶ κατὰ μέλος
 τέμνε αὐτόν, ὡς προεἴρηται, λέγων καὶ τὰ ὀνόματα. τὸ ὁστοῦν τῆς
 20 κεφαλῆς αὐτοῦ κοπὲν καὶ βληθὲν εἰς δέρμαν ἐλάφου καὶ περιτε-
 θὲν εἰς ἀνθρώπου κεφαλὴν ὀδονοῦσαν κεφαλοπονίαν ἰᾶται καὶ
 ἡμικρανίαν · καὶ εἰς ἀγάπην <ἐστίν> ὑπερβάλλουσιν εἰς ἀρχοντας
 πάντας. τὸν ἐγκέφαλον αὐτοῦ μόνον θλασθέντα μετὰ ἐλαίου βάλλον
 εἰς ῥίνα · ἀπὸ ψυχῆς ἰᾶται.

- 25
 1 εὐγάλη V. καὶ² om. V. ἴσκιον BV. 2 ετερεσμερας
 signis cr. BV. εἶτα] καὶ V. 3 ἔπαρον V. ἀπομινη B. ἀπὸ—ἀπο-
 μείνον] οπου ἐνε V. 4 στεγνο BV. 4-6 κρύψε — καὶ² om. V. 5 χριασ-
 τῆς B. 7 χλιὼ B. om. V. καλὰ · εἶτα] ἢ V. 8 σπείρε τοσιχοματο
 ενθα βουλη signis crypt. BV. 8-9 το σπείρης — καὶ¹ signis crypt. B.
 9 αὐτό om. B. μάλλινον] τριχηνον V. · μάλλινον] + καὶ σκέπασον B.
 καὶ φυτρώνει om. V. φυτρώνει] φυλλοον signis cr. B. ἐξε-
 φυλων BV. 11 πρόσεχε ὅτι om. V. πλιν—εμαν cryptogr. signis
 B. διὰ] ἀπὸ V. 12 titulum addidi. Cf. Catal. codd. astrol. gr.,
 VIII, 3, p. 127 (cf. 126); Cumont, *Revue de Philologie*, 1926, p. 13.
 13 ἀγνοοῦσιν addidi. 14 γνῆπου cod. 18 ἀδαμ. ελων cod.
 19 διὰ] τά cod. ολος cod. 20 τέμνην cod. αὐτῶν cod.
 20-21 το — κεφαλῆς crypt. signis. 21-22 δερμαν — ὀδονουσα
 cryptogr. signis. περιθεῖς cod. 23 ἡμικρανία cod. 23-24 καὶ εἰς
 — πάντας signis crypt. ἐστίν addidi. 24 ὁ ἐγκεφαλός cod. μόνος
 cod. θλασθεν cod. 25 ἀπὸ ψ ὕχους transp. ante ῥίνα cod. ἰᾶται]
 ιωντα, ut vid., cod.

[F. 357]

< Περὶ τῆς Καλῆς τῶν ὁρέων >.

Τὴν πρώτην τοῦ Αὐγοῦστου μηνὸς λάβε μέλιν καὶ κοκκονάρια
 εἰς σκουτέλαν καὶ βάμματα διαφορὰ μεταξωτά. γράφε δὲ εἰς
 χαρτίν· Λινωμω, Κουωρω. ἔπαρον αὐτὰ καὶ ἄγωμε εἰς
 βουνὴν τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ θές αὐτὰ τὸ μεσημέρι εἰς πέτραν 5
 ριζίμεαν καὶ κρυβῆς. καὶ ἔρχεται ἡ Δέσποινα τῶν ὁρέων
 καὶ λέγει· τίς ἐμὲν ἐποίησεν ἐτοῦτο τὸ καλόν; καὶ ἀποκριθῆτι·
 ἐγώ, καὶ θέλω τόδε καὶ τόδε. καὶ λέγει· ὕπαγε, γενέσθω σοι ὡς
 θέλεις.ποίησε δὲ τὸ μετὰξιν γατάνιν καὶ κρέμασέ το εἰς τὸν σφόν-
 δυλον τοῦ ἀλόγου σου καὶ γράψε καὶ εἰς χαρτίν· Ἀνεμοφθ 10
 ρος, καὶ δῆσον εἰς τὸν δεξιὸν πόδαν· καὶ εἰς τὸν ἀριστερόν τὸν ἔμ-
 προσθεν· Ἀετὸς ὕψι πῆτης· καὶ εἰς τὸν ὀπισθε τὸν ἕναν·
 Νίκη· καὶ εἰς τὸν ἄλλον· Δύναμις. καὶ ποιήσον δὲ αὐτὰ φυ-
 λακτὸν καὶ κρέμασον αὐτὰ καθὼς σοι λέγω. καὶ τρέχει ὡς ἀετός.

Ἡ τράπεζα τῆς Καλῆς
 τῶν ὁρέων ἐστὶν αὕτη.

Ἡ Καλὴ τῶν ὁρέων. 15

1 ss. Contuli cod. Vindob. phil. gr.108, f.364, in quo complura crypt.
 signis. 2 λαβόνBV. 3 δὲ εἰς] καὶ V. 4-5 καὶ — βουνὴν crypt.
 signis BV. 5-6 μεσιμεριν — κριβησ cr. sign. BV. 6 δεσπινα
 τον ορεον crypt. signis BV. 7 ἐμέν] με V. 8 καὶ τόδε om. V.
 γενητο BV. 9ποίησε δέ] καὶ πησε V. num altera actio ab-
 hinc describitur? τὸ² om. B. σφοντυλ B σφοντυλον V. 11 δῆ-
 στον] δίξον BV. τόν³] το BV. ἔμπροστε BV. 12 ὀπιστε BV.
 το¹⁻²] BV. 13 νίκην BV. τόBV. φυλακ-
 τόν signis crypt. BV. 14 σνBV. τρεχι οσαετος crypt. signis BV.
 15-16 haec omisit V. ν τραπεζος της καλησ τον ορεον ε. στι signis
 crypt. ν καλιτον ορεον signis crypt. 16 αὕτη] οντος cod.

[F. 359] Ἀριστοτέλους περὶ μαθηματικῶν Ἑρμούς
πρὸς Ἀλέξανδρον βασιλέα ποιηθέντα καὶ διδαχθέντα.

— Supra, pp. 462 sq.

[F. 359v] Περὶ τῶν ὀνομασιῶν τῶν ὥρων τῶν
δ' καιρῶν τοῦ χρόνου.

5 Καιρὸς ἔαρος, Κριός, Ταῦρος, Δίδυμοι, ὄνομα Λεκρουθέν.
Καιρὸς β', τοῦ θέρους, Καρκίνος Λέων, Παρθένος, καλεῖται Δε-
λιοῦράμ. καιρὸς γ', τοῦ μετοπώρου, Ζυγός, Σκορπίος, Τοξότης,
ὀνομάζεται Ἀβλινά ή ρ. ὁ δὲ καιρὸς χειμῶνος, Αἰγόνκερος, Ὑδρο-
χόος, Ἰχθύες, καλεῖται Σαρψαφέλ.

10 Ὀνομασίαι ὥρων ἡμέρας.

Ὡρα α' καλεῖται Ἰαέκ· ἀγαθὸν ἐστὶ προσεύχεσθαι. Ὡρα
β' καλεῖται Γανουκῆς· <δι'> εὐχῆς ἀμπέλων καὶ οἴκων.
Ὡρα γ' καλεῖται Οὐχανασιούρ· ἐν ἣ εὐχαριστοῦσι τὰ πε-
τεινὰ τὸν Θεόν· τὴν αὐτὴν ὥραν ἀποτελεῖται πᾶν στοιχεῖον ὀρνέων.
15 Ὡρα δ' καλεῖται Σλαχνέ· εὐχαριστοῦσι πάντα τὰ ποιήματα τὸν
Θεόν· ἐν ἣ στοιχειοῦσι ὄφεις, σκορπιοί, δράκοντες καὶ τὰ λοιπὰ
πάντα ἰοβόλα. Ὡρα ε' καλεῖται Σεγλάγ· ἐν ἣ πᾶν ζῷον [αἰνεῖ]
τὸν Θεόν, ἀποτελεῖται πᾶν τετράποdon. Ὡρα ς' καλεῖται Χμοὺλ
Πημάλ· δυσωποῦσι Χερουβὶμ τὸν Θεόν ὑπὲρ ἀνθρώπων. Ὡρα
20 ζ' καλεῖται Βερούκ· αἰνοῦσι ἀγγέλων τάγματα ἐνώπιον ἱστά-
μενα τῷ Θεῷ. Ὡρα η' καλεῖται Βηράν. Ὡρα θ' καλεῖται Χατέ-
ρουν ἢ Χαίπαρούκ· ἐν ἣ οὐδὲν τελεῖται. Ὡρα ι' καλεῖται
Βρουχοὺν ἢ Βουχούμ· ἐν ἣ αἰνοῦσι τὰ ὕδατα καὶ πνεῦμα

3 ss. Cf. *Catalogus codd. astrol. gr.*, VII, pp. 177 (Boll). Νευ,
Patrologie Syriacque, I, 2, pp. 1363 ss. τον ὀνομασίας cod.

7 μεθοπὸρ cod.

10 ἡμερόν cod.

11 προσεύχης cod.

12 δι' addidi.

οἶκον cod.

14 ἀποτελή cod.

15 εὐφρασε-

τοῦσι cod. (i. e. εὐαρεστοῦσι).

19 ἀν(θρώπ)ω cod.

20 ἐνώπιον]

ἦπνα cod.

[F. 357] < Περὶ τῆς Καλῆς τῶν ὀρέων >.

Τὴν πρώτην τοῦ Αὐγοῦστου μηνὸς λάβε μέλιν καὶ κοκκονάρια εἰς σκουτέλαν καὶ βάμματα διαφορὰ μεταξωτά. γράφε δὲ εἰς χαρτίν· Δινωμω, Κουρωώ. ἔπαρον αὐτὰ καὶ ἄγωμε εἰς βουνὴν τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ θεὸς αὐτὰ τὸ μεσημέριον εἰς πέτραν ῥιζίμεαν καὶ κρυβῆς. καὶ ἔρχεται ἡ Δέσποινα τῶν ὀρέων καὶ λέγει· τίς ἐμὲν ἐποίησεν ἐτοῦτο τὸ καλόν; καὶ ἀποκριθῆτι· ἐγώ, καὶ θέλω τόδε καὶ τόδε. καὶ λέγει· ὕπαγε, γενέσθω σοι ὡς θέλεις.ποίησε δὲ τὸ μετάξιν γατάνιν καὶ κρέμασέ το εἰς τὸν σφόνδυλον τοῦ ἀλόγου σου καὶ γράψε καὶ εἰς χαρτίν· Ἀνεμοφθοροσ, καὶ δῆσον εἰς τὸν δεξιὸν πόδα· καὶ εἰς τὸν ἀριστερόν τὸν ἔμπροσθεν· Ἀετὸς ὕψιπέτης· καὶ εἰς τὸν ὀπισθεν τὸν ἕναν· Νίκη· καὶ εἰς τὸν ἄλλον· Δύναμις. καὶ ποιήσον δὲ αὐτὰ φυλακτὸν καὶ κρέμασον αὐτὰ καθὼς σοι λέγω. καὶ τρέχει ὡς ἀετός.

Ἡ τράπεζα τῆς Καλῆς
τῶν ὀρέων ἐστὶν αὕτη.

Ἡ Καλὴ τῶν ὀρέων. 15

1 ss. Contuli cod. Vindob. phil. gr.108, f.364, in quo complura crypt. signis. 2 λαβόνBV. 3 δὲ εἰς] καὶ IV. 4-5 καὶ — βουνὴν crypt. signis BV. 5-6 μεσιμεριν — κριβησ cr. sign. BV. 6 δεσινα τον ορεον crypt. signis BV. 7 ἐμέν] με V. 8 καὶ τόδε om. V. γενητο BV. 9 ποιήσε δέ] καὶ πιησε V. num altera actio abhinc describitur? τὸ² om. B. σφοντυλ B σφοντιλον V. 11 δῆσον] δίξον BV. τόν²] το BV. ἔμπροστε BV. 12 ὀπιστε BV. το 1-2] BV. 13 νίκηη BV. τό BV. φυλακτόν signis crypt. BV. 14 συ BV. τρεχί οσαετος crypt. signis BV. 15-16 haec omisit V. ν τραπέζος της καλησ τον ορεον ε. στι signis crypt. ν καλιτον ορεον signis crypt. 16 αὕτη] οντος cod.

[F. 359] Ἀριστοτέλους περὶ μαθηματικῶν Ἑρμοῦς
πρὸς Ἀλέξανδρον βασιλέα ποιηθέντα καὶ διδαχθέντα.
---- Supra, pp. 462 sq.

[F. 359v] Περὶ τῶν ὀνομασιῶν τῶν ὠρῶν τῶν
δ' καιρῶν τοῦ χρόνου.

5 Καιρὸς ἕαρος, Κριός, Ταῦρος, Δίδυμοι, ὄνομα Λεκροθέν.
Καιρὸς β', τοῦ θέρους, Καρκίνος Λέων, Παρθένος, καλεῖται Δε-
λιορράμ. καιρὸς γ', τοῦ μετοπώρου, Ζυγός, Σκορπίος, Τοξότης,
ὀνομάζεται Ἀβλινά ή ρ. ὁ δὲ καιρὸς χειμῶνος, Αἰγόκερως, Ὑδρο-
χόος, Ἰχθύες, καλεῖται Σαρψαφέλ.

10 Ὅνομασίαι ὠρῶν ήμέρας.

Ὥρα α' καλεῖται Ἰαέκ· ἀγαθόν ἐστι προσεύχεσθαι. Ὥρα
β' καλεῖται Γανουκῆς· <δι'> εὐχῆς ἀμπέλων καὶ οἴκων.
Ὥρα γ' καλεῖται Οὐχανσιούρ· ἐν ἣ εὐχαριστοῦσι τὰ πε-
τεινὰ τὸν Θεόν· τὴν αὐτὴν ὥραν ἀποτελεῖται πᾶν στοιχεῖον ὀρνέων.
15 Ὥρα δ' καλεῖται Σλαχνέ· εὐχαριστοῦσι πάντα τὰ ποιήματα τὸν
Θεόν· ἐν ἣ στοιχειοῦσι ὄφεις, σκορπιοί, δράκοντες καὶ τὰ λοιπὰ
πάντα ἰοβόλα. Ὥρα ε' καλεῖται Σεγλάγ· ἐν ἣ πᾶν ζῶον [αἰνεῖ]
τὸν Θεόν, ἀποτελεῖται πᾶν τετράποδον. Ὥρα ζ' καλεῖται Χμοὺλ
Πημάλ· δυνσποῦσι Χερουβὶμ τὸν Θεόν ὑπὲρ ἀνθρώπων. Ὥρα
20 ζ' καλεῖται Βερούκ· αἰνοῦσι ἀγγέλων τάγματα ἐνώπιον ἱστά-
μενα τῷ Θεῷ. Ὥρα ή' καλεῖται Βηράν. Ὥρα θ' καλεῖται Χατέ-
ρουν ή Χαίπαρούκ· ἐν ἣ οὐδὲν τελεῖται. Ὥρα ι' καλεῖται
Βρουχον ή Βουχούμ· ἐν ἣ αἰνοῦσι τὰ ὕδατα καὶ πνεῦμα

3 ss. Cf. *Catalogus codd. astrol. gr.*, VII, pp. 177 (Boll). Νευ,
Patrologie Syriacque, I, 2, pp. 1363 ss. τὸν ὀνομασίας cod.

7 μεθοπόρ cod.

10 ήμερόν cod.

11 προσεύχης cod.

12 δι' addidi.

οἶκον cod.

14 ἀποτελή cod.

15 εὐφρασε-

τοῦσι cod. (i. e. εὐαρεστοῦσι).

19 ἀν(θρῶπ)ω cod,

20 ἐνώπιον]

ήπνα cod.

Θεοῦ ἐπιπολάζει αὐτοῖς καὶ ἀγιάζει αὐτά · εἰ γὰρ μὴ οὕτως ἦν, ἔβλαπτον οἱ πονηροὶ δαίμονες ἀνθρώπους · ἐὰν ἄνθρωπος λάβῃ ὕδωρ καὶ μίξῃ μετὰ ἁγίου ἐλαίου πᾶν νόσημα καὶ δαιμονιῶντας ὑγιάζει. ὥρα ια' καλεῖται Σ υ μ ι ρ ο υ ἢ Σ ι ο ο ὄ ρ · ἐν ἧ καὶ εὐφραίνονται οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ. ὥρα ιβ' καλεῖται Ἀ χ λ ι ο ὡ ν · 5 ἐν ἧ εἰσιν εὐπρόσδεκτοι εἰς τὸν οὐρανὸν εὐχαί.

Ὁ ν ο μ α σ ί α ι ὥ ρ ῶ ν τ ῆ ς ν υ κ τ ό ς.

Ὡρα α' Σ ο υ χ ο υ λ ο ύ μ · ἐν ἧ οἱ δαίμονες τὸν ἄνθρωπον οὔτε ἀδικοῦσι οὔτε κολάζουσι. ὥρα β' καλεῖται Ὁ σ π τ ε ρ ο υ λ ῆ ἢ Β ε π τ ε λ ο ὡ ν · ἐν ἧ αἰνοῦσι οἱ ἰχθύες τὸν Θεὸν καὶ τοῦ πυρὸς 10 βάρους · ἐν ἧ ὀφείλει στοιχειῶσαι ἀποτελέσματα εἰς δράκοντας καὶ ὄφεις καὶ πῦρ. ὥρα γ' Τ υ χ ρ ά ν · αἰνοῦσι ὄφεις καὶ κύνες καὶ πῦρ. ὥρα δ' καλεῖται Ἀ ἱ α ἡ λ ἢ Χ ἱ λ μ · ἐν ἧ διέρχονται οἱ δαίμονες ἐν τοῖς μνημείοις καὶ ὁ διερχόμενος ἐκεῖσε βλαβήσεται καὶ φόβον καὶ φρίκην ἐκ τῆς τῶν δαιμόνων λήψεται φαντασίας · 15 ἐν ἧ ὀφείλει ἐνεργῆσαι ἐπὶ τῆς ἀγάπης καὶ ἔχθρας καὶ παντὸς γοητικοῦ πράγματος. ὥρα ε' καλεῖται Κ α ν τ ά ρ · αἰνοῦσι τὰ ὕδατα τὰ ὑπεράνω τοῦ οὐρανοῦ τὸν οὐρανόν. ὥρα ς' καλεῖται Ζ ε ρ ο ύ ς · δέον ἐστὶ ἡσυχᾶσαι καὶ ἀναπαύσασθαι · ἔχει φόβον. ὥρα ζ' Μ α χ λ ο ύ · ἐν ἧ ἀναπαύονται πάντα ζῶα · ἐὰν τις ἄνθρωπος καθαρὸς 20 ἀρπάσῃ ὕδωρ καὶ βάλλῃ αὐτὸ ὁ ἱερεὺς καὶ βάλλῃ καὶ ἅγιον ἔλαιον καὶ ἀγιάσῃ αὐτὸ καὶ ἀλείψῃ ἀσθενῆ ἀπ' αὐτοῦ ἀγρυπνοῦντα, παρενθὺς τῆς νόσου ἀπαλλαγθήσεται. ὥρα η' καλεῖται Ζ α ν β έ · ἐν ἧ δεῖ σε ἀποτέλεσμα στοιχειοῦν περὶ δένδρων, ἀμπέλων καὶ χωραφίου καὶ παντοίων φυτῶν. ὥρα θ' καλεῖται Σ ω φ γ ο ὡ · ὥρα ι' καλεῖται 25 Χ α λ τ ο ύ · ἐν ἧ τελείωσον οὐδέν. ὥρα ια' καλεῖται Γ α λ τ ο ύ · ἐν ἧ ἀνοίγονται αἱ πύλαι τοῦ οὐρανοῦ · καὶ ἄνθρωπος ἐν κατανύξει εὐχόμενος εὐήκοος γενήσεται. ἐν ταύτῃ πέτουνται ταῖς πτέρυξι σὺν ἡχῳ οἱ ἄγγελοι καὶ Χερουβὶμ καὶ Σεραφὶμ καὶ ἔστι χαρὰ ἐν

1 ἐπιπολάζω αὐτῆς cod. ἡγιάζη cod. οὗτος cod. 2 ἐὰν ἄνθρωπος] ἔανος cod. 3 πάντοσιμα cod. 4 ἧ] οὖν cod. 6 ἐν ἧ εἰσι] ἐνοῦν ἡ cod. εἰς] ε cod. 7 ὥρων τῆς νυκτός m^a τῆς τῆς νυκτός m¹. 8 ἄνθρωπον scripsi : θ(εό)ν cod. 11 ὀφείλει] ὀθέλον cod. ἀποτελέσματι cod. 15 τὸν δεμόν cod. 16 ἐνεργῇ cod. 19 ἀναπαῦσε cod. 22 αὐτοῦ] + ἀγγιάζει αὐτόν cod. ἀγριπνοῦντι cod. 24 δεῖ σε] δέχου cod. 25 παντίον φητόν cod. 26 τελίος cod. 28 ταῦτα cod.

οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ <γῇ> · ἀνατέλλει δὲ καὶ ὁ ἥλιος ἐξ Ἑδέμ. ὥρα
ιβ' καλεῖται Ἀλσὶν καὶ Ἀλσίγγελοσ · ἐν ᾗ ἀναπαύονται
τὰ πυρινὰ τάγματα.

Αἰτὰ εἰσιν αἱ ὀνομασίαι τῶν ὥρῶν · τῷ οὖν καλῶς ταῦτα νοή-
5 σαντι οὐδὲν τῶν ὄντων ἀποκρυβήσεται, ἀλλὰ πάντα ὑποτάσσον-
ται.

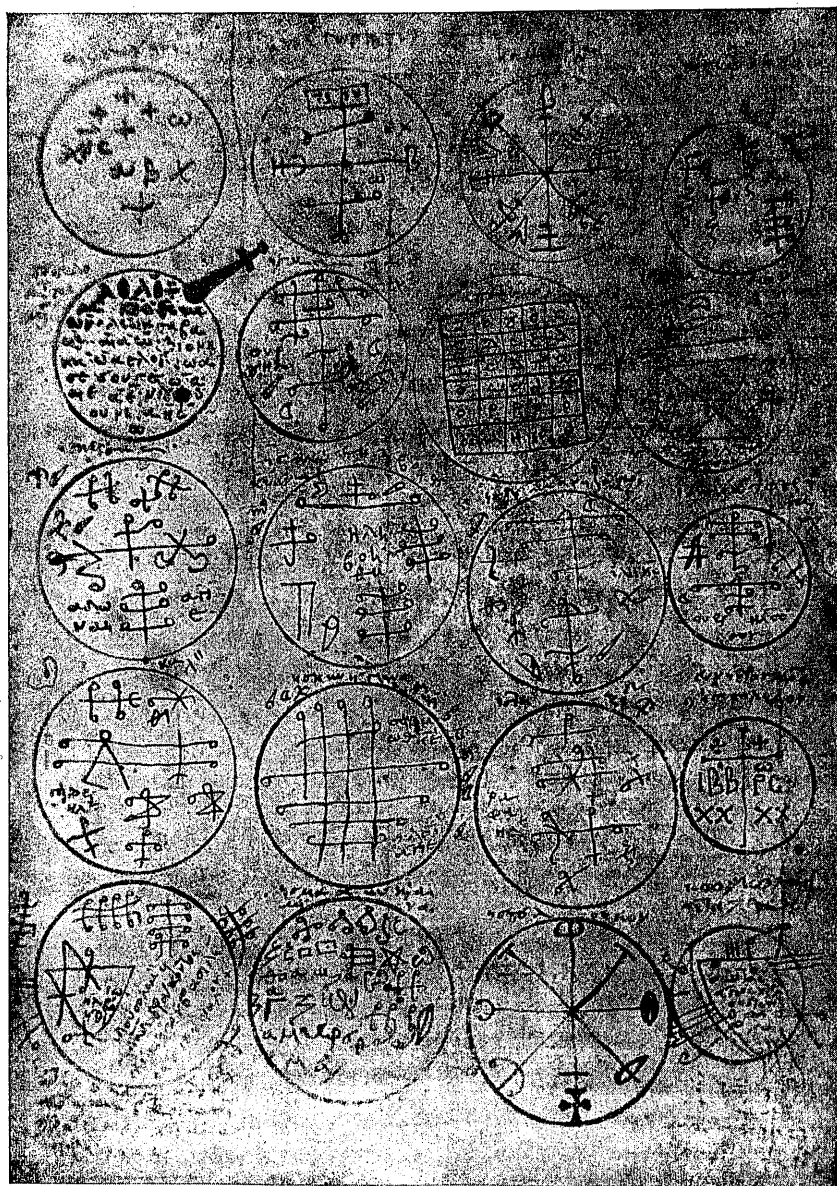
<Περὶ> τῶν παρὰ τοῦ Θεοῦ εὐλογημένων
ἡμερῶν καὶ ὥρῶν, οἷαις καὶ ὁποίαις ἐστὶν
ἀσφαλές, δουλευόντων τῶν ἀγγέλων αὐτάς.

10 Ἡμέρα ζ', ὥραις ε' ζ' ἡ διοικεῖ ὁ ἄγγελος Ῥαφαήλ. ἡμέρα
ε' διοικεῖ ὁ ἄγγελος Γαβριήλ ὥραις ε' β' ἡ. ἡμέρα δ', ὥραις α' δ'
διοικεῖ ἄγγελος Ἀβαήλ. ἡμέρα γ', ὥραις α' η' διοικεῖ ἄγγελος
Καταχαήλ. ἡμέρα β', ὥραις α' β' διοικεῖ Οὐριήλ. ἡμέρα α', ὥραις
α' β' ζ' ἡ θ' διοικεῖ ἄγγελος Μιχαήλ.

15 Ὅτε οὖν βούλει ἀποτελέσαι, ἐπίλεξον ὥρας ἃς εἰρήκαμεν καὶ
ἐπίφερε ὀνομασίαν ἣν ἂν βούλῃ ἡμερῶν τε καὶ καιρῶν, οὐρανοῦ
καὶ θαλάσσης, Ἡλίον τε καὶ Σελήνην, καὶ ὥρῶν ἀγγέλων τε καὶ
ἀρχόντων τῶν πύργων καὶ ἀνέμων τῶν ὄντων εἰς τοὺς καιροὺς.
ἄπεχε δὲ ἀπὸ παντός αἰσχροῦ ἱκετεύων τὸν δημιουργὸν λαβεῖν
20 ὅπερ ἂν αἰτῆς περὶ τε θηρίων τῆς θαλάσσης ἢ περὶ τινος
ἄλλον ἀποτελεσμα ποιήσεως · ἀνάφερε τὰς ὀνομασίας τῶν ὥρῶν
τῆς ἐπιλαχούσης ἡμέρας καὶ καιροῦ. καὶ.... καθαρῆσαι · καὶ δεῖ
σε ταῦτα προθύμως προγυμναστῆσαι νηστεiais ἡμερῶν μ'. λέγε
τὴν εὐχὴν · εὐλογητός.....

[F. 360] Vīginti amuleta : literae, characteres, nomina magica
in circulis inscripta sunt; vide p. 604.

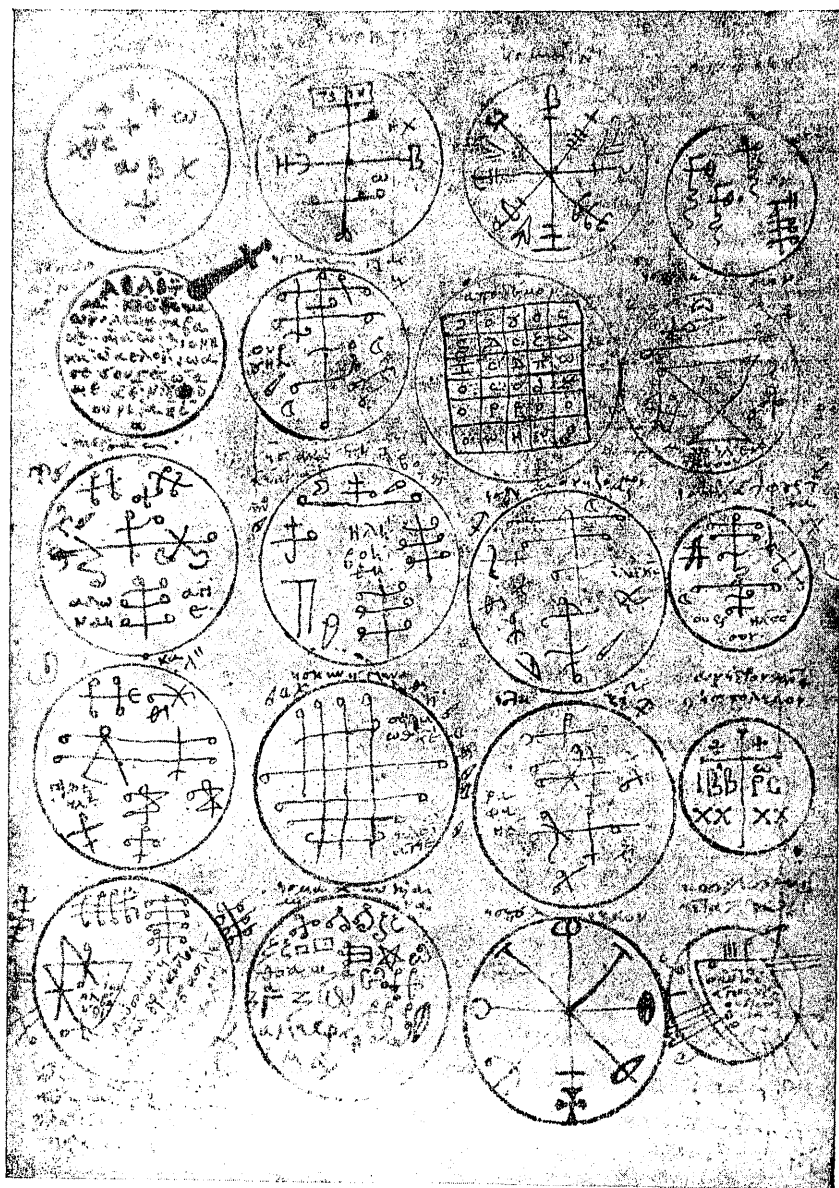
1 γῇ addidi.	5 ὄντων] ὀνόnton cod.	7 ss. Cf. infra, cod.
Mediol. H2 infer., f. 263 ^v .	περὶ addidi.	8 ἐστὶν] καὶ cod.
9 δουλῶν τουτόν ἀγγέλον αὐτάς cod.		15 ὅτε] ἄτε cod.
ἃς εἰρήκαμεν] ἂν ἡρίκαμεν cod.	16 ἐπιφέρει cod.	18 καὶ ἀνέμον
(sic) transp. cod. post καιρούς.	19 ἡκετεύω cod.	20 τε]
σε cod. θυρίοις (?) cod.	21 ποιήσεως] πηήσ cod.	22 τῆς]
τόν cod.	καθαρεύσῃν cod.	

COD. BONONIENSIS UNIV. 3632, F. 360 (pp. 603-605).

1. Αἶφνω οὐ θνήσκεις.
2. Ἀπὸ ὕδαρ καὶ πῦρ.
3. Εἰς μάγια.
4. Ἀπὸ φόβον.
- 5 5. Τοῦ Σολομῶντος μάγιον: gladius circulo infixus.
α θ λ θ τ μ · κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν Λέων Σαβᾶθ Αἰαω ·
Ζιονηκα, Ὡαελοῖ, Ἰωάσε, Σουγέ, ωααιε, αε, νιου,
φουονη, ια ησ ω.
6. Εἰς μάγια: Ο ὄρ ο υ ή λ et signa Solis, Lunae, Iovis, Martis, Veneris et Capricorni.
- 10 7. Ἀπὸ δαίμονας: abacus cum literis.
8. Εἰς πόλεμον: Μιχαήλ, ἔγγισον; signa Solis, Lunae, Iovis.
9. Εἰς κρίσεις: Ἀδωνάτ Ἀγίε: signa Solis, Lunae, Iovis et Arietis.
10. Εἰς αὐθέντας: Χριστὲ ἀναξ, βοήθει: Ἡλή, βοήθει; signa Solis, Lunae et Scorpionis.
11. Εἰς δαιμονιζόμενον: Ἐλοῖ, Κύριος; signa Martis, Iovis, Veneris, Solis, Lunae, Saturni et Sagittarii.
- 15 12. Εἰς πέλαγος καὶ φουρτοῦναν: Ο ὄρ ι ή λ, σῶσον; signa Lunae, Iovis et Capricorni.
13. Καλόν: Γαβριήλ; signa Martis et Lunae.
14. Εἰς κύννηγιαν: Σαβᾶθ, Κύριε, Ἐλοῖ ἄγιε; signa planetarum.
15. Εἰς ταξεῖδι: Παφάήλ; signa Iovis et Sagittarii.
16. <Εἰς> αἶφνίδιον θάνατον καὶ εἰς πόλεμον.
- 20 17. Αὔτη ἡ βοῦλλα γράφεται μετὰ μόσχον, κρόκον καὶ κίνα-
βάρεως καὶ μαγνήτον · καὶ βάστα ἔνθα εἰσὶ χρήματα καὶ ἔσται
ἀκίνητα: Ἰωήλ, βοήθει · ἰδοὺ Σολομὼν υἱὸς Δαυὶδ, δρᾶκοντος
γλῶσσαν ἔχων, βασιλέως ἐγκέφαλον.
18. Εἰς μάχην καὶ ἀμιλλαν.
- 25 19. Εἰς πόλεμον.
20. Εἰς ἀγάπην · γράφε μετὰ : ὁ αὐτὸς ἅγιος καὶ υἱὸς
Διονόσια.

4 = Cod. Vindob. phil. gr. 108, f. 362. 5 Cf. supra, p. 41, 5 ss.
10 = Cod. Vindob. f. 362. 11 ἐνγκυσσον cod. 12 = Cod. Vindob.
f. 362. 14 = Cod. Vindob. f. 362. 15 φουρτοῦνα cod. 19 εἰς
addidi. ευνήδιον cod. 20 = Cod. Vindob. f. 361. μόσ-
χον V. κρόκον V. κηναβαρι V. 21 μαγνητη V.
21-22 καὶ² — ἀκίνητα om. V. ἐσι ἀκίνητος B. 24 = Cod.
Vindob. f. 362. αμινα B ἀκηνη (?) V. 26 αγαπν signis cryptogr.
cetera verba cryptographice scripta legere non potui. 27 Διονυσίου?

1. *Αἰφνω οὐ θνήσκεις.*
2. *Ἀπὸ ὕδωρ καὶ πῦρ.*
3. *Εἰς μάγια.*
4. *Ἀπὸ φόβον.*
5. *Τοῦ Σολομῶντος μάγιον* : gladius circulo infixus.
α θ λ θ τ μ · κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν Ἀέων Σαβᾶθ Ἀἰῶ ·
Ζιονηκα, Ὡαελοῖ, Ἰωάσε, Σοργέ, ωααιε, αε, νιου,
φουονη, ια ησ ω.
6. Εἰς μάγια : *Ο ὕρ ο ν ή λ* et signa Solis, Lunae, Iovis, Martis, Veneris et Capricorni.
- 10 7. *Ἀπὸ δαίμονας* : abacus cum literis.
8. Εἰς πόλεμον : *Μιχαήλ, ἔγγισον* ; signa Solis, Lunae, Iovis.
9. Εἰς κρίσεις : *Ἀδωνάτ Ἀγριε* : signa Solis, Lunae, Iovis et Arictis.
10. Εἰς ἀθέντας · *Χριστέ ἀναξ, βοήθει* : *Ἡ λ ή, βοήθει* ; signa Solis, Lunae et Scorpionis.
11. Εἰς δαιμονιζόμενον : *Ἐλοῖ, Κύριος* ; signa Martis, Iovis, Veneris, Solis, Lunae, Saturni et Sagittarii.
- 15 12. *Εἰς πέλαγος καὶ φουρτοῦναν* : *Ο ὕρ ι ή λ, σῶσον* ; signa Lunae, Iovis et Capricorni.
13. Καλόν : *Γαβριήλ* ; signa Martis et Lunae.
14. Εἰς κνηνήαν : *Σαβᾶθ, Κόριε, Ἐλοῖ ἄγριε* ; signa planetarum.
15. Εἰς ταξειδι : *Ῥαφαήλ* ; signa Iovis et Sagittarii.
16. *<Εἰς> αἰφνίδιον θάνατον καὶ εἰς πόλεμον.*
- 20 17. *Αὕτη ἡ βούλλα γράφεται μετὰ μόσχον, κρόκον καὶ κίνα-
 βάρεως καὶ μαγνήτον · καὶ βάστα ἐνθα εἰσὶ χρήματα καὶ ἔσται
 ἀκίνητα* : *Ἰωήλ, βοήθει* · ἰδὸν *Σολομὼν υἱὸς Δανὶδ, δράκοντος
 γλῶσσαν ἔχων, βασιλέως ἐγκέφαλον.*
18. Εἰς μάχην καὶ ἄμιλλαν.
- 25 19. *Εἰς πόλεμον.*
20. Εἰς ἀγάπην · γράφε μετὰ : ὁ αὐτὸς ἄγιος καὶ υἱὸς
Διονύσια.

4 = Cod. Vindob. phil. gr. 108, f. 362. 5 Cf. supra, p. 41, 5 ss.
 10 = Cod. Vindob. f. 362. 11 ἐνγκυσον cod. 12 = Cod. Vindob.
 f. 362. 14 = Cod. Vindob. f. 362. 15 φουρτοῦνα cod. 19 εἰς
 addidi. ευνήδιον cod. 20 = Cod. Vindob. f. 361. μόσ-
 χον V. κρόκον V. κηναβαρι V. 21 μαγνητη V.
 21-22 καὶ² — ἀκίνητα om. V. ἐσι ἀκίνητος B. 24 = Cod.
 Vindob. f. 362. αμυνα B ἀκηνην (?) V. 26 αγαπν signis cryptogr.
 cetera verba cryptographice scripta legere non potui. 27 Διονυσίου?

[F. 360v] Undeviginti amuleta.

1. *Εἰς ἐχθρούς · τὸ αἷμα.*
2. *Νικητήριον πάντων ἐχθρῶν : Π ρ έ ρ ε ' Ε μ α ν ο υ ή λ.*
3. *Εἰς δαίμονας.*
4. *Ἀπὸ πᾶν κακόν.*
5. *Ἀπὸ φαντάσματα.* 5
6. *Εἰς ἀγάπην : φέρε, φέρε, φέρε ὁδεῖ(να).*
7. *Εἰς αἰφνίδιον θάνατον.*
8. *Πλουτοδότης.*
9. *Ἀπὸ ἐπιβουλήs.*
10. *Ἀπὸ μάγια.* 10
11. *<Εἰς> αἰφνίδιον θάνατον.*
12. *Ἀπὸ αἱματώσεως.*
13. *Ἀπὸ πᾶν δεινόν.*
14. *Ἀπὸ κρίσεις καὶ μάγια : 'Ι ω, Κύριε, ὠφέλει.*
15. *Κανένα κακόν <θέλεις>.* 15
16. *Κανέναν κακόν <θέλεις>.*
17. *Ἀπὸ μαγείας καὶ φαρμάκων : abacus cum literis aut numeris*
α μ μ ε . β η η α . υ ι γ β ζ . τ θ ο θ .
18. *Ἀπὸ φαντάσματα : abacus cum literis aut numeris : α η ν μ ν .*
σ η ε ν μ β . ο ν ι ξ ο π . θ τ ο θ ν μ . ι ε ρ α α λ . φ ψ φ τ υ . 20
19. *Εἰς κριτήριον.*

[F. 361] Decem amuleta.

1. *Ἀπὸ κεραυνοῦ.*
2. *Ἀπὸ μαγείας.*
3. *Εἰς πόλεμον : α ω .*
4. *Εἰς μάγια.* 25
5. *Εἰς ἐχθροὺς καὶ ἀντιδίκους.*

- 1 = cod. Vindob. phil. gr. 108, f. 361v. 2 = Cod. Vindob. f. 361v.
 3 = cod. Vindob. f. 362. 4 = cod. Vindob. f. 362. πασ BV.
 5 = cod. Vindob. f. 362. 6 = cod. Vindob. f. 362. αγαπυ
 signis cryptogr. BV. 7 εννίδιον cod. 8 πλουτοδοτή cod.
 9 = cod. Vindob. f. 362. 11 εις addidi. εννήδιον cod.
 12 εματησ cod. 13 = Cod. Vindob. f. 362. πασ BV.
 14 κρίσας cod. 15 = Cod. Vindob. f. 362. θέλεις addidi.
 16 θέλεις addidi. 17 = Cod. Vindob. f. 362. ἀπὸ μαγείας om. V.
 21 = cod. Vindob. f. 362. εις] καὶ V. 24 = cod. Vindob. f. 362.
 25 = cod. Vindob. f. 362. 26 = cod. Vindob. ibid.

6. Εἰς πόλεμον νὰ γράψῃς εἰς ἀγέννητον χαρτὶν καὶ νὰ ἀποκλείσῃς τὸ χαρτὶν εἰς τὸ δακτυλίδιον · νὰ γράψῃς τὸ *Τ ζ ο ά* νὰ κρούσῃ, νὰ μὴδέ σε κρούῃ : *Τ ζ ο ά*, *Ἐ φ ε ρ ο ά*, *Ἐ μ α α*, *Λ ι γ γ ι α τ έ*, et figurae anuli cum inscriptione : *Ἐ φ ε ρ ο ά*, *Τ ζ ο ά*, 5 *Ἐ μ α ά*, *Λ ι γ γ ι α τ έ*.

7. Εἰς γένναν γυναικός.

8. Μετὰ..... ἄσπρης περιστερεῆς λειωμένου μετὰ ὀξειδίου δρυμέος.... : *Τ υ ρ ά ς*, *Ν δ ρ α ή ς*, *Γ α λ ι ά ν*, κίνησε τὴν ὁδεῖνα εἰς τὸν ὁδεῖνα. m² addidit : καὶ κατώφλιον.

10 9. *Ε θ*, *Ε θ ι ά*, *Κ α θ ι β ι ά*, *Δ ι ό ν υ σ ε*, ὑπάγετε ἐγρήγορα, ὑπάγετε εἰς τὴν ὁδεῖνα, ἀπὸ τριχῶν τὴν ἐπάρετε καὶ κατα... σοπαμειτε. *ικερε*, ἵνα κρᾶζῃ ο. σησ... ὁ Κύριός μου καὶ ἐγὼ μὲ τὴν δούλην σου · κατὰκανσον τὴν καρδίαν της διὰ τὸν ὁδεῖνα τοῦ ὁδεῖνα τὸν υἱόν · ἐὰν τρώγῃ, νὰ τὸ ῥίξῃ, ἐὰν πῖνῃ, νὰ τὸ χύσῃ, ἐὰν στέκῃ 15 εἰς ὁδόν, νὰ τρέχῃ νὰ ἔρχεται. *Ἡ λ ι ο δ ώ ρ ο υ* παπᾶ · δόκιμον. νὰ γένωνται ἐν ὥρᾳ Ἀφροδίτης μετὰ κινabάρεως καὶ ῥοδοστάματος.

10. In speculi figura inscripta sunt verba : *Χ ρ υ σ ό τ ρ ε π τέ* μου Ἀ φ ρ ο δ ί τ η, πρῶτόν σε προσκυνῶ, δεύτερόν σε ἱκετεύω, τρί- 20 τον σε παρακαλῶ, ὕπαγε ἐγρήγορα, ὕπαγε, ὕπαγε εἰς τὴν ὁδεῖνα, κατὰκανσον τὴν καρδίαν της διὰ τὸν ὁδεῖνα τοῦ ὁδεῖνα τὸν υἱόν (καὶ τὰ ἐξῆς τὰ λόγια τῆς πράξης) · ἐὰν τρώγῃ, ἐὰν πῖνῃ, ἐὰν στέκῃ, νὰ τὴν κινῆς τὴν ὁδεῖνα τῆς ὁδεῖνα ᾽ς τὸν ὁδεῖνα, τοῦ ὁδεῖνα τὸν υἱόν · κατὰκανσον τὴν καρδίαν τῆς ὁδεῖνας.

1 = cod. Vindob. f. 362. 1-3 χαρτὶν — κρούῃ om. V. 2 νὰ κρούσῃ delendum videtur. 6 = cod. Vindob. ibid. γενα BV. 7 titulus signis cryptogr. lectu difficillimis: fortasse συνκωτίον legendum. 8-9 τυράς—ὁδεῖνα = cod. Vindob. f. 362. 10 = cod. Vindob. f. 365^v. εὐηβία V. 11 τριχῶν V τριχου B. 11-12 κατα — κερει] κατά (deletum) ποιήσετέ την V. καὶ κατα ad κερε signis cryptographicis quae enucleare non potui. 12 κρᾶζι signis cryptogr. B. ο σῆς — μέ] ἐσύσεοκ(ύριο)ς μου καὶ ἐκύμεν (?) V. μετηδον- λισον signis cryptogr. B. ἡ δούλη V. 13 κατὰκανσε V. τοῦ ὁδεῖνος V. 13 et 14 καρδιαντης et ριξι signis cryptogr. B. 15 εἰς ὁδόν — ἔρχεται om. B. δοκιμο B. Ἡλιοδώρον — δόκιμον om. V. 16 νὰ γένωνται ἐν om. B. εἰς ὥραν V. ὥρα — ῥοδοστάματος m² in B. 18 = cod. Vindob. f. 365^v. χρυσότρεπτι B : num χρυσοκαθρέπτη legendum? 19 πρώτο B. δεύτερο B. ηκετέβο B. τρήτ B. 20 ὕπαγε, ὕπαγε om. V. 21 ὁδεῖνα²] ἥδινος V. 22 πράξης, i. e. πράξεως. 23-24 νὰ τὴν — ὁδεῖνας] νὰ τὰ ἀφήσ καὶ νὰ τρέχῃ εἰς ἐμὲν τὸν ὁδιν V.

[F. 361^v]

Εἰς κλέπτην.

Ἄφε κηρὸς τρεῖς εἰς τὸ ὄνομα Κελεστίνου Ἀλφείου Ζωσιμᾶ καὶ Ἀλεξάνδρου· καὶ παραδειγματίζεται ὁ κλέπτης.

Λάβε οὖν φύλλα δάφνης εἰς τὰ ὀνόματα τῶν ὑπόπτων καὶ γρά-
πον πασενὸς ὄνομα εἰς τὸ φύλλον τῆς δάφνης. εἴτα βάλον τὰ φύλλα 5
ἐντὸς εἰς τζουκάλι ἀφόρεστον, εἴτα βράσον· καὶ τὰ καθόλου λει-
οῦνται, τοῦ δὲ κλέπτου οὐ λειοῦται.

Γράπον εἰς ψωμὶν κριθῖνον καὶ προσφάγιον· ὁ κλέψας οὐδόλως
φάγη· <εἰς ὄψιν> τοῦ ψωμίου κριθῖνον γράπον ταῦτα· Θ α α α
χ ε ἰ · ν κ α α χ α χ γ α μ ν Ψ α θ α ν χ α χ σ α χ Θ ε λ χ ᾱ μ. 10
τὰ δὲ κάτω γράπον εἰς χαρτὴν καὶ θές εἰς τὸ ὀσπίτιν του· Θ α ᾱ χ,
Θ α λ α ᾱ χ, Θ ε λ χ ᾱ.

Γράπον εἰς χαρτὴν ἐλάφειον καὶ κρέμασον εἰς λευκὸν πετεινὸν
εἰς τὸν τράχηλον· καὶ μέλλει πηδήσειν εἰς τὸν ὄμον τοῦ κλέπτου·
Κ α ὀ ν τ ν τ ζ, Κ α ν ἰ μ ε, Κ α κ ο ρ ι β α χ ᾱ, Κ α ι ν ἦ λ, Χ η- 15
ό φ, Ἀ μ ε ν σ τ ῆ λ ι. καὶ ὅταν εὔρῃς τὸν κλέπτην, κόψον ὄψιν
ψωμίου καὶ γράφε ἐν αὐτῷ· Π ρ ο φ ᾱ, Ἀ ρ ᾱ π, Ἐ ρ ν α φ ᾱ·
καὶ δὸς φαγεῖν.

Ἄλλων.

Γράπον τὰ σημάδια ταῦτα καὶ καῦσέ τα εἰς τὸ ὀσπίτιον ποῦ 20
εὑρίσκεται, καὶ ἔρχεται· Σ ε ν ο μ ῶ, Κ ο ν ο μ ῶ : signa.

1 κλέπτειν signis cryptogr.	2 rectius τὰ ὀνόματα.	4 τὰ
ὀνόματα] malim τὸν ἀριθμὸν.	τὸν ὑπόπτον cod.	6 ἀφόρεστον
cod.	6-7 βράσον καὶ τὰ καθόλου λιονντετουδεκλεπτουουλιοντε	
cryptogr. signis.	8-9 κριθινονκεπροσφαγιονοκλεψασουδολοσφαγ	
signis cryptogr.	9 εἰς ὄψιν addidi.	9-11 τοῦ ψωμίου —
ὀσπίτιν του in margine superiore addita sunt.	11 ἥς τὸ ὀσπίτιν του	
iterum scriptum in marg. exter.	13-14 γράπον ηςχαρτηνελαφρονκε	
κρεμασονησλευκονπετινονηστοντραχυλονκεμελιπυδισιηστομον τουκλεπ-		
του cryptogr. signis.	16-17 κοποννοψυπομιον cryptogr. signis.	
20 τασιδεδιαφτακεκαυσεταηστοοσπντιοπουνεβρισκετεκεερχετε cryp-		
togr. signis.	20-21 Cf. supra, p. 598, 2.	

Ἄλλο ν.

Λάβε μαχαίρας τρεῖς · σπῆξον εἰς ψωμὶν κομμάτι μικρὸν
στρογγύλον καὶ ἄς βάλε καὶ ἄνωθεν ἦλον τρανόν · φερέτωσαν τὸν
ἦλον ἄνδρες δύο ἄκροισ δακτύλοις. καὶ λέγον τὰ ὀνόματα τῶν ὑφο-
5 ραθέντων καὶ εἰς οὗτινος ὄνομαν γυρίσης, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ κλέψας.
οὕτως λέγε · ὁ Σωκράτης ἢ ὁ Πλάτων ἀπῆρεν τὰ ὀδεῖνα καὶ ἕτερος
οὐχί.

Λάβε ἐν ὥρᾳ Ἄρεως *** · γράφον τὰ ὀνόματα <τούτων>
οὓς ἔχεις ἐν ὑποψία ἀπὸ τὸν πρῶτον ἕως τὸν ἔσχατον. εἴτα γράφον
10 ἐπάνωθεν τούτου τὰ καὶ γράμματα πλὴν τοῦ ω μεγάλου διὰ τὸ
πληθυντικόν. καὶ τότε ἄρξου ἀπὸ τοῦ πρώτου ὀνόματος καὶ στοι-
χείου καὶ ἐπίλεγε τὸ ὄνομαν · καὶ <εἰς> οἷον ὄνομαν τελειωθῇ
τὸ ἔσχατον στοιχεῖον, οὗτός ἐστιν ὁ κλέψας.

Γράψε διὰ κινναβάρεος εἰς χαρτὴν ταῦτα καὶ δέσον εἰς λευκὸν
15 πετενιόν · καὶ φανερώσει σοι τὸν κλέπτην · ο ι θ ν α ψ χ ω ι.

Λάβε ἄρτον καὶ τυρόν καὶ γράφον ἐν τῷ ἄρτῳ · Ἰ σ α ρ κ ο ν -
ρ ι ᾶ · ἐν δὲ τῷ τυρῷ · Σ α ρ α φ α ἡ λ. ἢ γράψε ἐν τῷ ἄρτῳ · Ἀ ρ α -
γ ᾶ, ἐν δὲ τῷ τυρῷ · Ρ α φ α ἡ λ · καὶ δὸς φαγεῖν.

Ἄλλο ν.

20 Γράφον. Θ ο ρ θ α ρ ι, Φ ο ρ φ ο ρ ῆ η.

Ἄλλο ν.

Γράφον εἰς προσφορὰν ἀπροσκόμιστον · οὗ ἄρᾳς <τὸ στόμα>
γέμει, πικρίας καὶ πόνου καὶ δόλου, ὑπὸ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ
κόπος καὶ πόνος · καὶ δὸς φαγεῖν.

4 λέγον = λέγε.	φοραθέντων cod.	5 ἥτινος cod.
6 οὗτος cod.	8 *** lacunam sign.	τούτων addidi.
cod.	11 πληθυντικῶν cod.	12 εἰς addidi.
17 τὸ τυρὴν cod.	18 τὸ τυρὴν cod.	22 Cf. supra, p. 67, 20.
τὸ στόμα addidi.	23 πόνους cod.	δόλους cod.
πόνους cod.		

Ἄλλον.

Γράψον καὶ δὸς φαγεῖν · Σαλασαλαήλ · καὶ εἰς τυρὶ ·
Σαρατουήλ.

Ἄλλον.

Γράψον εἰς φύλλα δάφνης καὶ θές τὰ φύλλα εἰς ὕδωρ καὶ ἄς 5
τὸ πῖονν · καὶ οἷος ἔχει τὸ πρᾶγμα, οὐ σώζει πίνειν. Signa.

Ἄλλον.

Γράψον εἰς φύλλον δάφνης, βάλον εἰς νερόν καὶ οὐ σώζει πίνειν :
signa.

Ἄλλον.

Γράψον εἰς ἄρτον καθαρὸν · Σιαρόν, Ποδαθά, Βαθραί, 10
† ὅτι καὶ ὅται δέ [F. 362] σὺ Ἀρών, Μικὶ πηήτω.

Ἄλλον.

Ἐβά, Χέδος, signa, Σχέον.

Ἄλλον.

Εἰς ψωμὶν γράψον · Σαρανά, Σαραβά. 15

Ἄλλον.

Γράψον εἰς *** καὶ τὸ χαρτὶν δέσον εἰς πετεινὸν καὶ φανερώ-
σει σοι τὸν κλέπτην : signum Veneris, κ θ, signum, α ζ ου κ ι.
δέσον εἰς τράχηλον.

Ἄλλον.

20

Γράψον εἰς ψωμὶν · Σάα · Σαλχά, Χανανγέ, Μισαέλ,
Γατζαριά.

Ἄλλον.

Γράψον εἰς φύλλα δάφνης καὶ βάλον εἰς ὕδωρ, καὶ οὐ σώζει
πίνειν : characteres. 25

6 πίνειν] πήνη cod. 8 πήνη cod. 11 † textus corruptus,
ut videtur. 17 *** lac. sign. : λευκὸν πετινὸν cod. 25 πήνη cod.

Ἄλλο ν.

Γράφον εἰς τοῖχον μετὰ λευκοῦ ὡοῦ καὶ ψιμύθου ξ' ναν ὀφθαλμὸν
 τούτῳ ὁμοιον (oculi figura) καὶ γύροθεν τοῦ ὀφθαλμοῦ ταῦτα ·
 Ἰ δ έ ρ, Ἰ ά ρ, characteres. γράφον καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ὑπόπτων
 5 γύροθεν τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ ὁ κλέψας δακρύει. εἰ δέ ἀπιστεῖ ὁ κλέ-
 ψας καὶ ἔχει τι εἰπεῖν, σπῆξον μέσον τοῦ ὀφθαλμοῦ ἥλον, καὶ ὁ
 κλέψας εὐθὺς λαλεῖ · οὐαί, τὸ μῦθόν μου · καὶ ὁμολογεῖ εὐθὺς.

Ἄλλο ν.

Γράφον εἰς κρῖθινον ψωμὶν καὶ δὸς αὐτοῦς φαγεῖν οὗς ἔχεις ἐν
 10 ὑποψία · Ἀ θ α, Ἀ χ γ, Ν η α α χ ι ς, Ἀ χ γ ά κ, Ν κ α θ ά ν χ,
 Ἀ χ σ α χ.

Ἐτερο ν.

Γράφον εἰς χαρτὴν ἀγέννητον ἢ ἐλάφινον καὶ κρέμασον εἰς τὸν
 τράχηλον τοῦ πετεινοῦ · καὶ μέλλει πηδήσειν ὁ πετεινὸς εἰς τὸν
 15 τράχηλον ἢ εἰς τὸν ὄμον τοῦ κλέπτον · Κ ά ν τ ο ν, Κ α ν ί μ,
 Ἡ α κ ό ρ ι, Β α χ ά, Κ α ι ν ι λ, Χ ι ό φ, Ἀ μ ά ν, Σ τ ε λ ά.

Περὶ τοῦ ἀστέρος.

Προκαθαροθεὶς ἡμέρας μ' σταῖξω εἰς τὸ ἄστρον καὶ λέγε · Κύριε
 Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐλέησόν με · καὶ λέγε τὸ τρισάγιον,
 20 τὸ Κύριε ἐλέησον ιβ', τὸ ὄνομα τῆς Θεοτόκου, τοῦ Προδρόμου,
 τῶν ιβ' ἀποστόλων. καὶ πιάσον ἄστρον μέγα λαμπροφανὲς καὶ
 ἐξόρκισον οὕτως λέγων · χαῖρε, πρῶτον ἄστρον τῶν ἀστέρων ·
 ἐξορκίζω σε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ὅπως με δείξης πᾶσαν ἀλή-
 θειαν, εἰς εἴτι χρῆζω καὶ θέλω. καὶ λέγε τὰ ὀνόματα ταῦτα · Σ α-
 25 β ά ώ θ, Ἐ λ ω ι, Σ α μ α χ θ α ν ή, Φ ε υ μ ι α ν ο ύ, Ῥ α ν τ ο ύ,

1 Cf. supra, p. 67, 12. 2 τειχων cod. figura oculi descri-
 bitur infra cum verbis et characteribus sacris atque nominibus ἰάν(ης),
 μανόλ(ης), κόστας, νικόλ(ας), θ(ε)όδορος, παῦλος, πέτρος, νικότας.
 4 τὸν ὑπόπτον cod. 6 σπῆξον cod. 13 delendum videtur ἢ.
 14 πηδίσι cod. 17 ss. Contuli cod. Vindobonensem phil.
 gr. 108, f. 365v. 18 προκαθάρθησε Β προκαθάρθησαι V.
 19 με om. V. 20 τοῦ] καὶ τοῦ V. 21 τῶν— ἀποστόλων] καὶ τῶν
 ἁγίων πάντων V. λαμπροφανή BV. 22 λέγων] καὶ λέγε V.
 23 πᾶσάληθια B. πᾶσαν] + τήν V. 25 σμαχθαήλ V.
 λεμιανοῦ V. ῥάπτοῦ V.

Σχ α ε λ ή χ, Σ έ λ ω, Ἡ μ ε ι ν δ α ι σ, Κ ο υ ν ο υ ρ α κ μ ε, Κ ύ ρ ι ε, ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ στήσας ἐν Ἐδέμ τὸν παράδεισον καὶ στήσας τὸν κόσμον εἰς ἀρχὰς εἰς ἄρκτον καὶ μεσημβρίαν, ἐπάκουσόν μου τοῦ δούλου σου καὶ μανθάνη ὁ ἄστηρ ἐκεῖνος τὸ ζήτημά μου. εἴτα βλέπε τὸν αἰθέρα καὶ λέγε εἴτι θέλεις 5 καὶ γίνεται.

[F. 362v] Εἰς τὸ λῦσαι δεδεμένον.

Λέγον οὕτως · μέγα τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Χριστοῦ · Χριστὸς ἀνέστη λύσας θανάτου τὰς πύλας καὶ τὰ δεσμὰ · λύσον καὶ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα ἵνα κινῆται μετὰ τῆς γυναικός · νῦν ἀπο- 10 λύης τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, ὁ ἀναστὰς ἐκ τοῦ μνήματος καὶ τὰ δεσμὰ διαρρήξας τοῦ θανάτου. Κύριε, λύσον τὸν δοῦλόν σου ὁδεῖνα ἵνα κινῆται μετὰ τῆς γυναικός του. ἄγι' Ἀθανάσιε Ἐρμόλαε τῆς ἁγίας Ὁρωλήσης ὃς ἔλυσας καὶ ἠλέησας τὰς ὀβ' αἰτίας τῶν μαγείων, λύσον καὶ τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ἄδητος ὁ Ἥλιος, ἄδητος ἡ 15 Σελήνη, ἄδητοι ὁ ἀστέρες, ἄδητος καὶ ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. λύεται ὁ Ἥλιος, λύεται ἡ Σελήνη, λύονται οἱ ἀστέρες, λύονται καὶ αἱ ὀβ' φλέβες τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. ἀπέστειλεν δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ἔλυσεν αὐτόν.

Γράφον δὲ εἰς κανκὶν καινούριον πράσινον ἢ εἰς μῆλον ἢ εἰς 20 κιδώνιον. εὐρὲ δὲ ἄσπρον λουρὶν ἐλάφινον, τὸ πλάτος δακτύλων γ', καὶ γράφον σταυρὸν καὶ τὸ · λύει τὰ δεσμὰ καὶ δροσίξει τὴν φλόγα ὁ τρισσοφεγγής τῆς θεαρχίας τύπος · ὑμνοῦσι παῖδες · εὐλογεῖτε τὸν μόνον σωτῆρα καὶ παντοεργὸν εὐεργέτην ἢ δημιουργηθεῖσα σύμπασα κτίσις. — τὸ κανκὶν, τὸ μῆλον, τὸ λουρὶν νὰ 25 τὰ θέσης νὰ ἀστρονομηθῇ, σὸν τούτοις καὶ τὸ βρακὶν του. καὶ τὸ πρῶτ' βάλε νερόν εἰς τὸ κανκὶν καὶ ἀποπλύνας καλῶς δὸς αὐτῷ πιεῖν νήστη. εἴτα ἄς φάγη καὶ τὸ μῆλον, ἄς ζωσθῇ καὶ τὸ λουρὶν κατὰ σάρκα καὶ ἄς ὑπάγη τότε εἰς τὴν γυναικάν του.

1 σελωιμανδές V.	κουνουρακέμ V.	3-4 εἰς ² — μεσημ-
βρίαν] δ' V.	ἄρκτον et μεσημβρίας B.	4 τὸν δοῦλον B.
σου] + ὁδ V.	ἀστέρας V.	5 τό] εἰς τὸ BV.
μου] σου V.	βλέπε] + εἰς V.	8 ἔλεγον cod.
cod.	10 νῆν ἀπολη ης cod.	14 Ὁρωλήσης quid sit nescio.
ελέησας cod.	μαγῶν cod.	15 ἄδιτος cod. ἄδητος = ἄδετος.
18 αἰ] η cod.	21 κιδών cod.	ἔβρε cod.
βεργέτην, ut vid., cod.	26 τὰ θέσης] τόθες cod.	28 νήστης
cod.	ζωστή cod.	ἄς ζωστή καὶ τὸ λουρήν iteratur.

CODEx NEAPOLITANUS II C 33.

Ms. de 534 ff. (0.212 × 0.148), XVe siècle. Cf. *Catal. codd. astrol. gr.*, IV, pp. 49 ss. Certaines notices sont écrites à l'aide d'un alphabet cryptographique. J'y ai trouvé deux systèmes différents, que j'ai pu déchiffrer. L'un consiste à intervertir, dans chaque syllabe, l'ordre des consonnes et des voyelles (f. 234^v). L'autre (ff. 235, 235^v, 237^v) est plus compliqué. Non seulement la plupart des lettres ordinaires ont changé de valeur, comme le montre le tableau ci-contre (1).

α β γ δ ε ζ η θ ; ι κ λ μ ν ξ ο π ; ρ σ τ υ φ χ ψ ω
 θ η ζ σ ε γ β α ; ι π ο ξ ν μ λ κ ; ρ ω ψ χ φ υ τ σ

mais en outre l'ordre des consonnes et des voyelles s'y trouve aussi interverti comme dans le système précédent.

[F. 46^v] Εἰς λύσσαν· ὁφείλει ἵνα γίνηται
 ἀνατέλλοντος Ἡλίου ἵνα γητεύσης οἶνον καὶ
 ἔλαιον καὶ πίνῃ ὁ νοσῶν.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.
 5 Ἀλέξανδρος ἐγενήθη εἰς Μακεδονίαν· καὶ ἐπήνητησεν
 αὐτῷ ὁ ἀρχιστράτηγος Μιχαήλ καὶ ἰδὼν αὐτὸν εἶπεν· ποῦ
 τρέχεις, Ἀλέξανδρε; καὶ ἀποκριθεὶς ἔφη· τρέχω, Κόριε ἐμοῦ, εἰς
 τινὰς χώρας· ἤκουσα ὅτι εἰσὶν κύνες λυσσῶντες καὶ ὑπάγω κόψαι
 τὴν γλῶσσαν τοῦ ἀφροῦ τῶν διωκομένων καὶ ἐλάννομένων, ἵνα μὴ

1-3 εἰς λυσ ὁφέλ: ἵνα γινθ ἀνατλτο ἡλίου ἵνα γητευσ εἶσνον καὶ ελ
 καὶ πν ὁ νοσ cod.

(1) Cet alphabet se retrouve dans le *Catal. codd. astrol. gr.*, t. VII, planche I, avec la mention ἡ φιλιτή ἀλφάβητος (= alphabet magique) et dans le cod. Vindobon. phil. gr. 108, f. 169^v (n°s. 2 et 3) et f. 170 (n° 11): voir infra, p. 637.

λυσσῶσι καὶ ἵνα μὴ μιάνωσι τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ τοὺς ἀνθρώ-
πους. καὶ ἠρώτησεν ὁ ἀρχιστράτηγος τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
Χριστόν· ἐὰν μιάνωσιν οἱ κύνες τοὺς ἀνθρώπους, τί ποιήσωμεν;
καὶ ἀπεκρίνατο· ἐπείχεε ἐπ' αὐτοὺς οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ εἰς τὴν
φωνήν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου κακὸν οὐχ ἔξουσιν. ἐὰν δὲ λυσσῶσι 5
οἱ κύνες καὶ μιάνωσι τὰ κτήνη, βόας καὶ ὄνους, ἵππους, πρόβατα,
αἰγίδια καὶ ἑτέρα, λέγε τρεῖς φορὰς· τίς σε ἐγέννησεν, σκύλον;
— ἡ μάνα μου ἡ Σιβύλλα. — καὶ τίς σε ἔσπειρεν; — ὁ πατήρ
μου ὁ βορρᾶς. — τίς σε ἔδωκεν τὴν λύσσαν; — ὁ Σαβαστιανός.

[F. 47] Γράψε δὲ καὶ τὰ φυλακτικὰ γράμματα ταῦτα εἰς ὕψιν 10
φωμίον καὶ σὺντριβε εἰς τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον καὶ ἐπίδος τῶν
μιανθέντων ἵνα φάγωσιν· καὶ θανατώσεις μεγάλως. Θι σιη β λ ε
φ ζ ἡ κ ν κ ρ θ σ φ ρ ν ι α δ ε ξ ζ α δ ο ρ ν ι α ω α λ ο λ ψ ο μ ε μ π ρ
ε ζ ε δ ε ν ν ε κ π ο ρ κ α δι θ δ ε ο υ δ ε ι α λ ν β έ, Κα β ρ ί σ ε,
Δ ε δ ε ο ύ ς, Δ ε δ ε ο ύ ς, Ο ὕ ρ σ ω, Ο ὕ ρ σ ῶ, Σ ε ν τ ε ρ α 15
Ε τ ρ ο ν γ ε ν η σ π υ ρ ε τ ω ρ, ὀ ν ο μ ά τ ω ν Φ έ ρ ω, Ν ι κ ι
θ υ γ ά τ η ρ, Γ α ρ ο ύ φ ο ς, Β ρ ί σ κ α, Β ρ ί σ κ α, Μ ἥ κ ο ς,
Δ ε δ ε ο ύ ς, Δ ε ο ὅ, Δ ε δ ε ἡ ς.

Ἔτερον.

Ἐπαρον προσφορὰν ἀπροσκόμιστον καὶ εἰς τὴν ὕψιν γράψον. 20
γύρωθεν· Τρι σ κ ά ρ ι ο ν, Μ υ σ έ γ ρ α, Αἰ γ α ρ, Ἰ σ σ ω -
δ ο έ κ, Π ρ ι σ κ ά ν δ ο υ λ ε, Γ ν ε φ έ ς, Δ έ ο ν, Δ ε έ π ο τ,
Ἐ ρ σ ο ύ μ α λ, Κ α ν δ ο υ λ ε, Π ρ ι σ κ α δ ε δ έ τ, Δ ε τ δ έ ο ν -
σ ο υ, Κ ά σ σ α ν, Δ ε λ έ ρ σ ο υ, Ἐ ν τ ε λ τ ε δ έ λ ε ο ν, Τ ε -
λ ί β α ς, τ ο ὗ δ ο ὕ λ ο υ τ ο ὗ Θε ο ὗ ὁ δ εῖ ν α, Κ ά μ π ι ο ς, Ν ε μ ο ύ α ς, 25
Σ ε κ ρ έ α ς, ἐπὶ σκύλων τῶν λύκων λυσσιασμένων, ἐπὶ τὸν Κο -
π ο μ ο δ ί ρ η ἔξ ὕψους Ἐ σ φ ή ς· ἀμήν, ἀμήν. καὶ θές τὴν εὐλο -
γίαν εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν καὶ ἅς λειτουργηθῇ φορὰς γ'. εἴτα
ἴσσηται ὁ ἱερεὺς καὶ μερίζῃ αὐτὴν τοὺς δάκνοντας, καὶ τρώγωσιν.

Λάβε ἀφρὸν ἰνδικὸν καὶ ζύμωσον μετὰ ὕδατος καὶ ζαφορᾶς καὶ 30
ἄλειπον τὴν παλάμην σου καὶ ἀνοιξον αὐτὴν ἐν λόχνῳ ἅπτοντι καὶ
σβεσθήσεται· καὶ κλείσας τὴν χεῖράν σου, πάλιν ἄφει ὁ λόχνος.

5 φωνήν incertum. 7 ἑτερα] + καὶ cod 10 φυτικά cod.
ὄψι cod. 11 τὸ] τὸν cod. 20 ἀπροσκόμητον cod. 27 θέτε (?)
cod. 29 δάκοντας cod. 32 κλείσας pro κλείσαντος.

Περὶ <τοῦ> μὴ ὑπνωθῆσαι.

Νυκτερίδας τὴν κεφαλὴν ἐὰν κόψῃς ζώσης μετὰ χρυσίου καὶ ἐνδύσῃς μελανῷ δέρματι καὶ περιάψῃς δεξιῷ βραχίονι, οὐδόλως κοιμηθήσεται ἕως οὗ ἄρῃς αὐτό.

- 5 Ἐάν τις κλείσῃ τὴν νεοσσιὰν τοῦ δρυοκολάπτου, φέρει αὐτὸς βοτάνην ἣν γινώσκει καὶ προσενεγκὼν ἀνοίγει. εἰ μὲν τὸ φράγμα εἴη πηλός, πίπτει καὶ ἀποφράσσεται · εἰ δὲ λίθος, πηδᾷ · εἰ δὲ σάνις προσηλουμένη, ἀποκαθηλοῦται καὶ πίπτει · εἰ δὲ σιδηροῦν πέταλον καὶ ἥλοι, διαρραγήσεται. προσπαύων ἐκεῖ τὴν βοτάνην
10 ταῦτα <ἀνοίγει> καὶ αἶρει τὴν νεοσσιὰν ἑαυτοῦ. ἐάν τις οὖν τὴν βοτάνην ταύτην ἐπιτόχῃ, πολλὰ ποιήσει ἃ οὐκ ἔξεστιν ἄνθρωπον λαλεῖν ὥς οὖσαν θειοτάτην φύσιν, ἃ οὐδεὶς τελέσει βροτῶν ἐν τῇ γῇ.

- Ὅταν θέλῃ νὰ φύγῃ ἄνθρωπος, γράψῃ ἀνάποδα τὸ ὄνομα του
15 εἰς ἄρχαιον βήσαλον καὶ βάλε το μετὰ τὸ ὑποκάμισόν του ὑποκάτω εἰς τὴν παραστίαν καὶ τὰς χαρακτῆρας : signa magica.

Περὶ λευκώματος παντὸς ζώου.

Κισσὸν μάσησαι καὶ πτύε εἰς τὸν ὀφθαλμόν αὐτοῦ.

[F. 47v] Εἰς ὑπνον.

- 20 Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ κοιμήσας τοὺς ἁγίους ζ' παῖδας ἐν τῷ ὄρει τῶν Ἐφεσίων ἐν ἔτει γοθ', ὧν τὰ ὀνόματά εἰσιν ταῦτα · Ἐξακουστοδιανός, Μαξιμιανός, Ἰάμβλιχος, Διονύσιος, Ἀντώνιος, Ἐξάκουστος καὶ Ἰωάννης, κοίμησον καὶ τὸν δοῦλόν σου ὁδεῖνα ὕπνον αἰνέσεως, ὕπνον ὑγείας καὶ σωτηρίας, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
25 Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. τοῦ Χριστοῦ γεννηθέντος, πᾶσα πνοὴ ἡσύχασεν · οὕτως καὶ σὺ φριξόν, ὕπνε, εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας Τριάδος, εἰς τὸ ὄνομα τῶν ἁγίων ζ' παιδων · ἀμήν.

1 τοῦ addidi. 2 νυκτερίδας] + τὴν καρδίαν expuncta. χρυσίου cod. 5 ss. Cf. Coeranides, cd. de Mély et Ruelle, p. 15, 16. 5 οὐσίαν cod. 7 εἴη] ἦει cod. 8-9 σηδρ πετάλω καὶ θλοις cod. 10 τάπτα cod. ἀνοίγει addidi. οὐσίαν cod. 12 οὐσα θειοτάτη φύσις cod. 14 ss. Cf. supra, pp. 12, 2 et 136, 1. θέλης cod. 15 ὑποκάμισώ cod. του] σου cod. 17 λευκώμα πᾶν cod.

[F. 232v]

Φυλακτήριον.

Ὁ Χριστὸς ἐτάφη, ὁ Χριστὸς ἐσταυρώθη, ὁ Χριστὸς τὸν
 "Αἰδὸν ἐπάτησεν · ὁ Χριστὸς τὸν διάβολον κατήργησεν, ἐτάφη
 καὶ ἀνέστη. ἄγγελος Ῥαφαήλ τὸν ἐπάντησεν καὶ πεσὼν ἔμπροσθεν
 αὐτοῦ εἶπεν · Κύριε, δός μου χάριν, δός μου ἐξουσίαν. καὶ εἶπεν 5
 ὁ Κύριος · ὕπαγε, ἄγγελε Ῥαφαήλ, νὰ ἔχῃς ἐξουσίαν τὴν ἡμέραν
 εἰς τὸν κόσμον, νὰ ᾗσαι εἰς κρίσιν, εἰς ποταμόν, νὰ ᾗσαι εἰς ἀνάγκη
 κινῶν ἀνθρώπου · καὶ εἴ τις κάμῃ σταυρὸν καὶ γράφῃ τὸ ὄνομά σου
 καὶ βαστάξῃ αὐτὸν καὶ θυμιάσῃ, νὰ ᾗσαι εἰς τὴν ἀνάγκην του, τοῦ
 βοηθεῖν τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα. Crux cum verbis Ἰ(ησοῦ)ς 10
 Χ(ριστός) ν(ι)κ(ᾷ) · ἄγγελος Ῥαφαήλ, ὅδε· τῶν ποταμῶν ἔχων τὴν
 ἐξουσίαν, βοήθει.

Διάγνωσις τῶν ζωδίων.

Ὁ Κριὸς ὠφελεῖ διὰ νὰ κάμῃς χαρτὴν νὰ βαστᾷς εἰς τοὺς ἀθ-
 θέντας, καὶ εἰς πρᾶξιν καὶ συρμόν τέχνης · ὁδία νὰ ζητήσης χάριν 15
 ἀπὸ ἀθθέντας καὶ διὰ νὰ ὑπάγῃς εἰς θάλασσαν καὶ ζητήσης χάριν
 <ἀπὸ> φίλους.

Ὁ Ταῦρος ὠφελεῖ διὰ νὰ ποιήσης χαρτὴν πρὸς φιλίαν ὅταν
 ἐνὶ ἡ ὥρᾳ τῆς Ἀφροδίτης · καὶ διὰ νὰ ζητήσης χάριν γυναικὸς
 ἡγαπημένης καὶ εἴτι θέλεις νὰ τὴν ζημιώσης. 20

Ὁ Δίδυμος ὠφελεῖ πρὸς τὸ βαλεῖν παῖδας μαθεῖν γράμματα καὶ
 συμβιβᾶσαι εἰς συνοικέσιον, καὶ εἰς τὸ ποιῆσαι χαρτὴν διὰ κρίσι-
 μων · καὶ νὰ ὁμιλήσῃς μὲ μέγαν ἄνθρωπον · καὶ διὰ νὰ εὐγάλῃς
 βοτάνας ὅταν ἐστὶν ἡ ὥρα τοῦ Ἄρεος καὶ τοῦ Ἑρμοῦ.

Καρκίνος ὠφελεῖ εἰς τὸ ποιῆσαι χαρτὴν εἰς δαιμονιζόμενον ὅταν 25
 ἐστὶν ἡ ὥρα τοῦ Ἑρμοῦ καὶ καταλῦσαι καὶ ἀφανίσει μάγια εἰς
 ὥραν τοῦ Διὸς · καὶ διὰ κνηήγιν.

Λέων ἐστὶν ὠφέλιμος διὰ νὰ ἀπονεκρώσῃ τις τοὺς ἐχθρούς του ·
 καὶ νὰ ποιήσῃς χαρτὴν εἰς γλωσσοφαγίαν καὶ νὰ κάμῃς χαρτὴν
 ὁδία πόλεμον καὶ εἰς τὸ ποιῆσαι πρᾶγμα μετὰ σπάθης. 30

[F. 233] Ἡ Παρθένος ὠφελεῖ ὁδία νὰ ἐρωτήσης περὶ θησανροῦ
 ὅταν ἐστὶν ἡ ὥρα τοῦ Κρόνου, καὶ νὰ ποιήσῃς τὰ πνεύματα νὰ
 ὁμιλήσουν μέσα εἰς τὸν τζέρκουλον καὶ τὰ ὅμοια.

9 ᾗσαι] σε cod.

10 τόν] τοῦ cod. ·

11 τῶν] τήν cod.

ποταμόν cod.

13 ss. Cf. supra, pp. 401, 9, 471, 3 et 505, 10.

15 ὁδία vel ὁδία = διά.

17 ἀπό addidi.

φίλοδον cod.

21 τοῦ cod.

22 συμβήβασιν cod.

26 καὶ¹ transp. ante

ἔσαν cod.

Ζυγός ὠφελεῖ εἰς τὸν φοβερισμόν καὶ εἰς τὸ ποιῆσαι ἰδεῖν περὶ ὄνείρων καὶ εἰς τὸ ἐνυπνιασθῆναι ὁ ἄνδρας τὴν γυναῖκα ἢ ἡ γυνὴ τὸν ἄνδρα · καὶ εἰς τὸ βαλεῖν ἀγάπην εἰς ἀνθρώπους μαχομένους καὶ εἰς τὸ ἡμερῶσαι ἀνδρόγυνον ὅταν ἔνι ἡ ὥρα τοῦ Ἑρμοῦ.

5 Ὁ Σκορπίος ὠφελεῖ ὁδὸν νὰ ἐξολοθρεύσῃς ἐχθρὸν καὶ ἵνα ἀργήσῃς ἀργαστήριον καὶ εἰς τὸ δῆσαι ἄνδρα καὶ εἰς τὸ λῦσαι ὁμοίως καὶ εἰς τὸ ποιῆσαι χαρτὴν κατ' ἐχθρῶν καὶ βαστᾶν.

10 Ὁ Τοξότης ὠφελεῖ εἰς τὸ ποιῆσαι χωράφια καρπωθῆναι. ἐὰν δὲ εἰς τοῦτον λάβῃς ἀργύρια ἐν τῇ χειρὶ σου, μέλλουσιν πληθύνεσθαι · ὁμοίως εἰς χρυσὸν καὶ εἰς ἄργυρον καὶ εἰς πᾶν πρᾶγμα. καὶ ἵνα μὴ κακοθελήσῃ τινὰς αὐτόν · καὶ εἰς τὸ ποιῆσαι τι <τοῦ> μὴ φοβεῖν τινα.

Cetera desiderantur.

Ἀρχὴ τῆς λεκανομαντείας.

Ἐν τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ, ὥρα πρώτη, τοῦ Ἥλιου ἀνατέλλοντος, 15 ἔπαρον λεκάνην καινὴν, ὁμοίως κενὴν (figura pelvis). εἴτα λαβὼν ἔλθε εἰς τι τριόδιον παλαιὸν καὶ ὄρυσον λάκκον καὶ βάλε τὴν λεκάνην μέσον · τῇ δὲ νυκτὶ εὐρὲ μέλαν ἵππον · ἵππευσον δὲ ἐν αὐτῷ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ σου μερόπειον ὀστέον. εἰρηκέναι δὲ οὕτως ·

20 Ε ρ ε ῖ ο ν , Ἀ ρ ι ῆ μ , Σ α λ φ ρ ε ν ᾶ ς , Μ ο ρ ο ῆ ς , Μ ι ζ - ξ α ο ῦ λ , Ἡ μ ν τ δ β λ , Φ ο ρ ῆ λ , Φ ε ρ ε ῆ λ , Ν α ρ κ ι σ ο ῦ , Ξ υ μ π ω ν ᾶ , Σ α ρ ᾶ φ α ῆ λ , Β ε ρ ξ ε β ο υ ῆ λ , Μ ο υ ν ο - χ ὅ θ , Ἀ λ α ῆ λ , μισοκλήσους τοὺς δαίμονας τῆς δόσεως, τοὺς δαίμονας τοῦ Κ ρ ι ο ῦ · οἱ δαίμονες τοῦ μεγάλου Ἄιδου, [f.233v] ὧν πρῶτος καλούμενος Ὁ ρ ν ῆ α ς , περὶ τοῦ Θ ἑ θ , Μ α λ δ ο ῦ - 25 ω ρ , Φ α ρ τ ο ῦ ῆ λ , Σ α ρ σ α ν ν ᾶ , Κ α ρ κ ι ν ᾶ ρ , καὶ ἡ γέννα αὐτοῦ Ὁ ν ο σ κ ε λ ῖ δ α · εἰς τὸ ὄνομα Σ ε μ ι ρ α μ ῆ λ , οἱ δαίμονες τῶν τριόδων, ἔρχεσθε καὶ εἰσέρχεσθε εἰς τὴν ἐμὴν ἀπόκρισιν. καὶ οὕτως μὴ δειλιάσῃς, ἀλλὰ στήσον τὴν διάνοιάν σου · ὁμίλει

2 ὑπνιασθῆναι cod.

ὁ ἄνδρας : de structura, cf. supra, p.

402, 10.

3 ἀνὴρ cod.

4 μερόσαι cod.

7 ἐχθρόν cod.

11 τοῦ addidi.

12 φοβεῖ cod.

In margine : ... ὧδε λοιπεῖ

(I. λείπει) ζώδια τρία ὅτι οὐκ ἦν ἐν τῷ ἀντιβολαίῳ καὶ οὐκ ἐγγράφησαν · καὶ δὴ γόρευσον εἰς ἔτερο(ν) βιβλίον εὔρε αὐτ(ὰ) εἰ θέλ(εις).

13 Capitulum editum in Catal. codd. astrol. gr., t. IV, p.132 (Bassi et Martini).

24 ὄν cod.

25 γέννα Bassi et Martini : γένη cod.

καὶ ἐσὺ ἀποκρινόμενος. ὅταν δὲ στραφῇς, λέγε · ἄρματα οὐρανοῦ
 πόρινα καὶ βασιλεὺς Σαβαώθ, Τετραγράμματον,
 Εἰς Ναζόρεος, Νέος. καὶ κατάλαβε καὶ διαμέρισον.

Εἰς ποντικούς.

Καλησπέρα σου, πρῶτον ἄστρον καὶ φῶς φωτίας τοῦ οὐρανοῦ.— 5
 ἵνατί με προσχαιρετᾷς, καλὲ ἀγνοεῖς;— προσχαιρετῶ σας νά
 μου εἴπης ἀπὸ πόθεν ἀνατέλλεις. — ἔρχομαι ἀπὸ τὰς ζ' ἡμισυ
 θαλάσσαις τοῦ κόσμου καὶ ἀπὸ τὰ ζ' ἡμισυ ἄρμυρὰ πηγᾶδια. —
 τὸ βαστᾷς, τί με βαστᾷς; — γ' σιδηρομολυβοχαλινάρια νὰ σιδε-
 ρομολυβοχαλινώσω τοὺς ποντικούς ἄρσενικούς καὶ θηλυκούς, 10
 τοὺς ἄνω καὶ τοὺς κάτω · ὅτι ὁ βασιλεὺς τῶν Ὁμαντοῦφος
 μου ἐμήνυσεν νὰ τοῦ πέμψω α' β' ποντικοδόερματα καὶ τὸ μίσον
 τοῦ μίσου · τὸ λοιπόν, ἐὰν οὐδὲν μισεύσετε ἀποδοῶ, ἐσᾶς τὸ θέλω
 κακόν. λέγε δὲ ταῦτα ἕως ἡμέρας γ' ἀνὰ καθὲν ἐσπέραν φορὰς
 γ' εἰς τὸ πρῶτόν ἄστρον. καὶ ἔχε σκουλούδια καὶ δένε πᾶσαν φορὰν 15
 ἐν κόμπῳ · ἔπειτα βάλον εἰς πῦρ.

Εὐχὴ εἰς τὴν ἐπιληψίαν ἡγουν εἰς τὸ γλυκύν.

Ὡς ἐπήγαινε γλυκὺν τὸ ὑπόγλυκον, τὸ ἄρσεν, τὸ θῆλυ, τὸ κί-
 τρινον, τὸ πράσινον, τὸ στεγνόν, τὸ ὑγρόν, τὸ ἀνεπιθυρίαιον, τὸ
 ἀναβριάριον, τὸ ἀξιγάρικον, τὸ βένετον, τὸ κόκκινον, τὸ <ἀπό> 20
 οβ' ἡμισυ γενεαίς κυλίει καὶ ὑπαγαίνει ὡς τὸ [f.234] γλυκὺν
 νὰ ὑποφέρῃ κάπρον μαχόμενον νὰ φέρῃ ἄλλον ἕνα ἀποβρονχούμε-
 νον, τὴν γῆν σταυρῶ χωρίζοντα, τὴν θάλασσαν ταράσσοντα. ὡς
 διάβαινε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς δοκίμει, καθορκίμει αὐτὸ καὶ
 λέγει · ποῦ ὑπάγει τὸ γλυκὺν τὸ ἄρσενικόν, τὸ θηλυκόν, τὸ 25
 ὑπόγλυκον, τὸ κίτρινον, τὸ πράσινον, τὸ στεγνόν, τὸ ὑγρόν, τὸ
 ἀνεπιθυρίαιον, τὸ ἀναβριάριον, τὸ βένετον, τὸ κόκκινον, τὸ
 ἀπὸ οβ' ἡμισυ γενεαίς; καὶ ὑπήντησαν αὐτῷ Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ

2 πυρίνων cod. πυρίνον B. et M.

τετραγράμματος cod. : τετραγε-

γραμμένος Bassi et Martini.

4 in margine manus murem appreh-

hendens. 6 ἵνατί με] ἦνταμε cod.

9 σιδηρὰ μολυβοχαλινῶν cod.

13 μισεύσεται cod.

16 ἐπειδὴ, ut vid., cod.

19 στιγνόν cod.

num στυνγόν leg. ?

20 ἀπό addidi; cf. infra, v. 28.

21 κυλεῖ

cod.

24 κατορκίζει cod.

25 πως cod.

26 στιγγον cod.

28 ὑπήντησεν cod.

καὶ εἶπασιν · ποῦ ὑπάγετε, οὐδ' ἡμῖν γενεαίς ; καὶ εἶπον · ἡμεῖς
 ὑπαγαίνομεν εἰς τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα, νὰ πῖωμεν τὸ αἷμα
 αὐτοῦ, νὰ φάγωμεν τὸν ἐμναλόν του, νὰ σκοτώσωμεν τὸ φῶς του,
 ἵνα μὴ τὸν κόσμον ἀγάλλεται. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Κύριος ἡμῶν
 5 Ἰησοῦς Χριστός · ὁρκίζω σε ἵνα μὴ εἰσέλθῃς εἰς τὸν δοῦλον τοῦ
 Θεοῦ ὁδεῖνα, ἀλλ' ἵνα ὑπάγῃς ἄνω εἰς ὅρος ὅπου ἔναι ἔλαφος δικέ-
 ριος, ἑξακέριος, ἵνα σέβῃς εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ · καὶ φάγε καὶ
 πῖε ἐκεῖ τὸν κόσμον ἀγάλλων · ὅτι ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ βαπτισμέ-
 νος ἔναι καὶ μυρωμένος καὶ οὐ δύναται κακὸν ὑπομένειν οὔτε ἡμέ-
 10 ραν οὔτε νύκταν. στῶμεν καλῶς, στῶμεν μετὰ φόβου Θεοῦ ·
 ἀμήν. Crux cum literis.

[F. 234v] *Εἰς νήπιον ὅταν κλαίῃ.*

Γράφε ταύτας τὰς χαρακτῆρας καὶ κρέμασον εἰς τὸν τράχηλον
 αὐτοῦ ὅταν ὑπνῇ, καὶ εἰρηνεύει (octo signa).

15 Ὅταν μισήσῃ ἡ γυνὴ τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα.

Γράφον ταύτας τὰς χαρακτῆρας εἰς ἀγέννητον, ἡμέραν παρα-
 σκευὴν ὥραν μίαν τῆς ἡμέρας, καὶ θές ἵνα ἐπισκελήσῃ · ξ. θ. ου.
 β. β. ζ. χ. λ. γωθιδιθ. ξ. β. γ. δ. ε. ζ. η. θ. ι. κ. λ. μ. ν. ξ. ο. π. ρ.
 σ. τ. υ. φ. χ. ψ. ω. duo characteres.

20 *Εἰς τὸ ποιῆσαι γυναῖκα γεννησάιν συντόμως.*

Γράφον ταῦτα τὰ γράμματα εἰς φύλλα κιτρείας καὶ ἄς τὰ βά-
 λῃς εἰς τὴν κοιλίαν της κατὰ σάρκα ὅταν κοιλοπονᾷ. ε. κ. ρρ. ν.σ.
 η. ». η.

Εἰς γυνήν, ἣν οὐ δύναται τέξαι.

25 Λέγε εἰς τὸ δεξιὸν αὐτῆς ὠτίον · φόρυβος ἐγένετο εἰς τὸν οὐ-
 ρανὸν καὶ ἔτρεχον οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ ἀρχάγγελοι · καὶ ὁ Χριστός

3 ἐμναλός = μυελός. 7 σεύεις cod. 15 μισήσῃ] μισῇ ἡ
 cod. ἀνή cod. 20 titulus cryptogr. scriptus : ἐσιδιοπήαι-
 συγαία κεγῆαισυνσότ..ως cod. 22 εἰς τὴν κοιλίαν eadem ratione
 crypt. εἰητοικίλνα cod. κοιλοπονᾷ] κοιλοσπάνν cod. 24 Cf.
 supra, pp. 114-115. 25 φόρυβος = θόρυβος,

ἠρώτησεν · τί ἐνὶ ὁ φόρυβος εἰς τὸν οὐρανόν ; — Κύριέ μου, γυνή πονεῖ καὶ κοιλιοπонеῖ, καὶ οὐ δύναται γεννηῖσαι. λέγει αὐτοῖς ὁ Κύριος · ὑπάγετε, εἴπατε εἰς τὸ δεξιὸν αὐτῆς ὠτίον · τέξε, γυνή, ὡς ἡ Μαριάμ τὸν Χριστόν, ὡς ἡ Ἑλισάβετ τὸν Προδρομον · ἐξελθε, τέκνον, καλεῖ σε ὁ Χριστός καὶ ἡ γῆ σε περιμένει. στῶμεν κα- 5 λῶς. λέγε αὐτὸ ἐκ τρίτου.

Εἰ δὲ τὸ κοιτάριον οὐ πεσεῖται, λέγε οὕτως · ὁ Χριστός καὶ ὁ Πέτρος ὑπάγαινον ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ἐστράφη ὁ Κύριος καὶ τῷ Πέτρῳ ἔφη · Πέτρε, τί κλαίουν ἐν τῇ κώμῃ ; — Κύριέ μου, γυνή κοιλιο- 10 πονᾷ καὶ οὐ δύναται γεννηῖσαι. — Ἐλα, Πέτρε, κάλεσε αὐτὴν ὧδε καὶ εἰ [f. 235] πῆ · γυνή, καλεῖ σε ὁ Χριστός · Σάρρα, Σάρρα, Σάρρα · καὶ σύ, κοιτάριον, πέσε, ὅτι καλεῖ σε ὁ Χριστός καὶ ἡ γῆ σε περι- μένει.

Περὶ <τ ο υ> ἀνδρόγυνον εἰρηνεύσαι.

Γράφε ταύτας τὰς χαρακτῆρας εἰς γ' φύλλα δάφνης μετὰ 15 μύσχου καὶ ζαφοράς καὶ ῥοδοστάματος · καὶ γράφον καὶ τῶν δύο τὰ ὀνόματα καὶ τῶν γονέων · εἶτα καθύσον αὐτὰ τὰ φύλλα καὶ δὸς κρυφά, νὰ πῆ μὲ κρασί ἢ μὲ νερόν ἢ μὲ ἁγίασμα, ἐκεῖνον ὅποι μισθὸν τὸν ἄλλον.

Εἰς κλέπτῃν ὅποι ἀρνεῖται.

20

Γράφε τὰς χαρακτῆρας ταύτας εἰς χαρτὴν ἀγέννητον ἢ εἰς δίσκον καὶ λείψον μετὰ ἁγιασμάτων ἁγίων Θεοφανείων · δὸς πιεῖν καὶ ἐὰν ἔκλεψεν, οὐ δύναται πιεῖν · εἰ δὲ πῆ, οὐ δύναται οὐρῆσαι.

Amuleta.

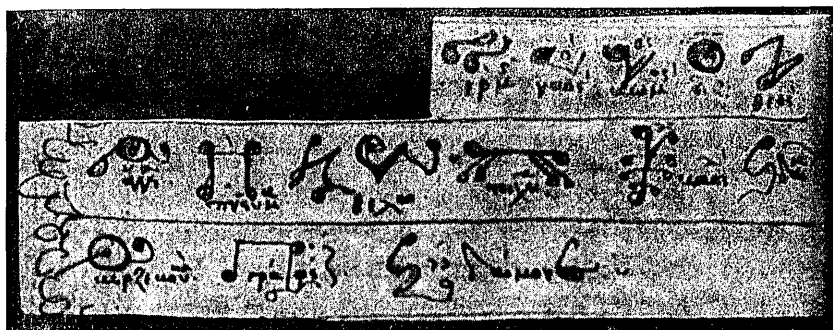
1. Εἰς αἰφνίδιον θάνατον : pentalpha.
2. Ἐναντίωμα τῆς ἄρκτου.
3. Ἡ πεντάκουλα τοῦ Σολομώντος : pentalpha.
4. Σημεῖον τῶν παρθένων.
5. Ἐναντίωμα τῶν παρθένων εἰς θάνατον καὶ εἰς πῦρ.

25

2 καὶ κοιλιοπν additum in marg. 3 γυνή = γόναυ. 14 titulus cryptogr. secunda ratione scriptus. τοῦ addidi. 15 καράτοτας cod. 17 τῶν γονέων ἰόν (= των?) sign. crypt. cod. 18 et 19 μὲ ἁγίασμα et ὅποι μισθὸ crypt. 20 titulus crypt. ἀρνεῖται conieci : φλαθράσι, ut vid., cod. 22 ἁγιασμάτων ἁγίων θεοφανείων crypt. 23 ἔκλεψεν crypt. 28 σημειων cod.

6. Duae hexalphae et tres trianguli connexi cum verbis Θ(εο)ῦ Χ(ριστο)ῦ, Σ(ωτ)ήρ, ἀμήν.

[F. 235v] Ἑρμηνεία τῶν τοιούτων σημείων.
Haec signa excerpsi ad magicas artes pertinentia :

Ἑρμῆς ναός βωμός οἶκος θεός ἄγγελος πνεῦμα θέλω σοι-
5 χειὼν βασιλεὺς δαίμων Βερζεβονήλ γράφε (vel γράφεται) δαί-
μονες.

Περὶ μύτης.

Λέγε οὕτως· υἱὸς καὶ μάνα<ἕνας> τὸν ἄλλον ἐνέτρεχαν· ὁ υἱὸς
τῆς μάνας φιλὴν ἐζήταν· ὕπνωσον, μύτη· τὸ παραχώρεμα ἐν ἐκεί-
10 νῳ· μύτη, στά.

[F. 237v]

Εἰς παιδίον ὅταν κλαίῃ.

Εἰς φύλλον δάφνης <γράφε> καὶ λειώσας πότιζε· στῶμεν κα-
λῶς, στῶμεν μετὰ φόβον Θεοῦ, ἀμήν. Signa.

7 titulus cryptogr. secunda ratione scr.	μίτι cod.	8 λέγε
οὐ crypt.	ἕνας addidi.	αλήν cod.
ἄνπνωσον μίτι crypt.	11 titulus cryptogr.	9 φιλήν cod.
		12 γράφε addidi.

ἠρώτησεν · τί ἐνὶ ὁ φόρυβος εἰς τὸν οὐρανόν ; — Κύριέ μου, γυνή πονεῖ καὶ κοιλιοπονεῖ, καὶ οὐ δύναται γεννηῆσαι. λέγει αὐτοῖς ὁ Κύριος · ὑπάγετε, εἴπατε εἰς τὸ δεξιὸν αὐτῆς ὡτίον · τέξε, γυνή, ὡς ἡ Μαριάμ τὸν Χριστόν, ὡς ἡ Ἑλισάβετ τὸν Προδρομον · ἔξελε-
θε, τέκνον, καλεῖ σε ὁ Χριστός καὶ ἡ γῆ σε περιμένει. στώμεν κα- 5
λῶς. λέγε αὐτὸ ἐκ τρίτου.

Εἰ δὲ τὸ κοιτάριον οὐ πεσεῖται, λέγε οὕτως · ὁ Χριστός καὶ ὁ Πέτρος ὑπάγαινον ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ἐστράφη ὁ Κύριος καὶ τῷ Πέτρῳ ἔφη · Πέτρε, τί κλαῖουν ἐν τῇ κώμῃ ; — Κύριέ μου, γυνή κοιλιο-
πονᾷ καὶ οὐ δύναται γεννηῆσαι. — Ἐλα, Πέτρε, κάλεσε αὐτὴν ὧδε 10
καὶ εἰ [f. 235] πέ · γυνή, καλεῖ σε ὁ Χριστός · Σάρρα, Σάρρα, Σάρρα · καὶ σύ, κοιτάριον, πέσε, ὅτι καλεῖ σε ὁ Χριστός καὶ ἡ γῆ σε περι-
μένει.

Περὶ <τοῦ> ἀνδρογυνὸν εἰρηνεύσαι.

Γράφε ταύτας τὰς χαρακτῆρας εἰς γ' φύλλα δάφνης μετὰ 15
μόσχου καὶ ζαφοράς καὶ ῥοδοστάματος · καὶ γράψον καὶ τῶν δύο
τὰ ὀνόματα καὶ τῶν γονέων · εἴτα καῦσον αὐτὰ τὰ φύλλα καὶ δὸς
κρυφά, νὰ πῇ με κρασί ἢ με νερόν ἢ με ἀγίασμα, ἐκεῖνον ὅποῦ
μισᾷ τὸν ἄλλον.

Εἰς κλέπτῃν ὁποῦ ἀρνεῖται.

20

Γράφε τὰς χαρακτῆρας ταύτας εἰς χαρτὴν ἀγέννητον ἢ εἰς δί-
σκον καὶ λείψον μετὰ ἀγιασμάτων ἀγίων Θεοφανείων · δὸς πιεῖν
καὶ ἐὰν ἔκλεψεν, οὐ δύναται πιεῖν · εἰ δὲ πῇ, οὐ δύναται οὐρῆσαι.

Amuleta.

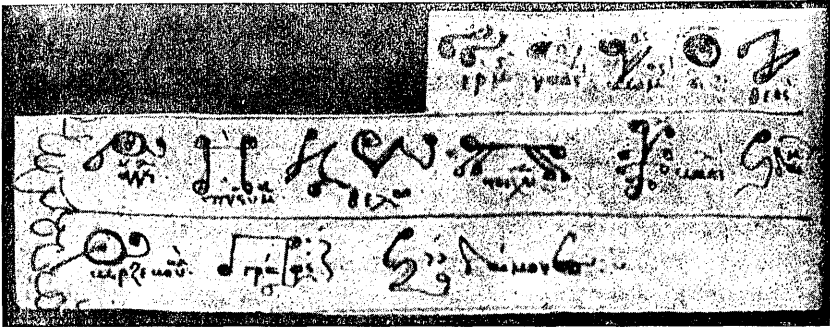
1. Εἰς αἰφνίδιον θάνατον : pentalpha.
2. Ἐναντίωμα τῆς ἄρκτου.
3. Ἡ πεντάκοντα τοῦ Σολομῶντος : pentalpha.
4. Σημεῖον τῶν παρθένων.
5. Ἐναντίωμα τῶν παρθένων εἰς θάνατον καὶ εἰς πῦρ.

25

2 καὶ κοιλιοπν additum in marg. 3 γυνή = γύναῦ. 14 ti-
tulus cryptogr. secunda ratione scriptus. τοῦ addidi.
15 καράτοτας cod. 17 τῶν γονέων ἰόν (= των?) sign. crypt.
cod. 18 et 19 με ἀγίασμα et ὅποῦ μισᾷ crypt. 20 titulus
crypt. ἀρνεῖται conieci : φλαθράσι, ut vid., cod. 22 ἀγιασμάτων
ἀγίων θεοφανείων crypt. 23 ἔκλεψεν crypt. 28 σημιων cod.

6. Duae hexalphae et tres trianguli connexi cum verbis Θ(εο)ῷ Χ(ριστο)ῷ, Σ(ωτ)ήρ, ἀμήν.

[F. 235^v] Ἑρμηνεία τῶν τοιοῦτων σημείων.
Haec signa excerpsti ad magicas artes pertinentia :

Ἑρμῆς ναός βωμός οἶκος θεός ἄγγελος πνεῦμα θέλω στοι-
5 χεῖον βασιλεύς δαίμων Βερζεβονήλ γράφε (vel γράφεται) δαί-
μονες.

Περὶ μύτης.

Λέγε οὕτως· υἱὸς καὶ μάνα<ξνας> τὸν ἄλλον ἐνέτρεχαν· ὁ υἱὸς
τῆς μάνας φιλὴν ἐζήταν· ὑπνωσον, μύτη· τὸ παραχώρεμα ἐν ἐκεί-
10 νῳ· μύτη, στά.

[F. 237^v] Εἰς παιδίον ὅταν κλαίῃ.

Εἰς φύλλον δάφνης <γράφε> καὶ λειώσας πότιζε· στῶμεν κα-
λῶς, στῶμεν μετὰ φόβον Θεοῦ, ἀμήν. Signa.

7 titulus cryptogr. secunda ratione scr.	μίτι cod.	8 λέγε
οὔ crypt.	ξνας addidi.	αλήν cod.
ἄπνωσον μίτι crypt.	11 titulus cryptogr.	12 γράφε addidi.

Εἰς ὕπνον.

<Γράφον> εἰς βήσαλον μὴ νοοῦντος <τοῦ ἀσθενοῦς> · ἀρχι-
στράτηγοι Θεοῦ τῶν ἄνω δυνάμεων Φαρμαχάη λ, Ἰσν-
χαή λ καὶ Ἰωή λ, οἱ κρατοῦντες τὸν ὕπνον, κοιμήσατε τὸν
δοῦλον τοῦ Θεοῦ ὁδεῖνα ὕπνον ζωῆς καὶ ὕγείας, διὰ τῆς χάριτος 5
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

Εἰς τὸ λῦσαι μάγια.

Ἀνάγνωθι εἰς τὴν κεφαλὴν τοὺς ψαλμοὺς τούτους, ἡμέρας τρεῖς
τὸ πρῶτ' · ἀναστήτω ὁ Θεός, τό · δίκασον, Κύριε, τοὺς ἀδικοῦντάς με,
καὶ τό · ὁ κατοικῶν ἐν βοήθειᾳ, καὶ τὸ εὐαγγέλιον τῶν κατὰ Ἰω- 10
άννην τό · ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ τὴν προσευχὴν τοῦ ἁγίου μάρ-
τυρος Κυπριανοῦ. εἶτα ἔχε μίαν γαστέρα ἀφόρεστην καὶ βάλε
θεῖον καὶ βερονίκιον καὶ ἄλὸν ξανθὸν καὶ παιωνίαν καὶ νύμφης
δέρμα καὶ ἀπολυτικὸν καὶ κέρατον ἐλάφινον καὶ λίθον μαγνήτην ·
καὶ κάπνισον ἡμέρας ζ' τὸ πρῶτ' καὶ λέγε οὕτως · ὁ δαίμων ἔδесен 15
καὶ ὁ Χριστὸς τὸ ἐλευθέρωσεν.

[F. 481] m².

<Φυλακτήριον>.

Γράφον ταῦτα εἰς χαρτὴν ἀγέννητον μετὰ κινάβαρεος ἢ κρόκου
καὶ λείωνε μετὰ ῥοδοστάγματος · ἢ δαλὸν ἄπτοντα ἀποσβέσας
ὑδατι, ποιήσον ἐξ ἐκείνου μελάνιον καὶ γράφε καὶ οὐ μὴ σε καινο- 20
τομήσῃ οὐδὲν κακὸν καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων πειρασμός · βάσταξε
ὥς φυλακτήριον ἢ ἐν τῇ ζώνῃ σου. Ἰστερον εἶτε Ἀσηρον
ὅλον οὐ ἅγιον καὶ Ῥυσεφὶ Φιαμγγέλ, Ἀδοναέ,
Σαβαώθ, Τικτών, Φοβῶν καὶ Ὀππαν, Λειάνων,
Ἐλαλενιφικοῦ, Νεφώδει ἄγγελε, τοὺς πολεμοῦντας 25
† ἐπαναστῆναι εἰς μέρος · ἐκείνους ποιήσον πρόβατα, ἐμὲ δὲ ποι-
μένα · ἐκείνους κουρούνας, ἐμὲ δὲ ἀετόν · ἐκείνους ὀνάντρος, ἐμὲ
δὲ λέοντα ὠρνώμενον κατ' αὐτῶν, ἵνα εἰσὶν ἐμπροσθέν μου ἄλλοι
καὶ κωφοὶ καὶ τυφλοὶ καὶ μὴ δυνήσονται λαλεῖν ἢ ποιεῖν κατ' ἐμοῦ
κακόν. εἰς σὲ πιστεύω καὶ ὁμολογῶ, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, 30
σῶσόν με ἐκ τῶν καταδιωκόντων με καὶ τῶν λαλοῦντων πονηρὰ

8 et 9 Psalmi LXVII, XXXIV, XC. 12 ss. Cf. supra, p. 553, 24.
13 βερονύκ cod. νύμφης cod. 18 ss. cf. Catal. cod. ustr., VII,
p. 105. 19 καὶ λειωνέ[ι] ἀλειωνε cod. 20 ὕδατι + καὶ cod.
κενοτομήσ cod. 26 † textus corruptus. ποιμήν cod.
27 ὀνόγρους cod. 28 λέων cod. 29 δυνήσονται cod.

κατ' ἐμοῦ · σόντριπον τὴν ἰσχὺν αὐτῶν καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν
 ἀφάνισον, ὥς τοὺς Σοδομίτας. Προστάτα μου ἀρχάγγελε Σα-
 β α ὦ θ εἰς τὴν κεφαλὴν μου · Ἐμανουήλ εἰς τὴν δεξιάν μου. Μι-
 χαήλ καὶ Γαβριήλ σκέπη πον · Οὐριήλ ἐξ ἀριστερῶν μου · Παφαήλ
 5 ἐκ πλαγίων μου · δῆσατε καὶ χαλινώσατε τοὺς ἐμὲ καταλαλοῦντας
 καὶ πολεμοῦντας καὶ μισοῦντας καὶ ἀδικοῦντας, [f. 481^v] ἵνα εἰσὶν
 ἐμπροσθέν μου ἄλαλοι καὶ κωφοὶ καὶ τυφλοὶ καὶ παρειμένοι τῷ
 λόγῳ καὶ τῇ ἐνεργείᾳ καὶ ἵνα ἔρχωνται πρὸς βοήθειάν μου καὶ
 φεύξηται ἀπ' ἐμοῦ πᾶν κακὸν ἢ ἀπὸ νίκην ἔρχομαι καὶ εἰς νίκην
 10 ὑπάγω τοὺς ἐξ οὐρανοῦ. ἐνδένδυμαι τὸν τίμιον σταυρὸν περιπλεκό-
 μενος. ἅγιε Κυπριανέ, ἅγιε Γεώργιε, ἅγιε Δημήτριε, ἅγιε Θεό-
 δωρε, ὥς ἐχαλινώσατε τοὺς τῶν Ἑλλήνων θεοὺς καὶ τοὺς ειδω-
 λικοὺς ναοὺς ἠφανίσατε, οὕτως δῆσατε, χαλινώσατε καὶ ἀφανίσατε
 τὰ στόματα τῶν καταλαλοῦντων με καὶ τοὺς λαλοῦντας πονηρὰ
 15 κατ' ἐμοῦ. ἀφανίσατε ὁδεῖνα καὶ ὁδεῖνα. εἰς σέ ἡλπισα, Κύριε,
 σῶσόν με ἐκ πάντων τῶν διωκόντων με καὶ ἐλέησόν με, διὰ τὸ
 ὄνομά σου τὸ ἅγιον.

Ἄ λ λ ω ς.

Tres cruces Ἰησοῦς Χ(ριστὸς) ν(ι)κ(ῶ). — φ. χ. φ . π. — τ. κ.
 20 γ. Ἡ ἐλπὶς μου ὁ Θεός · καταφνγή μου ὁ Χριστός · σκέπη μου τὸ
 Πνεῦμα ἅγιον. ἐγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς ὁ δεῖνα ἀνέστην καὶ ἐξηγέρθην
 πρωτ' ἐξωσάμην καὶ ἐνιψάμην τὰς χεῖρας καὶ τὴν ἐμοῦ ὄψιν καὶ
 ἐκίνησα εἰς ὦραν ἀγαθὴν καὶ εὐδοκίαν · τὸν τίμιον σταυρὸν ἐνεδυσά-
 μην · τῆς Θεοτόκου τὸ ὠμοφόριον ἐσκεπασάμην · ἐμπροσθέν μου
 25 φῶς θεϊκόν · ὀπισθὲν μου δύναμις Ὑψίστου · ἐκ δεξιῶν μου ὁ
 Πατήρ · ἐξ εὐωνύμων μου ὁ Υἱός · ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἡ ἐμὴ ἀντίληψις
 καὶ Πνεῦμα τὸ ἅγιον · τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς τὸ
 στερέωμα περιερχόμενον. καὶ περιέτρεχα ἵνα τὸν διάβολον κατα-
 πατήσω καὶ πάντας τοὺς ἐχθροὺς καταπατήσω καὶ τὰ δόλια [f. 482ⁱ
 30 αὐτῶν στόματα δῆσω καὶ φράξω. σύ, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ
 Θεός μου, ὥσπερ ἔδωκας τὸν διάβολον ἐν τῇ ἀβύσσῳ καὶ τῶν Ἑλ-
 λήνων τὰ στόματα καὶ δόγματα, οὕτως δῆσε πᾶσαν ἀρχὴν καὶ
 ἐξουσίαν τὴν κατ' ἐμοῦ φθεγγομένην καὶ λέγουσαν τὴν καταλαλιάν,
 τὸ ψεῦδος, καὶ τὸ συναπάντημα καὶ τὸ παραλάλημα καὶ μαγείαν
 35 καὶ συκοφαντίαν, γέλωτα, κλοπὴν, λοιδορίαν, τὴν κακὴν βλέψιν

8 ἔρχονται cod.
 tum.

9-10 textus vix sanus.

23 εὐδοκίαν incertum.

26 ἐμοί cod.

καὶ τὰ ἕτερα, καὶ τὰ πονηρὰ καὶ δόλια αὐτῶν στόματα. τίμιε σταν-
 ρέ, ὑπεραγία δέσποινα Θεοτόκε, γενοῦ μου τοῦ δούλου σου ὁδεῖνα
 σκέπη καὶ βοήθεια· οἱ τέσσαρες τοῦ Χριστοῦ μου ἀρχάγγελοι
 Μιχαήλ, Γαβριήλ, Οὐριήλ καὶ Ῥαφαήλ, στήτε
 κύκλῳ μου καὶ ὁ μεγαλόμαρτυς Γεώργιος ἔμπροσθέν μου καὶ ὁ 5
 μυροβλύτης Δημήτριος καὶ ἡ ἁγία Ἀναστασία ἡ φαρμακολυτρία
 καὶ ἡ ἁγία Αἰκατερίνη καὶ ἡ ἁγία Κυπριανή, βοήθητέ μοι· ἡ ἁγία
 Μαρίνα ἡ τὸν δαίμονα πατάξασα καὶ δεσμεύσασα, οὕτως πάντας
 τοὺς ἐχθρούς μου καὶ τοὺς μισοῦντάς με καὶ ἀδικοῦντας· ἔνθα
 συναντήσω αὐτούς, γενήσονται ἄφωνοι ὡς νεκροί· αἱ πονηραὶ 10
 καὶ δόλια αὐτῶν γλῶσσαι καὶ τὰ πονηρὰ αὐτῶν στόματα πανσάσ-
 θωσαν καὶ μὴ λαλεῖτωσαν κατ' ἐμοῦ τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ κακά.
 ζ. ζ. ζ. ου. λου. ο. ν. χ.

Ποίησον καὶ κασσιτήριον πλάκα καὶ χάραξον ἐν αὐτῇ μετὰ
 σιδήρου πάντων σου τῶν ἐχθρῶν τὰ ὀνόματα. εἶτα ἐντύλιξον καὶ 15
 σφράγισον μετὰ πέντε ἄλφων ἄνωθεν καὶ βάσταζον ἐν τῇ ζώνῃ
 σου· καὶ οὐ μὴ ἀντιστῇ τίς ποτε ἔμπροσθέν σου.

[F. 482v] Γυπὸς ἐγκέφαλος καὶ ἡ γλῶττα καὶ ὁ δεξιὸς βραχίον
 αὐτοῦ βασταζόμενος ὡς θεὸν ὑπὸ πάντων ἀγαπᾶσθαι καὶ προσκνυ-
 γεῖσθαι <ποιεῖ>.

20

Ὅμοίως γράφον ταῦτα τὰ σημεῖα μετὰ κιναβάρεος καὶ οὐ μὴ
 εἴπη τις κακὸν κατὰ σοῦ οὐδὲ μὴ σε νικήσῃ ὁ ἐχθρὸς σου : signa
 et literae.

2 μοι cod. 4 ἔστητε cod. 10 γενήσονται cod. 11 παν-
 σάτωσαν cod. 16 num πενταλφῶν leg. ? 18 Cf. Coeranides,
 pp. 86 sq. βραχί cod. 19 θεός — ἀγα πᾶται — προσκυνεῖται cod.
 20 ποιεῖ addidi.

COD. FLORENTINUS 86, 14.

Ms. de 145 ff. (0.285 × 0.205), XVe siècle, Cf. *Catal. codd. astrol. gr.*, IV, p. 74.

[F. 27^v] *Περὶ τοῦ μὴ ἐπιθυμῆσαι ἄνδρα γυναικός, καὶ γυναῖκα ἄνδρός.*

Χοίρειον γάλα λαβὼν ἄφες δέξῃναι καὶ δίδου πιεῖν μετὰ οἶνον.

[F. 28] *Ἄλλο.*

5 *Λάβε τῆς τρυγόνος τὸ ὠδὸν καὶ σύντριψον αὐτὸ καὶ ἄλειφε τὰ αἰδοῖα τοῦ ἀνδρός καὶ τῆς γυναικός.*

Πρὸς ἐκδημίαν τοῦ ἀνδρός ἵνα μὴ περιπέσῃ ἢ γυνὴ αὐτοῦ.

Λαβὼν χολὴν ἐρίφου μικροῦ ἄλειψον τὸ ἄκρον τοῦ σώματός σου
10 *καὶ πέσον μετὰ γυναικός καὶ ἀναχώρει.*

Ἀναχωροῦντος τοῦ ἀνδρός, γράψον τὸ ὄνομα τῆς γυναικός εἰς χαρτίον καὶ σφράγισον αὐτὸ μετὰ κηροῦ καὶ χῶσον αὐτὸ ἀποκάτω εἰς τὸν ἄκμωνα τοῦ χαλκῆως. καὶ ὅτε ἔλθῃ ὁ ἀνὴρ, ἐκβαλον αὐτό· εἰ δὲ μὴ, οὐ δύνησεται συνελθεῖν τῇ γυναικί.

15 *Πίνε οἶνον καὶ ἔλαιον νήστης καὶ τότε ἀπέρχου εἰς τὴν προκειμένην ὁδόν.*

[F. 47] *Πρὸς τὸ εὐρεθῆναι τὸν κλέπτην.*

Λαβὼν τὸ λευκὸν τοῦ ὠοῦ μῖξον μετὰ μολίβδου καὶ γράψον εἰς τοῖχον ὀφθαλμόν· καὶ στῆσον τοὺς ὑπόπτους ὥστε βλέπειν πρὸς
20 *αὐτόν, καὶ ὁ κλέψας δακρύσει. εἰ δὲ ἀρνεῖται, πῆξον ἥλον ἐν τῷ γραφέντι ὀφθαλμῷ καὶ ὁμολογήσει. κύκλῳ δὲ τοῦ ὀφθαλμοῦ γράψον τὸ· ὁ δὲ παράνομος Ἰούδας οὐκ ἡβουλήθη συνιέναι.*

17 ss. Cf. *suprà*, p. 611, 2.

Εἰς κλέπτην.

*Γράφον εἰς χάρτην οὕτω · (7 literae magicae) Ἀβραάμ σε κατα-
διώκει, ὁ Ἰσαάκ σε καταφθάνει, Ἰακώβ σε ἀνατρέχει · γεννηθήτω
ἡ ὁδὸς αὐτοῦ σκότος καὶ ὀλίσθημα. καὶ ἀναποδογράφει τοῦτο καὶ
βάλε ὀπισθεν τῆς θύρας.*

5

1 Cf. supra, p. 67, 5.

Ms. de 321 ff. (0.198×0.150), XIVe siècle. Cf. *Catal. codd. astrol. gr.*, I, pp. 20 ss.

Le texte que je publie ici nous offre une variante du petit traité édité par Franz, *Scriptores physiognomonici veteres* (1780), pp. 501 ss. ; cf. *supra*, pp. 152 ss.

[F. 301^v]

Ἐλαιοσκοπία.

Ἀρρένων.

Ἐὰν εἰς τὸ μέτωπον τοῦ ἀνδρός, κυρίως ἐστὶν ἀγαθόν. εἰ δὲ μέσον τῶν [f. 302] ὀφρύων, λαμβάνει γυναικα καλήν καὶ εὐμορφον.
 5 ἰ δὲ εἰς τὴν παρειάν, ξενιτεύεται ἀπὸ τοῦ τόπου αὐτοῦ εἰς ἕτερον ἐτόπον. ἔὰν εἰς τὸ μάγουλον ἢ εἰς τὸ ὠτίον, πλουτεῖ καὶ λαμβάνει ἐγυναικα καλήν. εἰ δὲ εἰς τὴν ῥίνα, εὖσμος ἔσται καὶ καλοθελής. ἰ δὲ εἰς τὰ χεῖλη ἢ ἄνω ἢ κάτω, ἔσται πολυφάγος. εἰ δὲ εἰς τὸν-
 αὐχένα, ὀπίσω τοῦ στήθους, ἀποκεφαλίζεται. εἰ δὲ εἰς τὴν ποῖαν,
 10 ἔσται βαρυστάκτης. εἰ δὲ εἰς τὴν κοιλίαν, γίνεται λαίμαργος καὶ πολυφάγος. εἰ δὲ εἰς τὰς χεῖρας, πολύτεκνος. εἰ δὲ εἰς τὴν καρδίαν, πονηρός. εἰ δὲ εἰς τὰ γόνατα, λαμβάνει πλουσίαν γυναικα. εἰ δὲ εἰς τὸν ὦμον, δεδεμένος ἔσται καὶ θλιβόμενος. εἰ δὲ εἰς τὸ φυσικόν, ἀρρενογόνος. εἰ δὲ εἰς τὴν σπλήνα, ἐμπαθής.

15

Θηλέων.

Εἰ εἰς τὸ μέτωπον, βασιλέως γυνὴ γενήσεται. εἰ εἰς τὴν μασχά-
 λην ἢ εἰς τὸ μεσόφρυον καὶ ἡ χροιά τῆς ἐλαίας πυρρά, λαμβάνει
 ἄνδρα πλούσιον. εἰ δὲ μέσον τῶν ὀφρύων, λαμβάνει πλοῦτον ἀνδρός
 καὶ ἔχει τὸ σῆμα τοῦτο καὶ εἰς τὸν μαστόν. εἰ δὲ εἰς τὴν ῥίνα καὶ
 20 ἡ χροιά τῆς ἐλαίας χρυσιζουσα πυρρά, ἀκόρεστος ἔσται ἐν συνου-
 σίαις. ἔχει δὲ καὶ ἐλαίαν εἰς τὸ κρυπτόν. εἰ δὲ ἐν τῇ σιαγόνι εἰς τὸ
 κάτω μέρος, ἐμπαθής γίνεται. ἔχει γὰρ καὶ εἰς τὸ ὑπογάστριον
 ἐλαίαν. εἰ δὲ εἰς τὸ ἄνω μέρος, ἐλευθέρα ἔσται καὶ ἀδρανὴς ἡγουν
 ἀνίσχυρος, μὴ δυναμένη προᾶξαι τι. ἔσται πλουσία καὶ πολύθριξ.

εἰ δὲ εἰς τὸν πῶγονα, ἔσται πλουσία· ἔχει γὰρ καὶ εἰς τὴν σπλῆνα
 ἐλαίαν. εἰ δὲ εἰς τὸ ὠτίον, φορέσει ἐγκόσμια χρυσᾶ καὶ ἔσται εὐ-
 λογημένη, διότι ἔχει καὶ εἰς τὸν μῆρόν ἐλαίαν. εἰ δὲ εἰς τὸν τράχηλον,
 πλουσία ἔσται σφόδρα. εἰ δὲ εἰς τὴν ψοιάν, πτωχὴ καὶ δυστυχής.
 εἰ δὲ εἰς τὸ δεξιὸν γόνατον, ἔσται σφόδρα ἀγαθὴ· εἰ δὲ εἰς τὸ ἀρι- 5
 στερόν, πολύτεκνος. εἰ δὲ εἰς τὸ ἀστραγάλιν, ἀπρόσωπον τὸν ἄνδρα
 ἀπὸ τῆς ἔξω βίας καθίστησιν.

[F. 306] υξβ'. Περὶ ἀλλομένων μελῶν.

Ὁφρύδιον δεξιὸν ἐὰν ἄλληται — ἐπιτυχίαν σημαίνουσιν. Edi-
 tum ab E. Rostagno, *Papiri greci e latini*, VI (1920), pp. 169-170.

υξδ'. Ὑπόδειξις διαλύσεως τῶν μελῶν τοῦ 10
 ἀνθρώπου ἀλλομένων.

Πυθαγόρα ἡ σύνταξις.

[F. 307^v] Δεξιὸν μέρος.

Τὰ μέλη.	κρίσις.	μέλη.	κρίσις.	
ἀρχὴ μύτης	χαρά.		ἀγαθόν.	15
ἄκρα μύτης	χαρά.	δάκτυλον α'	θελητόν.	
μάγουλον	ὕγεια.	δάκτυλον β'	χαρά.	
καταμάγουλον	μανδάτον.	δάκτυλον γ'	τράπεζα.	
ἄνω χεῖλος	μανδάτον.	δάκτυλον δ'	ἐννοια.	
κάτω χεῖλος	θέα ξένου.	δάκτυλον ε'	ἀγαθά.	20
γωνία χείλους	μανδάτον.	ὠμοπλάτη	κόπος.	
γλῶσσα	ἐντρίχωμα.	ῥάχis	ζημία.	
πῶγον	στράτα.	πλευρά	ἀρρωστία.	
λάκος	θέλημα.	κόξα	συμφωνία.	
ὦμος	ὑψωσις.	μέση	κόπος.	25
σπόνδυλος	ἐννοια.	στήθος	μοναξία.	
βραχίων	κόπος.	βυζίον	ἀρρωστία.	

1 τήν] τόν cod. 10 Cf. supra, pp. 206 et 209, 26. titu-
 lum transpos. librarius in f. 308. 11 ἀλλοιουμένων cod. 22 ἐν-
 τρύφημα? 24 λαιμός?

ἀγκών	θέλημα.	κοιλία	ἐννοια.
κάλαμος	ἀγάπη.	ὀμφαλός	ἐννοια.
ταρσὸς χειρὸς	χαρά.	λαγών	διαλογή.
παλάμη χειρὸς	χαρά.	ἀγγεῖον	θέλημα.
5 δεσμός χειρὸς	κόπος.	αἰδοῖον, ἀφεδρὼν	χαρά.

Ἀριστερόν μέρος.

Τὰ μέλη.	κρίσις.	μέλη.	κρίσις.
ἀρχή μύτης	θλίψις	δάκτυλον α'	ρίζικόν.
ἄκρα μύτης	θλίψις.	δάκτυλον β'	χαρά.
10 μάγουλα	ἐντροπή.	δάκτυλον γ'	χαρά.
καταμάγουλον	ἀνταπόδοσις.	δάκτυλον δ'	θέλημα.
ἄνω χεῖλος.	ξένος ἔλθοι.	δάκτυλον ε'	θέλημα.
κάτω χεῖλος	θελητόν.	ὠμοπλάτη	θελητόν.
γωνία χείλους	χαρά.	ῥάχις	προοίμιον.
15 γλῶσσα	ἐλεημοσύνη.	πλευρά	ἀρραβών.
πώγων	ἀποδημία.	κόξα	ὕγεια.
λάκος	χαρά.	μέση	ἀξία.
ᾧμος	ξένος ἔλθοι.	στήθος	διάθεσις.
σπόνδυλος	χαρά.	βυζιον	χαρά.
20 βραχίων	θέλημα.	κοιλία	θελητόν.
ἀγκών	μανδάτον.	ὀμφαλός	νεῖκος.
κάλαμος	ὕγεια.	λαγών	μανδάτον.
ταρσὸς χειρὸς	ἐντρίχωμα.	ἀγγεῖον	ψεῦσμα.
παλάμη χειρὸς	κράτος.	αἰδοῖον	ὕψωμα.
25 δεσμός χειρὸς	ἐντρίχωμα.	ἀφεδρὼν	ἐχθροῦ θνήσις.

<δεξιὸν μέρος>.

ἀριστερόν μέρος

μέλη.	κρίσις.	μέλη.	κρίσις.
γόνατον	ἐννοια.	γόνατον	χαρά.
ἄντζα	ταπεινώσις.	ἄντζα	θελητόν.
30 κότηιν	οἶνοποσία.	κότηιν	ἐντρίχωμα.
πτέρνα	χαρά.	πτέρνα	χαρμονή.

5 κόπος] χαποκόπος cod. αἰδοῖον ad θέλημα v. 4 referendum esse videtur eademque ratione unumquodque verbum ver-
sum B 14-27 p. 628 et 1—4 p. 629 in superiorem locum
reponendum est. 17 λάκος: cf. supra, p. 628, 24, 21 νίκος cod.,
23 ἐντρίχωμα: cf. supra, p. 628, 22,

ταρσὸς ποδός	ἐναγότης.	ταρσὸς ποδός	χαρμονή.	
παλάμη ποδός	ἔννοια.	παλάμη ποδός	ὑψωσις.	
δάκτυλος α'	ἄρρωστία.	δάκτυλος α'	ὑψωσις.	
δάκτυλος β'	λογάριον ἔλθοι.	δάκτυλος β'	θλίψις.	
δάκτυλος γ'	ἐντρίχωμα.	δάκτυλος γ'	ξένος ἔλθοι.	5
δάκτυλος δ'	χαρμονή.	δάκτυλος δ'	χαρά.	
δάκτυλος ε'	μανδάτον.	δάκτυλος ε'	ῥαθυμία.	
ὅλα τὰ δάκτυλα	νίκη	ὅλα τὰ δάκτυλα	θέα ξένου.	

[F. 308] δεξιὸν μέρος. ἄριστερον μέρος.

μέλη.	κρίσις.	μέλη.	κρίσις.	10
ἡ κορυφή	χαρμονή.	ἡ κορυφή	μανδάτον.	
ἀντικέφαλος	διαλογή.	ὁ ἀντικέφαλος	στράτα.	
τὸ ἡμίκρανον	μανδάτον.	τὸ ἡμίκρανον	ῥιζικόν.	
ἀναπνοή	ὕγεια.	ἀναπνοή	μανδάτον.	
μέτωπον	θέα φίλου.	μέτωπον	χαρμονή.	15
ὁ ὀφρύς	μανδάτον	ἡ ὀφρύς	ἐπιθυμία.	
μέσον ὀφρύος	χαρμονή.	μέσον ὀφρύος	χαρμονή.	
πρώτη πηγὴ	χαρμονή.	ὁ α' κανθός	ἐπιθυμία.	
δευτέρα πηγὴ	ἀδολεσχία.	β' κανθός	θέλημα.	
ῥάχιν ὀμματίου	ἀδολεσχία.	ῥάχιν ὀμματίου	θέα ξένου.	20
κάτω ὀμματίου	νόσος.	κάτω ὀμματίου	ἡδία.	
ἡ μύτη	εὐφημία.	ἡ μύτη	μανδάτα.	

17 μέσον²] μέση cod.

20 et 21 ὀμάτια (?) cod.

COD. MEDIOLANENSIS H 2 INFER.

Manuscript de 378 ff. (0.226×0.16), du XVIe siècle. Cf. Martini et Bassi, *Catalogus codd. gr. Bibl. Ambrosianae*, II, pp. 1096 ss. ; *Catal. codd. astrol. gr.*, III, pp. 14 ss. Certains mots sont écrits au moyen de l'alphabet cryptographique dont use le copiste du Parisinus 2419.

[F. 235v] Ἐρωτικὸν δόκιμον. — Ἐπαρον κηρὸν — τὴν καρδίαν
..... = supra, p. 501.

[F. 238] — Περὶ φυλακισμένων. — Ἐὰν ἐνι τις ——— δῶρα
δοῦς = supra, p. 449, 10.

— Ἐὰν ἀνθρωπος ὁποῦ δὲν ὕπνῃ — πᾶσαν κρίσιν = supra,
p. 449, 20.

5 — Ἐὰν τῆς τρυγόνος ——— ἕτερον ἄνδρα = supra, p. 449, 24.

[F. 238v] — Τὸν κόπρον τοῦ λαγωοῦ ——— ὡς παρθένος =
supra, p. 450, 3.

— Ἀπὸ τὰ ἴδια μαλλία — συνουσίαζε = supra, p. 450, 5.

[F. 243] Ποῖαι τῆς Σελήνης ἡμέραι καλαὶ
ἢ κακαί.

- 10 α' · πρῶτ' ἐστι μόνον καλή.
β' · ἀπὸ ὥρας ε' ζ' ἕως ἐσπέρας καλή.
γ' · ὅλη ἀχάριστος καὶ κακή.
δ' · ἀπὸ ὥρας ε' ζ' ἕως ὥρας θ' ὅλη καλή.
ε' · τὸ πρῶτ' ἐστι μόνον καλή.
15 ζ' · ὅλη καλή ἕως ἐσπέρας.
ζ' · ὅλη καλή.
η' · ἀπὸ ὥρας θ' ἕως ἐσπέρας ὅλη καλή.
θ' · πρῶτ' ἐστι μόνον καλή.
ι' · ὅλη καλή.
20 ια' · ἀπὸ ὥρας θ' ἕως ἐσπέρας καλή.

10 πρωιστί cod. μόνον] μία cod. 14 πρωιστι μόνη cod.
18 πρωιστι μόνη cod.

ιβ' · ἀπὸ ὥρας ε' ζ' ἕως ἑσπέρας καλή.	
ιγ' · ἀπὸ ὥρας ε' ζ' ἕως ἑσπέρας καλή.	
ιδ' · ὅλη καλή.	
ιε' · ὅλη καλή.	
ισ' · ὅλη καλή.	5
ιζ' · ὅλη δειλή ἐστι.	
ιη' · ὅλη καλή.	
ιθ' · ὅλη δειλή.	
κ' · ὅλη καλή.	
κα' · πρῶτ' ἐστι μόνον καλή.	10
κβ' · ὅλη καλή.	
κγ' · ὅλη καλή.	
κδ' · ὅλη καλή.	
κε' · πρῶτ' μόνον καλή.	
κς' · ὅλη καλή.	15
κζ' · πρῶτ' μόνον καλή.	
κη' · πρῶτ' μόνον καλή.	
κθ' · ὅλη καλή.	
λ' · πρῶτ' μόνον καλή.	

Περὶ γυναικὸς εἰ παρθένος ἐστὶ. 20

Βάλε εἰς ἀγγεῖον φακὴν καὶ ἄς κατουρήσῃ μέσα · καὶ ἂν φουσ-
κώσῃ ἡ φακὴ, ἔστι παρθένος.

[F. 244] Ἀριστοτέλους πρὸς Ἑρμῆν περὶ τοῦ ἡγεμονικοῦ =
supra, p. 462, 12.

[F. 244v] παιδίον ὅτι ἔλθον ——— εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ παι-
δός = supra, p. 497, 12. 25

— Ἑτέρα ὑγρομαντεία ἢ κρυσταλλομαντεία. — Λάβε λίθον
κρύσταλλον ——— καὶ ἐπιτυγχάνει = supra, p. 499.

[F. 251v] Περὶ τῶν ὥρων καὶ ἀγγέλων καὶ
δαιμόνων.

Καὶ ὅταν βούλει ποιῆσαι τι α' ἡμέρα καὶ ὥρα, ἐπικαλοῦ ἀγγέ- 30

10 πρῶσι καὶ μόνῃ cod. 14 πρῶι καὶ μόνῃ cod. 16 πρῶι
καὶ μόνῃ cod. 17 πρῶι καὶ μόνῃ cod. 19 πρῶι καὶ μόνῃ cod.
20 Cf. supra, p. 551, 7. 28 Cf. supra, pp. 403, 24 et 472, 11,

λους ὅπου κυριεύουσι τὸν ἥλιον ἵνα σου ὑποτάξωσι τοὺς δαίμονας καὶ ποιήσωσι τὸ σὸν θέλημα.

Πρώτη ἄγγελοι εἰσι πέντε · Μιχαήλ, Οὐρεήλ, Φηλουήλ, Σαβηέλ, Δωνηέλ · δαίμονές εἰσι τρεῖς · Χθονιήλ, Ὅριαμήλ, Ὅπιθοννιανός.

Δεύτερα κυριεύει ἡ Σελήνη καὶ ἔχει ἀγγέλους ἑπτὰ · Γαυριήλ, Σαγιήλ, Χαριήλ, Ἐλφηλόημ, Δονήμ, Σηνήλ, Περιδικήμ · δαίμονα Ὁρτανόηλ.

Τρίτη κυριεύει ὁ Ἄρης · ἔχει ἀγγέλους β' · Οὐριήλ, Σα-
10 βατιήλ · δαίμονα Βερουήλ.

Τετάρτη κυριεύει ὁ Ἑρμῆς · ἔχει ἀγγέλους γ' · Μαντατοήλ, Σπεκουήλ, Ἀποδεκιήλ · δαίμονας δύο · Χαβήλ καὶ Σηνοβανήλ.

Πέμπτη κυριεύει Ζεὺς · ἔχει ἀγγέλους β' · Σεπεφεήλ,
15 Ραφαήλ · δαίμονας β' · Πόντιον Πιλάτον καὶ Ὁρ-
νηέλ.

Τῇ παρασκευῇ κυριεύει ἡ Ἀφροδίτη · ἔχει ἀγγέλους β' · Ἀνα-
ήλ καὶ Κυρσοήλ · καὶ δαίμονας γ' · Βατέβ, Βαλτάσαρ
καὶ Πρωτιζηκάτι.

20 Τὸ σάββατον κυριεύει ὁ Κρόνος · καὶ ἔχει ἄγγελον Κτητοήλ ·
ἔχει καὶ δαίμονα Βερζεβουήλ.

[F. 263^v] Ὑγρομαντεία. Λαβὼν ὕδωρ ἐξ ἀενάου παγῆς ———
περὶ οὗ γε προεῖπας = supra, p. 469.

25 Περὶ τῶν τοῦ Θεοῦ εὐλογημένων ἡμερῶν
καὶ ὥρῶν.

Αἱ εὐλογημέναι ὥραι καὶ ἡμέραι ἐν αἷς ὁ ποιῆσαι βούλει ἔσται
βέβαιον καὶ ἀσφαλές δουλευόντων τῶν ἀγγέλων εἰσὶν αὗται · ἡμέρα
ς', ὥρας ε', ζ', ἡ διοικεῖ ἄγγελος Ῥαφαήλ · ἡμέρα ε', ὥρας
θ', ζ', Γαβριήλ · ἡμέρα δ', ὥρας α', δ', Ἀβαήλ · ἡμέρα,
30 γ', ὥρας α', ἡ, Καταχαήλ · ἡμέρα β', ὥρας α' β', Οὐ-
ριήλ · ἡμέρα α', ὥρας β', ζ', θ', Μιχαήλ.

— Εἰς τὸ ἐπισυνάξαι ὄρνεα κατοικεῖν εἰς τόπον ὃν βούλει. Ποίη-
σον ὄρνεον — καὶ ἀφέξονται = supra, p. 478, 2.

— Εἰς τὸ συνάξαι περιστερὰς. Στάς ὅπου βούλει — [f. 264]
35 ἐνδοθεν τοῦ οὐρανοῦ = supra, p. 478, 13.

— Εἰς τὸ φανῆναι τοὺς ἀνθρώπους σαρακίνους. Ἐπαρον ὄρθι-
γος — πάντες σαρακίνοι = supra, p. 449, 3.

20 ἔχει ἄγγελον] κυριεύει ἄγγελος cod. 24 Cf. supra, p. 603, 7,
27 δουλούντων cod.

Ms. de 371 ff. (0.25×0.19), XVe siècle. (Cf. f. 360^v). Cf. *Catal. codd. astrolog. gr.*, VI, pp. 1 ss. J'y ai trouvé deux systèmes cryptographiques différents : l'un, f. 359, a pu être aisément déchiffré grâce aux textes parallèles du Parisinus 2419 ; l'autre est, avec quelques variantes, le système le plus ordinairement employé par le copiste du Bononiensis 3632 ; au f. 370 la liste de ces signes se trouve reproduite au milieu d'autres alphabets secrets.

[F. 29] Signa magica in marginibus.

Μιχαήλ · εἰ βούλει βοήθειαν ὑπὸ ἀνακτος ἢ κοιράνου ἢ τινων τῶν ἐκδήμων γράφε τ[αῦ]τα ἐν ἀγενήτῳ κεμάδι μετὰ ἀναμιγῆς, Σελήνης ἀδξούσης καὶ καλοσχηματιζομένης, καὶ μετὰ ἰδίου ὀνόματος γεγραμμένου · κρατῶν δὲ ταύτην ἕξεις ὁ βούλει.

Εἰ δὲ βούλει ἐν πολέμῳ ἀβλαβῆς εἶναι, νήστευσον ἡμέρας γ' · 5 εἴτα γράφον τὸ σὸν ὄνομα καὶ τοῦ σοῦ πατρὸς καὶ μητρὸς μετὰ τῆς AB, μεθ' αἵματος περιστερεῶς ἀσπίλου λευκῆς καὶ μόσχου ἐν χαρτίῳ ἀγενήτῳ · καὶ φόρει αὐτὸ ὅταν ἀπέσχει ἐν πολέμῳ, ἀγνῶς · καὶ οὐ μὴ σε ἀπτηται κακόν.

Εἰ δὲ μέλλεις ἀχθῆναι εἰς κριτήριον, γράφον τὸ σὸν ὄνομα εἰς 10 χαρτὶ βεβραῖνον μετὰ κινabάρεως καὶ τοῦ ἐγκαλοῦντός σε καὶ δέσσον ταῦτα εἰς τὸν δεξιὸν σὸν ἀντίχειρα καὶ νικήσεις.

Εἰ δὲ βούλει ἵνα μὴ σοι ᾄψῃται ἐχθρὸς ποτε μήτε ἐναντίον σοι ποιῆσαι, γράφον τὸ ὄνομά σου καὶ τῶν γονέων σου καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀρχοντος Μιχαήλ μετὰ καὶ τῆς AB εἰς χαρτὶ παρθένον μεθ' 15 αἵματος ἀλέκτορος ἀσπίλου λευκῆς · ᾤσων ἐν γῇ εἰς θύραν πόλεως.

Εἰ δὲ βούλει ἐν σταδίῳ ἢ εἰς πραγματείαν ἔχειν πρᾶσσειν, πωλεῖν καὶ ἀγοράζειν ὥς βούλει, γράφον τὸ ὄνομά σου καὶ τοῦ συναλ-

1 Hoc capitulum a G. Kroll in *Catal. codd. astrol. gr.*, VI, p. 62, editum est ; nonnulla accuratius legi. 2 ἐκδήμων : malim ἐντίμων. κεμ cod. et Kroll. ἀνάμι Kroll. 7 μόσχον : μ cum χ superscriptum : Μιχαήλ Kroll. 10 ἀχθῆναι + σε cod. 12 ἀρτί- (χειον) Kroll.

λακτοῦ σου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πραγματείας μεθ' αἵματος δράκοντος καὶ καθμίας καὶ ῥοδοστάματος καὶ τὴν ΑΒ ἐν ἀγενήτῳ βοός, Σελήνης μειούσης · καὶ ἐνειλήσας ἐν κηρῷ χῶσον εἰς ἔμβασιν σταδίου καὶ θαυμάσεις.

- 5 Εἰ δὲ βούλει ἀξυνθῆναι τὰ σὰ χρήματα καὶ μὴ μειοῦσθαι, νήστευσον ἡμέρας γ' Σελήνης ἀξούσης · εἴτα γράφον τὸ ὄνομα τοῦ χρήματος εἴτε ἡλίου ἢ σελήνης ἢ ὁποῖόν ἐστιν μετὰ ζωμὸν μανδραγόρας, μόσχον καὶ ῥοδοστάματος ἐν δέρματι ἀλώπεκος · καὶ τίθει τοῦτο ἔνθα εἰσὶν τὰ χρήματα καὶ ἀξυνθήσονται · ὁμοίως καὶ τὴν ΑΒ.

Εἰ δὲ βούλει ἄξει κέρδη ἐκ ταυλίων ἢ ἐτέρων εἰδῶν, Σελήνης ληγούσης γράφε τὸ σὸν ὄνομα καὶ τὸ ὄνομα τοῦ εἵδους τῶν ἀθυρμάτων μεθ' αἵματος νυκτερίδας ἐν δέρματι γυπὸς καὶ δέσε ταῦτα εἰς δέρμα ἐλάφον καὶ βάσταζε ὅταν παύσῃς.

- 15 Εἰ δὲ βούλει πλεῦσαι ἀκινδύνως, γράφε τὸ σὸν ὄνομα καὶ τῆς πόλεως ἧς μέλλεις ἐκδημεῖν καὶ τῆς πραγματείας καὶ τοῦ πλοίου μετὰ μέλανος εἰς χαρτὶ βαμπύκινον καὶ χῶσον αὐτὸ εἰς ῥίζαν κληματίδος · καὶ τότε πορεύου.

[F. 359] Alphabetum cryptographicum.

Αὕτη ἐστὶ Κ α φ ρ ι ε λ — Ε β ρ α ῖ ο ν = supra, p. 447, 1 ss.

In margine novem magica sigilla.

- 20 [F. 359v] Γράφον μὲ τὰ αἱμά σου εἰς τὴν ἐδῶνυμόν σου παλάμην μετὰ μεταξίου καὶ ἔγγισον αὐτήν : characteres.

[F. 361] Γράφον εἰς γ' κομμάτια ψωμί τὸ α' Ο ὕ χ ι ε ρ α σ μ ε ν, τὸ β' Δ ι ε ρ ρ ι δ έ, τὸ γ' Δ ρ ο α δ έ. καὶ ἄλειψε καὶ κῶσον καὶ ἄς τὸ φάγῃ καὶ θαυμάσεις.

- 25 Αὕτη ἡ βούλλα — χρήματα = supra, p. 605, 20.

[F. 361v] Quindecim amuleta ; duo titulos habent : εἰς ἐχθρούς et νικητήριον πάντων ἐχθρῶν : cf. supra, p. 606, 1-2.

2 καθμίας cod. : καρμίας Kroll.

7 i. e. auri vel argenti.

8 μ et χ suprascriptum cod. et Kroll.

καί] ἐκ cod. Kr.

δέρμα cod.

9 ταύτην cod.

12 ἀβυρμάτων cod. ἀβυρμάντων Kroll.

18 κλήματος cod. et Kroll.

20-21 με, σου, παλα,

με, ξίου, ενκυσον αυτην iisdem signis crypt. quibus utitur Bononiensis cod. 3632 librarius.

[F. 362] Viginti amuleta : cf. supra, pp. 605 s.

[F. 363] Ἐπαρον ἔναν κρόιον — θέλει ἰδεῖν = supra, p. 499.

— Ἐδρε εἰς τόπον — ὄνομαν = supra, p. 585, 10.

— Ἐπαρον μαύρης ὀρνίθας — νεάζουσιν Σελήνην = supra, p. 581, 3.

— Ἐπαρον χαρκοπίνακον — ἰδεῖν τὸ θέλει = supra, p. 586, 5.

— Εἰς προῖγμα χαμένον — καὶ τὸ προῖγμαν = supra, p. 587, 4. 5

— Ὀμοίως καὶ αὐτόν — κατ' ὄναρ = supra, p. 587, 8.

— Μίαν ἡμέρου καρπὸν — [f. 363^v] ἀπὸ τοῦ αἵματος = supra, p. 598, 17.

[F. 363^v] Ποίησον εἰς τὴν γῆν κύκλον — παντὸς ῥύπου = supra, p. 595, 3.

— Διάλεξις τῶν ὀνόμων. — Ἀ λ α χ ο υ, ἀμέν = supra, p. 595, 15.

[F. 364] Τὴν πρώτην τοῦ Ἀβγοῦστου — ὡς αὐτός = supra, 10 p. 600, 2.

— Ἐν ὄρα Ἡλίου καὶ Λέοντος — [f. 364^v] τῆς κεφαλῆς τοῦ παιδίου = supra, p. 495, 12.

[F. 365^v] Εὐ η β ί α, Κ α θ η β ί α, Δ ι ὀ ν υ σ ε — ῥοδοστάματος = supra, p. 607, 10.

— Ἄλλον. Χρυσότρεπτε μου Ἀφροδίτη — τὸν ὀδεῖνα = supra, 15 p. 607, 18.

— Περὶ τοῦ ἀστέρος — καὶ γίνεται = supra, p. 611, 5.

[F. 369] Εἰς τὸ στήσαι αἷμα ῥινόος.

Γράφε ταῦτα τὰ σημεῖα καὶ κρέμασον αὐτὰ ἐν τῷ στήθει τοῦ νοσοῦντος. εἰ δὲ καὶ ἀέρινόν ἐστι τὸ αἷμα, γράψον ταῦτα εἰς τὸ μέτωπον ἀπὸ τοῦ αἵματος. εἰ δὲ ἀπειθεῖς, γράψον ταῦτα εἰς μά- 20 χαιραν καὶ σφάξον εἴτι θέλεις καὶ οὐκ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτοῦ αἷμα : literae magicae.

[F. 369^v] Sex alphabeta cryptographica (fig. p. 637).

[F. 370] Undecim secreta alphabeta, τοῦ Σολομώντος : unum ex his idem est quo utuntur librarii huius codicis et Bononiensis (fig. p. 637).

< Εἰς ὄνειρον >.

[F. 370v] Abacus cum LXXXI numeris : Γράψον εἰς ἀγέννη[τον]
 χαρτὶν τὴν βούλλαν τ[αύ]την μὲ μόσχον καὶ μὲ κρ[ό]κον καὶ μὲ
 δροσίαν δτ[αν] ἀφετεύῃ ἢ Σελήνῃ · καὶ τότε[ε] κάπνισον τὸ χαρτὶν
 μὲ πεπονόσπορον καὶ ἀγγορρόσπορον καὶ μὲ κάφουραν καὶ βάλε 5
 το ἀπουκάτω εἰς τὸ προσκέφαλόν σου · καὶ θέλεις ἰδεῖν ὄνειρον.

1 ss. Pleraque verba signis cryptogr. scripta sunt.
 cod.

4 αφουτεβη

Ms. de 135 ff. (0.22×0.14), XVe siècle. Cf. *Catal. codd. astrol. gr.*, VI, pp. 28 ss.

[F. 106v] Σολομωνιακή πρώτη ἐρμηνεία εἰς
ἀποστολήν μεγάλων ἀνθρώπων.

Γράφον εἰς χαρτὴν ἐλαφινὸν ἢ εἰς φύλλον κιτρεάς μετὰ μόσχου
καὶ ζαφοράς καὶ ῥοδοστάματος · καὶ ὅταν τὸ γράψῃς, κάπνισον αὐτὸ
5 ξυλαλὸν καὶ δέσον αὐτὸ εἰς τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖραν. οὕτως εἰσί :
signa et sigilla magica.

Ὅμοίως γράφε εἰς χαρτὴν ἀγέννητον βέβρινον καὶ δέσον εἰς
δεξιὰν σου χέραν. Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν ἦλθον εἰς πρετό-
ριον μετὰ μὲν τοῦ ὀδεῖνα · ὁ ἅγιος Δανιὴλ δὲ τὰ στόματα λεόντων
χαλινώσας δῆσον καὶ βούλλωσον τὰ στόματα τῶν κακῶν ἀνθρώ-
10 πων, τοῦ ἀντιδίκου τοῦ ὀδεῖνα, τῶν ἐπανισταμένων ἐπὶ μὲ τὸν δοῦ-
λον τοῦ Θεοῦ ὀδεῖνα · καὶ ὡς πέπτουντε πουλῖα ὑποκάτω τοῦ
ἀετοῦ καὶ τὰ ζῶα ἀπὸ τὸν φόβον τῶν λεόντων, οὕτως ποιήσον καὶ
τοὺς ἀντιδίκους τοῦ ὀδεῖνος.

Ὅμοίως ἐλασία.

15 Εἰ θέλεις νὰ καταλάβῃς τὰς δυνάμεις τῶν ψαλμῶν καὶ νὰ
θανυμάσῃς, γράψε ἔμπρος ὀπίσω τὸν ψαλμὸν καὶ ἀφ' οὗ τὸν πλερώ-
σης, γράφε καὶ ἐτούτην τὴν βούλλαν καὶ πέντε πεντάλφαις · καὶ
ἔπαρον τὸν ψαλμὸν γεγραμμένον καὶ τὸ ὄνομα εἴτινος χρῆζεις
καὶ βάλ' τὸ εἰς τι τριόδιον καὶ θέλεις ὄψεσθαι. Ὁ Θεὸς τὴν αἴ-
20 νεσίν μου, ρή'. Sigillum magicum et pentalphae.

1-13 Haec edidit minus diligenter Kroll in *Catalogo* VI, p. 84.
2 ἐντολήν Kroll. 3 ἐλαφικόν Kr. μόσχου] κόκκον Kr.
4 ῥόδου στάγματος Kr. 5 ξύλω Kr. 6 βεβρεγμένον Kr.
7 χέρας cod. ἦλθεν cod. 8 μὲν (i. e. μέ) : μίαν cod.
10 τῶν] τὸν cod. Kr. ἐπανιστάμενον κατ' ἐμοῦ τοῦ
δούλου Kr. 11 πέπτουνται cod. Kr. velim πέτουνται.
πουλλ' cod. πολλά Kr. 12 τῶν φόβων cod. Kroll. 14 ἐλασίως,
ut vid., cod. 15 εἰ] ἐ cod. 18 εἴτινος = οὔτινος.
19 τό] τε cod. ὄψεστε cod. Psalm. CVIII.

Manuscrit de 379 ff. (0.22×0.14), XVIe siècle. Cf. *Catal. codd. astrol. gr.*, III, pp. 13 et 41.

Recettes magiques.

[F. 373v] Περὶ ἕξω μερόντων ζώων.

Ἀπολεσθέντων ζώων τινῶν καὶ μερόντων ἕξω φυλακῆς, φυλά-
ξη αὐτὰ οὕτως, τοῦ μείναι ἄβρωτα τοῖς θηρίοις. λαβὼν κάρβοννα
σβεστά κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ζώων, ἐξελθὼν τῆς οἰκίας βλέπε
τὴν τρεμουντάναν· καὶ ταύτην βλέπων ἐπονόμαζε τὰ ζῶα, ἀνὰ 5
ἐνὸς καρβούνου μεταχειριζόμενος εἰς ὄνομα ἐνὸς ἐκάστου ζώου
λέγων· φυλαχθήτω τὸ παρὸν ζῶον ὑπὸ τραμουντάνας. καὶ οὕτως
εἰσερχόμενος ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐπίθεις τὰ ἐπονομασθέντα κάρβοννα.

Τὰ δὲ ἀποτελέσματα εἰσιν ταῦτα·

ἀρχὴ ἀποτελεσματικῆς.

10

Ἵνα τις ὑποκλιθῇ ἐν τινι πράγματι, <σοῦ>
μὴ τυγχάνοντος.

Ποίησον εἰδῶλα μικρὰ καὶ εἰς τὸ καθὲν γράψον τὰ ὀνόματα δι'
ᾧ βούλει ἔσσεσθαι καὶ τὰς χαρακτῆρας Ἑλλίου καὶ τί [f. 374]
θεὶ ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου καὶ ὀνόμασε τὰ ὀνόματα τῶν 15
ἀγγέλων Ἑλλίου καὶ Κριού. καὶ ἕξεις αὐτοὺς ἐν τῷ σῶ βουλήματι
καὶ ἔσονται ὑποκλινόμενοι θαυμασίως.

1 Cf. supra, p. 68, 7. μένων τῶν cod. 2 φυλακῆς]
φυλακῇ cod. 8 ἐπεῖθες cod. 9 Haec capitula ediderunt
Bassi et Martini [= edd.] in *Catal. codd. astrol. gr.*, III, pp. 41 ss.
Complura verba et signa accuratius legi. 10 ἄρξου cod. ἀπὸ
τελεσματικῆ cod. 11 ὑποκληθεῖ cod. : corr. edd. σοῦ
addidi. 12 τυχάνοντος cod. 14 τιθείς cod.

Ἵνα τις ἔξει φίλτρα ὑπό τινος καὶ καλλι-
έργειαν.

Ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ Ἥλλου, Σελήνης οὐσης ἐν Κριῶ, ποίησον εἰκόνα
ἐν χρυσῷ καὶ γράψον ἐν αὐτῇ ὄνομα οὐτινος χρῆζεις καὶ τὰς χα-
5 ρακτῆρας Κρόνου καὶ τὰ ὀνόματα ἀγγέλων Ἥλλου καὶ Κριοῦ· καὶ
ὀνομάτισον καὶ ἐκεῖνον ἐν ᾧ θέλεις ἵνα ἀγαπᾶται ὑπὸ τοῦ ὀδεῖνος
καὶ ἄς βαστάζης.

Ἵνα ἄρχων ἢ ἀνὴρ ἐνυπνιασθῇ περιχα-
ρῶς μετὰ σοῦ.

10 Σελήνης οὐσης ἐν Λέοντι καὶ Ἥλλου ἐν Ὑδροχόῳ, ῥέξον εἰδωλον
μετὰ κηροῦ ἐν τῷ ὀνόματι οὐτινος θέλεις ἐνυπνιασθῆναί σε καὶ
λέξον τὴν ὑπόθεσιν ἐν ἣ βούλει ἐνυπνιασθῶ καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ
καὶ τὰς χαρακτῆρας Ἑρμοῦ καὶ ὀνόματα ἀγγέλων Σελήνης καὶ
Ἑρμοῦ.

15 Εἰς φίλτρον.

Ὅταν ἔσται Σελήνη ἐν τῷ Καρκίνῳ, ἐν τῇ ὥρᾳ Σελήνης, ποίη-
σον εἰκόνα μετὰ στανίον ἐν τῷ ὀνόματι οὐτινος χρῆζεις ἔχειν καὶ
ὀνομάτιζε καθὲν τῶν μελῶν· [f. 374^v] καὶ γράψον ἐν αὐτῇ τὸ ὄνομα
ἧς θέλεις καὶ τὰ σημεῖα τῆς Ἀφροδίτης <καὶ> τοῦ Λέοντος
20 καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀγγέλων, ἦγουν Λέοντος, Ἀφροδίτης καὶ
Ἥλλου καὶ Ἀρεως· καὶ ἔγγισον ἀκμήν.

Ἄλλον ἀποτέλεσμα.

Τοῦτό ἐστι θαυμασιώτατον· ὅστις βούλεται ἔξει εὐδοκίαν ἐν
ἀνθρώποις. ἐν ὥρᾳ Σελήνης οὐσης ἐν Λέοντι ἢ ἐν Αἰγόκερῳ, οἰκο-
25 νόμησε μίαν εἰκόνα μετὰ κηροῦ μὴ ἔχοντος μέλι ἐν τῷ ὀνόματι
οὐτινος εὐδοκίαν χρῆζεις καὶ γράψον ἐν αὐτῇ τὸ ὄνομά σου καὶ τὸ

3 ὄντι cod. : corr. edd.	εἰκόνας cod. : corr. edd.	7 ἄς βασ-
τάξεις cod. : εισβάσταξε edd.	8 ἀνερ cod.	10 ὄντως
cod. : corr. edd.	11 ἐνυπνιασθῆν σε cod. : ἐνυπνιασθαι edd.	
12 ἐνυπνιασθαι edd.	18 μελλῶν cod. : corr. Cumont.	19 καὶ
addidi.	21 καὶ ἔγγισον ἀκμήν transp. cod. ante καὶ τὰ ὀνό-	
ματα.	24 ὄντι cod. : corr. edd. εἰκονόμισσε cod. : εἰκόνιζε edd.	
οἰκονόμησαι Cumont.	26 εὐδοκία cod.	

ὄνομα τῆς μητρὸς ἐκείνου τε καὶ σοῦ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀγγέλων
Ἀφροδίτης καὶ Διὸς καὶ τὰ σημεῖα αὐτῶν · καὶ βάσταξε τὴν εἰ-
κόνα μετὰ σοῦ.

Ἀποτέλεσμα.

Ἐν ὧρα Ἀφροδίτης, Σελήνης οὔσης ἐν Αἰγόνερω, ποιήσον εἰ- 5
κόνα μετὰ κηροῦ παρθένου ὁποίας χρήξεις καὶ γράψον ἐν αὐτῇ
τὸ ὄνομα αὐτῆς καὶ τὸ ὄνομα Λέοντος καὶ Ἀφροδίτης καὶ τὰ ση-
μεῖα τῆς Ἀφροδίτης καὶ βάνε νὰ ἀναλυνῶνῃ εἰς τὴν ἰστίαν.

Ἀποτέλεσμα.

Ἵνα ἄλουχίς ἥς θέλγεις μὴ δυνήσεται ἑτέρῳ φωτὶ μιγῆναι εἰ 10
μὴ σοί, καὶ περὶ σοῦ πάντοτε μνείαν ποιῆται, πολ-[f. 375]-ησον
μίαν εἰκόνα μετὰ κηροῦ παρθένου ἐν ὧρα Ἀφροδίτης, οὔσης Σε-
λήνης ἐν Αἰγόνερω, καὶ γράψον ἐν αὐτῇ τὰς ὀνομασίας καὶ σημεῖα
Διὸς καὶ Ἀρεως σημεῖον καὶ Ἀφροδίτης νομασίαν · καὶ φύλαξον
τὴν εἰκόνα. 15

Ἀποτέλεσμα.

Λάβε χαρτὴν παμπάκινον καὶ γράψον ἐν αὐτῷ τὰς χαρακτῆρας
Ἀφροδίτης καὶ Διὸς καὶ Κεφαλῆς Δράκοντος καὶ τὸ ὄνομα δι'
οὐ ποιεῖς καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀγγέλων, καὶ ποίησε τὸ αὐτὸ χαρτὴν
στονπίον · καὶ μετὰ κηρὸν παρθένον ποιήσον κερὶν. ταῦτα πάντα 20
ποιήσον εἰς ὧραν Ἀφροδίτης, Σελήνης οὔσης ἐν Αἰγόνερω, καὶ
γράψον τὰ ὀνόματα Ἀφροδίτης καὶ Σελήνης <καὶ> Αἰγόνερω
καὶ τὰ σημεῖα Ἀφροδίτης καὶ Διὸς καὶ Κεφαλῆς Δράκοντος.
καὶ τὸ βράδυν ὅταν ὑπάγῃς κοιμηθῆναι, ἄφον τὸν κηρὸν καὶ ἴδῃς
καὶ θανμάσεις. 25

5 ὄντι cod. : corr. edd. 7 ἀφροδίτη cod. 8 ἀναλυνῶναι cod.
ιστία cod. 10 ἄλουχῆς cod. ἕτερον φῶς cod. : ἕτερος
φῶς edd. 11 σοί] σύ cod. 12 ὄντι cod. : corr. edd. 14 νομασία
= ὀνομασία. 17 χαρτὴν cod. : χάρτην edd., sed vide v. 19. 18 κα
et signum Draconis cod. : Ὑδροχόον edd. 19 ποιεῖς] ποιῆσ cod.
χαρτὴν cod. 21 ὄντι cod. : co r. edd. 22 καὶ inserui. 23 κεφαλῇ
et signum Draconis cod. : κεφαλὴν Ὑδροχόον edd. 24 βραδύν cod.

Ἀποτέλεσμα.

Ἐν ὧρα Ἀφροδίτης, οὔσης Σελήνης ἐν Κριῷ, γράφον εἰς λάμαν σιδηρεῶν μετὰ σιδεροῦ στύλου τὰς χαρακτῆρας Ἀφροδίτης καὶ Κρόνου καὶ Κριοῦ καὶ τὰς νουμασίας Ἀφροδίτης, Κρόνου καὶ 5 Κριοῦ, καὶ τὸ ὄνομα ἧς θέλγεις καὶ τὰ ὀνόματα πατρὸς καὶ μητρὸς καὶ πύρων ἐν τῷ πυρί.

[F. 375^v]

Ἀποτέλεσμα.

Ἴνα ἔσῃ εὐπρόσδεκτος καὶ εὐτυχὴς ἐπὶ τοῖς ἐν κόσμῳ οὔσι, γράφον εἰκόναν ἐν τινι μετὰ τοῦ ἰδίου βρότου εἰς ὧραν Σελήνης, 10 οὔσης αὐτῆς εἰς ζῳδιον Κριοῦ, καὶ τὰς χαρακτῆρας Ταύρου καὶ Κεφαλῆς Δράκοντος καὶ τὰ β' αὐτοῦ σημεῖα καὶ τὰς νουμασίας ἀγγέλων Ταύρου καὶ βάσταξε μετὰ σοῦ.

Ἀποτέλεσμα.

Ὅταν γε βούλει μαθεῖν ἐάν τις σπεύδει σε ἢ οὐ (ὅταν οὐ σπεύδει 15 σέ τις), ξῦσον τὰς χαρακτῆρας μετὰ κρόκον Διὸς καὶ Σελήνης καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀγγέλων Κριοῦ καὶ Ἀφροδίτης καὶ βάλε ὑποκάτω προσκεφάλου σου καὶ ἴδῃς θαυμάσια.

Ἀποτέλεσμα.

Εἰς ὧραν Διὸς, Σελήνης οὔσης πρώτης κεραίας ἐν Διδύμοις ἢ 20 ἐν Αἰγόκερῳ, ποίησον μίαν ὑμάγεινε ἐν τῷ ὀνόματι οὗτινος χρῆ- ζεις μαθεῖν κρύφια, καὶ γράφον ἄνωθεν εἰς αὐτὴν τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὰς χαρακτῆρας Διδύμων καὶ ἀγγέλους Διὸς καὶ χαρακτῆρας Σελήνης καὶ θεὸς ὑπὸ τὰ προσκέφαλα αὐτοῦ καὶ ἐρώτα, ἢ ὑπὸ τῶν σῶν προσκεφάλων καὶ ἴδῃς.

2 ὄντι cod. : corr. edd. 4 νουμασίας : cf. supra, p. 642, 14. 8 ἐπὶ]

πέ cod. τῆς ... οὔσης cod. : corr. edd. 10 ὄντι cod. : corr. edd.

11 Δράκοντος : signum Draconis cod. Ὑδροχόου edd. νουμασίας :

cf. supra, v. 4. 12 Ταύρου : signum Tauri cod. Ἐρμού edd.

14 οὐ] οὐ cod. damnant edd. 15 κρόνον cod. 19 ὄντι cod. :

corr. edd. αἱ κεραεῖα cod. πρώτη κεραία edd. 20 Αἰγόκερῳ : si-

gnum Capricorni cod. Κρόνῳ edd. 22 χαρακτῆρας²] χας cod.

23 post Σελήνης addit cod. : καὶ ἀγγέλους διός quae delev. edd.

24 τὸ σὸν προσκέφαλον edd.

[F. 376] Ἴνα φανῇς ὥραϊος καὶ ἀρεσκόμενος ὑπὸ τινος οἴου θέλγεις ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν κόσμῳ.

Ποίησον μίαν εἰκόνα εἰς χαρτὴν παρθένον μετὰ κρόκου ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ Διός, καὶ ἄλλην μίαν μετὰ κάρβοννα δάφνης εἰς ὥραν Ἀφροδίτης· καὶ εἰς τὴν εἰκόνα τὴν μετὰ κρόκον γράψον τὰς χαρακτηριστικὰς Σελήνης καὶ Δράκοντος, <ἐπὶ> δὲ τῆς ἐτέρας μετὰ τῶν καρβούνων γράψον τὰς χαρακτηριστικὰς Αἰγόκερω καὶ τὰ ὀνόματα Καρκίνου καὶ Διός· <καὶ θες> ἔνθα τυγχάνουσι.

Ἀποτέλεσμα.

10

Τῆς Σελήνης οὐσης ἐν Κριῷ, ἐν ὥρᾳ Ἡλίου, ποίησον μίαν εἰκόνα χρυσῇν καὶ γράψον ἐν αὐτῇ ὄνομα κυρίου ἢ κυρίας δι' οὗ βούλει φιλιασθῆναι σε, καὶ γράψον καὶ τὰς χαρακτηριστικὰς Κρόνου καὶ τὰ ὀνόματα ἀγγέλων Ἡλίου καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀγγέλων Κριοῦ.

Ἀποτέλεσμα.

15

Ἐν Ταύρῳ οὐσης Σελήνης, τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ, καὶ κεφαλᾷς <κατὰ> προσώπου Διδύμων, ποίησον δύο εἰκόνας μετὰ κηροῦ παρθένου εἰς ὀνόματα δι' οὗ βούλει φίλτρον προᾶξει ἡγουν ἀνέρος καὶ ἀλουχίδος· καὶ γράψον τὰς χαρακτηριστικὰς Διδύμων καὶ τὰ ὀνόματα Ἀφροδίτης καὶ Ταύρου ἐν αὐταῖς· καὶ μίγνυε ἀλλήλων τὰ [f. 376v] πρό-20 σωπα καὶ χῶσον ἔνθα εἰσεβαίνουσι.

Ἀποτέλεσμα.

Ἐν ὥρᾳ Ἡλίου ὄντος ἐν Λέοντι, ποίησον εἰκόνα χρυσῇν καὶ γράψον ἐν αὐτῇ τὸ ὄνομα δι' οὗ βούλει κλέος ἔξειν καὶ βάστα ἐν τῷ ἰδίῳ στέρνῳ· ἄνωθεν δὲ ἐν τῇ εἰκόνι γράψον χαρακτηριστικὰς 25 Κρόνου καὶ ἄλλους αὐτοῦ ὁμοίως.

3 πάντα cod. 4 χαρτὴν cod. 7 Δράκοντος : signum Draconis cod. Ὑδροχόου edd. ἐπὶ addidi. τῆς δὲ transp. cod. 9 καὶ θες addidi. 11 ὄντι cod. : corr. edd. 13 φιληθῆναι edd. 14 ἀγγέλον bis cod. : corr. edd. 16 ὄντι cod. : corr. edd. κεφαλᾷς cod. κατὰ addidi. κεφαλᾷς πρόσω τῶν Διδύμων edd. 18 ἀνέρος cod. 20 αὐτᾶς cod. : corr. edd. ἀλλήλων] ἀγγέλων edd. 21 εἰσέβενουσι cod. : εἰς σὲ βαλίνουσιν edd. 23 ὄντι cod. : corr. edd. 25 εἰκόνα cod. : corr. edd. 26 ὁμοίως cod. : corr. edd.

Ἀποτέλεσμα.

Ἵνα ὑποκλίνεται σοι πᾶς ἐχθρὸς καὶ ἐν τῇ πόλει ὅστις ἀντίδικος καὶ ἄκριος ἄνθρωπος καὶ προδότης, ποιήσον εἰκόνα σου μετὰ χρυσοῦ ἐν ὥρᾳ Ἑλίου ἐν Λέοντι καὶ Σελήνης ἐν Κριῷ καὶ <γράφον> τὰ ὀνόματα τῶν ἀγγέλων Ἑλίου καὶ Λέοντος καὶ βάσταζε.

Ἵνα ἐξεῖ τις τύχη ν.

Ποιήσον τὴν εἰκόνα σου μετὰ πηλοῦ ἐν ὥρᾳ τοῦ Ἄρεως, Σελήνης ἐν Αἰγόκερῳ καὶ <γράφον> τὰς χαρακτήρας Παρθένου καὶ τὰ ὀνόματα ἀγγέλων Κρόνου · καὶ χῶσον ἐν τῇ φλιᾷ τοῦ σοῦ δώ-
10 ματος.

Ἵνα δῶμός τις ἔσεται εὐτυχὴς πον-
λεῖν καὶ ἀγοράζειν.

Ποιήσον εἶδωλον μετὰ μολύβδου ἐν ὥρᾳ Ἑλίου, Σελήνης οὔσης ἐν τινι τῶν σημείων ἀερικῶν, καὶ γράψον ἐν αὐτῷ χαρακτήρας
15 Σελήνης καὶ ὀνόματα ἀγγέλων Ἑλίου καὶ [f. 377] Σελήνης · καὶ χῶσον μέσον τῆς οἰκίας.

Περὶ ἀλουχίδος.

Ἐν ὥρᾳ Ἀφροδίτης, Σελήνης <ἐν> Αἰγόκερῳ, ποιήσον εἶδω-
λον δι' ὀνόματος οὔτινος χρῆζεις, καὶ γράψον ἐν αὐτῷ τὸ ὄνομα
20 σου καὶ τὰς χαρακτήρας Ἀφροδίτης καὶ ὀνόματα ἀγγέλων Λέοντος καὶ Ἀφροδίτης καὶ πύρωνα ἐν φλογί.

2 οὔτις, ut vid., cod. 3 post προδότης add. σου γένηται edd.
4 γράψον addidi γράψον ἐν αὐτῇ add. edd. 8 Αἰγόκερῳ] signum
Capricorni cod. Τοξότη edd. γράψον addidi : γράψον ἐν αὐτῇ edd.
Παρθένου] signum Virginis cod. : Σκορπίου add. m¹ in marg., in tex-
tum receperunt edd. 9 δώγματος cod. : corr. edd. 13 οὔσης] ὄντι
cod. : corr. edd. 14 ἐν τινι τῶν σημείων ἀερικῶν dubitans scripsi :
ἐν τι τούτῃ τον ἀερικῶν cod. vide num malis ἑαρινῶν. αὐτῇ cod. :
corr. edd. 16 οἰκίας cod. 18 ἐν addidi : οὔσης ἐν add. edd.
19 αὐτῇ cod. : corr. edd. 20 ἀγγέλον cod. : corr. edd.

Ὅπως πατήρ υποκλίνην υἱέαν.

Ἥλιου ὄντος ἐν Παρθένῳ, Σελήνης ἐν Αἰγόκερῳ, ὥρα Ἄρεως, ποιήσον β' εἰκόνας μολυβδίνας καὶ γράψον τὰ ὀνόματα τῶν β' καὶ εἰς τὸν καθένα γράψον τὰς χαρακτῆρας τῆς Οὐρᾶς τοῦ Δράκοντος, Ἄρεως, Κρόνου καὶ τὰ ὀνόματα ἀγγέλων Ἄρεως, Σελήνης καὶ Ταύρου, καὶ ἔγγισον αὐτούς· ἔπειτα χῶσον εἰς τόπον ἔνθα οἰκοῦσιν.

Πρὸς τοῦ ἕξαι εὐδοκίαν ὑπότινος· τοῦτο δέ ἐστι θαυμαστὸν καὶ λίαν εὐχρηστον ἐπὶ τῶν ἐν κόσμῳ.

10

Ποίησον εἰδωλον μετὰ κηροῦ νέου ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, Σελήνης οὔσης πρὸς τὸν πλανήτην οὔτινος ποιεῖς, καὶ εἰς τὴν ὥραν τοῦ κυριεύοντος ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ πλανήτου, Ἥλιου ὄντος ἐν Κριῷ ἢ ἐν Αἰγόκερῳ· καὶ γράψον τὸ ὄνομα αὐτοῦ <καὶ> πατρὸς καὶ μητρὸς καὶ γράψον τὰ ὀνόματα τοῦ [f. 377v] πλανήτου αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀστέρος αὐτοῦ καὶ τὰς χαρακτῆρας αὐτῶν, ἤγουν τὰς χαρακτῆρας Ἀφροδίτης καὶ Διός, καὶ φύλαξον.

Ἵνα ἕσει ἀρεσκόμενος ὑπὸ πάντων καὶ εὐτυχής.

Ποίησον τὴν εἰκόνα σου ἐν χαρτίῳ παρθένῳ εἰς ὥραν Σελήνης οὔσης ἐν Κριῷ καὶ <γράψον> τὰς χαρακτῆρας Κριοῦ, καὶ ὅταν ἔσθιν ἐν τῷ Ταύρῳ, τὰς χαρακτῆρας Ταύρου, καὶ τότε σύνθεσον εἰς ὄνομα πάντων πλανήτων καὶ γράψον καθενὸς σημεῖον <καὶ> τῆς Κεφαλῆς Δράκοντος καὶ τῆς Οὐρᾶς· καὶ λέξον τὰ ὀνόματα τῶν ἀγγέλων Σελήνης καὶ ἃς βαστάξης.

25

10 ὑπὸ cod. 11 κήρουναι cod. : corr. edd. 12 ὄντι cod. : corr. edd. οὔτινος] οὔτινός vel ὁδ. cod. : δι' οὗ edd. 12-13 τοῦ — πλανήτου scripsi : τὴν κυριεύουσαν ἐν τῷ ἑαυτοῦ πλανήτη καιροῦ cod. 14 καὶ addidi. 21 γράψον inserui : γράψον ἐν αὐτῇ edd. 23 σημ cod. καὶ addidi. 24 post κεφαλῆς signum Draconis, Librae simile Κεφαλῆς Ζυγοῦ καὶ τῆς Οὐρᾶς Δράκοντος edd. 25 ἃς βαστάζει cod. : εἰςβάσταζε edd.

Ἵνα τις ἔσεται διαλεκτικός.

Γράφον μετὰ χρυσοῦ στύλου εἰς χαρτὴν παρθένου χαρακτήρας Διὸς καὶ Ἑρμοῦ, ἐν τῇ ὥρᾳ Σελήνης οὔσης <ἐν> Κριῶ, καὶ τὰ ὀνόματα ἀγγέλων Σελήνης καὶ Ἑρμοῦ· καὶ ὅταν βούλῃ διαλεχθῆναι, κράτει ἐν τῇ χειρὶ σου.

Ὅπως δύο μέρορες ἐν ὁμοιοῖα φιλίας
ἔσσονται.

Ἡλίου ὄντος ἐν Καρκίνῳ, Σελήνης δὲ ἐν Διδύμοις, ἐν ὥρᾳ Ἀφροδίτης, ῥέξον εἰδωλα δύο μετὰ κηροῦ ἐπ' ὀνόματος δι' ὧν βούλει ἐν 10 ὁμοιοῖα εἶναι, καὶ <γράψον> τὰς χαρακτήρας Διδύμων καὶ Ἀφροδίτης καὶ τὰ ὀνόματα ἀγγέλων Ἀ-[f. 378]-φροδίτης καὶ Ἑρμοῦ· καὶ τίθει εἰς τόπον ἔνθα στέκουσι.

Ἵνα δόξαν ἔξῃς ὑπὸ πάντων.

Ἡλίου ὄντος ἐν Λέοντι καὶ ἐν τῇ ὥρᾳ αὐτοῦ, ποιήσον εἰκόναν 15 μετὰ κηροῦ καὶ γράφον ἐν αὐτῇ τὰ ὀνόματα πάντων δι' ὧν χρῆζεις δόξαν καὶ τὰς χαρακτήρας Κρόνου καὶ ὀνόματα ἀγγέλων Ἡλίου καὶ Κρόνου· καὶ βάστα ἐν τῷ σῶ στέρνῳ καὶ ἔξεις.

Ἵνα ἀλουχίς μένῃ ἐγκρατὴς καὶ εὐγενὴς
διὰ τοῦ πόσεως αὐτῆς.

20 Ποιήσον εἰδωλον μετὰ κηροῦ παρθένου ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ Ἑρμοῦ, Σελήνης ὑπαρχούσης ἐν Παρθένῳ, καὶ γράφον ἐν αὐτῷ ὄνομα ἀνδρὸς καὶ τὰς χαρακτήρας Ζυγοῦ καὶ Ἑρμοῦ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀγγέλων αὐτῶν· καὶ χῶσον πρὸς ἐμβασίᾳς αὐτῶν.

Ἵνα ἀλιεὺς ἀλιεύσῃ πλείστας ἰθυχίας.

25 Σελήνης οὔσης ἐν Ὑδροχόῳ, ὥρᾳ δὲ τῆς Σελήνης, ποιήσον ἰχθὺν ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ ἀλιέως καὶ γράφον τὰς χαρακτήρας Σελήνης καὶ τὰ ὀνόματα ἀγγέλων Ὑδροχόου καὶ Ἰχθύων καὶ κάπνισον ἀκάνθας ἰχθύων· καὶ ἃς βαστάζῃ ὁ ἀλιεὺς ὅταν ἀλιεύῃ.

2 χαρτὴν cod. παρθένων cod. : corr. edd. 3 et 4 Ἑρμοῦ] signum Mercurii in cod. : Ἀφροδίτης edd. ὄντι cod. : corr. edd. ἐν add. edd. 10 γράφον addidi. 18 ἀλουχίης cod. μένει cod. : corr. edd. 21 Παρθένῳ] signum Virginis cod. : Κριῶ edd. αὐτῇ cod. : corr. edd. 24 ἀλιῆς cod. : corr. edd. 25 ὄντι cod. : corr. edd. Ὑδροχόῳ] signum. Aquarii in cod. : Καρκίνῳ edd. 28 ἃς βαστάζῃ] εἰς βαστάζει edd.

Ἴνα ὑποκλίνῃς σὸν ἐναντίον.

Ἄρεως ὥρα, Σελήνης ἐν Λέοντι, ῥέξον εἶδωλα β' με-[f. 378v]-
τὰ κηροῦ ἁγιασμένον καινοῦ · καὶ βάλλε εἰς αὐτὰ σίδηρον
εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ ἡ ἰδική σου ἄς ἐνι μεγαλωτέρα · καὶ
γράψον τὰ ὀνόματα πατρὸς καὶ μητρὸς σου καὶ τὰς χαρακτῆρας 5
Ἄρεως καὶ Διὸς · καὶ ἐπὶ τοῦ ἀντιδίκου τὴν εἰκόνα γράψον τὸ
ὄνομα τὸ αὐτοῦ καὶ τῆς μητρὸς του καὶ τὰς χαρακτῆρας Σελήνης
<καὶ> Κρόνου καὶ τὰ ὀνόματα Λέοντος καὶ Αἰγόκερω · καὶ χῶ-
σον ἐνθα εἰσὶν καὶ ἔλθῃ εἰς ὑπόκλησιν ὁ ἀντίδικος.

Τέλος τῶν παρόντων ἀποτελεσμαμάτων. 10

- 3 καινοῦ] ἐκεινοῦ cod. αὐτήν cod. 4 ἰδική sub. εἰκῶν.
7 ἐαυτοῦ cod. 8 καὶ add. edd. 9 ὑπόκλησιν cod. : corr. edd.
10 παρῶν cod. : corr. edd.

Ms. de 255 ff., in-16, XVIe siècle. Cf. Lambros, *Catalogue of the greek man. on Mount Athos*, Cambridge, 1895.

Traité de Magie de Salomon

[F. 28^v] Τὸ κλειδὶν τῆς πάσης τέχνης τῆς
ὕδρομαντείας εὗρεθ' ἐν ὑπὸ διαφόρων ποιη-
τῶν, συντεθ' ἐν παρὰ τοῦ Σολομῶντος·
ἐν ᾗ φαίνεται γράφειν πρὸς τὸν
5 υἱὸν αὐτοῦ τὸν Ῥοβοάμ.

Πρόσσχες οὖν, ἀκριβέστατέ μου υἱὲ Ῥοβοάμ, εἰς τὴν ἀκρι-
βειαν τῆς τέχνης ταύτης ἐν τοῖς πράγμασιν ἐν οἷς ἡ ἅπανα πε-
ριοχὴ τῆς ὕδρομαντείας. χρὴ δὲ πρὸ πάντων ἐπιτηρεῖν τὰς ἐπικρα-
τήσεις τῶν πλανητῶν καὶ τῶν ζῳδίων καὶ μετὰ ταῦτα μετέρχεσ-
10 θαι καὶ ποιεῖν τὰ βουλήματα.

Φησὶ πρὸς αὐτὸν ὁ Ῥοβοάμ· ὦ πάτερ, ἐν ποίοις πράγμασι κεῖ-
ται ἡ ἐνέργεια τῶν πραγμάτων;

Σολομὼν δὲ ἀποκρίθη· ἐν βοτάνοις καὶ ἐν λόγοις καὶ ἐν λίθοις·
πρὸ πάντων δὲ γινώσκειν τὰς θέσεις τῶν ζ' πλανητῶν· οὗτοι γάρ
15 προσέρ[χ]ονται τὰς ζ' ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος. εἰσὶν καὶ τὰ ὀνόματα
αὐτῶν [τ]αῦτα· Κρόνος, Ζεὺς, Ἄρης, ἥλιος, Ἀφροδίτη, [Ε]ρ-
μῆς, Σελήνη.

Περὶ τῶν ζ' ἡμερῶν τῆς ἐβδομάδος.

[Τ]ὴν πλανήτην κτᾶται ἡ κάθε ἡμέρα καὶ τὰ τῶν πλανήτων

1 Cf. supra, pp. 397,1 et 470,1 ; *Catal. codd. astrol. gr.* VIII, 2, p. 143.
4 γράφειν δέ cod. 5 τὸν] το cod. 6 πρόσχες
cod. μοι cod. 7 οἷς] ἧς cod. 8 πρόσχοχὴ cod.
8 πασῶν cod. 9 ἐπικρὰ τὴν τὰς ἐπιτηρησης cod. 10 βου-
λοταία cod. 14 πασῶν cod. 15 ἐβδομάδ cod.
εἰσὶν] εἰ εἰν cod. 16 ἀφροδότης cod. 18 Cf. supra, pp. 397, 20
et 471, 5,

[ὦ]φελήματα · ἐρμηνεία Θεοῦ κυριεύοντος πάντα καὶ κελεύσαν-
[τ]ος οὕτως. περὶ τῶν ζ' πλανήτων τῆς ὅλης ἐβδομάδος καὶ περὶ
τῶν κυριεύοντων τὰς ἡμέρας καὶ τίνα κτᾶται ἡ καὶ [θε] μία ἡμέρα
καὶ τίνα ἐνέργειαν ἔχει ὁ κάθε εἰς πλανήτης. ἀρ[χό]μεθα οὖν ἀπὸ
τὸν Κρόνον, ἔπειτα καὶ τοὺς ἐξῆς ἐροῦμες. 5

Ἡμέραν σάββατον κυριεύει ὁ Κρόνος · ἐν ὅλῃ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ
κυριεύ[ει] καὶ ἐξαιρέτως ὥραις α', ἡ', ιε', κβ' τῆς αὐτῆς ἡμερο-
[f. 29]-νόκτης τοῦ σαββάτου. οὕτως καὶ οἱ λοιποὶ ἐξ κυριεύουν ἐν
ταῖς ἡμέραις αὐτ[ῶν] καὶ ὥραις ὁμοίως. ἔστι δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ καὶ
ὥραις αὐτοῦ ὁ Κρόνος ἐνεργητικὸς καὶ εὖτυχος τοῦ ποιῆσαι 10
ἐναντίον κατὰ ἐχθρῶν καὶ ὁμιλῆσαι πνεῦμα ἐν τῇ γαστέρᾳ καὶ
παῖδας μαθεῖν γράμματα.

Ὁ δὲ Ζεὺς κυριεύει τὴν ε', ὥραις α', ἡ', ιε', κβ' · καὶ ἔστι τότε
χ[ρῆ]σιμος εἰς τὸ ποιῆσαι περὶ ἀνδρίας καὶ εἰς τὸ δοξασθῆναι ἔμ-
προσθεν ἀνθρώπ[ων] καὶ γυναικῶν καὶ εἰς τὸ ἀφανίσει μάγια καὶ 15
εἰς τὸ κνηγᾶν καὶ εἰς ἱατρει[αν] ἀνθρώπων καὶ ἐν παντὶ πράγματι.

Ὁ δὲ Ἄρης κυριεύει τὴν τρίτην, ὥρ[αις α'], ἡ', ιε', κβ' · ὠφέλει
ἵνα ποιήσης γραφὴν τοῦ μὴ φοβεῖσθαι καὶ ὅταν βο[ύ]λει πολεμή-
σαι μετὰ μαχαίρας · εἰς φλεβοτομίαν καὶ εἰς πᾶσαν τόλμαν καὶ
[μάχην] ὠφέλιμος. 20

Ὁ Ἥλιος τὴν κυριακὴν ἡμέραν, ὥραις α', ἡ', [ιε', κβ'] · εἶναι ὠφέ-
λιμος εἰς τὸ γράφειν καὶ βαστάζειν ἵνα αἰτήσης χάριν ἀπὸ [ἐξου]-
σίαν καὶ εἰς τὸ ἀνοῖξαι θησαυρὸν καὶ τοῦ ποιῆσαι κρ[ι]σ[ι]ν καὶ τοῦ
δῆσαι τὰς [γλωσσ]αλγίας καὶ τοῦ ποιῆσαι ἐκδίκησιν καὶ ποιῆσαι
φανερωθῆναι πράγ[ματα]. 25

Ἡ Σελήνη κυριεύει τὴν δευτέραν, ὥραις α', ἡ', ιε', κβ' · ὠφέλιμός
[ἐστὶ] τοῦ ποιῆσαι γραφὴν καὶ ὑποτάξαι ἐχθροὺς καὶ τοῦ ἐλέγξει
λαοὺς [πρὸς] ἐαυτόν · καὶ εἰς πούλησιν καὶ ἀγόρασιν καὶ αἰτῆσαι
ὀφρ[ι]κίον [καὶ δανί]σασθαι πράγμα.

Ὁ δὲ Ἑρμῆς κυριεύει τὴν δ', ὥραις [α', ἡ',] ιε', κβ' · καὶ ἐνὶ ὠφέ- 30
λιμος ἐν πάσῃ ὁδῷ, ἐν σοφίᾳ καὶ ἐπιστήμ[ῃ] καὶ περὶ κριτηρίον
καὶ εἰς μάθησιν γραμμάτων καὶ εἰς μέταλλα. ἐὰν δὲ <ἐν> το[ύ]τω
τῷ ἄστρῳ μνηστευθῇ τις γυνή μετὰ τοῦ ἀνδρός ἐπιλήσεται τῶν

2 εὐδομάδος cod.	3 τίνος cod.	4 τί cod.	5 ἐπὶ τὰ cod.
6 ἡμέραν] ἡμερᾶ cod.	7 ὥρα cod.	13 ὥρα cod.	14 ἀν-
δρας cod.
21 τη cod.	16 ἐν] εἰς cod.	17 τρίτη cod.	18 φοβῆσαι cod.
22 βασιτάζειν] + καὶ cod.	26 τη
δευτέρα cod.	27 ἐλέξει cod.	30 ὥρα cod.
33 ἐπιληθήσεται cod.			32 ἐν
addidi,

ἄλλοτ[ρίων]. [f. 29^v] ὠφελεῖ εἰς τὸ ποιῆσαι διὰ ὁμιλίαν ἀνδρός · ὥσ-
αύτως καὶ εἰς κίνδυνον θαλάσσης · τοῦ ὑποτάξαι πνεῦμα μέσον τοῦ
κύκλου τοῦ τζερκόλου καὶ τοῦ κινῆσαι ἐν ταξειδίῳ.

Ἡ δὲ Ἀφροδίτη κυριεύει τὴν παρασκευὴν ἡμέραν, ὥραις
5 α', η', ιε', κβ' · ἔστι ὠφέλιμος εἰς τὸ ποιῆσαι περὶ ἀγάπης γυναικὸς
ἢ τοῦ ἀγαπᾶν ὁ ἀνὴρ τὴν γυνήν αὐτοῦ · ἐὰν οὖν εἰς τὴν ὥραν αὐτοῦ
ἀγαπηθῶσι, οὐκ ἐτι ἀπολυθήσονται ἀπ' ἀλλήλων. ἔστι δὲ ὁ ἀστήρ
δι' ἀγάπην καὶ πόθον ἀγαθόν.

Γίνωσκε ὅτι ἐκ τῶν ἄνωθεν — καὶ μετὰ τῶν κακῶν κακοποιοί
= supra, pp. 399, 13 et 470, 27.

10

Ἡ καλὴ ἐρμηνεία.

Ὅστις δὲ βούλεται ποιεῖν εὐστόχως τι καὶ ἀληθῶς, ἔχειν ὀφεί-
λει τὰς προσευχὰς τῶν ἑπτὰ πλανήτων, καὶ ὅταν θέλῃ ποιεῖν τι,
πρῶτον μὲν εὐχεσθαι τὴν εὐχὴν τοῦ ἐκάστου πλανήτου πρὸς τὸν
Θεὸν ἐπιμελῶς καὶ ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ νηστεύειν ἡμέρας γ' · ἔπειτα
15 <ἐπικαλεῖν> καὶ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ τὸν κυριεύοντα ἵνα ὑποτάξῃ
τὸ δαιμόνιον τὸν ὑπηρέτην τῆς ὥρας. βλέπε τί ἐρμηνεύει περὶ τῆς
προσευχῆς τῶν ζ' πλανητῶν. — Ff. 30 et sqq. vacant.

1 ἡ αὐτός cod.	3 τζερκόλου] + καὶ τῆς τάξεως αὐτοῦ cod.
4 κυριεύει : signum dubium in cod.	6 οὖν] τοῦτο cod.
7 ἐπι- λαθήσεται cod.	8 ἀγαθῶν cod.
10 ss. Cf. supra pp. 403, 24 et 472, 11.	11 ποιεῖ cod.
12 ἀστόχος cod.	14 νύσσης cod.
15 ἐπικαλεῖν addidi.	τόν] τῶν cod.
17 τὸν ζ' πλανητὸν cod.	

Addenda et Corrigenda.

P. 16, v. 12-13, l. τὸν <...> δάκτυλον τῆς δεξιᾶς χειρός σου Eitrem.

P. 21, v. 7, l. πανί.

P. 29, v. 13, l. ἀ[μó]σωσιν? cf. p. 422, 7.

P. 30, v. 4, pro <σκη> νῆς, l. ἦ.

5

P. 31, v. 6, pro Ἡσταθῆα, l. εἰς τὰ θεῖα.

P. 33, v. 4, pro σπειρίον, l. σπίρον; cf. p. 426, 6.

P. 40, v. 13, serva ἀλαλιν (adv.); cf. p. 51, v. 12 corr.

P. 44, v. 17, l. ἄκτυπον.

P. 44, v. 3, pro τὴν σπάθαν coniciam τὰ πάθη.

10

P. 50, v. 21, pro <καί>, l. <ἀπό>; pro νερόν ἀγιασμόν conic. νερόν ἀγιαστικόν Eitrem.

P. 51, v. 12, serva ἀλαλον (adv.); cf. p. 40, v. 13 corr.

P. 58, v. 23, pro μαλακός. conic. φαλακρός Eitrem.

P. 63, v. 18, l. ἐνθύμησιν Eitrem; v. 23, l. νύκτα.

15

P. 64, v. 27, l. ἔστηλίωσαν?

P. 67, v. 13, l. τοῖχον Eitrem; cf. p. 611, 2.

P. 77, v. 13, serva ἄμεινον (adv.).

P. 82, v. 2 delet καί Eitrem; v. 15, l. προβασμένον Eitrem.

P. 83, v. 4, pro βάλε, l. λάβε Eitrem; v. 8, conic. δῆγματα.

20

P. 87, post v. 7, quae fere evanida sunt sic legit A. Severijns :

... μους · Ἀγήναι · Βακλήνα · Καδιο ουνπάν · Βακχενή · Ἰαλολακ-
μόν · Στάλαμπέ · + Σταλοῦ · τὰ αὐτὰ ὀνόματα τὰ 6 γράψε τα εἰσέ ·
χαρτίν καὶ βάλε το μέσα σέ κούπαν τὸ χαρτίν · καὶ τὸ νερόν ἐκείνον
ὁποῦ νὰ [εἶναι] μέσα 'ς τὴν κούπαν διὰ νὰ λυωθοῦν τὰ γράμματα, 25
νὰ τὸ [ῥάνης? ῥίψης?] εἰς τὸν ἐχθρόν · ἃς εἶναι καὶ μέσα θανίδος
[..... τὸ νερόν τῆς ἀποχύσεως.

Εἰς λύμαν· γράψε τὸ · ἡνάγισάν (? ἡνύγισαν? cod.) σε, Κύριε,
..... (cf. p. 147, 5).

P. 88, verba quae dispicere in imagine photot. non potueram quo-30
rumque loca uncinis incluseram, legit Severijns; v. 6 τὸ αἷμαν
(ἔμαν cod.); v. 12 ἔπειτα ἐπαρέ τον; v. 14 ὀργίζον τον; v. 17 τα-
γισθῆς (ταγιστῆς cod.) τα; v. 20 εἰς βά[ρος?].

P. 89, f. 45, in imagine photot. lego et restituo :

Εἰς δῆμαν τουφεκκίου (δύμαν τοῦ φικκίου cod.) (ζόδιον additum al-35
tera manu nescio qua ratione) Ὡς ἔδυσεν ὁ προφήτης Ἡλίας τὸν Ἥλιον
εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ νέφη, ἔτξι δῆνω καὶ ἐγὼ τὸ φῶς του [καὶ] τὸ
ἄρματον τοῦ ὀδεῖνα, νὰ παῖζῃ τὸ κυνῆγιν καὶ νὰ μὲν (= μηδὲν) τὸ
πιάνῃ (πριάνῃ cod.), ἐπὶ ὀνόματος τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ
ἀγίου Πνεύματος, ἀμήν. αἰ (i cod.) αὐταῖς χαρακτῆραις, ἐὰν ἤμπορῆς, 40
γράψῃ ταῖς καὶ βάλ' ταῖς μέσα εἰς τὸ σημεῖον[αδιν?]. Characteres.

Τὸ λύμαν τοῦ σκιοπέτου (ῥ τουςκυπετ. cod.). Ὡς ἔλυσεν δ' Ἥλιος τὴν Σελήνην καὶ τὰ ἀστρη καὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου, ἔτι λύω (λίγο cod.) καὶ ἐγὼ τὸ φῶς τοῦ ὁδεῖνα καὶ τὸ ἄρματον τοῦ ὁδεῖνα, ἐπ' ὀνόματος τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀμήν.
5 Characteres.

Περὶ ἀγάπην γυναικας· γράφον τὰς κάτωθεν μὲ ζαφαρὰν καὶ γγίσε της καὶ ἀκολουθᾷ σου. Characteres.

Διὰ τὰ κάμης τὴν γυναικὰν νὰ ἔρθῃ (νάρτη cod.) εἰς τὰ πόδιά σου.
"Ἐπαρον τὸν ἄξαμον τοῦ ποδίου της μὲ ξύλον καὶ γράφον τὰς
10 κάτωθεν εἰς δύο ὥραις τῆς νυκτὸς [καὶ] χῶσέ ταις εἰς τὸ κατώφλιόν της, καὶ νὰ θαυμάσης. Characteres.

P: 91, f. 46; v. 1, post εἰς ἀγάπην παντοτεινήν, adde: γράφον τὸ ὄνομάν της καὶ τὰς κάτωθεν καὶ βάρε' ταις νὰ τὰς διασκελέσῃ ἡμέραν β'. (Severijns).

15 P. 91, v. 7, l. ἀσόντυχον (adv.).

P. 92, v. 16 pro νεκρομαντήσετε, l. ῥηματίσητε Eitrem; coniciam nunc με προμαντίσετε.

P. 94, v. 25 pro ζ' (7 cod.) fort. signum Capricorni.

P. 96, 15, pro τον ἀνά νοῦν, l. τὴν ἀνά <μνησίν του καὶ τὸν> νοῦν
20 Eitrem.

P. 99, v. 11, pro Ὡραιῶν, l. ὁρέων (= ὁρῶν); cf. p. 119, 13 cor.

P. 116, v. 19, l. ὤς.

P. 117, v. 14, ᾗ³ delendum vid.

P. 119, v. 13, l. ὁρέων; cf. p. 99, 11 corr.; p. 122, 27 corr.; p. 245,

25 34 corr.

P. 121, v. 31, pro τρεῖς coniciam ἄγρια.

P. 122, v. 27, pro Ὀφέων, l. ὁρέων; cf. p. 119, v. 13 corr.

P. 124, v. 9, pro ἐρχομένων, coniciam ἀρχομένων vel ἀρχόντων.

P. 138, v. 11, l. τρυγόνος.

30 P. 141, v. 1, l. δολιότητας.

P. 147, v. 8, l. βράδν.

P. 151, v. 1, l. προγνωστικοί.

P. 165, v. 34, l. ἄλας.

P. 166, v. 3, l. ἄλας.

35 P. 206, Παλμική. Adde: Vitelli, in *Atene e Roma* VII (1904), pp. 32 ss.; Rostagno, in *Papiri greci e latini* VI (1920), pp. 166 ss.

P. 211, v. 22, pro 1483, l. 38. Vide nunc Mac Cown, *The Testament of Solomon*, diss. Chicago 1922; codex S. Sabae monasterii 290 fere eundem textum praebet (p. 102*) quem Atheniensis.

40 P. 232, v. 20, l. ὁμῶσατε.

P. 237, v. 28, l. ἐπάγον.

- P. 241, v. 9, pro φόνους, coniciam ἀφώνους.
 P. 245, v. 34, pro Ὠρῶν, l. ὀρῶν; cf. p. 99, 11; 119, 13; 122, 27 corr.
 P. 281, v. 31, l. εἶπεν.
 P. 325, v. 25 et 326, v. 6, l. ἰέρειαν.
 P. 368, v. 6, l. ὄφεις; v. 27, l. κακοῖσ' αἰρετην. 5
 P. 375, v. 8, l. ἡτοίμασε.
 P. 382, v. 32, P. 383, vv. 12, 29, 30, 35, P. 384, v. 3 σύμβλον vel σύμ-
 βολον est σίμβλος.
 P. 401, v. 7 malim τοῖς ζωδοῖσι.
 P. 401 ss. Hoc codice (adde et pp. 471, 505, 616) fretus corruptum 10
 mutilatumque textum cod. Atheniensis 1265, f. 2 (*Catal. cod. astrol.*
gr. X, pp. 66 ss.) et accuratius restituere et corrigere potes.
 P. 438, v. 28, l. Ἀπιαήλ.
 P. 444, cf. De Mély et Ruelle, *Lapidaires grecs*, Coeran., pp. 18
 ss.; Plin., *N. H.*, XXII, 9. 15
 P. 466, v. 8, l. ἡρυνγγίον.
 P. 471, v. 29, l. ἵνα μή.
 P. 477, v. 3, l. λίνον.
 P. 482, v. 17, l. ὀμβρινόν.
 P. 492, v. 8, l. ἰέρακος. 20
 P. 502, v. 25, l. κανάτιν.
 P. 506, v. 32, l. γράφειν.
 P. 509, v. 1 et 7 coniciam κάθαγμα.
 P. 528, v. 1 coniciam θανόντα.
 P. 541, v. 31, l. καίόμενα. 25
 P. 543, v. 2 ap., σκήνωμα est cadaver.
 P. 545, v. 2, l. κρόον.
 P. 553, v. 29, coniciam χῶσον.
 P. 573. Haec arcana signa persimilia sunt « tachygraphicis »
 notis quibus usi sunt medii aevi librarii: v. Gardthausen, *Gr. Pal.*, 30
 p. 270 (Cod. Vatic. 1809) et p. 293.
 P. 575, v. 13, pro τριῶν, conic. τεσσάρων.
 P. 584, v. 20, coniciam ἀποστατικός.
 P. 596, v. 5 ap., pro 482, l. 480.
 P. 613. Vide Gardthausen, *Gr. Pal.*, pp. 302 et 311. 35
 P. 624, v. 13, l. ἄκμονα.
 P. 636, v. 9, pro 595, 15, l. 591, 15.

TABLE ALPHABÉTIQUE

TABLE ALPHABÉTIQUE

A	
'Ααράων 30, 13 ; 253, 36 ; 423, 10 ; 503, 11 ; 639, 7.	'Αγαθοήλ, ἀγγ. τῆς χαροποιίας καὶ εἰρήνης, 10, 22 ; 112, 19 ; 437, 25.
'Αβαδδών 353, 33, 35.	ἀγάπη 12, 10 ; 16, 17 ; 58, 1, 6 ; 62, 1 ; 65, 28 ; 66, 1, 5, 9, 16, 21 ; 73, 15, 22, 27, 31 ; 74, 1, 4, 9, 19, 23, 27 ; 75, 10, 18, 27 ; 76, 1, 8, 15, 19, 22, 25 ; 77, 2, 5, 7, 24 ; 78, 3, 6, 9, 12, 15, 19, 22 ; 79, 1, 3, 6, 9, 13, 16, 19, 21 ; 80, 3, 6, 9, 18, 19, 22 ; 81, 1 ; 82, 16 ; 83, 24 ; 84, 1, 5, 10, 13, 15 ; 85, 1, 9, 26, 28 (?) ; 86, 7 ; 87, 8 ; 88, 15 ; 89, 31, 33 ; 91, 1, 4 ; 93, 1, 5 ; 94, 20 ; 131, 17 ; 401, 17 ; 402, 31 ; 411, 11 ; 440, 23, 25 ; 441, 1-13 ; 445, 15 ; 447, 10, 17 ; 449, 24 ; 465, 1 ; 470, 20 ; 471, 7 ; 472, 5 ; 476, 10, 13, 18, 20 ; 548, 3 ; 575, 9 ; 594, 21 ; 599, 23 ; 602, 16 ; 605, 26 ; 606, 6 ; 607, 7 ss., 18 ss. ; 616, 20 ; 617, 3 ; 624, 19 ; 635, 20, 22 ; 651, 5 ss., 653, 6, 8, 9, 12 ; — ἀρχοντίσσης 411, 17 ; 422, 13 ; 476, 19 ; — ἀρχοντος 476, 18 ; — πλουσίου 29, 18 ss. ; — ἀγάπης : δαίμονες 30, 14 ; 423, 11, 26 ; — μάγια 125, 22 ; cf. ἔρω, φίλτρον.
'Αβαράφ, ἀγγ. 99, 16.	'Αγαρηνοί 176, 15 ; 353, 15.
'Αβαροι 322, 14.	ἀγαρικόν 443, 27.
'Αβασγία 323, 5, 16.	
ἀβάσκανος 449, 22.	
ἄβατοι τόποι 119, 17 ; 236, 7 ; 252, 25 ; 253, 17 ; 257, 15 ; 259, 32 ; 262, 17.	
'Αβελ 239, 30.	
'Αβεσαβέν, ἀγγ. 249, 15.	
'Αβιέλ, ἀγγ. 38, 17.	
'Αβιμέλεχ 225, 11 ; 240, 2.	
'Αβλαθαναάλ 549, 12 ss. ; cf. 550, 14.	
'Αβλαθαναήλ 125, 11 ; cf. 124, 29.	
'Αβλαθαναθαναήλ 124, 29.	
'Αβορκουήλ, ἀγγ. 99, 16.	
'Αβραάμ 28, 27 ; 29, 23 ; 30, 12 ; 53, 16 s. ; 63, 11 ; 67, 5 ; 114, 16, 18 ; 116, 28 ; 125, 2 ; 127, 8 ; 240, 2 s. ; 275, 13 ; 348, 23 ; 421, 15 ; 422, 18 ; 423, 8 ; 465, 14 ; 498, 10 ; 626, 2 ; — ἄγγελος 599, 18.	
'Αβρασας 26, 18.	
'Αβυζούθ, δαιμ. 235, 16.	
ἄβυσσος 232, 2, 12 ; 238, 20 ; 245, 11 ; — ου λίθος 89, 8.	

(1) Le premier chiffre indique la page, le second, la ligne ; ap. = apparat critique ; corr. = corrigenda, p. 652 ss. Pour alléger la table, on n'y a pas recueilli les noms des anges et des démons des planètes dont les listes figurent pp. 69 ss. ; 403 s. ; 434 ss. ; 472 ; 633. ἀγγ. = ἄγγελος ; δαιμ. = δαιμόνιον.

ἀγαστέρα: cf. γαστέρα.

ἀγγεῖον 402, 6; 512, 12; 588, 21;
— ἄπαννον 87, 15; 98, 5;
— ὑάλινον 397, 24; 409, 4, 10,
26; 474, 29; 484, 14; 509,
11; — χαλκοῦν 484, 8; — χαλ-
κωματέριον 224, 10; 226, 16,
38; — χαρκοπίνακον 585, 5;
— ἀγγεῖον κτύπημα 166, 29;
— ἀγγεῖον (vas naturale), 629,
4, 23.

ἄγγελος 13, 3; 15, 8; 26, 34;
37, 1; 38, 16; 44, 10; 50, 11;
55, 14; 67, 7; 92, 17; 97, 31;
118, 26, 28; 123, 12, 15, 16,
25, 34; 125, 19, 30; 127, 11;
165, 21; 198, 28; 214, 33; 215,
38; 223, 23; 229, 18; 231, 3;
244, 1; 246, 12, 37; 247, 5; 249,
12, 21; 274, 22; 284, 2; 285, 3,
36; 286, 22 s.; 419, 20; 431, 7;
432, 13; 447, 1, 5, 9, 13; 503, 24;
507, 11; 508, 6; 528, 2 ap.;
538, 1 ap.; 575, 1; 599, 17;
601, 20; 602, 24; 603, 9 ss.,
17; 619, 26; 621, 5; 622, 25;
— ἀγγέλων δμιλῖαι 219, 28;
— ὕμνοι 30, 10; — φωναί
518, 23; — ἄγγελος οὐ ἄγγελοι:
ἀέρος 246, 13; — ἀνέμων 65,
5; — ἀστραπῆς 10, 25; 127,
14; 246, 13; — βουλῆς μεγά-
λης 15, 1; 235, 12; 409, 17, 24;
— βροντῆς 112, 21; 246, 14;
— βρύσεως 112, 18; — εἰρή-
νης 10, 23; — ἐπισκέπων ἡ-
μᾶς 52, 17; — ἐπτά 114, 13;
— ἐπτά βασιτάζοντες τὸ ἄρμα
Ἥλιου 233, 9; — ἐπτά κινούν-
τες τὰ τάγματα 53, 19; —
ζωδίων 640, 16, 20; 641, 5;
643, 12, 16; 644, 14; 645, 5, 20;
646, 6; 647, 22, 27; — ἡμέρας
ἐκάστης 51, 9; 86, 11; 434, 13
ss.; 445, 2, 7; 633, 28 ss.; 651,
15; — ἡμέρας καὶ νυκτός 112,
22; — θυρῶν ἐπουρανίων

76, 9; — κτηνῶν 10, 16; —
Κυρίου 304, 2; 305, 11 ss.;
307, 33; 308, 9; 557, 2; — τῆς
μάστιγος 276, 10; — μυριά-
δες μ' 97, 27; 99, 19; — νεροῦ
112, 18; — οὐκὼ 10, 2; —
ὀμμάτων 127, 13; — ὀρῶν
10, 5; 112, 11; — ὀσπίτιον
10, 8; 112, 14; — πηγῶν 10, 19;
— πλανητῶν 69 ss.; 397, 11;
399, 24; 403, 8, 9, 12, 14, 15,
24; 404, 2, 6, 11, 14, 19, 23, 27,
30; 472, 13 ss.; 633; 640, 16;
641, 5, 14, 20, 21; 642, 2, 19;
643, 16, 22; 644, 14; 645, 5,
9, 15, 21; 646, 5, 25; 647, 4, 11,
16, 17, 22; 651, 15; — ποτα-
μῶν τεσσάρων 246, 26; — προ-
στάται οὐ πρωτοστάται 31, 5;
424, 9; — πύρινος 430, 19;
— ῥίγους 10, 10; 112, 15; 113,
17; — τέσσαρες 246, 19; —
τετρακόσιοι 97, 6; 273, 11;
280, 15; 282, 30; 288, 6; —
τρεῖς 145, 6; — τριακόσιοι
246, 14; — ὕπνου 10, 12; 112,
18; 549, 6; 622, 3; — φύλαξ
199, 17; — χαλδῆς 112, 21;
286, 10; — χαρᾶς 10, 22; 112,
20.

ἀγνουρίου σπέρμα 493, 8; 598,
19; cf. ἀγκούριον.

ἀγγορδόσπορος 638, 5.

ἀγέννητος βοῦς 32, 15; 635, 2;
— οὐν ἐλάφιον 447, 6; — κεμάς
634, 2; — κύων 86, 27; — οὐν
χαρτί(ον) 10, 17; 11, 21;
13, 9, 10; 14, 3; 18, 19, 27;
21, 13; 58, 7; 59, 32; 73, 33;
74, 6; 76, 21; 86, 27; 95, 8;
114, 16; 139, 33; 142, 3;
408, 5; 414, 2; 425, 12; 447, 6;
457, 10; 474, 10; 477, 10;
500, 19; 556, 2; 587, 5; 607, 1;
611, 13; 619, 16; 620, 21;
622, 18; 634, 8; 635, 2; 638, 2;
639, 6.

- ἀγελάδες ιβ' 120, 22; cf. βοῦς.
 ἀγελαιᾶ 527, 3 ap.
 ἀγίασμα ου ἀγιασμός 620, 18;
 — Θεοφανείων 43, 15; 50, 22;
 127, 32; 129, 3; 137, 11; 597,
 19, 620, 22; — Φώτων 49, 2;
 101, 1; — ἀγιάσματα ἀγιασ-
 μάτων 429, 11.
 ἀγιασμός μέγας 111, 21.
 ἄγιος 165, 23; 199, 1; 528, 2 ap.;
 538, 2 ap.; 576, 19; — ἅγιος
 ποθητός, ἀγαπητός 80, 16; —
 ἁγίων: δάκρυα 65, 12; — θαν-
 ματουργίαι 65, 16; — φωναί
 518, 23; — ἅγια τῶν ἁγίων
 27, 30; 30, 10; 420, 18; 423, 6;
 — ἅγια διαβάζειν 88, 14.
 ἀγιοκέρια τέσσαρα 64, 16, 22;
 cf. κερῖον.
 ἀγκάθια 165, 31; 167, 1, 10; 179,
 7; cf. ἄκανθαι.
 ἀγκαλιάζειν 165, 29; 166, 38;
 181, 20.
 ἄγκιστρον 507, 5.
 ἀγκούριον 195, 15; cf. ἀγγούριον.
 ἀγκών 629, 1, 21.
 ἀγνεύειν, ἀγνίζειν 412, 17; 507,
 19 s. cf. προαγνίζειν, καθαρί-
 ζειν.
 ἀγνός, ἀγνῶς 81, 10; 469, 2;
 472, 11; 480, 26; 483, 17, 20;
 486, 7; 634, 8; cf. καθαρός.
 ἀγνοοῦντός τινος 465, 3; 551, 12;
 552, 28; cf. γινώσκοντος, εἰ-
 δότος, ἡξεύροντος, θεωροῦντος.
 ἀγοράζειν, cf. πωλεῖν.
 ἄγρας ἐπιτυχία 554, 17, 19;
 cf. θήρα, κυνηγᾶν.
 ἀγριόμηλον 165, 25.
 ἀγριομολόχης ῥίζα 144, 12.
 ἀγριοσκυλός 365, 3.
 ἀγριοχαιρός 360, 22; 364, 12.
 ἄγρός 119, 5; — ἀγροὺς ἐμπν-
 ρίζον δαιμόνιον 234, 10; cf.
 κάμπος, τόπος.
 ἀγρυνπία 549, 5; cf. ὕπνος.
 ἄγχος (?) 507, 21.
 Ἀδάμ 239, 28; 252, 35; 258, 26;
 331, 30 s.; 549, 7.
 Ἀδαμαήλ, ἄγγ. 597, 21.
 Ἀδαμελων, ἄγγ. 599, 18.
 ἄδειαν διδόναι τοῖς δαίμοσι 590,
 24; cf. ἀπολογιάζειν, ἀπολύειν,
 σχολάζειν.
 ἀδελφή, 173, 23; — ἡ συγκοιτά-
 ζειν 528, 9.
 ἀδελφίων δύο αἷμα 88, 6 (corr.
 p. 652, 31).
 ἀδελφός 167, 22; 173, 23; 528, 1;
 — οὖς παραδιδόναι 273, 30;
 282, 10; — χωρίζειν 275, 33;
 283, 19.
 ἄδητοι Ἥλιος, Σελήνη, ἀστέρες
 612, 15 s.
 ἀδιάβατον ὁσπίτιον 32, 18; —ος
 τόπος 396, 12; 425, 22; cf. ἀπά-
 τητος.
 Ἀδιοῦθ, δαιμόνιον 235, 16.
 Ἀδονᾶν 237, 15.
 ἀδρασκελεῖν 140, 19; cf. διασκε-
 λεῖν.
 Ἀδρηήλ, πρωτόγονος ἄγγ. 474,
 17.
 Ἀδριέλ, πρωτότοκος ἄγγ. 408, 14.
 Ἀδωναέ, ἄγγ. 123, 23; 249, 16.
 Ἀδωναή, ἄγγ. 474, 24; 475, 19.
 Ἀδωναήλ, ἄγγ. 127, 12; 263, 15;
 474, 3.
 Ἀδωναῖ, Ἀδοναῖ, 11, 12; 13, 3;
 29, 22; 31, 8; 50, 3; 117, 26;
 248, 3; 258, 8; 407, 3, 23; 408,
 11, 26; 409, 7; 410, 6; 418,
 24; 419, 1; 422, 17; 425, 18;
 432, 17; 459, 24; 460, 5; 473,
 15; 474, 14, 24; 485, 24; 495,
 1 s., 11; 498, 8; 500, 4; 508,
 21; 509, 16; 585, 18; 605, 12;
 — ἄγγ. 237, 25.
 Ἀδωνιή, ἄγγ. 475, 2.
 αἰδαρος 514, 21; cf. αἰδούρι,
 γάδαρος, ὄνος.
 αἰλζων 444, 10.
 αἰτίτης λίθος 492, 15.
 αἰτοπρόσωπα δαιμόνια 236, 16.

- αετός 165, 22; 166, 11; 167, 2;
 188, 17; 381, 33; 513, 16, 18;
 527, 6 ap.; 622, 27; 639, 12; —
 «Αετός ὑπιπέτης» 600, 12; —
 αετοῦ δσμή 243, 4; — αετός,
 δαίμων 216, 13.
 Ἀζακιήλ, ἀρχ. 37, 5.
 Ἀζαρίας 31, 15; 424, 19.
 Ἀζέμης ου Ἀτζέμης 338, 7;
 347, 37; 348, 3; 351, 21, 27,
 38; 352, 7, 11.
 ἀηδών, ἀηδόνη 165, 27; 513, 17, 25.
 ἀήρ 78, 21; 119, 3; 193, 6; 420, 2;
 — αέρος: ἄγγ. 246, 13; — ἄρ-
 χων 217, 13; — δαιμόνιον
 215, 15; 224, 2; cf. ἐναέριον,
 et πετόμενα; — κατάστασις
 206, 5; — αέρων πετουμένων
 φόβος 119, 13.
 Ἀθάε, δαιμόνιον 234, 4.
 Ἀθανάσιος, ἄγιος 230, 23; 612, 13.
 Ἀθηήμ, ἄγγ. ὕπνον 549, 6.
 Ἀθηνᾶς ἱερόν 326, 4.
 Ἀθῆναι 331, 7.
 Ἀθηναῖοι ἀστρονόμοι 310, 21.
 ἀθυμοῦντα δαιμόνια 233, 11.
 ἀθύσματα 635, 12; cf. παιγνί-
 διον.
 αἰγοκέρον δέρμα 60, 16.
 Αἰγόνκερος (Zod'aque) 402, 25;
 442, 24; 472, 1; 506, 22; 641,
 24; 642, 5, 13, 21, 22; 643,
 20; 644, 8; 645, 8, 18; 646, 2,
 14; 648, 8; 653, 18.
 Αἰγύπτιοι, Αἴγυπτος, 29, 30; 122,
 20; 127, 1; 229, 1, 13 s.; 240,
 5; 253, 35, 40; 256, 17; 261, 5;
 263, 7; 264, 4, 6, 7; 265, 16;
 300, 27; 306, 33; 323, 12; 347,
 28; 378, 25; 379, 33; 387
 (f. 51); 422, 25; 465, 18.
 Ἀίδης 112, 30; 146, 28; 254, 5;
 281, 1; 616, 3; — Ἀΐδου: δαί-
 μονες 17, 14; 617, 22; — θεμέ-
 λια 113, 21; — πύλαι χαλκαῖ
 111, 15, 17; 259, 17; 552, 3,
 7.
 αἰδοῖα 625, 6, 9; 629, 5, 24. Cf.
 βέργα, διδύμια, κρυπτόν.
 αἰδοῦρι θαλάσσιον 369, 16.
 Αἰθιοπία 323, 10; 367, 17; 377, 11;
 378, 32.
 Αἰκατερίνη, ἀγία 624, 7.
 αἰλούρον αἷμα 79, 23; — δέρμα
 590, 10; cf. γάτα, κατά.
 αἷμα 85, 13; 172, 13; 195, 7;
 528, 12; 554, 13; — αἷμα ἴδιον
 67, 2, 10; 635, 20; — δακτυ-
 λιον μικροῦ 83, 22; — ῥινός
 67, 10; 79, 17; 92, 20 s.; 116,
 26; 145, 1; 166, 19; 181, 4;
 516, 24; 552, 22; 621, 7; 636,
 17; — ἀνθρῶπινον 11, 15; 24, 3;
 40, 9; 82, 4; 405, 14; 417, 17;
 457, 9; 491, 2; 493, 9, 18;
 598, 20; 599, 9; — μετὰ αἵματος:
 βάπτειν σίδηρον 491, 2; — γρα-
 φειν 11, 15; 67, 2, 10; 79, 17;
 83, 22; 92, 21; 145, 10; 405, 14;
 457, 9; 474, 21; 475, 1, 6, 10;
 504, 20; 552, 23; 635, 20;
 636, 19; cf. βρότος; — αἷματᾶ
 μιγνύναι 76, 27; — αἷμα πῖνον
 δαιμ. 141, 24; 214, 32; 215, 34;
 553, 4; — ποτίζειν 82, 4;
 — τρυγᾶν 442, 13; — αἵματος
 μίasma 493, 18; 599, 11; —
 αἷμα: ἀδελφῶν δύο 88, 6 (corr.
 652, 31); — ἀλεκτορίδος λευκῆς
 462, 7; 634, 16; — ἀσπάλακος
 483, 12; — βόειον 14, 19; 409, 19;
 475, 10; — γαλῆς 405, 13; —
 κουλούμπας 465, 13; — κτήνον
 ἡσφακτοῦ 82, 4; — λαγωῦ
 443, 27; — νυκτερίδας 25, 5;
 408, 21; 418, 11; 635, 13;
 — ὄρνιθος 76, 26; 195, 8 (cf.
 456, 6); — περιστερᾶς 76, 21;
 79, 7; 81, 2; 409, 13; 443, 19;
 475, 6; 488, 14; 555, 12; 634, 7;
 — πετεινοῦ 76, 26; 505, 3;
 — πετεινοῦ ἀγρίου 443, 22;
 505, 13; — ποτικτοῦ 73, 32;
 — προβάτον 475, 11; — ῥομ-
 φαίας 474, 21, 27, 29; 475, 5;
 502, 22; — χελιδόνος 409, 5;

- 475, 1; — *χελώνης* 132, 12.
αἶμα δράκοντος (κιννάβαρι ἰν-
 δικόν) 635, 1.
« αἵματος χύσις » (σχῆμα) 109, 8.
αἵματεκχυσία 241, 16.
αἵματοχυσία 217, 22.
αἱμάτωσις 606, 12.
αἱμορραγία 485, 16; 486, 8 ss.
αἱμορροῖδες 486, 8.
αἶξ 371, 26; 484, 16; 523, 12;
 528, 3 ap.; 563, 1; — *ἀργία*
 366, 15; — *μελάνη* 473, 9; —
αἰγὸς ξανθῆς καβαλλίνα 114,
 22; — *αἰγὸς κέρας* 473, 7;
 cf. *κατζίκιον*.
αἰτία πβ' 125, 27; 126, 21.
αἰτναῖος 366, 8.
αἰχμαλωτοὺς ξενιτεύειν 283, 20.
Αἰὼν Σαβαώθ 41, 8; cf. *Λέων*.
ἀκάθαρτον δαιμόνιον οὐ πνεῦμα
 125, 4; 214, 6, 39; 216 ss.;
 250, 16, 26, etc.
ἀκακία μέλαινα 482, 16.
Ἀκακίου ἀγίου ἐκκλησία 299, 7.
ἀκανθαί 527, 13 ap.; 528, 13;
 cf. *ἀγκάθια*.
ἀκατοῦρητος 113, 8.
ἀκέφαλος ἄνθρωπος 486, 1; —
δαίμων 234, 25; — *ον πνεῦμα*
 490, 1.
ἀκίνητος Θεός 242, 15.
ἄκμων χαλκῆος 625, 13.
ἀκολουθεῖν ἀναγκάζειν τινά 138,
 10.
ἀκολουθία μεταξαρίου 127, 20.
Ἀκριβήδηλ, ἄγγ. 508, 8.
Ἀκριχὴλ δυνατός 508, 30.
ἀκρόασις 200, 19.
ἀκτουάριος 515, 24.
ἄκτυπος τόπος 44, 17.
ἄλαλος 528, 6; — *ἄλαλος δαι-
 μων* 122, 25; 127, 6; 241, 7;
 243, 7; 247, 37; 253, 11; 263,
 12; — *ἄλαλον οὐ ἀλαητί* 40,
 13; 51, 12; 430, 7; 460, 18;
 496, 1; 504, 5; 552, 15; cf.
ἀσύντυχον, ὀμιλεῖν, χαιρετίζειν.
Ἀλάμ θεός 576, 13.
ἄλας (ἄλς) 165, 34; 166, 3; 467, 14.
ἄλεθρον (= ἄροτρον) 493, 11;
 cf. *ἀλέτριον*.
ἀλείφειν 3^ο, 22, 24; 57, 9; 85, 10,
 13; 137, 12; 147, 16; 195, 7;
 444, 21, 30; 445, 1; 577, 4;
 580, 5; 592, 14; 614, 31; 625,
 5, 9; 635, 23; cf. *χρίειν*.
ἀλεκτορίδος λευκῆς αἶμα 462, 7;
 — *πτερόν* 462, 6; cf. *ὄρνιθα*.
ἀλέκτωρ, ἀλεκτροῦν 167, 7;
 373, 24; 528, 3, 1 ap.; — *ἀλέκ-
 τορος ἀσπίλον λευκῆς αἶμα* 634,
 16; — *ἀλέκτορος φωνή* 121, 31;
 417, 4; 450, 21; 458, 12; cf.
πετεινός.
ἀλεκτοροφωνίας δαιμόνιον 245,
 27.
Ἀλεξάνδρεια 323, 8.
Ἀλέξανδρος βασιλεὺς Μακ. 467,
 17; 601, 2; 613, 5.
ἀλεποῦ: cf. *ἀλώπηξ*.
ἀλέτριον 599, 4; cf. *ἄλεθρον*.
ἀλεῦριν 74, 2; — *μονόπανδρον*
 (°) οὐ ἀπὸ μονόπανδρον, 449, 12.
ἄλευρον 527, 19.
ἀληθής, ἀληθινός (= *efficace*) 13,
 19; 14, 15; 15, 16; 409, 3, 9;
 410, 16; 474, 7, 28.
Ἀληξτέφας δαιμ. 234, 8.
Ἀλης 338, 6; 347, 21, 35; 348,
 4, 9, 19.
ἀλησβερέση 146, 1.
ἀλιεύειν 506, 16, 32; 647, 24.
ἀλιεύς 509, 19; 647, 24 ss.
Ἀλισβίς 325, 18.
ἀλισφακίας στέφανος 555, 24.
Ἀλκαχράκ, ἄγγ. 508, 7.
Ἀλληλινέλ, ἄγγ. 42, 3.
Ἀλληλουῖα 15, 12; 410, 11; 475,
 24.
ἀλλόμενα μέλη 628, 8, 10; cf.
παλμομαντεία.
ἀλλόφυλος 193, 24.
Ἀλμεήλ, ἄγγ. 431, 7.
ἀλμυρά 187, 19; cf. *ἀρμυρά*.

- ἄλογον 145, 22; 165, 13 ss.; 166, 23, 30; 167, 14; 175, 18; 527, 4, 5, ap.; 528, 5 ap.; — ἀλόγον: δέσμα 60, 16; — πέταλον 73, 28; — πόδες 600, 9 ss.; — ἄλογον θαλάσσιον 369, 16. Cf. ἵππος.
 ἀλόη (ἀλόης) 48, 9; 61, 3; 405, 1; — ἡπατίτις 482, 15; — ξανθός 622, 13; — ἀλόης ξύλον 81, 3; cf. ξυλαλόη.
 ἀλουπή: cf. ἀλώπηξ.
 ἀλουχίδος ἀγάπη 642, 10 ss.; 645, 17; — ἐγκράτεια 647, 18. Cf. γυνή.
 ἀλποχόν, βότανον 481, 6.
 ἄλσος 239, 1; 417, 1; 419, 17; cf. δάσος.
 ἄλφα 267, 22 ss. — πέντε ἄλφαι 593, 5; 594, 19; 624, 16; cf. πεντάλφα.
 Ἄλφα καὶ ω (Θεός) 26, 12, 28; 35, 10; 36, 9; 45, 28; 46, 8; 51, 28; 52, 10; 61, 28; 418, 26; 419, 13; 427, 29; 428, 25; 460, 6; 495, 11; 498, 6; 500, 5; 585, 17; cf. 55, 17.
 ἀλφάβητος (ἢ ΑΒ) 634, 7, 15; 635, 2, 10; — φιλιτή 613, n. 1; — (secrets) 93; 446; 503; 572; 613; 631; 634 ss.; — Σολομῶντος 636, (f. 370).
 ἀλφαωνία 458, 19; 485, 8; 598, 6; cf. παιωνία.
 ἀλώνιον 119, 7.
 ἀλώπηξ, ἀλωπού, ἀλουπή, ἀλεπού 187, 23; 528, 1 ap.; 563, 19; — ἀλώπεκος: δέσμα 635, 8; — καρδιά 66, 22; — χολή 457, 18.
 ἀλωπεκία 481, 9.
 Ἀμαλήκ, ἄγγ. 127, 14.
 ἄμαξα, ἀμάξι 166, 31; 535, 21; cf. ἄρμα.
 Ἀμαξα 233, 31; 244, 10.
 ἀμαρτάνειν με πόρνην 169, 25.
 ἀμαρτίας φάρμακον δαιμόνιον 238, 26.
 ἀμασχάλη 153, 33; cf. μασχάλη.
 Ἀματζίελ, ἄγγ. 42, 4.
 ἀμβλυωπία 482, 19.
 ἄμεινον (= οὐ μένων) 77, 13.
 Ἀμελονήλ, ἄγγ. 99, 18.
 ἀμεταλάβαστος 120, 12.
 ἀμήλωτος 54, 25 ap.
 ἄμμος 128, 5; 129, 13; 166, 5; cf. ψάμμος.
 ἀμνός 100, 9; cf. ἄρην, ἀρνίον.
 ἄμορφον δαιμόνιον 236, 15; 248 1; 263, 13.
 ἄμουλα, ἄμπουλα 43, 17 ap.; 50, 21, 26; 51, 3, 13; 434, 9; 471, 18; 592, 1, 13; — διάλεξις, 592, 1; — καινούργια 49, 1, 6.
 ἄμπαριν 89, 26.
 Ἀμπελεῖς, Ἀμπελής 338, 7 ss., 11; 347, 4; 348, 3 s., 18; 349, 42.
 Ἀμπελή 347, 13.
 ἀμπέλι(ον), ἄμπελος 167, 4, 12, 13, 16; 178, 16; 515, 19; 528, 16; — λευκή 481, 4; — ἀμπέλων: ἀποτέλεσμα 602, 24; — εὐχή 601, 12.
 Ἀμπεπήλ 333, 21; 334, 19 ss.
 Ἀμπονάζερ 350, 5 ss.
 Ἀμπουκουρέεσι 333, 18; 334, 3; 341, 13; 345, 36, 40; 346, 1, 26.
 Ἀμπουμπέκηρ 338, 5; 343, 16; 345, 34; 347, 17 ss.
 Ἀμπουτζέχηλ 334, 1, 5 ss.
 ἀμύγδαλα 47, 5.
 ἄμφοδον 239, 6; cf. τριόδιον.
 ἄμωμον 508, 5.
 ἀμώνω: cf. ὀμνύω.
 ἀναβολήν (?) πίνειν 506, 14, 21.
 ἀναβριάρικον (?) 618, 20, 27.
 ἀναγαργαρίζειν 506, 14, 21.
 ἀναθέτειν δαίμονας 35, 7, 23; 427, 26; 428, 11.
 ἀναθυμίασις ἀτμοῦ 508, 16, 25, 32.
 ἀναιδῆ πνεύματα 240, 11; 250 ss.
 ἀναλύνειν εἰκόνα κηροῦ 642, 8; cf. 461, 26; 501, 24.
 Ἀνανίας 31, 14; 424, 19.
 ἄνακτος βοήθεια 634, 1,

- ἀναξιέλδια (?) 413, 1.
 ἀναπνοή 630, 14.
 ἀνάποδα καβαλλικεύειν 173, 10.
 ἀναποδογράφειν, ἀνάποδα γρά-
 φειν 12, 3; 67, 7; 136, 3; 615, 14;
 626, 4; cf. ἀνάστροφα, ἀντι-
 στρόφως, ἐμπρὸς ὀπίσω, ἐξανα-
 στροφῇ.
 Ἀνάγνυροι, ἄγιοι 91, 9; 139, 22.
 Ἀναστασία, ἄγία φαρμακολυτρία.
 97, 17; 122, 10; 624, 6.
 Ἀναστάσιος, βασιλεύς 329, 30.
 ἀνάστασις νεκρῶν 527, 10 ap.
 Ἀνάστασις, ἄγία (ἐκκλησία) 299,
 15; 300, 11.
 Ἀναστάσεως ἡμέρα 287, 14.
 ἀναστενάζειν 167, 8.
 ἀνάστροφα γράφειν 11, 3.
 ἀνατολή, ἀνατολαί 33, 12; 232,
 38; 245, 21; 273, 8; 278, 4;
 426, 16; 493, 23; — κατὰ ἀνα-
 τολὰς ὄρᾱν, ἵστασθαι, λέγειν
 25, 9; 61, 16; 68, 10; 204, 13;
 418, 18; 480, 14; 525, 8; 585,
 12; 588, 22; 595, 8; — ἀνατο-
 λῆς δαίμονες 99, 28; — πνεύ-
 ματα 33, 13; 426, 17; — στοι-
 χεῖα 92, 18; cf. τρεμουντά-
 να.
 ἀνατρέχειν ποταμόν 410, 22.
 ἀνάτριχα ποταμοῦ 476, 3; 504, 4;
 — ὑπάγειν 15, 21.
 ἀναχωρίζειν δαίμονας 244, 25.
 Ἀνδραγῆλ, ἄγγ. 67, 25.
 Ἀνδρέας πρωτόκλητος 323, 2.
 ἀνδρία 398, 8; 470, 10; 650, 14.
 ἀνδριάς 527, 7.
 ἀνδρογόνου ἀγάπη, μῖσος, δεῖν,
 λύειν v. ces mots; — ἀνδρόγυνα
 χωρίζειν 283, 19.
 ἀνεμοκατεβαίνειν (?) 448, 15, 21.
 ἄνεμος 27, 29; 45, 19; 51, 7; 220,
 35; 580, 33; — ἀν. κρούων
 504, 15; — ἄν. δαίμων 247,
 6; — ἀνέμωνι: ἄγγελος 65, 5;
 — ἄρχοντες 603, 18.
 ἀνεμόστροφος δαίμων 247, 6,
 «Ἀνεμοφθόρος» 600, 10.
 ἀνεπιθυριάριον (?) 618, 19, 27.
 Ἀνεράδα βασίλισσα 460, 17 ss.;
 467, 2.
 ἄνηθον 94, 27; 132, 29; 457, 18.
 ἀνήρ (κατ' ὄναρ) 193, 21; — ἄν-
 δρα φιλεῖν 528, 10.
 ἀνήφορος 166, 25.
 ἄνθη 167, 3.
 ἀνθότυρος 520, 27.
 ἄνθρακες, ἀνθρακιά 417, 12; 461,
 20 ss.; 501, 18 ss.; 519, 28;
 598, 9; — κυπαρίσσινοι 504, 21;
 508, 3; — πεύκινοι 504, 21. Cf.
 κάρβοννα.
 ἀνθρωπίνη μορφή, πρόσοψις, ἀν-
 θρώπινον εἶδος δαιμόνων 27, 7;
 28, 1; 29, 5; 35, 21; 419, 27;
 420, 20; 421, 29; 428, 9; cf.
 480, 22; 596, 8.
 ἀνθρωπόμορφος δαίμονια 236, 15.
 ἀνθρωπομόρφον (= μανδραγόρου)
 γάλα 462, 3. Cf. μανδραγόρα.
 ἀνθρωπόπνευμα 64, 26.
 ἀνθρωπος ὀρθίος γυμνός (gravure)
 481, 12; — περιεσφιγμένος πτε-
 ρὰ ἔχων καὶ ἀκέφαλος (id.), 486,
 1; — ῥάβδον κατέχων (id.)
 492, 16.
 Ἄννα 116, 18.
 Ἄννα χήρα 301, 29.
 Ἄννας γραμματεὺς 265, 35.
 Ἀνόμοιοι 316, 19.
 ἄντζα 629, 29.
 ἀντιδιάβασμα (?) 439, 9.
 ἀντιδίκων (κατ') 88, 12; 143, 1;
 639, 6 ss.; cf. ἐχθρός.
 ἀντίδωρον 527, 3 ap.; cf. εὐλο-
 γία, προσφορά, ὕψωμα.
 ἀντιθέσιμον δαιμόνιον 127, 7.
 ἀντικείμενος (= διάβολος) 242,
 24; 243, 11; 255, 14; 256, 12.
 ἀντικέφαλος 630, 12.
 ἀντίμαγον 120, 10, 14.
 ἀντιμήνσιον 83, 4.
 Ἀντιόχεια 300, 27; 323, 14,

- Ἀντίλοχος ἐνδοῦχος 302, 3 ss.
 ἀντιπροσωπίδιν (?) 548, 19.
 ἀντιστρόφως γράφειν 447, 4; cf.
 ἀναποδογράφειν.
 ἀντίχειρ δεξιός 634, 12.
 Ἀντίχριστος 337, 26; 341, 36;
 352 ss.
 Ἀντώνιος 615, 22.
 ἄνδρσι τόποι 119, 18; 239, 1;
 252, 25; 257, 15.
 ἀνυπόδητος 527, 18; 529, 25; cf.
 ξυπόλυτος.
 ἀνυπόστροφον 40, 13; 430, 8;
 496, 2; cf. ὀπίσω κνιτάζειν.
 ἀνυφαντάκις 570, 1.
 ἀνώφλιον 115, 16.
 ἀξαγόρευστος 120, 12.
 ἄξαιμον ποδίου γυναικὸς παίρνειν
 653, 9. Cf. ἡλικία.
 ἀξιργάριον (?) 618, 20.
 ἀξίωμα αἰτεῖν 398, 28; cf. ὀφφίκιον.
 Ἀπαγάτα (ἦ), δαιμόνιον, 576, 21.
 Ἀπαέλ, ἄγγ. 42, 9.
 ἀπαλεύειν 167, 15.
 ἀπάντημα 248, 1; 263, 12; — ἀπαν-
 τήματος μαγεῖται 125, 21. Cf.
 συναπάντημα.
 ἀπαξ, δαιμόνιον 122, 26; 248, 2;
 263, 13; cf. ἐνελέπαξ.
 ἀπαρεμφάντως περιπατεῖν 472, 9;
 cf. ἀφανότης, θεωρεῖσθαι.
 Ἀπάτη (ἦ), δαιμόνιον 234, 13.
 ἀπάτητος πηλὸς 410, 23; — τόπος
 23, 11; 417, 3; cf. ἀδιάβατος.
 ἀπελατίκιον 521, 15, 17.
 ἀπελαύνειν δαίμονας 258, 10.
 «ἀπέξω (αἰ)», δαίμονες (?) 591, 7.
 ἀπέρατος τόπος 396, 12.
 ἀπερίσκοπος τόπος 425, 22.
 «ἀπέστειλεν βασιλεὺς» κτλ. (formule)
 100, 29; 112, 1; 116, 24; 147, 10;
 612, 18.
 ἀπετάν 166, 26 ss.; 167, 19 s. cf.
 ἵπτασθαι, πετάν.
 ἀπέχειν, ἀπέχσθαι, ἀποχή αἰσχροῦ
 603, 19; — ἀπὸ γυναικὸς 18, 9;
 146, 33; 191, 25; 193, 19; 425, 2;
 — ἀπὸ ξένας γυναικας 201, 15; —
 ζωουσίας 507, 20; — ἰχθύος
 18, 10; 425, 3; — κακῶν 412,
 15, 19; — κρέατος 18, 10; 425, 3;
 477, 16; — κρέατος ὕειον 486,
 7; 493, 5; — νεροῦ 195, 12; — οἶ-
 νον, v. οἶνος. Cf. νηστεία, νησ-
 τεύειν, τρώγειν, πίνειν.
 ἀπήγανον 51, 10; cf. ἡγανον.
 ἀπίδια 515, 16; 527, 11 ap.
 ἀπόβαλμα 75, 13.
 ἀποβλήσεις ποιοῦν δαιμόνιον 243,
 3.
 ἀποδέματος μάγια 125, 21.
 ἀποδεμένος ἄνθρωπος 136, 17; cf.
 δειν.
 ἀποδημία 143, 8; 454, 12, 15.
 ἀποθαμμένος 166, 1, 12, 21; 167, 22;
 194, 5; — ἀποθαμμένον: κόκκα-
 λον 136, 18; 140, 13, 20; χῶμα
 456, 18.
 ἀποκάλυψις 116, 28; 327, 30; —
 Ἰωάννου 336, 5; 337, 31, 38; 341,
 38; 345, 9 etc.; — Μαρίας 272,
 1; 280, 5 ss.; 288, 17 ss.; —
 Μωϋσέως 65, 3; 429, 10; — προ-
 φητῶν 424, 18.
 ἀποκεφαλίζειν, ἀποκεφαλισμός 167,
 23; 527, 12.
 ἀπόκρυφα μανθάνειν 148, 21; cf.
 μυστήρια.
 Ἀπολλινάριος Λαοδικεύς 314, 10.
 ἀπολλύμενον πράγμα 451, 12; cf.
 χαμένον.
 Ἀπολλύων 353, 34.
 Ἀπόλλων 328, 29 ss.; 329, 27, 39;
 468, 4; — Φοῖβος 326, 18; 330,
 23; — Ἀπόλλωνος: Ἥλιον ναός
 301, 5; — ἱερόν 326, 19.
 Ἀπολλώνιος 495, 4; 507, 18; 509,
 17.
 ἀπολογιάζειν δαίμονας, ἀπολογίασις,
 ἀπολογίασμα 41, 19; 43, 7; 46,
 19; 50, 16; 51, 4; 52, 28, 50; 56,
 11; 432, 10; 578, 23. Cf. ἄδεια,
 ἀπολύειν, εὐχαριστεῖν, σχολάζειν,
 ἀπολύειν δαίμονας, ἀπόλυμα, ἀπό-

- λυσίς 36, 24; 40, 1; 46, 18. cf.
 ἀπολογιάζειν.
 ἀπολυτικόν 622, 14.
 ἄπονος 167, 18.
 ἀποπνίγειν ἀσπάλακα 484, 7.
 ἀποστατικὸς παπᾶς 584, 20 (corr.).
 ἀποστόλῃ μεγάλων ἀνθρώπων 639, 2.
 Ἀπόστολοι ιβ' 62, 13; 83, 16;
 89, 18; 119, 25; 120, 8; 611, 21; —
 Ἀποστόλων: ἐπιστολῇ 288, 26; —
 κορυφαί 99, 20.
 ἀποστόλους ἐκπέμπειν 506, 22.
 ἀποσφραγίζειν δαίμονας 423, 12;
 cf. βουλλώνειν, σφραγίζειν.
 ἀποτελεῖν, ἀποτελεῖσθαι 601, 14,
 18; 603, 15
 ἀποτελεσμα 465, 5; 478, 1; 481, 1;
 602, 11, 24; 603, 21; 640, 9;
 641, 22; 642, 4, 9, 16; 643, 1, 7,
 13, 18; 644, 10, 15, 22; 648, 10.
 ἀποτελεσματικῇ 640, 10; — πραγ-
 ματεία 397, 1, 5; — ἀποτελεσμα-
 τικόν 466, 1.
 «ἀποτυχία καὶ θλίψις» (σχῆμα) 108,
 2; 558, 27.
 ἀποχύσεως νερόν 652, 27.
 ἄπτειν λύχνον 614, 32.
 Ἀπτουλλᾶς 334, 1, 6 ss.
 Ἀραβες, Ἀραβία 220, 13, 29; 221,
 1; 322, 7; 323, 17; 356, 6;
 376, 24, 30; 378, 27; 485, 17.
 ἀραβικῇ, ἀραβικῇ γλῶσσαι 344, 22;
 481, 6; 482, 8.
 ἀράδες μετώπου 152, 3.
 Ἀραήλ, ἄγγ. 237, 10.
 ἀράπης 175, 34, 36; 214, 30; 215,
 7, 38.
 Ἀραχαήλ, ἄγγ. 249, 16.
 ἀράχνη 562, 12.
 Ἀργαρονήλ, ἄγγ. 508, 7.
 ἀργὰ περιπατεῖν 165, 30; 166, 37;
 527, 12 ap.
 ἀργαστήριον 146, 2, 7; — ἀνοίγειν
 438, 33; 439, 13; cf. ἐργαστήριον.
 ἀργέντο σουλιμάδω 443, 22.
 ἀργός 165, 8; 175, 35.
 ἀργυρίου νόμισμα 490, 12; 496, 6;
 — πληθυσμός 402, 20; 471, 28;
 617, 9.
 ἀργυρος 479, 9, 13; — ἀργύρου δί-
 νισμα 490, 12; — «λευκὸς ἀργυρος»
 (σχῆμα) 109, 18; 390, 10; 560,
 5. Cf. ἀσήμι.
 ἀργυρᾷ βούλλα 224, 13; 226, 20;
 — ἀργυροῦν δακτυλίδιον 171, 36;
 530, 1; 552, 14; — πέταλον 447, 2;
 — σκευὸς 527, 4; — γερονέναι
 527, 1; — ἀργυρᾷ (πράγματα)
 181, 21.
 Ἀρειανός 299, 12, 14, 16; 300, 4;
 352, 22.
 Ἀρειος 313, 1 ss.; 316, 5.
 ἀρέσκεσθαι (εἰς τὸ) 644, 1; 646,
 18; cf. εὐδοκία.
 ἄρην 206, 8; 527, 9; cf. ἀρνίον, ἀμ-
 νός.
 Ἀρης 70, 13; 152, 7; 331, 10, 28;
 393, 4, 6, 12; 398, 11, 17; 399,
 15; 404, 12; 405, 12; 435, 32;
 438 ss.; 443, 10; 470, 14; 472, 22;
 507, 6; 633, 9; 642, 14; 650, 17; —
 Ἀρεως: ἄγγελοι 70, 13; 404, 12;
 435, 32; 472, 22; 633, 9; 641, 21;
 646, 5; — δαίμονες 70, 13; 404,
 12; 435, 32; 472, 22; 633, 9; —
 ἡμέρα v. τρίτη; — θυμιάματα
 405, 12; — μελάνι 443, 10; —
 σημεῖα 642, 14; — σφραγίς 415,
 15; — χαρακτηῆρες 405, 15;
 646, 5; 648, 6; — ὥρα 401, 22;
 402, 3, 26; 438, 33; 439, 9, 15,
 19, 26; 440, 4, 7, 11, 17, 21;
 441, 1, 7, 12, 25; 471, 12; 472, 2;
 609, 8; 616, 24; 645, 7; 646, 2;
 648, 2; 650, 17.
 ἀρθρεῖτις 492, 2, 12, 15.
 ἀρίδα 202, 10.
 ἀριθμοί: τεσσαράκοντα ὀκτώ 155
 ss.; — τριάκοντα 573, 6; — τριά-
 κοντα ἕξ 572, 10 ss.
 ἀριστολογία 443, 7.
 Ἀριστοτέλης 152, 15; 330, 35;
 331, 11; 332, 12; 462, 12; 601, 1;

- Ἀριστοτέλους βούλλα 60, 10; 104, 9.
 ἄρκτος, ἄρκος, ἀρκουῖδα 166, 8; 187, 26; 360, 8; 384, 4; 527, 11 ap.; 528, 15, 7 ap.; 563, 24; — ἄρκον στέαρ 492, 10.
 Ἄρκτος 232, 38; 245, 21; 589, 4; 612, 3; — Ἄρκτου: δαίμονες 100, 1; 120, 5; — ἐναντίωμα 620 26; — στοιχεῖα 92, 18. cf. Βορ-
 ρᾶς.
 ἀρμάδα 101, 12; 460, 15, 26.
 ἄρματα, ἄρματα 166, 17, 34; 179, 37; 527, 9 ss. ap.; 528, 6 ap.; 528, 11; — ἄρματον δεῖν, λύειν 652, 38; 653, 3; 1; cf. ὄπλα.
 ἄρμα 527, 8 ap.; — ἄρματα πύρινα οὐρανοῦ 618, 1. cf. ἄμαξα.
 Ἀρμενία 323, 6, 13.
 ἀρμένιος βῶλος 405, 18.
 ἀρμονία τξέ' σώματος 246, 16; 249, 23; — ἀρμονίαν φαίνεσθαι ποιοῦν δαιμόνιον 247, 10.
 ἀρμοὶ τ' σώματος 97, 30; — τξέ 90, 16.
 ἀρμοπονίας δαιμόνιον 245, 26; cf. 119, 15.
 ἀρμόσεις τξέ' ἀνθρώπον 429, 15.
 ἀρμυρά 193, 3; cf. ἄλμυρά.
 ἀρνίον 14, 8; 165, 6, 7; 166, 6; 186, 1; 473, 28; 474, 10; 523, 15. Cf. ἀμνός, ἄρην.
 ἀρνοαριμπιτέτα (?) 443, 12.
 ἀρνούμενοι Χριστόν (οἱ) 279, 12.
 ἀρραβῶνες 506, 1, 20.
 ἄρρειν συνδοιάσαι 527, 7 ap.
 ἀρρωστία 48, 30; 166, 4, 16; 167, 9; 452, 13; 528, 5; 572, 8; 573, 5, 12. Cf. ἀσθένεια, νόσος.
 ἀρρενικὸν δαιμόνιον 126, 13; — πνεῦμα 249, 14.
 ἀρρενοκοῖται (οἱ) 277, 23; 284, 27.
 ἀρσιλπέντι 32, 22; 47, 8; 48, 9.
 Ἄρτεμις 242, 27; 246, 4; 334, 2.
 ἀρτεμισία μονόκλωνος 484, 9.
 ἄρτος 165, 3; 178, 19; 467, 1; 507, 21; 550, 21; 551, 2, 5; 553, 17 s.; 609, 16 s.; 610, 10; — ἄρτοι ε' κριθῖνοι 590, 16; — ἄρτος καθαρός 513, 1, 6; — κηβαρός, κηβαρός 513, 2, 7; 518, 9; — κονλίκιος 518, 7, 10. Cf. ψωμίν.
 Ἀρτοσαήλ, δαιμόνιον 236, 27.
 Ἀρφαγγιήλ, ἄγγ. 249, 18.
 ἀρχάγγελιοι 37, 3; 55, 14; 92, 17; 123, 12, 15, 17, 25, 34; 125, 19, 30; 127, 12; 229, 18; 231, 27; 244, 33; 246, 37; 247, 5; 249, 21; 419, 20; 503, 24; 619, 26; 623, 2.
 Ἀρχαί (ἄγγελοι) 37, 3; 118, 28; 243, 13; 246, 37; 419, 20.
 ἀρχὴ καὶ τέλος (Θεός) 26, 12, 28; 35, 10; 36, 9; 45, 28; 50, 10; 51, 28; 61, 28; 327, 37; 418, 27; 419, 13; 460, 6; 498, 6; 585, 17.
 «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος» κ. τ. λ. 89, 2; 93, 12; 98, 16; 117, 10; 122, 17; 130, 25; 622, 11.
 ἀρχηγοὶ δ' δαιμόνων 98, 29.
 ἀρχηγίας ποιῆσαι 439, 26.
 ἀρχιδιάκονος 276, 34.
 ἀρχιερεὺς 519, 4, 6.
 ἀρχιζώστη 481, 5.
 ἀρχιθρονοὶ 27, 1.
 ἀρχιστράτηγοι ἀγγέλων 622, 2.
 ἀρχοντες 58, 11; 89, 27; — ἀνε-
 λήμονες 277, 28; 284, 30; — ἄρχοντες (πλανητῶν) 603, 18; — ἄρχοντες 99, 1; — δαιμό-
 νων 233, 19; 234, 4; 244, 12; 433, 26, 31; 590, 18; 594, 11; — δώδεκα τῆς κολάσεως 53, 20; — ἑβδομήκοντα δύο τῶν δ. 17, 12; — «πύργων» 603, 18; — τεσσαρά-
 κοντα (τέσσαρες) τῆς κολάσεως 17, 15. Cf. ἀσθέντης, βασιλεύς, προστάται, πρωτόθρονοι.
 ἀσβέστης, ἀσβεστος 13, 20; 14, 17; 408, 2, 18; 474, 19.
 ἀσεβεῖς (οἱ) 284, 32.
 ἀσῆμι 84, 6; cf. ἀργυρος.
 ἀσθένεια 42, 12; 142, 17; 431, 23;

- 591, 3; — ἀσθένεια ὀβ' 118, 35.
Cf. ἀρρωστία, νόσος.
- Ἀσία 323, 4; 589, 3.
- ἀσκέπαστος 496, 4.
- Ἀσμεδαῖ, Ἀσμοδαῖ, Ἀμοσδαέ, Ἀσ-
μόδιος δαιμόνιον 27, 10; 28, 25, 29,
35; 31, 21; 34, 2; 92, 22 ss.; 233,
30; 244, 9; 419, 30; 421, 13,
18, 23; 426, 28.
- ἀσπάλαξ 483, 11 ss.; — ἀσπάλακος
προγυνωστικόν 483, 11.
- ἀσπασμούς ποιοῦν ἐν βαλανείῳ δαι-
μόνιον 238, 3.
- ἀσπίς 361, 20; 562, 1; 570, 27.
- ἀσπράγγελος 49, 14; 50, 28.
- ἄσπρον 40, 14; 166, 7; cf. ἀργύριον.
- Ἀσσυρίων βασιλεὺς 220, 13, 29;
221, 1.
- Ἀσταρόθ, Ἀσταράθ, Ἀσταρότ,
Ἀσθόροτ, Ἀσταθορ, 17, 16 (ἄρχων
τῆς κολάσεως); 28, 34; 31, 21;
34, 11; 92, 23 ss.; 421, 22; 427,
6; 461, 11, 24; 501, 9, 21.
- ἄσταχυς 528, 4 ap.
- ἀστέρα (colique) 119, 15; 141, 22 ss.;
234, 8 ap.; 553, 1.
- ἀστήρ 119, 2; 142, 18; 165, 5, 10;
166, 10; 242, 18, 20; 327, 32;
328, 4, 8, 13, 20; 505, 4; 508, 26;
— ἀστέρος ὀρκισμός 508, 18 ss.
Cf. ἄστρον.
- ἀστραγάλην 628, 6.
- ἀστροπή 123, 34; 167, 6; 192, 25;
234, 27; 508, 15, 25 s., 32; 525,
17; — ἀστροπῆς ἄγγελος 10, 25;
127, 14; 246, 13. Cf. ἀστροπελέκι.
- ἄστρον 90, 12; 94, 28; 121, 5; 128,
5; 148, 2; 203, 33; 528, 8; 653, 2;
— ἀπλανές 508, 16; — ἐσπέριον
233, 21; — (κομήτης) 353, 29; —
πρῶτον 16, 19 ss.; 80, 10;
581, 16; 611, 17 ss.; 612, 4; 618, 5,
15; — εἰς ἄστρον βαλεῖν 82, 13;
— ἄστρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν 121,
5; — παραδιδόναι ἑαυτὸν εἰς ἄσ-
τρον 17, 7; cf. ἀστήρ, ἀστρονομεί-
σθαι,
- ἀστρονομεῖσθαι 612, 26.
- ἀστρονομία 341, 17.
- ἀστρονόμοι 310, 23.
- ἀστροπελέκι 166, 32; cf. ἀστροπή.
- ἀσυλληψία 597, 12; cf. ἀτεκνία,
συλλαμβάνειν.
- ἀσύμμορφον δαιμόνιον 122, 26; 248,
2; 263, 13.
- ἀσύντυχον 49, 1; 91, 7; 430, 7;
ἄλαλος, θεωροῦντος.
- ἄσφαλος 230, 14; 598, 9.
- ἀσφοδέλου ῥίζα 24, 3; 406, 4;
417, 17.
- ἀσώματα σεσωματωμένα ἰδεῖν 18, 7;
424, 27; cf. 35, 21; 233, 25; 428, 9.
- ἀτεκνία 66, 13; 85, 7; cf. ἀσυλληψία,
συλλαμβάνειν.
- Ἀτζέμης: cf. Ἀζέμης.
- ἀτζίγγανοι 528, 4 ap.
- Ἄτταλος, βασιλεὺς Μακεδονίας 325,
11.
- αὐγία 445, 4.
- αὐγὸν 165, 32; 166, 35; — πρωτό-
τοκον 581, 2 p.; — αὐγοῦ: ἄσ-
προν 67, 12; 79, 17; κρόκος 79,
18. Cf. ὦον.
- Αὐγοστόν πρώτη 600, 2.
- αὐθέντης, ἀφέντης 58, 17; 89, 27;
452, 22; 453, 20; 605, 13; — δαι-
μόνων 29, 13; 44, 11; 87, 22;
422, 5. Cf. ἄρχων.
- αὐλάκι (χῶμα ἀπὸ) 147, 29 s.
- αὐλή 119, 7.
- αὐλός 528, 5 ap.
- Αὐρηλιανός, βασιλεὺς 301, 7.
- αὐτίον 153, 22; cf. οὖς, ὠτίον.
- αὐτοκράτωρ 519, 7.
- αὐχὴν 627, 9; cf. τεράχλος.
- ἀφανότης 81, 15; 396, 10, 14, 21;
403, 4; 472, 9; 487, 9; cf. ἀπαρεμ-
φάντως, θεωρεῖσθαι.
- ἀφεδρών 629, 5, 25.
- ἄφθορον βρέφος 480, 13; — παιδίον
504, 2; 595, 9; cf. παρθένος.
- ἀφικραζόμεναι γυναῖκες κ.τ.λ. 274,
14; 282, 25.
- ἀφορίζειν 63, 16; 232, 33; 245, 17.

ἀφορισμός 130, 6, 18.

ἀφορκισμός 232, 22; 250, 24; — τῶν
βεργίων 585, 16, 20; cf. ἐξορκισ-
μός, ὀρκισμός.

Ἀφρική 323, 11.

ἀφροδίτεια 85, 9.

ἀφροδισιάζειν 442, 13.

Ἀφροδίτη (οὐ ὁ Ἀφροδίτης), θεά 94,
12; 466, 3 ss.; 468, 2; 545, 4 ap.;
607, 18; — πλανήτης 72, 1;
152, 8; 334, 2; 356, 8; 399, 7, 14;
404, 24; 405, 16; 437, 24; 438 ss.;
443, 18; 470, 20; 472, 28; 633, 17;
642, 7, 14, 22; 643, 4; 644, 19;
651, 4; — ἐν δυνάμει 504, 18; — ἐν
Ἰχθύσι 456, 2, 24; — ὠροσκο-
ποῦσα Σελήνη 465, 8; — ἧς: ἄγ-
γελοι 72, 1; 404, 24; 437, 24;
472, 28; 633, 17; 641, 20; 642, 2,
19; 643, 16; 645, 21; 647, 11; —
δαίμονες 72, 1; 404, 25; 437, 24;
472, 29; 633, 18; — ἡμέρα, γ. πα-
ρασκευή; — θυμιάματα 405, 16;
— μελάνι 443, 18; — σημεῖα 641,
19; 642, 2, 23; — χαρακτηῖρες 642,
18; 643, 3; 645, 20; 646, 17; 647,
10; — ὥρα 401, 16; 402, 13; 411,
18; 439, 2, 10, 16, 20; 440, 1, 12,
18, 23; 441, 2, 8, 13, 18, 22, 27;
447, 10; 459, 4; 466, 6; 467, 10;
471, 6, 23; 500, 15, 18; 585, 13;
607, 16; 642, 5, 12, 21; 643, 2;
644, 6; 645, 18.

Ἀφροδίτης βόστρυχος, λίθος 489, 1.

ἀφρός 597, 5.

ἀφρός ἰνδικός 614, 30.

ἄφωνος 528, 7 ap.; — ἄφωνος =
ἀλαλητί 469, 3; cf. ἀλαλος; —
ἄφωνος (?) ποιοῦν δαιμόνιον
241, 9.

Ἀχαιοί 325, 16, 23.

ἄχελι 191, 1; 527, 4 ap.

ἄχελῶνα 188, 8.

Ἀχή, δαιμ. 234, 16.

ἄχυρα 180, 27; 528, 3 ap.

ἀγνίθιον 527, 6.

ἄωρα βρέφη 243, 3.

ἄωρία 236, 8.

B

Βαβέτ, δαιμόνιον 404, 25; 431, 3;
cf. 472, 29.

Βαβυλών 226, 7, 15; 347, 36; 351, 22.

Βαθονήλ, ἄγγ. 234, 18.

βάθρακας 145, 26; cf. βάτραχος, βό-
τραχος.

βατον 529, 5; — φοίνικος 168, 25.

Βαλαάμ 325, 2.

βαλανεῖον 238, 3; 239, 6; 482, 20;
529, 2; cf. λουτρον.

βάλανος 529, 3; cf. βέλανος.

Βαλτάσαρ, δαιμόνιον 404, 25; 431,
3; 472, 29, 633, 18.

βάμμα μεταξωτόν 600, 3.

βαμπάκι 21, 5; 168, 29, 31, 33;
169, 1; 461, 13; 501, 10; 587, 12;
594, 22.

βαμπακερινόν πανί 21, 5; 57, 25;
169, 3; — βαμβακερινόν, βαμπάκι-
νον, βαμπύκινον, παμπάκινον χαρ-
τίν 11, 17; 79, 4; 467, 19;
581, 16; 582, 4; 635, 17; 642, 17.

βάπτειν σίδηρον ἐξ αἵματος 491, 2.
βαπτίζειν δέρμα κύονος 86, 27; —
εἰκόνα 87, 16 s.; — κερὶν 49, 5;
60, 33; — χαρτίν 86, 26.

βάπτισμα 114, 28; 115, 28; 522,
22 ss.

Βαραχηέλ, ἀρχιστράτηγος ἄγγ. 27,
20.

Βαρβάρα, ἀγία 552, 18.

Βαρβαρική 323, 11.

Βάρβαροι 206, 2.

βαρζίν 443, 11.

Βαριαώ, ἄγγ. 234, 31.

βάρκα 168, 21.

Βαρκάς: cf. Ῥονχμπὰν Βαρκά.

βάρος 168, 1 s.

Βαρούχ 225, 11.

Βαρσαβαήλ, δαιμόνιον (?) 111, 10.

Βαρσαφαήλ, δαιμ. 236, 24.

Βαρχιέλ, ἀρχιστράτηγος ἄγγ. 420,
9.

βασανίζεσθαι 528, 9 ap.

Βασιλείδης κνέστωρ 307, 3 ; 308, 31.

βασιλεία μεγάλη 17, 17.

βασιλεύς 168, 5, 30 ; 277, 29 ; 284, 31 ;

519, 7 ; 528, 11 ap. ; — βασιλέως :

ἀγάπη 445, 16 ; 464, 8 ; — θερα-

πεία 440, 7, 17 ; 505, 14, 17 ; 506,

3, 16, 24 ; — ἐγκέφαλος 605, 23 ;

— βασιλεὺς μέγας 14, 2 ; 55, 18 ;

— βασιλεὺς δαιμόνων 33, 10 ;

38, 10 ; 430, 20 ; 456, 8 ; 580, 17 ;

cf. ἄρχοντες, πρίγκιπας, προ-

στίται, πρωτόθρονοι ; — βασι-

λεὺς τῆς ἀνατολῆς 28, 22 ; 421, 10 ;

— ζ' βασιλεῖς ἀνατολικοί 460,

27 ; — βασιλεῖς τέσσαρες 28, 22 ;

421, 11 ; — β. ὕδατων 460, 23 ; —

βασιλεῖς Ἑλλήνων δύο 121, 8 ; —

δώδεκα 89, 11. Cf. στέμμα, χρῆσις.

βασιλική στολή δαίμονος 29, 15 ;

422, 7 ; — βασιλικοὶ ἄνθρωποι

168, 6.

βασκανία 122, 22 ; 127, 3 ; 231, 2 ;

247, 35 ; 263, 9 ; 445, 1.

βάσκανος ἄνθρωπος 128, 31.

Βασκοσύνη 248, 29 ; 249, 4.

βαστάζειν, βαστᾶν φυλακτήριον,

χαρτὶν etc., 11, 18, 20 ; 12, 11 ;

51, 18 ; 58, 11, 17, s. ; 64, 7 ; 66,

8, 10 ; 81, 9 ; 85, 2, 8, 15 ; 89, 27 ;

91, 12 ; 94, 18 ; 95, 8 ; 112, 3 ;

113, 12 ; 118, 7 ; 130, 9 ; 131, 18 ;

137, 4, 9, 15 ; 138, 5 ; 139, 3 ;

142, 4 ; 147, 17 ; 398, 14 ; 401, 11 ;

402, 2, 17 ; 444, 6, 7, 25, 28 s. ;

445, 9, 15 ; 449, 18, 20 ss., 24 ;

457, 11, 15, 18 ; 467, 5 s., 22 ; 468,

5 ss. ; 470, 18 ; 471, 3, 16 ; 528,

19 ; 616, 9, 14 ; 617, 7 ; 622, 21 ;

624, 16, 19 ; 635, 14 ; 641, 7 ;

642, 2 ; 643, 12 ; 644, 24 ; 645, 5 ;

646, 25 ; 647, 28 ; 650, 22. Cf.

δεῖν, φορεῖν, κρεμαννύναι.

βάτραχος 521, 25 ; 522, 9 ; 565, 6 ;

— ου γλώσσα 551, 19. Cf. βάθρα-

κας, βότραχος.

βαφή 455, 1 ; — κόκκινη 144, 7,

11 ; cf. χρῶμα.

Βαχηήλ, ἄγγ. 37, 1.

βδέλλα 570, 34.

βδέλλιον 484, 10 ; 508, 5.

βέβαιον δαιμόνιον 246, 5.

βεβράττον χαρτί 504, 14, 19, 25 ;

581, 15 ; 582, 3 ; 634, 11.

Βεκρούθ, ἄγγ. 508, 7.

βέλανος 167, 25 ; cf. βάλανος.

Βελβέλ, δαιμόνιον, 237, 12.

Βελζέα, ἀρχιτελής περίγκηπας δαι-

μόνων 456, 11.

Βελζεβούλ, Βεελζεβούλ, Βερζεβούλ

etc. ἄρχων δαιμόνων 17, 13 ;

27, 10 ; 28, 35 ; 31, 21 ; 34, 20 ;

75, 15 ; 81, 13 ; 87, 23 ; 217, 7, 10,

26 ; 233, 19 ; 234, 4 ; 237, 12 ;

244, 11 ; 251, 38 ; 254, 6 ; 258

5 ; 419, 29 ; 421, 22 ; 427, 16 ;

431, 4 ; 472, 31 ; 501, 8, 21 ; 617,

21 ; 621, 6 ; 633, 21.

βελομαντεία 509, 18.

βελόνη, βελόνιν 552, 11 ; — καινή

461, 7 ss. ; 501, 5 ss. cf. σακκορά-

φιν.

βέλος 466, 5 ; 509, 23 ; — βέλη πε-

πυρωμένα εἰς τὸν στέφανον τοῦ

Ἑλλίου 233, 7.

Βενετίας κόλπος 374, 15.

βέργα διδύμων 450, 6 ; cf. κανλός.

βεργίν 448, 7 ; 585, 11, 15, 22.

Βερνιοήλ, ἄγγ. 39, 4.

βερονίκιον 622, 13 ; cf. φερνίκιν.

Βερσαβεέ 212, 9.

βέσαλον, βήσαλον 16, 9 ; 410, 20 ;

476, 6 ; 622, 2 ; — ἀρχαῖον 615, 15 ;

— ξεστόν 136, 4. Cf. πλίνθος.

Βηθλεέμ 265, 22.

βιάζειν δαίμονας 36, 9 ; 428, 26.

Βίαις 329, 1.

βιβλίον 168, 24 ; 528, 13 ap. ; —

δαιμόνων 497, 13 s. ; 584, 20 ; —

διαθήκης δαιμόνων 430, 29 ; —

δικαιοσύνης 394, 17 ; — Σολομών-

τος 433, 24 ; 594, 4.

βίδα 202, 10 ; cf. βίνα.

βικίν καινόν 496, 1.

- βίκος ἄστομος 588, 26.
 βίνα 496, 7; 576, 6 s.; 578, 9;
 580, 3, 11; 588, 23; 593, 4;
 Σολομῶντος 430, 12; cf. βίδα.
 βίος διδασκικός 485, 12.
 Βλάσιος Ἀθηναῖος ὄνειροκρίτης
 184, 3; 204, 4.
 βλάσφημοι ἄνθρωποι 275, 32; 283,
 18.
 Βλεομίδης 331, 10; 332, 1.
 βλέψις κακή 623, 35; cf. ὀφθαλμός.
 βλήχων 550, 12.
 βόγατον (?) 477, 26.
 Βογόμυλοι 318, 19 ss.
 βόδιον, βοτδιν 167, 27 s., 31 ss.;
 168, 27 s.; 169, 5, 7 s., 10, 12;
 186, 20; 580, 24; — βοδίου κε-
 φαλή προφητεύουσα 585, 6; —
 βόδια ὀπισθονόμα 564, 20; cf.
 βοῦς.
 βόδι θαλάσσιον 369, 15.
 βόειον, βοειδινὸν αἶμα 14, 19; 409,
 19; 475, 10; — κρέας 169, 12;
 174, 34; 176, 4; 520, 21; 528, 25;
 — χαρτίν, v. χαρτίν.
 βοθράκου γλῶσσα 88, 6; cf. βά-
 θρακος et βάτραχος.
 βολαῖς ἐπτά 17, 4; 57, 14; 92, 9;
 136, 14; 263, 1; — τρεῖς 17, 5,
 8; 94, 21, 24; cf. φοραῖς.
 βόλια 529, 7.
 βορβορώδη πνεύματα 240, 20.
 Βορράς, βορέας 34, 1; 273, 8; 274,
 20; 426, 27; 614, 9; — βορέως:
 δαίμονες 426, 28; — πνεύματα
 34, 2; cf. Ἄρκτος.
 βοτάναι 481, 1; — βοτάνας αἶρειν, ἐκ-
 βαλεῖν 401, 22; 444, 3; 445, 6;
 471, 11; 482, 9; 616, 23; — βο-
 τανῶν ἐνέργειαι 597, 10; 649, 13.
 βότρως 528, 12 ap.
 βουβητικόν δαιμόνιον 119, 11.
 βουβὸς ποιοῦν δαιμόνιον 234, 26.
 Cf. βωβός.
 βουζίου πόνος 137, 10; cf. βυζίου,
 μαστός.
 βουλής μεγάλης ἄγγελος 15, 1;
 235, 12; 409, 17, 24.
 βούλλα 46, 23; 47, 18; 66, 10; 94,
 13, 17; 140, 9; 215, 5, 13, 21 ss.;
 638, 3; 639, 17; — βούλλαι εἰκο-
 σιτέσσαρες 18, 26; — ἐπτά 480, 1;
 — Ἀριστοτέλους 60, 10; 140, 9;
 — Σολομῶντος 222, 35; 224, 12 s.;
 226, 18; — ἀργυρά 224, 13; 226,
 20; — μολυβδένη 587, 15, 21; —
 χρυσή 224, 13. Cf. σφραγίς.
 βουλλῶνιν βιβλίον 433, 25; 594,
 5; — γαστέραν 64, 23; 588, 5;
 — δαίμονας 53, 27; 215, 27, 32;
 216, 30; 218, 1; 220, 36; 221, 3,
 13; 222, 5, 29, 36; 224, 12; 226,
 19; — στόματα 639, 9; — φου-
 κάν 587, 14, 22; — χαρτίν 94,
 15, 17. Cf. καταβουλλῶνιν, ἐπι-
 σφραγίζειν, σφραγίζειν.
 Βουνιβιήλ, ἄγγ. 238, 15.
 βουνί, βουνόν 23, 7; 26, 31; 119, 4;
 168, 22; 416, 25; 419, 17; 420, 5;
 600, 5; — ζ' βουνά 552, 18; cf.
 ὄρος.
 βουρλόγαλον 520, 27.
 βοῦς 528, 9 ap.; 528, 20 ss.; 564, 10;
 — ἀγέννητος 32, 15; 635, 2; — θα-
 λάσσιος 564, 26; — βοὸς μελαί-
 νης ἐνιαυσιαίας γάλα πίνειν 484,
 20; — βοὸς μελαίνης γάλα μὴ π.,
 κρέας μὴ τρώγειν 490, 7 s. Cf.
 βόδιον.
 βούτερον, βούτυρον 167, 24; 528,
 11 ap.; 529, 1; — προβάτον 553,
 17.
 βοντόμων (ὑπὸ) δαίμονες 239, 2.
 βράδν (τὸ) 147, 8; 642, 24.
 βράζειν 76, 2; 138, 19; 608, 6; —
 μὴ βράζειν 597, 15. Cf. ζεῖν.
 βρακίν 18, 14; 177, 27; 612, 26.
 βραχίων 76, 23; 84, 3, 444, 8;
 445, 15; 597, 14; 628, 26; 629, 20;
 — ἀριστερός 553, 12; — δεξιός
 73, 25; 76, 17; 83, 23; 117, 3;
 554, 15; 615, 3; — Θεοῦ 233, 3; —
 ὑψηλός 261, 2.
 βρέγμα 210, 17, 21.
 βρέφος ἄφθορον δέκα χρόνων 480,
 13; — βρέφη ἄωρα, v. ἄωρα;

— βρέφη κατασφάττειν 273, 28;
282, 12; — *μαστιζον καὶ πνίγον*
δαιμόνιον Γίλου 235, 18. Cf. *νή-*
πιον, παιδίον.

βροντή 168, 4; 508, 27; 529, 6;

— *βροντῆς*: *ἄγγελος* 112, 21;

— *ἄγγελοι τριακόσιοι* 246, 15. Cf.
κεραυνός.

βρότον ἰδίου (μετὰ) *γράφειν* 643,
9; cf. *αἷμα.*

βροχή 192, 19.

βρύσις 167, 37; 168, 8, 10; 178, 11,

13; — *ἀνατολική* 40, 13; 43, 15

ap.; 45, 23; 51, 12; — *τρέχουσα*

ἄντικρυ Ἡλίου 430, 6; — *βρύ-*

σεως ἄγγελος 112, 18. Cf. *πηγή.*

βρυωνία 481 4.

βρώμα (aliment) 167, 36; — *βρώμα-*

τα τοῦ πυρός δαιμόνια 238, 26.

βρώμα (ordure) 168, 18 s.

βρώσει (ἐν) *δαιμόνιον* 243, 26; cf.

σύμβρωτον.

βύδρα 565, 9.

βυζάνειν 169, 9; — *ἄκρην δακτύλον*

214, 31; 215, 34; — *ζῶον ἀκόμη*

βυζάνον 14, 8; Cf. *θηλάζειν.*

Βυζάντιον 298, 28.

βυζιον 154, 1; 168, 12 s.; 628, 27;

629, 19; cf. *βουζί, μαστός.*

βυθισμός 517, 8, 14.

βωβός 528, 6; cf. *βουβός.*

βῶλι 186, 14 ss.

βῶλος 167, 26, 29.

βωμός 238, 32.

βωστερίτζα 188, 5; cf. *κουστερίτζα,*

σαύρα.

Γ

Γαβριήλ, ἄγγ. ου ἀρχάγγ. 27, 24;

31, 5; 36, 10; 83, 13; 89, 15;

92, 12; 99, 17; 111, 10; 112, 5;

117, 23; 118, 9, 12; 119, 21;

123, 17 s.; 124, 12; 125, 8,

28; 127, 13 (ὁ ἐπὶ τῶν ὀμμάτων);

216, 17, 20; 230, 4; 231, 11; 232,

6; 236, 25; 245, 3; 248, 28;

249, 2, 15; 286, 8; 404, 8; 420,

12; 424, 9; 429, 12; 435, 10;

438, 31; 465, 21; 472, 19; 603, 11;

605, 16; 618, 28; 623, 4; 624, 4;

633, 6, 29.

γάδαρος, γαῖδαρος 96, 4; 187, 17;

169, 33 s.; 170, 21; — *γαῖδαρος*

μαῦρος ἐξέστρωτος 74, 2; — *γα-*

δάρου μαύρου τρίχες 503, 5. Cf.

αἰδαρος, αἰδούρι, ὄνος.

Γάδειρα 322, 10.

γαζέλλιον ου γαζέλλινον χαρτίν 78,

10, 16; 79, 7; 81, 2; 553, 22.

γάλα 141, 26; 520, 23; 529, 18,

2 et 5 ap.; — *γάλακτος ἄνθη*

520, 26; — *γάλα θεϊκόν* 121, 23;

— *ὃ ἐθήλασεν Ἰησοῦς* 498, 14;

— *βοδὸς μελαίνης* 484, 20; 490,

7 s.; — *μητρὸς καὶ θυγατρὸς*

449, 11; — *ὄνειον* 553, 11; 597,

13; — *θειον* 490, 15; — *χοίρειον*

625, 3.

Γαλατὰ βοννόν 514, 7.

γαλῆ 541, 33; — *γαλῆς*: *αἷμα* 405,

13; — *δέρμα* 445, 14; — *μελαί-*

νης δέρμα 450, 16; — *μαύρης*

κεφαλή 503, 6; cf. *νύμφη, νυμ-*

φιτζα.

γαληνομματικόν παιδίον 43, 16.

γαληνόφθαλμον παιδίον 596, 9 ap.

Γάλλοι 322, 9.

Γάλουλα Θεός 576, 17 s.

γάμος 133 ss.; 151, 23 ss.; 169, 29,

31; 201, 28; 505, 17; 506, 1, 13,

19; 529, 6 ap., 24.

γαρούφαλλον 32, 23. Cf. *καρνοφύλλιν.*

γαστέρα, γάστρα, γαστερίν, γασ-

τερίν (vase) 23, 19 ap.; 38, 2;

47, 9; 51, 11, 25; 52, 18, 20; 53,

7, 9, 11 s., 26; 54, 25; 429, 2 ss.,

22, 27, 29; 430, 3; 470, 7; 650, 11;

— *ἄκανστον* 504, 19; — *ἄπανη*

82, 3; — *ἀπιάστη* 45, 18, 22; 46,

13, 14, 16; — *ἀφόρεστη* 622, 12;

— *καινούργια* 64, 11 s., 21, 30

ss.; 65, 8, 14, 16; — *κλεψιμόν*

504, 24; — *πήλινον καινόν* 417,

- 11; 426, 5; — ὁμόν 74, 20; 75, 19; 82, 17; 86, 8.
γαστερομαντεία 429, 1; cf. *λεκανομαντεία*.
γαστεροπούλα 64, 23; cf. *γαστέρα*.
Γαστήρ θηλυμανίας, *δαίμων* 217, 8.
γάτα νεογεννήτη 138, 17; cf. *κάτα*.
γατάνιν 600, 9.
γάτος 185, 31; — *γάτος* ἄγριος 147, 25; 165, 26. Cf. *αἴλουρος*, *κάτα*, *κάτος*.
γανγίζειν 170, 2 ss.
Γέννα 216, 3; 238, 26; 279, 30.
Γεζήτ 347, 1, 4.
γελαῖν 529, 2 ap., 23.
Γέλου, *Γελούδα*, *δαιμόνιον* 117, 9, 18; 130, 24; 131, 7, 14 s.; 132, 6. Cf. *Γιλλού*.
Γελουδιακὸν δαιμόνιον 245, 32.
γενεαὶ υβ' 122, 3; — οβ' ἤμισιν 503, 17; 618, 21, 28; 619, 1.
γενεαλογίαν ἐχθορὸς σκοτίζειν 96, 23.
γενέθλια 529, 17.
γένεια 153, 19; 169, 16; 27; 529, 11, 14 s.
γενειάς 516, 17; 543, 8, 13 ss.
γέννα 114, 20, 25; 115, 1, 6, 15; 575, 18; 607, 6; 619, 20, 24. Cf. *δυστοκοῦσα*.
γεννηθὲν (τὸ) ἄρρεν ἢ θῆλυ 451, 19; 572, 1.
γέννησις 148, 22.
γεράκι 370, 37. Cf. *γυράκι*, *ιέραξ*.
γεράρεον 516, 6.
γέρανος 378, 29; 565, 26.
Γεράσιμος 340, 7, 17; 341, 4 ss.; 351, 8; 355, 18. Cf. *Ῥονχυμὰν Βαρκάς*.
Γερμανοί 322, 9.
γέρων 529, 5 ap.; — *γέροντες* κδ' 498, 16. cf. *πρεσβύτερος*.
γεώδη πνεύματα 238, 25.
Γεῶν 139, 14; 145, 24.
Γεώργιος μέγας 121, 9.
Γεώργιος ἄγιος καβαλλάδης 577, 6; 596, 18; 623, 11; 624, 5.
γῆ 27, 17; 38, 8; 170, 1; 178, 9; 419, 33; 420, 3, 5; 476, 5; — *γῆν* ἐργάζεσθαι 506, 7; — *γῆν* καταμετρήσας Θεός 231, 36; — *σφραγίσας* 16, 4; 410, 25; — *μὴ προσεγγίζειν* πρὸς γῆν 487, 8; — *μὴ πίπτειν εἰς γῆν* 13, 13; 408, 6; 474, 11; — *γῆς δαιμόνια* 215, 15; 224, 2; — *ἐπὶ γῆς δαιμόνια* 238, 29; — *γῆν* διασεῖον *δαιμ.* 222, 2.
γηράζειν 169, 14.
γητεία 83, 8; 93, 17. Cf. *γοητεία*.
γητεύειν 613, 2.
Γιαμήλ, ἄγγ. 36, 11.
γίγας 170, 8.
Γιεζή 338, 9 ss.
Γιλλού, *Γιλού*, *Γιλλουδαις* 98, 19; 99, 3 ss.; 235, 17; 249, 13. Cf. *Γέλου*.
Γιμαήλ, ἄγγ. 428, 28.
γνωσκοντος μηδενός 413, 11 s.; 599, 16; cf. *ἀγνωστοντος*.
γιοκάρι 141, 16.
γυράκι 169, 16 s., 35. Cf. *γεράκι*, *ιέραξ*.
Γισιλ, ἄγγ. 10, 12.
γλανέου χολή 217, 19; 234, 1.
γλαῦκος 566, 14.
γλαύξ 379, 18; 566, 4.
γλυκά 196, 12.
γλυκέα 169, 24.
γλυκὸν τρώγειν 529, 16.
γλυκὸν (τὸ) (= *ἐπιληψία*) 129, 17; 618, 17 ss.; cf. *ἐπιληψία*.
γλυκύσῃτις 598, 5; v. *suiv.*
γλυκυσίδα 551, 15. Cf. *παιωνία*.
γλύφειν (*graver*) 481, 12; 482, 1; 483, 1, 8 s.; 485, 5, 13, 26; 487, 4; 488, 5; 489, 2; 490, 1; 491, 1, 11; 492, 15.
γλύφειν (*lécher*) *σημεῖα* 100, 21.
γλώσσα 63, 27 ss.; 89, 12; 96, 18, 24; 97, 5; 153, 17; 198, 25; 628, 22; 629, 15; — *γλώσσαν* μασώμενον *δαιμόνιον* 123, 2; 242, 29.
γλωσσαλγίας δῆσαι 650, 24.
γλωσσόδεμα, *γλωσσόδημα*, *γλωσσοδῆναι*, *γλωσσοδεῖν* ε5, ε6; ε4, 6;

89, 1; 93, 8; 96, 3, 17, 21; 97, 3;
411, 16; 476, 17; 503, 9, 18. cf. *δεῖν*.
γλωσσοφαγία 121, 1; 471, 16; 616,
29.

γνώθους τύπτειν 529, 26. Cf. *κολα-
φίζειν*, *μπάτζος*.

Γνοφόγρον, *δαιμόνιον* 235, 27.

γνόφος 117, 15; 508, 16, 25.

γνωστικόν παιδίον 44, 14.

γοητεία 575, 3; 602, 16; — *γοη-
τείας ἀφανίζειν* 398, 9; 401, 25.

Cf. *γητεία*, *μάγεια*.

Γόμορρα 229, 15; 239, 33; 253, 26.

γόνυ 154, 14; 627, 12; 628, 5; 629,
28.

γόνυ κλίνειν, *γονυκλιτεῖν*, *γονατ-
ζειν* 399, 28; 400, 5; 407, 2; 473,
14; 496, 3; 585, 12.

γοῦνα 201, 18; 529, 4 ap.

γραῦματα 137, 4; 169, 18; 170, 22;
509, 24; 510; 529, 7 ap., 19, 22;
652, 25; — *κδ'* 609, 10; — *φυλακ-
τικά* 614, 10; — *ζ'* *τῆς καρδίας*
τοῦ Ἑλλίου 231, 6; — *ζ'* *τῆς κεφα-
λῆς τοῦ Ἑλλίου* 99, 24; — *ζ'*
τοῦ ὀνόματος Θεοῦ 246, 9; —
γραῦματα μαθεῖν, *γραμματίζειν*
397, 25; 401, 19; 441, 27; 470,
8; 471, 9; 505, 22; 506, 7; 616,
21; 650, 12, 32.

γραῦματα (= *destin*) 219, 29.

γρανάνα πέτρα 60, 31, 33.

γραῦς, *γραῖα* 529, 6 s. ap.; — *γραῖ*
συνδοῖσσαι 529, 13.

γραφήν (= *φυλακτήριον*) *ποιεῖν*
650, 18, 27; 651, 22. Cf. *φυλακτή-
ριον*, *χαρτεῖν*.

γράφοντες δαίμονες 498, 2.

Γρηγόριος (ἅγιος ?) 125, 17; —
Θεολόγος 238, 23; 242, 3.

Γρηγόριος πατριάρχης 300, 7 ss.
γυμνός 169, 20 s., 37; 170, 17; 462,
9; 529, 3 ap.; 532, 5 ap.

γυμνώγεσθαι 170, 9, 11, 13, 19. Cf.
ἐκδύεσθαι.

γυναικεῖον κρέας 175, 24; 535, 14.

γυνή 193, 15; — *γυναικός* : *κτενίσ-*

ματα 66, 2; — *μυστήρια μαθεῖν*
88, 5; 432, 5; 551, 17; — *ῥοῦχον*
505, 9; — *σχῆμα ἔχον δαιμό-
νιον* 245, 25; — *γυναῖκα θεωρεῖν*
506, 9, 11, 25; — *λαβεῖν* 451, 23;
452, 1, 8; cf. *γάμος*; — *γυνή*
ἵνα μὴ περιπέσῃ 625, 7, 11, 15;
cf. *ἀλουχίς*; — *ἀπέχειν ἀπὸ γυ-
ναικός* 18, 9; 146, 33; 191, 25;
193, 19; 201, 15; 425, 2; cf.
200, 6; 493, 6.

γυρίζειν (μὴ) 59, 25.

γύροθεν γράφειν 504, 6, 9.

γύροι ἐπτά 87, 21.

γύψ ου γύψος 378, 9; 565, 19; 599,
12; — *γυπός* : *βραχίων δεξιός*
624, 18; — *γλώσσα* 624, 18; —
δέρμα 11, 12; 635, 13; — *ἐγ-
κέφαλος* 405, 13; 599, 24; 624, 18;
— *ἐντερον* 598, 12; — *ἥπαρ* 598
12; — *κεφαλῆς ὀστοῦν* 599, 20;
— *πτερόν* 407, 10; — *χολή* 598,
12.

Γώγ 337, 31, 36.

γωνίαι δ' οἶκον 48, 14, 24 ss.

Δ

δάγκασμα 200, 5.

δαιμονιᾶν 602, 3.

δαιμονίζειν γυναῖκα 87, 27.

δαιμονιζόμενος 236, 10; 263, 1;
401, 24; 468, 9; 471, 13; 486, 12;
551, 14; 605, 14; 616, 25.

δαιμονικόν 119, 12; — *δαιμονικά
ἔργα* 125, 21; — *ἡ φαντασία*
98, 28; 602, 15.

δαιμόνιον, *δαίμων* 26, 30; 99, 20;
114, 8 ss.; 123, 6, 9; 132, 17;
137, 7; 170, 34; 171, 10; 212, 4;
215 ss.; 252, 13; 419, 16 ss.;
422, 15 ss.; 444, 23; 530, 16;
551, 16; 602, 8, 14 ss.; 605,
10; 606, 3; 621, 5 s.; 622,
15; 624, 8; — *δαίμονες ἄγγελοι*
246, 4; — *τῆς ἄνωθεν οὐσίας*
246, 4; — *ἀόρατοι* 120, 2; —

δώδεκα 17, 20; — δαίμονας εἰσάγειν 428, 33; — δ. ἐπτά 17, 19; 234, 13; — τῆς κακίας 74, 12; — μύρια ἐνενήκοντα ἡμισυ 233, 11; — πέντε 480, 22; 596, 8 ap.; — πλανητῶν 69 ss.; 397, 11; 399, 25; 403, 8 s., 13, 18, 24; 404, 1, 3, 5 s., 11, 14, 19, 23, 27, 30; 434, 13 ss.; 472, 16; 633; 651, 16; — δαιμονίων: πνεύματα 26, 10; — ταραχαί 85, 15; — φύσις 412, 8 ss.; — χιλιάδες 216, 39; 217, 8; — χίλιοι ἐξήκοντα 75, 11. Voyez les mots: ἀγάπη, ἀγρός, ἄδεια, ἀετοπρόσωπα, ἀετός, ἀήρ, ἀθυμοῦντα, "Αἰδης, ἀκάθαρτον, ἀκέφαλος, ἄλαλος, ἀλεκτοροφωνία, ἄμαρτία, ἄμορφον, ἀναθέτειν, ἀνατολή, ἀναχωρίζειν, ἄνεμος, ἀνεμόστροφος, ἀνθρωπίνη, ἀνθρωπόμορφα, ἀντιθέσιμον, ἄπαξ, ἀπάτη, ἀπελαύνειν, ἀπέξω, ἀποβλήσεις, ἀπολογιάζειν, ἀπολύειν, ἀποσφραγίζειν, "Αρης, "Αρκτος, ἁρμονία, ἁρμοποιία, ἁρσενικόν, ἁρχηγοί, ἁρχοντες, ἁπασμοί, ἁσύμμορφον, ἀθλήτης, "Αφροδίτη, ἄφωνος, βασιλική, βασιλεύς, βέβαιον, βιάζειν, βιβλίον, βορρᾶς, βουθητικόν, βουβός, βουλλώνναι, βουτόμοι, βρῶμα, βρῶσις, βυζάνειν, Γαστήρ, Γέλον, Γελουδιακόν, γεώδη, γῆ, Γιλλού, γλῶσσα, γράφοντες, δειλινόν, δεῖν, δεῖπνον, δῆμα, διαθήκη, διαιτητικός, διδάσκαλος, διχοστασία, διώκειν, δοῦλος, δρακιστικόν, δρακοντοειδής, δρακοντόμορφα, Δρακοντόπωνες, δράκων, Δύναμις, δύσις, δύσπνοια, ἐγκαταχθόνιον, ἐγκνόμενον, ἐκπεπιτωκότες, ἑλλαδικά, ἐμπυπτικόν, ἐμφυσήματα, ἐναγῆ, ἐναέριον, "Ενελέπαξ, ἔνυδρον, ἐξαγοράζεσθαι, ἐπιβοηθητικόν, ἐπιβουλευτικός, ἐπιβουλή (-ία), ἐπίβουλος, ἐπιληπτικόν, ἐπιπεμπτικόν, ἐπισκίασμα, ἐπιτιμᾶν,

ἐρημος, "Ερμῆς, ἐρωτικόν, ἐρωτοδαίμων, ἐσπερινόν, Εὐμόρφη, εὐχαριστεῖν, Ζάλη, Ζεύς, "Ἡλιος, ἡμέρα, ἡμερινόν, ἡμίκρανος, ἡμισυ, θάλασσα, θαλάσσιον, Θήλεια, θηλυκόν, θρηιοπρόσωπα, θρόνος, ἱερεὺς, ἵππος, ἰχθύς, Καβαλλάρης, κακοποδάρικον, κάλαμος, Καλή, καρδιά, καρδιόπονος, καρποσύρται, καταβάλλειν, καταβουλλώνναι, κατακέφαλον, καταπίπτειν, καταργεῖν, καταχθόνια, κεφαλῆ, κλαίοντα, κνίσαις, κοιμᾶσθαι, κοράκινον, κορώνη, κοσμοκράτορες, κουφόν, κόχλος, κράζον, Κριός, Κρόνος, Κρυφοδράκων, κυλινδόμενον, κυλιόμενον, κύων, κωφός, λαοῦν, Λεγεών, λεοντάρι, λέων, ληθαργός, λοιμός, λύειν, μαγειρεύειν, μάγερας, μαῖστωρ, μαστός, μάχη, μειλίχιοι, μέλη, μεσημβρία, μεσημβρινόν, μεσονυκτικόν, μεταμορφούμενον, μετασχηματιζόμενα, μισσοφαές, μνήμη, μονοπτερον, μόρφωμα, νεόνυμφος, νεῦρα, νέφαλον, νεφρά, νήπιον, Νότος, νοῦς, νυκτερινοί, νυκτοφόροι, ξύλον, ξύπασμα, ὀγλίγωρα, ὁδός, οἶκος, ὀλιγορροῦντα, ὀμνύνειν, ὀνοπρόσωπα, Ὀνοσκελῆς, ὀπισθοτόνος, ὀρίζειν, ὀρκίζειν, ὄργανοειδής, ὀφθαλμός, ὀφφίκιον, ὄψις, παιδίον, παλαιοῦν, παλάτιον, πάπυρος, παρακοή, παραλῶν, παραλυτικός, παραστοματίζον, παρθένος, παρωτίς, πατάσσειν, περιορίζειν, πεταλούδι, πετόμενοι, πέτρα, πίπτειν, πλάγιον, πλακώνναι, πνεῦμα, πολυλαλῶν, πορνεία, πόσις, πρίγκιπας, προστάτης, πρωτόθρονος, πτεροδράκων, πτερόν, πτερωτά, πῦρ, πυρεκτικόν, πυρετός, πύρινοι, ῥίγος, σάοξ, σέβασμα, σέβασθαι, Σελήνη, σέληνιακόν, σημαντήριον, σιαγών, σκανδαλίζειν, σκληροειδῆ, σκοτεινή, σκυθροποειδῆ, σκύλος, σπλάγχνα, στέλλειν, στοιχεῖον,

- στοιχέωσις, στόμαχος, στρατεία, συγγίνεσθαι, συμβουλλώνειν, σύμβρωτον, σύμποτον, συνάντημα, σύνταγμα, συντροφία, σφίγγειν, σφραγίζειν, σχηματιζόμενα, σχολάζειν, τάγμα, ταυρόμορφα, τάφος, τεβέτης, τελώνιον, τέντα, τεταρταῖον, τεχνίτης, Τοπάρχαι, Τρίμορφος, τριόδιον, Τριοδίτις, τρισσόμορφον, τριτταῖον, Τριτών, τυφλώνειν, φαντασία, φαντασματικόν, φαρμακεία, φίλημα, φοβερίζον, φόνος, φουστάτον, φωλεῦον, χαλινούσιν, χειλή, χειρσαῖον, ὥτιον.
- δάκρυα ἀρίων 65, 12.
- δακρύειν 67, 14; 611, 5; 625, 20; cf. κλαίειν.
- δακτυλήθρα 202, 16.
- δακτυλίδιον, δακτύλιος 170, 24 ss. 37; 171, 35 ss.; 490, 6; 511, 11; 607, 2; — ἀργυροῦν 171, 35; 530, 1; 552, 14; — κήρινον 410, 2; — μολύβδινον 40, 7; 490, 5 s.; — σιδηρένιον 171, 5; — χρυσοῦν 458, 21; 466, 12; 530, 1 ap.; — ἐνεργόν 81, 9; — Σολομώντος 53, 27; 117, 27; 215, 20; 232, 17; 244, 4; 245, 36; 576, 28; — τῆς τέχνης 16, 11; 23, 16, 19; 416, 1 ss.; 417, 7; 477, 22.
- δακτυλιομαντεία 458, 20.
- δάκτυλοι 529, 8 ap., 28; — ποδός 630, 3 ss.; — χειρός 628, 16 ss.; 629, 8 ss.; — δακτύλοις ἄκροις φέρειν 609, 4; — δάκτυλον ἀλείφειν μεῖς αἶμα ὀρνίθας 195, 8; — δακτύλου μικροῦ ἄκρην βυζάνειν 214, 31; 215, 34.
- δαλὸν ἀποσβέσαι ὕδατι 622, 19.
- δαμάσκηνα 171, 8; 514, 28 s.; 515, 3; 529, 9 ap.
- δαμασκινέας κομίδι 443, 8.
- Δαμασκός 335, 32; 347, 27.
- Δαμιανὸς πατρίκιος 303, 14.
- Δάν, ἀγγ. 238, 1.
- δανείζειν 398, 28; 470, 26; 650, 29.
- Δανιήλ, προφήτης 67, 28; 118, 3; 127, 8; 141, 2, 4; 352, 32; 503, 13; 546, 19; 547, 3.
- Δανούβιος 289, 8; 290, 3; 322, 15.
- δάσκαλος, v. διδάσκαλος.
- δάσος 23, 8; cf. ἄσος.
- Δαυὶδ, Δαβίδ 212, 7 ss.; 292, 2; 374, 11; 375, 10; 503, 25; 562, 9; 569, 26.
- δάφνης: κάρβουνα 644, 5, 8; — κλάδοι 590, 13; — λάδι 430, 11; — ἔλζα 406, 3; — στέφανος 37, 15; 468, 13; 531, 14; 542, 26; — φύλλα 84, 26; 85, 27; 90, 2; 142, 10, 13; 382, 10; 456, 17; 550, 6, 9, 17; 551, 11; 608, 4; 610, 5, 7, 25; 620, 15; 621, 12.
- δεικνύναι (valeur magique) 66, 18; 73, 26; 78, 9; 79, 20; 80, 8, 21; 148, 2; cf. ἐξέσκεπον.
- δειλινὸν δαιμόνιον 245, 28.
- δεῖν 67, 28; 136, 14 ss.; — μετὰ μίτον 78, 17; 81, 5; — μετὰ μετὰξί 57, 8; — τι βραχίονι, μηρῷ etc. (ἵνα φορῇ) 73, 24; 74, 6; 76, 17; 83, 22; 84, 3; 146, 25; 553, 12, 22; 581, 13; 639, 5 s.; — ἄνδρα, γυναῖκα, ἀνδρόγυνον 90, 6 s., 12 ss.; 95, 16, 24; 100, 21; 111, 1; 116, 5, 8, 20 ss.; 130, 9; 146, 15; 402, 16; 441, 8, 24; 471, 25; 551, 22; 553, 21; 555, 1, 10; 581, 12; 612, 7; 617, 6; 622, 15; — ἄρματον 652, 38; — γλώσσας ἐχθρῶν, 63, 27 ss.; 96, 17, 21; 97, 3; 639, 9; cf. γλωσσόδεμα; — δάκτυλα 57, 8; — δαιμόνια 36, 10; 98, 23, 27 ss.; 215, 32; 227, 1; 428, 11, 26; 487, 5; 490, 1; — ἐχθρούς 89, 8 ss.; 121, 10; 502, 22; 623, 5, 13, 30 ss.; — Ἥλιον 652, 36; — καρδίαν 17, 21, 25; 63, 17; 74, 17;

- κόμπον 17, 3 ss.; 120, 27;
618, 15 ss.; — μήτραν 121, 8;
— νέφη 652, 35; — τουφέκκιον
652, 35; — φῶς 652, 37.
δεῖπνον δαιμόνων 44, 9; 47, 4 ss.;
430, 25; 433, 10 ss.; 578, 3 ss.;
584, 20 ss.; 593, 20 ss.
δεκανίκι 171, 9.
δελφίς, δελφίνιον 171, 4; 190, 28;
373, 9; 530, 15; 566, 21.
Δελφοί 325, 23; — τῆς Ἰταλίας
329, 29.
δέμα ἀγάπης 441, 8; cf. δῆμα.
δέμα κεφαλῆς 176, 7; 177, 28;
179, 25.
δενδρολίβανος 48, 9; cf. λίβανος.
δένδρον 170, 29 ss.; 171, 1 s.,
6; 178, 15; 515, 11; 530, 1 ap.,
4 ss. — καρποφόρον 287, 30;
— μονόκλωνον, μονόφυλλον 122,
1; — σιδηροῦν Ἄιδου 275, 26;
283, 10; — δένδρων: ἀκαρπία
142, 7; — ἀποτελεσμα 602, 24;
— δένδρου κλάδοι τριακόσιοι
275, 26; 283, 10; — μεταφντεύ-
ειν 505, 15; 506, 32; — φιλιά-
ζειν 522, 13; — φντεύνειν 505,
22; 506, 2, 5, 9; 507, 1.
δεξαμενὴ 512, 12; cf. στέρνα.
δέρειν, δέρνειν, 77, 21; 173, 5;
197, 1, 5, 9.
δέρμα, δερμάτιον 221, 10, 12;
407, 26; 408, 15; — καινούρ-
γιον 220, 31, 34, 36; 221,
3; — λευκόν 416, 8; — μέ-
λαν 615, 3; — αἰγοκέρου 60, 16;
— αἰλούρου 590, 10; — ἀλόγου
60, 16; — ἀλώπεκος 635, 8;
— γαλῆς 445, 14; 450, 16; —
γυπός 11, 12; 635, 13; — ἐλάφου
447, 6; 483, 14; 553, 11; 599,
21; 635, 14; — ἐπόπον 483, 15;
— ἡμιόνου 597, 13; — κεμάδος
507, 9; — κυνοποτάμου 483, 4;
— κύονος ἀγεννήτου πλανεμέ-
νον 86, 27; — ὄνου 444, 28; —
οφιδίου 188, 13; — πέρδικος
456, 4; — περιστρεφῶς 456, 4; —
τράγον 444, 7. — φωκίας 554,
12; — ψοφισμέου ζῶον 447,
14.
δέρφια 114, 2; cf. ἐπιληψία.
δεσμός 146, 20, 28; — καταχθό-
νιος 230, 10; — ταρτάρειος
234, 5.
Δέσποινα τῶν ὁρέων 600, 6; cf.
Καλή.
δεσποίνης θεραπεία 440, 8, 18.
δεσπότης 199, 8.
δευτέρα ἡμέρα, Σελήνης ἡμέρα
69, 29; 74, 23; 101, 11; 398, 24;
404, 6; 435, 9; 438, 30; 482, 11;
503, 2; 504, 18; 505, 4; 573, 16,
21; 603, 13; 633, 6, 30; 650, 26;
653, 13 s.; — δ. ὀλιγώσεως
476, 16.
δῆγμα θηρίων 83, 8 (corr.).
δῆμα, δέμα ἀνδρὸς καὶ γυναικός,
82, 11; 88, 1; 90, 4, 9; 95, 14,
19; — τουφεκίου 652, 35; —
δήματος δαίμονες 83, 5; — δῆμα
θηρίων v. δῆγμα. (f. δεῖν.
Δημήτριος, ἅγιος 596, 19; 623, 11;
624, 5.
Δημόφιλος, πατριάρχης 299, 16.
δῆνειν, (f. δεῖν.
διαβολικὴ ἐνέργεια 231, 1; —
διαβολικὸν συνάντημα 231, 2;
cf. συνάντημα, συναπάντημα;
— συνεργία 120, 29; 125, 23;
126, 31; 131, 6; — φαντασία
113, 23.
διάβολος, διάβολοι 125, 20; 184,
11; 199, 16; 212, 4; 213, 35;
215 ss.; 231, 18; 244, 17; 296,
23, 34, 36; 331, 34; 623, 28, 31;
— δ. αβόλου ἔργα 231, 17; 232,
9; cf. ἀντικείμενος.
διάδημα 328, 2, 8, 12; 521, 22;
530, 3.
διαθήκη 170, 36; 171, 12; 530,
18; — δαιμόνων 430, 29; —
Σολομώντος 233, 14.
δίαιτα τῆς τέχνης (μάγου) 411,
25; cf. ἀπέχεσθαι.
διατεῖν 412, 17.

διαιτητικὸς δαίμων 412, 2.

διακόνισσαι 277, 8; cf. πρεσβυ-
τέρισσαι.

διάκονος 199, 10; — διάκονοι
ἐπτά 119, 24.

διαλεκτικὸν εἶναι (εἰς τὸ) 647, 1.

διάλεξις τῆς ἀμούλας 592, 1; —
τῶν ὀνύχων 591, 15.

διαλλαγὴ 440, 10.

διαλύειν ὄνειρον 184, 16; 203, 35.

διάλυσις, διαλυσμός ὀνείρων 184,
5; 194, 29; 200, 23; 203, 31, 36;
326, 35.

διασκελεῖν, διασκελίζειν 11, 21;
60, 3; 73, 29; 75, 29; 82, 18;
90, 7; 457, 1, 24; 458, 3; 548,
10; 653, 13. Cf. ἀδρασκελεῖν,
ἐπισκελεῖν.

διασκελισμα 120, 10, 14.

διδάσκαλος (τῆς τέχνης, μάγος)
32, 11; 51, 16; 52, 20; 417, 21;
432, 16, 28; 433, 2, 18, 29; 496,
8 ss.; 497, 9 ss.; 504, 11; 586,
4; 593, 10 ss.; 595, 1; — τῶν
δαιμόνων 31, 20; 576, 24; cf.
μαῖστωρ, τεχνίτης.

διδάσκειν 530, 2 ap.

διδύμια 200, 14; cf. αἰδοῖα, βέρρα.

Δίδυμοι, Δίδυμος (Zodia 1 e) 401,
19; 442, 6; 471, 9; 505, 21; 616,
21; 643, 19, 22; 644, 17, 19;
647, 8, 10.

δικαστρος πετεινός 60, 14.

δίκταμον 366, 20.

δίκτυον 170, 35; 530, 21; — ἀπὸ
δίκτυον μολύβιν 12, 7.

Διογένης ὁ κυνικός 331, 6, 14;
332, 28; — οὐς Φυσικὴ Ἀκρό-
ασις 332, 29.

διόδιον 119, 6; cf. τριόδιον.

Διομήδους νῆσος 374, 14.

Διονύσιος 615, 22.

Διονύσιος, ἄγιος 249, 29.

Διόνυσος, θεός 607, 10.

Διοσκορίται 352, 22.

Διόσκορος 315, 4.

δίσκος 129, 5; 620, 22.

δίτταϊος, v. πυρ τός, ῥίγος.

διχοστασίας ἐπιβάλλον δαιμ. 237,
22.

διώκειν δαίμονας 244, 24.

δόλος 243, 5.

Δονάτος 317, 10.

δόντια 171, 15, 17, 32; 172, 2; —
δοντίων πόνος 197, 23. Cf. ὁδούς.

δοντοῦρα 171, 34.

δόξα 101, 8; 398, 8; 470, 11; 647,
13; 650, 14.

δοξάρι 170, 38; 171, 19; 172, 1;
cf. τόξον.

δόρκιον χαρτίον 456, 5, 26; cf.
γαζέλλιον, ζαρκάς, κεμάς.

δόσιμον 171, 14.

δοῦλος: cf. σκλάβος; — δαίμων
127, 7; — δούλους ὦνειν 505,
19; — δούλη Ἐρωτος 87, 17;
δοῦλος φηγῶν cf. φηγών.

Δούξ μέγας 514, 16.

Δράκαινα 242, 27.

δράκαινα 370, 15.

δρακιστικὸν δαιμόνιον 243, 6.

δρακοντίτης λίθος 490, 17.

δρακόντιος ἐδτηχῆς λίθος 491, 11.

δρακοντοειδὲς δαιμόνιον 235, 7,
22, 24.

δρακοντόμορφα δαιμόνια 236, 17.

Δρακοντόπους δαιμόνιον 233, 31.

δράκος 171, 31.

Δράκων, δαιμόνιον, 242, 27.

Δράκοντος κεφαλὴ καὶ οὐρά
(astrol.) 396, 2; 642, 18, 23;
643, 11; 644, 7; 645, 24; 646,
4, 24.

δράκων 170, 32; 171, 22. ss., 37;
242, 27; 283, 13; 367, 17;

521, 24, 27; 530, 3 ap., 12, 19;
567, 12; 601, 16; 602, 11; —

δράκοντος: γλώσσα 605, 22;
— κορυφαί 111, 4; 124, 5.

δράκοντος αἷμα (= κιννάβαρι ἰν-
δικόν) 635, 1.

δραχμὴ μακεδονικὴ 457, 15.

δρέπανον Ζαχαρίον 121, 21, 23;
553, 5; — πετόμενον 248, 17.

δρόμος 171, 29; 530, 10; 591, 9.

δρυσία 638, 44.

δρύνος στέφανος 531, 14.
 δρυοκολάπτης 615, 5; — ου βο-
 τάνη 615, 6.
 δυάργυρος 58, 21; 59, 6; 443, 16;
 cf. ὑδράργυρος.
 Δύναμις, δαιμόνιον 234, 18.
 Δυνάμεις, ἄγγελοι 119, 20; 243,
 12; 246, 38; 419, 21; 465, 16;
 590, 14.
 δύναμις 600, 13; — ἀσπάλακος
 483, 21; — βοτανῶν 62, 25;
 — ἡ ἐπιγεναμένη 232, 13; 245,
 11; — μάγον 497, 2; 498, 17; —
 νυκτερίδος 409, 1; — ὀνομάτων
 28, 24; 421, 13; — πλανητῶν
 397, 10; — ψαλμῶν 639, 15. Cf.
 ἐνέργεια, χάρις.
 Δυνηθῆς, ἄγγ. 249, 17.
 δυσεντερία 444, 21.
 Δύσις, δυσμαί, 34, 10; 232, 38;
 245, 21; 274, 19, 21; 281, 36;
 427, 5; 495, 2; — πρὸς δύσιν
 εὔχεσθαι 587, 19; — δύσεως: δαί-
 μονες 99, 28; 427, 6; 617, 22;
 — πνεύματα 34, 11; 427, 6.
 δυσουρία 119, 14; 491, 4.
 δύσπνοϊαν ἐμποιοῦν δαιμόνιον 238,
 17.
 δυστοκοῦσα γυνή 555, 23; 556, 1.
 Cf. γέννα.
 δυσωδία 530, 25.
 δωδεκακόρυφος Θεός 242, 13.
 δωδεκάκτινος Θεός 242, 13.
 Δων ὁ Τρισμαγιστος 330, 22; cf.
 Ὀδῶν.
 Δωριάς 325, 10, 16, 18.
 δῶρον 530, 17.

E

Ἐαέ, ἄγγ. 237, 19.
 ἐβδομάς (délaï) 186, 22; 187, 3,
 16; 188, 23; 192, 22; 200, 10.
 Ἐβεξεβουήλ, ἄγγ. (?) 94, 13.
 ἐβραῖς διάλεκτος, φωνή 249, 14;
 295, 2; 297, 34; 298, 20, 24.
 Ἐβραῖος, Ἐβραῖοι 240, 5; 261, 4;
 265, 28; 332, 24, 26; 342, 21 ss.;
 348, 10; 355, 22; — Ἐβραίου

τάφος 59, 12, 14; 447, 15. Cf.
 Ὁβριόπουλα.
 ἐγγαστρωμένη γυνή 572, 1.
 ἐγγλύφειν 482, 10; cf. γλύφειν.
 ἐγκαταχθόνιον δαιμόνιον 122, 24.
 ἐγκλείειν 236, 25, 28; 237, 19.
 ἐγκράτεια γυναικός 647, 18; —
 μάγον 18, 4.
 ἐγκρεμνίζειν 223, 12, 19.
 ἐγκνόμενον δαιμόνιον 233, 24.
 ἔγκνος 522, 12, 14.
 ἐγρήγορσις 480, 5.
 ἔθνη μὴ βαπτιζόμενα 279, 10;
 285, 24.
 εἰδότος μηδενός 417, 23; cf. ἀγ-
 νοοῦντος, γινώσκοντος.
 εἰδωλολατρίας πνεῦμα 255, 13.
 εἰδωλον 459, 12 ss.; 640, 13; 645,
 18; — κηροῦ 461, 4 ss.; 501, 6
 ss.; 641, 10; 646, 11; 647, 9,
 20; 648, 2; — μολύβδου 645, 13;
 — ξύλινον 538, 18. Cf. εἰκόν.
 εἰκόν 78, 20; 174, 2, 4; 518, 14,
 22; 643, 9; 644, 4; 646, 20;
 — κηροῦ 15, 4; 77, 9; 410, 1;
 475, 15; — μολυβδίνη 646, 3; —
 πηλοῦ 15, 19; 410, 19; 476, 1; —
 στανίου 641, 17; — χρυσοῦ 641,
 3; 644, 11, 23; 645, 3; cf.
 εἰδωλον, ὑμάρειν.
 Εἰρήνη ἁγία, ἐκκλησία, 300, 8,
 11.
 εἰρηνεύειν 402, 11 s.; 471, 22;
 617, 4; 620, 14.
 εἰρήνης ἄγγελος 10, 23.
 εἴσοδος 119, 7.
 Εἰών, ἄγγ. 235, 28.
 Ἐκαιριξηνοῦδάων, δαιμόνιον
 237, 3.
 ἐκατοντακέφαλον, βότανον 444, 2;
 cf. ἡρύγγιον.
 ἐκβαίνειν (μὴ) 196, 2; 201, 31.
 ἐκδίκησις 650, 24.
 ἐκδύεσθαι 531, 1, 13; cf. γυμνός etc.
 ἐκκλησία 172, 22; 475, 17; 531,
 5 ap.; cf. ἱερόν.
 ἐκπεπτωκότες ἐξ οὐρανοῦ δαί-
 μονες 28, 28; 421, 17,

- ἐκπορεύεσθαι 243, 12, 17; 247, 27.
 ἔκτη ἡμέρα, v. παρασκευή.
 ἐλαία, ἐλιά 531, 5 ap., 10; 585, 10; — ἐλαίας: κομμίδι 443, 12; — κορυφαί 129, 4; — στέφανος 531, 14; — φύλλον 10, 13; 112, 17; 550, 7.
 ἐλαιῶν σημασθαι 152, 31 ss.; 154, 21; cf. ἐλαιοσκοπία.
 ἔλαιον, ἐλάδιον 434, 10; 480, 12; 507, 21; 520, 22; 531, 5 ap.; 531, 8 s.; 553, 9; 577, 4; 580, 5; 581, 4; 592, 13; 594, 26; 595, 6; 599, 24; 613, 3; 614, 4, 11; 625, 15; — ἄριον 602, 3, 21; — σοῦσινον 492, 11; — ἐλαίου ἀπέχειν 477, 16. Cf. λάδι.
 ἐλαιοσκοπία 627, 1. Cf. ἐλαιῶν σημ.
 ἔλαμῖται 323, 18.
 ἐλασία 639, 14.
 ἐλάφιον, ἔλαφος 75, 7; 76, 12; 80, 17; 172, 27; 187, 28; 360, 22; 491, 12; 530, 5 ap., 28 ss.; 569, 18; — δικέριος, ἑξακέριος 619, 6; — ἐλάφον ου ἐλάφειον, ἐλαφικόν, ἐλάφινον, ἐλαφινόν: δέρμα 483, 14; 553, 11; 599, 21; 635, 14; — ἀγεννήτου δέρμα 447, 6; — κέρας, κέρατον 488, 14; 622, 14; — κρέας 530, 29; — λουρίν 551, 23; 552, 1, 11; 582, 5; — λουρίν ἄσπρον 612, 21 ss.; — ὀστοῦν 493, 2; — χαρτίν 78, 16; 80, 23; 608, 13; 611, 13; 639, 3.
 ἐλαφρόστοιχον παιδί 37, 15.
 ἐλέγξαι λαούς 650, 27; cf. ὑποτάττειν.
 ἐλεημοσύνη 173, 7; 181, 22; 192, 3.
 Ἐλένη, ἄγία 289, 3; 291, 13 ss.; 585, 19.
 ἐλευθερία 172, 32; 531, 6.
 Ἐλευθέριος ὁ Παφλαγών 317, 25.
 ἐλέφας 362, 1; 530, 30 s.; 567, 18. cf. φίλιν.
 Ἐλισάβετ 116, 16; 553, 6; 620, 4.
 Ἐλισαῖος 498, 13.
 ἐλλαδικὰ ἐπτὰ δαιμόνια 234, 13.
 Ἐλλάς 325, 11.
 Ἐλληνες 330, 19; 331, 5, 15, 17 s.; 332, 14; 355, 32; 374, 17, 26; — σοφοί 330, 19; — Ἑλλήνων βασιλεῖς 89, 11; 121, 8; — δόγματα 623, 31; — θεοί 623, 12; — ἱερεῖς 89, 12; 121, 10.
 Ἐλμπαράχ, ἵππος 348, 25.
 ἐλπερὶ, βοτάνη 485, 17.
 Ἐσέλ, ἄγγ. 50, 14.
 Ἐλωέ 123, 23; 408, 10; 504, 27; — ἄγγ. 249, 16.
 Ἐλωήλ 230, 29.
 Ἐλωθ, Ἐλοή, Ἐλοθ, 13, 3, 14; 58, 15; 407, 2; 408 11; 410, 7; 413, 24; 418, 16, 24; 419, 13; 432, 17; 459, 24; 468, 17; 473, 15; 475, 19; 477, 9; 482, 22; 484, 3; 485, 24; 500, 5; 605, 14, 17; 611, 25; — ἄγγ. 599, 18.
 Ἐλωθ, μέγα ὄνομα 233, 22.
 Ἐμανουήλ 13, 15; 118, 3; 230, 29; 235, 5; 407, 11; 428, 25; 474, 14; 500, 5; 623, 3.
 Ἐμπερηλ, ἄγγ. 10, 25.
 ἐμπιπτικόν δαιμόνιον 243, 7.
 ἐμπρησμός 176, 14; 180, 36; 234, 8 ap.; 531, 4; — ὃν σβέσαι 478, 20. Cf. πυρκαῖα.
 ἐμπρός ὀπίσω 95, 22; — γράφειν 639, 16; cf. ἀναποδογράφειν, ὀμπρός.
 ἐμφυσᾶν 326, 17; cf. φυσᾶν.
 ἐμφυσήματα (δαιμόνια) 239, 7.
 ἐναγὴ δαιμόνια 251, 35.
 ἐναέριον δαιμόνιον 257, 13; cf. 238, 29; — στοιχεῖον 65, 2; — τελώνιον 216, 4; 219, 24.
 ἐνδεῖν 79, 4; c. δεῖν.
 ἐνδύματα 172, 14; — χειρῶν 18, 29; 416, 8. Cf. φορέματα, ἱμάτια.
 ἐνιλεῖν 635, 3.
 Ἐνελέπαξ, δαιμόνιον 127, 7; cf. ἀπαξ.
 ἐνέργεια ἀγγέλων 10, 28; — ἀντι-

- κειμένον 243, 11; — ἀσπάλακος 483, 21; — βοτανῶν 444, 3; 481, 1 ap.; — διαβολικὴ 231, 1; — λίθων 649, 13; — λόγων 649, 13; — μεγάλη 62, 26; — ὀνειδῶν 182, 3; 183, 5 s.; 525, 5, 15; — πλανητῶν 400, 3; — πραγμαμάτων 649, 12; — cf. δυνάμεις, χάρις.
 ἐνεργεῖν 602, 16.
 ἐνεργὸν δακτυλίδιον 81, 9; — πτερόν 502, 10.
 Ἐνθουσιασταί 317, 31.
 ἐνιαυτός (délai) 525, 17.
 ἐννεάκις: cf. φοραίς.
 ἐντερίς 486, 9.
 ἐντυλίσσειν 585, 20; 624, 15; cf. τυλίσσειν.
 ἐνυδρον δαιμόνιον 257, 13.
 ἐνυπνιάζεσθαι 617, 2; 641, 8, 12.
 ἐνύπνιον 441, 23, 27; — ἀγάπης 441, 9; — μάχης 441, 11; — λέγειν ἀνατολῇ 525, 8; cf. ἀνατολή. Ἥλιος; Cf. ὄνειρον.
 Ἐνώχ 230, 31; 337, 28, 38.
 ἐξάγγουλα τρία 501, 12; cf. πεντάλφα.
 ἐξαγοράζεσθαι (ἐξαγορεύεσθαι?) δαιμόνια 279, 11; cf. σέβεσθαι.
 Ἐξακουστοδιανός 615, 21.
 Ἐξάκουστος 615, 23.
 ἐξαλείφειν ἄνθρωπον 86, 1; cf. ἐχθρός.
 « Ἐξαλφα τοῦ καλέσματος » 45, 22; — ἐξάλφαι τρεῖς 461, 15; cf. πεντάλφα.
 Ἐξαμουήλ 253, 26.
 ἐξαναστροφῇ 114, 16; cf. ἀναποδογράφειν.
 Ἐξαπτέρυγες 272, 10; 280, 19; 465, 16; cf. Σεραφίμ.
 ἔξαστρος τόπος 469, 5.
 ἐξαφορισμός 130, 3, 13.
 ἐξεργιζώνειν 172, 30; cf. ῥίζα.
 ἐξιλέωμα 87, 5.
 ἐξομολογεῖσθαι 412, 17; 477, 17; cf. ξομολόγησις.
 ἐξοπλίζειν 442, 18, ἐξορκίζειν, ἐξορκισμός 112, 26; 118, 35; 119, 22 ss.; 125, 18; 126, 30; 426, 9; 460, 3, 13, 21; 468, 16, 25; 497, 9, 13, 16; 498, 4; 501, 20, 27; 576, 10; 578, 10; 15; 585, 19; 588, 11; — ἄστρον 611, 22; — ἀγρόν 581, 7. Cf. ὀρκίζειν, θεωρκίζειν, καθορκίζειν.
 ἐξουσία ἀγγέλων 10, 3.
 Ἐξουσίαι (ἄγγελοι) 27, 1; 37, 3; 118, 28; 243, 13; 246; 37; 411, 14; 419, 21; 476, 15.
 ἐξουσιαστής τῶν τεσσάρων βασιλέων 28, 23; 421, 11.
 ἐξοχάδες 119, 15.
 ἐπήρεια διαβόλου 232, 28.
 ἐπιβοθητικὸν (= ἐπιβουλευτικόςον?) πνεῦμα 243, 29.
 ἐπιβουλητικὸς δαίμων 122, 24.
 ἐπιβουλή 606, 9; — δαίμονος 242, 24; 263, 11.
 ἐπιβουλλα δαίμονος 243, 25; 247, 36; 256, 12; — μαγική 127, 5.
 ἐπίβουλος δαίμων 243, 5.
 ἐπιθυμεῖν (μὴ) ἄνδρὸς ἢ γυναικὸς 625, 1, 4.
 ἐπιληπτικός 122, 26; 127, 6; 444, 17; — ὃν δαιμόνιον 248, 1; 263, 12; v. suivant.
 ἐπίληπτος 463, 15; 486, 12; cf. σεληνιαζόμενος.
 ἐπιληψία 618, 17. cf. γλυκύ, δέσφια, ἱερὰ νόσος, καλὰ, μαλακόν.
 ἐπίορκος 275, 32; 77, 27; 283, 18; 284, 29.
 ἐπιπεμπτικὸν πνεῦμα 243, 29.
 ἐπισκελεῖν 619, 17; cf. διασκελεῖν.
 ἐπισκίασμα δαίμ. 229, 36; 232, 27.
 ἐπίσκοποι 89, 28; — ἀμετάδοτοι 277, 28; 284, 30.
 ἐπιστολή 531, 3.
 ἐπισφραγίζειν 30, 16; cf. σφραγίζειν etc.
 ἐπιτιμᾶν δαίμονας 217, 29; 223, 31; 232, 33; 234, 5; 239, 10, 14, 22; 245, 16; 251, 8, 13; 252, 3, 16, 20, 33, 38; 253, 25, 27;

- 254, 23; 257, 39; 258, 12; 260, 20.
 « ἐπιτυχία καὶ χαρμονή » (σχῆμα) 389, 7; 558, 35.
 ἐπονομάζειν ζῶα 68, 11; cf. (εἰς) ὄνομά τινος.
 ἐπόπον δέρμα 483, 15; — ὀφθαλμοί 483, 16.
 ἐπτάκις: cf. βολαί, φοραί.
 ἐπωδή 593, 12.
 ἐργαστήριον 402, 15; 47, 24; 617, 5; cf. ἀργαστήριον.
 ἐρέβινθος 507, 21.
 ἔρημος τόπος 238, 30; 253, 17; 259, 32; 262, 17; 468, 12; — εἰς ἐρήμους ἐλαύνοντα δαιμόνια 241, 12. Cf. μοναξία.
 Ἐριθώνιος 125, 11; cf. 124, 29.
 Ἐριον, δαιμόνιον, 234, 15.
 ἐρίφιον, ἔριφος, ἐριφόσσουλον 14, 8; 172, 17; 413, 22; 473, 28; 527, 9; — ἐρίφον χολή 625, 9.
 Ἐρμαῖον 395, 12.
 Ἐρμῆς 70, 38; 152, 9; 393, 9; 394, 16; 395, 12; 398, 30; 399, 15; 404, 14; 405, 20; 436, 12; 438 ss.; 443, 21; 470, 22; 472, 24; 633, 11; 650, 30; — θερμάριος 469, 3; — μαρτυρῶν ἢ συμπαρῶν Σελήνη 465, 7; — Ἐρμῶ: ἄγγελιοι 70, 38; 404, 14; 436, 12; 472, 24; 633, 11; 641, 14; 647, 4, 11, 22; — δαίμονες 70, 38; 404, 14; 436, 12; 472, 25; 633, 12; — ἡμέρα, v. τετάρτη; — θυμιάματα 405, 20; — μελάνι 443, 1; — σφαγίς 405, 23; — χαρακτηρισ 405, 23; 641, 13; 647, 3, 20; — ὥρα 401, 23, 25 s.; 403, 3; 411, 10, 14, 20; 439, 2, 7, 11, 17, 21; 440, 2, 9, 13, 19, 23; 441, 3, 9, 13, 19, 23, 27; 471, 12, 14; 472, 8; 476, 22; 616, 24, 26; 617, 4; 647, 20.
 Ἐρμῆς Τρισμέγιστος 462, 12; 464, 17; 601, 1.
 Ἐρμόλαος 612, 13
 ἐρπετόν 531, 11.
 ἐρυθρόν 414, 20, 23; — ἐρυθρά πέδιλα 521, 22.
 ἐρωδιδός 374, 5; 568, 6.
 ἔρω 87, 17; 209, 1; 456, 1, 23; 457, 20; 458, 1, 5; 459, 9; 461, 3; 462, 1, 5; 466, 1, 20, 27; 467, 5, 8; 504, 13. Cf. ἀγάπη, φίλτρον.
 ἐρώτημα πνευμάτων 47, 23; 48, 29; 50, 20; 51, 5; 54, 21; 57, 1; 450, 24.
 ἐρωτικόν 501, 1; — ἐρωτικά δαιμόνια 17, 19. Cf. ἀγάπη.
 ἐρωτοδαίμων 233, 17.
 Ἐσθρά ὄραμα 347, 9.
 ἐσθής 536, 19.
 ἐσθλῆιν, τρώγειν (μὴ) κρέας βοῶς μελαίνης 490, 7; — χοίριον κρέας 491, 3. Cf. ἀπέχεσθαι.
 ἔσοπτρον 520, 15; 591, 2; — οὐ κατασκευή 479, 1. Cf. καθρέπτης, κάτοπτρον.
 ἐσοχάδες 119, 14.
 ἐσπέρα 469, 4.
 ἐσπερινὸν δαιμόνιον 229, 37; 243, 4.
 Ἐσπέροι 322, 17.
 ἐσπέριον ἄστρον 244, 13.
 ἐτέας λευκῆς φύλλα 66, 14.
 εὐαγγελιτήριον 106
 εὐαγγελισταί 62, 14; 97, 24; 246, 28; 547, 2.
 εὐαγγέλιον 107, 6; 246, 28; 519, 13; 557, 4, 6; 614, 5.
 Εὐάγριος πατριάρχης 360, 6.
 εὐδοκίαν ἔχειν (εἰς τὸ) 641, 22; 646, 6; cf. εὐπρόσδεκτος ἀρεσκεσθαι.
 Εὐδία 468, 4.
 εὐλογημένοι ἡμέραι 603, 7; 633, 24; — ὥραι 603, 7; 633, 25.
 εὐλογία (b'n diction) 582, 1; — (pain béni) 141, 6, 9; 519, 13; 614, 27; cf. ἀντίδωρον, προσφορά, ὕψωμα.
 Εὐμόρφη γυνή, δαιμόνιον, 216, 11; — cf. Καλή.
 εὐμορφος ἄνθρωπος 174 21.

Εὐνόμιος 316, 14.
εὐνοῦχος 531, 4 ap.; — *εὐνούχους*
ἰδεῖν 506, 11, 25.
Εὐοπτία ἰέρεια 325, 25.
εὐπατόριον 462, 4.
εὐπρόσδεκτον εἶναι (εἰς τὸ) 643,
 8; cf. *εὐδοκία*.
εὐρεσις Σταυροῦ 289, 2 ss.
Εὐροῦν, δαιμόνιον 244, 7.
Εὐρώπη 323, 3; 589, 4.
Εὐσέβιος, ἐπίσκοπος Ῥώμης 297,
 16.
Εὐσέβιος, πατριάρχης 299, 12.
Εὐτυχής 315, 4.
Εὐτύχιος 303, 22.
εὐτυχία 645, 6; 646, 19; — *οἶκον*
 597, 20.
Εὐφράτης 139, 14; 145, 24.
εὐχαριστεῖν δαίμονας 36, 20; cf.
ἄδεια, ἀπολογιάζειν, ἀπολύειν.
εὐχή ἀμπέλων 601, 12; — *οἶκων*
 601, 12; — *σινάπεως* 91, 6.
Εὐχῆται 317, 29.
Ἐφεσίων ὄρος 615, 21.
Ἐφεσος 301, 8.
Ἐφεμαήλ, ἄγγ. 112, 14.
Ἐφημεῖλ καὶ Ἡσὴλ, ἄγγ. 140, 8.
Ἐφιμωήλ, ἄγγ. 60, 9.
Ἐφίππας, δαιμόνιον 221, 15, 23,
 32, 34, 37; 222, 3.
Ἐφλκα (sic), ἄγγ. 10, 9.
ἐφόλβιον 509, 10.
Ἐφρέμ Σύρος 250, 9.
ἐχενήτς 371, 10.
ἐχθρα 503, 8; 602, 16.
ἐχθρῶν (κατ') 58, 19; 85, 20;
 112, 3; 137, 1; 148, 13, 17 s.;
 172, 20, 29; 397, 23; 502, 22;
 503, 1, 4; 573, 24; 575, 10, 15,
 20; 606, 1 s., 15 s., 26; 622,
 25 ss.; 624, 15, 22; 634, 13;
 650, 11; 652, 22 s.; — *ἐχθροῦς*
ἀπονεκρῶσαι 401, 27; 471, 15;
 616, 28; — *ἐξολοθρεῦειν* 140,
 11; 402, 15, 25; 471, 24; 472, 1;
 617, 5, 7; — *καταλύειν* 59, 9; —
ὑποτάξαι 650, 27; — *χαλᾶν* 11,
 1; cf. *ἀντίδικος*,

ἐχιδνα 83, 10, 18; 563, 17.
ἐχίνα 367, 3.
ἐχίνος 568, 16; — *θαλάσσιος* 569,
 5.
ἐχίς 569, 13.
ἐωθεν 469, 7; cf. *πρωτ*.
Ἐωσφόρος 217, 11; 219, 21; 258,
 4.

Z

Ζαχαῖος διδάσκαλος 266, 25,
 34; 267, 36; 268, 4, 22.
Ζαχαῖος 292, 32; 293, 3.
Ζάλη, δαιμόνιον 234, 21 ap.
ζάλη 139, 21; 234, 8 ap., 21 ap.;
 531, 6 ap.; — *ζ' ζάλαις* 99, 1.
ζαμπέτι 405, 18; 425, 27.
ζάριν 83, 21; 472, 7; cf. *παιγνί-*
διον.
ζαρκάδος χαρτίν 80, 20); cf. *δόρ-*
κιον, κεμάς.
ζαφαράς, ζαφοράς 76, 20; 78, 16;
 79, 20; 82, 13; 83, 25; 91, 4;
 447, 6; 614, 30; 620, 16; 639,
 4; 653, 6. Cf. *κρόκος*.
Ζαχαά, ἄγγ. 235, 25.
Ζαχαρίας 145, 12; 248, 19; — *ον*
δρέπανον 121, 21, 23; 553, 5.
ζάχαριν 63, 32, 34; — *βενετι-*
κόν 138, 22.
Ζαωρί, ἄγγ. 508, 7.
ζεῖν (μῆ) 553, 15; cf. *βράζειν*.
ζευνκάνη (?) 147, 1.
Ζεὺς ἀναξ 468, 4.
Ζεὺς 71, 19; 152, 7; 393, 3, 6;
 394, 20; 398, 5; 399, 14; 404,
 20; 405, 4; 437, 3; 438 ss.;
 443, 6; 470, 10; 472, 26; 507,
 6 s.; 633, 14; 642, 14; 644, 9;
 650, 13; — *Διός: ἄγγελοι* 71,
 19; 404, 20; 437, 3; 472,
 26; 633, 14; 642, 2, 19; 643,
 22; — *δαίμονες* 71, 19; 404,
 21; 437, 3; 472, 27; 633, 15;
 — *ἡμέρα: v. πέμπτη*; — *θυ-*
μιάματα 405, 4; — *μελάνι* 443,
 6; — *σημεῖα* 642, 2, 14, 23;

643, 15; — σφραγίς 405, 7; —
 χαρακτῆρες 405, 6; 642, 18;
 646, 17; 647, 3; 648, 6; — ὦρα
 66, 17; 411, 17; 438, 33; 439,
 4, 9, 13, 19, 26; 440, 3, 6, 11,
 16, 20; 441, 4, 11, 16, 25; 459,
 5; 471, 14; 476, 19; 487, 2;
 585, 13; 616, 27; 643, 19; 644,
 5, 23.
 Ζηλή δαιμόνιον 234, 17.
 ζῆλος 119, 10; 230, 33; 242, 23;
 243, 11, 24; 440, 12; 441, 1;
 575, 20; cf. φθόνος.
 Ζήν, χώρα 335, 33; 336, 36; 337,
 20; 341, 19; 342, 30.
 Ζήνων παῖς 268, 35.
 ζίζυφα 202, 1.
 ζοῦπα 531, 7 ss. ap.
 ζουπούνιν λινόν 476, 27; cf. χι-
 τών.
 ζουρναμπάν, ζῶον 365, 3.
 ζοφώνειν ἐχθρούς 63, 35.
 ζόγαινα 369, 23.
 Ζυγός (Zodiaque) 402, 9; 442,
 13; 471, 21; 506, 11; 617, 1;
 647, 22; — Ζυγοῦ ἄγγελοι 647,
 22.
 ζυμαρένια φαγιά 200, 16.
 ζωγραφία 173, 26, 28.
 ζώδιον (Zodiaque) 44, 19; 62,
 25; 65, 26; 75, 2; 94, 23 ss.;
 124, 9; 236, 20; 400, 9 ss.;
 401 s.; 505, 12; 605; — ζωδίων
 διάγνωσις 616, 13 ss.; — ζώ-
 δια ἡμερινά 506, 35; — ζωδίων κα-
 θενός 68, 19; — ζώδια νυκ-
 τερινά 506, 35; — ζώδιον ὀνει-
 ρον ἀλλάσσει 188, 15; —
 ζώδια πεμπόμενα ὑπὸ Ἰησοῦ
 52, 33; — στερεά 507, 3; —
 ζωδίων σφραγίδες 100, 24;
 605.
 ζωδολόγιον 387.
 Ζωήλ, ἄγγ. 112, 18.
 ζωνάρι, ζώνη 21, 2; 173, 15 ss.;
 201, 13; 516, 8; 531, 6 ap., 17

s.; 550, 3; 590, 9; 622, 22;
 624, 16. Cf. μέση.
 ζωνίτης λίθος 490, 1.
 ζώννυσθαι 111, 2; 147, 24; 172,
 36; 173, 9, 12; 551, 24; 612;
 28; — ὀμπρός ὀπίσω 550, 3; cf.
 σάξ.
 ζωοθυσίας ἀπέχεσθαι 507, 20.
 ζῶον ἀγέννητον 13, 12; — ἐργονον
 13, 11; — ἔξω. μένον 68, 7;
 640, 1; — λύειν 173, 13; — χά-
 νειν 173, 27; 531, 19.
 Ζώσιμος, ἄγιος 129, 26.
 ζωσφιον 188, 4.

H

Ἡγεκαήλ, ἄγγ. 37, 2.
 ἡγεμονικόν (τὸ) 462, 13 ss.
 ἡλιά 174, 1.
 Ἡλίας, προφήτης 31, 18; 116,
 10, 28; 254, 11, 13; 275, 14;
 286, 12; 337, 28, 39; 498, 12;
 652, 36.
 ἡλικίαν μετρεῖν 136, 19; cf. ἄ-
 ξαμον.
 ἡλιογονοβοτάνη (?) 443, 16.
 Ἡλιόδωρος 450, 10; 607, 15.
 Ἡλιόδωρος παπᾶς 607, 15.
 Ἡλιος 63, 6; 69, 3; 90, 11; 119, 2;
 152, 8; 172, 15; 173, 29 ss., 36;
 174, 6 s.; 242, 19; 393, 7; 398,
 19; 399, 15; 403, 11, 25; 405,
 8; 434, 14; 438 ss.; 443, 14;
 445, 4; 470, 17; 472, 16; 506,
 37; 530, 23; 531, 22 s.; 532,
 1 ss.; 576, 19; 612, 15, 17;
 633, 1; 650, 21; 652, 36; 652,
 1; — Ἡλίον: ἄγγελοι 69, 3;
 403, 25; 434, 14; 445, 7; 472,
 16; 633, 3; 640, 16; 641, 5, 21;
 644, 14; 645, 5, 15; 647, 16;
 — ἀκτίς 236, 3; 500, 2, 8; 581,
 6; — Ἡλίον ἀνατέλλοντος 37,
 15; 57, 10; 73, 23; 76, 16;
 78, 10; 79, 10; 84, 11; 139, 1,

- 29; 430, 13; 461, 5; 483, 22; 484, 21; 613, 2; 617, 14; — *πρὸ Ἡ. ἀνατέλλοντος* 66, 18; 83, 25; 501, 2; — *Ἡλίου ἀντικρυν* *ου κατέναντι* 37, 15; 57, 9; 399, 28; 500, 2, 8; 581, 6; — *ἄρμα* 233, 9; — *βοτάνη* 445, 4; — *δαίμονες* 69, 3; 404, 1; 434, 14; 472, 17; 633, 4; — *Ἥλιος ἐκ δεξιῶν μου* 121, 4; — *δημένος* 90, 11; — *ἥλιοι δύο* 171, 11; — *Ἥλιφ εἰπεῖν* 478, 23; — *Ἥλιον ἐπικαλεῖσθαι* 483, 22; — *ἐπισύροντα ἐνδοθεν οὐρανοῦ* 478, 18; — *Ἥλιος ἐν ζωδίῳ τινὶ* 495, 12; 506, 37; 641, 10; 645, 4; 646, 2, 13; 647, 8, 14; — *Ἥλιον ἡμέρα, ν. κυριακή; — θνυμάματα* 405, 8; — *καρδία* 231, 6; — *κεφαλή* 99, 24; — *κύκλος* 99, 21; 233, 1; — *λαμπάς* 278, 24; — *Ἥλιος Μέγας* 327, 7, 34; — *Ἥλιου μελάνι* 443, 14; — *Ἥλιου στέφανος* 233, 8; — *σφραγίς* 405, 11; — *χαρακτῆρες* 405, 10; 644, 14; — *ὥρα* 439, 1, 10, 15, 20, 27; 440, 7, 12, 17, 21, 25; 441, 2, 7, 12, 18, 22, 26; 445, 7; 459, 5; 495, 12; 585, 13; 641, 3; 644, 11; 645, 4, 13; 647, 14.
- ἥλιος* = *χρυσός* 458, 21; 509, 3; 635, 7.
- Ἡλιοῦθ, ἄγγ.* 234, 20.
- ἥλος* 531, 21; 609, 3; 611, 6; 625, 20; — *ἥλοι Σταυροῦ* 297, 23 s.; — *ἥλον μὴ ἔχουσα μάχαιρα* 473, 9. Cf. *καρφίν, τρίηλος*.
- ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἄγγελος* 112, 22; — *ἡμέραι*: *δεκατέσσαρες* 507, 19; — *δύο* 182, 7, 12; 189, 10, 14; 192, 7; — *δώδεκα* 587, 17; — *ἡμέρα ἐκλελεγμένη* 469, 2; — *ἡμέραι ἐννέα* 76, 23; 526, 7; — *ἐννέα (μετὰ ταφὴν)* 73, 17; 456, 19; — *ἑπτὰ* 60, 26; 141, 15; 189, 18; 205, 5 s., 9; 492, 5; 493, 9 s.; 598, 21; 599, 2; 622, 15; — *ἡμέραι ἐδ-λογημένοι* 603, 7 ss.; 633, 24; — *εὐχάριστοι* 401, 6 ss.; — *ὀκτώ* 205, 11; 496, 3; 500, 17; 525, 22; — *πέντε* 188, 15; 195, 13; — *πεντήκοντα* 526, 10; — *πλανητῶν* 397 s.; 471; 650 s.; — *τεσσαράκοντα* 73, 17; 82, 6; 145, 29; 204, 17; 458, 3; 502, 11; 587, 22; 603, 23; 611, 18; (μετὰ ταφὴν) 73, 17; 456, 19; — *τέσσαρες* 185, 26; 191, 25; 525, 13; 546, 13; — *τέσσαρες ἡμισυ* 201, 31; — *τρεις* 61, 14; 80, 25; 185, 34; 191, 14; 194, 3; 410, 4; 477, 20; 481, 8; 546, 15; 588, 27; 618, 14; 622, 8; 634, 5; 635, 6; 651, 14; (μετὰ ταφὴν) 73, 17; 456, 19; — *ἡμερῶν ἄγγελοι*: cf. *ἄγγελοι*; — *δαίμονες* 51, 9; 69 ss.; 403, 24 ss.; 434, 13 ss.; 472, 16; 633.
- ἡμερινὸν δαιμόνιον* 229, 37; 243, 4; 245, 28.
- ἡμερονύκτια τρία* 57, 24; 147, 23.
- ἡμικρανία, ἡμικρανον, ἡμικρά-νον πόνος* 124, 23, 34; 125, 4, 6; 139, 7, 12; 482, 5; 483, 5; 599, 23; cf. *κεφαλόπονος, μισο-κέφαλον*.
- ἡμικρανον* 630, 13.
- ἡμικράνους ποιοῦν δαιμόνιον* 236, 24.
- ἡμιόνον δέρμα* 597, 13.
- ἡμίσεια γενεά*, cf. *γενεά*; — *ἡμισυ δαιμόνιον* 233, 11; — *δέρμα* 618, 12; — *ἡμίσεια θαλάσσια* cf. *θάλασσα*. — *ἡμισυ ὄνομα* 117, 22; — *πηγάδι* 618, 8.
- ἡξέροντος μῆδενός* 142, 4 ss.; 147, 22; cf. *ἀγροοῦντός τι-νος, γινώσκοντος εἰδότος*.
- ἡπάτος πάθη* 490, 11; cf. *συνῶτι*.
- Ἥρα* 326, 36; 327, 5, 6, 9, 19.
- Ἥρακλεια* 300, 28.

Ἡράκλειος, βασιλεύς 342, 14.
 Ἡρακλέους στύλοι 322, 10.
 ἡριγέρων 488, 15; 493, 3.
 ἡρύγγιον 466, 8; 486, 14. Cf.
 ἑκατοντακέφαλον.
 Ἡρώδης 264, 1, 4; 265, 17.
 Ἡρωδιάς 283, 16.
 Ἡσαίας 292, 4.
 Ἡσίλ, ἄγγ. 60, 9.
 Ἡσοζυγῶν, ἄγγ. 249, 17.
 Ἡσοστελλῶν, ἄγγ. 249, 17.
 Ἡφαιστίων 465, 4.

Θ

θάλασσα 26, 32; 38, 8; 57, 2; 73,
 19; 77, 18; 174, 8 ss., 18, 23;
 175, 3; 178, 17; 179, 34; 420,
 3; 532, 2, s. ap.; — θαλάσσης :
 δαίμονες 215, 15; 224, 3; —
 θηρία 603, 20; — κίνδυνος 399, 2;
 470, 23, 25; 651, 2; — κύκλος
 233, 4; — πέρασμα 101, 11;
 401, 14; 471, 5; 616, 16; —
 ἐν θαλάσση πλεῖν 442, 6 s.;
 — θαλάσσης πλησίον 23, 8; 417,
 1; — εἰς θάλασσαν ὀρίπτειν 587,
 23; — θαλάσσης ὕδωρ 53, 8;
 509, 7; — θάλασσαν μὴ φο-
 βεῖσθαι 462, 29; 472, 4; —
 θάλασσαι ἐπὶ ἡμῖν 618, 7;
 cf. πέλαγος.
 θάλασσα Ἄγριον Ὅρους 372, 29.
 θάλασσα Ἐρυθρά 30, 1; 221,
 34, 38; 222, 4; 234, 6; 261, 5;
 372, 10; 460, 24; 564, 32; 618,
 7.
 θάλασσα Μαύρη 120, 20 s.
 θαλάσσιον πνεῦμα 236, 2.
 θάνατος 57, 3; 151, 1; 206, 6; —
 αἰφνίδιος 223, 20; 575, 21;
 605, 1, 9; 606, 7, 11; 620, 25;
 — οὐ φυσικός 396, 11. Cf. κα-
 κοθάνατος, φόνος.
 θανῶν 528, 1; 532, 2 ap., 28.
 θάπτειν 11, 3, 14; 12, 8; 174, 17;
 178, 6; — ἀσπάλακα 484, 15;

— νυκτερίδα 409, 4; — ῥομ-
 φαίαν 474, 30.
 θαυματοουργία τῶν ἀγίων 65, 16.
 θεῖον 230, 14; 622, 13; — ἀπυ-
 ρον 443, 3; cf. τεάφη.
 θεμέλιον οἶκον 597, 21.
 θεμελιοῦν 137, 24; 505, 16, 17,
 23; 506, 1, 13, 20, 26.
 θεόγονον, βότανον 484, 12.
 Θεοδόσιος, βασιλεύς 299, 17;
 300, 14.
 Θεόδωρος, ἄγιος 114, 19; 596, 19;
 623, 11.
 Θεόδωρος, ἔπαρχος 307, 4; 308,
 31.
 θεωρῶ 45, 12; 91, 17, 18; 92, 1,
 3; 97, 15, 23; cf. ὀρκίζω.
 (εὐς 532, 19 ss.; 537, 3 ap.; —
 ζῶν 241, 17; 497, 1, 17; 498, 4;
 508, 9; 580, 21; 581, 8; —
 τῶν θεῶν 485, 24.
 Θεοσοφία (Ἀριστοκρίτου) 324.
 Θεοτόκος (Μαρία ἡ) 62, 12; 107,
 4; 115, 10, 13, 26, 29; 118,
 10 ss.; 123, 5, 11; 128, 21 ss.;
 155, 5; 191, 9 s.; 249, 27; 257,
 4; 260, 9; 262, 32; 264, 12 ss.;
 272, 2 ss.; 280.8 ss.; 295, 17;
 327, 10; 328, 11; 331, 24; 332,
 2, 8, 11; 498, 15; 553, 5; 577,
 9; 611, 20; 620, 4; 623, 24;
 624, 2.
 Θεοφάνεια 43, 15; 50, 22; 127, 23;
 129, 3; 137, 11; 597, 19; 620, 22.
 Cf. Φῶτα.
 θερίζειν 174, 15.
 θερμοσποδιά 466, 25. Cf. στάκτη.
 θέρος 532, 5 ap., 18.
 Θεσσαλονίκη 322, 14.
 θεωρεῖσθαι (εἰς τὸ μὴ) 448, 14;
 457, 7; cf. ἀφανότης, ἀπαρεμ-
 φάντως.
 θεωροῦντος μηδενός 432, 21; 599,
 16; cf. ἀγνοοῦντος etc.
 θηλάζειν 168, 12; cf. βυζάνειν;
 — μήπω θηλάζον ζῶν 407, 20;
 473, 29.

- Θήλεια, δαιμόνιον 233, 24.
 θηλυκὸν δαιμόνιον 126, 14; 249, 14.
 θήρα 398, 9; 401, 26; 505, 14, 20; 534, 24; cf. ἄγρα, κυνηγᾶν.
 θηρίον 174, 16; — "Αἶδου 274, 10, 24; 277, 11; 278, 18; 282, 23; 284, 18; 532, 11 ss.; — Ἀποκαλύψεως Ἰωάννου 354, 5; — πτερωτὸν τρικέφαλον 276, 29; 284, 10.
 θηριοπρόσωπα δαιμόνια 236, 16.
 θησαυρὸν κεκρυμμένον εὑρεῖν (εἰς τὸ) 31, 1 ss.; 39, 1; 40, 5; 42, 16; 60, 12; 85, 12; 91, 22 s., 29; 92, 1, 3; 397, 25; 398, 22; 402, 6; 424, 7; 432, 1; 441, 20; 444, 13; 445, 10 ss.; 470, 8, 19; 471, 19; 500, 10; 507, 12, 18; 510, 5; 594, 13; 616, 31; 650, 23; — στοιχειωμένος 64, 8 ss.
 Θουκυδίδης 329, 17; 331, 2.
 Θουλης 330, 21.
 θρέμματα 208, 16.
 θρέξ 450, 8; 516, 17; 543, 2 ss.; — τρεῖς τρεῖς γυναικός 88, 16; — τριχῶν φθορά 481, 3, 8 s.; — χοίρου, κύονος καὶ μάρου γαδάρου 503, 5.
 Θρόνοι (ἄγγελοι) 123, 13; 246, 37.
 θρόνος 521, 19; — δαιμόνων ἡγός 38, 13; 430, 24; — Θεοῦ 31, 4; 97, 23, 31, 33; 123, 12; 125, 31; 229, 16 ss.; 231, 28; 232, 5, 8; 244, 34; 245, 5; 247, 3; 249, 30; 255, 10; 258, 9; 424, 8; — Μαρίας 123, 10.
 θυγατρί συγκοιτάζειν 532, 6 ap.
 θύμβρα 589, 34; cf. σατουρισία.
 θυμιάζειν, θυμιᾶν 24, 4; 47, 3 ap.; 60, 28; 61, 3; 174, 19; 417, 18; 508, 4, 6, 18; 519, 9; 551, 16; 580, 29; 598, 13; 616, 9. Cf. καπνίζειν.
 θυμίαμα 61, 2, 3; 64, 16, 19; 417, 13; 578, 7; — ἀρσενικόν 64, 18; 445, 11; — ἄσπρον 66, 7; — μέλαν 404, 33; — θυμιάματα πλανητῶν 397, 12; 399, 26; 400, 6; 403, 31 ss. Cf. λιβάριν, κάπνισμα.
 θυμώνοντά τινα παῦσαι 138, 14 ss.
 θύοντος τοῦ ἱερέως 410, 5; cf. λειτουργεῖν.
 θύρα 67, 8; 146, 12; 198, 22; 503, 7; 532, 25; 626, 5; — θύρας ἀνοίγειν 458, 9; — κλείειν 495, 9 ss.; — θύρα κύκλου τῆς τέχνης 24, 7 ss.; 417, 22 s.; 418, 5, 14; 495, 7 ss.; — πόρτα, φυλακισμένος.
 Θωμάς, ἀπόστολος 323, 10.

I

- Ἰάξ, ἄγγ. 237, 28.
 Ἰακώβ 28, 27; 29, 23; 53, 17; 63, 11; 67, 5; 125, 2; 128, 6; 421, 16; 422, 18; 465, 14; 498, 10; 626, 3.
 Ἰακωβίταις 352, 21.
 Ἰάκωβος, ἀπόστολος 322, 3.
 Ἰάκωβος, εὐαγγελιστῆς 265, 18.
 Ἰάκωβος 270, 32 ss.
 Ἰάμβλικος 615, 22.
 Ἰαμέθ, ἄγγ. 236, 4.
 Ἰασεῖ τοῦ Ἑλμιχέλ, ἄγγ. 41, 21; 43, 10.
 Ἰασπς, λίθος 487, 4.
 Ἰατρὰξ, δαιμόνιον 237, 33.
 ἱατρεία 11, 6; 398, 9; 440, 6, 16; 470, 12; 650, 16.
 Ἰαώ, 482, 22; 508, 20.
 Ἰαὼν 468, 17.
 Ἰβερία 323, 16.
 ἴβρις 379, 31; 570, 9.
 ἰδροῦν εἰδωλον κήρινον 461, 26; 501, 19.
 ἰδρώς ἀνθρώπινος 464, 10.
 Ἰεζεκιήλ 232, 6; 245, 4.
 ἰερά βοτάνη 481, 4; — νόσος. 444, 16; 445, 10; cf. ἐπιληψία, σεληνιασμός.
 ἰέραξ 533, 1 ap.; — ἰέρακος καρδία 492, 8; cf. γεράκι, γιράκι.

- ἱεραπολίτης λίθος 485, 5.
 Ἱερεμίας 225, 10, 38, 40.
 ἱερεὺς 88, 10; 519, 1, 3; 602, 21; 614, 29; — ἱερέων ὄμνοι 30, 11; — ἱερεὺς, δαίμων 117, 14; — ἱερεῖς (ἐξ) τῶν Ἑλλήνων 89, 12; 121, 10. Cf. παπᾶς, πρεσβύτερος.
 Ἱερικῶ 254, 28.
 Ἱερόθεος Ἀθηναῖος ἀστρονόμος 310, 22.
 Ἱεροπάκ, δαιμόνιον 238, 2.
 ἱερῶ (ἐν) ἱστασθαι 410, 4; cf. ἐκκλησία.
 Ἱερουσαλήμ, Ἱεροσόλυμα 112, 29; 212, 3; 265, 17; 271, 19, 22 s.; 291, 16 ss.; 322, 3; 328, 17, 25; 348, 27.
 Ἱεῶ, ἄγγ. 237, 19.
 Ἱήλ, ἄγιος 233, 28.
 Ἱησοῦς Χριστός Χριστός 45, 4; 47, 12; 49, 15; 50, 3, 17; 52, 25, 31; 60, 6; 62, 10, 35; 65, 11; 83, 11, 14; 88, 11; 89, 21; 90, 24; 93, 10; 95, 1; 97, 13, 22; 98, 13; 112, 4 ss.; 27 ss.; 113, 10 s., 14 s., 19 ss.; 114, 3 ss.; 115, 2, 7, 20 ss.; 116, 27; 118, 3; 121, 7; 122, 7; 123, 7, 24; 125, 17; 127, 17, 26, 30; 128, 11; 130, 16; 139, 6 ss.; 140, 5; 146, 17 ss.; 221, 26 ss.; 225, 15; 226, 28; 230, 2; 231, 9; 232, 35; 233, 29; 235, 4, 13; 236, 2; 240, 24; 241, 25, 36; 243, 8, 21; 244, 14, 24; 245, 1, 18; 246, 23; 249, 5; 251, 5, 26, 36; 252, 11, 29; 253, 10; 254, 3; 255, 24; 257, 5; 262, 27, 34; 264 ss.; 276, 25, 27; 279, 9; 280, 11 ss.; 283, 37; 285, 23; 286, 29; 287, 27; 290, 29 ss.; 325, 8; 329, 1, 28; 330, 17; 331, 27; 332, 7; 340, 2; 348, 19; 349, 22 ss.; 355, 20; 458, 15; 498, 14; 500, 3; 503, 22; 522, 26; 523, 14; 552, 3; 554, 7; 555, 22; 576, 14; 590, 15; 605, 13; 611, 19; 612, 8; 614, 2; 615, 25; 616, 2 ss.; 618, 24; 619, 5, 26; 620, 7 ss.; 621, 2; 626, 6, 16, 30; 623, 20, 30; 624, 2.
 Ἱησοῦς Χριστὸς νικᾷ 83, 20; 90, 24; 97, 13, 22; 98, 13; 112, 4 ss.; 113, 27; 117, 26; 118, 4; 120, 31; 122, 9, 16; 124, 2, 15; 125, 11, 32; 126, 26, 30; 130, 7, 22 s.; 132, 9, 20; 141, 29; 236, 12 ap.; 576, 2; 616, 10; 623, 19.
 Ἱησοῦς ὁ Ναυῆ 254, 27.
 Ἰλίῳ (ἐν), πόλεμος 294, 19.
 Ἰλλυρικόν, τό 322, 10.
 ἱμάτιον 174, 28 ss.; 413, 1; 533, 1, 14 ss., 21 ss.; — γυναικός 468, 8; — ἱμάτια ἀφόρετα 413, 2; 425, 5; — ἐδραλεῖν 459, 25; — λευκά 412, 23; 413, 2; 425, 5; 472, 12; 508, 2; — λιναῖα 412, 23; 413, 2; 425, 5.; 476, 27. Cf. ἐνδύματα, φορέματα.
 ἱμπρίκι καινούργιον 48, 31; cf. λεκάνη.
 Ἰνδία, Ἰνδοί 354, 14; 363, 17, 24, 33 ss.; 364, 2; 365, 3, 9, 25; 367, 31; 368, 16, 35; 516, 4; — ἐσωτέρα 323, 10.
 ἰνδικά 340, 8; — ἰνδική γλῶττα 340, 19.
 Ἰνδὸς ποταμός 368, 36.
 Ἰνχαξήλ, ἄγγ. 249, 17.
 Ἰορδάνης 63, 7; 100, 12; 230, 16; 231, 24; 244, 30; 251, 27.
 Ἰουδαζιζεβοννιδέ, ἄγγ. 238, 5.
 Ἰουδαία, Ἰουδαῖοι 261, 17, 31; 265, 12; 267, 6, 14; 268, 21; 271, 27; 291, 5, 18 ss.; 279, 8; 285, 22; 298, 21; 316, 26, 30 ss.
 Ἰούδας 67, 17; 625, 22.
 Ἰούδας 292, 28; 294, 6 ss.
 Ἰουστινιανός, βασιλεὺς 299, 3 ss.; 333, 7.
 ἱππενεῖν 617, 17; cf. καβαλλικεύειν.
 ἱππικόν 533, 3.
 ἱπποδρόμιον 300, 18; 303, 2 ss.

ἱππόκαμπος 571, 1.
 Ἱπποκράτης, ἱατρὸς καὶ χειρουργὸς τῶν θεῶν 138, 25.
 ἵππος 186, 30; 463, 19; 514, 9 ss.; 527, 10; 533, 4 ss.; 538, 28; — μέλας 617, 17; — ἵππου μορφὴν ἔχον δαιμόνιον 236, 1. Cf. ἄλογον.
 ἵπτασθαι, ἵπτημα 521, 1; 533, 1 s. ap., 17 ss.; 535, 26. Cf. ἀπετάν, πετάν, πέτεσθαι.
 ἴρις 487, 15.
 Ἰσαάκ 28, 27; 53, 17; 63, 11; 67, 5; 114, 17; 125, 2; 240, 2; 421, 15; 422, 18; 465, 14; 498, 10; 626, 3.
 ἰσεσέλαιον (?) 443, 26.
 Ἰσμαήλ 333, 9 ss.
 Ἰσμαηλίται 535, 3 ap., 10.
 ἴσον (τό) τοῦ σώματος 577, 10.
 Ἰσραήλ 28, 28; 29, 25; 240, 7; 254, 1, 11; 256, 16; 261, 4; 421, 16; 422, 20; 484, 5.
 ἰστία 642, 8; cf. φωτία.
 ἰστός 533, 20, 25; — ἱερατικός Ἀθηνᾶς 326, 4.
 Ἰσυχάηλ, ἀρχιστράτηγος ἄγγελος 622, 3.
 ἰυγγος γλῶττα, ὀρθοπύγιον 466, 10.
 ἰχθύς 511, 3; 533, 11 ss.; 602, 10; — ἰχθύων ἀκάνθαι 647, 28; — ἀπέχεσθαι 18, 10; 425, 3; — εἰκὼν 647, 25; — μορφὴν ἔχον δαιμόνιον 236, 1; — χολή 443, 8. Cf. ὀψάριον, ψάριον.
 Ἰχθύς θεῖος 327, 13.
 Ἰχθύες, Ἰχθύς (Zodiaque), 403, 1; 442, 22; 472, 7; 506, 30.
 ἰχνεύμων 570, 20.
 ἰχνοποδίου δεξιὸς χῶμα 458, 2.
 Ἰωάννης Δαμασκηνός 224, 37; 336, 31.
 Ἰωάννης Θεολόγος 89, 17; 114 ss.; 131, 5; 323, 2; — οὐ Ἀποκάλυψις 336, 5; 342 ss.
 Ἰωάννης πατριάρχης 301, 22.
 Ἰωάννης Περὶ δόξου, Βαπτιστής

89, 17; 115, 13, 20 ss., 29; 116, 17; 118, 11; 120, 8; 124, 18; 155, 5; 230, 15; 231, 33; 245, 2; 275, 15; 283, 16; 286, 2; 497, 2, 17; 596, 20; 611, 20; — οὐ βαπτιστήριον 303, 29.
 Ἰωάννης κοιμηθεὶς ἐν Ἐφέσῳ 615, 23.
 Ἰωήλ, ἀρχιστράτηγος ἄγγ. 244, 9; 622, 4.
 Ἰωνᾶς 115, 26.
 Ἰώσηπος Ἰουδαῖος 330, 33.
 Ἰωσήφ, υἱὸς Ἰακώβ 146, 6; 240, 3; 465, 17.
 Ἰωσήφ, πατὴρ Ἰησοῦ 264 ss.

K

καβαλλάρης 491, 1; cf. Γεώργιος.
 Καβαλλάρης κοτζός, δαιμόνιον 433, 9; 593, 20.
 καβαλλικεύειν 96, 20; 165, 13 ss.; 173, 10; 175, 20; 186, 31 ss.; 514, 10, 19; cf. ἱππεύειν; — ἀνάποδα 173, 10.
 κάβουρας, καβούρι 58, 20; 59, 3; 191, 6.
 καβρός ποταμοῦ 114, 23; cf. καρκίνος.
 καδμία 635, 2.
 καθαρεύειν 603, 22; cf. ἀγνεύειν.
 καθαρίζειν ὀφθαλμούς 37, 20.
 καθαριότης Ἰωάννου Πρ. 497, 1, 17.
 κάθασμα (?) 509, 2, 7 (corr.).
 καθαρὸς 47, 27; 51, 8; 60, 25; 61, 14; 81, 6; 406, 25; 412, 2, 22; 472, 11; 596, 14; — ἀπὸ σμῆξιν γυναικός 146, 33; — τόπος 406, 23; 407, 16; 417, 3. Cf. ἄγνός.
 καθάρσιον πίνειν 193, 3; 505, 16, 26; 506, 5, 14, 20, 31.
 καθαρῶς φυλάττειν 406, 22; 407, 5.
 καθορκίζειν 17, 12, 17; 35, 7; 45, 3; 50, 29; 53, 15; 577, 7; 618, 24. Cf. ὀρκίζειν, ἐξορκίζειν.

- καθρέπτῃς, καθρέπτιον, καθρέφ-
της 82, 8; 396, 23; 432, 18, 21
ss.; 433, 1, 7 ss., 30; 434, 6;
549, 3; 584, 3, 25; 585, 1, 6;
592, 17; 593, 2 ss. Cf. ἔσπετρον,
κάτοπτρον.
- καεῖν κεραμίδιν 12, 5; — πανίν
555, 16; — ἄομφαλαν 458, 6; —
φύλλα 620, 17; — φωλέαν 597,
17; — χαρτίν 550, 11; 554, 3;
575, 11; 598, 2; 608, 20; —
χελιδονόπουλα 65, 32; — ψαθίν
παπύρινον 577, 3.
- Κάιν 232, 37; 239, 30.
- καιρωματος (?) , λίθος 482, 25.
- καῖσαρ 519, 8.
- κακοθανάτου μνήμαν 503, 3; cf.
θάνατος, φόνος.
- κακοπόδαρικον, δαιμ. 121, 18.
- κακοπόδαρος ἄνθρωπος 121, 15 s.
- κακόφθαλμος ἄνθρωπος 121, 15 s.
- καλά (ἐπιληψία) 114, 1, 13 s.
- Καλαβρία 322, 17; 347, 33.
- καλάμινθος 33, 2; 129, 4.
- καλάμιος (-ένιος) μάχαιρα 408,
8 s.; cf. 474, 12.
- καλαμιών ἄνδρος 13, 2.
- καλάμιν, κάλαμος 81, 4; 145, 18;
407, 1; 448, 7; 599, 15; — οι
ἄνδροι 473, 14; — ου ἄρωμα-
τικοῦ ῥίζα 405, 22; — ὑπὸ κα-
λάμων δαίμονες 239, 2.
- καλάμιν, κάλαμος (radius) 136,
19; 629, 2, 22.
- καλαμόφυλλον 11, 2.
- καλαμωτή 128, 15.
- καλαφάτης 202, 19.
- καλεῖσθαι 534, 29; cf. φωνάζειν.
- καλέμην 76, 27; cf. κίγκος.
- κάλεσμα 45, 22.
- καλεσμός 201, 24
- Κάλη, δαιμόνιον 234, 21.
- Καλή γυνή (ἡ) 85, 23; cf. Εὐ-
μόρφη.
- Καλή (ἡ) τῶν ὀρέων (ὠρεαίων, ὀφέ-
ων codd.) 119, 12; 122, 27;
245, 33; 600, 1, 15.
- καλήτσα 518, 11.
- Καλιούπολις 353, 28, 31.
- Καλλίοπος στρατηγός 325, 17.
- καλπάκι 180, 25.
- Καλσιέλ, ἄγγ. 431, 8.
- κάλτται τῆς τέχνης 18, 14; 32,
27; 413, 18; 425, 6; 477, 1.
- καλνβώνειν ἵππον 187, 9.
- καμάθα (κάθαγμα?) 509, 2, 7.
- καμάτους ἄλλοτριους τρώγειν 277,
27; 284, 29.
- κάμερα στολισμένη 60, 27.
- καμήλα κάμηλος 176, 2; 365, 1;
514, 23; 534, 17 ss., 23.
- καμηλαύχι 534, 5 ap.
- καμηλοπάρδαλος 365, 2.
- καμνίν, κάμινος 43, 15; 480, 11.
- καμπανέλιν 25, 4; 85, 18 s.;
cf. κουδοῦνι.
- κάμπανος 418, 8; cf. κουδοῦνι.
- κάμπη 571, 2.
- κάμπος 23, 8; 174, 24; 176, 9;
179, 6 ss.; — θ' κάμποι 552,
18. Cf. πεδῖον.
- καμπορά, κάμπορα, κάφουρα 405,
6; 443, 27; 638, 5.
- κανάβιν 90, 10.
- κανάριον 175, 2.
- κανάτιν κλεψιμόν 502, 25 (corr.).
- κανατοπούλα 145, 17.
- Κανδάν, δαιμόνιον 236, 20.
- κανδήλα 61, 15; 100, 9; 519, 22; cf.
λαμπάς, λύχνος.
- Κανδιέν, ἄγγ. 38, 16.
- κανέλα 376, 26; cf. κιννάμωμον.
- Κανικοταήλ, δαιμόνιον 237, 17.
- Καπερναούμ 265, 14.
- καπίστρι 96, 13.
- καπνίζειν 32, 26; 33, 6; 47, 8;
49, 8; 66, 6; 74, 20; 75, 19;
81, 3; 85, 14; 88, 6; 89, 25;
114, 22 ss.; 128, 17; 131, 29;
217, 18; 234, 2; 426, 1, 7;
495, 6; 496, 5; 504, 20; 553, 25;
622, 15; 638, 4; 639, 4; 647, 27.
Cf. θυμιάζειν.
- κάπνισμα 23, 21; 48, 8; 51, 10;
56, 15; 426, 5; — μαῦρον 74,
20; 75, 19; 85, 14. Cf. θυμίαμα.

- καπνός 93, 15.
Καππαδοκία 323, 6.
κάπρος 618, 22.
κάρα 549, 12. Cf. *κεφαλή*.
καράβιν 101, 16; 137, 17 ss.; 151, 10; 176, 5. Cf. *πλοιάρειον*.
Καραήλ, ἄγγ. 237, 13.
καρακουνο κί 33, 3.
κάρβουνα 33, 5; 47, 8; 48, 8; 61, 1; 64, 19; 68, 9; 93, 3; 578, 7; — *ζωντανά*, 23, 20; 426, 4; — *σβεστά* 640, 3. Cf. *ἄνθρακες*.
κάρδαμον 515, 28.
καρδία 112, 24 ss.; 153, 38; 457, 21; 534, 27; 551, 20; 627, 12; — *καρδίαν ἀλλοιοῦν δαιμόνιον* 233, 33; — *καρδίας ἀνατρανισμός* 122, 4; — *καρδία ἄπτουσα* 84, 21; — *καρδιά ἐμφωλεῦον δαιμόνιον* 255, 12; — *καρδίαν κατακαίειν* 607, 13, 21, 24; — *κλειδώνειν* 83, 1; — *καρδίας πάθη* 488, 12; — *πόνος* 112, 8, 24; — *καρδίαν παραλῶν δαιμόνιον* 237, 12; — *συνέχοντα δαιμόνια* 241, 9; — *κ. Ἡλίου* 231, 6.
καρδιόπονος 112, 9; 137, 13; 230, 35; — *ον ἐπιπέμπον δαιμόνιον* 238, 20. Cf. *καρδιά*.
καρέα 515, 17; cf. *καρύα*.
καρέγλα 202, 4; cf. *σκαμνί*.
Καρθαγέννη 322, 16.
καρκίνος 536, 10; — *ποτάμιος* 491, 7; cf. *καβρός*.
Καρκίνος (Zodiaque) 401, 24; 442, 7; 471, 13; 505, 25; 616, 25; 641, 16; 644, 9; 647, 8.
Καρμήλιον ὄρος 498, 12; cf. *Σινᾶ*.
καρούχα 535, 9.
καρπὸν νέον ποιῆσαι 493, 7; 598, 17; — *καρπὸν μὴ ποιεῖν* 59, 30.
καρποσύρται δαίμονες 245, 30.
καρποῦτζιον 195, 23.
καρποφορία ἀρούρας 402, 19; 471, 27; 617, 8.
καρτάνα 113, 6; cf. *πυρετός τεταρταῖος*.
καρύα 535, 30; cf. *καρέα*.
καρύδιον, κάρυον 47, 6; 535, 28; — *ινδικόν* 425, 28.
καρυοφυλλάτον 429, 3; 459, 17.
καρυοφύλλιν, καρυόφυλλον, καρούφαλλον 23, 22; 64, 17; 425, 27; — *μέλαν* 24, 2; 417, 16. Cf. *γαρούφαλλον, μοσχοκάρφιν*.
καρφίν 67, 15; 77, 13; 144, 16; 202, 9. Cf. *ἤλος*.
καρφώνειν εἰκόνα 77, 11, 14 s., 20; 144, 16 ss.; 461, 16 s.; 501, 15 s.; — *καρδίαν* 77, 15; 461, 17; 501, 14 ss.; — *σπλήνα* 144, 17; — *φλούδαν* 144, 16.
Κάσανδρος 325, 10.
Κασασταήλ, ἄγγ. 37, 2.
κασία 405, 9.
κασσίτερος 79, 10; 479, 10. cf. *στάνιον*.
κασσιτήριος πλάξ 624, 14.
κάσσυμα 535, 25.
Καστάλ(ι)ον ὕδωρ 325, 25.
κάτα 75, 8; cf. *αἴλουρος, γάτα, γάτος, κάτος*.
καταβάλλειν δαίμονας 427, 26.
καταβουλλώνειν δαίμονας 35, 8; cf. *βουλλώνειν, σφραγίζειν*.
καταδουλώσαντες (οἱ) ψυχὰς ἐλευθερὰς 277, 31.
καταθέσεως μάγια 125, 22.
κατακέφαλον δαιμόνιον 245, 28.
κατακλείεσθαι 536, 11.
κατακόπτεσθαι 534, 32.
καταλαλητής 275, 32; 277, 25; 283, 18; 284, 26.
καταλαλία 121, 1; 402, 1.
καταλλάσσειν 505, 22; cf. *οὐν-άλλαγμα*.
καταμάγουλον 628, 18; 629, 11.
καταπίνειν: cf. *πίνειν*.
καταπίπτειν 535, 24; — *καταπίπτοντες δαίμονες* 246, 4.
κατάρα 115, 4; 230, 34; — *μητρὸς καὶ πατρὸς* 273, 19; 282, 3.

- καταργεῖν δαίμονας 216, 17; 217, 25 ss.; 223, 23, 29, 32; 227, 1; 231, 21; 233, 17, 21, 28, 33; 234, 11, 14, 26, 30; 235, 4, 11, 20, 24, 28, 31; 236, 3, 11; 237, 18; 244, 3, 9, 11, 13.
- κατάρτιον 535, 3.
- καταστρώνειν ἐχθρόν 97, 3.
- Καταχήλ, ἄγγ. 603, 13; 633, 30.
- καταχθόνια 87, 23; 303, 11; — καταχθονίων δαίμονες 215, 16; 224, 3; — καταχθόνιον δαιμόνιον, πνεῦμα 100, 5; 127, 5; 131, 6; 247, 37; 257, 14; 263, 11. Cf. ὑποχθόνια.
- κατέβαχα (?) 97, 15, 28.
- κατέργων φάντασμα 460, 15.
- κατζί 578, 7.
- Κατζιβέλα 204, 16.
- κατζίκιον 166, 6; cf. αἰξ.
- κατήγοροι 277, 25.
- κατοπτρομαντεία 584, 2, 24; 591, 1; cf. 549, 3 et v. καθρέπτης, κάτοπτρον.
- κάτοπτρον 460, 17 ss.; 469, 8ss.; 582, 10; 583. Cf. καθρέπτης, εἴσοπτρον.
- κάτος 534, 1 ap.; 536, 3 ss.; — κάτου μαύρου κεφαλή 81, 16. Cf. κατά, αἰλουρος, γάτος.
- κατουρεῖν 136, 19; 145, 22; 457, 4 ap.; cf. οὔρειν, χέζειν.
- κατωσαγοῦνα 96, 17, 24.
- κατώφλιον 11, 14; 58, 21; 66, 3; 73, 29; 75, 29; 76, 9; 78, 11, 23; 79, 2, 11; 82, 18; 84, 12; 132, 11; 140, 14; 457, 1; 458, 3; 462, 4; 505, 8; 607, 9; 653, 10.
- κατώφορος 534, 1.
- κανκίον καινούργιον πράσινον 612, 20, 25, 27; — χαλκοῦν 486, 15.
- κανυός 516, 12; 536, 13 ss.; cf. βέργα.
- καύστον ἀρωματικόν (= κόστος?) 23, 22.
- Καφριέλ, ἄγγ. 447, 1.
- κείρειν 535, 5; cf. 544, 5.
- κεμάς ἀγέννητος 634, 2; — κεμάδος δέσμα 507, 9.
- κεραμίδιν 84, 16, 20; — καινούργιον 12, 4.
- κέραμος 174, 36; 529, 9.
- κεράσιον 534, 8.
- Κερατιλέτα (ή), δαιμόνιον 576, 20.
- κεραυνός 534, 25; 606, 22; cf. βροντή.
- κερίον, κηρίον, κηρός (cire) 15, 6; 62, 17; 87, 9 ss.; 93, 16; 94, 17; 410, 1; 460, 19; 533, 29; 625, 12; 635, 3; 641, 11, 25; 642, 2, 5, 12; 644, 17; 647, 9, 14 s.; 648, 6; — κηρός ἀγιασμένος καινός 648, 3; — ἀκαμπτος 461, 4; 466, 14; 501, 2; — ἀκάπιστος 77, 8; — ἐκ λειψάνου 502, 23; — λευκός μελίσσης 406, 2; 410, 2, 5; 475, 16; — νέος 646, 11; 648, 3; — παρθένος 16, 2; 77, 8; 410, 2, 5; 416, 2; 475, 16; 477, 22; 642, 6, 12, 20; 644, 17; 647, 20; cf. εἰκών, εἶδωλον; — κηρός σφηκῶν 405, 22; — κερὶν ἀπὸ ὠτία γαῖδαρον 96, 4.
- κερίον, κηρίον, κηρός (cierge) 32, 21; 48, 3; 50, 22; 429, 4, 30; 496, 5; 534, 9 ss.; 576, 8, 15; 577, 5; 608, 2; 642, 20, 24; — βαπτίζειν 49, 4 s.; 60, 33. Cf. ἀγιοκέριον, λαμπάς.
- κέρκιον, κέρκουλος τῆς τέχνης 426, 8, 31. Cf. τζέρκιον, τζέρκουλος, κύκλος.
- Κέσαρ 504, 27.
- «κεφάλαιον» ου «κεφαλή» (σχῆμα) 110, 13; 391, 5; 560, 31.
- κεφαλαγλία 482, 5; 483, 5; cf. κεφαλῆς πάθος, πόνος, ἡμικρανία, κεφαλόπονος.
- κεφαλή, κεφάλιν 175, 15 s.; 176, 3; 210, 4; 530, 14; 535, 1, 5 ss.; — ἀνθρώπινος κεχητυία 488, 5; — κεφαλαὶ δύο 175, 1;

- κεφαλῆς πάθη 490, 7; — ποιήσις 450, 9; — πόνος 124, 1, 17; 125, 1; — κεφαλὰς σαλευόν δαιμόνιον 236, 21; — κεφαλὴν σκεπάσειν 480, 15 ss.; cf. 595, 10; — κεφαλὴ σκοτωμένου 57, 22; — εἰς κεφαλὴν ἀναγινώσκειν, λέγειν 55, 7; 582, 3 s.; 622, 8; — εἰς κ. ἐνδεῖν, ἐπὶ κεφαλῆς φορεῖν, οὐ ὑπὸ κεφαλῆς τιθέναι 75, 12; 79, 4; 83, 4; 139, 4; 444, 6; 502, 27; 503, 10; 548, 20; 550, 6, 9; 555, 25; 599, 22; — ἐπὶ κεφαλῆς χεῖρα ἔχειν 582, 1; cf. προσκεφάλαιον.
- κεφαλόπονος 119, 13; 125, 6; 137, 13; 138, 26; 231, 1; 444, 19; 599, 22. Cf. κεφαλουργία.
- κέφαλος 370, 23.
- κεφαλουργία 549, 10; cf. κεφαλαγία.
- κηλαδισμός πουλιοῦ 119, 3.
- κηλήτης 534, 31.
- κῆπος 119, 6; 176, 10, 12; 243, 27; cf. περιβόλιον.
- κηράσια 172, 25.
- κῆρινον δακτυλίδιον 410, 2; — εἶδωλον, εἰκὼν, v. ces mots.
- κῆτος 369, 22.
- Κιαμπέ 333, 9, 12; 345, 13; 354, 16; 356 ss.
- κιβοῦριν ἐβραϊκόν 59, 12; cf. μνήμα, τάφος.
- κιβωτός 63, 10.
- κίγκον φύλλα 76, 27; 78, 13, 20; cf. καλέμην.
- κιθαρίζειν 506, 10; 518, 28; 534, 7.
- κιθαριστὰς ἰδεῖν 506, 12.
- κινάμωμος 376, 21.
- κινᾶν μοναχά 175, 18; — κινεῖν πᾶτον γυναικός 90, 14; — κινεῖσθαι μετὰ γυναικός 612, 10.
- κιννάβαρι 11, 22; 21, 22; 85, 8; 87, 6; 95, 8; 413, 14; 414, 13; 443, 11; 462, 2; 477, 5, 12; 548, 3; 580, 9; 605, 20; 607, 16; 609, 14; 622, 18; 624, 21; 634, 11.
- κιννάμωμον 376, 21; 405, 5; 598, 11; cf. κανέλα.
- κισσός 570, 4; 615, 18.
- κιτράς φύλλον 619, 25; 639, 3.
- κίτρονον 516, 6.
- κίτρον 539, 5 ap.
- κλάδος 175, 30; 518, 20; 535, 22.
- κλαίειν 175, 23, 29; 534, 3 ap.; 535, 20; — κλαίοντα δαιμόνια 233, 10; — κλαῖον παιδίον 11, 16; 84, 25; 619, 12; 621, 11. Cf. δακρύνειν.
- κλάματα 175, 26; 203, 28. Cf. δάκρυα.
- κλειδῆμα γυναικός 82, 21.
- κλειδίον 534, 2 ap.; — σαρακηνικόν 82, 22; — Κλειδὶν τέχνης 649, 1.
- κλειδοιὰ 59, 12.
- κλειδώνειν 59, 13; — καρδίαν 83, 1; — μήτραν 82, 23.
- κλείειν θύραν γραμμασί 495, 9 ss.
- Κλεις Σολομώντος 51, 26.
- Κλεοπάτρα, βασίλισσα 361, 26.
- κλέος ἔξειν (εἰς τὸ) 644, 24; cf. δόξα.
- κλέπτειν (valeur magi ue) 12, 16; 77, 13; 457, 21; 502, 25; 504, 24; cf. κλεψιμόν.
- κλέπτῃς 142, 12; 277, 23; 284, 26; — κλέπτῃν εὐρεῖν 38, 14; 42, 1; 48, 30; 67, 11, 18; 431, 5; 500, 7; 550, 20; 551, 1, 4; 553, 16; 587, 6; 592, 17; 598, 1; 608, 1, 4, 8, 13, 19; 609, 1, 8, 14, 16, 19, 21; 610, 1, 4, 7, 9, 12, 14, 16, 20, 23; 611, 1, 8, 12; 620, 20; 625, 17; 626, 1.
- κλεψιμόν γαστρίν 504, 24; — κανάτι 502, 25; cf. κλέπτειν.
- κλήμα 534, 23.
- κληματίδος ἑλῖα 635, 17 s.
- κλήρος 393, 5, 15, 18.
- κλίνη 535, 2; — κλῖναι Ἰαίδου 274, 24; 282, 31; cf. κράβατος.
- κλωβὶν καινόν 500, 11 ss.
- κλώθειν 596, 22.

- κλωστή 596, 22; — μελανή 90⁴
10.
κλωτζινάρι (Υ) 136, 18.
κνίσαις (σὺν ταῖς) τερπόμενα δαι-
μόνια 238, 27.
κοδόμεντα 533, 27.
κοιλία 145, 13; 148, 25; 154, 3, 7;
619, 22; 627, 10; 629, 1, 20.
κοιμᾶσθαι, κοιμίζεσθαι 58, 4;
85, 5; 86, 13; 175, 13 s.; 194,
11; cf. ὕπνος; — μὴ κοιμᾶσ-
θαι 78, 1; 463, 5; cf. τρώγειν;
— μὴ κ. με γυνήν 191, 25; cf.
γυνή; — μὴ κοιμούμενα δαιμό-
νια 233, 10.
κοιτάριον 620, 7.
κόκκαλον 73, 18; 84, 8; — ἀγάπης
84, 8; — μισητείας 84, 9; —
φωλεᾶς τρυγόνος 138, 12. Cf.
δστέον.
κόκκινον 516, 5; — κόκκινα φο-
ρέματα 496, 4.
κοκκονάριον 600, 2.
κόκκυξ 376, 10.
κολάσεις "Αἶδον 273 ss.; 280 ss.
κολαφίζειν (valeur magique) 203,
35 ap.; cf. μπάτζος.
κολζία (?), βότανον 467, 9.
κολιανδρον 56, 16.
κόλλυβα 73, 17.
κολόβιον 534, 2.
κολόκυνθα 533, 28.
κολοκύνθιον 175, 5; 195, 27.
κόλπος, κόλφος 28, 4; 32, 16;
415, 1; cf. στῆθος, στέρνον.
κολυμβᾶν 535, 16; 540, 16.
κόμης 534, 20.
κομμίδι 133, 24; 443, 4, 8, 11 s.
κομποδέματα 120, 11, 14.
κόμπον δεῖν 17, 3 ss.; 120, 27;
618, 16.
κονδάκιον 532, 30.
κονδύλιον, κόνδυλος τῆς τέχνης
(κάλαμος) 12, 21; 13, 1; 16, 14;
406, 17, 27 ss.; 407, 4; 416, 4;
462, 6; 473, 12; 477, 24; —
πτερόν) 407, 8; 473, 19.
κοῦιαρτός 94, 1.
κοντάρι 176, 1.
κόξα 628, 24; 629, 16.
κοπέλα 536, 1.
κοπηλατεῖν 535, 23.
« κόπος καὶ αἵματος χύσις »
(σχῆμα) 390, 4; 559, 32.
κόπρος ἀνθρώπινος 536, 2 ap.,
16.
Κόπταις 352, 21.
κόπτειν νέα 505, 14, 26; 506, 6, 22,
28, 31.
κορακία βοτάνη 396, 16.
κοράκινον, κόρακιον, κόρκινον,
δαιμόνιον 122, 26; 127, 7;
248, 2.
κόραξ ου κόρακος 175, 7, 10;
188, 21; 374, 32; 377, 2; 407,
10; 534, 4 et ap.; — κόρακος
βοτάνη 375, 19 ss. (cf. κορακία);
— ἐγκέφαλος 405, 14; — καρ-
δία 66, 23; — νεοσιδιά 465,
29; — πτερά 407, 10; 485, 19;
— χολή 147, 15.
Κορασίδες 61, 19.
κόρκινον: cf. κοράκινον.
κόρη, κορίτζι, 175, 27; 535, 18;
— παρθένος 54, 23; 55, 16, 20;
56, 6, 12; 57, 6. Cf. παιδίον.
κόρεις 534, 3.
κορκόδεϊλος 570, 21 ss.
κορόνα 477, 6; f. στέμμα, στέ-
φανος.
κορυφή 74, 7; 137, 16; 630, 11; —
Θεοῦ 243, 12; — πυρός 245, 8.
κορώνα, κορώνη, κουροῦνα 175, 7;
202, 6; 513, 22; 534, 4; 536,
7; 563, 29; 622, 27; — κο-
ρώνης ἥπαρ 492, 8; — κορώνη,
δαιμόνιον 263, 13.
κοσκινίζειν 74, 2; 555, 3.
κόσκενος 555, 2.
κόσμησις γυναικός 520, 12.
κόσμιᾶ 535, 17.
κοσμοκράτορες λς' 98, 30; — τοῦ
σκότους 236, 17.
κόσμον τέσσαρα μέρη 27, 26;
29, 1; 33, 9; 62, 24; 421, 24; 428,
8; 479, 24. Cf. στοιχείον.

- κόσουβα* 376, 12.
κόσσυφος 384, 5.
κόστος 509, 10; — *ἀρωματικός* 23, 22 (?); 405, 18; 417, 14.
κότα γυναικεία 477, 3 s.
κότζιν 629, 30.
κοτζός Καβαλλάρης 433, 9; 593, 20.
κουδοῦνι τῆς τέχνης 25, 1 ss. cf. *κωδών, καμπανέλιν*.
κουζίν ἄπαννον 91, 7.
κουκκίον 60, 14; — *ἀρσηνικόν* (v. corr.) 82, 2 ss.; cf. *κύαμος*.
κοῦκος 107, 7 ss.
κοῦκος (= κόκκυνξ) 376, 12.
κουκουβάγια 189, 11.
κουκούλια 129, 14.
κουκουμάρη φουκά 587, 14.
κουλούμπας αἷμα 465, 13; cf. *περιστερά*; — *κουλούμπας ἀγρίας κόπρος* 457, 16; cf. *τρυνών*.
κουλούριον 432, 23; 593, 4.
κουνάδι 379, 36.
κοῦπα 578, 5; 652, 24 ss.; — *ἄπαννη* 86, 31 ss.; 100, 29; — *ἀφόριος* 575, 19; — *καινονογία* 47, 5; — *ὀστράκινος* 578, 6. Cf. *κύλιξ*.
κουράλιον 444, 22.
Κουράνι 338, 12.
κουρεύεσθαι 534, 1 ap.
κουρίον (?), *δένδρον* 468, 13.
κουροῦνα: cf. *κορῶνα*.
κουρουνοπόδιον, βότανον 443, 23.
κουρσάρι 137, 18, 21.
κουρσοῦμια 196, 6.
κουστερίτζα 384, 5; cf. *βωστερίτζα, σάυρα*.
κουτρουβάλαις 198, 9.
κουφάριον 223, 13.
κούφης γλῶσσα 85, 22.
κουφόν (= κωφόν) δαιμόνιον 122, 25; 127, 6. Cf. *κωφός*.
κόχλος, δαιμόνιον 234, 9.
Κόψιος (?), *ἄγιος* 97, 16.
κράβατος, κρεβάτιον 175, 21; 535, 37; 556, 4.
κραζία (?), *βότανον* 467, 9.
κράζον τὴν αὐγὴν δαιμόνιον 245, 33.
κράμβη αἰγυπτία 484, 26.
κρανίον ἀνθρώπου 139, 6, 12; 396, 11; 450, 11; 483, 1; 589, 33. Cf. *κεφαλή*.
Κρανίου τόπος 111, 6; 124, 7, 15; 139, 6; 235, 12; 294, 27; 297, 4, 29.
κράξιμον στοιχείου 47, 1.
κρασί 187, 20; 200, 17; 620, 18; cf. *οἶνος*.
Κρασιέλ, ἄγγ. 42, 3.
κρατεῖν ἀπάνω ἑαυτοῦ 80, 20; 82, 9; 100, 27; 634, 4; 647, 5; cf. *βαστάζειν, φορεῖν*.
κρέας 200, 17; 520, 18 ss.; 535, 13, 19; — *κρέατος ἀπέχεσθαι* 18, 10; 425, 3; 477, 16; — *κρέας ἀνθρώπινον* 175, 12; 176, 16; 273, 25; 282, 8; 534, 15; — *βόειον* 169, 12; 174, 34; 176, 4; 520, 21; 528, 25; — *βοδός μελαίνης κρέατος ἀπέχεσθαι* 490, 7 s.; — *γυναικείον* 175, 24; 535, 14; — *ἐλάφινον* 530, 29; — *κάτον* 536, 3; — *κυνός* 536, 2; — *λαγωῦ* 537, 1; — *λέοντος* 535, 27; — *προβάτου* 175, 6, 9; 520, 19; 541, 1; — *δεῖον ἀπέχεσθαι* 486, 7; 493, 5; — *χοίριον* 520, 21; — *πολλῶν λογίων* 175, 32; — *ὠμόν* 203, 28.
κρεβατίον δεξιὸν ποδάρι 556, 4.
κρεμαννύναι εἰς τὴν ἀέρα 78, 21; — *εἰς κοιλίαν* 145, 30; — *εἰς οἶκον* 504, 14; — *εἰς πόδα* 600, 9; — *ἐν στήθει* 636, 18; — *εἰς τράχηλον* 619, 13; — *κρέμασθαι ἐν Αἶδου* 275, 28; 276, 29; 283, 10 ss., 17; — *ἀπὸ γλώττης* 283, 12; — *ἀπὸ δακτύλων* 283, 13; — *ἀπὸ ὀδοντίων* 274, 10; 282, 22; — *ἀπὸ ὀνύχων* 276, 4, 20; 277, 1; 283, 12, 21, 32; 284, 9; — *ἐκ ποδῶν* 274, 4; 282, 14; — *ἀπὸ ὀνύχων* 283, 11

- κρεμμύδιον* 200, 17; cf. *κρομμύδιον*.
κρέμισμα 198, 19.
κρηνός 233, 26; 239, 3; 534, 3 ap., 14.
Κρήτη 301, 10; 347, 29; 366, 16, 19.
κριθάρι 195, 1.
κρίος 534, 3 ap.; — *θαλάσσιος* 396, 16.
Κρίος (Zodiaque) 236, 20; 401, 11; 442, 2; 471, 3; 505, 13; 616, 14; 641, 3; 643, 2, 4, 10; 644, 11; 645, 4; 646, 13, 21; 647, 3; — *Κριοῦ*: ἄγγελοι 640, 16; 641, 5; 643, 16; 644, 14; — *δαίμονες* 617, 22.
κρίσις 117, 4; 151, 3; 401, 21; 471, 10; 506, 15; 575, 21; 616, 7, 22; 650, 23, 31.
κριτήριο 100, 28; 440, 2, 21; 444, 6 s.; 449, 19, 23; 457, 17; 467, 7; 606, 14, 21; 634, 10.
κρόκος 21, 22; 33, 5; 51, 17; 58, 2; 60, 1; 79, 15; 139, 3, 34; 406, 3; 413, 14; 414, 12; 426, 7; 443, 19; 477, 12; 483, 19; 504, 20; 548, 3; 554, 19; 596, 21; 605, 20; 622, 18; 638, 3; 643, 15; 644, 4, 6. — *ἀρωματικός* 24, 1; 417, 15. Cf. *ζαφαράς*.
κρομμύδιον, *κρόμμυον* 195, 27; 484, 26; 515, 25 ss. Cf. *κρεμμύδιον*.
Κρόνος 72, 26; 152, 7; 393, 3, 5; 395, 4; 397, 20; 398, 3; 399, 15; 404, 28, 33; 438, 13; 479 ss.; 443, 2; 444, 5; 445, 2 s.; 470, 5; 472, 30; 633, 20; 643, 4; 650, 5 s.; — *Κρόνον*: ἄγγελοι 72, 26; 404, 27; 438, 13; 472, 30; 633, 20; 645, 9; 647, 17; — *βοτάνη* 444, 2; — *δαίμονες* 72, 26; 404, 27; 438, 13; 472, 30; 633, 20; — *ἐπαναφορά* 507, 4; — *ἡμέρα*, v. *σάββατον*; — *θυμιάματα* 404, 33; — *μελάν* 443, 2; — *προσευχή* 444, 5; — *σημεῖα* 405, 2; — *σφραγίς* 405, 2; — *χαρακτήρες* 641, 5; 643, 4; 644, 13, 26; 646, 5; 647, 16; 648, 8; — *ώρα* 401, 20; 402, 7, 28; 411, 13; 438, 32; 439, 4, 8, 13, 18, 25; 440, 3, 10, 16, 10, 25; 441, 4, 10, 15 s.; 24, 28; 471, 19; 472, 3; 616, 32.
κρύπτειν 484, 22; 575, 16; 587, 15; 599, 4; — *κεκρυμμένον πρᾶγμα εὑρεῖν* (εἰς τὸ) 454, 1; 455, 10, 14.
κρυπτόν (αἰδοῖα) 627, 21; cf. *κρυφά* b.
κρυσταλλομαντεία 499, 1.
κρύσταλλος (glace) 243, 17; — *ἀγγέλων* (?) 232, 3; — *λίθος* 459, 1; 679, 10; 500, 1.
κρυφά, *κρυφίως*, *κρυφῶς* 85, 29; 488, 11; 554, 4; 620, 18. Cf. *ἀγνοοῦντος*, *θεωροῦντος*, *γινώσκοντος*, *εἰδότες*, *λαθραῖως*.
κρυφά μέλη 153, 9, 12; 154, 9, 11; 194, 17. Cf. *κρυπτόν*, *αἰδοῖα*.
κρυφία ἀναγγεῖλαι 439, 27; — *μαθεῖν* 643, 21. Cf. *γυνή*, *μυστήριον*.
Κρυφοδράκων, *δαιμόνιον* 235, 6.
κτένιον 534, 5 ap.
κτενίσματα γυναικός 66, 2.
κτηνῶν ἄγγελος 10, 17; — *κτηήνου ἡσφακτοῦ αἷμα* 82, 4.
κύαμος 136, 14 s; 396, 22; 553, 12; cf. *κουκκίον*.
Κυβέλη 242, 28.
κύβος 110, 27; 459, 23.
κυδώνιον 612, 21.
Κύζικος 301, 9.
κύθρα 597, 15; cf. *χύτρα*.
Κυκλάδες νῆσοι 301, 9; 323, 4.
κύκλος τῆς τέχνης 21, 16 ss.; 22, 3, 7; 23, 17; 24, 16; 25, 3, 8; 26, 33; 29, 8 ss.; 32, 28; 33, 6; 36, 15; 40, 14; 45, 25; 399, 6; 402, 8; 406, 17; 412, 2, 23; 415, 2; 416, 24; 417, 8, 19;

- 418, 17; 419, 19; 421, 33; 422
1, 12; 426, 14; 434, 6; 480, 10,
14; 504, 5; 595, 3; 651, 3.
Cf. κέρκιον, πόλος, τζέρκουλος.
κύκνος 376, 1.
κυλινδούμενον δαιμόνιον 235, 22.
κύλιξ 504, 7; cf. κοῦπα.
κυλιόμενον δαιμόνιον 235, 7.
κύματα ἑπτὰ θαλάσσης 509, 7;
cf. φούχταις.
κύμβαλον 506, 27; 533, 32.
κύμβοι 403, 2.
κύμινον κύπριον 405, 18.
κυρεῖν 635, 23; cf. φῖλημα.
κυρηγᾶν εἰ κυνήγεσις, κυνήριον
398, 31; 440, 17; 442, 9; 470,
12; 605, 17; 616, 27; 650, 16;
cf. ἄγρα, θήρα.
Κύνθιον, δαιμόνιον 242, 28.
κυνοβάτον κορυφή 406, 4.
κυνοποτάμον δέρμα 483, 4.
κυπάρισσος 535, 33; cf. ἀνθρα-
κες, στέφανος.
κύπερις στρογγύλη 444, 24.
Κυπριανή, ἀγία 624, 7.
Κυπριανός, ἅγιος 116, 20; 120,
32; 623, 11; — οὐ εὐχή 622, 11.
Κύπρος 301, 11; 347, 29.
Κυρανὶς βίβλος 486, 6.
κυριακὴ ἡμέρα, Ἡλίου ἡμέρα,
πρώτη ἡμέρα 45, 19; 51, 6;
69, 3; 78, 4; 100, 25; 101, 9;
113, 7; 146, 32; 274, 29; 282,
35; 398, 19; 434, 14; 44, 21;
573, 13, 21; 585, 11; 603, 13;
633, 3, 31; — κυριακὴ α' γεμώ-
σεως 476, 20; — ὀλιγώσεως 476,
17 ss.; — κα' Πανσελήνου 411,
16; — κ. α' Σελήνης 411, 18;
— κυριακῆς πρώτη ὥρα 78, 4;
576, 1; 617, 14.
Κυριακός, ἐπίσκοπος 297, 18 ss.;
298, 20 ss.
κυριεύοντες πλανῆται 397, 9, 19
ss.; 470, 3 ss.; 650, 3 ss.
Κυριότητες (ἄγγελοι) 27, 1; 37, 4;
123, 13; 246, 37; 419, 20.
Κῦρος, Περσῶν βασιλεὺς 326, 31.
κύων 234, 29; 512, 7; 534, 6;
535, 10 ss., 34 s.; 536, 2; 602,
12; — κυνὸς : γάλα 535, 34; —
ἀγεννήτου δέρμα 86, 27; — τρέ-
χες 503, 5; — χαρτίν 86, 18; —
κύνες, κορυφαὶ δαιμόνων, 236,
15. Cf. σκύλος.
κωδῶνι τῆς τέχνης 418, 8; cf. κόν-
δοῦνι.
κωλοσύρνειν ἐχθρόν 96, 7.
κωλύειν 95, 18.
Κωνσταντίνος, βασιλεὺς 289, 3,
6; 290, 6, 10; 299, 6, 10; 301,
24; *332, 33.
Κωνσταντίνος, στρατηγός 301, 7.
Κωνσταντινούπολις 323, 1; 347,
30; 354, 17.
κόνωψ 175, 11; 536, 8.
κωφός 535, 4; — κωφὸν δαιμόνιον
πνεῦμα 241, 7; 243, 7; 247, 37;
252, 18; 253, 11; 263, 12; —
κωφὰ νήπια ποιοῦν δαιμόνιον
235, 9. Cf. κωφός.
κώφωσις 484, 24; 485, 1.

A

- λάβρακι, λάβραξ 369, 20; 373, 3.
λάβρωμα 148, 10.
λαγκώνια 153, 29.
Λαγόβορδοι 322, 14.
λαγών 629, 3, 22.
λαγώς, λαγώς 98, 4; 188, 1;
537, 1 ss.; 563, 25; — λαγωῦ :
αἷμα 443, 27; — ζώγρησις
522, 27; — κόπρος 450, 3; —
ἄρχις 480, 6; — πόδιν 58, 21;
59, 4; — ἄρρενος χολή 484, 27.
λάδανον 405, 22.
λάδι 53, 11; 54, 3, 25; 55, 1; 57,
9; 85, 10; 172, 26. Cf. ἔλαιον.
Λαδοδοήλ, ἄγγ. 36, 12.
Λαδωνάηλ, ἄγγ. 428, 28.
Λάζαρος 114, 27; 115, 27, 30;
229, 2; 261, 16.
λαζούρι 443, 7.
λαθραίως 450, 22; 468, 11; 551,
19. Cf. κρυφά etc.

λάθουροι 483, 12; 536, 22.

λαίλαψ 508, 15, 25, 32.

λαιμός 14, 4; 60, 17; 94, 14; 153, 27; 176, 37; 444, 11; cf. *τράχλος*.

Λακεδαιμονία 433, 23; 594, 4.

λάκκος 73, 16; 177, 12; 536, 32; 617, 16; — 628, 24; 629, 17.

λαλοῦν δαιμόνιον 122, 25; 243, 7; 248, 1; 263, 12. Cf. *πολυλαλοῦν*.

λάμα σιδηρᾶ 643, 2.

Λαμαχία, ἄγγ. 234, 14.

λαμπάς 24, 11; 61, 16; 417, 26; 425, 26; 577, 1; 579, 3; 588, 22. Cf. *λυχνάριον*, *κανδήλα*.

λαμπουρίς 84, 7.

λαμπρόν (τό, = πῦρ) 74, 21; 75, 23, 26; 82, 17; 84, 17; 86, 11; 87, 20; 98, 9. Cf. *πῦρ*.

λάντζουρον (?) 460, 16.

λαξευτήριον 105, 557.

« λαὸς καὶ συναριθμὸς (οὐ) συνάθροισις » (σχῆμα) 107, 16; 558, 9.

λαοὺς ἐλέγξει 650, 27; — ὑποτάττειν 398, 26.

λαρδί 536; 21.

Λατίνοι 77, 12; — 319, 5.

λάχανον 515, 26, 29; — ἄσπρον 195, 19.

Λαχηβηγήλ, ἀρχάγγελος 37, 4.

Λεβήνον υἱὸς 521, 6.

λέβης χαλκοῦς "Αἰδον 278, 12.

λέγειν ὄνειρόν κατὰ ἀνατολάς 204, 13; — μὴ λέγειν 182, 4; 199, 3, 5, 7, 9, 11; 203, 31; 204, 10; 525, 7; 546, 8.

Λεγεών, δαιμόνιον 243, 5; 245, 29; 258, 2; — Λεγεῶνες τριακόσιοι ἐξήκοντα 242, 25.

λειμών 417, 2.

λειτουργεῖν 15, 7; 73, 23; 100, 26; 111, 20; 141, 9; 458, 2; 475, 18; 614, 28.

λειψανα 502, 13.

λειψάνου κηρός 502, 23 s.

λεκάνη 459, 20; 594, 24; 595, 1, 4; 596, 3; 617, 15, 17. Cf. *πιβακτόριον*.

λεκανομαντεία 44, 16; 45, 18; 54, 22; 472, 10; 554, 1; 586, 3; 588, 20; 591, 14; 617, 13. Cf. *γαστερομαντεία*, *πιβακτορομαντεία*.

λεκανόμαντις 495, 4.

λεμόνι 176, 29, 35.

λεμονιά 276, 29, 31, 33.

λέξεις ζ' (magiques) 478, 21.

λεοντάρι 177, 8, 9, 11; — δαιμόνιον 216, 14.

λεοντόπαρδος 365, 5.

Λεοντόπαρδος, πρωτοσπαθάριος 511, 12, 14.

Λεοντόφρον, δαιμόνιον 235, 2.

λεπτοκαρυᾶς βεργία 585, 10.

Λεσωήλ, δαιμόνιον 237, 27.

λευκόν 516, 5.

λεύκωμα 615, 17.

λέων 176, 17 ss.; 184, 17; 358, 2; 364, 12; 535, 27; 536, 25 s.; 622, 28; 639, 12; — θαλάσσιος 369, 16; — ισχυρός 430, 21; — λέοντος: κρέας 535, 27; — ὄνυχας ἔχον δαιμόνιον 235, 28; cf. *λεοντάρι*.

Λέων Σαβαώθ 263, 2; 605, 6. Cf. *Αἰών*.

Λέων (Zodiaque) 401, 27; 442, 11; 471, 15; 506, 3; 616, 28; 641, 10, 19, 24; 642, 7; 644, 23; 645, 4; 647, 14; 648, 2, 8; — Λέοντος: ἄγγελοι 641, 20; 645, 5, 20; — ὦρα 495, 12.

Λέων ὁ σοφός 356, 31.

ληθαργοὺς ποιοῦν δαιμόνιον 241, 11.

ληστής 536, 29; 575, 22.

λιβάδιν πράσινον 51, 1.

λιβάνιν, λίβανος 32, 26; 51, 10; 60, 28; 241, 16; 426, 1; 508, 4; 580, 29; — ἄρσεν, ἄρσενικὸς

66, 7; 417, 14; 484, 11; — ἀρωματικός 24, 1; — λευκός 405, 21; cf. δένδρολίβανος, θυμίαμα. Αιβύα 353, 2; 354, 12; 364, 19.

λίγκουρος λίθος 508, 5.

λιθάζειν 536, 20.

λίθος 97, 8; 119, 4; 481, 1; 536,

27 s.; — ἀβύσσου 89, 8; —

ἀκρογωνιαίος 221, 19; — ἐκλεκ-

τοι ἐπτά 479, 16; — νεοσσιᾶς

κόρακος καὶ τρυγόνος 465,

28; cf. 138, 11; — λίθου

πολύτιμοι 31, 24 505, 18;

506, 12; — λίθων ἐνέργεια

649, 13. Cf. πέτρα.

λίγνη 132, 24; 176, 25 ss.; 420, 6;

512, 18, 23; — κίτρινη 145, 6.

λινάρι 176, 21 ss.; 199, 19; —

τιθέναι ἵνα μὴ ἔλθῃ πονηρόν

502, 3; cf. μίτος.

λινέλαιον 520, 23.

λινον 412, 24 s.; 477, 3; 590, 27.

λινούς, λινός: λινὰ ἱμάτια 412,

23; 413, 2; 425, 5; 476, 27;

— ῥάμματα 176, 23; — φορέ-

ματα 18, 13; 425, 5; — πανί

21, 4; 145, 3.

λιχανός 469, 6.

λίψ: πρὸς λίβαν ἀφορᾶν 484, 18.

λόγια (mots magiques) 26, 3;

40, 17; 41, 1; 50, 27; 56, 2;

74, 29; 591, 10, 16; 592, 2.

λόγος Θεοῦ 230, 29 s.; 231, 3; —

ζῶν 241, 17; — λόγοι (mots

magiques) 580, 11, 17; —

λόγων ἐνέργεια 649, 13.

λοιμὸν ποιοῦν δαιμόνιον 237, 1.

Λοττοφερές, δαιμόνιον 28, 34.

λούεσθαι 81, 7; 176, 30; cf.

νίπτειν, πλύνειν.

Λουκάς, ἅγιος 83, 9.

λουλόφανον 24, 2.

λούπης 536, 33 s.

λουρίν ἐλάφινον 551, 23; 552, 1,

11, 12; 582, 5; 612, 21, 25, 28.

Cf. λῶρον.

Λουτζιφέρ, Λουκιφέρ, δαίμων 27,

9; 31, 21; 33, 13; 75, 15; 419,

29; 421, 22; 426, 17; 450, 14;

456, 11; 501, 8, 20.

λουτρον 119, 7; 177, 3, 7; cf. βαλανεῖον.

« λύνει τὰ δεσμὰ καὶ δροσίξει

τὴν φλόγα » 90, 20; 116, 12;

147, 18; 612, 22.

λύειν ἄνθρωπον, ἀνδρόγυνον, γυ-

ναῖκα, δεδεμένον 88, 3; 90, 20,

22; 100, 22; 116, 19 s., 23;

122, 11; 132, 22 ss.; 136, 17;

146, 20, 27 ss.; 147, 1, 10, 15,

19, 21; 402, 16; 471, 25; 552,

19 s.; 581, 12; 582, 6 ss.; 612,

7, 9, 12, 17; 617, 6; — ἀμαρ-

τίας 130, 17; — ἄρματον 653,

3; — δαίμονας (?) 120, 2 ss.;

— δύναμιν τὴν ἐπιγεναμένην

232, 13; — μάγια 622, 7; —

σκιοπέτον 653, 1; — φῶς 653,

3. Cf. δεῖν, λύμα.

λύκιον Ἰνδικόν 482, 14.

λυκοκτόνον, βότανον 361, 16.

λυκοκῶν 365, 4.

λύκος 176, 38; 177, 1, 4, s.;

185, 21; 361, 1; 365, 4; 523, 3;

536, 23, 31; 563, 24.

λύμα, λύσις ἀνδρόγονον 83, 3;

111, 1, 19; 550, 1; — ἐχθροῦ

652, 28; — σκιοπέτον 653, 1;

cf. λύνειν.

λύσσα 141, 13; 549, 1; 571, 5;

613, 1, 8; 614, 19.

λυχνάριον, λύχνιον, λύχνος 165,

11; 536, 3 ap., 30; 614, 31;

— καινός 91, 5; 417, 25; —

χαλκοῦν ἔχον στόματα ἑπτὰ

509, 14. Cf. ἄπτειν, λαμπάς,

σβεन्नύναι.

λώβη 463, 13.

λωλαίνεσθαι 86, 30.

λῶρον μέλαν 590, 10; cf. λουρίν.

Λῶτ 239, 34.

M

Μαβιάς 347 29, 34.

Μαβιέν 338α, 6.

- μαγαζί 146, 2, 8; cf. ἐργαστή-
ριον.
μαγαρίζεσθαι 166, 36; 168, 19;
172, 24; 177, 22; 599, 11.
Μαγάρικα 322, 16.
μαγεία, μάγια 11, 19; 93, 17;
100, 28; 115, 4; 120, 7, 10,
14, 27; 121, 1; 125, 16, 21 ss.;
126, 11; 147, 19; 230, 34;
457, 14; 575, 3; 605, 3, 5, 9.
606, 10, 14, 17, 23, 25; 612, 14;
622, 7; 623, 34; — μαγείας
αἰτίαι οὐδ' 612, 14; — μάγια
ἀφανίζειν 470, 11; 471, 14; 616,
26; 650, 15. Cf. γοητεία.
μαγειρεύειν (pour les démons) 44,
8; 433, 15; 593, 27; cf. δεῖπ-
νον.
μαγεύρισσα ἄπαννη 98, 7.
μάγερας, δαιμόνιον 433, 10, 13,
16, 19; 593, 20.
μαγεύεσθαι 100, 28; 122, 25;
127, 5; 247, 37; 263, 11; 553,
25.
μαγικὴ ἐπιβουλία 127, 5.
μάγισσαι ἑπτὰ 120, 9.
μαγκάλι καινούργιον 23, 20.
μαγνήτης, μαγνήτης λίθος 466, 3;
553, 24; 605, 21; 622, 14; —
ζῶν 496, 7.
μάγος 341, 24; 537, 8; — Μάγοι
324, 5; 328, 21, 23.
μάγουλον 148, 1 ss.; 153, 14;
627, 6; 628, 17; 629, 10.
Μαγώγ 337, 31, 36.
Μαδεώθ, δαιμόνιον 112, 9.
Μαδιάμ 333, 10; 335, 32; 345, 28;
346, 39.
μαθητής (τῆς τέχνης), μυστικός
25, 2; 36, 22; 37, 7; 45, 24;
413, 12; 416, 23; 417, 21; 418,
8; 432, 16; 577, 1; 582, 10;
583, 1. Cf. παιδίον, σύντροφος.
Μαήλ, ἄγγελος 127, 14.
μαῖμάχ, βοτάνη 481, 6; 487, 14;
492, 4. Cf. ἄμπελος λευκή.
μαῖμοῦ 359, 15; cf. μιμώ, πύ-
θηκος.
Μαῖον δεκαοκτώ 151, 5; 572, 9.
μαῖστορ δαιμόνιον 576, 24; —
(= διδάσκαλος τῆς τέχνης), μάσ-
τορος 433, 5, 10, 13, 16, 19, 22;
581, 2; 593, 21 ss.; cf. διδάσ-
καλος, τεχνίτης.
Μακεδονία 613, 5.
Μακεδόνιος 300, 2.
Μακεδόνιος (hérétique) 313, 21;
316, 15.
μαλακία 100, 17; 122, 12.
μαλακοί (οἱ) 284, 27.
μαλακόν (τὸ) 114, 7; 123, 2; cf.
γλυκύ, ἐπιληψία, καλά.
Μαληκίς 338, 7.
Μαλική 347, 14.
μαλλία 148, 13; 194, 1; 450, 5;
cf. τρίχες.
Μαμοννάς, δαιμόνιον 435, 10; 438,
32.
μαμοῦνι 132, 24.
μανάλι 578, 5.
Μανασαμουήλ, ἄγγ. 249, 15.
μανδραγόρα, μανδραγόρα, μαν-
τραγούρα 60, 15; 443, 20;
444, 10; 467, 18; 635, 8; cf.
ἀνθρωπόμορφος.
Μάνης 315, 20; 316, 3.
μανιάκιν 537, 29.
Μανιχαῖτοι 315, 30; 316, 3; 317,
14.
μάννα (τὸ) 30, 9; 63, 11; 423, 6.
μάννα (ἡ) : 62, 9; — μάννας ὄνομα
86, 9; 447, 11; 548, 5; cf. μή-
τηρ.
Μανουήλ 67, 25.
Μανουήλ ὁ Παλαιλόγος 511, 2.
μαντίλιν, μαντύλιν, μανδύλα, μαν-
δύλιον τῆς τέχνης 21, 1; 32,
26; 47, 4; 461, 19; 501, 17;
582, 4; 585, 21; — ἄσπρον 49,
7; 50, 24; — αἶνον 64, 13; 429,
3; 578, 4; — κίτρινον 480,
16 ss.; 595, 10; — κόκκινον,
40, 16; 43, 17; — μακρὸν 468,
24. Cf. σινδόνιον.
μαντιχώρας 363, 17,

- Μαξιμιανός* 615, 22.
Μαξιμίλλα 317, 3.
Μάξιμος Ἀθηναῖος ἀστρονόμος 310, 22.
μαραγκός 202, 11.
μάργαρος 488, 16; 537, 11, 29; 542, 30.
Μαρία, ἀρία: cf. *Θεοτόκος*.
Μαρίνα, ἀρία 624, 8.
Μάρκελλος 316, 6.
Μαρκηζαήλ, ἄγγ. 39, 15.
Μαρκία, χήρα 301, 4, 15.
Μαρκίων 315, 20.
Μάρκος, εὐαγγελιστής 323, 8.
Μαρμαριώθ, ἄγγ. 234, 17.
μάρμαρον 537, 15.
Μαρμηχέλ, ἄγγ. 42, 9.
Μαρνιχαήλ, ἄγγ. 39, 15.
μάρτυρες ἄγιοι 89, 18.
Μαρωήλ, ἄγγ. 249, 16.
Μασαλιανοί 317, 13, 29; 318, 22.
μάστιγος ἐξουσίαν ἔχων ἄγγελος 276, 10.
μαστίχη 74, 21; 81, 3.
μάστορης: cf. *μαστῶρ*.
μαστός 627, 19; — *διὰ μασθῶν βλέπον δαιμόνιον* 234, 25. Cf. *βουζίν, βυζίν*.
μαστραπᾶς 552, 15.
μασχάλη 94, 15; 448, 3 ss.; 627, 16; cf. *ἀμασχάλη*.
μάτι ν. ὀμμάτιον.
μαυρίζειν ἐχθρόν 63, 35.
μαυροθυμίαμα 33, 3; 56, 16; cf. *θυμίαμα*.
μαυροκούκκια 94, 26.
μαῦρος ἄνθρωπος 64, 21; 214, 30, 35; 219, 25; 223, 8; — *μαῦρον* 516, 7.
Μαριήλ, ἄγγ. 428, 27.
μάχαιρα, μαχαῖριν 197, 14; 517, 21, 27; 609, 2; 636, 20; — *τῆς τέχνης* 12, 13 ss.; 13, 2; 14, 9, 20; 23, 15; 24, 4; 41, 2; 43, 17 ap.; 46, 22 s.; 406, 15 ss.; 407, 1, 5, 15, 21; 408, 9, 23; 409, 6, 15, 20; 417, 7, 10, 18; 418, 5; 425, 12; 426, 2; 430, 11; 473, 3, 13, 17, 29; 474, 22; 475, 4, 11; 585, 3; — *καινή* 459, 18; 468, 26; — *ἀπὸ καλάμιν* 408, 8 s.; 474, 12; — *μανρομάνικος, μελανομάνικος* 47, 9, 16; 58, 12; 432, 20 ss.; 467, 15; 468, 26; 495, 6; 552, 13; 578, 8 ss.; 580, 4, 25, 30; 593, 2 ss.; — *τρίηλος* 580, 4 ss.; — *φόνον ποιήσασα* 12, 15; 406, 19; 473, 6.
μαχαιριᾶ μιᾶ κόπτειν 13, 5; cf. *τομῇ μιᾶ*.
Μάχη, δαιμόνιον 234, 16 ap.
μάχη 441, 11, 18; — *οἱ ἐν μάχῃ ἀποθνήσκοντες* 284, 27; — *μάχας κατ' οἴκους ἐμποιοῦν δαιμόνιον* 237, 17.
Μαχθρά, δαιμόνιον 236, 5.
μαχόμενοι 142, 22.
μεγιστάνους θεωρεῖν 442, 11, 19, 21; — *μεγιστάνοις ὀμιλεῖν* 401, 12, 22; 471, 11; 616, 23.
μέθοδος καθρεπτίου 592, 17; — *προγνωστική διὰ λεκάνης* 480, 8; 591, 1; 594, 24.
μεθύειν 537, 7.
μεθύσκοντες (οἱ) 284, 29.
μειλίχιοι δαίμονες 421, 28.
Μελάμπους ἱερογραμματεὺς 387.
μέλαν, μελάνη, μελάνιον, 21, 23; 22, 1 ss.; 54, 3; 55, 2; 63, 34; 133, 35; 414, 13, 19; 622, 20; 635, 17; — *μελάνια πλανητῶν* 443; — *τῆς τέχνης* 18, 16; 32, 28; 425, 8, 13.
μελανὸν πρόσωπον 177, 20; 179, 30; cf. *μαῦρος*.
μελάνουρος 372, 19.
μελανώνειν ἐχθρόν 63, 35.
Μελαξοήλ, ἄγγ. 39, 4.
Μελετινή, ἀρία 99, 15.
μέλι 141, 26; 177, 19; 537, 20 s.; 600, 2; — *πρωτεῖον* 484, 13.
μέλισσα, μελισσιον 129, 21 ss.; 360, 21; 382, 28; 523, 7; 537, 18 s.; 564, 15.

μελισσόφυλλον 79, 15.
μελλόντων γνώσις 39, 7; 431, 17; 483, 17; 484, 5, 21.
μέλος: *μέλη ἀνθρώπου ἐν οἷς δαιμόνια* 229, 24 ss.; 240, 29 ss.; 248, 20 ss.; — *ἐπὶ μέλεσι καθήμενον δαιμ.* 238, 14; — *μέλη ὀνοματίζειν* 641, 18; — *μέλη σκοτε νὰ δαιμονίου* 235, 19.
μελτζοβόλαδον (?) 147, 15.
Μελχηήμ, ἄγγ. 127, 12.
Μελχισεδέκ, ἄγγ. 10, 19; 112, 19.
Μελχισεδέκ 30, 13; 423, 9.
Μένανδρος 329, 20.
Μένανδρος Πρωτήκτωρ 289, 1.
Μεντινέ 333, 10.
Μερξιαυμαδεώθ, *δαιμόνιον* 238, 19.
μερίον δεξιόν 146, 25; cf. *μηρός*.
μέρμηξ, *μέρμιγξ*, *μερμίγκιον* 146, 3, 10; 360, 21; — *μέρμιγγος ἦπαρ* 492, 7; cf. *νύρμηξ*.
μερμιγκοφωλεά 146, 3, 9, 12.
Μερρόη 354, 13.
Μερρῶς ὕδατα 253, 38.
μέση 628, 25; 629, 17; cf. *ζώνη*.
Μεσημβρία 232, 38; 245, 21; 273, 8, 11; 274, 19, 22; 281, 37; 282, 31; 509, 22; 612, 4; — *κατὰ Μεσημβρίαν ἵστασθαι* 87, 5; — *Μεσημβρίας δαίμονες* 100, 1; — *στοιχεῖα* 92, 18. Cf. *νότος*.
μεσημβρίας ὥρα 117, 14.
μεσημβρινόν δαιμόνιον 94, 6; 119, 30; 229, 7; 243, 4; 245, 28.
μεσημέρι 84, 17; 440, 1, 10; 600, 5; cf. *μεσημβρία*.
μεσιτεύειν 505, 23; 506, 19, 30.
μεσονυκτικόν δαιμόνιον 229, 37; 245, 27.
μεσονύκτιον 23, 2; 459, 2.
Μεσοποταμία 323, 18.
μεσοῦριν, *μυσοῦριν καινούργιον* 43, 14, 17.

μεσόφρονον 627, 7; 630, 17.
Μεσσοθανιάτης 513, 11.
Μεταθιάζ, *δαιμόνιον* 237, 14.
μέταλλα 399, 1; 470, 22; 650, 32; — *ἐπτά* 27, 15; 509, 8.
μεταμορφούμενον δαιμόνιον 234, 28.
μεταξάρι 93, 17; — *μεταξαρίον ἀκολοθία* 127, 20; — *εὐχή* 127, 21; 129, 8.
μετάξι 17, 1; 94, 6, 10; 199, 24; 600, 9; 635, 21; — *κόκκινον*, 57, 8; 90, 10; 500, 20.
μεταξοσκούληκοι 94, 9; cf. 128, 3 ss.
μεταξωτόν 61, 7; 445, 5; — *πανὶ ἄσπρον* 60, 15; 444, 10; — *πανὶ πράσινον* 89, 26.
μετασχηματιζόμενα δαιμόνια 217, 14.
μετζίτι 199, 14.
μέτωπον 55, 4; 56, 2; 145, 5, 10, 11; 152, 3, 33; 210, 10; 552, 24; 580, 10, 31; 627, 3, 16; 630, 15; 636, 20.
μηδικὸς λίθος 485, 19, 26.
Μῆδοι 323, 17.
μῆλον 77, 25; 78, 4; 84, 14; 94, 20 s.; 116, 24; 146, 31; 177, 17 s.; 465, 2; 514, 29; 537, 16; 612, 20, 25, 28.
μηλοφαγία 24, 2; cf. *μυλοφαγία*.
μηνύματα μυστικά 441, 3.
μηρίον, *μηρός* 154, 13, 18, 20; 553, 23; — *μηρόν (εἰς τὸν) ἄφατον τῆς συντεκνίας οἱ ὑποπνίγοντες* 279, 13; cf. 285, 25.
μήτηρ 173, 21; 537, 10, 17; — *μητρός ὄνομα (δ, ἡ δεῖνα, νίδος, κόρη τῆς δεῖνα)* 62, 8, 16; 63, 25; 75, 24; 76, 2, 4 ss.; 77, 19; 84, 20; 87, 7, 25; 90, 6 s., 18 s.; 447, 3; 457, 23; 459, 29; 460, 2; 461, 9, 10, 18; 501, 7, 14, 16; 548, 8; 607, 23; 642, 1; 648, 7. Cf. *μάννα (ἡ)*.
μήτρα 450, 3; — *μήτραν δεῖν* 121, 7; — *κλειδώνειν* 82, 23.

μίασμα αἵματος 493, 18; 599, 11.
μιγνύναι αἵματα 76, 27; — πρό-
σωπα 644, 20.

μίδα (κύκλος) 37, 17.

μιλεῖν, γ. ὁμιλεῖν.

μιλίων πέντε (ἀπὸ) ὀρκίζειν 249, 27.

μιμῶ 537, 28; cf. μαῖμοῦ, πίθη-
κος.

Μισαήλ 31, 15; 424, 19.

Μισαήλ, ἄγγελος 249, 17.

Μισήνα 347, 30.

μισητεία, μισήτη, μῖσος 84, 9;
93, 6; 402, 27; 411, 12; 441, 19;
447, 14; 456, 15; 467, 16;
468, 11; 472, 2; 476, 14; 02,
6; 597, 17; 619, 15.

Μισίριον 311, 36; 347, 28; 378,
26; 565, 7.

μισοκέφαλον 139, 7; cf. ἡμι-
κρανία, κεφαλόπονος.

μισοφαές δαιμόνιον 257, 14.

μίσιν 487, 15.

μίτος 78, 17; 73, 25; — πρωτό-
μιτος 73, 25. Cf. λινάριν.

Μιχαήλ, ἀρχάγγελος 27, 19; 31,
5; 36, 10; 39, 19; 50, 13; 89,
15; 92, 12; 99, 17; 111, 8;
112, 5; 117, 23, 28; 118, 9, 12;
119, 21; 122, 20; 123, 10, 17;
124, 10; 125, 1, 7; 125, 28;
141, 1; 212, 19; 215, 5; 216,
16, 19; 218, 2; 219, 22; 230, 4;
231, 11; 232, 6; 233, 18; 236,
21; 244, 4, 16; 245, 2; 246, 22;
249, 14; 263, 7; 272, 8 ss.;
280, 12 ss.; 403, 25; 409, 17;
420, 8; 424, 9; 428, 27; 429,
12; 432, 13; 434, 15; 465, 20;
472, 16; 475, 8; 488, 2; 603,
14; 605, 11; 613, 6; 618, 28; 623,
3; 624, 4; 633, 3, 31; 634, 1, 15.

Μιχαήλ ὁ Τραυλός 353, 31.

μνήμα, μνημεῖον, μνημοσύνη 11,
4; 80, 24, 26, 27; 95, 24; 136,
10, 16; 177, 25; 236, 7; 503,
3; 537, 2 ap.; 602, 14; — ἐ-
βραϊκόν 59, 14, 25; — ἐν

μνημείοις διερχόμενα δαιμόνια
602, 14; cf. τάφος.

μνημονεύειν τινὰ νεκρικὰ 88, 13.

μνήστευσις 399, 3; 650, 33.

Μοαμέθ 333 ss.

Μοδεβήλ, δαιμόνιον 238, 7.

μοιράζειν ψωμί 200, 3.

μοιχευομένη γυνή 598, 7 ss.

μοιχοί (οἱ) 277, 23; 284, 26.

μόλιβδος, μόλυβδος, μολιβν, μο-
λύβιν 40, 7; 67, 12; 76, 18,
23; 78, 13; 91, 12; 95, 21; 230,
28; 479, 9; 553, 28; 575,
16; 625, 18; — ἀπὸ δίκτυον
12, 7; — οὐ εἶδωλον 645,
13; — εἰκὼν 646, 3; — πέτα-
λον 490, 5; — πλάξ 230, 28.

μολύσματα 444, 30.

μοναξίας, μοναξιάς τόπος 61, 15;
581, 5; — μοναξικὸς οἶκος
425, 21. Cf. ἔρημος.

μονάστριαι πόρνοι 277, 14; 284,
20.

μοναχός, δαίμων 217, 14; — μο-
ναχοὶ ἐν Ἀιδον 284, 1; — μο-
ναχοὺς ἰδεῖν 506, 23.

μονέδα 200, 27; 201, 1, 4.

μονόκερως 364, 1; 365, 10, 13,
17, 20.

μονόπανδρον (?) ἀλεῦριν 449, 12.

μονοπτέρυγον δαιμόνιον 247, 6.

Μονταέλ, ἄγγ. 447, 9.

Μοράτης 353, 34; 354, 3.

μορέα 485, 17; 486, 4; 488, 3.

μόρια 450, 1; cf. αἰδοῖα.

μόρικον χαρτίν 548, 6.

Μορτζή, cf. Μουρσί.

μόρφωμα, δαιμόνιον 229, 36.

Μορώθ, ἄγγ. 13, 17.

μοσχάτον 405, 22; 417, 15.

μοσχοθυμίαμα 64, 18.

μοσχοκάρυδον, μοσχοκάρυον 23,
22; 33, 5; 85, 23; 405, 9; 417,
15; 426, 7.

μοσχοκάρυον 417, 15; cf. καρνο-
φύλλιν.

μόσχος (musc) 21, 22; 32, 22;
51, 18; 58, 2; 59, 32; 64, 18;

139, 3, 33; 405, 17; 413, 14;
 414, 12; 425, 27; 426, 6; 429,
 3; 443, 20; 444, 15; 477, 11;
 483, 20; 500, 13; 508, 4; 548,
 3; 556, 3; 569, 20, 28; 605, 20;
 620, 16; 634, 7; 635, 8; 638, 3;
 639, 3.
μούλα 514, 9, 25; — *μούλας μή-*
τρα 121, 7.
μουλάρι 187, 12.
Μουντανός 317, 1.
μουντζούρα, μούζη τηγάνου 54,
 25 ap.; 55, 1 s.; 434, 10; 592,
 14.
Μουρσί, Μουρτζί, Μορτζή, δαι-
μόνιον 47, 1, 12; 578, 1, 11, 15,
 20.
Μούσαι 327, 26.
Μουσάς 338, 7.
μουτταρώνειν ὀφθαλμοὺς ἐχθροῦ
 97, 4.
μουχούρτιν (?) 553, 2.
μοχλ οἰ ἰδαμάντινοι Ἄιδου 112, 31;
 228, 11.
μπακάλικον 202, 23.
Μπαλκαμπελζεβή, δαιμόνιον 461,
 11, 23. cf. *Μπελτζαμπήλ*.
μπάλλαις 196, 6.
Μπαρμπαρία 564, 19.
μπάτζος 200, 8; cf. *κολαφίζειν*.
Μπελτζαμπήλ, πρῶτος δαιμονίων
 584, 7, 16, 19; cf. *Μπαλκαμ-*
πελζεβή, Βεελζεβούλ.
μπερεκέτι 146, 7, 14.
μπουκάλι 45, 25.
μύδιον 191, 22.
μυελός 210, 13.
μυῖαι 188, 5; 537, 22.
μύλος 177, 13, 15.
μυλοφαγία 417, 16; cf. *μηλοφα-*
γία.
μύλων 537, 9.
μύραινα 372, 28.
Μυρία (= Μαρία) 328, 35.
μυριόφυλλον 425, 28.
μυρίσματα σμίγειν 505, 18.
μύρμηξ 537, 23 ss.; — *μυρμήκων*
πρῶτος 11, 13; cf. *μέρμηξ*.

μύρον 520, 23.
μυρσίνης καρπός 375, 15.
μῦς 511, 15. Cf. *ποντικός*.
μυστήριον: ἀπόκρυφον 368, 1; —
μαθεῖν 444, 17; cf. *γυνή*; —
μὴ μεταδιδόναι 479, 7; —
(mot ou signe magique) 479,
 17, 24; 480, 2; — *μυστήρια:*
ἄγρια 422, 20, 22; — *ἐκκλησιῶν*
 31, 12; 424, 7; — *θεῖα* 27, 13;
 29, 25; 419, 33.
Μυσῶν γλῶττα 318, 24
μύτη 55, 5; 56, 2; 67, 9; 153, 7;
 621, 7; 628, 15 s.; 629, 8;
 630, 22. Cf. *ρίς*.
Μωαβῖται 353, 16.
Μωϋσῆς 15, 14; 29, 26; 30, 2;
 62, 22; 63, 8 s.; 65, 5; 82, 24;
 127, 1; 229, 9; 240, 4; 253, 22,
 38; 261, 2; 275, 14; 286, 2;
 291, 39; 295, 21; 343, 3 ss.;
 348, 22; 410, 14; 422, 21, 27;
 465, 23 s.; 475, 26; 498, 11;
 503, 10; 639, 7; — *Μωϋσέως*
πέντε βίβλοι 590, 15.

N

Ναβο νχοδονόσωρ 31, 17; 226, 7;
 424, 22.
Ναζαρέτ 265, 22; 271, 18; 500, 3.
Ναζωραῖοι 290, 25; cf. 618, 3.
Νάθαν 212, 20 ss.
ναός 199, 4; 518, 14; 538, 8; —
Ἀθηνῶν 29, 328; — *Ἀπόλλωνος*
 332, 9, 30, 34; — *Ἱερουσαλήμ*
 212 ss.; — *ναοὺς ἐνθροναίσειν*
 506, 19.
νάπη 238, 32.
νάρδον σπίγον 33, 4 (v. corr.);
 426, 6.
Νάυατος 316, 21, 25.
ναν γάτης 371, 10.
Νεῖλος 565, 7, 16; 570, 35.
νεκρικὰ μνημονεύειν τινά 88, 13.
νεκρομαντεία 57, 19; cf. *νεκρο-*
μαντεία.
νεκρομαντέω 92, 16; v. corr.

- νεκρός 177, 33 ss.; 178, 6; 538, 3 ss.; — θαμμένος δύο ἡμερῶν 86, 2; — νεκροῦ: κεφαλὴ 57, 22; 535, 7; cf. κρανίον; — χῶμα 86, 2. Cf. ἀποθαμμένος, παρατεθνηκώς.
- Νεκτάριος, ἀξιωματικός 300, 3.
- νεκνομαντεία 403, 4; cf. νεκρομαντεία.
- Νεληνας, ἀρχων τῆς κολάσεως 17, 16.
- νεονύμφων ἐπίβουλον δαιμόνιον 233, 32.
- νεοσσιά 538, 2; 465, 29; — δρυοκολάπτου 615, 5; — κόρακος 465, 29; — τρυγόνος 465, 29; cf. φωλεός.
- Νερατς 119, 13; 122, 27; 132, 9.
- νεροκάρδαμον 443, 16.
- νερόν 45, 23; 49, 1; 50, 21; 51, 11; 86, 32; 95, 25; 137, 3, 20, 26; 177, 29 ss.; 178, 1 ss.; 430, 7; 552, 14; 585, 5; 610, 8; 612, 27; 620, 18; 652, 24 ss.; — νεροῦ ἄγγελος 112, 18; — νερόν ἅγιον 52, 16; — νεροῦ ἀπέχεσθαι 195, 12; — νερόν ἀπὸ βρύσιν 40, 12; cf. βρύσις, πηγὴ; — γλυκύ 425, 23; — δεχάμενον 599, 7; — ζεστόν 425, 23; 599, 7; — ζωντανόν 37, 13; — θαλάσσιον 53, 8; — θολόν 174, 26; — καθαρόν 54, 25; 176, 13; — κρύον 194, 28; — τρεχάμενον 57, 23; — νερά ἐπὶ πλύνειν 14, 17. Cf. ἔδωρ.
- Νεστόρειοι, Νεστορίζαι 338, 1, 31; 339, 26; 352, 21; 355, 34.
- Νεστόριος 314, 25; 338, 31, 33; 339, 15; 355, 16.
- νεῦμα 538, 10 s.
- νεύρων χαλάσεις ποιοῦν δαιμόνιον 237, 25.
- νέφαλον, νεφέλη, νέφος 94, 1; 192, 14; 538, 6; — νεφέλης ἀντίτυπον 462, 8; — νέφος δαιμόνων 27, 27; 420, 15; — νεφέλη πυρός 274, 23; — νεφελῶν δαίμονες 100, 2.
- νέφραις (?) γονοτόκαις 90, 13.
- νεφρόπονος 231, 1.
- νεφρῶν πόρους ποιοῦν δαιμόνιον 237, 15.
- νήπια πνίγον δαιμόνιον 249, 11; — τυφλῶνον ἐν τῇ κοιλίᾳ δαιμόνιον 235, 8.
- νησσα 370, 33.
- νηστεία, νηστεύειν 47, 27; 81, 4; 187, 19; 192, 3; 193, 3; 477, 16; — τρεῖς ἡμέρας 18, 11; 413, 3 ss.; 425, 4; 450, 23; 477, 20; 634, 5; 635, 5; 651, 14; — δεκατέσσαρας ἡμέρας 507, 19; — τεσσαράκοντα ἡμέρας 603, 23; — πρώτης ἐβδομάδος 277, 26; 284, 28. Cf. ἀπέχεσθαι.
- νήστης, νήστις, νηστικός 100, 21; 101, 4; 113, 9; 144, 13; 469, 12; 557, 4; 612, 28; 625, 15.
- Νίκη 600, 13.
- Νικόλαος, ἅγιος 118, 11.
- Νινευῖται 239, 34.
- νίπτειν, νίπτεσθαι 56, 12; 148, 16; 512, 15; cf. λούεσθαι, πλύνειν.
- νοεῖν: μὴ νοοῦντος (τοῦ ἀσθενοῦς) 90, 3; 142, 11; 622, 2.
- νόθος (?) 488, 13.
- νοσοκομεῖον 201, 20.
- νόσος 207, 18; 208, 1; 538, 12; cf. ἀσθένεια, ἀρρωστία.
- Νότος 24, 8; 417, 23; 418, 14; — Νότον: δαίμονες 34, 20; 100, 1; 427, 16; — πνεύματα 34, 20; 427, 16.
- νοῦς 96, 15, 22; 127, 18; — νοῦν παχαῖνον δαιμόνιον 237, 31.
- νυκτεριναὶ πράξεις 439, 3, 18; 440, 19; — νυκτερινοὶ δαίμονες 94, 5; 120, 3.
- νυκτερίς, νυκτερίδα 58, 12; 84, 6; 408, 22 ss.; — νυκτερίδος: αἶμα 25, 5; 408, 21; 418, 11; 635, 13; — κεφαλὴ 615, 2. Cf. ἄομφαλα.

νυκτοφόροι δαίμονες 100, 3; 120, 3.

νυκτώνειν 172, 18.

νυμφαία 24, 2.

νύμφη 178, 7; 538, 7, 9.

νύμφης ἢ νυμφίτης δέσμα 553, 24; 622, 13. Cf. γαλή.

νύξ 32, 21; 82, 1, 14; 425, 26;

445, 5; 459, 7; 468, 24; 469, 6;

507, 12; 508, 2; 590, 7; 598, 4;

617, 17; — νύκτες: δκτώ 195,

29; τρεῖς 450, 12; 461, 21, 27;

501, 19, 24; — νυκτός ὥρα

εβδόμη 468, 23; — ἔκτη 50²,

17; — δύο ὥραις 653, 10; —

μετὰ τρεῖς ὥρας 47, 2; 578, 2.

νύχι: v. δνύχι.

Nῶε 239, 28.

Ξ

Ξανθίππη ἱέρεια 327, 6.

ξεβρακοσύνη 196, 23.

ξεγυμνώνειν 178, 25; cf. γυμνός.

ξέειν δνύχια 57, 7; 434, 10; 580, 4, 27.

ξεριτεία 42, 6; 431, 12.

ξένη χώρα 39, 12; — ξένος 538, 14,

16, 23 ss.; — τόπος 178, 26;

538, 15, 20, 26.

Ξενοφῶν, ἀρχων τῶν καταχθονίων 302, 36; 303, 11.

ξεραφίζειν 170, 16.

ξερνᾶν 178, 22, 28.

ξέσκεπον τῆς γυναικός 80, 23; cf. δεικνύναι.

ξημέρωμα 47, 26.

ξηρά (ἦ) 99, 26.

ξηρός 178, 9 ss.

ξομολόγησις 178, 8; cf. ἐξομολογεῖσθαι.

ξύδιν, ξεῖδιν 66, 14; 82, 13; cf. δξεῖδιν.

ξύειν: cf. ξέειν.

ξύλαλόη 23, 22; 33, 4; 405, 17; 417, 14; 426, 6; 639, 5; cf. ἀλόη.

ξύλλίζειν 178, 23. Cf. λαβδίζειν.

ξύλοβάλαμον 405, 5.

ξύλον φουρτισμένον 448, 18;

— ξύλα ἄλαλα 97, 7; — τῆς γε-

έννης (= δαιμόνια) 238, 26;

— τρία τῆς πίστεως 232, 37; 245, 20.

ξύνα τρώγειν 196, 16.

ξύπασμα δαιμονίου 122, 14, 30; 573, 25.

ξύπλυντος 178, 27; 179, 8; cf. ἀνυπόδητος.

ξύριζεσθαι 538, 17.

Ο

Ὀβριόπουλα 337, 1.

ὀγλίγωρα (dans l'invitation adressée aux démons) 17, 25 s.; 30, 32; 37, 9; 50, 15; 51, 2; 55, 13; 56, 9, 13; 75, 22, 25; 76, 3.

ὀδεύειν 505, 15, 19, 25; 506, 16, 20, 28, 33.

ὀδοιπορία 206, 6; 207, 9, 25.

ὀδός 78, 17; 119, 5; 239, 3; 398,

31; 440, 4; 539, 3 ap.; 650, 31;

— ὀδός δαιμόνων 24, 26; —

«ὀδός», «ὀδός ἐμφανίσεως»

(σχῆμα) 107, 11; 388, 1; 558, 3.

ὀδούς 539, 15 ss.; — ὀδόντων

πόνος 487, 12 ss.; — ὀδόντας

τρίζον δαιμόνιον 119, 31; 122,

29; 241, 8; 242, 29; cf. δόντια.

Ὀδῶν ὁ Τρισμέγιστος 331, 10, 32; cf. Δων.

Ὀζίας, βασιλεύς 330, 34.

οἰκονόμοι ἀνάξιοι 276, 14; 283, 27.

οἶκος 520, 1; — οἶκον θεμελιῶν

137, 24; — κατὰρον δαιμόνιον

234, 11; — οἶκος μοναχικός

425, 21; — ἐν ὕψει οἶκον 590, 6;

— (divination) 106; 392;

393, 1, 5; 394, 2; — οἶκοι πλα-

νητῶν 397, 12; 399, 17; 400,

17.

οἰναρίου ξύλον 496, 7.

οἶνος 480, 6; 515, 27; 539, 26

ss.; 540, 5; 553, 8; 588, 3;

597, 7, 9; 613, 2; 614, 4, 11;

- 625, 3, 15; — ἀκρατος 129, 3; 500, 16; — ἡδύς 507, 21; — λευκός 492, 5; — ἀπὸ μετάλλων ἐπτά 509, 8; — σκαμμωνίτης 488, 17; — χίος 491, 8; — οἶνον ἀπέχεσθαι 18, 10; 425, 3; 477, 16. Cf. κρασί.
- οἰνόμελι 468, 7.
- οκταπόδι 191, 16.
- ὀλιγοτεκνία 209, 8.
- ὀλιγοροῦντα δαιμόνια 233, 11.
- ὀλοτρόγυρα 25, 4.
- Ὅμαντούφος (τῶν) βασιλεύς 618, 11.
- Ὅμέρις, Ὅμέρης 338, 6; 347, 23 ss.; 356, 4 s.; 357, 7.
- Ὅμηρος 331, 11; 332, 22.
- ὀμιλῖν(μῇ) 74, 8; cf. ἄλαλον, χαίρειν.
- ὀμίχλη 540, 2.
- ὄμμα, ὀμμάτιον, μάτι 56, 5; 175, 18; — κόρης ξεσκεπάζειν 56, 5; — περιφλογον 242, 13; — ἐπὶ τῶν ὀμμάτων ἄγγελος 127, 13. Cf. ὀφθαλμός.
- ὀμνύειν (ἀμώνειν): ὀμνύντες δαίμονες 29, 14; 422, 6; 430, 29; 433, 26, 28, 31; 497, 13 ss.; 576, 28; 594, 6, 8, 11; — ὀμνύειν = ὀρκίζειν 501, 20; 504, 25; 580, 20.
- ὀμοίωμα = εἶδωλον 459, 12; 461, 3; 501, 3.
- ὀμολογεῖν (γυνή) 88, 5; cf. ἐξομολογεῖσθαι.
- ὀμόνοια 101, 19; 133 ss.; 647, 6.
- ὀμπρός ὀπίσω ζώννυσθαι 550, 3; — στρέφειν 120, 20; — cf. ἐμπρός.
- ὀμφαλός 629, 2, 21.
- ὄναγρος 365, 8; 622, 27.
- ὄνειον γάλα, v. ὄνος.
- ὄνειροκρίτης 165, 1; 181, 28; 184, 1; 187, 21; 199, 12; 203, 23; 511 ss.; 527 ss.; — τῆς Σελήνης 204, 6.
- ὄνειροκριτικὸν τῆς Σελήνης 525, 1; cf. σεληνοδόμιον.
- ὄνειρον 67, 3; 74, 4; 122, 3; 182, 2; 184, 4; 217, 15; 318, 1; 546, 2 ss.; 587, 6 ss.; 638, 1, 6; 642, 24; 643, 17, 24; — ἀγάπης 75, 10; 402, 9 s.; 471, 21; 616, 2; — διαλύειν, v. διαλύειν, διάλυσιν; — θυμωτικόν 193, 7; — γυρίζον εἰς ἄλλους 198, 23; — ἐξηγεῖν 203, 31; — ὄνειρον ζώδιον 188, 15; — ὄνειρον λέγειν κατὰ ἀνατολὰς 204, 13; cf. 525, 7; — μὴ λέγειν 182, 4; 199, 3, 5, 7, 9, 11; 203, 31; 204, 10; 525, 7; 546, 8; — ὄνειρων σύγκρισις 546, 18. Cf. ἐνύπνιον.
- ὄνοκένταυρος 365, 24.
- ὄνομα: ὀνόματα ἄγρια, δυνατά, φρικτά (mots magiques) 12, 20; 13, 3, 14; 1, 10, 13, 21; 15, 9 ss.; 16, 15; 18, 16 ss., 22 ss.; 26, 8; 28, 6; 36, 18, 21; 37, 5, 18; 38, 3 s.; 15; 42, 8, 13, 17; 43, 4; 44, 1; 45, 12, 27; 46, 11; 50, 6 ss., 18; 51, 22, 27; 52, 13; 53, 16; 54, 5, 7; 55, 4 ss.; 57, 12; 59, 32; 66, 10; 74, 30. 79, 23; 139, 33; 140, 1; 228, 4 (μὴ δυνάμενον στόματι ἀνθρώπινῳ λαληθῆναι); 407, 2, 11, 22, 25; 408, 2, 10, 23; 409, 7, 15, 21; 410, 6; 416, 5 ss.; 418, 11 ss., 24 ss.; 420, 25; 425, 8, 16; 430, 14, 26; 431, 14, 20, 25; 432, 2, 7; 433, 3, 6; 434, 11 ss.; 448, 22; 450, 13, 17; 456, 7, 10; 457, 2, 11; 458, 22; 459, 13 ss., 466, 7, 28; 467, 19; 468, 4; 473, 15, 21; 474, 1, 5, 13, 23; 475, 7, 12, 20; 477, 8, 24; 480, 20; 481, 10; 482, 1, 21; 483, 3, 9; 485, 1, 11, 22; 486, 2, 4, 15; 487, 3, 8; 488, 18; 489, 5, 10; 490, 4; 496, 9, 19; 503, 24; 509, 15; 555, 12; 587, 17, 20; 590, 3; 593, 13; 596, 6, 13; 611, 24; 652, 22; — ὀνόματα,

- ἐλάτε, στείλητε, ἔλθατε* etc. (personnifiés) 450, 17; 496, 21; 500, 6; 507, 10 s.; — *ἀτίμητον* τοῦ μεγάλου Βασιλέως 14, 2; ἄγιον, μέγα ὄνομα, ὀνόματα Θεοῦ 35, 8 ss.; 40, 2; 123, 14; 217, 29; 221, 18; 231, 34 (ἀνεκδιήγητον); 232, 29; 234, 22; 246, 1; 246, 9 (ἐπὶ γράμματα); 247, 27 s. (ἐκπορευόμενον); 248, 11; 249, 32; 418, 21; 427, 27 ss.; 585, 16; — *θρόνον μεγάλου* 244, 18; — *Κυρίου* 39, 2, 8, 13, 18; 35, 20 s.; 36, 4; 40, 2; 428, 19; 580, 20 ss.; — *Ποιητοῦ* 484, 2, 17, 19; — *Χριστοῦ* 500, 6; — ἄγιον *Εἰσαμαρά* 248, 3; — *παντοκρατορικὸν Ἀληθούα*, 475, 24; — *μυριόμνημον Ἀμαρῆθ* 508, 28; — *ἐντιμον καὶ φοβερόν Ῥεντηρέν* 35, 25, Ῥετιναῖμ 428, 12; — *μέγα, ἐνδοξον Σαβαώθ* 65, 2; 97, 33; 100, 6, 15; 230, 5; 429, 9; cf. *Σαβαώθ*; — *μεγαλώτατον πολύτιμον Σεμιφοράς* 36, 26; 428, 14; — *μεγαλειότατον Φανακήμ* 428, 13. Cf. *ὀνομασίαι*.
- εἰς τὸ ὄνομα (ἐπὶ ὀνόματος, ἐν ὀνόματι etc.) Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος* 45, 16; 61, 28; 64, 3; 81, 17; 82, 22; 83, 1, 19; 86, 28; 93, 11; 97, 11, 14; 98, 14; 111, 2; 112, 25; 113, 4; 114, 10; 115, 16, 24; 116, 2, 21, 31; 117, 16; 122, 16; 123, 27; 124, 2, 32; 125, 8; 126, 26; 128, 20; 132, 5, 18; 139, 4; 552, 16; 553, 7; 554, 6; 577, 5; 584, 15; 596, 17; 613, 4; 615, 24; 652, 39; 653, 4.
- εἰς ὄνομά τινος ποιεῖν τι οὐ ποιοῦντά τι ὀνοματίζειν τινά* 65, 38; 68, 12 ss.; 77, 8 s.; 79, 14; 86, 3; 87, 13; 95, 23; 96, 5; 97, 15; 98, 4, 15; 132, 10; 136 14; 138, 27; 448, 3, 6; 461, 5; 462, 7; 501, 3; 555, 4; 596, 16; 640, 6; 643, 20; 646, 11; 647, 9, 26.
- ὀνομασίαι ἅγαι, κρυπταί, θανμασταί* 35, 27; 428, 15; 478, 5, 10, 16; 479, 6 s., 30; — *ὥρῶν ἔτους* 601, 3; 603, 16; — *ὥρῶν ἡμέρας* 601, 10; 603, 16, 21. Cf. *ὀνόματα*.
- ὀνοματίζειν*: cf. *ὄνομά τινος*; — *μέλη* 641, 18.
- ὀνοπρόσωπα δαιμόνια* 236, 16. *ὄνος* 514, 9, 20 s.; 538, 23; 539, 3 ss.; — *ὄνου*: *γάλα* 553, 11; 597, 13; — *δάκρυον* 449, 8; — *δέρμα* 444, 28; — *μέλανος καβαλλίνα* 114, 22; — *ὄνυχες* 404, 33. (cf. *γάδαρος*.
- Ὀνοσκελῖς, Ὀνοσχελή, Ὀνοσχελίδα, Σκελῖς, δαιμόνιον* 99, 3; 122, 27; 233, 25; 244, 8; 444, 27; 617, 26.
- ὄνυξ, ὀνύχιον, νύχιον*, 57, 7, 9, 11; 75, 11; 88, 17; 539, 35; 540, 1; 591, 15; — *ὀνύχων διδάξεις* 591, 15; — *ὄνυχας ἔξενου ἔξυν* 57, 7; 434, 10; 580, 4, 27.
- ὀνυχίτης πρῶτος, λίθος* 488, 5.
- ὀνυχομαντεία* 579, 2.
- ὀξεῖδιν, ὄξος, ὄξύ* 457, 18; 539, 2; 587, 12; 607, 7; cf. *ξύδιν*.
- ὀξόγαλα* 520, 25.
- ὀξὸν χρῶμα* 516, 7.
- ὀπιον* 405, 6; — *θηβαϊκόν* 482, 16.
- ὀπισθοτόνους ἐμποιοῦν δαιμόνιον* 237, 6.
- ὀπίσω κυττάζειν (μῆ)* 53, 9; 59, 26; cf. *ἀνυπότροφον*.
- ὀπλα* 518, 20; 530, 27; 538, 32; 539, 1; cf. *ἄρματα*.
- ὀπουσασώλης, βότανον* 445, 9.
- ὀπώρα* 535, 31; 539, 31 ss.
- ὀράσεις προφητῶν* 31, 13; 424, 7.
- ὄργανον (μαντικόν)* 572, 11; 573, 6; — *ὄργανα ἄδοντα* 178, 38; 539, 24; — *τῆς τέχνης (μαγικῆς)* 406, 11.
- ὄρθρον βαθέος* 73, 30.

- δρια 178, 29.
 δρίγανος 550, 12.
 δρίλζειν δαίμονας 36, 25; 419, 19; 424, 13.
 δρισμός 216, 35; — Θεοῦ ζῶντος 497, 1, 17; 498, 4, cf. 6; — δρισμοὶ δώδεκα 62, 23.
 δρκιζειν, δρκισμός: ἀγγέλους 403, 14; — δαίμονας, πνεύματα, στοιχεῖα 16, 2; 17, 3, 11 ss.; 26, 28 ss., 34; 27, 8 ss.; 29; 31, 1; 33, 8 ss.; 34 s.; 36, 17; 37, 20; 38, 3; 41, 14; 42, 3, 7, 13, 17; 44, 9; 45, 1; 46; 49, 10; 50, 11; 52, 23 ss.; 53, 13 ss.; 63, 16; 65, 1 ss.; 79, 25; 80, 4, 13; 87, 21, 23; 90, 6; 97, 23 ss.; 98, 18; 99, 19 ss.; 100, 1 ss.; 111, 3, 5 ss.; 112, 22 ss.; 119, 19 ss.; 121, 29 ss.; 123, 9 ss.; 124, 4 ss.; 125, 4 ss.; 126, 13; 129, 25; 228 ss.; 408, 27; 410, 24; 411, 2; 417, 27; 418, 2; 419, 13 ss.; 420, 17; 426, 16, 27; 427, 5 ss.; 429, 8; 474, 26; 476, 5; 479, 5; 503, 24; 508, 8; 554, 8; 580, 20; 584, 6, 14 s.; 590, 13; 618, 24; 619, 5; — ὥν 596, 17; cf. ἐξορκίζειν, καθορκίζειν, θεορκίζειν.
 δρκος 230, 35; 641, 22, 29; — (=δρκισμός) 121, 30; 231, 19.
 δρκωμοσία 230, 35.
 δρκωται κρατοῦντες σταυρόν 274, 1; 282, 19.
 Ὀρμεδωήλ, ἄγγ. 234, 19.
 ὀρνεον 178, 33; 407, 9; 473, 19; 519, 26; 601, 14; — ὀρνεα ἐπισυνάξει, ἀποδιῶξαι 478, 2, 9; — ὀρνέου: εἰκὼν 478, 4; — πτερόν 407, 9; — ὀρνεον τρικέρυφον ἐπισκιάσαν την κορυφήν Θεοῦ ἢ Χριστοῦ 100, 14; 231, 8; cf. χριστοπονύλ.
 Ὀρνίς, Ὀρνέας, δαιμόνιον 99, 2; 216, 4, 21, 29, 32, 34; 218, 18, 23, 27, 35 s.; 219, 3, 15; 220, 1, 6; 222, 14 ss., 19, 23, 28, 31; 244, 3; 617, 24.
 ὀρνις, ὀρνιθα 178, 34 s.; 189, 24; 195, 7; 539, 23; 553, 14; 563, 31; — ἐνάλιος 540, 8; — λευκὴ μὴ ἔχουσα σπῖλον 76, 26; 500, 11 (cf. 456, 6); — μάργη 447, 16; 462, 2; 466, 22; 581, 3; — ὀρνιθος: αἷμα 76, 26; 195, 8 (cf. 456, 6); — ἡπαρ 492, 8; — πουλὶν 457, 21; — ὥν 467, 14; — μάργης ὥν 447 16; 462, 2; 466, 22; 581, 3. Cf. ἀλεκτορὶς.
 Ὀροσπόλον, δαιμόνιον 236, 30.
 ὀρος 26, 31; 178, 39; 181, 27; 238, 31; 419, 17; 420, 5; — ἄγριον 97, 19; 119, 17; 121, 31; — τῶν Ἐλαιῶν 115, 7; — ὀρέων, ὀρῶν ἄγγελος 10, 5; 112, 11; — Καλή, cf. Καλή; — τοπάρι 99, 11 (corr.) Cf. βοννί.
 ὀρτυγος ὀφθαλμοὶ 449, 4.
 ὀρχησθαι 540, 4.
 ὀρχεῖσθαι 533, 32.
 Ὀσμάνης 338, 6; 348, 4, 9.
 ὀσπίτιον 575, 17; 580, 2; 598, 3; 608, 11, 20; — ὀσπίτιον ἄγγελος 10, 8; — ὀσπίτιον = κύκλος τῆς τέχνης 495, 8. Cf. οἶκος, σπῖτιν.
 ὀσπρια 195, 11.
 ὀστέον μερόπειον 617, 18; — ὀστέα 539, 25, 33; — τεθλασμένα 492, 1, 5; — ἀγρίον πετεινοῦ 502, 12; — χοιροβοσκοῦ 502, 5. Cf. κόκκαλον.
 ὀστρακόδερμον 511, 7.
 ὀστρακον ἔκαστον 447, 10.
 ὀστρελιδιον 191, 22.
 Ὀτμάνις 354, 28; 355, 40; 356, 2.
 Οὐαλεντίνος, βασιλεὺς 318, 18.
 Οὐαλεντινιανοὶ 318, 17.
 Οὐάλης, βασιλεὺς 318, 18.
 « οὐρά » (σχῆμα) 110, 20; 391, 9; 561, 2.
 Οὐρανία 327, 6.

οὐρανία τοῦ Σολομῶντος 21, 6, 12 ss.; 22, 47; 28, 3; 32, 13; 414, 1 ss.; 415, 2; 416, 18; 420, 23; 477, 11, 14.

οὐρανοειδῆ δαιμόνια 241, 7.

οὐρανός 27, 28; 37, 17, 27; 38, 8; 173, 4; 178, 37; 419, 33; 420, 4; 532, 5 ap.; 539, 1 ap., 10 ss.; — καθαρός 45, 20; 580, 32; — οὐρανοὶ ἐπτά 116, 29; 285, 29; 288, 4; — οὐρανοῦ (ἀπὸ) ἀσθενεῖαι 119, 2; — οὐρανοῦ πύλαι 76, 9; 602, 27; — στερεώματα 246, 5; 280, 17. Cf. πετόμενοι.

οὐραγος γλώσσα 502, 20.

οὐρεῖν 551, 8; — μὴ δύνασθαι 142, 15; 620, 23. Cf. κατουρεῖν.

Οὐρέν, ἄγγ. 236, 22.

οὐρον ἀνθρώπινον 466, 12; 464, 7 (?).

Οὐρουήλ, Οὐρουέλ, ἄγγ. 27, 22; 31, 5; 36, 11; 89, 16; 92, 12; 99, 17; 117, 23; 118, 10; 119, 22; 123, 17; 125, 8, 28; 141, 1; 230, 4; 231, 11; 232, 6; 234, 11, 22; 236, 28; 237, 4; 245, 3; 249, 15; 409, 17; 420, 11; 424, 10; 429, 12; 436, 13; 465, 21; 472, 22; 603, 13; 605, 9, 15; 623, 4; 624, 4; 633, 9, 30.

οὐς ἀριστερόν 480, 19; 596, 6; — δεξιόν 480, 25; 584, 4; 596, 12; 598, 15; — ὧτων αἰμορραγία 484, 24; cf. αὐτίον, ὀτίον.

Οὐσμπέκι, Οὐζμπέκιδαις 339, 40; 340, 13; 347, 38; 354, 15.

ὀφθαλμία 482, 7.

ὀφθαλμός 67, 13; 96, 14, 24; 97, 4; 517, 1; 539, 29 s.; 611, 2; 625, 19; — ὀφθαλμοὺς ἀδικοῦν δαιμόνιον 236, 27; — ὀφθαλμοὺς ἀκόλητος Θεοῦ 232, 10; 242, 12; 261, 2; — ὀφθαλμοὺς καθαρίζειν 37, 20; — δ. κακός 115, 4; — δ. κεκλεισμένοι 449, 1; — ὀφθαλμοὺς λάμποντας

ἔχον δαιμόνιον 236, 6; — ὀφθαλμῶν πόνος 482, 6, 19, 23 ss.; 483, 5. Cf. βλέψις, ὄμμα.

ὀφίδι 188, 13; — ὀφιδίον δέρμα 148, 8.

ὄφις 83, 10, 18; 178, 30 ss., 36; 367, 12, 30; 368, 5, 22; 384, 1; 521, 24; 539, 13; 540, 7; 569, 20; 601, 16; 602, 12; — δικέφαλος 274, 5; — ὄφεως κεφαλὴ 405, 1; 457, 15.

ὄφεως σταφυλὴ, βοτάνη, 481, 5.

ὀφρύδιον, ὀφρύς 152, 36; 153, 3; 627, 4, 18; 630, 16.

ὀφρῆκιον αἰτεῖν 470, 26; 650, 28; — δαιμόνων 430, 28. Cf. ἀξίωμα.

ὄχρεα 367, 3.

ὀψάρι 190, 25; cf. ἰχθύς, ψάριον.

ὄψις παιδρὰ δαίμονος 235, 19.

II

Παγδάτη 226, 15.

παρόνι 376, 22; 381, 2; cf. ταών. παζάρι 179, 23.

παιγνιδίων, παιχνιδίων κέρδος 548, 14; cf. ἀθρόματα.

παιδίον, παῖς 85, 23; 117, 9; 194, 4; 541, 2 ap., 10 ss., 14; — γνωστικόν Σολομῶντος 213, 27; 217, 10; 219, 14; 222, 27 ss.; — παιδία γεννηθέντα 151, 2; — παρακροῦον καὶ μωλοποῦν δαιμόνιον 242, 32 s.; — πνίγειν 217, 16; — παιδίον κάμειν 95, 9; — παῖδες δώδεκα οἱ διὰ πυρὸς ἀεννάου 233, 6; — ἐπτά ἐν Ἐφέσῳ κοιμημένοι 615, 20, 27; — μαθητῆς, aide du magicien (διδάσκαλος) 38, 2, 19; 44, 5, 11 s.; 46, 16; 52, 19; 432, 14 s.; 493, 20; 496, 3 ss.; 497, 3 ss.; 498, 17 ss.; 500, 1; 584, 25 ss.; 586, 4; 588, 8, 22 ss.; 595, 2; — ἄφθορον 504, 2; 595, 9 (ἐτῶν δέκα); — γαληνοματικόν, γαληνόφθαλμον 43, 16; 596, 9 ap.; — γνωστικόν 44,

- 14; — *ἐλαφρόστοιχον* 37, 15; — *καθαρόν* 43, 16; 434, 3; 594, 16; — *καλόφθαλμον* 434, 3; 594, 16; — *παρθένον, ἄπαρθενον* 37, 16; 40, 15; 41, 2, 22; 43, 11, 16 ap.; 48, 31; 49, 9 ss., 24; 50, 14, 26; 51, 15, 18; 53, 12; 54, 4, 21; 57, 6, 16; 64, 13; 82, 5; 429, 4, 28; 430, 10; 432, 19, 26; 433, 2, 19; 434, 9; 495, 12; 580, 1; 584, 3 ss.; 592, 13; 593, 16; 596, 22. Cf. *βρέφος, κόρη, νήπιον*.
παίζειν 541, 12, 14.
παιωνία, πιονία, πιοννία 60, 15; 443, 22; 458, 18; 489, 8; 490, 4; 551, 15; 598, 5; 622, 13.
Παλαιολόγος 514, 17.
παλαιὸς τόπος 23, 9.
παλαιῶν τὸν ἄνθρωπον δαιμόνιον 245, 31.
Παλαιστίνη, Παλαιστίνη 322, 6; 323, 12; 336, 40; 342, 20.
παλάμην (ἀλείφειν ἢ γράφειν εἰς) 54, 24; 55, 3; 58, 2; 78, 7; 79, 20; 80, 7; 100, 20; 416, 10; 434, 11; 577, 4, 11; 592, 15; 614, 31; — *παλάμη ἀριστερὰ, ἐδώνυμος* 6β, 18; 635, 20. Cf. *χεῖρ*.
παλάτιον δαιμόνων 576, 24.
παλμική 209, 26.
παλμομαντεία 387; cf. *ἀλλόμενα μέλη*.
Παλαιέλ, ἄγγ. 50 14.
παμπάκινον χαρτίν 642, 17; cf. *βαμπακέρινον*.
Πάν θεός 118, 3.
πανηγυρίζειν 442, 20.
πανὶ ἄστρον, λευκόν 60, 15; 416, 17; 445, 11; 555, 14; — *βαμβακερινόν, βαμβάκινον, βαμπακένιον* 21, 5; 57, 25; 416, 17; — *καθαρόν* 416, 17; 450, 12; — *καινούργιον* 57, 25; 555, 14; — *λινόν* 21, 4; 84, 2; — *μεταξωτόν* 60, 15; 81, 8.
Παντελεήμων, ἄγιος 91, 10.
Παντοκράτωρ 15, 1, 11, 14; 26, 7; 55, 13; 409, 23; 410, 11, 13; 413, 25; 477, 9.
παντρεύειν (= ὑπανδρεύειν) 179, 21, 27, 32.
παπᾶς 199, 6; — *παπάδαις* 119, 22; — *ἀποστατικός* 584, 20 (corr.); cf. *ιερεὺς, πρεσβύτερος*.
πάπια 190, 10.
παπούτζι 144, 13; 202, 12.
παπύρινον ψαθὴν καίειν 577, 3.
παπύρων (ὑπὸ), δαιμόνια 239, 2.
παραβλακιστά (οἱ) 277, 24.
παράδεισος 119, 6; 278, 5; 279, 35; 285, 1; 287, 25 ss. Cf. *κῆπος, περιβόλιον*.
παραδιδόναι ἑαυτὸν εἰς ἄστρον 17, 7.
Παραέλ, ἄγγ. 431, 8.
παραθερίζοντες (οἱ) 277, 24.
παράθυρον, παραθύριον 37, 14; 48, 7; 132, 13.
Παράκλητος σοφίας 15, 10; 410, 9; cf. 475, 22.
παρακοῆς δαιμόνιον 245, 23.
παρακύπτειν 540, 1 ap.
παραλῦον γόνατα, μέλη, νεῦρα. δαιμόνιον 237, 9; 242, 30, 31; cf. 241, 9; — *παραλνόμενος* 98, 3; — *παραλελυμένος* 492, 3.
παραλυτικούς ποιοῦντα δαιμόνια 241, 9.
παραμερίζειν 196, 14.
παρασκέπασμα 40, 16; 44, 1; cf. *μαντέλιν*.
παρασκευὴ ἡμέρα, ἔκτη, ἡμέρα Ἀφροδίτης 47, 27; 72, 1; 76, 26; 80, 10; 81, 3; 86, 10; 101, 16; 399, 7; 437, 24; 440, 22; 447, 10; 466, 6; 500, 14, 17 s.; 501, 2; 552, 29; 573, 20; 590, 9; 603, 10; 633, 17, 28; 651, 4; — *παρασκευῆς ὥρα πρώτη* 86, 10; 619, 16.
παραστία 615, 16.
παραστοματίζον ἄνθρώπους δαιμόνιον 238, 4.

- παραπεθνηκώς 165, 11; cf. νε-
 κρός, τεθνεώς.
 παραχώνειν 12, 9; 136, 5, 15;
 502, 11; cf. χώνειν.
 Παργέζορζε, βασιλεὺς δαιμόνων
 456, 8.
 πάρδαλις θαλάσσιος 369, 16.
 πάρος 365, 1, 5.
 παρειά 627, 5.
 παρθενία διδασκάλου (μάγον) 49,
 25; 50, 28; — μαθητοῦ (παι-
 δός) 49, 17; 433, 7; 497, 3;
 498, 17; 577, 11; — Χριστοῦ
 576, 14.
 παρθένος 519, 25; 521, 10; 620,
 28 s.; — ὡς π. γίνεσθαι 450,
 4; — παρθένοι: καθαραί 412,
 24; — ἐπτά 555, 19; — παρθέ-
 νων κάλλος ἀφανίζον δαιμόνιον
 233, 33; — παρθένον γνῶναι
 (εἰς τὸ) 132, 28 ss.; 452, 5;
 551, 7; 552, 26; 632, 20; —
 παρθένος κόρη: cf. κόρη; —
 π. παιδίν: cf. παιδίν; — π. χαρ-
 τίν: cf. χαρτίν. Cf. ἀφθρορον.
 Παρθένος (Zodiaque) 402, 5; 442,
 9; 471, 18; 506, 7; 616, 31;
 645, 8; 646, 2; 647, 21.
 παρθενούδιον 589, 34.
 Πάρθοι 323, 18.
 παροξυσμός 554, 5.
 παρωτίδας ἐμποιοῦν δαιμόνιον
 237, 6.
 παστέλι 541, 28.
 Πάστρα 347, 37.
 πατάσσειν δαιμόνια 41, 10.
 πατεῖν (μῆ) γραμματα 24, 9; 417,
 24.
 « Πάτερ ἡμῶν » κ. τ. λ. 46, 10;
 52, 12; 58, 13; 127, 31; 458,
 11; 465, 30; 468, 27; 585, 14;
 588, 3.
 πατήρ 173, 19; 541, 26; — Πατήρ
 ὑψηλότατος 49, 22; — ἐξ Πα-
 τέρων τὰ ὀνόματα 238, 8.
 πατριάρχει: ἀκάρδιοι 277, 29;
 284, 31; — δώδεκα 246, 29; —
 ἐπτά 63, 11; — πατριάρχας ἰδεῖν
 506, 30.
 πατριαρχικαὶ δουλεῖαι 506, 18; —
 πατριαρχικοὶ θρόνοι 322, 1.
 πατρίς 179, 13 ss.; 27, 31.
 Παῦλος, ἀπόστολος 286, 3.
 Παῦλος, ὁμολογητής 299, 13.
 Παῦλος Σαμοσατεύς 314, 32.
 παφυλιτικὸν σκουτέλλι 61, 2.
 Παχηράς, νεστόρειος 338, 29, 34,
 39; 339, 18, 19, 25, 29; 355, 15,
 17, 18.
 πεδίον 119, 4; 417, 1; 419, 17;
 420, 5; cf. κάμπος.
 πέλαγος 420, 5; cf. θάλασσα.
 πελαργός 377, 1.
 πελεκᾶνος 379, 32.
 πέμπτη ἡμέρα, Διὸς ἡμέρα 47, 26;
 61, 24; 71, 19; 73, 23; 74, 30;
 76, 16; 101, 15; 139, 29; 203,
 34; 398, 5; 404, 19; 437, 3;
 440, 5; 476 13; 573, 16, 21;
 581, 4; 589, 32; 590, 5; 603
 11; 633, 14, 28; 650, 13;
 — πέμπτη ὀλιγώσεως 476, 13;
 — π. πρώτη Πανσελήνου 411,
 12; — π. π. Σελήνης 89, 25; —
 π. ὕστερη Σελήνης 66, 19;
 78, 7; 80, 7; — πέμπτης ὥρα
 πρώτη 148, 27.
 πεμφασα (?) 587, 11.
 πένης 208, 22.
 πεντάκις: cf. φοραίς.
 πεντάκουλα Σολομώντος 620, 27.
 πεντάλφα 16, 16; 43, 17 ap.;
 51, 14; 64, 24 s.; 430, 3; 432,
 23; 434, 7; 456, 17; 624, 16 ap.;
 639, 17. Cf. ἐξάγγουλον, ἐξ-
 άλφα.
 Πεντηκοστῆς ἡμέρα 287, 15.
 πέπερι 405, 1; 541, 7.
 πεπόνιον 195, 23.
 πέπονος σπέρμα 493, 8; 598, 19.
 πεπονόσπορος 638, 5.
 Πέπουζα, κόμη Φρυγίας 317, 4.
 Περαῶθ, ἄγγ. 234, 22.
 πέρδιξ 189, 15; 377, 15; 513,
 16, 19; — πέρδικος: δέρμα 456,
 4; — ὡὰ ἐπτά 486, 13.
 περιάπτειν, -άπτεσθαι 445, 4;
 483, 16; 597, 14; 615, 3. Cf.

- βασιτάζειν, δεῖν, κρεμαννύναι, φορεῖν.
 περιβόλιον 23, 9; 119, 5; cf. κήπος, παράδεισος.
 περιγράφειν ἐχθρούς 63, 28.
 περιγραφὴ ἀνθρώπου 127, 16.
 περικυκλοῦν 215, 25.
 περιορίζειν δαίμονας 576, 23; cf. δρίζειν.
 περιοχὴ Σατανᾶ 232, 28.
 περιπατεῖν 179, 6 ss.
 περιστερά, περιστέρην 179, 1 s.; 188, 26; 513, 16, 21; — ἄσπρη, λευκή, ὀλόλευκος, ἄσπιλος 76, 21; 79, 7; 81, 2; 87, 10 ss.; 488, 14; 555, 11; 607, 7; 634, 7; — περιστερᾶς: αἷμα 76, 21; 79, 7; 81, 2; 409, 13; 443, 19; 475, 6; 488, 14; 555, 12; 634, 7; cf. κουλούμπα; — δέρμα 456, 4; — καρδία 87, 11; — κόπρος 85, 10; — περιστερᾶς συνάξαι 478, 13; — φλεβοτομεῖν 555, 11; — π. Παραδεισίου 287, 31; — π. ἡ καλή, Μαρία 295, 17.
 περιστερεῶνος κοκκία 405, 6.
 Πέρσαι 209, 26; 323, 17; 339, 39; 347, 12; 354, 15.
 Περσίδι (ἐν), ἐξήγησις τῶνπραχθέντων 324.
 Πέρσος λεκανόμαντις Ἀπολλῶνιος 495, 4.
 Πεισιφάηλ, ἄγγ. 36, 11.
 πέταλον ἀλόγου 73, 28.
 πέταλον: κασσιτήρινον 488, 9; — μολύβδον 490, 5; — σιδηροῦν 485, 9; — χρυσοῦν 487, 6; 493, 3. Cf. πλάξ.
 πεταλοῦδιν, δαιμόνιον 245, 30.
 πέταμα 198, 1; cf. ἵππημα.
 πετᾶν 179, 3 ss.; cf. ἀπετᾶν, ἱπτασθαι, πετεῖν, πετόμενα.
 πετανος (?), βότανον 468, 1.
 πετανόν 540, 14; 541, 13, 35.
 πετεινός 189, 20; 373, 24; 610, 17; 611, 19; — ἄσπρος, λευκός 60, 13; 76, 26; 444, 11; 459, 19; 505, 3; 609, 13; 609, 14; — δίκαστρος 60, 14; — πετεινοῦ: αἷμα 76, 26; 505, 3; ἀρχίδια (= ὀρχίδια) 95, 10; — ζουμί 95, 12; — φωνή 23, 10; 97, 20; cf. ἀλεκτρυόν.
 πετεινός ἄγριος 502, 7; — π. αἷμα 443, 22; 505, 3; — γλῶττα 449, 21; — πετρὸν ἀριστερόν 449, 22; — σάρεξ 449, 20.
 πετόμενα ἐν ἀέρι πνεύματα 238, 29; cf. ἐναέριον; — πετόμενοι, πετοῦντες δαίμονες 98, 25; 100, 5; 219, 28, 37.
 πέτρα 168, 14 ss.; 179, 10, 12, 38; 196, 7; 495, 5; 496, 3; 540, 12; — διαραγεῖσα 231, 4, 35; 232, 7; 245, 4; — σκορπισθεῖσα 249, 32 s.; — σχισθεῖσα 100, 7; — ῥιζίμεια, ῥιζιμνά 100, 7; 600, 5; — πέτρας εἰδος ἔχον δαιμόνιον 235, 2; — βάθρακος κεφαλῆς 145, 20; — στρουθοκαμήλου στομάχου 380, 36; — τυργόνος φωλεᾶς 138, 11; cf. 465, 28; — χελιδονίων 138, 4 ss.; — (maladie) 144, 4. Cf. λίθος.
 Πέτρος, ἀπό στολος 249, 25; 322, 8; 323, 14; 620, 8.
 Πέτρος ὁ κναφεύς 315, 16.
 πετροῦλαι τρεῖς 145, 18.
 πεύκινοι ἀνθρακες 504, 21.
 πεύκον ῥίζα 458, 10.
 πηγᾶδιν, πηγὴ 37, 14; 119, 5; 172, 35; 239, 5; 325, 26; 540, 15 ss.; — ἀένναος 469, 2; — πηγῶν ἄγγελος 10, 19; — πηγᾶδια ἐπτά ἡμισιν 618, 8. Cf. βρύσις, νερόν, ὕδωρ, φρέαρ.
 πήγανον 62, 8, 21; 63, 6, 14, 16. Cf. ἀπήγανον.
 πηγὴ ὀφθαλμοῦ 630, 18 s.
 Πηγὴ, θεία 327, 8, 12, 20, 33; 328, 2, 8, 11, 20.
 πηλάλας ὀφθίλιον 303, 2.
 πηλός 15, 20; 539, 2 ap.; 476, 2; 645, 7; — ἀπάτητος καθαρός

- 410, 23; — *πηλοῦ εἰκόν* 15, 19; 410, 19; 476, 1.
Πημηχαήλ, ἄγγ. 37, 1.
πῆτα 513, 1 ss.
πήχη 202, 15.
Πιανώ, ἄγγ. 44, 2.
πίατον 130, 14.
πιβακτόριον, *πιβαλτάρι* 37, 13; 40, 12 et 13 ap.; 495, 5; — *πιβατάριον ἀφόρεστον* 430, 6. Cf. *λεκάνη*.
πιβακτορομαντεία 37, 11; 430, 5; cf. *λεκανομαντεία*.
πίθηκος 359, 15; cf. *μιμῶ*, *μαῖμοῦ*.
πίθηκος, *ἰχθύς* 373, 21.
πίθος 540, 21.
πικρὰ τρώγειν 196, 10.
πινάκιν ἀνέγγικτον 597, 1; — *ἀπίαστον* 54, 2, 4; — *ἄσυλον* 40, 12; — *ἀφόριον* 40, 12; 147, 2; — *καινούργιον* 54, 2, 4; 146, 23; 147, 3; — *λευκόν* 500, 12; — *πράσινον* 54, 2, 4; — *πίνακα πέντε* 141, 26.
πίναξ 68, 15.
πίνειν 512, 14; — *πίνειν οὐ δόνασθαι* 610, 6, 8, 25; 620, 23; — *μὴ π. γάλα βοδὸς μελαίνης* 490, 7; — *πίνειν γ. β. μ. ἐνιαυσιαίας* 484, 20; — *πίνειν οὐ διδόναι πιεῖν γράμματα, σημεία, ἢ μεμαγευμένον τι* 11, 7; 86, 32; 95, 12; 111, 22; 130, 14; 146, 24; 147, 7; 457, 24; 467, 3; 480, 6; 484, 18; 550, 11; 553, 9; 554, 4; 555, 17; 575, 19; 610, 6, 8, 25; 612, 27 s.; 613, 9; 620, 17; 625, 3; cf. *ποτίζειν*.
πίννα 191, 24.
πιοτά 193, 3, 19.
πίπτειν 172, 16, 33, 35; — *μὴ πίπτειν ἕαν εἰς γῆν* 13, 13; 408, 6; 474, 11; cf. 487, 8; — *μὴ πίπτειν εἰς γυναικα* 200, 6; — *πίπτοντα δαιμόνια* 219, 34.
πιρναρόφυλλα 359, 20.
πίσσα 63, 32; 34; 275, 9; 542, 7.
« Πιστεύω εἰς ἓνα Θεόν » 111, 24.
Πίστεως ὁρθοδόξου ἔκθεσις 319, 24.
πλάγιον, *πλαγιοῦν δαιμόνιον* 119, 4; 122, 25; 127, 5; 247, 37; 263, 11.
πλαγίως 540, 19.
πλακώνειν εἰς καρδίαν (δαιμ.) 214, 31.
πλανᾶσθαι 540, 23.
Πλάνη, *δαιμόνιον* 234, 20.
πλάνης, *πλανήτης* 27, 14; 62, 25; 65, 26; 121, 6; 397 ss.; 403 ss.; 451, 3; 472, 14 ss. 576, 18; 633; 649, 14 ss.; — *πλανῆται κυριεύοντες* 397, 9, 19 ss.; 470, 3 ss.; 650, 3 ss.; — *πλανητῶν*: ἄγγελοι, v. ἄγγελος; — *βοτάναι* 444, 1; — *δαίμονες*, v. *δαίμων*; — *θυμιάματα v. ce mot*; — *κονδύλια* 13, 6; — *μελάνια* 443; — *προσευχαί* 399, 21; 505; 651, 12; — *σφραγίδες v. ce mot*.
πλάνι 202, 10.
πλάξ: *πλάκες γεγραμμέναι δακτύλῳ Θ. οὐ* 30, 7; 423, 4; — *πλάξ κεχωσμένη ἀπὸ σιδήρου καὶ χαλκοῦ καὶ μολύβδου* 250, 27 sss.; — *Σελήνης μετάλλου* 490, 13 s.
πλατεία 239, 5.
Πλάτων 329, 24; 330, 25; 331, 10; 332, 6.
πλεῖν 505, 19; 506, 9, 16, 31; 540, 16; 541, 19, 25; 635, 15; — *πλέοντα κόκκαλα* 73, 20; — *περὰ* 502, 9 s.
πλέκειν 172, 4 ss.
πλευρά 628, 23; 629, 15; — *πλευραὶ δεξιαί ἀνθρώπου* 79, 22; 80, 3.
πλευρὸν φουρκισμένου 450, 15.
πληγαὶ ἑπτὰ Αἰγύπτου 29, 29; 422, 25; — *πέντε Χριστοῦ* 590, 14.
πλήθος ἀνθρώπων 165, 24; 203, 29.
πλῆθος 538, 27; cf. *βέσαλον*.

πλοιάριον, πλοῖον 26, 32; 192, 1; 541, 18 ss.; — ἐμποδίζον τὰ πλοῖα δαιμόνιον 236, 2; — ἀπὸ πλοίου πηδήσαι 527, 14; cf. καράβι.

πλόκαμοι Ἐλισάβετ 553, 6.

πλοῦς 517, 8.

πλούσιος 208, 22; 540, 22.

Πλούταρχος 330, 26; 331, 10, 22.

Πλούταρχος δ ἀσηκρήτις 301, 1.

πλουτοδότης, φυλακτῆριον 606, 8.

« πλοῦτος καὶ εὐρεσις χρημάτων » (σχῆμα) 108, 24; 389, 18; 559, 15.

πλύνειν 13, 16; 14, 17; 32, 19;

194, 28; 425, 22; 472, 12; 473,

25; 474, 19; 589, 33. Cf. λούεσ-

θαι, νίπτειν.

Πνεῦμα ἄγιον 62, 21; 83, 13 etc.; 601, 23.

πνεῦμα 26, 28; 27, 14 ss.; 28, 5;

45, 1 ss.; 46, 87 ss.; 48, 5 ss.;

52, 20, 24; 53, 15 ss.; 57, 20;

61, 13; 65, 2; 124, 4; 418, 1;

419, 14 ss., 33 ss.; 420, 24;

621, 5; — πνεύματα ἀβύσσου

238, 20; — ἀγάπης 87, 22; —

ἀγγελικά 47, 24; — ἀκάθαρ-

τα 65, 13; 120, 6; 122, 22; 126,

13; 127, 3; 228, 2 ss.; 429, 8

et passim; — ἀκέφαλον 490, 1;

— ἀλλότρια 131, 6; — ἀνατολῆς

33, 13; 426, 17; — βορβορώ-

δη 240, 20; — βορέως 34, 2;

426, 28; — γεώδη 238, 25; —

δεδεμένον χεῖρας καὶ πόδας 487,

5; — δύσεως 34, 11; 427, 6;

— θαλάσσιον 236, 2; — μύρια

ἐνακόσια ἐξήκοντα ἐννέα 248, 6;

— νότον 34, 20; 427, 16; —

παμβέβηλα 250, 16, etc.; —

παμμίαρα 250, 16, 20, etc.; —

πονηρά 49, 3; 131, 5; 137, 26;

214, 6, 38; 216 ss.; 229, 22 ss.;

429, 8; 487, 5; 575, 23, etc.;

— πνεῦμα τριόδιον 111, 4;

— πνεύματα ἀγαγεῖν ἐν κύκλῳ,

τζερκούλῳ 402, 7; 412, 1, 6;

424, 23; 616, 33; — πνευμά-

των εἰσαγωγή, ἐπαγωγή 397,

2; 414, 5, 27; — πνεύματα

ἐμβαλεῖν ἐν ἀγγελίῳ ὕδατος

402, 5; πνεύματα ἐρωτᾶν 23, 2;

402, 6; 616, 31; — π. ἐ. εἰς

ἀγαστέραν, ἀγγεῖον, ἄμουλαν,

397, 24; 470, 7; 471, 18; — πνεύ-

ματα καθυποτάξαι 399, 5; —

πνευμάτων κλήσις 473, 5; —

πνεύμασιν ὁμιλεῖν 411, 19, 23;

412, 1, 6; 422, 12; 476, 21, 25;

πν. ὁμ. ἐν γαστέρῳ 650, 11; —

εἰς τζέρκουλον 616, 32; — πνεύ-

ματα συναγαγεῖν, πν. συναγωγὴ

399, 5; 406, 12; — σύναξις 397,

2; — ταραχὴ 28, 5; 420, 24;

— πνεύματα ὑποτάξαι εἰς πό-

λον 26, 9; 424, 26; 470, 24;

— εἰς κύκλον 651, 2; — φέρειν

ἐν κύκλῳ 422, 11; — πνεύ-

ματος φάσμα 590, 31; — πνευ-

μάτων φύσις 412, 8 ss. Cf.

ἀνθρωπόπνευμα, στοιχεῖον, τε-

λώνιον.

πνευματομάχος 300, 1.

ποδάγρα 492, 1, 12, 14.

ποδάριν, πόδι, πούς 126, 1;

144, 14; 145, 23; 169, 37; 540,

13; 630, 1 ss.; — πόδι ἀριστε-

ρόν 86, 15, 19, 23; — δεξιόν

51, 19; — δεξιόν κρεβατίου

556, 4; — ὑπὸ ποδῶν τιθέναι

86, 15, 19; 640, 15.

ποδιά καθαρὰ 64, 14; cf. μαντί-

λιν.

πολεμεῖν, πολεμίζειν, πόλεμος 57,

2; 117, 6; 206, 5, 10; 398, 14

ss.; 402, 3; 439, 15 ss.; 442,

5; 454, 18; 470, 14; 471, 17;

505, 23; 506, 15; 540, 25; 575,

22; 605, 11, 19, 24, 25; 606, 24;

607, 1; 616, 30; 634, 5; 650,

18; — « ἀγαθὸς πόλεμος καὶ

νίκη » (σχῆμα) 108, 33; 389, 26;

559, 24; — « μικρὸς πόλεμος »

(σχῆμα) 390, 17; 560, 12.

πολλί, πουλί 189, 8; 190, 6, 16;

- 426, 1; 639, 11; — *πολιά*
δρλίθικα 179, 9; — *πουλιοῦ*
κηλαδισμός 119, 3.
πολιαί 535, 1; 544, 10.
πόλος (ὄργανον *μαντικόν*) 110, 26;
 — *πόλος* = *κύκλος* τῆς τέχνης
 414, 11 ss.; 470, 24; 471, 20;
 473, 4; 477, 14; 495, 6 ss. Cf.
κύκλος, *κέρκιον*, *τζέρκονλος*.
πολύγονος (ῆ), *βοτάνη* 482, 8.
πολυδένδρια 238, 33.
πολυλαλῶν δαίμων 127, 6; cf.
λαλοῦν.
Πολυόμματα 37, 4; 121, 22; 243,
 14; cf. *Χερουβίμ*.
πολυπαιδία 209, 8.
πολύτριχον 443, 3.
πολύυπνον 119, 15.
πονόχ, *βότανον* 482, 9.
ποντικοδέρματα α', β' καὶ *μίσον*
τοῦ μίσου 618, 12.
ποντικός 541, 33; 568, 4; 618, 4
 ss.; — *ἀμαλλίαστος* 58, 20 ss.;
 — *ποντικοῦ*: *αἷμα* 73, 32; —
δέρμα 618, 22. Cf. *μῦς*.
Πόντιος Πιλάτος, *δαιμόνιον* 633,
 15.
Πόντος 323, 5.
πορεία 273, 23; 282, 6; — *πορ-*
νείας δαίμονες 17, 25; 30, 14;
 423, 10; 459, 28; 598, 11.
πορνεύοντες (οἱ) *μητέρα ἢ θυ-*
γατέρα 279, 14; 285, 24.
πόρνη 169, 25; 541, 16.
πόρνος 277, 23; 283, 18; 284, 26.;
πόρτα 48, 17; 75, 14; 78, 18; 86,
 6; 96, 1; 132, 13; 137, 3; —
πόρτας ἀνοίγειν 101, 15; cf.
θύρα, *φυλακισμένος*.
Πορτογάλον 369, 29.
πορφύρα 541, 27.
πορφυρίτης λίθος 482, 25.
πορφυροῦν πρόβατον 430, 21.
πόσει (ἐν), *δαιμόνιον* 243, 26;
 cf. *σύμποτον*.
ποταμογέλτων 481, 7.
ποταμός, *ποτάμι* 13, 15; 15, 20;
 26, 32; 27, 17; 38, 9; 119, 5;
 172, 33; 176, 30; 178, 10;
 239, 4; 243, 26; 410, 21 ss.;
 419, 18; 420, 4; 476, 2 s.;
 504, 3; 528, 7; 532, 3 ap.;
 616, 7, 11; — ἐν *ποταμῷ πλη-*
σίον 23, 11; 417, 13; — *ποταμοὶ*
τέσσαρες 246, 26; — *τεσσάρων*.
π. ἄγγελος 241, 26; — *ποταμί*
Παραδείσου 63, 8; 139, 14; —
ποταμός πύρινος *Ἰαίδου* 65, 24;
 249, 3; 273, 12; 277, 18; 278,
 9; 279, 1, 4, 6, 17; 281, 37; 284,
 23; 285, 5, 20, 27.
ποτήριον ἄπαννον 98, 10 s.; —
Ἀποστόλων 128, 6; — *δέλινον*
καθαρόν 480, 9, 11 ss.; 595, 5.
ποτίζειν γραμματα, σημεία ἢ
μεμαγευμένον τι 66, 15; 74, 25;
 82, 13; 88, 17 ss.; 101, 4; 139,
 27; 502, 13; 597, 19; 621, 12.
 cf. *πίνειν*; — *ποτίζειν* (= *ἐλά-*
νειν) *αἷμα* 82, 4.
πουλεῖν, πούλησις: cf. *πωλεῖν*.
πουλιοῦ κηλαδισμός 119, 3.
πουράκιον, *βότανον* 493, 3.
πουρνόν, πορνόν 91, 8; 139, 1, 29;
 191, 14; 194, 28. Cf. *ἔωθεν*,
πρωτό.
πραγματεία 58, 18; 206, 5;
 439, 5, 8; 634, 18; 635, 1 ss.,
 16.
πραιτώριον 503, 11; cf. *κριτήριον*.
πράγματος εἵρεσις 465, 17.
« πρᾶξις » 432, 18; 434, 8; 584, 1;
 585, 21.
πράσινον 516, 6.
πράσινος λίθος 221, 6.
πρᾶσις 11, 11; 12, 6; 401, 13; cf.
 616, 15.
πράσον 515, 25, 28.
πρεσβυτέρισσαι ἐν Ἰαίδου 284,
 14; cf. *διακόνισσαι*.
πρεσβύτερον τιμᾶν 275, 23; 283,
 7 s.; — *πρεσβύτεροι* 276, 19
 ss.; 283, 31 ss.; — *κδ' πρεσ-*
βύτεροι 232, 4; 249, 29; cf. *ιε-*
ρεὺς, παπᾶς.
πρῆγμα μαγούλου 148, 1.

πρηστηριακὸν δαιμόνιον, πνεῦμα
119, 11; 243, 6, 28.

πρίγκιπας δαιμόνων 456, 11; 459,
27; cf. ἄρχοντες, προστάται,
πρωτόθονοι.

Πρίσκιλλα 317, 3.

πρίων, πριόνι 202, 9; — μυριό-
δους 243, 18; 248, 17.

προαγνίζειν 496, 2; 507, 10; cf.
ἀγνέειν, καθαρεύειν.

προαγορεύειν 541, 32.

προβάτον 44, 8 ap.; 206, 8; 523,
10; 540, 26 ss.; 541, 1 ss., 1 ap.;
580, 24; 622, 26; — προβάτων
ἀγορά 506, 12, 24; — πρόβειον
αἶμα 475, 11; — βούτυρον 553,
17; — γάλα 540, 35; — κεφα-
λή προφητεύουσα (?) 85,
13 ss.; — κρέας 175, 6, 9; 520,
19; 541, 1; — ψόφος 553, 27 s.;
— πρόβατον πορφυροῦν 430, 21;
— προφητεῦον 44, 20.

προγνωστικὴ μέθοδος διὰ λεκά-
νης καὶ χύτρας καὶ ποτηρίου
480, 8; 591, 1; 596, 24 s.; —
προγνωστικοὶ ψῆφοι 151, 1; —
προγνωστικόν 151, 23; 155, 1;
164, 22; — πρ. ἀριθμητικόν
107, 1.

προγυμναστεῖν 603, 23.

πρόθυρον 238, 9.

προκαθαίρεσθαι 587, 16; 611, 18.

προμαντέω 92, 16 (corr.).

Πρόνοια (ἢ ἄνω) 331, 16.

προονοματίζειν 206, 9; 207, 20,
27 etc.

προπλύνειν χεῖρας 588, 2; cf.
πλύνειν.

προσδέχεσθαι 101, 16.

προσευχὴ ἀγγέλου 445, 2, 7; —
Κρόνου 444, 5; — πλανητῶν
399, 21; 505; 651, 12.

προσκέφαλα 84, 26; 85, 27, 29.

προσκεφάλαιον, προσκέφαλον 67,
3; 90, 3; 92, 8; 146, 26; 147,
22; 550, 17; 638, 6; 643, 17,
23.

προστάξεις γράφειν 505, 21;
506, 8.

προστάται: ἄγγελοι 31, 5; 424, 9;
— δαιμόνων 262, 24; cf. ἄρ-
χοντες, βασιλεὺς, πρίγκιπας,
πρωτόθρονοι.

προσφάγιον 541, 29; 608, 8.

προσφορά 130, 14; — ἀπροσκό-
μιστος 609, 22; 614, 20; —
ἄφαλη 67, 20; 68, 4 Cf. ἀν-
τίδωρον, ἐδλογία, ὕψωμα.

πρόσχημα 122, 26; 127, 6; 248,
1; 263, 12.

προσφαίνειν (valeur magique) 456,
13; 458, 13.

πρόσωπον 56, 12; — πρόσωπα
μιγνύναι 644, 20.

Προύπιππος ἱερός 326, 35; 327,
29.

προφηῖται 89, 18; — ιη' 246, 29;
cf. χρεῖσις.

προφητεῖται 324 ss.; 328, 28;
329, 1, 7, 17; 330, 19; 332, 29,
35.

πρωῖ 612, 27; 622, 9, 15; cf.
πουρνόν.

πρωτάγγελος 217, 9.

πρωτόθρονοι δαιμόνων 29, 1;
75, 1; 421, 23; 431, 3; cf. 584,
8, 16, 18; — cf. ἄρχοντες, βασι-
λεὺς, πρίγκιπας, προστάται.

πτέρνα 629, 31.

πτεροδράκων δαίμων 99, 3.

πτερόν 407, 8 ss.; 473, 19 ss.; —
ἀριστερόν 449, 22; — ἐνεργόν
502, 10; — ἔχον κατὰ τοῦ νό-
του δαιμόνιον 235, 19.

πτέρυξ δεξιὰ 407, 17; 500, 21.

πτερωτὰ δαιμόνια 236, 16.

Πτολεμαῖος, βασιλεὺς, 361, 26.

Πυθαγόρας 573, 4; 628, 12; —
ον λαξευτήριον 557.

πυθαγορικὰ λογαριάζειν 353, 35;
354, 3; 356, 41; 357, 5 s.; cf.
ψηφίζειν, ψῆφος.

πῦρ 77, 23; 230, 14; 276, 7, 21;
277, 2, 11; 282, 18; 18; 283, 22,
32; 284, 4, 10, 18; 420, 3; 447,
11; 519, 16; 575, 22; 602, 10,
12 s.; 605, 2; 618, 16; 620, 29;
— δαιμόνιον 247, 5; — πῦρ ἀπ-

τον δαιμόνιον 234, 10; — πῦρ ἐπὶ
ὀφθαλμοῖς ἔχον δαιμ. 242, 28;
— πυρὸς λίμνη 279, 22; — πο-
ταμός: v. ποταμός. Cf. ἰστία,
λαμπρόν.

πύργος 540, 11; — « πύργων »
ἄρχοντες 603, 18.

πυρεκτικὸν δαιμόνιον τῆς ἀγνω-
σίας αὐτοῦ 245, 24.

πυρετὸς διτταῖος, καθημερινός,
τεταρταῖος, τριταῖος, νυκτερινός
118, 23; 122, 23; 127, 4; 243,
27; 488, 12; 489, 7 ss.; 490, 6;
554, 8 s. — πυρετοῦς ἐπιφέρειν
δαιμόνιον 237, 34; 238, 11.
Cf. καρτάνα, ῥιγοπύρετος, ῥι-
γος.

πύρινοι ἄγγελοι 278, 16; —
δαιμόνιον 257, 14; — δουλεία
506, 4; — δράκοντες 274, 25;
282, 32; — ποταμός, v. ποτα-
μός; — τάρματα 603, 3.

πυρκαϊά 541, 31; cf. ἐμπρησμός.
πυροβόλος 576, 9.

πυρομάχος (λίθος) 505, 8.

πυροστιά 12, 5.

Πύργος 315, 9.

πύρωμα 97, 16.

πυρώνειν 643, 6; 645, 21; —
γαστρίν 504, 20; cf. καίειν.

πῶγων 628, 1, 23; 629, 16.

πωλεῖν (πουλεῖν) καὶ ἀγοράζειν,
πώλησις (πούλησις) καὶ ἀγορά
92, 4; 151, 2; 398, 27; 439,
1; 442, 22; 470, 25; 505, 19,
26; (cf. 506, 8); 645, 11; 650,
28.

πωλος 187, 12.

P

ῥαβδιά 180, 5.

ῥαβδίζειν 96, 20; 180, 6; cf.
ἐυλίζειν.

ῥαβδομαντεία 585, 9.

ῥάβδος 175, 18; 180, 13; 521, 15;
532, 27; 542, 12 ss.; — Μωϋ-
σέως 63, 10.

ῥάβεννα 322, 13.

ῥαβούλιον 105; 557.

ῥαδερίς, ἄγγ. 238, 18.

ῥαδιουργία Ἀντικειμένον 255, 14;
256, 12.

ῥαθαναήλ, ἄγγ. 235, 31.

ῥαϊζώθ, ἄγγ. 238, 21.

ῥαίνειν 137, 20, 27; 509, 5; 598,
3; 652, 25; cf. ποτίζειν, ῥαντί-
ζειν, χέειν.

ῥακβησαλέα, ἄγγ. 249, 24.

ῥάκι 200, 18.

ῥάμματα 180, 1 ss.; — λινά 176,
23.

ῥαμπή 338, 21.

ῥάμπλιον 105; 557.

ῥαντίζειν 48, 2; 91, 8; cf. ῥαί-
νειν.

ῥάξ, δαιμόνιο 112, 9.

ῥαουήλ, ἄγγ. 10, 6.

ῥαπανίδι, ῥεπάνιον, ῥεφάνη, ῥέ-
φανος, 95, 5; 443, 21; 542,
2 ss.

ῥαρουχιαχαμ, ἄγγ. 234, 15.

ῥασαφαήλ, ἄγγ. 13, 17.

ῥαῦδος, δαιμόνιον 234, 28.

ῥαφαήλ, ἀρχάγγ. 27, 24; 31, 6;
36, 11; 67, 25; 89, 16; 92, 12; 99,
17; 117, 23; 118, 10; 119, 22;
123, 18; 125, 8, 29; 141, 2; 217,
20, 28; 230, 4; 231, 12; 232, 6;
234, 1; 235, 21; 237, 1; 245,
3; 249, 15; 404, 21; 411, 3;
420, 12; 424, 10; 428, 27; 429,
13; 437, 4; 465, 21; 472, 26;
598, 15; 603, 10; 605, 18; 609,
18; 616, 4, 6, 11; 623, 4; 624,
4; 633, 15, 18.

ῥαφίς, ἰχθύς, 486, 13.

ῥάχη, ῥάχισ 90, 16; 628, 22;
629, 14; — γαῖδάρον μαύρον
74, 2; — ὄμματιον 630, 20.

ῥέας φλοιός 597, 8.

ῥειακόν, δαιμόνιον 242, 28.

ῥεματικόν 139, 7; cf. ῥευματισ-
μός.

ῥεπάνιον, v. ῥαπανίδι.

ῥεσούλης (= ἀπεσταλμένος) 344,
20.

ῥετεκ, ἀρχων τῆς κολάσεως 17, 17.

ῥεῦμα 482, 19.

ῥευματισμός 482, 23; cf. ῥεμα-
τικόν.

ῥέφανος, v. ῥαπανίδι.

ῥήσος 366, 11.

ῥητίνη 542, 7.

ῥήτορες το ὅ μεγάλου Γεωργίου
121, 9; — ῥελλήνων 89, 12.

ῥητορικὰ μαθητῶν 440, 9.

ῥιγοπύρετος ἐφημερινός, ἡμερι-
νός, καθημερινός, τεταρταῖος,
τριταῖος 127, 5; 247, 35 s.;
263, 9 s.; cf. ῥίγος, πυρετός.

ῥίγος (ῥ) 118, 16; 122, 23; 127,
4; 141, 25, 27; 243, 27; —
καθημερινός, πρῶτος, δεύτε-
ρος, τρίτος 113, 15, 23; — λιμ-
νητικός 118, 33; — ῥίγους
(ῥίγου) ἄγγελος 10, 10; 112, 15;
113, 17; — ῥίγος (τὸ) ἐπά-
γον δαιμόνιον 237, 27. Cf. ῥι-
γοπύρετος.

ῥίζας βγάζειν 180, 7; cf. ἐξερ-
ριζῶναι.

ῥιζοήλ, ἄγγ. 237, 32.

ῥίνας ἰχθύος δέρμα 554, 18.

ῥινίσειν 179, 35.

ῥιξινάσθω, δαιμόνιον 238, 14.

ῥιξιαδονώρ, δαιμόνιον 238, 11.

ῥιξοαλάθ, δαιμόνιον 238, 17.

ῥιόβολος, δαιμόνιον 124, 4.

ῥίπτειν εἰς τινα 458, 7; — τὸ πα-
δόν 138, 7.

ῥίς 516, 23; 599, 25; 627, 7, 19;
cf. μύτη.

ῥοβοάμ 397, 3; 399, 20; 403, 6;
424, 26; 470, 1; 649, 5, 6, 11.

ῥορεήλ, ἄγγ. 13, 17.

ῥοδάκινον 514, 28 s.

ῥόδιον 515, 7 s.

ῥόδον 405, 10; 542, 9 s., 24; cf.
τριαντάφυλλον.

ῥόδος 301, 11; 308, 32, 38.

ῥοδόσταγμα, ῥοδόσταμμα, ῥοδό-
σταγμον 21, 22; 32, 24; 48, 3;
51, 18; 58, 2; 60, 1; 139, 3, 34;

147, 1; 413, 15; 414, 13; 443,
19; 444, 20; 459, 7; 462, 3;
477, 5, 12; 500, 13; 548, 12;
554, 19; 596, 21; 607, 16;
620, 16; 622, 19; 635, 2, 8;
639, 4.

ῥοιδά 542, 16.

ῥοκοχάρτιν 77, 6.

ῥομφαλα (= ξίφος) δίστομος
στρεφομένη 248, 16; 430, 19;
— φλογίνη 41, 16; 52, 25.

ῥομφαλα (= νυκτερίς) 458, 6; —
ῥομφαλας αἷμα 474, 21, 27, 29;
475, 5; 502, 22. Cf. νυκτερίς.

ῥοναθοῦ μέγας, ἄγγ. 234, 31.

ῥοῦθ 116, 20.

ῥουμανία 301, 10.

ῥουμέλη 353, 28.

ῥουφίνος μάγιστρος 300, 14.

ῥουκάνι νιός 353, 32.

ῥουχμπάν Βαρκάς 341, 29 ss.;
cf. Γεράσιμος.

ῥοῦχον 170, 9 ss.; 173, 8; 180,
8; 201, 17; — καθαρόν 48, 1;
81, 7; — μάλλινον 493, 17;
599, 9; — παλαιὸν γυναικός
505, 9.

ῥοφᾶν 542, 8.

ῥωμαῖοι 340, 10; 341, 35; 342,
1; 347, 39 ss.; 353, 19 s.;
396, 17; 468, 1.

ῥωμανικά 340, 8.

ῥώμη 298, 31, 34; 300, 26, 38;
322, 8; 347, 33.

Σ

Σαβαήλ, ἄγγ. 124, 14; 237, 7.

σάβανον 502, 24.

Σαβαστιανός 614, 9.

Σαβαῶθ 13, 3; 29, 22; 35, 15;
41, 5, 8; 46, 11; 50, 3; 60, 3;
65, 3; 97, 23, 33; 100, 6, 16;
118, 1; 123, 23; 125, 18; 127,
12; 131, 31; 132, 20; 140, 1;
216, 35; 217, 27; 27; 229, 20;
230, 5; 231, 16; 232, 1, 15, 31;
233, 15; 237, 19, 23; 244, 34;

- 246, 7; 248, 9; 249, 8, 16
(ἄγγελος), 31; 258, 7; 261, 3;
263, 2, 4; 407, 2 (ἄγγελος);
416, 5; 418, 19, 25; 419, 23;
422, 17; 428, 1 s.; 429, 9;
459, 25; 468, 17; 473, 15
(ἄγγελος); 477, 25; 485, 25;
495, 1; 500, 4; 508, 21; 605,
6, 17; 611, 24; 618, 2 (βασι-
λεύς); 623, 2 (ἀρχάγγελος).
Σαββάτιος 316, 24.
σάββατον, ἑβδομή ἡμέρα, Κρό-
νον ἡμέρα 56, 5; 59, 8, 11;
72, 26; 77, 25; 79, 10; 80, 9;
101, 17; 113, 7; 138, 3; 203,
34; 397, 20; 398, 3; 404, 27;
438, 13; 441, 15; 444, 4; 461,
4; 573, 21; 650, 6; — σαβ-
βάτου πρώτη ὥρα 11, 5, 8,
9; 77, 25; — ὥραι ζ' 459, 20.
Σαβέλλιος 314, 1.
Σάβη, δαιμόνιον 242, 25, 26.
Σαβία, δαιμόνιον 242, 26.
σαβίτα 543, 20.
σαγρανάτα πέτρα, v. γρανάτα.
Σαδδουκαῖοι 293, 19.
Σακισοήλ, ἄγγ. 39, 4.
Σακιπιήλ, ἄγγ. 438, 14.
σακκοράφιν 95, 21 s.; cf. βελό-
νη.
σάκχαρ 542, 31.
Σαλελεήλ, ἄγγ. 249, 16.
Σαλμωνέμ 584, 6; cf. Σολομών.
σάλπιγξ 543, 13; — τῆς ἀναστά-
σεως 28, 32; 421, 21.
Σαμάρεια 342, 30.
Σαμάρτ, ἄγγ. 42, 9.
Σαμοήλ, ἀρχάγγ. 111, 12.
Σαμουήλ, ἄγγ. 435, 33.
Σάμος 301, 11.
σάμουρον 180, 25.
σάμψυχος 366, 20.
σανδάλια 543, 29; cf. ὑποδή-
ματα.
Σαντορλὴν νῆσος 306, 19.
Σαντοτεήλ, ἄγγ. 44, 2.
σαποῦνι ἀπλάστον 195, 5.
Σάρα, Σάρρα 114, 26; 116, 15;
333, 10.
Σαραήλ, ἄγγ. 10, 6; 112, 22.
σαράκηρον φανῆναι 449, 3.
Σαρακηνοί 336, 39; 337, 1.
Σαραχαήλ, ἄγγ. 112, 12.
σαργός 371, 18.
Σαρδανία 322, 16.
Σαρηφαήλ, ἄγγ. 476, 7.
Σαρματήλ, ἄγγ. 508, 8.
σάρξ: κατὰ σάρκα ζῶννυσθαι 112,
2; 550, 4; 551, 24; 612, 29;
— τιθέναι 619, 22; — σάρκας
ἀνθρώπου τρώγον δαιμόνιον
122, 28; 223, 15; 242, 31.
Σαρφαήλ, ἄγγ. 16, 8.
Σαρχιήλ, ἄγγ. 431, 8.
Σὰτ καὶ Ἑλημάς, ἄγγελος 485, 3.
Σατάν, Σατανᾶς 75, 15; 215,
28, 30; 216, 21, 29; 217, 11;
218, 23; 219, 21; 222, 29;
232, 28, 34; 244, 16; 258, 15;
260, 37; 318, 27; 337, 34;
487, 5.
σατορ ἀρεπο τενετ οπερα ροτας
(formule) 141, 17; 457, 12; 585,
2; cf. 130, 12.
σατουρισία 589, 34; cf. θύμβρα,
Σαῦλος 293, 24.
σαύρα 488, 20; 521, 24; 522, 6;
cf. βωσπερλίτζα, κουστερλίτζα.
σανρίτης λίθος 488, 20.
Σαφθοραήλ, δαιμόνιον 237, 21.
Σαχιήλ, ἄγγ. 42, 4.
σβεννύναι λύχρον 614, 32.
σέβασμα, δαιμόνιον 243, 6, 28.
σεβαστοκράτωρ 519, 8.
σέβεσθαι δαίμονας 233, 20; —
μὴ σέβοντα καὶ μὴ σεβόμενα
δαιμόνια 245, 14, 34.
Σειράχ 116, 19.
σεισμός 180, 12; 193, 12; 508,
15, 25; 543, 21.
σεληναῖον ἄστρον 244, 8.
Σελήνη 63, 6; 69, 29; 90, 11;
152, 9, 174, 6; 204, 6; 242,
19; 252, 5; 393, 10, 12; 395,
6; 398, 24; 399, 14; 404, 6;
406, 1; 435, 9; 438, 30;
439 ss; 443, 25; 472, 19; 506,
34 ss.; 508, 1; 525, 2 ss.; 526,

14; 532, 1, 6; 543, 1 ap., 7 ss.; 546, 2 ss.; 548, 16 ss.; 576, 19; 633, 6; 642, 22; 650, 26; — *ἀνατέλλουσα* 80, 11; — *ἀνατολική πρὸς ἐσπέραν* 488, 10; — *Σελήνης*: ἄγγελοι 69, 29; 403, 6; 435, 9; 472, 19; 633, 6; 641, 14; 645, 15; 646, 5, 25; 647, 4; — *δαίμονες* 69, 29; 403, 6; 435, 9; 472, 20; 633, 8; — *δρόμος* 233, 2; cf. *φάσις*; — *ἐν ζωδίοις* 442; 456, 3 s., 25 s.; 483, 7 s.; 506, 10 ss.; 641, 3, 10, 16, 24; 642, 5, 12, 21; 643, 2, 19; 644, 11, 16; 645, 4, 7, 13, 18; 646, 2, 11, 21; 647, 3, 8, 21; — *ἡμέρα ν. δευτέρα*; — *ἡμέραι* 526, 13; 546, 20; 572, 8; 573, 5; — *καλαὶ ἢ κακαὶ* 631, 8 ss.; — *ἡμέρα α'* 18, 9; 411, 15; 425, 2; 462, 2; 548, 4; — *ε'* 66, 17; 430, 8; — *ζ'* 430, 8; — *η'* 60, 13; — *θ'* 61, 14; — *ια'* 18, 10; 32, 19; 413, 9; 425, 4, 23; — *ιβ'* 65, 30; — *ιγ'* 12, 7; 430, 9; — *ιδ'* *ἡμισυ* 24, 10; 32, 20; 33, 7; 411, 20; 413, 10; 425, 23; 426, 8; 476, 22; 477, 15, 19; — *ιζ'* 430, 9; — *ιη'* 63, 27; — *κ'* 59, 11; — *κα', κε', κθ'* 430, 8 ss.; — *ἡμέραι χρηματιστικάι εἰς τὰ ὄνειρα* 182; 526; 546; — *κυριακή πρώτη* 411, 18; — *πέμπτη πρώτη* (*πρωτόπεμπτον*) 89, 25; — *πέμπτη ὕστερη* 66, 19; 78, 7; 80, 7; — *τετράδη πρώτη* 411, 14; — *θυμιάματα* 406, 2; — *καίροι* 411, 5 ss.; 476, 8 ss.; — *κέρας* 99, 21; — *μελάνι* 443, 25; — *μέταλλον* 482, 2; 509, 3; 635, 7; — *σφαγίς* 406, 5; — *σχήματα* 456, 2 s., 25; 507, 2; — *καλοσχηματίζουσα* 634, 3; — *φάσεις* 465, 6; — *ὑποκρούουσα* 482, 9; 485, 26; 488, 18; — *αὔξανομένη*,

αὔξουσα 411, 8; 461, 5; 485, 14; 501, 3; 578, 25; 634, 3; 635, 6; — *ἀφετεύουσα* 638, 4; — *ἡς γέμωσις* 47, 26; 74, 29; 476, 11; — *γεμώσεως δευτέρα* 476, 16; *τετράδη* 476, 15; — *διχότομος* 465, 11; — *λεῖψις* 458, 6; — *λήγουσα* 635, 11; — *μείνουσα* 635, 3; — *νεάζουσα* 581, 11; — *ὀλιγώσις* 73, 32; 411, 9; — *ὀλιγώσεως κυριακή* 476, 17 s.; *πέμπτη* 476, 13; *τετράδη* 476, 14; — *πανσέληνος* 413, 10; — *πανσελήνου*: *κυριακή α'* 411, 16; *πέμπτη α'* 411, 12; *τετράδη* 411, 13; — *χαρακτήρες* 406, 4; 643, 15, 23; 644, 7; 645, 15; 647, 26; 648, 7; — *ῶρα* 438, 30 s.; 439, 3, 8, 12, 17, 21, 24; 440, 2, 9, 15, 19, 24; 441, 3, 10, 14, 24, 28; 482, 11; 641, 16; 643, 9; 646, 20; 647, 3, 25; — *Σελήνη ἐξ ἀριστερῶν μου* 121, 5; — *δημένη* 90, 11. Cf. *φεγγάρι*. *σελήνη* = ἄργυρος 509, 3; 635, 7. *σεληνιαζεσθαι*, *σεληνιασμός* 131, 28; 223, 17; 235, 7 ap.; 350, 1; 365, 15; 375, 29; 429, 5, 7; 463, 16; 483, 15; cf. *ἐπιληψία*, *ἱερὰ νόσος*, *γλυκὺ*. *σεληνιακὸν δαιμόνιον*, *πνεῦμα* 243, 6, 28; 245, 26. *σεληνίτης λίθος* 481, 12. *σεληνοδρόμιον* 182, 1; 183, 6. *σέλιον* 570, 8. *σελλίον* 542, 1 s. ap. *σελλῶνειν ἐχθρόν* 97, 4. *σεμουντάνι* 24, 11 ap.; cf. *λύχνος*. *Σεντιώηλ*, ἄγγ. 39, 4. *Σεραφίμ* 27, 2; 31, 6; 36, 25; 55, 15; 97, 25; 118, 29; 119, 19; 121, 22; 123, 14; 229, 18; 231, 13; 232, 30; 242, 14; 246, 36; 274, 21; 278, 7; 295, 11; 419, 21; 424, 10; 465, 16; 602, 20; cf. *Ἐξαπτέρυγες*.

- Σέργιος 315, 9.
 Σεριεήλ, ἄγγ. 37, 2.
 Σεραπεφονήλ ἄγγ. 284, 28.
 Σεσερησβαρφαραγή (formule) 550, 14.
 σημαντήριν· δαιμόνων 584, 17.
 σημειολύται 328, 6.
 σημείον (σημάδιον) : σ. ἀερικά (?) 645, 14; — δαιμόνων 55, 15, 19; — πλαγητῶν 397, 13; 21; 398, 6, 11, 19, 24; 399, 7; 400, 8; 405, 2 ss.; 641, 19; 642, 2, 8, 14, 23; — (magiques) 11, 12, 20; 14, 5; 21, 1; 40, 8; 59, 14; 67, 7; 73, 24; 75, 13; 100, 20; 132, 7; 407, 7; 413, 13; 416, 7, 11, 13, 14, 16, 18; 477, 1, 4, 27; 482, 10; 483, 18; 489, 4; 490, 3, 16; 503, 2, 17, 20; 598, 2, 5; 624, 21; 636, 18; cf. χαρακτηρες; — (tachygraphie) 621, 3.
 Σηρόδωρος, ἅγιος 99, 15.
 σηπία 543, 24.
 σησαμάτον 518, 12.
 σησαμέλαιον 509, 10.
 σήσαμος 543, 32.
 σιαγών 96, 17; 627, 21; — σιαγόνας κινούντα δαιμόνια 241, 8.
 σιάκι 372, 11.
 Σιαφή 347, 13.
 Σιαφής 338, 7; 348, 3 s., 19.
 Σιβειήλ, ἄρχων δαιμόνων 74, 15.
 Σιβύλλα 220, 8; 330, 24 (βασίλισσα); 614, 8; cf. Συμπίλια.
 Σιγγαρατα κόρη 128, 22, 25.
 Σιδεκίας 225, 10, 36; 226, 11.
 σίδερα 180, 16.
 σιδερομολυβοχαλινούν 618, 9.
 σιδηρένιος δακτύλιος 171, 5.
 σιδηρεῖτις 488, 8.
 σιδηρομολυβοχαλινάρια γ' 618, 9.
 σίδηρος, σίδερος 180, 15; 543, 14 s.; 624, 15; 643, 3; 648, 3; — — βεβαμμένος ἐξ αἵματος ἀνθρώπου 491, 2; — ποιήσας φόνον 406, 19; cf. μάχαιρα.
 σιδηροῦς στύλος 643, 3; — σιδηρᾶ
- λάμα 643, 2; — πλάξ 230, 27; — σφραγίς 248, 11.
 Σιεχαπόν, ἄρχων δαιμόνων 431, 4.
 Σικελία 322, 17; 347, 33.
 Σιλβεστρος, ἐπίσκοπος 290, 34.
 Σίμων 292, 33; 293, 32.
 Σιμωνίδης 583.
 Σινά ὄρος 29, 27; 62, 22; 65, 4; 229, 9; 339, 22 ss.; 341, 4 ss.; 422, 21; 429, 11.
 σινάπι 91, 6, 7, 14, 21, 29; 92, 2; 541, 7.
 σινδόνιν 40, 21; cf. μαντίλιν, ποδιά.
 Σινήσιος, ἅγιος 99, 14.
 Σισίνιος, ἅγιος 99, 15; 249, 28.
 σιτάρι, σίτος 180, 9 ss., 19 ss.; 448, 7; cf. στάρι.
 Σιχαήλ, ἄγγ. 99, 17.
 σκάλα 543, 18.
 σκαλτζόνια 413, 18.
 σκαμμωνίτης οἶνος 488, 17.
 σκαμνί 43, 15 ap.; 45, 25; 48, 10; 50, 24 ss.; 51, 12; 53, 11; 57, 10; 198, 6; — πύρινα ἐν "Αἰδου 275, 19; 283, 4; — τριπόδιν 580, 1. Cf. καρέγλα.
 σκανδαλίζειν 216, 5, 8 ss.; — σκανδαλίζον ἀνδρόγυννα δαιμόνιον 238, 7; — σκανδαλίζον φρένας δαιμ. 237, 22.
 σκάρος 371, 29.
 σκατόν 196, 19; cf. βρωμα.
 Σκελῖς: v. Ὀνοσκελῖς.
 σκεπάρι 202, 10.
 σκηνή Θεοῦ 30, 6; 423, 3; cf. τέντα.
 σκήνια δώδεκα 120, 26.
 σκηνωμάτων σάρξ 543, 19.
 σκιάδιον 512, 25; 521, 8.
 σκίλλα 443, 4.
 σκλαβεῖα 217, 22.
 Σκλάβοι 322, 14.
 σκλάβος 136, 7; cf. δοῦλος; — σκλάβος ἐλευθερώθη 219, 37.
 σκληροειδῆ δαιμόνια 241, 11.
 σκόροdon, σκόροdon 467, 2; 515,

25, 28; — *μονοσκελίδον* 502, 23.
σκορπίος 601, 16.
Σκορπίος (Zo diaque) 402, 14;
 442, 15; 471, 24; 506, 14; 617,
 5; — *ιον ὤρα* 503, 3.
σκοτεινὴν μορφήν ἀνθρώπου ἐ-
χον δαιμόνιον 236, 6; — *σκοτει-*
νοὶ δαίμονες 31, 19; 120, 4.
σκότος 117, 15; 219, 25; 543,
 22; — *Ἄιδου* 275, 2, 18; 278,
 9, 18; 279, 6, 19; 281, 6, 9, 10,
 18, 35; 285, 5, 18.
σκοτωμένον κεφαλὴ 57, 22; cf.
κρανίον.
σκοτώνειν μητέρα, πατέρα 180,
 22.
σκουλαρίκια 180, 24; 181, 14.
σκούληξ, σκώληξ, σκουλήκιον
 128, 3, 8, 17, 19; 191, 28; —
Ἄιδου 274, 5; 282, 15; — *ἀκοί-*
μητος 243, 32; 278, 15; 284,
 4; 285, 10; — *ἀργυροῦς* 128,
 28; 129, 12; — *μέγας* 368, 34;
 — *μεταξίου* 129, 12; 199, 26; —
 — *χρυσοῦς* 129, 11.
σκουλούδι 618, 15.
σκουρτιόζειν, σκουρτίασμα 91, 13.
σκουτέλα, σκουτέλλι 600, 3; —
ἄφορον 111, 20; — *παφυλιτικόν*
 61, 2.
Σκύθαι 322, 14; 516, 4.
σκυθροποειδῆ δαιμόνια 241, 9.
σκύλος 170, 2 ss.; 178, 23; 181,
 2; 185, 16; 191, 13; 545, 3 ap.;
 — *δαιμόνιον* 216, 13; — *κατα-*
γρόντες ἐ τῶν γενεῶν 236,
 11; — *λυσῶν* 141, 13; 549, 1;
 613, 8 ss.; 614, 26; — *νεογέν-*
νητος 138, 16. Cf. *κύων*.
σκυλόφαρον 566, 15, 19.
σμίγειν, σμίξεις γυναικός 18, 9;
 142, 6; 146, 16, 33; 147, ;
 194, 20.
σμίγειν μετάξιν, κανάβιν, κλωσ-
τήν 90, 10 s.
σμέρνα 372, 27; — *τρωγλίτις*
 482, 15; 484, 10.
σμέρνον 508, 4.

σμηρνόφυλλον 32, 23.
Σόδομα 229, 14; 239, 33; 253, 26.
Σολομών 21, 16; 41, 3; 43, 12;
 45, 18; 51, 26; 53, 27; 62, 24;
 81, 14; 117, 28; 122, 21; 127,
 2; 129, 20, 22; 212 ss.; 232,
 17, 22, 25; 249, 25; 262, 8;
 397, 4; 414, 3, 9; 416, 18; 430;
 12; 433, 24; 470, 2; 594, 3,
 605, 5, 22; 620, 27; 636, 22; 649,
 3, 13; — *Σολομώντος*: *ἀλ-*
φάβητος 636, f. 370; — *ἀλή-*
θεια 577, 10; — *βιβλίον τῆς*
φιλοσοφίας 576, 27; — *δακτυλί-*
διον 53, 27; 117, 27; 2. 5, 20;
 232, 17; 244, 5; 245, 36; 576,
 28; — *διαθήκη* 211 ss.; 233, 14;
 — *ἐξορκισμός* 126, 31; —
θρόνος 576, 26; — *Κλείς* 51,
 26; — *οὐρανία*, v. ce mot:
 — *πεντάκουλα* 620, 27; — *σο-*
φία 62, 24; — *στέμμα* 101, 6;
 — *σφραγίς* 41, 3; 98, 25; 117, 27;
 215, 19; 216, 28, 32, 37; 218,
 1; 220, 21, 28, 36; 221, 37;
 222, 5, 28, 30; 226, 34; 235,
 25; 248, 8; — *τέχνη* 470, 2;
 — *χέριν* 59, 13.
σολομωνιακὴ ἐρμηνεία 639, 1.
σολομωνικά πρᾶξαι 506, 28.
Σόλων 329, 7; 330, 27.
Σουβελτῆ, δαιμόνιον 237, 30.
Σουδιέλ, ἄγγ. 38, 17.
Σουήλ (λόγος θεϊκός) 230, 29.
Σουντζηράκις 513, 11, 13.
Σοφάρ 14, 13; 474, 4.
σοφία 398, 31; 470, 22; 650, 31.
Σοφία Ἄγλα 299, 1 ss.; 305, 24
 ss.; 518, 15.
Σοφοὶ ἐπτά 328-332.
Σοφοκλῆς 331, 1.
σπάθη, σπαθί 172, 36; 173, 12;
 80, 31, 38; 202, 7; 517, 21;
 518, 19; 543, 26 ss.; — *δικαιο-*
σύνης 41, 15; 52, 25; — *μετὰ*
σπάθης δοκιμασία 402, 3;
 471, 17; cf. 616, 30.
Σπανία 322, 9.

- σπάρτον 114, 23; 180, 33.
 σπαταλῶντες (οἱ) 284, 28.
 σπεῖρειν, σπέρνειν 180, 34; 506, 13.
 σπεκουλάτωρ 513, 16.
 σπήλαιον 23, 8; 26, 32; 233, 26; 417, 1; 419, 17; cf. τρώγλη.
 Σπιλουτζηφέρ, δαίμων 461, 11, 23; v. Λουτζιφέρ.
 σπίντιν 50, 23; 180, 27, 29, 35 s.; 548, 13; — σπίντια πέντε 44, 17; — σπιτίου ἄγγελος 112, 13. Cf. οἶκος, δσπίτιον.
 σπλάγγχνα συντ. ἴνον δαιμόνιον 242, 32.
 σπλήν 144, 18, 20; 153, 21; 154, 5; 627, 14; 628, 1; — σπληνός πάθη 144, 17 ss.; 490, 11.
 σπόνδυλος 210, 25; 628, 26; 629, 19; cf. σφόνδυλος.
 σπουδή 241, 16.
 Σπυριδωνος ἀγίου κολόνα 302, 35.
 στάδιον 634, 18; 635, 4.
 στάκτη 555, 2; — θερμή 447, 19; — τῆς ἀγάπης 65, 36; — τῆς μισητείας 65, 37. Cf. θερμοσποδία.
 στανίου εἰκῶν 641, 17; cf. κασσίτερος.
 στάρι 194, 26; cf. σιτάρι.
 σταυροδρόμιν 448, 15; cf. τρέλος.
 σταυροειδῶς 101, 2; 590, 3.
 σταυρός (Croix et signe de croix) 60, 9; 75, 13; 83, 15; 112, 13; 118, 13, 20; 123, 22; 124, 8; 126, 3, 24; 129, 5; 132, 12; 140, 8; 145, 30; 236, 13; 244, 26; 274, 1; 282, 19; 459, 23; 585, 20; 617, 22; 616, 8; 623, 10, 19, 23; 624, 1; — Σταυροῦ εὐρεσις 289 ss.; — ὑψώσεως ἐορτή 297, 11; — σταυρόν μὴ κάμνειν 75, 13; — κρατοῦντες ὀρκωταί 274, 1; 282, 19.
 σταυροῦν (crucifier) 542, 19; — (signer) 557, 6.
 σταφίδαις 47, 7.
 σταφυλή, σταφύλιον 196, 1; 543, 23.
 στέαρ 520, 20, 22.
 στέλλειν, ἐκστέλλειν δαίμονα 29, 18; 31, 2; 424, 6; 459, 10.
 στέμμα τῆς τέχνης 413, 19; cf. στέφανος, κορόνα; — στέμμα-τα βασιλέων 31, 10; 424, 15.
 στερεὸς τόπος 174, 27.
 στερεώματα τοῦ οὐρανοῦ: δεκά-τέσσαρα 280, 17; ἑπτὰ 246, 5.
 στέρνα (ἡ) 512, 18, 23; cf. δεξαμενὴ.
 στέρνον 644, 25; 647, 17; cf. κόλπος, στῆθος.
 στεφανίς 210, 17.
 Στέφανος, ἅγιος 293, 4, 17, 27; 295, 35.
 στέφανος, στεφάνιν 518, 20; 521, 21; 542, 21 ss.; 552, 28; — ἀλυσφαιάς 555, 24; — ἀνήθον 132, 29; — δάφνινος 37, 15; 468, 13; 531, 14; 542, 26; — δρύϊνος 531, 14; — ἐλάτίνος 531, 14; — κυπαρίσσου 531, 14; — ῥόδων 542, 24. Cf. στέμμα, κορόνα.
 στῆθος 18, 21; 21, 6 ss.; 33, 1; 58, 4; 153, 37; 416, 17; 425, 15; 426, 4; 477, 13; 587, 5; 628, 26; 629, 18; 636, 18. Cf. κόλπος, στέρνον.
 στηρίζειν ἐπὶ ὕδατος 502, 10.
 στιχήματα 403, 2; 472, 8.
 στοιχεῖον (lettre magique) 550, 6, 10; 551, 11; — (points cardinaux) 232, 38; 245, 21; — (esprit) 38, 1; 40, 4, 11; 47, 1, 12; 64, 10; 90, 2; 98, 18; 137, 6; 141, 14; 142, 10; 468, 16 s.; 621, 5; — ἀνατολῆς 92, 18; — ἀνθρώπου 578, 11; — ἀρκτου 92, 18; — γλυκεία ἐν ἔργοις 430, 17; — ἐναέριον 65, 2; — τῶν κακῶν 99, 11; — μεσημβρίας 92, 18; — οὐ τόπου 91, 14, 19, 32; 92, 6, 10, 17; 578, 12, 20; — τριάκοντα

ἐξ 236, 14, 17; — *ὑπόκρυφα* 430, 18; cf. *πνεῦμα, τελώνιον*.
στοιχειοῦν 601, 16; 602, 24;
 — *στοιχειωμένος θησαυρός* 64, 8 ss.

στοιχείωσις δαίμονος 578, 1;
 579, 1.

στολή γυναικεία 543, 25; — *Φράγ-
 γων* 516, 1.

στόμα (εἰς) βαλεῖν 132, 25.

στομάχου πάθη 450, 9; — *πόνον*
ἐπάγον δαιμόνιον 257, 28; —
*ἐπὶ τὸν στόμαχον καθεξό-
 μενον δαιμ.* 238, 2.

στουπίον 642, 20.

στραγγοῦρία 491, 4.

*Στραγκαλιὰ πολύμορφος, δαιμό-
 νιον* 249, 10.

στράματος 119, 15.

στράτα 58, 18; cf. *δός*.

στρατεία 452, 16; — *στρ. τεία,*
στρατιά δαιμόνων 31, 20; 74,
 16; 98, 29; 254, 5; 258, 5. Cf.
σύνταγμα, φουσάτον.

στρατιώτης 168, 6.

στρίφειν 17, 2.

στρουθίον 513, 17, 30 ss.

στρουθοκάμηλος 380, 11.

στρουθός 543, 33 ss.

στρόφος 234, 10; 555, 18.

στρώμα 543, 31.

στρώνειν ἐχθρόν 96, 12.

στυλιώνειν στοιχεῖον 64, 2.

στύλοι ἀδαμάντινοι βαστάζοντες
τὸν θρόνον Θεοῦ 97, 32; 99, 22;
 — *ἐλεφάντινοι τέσσαρες* 121, 26;
 — *πορφυρεοῦς* 221, 35, 39; 222,
 1 ss.; — *πύρινοι φαρμακοῦν-
 ται τέσσαρες* 232, 11; 245, 9;
 — (*stylet*) *σιδηροῦς* 643, 3; —
χευσοῦς 647, 2.

στύραξ 33, 3; 405, 10; 426, 6;
 508, 5; — *καλαμίτης* 484, 9.

στύρατζον (?) 33, 2; 48, 9.

«*στώμεν καλῶς, στώμεν μετὰ
 φόβον Θεοῦ*» (*formule*) 60, 7;
 94, 4; 113, 16; 114, 9; 122, 13;
 123, 8, 29, 37; 124, 27, 31,

35; 125, 15, 31; 127, 17; 129,
 15; 130, 1, 6, 21; 131, 15; 132,
 18; 139, 8, 17; 140, 6; 141,
 8, 7; 145, 9, 14; 146, 21, 29;
 219, 22; 619, 10; 620, 5; 621,
 12.

συγγενῆς γυνή 169, 28.

συγγίνεσθαι 529, 13, 21; — *συγ-
 γινόμενον τοῖς ἀνθρ. ὥποις δαι-
 μόνιον* 233, 27; cf. *σμίγειν,*
*συγκοιτάζειν, συνδοιάζειν, συν-
 ονσιάζειν.*

συγκοιτάζειν 535, 1 ap.

σύζυγος 543, 1 ss.

συκῇ 62, 11; *συκιᾶς ἀγρίου*
σπόρος, *φλοῦδα* 144, 14 ss.,
 21, 23.

σῦκον 515, 7 ss.

συκοφαντία 120, 33.

συκῶτι 144, 12; cf. *ἡπαρ.*

συλλαμβάνειν (εἰς τὸ) 447, 7;
 — *μὴ σ.* 142, 1; 447, 3; 553,
 13. Cf. *ἀτεκνία, ἀσυλληψία.*

συμβίβασις (γάμον) 401, 20;
 471, 9; 616, 22.

σύμβολον ἄγιον 62, 23; 111, 24.

συμβουλλώνειν δαίμονα 31, 9;
 424, 14; cf. *βουλλώνειν.*

σύμβρωτον δαιμόνιον 230, 6;
 cf. *βρώσις.*

Συμεὼν, ἅγιος, Στυλῆτης 127, 23,
 26; 128, 14, 19, 28; 129, 10.

Συμπίλια κυρὰ βασίλισσα 433,
 5, 20, 22; 593, 15, 28, 34; 594,
 2. Cf. *Σίβυλλα.*

συμποδισμός 543, 6.

σύμποτον δαιμόνιον 230, 7; cf.
πόσις.

σύμφωνα γράφειν 506, 32.

*συναγωγαῖς (ἐν) παρηρησιάζεσ-
 θαι* 442, 3.

συνάλλαγμα 439, 2.

*συνάντημα δαίμονος, διαβολι-
 κόν, κακόν, πονηρόν* 132, 8;
 231, 2, 31; 232, 27; 245, 25;
 247, 36; 263, 10. Cf. *suiv.*

συναπάντημα κακόν, νυκτός 121,
 18; 122, 24; 127, 4; 623, 34.

« σύνδεσμος » (σχῆμα) 110, 6; 390, 27; 560, 25.
 συνδοιάζειν 541, 16; cf. συγγένεσθαι.
 συνεργία διαβολική 120, 29; 125, 23; 126, 31; 131, 6.
 Συνέσεις ἰατροῦς 515, 23.
 συνήθεια γυναικός 95, 11.
 συνθῆκαι 441, 5.
 σύννεφα 180, 17 s.
 Συνοπηγόν, δαιμόνιον 236, 3.
 συνουσία 466, 18; 468, 10; — ξένων θηρίων με ξένα 364, 39 ss.
 συνουσιάζειν (μῆ) 493; 6; cf. συγγίνεσθαι.
 σύνταγμα δαιμόνων 29, 8; 421, 32; cf. στρατεία.
 συντεκνία; cf. μηρίον.
 συντέκνους τύπτειν 273, 22; 282, 6.
 συντροφία 455, 4; — δαιμόνων 28, 26; 52, 21; 421, 14; 497, 10.
 σύντροφος διδασκάλου (μάγου) 85, 17; cf. μαθητής, παιδίον.
 συντυχαίνειν με τὰς ἀπέξω 591, 7.
 συριακά 340, 8.
 Συριάνων διερμηνευτής (ὄνεργων) 514, 4.
 Συρχαήλ, ἄγγ. 112, 16; 113, 18.
 Συωριήλ, ἄγγ. 508, 7.
 σφάζειν ἄρνα 206, 8; 473, 29; — βοῦν 17, 20; 409, 25; 475, 13; — γούπα 599, 15; — ἐρίφιν 473, 29; — ζῶον 13, 12; 14, 9; 407, 21; 636, 21; — κάταν 81, 17; — λαρόν 98, 4; — νυκτερίδα 58, 12; 84, 6; 409, 3; — ὄρνιθα 195, 7; — περιστερὰν 87, 12; 409, 18; 475, 9; — πρόβατον 206, 8; — ῥομφαίαν 474, 28; — χελιδόνα 409, 10; 475, 3; — χελῶναν 132, 11; — χοιροβοσκόν 502, 2.
 σφενδόνη χρυσή 489, 5.
 Σφενδοδοναήλ, δαιμόνιον 237, 6.
 σφήξ 188, 5; 382, 30; 384, 4; 538, 22; — σφηκῶν κηρός 405, 22.

σφίγγειν δαίμονας 26, 34; 28, 30; 30, 16; 31, 9; 35, 7, 23; 46, 13; 419, 19; 421, 18; 423, 12; 424, 13; 428, 11, 26.
 σφόνδυλοι ἑπτὰ χειρῶν καὶ ποδῶν 90, 17; — ῥάχης 90, 16. cf. σπόνδυλος.
 σφραγίζειν 624, 16; 625, 12; — γῆν 16, 4; 410, 25; — δαίμονας 221, 40; 421, 18; 427, 26; — θάλασσαν 247, 23; — στόματα 575, 4. Cf. βουλλῶνιν, ἐπισφραγίζειν.
 σφραγίς 46, 22; 54, 24; 56, 16 ap.; 74, 6; 98, 122, 24; 215, 6, 10, 18, 19 ss.; — γῆς ἑπτὰ 16, 4; 410, 26; — εἰκοσιτέσσαρες 18, 20; 425, 14; — ζωδίων 100, 24; 101, 4; 605; — πλανητῶν 100, 23, 101, 4; 397, 13; 400, 8; 404, 32 ss.; 605; — σιδηραῖ 248, 11; — Σολομώντος 41, 3; 98, 25; 117, 27; 215, 19; 216, 28, 32, 37; 218, 1; 220, 21, 28, 36; 221, 37; 222, 5, 28, 30; 226, 34; 235, 25; 248, 8; — χαλκαῖ 248, 11. Cf. βούλλα.
 σχήματα μαντικά 105 s.; 107, 10 ss.; 388 ss.; 392 ss.; 394, 9, 12, 26; 557 ss.
 σχηματιζόμενα δαιμόνια 223, 14.
 σχιστή 487, 14.
 σχοινίον φουρκισμένου 448, 18.
 σχολάζειν δαιμόνιον 580, 29 ss.; cf. ἀπολογιάζειν, ἀπολύειν, εὐχαριστεῖν.
 σωληνάριον χρυσοῦν 486, 7.
 σώμα ἀγιώτατον Θεοῦ 49, 22.
 σεσωματωμένα πνεύματα οὐ ἀσώματα ἰδεῖν 18, 7; 35, 21; 233, 25; 424, 27; 428, 9.
 Σωφρόνιος 316, 7.

T

τάγματα: ἀγγέλων 62, 13; 119, 20; cf. τάξεις; — δαιμόνων

- 38, 7; 216, 30; 217, 4; 222, 21; 223, 31.
ταναοζα (?), *βοτάνη* 468, 2.
ταξειδεύειν, *ταξειδιον* 151, 3; 439, 3; 544, 1 ap.; 605, 18; 651, 3; — *μη ταξ.* 195, 24.
τάρανδος 365, 35.
Ταρταροήλ, *δαιμόνιον* 404, 10; *τάρανος* 365, 35.
Ταρταροήλ, *δαιμόνιον* 404, 10; 472, 21.
Τάρταρος 217, 12; 231, 25; 244, 31; 295, 13; 329, 20.
τασίον καθαρὸν χρυσίζον 469, 4.
Ταταρία, *Τάταροι* 365, 37; 516, 3.
ταυλίων κέρδη 635, 11.
ταυρόμορφα δαιμόνια 236, 16.
ταῦρος 360, 22; 361, 8; 544, 31; *ταῦρον*: *κρέας* 544, 31; — *δεξιὸς ὀφθαλμός* 492, 11.
Ταῦρος (Zodiaque) 94, 24, 27; 401, 15; 442, 5; 471, 6; 505, 17; 507, 3, 5; 616, 18; 643, 10; 644, 16, 20; 646, 22; — *Ταύρου ἄγγελοι* 643, 12; 646, 6.
τάφος 181, 1; 222, 19; 456, 20; 523, 24; — *Ἑβραίου* 447, 15; — *τάφον ὁμοίωμα* 432, 22; 593, 4; — *εἰς τάφους διώκοντα δαιμόνια* 241, 12. Cf. *μνήμα*.
ταχυναῖς τρεῖς 144, 25.
ταῶν 381, 1; — *ταῶνος*: *ἐγκέφαλος* 466, 9; 492, 10; — *καρδία* 466, 9. Cf. *παρόνι*.
τεάφον, *τεάφιν* 62, 19; 542, 7; cf. *θεῖον*.
τεβέτης, *δαιμόνιον* 45, 2.
τεθνεώς 544, 28 ss.; cf. *νεκρός*.
τειχόκαστρον 181, 5.
τέκνα, *οἱ πνίγοντες τὰ τ.* 179, 15; 285, 25; — *τέκνων ἀριθμός* 88, 19. Cf. *βρέφος*, *νήπιον*, *παιδίον*.
Τέκτων (θεός) 327, 9, 15.
τέλεσμα 393, 1; 450, 9; cf. *ἀποτέλεσμα*.
τελώνιον (= *πνεῦμα*) 98, 25; — ὑπὸ ἀέρος 216, 4; — *ἐναέριον* 219, 24.
τεμπεσῆρι 202, 15.
τένταις δαιμόνων 44, 6; cf. *σκηνή*.
Τεσσαρεσκαίδεκατίται, οἱ 361, 28.
τεταρταῖος ὄγιος, πυρετός, ἔργοπύρετος, v. ces mots; — *τεταρταῖον δαιμόνιον* (?) 243 5.
τετάρτη ἡμέρα; v. *τετράδη*.
τετηρίχ, *βότανον* 485, 18.
τετραγγουρον 598, 18.
Τετραγράμματον (-ος, -ων) 13, 4; 14, 12; 26, 11, 24; 31, 7; 35, 9; 36, 5; 39, 10; 51, 28; 407, 3, 11, 24; 408, 12; 418, 26; 419, 9; 424, 12; 427, 29; 428, 20; 432, 16; 460, 4; 473, 15, 21; 474, 4, 16; 484, 4; 498, 9; 585, 17; 618, 2.
τετραγώνον 24, 5; 417, 19 ss.
τετραγώνως γράφειν 478, 5.
τετράδη ἡμέρα, τετάρτη, *Ἑρμοῦ ἡμέρα* 47, 26; 70, 38; 101, 13; 398, 30; 404, 14; 411, 13 s.; 436, 12; 439, 23; 476, 14 s.; 573, 13, 22; 603, 11; 633, 11, 29; 650, 30; — *τ. γεμώσεως* 476, 15; — *τ. ὀλιγώσεως* 476, 14; — *τ. Πανσελήνου* 411, 13; — *τ. πρώτη Σελήνης* 411, 14.
Τετραδίται, οἱ 316, 30.
τετράποδα 358, 1; 541, 15; 601, 18; — *τῆς θαλάσσης* 369, 13.
τέττιξ 491, 6.
τέχνη (*μαγική*), *κύκλον, τζεγκούλον, πόλον, τῆς συναγωγῆς τῶν πνευμάτων etc.*, 18, 2; 23, 1 ss.; 32, 7 ss.; 37, 10 ss. 40, 11; 43, 12; 44, 15; 50, 19; 53, 7; 54, 1; 57, 19; 81, 14; 397, 4, 8; 406, 12 ss.; 411, 15; 434, 8; 473, 2 ss.; 476, 16; — *Σολομῶντος* 470, 2; — *τέχνης*: *διασურμός, συρμός* 471, 4; 616, 15; — *ὁδηγία* 401, 13; — *τέχνη τῆς ψάμμου* 106.

- τεχνήτης, τεχνίτης (= μάγος) 411, 27; 412, 22; 582, 10; 584, 11;
 — τεχνήται πέντε τῆς ἀγά-
 πης δαίμονες 423, 26. Cf. δι-
 δάσκαλος, μαῖστωρ.
 τεψί 33, 2.
 τζακίσματα τοῦ μετώπου 152, 3.
 τζανάκι 37, 13 ap.
 τζαρούχια 21, 10; cf. ὑποδή-
 ματα.
 τζέπη 202, 15.
 τζέρκιον τῆς τέχνης 426, 2; cf.
 κέρκιον, κύκλος, τζέρκουλος.
 τζέρκουλος τῆς τέχνης οὐ τέχνη
 τοῦ τζερκούλου 18, 2; 426, 2;
 616, 33; 651, 3. Cf. κέρκιον,
 τζέρκιον, κύκλος, πόλος.
 Τζηράκις: cf. Σουντζηράκις.
 τζηριτόν, βοτάνη 487, 6.
 τζουκάλιν ἄπαιρτον 93, 3; —
 ἀφόρεστον, ἀφόριον 65, 31;
 608, 6; — καινούργιον 13, 20;
 145, 27; 552, 13, 16.
 τζουκαλόπουλον 555, 6.
 τζουκνίδας ῥίζα 586, 6.
 τηγάνιον, τηγανον 55, 1; 434,
 10; 592, 14; — σιδέρινον ἀμή-
 λωτον 54, 25 ap.
 τήταμος (?) 128, 16.
 Τιβεριάς 265, 15.
 Τίγρις 139, 14; 145, 24.
 «τιμή μικρά» (σχῆμα) 338, 15;
 558, 23.
 Τισιζήλ, ἄγγ. 432, 13.
 Τοδεδιδή, πρίγκιπας δαιμονί-
 ων 459, 13, 27; 460, 6.
 τοίχος 544, 25; 611, 2; 625, 19.
 τόκους λαμβάνοντες (οἱ) 274, 8;
 277, 31; 282, 16.
 τομή μιᾷ κόπτειν 473, 17; cf.
 μαχαιριᾷ μιᾷ.
 τοξεύειν, τόξον 466, 4; 543, 20;
 544, 2 ap., 18 ss.; cf. δοξάρι.
 Τοξότης (Zodiaque) 402, 19;
 442, 18; 471, 27; 506, 18; 617,
 8.
 Τοπάρχαι τῶν ὁρέων (corr.) καὶ
 κρημνωδῶν, δαίμονες 99, 11,
- τόπος τῆς τέχνης 23, 5 ss.; 416,
 22 s.; — cf. ἄβατος, ἄκτυπος,
 ἀνυδρος, ἀπέρατος, ἀπερίσκοπος,
 ἔαστρος, ἔρημος, στερεός, ὕψη-
 λός; — τόπος (divination) 394,
 16ss.; 395, 5; — τόπον :στοιχεῖον
 91, 14, 19, 23; 92, 6, 10, 17; 578,
 12, 20; — φάντασμα 122, 29;
 123, 1; — τόπους ἀγοράζειν
 506, 26; — τόπον ἀλλάσσειν
 506, 17, 29; — τόποι ἐγκρημ-
 νώδεις 222, 20.
 Τοῦρκοι 173, 5; 177, 27; 206, 1;
 311, 22; 338, 12; 347, 1, 11;
 353, 17; 354, 17; 356, 36; 616,
 3.
 τράγος 186, 9; 544, 27; — τράγον :
 δέρμα 444, 7; — κέρας μέ-
 λαν 12, 18; 406, 21; — κρέας
 544, 27.
 τραγωδεῖν, τραγωδία 518, 28;
 545, 2 ap.
 τράπεζα, τραπέζιν 60, 29; 64, 15;
 181, 7; — ἀγία 100, 26; 614,
 28; — τῶν ἄρτων 30, 8; 423, 5;
 — καινούργια 47, 4; 578, 4;
 579, 1.
 τραπεξομάντιλον καινούργιον 60,
 29.
 τραχεῖαι πετρῶν 242, 20.
 τράχηλος 153, 25; 444, 28; 619,
 13; 628, 3; cf. ἀδχήν.
 τρεμόμενα δαιμόνια 119, 31.
 τρεμονντάνα 68, 10, 13; 640, 5,
 7; cf. ἀνατολή.
 τρέξιμον 198, 13; cf. δρόμος.
 τρέχειν 169, 23; 172, 13; 530, 11;
 540, 24.
 τριακονταφυλλέα 514, 14.
 τριαντάφυλλον 51, 10; cf. ῥό-
 δον.
 Τριὰς ἀγία 107, 4; 118, 14 ss.;
 126, 25; 127, 21; 155, 4;
 232, 36; 260, 22; 615, 27.
 τρίγλη 371, 12; 372, 1.
 τρίγλωμμα 433, 25; 594, 5; cf.
 πεντάλφα etc.
 Τριετή, δαιμόνιον 242, 24.

τρίηλος μάχαιρα 580, 4 ss.; cf. ἥλος.

τριθαλὶς 500, 15.

Τρίμορφος, δαιμόνιον 242, 27.

Τριόβολον, δαιμόνιον 235, 6.

τριόδιον πνεῦμα 111, 4.

τριόδιον, τριόδος 73, 29; 119, 6, 31; 120, 19; 417, 3; 450, 13; 459, 19; 590, 8, 12; 617, 16; 639, 19; — τριόδων δαίμονες 119, 31; 617, 27. Cf. ἄμφοδον, διόδιον, τριστρατον.

Τριοδίτις, δαιμόνιον 242, 27.

τριπόδιν σκαμνὶ 580, 1.

Τρίπολις 323, 11.

τρίς: cf. ἐκ τρίτου, φοραίς.

τρισάγιος ὕμνος (ἄγιος, ἅγιος, ἄγιος, Κύριος Σαβαώθ κ. τ. λ.) 26, 4 ss.; 27, 3; 46, 8 ss.; 52, 11; 121, 28; 229, 20; 231, 15; 232, 31; 243, 15; 246, 7, 25; 295, 9; 418, 19; 419, 23; — τρισάγιον (τὸ) 127, 21; 442, 25; 557, 5; 611, 19; — ἀπολυτικόν 582, 2.

Τρισμέγιστος: Δὼν ου Ὀδῶν 330, 22; 331, 10, 32; — Ἐρμῆς 462, 12; 464, 17; 601, 1.

τρισουρία (sic) 119, 14.

τρισσόμορφον δαιμόνιον 235, 30.

τριστρατον 23, 12; 57, 25; 502, 3, 11; cf. τριόδιον.

τριταῖος: cf. πυρετός, ῥίγος, ῥιγοπύρετος; — τριταῖον δαιμόνιον 243, 5.

τρίτη ἡμέρα, ἡμέρα Ἄρεως 59, 8, 11; 70, 13; 101, 12; 203, 34; 398, 11; 404, 11; 345, 32; 439, 14; 476, 12; 485, 14; 573, 20; 603, 12; 633, 9, 30; 650, 17; — τρίτης ὥρα πρώτη 11, 5, 8 s.; 12, 17, 19.

τρίτου (ἐκ) 88, 11; 115, 14; 117, 6; 122, 5; 127, 32; 129, 6; 444, 25; 458, 11; 460, 21; 467, 13; 552, 21; 620, 6. Cf. βολαίς, φοραίς.

τριτοῦν 576, 10, 15.

Τριτών, δαιμόνιον 111, 4.

τρί υλλον 74, 23.

τρομάρα 122, 30; 123, 1.

τροπάριον 91, 9; 127, 2; 147, 4; — Πεντηκοστῆς 147, 17.

τρόχαλος, τροχάλος 119, 8; 132, 13.

τροχίλος 570, 30.

τροχός 44, 17; 47, 10; — τροχοὶ πύρινοι ἀγγέλων 243, 13.

τρυνών 189, 4; 366, 11; — τρυγόνος: αἷμα 443, 21; 450, 1; — καρδία 449, 24; — νεοσιά, φωλεά 138, 11; 465, 29; — ὄν 625, 5. Cf. κονλούμπα ἀργία. Τρωάς 300, 28; 301, 10.

τρώγειν: cf. ἐσθίειν; — φαγεῖν ἢ διδόναι φαγεῖν γράμματα, σημεῖα ἢ μεμαγευμένον τι 67, 24; 68, 6; 74, 3; 77, 28; 84, 4; 113, 8; 116, 24; 146, 32; 147, 13 s.; 448, 12; 449, 14; 465, 3; 550, 22; 551, 3, 6; 608, 18; 609, 18, 24; 610, 2; 611, 9; 614, 12, 29; 635, 24; cf. πίνειν; — νὰ μηδὲν φάγη, μηδὲν πῖη, μὴ κοιμηθῇ ἕως ἂν (imprecation) 17, 22, 24; 30, 24; 62, 29; 63, 23; 74, 14; 75, 6; 77, 17; 84, 18; 87, 26; 423, 21; 457, 4; 607, 14, 22.

τρώγλαι πετρῶν 238, 33; cf. σπήλαιον.

Τρωῦλος ὁ σκαθοκουβονκλάριος 308, 31.

τυλλοσεῖν 444, 9, 28; 445, 11, 14; 502, 25 ss.; cf. ἐντυλλοσεῖν.

τυρὶν, τυρός 200, 18; 520, 24 ss.; 538, 30; 544, 32; 550, 21; 551, 2, 5; 553, 17 s.; 609, 16 ss.; 610, 2; — νωπὸν 67, 19.

τυφλός 483, 13; 512, 1.

τυφλώνειν 96, 14, 22; — τυφλῶνον τὰ νήπια ἐν τῇ κοιτῇ δαιμόνιον 235, 8.

Υ

- δαίνης ἐγκέφαλος* 492, 10; — *κρέας* 545, 8.
δαλλον 43, 17 ap.; 50, 13; 51, 14, 16; 57, 7; 79, 14; 429, 30; 430, 4; 496, 6 ss.; cf. *ἀγγεῖον, ποτήριον*.
ὕδρομαντεία 8; 403, 4; 469, 1; 472, 9; 493, 19; 499, 1; 504, 1; 576, 4; 649, 2; cf. *ὕδρομαντεία*.
ὕδραργυρος 462, 3; 463, 2; 479, 9; cf. *δυσάργυρος*.
ὕδρια 460, 18, 21; 468, 19, 22.
ὕδρομαντεία 649, 8; cf. *ὕδρομαντεία*.
ὕδρος 565, 8.
Ὑδροχόος (Zodiaque) 402, 29; 442, 20; 472, 4; 506, 26; 507, 3, 5; 641, 10; 647, 25; — *ου ἄγγελοι* 647, 27.
ὕδρώπικας 145, 25.
ὕδωρ 91, 8, 14; 119, 5; 420, 3; 450, 11; 480, 12; 545, 2 ss.; 587, 2; 588, 21; 594, 25; 595, 6; 601, 23; 602, 3, 17, 21; 605, 2; 610, 25; — *ἀέναον* 591, 2; — *ἀναβρόν* 545, 3 ap.; — *ἀρπακτικόν* 597, 1; — *γλυκύ* 408, 1, 17; 472, 12; 473, 24; 474, 7, 19; — *θαλάσσιον* 53, 8; 509, 7; — *μαντικόν πηγαῖον* 325, 26; — *δμβρινόν, δμβρινόν, βροχῆς* 460, 18; 482, 17; 484, 7; 487, 1; 496, 2; — *ποταμοῦ* 504, 3; — *τρεχάμενον, τρέχον* 13, 16; 407, 15; 408, 1, 17; 473, 24; 493, 14; 502, 8; — *ἀπὸ φρεάτων ἐπίτ.* 509, 8; — *ἐμπίπτειν εἰς ὕδωρ* 512, 22; — *ὕδατων βασιλεύς* 460, 23. Cf. *νερόν, βρύσις, πηγῇ*.
ὕειον γάλα 490, 15; — *κρέας* 486, 7; 493, 5; cf. *χοίρειον*.
ὕϊός 545, 10; *ὕϊεαν ὑποκλίνειν* 646, 1.
ὕλη 173, 33 s., 37; 545, 11.
ὕμεινε 643, 20; cf. *εἰκόν*.
Ὑξαμπέλ, ῥήγας δαιμόνων 577, 7.
ὕοσινάμον σπόρος 597, 13.
Ὑπαπαντή 87, 9.
ὕπενδύτης 416, 12.
ὕπερκρανον 210, 5.
ὕπνος, ὑπνοῦν 65, 21; 74, 4; 90, 1; 99, 13; 100, 18; 142, 9; 243, 26; 449, 20; 468, 21; 507, 9; 549, 5; 550, 5, 8, 13, 16; 551, 10; 615, 19; 622, 1; — *μὴ ὑπνώσθαι* 615, 1; — *ὕπνον ἄγγελος* 10, 12; 112, 16; 549, 6; 622, 3. Cf. *ἀγρυπνία*.
ὕπογαστριον 144, 6, 9, 11, 24; 627, 22.
ὕπόγλυκον 618, 18, 26.
ὕποδήματα (-δέματα) 516, 8; 545, 12; — *τῆς τέχνης* 18, 14; 21, 9; 32, 27; 416, 14; 425, 6; — *τῶν χειρῶν* 477, 26.
ὕποκάμισον 136, 4; 201, 8; 6, 5, 15; — *ἀφόρετον* 18, 13; 425, 6; — *μακρὸν καθαρὸν* 590, 9; — *πλυμένον* 146, 34.
ὕποκατάρα 130, 18.
ὕποκλίνειν τινα (*εἰς τὸ*) 640, 11; 645, 1; 648, 1; — *ὕϊεαν* 646, 1.
ὕποπόδιον Θεοῦ 232, 8; 243, 16; 245, 5.
ὕποτάττειν ἐχθροῦς 650, 27; — *λαόν* 398, 26; cf. *ἐλέγξαι*; — *πνεύματα* 26, 9; 424, 26; 470, 24.
ὕποχθόνια 479, 26; cf. *καταχθόνια*.
ὕπωρικα 578, 8.
ὕσσωπος 550, 12.
ὕστερόπουοντο 138, 27.
ὕφαίνειν 545, 2 ap.
ὕψηλός τόπος 165, 28; 173, 1; 181, 9, 11; 527, 10, 16.
ὕψηλοφροσύνη 200, 25.
Ὑψίστου Θεοῦ δύναμις 623, 25; — *ὄνομα* 508, 18.
ὕψωμα Παναγίας (= *ἐδλογία*) 141, 10; cf. *ἐδλογία, προσφορά*.

Φ

- φάβα ἄγρια 396, 17; — φάβη
 βίκια 398, 17 ap.; cf. κύαμος.
 Φαβέηλ, ἄγγελος 127, 13.
 φαγιά 193, 19.
 φαδιάζειν ἐχθρόν 96, 13.
 Φακατορ, ἀρχων τῆς κολάσεως
 17, 16.
 φακῇ 551, 8.
 Φακρασίς 511, 10.
 φαλάγγιον 569, 31.
 φάλαινα 369, 23.
 φαλακρός 545, 16 s.
 Φαμαθηλ, ἄγγ. 27, 21.
 φανάρι 24, 11; 32, 21; cf. λύχνος.
 Φανδῶρον, δαιμόνιον 237, 8.
 Φαριέλ, ἄγγ. 447, 5.
 φανός 425, 26.
 φαντασία 121, 10; 122, 12; 214,
 8, 38; 216, 15; 217, 15; 243, 25;
 — δαιμόνων, δαιμονική 98, 28;
 602, 15; — διαβολική 113, 23;
 — φαντασίας ἰνδάλματα, δαι-
 μονες 241, 10.
 φάντασμα 122, 14; 182, 11; 204,
 17; 243, 6; 606, 5, 19; — ἄεριον
 99, 12; — κατέργων 460, 15; —
 τόπον 122, 29; 123, 1.
 φαντασματικὸν δαιμόνιον 119, 12.
 φανταστικὸν δαιμόνιον 119, 30.
 φαράγγιον, φάραγξ 119, 3; 233,
 27; 239, 4.
 Φαραώ 240, 5; 253, 25; 256, 17;
 261, 5.
 Φαριέμ, ἄγγ. 42, 9.
 Φαρισαῖοι 271, 31; 293, 19.
 φαρμακεία 122, 12; 230, 34; 244,
 31; — φαρμακείας δαιμόνιον
 245, 24.
 φάρμακον, φαρμάκιον 119, 10;
 120, 11, 15; 137, 14; 444, 117;
 606, 17.
 φαρμακός 279, 15.
 Φαρμαχαήλ, ἀρχιστράτηγος ἄγγ.
 112, 21; 622, 3.
 Φαρμουθιέλ, ἀρχιστράτηγος ἄγγ.
 420, 10.
 φάσμα πνεύματος 590, 31.
 φάσσα 381, 24.
 φεγγάρι 119, 2; 181, 16; — φεγ-
 γάρια τρία 59, 27; — φεγγαρίον
 ἀπόχυσις 552, 15; cf. Σελήνη.
 φελώνιν 508, 2.
 Φερεμίδης 577, 1.
 φερνίκιν 553, 24; cf. βερνίκιον.
 φέστα 87, 4.
 φθάρμα-τοῦ ἀνθρώπου κακουρ-
 γοῦ 128, 30.
 φθειρεσθαι (μὴ) 463, 9.
 φθόνος 128, 30; 216, 7; 230, 33;
 243, 11, 25; cf. ζῆλος.
 φίδι cf. ὄφιδι.
 Φικιέλ, ἄγγ. 447, 13.
 φιλάργυροι (οἱ) 277, 30; 284, 32.
 Φιλβάν, βασιλεὺς τῶν ὑδάτων
 460, 23.
 φίλημα 545, 4 ap.; — δαίμονος
 56, 9 ap.; — παιδός 522, 18. Cf.
 κυνεῖν.
 φίλια 401, 15; 402, 30; 471, 6;
 616, 17 s.; 644, 13.
 φιλιάζειν δένδρα 522, 13.
 φίλιν (ἐλέφας) 362, 2.
 φίλιον 200, 1; 621, 9; cf. φίλη-
 μα.
 Φίλιππος Μακεδῶν 325, 15.
 φιλόπτωχοι (οἱ) 288, 1.
 φίλος 181, 20; 545, 27.
 φιλοσοφίας βιβλίον Σολομώντος
 576, 27.
 φιλόσοφος παλαιός τις 155, 1;
 164, 23; — φιλόσοφοι (οὐ σοφοί)
 ἐπὶ Ἑλλήνες 331, 4 ss.; —
 φιλοσόφους ἰδεῖν 506, 23.
 φιλήτῃ ἀλφάβητος 613, n. 1; —
 φιλήτῃ βιβλίον 341, 32; 343,
 27; 348, 5.
 φίλτρον 30, 15; 399, 9 ss.; 411,
 8, 10; 448, 1; 462, 15; 466, 30;
 502, 6; 504, 17; 505, 1, 6;
 554, 2; 641, 1, 15; 644, 19; cf.
 ἀγάπη.
 Φισῶν 139, 14; 145, 24.
 φλεβοτομεῖν, φλεβοτομία 398,
 17; 470, 15; 505, 15, 20, 23;

- 506, 1, 5; 517, 5; 598, 20; —
περιστερὸν 555 11.
φλέγμα 545, 20.
φλέψ βασιλική κινούσα 90, 13,
 17; — *φλέβες βασιλικαί* 30, 30;
 424, 3; — *οβ'* 90, 15; 97, 18;
 612, 18; — *τκ' τῆς κεφαῖης*
 97, 29.
φλιά 645, 9.
φλουρίν, φλωρίν 60, 24 ss.; 61, 4
 ss., 201, 6.
φοβεῖσθαι (εἰς τὸ μὴ) 59, 31; 139,
 31; 402, 18, 22; 449, 18; 471,
 26, 30; 617, 12.
φοβερίζον δαιμόνιον 122, 28.
φοβερισμός 122, 22; 127, 3; 247,
 35; 263, 9; 402, 9; 471, 21; 617,
 1.
Φοβοθήλ, δαιμόνιον 237, 25.
φόβος 454, 9; 573, 24; 605, 4.
φοίνικος βᾶτον 168, 25.
Φόνος, δαιμόνιον 234, 24.
φόνος 23, 10; 24, 3; 417, 2, 17;
 — *φόνον ποιήσασα μάχαιρα* 12,
 15; 406, 19; 473, 6; — *φόνου*
δαιμόνια 245, 22.
φοραῖς δύο 129, 19; 132, 2;
 — *δώδεκα* 580, 15; — *ἐνδεκα*
 430, 14; — *ἐννέα* 193, 10; 461,
 22, 29; 501, 20, 27; 585, 14;
 — *εἷξ* 58, 13; — *ἐπτά* 37, 18;
 44, 1, 4; 49, 11, 27; 50, 2; 56,
 3; 61, 12, 17; 137, 20, 22, 26;
 408, 1, 17; 434, 10; 444, 16;
 473, 25; 474, 19; 500, 3; 553,
 25; 592, 15; — *πέντε* 44, 18;
 468, 21; — *τεσσαράκοντα* 467,
 21; — *τρεις* 15, 7; 38, 11;
 40, 17; 52, 18; 54, 5; 74, 15;
 114, 9; 136, 20; 434, 2; 480,
 21, 25; 578, 9, 17, 19; 585, 22;
 587, 20; 588, 24; 590, 25; 594,
 15; 614, 7, 28; 618, 14; v. *ἐκ τρι-*
του. Cf. *βολαῖς*.
φορεῖν φυλακτήριον etc., 112, 16;
 447, 2, 7; 459, 6; 482, 3, 11,
 17 ss.; 483, 4; 485, 8; 486, 7;
 487, 6; 488, 9; 489, 5; 490, 4;
 493, 3; 554, 18; 634, 8; cf. *βασ-*
τάζειν, δεῖν, κρεμαννύναι.
φόρεμα 181, 17 ss.; — *τῆς τέχνης*
 18, 13; 32, 25; 425, 29; —
καινούργια 18, 13; 425, 29;
κόκκινα 496, 4; — *λινά* 18, 13;
 — *νεκροῦ* 448, 24. Cf. *ἐνδύμα-*
τα, ἱμάτια.
φορέσαι νέα 505, 15, 26; 506, 6,
 22, 28, 31; cf. *φόρεμα*.
φόρεμα 460, 11; cf. *εἶδωλον*.
φορμίζων ἄνθρωπος 489, 2.
φορτίον 545, 23.
φουκά κουκουμάρη 587, 14.
φοῦκτα σιδεροπενταδάκτυλος 83,
 9.
φούρκα 448, 18.
φουρκισμένον φούρκας ξύλον καὶ
σχοινίον 448, 18; — *πλευρόν*
 450, 15.
φουῆρος 119, 7; 202, 20.
φουρτούνα 605, 15.
φουσάτον δαιμονίων 36, 13; 38,
 12; 428, 29; 430, 23 ss.; cf.
στρατεία, σύνταγμα.
φούχταις ἐπτά νερόν 53, 8. Cf.
κύματα.
φραγγικά 445, 8.
Φράγγοι, Φράγκοι, Φραγκία 322,
 9; 374, 15; 445, 8; 514, 8;
 516, 1, 3.
φράττειν στόματα ἐχθρῶν 623, 30.
φρέαρ 512, 12; 545, 21; — *ἐπτά-*
στομον τῆς κολάσεως 243, 19;
 249, 3; cf. *πηγάδιν*.
φρενετικός 490, 7.
φρενῶν, ἔξω 197, 17.
φρικιασμός 122, 4, 22; 127, 3;
 247, 35; 263, 9.
φρουτικά 187, 19.
φρύνη 381, 32.
φρυγεῖν 545, 18.
φρυγῶν ἄνθρωπος, δοῦλος 12, 1;
 114, 15; 143, 12; 151, 3; 453,
 10, 26; 455, 4; 615, 14.
φύκιον 545, 14.

φυλακή 545, 15; — μάγον 414, 6, 26.

«φυλακή καὶ τάφος» (σχῆμα)

108, 17; 389, 12; 559, 8.

φυλακίζεσθαι 545, 22; — φυλα-

κισμένος, φυλακωμένος 101,

13; 449, 10; cf. δέσμιος.

φυλακτήριον 11, 10; 18, 22; 33,

1; 64, 26; 90, 23; 98, 27; 113,

3, 12; 117, 9; 118, 7; 122, 14,

20; 123, 4; 124, 1; 126, 1, 11,

29 s.; 127, 1; 130, 24; 132, 7

s., 16; 139, 4; 263, 7; 398, 13,

21; 402, 17; 426, 3; 430, 2;

464, 15; 573, 23; 575, 2; 587,

10; 600, 13; 604-607; 616, 1;

620, 25; 622, 17, 22; cf. 623,

18; cf. χαρτίν.

φύλαξ ἄγγελος 199, 17; cf. 52, 17.

φύλλον: cf. δάφνη, ἐλαία, ἐτέα.

φύσαλος 369, 23.

φύσαλος, ἰχθύς 372, 9.

φυσᾶν (rite) 40, 21; cf. ἐμφυσᾶν.

Φυσική Ἀκρόασις Διογένους 322,

29.

φυσικόν, φύσις (= αἰδοῖα) 96,

23; 627, 14.

φυσιολογικός τρόπος 152, 1.

φυτίλι 88, 8; 91, 5.

φωκίας δέρμα 554, 12.

φωλεῦον δαιμόνιον 233, 25.

φωλεός 545, 25.

φωνάζειν 181, 13; cf. καλεῖσθαι.

φωνή ἀνθρώπου 23, 11, 13; —

ἀλεκτρυνόρος, cf. ἀλέκτωρ, πε-

τεινός; — φωναί ἐπτά 119, 9;

— φωναί = ὀνόματα ἄγρια 488,

1, 4, 8; cf. ὀνόματα.

φῶς 519, 18; 545, 26; — ἄγιον

49, 16; 50, 29; 52, 15; — κόσ-

μου 114, 28; 115, 28; 653, 2;

— φῶς ὁ Θεός 125, 28 s.; —

φωτός ἐξορκισμός 576, 12.

φῶς (= ὄψιν) δεῖν, λῦειν 652, 37;

653, 3.

Φῶτα, ἐορτή 49, 3; 50, 23; 86,

26; 87, 9; 101, 2; 545, 24; —

Φώτων νύξ 60, 23, 25. Cf. Θεο-

φάνεια.

Φωτεινή, ἄγρια 122, 9.

Φωτεινός 316, 6.

φωτεινός Θεός 29, 28; 422, 23.

φωτίαν ἀνάπτειν 167, 21; 181,

15; cf. πῦρ; — φωτίας ὑπο-

κάτω 136, 5; cf. ἱστία.

φωτομαντεία 576, 5; 577, 1.

X

χαβώνειν, χαώνειν ἐχθρόν 89,

9, 12; 96, 7, 18, 21.

Χαζαρία 323, 6.

Χαήλ, προφήτης 557, 2.

Χάθρον Σαμαήλ, δαιμόνιον 223,

11, 31, 33.

χαμός 67, 1.

χαιρετίζειν ἄστρον 17, 6; 80, 12;

611, 22; 618, 5; — μὴ χαιρε-

τίζειν τινά 80, 26; cf. ἄλλον,

ὀμιλεῖν.

χαιρετισμός τῆς Θεοτόκου 118,

17; 468, 27; 585, 14; 588, 4.

χαλάξης ἄγγελος 112, 21; —

χαλάζιν βασιτάζων ἄγγελος 286,

10.

χαλάσματα 81, 11.

χαλβάνη, χαλβάνιν 64, 17; 429,

4.

χαλδαϊκά σημεῖα 483, 2, 7.

Χαλδαῖοι, Χαλδεῖα 226, 15, 20;

323, 5, 17; 481, 6; 482, 8; 485,

8, 18.

χαλίκια ἄσπρα τρία 145, 17.

χαλινάριν 96, 16.

χαλινοῦν δαίμονας 98, 23, 27;

120, 5; — ἐχθρόν 89, 9, 12;

96, 7, 16 ss.; 121, 10; 503, 13,

17; 575, 8; 623, 5, 13.

χάλκανθος 77, 3.

χαλκός, χαλκιάς, χαρκέας 12, 16;

77, 13; 406, 20; 625, 13.

χαλκίτις 485, 19.

χαλκός 479, 9; — ἄθικτος 478,

4; — ἀττικός 478, 4 ap.

χαλκοῦν ἀργεῖον 224, 10; 226,

16, 38; 484, 8; — κανκλον

486, 15; — λόχνιον 509, 14; —

- πινάκιν 587, 2; — πλάξ 230, 27; — σφραγίς 248, 11; — cf. παφυλιτικόν, χαρκοπίνακον.
 χαμαίξηλον 482, 8.
 χαμαιλέων 366, 4.
 Χανααῖοι 240, 8; — τῆς Χανααίως θυγάτηρ 253, 12.
 χάνειν 170, 9, 17; 173, 8, 27; — χαμένον πρᾶγμα 587, 4; cf. ἀπολλόμενον.
 Χανεφῆ 347, 13.
 χαραδριός 381, 25.
 Χαράκι μαῦρον 120, 9.
 χαρακτῆραι, χαρακτῆρες (signes magiques) 11, 10, 17; 12, 4, 8, 11; 18, 30; 21, 4, 6, 8 s.; 32, 17; 51, 17; 54, 3, 6; 55, 2, 3; 58, 3, 7; 60, 10, 18; 64, 5, 7; 66, 2, 6, 20, 23; 67, 2; 75, 22; 76, 7; 77, 26; 79, 11; 80, 9; 82, 12; 85, 2; 89, 24; 95, 7, 25; 96, 1; 98, 11; 101, 5; 140, 9, 13; 142, 3; 148, 24; 400, 7; 404, 31 ss.; 456, 14; 462, 8; 479, 30; 480, 4; 504, 14, 16; 505, 2, 5, 7; 548, 6, 11, 19; 554, 20; 556, 2; 575, 7 ss., 16; 580, 7 ss.; 587, 13, 16, 24; 590, 1, 5; 591, 8, 13; 615, 16; 619, 13, 16; 620, 15, 21; 652, 40; 653, 5, 7, 11, 13; — πλανητῶν 405, 2, 6, 10, 15, 19, 23; 406, 4; 641, 5, 13; 642, 18; 643, 3 s., 15, 23; 644, 7, 13 s., 26; 645, 15, 20; 646, 5, 17; 647, 3, 10, 16, 22, 26; 648, 8 ss.
 Cf. σημεία.
 χαρᾶς ἄγγελος 10, 22; 112, 20.
 Χαρατοήλ, δαιμόνιον 111, 11.
 Χαραφιήλ, ἄγγ. 127, 13.
 Χάρητος εὐνοῦχος Χηονόπουλος 302, 33.
 χάριν αἰτεῖν, δεῖσθαι, 117, 1; 398, 22; 470, 18; 616, 15 s., 19; 650, 22; χάρις τ. ἁγίων 65, 17; — ἀνθράς 445, 9; — βασιλέων 31, 10; — γῆς 16, 5; 410, 27; — διασυνέσεως 15, 10; 410, 8; 475, 21; — ἡ μεγάλη 62, 26; — νυκτερίδος, ῥομφαίας 409, 1; 474, 27; — πηγάνου 63, 17; — πλανητῶν 397, 10; 400, 4.
 χάρισμα 181, 22; — χαρίσματα ἐπὶ τὰ ἁγίον Πνεύματος 62, 21; 498, 7.
 χαρκοπίνακον ἀγγεῖον 585, 5; 586, 5; cf. χαλκοῦν.
 χαροποιτα: cf. χαρά.
 χαρτίν 111, 2; 115, 16; 138, 27; 181, 24; — χαρτία δύο 581, 15; τρία 146, 22; — ἀγέννητον, v. ἀγέννητον; — ἄσπρον 51, 13; 66, 6; 74, 29; 75, 28; 77, 3; — βαμβακερινόν, βαμπάκινον, βαμπάκιον, παμπάκινον 11, 17; 79, 4; 467, 19; 581, 16; 582, 4; 635, 17; 642, 17; — βεβράνιον, βέβρινον 504, 14, 19, 25; 581, 15; 582, 3; 634, 11; 639, 6; — βόειον, βοϊκόν 18, 19, 27; 21, 3; 414, 2; 425, 12; 477, 10; — γαζέλιον, γαζέλλιον 78, 10, 16; 79, 7; 81, 2; 553, 22; — δόρκιον 456, 5, 26; — ἐλάφειον, ἐλάφινον, ἐλαφικόν 78, 16; 80, 23; 608, 13; 611, 13; 639, 3; — ζαρκάδος 80, 20; — καθαρόν 14, 6 ss.; 73, 24; 76, 9, 16; 407, 19; 473, 27; — κίτρινον 94, 14; — μόρικον 548, 6; — παμπάκινον, v. βαμβακερινόν; — παρθένον 16, 13; 407, 18 ss.; 413, 20; 416, 4; 473, 27; 477, 6, 23; 501, 8; 634, 15; 644, 4; 646, 20; 647, 2; — cf. ῥοκοχάρτιν; — χαρτία παίζειν 548, 15.
 χαρτίν (= φυλακτήριον) 401, 11, 16, 21, 24; 402, 1 s., 17, 22; 403, 1; 470, 14, 18; 471, 3, 6, 10, 13, 15, 16, 26, 29; 472, 2, 4; 616, 14, 18, 22, 25, 29; 617, 7.
 Χασάνις 338, 6.
 «χαωμός και ἀπώλεια» (σχῆμα) 560, 19.
 χέειν νερόν 86, 33; 96, 1; 137, 3; 198, 21; 548, 12; cf. ῥαίνειν,

- (μή) χέζειν, μή κατουρεῖν im
précation) 142, 15; 457, 4 s.
ap.; 578, 16.
- χέλλη 627, 8; 628, 19 ss.; 629,
12 ss.; — βρέχειν με αἷμα 195,
8; — χέλλη δάκνοντα δαιμόνια
241, 7.
- Χέλλων 329, 2.
- χείρ, χέριν, 56, 16 ap., ; 152, 18
ss.; 153, 35; 172, 12; 591, 9;
627, 11; 629, 3, 23 ss.; 647,
5; — ἀριστερά, ξερβή 28, 4;
58, 14; 75, 12; 82, 10; 408, 22;
420, 23; 505, 3; 585, 11, 15;
— δεξιὰ 16, 2, 13; 28, 3; 58,
16; 80, 20; 85, 4; 94, 21 s.;
408, 23; 409, 6, 15, 21; 410, 24;
416, 3; 420, 22; 445, 12; 505, 2;
508, 2; 578, 8; 581, 13; 639, 5,
7; — χείρας προπλύνειν 588, 2;
— χεῖρ ἀκίνητος 261, 1; —
ἀόρατος 254, 33; — Κυρίου βοη-
θός καὶ ἰατρός 127, 9; — δε-
ξιὰ Κυρίου 503, 19; — Χρισ-
τοῦ 233, 1. Cf. παλάμη.
- χειράγρα 492, 12, 14.
- χειρόπονος 119, 14.
- χελιδόνιον, βοτάνη 382, 18.
- χελιδονόπουλον 65, 29; 93, 2.
- χελιδών, χελιδόνιον 138, 1 ss.;
382, 15; 384, 4; 481, 5; 513,
17, 24; — χελιδόνος αἷμα
409, 5; 475, 1; — χελιδονίων
ὀφθαλμοὺς εὐγαλεῖν 138, 2; —
πέτραι 138, 4 ss.; — φωλέα
597, 18.
- χελῶνα 132, 10; — χελώνης αἷ-
μα 132, 12; — καύκαλον 139,
26; — κόκκαλον 132, 15.
- Χερουβίμ 26, 29; 27, 1; 31, 6; 36,
25; 55, 15; 97, 23; 118, 28; 119,
19; 121, 22; 123, 13; 229, 19;
231, 12; 232, 2, 30; 242, 14;
246, 35; 273, 10; 274, 21;
278, 7; 282, 29; 284, 2; 285,
3, 36; 288, 5; 295, 6, 9; 419,
14, 21; 424, 10; 465, 16; 504,
26; 508, 28; 601, 19; 602, 24.
Cf. Περλνόμενα.
- χερσαῖον δαιμόνιον 257, 13.
- χέρσυδρος 368, 23.
- Χερσών 323, 5.
- χῆν 181, 23; 190, 10; 382, 5; —
χηνός: ἦπαρ 492, 8; — πτερόν
407, 9; — ἀγριαὶ χῆνες 382, 11.
- χῆραι (αἰ) 277, 4
- Χιζά, ἄγγ. 249, 17
- Χίος 301, 11; — χίος οἶνος 491, 8.
- Χιράμ 227, 13, 18.
- χιτών, χιτωνίσκος 201, 9; 413, 1;
— λινοῦς 412, 25; 413, 17; —
χιτώνος περόνιον 413, 16;
— τραχηλαία 413, 17.
- χιών, χιόνι 193, 1; 243, 17.
- χοίρειον γάλα 625, 3; — κρέας
μὴ ἐσθίειν 348, 13; 491, 3. Cf.
θειον.
- χοιροβοσκός, ὄρεον 502, 1.
- χοῖρος 186, 15; — χοῖρον τρέχεις
503, 5; cf. χοίρειον.
- χόνδρον, βότανον 481, 6.
- χόρτον 178, 20.
- χοῦς ἀπὸ τάφου 502, 24; cf.
χῶμα.
- Χουσεήνης 338, 7.
- χρήματα ἀξάνειν 635, 5; —
ἀκίνητα εἶναι (εἰς τὸ) 605, 21.
Cf. θησανρός.
- χρηματίζειν 484, 16.
- χρηματιστικά ἡμέραι Σελήνης
546, 1.
- χρεῖν σῶμα 425, 26; 459, 18; cf.
ἀλείφειν.
- χρεῖσις, χρῆσις βασιλέων 31, 11;
424, 14 s.; — προφητῶν 31,
12; 424, 16.
- χριστοπουλί 121, 24; cf. ῥεον.
- Χριστοφόρος, ἄγιος 596, 20.
- χρόνων δέκα παῖς 82, 5; 480, 13;
— δεκατεσσάρων 40, 15; — ἐν-
νέα 54, 23; 82, 5; — ὀκτώ 432,
19; 593, 1.
- χρυσανθέμου παρθενικὸν αἷμα
466, 11.
- χρυσάφιν (instrument de) 74, 23;
— χρυσάφιν ἀπορρίνισμα 88,
19; cf. χρυσός.
- Χρυσέα πόρτα 306, 38; 307, 6.

χρυσοβαράκη 443, 15.

χρυσόθειον 463, 1.

χρυσοκάθερπτος (?) Ἀφροδίτη
607, 18 ap.

χρυσοκόλλα ἀραβική 443, 17.

χρυσός, χρυσίον 26, 3; 31, 24, 25;
479, 9, 15; 615, 2; 641, 4; 645,
4; 644, 12, 23; — αἰθαλωμένος
488, 16; — χρυσίον κεκρυμμέ-
νον 221, 7; cf. χρυσάφιν.

χρυσότρεπτος Ἀφροδίτη 607, 18.
χρυσοῦς 181, 21; — δακτύλιος
458, 21; 466, 12; 530, 1 ap.;
— πέταλον 447, 2; — στύλος
647, 2; — σωληνάριον 486, 7;
— χρυσή εἰκών 645, 3; 644,
11, 23; 645, 3; — χρυσούν γε-
γονέναι 527, 2.

χρώματα 516, 1, 5 ss.; cf. βαφή.
χύτρος 504, 6; 553, 14; — ἀγά-
νωτος 480, 8, 10 ss.; 595, 4; —
καινή 480, 8, 10 ss., 509, 9; 595,
4. Cf. κύθρα.

χχιράηλ, βότανον 482, 8.

χῶμα ἀπὸ ἄλεθρον (ἀλέτρην) 493,
11; 599, 3 s.; — ἀπὸ αὐλάκι
147, 29 s.; — ἰχνοποδίου δε-
ξιού 458, 2; — νεκροῦ 86, 2;
cf. χοῦς.

χώνειν 77, 23; 555, 9; 648, 8; —
εἰς γῆν 145, 28; 634, 16; 635,
3, 17; — πρὸς ἐμβασίαν 647,
23; — ἀντικρὺ θύραν 503, 7; —
ὑποκάτω θύρας 146, 12; —
ὀπίσω θύρας 101, 14; — εἰς
κατώφλιον 11, 14; 58, 21; 78,
10, 23; 79, 2, 11; 653, 10; —
εἰς μνήμα 503, 3; — ἐν οἰ-
κίᾳ 645, 16; 646, 6; — εἰς πό-
ρον μανδρίον 553, 29 (corr.);
— ἐν φλιᾷ 645, 9.

χωνεύειν 490, 12.

χωραφίων ἀποτέλεσμα 602, 24.

ψ

ψαθὴν παπύρινον καλεῖν 577, 3.

ψαλίδι 202, 15; — ψαλίδια κί-
τρινα 145, 7.

ψάλλειν 181, 25; 518, 28.

ψαλμοκατάρα 230, 34.

ψαλμός 477, 18; 526, 17; 547, 4;
— ψαλμῶν δυνάμεις 639, 15;
— ψαλμοὶ δ', ε', ζ', η' 48, 25;
θ' 48, 4; ι', ια', ιβ' 48, 25;
ισ' 137, 11; ις' 48, 26; ιη'
497, 5, 12; 498, 19; ιθ' 48, 26;
κβ' 26, 2; κγ' 61, 12, 17; κδ'
48, 26; 49, 11; 86, 5; κε' 101,
3; κζ' 48, 27; κη' 147, 21;
κθ' 48, 27; λ' 48, 27; 117, 4
ap.; λδ' 622, 9; λζ', λθ' 48,
27; μα' 467, 10; 548, 2; μβ'
85, 2; 497, 5, 12; 498, 19; μδ'
467, 10; με' 48, 27; 117, 4, 7;
μθ' 585, 22; ν' 582, 2; νγ',
νδ' 48, 28; νζ' 469, 11; ξ' 86,
32; ξγ' 48, 28; ξς' 48, 28; 137,
2; 502, 26; ξζ' 147, 21; 622,
9; οα' 61, 12; οβ' 117, 2; ογ'
44, 16; 137, 25; οζ' 469, 11;
οθ' 48, 28; 137, 8; πβ', πε',
πζ', πθ', 48, 28; ς' 48, 28; 622,
10; ςε' 48, 28; ςς' 49, 11; ςα'
26, 2; 89, 24; ςζ' 89, 24; ςη'
86, 4; 639, 19; ςι' 588, 10;
ρκ' 26, 1; 73, 13; ςκγ' 137, 18;
ρκζ' 467, 11; ςλς' 115, 31; ςμς'
137, 15.

ψαλμωδία 442, 25.

ψαλτήριον 107, 6; 526, 16; 557,
4, 6; — μουσικόν 518, 28.

ψάλτης 181, 25.

ψάμμον τέχνη 106.

ψάριον 448, 1 ap.; cf. ἰχθύς, ὀψά-
ριον.

ψηφίζειν 68, 20; 101, 20 ss.; 142
ss.; 151, 5, 25; 572, 3, 8; 573, 4
ss., 12 ss.

ψηφίς 518, 27.

ψηφος, ψηφίον ὀνομάτων 68, 20 ss.;
101, 20 ss.; 142 ss.; 151, 25;
572, 6; 573, 5, 12; cf. πυθαγο-
ρικά.

ψιθυρίζειν 480, 19, 25; 504, 10; 596, 6.
 ψίμυθος 611, 2.
 ψοῖα 627, 9; 628, 4.
 ψοφαῖν, ψοφίζειν 457, 22; — ψοφισμένον ζῶον δέρμα 447, 14.
 ψύλλος. 368, 2.
 ψυχόπονος 230, 35.
 ψωμῖν 74, 3; 113, 7; 173, 3; 181, 26; 194, 23; 448, 24; 608, 17; 609, 2; 610, 15, 21; 614, 11; 635, 22; — κριθῖνον 608, 9; 611, 9. Cf. ἄρτος.

Ω

*Ωγ 240, 7.
 ὠκυτόκιος λίθος 492, 15.
 ὠμοπλάτη, ὠμοπλάτης 628, 21; 629, 13; — ἄνός, προβάτου ὦ. τεκμηρίων προδηλωτικὸν βιβλίον 206, 1, 8.
 ὦμος 153, 31 627, 13; 628, 25; 629, 18.
 ὠμοφόριον Θεοτόκου 623, 24.
 ὠομαντεία 581, 1; 596, 15.
 ὠόν 467, 43; 468, 8; 523, 17; — σύνωρον 596, 16; — ὠοῦ λευκόν 611, 2; 625, 18; cf. αὐγόν.
 ὦραι (saisons) 601, 3; 603, 16; (heures) ἀστρονομικαί 397, 8, 22; 398, 1, 6, 12, 20, 26, 30; 399, 8; — ἐκάστης ἡμέρας καὶ νυκτός 69 ss.; 434 ss.; 438 ss.; 650 ss.; — ἡμέρας 601, 10; 603, 16, 21; — νυκτός 602, 7; — πλανητῶν 13, 7; v. les noms des planètes; — ὦραι τεσσαράκοντα 502, 11; — ὦρα

ἀγαθή 623, 23; — ἄσχημη 186, 12; — ἀχαμνή 203, 24; — δαίμονος Βαρσαφαήλ 236, 25; — ὦραι ἐδλογημέναι 603, 7 ss.; 633, 25; — ὦρα κακή 121, 18; 192, 17; — πικρία 192, 5; — πονηρά 231, 2; — εἰς τὴν ὦραν (ter) adressé aux démons 75, 22; 76, 3.

*Ωριγένης 315, 12.

ὠροσκοπός 456, 24; 506, 34; 507, 5 s.; — νυχθημέρου 438, 29.

ὥς, ὥσάν, ὥσπερ... οὕτως... (comparaison avec un phénomène naturel ou une action rituelle, en vue d'obtenir une effet de magie sympathique) 58, 22 ss.; 59, 14 ss.; 62, 4 ss., 18 ss.; 68, 15 ss.; 75, 7; 76, 12; 77, 1, 17 ss.; 80, 3; 84, 18, 20; 90, 11; 93, 15 ss.; 97, 8 s.; 114, 27; 115, 10, 26; 116, 10, 15 ss., 29 ss.; 128, 5 ss.; 129, 13; 136, 13; 140, 14 ss.; 146, 9; 396, 19 ss.; 447, 18; 448, 3 ss.; 456, 21; 457, 22; 458, 14; 461, 16 ss.; 466, 24; 501, 15 ss.; 504, 22; 590, 16; 620, 4.

ὥτιον 96, 23; 449, 23; 502, 5; 627, 6; 628, 2; — ἀριστερόν 129, 20; 132, 2; — δεξιόν 114, 8, 26; 115, 10; 129, 19; 132, 2; 619, 25; 620, 3; — ὥτιον ἐμφράξεις ἐμποιοῦν δαιμόνιον 237, 3. Cf. αὐτίον, οἶς.

*Ωχικόν, πνεῦμα 99, 1.

TABLE DES MATIÈRES

MANUSCRITS D'ATHÈNES

Traité de Magie	1
<i>Bibl. Nationale</i> 1265	
<i>Bibl. de la Soc. hist.</i> 115	
Divination par les nombres	105
<i>Bibl. de la Soc. hist.</i> 210	
Recettes magiques	111
<i>Bibl. de la Soc. hist.</i> 210	
Onomatomancie arithmétique	133
<i>Bibl. de la Soc. hist.</i> 211	
Recettes magiques	136
<i>Bibl. de la Soc. hist.</i> 241	
<i>Bibl. de la Soc. hist.</i> 188	138
<i>Bibl. Nationale</i> 1490	140
<i>Bibl. Nationale</i> 879	
<i>Bibl. du Sénat</i> 124	141
<i>Bibl. Nationale</i> 1506	142
<i>Bibl. de la Soc. hist.</i> 223	144
Méthodes divinatoires diverses	149
<i>Bibl. Nationale</i> 1275	
Divination clérômantique	155
<i>Bibl. Nationale</i> 1275	
<i>Bibl. de la Soc. hist.</i> 210	
Onirocrite alphabétique	165
<i>Bibl. Nationale</i> 1275	
Onirocrite lunaire	182
<i>Bibl. Nationale</i> 1275	
Onirocrite de Blaise l'Athénien	184
<i>Bibl. Nationale</i> 1350	

Onirocrite lunaire	204
<i>Bibl. Nationale</i> 1350	
Omoplatoscopique	206
<i>Bibl. Nationale</i> 1493	
Palmique	209
<i>Bibl. Nationale</i> 1493	
Testament de Salomon	211
<i>Bibl. Nationale</i> 2011	
Exorcismes	228
<i>Bibl. Nationale</i> 825	
Évangile de l'Enfance, de Jacques	264
<i>Bibl. Nationale</i> 355	
Apocalypse de la Vierge	272
<i>Bibl. Nationale</i> 356	
<i>Bibl. Nationale</i> 352	280
Invention de la Croix	289
<i>Bibl. Nationale</i> 343	
Fondation de S ^{te} Sophie	299
<i>Bibl. de la Soc. hist.</i> 71	
Sur les hérésies	313
<i>Bibl. du Sénat</i> 33	
Chorographie ecclésiastique	322
<i>Bibl. Nationale</i> 74	
Prophéties théosophiques	324
<i>Bibl. Nationale</i> 355	
<i>Bibl. Nationale</i> 1070	328
<i>Bibl. Nationale</i> 373	330
<i>Bibl. Nationale</i> 701	331
Pamphlet contre Mahomet	333
<i>Bibl. de la Soc. hist.</i> 71	
Physiologus	358
<i>Bibl. Nationale</i> 1008	

SUPPLÉMENT : MANUSCRITS ÉTRANGERS

Divination par les nombres	388
<i>Harleianus</i> 5596	
Cléromancie astrologique	392
<i>Harleianus</i> 5596	
Traité de magie de Salomon	397
<i>Harleianus</i> 5596	
Recettes magiques	445
<i>Parisinus</i> 2419	
Divination par les nombres	451
<i>Parisinus</i> 2419	
Recettes magiques	456
<i>Parisinus</i> 2419	
Traité de magie de Salomon	470
<i>Parisinus</i> 2419	
Recettes magiques	478
<i>Parisinus</i> 2419	
Traité onirocritique de Manuel Paléologue	511
<i>Parisinus</i> 2419	
Onirocrite lunaire	525
<i>Parisinus</i> 2511	
Onirocrite alphabétique	527
<i>Parisinus</i> 2511	
Onirocrite lunaire	546
<i>Parisinus</i> 2315	
Recettes magiques	548
<i>Parisinus</i> sup. 696	
<i>Parisinus</i> sup. 636	549
<i>Parisinus</i> 2316	
<i>Parisinus</i> 2894	553
<i>Parisinus</i> 1603	554

Arithmomancie	557
<i>Parisinus</i> 2494	
Physiologus	562
<i>Parisinus sup.</i> 223	
Recettes magiques	572
<i>Bononiensis Univ.</i> 3632	
<i>Neapolitanus</i> II C 33	613
<i>Florentinus</i> 86, 14	625
<i>Florentinus</i> 28, 14	627
<i>Mediolanensis</i> H 2 inf.	631
<i>Vindobonensis phil. gr.</i> 108	634
<i>Vindobonensis phil. gr.</i> 179	639
<i>Mediolanensis</i> E 37 sup.	640
Traité de magie de Salomon	649
<i>Athous, Dion. mon.</i> 282	
Addenda et Corrigenda	652
Table alphabétique	657

BIBLIOTHÈQUE
DE LA FACULTÉ DE PHILOSOPHIE ET LETTRES
DE L'UNIVERSITÉ DE LIÈGE

Fasc. XXI. — J. P. WALTZING. <i>Etude sur le Codex Fuldensis de Tertullien</i> . 1914-1917. 523 pp.....	50 fr. 00
Fasc. XXII. — J. P. WALTZING. <i>Tertullien. Apologétique</i> . Texte établi d'après le Codex Fuldensis. 1914. 144 pp.	18 fr. 00
Fasc. XXIII. — J. P. WALTZING. <i>Apologétique de Tertullien</i> . I. Texte établi d'après la double tradition manuscrite, apparat critique et traduction littérale revue et corrigée. 1920. 148 pp. Epuisé.....	18 fr. 00
Fasc. XXIV. — J. P. WALTZING. <i>Apologétique de Tertullien</i> . II. Commentaire analytique, grammatical et historique. 1919. 234 pp. Epuisé.....	30 fr. 00
Fasc. XXV. — J. P. WALTZING. <i>Plaute. Les Captifs</i> . Texte, traduction et commentaire analytique, grammatical et critique. 1921. 100 + 144 pp.	50 fr. 00
Fasc. XXVI. — A. HUMBERS. <i>Etude sur la Langue de Jean Lemaire de Belges</i> . 1921. 244 pp.	30 fr. 00
Fasc. XXVII. — F. ROUSSEAU. <i>Henri l'Aveugle, comte de Namur et de Luxembourg</i> . 1921. 125 pp.	12 fr. 00
Fasc. XXVIII. — J. HAUST. <i>Le dialecte liégeois au XVIIe siècle. Les trois plus anciens textes (1620-1630)</i> . Édition critique, avec commentaire et glossaire. 1921. 84 pp.	12 fr. 00
Fasc. XXIX. — A. DELATTE. <i>Essai sur la politique pythagoricienne</i> . 1922. 295 pp. (Prix Bordin, de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres).	35 fr. 00
Fasc. XXX. — J. DECHAMPS. <i>Sainte-Beuve et le sillage de Napoléon</i> . 1922. 117 pp.	12 fr. 00

MÊME SÉRIE (25 × 16).

Fasc. XXXI. — C. TISON. <i>La Principauté et le Diocèse de Liège sous Robert de Berghes (1557-1564)</i> , 1923. (Avec deux cartes.) 331 pp.	35 fr. 00
Fasc. XXXII. — J. HAUST. <i>Etymologies wallonnes et françaises</i> . 1923. 357 pp.	35 fr. 00
Fasc. XXXIII. — A. L. CORIN. <i>Sermons de J. Tauler</i> . I. <i>Le codex Vindobonensis 2744, édité pour la première fois</i> . 1924. 372 pp. ...	60 fr. 00
Fasc. XXXIV. — A. DELATTE. <i>Les Manuscrits à Miniatures et à Ornaments des Bibliothèques d'Athènes</i> . 1926. 128 pp. et 48 planches	60 fr. 00
Fasc. XXXVI. — A. DELATTE. <i>Anecdota Atheniensia</i> . tome I : Textes grecs inédits relatifs à l'histoire des religions. 740 pp.	

SÉRIE GRAND IN-8° (JÉSUS) 27,5 × 18,5.

Fasc. I. — MÉANGES GODEFROID KURTH. Tome I. <i>Mémoires historiques</i> . 1908. 466 pp.	50 fr. 00
Fasc. II. — MÉANGES GODEFROID KURTH. Tome II. <i>Mémoires littéraires, philologiques et archéologiques</i> . 1908. 460 pp.	50 fr. 00
Fasc. III. — J. P. WALTZING. <i>Lexicon Minucianum</i> . Praemissa est <i>Octavii recensio nova</i> . 1909. 281 pp.	35 fr. 00
Fasc. IV. — HENRI FRANCOITTE. <i>Mélanges de Droit public grec</i> . 1910. 336 pp.	45 fr. 00

DU MÊME AUTEUR :

Etudes sur la magie grecque : 209 p., 7 planches et 14 gravures. — I : *Bulletin de Correspondance Hellénique*, t. XXXVII, pp. 247-278. — II : *Musée Belge*, t. XVII, pp. 321-337. — III et IV : *Musée Belge*, t. XVIII, pp. 5-96. — V : *Bulletin de Correspondance Hellénique*, t. XXXVIII, pp. 189-249. — VI : *Musée Belge*, t. XXVI pp. 253-259.

Etudes sur la Littérature pythagoricienne. (Bibliothèque de l'Ecole pratique des Hautes Etudes, fasc. 217). Paris, Champion, 1915. 314 p. Ouvrage honoré du Prix Zographos par l'Assoc. pour l'encouragement des Etudes grecques en France.

Essai sur la politique pythagoricienne (Bibliothèque de la Faculté de Philos. et Lettres de l'Univ. de Liège, t. XXIX). Liège, Vaillant-Carmanne, 1922. 292 p. Ouvrage auquel l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres a accordé un Prix Bordin.

La Vie de Pythagore de Diogène Laërce. Edition critique avec Introduction et Commentaire. Mémoires couronnés (Prix Gantrelle) par l'Académie Royale de Belgique, Classe des Lettres, deuxième série, t. XVII. Bruxelles, Lamertin, 1922. 271 p.

Catalogus Codicum Astrologorum Graecorum : tome X : Codices Athenienses. Description et Extraits. Bruxelles, Lamertin, 1924. 292 pp.

Les Manuscrits à Miniatures et à Ornements des Bibliothèques d'Athènes. Liège, Vaillant-Carmanne, 1926. 128 pp. et 48 planches.

UNIVERSITY OF CHICAGO

19 068 616

PA

3416

II 34

Vol 1

F12 30

D2 '46

Ag 26 '46

Delatte

Bibliothèque de la
Faculté de Philosophie...

P. S. Costas

17.11.1946

Ag 28 '46

845500

F24 503

Ag 28 '46

845500

Delatte

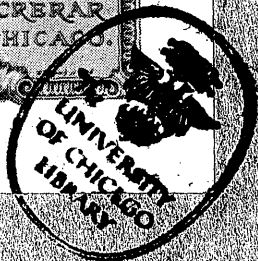
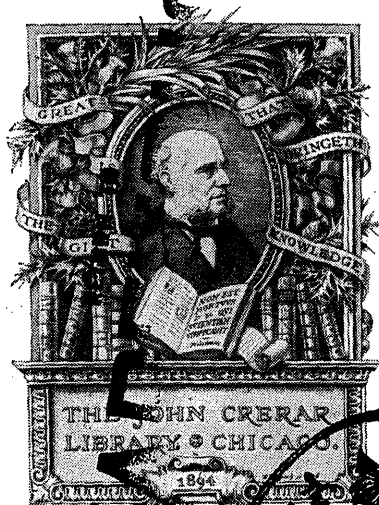
UNIVERSITY OF CHICAGO

19 068 616

Volume

ne 2

RETURN TO

FILE

DATE DUE

F-61

ACJ DEC 10 '80

570

— WHEN TO

RETURN TO
WAREHOUSE

Bibliothèque
de la Faculté de Philosophie et Lettres
de l'Université de Liège

Conformément au règlement de la « Bibliothèque de la Faculté de Philosophie et lettres », le présent ouvrage a été soumis à l'approbation d'une Commission composée de MM. J. Bidez, professeur à l'Université de Gand, J. Hubaux et A. Severyns, professeurs à l'Université de Liège. L'auteur remercie les commissaires de la peine qu'ils ont bien voulu prendre.

Bibliothèque de la Faculté de Philosophie et Lettres
de l'Université de Liège — Fascicule LXXXVIII

ANECDOTA ATHENIENSIA ET ALIA

TOME II

TEXTES GRECS RELATIFS
A L'HISTOIRE DES SCIENCES

ÉDITÉS

PAR

A. DELATTE

MEMBRE DE L'ACADÉMIE ROYALE DE BELGIQUE
PROFESSEUR A L'UNIVERSITÉ DE LIÈGE

1939

Faculté de Philosophie
et Lettres — Liège

Librairie E. Droz - Paris
25, rue de Tournon

PA 3416
D 34
v. 2

VXORI
DILIGENTISSIMAE

D. D. D.
EDITOR

PRÉFACE

Il m'est en fin donné, après plus de deux lustres, de présenter au public la suite de mes Anecdota Atheniensia tome I (textes grecs relatifs à l'histoire des religions).

Le deuxième tome contient des textes grecs qui intéressent l'histoire des sciences : la physique (entendue au sens ancien du mot), l'astronomie, l'arithmétique, la botanique et la médecine. La plupart des opuscules édités ici datent de l'époque byzantine. Mais la science de cette époque ne fait que continuer la science antique : c'est pourquoi cette publication apportera aussi une contribution à la connaissance des doctrines, des instruments et du langage scientifiques de l'antiquité.

La première moisson de ces textes a été faite dans les bibliothèques d'Athènes, il y a vingt-cinq ans, en même temps que je recueillais les documents relatifs à l'histoire des religions. Mais, dans la suite, désireux de constituer un ensemble plus riche et d'établir les textes d'une façon plus solide, j'ai étendu mes recherches à d'autres bibliothèques d'une manière plus systématique que je ne l'avais fait pour l'élaboration du premier volume. Je n'ai cependant apporté qu'une légère modification au titre du tome I afin de ne pas déconcerter les lecteurs qui me demandent depuis longtemps de publier la suite des premiers Anecdota Atheniensia.

J'ai pu étudier les nombreux manuscrits dont j'ai eu besoin et en obtenir des photographies grâce à la bienveillance des autorités qui assurent la conservation et l'utilisation des principales collections de manuscrits. Je les remercie d'avoir pris de l'intérêt à mon travail. Je rends hommage particulièrement à l'obligeance des savants avec qui j'ai entretenu des rapports à l'occasion de mes recherches : Mgr Chrysanthè, archevêque d'Athènes, qui a facilité l'accès des bibliothèques du Mont Athos à mon fils Louis Delatte ; Mgr Pelzer, scriptor à la Bibliothèque apostolique Vaticane ; Mlle Ellen Jörgensen, conservateur des manuscrits de la Biblio-

thèque royale de Copenhague ; M. le Général Rosetti, conservateur des manuscrits de l'Académie Roumaine et membre de cette Académie ; M. L. Ferrari, directeur de la Marcienne ; M. John Johnson, printer to the University, à Oxford ; M. le Dr Sanz, de la Bibliothèque Nationale de Vienne.

J'adresse aussi l'expression de ma reconnaissance à plusieurs savants belges qui m'ont aidé dans l'étude de certaines questions : M. le Chanoine Cochez, le R. P. Henry, S. J., M. De Corte et particulièrement M. le Chanoine Rome, spécialiste de l'étude de l'astronomie ancienne.

Les frais des voyages que j'ai entrepris et des photographies qui m'ont été nécessaires ont été supportés en grande partie par le Fonds National de la recherche scientifique et par le Patrimoine de l'Université de Liège. Je suis surtout reconnaissant à M. Jean Willems, directeur du Fonds National, de l'intérêt qu'il n'a cessé de témoigner à mes recherches.

En l'absence de mon collègue et ami M. Severyns, rappelé sous les drapeaux, c'est Mlle J. Davreux, mon ancienne élève, qui m'a assisté dans la correction des épreuves. Elle s'est acquittée de cette tâche avec une science et un dévouement au-dessus de tout éloge.

Liège, le 16 octobre 1939.

SYMÉON SETH

Σύνοψις τῶν φυσικῶν
Conspectus rerum naturalium

Περὶ χρείας τῶν οὐρανίων σωμάτων
De utilitate corporum caelestium.

La biographie de Syméon Seth (ou fils de Seth ?) tient en quelques lignes (1). Les éléments nous en sont fournis essentiellement par les titres de ses ouvrages.

Il y est appelé *μάγιστρος*, c'est-à-dire qu'il a revêtu la haute dignité de *μάγιστρος τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων* du palais impérial. On lui donne aussi le titre de *πρωτοβεστάρχης τῶν Ἀντιόχου*, premier Gardien de la garde-robe impériale du palais d'Antiochus (2). C'est de cette fonction ou d'une autre analogue qu'il tient probablement le surnom de *Βέστης* ou *Βέστος* (3). Enfin, il aurait encore rempli la charge de premier Secrétaire (4).

Il a vécu au XIe siècle. La *Σύνοψις τῶν φυσικῶν* mentionne (§ 49) une éclipse de soleil qui se produisit sous le règne d'Isaac Comnène (1057-1059) et que l'auteur put observer (5). L'un de

(1) Cf. L. ALLATIUS, *De Psellis* (Rome, 1634), p. 33 ; *De Symeonum scriptis* (Paris, 1664), p. 181 ; FABRICIUS — HARLESS, *Bibliotheca graeca*, t. XI, p. 320 ; J. C. MEANS, dans le *Dictionary of greek and roman biography and mythology*, III, p. 956.

(2) De là les surnoms erronés *Ἀντιοχεύς*, *Ἀντιοχηνός*, *Ἀντιοχείας*.

(3) Cf. DU CANGE, s. v. *Βέστης* ; MEANS, l. l.

(4) KRUMBACHER, *Gesch. des byz. Literatur*, 2e éd., p. 896.

(5) (*Ὁ ἥλιος ἐνταῦθα ὅλος ἐκλείψας πρὸς δυσμαΐς, ἐν Αἰγύπτῳ οὐχ ὅλος ἐξέλειπεν ὥς ἐκεῖσε παραγεγονώς ἡ κριβωσάμην*). Il s'agit probablement de l'éclipse du 25 février 1058 qui eut lieu à 16 h. 2 temps vrai de Constantinople, le soleil se couchant à 17 h. 36. Un savant collègue M. le Chanoine A. Rome, qui m'a signalé cette date, me fait observer que, d'après le canon des éclipses

ses ouvrages, le *Περὶ τροφῶν δυνάμεων* (1) est dédié à l'empereur Michel Ducas (1071-1078). Un autre, *Στεφανίτης καὶ Ἰχνηλάτης*, a été entrepris à la demande d'Alexis Comnène (1081-1118).

L'historien Cedrenus rapporte (2) que l'empereur Michel le Paphlagonien bannit de la Ville, en 1034, un Syméon *πρωτοβεστιάριος* qui manifestait publiquement l'indignation que lui causaient les parjures et les injustices du nouvel empereur. Syméon se retira au Mont Olympe où il prit l'habit monacal dans un monastère qu'il restaura. On a supposé avec assez de vraisemblance que ce personnage est le même que notre écrivain (3).

Il ne semble pas qu'il soit resté cloîtré dans son monastère. Entre 1057 et 1059, il fait un séjour en Égypte (*Σύνοψις*, § 49) et les dédicaces de ses œuvres indiquent qu'il reprit contact avec la cour et qu'il conserva la faveur des empereurs jusqu'à la fin de sa vie.

La *Σύνοψις* est restée inédite, du moins sous le nom de Syméon. En effet, les trois premiers livres ont l'aspect, dans certains manuscrits, d'un opuscule séparé, intitulé *ἐπιλύσεις σύντομοι φυσικῶν ζητημάτων* et attribué à Michel Psellus, contemporain de Syméon. Le texte en a été publié par Seebode en 1840 et en 1857 d'après une copie d'un manuscrit de Copenhague. Cette édition a été reprise par Migne dans la Patrologie grecque, t. 122. L'erreur d'attribution s'explique peut-être par le fait que, dans certains manuscrits, la *Σύνοψις* fait suite à un ouvrage de Psellus dédié à Michel Ducas, la *Διδασκαλία παντοδαπῆ*, dont certains chapitres traitent des mêmes sujets que la *Σύνοψις* (4). D'ailleurs, par l'effet d'une méprise toute pareille, Psellus est

de von Oppolzer et les tables de Neugebauer, cette éclipse ne fut pas totale à Constantinople, où elle avait en son milieu 9,8 doigts, mais bien dans les Cyclades et les parages de Smyrne. Si *ἐνταῦθα* signifie à Constantinople, Syméon, qui se trouvait en Égypte au moment de l'éclipse, a été, à son retour, mal informé par ceux qui l'avaient observée.

(1) Édition Gyraldus, Bâle 1538 ; Bogdanus, Paris 1658 ; Langkavel, Leipzig (Teubner), 1868. Cf. G. HELMREICH, *Handschriftliche Studien zu S. Seth* (concerne le *περὶ τροφῶν*), Programme, Ansbach, 1913.

(2) II, p. 511, éd. de Bonn.

(3) MEANS, l. l.

(4) Dans les manuscrits des *Ἐπιλύσεις* DKLYST, cet opuscule forme la suite de la *Διδασκαλία* : ce voisinage plaide en faveur de l'hypothèse que je présente.

indiqué comme l'auteur du *Περὶ τροφῶν δυνάμεων* dans certains manuscrits. Le *Περὶ χρείας τῶν οὐρανίων σωμάτων* n'a jamais été publié.

La *Σύνοψις* est divisée en cinq λόγοι. Le premier traite de la terre et de l'*οἰκουμένη* ; le deuxième des éléments compris entre la terre et le ciel ; le troisième du ciel et des astres ; le quatrième de la matière, de la forme, de la nature, de l'âme et de l'esprit ; le cinquième de la cause première et de la providence. La doxographie tient une place importante dans l'exposé. L'influence d'Aristote est prépondérante. Le *Περὶ χρείας* est un traité de téléologie astronomique : l'auteur révèle les causes finales des lois et des phénomènes célestes.

Mon édition du texte de ces deux traités est basée sur l'étude de tous les manuscrits que j'ai pu atteindre. En voici la description.

Marcianus 257, écrit au XIVe siècle : ff. 235-241 (*Σύνοψις*), M 241-246 (*Περὶ χρείας*). Le copiste a revu son texte et l'a corrigé en quelques rares endroits. La plupart des corrections sont l'œuvre de deux mains postérieures M² et M³, cette dernière intervenant plus rarement, mais d'une manière moins discrète. Ces correcteurs opèrent en exponctuant, en grattant les mots et les lettres, en surchargeant les lettres ou en inscrivant les corrections au-dessus des mots. En quelques endroits, des conjectures et des remarques sont indiquées dans les marges par M¹ ou M² ; une lacune est comblée par M². Certains titres sont répétés en marge par M³.

Sur M corrigé par M² et M³ paraissent avoir été copiés les manuscrits C et E.

Ambrosianus C 263 inf., écrit au XVIe siècle, ff. 313-327. C Le copiste n'a copié que le prologue de la *Σύνοψις* (§§ 1-2) ; il a passé ensuite, sur la même page, au texte du *Περὶ χρείας*, qu'il a copié en entier. La plupart des corrections de M ont été accueillies par C, qu'il s'agisse d'additions faites dans les interlignes et les marges, de surcharges ou de conjectures indiquées au-dessus des mots. Quand la correction a rendu le mot illisible, C laisse un blanc.

Cependant le copiste n'a pas tenu compte de certaines corrections, soit qu'elles aient échappé à son attention, soit qu'il les ait dédaignées : 19 τὸν φωτισμόν MC τοῖς φωτισμοῖς M¹ ; 20 ὠνόμασε MC ὠνομάσθη M² ; 42 ὑπερεξέχυθην MC — ν barré M² ; 63 ἐπελθὼν MC — ὅν M².

E Scorialensis I Y 9, copié au XVIe siècle : ff. 1-15^v (*Σύνοψις*), 15^v-27 (*Περί χρείας*). Le copiste a accueilli la plupart des corrections de son modèle M. Quand le texte lui paraît trop difficile à lire, soit à cause de la négligence de la première main, soit à cause de l'incertitude des corrections, le copiste laisse un blanc. Parfois, il interprète mal la forme très particulière de certaines lettres ou certaines corrections. En plusieurs endroits, E ne reproduit pas les corrections de M : c'est que, peut-être, un certain nombre d'entre elles sont postérieures à la copie exécutée par le scribe de E.

Les manuscrits C et E nous paraissent donc être sans valeur pour la reconstitution de l'archétype.

A Atheniensis, Bibliothèque Nationale 1115, écrit au XVe siècle. Il ne contient que le texte des quatre premiers livres de la *Σύνοψις* (pp. 224-272). Le copiste s'est relu et a corrigé çà et là l'une ou l'autre faute, soit en surchargeant les mots, soit en inscrivant la correction entre les lignes.

P Parisinus 2372, copié au XVe siècle. Ce manuscrit contient les mêmes œuvres que A et il a été copié sur le même modèle, peut-être par la même main. De Syméon Seth, il n'a, non plus, que les quatre premiers livres de la *Σύνοψις* (ff. 88^v-109^v). Le copiste a parfois indiqué en marge l'une ou l'autre conjecture ou correction. En quelques endroits, un correcteur P² a amélioré le texte et indiqué des titres supplémentaires. Un lecteur P³ a ajouté en marge des remarques ou des titres.

MAP sont apparentés par quelques fautes communes et par une longue omission (*Σύν.* §§ 29-30).

Les sept manuscrits suivants sont intimement apparentés. Ils contiennent les deux opuscles.

O Matritensis, Bibliothèque Nationale 4616, écrit au XVe siècle par Jean Lascaris ; ff. 96^v-105 (*Σύνοψις*), 105^v-119^v (*Περί χρείας*). Le copiste s'est relu et a réparé çà et là l'une ou l'autre erreur ou omission. Un correcteur O² a complété ce travail de revision et a amélioré maints passages, particulièrement dans le *Περί χρείας*.

B Atheniensis, Bibliothèque Nationale 1118, écrit au XVIIIe siècle ; ff. 271-291 (*Σύνοψις*), 291-310 (*Περί χρείας*). Le copiste a ajouté tantôt dans le texte, entre parenthèses, tantôt dans les interlignes, tantôt encore dans les marges, des variantes, dont

quelques-unes sont introduites par γρ(άφεται), et des conjectures, généralement amorcées par ἴσως. Un correcteur B² a complété ce travail en suivant la même méthode.

Viennent ensuite quatre manuscrits de Bucarest, qui proviennent du Collège de Saint-Savas (I) et qui sont conservés à l'Académie roumaine.

N° 493 (Litzica, n° 624), du XVIIe siècle, pp. 475-530. On y R trouve, dans le texte, dans les marges et entre les lignes, la plupart des conjectures et des variantes de B ; il en a introduit quelques-unes dans son texte et il en a ajouté quelques autres faites selon la même méthode.

N° 205 (L. 614), du XVIIe siècle, pp. 158-193^v. Il contient J les mêmes conjectures et variantes que B, présentées de la même manière.

N° 557 (L. 734), du XVIIIe siècle, pp. 1-90. Dans ce manus- U crit, les variantes et conjectures dont il a été question à propos de B et R ont été généralement substituées aux mots auxquels elles se rapportaient. Le texte est, d'ailleurs, gâté par de nouvelles fautes très nombreuses et il présente des traces de remaniement (p. ex. Περὶ χρείας, 2 : διεῖλον λόγον] δῆλον ποιῶμαι λόγον). Le titre Σύνοψις τῶν φυσικῶν a été complété par les mots καὶ περὶ τῶν οὐρανίων.

N° 399 (L. 757), du XIXe siècle, pp. 1-50. Le texte est aussi Δ déparé par de nouvelles fautes, moins nombreuses toutefois que dans le manuscrit précédent. Le titre du premier ouvrage a été modifié : il s'intitule φυσιολογία μερική.

J'ai collationné complètement le texte du premier de ces manuscrits, qui est le plus intéressant. J'ai jugé de la valeur des autres d'après des échantillons.

Tous ces manuscrits offrent deux particularités communes dans la tradition de la Σύνοψις. D'abord, il leur arrive de passer certaines parties du texte, parfois très étendues, non par suite d'une erreur ou d'une négligence, mais à dessein : en effet, les

(1) Le nombre et la ressemblance de ces copies tardives indiquent sans doute qu'elles proviennent d'un même centre. M. C. Gianelli a émis récemment l'hypothèse ingénieuse et très vraisemblable que l'ouvrage de Syméon Seth a servi de manuel pour l'enseignement de la « physique » dans les monastères et collèges jusqu'au XIXe siècle : *Di alcune versioni e rielaborazioni serbe delle « Solutiones breves quaestionum naturalium » attribuite a Michele Psello = Studi bizantini e neoellenici*, V, pp. 453, n. 1 et 467 app.

textes omis sont parfois résumés en quelques mots. Ensuite ils présentent deux rédactions du IIIe livre. L'une est attribuée à Pythagore. BR la présentent à la suite du deuxième livre sous le titre : *λόγος τρίτος, κατά τινος ψευδεῖς πυθαγόρου · κεφάλαια ιζ'*. Dans O, au contraire, elle est séparée du texte de Syméon ; elle figure aux ff. 66-74^v et elle a d'ailleurs été écrite par une autre main : *πυθαγόρου φιλοσόφου λόγος τρίτος κεφάλ(αια) ιζ'*.

O B et R donnent d'abord les titres des 17 chapitres : 1 *περὶ τῶν οὐρανίων σωμάτων καὶ περὶ κόσμου* (correspond au ch. 1 de Syméon, III) ; 2 *περὶ σχήματος οὐρανοῦ* (— *νίου* BR) (= 2 S) ; 3 *εἰ ἔμφυχος ὁ κόσμος καὶ προνοία διοικούμενος* (= 3 S) ; 4 *εἰ ἄφθαρτος ὁ κόσμος* (= 4 S) ; 5 *εἰ τρέφεται ὁ οὐρανός* (= 5 S) ; 6 *περὶ τάξεως κόσμου* (= 6 S) ; 7 *περὶ τῶν ἐν οὐρανῷ νοουμένων κύκλων* (= 11 S) ; 8 *τίς ἡ τῶν ἀστέρων οὐσία* (= 12 S) ; 9 *περὶ σχήματος ἀστέρων* (= 13 S) ; 10 *περὶ τῆς τῶν ἀστέρων φορᾶς* (= 14 S) ; 11 *περὶ τοῦ πόθεν φωτίζονται οἱ ἀστέρες* (= 15 S) ; 12 *πῶς γίνονται οἱ τέσσαρες καιροί* (= 16 S) ; 13 *περὶ μεγέθους καὶ σχήματος ἡλίου* (= 17 S) ; 14 *περὶ τῆς τοῦ ἡλίου ἐκλείψεως* (= 18 S) ; 15 *περὶ οὐσίας καὶ φωτισμοῦ σελήνης καὶ σχήματος* (= 19 S) ; 16 *περὶ ἐκλείψεως σελήνης* (= 20 S) ; 17 *περὶ νοῦ* (= dernier chapitre du livre IV S). Les chapitres 7-10 du IIIe livre de Syméon (§§ 33-37) ne figurent donc pas dans cette nouvelle rédaction, mais un chapitre du IVe livre a été ajouté à ceux qui sont tirés du troisième.

Dans O, Jean Lascaris a noté dans la marge supérieure du f. 66 : *ψευδεπίγραφον · συμεὼν γὰρ τοῦ σήθ ἐστιν οὐ τὸ προοίμιον · ὁ μὲν πλούταρχος, ὃ μέγιστε καὶ θειότατε βασιλεῦ. ὅπερ προῶν εὐρήσεις καὶ ἀναγνοὺς τὰ δύο βιβλία ἐπάντι εἰς τόδε τρίτον ὄν, ἔπειτα εἰς τὸ ἐκεῖ δ' τὸ περὶ ὕλης καὶ εἰδους καὶ φύσεως*. Le même copiste a encore ajouté deux remarques au ch. 6 (§ 32) à propos d'une omission du texte : *ἢ θ' σφαῖρα ἀρπακτικῶς κινεῖ τὰς ἄλλας καίπερ τὴν ἐναντίαν ἰούσας* et *ἄλλοι δὲ ὑπὲρ τὴν τῶν ἀπλανῶν σφαῖραν τιθενται τὴν ἐνάντην τὸ α' κινεῶν* (deux mots grattés) *ὁ κινεῖται ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δύσιν · αἱ γὰρ ἄλλαι ὀκτὼ τὸ ἐναντίον κινεῶνται*.

Les copistes de OBR ne donnent qu'une version écourtée de la recension du IIIe livre attribué à Syméon et ils renvoient le lecteur, pour le reste, à la rédaction attribuée à Pythagore. Après le titre, ils se bornent à donner huit lignes du texte et ajoutent : *τὰ δὲ λοιπὰ προεγράφησαν*. Puis, ils passent les ch. 3-6 de la recension des autres manuscrits et reprennent au ch. 7

περὶ τῆς τοῦ κόσμου ἐγκλίσεως ; ils ajoutent quelques mots du ch. 8 et continuent par le texte du ch. 10. Ils terminent par ces mots : μετὰ ταῦτα ἔπεται τὸ περὶ τῶν ἐν οὐρανῷ (οὐρανῶν O) νοουμένων κύκλων. Suivent les titres des neuf derniers chapitres du IIIe livre, accompagnés de cette remarque : ἅ πάντα προέγραπται ἐν τῷ καλουμένῳ τρίτῳ λόγῳ τοῦ πυθαγόρου καὶ εὐρῶν ἀνάγνωθι· ἐκεῖνα γὰρ τῶν σήθ εἰσί.

La tradition de la recension attribuée à Pythagore est différente de celle qui appartient à Syméon : elle se rapproche de la tradition du groupe HFVQ. Nous la représentons dans l'apparat critique par les mêmes sigles *OBR* en italiques. O
B

Certains indices interdisent de penser que B et R ont été copiés sur O ; ils présentent, en effet, en plusieurs endroits, une bonne leçon là où O est corrompu : Σύνοψις : 28 τοῦ om. O ; 41 τέτακται O ; 42 ἠνάγκασαν O ; 51 μετειρηκόσων O. R

B et R ont entre eux une affinité plus marquée qu'avec O : cela apparaît surtout dans le *Περὶ χρείας* où O s'accorde assez souvent avec M contre BR.

B et R sont particulièrement précieux pour l'édition du *Περὶ χρείας* où les manuscrits sont peu nombreux. En maints endroits, p. ex., 7 προσεκβαλῶν, 33 ἐκκέντρων, 40 εὐρυνομένην, 48 ὑπερβολήν, 68 ἐνθους, 74 ἔδει, ils ont seuls conservé la bonne leçon, appuyés en 33 par une variante de M¹, en 68 par une variante de O¹. En 56 B seul a βραδυτέραν (avec R¹), en 58 R seul a ἄν, en 61 εὐρήσοις (avec M¹). Ils présentent souvent aussi des conjectures, dont certaines sont excellentes.

A la tradition de OBR est intimement apparenté un manuscrit X du Mont Athos 787 (monastère de Xénophon 85), du XVIIIe siècle, dont j'ai pu étudier les douze premiers paragraphes de la *Σύνοψις* (ff. 168-169^v) et les dix derniers du *Περὶ χρείας* (ff. 200^v-202). Ce manuscrit présente les fautes communes de OBR, leurs remaniements, leurs petites et grandes omissions, mais non leurs conjectures et variantes. Là où BR diffèrent de O, X s'accorde tantôt avec BR, tantôt avec O, ce qui paraît indiquer qu'il n'a été copié sur aucun de ces manuscrits. Le manuscrit est, au surplus, déparé par des fautes nouvelles. Il m'a paru inutile, par conséquent, de le collationner entièrement et d'indiquer ses variantes dans l'apparat critique.

Manuscrit du Mont Athos 4310 (Iviron 190), copié au XIIIe I

siècle. C'est le plus ancien manuscrit, mais non le meilleur. Il contient la *Σύνοψις*, mais il est déparé par deux lacunes, d'un feuillet chacune, qui ont fait disparaître les six premiers paragraphes et les paragraphes 35-41. Un lecteur, I³, a remarqué ces lacunes et a écrit en tête du f. 34 : *λείπει ἐνταῦθα τὰ προηγούμενα*, et dans la marge inférieure du f. 36^v : *λείπει ἐνταῦθα*. La même main a inscrit dans les marges des ff. 21 et 22 des remarques que les ciseaux du relieur ont mutilées. Le texte du Ve livre est annoncé au bas du f. 43 par ces mots qui suivent le titre et qui sont tracés par la première main : *ἐγγρά(φη) ὁπισθεν*. Mais, au verso de ce folio, commence, sans titre, un autre texte qui concerne la fête de l'Épiphanie : *ὁπισθεν* renvoie donc à un folio antérieur. En effet, aux ff. 21-22, on trouve, isolé, le texte du Ve livre précédé de cette déclaration, écrite par la première main : *προσεκτέον ἐνταῦθα μή ποτε παρὰ τὸ ἐνδεχόμενον λέγηται. ἐν γὰρ τοῖς ῥηθείσιν εἴτι καὶ ὅσα παρεφθέγγατο οὐδὲν ἴσως ταῦτα ἡγητέον ὡς περὶ κτισμάτων ὄντων τῶν αὐτῶν (l. αὐτοῦ) λόγων · ἐνταῦθα δὲ εἰ κατὰ πάντα ἔπεται τοῖς ὀρθοῖς δόγμασι τῶν ἀγίων πατέρων ἐξεταστέον καὶ μηδὲν ὀτιονοῦν (sic) ἀπεναντίας ἐκείνοις λέγει · τίς γὰρ ἦν οὗτος ὁ Σῆθ οὐκ οἶδα · ἐνταῦθα (καὶ ταῦτα ?) λέγων τὸν ὅλον πέμπτον λόγον δηλῶ (1).* L'orthodoxie de Syméon est donc à surveiller.

Le copiste s'est corrigé lui-même en d'assez nombreux endroits, le plus souvent en inscrivant la correction, la variante ou le complément au-dessus du mot qui est en cause. Mais parfois il opère en surchargeant les mots ou en indiquant la correction dans les marges. En deux endroits (§§ 46 et 72), on trouve en marge une variante introduite par *γρ(άφεται)*. Le copiste a retouché une fois le texte (§ 82) pour donner un sens à un texte corrompu. Une seconde main s'est bornée à ajouter des titres dans les marges.

Assez apparentés à I sont les manuscrits HFGVQWZ.

- H Palatinus 356, conservé à Heidelberg. Il ne contient que la *Σύνοψις* : ff. 186-196. Le manuscrit a été écrit au XIVe siècle, mais la partie du texte qui suivait le f. 194 (§ 85) s'étant

(1) Le texte du Ve livre est suivi (ff. 22-34) de *ἑτερα κεφάλαια φυσικῶν ἀπορημάτων πρὸς τὸν βασιλέα τῶν μονομάχων* (sic), de Psellus, et de divers textes astrologiques.

abîmée ou le folio s'étant perdu, cette lacune a été réparée au XVIe siècle (= *H*) soit d'après *H* lui-même, devenu peu lisible, *H* soit plutôt d'après un modèle assez apparenté à la tradition particulière de *H*.

Dans les corrections, je crois pouvoir distinguer trois mains : la première main a retouché le texte en un certain nombre d'endroits et ajouté quelques mots omis. *H*² (grosse écriture, encre pâle) a corrigé après grattage ou par surcharge. *H*³ paraît avoir seulement comblé une lacune. Le modèle de *H* devait être en assez mauvais état car, dans la dernière page, le copiste a laissé en blanc plusieurs passages.

Florentinus 58,4, copié au XVe siècle. Ce manuscrit contient *F* la *Σύνοψις* (ff. 98-105^v et 114-124^v). Il a été revu par un correcteur *F*² qui a amendé quelques mots, comblé en marge des lacunes, parfois en improvisant les compléments. Une autre main *F*³ a ajouté des scholies et des notes doxographiques nombreuses en grec et en latin, relatives surtout à la philosophie platonicienne.

H et *F* sont intimement apparentés par des fautes et des lacunes communes. On pourrait donc penser que *F* a été copié sur *H* ; mais cette explication doit être écartée. Tout d'abord *H* est déparé au § 11 par une lacune qui n'est pas dans *F* ; à vrai dire, la lacune a été comblée en marge par *H*³, mais *H*³ présente deux variantes au texte commun à *F* et aux autres manuscrits. En d'autres endroits, *F* présente la bonne leçon, tandis que *H* est fautif : 13 δεύτερος om. *H* 20 παχυμερεστάτην *H* 30 ἀγένητον *H* 32 ἀέρος *H* 49 ὅτι *H* τήν *H* 70 μερίσθαι *H*. *F* a été copié en tout cas sur un manuscrit très apparenté à *H*.

Dans les dix derniers paragraphes, partie du texte pour laquelle on ne dispose plus de *H*, mais de *H*, on observe que les rapports des deux manuscrits sont un peu moins étroits. *F* est en général moins corrompu que *H*, mais il a, à la dernière page, les mêmes blancs que lui. J'ai collationné entièrement les deux manuscrits, mais dans l'apparat critique, je n'ai mentionné les leçons de *F* que pour les onze derniers paragraphes. Ailleurs, elles n'offrent pas d'intérêt, ce manuscrit n'étant que l'ombre de *H*.

Angelicus 30, daté de 1393/4 : il contient la *Σύνοψις* aux ff. *G* 347-353, mais il est déparé par deux grandes lacunes dues à la

perte de feuillets. L'une, après le f. 347, s'étend du § 4 (après *ἐκ τούτου ὅτε γάρ*) au § 48 (avant *Συ] ἡνυ ὑπὸ τὸν θερυνόν*) ; l'autre, après le f. 349, va du § 60 (après *ἀλλὰ τῇ μὲν*) au § 81 (avant *λο] γικὴν ψυχῇ*). Le texte est entièrement pareil à celui de H. Il n'y a donc aucun intérêt à mentionner les variantes dans l'apparat critique, sauf à partir de l'endroit où nous n'avons plus la première main de H (§ 85) : là, en effet, les variantes de G nous permettent de reconstituer le modèle de GH.

V Vaticanus 1748, du XVe siècle, contient la *Σύνοψις* (ff. 1-42). Le copiste s'est corrigé lui-même en quelques endroits et il a ajouté un *γρ(άφεται)* au § 3. Le texte n'a été que très rarement retouché par une seconde main.

Q Parisinus, B.N. suppl. 496, écrit au XVIIe siècle. Il contient la *Σύνοψις* (ff. 11-24). En quelques endroits, le copiste a inscrit en marge des variantes, parfois introduites par *ἴσως*, et l'une ou l'autre remarque critique (*1 λείπει τι ἴσως*). Un correcteur Q² a ajouté aussi en marge un petit nombre de variantes et de corrections et a amendé le texte en surchargeant les mots.

V et Q sont très intimement apparentés. Q n'a pas été copié sur V, car il a conservé la bonne leçon en certains endroits où V est corrompu. Leur modèle portait des variantes, ainsi qu'il ressort de la comparaison de certaines leçons, p. ex. 54 *μῆκος* V *σχῆμα* Q (la tradition est partagée en deux groupes) et 75 *προσεμβάλλειν* V *ἐπεμβάλλειν* Q. Là où les deux manuscrits sont en désaccord, Q offre généralement une leçon moins bonne que V. Le modèle de VQ appartenait à la branche de HFG, mais il représentait une nouvelle étape dans l'altération de la tradition.

W Berolinensis 154 (Phillippicus 1558), écrit au XVIe siècle. Il ne contient que les trois premiers livres (ff. 1-13), et encore le troisième est-il inachevé ; la fin a été remplacée par des chapitres tirés de la *Διδασκαλία παντοδαπῇ* de Psellus. W est fort apparenté à HFGVQ. Cependant, il n'a pas toutes leurs erreurs ; il n'a donc pas été copié sur H ou G (avant sa mutilation), ni non plus sur le modèle de VQ. Sa tradition est très mauvaise : à côté des principales fautes de H, on y relève de nouvelles erreurs et

de nouvelles lacunes. Il n'apporte aucun élément utile pour la constitution de l'apparat critique.

Monacensis 105, écrit au XVIe siècle. Il contient, aux ff. **Z** 256-271^v, de très longs extraits de la *Σύνοψις* sous le titre : *Συμμεῶν μαγίστρου καὶ φιλοσόφου σὴν τοῦ ἀντιοχείως φιλοσοφικὰ καὶ ἱατρικὰ*. Ce sont : 1. §§ 77-92 *περὶ ὁσφρήσεως* — *μιμούμενα τὴν γόνιμον* (ff. 256-259^v) ; 2. (texte rattaché au précédent sans solution de continuité) §§ 37 fin-65 *ἀποδείξεις* — *φιλόπονος ἰωάννης φησὶν* (ff. 259^v-266^v). 3. (sans intervalle) §§ 5-32 *ἐν πελάγει* — *εἰς δύοσιν* (ff. 266^v-271^v). Vu la coupure singulière de ces extraits et la façon dont ils sont rattachés les uns aux autres, il y a lieu de croire que le copiste a eu sous les yeux un modèle dont certains feuillets étaient perdus, tandis que d'autres avaient été déplacés. Le copiste a corrigé lui-même certaines fautes et a réparé quelques omissions. Une seconde main a complété ce travail de revision.

Z est fort apparenté à HFGVQ. Il est tantôt d'accord avec HG, tantôt avec VQ, mais il n'a pas toutes les fautes de ces manuscrits et il en a beaucoup de nouvelles, dues parfois à l'interpolation (p. ex. aux §§ 77 et ss.).

Ideler a publié, dans ses *Physici et medici graeci minores*, t. II, pp. 283-285, sous le même titre que le texte du Monacensis, deux chapitres de la *Σύνοψις*, à savoir *περὶ ὁσφρήσεως* (§§ 77-78) et *περὶ γεύσεως καὶ ἀφῆς* (§§ 79-81) qui sont précisément les deux premiers chapitres des extraits du Monacensis. Le tome III des *Physici*, où Ideler comptait indiquer l'origine des textes qu'il publiait, n'ayant jamais paru, on est réduit à des conjectures touchant l'identité du manuscrit d'où proviennent ces *Excerpta*. Ce manuscrit était, en tout cas, très apparenté au Monacensis. Il était, comme lui, sans valeur.

DKLYNST

Comme nous l'avons dit plus haut, on trouve dans certains manuscrits les trois premiers livres de la *Σύνοψις* réunis sous le titre *Ἐπιλύσεις σύντομοι φυσικῶν ζητημάτων* et attribués à Psellus. Tous ces manuscrits proviennent d'un même modèle qui était assez apparenté à I.

Manuscrit du Mont Athos 3856 (monastère de Dionysios 322), **D**

écrit au XIVe siècle. Le texte est aux ff. 75-94. L'écriture a subi çà et là quelques retouches d'une seconde main qui a surtout amélioré l'orthographe (1).

- K Manuscrit de Copenhague 1985, copié au XIVe siècle ; ff. 212^v-228^v. Le copiste a revu son travail et amendé quelques mots. Une seconde main a ajouté un mot oublié. C'est une copie de ce manuscrit que Seebode a utilisée pour son édition des trois livres.
- L Manuscrit d'Oxford, Roe 18, du XIVe siècle, ff. 295-303. Le copiste et un lecteur ont corrigé le texte en quelques endroits. Le texte suit celui de la *Διδασκαλία παντοδαπή* de Psellus et le copiste a ajouté à la fin des *Ἐπιλύσεις* deux chapitres empruntés à la *Διδασκαλία* (les §§ 89 et 98) en terminant les deux textes par les mots *τέλος τῶν τοῦ Ψελλοῦ κεφαλαίων*. L est le meilleur manuscrit de la série où l'ouvrage de Syméon est attribué à Psellus.
- Y Manuscrit du Mont Athos 103 (monastère de St^e-Anne 22), écrit au XVIe siècle. Le texte est aux ff. 539-566^v. On note quelques retouches de première et de seconde main. Le texte concorde presque absolument avec celui de L, sauf là où le copiste a commis de nouvelles fautes. Après l'avoir collationné, j'ai jugé inutile de le mentionner dans l'apparat critique.
- N Monacensis 384, copié au XIVe siècle ; ff. 54-57^v. J'y trouve des traces, rares d'ailleurs, de deux mains de correcteurs.
- S Scorialensis III Y 16, copié au XVIe siècle ; ff. 360-370^v. Le copiste a omis les §§ 27, 29, 31, 34. Le texte présente des traces de corrections de deux mains.
- T Scorialensis I Y 9, copié au XVe siècle ; ff. 172-181. Dans ce même manuscrit, figure en un autre endroit le texte entier de la

(1) Un autre manuscrit du couvent de Dionysios (Athos 3728, Dion. 194, XIVe s.) est signalé par LAMBROS (*Catalogue of the greek Mss on Mount Athos*, I, p. 360) comme contenant un opuscule qui pourrait être notre ouvrage sous le titre : *τοῦ μακαρίου ὑπερίμου καὶ ὑπάτου τῶν φιλοσόφων κυροῦ μιχαὴλ τοῦ ψελλοῦ πρὸς τὸν αἰόδιμον βασιλέα κῆριν μιχαὴλ τὸν δοῦκαν*. Cela pourrait être le titre, naturellement, de la *Διδασκαλία παντοδαπή*. Quoi qu'il en soit, cet opuscule a maintenant disparu, comme a pu le constater Louis Delatte au cours de ses recherches à l'Athos.

Σύνοψις et du *Περὶ χρείας*, que nous avons désigné plus haut par le sigle E.

S et T ne sont copiés sur aucun manuscrit de ce groupe ; en quelques endroits, ils ont, en effet, la bonne leçon des manuscrits ordinaires, tandis que les autres ont une faute ou une omission. D'autre part, tous deux, T surtout, présentent un grand nombre de fautes nouvelles et ils n'offrent qu'un intérêt très médiocre pour l'établissement du texte. J'ai jugé bon de les écarter de l'apparat critique, qu'ils ne feraient qu'alourdir, sauf quand l'une ou l'autre leçon de S, provenant d'une conjecture ou d'une variante étrangère à cette classe, m'a paru intéressante. Aucune des leçons particulières à T ne mérite d'être signalée.

TRADITION INDIRECTE.

Le texte de trois passages du IIIe livre de la *Σύνοψις* est conservé dans les Scholies au *De coelo* d'Aristote, p. 467 b 9 (§§ 36-37) sous le titre *ἀπορία Φιλοπόνου* (1), p. 467 b 16 (§ 39) et p. 467 b 25 (§§ 62-63-64). Nous signalons les variantes, sous le sigle Σ, d'après le texte des scholies de l'édition Bekker.

Sous le nom de Nicéphore Blemmyde, érudit du XIIIe siècle, Γ certains manuscrits géographiques présentent, à la suite de la *Γεωγραφία συνοπτική* de cet auteur, une *ἐτέρα ἱστορία περὶ τῆς γῆς ἐν συνόψει τοῦ αὐτοῦ Νικηφόρου φιλοσόφου τοῦ Βλεμμίδου πρὸς τινα βασιλέα ὀρθόδοξον*. C'est une compilation de passages du premier livre de la *Σύνοψις* (2) dont la rédaction a été remaniée par un ignorant. De ce fait, le texte offre peu de ressources pour notre appareil critique. Nous n'avons relevé, sous le sigle Γ, que quelques variantes intéressantes d'après l'édition de C. Müller dans les *Geographi graeci minores*, t. II, pp. 469 ss. Le fond de cette *ἱστορία* est constitué par les passages suivants de Syméon, tantôt raccourcis, tantôt délayés et agrémentés de quelques ajoutés : 1 ἡ γῆ τὴν μέσσην ... texte nouveau ; 2 ὑπάρχει

(1) Cf. SIMPLICIUS, *Comm. in Arist. de Caelo*, éd. Heiberg. préface, p. IX.

(2) Ce fait a déjà été signalé par C. GIANELLI, *Di alcune versioni e rielaborazioni serbe delle « Solutiones breves quaestionum naturalium » attribuite a Michele Psello*, dans les *Studi bizantini e neoellenici*, V, p. 450, n. 2.

δὲ σφαιροειδές... §§ 3-5; 3 περὶ τοῦ μεγέθους τῆς γῆς... §§ 7-8;
 4 τὰ κλίματα : §§ 10-12. L'auteur a d'ailleurs mal interprété
 deux passages du texte de Syméon (§ 7 et § 12,) qui se rappor-
 tent à la mensuration de la terre et aux rapports de grandeur
 de la longitude et de la latitude.

Au début du XVIIIe siècle, la *Σύνοψις* fut traduite en grec moderne par un professeur de l'École du monastère de Saint-Savas à Bucarest, Marc Porphyropoulos. Le manuscrit autographe est conservé à la Bibliothèque du Métouchion du Saint-Sépulcre à Constantinople (n° 315) (1) ; une copie se trouve au Mont Athos, n° 5757 (Pauteleemon 250), du XVIIIe siècle.

D'autre part, un certain nombre des chapitres des trois premiers livres ont été traduits plus ou moins littéralement en serbe au XVe siècle et incorporés à une compilation dont les sources ont été récemment étudiées par C. Gianelli.

(1) C. GIANELLI, *op. cit.*, pp. 452 et 467 app.

SIGLES DES PRINCIPAUX MANUSCRITS.

M	Marcianus 257, XIV ^e s.
A	Atheniensis 1115, XV ^e s.
P	Parisinus 2372, XV ^e s.
O	Matritensis 4616, XV ^e s.
B	Atheniensis 1118, XVII ^e s.
R	Bucarestinus 493, XVII ^e s.
I	Athous 4310 (Ivion 190), XIII ^e s.
G	Angelicus 30, XIV ^e s.
H	Palatinus 356 (Heidelberg), XIV ^e s.
F	Florentinus 58, 4, XV ^e s.
V	Vaticanus 1748, XV ^e s.
Q	Parisinus suppl. 496, XVII ^e s.
D	Athous 3856 (Dionysios 322), XIV ^e s.
K	Hauniensis 1985, XIV ^e s.
L	Oxoniensis Roe 18, XIV ^e s.
N	Monacensis 384, XIV ^e s.
Σ	Scholies à Aristote, <i>De caelo</i> , p. 467 b 9 à 25.

D'autres manuscrits sont rarement cités ; on en trouvera la description dans les pages qui précèdent.

ΣΥΜΕΩΝ ΜΑΓΙΣΤΡΟΥ ΤΟΥ ΣΗΘ

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ

CONSPECTUS RERUM NATURALIUM

Ὁ μὲν Πλούταρχος, ὃ μέγιστε καὶ θειότατε βασιλεῦ, (1)
 διαφόρους δόξας ἀπαριθμοῦμενος καὶ τὴν ἀληθῆ μὴ
 ἀποδεινῶν καὶ πιστούμενος συγχέει μᾶλλον τὸν λογισμὸν 5
 καὶ ἀπορεῖν παρασκευάζει ἢ εἰς ἐπίστασιν ἄγει· τὸν δὲ
 μέλλοντα ἐπὶ τὴν γνῶσιν ἵεναι τῶν ὄντων δεῖ μετὰ ἀποδεί-
 ξεως ἕκαστον διαγνῶναι ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν ἀρχόμενον
 καὶ ὁδῶ προϊόντα ἐπ' αὐτὴν ἀνιέναι τὴν τῶν ὄλων ἀρχήν.
 καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ παρόντι συγγράμματι ἐτέραν ἐτραπόμην 10
 τούτῳ ὁδόν. καὶ πρότερον μὲν ἐκ τῶν ἐσχάτων ἀρχόμενος

MAP OBR HVQ DKLN

1 Σήθ] σήθη B. 1/2 Titulus : σύνοψις καὶ ἀπάνθισμα φυσικῶν τε καὶ φιλοσόφων δογμάτων τοῦ σοφωτάτου κυροῦ συμεῶν βέστου τοῦ σήθ H τοῦ σοφωτάτου κυρίου συμεῶν βέστου τοῦ σήθ σύνοψις καὶ ἀπάνθισμα φυσικῶν τῶν καὶ φιλοσόφων δογμάτων VQ τοῦ πανσόφου (αὐτοῦ K αὐτοῦ πανσόφου D) ψελλοῦ πρὸς τὸν βασιλέα κύριον μιχαήλ τὸν δούκαν (δοῦκαν K) ἐπιλύσεις σύντομοι φυσικῶν ζητημάτων DKN τοῦ αὐτοῦ ἐπιλύσεις ἕτεραι σύντομοι φυσικῶν ζητημάτων L. 3 Post μὲν add. σοφός HVQ.
 5 συγχέει A συγχεσι P. 6 Post ἢ add. καὶ VQ. 7 τῶν ὄντων ἵεναι transp. BH. 8 ἀπό] ἐκ MAPOBR. 9 ἐπ' αὐτὴν — ἀρχήν] ἐπὶ τὴν τῶν ὄλων ἀνιέναι ἀρχήν S. διέναι MAPOBR. ὄλων] ὄντων B (corr. B^{28v}). 10/11 καὶ διὰ — ὁδόν om. VQ (Q addit in mg. λείπει τι ἴσως). 10 συγγράμματι om. H. ἐτραπομένων P. 11 τούτων ὁδῶν H.

3 De plac. philosophorum.

- ἀποδείξω περὶ τῆς γῆς ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ ὅτι τυγχάνει σφαιροειδῆς καὶ ὅτι ἐν μέσῳ κείται τοῦ παντός· καὶ ὅσων σταδίων ἐστὶν ἡ περίμετρος αὐτῆς καὶ ὅσον καὶ οἶον μέρος αὐτῆς οἰκοῦμεν οἱ ἄνθρωποι καὶ πῶς τὰ ἑπτὰ κλίματα
- 5 διαμεμέρισται καὶ μέχρι τίνος ἐν τῇ ἀνατολῇ οἰκοῦσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ τί μὲν τὸ πέρασ τῆς ἐν τῇ δύσει οἰκήσεως,
- (2) τί δὲ τὸ ἐν τῷ βορρᾷ καὶ τί τὸ ἐν τῷ νότῳ. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ περὶ τε ὕδατος καὶ θαλάσσης καὶ ἀέρος καὶ πυρὸς καὶ ἀστραπῶν καὶ κεραυνῶν καὶ βροντῶν καὶ κομητῶν καὶ
- 10 ὑετῶν καὶ χιόνος καὶ χαλάζης καὶ τῶν ὁμοίων. ἐν δὲ τῷ τρίτῳ περὶ τῶν οὐρανίων σωμάτων καὶ τῆς φύσεως αὐτῶν καὶ μεγέθους ἡλίου καὶ σελήνης καὶ κινήσεως ἀστέρων. ἐν δὲ τῷ τετάρτῳ περὶ ὕλης καὶ εἰδους καὶ φύσεως καὶ ψυχῆς καὶ νοῦ. ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ περὶ τῆς πρώτης τῶν
- 15 ὄντων αἰτίας.

(3)

Λόγος πρῶτος.

Περὶ τοῦ εἶναι τὴν γῆν σφαιροειδῇ.

Περὶ τοῦ σφαιροειδοῦς σχήματος τῆς γῆς πολλαὶ ἀπο-

MAP OBR HVQ DKLN

- 1 ἐν πρώτῳ λόγῳ τῷ περὶ γῆς transp. HVQ ἐν πρώτῳ λόγῳ περὶ τῆς γῆς DKLN. 3 ὅσον K. 4 αὐτῆς om. AP.
οἱ om. L. 5 ἐν τῇ ἀνατολῇ om. K. οἱ om. APL.
6 τί] τὸ Q. τό om. Q. τῆς] τοῖς A. τῇ om. N. 7 τί δέ] καὶ τί HVQ. τῷ¹ om. HVQ.
τῷ² om. HVQ. 8 τε] τοῦ H om. BRVQDKLN. Post καί¹ add. περὶ M. θαλασσῶν HVQDL. 9 καὶ κεραυνῶν om. O (add. O^{1 sv}). καὶ βροντῶν καὶ κεραυνῶν transp. HVQDKLN. 10 χιόνων HVQDKLN. 11 τῶν om. VQ.
τῆς om. HVQDKLN. αὐτῶν] αὐτῆς A. 12 Post μεγέθους add. καὶ VQ. ἡλίου om. H. Post κινήσεως add. τῶν HVQDKLN. 13 καί¹ om. DKLN. καί³ om. Q. 14 πρώτης τῶν] πρώτων H (corr. H^{1 sv}).
16 λόγος πρῶτος om. MAPOBRHDKLN. 17 tit. ὅτι ἡ γῆ σφαιροειδῆς OBR. 18 περὶ — γῆς] περὶ τοῦ εἶναι τὴν γῆν σφαιροειδῇ OBRD quibus addit τοῦ σχήματος τῆς γῆς D.

δείξεις εἰσί, μάλιστα δὲ ὅτι ἐπιλάμπει ὁ ἥλιος τοῖς τῆς ἀνατολῆς μέρεσι πρότερον τῶν ἐν τῇ δύσει. καὶ διὰ τοῦτο προλαμβάνει αἱ ἡμέρα παρά τε τοῖς Σίνις καὶ τῇ Περσίδι καὶ τοῖς ἐκείσε ἔθνεσιν. ὅτε γάρ ἐστι μεσημβρία ἐν τοῖς Σίνις, ἔστιν ἐνταῦθα πρῶτα καὶ ὅτε ἐστὶν ἐν τῇ Περσίδι 5 ὥρα τετάρτη, ἔστιν ἐνταῦθα πρώτη καὶ ἀναλόγως τοῦ τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς δύσεως διαστήματος. εἰ δέ τις εἴποι καὶ πόθεν δηλὸν ἐστὶ τὸ τοιοῦτον καὶ ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον διαφέρουσιν αἱ ὥραι ὥς ἐν τινι μὲν τόπῳ ἡμέραν εἶναι, ἐν ἑτέρῳ δὲ νύκτα καὶ τὰς ὥρας προλαμβάνειν καὶ ὑστερεῖν, 10 ἴστω ὅτι φανερόν τοῦτο γέγονεν ἐκ τῶν ἡλιακῶν καὶ σεληνιακῶν ἐκλείψεων. ἐτηρήθη γὰρ ὅτι ὅτε γίνεται ἔκλειψις (4) ἡλίου καθ' ὥραν τετάρτην ἐν τῇ Περσίδι, φαίνεται ἡμῖν καθ' ὥραν πρώτην ὥς ἐκείσε προλαμβανούσης τῆς ἡμέρας· τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν ὠρῶν τῆς νυκτός ἐπὶ τῶν τῆς σελήνης 15 ἐκλείψεων. ἡ γὰρ κυρτότης τοῦ σφαιροειδοῦς σχήματος τῆς γῆς ἐπιπροσθεῖ καὶ ἀντιφράττει τοῖς δυτικοῖς μέρεσιν

MAP OBR HVQ DKLN

- 2 πρότερον] πλέον VQ. 3 αἰί] καί BR om. HVQΓ.
 τε om. BR. τῇ] τοῖς ἐν HVQ. 4 ὅταν OBR.
 5 ὅταν B. ἐστίν² om. HVQ transpos. post περσίδι DKLN.
 6 Post ἐνταῦθα add. ὥρα HVQ. καὶ ἀναλόγως] κατὰ ἀναλογίαν QV⁷⁹ καὶ ἀναλογία V. 7 ἀνατολῆς] ἕω DKLN
 ἕως HVQ. τῆς²] τό A. εἴπη AP. 8 Post δηλον add. ὅτι HVQDKLN. τὸ τοιοῦτον] τοῦτο AP. ἐπὶ] ἐπεί AP.
 9 ἐν τινι] ἐν ἐν τι A. 9/10 ὥς — ὑστερεῖν om. OBR. 9 εἶναι ἡμέραν transp. AP. 10 ἑτέρῳ] τινι AP.
 προλαμβάνει Q. ὑστερίζειν AP. 11 ἴστω ὅτι φανερόν τοῦτο] ἴστω ὅτι τοῦτο φανερόν OBR ἴστα φανερόν ὅτι τοῦτο AP.
 12 ὅτι om. HVQDKLN. Post γίνεται add. ἡ KN. 13 Post περσίδι add. καί L. Add. ἐνταῦθα post ἡμῖν HVQDKN post πρώτην L. 14 πρώτην] πέμπτην OBR.
 14/16 ὥς — ἐκλείψεων] τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῆς σελήνης OBR.
 15 Post νυκτός add. καὶ HVQ. τῶν² om. H.
 16 ἐκλείψεως H. 17 ἐπιπροσθεῖ καὶ om. DKLN. δυσι-κοῖς N.

- ἕως οὗτου ὑψωθῇ καὶ ἐπὶ τούτοις ὁ ἥλιος· εἰ γὰρ μὴ ἦν ἡ γῆ σφαιροειδής, ἀλλ' ἐπίπεδος καὶ ἐκτεταμένη κατὰ μήκος, ὅλη ἂν ὁμοῦ ἐφωτίζετο. ὅτι δὲ κυρτὴ ἐστὶν ἡ ταύτης ἐπιφάνεια δῆλον καὶ ἐκ τούτου· ὅτε γὰρ πλέομεν ἐν πελάγει θαλάσσης, πρῶτον ἡμῖν αἱ ἀκρώρειαι τῶν ὁρῶν ἐπιφαίνονται, προσεγγίσασι δὲ τῇ γῇ φαίνεται καὶ τὰ κατώτερα. καὶ πλοῖον ἀπὸ γῆς ἰδόντες μήκοθεν ἐν πελάγει πρῶτον τὰ ἱστία ὁρῶμεν, τῶν λοιπῶν τοῦ πλοίου μερῶν ἀφανῶν ἡμῖν τυγχανόντων, πλησιαζόντων δέ, καὶ τὰ κάτωθεν μέρη ὑπ' ὅψιν γίνεται· ὅπερ οὐκ ἂν συνέβαινε, εἰ μὴ κυρτὸν ἦν τὸ σχῆμα τοῦ ὕδατος τῇ γῇ καὶ αὐτὸ σφαιρούμενον. εἰ γὰρ μὴ ἦν τοιοῦτον τὸ σχῆμα τῆς γῆς, πάντες ἂν οἱ ἀστέρες ἡμῖν ἐφαίνοντο. νῦν δὲ διὰ τὸ πρὸς βορρᾶν εἶναι τὴν ἡμετέραν οἴκησιν τοὺς μὲν ἀστέρας τοῦ βορείου πόλου ὁρῶμεν, τοὺς δὲ ἐν νότῳ οὐχ ὁρῶμεν. ἰδοὺ γὰρ ὁ κἀνωβος μέγιστος ὢν ἀστήρ ἐν μὲν τῇ Αἰγύπτῳ φαίνεται καὶ ταῖς λοιπαῖς νοτιωτέραις πόλεσιν, ἐνταῦθα δὲ

MAP OBR HVQ DKLN

- I οὗτου] οὗ DKLN. τούτων DKLN. ἦν om. DKLN.
 2 καὶ — μήκος om. OBRΓ. Post κατὰ add. τό VQ.
 3 tit. ὅτι κυρτὴ ἡ γῆ OBR. 4 καὶ om. DKLN.
 ὅταν BR. πλέωμεν PBR. ἐν πελάγει πλέομεν (— ωμεν BR) transp. MOBR. 5 θαλάσσης om. OBR. ὥρων BDH (corr. H¹) ὥρων K. ἐπιφαίνονται] φαίνονται R (corr. R¹) DKLN.
 7 πλοῖον ἀπὸ γῆς ἰδόντες] πλοῖον ἀπὸ τῆς γῆς ἰδόντες APL πλέον ἢ (ἢ VQ) πεδιάς HVQ. μήκοθεν ἐν πελάγει om. OBR. Post μήκοθεν add. δέ HVQ. 8 τά] καὶ P. Post ὁρῶμεν add. καὶ AP. μερῶν om. M. 8/9 τῶν λοιπῶν — τυγχανόντων om. OBR. 9 πλησιάζουσι HVQ. καὶ om. HVQ. κάτω HVQ κατώτερα BR. 10 μέρη ὑπ' ὅψιν om. OBR. γίνεται] γίνονται LN φαίνεται OBR.
 II Post κυρτὸν add. εἶναι Q. αὐτόν Q αὐτοῦ V. συμφαιρούμενον AP σφαιρουμένου VQ. 12 τό om. VQ. τοιοῦτον transp. post σχῆμα M post γῆς OBR. πάντως DK.
 13 ἡμῖν om. DKLN. νυνί L. 14 μὲν om. Q.
 16 τῇ] τῷ M. 17 τοῖς λοιποῖς νοτιωτέροις μέρεσιν S.
 17/p. 21,1 καὶ ταῖς — φαίνεται om. K.

οὐ φαίνεται. καὶ οὐ μόνον οὗτος, ἀλλὰ καὶ οἱ λοιποὶ νοτιώ-
τεροι ἀστέρες.

“Οτι δὲ ἐν τῷ μέσῳ κεῖται ἡ γῆ τοῦ παντός δῆλον. εἰ μὴ (6)
γὰρ ἐν τῷ μέσῳ ἦν, ἀλλ’ ἔρρεπε πρὸς τὴν ἀνατολήν, ἀνίσ-
χοντος τοῦ ἡλίου βραχύτεραι ἂν ἐγίνοντο αἱ τῶν φωτι- 5
ζομένων σκιαί, δύνοντος δὲ μείζονες. πλησίον γὰρ ὄντος
τοῦ φωτίζοντος, μικραὶ γίνονται αἱ σκιαί, πόρρωθεν δὲ
μείζονες. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ ἀνατέλλοντα πάντα μείζονα
ἐφαίνοντο ἐν τῇ ἀνατολῇ ὡς πλησίον αὐτῆς ἡμῶν ὄντων,
δυόμενα δὲ ἐλάττονα. εἰ δὲ πρὸς τὴν δύσιν ἔρρεπε, τὰ τού- 10
των ἐναντία ἐγίνετο. καὶ εἴ γε πρὸς βορρᾶν ἔκλινε, πρὸς
τοῦτο ἂν τὸ μέρος ἀπετείνοντο αἰ αἱ τῶν φωτιζομένων
σκιαί, καὶ εἰ πρὸς μεσημβρίαν, ὁμοίως. νῦν δὲ ἀνατέλλον-
τος τοῦ ἡλίου, ἐπὶ δύσιν ἀποκλίνουσιν αἱ σκιαί, δυομένου
δὲ πρὸς ἀνατολήν. 15

Περὶ δὲ τοῦ μεγέθους τῆς γῆς πολλαὶ γεγόνασιν δόξαι, (7)

MAP OBR HVQ DKLN

1 καί¹ om. HDKLN. 1/2 καί¹ — ἀστέρες] ὡσαύτως
καὶ (οἱ add. BR) ἄλλοι OBR. 3 tit. add. ὅτι ἐν τῷ μέσῳ ἡ
γῆ OBR περὶ τοῦ κείσθαι τὴν γῆν ἐν μέσῳ τοῦ παντός VQ.
ὅτε Q. τοῦ παντός ἐν μέσῳ κεῖται ἡ γῆ transp. VQ.
τοῦ παντός κεῖται ἡ γῆ transp. D. κεῖται om. AP.
κεῖται — μέσῳ om. K. δῆλον om. H. 3/4 γὰρ μὴ
transp. HVQ. 4 τὴν ἀνατολήν] ἀνατολὰς HVQ. 5 ἂν
transp. ante τοῦ ἡλίου HVQDKLN. ἐγένοντο KL.
αἱ τῶν] αὐτῶν Q. φωτιζομένων] φαινομένων HVQ.
6/7 δύνοντος — σκιαί om. OBRDKN. 6/13 δύνοντος —
σκιαί om. L. 6 μείζους HVQ. πλησίον] πλησιάζοντος
VQ. 7 αἱ om. AP. 8 τά om. MOBR add. τὰ ἄστρα
per conjecturam BR. πάντας Q om. AP. Post μεί-
ζονα add. ἂν AP. 9 ἐφαίνετο VQDK. ἐν om. HVQ.
ὡς] καί AP. αὐτῆς] αὐτῶν M (ut vid.) OBR.
10 δυομένου H. τὴν om. VQ. 11 ἐγίνοντο MO ἐγένοντο
BR. 12 ἐπετείνοντο B. 13 Post εἰ add. ὡς N.
14 ἀνακλίνουσιν OBR. 16 tit. add. περὶ τοῦ μεγέθους τῆς
γῆς OBRHK πόσον τὸ μέγεθος τῆς γῆς VQ. δέ om. H.
πολλαί] πολλαὶ μὲν N πολλοὶ H. Post πολλοὶ addit
μὲν συνεγράψαντο H² sv. γεγόνασιν δόξαι om. H.

ἀπεφήναντο δὲ ὕστερον πάντες ὡς σταδίων μυριάδων
 ἑξήκοσι πέντε ἐστὶν ἡ ὅλη περίμετρος αὐτῆς, ἀποδείξαντες
 τὸ τοιοῦτον διὰ μεθόδων γεωμετρικῶν. τινὲς δὲ τοσοῦτον
 μετρήσαντες ἐν τῇ γῇ ὥστε παραβάλλεσθαι τοῦτο πρὸς
 5 μίαν μοῖραν τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τοῦτο ἐπὶ τὴν τῶν
 μοιρῶν τοῦ οὐρανοῦ ποσότητα πολλαπλασιάσαντες ἦτοι
 ἐπὶ τριακόσια ἐξήκοντα, εὗρον τὴν περίμετρον τῆς γῆς
 τοσαύτην ὡς εἴπομεν. ἡ δὲ ἡμετέρα οἰκησίς ἐστιν ἐν τῷ
 βορείῳ μέρει. καὶ διὰ τοῦτο ὁ μὲν βόρειος πόλος ἡμῶν
 (8)¹⁰ ἐστὶν ἀειφανής, ὁ δὲ νότιος αἰὲ ἀφανής. καὶ ἡ ἐγνωσμένη
 οἰκησις ἐν τῇ γῇ κατὰ μὲν τὴν ἀνατολὴν τελευτᾷ ἐν πόλει
 τινὶ τῶν Σίνων λεγομένη Σήρα. τὰ γοῦν ἐπέκεινα ταύτης,
 ὡς ἱστοροῦσι, τέλματά εἰσι καὶ κάλαμοι καὶ δίοδος ἀπ'
 αὐτῆς ἀνατολικωτέρα οὐκ ἔστιν. οἱ δὲ Σῖνοι οὗτοι τὰ ἀνα-

MAP OBR I (incipit I ὡς σταδίων) HVQ DKLN

I ἀπεφήναντο] ἀπεκρίναντο HVQ. πάντες] σύμπαντες VQ.
 2 ἑξήκοσι καὶ πέντε IHVQDKLN. ἐστὶν transp. post
 μυριάδων IHVQDKLN om. Q. ὅλη ἡ transp. DL.
 Post ἀποδείξαντες add. δέ L. 3 τὸ τοιοῦτον] τοῦτο OBR Γ.
 3/4 μετρήσαντες τοσοῦτον transp. D. 4 Ante ἐν add.
 διάστημα IHVQDKLN. ὥστε] ὥσπερ P. περιβάλλεσθαι
 APB παραλλάττεσθαι IHVQDKLN παρακλάττεσθαι Q. τοῦτο
 πρὸς om. IHVQDKLN. 5 τῶν om. IHVQDKLN.
 6 τοῦ οὐρανοῦ om. AP. ποσότητα om. OBR. πολυπλασι-
 άσαντες APN. Post πολλαπλασιάσαντες add. per conjectu-
 ram ὅλην περίμετρον BR. 6/7 ἐπὶ τριακοσίων ἐξήκοντα ἦτοι
 τὴν τῶν μοιρῶν τοῦ οὐρανοῦ ποσότητα πολλαπλασιάσαντες (πολυ-
 IDKL) IHVQDKLN. 7 τριακόσια M (ut vid.) O (corr. O²).
 8 tit. add. περὶ τῶν οἰκήσεων OBR ποῦ ἐστὶν ἡ ἡμετέρα
 οἰκησις VQ. 9 ἡμῶν om. KN. 9/10 ἐστὶν ἡμῶν transp.
 R. 10 ὁ δὲ — ἀφανής om. IHVQDKLN. 11 ἐν τῇ γῇ
 om. VQ. μὲν transp. post ἀνατολὴν IDKLN. 12 τῶν
 Σίνων (σύνων) transp. post Σήρα HVQ. Σήρα] σύρα M Γ σύρα
 OBR σίρα HVQ. τά] τό KN. γοῦν] γάρ HVQ. 13 Post
 τέλματα add. τε MOBR Γ. 14 αὐτοῦ I. 14/p. 23,2 οἱ δὲ —
 πλὴν] ὅτι (οἱ OR) δὲ σῖνοι οὗτοι ἑλληνέες εἰσι τὸ δόγμα καὶ OBR.

τολικώτερα μέρη οἰκοῦσι τοῦ κόσμου. εἰσὶ δὲ πάντες Ἕλληνες
 τὸ δόγμα, πλὴν πάνυ δικαιοτάτοι. κατὰ δὲ τὴν δύσιν τε-
 λευτᾷ ἢ οἴκησις ἐπέκεινα τῆς Ἰσπανίας πρὸς τῷ δυτικῷ
 ὤκεανῳ, εἰς ὃν ἐμβάλλει αὕτη ἢ καθ' ἡμᾶς θάλασσα. ἀπέ-
 χουσι δὲ ὅσον χιλίων μιλίων διάστημα ἀπὸ τῆς γῆς αἱ 5
 λεγόμεναι τῶν Μακάρων νῆσοι, αἵτινες πρὶν οἰκούμεναι
 οὔσαι καὶ ἐπίφθονοι διὰ τε τὴν εὐκρασίαν τοῦ ἀέρος καὶ
 τὴν πολλὴν ἀφθονίαν, νῦν ἀοίκητοί εἰσι. κατὰ δὲ τὸ ἀρκ- (9)
 τῶν μέρος περατοῦται ἢ οἴκησις ἐν Θούλῃ τῇ νήσῳ· τὰ
 γὰρ περαιτέρω ταύτης ἀοίκητα διὰ τὴν ψυξίν. κατὰ δὲ 10
 μεσημβρίαν οἰκοῦσιν ἄνθρωποι ἄχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰσημε-
 ρικοῦ κύκλου, ἀλλ' εἰσὶν οἱ ἐκεῖσε οἰκούντες βάρβαρα
 ἔθνη καὶ μέλανα τὴν χροιάν. ὅσοι δὲ οἰκοῦσιν ὑπὸ τὸν ἰση-
 μερινὸν κύκλον αἰετὰς νύκτας ἔχουσι ἴσας ταῖς ἡμέραις.
 ἢ οὖν λεγομένη παρ' ἡμῖν ἀνατολή οὐκ ἔστιν ἀνατολή, 15
 εἰ μὴ δύσις. ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ δοκοῦσαι τοῖς πολλοῖς ἀνα-
 τολικώτεραι πόλεις, οἷαι αἱ τῆς Ἰβηρίας καὶ τῆς Μηδίας,
 καὶ αὐταὶ δυτικαὶ ὑπάρχουσι διὰ τὸ ἐν τῷ δυτικῷ μέρει

MAP OBR IHVQ DKLN

I τοῦ κόσμου οἰκοῦσι transp. IKNΓ. 4 αὕτη om. VQ.
 5 χιλιάδων διάστημα μιλίων AP σταδίων χιλίων διάστημα
 L. τῆς om. VQ. 6 τῶν om. N. νήσων H (corr.
 H¹). 7 οὔσαι] ἦσαν MOBRΓ. τοῦ ἀέρος εὐκρασίαν
 transp. I. 7/8 διὰ τε τὴν — ἀφθονίαν om. OBR.
 7 τοῦ ἀέρος om. H. 8 ἀφθονίαν] εὐφορίαν IHVQDKLN.
 Post νῦν add. δέ MOBRΓ. εἰσὶ om. OBR. ἀρκταῖον
 P. 9 ἢ om. M. (add. M²). τῇ om. OBR. 10 ταύ-
 τα O. Post ἀοίκητα add. εἰσὶ V. Post δέ add. τὴν
 VQDKLN. 11 ἄχρις ID. καὶ om. IDKLN.
 ἡμερινοῦ D. 12 ἀλλ' — οἰκούντες om. OBR. ἐκεῖσε om.
 L. 13 τὴν χροιάν om. OBR. δέ om. BR. ὑπὸ] ἀπὸ
 Q ἐπὶ M om. OBR. τόν om. Q. 14 τὰς] τε DKLN.
 ἴσας ἔχουσι transp. VQ. τὰς ἡμέρας M (corr. M²).
 15/p. 24,2 ἢ οὖν — ἔστι om. OBRΓ. 15 οὖν] γοῦν VQ.
 ἡμῖν] ἡμῶν MIHVQDKLN. 16 εἰ μὴ] ἀλλὰ HVQ. αὐται]
 αὐταὶ HVQ. αἱ δοκοῦσαι] δοκοῦσι HVQ. 17 αἱ om. VQ.

τῆς οἰκουμένης εἶναι. ἡ δὲ ἀρχὴ τῶν ἀνατολικωτέρων μερῶν καὶ αὐτῆς τῆς Περσίας ἐπέκεινά ἐστι.

- (10) Διαμεμέρισται δὲ ἡ οἰκουμένη ὑπὸ τῶν πάλαι σοφῶν εἰς τὰ ἐπτὰ κλίματα τρόπῳ τοιούτῳ. ἰδόντες γὰρ οὗτοι
 5 ὡς ὅσαι χώραί εἰσι βορειότεραι, ἔχουσι τὴν μεγίστην ἡμέραν μείζονα τῶν νοτιωτέρων καὶ ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ἐπὶ τὰ ἔνθεν μέρη ἐάσαντες αὕξησιν ἡμιωρίου, ἐκάλεσαν τὰς τοσαύτην ἀπόστασιν ἀπεχούσας χώρας τοῦ ἰσημερινοῦ πρῶτον κλίμα ὀνομάσαντες αὐτὸ διὰ Μερόης· ὑπάρχει
 10 δὲ ἡ Μερόη πόλις αἰθιοπικὴ· ἔστι δὲ ἐν τῷ τοιούτῳ κλίματι ἡ μεγίστη ἡμέρα ὥρων δεκατριῶν. εἶτα πάλιν ἰδόντες ἔνθα ἐστὶν ἡ μεγίστη ἡμέρα ὥρων δεκατριῶν ἡμισυ, ὠνόμασαν τὰς ἐκεῖθεν χώρας κλίμα δεύτερον καὶ ἐκάλεσαν τοῦτο διὰ Συήνης· ἡ δὲ Συήνη ἐστὶ πόλις ἐν μεταιχμίῳ τῆς
 (11) 15 αἰγυπτιακῆς καὶ αἰθιοπικῆς χώρας. τὸ αὐτὸ ἐποίησαν καὶ ἐπὶ τοῦ τρίτου κλίματος, τοῦ διὰ τῆς κάτω χώρας Αἰγύπ-

MAP OBR IHVQ DKLN

1 ἀρχή om. I. 2 καὶ om. HVQ. τῆς om. H. περσίδος VQ. ἐστὶν ἐπέκεινα transp. HVQDKLN ἐστὶν ἔπανος I.

3 tit. add. μερισμός κλιμάτων OBR εἰς πόσα κλίματα διαμεμέρισται ἡ οἰκουμένη VQ. Post δέ add. καὶ VQ.

ὑπό] ἀπό I. παλαιῶν HVQ. τά om. I. τοιούτῳ τρόπῳ IHVQDKN οὕτως OBR. 5 ὡς om. O (add. O^{25v}).

βορειότεροι KN. 6 νοτιωτέρων] βορειοτέρων M (corr. M²). καὶ om. OBR. 7 ἔνθα AP ἔνδον OBR ἔμπροσθεν HVQ.

Post αὕξησιν add. τὴν AP. 7/8 ἐκάλεσαν τὰς] καλέσαντας Q. 8 τοσαύτας IDKLN. ἀπεχούσας] ἐχούσας ILN.

Post ἀπεχούσας add. πόλεις AP. χώρας] ὥρας H om. IDKLN. 9 κλίμα πρῶτον transp. AP. 10 τοι-

ούτῳ] μεγίστῳ M (corr. M²). κλίματι] θέματι AP. 11 ἡ om. Q. 11/13 εἶτα — τὰς ἐκεῖθεν] ἡμισυ· τὰς δὲ ἐκεῖθεν AP.

12 ἡ μεγίστη] ἡ HVQ om. MOBR. ἡμισυ] καὶ ἡμισυ· OBR ἡμίσεος N. Post ὠνόμασαν add. αὐτάς I.

13 χώρας] ἡμέρας KN. 15 αἰγυπτιακῆς καὶ om. HVQ. αἰθιοπικῆς καὶ αἰγυπτιακῆς transp. IDKLN. αἰθιοπίας H.

Post αὐτό add. δέ IDKLN. 16 τοῦ ²] τὸ δὲ H τό IVQDKN om. BR. κατὰ LN. χώραν L.

του λεγομένου, τὴν μεγίστην ἔχοντος ἡμέραν ὥρων δεκατεσσάρων. καὶ ἐπὶ τοῦ τετάρτου ὁμοίως τοῦ διὰ Ῥόδου ὀνομαζομένου τὴν μεγίστην ἔχοντος ἡμέραν ὥρων δεκατεσσάρων ἡμισυ. καὶ ἐπὶ τοῦ πέμπτου ἐν ᾧ οἰκοῦμεν ὡσαύτως, ἐν ᾧ ἡ μεγίστη ἡμέρα ὥρων ἐστὶ δεκαπέντε δι' Ἑλλησπόντου λεγομένου. ὠνόμασαν δὲ τὸ ἕκτον κλίμα τὸ διὰ μέσου Πόντου, ἐν ᾧ ἡ μεγίστη ἡμέρα ὥρων ἐστὶ δεκαπέντε ἡμισυ. τὸ δὲ ἕβδομον τὸ διὰ Βορυσθένους, ἐν ᾧ ἡ μεγίστη ἡμέρα ὥρων ἐστὶ δεκαἕξ. εἰσὶ δὲ ἐν τῷ βορείῳ (12) μέρει τόποι οἰκούμενοι ἐπέκεινα τῶν ἑπτὰ κλιμάτων, ἐν τοῖς μείζων ἐστὶ τῶν δηλωθεισῶν ὥρων ἡ μεγίστη ἡμέρα. αὐτίκα γοῦν ἐν τῇ Θούλῃ διὰ τὸν θερικὸν κύκλον ὅλον ὑπὲρ γῆν εἶναι ἐν τῷ θέρει, ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα ὁ ἥλιος αὐτοῖς ἄδυστος ὑπάρχει, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα τὸν ἥλιον οὐχ ὀρώσι διὰ τὸ ὅλον τὸν χειμερινὸν κύκλον ὑπὸ γῆν εἶναι καὶ ἀφανῆ. ἡ δὲ διαίρεσις

MAP OBR IHVQ DKLN

1 λεγόμενον HVDKN λεγομένης IQ καλούμενον L. ἔχον
 HVQIKN ἔχων D. ἔχοντος τὴν μεγίστην transp. L.
 2/4 καὶ ἐπὶ — πέμπτου om. H (add. H⁸). 2 τοῦ 2] τό
 IH⁸VQDKN. ὀνομαζόμενον IH⁸VQDKN. 3 ἔχον ἡμέραν
 IH⁸V ἔχων ἡμέραν QD ἔχον ἡμερῶν N. 4 ἡ μισυ om.
 BR (add. per conjecturam καὶ ἡμισυ BR). 5 ἐστὶ om. OB
 RLN. 5/6 δι' Ἑλλησπόντου λεγομένου om. IVQDKL.
 5/7 δι' Ἑλλησπόντου — δεκαπέντε om. H. 5/8 δι' Ἑλλησ-
 πόντου — ἡμισυ om. N (lacuna). 6 δέ om. APIDKL.
 7 μέσου] εὐξείνου Γ. ἐστὶ om. IDKL. 7/9 δεκαπέντε —
 ἐστὶ om. PBR. 8 διὰ om. N. 8/9 ἡ μεγίστη om. AP.
 9 Post ὥρων add. δέ L. ἐστὶ om. L. 9/10 ὅτι ἐν τῷ
 βορείῳ μέρει τόποι εἰσὶν οἰκούμενοι ἐπέκεινα τῶν ἑπτὰ κλιμάτων
 tit. VQ. 10 μέρει om. AP. ἐπέκεινα οἰκούμενοι transp. H.
 ἐπτὰ om. L. 11 μείζων H. δηλωθέντων IDKN.
 12 ἐν τῇ] ἡ L. ὅλον om. N. 13 γῆς HVQ.
 ἡμέραις MO. 14 ὑπάρχει om. VQ. 15 ὅλον τόν] τὸν
 ὅλον τόν DKL τὸν ὅλον IN. 16 καὶ om. HVQ. διαί-
 ρεσις τῶν ἑπτὰ κλιμάτων tit. VQ. ἡ om. HVQ. δέ om.
 H. διαίρεσις δέ transp. VQ.

τῶν ἑπτὰ κλιμάτων κατὰ μὲν μῆκος ἔστιν ἀπὸ ἀνατολῶν ἄχρι δύσεως, κατὰ δὲ πλάτος ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ἄχρι τῶν βορείων μερῶν ὧν εἵπομεν. ἔστι δὲ τὸ μὲν μῆκος τῆς οἰκουμένης διάστημα ὠρῶν δώδεκα. ὅτε γὰρ ὁ ἥλιος ἀνα-
 5 τέλλει ἐν Σήρᾳ τῇ πόλει, δύνει ἐν ταῖς Μακάρων νήσοις· τὸ δὲ πλάτος ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ἄχρι τῆς νήσου Θούλης, ὡς τριπλάσιον γίνεσθαι τὸ μῆκος τοῦ πλάτους· διὸ γελοιοὶ ὅσοι κυκλοτερῇ τὴν οἰκουμένην καταγράφουσιν.

Λόγος δεύτερος.

(13)¹⁰ Περὶ τῶν μεταξὺ τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ στοιχείων καὶ τῶν περὶ ταῦτα παθῶν.

Περὶ ὕδατος.

Ἡ γῇ τὴν μέσσην τοῦ παντός χώραν λαχοῦσα εὐθὺς τὸ ὕδωρ ἔχει ὑπὲρ αὐτῆς. ἔστι δὲ τόπος αὐτοῦ ὁ ὠκεανός,

MAP OBR IHVQ DKLN

- I ἀνατολῆς DKLN. 2 ἄχρι¹] μέχρι IR. δυσμῶν BR.
 τοῦ om. HVQ. 3 ὧν εἵπομεν μερῶν transp. L.
 3/4 τῆς οἰκουμένης om. AP. 4 ὠρῶν δώδεκα] σταδίων μυ-
 ριάδων ιβ' L. ἀνατέλλει om. B transp. post πόλει L.
 5 Post ἐν¹ add. τῇ AP verbum incertum B. Σήρᾳ] σύρα M²
 σίρα H σίρρα VQ συήνη BR συκίνη O. τῇ om. OBR.
 Post ταῖς add. τῶν OBR. 6 τοῦ om. H. νήσου] ἰήσου
 D om. AP. 9 λόγος δεύτερος transp. post titulum MOBRIH
 om. DKLN. 10 μεταξὺ] ἀναμέσων P. τοῦ οὐρανοῦ
 καὶ τῆς (τῶν A) γῆς transp. MAOBR γῆς καὶ οὐρανοῦ P.
 II καὶ τῶν περὶ ταῦτα παθῶν om. MAPOBR.
 12 περὶ ὕδατος] καὶ περὶ ὕδατος V καὶ περὶ ὑδάτων Q om. IH
 DKLN. 13 ἡ om. OBR. Post χώραν add. παρὰ τοῦ
 ὕδατος HVQ. λαχοῦσαν A. εὐθὺς] διό H² post rasu-
 ram. 14 ὑπὲρ αὐτῆς] ὑπ' αὐτῆς Q ὑπὸ αὐτὴν H² ὑπὲρ αὐτοῦ
 O περὶ αὐτὴν BR. αὐτοῦ] αὐτῶ MOBR αὐτῆς AP.

πάντων τῶν ὑδάτων καταρρέοντων εἰς αὐτόν. εἰσὶ δὲ μέγισται
θάλασσαί πρώτη μὲν ἡ Ἐρυθρὰ ὡς μέχρι τῆς Ἰνδικῆς διή-
κουσα γῆς, πρὸς δὲ καὶ τῆς τῶν Σίνων καὶ ἄχρι τῆς Περσίδος.
δευτέρα δὲ αὕτη ἡ καθ' ἡμᾶς εἰσβάλλουσα πρὸς τοῖς τῆς
Ἰσπανίας μέρεσιν εἰς τὸν δυτικὸν ὠκεανόν. τρίτη δὲ ἡ 5
λεγομένη Μεγάλη διὰ τὸ μὴ νήσους ἔχειν, εἰσβάλλουσα
διὰ τοῦ στενοῦ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς θάλασσαν. αἱ δὲ λοιπαὶ
λίμναι μᾶλλον εἰσιν ἢ θάλασσαί. ἄλυκόν δὲ ἐστὶ τὸ τῆς (14)
θαλάσσης ὕδωρ διὰ τοιαύτην αἰτίαν. ἐπεὶ γὰρ ὁ ἥλιος
ἀνιμᾶται τὸ λεπτομερές αὐτῆς ὑγρόν, καταλείπεται τὸ 10
παχὺ καὶ ἔχει τοιαύτην γεῦσιν. καθάπερ ὀρώμεν καὶ ἐπὶ
τῶν ἡμετέρων σωμάτων· πινομένου γὰρ παρ' ἡμῶν τοῦ
ὑδατος καὶ τῆς φύσεως χρωμένης πρὸς σύστασιν ἡμῶν
τῇ λεπτομερεστέρα αὐτοῦ ὑγρότητι, τὸ παχύτερον γίνεται
οὖρον καὶ ἐστὶ καὶ αὐτὸ τῇ γεύσει ἄλυκόν. καὶ τοῦτο τῆς 15
θείας ἔργον προνοίας. εἰ μὴ γὰρ ἦν ἄλυκόν τὸ θαλάσσιον
ὑδωρ, σῆψιν ἂν ἐδέξατο μὴ ῥέον καὶ δυσωδία τούτου ἐξεπέμ-

MAP OBR IHVQ DKLN

I Post πάντων add. δέ L. τῶν ὑδάτων om. I (add. in
mg. I¹). Post δέ add. καὶ OBR. 2 ὡς] ἡ HVQ.
3 πρὸς δὲ καὶ τῆς] τῆς τε χώρας DKLN om. I (lacuna).
πρὸς — Περσίδος om. AP. 4 αὕτη om. B. εἰσβάλλουσα
om. N. 5 εἰς] πρὸς I. 4/6 πρὸς — εἰσβάλλουσα om. H.
6 ἔχειν νήσους transp. K. 7 τοῦ M² (quid scripserit
M incertum). διὰ τί δὲ τὸ τῆς θαλάττης ὕδωρ ἄλυκόν tit.
VQ. 8 εἰσιν om. D. 9 δι' αἰτίαν τοιαύτην transp. AP
om. OBR. γάρ om. OBR. Post ἥλιος add. αἰεί IDKN.
10 ἀνιμᾶται S². αὐτοῦ M. Post ὑγρόν add. καὶ OBR.
καταλιμπάνεται HVQ καταλείπεται K. 11/16 καὶ ἔχει —
ἄλυκόν om. OBR. 11 ἔχει] ἴσχει IVQDKNH (corr. H²).
Post ἔχει add. τὴν AP. καὶ ² om. DKLN. 13 προσύσ-
τασιν A. 14 παχύτερον] παχὺ πρότερον VQ. 15 καὶ ²
om. N. 15/16 καὶ τοῦτο — ἄλυκόν om. H. 15 Post
τοῦτο add. δέ OBR. 15/16 ἔργον τῆς θείας transp. AP.
16 ἔργον] om. OBR. γὰρ μὴ transp. OBRVQ.
16/p. 28, I τὸ θαλάσσιον — ἀναιρετική] ἐσήπετο καὶ δυσῶδες ἦν
ἀναιρετικόν OBR. 17 ἀνε (rasura) ἐξεπέμπετο H.

πετο ἀναιρετική τῶν ζώων. ἔστι δὲ καὶ τὸ ὅλον ὕδωρ
τῷ ὄγκῳ τῆς γῆς μείζον, εἴπερ ἰσοπαλὴ καὶ ἰσοτάλαντα
δεῖ εἶναι τὰ στοιχεῖα.

- (15) Περὶ ἀέρος καὶ πυρός καὶ νεφῶν καὶ ὑετῶν
5 καὶ ἀστραπῶν καὶ βροντῶν.

Τῆς δὲ γῆς ἄνωθεν καὶ τοῦ ὕδατος ἔστιν ὁ ἀήρ πρὸς
τὴν τῶν ζώων σύστασιν ἀναγκαιότατος. τούτου δὲ ἄνωθεν
τὸ πῦρ, οὐχ οἶον τὸ χρώμενον παρ' ἡμῶν. τοῦτο γὰρ παχὺ
καὶ καυστικὸν καὶ τοῦ στοιχειώδους πυρὸς οἶον ὑπερβολή,
10 καθάπερ ὁ κρύσταλλος ὑπερβολὴ ψυχρότητος ὕδατος· ἐκεῖνο
δὲ λεπτομερὲς καὶ εὐκρατον τὴν θερμότητα ἔχον καὶ οὐ
καυστικὸν καθάπερ καὶ τὸ ἐν ἡμῖν ἔμφυτον θερμόν.

- (16) Τὰ δὲ νέφη συνίστανται ἀπὸ τε γῆς καὶ θαλάσσης, ἀτμῶν
ἀναγομένων ὑπὸ τῆς τοῦ ἡλίου θερμότητος καὶ ἐν τῷ ἄνω
15 τόπῳ πυκνουμένων διὰ τὴν ἐκεῖσε ψυχρότητα καὶ εἰς ὕδωρ
ἀλλοιουμένων. ἐπαποροῦσι δέ τινες πῶς ψυχρὰ τὰ ἄνω

MAP OBR IHVQ DKLN

- 1 δέ om. BR. καὶ om. OBR IHVQDKLN. 2 τοῦ
ὄγκου L om. Q. 2/3 εἴπερ — στοιχεῖα om. OBR.
2 ἰσοτάλαντον M. 4/5 καὶ πυρός — βροντῶν om. VQ.
4 καί¹ om. L. καί³ om. L. 5 καί¹ om. L. 6 δέ
om. APVQ. καὶ τοῦ ὕδατος ἄνωθεν transp. I (corr. I¹).
7 τῶν om. BR. 8 χρώμενον] καιόμενον AP. ἡμῖν APR.
8/11 τοῦτο — ἐκεῖνο δέ] ἀλλά OBR. 10 καθάπερ —
ὑπερβολή om. AP. ψυχροτάτου MP. 11 τὴν θερμότητα
ἔχον om. OBR. ἔχων AP. καί² om. HVQN.
12 καυστικὴν L. ὑμῖν K. ἔμφυτον] διακονικόν H.
13 Titulum addunt: περὶ τῶν νεφῶν AP περὶ νεφῶν VQ νέφη
OBR. δέ om. AP. τε] τῆς BRHVQDKLN τῶν τῆς Z
om. I. Post καί add. τῆς HVQ. 14 ἀγομένων H.
καὶ om. HVQ. 15/16 διὰ — ἀλλοιουμένων om. VQ.
15 τὴν ἐκεῖσε ψυχρότητα] τὸ ἐκεῖ ψυχρόν OBR. ἐκεῖ I.
16/p. 29,3 ἐπαποροῦσι — ὅτι] εἰσὶ δὲ ψυχρὰ διότι OBR.

μέρη εἰσὶ μάλλον τῷ ἡλίῳ προσεγγίζοντα· ἔδει γὰρ ταῦτα
θερμὰ εἶναι διὰ τὴν πρὸς τὸν ἥλιον ἐγγύτητα. καὶ φαμεν
ὅτι ὁ ἥλιος αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν οὐκ ἔστι θερμότατος ὥς
τινες ὑπολαμβάνουσιν, ἀλλ' ἡ θερμότης ἐνταῦθα ἐμφαί- 5
νεται διὰ τὴν τῶν ἀκτίνων αὐτοῦ πρὸς τὴν γῆν ἀντανάκλα-
σιν. καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τῶν ἀκρωρειῶν τῶν μεγίστων
ὀρέων· ἐγγύτεραι γὰρ οὔσαι πρὸς τὸν ἥλιον ψυχρότεραι
τῶν κάτωθεν εἰσι μερῶν. μάλιστα δὲ ἔοικε τὸ τῶν ὑετῶν
τῷ γινομένῳ πάθει ἐπὶ τῶν θερμαινομένων ὑδάτων ἐν
τοῖς λέβησιν· εἰ γὰρ ἐπιπωμαῖσι τις τούτους, ἀνέρχεται 10
ὁ ἀτμός ἐπὶ τὸ καλύπτον σῶμα καὶ συνίσταται καὶ γίνεται
ὑδωρ καὶ αὖθις καταρρεῖ ἐπὶ τὸν λέβητα.

Ἡ δὲ χιὼν οὐχ ὑδωρ ἐστὶ πεπηγός, ἀλλὰ νέφους καθύγρου (17)
πρὶν τέλειον εἰς ὑδωρ μεταβληθῆναι πηγνυμένου καὶ κατερ-
χομένου· καὶ διὰ τοῦτο χαύνῃ ἐστὶ τὴν σύστασιν καὶ ἀραιά. 15

Ἡ δὲ χάλαζα γίνεται ὅτε ὁ ὑετὸς ἐπὶ τὴν γῆν πρὶν κατέλθῃ (18)
παγῇ. καὶ εἰ μὲν πόρρωθεν τῆς γῆς ἡ πῆξις γένηται, κατέρ-

MAP OBR IHVQ DKLN

1 εἰσὶ transp. post πῶς IDKLN. μάλλον om. I.
3 αὐτός om. OBR. θερμότατός ἐστιν transp. IDKLN.
θερμός HVQ. 3/4 ὥς — ὑπολαμβάνουσιν om. OBR. 4 ἀλλ'
ἡ] ἀλλὰ AP ἡ γάρ OBR. ἐνταῦθα θερμότης transp. OBR.
ἐμφαίνεται] φαίνεται VQ om. OBR. 6 τῶν² om. VQ (add. Q¹)
7 ὀρέων MOBR. 8 κάτω HVQ. εἰσι om.
B. 8/12 μάλιστα — λέβητα om. OBR. 9 ἐπὶ —
υδάτων om. AP. 10 λέβεσιν VQI (corr. I²). ἐπι-
πωματίσει AP ἐπιποματίσει I ἐπιπωμαθήσει DKLN.
τούτους] τούτοις KLN τοῦτο H. 11 ὁ om. N. ἐπὶ τὸ κα-
λύπτον] ἐπικαλύπτων AP. 13 tit. addunt περὶ χιόνος APVQ
χιὼν OBR. δέ om. Q. 14 πρὶν] πλὴν AP.
τέλειον IDKLN. μεταβληθῇ H. 15 τῇ συστάσει HVQ.
καὶ om. BR. 16 tit. addunt: περὶ χαλάζης APVQ
χάλαζα OBR. ὅταν H. ὁ om. MOBRVQL. πρὶν
ἐπὶ τὴν γῆν transp. IHVQDKLN. κατέλθοι ID. Post
κατέλθῃ (vel- οι) add. καὶ DKN. 17 τῆς γῆς om. OBR.
γίνεται HVQ.

χεται τὸ σχῆμα σφαιροειδῆς διὰ τοῦ πολλοῦ διαστήματος τοῦ ἐν μέσῳ διαλυομένων τῶν ταύτης ἐξοχῶν. εἰ δὲ πλησίον παγῇ τῆς γῆς, κατέρχεται ἑτεροσχημάτιστος καὶ διαφόρους ἔχουσα τὰς ἐξοχάς. καὶ ἐν μὲν τῷ ἄερι γίνονται ταῦτα·
 5 νέφος, ὑετός, χιών, χάλαζα. ὅμοια δὲ τούτοις γίνονται καὶ πρὸς τῇ γῇ· τῷ μὲν νέφει ἀνάλογος ἡ ὀμίχλη, τῷ δὲ ὑετῷ ἡ δρόσος, τῇ δὲ χιόνι ἡ πάχνη, τῇ δὲ χαλάζῃ ὁ κρύσταλλος.

- (19) Αἱ δὲ ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ οὐκ ἀποτελοῦνται συγκρου-
 10 μένων ἀλλήλοις τῶν νεφῶν, ἀλλ' ὅτε τούτοις θερμὸν πνεῦμα περισχεθὲν, τῶν νεφῶν συμπιλουμένων καὶ ψυχρουμένων, διὰ τὴν ἐναντίωσιν ἐκπυρηνισθῇ. ἐπικρατοῦντος γὰρ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐναντίον ἐκφεύγει. εἰ γὰρ καὶ ἐπὶ τὰ ἄνω ἐστὶν ἡ τοῦ πυρὸς φορά, ἀλλ' οὖν βιαζόμενον ὑπὸ τῆς ἄνω-
 15 θεν ψύξεως καὶ τῆς τῶν νεφῶν πυκνότητος ἐκτινάσσεται ἐπὶ τὰ κάτωθεν. καὶ εἰ μὲν ὀλίγον ἐστὶ καὶ ἦττον θερμόν, ποιεῖ μόνην τὴν ἀστραπὴν ὁμοῦ καὶ τὴν βροντὴν. εἰ δὲ

MAP OBR (I-12) IHVQ DKLN

I σφαιροειδές OBRHVQ (corr. Q^{2ms}) I (corr. I¹).
 I/2 διὰ — ἐξοχῶν om. OBR. I τοῦ transp. post πολλοῦ
 IDKL om. N. 2 τοῦ om. HVQ. Post ἐν add. τῷ
 MIDKLN. ἀναλυομένων MHVQIDKLN. 3 παγῇ τῆς
 γῆς κατέρχεται om. OBR. ἑτεροσχημάτιστον OBR.
 3/4 καὶ — ἐξοχάς om. OBR. 5 τούτων AP. γίνεται
 IDKN. 6 τὴν γῆν H. Post γῇ add. καὶ L.
 ἀναλόγως AP ἀνάλογον VQIDKN. ἡ] τῇ Q (cancellatum)
 om. IHVDK. δέ om. I. 7 δέ¹ om. N. δ] ἡ AP.
 9 tit. περὶ ἀστραπῶν καὶ βροντῶν add. APVQ ἀστραπαὶ
 καὶ βρονταὶ add. OBR. δέ om. Q. Post καὶ add. αἱ
 IDKLN. συγκρουμένων AP. 10 ἀλλήλων IHVQ.
 τῶν om. A. ὅταν HVQ. 10/11 τούτοις — νεφῶν
 om. HVQ. 11 περιχεθὲν I. ψυχομένων OBRIHV
 QDKLN. 12 ἐκπυρηνισθῇ BR ἐκπυρηνισθῇ Q ἐκπυρηνίσθη H (corr.
 H¹). Ante ἐπικρατοῦντος add. τὸ θερμόν HVQ. 12/p.
 3I, 12 ἐπικρατοῦντος — ἰστέον ὅτι om. OBR. 13 εἰ] καὶ AP.
 καὶ om. P. ἄνω IDKLN. 15 τῆς τῶν νεφῶν
 πυκνότητος καὶ τῆς ἄνω ψύξεως transp. I. 16 κάτω HVQ.
 καί²] ἡ M. 17 τήν² om. IDKLN.

πολὺ καὶ θερμότατον, γίνεται κεραυνός. προηγείται δὲ ἡ ἀστραπή τῆς βροντῆς ἅμα ταύτῃ γινομένη διὰ τοιαύτην αἰτίαν. ἡ ὄψις πρώτη τῶν αἰσθήσεων οὖσα ἀχρόνως ὀρᾷ τὸ ὁρατόν, ἡ δὲ ἀκοή διὰ χρόνου αἰσθάνεται τοῦ ἀκουστοῦ καὶ διὰ τοῦτο πρῶτον ὀρώμεν τὸ τῆς ἀστραπῆς φῶς, εἴτα 5 ἀκούομεν τῆς βροντῆς. ὅτι δὲ προηγείται ἡ ὄψις τῆς ἀκοῆς δηλὸν ἐκ τοῦ ὀρᾶν ἡμᾶς ἐν ταῖς κωπηλασίαις τὰς κώπας τὸ ὕδωρ τυπτούσας καὶ μετὰ τοῦτο ἀκούειν τοῦ δούπου τοῦ ἐξ αὐτῶν.

Περὶ σεισμῶν.

10(20)

ἵνα δὲ μὴ ἀμύητοι ὦμεν τῆς τῶν σεισμῶν αἰτίας, ἰστέον ὅτι ἐκ τῆς γῆς θερμαινομένης ἀναπέμπεται ἀτμός καὶ ἀναθυμιάσις. ἐστὶ δὲ ὁ μὲν ἀτμός ὑγρὸς καὶ μέσος ὕδατος καὶ αἶρος, ἡ δὲ ἀναθυμίασις θερμὴ καὶ ξηρὰ καὶ ὀξυκίνητος. ἐξ ἧς δὴ καὶ κινεῖται ὁ ἀήρ καὶ ἀποτελοῦνται οἱ ἄνεμοι. 15 ὅτε οὖν αὕτη ἡ ἀναθυμίασις τῇ γῇ ἐναποκλεισθῇ καὶ ἀνωφε-

MAP OBR (12-16) IHVQ DKLN

1 καὶ om. VQ. tit. add. διὰ τί προηγείται ἡ ἀστραπή τῆς βροντῆς VQ. δέ om. H. 2 γινομένη KN.
Post διὰ add. τὴν HVQ. 4 ὀρατόν] ὀρατον L ὀρώμενον HVQ. ἀκουστοῦ] αἰσθητοῦ I. 6 τῆς¹ om. H.
τῆς βροντῆς] αὐτῆς L. 7 Post δηλὸν add. καὶ IHVQDKN. τὰς] τοὺς Q. τὰς κώπας om. N. 8 τούτων Q (corr. Q¹). ἀκούομεν IHVQDKLN. τοῦ δούπου τοῦ] τῶν δούπων τῶν VQ τοῦ κτύπου τοῦ AP. 9 αὐτοῦ H.
10 περὶ σεισμῶν] σεισμός OBR. 12 ὅτι om. Q.
Post ἐκ add. δέ OBR. θερμαινομένης γῆς transp. OBR. θερμαινόμενος L. ἀναπέμπεται] ἀνάπτεται API.
13 ἐστὶ—ἀτμός] καὶ ὁ μὲν ἀτμός ἐστὶν O. 13/14 ἐστὶ—ἀναθυμιάσις om. BR. 13 καὶ om. P. 14/p. 32,3 θερμὴ—ἀναθυμίασις om. AP. 14 εὐκίνητος Q. 15 δὴ] δέ VQL (corr. L²). καὶ κινεῖται] κεκίνηται N. 16 οὖν] γοῶν VQLN. αὕτη] αὐτοὺς VQ. 16/p. 33, 7 καὶ ἀνωφερῆς—βουλήσεως] ἢ ἐξίη πᾶσαν τὴν γῆν κινεῖ καὶ οὕτως σεισμός γίνεται, οὗ προηγείται ῥαγδαίως ὑετός μεθ' ὃν ἀνχμός OBR.

- (21) ρῆς οὐσα ζητῇ ὥσανει διέξοδον ἐξελθεῖν, κινεῖ πᾶσαν
 τὴν παρακειμένην γῆν κελεύσει θεία καὶ οἰκονομία. μηδεὶς
 δὲ ξενιζέσθω πῶς ἢ τοιαύτη ἀναθυμίασις λεπτή οὐσα τὴν
 γῆν κινεῖ παχυμερεστέραν οὐσαν. ἰδὸν γὰρ οἱ σφοδροὶ
 5 ἄνεμοι καίτοι γε ἄνετον τὴν δίοδον ἔχοντες, δένδρα τε ἐκρι-
 ζοῦσι καὶ οἰκίας πολλάκις καταβάλλουσι. μάλιστα δὲ ἔοικε
 τὸ τοιοῦτον πάθος τῆς γῆς τῷ πταρμῷ· ὥσπερ γὰρ διὰ
 τούτου κινεῖται τὸ σῶμα, οὕτω καὶ βιαζομένης ἐξελθεῖν
 τῆς ἀναθυμιάσεως ἡ γῆ. νηνεμίας δὲ οὔσης οἱ πλείστοι
 10 καὶ μέγιστοι γίνονται τῶν σεισμῶν καὶ μετὰ τοὺς σεισ-
 μούς ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον πνέει ἄνεμος σφοδρός, διαρρηγνυ-
 μένης τῆς γῆς ὑπὸ τῆς βιαίας τοῦ πνεύματος κινήσεως.
 καὶ νυκτὸς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γίνονται ἢ ἡμέρας διὰ τὸ ἐν
 νυκτὶ ψύχεσθαι καὶ πυκνοῦσθαι τὴν τῆς γῆς ἐπιφάνειαν
 (22)¹⁵ καὶ κλείεσθαι ἔνδον τὴν ἀναθυμίασιν. προηγούνται δὲ τῶν
 σεισμῶν ῥαγδαῖοι ὕετοὶ καὶ μετὰ τούτους αὐχμοί. εἰσὶ δὲ
 μερικοὶ καὶ οὐκ ἐπὶ πάσης τῆς γῆς. ἅπαξ γὰρ πᾶσα ἡ γῆ
 ἐκινήθη ἐπὶ τοῦ σωτηρίου πάθους τοῦ Κυρίου ἡμῶν, αὐτοῦ
 τοῦ κέντρου σεισθέντος τῆς γῆς. οὐκ ἐν πάσῃ δὲ χώρα γί-
 20 νονται σεισμοί, ἀλλ' ἐν οἷς σομφὴ καὶ σηραγγώδης ἐστὶν ἡ
 γῆ, καὶ ἐν τινι μὲν συνεχῶς, ἐν τινι δὲ σπανίως, καὶ ἕαρος

MAP IHVQ DKLN

- I ζητεῖ MIHVQDLN. δίοδον IHVQDKLN. 3 δέ
 om. Q. 4 παχυμερεστάτην H. οὐσαν om. AP.
 5 ἄνετον] ἄνω KN. τὴν om. D. τε] τινά AP
 τε καὶ VQ. 6 δέ] καὶ AP. 7 τοιοῦτο VN.
 πταρμῷ] σπαρμῷ KD (corr. D²) σπαραγμῷ L παρμῷ N (corr. N²)
 S πτερμῷ Q παλμῷ S². 9 νηνεμία A. 10 μέγιστοι]
 μεγάλοι HVQ. 11 ἐπὶ τὸ πλείστον] ἐπὶ τὸ πολὺ IKLN
 ἐπὶ πολὺ HVQD. ἄνεμος] ἄν(θρωπ)ος Q (corr. Q²). Post
 σφοδρός add. ὡς AP. 12 βίας AP. 13 πολὺ] πλείστον
 HVQIDKLN. γίνεται K. τό²] τοῦτο P. Post
 ἐν add. τῇ MDKN. 13/14 ἐν νυκτὶ] τῇ γῇ L. 16 τού-
 τους] τοῦτο DKLN. ἀχμοί AP. 17 πᾶσα om. HVQL.
 17/18 ἐκινήθη ἡ γῆ transp. HVQL (corr. L²).
 18 Post ἡμῶν add. ἰ(ησο)ῦ χ(ριστο)ῦ VQN. 19 τῆς γῆς σεισθέν-
 τος transp. I. 20 οἷς] num αἷς legendum? 21 δέ om. DK.

καὶ φθινοπώρου μᾶλλον ἢ χειμῶνος καὶ θέρους. ἀλλ' εἰ καὶ φύσει τινὶ ἐνεργεῖται ταῦτα, ἀλλὰ Θεοῦ νεύσει καὶ προμηθεῖα. ὥσπερ γὰρ οὔτε ὑετὸς οὔτε χιῶν οὔτε κρύσταλλος οὔτε κεραυνὸς κατέρχεται μὴ ὄντος νέφους, ἀλλὰ διὰ μέσου τούτου τὸ ἐν τούτοις θεῖον πρόσταγμα τελεῖται ὡς ἀρχῇθεν 5 ὁ δημιουργὸς ἠυδόκησεν, οὕτως οὐδὲ σεισμὸς ἄνευ αἰτίας φυσικῆς καὶ θείας βουλήσεως.

Περὶ κομητῶν ἀστέρων.

(23)

Οἱ κομήται γίνονται ἐξ ἀναθυμιάσεως ὑγρᾶς ἀναχθείσης εἰς τὸ ὑπέκκαυμα ἀκείσε περιπλακείσης μέρει τινὶ τοῦ ἐκεῖ- 10 θεν πυρὸς καὶ οἶονεὶ τροφῆς καὶ ὕλης τούτῳ χρηματισάσης. γίνεται δὲ τὸ τοῦ κομήτου σχῆμα τοιοῦτον οἶον τύχη τὸ ἀναθυμιώμενον ἐσχηματισμένον. εἰσὶ δὲ σχεδὸν οἱ πλείους φανέντες τέρας πονηρόν.

Περὶ ἀνέμων.

15(24)

Διπλῆς οὔσης ὡς ἔφαμεν τῆς ἀναθυμιάσεως καὶ τῆς

MAP OBR (8-16) IHVQ DKLN

1 ἢ μᾶλλον transp. HVQ. ἀλλ' εἰ] ἀλλά Q. 2 ἐνεργεῖται] κινεῖται H. 3 γάρ om. M. 4 μέσον PQ.
5 ἐναρχῇθεν AP. 6 εὐδόκησεν IHVQDKLN. Post οὐδέ add. ὁ HVQKN. 8 περὶ κομητῶν ἀστέρων] περὶ κομήτων HVQL κομήται B κομήτης O. 9 οἱ] ὅτι B. Post οἱ add. δέ HVQDKLN. Post κομήται add. ἀστέρες H. ἐξ om. IHVQDKLN. θυμιάσεως VQ. ὑγρᾶς] ξηρᾶς N³.
10 Post ἀκείσε add. δὴ VQ δέ H. ἐκεῖθεν] ἐκέισε HVQ DKLN ἐκεῖ I. 11 τοῦτο APN. 12 Post δέ add. τοῦτο DKLN. κόμητος HVQDKL (corr. L²). Post οἶον add. ἄν VQ. τύχη om. H. 13 εὐσηχμασμένον B (— ατισμένον B²). δέ om. H. πλείονες Q. 15 Post περὶ add. νεφῶν καὶ H. 16 Post διπλῆς add. δέ I¹. ὡς ἔφαμεν om. OBR. ἔφημεν AP.

μὲν ὑγρᾶς, τῆς δὲ ξηρᾶς, ἐκ μὲν τῆς ὑγρᾶς γίνονται τὰ
 νέφη καὶ τὸ ὕδωρ, ἐκ δὲ τῆς ξηρᾶς οἱ ἄνεμοι. εἰσὶ δὲ τὸν
 ἀριθμὸν δώδεκα. ἐκ μὲν γὰρ τῆς ἰσημερινῆς ἀνατολῆς πνεῖ
 ὁ ἀπηλιώτης, ἐξ ἐναντίας δὲ τούτου ἐστὶν ὁ ζέφυρος ἐν
 5 τῇ δύσει· ἀπὸ δὲ τῆς θερυνῆς ἀνατολῆς ὁ καικίας, ἐξ ἐναντίας
 δὲ τούτου ἐστὶν ὁ ἰάπυξ. ἀπὸ δὲ τῆς χειμερινῆς τροπῆς ὁ
 εὖρος, οὗ ἐναντίος ὁ λίψ· ἀπὸ δὲ μεσημβρίας ὁ νότος, ἀπὸ
 δὲ βορρᾶ ὁ ἀπαρκτίας· μέσος δὲ τοῦ νότου καὶ τοῦ εὖρου
 ἐστὶν ὁ εὐρόνοτος καὶ μέσος καικίου καὶ ἀπαρκτίου ὁ βορρᾶς
 10 καὶ μέσος νότου καὶ λιβὸς ὁ λιβόνοτος καὶ μέσος ἀπαρκτίου
 καὶ ἰάπυγος ὁ θρασκίας.

Περὶ ἱριδος.

(25)

Ἡ λεγομένη ἱρις ἰδίαν ὑπόστασιν οὐκ ἔχει, ἀλλ' ἔμφασίς
 τίς ἐστι. τοῦ γὰρ νέφους μικρὰς ῥανίδας ἔχοντος καὶ ἐξ ἐναν-
 15 τίας κειμένου τῷ ἡλίῳ, ἀνακλᾶται ἢ ἡμετέρα ὄψις πρὸς
 τὸν ἥλιον καὶ δοκεῖ τι κύκλου τμῆμα ἐν τῷ νέφει εἶναι. ὁ δὲ
 Ἀριστοτέλης δείκνυσι διὰ γεωμετρικῶν μεθόδων ὅτι
 οὔτε κύκλος γίνεται οὔτε μεῖζον ἡμικυκλίου τμῆμα.

MAP OBR IHVQ DKLN

2 δέ² om. BR. 3 γάρ om. AP. τῆς ἀνατολῆς τῆς
 ἰσημερινῆς VQ. πνέει MOBR. 4 ἀπηλιώτης IVDKLN
 (corr. L²). τούτων K. 4/6 ζέφυρος — ἐστὶν ὁ om. HVQ.
 6 ὁ¹ om. AP. ἄπυξ D (corr. D²). τροπῆς om.
 DKLN. 7 ἐναντίον OBR. 8 τοῦ εὖρου καὶ τοῦ νότου
 transp. PVQ. 9 ἐστὶν om. OBRHQ. καί² om. VQ.
 9/10 ὁ βορρᾶς — ἀπαρκτίου om. BRHVQ. 9 βορέας L.
 10 λίβα vel λίβου M. 11 θρακίας BQL. 13 Post ἢ
 add. δέ Q. 14 τις om. Q. μικρὰς ῥανίδας] μικρὰς τινὰς
 ῥανίδας IDKLN μικρὰς ῥανίδος B μικρανίδας AP. 15 κει-
 μένου om. B. τῷ ἡλίῳ κειμένου transp. AP. ἀντανα-
 κλᾶται K. 16 τμῆμα κύκλου transp. MOBR. νέφει]
 οὐρανῷ HVQ. ὁ] ὡς HV²Q. 16/18 ὁ δὲ — τμῆμα om.
 OBR. 17 ὅτι om. HVQ. 18 μεῖζον om. AP.
 τμῆμα ἡμικυκλίου transp. AP. τμῆμα] σχῆμα L.

Περὶ ἄλῳ.

(26)

Ἡ δὲ ἄλῳς περὶ τὴν σελήνην καὶ περὶ τὸν ἥλιον, ἐνίοτε δὲ καὶ περὶ τὰ λαμπρὰ τῶν ἄστρον συνίσταται. γίνεται δὲ ἀπὸ ἀντανακλάσεως τῆς ὀψεως πάντοθεν ὁμοίως ἀντανακλωμένης περὶ τὸν ἥλιον ἢ τὴν σελήνην, ὡς διὰ γεωμε- 5 τρικοῦ σχήματος δείκνυται.

Λόγος τρίτος.

Περὶ τῶν οὐρανίων.

(27)

Περὶ κόσμου.

Τινὲς τῶν φιλοσόφων ἐδόξασαν ἀπείρους εἶναι κόσμους 10 καὶ ἐν ἐκάστῳ γῆν ὁμοίαν ταύτῃ καὶ ἀνθρώπους καὶ ζῶα. ἡγνόησαν δὲ οὗτοι ὡς οὐκ ἔστι θείας δυνάμεως τὸ διαιρεῖν τὴν ποίησιν καὶ εἰς πολλὰ κατατέμνειν, ἀλλὰ τὸ συναιρεῖν καὶ ἐνίζειν.

MAP OBR OBR (7-14) IHVQ DKLN

1 περὶ ἄλῳ] περὶ ἄλῳνος H περὶ ἄλῳς A ἄλῳς OB om. R.
 2 δέ om. H. περὶ² om. IDKLN. 3 δέ om. IHVQDKN.
 ἀστέρων HQ L. 4 ἀνακλάσεως L. ὁμοίως transp.
 ante περὶ I. ἀνακλωμένης IHVQDKLN. 5 ἢ] καὶ περὶ
 OBR. 5/6 ὡς — δείκνυται om. OBR. 7 λόγος τρίτος
 transp. post οὐρανίων MAPOBR. Ante λόγος add. πυθαγό-
 ρου φιλοσόφου O. Post τρίτος add. κατὰ τινος ψευδεῖς πυ-
 θαγόρου BR. 8 Post οὐρανίων add. σωματίων OBRVQ.
 titulum om. HDKLN. 9 Ante περὶ add. καὶ AP.
 περὶ κόσμων ἀπείρων H περὶ οὐρανοῦ VQ om. OBR. Capit.
 secundum huius libri ante primum posuerunt DKLN.
 10 ἔδοξαν AP. 11 ταύτης O ταύτην L. 12 Post ἔστι
 add. καὶ H. 13 κατατέμνειν] κατανέμειν OBVQ. συναι-
 ρεῖν] συνέχειν R¹OBRHVQ.

(28) Περὶ σχήματος οὐρανοῦ.

Ὁ δὲ οὐρανός ἐστι σφαιροειδής· καὶ τοῦτο δῆλον ἔκ
 τε τοῦ τοὺς ἀστέρας τοὺς ἀπλανεῖς ὀραῖσθαι ἀπὸ τῶν αὐτῶν
 τόπων ἀνατέλλοντάς τε καὶ δύνοντας καὶ τὸν βόρειον πόλον
 5 ἀκίνητον ὀραῖσθαι αἰὲ παρ' ἡμῶν, τὸν δὲ νότιον κρύπτεσθαι
 ὅπερ οὐκ ἂν συνέβαινεν, εἰ μὴ σφαιροειδής ἦν ὁ οὐρανός.
 πᾶσα γὰρ σφαῖρα κινουμένη τρία ἔχει σημεῖα ἀκίνητα τό
 τε κέντρον καὶ τοὺς δύο πόλους. ἔστι δὲ καὶ τὸ σχῆμα τοῦ
 τοῦ τῶν ἰσοπεριμέτρων αὐτῷ σχημάτων πολυχωρητότερον
 10 καὶ τῶν ἄλλων σχημάτων τελειότερον.

(29) Εἰ ἔμψυχος ὁ κόσμος καὶ προνοία διοικούμενος.

Οἱ μὲν Ἕλληνες τὰς τε σφαῖρας τοῦ οὐρανοῦ ἐμψύχους
 ἐδόξαζον, πρὸς δὲ καὶ τοὺς ἀστέρας, λέγοντες εἰ τὰ ἐνταῦθα
 γεώδη σώματα ψυχῆς οὐκ ἡμοίρησε, πόσῳ γε μᾶλλον τὰ
 15 οὐράνια. ἡμεῖς δὲ λέγομεν ὡς ἡ κίνησις τούτων φυσικὴ ἐστι.

MAP OBR (I-4) OBR IHVQ DKLN

1 σχήματος om. HVQ. 2 δέ transp. post οὐρανός AP
 om. DKLN. ἐστι om. BIDKLN. δῆλον om. OBR.
 3 τε om. B. τοῦ om. APOIDKL. τοὺς om. N.
 τοὺς² om. OBRHVQ. τοὺς ἀπλανεῖς] τῇ ἀπλανεῖ OBRM
 (corr. M²). Post ὀραῖσθαι add. καὶ OBR. 3/4 τὸν αὐτὸν
 τόπον L. 4 τόπων om. B. τε om. OBRHVQN.
 δύνοντας R. τὸν] τό N. 4/p. 39, 2 καὶ τὸν — ἐπὶ δύσιν
 om. OBR qui addunt τὰ δὲ λοιπὰ προεγράφησαν. 5 ἀκίνητον]
 ἀεὶ ἀκίνητον I om. D. αἰὲ ὀραῖσθαι transp. OBRHVQN.
 8 τε om. N. καί² om. AP. τούτου OBRH.
 9 αὐτοσχημάτων OBR. πολυχωρότερον L πολυχωρότατον N.
 10 τελειοτικώτερον BR. 11 εἰ] τί Q. 12 τε om.
 AP. 14 ψυχῆς om. KN. ἡμοίρησε L ἡ μοίρησε (post
 ἡ littera erasa) H ἡμέρησις D. πόσῳ] πολλῷ AP. 15 δέ
 om. D. λέγομεν AP. 15/p. 37, 10 ἡ κίνησις — λέγομεν
 ὡς om. MAP.

καὶ οὐ ψυχική. ὁρῶμεν γὰρ ὡς ὅσον ὀργανικώτερόν ἐστι τὸ σῶμα, τοσοῦτον δέχεται καὶ τὰς ἐνεργείας τῆς ψυχῆς πλείονας. τὸ οὖν ἡμέτερον σῶμα ὀργανικώτερόν ἐστι τῶν σωμάτων τῶν λοιπῶν ζώων, ὥσπερ ἐκεῖνα τῶν φυτῶν. τὸ δὲ σφαιροειδὲς πάντῃ ἀπλοῦν ὥστε ἄψυχον, οἷα τὰ τέσσαρα 5 στοιχεῖα.

Εἰ ἄφθαρτος ὁ κόσμος.

(30)

Ὁ μὲν Ἀριστοτέλης τὸν κόσμον δοξάζει ἀγέννητόν τε καὶ ἄφθαρτον, ὁ δὲ Πλάτων γεννητόν μὲν, ἄφθαρτον δέ. ἡμεῖς δὲ λέγομεν ὡς ἐπεὶ σῶμά ἐστι, πᾶν δὲ σῶμα πεπε- 10 ρασμένην ἔχει τὴν δύναμιν, καὶ σύνθετον ἀρχὴν ἔχει καὶ τελευτήν. ὅτι δὲ πεπερασμένην ἔχει τὴν δύναμιν ἐκ τῶνδε δηλόν· ἀποκαθίσταται γὰρ ὁμολογουμένως διὰ τῆς κινήσεως ἐν ὥραις κδ'· εἰ γοῦν εἶχε δύναμιν πλείονα, ἐν ἐλαχιστοτέρῳ ἐκινεῖτο χρόνῳ ὥστε, καθάπερ πεπέρασται κατὰ τὸ μέγεθος, 15 οὕτω καὶ κατὰ τὴν δύναμιν.

Εἰ τρέφεται ὁ οὐρανός.

(31)

Ἔδοξάν τινες τρέφεσθαι τὸν ἥλιον καὶ τοὺς ἀστέρας

MAP (10-18) OBR IH VQ (1-3) DKLN

2 τοσοῦτω DKL. 3 οὖν] γοῦν HVQIDKLN. 4/p. 40, 15 τῶν λοιπῶν — κεκλιμένον om. VQ. 4 ὥσπερ] ἥπερ OBR. 5 Post ὥστε add. καί IDKLN. οἷα] ὡς καὶ H. 6 στοιχεῖα om. OBR (add. BR per conjecturam). 8 τὸν om. L. ἀγέννητον H. 9 τε om. B. ἄφθα- 10 σαρ- 10 σῶμα² om. H (add. H¹). 11/12 καὶ σύνθετον — δύναμιν om. OBRHIDKLN. 13 γάρ om. OIKLN. ὁμολογουμένης O. 15 κατὰ] διὰ H. 18 ἐδόξασαν OBRHIDKLN. τὸν ἥλιον τρέφεσθαι transp. OBRH.

8 *Natur. ausc.*, VIII, 1.

9 *Tim.*, 41 b.

ἐκ τῶν ἀνερχομένων ἀτμῶν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ὡς διὰ τοῦτο
 ποιεῖται τὴν λόξωσιν ὁ ἥλιος, διὰ τὸ ἀπὸ τῶν ἀτμῶν τρέφεσ-
 θαι. τοῦτο δὲ ψεῦδος πρόδηλον μὴδ' ἀνασκευῆς δεόμενον.
 μόνον γὰρ τρέφεται τὰ ἔμψυχα σώματα, τὰ δὲ στοιχεῖα
 5 μεταβάλλονται εἰς ἄλληλα. τὰ μέντοι οὐράνια σώματα
 μόνον τὴν τοπικὴν ποιεῖται κίνησιν τῶν λοιπῶν ὄντα κινή-
 σεων ἀνεπίδεκτα.

(32)

Περὶ τάξεως κόσμου.

Τὸ τοῦ κόσμου μεσαίτατόν ἐστιν ἡ γῆ καὶ λέγεται κάτω.
 10 ἄνωθεν δὲ ταύτης τὸ ὕδωρ ἐστὶ καὶ τούτου ἄνωθεν ὁ ἀήρ,
 τοῦ δὲ αἰέρος τὸ πῦρ, τοῦ δὲ πυρὸς ἄνωθεν ἡ σελήνη, τῆς
 δὲ σελήνης ἡ τοῦ Ἑρμοῦ σφαῖρα, ταύτης δὲ ἡ τῆς Ἀφρο-
 δίτης καὶ ταύτης ἡ τοῦ ἡλίου, εἰτα ἡ τοῦ Ἄρεος, εἰτα ἡ
 τοῦ Διὸς καὶ ὑπὲρ ταύτην ἡ τοῦ Κρόνου, ὑπὲρ ἣν ἡ τῶν
 15 ἀπλανῶν ἄστρων σφαῖρα καὶ ὑπὲρ ταύτην ἡ ἀναστρος

MAP OBR IH DKLN

1 ἐκ] ἀπὸ OBRHIDKLN. ὡς del. H². 2 τὴν λό-
 ξωσιν ποιεῖται transp. IDKLN. τρέφεσθαι] φέρεσθαι IDKL
 φαίνεσθαι N. 3 ἀνασκευῆς] ἀνάγκης L. 4 γάρ] γοῦν
 OBRHDKL. τρέφονται OBRH. Post δέ verbum era-
 sum H. 5 μεταβάλλει IDKLN. μέντοι] δέ OBRHID
 KLN. 6 μόνον L. Post τῶν add. δέ KN. τὰ
 λοιπά OBRH. κινήσεως OBRH. 8 Post περί add. τῆς
 OBR. Post τάξεως add. τοῦ MR. 9 τοῦ κόσμου τό
 transp. OBRH. 10 ἄνωθεν] ἄνω K κάτω H (cf. § 13).
 ὁ om. BR. 11 σελήνη] τῆς σελήνης σφαῖρα OBR.
 12 Post σελήνης add. ἄνωθεν OBR. ταύτης δέ] τοῦ τε
 (δέ R²) Ἑρμοῦ ἄνωθεν OBR. 13 Post ταύτης add. ἄνωθεν
 OBR. Post ἡλίου add. σφαῖρα OBR. εἰτα] τοῦ δέ
 ἡλίου ἄνωθεν OBR. Ἄρεος] αἰέρος APH. εἰτα] ταύτης
 ἄνωθεν OBR. 14 Post Διὸς add. σφαῖρα OBR. ταύτης
 OBRHN. 14 ὑπὲρ ἣν] ὑπεράνω δὲ αὐτῶν O ὑπεράνωθεν
 δὲ αὐτῶν BR. 15 /p. 39,1 καὶ ὑπέρ—σφαῖρα om. MOBRHL:
 de hac sphaera incerta aut varia est auctori doctrina: cf. §§
 41, 63 et 87, et *De utilitate*, §§ 70-72.

σφαῖρα, ἢ τὰς λοιπὰς πάσας κινουσα ἀπὸ ἀνατολῆς ἐπὶ δύσιν.

Περὶ τῆς τοῦ κόσμου ἐγκλίσεως. (33)

Ἡ τοῦ κόσμου ἐγκλισις οὐ κατ' αὐτὸν τὸν κόσμον ἐστίν, ἀλλὰ πρὸς ἡμᾶς διὰ τὸ μὴ τὴν ἡμετέραν οἴκησιν εἶναι 5 ὑπὸ τὸν ἰσημερινόν, ἀλλὰ πρὸς τῷ βορείῳ μέρει καὶ διὰ τοῦτο ὑπερῆρται πρὸς ἡμᾶς ὁ βόρειος πόλος, κρύπτεται δὲ ὁ νότιος καὶ ἡ τοῦ οὐρανοῦ κίνησις οὐ φαίνεται ὀρθή, ἀλλ' ἐγκεκλιμένη πρὸς νότον.

Περὶ τοῦ εἰ ἔστι κενὸν ἐκτὸς τοῦ κόσμου. 10(34)

Ὅτι μὲν κενὸν οὐκ ἔστιν ἐν τῷ κόσμῳ ἱκανῶς δέδεικται Ἀριστοτέλει ἐν τῇ φυσικῇ ἀκροάσει. ἐδείχθη δὲ παρ' αὐτοῦ ὡς οὐδὲ ἐκτὸς τοῦ κόσμου ἔστι κενόν. ὀρίζονται γὰρ τὸ κενὸν οἱ τοῦτο δοξάζοντες τόπον ἐστερημένον σώματος, δυνάμενον δὲ δέξασθαι σῶμα. εἰ γοῦν ὑπὲρ τὸν οὐρανὸν 15 ἔστι κενόν, μάτην παρήχθη παρὰ τοῦ δημιουργοῦ μηδέποτε ἐν αὐτῷ σώματος γενομένου. οὐδὲν δὲ οὔτε ὁ Θεὸς οὔτε ἡ

MAP OBR(3-9) OBR(I-2) IH DKLN

1 ἀνατολῶν OBRH. ἐπὶ] εἰς OBRHIDKLN. 2 Post δύσιν add. τῶν γὰρ πλανητῶν οὐκ ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δύσιν ἢ κίνησις ἀλλ' ἀπὸ δύσεως πρὸς ἀνατολήν OBR. 3 περὶ τῆς ἐγκλίσεως κόσμου OBR. 4 ἢ om. POBR. 5 οἴκησιν om. MOBR (add. per conjecturam post εἶναι BR). 6 καὶ om. AP. ὑπερῆρτηται KN. 8 ἢ om. L. τοῦ οὐρανοῦ] τοῦ ἀν-(θρώπου) OBR τούτου AP. 9 ἐπεγκεκλιμένη AP. 10/p. 40,3 om. OBR et OBR. 11 Post μὲν add. οὖν AP. οὐκ ἔστι κενόν transp. AP. 11/12 δέδεικται Ἀριστοτέλει] δέδεικται ἀριστοτέλης L δέδειχεν ἀριστοτέλης H. 13 οὐδὲν IDKLN. ἔστι transp. post οὐδέ D. γάρ] δέ K. 15 δέ om. DKLN. γοῦν] οὖν N δέ H. τῶν οὐρανῶν H. 16 προήχθη L. παρὰ] ὑπό H. 17 γινομένου MHIDKLN. οὔτε¹ om. DKLN.

φύσις οὔτε φρόνιμος ἀνὴρ μάτην ποιοῦσιν. ἀποφαίνεται γοῦν
ὡς οὔτε πλήρες οὔτε κενὸν οὔτε τόπος τις ἔξω τοῦ οὐρανοῦ
τυγχάνει, ἀλλ' ὁ νοητὸς κόσμος.

(35) Τίνα δεξιὰ τοῦ κόσμου καὶ τίνα ἀριστερά.

- 5 Δεξιὰ μέρη τοῦ κόσμου τὰ ἀνατολικά μέρη τοῦ οὐρα-
νοῦ, ἀριστερά δὲ τὰ δυτικά. λέγονται δὲ δεξιὰ τὰ ἀνατολικά
μέρη ὡς ἐκεῖθεν ἀρχομένης τῆς κινήσεως. ὥσπερ γὰρ
ἐπὶ τῶν ζώων ἀπὸ τῶν δεξιῶν μερῶν ἄρχεται ἡ κίνησις
(τὸν γὰρ ἀριστερὸν πόδα πρότερον ἐπὶ τῆς γῆς ἐρείδοντες
10 τὸν δεξιὸν μετακινούμεν), οὕτως ὑπέθεντο καὶ οἱ παλαιοὶ
τὴν ἀρχὴν τῆς πρὸς δυσμὰς κινήσεως ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι.
τούτου δὲ ὑποτεθέντος γίνονται τὰ μὲν ἄνω μέρη τοῦ κόσ-
μου ἐν τῷ νοτίῳ πόλῳ τῷ ἡμῖν ἀφανεῖ, τὰ δὲ κάτω ἐν
τῷ βορείῳ τῷ ἀεὶ ἡμῖν φανερώ· ὡς ἂν εἰ νοήσεις ἀνθρωπον
15 κεκλιμένον τὴν κεφαλὴν μὲν ἔχοντα πρὸς τῷ νοτίῳ πόλῳ,
τοὺς δὲ πόδας πρὸς τῷ βορείῳ, ἔσται οὖν ἡ δεξιὰ αὐτοῦ
φερομένη ἀπὸ ἀνατολῆς ὡς ἐπὶ δύσιν.

MAP OBR (5-6) I (1-5) H VQ (15-17) DKLN

- 1 Post μάτην add. τι MHIDKLN. γοῦν] γάρ H.
4 tit. om. OBR. τοῦ om. DL. ἀριστερά] λαία P.
5 Post δεξιὰ add. λέγονται MHOBRIKLN. 6 post ἀρι —
in I folium unum periit (λείπει ἐνταῦθα m³). δυτικά conjec.
B^{mg}R^{mg}: νότια codices. λέγονται ad praecedentia refert H.
6/17 λέγονται — δύσιν om. OBR. 6 δέ²] καὶ H¹ om. MH.
8 τῶν² om. AP. δεξιῶν] ἀριστερῶν L. 9 πόδα
om. DKLN. πρότερον] πρῶτον MDKLN. τῆς om. DL.
ἐρείδοντα D ὀρίζοντες L. 10 ἔθεντο N. 11 δυσμὰς]
ἡμᾶς MAPDKLN. 12 μὲν τά transp. L. 14 ἡμῖν ἀεὶ
transp. L. ἐνοήσεις AP νοήσης L². 15 κεκλιμένην H.
μὲν transp. ante κεφαλὴν DKLN om. HVQ. ἔχον VQ.
16 οὖν] γοῦν VQ. 17 φερομένη om. VQ. ἀνα-
τολῶν H. ὡς om. L. ἐπὶ] πρὸς HVQ.

Τίς ἡ τοῦ οὐρανοῦ οὐσία.

(36)

Ὁ μὲν Ἀριστοτέλης πέμπτον φησὶ σῶμα τὸν οὐρανὸν καὶ ἕτερον τῶν τεσσάρων στοιχείων, ἀποδεικνύων τοῦτο ἐκ τῆς κινήσεως οὕτως. ὦν αἱ κινήσεις διάφοροι, διάφοροι καὶ αἱ φύσεις. διαφέρουσι δὲ αἱ τῶν στοιχείων κινήσεις 5 πρὸς τὴν τοῦ οὐρανοῦ κίνησιν, τῶν μὲν κατ' εὐθείαν κινουμένων, τοῦ δὲ οὐρανοῦ κύκλῳ, ὥστε τούτων ἐστὶν ἑτερόφυλος. πρὸς ταύτην τὴν ἀπόδειξιν ἐνιστάμενος ὁ Φιλόπονος Ἰωάννης φησὶν· ὦ Ἀριστότελες, εἰ ὦν αἱ κινήσεις διάφοροι, διάφοροι καὶ αἱ φύσεις, λοιπὸν ὦν αἱ κινήσεις αἱ αὐταί, 10 καὶ αἱ φύσεις αἱ αὐταί. καὶ μὴν ὀρῶμεν τὴν τῆς γῆς κίνησιν ἐπὶ τὰ κάτω καὶ τὴν τοῦ ὕδατος ὁμοίως, ὥστε μία φύσις ἀμφοῖν· καὶ ὁ ἀήρ καὶ τὸ πῦρ ἀνωφερῇ μὲν, ἕτερα δὲ τὴν φύσιν εἰσίν. ὁ δὲ Πλάτων ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων συγκείσθαι τὸ οὐράνιον σῶμα ἀπεφήνατο· ὁ δὲ 15

MAP OBR HVQ DKLN

Σ (9/p. 42,2 ὦ Ἀριστότελες — στοιχείων).

2 φησὶ πέμπτον σῶμα τὸν οὐρανὸν transp. AP πέμπτον σῶμα φησὶ τὸν οὐρανὸν DKLN πέμπτον φησὶ τὸν οὐρανὸν σῶμα MOBR.

3 καὶ ἕτερον — στοιχείων om. B. Post ἕτερον add. ἐκ L.

4 διάφοροι²] transp. post φύσεις N διαφέρουσι VQ.

5 καὶ om. N (add. N²). 7 ἑτερόφυλον H¹ (— φυλλον H).

7/8 Ἰω(άννης) ὁ Φιλόπονος transp. AP. 9 ἀριστοτέλης Σ.

9/10 διάφοροι — κινήσεις om. HVQ. 10 διάφοροι om. BR.

αἱ² om. DKLN. 11 αἱ¹ om. MOBRHVQDKLNΣ.

τὴν om. O. 12 τὴν om. KN. τοῦ om. AP.

ὁμοίως om. OR. 14 εἰσίν] ἐστὶν MORΣ. 14/p. 42,2

ὁ δὲ Πλάτων — στοιχείων] ὥστε ὁ Πλάτων ἐκ τοῦ ἀνθους τῶν στοιχείων δοξάζων τὸν οὐρανὸν γεγενῆσθαι κρεῖττόν σου ἀποφαίνεται Σ.

2 *De coelo*, I, 2-3; *Natur. ausc.*, VII, 4.

8 Cf. *Simplic.*, *In Arist. de caelo*, I, 2, p. 269 a 9 (*Comm. in Arist. gr.*, VII, p. 26, 35).

14 *Tim.*, p. 32; *Phileb.*, p. 29.

Πρόκλος τούτω συνηγορῶν φησιν ἐκ τοῦ ἀνθους αὐτὸ
 συγκείσθαι τῶν στοιχείων, καὶ ὅτι ἐστὶν ἐν τῷ οὐρανῷ πῦρ
 καὶ τὰ λοιπὰ οὐχ οἷά εἰσιν ἐνταῦθα, ἀλλ' οὐρανίως, ὥσπερ
 ἐν τῇ γῇ τὸ πῦρ γηίνως. ὑπερίσχυσαν δὲ αἱ ἀποδείξεις τῶν
 5 δοξαζόντων τὸν οὐρανὸν ἐκ τοῦ ἀνθους τῶν στοιχείων καὶ
 μάλιστα τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ ἀέρος, τῶν δοξασάντων αὐτὸν
 πέμπτον σῶμα.

(38) Περὶ τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ νοουμένων κύκλων.

Ἐν τῷ οὐρανῷ σφαιροειδεῖ ὄντι, κύκλοι νοοῦνται διὰ
 10 φοροὶ· μέγιστοι μὲν τρεῖς· ὁ ἰσημερινός, ὁ μεσημβρινός
 καὶ ὁ ὀρίζων. ἔστι δὲ ὁ ἰσημερινός ὁ δίχα διαιρῶν τὸν
 οὐρανὸν ἀπὸ ἀνατολῆς ἄχρι δύσεως· μεσημβρινός δὲ ὁ
 διαιρῶν τοῦτον ἀπὸ ἄρκτου μέχρι νότου, ὀρίζων δὲ ὁ διαι-
 ρῶν τὸ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαίριον ἀπὸ τοῦ ὑπὸ γῆν. νοοῦνται
 15 δὲ κατὰ τε τὴν θερινὴν τροπὴν καὶ τὴν χειμερινὴν δύο

MAP OBR(1-7) OBR (8-15) HVQ DKLN

I τοῦτο AL. συνηγορῶν τούτω transp. H. αὐτό]
 αὐτόν MOBRVQDKLN αὐτήν AP. 2/7 καὶ ὅτι — σῶμα]
 καὶ μάλιστα πυρὸς καὶ ἀέρος OBR. 2 οὐρανῷ] αὐτῷ Q.
 Post πῦρ add. τε DKLN. 5 Post τοῦ add. δ' Q.
 8 τῷ om. OBRH. κύκλων om. HL. 9 σφαιροειδεῖ
 ὄντι κύκλοι] σφαιροειδεῖς (— ἥς BR) ἀντίκυκλοι OBR.
 10 μέγιστοι μὲν om. DKLN. Post ἰσημερινός add. καὶ OBR.
 10/11 ὁ μεσημβρινός — ἰσημερινός om. H. 11 καὶ
 om. DKLN. διχῶς OBR. 12/13 ἀπό — διαιρῶν om. H.
 ἀπό — τοῦτον om. R (add. R^{img}). 12 ἀνατολῶν
 OBR. ἄχρι] μέχρι VQ. δυσμῶν OBR. Post ὁ
 add. δίχα VQDKLN διχῶς OBR. 13 τοῦτον] τὸν οὐρανόν
 OBR om. H (add. in mg.). 15 δέ om. AP. θερινὴν et
 χειμερινὴν transp. AP.

I In *Timaeum*, II, p. 43 et p. 136, 25.

κύκλοι ὀρίζοντες τὴν τοῦ ἡλίου λόξωσιν, ὑπὲρ δὲ τούτους ἕτεροι δύο κύκλοι, ὃ τε ἀρκτικός καὶ ὁ ἀνταρκτικός. ὑπετέθησαν δὲ οὗτοι διὰ τὸ ὀρίζειν τὴν εὐκρατον οἴκησιν ἀπὸ τῆς διὰ ψύξιν ἀοικήτου.

Τίς ἡ τῶν ἀστέρων οὐσία.

5 (39)

Ἡ τῶν ἀστέρων οὐσία πυρώδης τίς ἐστι καὶ αερώδης, πλεῖον μετέχουσα πυρώδους φύσεως ἢ αερώδους. αἱ μὲν γὰρ οὐράνιαι σφαῖραι πλείονος μετέχουσι τῆς αερώδους φύσεως ἢ τῆς πυρώδους· οἱ δὲ ἀστέρες ἀνάπαλιν, εἰ καὶ μὴ τῷ Σταγειρίτῃ δοκεῖ. οἱ δὲ παλαιοὶ ἀμφέβαλον ὅποιά ¹⁰ εἰσι τιμιώτερα, αἱ οὐράνιαι σφαῖραι ὥς λεπτότεραι ἢ οἱ ἐν αὐταῖς ἀστέρες ὥς λαμπρότεροι. ταύτην δὲ τὴν ἀμφιβολίαν ἐπελύσατο ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ περὶ οὐρανοῦ πραγματείᾳ λέγων· εἰ τὸ φερόμενον κρεῖττον τοῦ φέρον-

MAP OBR HVQ DKLN

Σ (8-p. 44,2 αἱ μὲν γὰρ οὐράνιαι — τιμιώτεροι).

1/2 ὀρίζοντες — κύκλοι om. OH. 1 Ad κύκλοι add. ὀρίζων τὴν τοῦ ἡλίου λοξότητα ὑπὲρ δὲ αὐτοὺς ἕτεροι δύο κύκλοι O^{ms}.
Post ὀρίζοντες add. per conjecturam καὶ ἀποπερατοῦντες BR.
λοξότητα OBR. ὑπέρ] ὑπό BR. 2 δύο ἕτεροι transp. Q.
ὃ τε — ἀνταρκτικός transp. post 1 κύκλοι OBR. ὁ² om.
Q. ὑπερτίθενται H. 3 δέ] οὖν Q. 5 tit. περὶ οὐσίας ἀστέρων DKLN. 6 ἡ — οὐσία transp. post αερώδης H.
7 πλεόν HVQ πλείονος B. 7/8 μὲν γάρ] δέ HVQ om. Σ. 8 πλεῖον D³LΣ πλείονα KN πλειόνω D. 9 οἱ δὲ ἀστέρες ἀνάπαλιν om. HVQ. 9/10 εἰ καὶ μὴ] εἰσιν ὥς DKLN.
10 ἀμφέβαλλον HDKN ἡμφιβόλουν OBR. Post ἀμφέβαλον add. καὶ Σ. ὅποιά] ὥς ποῖα K. 10/11 ὅποιαι εἰσι τιμιώτεραι MAPOBRHVQΣ. 12 δέ om. L. λαμπρότεροι QD.
13 ἀπελύσατο O. 14 εἰ] εἴτε Σ ἀεί VQ.

10 De coelo, II, 7, 2.

13 Locum non inveni.

τος ὡς τούτου ἔνεκα γενομένου, φέρουσι δὲ αἱ σφαῖραι
τοὺς ἀστέρας, οἱ δὲ φέρονται, δηλον ὡς οὗτοι τιμιώτεροι.

(40)

Περὶ σχημάτων ἀστέρων.

Τὰ σχήματα τῶν ἀστέρων εἰσὶ σφαιροειδῆ· τῷ τοιούτῳ
5 γὰρ σχήματι ὁ Θεὸς τὰ ὀλικώτερα τῶν κτισμάτων ἐκόσ-
μησε τὰ τε τέσσαρα στοιχεῖα καὶ αὐτὸν τὸν οὐρανὸν καὶ
τὰ ἐν αὐτῷ πάντα. τελειότερον γάρ, ὡς ἔφαμεν, τὸ τοιού-
τον σχῆμα τῶν λοιπῶν σχημάτων. πάντα γὰρ τὰ πολυ-
γώνια σχήματα διαιρούμενα ἕτερόν τι ἀποτελεῖ σχῆμα,
10 ὁ δὲ κύκλος διαιρούμενος οὐχ ἕτερόν τι ἀποτελεῖ. ἅμα
καὶ ἀπλούστατός ἐστιν ὡς ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς περιεχόμενος
καὶ διὰ τοῦτο τῷ ἐνὶ ἐμφερῆς. σχηματίζονται δὲ οἱ πλανῆ-
ται πρὸς ἀλλήλους πέντε σχήμασι· συνόδῳ, ἑξαγώνῳ
τετραγώνῳ, τριγώνῳ καὶ διαμέτρῳ. τοῦ γὰρ ζωδιακοῦ
15 ὅλου κύκλου εἰς δεκαδύο τμήματα διηρημένου, ὅτε τύχη
ὁ μὲν εἰς ἀστήρ ἐν ἀρχῇ τινος τμήματος, ὁ δὲ ἕτερος ἐν

MAP OBR HVQ DKLN Σ(1-2)

1 γενόμενον MHVQ γινομένου LΣ. 2 δηλον ὡς] ὥστε AP
OBRHVQDKLN. Ante οὗτοι add. τούτων AP. 3 σχή-
ματος OBR. Post σχημάτων add. τῶν VQ. 4 Post τὰ
add. δὲ APVQDKLN. 5 ὀλικώτερα] ὀλιγώτερα BRH ὀλι-
γότερα OVQ (corr. B^{mg} Q^{2 mg}). κτισμάτων] σχημάτων DK
LN. Post κτισμάτων add. ἔκτισε καὶ VQ. 6 τε om.
MHVQDKLN. 8 Post λοιπῶν add. πάντων VQ. Post
σχημάτων add. ἐστι OBRHVQ. πολύγωνα H. 9 ἀποτε-
λοῦσι OBRHVQ. 10 οὐχ om. OBR (add. per conj. B^{1mg}).
11 ὑπὸ] ἀπὸ BQ. Post ἀπλούστατος add. τις L.
περιεχόμενον Q. 12 τῷ ἐνὶ] ἐν OBR ἐνὶ VQ.
σχηματίζονται δὲ οἱ πλανῆται om. AP. πλάνητες M.
13 σχήματα OBR. 14 τριγώνῳ om. DLNK (add. K²).
15 ὅλου om. AOBHRHVQDKLN (add. A¹). δεκαδύο] δώδεκα
HVQN. τμήματα om. VQ. διαιρουμένου OBRHVQ.
16 ἐν¹ om. DKLN.

τῇ ἀρχῇ τοῦ ἀπ' αὐτοῦ τρίτου, ἐξαγωνίζεω αὐτὸν λέγεται· εἰ δὲ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἀπ' αὐτοῦ τετάρτου, τετραγωνίζεω· εἰ δὲ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἀπ' αὐτοῦ πέμπτου, τριγωνίζεω· εἰ δὲ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἀπ' αὐτοῦ ἑβδόμου, διαμετρεῖν· εἰ δὲ ἐν τῇ αὐτῇ μοίρᾳ ὦσι, συνοδεύειν. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ 5 τῶν λοιπῶν μοιρῶν. ταῦτα δὲ τὰ σχήματα ἀπὸ τῶν μουσικῶν εἰληπται λόγων, ὡς Πτολεμαῖος ἐν τῇ τετραβίβλῳ δείκνυσιν.

Περὶ τῆς τῶν ἀστέρων φορᾶς. (41)

Ἡ φορὰ τῶν ἀστέρων ἐστὶν ἀπὸ δύσεως ἐπὶ ἀνατολήν. 10 ἀλλ' ἡ μὲν τῶν ἑπτὰ πλανήτων ταχεῖα· ἀποκαθίσταται γὰρ ἡ μὲν σελήνη δι' ἡμερῶν κη' ἔγγιστα· ὁ δ' Ἑρμῆς διὰ μηνῶν ἔνδεκα ἔγγιστα· ἡ δὲ Ἀφροδίτη διὰ μηνῶν δεκατριῶν· ὁ δὲ ἥλιος δι' ἡμερῶν τριακοσίων ἐξήκοντα πέντε καὶ τετάρτου ἡμέρας μιᾶς· ὁ δὲ Ἄρης διὰ δύο ἡμισυ ἐτῶν 15

MAP OBR HVQ DKLN

1 τῇ om. VQ. ἀπ'] ὑπ' B (corr. per conj. B^{1ms}). 2 εἰ

δέ — τετραγωνίζεω om. K (add. K¹). τῇ om. OBRHVQ.

τετάρτου] πέμπτου MAP (corr. M²). Post τετραγωνίζεω

add. λέγεται τοῦτον OB αὐτὸν λέγεται R. 3 τῇ om. OBR.

3/4 ἀρχῇ — ἀπ' αὐτοῦ om. AP. πέμπτου — ἀπ' αὐτοῦ

om. H. 3 Post τριγωνίζεω add. τοῦτον λέγεται OBR.

4 τῇ om. B. Post διαμετρεῖν add. αὐτὸν λέγεται OBR.

5 ὦσι μοίρα transp. APL. δ' om. BR. 6 μερῶν

OBRHVQDKLN. 7 εἴρηται L. Post ὡς add. ὁ OBR.

10 ἐστὶν om. AP. 10/11 ἀπό — ἀλλ' ἡ om. OBR

(lacuna in O). ἐπὶ] πρὸς H. 11 ἑπτὰ om. OBRHVQ.

13 ἔνδεκα ἔγγιστα om. N (lac.) 13/14 ἔνδεκα —

ἡμερῶν om. K. 13 ἀφροδίτης D. διὰ μηνῶν δεκατριῶν

om. N (lac.). 14 ἡμερῶν] μερῶν L μηνῶν D. τρια-

κοσίων ἐξήκοντα] ἑξακοσίων τριάκοντα P. 15 τετάρτου]

τέταρτον DK τετάρτη L τέτακται O. μιᾶς ἡμέρας transp.

OBR. ἡμισυ] ἡμίσεος N om. BR.

- ἔγγιστα· ὁ δὲ Ζεὺς δι' ἐτῶν δώδεκα· ὁ δὲ Κρόνος δι' ἐτῶν
 τριάκοντα. οἱ δὲ ἀπλανεῖς ἐν τῇ ἀνωτάτῳ ὄντες σφαῖρα
 κινουῦνται τὴν μίαν μοῖραν κατὰ μὲν τοὺς παλαιούς δι'
 ἐτῶν ἑκατόν, κατὰ δὲ τοὺς νεωτέρους δι' ἐτῶν ἐξήκοντα
 5 ἕξ. καὶ τὸ παραδοξότατον ὅτι οὐ περὶ τὸν τοῦ παντός πόλον
 ποιοῦνται τὴν κίνησιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ ἡλίου λοξὴν
 πορείαν. ἕξ οὖν δῆλον ὡς ὁ Θεὸς τὸν ἡλίον ἐν τῷ οὐρανῷ
 (42) ἐν ἀρχηγού τέθηκε τάξει. ὁ μὲν οὖν Ἀριστοτέλης τὸ αὐτοὺς
 κινεῖσθαι καθ' ἑαυτοὺς τοὺς ἀστέρας οὐ προσδέχεται, πτο-
 10 ούμενος μὴ ποτε ἀναιρεθῶσιν αὐτῷ αἱ περὶ τοῦ πέμπτου
 σώματος ὑποθέσεις, ὡς τεμνόντων τῶν ἀστέρων τὸ οὐρά-
 νιον σῶμα καθάπερ εἴ τινα ὑγρὰν οὐσίαν. ὑποτίθησι δὲ τὰς
 ἀνελιττούσας κινούσας αὐτοὺς πεπηγμένους ὄντας. οἱ δὲ
 μετ' αὐτὸν κινεῖσθαι μὲν αὐτοὺς καθ' ἑαυτοὺς ἐδόξασαν,
 15 πλὴν τοὺς πλανήτας ἐπὶ ἐπικύκλων καὶ ἐκκέντρων φασι
 κινεῖσθαι. πλάττουσι γὰρ σφαῖρας τὰς μὲν μὴ τὸ αὐτὸ
 κέντρον ἐχούσας τῇ γῇ, ἀλλὰ πρὸς μὲν τῷ ἐνὶ μέρει πλησια-

MAP OBR I(9-17) HVQ DKLN

1 ἔγγιστα] ἐγγίνεται H om. DKLN. δι' ἐτῶν¹] διὰ τῶν
 VQ (corr. Q^{2ms}). 2 πλανεῖς L. Post ἀπλανεῖς add. οἱ
 RHVQ. ἀνωτάτῃ A ἀνωτέρω B ἀνωτέρα R. σφαῖρα
 ὄντες OBRHVQ. 4 νεωτέρους] νέους VQ. 5 ἕξ om.
 AP 5' R ἴσως καὶ R^{ms}. περὶ τὸν] περιττήν O. τόν]
 τοὺς HVQ. παντός] παρόντος KN. πόλου L πόλους
 HVQ. 6 ἀλλὰ om. Q. 7 οὖν] ὦν Q. 8 ἐν] ὡς
 DKLN. ἀρχῇ γούν M (corr. M³). Post ἀρχηγού add.
 νυν AM (expunctum) ODKL νῶ N. Post τέθηκε add. καὶ N.
 οὖν om. APOBRHVQ (add. BR per conject.). τό]
 τοὺς OBRHVQ. 9 τοὺς om. HVQ. Post ἀστέρας add.
 ὁ O. πτοούμενος] φοβούμενος L. 10 Post αὐτῷ add.
 ὡς AP. 10/11 αἱ — ὑποθέσεις om. OBR. 12 λυγρὰν
 N. 15 ἐπὶ S^{2sv}: ἐπεὶ AP om. MOBRIHVQDKLNS.
 ἐκκέντρου IDKLN. 16 γάρ] μὲν D om. AP.

ζούσας αὐτῇ, πρὸς δὲ τῷτέρῳ πορρώτερον οὖσας, αἱ
 ἐκκέντρους ἐκάλεσαν, καὶ ἑτέρας ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἐκκέντρου
 μικρὰς κυλιομένας, ἐφ' ὧν βεβηκέναι λέγουσι τοὺς πλα-
 νήτας, ὡς ἐπικύκλους ὠνόμασαν. ἡναγκάσθησαν δὲ ταῦτα
 ὑποθέσθαι καὶ πλείστον μόχθον καὶ πόνον ὑποστήναι 5
 εἰς τὴν τῶν τοιούτων ὑποθέσεωτασσύνειν δὲ τοιαύτην
 αἰτίαν. θεοὺς τοὺς ἀστέρας οἱ Ἕλληνες νομίζοντες εἶναι (43)
 καὶ ὀρώντες τούτους ἐν τῷ διδοεῦν τὴν οἰκίαν πορείαν
 ἐφ' ἡμέραις τισὶν ἰσταμένους ἀμετακινήτους, εἶτα ἐπὶ
 τὰ ὀπισθεν ἀναποδίζοντας, εἶτα πάλιν στηρίζοντας καὶ 10
 εὐθὺς προποδίζοντας, καὶ δόξαντες ἄλλοτρίαν τῶν θείων
 σωμάτων τὴν τοιαύτην πλάνην, ὑπέθεντο τὰς τοιαύτας
 ὑποθέσεις πρὸς τὸ δεῖξαι μηδὲν τι τοιοῦτον πάθος τοὺς ἀστέ-
 ρας ὑφισταμένους, ἀλλὰ διὰ τὴν τῶν ἐκκέντρων καὶ ἐπικύ-
 κλων κίνησιν φαίνεσθαι ἡμῖν καὶ στηρίζοντας καὶ ἀναποδί- 15
 ζοντας, μηδὲν δὲ αὐτοὺς τοιοῦτον πάσχοντας. καὶ κατασκευ-
 άσαι βουλόμενοι ὁμαλὰς τὰς τῶν οὐρανίων κινήσεις, ἔλαθον
 ἑαυτοὺς πολλῆς ἀναπλήσαντες ἀνωμαλίας τὰ οὐράνια. ἐμοὶ

MAP OBR IHVQ DKLN

I πορρωτέρῳ OBRVQ. I/3 πορρώτερον — κυλιομένας
 om. H. οὖσας — βεβηκέναι om. VQ. αἱ — βεβηκέναι
 om. OBR. I αἱ] οὖς L. 2 ἑτέρους L. ἐπ'] ἀπ'
 IDKLN. κέντρου I (corr. I¹). 3 ἐφ'] ἀφ' H.
 βεβηκέναι] βεβηκέναι L om. H. Post πλανήτας add. κινεῖσ-
 θαι HVQ. 4 αἱ] οὖς OBR. ἡνάγκασαν O. ταύτας
 OBRHVQ. 5 πλείστου μόχθου καὶ πόνου Q. ὑπέστη-
 σαν L. 6 Post διὰ add. τὴν BIDKLN. 7 Post θεοὺς
 add. γάρ OK. οἱ Ἕλληνες om. AP. νομίζονται H
 (corr. H¹). εἶναι νομίζοντες transp. OBRIVHQDKLN.
 8 τούτους om. BR. διδοεῦν] διαπορεύεσθαι OBRHVQ.
 9 ἐπὶ om. VQ. 10 ἀναποδίζοντας DKLN. 10/11 εἶτα
 — προποδίζοντας om. AP. 11 προποδίζοντας] τριποδίζοντας
 H. δόξαντας DKLN δοξάσαντες OBR. τῶν om. OBRIV
 VQDKLN. θείαν DKN. 12 τὴν om. OBR. 14 Post
 ἀλλὰ add. καὶ AP. τῶν om. OBRHVQD. ἐκκέντρων]
 ἐπικέντρων HVQ. 15 κίνησιν om. L. 18 πολλὰς AP
 et fortasse M (corr. M¹) πολλοὺς L. ἀναπληρώσαντες KN.

δὲ δοκεῖ αὐτοὺς τοὺς ἀστέρας τὴν τοιαύτην ὑποστῆναι
 ἀνωμαλίαν ὡς σώματα, πλὴν τεταγμένην· τὰ γὰρ ἐνταῦθα
 καὶ ἀνώμαλα καὶ ἄτακτα· τὰ δ' ἐν ἐκείνοις καὶ ἀνώμαλα
 καὶ τεταγμένα· τὰ δὲ τούτων ἄνωθεν καὶ τεταγμένα καὶ
 5 ὁμαλά.

(44) Πόθεν φωτίζονται οἱ ἀστέρες.

Περὶ τούτου πολλὴ ἀμφιβολία τοῖς πάλαι σοφοῖς ἐγένετο.
 τινὲς γὰρ ὁρῶντες τὴν σελήνην παρὰ τοῦ ἡλίου δεχομένην
 τὸ φῶς ἀπεφώνησαν καὶ περὶ πάντων τῶν ἀστέρων,
 10 ὡς καὶ αὐτοὶ παρὰ τοῦ ἡλίου φωτίζονται. ἕτεροι δὲ ὁρῶντες
 τὴν τε Ἀφροδίτην καὶ τὸν Ἑρμῆν ὑπὸ τὸν ἥλιον ὄντας
 καὶ μὴ πόρρωθεν αὐτοῦ ἀφισταμένους ὡς φωτίζεσθαι
 παρ' αὐτοῦ, ἐδόξασαν ἔχειν τούτους τε καὶ τοὺς ἄλλους
 οἰκεῖον φῶς.

(45)¹⁵ Πῶς γίνονται οἱ τέσσαρες καιροί.

Πάντα μὲν ὅσα τὸ θεῖον ἐδημιούργησε καὶ σοφίας ἀνά-
 μεστα καὶ θαύματος ἄξια, μάλιστα δὲ τὸ τῆς ἡλιακῆς

MAP OBR IHVQ DKLN

I ὑποστῆναι τὴν τοιαύτην transp. HVQ. ὑποστῆναι om. L.
 2 ἀνομαλίας A. σώματι AP ἀσώματα O ἀσώματον
 HVQ σύντονον IDKLN. τεταγμένα OBRM² τεταγμένω A.
 3/4 καὶ ἄτακτα — τεταγμένα¹ om. L. ἄτακτα — ἀνώμαλα
 καὶ om. RHVQ. 3 ἐν om. O. καί³ om. M.
 6 πόθεν] περὶ τοῦ πόθεν OBR. 7 τούτων OBRHVQ.
 Post πολλή add. ἡ KLN. τῶν πάλαι σοφῶν OBR. 9 καὶ
 om. OBR. τῶν om. L. II τε om. OBRQ. καὶ
 om. OBR. 12 καὶ om. Q. αὐτοὺς AP. Post ὡς
 add. μὴ OBR. 13 τούτους] αὐτοὺς VQ. τε om. BRK.
 17 θαύματος ἄξια] ἄξια θαύματος OBR ἀξιοθαύμαστα HVQ.

πορείας λοξὸν ὡς ἐμοὶ ἐν ἑτέρῳ συγγράμματι ἀποδέ-
 δεικται τῷ περὶ αἰτίας οὐρανίων ἐπιγραφομένῳ. οὐ
 γὰρ μέσον τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τοῦ ἡμερινοῦ διοδεύει,
 ἀλλὰ κλίνει πρὸς μὲν βορρᾶν μοίρας κδ' ἔγγιστα, πρὸς δέ
 νότον ὁμοίως. ὅταν οὖν ἀνερχόμενος ἀπὸ νότου κατὰ τὸν 5
 ἡμερινὸν γένηται, τὴν ἑαρινὴν ποιεῖται τροπὴν. ὅταν δέ
 τὸ τέρμα τῆς αὐτοῦ λοξώσεως τῆς πρὸς βορρᾶν καταλάβῃ,
 τὴν θερινὴν ἐργάζεται τροπὴν καὶ πλησιάζει ἡμῖν διὰ τὸ
 τὴν ἡμετέραν οἴκησιν ὡς ἔφαμεν βορειοτέραν εἶναι. ἥνίκα
 δ' αὖθις πρὸς τὸν ἡμερινὸν ὑποστρέψῃ, τὴν φθινοπωρινὴν 10
 ἀποτελεῖ καὶ ὅτε πρὸς τὸ ἔσχατον τῆς νοτίας αὐτοῦ λοξώσεως
 καταντήσῃ, τὴν χειμερινὴν, διὰ τὸ τηνικαῦτα εἶναι πόρρωθεν
 ἡμῶν. καὶ ἡ τοιαύτη λόξωσις τοῦ ἡλίου αἰτία γίνεται τῆς
 τῶν τεσσάρων τοῦ ἐνιαυτοῦ καιρῶν γενέσεως· καὶ οὐ
 μόνον τούτων, ἀλλὰ καὶ ἑτέρων χρησιμωτάτων καὶ ἀναγ- 15
 καίων τῷ κόσμῳ πραγμάτων, ὡς πλατύτερον ἡμῖν ἀπεδείχ-
 θη ἐν τῷ μνημονευθέντι συγγράμματι.

MAP OBR IHQV DKLN

I λοξὸν πορείας transp. VQ. Post ἐμοί add. καὶ OBR.
 ἐν ἑτέρῳ] ἀνωτέρω AP. γράμματι AP. 2 τὸ L.
 αἰτίας] χρείας in tit. *De utilitate* opusculi. ἐπιγραφό-
 μενον L ἀπογραφομένῳ D γραφομένῳ BR. οὐ] καὶ OBR (corr.
 per conj. B^{mg} R^{mg}). 3 τὸν οὐρανόν IDKLN. τοῦ²] τόν
 B^{mg} R^{mg} per conj. I om. DKLN. ἡμερινόν B^{mg} R^{mg} per
 conj. IL. διοδεύει] lac. in H, 5 Post ὅταν add. μὲν H.
 Post ἀπό add. τοῦ IQL. κατὰ] καὶ εἰς Q.
 τόν] τό H. 6 ὅταν] ὅτε OBHV ὅτι RQ. 6/8 ὅταν —
 τροπὴν om. IDKLN. 7 τῆς¹ om. Q. 9 βορειοτέραν]
 ωρειοτέραν I ὀρειοτέραν AP. 10 αὖθις] αὖ M. ὑποστρέ-
 ψει AOHVQD ὑποστρέφῃ B. 11 πρὸς om. OBRHVQ.
 αὐτῷ LN αὐτῆς I. 12 καταντήσῃ M (corr. M²)
 APOVQIDKLN. 13 τοῦ om. VQ. γίνεται αἰτία transp.
 IDKLN. τῆς om. HVQDKLN. 14 τοῦ om. Q.
 καιροῦ R. Post καιρῶν add. καὶ τῆς HVQ τῆς L.
 16 ὡς] καὶ AP. εἰδείχθη BR ἀποδέδεικται IDKLN.

(46) *Περὶ μεγέθους καὶ σχήματος ἡλίου.*

Τὸ τοῦ ἡλίου μέγεθος ἄπιστόν τι δοκεῖ τοῖς γε ἀγεωμε-
 τρήτοις καὶ τοῖς τῆς φιλοσοφίας ἀμυήτοις. πάντες μὲν
 οὖν οἱ μαθηματικοὶ ἀπεφάναντο τοῦτον τῆς γῆς μείζονα,
 5 διεφώνησαν δὲ περὶ τοῦ ὅπόσον ἐστὶ μείζων καὶ πολυπλά-
 σιος. ὁ δὲ σοφώτατος Πτολεμαῖος διὰ γεωμετρικῶν
 ἀπέδειξε μεθόδων ἑκατονεβδομηκονταπλασίονα τοῦτον τῆς
 γῆς εἶναι. καὶ τὸ μὲν τὴν ἐκείνου ἀπόδειξιν προτιθέναι καὶ
 διασαφῆσαι τῆς προκειμένης ἀλλότριον πραγματείας. ἐνταῦ-
 10 θα δὲ δειχθήσεται ἐναργῶς καὶ ἀναμφηρίστως ὡς μείζων
 (47) ἐστὶ τῆς γῆς ὁ ἥλιος τοιοντοτρόπως. πᾶν τὸ φωτίζον ἢ

MAP OBR IHVQ DKLN

1 Post *περί* add. τοῦ HL. καὶ σχήματος om. DKLN.
 Ante ἡλίου add. τοῦ VQL. Post ἡλίου add. καὶ
 σελήνης DKN. 2 *τι* om. OBRHVQ. γε] τε MOBRI
 HVQDKL om. AP. ἀγεωμέτραις H ἀγεωμέτροις OBRV
 γεωμέτροις Q γεωμετρίτοις Q². 3 τοῖς om. BRIDKNL (add.
 L¹). τῆς] τοῖς L (corr. L¹) om. M. φιλοσοφίας APIYR
 DKLN φιλοσόφοις M (corr. M³) σοφίας OBRIVHQ. πάντα D.
 4 οἱ μαθηματικοὶ om. OBRHVQ. τῆς γῆς om. D.
 5 τοῦ] τό M τούτου I. πολλαπλάσιος MHVQ.
 6 δέ] μὲν OBR. πτολομαῖος K. 7 ἀπέδειξε] ἀποδείξεων
 καὶ APDKLN. Post μεθόδων add. ἀπέδειξεν DKLN.
 ἑκατὸν ἑβδομηκονταπλασίονα A ἑκατονταεβδομηκονταπλασίονα Q
 ἑκατὸν ἑβδομηκονταπλάσιον L ἑκατον ἑβδομηκονταπολλαπλασίονα
 M. 7/8 τῆς γῆς τοῦτον transp. L. 8 Post ἐκείνου
 add. καὶ A. ἀπόδειξιν ἐκείνου transp. DKLN. 8/9 καὶ
 διασαφῆσαι] διασαφῆσαι τε HVQ δι' ἀσαφῆ τε καὶ BRO (corr.
 O²). 9 τοῖς προκειμένοις H (corr. H²). ἀλλότριον τῆς
 προκειμένης transp. APK. 10 ἀναμφηρίστως] ἀναμφηρίστως M
 ἀναμφηρίστως AP ἀναμφηρίστως Q ἀναντιρρήτως BR ἀναντηρήτως O.
 11 ἐστι om. OBRQ (add. Q¹). ὁ ἥλιος τῆς γῆς
 transp. OBR. τοιούτω τρόπῳ OBR.

μειζόν ἐστι τοῦ φωτιζομένου ἢ ἴσον ἢ ἔλαττον. ἀλλ' εἰ
 μὲν μειζόν ἐστι, κωνοειδῇ ποιεῖ τὴν σκιάν, ἀπὸ πλατείας
 ἀρχομένην βάσεως καὶ περατουμένην εἰς ὀξεῖαν κορυφήν·
 εἰ δὲ ἴσον, ἐπ' ἄπειρον ἵεναι παρασκευάζει τὴν σκιὰν μεταξὺ
 παραλλήλων εὐθειῶν· εἰ δὲ ἔλαττον, καλαθοειδῇ ταύτην 5
 ἀπεργάζεται ἀπὸ στενῆς τῆς βάσεως πλατυνομένην ἐπ'
 ἄπειρον. ἐπεὶ δὲ ἡ γῆ παρὰ τοῦ ἡλίου φωτιζομένη κωνο-
 ειδῇ ποιεῖ τὴν σκιάν, ἐλάττων αὐτοῦ ἐστιν. ὅτι δὲ ἡ γῆ
 κωνοειδῇ ποιεῖ τὴν σκιάν δῆλον ἐκ τῶν τῆς σελήνης ἐκλεί-
 ψεων. ὅτε γὰρ ἐκλείψῃ ἐν τῷ ἀπογείῳ αὐτῆς, πόρρωθέν 10
 ἐστι τῆς γῆς καὶ ταχέως ἐκλάμπεται ὥς τὸ λεπτότερον
 μέρος διερχομένη τῆς σκιᾶς. ὅτε δὲ ἐν τῷ περιγείῳ, ἐμβρα-
 δύνει τῇ ἐκλείψει ὥς τὸ παχύτερον μέρος τῆς σκιᾶς διερ-
 χομένη. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων δείκνυται τὸ (48)
 περατοῦσθαι τὸ τῆς γῆς σκίασμα· εἰ γὰρ ἐπ' ἄπειρον προ- 15
 ῖει, ἐσκοτίζεν ἂν οὐκ ὀλίγους τῶν ἀστέρων καὶ καθ' ἐκάστην
 νύκτα ἐκλείπειν τούτους ἐποίει. νῦν δὲ οὐ φαίνεται τι

MAP OBR IHVQ DKLN

2 ἐστι om AP. ποιεῖται OBR. 3 βάσεως om. OBR IHVQ.
 4 εἰ δέ] εἰ L ἢ KD corr. D². κατασκευάζει H. 5 Post
 παραλλήλων add. καὶ AP. καλαθοειδῇ] καλοειδῇ M (corr. M²).
 ταύτην καλαθοειδῇ transp. L. 6 ἐργάζεται MAP OBR
 IVQDK. 8 ποιεῖται OBRIKN. 8/9 ἐλάττων — σκιάν
 om. BR (add. R¹). ἐλάττων — σελήνης in rasura V. 9 ποι-
 εῖται OR¹ IHVDKLN. ποιεῖται τὴν σκιὰν κωνοειδῇ transp. H.
 10 ἐκλείψῃ] ἐκλείψει codices. ἀπογείῳ] ὑπογείῳ AP
 ἀγγείῳ IHVQ ἐπιγείῳ OBR. 11 ἐκλάμπεται K ἐλλάμπεται
 DNR (corr. R¹). ὥς] καὶ AP. 11/12 λεπτότερον μέρος]
 λεπτότατον μέρος M λεπτομερέστερον IHVQ λεπτομερέστερον μέρος
 OBRKN. 12 διερχομένης MAP. 12/13 διερχομένη —
 μέρος om. OBRHVQ. 13 ταχύτερον D. διερχομένης A
 διερχόμενον OBRQ (corr. Q²). διερχομένη τῆς σκιᾶς transp. D.
 14 ἀλλὰ om. Q. 15 προῖει] προεῖη P προύκειτο IHVQ
 πρόκειται OBR¹. 16 ἂν om. MAP. ὀλίγα VQ.
 17 διαλείπειν VQ. τούτους] αὐτούς VQ. τι om. APQ.

τοιούτον. περὶ ταύτης δὲ τῆς σκιᾶς φησι καὶ ὁ ποιητής·
 ἐν δ' ἔπεσ' ὤκεανῳ λαμπρὸν φάος ἡέλιιο
 ἔλκον νύκτα μέλαιναν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν.

ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦδε δῆλον τὸ τοῦ ἡλίου μέγεθος. ἡ Σύνηνη
 5 ὑπὸ τὸν θερινὸν κεῖται τροπικόν. ὁπότεν οὖν ὁ ἥλιος ἐκείσε
 γένηται κατὰ μεσημβρίαν, ἄσκια ποιεῖ τὰ ἐκείσε σώματα
 ἐπὶ σταδίους τριακοσίους. εἰ γοῦν ὁ κύκλος ὃν διαπορεύεται
 ὁ ἥλιος μυριοπλασίων ἐστὶ τῆς γῆς, καὶ τὸ μέρος τοῦ κύ-
 κλου τούτου ὅπερ ἐπέχει τὸ τοῦ ἡλίου μέγεθος μυριοπλά-
 10 σιον εἶναι δεῖ τοῦ δηλωθέντος ἀσκήϊου τῆς γῆς τμήματος.
 τὸ δὲ τοῦ ἡλίου σχῆμα ὅτι ἐστὶ σφαιροειδὲς ὡσαύτως καὶ
 τῶν λοιπῶν ἐν οὐρανῷ σωμάτων πρόδηλον ὡς εἴρηται
 καὶ σαφέστερον ἐν τῷ περὶ σχήματος τῆς σελήνης λόγῳ
 ῥηθήσεται.

(49)¹⁵

Περὶ τῆς τοῦ ἡλίου ἐκλείψεως.

Ἡ τοῦ ἡλίου ἐκλείψις γίνεται ὅτε ἡ σελήνη τὸν ἥλιον
 ἐν συνόδῳ ὑποδράμῃ μὴ ἔχουσα πλάτος πρὸς τὸν ζωδιακόν

MAP OBR IHVQ DKLN

1 δὲ ταύτης transp. APL. καὶ om. OBRIVHQ.
 2 ἔπεσεν vel ἔπεσ' ἐν KLN. φῶς DQ. ἐκεκίοιο Q.
 3 ἔλκον] ἔλιον Q ἔλυν N (corr. N³) ἔλυε KIL. ἐπὶ] κατὰ
 MAPOBRHVQ κά I. 4 τοῦδε] τούτου AP. συνήνη AP
 σελήνη BRDKLN. 5 τὸν θερινόν] τὸν ἰσημερινόν IHVQ τῶν
 ἰσημερινῶν OBR. τροπῶν OBR. 6 μεσημβρίας D.
 ἐκείσε] ἐκεῖ H ἐκεῖνα B. 7 σταδίους τριακοσίους] στάδια
 τριακόσια HVQ στάδ τριακόσ I σταδίοις τριάκοντα OBR.
 εἰ γοῦν] ἤγουν BR ἤγουν K εἰ οὖν per conj. B^{mg}. ὅν] οὐ Q.
 8 μυριοπλάσιος OBRVQ. 9 τοῦτο BR. ἔχει DKLN.
 10 δεῖ] δῆ AP. τῆς γῆς om. L. 11 τοῦ] τό Q
 τὸ (expunctum) τοῦ M. ὅτι ἐστὶ om. H. καὶ om. I.
 13 σχημάτων IDKLN. τῆς om. OBRIVHQ.
 τῆς σελήνης om. DKLN. λόγων H. 14 ῥηθήσεται]
 γνωρίζεται IHVQ. 17 πλάτος] καθ' ἑαυτὴν VQ.

κύκλον. τηνικαῦτα γὰρ ἀντιφράττει ταῖς ἀκτίσιν αὐτοῦ
ὥστε μὴ καταλαμβάνειν τὴν γῆν. διὰ τοῦτο ἐν συνόδῳ
ἀεὶ γίνεται ἡ ἡλιακὴ ἔκλειψις, πλὴν τῆς γενομένης ἐπὶ τοῦ
σωτηρίου πάθους τοῦ Κυρίου ἡμῶν· ἐκείνη γὰρ παραδό- 5
ξως ἐν πανσελήνῳ γέγονεν. αἱ δὲ ἐκλείψεις ποτὲ μὲν καθό-
λου, ποτὲ δὲ μερικαὶ γίνονται. καθόλου μὲν ὅτε ὅλος ὁ
ἡλιακὸς κύκλος ἐπισκοτισθῇ, κατὰ κάθետον γεγονότων
τῶν κέντρων τοῦ τε ἡλίου καὶ τῆς σελήνης· μερικαὶ δὲ
ὅτε μέρος τούτου ἐκλείψῃ. οὐκ ἐν πάσῃ δὲ τῇ οἰκουμένῃ
ὁ ἥλιος ἐκλείπων φαίνεται, ἀλλὰ παρὰ μέροςί τισι. καὶ 10
γὰρ ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς τοῦ Κομνηνοῦ βασιλείας ὅλος ἐκλείψας
πρὸς δυσμαῖς, ἐν Αἰγύπτῳ οὐχ ὅλος ἐξέλειπεν, ὥς ἐκείσε
παραγεγονῶς ἡκριβωσάμην. οἱ οὖν μαθηματικοὶ ὅσον κατὰ
τὸ φαινόμενον εἰς δώδεκα δακτύλους τὴν τοῦ ἡλίου καὶ
τῆς σελενης διεῖλον ἐπιφάνειαν· καὶ εἰ μὲν καθ' ἡμῖς 15
φαίνεται ἡ ἔκλειψις, ἐξαδάκτυλον ταύτην ὀνομάζουσιν· εἰ
δὲ κατὰ τὸ τρίτον, τετραδάκτυλον, καὶ ἀναλόγως ἐπὶ τῶν
λοιπῶν.

MAP OBR IHVQ DKLN

- I ἀντιφράσει H. 2 καταλαβεῖν DKLN καταλάμπειν VQ.
2/3 ἀεὶ ἐν συνόδῳ γίνεται transp. DKLN ἀεὶ γίνεται
ἐν συνόδῳ transp. OBRIVHQ. 3 τῆς] τοῖς AP.
Post ἐπὶ add. τῆς M. 4 Post ἡμῶν add. ἰ(ησο)ῦ χ(ριστ)οῦ
OBR. ἐκείνης BR. παραδόξως om. IHVQ. 6 Post
γίνονται add. καὶ OBRQ. ὅτε] ὅτι H. ὅλως AP om.
OBRIVHQ. 7 ἐπικτισθῇ I. κάθետον] καθ' ἕτερον AP
συνθέτων B — τον per coniecturam B καθέτων R — τον R
per conj. 7/8 τῶν κέντρων γεγονότων transp. AP.
8 τε om. AP. 9 ὅτε] ὅταν H. ἐκλείψει MAPDKLN
ἐκλείπη H ἐκλείπει OBRIVQ. Ante οὐκ add. καὶ OBR.
δέ om. OBR. 10 παρὰ om. N. μέρος MAPDKLN.
II Post Κομνηνοῦ add. κυροῦ Ἰσαακίου OBRIVHQ.
βασιλείας] τοῦ βασιλέως OBR. ὅλως APD. 12 δυσμάς
OBRIVHQ. οὐχ ὅλος] οὐχ ὅλως APK οὐχ οὕτως L οὐδό-
λως vel οὐδ' ὅλως OBRIVHQD. ἐξέλειπεν API. 13 οὖν]
μὲν OBRIVHQ. 15 τῆς] τὴν H om. K. ἐπιφάνειαν]
ἐπιφορὰν VQ. 16 φαίνεται] φαίνει VQ γένηται MAP.
17 τό] τόν N om. M. τρίτους Q.

(50) *Περὶ οὐσίας καὶ φωτισμῶν σελήνης
καὶ σχήματος.*

Εἰ καὶ οἱ Ἀριστοτελικοὶ πέμπτον ὑπέθεντο σῶμα
τὸν οὐρανόν, ἀλλ' οὖν ὁμολογοῦσι μέρη μὲν αὐτοῦ εἶναι
5 παχύτερα, καὶ μάλιστα τὰ τῇ γῇ προσεγγίζοντα, μέρη
δὲ λεπτότερα τὰ ἄνωθεν καὶ πορρώτερα τῆς γῆς. ἡ γοῦν
σελήνη τῷ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ τούτῳ κόσμῳ πλησιάζουσα
οὐκ ἄμοιρος οὐδ' ἀμέτοχος κατελείφθη τῶν τούτου
κακῶν, ἀλλὰ παχεῖαν καὶ ὥσανεὶ γεώδη τὴν ὑπόστασιν
10 ἔχει. καὶ οὐ πάντῃ ὁμαλὴ δι' ὅλου αὐτῆς τοῦ σώματος
ἐστίν, ἀλλ' ἐστὶ τινα παρ' αὐτῇ μέρη φωτὸς ἄδεκτα καὶ
μέλανα τὰ διὰ μέσου αὐτῆς ἐμφαινόμενα καὶ λεγόμενα
πρόσωπον αὐτῆς. καὶ ὥσπερ τὰ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ
ἀρχὴν ἔχει καὶ αὐξήσιν καὶ ἀκμὴν καὶ παρακμὴν, οὕτω
15 καὶ ταύτης τελεῖται ὁ φωτισμός. καὶ οὐ μόνον ἐν τούτοις
ἐνδείξεται τῶν λοιπῶν οὐρανίων σωμάτων, ἀλλὰ καὶ ἐμπέπ-

MAP OBR IHVQ DKLN

I καὶ om. AP. φωτισμοῦ OBRHLN. σελήνης] ἡλίου
L. ὀχήματος I. τίτ. περὶ οὐσίας τῶν φωστήρων καὶ τοῦ
τῆς σελήνης σχήματος VQ. 3 οἱ om. AP. 4 τὸν οὐρα-
νόν] τὸ οὐράνιον MAPIHVQ. μέρη] περί OBR. 5 τὰ
om. QM (add. M²). 6 δέ om. B. τὰ] τῶν I om. M
(add. M²). ἄνω OBRIVHQ. πορρωτέρω BRHVQ.
ἡ] εἰ AP (corr. P²). γοῦν] οὖν L om. BR. 7 τῷ]
τῶν QD τὸ O. τούτῳ] τῷ O om. BR. πλησιάζουσα
κόσμῳ transp. L. 8 κατελήφθη APO. 9 παχὺ AP.
ὥσανεὶ καὶ transp. L. 10 πάντα A πάντῃ H. ὁμαλὰ O.
τοῦ σώματος αὐτῆς transp. L. 11 ἐστὶ] ἔσθη A.
μέρη παρ' αὐτῇ transp. OBRHVQ μέρη παρ' αὐτῆς I.
12 μέλανα H. καὶ λεγόμενα om. L. 13 πρόσωπα MA
POBRIVQ πρόσωπ N. αὐτῆς] τῆς γῆς VQ om. OBR.
14 Post αὐξήσιν add. ἔτι OBRIVQ ἔτι δέ IH. καί² om.
IH. 16 λοιπῶν om. Q. καὶ om. VQ. ἐμπέπει]
ἐκλείπει Q (corr. Q²).

τει ἐνίστε τῷ σκιάσματι τῆς γῆς καὶ ἐκλείπει, οὐ πρὸς
τὴν ἡμετέραν ὄψιν καθάπερ ὁ ἥλιος, ἀλλ' αὐτὴ κατὰ τὸ (51)
οἰκείον φῶς ὃ παρὰ τοῦ ἡλίου δέχεται. ὅτι δὲ παρὰ τού-
του ἡ σελήνη δέχεται τὸ φῶς δῆλον καὶ τοῖς ὁπωσοῦν τετη-
ρηκόσιν· αἰεὶ γὰρ τὸ πεφωτισμένον μέρος πρὸς τὸν ἥλιον 5
ἔχει ἐνθα ἂν καὶ ὑπάρχη. κάτωθεν γὰρ οὕσα τοῦ ἡλίου
ὅτε συνοδεύσῃ αὐτῷ, τὰ μὲν πρὸς ἡμᾶς αὐτῆς μέρη ἀφώ-
τιστα ἔχει, τὰ δὲ πρὸς τὸν ἥλιον πεφωτισμένα· ὅτε δὲ ἀπο-
στῇ τοῦ ἡλίου, ἐλάχιστον ἄρχεται μόνιόν τι τοῦ πρὸς ἡ-
μᾶς μέρους αὐτῆς καταναγάζεσθαι καὶ γίνεται μηνοειδής· 10
εἶτα ἐπὶ πλεον ἀποστᾶσα πλείον φωτίζεται καὶ γίνεται
διχότομος, εἶτα ἀμφίκυρτος καὶ διαμετροῦσα πανσέληνος·
εἶτα παρελθούσα τὴν διάμετρον, ὁράται αὖθις ἀμφίκυρτος
καὶ πάλιν διχότομος καὶ μετὰ ταῦτα μηνοειδής καὶ τέλος
συνοδεύουσα τῷ ἡλίῳ ἀφανῆς ἡμῖν γίνεται. ἐπηπόρουν 15(52)
δὲ οἱ ἀρχαῖοι πῶς δέχεται καὶ ἐκπέμπει ἐνταῦθα τὸ φῶς.
καὶ οἱ μὲν ἔφασαν κατὰ ἀνάκλασιν γίνεσθαι τὸ ταύτης φῶς

MAP OBR IHVQ DKLN

1 καὶ om. DKLN. Post ἐκλείπει add. δέ KN.
3 ὃ παρὰ] ὅπερ ἐκ OBR. 3/4 ὅτι δέ — δέχεται om. DKL.
3 τούτου] τοῦ ἡλίου OBRVQN. 4 ἡ σελήνη om. OBR
IHVQN. τετηρηκόσιν] μετειρηκόσιν O μετεληχόσιν IH
μετεληχόσι (— λαχόσι Q) φρενός VQ. 6 ἐνθα] ὅπερ K
(add. ἐνθα K^{1ms}). ἂν] αἰεὶ Q om. DKLN. ὑπάρχει AP
HVDKLN. οὕσα] οὐ V om. Q. 7 συνοδεύσῃ I¹ συν-
οδεύσει MIHVQDKLN συνοδεύει APOBR. αὐτοῦ M (corr.
M¹) αὐτῇ H om. L. 8 ἔχει] ἐστὶ OBRHVQI¹DKLN
εἰσι I. 9 ἄρχεται] ἔρχεται D δέχεται AP. τι] ἐτέρου
Q. 10 αὐτῆς om. APOBRHVQ. καταναγάζεσθαι] κατ'
ἀρχὰς τὸν ἀναστροφὴν AP. 10/11 καὶ — φωτίζεται om. R (add.
R¹). 10 γίνεσθαι OBR¹IHVQ. με (vel - ο)νοειδής D.
11 πλεον] πλείον VQ. πλείον] πλεον DKLN.
12 εἶτα] καὶ πάλιν IHVQDKLN καὶ πάλιν ἀποστᾶσα ἐτι φωτίζε-
ται καὶ γίνεται OBR. Post διαμετροῦσα add. σὺν τῷ ἡλίῳ
γίνεται OBR. 15 γίνεται] γένηται B φαίνεται P. ἐπη-
πόρουν] ἐπὶ πόρου K ἀποροῦντες OBR. 16 καὶ ἐκπέμπει
ἐνταῦθα om. OBRIHVQ. 17 καὶ om. OBR. ἀντανάκλασιν
OBRIV¹QKLN. γίνεσθαι om. AP.

ὥσπερ ἐπὶ τε τῶν κατόπτρων καὶ τῶν λείων γίνεται σωμά-
των, οἱ δὲ καθ' ὑποδοχὴν καὶ ἔνωσιν ἐδόξασαν αὐτὴν φωτί-
ζεσθαι. καὶ τὸ μὲν κατ' ἀνάκλασιν ἀπ' αὐτῆς γινομένην
φωτίζειν αὐτὴν πιθανὸν μὲν τοῖς πλείστοις, οὐκ ἀληθές
5 δέ· ἐτηρήθησαν γὰρ αἱ ἀντανακλάσεις ἀπὸ τε τῶν μεγί-
στων καὶ ἐλαχίστων λείων σωμάτων, μὴ πλείον δύο διου-
σαι σταδίων. ἀλλὰ καὶ ἄλλως· πᾶσαι αἱ ἀντανακλάσεις
ἀεί, ὡς ἐν τοῖς ὀπτικοῖς δείκνυται, κατ' ἴσας γωνίας ἀνα-
κλῶνται. καὶ εἰ τοιοῦτον ἦν ἐπὶ τῆς σελήνης, ἔδει, ὅτε κατὰ
10 διάμετρόν ἐστι τοῦ ἡλίου ἐν πανσελήνῳ, μὴ κάτω ἐπὶ τὴν
γῆν ἀνακλᾶσθαι τὰς ἀκτῖνας, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἥλιον. καὶ
ἕτεραι πολλαὶ δείξεις ταύτην ἀνατρέπουσι τὴν δόξαν· λεί-
πεται τοίνυν καθ' ὑποδοχὴν καὶ ἔνωσιν πρὸς τὸ ἡλιακὸν
(53) φῶς αὐτὴν ἐλλαμπομένην ἐπιλάμπειν καὶ τοῖς τῆδε. ἀπο-
15 ρήσειε δ' ἂν τις· εἰ κεκράτῃται αὐτῇ τὸ ἡλιακὸν φῶς, ὅλην

MAP OBR IHVQ DKLN

I Post ὥσπερ add. καὶ DKLN. τῶν² om. I.
λείων] τελείων VQ λοιπῶν BR. σωμάτων γίνεται transp.
OBRIHVQ. 2 ἔδοξαν DKLN. φωτίζεσθαι αὐτὴν transp.
AP. 3 ἀντανάκλασιν OBN¹QDKL. Post ἀνάκλασιν add.
τοῦ H¹. αὐτῆς] αὐτὴν A. γινομένην] γινόμενον OBR
γινομένου φωτός IHVQ. 4 Post αὐτὴν add. τὰ ἐνταῦθα IHVQ.
5 γάρ] δέ OBRIHVQN om. K. αἱ om. L. τε om. I.
6 λείων om. DKLN. δύο om. BR. 7 σταδίου
BR σταδίους Q. 8 ἀεί om. IHVQ. ὡς om. OBR.
ὀπτικοῖς δείκνυται] ὀπτικοῖς δείκνυνται OBRIHVQ δείκνυται M
προτέροις δέδεικται AP. Ante κατ' add. per conjecturam.
ὅτι BR. ἀντανακλῶνται MAP ἀνακυκλοῦνται VQ. 12 ἕτεροι
K. δείξεις] δόξεις P ἀποδείξεις H¹VQ. ἀνατρέπουσι ταύ-
την transp. KN. 13 καὶ om. Q. 14 ἐλλαμπομένην AD
(corr. D²) ἐκλαμπομένην OBRIHVQ ἐπιλαμπομένην K.
ἐπιλάμπει Q. τῆδε] τῆσδε MI. 15 κέκραται MPOBR
IDKLNA²H² καίκραται AH. Post αὐτῇ add. καὶ I.
15/p. 57, I ἔδει ὅλην transp. H.

ἔδει αὐτὴν φωτίζεσθαι καὶ πλησιφαῇ διηνεκῶς εἶναι. καὶ λέγομεν πρὸς τοῦτο ὅτι πολὺ τὸ βάθος ἔχει καὶ μεγίστην τὴν διάμετρον καὶ διὰ τοῦτο οὐ μέχρι πάσης αἱ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες δικνοῦνται, ἀλλ' ἐπὶ πλείστον διοῦσαι παύονται. ὅτι δὲ σφαιροειδὴς ἐστὶ τὸ σχῆμα, δῆλον ἐκ τῶν ταύτης 5 φωτισμῶν. εἰ γὰρ ἦν δισκοειδὴς, ἅμα τῷ προσπεσεῖν αὐτῇ τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας ἐφωτίζετο, μηδενὸς ἐπιπροσθούντος κυρτώματος. νῦν δὲ σφαιροειδὴς οὖσα κατὰ μέρος φωτίζεται ταῖς ἀκτῖσι διὰ τὸ ἐπιπροσθελθῆναι τὰ λοιπὰ μέρη τῇ κυρτότητι τοῦ τοιούτου σχήματος. τὸ δὲ τῆς σελήνης 10 μέγεθος ἔλαττον ἐστὶ τῆς γῆς καὶ ὑποτριακονταεναπλάσιον· κατὰ δὲ τινὰς ὑποεικοσιεναπλάσιον.

Περὶ σελήνης ἐκλείψεως.

(54)

Ἐκλείπει δὲ ἡ σελήνη κατὰ διάμετρον τῷ ἡλίῳ γενομένη ὅτε μὴ ἔχει πλάτος κλίνουσα εἴτε ἐπὶ βορρᾶν εἴτε ἐπὶ 15 νότον, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν τῷ ἡλίῳ τρίβον διοδεύει. ἐμπίπτει γὰρ τὸ τηνικαῦτα τῷ τῆς γῆς σκιάσματι. καὶ εἰ μὲν ἀπόγειός ἐστι, τάχιον διέρχεται τὴν σκιὰν ὥς λεπτοτάτην

MAP OBR IHVQ DKLN

I αὐτὴν] ἄν OBR IHVQ. διηνεκές Q. 2 τούτους VQ. τὸ βάθος] πάθος OBR βάθος vel πάχος per conjecturam B βάθος per conj. R. 4 διοῦσαι] δικνοῦσαι Q. παύουσι I (corr. I¹). 5 σφαιροειδὴς IH. 6 φωτισμάτων BR. δισκοειδὴς ἦν transp. OBR IHVQ. τῷ] τό APQK. αὐτῷ I. 7 Post ἐφωτίζετο add. ἄν VQ. ἐπιπροσθέντος AP. 8 μέρη OBR IH. ἐπιπροσθῆναι R ἐπιπροσθῆσαι MBR¹ ἐπιπροσθούν DKLN. II ἔλαττον] ἔσχατον Q. ὑπο —] ὑπὸ τὰ P. 12 ὑπο —] κατα- vel κατὰ OBR IHVQ. 13 Post περὶ add. τῆς τῆς VQ. ἐκλείψεως σελήνης transp. OBR IHDKLN. ἐκλείψων AP. 14 δέ om. OBR. γνωμένη OBR IHVQ. 15 ἔχη IL (corr. L¹). 16 τῷ om. M. ἐκπίπτει H. 17 τό] τῷ M (corr. M²) om. OBR IHVQDKLN. ὑπόγειος APOIH. 18 ὥς] καὶ AP. λεπτοτάτη IHVDKLN λεπτότατον Q.

- ἄνωθεν τυγχάνουσιν ὡς προείπομεν. εἰ δὲ περίγειός ἐστι, ποιεῖται διαμονὴν καὶ ἐμβραδύνει πρὸς τὸ ποιῆσαι ἀνακά-
 θαρσιν διὰ τὸ κάτωθεν εἶναι παχείαν τὴν σκιάν. ἐντεῦθεν
 ἔλαβον οἱ πάλοι σοφοὶ πρόφασιν τῆς κατανοήσεως τοῦ
 5 ἀπὸ τῆς γῆς μέχρι τοῦ οὐρανοῦ διαστήματος. τηρήσαντες
 γὰρ ὡς ὁ ἥλιος ἅμα τῷ ἀνατεῖλαι ποιεῖ τὰς σκιάς ἐξηκον-
 ταπλασίους τῶν σκιαζομένων, ἀπεφάναντο ὡς δεῖ καὶ τὸ
 σχῆμα τῆς σκιάς τῆς γῆς ἐξηκονταπλάσιον εἶναι τῆς δια-
 μέτρου αὐτῆς, καὶ ὡς, ἐπεὶ μέχρι τῆς ἡλιακῆς σφαίρας
 10 τὸ ὅξυν αὐτῆς καταλήγει, εἴ γε ἐξήκοντα καθ' ὑπόθεσιν
 γαῖαι ἐπ' ἀλλήλαις τεθῶσι, καταλήψονται ἄχρι τῆς ἡλιακῆς
 (55) σφαίρας. κἀντεῦθεν συλλογισάμενοι κατέλαβον ὡς τὸ διά-
 στημα τὸ μεταξὺ τῆς γῆς καὶ τῆς σεληνιακῆς σφαίρας τοσοῦ-
 τόν ἐστιν ὅσον ἡ ἐκ τοῦ κέντρου τῆς γῆς τεσσαράκοντα ἔγ-
 15 γιστα. ἐκλείπει δὲ ἡ σελήνη ποτὲ μὲν ὅλη, ποτὲ δὲ μερικῶς.
 καὶ ὅλη ἐκλείπουσα, ποτὲ μὲν ποιεῖται διαμονὴν ὅτε πρὸς

MAP OBR IHVQ DKLN

- I τυγχάνουσα IHVQDKLN. 2 ποιῆσαι] ποιεῖν OBRVQ
 DKLN. 3 ταχείαν εἶναι OBR (παχείαν conj. BR).
 4 παλαιοὶ OBRIVHQ. κατανοήσεως] κάτω νοήσεως OB (κατα—
 conj. BR) ποσότητος IHVQ. 5 τῆς om. H. 6 ὁ om. M.
 τῷ] τό B. Post σκιάς add. καὶ I. ἐξηκονταπλασίας
 DKLN — σίως AP — σίονα OBR. 6/8 ἐξηκονταπλασίους —
 γῆς om. I. 7/8 ἀπεφάναντο — ἐξηκονταπλάσιον om. B.
 7 δεῖ] δὴ AP δὴ R. 8 σχῆμα] μήκος ORHVDKLN^{mg}.
 τῆς γῆς om. ORHVQ (add. per conj. R¹). ἐξηκονταπλασίονα
 R. 9 αὐτῆς] τῆς γῆς IH τῆς γῆς αὐτῆς VQ. καὶ ὡς]
 ὡς καὶ OBR ἢ καὶ VQ καὶ IHL. ἐπεὶ] ἐπὶ AP om. OBR.
 μέχρι] ἄχρι AP. ἡλιακῆς] σεληνιακῆς DKLN et BR
 per conjecturam. 10 καταλήγειν BR per conjecturam.
 εἴ γε] εἴτε APDLN εἶται K. ὑπόθεσιν] ὑπόστασιν
 R^{np} HD ἀπόστασιν B^{np}. 11 ἐπ' ἀλλήλαις γαῖαι transp. I.
 γαῖαι] γυῖαν OB^{np} R^{np}. τιθῶσι K. καταλείπονται
 I. ἡλιακῆς] σεληνιακῆς BR per conjecturam. 12 κα-
 τέλαβον om. L. 13 τῆς γῆς τὸ μεταξύ transp. VQ. καὶ
 om. AP. τῆς² om. BRH. 14 ἡ om. OBRIVHQ.
 κέντρου] μέτρου K. τῆς γῆς om. I. Post ἔγγιστα
 add. περὶ ἐκλείψεως σελήνης HDK ἔτι π. ἐ. σ. L. 15 ἡ
 σελήνη om. I. μερικῇ OBR. 16 διανομήν OBR (corr.
 per conjecturam BR). ὅτε om. VQ.

τῷ παχυτέρῳ μέρει τῆς σκιᾶς τύχῃ, ποτὲ δὲ ἅμα τῷ καλυφθῆ-
 ναι ἄρχεται ποιεῖν ἀνακάθαρσιν, ὅτε ἄνωθεν ἐκλείψῃ πρὸς τῷ
 λεπτῷ τῆς σκιᾶς μέρει. οὐχ ὥσπερ δὲ τὸν ἥλιον ἐνδέχεται
 ὁρᾶσθαι ἐν τινι μὲν τόπῳ ἐκλείποντα, ἐν τινι δὲ οὐ, οὕτω
 καὶ ἐπὶ τῆς σελήνης, ἀλλὰ πανταχοῦ γῆς ἡ ταύτης ἔκλειψις 5
 γίνεται καὶ ὁρᾶται, εἰ μὴ γε παρά τισιν ἡμέρας γένηται·
 ὑπάρχει γὰρ τὸ τηνικαῦτα ἐκείνοις ὑπὸ γῆν· δέδεικται γὰρ
 ἡμῖν ὡς παρά τισιν ἡμέρας οὕσης, νῦν παρ' ἐτέροις ἐστίν.

Λόγος τέταρτος.

Περὶ ὕλης, περὶ εἰδους, περὶ φύσεως, ἐν ᾧ περὶ τόπου καὶ χρόνου, περὶ
 ψυχῆς ἐν ᾧ καὶ περὶ αἰσθήσεων, περὶ νοῦ. 10(56)
 Περὶ ὕλης.

Ἐπὶ τὴν τῆς ὕλης ἔννοιαν ἦκον οἱ παλαιοὶ τρόπῳ τοιῷδε.

MAP OBR(1-8) OBR (9-14) IHVQ DKLN (1-8)

1 τὸ παχύτερον μέρος OBRIHVQ. τύχῃ] εἰ τύχοι VQ.
 τῷ] τό PH. 2 ποιεῖ (ποιεῖν V) ἀνακάθαρσιν ἄρχεται
 OBRIHVQ. Ante ὅτε add. καὶ O δὲ καὶ BR. ἐκλεί-
 ψει MAPOBRHVQDKLN. πρὸς om. AP. 4 ἐκλεί-
 ποντος D. 5 ἀλλ' ἀπανταχοῦ M. Post πανταχοῦ add.
 τῆς P. 6 γε] τε OBRI τι HVQ καὶ ὁρᾶται om. DK
 LN. ἡμέρας] ἡμέραις MOB ἡμέρα HDKLN ἡμέρ I ἐν ἡμέρα
 M^{ms} om. Q. γίνεται OBRIV. 7 ὑπάρχων R. τό
 om. OBRIHVQDKLN. ἐκείνης APK ἐκεῖνος OBR.
 ὑπὸ] ὑπὲρ DKLN. γάρ² om. OBR. 8 ἐτέροις] ἐκείνοις
 P (corr. P^{ms}). Post ἐστίν add. ὅτε δὲ ὁ ἥλιος ἐστίν ὑπὲρ γῆν
 ὑπάρχει ἐνθεν ἡ ἡμέρα καὶ κάτω νῦν OBR quibus adj. ὅτε δὲ ὁ
 ἥλιος ἐστίν ὑπὸ γῆν ὑπάρχει κάτωθεν ἡ ἡμέρα καὶ ἐνθεν ἐπάνω νῦν
 OR^{ms}. 9 λόγος τέταρτος om. I. 10 περί² om. VQ.
 περί³] καὶ AP om. VQ. 11 Post ᾧ add. καὶ OBR.
 χρόνου καὶ transp. AP. 12 ἐν ᾧ om. VQ. καί
 om. POBVQ. Post περί¹ add. τῶν MO. Post αἰσθή-
 σεων add. καὶ AP. περὶ νοῦ om. IHVQ. 13 Ante
 περί add. νῦν δέ VQ. περὶ ὕλης om. MAPOBR. 14 ἦκον]
 ἡλθον H.

ὁρῶντες γὰρ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα τρεπόμενα εἰς ἄλληλα καὶ
τὴν μὲν γῆν ὕδωρ γινομένην, τὸ δὲ ὕδωρ ἀέρα, τὸν δὲ ἀέρα
πῦρ τῷ λεπτύνεσθαι καὶ ἀντιστρόφως πάλιν τῷ παχύνεσθαι,
ἐνενόησαν ὡς δεῖ εἶναι ἕτερόν τι ὑποκείμενον τοῖσδε τοῖς
5 στοιχείοις τὸ δεχόμενον παρὰ μέρος τὰ εἶδη αὐτῶν καὶ
ποτε μὲν γινόμενον πῦρ, ποτὲ δὲ ἀήρ, ποτὲ δὲ ὕδωρ καὶ
ποτε γῆ. πάλιν ἰδόντες ὡς ἐξ ἐλαχίστου τινὸς ὄγκου οἶον
κυαθιαίου ὕδατος εἰς ἀτμὸν καὶ ἀέρα ἀναλυομένου μέγιστος
ὄγκος ἀποτελεῖται, ἔφησαν ὡς καὶ ἀμεγέθης ἐστὶν ἡ ὕλη
10 καὶ ἀσώματος· καὶ διὰ τοῦτο ταύτην ὁ Πλάτων νόθῳ
(57) ἔφασκε λογισμῷ καταλαμβάνεσθαι. ὁ γὰρ νοῦς εἶδος
ὦν εἶδη νοεῖ, αὕτη δὲ παντὸς εἰδους ἐστέρηται. εἰδωλον
γάρ τί ἐστι καὶ φάντασμα ὄγκου καὶ ὥσανει ὑποστάσεως
ἐφεις· καὶ ἐστηκὸς οὐκ ἐν στάσει καὶ ἀόρατον καθ' αὐτὸ
15 καὶ φεῦγον τὸν βουλόμενον ἰδεῖν· καὶ ὅταν τις μὴ ἴδῃ γινόμενον,
ἀτενίσαντι δὲ οὐχ' ὁρώμενον καὶ τὰ ἐναντία αἰ
φантаζόμενον, μικρὸν καὶ μέγα καὶ ἥττον καὶ μᾶλλον ἐλλεί-
πον τε καὶ ὑπερέχον, εἰδωλον οὐ μένον οὐδ' αὖ φεύγειν

MAP OBR (I-16) IHVQ

1 τά om. H. 2 γενομένην M (corr. M²). 3 τῷ¹] τὸ
AP. τῷ² om. OR. 4 ἐνόησαν R. Post ἐνενόησαν add.
γάρ AP. εἶναι ἕτερόν τι] ἕτερον τι (τινά A) εἶναι transp. AP
τι εἶναι ἕτερον HVQ. τι om. M (add. M¹). τοῖσδε
om. AP. 6 ποτὲ δέ² om. OBR. 6/7 καὶ ποτε] ποτὲ δέ
IHVQ καὶ OBR. 7 Post γῆ add. καὶ IHVQ. εἰδό-
ντες I εἰδότες H. ἐξ om. R. 8 κυθιαίου AP κισθιαίου
OBR. λυομένου VQ. 9 ἀποτελεῖται] γίνεται, μᾶλλον
δὲ ἀποτελεῖται IHVQ. Ante ἔφησαν add. ὡς I (expunxit
I¹). ἔφασαν VQ. καὶ om. AP. 10 καὶ διὰ —
Πλάτων om. IHVQ. Post νόθῳ add. δέ IHVQ.
11 ἔφασκον IHVQ. 12 νοεῖ] ποιεῖ Q. αὕτη] αὐτός Q.
πάντως MO. 13 τί om. AP. 14 ἀόρατος IH.
αὐτό] ἐαυτό VQ αὐτήν IH. 16 ἀτανίσαν AP.
16/p. 61,7 καὶ τὰ — φωτός om. OBR. τάναντία HVQ.
17 ἥττων M (corr. M²).

δυνάμενον. διὸ πᾶν ὃ ἂν ἐπαγγέλληται ψεύδεται. καὶ μέγα φαντασθῇ, μικρόν ἐστι· καὶ μᾶλλον, ἡττόν ἐστιν, οἷον παίγνιον φεύγον. ὅθεν καὶ τὰ ἐγγίνεσθαι αὐτῇ δοκοῦντα παίγνια, εἰδῶλα ἐν εἰδώλοις, ἀλλ' οὐδ' αὐτὴ καθ' αὐτὴν πάσχει τι ὑπὸ τῶν εἰδῶν, ὥσπερ οὐδ' ὁ κηρὸς καὶ τὸ 5 κάτοπτρον καὶ ὁ ἄηρ ὑπὸ τῆς σφραγίδος καὶ τοῦ εἰδώλου καὶ τοῦ φωτός. ἀλλὰ τοιαύτη μὲν ἡ δόξα τῶν Περιπατητικῶν· οἱ δὲ Στωϊκοὶ ἀνείδεον μὲν ταύτην δοξάζουσι καὶ ποιότητος πάσης ἄμοιρον, οὐ μὴν ἀσώματον, ἀλλὰ τι σῶμα ἅποιον πάσαις ὑποκείμενον ταῖς ποιότησιν. ὦν τῇ δόξῃ 10 συνηγορεῖ καὶ ὁ Φιλόπονος Ἰωάννης πρὸς τοὺς Περιπατητικοὺς ἀντιτεινόμενος.

Περὶ εἰδους.

(58)

Τὸ δὲ εἶδος λέγεται πολλαχῶς. εἶδος γὰρ ὁ χαρακτήρ, εἶδος καὶ τὸ ταπτόμενον ὑπὸ τὸ γένος, καὶ εἶδος τὸ ἐμφαν- 15 τικόν καὶ χαρακτηριστικόν τῆς οὐσίας. ὑπόκειται μὲν οὖν ἡ ὕλη, τὸ δὲ εἶδος ἐγγίνεται ταύτῃ καὶ μεταδίδωσι μὲν

MAP OBR (7-17) IHVQ

I ἂν om. APIVQ. ἐπαγγέλλεται VQ ἀπαγγέλ(λ)ηται MAP. 2 ἡττον om. I (add. I¹). 3 φεύγων M (corr. M²). αὐτὴν H. 3/5 δοκοῦντα — τι ὑπό om. VQ. 4 αὐτὴν] αὐτὴ A. 5 καιρός ut vid. Q (corr. Q²). 6 ὑπό om. M (add. M^{ms}). τῆς] τίς M (corr. M^{ms}) τε AP τε τῆς IHVQ. εἰδώλου] εἰδους VQ εἰδους ἐστί IH. 7 τοιαύτη] τῇ αὐτῇ A αὐτῇ OBR. τῶν περιπατητικῶν δόξα transp. OBR. 8 ἀνείδεον] ἀἰδιον IHVQ. II καὶ om. IHVQ. II/12 πρὸς — ἀντιτεινόμενος om. OBR. 12 ἀποτεινόμενος VQ. 14 δέ om. BR. γάρ om. HVQ. Post γάρ add. καὶ MAPOBR. 15 τοῦ γένους B (corr. B^{ms}). ἐμφατικόν AH (corr. H²). 16 ὑπόκειται μὲν] ὑποκείμενον BR. 17 ἡ om. I. ταύτῃ om. I. μὲν om. AP.

8 Cf. S. V. F., II, 299 ss., p. III ss.

II De aet. mundi, pp. 409 ss.

τοῦτο αὐτῇ τοῦ οἰκείου κάλλους, ἐκείνη δ' ἀνάπαλιν τούτῳ
 τοῦ ἰδίου αἰσχους. ἔστι δὲ τὸ εἶδος καὶ ὄρος καὶ χαρακτηρ
 καὶ κυρίως οὐσία καὶ ἀμέριστος καὶ τελειότης καὶ κατὰ τοῦ-
 το οὐσιώδεις ἢ ὕλη χαρακτηρίζεται ἰδιότησιν. ὁ μὲν οὖν
 5 Πλάτων τοῦτο ὑποτίθησι χωριστὸν τὰς ἰδέας δογματίζων
 καὶ ἐπινοίας ψιλὰς διαπλαττόμενος. εἰ μὲν οὖν τις παρὰ
 τῷ δημιουργικῷ νῷ προϋπάρχοντα εἶδη ἐπινοήσῃ, οὐ
 πόρρω γε πεσεῖται τῆς ἀληθείας· εἰ δέ τινα τούτοις ὑπό-
 στασιν κεχωρισμένην ὑπονοήσῃ, πεπλάνηται· καὶ αὐτὸς
 10 γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ ἀποδεικτικῇ φησιν· αἱ
 δὲ ἰδέαι ἐρρέτῳσαν· τερετίσματα γάρ εἰσι τῶν διανοήσεων.

(59)

Περὶ φύσεως.

Ἡ φύσις κατὰ Ἀριστοτέλην ἀρχὴ καὶ αἰτία πέφυκε
 τοῦ κινεῖσθαι καὶ ἡρεμεῖν ἐν ᾧ ὑπάρχει πρῶτως καθ'
 15 αὐτὸ καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός. τινὲς δὲ προστεθήκασιν
 τῷ ὀρισμῷ τούτῳ ζώῃ τις οὐσα ἥτοι δύναμις καταδεδυ-
 κυῖα διὰ τῶν σωμάτων διαπλαστικῇ αὐτῶν καὶ διοικητικῇ.

MAP OBR IHVQ

I αὐτῇ] ταύτῃ IHVQ. ἐκεῖνο M. δὲ πάλιν VQ.
 τοῦτο M (corr. M²). 3 κατὰ] διὰ P. 5 τοῦτο om. B.
 τὰς] τῆς ut vid. I. ἰδίας Q (corr. Q^{2ms}). 6 ἐπινοίας
 Q. 7 δημιουργικῷ νῷ] δημιουργῷ AP. Ante εἶδη add.
 τὰ IHVQ. τὰ εἶδη ἐπινοήσῃ προϋπάρχοντα transp. I.
 8 γε om. APIHVQ. εἰ] verbum incertum (ἐστί ?) H².
 9 κεχωρισμένην] καὶ χωρισμένην B καὶ χωρισμόν R.
 ἐπινοήσῃ I. αὐτά H αὐτ I. 10 γὰρ om. R.
 ὁ om. APRH. ἀποδεικτικῇ om. B. 11 δέ om. IPHVQ.
 τερετίσματα] τερατεύματα BR ambo per conjecturam.
 νοήσεων I. 13 ἢ om. OBRI. πέφυκε om. IHVQ.
 14 πρῶτῳ Q. 15 ἐαυτό Q αὐτῇ I. 16 τούτῳ om. AP.
 17 διοικητικῇ Q² quid habuerit Q incertum.

5 *Parm.*, pp. 129 ss. etc.10 *Anal. post.*, I, 22, 8.13 *Natur. ausc.*, II, 1, 2 etc.

τὸ μὲν οὖν πρῶτως προσέθηκεν Ἀριστοτέλης τῷ ὀρισμῷ
 ὅτι κινεῖ καὶ ἡ λογικὴ ψυχὴ, ἀλλ' οὐ πρῶτως, ἀλλὰ διὰ τῆς
 ἀλόγου. ἀλλ' οὐδὲ ἡ ἄλογος πρῶτως, ἀλλὰ τῷ τὴν φύσιν
 κινεῖν αὕτη οὖν ἡ πρῶτως κινουσα· ἡ γὰρ ὄρεξις κινεῖ τὰς
 φυσικὰς δυνάμεις. τὸ δὲ καθ' αὐτὸ καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκὸς 5
 εἶπε, διὰ τὸ μήτε τὸ πρῶτως πάντως καθ' αὐτὸ μήτε τὸ καθ'
 αὐτὸ πάντως πρῶτως. ἡ γὰρ βαρύτης οὐ τῇ γῇ ἀπλῶς (60)
 μόνῃ, ἀλλὰ καὶ τῇ τοιῶσδε ἐσχηματισμένη πρῶτως ὑπάρ-
 χει, ἐπεὶ μὴ διὰ μέσου τινός — οὐ γὰρ κεχώρισται —,
 ἀλλ' ἐν ἅμφω τῷ ὑποκειμένῳ. ἀλλὰ τῇ μὲν γῇ ἐστὶ καθ' 10
 αὐτό, τῇ δὲ ἐσχηματισμένη κατὰ συμβεβηκός. πάλιν ἡ
 βαρύτης ἐστὶ καὶ τῇ γῇ καὶ τῇ σαρκί, ἀλλὰ πρῶτως μὲν
 τῇ γῇ, δευτέρως δὲ τῇ σαρκὶ διὰ τὴν τῆς γῆς ἐπικράτειαν.
 ἡ δὲ φύσις, καίτοι γε παράδοξα καὶ ἔνεκά του ποιουσα,
 ἄνους ἐστὶ καὶ διανοίας ἐκτός, τῇ θείᾳ ἐπομένῃ βουλήσει 15
 καὶ μὴ εἰδυῖα ἅπερ ἐργάζεται. ὥσπερ ὁ ἀράχνης τοὺς κύ-
 κλους ποιεῖ διαλογισμοῦ χωρὶς καὶ ἡ μέλισσα τὰ ἐξάγωνα
 σχήματα καὶ καθάπερ οἱ παῖδες πολλάκις ἀποστηθίζουσι
 συγγράμματά τινα καὶ λέγουσι ταῦτα, οὐκ οἶδασιν δὲ τὴν
 τούτων ἔννοιαν ἢ τὴν τῶν λέξεων σημασίαν, οὕτω καὶ ἡ 20
 φύσις λαβοῦσα τοὺς δημιουργικοὺς λόγους παρὰ Θεοῦ οὐκ

MAP OBR (I-8) IHVQ

- 1 προστέθεικε I. Post προσέθηκεν add. ὁ MOBRI.
 2 καὶ om. H. 3 ἀλόγου] ἀλογίας MOBR. ἀλλ' om.
 IHVQ. τῷ] τὸ AP. 4 οὖν] γοῦν APVQ. 5 κατ'
 αὐτό Q (corr. Q²). 6 εἶπας I. μήτε¹] μὴ εἶναι VQ.
 τό²] τῷ A om. IH. 6/7 μήτε τὸ καθ' αὐτό om. MO.
 7 πρῶτως πάντως transp. Q. ἡ] οὐ AP. οὐ] ἐν H.
 8 μόνον H. 9/p. 64,13 ἐπεὶ — ad finem capituli om.
 OBR (τὰ δὲ λοιπὰ εἴασα). 10 ἐν] ἐν MAPQ. ἐστὶ
 om. AP. 14 Post γε add. εἰ καὶ AP. του] τούτου MI.
 ποιεῖ MAP. 15 Ante ἄνους add. εἰ VQ ἀλλ' Q^{ms}.
 16 Post ὥσπερ add. καὶ IHVQ. 18 καθάπερ οἱ] κα-
 θάπερ εἰ HQ καθάπερ εἰ MIV. Post παῖδες add. τινες HVQ
 ante παῖδες I. 20 ἢ] καὶ VQ una littera erasa H.
 τὴν om. I.

- (61) οἶδε τί ποιεῖ. ὠρίσαντο δέ τινες ταύτην ὡς πέρας τῶν ἄσωμάτων
 των δυνάμεων· οὐδὲν γάρ τι ταύτης ἦττον τῶν ἄσωμάτων
 τῆς τε ψυχῆς ὑπερκειμένης αὐτῆς καὶ τοῦ νοῦ καὶ τοῦ
 θείου διακόσμου. οὐκ αἰεὶ δὲ τοῦ τέλους ἐπιτυγχάνει, ἀλλ'
 5 ἐνίοτε διαμαρτάνει αὐτοῦ, ποτὲ μὲν ὑπερβολὰς ἀχρήστους
 ποιοῦσα, ὡς ἐξαδάκτυλά τινά καὶ δικέφαλα καὶ τὰ ὅμοια,
 ποτὲ δὲ ἐλλείπουσα κατὰ διάπλασιν, ὡς ὅταν τετραδάκτυλον
 ποιῇ ἢ ἄπουν ἢ ἄχειρα. καὶ δῆλον ἐκ τῶν τοιούτων ὡς
 ἐλλιπὴς ἐστὶ τὴν δύναμιν ἢ φύσιν καὶ οὐκ αὐτὴ ἐστὶν ἡ
 10 πρώτη δημιουργός, ὡς τινες ὑπέλαβον, ἀλλὰ χείρων καὶ
 αὐτῆς τῆς ψυχῆς, χωρισθῆναι μὲν αὐτῆς δυναμένης τοῦ
 σώματος, τῆς δὲ φύσεως αἰεὶ τοῖς σώμασι συμπλεκομένης
 καὶ ἀχωρίστου τούτων οὔσης.

(62)

Περὶ τόπου.

- 15 Ὁ δὲ τόπος πέρας ἐστὶ τοῦ περιέχοντος καθὸ περιέ-
 χει τὸ περιεχόμενον. οἷόν εἰμι ἐγὼ ἐν τῷ ἀέρι· τὸ οὖν
 πέρας τοῦ ἀέρος τὸ προσεχές μοι καὶ περιέχον με, τοῦτό
 ἐστὶ τόπος. καὶ τὸ μεταξὺ τοῦ ὕδατος καὶ τῆς κοίτης ἐπι-
 φανείας τοῦ ἀγγείου ἐστὶ τόπος, οὐκ αὐτὸ τὸ ἀγγεῖον.
 20 ἐπὶ γὰρ τοῦ τόπου ταῦτα ἀναγκαῖον συνδραμεῖν, τό τε
 περιέχειν ἐκεῖνο οὗ ἐστὶ τόπος καὶ τὸ μηδὲν τοῦ πράγμα-
 τος εἶναι καὶ τὸ μὴ ἀπολείπεσθαι αὐτοῦ καὶ τὸ μήτε μεί-

MAP OBR (14-22) IHVQ (8-22)

Σ (14 — p. 66, 14 : περὶ τόπου — ἐπακολουθεῖ)

1 /8 ὠρίσαντο — ποιῇ om. IHVQ. 1 ὡς πέρας] ὥσπερ AP.
 3 αὐτῆς καί] αὐτοῦ M. 5 ἀχρήστων M. 7 τετραδάκτυλα
 AP. 8 ποιεῖ AP. 9 ἀνελλιπὴς AP. 11 Post αὐ-
 τῆς² lacuna circiter sex litterarum H. 12 συμπλεκομένους A
 συμπεπλεγμένης IHVQ. 15 περιέχει] περιέχεται M¹AP.
 16 οὖν] γοῦν VQ. 17 Post καί add. τὸ P. περιέχον]
 συνέχον Q. 18 καί¹ om. IH. 19 τόπος ἐστίν transp.
 IHVQ. οὐκ αὐτό] οὐ κατὰ IH. 21 περιέχον APIHVQ.
 ἐκεῖνων B. καί om. I. 22 /p. 65, 1 καὶ τὸ μὴ —
 εἶναι om. AP. 22 αὐτῇ Σ. τό² om. IHVQ. μήτε]
 μήποτε B.

ζονα εἶναι μήτε ἐλάττονα τοῦ πράγματος τοῦ περιεχομέ-
νου καὶ τὸ χωριστὸν αὐτὸν εἶναι. καὶ τοὺς μὲν λοιποὺς τῶν
σωμάτων τόπους μερικοὺς λέγουσι, τὸν δὲ τῆς κοίλης τοῦ
οὐρανοῦ ἐπιφανείας καθόλου. καὶ πάντα μὲν τὰ σώματα (63)
ἐν τόπῳ ἐστὶ πλὴν τῆς ἀνάστρου σφαίρας τῆς ἀνωτάτω· 5
ἐκείνη γὰρ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἔξωθεν αὐτῆς τὸ περιέχον αὐτὴν
οὐκ ἐν τόπῳ ἐστί. λέγεται δὲ εἶναι τὰ μέρη αὐτῆς ἐν τόπῳ
διὰ τὸ ὑπ' ἀλλήλων περιέχεσθαι, ἢ δὲ ὁλότης οὐ. ὁ δὲ Ἀλε-
ξανδρεὺς Στέφανος ἐξηγούμενος τὴν περὶ οὐρανοῦ πραγ-
ματείαν περὶ τούτου ἐπαπορεῖ λέγων· εἰ ὑποθώμεθα 10
τινα ἀνελθόντα ἄχρι τοῦ ἀκροτάτου μέρους τοῦ οὐρανοῦ
καὶ τὴν χεῖρα ἐπιχειροῦντα ἐκβαλεῖν ἐπὶ τὰ ἔξω τοῦ οὐρα-
νοῦ, ἄρα γε ὠθοῦσα ἡ χεὶρ ἐξελεύσεται ἄνωθεν ἢ κωλυθήσε-
ται ἐξελθεῖν; εἰ μὲν οὖν εἴπωμεν ὅτι ἐξελεύσεται, ἔσται
ἐκεῖ τόπος δεκτικὸς σώματος καὶ τι κενόν· εἰ δὲ μὴ ἐξελεύ- 15
σεται, ἔσται ἐκεῖ τι σῶμα ἀντιτυποῦν καὶ κωλῶν τὴν τῆς χει-
ρὸς ἔξοδον. καὶ ἐκεῖνος μὲν ἐπαπορήσας οὐδὲν ἐπελύσατο· ἡμεῖς (64)

MAP OBR IHVQ Σ

I τοῦ πράγματος τοῦ περιεχομένου] τοῦ περιεχομένου πράγ-
ματος MOBΣ περιεχομένου τοῦ πράγματος R. 2 αὐτὸν εἶναι]
αὐτοῦ BR. καὶ om. I (add. s.v. I⁴). 3 τόν] τὴν IHVQ.
4 ἐπιφάνειαν IHVQ. πάντι A πάντη P. 5 ἐν
τόπῳ] καθόλου VQ. ἐστί] εἰσὶ IVQ. 5/7 τῆς² — αὐ-
τῆς] ἧς τὸ περιέχον αὐτῆς οὐκ Σ. 5 ἀνωτάτου P ἀνωτάτης A.
6 ἐκεῖνα Q. τὸ αὐτῆς transp. I. περιέχων A.
7 ἐν τόπῳ τὰ μέρη αὐτῆς transp. AP. 10 ἐξαπορεῖ HVQ
ἀπορεῖ I. 11 ἄχρι] μέχρι BRVQ. μέρους τοῦ οὐρανοῦ]
οὐρανοῦ μέρους VQ. 12 καὶ τὴν — οὐρανοῦ om. B (add.
B² mg). 13 ὠθοῦσιν MΣ om. OBR. ἄνωθεν] ἄνω
IHVQ. 14 ἐξελθεῖν] ἔξωθεν IHVQ. εἴπωμεν om. Σ.
ἔσται] ἐστίν IHVQ. 15 ἐκεῖσε MOBRΣ. δεκ-
τικὸς] δεδεγμένος IHVQ. σώματα HVQ. καὶ τι] καί-
τοι Q κατοι B. κενόν] καινόν M. δέ μή] δ' οὐκ IHVQ.
16 ἔσται] ἐστίν VQ. ἐκεῖσε MHVQΣ om. OBR.
τι] τό B. τι transp. post ἀντιτυποῦν AP. κωλῶν AM
(corr. M²). 16/17 τὴν τῆς χειρὸς ἔξοδον om. OBR. ἔξοδον
τῆς χειρὸς transp. MIHVQΣ.

8 Cf. Usener, *De Stephano Alexandrino*, p. 7 (*Kl. Schr.*, III, p. 253).

δὲ λέγομεν ὡς οὐ σῶμα ἀντίτυπον κωλύει τὴν χεῖρα ἐκεῖσε
 διεξιέναι, ἀλλ' αὐτὸ τὸ εἶναι τὰ ἐκεῖσε σώματος ἄδεκτα
 μὴ ἔχοντα φύσιν ἐπιδεκτικὴν σώματος. ὥσπερ γὰρ τὴν
 ὄρασιν λέγομεν μὴ ἀκούειν καὶ τὴν ἀκοὴν μὴ ὄραν, οὐ διὰ
 5 τὸ ἐμποδιζέσθαι ἐκάστην παρά τινος εἰς τὸ ἐνεργεῖν τὴν
 ἁλλοτρίαν ἐνέργειαν, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ ὅλως πεφυκέναι κατ'
 ἐκείνην ἐνεργεῖν, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ἕξω τοῦ οὐρανοῦ λέγο-
 μεν μὴ φύσει ἔχειν τὸ δέξασθαι σῶμα καὶ διὰ τοῦτο μὴ δύ-
 νασθαι σῶμα ἐκεῖσε ἐξελθεῖν. ἡ μὲν οὖν φαντασία ἐθίσασα
 10 φαντάζεσθαι πᾶν σῶμα περατοῦσθαι ἐφ' ἕτερον κἀκεῖνο
 ἐπ' ἄλλο, πείθει τοὺς ἀπλουστέρους τὰ αὐτὰ δοξάζειν καὶ
 ἐπὶ τῶν οὐρανίων, ἔνθα ὁ νοητὸς διάκοσμος ὁ πάσης ἀπηλ-
 λαγμένος σωματικῆς παχυμερείας. ὁ δὲ νοῦς οὐχ ἔπεται
 ταύτη, ἀλλὰ τῇ τῶν πραγμαμάτων φύσει ἐπακολουθεῖ.

(65)¹⁵

Περὶ χρόνου.

Ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ χρόνος τῶν ἐξ ἀνάγκης ἐστὶν ἐπομένων
 τοῖς φυσικοῖς πράγμασι, ῥητέον τι καὶ περὶ αὐτοῦ. ὀρίζον-

MAP OBR (1-3 et 15-18) IHVQ Σ (1-14)

1 ὡς] ὅτι Σ. 1/2 τὴν χεῖρα — διεξιέναι om. OBR.
 2 ἐξιέναι MIHVQΣ. ἀλλ' αὐτό] ἀλλά IHVQ. τὰ ἐκεῖσε
 om. AP. σωμάτων VQ σώματα IH. ἄδεκτα om. B (add.
 B^{2mg}). 3/14 ὥσπερ — ἐπακολουθεῖ om. OBR. 5 πα-
 ρά] πέρα Σ. 6 διὰ om. AP. 7 Post οὕτω add. δέ Σ.
 τοῦ om. VQ. 8 φύσιν API (ut vid.) φύσεις Σ.
 δέχεσθαι ΣM² quid habuerit M non liquet (δέ εἶσθαι).
 8/9 καί — σῶμα om. IH. 9 ἐκεῖθεν AP. ἐθίσασα VQ.
 10 ἐφ' ἕτερον] ὑφ' ἑτέρου IHVQ. 11 ὑπ' ἄλλου
 IHVQ. ἄλλω M². ἀπλουστέρους Q. 12 ἐπουρανίων MΣ
 ὑπερουρανίων IHVQ. ὁ πάσης] ὅπως Σ. 13/14 οὐχ
 ἔπεται ταύτη] οὐ δέχεται ταύτην IHVQ. 14 ἐπακολουθεῖ φύσει
 transp. IHVQ. 16 (ἐξανάγη I ἐξ ἀνάγκης I^{17p}). εἰσιν Q
 (corr. Q^{2mg}). 17 ῥητέον τι] ζητητέον I.

ται τοίνυν αὐτὸν μέτρον κινήσεως· ἐπεὶ δὲ τὸ μέτρον διχῶς, τὸ μὲν ὡς τὸ μετροῦν, τὸ δὲ ὡς τὸ μετρούμενον, ὡς τὸ μετρούμενον ὁ χρόνος ἐστί. μετρεῖται γὰρ ὑπὸ τῆς κινήσεως, ὡς καὶ ἡ θεολόγος γλῶττα τούτῳ συντίθεται· αἰὼν γάρ, φησὶν, οὔτε χρόνος οὔτε χρόνου τι μέρος, οὐδὲ γὰρ μετρη- 5 τόν, εἰ καὶ τινες ἐπηπόρησαν πῶς μετρητὸν τὸν χρόνον λέγομεν, μετροῦντα καὶ αὐτὸν τὴν κίνησιν. ὅπερ ἐπιλυόμενος ὁ Φιλόπονος φησι ὡς πρώτως μὲν μετρεῖται ὁ χρόνος ὑπὸ τῆς κινήσεως, μετρούμενος δὲ καὶ αὐτὸς ταύτην μετρεῖ. ὥσπερ εἰ δύο ξύλων παρακειμένων ἀλλήλοις ἴσων, 10 τοῦ ἐνὸς μετρηθέντος λέγοι ἂν τις καὶ τὸ μετρηθὲν ὅτι ἐμέτρησε τὸ μετρήσαν. τινες μὲν οὖν σοφώτατον τρόπον (66) τινὰ τὸν χρόνον ὠνόμασαν, ὡς ἐν αὐτῷ πάσης τέχνης καὶ ἐπιστήμης ἐφευρημένης· οἱ δὲ ἀμαθέστατον ὡς ἐν αὐτῷ τῆς λήθης καὶ τῆς φθορᾶς γινομένης. ὁ δὲ καὶ ἀληθέστερον 15 Ἀριστοτέλης εἰναί φησι· ἐν γὰρ χρόνῳ γίνεται τὰ εἰρημένα δι' ἐνεργείας τινὸς καὶ διὰ τινων μέσων· ἡ δὲ φθορὰ καὶ ἡ λήθη γίνονται ἐν αὐτῷ ἀμέσως· πρὸς γὰρ τὴν λήθη

MAP OBR (I-15) IHVQ

I αὐτὸν μέτρον] μέτρον τούτου IHVQ. μέτρον²] μετρού-
μενον VQ. 2 τό² om. AP. 2/3 ὡς τὸ μετρούμενον²
om. HQ. 2/3 ὡς τὸ⁵ — ἐστί] τοιοῦτον ὁ χρόνος μέτρον ἐσ-
τίν ὡς τὸ μετρούμενον BR. 3 γάρ] δέ VQ. 4 ἡ] ὁ B.
τούτο APH. συντίθεται] διατρανοῖ post rasuram H² συμ-
μαρτυρεῖ VQ συνάδει Z. 5 μέρος τι χρόνου transp. I.
6 ἐπεπόρησαν Q ἐπαπόρησαν R. 7 αὐτόν] αὐτήν Q.
8 Post φιλόπονος add. ἰω (άνης) IHVQ. πρώτος VQ.
μέν om. IHVQ. 10/12 ὥσπερ — μετρήσαν om. OBR.
11 λέγει AP. Post τό add. μή M. ὅτι om. AP.
12/13 τρόπον τινὰ σοφώτατον transp. I. 14 Post ἐπιστήμης
add. καὶ Q. ἀμαθέστατοι H. 15/p. 68,18 ὁ δὲ —
νότιον om. OBR. 15/16 Ἀριστοτέλης ἀληθέστερον transp. I.
18 καὶ ἡ λήθη om. I. γίνεται I.

8 In *Natur. ausc.* IV, 11, p. 724; de aet. mundi, pp. 114 ss.

16 *Natur. ausc.*, IV, 13, 8.

ὧν μανθάνομεν οὐ δεόμεθα διδασκαλίας ὥσπερ ἐν τῇ
μαθήσει. δύο γοῦν μέτρα παρήγαγεν ὁ Θεὸς τὸν αἰῶνα
καὶ τὸν χρόνον, τὸν μὲν τῶν νοητῶς ὄντων, τὸν δὲ τῶν
ἐγκοσμίων. ὥσπερ οὖν ὁ κόσμος οὗτος εἰκὼν τοῦ ἐκείσε
5 κόσμου ἐστίν, οὕτω καὶ τὸ ἐν αὐτῷ μέτρον ἦτοι ὁ χρόνος
(67) εἰκὼν τοῦ νοητοῦ μέτρου ἦγουν τοῦ αἰῶνος. ἀλλ' οὗτος
μὲν μέτρον ὡς τὸ ἓν, ὁ δὲ χρόνος ὡς ἀριθμός. πάλιν δὲ
ἡ φαντασία ὑποτρέχουσα ποιεῖ ἡμᾶς φαντάζεσθαι καὶ ἐπὶ
τοῦ αἰῶνος τὸ ἦν καὶ τὸ ἔσται, ἔνθα μήτε παρατρέχει τι
10 μήτε μέλλει, ἀλλ' ἐν τῷ νῦν πέφυκε. τὴν οὖν τοῦ ἡλίου
κίνησιν ὡς ἐμφανεστάτην εἰς τὸ τοῦ χρόνου μέτρον παρέ-
λαβον· διὰ γὰρ τῆς τούτου ἀποκαταστάσεως ὁ ἐνιαυτὸς
ὀρίζεται καὶ διὰ τῶν τούτου τροπῶν αἱ τέσσαρες τοῦ ἐνιαυ-
τοῦ ὥραι τελοῦνται καὶ τὰ νυχθήμερα καταμετροῦνται.
15 μέτρον γάρ ἐστιν ἐναργὲς ὡς ἀκριβεστέραν ἔχων τῶν πέντε
πλανήτων τὴν περίοδον, καὶ τῶν προποδισμῶν καὶ ὑπο-
ποδισμῶν καθαρεύων καὶ αὐτῆς τῆς σελήνης, ἐπεὶ μὴ
εἰς τὸ βόρειον ῥέπει καὶ τὸ νότιον.

(68)

Περὶ ψυχῆς.

20 Εἰ καὶ ἡ πρώτη ὕλη ὑπόκειται πᾶσι τοῖς εἶδεσιν, ἀλλ'
οὖν καὶ εἶδη τινὰ ὑπόκεινται εἶδεσι καὶ ὡς ὕλη τούτους

MAP OBR (19-21) IHVQ

2 οὖν I. 3 νοητῶν AP. 4 Post εἰκὼν add. τῶν ἐγκοσμίων
ἦτοι I. ἐκεῖ MIHVQ. 5 ἐστίν om. IHVQ. ἦτοι]
ἦγουν VQ. ὁ om. I. 6 ἦγουν] ἕως AP ἦτοι IVQ.
7 μέτρον] ὁ αἰὼν IHVQ. ὡς²] ὡσεὶ Q. δέ om. IH
VQ. 8 ποιεῖ ἡμᾶς φαντάζεσθαι] πρὸς ἡμᾶς πείθει φαντά-
ζεσθαι IH π. ἡ. φ. πείθει VQ. καὶ om. IHVQ. 9 περι-
τρέχει AP. II ἐμφανεστάτον Q ἐμφανεστάτου IHV.
παρέλαβε IHVQ. 14 διαμετροῦνται Q. 15 ἔχον IV.
16 καὶ ὑποποδισμῶν om. API. 20 πρώτη ἡ transp. VQ.
21 ὑπόκειται PRIHVQ.

χρηματίζουσιν. ἰδοὺ γὰρ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα εἶδη ὄντα
 ὑπόκεινται τοῖς φυτοῖς ὡς ὕλη καὶ αἱ ἐν τοῖς φυτοῖς δυνά-
 μεις ὕλης τάξιν ἐπέχουσι πρὸς τὰς ἀλόγους τῆς ψυχῆς καὶ
 αὐταὶ ὑπόκεινται ταῖς λογικαῖς. ἀλλὰ καὶ τούτων ὑπερνα-
 βέβηκεν ὁ νοῦς· μέχρι γὰρ τούτου προελθοῦσα ἡ φύσις 5
 ἐπαύσατο διὰ τὸ μὴ εὑρεῖν ἕτερόν τι τιμιώτερον ᾧ τοῦτον
 ὑποτάξει. καὶ διὰ τοῦτο ἐντελέχειαν αὐτὴν Ἀριστοτέλης
 ὠρίσατο σώματος φυσικοῦ ὀργανικοῦ δυνάμει ζωὴν ἔχον-
 τος, ἐντελέχειαν λαμβάνων τὴν ὡς εἶδος καὶ τελειότητα.
 καὶ εἰ ἦν, φησὶν, ὁ ὀφθαλμὸς ζῶον, ἦν ἂν τούτου ψυχὴ ἡ 10
 ὄψις. πολὺ δὲ τὸ πλάτος ἐστὶ τῶν ψυχῶν τῶν μὲν πάντῃ (69)
 ἀλόγων οὐσῶν, τῶν δὲ οἷον ἔχνη τινα καὶ ἰνδάλματα λόγου
 ἔχουσῶν, ὡς τὰ τῶν ζώων εὐφρέστερα, τῶν δὲ λογικῶν.
 ὅτι δὲ ἀθάνατός ἐστιν ἡ λογικὴ ψυχὴ δῆλον ἐκ πολλῶν·
 ὁρῶμεν γὰρ αὐτὴν καὶ ἐν σώματι οὐσαν χωριζομένην τῇ 15
 ἐνεργείᾳ τῶν σωματικῶν αἰσθήσεων· ὅτε γὰρ σχολάζει
 πρὸς τινι θεωρήματι ὁ ἡμέτερος λογισμὸς, οὐδὲ τὰ πρὸ
 ὀφθαλμῶν ὁρῶμεν οὐδ' ἀκούομεν τῶν ὀμιλούντων. καὶ
 εἰ ἐν σώματι οὐσα οὐ δεῖται πολλάκις τῶν αἰσθήσεων,
 πόσῳ γε μᾶλλον μετὰ τὴν ἐκ τοῦ σώματος ἀπαλλαγὴν. 20

MAP OBR IHVQ

2 ὑπόκειται H. αἱ om. AP. τοῖς φυτοῖς] αὐτοῖς IH
 VQ. 3 ἐπέχουσαι MOBR. τῆς ψυχῆς] τῶν ψυχῶν
 δυνάμεις IHVQ. Post ψυχῆς add. μετιᾶσι OBRM^{2mg} μετιοῦσι
 M. 5 Post νοῦς add. καὶ VQ. 6 Post τιμιώτερον add.
 τό IHVQ. τοῦτον] τούτων MOR τούτοις P. 7 διὰ
 τοῦτο] δι' αὐτό AP. ἐντελέχειαν IVQH (corr. H²).
 Post αὐτὴν add. ὁ APBR. 9 ἐντελέχειαν IVQH (corr. H²).
 10 εἰ om. Q (add. Q^{1sv}). τοῦτο A τούτω P τούτ I.
 ἡ om. AP. 12/13 τῶν δέ — ἔχουσῶν om. P. 12 λόγου]
 τύπου I που VQ om. H. 13 τῶν δέ] τῶν HV om. Q.
 16 ὅταν Q. σχολάζῃ Q. 18 ὀφθαλμόν AP. καὶ om.
 AP. 20 μετὰ] κατὰ I.

7 *De anima*, II, 1, 5 et 9.

εἶτα ὁμολογουμένως ἡ ψυχὴ τιμιωτέρα τοῦ σώματος ἐστίν· αὕτη γὰρ συνέχει τοῦτο καὶ κοσμεῖ καὶ ζωογονεῖ. καὶ εἰ τὸ χεῖρον ἦτοι τὸ σῶμα μετὰ θάνατον ἐπιμένει χρόνον τινὰ καὶ φθειρόμενον οὐ πρὸς τὸ μὴ ὄν χωρεῖ, ἀλλ' εἰς
 5 τὰ τέσσαρα στοιχεῖα ἀναλύεται, πόσῳ γε μᾶλλον ἐπιμενεῖ
 (70) ἡ ψυχὴ. καὶ πάλιν εἴ τι φθείρεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας κακίας φθείρεται, οἷον τὸ σῶμα ὑπὸ νόσου, ὁ χαλκὸς ὑπὸ τοῦ ἰοῦ, τὰ φυτὰ ὑπὸ τῆς σηπεδόνης. ἡ γοῦν ψυχὴ ὑπὸ τῆς ἰδίας κακίας οὐ φθείρεται· κακία δὲ αὐτῆς τὰ ἁμαρτήματα· ἀθάνατος
 10 ἄρα. θαυμαστὸν οὖν τὸ τῆς ψυχῆς χρήμα· μεριστὴ γὰρ φαίνεται ὡς ἐν πᾶσι τοῖς μέρεσιν οὕσα τοῦ σώματος, ἀμεριστος δὲ ὅτι ὅλη ἐν πᾶσι καὶ ἐν ἐκάστῳ μορίῳ ὅλη· μέγεθος οὐκ ἔχουσα παντὶ μεγέθει σύνεστι· καὶ ὥδὲ οὕσα, ὥδὲ πάλιν ἐστίν, οὐκ ἐν ἄλλῳ, ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ. ὥστε δοκεῖν
 15 καὶ μεμερίσθαι καὶ μὴ μεμερίσθαι, μᾶλλον δὲ μὴ μεμερίσθαι· μένει γὰρ μεθ' ἑαυτῆς ὅλη, τῶν σωμάτων τῷ οἰκείῳ μερισμῷ οὐ δυναμένων ἀμερίστως αὐτὴν δέξασθαι. ἡσυχος δὲ ἐστὶ τὴν φύσιν καὶ γαλήνιος· τὸ δὲ σῶμα ὑπὸ τῆς οἰκείας ἀσθενείας θορυβούμενον ὄχλον αὐτῇ παρέχει· καθάπερ

MAP OBR IHVQ

I ὁμολογουμένως] ὁμολογοῦμεν ὡς BR ὁμολογουμένως ὡς MAPO.
 3 εἰς I. 4 καὶ φθειρόμενον οὐ πρὸς] μὴ φθειρόμενον
 οὐδὲ εἰς IHVQ. 5 γε om. AP. 6 ἰδίας] οἰκείας AP.
 7 ἰοῦ] ἰμοῦ I. 8 γοῦν] δέ IHVQ. 9 αὐτῇ MOR
 αὐτῇ B. 10 οὖν] γάρ H. 12 ὅλη¹ om. P. πάση
 Q (corr. Q² mg). 13 μεγέθει] μεγέθη B μέγεθος I.
 ὥδὲ οὕσα] ὥδὲ ἔχουσα BR. 14 ἀλλ'] καὶ BR. ὥστο
 (corr. I¹). 15 μεμερίσθαι καὶ μὴ μεμερίσθαι] μεμερίσθαι καὶ
 μὴ μερίσθαι H μὴ μερίσθαι (— εἶσθαι P) καὶ μεμερίσθαι (— εἶ-
 σθαι P) AP μεμερίσθαι καὶ μὴ μεμερίσθαι (μερίσθαι B) OBRM
 (corr. M²) μεμερίσθαι φησί I. μᾶλλον δὲ μὴ μεμερίσθαι
 om. VQ. μὴ μεμερίσθαι²] μὴ μερίσθαι AH μὴ μερεῖσθαι P
 μεμερίσθαι OBR. 16 μεθ'] καθ' APQ. ἑαυτοῖς Q (corr.
 Q mg). 17 μεμερισμῷ R. οὐ — δέξασθαι om. I.
 18 ἐστὶ om. IHVQ. ἀπό B.

ἐν ἐκκλησίᾳ δημογερόντων καθημένων ἐφ' ἡσύχῳ ἐννοία,
δῆμος ἄτακτος τὴν πᾶσαν ἐκκλησίαν εἰς θόρυβον ἄσχημον
ἐμβάλλει.

Περὶ ὁράσεως.

(71)

Περὶ τοῦ πῶς ὁρῶμεν πολλὰς ἔσχον οἱ παλαιοὶ ἀμφι- 5
βολίας καὶ ἄμφω τὰ μέρη τοσοῦτον ἕκαστον τὴν ἰδίαν δόξαν
ἐκράτουν ὥς καὶ τὸν πρῶτον φιλόσοφον ἐπαπορήσαι τίνι
τούτων τὴν νικῶσαν ἐπιψηφίσαιτο. οἱ μὲν οὖν Ἀριστοτε-
λικοὶ ἐδόξασαν ὥς τὰ τῶν ὁρωμένων ἰνδάλματα διαπορθ-
μεύει ὁ ἀήρ ἐπὶ τὸ κρυσταλλοειδὲς τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ καὶ 10
τοῦτο διαφανὲς ὃν δέχεται τὸν τύπον τῶν ὁρατῶν. οἱ δὲ
γεωμέτραι καὶ πολλοὶ τῶν φιλοσόφων ἀπεφήναντο
ὥς ἀκτῖνες τινες ἐξέρχονται ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ κατα-
λαμβάνουσι τὸ ὁρατόν, παρεικάσαντες ταύτας ταῖς τοῦ
ἡλίου ἀκτίσιν. ὥσπερ γὰρ αὐταὶ ἅμα τῷ τὸν ἥλιον ἀνα- 15
τεῖλαι ἀχρόνως ἐπιλάμπουσι τοῖς τῇδε, πολλοῦ τοῦ διαστή-
ματος μεταξὺ τῆς γῆς καὶ τοῦ ἡλίου ὄντος, οὕτω καὶ ἡ
ἡμετέρα ὄψις ἅμα τῷ ἀναβλέψαι καταλαμβάνει ἀχρόνως
τὸν οὐρανόν. καὶ ἔνθα ἂν διαπερῶσιν αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες, (72)

MAP OBR IHVQ

I ἐν ἐκκλησίᾳ] ἐκκλησίαν HVQ ἐκκλησία I. δημηγορόντων
P. καθημένων ἐφ' ἡσύχῳ ἐννοία] καθ' ἡμέραν ἐφ' ἡσυχία οἶα Q
καθημένων ἐφ' ἡσυχία οἶα (οἶα V) HV ἐφ' ἡσυχία καθημένων οἶα I.
2/3 ἄσχημον ἐμβάλλει] ἀσχήμονα ἐμβάλλει HVQ ἄτακτον ἐμβάλ-
λει καὶ ἀσχήμονα I. 4 in mg. tit. περὶ τῶν ε' αἰσθήσεων I
αἱ ε' αἰσθήσεις V ε' αἰσθήσεις Q. 6 καὶ om. HVQ.
Post ἄμφω add. γάρ VQ. 7 φιλοσόφων H τῶν φιλοσόφων I.
ἐπαπορεῖν MOBR. 8 ἐπιψηφίσαιτο BRM² — ἦσαιτο
O. 10 τό²] τῷ API. 11 τόπον AP. 13 ἐκ] ἀπό
IHVQ. τοῦ ὀφθαλμοῦ MOBRIHVQ. 14 ταῦτα AP.
15 τῷ] τό APR om. Q. 17 Post διαστήματος add. τοῦ
MOBRIHVQ. μεταξὺ τῆς γῆς καὶ τοῦ ἡλίου] τοῦ ἡλίου
μεταξὺ καὶ τῆς γῆς AP.

12 Eucl. *Optica*.

- ἐκεῖσε καὶ ἡ ὄψις, ὡς ἐπὶ τῶν διαφανῶν σωμάτων, καὶ
 ἔνθα κωλύονται αὗται διελθεῖν, καὶ ἡ ὄρασις οὐ διαβαίνει,
 καὶ ἔνθα ἀνακλᾶται ἡ ἡλιακὴ ἀκτίς, ἐκεῖθεν ἀντανάκλασιν
 ποιεῖται καὶ ἡ ὄψις ὡς ἐπὶ τῶν λείων σωμάτων. καὶ γὰρ
 5 ὅτε ἐπιλάμπει ὁ ἥλιος ὕδατι καθαρῷ, ὀρώμεν τὰς ἀκτῖνας
 ἀπὸ τούτου ἀνακλωμένας καὶ ἡμῶν ὀρώντων τὸ ὕδωρ
 ἀνακλᾶται ἡ ἡμετέρα ὄψις, ὥστε φαίνεσθαι ἡμῖν τὰ ἄνωθεν
 (73) τοῦ ὕδατος καὶ τὰ πέριξ ἐν τῷ ὕδατι ὄντα. ὡσαύτως καὶ
 ἐπὶ τῶν κατόπτρων ἀνακλᾶται προδήλως ἡ ἡλιακὴ ἀκτίς,
 10 καὶ τοσοῦτον ὡς ἀπὸ τῶν κοίλων κατόπτρων καὶ καίειν
 ἀνακλᾶται δὲ ἡ ὄψις ἐπεὶ ἀντανεκλωμένης αὐτῆς πρὸς τὸ
 ἡμέτερον πρόσωπον, ὀρώμεν τούτου τὸ ὁμοίωμα καὶ δοκοῦ-
 μεν ἐν τῷ κατόπτρῳ ὄραν. καὶ μέχρι τούτου ἰσόρροπα καὶ
 ἰσοτάλαντα τὰ ἀμφισβητούμενα ἦν. ἐφευρὼν δέ τις τῶν
 15 γεωμετρῶν τὴν ἐν τῷ ὕδατι τῆς ὀψεως ἀνάκλασιν, καὶ
 τοῦτο πιστωσάμενος δι' αὐτῆς τῆς αἰσθήσεως, δυναμικωτέρας
 τῶν γεωμετρῶν τὰς δείξεις ἀπέδειξεν· εἰ γὰρ τις ἐν τινι
 κοίλῳ ἀγγεῖῳ θήσῃ δακτύλιον ἢ νόμισμα ἢ ἕτερόν τι τῶν
 σωμάτων καὶ ἀπομακρυνεῖ ὥστε μὴ τοῦτο ὄραν, ὕδατος
 (74) 20 ἐπιχεθέντος τούτῳ, ὀφθῆσεται. ἐξ οὗ ἐτεκμήρανο ὡς διὰ

MAP OBR (v. i) IHVQ

- I ὡς ἐπὶ — σωμάτων om. VQ. ὡς] καὶ OBR. δια-
 φανῶν] λείων I expunxit et scr. διαφανῶν I¹yr. I/p. 73,9
 καὶ ἔνθα — δηλον ὡς om. OBR. 2 ἐλθεῖν IVQ. 3 ἡ
 ιακὴ Q (corr. Q¹). 4 ὡς om. I. 5 ὅτε ἐπιλάμπει] ὅταν
 ἐπιλάμψει M — ψη M². 7 ἀντανεκλᾶται Q. 8 τά] τό A.
 10 τοσοῦτων M (corr. M²). ὡς] ὥστε IHVQ. κοίλων]
 κύκλων (καὶ supra versum) M κυκλικῶν AP. καὶ καίειν]
 καλοκαίριον H (κα expuncta) ζή (id est ζῆται) I lacuna circiter decem
 litterarum VQ. 11 Post δέ add. καὶ IHVQ. 12 τοῦτο
 AP. 13 Post μέχρι add. μέν M. 14 ἦν om. MIHVQ.
 15 καί] κατὰ AP. 17 τις] τινες M (corr. M²).
 18 κοίλῳ ἀγγεῖῳ] κύκλῳ ἀγγείου IH. δακτύλους IH.
 ἢ νόμισμα om. IHVQ. 19 ἀπομακρύνει MAP ἀποδακρύνει IH
 ἀπαντικρὺ εἶη VQ. 20 ἐπιχυθέντος IHVQ. τούτῳ]
 τοῦτο IH κάτω VQ. Post ὀφθῆσεται add. ὁ AP. διὰ
 om. H (add. H¹).

μὲν τοῦ ἀέρος ἰθυτενῶς ἢ ὄψις δίεισιν, ἐν δὲ τῷ ὕδατι περι-
κλᾶται. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἡ κώπη ἐν τῷ ὕδατι περικεκλασ-
μένη φαίνεται, τῆς ὀψεως τοῦτο τὸ πάθος ὑφισταμένης
καὶ δοκούσης τοῦ ὀρωμένου τοῦτο εἶναι. διὰ ταύτην οὖν
τὴν αἰτίαν, ὡς ἐν τοῖς ὀπτικοῖς δείκνυται, ἐν μὲν τῷ ἀέρι 5
ἐφ' ὅσον τὰ ὀρώμενα πορρώτερον ἢ, μικρότερα φαίνεται,
ἐν δὲ τῷ ὕδατι τὸ ἀνάπαλιν. ὅσον γάρ ἐστι βαθύτερον τὸ
ὕδωρ, τοσοῦτον τὰ ἐν τῷ βάθει αὐτοῦ μείζονα φαίνεται.
ἐξ ὧν δηλὸν ὡς ὑγιεινέστερα ἐστὶν ἡ δόξα ἢ δι' ἀκτίνων ἀπὸ
τῶν ὀφθαλμῶν ἐκπεμπομένων πρεσβεύουσα γίνεσθαι τὴν 10
ὄρασιν. φησὶ δὲ ὁ Πτολεμαῖος ἐν τοῖς ὀπτικοῖς ὅτι
αἰθερώδεις τί ἐστι καὶ τῆς πέμπτης οὐσίας τὸ ὀπτικὸν
πνεῦμα.

Περὶ ἀκοῆς.

(75)

Τὸν ὀφθαλμὸν ὁ δημιουργὸς ὡς ἐκπέμπειν μέλλοντα τὸ 15
ὀπτικὸν πνεῦμα πρὸς τὸ καταλαβεῖν τὰ ὄρατὰ σφαιροειδῇ
καὶ προεξέχοντα πεποίηκε· τὰς δὲ λοιπὰς αἰσθησεις ὡς
μελλούσας ἔξωθεν τὰ αἰσθητὰ δέχεσθαι κοίλας εἰργάσατο.
ἡ τοίνυν ἀκοὴ ἔξωθεν δέχεται τὸ ἀκουστὸν διὰ μέσου τοῦ

MAP OBR(9-13 et 19) IHVQ

1 ἰθυτενῶς M. δίεισιν VQ. 2 περικεκλασμένῳ AP κεκλασ-
μένη MIHVQ. 4 καὶ om. MAP. τοῦτο εἶναι τοῦ ὀρω-
μένου transp. VQ. ταύτην] ταῦτα I ταύτ H τοῦτο VQ.
5 τὴν αἰτίαν om. IHVQ. δείκνυται] φαίνεται H.
6 πορρωτέρῳ VQ. μικρά MAP. φαίνεται] δείκνυται H.
7 βαρύτερον M (corr. M²). 8 βάθος A. 9 δηλὸν]
δηλαδὴ IHVQ. ὡς om. AP. 9/11 ὑγιεινέστερα — ὄρασιν]
δὲ ἡ τῶν γεωμετρῶν δόξα OBR. 10 τοῦ ὀφθαλμοῦ MIHVQ.
πεμπομένων H ἐκπεμπομένη P. 10/11 τὴν ὄρασιν] τὸ ὄραν
IHVQ. 12 καὶ om. IHVQ. 15/18 τὸν ὀφθαλμὸν — εἰρ-
γάσατο om. OBR. 17 προεξάρχοντα IHVQ. 18 αἰσ-
θητήρια H. 19 τοίνυν] δέ OBR.

- ἀέρος. ὁ γὰρ ψόφος πληξίς ἀέρος ἐστίν, ἡ δὲ φωνὴ ψόφος
 τις ἔμφυχος. ἐγκατωκοδόμηται δὲ τοῖς ὡσὶ παρὰ τῆς φύ-
 σεως αἴθρ συμφύης πρὸς τὸ ἀκριβῶς αἰσθάνεσθαι πασῶν
 τῶν διαφορῶν τῆς κινήσεως. ἐλικοειδὲς δὲ ἐδημιουργήθη
 5 τὸ τῆς ἀκοῆς ὄργανον πρὸς τὸ μὴ ἀθρόως προσβάλλειν
 αὐτῇ τοὺς ὑπερβάλλοντας ἤχους καὶ φθείρειν αὐτήν.
 (76) αἱ γὰρ ὑπερβολαὶ τῶν αἰσθητῶν φθείρουσι τὰς αἰσθήσεις,
 αἱ δὲ τῶν νοητῶν ὑπερβολαὶ οὐ βλάπτουσι τὸν νοῦν, ἀλλὰ
 μᾶλλον εὐστοχώτερον ποιοῦσι. καὶ γὰρ φωτὸς μὲν ὑπερ-
 10 βολὴ βλάπτει τὴν ὄψιν· καὶ ἡχὸς τις ὑπερμεγέθης, οἷον
 ἱστοροῦσι γίνεσθαι ἀπὸ τῶν τοῦ Νείλου καταδούπων, ἀνιᾶ
 τὴν ἀκοήν· ὁ δὲ νοῦς ὅταν τι νοήσῃ σφόδρα νοητόν, οὐχ
 ἦττον νοεῖ τὰ ὑποδεέστερα, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον. αἷτιον δέ,
 φησὶν Ἀριστοτέλης, ὅτι τὸ μὲν αἰσθητὸν οὐκ ἄνευ
 15 σώματος, ὁ δὲ νοῦς χωριστός. ὥσπερ δὲ ἀνακλᾶται τὸ
 φῶς ὡς προείπομεν ἀπὸ τῶν λείων σωμάτων, οὕτως καὶ
 ἡ φωνὴ ἀπὸ τῶν κοίλων· καὶ ποιεῖ τὴν λεγομένην ἡχῶ
 οἰονεῖ τινα δευτέραν ἀκρόασιν οὖσαν.

(77)

Περὶ ὁσφρήσεως.

- 20 Τῆς ὁράσεως τελουμένης διὰ πυρώδους φύσεως, τῆς
 δὲ ἀκοῆς δι' αερώδους, ἡ ὁσφρησις γίνεται διὰ μέσης τινὸς

MAP OBR (1-6 et 19-21) IHVQ

- 1 ἀέρων P. ἐστίν om. IHVQ. ἐστίν ἀέρος transp. OBR.
 2 Post τις add. ἐστιν OBR. ἐμφύχου APM²OBR
 ἐμφύχ M ἐμφύχων VQ. ἐγκατωκοδόμητο OBR. δέ om.
 VQ. παρὰ] περί H. 4 τῶν κινήσεων I. 5 ἀθρόον
 MAPOIH. προσβάλλειν] προσεμβάλλειν V ἐπεμβάλλειν Q.
 6 αὐτῇ] ἀπό P. αὐτήν] αὐτό HVQ. 7/18 αἱ γάρ
 — οὖσαν om. OBR. 7 αἰσθητῶν] αἰσθήσεων HVQ.
 12 νοήσει APM (corr. M²). 14 ὅτι om. IHVQ. αἰσθη-
 τικόν IHVQ. 15 Post ἀνακλᾶται add. καὶ VQ. 17 ἡχὴν
 AP. 18 ἀνακρόασιν I. 20 τελειουμένης BR.

φύσεως τοῦ τε ὕδατος καὶ τοῦ ἀέρος ἦτοι ἀτμώδους. τὴν δὲ αἰσθησιν ταύτην οὐκ ἔχομεν οἱ ἄνθρωποι ἀκριβῆ, ἀλλὰ χεῖρονα πολλῶν ζώων· φαύλως γὰρ ὁ ἄνθρωπος ὁσμάται καὶ οὐδενὸς ὁσφραίνεσθαι δύναται ἄνευ τοῦ λυποῦντος ἢ τοῦ ἡδέος. οὐχ ὥσπερ γὰρ ὁρᾷ τὰ μήτε εὐφραίνοντα μήτε 5 λυποῦντα καὶ ἀκούει ὁμοίως, οὕτω καὶ ὁσφραίνεται. αἷτιον δὲ τούτου τὸ μὴ ἀκριβὲς εἶναι τὸ αἰσθητήριον. πάνυ δὲ εὐφυῶς (78) παρείκασε τοῦτο ὁ Ἀριστοτέλης τοῖς σκληροφθάλμοις οἱ οὐκ αἰσθάνονται τῆς διαφορᾶς τῶν χρωμάτων πλὴν τῷ φοβερῷ καὶ ἀφόβῳ. διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἀπὸ τῶν γεύσεων 10 εἵληφε τὰ ὁσφραντὰ τὰ ὀνόματα· λέγομεν γὰρ γλυκεῖαν ὁσμὴν καὶ δριμυεῖαν διὰ τὸ μὴ σφόδρα ταύτην τὴν αἰσθησιν εἶναι διάδηλον. θαυμαστὸν δὲ καὶ τοῦτο ὅτι ὁ μὲν ἄνθρωπος μὴ ἀναπνέων, ἀλλὰ κατέχων τὸ πνεῦμα οὐκ ὁσφραί-

MAP OBR (I-5) IHVQ

I ἀτμώδου Q. 2 δέ om. MOBR. ταύτης IQ. εἶχο-
μεν H. ἀκριβῆς AP. 4 ὁσφραίνεσθαι δύναται] ὁσφραί-
νεται τῶν ὁσφραντῶν IHVQ : cf Aristot. *De anima* II, 9, 1.

λυπηροῦ IHVQ : cf. Aristot. *De anima*. 5 /p. 76,4 οὐχ ὥσπερ
— ὑγρῷ om. OBR. 5 οὐ γὰρ ὥσπερ transp. I. ὅπερ
M. ὁρᾷ] ὁρῶμεν οὕτω καὶ ὁσφραϊνόμεθα· ὁρᾷ γὰρ ὁ ἄνθρωπος
καὶ κατανοεῖ Z ὁρᾷ et lacuna decem litterarum VQ ὁ I τινὰ ζῶα
καὶ MAP om. H. 5/6 τῶν μήτε εὐφραίνοντων μήτε λυποῦν-
των MAP. 5 ὁφραίνοντα H. 6 λυποῦντα] ποιοῦντα HV
(corr. V¹). ἀκούειν HQ. οὕτω] οὐχ οὕτω δὲ Z.

αἰτία I. 7 εἶναι om. I. εὐφυῶς] ἀκριβῶς IHVQ.
8 ὁ om. IHVQ. 9 οἱ] ἢ A. τὰς διαφορὰς I¹H
(cf. Aristot. *De anima*) : τῆς διαφορὰς I. 10 τῶν φοβερῶν
καὶ ἀφόβων M² τοῦ φοβεροῦ καὶ ἀφόβου AP. Post καὶ¹ add.
τῷ I. τοῦτο δέ H¹ (quid scripserit H non liquet).

τῆς γεύσεως H. 11 τά¹] τῶν M². ὁσφραντικά H ὁσφ-
ραντῶν M². τά² om. APIHVQ. 12 μή om. Q.

12/13 εἶναι τὴν αἰσθησιν transp. AP. 13 καὶ om. VQ.

8 *De anima*, II, 9, 2.

νεται οὔτε ἐγγύθεν οὔτε πόρρωθεν, πολλά δὲ ζῶα ὁσμᾶται ἄνευ τοῦ ἀναπνεῖν· καὶ γὰρ καὶ τὰ ἐν τοῖς ὕδασι ὁσφραίνεται καὶ τὰ ἀναιμα τῶν ζώων· καὶ διὰ τοῦτο τὰ ἀναπνέοντα οὐκ ὁσμᾶται ἐν τῷ ὑγρῷ.

(79)₅

Περὶ γεύσεως καὶ ἀφῆς.

Ἡ δὲ γεῦσις γίνεται διὰ φύσεως ὕδατώδους. ἔστι δὲ εἶδη γεύσεων ὀκτώ· τὸ γλυκύ, τὸ πικρόν, τὸ δριμύ, τὸ ὀξύ, τὸ ἀλυκόν, τὸ αὐστηρόν, τὸ στρυφνόν καὶ τὸ λιπαρόν. ἀπλᾶ μὲν οὖν εἰσι τὰ ἐναντία, τό τε γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν.
 10 ἐχόμενα δὲ τοῦ μὲν γλυκέος τὸ λιπαρόν, τοῦ δὲ πικροῦ τὸ ἀλυκόν, μεταξὺ δὲ τούτων τὰ λοιπά. τὸ μὲν οὖν πικρόν ῥύπτει τὴν γλῶσσαν σφοδρῶς ὥστε καὶ ξέειν· τὸ δὲ ἀλυκόν τοιοῦτον ἐργάζεται περὶ αὐτὴν πάθος πλὴν ἔλαττον. τὸ δὲ αὐστηρόν καὶ τὸ στρυφνόν πυκνοῦσι ταύτην καὶ συνά-
 15 γουσιν, ἐπὶ πλεόν μὲν τὸ στρυφνόν, ἐπ' ἔλαττον δὲ τὸ αὐστηρόν. τὸ δὲ δριμὺ καὶ τὸ ὀξύ δάκνουσιν ἄμφω τὴν γλῶσσαν· διεισδύνει δὲ τὸ ὀξύ ἐπὶ πλείστον. τὸ δὲ γλυκὺ καὶ λιπαρόν
 (80) λεαίνουσι τὸ τοιοῦτον αἰσθητήριον. τούτων θερμὰ μὲν τό τε πικρόν καὶ τὸ δριμὺ καὶ τὸ ἀλυκόν καὶ τὸ γλυκὺ καὶ τὸ

MAP OBR (5-8) IHVQ

1 Post οὔτε¹ add. τά AP. 2 καί² om. IHVQ (add. H²).
 τά om. AP. 3 καί² om. IHVQ. τά² om. IHVQ.
 4 ἐν τῷ ὑγρῷ om. I. 5 καὶ ἀφῆς om. OBR: cf. p. 77, 3. 6 Post γίνεται add. καὶ BR.
 7 γεύσεων] γεύσεως B. τὸ γλυκὺ τὸ πικρὸν transp. post ὀξύ I.
 8 καὶ om. IHQV. 9/p. 77,3 ἀπλᾶ — γευστῶν om. OBR.
 9 μὲν οὖν] δέ IHVQ. 10 ἔχομεν M.
 12 ῥίπτει H. σφόδρα IHVQ. 14 καὶ τὸ] καὶ IHV ἢ Q.
 15 πλεῖον VQ. τὸ δὲ αὐστηρόν ἐπ' ἔλαττον transp. AP.
 16 ἄμφω] ἄφνω M. 17 πλείστον] πλεόν AP.
 19 τό¹ om. H.

λιπαρόν, ψυχρὰ δὲ τό τε στρυφνὸν καὶ τὸ αὐστηρόν καὶ τὸ
 ὀξύ. ἔστι δὲ ἡ γεῦσις ἀφή τις, ἔχουσα ταύτης πλεῖον τὸ
 αἰσθάνεσθαι τῶν γευστῶν. ἡ δὲ ἀφή ἀναγκαιοτέρα ἔστι
 τοῖς ζώοις τῶν λοιπῶν αἰσθήσεων. ἄνευ γὰρ ταύτης οὐδὲ
 ζῶον ὅλως ἐστί. καὶ δύναται μὲν αὕτη χωρισθῆναι τῶν 5
 ἄλλων αἰσθήσεων, ὥς ἐπὶ τῶν ζωοφύτων· ταῦτα γὰρ μόνην
 τὴν ἀφήν ἔχει· αἱ δὲ λοιπαὶ αἰσθήσεις ἄνευ ταύτης οὐχ ὑφίς-
 τανται. ἐν μὲν γὰρ τῷ νοητῷ κόσμῳ τὰ πρῶτα τῶν ἐσχάτων
 οὐ δέονται πρὸς ὑπόστασιν, μᾶλλον αὐτὰ χορηγοῦντα τού-
 τοις καὶ μεταδιδόντα τῆς οἰκείας αἴγλης διὰ περιουσίαν 10
 δυνάμεως· ἐν δὲ τῷ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ κόσμῳ δέονται
 τὰ τιμιώτερα τῶν ἡττόνων πρὸς ἔδραν καὶ σύστασιν. ὅσα (81)
 γὰρ ἔχει τὴν λογικὴν ψυχὴν ἔχει καὶ τὴν ζωτικὴν καὶ τὴν
 φυτικὴν· οὐ μὴν ὅσα ἔχει τι τῶν ὑποδεεστέρων ἤδη κέκτη-
 ται καὶ τὸ κρεῖττον. τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν αἰσθήσεων· 15
 ὅσα γὰρ ἔχει τὸ τούτων τιμιώτερον, τὴν ὄψιν, ἔχει καὶ τὰς
 λοιπὰς τέσσαρας· καὶ ὅσα ἔχει ἀκοὴν δευτέραν οὕσαν τῆς
 ὀψεως τῇ τιμιότητι ἔχει καὶ τὴν ὁσφρησιν καὶ τὴν γεῦσιν
 καὶ τὴν ἀφήν· καὶ οἷς πρόσσεστιν ὁσφρησις, τούτοις καὶ γεῦσις
 καὶ ἀφή. καὶ ἃ μετέσχε γεύσεως, ἤδη καὶ ἀφῆς, οὐ μὴν 20
 ἀνισττροφῶς. αἰσθάνεται δὲ ἡ ἀφή πολλῶν ἐναντιοτήτων
 ἥτοι θερμοῦ ψυχροῦ, ὑγροῦ ξηροῦ, σκληροῦ μαλακοῦ, τρα-

MAP. OBR (I-4 et 2I-22) IHVQ

2 ἀφῆς ut videtur H (corr. H¹). τις om. H. ταύτης
 deletum H. 3 περὶ ἀφῆς add. OBR. 4/6 ἄνευ —
 αἰσθήσεων om. AP. 5 ὅλον OBR. ἐστὶν ὅλως transp.
 IHVQ. αὕτη om. IHVQ. χωρισθῆναι] γνωρισθῆναι Q.
 8/21 ἐν μὲν — ἀντιστροφῶς om. OBR. 9 σύστασιν I.
 9/11 μᾶλλον — δυνάμεως om. IHVQ. 10 περιουσίας
 A. 12 ἔδραν καὶ om. IHVQ. 17 ἀκοὴν ἔχει transp. M.
 18 τῇ om. M. 19 τούτων H. 20 ἃ] ἅμα H.
 μετέχει VQ. 20/21 οὐ μὴν ἀντιστροφῶς om. I. 21 Post
 δέ add. καὶ Q. 22 ἥτοι] ἅτ I. ξηροῦ om. M (add. M²).
 σκληροῦ ξηροῦ transp. I.

- χέος λείου, γλίσχρου καὶ κραύρου, βαρέος καὶ κούφου.
 (82). ἐπαποροῦσι δέ τινες εἰ τὸ βαρὺ καὶ τὸ κοῦφον τῇ ἀφῇ δια-
 γινώσκεται διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἡμᾶς διὰ μόνου τοῦ ἄπτεσθαι
 τοῦ προκειμένου σώματος γινῶναι εἰ βαρὺ ἢ κοῦφόν ἐστι.
 5 καὶ λέγομεν ὅτι ταύτῃ μόνῃ τῇ αἰσθήσει διαγινώσκεται,
 ἐπεὶ οὐδεμία τῶν λοιπῶν τεσσάρων διακρίναι τὸ βάρος
 δύναται καὶ τὴν κουφότητα· αἷτιον δὲ τοῦ μὴ ἐκ μόνου τοῦ
 ἄπτεσθαι διαγινώσκειν ἡμᾶς τὴν τοιαύτην ἐναντιότητα, ὅτι
 αἱ αἰσθήσεις οὐ πρότερον ἀντιλαμβάνονται τῶν αἰσθητῶν,
 10 πρὶν ἂν πάθωσιν ὑπ' αὐτῶν· πρὶν δὲ ἄραι τὸ βαρὺ καὶ τὸ
 κοῦφον, οὐ πάσχει τι ἢ τοιαύτη αἰσθησις ὑπ' αὐτῶν. ἔστι
 δὲ διεσπαρμένη καὶ ἐν παντὶ τῷ σώματι, καὶ οὐχ ὥσπερ
 αἱ λοιπαὶ αἰσθήσεις ἐν ἐνὶ τόπῳ, εἰ καὶ ἐν τῷ θένει τῆς
 χειρός ἐστι πλείων, διὸ καὶ ἄτριχον ἐδημιουργήθη.

(83) ¹⁵

Περὶ νοῦ.

Αἰσθήσεων πέντε οὐσῶν τῆς ψυχῆς, καθάπερ καὶ τοῦ

MAP OBR (15-16) OBR (15-16) IHVQ

I /14 λείου — ἐδημιουργήθη om. OBR et add. καὶ τῶν ἐξῆς.
 I καύρου VQ. 2 εἰ] εἰς API. καὶ τό] τε καὶ VQ.
 Post κοῦφον add. διὰ τὸ I¹. 3 ἐκ add. ante τοῦ ἄπτε-
 σθαι VQ. τοῦ ἄπτεσθαι transp. post 4 σώματος IHVQ.
 4 εἰ] ἦ I ἢ HVQ. ἦ] ἦ I εἰ AP. 5 τῇ αἰσθήσει
 μόνῃ transp. AP. 6 διακρίνεται AP. 7 αἷτιον] ἔτι I
 ἔστι H. Post δέ add. καὶ IHVQ. τοῦ¹] τό H.
 μὴ om. IHVQ. ἐκ] διὰ AP. 8 ἡμᾶς transp. post ἄπ-
 τεσθαι I. διαγινώσκειν] διαγινῶναι IHVQ. ἐναντιότητα]
 αἰτίαν, μᾶλλον δὲ ἐναντιότητα IHVQ. ὅτι M^{2ms}: ὡς MAPIH
 VQ. Post ὅτι add. καὶ M^{2ms}. 9 αἰ om. H. 12 Post
 διεσπαρμένη add. ἢ ἀφή M². τῷ om. MAP. ἐστὶ πλεί-
 ων] ἐστὶ πλείον M ἐστὶ πλέον I ἐπιπλείον AP. 14 ἄτριχος
 APM (corr. M²). 15 titulus περὶ τῶν αἰσθήσεων τῆς ψυχῆς
 OBR eadem verba titulo addit M³. 16 αἰσθήσεων — οὐσῶν]
 αἰσθήσεις ε' εἰσὶ BR.

σώματος, ἥτοι νοῦ, διανοίας, δόξης, φαντασίας καὶ αἰσθή-
 σεως, ὁ νοῦς ἐπέχει τὴν πρώτην τάξιν χρώμενος ταῖς λοι-
 παῖς ὡς ὑπηρέτισιν. ἀπλαῖς γὰρ ἐπιβολαῖς τὰ ὄντα νοεῖ
 μὴ παραποδιζόμενος ὑπὸ τῆς ὑλικῆς παχύτητος. διὰ τοῦτο
 γὰρ καὶ ὁ Φιλόπονος φησιν ὡς διανοία καὶ δόξη καὶ φαν- 5
 τασία καὶ αἰσθήσει ζῶμεν οἱ ἄνθρωποι, τοῦ δὲ νοῦ οἶον ἔχνη-
 τινὰ καὶ ἰνδάλματα διαβέβηκεν εἰς ἡμᾶς. οὗτος γὰρ ἀμέσως
 τὰ ὄντα νοεῖ καὶ ἄνευ τινὸς κινήσεως· στάσει γὰρ ἔοικε
 μᾶλλον ἢ κινήσει. καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἐμβριθέστεροι τῶν
 ἀνθρώπων καὶ νουνεχέστεροι. Πλάτων δὲ καὶ Ἀριστο- 10
 τέλης φασὶν ὅτι ὥσπερ ἡ ὄψις δεῖται φωτὸς πρὸς τὸ διε-
 νεργῆσαι τὴν οἰκείαν ἐνέργειαν, οὕτω καὶ ὁ νοῦς δεῖται
 πρὸς τὸ νοεῖν τοῦ πρώτου νοῦ. ὡς γὰρ ὁράσεως οὔσης καὶ (84)
 ὁρατοῦ, εἰ μὴ τρίτον προσῇ τὸ φῶς, μάτην ἔσται ταῦτα,
 οὕτως ἐπὶ τοῦ νοῦ καὶ τοῦ νοητοῦ, εἰ μὴ ἐπιλάμψῃ ὁ πρῶτος 15
 νοῦς ὃς ἀνάλογος τῷ ἡλίῳ ἐστίν, οὐ δύναται ὁ νοῦς ἐνερ-
 γεῖν τὴν οἰκείαν ἐνέργειαν. συγκατατίθεται δὲ τούτοις καὶ ὁ
 μέγας Γρηγόριος λέγων ὡς καθάπερ ὁ ἥλιος παρέχει

MAP OBR IHVQ

I Post σώματος add. τοῦτο τὸ κεφάλαιον εὐρήσεις ἐν τοῖς εἰρη-
 μένοις ἐν τῷ Πυθαγόρου τρίτῳ λόγῳ OBR. καὶ om. HVQ.

3 ὡς om. OBR. ὑπηρέτησιν APMO (corr. M²O¹) ὑπη-
 ρέταις BR. Post νοεῖ add. καὶ ἄνευ τινὸς B. 4 παρεμ-
 ποδιζόμενος IH. ὑλικῆς] ἡλιακῆς ORM (ὑλικῆς corr. M²
 coniec. R). 5 καὶ¹ om. Q. Post Φιλόπονος add. ἰω
 (άννης) VQ verbum obscurum H. 7 οὕτω VQ. 8/9 μᾶλ-
 λον ἔοικεν transp. IHVQ. 9 ἐμβρεθέστεροι I. 10 δέ om.
 VQ. 11 φησὶν IVQ et fortasse H (corr. H²). ὥσπερ]
 ὡς H. ἐνεργῆσαι IHVQ ἐνεργεῖν OBR. 12 δεῖται
 transp. post 13 νοεῖν I. 13 ἐννοεῖν BR. ὡς] καὶ AP.

15 ἐπιλάμψῃ MAPOBRHVQ. 16 ἀναλόγως I.
 ἐστὶ τῷ ἡλίῳ transp. AP. 17 δέ om. MAP. 18 ὡς
 om. OBRIHVQ. παρέχει] παρέλθῃ AP.

6 In Arist. De anima, III, 16.

10 Resp., p. 506 e ss.

10/11 De anima, III, 5, 2.

18 Or. 44 (P. G. 36, p. 609 b).

τῇ ὄψει τὸ ὄραν, οὕτω δὲ καὶ τὸ θεῖον τῷ νῷ τὸ νοεῖν.
 μὴ γοῦν ὑποληπτέον ἐνταῦθα τὸ νοεῖν ἐπὶ τῶν γενηρῶν
 τούτων καὶ ὑλικῶν. ταῦτα γὰρ αἱ αἰσθήσεις καταλαμβάνουσι
 καὶ ἡ φαντασία καὶ ἡ δόξα· ὁ δὲ νοῦς νοεῖ τὰ νοητά·
 5 ἕκαστον γὰρ οἰκεία γνώσει διαγινώσκεται· τὰ νοητὰ τῷ
 νῷ, τὰ δοξαστὰ τῇ δόξῃ, τὰ αἰσθητὰ ταῖς αἰσθήσεσιν. ὁ
 δ' Ἀριστοτέλης καὶ τρεῖς ὑποτίθησιν παρ' ἡμῖν νόας·
 τὸν δυνάμει νοῦν, ὃν καὶ ὑλικὸν καλεῖ καὶ ἀγράφῳ γραμ-
 ματείῳ ἀπεικάζει αὐτόν, οὕτως ὀνομάζων τὴν πρὸς τὸ νοεῖν
 10 ἐπιτηδειότητα, τὸν ἐν ἔξει, ὅτε ἡ δηλωθεῖσα ἐπιτηδειότης
 εἰς ἐνέργειαν ἦξῃ, καὶ τὸν θύραθεν ὃν παρομοιοῖ τῷ ἡλιακῷ
 (85) φωτί. οὐχ ὥσπερ δὲ ἡ αἰσθησις αἰσθητοῦ μὴ ὑποτεθέντος
 οὐκ ἐνεργεῖ, οὕτω καὶ ὁ νοῦς νοητοῦ μὴ ὄντος· καὶ γὰρ
 μηδὲν τι ἦ ὃ νοήσῃ, ἐπιστρέφεται πρὸς ἑαυτὸν καὶ νοεῖ
 15 αὐτὸς ἑαυτόν. ἡ δὲ τούτου νόησις ἀχρόνως ἐπιγίνεται. ὅτε
 γὰρ διανοεῖται, οὐ νοεῖ, ἡνίκα δὲ ἄψεται τοῦ νοουμένου,
 ἀχρόνως νοεῖ, ὥσπερ εἴπομεν καὶ ἐπὶ τῆς ὄψεως καὶ ἐπὶ

MAP OBR IHVQ GHF (a versu 17 καί²)

1 τὸ θεῖον] ὁ νοῦς OBR. Post θεῖον add. παρέχει VQ.
 τῷ om. IH. τὸ νοεῖν] τοῦτο OBR quid scripserit M
 non liquet (τὸ νοεῖν M²). 2 μὴ — νοεῖν om. M. Post
 γενηρῶν add. δέ M². 3 αἱ om. MAPQ. λαμβάνουσι
 OBR. 5/6 ἕκαστον — τῷ νῷ om. OBRIVHQ. 6 Post
 τά¹ add. δέ VQ. δόξαντα OBR. 7 καὶ τρεῖς om. BR.
 παρ' om. OBRIVHQ. 8 ὑλικήν B. γράμματι I.
 9 παρεικάζει P. αὐτόν] αὐτήν OBRHVQ. ὀνο-
 μάζω H ὀνομάζει VQ. 9/10 ἐπιτηδειότητα πρὸς τὸ νοεῖν
 transp. OBRIVHQ. 10 τόν] τῶν OIH. ἐπιτηδειότης]
 ἐπιτηδειότητα Q (corr. Q¹). Post ἐπιτηδειότης add. καὶ AP.
 11 ἦξει codices. παρομοιᾷ AP. 12 Post δέ add. καί
 AP. αἱ αἰσθήσεις I (corr. I¹). αἰσθητόν Q. ὑπο-
 τιθέντος OBRVQ. 13 ἐνεργοῦσι I (corr. I¹). γάρ om.
 M. 14 πρὸς om. H (add. H¹). καὶ νοεῖ αὐτὸς ἑαυτόν
 om. P. 15 νόησις] νοήσης M (corr. M²). 16 διανοεῖται]
 νοεῖται Q (corr. Q¹). δέ om. AP. ἄψεται MAPIHVQ.
 νοημένου Q. 17 καὶ ἐπὶ] καὶ GHF ἐπὶ B om. OR.

τοῦ ἡλιακοῦ φωτός. εἰ δὲ βούλει διαγνῶναι ὡς θεῖόν τι τὸ
 χρήμα αὐτοῦ, ἐννόησόν πως τὴν μίαν νόησιν ἀμερῇ οὖσαν
 καὶ ἀχρόνως ὥσανεῖ ἐπιλάμβασαν ἐκφράσαι μέλλοντες ὅσον
 ἐμμένομεν τῇ ἐκφράσει· καιρὸν, λέξεσι διαφόροις καὶ συλ-
 λαβαῖς τὸ ἀμερὲς κατατέμνοντες νόημα, καὶ ὅσας ἐπιστήμας 5
 ἐν τῷ νῷ ἔχομεν ἡνωμένας ὁμοῦ καὶ ἐν ἀμερεῖ διηρημένας,
 μήτε τῆς ἐνώσεως ἐκάστης τὸ εἶδος συγχεοῦσης, μήτε τῆς
 διαιρέσεως τὴν ἔνωσιν κωλυούσης.

Λόγος πέμπτος.

(86)

Περὶ τῆς πρώτης αἰτίας τῶν ὄντων καὶ τῆς 10
 ἀπ' αὐτῆς διηκούσης ἐνταῦθα προνοίας.

Τοῦ μὲν εἶναι Θεὸν ποιητὴν ὁμοῦ πάντων καὶ προνοητὴν
 αἱ αὐτοφνεῖς τῶν ἀνθρώπων μαρτυροῦσιν ἔννοιαι. οὐ γὰρ
 μόνον οἱ δόγματα ἔχοντες, ἀλλὰ καὶ βάρβαροι καὶ θρησ-
 κείας ἀνήκοοι καὶ θηριώδεις ἄνθρωποι ἐν περιστάσεσι 15
 γινόμενοι ἀνατείνουσι φύσει ἄνωθεν τὴν διάνοιαν καὶ τὰς
 χεῖρας εἰς οὐρανούς· ἐξαπλοῦσι κακεῖθεν αἰτοῦνται βοήθειαν.
 ἐπεὶ δ' οὐκ ἔστι μέτρον ἀναιδείας οὐδὲν δὲ μὴ ὑπερβέβηκεν

M AP (1-8) OBR (1-8) OBR (9-18) I (1-11 f. 43 ; 9-18 f. 21)
 GHF VQ

1 τό om. MVQ. 3 μέλλοντες] μᾶλλον δέ BR. 4 δια-
 μένομεν OBRIGHFVQ. τῇ ἐκφράσει] τῷ ἐκφράσειν GHF.

6 ἐν om. OBRIGHFVQ. καὶ transp. post ἀμερεῖ M.
 διηρημένας ἐν ἀμερεῖ transp. AP. 7 ἐκάστου MVQ ἐκάστην
 OBR. 7/8 τῇ διαιρέσει OBR. 9 Ante λόγος add. τοῦ
 αὐτοῦ OBR. Post πέμπτος add. περὶ τῆς πρώτης τῶν ὄντων
 αἰτίας OBRI (f. 21). 10 τῆς²] ὡς VQ. ἀπ'] ἐπ' G.

11 αὐτῆς] αὐτοῦ VQ αὐτῷ G. διοικούσης BRFI (f. 21).
 ἐνταῦθα om. GHF. ἐνταῦθα προνοίας] ἐν ταῖς προνοίαις
 I (qui addit in fine folii 43^r ἐγρά(φη) ὅπισθεν). 12 τοῦ] ο I.

θεοῦ B. ποιητὴν om. I. πάντων om. Q (add. Q^{2sv}).
 15 περιστάσει IGHFVQ. 16 γενόμενοι OBR.
 φύσει] φη (σι) I. 17 οὐρανόν IGHFVQ.

- ἡ ἀνθρωπεία φύσις, ἐτόλμησάν τινες τῶν ἀφρόνων εἰπεῖν
 ὡς οὐκ ἔστι θεός. διὰ γοῦν τοὺς τοιούτους δεικτέον τὸ
 πάντων φανερώτατον, τὸ εἶναι θεόν· ὁρῶμεν οὖν πάντα
 τὰ δημιουργήματα μὴ ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν ὄντα, ἀλλ'
 (87)⁵ ἕνεκά τινος γεγονότα καὶ πρὸς τι τέλος ἀφορῶντα. καὶ ἐν
 μὲν ἡ δύο οὕτω συμπεσεῖν ἀπὸ τύχης ἐνδέχεται· τὸ δὲ πάντα
 ἕνεκά του γεγονέναι ἐκ ταῦτομάτου γενέσθαι ἀδύνατον.
 καὶ ἐπὶ μὲν τῆς τῶν ζώων κατασκευῆς πλείστην ἂν εὖροι
 τις καὶ ἀνεκδιήγητον σοφίαν καὶ μάλιστα ὁ τὴν τε ἀνατομὴν
¹⁰ καὶ τὸ περὶ χρείας μορίων ἐξησκηκώς, ἐπὶ δὲ τῶν στοιχείων
 καὶ τῶν οὐρανίων σωμάτων τελεώτερόν τε καὶ καθολικώ-
 τερον. καὶ ὅρα μοι τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡλίου· εἰ γὰρ ἐν τῷ τῆς
 σελήνης τόπῳ ἐτέθη, ἅπαντα ἂν ταῖς ἀκτῖσι κατέφλεξεν·
 εἰ δὲ ἐν τῇ τῶν ἀπλανῶν σφαίρᾳ, ὡς ἀστήρ μόνον ἐφαίνετο.
¹⁵ ἀλλὰ καὶ ἡ σελήνη εἰ ἦν ἔνθα ὁ ἥλιος, οὐδ' ὡς ἀστήρ ἂν
 ἐφαίνετο· οἱ δὲ ἀπλανεῖς εἰ ἐν τῇ σεληνιακῇ ἐτέθησαν σφαίρᾳ,
 οὐδ' ἡ τούτων θέα ἦν φορητή· εἰ δὲ ἐν τῇ ἀνάστρω, ἄδηλοι
 (88) πάντῃ ἡμῖν ᾗσαν. ταῦτα γοῦν καὶ τὰ ὅμοια ἄπειρα ὄντα
 ἀναφανδὸν ἡμῖν παριστῶσιν οἷόν ἐστι τὸ θεῖον τὴν τε χρησ-
²⁰ τότητα καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν σοφίαν. τὸ μὲν γὰρ ἐθέλει

M OBR I GHF VQ

I ἀφρόνων] ἀνθρώπων GHFVQ. 3 πᾶν I. φανερώ-
 τερον MOIGHFVQ. οὖν] γάρ I. 4/5 ἀλλ' — γεγονότα
 om. I. 5 τι] τό I. 5/6 καὶ ἐν μὲν ἡ] καὶ ἦν μὲν ἡ Q
 καὶ ἐν ἡ καὶ BR καὶ ἐν καὶ ἡ O. 7 του] τούτου MOGHF τού-
 των BR. γίνεσθαι VQ. 8 τῆς om. HF. ζώων]
 ἔξω I. εὖρη G. 9 τις] τῆς M (corr. M²). Post
 ἀνεκδιήγητον add. τὴν Q. 10 τό om. IGHFVQ. ἐξη-
 σκηκώς] ἐξεσκηκώς RQ ἐξηγηκώς GHF ἐξητακώς F²mg. δέ
 om. IGHF. Post στοιχείων add. τε IGHF. 11 τῶν om.
 IGHF. τελεώτερον GHF τελειοτέραν I. τε om. OBR.
 καθολικωτέραν I. 12 τῆς om. B. 15/16 ἀλλὰ —
 ἐφαίνετο om. IVQ. 15 ἂν om. GHF. 16 Post εἰ add.
 καὶ GHF. 17 οὐδ' ἡ] οὐ δήλη GHFVQ οὐδόλως I.
 τούτω VQ. θέα ἦν φορητή] ἡ θέα ἦν ἡ φορητή (φοριτή HF)
 GHFVQ. δέ om. B. 18 πάντως VQ. ἡμῶν H.
 γοῦν] οὖν BRQ. Post ὄντα add. καὶ HF. 20 γάρ
 om. IGHF.

κοσμεῖν ἅπαντα καὶ μηδενὶ φθονεῖν τῶν ἀγαθῶν ἄκρας
 δεῖγμα χρηστότητος, τὸ δὲ καὶ δρᾶν πάνθ' ὅσα προεῖλετο
 ἀπείρου δυνάμεως, τὸ δὲ καὶ ἐκάστῳ τὸν προσήκοντα
 ἐπιθεῖναι κόσμον καὶ τάξιν τὴν οἰκείαν καὶ λυσιτέλειαν,
 σοφίας ὑπέρφουός. ὅλως τε τὰ μέτρα τῆς ἀντιστάσεως τὰ 5
 συμπληροῦντα τὸν κόσμον ὥστε ἰσοπαλῇ μένειν καθάπερ
 ἐν ζυγοῦ πλάστιγγι τηρούμενα ἰσόρροπα καὶ μήτε ἐπὶ θάτε-
 ρον κλίνοντα μήτε ἀπὸ τῆς ἐξ ἴσου διαμαχομένης ἐναντιώ-
 σεως ἐξιστάμενα, ἀριδηλότατον ἐμφαίνει τὴν τούτου συνεκ-
 τικὴν δύναμιν. πρὸς τούτοις πῶς οἶόν τε τεχνητὸν ἄνευ 10
 τεχνίτου γενέσθαι ἢ ἡρμοσμένον χωρὶς τοῦ συναρμόσαντος ;
 οὐδὲ γὰρ εἰ μὴ ὀρώμεν τὸν τῆς οἰκίας οἰκοδόμον, ἥδη καὶ
 ὑπονοεῖν δεῖ ὡς αὐτομάτως αὕτη συνέστη καὶ δίχα τοῦ
 οἰκοδομήσαντος. δεδειγμένου τοίνυν ἔκ τε τούτων καὶ ἐξ (89)
 ἑτέρων πλειόνων τοῦ εἶναι δημιουργόν, ἔπεται ἐξ ἀνάγκης 15
 τὸ καὶ τῶν δημιουργημάτων προνοεῖσθαι. εἰ γὰρ ἐχέφρων
 ἀνὴρ τῶν οἰκείων προμηθεῖται ἔργων, πολλῷ μᾶλλον τὸ
 ὑπὲρ ἡμᾶς. μᾶλλον δὲ τῶν ἄλλων ὡς ἀσθενῶν προνοεῖται
 τῶν ἡμετέρων, ὥσπερ ἡμεῖς τῶν παίδων πλεῖον προνο-
 ούμεθα διὰ τὴν τούτων ἀδυναμίαν ἢ τῶν ἀνδρῶν. τὴν οὖν 20

M OBR I GHF VQ

- I μηδέν VQ μηδέ I. ἄκρα O ἄκρον BR om. G.
 2 δόγμα Q. καί om. VQ. 3 καί om. IGHFVQ.
 ἐκάστη O ἐκάστου GHF. 4 ἐπιτιθέναι MO. 5 ἀποσ-
 τάσεως I. 7 ἐν ζυγοῦ om. IGHFVQ. 7/8 καὶ μήτε —
 κλίνοντα om. VQ. 8 κλίνοντα H. διαμαχόμενα GHF
 διαμαχόμενον VQ. 9 ἐξιστάμενον VQ. ἀριδηλότερον GH
 FVQ ἀριδειλότερον I. τούτου] τούτων MOIGHFV.
 10 πρὸς τούτοις πῶς] πρὸς τοῖς πῶς MOBR πῶς ἐν τούτοις VQ
 πρὸς τούτοις GHF πρὸς τούτοις οἶονεῖ I. οἶόν τε] οἶονται
 VQ. τεχνητὸν] τεχνιτὸν B τέχνη τὸν O τέχνη τά VQ.
 11 ἢ ἡρμοσμένον] ἐξηρμοσμένα VQ. 12 εἰ om. M (add.
 M²). τῆς om. GHF. 13 δεῖ] δὴ O. ὡς om. VQ.
 14 δεδειγμένον HFG. τοίνυν om. I. ἐξ om. IVQ.
 15 ἔπεται ἐξ] ἔπειτα ἐστὶν ἐξ F ἔπειτα ἐξ G ἔπειτα et
 lacuna H. 17 Post πολλῷ add. γε IGHFVQ. 19 πλεῖον
 προνοούμεθα τῶν παίδων transp. IGHFVQ. 20 ἢ B.

- τοιαύτην πρόνοιαν καί τις τῶν παρ' Ἑλλησι σοφῶν
 ἀνυμνῶν φησι· πάντων παρεκτικὸν ἐκεῖνο τὸ ἐν, πάντων
 σωστικόν, πάσης οὐσίας ὑπαρξίν ἔχον ἀληθεστέραν καὶ
 πάσης γνώσεως τρανεστέραν, οὐ μεριζόμενον τοῖς γνωστοῖς
 5 οὐδὲ κινούμενον περὶ αὐτά. τούτων γὰρ ἡ ψυχικὴ καὶ
 νοερά γνώσις ἔχει τὰς ιδιότητας, ἐκεῖνο δὲ τὸ ἐν μένει
 ἀμετάβατον ἅμα καὶ ἀδιαίρετον καὶ γινώσκει πάντα τὸν
 αὐτὸν τρόπον καὶ οὐκ ἄνθρωπον μόνον καὶ ἥλιον καὶ πᾶν
 (90) ὁτιοῦν τοιοῦτον, ἀλλὰ καὶ ἕκαστον τῶν καθ' ἕκαστα. οὐδὲν
 10 γὰρ ἐκφεύγει τὸ ἐν ἐκεῖνο, κἂν τὸ εἶναι λέγῃς κἂν τὸ γινώσ-
 κεσθαι· οὕτως ἡ τῆς προνοίας ἐνιαία γνώσις ἐν τῷ αὐτῷ
 μέρει πάντων ἐστὶ τῶν μεριζομένων γνώσις καὶ τῶν ἀτομω-
 τάτων ἐκάστου καὶ τῶν ὀλικωτάτων. ὅτι δὲ ἀσώματον τὸ
 θεῖον καὶ ἀμερὲς δῆλον. πᾶν γὰρ σῶμα πεπερασμένην
 15 ἔχει τὴν δύναμιν, καὶ τὸ μέρη ἔχον, πολλὰ καὶ οὐχ ἓν· καὶ
 εἰ ἔστιν ἡ φύσις καὶ ἡ ψυχὴ καὶ ὁ νοῦς ἀσώματα καὶ ἀμερῆ,
 πολλῷ γε μᾶλλον τὸ αἷτιον αὐτῶν. ὁ μὲν οὖν ιδιώτης ἐν

M OBR I GHF VQ

- 2 παρακτικόν conjec. B^{sv}R^{sv}. 3 ἔχων IG. ἀληθέστερον
 I. καί om. I. 3/4 καὶ — τρανεστέραν om. GHFVQ.
 4 τρανεστέρας R τρανέστερον I. μεριζόμενον] γνωριζόμενον
 B. 5 ψυχικὴ] ψυχὴ GHFO (corr. O¹). καὶ om. IGH
 FVQ. 6 ἐκείνων B. τὸ ἐν μένει] ἐν τῷ ἐνὶ μὲν M
 (add. mg. μᾶλλ (ον) κεῖ (?) ἢ τὸ ἐν μένει M²) ἐν τῷ ἐνὶ μέρει ὄν
 IG ἐν τῷ ἐνὶ μένον VQ ἐν τῷ ἐνὶ μὲν τὸ ἐν μένει OBR ἐν τῷ
 μενὶ (vel μονὶ) (νοῖ F) μέρει ὄν HF. 7 ἀμετάβατον] ἀμετάθετον
 Q. ἅμα om. IGHFVQ. καί² om. I. πάντως G.
 9 ἕκαστα] ἕκαστον MOIVQ. 10 ἐκφεύγει] φεύγει G lacuna εἰ
 F lacuna εἰ H. ἐν ἐκεῖνο] ἐν ἐκείνων B ἐν ἐκείνω GHF.
 τό²] τῷ MO. 10/I1 τὸ εἶναι — προνοίας om. I. 10
 λέγη BR λέγ M. κἂν²] καὶ GHF. τό³] τῷ MO.
 11 αὐτοῦ M (ut videtur). 12 μέρει] μένει B^mg.
 ἀτόμων I. 13 ἐκάστω I. 14 γάρ om. M (add. M²).
 15 καὶ τὸ μέρη ἔχον] τῷ (τὸ F²) μέρη (μέρει GHQ) ἔχειν
 IGHFVQ. ἔχων M (corr. M²). οὐχ] οὐ γάρ HF.
 16 ἔστιν] γε MOBR om. IGHF. φυσικὴ O (corr. O²).
 ψυχικὴ O (corr. O²).

σώματι θέμενος τὰ ὄντα ἡγείται τὰ ἀσώματα μὴ ὄντα, ἀγνοῶν ὡς μᾶλλον τὰ σώματα τοῦ μὴ ὄντος πλείον ἢ τοῦ ὄντος μετέχει διὰ τὸ ἔνυλον. ὁ δὲ φιλόσοφος τὸ σῶμα οἶονεῖ (91) 5
 τινα ἔκστασιν ἑαυτοῦ πεπονθέναι νομίζει. καὶ ὡς ἀδυνατοῦν μένειν ἐν ἑαυτῷ εἰς μέγεθος ἐχύθη σκιδνάμενον καὶ πόρρω-
 θεν ἑαυτοῦ γενόμενον. ἔστιν οὖν τὸ θεῖον ἀσώματον. οἶδε
 δὲ τὰ ὄντα ὧν ἔστιν αἷτιον οὐ μεταβατικῶς καθάπερ ἡμεῖς, 10
 νῦν μὲν τόδε, νῦν δὲ τόδε, ἀλλ' ὁμοῦ πάντα. καὶ τὰ μὲν
 ἔγχρονα ἀχρόνως, τὰ δὲ μεριστὰ ἀμερίστως καὶ τὰ διηρη-
 μένα ἀδιαιρέτως, καὶ τὰ πεπληθυσμένα ἐνοειδῶς, τὰ δὲ
 ἐνδεχόμενα ἀναγκαίως. ἄλλα μὲν οὖν ἄλλων αἷτια, αὐτὸ
 δὲ πάντων αἷτιον τῶν αἰτίων. ἐννόησον γάρ μοι ζωὴν μεγίσ-
 του φυτοῦ διὰ παντὸς ἐλθοῦσαν τῆς ζωῆς μενούσης καὶ οὐ
 σκεδασθείσης, ἀλλὰ ἐν ῥίζῃ ἰδρυμένης· ἡ παρέσχε μὲν
 τὴν πολλὴν ζωὴν τῷ φυτῷ, ἔμεινε δ' αὐτῇ οὐ πολλὰ οὔσα, 15
 ἀλλ' ἀρχὴ τοῖς πολλοῖς. πρόεισι δ' ἐκ τῆς ἀρχῆς ἕκαστα (92)
 μενούσης. καὶ τὰ μὲν πλησίον τῆς ῥίζης, τὰ δὲ προϋόντα

M OBR I GHF Q

I σώματι] σώματα VQ. τιθέμενος IGHFVQ. 2 ἀγ-
 νοῶ H. τοῦ μὴ ὄντος] μὴ ὄντα I. 3 ὁ δέ] καὶ ὡς ὁ
 VQ. σῶμα] σχῆμα O (corr. O²). 4 τινα om. BR.
 αὐτοῦ Q (corr. Q^{15v}). δυνατοῦν I. 5 εἰς] τό BR.
 σκιδνάμενον] δυνάμενον HF om. G. 6 γινόμενον IR.
 οἶδε] εἶδε B (corr. B² ms per conjecturam). 7 δέ] γάρ
 OBR om. M. τά om. RB (add. B² ms per conjecturam).
 Post ὧν add. καὶ IVQ. αἷτιον] αἰτία M (corr. M²)
 δημιουργὸν ἀκίνητον GH δημιουργὸς ἀκίνητος F om. I lacuna
 unius verbi VQ. μεταβατικῶς] μεταβεβηκός IGHFVQ.
 8 νῦν δέ] νῦν δὲ καὶ MO εἶτα G εἶτα καὶ IHFVQ. ἀλλ'
 ὁμοῦ πάντα om. VQ. ὁμοῦ] αὐτοῦ I. 9 ἔγχρονα] ἄχρονα
 VQ. 12 ἀπάντων VQ. 13 φυτοῦ] φωτός GHFVQ.
 Ante διὰ add. καὶ G. οὐ om. IGHFVQ. 14 σχεδα-
 σθείσης I. ἀλλά] ἀλλ' οἶ M (corr. M²) Q ἀλλ' οἶον IGHFV.
 ἰδρυμένης R. 15 ζωὴν om. VQ. πολλά] πολλή
 IGHFVQ. 16 τοῖς πολλοῖς] τῆς πολλῆς IGHFVQ.
 ἕκαστον I ἐκάστου VQ. 17 καὶ om. MOBRVQ. ἴοντα G.

- πόρρω ἐσχίζετο, καὶ μέχρι κλάδων καὶ καρπῶν καὶ φύλλων.
καὶ τὰ μὲν ἔμεινεν ὡς οἱ κλώνες· τὰ δ' ἐγένετο διηνεκῶς ὡς
οἱ καρποὶ καὶ τὰ φύλλα· καὶ τὰ γινόμενα αἰεὶ εἶχε τοὺς τῶν
ἄνωθεν λόγους οἷον μικρὰ δένδρα βουληθέντα γίνεσθαι.
5 καὶ θαῦμα οὐδέν· ἥ καὶ θαῦμα, πῶς τὸ πλήθος τῆς ζωῆς
ἐκ πλήθους ἦν. καὶ οὐκ ἦν τὸ πλήθος, εἰ μὴ τὸ πρὸ τοῦ
πλήθους ἦν· οὐ γὰρ μερίζεται εἰς τὸ πᾶν ἡ ἀρχή· μερισθεῖσα
γὰρ ἀπώλεσεν ἅν καὶ τὸ πᾶν. διὸ καὶ ἡ ἀναγωγὴ πανταχοῦ
ἐφ' ἑν· εἰ δὲ τῷ ὄντι ἐν λάβῃς, εἰληφας τὴν ἀρχὴν καὶ πηγὴν
10 πάντων. ἥς φυσικῶς πάντα ἐφίεται καὶ ταύτης ἕνεκα ἥ
τε φύσις ὅσα σοφίζεται δρᾷ καὶ ὁ οὐρανὸς φυσικῶ τινι
ἔρωτι τὴν ὑπερφυῆ ποιεῖται κίνησιν καὶ πάντα εἰς ἀπογεν-
νήσεις πρόεισι μιμούμενα τὴν γόνιμον δύναμιν τῆς τοιαύτης
ἀρχῆς, οὐ τὰ ἔμψυχα μόνον ἀλλὰ καὶ τὰ ἄψυχα. μεταδιδόασι
15 γὰρ καὶ ταῦτα ἑαυτῶν καθόσον τούτοις δυνατόν· θερμαίνει
γὰρ τὸ πῦρ καὶ ψύχει ἡ χιών καὶ τὰ φάρμακα τὰς ἰδίας
(93) ἐνεργείας ἐν τοῖς σώμασι δρᾷ. καὶ καθάπερ ὁ ἥλιος κέντρον
τῶν ἰδίων ἐστὶν ἀκτίνων ἐξ αὐτοῦ πασῶν ἐρχομένων καὶ
τούτου αὐθις ἀνηρτημένων καὶ περὶ αὐτὸν οὐσῶν, οὕτω

M OBR I GHF VQ

- I σχίζεται VQ. κλάδου GHF. καρποῦ GHFVQ.
2 /4 ὡς οἱ κλώνες — οἷον om. OBR. 2 κλώνοι I.
3 οἱ correxi : ὁ VQ om. MIGHF. καρπός VQ. καὶ τὰ
γινόμενα καὶ τὰ φύλλα transp. IGHFVQ. αἰεὶ] αἰ GHF.
τῶν om. I. 4 μικρά] πικρά OBR. βουληθέντι O.
γενέσθαι IGHFVQ. Post γίνεσθαι add. τὰ δὲ γλυκέα BR.
5 ἥ] εἰ IGHFVQ. 6 ἐκ] ἐξ οὐ καὶ IGHFVQ.
πλήθους] πλήθος IVQ. 6 /7 καὶ οὐκ — πλήθους ἦν om. I.
6 τὸ² om. GHF. 7 πλήθους] πλήθος VQ. 8 ἅν om.
IGHFVQ. ἡ om. IGVO. ἀγωγή MOBR ἀναγωγόν I.
Ante πανταχοῦ add. ἐστι Q. 9 ἑν εἰ] ἐν I. τῷ
ὄντι] τὸ ὄντως VQ. 10 ἥ] εἰ IQ. 11 φυσικῶς OBR.
12 ὑπερφυῆ R. ποιεῖται] κινεῖται IGHFVQ.
14 μεταδίδωσι IGHFVQ. 17 κέντρων B. 18 ἐστι τῶν
ιδίων transp. IGHFVQ. ἐξέρχομένων IFVQH (ἐξ supra
versum H) ἀνερχομένων G. 19 τούτων G. ἀνηρτημένον
R ἀνηρτημένου O. αὐτόν] ἑαυτόν I (sed ἐ expunctum) αὐτῶν
RHQ.

δὴ ἐκ θεοῦ τὰ πάντα καὶ εἰς αὐτὸν ἐπιστρέφεται πάντα καὶ
περὶ αὐτὸν ἅπαντα. ἡ γοῦν τοιαύτη μακαρία φύσις οὐχ
ἡμῖν μόνον ἀκατάληπτος, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὑπερκοσμίους ἅπασιν,
ἐκ τῶν περὶ αὐτὴν νοουμένη, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῶν κατ' αὐτήν.
ἐννόησον τοίνυν οὐσίαν ἀένναον, κατὰ δύναμιν ἄπειρον, 5
ἀκάματόν τε καὶ ἄτρυτον, οὐδαμῇ μὲν ἐλλείπουσαν, ὑπερ-
ζέουσιν δὲ τῇ ἀκραιβνεστάτῃ ζωῇ, ἐν αὐτῇ τε ἰδρυμένην
καὶ κεκορεσμένην ἐξ ἑαυτῆς, ἐνιαίως τε πάντα εἰδυῖαν καὶ
ἀμερῶς. ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ κέντρῳ πᾶς ὁ κύκλος κεντρικῶς,
εἶπερ αἰτία τὸ κέντρον αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ μονάδι πᾶς ἀριθμὸς 10
μοναδικῶς, οὕτως ἐν τῷ τῆς προνοίας ἐνί, ἐνιαίως τὰ πάντα.
καὶ εἰ εἶχε γνῶσιν τὸ κέντρον τοῦ κύκλου, κεντρικὴν ἂν
εἶχε ταύτην καὶ οὐκ ἂν ἐμέριζεν αὐτὴν τοῖς τοῦ κύκλου
μέρεσι. πάντα γοῦν ὁρέγεται καὶ ἐφίεται τῆς τοιαύτης (94)
ἀνάγκῃ φύσεως ὡς προείπομεν, καθάπερ ἴσως ἀποτε- 15
τευγμένα ὀφείλει λέγειν ὡς ἄνευ ταύτης οὐ δύνανται συστή-
ναι. ἀλλ' οἱ μὲν διὰ ῥαθυμίαν οὐδέν τι νοεῖν τῶν αὐτῶν

M OBR I GHF VQ

1 Post δὴ add. καὶ VQ. 4 νοουμένων GH0 (corr. O²).
ἀλλ' om. IGHFVQ. οὐκ om. M (add. M²). Post
αὐτὴν add. κατὰ τὸν πολλὸν ἐν θεολογία γρηγόριον I. 5 ἐν-
νόησαι GHF. 6 οὐδαμοῦ IGHF οὐδαμῶς VQ. μὲν om.
GHF. ὑπερζέουσιν] ὥσπερ ζέουσιν GHF. 7 αὐτῇ]
αὐτῇ vel αὐτῇ MOBRIH ἑαυτῇ R². τε om. BRIHFVQ.
ἰδρυμένη B. 8 κεκορεσμένην] κεκορσμημένην GHF.
αὐτῆς IGHFVQ. ἐνιαίως] ἀενάως IGHFVQ. τε] τὰ
I. Post ἀμερῶς add. καὶ GHF. 9 κεντρικῶς] κεντρι-
κός GVQ κεντρίζει HF. 10/11 εἶπερ — μοναδικῶς transp.
post πάντα I. 10 αἷτιον IGHFVQ. 11 μοναδικός IGHF
VQ. ἐνιαίως coneci: μειζόνως codices. Post πάντα lacuna
aliquot litterarum BHF. 12 εἰ om. H. αὐτὴν scripsi:
ἑαυτὴν codices. 14 Post τοιαύτης add. per conjecturam
ἀρχῆς BR. 15 ἴσως om. IGHFVQ. ἀποτεταγμένα
IGHFVQ. 16 ὀφείλει λέγειν om. IGHFVQ. ὀφείλει
λέγειν] ὀφείλεν ὀλέσθαι conj. B^{ms} R^{ms}. οὐ om. HF.
δύνανται BRQ δύνασθαι IGHF. στήναι Q. 17 ῥαθυ-
μίας B. νοεῖν post αὐτῶν transp. I. αὐτῶν] ἀλλήλων
GHF.

ἀνέχονται, οἱ δὲ καὶ μετρίως τούτων ἀψάμενοι ἀπαλλάτ-
 τονται· πολὺ γὰρ τὸ πλάτος τῶν ἀσωμάτων οὐσιῶν. οἷον
 πρὸ μεγάλου βασιλέως πρόεισι μὲν τινα πρῶτα ἐν ταῖς
 προόδοις· αἰεὶ δὲ τὰ μείζω καὶ τὰ σεμνότερα ἐπ' αὐτοῖς καὶ
 5 τὰ περὶ τὸν βασιλέα ἤδη βασιλικώτερα. εἶτα τὰ μετ' αὐτὸν
 τίμια· ἐφ' ἅπασιν δὲ τούτοις βασιλεὺς προφαίνεται αὐτὸς ὁ
 μέγας. οἱ δ' εὗχονται καὶ προσκυνοῦσιν ὅσοι μὴ προαπηλθόν
 ἀρκεσθέντες τῇ θέᾳ τῶν πρὸ τοῦ βασιλέως ὀφθέντων.
 ἐκεῖ γοῦν ὁ βασιλεὺς ἄλλος, οὐκ ἄλλοτρίων ἄρχων, ἀλλ'
 10 ἔχων τὴν δικαιοτάτην καὶ φύσει ἀρχὴν καὶ τὴν ἀληθινὴν
 βασιλείαν, ἅτε βασιλεὺς ὢν τῆς ἀληθείας καὶ κατὰ φύσιν
 κύριος τῶν οἰκείων δημιουργημάτων, βασιλεὺς βασιλέων
 (95) καὶ πατὴρ κυριώτερον καλούμενος. ἔστι μὲν οὖν καὶ ζῆ
 καὶ νοεῖ, φησί τις τῶν σοφῶν, ὡς ζωῆς αἴτιος καὶ
 15 τοῦ νοῦ καὶ τοῦ εἶναι. εἴ τις οὖν οὕτως εὐτυχήσει ὡς μέχρη
 τοῦδε τοῦ ἀγαθοῦ καταντῆσαι, πόλους ἂν ἴσχοι ἔρωτας,

M OBR I GHF VQ

I τοῦτο Q. ἀπαλλάττουσι HF. 3 πρόεισι μὲν] προά-
 σομαι VQ προηγήσομαι IGHF προασωμα (?) Q² mg. πρῶτον
 I. Post πρῶτα lacuna aliquot litterarum HF. τοῖς
 IGHF. 4 πρὸδοις B. αἰεὶ om. IGHFVQ. τὰ δὲ
 μείζονα IGHFVQ. τά² om. GHF. σεμνότερα] σεβασμι-
 ώτερα HF. αὐταῖς VQ. 5 τά² om. MOBR.
 αὐτοῦ R αὐτῶν B. 6/7 προφαίνεται ὁ μέγας βασιλεὺς transp.
 IGHFVQ. αὐτός] οὗτος VQ post βασιλεὺς lacunam habent
 HF. 7 ἔχονται F. 9 ἐκεῖ γοῦν] ἐκέισε ἂν IGHFVQ.
 ὁ βασιλεὺς] lacuna HF. ἄλλος] ἄλλ' IGHFVQ (can-
 cellavit Q). ἄλλοτρίον B (corr. B¹). II ἅτε] lacuna
 HF. τῆς ἀληθείας] τῇ ἀληθείᾳ B^{mg} per conjecturam, for-
 tasse rectius. 13 κυριωτέρως VQ κυριώτατα B^{mg} per con-
 jecturam οἰκειότερον F. ἔστι] ἔτι GVQ ὁ F om. H (lacuna
 sequitur HF). 15 τοῦ¹ om. GHFVQ expunxit I.
 οὖν om. I. οὕτως] τούτων Q. εὐτυχήσει VQ εὐτυχεῖ
 I. 16 πόρους M (corr. M³). ἔχοι Q.

ποιούς δὲ πόθους, βουλόμενος αὐτῷ συγκερασθῆναι· ὅσον
δ' ἐκπλαγείη, μεθ' οἷας ἡδονῆς θείου θάμβους ἐμπιπλώ-
μενος καὶ ἐρών τὸν ἀληθῆ ἔρωτα καὶ τοὺς δριμεῖς πόθους.
καὶ διὰ τοῦτο τῶν ἄλλων ἐρώτων καταγελαῖ καὶ τῶν πρόσθεν
νομιζομένων καλῶν καταφρονεῖ· ὑπέρκαλον γὰρ τὸ ἐρώμενον 5
καὶ αὐτάγαθον καὶ ἄκρον τῶν ἐφετῶν. ἄξιος μὲν οὖν ὕμνος
τῆς τοιαύτης ὑπερουσίας οὐσίας οὐδὲ παρὰ τῶν ἀσωμάτων
δυνάμεων τελεῖσθαι δύναται. Ἰλεως δὲ ἡμῖν γένοιτο τολμή-
σασί τι ὅλως περὶ ταύτης εἰπεῖν. αὕτη γοῦν ἡ τρισυπό-
στατος οὐσία ἢ ἐν μονάδι ὁμοῦ καὶ τριάδι προσκυνουμένη 10
δοίη τῇ ἐπικεικείᾳ σου μακραίωνα βιοτήν, ῥῶσιν σὺν εὐθυμίᾳ
καὶ τὴν τῶν οὐρανῶν ἀληθῆ βασιλείαν καὶ μὴ διαλίποι
γῇ καὶ θάλασσα τῆς θείας ἐπαπολαύουσα γαληνότητος.

M OBR I GHF VQ

I αὐτός GHF αὐτά I. συγκερασθῆναι] συνάψασθαι μᾶλλον
δὲ συγκερασθῆναι VQ συγγράψασθαι μᾶλλον δὲ συγκερασθῆναι
IGHF. 2 ἐκπλαγείη] ἐκ lacuna HF. οἷας om. F.

θείου] θεί H lacuna F. θάμβον HF. ἐμπιπλώμενοι
GHF ἐκπιπλώμενος I. Post ἐμπιπλώμενοι lacuna F.

3/6 καὶ τοὺς — ἐφετῶν om. OBR. 3 πόθους] ἔρωτας

M. 4 καί¹ om. M. τῶν ἄλλων ἐρώτων καταγελαῖ om.
(lacuna) HF. Post τῶν² add. μὲν I. 6 ἐφετῶν] ἀγα-

θῶν HF ἀγαθῶν ἐφετῶν Q ἀγαθῶν καὶ ἐφετῶν IGV. ἄξιος
μὲν οὖν ὕμνος] καὶ ἐ lacuna HF. οὖν om. BR. Post.

οὖν add. ὁ IVQ. 7 τοιαύτης om. OBR. οὐδέ] καὶ οὐ
F. παρά] περὶ HF. 8 δύναται] δυνατόν OBR om. HF.

8/13 Ἰλεως — γαληνότητος om. OBRHF. 8 δέ om.
I. 9 τι] τε Q. 10/13 προσκυνουμένη — γαληνότητος

om. IGVQ. 10 Post τριάδι add. δόξῃ τῷ μόνῳ θεῷ Q.

11 δωή M.

SIGLES DES MANUSCRITS

- M Marcianus 257, XIVe s.
C Ambrosianus C 263 inf., XVIe s. (1)
E Scorialensis I Y 9, XVIe s. (1)

O Matritensis 4616, XVe s.
B Atheniensis 1118, XVIIe s.
R Bucarestinus 493, XVIIe s.

(1) Les manuscrits C et E ne sont cités qu'aux endroits où M a été corrigé et là où ils présentent une variante intéressante.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΣΥΜΕΩΝ ΤΟΥ ΣΗΘ

ΠΕΡΙ ΧΡΕΙΑΣ ΤΩΝ ΟΥΡΑΝΙΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ

DE UTILITATE CORPORUM CAELESTIUM

Περὶ μὲν τῆς κινήσεως καὶ τῆς θέσεως τῶν οὐρανίων (1)
σωμάτων, ἔτι δὲ καὶ περὶ τοῦ μεγέθους τοῦ σχήματος ἱκανῶς
οἱ πάλοι σοφοὶ διέλαβον καὶ ὥς ἐνῆν ἀνθρωπίνῃ φύσει 5
τὰ περὶ τούτων διέγνωσαν· περὶ δέ γε τῆς τούτων τελικῆς
οὐσίας καὶ πῶς ἐκάστου θέσις καὶ κίνησις πρὸς τὴν τῶν
ἀνθρώπων ἀφορᾷ λυσιτέλειαν οὐδεὶς πρὸ ἡμῶν ὥς οἶμαι
συνεγράψατο, τῶν μὲν καθ' ἡμᾶς θεοσόφων τῆς κοινῆς καὶ
πᾶσι καταληπτῆς διδασκαλίας πεφροντικώντων, τῶν δ' ἔξω 10
σοφῶν αἰδία τὰ οὐράνια καὶ θεῖα δοξασάντων καὶ μὴ ἔνεκεν
ἡμῶν παραχθέντα. τοιαύτη γοῦν καὶ τηλικαύτη πραγματεία, (2)
μᾶλλον δ' ὕμνος τοῦ θεοῦ καὶ δοξολογία ἄχρι τῶν τῇδε
χρόνων ἀνεξερευνήτος ἔμεινεν. ὀρώμεν γάρ, ὥς φησιν ὁ
μέγας πατήρ τῆς Νύσσης Γρηγόριος, τὰ ἐν οὐρανῷ 15
κάλλη καὶ ἰδιώτης τις καὶ σοφὸς τυγχάνη, ἀλλ' ὁ μὲν
ἀπηλλάγη τὴν διαφάνειαν μόνην θαυμάσας ἢ τὸ ὕψος ἢ τὴν
λαμπρότητα· ὁ δὲ οὐ μέχρι τῶν αἰσθήσεων ἵσταται, ἀλλὰ
τὴν ἐκεῖσε ἁρμονίαν περισκοπεῖ καὶ τὰς ἐναντίας κινήσεις
καὶ τὰ λοιπὰ πάθη καὶ πλεῖον θαυμάζων πρόσσεισιν ἐπὶ 20

M(CE) OBR

1 Post αὐτοῦ add. σοφωτάτου M. 2 χρείας] αἰτίας in
Conspectu rerum natur. § 45. 7 οὐσίας] αἰτίας conj. R^{ms}.
Post πῶς add. ἡ BR. 12 ἡμῶν om. B. 13 δ' om. BR.
17 διαφάνειαν] διαφορὰν BR.

15 *De inf. qui praemature abrip.* (P. G. 46, p. 166 b c.).

πλείον τοῖς περὶ τὰ θεῖα ἐσπουδακόσιν. ἐγὼ δὲ εἰς τοιαῦτα κεφάλαια τὸν παρόντα διεῖλον λόγον χάριν σαφηνείας.

(3)

Κεφάλαια.

- Διατί σφαιροειδῆς δεδημιούργηται ὁ οὐρανός. Διατί
 5 κινούμενος. Διατί αἱ ἐν αὐτῷ κινήσεις ἐναντίαι. Διατί τὴν
 χροιάν κυάνεος. Διατί διαφανής. Διατί τοσοῦτον ἔσχε τὸ
 μέγεθος. Διατί τοσοῦτον ἡμῶν ἀφέστηκεν. Ὅτι οὐ μόνον
 ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσὶ τινὰ ἀναγκαῖα ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ χρήσιμα
 καὶ ἐπιτερπῇ. Διατί ἡ σελήνη δεδημιούργηται σφαιροειδῆς.
 10 Διατί αὖξει τοῖς ἀριθμοῖς καὶ μειοῦται. Διατί παρὰ τοῦ
 ἡλίου δέχεται τὸ φῶς. Διατί ἐστὶν ἐν αὐτῇ μέλασμα τὸ
 καλούμενον πρόσωπον. Διατί διὰ μηνὸς ἀποκαθίσταται. Διατί
 τὸν τοῦ ἡλίου δρόμον ὑπερβαίνει κατὰ τε βορρᾶν καὶ νότον.
 Διατί οὐ στηρίζει. Περὶ τοῦ μεγέθους αὐτῆς. Διατί τοσοῦ-
 (4) 15 τον τῆς γῆς ἀφέστηκε. Διατί ὑψηλοτέρα γίνεται καὶ χθαμα-
 λωτέρα. Περὶ τοῦ Ἑρμοῦ. Διατί ὁ Ἑρμῆς ὑπὲρ τὴν σελήνην
 ἐτάχθη. Διατί στίλβων παρήχθη. Διατί πλείον τῶν κζ'
 μοιρῶν τοῦ ἡλίου οὐκ ἀφίσταται. Διατί αὐτός τε καὶ οἱ
 λοιποὶ πλανῆται ἀναποδίζουσι καὶ στηρίζουσι καὶ προπο-
 20 δίζουσι. Περὶ τῶν Ἑρμοῦ ιδιοτήτων. Περὶ τῆς Ἀφροδίτης.
 Διατί οὐ καταπολὺ τοῦ ἡλίου ἀφίσταται. Διατί οὐ συνεχῶς
 οὗτος ὁ ἀστήρ ἀναποδίζει, ἀλλ' ἐνιαυτὸν παρ' ἐνιαυτόν.
 Περὶ τοῦ ἡλίου. Περὶ τοῦ μεγέθους αὐτοῦ. Διατί μὴ ἐπ'
 ὀρθοῦ καὶ παραλλήλου κύκλου φέρεται ὁ ἥλιος, ἀλλ' ἐπὶ
 (5) 25 λοξοῦ. Διατί ἡ λόξωσις τοῦ ἡλίου ἐπὶ βορρᾶν καὶ νότον
 κδ' ἐστὶ μοιρῶν ἔγγιστα καὶ οὔτε πλείον οὔτ' ἔλαττον.

M(CE) OBR.

3 κεφάλαια] spatium vacuum M. 5 αἱ om. BR.

6 τοιοῦτον codices. 12 Post καλούμενον add. αὐτῆς M.

16 ὑπέρ B^{ms} R^{ms} per conjecturam : ἐπί BR ὑπό MO cf. § 30.17 παρήχθη B. 18 οὐκ B^{sv} R^{sv} per conjecturam :om. MOBR. 19 λοιποὶ om. B. 19/20 καὶ ¹— προ-

ποδίζουσι om. BR. 20 Post τῶν add. τοῦ B. 26 ἐστι

om. M. (add. M²).

Διατί ὁ ἥλιος πρὸς τῷ θερινῷ καὶ χειμερινῷ τροπικῷ σημείῳ ἐμβραδύνει ὅσον πρὸς ἡμᾶς, πρὸς δὲ τῷ ἰσημερινῷ τὴν πορείαν ταχύνει. Διατί ἐν ταῖς βορειοτέrais καὶ ψυχραῖς χώραις μείζων ἐστὶν ἡ θερινὴ ἡμέρα ἥπερ ἡ ἐν ταῖς νοτίαις καὶ θερμαῖς. Διατί ὁ ἥλιος ποτε πλησιάζει 5 τῇ γῇ, ποτὲ ἀφίσταται. Διατί διὰ τξέ' ἡμερῶν ἀποκαθίσταται καὶ τετάρτου μιᾶς ἡμέρας καὶ οὐκ ἐν πλείονι ἢ ἐλάττονι. Διατί τοσοῦτον ἡμῶν ἀφέστηκεν. Διατί ἀνατέλλει καὶ δύνει. Περὶ τοῦ Ἄρεος, τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Κρόνου. Τίνος χάριν οἱ ἀπλανεῖς ἀστέρες παρήχθησαν. Διατί βραδεῖα ἡ 10 τούτων κίνησις. Περὶ τῆς ἀνάστρου σφαίρας. Διατί δι' ὠρῶν κδ' ἀποκαθίσταται. Διατί τὰς λοιπὰς περιάγει σφαῖρας.

Διατί σφαιροειδὴς ὁ οὐρανός. (6)

Σφαιροειδὴς δὴ παρήχθη ὁ οὐρανός πρῶτον μὲν ὅτι ἔδει 15 τῷ τελειοτάτῳ τῶν σωμάτων τὸ τελειότατον τῶν σχημάτων προσάπτεσθαι. ὅτι δὲ τελειότατον καὶ τιμιώτατον τῶν σχημάτων ἡ σφαῖρα ἐν τοῖς στερεοῖς καὶ ἐν τοῖς ἐπιπέδοις ὁ κύκλος καὶ ἄλλοις μὲν διὰ πολλῶν ἀποδέδεικται, ἡμῖν δὲ ὅσα πρὸς τὸν προκείμενον σκοπὸν χρήσιμα λεκτέον. 20 τιμιώτερος μὲν οὖν τῶν λοιπῶν σχημάτων ὁ κύκλος ὅτι ἐνοειδὴς ἐστίν· ὑπὸ γὰρ μιᾶς γραμμῆς περιέχεται, τὰ δὲ λοιπὰ ὑπὸ διαφόρων. τελειότερος δὲ ὅτι οὔτε αὖξῃσιν οὔτε μείωσιν δέχεται, ἀλλ' εἴπερ αὖξῃσαι τοῦτον ἢ μειώσαι ἐπιχειρήσεις, εὐθὺς καὶ τὸ εἶναι κύκλον ἀνήρηκας. τὰ δὲ 25(7) λοιπὰ σχήματα οὐχ οὕτως· δύναμαι γὰρ τὸ τετράγωνον εἰς τέσσαρα διελεῖν τετράγωνα καὶ προσθεῖναι ἐπ' αὐτοῖς

M(CE) OBR.

2 ἀναβραδύνει OBRC : cf. § 51.	5 θερμὴ BR.	8 ἡμῖν
B. 14 Post οὐρανός add. κεφ.	α' BR α' O.	15 δῆ]
δέ B. 17 τελειότερον MO.	τιμιώτερον MO.	
21 τιμιώτερον BR τιμιώτερ O.	23 τελειότερον R τελειότα-	
τος O τελειότατον B conj. R ^{ms} .	24 ἐνδέχεται B.	

ἕτερον τετράγωνον καὶ τὸ τρίγωνον ἐπαυξῆσαι καὶ ποιῆσαι
 μικρὸν τρίγωνον προσεκβαλὼν τὰ σκέλη αὐτοῦ, καὶ διε-
 λεῖν εἰς τρίγωνον καὶ τετράπλευρον καὶ τὰ λοιπὰ ὡσαύτως.
 ἐπεὶ δὲ τέλειον κυρίως ἐστὶ τὸ μήτε αὐξήσιν δεχόμενον
 5 μήτε μείωσιν, εἰκότως καὶ ὁ κύκλος καὶ ἡ σφαῖρα τῶν
 λοιπῶν σχημάτων τελειότερά ἐστιν. εἶτα καὶ πολυχωρη-
 τότερα ταῦτα τῶν ἄλλων εἰσὶν καὶ ἔδει τὸ πανδεχὲς τῶν
 ἄλλων σωμάτων τῷ πολυχωρητοτέρῳ τῶν ἄλλων σχημά-
 των ἀποτετορεῦσθαι παρὰ τοῦ σοφοῦ δημιουργοῦ. ἔτι εἰ
 10 τετράγωνος ἦν ὁ οὐρανὸς ἢ τρίγωνος ἢ ἑτεροσχημάτιστος,
 παρενεποδίζετο ἂν τὰ ἐν αὐτῷ κινούμενα σώματα· ἐν γὰρ
 τῇ κλίσει τῶν γωνιῶν ἔδει στάσιν τούτων γίνεσθαι.

(8) Διατί κινεῖται ὁ οὐρανός.

Ὁ δὲ Πλωτῖνος κομφῶς τῆς κυκλικῆς κινήσεως ἀπο-
 15 δίδωσιν αἰτίαν τὴν πρὸς τὸν νοῦν μίμησιν λέγων· διατί
 κύκλῳ κινεῖται ὁ οὐρανός; ὅτι νοῦν μιμεῖται· ὥσπερ γὰρ
 ὁ νοῦς ἀνακάμπτει πρὸς ἑαυτόν, οὕτω καὶ ἡ κυκλικὴ κίνη-
 σις πρὸς ἑαυτὴν ἐπιστρέφεται. κινεῖται δὲ ὁ οὐρανὸς τοῖς
 μέρεσιν, οὐ τῇ ὁλότητι· τόπον γὰρ ἐκ τόπου τὰ μέρη αὐτοῦ
 20 ἀμείβει, ἡ δὲ ὁλότης μένει ἀκίνητος. κινεῖται δὲ διὰ τὸ
 <παρεκτρίβειν> καὶ διὰ τὸ θερμαίνειν καὶ περιθάλλειν ταῦτα.
 εἰ μὴ γὰρ ἐκινεῖτο, οὐκ ἂν ἦν τὸ ὑπέκκαυμα. ὑπὸ γὰρ τῆς
 σφοδροτάτης κινήσεως θερμαινόμενος ὁ ἀήρ ἐκπυροῦται.
 μὴ ὄντος δὲ τοῦ ὑπεκκαύματος, οὐδὲ στοιχείον ἂν ἦν πυρὸς
 25 ὃ τι καὶ ποιητικωτέραν καὶ ζωογονικωτέραν κέκτηται τὴν
 ἐνέργειαν καὶ εἰδους λόγον ἐπέχει πρὸς τὰ λοιπὰ στοιχεῖα.

M(CE) OBR

2 προεκβαλὼν MO. 6 τελειότερ M τελειότερος C τελειό-
 τερον O. πολυχωρητότερ M πολυχωρητότερον O. 11 πα-
 ρεπόδιζεν BR παρεμπόδιζεν R^{8v}. ἑαυτῷ BR. 15 νοῦ
 B^{7p} R^{7p}. 20/21 διὰ τὸ <παρεκτρίβειν> καὶ om. BR.
 21 παρεκτρίβειν supplevi (cf. Arist. *De caelo*, II, 7, 2): lacuna
 circiter duodecim litterarum MO. διαθάλλειν BR.
 24 ἦν ἂν transp. BR. 25 ποιητικωτάτην BR. καὶ ζωο-
 γονικωτέραν om. BR.

Διατί αἱ ἐν τῷ οὐρανῷ κινήσεις ἐναντίαι. (9)

Αἱ δὲ ἐναντίαι κινήσεις τὸ μὲν ἐτάχθησαν διὰ τὸ ἐξ ἐναντίων συγκεῖσθαι τὰ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ, τὸ δὲ ἵνα διακριθῇ ἡμῖν ἀριδηλότερον ἢ τούτων κινήσεις τῶν οὐρανίων καὶ θαυμάζωμεν τὴν τοῦ κινουντος δύναμιν. ἔτι δὲ καὶ ἵνα ἡ 5 ἀρμονία συντελεσθῇ· οὐδεμία γὰρ ἀρμονία ἐξ ὁμοίων, ἀλλ' ἐξ ἐναντίων. διὸ καὶ ταύτην ὀρίζονται πολυμιγέων καὶ δίχα φρονεόντων ἔνωσιν. καὶ ταῦτα μὲν περὶ κινήσεως.

Διατί τὴν χροιάν κυάνεος. (10)

Κυάνεος δὲ ὁράται ὅτι λυσιτελέστερον τοῦτο τὸ χρῶμα ¹⁰ τῇ ὄψει τῶν λοιπῶν χρωμάτων ὥς μέσον ὃν τοῦ λευκοῦ καὶ τοῦ μέλανος. εἰ μὲν γὰρ λευκὸς ὠράτο, διέκρινεν ἂν τὰς ἡμετέρας ὄψεις καὶ τῆς ἐκ τῆς θέας ἡδονῆς ἀπεστέρει ἅπαντας. εἰ δὲ μέλας, σύγκρισιν ἂν ἐπεποιήκει τῶν ἡμετέρων ὄψεων καὶ ἀκαλλῆς κατεφαίνετο. πολλῶν δὲ χρωμάτων ¹⁵ μεταξὺ τοῦ λευκοῦ καὶ τοῦ μέλανος ὄντων, τὰ μὲν τῷ λευκῷ πλησιάζει, τὰ δὲ τῷ μέλανι, μέσῃ δὲ τάξιν ἐπέχει τὸ οὐράνιον σῶμα. οὐχ ὅτι δὲ κέχρωσται ὀνομάζομεν ἐπὶ τούτου χρῶμα, ἀλλ' ὅτι οὕτως ὁράται.

Διατί ἐστι διαφανής. ²⁰(11)

Διαφανείας δὲ ἔτυχεν εἰλικρινεστάτης ἵνα δι' αὐτοῦ τὰ τῶν λαμπρῶν σωμάτων φῶτα διαπορθμεύηται καὶ ἵνα ἡ ἡμετέρα ὄψις δικνῆται δι' αὐτοῦ ἀπαρεμποδίστως καὶ ὁρᾷ

M(CE) OBR

1 αἱ om. B. 2 δέ om. B. 3 τά B^{sv} R^{sv} per conjecturam: τῶν OBRM¹C τόν M τῷ E. 4 τῆς οὐρανίας M.

5 θαυμάζωμεν MRB^{γρ}: θαυμάζομεν O θαυμάσωμεν BR^{γρ}.

10 χρῆμα B. 18 σῶμα: fort. leg. χρῶμα. κέχρωσται MORB^{ms}: κέχρωσθαι B. 21 δέ om. BR. 23 δικνεῖται R (corr. R²).

πάντα τὰ ἐν αὐτῷ· διαφανέστερος γάρ ἐστι καὶ αὐτοῦ τοῦ
 ἁέρος ὅσον καὶ βαθύτερος. εἰ μὴ γὰρ ἦν τοιοῦτος, οὐκ ἂν
 κατελάμβανεν ἡ ἡμετέρα ὄψις καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀπλανεῖς
 ἀστέρας.

(12)₅ Περὶ τοῦ μεγέθους τοῦ οὐρανοῦ.

Τοσοῦτου δ' εὐπορεῖ μεγέθους ὅσον καὶ τὴν ἀπειρίαν
 ἐκφεύγειν (μόνον γὰρ τὸ θεῖον ἄπειρον) καὶ τῷ ὑπερμε-
 γέθει τοῦ μήκους καὶ πλάτους καὶ βάθους καταπλήξαι
 δύνασθαι τὸν ἀνθρώπινον λογισμόν καὶ πρὸς δοξολογίαν
 10 κινήσαι τοῦ πλάσαντος. ὅτι δὲ ὑπερμεγέθης ἐστὶ πολλοῖς
 μὲν ἀποδεδεικται, δῆλον δὲ καὶ ἐκ τοῦδε· ὁ γὰρ Πτολεμαῖος
 ἐν τῇ μεγάλῃ συντάξει διὰ γεωμετρικῶν μεθόδων καὶ
 ἀναμφηρίστων ἐπιχειρημάτων ἀπέδειξε τὸν ἥλιον ἑκα-
 15 τονταεβδομηκονταπλασίονα τῆς γῆς ὄντα ὅλης· καὶ τινες
 δὲ τῶν ἐν τοῖς ἀπλανέσι λαμπρῶν ἀστέρων ἀπέδειξεν
 ἑβδομηκονταπλασίονας τῆς γῆς ὄντας. χάρις οὖν τῷ σοφῷ
 δημιουργῷ ὅτι τοσοῦτον μέγεθος καταληπτὸν ζῶν τριπλή-
 χει πεποίηκεν ὃ οὐδ' ἀρκεῖται μέχρι τούτου ἵστασθαι,
 ἀλλ' ὡς σώματος καταφρονεῖ καὶ τὴν ἀπειρίαν περισκοπεῖ.

(13)₂₀ Περὶ τῆς τοῦ οὐρανοῦ ἀποστάσεως.

Τοσοῦτον δὲ τῆς γῆς ἀφίσταται ὅσον ὑπερκεῖσθαι ταύτης
 καταπολὺ καὶ καταπλήττειν τῷ διαστήματι καὶ τὰ ἐν αὐτῷ
 σώματα τῇ ἀποστάσει μὴ κρύπτεσθαι. περὶ δὲ τοῦ ἐπίσης
 πανταχόθεν τῶν τῆς γῆς μερῶν ἀφίστασθαι εἴρηται ἡμῖν
 25 ἱκανῶς ἔνθα περὶ τῆς γῆς διεξήλθομεν.

M(CE) OBR

6 τοσοῦτον MO. 13 ἑκατὸν ἑβδομηκονταπλασίονα B ἑκα-
 τονταεβδομηκονταπλά ME — ἄσιον C. 15 ἀπέδειξεν] ἀπέ-
 δεῖξάν τινες M. 16 ἑκατονταεβδομηκονταπλασίονας ME ἑκατα-
 πλασίονας C ἑκατονταπλασίονας C². 24 τῶν om. BR.

II Synt. math., V, 16.

Περὶ τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἀναγκαίων (14)
καὶ χρησίμων καὶ ἐπιτερπῶν.

Ὡσπερ οὖν οἰκίας σοφὸς δημιουργὸς οὐ μόνον προνοεῖται τῶν πρὸς σύστασιν ταύτης ἀναγκαίων, οἷονεὶ θεμελίων καὶ τοίχων καὶ ὀρόφων, ἀλλὰ καὶ τῶν χρησίμων οἷονεὶ 5 θυρίδων, ταμείων καὶ τῶν ὁμοίων, ἔτι δὲ καὶ τῶν ἐπιτερπῶν ὡς ζωγραφίων, χρυσωμάτων καὶ λίθων συνθέσεως πολυειδῶν· οὕτω καὶ ἡ θεία πρόνοια οὐ πάντα τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ πρὸς τὰ τῇδε τοῦ ἀναγκαίου χάριν ἐδημιούργησεν, ἀλλὰ καὶ τινα τοῦ χρησίμου καὶ ἐπιτερποῦς. καὶ ἀναγκαία 10 μὲν αὐτοῦ ἡ τοῦ οὐρανοῦ κίνησις· ἀναγκαῖος δὲ καὶ ὁ ἥλιος καὶ ἡ τοῦτου κίνησις· ἡ δὲ σελήνη οὐκ ἀναγκαία, ἀλλὰ χρήσιμος, τὸ δὲ χύμα τῶν πολλῶν ἀστέρων ἐπιτερπές. κοινωνεῖ δὲ ἀλλήλοις τὰ τοιαῦτα κατὰ τε τὸ ἐπιτερπές καὶ τὸ χρήσιμον· ὁ γὰρ ἥλιος, εἰ καὶ ἀναγκαῖός ἐστι, ἀλλ' ἔχει 15 τὸ χρήσιμον ἅμα καὶ ἐπιτερπές, ὥσπερ καὶ ἐν ἀρίστη οἰκίᾳ, οἱ ὀροφοὶ ἔχουσι ταῦτα πολλάκις. ἡ δὲ σελήνη, <εἰ> καὶ τοῦ (15) χρησίμου μετέχει πλεόν, ἀλλ' ἐστὶν ἐν αὐτῇ καὶ τὸ ἐπιτερπές, ὥσπερ καὶ αἱ ἐν πολυτελεῖ οἰκίᾳ ἀναγεγραμμένοι θυρίδες ἔχουσι πρὸς τῷ χρησίμῳ καὶ τὸ τοιοῦτον. τὸ δὲ τῶν ἀστέρων 20 χύμα, εἰ καὶ τοῦ ἐπιτερποῦς μετέχει πλεόν, ἀλλ' ἐστὶν ἐν αὐτοῖς καὶ χρήσιμά τινα· ἐν γὰρ ἀμύνῳ νυκτὶ φωτίζει μικρὸν τὸν ἀέρα καὶ τινες τούτων ὁδηγοὶ τοῖς ναυτίλοις γίνονται καὶ τὰς τοῦ ἀέρος καταστάσεις ἐπισημαίνουσι. οἱ δὲ πλανῆται τὸ χρήσιμον μᾶλλον ἔχουσι ἢ τὸ ἐπιτερπές. 25 τούτων οὖν οὕτω προϋποτεθέντων, λεκτέον καὶ περὶ τῶν

M(CE) OBR

- I τῷ om. OBR. καὶ om. OBR. 2 καί¹ om. OBR.
5 τειχῶν B. 6 ἔτι] ἔστι B. 8 τῷ om. BR.
10 ἀναγκαίου CBR. 11/12 ἀναγκαῖος — κίνησις om. BR.
14/18 κοινωνεῖ — ἐπιτερπές om. OBR. 17 εἰ ad-
didi : om. codices. 19 αἱ om. M. 24 καταστάσεις
M^{sv}C^{sv}OR : μεταστάσεις B ἐπισυστάσεις MC ἐπικατασυστάσεις E.
25 πλανῆτες B. 26 οὖν om. B. προϋποθεμένων BR.

κατὰ μέρος ἐν τῷ οὐρανῷ σωμάτων καὶ σκοπητέον τὰ αἰτίαις αὐτῶν καθάπερ καὶ ἐπὶ τοῦ ὅλου ἐρρήθη οὐρανοῦ. ἐπεὶ δὲ ἡ σελήνη προσεχεστέρα ἡμῖν ἐστὶ τῶν λοιπῶν ἀστέρων καὶ τοῦ ἡλίου, προτακτέον τὴν περὶ ταύτης σκέψιν
5 καὶ διεξιτητέον πρῶτον τὰ περὶ τοῦ σχήματος αὐτῆς.

(16) Περὶ τοῦ τῆς σελήνης σχήματος.

Σφαιροειδὴς τοίνυν ἐδημιουργήθη διὰ τε τὰς προειρημένας αἰτίας τῆς τελειότητος καὶ τιμιότητος τοῦ σφαιρικοῦ σχήματος καὶ τὸ εὐκυνητότερον τοῦτο εἶναι τῶν πολυ-
10 γωνίων σχημάτων. καὶ αὕτη μὲν κοινὴ ἐστὶν αἰτία πάντων τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ σωμάτων· ἅπαντα γὰρ τὰ οὐράνια σώματα τοιούτου ἡυμοίρησε σχήματος. ἔχει δέ τινα τὸ σφαιροειδὲς τῆς σελήνης ἰδίαν αἰτίαν παρὰ τὰ λοιπὰ διὰ τοὺς φωτισμούς· εἰ μὴ γὰρ ἦν σφαιροειδὴς, οὐκ ἂν ὑφίστατο τοιαύτην αὐξο-
15 μείωσιν. ὑποθώμεθα δὲ ταύτην δισκοειδῇ δεδημιουργῆσθαι· ἐπεὶ τοίνυν ἀπὸ τοῦ ἡλίου τὸ φῶς δέχεται, ὅλη ἂν ἐφωτίζετο ὁπότε περιελάμπετο, μὴ τινων αὐτῆς ἐπιπροσθουμένων μερῶν ὑπὸ τῆς τοῦ σφαιροειδοῦς κυρτότητος, ἀλλ' ἅμα τῷ προσβαλεῖν τὸν ἥλιον ἐπὶ τι μόριον τοῦ πρὸς ἡμᾶς
20 μέρους αὐτῆς τὴν ἀκτῖνα, εὐθὺς ἂν ἐγίνετο πλησισέληνος· καὶ οὕτως ἄχρι τῆς πρὸς τὸν ἥλιον διετέλει ἐγγύτητος· τηνικαῦτα γὰρ καὶ πρὶν ἢ συνοδεῦσαι ὅλη ἂν ἐσκοτίζετο καὶ νύκτας ἱκανὰς ἐν σκοτομήνῃ διήγομεν.

(17) Περὶ τῆς αὐξομειώσεως ταύτης.

25 Νυνὶ δὲ σφαιροειδὴς οὔσα τοιούτους δέχεται τοὺς φωτισμούς καὶ σῆμα μηνιαῖον χρηματίζει τοῖς ἀνθρώποις· καὶ

M(CE) OBR

2 ἐρρέθη Β.

5 διεξιτέον BR.

11 τῷ om. OBR.

σωμάτων om. BR.

12 ἡμοίρησε O.

15 δημιουργῆσθαι

R δημιουργεῖσθαι Β.

19 προσβαλεῖν] βαλεῖν BR.

21 οὕτως] οὕτε BR.

22 ἂν om. MO.

προσεχῆς οὖσα τῷ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ κόσμῳ μιμείται
τὴν αὐξομείωσιν αὐτοῦ μόνη παρὰ τὰ λοιπὰ τὰ ἐν τῷ οὐ-
ρανῷ σώματα· ὥσπερ γὰρ τὰ ἐν ἡμῖν σώματα ἀπό τινος
ἀρχῆς ἀρχόμενα αὖξει κατὰ μικρὸν καὶ προκόπτει τῇ
ἡλικίᾳ ἄχρις οὗ τὸ τέλειον καταλάβῃ, εἴτα φθίνει κατ' 5
ὀλίγον ἄχρι τῆς παντελοῦς φθορᾶς, οὕτω καὶ τὰ φῶτα
ταύτης.

Διατί παρὰ τοῦ ἡλίου δέχεται τὸ φῶς. (18)

Ἐπεὶ δὲ ὁ αἰσθητὸς οὗτος κόσμος δεῖγμά ἐστι τοῦ νοη-
τοῦ, εἰς δὲ ἐν ἐκείνῳ λαμπρύνει καὶ καταυγάζει τὰ σύμπαντα, 10
οὕτως ἔδει καὶ τὸν ἥλιον μόνον φωτίζειν τὸν τῇδε κόσμον
καὶ μὴ ἔχειν κοινωνὸν τὴν σελήνην εἰς τὴν τοιαύτην ἐνέρ-
γειαν, ἀλλ' αὐτὴν μὲν δέχεσθαι παρ' ἐκείνου τὸ φῶς, τοῦτο
δὲ πρὸς τὰ τῇδε διαπορθμεύειν. καὶ οἱ φωτισμοὶ δὲ ταύτης
οὕτως ἐτάχθησαν ἵνα μήτε πάσας τὰς νύκτας φωτίζῃ καὶ 15
ποιῇ σχεδὸν ἴσας ταύτας ταῖς ἡμέραις, μήτε στερεῇται
τέλεον τὰ τῇδε τοῦ ἐν νυκτὶ φωτός, ὅποτε χρειῶδες τι καὶ
σχεδὸν ἀναγκαῖον ἔργον τοῖς ἀνθρώποις ἐν ταῖς νυξὶ πρόκει-
ται, ὡς ὁδοιπορία ἢ ναυτιλία καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ ὅρα μοι (19)
ἐνταῦθα ὡς καὶ τοῖς ἄλλοις τὴν σοφωτάτην πρόνοιαν. ὅτε 20
γὰρ ἀμυδρὸν ἔχει τὸ φῶς, δύνει ταχέως ὡς ἀλυσιτελής.
ὅσον δὲ αὖξει, τοσοῦτον καὶ ὑπὲρ γῆν μένει καὶ ἀνάλογον
ποιεῖται τοῖς φωτισμοῖς τὴν ἄνωθεν διαμονήν· πλησισέλη-
νος γὰρ γενομένη πᾶσαν τὴν νύκτα διαρκεῖ. ἀλλὰ καὶ ἔτε-
ρόν ἐστι ταύτης θαυμάσαι· ὅτε γὰρ αἱ νύκτες εἰσὶν ὀλι- 25
γοχρόνιοι, οὐκ ἐμβραδύνει ἄνωθεν ἡμῶν ὡς καὶ τὴν ἡμέραν
καταλαβεῖν· ὅτε δὲ ἐπιμήκεις γένωνται, μέχρις ἡμέρας πλη-

M(CE) OBR

4 ἀρχῆς om. BR. 9 ἐπεὶ δέ] ἐπειδή OBR. 19 ἢ]
καὶ B. μοι] μή B. 21 ἀλυσιτελής BRO (corr. O¹).
23 τοῖς φωτισμοῖς M¹E: τὸν φωτισμόν MC OBR.
25 ἐστι] τι BR. 26 τὴν om. BR.

- (20) σισέληνος οὐσα ἐξυπηρετεῖ. τὸ δὲ παρὰ τοῦ ἡλίου ταύτην
 δέχεσθαι τὸ φῶς ἀνενδοίαστον, εἰ μὴ τις ἀμβλυωπεῖ τοὺς
 νοερούς ὀφθαλμούς καὶ τυφλώττει πρὸς τὴν ἀλήθειαν. τινὲς
 γὰρ τὸ ἐποίησεν ὁ θεὸς τοὺς δύο φωστήρας τοὺς μεγάλους
 5 προφέρουσιν εἰς μαρτυρίαν τοῦ ἔχειν οἰκοῦν τὴν σελήνην
 τὸ φῶς. ἀλλ' ἴστωσαν οὗτοι ὡς πᾶν τὸ φωτίζειν φωστήρ
 λέγεται καὶ παρ' ἄλλου φωτιζόμενον ἀντιφωτίζει. μεγάλη
 δὲ ὠνομάσθη καὶ αὕτη ὅσον πρὸς τὸ φαινόμενον καὶ ὅτι
 πολλῶν ἀστέρων συνέλευσις οὐκ ἀποτελεῖ ἴσον ταύτῃ φῶς.
 10 οὐ γὰρ πρὸς φιλοσόφους ἦν τῷ θείῳ Μωϋσῇ ὁ λόγος,
 ἀλλὰ πρὸς τινὰς ἰδιώτας καὶ τῶν ἀγοραίων χείρονας. ὅτι
 μὲν οὖν τῆς σελήνης τὸ χρῶμα λαμπρόν ἐστι καὶ ἀνθρακοει-
 δὲς δῆλον ἐν τῷ καιρῷ τῶν ταύτης ἐκλείψεων, πλὴν τὸ
 ἀκτινοβολεῖν ἐκ τοῦ ἡλίου αὐτῇ περιγίνεται. δεκτικὸν μὲν
 15 οὖν τὸ σῶμα ταύτης τοῦ φωτός καὶ λεῖον· εἰ γὰρ μὴ τοῦτο
 ἦν, οὐκ ἂν ἀνεκλῶντο ἀπ' αὐτοῦ αἱ ἀκτῖνες.

(21) Περὶ τοῦ τῆς σελήνης προσώπου.

- Ἐχει δὲ ἐν αὐτῇ τὸ καλούμενον πρόσωπον· ὅπερ διὰ
 δύο αἰτίας συνουσίωται ταύτῃ, τραχύτης τις ὃν τῶν μερῶν
 20 ἐκείνων ἐν οἷς ἐμφαίνεται· τὸ μὲν ἵνα γνῶμεν ἀκριβῶς
 ὡς τὰ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ πάντα ἀτελῆ ἐστι καὶ δυσεῖδη
 καὶ ὡς ἡ ἐν τούτοις τελειότης οὐ κυρίως τελειότης οὐδὲ τὸ
 κάλλος, κάλλος. ἰδοὺ γὰρ ἡ σελήνη διὰ τὸ πλησιάζειν τοῖς
 τῇδε, εἰ καὶ ἐν οὐρανῷ ἐστιν, ἀλλ' οὖν ἔχει πολλὰς ἐλλείψεις.
 25 πρῶτον μὲν τὰς ἀῤῥομειώσεις τῶν φώτων, εἴτα καὶ τὰς
 ἐκλείψεις καὶ τοῦτο τὸ πρόσωπον· ὅτε γὰρ τελεία εἶναι

M(CE) OBR

- 2 ἀνδοίαστον B. ἀμβλυωπός B. 5 προσφέρουσιν CB.
 7 ἄλλου] ἀλλήλου B. ἀντιφωτίζει R (corr. R²).
 8 ὠνόμασε MC (corr. M²). καί¹] ἡ B. 14 ἀκτι-
 νοβολόν B. 15 τοῦτο : fort. leg. τοιοῦτο. 18 αὐτῇ MOR.
 19 συνουσιῶται B. 20 ἀκριβῶς om. B. 22 τε-
 λειότητος et τελειότητες R (corr. R¹). 26 ἐκλείψεις B^{sv}
 R^{sv} per conjecturam : ἐλλείψεις MOBR.

δοκεῖ καὶ πλησιφαῆς, ἀτελής ἐστὶ διὰ τὰ εἰρημένα ἀφώτιστα
 μέρη. τὸ δὲ ἵνα μὴ πλείον τοῦ δέοντος τῇ νυκτὶ φωτίζει·
 εἰ γὰρ μὴ οὕτως τὰ τοιαῦτα εἶχε μέρη, ἐπὶ πλείον ἂν τὰ
 τῇδε κατηύγαζεν, ἐκφαντικωτέρας τε καὶ πλείονας τοῦ
 χρησίμου τὰς ἐνεργείας ἐξέπεμπε. κινεῖται δὲ ἀπὸ δυσμῶν 5
 ἐπὶ ἀνατολὰς διὰ τὴν προειρημένην κοινὴν αἰτίαν.

Διατί διὰ μηνὸς ἀποκαθίσταται. (22)

Ποιεῖται δὲ καὶ μηνιαίαν σχεδὸν τὴν ἀποκατάστασιν
 ἵνα καθάπερ ἀμυδρά τις ἡμέρα τὸ φῶς ἐστὶ ταύτης, οὕτω
 καὶ μικρὸς ἐνιαυτὸς ἢ ἀποκατάστασις αὐτῆς. καὶ γὰρ 10
 οἱ πλείονες τῶν ἀνθρώπων ὅταν ἴδωσι ταύτην ἀρξαμένην
 φωτίζεσθαι, λέγουσιν ἀρχὴν τινα εἶναι μηνός. καὶ ὅτε πλησι-
 σέληνος γένηται, λέγουσι τὸν μῆνα μεσάζειν· καὶ ἐπὶ τῶν
 λοιπῶν αὐτῆς σχημάτων ὁμοίως, καθάπερ ἔσχον τὸ τοιοῦ-
 τον σημεῖον οἱ Ἄραβες καὶ τὰ ἔθνη τῶν Ἀγαρηνῶν μέχρι 15
 τοῦ νῦν καὶ ἕτερα.

Διατί τὴν ἡλιακὴν ὁδὸν ὑπερβαίνει ἢ σελήνη. (23)

Τὴν τοιαύτην δὲ τελεῖ κίνησιν οὐκ ἐπὶ τοῦ διὰ μέσου τῶν
 ζωδίων κύκλου, ἀλλ' ὑπερεκπίπτει τούτου καὶ ποιεῖται τὸ
 λεγόμενον πλάτος πρὸς τε βορρᾶν καὶ τὸν νότον· μοίρας 20
 γὰρ πέντε ὑπερβαίνει τὸν εἰρημένον κύκλον κατ' ἀμφοτέρω
 τὰ μέρη καὶ τοῦτο διὰ δύο αἰτίας. πρῶτον μὲν ἵνα μὴ
 καθ' ἕκαστον μῆνα ἐκλείπη καὶ ἄχρηστος ἢ πλησιφαῆς
 αὐτῆς χάρις κατὰ μῆνα γίνηται· εἰ γὰρ τὴν αὐτὴν ὁδὸν
 τῷ ἡλίῳ διώδευε καὶ μὴ εἶχεν ἄδειαν ἐκφεύγειν τὰς πρὸς 25

M(CE) OBR

1 δοκῇ O.	4 ἐκφαντικωτέρας OBR.	8 σχεδὸν B ^{ms}
per conjecturam OM ¹ CE :	σχέσιν MBR.	15 σημαῖον B.
17 ἡλιακόν B.	18 διαμέσου OBR.	19 κύκλων O (corr.
O ²).	τούτου B : τούτου MOB ^{ms} R.	24 γένηται BR
γίνεται O (corr. O ²).	25 τὰς om. MO.	

- τὸν ἥλιον ἀκριβεῖς διαμέτρους καὶ διὰ τοῦ τοιούτου πλάτους ἐκκλίνειν, κατὰ μῆνα ἂν ἐκλείψεις ἐγίνοντο· καὶ ὅτε ἔδει ἡμᾶς τοῖς φωσὶν αὐτῆς καταχρῆσθαι, τότε ἂν ἐσκοτίζετο·
- (24) ἐν γὰρ πανσελήνοις αἰεὶ σεληνιακαὶ ἐκλείψεις ἀποτελοῦνται.
- 5 νῦν δὲ πλάτος ἔχουσα ἱκανὸν διὰ τινων μακρῶν περιόδων τὸ τοιοῦτον πάθος ὑφίσταται· καὶ τοῦτο ἵνα μὴ μάθωμεν ὀνομάζειν ταύτην θεόν, ἀλλὰ πρόδηλον ὄραν τὴν ἐν ταύτῃ ἔλλειψιν διὰ τῆς ἐκλείψεως. δεύτερον ἵνα καταυγάζῃ τὰ νοτιώτερα μέρη καὶ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσι τὰς οἰκείας
- 10 ἐνεργείας ἐμφαίνει· εἰ γὰρ μὴ τὴν τοῦ ἡλίου λόξωσιν ὑπερέβαινεν, οὐκ ἂν τὰ εἰρημένα μέρη τῆς γῆς τῶν ἐνεργειῶν αὐτῆς ἐπαπήλαυε διὰ τὸ εἶναι τὰς λαμπηδόνας ταύτης τῶν τοῦ ἡλίου ἀμυδροτέρας καὶ ἥττονας. ὁ γὰρ ἥλιος δυναμικώτερος ὢν καὶ πόρρωθεν τὰς ἐνεργείας ἀφίησιν· ἡ δὲ οὐ
- 15 τοιαύτη.

(25) Διατί οὐ στηρίζει.

Οὐ στηρίζει δὲ οὐδ' ἀναποδίζει καθάπερ οἱ λοιποὶ ἀστέρες· ἐκεῖνοι γὰρ τὰ τοιαῦτα πάθη ὑφίστανται διὰ τὸ μὴ εἶναι τῷδε τῷ κόσμῳ κατὰ πλεῖστον ὠφέλιμοι· τὴν δὲ

20 σελήνην χρησιμωτάτην οὖσαν οὐκ ἔδει τοιαύταις κινήσεσι περιπλέκεσθαι. ἔχει δὲ ἀντὶ ἀναποδισμοῦ τὴν λεγομένην τῶν ἀριθμῶν μείωσιν· ποτὲ μὲν γὰρ βραδυτέραν ποιεῖται τὴν κίνησιν, ποτὲ δὲ ταχυνωτέραν διὰ τὸ κοινὸν σύμπτωμα.

(26) Περὶ τοῦ μεγέθους τῆς σελήνης.

25 Τὸ δὲ μέγεθος αὐτῆς πρὸς μὲν τὸ τοῦ ἡλίου πάννυ ἀσύγκρι-

M(CE) OBR

- 2 ἐκλείψις ἐγίνετο BR. 3 αὐτοῖς M. καταχρᾶσθαι M.
 6 ἀφίσταται B. 7 τὴν ἐν ταύτῃ] τῆς ταύτης BR.
 10 ἐμφαίνει R (corr. R²). μὴ om. BR. 19 ὠφέλιμον
 BR. 22 βραδυτέραν B^{ms} R^{ms} per conjecturam : βραχυντέραν
 MOBR. ποιῆται B. 23 τὴν om. B. ταχυνωτέραν
 MO : ταχυντέραν B^{ms} R^{ms} per conjecturam παχυντέραν BR.
 25 δέ om. BR.

τον διὰ τὴν σμικρότητα, πρὸς δὲ τὴν γῆν λόγον ἔχει ὑποεικοσιενναπλάσιον. ἔδει γὰρ τὰ πλησιέστερα τῶν σμικρῶν σωμάτων μὴ ὑπερέχειν εὐθὺς χωρὶς ἀναλογίας κατὰ τὸ μέγεθος.

Περὶ τῆς ἀποστάσεως αὐτῆς.

5(27)

Ἀφέστηκε δὲ τοσοῦτον ὥς μήτε τῇ πόρρῳθεν ἀποστάσει ἄδηλον ἔχειν τὴν ἐνέργειαν ἢ καὶ τὸ σῶμα, μήτε διὰ τὴν ἐγγύτητα πλείονα τοῦ δέοντος ἐνδείκνυσθαι τὴν δύναμιν. εἰ μὲν γὰρ ἐτάχθη κινεῖσθαι ἔνθα Ἑρμῆς ἢ Ἀφροδίτη, ἀμυδρὰν εἶχεν ἂν τὴν ἐνέργειαν· εἰ δὲ ἔνθα ὁ Κρόνος, οὐδ' ¹⁰ ὅλως ἂν κατεφαίνετο. εἰ δὲ ἔνθα ὁ ἥλιος, ὥσπερ ἂν ἴσως ἀστὴρ ἐχρημάτιζεν. εἰ δ' αὖ κάτωθεν πάλιν ἦν καὶ προσεχέστερα ἦν ἡμῖν, ὁμοιολαμπεῖς ἂν ἐποίει ταῖς ἡμέραις τὰς νύκτας καὶ ἐφώτιζε πλεόν τοῦ δέοντος καὶ τὰς ὑγρότητας ὑπὲρ μέτρον ἐπεδαψίλευεν. ὀρώμεν γὰρ καὶ ποταμούς ¹⁵ καὶ πηγὰς καὶ θαλάσσας καὶ λίμνας συμμειούμενα τοῖς φωσὶν καὶ συναυξανόμενα, ἔτι δὲ καὶ καρπούς καὶ φυτὰ καὶ ζώων σώματα.

Διατί ὑψηλοτέρα καὶ χθαμαλωτέρα γίνεται. (28)

Θαυμαστὴ δὲ ἡ κατὰ ἀπόγειον αὐτῆς καὶ ὑπόγειον κίνησις· εἰ γὰρ μή ποτε μὲν ἀφίστατο τῶν τῆδε, ποτὲ δὲ ἐπλησίαζεν, ἢ τῇ ὑπερβολῇ τῶν δικνουμένων αὐτῆς πρὸς ἡμᾶς ἐνεργειῶν ἔβλαπτεν ἂν αἰεὶ πλησιάζουσα ἢ τῇ ἐλλείψει ἀφισταμένη ἐστέρει τοῦ χρησίμου ἑαυτῆς· ἐστερήθη γάρ, πρὸς ταῖς ἄλλαις αὐτῆς ἐνεργείαις, καὶ ἡ τοῦ ὠκεανοῦ παλίν- ²⁵ ροια ταῖς κινήσεσιν αὐτῆς συμπεριαγομένη.

M(CE) OBR

1 ὑποεικοσιενναπλάσιον B. 9 ἢ COBR : ἢ ἡ ME.
ἀφροδίτης M. 10/11 οὐδόλως MO. 12 προσεχέστερον
BR. 17 συναυζόμενα R. δέ om. BR. 24 ἐστε-
ρήθη] ἐτηρήθη MO.

(29) Περὶ τοῦ Ἑρμοῦ.

Ἀνάγει με ὁ λόγος καὶ ἐπὶ τὴν ἑρμαϊκὴν σφαῖραν καὶ
 προτρέπει σκοπεῖν καὶ τὰ περὶ ταύτης. οὗτος οὖν ὁ ἀστήρ
 βραχύτατός ἐστι πάντων τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ. ἔχει δὲ ἑλλεί-
 5 ψεις τινὰς διὰ τὸ πλησιάζειν τοῖς ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ
 καθάπερ ἐπὶ τῆς σελήνης εἴρηται· πρῶτον μὲν τὸ βραχὺ
 τοῦ μεγέθους· εἶτα τῷ μὴ πλεῖον τῶν κζ' μοιρῶν δύνασθαι
 τοῦ ἡλίου ἀφίστασθαι, τοὺς συνεχεῖς ἀναποδισμούς καὶ
 στηριγμούς καὶ προποδισμούς· τὸ πολλάκις ἐγκάρσιον καὶ
 10 ὕπαυγον γίνεσθαι καὶ τὸ σπανίως ἡμῖν φαίνεσθαι.

(30) Διατί ὁ Ἑρμῆς ὑπὲρ τὴν σελήνην ἐτάχθη.

Ἐτάχθη δὲ ἐν χώρᾳ ἀναστρέφεσθαι καθ' ἣν καὶ ἀστήρ
 φαίνεται· εἰ γὰρ ἔνθα ἡ σελήνη ἐστὶν οὗτος ἀνεστρέφετο,
 ὑπὲρ ἀστέρα ἂν ἐφαίνετο κατὰ τὸ μέγεθος. εἰ δὲ ἔνθα ἡ
 15 Ἀφροδίτη, τέλεον ἂν ἐκρύπτετο.

(31) Διατί ὁ Ἑρμῆς στίλβει.

Ἔστι δὲ καὶ μικρός τις ἡλίου πρόδρομος· ὁπόταν ἐὼς
 ἐστι. διὸ καὶ τὸ στίλβον αὐτῷ χρῶμα περιετέθη ἵνα γνωρί-
 ζηται· καὶ στίλβοντα αὐτὸν οἱ παλαιοὶ διὰ τοῦτο ἐκάλουν.

(32)₂₀ Διατί πλησιάζει τῷ ἡλίῳ.

Ἐμφαίνει δὲ ἡμῖν διὰ τῆς κινήσεως μέγιστον δεῖγμα τοῦ

M(CE) OBR

2 με] μὲν BR. 4 τῷ om. B. 6 τῷ βραχεὶ OBR.
 7 τῷ BR: τό MO. 9 τό MOR: τῷ BR. 10 τό
 MOR: τῷ B. 11 ὑπὲρ conjeci (cf. supra § 4): ἐπὶ BRO^a
 ὑπὸ M et fortasse O. 12 ἀνεστράφθαι MCO ἀναστράφθαι E.
 15 ἀφροδίτης M. 16 ὁ Ἑρμῆς om. MO. στίλ-
 βων BR στίλβ O: cf. § 4. 17 ἕως BR.

δεῖν τὰ ἡττονα καὶ χείρονα τοῖς μείζουσι καὶ κρείττοσιν
ἔπεσθαι. οὐ γὰρ κατὰ πολὺ, ἔφαμεν, δύναται τοῦ ἡλίου
ἀφίστασθαι, ἀλλὰ μέχρι τινὸς ἀποστάς, ἀναποδίζει πάλιν
πρὸς τοῦτον φερόμενος.

Διατί αὐτὸς καὶ οἱ λοιποὶ πλανῆται
ἀναποδίζουσι.

5(33)

Καὶ ἐπεὶ ταῦτα κοινὰ ἐστὶ τὰ πάθη τῶν πέντε πλανω-
μένων ἡγουν ἀναποδισμοί, προποδισμοὶ καὶ στηριγμοί,
φέρει τι καὶ περὶ τούτων κοινῶς εἴπωμεν. οἱ μὲν οὖν παλαιοὶ
θεῖα δοξάζοντες εἶναι σώματα, ἀνοίκεια τούτοις ἐλογίζοντο ¹⁰
τὰ τοιαῦτα πάθη· διὸ καὶ ὑποθέσεις τινὰς ὑπέθεντο ἐπι-
κύκλων τινῶν καὶ ἐκκέντρων κύκλων καὶ ὁμοκύκλων καὶ
ὁμοκέντρων καὶ τοιούτων, ἵνα διὰ τῶν τοιούτων δείξωσιν ὥς
ἢ ἐν τούτοις φαινομένη ἀνωμαλία οὐκ ἀνωμαλία ἐστὶν ἀλλ'
ὁμαλὴ κίνησις. καὶ ἐπὶ μὲν τῶν συλλογισμῶν τὰ συμπεράσ- ¹⁵
ματα διὰ τῶν προτάσεων ἀποδείκνυνται. οἱ δὲ τὰς προτάσεις
διὰ τῶν συμπερασμάτων περαίνουσιν· ἔλεγον γὰρ ὥς εἴ
γε ἐχέφρων ἀνὴρ οὐκ ἂν ἀνέξοιτό ποτε τρέχων στηρίζειν
καὶ ἀναποδίζειν εἴτα προποδίζειν, πόσῳ γε μᾶλλον τὰ οὐρά-
νια σώματα. ἐγὼ δὲ οἶμαι τοιαύτην εἶναι τὴν αἰτίαν τῶν ²⁰(34)
συμπτωμάτων τούτων· δήλη δ' ἔσται διὰ τινος σφυγμοῦ
παραδείγματος. ὥσπερ γὰρ ἔν τινι σφυγμῷ ὁμαλὴ ἐστὶ
καὶ τεταγμένη κίνησις, ἐν ἐτέρῳ δὲ ἀνώμαλος μὲν, ἀλλὰ
τεταγμένη, ἐν ἄλλῳ δὲ ἀνώμαλος ὁμοῦ καὶ ἄτακτος, οὕτω
καὶ ἐν τῷ παντὶ τὰ μὲν νοητὰ πάντα καὶ ὁμαλῶς προβαίνει ²⁵

M(CE) OBR

5 Post αὐτὸς addit τε M. πλανῆται M: ἀστέρες OBR.

6 ἀναποδίζονται R — ζωνται B. 7 ἐπεὶ] ἐπὶ B.

9 εἴπωμεν BE. οὖν om. BR. 12 ἐκκέντρων BRM¹ ^{sv} C1:

ἐγκέντρων MCEO B^{yp} R^{yp}. 17 περαίνουσιν MOB^{yp} R^{yp}: φέρου-

σιν BR. γὰρ om. OBR. 18 ἀνέξοιτο O: ἀνέξοι τό M

ἀνέξοτο R ἀνέστη τό B. 21 σφυγμικοῦ MO.

καὶ τεταγμένως. τὰ δὲ οὐράνια τεταγμένως μὲν, ἀνωμά-
λως δέ· κατὰ γάρ τινας περιόδους ὠρισμένας οἱ προποδισμοὶ
καὶ στηριγμοὶ καὶ ἀναποδισμοὶ γίνονται. τὰ δὲ ἐν γενέσει
καὶ φθορᾷ καὶ ἀνώμαλα καὶ ἄτακτα. οὕτω γὰρ ὁρῶμεν
5 περιδικὰς χειμῶνων ὑπερβολὰς ἢ ὑετῶν ἢ ἀχλύων ἢ ἀνέμων
ἢ καυμάτων ἢ τινων τοιούτων. ἀλλ' ἔχει πάντα τὸ ἀόριστον
καὶ ἀνώμαλον καὶ ἄτακτον· εἰ δέ τι τεταγμένον ἐν αὐτοῖς
ἐμφαίνεται, οὐκ οἴκοθεν ἔχει τοῦτο, ἀλλ' ἐκ τῶν οὐρανίων,
ὥσπερ * * * τῶν δ' ὥρων τοῦ ἔτους ἀποκαταστάσεις καὶ
10 τὰ νυχθήμερα. νοσεῖ οὖν κατὰ τόνδε τὸν λόγον πάντα τὰ
σώματα· καὶ οὐκ ἔνεστιν ἰδεῖν ἐν τοῖς οὖσι σῶμα τὸ τεταγ-
μένον ὁμοῦ ἔχον καὶ τὸ ὁμαλὸν ἐκτὸς ἡλίου καὶ τῆς πρώτης
περιφορᾶς. καὶ ξένον οὐδέν· εἰ γὰρ πᾶν σῶμα ἐξ ὕλης καὶ
εἶδους σύγκειται, οὐκ ἀμοιρήσει τῶν τῆς ὕλης κακῶν.

(35)¹⁵ Περὶ τῶν τοῦ Ἑρμοῦ ιδιοτήτων.

Ἔχει δέ τινες ὁ Ἑρμῆς ιδίας ἐπισημασίας· βροντῶν
γὰρ καὶ ἀστραπῶν καὶ κεραυνῶν σημαντικός ἐστι καὶ
μάλιστα συνοδεύων τῷ Ἄρει. πρὸς τούτοις ἔχει καὶ ξένην
καὶ ὑπερφυῆ ἐτέραν ιδιότητα· ἐνθα γὰρ ἐστίν, ἐκεῖσε καὶ
20 οἱ κομήται φαίνονται καὶ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ τέρατα· ἀνατο-
λικοῦ γὰρ ὄντος, ἐν τῇ ἀνατολῇ ὁ κομήτης καὶ τὰ τέρατα
φαίνεται· ἐσπερίου δέ, ἐν τῇ δύσει.

(36) Διατί ἡ Ἀφροδίτη οὐ κατὰ πολὺ τοῦ
ἡλίου ἀφίσταται.

²⁵ Ἡ δὲ Ἀφροδίτη ὑπὲρ τοῦτον κεῖται. καὶ αὕτη δὲ οὐκ
ἐλευθέρας ἔτυχε τῆς κινήσεως ὥσπερ τὰ ὑπὲρ ταύτην,

M(CE) OBR

1 ἀνώματος R. 5 ἢ¹] καὶ B. 8 φαίνεται BR.
ἔχοι MO. 9 lacuna circiter duodecim litterarum in codici-
bus. 10 τὰ¹ om. OBR. 11 ἔνεστιν] ἔστιν BR.
σῶμα om. OBR. 16 ιδίας om. B. 19 ἐκεῖ BR.
20 / 21 ἀνατολικοῦ — τέρατα om. M (add. M² ms).

ἀλλὰ πλείον μὲν τοῦ Ἑρμοῦ ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀφίσταται· καὶ γὰρ μέχρι μς' μοιρῶν τὴν μεγίστην ποιεῖται ἀπόστασιν διὰ τε τὴν εἰρημένην καὶ ἐπὶ τοῦ Ἑρμοῦ αἰτίαν, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ τὸν ἡλίον δορυφορεῖν. ἔδει γὰρ δορυφορεῖσθαι παρὰ τοῦ δορυφοροῦντος ἡμῖν ἀστέρος τῶν λοιπῶν λαμπροτέρου· 5 διὸ καὶ φωσφόρος ὀνομάζεται καὶ ἑωσφόρος· ἑῷα γὰρ χρηματίζουσα καὶ ἕξανγος πρόδρομος καὶ προκῆρυξ ἀληθείας τῆς τοῦ ἡλίου ἀνατολῆς γίνεται· προανατέλλει γὰρ τούτου καὶ πᾶσι προμηνύει ἀριδηλότερα ὥς ἡ νύξ πεπεράσεται οὐ μόνον τοῖς τῶν κατ' οὐρανὸν εἰδήμοσι, ἀλλὰ καὶ 10 αὐτοῖς τοῖς ἀγροικοτέροις τῶν ἀνθρώπων. τίς γὰρ οὕτως ἀσύνετος ὃς ἰδὼν ταύτην τοῦ ἀνατολικοῦ ὀρίζοντος ὑπερ-κύπτουσαν οὐ διαγνώσεται ὥς ἐγγὺς ἡ ἡμέρα καὶ ὥς δεῖ πρὸς τὸ προκείμενον ἔργον προευτρεπίζεσθαι; τίς δὲ ταύτην ἐσπερίαν ὁρῶν οὐκ εἴσεται ὥς ἀκρονυχία ἐστὶ καὶ πᾶσαν 15 τὴν ἡμέραν ἐκάθευδε;

Διατί οὐ συνεχῶς ἀναποδίζει αὕτη. (37)

Οὐκ ἀναποδίζει δὲ ὥσπερ ὁ Ἑρμῆς συνεχέστερον, ἀλλ' ἐναιυτὸν παρ' ἐναιυτὸν διὰ τὸ χρεῖωδες τῆς σημασίας αὐτῆς· τὸν γὰρ κήρυκα καὶ ἀγγελιαφόρον οὐ δεῖ πλανᾶσθαι συνεχέσ- 20 τερον ἵνα μὴ ἀπιστῇται καὶ ἀβέβαιος φαίνεται. ταῦτα δὲ περὶ τοῦ μεγέθους καὶ τῆς ἀποστάσεως δεῖ νοεῖν ἃ ἐπὶ τοῦ Ἑρμοῦ εἴρηται.

Περὶ τοῦ ἡλίου. (38)

Εἰ δὲ περὶ τε τῆς σελήνης καὶ τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῆς Ἀφρο- 25 δίτης διεξήλθομεν προχειρότατα, φέρε τι καὶ περὶ τοῦ

M(CE) OBR

2 μς' M : κς' OBR.

EBR : ἑῷα C ἑῶν M.

19 παρ'] κατ' B.

22 περὶ] παρὰ BR.

5 λαμπρότερον BR.

8 γάρ] δέ OBR.

21 ταῦτά] ταῦτα BR τὰ αὐτά MO.

ᾗ] ᾗπερ BR.

6 ἑῷα OM²

11 οὗτος BR.

μεγάλου φωστήρος καὶ ἀναγκαιοτέρου τῶν ἄλλων καὶ
 ὀφθαλμοῦ τοῦ ὁρατοῦ κόσμου εἵπωμεν καὶ ὀψώμεθα δι' αὐ-
 τοῦ καὶ τῆς ἐν αὐτῷ ἀφάτου σοφίας τὸν νοητὸν ἥλιον.
 ὀρθότατα γὰρ καὶ σοφώτατα ὁ μέγας πατήρ καὶ τῆς
 5 θεολογίας ἔξαρχος ἔφη τὸν αὐτὸν λόγον ἔχειν τοῦτον
 πρὸς τὰ αἰσθητὰ ὃν τὸ θεῖον πρὸς τὰ νοητά. ἅπαν γὰρ
 τὸ φῶς ὁ δημιουργὸς ἐν τούτῳ περιέκλεισε καὶ κέντρον
 καὶ πηγὴν καὶ ρίζαν πεποίηκε τοῦ φωτός. ἐρρέτωσαν οὖν
 οἱ τὸ φῶς δοξάζοντες ἕτερόν τι παρὰ τὸν ἥλιον διὰ τὸ προ-
 10 δεδημιουργῆσθαι· κατὰ γὰρ τὴν τετάρτην ἡμέραν ἅπαν
 ἐν τῷ ἡλίῳ συνεσχέθη. διὸ καὶ ὁ θεολόγος τὸ τοιοῦτον
 ἐκπλήττεται δημιούργημα ὡς ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων τῆς ὕλης
 τοῦ εἵδους προϋποστάσης, ἐπὶ δὲ τοῦ ἡλίου τοῦ εἵδους πρὸ
 τῆς ὕλης. ἀλλ' ἐπὶ τὴν προκειμένην ἡμῖν δοξολογίαν χωρή-
 15 σωμεν, τοὺς τῶν πολλῶν λόγους χαίρειν ἑάσαντες. σφαι-
 ροειδῆς τοίνυν ἐδημιουργήθη ὁ ἥλιος διὰ τὸν προειρημένον
 περὶ τῶν λοιπῶν λόγον.

(39)

Περὶ μεγέθους αὐτοῦ.

Μείζων δὲ πάντων τῶν ἀστέρων καὶ τῆς σελήνης καὶ
 20 τῆς γῆς εἰκότως, τὸ μὲν ὅτι ἔδει τὸ τιμιώτατον καὶ λυσι-
 τελεία διαφέρων ὑπερέχειν καὶ τῷ μεγέθει, τὸ δὲ ὅτι εἰ
 τῇ γῇ ἴσος ἢ ἐλάττων ἦν, μεγάλα ἂν συμπτώματα μοχθηρὰ
 καὶ ἀηδῆ καὶ πημαντικά περὶ τὸν κόσμον ἐγίνοντο. οὔτε
 γὰρ ἡ σελήνη ἡμῖν νυκτὸς ἐφαίνετο οὔτε οἱ πλείους τῶν
 25 ἀστέρων ὑπὸ τῆς σκιᾶς τῆς γῆς καλυπτόμενοι, καὶ ἄκρα-

M(CE) OBR

I ἀναγκαιοτάτου BR. 6 ἅπαντα M (-τα cancellata).
 9 προσδεδημιουργῆσθαι MO. 11 συνεχέθη OBR. 15 λόγων
 B. 20 λυσιτελεία conjeci: λυσιτελή M λυσιτελές OBR.
 21 τό] τῷ BR. 22 ἴσως MO (corr. M²O²). 23 αἰετὶς
 B. πημαντικά R. 25 καλυπτόμενοι] κρυπτόμενοι R⁹⁷.

4/5 Greg. Naz., *or.* 21 (P. G. 35, p. 1084 a); *or.* 28 (36, p. 69 a);
or. 40 (36, p. 364 b).

11 Cf. Greg. Naz., *or.* 44 (P. G. 36, p. 609 d ss.).

τος ζόφος ἢ νύξ ἦν ἀστέρων ἀμοιροῦσα καὶ σελήνης. ὅτι
 δὲ οὕτω συνέβαινεν ἄν, εἰ τηλικούτος ἦν ὁ ἥλιος, καὶ ἄλλοις
 μὲν πρότερον εἴρηται, εἰρήσεται δὲ καὶ παρ' ἡμῶν συνοπ-
 τικώτερον. πᾶν τὸ φωτίζον ἢ μερίζον ἐστὶ τοῦ φωτιζομένου (40)
 σώματος ἢ ἴσον ἢ ἕλαττον· ἀλλ' εἰ μὲν μερίζον ἐστὶ, κωνοειδῆ 5
 ποιεῖ τὴν σκιὰν καὶ πεπερασμένην καὶ εἰς ὅξυ λήγουσαν·
 εἰ δ' ἴσον, εἰς ἄπειρον προιοῦσαν διὰ δύο παραλλήλων γραμ-
 μῶν μηδέποτε πρὸς ἀλλήλας συμπιπτουσῶν· εἰ δὲ ἕλαττον,
 καλαθοειδῆ ἀπὸ μικροῦ ἀρχομένην μεγέθους καὶ εὐρυ-
 νομένην ἐπ' ἄπειρον. διὰ τοῦτο οὖν μερίζονα τῆς γῆς ἢ προ- 10
 μηθεστέρα πρόνοια τὸν ἥλιον ἐδημιούργησεν ἵνα μὴ τὰ
 εἰρημένα πάθη τῆς σκιᾶς ἐπισυμβαίνοντα σκοτίσῃ τὰ κατ'
 οὐρανὸν καὶ ζοφώσῃ τὰ ἐπὶ γῆς, ἀλλ' ἢ μὲν σκιὰ κωνοειδῆς
 οὖσα τὴν νύκτα ἀποτελῇ καὶ καταλαμβάνῃ τὸν οὐρανὸν
 τὸ βραχὺ καὶ λεπτὸν ἄκρον αὐτῆς, ἐξ οὗ αἱ σεληνιακαὶ 15
 ἐκλείψεις γίνονται, ἐπαπολαύη <δὲ> τὰ τῇδε τῆς ἐκ τῶν
 ἄνω πάντων λαμπρότητος. ἐξὸν δὲ καὶ ἐνταῦθα ἐπαπορη- (41)
 σαί τινα καὶ εἰπεῖν· διατί ἄπτεται ὅλως τῆς οὐρανίου σφαί-
 ρας τὸ τῆς γῆς ἀποσκίασμα, καὶ μὴ μέχρι τοῦ ὑπεκκαύμα-
 τος περατοῦται; πρὸς ὃ λυτέον ὅτι σοφῶς καὶ τοῦτο ἀρχῇθεν 20
 ἐτάχθη οὕτως τὸ μὲν ἵνα αἱ σεληνιακαὶ ἐκλείψεις κατὰ
 τινὰς περιόδους γίνωνται κἀντεῦθεν διαγνώμεν τὴν σελήνην
 μὴ οὖσαν θεὸν ὥς τινες τῶν Ἑλλήνων ἐδόξαζον, τὸ δὲ ἵνα
 διὰ τῆς τοιαύτης σκιᾶς καταλαμβάνωμεν τὰ μεγέθη τῆς
 σελήνης καὶ τοῦ ἡλίου καὶ τὰ μεταξὺ τούτων καὶ τῆς γῆς 25
 διαστήματα καὶ δοξάσωμεν τὸν δημιουργὸν καὶ θαυμάσω-
 μεν τὴν ἀπειροδύναμον αὐτοῦ ἰσχὺν καὶ μεγαλοπρέπειαν·
 ἄνευ γὰρ τοῦ τῆς γῆς ἀποσκιάσματος οὐκ ἦν δυνατόν ἀκριβῶς

M(CE) OBR

I ἀστέρων om. BR. 2 εἰ] καί B. 6 ποιεῖται BR.

9 καλαθοειδῆ M¹CER: καλαθειδῆ B καλοειδῆ MO κωνοειδῆ
 O¹. ἀρχομένου B. εὐρυνομένη MO. 14 ἀποτελεῖ
 codices. καταλαμβάνει codices (καλαμβάνει B). 16 ἐπα-
 πολαύει codices. δέ addidi. 20 λυτέον] ῥητέον BR.

21 τὸ μὲν omisit BR. 23 ἐδόξασαν B. 24 καταλαμ-
 βάνομεν MO.

- διαγνῶναι ὡς τόσον μὲν ἔχει μέγεθος ὁ ἥλιος, τόσον δὲ ἡ
 σελήνη οὐδὲ τόσον τῆς γῆς ἀπέχει ὁ οὐρανὸς καὶ τὰ ἐν αὐτῷ.
 δῆλα δὲ ταῦτα ἔσονται τῷ τὴν μεγίστην σύνταξιν
 (42) τοῦ Πτολεμαίου διεξιόντι. οὕτως ἄρα ὁ τῆς σοφίας
 5 βυθὸς ἐκείνης ἐπλημμύρησεν ὡς πάντα κατὰ ἁρμονίαν
 δημιουργῆσαι· καὶ οὕτως ἡ παντοδύναμος ἐκείνου ἰσχὺς
 ὑπερίσχυσεν ὡς τηλικαῦτα σωμάτων μεγέθη παραγαγεῖν
 καὶ κινεῖν. οὕτω δὲ καὶ ἡ χρηστότης ὑπερεξεχύθη, ὡς μὴ
 μάτην ταῦτα παραχθῆναι καὶ κινεῖσθαι, ἀλλ' ἔνεκα τῆς
 10 ἡμετέρας λυσιτελείας καὶ τοῦ συμφέροντος. ἐγὼ μὲν οὖν
 ἐκπλήττομαι τὸν λογισμὸν καὶ ἐκθαμβος γίνομαι ὅταν
 τὸ ἡλιακὸν λογίσωμαι μέγεθος ὡσαύτως καὶ τὸ τῶν λοιπῶν
 οὐρανίων σωμάτων καὶ μάλιστα ὅταν ἴδοιμι ταῦτα πᾶσαν
 θέσιν καὶ κίνησιν ἔχοντα καὶ ἀφορῶντα πρὸς τὴν ἡμετέραν
 15 ὠφέλειαν. τί γάρ ἐστιν ἄνθρωπος ὅτι ἐμνήσθη αὐτοῦ,
 κατὰ τὸν προφήτην, ὁ κύριος, ἡ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι
 ἐπεσκέψατο αὐτόν;

- (43) Διατί λοξῶς κινεῖται ὁ ἥλιος.

- Ὅταν ἴδω τὸν ἥλιον τὸν τοιοῦτον μὴ ἐπὶ παραλλήλου
 20 κύκλου κινούμενον, ἀλλ' ἐπὶ λοξοῦ, ἐξίσταμαι τὴν διάνοιαν
 καὶ οὐκ ἔχω ποῖον ὕμνον ἢ εὐχαριστήριον ἀνάλογον τῷ μεγέθει
 τῶν εὐεργετημάτων προσοίσω. διαλόγισαι τοίνυν ὅσα ἂν συνέ-
 βαιεν ἐναντία εἰ ἐπὶ παραλλήλου κύκλου ἐκινεῖτο καὶ μὴ
 ἐποίει τὴν λόξωσιν. πρῶτον μὲν γὰρ ἐκινδύνευε τὸ ὑπὸ
 25 τὸν παράλληλον κύκλον ἐκεῖνο μέρος τῆς γῆς ὅλον ὑπεροπ-
 τηθῆναι καὶ διαφθαρῆναι ἄχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ κέντρου· ὁ γὰρ
 ἥλιος τῇ ἀπὸ τόπου ἐπὶ τόπον μεταβάσει ἀνακαυχῆν διδῶσι

M(CE) OBR

1 ὡς om. BR.

ἔχειν BR.

2 ὁ om. B.

8 ὑπερεξ-

εχύτην MC (corr. M²).

12 λογίζωμαι BR.

τὸ² om. BR.

13 debebat ἴδω,

ταῖς χώραις μεγίστην αἰς καὶ κατὰ κάθητον γίνεται. ἀμέλει (44)
 τοι καὶ νῦν οἱ ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν οἰκοῦντες ἱκανῶς τῆς τοῦ
 ἀέρος εὐκρασίας ἐπαπολαύουσι διὰ τὴν τοῦ ἡλίου μετάβασιν,
 ὡς ἱστορεῖ Ποσειδώνιος καὶ οἱ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε μερῶν
 πρὸς τὰ ἡμέτερα κλίματα παραγεγονότες ἡμῖν διηγήσαντο. 5
 εἶτα οὐ μόνον ἡ ὑπὸ τὸν παράλληλον ἐκεῖνον κύκλον χώρα
 ἀοίκητός τε ἦν, ἀλλὰ καὶ αἱ πλησίον διὰ τὴν ὑπερβολὴν
 τῆς θερμότητος καὶ τὴν τοῦ ἡλίου ἐπιμονὴν ἄχρι καὶ κ'
 μοιρῶν διαστήματος ἢ καὶ πλείονος. καὶ αἱ μετὰ ταύτας
 χώραι ὀλίγαι ἂν ἦσαν πάνυ καὶ στενοχωρόταται, αἱ τῆς 10
 εὐκρασίας τοῦ ἀέρος μικρόν τι μεταλαμβάνουσαι, ἀνόητοι
 δὲ πᾶσαι καὶ ἀτελεσφόρητοι, μήτε χειμῶνος ἐν αὐταῖς
 γινομένου διὰ τὴν τοῦ ἡλίου ἀπόστασιν, μήτε θέρους διὰ
 τὴν ἐγγύτητα μήτε ἔαρος διὰ τὸ μὴ προηγείσθαι χειμῶνα
 μήτε φθινοπώρου διὰ τὸ μὴ προηγείσθαι θέρους. τὰ δὲ 15
 τούτων ἐπέκεινα οἶα πάντως διὰ τὴν τῆς ψύξεως ὑπερ-
 βολὴν ἀοίκητα οὐ μόνον ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς
 ζώοις, καὶ τῶν Κιμμερίων μηδὲν ἀποδέοντα. καὶ ὅλη ἄρα
 ἡ γῆ διὰ τὰς ἐκ τῆς τοιαύτης κινήσεως ὑπερβολικὰς κατα-
 στάσεις καὶ τὸ ἀνάρμοστον ἀοίκητος ἔμεινεν ἄν. ἀλλ' ἡ θεία 20(45)
 πρόνοια προμηθευομένη τῶν καθ' ἡμᾶς ἐπὶ λοξοῦ κύκλου
 τοῦτον ἐκίνησε. καὶ ὅρα μοι πῶς ἐτέρως ἡμῖν οὐκ ἂν ἐγίνετο
 λυσιτελεστέρα ἡ κίνησις. διὰ γὰρ ταύτης οὕτως ἐχούσης
 καὶ τὰ πλείονα μέρη τῆς γῆς οἰκεῖται καὶ εὐκρασίαι ἀέρων
 ἐν τόποις γίνονται καὶ τῶν φυτῶν γενέσεις καὶ τῶν ζώων 25
 παμπληθεῖς ἀποτελοῦνται καὶ ἡ ἄνωθεν χάρις δαψιλῆς

M(CE) OBR

- 7 ἄοικος M. 8 ἐπίμονον MO. κ'] κδ' BR.
 9 ταῦτα OBR. 10 στενοχωρότατοι codices. 11 ἀνόη-
 τοι B. 12 πᾶσαι] πάντες MO. αὐτοῖς codices.
 16 οἶον BR. 19 τὰς M^CCE: παντός MOBR. ὑπερβολι-
 κάς C ὑπερβολικ' MEO διὰ τὸ ὑπερβάλλον BR. καταστάσεις
 MAE καταστάς O τῆς καταστάσεως BR. 20 τό om. BR.
 ἀοίκητον O. ἄν om. MO. 22 μοι om. BR. 24 ἀέ-
 ρος B. 26 ἄνω BR.

4 Cf. Cleom., I, 6, 31. *Posidonii reliq.* ed. Bake, p. 91.

ἐπιβραβεύεται. καὶ ἔστιν οἰκήσιμος διὰ τοῦτο καὶ ἡ ὑπὸ
 τὸν ἰσημερινὸν χώρα, ἄχρι καὶ τῆς ὑπὸ τὸν θερινὸν τροπι-
 κὸν καὶ τὸν χειμερινόν. οὐ μόνον δ' αἰτᾶται, ἀλλὰ καὶ αἰ. λοι-
 παὶ ἄχρι καὶ τῆς ὑπὸ τὸν ἀνταρκτικὸν κύκλον ὡς ἐν τοῖς
 5 γεωγραφικοῖς ἀποδέδεικται καὶ ὡς ἡμεῖς ἐν ἐτέρῳ
 συντάγματι ἐναργέστερον διεσαφήσαμεν.

(46) Διατί ἡ τοῦ ἡλίου λόξωσις κδ' μοιρῶν
 ἐστὶν ἀμφοτέρα.

Θαυμαστὴ δὲ καὶ ἡ μέχρι τῶν κδ' μοιρῶν ἔγγιστα λόξωσις
 10 πρὸς τε βορρᾶν καὶ τὸν νότον. ὑποθώμεθα γοῦν τὴν λόξω-
 σιν μὴ τοσαύτην εἶναι, ἀλλ' εἴκοσι τυχὸν μοιρῶν καὶ ἴδωμεν
 πόσαι χῶραι ἂν ἔμειναν ἀοίκητοι διὰ ψύχος, τοῦ ἡλίου μὴ
 προσεγγίζοντος τοῖς βορειότεροις μέρεσιν. ἐννόησον δέ μοι
 ὅπως διὰ τὸ μὴ πολὺ τὸν ἥλιον ἀφίστασθαι ἔμελλεν εἶναι
 15 ἡ ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν χώρα, ὡσαύτως καὶ αἱ μεταξὺ τούτου
 καὶ τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ, πάντως ἀοίκητοι διὰ τὰς
 τῆς θερμότητος ὑπερβολάς. οἱ μὲν γὰρ ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν
 οἰκοῦντες ἀνεσιν οὐκ ὀλίγην δέχονται διὰ τῆς εἰρημένης
 τοῦ ἡλίου ἀποστάσεως ἐπ' ἀμφοτέρα τὰ μέρη, οἱ δὲ ὑπὸ
 20 τὸν θερινὸν διὰ τὴν ὑπὸ τὸν χειμερινὸν τροπικὸν αὐτοῦ
 μετὰστασιν, ἀπέχοντος σχεδόν, ὅτ' ἐπ' ἐκείνον παραγένη-
 (47) ται, τοῦ κατὰ κορυφὴν αὐτῆς μοίρας μῆ'. εἰ γοῦν ἡ λόξωσις
 εἰκοσιμοιραία ἦν, ἔδει τὴν μεγίστην ἀπόστασιν ἐξ αὐτῶν
 γενέσθαι τεσσαρακονταμοιραίαν. καὶ ἐπεὶ τεσσαρακον-

M(CE) OBR

5 γεωγράφοις BR. ὡς καὶ transp. BR. 12 Post
 διὰ add. τό B. 14 Post ὅπως add. μὴ BOR (cancell. O¹).
 16 Post ἀοίκητοι add. per conjecturam ἂν ἦσαν BR.
 17 ὑπὸ MOR B^{ms} per conjecturam : κατὰ B. 22 Post
 κορυφὴν add. per conjecturam σημείου BR. 23 εἰκοσιμοι-
 ραία R (rectius). 24 γίνεται R (corr. R²). τεσσαρακον-
 ταμοιραίαν om. R (add. R² — ραίαν). καὶ ἐπεὶ om.
 R (add. R²). τεσσαρακοντακτωμοιραίας R.

ταοκτωμοιραίας οὔσης τῆς διαστάσεως, κατακόρως εἰσὶ μέλανες οἱ ἐν ταύταις ταῖς χώραις καὶ ταῖς ἐνδότερον οἰκοῦντες, εἰ μὴ ἀναψυχὴν τινα ἐλάμβανον ἐκ τῆς τοσαύτης ἀποστάσεως, οὐδεῖς ἂν αὐτῶν ἐκεῖσε οἰκεῖν ἠνέσχετο. πάλιν τοίνυν εἰ ὑποθώμεθα τὴν λόξωσιν τριακονταμοιραίαν, 5 σκοπητέον τίνα ἂν συνέβαινε καὶ εἰ ἄρα λυσιτελὴς ἦν ἡ τοιαύτη λόξωσις ἐπὶ τῆς γῆς ἢ πημαντική. τινὲς γὰρ ἔδοξαν ὅτι εἴπερ οὕτως ἦν, τοῦ ἡλίου πολλὰς χώρας καταλαμβάνοντος, πολλὰ ἂν ἦσαν καὶ οἰκήσιμοι· ἀγνοοῦσι δὲ ὥς, εἴγε τοῦτο οὕτως ἐδημιουργήθη, αἱ πλείους ἂν ἦσαν ἀοίκητοι 10 ὥς δειχθῆσεται. μεγίστη μὲν οὖν κακία ἀέρων χώρας (48) ὅταν κατὰ τὸν φάμενον ποιητὴν ἢ χειμῶνι κακὴ διὰ τὴν τοῦ ψύχους ὑπερβολήν, θέρει δ' ἀργαλήν διὰ τὴν τῶν καυμάτων, οὐδέποτ' ἐσθλὴν δι' ἀμφοτέρω. τοῦτο οὖν τὸ πάθος ἐν ταῖς πλείοσιν ἂν <ῆν> τῶν νῦν εὐκράτων χωρῶν, εἰ τοσαύτη 15 λόξωσις ἦν. γυμνάσωμεν δὲ τὴν ὑπόθεσιν ἐπὶ τοῦ τετάρτου κλίματος ἐνθα τὸ ἕξαλμα τοῦ πόλου ἡγουν ἢ ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ἀποχὴ μοιρῶν ἐστι λς'. ὁ τοίνυν ἡλίος ἐπὶ τοῦ θερικοῦ τροπικοῦ γεγονώς τὴν τοῦ ἀέρος κατάστασιν ἐν τούτῳ τῷ κλίματι ἐποίει οἷα νυνὶ ἐν τῷ τρίτῳ τῷ διὰ τῆς 20 Αἰγύπτου, καὶ πνιγερὸν τὸ θέρος εἰργάζετο. ὅτε δὲ ἐπὶ (49) τὸν χειμερινὸν τροπικὸν παρεγίνετο, τοιοῦτον ἂν ἀπετέλει τὸν χειμῶνα οἷον ἐν τῷ s' κλίματι· ἔδει γὰρ ἀφίστασθαι

M(CE) OBR

- 5 ὑποθώμεν BR. 6 ἄρα MORB^{ms}: ἀέρα B. 7 λόξωσις om. MO. ἐδόξασαν B^{ms}R^{ms} per conjecturam. 10 οὕτως om. BR. 11 κακία MOBR: κακὴ B^{ms} per conjecturam. χώρας MOBR: χώρα ἢ ὥρα B^{ms}R^{ms} per conjecturam. 12 ἢ BM^{1C}: ἢ MEOR. χειμῶνι κακὴ MO: χειμωνιακὴ BR. 13 ὑπερβολήν BR: περιβολήν MO. 14 οὐδέποτ' BR Hesiodus: οὐδέποτε δέ MO. 15 ταῖς] τοῖς codices. ἦν addidi: συνέβαινε add. per conjecturam BR. τοσαύτη MO: τοιαύτη BR. 17 ἡγουν MOB^{ms}R^{ms}: ἥως BR ἥτοι B^{ms}R^{ms}. 20 οἷα codices. τῷ³] τό BR. 21 ἐργάζεται R (-ζετο R¹).

12 Hes. *Op. et dies*, 640.

τοῦτον τοῦδε τοῦ τόπου τὸ τηνικαῦτα μοίρας ξς'. καὶ ποῖα
 σώματα λογικῶν ἢ ἀλόγων ὑπήνεγκαν ἂν τὰς τοιαύτας
 ὑπερβολὰς ἢ ἐλλείψεις ; καὶ εἰ ἐπὶ τοῦ δ' κλίματος οὕτω,
 πόσῳ γε μᾶλλον τὸ ψυχὸς ἂν ἐπετείνετο ἔν τε τῷ ἔκτῳ καὶ
 5 τῷ ἑβδόμῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς πρὸ τούτων κλίμασιν οὐκ
 ὀλίγη ἀνωμαλία ἐγίνετο, ὥστε σοφῶς ὁ σοφὸς δημιουργὸς
 μέχρι τῶν κδ' ἔγγιστα μοιρῶν ἔκλισε τὴν τοῦ ἡλίου λοξότητα.
 ἀλλὰ καὶ μέσην ταύτην τοῦ οὐρανοῦ τέθηκε, τοῦ Ἰσου ἀεὶ
 προμηθεύμενος, ἵνα μὴ μᾶλλον τόδε τὸ μέρος τῆς γῆς τοῦ
 10 ἐτέρου μέρους πλείονος τυγχάνῃ τῆς ἐλλάμψεως ἢ τῆς
 θερμότητος, ἀλλὰ διὰ τῆς τοιαύτης ἰσορροποῦ διοικήσεως
 σύμπασα ἡ γῆ ἀναλόγως μεταλαμβάνουσα τῶν ἐξ αὐτοῦ
 διικνουμένων ἐνεργειῶν διατηρῆται ἀλώβητος.

(50) Περὶ τῆς ἐν τροπικοῖς βραδυτῆτος τοῦ ἡλίου,
 15 τῷ θερινῷ καὶ χειμερινῷ.

"Αγαμαι δὲ πρὸς τούτοις καὶ τὴν ἐν τοῖς τροπικοῖς αὐτοῦ
 σημείοις βραδυτῆτα καὶ τὴν πρὸς τῷ ἡσημερινῷ ταχυτῆτα·
 εἰ μὴ γὰρ ταχέως διήρχετο τὸ ἡσημερινὸν μέρος, οὐκ ἂν
 τις ᾔκει τὰ μέρη ἐκεῖνα διὰ τὴν τῶν καυμάτων ὑπερβολήν·
 20 εἰ δ' αὖ πάλιν μὴ ἐπέμενε τῷ θερινῷ τροπικῷ, οὐκ ἂν τὰ
 πορρώτερα κλίματα κατακόρως ἐπατήλανον τῆς τούτου
 θερμότητος οὐδὲ πεπείρους εἶχέν τις ἰδεῖν τοὺς ἐκεῖσε
 καρπούς. ἀλλ' ἐπεὶ οὐκ ἐνεδέχετο πορρώτερον γενέσθαι
 τὴν λόξωσιν διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας, ἀντὶ ταύτης τὴν
 (51)²⁵ ἐκεῖσε διαμονὴν ὁ προμηθεὺς νοῦς ἐσοφίσατο. καθάπερ γὰρ
 εἴ τις ἄριστος βασιλεὺς διὰ σύστασιν καὶ βελτίωσιν τῶν
 ἰδίων ἐξελθὼν χωρῶν, τὰ μὲν ἔγγιον οἶα μὴ πολλῆς δεό-
 μενα φροντίδος διέρχεται τάχιον, ἐμμένει δὲ ταῖς οἰκείαις

M(CE) OBR

1 τόπου MO : τροπικοῦ BR. 7 μέχρι om. B. ἔκλεισε
 codices. 12 μεταλαμβάνουσαν R. 14 τροπικοῖς O : τῷ τροπικῷ
 M τροπαῖς BR. 20 ἐπέμενε B. 21 πορρωτέρω BR.
 23 ἐνεδέχετο M¹CEOR : ἐνδέχεται B ἐνδέχεται M.

ἄκραις ὡς πορρωτέραις καὶ πλείονος ταύτας ἀξιοῖ ἐπιμε-
 λείας, οὕτω δὴ καὶ ὁ φωστήρ οὗτος ἐτάχθη παρὰ τοῦ πρῶ-
 του φωτός, ὥστε τὸν ἡσημερινὸν καὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ
 τάχιον διατρέχειν, πρὸς δὲ τῷ τέλει τῆς λοξώσεως ἐμβρα-
 δύνειν. ταῦτα δὲ ὅτε λέγομεν δεδημιουργῆσθαι οὕτω, μὴ ⁵
 ὑποληπτέον ὡς ἄνευ φυσικῆς αἰτίας τελεῖται, ἢ συμβαίνει,
 ἀλλ' ἔχει μὲν αἰτίας φυσικάς, ὁρᾷ δὲ πρὸς τὸ τέλος ὃ λέγομεν·
 τοῦ γὰρ ταχέως τὸν ἥλιον διέρχεσθαι τὸν ἡσημερινόν, αἴτιον
 τὸ ἐπὶ τοιαύτῃ περιφερείᾳ τῆνικαῦτα κινεῖσθαι· τοῦ δὲ
 ἐμβραδύνειν τοῖς τροπικοῖς τὸ ἐπὶ τοιαύτῃ. 10

Διατί ἐν τοῖς βορειοτέροις μείζονες αἱ (52)
 θεριναὶ ἡμέραι.

Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἕτερόν ἐστιν ἰδεῖν παρακολούθημα καὶ
 οἰονεῖ πόρισμα ἐπισυμβαῖνον, τὰ μέγιστα τῇ οἰκουμένη
 λυσιτελοῦν. ἔνθα γὰρ ὑπερβολικὴν ἔχει τὸ θέρος θερμότη- ¹⁵
 τα, ἐκεῖσε <ἐν> τῷ τότε καὶ ἡ ἡμέρα βραχεῖα, οἷον ἐν τῷ
 διὰ Μερόης κλίματι· ἡ γὰρ μεγίστη ἐν τούτῳ ἡμέρα ὥρων
 ἐστὶν ἡσημερινῶν ἔνδεκα καὶ ἡμισείας· ἔνθα δὲ ὑπερβολικόν
 ἐστὶ τὸ ψύχος, ἐκεῖ καὶ μείζων ἡ ἡμέρα καὶ ἐκτεταμένη
 οἷον ἐν τῷ ζ' κλίματι. ἐκεῖσε γὰρ ἡ ἡμέρα ἡ μεγίστη ὥρων ²⁰
 ἐστὶν ἡσημερινῶν ις'. πλείον δὲ ἡ αὐξομείωσις αὕτη τῶν
 νυχθημέρων λυσιτελεῖ τοῖς ἔνδον τοῦ τροπικοῦ οἰκοῦσιν·
 εἰ γὰρ ἡ μεγίστη ἡμέρα παρ' αὐτοῖς ἦν ὥρων τοσούτων,
 κατεφλέχθησαν ἂν πρὶν ἢ καταδύναι τὸν ἥλιον. τὰ δὲ μεταξὺ
 κλίματα ἀνάλογον τῇ ἀποστάσει καὶ τὴν αὐξομείωσιν τῶν ²⁵
 νυχθημέρων κέκτῃται.

M(CE) OBR

1 ἄκραις om. M (add. M²). 3 τόν² om. BR. 6 ὑπο-
 λειπτέον B. 11 titulum omis. B. 15 ὑπερβολικὴν E:
 ὑπερβολικὴ MC ὑπερβολὴν OBR. θερμότητος OBR.
 16 ἐν addidi. 17 μερείης M. 18 ὑπερβολικόν M:
 ὑπερβολικώτερον OBR. 20 ἡ μεγίστη om. BR. 23 εἰ
 γάρ ἡ MOB^{ms} per conjecturam: ἡ γάρ B ἡ R.

- (53) Διατί ὁ ἥλιός ποτε μὲν πλησιάζει, ποτέ δὲ ἀφίσταται τῆς γῆς.

- "Εχει δὲ ὁ ἥλιος ποτέ ἀπόγειον καὶ ὑπόγειον, ὥσπερ καὶ οἱ πλανῆται καὶ ἡ σελήνη, καὶ τοῦτο σοφῇ οἰκονομίᾳ
 5 διαταχθέν· ὅταν γὰρ ἄρχηται τῷ θερινῷ τροπικῷ πλησιάζειν, ἀπόγειος γίνεται ἵνα μὴ διπλασιασθῇ ἡ ἐκ τούτου θερμότης διὰ τε τὸ πλησιάζειν τοῖς κατὰ κορυφὴν σημείοις καὶ τὸ πλησίον εἶναι τῆς γῆς, ἀλλ' ὅταν ἄρχηται πλησιάζειν, τὴν μεγίστην ποιεῖται ἀπὸ τῆς γῆς ἀπόστασιν, φειδόμενος
 10 ὥσανεὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἵνα μὴ τῷ ὑπερβάλλοντι τῆς τῶν ἀκτίνων σφοδρότητος βλάβῃ ταῦτα· συνάπτει γοῦν τῇ γειτνιάσει ἀπόστασιν καὶ τῇ ἀποστάσει γειτνίασιν. ὅταν δὲ ἀφ' ἡμῶν μηκύνῃ καὶ πρὸς τῷ χειμερινῷ τροπικῷ γένηται, ὑπόγειος γίνεται, ἵνα τὴν ἀπόστασιν ἀναπληρώσῃ διὰ
 (54) 15 τοῦ γενέσθαι ὑπόγειος. εἰ γὰρ τὸ ἀπόγειον αὐτοῦ ἦν ἐν τῷ Τοξότη, τὸ δ' ὑπόγειον ἐν Διδύμοις, τὸ μὲν θέρος ἦν ἂν καὶ πάνυ ὑπερβολικὸν ἐν τοῖς καύμασι καὶ ὁ χειμὼν ὁμοίως ὑπερέχων ταῖς ψύξεσιν. ἀλλ' ἡ θεία πρόνοια καὶ τούτου ὥσπερ τῶν ἄλλων προμηθευμένη, οὐ μόνον αὐτῷ
 20 τὴν κατὰ μήκος καὶ πλάτος περιέθετο κίνησιν, ἀλλὰ καὶ τὴν κατὰ τὸ βάθος καὶ ταύτην ἀφορῶσαν πρὸς τὴν ἡμετέραν ὄνησιν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀνάλογον ποιεῖται αὐτὴν τῇ ἀποστάσει τῇ πρὸς τὰ τροπικὰ καὶ γειτνιάσει. οὐ γὰρ ἄφνω ἐξ ὑπογείου ἀπόγειος γίνεται, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν προκόπτει
 25 ἀπὸ τοῦδε εἰς τόδε καὶ ἀνεπαισθήτως πλησιάζει τε καὶ ἀφίσταται διὰ τὸ μὴ ἀθρόας γίνεσθαι τὰς μεταβολάς.

M(CE) OBR

1 μὲν om. M.

9 φειδόμενος BR.

18 ὑπερέχων MO.

20 τὴν] τόν MO.

δέ om. M.

10 ὑπ'] ἀπ' B.

19 τούτου BO²: τούτων MOR.

περιέθηκε BR.

2 τῆς γῆς om. OBR.

14 τὴν om. B.

Διατί διὰ τξέ' ἡμερῶν ἀποκαθίσταται. (55)

Τί δὲ εἵπωμεν περὶ τῆς διὰ τῶν τξέ' ἡμερῶν ἔγγιστα αὐτοῦ ἀποκαταστάσεως; ἴσως γὰρ ἂν τις ἐπαπορήσειε διατί μὴ διὰ ἥττονος καιροῦ ἀποκαθίσταται καὶ ταχύτεραν ποιεῖ τὴν κίνησιν καὶ ἀποκατάστασιν, ὥς δυναμικώτερος 5 τῶν λοιπῶν. ἀλλ' ἴστω ὁ τοιαῦτα ἐπαπορῶν ὅτι πᾶσα αὐτοῦ θέσις καὶ κίνησις καὶ μέγεθος καὶ ἀπόστασις διὰ τὴν ἡμετέραν συνήρμοσται λυσιτέλειαν. εἰ γοῦν διὰ τάχους ἀποκαθίστατο, οὐκ ἂν ἀπετέλει τὴν γένεσιν· ἡ γὰρ γένεσις χρόνου προσδεῖται ἱκανοῦ πρὸς τὸ τελεσθῆναί τι. τί γὰρ 10 ἂν ἐγίνετο, πάντως που παντὶ δῆλον, ὥς εἰ γε τὸ μὲν ἔαρ μηνιαῖον ἦν ἢ διμηνιαῖον, τὸ δὲ θέρος τοιοῦτον καὶ αἱ λοιπαὶ ὥραι ὡσαύτως· οὔτε φυτῶν ἦν ἰδεῖν βλάστην ἢ καρπῶν τελείωσιν ἢ ζώων διαμονήν, εἰ ταχέως ὁ ἥλιος ἀφίστατο τε καὶ ἐπλησίαζε. πῶς δὲ καὶ τὰ σώματα τὰς ἀθρόας ὑπέστη 15 (56) μεταβολὰς καὶ ἀντείχετο πρὸς τὰς τοῦ ἀέρος καταστάσεις; εἰ γὰρ αἱ μεταβολαὶ τῶν ὥρῶν καθ' Ἰπποκράτην μάλιστα τίκτουσι τὰ νοσήματα, πόσω μᾶλλον ἢ τῆς ἀρμονίας σύγχυσις καὶ τῶν ὥρῶν σύμφυρσις. πάλιν ὑποθώμεθα βραδυτέραν οὔσαν τὴν κίνησιν τοῦ ἡλίου τῆς νῦν οὔσης, ὥστε τυχόν 20 τετραμηνιαίας τὰς ὥρας γίνεσθαι ἢ πενταμηνιαίας· σκοπῶ-

M(CE) OBR

2 τῶν om. B. Post ἡμερῶν add. καὶ τετάρτου OB^{ms}R: καὶ τετάρτ ME καὶ τετάρτης C. 3 αὐτοῦ B^{sv}R^{ms} per conjecturam: αὐτῆς MOBR. ἐπαπορήσειε C: ἐπαπορήσ ME ἐπαπορήσαι O ἐπαπορήσαιτο BR. 4 διὰ μὴ transp. BR. ἥττόνως B. ταχυστέραν MO. 5 ἐποίει MO. Post ὡς add. δῆλον O. δυναμικώτεραν BR. 6 Post ὁ add. τά B. 7 ἡμέραν MC (corr. M¹). 8 συνήρμοσται BR: συνηρμόσθ(η) MC συνηρμόσας E συναρμόσας O. 17 τῶν om. B. 19 σύμφυρσις R. βραχυτέραν MOR (corr. R¹). 20 ὥστε MOR: ὡς δέ B. 21 τὰς M: τῆς OBR τὴν B^{ms} R^{ms} per conjecturam. Post πενταμηνιαίας add. καὶ R (cancell. R¹).

μεν ἐκ τοῦδε τί συνέβαινε. πρῶτον μὲν ὁ χειμερινὸς καιρὸς
 διὰ τὴν βραδεῖαν τοῦ ἡλίου ἀνάκαμψιν οὐ μικρῶς ἐλύπει
 τὰ σώματα, ὅπου γε νυνὶ τοσοῦτος ὢν πολλὴν παρέχει
 τοῖς ἀνθρώποις τὴν ἀγανάκτησιν. δεῦτερον δὲ τὸ θέρος
 5 τῇ ἐπιμονῇ τῆς θερμότητος πάντα κατέφλεγε καὶ βαρὺς
 ἂν τοῖς ἀνθρώποις ἐπιστάτης κατεφάνη τηνικαῦτα ὁ ἥλιος
 (57) βραδυπορῶν καὶ σχολαιτέραν τὴν πορείαν ποιούμενος. τρί-
 τον δὲ καὶ τὸ πλεῖον μέρος τοῦ ἔαρος χειμῶν ἂν ἦν καὶ
 τὸ πλεῖον τοῦ φθινοπώρου θέρος. τέταρτον καὶ ἡ τοῦ ἐνιαυ-
 10 τοῦ ἀποκατάστασις βραδεῖα οὖσα, λήθην ἂν ἐποίει τῆς
 μετρήσεως· πάντα σχεδὸν τὰ μακροχρόνια ἔργα οἱ ἀνθρω-
 ποι καὶ πάθη διὰ τῆς τοῦ ἡλίου μετροῦσιν ἀποκαταστάσεως·
 ἀλλὰ καὶ τὴν ἰδίαν ζωὴν διὰ ταύτης μετροῦσι, τὸν δεῖνα
 τόσων ἐνιαυτῶν εἶναι φάσκοντες καὶ τὸν δεῖνα τελευτῆσαι
 15 τόσων ἐτῶν καὶ ἀπλῶς ἐπὶ τῶν λοιπῶν. ταύτας οὖν τὰς
 κακίας τῶν αὐτοῦ βραδυτάτων κινήσεων ὁ σοφὸς ἐκκλίνων
 δημιουργὸς διὰ τῶν εἰρημένων πεποίηκε πανσόφως τὴν
 τοῦ ἡλίου ἀποκατάστασιν.

(58) Περὶ τῆς τοῦ ἡλίου ἀφ' ἡμῶν ἀποστάσεως.

20 Λοιπὸν λεκτέον καὶ περὶ τῆς τοῦ ἡλίου ἀφ' ἡμῶν ἀπο-
 στάσεως· ἐκεῖσε γὰρ ἐτέθη καὶ περὶ ἐκεῖνον τὸν τόπον
 ἀναστρέφεται ἔνθα λυσιτελήσει ἡμῖν, ὥς μήτε διὰ τὴν
 ἐγγύτητα τὰ τῇδε καταφλέγειν μήτε διὰ τὴν ἀπόστασιν
 καταψύχειν. εἰ μὲν γὰρ ἀνεστρέφετο ἔνθα νῦν ἡ σελήνη
 25 εἴτε ὁ Ἑρμῆς, οὐδὲ μίαν ἂν ἡμέραν διήρκεσαν τὰ ἐνταῦθα

M(CE) OBR

- 3 τοσοῦτον OBR. 6 τηλικάυτα O. 7 σχολαιοτέραν BR.
 8 ἔαρος B^{ms}R^{ms} per conjecturam : ἀέρος MOBR. 10 ἂν
 M : αἰεί OBR. 13 καί om. BR. τόν MOR : τοῦ B.
 15 ἀπλῶν O. 16 αὐτοῦ scripsi : αὐτῶν OBR ἐκ τῶν M.
 18 κατάστασιν B. 19 ἀφ' ἡμῶν om. MO. 22 λυ-
 σιτελήσει OBRM² : λυσιτελέσει MC (— λ σει E). 24 ἀνε-
 στρέφετο M (an cancell.) CE : ἐστρέφετο OBR. 25 διήρκεσε BR.

σώματα πάντα ἀντέχειν πρὸς τὴν ὑπερβολὴν τῆς θερμότητος, ἀλλ' ἔφθασαν ἂν διαφθαρῆναι πρὶν ἢ τοῦτον καταδύναι. ποία δὲ καὶ ὄψις ἠνέσχετο μικρόν τι ἀντωπῆσαι τῷ ὑπερλάμπρῳ φωτί; εἰ γὰρ νῦν πόρρωθεν ὦν τὰς ὄψεις διακρίνει, πόσῳ μᾶλλον τηνικαῦτα ταύτας ἂν διέφθειρεν. ἀλλ' οὐδὲ τὰ δ' 5(59) στοιχεῖα διήρκεσαν ἂν σῶζειν τὰς ἰδίας φύσεις· τό τε γὰρ ὑπέκκαυμα ζωογόνον καὶ σύμμετρον ἔχον τὴν θερμότητα καὶ ξηρότητα ὑπερέζεσεν ἂν καὶ ὁ ἀὴρ εἰς πῦρ μετεβλήθη καὶ τὸ ὕδωρ εἰς αἶρα ἂν ἐλύθη καὶ ἡ γῆ τῆς συνεχούσης τὰ μέρη αὐτῆς ὑγρότητος στερηθεῖσα παρείθη. εἰ δὲ πάλιν 10 ὑποθώμεθα τοῦτον ἐν τῇ ἀπλανεῖ ἢ τῇ τῶν ἀπλανῶν ἢ τῇ κρονίᾳ περιστρέφεσθαι σφαῖρα, ἐννόησον ὅπως ἂν διετέθη ὁ περὶ ἡμᾶς ἀὴρ· τοσοῦτον γὰρ αὐτῷ ψύχους περιῆν, ὥς μήτε φυτὸν μήτε ζῶον αὐτῷ πρὸς μικρόν ἐμμεῖναι, ἀλλ' οὐδὲ γένεσις ἂν ὅλως ἦν· αὕτη γὰρ διὰ θερμότητος 15 γίνεται. ὅρα γάρ μοι ὅπως τὰ πλείονα τῶν ζωῦφίων καὶ ἐρπετῶν ἀποναρκᾷ τῷ χειμῶνι καὶ νεκροῦται σχεδὸν καὶ ἐνταφιάζει ἑαυτὰ καὶ θάπτει τῷ ψύχει μαραινόμενα· ὅτε δὲ ἡ τοῦ θέρους θερμότης παραγένηται, ζωογονεῖται καὶ κινεῖται καὶ καινὴν τινα λαμβάνει ἀναψύχωσιν καὶ ἐξαπλοῦται 20 ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τροφῆς ἐξέρχεται ζήτησιν. ὁ μὲν οὖν (60) Γαληνὸς ἐν τῷ περὶ χρείας μορίων φησὶν ὅτι τὸ μὲν τοσόνδε καὶ τηλικούτον μέγεθος ἔχειν τὸν ἥλιόν ἐστι τῆς ὕλης, τὸ δ' ἐν τῷδε τῷ τόπῳ τεθῆναι τοῦ δημιουργοῦ. καὶ πιθανὸν ἂν καὶ τοῖς πολλοῖς εὐαπόδεκτον τόνδε τὸν 25 λόγον προήνεγκεν, οὐ μὴν ἀληθῆ· ἡμεῖς γὰρ ἀπεδειξαμεν ὅτι καὶ τῆς ὕλης παραγωγὸν τὸ θεῖον καὶ τοῦ εἶδους καὶ τῆς

M(CE) OBR

2 ἂν om. MOB. 3 καὶ om. B. ἠνέσχετο om. B.

5 ἀλλ' M: καὶ OBR. 6 διήρκεσε O. 8 ὑπερέζεσαν

M²CE. 11 ὑποθώμεν BR. ἢ τῇ MO: ἥτοι BR.

20 ἐξαπλοῦνται OBR. 23 τοιόνδε BR. 26 προήνεγκεν

M: προσήνεγκεν OBR.

τῶν ἐξ ἀμφοῖν φύσεώς τε καὶ τάξεως. τὸ γὰρ ἀποδείξαι
ὅτι εἰ παρήχθη ὁ ἥλιος τῆς γῆς ἐλάττων, πολλὰ ἂν συνέ-
βαινον ἄτοπα τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει λυμαινόμενα ἀριδηλό-
(61)₅ τата ἐμφαίνει τὸ καὶ τῆς ὕλης εἶναι παραγωγὸν τὸν δημιουρ-
γόν. ὥστε καὶ ἡ κοινὴ πάντων τῶν ἕξω σοφῶν δόξα ἐντεῦ-
θεν ἀνήρηται, τὸ μηδὲν ἐκ τοῦ μηδαμῇ μηδαμῶς ὄντος
παράγεσθαι, εἰ μὴ τινες τούτων φαῖεν τοὺς δημιουργικοὺς
προϋπάρχειν λόγους παρὰ τῷ δημιουργῷ. τὴν γὰρ ὕλην
τοῦ ἡλίου ὁ σοφὸς καὶ παντοδύναμος τεχνίτης παρήγαγε
10 τῆς γῆς πολὺ μείζονα διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας καὶ ταύτην
τέθηκεν εἰδοποιήσας ἔνθα μήτε στερεῖται ἡ γῆ τῶν τούτου
δυνάμεων καὶ ἐνεργειῶν μήτε τῇ τούτων ὑπερβολῇ κατα-
βλάπτεται· καὶ εἴ γε τῷ νοῦ ἅπαν τὸ βάθος τοῦ οὐρανίου
σώματος διοδοεύσεις, οὐκ ἂν εὐρήσοις τόπον αὐτοῦ οἰκειό-
15 τερον ἢ ἐπιτηδειότερον πρὸς τὸ ζωογονεῖν τὰ ἐπὶ τῆς
γῆς, παρ' ὃν περιστρέφεται.

(62) Διατί ἀνατέλλει καὶ δύνει ὁ ἥλιος.

Δύνει δὲ ὁσημέραι καὶ τὴν νύκτα ἐργάζεται, τῇ περιστροφῇ
πάντως τοῦ πρώτου περιηγόμενος οὐρανοῦ ὥστε ἀνεσίν
20 τινα δοῦναι τῷ μέρει τῆς γῆς ἐφ' ᾧ τὴν ἡμέραν περιπολεῖ
καὶ τοῖς περιοίκις τήν τε τῶν ἔργων ἀνακωχὴν καὶ ἀνά-
παυσιν, καὶ ἐπιτρέπει τὸν ὕπνον διὰ τῆς καταδύσεως καὶ
πεῖθει ἡρεμεῖν τοὺς ἀνθρώπους ἑαυτῶν διὰ τὸ περί τινα
τῶν ἔργων σχολάζειν ἐπιλανθανομένους· καὶ τὰς νύκτας
25 ἐπιμήκεις ποιεῖ χειμῶνος μᾶλλον ἢ θέρους ὥσπερ ἐμποδί-
ζοντος τοῦ χειμῶνος τοῖς ἔργοις καὶ μὴ πάνυ ἀναγκαίων
όντων τῶν ἐν αὐτῷ πραττομένων· ἔτι δέ, καθὼς φησιν

M(CE) OBR

5 ἡ om. B.

6 μηδαμῇ OBRM²: μηδαμοῦ M μηδαμοῦ ἡ E.

II στερεῖται MO. τούτων R (corr. R¹).

12 τούτων B^{mg} R^{mg} per conjecturam: τούτου MOBR.

14 εὐρήσοις RM¹: εὐρήσεις MOB εὐρήσης O². 22 καταδύ-
σεως] καταπαύσεως O (corr. O¹). 23 ἀνθρώπους OBRM^{sv}:

καὶ M.

ἑαυτῶν om. OBR.

24 ἐπιλανθανόμενος B.

Ἰπποκράτης, αἱ κοιλίαι χειμῶνος θερμόταται φύσει καὶ οἱ ὕπνοι μακρότατοι. θέρους δ' ἐπιμήκεις τὰς ἡμέρας (63) ἐργάζεται ἵνα μὴ ἡ νύξ τάχιον ἐπελθοῦσα παρεμποδίσῃ τοῖς ἐν χερσὶν ἔργοις ὃ τι δέον ἐργάζεσθαι. ἀνατέλλει δὲ οὐκ ἄφνω καὶ ἀθρόως ὥστε καταπλήξαι τῷ ἀπροσδοκῆτῳ 5 τῆς ἀνατολῆς, ἀλλὰ προδρόμους ἐκπέμπει ἐμφάσεις ὑπὲρ τὸν ἀνατολικὸν ὀρίζοντα καὶ καταυγάζει τὴν γῆν μικρόν τι πρὸ τῆς ἀνελεύσεως, ἵνα μὴ ἐξ ἀκράτου σκότους τὸ ἄκρατον φῶς ἐπελθὼν λύμην ἐπάγῃ ταῖς ὄψεσιν. ἀνίσχων τε ἀμυδρὸς τις καὶ ἀτελεσφόρητος φαίνεται ἵνα κατὰ μικρὸν 10 αἱ τούτου ἀκτῖνες προκόπτωσιν ἐπὶ τὸ φυσικώτερον καὶ μὴ τῇ ἀθρόα μεταβολῇ παρεμποδίσῃ τι ταῖς ὄψεσιν. ὁμοίως (64) δὲ πάλιν καὶ δύνων οὐχ ὅλον συστέλλει τὸ φῶς, ἀλλ' ἀφήσιν παρ' ἡμῖν ἔχνη τινὰ τῆς ἡμέρας καὶ ἰνδάλαμα διατὴν εἰρημένην αἰτίαν· μεσουρανῶν δὲ τῷ μεσουρανήματι ὥστε 15 ἐνεργεῖν μακρότερον ὅταν ἐξὸν σφοδροτέρας ἀφίεναι τὰς ἐνεργείας. δεῖ δὲ ὡς εἶπομεν τὰ τοιαῦτα μὴ ἄνευ φυσικῆς αἰτίας νοεῖν γινόμενα· καὶ νῦν ἡμῖν οὐ περὶ ἐκείνης ὁ λόγος, ἀλλὰ τῆς τελικῆς. εἰρήσεται δὲ ὅσον οὕτω ἐν τῷ περὶ τῆς ἀπλανοῦς λόγῳ διατί μὴ τὰ νυχθήμερα συνεστέλλοντο ἢ 20 ἐξετείνοντο πλεῖον τῶν νῦν ὄντων. καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ τοῦ ἡλίου ἱκανὰ ὄντα ὡς οἶμαι καὶ λιθώδη νοῦν πρὸς ὕμνον καὶ εὐχαριστίαν κινήσαι τοῦ δημιουργοῦ καὶ διαγνῶναι ὡς ἔνεκα ἡμῶν οὕτως δεδημιούργηται καὶ πᾶσα τούτου ἡ κίνησις καὶ θέσις καὶ λόξωσις καὶ περίοδος καὶ ἀποκατάστασις. 25

Περὶ τοῦ Ἄρεος καὶ τοῦ Διὸς καὶ (65)
τοῦ Κρόνου.

Λοιπὸν λεκτέον τι καὶ περὶ τοῦ Ἄρεος. οὗτος γὰρ ὑπὲρ

M(CE) OBR

3 ἐξελθοῦσα B. 4 ὃ τι] ὅτε C. δέον M²EOBR: δέ MC.
5 ἀθρῶν M ἀθρόον O. 9 ἐπελθῶν MC (corr. M²).
14 ἡμετέρας R (corr. R²). 17 τοιαῦτα om. B. 19 εἰ-
ρήσεται MORB^{ms}: εἴρηται B. 23 τοῦ δημιουργοῦ κινήσαι
transp. BR. 27 τοῦ om. OBR.

I Aphor., I, 15.

τὸν ἥλιον τέτακται ἵνα, εἴ τι ἐλλείψει θερμότητος ὁ ἥλιος
 διὰ τὴν ἀπόστασιν, ἀναπληρώσῃ ταύτην ὁ ἀστήρ οὗτος
 διὰ τῶν ἰδίων κινήσεων θερμαντικὸς ὢν τῇ φύσει, διό
 καὶ πυρόεις παρὰ τῶν πάλαι ἀστρολόγων ἐκλήθη. ποιεῖται
 5 δὲ καὶ οὗτος πλάτος πρὸς τε βορρᾶν καὶ τὸν νότον δι' ᾧς
 προείπομεν αἰτίας ἐπὶ τε τῆς σελήνης καὶ τοῦ Ἑρμοῦ καὶ
 τῆς Ἀφροδίτης. τὸ δὲ μέγεθος τούτου καὶ ἡ ἀπόστασις
 οὕτως ἐδημιουργήθη ὥστε τοῦτον φαίνεσθαι οἷος νυνὶ φαίνε-
 (66) ται. εἰ μὲν γὰρ ἐτέθη ἔνθα ὁ Ἑρμῆς ἢ ἡ Ἀφροδίτη, ἐξαίσιος
 10 ἂν ἐφαίνετο τῷ μεγέθει καὶ τῷ φωτὶ καὶ τὰ τῇδε κατέβλαπ-
 τεύει· εἰ δὲ πάλιν τοῦτον ὑπονοήσωμεν ἐν τῇ κρονίᾳ φέρεσθαι
 σφαίρα, ἢ ἀμυδρῶς ἢ οὐδ' ὅλως ἂν ἡμῖν εἶδετο. ἀφίσταται
 δ' οὗτος ὁ ἀστήρ τοῦ ἡλίου μοίρας ἱκανὰς καὶ διάμετρος
 τούτου γίνεται καὶ οὐχ ὥσπερ ὁ Ἑρμῆς καὶ ἡ Ἀφροδίτη
 15 τούτῳ συνέπεται, διὰ τὸ πόρρωθεν εἶναι τῶν τῆς γενέσεως
 καὶ φθορᾶς συμπτωμάτων καὶ ἐλαττωμάτων. σχεδὸν δὲ
 ὁ αὐτὸς ἐστὶ λόγος περὶ τε τῆς κινήσεως καὶ τοῦ Διὸς καὶ
 τοῦ Κρόνου καὶ τοῦ μεγέθους καὶ τῆς ἀποστάσεως· τοσοῦ-
 τον γὰρ ἕκαστος τούτων καὶ μεγέθους καὶ ἀποστάσεως
 20 εὐπόρησεν ὅσον ἡμῖν λυσιτελεῖν καὶ μὴ βλάπτειν τῇ ἐγγύτητι
 τῷ ὑπερμεγέθει τοῦ σώματος.

(67) Περὶ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων.

Λοιπὸν οὖν σκοπητέον ἡμῖν τὰ περὶ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων
 ἀναμνησκομένοις μέντοι ὧν ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦδε τοῦ λόγου
 25 ἐμνήσθημεν ὡς τὰ μὲν τῶν ἐν οὐρανῷ τοῦ ἀναγκαίου χάριν
 παρήκται, τὰ δὲ τοῦ ἐπιτεροῦς. καὶ τὸ χύμα τῶν τοιούτων

M(CE) OBR

- 5 οὕτως B. 7 ὑπόστασις B. 11 ὑπονοήσωμεν R(corr. R²).
 φέρεσθαι] φαίνεσθαι R(corr. R²). 12 οὐδούλως R.
 εἶδετο] ἐφαίνετο B^{ms} R^{ms}. 13 διάμετρος] κατὰ διάμετρον
 B^{ms} R^{ms} per conjecturam. 15 Post συνέπεται add. καὶ OBR.
 τό om. M add. M¹. 17 λόγος om. BR. 18 το-
 σοῦτων M(corr. M¹). 18/19 τοσοῦτον — ἀποστάσεως om. BR.
 20 ἀπόρησεν B. 24 ἀναμνησκόμενος B. 25 τῶν
 ἐν MOR²: ἐν τῷ BR. τοῦ] τῶν O(corr. O¹).

ἄστρον τοῦ ἐπιτερποῦς μετέχει καὶ τοῦ χρησίμου. καὶ
 τοῦτο μάθοις ἂν ἀκριβῶς εἴπερ ὑποθήσεις ταῦτα μὴ ὄντα
 καὶ διαλογίσῃ οἷα ἦν ἢ νύξ ἄστρον μὴ ὄντων καὶ οἶον τὸ
 εἶδος τοῦ οὐρανοῦ. μᾶλλον δὲ ἀκριβέστερον τοῦτο διανοήσῃ
 ἐν νυκτὶ νεφώδει τὸν ἀέρα θεώμενος ὅσου μὲν ἐμπέπλησται 5
 σκότους, ὅσης δὲ ἀηδίας ἐμπιπλᾷ τὴν ψυχὴν. τίς οὖν οὕτως
 ἡλίθιος ὃς ἰδὼν κατηστερισμένον τὸν οὐρανὸν καὶ οἰονεῖ
 τινα κυάνεον χιτῶνα χρυσεῖς φωσὶ κατάστικτον, οὐ χαίρει
 καὶ θαυμάζει τὴν οὕτω κοσμήσασαν αὐτὸν πρόνοιαν; ἐγὼ (68)
 μὲν οὖν ὅτε τὸν κύνα καὶ πρόκυνα ἴδω μαρμαίροντας καὶ 10
 τὸν ἄσταχυν καὶ ἄρκτοῦρον ἐκλάμποντας καὶ τὸν λαμπρὸν
 τῶν ὑάδων τῷ φωτὶ ἐξαστράπτοντα καὶ τὴν πλειάδα καθα-
 περεῖ τινα χρύσειον βότρυν ἐξηρτημένην, ἔτι δὲ καὶ τὸν
 ἀντάρην πυριφλεγέθοντα καὶ τὸν βόρειον στέφανον στίλ-
 βοντα καὶ τὴν λύραν φωσφοροῦσαν καὶ τὸν ἐν γοργόνι 15
 λαμπρὸν καὶ τὸν αἰτὸν καταυγάζοντας, ἔτι δὲ καὶ τοὺς
 λοιποὺς λαμπροὺς ἀστέρας ἀκτινοβολοῦντας καὶ τὴν νύκτα
 φωτίζοντας, ἔνθους ὑφ' ἡδονῆς γίνομαι. ὅταν δὲ καὶ τὰς
 ἐπισημασίας διαλογίσωμαι ὧν ἐργάζονται οὗτοι παθῶν
 περὶ τὸν ἀέρα δύνοντες καὶ ἐπιτέλλοντες ἐῷοί τε καὶ ἐσπέ- 20
 ριοι, ἐξίσταμαι τὸν λογισμὸν καὶ τὸν βυθὸν τῆς σοφίας
 ἐκπλήττομαι. ὅταν δὲ διὰ τούτων νυκτὸς λογίσωμαι ὅσαι (69)
 διηλθον ὥραι νυκτεριναὶ καὶ οἶον τῆς ὥρας ἀφέστηκε,
 μεγαλύνω τὴν ἀφθονον χάριν, ὑμνῶ τὸ δαψιλὲς τῆς εὐερ-
 γεσίας, εὐχαριστῶ τῇ ἀφάτῳ χρηστότητι. ὅταν δὲ θεάσωμαι 25
 τοὺς ναυτίλλοντας ὁδηγοῖς τούτοις χρωμένους πρὸς εὐθύ-

M(CE) OBR

3 οἶον om. B.	5 θεασάμενος O (corr. O ¹).	7 κατεστη-
ρισμένον O.	8 χρυσεῖοι B.	10 πρόκυνα scripsi: πρὸς
κύνα codices.	μαρμαίροντα codices.	11 ἐκλάμποντα
BR.	12 ὑδάτων O (corr. O ¹).	καθάπερ OBR.
13 ἐξηρτημένον BR.	15 γοργόνη vel-η codices.	18 ἐν-
θους BRO ¹ : ἐννοῦς OM ¹ CE ἔνους M.	καὶ om. B.	19 δια-
λογίζομαι BR.	22 τοῦτο B.	24 εὐεργεσίας M ¹ : quid
scripserit M non liquet.	25 χρηστότητι M: μεγαλειότητι	OBR.
θεάσωμεν B.		

πλοϊαν καὶ τὴν ἀνατολὴν τῆς δύσεως διακρίνοντας τῷ ὄρῳ
 ὑπερκύπτοντας τούτους τοῦ ὀρίζοντος καὶ καταδύνοντας,
 ἄρκτον δὲ μεσημβρίας τῇ καλουμένη ἁμάξῃ καὶ τῷ κανώβῳ,
 διαγινώσκω τὸ ἐν τούτοις δημιουργηθὲν βιωφελές τε καὶ
 5 χρήσιμον.

(70) Περὶ τῆς βραδείας τούτων κινήσεως.

Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς κινήσεως τούτων ὑπερεκθειάζω
 τὸν τρόπον ὅπως νωχελῇ ταύτην καὶ βραδεῖαν ποιοῦνται·
 κατὰ γὰρ τὸν Πτολεμαῖον δι' ἑκατὸν ἐτῶν μίαν κινοῦνται
 10 μοῖραν, κατὰ δὲ τοὺς νεωτέρους δι' ἐτῶν ξς', σοφῶς καὶ
 τοῦτο προμηθευσάσης τῆς θείας προνοίας, ἵνα μὴ τῇ ταχείᾳ
 κινήσει τοῖς τῇδε διὰ τὸ πλῆθος λυμῆνῃται· ἔτι δὲ καὶ ἵνα
 μὴ ἡ πρώτη κίνησις παραποδίζεται ἡγουν ἡ τῆς ἀπλανοῦς.
 ἐξίσταμαι δὲ καὶ τὰ τούτων μεγέθη διανοούμενος καὶ τὴν
 15 ἀπειροδύναμον καὶ παραγωγὸν ἐκείνην τῶν τοιούτων σωμάτων
 νοῶν δύναμιν· πάντες γάρ, ὡς ἐν ἐτέροις ἀποδέδεικται,
 (71) μείζονες τῆς γῆς εἰσίν. ὅταν δὲ καὶ τὴν ἀπὸ τῆς γῆς τούτων
 ἀπόστασιν διαλογίσωμαι καὶ ὅπως οὐκ ἔνθα ἡ σελήνη ἢ
 οἱ πλανῆται ἐτέθησαν, ἥ γὰρ ἂν ἐκινδύνευσεν φρουῖδα τὰ
 20 τῇδε γενέσθαι, οὔτε μὴν ἐν τῇ ἀπλανεὶ διὰ τὸ μὴ ἀφ' ἡμῶν
 ἀποκρυβῆναι, ἔκθαμβος γίνομαι. ὁπνίκα δὲ ἴδω πάντας
 εὐτάκτως προχωροῦντας καὶ μήτε κατὰ τοὺς πλανήτας
 ἀναποδίζοντας καὶ στηρίζοντας μήτε ἀνωμάλως κινου-
 μένους, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν τάξιν αἰεὶ σῶζοντας, περιφρονῶ
 25 τὸν ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ κόσμον καὶ εἶδῃσιν ἀκριβῇ λαμβάνω
 ὡς τὰ ἄνωθεν εὐτακτότερα καὶ εὐαρμωστότερα.

M(CE) OBR

1 τῷ MOBR : τό R². 4 τό MORB^{ms} : τῷ B.
 7 ὑπερεκθειάζω MAE : ὑπερεκθειάζων M²OBR. 8 νωχελῇ B.
 13 τῆς] τοῦ codices. 14 ἐξίσται R. 16 πάντες
 B^{ms} per conjecturam : πάντως MOBR. ἐν om. M.
 26 ὡς om. M (add. M¹).

Περὶ τῆς ἀνάστρου σφαίρας. (72)

Εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τὴν ἀπλανῇ τῷ λογισμῷ ἀνέλθοιμι, ὁσφραίνομαι τοῦ νοητοῦ κόσμου ταῖς αὐτοῖς γειτνιαῶν δυνάμεσι καὶ ὁρῶν τὴν πηγὴν καὶ ἀρχὴν τῆς κινήσεως τεκμαίρομαι ἐκ ταύτης τὴν ἄπειρον δύναμιν.

5

Διατί δι' ὁρῶν κδ' ἀποκαθίσταται. (73)

Τὸ γὰρ τοσοῦτον μέγεθος διὰ κδ' ὁρῶν ἀποκαθιστάμενον ἐμφαίνει τὸν κινουῦντα ἀπειροδύναμον, ἑαυτὸ δὲ ἐλέγχει ὡς ἔχει πεπερασμένην τὴν δύναμιν. εἰ γὰρ πλείονα εἶχεν ἢς εὐπορεῖ δυνάμεως, ἐνεδέχετο τοῦτο ἀποκαθίσ-¹⁰ τασθαι καὶ διὰ κ' ὁρῶν ἢ δέκα ἢ ἔλαττον. νῦν δὲ οὕτως ἐτάχθη πρὸς τοῦ σοφοῦ δημιουργοῦ κινεῖσθαι κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως. εἴπερ οὖν διὰ πλειόνων ὁρῶν ἀποκαθίστατο οἶονεῖ μ' ἢ καὶ πλειόνων, οὐκ ἂν ἐξήρκει ἡ ἀνθρωπίνη δύναμις πρὸς τὸ πᾶσαν τὴν ἡμέραν¹⁵ ἐργάζεσθαι, ἀλλ' ἀηδὲς ἂν αὐτῇ τὸ ἡλιακὸν φῶς κατεφαίνετο καὶ ἡ νύξ οὐ τὴν τυχοῦσαν παρεῖχε τῷ μεγέθει ἀθυμίας. ὅπου γέ τινες, ὥς φησιν Ἀριστοφάνης, ἀναβοῶσιν· ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τὸ χρῆμα τῆς νυκτὸς ὅσον. εἰ δ' αὖ πάλιν δι'⁽⁷⁴⁾ ἡττόνων ὁρῶν ἀποκαθίστατο, οὐκ ἂν ἔργον τὸ τυχὸν ἐξε-²⁰ πλήρου τις, ἀλλ' εὐθύς ἂν ἡ νύξ ἐμποδὼν ἐγίνετο. κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἄρα ἰσχὺν τὰ νυχθήμερα ἔταξεν ὁ σοφὸς δημιουργὸς διὰ τῆς ἐν κδ' ὥραις τοῦ οὐρανοῦ ἀποκαταστάσεως. ἐπεὶ δὲ ἔδει αἰεὶ περιεκτικὸν εἶναι τοῦτον καὶ τὸ

M(CE) OBR

2 ἀνέλθοιμι B.

4 τεκμαιρόμενος B.

8 ἑαυτόν B.

16 ὕλικόν MO.

17 εὐθυμίας B.

19 τῶν νυκτῶν Aristophanes.

21 ἀλλ' BR: καί MO.

ἐκ ποδῶν BR (corr.

R^{ms}).

24 ἔδει BR: ἦδει O ἦδει ME ἦδη C.

τοῦτον M:

τοῦτο OBR.

ἔδραϊον ἔχειν ἐν τῇ κινήσει καὶ πάγιον, ἢ μὲν ὁλότης τούτου ἡδραστὰ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, κινεῖται δὲ τὰ μέρη ὥσπερ καὶ τῶν δ' στοιχείων αἱ μὲν ὁλότῃτες μένουσι ἄφθαρτοι, τὰ δὲ μέρη αἰεὶ γεννῶνται καὶ φθείρονται.

(75) ⁵ Διατί τὰς λοιπὰς περιάγει σφαίρας.

Ἐμπεριάγει δὲ καὶ περιστρέφει ἡ τοιαύτη σφαῖρα ἑαυτῇ πάντα τὰ ὑπ' αὐτὴν ἵνα μάθωμεν διὰ τούτου ὡς τὰ ἄνω περιάγει τὰ κάτω· εἰ γὰρ τὸ πλησίον τοῦ ἐκείσε κόσμου σῶμα τοιαύτης ἡμμοίρησε δυνάμεως, πόσῳ γε μᾶλλον ¹⁰ τὰ νοητὰ ταύτην κέκτηνται καὶ πρὸ τούτων ἡ παντοδύναμος ἐκείνη δύναμις καὶ παραγωγὸς τῶν δυνάμεων ἁπασῶν, ἣν διὰ τῶν τοιούτων θεωρημάτων δεῖ ἡμᾶς ἐπιγινῶναι καὶ ἀξίως μεγαλῦναι καὶ εὐχαριστῆσαι ἵνα διὰ τῶν ὁρατῶν τούτων ἐπὶ τὰ νοητὰ ἀναγόμενοι ὀψώμεθα τὴν ἐκείσε λαμπρότητα.

(76) ¹⁵ τὸ μὲν οὖν θεῖον πάντῃ ἀνεκδέεσ τῆς ἡμετέρας εὐχαριστίας καὶ ὑμνολογίας καὶ αἰνέσεως, ὥσπερ καὶ ὁ ἥλιος τῶν παρ' ἡμῖν λαμπάδων· ἀλλ' ἡμεῖς εἰδότες ὡς διὰ τῶν τοιούτων τῷ πρώτῳ φωτὶ πλησιάζομέν τε καὶ ἐλλαμπόμεθα, τούτοις ἐπιχειροῦμεν. ὅσον γὰρ ὁ νοῦς τὰ τιμιώτερα νοεῖ, τιμιώτερος ²⁰ γίνεται· τούτῳ γὰρ ὀριζόμεθα τὸ τίμιον τῆς παρ' ἐκάστῳ διανοίας καὶ τὸ ἄτιμον τῇ τε νοήσει τῶν θείων εἰδῶν καὶ τῇ τῶν ἐνύλων φαντασίᾳ, καὶ ὅσον ὑπερέχει ἀλλήλων τὰ διανοούμενα οὕτω καὶ τὰ διανοοῦντα, καὶ οἷον λόγον τὰ γνωστὰ ἔχει πρὸς ἀλλήλα κατὰ τε τό χεῖρον καὶ τὸ βέλτιον, ²⁵ τοῦτον καὶ τὰ γινώσκοντα.

M(CE) OBR

5 τί om. MO add. O^{1sv}. περιαγούσας M. 7 τοῦτο B.
 9 ἡμμοίρησε O. 10 κέκτηται BR. 11 παραγωγή
 MO. 12 ἦν B. 14 ὀψώμεθα MCBP: ὀψόμεθα M^{1EO}.
 15 Post ἡμετέρας add. καί M. 16 καὶ ὑμνολογίας om.
 BR. 19 ὅσος B ὅσοις R. γάρ om. BR. 20 τού-
 των B τοῦτο R. 25 Post γινώσκοντα add. τέλος τῶν φυσικῶν
 συμπεῶν σήθ BR τέλος σὺν θεῷ ἀγίῳ E τέλος O.

TABLE DES AUTEURS CITÉS PAR SYMÉON SETH

c = conspectus ; *u* = de utilitate.
Les chiffres indiquent les paragraphes.

Aristophanes <i>u</i> 73	<i>Νεώτεροι c</i> 41. <i>u</i> 70.
Aristoteles <i>c</i> 25. 30. 36. 39. 42. 59. 66. 68. 76. 78. 83. 84 ; Anal. <i>c</i> 58 ; De coelo <i>c</i> 39 ; Natur. ausc. <i>c</i> 34.	Peripatetici <i>c</i> 57 ; cf. Aristoteli- teli.
Aristotelici <i>c</i> 50. 71 ; cf. Peripatetici.	Plato <i>c</i> 30. 37. 57. 58. 83.
Galenus, De usu partium <i>u</i> 60.	Plotinus <i>u</i> 8 ; cf. 95.
Geometrae <i>c</i> 71. 73.	Plutarchus <i>c</i> 1.
Gregorius Naz. <i>c</i> 84. <i>u</i> 38.	Posidonius <i>u</i> 44.
Gregorius Nyss. <i>u</i> 2.	Proclus <i>c</i> 37.
[Hesiodus] <i>u</i> 48.	Ptolemaeus <i>c</i> 40. 46. <i>u</i> 70 ; Optica <i>c</i> 74 ; Syntaxis <i>u</i> 12. 41.
Hippocrates <i>u</i> 56. 62.	<i>Σοφῶν</i> ^τ (<i>τις τῶν</i>) <i>c</i> 89. 95 (Plotinus).
[Homerus] <i>c</i> 48.	Stephanus Alex. <i>c</i> 63.
Johannes Philoponus <i>c</i> 36. 57. 65. 83.	Stoici <i>c</i> 57.
	<i>Θεολόγος, θεολογίας ἑξάρχος</i> : cf. Greg. Naz.

Commentaire de Proclus-Philopon à l'Introduction arithmétique de Nicomaque

RECENSION II RETOUCHÉE PAR ISAAC ARGYRE

LIVRE II

Dans un *Rapport sur une mission en Italie*, publié en 1888 (1), P. Tannery a exposé les résultats des recherches qu'il venait de faire sur les Commentaires antiques à l'*Introduction arithmétique* de Nicomaque. Il distingue quatre recensions différentes. La première, qui porte le nom de Philopon, a été publiée par R. Hoche en 1864-1867 d'après deux manuscrits, l'un de Göttingen, l'autre de Hambourg (2) ; on la trouve encore dans le Vaticanus 198. La seconde existe dans le Vaticanus 1411 (XVe siècle), prototype du Parisinus 2377 (XVIe siècle). Elle est aussi attribuée à Philopon, mais certaines scholies marginales et certaines parties du texte sont signalées comme étant l'œuvre d'Isaac Argyre (XIVe siècle).

(1) *Archives des Missions scientifiques et littéraires*, 3e série, t. XIV, pp. 409 ss. ; Les Commentaires sur Nicomaque, pp. 433 ss. Le Rapport figure dans les *Mémoires Scientifiques*, t. II (1912), pp. 302 ss.

(2) 'Ιωάννου γραμματικοῦ Ἀλεξανδρέως (τοῦ Φιλοπόνου) ἐξηγήσεις εἰς τὸ πρῶτον τῆς Νικομάχου ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς I, Programm des Gymn. zu Wesel, 1864 ; II, *ibid.* 1865 ; id... εἰς τὸ δεύτερον... III, *ibid.*, 1866-67. Wesel, 1864-1867.

J'ai découvert cette recension dans un manuscrit de la Bibliothèque Nationale d'Athènes, n° 1238 (136 ff., XVIIIe siècle) où elle porte le nom du philosophe Proclus (1).

Suidas (2) attribue à Proclus Procleius, hiérophante de Laodicée, la composition d'un Commentaire à l'Introduction arithmétique de Nicomaque. Tannery a émis l'hypothèse, assurément vraisemblable, que Suidas s'est trompé et que le Commentaire en question doit être attribué au philosophe Proclus. C'est précisément ce que fait le manuscrit d'Athènes.

Cependant, l'Atheniensis présente le même texte que le Vaticanus et, partant, il contient les observations particulières attribuées à Isaac Argyre dans ce manuscrit (au livre II, notes ζ' et νγ'). On relève aussi, dans les deux manuscrits, des critiques adressées à Nicomaque et qui ne figurent pas dans la recension I (livre II, notes μδ', μθ', νγ' II, οα' II). D'autre part, la citation : ἡμῶν εἴρηται καὶ ἐν τοῖς Φυσικοῖς (II, note κε'), qui renvoie au Commentaire de Jean Philopon à la *Physique* d'Aristote (3), s'y trouve aussi. D'où il suit que Philopon a tout au moins participé à la rédaction. Si l'on voulait attribuer une certaine valeur à la note de Suidas et au titre du manuscrit d'Athènes, on devrait dire, comme Tannery, que le premier Commentaire a été composé par Proclus, puis qu'il a été remanié par Philopon avant de subir de nouvelles modifications. Tannery distingue encore deux autres recensions : III, attribuée à Asclépios de Tralles (VIe siècle) dans le Parisinus 2376, et IV, dont on fait honneur à Arsenios Olbiodoros (XIVe siècle) dans un manuscrit de Turin.

Hoche a publié les variations du premier livre de la recension II d'après un manuscrit de Zeitz (4). Il ne paraît pas avoir donné suite à son dessein de publier le commentaire du deuxième livre.

(1) Titre : Νικομάχου Γερασίου (sic) ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς τῶν εἰς δύο τὸ α' ὅπερ ἐξηγείται ὁ φιλόσοφος Πρόκλος. Ce manuscrit est peut-être celui dont Hoche signale l'existence dans une bibliothèque privée d'Athènes : il portait le même titre et avait le même nombre de ff. (II, 1865, p. II, n. 1). A vrai dire, ce manuscrit était rapporté au XVe ou au XVIe siècle, mais on sait quel cas il faut faire de semblables indications dans les Catalogues de collections particulières.

(2) S. v. Πρόκλος III. Hoche (o. l., II, p. II, n. 1) attribue à ce Proclus la recension II.

(3) Ad III, 4, p. 393, 15 de l'édition de Vitelli (*Commentaria in Aristot. graeca* t. XVI).

(4) Dans II, pp. II-XIV.

Cependant les différences qui séparent les deux recensions sont beaucoup plus considérables dans le second livre que dans le premier et Tannery signale l'intérêt d'une telle publication (1). Nous comblons cette lacune en éditant ce texte d'après le Vaticanus 1411 (XVe siècle, ff. 93-106) = V, et l'Atheniensis 1238 (XVIIIe siècle, ff. 74-136) = A. Là où les divergences se bornent à de légères différences de rédaction, je me suis contenté de signaler la correspondance avec le texte de la recension I publiée par Hoche.

(1) Cf. TANNERY, *o. l.*, p. 437, n. 1 = *Mémoires*, II, p. 307, n. 1.

Ἀρχὴ τῆς ἐξηγήσεως τῆς εἰς τὸ δεύτερον
τῶν ἀριθμητικῶν ἃ ἐξηγεῖται ὁ Φιλόπονος.

α' I Hoche = α' AV α' II = ε' AV.

ε'.δοθέντων σοι τριῶν ὁρων· ἐκτίθησι τὴν μέθοδον δι'
ἧς βούλεται δεῖξαι τὴν ἰσότητα στοιχείων οὖσαν τῶν τῆς 5
ἀνισότητος εἰδῶν καὶ ἔστιν αὕτη ἡ μέθοδος ἡ αὕτη μὲν
τῇ προτέρᾳ καὶ διὰ τῶν αὐτῶν προσταγμάτων οἷς ἐχρήσα-
το ἐν ἐκείνῃ, πλὴν ὅτι ἐν ἐκείνῃ μὲν συντιθεῖς διὰ τῶν
αὐτῶν προσταγμάτων οἷς ἐχρήσατο ἐν ἐκείνῃ ἀπὸ τῆς
ἰσότητος εἰς αὕξησιν προέκοπτε, νῦν δὲ τὸ ἀνάπαλιν ποιῶν 10
καὶ ἀφαιρῶν εἰς προγενεστέρας καταντᾷ μέχρις ἂν εἰς
αὐτὴν τὴν ἰσότητα ἡ μείωσις ἀποκαταστή. ὥσπερ γὰρ ἐν
ἐκείνῃ ἀπὸ μὲν τῶν τριῶν ἴσων μονάδων εὐθὺς τὸ διπλάσιον
γέγονεν, ἐκ δὲ τοῦ διπλασίου ὀρθοῦ μὲν κειμένου τὸ τριπλά-
σιον, ἀντιστραφέντος δέ, τὸ ἡμιόλιον, φανερόν ὅτι κατὰ 15
ἀνάλυσιν ἐνταῦθα καὶ ἀπὸ τοῦ τριπλασίου καὶ ἀπὸ τοῦ
ἡμιολίου εἰς τὸ πρωτογενέστερον διπλάσιον ἐπανελευσό-
μεθα καὶ ἀπὸ τούτου πάλιν εἰς τὴν τῶν μονάδων ἰσότητα
τὴν ἐξ ἀρχῆς. κελεύει οὖν ἡμᾶς λαβεῖν τρεῖς ὄρους ἐφεξῆς

I/2 tit. τοῦ αὐτοῦ ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς τῶν εἰς δύο τὸ
δεύτερον A in quo titulus libri prioris est νικομάχου γερασίου
ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς τῶν εἰς δύο τὸ α' ὅπερ ἐξηγεῖται ὁ φι-
(λόσοφος) Πρόκλος. 2 add. ἐξήγησις φιλοπόνου εἰς
τὸ β' τοῦ γερασίου V². 12 ἐν om. A. 14 τριπλάσιον]
διπλάσιον V. 18 τῆς μονάδος A.

ἐν τῇ αὐτῇ σχέσει ὄντας ἵνα ὡς ἔχει ὁ πρῶτος πρὸς τὸν
 μέσον, οὕτως ἔχη καὶ ὁ μέσος πρὸς τὸν ἔσχατον ἢ ἐν διπλα-
 σίονι λόγῳ ἢ ἐν ἡμιολίῳ ἢ ἐν ὁττωῦν ἐτέρῳ, καὶ ὅσα ἔμπροσ-
 θεν κατὰ σύνθεσιν ἐποιοῦμεν, ποιεῖν κἀνταῦθα κατὰ ἀνά-
 5 λυσιν καὶ ἀφαίρεσιν. ἵνα δὲ καὶ δι' ὑποδειγμάτων τὸ λεγό-
 μενον δῆλον γένηται, ἔστωσαν ἐφεξῆς τρεῖς ἀριθμοὶ ἐν
 λόγῳ ἐπιδιμερεῖ θ' ἰε' κέ'. λάβε τοίνυν αὐτὸν τὸν θ' καὶ
 α^{ον} ὅρον ἐν ἐτέρῳ στίχῳ τάξον. εἰτ' ἀφελὼν τοῦτον ἐκ
 τοῦ β^{ον} τοῦ ἰε', τὸν λειπόμενον σ' ἐφεξῆς τῷ θ' τίθει β^{ον}
 10 ὅρον. τὸν θ' δὲ καὶ δις τὸν σ' ἀφελὼν ἀπὸ τοῦ γ^{ον} τοῦ κέ'
 τὸν λειπόμενον δ' τρίτον ὅρον τάξον. ἐκκειμένων οὖν ἐφεξῆς
 τῶν θ' σ' δ' οὔτινες ἐν ἡμιολίῳ λόγῳ εἰσί, δέδεικται πάντως
 ὅτι ἀνελύθη ὁ ἐπιδιμερής, τουτέστιν ἐπιδίτριτος, εἰς τὸν
 ἡμιόλιον. πάλιν ἐξ αὐτῶν τῶν τοῦ ἡμιολίου λάβε τὸν ἐλά-
 15 χιστον ὅρον τουτέστι τὸν δ' καὶ θές ἐν ἐτέρῳ στίχῳ καὶ
 ἀφελὼν ἐκ τοῦ σ' τὸν δ' τὸν λειπόμενον β' ἐφεξῆς τῷ δ'
 θές. τὸν δ' δὲ καὶ δις τὸν β' ἀφελὼν ἐκ τοῦ γ^{ον} τοῦ θ', τὴν
 λειφθεῖσαν μονάδα θές ἐφεξῆς τῷ β' καὶ ἔσονται οἱ ὅροι
 οὔτοι α' β' δ' ἐν λόγῳ διπλασίῳ. ἰδοὺ τὸ ἡμιόλιον εἰς τὸ
 20 διπλάσιον ἀνελύθη, ἐξ οὗ πάντως καὶ γέγονεν, ὥσπερ
 καὶ τὸ ἐπιδιμερές πρὸ αὐτοῦ εἰς αὐτὸ τὸ ἡμιόλιον. πάλιν
 ἐξ αὐτῶν τῶν τοῦ διπλασίου λάβε τὴν μονάδα καὶ θές ἐν
 ἐτέρῳ στίχῳ καὶ ταύτην ἀφελὼν ἐκ τοῦ β^{ον} τὴν λειφθεῖσαν
 μονάδα β^{ον} τάξον καὶ αὖθις τὴν α^{ον} μονάδα καὶ δις τὴν
 25 β^{αν} ἐκ τοῦ δ' ἀφελὼν τὴν λειφθεῖσαν πάλιν μονάδα γ^{ον}
 τάξον καὶ ἐγένοντο ᾱ ᾱ ᾱ. ἰδοὺ ἀνελύσαμεν εἰς τὰς μονάδας
 ὃ ἐστιν εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς ἰσότητα. πάλιν ἔστωσαν τρεῖς
 ὅροι ἐν λόγῳ τετραπλασίῳ πρὸς ἀλλήλους α' δ' ις'. ὡς
 γὰρ ἔχει ἡ μονὰς πρὸς τὸν δ', οὕτω καὶ ὁ δ' πρὸς τὸν ις'.
 30 καὶ ἔμπαλιν ὡς ἔχει ὁ ις' πρὸς τὸν δ', οὕτως ὁ δ' πρὸς τὴν
 μονάδα. λάβε τὴν μονάδα καὶ θές ἰδίᾳ, εἰτ' ἀφελὼν ἐκ τοῦ
 δ' τὴν μονάδα τὸν λειφθέντα γ' θές β^{ον} ὅρον. εἰθ' ὁμοίως

2 διπλασίῳι A.

7 ἐπιδιμερεῖς A.

11 τόν] τό A.

ἐκκειμένον A.

15 τόν] τά A.

16 τόν¹] τοῦ V.

17 ἐκ] ἀπό V.

26 ἐγένετο A.

32 γ' θές — λειφ-

θέντα p. 135,2 om. A suppl. A¹ mg.

πάλιν ἐκ τοῦ ις' ἀφελὼν τήν τε μονάδα καὶ δις τὸν γ', τὸν
 λειψθέντα θ' τάξον γον καὶ ἔσονται ὅροι οὗτοι ἐν λόγῳ
 τριπλασίῳ α' γ' θ'. ἀνελύσαμεν ἄρα τὸν τετραπλάσιον
 λόγον εἰς τὸν τριπλάσιον. τῷ δ' αὐτῷ τρόπῳ καὶ τοῦτον
 εἰς τὸν διπλάσιον ἀναλύσεις καὶ κεῖνον αὖθις εἰς τὴν ἰσότητα 5
 ἐξ ἧς καὶ γεγόνασι. πάντα οὖν τὰ λοιπὰ εἶδη οὕτως ἀναλύ-
 σεῖς εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετεθέησαν τῇ αὐτῇ μεθόδῳ χρώμενος.

β' Hoche = β'. γ' Hoche = γ'. δ' Hoche = δ'.
 ε' Hoche = ε'.

ἐν ἡτινιοῦν σχέσει· σημειῶσαι ὅτι ὅπου μὲν ἀναλογία II, I. σ'
 καὶ σχέσις, οὐ μὴν ὅπου σχέσις καὶ ἀναλογία. ἡ μὲν γὰρ
 σχέσις ἐν δυσὶν ὅροις θεωρεῖται, ἡ δὲ ἀναλογία τὸ ἔλαττον 10
 ἐν τρισίν. οἷον ἔστωσαν ὁ δ' καὶ ὁ σ'. οὗτοι οὐ λέγονται
 πρὸς ἀλλήλους ἀναλογίαν ἔχειν, ἀλλὰ σχέσιν ἢ λόγον, ὅτι
 ὁ μὲν σ' ἡμιόλιός ἐστι τοῦ δ', ὁ δὲ δ' τούτου ὑφημιόλιος.
 εἰ δὲ προστεθείη καὶ ὁ θ' τότε οἱ τρεῖς ἀναλογίαν ἔχειν
 λέγονται πρὸς ἀλλήλους. ὥς γὰρ ἔχει ὁ δ' πρὸς τὸν σ' οὕτως 15
 καὶ ὁ σ' πρὸς τὸν θ'. καὶ ἔστιν ἡ ἀναλογία λόγων ἢτοι σχέ-
 σεων ὁμοιότης. κἀνταῦθα τοίνυν οὕτως ἔχει· ὁ αὐτὸς γὰρ
 ἐστι λόγος τοῦ τε δ' πρὸς τὸν σ' καὶ τοῦ σ' πρὸς τὸν θ'.

σ' Hoche = ζ'. ζ' Hoche = ε' fin. η' Hoche = η'.

ἐν ὅς δέ· ἐνὸς δὲ τοιούτου, δηλονότι οἷός ἐστιν ὁ ταχθεὶς II, I. θ'
 πρῶτος τουτέστιν ἡ μονάς, καὶ δις τοῦ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν 20
 ταχθέντος μέσου, ὥς ἐνταῦθα τοῦ γ', ἀφαιρεθέντων ἐκ
 τοῦ λοιποῦ, ὥς ἐνταῦθα τοῦ ις', τὸν ὑπολειψθέντα θ' τάξον
 ἐν γῇ χώρᾳ. καὶ ἔσονται οἱ ὅροι οὗτοι α' γ' θ' ἐν λόγῳ
 τριπλασίῳ.

θ' Hoche = θ'.

ι' ια' Hoche = ι'.

25 II, I. ι'

ἐν ἄλλῃ τινί· μετὰ οὖν τὴν τοιαύτην ἀφαίρεσιν οἱ κατα-
 λειπόμενοι τρεῖς ὅροι τοιαύτην ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους τὴν

1 πάλιν om. V. 3 Post τόν add. τε A. 8 Post
 μέν add. ἢ V. 10 τό] τόν A. 24 τριπλασίου A.

σχέσιν ἥτις φύσει προτέρα ἐστὶ τῆς σχέσεως ἐκείνης τῆς
 ἐξ ἀρχῆς ληφθείσης. ὥσπερ νῦν ἐκ τῆς ἀφαιρέσεως ἥτις
 ἐν τοῖς τετραπλασίοις ἐγένετο, τὸ τριπλασίον ἀνεφάνη
 φύσει πρότερον ὃν τοῦ τετραπλασίου. πάλιν δέ φησιν, ἐὰν
 5 τῇ αὐτῇ μεθόδῳ ἐκ τῶν τριπλασίων φέρ' εἰπεῖν τὴν ἀφαί-
 ρεσιν ποιήσης — τοῦτο γὰρ βούλεται ἢ λέξις αὐτῷ λέγοντι
 ἀσαφέστερον· ἐὰν ἀφέλῃς ὅρου τὸ λειπόμενον, — καταλή-
 ξεις εἰς πυθμενικωτέρους ὅρους· ὡς ἐνταῦθα ἐκ μὲν τῶν
 τετραπλασίων εἰς τοὺς τριπλασίους κατελήξαμεν προγε-
 10 νεστέρους ὄντας τῶν τετραπλασίων, ἐκ δὲ τῶν τριπλασίων
 εἰς τοὺς διπλασίους καὶ τελευταῖον εἰς τὴν ἰσότητα ἥτις
 ἀρχὴ καὶ ρίζα ἐστὶ πασῶν τῶν σχέσεων. ὥστε ἐπεὶ ἐκ
 ταύτης πᾶσαι αἱ σχέσεις προῖασι, καὶ εἰς ταύτην αὖ περαι-
 οῦνται. στοιχεῖον ἄρα ἐστὶν ἡ ἰσότης πασῶν τῶν τοῦ ἀνίσου
 15 σχέσεων.

ιβ' Hoche = ια'. ιγ' Hoche = ιβ'.

III, I. ιβ' ἅπας πολλαπλάσιος· ἐκτίθησι τὴν μέθοδον δι' ἧς τὸ
 προκείμενον δυνατόν λαμβάνειν καί, φησίν, ἅπας πολλα-
 πλάσιος τοσούτων ἐπιμορίων ἡγήσεται λόγων ἀντιπαρω-
 νύμων αὐτῷ, τουτέστιν ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ ἐκείνου κατὰ
 20 τὸ μόριον ὃ ἔχουσι παρονομαζομένων ἀφ' οὗ παρονομά-
 ζονται καὶ οἱ τούτων ἡγούμενοι πολλαπλάσιοι, ὁπόστος
 αὐτὸς ὃ ἡγούμενος πολλαπλάσιός ἐστιν ἀπὸ μονάδος. διπλά-
 σιοι μὲν γὰρ ἡμιολίους γεννήσουσιν οἷτινες δὴ λόγοι καὶ
 ἄμφω ἀπὸ τοῦ β' παρονομάζονται. τὸ γὰρ ἡμισυ, πολλάκις
 25 ἔφημεν, οἰκειότερον οἱ ἀριθμητικοὶ δύοστον κατονομάζου-
 σιν ὡς ἀπὸ τοῦ β', τριπλασίους δὲ ὁμοίως ἐπιτρίτους καὶ
 τετραπλασίους ἐπιτετάρτους καὶ ἐφεξῆς. τοσούτους δὲ ἕκασ-
 τος, φησί, γεννήσει ὁπόστος αὐτὸς ὃ πολλαπλάσιός ἐστιν
 ἀπὸ μονάδος, τουτέστιν ὅτι ὁ μὲν α^{ος} πολλαπλάσιος α'
 30 ἐπιμόριον γεννήσει· ὁ β^{ος} β' καὶ ὁ γ^{ος} γ' καὶ καθ' ἑξῆς. οἷόν
 τι λέγω· προστάσσει μοί τις· εὐρέ μοι δ' ἡμιολίους ἐφεξῆς.

7 ὅρον A.

18 μορίων V.

πλάσιοι AV.

11 τούς om. A.

26 τριπλασίοι AV corr. V².

31 προστάσοι A.

13 αδ] οὖν A.

27 τετρα-

καὶ ἐπειδὴ παρώννυμός ἐστιν ὁ διπλάσιος τῷ ἡμιολίῳ, λαμβάνω ἀπὸ μονάδος δ' διπλασίους β' δ' ἡ' ις'. καὶ τὸν ις' ὑπόλογον ποιήσας δ' εὐρήσω ἡμιολίους ἐφεξῆς· τοῦ μὲν γὰρ ις' ὁ κδ' ἡμιόλιος, τοῦ δὲ κδ' ὁ λς' καὶ τούτου ὁ νδ', τοῦ δὲ νδ' ὁ πα'. καὶ μέχρι τούτου ἡ πρόβασις. ἄλλος τις οὐκ ἔστιν ἐφεξῆς ἡμιόλιος διὰ τὸ τὸν τελευταῖον ἦτοι τὸν πα' φύσει μὴ ἔχειν μέρος ἡμισυ, ἀφ' οὗ οἱ ἡμιόλιοι παρονομάζονται. μᾶλλον δὲ σαφηνείας χάριν σκεψώμεθα τοὺς ἀπὸ μονάδος διπλασίους ἐφεξῆς καὶ εὐρήσομεν καθ' ἕκαστον τὸ ῥηθὲν ἀπαρallάκτως ἔχον· οἷον α' β' δ' ἡ' ις' λβ' καὶ ἐφεξῆς. καὶ ἐπεὶ ὁ β' πρῶτος διπλάσιός ἐστι πρὸς τὴν μονάδα, ἓνα ἡμιόλιον γεννήσει τὸν γ'. μετὰ δὲ τοῦ γ' ἕτερός τις οὐκ ἔστιν ἡμιόλιον λόγον ἔχων πρὸς αὐτόν, ἐπεὶ ὁ γ' οὐκ ἔχει ἡμισυ. πάλιν δὲ ὁ δ' β^{ος} ὦν διπλάσιος δύο ἡμιολίους γεννήσει τὸν ς' καὶ τὸν θ'. μετὰ δὲ τὸν θ' οὐδεὶς ἕτερος ἔσται αὐτῷ ἐφεξῆς ἡμιόλιος διὰ τὸ περιττὸν ὄντα τὸν θ' φύσει ἀνεπίδεκτον εἶναι τοῦ ἡμίσεος. καὶ ὁ γ^{ος} ὡσαύτως ὁ ἡ' τριῶν, τοῦ ιβ', τοῦ ιη' καὶ τοῦ κζ', καὶ ἄλλου τινὸς οὐδαμῶς, περιττὸς γὰρ ὁ κζ'. καὶ μετὰ τούτους ὁ ις' τεσσάρων, καθάπερ εἴρηται, καὶ ὁ ε^{ος} ὁ λβ', ε', καὶ ἐφεξῆς.

ιδ' Hoche = ιγ'. ιε' Hoche = ιδ'.

μὴ ἐπιδεικτικούς· ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς διπλασίοις ὁ γ^{ος}, III, 2. ιδ' φέρε εἰπεῖν ὁ ἡ', τρεῖς γεννῶν ἡμιολίους, τὸν ιβ', τὸν ιη' καὶ τὸν κζ', τὸν τελευταῖον περιττὸν ποιῶν οὐ πρόεισι περαιτέρω διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἡμισυ τὸν κζ', οὕτω καὶ ἐν τριπλασίῳ ὁ κζ' γ^{ος} ὦν ἀπὸ μονάδος τριπλάσιος καὶ τρεῖς ἐπιτρίτους γεννῶν, τὸν λς', τὸν μη' καὶ τὸν ξδ' περαιτέρω οὐ πρόεισιν. ὁ γὰρ τελευταῖος ὁ ξδ' τρίτον οὐκ ἔχει, ἵνα τις ἕτερος μετ' αὐτὸν εὐρεθῇ ὁμοίως ἔχων. καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν τὸ αὐτὸ συμβαίνει εὐρήσεις ἀπαρallάκτως.

5 τι A.
transp. V.

6 ἦτοι] ἦγουν V.
15 δέ om. A.

14 οὐκ ἔστιν ἕτερός τις
30 τις om. A.

I, 3. ιε' II. ις' Hoche = ιε' I.

δείκνυνται δὲ καὶ ἄλλως ὅτι ἐκάστου τῶν κατ' εἶδος πολλαπλασιῶν προγενέστερός ἐστιν ὁ πρὸ ἑαυτοῦ. ἐπεὶ γὰρ οἱ κατ' εἶδος ἐπιμόριοι ἕκαστος ἀπὸ τῶν κατ' εἶδος πολλαπλασιῶν τοῦ ἀντιπαρωννυμούντος αὐτῷ γίνεται, ὡς ὁ ἡμιόλιος, φέρ' 5 εἰπεῖν, ἐκ τοῦ διπλασίου, ὁ δὲ ἐπίτριτος ἐκ τοῦ τριπλασίου καὶ ὁ ἐπιτέταρτος ἐκ τοῦ τετραπλασίου καὶ οἱ ἐφεξῆς ἐκ τῶν ἐφεξῆς, ἔστι δ' ἐν ἐπιμορίοις τοῦ μὲν ἐπιτρίτου προγενέστερος ὁ ἡμιόλιος, τοῦ δὲ ἐπιτετάρτου ὁ ἐπίτριτος, εἰκότως ἄρα καὶ οἱ γεννῶντες αὐτοὺς πολλαπλάσιοι πρὸς 10 ἀλλήλους ἔξουσι καὶ διπλάσιος μὲν πρότερος ἔσται τοῦ τριπλασίου, τριπλάσιος δὲ τοῦ τετραπλασίου καὶ οἱ ἐξῆς τῶν ἐξῆς. οὕτως ἄρα θεία τέχνη καὶ οὐκ ἀνθρωπίνη ἐπινοία ἢ πρόοδος αὐτῶν γέγονεν.

ιζ' et ιη' Hoche manquent.

ιβ' Hoche = ις'. κ' = ιζ'.

5. ιζ'. ἐὰν δὲ καὶ ὁ τριπλάσιος ἔδειξε μὲν ἀνωτέρω ὅτι οἱ 15 δύο πρῶτοι ἐπιμόριοι συντεθέντες ἀλλήλοις τὸν διπλάσιον ποιοῦσι. νῦν δὲ δεῖξαι βούλεται ὅτι καὶ ἕκαστος τῶν πολλαπλασιῶν εὐτάκτως κειμένων ἕκαστον τῶν εὐτάκτων ἐπιμορίων προσλαμβάνων, τοῦ μετ' αὐτὸν πολλαπλασίου ποιητικός ἐσται. καὶ φησὶν ὅτι ἐὰν δὲ καὶ ὁ τριπλάσιος δεύτερος 20 ὢν τοῦ πολλαπλασίου γένους τῷ βῷ εἶδει τοῦ ἐπιμορίου τουτέστι τῷ ἐπιτρίτῳ συντεθῇ, τετραπλάσιον ποιήσει. οἶον ὁ ιβ' τοῦ θ' ἐπίτριτος, ὁ θ' τοῦ γ' τριπλάσιος, ὁ δὲ ιβ' τοῦ γ' πάντως τετραπλάσιος. καὶ ἵνα μὴ μακρηγορῶμεν καὶ ἐπὶ τῶν ἐφεξῆς, ὁ μὲν τετραπλάσιος μετὰ τοῦ ἐπιτετάρ- 25 του πενταπλάσιον ποιεῖ, ὁ δὲ πενταπλάσιος μετὰ τοῦ ἐπιπέμπτου ἑξαπλάσιον καὶ ὁ ἑξαπλάσιος μετὰ τοῦ ἐπιέκτου ἑπταπλάσιον καὶ τοῦτο μέχρις ἀπείρου. ἐπειδὴ δὲ τοιούτων λόγων ἐμνήσθη ὁ Νικόμαχος, εἴπωμεν πρὸς τούτους τοὺς λόγους καθολικόν τι τοῦ στοιχειωτοῦ τουτέστι τοῦ

4 τοῦ ἀντιπαρωννυμούντος om. A suppl. A¹mg. II Post τοῦ add. τριπλασίου καὶ AV. 2I ἐπιτρίτῳ] ἐπιμορίῳ A corr. A¹ mg.

Εὐκλείδου, ᾧ κεχρημένοι πάντας εὐρήσομεν. φησὶν οὖν
 ἐκεῖνος ὅτι λόγος ἐκ λόγων συγκείσθαι λέγεται ὅταν αἱ
 πηλικότητες τῶν συντιθεμένων λόγων ἐφ' ἑαυτὰς πολλαπλα-
 σιασθεῖσαι ποιῶσί τινα. πηλικότητες δὲ λέγονται οἱ ἀριθ- 5
 μοὶ ἀφ' ὧν οἱ λόγοι παρονομάζονται, οἷον τοῦ διπλασίου
 πηλικότης ὁ β', τοῦ τριπλασίου ὁ γ', τοῦ ἡμιόλιου τὸ α'
 ἡμισυ, τοῦ ἐπιτρίτου τὸ ἐν καὶ τρίτον καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν
 πάντων ὁμοίως. ἔστωσαν οὖν ὅροι τρεῖς ιβ' σ' β'. ὁ μὲν
 οὖν ιβ' τοῦ σ' διπλάσιος καὶ ἔστιν αὐτοῦ πηλικότης ὁ β'.
 ὁ δὲ σ' τοῦ β' τριπλάσιος καὶ ἔστιν ἡ τούτου πηλικότης ὁ γ'. 10
 τρεῖς δὲ β', σ', ὥστε ὁ α^{ος} ὁ ιβ' ἐξαπλάσιός ἐστι τοῦ β'. πάλιν
 ἔστωσαν τρεῖς ὅροι ἡ' σ' β'. ὁ μὲν ἡ' τοῦ σ' ἐπίτριτός ἐστι
 πηλικότης δ' αὐτοῦ τὸ α' γ^{ον}. ὁ δὲ σ' τοῦ β' τριπλάσιος καὶ
 πηλικότης αὐτοῦ ὁ γ'. τρεῖς οὖν τὸ α' γ^{ον} δ'. καὶ ἔστιν ὁ ἡ'
 τοῦ β' τετραπλάσιος, πηλικότης γὰρ τοῦ τετραπλασίου ὁ δ'. 15
 ἐν τούτοις μὲν οὖν τοῖς ὅροις τοὺς μὲν μεγίστους πρῶτους
 ἐτάξαμεν, τοὺς δὲ ἐλαχίστους ὑστέρους. ἔστωσαν δὲ ἕτεροι
 ὅροι μὴ κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν κζ' λς' κδ', ἀμφοτέροι δὲ
 ἐπιμόριοι. καὶ ἔστιν ὁ λς' τοῦ μὲν κζ' ἐπίτριτος, πηλικότης
 δὲ αὐτοῦ τὸ α' γ^{ον}. τοῦ δὲ κδ' ἡμιόλιος, καὶ ἡ τούτου πηλι- 20
 κότης α' ἡμισυ. βέλτιον λαμβάνειν τὸν λόγον τῶν πηλικότη-
 των. ὁ αὐτὸς γὰρ ἔσται καὶ τῶν ἄκρων ὅρων, οἷον ἡ μὲν
 πηλικότης τοῦ ἡμιόλου, τὸ α' ἡμισυ, ποιεῖ ἕκτα θ', ἡ δὲ
 τοῦ ἐπιτρίτου, τὸ α' τρίτον, ποιεῖ ἕκτα ἡ'. τὰ δὲ θ' ἕκτα
 τῶν ἡ' ἐν λόγῳ εἰσὶν ἐπογδόω, ὥστε καὶ ὁ κζ' πρὸς τὸν 25
 κδ' ἐν λόγῳ ἐστὶν ἐπογδόω. ἐνταῦθα ἀντὶ τῶν μορίων τῶν
 πηλικότητων λαμβάνονται οἱ ἀριθμοὶ ἀφ' ὧν παρονομάζον-
 ται, τουτέστιν ἀπὸ μὲν τοῦ ἡμίσεος ὁ β', ἀντὶ δὲ τοῦ γ^{ον} ὁ
 γ' καὶ δις τρία σ' καὶ δύο μονάδες αἱ τῶν πηλικότητων
 ποιοῦσιν ἡ'. καὶ ἀπὸ τούτου παρονομάζομεν ὄγδοον καὶ 30
 λέγομεν εἶναι τὸν κζ' τοῦ κδ' ἐπὶ ὄγδοον. πάλιν εἰλήφθω ὁ
 μέσος τῶν ἄκρων ἐλάττων καὶ ἔστωσαν ὅροι ιβ' σ' κδ'.

13/14 ὁ δὲ — α' γ^{ον} om. A suppl. A¹ mg. 17 ἐξετάξαμεν
 A. 20 τούτων A. 21/26 βέλτιον — ἐπογδόω om. V
 inscriptis V¹ in mg. super. sub nomine Ἰσαὰκ Ἀ(ργυρο)ῦ.

28 ἡμίους A.

ἔστι τοίνυν τοῦ σ' ὁ μὲν $\kappa\delta'$ τετραπλάσιος, ὁ δὲ $\iota\beta'$ διπλάσιος καὶ εἰσιν αἱ πηλικότητες αὐτῶν δ' καὶ β' , τὰ δὲ δ' παρὰ τὰ β' μεριζόμενα δύο πάλιν ποιοῦσι· δις γὰρ τὰ β' , δ' . οὐκοῦν διπλάσιος ὁ $\kappa\delta'$ τοῦ $\iota\beta'$. αὕτη τοίνυν ἡ μέθοδος πάντα σοι τὰ εἶδη παραδίδωσι καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἀνάγκη μακρηγορεῖν.

$\kappa\beta'$ et $\kappa\gamma'$ Hoche = $\iota\eta'$.

VI, I. $\iota\eta'$. μέχρι μὲν τοῦδε· διείλεκται μὲν ἐν ἀρχαῖς τοῦ βιβλίου τεχνολογήσας περὶ τοῦ καθ' αὐτὸ ποσοῦ, ὅσα δῆτα καὶ παρέδωκε σύμμετρα στοχασάμενος τῇ τῶν εἰσαγομένων
 10 ἔξει. τὰ γὰρ πλείω τούτων τῷ καθ' αὐτὸ ποσῷ προσήκοντα θεωρηθῆναι τοῖς ἔμπροσθεν ἔκρινεν. ἔπειτα δὲ μέσον ἐμβαλὼν τὸν περὶ τοῦ πρὸς τι ποσοῦ λόγον, καὶ τούτῳ τὰ ὅμοια ποιεῖ καὶ μήπω συντελέσας τὸν περὶ αὐτοῦ λόγον, ἀλλὰ δούς διέχειαν τοῖς εἰρημένοις, ἃ παρέλιπεν, ὡς εἴπομεν,
 15 τοῦ καθ' αὐτὸ ποσοῦ οἰκεία ὄντα, νῦν συνάπτει τοῖς περὶ τοῦ πρὸς τι ποσοῦ εἰρημένοις. μεθ' ἃ δὴ πάλιν τὰ καταλειφθέντα αὐτῷ ἐνταυθοῖ ἐπισυνάμει τούτοις. οὐχ ἀπλῶς δὲ ταύτην ποιεῖ τὴν συμπλοκὴν τῶν τοῦ ποσοῦ β' εἰδῶν, ἀλλὰ τῶν εἰσαγομένων ἕνεκεν καθὰ καὶ αὐτὸς φησιν ὅτι συμμε-
 20 τρῶν τῇ τούτων ἔξει, τὰ εὐπερίληπτα τούτοις ἐκλέγεται, ἄλλως θ' ὅτι καὶ τὰ ἐν τοῖς μαθήμασι θεωρήματα δι' ἀλλήλων φησὶ σαφηνίζεσθαι. καὶ ὁ γεωμέτρης γὰρ περὶ σχημάτων καὶ μεγεθῶν ἀποδεικνύς καὶ τρισὶ βιβλίοις τῷ τε ζ', τῷ η' καὶ τῷ θ', θεωρήματα τῇ ἀριθμητικῇ προσήκοντα
 25 συνέταξεν. ἃ τοίνυν παρέλειπε πρότερον, ταῦτα δὴ καὶ προστίθησι ἐνταυθοῖ, ἅτινά εἰσι περὶ τε γραμμικῶν ἀριθμῶν καὶ ἐπιπέδων ἥτοι κατὰ μήκος καὶ πλάτος σχηματιζομένων. οὗτοι δ' ἂν εἰεν τρίγωνοί τε καὶ τετράγωνοι, ἔτι τε πεντάγωνοι καὶ οἱ ἐφεξῆς πολύγωνοι σὺν τοῖς κυκλικοῖς.
 30 πρὸς τούτοις δὲ καὶ περὶ στερεῶν. οὗτοι δ' ἂν εἰεν πάλιν

2 δ'] β' A. 4 μέθοδος] μέγεθος A. 11 ἔπειτα] ἐπεί
 AV. 12 τοῦ] τούτου V. 18 τῶν] τήν A. 20 ἔξει]
 τάξει V. 24 θεωρήματι A. 26 γραμματικῶν A.
 27 ἥτοι] ἡγουν V.

πυραμίδες τε καὶ κύβοι καὶ σφαῖραι, σφηνίσκοι τε καὶ
 δοκίδες καὶ πλινθίδες. ταῦτα δὲ πάντα γεωμετρία μὲν
 μᾶλλον οἰκειότερα, πλὴν ἐπειδὴ ἀρχικωτέρα ἐστὶν ἡ ἀριθμη-
 τική, ζητεῖ καὶ αὕτη περὶ αὐτῶν. ταῦτα τοίνυν τὰ εἰρη- 5
 μένα σχήματα μεγέθη εἰσὶν, ἀλλ' ἐπεὶ τῶν μεγεθῶν γραμμὴ
 μὲν ἐφ' ἧν ἐστὶ διαστατή, πέρατα δὲ αὐτῆς τὰ σημεῖα, θεω-
 ρεῖται δ' αὕτη κατὰ μῆκος μόνον προϊούσα πλάτους χωρὶς·
 ἐπιφάνεια δὲ ἐπὶ δύο διαστατή· πρὸς γὰρ τῷ μήκει καὶ
 πλάτος θεωρεῖται παρ' ἡμῶν ἔχουσα· στερεὸν δὲ ἐπὶ τρία
 διαστατόν ἐστι· πρὸς γὰρ τῷ μήκει καὶ πλάτει βάθος ἔχει, 10
 δύνανται δὲ καὶ οἱ ἀριθμοὶ ὁμοίως σχηματίζεσθαι· γραμμι-
 κῶς μὲν ὡς ὅταν, φέρ' εἰπεῖν, τὸν ἰ' ἀριθμὸν διὰ μονάδων
 ἐφεξῆς ἀλλήλων κειμένων καταγράφωμεν· ἐπιπέδως δὲ
 καὶ στερεῶς καθάπερ προϊόντες ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον σχημα-
 τογραφουμένοις ὁψόμεθα, διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῇ ἀριθμητικῇ 15
 ἡ περὶ τούτων θεωρία εἰκότως παραλαμβάνεται. περὶ
 μέντοι τῶν στερεῶν, ἐπειδὴ τριχῇ διαστατὰ εἵπομεν εἶναι
 ταῦτα, σκεψόμεθα πῶς ἐκάστη τῶν διαστάσεων τούτοις
 ἀποδίδεται. πᾶν σῶμα ἐν ἑξ περιστάσεσι φαίνεται περιε-
 χόμενον. δυσὶ μὲν κατὰ μῆκος, ἃ καὶ πέρατά εἰσι τοῦ μήκους, 20
 δυσὶ δὲ κατὰ πλάτος καθ' ἃ καὶ τοῦτο περατοῦται, δυσὶ
 δὲ κατὰ πάχος· αὗται δὲ καὶ βάθος καὶ ὕψος μετονομάζονται,
 κατὰ τὴν τῆς θέσεως σχέσιν. φύσει μὲν γὰρ τὴν μείζονα
 διάστασιν μῆκος καλοῦμεν, ἀλλ' ὅταν ἀπὸ τῶν κάτω πρὸς
 τὰ ἄνω θεωρεῖται ἡ τοῦ μήκους διάστασις, ὡς ἐπὶ κίονος, 25
 φέρ' εἰπεῖν, ἢ δοκοῦ ἢ τοιούτου τινὸς ὀρθοῦ ἐπὶ γῆς ἵστα-
 μένου ὕψος λέγεται· ὅταν δ' ἀνάπαλιν ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς
 τὰ κάτω, βάθος ὡς ἐπὶ φρέατος δηλαδὴ· ὁμοίως καὶ τὸ
 πλάτος καὶ βάθος καὶ ὕψος λέγεται, ὅταν τὴν θέσιν ὁμοίως
 ἔχῃ τῷ κίονι, ὡς ἐπὶ τείχους φέρ' εἰπεῖν· μῆκος μὲν γὰρ 30
 αὐτοῦ ἢ ἀπὸ τῶν βορείων εἰ τύχοι μερῶν ἐπὶ τὰ νότια διά-
 στασις, πλάτος δὲ ἢ πρὸς τὸ ὕψος ἐπηρμένη ἥτις ὡς ἀπὸ

I τε¹ om. A. 3 οἰκειότερον A. 7 μόνον om. A.
 προϊούσαι A. 8 τῷ] τό A. 10 βάθει πλάτος A.
 16 ἡ] καὶ A. 18 σκεψόμεθα A. 20 Post κατὰ add.
 τό A. 32 τό om. V.

τῶν θεμελίων μὲν πρὸς τὰ ἄνω, αὐτὸ τοῦτο ὕψος λέγεται, ὡς ἀπὸ τῶν ἄνω δὲ πρὸς τοὺς θεμελίους βάθος. ὁμοίως ἔχει καὶ κατὰ τὸ πᾶχος· καὶ τοῦτο γὰρ πρὸς τὴν τῆς θέσεως σχέσιν καὶ ὕψος καὶ βάθος λέγεται. οὕτω μὲν οὖν φύσει
 5 καὶ κυρίως τὴν μείζονα τῶν διαστάσεων μῆκος λέγομεν, τὴν δ' ἐλάσσονα ταύτης πλάτος, τὴν δ' ἔτι καὶ ταύτης ἐλάσσονα πᾶχος.

κδ' et κε' Hoche = ιθ'.

VI, 2. ιθ'. πρότερον δὲ ἐπιγνωστέον· ἐπειδὴ τοὺς ἀριθμοὺς σχημα-
 10 τογραφῆσαι κατὰ τὰ διάφορα εἶδη τῶν σχημάτων ἃ ἡ γεωμετρικὴ σκέπτεται ἐπιστήμη προέθετο, συνελογίσαστο δ' οὖν ὅτι οὐ δυνατόν τοὺς ἀριθμοὺς αὐτοὺς ἐν τῇ σχηματογραφίᾳ καταγράφεσθαι διὰ τῶν στοιχείων οἷς ἔθος ἔχομεν δηλοῦν αὐτούς, εἰ μὴ εἰς μονάδας ἀναλύων τοὺς ἀριθμοὺς διὰ τῆς τοιαύτης αὐτῶν ἀναλύσεως τὴν περὶ τούτων θεωρίαν ποιή-
 15 σαιτο. τοῦτο δὴ καὶ προδιδάσκει, λέγων ὅτι ἕκαστον γράμμα ᾧ σημειούμεθα ἀριθμὸν τινα, οἷον τὸν γ' ἢ τὸν κ' ἢ τὸν ω', νόμῳ καὶ συνθηματι ἀνθρωπίνῳ, ἀλλ' οὐ φύσει σημαντικὸν τοῦ ἀριθμοῦ ἐκείνου τὸ γράμμα, οἷον τὸ γ' ἢ τὸ κ' ἢ τὸ ω' καὶ τὰ τοιαῦτα. θέσει οὖν εἰσι ταῦτα σημαντικὰ
 20 τῶν ἀριθμῶν καὶ οὐ φύσει. ἀμέλει καὶ ἄλλοι ἄλλους γράφουσιν αὐτῶν χαρακτήρας, ἡμεῖς δὲ σημειούμεθα τὸν μὲν ὀκτακόσια, φέρ' εἰπεῖν, διὰ τοῦ ω', τὸν δὲ τέσσαρα διὰ τοῦ δ' καὶ ἄλλον δι' ἄλλου. φυσικὴ δὲ μέθοδος σημειώσεως καὶ οὐ κατὰ μέθοδον γινομένη εἴη ἂν κοινὴ πᾶσιν ἢ διὰ
 25 τῶν στιγμῶν· οἷον, εἰ θέλεις τὸν γ' ἀριθμὸν σημειώσασθαι, ποιήσων τρεῖς στιγμὰς καὶ εἰς τὸν ε', ε', καὶ εἰς τὸν δέκα, ι' καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως ἢ καὶ ἀντὶ στιγμῶν α' γράφων, τὸ δηλοῦν τὴν μονάδα. παράλληλον δὲ τούτων ἔκθεσιν καλεῖ οὐ κατὰ τὴν τῶν εὐθειῶν γραμμῶν παράλληλον θέσιν,
 30 ἥτις οὕτω λέγεται ὅταν αἱ τοιαῦται εὐθεῖαι παρ' ἑκατέρω τὰ μέρη ἴσα ἔχωσι τὰ διαστήματα, αἵτινες καὶ εἰς ἄπειρον ἐκβαλλόμεναι παρ' ἑκάτερα οὐ συμπίπτουσιν, ἀλλὰ τὸ

16 ἡ¹] καὶ V. ἡ²] καὶ AV.

22 τέσσαρα δὲ transp. A.

28 μονάδα] μὲν A.

πλησίον ἀλλήλων τὰς μονάδας ἐκτίθεσθαι κατὰ μῆκος ἢ κατὰ πλάτος, ὥς ἐν τοῖς διαγράμμασιν αὐτὸς ἐκθήσει.

κς' Hoche = κ'.

ἀμέλει οὕτε σημείω· ἀδιάστατον, φησίν, ἀδιαστάτῳ συντι- VI, 3. κ
θέμενον οὐδὲν ποιεῖ διάστημα ὥσπερ οὐδ' εἴ τις τὸ οὐδὲν
τῷ οὐδενὶ συντιθείη, ποιήσει τι ἄλλ' ἢ πάλιν οὐδέν. τὸ 5
αὐτὸ δὴ φαίνεται καὶ ἐπὶ τῶν μονάδων· εἰ γὰρ λάβοις δύο
μονάδας καὶ πολλαπλασιάσεις αὐτὰς ἐπ' ἀλλήλας, διάστημα
οὐ ποιήσεις τουτέστιν οὐκ αὐξήσεις τὴν μονάδα, ἀλλὰ τὸ
αὐτὸ πάλιν γενήσεται· ἅπαξ γὰρ τὸ α', α'. ὁμοίως δὲ καὶ
ἄλλον τινὰ ἀριθμὸν ἢ μονὰς πολλαπλασιάσασα, φέρ' εἰπεῖν 10
τὸν ι', οὐκ αὐξάνειν ποιεῖ, ἀλλ' αὐτὸν μένειν τὸν ι'. ἀδιά-
στατος ἄρα καὶ ἡ μονὰς καθ' ὁμοιότητα τοῦ σημείου, κατ'
αὐτὸ μέντοι τὸ μὴ διάστημα ἦτοι αὐξήσιν ποιεῖν ἢ ἑαυτὴν
ἢ ἕτερόν τινα τῶν ἀριθμῶν, οὐ μέντοι καὶ κατὰ τὸ συντί-
θεσθαι· σημεῖον μὲν γὰρ σημείῳ συντεθέν ἢ σημείοις πάλιν 15
σημεῖον ποιεῖ καὶ ἀδιάστατον, μονὰς δὲ μονάδι συντεθεῖσα
β' ποιεῖ καὶ δυσὶ τρεῖς καὶ ἐφεξῆς. ὅρα τοίνυν ὅτι καὶ ὁ
Νικόμαχος οὐκ εἶπε τὴν μονάδα σημεῖον εἶναι, ἀλλὰ
σημεῖου λόγον ἐπέχειν τουτέστιν ὁμοιότητα ἔχειν πρὸς
ἐκεῖνο καὶ ἀναλογίαν. ἐπεὶ οὖν δέδεικται ἡ μονὰς ἀδιάστατος 20
οὕσα ὅταν παρατεθῇ αὐτῇ καὶ ἑτέρα μονὰς, πρῶτως εὐθὺς
πρὸς ἐκείνην ποιεῖ διάστημα· συντεθεῖσα γὰρ ἐκείνη ποιεῖ
β' καὶ εἰ ἑτέρα προστεθείη, γίνονται τρεῖς καὶ ἐφεξῆς ὁμοίως.

κς' Hoche manque. κη' Hoche = κα' I. AV ajoutent :

τουτέστι κατ' αὐτὰ λαμβάνουσι τὰ πέρατα αἱ τρεῖς τῶν VI, 4. κα' I
σωμάτων διαστάσεις.

25

κθ' Hoche = κβ'.

γραμμικοὶ μὲν· γραμμικοὶ μὲν εἰσιν ἀριθμοὶ ἀπλῶς VII, 3. κβ

5 Post τῷ add. οὐδὲν τό A.

13 ἦτοι] ἡγουν V.

22 ἐκείνη] ἐκείνη AV.

ἅπαντες οἱ ἀπὸ δυάδος ἀρχόμενοι, οὐχ' ὥς ἔτυχε δὲ κείμενοι, ἀλλ' εἰς μονάδας διαλυόμενοι ἐφεξῆς ἀλλήλαις κειμένας. οἶον ὁ δ' εἰ γραφείη οὕτως $\bar{a} \bar{a} \bar{a} \bar{a}$, γραμμικός ἐστι, καὶ ὁ ε' ὡσαύτως καὶ οἱ ἐφεξῆς· μίαν γὰρ διάστασιν ἔχουσιν

λ' Hoche = κγ'.

- VII, 3. κγ'.⁵ καὶ τὴν ἐπωνυμίαν· οἱ μὲν ἀπὸ τριάδος ἀρχόμενοι ἀριθμοὶ τρίγωνοί εἰσιν, οὐ πάντες οἱ ἐφεξῆς, ἀλλ' ὅσοι δύναιντ' ἂν τριγωνικῶς σχηματίζεσθαι, οἶον ὁ γ', ὁ δ', ὁ ε', ὁ ιε' καὶ οἱ ἄλλοι, ὥς γνωσόμεθα ἐκ τῆς σχηματογραφίας. οἱ δὲ ἀπὸ τετράδος ὁμοίως τετράγωνοι καὶ οἱ ἀπὸ πεντάδος πεντάγωνοι
- ¹⁰ καὶ ἐφεξῆς. πρῶτος δὲ τῶν ἐπιπέδων ἀριθμῶν ὁ τρίγωνος ὅτι πάντες εἰς τοῦτον ἀναλύονται. ἔαν γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις ἐπιπέδοις σχήμασιν ἀπὸ τῶν γωνιῶν ἐπὶ τὰ μέσα εὐθεῖαι ἀχθῶσι, πάντως ἕκαστον εὐθύγραμμον εἰς τοσαῦτα ἀναλυθῆσεται τρίγωνα, ὅσαι καὶ αἱ πλευραὶ αὐτῶν εἰσιν. οἶον
- ¹⁵ ἐπὶ παραδείγματος λάβωμεν τὸν τετράγωνον καὶ ἐπὶ τὰ μέσα αὐτοῦ ἀπὸ τῶν γωνιῶν ἀγάγωμεν εὐθείας δ'. εὐρεθῆσονται ἐκ τῆς διαιρέσεως δ' τρίγωνα. ἔστω γὰρ τετράγωνον τὸ α β γ δ καὶ εὐθεῖαι κατὰ τὸ μέσον συναπτόμεναι ἀπὸ τῶν γωνιῶν αἱ αε' βέ' γέ' δε'. ἐπεὶ τοίνυν τετράγωνον ἦν
- ²⁰ τὸ α β γ δ καὶ ἀπὸ τῶν γωνιῶν εἰς τὸ μέσον συνήφθησαν αἱ δ' εὐθεῖαι, εἰς δ' ἄρα τρίγωνα διήρηται τὸ τετράγωνον, ὅσαι ἦσαν καὶ αἱ τούτου πλευραί. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ πενταγώνου, ἔαν ἀπὸ τῶν γωνιῶν ἐπὶ τὸ μέσον ἀγάγωμεν εὐθείας, πάντως ε' τρίγωνα ποιήσει, ἐπειδὴ ε' πλευρὰς ἔχει τὸ
- ²⁵ πεντάγωνον. καὶ ἐπὶ πάντων ὁμοίως. εἰ οὖν πάντα τὰ εὐθύγραμμα εἰς τρίγωνα ἀναλύεται, πρωτεύει ἄρα τὸ τρίγωνον. εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ τριγώνου ἀπὸ τῶν γωνιῶν ἐπὶ τὸ μέσον ἀγάγοις εὐθείας, οὐ ποιήσεις ἄλλο σχῆμα, ἀλλὰ τρίγωνα πάλιν τρία γενήσεται, ἐπεὶ καὶ πλευραὶ τοῦ τριγώνου τρεῖς,
- ³⁰ ἐκάστης πλευρὰς τρίγωνον ὑποτεينوῦσης ἔν. πῶς τοίνυν δεῖ καταγράφειν τοὺς τριγώνους ἀριθμούς; ἄρξαι ἀπὸ μονάδος καὶ πρόταξον αὐτὴν καὶ ἔσται πρῶτος τρίγωνος δυνάμει. ἔχει γὰρ ἐκάστην πλευρὰν τῆς αὐτῆς μονάδος.

εἶτα παραλλήλως αὐτῇ δύο μονάδας ὑπόταξον καὶ πάλιν
μετὰ τῆς προτέρας μονάδος ἔσται τρίγωνον ἐνεργείᾳ πρῶτον
ὁ γ' ἀριθμὸς ἔχων ἐκάστην πλευρὰν μονάδων δύο. εἶτα
πάλιν παραλλήλως τάξον ὑπὸ ταῖς προτέραις ἐτέρας γ'
καὶ ἔσται σοι ὁ σ' καὶ ἐφεξῆς ὁμοίως. καθὼς δηλωθῆσεται 5
σοι ἔμπροσθεν πλατύτερόν τε καὶ σαφέστερον.

λα' I Hoche = κδ'.

λα' II = κε' I.

γεννᾶται δὲ καὶ οὗτος· ἡ δὲ τῶν τετραγώνων γένεσις IX, 3. κε' I
οὕτως προβαίνει. τοῦ χύματος τῶν ἀριθμῶν ἀπὸ μονάδος
ἐφεξῆς ἐκκειμένων, ἐπεὶ καὶ τούτοις καὶ ἡ μονὰς πρῶτος
δυνάμει τετράγωνός ἐστι, συντίθεται αὐτῇ ὁ δυάδι αὐτῆς 10
ὑπερέχων τουτέστιν ὁ γ' καὶ γίνεται ὁ δ'. οὗτος ἐνεργείᾳ
πρῶτος τετράγωνος. εἶτα ἐπεὶ εἰς τὴν σύνθεσιν τούτου ὁ
γ' ἐλήφθη, ἐστὶ δὲ τούτου μείζων ὁ ε' δυάδι αὐτὸν ὑπερέ-
χων, οὗτος προστιθέμενος τῷ προτέρῳ τετραγώνῳ τῷ
δ' ποιεῖ τὸν βον ἐνεργείᾳ τετράγωνον τὸν θ'. καὶ πάλιν 15
τούτῳ συντίθεται ὁ ζ' ὃς ὑπερέχει τοῦ ε' δυάδι καὶ ποιεῖ
τὸν ις' τρίτον ἐνεργείᾳ τετράγωνον καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν
ὡσαύτως.

λα' III = κε' II.

ἔστι δὲ καὶ ἄλλη μέθοδος γενέσεως τετραγώνων ἥτις ὀνο- IX, 3. κε' I
μάζεται διάυλος, περὶ ἧς ἡμῖν εἴρηται καὶ ἐν τοῖς Φυσικοῖς. 20
ἔστι δὲ αὕτη. ἄρξαι ἀπὸ μονάδος καὶ συντίθει τοὺς ἐφεξῆς
ἀριθμοὺς ἕως οὗ βούλει καὶ εἰς ὃν ἂν λήξῃς ἀριθμόν, ἐκεῖ-
νος ἔσται τοῦ μέλλοντος γίνεσθαι τετραγώνου πλευρά.
μετὰ δὲ τὸ λῆξαι πάλιν ὑπόστρεψον ἄχρι τῆς μονάδος συντι-
θεῖς πάντας τοῖς προτέροις πλὴν τοῦ τελευταίου· καὶ ὁ 25
ἐκ τῆς συνθέσεως πάντων ἔσται σοι τετράγωνος. οἶον

3 μονάδας A.

4 Post προτέρας add. ἐτέρας A.

7 γένεσις] ἀνεσις A.

10 αὐτῆς] αὐτοῖς A.

20 Ref. ad

Iohan. Philoponi in Aristot. Physica comm., III, 4, p. 393, 15 éd. Vitelli.

ἀρχομαι ἀπὸ μονάδος καὶ λήγω εἰς δυάδα· α' γοῦν καὶ β' γίνονται γ'. πάλιν ὑποστρέφων συντίθημι καὶ αὖθις τὴν μονάδα τοῖς γ' καὶ γίνεται ὁ δ' τετράγωνος. ἔστι δὲ καὶ ὁ β' εἰς ὃν κατέληξα συντιθεῖς πλευρὰ τοῦ γεγονότος τετρα-
 5 γώνου τοῦ δ'. ὡσαύτως ποιῶ καὶ εἰ βούλομαι προελθεῖν ἄχρι τριάδος. α' γὰρ καὶ β' καὶ γ' γίνονται δ'. εἴτα ὑποστρέφων προστίθημι τούτοις β' καὶ α' καὶ γίνεται ὁ θ' τετράγωνος. καὶ ἐπεὶ εἰς τὸν γ' κατέληξα τῆς συνθέσεως, ὁ γ' ἔσται πλευρὰ τοῦ θ'. τὸ αὐτὸ δὲ καὶ πὶ τῶν ἐφεξῆς ἀπαρ-
 10 λάκτως ἔσται. ἢ καὶ οὕτως· τῶν ἀπὸ μονάδος ἐφεξῆς ἀριθμῶν ὁσωνδηποτοῦν συντεθέντων, ὁ ἐκ τῆς συνθέσεως διπλασιασθεὶς καὶ προσλαβὼν τὸν ἐφεξῆς, τετράγωνος ἔσται. πλευρὰ δὲ αὐτοῦ ὁ προσληφθεὶς εἰς τὸν ἐκ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ ἀριθμός. οἶον α'· δις τὸ α', β'· β' δὲ καὶ β', δ'· ὁ δ' ἄρα
 15 τετράγωνος· πλευρὰ δὲ αὐτοῦ ὁ προσληφθεὶς β'. πάλιν α' καὶ β', γ'· δις τὰ γ' δ', δ' δὲ καὶ γ', θ'· ὁ θ' ἄρα τετράγωνος· πλευρὰ δὲ αὐτοῦ ὁ προσληφθεὶς γ'. καὶ αὖθις α' καὶ β' καὶ γ' γίνονται δ'. δις ὁ δ' γίνεται ιβ'. ιβ' δὲ καὶ δ' γίνεται ὁ ις'. ὁ ις' ἄρα τετράγωνος· πλευρὰ δὲ αὐτοῦ ὁ
 20 προσληφθεὶς ὁ δ'. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως.

λβ', λγ', λδ' Hoche manquent. λε' = κς'.

X, I. κς'. πεντάγωνος δέ· πεντάγωνος δέ, φησίν, ἐστὶν ἀριθμός ὁ καὶ αὐτὸς ἐξ ἀπλουμένων τῶν μονάδων ἐξ ὧν συγκεῖται σχηματογραφούμενος ἐπιπέδως εἰς πενταγωνικὸν σχῆμα πάντῃ ἰσόπλευρον. οἶον ὁ α' ε' ιβ' κβ' λε' να' καὶ οἱ ἀνάλο-
 25 γον πάντες. οὗτοι γὰρ πεντάγωνοί εἰσι, δυνάμει μὲν ἢ μονάς, ἐνεργείᾳ δὲ οἱ λοιποί. πρῶτος δὲ τῶν κατ' ἐνέργειαν πενταγώνων ὁ ε', πλευρὰν ἐκάστην μονάδων ἔχων β', ἐπεὶ ἐκ β' ἀριθμῶν συντεθέντων ἐγένετο τοῦ α' καὶ τοῦ δ'. δεύτερος δὲ ἐνεργείᾳ ὁ ιβ' οὐπερ ἐκάστη πλευρὰ τρεῖς
 30 ἔχει μονάδας, ἐκάστης ἐγγωνίου μονάδος ταῖς ἐκατέρας

3 ἔστι] ἔστω A. 9 ἀπαράλλακτον V.

ληφθεὶς — αὐτοῦ om. A suppl. in mg. A¹.

22 ἐξαπλουμένων AV.

27 μονάδα A.

15/17 ὁ προσ-

16 καὶ αἱ A¹.

28 ἐπειδὴ V.

πλευρᾶς μονάσι συναριθμουμένης. γίνεται δὲ καὶ οὗτος ἐκ
 τριῶν ἀριθμῶν συντεθέντων τοῦ α' καὶ δ' καὶ ζ'. τρίτος δὲ
 πεντάγωνός ἐστιν ὁ κβ'. μετὰ γὰρ τοῦ ζ' ὅς εἰς τὴν σύστασιν
 τοῦ ιβ' παρελείφθη, ὑπερτιθεμένων β', τοῦ τε η' καὶ τοῦ
 θ', τοῦ δὲ ι' τοῖς ιβ' προστιθεμένου, ὁ κβ' γίνεται γ^{ος} πεντά- 5
 γωνος ἐκάστην ἔχων πλευρὰν μονάδων δ', ἐπειδὴ ἐκ τεσσά-
 ρων ἀριθμῶν συντεθέντων ἐγένετο, τοῦ α' δ' ζ' ι'. καὶ οὕ-
 τως ἐπ' ἀπειρον ἀπταίστως ἡ μέθοδος πρόεισιν. ὅτι δὲ οἱ
 προκείμενοι πάντες ἀριθμοὶ πενταγωνικῶς σχηματίζονται,
 ἀπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων εἰσόμεθα τὴν ἀλήθειαν. ἐκκεί- 10
 σθω γὰρ τὸ πενταγωνικὸν σχῆμα γραμμικῶς καὶ ἐν ἐκάστη
 γωνίᾳ τεθήτω μονὰς καὶ ὅψει εὐθὺς τὸν α' τετράγωνον. ἐν
 δὲ τῷ β^ω ἐκάστης πλευρᾶς τρεῖς ἐχούσης μονάδας, ὧν
 αἱ πρὸς ταῖς γωνίαις δις παραλαμβάνονται ὡς κοιναὶ καὶ
 ἀμφοῖν ταῖν πλευραῖν, ι' γίνονται αἱ τῶν πλευρῶν μονάδες. 15
 τιθεμένων δὲ καὶ <β> μετὰξὺ παραλλήλως ταῖς κατὰ τινα
 πλευρὰν μονάσιν, αἱ πᾶσαι μονάδες ιβ' γίνονται. σχημα-
 τιζέσθω δὲ καὶ ὁ γ^{ος} μονάδων ὑπάρχων κβ', τὴν δὲ πλευ-
 ρὰν ἐκάστην δ' ἔχων. καὶ ἐπειδὴ καὶ τούτῳ αἱ διαγώνιοι
 κοιναὶ εἰσι ταῖς ἐκατέρωθεν πλευραῖς, συμβαίνει τὰς τῶν 20
 πλευρῶν μονάδας ιε' εἶναι· τιθεμένων δὲ καὶ ἐτέρων ἐπτά
 παραλλήλως ταῖς κατὰ τὰς πλευρὰς μονάσιν, αἱ πᾶσαι
 γίνονται κβ' καὶ σχηματογραφοῦσι τὸ πεντάγωνον. καὶ ἐπὶ
 τῶν ἄλλων ὁμοίως. γενήσεται δὲ μᾶλλον ἡ τοιαύτη δοκι-
 μασία τῆς σχηματογραφίας, εἰάν πρότερον ἀντὶ μονάδων 25
 στιγμὰς τιθῶμεν κατὰ τὴν ὑψηγμένην ἡμῖν θέσιν, εἰτα
 μετὰ τὴν διὰ στιγμῶν καταγραφὴν ἀντὶ τῶν στιγμῶν μονά-
 δας τιθῶμεν εἰς τοὺς τῶν στιγμῶν τόπους. καὶ ἐπὶ τῶν
 ἄλλων ὁμοίως τὸ αὐτὸ γινόμενον ἀπαραλλάκτως, δῆλη ἔσται ἡ
 τῶν πραγμάτων ἀλήθεια.

30

λς' Hoche = κζ'.

καθόλου γάρ ὥσπερ γὰρ οἱ τετράγωνοι ἐγένοντο λαμβα-

X, 2, κζ'

I συναριθμουμένοις AV. 6 μονάδας A. II ἐκάστω
 AV. I6 τιθέμεναι AV. δέ om. A. <β> addidi.
 I8 μονάδες A. 27 μετὰ] κατὰ A. Post διὰ add. τῶν V.
 3I ἐγένετο A.

νόντων ἡμῶν τοὺς ἀπὸ μονάδος δυνάδι μὲν ὑπερέχοντας, μονάδι δὲ διαλείποντας, οὕτω καὶ οἱ πεντάγωνοι γίνονται, λαμβανόντων ἡμῶν τοὺς τριάδι μὲν ὑπερέχοντας, δυάδι δὲ διαλείποντας. οἷον ἡ μονὰς δυνάμει πεντάγωνος· ὑπερέχει
 5 μὲν αὐτῆς τριάδι ὁ δ', δύο δὲ διαλείπει, τὸν β' καὶ τὸν γ'. συντεθεὶς οὖν ὁ δ' τῇ μονάδι ποιεῖ τὸν ε' πρῶτον ἐνεργείᾳ πεντάγωνον. πάλιν ὁ ζ' τοῦ δ' ὑπερέχει μὲν τριάδι, δύο δὲ διαλείπει μεταξύ, τὸν ε' καὶ τὸν σ'. καὶ συντεθεὶς ὁ ζ' τῷ ε' τὸν ιβ' ποιεῖ, βον πεντάγωνον. καὶ ἐπὶ τῶν ἐξῆς πάντων
 10 ὁμοίως.

λζ' Hoche manque.

λη', λθ', μ' Hoche = κη'.

XII, I. κη'. καὶ ἐξάγωνοι δέ· μέχρι τῶν πενταγώνων ἐντελεστάτην ποιησάμενος τὴν τῆς διδασκαλίας παράδοσιν περὶ τῶν ἐφεξῆς περιληπτικῶς τὸν λόγον ποιεῖται, τῆς τῶν προτέρων ἀκολουθίας σαφῇ καὶ περὶ τούτων τὴν μέθοδον παριστώσης.
 15 φησὶν οὖν ἐπὶ μὲν τῶν ἐξαγώνων λαμβάνειν τοὺς τετράδι μὲν ὑπερέχοντας, τρεῖς δὲ παραλείποντας. ἐπὶ δὲ τῶν ἑπταγώνων, τοὺς πεντάδι μὲν ὑπερέχοντας, τέσσαρας δὲ παραλείποντας, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως αὐξοντας τοὺς πολυγώνους συνιστᾶν ἐφεξῆς. καὶ οὕτως μὲν ἡ σύστασις
 20 τῶν τε τριγώνων καὶ τῶν τετραγώνων καὶ τῶν πενταγώνων καὶ τῶν ἐφεξῆς πολυγώνων μεθοδεύεται. σὺ δ' ὅπως ἂν ἐθέλῃς αὐτοὺς κατὰγραφε, εἴτε τοὺς ἀριθμοὺς πρῶτον σχηματογραφῶν ἐν τῷ προκειμένῳ εἶδει καὶ ὕστερον ἔξωθεν τὸ γραμμικὸν σχῆμα περιγράφων, εἴτε πρῶτον αὐτὸ
 25 τὸ τρίγωνον σχῆμα καὶ τὸ τετράγωνον καὶ τὰ ἐξῆς, εἴτα τὰς μονάδας ἐκάστου ἔνδοθεν συσχηματίζων αὐτοῖς. ἔστι μὲν οὖν ἡ μονὰς ἐν πᾶσι τούτοις δυνάμει α^{ος} τρίγωνος καὶ τετράγωνος πεντάγωνός τε καὶ ἐξάγωνος καὶ ἐφεξῆς· πάντων γὰρ τῶν ἀριθμῶν ἀρχή ἐστι καὶ στοιχείον. οἱ δ' ἄλλοι
 30 τῶν ἀριθμῶν σχηματογραφούμενοι ἰσοπλευρα ποιοῦσι τὰ σχήματα· ἴσας γὰρ αἱ πλευραὶ αὐτῶν μονάδας ἔχουσι. καὶ

4 οἷον] οἰοεῖ A.
 add. τε V.

15 ἐξαγωνίων A.

27 Post τρίγωνος

ὁ α^{ος} μὲν ἐνεργεία τρίγωνος πλευρὰς μὲν ἔχει τρεῖς, ἐκάσ-
την δὲ πλευρὰν μονάδων δύο, ἐκάστης μονάδος δις παρα-
λαμβανομένης διὰ τὸ ἐπὶ τῆς γωνίας ἐντετάχθαι τούτων
ἐκάστην, ἥτις κοινή ἐστὶ τῶν περιεχουσῶν αὐτὴν δύο πλευ-
ρῶν. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ τρίγωνος μονάδων ἐστὶ τριῶν, τῆς 5
μονάδος καὶ τοῦ ἐφεξῆς ἀριθμοῦ τοῦ β' συντεθέντων καὶ
τοῦτον ἀποτελεσάντων. καὶ ἀναφαίνεται ἐντεῦθεν ὅτι καὶ
ἡ μονὰς αὐτὴ δυνάμει τρίγωνός ἐστι πρῶτος· ταύτῃ γὰρ
παραλλήλως δύο μονάδων ὑποτεθεισῶν, ὁ πρῶτος ἐνερ-
γεία τρίγωνος ὁ γ' γέγονεν, ἐκ δύο μονάδων, ὡς εἰρήκαμεν, 10
τὴν πλευρὰν ἔχων. καὶ ὁ β^{ος} δ' ἐνεργεία τρίγωνος ὁ σ'
τῇ αὐτῇ τάξει συνίσταται. παραλλήλως γὰρ ταῖς δυσὶ
μονάσι τῆς βάσεως τοῦ προτέρου τριγώνου τοῦ γ' καὶ
ἐτέρων τριῶν μονάδων προστεθεισῶν ἢ τῇ ἐπὶ μὲν τῆς
κορυφῆς μονάς, μετ' αὐτὴν δὲ παραλλήλως β' καὶ τελευ- 15
ταῖον ἐπὶ τῆς βάσεως γ', συντελεῖται οὗτος ὁ β^{ος} τρί-
γωνος ὁ σ', ἔχων καὶ οὗτος ἐκάστην μὲν πλευρὰν μονάδων
τριῶν, τῆς κατὰ τὰς γωνίας κοινῆς ταῖς περὶ τὴν γωνίαν
πλευραῖς καταλογιζομένης, ὡς πολλάκις εἰρήκαμεν, καὶ
τοὺς ἀριθμοὺς εἰς τὴν ἑαυτοῦ σύστασιν λαμβάνων, μονάδι 20
μὲν ἀλλήλων ὑπερέχοντας, μηδένα δὲ παραλείποντας. καὶ
ὁ τρίτος δ' ὁμοίως, ὁ ι' δηλαδή, συνίσταται, δ' μονάδων
προστεθεισῶν τῷ προτέρῳ τριγώνῳ τῷ σ' καὶ παραλλή-
λως ταῖς ἐπὶ τῆς βάσεως ἐκείνου μονάσι γραφείσων· καὶ
ἐστὶ καὶ οὗτος ἐκάστην μὲν πλευρὰν μονάδων ἔχων δ', 25
δ' δὲ ἀριθμοὺς τοὺς εἰς τὴν σύστασιν αὐτοῦ παραληφθέν-
τας τὸν α' β' γ' δ' μονάδι μὲν ἀλλήλων ὑπερέχοντας, μηδέ-
να δὲ παραλείποντας. καὶ πὶ τῶν ἄλλων δὲ τῇ μεθόδῳ ταύ-
τῃ χρώμενος καὶ τοὺς ἄλλους τριγώνους εὐτάκτως ἴδοι
τις ἀπογεννωμένους. καὶ μὴν καὶ οἱ τετράγωνοί τε καὶ 30
πεντάγωνοι καὶ οἱ ἑξῆς πολύγωνοι προΐασιν ἀκολουθῶς

I ἐκάστη A. 2 μονάδων] μονάδας A. δύο] τριῶν V
 τρεῖς A. 5 μονάδων] μονάς A. 7 τούτων A.
 10 εἰρήκημεν A εἰρήκειμεν V. 17/18 μονάδων β' V μονάδας β' A.
 19 εἰρήκημεν A εἰρήκειμεν V. 20 ἑαυτῶν A.
 λαμβάνειν A. 25 μονάδας A. 26 αὐτῶν A. 29 εὐ-
 τάκτως transp. post ἀπογεννωμένους V. 30 fortasse ἂν post
 τις addendum. τε om. V.

τῇ αὐτῇ μεθόδῳ, κατὰ μόνην τὴν τῶν ἀριθμῶν ὑπεροχήν
 τε καὶ παράλειψιν διαλλάττοντες. οἱ μὲν γὰρ τετράγωνοι
 τοὺς παραλαμβανομένους εἰς τὴν σύστασιν ἑαυτῶν ἐκ τοῦ
 φυσικοῦ χύματος ἀριθμούς, δυάδι μὲν διαφέροντας ἔχουσιν,
 5 ἓνα δὲ μεταξύ παραλείποντας καὶ τὰς πλευρὰς μονάδι πα-
 ραυξανομένας· οἱ δὲ πεντάγωνοι τοὺς τριάδι μὲν ὑπερέ-
 χοντας, δύο δὲ διαλείποντας, καὶ ἐφεξῆς ὁμοίως.

μα' Hoche = κθ'.

XI, 4. κθ'. ἵνα δὲ ἐπὶ πάντων· κανὼν μὲν οὗτος καθολικός ἐστιν
 ἐπὶ πάντων τῶν ἐπιπέδως σχηματογραφουμένων ἀριθμῶν,
 10 τὸ τοὺς γνώμονας ἐκάστου, τουτέστι τοὺς συνιστῶντας
 αὐτὸν ἀριθμούς, ἀπὸ μονάδος δυάδι ἔλαττον διαφέρειν
 ἀλλήλων ἢ κατὰ τὸν ἀριθμὸν ἀφ' οὗ ἡ ποσότης τῶν γωνιῶν
 ἐκάστου παρονομάζεται. οἷον ὁ μὲν τρίγωνος ἐπεὶ ἀπὸ
 τοῦ γ' παρονομάζεται, μονάδι ἔχει τοὺς γνώμονας αὐτοῦ,
 15 τουτέστι τοὺς συντεθέντας, ἀλλήλων ὑπερέχοντας· ἡ δὲ
 μονὰς τῶν γ' δυάδι ἐλάττων ἐστί. ὡσαύτους καὶ ὁ τετρά-
 γωνος δυάδι· πάλιν γὰρ ὁ β' τοῦ δ' δυάδι ἐλάττων ἐστί. καὶ
 ὁ πεντάγωνος πάλιν δυάδι· τριάδι γὰρ ὑπερέχουσιν ἀλλή-
 λων οἱ συντιθέντες αὐτὸν ἀριθμοί· τὰ δὲ ε' τῶν γ' δυάδι
 20 ὑπερέχουσιν. καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὡσαύτως. ἐπεὶ γὰρ συμ-
 βαίνει πολυγώνου ἡμῖν προτεθέντος ἐκ μεγίστου ἀριθμοῦ
 παρονομαζομένου ὥς, φέρ' εἰπεῖν, ὀγδοηκονταγώνου ἢ
 ἑκατονταγώνου μὴ γινώσκω ἐκ προχείρου τὴν τῶν γνωμό-
 νων αὐτῶν ὑπεροχήν, διὰ τοῦτο σύντομον τῆς εὐρέσεως
 25 καὶ κοινὸν αὐτῶν ἐπὶ πάντων παραδίδωσι λόγον, ἐκάστου
 πολυγώνου φημι ἐκ τοῦ κατὰ τὸ ὄνομα ἀριθμοῦ δῆλον
 γίνεσθαι τοῦτον. τοῦ γὰρ ἀριθμοῦ ἀφ' οὗ ἕκαστος παρονο-
 μάζεται, δυάδος ἀφαιρουμένης, τὸν λειπόμενον ἐμφαίνειν
 ὅσαις μονάσιν ὑπερέχουσιν ἀλλήλων οἱ τούτου γνώμονες·
 30 ἔσονται οὖν τοῦ μὲν ὀγδοηκονταγώνου οἱ γνώμονες ἀλλήλων
 ὑπερέχοντες μονάσιν οἷ', τοῦ δὲ ἑκατονταγώνου μονάσιν

4 διαφέροντας] ὑπερέχοντας A διαφέροντας A¹ in mg.

15 συντιθέντας V.

30/31 οἱ γνώμονες — μονάσιν² om. A

add. A¹ in mg.

ὁμοίως ζη'. κακεῖνο δὲ δῆλον ὅτι αἱ τῶν σχημάτων κατὰ τὰς πλευρὰς αὐξήσεις κατὰ μονάδος εὐτακτον πρόσθεσιν προκόπτουσι. τριγώνου μὲν γὰρ τρεῖς εἰσιν αἱ πλευραί, τετραγώνου δὲ δ' καὶ πενταγώνου ε', ἑξαγώνου δὲ σ' καὶ ἐφεξῆς.

5

μβ' I Hoche = λ'.

πᾶν τετράγωνον σχῆμα· ἤδη μὲν εἰρήκαμεν ὅτι προέ-
 θετο ἐνταῦθα ὁ τεχνικός ἀποδείξαι τὰ ἀριθμητικὰ σχήμα-
 τα σύμφωνα τοῖς γραμμικοῖς καὶ ἔδειξε παραδοὺς καθ'
 ἕκαστον τὴν αὐτῶν σύστασιν κατὰ τάξιν προβαίνουσιν.
 νῦν δὲ βούλεται δεῖξαι τὴν αὐτῶν συμφωνίαν καὶ διὰ τῆς
 εἰς τὰ τρίγωνα διαλύσεως καὶ αὐτὴν πάλιν διὰ τῆς ἐξ αὐτῶν
 συνθέσεως. καὶ φησιν ὅτι ὥσπερ τὸ γραμμικὸν τετράγωνον
 σχῆμα εἰς δύο τρίγωνα διαγωνίως διαιρεῖται, οὕτω καὶ
 ὁ τετράγωνος ἀριθμὸς εἰς δύο τριγώνους. ὁ γὰρ θ' τετρά-
 γωνος, φέρ' εἰπεῖν, εἰς τε τὸν σ' τρίγωνον καὶ εἰς τὸν γ'
 διαλύεται. εἰ δέ τις ἐνταῦθα ἐνσταίῃ λέγων ὅτι οὐχ οὕτως
 ἔχει· πᾶν μὲν τετράγωνον εἰς δύο ἴσα τρίγωνα διαιρεῖται,
 ὁ δὲ τετράγωνος ἀριθμὸς οὐκ εἰς ἴσους τριγώνους, ἀλλ'
 εἰς ἀνίσους (ἰδού γὰρ ὁ θ' εἰς τὸν γ' καὶ τὸν σ' ἀνίσους διήρη-
 ται τριγώνους), ἐροῦμεν ὅτι οὐκ ἀνάγκη ἐν οἷς διαφορά
 ἐστὶ κατ' εἶδος, εἴπερ ἐστὶ τις ὁμοιότης ἐν αὐτοῖς, εἶναι καὶ
 παντελῇ ταυτότητα· ἦσαν γὰρ ἂν μηδὲ διαφέροντα τὴν
 ἀρχήν. τὸ γὰρ πλῆθος ὑφ' ὃ τὰ ἀριθμητικὰ τάττονται καὶ
 τὸ μέγεθος πάλιν ὑφ' ὃ τὰ γραμμικά, ἐνὸς γένους ὄντα τοῦ
 ποσοῦ, ὥς μὲν ὁμογενῇ ὁμοιότητα ἔχουσι πρὸς ἄλληλα,
 ὥς δὲ πάλιν ἑτεροειδῇ τὴν παντελῇ ταυτότητα ἀπαναίνον-
 ται· ἄλλως τε καὶ εἰ τὰ ἀριθμητικὰ σχήματα καθ' ὁμοιότητα
 τῶν γραμμικῶν βουλευθείμεν διαιρεῖν, σύμφωνα εὐρή-
 σομεν καὶ οὕτω τὴν ὁμοιότητα. ἔστω γὰρ τετράγωνον τὸ
 α β γ δ καὶ διηρήσθω ἐκάστη πλευρὰ δίχα κατὰ τὰ εζ.
 καὶ διὰ τῶν εζ διηρήσθω εἰς τέσσαρα τετράγωνα καὶ
 καταγεγράφθω ἐν ἐκάστῳ μονὰς καὶ ἦχθω διάμετρος τοῦ

XII, I.

10

15

20

25

30

τριγώνου διαγωνίως ἢ α γ . φανερόν δὴ ὅτι μὴ μόνον γραμ-
 μικῶς διήρηται τὸ τετράγωνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν μονάδων
 αὐτῶν. ὥσπερ γὰρ ἡ α γ διάμετρος εἰς β' τρίγωνα διαιροῦσα
 τὸ τετράγωνον κοινὴ ἐστὶ καὶ ἀμφοτέρων τῶν τριγώνων,
 5 οὕτω καὶ αἱ β' μονάδες δι' ὧν ἡ διάμετρος ἄγεται κοιναὶ
 γίνονται καὶ ἀμφοῖν τοῖν τριγωνικοῖν ἀριθμοῖν, ὥς γίνεσ-
 θαι ἐκάτερον τῶν τριγώνων ἰσόπλευρον, ἐκάστης πλευρᾶς
 μονάδων γινομένης β'. μὴ γάρ τις σωματοποιῶν τὰς μονά-
 δας ἡγείσθω ἐκάτεραν δίχα διαιρεῖσθαι. τὸ γὰρ μέγεθος
 10 πάσχει τὴν τομήν, ἡ δὲ μονὰς σημείου λόγον ἔχουσα, ἄτμη-
 τος μένει καὶ ἀμερῆς, μὴ μόνον τῇ ἐαυτῆς φύσει, ἀλλ' ὅτι
 καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα ἐν ταῖς σχηματογραφίαις ἀντὶ σημείων
 τὰς μονάδας παραλαμβάνομεν. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὸν θ'
 τετράγωνον σχηματογραφήσομεν καὶ τὰς γ' μονάδας διαγω-
 15 νίως ἐπιζεύξομεν, πάλιν β' τρίγωνα ἔσονται ἰσόπλευρα,
 ἐκάστης πλευρᾶς μονάδων γινομένης τριῶν. καὶ ἐπὶ τοῦ
 ις' δὴ ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐφεξῆς τετραγώνων τὸ
 αὐτὸ ἔσται ἀπαρallάκτως. ἔτι δὲ καὶ διὰ τῆς συνθέσεως
 δείκνυσι τὴν αὐτὴν συμφωνίαν μὴ ἐμποδιζομένην. φησὶ
 20 γὰρ ἐκκειμένων μὲν τῶν τριγώνων, δύο ἐφεξῆς συντιθέ-
 μενοι τετράγωνον ποιοῦσι· καὶ γέγονε τοῦτο δηλὸν ἐκ τῆς
 προτέρας διαλύσεως τῶν τετραγώνων εἰς τὰ τρίγωνα. τῶν
 δὲ τετραγώνων ἐκκειμένων, ἐκάστῳ τετραγώνῳ ὁ ὁμοταγῆς
 τρίγωνος προστιθέμενος πεντάγωνον ὁμοταγῇ ποιεῖ. τῶν
 25 δὲ πενταγώνων τοῖς τριγώνοις συντιθεμένων, οἱ ἐξαγώνοι
 γίνονται. καὶ ἐκ τῶν ἐξαγώνων σὺν αὐτοῖς τοῖς τριγώνοις
 οἱ ἐπτάγωνοι, μεθ' οὓς οἱ ὀκτάγωνοι καὶ ἐφεξῆς. ὑποδείγ-
 ματος δὲ χάριν ἐκτίθησι καὶ διάγραμμα παραλλήλως ἔχον
 ἐκκειμένους τοὺς πολυγώνους· ἐν ᾧ καὶ πάντα τὰ λεγόμενα
 30 σύμφωνα φαίνεται, ὃ καὶ ἔχει οὕτως.

μβ' II Hoche = λα'.

μγ' Hoche = λβ'.

XII, 7. λβ'. μονάδι ἐλάττωνος· τὸ μονάδι ἐλάττωνος πολυγώνου ἐπὶ

9 γάρ] μὲν A.

16 μονάδες A.

τρεῖς A.

21 τοῦτο

om. A.

31 πολυγώνων A.

τῶν πρώτων ἐνεργείᾳ πολυγώνων ἀκουστέον. ὁ γὰρ α^{ος}
 τετράγωνος, ὁ δ', μονάδι ἐλάττων ἐστὶ τοῦ ε' πενταγώνου
 καὶ ὁ ε' τοῦ σ' καὶ ἐξῆς. δύναται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐφεξῆς πολυ-
 γώνων νοεῖσθαι κατὰ τὸν τῶν γωνιῶν ἀριθμὸν ἀφ' οὗ ἕκασ- 5
 τος παρονομάζεται. οἱ γὰρ τετράγωνοι τῶν πενταγώνων
 μονάδι ἐλάττονές εἰσι κατὰ τὰς πλευρὰς καὶ οἱ πεντάγωνοι
 τῶν ἑξαγώνων ὁμοίως καὶ οἱ ἐφεξῆς τῶν ἐφεξῆς ὡσαύτως.
 ἐπὶ δὲ τῶν τριγώνων τὸ μονάδι ἐλάττονος εἴρηται διὰ τὴν
 τῶν ἐπὶ τῶν πλευρῶν τιθεμένων μονάδων ποσότητα. τοῦ
 γὰρ γ' τριγώνου μονάδων β' οὔσα ἢ πλευρά, μονάδι ἐλάττων 10
 ἐστὶ τῆς τοῦ σ' πλευρᾶς, γ' μονάδων οὔσης, καὶ ἐπὶ τῶν λοι-
 πῶν ὡσαύτως. ἤγουν οὕτω νοητέον τὸ μονάδι ἐλάττων ἐπὶ
 τῶν τριγώνων ἢ διὰ τὴν τάξιν· πρῶτος γὰρ τρίγωνος ὁ
 γ' ὢν β^{ου} τοῦ σ' μονάδι ἐλάττων τέτακται καὶ ὁ β^{ος} ὁ σ'
 τοῦ γ^{ου} τοῦ ι' ὡσαύτως καὶ ἐφεξῆς ὁμοίως. 15

μδ' Hoche = λγ'.

καὶ κατὰ βάθος· κατὰ μὲν γὰρ τὸ πλάτος οἱ ἐφεξῆς τε- XII,8.λγ
 τράγωνοι τοὺς ἐφεξῆς τριγώνους καὶ αὐτοὺς κατὰ πλάτος
 ὁμοίως ἐκκειμένους ἔχουσιν εἰς τὴν ἑαυτῶν σύστασιν, ὡς
 πολλάκις εἴπομεν, οἱ δὲ λοιποὶ πολύγωνοι τοὺς κατὰ βάθος·
 οἷον ὁ δ' τετράγωνος ἐκ τοῦ α' καὶ γ' γέγονεν ἐφεξῆς κει- 20
 μένων κατὰ πλάτος καὶ ὁ θ' ἐκ τοῦ γ' καὶ σ' ὁμοίως καὶ οἱ
 λοιποὶ ὡσαύτως. οἱ δὲ λοιποὶ πολύγωνοι ἐκ τῶν κατὰ βά-
 θος. ὁ γὰρ ε' πεντάγωνος ἐκ τοῦ α' καὶ δ' γέγονεν, οἷτινες
 κατὰ βάθος ἐκκείνται καὶ οὐ κατὰ πλάτος. ὁμοίως καὶ ὁ
 ιβ' ἐκ τοῦ θ' καὶ γ' κατὰ βάθος ὁμοίως ἐκκειμένων. καὶ ὁ 25
 κβ' ἐκ τοῦ ις' καὶ σ' καὶ οἱ ἐφεξῆς ὁμοίως. πάλιν δὲ καὶ ὁ σ'
 ἐξάγωνος ἐκ τοῦ ε' πενταγώνου καὶ τῆς μονάδος δυνάμει
 α^{ου} τριγώνου καὶ ὁ ιε' ἐκ τοῦ ιβ' καὶ γ' καὶ οἱ ἄλλοι ὁμοίως.

με' Hoche = λδ'.

ἐν τε εὐθὲν ἢ διη· πληρώσας τὴν τῶν ἐπιπέδων ἀριθμῶν XIII, I. λδ

Ι δ'] οὐ Α.
 δεσ Α.

4 ἀριθμῶν Α.
 ΙΙ μονάδες Α.

οδ'] ὢν ΑV.

ΙΟ μονά-

τεχνολογίαν, μέτεισιν ἐπὶ τὴν τῶν στερεῶν καὶ πρότερον ἀναλαμβάνων τὴν τῶν γραμμικῶν καὶ ἐπιπέδων ἀριθμῶν γένεσιν, ἐξ αὐτῶν φησι καὶ τοὺς στερεοὺς γεννᾶσθαι, οἷον εἰς ὡς ἐπὶ θεμελίω τινῶν τὴν κατὰ τὸ ὕψος διάστασιν ἐποικο-
 5 δομεῖσθαι. εἰ γὰρ πρὸς τοῖς δυσὶ διαστήμασι τῷ μήκει τε καὶ τῷ πλάτει ἃ εἶχεν ἕκαστον τῶν ἐπιπέδων σχημάτων, προσλάβοι καὶ τὴν κατὰ τὸ ὕψος διάστασιν, ἰσοπλεύρως μέντοι ταῖς τοῦ ἐπιπέδου πλευραῖς, στερεὸν εὐτάκτως ἀπογεννήσει, βάσιν ἔχον αὐτὸ τὸ ἐπίπεδον ἀφ' οὗ τὴν σύσ-
 10 τασιν ἔλαβε. πρὸ πάντων δὲ τῶν στερεῶν τὴν πυραμίδα λαμβάνει ὡς στοιχειωδεστέραν τῶν ἄλλων· ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς ἐπιπέδοις τὸ τρίγωνον ἐδείκνυτο τῶν ἄλλων στοιχειω-
 δεστέρον ὄν, κατὰ τὰ αὐτὰ δὴ καὶ ἡ πυραμὶς τὴν αὐτὴν ἔχει τάξιν πρὸς τὰ στερεά, καθότι ἐπιπλέον τοῖς τριγώνοις
 15 εἰδοποιεῖται, εἰ καὶ κατὰ τὴν βάσιν ἐπὶ πάντα μετέρχεται τὰ πολύγωνα. ἀπὸ τῶν γωνιῶν γὰρ ἕκαστου πολυγώνου, εὐθειῶν ἴσων ταῖς τοῦ πολυγώνου πλευραῖς ἀναγειρομένων καὶ εἰς ἓν σημεῖον συναπτομένων, αἱ πυραμίδες συνίσταν-
 20 ται, βάσεις μὲν ἔχουσαι τὰ πολύγωνα αὐτὰ ἀφ' ὧν καὶ τὴν ἀρχὴν ἔχουσι, τριγώνοις δ' ἰσοπλεύροις περιεχόμεναι καὶ εἰς ἓν σημεῖον μνουρίζόμεναι. — τὸ δὲ μνουρίζεσθαι γράφε-
 25 ται καὶ διὰ τοῦ $\bar{\upsilon}$ καὶ διὰ τῆς $\bar{\epsilon}\iota$ διφθόγγου. καὶ εἰ μὲν διὰ τοῦ $\bar{\upsilon}$ ἀπὸ μεταφορᾶς εἴρηται τῶν μυῶν, τὴν εἰς ὁξὺ τῶν πυραμίδων ἀποκορύφωσιν, καθὰ δὴ καὶ τὰ τῶν μυῶν οὐ-
 30 ραῖα, τῆς λέξεως ἐμφαινούσης. εἰ δὲ διὰ διφθόγγου $\bar{\epsilon}\iota$ ὅτι ἀπὸ πλατυτέρας βάσεως ἀρχόμενον τὸ ὕψος τῆς πυραμίδος καὶ κατὰ μικρὸν μειούμενον, τελευταῖον εἰς ὁξύτατον ἀπολή-
 γει. — καὶ ἐν τοῖς γεωμετρικοῖς δὲ σχήμασιν ἐκ τριγώνων συνέστηκεν· ἑνὸς μὲν κατὰ τὴν βάσιν ὑποκειμένου, ἐκ δὲ
 30 τῶν τριῶν αὐτοῦ πλευρῶν ἄλλων τριῶν ἀνισταμένων καὶ εἰς μίαν κορυφὴν καὶ σημεῖον ἐν συννεύοντων· ἐν δὲ τοῖς ἀριθμητικοῖς καὶ ἀπὸ τετραγώνου βάσεως ἔτι τε πενταγώ-

19/20 τὰ πολύγωνα — ἔχουσι om. A add. A¹ in mg.

22 Post $\bar{\upsilon}$ add. φιλοῦ V.

$\bar{\epsilon}\iota$] ϵ καὶ ι V.

23 Post $\bar{\upsilon}$ add.

φιλοῦ V.

τὴν om. V.

25 $\bar{\epsilon}\iota$ om. V.

32 ἔτι] ὅτι A.

νου καὶ ἐξαγώνου καὶ τῶν λοιπῶν πολυγώνων πυραμίδες ἀποτελοῦνται· περὶ ὧν καὶ προτίθεται λέγειν.

μς' Hoche = λέ' I.

μζ', μη' I Hoche = λέ' II.

ὥς αὐτὸς εἶπεν· ὥς γὰρ ἐν τοῖς ἐπιπέδοις σχήμασιν ἐπιπέ- XIV, I. λέ' II
δως ἐνοοῦντο, οὕτω καὶ τοῖς στερεοῖς στερεῶς δεῖ νοεῖσ-
θαι. αἱ δὲ ἐξῆς πυραμίδες εἰσὶν ἀπὸ τετραγώνου βάσεως 5
ὁμοιοσχημόνως ἀνιστάμεναι ἐφ' ἓν καὶ τὸ αὐτὸ σημείον·
καὶ αὗται δὲ τῷ αὐτῷ τρόπῳ πλάσσονται ταῖς προλεχθεί-
σαις τριγωνικαῖς. τοὺς γὰρ ἀπὸ μονάδος τετραγώνους
στοιχηδὸν ἐκθέμενος α' δ' θ' ις' κέ λς' μθ' ξδ' πα' καὶ τοὺς
ἐξῆς, πάλιν σωρηδὸν ἐπιτίθημι ἀλλήλοις κατὰ βάθος αὐτοῦς. 10
καπὶ τούτων ἡ μονὰς δυνάμει τετράγωνος οὔσα τῷ ἐνεργείᾳ
α^ω τῷ δ' ἐπάνω τίθεται ὥς κορυφή καὶ ποιεῖ τὸν ε', πρώτην
πυραμίδα κατ' ἐνέργειαν. τὴν ὅλην δὲ ταύτην τὴν τῶν ε'
ἐπιτίθημι βάσει τῷ θ' τετραγώνῳ καὶ γίνεται πυραμὶς
μονάδων ιδ' ἴσας πλευρὰς ἔχουσα πανταχόθεν μονάδων 15
ἐκάστην γ'. ἐπειδὴ γὰρ ἐκ τριῶν τετραγώνων συνέστη,
τῶν α' δ' θ', ἀνάγκη καὶ ἐνταῦθα τὴν πλευρὰν εἶναι τοσού-
των μονάδων.

μη' II, μθ' I Hoche = λς' I.

πάλιν δὲ τὴν ιδ' πυραμίδα· ἡ γὰρ ε' πυραμὶς ἐκ β' τετρα- XIV, 3. λς' I
γώνων συνεστῶσα, τοῦ α' καὶ τοῦ δ', β' μονάδων εἶχε 20
τὴν πλευρὰν. τὴν δὲ τῶν ιδ', φησί, πυραμίδα βάσιν ἔχουσαν
τὸν θ', ὅλην ἐπιτίθημι τῷ ις' τετραγώνῳ καὶ γίνεται πυρα-
μὶς μονάδων λ', ἐκάστη δὲ τῶν πλευρῶν μονάδων δ', ἐπεὶ
καὶ τοσοῦτοι συνετέθησαν ἀριθμοί· τρίτη δὲ κατ' ἐνέργειαν
αὕτη πυραμὶς. α^η γὰρ ἦν ἡ ε', β^α δὲ ἡ ιδ', τρίτη δὲ ἡ λ'. 25
εἰ δὲ ταύτην ὅλην ἐπιθήσω τῷ κέ τετραγώνῳ, ποιήσω δ^η
πυραμίδα μονάδων νε' καὶ ταύτην τῷ λς', γενήσεται ε^η πυρα-
μὶς μονάδων ρα'. τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν. καὶ αὗται
μὲν οὖν πᾶσαι ἀπὸ τετραγώνου βάσεως εἰσι. τὸ αὐτὸ δὲ

10 αὐτοῖς AV.

11 τετράγωνος οὔσα δυνάμει transp. V.

15 πανταχόθι A.

μονάδας A.

17 τῶν] τοῦ AV.

23 μονάδων²] μονάδας A.

27 νε'] ν' AV.

ποιητέον καὶ εἰ πεντάγωνος εἴη ἡ βάσις καὶ ἐξάγωνος καὶ ἐπ' ἄπειρον. πάλιν γὰρ τὸν α^{ον} ἐνεργεία πεντάγωνον ὑποτί-
 θημι τῇ μονάδι· δυνάμει γὰρ καὶ αὕτη πεντάγωνος. ἔστι ὁ
 α^{ος} ἐνεργεία ὁ ε', καὶ ποιῶ τὸν σ' καὶ ὅλως τοῦτον ἐπὶ τὸν
 5 β^{ον} καὶ ποιῶ τὴν τρίτην. καὶ ἐφεξῆς ὁμοίως. καὶ ἐκ τούτου
 δὲ δῆλον ὅτι στοιχειωδέστερα τὰ τρίγωνα· πᾶσαι γὰρ
 ἀπλῶς, φησὶν, αἱ φαινόμεναι καὶ δεικνύμεναι πυραμίδες
 ἀπὸ τῶν καθ' ἕκαστον πολυγώνων βάσεων τριγώνοις μέχρι
 κορυφῆς περιέχονται.

μθ' II Hoche = λς' II.

ν' Hoche = λζ'.

να', νβ' I Hoche = λη' I. νβ' II = λη' II.

XV,4.λη' II¹⁰ γωνίας δὲ στερεὰς ἡ', διὰ τὸ ἐκάστην ὑπὸ τριῶν εὐθειῶν
 περιέχεσθαι. αἱ μὲν γὰρ ἐν τῷ ἐπιπέδῳ γωνίαί ἐκάστη
 ὑπὸ β' εὐθειῶν περιέχεται. προσλαμβάνοντος δὲ τοῦ ἐπι-
 πέδου καὶ βάθος πρὸς ταῖς δυσὶν εὐθείαις ταῖς περιεχο-
 σαις τὴν ἐπίπεδον γωνίαν προστίθεται καὶ ἑτέρα εὐθεῖα
 15 καὶ γίνεται ἡ στερεὰ γωνία περιεχομένη ὑπὸ τριῶν εὐθειῶν.

νγ' Hoche manque. νδ' I = λθ' I.

XVI,2.λθ' I λέγεται σκαληνὰ ἀπλῶς· οὐ μόνον τὰ τοιαῦτα στερεὰ
 σχήματα σκαληνὰ λέγεται ἀπλῶς διὰ τὸ ἀνίσους ἔχειν ἀλλή-
 λαις τὰς διαστάσεις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἐπιπέδοις· τρίγωνον
 γὰρ σκαληνόν φάμεν τὸ τὰς πλευρὰς ἀνίσους ἔχον. ἴσως
 20 δὲ καὶ ἐν τετραπλεύροις ῥηθείῃ ἂν τὸ σκαληνόν, εἰ μηδε-
 μία τῶν πλευρῶν μιᾷ ἐστὶν ἴση. καλοῦνται δέ, φησὶν, οἱ
 τοιοῦτοι σκαληνοὶ στερεοὶ ἀριθμοὶ παρά τισι καὶ σφηνίσκοι
 διὰ τὴν πρὸς τὰς σφήνας ὁμοιότητα. τοιαῦται γὰρ αἱ σφή-
 νες ἀνισοδιάστατοι ἀπὸ ὁξέος μέρους κατὰ μίαν διάστασιν
 25 κατὰ τὰς ἄλλας ἡυξημένοι. ἄλλοι δέ, φησί, σφηνίσκους αὐ-
 τοὺς καλοῦσι διὰ τὸ καὶ πρὸς τοὺς σφήκας ἀφομοιοῦσθαι.

14 προτίθεται A. 19 φάμεν om. A. 19/20 ἀνίσους
 — τετραπλεύροις om. A add. A¹ in mg. 25 σφηνίσκους A.

καὶ γὰρ οἱ σφήκες ἀνωμάλως ἔχουσι κατὰ τὴν τοῦ σώματος θέσιν κατὰ τὸ μέσον ἀποσφιγγόμενοι. παρὰ γὰρ τὸ ἀποσφίγγεσθαι καὶ τοῦ τοιούτου ὀνόματος ἔτυχον. καὶ τὸ σφήκωμα δέ, ὃ ἐστὶ δεσμός τις διὰ λίνου λεπτοῦ πεποιημένος, παρὰ τὸ ἀπεσφίγγχθαι οὕτως ὠνόμασται. διὰ γὰρ τοῦ τοιούτου λίνου δεσμευθέντος μορίου τινὸς ἢ χειρὸς ἢ ποδὸς ἢ τοιούτου τινὸς ἐκατέρωθεν τῆς σαρκὸς ὑπερανισταμένης τὸ σχῆμα γίνεται τῆς τοῦ σφήκος ἐντομῆς ἥτοι τοῦ κατὰ τὸ μέσον συνεσφιγμένου μέρους αὐτοῦ.

νδ' II Hoche = λθ' II. νε', νς' I Hoche = μ'.

νς' II, νζ', νη' Hoche = μα'.

οἶον ἐκκειμένον μοι τοῦ ἀπό· ὅτι δὲ ἡ μονὰς τοῦ ταύ-¹⁰ XVII,3
τοῦ ἐστίν, ἡ δὲ δυὰς θατέρου. ἐκκειμένων μὲν τῶν ἀπο
μα'.
μονάδος περιττῶν, εἰτα ἐπισωρευομένων, γεννῶνται οἱ
τετράγωνοι, οἵτινες ἴσας ἀλλήλαις τὰς τε πλευρὰς ἔχουσι
καὶ τὰς γωνίας· ὀρθαὶ γάρ εἰσι. τῇ γὰρ μονάδι προστεθέν-
τος τοῦ γ', ὃ δ' γίνεται τετράγωνος, καὶ πάλιν τούτῳ τοῦ¹⁵
ε' προστεθέντος, ὃ θ' γίνεται τετράγωνος, καὶ τούτῳ τοῦ
ζ', γίνεται ὃ ις', τούτῳ δὲ πάλιν τοῦ θ', γίνεται ὃ κ' καὶ
ἔτι τούτῳ τοῦ ια', γίνεται ὃ λς' καὶ οὕτως ἐπ' ἄπειρον τῶν
περιττῶν συντιθεμένων μόνοι οἱ τετράγωνοι γίνονται. ὅτι
δὲ πάλιν ἡ δυὰς ἐστὶ τοῦ ἐτέρου δῆλον ἐξ οὗ πάντες οἱ ἄρτιοι²⁰
ἐξ αὐτῆς τῆς δυάδος ἀλλήλοις συντιθέμενοι μόνοις τοὺς
ἐτερομήκεις ποιοῦσιν, ἐπεὶ καὶ αὐτὴ ἡ δυὰς ἐτερομήκης
ἐστίν. ἅπαξ γὰρ β' πάλιν β' γίνεται, ὥστε ἡ μὲν μία τοῦ
ἐτερομήκους πλευρὰ μονάδος ἐστίν, ἡ δὲ ἑτέρα δυάδος.
τῷ δὲ β' εἰ προσθείης τὸν ἐφεξῆς ἄρτιον, τουτέστι τὸν δ',²⁵
ποιήσεις τὸν σ' ἐτερομήκη· δις γὰρ γ', σ' καὶ τούτῳ πάλιν
τὸν σ', ποιήσεις τὸν ιβ' ἐτερομήκη· τρις γὰρ δ' ιβ'. καὶ
τῷ ιβ' τὸν η', ποιήσεις τὸν κ' καὶ τοῦτον ἐτερομήκη· τετρά-
κις γὰρ τὰ ε', κ'. καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον, πλευρὰς ἐκάστης
μονάδι λειπούσης τῆς λοιπῆς. εἰκότως ἄρα τὴν μὲν μονάδα³⁰

I οἱ] αἱ A.

2 ἀποσφιγγόμενοι A.

3 Post τοιούτου

add. τοῦ A.

5 ἐπεσφίχθαι A.

8 ἥτοι] ἡγουν V.

20 οὗ] ὦν V.

τοῦ ταύτου, τὴν δὲ δυάδα θατέρου προσωνόμασαν οἱ Πυθα-
 γόρειοι. ἔστωσαν οὖν ὡς ἐν διαγράμματι β' στίχοι, εἰς
 ἀπὸ μονάδος περιττῶν καὶ ἕτερος ἀπὸ δυάδος ἀρτίων.
 καὶ ἐπεὶ ἐκ μὲν τῆς τῶν περιττῶν συνθέσεως οἱ τετράγωνοι
 5 γίνονται, ἐκ δὲ τῶν ἀρτίων οἱ ἑτερομήκεις, φανερόν ὡς οἱ
 μὲν τετράγωνοι τῆς ταύτου φύσεως εἰσιν, ὡς τὰς πλευρὰς
 ἅμα καὶ τὰς γωνίας ἴσας ἔχοντες καταρχούσης αὐτῶν τῆς
 μονάδος ἣτις οὐδὲ εἰς ἑαυτὴν πολλαπλασιαζομένη ἐξίσταται
 ἑαυτῆς καὶ ἄλλον δὲ πολλαπλασιάζουσα οὐκ ἐξίστησιν.
 10 ὅπερ ἐν ἄλλῳ ἀριθμῷ παρὰ τὴν μονάδα εὑρεῖν ἀδύνατον.
 οἱ δὲ ἑτερομήκεις τῆς θατέρου· κατάρχει γὰρ αὐτῶν ἡ
 δυάς, ἣτις καὶ ἑαυτὴν πολλαπλασιάζουσα καὶ ἄλλον ὄντι-
 νοῦν ἐξίστησι καὶ ἑαυτὴν καὶ ὃν ἂν ἕτερον πολλαπλασιά-
 σει· δις γὰρ β', δ', καὶ δις δ', ἡ', καὶ δις ε', ι', καὶ δις ι',
 15 κ'. πάλιν δὲ οἱ γενόμενοι οὗτοι ἐκ τοῦ παρὰ τὴν δυάδα
 πολλαπλασιασμοῦ, ἐὰν παρὰ τὴν δυάδα καὶ αὐθις πολλα-
 πλασιασθῶσι, τὰ γινόμενα στερεὰ εἰσιν. οἷον δις γ', σ', δις σ',
 ιβ'. τούτων δὴ τῶν στερεῶν πλινθίδες μὲν εἰσὶν οἱ ἰσάκεις ἴσοι
 ἐλασσονάκεις, οἷον ἐξάκεις σ' τρὶς ἢ ἐπτάκεις ζ' τετράκεις ἢ
 20 ὀκτάκεις ἢ πεντάκεις, καὶ ἐφεξῆς. δοκίδες δὲ οἱ ἰσάκεις ἴσοι
 πλεονάκεις, οἷον τετράκεις δ' δεκάκεις. ὅτι δὲ στερεοὶ εἰσιν
 οἱ τοιοῦτοι σαφές· τοῦ γὰρ βάθους ἐστὶν ὁ ἀριθμὸς ἐφ'
 ὃν ὁ β^{ος} γέγονε πολλαπλασιασμός. καὶ οὗτος εἰ μὲν ἐλάττων
 ἐστὶν ἢ δυάδι ἢ ἄλλῳ τινὶ τῶν ἐφεξῆς ἀριθμῶν τοῦ ἑαυτὸν
 25 πολλαπλασιάσαντος ἀριθμοῦ, πλινθὶς ἔσται τὸ στερεόν.
 τοιαύτας γὰρ εἶναι φασι τὰς πλινθίδας τὸ μῆκος μὲν καὶ τὸ
 πλάτος ἴσα ἔχουσας, τό τε βάθος πολλῷ ἕλαττον ἐκατέρου
 τούτων. εἰ δὲ μείζων εἴη ὁ πολλαπλασιάζων ἀριθμὸς τοῦ
 ἑαυτὸν πρότερον πολλαπλασιάσαντος πλέον ἢ μονάδι, τουτέστι
 30 δυάδι καὶ ἐφεξῆς, δοκὶς ἐστὶ τὸ στερεὸν τοῦτο καθ' ὁμοίη-
 τα τῶν δοκίδων οὕτως ὠνομασμένον· αἱ γὰρ δοκίδες τοιοῦ-
 τον ἔχουσι τὸ σχῆμα, πολλῷ μείζον ἔχουσιν τὸ ὕψος τοῦ
 κατὰ τὴν βάσιν μήκους ἢ πλάτους· οἷον ἐξ μὲν ἐφ' ἑαυτὰ
 πολλαπλασιασθέντα καὶ ποιήσαντα τὸν λς', εἴτα β' ἐπὶ

τὸν λς' καὶ ποιήσαντα τὸν οβ', πλινθίδα ποιεῖ ἰσάκεις ἴσον
 ἐλαττονάκεις. δ' δὲ ἐφ' ἑαυτὰ καὶ ποιήσαντα τὸν ις', εἴτα
 ἡ' ἐπὶ τὸν ις', ποιεῖ τὸν ρκη' δοκίδα, ἴσον ἰσάκεις μειζονάκεις.
 πρὸς τούτοις οὖν διαστέλλων τοὺς σφηνίσκους φησὶν· οἱ
 δέ γε σφηνίσκοι ἦσαν ἀνισάκεις ἀνισοὶ ἀνισάκεις. κατὰ πᾶσαν 5
 γὰρ διάστασιν ἦσαν ἀνισοὶ, μιμούμενοι τὸ τῶν σφηνῶν
 εἶδος· οἱ δὲ κύβοι ἦσαν ἰσάκεις ἴσοι ἰσάκεις, ἐπεὶ ἀπὸ τετρα-
 γώνων τῶν ἰσάκεις ἴσων ἐφ' ἑαυτοὺς πολλαπλασιασθέντων
 ἐγένοντο.

νθ' Hoche = μβ'.

αὐτῶν δὲ τῶν κύβων· τούτων δὲ τῶν κύβων, φησὶν, 10 XVII, 7.
 ὅσοι πρὸς τῷ ἰσάκεις ἴσοι ἰσάκεις εἶναι ἐπιδέχονται καὶ τὸ μβ'.
 αἰεὶ καταλήγειν κατὰ πᾶσαν πολλαπλασιάσιν εἰς τὸ αὐτὸ
 ἀφ' οὗπερ ἤρξαντο ἦτοι εἰς τὸν αὐτὸν μοναδικὸν ἀριθμὸν
 ὃν καὶ ὁ πρῶτος πολλαπλασιασθεὶς ἀριθμὸς εἶχε, σφαι-
 ρικοὶ καλοῦνται καὶ ἀποκαταστατικοί. ὥσπερ οἱ ἀπὸ τῆς 15
 τοῦ ε' πλευρᾶς καὶ οἱ ἀπὸ τῆς τοῦ σ' ἢ ιε' καὶ ις' ἢ κε' καὶ
 κς' καὶ ἐφεξῆς. ὁ γὰρ ε' ἑαυτὸν πολλαπλασιάσας καὶ ποιήσας
 τὸν κε' πάντως εἰς αὐτὸν τὸν ε' κατέληξε, καὶ πάλιν ὁ αὐ-
 τὸς ε' τὸν κε' πολλαπλασιάσας καὶ ποιήσας τὸν ρκε' εἰς
 τὸν ε' κατέληξε καὶ ἐφεξῆς ὡσαύτως. ὁ δὲ σ' ὁμοίως ἑαυτὸν 20
 πολλαπλασιάσας καὶ ποιήσας τὸν λς' εἰς τὸν σ' καταλήγει,
 καὶ αὖθις τὸν λς' πολλαπλασιάσας καὶ ποιήσας τὸν σισ'
 εἰς τὸν σ' λήγει. ὁσάκεις οὖν, φησὶν, οἱ τοιοῦτοι πολλαπλα-
 σιασθήσονται, εἰς ἑαυτοὺς καταλήξουσιν. οὗτοι δὲ ὅ τε
 ε' δηλονότι καὶ ὁ σ' μόνοι τῶν ἐντὸς δεκάδος τοιοῦτοί εἰσιν, 25
 τουτέστιν εἰς ἑαυτοὺς καταλήγοντες ἐν τῷ πολλαπλασιάζεσ-
 θαι ἐφ' ἑαυτοὺς καὶ ἐπὶ τοὺς γινομένους αὖθις ἐκ τοῦ πολλαπλα-
 σιασμοῦ ἑαυτῶν, τῶν δ' ἄλλων οὐδεὶς. ἰστέον δὲ ὅτι κυκλι-
 κοὶ καλοῦνται οἱ τοιοῦτοι ἀριθμοὶ καὶ σφαιρικοὶ ὡς ὁμοιότη-
 τα ἔχοντές τινα πρὸς τε τὰς σφαίρας καὶ πρὸς τοὺς κύκλους, 30
 οὐχ ὅτι δύνανται σχηματίζειν κύκλον ἢ σφαῖραν, καθὰ

9 ἐγένετο A. 12 πολλαπλασιάσιν V. 13 ἦτοι] ἡγουν
 V. 16 καί³] ἢ A. 18/21 τὸν κε' — ποιήσας om. A
 suppl. A¹ in mg. 26 πολλαπλασιάζεσθαι V. 28 ἑαυτόν A.

δὴ καὶ τὰ πολύγωνα ἐσχηματίζοντο. ὥσπερ γὰρ ὁ κύκλος ἀπὸ τοῦ σημείου ἀφ' οὗ ἀρχεται ἡ περιφέρεια αὐτοῦ καταγράφεσθαι εἰς τὸ αὐτὸ πάλιν ἀποκαθίσταται, οὕτω καὶ οἱ προκείμενοι ἀριθμοί. ὁ μὲν γὰρ ε' ἑαυτὸν πολυπλασιάζων
 5 τὸν κ' ποιεῖ, ὁ δὲ σ' τὸν λς' καὶ ἀμφότεροι λήγοντες εἰς ἑαυτοὺς ὄθεν δὴ καὶ ἤρξαντο. οὐ μόνον γὰρ μέχρι τοῦ κ' καὶ λς' ἴστανται, ἀλλὰ καὶ τούτους πάλιν εἰ πολλαπλασιάζουσι, πάλιν εἰς ἑαυτοὺς καταλήγουσι. πεντάκις μὲν γὰρ ὁ κ' τὸν ρκ' ποιεῖ, ὁ δὲ λς' ἐξάκις, τὸν σις'. καὶ ἔτι τούτους
 10 ὁμοίως εἰ πολλαπλασιάζει ἑκάτερος ἑκάτερον, πάλιν εἰς ἑαυτοὺς καταλήξουσιν, καὶ τοῦτο μέχρι παντός. κυκλικοὶ οὖν, φησὶν, οὗτοι καλοῦνται οἱ ἀριθμοὶ καὶ σφαιρικοί, ἀλλ' εἰ μὲν καθ' ἕνα πολλαπλασιασμὸν προβαῖεν, ὥς ὁ κ', φέρ' εἰπεῖν, ἀπὸ τοῦ πεντάκις ε' καὶ ὁ λς' ἀπὸ τοῦ ἐξάκις σ',
 15 κυκλικοὶ λέγονται. εἰ δὲ κατὰ β' ἢ καὶ πλείονας ὥς αὐτοὶ πάλιν ὁ μὲν κ' πεντάκις τὸν ρκ' ποιεῖ, ὁ δὲ λς' ἐξάκις τὸν σις', σφαιρικοὶ οὗτοι λέγονται. εἰκότως οὖν αὐτοὺς κυκλικούς τε καὶ σφαιρικούς ἅμα δὲ καὶ ἀποκαταστατικούς προσηγόρευσαν, ἐπειδήπερ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ αὐτὸ
 20 ἀποκαθίστανται ὥς οἱ κύκλοι τε καὶ αἱ σφαῖραι.

ξ' I Hoche = μγ'.

XVIII, I.
 μγ'.

ἐπειδὴ δὲ ἀρχὰς ὅπως οἱ φυσικοὶ δύο φασὶν εἶναι τοῦ κόσμου ἀρχὰς τὸ ταῦτόν καὶ τὸ ἕτερον, περὶ ὧν ἐνταῦθα ἐμνήσθη Πλάτωνά τε καὶ Φιλόλαον αἰνιττόμενος, τὴν μὲν λέξιν οὐ παρέθηκεν οὔτε μὴν τὸν λόγον τῆς τοιαύτης
 25 ἐνέφηγε δόξης αὐτῶν, ἐκ μέντοι τῶν πραγμάτων αὐτῶν δῆλη ἐστίν. ἐν γὰρ τῷ παντὶ καὶ ταυτότης ἐστίν, ἐπειδὴ τὸ πᾶν ἐν καὶ ἐξ ἑνὸς προῆκται τοῦ δημιουργοῦ· ἔστι δὲ καὶ ἑτερότης καὶ εἰς πλήθος διαίρεσις· διαφορὰς γὰρ καὶ ἑτερότητος χωρίς, πλήθος εἶναι ἀδύνατον. καὶ ἀπλῶς ἐξ

4 πολλαπλασιάζων V. 6 ἤρξατο A. 7 ἀλλά] ἀλλ' εἰς A. τούτοις A. 9 τούτοις A. 13 ὥς om. A.
 20 αἱ om. A. 26 ταυτότητος A. 28/29 καὶ εἰς — ἑτερότητος om. A suppl. A¹ in mg.

ἐναντίων τοῦ παντός ἡ σύνθεσις. τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ τῶν ἀριθμῶν γένος. δύο γὰρ αἱ τούτων ἀρχαί, μονάς τε καὶ δυάς, οὐδέτερον δὲ τούτων ἀριθμός, ὥς πολλάκις ἐδείξαμεν, ἀλλ' ἀρχαὶ ἀριθμῶν. ἡ δὲ ἀρχὴ ἑτερόν ἐστι οὐ ἐστὶν ἀρχή. ἀρχὴ γὰρ γραμμῆς τὸ σημεῖον, οὐκ ὄν γραμμῇ, καὶ ἡ γραμ- 5 μὴ ἐπιφανείας ἀρχή, οὐκ οὔσα ἐπιφάνεια, καὶ αὕτῃ σώματος ἀρχή, οὐκ οὔσα σῶμα. ἀλλὰ καὶ τὸ νῦν ἀρχὴ χρόνου, μὴ ὄν χρόνος. ἡ μὲν οὖν μονὰς τῆς ταυτότητός ἐστὶν ἀδιαίρετος οὔσα· τὸ γὰρ ταῦτόν ἀδιαίρετον. τοιοῦτοι δὲ εἰσιν καὶ οἱ ἐξ αὐτῆς εἰδοποιούμενοι περιττοὶ πάντες. διὸ καὶ 10 τοῖς ἐκ τούτων γεννωμένοις δηλονότι τοῖς τετραγώνοις ἔνεστι ταυτότης. ἰσάκις γὰρ ἴσοι εἰσὶ μὴτ' ἐν ταῖς πλευραῖς μὴτ' ἐν ταῖς γωνίαις αὐτοὶ ἑαυτοῖς ὄντες ἀσύμφωνοι. ἡ δὲ δυάς ἑτερότητας, διχάσις οὔσα καὶ διαφοραῖς τὰ ὑποκείμενα τέμνουσα. διὸ καὶ τῶν ἀρτίων ἐστὶν αἰτία καὶ οἱ τούτων 15 γεννώμενοι ἑτερομήκεις εἰσὶ καὶ προμήκεις· διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων ὅτι οἱ μὲν ἑτερομήκεις μονάδι μόνῃ διαφερούσας ἔχουσι τὰς πλευράς, ὥς διὰ τῶν προλαβόντων ἔγνωμεν, οἱ δὲ προμήκεις δυάδι τε καὶ τριάδι καὶ τοῖς ἐφεξῆς ἀριθμοῖς. προϊοῦσα γὰρ ἡ ἑτερότης μᾶλλον τὰ ὑπ' αὐτὴν τελού- 20 τα διακρίνει. ἐν οἷς γὰρ ἡ διάστασις πλείων, ἐν τούτοις καὶ ἡ διαφορὰ καὶ ἡ ἑτερότης. οὐχ οὕτω γὰρ ὁ γ' τοῦ β' διέστηκεν ὥς ὁ δ', καὶ τούτου μᾶλλον ὁ ε' καὶ τούτου ὁ σ' καὶ ἐπ' ἄπειρον. μείζων οὖν ἐν τοῖς προμήκεσι τῶν πλευρῶν ἡ διάστασις ἤπερ ἐν τοῖς ἑτερομήκεσι. διὸ καὶ β" τῆς ἐτε- 25 ρότητός ἐστιν εἶδος. οἱ μὲν γὰρ ἑτερομήκεις ἐκ τῶν μονάδι μόνῃ διαφερόντων πλευρῶν πολλαπλασιαζομένων ἐπ' ἀλλήλας ἐγένοντο, οἷον δις γ', σ', τρις δ', ιβ', καὶ ἐφεξῆς. οἱ δὲ προμήκεις ἐκ τῶν δυάδι ἢ τριάδι διαφερόντων ἢ τινι τῶν ἐφεξῆς ἀριθμῶν, οἷον δις δ' ἡ', τρις ι', λ', τετράκις κ', 30 π', καὶ ἐπ' ἄπειρον. προμήκεις οὖν ἐκλήθησαν οἱ τοιοῦτοι οἷον ὑπερβεβηκότες τὴν συμμετρίαν τοῦ μήκους. τῶν μὲν γὰρ τετραγώνων ἴσον τὸ μῆκος ἐχόντων τῷ πλάτει, τῶν δὲ ἑτερομηκῶν παρὰ μονάδα, οἱ πλείονι ἢ μονάδι τὰς

10 πάντως Α.

11 τῆς ἐκ τούτων γεννομένης Α.

18 λαβόντων Α.

πλευρὰς διαφερούσας ἔχοντες προμήκεις ἐκλήθησαν οἶονεῖ
ὑπερμήκεις, τουτέστιν ὑπερβάλλοντες τῷ μήκει.

ξ' II Hoche = μδ'.

- XVIII, 3. ^{μδ'.} διόπερ ὠρισμένοι τε καὶ περαίνοντες· διὰ τοῦτο, φησί, καὶ οἱ μὲν τετράγωνοι ὠρισμένοι τε καὶ μονοειδεῖς, 5 αὐτῷ μόνῳ τῷ πάντῃ ἴσοι εἶναι χαρακτηριζόμενοι ἔτι τε περατοῦντες καὶ ἑτερότητος ἀνεπίδεκτοι. περαίνουσι γὰρ οἱ τετράγωνοι κατ' αὐτὸ τὸ ἑαυτῶν ἰδίωμα τουτέστι τὸ ἴσον ἔχειν τὸ μῆκος τῷ πλάτει. οἱ δὲ παρὰ τοὺς τετραγώνους ἄοριστοί τε καὶ ἄπειροι. πρῶτον μὲν γάρ εἰσιν οἱ 10 ἑτερομήκεις, περὶ ὧν πολλάκις εἶπομεν, εἰδ' οἱ προμήκεις καὶ τούτων ἀπειρία πλείστη τὴν τῶν πλευρῶν διαφορὰν ἔχόντων ἀπὸ δυάδος ἀρχομένην καὶ προϊούσαν διὰ πάντων τῶν ἐφεξῆς ἀριθμῶν. καλῶς ἄρα τὴν μὲν μονάδα τοῦ ταυτοῦ, τὴν δὲ δυάδα θατέρου διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας προσηγό- 15 ρευσαν. ἐπεὶ οὖν ἐκ πεπερασμένου καὶ ἀπείρου συνέστηκεν ὁ ἀριθμός, εἰκόνα τούτου φησὶ γεγονέναι τὸν κόσμον· καὶ τὸ πᾶν γὰρ ἐξ ἐναντίων συνέστηκε, διὸ καὶ ἀρμονίας ἐδεήθη. ἔστι δὲ κατὰ τοὺς Πυθαγορείους ἡ ἀρμονία πολυμιγέων καὶ δίχα φρονεόντων ἔνωσις. τὸν οὖν ἀριθμὸν κατὰ δόξαν 20 ἑλληνικὴν παράδειγμα εἶναι τοῦ κόσμου βούλεται, τὸν δὲ κόσμον εἰκόνα τοῦ ἀριθμοῦ. ὅπερ ὁ τῆς εὐσεβείας λόγος οὐ παραδέχεται· οὐ γὰρ προϋπέστη τοῦ κόσμου ὁ ἀριθμός, ἢ ἐντεῦθεν ὡς πρὸς παράδειγμα τοῦτον ὁ δημιουργὸς τῶν ὄλων ἀφορῶν θεὸς τὴν τῶν ὄντων κατὰ μέρος 25 προσαγάγοι ὑπαρξίν, ἀλλὰ τούτων παραχθέντων καὶ πρώτως εἰς ὑπαρξίν ἐλθόντων, συμπαραπέστη τούτοις καὶ ὁ ἀριθμός.

ξ' III Hoche = με' I.

- XIX, I. ^{με' I.} ἵνα δὲ καὶ ἐναργῶς πεισθῶμεν· ἵνα δὲ πιστώσῃται τὸν λόγον ὅτι οὐ μόνον τὸ πᾶν ἐξ ἐναντίων ἡρμოსται, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ ἀριθμός, ἐκτίθησι δύο στίχους παραλλήλους, ἕνα

4 φησί καί] φυσικαί A.

24 ὄλων] λόγων A ὄλων A¹ in mg.

25 προσαγάγοιεν AV.

μὲν τετραγώνων, ἕτερον δὲ ἑτερομηκῶν καὶ ἐκ τῆς τούτων
 συμπνοίας τε καὶ φιλίας καὶ οἶονεὶ συναντιλήψεως, τὰ τῶν
 πρωτογενῶν σχέσεων εἶδη δείκνυσι συνιστάμενα. φησὶν
 οὖν· παράβαλε πρῶτον πρῶτῳ, τουτέστι τὴν δυάδα τῇ
 μονάδι, καὶ ὄψει τὸν διπλάσιον· ὁ γὰρ β' τῆς μονάδος διπλά- 5
 σιός ἐστι. βον δὲ βω τουτέστι τὸν σ' τῷ δ', τὸν ἡμιόλιον
 ὄψει· ἡμιόλιος γὰρ ὁ σ' τοῦ δ'. τὸν δὲ γον τὸν ιβ' τῷ γω τῷ θ',
 τὸν ἐπίτριτον εὐρήσεις· ἐπίτριτος γὰρ ὁ ιβ' τοῦ θ'. δον δὲ
 δω τὸ ἐπιτέταρτον· ἐπιτέταρτος γὰρ ὁ κ' τοῦ ις'. ὁμοίως
 καὶ ὁ λ' πρὸς τὸν κέ· ἐπίπεμπτός ἐστι καὶ ὁ μβ' πρὸς τὸν 10
 λς' ἐπλεκτός, ὁ δὲ νς' πρὸς τὸν μθ' ἐπιέβδομος, καὶ τοῦτο
 ἐπ' ἄπειρον. πρώτη μὲν οὖν αὕτη τῶν ἐκκειμένων ἀντιπα-
 ράψεις. δευτέρα δὲ καθ' ἕτερον τρόπον τὸ αὐτὸ πάλιν
 συνάγουσα· λάβε δὴ τὸν βον τετράγωνον καὶ παράβαλε
 τῷ αω ἑτερομήκει καὶ ὄψει τὸν διπλάσιον, τὸν γον τετράγω- 15
 νον τὸν θ' τῷ δευτέρῳ ἑτερομήκει τῷ σ' καὶ φανήσεται
 σοι ὁ ἡμιόλιος· καὶ ἐπὶ τούτοις ὁ δ' τετράγωνος ὁ ις' τοῦ
 γον ἑτερομήκους τοῦ ιβ' ἐπίτριτος καὶ ὁ εος ὁ κέ' τετάρτου
 τοῦ κ' ἐπίπεμπτος καὶ ἐφεξῆς.

ξα' Hoche = με' II.

αἱ δὲ διαφοραὶ τούτων οὐκ ἔτι ἀπὸ μονάδος, ἀλλ' ἀπὸ δυά- 20 XIX, 3.
 δος ἄρχονται προχωρεῖν. ἐν μὲν γὰρ τῇ προτέρα συγκρί-
 σει πρώτου πρὸς πρῶτον ἀντεξεταζομένου, μονὰς ἦν ἡ
 διαφορά, βον δὲ πρὸς βον δυὰς καὶ ἐξῆς, ὥστε ἡ διαφορά
 τούτων ἀπὸ μονάδος ἤρξατο προκόπτειν. νῦν δὲ τῆς μονά-
 δος καταλειπομένης καὶ τοῦ βον, ἥτοι τοῦ δ', πρὸς τὸν αον, 25
 τουτέστι τὸν β', συγκρινομένου, δυὰς ἐστὶν ἡ διαφορά· τοῦ
 δὲ γον, τοῦ θ', πρὸς τὸν βον, τὸν σ', τριάς, καὶ τοῦ δον πρὸς
 τὸν γον, τετράς, καὶ ἐφεξῆς ὁμοίως. ἔστι δὲ καὶ ἄλλην λα-
 βεῖν τῶν ἀριθμῶν τούτων ἀντεξέτασιν καὶ τὸ αὐτὸ πάλιν
 γινόμενον εὐρεῖν. λάβε τὴν ὑπεροχὴν τῆς πρώτης διαφο- 30
 ρᾶς — ἦν δὲ ἡ πρώτη διαφορά δύο πρὸς ἓν ἥτοι μονὰς —
 καὶ τὴν ὑπεροχὴν τῆς δευτέρας διαφορᾶς — ἦν δὲ δ' πρὸς

I μέν] μέ' A.

4 παράβαλλε A.

14 παράβαλλε A.

19 κ'] κε' A.

25 ἥτοι] ἥγουν V.

β', τουτέστι δυάς. εἰσὶν οὖν αὗται αἱ διαφοραὶ ἐν λόγῳ διπλασίῳ. ἔτι ἐν τῇ α^η διαφορᾷ ὁ σ' τοῦ δ' δυνάδι ὑπερέχει, ἐν δὲ τῇ β^α ὁ θ' τοῦ σ' τριάδι καὶ εἰσὶν αἱ τοιαῦται διαφοραὶ ἐν λόγῳ ἡμιολίῳ. ὁμοίως θεωρῶν καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν εὐτακ-
 5 τον τὴν πρόοδον τῶν ἐπιμορίων εὐρήσεις ὡς ἐν τῇ προτέρᾳ συγκρίσει. ἀλλὰ καὶ τοῦτο σκεπτέον ὡς ἐν τῇ προτέρᾳ συγκρίσει, πρῶτος μὲν πρώτου α^{ον} πυθμένα πολλαπλάσιον ἔξει· ἐν γὰρ τῇ προτέρᾳ συγκρίσει τὸν β' λαβόντες ἐκ τοῦ β^{ον} στίχου καὶ συγκρίναντες πρὸς τὴν ἐν τῷ α^ω στίχῳ
 10 μονάδα, διπλάσιον εὕρομεν λόγον. καὶ ἔστιν αὐτὸς μὲν ὁ διπλάσιος πυθμὴν τοῦ πολλαπλασίου, ὁ δὲ β' πρὸς τὴν μονάδα πυθμὴν τοῦ διπλασίου.

ξβ', ξγ' Hoche = με' III.

με' III. β^{ον} δὲ πρὸς β^{ον} συγκρίναντες, β^{ον} ἀπὸ πυθμένος ἔχομεν ἡμιόλιον· ὁ γὰρ σ' τοῦ δ' ἡμιόλιος ὢν, β^{ος} ἐστὶν ἀπὸ πυθμέ-
 15 νος τοῦ α^{ον} δηλονότι ἡμιολίου, τουτέστι τοῦ γ' πρὸς τὸν β'. γ^{ον} δὲ πρὸς γ^{ον}, τὸν γ^{ον} ἀπὸ πυθμένος ἐπίτριτον, τουτέστι τὸν ιβ' πρὸς τὸν θ'. α^{ος} μὲν γὰρ ἐπίτριτος, ὃς καὶ πυθμὴν τοῦ ἐπιτρίτου λέγεται, ὁ δ' πρὸς τὸν γ' ἐστί, β^{ος} δὲ ὁ η' πρὸς τὸν σ', τρίτος δὲ ὁ ιβ' πρὸς τὸν θ'. καὶ οἱ μὲν τετράγω-
 20 νοι πρὸς ἑαυτοὺς διαφορὰν τοὺς περισσοὺς μόνους ἔχουσιν· ὁ μὲν γὰρ δ' τῆς μονάδος τριάδι διαφέρει, ὁ δὲ θ' τοῦ δ' πεντάδι καὶ ὁ ις' τοῦ θ' ἐπτάδι καὶ ἐφεξῆς. οἱ δὲ ἑτερομήκεις τοὺς ἀρτίους· ὁ γὰρ σ' τοῦ β' τετράδι διαφέρει καὶ ὁ ιβ' τοῦ σ' ἑξάδι καὶ ὁ κ' τοῦ ιβ' ὀγδοάδι καὶ ἐφεξῆς.

ξδ' ξέ' Hoche = μς' I.

XIX, 4. 25 ἂν δὲ καὶ τὸν πρῶτον· ἐνταῦθα γλαφυρά τινα πάνυ τῶν προκειμένων ἀριθμῶν παραδίδωσιν, ὧν πρῶτόν ἐστιν ὡς ἔαν τὸν πρῶτον ἑτερομήκη, τουτέστι τὸν β', μεταξὺ θείης τῶν πρώτων β' τετραγώνων, τοῦ τε δυνάμει πρώτου, τῆς μονάδος, καὶ τοῦ ἐνεργείᾳ πρώτου, τοῦ δ', ὡς ἐκκεῖσθαι
 30 οὕτως α' β' δ', εὐτακτος ἔσται ἡ τοῦ διπλασίου σχέσις ἐν

ὅροις τρισίν· ὥς γὰρ ἔχει ὁ δ' πρὸς τὸν β', οὕτω καὶ ὁ β'
 πρὸς τὴν μονάδα. πάλιν εἰ τὸν δεύτερον ἑτερομήκη τὸν
 σ' μεταξύ θείης τοῦ δ' καὶ τοῦ θ', ὥς ἐκκεῖσθαι οὕτως δ'
 σ' θ', πάλιν ἐν ὅροις τρισὶν ἡ αὐτὴ ἔσται σχέσις ἡ τοῦ ἡμιο- 5
 λίου· ὥς γὰρ ὁ θ' πρὸς τὸν σ', οὕτως ὁ σ' πρὸς τὸν δ'· ἡμίο-
 λιοι γάρ. ὁμοίως καὶ εἰ τὸν τρίτον ἑτερομήκη τὸν ιβ' μεταξύ
 τοῦ θ' καὶ τοῦ ις' τετραγώνων ὄντων θείης, ἐν τρισὶν ὅροις
 σχέσις ἔσται ἐπίτριτος· ὥς γὰρ ὁ ις' πρὸς τὸν ιβ', οὕτως
 ὁ ιβ' πρὸς τὸν θ'. καὶ ἔτι εἰ μεταξύ τοῦ ις' καὶ κέ' θείης τὸν
 κ', τὴν ἐπιτέταρτον ὄψει σχέσιν· ὥς γὰρ ὁ κέ' πρὸς τὸν κ', 10
 οὕτως ὁ κ' πρὸς τὸν ις'. καὶ ἐπὶ πάντων ὁμοίως τῶν ἐφεξῆς
 τριῶν ὁρων κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν ἐκκειμένων, ἡ αὐτὴ ἔσται
 σχέσις. ἐπὶ πασῶν γὰρ τῶν συζυγιῶν ὥς ὁ ἔσχατος πρὸς τὸν
 μέσον, οὕτως ὁ μέσος πρὸς τὸν πρῶτον· οὐ τῷ αὐτῷ δὲ
 λόγῳ, φησὶν, ἀλλὰ ποικίλῳ κατὰ προκοπήν, ὅτι ἡ μὲν 15
 πρώτη τριάς ἐν διπλασίονι λόγῳ ἐστίν, ἡ δὲ δευτέρα ἐν
 ἡμιολίῳ, ἡ τρίτη ἐν ἐπιτρίτῳ καὶ ἐφεξῆς ἡ τοιαύτη τάξις
 ἀπαράβατος διαμένει. ἐὰν δὲ ἐναλλάξ μεταξύ β' ἑτερομη-
 κῶν συνεχῶν τετράγωνον θῶμεν, ἡ αὐτὴ μὲν διαφορὰ ἔσται
 τῶν ἄκρων, οὐ μὴν ὁ αὐτὸς λόγος. οἷον μεταξύ τοῦ β' καὶ 20
 σ' τεθεὶς ὁ δ' δυάδα ποιεῖ τὴν διαφορὰν τῶν ἄκρων πρὸς
 ἑαυτόν, τὸν δὲ λόγον οὐ τὸν αὐτόν. ὁ μὲν γὰρ σ' πρὸς τὸν
 δ' ἡμιολίος ἐστίν, ὁ δὲ δ' πρὸς τὸν β' διπλάσιος. καὶ πάλιν
 μεταξύ τοῦ σ' καὶ ιβ' ὁ θ' τεθεὶς ἴσην μὲν ποιεῖ τὴν διαφο-
 ρὰν πρὸς τοὺς ἄκρους· τριάδα γάρ· τὸν δὲ λόγον οὐ τὸν 25
 αὐτόν· ὁ μὲν γὰρ ιβ' πρὸς τὸν θ' ἐπίτριτος ἐστίν, ὁ δὲ θ'
 πρὸς τὸν σ' ἡμιολίος. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐφεξῆς τὸ
 ὁμοιον συμβήσεται· ὑπεροχαὶ μὲν γὰρ ἐπὶ τῶν τοιούτων
 συζυγιῶν αἱ αὐταί, λόγοι δ' οὐχ οἱ αὐτοί. ἐναλλάξ δὲ φησιν
 ὅτι πρότερον μεταξύ β' τετραγώνων ἑτερομήκης ἐτίθετο, 30
 ὕστερον δὲ τῆς τάξεως ἐναλλαγείσης, μεταξύ δύο ἑτερο-
 μηκῶν τετράγωνος τίθεται. καὶ ἡ ὑπεροχὴ τούτων εὐτακ-
 τος πρόεισι κατὰ μονάδα αὐξομένη· ἡ μὲν γὰρ πρώτη
 συζυγία β' δ' σ' τὴν ὑπεροχὴν τῶν ὁρων ἐν δυάδι ἔχει, ἡ
 δὲ δευτέρα σ' θ' ιβ' ἐν τριάδι καὶ ἡ τρίτη ιβ' ις' κ' ἐν τετρά- 35

δι καὶ ἐφεξῆς ὁμοίως. ἐν ταύταις οὖν πάσαις ταῖς συζυγίαις ἀναλογία οὐκ ἔστιν ἡ αὐτή. εἰ οὖν οἱ λόγοι ἐκάστης τῶν συζυγιῶν τούτων διάφοροί εἰσιν, ἀλλ' οὖν ἡ ὑπεροχὴ εὐτάκτως πρόεισι καθάπερ εἵπομεν κατὰ μονάδα παραυξομένη. ἀλλ' 5 ἐπὶ τῶν πρώτων ἐν οἷς ὁ ἑτερομήκης μεταξύ τῶν τετραγώνων ἔπιπτεν, ἔμπαλιν ἦν. ἀναλογία μὲν γὰρ ἐσώζετο ἡ αὐτή, ὑπεροχὴ δὲ τῶν ὄρων οὐχ ἡ αὐτή. καὶ ἄλλο δὲ θεωρήμα τίθησιν, ὅτι ἐπὶ πασῶν τῶν πρώτων συζυγιῶν, τὸ ὑπὸ τῶν ἄκρων ἴσον τῷ ἀπὸ τοῦ μέσου καὶ ἅπαξ τὰ 10 ἄκρα σὺν δις τῷ μέσῳ τετράγωνον ποιεῖ. οἷον ἔστω α' β' δ'. ἅπαξ τὰ δ', δ', καὶ δις τὰ β', δ'. ἴσον τὸ ὑπὸ τῶν ἄκρων τῷ ἀπὸ τοῦ μέσου· καὶ ἅπαξ τὰ ἄκρα συντεθέντα ἀλλήλοις, οἷον α' καὶ δ', ε', καὶ δις τὸ μέσον ὃ ποιεῖ δ'. καὶ συντεθέντα ταῦτα τῷ ε' ποιεῖ τὸν θ' τετράγωνον. πάλιν δὲ ἔστω δ' 15 σ' θ'. τετράκις τὰ θ', λς', καὶ ἐξάκις τὰ σ' λς'. ἴσον τὸ ὑπὸ τῶν ἄκρων τῷ ἀπὸ τοῦ μέσου. καὶ συντεθέντα τὰ ἄκρα ποιοῦσι γ' καὶ δις τὸ μέσον ποιεῖ ιβ'. ιβ' δὲ καὶ γ' γίνονται κ' καὶ ἔστι τετράγωνος. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως.

ξς', ξζ' Hoche = μς' II.

XIX, 4.
μς' II.

τὸ δὲ πάντων τούτων, φησί, γλαφυρώτατον ὅτι ἐξ ἀμφο- 20 τέρων συντιθεμένων τριγώνων γενέσις εὐτάκτως πρόεισι, σημαίνουσα ὡς τῆς πάντων τῶν σχηματογραφουμένων ἀριθμῶν ἀρχῆς ἀρχικώτερα ἡ τῶν τριγώνων γενέσις ἐστίν. β' γὰρ συντιθεμένων, ἐνὸς μὲν τετραγώνου, ἑτέρου δὲ ἑτερομήκους, οἱ τρίγωνοι κατὰ συνέχειαν εὐτάκτως γίνονται. 25 οἷον α' β', ἐκ τούτων τρίγωνος ὁ γ'. β' δ', ἐκ τούτων τρίγωνος ὁ σ'. δ' σ', ἐκ τούτων τρίγωνος ὁ ι' καὶ ἐφεξῆς ὁμοίως τῆς συνθέσεως προοιούσης, οἱ τῶν πολυγώνων γεννητικοὶ τρίγωνοι γίνονται. οὐ δεῖ δ' ἐνταῦθα ἀπορεῖν ὅτου χάριν πρότερον μὲν ἔλεγε τοὺς τετραγώνους σύστημα εἶναι τῶν 30 τριγώνων· τούτων γὰρ συντιθεμένων, οἱ τετράγωνοι ἐγένοντο· νῦν δὲ τοὺς τετραγώνους φησὶ συντιθεμένους τοῖς ἑτερομήκεσι ποιεῖν τριγώνους. οὐ γὰρ β' τετραγώνους φησὶ συντιθεμένους ποιεῖν τρίγωνον, ἀλλὰ τετράγωνον

καὶ ἑτερομήκη. ὅπερ ταῦτόν ἐστιν ὥσεί ἔλεγε· δύο τρίγωνοι ἐφεξῆς προσλαβόντες ἑτερομήκη τρίγωνον ποιούσι. καὶ οὕτως οὐδὲν κωλύει τοὺς τριγώνους πάλιν ἐκ συνθέσεως τριγώνων συνίστασθαι. οὐχ ἀπλῶς δὲ ἡ τῶν τετραγώνων μετὰ τῶν ἑτερομηκῶν σύνθεσις τριγώνων γένεσις γίνεται, 5 ἀλλὰ κατὰ τήνδε τὴν τάξιν. ὁ α' καὶ β' τὸν α^{ον} τρίγωνον ποιεῖ, τουτέστι τὸν γ'. ὁ β' δὲ καὶ ὁ δ' τὸν σ', β^{ον} τρίγωνον. ὁ δ' δὲ καὶ ὁ σ' τὸν γ^{ον} ἦτοι τὸν ι'. ὁ σ' δὲ καὶ ὁ θ' τὸν ιε' καὶ ὁ θ' καὶ ιβ' τὸν κα' καὶ μέχρις οὗ βούλει. καὶ πᾶς δὲ τετράγωνος, φησί, προσλαβὼν τὴν ἑαυτοῦ πλευρὰν ἢ ἀφαιρεθεὶς 10 αὐτὴν ἑτερομήκης γίνεται. φανερόν γάρ ὅτι πᾶς τετράγωνος εἰ προσλάβοι τὴν ἑαυτοῦ πλευρὰν, παραλληλόγραμμον σχηματίσει, οὗ αἱ πλευραὶ μονάδι ἔσονται διαφέρουσαι· διὰ τοῦτο καὶ ἑτερόμηκες ἔσται τὸ παραλληλόγραμμον. τὸ αὐτὸ δὲ ποιήσει ὁ τετράγωνος, καὶ εἰ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ 15 ἀφαιρεθείη. οἷον ἔστω τετράγωνος ὁ θ' οὗ πλευρὰ ὁ γ'. εἴτε οὖν προσλάβοι ὁ θ' τὸν γ', ἑτερομήκης γίνεται· ποιεῖ γὰρ τὸν ιβ'. εἴτε ἀφαιρεθείη τοῦτον ἑτερομήκη ποιεῖ τὸν σ'. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. ἐκ τῆς ἰσότητος ἄρα καὶ τοῦ αὐτοῦ προσθήσει καὶ ἀφαιρέσει ἡ ἑτερότης γίνεται. καὶ 20 γὰρ ἡ ἀνισότης ὁμοίως ἐκ τοῦ ἴσου ἢ προσθήσει ἢ ἀφαιρέσει γίνεται. καὶ ἐντεῦθεν δὲ μᾶλλον τὸ φιλάλληλον τῶν β' εἰδῶν τούτων τοῦ ταύτου καὶ τοῦ ἑτέρου δείκνυται. ἐν ᾧ μὲν γὰρ αἱ ὑπεροχαὶ αἱ αὐταί, οἱ λόγοι διάφοροι. ἐν ᾧ δ' οἱ λόγοι οἱ αὐτοί, αἱ ὑπεροχαὶ διάφοροι, ἑκατέρου τῷ λοιπῷ τοῦ 25 ἰδίου παραχωροῦντος καὶ ἀντιτιδόντων ἀλλήλοις τὰ ἴδια. τοῦτο δὲ κατασκευάζει λέγων ὁ μεταξὺ τοῦ δ' καὶ τοῦ β' διπλασίως, τοῦτο ἐπιμορίως ἦτοι ἡμιολίως μεταξὺ τοῦ σ' καὶ δ'. τῆς γὰρ αὐτῆς διαφορᾶς οὔσης τῶν ἄκρων πρὸς τὸν μέσον — δυὰς γάρ ἐστιν ἡ τούτων ὑπεροχή — ὁ λόγος 30 τοῦ μὲν δ' πρὸς τὸν β' διπλασιός ἐστιν, ὁ δὲ τοῦ σ' πρὸς τὸν

2 ἑτερομήκης A. 3 θέσεως A. 7 δέ] καὶ V.
 8 ἦτοι] ἦγουν V. 22 τῶν] τῷ A. 24/25 ἐν ᾧ — ἕκα
 om. A suppl. A¹ in mg. 28 ἦτοι] ἦγουν V.

δ' ἡμιόλιος. καὶ πάλιν σ' θ' ιβ'. αἱ ὑπεροχαὶ μὲν ἴσαι εἰσίν, οἱ λόγοι δὲ οὐχ οἱ αὐτοί· ὁ θ' μὲν γὰρ πρὸς τὸν σ' ἡμιόλιος ἐστίν, ὁ δὲ ιβ' πρὸς τὸν θ' ἐπίτριτος. καὶ τὸ ἀναπάλιν· ἐφ' ὧν οἱ λόγοι οἱ αὐτοί, αἱ ὑπεροχαὶ οὐχ αἱ αὐταί. οἶον δ' σ' θ' λόγος μὲν γὰρ τούτων ὁ αὐτός ἐστιν, ἡμιόλιος γάρ· αἱ δὲ ὑπεροχαὶ μέσου μὲν καὶ α^{ον} δυάς, μέσου δὲ καὶ ἐσχάτου τριάς. καὶ πάλιν ἐφ' ὧν αἱ ὑπεροχαὶ μὲν αἱ αὐταί, οἱ λόγοι δὲ διάφοροι, τὰ μέρη μονάδι ἐξηλλαγμένως παρονομάζονται· ὡς ἐπὶ τοῦ σ' θ' ιβ'. τοῦ θ' γὰρ πρὸς τὸν σ' ἡμιολίου ὄντος, τοῦ δὲ ιβ' πρὸς τὸν θ' ἐπιτρίτου, τὰ μέρη τό τε ἡμισυ καὶ τὸ γ^{ον} μονάδι ἐξηλλαγμένως παρονομάζονται, τουτέστιν ἀπὸ ἀριθμῶν οὕτως ὠνομάσθησαν οἷτινες μονάδι ἀλλήλων διαφέρουσι. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως.

ξη' Hoche = μζ' I.

XX, 5.
μζ' I.

ὁ δὲ μάλιστα βεβαιώσκει· διὰ πολλῶν μὲν θεωρημάτων ἔδειξε τοὺς μὲν περιττοὺς μετέχειν ταυτότητος, τοὺς δὲ ἀρτίους ἑτερότητος, οὐχ ἥττον δὲ καὶ διὰ τοῦ παρόντος. καὶ φησιν ὡς ἐκκειμένων ἐφεξῆς ἀπὸ μονάδος ἀριθμῶν ἐν ὧτινι οὖν λόγῳ, ἢ διπλασίῳ, ἢ τετραπλασίῳ ἢ ἄλλω τινὶ τῶν ἐφεξῆς πολλαπλασίων, οἱ τετράγωνοι ἐν ταῖς περισταῖς χώραις τῶν ἐκκειμένων εὐρίσκονται καὶ οὔτε ἐν ἀρτία χώρᾳ τετράγωνος, οὔτε ἐν περιττῇ μὴ τετράγωνος. καὶ ἐκτίθησι δύο στίχους διπλασίων καὶ τριπλασίων καὶ διὰ τούτων πιστοῦται τὰ λεγόμενα οὕτως ἔχειν. ἐν γὰρ τῷ τῶν διπλασίων στίχῳ ἡ μονὰς ἐν περιττῇ χώρᾳ κειμένη δυνάμει ἐστὶ τετράγωνος ὁ α^{ος} καὶ μετ' αὐτόν ὁ δ' καὶ οὗτος τετράγωνος ἐν περιττῇ χώρᾳ κείμενος. μετὰ γὰρ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ δ' ἐστὶν ὁ β', τετράγωνος μὴ ὢν, καὶ διὰ τοῦτο κείμενος ἐν ἀρτία χώρᾳ. μετὰ δὲ τὸν δ' τετράγωνόν ἐστὶν ὁ ις' καὶ οὗτος ἐν περιττῇ χώρᾳ, τοῦ ἡ' ἐν ἀρτία κειμένου καὶ διὰ τοῦτο μὴ ὄντος τετραγώνου. καὶ ἐφεξῆς ὁμοίως. πάλιν δ' ἐν τῷ τῶν τριπλασίων στίχῳ ἢ τε μονὰς τετράγωνος καὶ ὁ θ' ἐν χώρᾳ κείμενος περιττῇ καὶ ὁ πα' ὡσαύτως καὶ οἱ ἐξῆς. τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν

I Post πάλιν add. ἴσως A. fort. leg. τῶν.

2 τόν] τό A.

6/7 μὲν — μὲν om. A suppl. A¹ in mg.

2I μῆ] μῆ-

τε A.

τετραπλασίων εὐρήσεις καὶ πάντων ἀπλῶς τῶν τοῦ πολ-
λαπλασίου εἰδῶν.

ξθ' Hoche = μζ' II.

ἀλλὰ καὶ οἱ κύβοι ταυτότητος ὄντες μάλιστα ἐμφαντικοί,
ισάκεις γὰρ ἴσοι ισάκεις εἰσὶ, κατὰ σύνθεσιν τῶν περιττῶν
γίνονται. ὁ μὲν δυνάμει πρῶτος, ἥτοι ἡ μονάς, ἐξ αὐτῆς 5
μόνης τῆς μονάδος, ὁ δὲ β^{ος} ὁ ἡ' ἐκ δύο, τοῦ γ' καὶ τοῦ ε',
καὶ ὁ γ^{ος} ὁ κζ' ἐκ γ' τοῦ ζ' καὶ θ' καὶ ια'. καὶ οἱ ἐφεξῆς
ὡσαύτως, ἐνὸς αἰὶ προστιθεμένου περιττοῦ τῷ ἐπιφερο-
μένῳ. καὶ ἐκ ταύτης οὖν τῆς ἀπαραβάτου τάξεως δῆλον
ὅτι ἡ ταυτότης ἀπὸ τῆς μονάδος καὶ ἐν τοῖς περιττοῖς 10
προῆλθεν, ἡ δὲ ἑτερότης ἐν τοῖς κατὰ προσθήκην καὶ ἀφαί-
ρεσιν γινομένην.

XX, 5.
μζ' II.

ο' Hoche = μη' I.

οα', οβ', ογ' Hoche = μη' II.

ἔστι δὲ ἀναλογία τὸ λέγειν ὡς τότε πρὸς τότε οὕτω καὶ
τόδε πρὸς τόδε. οὐχ ἐνὸς ἄρα μόνον, ἀλλὰ δύο τοῦλάχιστον
ἔστι λόγων σύλληψις ἡ ἀναλογία. καὶ εἰ πᾶς λόγος ὁ κατὰ 15
σύλληψιν οὐκ ἐν μιᾷ λέξει ποτὲ γίνεται, ἀλλ' ἐν δύο τοῦλά-
χιστον λέξεσιν ὑπάρχει ὁ λόγος, φανερόν ὡς καὶ ταῖς σχέ-
σεσι τῶν ἀριθμῶν δύο ὅροι ἥτοι ἀριθμοὶ περιέξουσιν λόγον.
ἐπεὶ δ' ἡ ἀναλογία λόγων ἐστὶ σύλληψις ἥτοι λόγων ὁμοιότης,
φανερόν ὡς ἡ ἀναλογία τοῦλάχιστον ὑπὸ τριῶν περισχεθῇ- 20
σεται ὅρων δύο λόγους ποιούντων. οἷον ἐὰν εἴπω ὡς ὁ ἡ'
πρὸς τὸν δ' οὕτως ὁ δ' πρὸς τὸν β', ἀναλογίαν ἐσχημάτισα
ὑπὸ τριῶν μὲν ὅρων ἡγουν ἀριθμῶν περιεχομένην, δύο δὲ
λόγων ὁμοίων, τουτέστι καὶ ἀμφοτέρων ὄντων διπλασίων.
ὁ τε γὰρ τοῦ ἡ' πρὸς τὸν δ' διπλάσιός ἐστι καὶ ὁ τοῦ δ' 25
πρὸς τὸν β' ὁμοίως διπλάσιος. γίνεται δὲ καὶ ἐν πλείοσι
λόγοις ὅταν καὶ ὅροι πλείονες ᾧσι· προστιθεμένης γὰρ καὶ

XXI, 2.
μη' II.

5 ἥτοι] ἡγουν V. ἡ om. A. 9 τάξεως om. A.
10 ταύτης A. 18 ἥτοι] ἡγουν V. 19 ἥτοι] ἡγουν V.
23 περιεχομένων A. 25 τοῦ¹ om. V. τοῦ² om. A.
26 διπλάσιος ὁμοίως transp. V.

τῆς μονάδος τοῖς προτέροις τρισί, τοῖς ἡ' δ' β', ἀναγκαίως
καὶ γ^{ος} προστίθεται λόγος. ἐκκειμένων γὰρ οὕτως ἡ' δ'
β' α', λόγοι ὅμοιοι γίνονται τρεῖς. ὥς γὰρ ὁ ἡ' πρὸς τὸν δ'
ἐν λόγῳ διπλάσιω, οὕτως ὁ τε δ' πρὸς τὸν β' καὶ ὁ β' πρὸς
5 τὸ α'. εἰ δέ τις ἐρεῖ μὴ εἶναι τρεῖς λόγους, ἀλλ' ἓνα, τὸν
διπλάσιον, εἴπομεν ἂν καὶ ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν ἀληθῆ μὲν
λέγειν, μὴ ἐντελῶς δὲ καὶ κατ' ἐπιστήμην· οἱ γὰρ τρεῖς
λόγοι οὗτοι λέγονται ἂν εἰς μὲν, οὐχ ἀπλῶς δέ, ἀλλὰ τῷ
εἶδει καὶ τῇ ὁμοιότητι. ἡμεῖς δὲ τρεῖς λέγομεν αὐτοὺς εἶναι
10 τουτέστι τῷ ἀριθμῷ, λόγοι δὲ πλείονες ἐν τε ἀριθμῷ καὶ
εἶδει οὗτοι ἂν εἶεν. ἔστωσαν ἀριθμοὶ σ' δ' γ'. ὁ μὲν σ' τοῦ
δ' ἡμιόλιος, ὁ δὲ δ' τοῦ γ' ἐπίτριτος. εἰ δὲ προστεθείησαν
καὶ ὁ β' καὶ ἡ μονάς, πάλιν ὁ μὲν γ' πρὸς τὸν β' ἡμιόλιος
ἔσται, ὁ δὲ β' πρὸς τὴν μονάδα διπλάσιος. ἐκ μὲν γὰρ τοῦ
15 εἰπεῖν· ὁ δ' πρὸς τὸν γ' ἐπίτριτον ἔχει λόγον, τέλειον λόγον
ἀποδίδωσί τις, ἀλλ' οὐκ ἀναλογίαν, εἰ μὴ προσθεῖν· ὁ δὲ
γ' πρὸς τὸν β' ἡμιόλιον καὶ ὁ β' πρὸς τὸ α' διπλάσιον. ἀνα-
λογία ἄρα, φησὶν, ἡ α' β' δ', τουτέστι σύγκρισις τριῶν
ὄρων ἐφεξῆς κειμένων. ὥς γὰρ τὸ α' τῶν β' ἡμισυ λέγο-
20 μεν ἀπὸ τοῦ ὑπολόγου ἀρχόμενοι, οὕτω καὶ τὰ β' τῶν δ'
ἡμισυ.

οδ', οε' Hoche = μθ'.

XXI, 5.
μθ'.

ἐὰν μὲν οὖν ὁ αὐτὸς ὅρος· διακρίνει τὴν συνημμένην
ἀναλογίαν τῆς διεzeugμένης· συνημμένη μὲν λέγων τὴν
τὸν μέσον ὅρον ἔχουσαν συνάπτοντα τοῖς ἄκροις τῶν ὄρων
25 ἢ τῷ αὐτῷ λόγῳ, εἰ ἔστι γεωμετρικὴ ἢ ἀναλογία, ἢ τῇ
αὐτῇ ποσότητι τῆς ὑπεροχῆς, εἴπερ ἐστὶν ἀριθμητικὴ.
καὶ ἐκτίθησιν ἐκατέρας τούτων δύο ὑποδείγματα, τὸ μὲν
ἐν συνημμένης, τὸ δὲ ἕτερον διεzeugμένης καὶ ἐκ τῶν τοίου-
των ὑποδειγμάτων σαφῆ ποιεῖται τὰ λεγόμενα. πλὴν ἀναγ-
30 καῖον εἶδέναι ὅτι τὰ δύο ὑποδείγματα ἃ ἔθηκε διεzeugμένων
ἀναλογιῶν, οὐ κυρίως εἰσὶ διεzeugμένα· δύνανται γὰρ καὶ

1/3 ἀναγκαίως — ἡ' δ' β' om. A. suppl. A¹ in mg.

6 εἴπομεν A.

23 τὴν διεzeugμένην A.

24 τοὺς ἄκρους A

26/27 ἐστὶν — μὲν om. A. suppl. A¹ in mg.

συνημμένως λέγεσθαι. οἷον ἐπὶ μὲν τῆς κατὰ ποιότητα διε-
 ζευγμένης ὄρων ἐκκειμένων α' β' δ' ἡ', ῥηθείη ἂν ὡς τὰ
 β' πρὸς τὸ α', οὕτω τὰ τε δ' πρὸς τὰ β' καὶ τὰ ἡ' πρὸς τὰ
 δ'. πάλιν δὲ ἐπὶ τῆς κατὰ ποσότητα διεζευγμένης, ὄρων
 ἐκκειμένων α' β' γ' δ', ῥηθείη ἂν ᾧ ὑπερέχει τὰ β' τοῦ 5
 α', τούτῳ ὑπερέχει τὰ γ' τῶν β' καὶ τὰ δ' τῶν γ'. καὶ κατὰ τὸ
 ἀνάπαλιν ὁμοίως συνημμέναι εἰσὶ καὶ ἀμφότεραι. εἰ οὖν
 μέλλοιεν κυρίως διεζευγμένοι εἶναι, ὁ β^{ος} ὅρος πρὸς τὸν
 γ^{ον} οὐκ ὀφείλει συνάπτεσθαι τῇ διαφορᾷ ἢ τῷ λόγῳ τῶν
 ἄκρων τοῖς αὐτοῖς, οἷον ἐπὶ μὲν τῆς κατὰ τὸ ποιὸν α' β' 10
 γ' σ'. ἔστι μὲν γὰρ ὡς β' πρὸς α', οὕτως σ' πρὸς γ', ἀλλ'
 ὁ γ' πρὸς τὸν β' οὐ συνάπτεται τῷ αὐτῷ λόγῳ. ἐπὶ δὲ τῆς
 κατὰ τὸ ποσὸν α' β' δ' ε'. ὅσω γὰρ ὑπερέχει ὁ β' τοῦ α',
 τοσούτῳ ὑπερέχει καὶ ὁ ε' τοῦ δ'. τοῦ δὲ δ' πρὸς τὸν β'
 οὐκ ἔστιν ἡ αὐτὴ ὑπερέχεια. διὸ καὶ διαζεύγνυσθαι ποιεῖ 15
 τὴν ἀναλογίαν.

οσ' Hoche = ν'. οζ' Hoche = νά. οη' Hoche = νβ' I.
 οθ' Hoche = νβ' II.

οἱ μέντοι λόγοι οὐκ εἰσιν οἱ αὐτοὶ τοῦ μέσου πρὸς ἑκάτε- XXIII; 3.
 ρον τῶν ἄκρων ὡς πολλάκις εἴπομεν, εἰ δὲ καὶ μὴ κατὰ νβ' II.
 συνέχειαν λαμβάνονται, ἀλλὰ παραλείπονται διὰ μέσου,
 πλὴν κατὰ παράλειψιν ἴσην καὶ οὕτω πάλιν ἡ αὐτὴ ἀναλο- 20
 γία σφύζεται. οἷον ἔστωσαν κατ' ἴσην παράλειψιν ἥτοι
 ἑνὸς ἀριθμοῦ λείποντος β' δ' σ' ἡ'. ἐνταῦθα εἰς ἔστιν ἐφ'
 ἑκάτερα παραλελειμμένος, μετὰ μὲν τὸν β' ὁ γ', μετὰ δὲ
 τὸν δ' ὁ ε', μετὰ δὲ τὸν σ' ὁ ζ'. καὶ ἐν μὲν τοῖς τρισὶν ἀριθ-
 μοῖς τῷ β' καὶ δ' καὶ σ' συνημμένη ἐστίν· ὡς γὰρ ὁ δ' πρὸς 25
 τὸν β' δυάδι ὑπερέχων, οὕτως ὁ σ' πρὸς τὸν δ' δυάδι καὶ
 οὗτος ὑπερέχων· ἐν δὲ τοῖς τέσσαρσι διεζευγμένη· ὡς
 γὰρ ὁ δ' πρὸς τὸν β', ὁ ἡ' πρὸς τὸν σ'.

π' Hoche = νβ' III.

εἰ δὲ μεταξὺ τῶν ἐφεξῆς παραλείπωντο β', τριάς ἔσται ἡ XXIII; 3.
 νβ' III.

9 τῇ διαφορᾷ ἡ] διαφορᾷ τινι A.

15 ὑπερέχει A.

20 παράληψιν A.

21 ἥτοι] ἡγουν V.

24 ζ'] ἡ' A.

26 παρέχων V.

τούτων διαφορά, οἷον γ' σ' θ' ιβ'. καὶ ἔστι καὶ τούτοις πρόδη-
 λον ὅτι καὶ συνημμένως καὶ διεzeugμένως ἡ αὐτὴ ἐστὶν
 ἀναλογία. καὶ ἐφεξῆς δὲ κατὰ τὸ ἀκόλουθον, ὅσοι ἂν μεταξὺ
 παραλείπωνται, μονάδι μείζων ἔσται ἢ τε ὑπεροχὴ τῶν
 5 μείζονων πρὸς τοὺς ἐλάττονας καὶ τὸ ἔμπαλιν ἢ ἔλλειψις
 τῶν ἐλαττόνων πρὸς τοὺς μείζονας. πᾶσα οὖν ἀριθμητικὴ
 ἀναλογία, φησί, ποσοῦ μὲν ἐν ταῖς ὑπεροχαῖς τε καὶ δια-
 φοραῖς ἴσου μετέχει, ποιοῦ δὲ οὐκέτι ἴσου· ἐν γὰρ τοῖς γ'
 σ' θ' ἡ μὲν ὑπεροχὴ παρ' ἐκατέρου τοῦ μέσου τριάς ἐστιν,
 10 ἡ δὲ ποιότης τῆς ὑπεροχῆς τουτέστιν οἱ ἐν ἀμφοτέραις
 ταῖς ὑπεροχαῖς λόγοι οὐκ εἰσιν οἱ αὐτοί. ὁ μὲν γὰρ θ' πρὸς
 τὸν σ' ἡμιόλιος ἐστὶν, ὁ δὲ σ' πρὸς τὸν γ' διπλάσιος. τὸ δὲ
 ἀνάπαλιν, φησὶν, ἐν ἣ ἀναλογία τῶν μὲν λόγων ἰσότης
 ἐστίν, οὗς καλεῖ ποιόν, τῆς δὲ ποσότητος τῶν διαφορῶν
 15 ἀνισότης, γεωμετρικὴ ἐστὶν ἡ ἀναλογία ἐκείνη, περὶ ἧς
 διδάξει μετ' ὀλίγον.

πα', πβ', πγ', πδ' Hoche = νγ'.

XXIII, 5. ἰδιόν δὲ ὑπάρχει· πρῶτον ἴδιον τῆς ἀριθμητικῆς μεσότη-
 νγ'. τος ἐκτίθησιν ὅτι τὸ ἐκ τῆς συνθέσεως τῶν ἄκρων διπλά-
 σιόν ἐστὶ τοῦ μέσου ἐν συνημμένῃ ἀναλογίᾳ ἢ ἴσον τοῖς
 20 δυσὶ μέσοις ἐν διεzeugμένῃ. ἔστωσαν οὖν ὄροι συνημμένης
 δ' σ' η', διεzeugμένης η' ι' ιβ' ιδ'. τὰ δ' καὶ τὰ η' συντεθέντα
 ποιούσι ιβ', ἅτινά εἰσι διπλάσια τῶν σ'. καὶ πάλιν η' καὶ
 ιδ' κβ', καὶ ι' καὶ ιβ' κβ'. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. τὸ δὲ
 ἐναλλάξ ἐνταῦθα χώραν οὐχ ἔχει, εἴπερ κατὰ τὴν χρῆσιν
 25 ληφθείῃ καθ' ἣν ἐπὶ τῶν ἀναλογιῶν ἐκλαμβάνεται. δοκεῖ
 μοι δὲ τοῦτο λέγειν ὅτι ἐφ' ὧν ἀναλογιῶν τὸ μέσον ἐν ἐστὶ,
 τοῦτο ἡμισὺ ἐστὶ τοῦ ἐκ τῆς συνθέσεως τῶν ἄκρων, ἐφ'
 ὧν δὲ δύο τὰ μέσα, ταῦτα ἴσα ἐστὶ τῷ ἐκ τῆς συνθέσεως
 τῶν ἄκρων. καὶ ἔστι μὲν καὶ τοῦτο ταῦτὸν τῷ προτέρῳ.

2 διεzeugνυμένως A. 8 ἴσου¹] ἴσον A. ἴσου²] ἴσον
 A. 9 ἐκάτερα A. 10 οἱ om. A. 20 διεzeugνυμένη
 A. 21 διεzeugνυμένης A. 22 τῶν] τοῦ A. 27 θέ-
 σεως A. 27/29 ἐφ' ὧν — ἄκρων om. A. suppl. A¹ in mg.
 28 ἐστὶ] εἰσι V.

ἀνόμασε δὲ τοῦτο ἐναλλάξ ὅτι πρότερον μὲν τὴν σύγκρισιν
 ἀπὸ τῶν ἄκρων πρὸς τὸν μέσον ἐποιήσατο, νῦν δὲ τὸν μέσον
 λέγει διπλασιασθέντα ἴσον εἶναι τῷ ἐκ τῆς συνθέσεως
 τῶν ἄκρων. δεύτερον δὲ ἴδιον, τὸ λόγον ἔχειν τὰς διαφορὰς
 τῶν ὄρων πρὸς ἀλλήλας ὃν ἔχει ἕκαστος τῶν ὄρων πρὸς 5
 ἑαυτόν· καὶ ἔστι τοῦτο σαφές, πλὴν ἐπιλαμβάνονται τινες
 αὐτοῦ εἰρηκότος λόγον ἔχειν ἕκαστον ὄρον πρὸς ἑαυτόν
 τὸν τῆς ἰσότητος, λέγοντες τὸ ἴσον πρὸς ἕτερον ἴσον
 λέγεσθαι καὶ οὐ πρὸς ἑαυτό, ἀγνοοῦντες ὅτι μάλιστα
 καὶ πρώτως τὸ ἴσον ἐν τῷ ἐνὶ θεωρεῖται. ἕκαστον 10
 γὰρ τῶν ὄντων πρώτως ἑαυτῷ ἐστὶν ἴσον, εἴτα θεωρεῖται
 εἰ καὶ πρὸς ἄλλο τι τῶν ἐκτὸς ἴσον ἐστὶν ἢ ἄνισον. τρίτον
 δὲ φησιν ἴδιον τῆς ἀριθμητικῆς ἀναλογίας ὅτι τὸ ὑπὸ τῶν
 ἄκρων ἑλαττόν ἐστι τοῦ ἀπὸ τοῦ μέσου τῷ ἀπὸ τῶν διαφο-
 ρῶν. οἷον ἔστωσαν ὅροι τρεῖς ἐφεξῆς δ' ϵ' ς' η' . τὸ ὑπὸ τῶν 15
 ἄκρων ἐστὶ $\lambda\beta'$. τετράκις γὰρ τὰ η' $\lambda\beta'$. τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ
 μέσου ἐστὶ $\lambda\varsigma'$. ἐξάκις γὰρ τὰ ς' $\lambda\varsigma'$. καὶ εἰσι τὰ $\lambda\varsigma'$ μείζονα
 τῶν $\lambda\beta'$ τῷ ἀπὸ τῶν διαφορῶν, τουτέστι τῷ δ', ὃς γίνεται
 ἀπὸ τοῦ δις β' . δυὰς γὰρ ἦν ἡ διαφορά. καὶ οὕτω μὲν ἐπὶ
 τῆς συνημμένης. ἴδωμεν δὲ εἰ καὶ τῆς διεξευγμένης τοῦτο 20
 συμβαίνει. εὐρήσομεν οὖν καὶ οὕτως τὸν ὑπὸ τῶν β' μέσων
 ὑπερέχοντα τοῦ ἀπὸ τῶν ἄκρων τῷ ὑπὸ τῶν ὑπεροχῶν,
 μιᾶς μὲν, ἧς ὑπερέχει ὁ μείζων τὸν αὐτοῦ ἐλάττονα, ἐτέρας
 δὲ ἧς ὑπερέχει αὐτὸς ὁ ἐλάττων τὸν ἄκρον ἐλάχιστον. οἷον
 ἔστωσαν ς' θ' $\iota\beta'$ $\iota\epsilon'$. καὶ ἔστι τὸ μὲν ἐξάκις $\iota\epsilon'$ ς' , τὸ δὲ 25
 ἐννεάκις $\iota\beta'$ $\rho\eta'$, οὗ ἡ ὑπεροχὴ $\iota\eta'$. καὶ ἐστὶν ἴσον τῷ ἀπὸ
 τῆς ὑπεροχῆς τῶν ὄρων, τοῦ τε $\iota\epsilon'$ πρὸς τὸν $\iota\beta'$ ἥτις ἐστὶ
 τριάς, καὶ τοῦ $\iota\beta'$ πρὸς τὸν ς' ὅπερ ἐστὶν ἐξάς· τρεῖς γὰρ ς'
 $\iota\eta'$. πάλιν ἔστωσαν δ' ὅροι ἐν διεξευγμένῃ κυρίως ἀναλογία
 οὗτοι ι' $\iota\epsilon'$ λ' $\lambda\epsilon'$. πάλιν δὴ κἀνταῦθα τὸ ὅμοιον ἔσται καὶ 30
 ἀπαράλλακτον. λαμβανομένων τῶν ὑπεροχῶν τῶν ὄρων,
 μιᾶς μὲν τῆς τοῦ $\lambda\epsilon'$ πρὸς τὸν λ' ἢ ἐστὶ πεντάς, ἐτέρας δὲ

5 ἀλλήλους A. 12 τῶν] τῷ A. 18 τῶν¹] τόν A τοῦ
 V. 19/p. 174,3 in mg. legitur ἰσαὰκ μοναχοῦ τοῦ ἀργυροῦ
 m¹ in V. 20 καὶ] καὶ ἐπὶ A. 29 διεξευγνυμένη A.
 32 ἕτερα A.

τῆς τοῦ λ' πρὸς τὸν ι' ἢ ἐστὶν κ'. δεκάκις μὲν γὰρ λέ' ὃ
 ἐστὶ τὸ ὑπὸ τῶν ἄκρων γίνεται τν', τὸ δὲ ὑπὸ τῶν μέσων
 ὃ ἐστὶ τὸ πέντε καὶ δεκάκις λ', υν', ἃ ὑπερέχουσι τῶν τν'
 μονάσιν ρ'. ταῦτα δὲ πάντως ἴσα εἰσὶ τῷ ὑπὸ τῶν εἰρημέ-
 5 νων ὑπάρχειν, τῷ ε' καὶ τῷ κ'· πεντάκις γὰρ τὰ κ', ρ'. καὶ
 ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. καὶ τέταρτον δὲ ἴδιον προστίθῃσι τῆς
 ἀριθμητικῆς ἀναλογίας εἶναι τὸ τοὺς ἐν τοῖς ἐλάττοσιν ὄροις
 λόγους μείζοντας εἶναι τῶν ἐν τοῖς μείζουσιν, ὅπερ οὐδεμιᾶ
 τῶν ἄλλων συμβαίνει. ἐν μὲν γὰρ τῇ ἀρμονικῇ τῶν μειζό-
 10 νων ὄρων οἱ λόγοι μείζονές εἰσι τῶν ἐν τοῖς ἐλάττοσιν,
 ἐναντίως τῇ ἀριθμητικῇ· ἐν δὲ τῇ γεωμετρικῇ οἷον ἐστὶν
 οὕτω ἀμφοῖν, ἴσοι εἰσὶν οἱ λόγοι οἱ ἐν τοῖς μείζουσιν ὄροις
 τοῖς ἐν τοῖς ἐλάττοσιν. καὶ ἔστωσαν ἐπὶ τῆς ἀριθμητικῆς
 ὄροι τρεῖς, ὁ δ' σ' ἡ', καὶ ἔστι φανερόν ὅτι τοῦ μὲν σ' πρὸς
 15 τὸν δ' ὄρων ἐλαττόνων λόγος ἐστὶν ἡμιόλιος, τῶν δὲ ἡ'
 πρὸς τὰ σ' τῶν μειζόνων λόγος ἐπίτριτος· μείζων δὲ ὁ ἡμιό-
 λιος τοῦ ἐπιτρίτου. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως.

πε', πς' Hoche = νδ'.

XXIV, I. ἡ δὲ ἐπὶ ταύτῃ· πληρώσας τὸν περὶ τῆς ἀριθμητικῆς
 δν'. ἀναλογίας λόγον, ἐπὶ τὴν γεωμετρικὴν ἀκολουθῶς μέτεισιν.
 20 μέση γὰρ αὕτη κατὰ φύσιν, ὡς εἶρηκε, τῆς τε ἀριθμητικῆς
 καὶ τῆς ἀρμονικῆς μεσότητος. κυρίως δὲ ταύτην τὴν γεω-
 μετρικὴν δηλονότι καλεῖσθαι ἀναλογίαν, ἐπειδὴ, φησὶν,
 οἱ ὄροι πρὸς ἀλλήλους ἀνὰ τὸν αὐτὸν θεωροῦνται λόγον.
 διὰ τοῦτο γὰρ μεσότητος καλεῖται καλεῖ διὰ τὸ μὴ κυρίως
 25 ἀρμόζειν ἐν ἐκείναις τὴν τῆς ἀναλογίας κλήσιν. εἵπομεν
 δὲ ἤδη ὡς ἡ μὲν ἀριθμητικὴ κατὰ τὴν ποσότητα τῆς ὑπερ-
 οχῆς τῶν ὄρων πρὸς ἀλλήλους θεωρεῖται, οὐ μὴν κατὰ τὴν
 τῶν λόγων ποιότητα· ἡ δὲ γεωμετρικὴ τοῦ ἔμπαλιν κατὰ τὴν
 σχέσιν τῶν ὄρων ἥτοι τὴν τῶν λόγων ποιότητα τουτέστι
 30 ἡ διπλάσιον ἢ τριπλάσιον ἢ ἄλλον τινὰ τῶν πολλαπλασίων
 ἢ καὶ τῶν ἐπιμορίων ἢ καὶ τῶν ἄλλων σχέσεων περὶ ὧν

I τοῦ om. A. 4/5 ταῦτα — κ' ρ' om. A suppl. A¹
 in mg. I3 τοῖς ἀριθμητοῖς A. I7 τὸν ἐπίτριτον A.
 24 καὶ μεσότητος ἐκείνας V. 29 ἥτοι] ἡγουν V.

ἡμᾶς πάρεργόν ἐστι λέγειν, πάντων σαφῇ τὴν δῆλωσιν
ἐχόντων διὰ τῶν ἐκτεθέντων ὑποδειγμάτων.

πζ', πη' Hoche = νε'.

ἴδιον δὲ ἔχει ἡ γεωμετρικὴ· ὃν γὰρ ἔχουσιν οἱ ὅροι XXIV, 3.
πρὸς ἀλλήλους λόγον, τοῦτον καὶ αἱ διαφοραὶ αὐτῶν πρὸς νε'.
ἀλλήλας. οἷον ἡ' δ' β'. οὗτοι τὸν διπλάσιον λόγον πρὸς 5
ἀλλήλους ἔχουσιν· ὁ γὰρ ἡ' διπλάσιος τοῦ δ' καὶ ὁ δ' τοῦ
β'. ὑπεροχὴ δὲ τοῦ μὲν ἡ' πρὸς τὸν δ' αὐτὸς πάλιν ὁ δ',
τοῦ δὲ δ' πρὸς τὸν β' αὐτὸς ὁ β'. οὐκοῦν καὶ αἱ ὑπεροχαὶ
τούτων τὸν αὐτὸν ἔχουσι λόγον· διπλάσιος γὰρ ὁ δ' τοῦ β'
ἐστίν. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ ἀντιστρέψεις τοὺς ὅρους ἡγουν β' 10
δ' ἡ' τὸ αὐτὸ πάλιν ἔσται· ὥσπερ γὰρ ὁ β' ἡμισύς ἐστι
τοῦ δ', οὕτως καὶ ὁ δ' τοῦ ἡ'. πάλιν ἔστωσαν ἐν ἡμιολίῳ
λόγῳ ὁ θ' σ' δ'. ὡς οὖν ὁ θ' ἡμιολιός ἐστι τοῦ σ', οὕτω καὶ
αὐτὸς ὁ σ' τοῦ δ'· καὶ αἱ ὑπεροχαὶ δὲ τοῦ μὲν θ' πρὸς τὸν
σ', γ', τοῦ δὲ σ' πρὸς τὸν δ', β'. ὁ δὲ γ' τοῦ β' πάλιν ἡμιολιός 15
ἐστι. καὶ ἐὰν ἀντιστρέψεις τοὺς ὅρους, ὁμοίως καὶ αἱ ὑπερ-
οχαὶ αὐτῶν ἀντιστρέφουσι. καλῶς δὲ προσέθηκε τὸ πρὸς
τοὺς συνεχεῖς· ἐὰν γὰρ παραλειφθῇ τις, οὐκέτι ἔσται ἀνα-
λογία. οἷον ἔστω λβ' ις' δ' παραλειμμένου τοῦ ἡ'· οὐ γὰρ
ἔσται ὡς ὁ λβ' πρὸς τὸν ις', οὕτως ὁ ις' πρὸς τὸν δ'· ὁ μὲν 20
γάρ λβ' πρὸς τὸν ις' διπλάσιός ἐστιν, ὁ δὲ ις' πρὸς τὸν δ'
τετραπλάσιος. εἶτα δὲ καὶ ἄλλο ἰδίωμα ἐστι τῷ προκει-
μένῳ τὸ τοὺς μείζονας ὅρους τῶν ἐλαττόνων ἐν διπλασίᾳ
ἐκθέσει αὐτοῖς τοῖς ἐλάττοσι διαφέρειν αὐτῶν. οἷον ἔστωσαν
ις' ἡ' δ'. ὁ μὲν γὰρ ις' τοῦ ἡ' αὐτῷ τῷ ἡ' διαφέρει, ὁ δὲ 25
ἡ' τοῦ δ' αὐτῷ τῷ δ'. καὶ αἱ τούτων δὲ διαφοραὶ τὸν αὐτὸν
ἔξουσιν λόγον πρὸς ἀλλήλας τοῖς ὅροις. ἐν δὲ τριπλασίᾳ
ἐκθέσει ὁ μείζων τοῦ ἐλάττονος δις αὐτῷ τῷ ἐλάττονι
ὑπερέξει. οἷον ἔστωσαν ιη' σ' β'. λόγοι μὲν γὰρ οἱ αὐτοί,
τριπλασίοι γάρ· δις μέντοι τῷ σ' ὑπερέχει ὁ ιη' τοῦ σ' καὶ 30
ὁ σ' τοῦ β' ὡσαύτως δις τῷ β'. καὶ ἐπὶ τετραπλασίῳ τρίς,
ἐπὶ δὲ πενταπλασίῳ τετράκις καὶ ἐφεξῆς.

καὶ τὸ ἐξαίρετον ἰδίωμα· ἔστι καὶ ἄλλο ἰδίωμα ἐπὶ XXIV, 4.
τῆς γεωμετρικῆς ταύτης μεσότητος τὸ ὑπὸ τῶν ἄκρων νς'.

ἴσον εἶναι τῷ ἀπὸ τοῦ μέσου ἂν συνεχῆς ἢ ἡ ἀναλογία. οἶον
 θ' σ' δ'. ἔστι γὰρ τὸ ὑπὸ τῶν ἄκρων τετράκις θ', λς', καὶ
 τὸ ἀπὸ τοῦ μέσου ὡσαύτως ἐξάκις σ', λς'. εἰ δὲ διεξευγμένη
 ἐστὶν ἐν ἀρτιοταγεῖ ἐκθέσει ἀριθμῶν, τὸ ὑπὸ τῶν ἄκρων
 5 ἴσον ἐστὶ τῷ ὑπὸ τῶν μέσων. οἶον α' β' δ' ἡ' ις' λβ'. τὸ
 γὰρ ἅπαξ λβ' ἴσον ἐστὶ τῷ τε δις ις' καὶ τῷ τετράκις ἡ'.
 καὶ τοῦτο οὐ μόνον ἐν πολλαπλασίοις ἀναλογίαις, ἀλλὰ
 καὶ ἐν ἐπιμορίοις καὶ ἐπιμερέσι πολλαπλασιεπιμορίοις τε
 καὶ πολλαπλασιεπιμερέσι. παραδείγματα δὲ φησι τῶν τοιού-
 10 των ἀναλογιῶν ἱκανὰ εἶναι ἐκεῖνα τὰ ἀποδεδειγμένα διὰ
 τῶν γ' προσταγμάτων ὅτε ἐδείχθησαν ἐξ ἰσότητος πάντα
 τὰ τοῦ ἀνίσου εἶδη ἀπογεννώμενα.

πθ' I Hoche = νς'. πθ' II Hoche = νζ'.

XXIV, 5. ἀποτεμνόμενον σκοπῶμεν μεταξὺ μὲν δύο τετραγώνων
 νζ'. ἐφεξῆς ἀλλήλων ὄντων ἐὰν θῶμεν ἑτερομήκη τὸν μετὰ τὸν
 15 πρῶτον τετράγωνον, γεωμετρικὴ ἔσται ἡ ἀναλογία· οἶον
 μεταξὺ τοῦ δ' καὶ τοῦ θ' τεθέντος τοῦ σ'. μεταξὺ δὲ δύο
 ἑτερομηκῶν ἐφεξῆς τεθέντος τετραγώνου, οὐκέτι ἔσται
 γεωμετρικὴ ἀναλογία, ἀλλ' ἀριθμητικὴ ἐν ἴσαις δηλονότι
 ὑπεροχαῖς, οἶον σ' θ' ιβ'. διὰ τοῦτό φησιν αἰετῶν ἐκ τοῦ
 20 κοινοῦ στίχου τῶν τετραγώνων τε καὶ τῶν ἑτερομηκῶν
 ἓνα παρ' ἓνα τούτους ἀπὸ μονάδος ἔχοντος, λαμβανομένων
 τριῶν, τὸν ὕστερον ἀρχὴν ποιεῖν τῶν ὑστέρων, ἵνα ᾧσιν
 οἱ ἄκροι τετράγωνοι ἐν πᾶσιν, οἱ δὲ μέσοι ἑτερομήκεις.
 οἶον α' β' δ' καὶ πάλιν δ' σ' θ' καὶ αὖθις θ' ιβ' ις' καὶ ἐφεξῆς
 25 οὕτως οὖν λαμβανομένων ὡς εἴρηκεν, ἢ μὲν αἷ τριάς τὸν
 διπλάσιον ἐμφαίνει λόγον, οἶον α' β' δ' ἢ δὲ βᾶ τὸν ἡμιόλιον,
 οἶον δ' σ' θ' ἢ δὲ τρίτη τὸν ἐπίτριτον, οἶον θ' ιβ' ις', καὶ ἢ
 δὴ τὸν ἐπιτέταρτον. καὶ ἐφεξῆς πάντα τὰ τοῦ ἐπιμορίου
 εὐτακτα εἶδη ἀποτελεσθήσονται, τὴν αὐτὴν γεωμετρικὴν
 30 ἀναλογίαν σώζοντα.

ζ, ζα', ζβ' Hoche = νη'.

ζγ' I Hoche = νθ' I. ζγ' II Hoche = νθ' II.

XXIV, II. ἔστι δὲ τοῦτο τὸ ὑπόδειγμα τῆς καλουμένης ἐν τῇ μουσικῇ
 νθ' II.

διὰ πασῶν καὶ διὰ πέντε συμφωνίας, ἐν τριπλασίῳ μὲν λόγῳ κατὰ τοὺς ἄκρους οὕσης, συγκειμένης δὲ ἐκ διπλασίου καὶ ἡμιολίου.

αδ' ςε' Hoche = νθ' III et IV.

ςς' ςζ' Hoche = νθ' V.

εἴτ' εὐθύς ἀντιπαρατίθῃσιν ἀλλήλαις καὶ τὰς τρεῖς καὶ XXV, 3.
 συγκρίνων ἀλλήλαις φησὶν ὡς ἐπὶ μὲν τῆς ἀριθμητικῆς 5 νθ' V.
 μεσότητος τῷ αὐτῷ ἑαυτοῦ μέρει ὁ μέσος τῶν ἄκρων τοῦ
 μὲν ἐστὶ μείζων, τοῦ δὲ ἐλάττων. οἷον ἔστωσαν ὄροι οἱ ἡ'
 σ' δ'. φανερόν γὰρ ὡς ὁ σ' τῷ ἑαυτοῦ τρίτῳ, ὃ ἐστὶ δυάς,
 μείζων ἐστὶ τοῦ δ', ἐλάττων δὲ τοῦ ἡ'. αὐτοὶ δὲ οἱ ἄκροι
 ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ ἑαυτῶν μέρει ὁ μείζων τοῦ μέσου ὑπερέχει, 10
 ὁ δὲ ἐλάττων τοῦ αὐτοῦ μέσου λείπεται. ὁ γὰρ ἡ' τοῦ σ'
 τῷ ἑαυτοῦ τρίτῳ, τουτέστι τῷ β', ὑπερέχει, ὁ δὲ δ' τῷ
 ἑαυτοῦ ἡμίσει, ὃ πάλιν δυάς ἐστὶ, λείπεται τοῦ σ'. καὶ ἔστιν
 ἄλλο μέρος τὸ ἡμισυ καὶ ἄλλο τὸ τρίτον. ἐπὶ δὲ τῆς ἀρμονικῆς
 μεσότητος ὑπεναντίως ἔχει. ὁ γὰρ μέσος ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ 15
 ἑαυτοῦ μέρει τῶν ἄκρων τοῦ μὲν ὑπερέχει, τοῦ δὲ λείπεται,
 αὐτοὶ δὲ οἱ ἄκροι τοῖς αὐτοῖς ἑαυτῶν μέρεσιν, ὁ μὲν μείζων
 ἐστὶ τοῦ μέσου, ὁ δὲ ἐλάττων. οἷον ἔστωσαν ὄροι ὁ γ' δ'
 σ'. καὶ δῆλον ὡς ὁ δ' τῷ μὲν ἑαυτοῦ ἡμίσει ἐλάττων ἐστὶ
 τοῦ σ', τῷ δὲ τετάρτῳ ἑαυτοῦ μείζων τοῦ γ'. οἱ μέντοι 20
 ἄκροι ὃ τε σ' καὶ ὁ γ' τῷ αὐτῷ ἑαυτῶν μέρει τρίτῳ ὄντι
 καὶ ἐν ἀμφοτέροις ὁ μὲν σ' τοῦ δ' ἐστὶ μείζων, ὁ δὲ γ' ἐλάττων
 ἐστὶν αὐτοῦ τοῦ δ'. καὶ ἐν μὲν τῷ κατὰ τὸ διπλάσιον ὑπο-
 δείγματι ὁ μέσος ἦτοι ὁ δ' ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ ἑαυτοῦ μέρει
 ἦτοι ἡμίσει καὶ τρίτῳ πρὸς τοὺς ἄκρους θεωρεῖται. ἐν δὲ 25
 τῷ κατὰ τὸ τριπλάσιον, ὁ μέσος ἦτοι ὁ γ' ἑαυτῷ ὅλῳ ἐστὶν
 ἐλάττων τοῦ σ', τῷ δὲ τρίτῳ ἑαυτοῦ μείζων ἐστὶ τοῦ β'.

αη' — ρα' Hoche = νθ' VI.

ἡ δὲ γεωμετρική, φησὶν, ὡς ἐν μεταιχμίῳ ἀμφοῖν, οὔτε XXV, 3.
 ἐν τῷ μέσῳ μόνον τοῖς αὐτοῖς αὐτοῦ μέρεσιν πρὸς τοὺς νθ' VI.

7 οἱ] ὁ AV. 21 σ'] ἐστί A. 23 τῷ om. V.
 24 ἦτοι] ἦγουν V. 26 ἦτοι] ἦγουν V. 27 β'] γ' V.
 29 αὐτοῦ] αὐτῶν A.

ἄκρους θεωρεῖται, ἀλλ' ἄλλω καὶ ἄλλω, οὔτε ἐν τοῖς ἄκροις
 τοῖς αὐτοῖς αὐτῶν μέρεσιν, ὡς ἐν τῇ ἁρμονικῇ, ἀλλ' ἄλλω
 καὶ ἄλλω. οἷον ἔστωσαν ὅροι θ' σ' δ'. ὁ γὰρ σ' ἐλάττων μὲν
 ἐστὶ τοῦ θ' τῷ ἑαυτοῦ ἡμίσει, μείζων δὲ τοῦ σ' τῷ ἑαυτοῦ
 5 τρίτῳ καὶ οἱ ἄκροι ὁμοίως· ὁ μὲν θ' μείζων ἐστὶ τοῦ σ' τῷ
 ἑαυτοῦ τρίτῳ, ὁ δὲ δ' τοῦ αὐτοῦ σ' ἐλάττων τῷ ἑαυτοῦ ἡμίσει.
 ἔτι καὶ ἄλλο προσέθηκεν ἴδιον συμβεβηκὸς τῇ ἁρμονικῇ
 τὸ τοὺς ἄκρους συντεθέντας καὶ πολυπλασιασθέντας τῷ
 μέσῳ, διπλάσιον ποιεῖν τοῦ ἐκ τῶν ἄκρων πολυπλασίον.
 10 οἷον ἔστωσαν σ' δ' γ'· σύνθετες τὰ σ' καὶ τὰ γ', γίνονται θ',
 τετράκις δὲ τὰ θ', λς', ἐξάκις δὲ τὰ γ', ιη'· καὶ εἰσι τὰ λς'
 τῶν ιη' διπλάσια. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. ἐκκλήθη δέ,
 φησὶν, ἡ τοιαύτη μεσότης ἁρμονικὴ ὅτι τῆς μὲν ἀριθμητικῆς
 ἐν ἴσῃ ποσότητι τὰς διαφορὰς τῶν ὅρων ἐχούσης, τῆς δὲ
 15 γεωμετρικῆς κατὰ τὴν τῶν λόγων ταυτότητα διακρino-
 μένης, ἡ ἁρμονικὴ μεσότης οὔτε ἐν ὅροις μόνοις ὑφίσταται
 οὔτ' ἐν διαφοραῖς.

ρβ' Hoche = νθ' VII. ργ' Hoche = ξ'.

XXV,5.ξ'. οὔτε γὰρ ἐν ὅροις μόνον· ἡ μὲν παλαιὰ μουσικὴ τρία
 συστήματα εἶχε χορδῶν, ἀπλᾶ μὲν β', τό τε διὰ τεσσάρων
 20 ἐν λόγῳ ἐπιτρίτῳ καὶ τὸ διὰ πέντε ἐν λόγῳ ἡμιολίῳ. ἐκ
 τούτων δὲ σύνθετον τὸ διὰ πασῶν ἐν λόγῳ διπλασίῳ· ὁ
 γὰρ ἡμιόλιος τῷ ἐπιτρίτῳ συντεθεὶς τὸν διπλάσιον ἀπο-
 τελεῖ. οἱ δὲ νεώτεροι προσέθηκαν τῷ εἰρημένῳ διὰ πασῶν
 συστήματι καὶ ἕτερον σύστημα διὰ πασῶν ὁμοιον αὐτῷ,
 25 τὴν τελευταίαν χορδὴν τοῦ α^{ου} διὰ πασῶν κοινὴν ποιησά-
 μενοι τῷ προστεθέντι παρ' αὐτῶν ἐτέρῳ διὰ πασῶν, ὡς
 γίνεσθαι τὸ ὅλον δις διὰ πασῶν σύστημα, πέντε καὶ δεκά-
 χορδον μὲν, ἐν λόγῳ δὲ τῶν ἄκρων τετραπλασίῳ. ἡ γὰρ
 ὀγδόη χορδὴ τοῦ α^{ου} διὰ πασῶν κοινὴ ἐστὶ καὶ τοῦ ἑφεξῆς.
 30 ἐπεὶ οὖν ἐν τῷ α^ω διὰ πασῶν τὸ διὰ ε' ἡμιολιόν ἐστι, τοῦτο
 συντιθέμενον τῷ ἑφεξῆς διὰ πασῶν τριπλάσιον ἀποδίδωσι
 λόγον τοῖς ἄκροις. καὶ εἰσιν αὗται παρὰ τοῖς μουσικοῖς
 συμφωνίαι, β' μὲν ἀπλᾶι, ἥ τε διὰ δ' ἐν λόγῳ ἐπιτρίτῳ καὶ

ἡ διὰ ε' ἐν λόγῳ ἡμιολίῳ, καὶ ἡ ἐξ ἀμφοῖν σύνθετος διὰ πασῶν
 ἐν λόγῳ διπλασίῳ· ἔτι τε ἡ διὰ πασῶν καὶ διὰ ε' ἐν λόγῳ
 τριπλασίῳ καὶ ἡ δις διὰ πασῶν ἐν λόγῳ τετραπλασίῳ. ταύ-
 τας οὖν τὰς συμφωνίας πάσας δεικνύει ἐμφαινομένας ἐν
 τοῖς ἐκτεθεῖσι παρ' αὐτοῦ δυσὶν ὑποδείγμασι, τῷ τε κατὰ 5
 διπλάσιον λόγον καὶ τῷ κατὰ τριπλάσιον. ἐν μὲν γὰρ τῷ
 κατὰ τὸ διπλάσιον, ἡ μὲν διὰ ε' ἐστὶν ἐν ἡμιολίῳ λόγῳ,
 ὃν ἔχει ὁ σ' πρὸς τὸν δ', ὅρος πρὸς ὅρον, καὶ ὃν ἔχει ἡ
 διαφορὰ τῶν ἄκρων πρὸς τὴν διαφορὰν τῶν μειζόνων.
 ἡ δὲ διὰ τεσσάρων ἐν ἐπιτρίτῳ λόγῳ ὃν ἔχει ὁ μέσος ὅρος 10
 πρὸς τὸν ἐλάχιστον τὸν δ'. ἡ δὲ διὰ πασῶν ἐν διπλασίῳ
 λόγῳ ὃν ἔχει ὁ σ' πρὸς τὸν γ', ὅρος πρὸς ὅρον, καὶ ὃν ἡ
 διαφορὰ τῶν μειζόνων πρὸς τὴν διαφορὰν τῶν ἐλαττόνων.
 ἡ δὲ διὰ πασῶν καὶ διὰ ε' ἐν τριπλασίῳ λόγῳ ὃν οἱ ἄκροι
 ἦτοι ὁ σ' καὶ ὁ γ' πρὸς τὰς διαφορὰς αὐτῶν τὰς παρὰ τὸν 15
 μέσον· τοῦ μὲν γὰρ σ' παρὰ τὸν μέσον διαφορὰ ἐστὶν ὁ β',
 πρὸς ἣν τριπλασίος ἐστὶν ὁ σ'· τοῦ δὲ γ' πρὸς τὸν μέσον
 μονάς, πρὸς ἣν πάλιν τριπλασίος ἐστὶν ὁ γ'· ἀλλὰ δὴ καὶ ἡ
 διαφορὰ τῶν ἄκρων τριάς οὔσα πρὸς τὴν διαφορὰν τῶν ἐλατ-
 τόνων μονάδα οὔσαν. ἡ δὲ δις διὰ πασῶν ἐν τετραπλασίῳ 20
 λόγῳ ὃν ὁ μέσος ὅρος ἔχει ὁ δ' πρὸς τὴν διαφορὰν
 αὐτοῦ τὴν παρὰ τὸν ἐλάχιστον, ἥτις ἐστὶ μονάς. ἐν δὲ τῷ
 κατὰ τριπλάσιον ὑποδείγματι, ἡ μὲν διὰ ε' ἐν ἡμιολίῳ
 ἐστὶ λόγῳ ὃν ἔχει ὁ μέσος ὅρος ὁ γ' πρὸς ἐλάχιστον τὸν
 β'· ὁ δὲ διὰ δ' ἐν ἐπιτρίτῳ ὃν ἔχει ἡ τῶν ἄκρων διαφορὰ, 25
 τουτέστιν ὁ δ', πρὸς τὸν μέσον ὅρον τὸν γ'· ἡ δὲ διὰ πασῶν ἐν
 διπλασίῳ λόγῳ ὃν ἔχει ὁ σ' πρὸς τὸν γ', ὅρος πρὸς ὅρον,
 καὶ ἡ τῶν ἄκρων διαφορὰ τουτέστιν ὁ δ' πρὸς τὸν ἐλάχι-
 στον ὅρον τὸν σ'· ἡ δὲ διὰ πασῶν καὶ διὰ ε' ἐν τριπλασίῳ
 λόγῳ ὃν ἔχει ὁ μέσος ὅρος ὁ γ' πρὸς τὴν διαφορὰν αὐτοῦ 30
 τὴν παρὰ τὸν ἐλάχιστον καὶ ὃν ἔχει ἡ διαφορὰ τῶν μει-
 ζόνων πρὸς τὴν τῶν ἐλαττόνων καὶ πρὸ τούτων μάλιστα
 ὃν ἔχει ὁ μέγιστος ὅρος ὁ σ' πρὸς ἐλάχιστον τὸν β'· ἡ δὲ
 δις διὰ πασῶν ἐν τετραπλασίῳ λόγῳ ὃν ἔχει ἡ τῶν ἄκρων

7 διπλάσιον] τριπλάσιον V.

15 ἦτοι] ἦγουν V.

15/16 παρὰ τὸν μέσον¹] παρὰ τοῦ μέσου A.

ὄρων διαφορά τετρας οὐσα πρὸς τὴν τῶν ἐλαττόνων ἥτις ἐστὶ μονάς.

ρδ' Hoche manque. ρε' I Hoche = ξα' I. ρε' II. Hoche = ξα' II.

XXVI, 2. ἀλλ' οὐκ ἔστι· μία γὰρ πλευρὰ δύο ἐπιπέδων γίνεται κοινὴ
 ξα' II. καὶ διὰ τοῦτο ιβ' εἰσὶν αἱ πλευραὶ τοῦ κύβου, γωνίας δὲ
 5 ἡ' στερεὰς ἔχει. τούτους οὖν ἐκθεῖς τοὺς ἀριθμοὺς τὸν ιβ',
 τὸν ἡ' καὶ τὸν σ', δείκνυσιν ἀρμονικὴν περιέχειν ἀναλογίαν.
 καὶ δείκνυσι καὶ ἐπὶ ταύτης πάντα ὅσα ἔδειξεν ἴδια εἶναι
 τῆς ἀρμονικῆς ἀναλογίας. ἅπερ ἱκανῶς αὐτῷ τε τεχνολογη-
 θέντα καὶ ἡμῖν ἱκανῶς θεωρηθέντα οὐ δεῖ ἐπαναλαμβάνειν.

ρς' — ρθ' Hoche manquent. ρι' I Hoche = ξβ'.

XXVII, I. 10 ὥσπερ δὴ ἐν τῇ τοῦ μουσικοῦ· ὥσπερ, φησίν, ἐπὶ τοῦ
 ξβ'. μονοχόρδου κανόνος ἢ καὶ ἐπὶ μήκους αὐλοῦ (ἀδιάφορον
 γὰρ ὁπότερον λάβοι τις), τῶν ἄκρων μενόντων, εἰ μεταφέ-
 ροιεντο αἱ μεσότητες ἐν μὲν τῷ κανόνι δι' ὑπαγωγέως παρα-
 φερομένου, ἐν δὲ τῷ αὐλῷ διὰ τρυπημάτων, διαφορά γίνε-
 15 ται μελωδία· οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τῶν προκειμένων ἀναλογιῶν,
 τῶν ἄκρων ὄρων τῶν αὐτῶν καὶ ἐν ταῖς τρισὶ μενόντων,
 ἄλλη καὶ ἄλλη ἔσται μεσότης ἐν ἐκάστη. καὶ προτίθησι
 τὴν ἀριθμητικὴν ἐν ὅροις κατὰ τὰ ἄκρα, τῷ μ' καὶ ι' εἶπε γὰρ
 ἢ καὶ ἀμφοτέρους ἀρτίους εἶναι ἢ καὶ ἀμφοτέρους περιτ-
 20 τούς. εἰ γὰρ μὴ οὕτως ἔχοιεν, δεήσει κατὰ τὸν μέσον τμηθῆναι
 μονάδα ὅπερ οὐ πρόκειται τῇ ἀριθμητικῇ ἐπιστήμῃ. ἔστωσαν
 γὰρ ἐξ ἀμφοτέρων ὅροι ἄκροι ὁ ι' καὶ ὁ ε'. εἰ ἄρα μεσότητα
 τούτοις ἐμβαλεῖν βουληθείημεν κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν ὁ ζ'
 ἡμῖς ἔσται, ἢν' ᾧ ὑπερέχει τοῦ ε', τούτῳ καὶ ὁ ι' αὐτοῦ
 25 ὑπερέχῃ. ὅπερ οὐ δοκεῖ τοῖς ἀριθμητικοῖς. διὰ τοῦτο τοίνυν
 ἐκτίθησιν ὅρους ἀρτίους τοὺς εἰρημένους τὸν μ' καὶ τὸν ι',
 τουτέστι μεταξὺ τιθέμενος ὁ κέ' τὴν ἀριθμητικὴν ἀπεργά-
 ζεται μεσότητα. καὶ πάντα τὰ ἀποδειχθέντα παρακολου-

8 τε om. A.
 20 μῆ] μέν A.

14 διάφοροι A.
 26 τίθησιν V.

19 ἡ¹ om. A.
 τόν² om. A.

θήματα ταύτης δέκνυνται σύμφωνα τοῖς ἐκκειμένοις ὅροις
ὧν σαφέστατα Νικομάχῳ ἀποδοθέντων οὐ δεῖ ἡμᾶς
ταυτολογεῖν.

ρὶ II Hoche = ξγ'.

ἐὰν δὲ τὴν κ' μεσότητα· πάλιν μεταξὺ τοῦ μ' καὶ ἰ' τῶν XXVII, 4.
προτεθέντων ὅρων, μέσον ἐμβαλὼν τὸν κ', τὴν γεωμετρικὴν 5 ξγ'.
μεσότητα δέκνυνσι συνισταμένην καὶ τὰ ἀποδειχθέντα παρα-
κολουθήματα ταύτης κατὰ πάντα τοῖς ἐκτεθεῖσιν ὅροις
συμφωνοῦντα. πλὴν ἀναγκαῖον εἰδέναι ὅτι οὐ τῶν τυχόντων
ὅρων δοθέντων δυνατὸν γεωμετρικὴν ἐμβαλέσθαι μεσότητα,
ἀλλ' οἱ πολλαπλασιασάντες ἀλλήλους τετράγωνον ποιοῦσιν. 10
ὥς ἐνταῦθα ὁ μ' πολυπλασιασθεὶς ἐπὶ τὸν ἰ' τὸν υ' τετράγω-
νον ποιεῖ, οὐ πλευρά ὁ κ' ὅστις καὶ μέσος ἐστὶ τῶν μ' καὶ ἰ'.
εἰ δὲ μὴ οὕτως ἔχοιεν οἱ ἀριθμοί, οὐκ ἔστι λαβεῖν μέσον.
οἷον ἔστωσαν ὅροι λ' καὶ ἰ'. ὁ λ' πολυπλασιασθεὶς ἐπὶ τὸν
ἰ', τὸν τ' ποιεῖ, οὐ τετραγωνικὴν πλευρὰν οὐκ ἔστι λαβεῖν, 15
εἰ μὴ χρησαίμεθα μορίοις μονάδος καὶ ταύτην οὐκ ἀκρι-
βῶς, ἀλλὰ κατὰ τὸ συνεγγίζον.

ρὶ III Hoche = ξδ'.

ἐὰν δὲ τὰ ις' ἀντιλάβω· καὶ ἐπὶ τῆς ἀρμονικῆς ὡσαύτως XXVII, 5.
μεταξὺ τῶν προτεθέντων ὅρων ἐμβαλὼν τὸν ις' δείκνυνσι ξδ'.
τὴν τοιαύτην μεσότητα καὶ τὰ ταύτης παρακολουθήματα 20
συμβαίνοντα τοῖς εἰρημένοις ἀκολουθῶς. ἔστι δέ τι κἂν
ταύτῃ ἐπισημῆνασθαι ὅτι οἱ ἐκκείμενοι ὅροι μ' ις' ἰ' τὰς
μὲν ἄλλας μουσικὰς συμφωνίας ἐμφαίνουσι, τὴν τε διὰ δ',
τὴν διὰ ε', τὴν διὰ πασῶν καὶ διὰ ε' καὶ τὴν δις διὰ πασῶν,
τὴν δὲ διὰ πασῶν οὐδαμῇ. τὴν μὲν γὰρ διὰ δ' ἐν ἐπιτρίτῳ 25
λόγῳ οὐσαν ὁ μέγιστος ὅρος δέκνυνσι πρὸς τὴν ὑπεροχὴν
αὐτοῦ τὴν παρὰ τὸν ἐλάσσονα· τὴν δὲ διὰ ε' ἐν ἡμιολίῳ ἢ
ὑπεροχὴ τῶν μειζόνων πρὸς τὸν μέσον· τὴν δὲ διὰ πασῶν
καὶ διὰ ε' ἐν τριπλασίῳ ἢ ὑπεροχὴ τοῦ μεγίστου παρὰ τὸν
λάχιστον πρὸς αὐτὸν τὸν ἐλάχιστον· τὴν δὲ δις διὰ πασῶν 30

2 σαφεστάτῳ A. 9 ἐκλαμβάνεσθαι erat, ut vid. in A.

II πολλαπλασιασθεὶς V. 14 πολλαπλασιασθεὶς V.

30 πρὸς αὐτὸν τὸν ἐλάχιστον om, A suppl. A¹ in mg.

ἐν τετραπλασίῳ ὁ μέγιστος ὅρος πρὸς τὸν ἐλάχιστον. ἡ δὲ
διὰ πασῶν οὐδαμῇ ἐμφαίνεται. εἰ οὖν δέοι καὶ αὐτὴν συνί-
τασθαι, δέον τοὺς ἄκρους ὅρους ἢ ἐν διπλασίῳ λόγῳ εἶναι
4 ἢ ἐν τριπλασίῳ ὡς ἐν τοῖς προτέροις ὑποδείγμασι.

ρια' — ριδ' Hoche manquent.

ριέ' Hoche = ξέ'.

XXVII, 6. ἂν δὲ οἱ δύο ἄκροι· ἔδειξε μὲν καὶ τὰς τρεῖς μεσότητας
ξέ'. διὰ τῶν ἐκτεθέντων ἄκρων ὅρων καὶ ἀμφοτέρων ἀρτίων
ὑποτεθέντων, νῦν δὲ δείκνυσι τὰ αὐτὰ συμβαίνοντα ἀπαραλ-
λάκτως, τῶν τοιούτων ὅρων καὶ ἀμφοτέρων περιττῶν
10 ὑποκειμένων. ὄντων γάρ, φησί, τοῦ μέ' καὶ ε', ὁ μὲν κέ'
μέσος τεθεῖς τὴν ἀριθμητικὴν συνιστᾷ, ὁ δὲ ιε' τὴν γεω-
μετρικὴν, ὁ δὲ θ' τὴν ἀρμονικὴν καὶ τὰ τούτων παρακο-
λουθήματα ἀπαραλλάκτως συμβαίνουσιν τοῖς πρότερον ἐκτε-
θεῖσιν. ἐπεὶ δ' ἐν τῇ ἀριθμητικῇ μέσος ὅρος εὗρηται ὁ κέ',
15 ἦν δὲ ἐν τοῖς προεκτεθεῖσιν ἀρτίοις ὅροις ὁ αὐτὸς κέ', τὴν
αἰτίαν τοῦ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς τε ἀρτίοις καὶ τοῖς περιτ-
τοῖς μέσον εἶναι τὸν κέ' ἀποδιδούς φησιν ὅτι οἱ ἐκτεθέντες
διὰ περιττῶν ἀριθμῶν ἄκροι ὁ μέ' καὶ ὁ ε' ἴση ποσότητι
ὁ μὲν ηὔξηται, ὁ δὲ ἡλάττωται τῶν ἐν ἀρτίοις ἄκρων τοῦ
20 τε μ' καὶ τοῦ ι'. φανερόν γάρ ὅτι ὁ μέ' πεντάδι τὸν μ' ὑπερ-
βέβηκε καὶ ὁ ε' πεντάδι τὸν ι' ὑποβέβηκεν. ὡς οὖν ἴσης τῆς
ὑπερβάσεως καὶ ὑποβάσεως συμβέβηκε καὶ ἐν ἀμφοτέροις
μέσον εἶναι τὸν κέ'. τὰ δ' ἄλλα ὡς σαφῇ παραλιμπάνομεν.

ρις' Hoche manque.

ριζ', ριη', ριθ' Hoche = ξς'.

XXVII, 7. ἔφοδος δὲ ὡς ἂν ἐντέχνως· μέθοδον παραδίδωσι σαφῇ
ξς'. 25 τε καὶ σύντομον πῶς ἂν τῶν δύο ἄκρων διδομένων εὐρίσκω-
μεν τὸν μέσον καὶ φησι· κατὰ μὲν τὴν ἀριθμητικὴν σύνθε-
τοὺς β' ἄκρους, ὡς νῦν τὸν μ' καὶ τὸν ι' γίνονται ν'. τούτου
τὸ ἥμισυ λαβὼν, ἕξεις τὸν μέσον. ἢ καὶ οὕτως· λάβε τὴν

19 ἐλαττοῦται A.

ε' ὑπερβέβηκεν A.

23 παραλιμπανόμενα A.

25 Post σύντομον add. καὶ φησὶ A.

21 ὁ ε' — ὑποβέβηκεν] ὁ ι' πεντάδι τὸν

23 παραλιμπανόμενα A.

25 Post

27 τούτων V.

ὑπεροχὴν τοῦ μείζονος πρὸς τὸν ἐλάσσονα, ὥς νῦν τὸν λ'.
 τοῦτου λάβε τὸ ἥμισυ, τουτέστι τὸν ιε', καὶ πρόσθε αὐτὸν
 τῷ ἐλάττονι τῷ ι', ποιεῖ τὸν κέ'. καὶ ἔστιν ὁ μέσος ὅρος.
 καὶ φανερόν ὥς καὶ ἐντεῦθεν, καθὰ δὴ προείπομεν, ἥ καὶ
 ἄμφω τοὺς ὅρους ἀρτίους δεῖ εἶναι ἢ καὶ ἄμφω περιττοὺς. 5
 οὕτω γὰρ συντιθέμενοι ἀλλήλοις καὶ ποιοῦντες ἄρτιον
 ἐξ ἀνάγκης, δύνανται διχοτομεῖσθαι καὶ τὸν μέσον ποιεῖν.
 εἰ δ' ὁ μὲν ἄρτιος, ὁ δὲ περιττός, ἐπεὶ συντιθέμενοι περιτ-
 τὸν ποιοῦσιν, οὐ δύνανται διχοτομεῖσθαι καὶ τὸν μέσον
 ποιεῖν. κατὰ δὲ τὴν γεωμετρικὴν, φησί, πολυπλασίασον 10
 τοὺς ἄκρους ἐπ' ἀλλήλους, ὥς νῦν τὸν μ' ἐπὶ τὸν ι' καὶ τοῦ
 γενομένου υ' προμήκους, ὅτι ἐξ ἀνίσων πλευρῶν, τοῦ μ'
 καὶ τοῦ ι' γέγονε, λαβὼν τετραγωνικὴν πλευράν (δυνατὸν
 γὰρ ἐπειδὴ ὁ υ' καὶ τετράγωνός ἐστι καθὰ δὴ καὶ προεί-
 πομεν, ἔστι δὲ τοῦ υ' ἡ τετραγωνικὴ πλευρὰ ὁ κ') ἔξεις τὸν 15
 κ' μέσον. ὥς γὰρ ὁ μ' πρὸς τὸν κ', οὕτω καὶ ὁ κ' πρὸς τὸν
 ι'. ἢ καὶ ἄλλως· τὸν λόγον ὃν ἔχουσιν οἱ ἄκροι, φησί, πρὸς
 ἀλλήλους (ὥς ἐνταῦθα τὸν τετραπλάσιον· τετραπλάσιος
 γὰρ ὁ μ' τοῦ ι') δίχα τεμὼν (τέμνεται δὲ ὁ τετραπλάσιος
 δίχα ὑπὸ τοῦ διπλασίου) καὶ τοῦ ἐλάττονος, ἦτοι τοῦ ι', 20
 διπλάσιον λαβὼν (ἔστι δὲ ὁ κ') ἔξεις τὸν μέσον. καὶ αὕτη
 δὴ ἡ μέθοδος οὐκ ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις δύναται προβαίνειν,
 ἀλλ' ἐν μὲν πολλαπλασίοις ὅσοι ἀπὸ ἀριθμῶν τετραγώνων
 παρονομάζονται, οἷον τετραπλασίοις ἢ ἐννεαπλασίοις ἢ
 ἐξκαιδεκαπλασίοις καὶ τοῖς ἐφεξῆς, διχοτομία γίνεται τοῦ- 25
 των ἐκάστου· ἕκαστος γὰρ τῶν τοιούτων λόγων διαιρεῖται
 εἰς δύο ἴσους παρονομαζομένους ἀπὸ τῶν πλευρῶν τῶν
 τετραγώνων ἀφ' ὧν καὶ κεῖνοι παρονομάζονται. οἷον ἐπεὶ ὁ
 τετραπλάσιος ἀπὸ τοῦ δ' τετραγώνου παρονομάζεται, πλευ-
 ρὰ δὲ τοῦ δ' ὁ β' ἐστί, ὁ τετραπλάσιος λόγος δίχα τέμ- 30
 νεται ὑπὸ τοῦ διπλασίου. οἷον ἔστωσαν ὅροι ἐν λόγῳ τετρα-
 πλασίῳ ὁ κ' καὶ ὁ ε'. οὗτος δύναται δίχα τμηθῆναι ὑπὸ
 τοῦ διπλασίου. μεταξὺ γὰρ τῶν τοιούτων ὁρων πίπτων ὁ ι'

4 καί² om. A. 10 πολυπλασιάσας V. 20 ἦτοι] ἡγουν
 V. 22 δὴ] δέ V. 25 τούτων] τῶν τοιούτων V.

δύο διπλασίους ποιεῖ τόν τε τοῦ κ' πρὸς τὸν ι' καὶ τὸν τοῦ
 ι' πρὸς τὸν ε'. πάλιν ἔστωσαν ὅροι ἐν λόγῳ ἐννεαπλασίῳ,
 ὁ λς' καὶ ὁ δ'. καὶ ἐπεὶ ὁ ἐννεαπλάσιος ἀπὸ τοῦ θ' παρο-
 νομάζεται, πλευρὰ δὲ τοῦ θ' ὁ γ', δύναται ὁ ἐννεαπλάσιος
 5 λόγος ὁ τοῦ λς' πρὸς τὸν δ' τμηθῆναι δίχα καὶ ποιῆσαι δύο
 λόγους τριπλασίους. μεταξὺ γὰρ τοῦ λς' καὶ τοῦ δ' ὁ ιβ'
 πίπτων δύο τριπλασίους ποιεῖ, τόν τε τοῦ λς' πρὸς τὸν ιβ'
 καὶ τοῦ ιβ' πρὸς τὸν δ'. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. ἐπὶ δὲ
 τῶν λοιπῶν σχέσεων, β' μὲν ἐπιμορίων οὐκ ἔστι μεταξὺ
 10 λαβεῖν ἀνάλογον· οὐδεὶς γὰρ τῶν ἐπιμορίων δίχα δύναται
 τμηθῆναι. τὶς μέντοι πολλαπλασιεπιμόριος ἦτοι διπλασιε-
 πιτέταρτος, ὡς ὁ θ' καὶ ὁ σ', τέμνεται δίχα εἰς β' ἡμιολίους.
 μεταξὺ γὰρ τοῦ θ' καὶ τοῦ δ' πίπτων ὁ σ', β' ἡμιολίους
 15 ἢ ἔστι μονὰς α' ἡμισυ, πολλαπλασιασθεῖσα ἐφ' ἑαυτὴν β'
 τέταρτον ποιεῖ, ἃ πηλικότης ἐστὶ τοῦ διπλασιεπιτετάρτου.
 καὶ πάλιν δῆλον καὶ τούτῳ ὅτι ὁ διπλασιεπιτέταρτος λόγος
 ἀπὸ τετραγώνου ἀριθμοῦ παρωνόμασται· τὰ γὰρ β' τέταρ-
 τον ἀφ' ὧν παρωνόμασται τετράγωνός ἐστιν ἀριθμὸς ἐκ
 20 πλευρᾶς τοῦ α' ἡμισυ γινόμενος. πάλιν ἔστωσαν ὅροι ὁ θ'
 καὶ ὁ ις'. ἐπεὶ λόγον ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους ἐπιεπτακισένα-
 τον, οὗ πηλικότης ἐστὶν ὁ α' καὶ ζ' ἑνὰτα, ταῦτα δὲ τετρα-
 γωνικῶς εἰσι γινόμενα ἀπὸ τοῦ α' γον (τὸ γὰρ α' γον ἐφ'
 25 ἐαυτὸ πολλαπλασιασθὲν α' καὶ ζ' ἑνὰτα ποιεῖ), δύναται
 μεταξὺ τοῦ ις' καὶ θ' πίπτων ὁ ιβ' δύο ἐπιτρίτους λόγους
 ποιεῖν, τόν τε τοῦ ις' πρὸς τὸν ιβ' καὶ τὸν τοῦ ιβ' πρὸς τὸν
 θ'. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. δῆλον οὖν ἐκ τούτων ὅτι ἐφ'
 ὧν οἱ ἄκροι οὐκ ἔχουσιν οὕτω πρὸς ἀλλήλους, μέσος ἀνά-
 λογον οὐχ εὐρίσκεται. καὶ τάδε μὲν καὶ περὶ τῆς γεωμε-
 30 τρικῆς. κατὰ δὲ τὴν ἀρμονικὴν, τὴν διαφοράν, φησὶν, τῶν
 ὄρων πολλαπλασιάσον ἐπὶ τὸν ἐλάττονα καὶ τὸν γενόμενον
 παράβαλε ἦτοι μέρισον ἐπὶ τὸν σύνθετον ἐκ τῶν ἄκρων ἢ
 τὸν ἐκ τοῦ μερισμοῦ πρόσθετες τῷ ἐλάττονι καὶ ἔσται ὁ γενό-

I τοῦ¹ om. V.

II τοῖς μὲν τὸ A.

19 Post ἐστιν add.

ὁ A.

25/26 καὶ θ' — τοῦ ις' om. A suppl. A¹ in mg.

29 μὲν om. A.

3I πολλαπλασιάσας AV.

32 ἦτοι] ἡγουν V.

μενος ἀρμονικὴ μεσότης. οἷον ὡς ἐπὶ τῶν ἐκκειμένων ὄρων
 μ' καὶ ι' ἡ διαφορὰ τούτων λ'. δεκάκις τὰ λ' γίνονται τρια-
 κόσια· ταῦτα μεριζόμενα παρὰ τὸν ἐκ τῆς συνθέσεως ἦτοι
 τὸν ν' (μ' γὰρ καὶ ι', ν' γίνονται) ἔσται τὸ πλάτος τῆς παρα-
 βολῆς σ'. ἑξάκις γὰρ τὰ ν', τ'. ταῦτα τὰ σ' συντιθέμενα τῷ 5
 ἐλάττονι, τουτέστι τῷ ι', ποιεῖ τὸν ις'. καὶ ἔστιν ὁ μέσος
 ὅρος ἐν τῇ ἀρμονικῇ.

ρκ' et ρκα' Hoche = ξζ'. ρκβ' Hoche = ξη'.

ρκγ' — ρκζ' Hoche = ξθ'.

αἱ δὲ β' μεσότητες· αἱ δύο μεσότητες αὗται ἢ εἴ καὶ ἡ XXVIII, 4.
 σ' παρὰ τὴν γεωμετρικὴν ἐπλάσθησαν ἀμφοτέραι, ὁμοιότη- ξθ'.
 τας μὲν ἔχουσαι λόγων ὡς κάκεινη, πλὴν ἔχουσαι διαφορὰν 10
 πρὸς ἐκείνην τε καὶ πρὸς ἀλλήλας. καὶ πρὸς ἐκείνην μὲν
 ὅτι ἡ ταυτότης τῶν λόγων ἐφεξῆς προϋοῦσα καὶ διὰ τῶν
 τριῶν ὄρων καὶ τῇ διαφορᾷ τῶν μειζόνων πρὸς τὴν δια-
 φορὰν τῶν ἐλαττόνων ἡ αὐτὴ ἐφυλάσσετο· ἐν ταύταις δὲ
 τῶν μειζόνων ἢ ἐλαττόνων ὄρων ἡ ταυτότης τοὺς λόγους 15
 τῶν διαφορῶν πρὸς ἀλλήλας ποιεῖ τοὺς αὐτοὺς· πρὸς ἀλλή-
 λας δὲ ὅτι ἡ μὲν εἴ τῷ τῶν ἐλαττόνων ὄρων λόγῳ ταὐτὸν
 ἔχει τὸν τῆς διαφορᾶς τῶν ἐλαττόνων πρὸς τὴν διαφορὰν
 τῶν μειζόνων. ἡ δὲ σ' τῷ τῶν μειζόνων ὄρων λόγῳ ταὐτὸν ποιεῖ
 τὸν τῆς διαφορᾶς τῶν ἐλαττόνων πρὸς τὴν διαφορὰν τῶν 20
 μειζόνων, ὥστε φανερόν ὅτι παρὰ τὴν γεωμετρικὴν ἐπλάσ-
 θησαν. παρέθηκε δὲ καὶ ἴδιον τῆς πέμπτης τὸ τὸ ὑπὸ τοῦ
 μεγίστου καὶ μέσου διπλάσιον εἶναι τοῦ ὑπὸ τοῦ μεγίστου
 καὶ ἐλαχίστου. τὸ γὰρ πεντάκις, φησί, δ', ὃ ἐστὶ τὰ κ',
 διπλάσιον τοῦ πεντάκις β', ὃ ἐστὶ ι'. τῆς μέντοι ἑκτῆς οὐ 25
 παρέθηκεν ἴδιον· ἔστι δὲ δῆλον καὶ τοῦτο ἐξ αὐτῶν τῶν
 ὄρων τὸ τετραπλάσιον εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ μεγίστου καὶ μέ-
 σου τοῦ ὑπὸ τοῦ μεγίστου καὶ ἐλαχίστου. ἑξάκις γὰρ δ'
 κδ'· ἑξάκις δὲ α', σ'· τὰ δὲ κδ' τῶν σ' τετραπλάσια.

2 τὰ om. A.
 add. καὶ V.

3 ἦτοι] ἦγουν V.
 20 τόν] τῷ AV.

9 Post ἐπλάσθησαν
 22 τό² om. A.

ρκη' — ρλβ' Hoche manquent.

XXVIII, 6.
ο'.

τέσσαρας δέ τινας· μετὰ τὰς τρεῖς ὑπεναντίας ταῖς
πρωτοτύποις αἰτιwes πρὸς αὐτὰς ἐπλάσθησαν, ὡς πολλάκις
εἵπομεν, παρέθηκε καὶ τὰς λοιπὰς τέσσαρας ἀνωνύμους
μὲν οὕσας, ὑπ' αὐτοῦ δ' ὀνομασθείσας τῇ τάξει· πρώτη
5 καὶ β^α καὶ γ^η τε καὶ δ^η, καὶ τὸν περὶ τούτων λόγον οὐκ
ἐπλάτυνεν, ἐπειδὴ, φησὶν, οὐ πάννυ ἐμφέρονται τοῖς τῶν
παλαιῶν συγγράμμασιν, εἰ καὶ περιεργότερον λελεπτολό-
γηνται, ἀλλὰ συνέτεμε τὸν περὶ τούτων λόγον καὶ μάλισθ'
ὅτι καὶ ἐκ τῆς τῶν προτέρων πλατυτέρας διδασκαλίας
10 σαφῆ καὶ τὴν περὶ τούτων ὑπενόησεν ἔσεσθαι. διόπερ οὐδ'
ἡμεῖς περὶ αὐτῶν πλεῖόν τι τῶν παρ' αὐτοῦ εἰρημένων περὶ
αὐτῶν ἐροῦμεν.

ρλγ' Hoche = οα' I.

ρλδ' Hoche = οα' II.

XXIX, 2.
οα' II.

φησὶ τοίνυν τοὺς ἄκρους τῆς τοιαύτης ἀναλογίας χρεῶν
στερεοὺς εἶναι, τουτέστι ἢ κύβους ἰσάκις ἴσους ἰσάκις ἢ
15 δοκίδας ἰσάκις ἴσας πλεονάκις ἢ πλινθίδας ἰσάκις ἴσας
ἐλαττονάκις ἢ σκαληνοὺς ἀνισάκις ἀνίσους ἀνισάκις. ὑπο-
δείγματος δὲ χάριν οὗτος ἐνταῦθα σκαληνοὺς ὑποτιθήσιν, ὡς
φησι, τοὺς ἄκρους ὄρους τὸν ιβ' καὶ τὸν σ', λέγων τὸν μὲν σ'
ἀπὸ τοῦ ἄπαξ δύο τρὶς γίνεσθαι· ἄπαξ γὰρ τὰ β' δύο καὶ
20 τρὶς τὰ β' σ'. καὶ φανερόν ὅτι ὁ σ' σκαληνός ἐστιν· ἐκ τριῶν
γὰρ ἀριθμῶν ἀνίσων πολλαπλασιασθέντων ἀλλήλοις γέγονε.
τὸν δὲ ιβ' ἐκ τοῦ δις δύο τρὶς· δις γὰρ τὰ β', δ' καὶ τρὶς τὰ
δ', ιβ', καὶ ἔστιν ὁ ιβ' δοκὶς μᾶλλον ἥτοι ἰσάκις ἴσος ἀνισά-
κις, ἀλλ' οὐ σκαληνός. ἀλλ' ὁ Νικόμαχος ἐνταῦθα σκαλη-
25 νόν καὶ τὸν ιβ', οὐκ οἶδα δι' ἣντινα τὴν αἰτίαν· οὐ γὰρ εἴρηκε
δεῖν ἀπλῶς στερεοὺς μὲν εἶναι τοὺς ἄκρους, μὴ ὁμοειδεῖς
δέ, ἀλλ' οἷους ἔτυχε; τέως τοιούτους ὑποτιθεῖς, ιβ' μὲν
τὸν μέγιστον, σ' δὲ τὸν ἐλάσσονα καὶ τοὺς μέσους δ' ὁμοίως

5 οὐκ om. A.
λελεπτολόγηται A.

ἴσας ^{2]} ἴσους V.

7 περιεργότερον] περισσότερον A.

10 ἐπενόησαν A.

19 τά om. A.

15 ἴσας^{1]} ἴσους V.

23 ἥτοι] ἡγουν V.

στερεοὺς ὑποτίθῃσι, τὸν τε θ' καὶ η', τὸν μὲν θ' ἐκ τοῦ
 ἅπαξ γ' τρίς, τὸν δὲ η' ἐκ τοῦ ἅπαξ β' τετράκις, τοῦ μὲν
 η' σκαληνοῦ ὄντος, τοῦ δὲ θ' πλινθίδος. εἰσὶν οὖν οἱ ἐκτεθέν-
 τες παρ' αὐτοῦ τέσσαρες ὅροι οὗτοι ιβ' θ' η' σ'. καὶ φησι
 τριῶν μὲν ληφθέντων ἐφεξῆς τοῦ ιβ' θ' σ' τὴν ἀριθμητικὴν 5
 ἀναλογίαν σώζεσθαι καὶ πάντα τὰ αὐτῆς ιδιώματα· ὅσω
 γὰρ ὁ ιβ' τοῦ θ' ὑπερέχει, τοσούτῳ καὶ ὁ θ' τοῦ σ'. τοῦ ιβ'
 δὲ καὶ η' καὶ σ' τὴν ἀρμονικὴν· τρίτῳ γὰρ τοῦ ιβ' μέρει
 ἦτοι τετράδι ἐλάττων ἐστὶν ὁ η' αὐτοῦ τοῦ ιβ' καὶ πάλιν
 τρίτῳ τοῦ σ' μέρει ἦτοι δυάδι αὐτοῦ τοῦ σ' μείζων ἐστὶν ὁ 10
 αὐτὸς η'. τὴν δὲ γεωμετρικὴν διὰ τῶν ἐναλλάξ ὄρων· ὡς
 γὰρ ὁ ιβ' πρὸς τὸν η' ἐν ἡμιολίῳ λόγῳ, οὕτως ὁ θ' πρὸς
 τὸν σ'. καὶ ἐπὶ τούτοις δείκνυσι διὰ τῶν περιεχομένων ἐν
 τῇ τοιαύτῃ ἀναλογίᾳ λόγων, τὰς τῆς ἀρχαιοτρόπου λύρας,
 τῆς ὀκταχόρδου δηλαδὴ, ἐμφαίνεσθαι συμφωνίας· τὴν μὲν 15
 διὰ δ' ἐν ἐπιτρίτῳ λόγῳ, ὡς ἔχει ὁ τε ιβ' πρὸς τὸν θ' καὶ
 ὁ η' πρὸς τὸν σ'· τὸν δὲ διὰ ε' ἐν ἡμιολίῳ, ὡς ἔχει ὁ τε ιβ'
 πρὸς τὸν η' καὶ ὁ θ' πρὸς τὸν σ'· τὴν δὲ διὰ πασῶν ἐν διπλα-
 σίῳ, ὡς ἔχει ὁ ιβ' πρὸς τὸν σ'. εἰ δὲ καὶ κατὰ τὸ δις διὰ πασῶν
 συγκριθείη, αὐτὸ μὲν τὸ δις διὰ πασῶν ἐν τετραπλασίῳ ὃν 20
 λόγῳ ἔξει ὁ ιβ' πρὸς τὴν παρὰ τὸν θ' ὑπεροχὴν· κατὰ δὲ
 τὸ διὰ πασῶν καὶ διὰ ε', ὃ ἐστὶν ἐν τριπλασίῳ λόγῳ, ὡς
 ἔχει πάλιν ὁ ιβ' πρὸς τὴν αὐτοῦ παρὰ τὸν η' ὑπεροχὴν. καὶ
 ἐπὶ τούτοις καὶ ὁ ἐν μουσικῇ τόνος, ὃς ἐν ἐπογδῶ λόγῳ
 θεωρεῖται, ὁ αὐτὸς ἐστὶ τῷ ἐν τῷ διαγράμματι τοῦ θ' πρὸς 25
 τὸν η'. δέδεικται ἄρα διὰ πάντων ὅτι ἐν τῇ στερεᾷ μεσότητι
 αἱ τε ἄλλαι πᾶσαι θεωροῦνται ἀναλογίαι καὶ πάντες οἱ ἐν
 τῷ τῆς μουσικῆς ὀργάνῳ τῶν συμφωνιῶν λόγοι ἀνελλιπεῖς.

ρλε' Hoche manque.

9 ἦτοι] ἦγουν V. 10 ἦτοι] ἦγουν V. μείζων]
 ἐλάττων AV. 17 δέ om. A. 21 Post ἔξει add. ὡς V.
 τόν] τό A. 28 In fine: τέλος τῆς εἰς τὸ δεύτερον
 τῶν ἀριθμητικῶν τῷ φιλοπόνῳ πονηθείσης ἐξηγήσεως V τέλος τῆς
 νικομάχου ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς A.

ASTROLABICA

Le seul traité relatif à la construction et à l'emploi de l'astrolabe planisphère que nous ait légué l'antiquité est l'œuvre de Jean Philopon (VIe s.). Il a été édité d'assez médiocre façon il y a cent ans par Hase (1). P. Tannery a publié, en 1888, des *Notes critiques sur le traité de l'astrolabe de Philopon* (2) qui améliorent considérablement le texte de l'édition. Le tome IX des *Mémoires scientifiques* de l'illustre savant contient une traduction française de ce traité (3). J. Drecker en a publié récemment une traduction allemande précédée d'une introduction et accompagnée de figures (4).

Les manuscrits grecs contiennent plusieurs petits traités inédits de l'époque byzantine que je me suis proposé d'éditer ici.

1. L'un est l'œuvre de Nicéphore Grégoras, polygraphe du XIVe siècle. « Il a son importance, dit Tannery, parce qu'il explique des tracés sur lesquels Philopon ne s'étend pas et a des figures dont Hase a reproduit quelques-unes d'après la traduction latine de Valla (1498). »

Dans une lettre adressée à Caloeidas vers 1335, Nicéphore a indiqué la raison pour laquelle il a songé à écrire un ouvrage sur l'astrolabe (5).

(1) *Joannis Alexandrini, cognomine Philoponi, de usu astrolabii ejusque constructione libellus*, dans le *Rheinisches Museum*, VI, 1839, pp. 127-156.

(2) *Revue de Philologie*, tome XII, pp. 60-73. Cet article a été repris dans le tome IV des *Mémoires scientifiques*, pp. 244-260.

(3) Pp. 341 ss. Elle était restée inédite.

(4) *Des Johannes Philoponos Schrift über das Astrolab*, dans la revue *Isis*, t. XI, 1928, pp. 15-44. L'ouvrage de J. FRANK, *Zur Geschichte des Astrolabs* (Erlangen, 1920), ne contient rien d'intéressant sur l'antiquité.

(5) *Correspondance de Nicéphore Grégoras*, texte établi et traduit par R. Guiland (Paris, 1927), p. 95. Le mot ἀστρολάβος est toujours proparoxyton dans tous nos manuscrits.

« J'ai, par ailleurs, composé deux ouvrages... Le second montre, à l'aide de figures géométriques, comment on construit l'astrolabe. Son emploi a été autrefois étudié par Jean d'Alexandrie. Sur sa construction — et c'était là cependant un sujet particulièrement digne d'être étudié, car il est naturel de s'en occuper d'abord — ou il y eut un ouvrage écrit en grec, mais il a disparu après avoir été conservé de longues années, ou il n'y en a jamais eu ; nous l'avons rédigé en l'accompagnant de commentaires personnels, avec l'aide de Synésios le Grand, et en procédant de la même manière qu'autrefois lorsque nous commentions son traité *des Songes*. Il réalise la projection de la sphère sur l'astrolabe et sous la diversité des figures, l'identité des calculs reste la même. J'ignore toutefois pourquoi il a passé sous silence, à son insu, la méthode pour construire cet instrument, et les raisons indiquant pourquoi on le doit construire ainsi. Nous avons tenté là aussi de réaliser les désirs ardents des savants. Les circonstances nous avaient amené à éclaircir son ouvrage par des commentaires appropriés ; elles nous ont, dans les mêmes conditions, amené à publier la méthode pour construire l'astrolabe. Nous l'avons d'abord donnée telle quelle ; aujourd'hui, nous y avons ajouté les figures géométriques, indiquant les raisons pour lesquelles il faut construire ainsi l'astrolabe et permettant de garder aisément sous la diversité des figures l'identité des calculs ».

Quelque quinze ans plus tard, Nicéphore revient sur ce sujet dans une lettre adressée à Démétrios Cavasilas (1). Ce qu'il dit de son traité de la construction de l'astrolabe se termine par ces mots : « Voulant satisfaire les désirs des gens dont les connaissances sont trop faibles et qui veulent étudier les mathématiques, nous avons, comme je l'ai dit, traité cette question ; nous l'avons publiée, d'abord sans détails, puis nous y avons ajouté les démonstrations indiquant les raisons qui justifient la construction de l'astrolabe, raisons qui sont capables de sauvegarder facilement l'identité des raisonnements sous la différence des figures ».

Ces deux passages de la correspondance font allusion à deux traités différents. Dans le premier, antérieur à 1335, l'auteur se contentait d'exposer une méthode pour construire l'astro-

(1) *Correspondance*, lettre 155, p. 249.

labe. Dans le deuxième, il justifiait la méthode proposée par des figures et des démonstrations particulières et il indiquait comment « est sauvegardée l'identité des raisonnements sous la différence des figures ».

Le premier traité nous est conservé dans un bon nombre de manuscrits. J'ai choisi pour en faire l'édition quatre manuscrits de Paris et un manuscrit d'Oxford.

Par. 2490 (XVe siècle), ff. 39-45^v. Les corrections d'une seconde A main sont assez rares.

Par. 2409 (XVIe s.), ff. 18^v-24. Le texte est d'assez mauvais B aloi, mais d'excellentes corrections ont été faites par plusieurs mains : par la première en de rares passages, par une seconde et une troisième en de très nombreux endroits. B² a, en outre, retracé en marge certains mots qui lui paraissaient mal écrits et a ajouté un *γρ(άφεται)*.

A et B sont intimement apparentés.

Par. Coislin 338 (XVe s.), ff. 240^v-246^v. Le texte, excellent, est C accompagné de figures que je reproduis.

Par. suppl. 652 (XVIe s.), ff. 281-286. Le texte est illustré des S mêmes figures que le manuscrit C (1). Le copiste a comblé, en marge, plusieurs omissions qu'il avait faites au cours de la copie et ajouté un *γρ(άφεται)*. Dans ce manuscrit, l'opuscule est attribué à Ammonius qui, d'après Philopon, avait composé un traité de l'astrolabe (2).

C S présentent une tradition souvent différente de A B et généralement meilleure.

Baroccianus d'Oxford, 166 (XVe s.), ff. 230-236^v, manuscrit très o soigné. La place a été réservée pour les titres des chapitres et les figures, mais ni les uns ni les autres n'ont jamais été tracés.

Le texte de Nicéphore est accompagné de quatre scholies que nous avons reproduites. L'une est attribuée au moine Macarios, une autre à Mathieu Camariotès (XVe siècle).

2. Le second traité de Nicéphore, où il s'appliquait, comme le dit une phrase sibylline répétée dans les deux lettres, à montrer comment, sous la diversité des figures, l'identité des raisonnements (ou des calculs) était sauvegardée, n'est, à ma connais-

(1) La figure du f. 285 (premier dessin de l'arachné), la plus difficile à tracer, est incorrecte, comme l'indique d'ailleurs une note du scribe lui-même.

(2) *Rhein. Museum*, VI, p. 129, 8.

sance, mentionné dans aucun catalogue de manuscrits. Mais je pense l'avoir découvert dans le Baroccianus mentionné plus haut, aux ff. 197-210^v. Le traité qui est conservé dans ces pages ne porte ni titre ni nom d'auteur : dans ce manuscrit, en effet, comme je l'ai dit précédemment, les titres ont été omis par le rubricateur. Coxe, l'auteur du Catalogue des manuscrits de la Bodléenne, l'attribue à Isaac Argyre parce que les premiers mots du chapitre qui suit le prologue se retrouvent dans le traité du dit Isaac : mais cet indice n'a pas de valeur puisque Isaac n'a fait que démarquer l'ouvrage de son prédécesseur, ainsi que je l'indiquerai plus loin.

Dans le prologue, qui est très long, l'auteur rappelle qu'il a publié, il y a longtemps, un ouvrage sur la construction de l'astrolabe : cédant aux instances de son ami, qui cherche des démonstrations scientifiques de la méthode exposée dans le premier traité, il va montrer comment la projection de la sphère sur une surface plane a été réalisée par lui en conservant, malgré les apparences, l'identité des raisonnements astronomiques et mathématiques sous la diversité des figures : ἡ τῶν λόγων ταυτότης ἐν τῇ τῶν σχημάτων ἐτερότητι (p. 220, 12) ; ἡμῖν ὁ σκοπὸς εἰς ἐπίπεδον τὴν σφαιρικὴν ἐπιφάνειαν ἐκτείναντας ἐκατέρων τε διασῶσαι τοὺς λόγους ἐστὶ καὶ ἅμα χρήσιμον τῇ σπουδῇ τὸ τέλος ἀποδοῦναι, φέρε πρότερον δείξαντες τοὺς τοῦ ἐπιπέδου λόγους ἀνευδεεῖς τὸ παράπαν καὶ κατὰ τέχνην τηρουμένους τῷ ἔργῳ κατὰ τοὺς τῆς πηλικότητος καὶ τοῦ κατὰ τὸ συνεχὲς μεγέθους λόγους, δείξωμεν κτλ. (p. 222, 11). Toute l'économie du traité est réglée sur cette intention. La situation de l'auteur correspond donc exactement à celle de Nicéphore, telle qu'elle apparaît dans sa correspondance.

Beaucoup d'autres concordances se révèlent à qui compare les idées, le vocabulaire et le style du traité avec les lettres. L'auteur se défend vivement, dans le prologue, contre les critiques malveillantes de certains envieux : nous retrouvons là un écho des polémiques qui ont mis aux prises Nicéphore et les détracteurs de l'astronomie (lettres 33, 35, 49, 51, 65, 155). Ceux-ci sont comparés à des fous qui mangent leur propre chair (p. 216, 6 = lettre 49, p. 189, 15) ou encore au grossier Thersite (215, 28 = lettre 35, p. 149, 25 et lettre 155, p. 247). L'auteur a souffert longtemps de névralgies qui l'empêchaient de travailler : « elles encerclaient sa tête, dit-il, elles dansaient dans sa tête » μυρίαὶς διεζωσμένην τὴν κεφαλὴν ἀλγηδόσιν (p. 213, 14), ὅποσα

κατὰ κεφαλῆς... ὀρχεῖται νοσήματα (p. 213,20). La même déclaration et les mêmes expressions se retrouvent dans la correspondance : πολλοῖς κεκυκλωμένῳ κύκλωσι δεινῶν τοῖς τε ἄλλοις καὶ ταῖς πυκναῖς ἀλγηδόσιν αἱ διηνεκῶς τῆς ἐμῆς κεφαλῆς κατορχοῦνται (l. 48, p. 187,2) et αἱ συχναὶ τῆς ἐμῆς κατορχοῦμεναι κεφαλῆς ἀλγηδόνες (l. 152, p. 243,5). La lettre 48 est de 1335 environ, la lettre 152 est de 1347/8.

En parlant de la longue période pendant laquelle il a gardé le silence, l'auteur s'exprime ainsi : σιγῇ θύοντες διηγάγομεν (p. 213,13) = lettre 35, p. 151,14 σιγῇ θύων διήγαγον. Plutarque est appelé ἡ μεγίστη γλῶσσα τῶν ἐλληνίδων (p. 218,8) : l'expression désigne Homère dans la lettre 13, p. 57,21. Des deux côtés, on insiste sur le rôle de l'expérience dans la formation des conceptions scientifiques (p. 217 = l. 19, p. 79,12) et on souligne la supériorité du but que l'on cherche à atteindre sur l'action considérée comme un moyen d'atteindre le but (p. 216,10 = l. 116, p. 211,24 et 213,7).

L'ouvrage du Baroccianus me paraît donc devoir être attribué à Nicéphore.

3. Un troisième traité se présente comme l'œuvre du moine Isaac Argyre, qui s'est spécialement occupé d'astronomie et de mathématiques. Il est daté de l'an du monde 6876 = 1367/8. Il a été composé par un remaniement de l'ouvrage de Nicéphore. Il comporte de nouveaux développements et la méthode de construction ainsi que les explications données visent à être originales. L'emprunt n'est pas niable, cependant. L'auteur disposait d'un manuscrit de Nicéphore plus apparenté à AB qu'à CS.

J'édite le texte d'Isaac d'après deux manuscrits :

Marcianus 324 (XIVe-XVe s.), ff. 317-322^v ;

M

Vaticanus 1411 (XVe s.), ff. 153-160, où le texte est illustré v par des figures que je reproduis.

4. Le quatrième traité, plus court, est anonyme. A vrai dire, quelques chapitres figurent dans une compilation qui est conservée dans le Parisinus suppl. 55 sous le nom d'Aegyptius ou d'un Égyptien (Αἰγυπτίου ἐρμηνεία) et dont une partie a été publiée par Hase (1). Mais Tannery a montré (2) que cette attri-

(1) *Rhein. Museum*, VI, p. 158.

(2) *Les noms des mois attiques chez les Byzantins*, dans la *Revue archéologique*, 1887, pp. 23 ss., article repris dans le tome IV des *Mémoires Scientifiques*.

bution est une invention du compilateur et copiste du manuscrit, Paléocappa.

- A B** J'ai tiré ce texte des manuscrits A B O qui rapportent l'œuvre de Nicéphore : A, ff. 36-39, B, ff. 15^v-18, O, ff. 227-229^v (1).
- C** 5. Enfin, le manuscrit C (Par. Coislin 338) contient, aux ff. 259-261^v, sous le titre : « Extrait de l'explication de l'astrolabe persan » quelques recettes d'emploi d'un astrolabe persan qu'il m'a paru intéressant de faire connaître (2).

(1) Le manuscrit 1247 de la Bibliothèque Nationale d'Athènes contient (ff. 115-210) un traité anonyme intitulé *Περὶ κατασκευῆς καὶ χρήσεως ἀστρολάβου*, composé en 1732 (f. 172). C'est une copie du traité de Methodios Anthrakites qui professa les sciences à Janina vers 1715 et dont les œuvres furent publiées par son disciple Balanos Basilopoulos sous le titre *Ὁδὸς μαθηματικῆς* (Venise, 1749). Un exemplaire de ce livre, devenu très rare, se trouve à la Bibl. Nat. d'Athènes, un autre au British Museum.

(2) On trouvera une reproduction des pièces principales d'un astrolabe arabe du XIVe siècle dans les *Mémoires Scientifiques* de P. Tannery, t. IX, p. 341.

I. Nicéphore Grégoras.

A

Τοῦ Γρηγορᾶ κυροῦ Νικηφόρου τοῦ φιλοσόφου
πόνημα περὶ κατασκευῆς καὶ γενέσεως
ἀστρολάβου.

Περὶ τῶν τοῦ ὀργάνου τυμπάνων ἐν οἷς τὰ
διάφορα τῆς οἰκουμένης καταγράφονται κλίματα· 5
πῶς δεῖ καταγράφειν τοὺς τρεῖς κύκλους τόν
τε χειμερινὸν τροπικὸν καὶ τὸν ἰσημερινὸν καὶ
ἔτι τὸν θερινὸν τροπικόν.

Τὸ μὲν ἔξωθεν δοχεῖον ὃ περιέχει τὰ τύπανα ἐν οἷς
τὰ διάφορα τῆς οἰκουμένης καταγράφονται κλίματα αὐτόθεν 10
ὃν γνῶριμον, εἴ τις κατασκευάζειν βούλοιτο παραπλήσιον,
ἐῷμεν ἐν τῷ παρόντι· περὶ δὲ τῶν ἐντὸς τυμπάνων διαλη-
ψόμεθα. ἐν ἐκάστω μὲν οὖν αὐτῶν πρῶτον γράφομεν τὸν
ἔξω κύκλον τὸν ἀναλογοῦντα τῷ χειμερινῷ τροπικῷ, εἶτα
τὸν μέσον τὸν ἀναλογοῦντα τῷ ἰσημερινῷ, τρίτον τὸν τελευ- 15
ταῖον καὶ ἐντὸς τὸν ἀναλογοῦντα τῷ θερινῷ τροπικῷ. ἔστω

AB O CS

I/3 κυροῦ νικηφόρου τοῦ γρηγορᾶ φιλοσόφου περὶ κατασκευῆς
καὶ γενέσεως ἀστρολάβου B παράδοσις τοῦ σοφοῦ γρηγορᾶ ὅπως
δεῖ κατασκευάζειν ἀστρόλαβον C ἀμμωνίου ἀστρονόμου μέθοδος
ἢ δεῖ κατασκευάζειν ὠροσκόπον ἥτοι ἀστρόλαβον S. I/8 om.

O. 4/8 om. CS. 5 καταγράφονται] γράφονται A corr. A¹.

9 ἔξω CS. II ἥτις AB corr. B². ἐῷ μὲν B corr.

B². 14/16 εἶτα — τροπικῷ om. ABOC.

δὲ καὶ δι' ὑποδείγματος τὰ λεγόμενα διὰ τὸ σαφέστερον.
 πρῶτον μὲν οὖν ποιούμεν κύκλον ἀνάλογον τῷ χειμερινῷ
 τροπικῷ τὸν α' β' γ' δ' περὶ κέντρον τὸ ε', διαμέτρους δὲ
 δύο τεμνοῦσας ἀλλήλας πρὸς ὀρθὰς γωνίας κατὰ τὸ ε'
 5 κέντρον, τὴν τε α'ε'γ' καὶ τὴν δ'ε'β'. καὶ διαιρεῖται ὁ κύκλος
 ἐντεῦθεν εἰς δ' τεταρτημόρια πάντῃ ἀλλήλοις ἴσα ἔχοντα
 ἀκριβῶς ἀνὰ γ' μοίρας. εἴτα ἀπολαμβάνομεν ἐκ τοῦ α'β'
 τεταρτημορίου τὴν ζ'β' περιφέρειαν μοιρῶν οὖσαν κδ'.
 τοσαύτας γὰρ ἔγγιστα ἀφίσταται ὁ χειμερινὸς κύκλος τοῦ
 10 ἰσημερινοῦ. καὶ λαβόντες πῆχυν ἔξωθεν ἐφαρμόζομεν τὸ
 ἐν ἄκρον αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ζ' ἥτοι ἐπὶ τὴν ἀπὸ τοῦ β' κδ' μοῖραν,
 τὸ δὲ ἕτερον ἄκρον αὐτοῦ ἐπὶ τὸ γ' ἐνθα ἐφάπτεται τοῦ
 τοιούτου χειμερινοῦ κύκλου ἀκριβῶς ἢ πλαγία διάμετρος.
 καὶ ἐπειδὴ οὕτω τιθέμενος ὁ πῆχυς ἐφάπτεται τῆς ὀρθίας
 15 διαμέτρου τῆς δ'ε'β', σημειούμεθα τὴν ἐπαφὴν ἀκριβῶς
 διὰ στιγμῆς τινος κατὰ τὸ η' στοιχείον. καὶ κέντρῳ μὲν
 τῷ ε', διαστήματι δὲ τῷ ε'η' γράφομεν κύκλον ἀνάλογον
 τῷ ἰσημερινῷ τὸν η'θ'π'κ'. εἰτ' αὖθις διαιροῦμεν αὐτοῦ τὸ
 η'κ' τεταρτημόριον εἰς γ' μοίρας, ἀφ' οὗ πάλιν ἀπολαμβά-
 20 νομεν τὴν η'λ' περιφέρειαν μοιρῶν οὖσαν κδ'. τοσαύτας
 γὰρ ἔγγιστα ἀφίσταται καὶ ὁ θερινὸς κύκλος τοῦ ἰσημερι-
 νοῦ. καὶ λαβόντες τὸν πῆχυν πάλιν ἐφαρμόζομεν τὸ ἐν
 ἄκρον αὐτοῦ ἐπὶ τὸ λ', τὸ δὲ ἕτερον ἐπὶ τὸ θ', ἐνθα ἐφάπ-
 25 τεταται τοῦ τοιούτου ἰσημερινοῦ κύκλου ἀκριβῶς ἢ πλαγία
 διάμετρος. καὶ ἐπειδὴ οὕτω τιθέμενος ὁ πῆχυς ἐφάπτεται
 τῆς ὀρθίας διαμέτρου τῆς δ'ε'β', σημειούμεθα τὴν ἐπαφὴν
 ἀκριβῶς διὰ στιγμῆς τινος κατὰ τὸ μ' στοιχείον. καὶ κέντρῳ

 AB O CS

- 2 μὲν om. S. 7 α' β'] α' A. 8 μοῖραν O.
 9 γάρ] δέ AB. 11/12 ζ' ἥτοι — ἐπὶ τό om. O. 13 Post
 ἀκριβῶς add. καὶ S¹. πλαγίου S. 15 δ' β' S.
 16 στοιχείον] σημείον C. 17 τῷ¹] τό ABO. τῷ²] τό ABO.
 18 η' θ' κ' B. 19 οὗ] ὃν B corr. B². 20 περι-
 φέρειαν om. S add. S². τοσαῦτα O. 21 καὶ — ἰσημε-
 ρινοῦ] ὁ ἰσημερινὸς κύκλος τοῦ θερινοῦ ABO. 22 πάλιν om. B.
 23 θ'] ἑνατον B corr. B³. 27 κέντρῳ] κύκλῳ O.

μὲν τῷ ε', διαστήματι δὲ τῷ ε'μ' κύκλον γράφομεν ἀνάλογον
τῷ θερινῷ τροπικῷ τὸν μ'ν'ξ'. τοῦτο μέντοι ποιούμεν
ἀπαραλλάκτως καὶ ἐπὶ τὰ ἕτερα ὅλα ἐπίπεδα τῶν κλιμάτων
ἐν οἷῳ ἂν βουληθείημεν μεγέθει.

Πῶς δεῖ καταγράφειν ἐν τοῖς τυμπάνοις τοὺς 5
παρὰλλήλους κύκλους.

Τούτων τοίνυν οὕτω σαφηνισθέντων, ἔστιν ἐξῆς ἐρμηνεύ-
σαι καὶ ὅπως ἐν τοῖς εἰρημένοις τυμπάνοις καταγράφειν
ὀφείλομεν τοὺς παρὰλλήλους κύκλους καὶ τὴν αἰτίαν δι'
ἣν οὕτω τίθενται. ποιούμεν δὲ οὕτω. διαιρούμεν τὸν ἰσημε- 10
ρινὸν κύκλον ἥτοι τὸν ἡ'θ'π'κ' εἰς τξ' μοίρας. εἶτα γνώσ-
κοντες ἐκ τοῦ κανόνος τῶν ἐπισήμων πόλεων ὄνπερ ὁ
Πτολεμαῖος ἐξέθετο πόσας κατὰ τὸ τῆς οἰκουμένης
πλάτος ἐκ τοῦ ἰσημερινοῦ ἀφίσταται μοίρας, ὅποῖον ἄρα
καὶ τύχοι ὃν ὁ βουλόμεθα καταγράφειν κλίμα, ὑφαιρούμεν 15
τοσούτων μοιρῶν τμῆμα ἐξ αὐτοῦ δὴ τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου.
λεγέσθω μέντοι καὶ διὰ ὑποδείγματος ταῦτα διὰ τὸ σαφέσ-
τερον. ὑποκείσθω γὰρ βούλεσθαι ἡμᾶς καταγράψαι ἐφ'
ἐνός τινος ἐπιπέδου τῶν εἰρημένων τυμπάνων τὸ διὰ Βυζαν-
τίου κλίμα. καὶ ἐπεὶ ὡς βούλεται τις ποιεῖ τὰ τῶν παρὰλλή- 20
λων διαστήματα, ἔστω ἐπὶ τοῦ παρόντος πενταμοιριαῖον
αὐτῶν τὸ διάστημα. καὶ πρῶτον μὲν ἀπολαμβάνέσθω ἐκ
τοῦ θ'π'κ' ἡμικυκλίου τοῦ ἰσημερινοῦ περιφέρεια ἡ θ'π'

AB O CS

- I τῷ¹ et 2] τό ABO. 4 οἷων B corr. B³. 5/6 om.
O. 5 ante πῶς add. παράδοσις AB. μεταγράφειν S.
ἐν τοῖς τυμπάνοις om. S. 6 κύκλους om. S.
7 ἐξῆς] ἐφεξῆς CS. 9 Post κύκλους add. ἡ διαμέτρους O.
II ἡ' θ' κ' CS. Post εἰς add. τὰς ABO. 12 τῶν
κανόνων S. ὅπερ CS. 13 πτολομαῖος O. τῆς om.
B. 14 ἐφίσταται O. 16 τοσούτων AB. 17 ταῦτα]
τὰ τοιαῦτα AB τοιαῦτα O. 21/22 ἔστω — διάστημα om. O.

- μοιρῶν οὐσα μγ'· τοσαύτας γὰρ καὶ ἔτι ιβ'' ἀφίσταται τοῦ
 ἰσημερινοῦ τὸ διὰ Βυζαντίου κλίμα. καὶ τὸ μὲν ιβ'' ἀφείσθω
 νῦν, οὐ γὰρ λυμαίνεται τῇ πραγματείᾳ διὰ τὸ εἶναι πάνν
 βραχὺ ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ μύριοι νοοῦνται παράλληλοι
 5 κλιμάτων ἐπὶ τῆς γῆς. ὑποκείσθω βούλεσθαι ἡμᾶς κατα-
 γράψαι κλίμα ὠρισμένας καὶ ὀλοκλήρους ἔχον τὰς μοίρας
 τῆς ἐκ τοῦ ἰσημερινοῦ ἀποστάσεως ἥτοι μγ' καὶ μηδέν
 πλεόν μηδ' ἔλαττον. καὶ ἐπεὶ πενταμοιριαῖον ὑπεδήκαμεν
 ἐν τῷ παρόντι εἶναι τὸ διάστημα τῶν παραλλήλων κύκλων,
 10 ἀρξάμενοι ἐκ τοῦ π' σημειούμεθα διὰ στιγμῶν τινων τὰ
 πενταμοιριαῖα τμήματα ἐκατέρωθεν ἄνω καὶ κάτω· αὐτόθεν
 γὰρ αἰεὶ δεῖ ποιεῖν τὴν ἀρχὴν τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν
 πενταμοιριαίων τμημάτων ἢ τῶν ὁποιωνοῦν. καὶ καταλιμπά-
 νομεν τὰς τοῦ προκειμένου κλίματος μοίρας τοῦ πλάτους
 15 ἀπὸ τοῦ π' ἀρχόμενοι μέχρι τοῦ θ', ὥσπερ νῦν τὰς εἰρημένας
 μγ' τοῦ πλάτους τοῦ κατὰ τὸ διὰ Βυζαντίου κλίμα, εἰτα
 ἀνιόντες αὐθις ἀρχόμεθα ἐκ τοῦ π' πρὸς τὸ ἄνω καθεξῆς
 μέρος ἀριθμοῦντες τὰ πενταμοιριαῖα τμήματα ἐπίσης μέ-
 20 χρις ἂν παραμεΐψαντες τὰς δύο τοῦ κύκλου διαμέτρους τὴν
 τε κατιοῦσαν ἄνωθεν καὶ τὴν πλαγίως τέμνουσαν αὐτὴν
 καταντήσωμεν εἰς τὸ ρ' στοιχείον. γίνεται γὰρ ἐκ τοῦ π'

 AB O CS.

1 μγ'] γ S qui addit in mg. οἶμαι δεῖν προσκείσθαι καὶ τοῦτο· ἥς
 αὐθις ἀπολαμβάνεσθω περιφέρεια μοιρῶν μγ'. ιβ'' om. ABO add.
 A². ἰφίσταται AB ὑφίσταται OB² ἀφ — B³. 2 τό¹] τοῦ
 ABO corr. B². κλίματος ABO corr. B². 3 οὐ γάρ] οὐδὲ
 γάρ S ὅπερ οὐδὲ AB. 4 τε] τις AB corr. B². νοοῦνται O.
 6 κλίμα om. O. ὠρισμένῳ O. ἔχοντας AO. 7 καί] ἢ AB
 corr. B². 7/8 μηδέν — μηδ'] μηδέ — οὐδ' AB μήτε — μήτε
 O. 8 ἐπὶ C. πενταμοιριαίην AB — αἶαν B² — αἶον B³.
 9 Post εἶναι add. ἀστέρων O. τῶν κύκλων τῶν παρα-
 λλήλων C. 11 τμήματα] διαστήματα ABO. 12 ποιεῖν
 δεῖ transp. CS. 13 καταλιμπάνομεν] καταλιμπάνειν μὲν
 ABOS. 14 κλίματα B corr. B². μοίρας τοῦ πλάτους]
 πλάτους μοίρας AB. 15 ἀρχομένους ABOS ἀρχομένας C. 16 διὰ
 Βυζαντίου] κατὰ τὸ βυζάντιον O (βυζαντίου O¹). κλίματος O. 20 πλα-
 γίαν ABO. ἐντέμνουσαν O. 21 καταντήσωμεν A καταντήσομεν B
 corr. B². γίνονται BO. 21/p. 199,1 γίνεται — τοῦ ρ' om. CS.

μέχρις τοῦ ρ' πενταμοιριαία μὲν τμήματα λς', μοῖραι δὲ ρπ'.
 προστίθεμεν δὲ ἔτι τῇ δ' ε' β' διαμέτρῳ ἐφεξῆς καὶ ἑτέραν
 γραμμὴν τὴν δ' φ'. ἀναγκαῖον γὰρ εἶναι ταύτην οὕτω μεγίστην
 ὥς ἂν ἐξαρκεῖ πρὸς τὰς ὀφειλομένας γίνεσθαι ἐν αὐτῇ κατα- 5
 τομάς. τούτων τοίνυν οὕτως ἔχοντων, λαμβάνωμεν ἕξωθεν
 πῆχυν τινα ἱκανὸν πρὸς τὴν χρεῖαν ἔχοντα μῆκος, οὐδ' τὸ
 ἐν ἄκρον ἐφαρμόζομεν κατὰ τὸ θ' στοιχείον ἐπὶ τὴν κόλλη-
 σιν ἀκριβῶς τῆς τε πλαγίας διαμέτρου καὶ τοῦ κύκλου,
 τὸ δὲ ἐφεξῆς μέρος τοῦ πῆχεως ἐφαρμόζομεν κατὰ τὸ π'
 στοιχείον, ἐπὶ τὸ πέρας δηλαδὴ τῆς θ' π' περιφερείας τῆς 10
 μγ' μοιρῶν. καὶ θεωροῦμεν ἔνθα τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ πῆ-
 χεως πίπτει· πίπτει δὲ ἐπὶ τῆς εἰρημένης γραμμῆς κατὰ τὸ
 σ' στοιχείον, ἔνθα δὴ καὶ σημειούμεθα διὰ στιγμῆς τὴν
 ἐπαφὴν τοῦ πῆχεως. εἰτα τὸ μὲν ἐν ἄκρον τοῦ πῆχεως ἀφί-
 εμεν ἀσάλευτον καὶ ἐρηρυσμένον κατὰ τὸ θ' στοιχείον 15
 ἐπὶ τῆς εἰρημένης κολλήσεως τοῦ τε κύκλου καὶ τῆς δια-
 μέτρου. τὸ δὲ ἕτερον ἄκρον αὐτοῦ αἰὲ παραφέροντες ἰστώ-
 μεν καθ' ἕκαστον σημεῖον τῶν πενταμοιριαίων τμημάτων
 καὶ θεωροῦντες σημειούμεθα αἰὲ ἐπὶ τῆς ὀρθίας γραμμῆς
 ἀκριβῶς διὰ στιγμῶν ἐκάστην ἐπαφὴν τοῦ ἑτέρου ἄκρου 20
 τοῦ πῆχεως. καὶ τοῦτο ποιοῦμεν αἰὲ κατιόντες μέχρις ἂν
 περατώσωμεν μοίρας γ'. εἰτ' αὖθις ὥσπερ ἐξ ἄλλης ἀρχῆς
 ποιοῦμεν τὰ ὅμοια κάτωθεν ἀρξάμενοι. ἐῶμεν γὰρ πάλιν
 τὸ ἐν ἄκρον τοῦ πῆχεως ἀσάλευτον καὶ ἐρηρυσμένον κατὰ
 τὸ θ' στοιχείον ἐφ' ἣν εἰρήκαμεν κόλλησιν τῆς τε διαμέτρου 25
 καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου· τὸ δὲ ἕτερον ἄκρον τοῦ
 πῆχεως ἐφαρμόζομεν κατὰ τὸ ρ' στοιχείον ἥτοι κατὰ τὸ
 ἕτερον μέρος τῆς κ' ρ' περιφερείας τῶν ἀντικειμένων μγ'
 μοιρῶν, καὶ θεωροῦμεν ἔνθα τὸ μέσον τοῦ πῆχεως πίπτει.

AB O CS

2 *προτίθεμεν* B corr. B³. *διαμέτρου* O. *τῇ διαμέτρῳ*
 τῇ δ' ε' β' C. 3 δ' φ'] δγ' AB δ' σ' A². 4 *ἐξαρκεῖ* AB.
 ἐν] ἐπ' ABO. *κατατομάς*] *τομάς* ABO. 8 *τε* om.
 ABO. 9 *κατὰ τὸ π'] γρ. κατὰ τὸ τ' S^{mg}.* 10 *τῆς*¹] *τοῦ*
 AB. *τῆς θ' π' om.* O. 11 / 13 *τὸ ἕτερον — ἔνθα om.* B
 add. B². 13 *δῆ] δέ* O, 24 *ἀσέλευτον* A. 27 *ἥτοι]*
ἡγουν vel ἥως C.

πίπτει δὲ κατὰ τὸ χ' στοιχείον ἐπὶ τῆς ἄνωθεν κατιούσης
 εὐθείας γραμμῆς καὶ σημειούμεθα ἐπ' αὐτῆς ἀκριβῶς τὴν
 ἐπαφὴν τοῦ πῆχεως διὰ στιγμῆς τιнос. εἴτα κατὰ τὸν ἄνωτέρω
 εἰρημένον τρόπον, τοῦ μὲν ἐνὸς ἄκρου τοῦ πῆχεως αἰὲ ἐπὶ
 5 τοῦ θ' κειμένου στοιχείου, τοῦ δὲ ἐτέρου αἰὲ περιανομένου
 καὶ παραμείβοντος τὰ ἐπὶ τῆς περιφερείας τοῦ ἰσημερινοῦ
 κείμενα σημεία τῶν πενταμοιριαίων τμημάτων, σημειούμεθα
 σκοποῦντες ἀκριβῶς διὰ στιγμῶν τινων ἐκάστην ἐπαφὴν
 ἣν ἐφάπτεται τῆς ἄνωθεν κατιούσης εὐθείας γραμμῆς τὰ
 10 μέσα τοῦ πῆχεως μέχρις ἂν περατώσωμεν μοίρας γ'·
 ἐκεῖ γὰρ εὐρίσκομεν καὶ τῶν ἄλλων γ' μοιρῶν τὸ πέρασ
 τῶν ἄνωθεν καταχθεισῶν ὡς εἴρηται.

Εἴτα ἐπὶ τούτοις βουλόμενοι καὶ τοὺς παραλλήλους κατα-
 γράψαι κύκλους ζητοῦμεν ἐπὶ τῆς ἄνωθεν κατιούσης εὐθείας
 15 γραμμῆς τῆς σ' δ' ἐ' χ' β' τὸ μέσον ἀκριβῶς τοῦ τε σ' καὶ τοῦ
 χ'. καὶ εὐρόντες χρώμεθα αὐτῷ ἀντὶ κέντρου. κέντρῳ μὲν
 γὰρ αὐτῷ τῷ μέσῳ, διαστήματι δὲ τῷ ἀπὸ τοῦ μέσου μέχρι
 τοῦ σ' ἢ τοῦ χ' — ταῦτόν γάρ ἐστι — κύκλον γράφομεν
 τὸν α' καὶ μείζονα λέγω παράλληλον, τὸν καὶ ἀνάλογον
 20 ὄντα τῷ ὀρίζοντι τοῦ κλίματος, ὃς καὶ ὀφείλει αἰὲ τὰς ἐκα-
 τέρωθεν ἐπαφὰς τῆς διαμέτρου τέμνειν τῆς κ' θ' καθ' ἃς
 ἐφάπτεται ἀκριβῶς τοῦ κύκλου. εἴτα ἐφεξῆς λαμβάνομεν
 αὐθις ἀκριβῶς ἄνωθεν μὲν τὸ μετὰ τὸ σ' σημεῖον ἥτοι τὴν
 δευτέραν ἐπὶ τῆς γραμμῆς στιγμῆν, κάτωθεν δὲ τὸ μετὰ τὸ
 25 χ' σημεῖον ἥτοι τὴν δευτέραν ἐπὶ τῆς γραμμῆς στιγμῆν
 καὶ αὐτόθεν ὁμοίως. καὶ ζητοῦμεν αὐθις ἀκριβῶς τὸ τούτων
 μεταξύ· ὃ δὴ καὶ εὐρόντες χρώμεθα αὐτῷ ἀντὶ κέντρου

AB O CS

- 2 αὐτοῦ S. 3 ἄνωτερον O. 4 ἄκρον B corr. B².
 6 ἐπὶ] περί O. II ἐκεῖσε C. 15 ἐ' χ' β'] εἰς B³.
 Ante τό add. καὶ ABO. σ'] γ' A ε B corr. A²B³.
 16 Post ἀντί add. τοῦ B^{2ms}. 17 αὐτῶν O. τῷ²] τό O om. B
 add. B². 19 καί² om. ABO. 20 κλίματι B corr. B².
 ὀφείλεις AB corr. B². 21 τῆς²] τῶν O. 22 λαμ-
 βανομένων B corr. B². 23 ἀκριβῶς om. CS. ἄνω C.
 Post μετά add. ἡγουν μ̄ τ B³. τό² om. ABO.
 27 Post ἀντί add. τοῦ B³.

καὶ ποιοῦμεν δεύτερον παράλληλον κύκλον ἥττονα τοῦ προ-
τέρου. καὶ τοῦτ' αὐτὸ ποιοῦντες καὶ παραμείβοντες ἕκαστον
σημεῖον ἐπὶ τῆς εὐθείας γραμμῆς ἄνωθεν καὶ κάτωθεν
ποιοῦμεν ἐφεξῆς ἅπαντας τοὺς παραλλήλους κύκλους μέ-
χρις ἂν κατὰ βραχὺ συνιόντες ἐκατέρωθεν ὡς εἴρηται οἱ 5
παράλληλοι κύκλοι συναντήσωσιν ἀλλήλοις κατὰ τὴν γ'
μοῖραν. ἐκεῖ γὰρ οἱ μὲν συναγόμενοι παράλληλοι κύκλοι
εἰσὶ ιη', τὰ δὲ διὰ τῶν στιγμῶν σημεῖα λς', αἱ δὲ πᾶσαι
ὁμοῦ μοῖραι ρπ'. οἱ γὰρ ιη' οὗτοι παράλληλοι οὐχ ἀπλῆν
τὴν δύναμιν ἔχουσιν, ἀλλὰ διπλῆν. κατὰ δύο γὰρ συνεχο- 10
μένων ἄνωθεν καὶ κάτωθεν τῶν σημείων γίνονται οὗτοι,
καὶ διὰ τοῦτο οἱ ιη' παράλληλοι ἔχουσι λς' πενταμοιριαῖα
τμήματα, ὅπερ ἔδει δεῖξαι.

Πῶς δεῖ κατασκευάζειν τὴν ἐν τῷ ὀργάνῳ
ἀράχνην.

15

Καιρὸς δὲ ἤδη διαλαβεῖν καὶ περὶ τῆς ἐπάνω τῶν τυμ-
πάνων τιθεμένης ἀράχνης. ὅταν τοίνυν βουλώμεθα κατα-
σκευάζειν καὶ τὴν ἀράχνην, λαμβάνομεν τὸ τύμπανον ἐν ᾧ
μέλλομεν αὐτὴν καταγράψαι καὶ καταγράφομεν πρῶτον
ἐν αὐτῷ ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑτέροις τυμπάνοις τοὺς τρεῖς κύκλους, 20
τούς τε δύο δηλαδὴ τροπικοὺς καὶ μέσον τὸν ἰσημερινόν·
ὀφείλει δὲ τοῦτο πολλαπλάσιον ἢ κατὰ τὰ ἄλλα τύμπανα
ἔχειν τὸ πάχος, ἵνα ξεόμενον καὶ πριζόμενον καὶ χαραττό-

AB O CS

- 5 συνιόντες AB. 6 κύκλοι om. C. κατά] περί C.
7 συναγόμενοι O. 8 τῶν om. S. 10 συνερχομένων
O. 12 Post ιη' add. οὗτοι C. 14/15 om. O. 14
κατασκευάσας AB κατασκευάσαι B². ἐν τῷ ὀργάνῳ om. S.
ὀργάνῳ] ἀστρολάβῳ C. 16 δέ om. ABO. 17 βου-
λώμεθα B corr. B². 19 καταγράψαι O. Post πρῶτον
add. τόν ABO. 20 τοὺς τρεῖς] τὸ β'γ' AB corr. B².
21 τε om. O. δηλαδὴ om. ABO. μέσον om. CS.
23 ξεόμενος ABOC. πριζόμενος AOCB² περιζόμενος B.
χαραττόμενος ABOC.

μενον διαρκῆ. εἴτα σκοποῦντες ἀκριβῶς εὐρίσκομεν τὸ μέσον τῆς μ'δ' εὐθείας τῆς τὸν θερινὸν μὲν κύκλον δίχα τεμνούσης, διηκούσης δὲ καὶ μέχρι τοῦ χειμερινοῦ κύκλου καὶ ἀπτομένης αὐτοῦ κατὰ τὸ δ' σημεῖον. ἔστι δὲ τὸ μέσον
 5 τῆς μ'δ' εὐθείας τὸ ψ'. καὶ κέντρῳ μὲν τῷ ψ', διαστήματι δὲ τῷ ψ'δ', κύκλον γράφομεν ἀνάλογον τῷ ζωδιακῷ τὸν κ'μ'θ'δ' περιλαμβάνοντα μὲν ἐντὸς ἑαυτοῦ ὅλον τὸν θερινὸν τροπικὸν καὶ ἀπτόμενον αὐτοῦ καθ' ἓν σημεῖον τὸ μ', περιλαμβανόμενον δ' αὐτὸν ὅλον ἐντὸς τοῦ χειμερινοῦ τρο-
 10 πικοῦ καὶ ἀπτόμενον αὐτοῦ καθ' ἓν σημεῖον τὸ δ'. μερίζομεν δὲ τὸν τοιοῦτον κύκλον διὰ γραμμῆς τῆς κ'θ' εἰς δύο ἄνισα τμήματα· ἐφ' ἧς γραμμῆς κατὰ τὸ μέσον ποιούμεν τρύπημα ἴσον τοῖς τῶν τυμπάνων ὡς ἂν εἰς ἡλὸς συνέχη τὴν τε ἀράχην καὶ τὰ τύμπανα. δῆλον δὲ ὅτι διάγομεν
 15 ἔνθεν κακεῖθεν τῆς τοιαύτης διαμέτρου ἐτέρας γραμμὰς δύο παραλλήλους αὐτῇ ὡς ἂν ἐντεῦθεν ἔχη πλάτος ἀνάλογον πρὸς τε τὸ συνίστασθαι καὶ πρὸς τὸ δέξασθαι κατὰ τὸ μέσον τὸ δηλωθὲν τρύπημα. τὸ δ' αὐτὸ ποιούμεν καὶ ἐπὶ τῶν δύο κύκλων τοῦ τε δηλονότι ἐκτὸς καὶ περιέχοντος
 20 μεγίστου κύκλου ὃν ἔφαμεν ἀναλογεῖν τῷ χειμερινῷ καὶ ἐπὶ τοῦ ζωδιακοῦ. διπλάζομεν γὰρ αὐτοὺς ὥστε ἔχειν ἰκονὸν πλάτος· πλὴν τὸν μὲν χειμερινὸν κύκλον κατὰ τὸ ἐκτὸς μέρος, τὸν δὲ ζωδιακὸν κατὰ τὸ ἐντὸς. μερίζομεν οὖν ὡς ἔφαμεν διὰ τῆς δηλωθείσης γραμμῆς τῆς καὶ διαμέτρου
 25 τὸν τοιοῦτον κύκλον, τουτέστι τὸν ζωδιακόν, εἰς δύο ἄνισα

 AB O CS

- I διαρκεῖ AB. 2 μὲν om. ABO. 3 κύκλου om. CS.
 6 δέ om. AB. τῷ¹] τό OB corr. B². τόν] τό B.
 8 ἓνα O. 9 Post ἐντὸς add. ὑπό C. 12 ἐφ'] ἀφ'
 S. 13 τυμπάνων] τμημάτων S. Post τυμπάνων add.
 τμήμασιν O. εἰς om. AB. εἰς ἡλός] ὁ μέσος O.
 συνέχων AB. 15 διαμέτρου om. B add. B². γραμμῆς O.
 16 ἔχει B. 19 τε om. B. δηλονότι transp. post
 ἐκτός S. ἐκτός] ἐντός B corr. B². 20 μεγίστον κύκλον
 B². ἔφημεν C. ἀνάλογον ABO. 21 διπλάσομεν B
 corr. B². 22 μὲν om. ABOS. 23 ἐντός] ἐκτός AB².
 Post ἐντός add. μέρος O. 24 ἔφημεν CS. καὶ διαμέτρου]
 κ'θ' ὡς εἴρηται ABO. 25 τουτέστι τὸν ζωδιακόν om. O.

τμήματα, εἰς μείζον τὸ κ'δ'θ' καὶ εἰς ἔλαττον τὸ κ'μ'θ',
 ὡς ἀναλογεῖν τὸ ἔλαττον ἡμικύκλιον τῷ βορείῳ ἡμισφαιρίῳ
 τοῦ ζωδιακοῦ, τῷ ἀπ' ἀρχῆς Κριοῦ μέχρις ἀρχῆς Ζυγοῦ,
 τὸ δὲ μείζον ἀναλογεῖν τῷ νοτίῳ ἡμισφαιρίῳ. ἡ γὰρ σφαῖρα
 συγκαθίζουσα καὶ ἐφίζανουσα ἐφ' ἑαυτῇ καὶ ἀναγκαζομένη 5
 ἐν ἐπιπέδῳ γράφεσθαι εἰς τὸ τοιοῦτον ἀποκαθίσταται σχῆμα
 ὡς τὸ μὲν γίνεσθαι ἔλαττον, τὸ δὲ μείζον, οἷον δὴ καὶ ἐν
 τοῖς τῶν τυμπάνων παραλλήλοις κύκλοις γεγένηται· μερί-
 ζομεν δὲ τοῦ τοιούτου κύκλου τὸ ἔλαττον τμήμα αὐθις
 εἰς δύο ἴσα τμήματα ὧν ἑκάτερον αὐθις εἰς τρία δωδεκα- 10
 τημόρια τοῦ ὅλου κύκλου, ὡς εἶναι ἄνισα μὲν τὰ τρία πρὸς
 ἄλληλα, συγκρινόμενον δὲ ἕκαστον τῶν τριῶν δωδεκατη-
 μορίων ἐκάστῳ τῶν ἄλλων τριῶν δωδεκατημορίων τῶν
 ἀντικρὺ ἴσα εἶναι ἐν ἐνί, τὸ μὲν τοῦ Κριοῦ δωδεκατημόριον
 ἴσον τῷ ἀντικρὺ κειμένῳ δωδεκατημορίῳ τῆς Παρθένου, 15
 τὸ δὲ τοῦ Ταύρου τῷ τοῦ Λέοντος, τὸ δὲ τῶν Διδύμων
 τῷ τοῦ Καρκίνου. εἴτα μερίζομεν αὐθις καὶ τὸ μείζον τμή-
 μα τοῦ τοιούτου ζωδιακοῦ κύκλου, τὸ κ'δ'θ', ὁμοίως εἰς
 δύο ἴσα τμήματα τό τε κ'δ' καὶ δ'θ', ὧν ἑκάτερον εἰς γ'
 πάλιν δωδεκατημόρια τοῦ ὅλου κύκλου, ὡς εἶναι πάλιν κὰν- 20
 ταῦθα ἄνισα μὲν τὰ τρία πρὸς ἄλληλα, συγκρινόμενα δὲ
 ἕκαστον τῶν τριῶν δωδεκατημορίων ἐκάστῳ τῶν ἄλλων
 τριῶν δωδεκατημορίων τῶν ἀντικρὺ ἴσα εἶναι ἐν ἐνί, τὸ
 μὲν τοῦ Ζυγοῦ τῷ τῶν Ἰχθύων, τὸ δὲ τοῦ Σκορπίου τῷ τοῦ

AB O CS

- I ἐλάττονα AB. 2 ἀνάλογον OB corr. B². 3 τῷ] τό S
 ὡς B². 7 μέν] μή AB corr. B². 10 ὧν] ὡς AB.
 δωδεκατημόρια] δώδεκα τμήματα ABO. 12 συγκρινόμεν AB.
 δέ om. AO. τριῶν om. S. 13 ἐκάστῳ — δωδε-
 κατημορίων om. B add. B². 15 κειμένῳ om. S. 16 τῶν]
 τοῦ AB. 17 καὶ om. AB. καὶ αὐθις transp. O.
 18/20 τὸ κ'δ'θ' — κύκλου om. C. 19 Post τμήματα add. καὶ
 αὐτό ABO. Post καὶ add. τό O. Post ἑκάτερον add.
 ὁμοίως ABO. 21 συγκρινόμενον ABCS. 22 τριῶν om. S.
 23 δωδεκατημορίων] δωδεκατημόριον ABS. 24 τοῦ¹] τῶν
 C om. O. τῷ¹]τό AB. τῷ²]τό O.

Ἵδροχόου, τὸ δὲ τοῦ Τοξότου τῷ τοῦ Αἰγοκέρωτος. εἶτα
 μερίζομεν ἕκαστον τῶν εἰρημένων δωδεκατημορίων εἰς
 μοίρας λ' ὥς γίνεσθαι τὰς πάσας τῶν δωδεκατημορίων
 μοίρας συναγομένας ὁμοῦ τξ'. κατασκευάζομεν δὲ τὸν
 5 εἰρημένον ζωδιακὸν κύκλον καὶ τοῖς ὑποκειμένοις τυμπάνοις
 ἐφαρμόζομεν οὕτως ὥστε περιφερομένης τῆς ἀράχνης τὴν
 μὲν τοῦ Κριοῦ καὶ τοῦ Ζυγοῦ ἀρχὴν ἄπτεσθαι τοῦ ἰσημε-
 ρينوῦ πανταχόθεν, τὴν δὲ ἀρχὴν τοῦ Καρκίνου καὶ τὸ τέ-
 λος τῶν Διδύμων ἄπτεσθαι τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ, τὴν δὲ
 10 ἀρχὴν τοῦ Αἰγοκέρωτος καὶ τὸ τέλος τοῦ Τοξότου ἄπτεσ-
 θαι τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ· ὅπερ ἔδει δεῖξαι.

Πῶς δεῖ γράφειν ἐν τῇ ἀράχνῃ τινὰς τῶν
 ἀπλανῶν ἀστέρων.

Ἐπεὶ δὲ δεῖ τὸν ἐπιστήμονα τῶν οὐρανίων οὐ μόνον ἐν
 15 ἡμέρᾳ ὠροσκοπεῖν διὰ τῆς πρὸς τὸν ἥλιον διοπτείας, ἀλλὰ
 καὶ διὰ τῆς τῶν ἀστέρων ἐν νυκτί, χρεῶν εἶναι νομίζομεν
 καὶ μέθοδόν τινα ἐφευρεῖν δι' ἧς ἂν εὐχερῶς ἔχοιμεν καὶ
 ἀσφαλῶς κατὰ τὴν προσήκουσαν τάξιν ἐν τῇ ἀράχνῃ τοὺς
 ἀστέρας οὓς ἂν βουλοίμεθα καταγράφειν. οὐ γὰρ πλείσ-
 20 τους δεῖ καταγράφειν ἐν τῇ ἀράχνῃ, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπιστήμων
 ἥττους τῶν ιβ' ἵνα μὴ πλείστοι ὄντες καλύπτωσι τοὺς ὑπο-
 κειμένους παραλλήλους κύκλους τῶν τυμπάνων. εὕρομεν
 οὖν καὶ πρὸς τοῦτο μέθοδον ἀσφαλῆ. κατασκευάζομεν γὰρ
 πῆχυν τινα ἴσον τῇ ἡμισείᾳ διαμέτρῳ τῶν τυμπάνων ἢ τῆς

AB O CS

2 εἰρημένων om. S. 3 πάσας τὰς transp. S. 7 τοῦ 2]
 τῶν C. τοῦ Ζυγοῦ καὶ τοῦ Κριοῦ transp. B corr. B².

Post ἰσημερινοῦ add. τροπικοῦ O. 9 ἄπτεται B corr. B¹.

12/13 πῶς δεῖ τιθέναι τοὺς ἀστέρας ἐν τῇ ἀράχνῃ C περὶ τῆς
 ἐν τῇ ἀράχνῃ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων καταγραφῆς S tit. om. O.

14 ἐπεὶ] ἐπειδὴ B. ἐπιστήμονα τῶν οὐρανίων] ἀστρονόμον
 CS. 15 διόπτρας O. 16 τῆς om. C. 17 εὐρεχῶς

B corr. B². 21 πλείστον ἰόντες B corr. B². 23 Post

ἀσφαλῆ add. ἢ δὲ μέθοδος αὕτη ἐστίν O. κατασκευάζωμεν CS.

ἀράχνης — ταῦτόν γάρ ἐστιν — ὃς καὶ ὀφείλει ὀπὴν τινα
 ἔχειν ἐν τῷ ἐνὶ ἄκρῳ , ἥτις ἐφαρμοσθεῖσα τοῖς ἄλλοις τρυπή-
 μασι τοῖς οὖσιν ἐν μέσῳ τοῦ τῶν τυμπάνων ἐπιπέδου ὀμφαλῷ
 τινι ἀναλογοῦντι τῷ πόλῳ τῆς ὀρθῆς σφαίρας τῷ βορείῳ 5
 συνδεθήσεται τοῖς τυμπάνοις ἐν τῇ ἀράχνῃ ὡς ἂν, ἀσαλεύτου
 μένοντος τοῦ ἐνὸς ἄκρου τοῦ πῆχεως, ἀσφαλῶς περιάγεται
 τὸ ἕτερον ἄκρον αὐτοῦ. περιφερομένου τοίνυν αὐτοῦ ἐφ'
 ἐνός τινος τυμπάνου τῶν ἐν οἰωδήτῃνι ἀστρολάβῳ ἔχοντος
 καταγεγραμμένους τόν τε ἰσημερινὸν καὶ τοὺς δύο τροπικούς,
 θεωροῦμεν ἀκριβῶς καὶ σημειούμεθα αὐτὸν διὰ στιγμῆς, 10
 μᾶλλον δὲ διὰ χαράγματός τινος ἔνθα ἐφάπτεται τοῦ ἰσημε-
 ρικοῦ κύκλου. καὶ ἐφεξῆς τὸ ἀπὸ τοῦ τοιούτου χαράγματος
 ἄχρι τοῦ ἄκρου τοῦ πῆχεως τοῦ ἀπτομένου ἐν τῇ περιφορᾷ
 πανταχόθεν τοῦ χειμερινοῦ κύκλου διαιροῦμεν χαράττοντες
 εἰς κδ' ἔγγιστα μοίρας ἴσας ἀλλήλαις· τοσαύτας γὰρ δίστα- 15
 ται ὁ ἰσημερινὸς τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ. ἔτι τε ἐπὶ θάτε-
 ρον ἐφεξῆς πάλιν τὸ ἀπὸ τοῦ εἰρημένου χαράγματος ἄχρι
 τοῦ σημείου τοῦ ἐν τῇ περιφορᾷ ἀπτομένου τοῦ θερινοῦ
 τροπικοῦ διαιροῦμεν ὁμοίως εἰς κδ' ἔγγιστα μοίρας· τοσαύ-
 τας γὰρ δίσταται ὁ ἰσημερινὸς κύκλος τοῦ θερινοῦ τρο- 20
 πικοῦ. ποιοῦμεν δὲ τὰς τοιαύτας κδ' μοίρας ἴσας μὲν ἀλλή-
 λαις, οὐκ ἴσας δὲ ταῖς ἐπὶ θάτερον ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ

AB O CS

1 ὅς] ὡς B corr. B¹. 4 Post τινι add. συνδεθήσεται τοῖς
 τυμπάνοις ὡς ἀσαλεύτου μένοντος AB (tria ultima verba can-
 cellavit B²). ἀναλογοῦσι B corr. B². ἀναλογοῦντι —
 βορείῳ om. CS. 5 Post συνδεθήσεται add. δέ O μέντοι B².
 6 Post περιάγεται add. καί ABO. 7 περιφερόμενον C
 corr. C². 8 Post τυμπάνου add. τοῖς τρισὶ κύκλοις ἐγκε-
 χαραγμένον O. τῶν] τόν O. τῶν ἐν οἰωδήτῃνι] τῷ ἐνιο-
 δήτῃνι B corr. B² et B³. 9 καταγεγραμμένον codices.
 Post τροπικούς add. θεωροῦμεν τοῦ τοῖς τρισὶ κύκλοις ἐγκεχαραγ-
 μένου AB (— μένον B — μένου B²). 12 Post τοιούτου add.
 σχήματος B et cancellavit. 14 διαιρούμενα B. 15 ἴσας
 ἀλλήλαις om. S add. S¹. ἀλλήλας ABO. τοσαύταις
 ABO. 16 Post ἰσημερινός add. κύκλος S. Post ἔτι add.
 τήν ABO. θάτερα C. 20 κύκλος om. S. 22 θάτερος
 B corr. B² θάτερα OC.

μέχρι τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ, ἀλλ' ἀναλόγους τῷ οἰκείῳ
 διαστήματι, ἐπεὶ οὐκ ἴσα τὰ διαστήματα παρ' ἑκάτερα τοῦ
 ἰσημερινοῦ εἰσιν ἐν τῇ τοιαύτῃ τῶν τυμπάνων θέσει. τὸ
 δὲ ἀπὸ τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ ἄχρι τοῦ ὀμφαλοῦ τοῦ ἀνα-
 5 λογοῦντος μὲν τῷ βορείῳ πόλῳ τῆς σφαίρας, συνδέοντος
 δὲ τοῖς τυμπάνοις τὸν πῆχυν μερίζομεν εἰς μοίρας ξς' ἴσας
 μὲν καὶ ταύτας ἀλλήλαις, οὐκ ἴσας δὲ ταῖς προειρημέναις·
 ὡς γίνεσθαι ἐντεῦθεν τὸν ὅλον πῆχυν μεμερισμένον εἰς ριδ'
 μοίρας ἀνίσους μὲν ἀλλήλαις, καθάπαξ εἰπεῖν, ἴσας δὲ
 10 αἰθῆς, εἴ τις κατὰ τὴν προσήκουσαν ὁρῶν ἀναλογίαν.

Οὕτω τοίνυν ῥυθμισθέντος καὶ ἀποκαταστάντος τοῦ
 πήχεως, ὅταν βουλώμεθα ἀστέρα τινὰ τῶν ἀπλανῶν ἐγκολάπ-
 τειν τῇ ἀράχνῃ ἐπὶ τοῦ ὀφειλομένου κατὰ μῆκος τόπου τοῦ
 ζωδιακοῦ καὶ αὖ κατὰ πλάτος ἐπὶ θάτερα αὐτοῦ κατὰ τε
 15 τὰ βόρεια καὶ νότια μέρη αὐτοῦ, περιάγομεν τὸν πῆχυν ἐπὶ
 τοῦ ζωδιακοῦ μέχρις ἂν εὕρωμεν τὴν ζητουμένην μοῖραν
 ἐπ' αὐτοῦ κατὰ μῆκος. καὶ εὕρόντες ἰστώμεν ἀσάλευτον
 ἐκεῖ τὸν πῆχυν καὶ ἀποφαινόμεθα ἐκεῖ τὴν κατὰ μῆκος
 ἐποχὴν τοῦ ἀστέρος ὀφείλειν κεῖσθαι. ἔτι δὲ κειμένου τοῦ
 20 πήχεως οὕτως ἀσαλεύτου ἀριθμοῦμεν ἀπὸ τοῦ ζωδιακοῦ
 ὅσας ὁ κανὼν ἐπιτάττει μοίρας ἀπέχειν αὐτοῦ εἴτε πρὸς
 βορρᾶν εἴτε πρὸς νότον, καὶ ἐκεῖ ἀποφαινόμεθα ὀφείλειν
 κεῖσθαι καὶ τὴν κατὰ πλάτος ἐποχὴν τοῦ ἀστέρος. ἰστέον
 μέντοι καὶ τοῦτο ὅτι οὕτω περιφερομένης τῆς ἀράχνης, τὸ
 25 ἐντὸς τοῦ ζωδιακοῦ περικλειόμενον μέρος ἀποφαινόμεθα

AB O CS

I μέχρι] ἄχρι CS.

οἰκείῳ om. CS.

5 μὲν] μέχρι O.

ξς'] ξτ' B τξ' B³.

τος B ῥυθμιθέντος O.

corr. B³.

τό O.

corr. B².

2I αὐτοῦ : nonne leg. αὐτόν ?

ἀναλόγως O ἀνόλους B corr. B².

4 Post ἀναλογοῦντος add. μέχρι ABO.

τῆς om. O.

6 μερίζομενος B.

8 ριδ'] ιδ' A corr. A².

II ῥυθμιθέν-

12 ἐγκαλύπτειν O.

14 αἰ] ἂν B

15 Post καί add. τά S.

18 Post κατὰ add.

19 ὀφείλει O.

δέ om. AB.

20 ἀσάλευτον B

Post ζωδιακοῦ add. καί B cancell. B².

βόρειον, τὸ δὲ ἔξω τοῦ ζωδιακοῦ ἄχρι τῆς περιφερείας τοῦ τῶν τυμπάνων δοχείου νότιον.

Οὕτω τοίνυν ξέσαντες ἀκριβῶς καὶ ἀποκαταστήσαντες τοὺς ἀστέρας τὰ καταλειφθέντα μέρη τῆς ἀράχνης ἀσυντελῆ ἐκβάλλομεν καὶ ἀπορρίπτομεν, πλὴν ἀφιέντες τινὰ οἶονεῖ 5 ἡμικύκλια ἢ καὶ πλείω ἢ καὶ ἐλάττω ἡμικυκλίου διὰ τὸ δεῖν ἐδράζεσθαι ἐν αὐτοῖς τοὺς κολαπτομένους ἀστέρας, ἀφιέντες μέντοι καὶ τὰ τοιαῦτα ἡμικύκλια στενὰ καθόσον ἐγχωρεῖ ὥς ἂν μὴ πάνυ καλύπτωσι τοὺς ἐν τῷ ἐπιπέδῳ τῶν τυμπάνων καταγεγραμμένους κύκλους. ἔστι δὲ τῇ ἀράχνῃ μέγιστος 10 καὶ περιεκτικὸς κύκλος τὸν τε ζωδιακὸν αὐτὸν καὶ τὰ εἰρημένα τμήματα τοῦ κύκλου περιέχων ὁ κύκλῳ γραμμικῶς οἶονεῖ περιερχόμενος τὸν ἐν τοῖς τυμπάνοις καταγεγραμμένον χειμερινὸν κύκλον.

Ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο ὥς ἡμεῖς ἐνταῦθα διὰ τὸ σαφέστερον 15 δύο καταγραφὰς ἐποιήσαμεν τῆς ἀράχνης, ἐν μὲν τῇ μιᾷ γραμμικῶς ἐκθέμενοι τοὺς κύκλους αὐτοὺς καὶ μόνον δι' ὧν ἡ ἀράχνη εἰδοποιεῖται, ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ τὴν ἀράχνην αὐτὴν ἐντελῶς ἐν ἣ καὶ ἐπὶ πλείονι ὥς εἰπεῖν σαφηνεῖα κατεγράψαμεν καὶ τὸν πῆχυν, δι' οὗ χρὴ καταμετρεῖν καὶ καταγρά- 20 φειν τοὺς ἀστέρας ἐν τοῖς προσήκουσι τόποις δεικνύοντες

AB O CS

- 1 δέ δ' B corr. B². 1/2 τοῦ τῶν] τούτων B corr. B².
 3 ξήσαντες A ζήσαντες B γρ. ξήσαντες B² ζητήσαντες B³ ἀποξέσαν-
 τες O. 5 ἀφέντες B. 6 πλέον ABO. ἐλάσσω S
 ἐλαττον ABO. τό] τί AB τί B² τὸ B³. 10 τῇ] ἡ B. 12 ὁ
 κύκλῳ] ὀκύλω B. κυκλωγραμμικῶς B³ κυκλογραμμικός O :
 num leg. κυκλογραμμικῶς ? 13 περιεχόμενος S. τὸν
 om. S. 13/14 καταγεγραμμένος χειμερινὸς κύκλος S.
 14 Post κύκλον add. τέλος τοῦ λόγου τοῦ κυροῦ γρηγορᾶ AB.
 16 δύο] διό A. ἐποιησάμεθα O. 17 ἐκθεμένη AB.
 αὐτῆς AB. 19 ἐπὶ πλείονι] ἔτι πλείονος C ἔτι πλείονες S.
 σαφηνείας codices. Post σαφηνεία add. ἔνεκεν S.
 20 χρὴ καταμετρεῖν] χρήματα (— μετα B²) μετρεῖν B.
 21 προήκουσι B corr. B². δεικνύντες C.

- πῶς δεῖ συνδέοντας τῇ ἀράχῃ τὸ ἐν ἄκρον αὐτοῦ διὰ τοῦ
 μεταξὺ ὀμφαλοῦ τοῦ ἀναλογούντος τῷ βορείῳ πόλῳ περιά-
 γειν αὐτὸν κύκλῳ. κατεγράψαμεν δὲ δι' αὐτοῦ καὶ ἀστέρας
 δύο τὸν τε Ἀετὸν δευτέρου μεγέθους ὄντα καὶ ἐπέχοντα
 5 κατὰ μῆκος ἐπὶ τοῦ ζῳδιακοῦ μοίρας ιε' τοῦ Αἰγοκέρωτος,
 ἀπέχοντα δὲ τοῦ ζῳδιακοῦ κατὰ πλάτος πρὸς βορρᾶν μοί-
 ρας κθ'. κατεγράψαμεν δὲ ἔτι περιάγοντες καὶ κατὰ τὸ
 ἕτερον μέρος τὴν Καρδίαν τοῦ Λέοντος, τὸν καὶ Βασι-
 λίσκον λεγόμενον, πρώτου μεγέθους ὄντα καὶ ἐπέχοντα μὲν
 10 κατὰ μῆκος ἐπὶ τοῦ ζῳδιακοῦ μοίρας ιδ' τοῦ Λέοντος, ἀπέ-
 χοντα δὲ κατὰ πλάτος ἀπὸ τοῦ ζῳδιακοῦ πρὸς βορρᾶν ο' ι'.

Scholia.

I. < Μακαρίου ιερομονάχου >.

- Ἐπειδὴ τῷ λόγῳ τούτῳ τῆς γενέσεως λέγω τοῦ ἀστρο-
 15 λάβου κεφάλαιον ἀμεθόδευτον ἀπελείφθη τὸ καιριώτατον
 καὶ φαίνεται ἀσυντελής ὁ λόγος ὡς ἀπορεῖν τελέσαι τὸ προ-
 κείμενον, ἔστι δὲ περὶ τῶν ζῳδίων τῶν ιβ' πόσον ἐνι τούτων
 ἐκάστῳ διάστημα δώσομεν διὰ τὴν ἀνίστην θέσιν αὐτῶν, ἄξιον
 ἔμοιγε τῷ Μακαρίῳ ἔδοξεν ιερομονάχῳ συνάσαι καὶ βοη-
 20 θῆσαι τῷ πονήματι τοῦ καλοῦ μεγάλου ἀδελφοῦ κυροῦ Γρη-
 γορᾶ πρὸς τὸ κοινωφελὲς τῶν καθ' ἡμᾶς λογιωτέρων ἀνδρῶν.

I-II : ABOCS. 12-20 : AB D (Paris. 55 = Hase, p. 157).

- I συνδέει O. 2 περιάγων ABO corr. B². 3 αὐτόν] αὐτῷ
 AB corr. B². δέ] τό A cancell. A². 3/4 ἀστέρας δύο] τοὺς
 ἀστέρας O. 4 ἀπέχοντα ABOS. 5 κατὰ μῆκος ἐπὶ] δέ O.
 ἐπὶ] ἀπὸ B². μοίραν S. τοῦ ² om. O. 7 κθ'] κδ' BA
 corr. A². 8 τόν] τοῦ AB. βασιλίσκου B. 9 πρώτον B corr.
 B². ἀπέχοντα OS. 10 μοίραν S. ιδ'] κδ' AB corr. A².
 11 Post δέ add. καί O. 14 ἐπεὶ δέ O. λέγω om. D. 16 καί
 — τό om. B add. B¹. 17 περί om. D. τῶν ¹ — ιβ'] τῶν ιβ'
 ζῳδίων D. 18 ἄνισιν AO ἄνεσιν BD. καί ante θέσιν add. DB².
 19 ἄξιον ἔδοξέ μοι D. ἔδοξεν om. O. τῷ Μακαρίῳ et ιερο-
 μονάχῳ om. D. Μακαρίῳ] καρδία B corr. B³. ἄραι O.
 20 τῷ repetunt ABO. ποιήματι BD. 20 πονήματι—Γρηγορᾶ]
 τοῦ σοφοῦ γρηγορᾶ ποιήματι D. καλοῦ μεγάλου] καλουμένου O
 Paris. suppl. 13.

Ὅταν ἀπὸ τυμπάνου τοῦ τοῖς τρισὶ κύκλοις ἐγκεχα-
 μένου κατασκευάζωμεν ἀράχνην, πρῶτον μὲν οὕτως ὡς
 ἐνὶ ἐπίπεδον σημειούμενοι τὸν ζωδιακὸν καθὼς ὁ λόγος
 προλαβὼν ἔδειξε γραμμικῶς τοῦτ' ἔστιν περιλαμβάνοντα
 καθ' ἐν σημεῖον τὸν θερινόν, ὁμοίως δὲ καθ' ἐν σημεῖον 5
 ἀπτόμενον καὶ τῷ χειμερινῷ, ποιοῦμεν ἔνδον τοῦ ζωδιακοῦ
 διὰ πλάτος καὶ ἕτερον κύκλον ὁμόκεντρον αὐτῷ, ἐφ' ᾧ
 κατὰ πλάτος καταγράφονται τὰ ἰβ' ζῳδία καὶ αἱ μοῖραι
 αὐτῶν. καὶ ἐπειδὴ ὁ θερινὸς κύκλος καὶ οἱ λοιποὶ δύο ἔτι
 τετήρηται ἐν τῷ ἐπιπέδῳ τοῦ τυμπάνου, ἐποιήσαμεν ἐπὶ 10
 τὴν περιφέρειαν αὐτοῦ τοῦ θερινοῦ ἰβ' σημεία κατὰ πολλήν
 ἀκρίβειαν ἰσόμετρα, τοῦτ' ἔστι καθ' ἐν τεταρτημόριον
 αὐτοῦ τρία ἴσα διαστήματα. καὶ οὕτω τὸν πῆχυν ἡμεῖς
 τίθεμεν ἐπὶ δύο σημεία τῶν ἰβ' μετὰ τὸ ἐφάπτεσθαι πάν-
 τως καὶ τοῦ μέσου αὐτῶν κέντρου ἡγουν τοῦ κέντρου τοῦ 15
 θερινοῦ. ἐξ ἀνάγκης οὖν οὕτω τιθεμένου τοῦ πῆχεως συν-
 ἐπελαμβάνοντο καὶ δύο τόποι τοῦ ζωδιακοῦ ἐφ' οἷς ἐσημειοῦ-
 μεν μέλανι τομὰς δύο. οὕτως οὖν περιφερῶς ποιήσας ὡς
 ὁρᾶν πάσας τὰς τομὰς τὰς ἰβ' τὸ κέντρον ἀκριβῶς τοῦ θερι-
 νοῦ — τὸ αὐτὸ δὲ ἔστιν εἰπεῖν καὶ τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ χειμε- 20
 ρινοῦ ὅπερ οὖν καὶ πόλος τοῦ παντὸς ὕστερον καθίσταται—
 συμβαίνει γοῦν ἡ ἀνισότης τῶν ζωδίων διὰ τὸ μείζον ἢ
 ἔλαττον τμήμα τοῦ ζωδιακοῦ πολλήν μᾶλλον ἰσότητα ἔχειν
 τοῦ διαμετρεῖσθαι ἀλλήλοις ἴσως τὰ ζῳδία ἐπὶ τε τῷ πρώτῳ
 παραλλήλῳ τῷ ἀναλογοῦντι τῷ ὀρίζοντι καὶ τῇ μεσημβρινῇ 25
 γραμμῇ καὶ τῇ ἐτέρᾳ γραμμῇ τῇ ἀναλογούσῃ τῷ ἰσημε-

AB O D

- 2 κατασκευάζομεν ABD. 4 περιλαβόν B corr. B³.
 5 τὸν θερινόν — σημεῖον om. O. 7 διὰ — ἐφ' ᾧ om. O.
 8 καὶ γράφονται O. 10 ἐν om. AOB add. B² vel 3.
 ἐποισάμην AO. 12 τετράμορον Hase. 13 ἡμῖν ABD
 ἡμην O. 14 τιθέμενος codices. 16] τὸν AB² τῶν B corr.
 B³. Ante ἐφάπτεσθαι lacuna aliquot litterarum A.
 πάντας codices : corr. Hase. 15 ἡγουν] ἡ B corr. B³.
 16 συνεπιλαμβάνοντο B. 17 ἐσημειούμην codices.
 19 ὁρᾶν] ὅταν O. 22 γοῦν] οὖν O. ἡ] καὶ D.
 23 Num πολλῶ leg. ? 24 τοῦ] τῷ ABO corr. B³.
 26 καὶ τῇ ἐτέρᾳ γραμμῇ om. O.

ρινῶ ὀρίζοντι. τούτου χάριν μὴ μόνον κατὰ τὰ ζώδια δεῖ
τέμνειν τὸν θερινόν, ὡς ἔφαμεν, ἀλλὰ καὶ κατὰ μοίρας ἢ
εἰς τριμοιριαῖα ἢ εἰς πενταμοιριαῖα διαστήματα κατὰ τὸ
μέγεθος τοῦ ὀργάνου ἡγουν ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ θερινοῦ,
5 ὡς λέλεκται. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον.

2. Οὐχ ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν ὀφείλουσι μερίζεσθαι τὰ
τοιαῦτα δωδεκατημόρια τοῦ ζωδιακοῦ ἵνα ὦσι μὲν ἄνισα,
ἔχωσι δὲ πρὸς ἀλλήλα τὴν ἀνήκουσαν ἀναλογίαν, ἀλλὰ διὰ
τινος μεθόδου. καὶ προσσχὲς ἀκριβῶς.

10 Ἐπεὶ γὰρ ἡ τῆς σφαίρας συνίζησις εἰς τοιαύτην ἦλθεν
ἀνάγκην ὥστε τὸν διὰ μέσου τῶν ζωδίων κύκλον ἔκκεντρον
διαγράψαι ἵνα δηλονότι τῶν μὲν δύο τροπικῶν κύκλων τοῦ
τε θερινοῦ καὶ τοῦ χειμερινοῦ ἐφάπτηται ἐκατέρου καθ'
ἐν σημείον, τὸν δὲ ἰσημερινὸν τέμνη κατὰ δύο σημεία, ὅπερ
15 ἄλλως οὐκ ἐνεχώρει γενέσθαι εἰ μὴ ὁ διὰ μέσου τῶν ζωδίων
κύκλος ἔκκεντρος κατεγράφη, διὰ τοῦτο καὶ εἰς ἄνισα πρῶ-
τον τέμνεται τεταρτημόρια ὑπὸ τῶν δύο διαμέτρων τῆς
τε ὀρθῆς καὶ τῆς πλαγίας. ἐπεὶ τοίνυν αὗται διάμετροί εἰσι
τῶν παραλλήλων κύκλων, τὸν ζωδιακὸν εἰς ἄνισα τεταρτη-
20 μόρια διεῖλον· ἄνισα δὲ οὐ καθόλου, ἀλλὰ τὰ μὲν τοῦ μείζο-
νος τμήματος τεταρτημόριά εἰσιν ἴσα ἀλλήλοις, τὰ δὲ τοῦ
ἐλάσσονος ἴσα μὲν αὐτοῖς ἀλλήλοις, ἐκείνοις δὲ ἄνισα. δηλον
δὲ ὡς καὶ τῶν λοιπῶν δωδεκατημορίων καὶ ἔτι τῶν ἐν αὐ-
τοῖς καταγραφομένων μοιρῶν εἰς τὸν ἐκτὸς καὶ μέγιστον
25 κύκλον τὸν ἀναλογοῦντα ὡς ὑπόκειται τῷ χειμερινῷ τρο-
πικῷ καθ' ἴσα διαστήματα διὰ στιγμῆς σημειουμένων καὶ
διὰ πῆχεως ἀπὸ τε τῶν τοιούτων σημείων ἐκάστου καὶ
πρὸς τὸ κέντρον τοῦ ὅλου ὀργάνου διαγομένων εὐθειῶν,
ἐνθα ἡ τοιαύτη εὐθεῖα ἐπὶ τοῦ διὰ μέσου ἐφάπτεται κύκλου,
30 ἐκέισε τῶν δωδεκατημορίων καὶ τῶν κατὰ ταῦτα μοιρῶν
μεριζομένων καὶ σημειουμένων διὰ στιγμῶν, ἄνισα μὲν
ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κύκλου ἡγουν τοῦ ζωδιακοῦ γενήσονται τὰ
τοιαῦτα διαστήματα, συγκρινόμενα δὲ πρὸς τὰ ἐκατέρωθεν
συστοιχοῦντα τούτοις ἴσα ἔσονται καὶ κατὰ τὴν προσήκου-
35 σαν ἀναλογίαν. ὅπερ ἔδει δεῖξαι.

3. Ματθαίου τοῦ Καμαριώτου.

Ὁ μὲν τεχνικὸς ἐνταῦθα ἀπὸ τῶν κατ' ἴσα διαστήματα
 σημείων ἐπὶ τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ διὰ τοῦ κέντρου αὐτοῦ
 ἐν τῷ ζῳδιακῷ τὰς τῶν ζῳδίων δεῖν γίνεσθαι λέγει κατα-
 τομάς· ἐμοὶ δὲ δι' ἀκριβείας ἐπὶ τινος ὀργάνου τὴν ἐπίσκεψιν 5
 ποιουμένῳ ὡς ἐνταῦθα ἐκτίθημι ἢ κατατομὴ αὐτῶν ἔχουσα
 εὐρηται. τὸ μὲν τοῦ Κριοῦ δωδεκατημόριον ἀπὸ σημείου
 τῆς κη^{ης} μοίρας τῆς περιφερείας τοῦ τεταρτημορίου τοῦ
 χειμερινοῦ τροπικοῦ τοῦ ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος ἐπὶ τὰ ἐπόμενα
 κατατέμνεται διὰ τοῦ κέντρου· τὸ δὲ τοῦ Ταύρου ἀπὸ σημείου 10
 τῆς νη^{ης} μοίρας τῆς αὐτῆς περιφερείας διὰ τοῦ κέντρου
 δέχεται τὴν κατατομὴν. αἱ δὲ λοιπαὶ λβ' περαίνουσαι ἐπὶ
 τοῦ πέρατος τῆς ὀρθίας γραμμῆς τῆς τῷ μεσημβρινῷ ἀνα-
 λογούσης τὸ τῶν Διδύμων ὀρίζουσι πέρας. καὶ οὕτως ἀπαρ-
 τίζεται τὸ ἐν τοῦ ζῳδιακοῦ τεταρτημόριον τὸ τοῦ ἐλάττο- 15
 νος τμήματος τοῦ ἡμικυκλίου. πάλιν ἀπὸ τῆς λγ^{ης} μοίρας
 τῆς περιφερείας τοῦ τεταρτημορίου τοῦ χειμερινοῦ τρο-
 πικοῦ τοῦ ἀπὸ τῆς ὀρθίας γραμμῆς ἄνωθεν τῆς ἀναλογούσης
 τῷ μεσημβρινῷ ἐπὶ τὰ ἐπόμενα διὰ τοῦ κέντρου αὐτοῦ ἢ
 ὀφειλομένη τῷ Αἰγοκέρῳ γίνεται κατατομή. ἀπὸ δὲ 20
 σημείου τῆς ξγ^{ης} μοίρας τῆς περιφερείας τῆς αὐτῆς διὰ
 τοῦ αὐτοῦ κέντρου ἢ ὀφειλομένη χώρα τοῦ Ὑδροχόου ἀπο-
 λαμβάνεται. αἱ δὲ λοιπαὶ κζ' μοῖραι εἰς τὸν ὀρίζοντα περαί-
 νουσαι τὴν προσήκουσαν διάστασιν τοῖς Ἰχθύσιν ὀρίζουσι.
 καὶ οὕτω καὶ τὸ λοιπὸν ἀπαρτίζεται τεταρτημόριον τὸ τοῦ 25
 μείζονος τμήματος τοῦ ἡμικυκλίου τοῦ ζῳδιακοῦ. ἀπὸ
 τῶν δύο δὲ τούτων τεταρτημορίων δηλα καὶ τὰ κατὰ τὰ
 λοιπὰ β'. τὸ γὰρ μείζον τῷ μείζονι πάντα πάντως ἴσον
 καὶ τὸ ἔλαττον τῷ ἐλάττονι ὥστε καὶ ἡ ἐν αὐτοῖς κατατομὴ
 ἴση πάντῃ τῇ ἐν ἐκείνοις. οὕτω μοι ἐπὶ τοῦ ὀργάνου εὐρηται 30
 σκεπτομένῳ· ποτέρα δὲ τῶν δύο κατατομῶν ἔχεται μᾶλλον
 τῆς ἀκριβείας ἢ πείρα πάντως ἔσται διδάσκαλος.

4. Ἰστέον ὅτι εἰ κατὰ εἰκοσάμοιρον διαγράψεις τοὺς
 παραλλήλους, γενήσονται σοι δέκα μοίρας ε'. μετὰ δὲ τὸ
 καταγράψαι τοὺς τε τῷ ὀρίζοντι παραλλήλους ἢ παραλλή-
 λους τῷ ἱσημερινῷ τοὺς τε καθ' ἐκάστης ἐγκλίσεως ὀρί-
 5 ζοντας, ἐπίθες ἵτιν ἐν τῇ ἐκτὸς χώρα τοῦ χειμερινοῦ τρο-
 πικοῦ τῇ καταλειφθείσῃ ἣν διαιρέσεις δυσὶ διαμέτροις ταῖς
 προρρηθείσαις, ἕκαστον δὲ τῶν τεταρτημορίων διαιρέσεις
 εἰς 3'. τούτων γεγονότων γράψον καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ ἀστρο-
 λάβου τύμπανα κατὰ διαφόρους ἐγκλίσεις.
- 10 Τὴν δὲ τῶν ὥρων σημείωσιν οὕτως ποιήσεις. διαιρετέον
 τῶν τριῶν κύκλων τοῦ τε χειμερινοῦ καὶ θερινοῦ καὶ ἱση-
 μερινοῦ ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα τμήματα ἰβ' ἴσα καὶ διαληφθεισῶν
 γραμμῶν ἀπὸ τοῦ χειμερινοῦ ἐπὶ τὸν θερινὸν γράψον περι-
 φερείας κύκλου διικνουμένας διὰ τῶν ὁμοταγῶν σημείων
- 15 τούτων δηλαδὴ τῶν τριῶν κύκλων ἔνθα διήρηνται καὶ τὰς
 μεταξὺ τούτων σημειουμένας γράψον πρώτην καὶ δευτέραν
 καὶ ἐφεξῆς μέχρι τῶν ἰβ' ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ ἱση-
 μερινοῦ.

O (post secundum capitulum)

- I/2 haec non intellego. I διαγράψης O. 4 ὀρίζοντα O.
 II ἱσημερινοῦ] μοιρῶν O. 12 Post τμήματα add. εἰς
 O. 14 κύκλους διικνουμένους O. 15 διήρηνται O.
 16 σημειουμένων O.

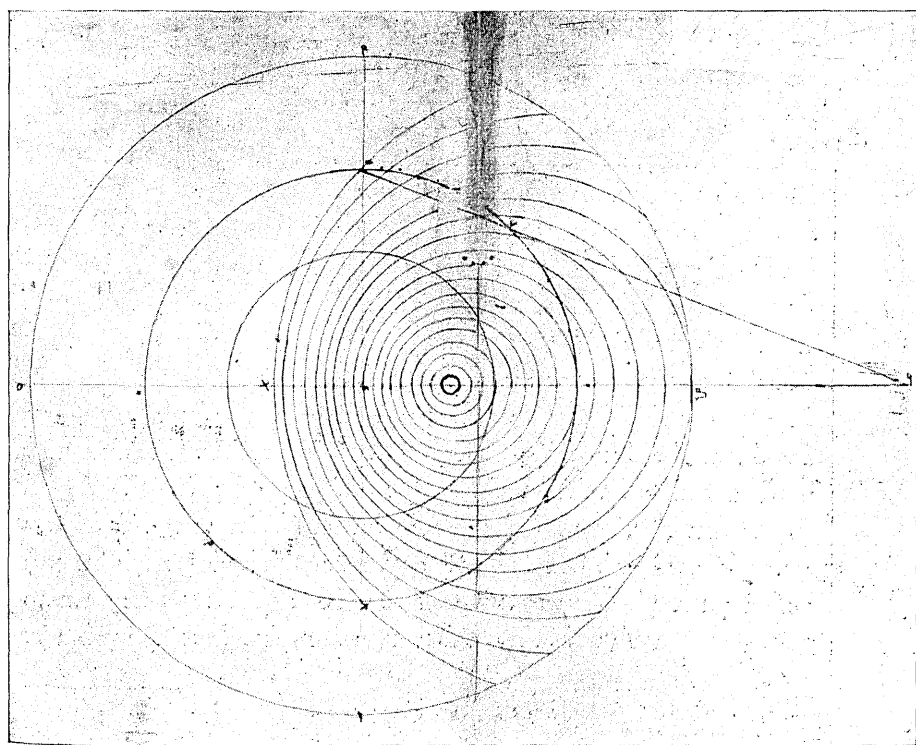
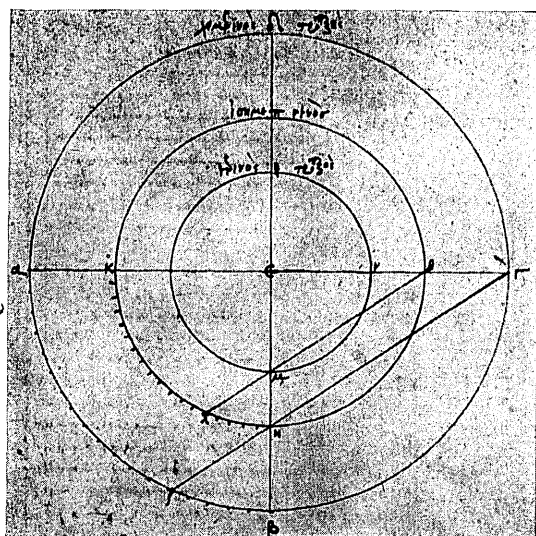

Fig. 1 et 2 : les trois cercles et les parallèles.
Nicéphore A.

4. Ἰστέον ὅτι εἰ κατὰ εἰκοσάμοιρον διαγράψεις τοὺς παραλλήλους, γενήσονται σοι δέκα μοίρας ε'. μετὰ δὲ τὸ καταγράψαι τοὺς τε τῷ ὀρίζοντι παραλλήλους ἢ παραλλήλους τῷ ἰσημερινῷ τοὺς τε καθ' ἐκάστης ἐγκλίσεως ὀρίζοντας, ἐπίθες ἵτυν ἐν τῇ ἐκτὸς χώρα τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ τῇ καταλειφθείσῃ ἣν διαιρέσεις δυσὶ διαμέτροις ταῖς προρρηθείσαις, ἕκαστον δὲ τῶν τεταρτημορίων διαιρέσεις εἰς γ'. τούτων γεγονότων γράψον καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ ἀστρολάβου τύμπανα κατὰ διαφόρους ἐγκλίσεις.
- 10 Τὴν δὲ τῶν ὥρων σημείωσιν οὕτως ποιήσεις. διαιρετέον τῶν τριῶν κύκλων τοῦ τε χειμερινοῦ καὶ θερινοῦ καὶ ἰσημερινοῦ ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα τμήματα ἰβ' ἴσα καὶ διαληφθεισῶν γραμμῶν ἀπὸ τοῦ χειμερινοῦ ἐπὶ τὸν θερινὸν γράψον περιφερείας κύκλου δικνουμένας διὰ τῶν ὁμοταγῶν σημείων
- 15 τούτων δηλαδὴ τῶν τριῶν κύκλων ἔνθα διήρηνται καὶ τὰς μεταξὺ τούτων σημειουμένας γράψον πρώτην καὶ δευτέραν καὶ ἐφεξῆς μέχρι τῶν ἰβ' ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ ἰσημερινοῦ.

O (post secundum capitulum)

- 1/2 haec non intellego. I διαγράψης O. 4 ὀρίζοντα O.
 II ἰσημερινοῦ] μοιρῶν O. 12 Post τμήματα add. εἰς O.
 O. 14 κύκλους δικνουμένους O. 15 διήρηνται O.
 16 σημειουμένων O.

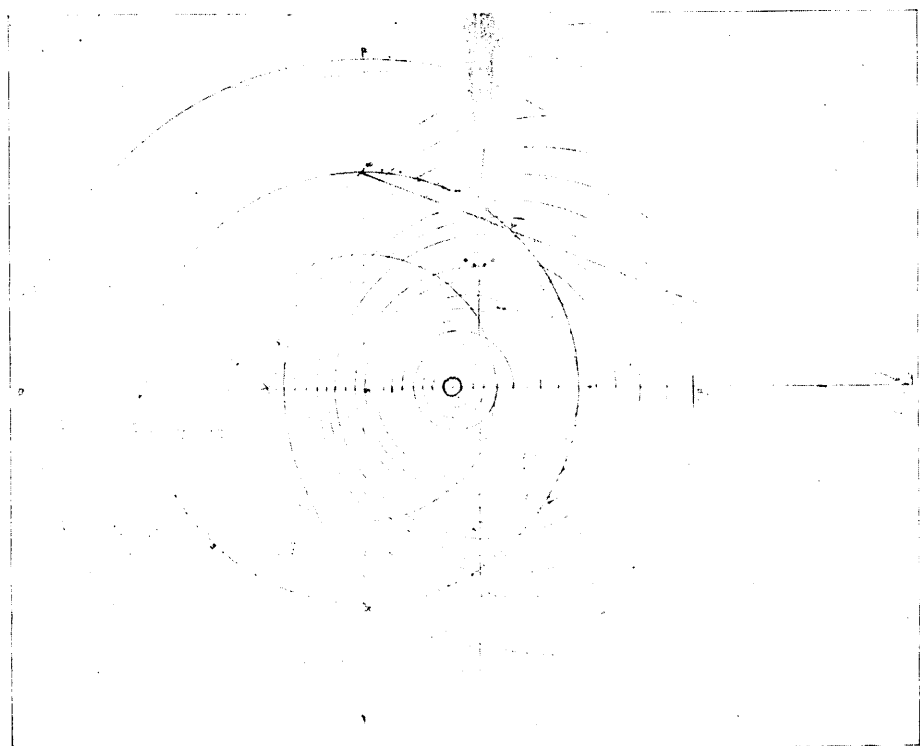
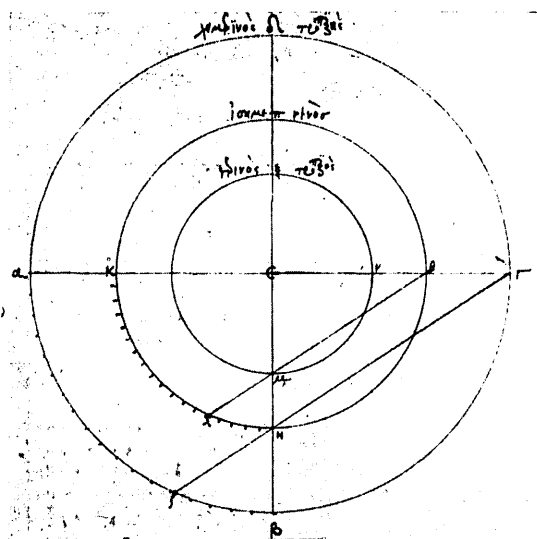

Fig. 1 et 2 : les trois cercles et les parallèles.
Nicéphore A.

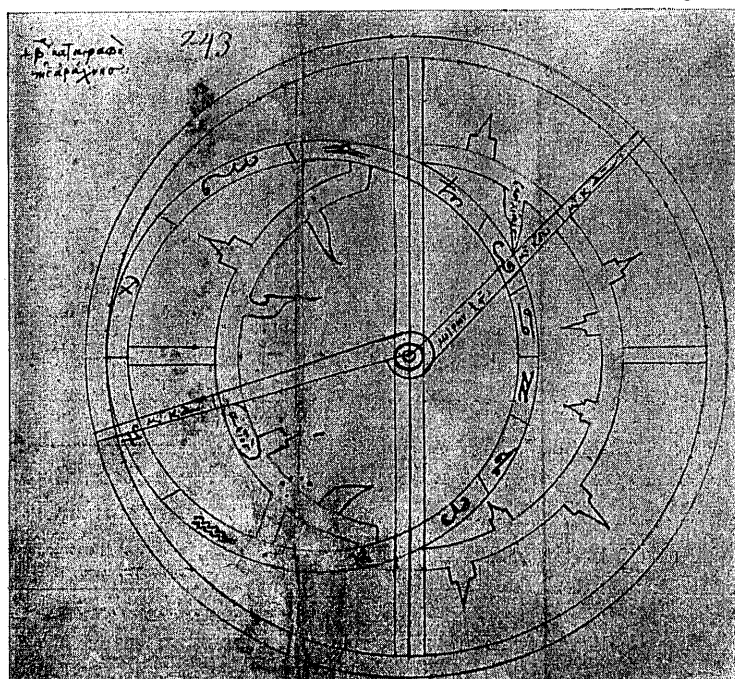
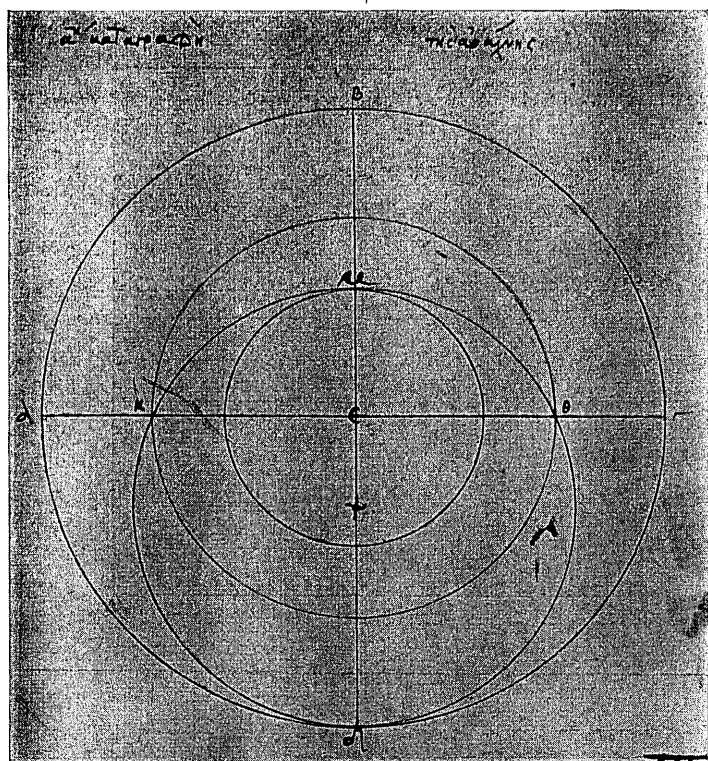

Fig. 3 et 4 : l'araignée. Nicéphore A.

II. Nicéphore Grégoras.

B

Σ]ὲ δέ, ὦ βέλτιστε, ἥκιστα μοι χρήναι θαυμάζειν δοκεῖ
εἰ βιβλίον ἐκδεδωκόσιν ἡμῖν ἐκ πολλοῦ περὶ τοῦ πῶς δοθέν-
τος μεγέθους οὐτινοσοῦν ἀστρόλαβον εἴτις ἐν ἐπιπέδῳ
βούλοιο κατασκευάζειν οἴκοθεν ἐκ τοῦ ῥάστου καὶ μὴ
τοῖς πάλαι τύποις ἐμμένειν καὶ ἀλλοτρίοις χρήσθαι κανό- 5
σιν ἀεὶ κατὰ τοὺς τῶν σκυτέων καὶ χυτρέων ἀμαθεστέρους
οἱ καθάπερ κανόνας τοὺς τῶν διδασκαλικῶν ἔργων ἔχοντες
τύπους τούτοις ἀεὶ τὰ οἰκεῖα παραμετροῦντες συντιθέασι
μηδὲν μηδαμῇ παρεξίεναι τολμῶντες μήτ' εἰς μήκος μήτ'
εἰς μέγεθος ὁπωσοῦν, ἔπειτά σοί γε καὶ αὐτῷ βουλευομέ- 10
νω μαθεῖν καὶ λογικὰς ἀποδείξεις ἐζητηκότι πρὸς τούτοις
διὰ τὸ εὐμαθέστερον ἀπόκρισις ἥκιστα πῶς γέγνηται μία
μὲν οὐδεμία, ἀλλὰ πολὺν τινα χρόνον σιγῇ θύοντες ἡμεῖς
διηγάγομεν. θαυμάζειν δ' οὖν μάλιστά σε χρεῶν ὅτι μυρίαις
διεζωσμένον τὴν κεφαλὴν ἀλγηδόσιν ἔπειτα γλῶτταν παρέ- 15
χειν ὅπως ποτέ σοι νῦν γοῦν ἐξεγένετο. εἰ μὴ γὰρ σοῦ γε
καὶ τῆς σῆς φιλίας ἔνεκα, διὰ γοῦν τὸν πάντα ἄριστον βα-
σιλέα μάλα τοι σφόδρα πρὸς τοῦργον ἡμᾶς συνωθήσαντα
ἐχρῆν δὴ τὸν ἐρμηνέα λόγον εὐθύς ἀπαντᾶν. ἀλλ' ἦσαν
ἄρα ἐμποδῶν ὅποσα κατὰ κεφαλῆς ὡς ἔφην τῆς ἐμῆς ὡς 20
εἴωθεν ὀρχεῖται νοσήματα. οἶσθα δὲ καὶ ἄλλως σοφός γε
ὢν ὡς ἔνιοι δοξοσοφοῦντες μὲν καὶ μέγα φρονεῖν ἐκ τοῦ
μηδαμῇ φρονεῖν ἐπείγόμενοι, ἔπειτα οἴκοθεν ἀχορήγητοι

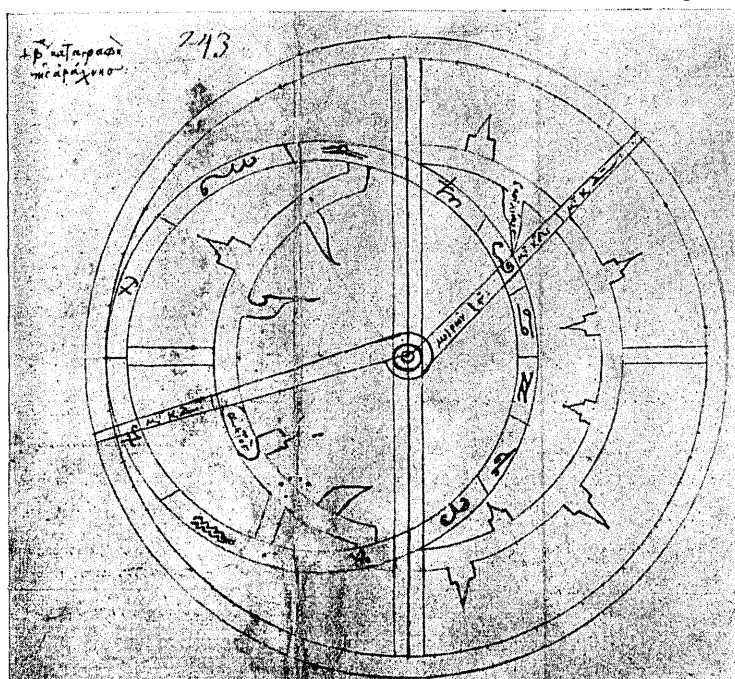
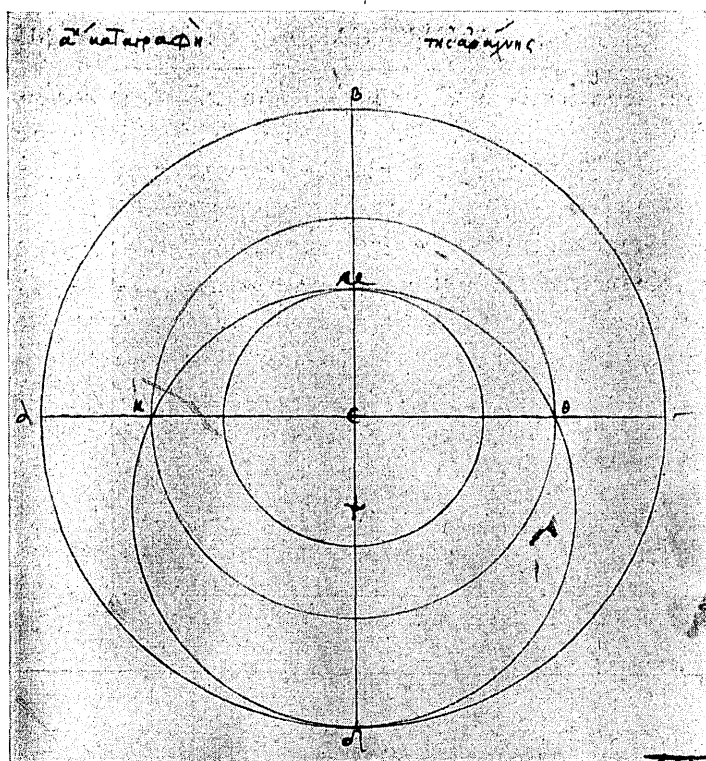

Fig. 3 et 4 : l'araignée. Nicéphore A.

II. Nicéphore Grégoras.

B

Σ] ἐ δέ, ὦ βέλτιστε, ἥκιστα μοι χρῆναι θαυμάζειν δοκεῖ
εἰ βιβλίον ἐκδεδωκόσιν ἡμῖν ἐκ πολλοῦ περὶ τοῦ πῶς δοθέν-
τος μεγέθους οὕτινοςοῦν ἀστρολάβον εἴ τις ἐν ἐπιπέδῳ
βούλοιτο κατασκευάζειν οἴκοθεν ἐκ τοῦ ῥάστου καὶ μὴ
τοῖς πάλαι τύποις ἐμμένειν καὶ ἀλλοτρίοις χρῆσθαι κανό- 5
σιν ἀεὶ κατὰ τοὺς τῶν σκυτέων καὶ χυτρέων ἀμαθεστέρους
οἱ καθάπερ κανόνας τοὺς τῶν διδασκαλικῶν ἔργων ἔχοντες
τύπους τούτοις ἀεὶ τὰ οἰκεία παραμετροῦντες συντιθέασι
μηδὲν μηδαμῇ παρεξιέναι τολμῶντες μήτ' εἰς μήκος μήτ'
εἰς μέγεθος ὅπωςοῦν, ἔπειτά σοί γε καὶ αὐτῷ βουλευομέ- 10
νω μαθεῖν καὶ λογικὰς ἀποδείξεις ἐζητηκότι πρὸς τούτοις
διὰ τὸ εὐμαθέστερον ἀπόκρισις ἥκιστα πῶ γεγένηται μία
μὲν οὐδεμία, ἀλλὰ πολὺν τινα χρόνον σιγῇ θύοντες ἡμεῖς
διηγάγομεν. θαυμάζειν δ' οὖν μάλιστά σε χρεῶν ὅτι μυρίαίς
διεζωσμένον τὴν κεφαλὴν ἀλγηδόσιν ἔπειτα γλῶτταν παρέ- 15
χειν ὅπως ποτέ σοι νῦν γοῦν ἐξεγένετο. εἰ μὴ γὰρ σοῦ γε
καὶ τῆς σῆς φιλίας ἔνεκα, διὰ γοῦν τὸν πάντα ἄριστον βα-
σιλέα μάλα τοι σφόδρα πρὸς τοῦργον ἡμᾶς συνωθήσαντα
ἐχρῆν δὴ τὸν ἐρμηνεῖα λόγον εὐθὺς ἀπαντᾶν. ἀλλ' ἦσαν
ἄρα ἐμποδῶν ὅποσα κατὰ κεφαλῆς ὡς ἔφην τῆς ἐμῆς ὡς 20
εἶωθεν ὀρχεῖται νοσήματα. οἶσθα δὲ καὶ ἄλλως σοφός γε
ὢν ὡς ἔνιοι δοξοσοφοῦντες μὲν καὶ μέγα φρονεῖν ἐκ τοῦ
μηδαμῇ φρονεῖν ἐπειγόμενοι, ἔπειτα οἴκοθεν ἀχορήγητοι

μένοντες ἐς ὅσα τοὺς λόγους τῶν ὄντων ἀναπτύσσειν δύναν-
 ται οὐδὲ τοῖς ὅσοι κόποις τοῖς ἰδίοις καὶ ἅμα σοφωτέραις
 τισὶν ἐπινοίαις εὐρεταὶ τῶν τοιούτων καθίστανται διδόναι
 θέλουσιν οὔτε γλῶτταν ἀμειβομένην ἀξίας τὰς χάριτας οὔτε
 5 γνώμην τοῦ βασκαίνειν καὶ λαιδορεῖν ὑπερόριον, ἀλλ' ἴδιον
 ἡγνεται κέρδος εἰ ἐν οὐκ εἰδόσιν ἀντίπαλον εἰσενεγκόντες
 γλῶτταν θηράσαιντο δόξαν οὐκ οὔσαν μὲν, νομιζομένην
 δ' οὖν. εἶναι γὰρ καὶ τοῦτο περὶ τὰς πόλεις τὸ νόσημα καλιν-
 δούμενον καὶ βλάπτον ὅταν μηδαμῇ κανόνες ἐπιστήμης ταῖς
 10 τῶν τηνικαῦτα παρόντων ἀκοαῖς τὴν ἰσχὺν ἐρείδειν δύναν-
 ται· ὁ γὰρ οὐκ εἰδὼς ἐν οὐκ εἰδόσιν, ὥς φησι Πλάτων,
 πιθανώτερος φαίνεται τοῦ εἰδότος. κἀντεῦθεν καὶ ὄκνος
 εἰς τοῦργον μάλα σφοδρὸς περιγέγονεν ἡκιστα βουλο-
 μένω τὴν οἰκίαν σπουδὴν τοῖς οὕτω βασκαίνουσιν αὐτό-
 15 χρημα γεωργεῖν, ἀλλ' ἀρκεῖν οἰομένω πρὸς εὐθυμίαν ἐμοὶ
 συνειδότη τοὺς λόγους ἐς τὴν τῆς ἀληθοῦς ἀρμονίας ῥυθμί-
 ζοντι στάθμην. ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τῇ τοῦ σοφωτάτου καὶ πάντ'
 ἀρίστου βασιλέως γενομένη πρὸς ἡμᾶς σῆ τε παρακλήσει
 κἀκείνου ξυνωθήσει καθάπερ τισὶ κέντροις καὶ μᾶστιξι
 20 παραπεπηγυῖαις τοῦμόν ξυνειδὸς οὐδαμῇ ξυνεχωρεῖτο κα-
 θεύδειν ὅσον ἀνθρωπίναις φύσεσιν τε καὶ τέχναις ἀλώσιμον
 γένοιτ' ἂν ξυντέθειται καὶ ἡμῖν ἐνταυθοῖ. τὸ γὰρ φύσεως
 ζητεῖν ὑπερόρια σοφοῖς ἀνδράσιν ἡκιστ' ἂν εἴη θεμιτόν,
 ὅτι μὴ οἷς ἀκαίρως ὑπὲρ φαύλης δόξης ὥς γε εἴρηται φι-
 25 λονεικεῖν ἐπὶ τῶν βαναύσων ὄχλων καὶ δημοτικῶν, ἀλλὰ
 τούτους μὲν ἔαν ταῖς οἰκείαις ἀνοίαις συμφθείρεσθαι, οἷον
 δὴ ποιῶ καὶ αὐτὸς καθάπερ προβλής ἀτίνακτος ἐκ τῆς
 παραλίου γαλήνης τῶν τῆς τοιαύτης θαλάττης καταγελῶν
 ῥοθίων καὶ φλοίσβων· σὺ δὲ τῷ οὕτως τῆς ψυχῆς βεβηκότι
 30 μάλα τοι ἡδρασμένος ἔχου τῶν ἀρχετύπων κανόνων οὕς
 φύσις τε ἐξεῦρε καὶ οἱ πάλαι καλῶς συνειληχότες σοφοὶ τοῖς

8 περί] παρά cod.

ξυνεχωρεῖτο cod.

ἀννοίας cod.

14 οἰκεί cod.

25 ἄλλους cod.

20 ξυνειδὸς cod.

26 ἔαν cod.

ὀψιγόνους αἰὲ παραπέμπουσιν. οἶσθα γὰρ καὶ τὸν τὰ πάντα
 ὅσα διοικεῖται τῇ φύσει φιλοπόνως ἀνεξήτηκότα δαιμόνιον
 Ἀριστοτέλην πολλαχῇ μὲν τῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων τὴν
 οἰκείαν ἀσθένειαν γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ξυνομολογοῦντα, πολ-
 λαχῇ δὲ καὶ μεθύουσιν ἐοικότα ξυντιθέμενον ἐξ ἀπορίας τοῦ 5
 τέχνη δύνασθαι περιφέρειν ἐντελῇ τὸν τῆς ἀποδείξεως
 λόγον οἷον ἀμβλωθρίδιά τινα γαστρός ἀτονούσης κυήματα
 καὶ οἷον τὸν τῆς Σεμέλης φασὶν οἱ μῦθοι Διόνυσον ὅποτε
 διοπετέσι βληθεῖσα κεραυνοῖς ἐκείνη πρὶν οἰκονομηθῆναι
 τὸν τῇ γαστρὶ νομιζόμενον χρόνον ἀτελῇ τὸν τόκον ἐξέρρηξε· 10
 καὶ ταῦτα μὲν ἐν ἄλλοις εἴρηται τε καὶ εἰρήσεται ἡμῖν·
 νῦν δ' ἵνα καὶ ἃ μοι πρὸς ἀνάμνησιν ἦλθεν ἐκείνων ἐκ τοῦ
 προχείρου σοι προδείην, φησὶν ἐκεῖνος ἐν τοῖς περὶ τῶν
 οὐρανίων λόγοις ὡς τὸ περὶ τῶν τοιούτων ἐξετάζειν
 ὧν οὐκ εὐπόριστον ἢ κατάληψις οὐδ' ὑπ' αἰσθήσεως ὅπως- 15
 οὖν χορηγείται, οὐ μᾶλλον αἰτίαν νέμειν θρασύτητος
 χρῆ ἢ τιμῆς τινος καὶ αἰδοῦς ἄξιον οἶεσθαι. διὰ γὰρ τὸ
 πρὸς φιλοσοφίαν πρόθυμον καὶ τὸ μικρόν τι πρὸς τὰ τοιαῦτα
 εὐπορεῖν ἀγαπᾶν χρῆ. καὶ τοῖς μετεωρολογικοῖς δ' ὁμοίως
 ἐπὶ τῶν ἀφανῶν καὶ ἀλήπτων τῇ αἰσθήσει φησὶν, ὅποια 20
 τὰ κατὰ τοὺς κομήτας καὶ ὅσα τῶν φαινομένων τοιαῦτα,
 νομιστέον εἶναι τὸν λόγον ἱκανὸν ἐὰν τὸ δυνατόν ἔχῃ καὶ
 μὴ εἰς ἀδύνατον περαίνει. ὅστις γοῦν εἴτε τοὺς πάλαι βλέπων
 ἐκείνους εἶθ' ἡμᾶς νῦν τὸν προσήκοντα λόγον προβεβλη-
 μένους θεμέλιόν τινα καὶ κρηπῖδα τῶν ζητουμένων καὶ 25
 πρὸς πέρας τὴν ἀπόδειξιν ἄγοντας ἀδύνατον μὲν ἦκιστα
 πάντων οὐδέν, εὐλογον δὲ καὶ ἀναντίρρητον, ἔπειτα κατὰ
 τὸν ὁμηρικὸν ἐκείνον Θερσίτην ἀμετροεπῇ τινα θόρυβον
 εἰσάγων καὶ ἀκοσμίαν οὐ μάλα αἰδεῖται τὴν αὐτὸς αὐτοῦ
 μετὰ τῆς ἀμαθίας βασκανίαν φαυλίζων, οὗτος εἴτ' ἐχθρὸς 30
 τις εἴη προφανής, εἴτε φίλος μὲν ὁ φαινόμενος, ἐχθρὸς δ'
 ὁ τὸν φίλον ἐνδεδυμένος, καθάπερ οἱ ἐν τοῖς δράμασι τὸν

8 τὸν] τὴν cod. 14 Post ὡς add. τῶν cod., expunxit
 m¹ ut videtur. 19 μετεωρολογικοῖς cod. 30 βασανίαν cod.

14 *De caelo*, II, 12, 291 b 25.

19 *Meteor.*, I, 7, 344 a 5.

Ἀτρέα καὶ Θυέστην καὶ εἴ τις ἕτερος, ἐκείνο τὸ Γωβρύου
 τοῦ Πέρσου λαμπρῶς ἀκούσεται καὶ αὐτός· ἐρρέτω φίλος
 σὺν ἐχθρῷ ὁ φαινόμενος μὲν, ὦν δὲ καὶ † μάλα μάλιστα.
 εἰ μὲν γὰρ ἄκων ἐξ ἀμαθίας φιλονεικεῖν οὐκ ὀκνοίη, κακισ-
 5 τέον μὲν τὴν ἄνοιαν τᾶνδρός, αὐτὸν δ' ἄξιον οἴκτου τινὸς
 οἰητέον καθάπερ τοὺς μαινομένους οἱ τῶν οἰκείων οὐκ αἰσ-
 θάνονται γενόμενοι σαρκῶν· εἰ δ' ἐκὼν ἐκ φιλαυτίας ἀναισχυν-
 τοίη κατάρας ἡγητέον ἄξιον ἐκείνον ξὺν τῇ ἀναιδεΐᾳ. χρεῶν
 γὰρ δυοῖν θάτερον ἢ μανθάνειν ἅπερ ἦκιστ' οἶδεν ἢ μὴ
 10 λοιδορεῖν ἅπερ ἦκιστ' οἶδεν. σκοπὸς γὰρ λόγου τε παντὸς
 καὶ πράξεως ἀπάσης κακεῖνα βούλεσθαι δρῶντί τε πάντα
 καὶ λέγοντι νομίζεται, οὐκ ἐκείνο δήπου γε περαίνειν ἀπλῶς
 ὃ λέγειν τε καὶ δρᾶν νομίζεται, ἀλλ' ἐκείνο πάντως οὐ
 ἔνεκα λέγει τε καὶ δρᾷ ὃ λέγει καὶ δρᾷ. οἶον τῷ ἀνδρὶ αὐτο-
 15 ποιῷ οὐ χαλκεύειν τε καὶ τῷ τοιούτῳ θέλειν ἔπεισι πυρὶ
 προστετηκέναι, ἀλλὰ τὸν ἀνδριάντα πρὸς τὴν ἀρμόττουσαν
 μίμησιν ἐνεγκεῖν. καὶ τῷ ναυπηγῷ οὐ πελέκει καὶ πρίονι
 καὶ τῷ δρυοτομεῖν προσταλαιπωρεῖσθαι, ἀλλὰ τὴν ὀλκάδα
 πλεῖν ἀκριβῶς καὶ ὡς ἢ χρεία ζητεῖ. εἰ δ' οὖν παρελθὼν
 20 μοι λεγέτω τις πῶς πανταχῇ τῆς στάθμης εὐθείας οὔσης
 οὐ κατὰ στάθμην ὀρῶνται γινομένης τῷ ναυπηγῷ τὰ πλευρὰ
 τῆς νεὼς οὐδ' αὖ καθ' ἡμικύκλιον ἀκριβές, ἀλλ' ἐκπέφευγε
 τοὺς ὅρους ἀμφοῖν διὰ τὴν τῶν ἀποβαινόντων κατάσσιασιν
 καὶ τοῦ σκοποῦ τὴν χρείαν, πῶς δὲ καὶ τῶν ὑδρολογίων τὰ
 25 πρὸς ἀνίσους τομὰς διαιρούμενα τῶν καθ' ὥραν διαστημάτων
 εἰσὶν ἀκριβέστερά τε καὶ σύμφωνον ἔχει τὸ πέρασ τῷ ζητου-
 μένῳ σκοπῷ μᾶλλον αὐτὰ ἢ τὰ πρὸς ἴσους. ξυννενοηκόσι
 γὰρ τοῖς τῆς ἐπιστήμης ἐφευρεταῖς ὡς ἐν μὲν ἀρχαῖς τὸ
 ὕδωρ διὰ βάρος ρεῖ μᾶλλον ἢ χρή, ἐν δὲ τοῖς πέρασιν ἔλατ-
 30 τον ἢ χρή, καὶ ὁ ἥλιος ἐν μὲν ἀνατολαῖς καὶ δύσεσι μᾶλλον
 ἢ κατὰ τῆς ὥρας μέτρον κινεῖσθαι δοκεῖ, ἐν δὲ μεσημβρίᾳ
 ἦττον ἢ κατὰ τὸ μέτρον, τῇ ἀνισότητι πρὸς τοῦργον χρήσασ-
 θαι ἔγνωσται δεῖν τῆς ἰσότητος μᾶλλον πρὸς τὸν τῆς χρείας

3 † textus corruptus esse videtur : fortasse pro καὶ μάλα leg.
 κακόνους. 10 τε] τό cod. 11 παντι cod. 13 λέγει cod.

18 τῷ] τό cod.

19 εἰ fortasse corruptum.

ἀγούσῃ σκοπόν. ἴδοις δ' ἂν καὶ τὰς τῶν ζωδίων καταγραφὰς οὐχ ὁμοίαν τῇ σφαιρικῇ τὴν ἐπίπεδον λαμβανούσας πρὸς τῶν διδασκάλων καὶ τῆς τέχνης. ἀρχαὶ γὰρ ἐν τούτοις αὐτόπιστοί τε καὶ ἀναπόδεικτοι ἢ ὅλως οὐκ εἰσιν ἢ ἡμῖν ἀνθρώποις οὖσιν οὐκ εἰσιν. ἀναδρομὴν δὲ ἐκ τοῦ τέλους 5 καὶ τῶν ἀποβαινόντων ἐς ἀρχὴν οἱ πλείους τῶν πάλοι δρώντες σοφῶν ἐν ταῖς πολὺ τὸ δύσληπτον ἐχούσαις τέχναις καὶ ἐπιστήμας τὸ ἱκανὸν ἔχειν οἴονται. καὶ τοῦτ' ἔστι ὃ καὶ Ἀριστοτέλει τῷ πάνυ δοκεῖ αἰσθησιν μὲν ταῖς ἐμπειρίας παρέχειν ἰσχύν, ταύτας δέ γε τῶν ἀρχῶν πρὸς ἐπισ- 10 τήμην γίνεσθαι παραπομποὺς συγγυμνασθείσας τῷ χρόνῳ κακὰ τῶν μερικῶν καὶ κατ' ἕκαστα γνωριμωτέρων τῇ αἰσθήσει καὶ αὐτοπίστων ὄντων συλλεξαμένας τῶν ἡκιστα φαινομένων ἀναλόγους τὰς εἰκασίας ἐπιστήμην τινὰ ποιεῖν καὶ τέχνης ἀρχήν. τὸ γὰρ τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοις 15 ἴσα εἶναι, οὐχ ὥς οἴκοθεν καὶ κατὰ τὸ αὐτόματον φθεγξαμένης τῆς φύσεως γέγονεν, οὐ γὰρ λάλος ἡ φύσις, ἀλλ' ὅτι γέγονεν εἰς φύσιν ἀρχὴν ἀνατρέχειν δοκεῖ. τῆς γὰρ φύσεως πρὸς γένεσιν τῶν ἐν κόσμῳ ῥεούσης, ὁ χρόνος ἡρέμα καὶ κατὰ μικρὸν βασανίζων τὴν τῶν ἀνθρώπων 20 αἰσθησιν ἔργοις ἔδειξεν αὐτὸ εἶναι τοιοῦτον κάπειτα εἰς ἀρχὴν ἀναχθὲν ἐκ τοῦ τέλους ἐπιστήμης ἔδοξεν ἀρχὴ καὶ ρίζα φυσική. ὅθεν καὶ ἀξιώματα τοῖς σοφοῖς ὠνόμασται τὰ τοιαῦτα· μᾶλλον γὰρ εἰσιν ἀξιόπιστα καὶ πᾶσιν ὁμολογούμενα τὰ τοιαῦτα περιφανῶς ἢ τὰ ἐξ ἀφανῶν καὶ ἀλήπτων 25 ἀρχόμενα ταῖς αἰσθήσεσιν, ἐκεῖνα δὴ λέγω ἃ καὶ κοσμικῆς χλεῦς δεδώκασιν ἀφορμὰς τοῖς οὐκ ἄνευ σκωμμάτων ἐπιούσι δικασταῖς τῶν τοιούτων, οἷον οἱ ὅροι καὶ τὰ αἰτήματα, ἃ εἰ μὴ ὁ διδασκόμενος τῇ τοῦ διδάσκοντος συγχωρεῖν ἐθέλοι τυραννίδι, οὐκ ἂν ποτ' ἔχοι λέγειν οὐδὲν ὁ διδάσκων. 30 καὶ ἵνα τοὺς πλείους ἐάσω, φησὶ διασύρων ὁ σοφιστὴς

5 ἀναδρομὴν cod. 12 γνωριμωτέραν cod. : corr. m¹.
 16 καί] αἰ cod. 18 ἀρχήν: fort. ἀρχή legendum. 20 κατὰ]
 μετὰ cod. 21 αὐτοῖς cod. 24 ἀξιόπιστοις cod.

9 Cf. *Anal. pr.*, 30, 46 a 17, *post.*, 19, 100 a 5, *Metaph.*, I, 1, 980 a 1.

Λουκιανὸς ὡς ἡ θαυμαστὴ γεωμετρία τὰ ἐν ἀρχῇ ἀλλό-
 κοτά τινα αἰτήματα αἰτήσασα συγχωρηθῆναι αὐτῇ, ἀξιώ-
 σασα γραμμὰς ἀπλατεῖς καὶ σημεία τινα ἀμερῇ μηδὲ συστή-
 ναι δυνάμενα καὶ τοιαῦτα ἅττα ἐπὶ σαθροῖς τοῖς θεμελίοις
 5 οἰκοδομεῖ καὶ ἀξιοῖ εἰς ἀπόδειξιν ἀληθῆ λέγειν ἀπὸ ψευδοῦς
 τῆς ἀρχῆς ὀρμωμένη. καὶ Ἀριστείδης δὲ ὁ πάνυ τὸ
 τὰ ζητούμενά φησιν ὡς ὁμολογούμενα ἐπιτίθεσθαι γέλως.
 ἀλλὰ καὶ Πλούταρχος ἡ μεγίστη γλῶσσα καὶ γνώσις τῶν
 ἐλληνίδων, τάδε περὶ τῶν τοιούτων φησί· τὸ μὲν ἀδελφούς
 10 καὶ παῖδας ἀναιρεῖν ὥσπερ οἱ γεωμέτραι τὰ αἰτήματα λαμ-
 βάνουσιν οὕτω συνεχωρεῖτο πάλοι κοινόν τι νομιζόμενον
 αἴτημα καὶ τυραννικὸν ὑπὲρ ἀσφαλείας. πάντες γὰρ οὗτοι
 περιφανῶς ὥσαν αἰτίων οὐ πάνυ γνωστῶν ταῖς αἰσθήσεσι
 κατηγοροῦσι τῶν τοιούτων ἀρχῶν τῆς γεωμετρίας. καὶ
 15 Πλάτων δ' αὐτὸς οὐκ ὀκνεῖ διορίζεσθαι μὴ δεῖν ἐπὶ τῶν
 μεγίστων τέχνην ζητεῖν ἀσφαλῇ ἀνεφίκτου τῇ φύσει τοῦ
 πράγματος ὄντος ὡς τὰ πολλά. συνδοκεῖ γε μὴν καὶ Πτο-
 λεμαίῳ τῷ πάνυ τουτὶ καὶ πᾶσι τοῖς τὸν ὅμοιον βαδίζουσι
 20 τρόπον τῆς μαθηματικῆς, συνδοκεῖ δ' οὐχ ἦττον καὶ Πυθα-
 γόρα καὶ τοῖς ἐκ Πυθαγόρου τὴν διαδοχὴν παρασχοῦσι
 τῷ χρόνῳ. ἀναγκαζόμενοι γὰρ κάκεῖνοι πολλάκις ὅπη μὴ
 τὰ τῆς τέχνης ῥαδίως συντρέχειν ἰσχύει τοῖς κατὰ φύσιν
 οὐ μόνον ἀ τοῖς μαθηματικοῖς συγχωρεῖται τοῦ γε ἔγγιστα
 καθ' ὅσον ἐφικτὸν στοχαζομένοις, ἀλλὰ καὶ ἀ μὴ συγκεχώρη-
 25 ταί σφισι καὶ τούτοις δ' οὖν νομοθετοῦντες μεθόδους ἐπά-
 γουσιν οὗτοι πολὺ τὸ πιθανόν καὶ δυσαντίβλεπτον κεκτη-
 μένας· ὥσπερ πρὸς τοῖς ἄλλοις αὐτῶν εὐρήμασιν ἔστι καὶ
 τὸ δι' ἀριθμῶν δεῖξαι δυνάμει σύμμετρον τῇ πλευρᾷ τὴν
 τοῦ τετραγώνου διάμετρον. ἴδιον γὰρ μαθηματικῆς ἐπισ-
 30 τήμης τε καὶ διδασκαλίας νενόμισται διασφίζειν ὡς ἐφικ-

1 τά] τοὺς Lucianus.

2 Post αἰτήσασα add. καὶ Lucianus.

4 ἅττα cod.

7 φύσιν cod.

13 ὡς ἀναιτίων cod.

19 τοῖς μαθηματικοῖς cod.

22 συντρέχει cod.

24 στοχαζόμενος cod.

25 τούτοις] τὸν τοῖς cod.

27 εὐρήκασιν cod.

1 *Hermot.*, 74.

8 *Demetrius*, 3, 890 b.

15 Cf. *Tim.*, 51 b.

τὸν πανταχῇ τὰς λογικὰς τῶν πραγμάτων αἰτίας μηδαμῇ
 ταῖς αἰσθήσεσι μαχομένας. ἐπεὶ καὶ πρόθεσιν φησι τοῖς
 ἀστρονόμοις εἶναι συμφώνους τὰς τῶν οὐρανίων κινήσεων
 ὑποθέσεις διασώζειν ταῖς τηρουμέναις παρόδοις, εἰλημέ-
 νας μὲν ἀπὸ τῶν ἐναργῶν καὶ ὀλοσχερέστερον φαινομένων, 5
 εὐρούσας δὲ τῷ λόγῳ κατὰ μέρος ἐφ' ὅσον δυνατόν ἀκρι-
 βῶσαι, καὶ μὴ τὴν δοκοῦσαν ἡμῖν ἀταξίαν τῶν οὐρανίων
 πειρᾶσθαι μεταβάλλειν, ἀνθρώπους ὄντας ἡμᾶς, εἰς τάξιν
 δῆθ' ἔτι τινά· τοῦτο γὰρ οὐκ ἂν εἴη τῶν ἐφικτῶν. νοῦς γὰρ
 ἐπόπτης ὢν ἀληθείας καὶ πρύτανις εὐταξίας καὶ ζητῶν 10
 διηνεκῶς εἰς τάξιν ἄγειν τινὰ καὶ λόγον ἀνθρωπίνῃ φύσει
 χωρητὸν τὴν δοκοῦσαν διὰ τὸ δύσληπτον ἀταξίαν τε καὶ
 ἀοριστίαν τῶν φαινομένων τοιούτοις ἄλλοτ' ἄλλοις κεχρησ-
 θαι κανόσι πρὸς γε δὴ τὸ σύμφωνα δεικνύειν τὰ τῆς φύσεως
 ἔργα τοῖς τεχνικοῖς εὐρήμασιν ἀγωνίζεται μὲν, οὐ δύναται 15
 δ' οὖν πανταχοῦ. διὸ καὶ οἱ τὰ μετέωρα φροντισταὶ βιασ-
 θέντες <ἐς> ἔννοιαν ἤκον ἐκκέντρων κύκλων καὶ ἀπογείων
 καὶ περιγείων καὶ τὰς δοκούσας ὑπενόησαν ὑπεροχὰς καὶ
 ἐλλείψεις τῶν κινήσεων καὶ τὰς πολυπλόκους ἀποστάσεις
 ἅμα καὶ συστάσεις καὶ ὅσα ὑποτίθενται περὶ προποδισμῶν 20
 ἀφαιρέσεις τισι καὶ προσθέσεις ἐξομαλίζοντες καὶ συγκιρ-
 νῶντες πρὸς πέρας τοῖς οἰκείοις σύμφωνα λογισμοῖς καὶ
 ταῖς οὕτω πως ἐχούσαις τεχνικαῖς ὑποθέσεσι, καθὰ καὶ
 ἡμεῖς ἐν τῷ παρόντι συντάγματι πεποιήκαμεν μηδαμῇ
 συγχωρούσης τῆς φύσεως ἑτέραν τῇ τέχνῃ πειράν τινα. 25
 ληφθέντων γὰρ ἡμῖν ἐκ τῆς σφαίρας τοῦ τε μεσημβρινοῦ
 καὶ τῆς τῶν κδ' μοιρῶν αὐτοῦ περιφερείας καὶ τούτων
 αὐτοπίστων οὕτωςι δοθέντων ἀποτελεῖται λίαν ἐντέχνως
 καὶ μετὰ τῆς προσηκούσης ἀναλογίας ἢ ἐν ἐπιπέδῳ τοῦ ἀσ-
 τρολάβου τοιαύτη κατασκευὴ καθάπερ μίξεώς τινος αὐτο- 30
 φνοῦς τε καὶ ἐναρμονίου καθισταμένης καὶ διασωζούσης
 ἐπίσης τοῖς μελικράτοις ἐμφανῇ τὰ ἐκατέρων γνωρίσματα.

6 εὐρούσας vix sanum. 13 φερομένων cod. 17 ἐς
 addidi. 19 πολυπλέκους cod. 21 προσθέσεων cod.
 25 χεῖραν cod. 28 δοθεισῶν cod.

2 Geminus, *Elem. astron.*, I, 19-20. Cf. Procli *Hypot. astron.*,
 V, 10 ; *In Timaeum*, I, p. 353, II.

οὐ γὰρ κατ' ἐκείνους οὓς καὶ σοφαί τε καὶ ἀπτικά διασύ-
 ρουσι γλῶσσαι τὴν ἀπόδειξιν ποιησόμεθα οὐδὲ κατ' ἐκεί-
 νους οἱ διατείνονται θεαταὶ γενέσθαι τῆς τε Θούλης καὶ
 τῶν Ἀτλαντίδων νήσων, αἵτινές ποτ' ἄρ' εἶεν ἐκεῖναι τοῖς
 5 τοιούτοις ἀνέλεγκτα ψεύδεσθαι παρεχόμεναι, ἀλλ' ἐξ ὁμο-
 λογουμένων καὶ αὐτοπίστων ἀρχῶν καὶ σφόδρα γεγυμνασ-
 μένων. δεῖν γὰρ ὁμοῦ τῇ τοῦ σχήματος μεταβολῇ καὶ τῷ
 τοῦ σχήματος χρήσασθαι λόγῳ κατὰ γεωμετρικὴν ἀνα-
 λογίαν καὶ φύσιν τῆς τοῦ συνεχοῦς μεγέθους πηλικότητος
 10 πρῶτον· εἶτα ἐπανιόντας αὐθις ἐντεῦθεν ἐκείσε καὶ τὴν
 κατὰ τὸ διωρισμένον δεῖξαι ποσὸν ἀριθμητικὴν ἀναλογίαν
 ἢ τὸ ἀνάπαλιν ἢ καὶ ἀναμῖξ ἢ ἐκατέρωθεν ἢ τῶν λόγων
 ταυτότης ἐν τῇ τῶν σχημάτων ἐτερότητι τὸ αὐταρκες ἔχου-
 σα φαίνοιτο. ἐντεῦθεν γὰρ αὐτὴ δῆπου καὶ φανερόν τὸ τῶν
 15 τεσσάρων μαθημάτων γίνεται πρὸς ἄλληλα συγγενὲς περὶ
 τὰ τοιαῦτα δύο πρώτιστα εἶδη τῶν ὄντων τοῦ τε διωρισ-
 μένου λέγω καὶ συνεχοῦς ποσοῦ τὴν ἀναστροφὴν κατὰ τὸν
 σοφὸν Ἀρχύταν ἐκείνον ἐχόντων καὶ Ἀνδροκύδην τὸν
 Πυθαγορικὸν καὶ ξύν γε πλείστοις ἄλλοις τὸν θεῖον Πλά-
 20 τωνα ὃς ἐν Ἐπινομίδι τὰκείνοις ὁμόλογα φθέγγεται
 πᾶν διάγραμμα λέγων ἀριθμοῦ τε σύστημα καὶ ἀρμονίας
 σύστασιν ἅπασαν τῆς τε τῶν ἄστρον φορᾶς τὴν ὁμολογίαν
 μίαν φανῆναι δεῖ τῷ κατὰ τρόπον μανθάνοντι· δεσμὸς γὰρ
 ἀπάντων τούτων εἰς ἀναφανήσεται καὶ ὅσα ἐξῆς, ἐν οἷς
 25 καὶ σοφώτατον καλεῖ τὸν οὕτω ταῦτα λαβόντα. ὅτι δὲ καὶ
 τῶν τὰς γεωμετρικὰς ἐπισκέψεις καὶ θεωρίας συντεταχότων
 ὁ σκοπὸς τὴν κοινωνίαν τῶν τοιούτων τεσσάρων ἐστὶ μαθη-
 μάτων ὁμόλογον οὕσαν δεῖξαι δῆλον. ὅταν γὰρ περὶ μεγε-
 θῶν λέγωσι, τὴν τοῦ συνεχοῦς ποσοῦ γεωμετρικὴν εἰσάγουσι
 30 διδασκαλίαν· ὅταν δὲ περὶ ἀριθμῶν, τὴν τοῦ διωρισμένου

3 οἷ] ἢ cod.
 19 γουμένων cod.

4/5 τοὺς τοιούτους cod.
 26 συντεταχόντων cod.

5 ἑξομολο-

18/19 Nicomachus, *Introd. arithm.*, I, 3, 3-4 et Philoponus, *Comm.*, 21.

20 P. 991 e ; cf. Nicom. *ibid.*, I, 3, 5.

ἀριθμητικὴν· ὅταν δὲ περὶ τῶν πρὸς ἄλληλα σχέσεων, τὴν μουσικὴν. καὶ τούτων ἡ χρεία σαφέστερον ἐν τῇ ἀστρονομικῇ καταφαίνεται ἥτις ὑποκείμενον τὸ οὐράνιον ἔχει σῶμα καὶ τὴν συνεχῇ καὶ αἰδίον ἐκείνου κίνησιν. ἵνα γὰρ ἐξ ὀλίγων δείξωμεν ἀληθῆ τὰ λεγόμενα, φησὶν Εὐκλείδης 5 ἐν μὲν τῷ πέμπτῳ στοιχείῳ ὅτι ἐὰν μέγεθος μεγέθους ἰσάκεις ἢ πολλαπλάσιον ὅπερ ἀφαιρεθὲν ἀφαιρεθέντος, καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ λοιποῦ ἰσάκεις ἔσται πολλαπλάσιον ὅσαπλάσιόν ἐστι τὸ ὅλον τοῦ ὅλου. ἐν δὲ τῷ ἐβδόμῳ ὅτι ἐὰν ἀριθμὸς ἀριθμοῦ μέρος ἢ ὅπερ ἀφαιρεθῆς ἀφαιρεθέντος, καὶ ὁ λοιπὸς τοῦ λοιποῦ τὸ αὐτὸ μέρος ἔσται ὅπερ ὁ ὅλος τοῦ ὅλου. καὶ πλείστα πᾶς τις ἂν εὖροι τοιαῦτα ζητῶν ἐν γεωμετρίας τε καὶ ἀστρονομίας τὴν τῶν δύο τούτων εἰδῶν ὁμολογίαν, ἐξ ὧν καὶ ἡ τῶν τεσσάρων μαθημάτων ὁμόνοια δείκνυται. ἡμεῖς δὲ καὶ πλείω λέγειν ἔχοντες ἕτερα πλείονος ὠφελείας 15 ἐῶμεν ἐν τῷ παρόντι· εἰρήσεται γὰρ κατὰ τὸν προσήκοντα τόπον ἕκαστα προϊόντος ἡμῖν τοῦ τῆς διδασκαλίας λόγου.

Ἐπειδὴ δὲ καθάπερ ἀρχετύπους πίνακας χρῶν τὰ τῶν διδασκάλων ἔργα καὶ τοὺς λόγους ἡμῖν εἰκότως μιμείσθαι καὶ ταῖς εὖ ἐχούσαις ἐκείνων ἀκολουθεῖν παραδόσεις, εἰ 20 μέλλοιμεν ἥκιστα τοῦ ὀρθοῦ διεκπίπτειν (οὐδὲ γὰρ οὐδεὶς ὧς τοὺς διδασκάλους ἐμιμήσατο τοῦ δέοντος ἐκπέπτωκεν, ἀλλ' ὧς τοὺς διδασκάλους οὐκ ἐμιμήσατο τοῦδε ἐκπέπτωκε), προκεισθώσαν εἰς μίμησιν ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι ὅσοι τὰς τε δὴ τῶν καιρικῶν ὥρῶν καὶ ἡμερινῶν παρέδοσαν εἰς ἀκρίβειαν τὰς αἰὲ ψηφοφορίας ἐπεὶ καὶ ἡμῖν περὶ τῶν ὥρῶν ὁ σκοπὸς ἐστὶ νῦν. ὅταν γὰρ ἐκ τῶν ἀστρονομικῶν κανόνων καὶ βιβλίων ποιῶμεν τὰς ἡλίου καὶ σελήνης ἢ τὰς οἰουδήτινος ἀστέρος ψήφους εἰς ἡμερινὰς μεταβάλλειν ἡμᾶς ἐκεῖνοι νομοθετοῦσι τὰς ἐκ τοῦ ἀστρολάβου καιρικὰς ὥρας· 30

4 ἐκείνην cod. 18 titulum omisit librarius, spatium vacuum reliquit. 26 τὰς] ταῖς cod. : corr. m¹, ut vid. ψηφοφορίας cod. ὥρῶν cod.

6 V, 5.

9 VII, 7.

ὅταν δὲ ἐκ τοῦ ἀστρολάβου ταύτας λαμβάνωμεν, τοῦναν-
 τίον εἰς καιρικὰς τὰς ἰσημερινὰς μεταβάλλειν, ἐντέχνως
 τε καὶ κατὰ τὸν προσήκοντα λόγον τῇ χρεῖα ἑκάτερα. πάσης
 γὰρ τέχνης ἴδιον σκοπεῖν τὸ τῷ προκειμένῳ χρήσιμον
 5 πράγματι καὶ πρὸς τοῦτο τέλος ἀρμόττειν τὸν τε λέγοντα
 τοὺς λόγους καὶ τὸν πράττοντα τὰς πράξεις· ᾧ δὲ μὴ τοιοῦ-
 τὸς τίς ἐστιν ὁ σκοπός, τούτῳ μάταιος ἢ σπουδῇ. τούτου
 δ' οὕτως ἔχοντος ἐπεὶ καὶ ἡμῖν ὁ σκοπὸς εἰς ἐπίπεδον
 τὴν σφαιρικὴν ἐπιφάνειαν ἐκτείναντας ἑκατέρων τε
 10 διασῶσαι τοὺς λόγους ἐστὶ καὶ ἅμα χρήσιμον τῇ σπουδῇ
 τὸ τέλος ἀποδοῦναι, φέρε πρότερον δείξαντες τοὺς τοῦ ἐπι-
 πέδου λόγους ἀνενδεεῖς τὸ παράπαν καὶ κατὰ τέχνην τηρου-
 μένους τῷ ἔργῳ κατὰ τοὺς τῆς πηλικότητος καὶ τοῦ κατὰ
 τὸ συνεχὲς μεγέθους λόγους, δείξωμεν ἔπειτα καὶ τὸ ἀντίστρο-
 15 φον τηρουμένους τοὺς τῆς σφαίρας λόγους ἐν τῇ ἐπιπέδῳ
 κατὰ τοὺς τοῦ πλήθους λόγους ὁ τοῦ διωρισμένου πέφυκεν
 ὡς εἴρηται ποσοῦ καὶ τῆς ἀριθμῶν ἀναλογίας ἢ τὸ ἀνάπα-
 λιν ἢ καὶ ἀναμίξ. ζωγραφία γὰρ τίς ἐστιν ἢ ἐν ἐπιπέδῳ τῆς
 σφαίρας καταγραφή· ὥσπερ οὖν οἱ ζωγράφοι τὴν μὲν μίμη-
 20 σιν ἀκριβῇ τῶν πραγμάτων ἐπείγονται οὐ κατ' ὅσον πεφύ-
 κασιν ἔχοντα, ἀλλ' ὅσον ἐπιγινώσκειν τοὺς βλέποντας κατὰ
 τὸ ἐφικτὸν ἀνθρωπίνῃ φύσει καὶ νῦν μὲν τὰ τῶν ὑψιστεγῶν
 οἰκιῶν μήκη, νῦν δὲ τὰ πλάτη δεικνύουσι συστελλόμενά πως
 καὶ πρὸς ἑαυτὰ συνιζάνοντα κατὰ τε τὸ χρεῖῳδες τῆς τέχνης
 25 καὶ ἅμα τῆς ἐς ὅψιν πιθανωτέρας συγκαταθέσεως, οὕτω
 καὶ γεωμέτραι καὶ ἀστρονόμοι τὴν τῶν στερεῶν ἐν ἐπιπέδῳ
 ποιοῦνται καταγραφὴν, ὀκτάεδρά φημι καὶ κύβους, ἀστέρας
 τε καὶ οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ πάντα ὅσα τῶν σωμάτων σφαι-
 ρικά.

30 Θ]αυμαζέτω μέντοι μηδεὶς εἰ ἀντίστροφον τῇ σφαιρικῇ
 τὴν μέθοδον τῆς καταγραφῆς ἐνταυθοῖ πεποιήμεθα·
 δειχθήσεται γὰρ αὐτίκα ὡς τὴν αὐτὴν κἀνταῦθα τετηρη-
 καμεν ἀναλογίαν ὁποῖαν ἀπὸ τῆς σφαιρικῆς ἐπιφανείας,

5 τέλους cod.

16 Ad διωρισμένου add. μετά in mg. m¹.18 ἢ] ἢ cod. : corr. m¹.

21 ἐπιγινώσκει cod.

28 πάντων cod.

30 titulum om. librarius.

εἰ καὶ μὴ ὁμοίως. ἐχρῆν γὰρ πρότερον ἡμᾶς τὸν μεσημ-
 βρινόν, ἅμα τὸν ἱσημερινὸν καταγράψαι κύκλον ἴσους κἀν-
 ταῦθα, εἴτα μερίσαντας καὶ ἀπολαβόντας ἐκατέρωθεν τοῦ
 ἱσημερινοῦ κύκλου ἀνὰ κδ' μοίρας ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ
 τοὺς δύο καταγράψαι τροπικούς. ἐπεὶ δ' οὐκ ἦν εὐχερές 5
 ὁμοιότητα σφαιρικῆς ἐπιφανείας τηρῆσαι, καθάπερ λόγων,
 οὕτω δὴ καὶ σχήματος ἐν τῇ πρὸς ἐπίπεδον συνιζήσει ταύτῃ
 καὶ συστολῇ τῆς σφαίρας καὶ πρὸς εὐθείαν μεταβολῇ τοῦ
 μεσημβρινοῦ, ἕτερος δὴ τις οὗτος ἡμῖν ἐξ ἀνάγκης ἐπινε-
 νόηται τρόπος ἐκ τῶν τελευταίων ἀρξαμένους χρήσασθαι 10
 τῷ ἐξωτάτῳ τοῦ ὀργάνου κύκλῳ νῦν ἀντὶ τοῦ μεσημβρινοῦ
 (τὸν αὐτὸν γὰρ ἅπαντες ἔχουσι λόγον οἱ μέγιστοι κύκλοι
 πρὸς ἀλλήλους) καὶ ποιήσασθαι τὸ μὲν τέλος τῆς σφαιρικῆς
 καταγραφῆς ἀρχὴν τῆς ἐνταῦθα, τὴν δ' ἐκείνης ἀρχὴν πέρας
 τῆς ἐνταῦθα ἐν ὁμοίοις μέντοι τοῖς λόγοις. πολυειδῶς γὰρ ὁ 15
 τοιοῦτος ἐνταῦθα μεταλαμβανόμενος κύκλος διὰ τὰς πολυει-
 δεῖς τοῦ ὀργάνου χρείας ἐνίοτε καὶ ἀναλογεῖν ὑποτίθεται
 τῷ ἱσημερινῷ, ἄλλοτε δὲ τῷ χειμερινῷ τροπικῷ. συμπα-
 τουμένης γὰρ οἶονεὶ καὶ συνιζανούσης τῆς σφαίρας ἐφ'
 ἑαυτὴν ἀνάγκη τὸν κάτω κύκλον εὐρύτερον γίνεσθαι διὰ 20
 τὴν ἐπινοουμένην συμβαίνειν βιαίαν ἀντῴθησιν ἄνωθεν
 κάτω. νοεῖσθω δ' ἡ συμπατηθεῖσα νῦν καὶ συνιζήσασα καὶ
 πρὸς ἐπίπεδον μεταβληθεῖσα σφαῖρα κόλουρος· παρεῖται
 γὰρ τοῦ ἀπὸ τοῦ νοτίου νῦν πόλου μέρος ἅπαν ἄχρι τοῦ χει-
 μερινοῦ τροπικοῦ ἅτε μηδὲν συντελοῦν τοῖς βορειότεροις 25
 ἡμῖν εἰς τὴν παροῦσαν μέθοδον. ὅθεν διὰ τὸ εὐμεταχείριστόν
 τε καὶ εὐμεθοδώτερον ἐντεῦθεν ἀρχόμενοι καὶ τὴν τῆς
 καταμετρήσεως ἀρχὴν ἀπὸ τῆς ἐξωτάτῳ ταύτης περιφε-
 ρείας ποιούμεθα τῶν τυμπάνων ὁποτέρῳ ἂν βούλοιτό τις
 ἀναλογεῖν ὑποτεθείσης νῦν ἢ τῷ μεσημβρινῷ ἢ τῷ χει- 30
 μερινῷ τροπικῷ καὶ διαιρεθείσης εἰς τξ' μοίρας ὥς τὸ
 εἰκός. ἐξ ὧν ἀπολαμβάνοντες, ὥς εἴρηται, μοίρας κδ' ἔγγιστα
 κατὰ τὸ ζ' σημεῖον τὸν ἱσημερινὸν καταγράφομεν κύκλον
 τέμνοντες δι' αὐτοῦ πρὸς ὀρθὰς τὸν ἐπ' εὐθείας ἐνταῦθα
 κείμενον κύκλον τὸν ἀναλογοῦντα τῷ μὲν μεσημβρινῷ θά- 35

τερον τοῦ πήχεος ἄκρον ἐρείσαντες πρότερον κατὰ τὸ γ' σημεῖον καὶ διαγαγόντες εὐθείαν τὴν ἀντὶ τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου μεταληφθεῖσαν ἀπὸ τῆς σφαίρας ἄχρι τοῦ ζ' σημείου ὃ πέρασ τῶν ἀρξαμένων ἀπὸ τοῦ β' σημείου κδ' ἔγγιστα
 5 ὑπετέθη μοιρῶν. τούτων δὲ τὰς αἰτίας μετὰ τῶν ὀφειλομένων ἀποδείξω προΐοντες σαφέστερον δείξομεν· νῦν γὰρ ἀπλουστέραν ἔδοξε βέλτιον πεποιηκέναι τὴν ἔκθεσιν ἡμῖν ἐνταυθοῖ διὰ τὸ μὴ συγκεχύσθαι πως τῆς διδασκαλίας τὸν τρόπον. διὸ καὶ τὸν θερινὸν βουλόμενοι καταγράψαι
 10 κύκλον τοῖς ὁμοίοις κἀνταῦθα χρώμεθα τρόποις, κατὰ μετάληψιν μέντοι τῶν κύκλων.

Ἄλλ' ἐπαναληπτέον τὸν λόγον αὐθις ἐξ ὑπαρχῆς διὰ τὸ σαφέστερον καὶ δεικτέον ὡς ἐπ' εὐθείας κειμένου τοῦ δ'έβ' μεσημβρινοῦ τὴν μέθοδον τῆς κατατομῆς. ἀπειληφθῶ
 15 γὰρ ἐξ αὐτοῦ ἡ έβ' ἡμίσεια μὲν φαινομένη διαμέτρου, νοουμένη δὲ περιφέρεια μοιρῶν ριδ' ὡς μέρος κατ' ἀλήθειαν τοῦ μεγίστου κύκλου τοῦ μεσημβρινοῦ οὐ εἰκόνα πεποιήκαμεν ἐνταῦθα τὸν ἕξω μέγιστον κύκλον τὸν α'β'γ'δ' ἵνα ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἔχωμεν ποιεῖν ῥαδίως καὶ τὴν κατὰ μέρος
 20 ζητουμένην ἀπόδειξιν. ἐπεὶ οὖν ὃν λόγον ἔχει ὁ πρωτότυπος μέγιστος κύκλος ὁ μεσημβρινὸς δηλαδὴ πρὸς τὸν εἰς ἐπίπεδον μετενεχθέντα τὸν δ'έβ' δηλονότι, τὸν αὐτὸν ἔχει καὶ ὁ α'β'γ'δ' ὁ αὐτ' ἐκείνου ληφθεὶς ἡμῖν πρὸς τὸν αὐτὸν ἐνταῦθα· τὰ γὰρ ἴσα πρὸς τὸ αὐτὸ τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον·
 25 τὸν αὐτὸν ἄρα ἔξει καὶ τὸ μέρος πρὸς τὸ μέρος ἡγουν ἡ α'β' περιφέρεια πρὸς τὴν έβ' φαινομένην ἐπίπεδον. δηλον δ' ὡς ριδ' ὑπετέθη μοιρῶν. ἐκ δὲ ταύτης ἀπολαβόντες τὴν ζ'β' μοιρῶν οὖσαν κδ' ὅσον ἢ ἐπὶ τῆς σφαίρας καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ διάστημα μέχρι τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ,
 30 διηγάγομεν ἀπὸ τοῦ ζ' σημείου τὴν ἀντὶ τοῦ ἰσημερινοῦ πρὸς εὐθείαν μεταβληθεῖσαν καὶ αὐτὴν μέχρι τοῦ γ' σημείου κατὰ τὴν ἐπαφήν τῆς α'έγ' ἥτις καὶ αὐτὴ μετεβλήθη ἐνταῦθα πρὸς εὐθείαν ἀντὶ τοῦ ἐκεῖ περιφεροῦς ὀρίζοντος.

5 ἀφειλουμένων cod.
 5 φερῆς μοῖρα cod.

8 συγκεχεῖσθαί cod.
 19 ποιεῖ cod.

16 περι-
 22 τόν] τό cod.

ἐπεὶ οὖν ἡ διαχθεῖσα εὐθεία τοῦ ἰσημερινοῦ τέμνει κατὰ
 τὸ ἡ' σημείον τὴν ε'β', κέντρῳ τῷ ε' καὶ διαστήματι τῷ
 ε'ἡ' τὸν ἰσημερινὸν ἐν ἐπιπέδῳ κατεγράψαμεν κύκλον τὸν
 κ'ἡ'θ'. ἐφ' οὗ καὶ αὐτοῦ τὰ ὅμοια πεποιηκότες καὶ ἀπολα-
 βόντες τὴν ἡ'λ' διηγάγομεν ὁμοίως ἀπὸ τοῦ λ' σημείου τὴν 5
 ἀντὶ τοῦ θερينوῦ τροπικοῦ πρὸς εὐθείαν μεταβληθεῖσαν
 καὶ αὐτὴν ἄχρι τοῦ θ' σημείου κατὰ τὴν ἐπαφὴν δηλαδὴ
 τῆς εἰρημένης εὐθείας τῆς α'ε'θ'γ' τῆς εἰς ὀρίζοντα μετειλημ-
 μένης. καὶ ἐπεὶ ἡ διαχθεῖσα εὐθεία αὕτη τέμνει τὴν ε'β'
 κατὰ τὸ μ' σημείον, κέντρῳ μὲν τῷ ε', διαστήματι δὲ τῷ 10
 ε'μ' τὸν θερινὸν ἐν ἐπιπέδῳ κατεγράψαμεν κύκλον τὸν
 ξ'ν'μ'. καὶ οὕτω πεποιηκόσιν ἐπὶ παντὸς ἡμῖν κλίματος
 πάνυ τοι σύμφωνον τὸ πρᾶγμα τοῖς φαινομένοις καὶ κατὰ
 τὸν προτεθέντα σκοπὸν ἀναδέδεικται. ἔξεστι δ' ὅμως ἐπι-
 γνώσκειν καὶ τοῖς κρίνουσιν ἀπαθῶς ὥς οὐδὲν ἐπείσακτον 15
 καὶ μεμηχανημένον εἰσαγαγόντες εἰς τὴν τοιαύτην σπου-
 δὴν οὐδ' ἐξ εἰκασίας ἀνάπλασμα διανοίας οὐδὲν ὑποθέντες
 ἀρχὴν ἡναγκάσμεθα πρὸς εὐλογον συνωθῆσαι τέλος, ἀλλ'
 αὐτόθεν καὶ οἷον εἰπεῖν κατὰ φυσικὴν καὶ αὐτόπιστον ἀκο-
 λουθίαν συνήχθη τὸ εὐλογον τῆς χρείας εἰς τὸ ἀνευδεές, 20
 μόνας τὰς κδ' μοίρας θέντων ἡμῶν τῆς ὅλης κατασκευῆς
 μεταβολὴν τῆς σφαίρας τέτηρήκαμεν ἀπαραποιήτους. πολ-
 λὰ γὰρ εὖροι τις ἂν κἂν γεωμετρίᾳ καθ' ὧν καὶ τὸ κύκλος
 κύκλον οὐ τέμνει κατὰ πλείῳ ἢ δύο σημείᾳ ἐστὶ. τοῦτου
 γὰρ αὐτόθεν ὄντος φανεροῦ καὶ μὴ δεομένου τινὸς ἀπο- 25
 δείξεως ἐπὶ τὴν δι' ἀδυνάτου χωρεῖ δεῖξιν διὰ τοὺς ἀκαίρως
 φιλονεικεῖν οὐκ ὀκνοῦντας. κἀνταῦθα γὰρ καὶ ἡμῖν ἀνα-
 πέφανται προδήλως ὥς ὃν ἔχει λόγον ἐν τῇ σφαίρᾳ δ'ε'β'
 περιφέρεια πρὸς τὴν αὐτὴν δ'ε'β' πρὸς ἐπίπεδον μεταβλη-
 θεῖσαν εὐθείαν, ὃ αὐτὸς τετήρηταί τε καὶ ἀνεδόθη τῇ ὅλῃ 30
 κατασκευῇ τῆς εἰς αὐτὴν κατατομῆς καὶ τῆς τῶν ἐντεῦθεν
 περιεχθέντων κύκλων αὐτοφουὺς εἰπεῖν ἀκολουθίας. ὃν
 γὰρ λόγον ὁ ἔξω καὶ πρῶτος κύκλος ἔχει πρὸς τὸν μέσον,
 τὸν αὐτὸν ὁ μέσος πρὸς τὸν τρίτον δηλαδὴ. ἔσται δὲ φανερώ-

2 τῷ¹] τό cod.

22 μεταβολή cod.

30 αὐτό cod.

33 τόν] τό cod.

τερον τὸ τῆς τοιαύτης ἀκολουθίας χρήσιμον ὅταν τῶν τε παραλλήλων κύκλων τὴν θέσιν καὶ τὴν τῆς ἀράχνης κατατομὴν οὕτω κειμένων τῶν εἰρημένων τριῶν ποιησώμεθα κύκλων μηδεμιᾶ μεμηχανημένη χρησάμενοι παραλλάξει, 5 ἐπεὶ καὶ πρὸς τὸ τελευταῖον ἐκβὰν ὡς τὰ πολλὰ τῶν πρὶν ὑπαρξάντων ἕκαστον κρίνεται.

Διαφόρους γὰρ δεδωκότες τῇ ἐκθέσει καταγραφάς, πλὴν ταύτης, πάσας ἄλλας εἰς ἀδύνατον πέρας ἰούσας εὐρίσκομεν. χρεὼν γὰρ τὸν ζωδιακὸν τῶν δ' ἄπτεσθαι τροπικῶν 10 σημείων, τοῦ μὲν θερινοῦ τε καὶ χειμερινοῦ καθ' ἓν σημεῖον ἐκατέρου, τοῦ δ' ἰσημερινοῦ κατὰ δύο, καθ' ἃ δὴ καὶ τὸν ὀρίζοντα δίχα τέμνειν ἴσμεν αὐτὸν ὁμοίως ὥσπερ καπὶ τῆς σφαίρας. τοῦτο δ' ἄλλως γενέσθαι ἀδύνατον ἐκ τῆς πείρας εὐρίσκομεν. εἰ γὰρ δυνατόν, τετμήσθω ἡ ε'β' μηκέτι μὲν 15 κατὰ τὸ ἡ' σημεῖον, ἀλλ' ἢ κατὰ τὸ μείζον ἢ κατὰ τὸ ἔλαττον· τούτων γὰρ εἰς ἀδύνατον περαινόντων ἐξ ἀνάγκης ἔσται τὸ μέσον δόκιμον καὶ ἀναντίρρητον κατὰ τὰς γεωμετρικὰς μεθόδους τε καὶ ἀνάγκας. τετμήσθω δὴ πρῶτον ἡ ε'β' κατὰ τὸ χ' σημεῖον καὶ κέντρῳ μὲν τῷ ε', διαστήματι 20 δὲ τῷ ε'χ' γεγράφθω κύκλος ἰσημερινὸς διὰ τοῦ χ', ἕτερος τοῦ κ'ή'θ' μείζων. ἔπειτα κέντρῳ τῷ μεταξὺ τοῦ τε β' καὶ τοῦ ξ' ὁ ζωδιακὸς γεγράφθω κύκλος. λέγω ὅτι οὐ διὰ τῶν τροπικῶν σημείων τοῦ ἰσημερινοῦ ἔλθοι ἄν, ἀλλ' ἐκτὸς ἐκείνων πεσεῖται. μείζων γὰρ τοῦ δι' ἐκείνων ἰόντος οὗτος 25 ὑπετέθη. εἰ δὲ καὶ οὗτος δι' ἐκείνων πορεύσεται, ἔσται ἄρα καὶ ἴσος ἐκείνῳ ὁ μείζων τῷ ἐλάττωι, ὅπερ ἀδύνατον· οὐκ ἄρα μείζων τοῦ κ'θ'ή' ἰσημερινοῦ κύκλου ἀρμόσει τῇ ἐπιπέδῳ ταύτῃ καταγραφῇ τῆς σφαίρας. ὁμοίως δὴ δεῖξομεν ὅτι οὐδὲ ἐλάττων· ἐντὸς γάρ, οὐ διὰ αὐθις τῶν ἰσημερινῶν 30 σημείων καὶ οὗτος πεσεῖται, ὅπερ ἄτοπον. δέδεικται δ' ὅτι οὐδ' ὁ θερινὸς τροπικὸς ἐπὶ τὸ μείζον ἢ ἔλαττον μετατεθεὶς ἀρμόσει τῇ ἐπιπέδῳ ταύτῃ τῆς σφαίρας καταγραφῇ.

I ἀκολασίας cod.

ζωδιακῶν cod.

cod. : corr. m¹.

7 titulum om. librarius.

10 χειμερινοῦ] ἰσημερινοῦ cod.

29 οὐ διὰ] ἰδία cod.

9 τῶν

26 ἴσως

εἰς γὰρ ἀτοπώτερον τῶν εἰρημένων ἔρχεται πέρας. ἀδύ-
 νατον ἄρα τῆς τοιαύτης ἄνευ ἐπιπέδου καταγραφῆς εἰς
 ὑγιᾶς ἐληλυθῆναι πέρας καὶ σύμφωνον τοῖς λόγοις τῆς
 σφαίρας, ὅπερ ἔδει δεῖξαι. οὕτως οὐδὲν περιττὸν οὐδὲ ἑλλεί-
 πον ἢ παροῦσα κέκτῃται μέθοδος, ἀλλ' ὅλη ἐστὶν ἀνενδεῆς 5
 καὶ πανταχόθεν ἔχουσα τὴν τῆς πείρας μαρτυρίαν ὡς βεβαίως
 καὶ ἀσφαλῶς τὴν τῶν λόγων ἐν ἐτερότητι σχημάτων ταυ-
 τότητα τετήρηκεν ἢ τῆς σφαιρικῆς ἐπιφανείας ἐνταῦθα ἐξά-
 πλωσις.

Ἦνα δ' ἐκ περιουσίας καὶ γεωμετρικοῖς τισι κανόσι χρησά- 10
 μενοι δείξωμεν κἀντεῦθεν τὸ τῆς διδασκαλικῆς εὐρέσεως
 εὐλογον, ἐπεξεύχθω πρῶτον ἢ ζ'ῆ' εὐθεία. δεῖ γὰρ ἐκεῖθεν
 ἡμᾶς αὖθις ἄρξασθαι ὡς ἂν καὶ τό τε τῆς ἀρχῆς ταύτης
 εὐλογον ἐντεῦθεν ἀναμφισβήτητον φαίνοιτο καὶ ἡμῖν τὸ
 ῥᾶδιον τῆς χειραγωγίας μᾶλλον προσγίγνοιτο. καὶ συνεσ- 15
 τάτω ἐπ' αὐτῇ τρίγωνον ἰσοσκελὲς τὸ ἐ'ζ'β'. καὶ ἐπεὶ ἢ
 ἐ'β' τῇ ἐ'ζ' ἴση ἐστίν, ἀφηρήσθω ἀπὸ τῆς ἐ'ζ' ἴση τῇ β'ῇ
 ἢ ζ'λ' καὶ ἐπεξεύχθω ἢ λ'ῇ. λέγω ὅτι παράλληλός ἐστιν
 ἢ λ'ῇ τῇ β'ζ'. ἴσας γὰρ ἀπὸ ἴσων τῶν ἐ'ζ' ἐ'β' εὐθειῶν
 ἀφείλον πάλιν τὰς λ'ζ' ἢ β'. κἀπειδή, εἰς τριγώνου παρὰ 20
 μίαν τῶν πλευρῶν ἀχθῇ τις εὐθεία ἀνάλογον τέμνει τὰς
 τριγώνου πλευράς, ἀνάλογον ἄρα ἐστίν, ὡς ἢ β'ῇ πρὸς
 τὴν ἢ ε' οὕτως ἢ ζ'λ' πρὸς τὴν λ'ε'. ἐπεξεύχθωσαν γὰρ αἱ
 ἢ ζ' λ'β'. ἴσον ἄρα ἐστὶ τὸ ἢ ζ'λ' τρίγωνον τῷ λ'ῇβ' τρι-
 γώνῳ. ἐπὶ γὰρ τῆς αὐτῆς βάσεως εἰσι τῆς ἢ λ' καὶ ἐν ταῖς 25
 αὐταῖς παραλλήλοις ταῖς β'ζ' ἢ λ'. ἄλλο δέ τι τὸ ἐ'λ'ῇ
 τρίγωνον. τὰ δὲ ἴσα πρὸς τὸ αὐτὸ τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον.
 ἔστιν ἄρα ὡς τὸ ἢ β'λ' τρίγωνον πρὸς τὸ ἐ'λ'ῇ τρίγωνον,
 οὕτως τὸ ἢ ζ'λ' τρίγωνον πρὸς τὸ αὐτό. ἀλλ' ὡς μὲν τὸ
 ἢ β'λ' τρίγωνον πρὸς τὸ ἐ'λ'ῇ, οὕτως ἢ β'ῇ πρὸς τὴν ἢ ε' 30
 εὐθείαν. ὑπὸ γὰρ τὸ αὐτὸ ὕψος ὄντα τὴν ἀπὸ τοῦ λ' ἐπὶ τὴν β'ε'
 κάθητον ἀγομένην τὴν λ'ῇ πρὸς ἄλληλά εἰσιν ὡς αἱ βάσεις.
 διὰ τὰ αὐτὰ δὴ καὶ ὡς τὸ ἢ ζ'λ' τρίγωνον πρὸς τὸ ἐ'λ'ῇ

10 tit. om. librarius. 17 τῆς] τοῦ cod.
 αὐτοῖς cod. 28 ἢ β'λ'] ἐβλ cod.

26 αὐταῖς]

τρίγωνον, οὕτως ἢ ζ'λ' πρὸς τὴν λ'έ' καὶ ὥς ἄρα ἢ β'η'
 πρὸς τὴν η'έ', οὕτως ἢ ζ'λ' πρὸς τὴν λ'έ'. τριγώνου ἄρα
 τοῦ ε'ζ'β' παρὰ μίαν ἀχθεῖσα τῶν πλευρῶν τὴν β'ζ' ἢ λ'η'
 ἀνάλογον τέμνει τὰς τοῦ τριγώνου πλευράς. πάλιν ἐπεὶ
 5 ἴση ἐστὶν ἢ ε'η' τῇ ε'λ', ἀφηρήσθω ἀπὸ τοῦ ε'λ' ἴση τῇ
 η'μ' ἢ λ'ρ' καὶ ἐπεξεύχθω ἢ μ'ρ'. λέγω ὅτι παράλληλός
 ἐστὶν ἢ μ'ρ' τῇ λ'η', κάπειδὴ τριγώνου τοῦ ε'λ'η' παρὰ μίαν
 τῶν πλευρῶν τὴν λ'η' ἀχθεῖσα ἢ μ'ρ' ἀνάλογον τέμνει τὰς
 τοῦ τριγώνου πλευράς, ἔστιν ἄρα ὥς ἢ η'μ' πρὸς τὴν μ'έ',
 10 οὕτως ἢ λ'ρ' πρὸς τὴν ρ'έ'. ἐπεξεύχθωσαν γὰρ αἱ ρ'η'
 μ'λ'. ἴσον ἄρα ἐστὶ τὸ μ'η'ρ' τρίγωνον τῷ μ'λ'ρ' τριγώνῳ.
 ἐπὶ γὰρ τῆς αὐτῆς βάσεως εἰσι τῆς μ'ρ' καὶ ἐν ταῖς αὐταῖς
 παραλλήλοις ταῖς λ'η' μ'ρ'. ἄλλο δέ τι τὸ ε'μ'ρ' τρίγωνον.
 τὰ δὲ ἴσα πρὸς τὸ αὐτὸ τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον· ἔστιν ἄρα ὥς
 15 τὸ μ'η'ρ' τρίγωνον πρὸς τὸ ε'ρ'μ' τρίγωνον, οὕτως <τὸ
 μ'λ'ρ' τρίγωνον πρὸς τὸ αὐτό. ἀλλ' ὥς μὲν τὸ μ'η'ρ' πρὸς
 τὸ ε'ρ'μ', οὕτως> ἢ η'μ' πρὸς τὴν μ'έ'. ὑπὸ γὰρ τὸ αὐτὸ
 ὕψος ὄντα τὴν ἀπὸ τοῦ ρ' ἐπὶ τὴν η'έ' κάθετον ἀγομένην
 τὴν ρ'μ' πρὸς ἄλληλά εἰσιν ὥς αἱ βάσεις. διὰ τὰ αὐτὰ δὴ
 20 καὶ ὥς τὸ μ'η'ρ' τρίγωνον πρὸς τὸ ε'μ'ρ' τρίγωνον, οὕτως
 ἢ η'μ' πρὸς τὴν μ'έ'. τριγώνου ἄρα τοῦ ε'λ'η' παρὰ μίαν
 τῶν πλευρῶν τῇ λ'η' ἢ ρ'μ' ἀχθεῖσα ἀνάλογον τὰς τοῦ
 τριγώνου πλευράς τέμνει. τούτου δὲ δειχθέντος, ὑπόλοιπόν
 ἐστὶ δεῖξαι ὅτι καὶ ἰσογώνιά ἐστι τό τε μ'λ'η' τρίγωνον καὶ
 25 τὸ β'η'ζ' καὶ ἴσας ἔχει τὰς γωνίας ὑφ' αἷς αἱ ὁμόλογοι πλευ-
 ραὶ ὑποτείνουσιν ἵνα ὁμοῦ συναποδειχθῇ ὅτι καὶ αἱ β'ζ'
 καὶ η'λ' περιφέρειαι ἐπὶ ἴσων βεβηκυῖαι γωνιῶν ὁμοιαί
 εἰσιν. ἐπεὶ γάρ, ἐὰν δύο τρίγωνα τὰς πλευρὰς ἀνάλογον
 ἔχῃ, ἰσογώνια ἔσται τὰ τρίγωνα, δέδεικται δ' ὅτι ἀνάλογόν
 30 εἰσιν αἱ τῶν δύο τριγώνων πλευραὶ τοῦ τε β'η'ζ' καὶ τοῦ
 η'μ'λ', συναποδέδεικται καὶ ὅτι ἰσογώνιά ἐστιν· ἐπεὶ γὰρ
 παράλληλός ἐστὶν ἢ μ'λ' τῇ η'ζ', παραλλήλων γὰρ ἐδείχθη-
 σαν εἶναι τμήματα γραμμῶν καὶ παραλλήλως ἐξαπλωθέντα,

2 τρίγωνον cod.

15/17 τὸ μ'λ'ρ' — οὕτως addidi.

18 η'ε'] κε cod.

21 παρὰ] περί cod.

22 ἢ ρ'μ'] ηρμ

cod.

24 ἰσογώνιον cod.

31 ἰσογώνιον cod.

καὶ εἰς αὐτὰς ἐμπέπτωκεν ἡ μ'η'β'. ἴση ἄρα ἐστὶν ἡ ὑπὸ
 β'η'ζ' γωνία τῇ ὑπὸ η'μ'λ' ἢ ἐκτὸς τῇ ἐντὸς καὶ ἀπεναντίον.
 καὶ ἔτι ὁμοίως ἐστὶν ἴση μᾶλλον οἰκοθεν ἡ ὑπὸ β'ε'ζ' τῇ
 ὑπὸ η'ε'λ' ἥτοι αὐτῇ ἑαυτῇ· καπειδῇ αἱ ἴσας γωνίας ὑπο-
 τείνουσαι περιφέρειαί ὁμοιαί εἰσιν καὶ τὸν αὐτὸν πρὸς τοὺς 5
 οἰκείους κύκλους διασφύζουσι λόγον, αἱ ἄρα β'ζ' καὶ η'λ'
 περιφέρειαί ἴσας ὑποτείνουσαι γωνίας τὴν τε ὑπὸ β'η'ζ'
 καὶ ὑπὸ η'μ'λ' καὶ ἔτι τὴν ὑπὸ β'ε'ζ', ὁμοιαί εἰσι καὶ τὸν
 αὐτὸν διασφύζουσι λόγον πρὸς τοὺς οἰκείους κύκλους. ὅσον
 ἄρα μέρος ἐστὶν ἡ β'ζ' περιφέρεια τοῦ β'α'δ'γ' κύκλου, 10
 τοσοῦτον ἔσται καὶ ἡ λ'η' περιφέρεια τοῦ θ'η'λ'κ' κύκλου.
 ἔστι δὲ ἡ β'ζ' περιφέρεια μέρος τοῦ β'α'δ'γ' οἰκείου κύκλου
 ἰε'. ἔσται ἄρα καὶ ἡ λ'η' περιφέρεια μέρος τοῦ οἰκείου κύ-
 κλου τοῦ θ'η'λ'κ' ἰε'. κδ' δ' οὔσης μοιρῶν τῆς β'ζ', κδ' ἄρα
 ἔσται μοῖρα καὶ ἡ λ'η'. καὶ ἐπειδὴ, ἐὰν διηρημένα μεγέθη 15
 ἀνάλογον ᾖ, καὶ συντεθέντα ἀνάλογον ἔσται, ἔσται ἄρα
 καὶ ὡς ἡ β'ζ' πρὸς τὴν η'λ', οὕτως ὁ β'ζ'α'γ' κύκλος πρὸς
 τὸν θ'η'λ'κ' κύκλον καὶ κατὰ μετάληψιν ἄρα ὡς ὁ β'ζ'α'γ'
 κύκλος πρὸς τὸν θ'η'λ'κ' κύκλον, οὕτω ἔσται καὶ ὁ θ'η'λ'κ'
 κύκλος πρὸς τὸν καθ' ὁμοιότητα λόγων γενόμενον θερινὸν 20
 τροπικὸν τὸν μ'ν'ξ' κύκλον δηλαδὴ· καὶ πρὸς γε ἔτι ἡ β'η'
 νοουμένη περιφέρεια, φαινομένη δ' εὐθεία, πρὸς τὴν η'μ'.
 ὥσπερ δὲ πᾶς κύκλος, εἴτε μέγας εἴτε μικρὸς εἴη, ὁμοίως
 εἰς τξ' διαιρεῖται μοίρας, ὁ μὲν μέγας εἰς μείζους, ὁ δὲ
 μικρὸς εἰς ἥττους, οὕτω κἀνταῦθα τοῦ κύκλου τοῦ μεσημ- 25
 βρινοῦ τοῦ δ'ε'β' συμπεπτωκότος καὶ συνιζήσαντος πρὸς
 ἑαυτὸν καὶ πρὸς εὐθεῖαν μεταβληθέντος, ἡ ἀναλογία τηρου-
 σα τὸν ἀρμόττοντα λόγον διαιρεῖ πάλιν αὐτὸν εἰς μοίρας
 ἥττους μὲν καὶ ἀνίσους τῶν ἐν σφαιρικῇ καταστάσει τοῦ
 κύκλου, σκῆ' δ' οὖν ὅμως καὶ αὐτόν. καὶ οὕτω προχωρούσης 30
 τῆς ἀναλογίας ὡς τὸ εἰκὸς διαιρεθῆσεται καὶ τῶν τμημάτων
 τούτων ἐκάτερον εἰς κδ' μοίρας ὁμοίως ὡς εἴρηται, τό τε
 η'β' δηλαδὴ καὶ τὸ η'μ', ἀνίσους μὲν κατὰ μῆκος, ὁμοί-
 ους δὲ κατὰ τὸν ἐκατέρω προσήκοντα λόγον, ὡς γίνεσθαι
 τὰς πᾶσας ὁμοῦ μοίρας μῆ' καθάπερ καὶ ἐν τῇ σφαίρᾳ πᾶν 35

τὸ ἀπολαμβάνόμενον ὑπὸ τοῦ ζωδιακοῦ πλάτος ἐδείκνυτο.
καὶ οὕτως ἐξαπλουμένης τῆς σφαιρικῆς ἐπιφανείας ἡ ταυ-
τότης τηρεῖται τῶν λόγων ἐν τῇ τῶν σχημάτων ἐτερότητι.
ὁ γὰρ ἐν τῇ σφαίρᾳ ταυτότης ἐποίει διαστημάτων ἐφ'
5 ἐκάτερα τοῦ ἰσημερινοῦ πρὸς τοὺς δύο τροπικοὺς, τοῦτο
δείκνυσιν ἐνταῦθα ἡ τῶν λόγων ταυτότης ἐν τῇ ἐπιπέδῳ
καταγραφῇ παρ' ἐκάτερα τοῦ ἰσημερινοῦ πρὸς τοὺς τρο-
πικοὺς. εἰ δέ τις ζητοίη μαθεῖν πῶς ἡ β' ἢ μοιρῶν ἐστὶν
κδ', ἀναστησάτω διὰ κηροῦ ἢ ξύλου ἢ ἄλλης ὕλης ἡστυοσ-
10 οῦν τὴν ἐπίπεδον ταύτην καταγραφὴν εἰς τὴν προτέραν
αὐτῆς κατάστασιν τῆς σφαίρας καὶ ὄψεται τοῦτο σαφέστατα.

Ε]ἰ δέ τις ἀποροίη πῶς μόνων τῶν τριῶν κύκλων τὴν
ἐκθεσιν καὶ τοὺς τῆς ἐκθέσεως ἐκδεδωκότες λόγους καὶ
ἅμα τὰς ἀπὸ τοῦ β' μέχρι τοῦ μ' σημείου τομὰς τοῦ πρὸς
15 εὐθείαν μεταβληθέντος μεσημβρινοῦ πεποιηκότες προδή-
λους τὸ ἐντεῦθεν ἄχρι τοῦ κέντρον σιγῇ παρήλθομεν, εἰδέ-
ναι χρή ὥς ἐν προοιμίῳ μόνων τουτωνὶ τὴν ἐξέτασιν χρεια-
τοῖς προσήκουσιν ἦν ἐκδοθῆναι λόγοις· διότι καὶ τοῖς αὐ-
τοῖς κατὰ πάνθ' ὅσα τῇ οἰκουμένη διάφορα πρὸς τῶν ἀστρο-
20 νόμων ἐκδέδοται κλίματα χρώμεθα μόνον ὁμοίως καὶ ἐς
τὸ ἀπαράλλακτον, τὸ δὲ μετὰ τὸν θερινὸν τροπικὸν ἄχρι
τοῦ βορείου πόλου διαφόρους ἔχον τὰς θέσεις καὶ κατὰ τὰς
τῶν κλιμάτων διαφορὰς σιωπῇ τετήρηται νῦν μέχρις ἂν
ἐν τοῖς καθήκουσι τόποις ἐληλυθόσιν ἡμῖν μάλα τοι προση-
25 κόντως ῥηθῇ.

"Ε]τι δ' ἵνα καὶ ἡμεῖς τοὺς τῶν ῥητόρων ἐνταυθοῖ μιμη-
σάμενοι νόμους καὶ τρόπους οἷτινες ἐν προοιμίῳ τὸν τοῦ
λόγου προαναφωνοῦντες σκοπὸν καὶ τὸ τέλος ἐν τῷ τέλει
τὴν μνήμην αὐτῆς ἀνάγουσι πρὸς ἀρχὰς δι' ἐπαναλήψεως,
30 οὕτως ἐκ τοῦ τέλους ἀναποδίζοντες καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ ἀνα-
κεφαλαιούμενοι τὴν τῆς μαθηματικῆς ὑπόθεσιν μεθόδου
ταυτησί καὶ ἅμα ἀρχῆς καὶ τέλους τὸν μέσον κύκλον οἰοῖναι
τινα μέσον ὄρον καὶ σύνδεσμον τῶν ἄκρων ὄντα προθέντες
ἐντεῦθεν ἀπαλλαξόμεθα. ἔστω ἰσημερινὸς κύκλος ὁ κ' ἢ θ' ο',

κέντρον δὲ αὐτοῦ τὸ ε', καὶ διήχθωσαν διὰ τοῦ ε' κέντρου
 εὐθεῖαι δύο ἢ τε δ'έ'β' ἀντὶ τοῦ μεσημβρινοῦ κύκλου, καὶ
 ἢ α'έ'γ' ἀντὶ τοῦ ὀρίζοντος, τέμνουσαι ἀλλήλας πρὸς ὀρθάς.
 ἐπεὶ οὖν σκοπὸς ἡμῖν τὴν μὲν τοῦ ἀστρολάβου σφαῖραν εἰς
 ἐπίπεδον μετενεγκεῖν, τοὺς δὲ λόγους φυλάττειν, ἐκεῖ δὲ 5
 ἀφηροῦμεν ἐφ' ἐκάτερα τοῦ ἰσημερινοῦ ἐπὶ τοῦ μεσημ-
 βρινοῦ κύκλου ἀνὰ κδ' μοίρας, ποιούμεν ἐνταῦθα πῶς μὲν
 ὁμοίως, πῶς δ' οὐχ ὁμοίως ὅσον ἐφικτὸν τῇ τε φύσει καὶ
 τῇ τέχνῃ συμφωνεῖν βουλομέναις. τὸν γὰρ θατέρου ἕτερος
 ἐξ ἀνάγκης ἐνταῦθα μετεἶληφεν τόπον. διελόντες οὖν τὸν 10
 τοιοῦτον ἰσημερινὸν κύκλον εἰς τξ' μοίρας ἀπελάβομεν
 ἐφ' ἐκάτερα τοῦ δ'έ'β' μεσημβρινοῦ ἔνθεν μὲν τὴν σ'ή'
 περιφέρειαν κδ' οὔσαν μοιρῶν, ἐτέρωθεν δὲ τὴν π'ό' κδ'
 οὔσαν ὁμοίως μοιρῶν καὶ αὐτήν. καὶ διάγομεν ἀπὸ θ' ση-
 μείου μίαν μὲν εὐθεῖαν ἐπὶ τὸ π', ἐτέραν δὲ ἐπὶ τὸ σ'. τοῦ- 15
 τῶν δ' οὕτως ἐκτεθέντων, λέγω ὅτι ὀρθή ἐστὶν ἢ πρὸς τῷ
 θ' γωνία· ἐπεὶ γὰρ ἐν κύκλῳ ἢ μὲν πρὸς τῷ κέντρῳ μία
 τῶν τεσσάρων ὀρθή γωνία μοιρῶν. ὑποτείνει περιφέρειαν
 ς', ἢ δὲ πρὸς τῇ περιφερείᾳ διπλῇ ταύτης οὔσα μοιρῶν
 ὑποτείνει περιφέρειαν ρπ', ἔστι δὲ καὶ ἢ τοῦ π'κ'ή'θ' κύκλου 20
 περιφέρεια ἣν <ή> ὑπὸ σ'θ'π' ὑποτείνει γωνία, ἢ σ'ή'κ'π'
 δηλαδὴ, μοιρῶν ρπ', ὀρθή ἄρα ἐστὶν ἢ πρὸς τῷ θ' γωνία.
 προσεκβεβλήσθω δὴ ἐπ' ἄπειρον ἢ ἡέ'ο' ἐπὶ τὸ φ' σημεῖον
 καὶ ἐπεὶ αἱ τὴν ὀρθὴν γωνίαν περιέχουσιν δύο εὐθεῖαι ἐκ-
 βαλλόμεναι ἢ μὲν θ'σ' συμπέπτωκεν τῇ έ'ο' κατὰ τὸ β' 25
 σημεῖον, ἢ δὲ θ'π' κατὰ τὸ ξ', λέγω ὅτι ἐὰν κέντρῳ μὲν
 τῷ ε', διαστήματι δὲ τῷ ε'β' ὁ χειμερινὸς γραφῇ κύκλος
 καὶ πάλιν κέντρῳ μὲν τῷ ε', διαστήματι δὲ τῷ ε'ξ' ὁ θερι-
 νὸς γραφῇ κύκλος, ἔσται ἄρα τὸ ζητούμενον ἀποδειχθὲν
 ἐντελῶς καὶ κατὰ τοὺς προσήκοντας λόγους μηδεμιᾶς μεμη- 30
 χανημένης ἐπιτηδεύσεως καὶ σπουδῆς ἐνταῦθα μεσιτευού-
 σης. γεγράφθω τοίνυν διὰ μὲν τῆς κατὰ τὸ β'
 ἐπαφῆς τῶν, δύο εὐθειῶν τῆς τε β'σ'θ' καὶ τῆς ἡέ'ο',

9 συμφωνεῖ cod.

10 διελθόντες cod.

12 τήν] τῇ cod.

21 ἣν <ή>] ἢ cod.

26 ξ'] ξπ cod.

30 προσή-

κοντα cod.

32 τῆς] τοῖς cod.

κέντρῳ τῷ ε' καὶ διαστήματι τῷ ε'β', ὁ ἀ'β'γ' χειμερινὸς
κύκλος, διὰ δὲ τῆς ἐπαφῆς αὐθις τῆς κατὰ τὸ ξ' τῶν δύο
εὐθειῶν τῆς τε θ'ξ'π' καὶ τῆς β'έδ', ὁ μ'ν'ξ' θερινὸς κύκλος.
λέγω ὅτι ἀνάλογον ἢ τε ὁ ε' ἢ β' εὐθεῖα τέμνεται κατὰ
5 τὰ β' ξ' σημεῖα καὶ οἱ δύο δι' αὐτῶν ἐγράφησαν κύκλοι
παρ' ἑκάτερα τοῦ ἰσημερινοῦ ὡς γίνεσθαι τοὺς λόγους
ὁμοίως. ὃν γὰρ ἔχει λόγον ὁ ἀ'β'γ'δ' χειμερινὸς τροπικὸς
πρὸς τὸν κ'ή'θ'ο' ἰσημερινόν, τὸν αὐτὸν οὗτος ἔχει πρὸς
τὸν μ'ν'ξ' θερινὸν τροπικόν. τριγώνου γὰρ πρῶτον τοῦ
10 θ'β'ξ' ἀπὸ τῆς ὀρθῆς γωνίας τῆς πρὸς τὸ θ' τῆς θ'έκ' καθέ-
του ἀχθείσης, ἢ θ'έ' τῶν τῆς βάσεως τμημάτων μέση ἀνά-
λογόν ἐστι. γίνεται γὰρ ὡς ἡ β'έ' πρὸς τὴν ε'ή' τουτέστι
τὴν ε'θ' (ἴση γὰρ ἡ ἡέ' τῇ ε'θ'), οὕτως ἡ ε'ή' πρὸς τὴν
ε'μ' τουτέστι τὴν ε'ξ' (ἴση γὰρ ἡ ε'μ' τῇ ε'ξ'). καὶ ὡς ἄρα
15 ἡ β'ή' πρὸς τὴν ἡμ', οὕτως ὁ ἀ'β'γ'δ' κύκλος πρὸς τὸν
κ'ή'θ'ο' κύκλον καὶ ὁ κ'ή'θ'ο' πρὸς τὸν μ'ν'ξ'. καὶ εὐρίσ-
κεται μέσος ἀνάλογος τῶν δύο τροπικῶν ὁ ἰσημερινὸς κἀν-
ταῦθα, ὥσπερ ἐπὶ τῆς σφαίρας. κἀκεῖ μὲν ἴσοι ὄντες ἀλλή-
λοις οἱ δύο τροπικοὶ ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν κατὰ διάστημα λόγον
20 εἶχον πρὸς τὸν ἰσημερινόν· ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ τῆς ἐπιπέδου
καταγραφῆς μὴ δυναμένης τηρεῖν τὴν τῶν διαστημάτων
ἰσότητα, τετήρηται ἡ ποιότης τῶν λόγων καὶ πάλιν γέγονε
μέσος ἀνάλογος κατὰ τὴν τῶν λόγων ταυτότητα. τὸ γὰρ
τὰ πρὸς τὸ αὐτὸ τὸν αὐτὸν ἔχοντα λόγον ἴσα ἀλλήλοις εἶναι
25 ἐν μὲν τῇ στερεᾷ σφαίρᾳ ἀνευδεῆς καὶ πρόδηλον ἦν· ἴσον
γὰρ ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ἰσημερινοῦ τοὺς δύο ὑφισταμένους
τροπικοὺς συνέβαινεν ἅμα καὶ ἴσους αὐτοὺς ἀλλήλοις εἶναι·
ἐνταῦθα δὲ κατὰ μόνην τὴν ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ἰσημερινοῦ τῆς
διαστάσεως ἀριθμητικὴν ποσότητα συμβαίνει σῶζεσθαι
30 τὴν τῶν δύο τροπικῶν ἰσότητα· ἀνὰ γὰρ κδ' μοίρας ἐκάτε-
ρος τῶν τροπικῶν κἀνταῦθα τοῦ ἰσημερινοῦ φαίνεται ἀφισ-
τάμενος, ὅπερ ἔδει δεῖξαι. ἡμῖν δ' ἐπὶ τὰ ἐξῆς τρεπτέον
εἶστί.

9 θερινός cod.

10 / 11 ἡ θεκ κάθετος ἀχθεῖσα cod.

24 τά] τό cod.

27 ἀλλήλους cod.

29 ζώζεσθαι cod.

Post v. 33 f. 208 et f. 208^v (quattuor versibus exceptis)
vacua sunt : hic figurae duae delineandae erant.

[¹H] ὑπὸ λ'η'μ' γωνία ἴση τῇ ὑπὸ ζ'β'η', ἡ δὲ ὑπὸ λ'μ'η' τῇ ὑπὸ ζ'η'β', ἡ δὲ ὑπὸ μ'λ'η' τῇ ὑπὸ η'ζ'β'. καὶ ὥς ἡ μ'η' λοιπὴ πρὸς τὴν μ'λ', οὕτως ἡ η'β' πρὸς τὴν η'ζ' καὶ ὥς ἡ ζ'β' πρὸς τὴν β'η', οὕτως ἡ λ'η' πρὸς τὴν η'μ' καὶ ὥς ἡ μ'λ' πρὸς τὴν λ'η', οὕτως ἡ η'ζ' πρὸς τὴν ζ'β'. 5

Ἰστέον ὅτι καὶ τῇ ἐκθέσει τῶν ἐν τοῖς τυμπάνοις παραλλήλων κύκλων τὴν αὐτὴν τετηρήκαμεν ἀναλογίαν ὁποῖαν καὶ ἐν τῇ ἐκθέσει καὶ μεθόδῳ τῶν τριῶν μόνων κύκλων τῶν τε δύο δηλαδὴ τροπικῶν καὶ τοῦ μεταξὺ τῶν δύο τροπικῶν ἰσημερινοῦ. ὀρθογώνιον γὰρ κἀνταῦθα συνεστήσα- 10 μεν πρότερον τὸν π'θ'ρ' ὀρθὴν ἔχον τὴν ὑπὸ π'θ'ρ' γωνίαν ἥτις ἐν τῇ περιφερείᾳ οὖσα τοῦ π'θ'ρ'κ' κύκλου ἐξ ἀνάγκης ὑποτείνει μοίρας ρπ' τοῦ αὐτοῦ κύκλου τὰς ἀπὸ τοῦ π' διὰ τοῦ κ' μέχρι τοῦ ρ' κατιούσας. τῶν γὰρ ἀπὸ τοῦ θ' μέχρι τοῦ π' μοιρῶν μγ' ἀφαιρεθεισῶν ἀπειλήφαμεν ἀντ' 15 αὐτῶν διάστημα ἐτέρωθεν μοιρῶν μγ', τὸ ἀπὸ τοῦ ρ' μέχρι τοῦ κ' καὶ γέγονεν αὐτοτελὴς καὶ ἀνευδεῆς ἡ τῆς γεωμετρικῆς ἀνάγκης μέθοδος. οὕτω δὲ προεκτεθειμένης ἡμῖν ταύτης ἔχομεν ἐκ τοῦ ῥάστου πᾶσαν ἐξῆς τῶν ὁμοίως ἐχόντων παραλλήλων ἐξυφαίνειν σὺν γε Θεῷ παράδοσιν. ἐπεὶ 20 γὰρ ὀρθογώνιον ἐστὶν ὥς εἴρηται τὸ π'θ'χ' ὀρθὴν ἔχον γωνίαν τὴν ὑπὸ π'θ'χ' γωνίαν ἥτις καὶ ὑποτείνει περιφέρειαν μὲν τὴν π'κ'ρ' μοιρῶν οὖσαν ρπ', εὐθείαν δὲ τὴν π'χ', εἰς προσεκβάλλωμεν τὴν θ'χ'ρ' εὐθείαν τοῦ π'θ'χ' τριγώνου μέχρι τῆς σφαίρας τοῦ α'β'γ'δ' κύκλου ὅς χει- 25 μερινὸς ὢν τροπικός ἐστι καὶ παράλληλος τῷ π'θ'κ'ρ' ἰσημερινῷ κύκλῳ, καὶ διαγάγωμεν ἐτέραν εὐθείαν τὴν τ'ψ', παράλληλος ἔσται τῇ π'χ' ἡ τ'ψ'. ὃν γὰρ λόγον ἔχει ἡ τ'δ'γ'ψ' σφαῖρα πρὸς τὴν π'κ'ρ' σφαῖραν παράλληλον οὖσαν αὐτῇ καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς βεβηκυῖαν γωνίας, τὸν αὐτὸν ἔξει λόγον 30 καὶ ἡ τ'ψ' εὐθεῖα πρὸς τὴν π'χ' εὐθείαν· παράλληλοί τε

1/5 Haec pertinent ad figuram qua explanandus erat textus pp. 227-228. 6 titulum om. librarius. 11 ἔχων cod.

14 exiguum spatium ad figuram delineandam reservatum est.

21 ἔχων cod. 29 σφαῖραν] σφαῖρας cod. αὐτὴν cod.

γὰρ ἄμφω καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς βεβήκασι γωνίας τῆς ὑπὸ π'θ'χ'. καὶ οὕτω γίνεται ἡ τῶν λόγων ταυτότης ἐν ἐτερότητι σωζομένη κἀνταῦθα σχημάτων· ὅπερ ἔδει δεῖξαι.

- Ἰστέον ὅτι ἡ αἰτία δι' ἣν ἔφαμεν ὀφείλειν αἰετὰς ἐκατέρωθεν ἐπαφὰς τέμνειν τὸν κύκλον τῆς διαμέτρου τῆς θ'κ' καθ' ἃς ἐφάπτεται ἀκριβῶς τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου αὕτη ἔχει οὕτως· ὃν λόγον ἔχει κατὰ τὴν σφαῖραν κυκλικὸς ὀρίζων, τὸν αὐτὸν ἐν ἐπιπέδῳ ὁ κατ' εὐθείαν· ὁμοίως γὰρ ἐκάτερος διορίζει τό τε ὑπὲρ γῆς καὶ ὑπὸ γῆν οἰκείως ἡμισφαίριον· ἐκταθεὶς γὰρ εἰ οἷόν τε ὁ κυκλικὸς ἐφαρμόσειεν ἂν τῷ κατ' εὐθείαν καὶ εἰς γενήσεται καὶ ὁ αὐτὸς ἐκείνῳ. δῆλον δ' ἐντεῦθεν· ὅσων γὰρ μοιρῶν διάστημα ὑπερανίστανται τὰ ἄκρα τοῦ κυκλικοῦ καὶ δίστανται τοῦ ἐπιπέδου καὶ κατ' εὐθείαν, τοσοῦτον ὑφίζανει κατὰ τὸ μέσον κυρτούμενα καὶ ὁμοίως ἐπὶ θάτερον δίσταται μέρος. οἱ δ' ἐντὸς πάντες εἰσὶ κύκλοι παράλληλοι τῷ κυκλικῷ ὀρίζοντι φουρνοειδῶς ἀνιόντες καὶ κατὰ τὸ ἀνάλογον σμικρυνόμενοι μέχρι τοῦ κατὰ κορυφὴν σημείου, ἔνθα καὶ ἡ ἐνενηκοστὴ ἐκατέρωθεν συνάγεται μοῖρα.
- Χρεῶν δὲ εἰδέναι ὥς ἡ ἐν ἐκάστῳ κλίματι περατουμένη ἐνενηκοστὴ μοῖρα μέσον τῶν παραλλήλων κύκλων κατὰ τὸ ἄνω μέρος τῆς ἀναλογούσης τῷ μεσημβρινῷ γραμμῆς ἀναλογεῖ τῷ πόλῳ τοῦ ὀρίζοντος ἐκάστου κλίματος· τούτῃ τῷ κατὰ κορυφὴν ἐκάστης οἰκίσεως σημείῳ. καὶ ὃν λόγον ἔχει ἡ ἐν τῷ κρίκῳ τῆς ἐπιπέδου καταγραφῆς κατὰ τὸ ἀνώτερον δηλαδὴ μέρος ἔνθα τὸ δ' κεῖται σημεῖον πρὸς τὴν ἀντὶ τοῦ ὀρίζοντος λαμβανομένην εὐθείαν ἐνενηκοστὴ μοῖρα (πόλος γὰρ λέγεται εἶναι αὐτοῦ καὶ κατὰ κορυφὴν σημεῖον), τὸν αὐτὸν ἔχει καὶ ἡ διὰ τῶν παραλλήλων συναγομένη ἐνενηκοστὴ πρὸς τὸν κυκλικὸν ὀρίζοντα· πόλος γὰρ ὥσπερ ἐκείνης ἐκείνη, οὕτω καὶ ταύτης αὕτη καὶ σημεῖον τῆς ἀνὰ χεῖρας ὑποτιθεμένης οἰκίσεως.

14 ὑφανίζει cod.
partes fol. 210^R

20 χρεῶν] [ἰ]στέον cod.

32 tres

vacuae relictæ sunt.

Ἰστέον ὅτι σαφηνείας ἕνεκα πλείονος κατεγράψαμεν ἐν τῇ προκειμένη ἀράχῃ καὶ τὸν πῆχυν δι' οὗ χρή καταμετρεῖν καὶ καταγράφειν τοὺς ἀστέρας ἐν τοῖς προσήκουσι τόποις δεικνύντες πῶς δεῖ συνδέοντας τῇ ἀράχῃ τὸ ἐν ἄκρον αὐτοῦ διὰ τοῦ μεταξὺ ὀμφαλοῦ τοῦ ἀναλογούντος τῷ βορείῳ 5 πόλῳ περιάγειν αὐτὸν κύκλῳ. κατεγράψαμεν δὲ δι' αὐτοῦ καὶ ἀστέρας δύο τὸν τε Ἄετὸν δευτέρου μεγέθους ὄντα καὶ ἀπέχοντα κατὰ μῆκος ἐπὶ τοῦ ζῳδιακοῦ μοῖραν κ^η τοῦ Αἰγοκέρωτος, ἀπέχοντα δὲ τοῦ ζῳδιακοῦ κατὰ πλάτος πρὸς βορέαν μοῖρας κθ'. κατεγράψαμεν δ' ἔτι περιαιαγόν- 10 τες καὶ κατὰ τὸ ἕτερον μέρος τὴν Καρδίαν τοῦ Λέοντος, τὸν καὶ Βασιλίσκον λεγόμενον πρώτου μεγέθους ὄντα καὶ ἀπέχοντα μὲν κατὰ μῆκος ἐπὶ τοῦ ζῳδιακοῦ μοῖραν κ^η ἐπὶ τοῦ Λέοντος, ἀπέχοντα δὲ κατὰ πλάτος ἀπὸ τοῦ ζῳδιακοῦ πρὸς βορέαν Ο ἰ.

15

1/15: cf. supra, p. 207, 15. 4 δεικνύντος cod.

7 δεύτερον cod. 8 κ^η] cf. p. 208, 5. Hic recentioribus astronomis assentiri videtur qui non per C, sed per LXVI annos unum gradum procedere stellas non errantes profitentur (cf. Symeonis Sethi *Conspectum*, § 41 et *De utilit.*, § 70).

15 dimidium f. 210^v et folium 211 vacua sunt.

III. Isaac Argyre.

Ἰσαὰκ μοναχοῦ τοῦ Ἀργυροῦ μέθοδος κατασκευῆς ἀστρολαβικοῦ ὀργάνου, ἔτι δὲ καὶ ἀποδείξεις λογικῇ τῶν ἐν αὐτῷ καταγεγραφομένων μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν ἐν τῇ σφαιρικῇ ἐπιφανείᾳ
5 εἰς ἐπίπεδον.

Προοίμιον.

Ἐπεὶ καθάπερ τινὰς ἀρχετύπους πίνακας χρεῶν ἡμῖν τὰ τῶν διδασκάλων ἔργα καὶ τοὺς λόγους μιμεῖσθαί τε καὶ ταῖς εὖ ἐχούσαις ἐκείνων ἀκολουθεῖν παραδόσεις, 10 εἰ μέλλοιμεν ἥκιστα τοῦ ὀρθοῦ διεκπίπτειν — οὐδὲ γὰρ οὐδεὶς ὧς τοὺς διδασκάλους ἐμιμήσατο τοῦ δέοντος ἐκπέπτωκεν, ἀλλ' ὧς τοὺς διδασκάλους οὐκ ἐμιμήσατο τοῦ δέοντος ἐκπέπτωκε —, τοῦτο μάλιστα κἂν τῷ παρόντι σπουδάσματι φυλακτέον ἐς τὰκριβές, ἐπιστημονικῶν, ὡς τὸ εἰκός, δεομένῳ 15 τῶν ἀκοδείξεων ἃς τὸ μαθηματικὸν τῆς φιλοσοφίας μέρος διὰ τῶν μαθηματικῶν ἐκείνων ἀνδρῶν παρέπεμψε εἰς ἡμᾶς. ἔστιν οὖν ἡμῖν ὁ σκοπὸς ἐνταῦθα κανόνα τινὰ καὶ μέθοδον παραδοῦναι πῶς δεῖ καταγράφειν τοὺς ἐν τῷ ἀστρολαβικῷ ὀργάνῳ καθ' ἕκαστον τῶν τυμπάνων κύκλους, τόν 20 τε ἰσημερινὸν καὶ τοὺς ἐκατέρωθεν τροπικοὺς, ἔτι τε τοὺς ἀναφορικοὺς τῶν κλιμάτων παραλλήλους καὶ ὅσα ἄλλα τὸ

M V

2/5 ἔτι — ἐπίπεδον om. M. 6 προοίμιον om. V.
7 τινὰς om. M. 14 δεομένων V.

τοιούτον ὄργανον ἐντελῶς περιέχει μετὰ τῆς προσηκούσης αὐτοῖς ἐπιστημονικῆς ἀποδείξεως ἣν ἡ εἰς ἐπίπεδον τῆς σφαιρικῆς ἐπιφανείας ἐξάπλωσις ἀναγκαίως ὑπαγορεύει.

Ἔστι δὲ τοῦ τοιούτου ὀργάνου πατήρ, οὐ κατὰ τὸ πρῶτως ἐφευρεῖν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐντελεστάτην ἀποδοῦναι τὴν ἐργασίαν 5 αὐτῷ, Πτολεμαῖος ὁ θαυμάσιος ἐν τοῖς μαθηματικοῖς, καθὰ μαρτυρεῖ καὶ ὁ πολὺς ἐν σοφίᾳ Συνέσιος, χρείας ἔνεκεν μεγάλης παρ' ἐκείνοις ἐφευρημένου· ἐπεὶ γὰρ οἷς ἀνὰ χεῖράς ἐστι τὸ ψηφοφορεῖν ἢ τῆς ἐνισταμένης ὥρας εὗρεσις ἀκριβῆς οἰονεῖ τις θεμέλιος ὑποτίθεται καὶ ἀρχή, τοῦτο μάλιστα τὸ 10 ὄργανον τὴν χρείαν ἀναγκαίως ἀποπληροῖ, τῶν ἄλλων ὠροσκοπεῖων ὑδρολογίων φημὶ καὶ τῶν τοιούτων παχυμερεστέραν τὴν τῆς ὥρας εὗρεσιν ἐμφαινόντων. συνέστη μὲν οὖν τὴν ἀρχὴν διὰ ταύτην ἣν ἔφημεν τὴν αἰτίαν καὶ μέχρις ἡμῶν παρεπέμφθη τῆς τε χρείας αὐτοῦ ἀπολαύομεν καὶ 15 τοὺς εὐρόντας διὰ θαύματος ἄγομεν· τῆς δὲ τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ μεθόδου φθονήσας ἡμῖν ὁ χρόνος, ὥς καὶ ἐτέρων ἀξιολόγων οὐκ ὀλίγων, ἡμιτελῇ τὴν χρείαν αὐτοῦ καὶ ἀνήδονον ὥς εἰπεῖν ἀπειργάσατο. διόπερ ἡμεῖς τοὺς τῆς διανοίας αὐτῷ ἐπιστήσαντες ὀφθαλμοὺς καὶ προσσχόντες τοῖς καταγε- 20 γραμμένοις καὶ τοὺς καθ' οὓς συνέστη λόγους ἐπισκεψάμενοι οὐκ ἄκαιρον ἴσως ἐκρίναμεν μεθοδεῦσαι περὶ αὐτοῦ καὶ κανόνα πρὸς κατασκευὴν ἐκθεῖναι δι' οὗπερ ἐξέσται τῷ βουλομένῳ παντὶ καθ' ὅποιον ἂν προχειρίσαιο μέγεθος τὴν αὐτοῦ ποιείσθαι κατασκευὴν. ἔχει δὲ ὧδε τὰ τῆς ὑποσ- 25 χέσεως.

Περὶ τοῦ ἔξω δοχείου τοῦ περιέχοντος
τὰ τύμπανα.

Τὸ μὲν οὖν ἔξω δοχεῖον ὃ τὰ τύμπανα περιέχει ἐν οἷς οἱ καθ' ἕκαστον κλίμα τῆς οἰκουμένης ἀναφορικοὶ κατα- 30

M V

14 ἦν] ὡς M.

γράφονται κύκλοι, σαφή τὴν γνῶσιν τῶν ἐν αὐτῷ καταγε-
 γραμμένων περιέχει. κύκλου γὰρ ὄντος ἑνὸς ἐν τῷ ἐκτὸς
 αὐτοῦ ἐπιπέδῳ πρὸς αὐτῇ τῇ περιφερείᾳ καταγεγραμμένου
 καὶ δύο διαμέτρων ἐν αὐτῷ διηγμένων πρὸς ὀρθὰς ἀλλήλας
 5 τεμνουσῶν, μιᾶς μὲν ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ κρίκου κατιούσης καὶ
 ἀκριβῶς καθέτου πρὸς τὸ ὑποκείμενον ἐπίπεδον τοῦ ὀρίζον-
 τος οὔσης, ἑτέρας δ' ἐγκαρσίως καὶ κατὰ τὸ κέντρον τοῦ
 κύκλου πρὸς ὀρθὰς ἐκείνην τεμνούσης ὡς γίνεσθαι τεταρ-
 τημόρια τοῦ κύκλου τέσσαρα πάντῃ ἀλλήλοις ἴσα, ἐν ὁποίον-
 10 οῦν τεταρτημόριον τῶν δύο ἄπερ ἄνωθέν εἰσι τῆς διαμέ-
 τρου τῆς τῷ ὀρίζοντι ἀναλογούσης διήρηται εἰς μοίρας ζ'
 ὡς ἀρκοῦντος καὶ δι' ἑνὸς μόνου τεταρτημορίου τοῦ εἰς
 τὰς τοιαύτας ζ' μοίρας διηρημένου τὰς καθ' ἑκάστην ἡμέ-
 ραν τε καὶ ἕκαστον τῶν κλιμάτων ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος τοῦ
 15 ἡλίου μοίρας ἀναφορικὰς καὶ πρὸ μεσημβρίας, ἀλλὰ δὴ
 καὶ μετὰ μεσημβρίαν, διὰ τοῦ τῆς διόπτρας μοιρογνωμονίου
 λαμβάνεσθαι. περὶ δὲ τῶν ἐντὸς τυμπάνων διαληψόμεθα
 λογικώτερον.

Περὶ τῶν ἐν ἑκάστῳ τῶν τυμπάνων καταγρα-
 20 φομένων τριῶν κύκλων τοῦ τε ἰσημερινοῦ καὶ
 τῶν τροπικῶν.

Πρῶτον μὲν ἐν ἑκάστῳ τυμπάνῳ ποιούμεν κύκλον σύμμε-
 τρον τῷ ὑποκειμένῳ μεγέθει τοῦ ὀργάνου ὃς ἀντὶ τοῦ χει-
 μερινοῦ ἔσται τροπικοῦ τὸν ἀ'β'γ'δ' περὶ κέντρον τὸ ε',
 25 διαμέτρους δὲ δύο τεμνούσας ἀλλήλας πρὸς ὀρθὰς γωνίας
 κατὰ τὸ ε' κέντρον, τὴν τε ἀ'έ'γ' καὶ τὴν δ'έ'β'. καὶ δια-
 ρεῖται ὁ κύκλος ἐντεῦθεν εἰς τέσσαρα τεταρτημόρια πάντῃ
 ἀλλήλοις ἴσα, ἔχοντα ἀκριβῶς ἀνὰ ζ' μοίρας. εἶτα ἀπολαμ-
 βάνομεν ἐξ ἑνὸς τεταρτημορίου ὁποιοῦν, ἔστω τοῦ ἀ'β',
 30 τὴν β'ζ' περιφέρειαν μοιρῶν οὔσαν κδ' — τοσαύτας γὰρ

M V

ἔγγιστα ἀφίσταται ὁ χειμερινὸς κύκλος τοῦ ἰσημερινοῦ —
καὶ λαβόντες πῆχυν ἔξωθεν ἀκριβῶς ἰθυτενῇ ἐφαρμόζομεν
τὸ ἐν ἄκρον αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ζ' ἥτοι ἐπὶ τὴν ἀπὸ τοῦ β' κδ^η
μοῖραν, τὸ δὲ ἕτερον ἄκρον αὐτοῦ ἐπὶ τὸ γ', ἔνθα ἐφάπτεται
ἀκριβῶς τοῦ τοιούτου χειμερινοῦ κύκλου ἢ τῷ ὀρίζοντι 5
ἀναλογούσα διάμετρος. καπειδὴ οὕτω τιθέμενος ὁ πῆχυς
τέμνει τὴν ὀρθίαν διάμετρον τὴν δ' ἐβ' ἥτις ἀναλογεῖ τῷ
μεσημβρινῷ, σημειούμεθα τὴν τομὴν ἀκριβῶς διὰ στιγμῆς
τινος κατὰ τὸ η' στοιχεῖον. καὶ κέντρῳ μὲν τῷ ε', διαστήματι
δὲ τῷ ε' η', γράφομεν κύκλον ἀνάλογον τῷ ἰσημερινῷ τὸν 10
ἡ' θ' π' κ'. εἴτ' αἰθρῆς διαιροῦμεν καὶ τούτου τὸ η' κ' τεταρτημό-
ριον εἰς γ' μοίρας, ἀφ' οὗ πάλιν ἀπολαμβάνομεν τὴν ἡ' λ'
περιφέρειαν μοιρῶν οὖσαν κδ' — τοσαύτας γὰρ ἔγγιστα
ἀφίσταται καὶ ὁ θερινὸς κύκλος τοῦ ἰσημερινοῦ. καὶ λαβόν-
τες τὸν πῆχυν πάλιν ἐφαρμόζομεν τὸ μὲν ἐν ἄκρον αὐτοῦ 15
ἐπὶ τὸ λ', τὸ δὲ ἕτερον ἐπὶ τὸ θ', ἔνθα ἐφάπτεται τοῦ τοιού-
του ἰσημερινοῦ κύκλου ἀκριβῶς ἢ πλαγία διάμετρος. καὶ
ἐπειδὴ οὕτω τιθέμενος ὁ πῆχυς τέμνει τὸν ὀρθίαν διάμε-
τρον τὴν δ' ἐβ', σημειούμεθα τὴν τομὴν ἀκριβῶς διὰ στιγ-
μῆς τινος κατὰ τὸ μ' στοιχεῖον. καὶ κέντρῳ μὲν τῷ ε', διασ- 20
τήματι δὲ τῷ ε' μ' κύκλον γράφομεν ἀνάλογον τῷ θερινῷ
τροπικῷ τὸν μ' ν' ξ'. καὶ τοῦτο δὲ ποιοῦμεν ἀπαράλλακτως
καὶ ἐφ' ὅλα τὰ ἕτερα ἐπίπεδα τῶν ἐν τοῖς τυμπάνοις κλιμάτων
ἐν ᾧ ἂν βουληθῇμεν. ἀλλ' οὕτω μὲν ἀρχόμεθα τῆς κατα-
γραφῆς τῶν εἰρημένων κύκλων ἀπὸ τοῦ ἐκτὸς καὶ ἀναλο- 25
γούντος τῷ χειμερινῷ διὰ τὸ συμμετρίαν ἔχειν τῷ ὑποκει-
μένῳ τοῦ ὀργάνου μεγέθει. εἰ δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ
κύκλου τὴν ἀρχὴν τῆς καταγραφῆς ποιεῖν βουλόμεθα, ἢ
αὐτὴ μὲν ἔσται καὶ ἀπαράλλακτος τῇ προτέρᾳ, διοίσει
δ' ἐκείνης τῷ σὺν τῇ ἐπιστημονικῇ ἀποδείξει καὶ τὰς αἰτίας 30

M V

23 ἐπὶ τὰ ἕτερα ὅλα transp. M. ἐν τοῖς τυμπάνοις om. M.

24 ᾧ] οἷω M. 27 μεγέθει τοῦ ὀργάνου transp. M.

29 τῇ προτέρᾳ om. V. 30 τῷ] τό V.

περιέχειν τῶν οὕτω καταγεγραμμένων. προληπτέον δέ τι συντεῖνον ἡμῖν εἰς τὴν προκειμένην ἐπίσκεψιν.

Ἔστι μὲν ἅπασι δῆλον τοῖς καὶ ὁπωσοῦν μαθηματικῶν ἀψαμένοις λόγων ὥς ἀδύνατόν ἐστι παντάπασιν ἐν ἐπιπέδῳ
 5 καταγράφειν στερεοῦ τινος σχήματος τὰ συμπίπτοντα καὶ κατὰ τὰς τρεῖς διαστάσεις τοῦ στερεοῦ ἀπαραλλάκτως ὥς ἔχουσι καταγράφεσθαι. αὐτίκα γὰρ τοῦ κύβου στερεοῦ ὄντος σχήματος καὶ ἕξ τετραγώνοις περιεχομένου δύο μόνα τὰ ἀπεναντίον τετράγωνα καταγράφονται καὶ ὥς ἔχουσι
 10 φαίνονται, τὰ δὲ λοιπὰ τοῦ οἰκείου εἵδους ἐξίστανται. κύβου γὰρ τοῦ α'έ'δ'θ' δύο μὲν τετράγωνα τὰ ἀπεναντίον τό τε α'β'γ'δ' καὶ τὸ ε'ζ'η'θ' γράφονται καὶ φαίνονται οἷα εἰσιν ἀκριβῶς, τετράγωνα δηλαδή, τὰ δὲ λοιπὰ τέσσαρα, τό τε α'β'ε'ζ', τὸ γ'δ'η'θ', τὸ α'ε'γ'η' καὶ τὸ β'ζ'δ'θ' οὔτε
 15 τετράγωνα φαίνονται οὔτε ὀρθογώνια διὰ τὸ ἑτερογενὲς τοῦ στερεοῦ πρὸς τὸ ἐπίπεδον, νοοῦμεν δὲ καὶ οὕτω φαινόμενα ὥς τετράγωνα. τοῦτο δὴ καὶ τῇ οὐρανίᾳ σφαίρᾳ συμβαίνει. τριῶν γὰρ κύκλων ἐν αὐτῇ τοῦ τε ἰσημερινοῦ, τοῦ ὀρίζοντος καὶ τοῦ μεσημβρινοῦ πρὸς ὀρθὰς ἀλλήλους
 20 τεμνόντων, ἀδύνατον ἐν ἐπιπέδῳ καταγράφειν καὶ τοὺς τρεῖς τούτους κύκλους ὥς ἔχουσι κυκλικῶς δηλαδὴ γράψαι. διὰ τοῦτο ἓνα μὲν αὐτῶν τὸν ἰσημερινὸν γράφομεν κύκλον, τοὺς δὲ λοιποὺς δύο δι' εὐθειῶν, πλὴν καὶ οὕτω κύκλους αὐτοὺς νοοῦμεν ὥς ἔχουσι τῇ ἀληθείᾳ.

25 Τούτου δὴ προληφθέντος, ἀναγκαίως γράφομεν κύκλον τὸν ἀναλογοῦντα τῷ ἰσημερινῷ τὸν θ'ή'π'κ' περὶ κέντρον τὸ ε' καὶ ἀντὶ μὲν μεσημβρινοῦ πρὸς ὀρθὰς αὐτὸν τέμνοντος τὴν δ'π'έ'η'β' εὐθεῖαν διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν, ἀντὶ δὲ τοῦ ὀρίζοντος τοῦ πρὸς ὀρθὰς καὶ ἀμφοτέρους τέμνον-

M V

Ι περιέχεσθαι M. 4 ἀψάμενοι M. 5 καταγρᾶ V
 καταγραφῇ M. 13 ἀκριβῶς om. M. δηλαδή om. M.
 20 καταγρᾶ V καταγραφῇ M. 21 δηλιδή] δηλονότι M.

τος ὁμοίως πάλιν διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν τὴν ἀκ' ἐθ' γ'
 εὐθεΐαν. αἱ ἄρα φαινόμεναι μὲν αὐται εὐθεΐαι, νοούμεναι
 δὲ περιφέρειαι, ἥ' τε δ' π' ἐ' ἡ' β' καὶ ἡ' ἀκ' ἐθ' γ', μείζονές
 εἰσιν ἡμικυκλίων, ἐπειδὴ ἡ' π' ἡ' καὶ ἡ' κ' θ' ἡμικύκλια εἰσι.
 πᾶς γὰρ μέγιστος κύκλος ἐν σφαίρα ὑπὸ μεγίστου κύκλου 5
 δίχα τέμνεται καὶ ἐπεὶ ἐκατέρωθεν τοῦ ἰσημερινοῦ οἱ τρο-
 πικοὶ παραλλήλως αὐτῷ κείμενοι ἕκαστος ἐπὶ τοῦ μεσημ-
 βρινουῦ μοίρας κδ' ἔγγιστα τοῦ ἰσημερινοῦ ἀπέχει, ἀπολαμ-
 βάνομεν ἐκατέρωθεν τοῦ ἡ' σημείου ἐπὶ τῆς ἐβ' νοουμένης
 περιφερείας τοῦ μεσημβρινουῦ τὴν ἡ' μ' καὶ ἡ' β' ἐκατέραν 10
 μοιρῶν κδ'. ἀπολαμβάνομεν δὲ ταύτας οὕτως ἐπ' αὐτῆς
 διὰ τὸ φαινομένην εἶναι εὐθεΐαν. διαιροῦντες γὰρ ἐπὶ τοῦ
 ἰσημερινοῦ ἐκατέραν τῶν ἡ' κ' καὶ ἡ' θ' περιφερειῶν εἰς μοί-
 ρας ς', ἀπολαμβάνομεν τὰς ἡ' λ' καὶ ἡ' ρ' ἐκατέραν μοιρῶν
 κδ'. καὶ ἐπιζεύξαντες τὰς λ' θ' καὶ ρ' θ' καὶ ἔτι τὴν ἡ' θ', 15
 προσεκβάλλομεν τὴν θ' ρ' κατὰ τὸ β'. τέμνουσι δὲ αὐται τὴν
 ἐβ' τοῦ μεσημβρινουῦ περιφέρειαν κατὰ τὰ μ' β' σημεία.
 καὶ κέντρῳ μὲν τῷ ἐ', διαστήμασι δὲ τοῖς τε ἐμ' καὶ ἐβ',
 γράφομεν κύκλους τὸν τε θερινὸν τὸν μ' ν' ξ' καὶ τὸν β' γ' δ' α'
 χειμερινόν. λέγω οὖν ὅτι εἰ καὶ δοκεῖ τῇ φαντασίᾳ ὁ ἀβ' γ' δ'
 χειμερινὸς μείζων εἶναι τοῦ μ' ν' ξ' θερينوῦ, ἀλλὰ τῷ λόγῳ
 καὶ τῇ ἀληθείᾳ ἴσοι εἰσὶ, τὸ ἄνισοι φαίνεσθαι πάσχοντες
 διὰ τὴν εἰς ἐπίπεδον ἐξάπλωσιν τῆς σφαιρικῆς ἐπιφανείας,
 ὥσπερ πάσχουσι καὶ αἱ περιφέρειαι τὸ ὡς εὐθεΐαι φαίνεσθαι.
 ἐπεὶ γὰρ ἡ' ὑπὸ λ' θ' ἡ' γωνία τῇ ὑπὸ ἡ' θ' β' γωνία ἴση ἐστὶ, 25
 καὶ ἄμφω γὰρ ἐπὶ ἴσων περιφερειῶν τῶν ἡ' λ' ἡ' ρ' βεβήκασιν,
 αἱ ἄρα μ' ἡ' ἡ' β' ἴσαι ἀλλήλαις εἰσὶν· ἐπὶ ἴσων γὰρ
 γωνιῶν βεβήκασιν. οἱ δ' ἐκατέρωθεν τοῦ μεγίστου κύκλου
 παράλληλοι κύκλοι ἴσον ἀπέχοντες ἐν σφαίρα ἴσοι ἀλλήλοις
 εἰσὶν. ὁ ἄρα μ' ν' ξ' θερινὸς κύκλος ἴσος ἐστὶ τῷ ἀβ' γ' δ' 30

M V

4 ἡ² om. VM. ἡμικύκλια] ἡμικυκλίων VM. 7 αὐτῷ
 om. M. 10 τοῦ μεσημβρινουῦ om. M. 14 ς' om. V.
 15 καὶ ἔτι τὴν ἡ' θ' om. M. 16 δέ] δὴ V. 18 τῷ ἐ' om.
 V. 25 ἡ' θ' β'] κθβ M. 29 ἀλλήλοις om. M.

- χειμερινῶ. καὶ ἔστιν αὕτη ἡ καταγραφὴ πάντως ἢ αὐτῇ τῇ προτέρᾳ. ἐὰν γὰρ ἐπιζεύξωμεν τὴν β' γ', φανερόν ὅτι ἢ ὑπὸ ἡ' β' γ' ἴση ἔσται τῇ ὑπὸ μ' θ' ἡ'. ἑκατέρα γὰρ περιφέρειαν μοιρῶν κδ' ὑποτείνει, ὥστε καὶ ἑκατέρα τῶν β' ζ' 5 καὶ λ' ἡ' περιφερειῶν μοιρῶν ἔστιν κδ' ὡς ἐν τῇ πρώτῃ καταγραφῇ γέγονε δεδειγμένον· ὅπερ ἔδει δεῖξαι.

Περὶ τῶν ἐν τοῖς τυμπάνοις καθ' ἕκαστον κλίμα καταγραφομένων παραλλήλως τῷ ὀρίζοντι κύκλων ἀναφορικῶν.

- 10 Οἱ ἐν ἑκάστῳ τῶν τυμπάνων καταγραφόμενοι κύκλοι παραλλήλως τῷ ὀρίζοντι τοῦ ὑποκειμένου κλίματος γράφονται, διὸ καὶ παράλληλοι κέκληνται. διάστημα δ' αὐτῶν ἔστιν ὃ ἂν βούλοιτο τις εἶτε μονομοιριαῖον εἶτε διμοιριαῖον εἶτε ἕτερόν τι κατὰ τὴν πηλικότητα, μᾶλλον δὲ τὸ ἐγχω- 15 ροῦν κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ κατασκευαζομένου ὀργάνου. γράφονται δὲ οὕτως. ἐπειδὴ μετὰ τὸν ἡμερινὸν τὰ μέρη τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης πρὸς βορρᾶν ἐγκεκλιμένα εἰσὶ καὶ διὰ τοῦτο ἄλλοι παρ' ἄλλοις εἰσὶν ὀρίζοντες, δυνατόν μὲν ἔστι καὶ ἐν τοῖς ἀπέχουσιν ἀλλήλων κλίμασι βραχὺ τι διάστημα 20 κατὰ τὴν πρὸς λόγον τῆς ἑκάστου τούτων ἐγκλίσεως διαφορὰν παραλλήλους γράφεσθαι. τέως δ' ἀξιολογωτέρας ἐγκλίσεις ἔταξαν οἱ τὸ ἀστρονομικὸν μελετήσαντες μάθημα τὰ ἑπτὰ παρ' αὐτοῖς καλούμενα κλίματα, τό τε διὰ Μερόης φημί, τὸ διὰ Σύννης, τὸ διὰ τῆς κάτω 25 χώρας Αἰγύπτου, τὸ διὰ Ῥόδου, τὸ δι' Ἑλλησπόντου, τὸ διὰ μέσου Πόντου καὶ τὸ διὰ Βορυσθένους ἀλλήλων ἡμιωρίῳ διαφέροντα. πρὸς τούτοις καὶ ὅπερ ἕκαστος βούλοιτ' ἂν διὰ τῆς χώρας ἢ τῆς πόλεως ἐν ᾗ ποιεῖται τὴν οἴκησιν, ὡς

M V

- I πάντως om. M. 3 γάρ om. M. 12/13 ἔστιν αὐτῶν
transp. M. 19 κλίμασι om. M. 20 ἑκάστου τούτων
ἐγκλίσεως] ἐγκλίσεως ἑκάστην M.

ἡμεῖς φέρε εἰπεῖν τὸν διὰ Βυζαντίου παράλληλον. καταγράφομεν οὖν ἐν ἐκάστῳ τῶν τοιούτων κλιμάτων τοὺς εἰρημένους παραλλήλους προεκθέμενοι τοὺς διαληφθέντας τρεῖς κύκλους, τὸν τε ἰσημερινὸν καὶ τοὺς τροπικοὺς τὸν τρόπον ὃν ὑφηγησάμεθα. καὶ ἐπεὶ αἱ πηλικότητες τῶν ἐγκλίσεων 5
τουτέστιν αἱ ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ἀποχαὶ τῶν κλιμάτων ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ λαμβάνονται, ὁ δὲ μεσημβρινὸς δι' εὐθείας καταγέγραπται ὡς ὁ δ' ἐ' ἡ', ποιούμεν κἀνταῦθα ὁμοίως ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν εἰρημένων ἐποιήσαμεν κύκλων καὶ λαμβάνομεν τὴν τοιαύτην πηλικότητα ἐπὶ τοῦ ἰσημερι- 10
νοῦ ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ θ' σημείου καθ' ὃ τὸν ἰσημερινὸν ὁ ἐπ' ὀρθῆς τῆς σφαίρας ὀρίζων πρὸς ὀρθὰς τέμνει. τῶν γὰρ ἐφ' ἐκάστου τῶν κλιμάτων κατὰ κορυφὴν σημείων ἄτινα πόλοι γίνονται τῶν ὀριζόντων διαφόρων ὄντων, ἀλλὰ δὴ καὶ τῶν παραλλήλων αὐτοῖς, εἰκότως ἀπὸ τοῦ θ' 15
σημείου ἀρχόμεθα τὰς πηλικότητας τῶν ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ἐγκλίσεων δεικνύειν βουλόμενοι. βέλτιον δ' ὅμως ἂν εἶη καὶ δι' ὑποδείγματος ἐφ' ἑνὸς τῶν τοιούτων κλιμάτων δεῖξαι τὸ λεγόμενον καὶ ἔστω ἐπὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς κλίματος τουτέστι τοῦ διὰ Βυζαντίου παραλλήλου. καταγράφομεν 20
πρῶτον τοὺς εἰρημένους τρεῖς κύκλους, τὸν τε ἀ' β' γ' δ' χειμερινόν, τὸν θ' κ' ἡ' ἰσημερινὸν καὶ τὸν μ' ν' ξ' θερινόν· καὶ ἔτι τὴν τε ἀντὶ μεσημβρινοῦ εὐθείαν τὴν δ' ἐ' β' καὶ τὴν ἀντὶ τοῦ ὀριζόντος τὴν ἀ' ἐ' γ'. καὶ διελόντες ἕκαστον τεταρτημόριον τοῦ ἰσημερινοῦ εἰς τὰς γ' μοίρας, ἐπεὶ ἔχομεν 25
τὸ πλάτος τοῦ διὰ Βυζαντίου παραλλήλου, τουτέστι τὴν ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ἀποχὴν ἐκ τοῦ τῶν ἐπισήμων πόλεων κανονίου μοιρῶν ἔγγιστα μγ', ἀπολαμβάνομεν ἀπὸ τοῦ θ' λ' τεταρτημορίου τὴν θ' π' περιφέρειαν μοιρῶν μγ', ἀπὸ δὲ

M V

I τόν] τό VM. 15 / 17 ἀλλά— ἐγκλίσεων] οἱ γραφόμενοι κύκλοι παράλληλοι εἰσι τῷ ὀρίζοντι τοῦ κλίματος διὰ τοῦτο οὖν καὶ ἀπὸ τοῦ θ' σημείου ἀρχόμεθα, τὴν αὐτῶν πρὸς τὸν ἐπ' ὀρθῆς σφαίρας ὀρίζοντα διαφορὰν τῆς ἐγκλίσεως M. 18 εἶη om. V. 24 διελόντες] διαιροῦντες M. 28 θ' λ'] θη V θκ M. 29 τὴν θπ' om. V.

τοῦ κατὰ διάμετρον τεταρτημορίου τὴν κ' ρ', μοιρῶν ὡσαύ-
 τως μγ'. ἡ ἄρα π' κ' ρ' περιφέρεια ἡμικύκλιόν ἐστιν. ἐπὶ
 τούτοις προσεκβάλλομεν καὶ τὴν ε' δ' κατὰ τὸ φ'. ἀναγ-
 καίον γὰρ εἶναι ταύτην μείζονα ὡς ἂν ἐξαρκῇ πρὸς τὰς
 5 ὀφειλομένας γίνεσθαι κατατομὰς ἐν αὐτῇ. τούτων τοίνυν
 οὕτως ἐχόντων, λαμβάνομεν ἕξωθεν πῆχυν τινα ἱκανὸν πρὸς
 τὴν χρεῖαν ἔχοντα μῆκος, οὗ τὸ ἐν ἄκρον ἐφαρμόζομεν κατὰ
 τὸ θ' σημείον, τὸ δ' ἐφεξῆς μέρος τοῦ πῆχεος ἐφαρμόζομεν
 ἀκριβῶς κατὰ τὸ π' ἐπὶ τὸ πέρασ δηλαδὴ τῆς θ' π' περι-
 10 φερείας τῶν μγ' μοιρῶν. καὶ θεωροῦμεν καθ' ὃ τὴν δ' φ' τὸ
 ἕτερον ἄκρον τοῦ πῆχεος τέμνει· καὶ ἔστω τὸ σ' σημεῖον.
 εἴτα τὸ μὲν ἕτερον ἄκρον τοῦ πῆχεος τὸ κατὰ τὸ θ' ἔχοντες
 ἐρηρυσμένον καὶ ἀκίνητον κατ' αὐτὸ τὸ θ', τὸ δ' ἕτερον
 ἄκρον αὐτοῦ παραφέροντες τίθεμεν κατὰ διάμετρον τοῦ
 15 π' τουτέστι τὸ ρ' καὶ σημειούμεθα καθ' ὃ τέμνει τὴν ε' β'.
 ἔστω δὴ κατὰ τὸ χ'. καὶ ἐπιζεύγνυμεν τὰς θ' π' σ' καὶ θ' χ' ρ'.
 ἐπεὶ οὖν ἡ π' ρ' μοιρῶν ἐστὶν ρπ', ἡ ἄρα ὑπὸ σ' θ' ρ' γωνία
 τοιούτων ἐστὶν ρπ' οἷων εἰσὶν αἱ δύο ὀρθαὶ τξ'. ὀρθὴ ἄρα
 ἐστὶν ἡ ὑπὸ σ' θ' ρ' γωνία, ὥστε καὶ ἡ σ' χ' περιφέρεια τοῦ
 20 μεσημβρινοῦ, φαινομένη δὲ εὐθεία, ἡμικύκλιόν ἐστι. τέμ-
 νομεν δὲ τὴν σ' χ' δίχα καὶ κέντρῳ τῷ κατὰ τὴν διχοτομίαν
 σημείῳ, διαστήματι δὲ τῷ μέχρι τοῦ σ' ἢ τοῦ χ', γράφομεν
 κύκλον τὸν ψ' χ' ὡ· ὁ ψ' χ' ὡ ἄρα μέγιστός ἐστι κύκλος,
 ἀλλὰ δὴ καὶ ὀρίζων· μέγιστος μὲν ὅτι τὸν φ' δ' χ' μεσημ-
 25 βρινὸν δίχα τέμνει, ἐὰν γὰρ ἀναπληρώσωμεν τὸν ψ' χ' ὡ
 διὰ τοῦ σ' διελεύσεται, ἡ δὲ σ' χ' περιφέρεια ἡμικύκλιον
 ἐδείχθη· ὀρίζων δὲ ὅτι καὶ τὸν ἐπ' ὀρθῆς τῆς σφαίρας
 ὀρίζοντα τὸν α' ε' γ' δίχα τέμνει καὶ κατὰ τὰ σημεία καθ'
 α καὶ οὗτος τέμνει τὸν ἰσημερινόν, τὰ θ' κ'. ἔγκλισις δὲ
 30 αὐτοῦ πρὸς τὸν ἐπ' ὀρθῆς τῆς σφαίρας ὀρίζοντα, ὃ δὴ
 καὶ ἕξαρμα τοῦ πόλου ἐστίν, ἡ ε' χ' τοῦ μεσημβρινοῦ
 περιφέρεια.

 M V

18 εἰσὶν om. M. 20 φαινομένη δέ] ἥτις ἐστὶ φαινομένη M.
 21 δέ] δὴ V. 23 κύκλος ἐστὶν transp. M. 24 φ' δ' χ']
 φχδ V. 26/27 ἡ δέ — ἐδείχθη om. M.

"Οτι δ' ἀναγκαίως ἐν πάσαις ταῖς ἐγκλίσεσιν ὁ ψ'χ'ὼ
 κύκλος διὰ τῶν θ' κ' σημείων διήκει, δεικτέον οὕτως.
 ἐπεὶ ἡ ὑπὸ σ'θ'χ' γωνία ὀρθή ἐστιν, ὁμοίως καὶ ἡ ὑπὸ σ'κ'χ'.
 ὁ ἄρα ἐπὶ τῆς σ'χ' κύκλος γραφόμενος ὁ σ'ψ'χ'ὼ ἀναγκαίως
 ἦξει καὶ διὰ τῶν θ'κ'. πάλιν ἑκατέρας τῶν π'υ' καὶ ρ'τ' 5
 περιφερειῶν μονομοιριαίας ἢ διμοιριαίας ἢ ὡσὰν βούλοιτό
 τις ἀποληφθεύσης, ἡχθῶ διὰ τοῦ υ' ἢ θ'υ', α', ἐπιζευχθεύσα
 δὲ καὶ ἡ θ'τ' τεμνέτω τὴν ε'χ' κατὰ τὸ β'. καὶ τμηθείσης
 τῆς ,α β δίχα, γεγράφθῳ κύκλος ὁ ,α γ β δ' λέγω ὅτι ὁ
 ,α γ β δ παράλληλός ἐστι τῷ ψ'χ'ὼ ὀρίζοντι· ἐπεὶ γὰρ 10
 ἡ σ' ,α νοουμένη περιφέρεια τοῦ μεσημβρινοῦ ἴση ἐστὶ τῇ
 χ' β, ἐπὶ γὰρ ἴσων γωνιῶν βεβήκασιν τῶν ὑπὸ σ'θ' ,α καὶ
 τ'θ'ρ', οἱ δὲ ἴσον ἑκατέρωθεν ἀπέχοντες κύκλοι παράλληλοί
 εἰσιν, ὁ ἄρα ,α γ β δ παράλληλός ἐστι τῷ ψ'χ'ὼ. ὁμοίως
 δὴ ποιοῦντες καὶ διὰ τῶν ἐφεξῆς τοῖς υ' τ' σημείων τῶν 15
 ἴσον τοῖς π' υ' καὶ ρ' τ' διαστήμασιν ἀπεχόντων ἀλλήλων,
 τὰ αὐτὰ κατασκευάζοντες τοῖς ἄνωθεν καταγράφομεν πάν-
 τας τοὺς παραλλήλους κύκλους τῷ ὀρίζοντι μέχρι τοῦ κατὰ
 κορυφὴν ἀνιόντες. οὐ δεῖ δὲ ἀνταῦθα οὔτε τὸν λόγον δια-
 βάλλειν τῆς ἀποδείξεως οὔτε μὴν ἀπορεῖν διὰ τὸ φαίνεσθαι 20
 τοὺς κύκλους τούτους μὴ παραλλήλους, ἐπεὶ καὶ οὐδὲ γρά-
 φονται ἐν καὶ τῷ αὐτῷ κέντρῳ· ἀναμιμνησκομένους γὰρ τῶν
 πρότερον εἰρημένων ὡς ἀδύνατόν ἐστιν ἅπαντα τὰ τῇ σφαι-
 ρικῇ ἐπιφανείᾳ συμβαίνοντα καὶ τῇ ἐπιπέδῳ καταγραφῇ
 παντάπασιν ἀπαραλλάκτως καταγράφεσθαι, ἀρκεῖσθαι τοῖς 25
 εἰρημένοις δέον καὶ μὴ ζητεῖν ἅπερ ἡ φύσις οὐ συγχωρεῖ.
 καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν δὲ τυμπάνων καθ' ἕκαστον κλίμα τὰ
 αὐτὰ ποιοῦμεν τὴν πηλικότητα τῆς ἐγκλίσεως οἰκείως κατὰ
 τὴν θ'π' λαμβάνοντες, τὰ δὲ λοιπὰ ποιοῦντες ἀπαραλλάκ-
 τως τοῖς ἄνωθεν, τὴν καταγραφὴν πάντων τῶν ἐν τοῖς 30
 τυμπάνοις ἀπαρτίζομεν παραλλήλων.

M V

3 ἡ²] αἱ M. 4 ἀναγκαίως om. M. 7 θ'υ',α'] θτ,α V.

II περιφέρεια om. M. 17 κατασκευάζοντες] ποιοῦντες

M. 19 ἀνιέντες M. 26 καὶ μή — συγχωρεῖ om. M.

Περὶ τῆς καλουμένης ἀράχνης τῆς ἐπάνω τῶν
τυμπάνων κειμένης.

Καιρὸς δὲ ἤδη διαλαβεῖν καὶ περὶ τῆς ἐπάνω τῶν τυμπά-
νων τιθεμένης ἀράχνης, ἐν ᾗ καταγράφεται ὁ τε ζωδιακὸς
5 καὶ τινες τῶν λαμπρῶν ἀστέρων ὧν εἰς τις κατὰ πᾶσαν
νύκτα δύναται φαίνεσθαι, ὡς ἂν μὴ μόνον διὰ τῆς ἡμερινῆς
διοπτείας ἦν ἐκ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἡλίου κατὰ τὴν ἀναφο-
ρικὴν μοῖραν λαμβάνομεν τὴν ἐνισταμένην ὥραν συνάγωμεν,
ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς κατὰ τινα τῶν ἄστρων νυκτερινῆς διοπτείας
10 τὸ αὐτὸ τοῦτο ποριζώμεθα. κέκληται δὲ ἀράχνη διὰ τὸ πρὸς
τὸ τοῦ ἀράχνου ὕφασμα ὁμοιότητά τινα ἔχειν τῷ τε κάκεινο
κυκλικὸν εἶναι καὶ διεχέας ἔχειν τὰς τὸ σχῆμα συνιστώσας
γραμμὰς ἀπ' ἀλλήλων, ἔτι τε καὶ διὰ τὸ τοὺς καταγραφο-
μένους ἐν αὐτῇ ἀστέρας διὰ μοιρογνωμονίων τινῶν εἰς ὀξύτη-
15 τα ληγόντων καταγράφεσθαι τῇ τῶν ἀραχνείων ἐοικότῳ
λεπτότητι. βουλόμενοι τοίνυν τὴν τοιαύτην κατασκευ-
άζειν ἀράχνην, ποιῶμεν πρῶτον τύμπανον ἰσόκυκλον μὲν
τοῖς λοιποῖς τῶν κλιμάτων τυμπάνοις, τῇ δὲ περιοχῇ τοῦ
πάχους πολλῷ ὑπερέχον ἐκείνων ὡς ἂν ἀποξεομένων καὶ
20 ἐκβαλλομένων τῶν περιττῶν τὰ λοιπὰ μὴ θραύωνται. εἴτα
καταγράφομεν ἐν αὐτῷ τοὺς εἰρημένους τρεῖς κύκλους ὡς
καὶ τοῖς λοιποῖς τυμπάνοις καὶ διαιροῦντες δίσχα τὴν μ'β'
εὐθείαν τὴν ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸν θερινὸν δηλονότι σημείου
τοῦ μ' καθ' ὃ ὁ ζωδιακὸς τοῦ τοιούτου κύκλου ἐφάπτεται
25 μέχρι τοῦ κατὰ τὸν χειμερινὸν β' καθ' ὃ καὶ τούτου ἐφάπ-
τεται ὁ ζωδιακός, σημειούμεθα τὴν διχοτομίαν σημείῳ τῷ
ψ'. καὶ κέντρῳ μὲν τῷ ψ', διαστήματι δὲ τῷ ψ'β' κύκλον
γράφομεν ἀνάλογον τῷ ζωδιακῷ κύκλῳ τὸν κ'μ'δ'β', περι-
λαμβάνοντα μὲν ἐντὸς ἑαυτοῦ ὅλον τὸν θερινὸν τροπικὸν

M V

8 λαμβάνοντες V λαμβάνοντας (vel—ται ?) M. συνάγομεν VM.

10/13 πρὸς τὸ — διὰ τό om. M. 14 ὀξύ M.

21 τρεῖς om. V. 28 κύκλῳ om. M. 29 ἑαυτοῦ] αὐτόν M.

καὶ ἀπτόμενον αὐτοῦ καθ' ἐν σημείον τὸ μ', περιλαμβανόμενον δ' αὐτὸν ὅλον ἐντὸς τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ καὶ ἀπτόμενον αὐτοῦ καθ' ἐν σημείον τὸ β'. ὅτι δὲ ὁ τῇ διχοτομία τῆς μ'β' ἦτις ἐστὶ τὸ ψ' σημείον καὶ διαστήματι 5 ὁποτέρῳ τῶν ψ'β' ψ'μ' γραφόμενος κύκλος ἥξει καὶ διὰ τῶν ἐπὶ τοῦ ἰσημερινοῦ κατὰ διάμετρον σημείων τῶν κ' θ' καὶ ἔσται ἀναγκαίως ὁ ζωδιακὸς δείξομεν οὕτως. ἐπεξεύχθωσαν γὰρ ἡ τε κ'δ' τέμνουσα τὸν ἰσημερινὸν κατὰ τὸ φ' καὶ ἡ κ'μ' διηγμένη ἄχρι τοῦ ἰσημερινοῦ κατὰ τὸ χ'. ὥσαύτως καὶ ἡ θ'χ'δ' καὶ ἡ θ'μ'φ', ἔτι τε ἡ θ'ρ'β' καὶ ἡ θ'η'λ' καὶ 10 ὁμοίως ἡ κ'λ'β' καὶ ἡ κ'η'ρ'. ἐπεὶ οὖν διὰ τὰ προδεδειγμένα ἐκάστη τῶν τε φ'π' καὶ π'χ' καὶ λ'ν' ν'ρ' μοιρῶν ἐστὶν κδ' οἶων ὁ κ'ν'θ'π' κύκλος τξ', ἐκατέρα ἄρα τῶν φ'ρ' καὶ χ'λ' μοιρῶν ἐστὶν ρπ', ὥστε καὶ ἐκατέρα τῶν ὑπὸ χ'κ'β' καὶ ὑπὸ φ'θ'β' γωνιῶν πρὸς τῇ περιφερείᾳ οὔσα ὀρθή ἐστίν· 15 ὁ ἄρα κέντρῳ τῷ ψ' καὶ διαστήματι ἐνὶ τῶν ψ'μ' ψ'β' γραφόμενος κύκλος ἥξει καὶ διὰ τῶν κ' θ' σημείων καὶ ἔσται οὗτος ὁ ζωδιακός, τέμνων μὲν τὸν ἰσημερινὸν κατὰ δύο σημεία, ἐκατέρου δὲ τῶν τροπικῶν ἀπτόμενος καθ' ἐν. καὶ τοῦτο δ' ὁμοίως συμβαίνει γίνεσθαι τὸ τὸν ζωδιακὸν 20 περιέχειν καὶ περιέχεσθαι καὶ τὸ κέντρον αὐτοῦ μὴ ἐν τῷ τοῦ ἰσημερινοῦ κέντρῳ τίθεσθαι· καὶ γὰρ ἐν τῇ σφαιρικῇ ἐπιφανείᾳ οὐκ ἔχει οὕτως, διὰ τὴν καὶ πρότερον εἰρημένην αἰτίαν. τοῦ τοιοῦτου τοίνυν κύκλου τοῦ ζωδιακοῦ τοῦ κ'μ'θ'β' διαιρουμένου ἐξ ἀνάγκης ὑπὸ τῶν α'γ' καὶ β'δ' εἰς τέσσαρα 25

M V

3/19 ὅτι δὲ — καθ' ἐν om. M sed adnotavit: ζήτηι εἰς τὸ τέλος τῆς παρουσίας πραγματείας τὴν ἀπόδειξιν ὅτι ὁ οὕτω γραφόμενος κύκλος ἀναγκαίως διὰ τῶν κατὰ τὸν ἰσημερινὸν σημείων τῶν κ θ διερχόμενος ζωδιακός ἐστὶν ἔνθα τὸ σημείον O> : in fine libelli exhibetur textus. 11 κ'η'ρ'] κμρ M. 12 λ'ν' ν'ρ'] λη ηρ M. 13 κηθπ M. 15 οὔσαι M. 16 καὶ διαστήματι] διαστήματι δέ M. 22 ἰσημερινοῦ] ζωδιακοῦ M. 24 τοιούτου τοίνυν] οὖν τοιοῦτου M. Post κ'μ'θ'β' add. δηλονότι M.

τεταρτημόρια φαινομένως μὲν ἄνισα, νοουμένως δὲ ἴσα,
 ἕκαστον τῶν τεταρτημορίων διαιροῦμεν εἰς τὰ κατ' αὐτὸ
 τρία ζῳδία μὴ μόνον φαινομένως, ἀλλὰ καὶ νοουμένως εἰς
 ἄνισα, διὰ τὸ μὴ πάντα τὰ ζῳδία ἐν ἴσαις ἀναφοραῖς ἀνα-
 5 φέρεσθαι τοῦ ἰσημερινοῦ. διαιροῦμεν δὲ ταῦτα οὕτως. πρῶ-
 τον ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ δοχείου καθ' ὃ συμβάλλονται τὰ
 τύμπανα τὴν περιέχουσιν αὐτὰ ἵπυν διαιροῦμεν εἰς τξ'
 μοίρας πάντῃ ἀλλήλαις καὶ ἀκριβέστατα ἴσας. καὶ ἐπειδὴ
 ἔχομεν ἐν τῷ κανόνι τῶν ἐπ' ὀρθῆς τῆς σφαίρας ἀναφορῶν
 10 πόσαις μοίραις ἕκαστον τῶν ζῳδίων ἀναφέρεται τοῦ ὀρί-
 ζοντος, ἐφαρμόσαντες τὸ τύμπανον ἐν ᾧ τὴν ἀράχνην
 καταγράφομεν τῷ δοχείῳ οὕτως ὥστε τὸ δ' κατὰ τὸν κῆκον
 εἶναι καὶ ἀρξάμενοι ἀπὸ τοῦ γ' λαμβάνομεν ἐκ τοῦ τεταρ-
 τημορίου τῆς ἵπτος ᾧ ὑπόκειται ἡ γ'δ' τοῦ χειμερινοῦ
 15 περιφέρεια μοίρας ὅσαι παράκεινται τῷ Κριῷ ἐπὶ τοῦ
 εἰρημένου κανόνος· εἰσὶ δὲ αὗται κζ' ν', καὶ σημειούμεθα
 ταύτας. εἰτα τὰς ἐπὶ τοῦ Ταύρου κθ' νδ'· καὶ ἔτι τὰς ἐπὶ
 τῶν Διδύμων λβ' ις' ὡς ὁμοῦ ἀπαρτίζεσθαι τὰς τοῦ τεταρ-
 τημορίου ς'. καὶ πάλιν ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸ β' σημείου Καρ-
 20 κίνου μὲν λβ' ις', Λέοντος δὲ κθ' νδ', Παρθένου δὲ κζ' ν'.
 καὶ ἀπὸ τοῦ α' ὁμοίως Ζυγοῦ μὲν κζ' ν', Σκορπίου δὲ κθ'
 νδ', Τοξότου δὲ λβ' ις'. καὶ πρὸς τούτοις ἀπὸ τοῦ δ' Αἰγο-
 κέρωτος μὲν λβ' ις', Ὑδροχόου δὲ κθ' νδ', Ἰχθύων δὲ κζ'
 ν'. διὰ τῶν γεγονότων ἐν τῇ ἵπτι σημείων καὶ κέντρου τοῦ
 25 ε' ἄγοντες εὐθείας ἔνθα τέμνουσιν αὗται αἱ εὐθεῖαι τὸν
 κ'μ'θ'β' ζῳδιακὸν σημειούμενοι, τέμνομεν αὐτὸν εἰς τὰ
 εἰρημένα δώδεκα ζῳδία καθ' ἃ σημεῖα γίνονται αἱ τομαί,
 πρότερον διπλασιάζοντες τὸν ζῳδιακὸν κύκλον κατὰ τὰ
 ἐντὸς αὐτοῦ μέρη δι' ἐτέρου κύκλου ὡς ἂν ἔχοντος πλάτος
 30 ἱκανὸν γίνωνται αἱ κατατομαὶ καὶ διαιρέσεις δι' ὅλου μὲν
 τοῦ πλάτους ὁλοκλήρων τῶν ζῳδίων ὡς ἐπὶ τοῦ ἡμίσεος δὲ
 τῶν διὰ μέσων τῶν ζῳδίων μοιρῶν. ἄγομεν δ' ὁμοίως καὶ παρὰ

 M V

6 τῇ περιφερείᾳ] τῷ μέρει M. 14 γ'δ'] γλ V. 23/24 κζ' ν']
 κθ' ν' V. 26 κ'μ'θ'β'] κμθδ M κηθμ V. 32 μέσου V.

τὴν α' γ' ἐκατέρωθεν δύο γραμμὰς ἵνα καὶ αὕτη πλάτος
 ἱκανὸν ἔχουσα δέξηται κατὰ τὸ μέσον ἥτοι τὸ ε' τρύπημα
 ἐν ᾧ ἥλός τις ἐμπεπερονημένος συνέχῃ πάντα τὴν τε διόπ-
 τραν, τὸ δοχεῖον, τὰ τύμπανα καὶ αὐτὴν τὴν ἀράχνην. τὸ
 δ' αὐτὸ ποιοῦμεν καὶ ἐπὶ τοῦ ἐκτός κύκλου ὃν ἔφημεν ἀνα- 5
 λογεῖν τῷ χειμερινῷ τροπικῷ, διπλασιάζοντες αὐτὸν κατὰ
 τὸ ἐκτός μέρος καὶ οὐ κατὰ τὸ ἐντός ὥσπερ τὸν ζωδιακόν.
 τὰ μὲν οὖν δωδεκατημόρια τοῦ ζωδιακοῦ διὰ τῆς τοιαύτης
 μεθόδου μερίζομεν. τὰς ἐκάστου δὲ δωδεκατημορίου λ'
 μοίρας οὐκ ἀνάγκη ἀκριβολογουμένους λαμβάνειν καὶ τὰς 10
 καθ' ἐκάστην μοῖραν διαφορὰς τῶν ἀναφορῶν καὶ οὕτω
 ποιεῖν τὰς κατατομάς· οὐδὲ γὰρ ἀξιόλογον γίνεται τὸ παρὰ
 τοῦτο διάφορον. εἰ δὲ καὶ τοῦ λίαν ἀκριβοῦς ἀκορέστως
 ἔχομεν, μέχρι τῶν δεκαμοιριῶν ἴσως ἀρκεσθῆσόμεθα, του-
 τέστι τῆς εἰς τρία διαιρέσεως ἐκάστου τῶν ζωδίων ἐκ τοῦ 15
 κανόνος τῶν ἐπ' ὀρθῆς τῆς σφαίρας ἀναφορῶν τὰς τῇ δεκα-
 μοιρίᾳ τῶν ζωδίων ἐκάστου παρακειμένας λαμβάνοντες,
 τὸ δ' ἐπέκεινα τούτων ζητεῖν τὸ ἀκριβὲς περιττὸν παντά-
 πασι καὶ ἀνόνητον· τὰς μέντοι δεκαμοιρίας ἐκάστην εἰς
 ἴσα ι' διαιροῦντες οὐκ ἐκπεσούμεθα τοῦ ὀρθοῦ. κατασκευά- 20
 ζομεν οὖν τὸν εἰρημένον ζωδιακὸν οὕτως ὥστε ἐφαρμο-
 ζομένης τῆς ἀράχνης τοῖς ὑποκειμένοις τυμπάνοις τὴν μὲν
 τοῦ Κριοῦ καὶ τοῦ Ζυγοῦ ἀρχὴν ἄπτεσθαι τοῦ ἰσημερινοῦ
 πανταχόθεν, τὴν δὲ ἀρχὴν τοῦ Καρκίνου καὶ τὸ τέλος τῶν
 Διδύμων ἄπτεσθαι τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ, τὴν δὲ ἀρχὴν 25
 τοῦ Αἰγοκέρωτος καὶ τὸ τέλος τοῦ Τοξότου ἄπτεσθαι τοῦ
 χειμερινοῦ τροπικοῦ. τούτου δ' οὕτως ἔχοντος δῆλόν ἐστι

M V

3 συνεχὲς V. 5/7 τοῦ ἐκτός — [ζωδιακόν] τῶν β' κύκλων
 τοῦ τε δηλονότι ἐκτός ὃν ἔφημεν ἀναλογεῖν τῷ χειμερινῷ τροπικῷ
 καὶ τοῦ ζωδιακοῦ ὡς εἴπομεν, πλὴν τὸν μὲν ζωδιακὸν κατὰ τὸ ἐντός,
 τὸν δὲ χειμερινὸν κατὰ τὸ ἐκτός M. 8 τῆς om. V.
 13/14 ἀκορέστως ἔχομεν] ἐφιέμεθα M. 14 ἴσως om. M.
 20 ι' om. V. ὀρθοῦ] ζητουμένου M. 23 τοῦ Ζυγοῦ]
 τῶν Ζυγῶν (signum) VM. 27 ἔσται M.

πάντως ὅτι καὶ τῶν λοιπῶν ζῳδίων ἕκαστον εἰς τὸν οἰκεῖον
τέθεται τόπον κατὰ τε τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος ὁμοίως τοῖς
εἰρημένοις.

Διὰ ποίαν αἰτίαν ἐν τῇ ἀράχῃ

5 καταγράφονται καὶ ἀστέρες τινὲς καὶ πῶς δεῖ
καταγράφειν αὐτούς.

Ἐπεὶ δὲ δεῖ τὸν ἀστρονόμον οὐ μόνον ἐν ἡμέρᾳ ὥροσ-
κοπεῖν, διὰ τῆς πρὸς τὸν ἥλιον διοπτείας, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς
τῶν ἀστέρων ἐν νυκτί, καταγράφομεν καὶ ἀστέρας τῶν
10 λαμπρῶν, οὐ πλείους τῶν δώδεκα ἵνα μὴ πλείστοι ὄντες
καλύπτωσι τοὺς ὑποκειμένους παραλλήλους κύκλους τῶν
τυμπάνων. ὀφείλουσι δὲ οἱ καταγραφόμενοι ἀστέρες ἐκείνοι
εἶναι ὧν εἰς τις ὁποιοσοῦν δύναται καθ' ἣν βουλόμεθα διοπ-
τεύειν νύκτα φαίνεσθαι. μετὰ γὰρ τὴν αὐτοῦ διοπτείαν
15 λαμβάνοντες τὴν κατὰ μῆκος αὐτοῦ ἐποχὴν ἐν ἣ μοῖρα
ζῳδίου τινὸς εὐρίσκεται, ἔχοντες δὲ καὶ τὴν τοῦ ἡλίου φανερόν
ὡς ἡνίκα τεθείσης τῆς ἀράχνης καὶ περιαχθείσης ἐφάψηται
τὸ μοιρογνωμόνιον τοῦ διοπτευθέντος ἀστέρος τοῦ ἀνα-
φορικοῦ παραλλήλου καθ' ὃν διωπτεύθη, εὐρίσκομεν καὶ
20 τὴν ἡλιακὴν μοῖραν ἐν τῷ ὑπὸ γῆν ἡμισφαιρίῳ ἐν τίνι τῶν
ἀπὸ δύσεως ὥρων πίπτει. καὶ τοῦτο μὲν διὰ ταύτην
γίνεται τὴν αἰτίαν.

Ὅπως δὲ δεῖ καταγράφειν αὐτοὺς ἐνθάδε μεθοδευτέον.
25 κατασκευάζομεν πῆχυν τινα ἴσον τῷ ἡμίσει τῆς διαμέτρου
τοῦ ὀργάνου ὃς καὶ ὀφείλει ὀπήν τινα ἔχειν ἐν τῷ ἐνὶ ἄκρῳ·
ἥτις ἐφαρμοσθεῖσα τοῖς ἄλλοις τρυπήμασι τοῖς οὖσιν ἐν τῷ
μέσῳ τῶν τυμπάνων τῷ ἐμπεπερονημένῳ ἡλῳ καὶ αὐτῇ

M V

2 Post καί add. κατὰ M. II καλύπτουσι M. 20 μοῖ-
ραν om. V. 20/21 ἐν τῷ — πίπτει] ποίου ἄπτεται παρα-
λλήλου M. 26 τοῦ ὀργάνου] τῆς ἀράχνης M. 27/28 τῷ
μέσῳ] τοῖς κέντροις V. 28 αὐτός VM.

συνδεθήσεται τοῖς λοιποῖς. διελόντες δὲ πρότερον τὴν β' ἐνοουμένην περιφέρειαν τοῦ μεσημβρινοῦ εἰς μοίρας ριδ' εἰς ὅσας δηλονότι καὶ ἡ ρ' κ' δύναται διαιρεθῆναι ἢ ἐπὶ τῆς πρώτης καταγραφῆς τῆς ἀράχνης, ἐπειδὴ ἡ μὲν κ' ἢ μοιρῶν ἐστὶν ρ', ἡ δὲ ν' ρ' κδ'· διαιροῦμεν δὲ αὐτὴν διὰ 5 τῶν εὐθειῶν τῶν ἀπὸ τοῦ θ' καὶ δι' ἐκάστου τῶν τῆς ρ' κ' τμημάτων διηγμένων, εἰτα ἐφαρμόζοντες τὸν πῆχυν τῇ ε' β', διαιροῦμεν αὐτὸν ἐπὶ μιᾷ τῶν πλευρῶν τῆς διὰ μέσου τοῦ κέντρου τῆς ὀπῆς διηγμένης, εἰς τὰ ἴσα τοῖς ριδ' τμήμασι τῆς ε' β'. ὧν τὰ μὲν κδ' ἔγγιστα τμήματα πρὸς νότον 10 εἰσὶ τοῦ ἡμερινοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ ρ' πρὸς ἄρκτους.

Τοῦ πῆχεος τοίνυν οὕτω ρυθμισθέντος καὶ ἀποκαταστάντος, πρὸς δὲ καὶ τῷ τῆς ἀράχνης ὀμφαλῷ συνδεθέντος, ὅταν βουλώμεθα ἀστέρα τινὰ τῶν ἀπλανῶν ἐγχαράττειν τῇ ἀράχνῃ ἐπὶ τοῦ ὀφειλομένου κατὰ μῆκος <τόπου> τοῦ 15 ζωδιακοῦ καὶ αὐτὴ κατὰ πλάτος αὐτοῦ ἐπὶ θάτερα κατὰ τε τὰ βόρεια καὶ τὰ νότια, περιάγομεν τὸν πῆχυν ἐπὶ τοῦ ζωδιακοῦ μέχρις ἂν εὕρωμεν τὴν μοῖραν τῆς κατὰ μῆκος ἐποχῆς τοῦ ἀστέρος ὃν βουλώμεθα γράφαι, πρότερον ἐπιλογιζόμενοι τὸν ἀστέρα πόσας μοίρας κεκίνηται ἐν τοῖς 20 τοσούτοις χρόνοις τοῖς μεταξὺ τῶν τε καθ' ἡμᾶς χρόνων καὶ τοῦ κατὰ τὸν Πτολεμαῖον, τὰς τῶν ἀπλανῶν ἐποχὰς ἐν τοῖς κατ' αὐτὸν χρόνοις διὰ κανονίου ἐκθέμενον· κινουῦνται γὰρ καὶ οἱ ἀπλανεῖς ὡς αὐτὸς ἔδειξεν εἰς τὰ ἐπόμενα κατὰ ρ' ἔτη μοῖραν α'. καὶ εὐρόντες ἰστώμεν ἀσάλευτον ἐκεῖ τὸν 25

M V

I συνδέεται V. 3 δύναται διαιρεθῆναι] διήρηται M.

3/5 ἢ ἐπὶ — κδ' om. M. 9 ριδ'] ιδ' V. 10 κδ' expunxit M². II τοῦ ἡμερινοῦ om. M. ἄρκτους] βορρᾶν

ἀπὸ τοῦ ἡμερινοῦ ἄχρι τοῦ πόλου M. 12 οὕτω om. V.

12/13 καὶ ἀποκαταστάντος — συνδεθέντος om. V. 15 τόπου addidi ex Nicephoro. 16 ἐπὶ θάτερα αὐτοῦ transp. M.

17 Post νότια add. αὐτοῦ M. 19/25 πρότερον — μοῖραν α' om. M. 23 ἐκθεμένου V.

πήχυν. κειμένου δὲ τοῦ πήχεος οὕτως ἀσαλεύτου, λαμβάνομεν ἀπ' αὐτῆς τῆς κατὰ τὸν πήχυν μοίρας ἣτις ἀπτεται τῆς ζωδιακῆς μοίρας τοῦ ἀστέρος τὴν ἀπόστασιν αὐτοῦ κατὰ πλάτος, εἴτε ἐπὶ τὰ βόρεια, εἴτε ἐπὶ τὰ νότια τοῦ ζωδιακοῦ
 5 καὶ σημειούμεθα τὸν τόπον καθ' ὃν ὀφείλει κεῖσθαι ὁ γραφόμενος ἀστήρ. οὕτω δὴ ποιούμεν καπὶ τῶν λοιπῶν οὓς βουλόμεθα καταγράφειν ἀστέρας. ἰστέον μέντοι καὶ τοῦτο ὅτι οὕτω περιφερομένης τῆς ἀράχνης, τὸ ἐντὸς τοῦ ζωδιακοῦ περικλειόμενον μέρος βόρειον καλοῦμεν, τὸ δὲ ἔξω τοῦ
 10 ζωδιακοῦ ἄχρι τῆς περιφερείας τοῦ τῶν τυμπάνων δοχείου νότιον.

Οὕτω τοίνυν σημειωσάμενοι τοὺς τόπους καθ' οὓς ὀφείλουσι τεθῆναι οἱ καταγραφόμενοι ἀστέρες, τὰ καταλειπόμενα μέρη ἐν τῷ τυμπάνῳ ὃ εἰς ἀράχνην κατασκευάζομεν,
 15 πάρεξ τοῦ ζωδιακοῦ καὶ τῶν τόπων τῶν καταγραφέντων ἀστέρων οὓς συνάπτομεν τῇ ἀράχνῃ πηγματίοις τισίν, ἀποξέοντες ὡς περιττὰ καὶ ἀσυντελῆ ἐκβάλλομεν καὶ ἀπορρίπτομεν, πλὴν ἀφιέντες τινὰ οἰονεῖ ἡμικύκλια ἢ καὶ πλείω ἢ καὶ ἐλάσσω ἡμικυκλίων, διὰ τὸ δεῖν ἐδράζεσθαι ἐν αὐτοῖς
 20 τοὺς καταγραφομένους ἀστέρας, ἀφιέντες μέντοι καὶ τὰ τοιαῦτα ἡμικύκλια στενὰ καθόσον ἐγγχωρεῖ ὡς ἂν μὴ πάνυ καλύπτωσι τοὺς ἐν τοῖς ἐπιπέδοις τῶν τυμπάνων καταγεγραμμένους κύκλους. ἔστι δ' ἐν τῇ ἀράχνῃ μέγιστος κύκλος καὶ περιεκτικὸς τῶν ἄλλων ὁ κύκλῳ κατὰ τὴν ἐκτὸς περι-
 25 φέρειαν περιερχόμενος τὸν ἐν τοῖς τυμπάνοις καταγεγραμμένον χειμερινὸν κύκλον.

Ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο ὡς ἡμεῖς ἐνταῦθα διὰ τὸ σαφέστερον δύο καταγραφὰς ἐποιήσαμεν τῆς ἀράχνης. ἐν μὲν

M V

2/3 ἣτις — αὐτοῦ] τὴν τοῦ ἀστέρος αὐτοῦ ἀπόστασιν V.
 4 Post βόρεια add. ἢ M. 7 ἀστέρας om. M. 15/16 τόπων — τισίν] ἀστέρων M. 18 ἀφέντες V. οἰονεῖ om. V.
 ἡμικύκλιον M. πλείω] μεῖζω V. 20 μέντοι om. V. 27: cf. supra, pp. 207, 15 et 235, 1. 28 τῆς ἀράχνης ἐποιησάμεθα V.

πήχυν. κειμένου δὲ τοῦ πήχεος οὕτως ἀσαλεύτου, λαμβά-
νομεν ἀπ' αὐτῆς τῆς κατὰ τὸν πήχυν μοίρας ἣτις ἀπτεται
τῆς ζωδιακῆς μοίρας τοῦ ἀστέρος τὴν ἀπόστασιν αὐτοῦ κατὰ
πλάτος, εἴτε ἐπὶ τὰ βόρεια, εἴτε ἐπὶ τὰ νότια τοῦ ζωδιακοῦ
5 καὶ σημειούμεθα τὸν τόπον καθ' ὃν ὀφείλει κεῖσθαι ὁ γρα-
φόμενος ἀστήρ. οὕτω δὴ ποιούμεν καπὶ τῶν λοιπῶν οὓς
βουλόμεθα καταγράφειν ἀστέρας. ἰστέον μέντοι καὶ τοῦτο
ὅτι οὕτω περιφερομένης τῆς ἀράχνης, τὸ ἐντὸς τοῦ ζωδια-
κοῦ περικλειόμενον μέρος βόρειον καλοῦμεν, τὸ δὲ ἔξω τοῦ
10 ζωδιακοῦ ἄχρι τῆς περιφερείας τοῦ τῶν τυμπάνων δοχείου
νότιον.

Οὕτω τοίνυν σημειωσάμενοι τοὺς τόπους καθ' οὓς ὀφεί-
λουσι τεθῆναι οἱ καταγραφόμενοι ἀστέρες, τὰ καταλειπό-
μενα μέρη ἐν τῷ τυμπάνῳ ὃ εἰς ἀράχνην κατασκευάζομεν,
15 παρέξ τοῦ ζωδιακοῦ καὶ τῶν τόπων τῶν καταγραφέντων
ἀστέρων οὓς συνάπτομεν τῇ ἀράχνῃ πηγματίοις τισίν, ἀπο-
ξέοντες ὡς περιττὰ καὶ ἀσυντελῆ ἐκβάλλομεν καὶ ἀπορρίπ-
τομεν, πλὴν ἀφιέντες τινὰ οἰονεῖ ἡμικύκλια ἢ καὶ πλείω
ἢ καὶ ἐλάσσω ἡμικυκλίων, διὰ τὸ δεῖν ἐδράζεσθαι ἐν αὐτοῖς
20 τοὺς καταγραφομένους ἀστέρας, ἀφιέντες μέντοι καὶ τὰ
τοιαῦτα ἡμικύκλια στενὰ καθόσον ἐγγχωρεῖ ὡς ἂν μὴ πάνυ
καλύπτωσι τοὺς ἐν τοῖς ἐπιπέδοις τῶν τυμπάνων καταγε-
γραμμένους κύκλους. ἔστι δ' ἐν τῇ ἀράχνῃ μέγιστος κύκλος
καὶ περιεκτικὸς τῶν ἄλλων ὁ κύκλῳ κατὰ τὴν ἐκτὸς περι-
25 φέρειαν περιερχόμενος τὸν ἐν τοῖς τυμπάνοις καταγεγραμ-
μένον χειμερινὸν κύκλον.

Ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο ὡς ἡμεῖς ἐνταῦθα διὰ τὸ σαφέ-
στερον δύο καταγραφὰς ἐποιήσαμεν τῆς ἀράχνης. ἐν μὲν

M V

2/3 ἣτις — αὐτοῦ] τὴν τοῦ ἀστέρος αὐτοῦ ἀπόστασιν V.
4 Post βόρεια add. ἢ M. 7 ἀστέρας om. M. 15/16 τόπων
— τισίν] ἀστέρων M. 18 ἀφέντες V. οἰονεῖ om. V.
ἡμικύκλιον M. πλείω] μείζω V. 20 μέντοι om. V. 27: cf.
supra, pp. 207, 15 et 235, I. 28 τῆς ἀράχνης ἐποισάμεθα V.

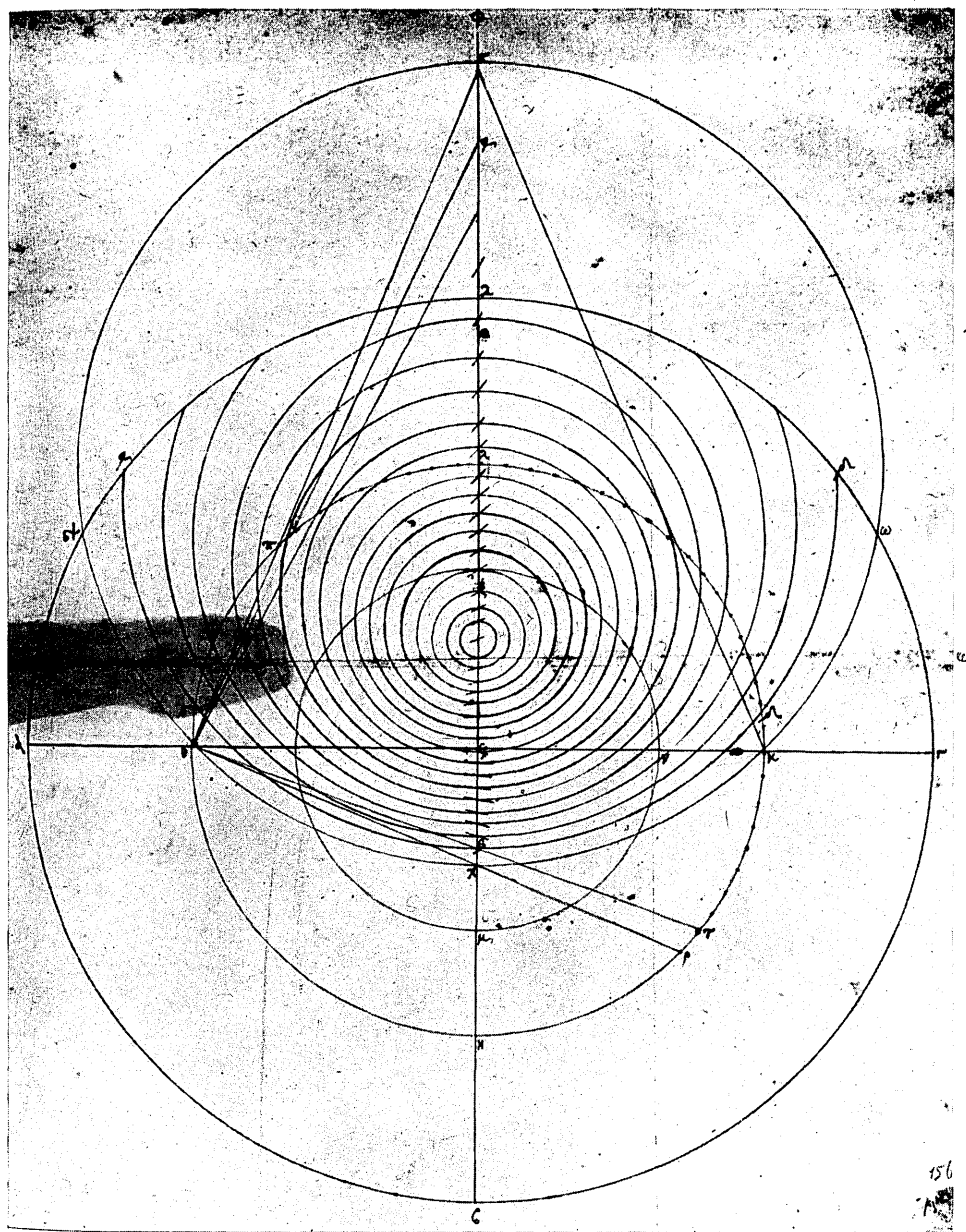

Fig. 6 : les parallèles.
Isaac Argyre.

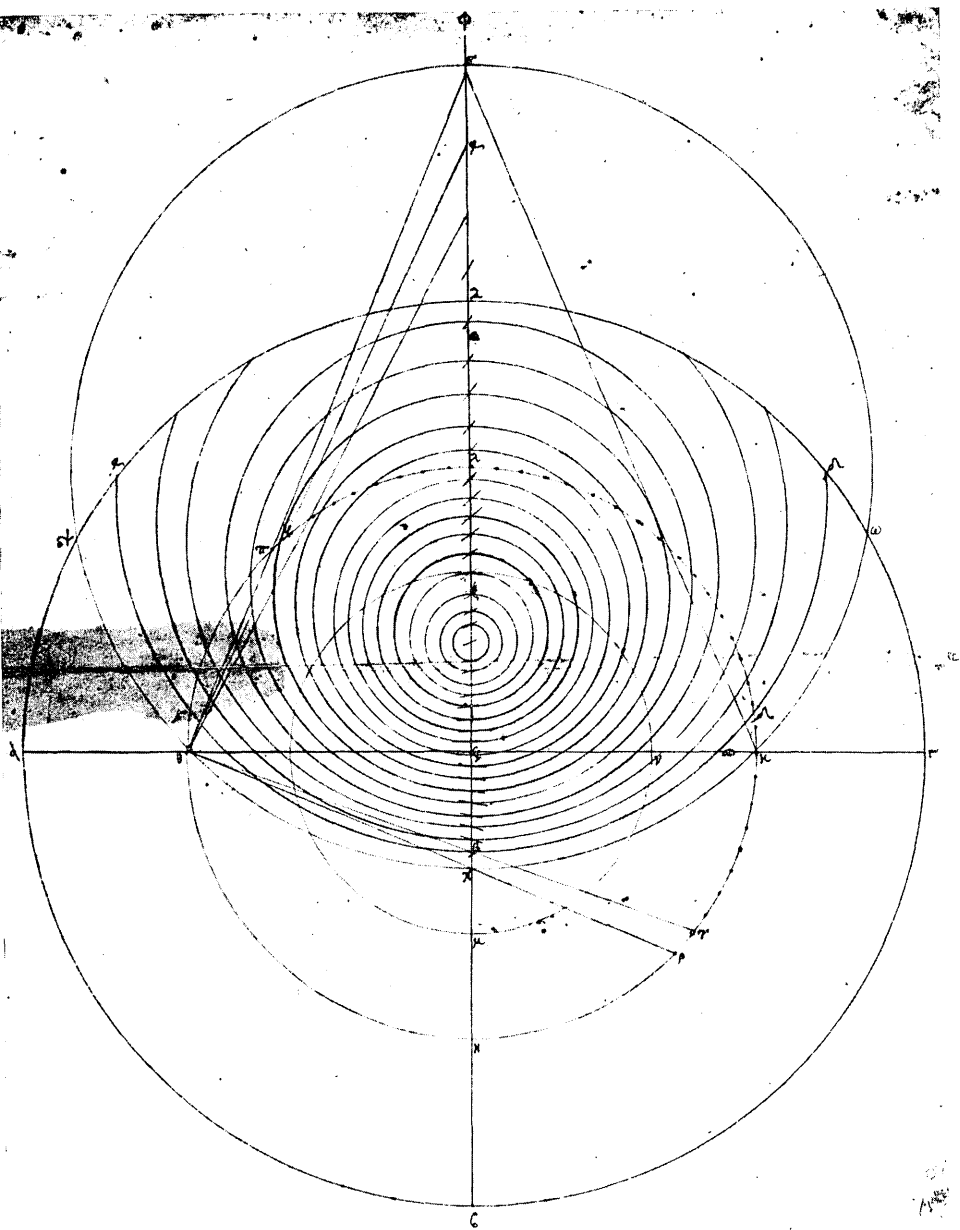
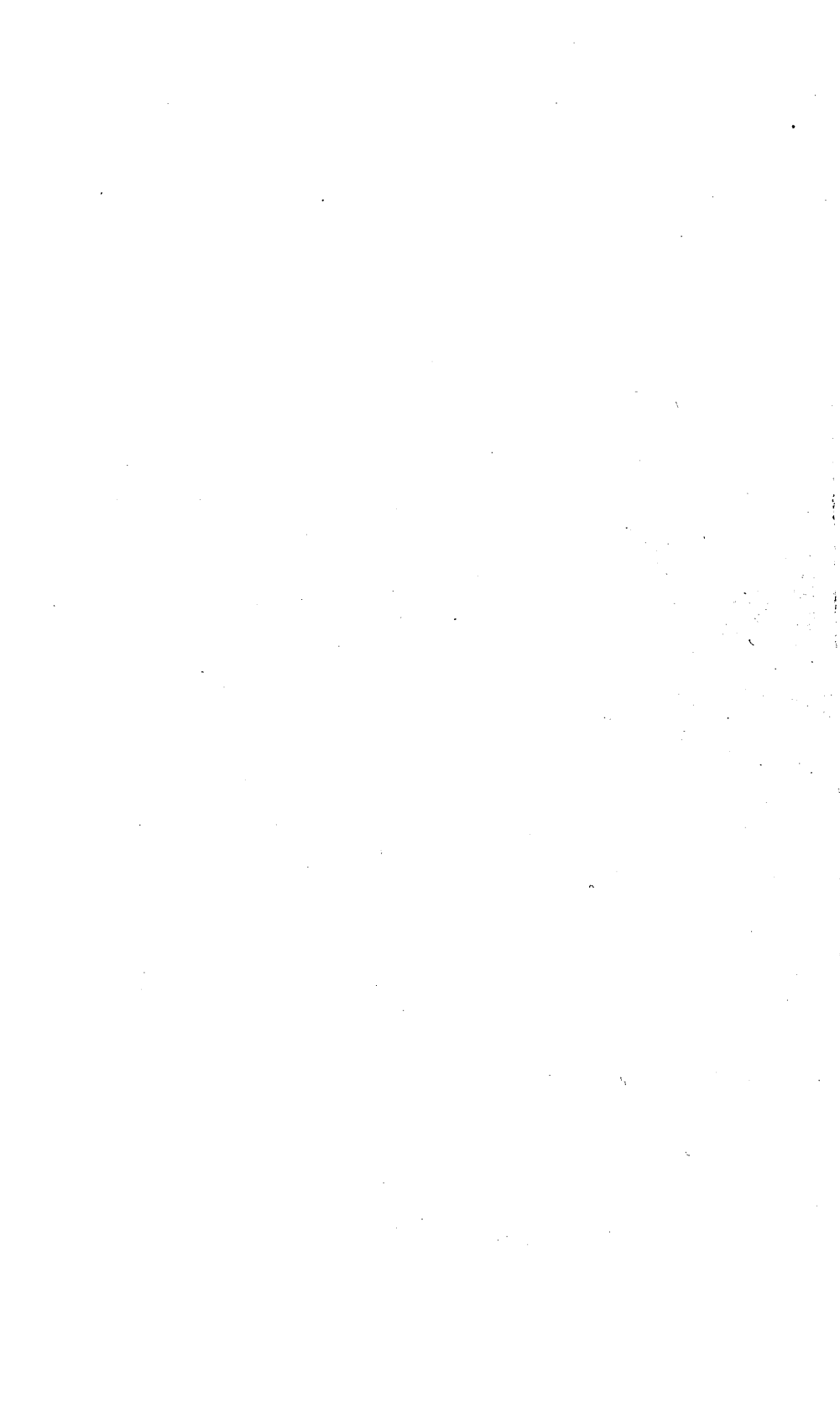

Fig. 6 : les parallèles.
Isaac Argyre.

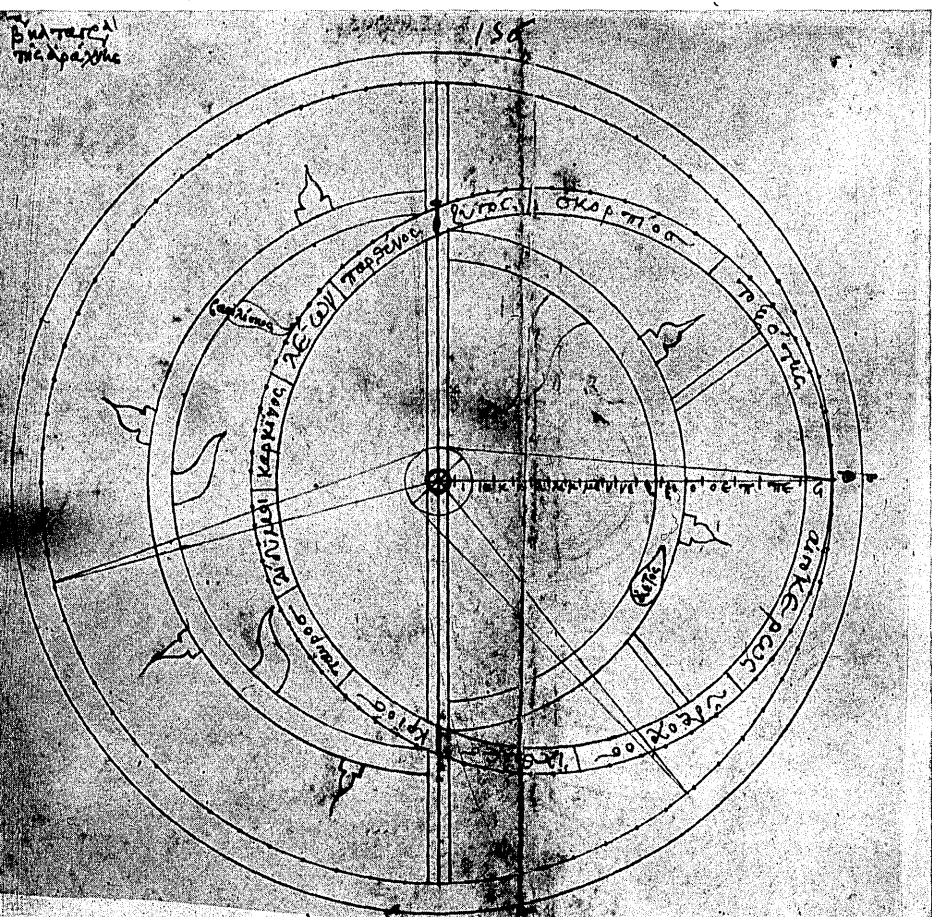

Fig. 8 : l'araignée.
Isaac Argyre.

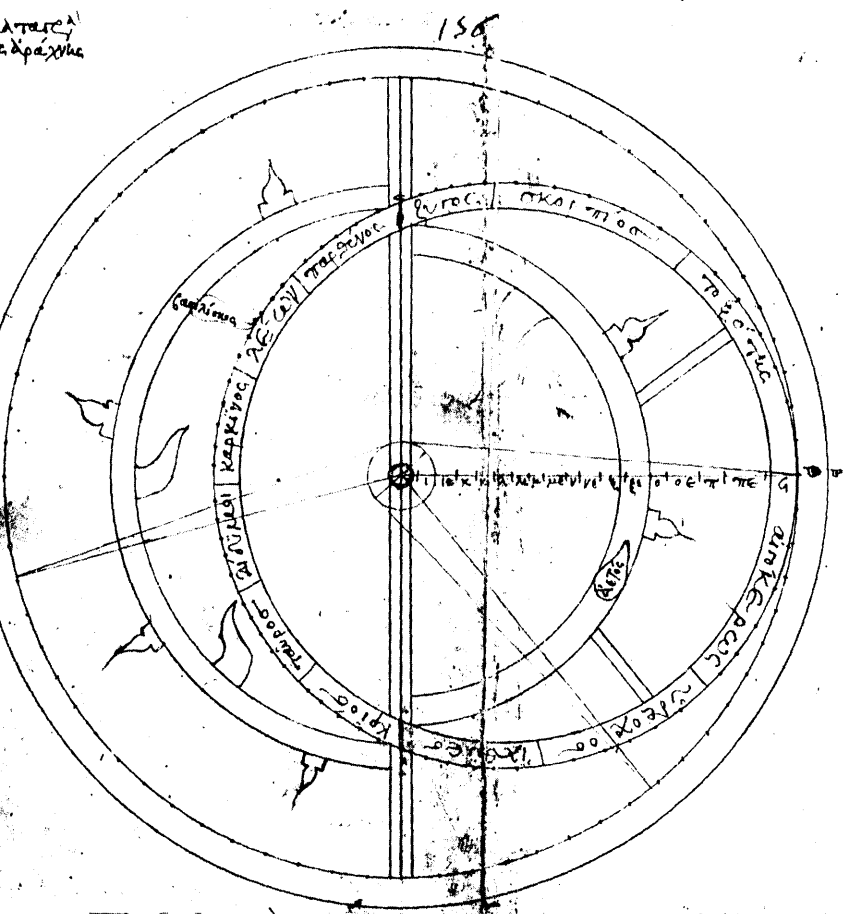

Fig. 8 : l'araignée.
Isaac Argyre.

τῇ μιᾷ γραμμικῶς ἐκθέμενοι τοὺς κύκλους αὐτοὺς μόνους δι' ὧν ἡ ἀράχνη εἰδοποιεῖται, ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ τὴν ἀράχνην αὐτὴν ἐντελῶς. ἐν ᾗ καὶ ἔτι πλείονος εἰπεῖν σαφηνείας ἔνεκεν κατεγράψαμεν καὶ τὸν πῆχυν δι' οὗ χρὴ καταμετρεῖν καὶ καταγράφειν τοὺς ἀστέρας ἐν τοῖς προσήκουσι τόποις, δεικνύντες πῶς δεῖ συνδέοντας τὸ ἐν ἄκρον αὐτοῦ διὰ τοῦ μεταξὺ ὀμφαλοῦ τοῦ ἀναλογοῦντος τῷ βορείῳ πόλῳ περιάγειν αὐτὸν κύκλῳ. κατεγράψαμεν δὲ δι' αὐτοῦ καὶ ἀστέρας δύο, τὸν τε Ἀετὸν δευτέρου μεγέθους ὄντα καὶ ἐπέχοντα κατὰ μῆκος ἐπὶ τοῦ ζωδιακοῦ μοίρας 15 ἰς' τοῦ Αἰγοκέρωτος ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, τουτέστι τῷ 15, σως' ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου, ἀπέχοντα δὲ τοῦ ζωδιακοῦ κατὰ πλάτος πρὸς βορρᾶν μοίρας καθ'. κατεγράψαμεν δ' ἔτι περιάγοντες καὶ κατὰ τὸ ἕτερον μέρος τὴν Καρδίαν τοῦ Λέοντος τὸν καὶ Βασιλίσκον λεγόμενον πρώτου μεγέθους ὄντα 15 καὶ ἐπέχοντα μὲν κατὰ μῆκος ἐπὶ τοῦ ζωδιακοῦ μοίρας 15 ἰς' τοῦ Λέοντος κατὰ τὸ εἰρημένον ἔτος, ἀπέχοντα δὲ κατὰ πλάτος ἀπὸ τοῦ ζωδιακοῦ πρὸς βορρᾶν 0 1'.

Ταῦθ' ἡμῖν ἱκανῶς ἅμα καὶ συμμέτρως τῇ προκειμένη ρηθέντα ὑποθέσει πέρας ἐχέτω τὰ νῦν. ἀξιοῦμεν δὲ τοὺς ἐντυγχάνοντας ὑπὲρ μὲν τῶν καλῶς εἰρημένων τὴν αἰτίαν ἀναφέρειν Θεῷ, παρ' οὗ πᾶσα δόσις ἀγαθῇ δέδοται πλουσίως ἡμῖν, ὑπὲρ δὲ τῶν μὴ καλῶς τὰς μέμψεις ἡμῖν ἢ συγγνωμονεῖν εἰδότας ὡς ἀγαπητὸν καὶ τὸ ἐφ' ὅσονοῦν τῶν τοιούτων ἐπιτυχεῖν.

25

M V

- I γραφικῶς V. μόνους] καὶ μόνον M. 2 ἡ om. M.
 6 αὐτοῦ] τοῦ V. 8 καταγράφομεν M. 16 μὲν
 transp. post μῆκος V. 18 ζωδιακοῦ] διὰ μέσων V.
 0 1 πρὸς βορρᾶν transp. V. 22/23 παρ' οὗ — ἡμῖν¹ om. V.

IV. Anonyme.

Ἑτέρα ἐξήγησις περὶ τοῦ ἀστρολάβου.

Εἰ βούλει γινώσκειν τὴν τοῦ ἀστρολάβου μέθοδον, μετέρ-
χου ταύτην τόνδε τὸν τρόπον. τὰ πρῶτα μὲν γὰρ ζητήσεις
ἐν πόσαις μοίραις ὁ ἡλιακὸς δρόμος ἐστί, παντὸς κύκλου
5 κατὰ τὸ οὐράνιον σῶμα παρὰ τοῖς ἀστρονόμοις εἰς τξ'
μοίρας τεμνομένον. εὐρήσεις δ' ἂν οὕτως· τῇ δεξιᾷ χειρὶ
λαβὼν τὸν ἀστρολάβον ἀπὸ τῆς δεδεμένης σχοίνου ἐν τῷ
κρίκῳ αὐτοῦ καὶ τὸν ἀριστερὸν ὦμον τρέψας πρὸς τὸν
ἥλιον στήθι προτείνων τὸν ἀστρολάβον πρὸς αὐτὸν ἀπὸ
10 τοῦ μέρους καθ' ὃ τὸ κανόνιον, ὃ καὶ κάθετος καλεῖται,
συνδέει πάσας τὰς κατ' ἐπιφάνειαν ἐγκεχαραγμένας σφαί-
ρας καὶ ἔνθα καταγεγραμμένα ἐῖσιν αἱ τοῦ τεταρτημορίου
τοῦ κύκλου ς' μοίραι. καὶ ὅταν ἴδῃς τὴν τοῦ ἡλίου ἀκτί-
να ὑπεισδυομένην ἐντὸς τῆς ἄνωθεν ὀπῆς τοῦ κανονίου
15 καὶ ἀποκαταντῶσαν εἰς τὴν ἑτέραν ἡγουν τὴν κάτωθεν
τεμνομένην δίχα παρὰ τῆς ἐγκεχαραγμένης ἐκεῖσε εὐ-
θείας γραμμῆς, τήρησον ἐν πόσαις μοίραις τοῦ κανονίου
τὸ ἄκρον ἐστί. καὶ ὥσπερ εὐρήσεις ἔχειν τοῦτο, ἴσθι καὶ
τὸν ἥλιον. ἔπειτα εἰ βούλει μαθεῖν εἴτε μεσημέριόν ἐστιν

AB O ; cf. Hase, pp. 158 ss.

- I tit. om. O. 3 ζητήσεις B² ζητήσεων AO ζητήσιν B.
6 εὐρήσεις AB. 10 Post κανόνιον add. τρύπημα συστημα-
τίου AOB cancell. B. 11 ἐγκεχαραγμένος O. 12 κατα-
γεγραμμένα] ἐγκεχαραγμένοι O. 15 ἡγουν] ἡ OB corr. B².
Post κάτωθεν add. καὶ O. 16 τῆς] τοῖς B corr. B².
19 μεσημβρινόν A corr. A² μεσημβρία B².

εἵτε καὶ μὴ, πάλιν λαβὼν τὸν ἀστρολάβον καθὼς διατεξά-
μεθα, στήθι πρὸς τὸν ἥλιον καὶ σκόπησον πάλιν εἰς πόσας
μοίρας εὐρίσκει τὸ ἄκρον τοῦ κανονίου ἢ τοῦ ἡλίου ἐπεισ-
ερχομένη ταῖς ὁπαῖς αὐτοῦ λαμπηδὼν καὶ γράψον τὸν
ἀριθμόν. καὶ πάλιν στήθι καὶ ποιήσον τοῦτο συχνάκις μέχρις 5
ἂν εὐρήσης τὸ τοῦ κανονίου ἄκρον προβὰν κατὰ τὰς
γεγραμμένας τοῦ τεταρτημορίου μοίρας. ἐπὰν δὲ ἴδῃς
αὐτὸ ὑποστρέφον μιᾷ μοίρᾳ, νόησον εἶναι τότε τὸ μεση-
μέριον. καὶ ἀναβιβαζομένου μὲν τοῦ ἡλίου, ἀρίθμει τὰς
μοίρας ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν ἀνατολὴν ὀρίζοντος, κλίναντος 10
δέ, ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν δύσιν.

Περὶ πλάτους τῶν κλιμάτων ἢ ἐτέρας
τινὸς χώρας.

᾽Ωσαύτως εἶπερ θέλεις γινῶναι καὶ τὸ πλάτος ἑνὸς ἐκάσ-
του κλίματος ἢ τόπου τινός, λαβὼν τὸν ἀστρολάβον στήθι 15
πρὸς τὸν ἥλιον καθ' ὃν τρόπον διατεξάμεθα ἄνωθεν κατὰ
τὸν καιρὸν καθ' ὃν ἄρχεται τέμνειν τὸν ἰσημερινὸν κύκλον
ἡγουν καθ' ὃν καιρὸν ἄρχεται τὸν Κριὸν ἢ τὸν Ζυγὸν εἰσερ-
χεσθαι. καὶ ἴστασο μέχρις ἂν εὐρήσης τὸ μεσημέριον·
καὶ μετὰ τὸ εὑρεῖν σε τὸ μεσημέριον, ἀρίθμησον τὰς μοίρας 20
τοῦ κύκλου ὡς διῆλθεν ὁ ἥλιος καὶ τὰς ἐναπολειφθεῖσας
ἴσθι εἶναι τὸ πλάτος τοῦ κλίματος ἢ τόπου.

AB O

3 εὐρίσκοι O εὐρίσκεῖς Hase. 3/4 τῆς τοῦ ἡλίου ἐπείσερχο-
μένης ταῖς ὁπαῖς αὐτοῦ λαμπηδόνας OB². 6 προβὰς A προ-
βαῖνον A² B² προβάνον B. κατὰ] μετὰ AO corr. A².
8 τότε τὸ μεσημέριον] τότεταρτημόριον A corr. A². II τὴν
om. AOB add. B². 12/13 tit. πῶς ἔστιν εὑρεῖν κλίματος
πλάτος ἢ ἐτέρας τινὸς χώρας B om. O. 17 ἰσημερινόν B² :
signum ABO. 18 τοῦ κριοῦ ἢ τοῦ ζυγοῦ O. ἔρχεσθαι
AB corr. A²B² et transp. post ἄρχεται B². 19 ἴστασο can-
cell. B² et prop. διόπτευσον. μεσημβρινόν O. 20 καὶ —
μεσημέριον om. O. μετὰ] κατὰ B corr. B². μεσημερινόν
AB. σε τὸν μεσημέριον cancell. B². 22 ἢ τόπου cancell. B².

Περὶ τῶν ὥρων τῆς ἡμέρας καὶ περὶ
ἀνατελλούσης καὶ δυνούσης μοίρας.

᾽Ωσαύτως εἴπερ βούλει μαθεῖν καὶ ποία ὥρα ἐστὶ τῆς
ἡμέρας καὶ ποία μοῖρα τοῦ ζωδίου ἤρξατο ὑπερανίστασθαι
5 τοῦ ὀρίζοντος καὶ ποία ἤρξατο τοῦ καταδύεσθαι καὶ ποία
ἤψατο τοῦ κατὰ κορυφὴν κέντρου καὶ ποία τοῦ κατὰ διά-
μετρον αὐτοῦ, πάλιν λαβὼν τὸν ἀστρολάβον στῆθι πρὸς
τὸν ἥλιον καὶ τήρησον ἐν πόσαις μοίραις ἐστί. καὶ ἔπειτα
λαβὼν τοὺς κύκλους τὸν τε ἐγκαταγεγραμμένας ἔχοντα τὰς
10 ὥρας καὶ τὸ κλίμα τοῦ τόπου εἰς ὃν διάγεις, καὶ τὸν ἐγκα-
ταγεγραμμένα ἔχοντα τὰ ιβ' ζώδια, ἐξέτασον εἰς πόσας
μοίρας τοῦ ζωδίου ἐνὶ τότε ὁ ἥλιος καὶ στίξον ἐκεῖ. καὶ
ἔπειτα ἐπίθες ἐπάνω τοῦ κύκλου τοῦ ἔχοντος τὰς ὥρας
καὶ τὸ κλίμα τοῦ τόπου τὸν τὰ ζώδια φέροντα κύκλον καὶ
15 στρέψον τὸ σημεῖον πρὸς τὸν κατὰ τὴν ἀνατολὴν ὀρίζοντα
τὸν ὄντα ἐν τῷ κύκλῳ τοῦ κλίματος καὶ ἀναβίβασον τὸν
ἀριθμὸν τῶν μοιρῶν ὃν διῆλθεν ὁ ἥλιος τοῦ κύκλου κατὰ
τοὺς ἐν τῷ κύκλῳ τοῦ κλίματος παραλλήλους τοῦ ὀρίζοντος.
καὶ μετὰ ταῦτα τήρησον εἰς τὸ κατὰ διάμετρον ζώδιον τοῦ
20 ἐνσημανθέντος τῷ σημείῳ ζωδίου ὃ διέρχεσθαι τὸν ἥλιον
εἴπομεν καὶ εὐρήσεις ἐκεῖσε ποία ὥρα ἐστίν. εἴτα
σκόπησον ποία μοῖρά τινος ζωδίου ἤψατο τοῦ κατὰ τὴν
ἀνατολὴν ὀρίζοντος· καὶ ἦν εὐρήσεις, εἴτε ζ' ἐστὶν εἴτε η'

AB O

1/2 tit. om. O. 2 δυνούσης B. 4 τοῦ B²: om. ABO.
5 ποία¹] πότε O. 6 ἤψατο B²: ἤρξατο ABO.
Post διάμετρον add. κατὰ B cancell. B². 9 ἐγκαταγεγραμ-
μένον ABO corr. B². 10 ὥρας] μοίρας A²B² qui add. ἡ ὥρας.
εἰς ὃν] ἡ καὶ ὁ AB εἰς ὁ OB². ἐγκαταγεγραμμένον AOB
corr. B². 11 Post ζώδια add. καὶ O. 14 τόν] τοῦ O.
15 Post σημεῖον add. τοῦ ἡλίου OA expunxit A².
18 τοὺς] τὰς AOB corr. B². 19 τό] τόν O. 20 ἐνσημει-
οθέντος, ut videtur, B corr. B². διέρχεσθαι B²: διέρχεται
ABO. Post ἥλιον add. ὡς ABO cancell. B². 21 εἴπο-
μεν B²: προείπομεν ABO. 22 τίνι ζωδίῳ O. 23 ἦν]
εἰ AOB corr. B².

εἴτε πλείων εἴτε ἐλάττων, τὴν αὐτὴν ἴσθι ἔχειν πρὸς δύσιν
καὶ τὸ κατὰ διάμετρον αὐτοῦ ζώδιον. ὡσαύτως τήρησον
καὶ εἰς πόσας μοίρας τέμνει τὸ ζώδιον ἢ τοῦ μεσημβρινοῦ
κύκλου εὐθεία καὶ εὐρήσεις οὕτως ἔχειν καὶ τὸ κατὰ διά-
μετρον αὐτοῦ ὃν ζώδιον πρὸς τὸν κύκλον τοῦ μεσονυκτίου. 5

Περὶ τῶν ιβ' οἰκοδεσποτιῶν.

Ἴσθι δὲ καὶ τοῦτο ὡς οἱ ἀστρονόμοι ὀνομάζουσιν τινὰς
ιβ' οἰκοδεσποτίας ἃς διέρχονται τὰ ιβ' ζώδια. εἰ βούλει
γοῦν μαθεῖν πότε ἄρχεται διέρχεσθαι ἐν ἑκαστον ζώδιον
μῖαν ἐκάστην οἰκίαν, λαβὼν τὸν ἀστρολάβον στήθι πρὸς 10
τὸν ἥλιον καὶ εὐρὲ εἰς πόσας μοίρας ἐν εἰς τὴν ὑψηλοτάτην
τοῦ παρ' ἀστρονόμοις τεμνομένου εἰς τξ' μοίρας κύκλου.
ἔπειτα ἴδε καὶ πρὸς τὸν ὀρίζοντα ποῖα μοῖρά τινος ζωδίου
ἦψατο τούτου καὶ ποιήσον ἐκεῖσε σημεῖον. καὶ στρέψον
τοῦτο εἰς τὸ τέλος τῶν ὀκτῶ ὥρων καὶ σκόπησον εἰς τὴν 15
γραμμὴν τὴν τὸν μεσονυκτικὸν κύκλον τέμνουσαν δίχα καὶ
εὐρήσεις ποῖα μοῖρά τινος ζωδίου ἦρξατο διέρχεσθαι τὴν
δευτέραν οἰκοδεσποτίαν. εἴτα στρέψον αὐτὸ πρὸς τὸ τέλος
αὐθις τῶν ι' ὥρων καὶ πάλιν τήρησον εἰς τὴν γραμμὴν τοῦ
μεσονυκτίου καὶ εὐρήσεις ποῖα μοῖρά τινος ζωδίου ἦρξατο 20
διέρχεσθαι τὴν γ' οἰκοδεσποτίαν. ἔπειτα σκόπησον εἰς
τὸ κατὰ διάμετρον ὃν ζώδιον τοῦ ἀψαμένου πρῶτως τοῦ

AB O

1 πλείωνας O. ἐλάττωνας O. τὴν αὐτὴν om. OA add.
A². 2/3 ὡσαύτως — ζώδιον om. O. 3 μεσημβρινοῦ B²
et ut videtur A²: signum AB. 4 κύκλου O (conjecerat Tan-
nery): κέντρον AB. 5 ὃν] ἐν AB ἐν B corr. A² cancell. B².
τὸν κύκλον] τὸ κέντρον codices. 6 tit. om. O.
8 ιβ' cancell. B². 9 γοῦν] δέ AOB corr. B². 15 ὀκτῶ
deleri vult A². 16 τοῦ μεσονυκτίου κέντρον AOB τὸ μεσονυκ-
τικὸν κέντρον B² τοῦ μεσονυκτίου τὸ κέντρον A². 19 αὐθις]
αὐτοῖς OA corr. A². ι'] ιβ' AB corr. A²B². 22 ἀψαμένου]
τὸ ψαμένου A corr. A². πρῶτος O.

ὀρίζοντος τοῦ ἐνὶ καὶ ἀρίθμησον τὰς μοίρας καὶ ὅσας ἐν
 τούτῳ εὑρες ἔχειν καὶ τὸ κατὰ διάμετρον αὐτοῦ ζῳδίου
 ὅπερ ἄψασθαι πρῶτως τοῦ ὀρίζοντος ἔφημεν· καὶ ποιήσον
 σημεῖον ἐκεῖσε. καὶ στρέψον αὐτὸ εἰς τὸ τέλος τῶν δύο ὥρων
 5 καὶ σκόπησον εἰς τὴν γραμμὴν τοῦ μεσονυκτίου καὶ εὐρή-
 σεις ποία μοῖρά τινος ζῳδίου ἤρξατο διέρχεσθαι τὴν
 ἐπὶ οἰκοδεσποτίαν. ἡ γὰρ τετάρτη προευρέθη ὅτε καὶ
 αἱ κατὰ τὰς τέσσαρας γωνίας οὔσαι εὐρέθησαν. ὡσαύτως
 στρέψον τὸ τοιοῦτον σημεῖον εἰς τὸ τέλος τῶν δ' ὥρων
 10 καὶ σκόπησον εἰς τὴν γραμμὴν τοῦ μεσονυκτίου καὶ εὐρή-
 σεις ποία μοῖρά τινος ζῳδίου ἤρξατο διέρχεσθαι τὴν ζῆν
 οἰκοδεσποτίαν. καὶ ἔπειτα ἐμβίβαζε τὰ κατὰ διάμετρον
 ὄντα τούτοις εἰς τὰς ἐτέρας οἰκοδεσποτίας. εἰ δὲ ἀπὸ τῆς
 γραμμῆς τοῦ μεσονυκτίου οὐ δύνη εὐρεῖν ἀκριβῶς τὴν μοῖ-
 15 ραν τοῦ ζῳδίου διὰ τὸ τὴν θέσιν εἶναι τοῦ κύκλου τοῦ ἔχον-
 τος τὰ ιβ' ζῳδία μὴ λείαν, σκόπει εἰς τὴν τοῦ μεσημερι-
 νοῦ εὐθείαν καὶ καθὼς εὐρήσεις ἔχειν τὸ ἐκεῖσε ζῳδίου
 κατὰ τὰς ἐν αὐτῇ μοίρας, ἴσθι οὕτως ἔχειν καὶ τὸ κατὰ τὴν
 γραμμὴν τοῦ μεσονυκτίου ζῳδίου. ὡσαύτως εἴπερ ἐθέ-
 20 λεις εὐρίσκειν ἀκριβῶς καὶ τὴν ποιουμένην τὸ ὕψωμα μοῖ-
 ραν τοῦ ζῳδίου κατὰ τὸν ὀρίζοντα εἰ ἔχει δυσκολίαν διὰ
 τὸ μὴ εἶναι λείαν τοῦ δηλωθέντος κύκλου τὴν θέσιν, τήρει
 τὸ κατὰ διάμετρον ὃν ζῳδίου αὐτοῦ κατὰ τὸν δυτικὸν ὀρί-
 ζοντα καὶ οἷαν εὐρήσεις ἐκείνου μοῖραν, ἴσθι καὶ τὴν τού-
 25 του τοιαύτην εἶναι.

“Ὅταν δὲ μέλλῃς εὐρεῖν τὴν μοῖραν τῆς ὥρας,

AB O

1/2 ὅσας ἐν τούτῳ εὑρες] ἐν τούτῳ ἄς εὑρες B²γρ ὅσας ἐν τούτῳ
 εὐρήσεις AO ὅσας ἐν τούτοις εὐρήσεις B. 3 προέφημεν A²B
 corr. B². 4 αὐτό] τοῦτο B². 7 καὶ] δέ O. 11 τινος
 ζῳδίου] ποῖον ζῳδίου O. 14 οὐ om. B add. B².
 15 εἶναι cancell. B². 16 μὴ λείαν] λείαν AO τελείαν ut
 videtur B cancell. B² οὐ λείαν A² λείαν μὴ εἶναι B².
 μεσημερινοῦ B corr. B² μεσημερινοῦ A². 17 καθὼς] καθαρῶς
 O. 18 ἐν αὐτῇ] ἐαυτοῦ OB². καὶ τό om. O.
 19 ζῳδίου B corr. B². 22 λείαν O. 23 δυσκόαν A.

ποία ἐστὶ τῆς ὅλης ὥρας, λαβὼν τὸν ἀστρολάβον στῆθι
 πρὸς τὸν ἥλιον καὶ εὗρε εἰς ποίαν ὥραν ἔνι τοῦ κύκλου τοῦ
 διαιρουμένου εἰς τξ' μοίρας καὶ μενέτω ἐκεῖσε καὶ τήρησον
 εἰς τὸ κατὰ διάμετρον αὐτοῦ ζῳδιον τὸ δεικνύον σοι τὴν
 ὥραν καὶ ποιήσον ἐκεῖσε σημεῖον ἔνθα ἔνι τὸ ὀδόντιον 5
 τοῦ ἔχοντος κύκλου τὰ ιβ' ζῳδία. καὶ στρέψον τὸ σημεῖον
 τὸ κατὰ διάμετρον εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὥρας καὶ πάλιν ποιή-
 σον σημεῖον ἔνθα ἔνι τὸ μικρὸν ὀδόντιον. καὶ πάλιν στρέψον
 τὸ κατὰ διάμετρον σημεῖον εἰς τὸ τέλος τῆς αὐτῆς ὥρας
 καὶ πάλιν στίξον ἔνθα ἔνι τὸ ὀδόντιον. καὶ σκόπει πρῶτον 10
 πόσαι μοῖραί εἰσιν ἀπὸ τοῦ σημείου τοῦ γεγονότος ὅτε ἔνι
 εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὥρας τὸ κατὰ διάμετρον μέχρι τοῦ ἐτέ-
 ρου σημείου τοῦ γεγονότος ὅτε ἔνι τὸ κατὰ διάμετρον εἰς
 τὸ τέλος τῆς ὥρας. καὶ ἔπειτα πάλιν σκόπησον πόσαι μοῖραί
 εἰσιν ἀπὸ τοῦ σημείου τοῦ γεγονότος ὅτε ἦν τὸ κατὰ διά- 15
 μετρον εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὥρας μέχρι τοῦ σημείου τοῦ γεγο-
 νότος ὅτε ἔνι ὁ ἥλιος εἰς τὸ οἰκεῖον ὕψος. καὶ μετὰ ταῦτα σκό-
 πησον τίνα λόγον ἔχουσιν αἱ μοῖραι αὗται πρὸς πάσας τὰς
 μοίρας ἃς διῆλθε τὸ ὀδόντιον. καὶ ὡς εὗρήσεις ἔχειν ταύτας
 πρὸς τὰς ὅλας μοίρας, ἴσθι εἶναι καὶ τὴν μοῖραν τῆς ὥρας 20
 πρὸς τὴν ὅλην ὥραν ἡγουν εἰ μὲν αὗται S'' τῶν ὅλων, καὶ
 ἐκεῖναι S'', εἰ δὲ γS'' αὗται, καὶ ἐκεῖναι γS''. ὡσαύτως
 καὶ εἰς τὸ ἐξῆς.

Περὶ τοῦ εἰδέναι καὶ τὰ μέρη τῆς μοίρας.

Ἐπεὶ δὲ καὶ κατὰ τοὺς παραλλήλους καθ' οὓς ἀναβιβά- 25

AB O

1 ἐστὶ] ἐνι B². 2 τοῦ κύκλου ἐνι transp. B². 3 καί¹ om.
 B add. B². 5 ὥραν] μοῖραν ὥραν B exp. et cancell. μοῖραν B².
 Post σημείον add. καί A²B cancell. B². 8 πάλιν om.
 O. 10 σκόπει πρῶτον] σκόπησον OBA². 13 τό] τοῦ
 AOB corr. B². 15 ἦν] οὖν O. 16 σημείου] πρώτου BO.
 18 αἱ] οἱ B. μέραι B corr. B². 21 πρὸς τὴν ὅλην
 ὥραν om. O. εἰ om. B add. B². S'' cancell. et subst.
 ἡμῖς B². 22/23 ὡσαύτως — ἐξῆς] καὶ ἐξῆς ὡσαύτως B².
 24 tit. om. O. 25 κατὰ om. B add. B². τοὺς]
 τὰς AOB corr. B². οὓς] ἃς AOB corr. B². Post ἀναβι-
 βάζομεν add. καὶ O.

ζομεν τὰς μοίρας ἃς διέρχεται ὁ ἥλιος ἔστιν ὅτε ἀπατώμεθα καὶ τῆς ἀληθείας ἀκριβῶς οὐκ ἐπιτυγχάνομεν, δεῖ σε γινώσκειν καὶ τοῦτο ἵνα ποιῇς ὅπου δεῖ τὸ σημεῖον εἰς τοὺς παραλλήλους ὅπερ ἀντὶ τοῦ ἡλίου λαμβάνομεν. εἰ μὲν γάρ ἐστιν
 5 εἰς τὴν γραμμὴν, ἰδοὺ ἔχεις ἀκριβῆ τὴν ἀλήθειαν καὶ οἶδας πόσαι μοῖραί εἰσιν· εἰ δὲ ἔξω τῆς γραμμῆς καὶ βούλει μαθεῖν ποῦ δεῖ τίθεσθαι τὸ σημεῖον ὅπερ εἰς τὸ ζῳδιον ὃ διέρχεται ὁ ἥλιος ἀντ' αὐτοῦ τιθέαμεν, στρέψον τὸ σημεῖον εἰς τὴν γραμμὴν καὶ στίξον ἔνθα ἔνι τὸ μικρὸν ὀδόντιον
 10 τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου. καὶ πάλιν στρέψον τοῦτο εἰς τὸν παράλληλον ταύτης καὶ στίξον πάλιν ἔνθα ἔνι τὸ ὀδόντιον καὶ ἀρίθμησον τὰς ἐγκεχαραγμένας μοίρας ἃς περιέχουσιν αἱ δύο στιγμαὶ τοῦ μικροῦ ὀδοντίου. καὶ εἰ μὲν ς' μοίρας περιέχουσιν οἱ δύο παράλληλοι καὶ βούληθῃς τὸ
 15 σημεῖον εἰς τοὺς δύο, ἐπεὶ τὰ δύο $\gamma\varsigma''$ τυγχάνουσι τῶν ς' μοιρῶν, θές καὶ αὐτὸ τὸ ὀδόντιον εἰς τὸ $\gamma\varsigma''$ τῶν μοιρῶν ἃς περιέχει· εἰ δὲ ἡμισυ, εἰς τὸ S'' . εἰ δὲ $\delta S''$, εἰς τὸ τέταρτον καὶ ἑξῆς ὁμοίως.

Περὶ τοῦ εἰδέναι τοὺς πλανήτας ἐν ποίᾳ

20

οἰκοδεσποτία εὐρίσκονται.

Ὅτε δὲ βούλει εἰδέναι εἰς ποίαν οἰκοδεσποτίαν ἔνι εἰς

AB O

3 τοῦτο om. O. ὅπου δεῖ transp. post παραλλήλους B².
 δεῖ transp. ante ἵνα O. τοὺς] τὰς AOB corr. B².

4 Post ὅπερ add. σημεῖον B². ἀντὶ] ἄρτι B. γάρ om.
 AOB add. B². 8 Post αὐτοῦ add. τι A²B del. B².

Rectius τίθεμεν. 10 στρέψον om. B add. B². τόν] τὴν
 AOB corr. B². 13/14 στιγμαὶ — οἱ δύο om. B. add. B².

14 βούληθῃς] βουληθῆναι AB corr. B². 14/15 τὸ
 σημεῖον — τῶν om. O. 15 τοὺς] τὰς AB. ἐπεὶ τὰ] ἔπειτα

B corr. B² ἐπὶ τὰ A². $\gamma\varsigma''$] τρίτον A². 16 αὐτός codices.
 τό²] τὰ O. 17 εἰ¹] εἰς AB corr. B². τό¹ et 2]

τά O. $\delta S''$] δύο S'' O. Post τέταρτον add. ἡμισυ A
 cancell. A². 18 καὶ om. B add. B². ὁμοίως] οὕτως A²B
 corr. B². 19/20 περὶ τοῦ εἰδέναι εἰς ποίαν οἰκοδεσποτίαν εἶναι

τοὺς πλανήτας A tit. om. O. 21 εἰδέναι om. ABO. Post
 βούλει add. ἕνα ἕκαστον τῶν πλανήτων B². 21/p. 261, I ἐν —

πλανήτων cancell. et subst. εὐρίσκεται B².

ἕκαστος τῶν πλανήτων ἀπὸ τῶν ιβ' οἰκοδεσποτιῶν ὧν
 εὔρες, πρῶτον σκόπησον εἰς ποίαν μοῖραν τοῦ ζῳδίου ἔνι
 ὁ πλανήτης. καὶ ἐκεῖνο τὸ ζῳδιον εὐρὲ εἰς τὰς ιβ' οἰκοδεσ-
 ποτίας καὶ ἴδε ἂν εἰσέρχεται εἰς ἣν ἔνι ὁ πλανήτης καὶ
 ἐμβίβασον αὐτὸν ἐντὸς τῆς οἰκοδεσποτίας· εἰ δ' οὐκ εἰσέρ- 5
 χεται, εἴσαξον αὐτὸν εἰς τὴν ὀπισθεν οἰκοδεσποτίαν. ἡ
 δὲ οἰκοδεσποτία ἔνι ἀπ' ἀρχῆς τῆς οἰκοδεσποτίας ἕως
 τῆς ἀρχῆς τῆς ἐτέρας οἰκοδεσποτίας. ὀφείλεις δὲ καὶ τοῦτο
 γινώσκειν ὅτι εἰ μὲν ἔνι ὁ πλανήτης ε' μοίραις ἢ δ' ἢ ἐλάτ-
 τωσιν ἔγγιστα τῆς ἀρχῆς τῆς γωνίας, εἰσάγεται ἐντὸς αὐτῆς· 10
 εἰ δὲ πλείουσιν, οὐκ εἰσάγεται.

Περὶ νυκτερινῶν ὥρων.

᾿Ωσαύτως εἰ βούλῃ γινώσκειν καὶ κατὰ τὴν νύκτα ποία
 ὥρα ἐστὶ καὶ ποία μοῖρα τοῦ ζῳδίου ἔνι εἰς τὸ ὕψωμα, λα-
 βὼν τὸν ἀστρολάβον στῆθι ἢ πρὸς τὸν ἀστέρα ὃς ὀνομάζεται 15
 καρδία τοῦ Σκορπίου ἢ πρὸς τὴν καρδίαν τοῦ Ταύρου ἢ πρὸς
 τὴν καρδίαν τοῦ Λέοντος ἢ πρὸς τοὺς ἄλλους οἵτινες εἰσιν
 ἐγκαταγεγραμμένοι εἰς τὸν ἀστρολάβον καὶ μύσας τὸν
 ἕνα ὀφθαλμὸν θῆς τὸν ἕτερον εἰς τὴν ὀπὴν τοῦ κανονίου
 ἵνα διὰ τῆς ἐτέρας ἴδῃς τὸν ἀστέρα καταντικρύ. καὶ μετὰ 20
 ταῦτα ἀρίθμησον εἰς πόσας μοίρας ἔνι ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος

AB O

- 1 ὧν om. B add. B². 2 πρῶτον om. AO πρώτων A²
 πρώτως B corr. B². Post πρῶτον add. ποιεῖ οὕτως B².
 3 πλανήτης] πλάτος B πλάνης B². εὔρες B corr. B².
 4 πλάνης B². 5 ἐντὸς αὐτόν transp. AOB corr. B².
 6 τὸν ὀπισθεν οἰκοδεσποτίαν B². ἡ] εἰ A. 6/7 ἡ δὲ
 οἰκοδεσποτία om. B add. B². 7 τῆς] τε OAB corr. B².
 9 πλανήτης] πλάτος B πλάνης B². 11 πλείουσιν] πλησίον
 O. 12 tit. om. O. 13 καί om. AOB add. B².
 15 στῆθι om. O. ὅς] ὅστις B². 16 καρδία τοῦ Σκορ-
 πίου om. B add. B². τοῦ¹ om. AO. 17/18 τοὺς —
 ἐγκαταγεγραμμένοι cancell. et subst. ἕτερον τῶν ἐγκαταγεγραμ-
 μένων B². 17 εἴτινες O. 20 τόν om. OA add. A².
 ἀστέρας O. 21 εἰς om. O, ἀπὸ om. AOB add. B².

καὶ ἴστασο ἐκεῖσε καὶ οἷαν μοῖραν εὗρης τοῦ ζωδίου τέμ-
 νουσιν τὸν ὀρίζοντα, ἐκείνην ἴσθι ποιεῖν τὸ τότε ὕψωμα.
 ἡ δὲ ὥρα ἐνὶ ἔνθα τυγχάνῃ ὁ ἥλιος, τὴν δὲ μοῖραν τῆς ὥρας
 εὐρήσεις καθ' ἣν πρότερον ἀποδεδώκαμεν μέθοδον εὐρίσ-
 5 κειν καὶ τὴν μοῖραν τῆς ὥρας τῆς ἡμέρας. καὶ ἐξ ὅτου
 εὗρης τὸ ὕψωμα, μέλλεις εὐρεῖν καὶ τὰς ιβ' οἰκοδεσποτίας
 καὶ ἐμβιβάσαι καὶ ἐν αὐταῖς τοὺς πλανήτας εἰς τοὺς οἰκείους
 τόπους, καθὼς πρότερον διαταξάμεθα.

 AB O

1 τέμνειν AOB corr. B ² .	3 ἡ] εἰ O.	ἐνθεν O.
Post ὥρας add. ἵνα AOB cancell. B ² .	4 εὐρήσης AO.	
Post ἀποδεδώκαμεν add. αἰτίαν καὶ B ² .	5 καί ¹] δέ O.	
Post ὥρας add. καὶ B ² .	καὶ ἐξ ὅτου] καὶ ἀφ' οὗ A ² B	
μεθ' οὗ δὲ B ² .	6 εὗρης] εὐρήσεις B ² .	7 ἐμβιβάσειν B ² .
ἐν αὐταῖς καὶ transp. B ² .	εἰς] κατὰ B ² .	8 τέλος add. B.

V. Astrolabe Persan.

Ἐκ τῆς ἐξηγήσεως τοῦ περσικοῦ ἀστρολάβου.

Περὶ καταλήψεως τοῦ ὕψους ὁρους ἢ τοίχου
ἢ κίονος ἢ δένδρου ἢ ἄλλου τινὸς ὑψηλοῦ.

Τοῦτο κατὰ δύο τρόπους γινώσκεται. πρῶτον μὲν εἶπερ
εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ ἐνὸς δύναται τις φθάσαι ἢ γουν κίονος ἢ 5
δένδρου, ἢ μέθοδος τοῦτου ἐστὶ τοιαύτη. κρατεῖται ἢ ἀνά-
βασις τοῦ ἡλίου ἔστ' ἂν φθάσῃ ὁ κάτω ψήφος τοῦ πῆχεως
εἰς τὰ μέ' εἴτε εἰς τὴν ἀνατολὴν εἴτε εἰς τὴν δύσιν. εἴτα
τίθεται σημεῖον εἰς τὸ τέλος τοῦ σκιάσματος οὗ βουλόμεθα
ὑψους εἴτε κίονος εἴτε δένδρου. ἔπειτα τηρεῖται ἀπὸ τοῦ 10
τεθέντος σημείου μέχρι καὶ τῆς ῥίζης τοῦ δένδρου πόσαι
πήχεις εἰσὶ. τὸ οὖν εὐρεθὲν ἐκεῖνό ἐστι τὸ ὕψωμα τοῦ κίονος
ἐκείνου ἢ τοῦ δένδρου ἢ ἄλλου τινός. εἰ δὲ ἡλῖος οὐκ ἔστι
καὶ βουλόμεθα γνῶναι τῶν εἰρημένων τὸ ὕψωμα, ἢ ἐξο-
χὴ τοῦ πῆχεως ἀρμόζεται τῷ μέ' ψήφῳ τῆς ἀναβάσεως τοῦ 15
ἡλίου. ἔπειτα ἀπὸ τῆς ῥίζης τοῦ κίονος ἢ ἄλλου τινός γίνεται
ὑποποδισμὸς κατὰ μικρόν, κρατουμένου τοῦ ἀστρολάβου
κατεναντίον τῶν ὀφθαλμῶν καὶ διὰ τοῦ πῆχεως τηρου-
μένης τῆς κορυφῆς τοῦ ὕψους ἐκείνου. οὕτω τοῖνυν τοῦτο
γίνεται ἡνίκα διὰ τῶν δύο ὁπῶν τοῦ πῆχεως κατίδῃ τὴν 20

C

5 ἐνός: conjiciam ὕψους cf. v. 10.
μένου cod. 20 ἡνίκα: malim ἔως.

19/20 τοῦτ(ου) γινο-

- κορυφήν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν ἄνω κρατούμενου τοῦ ἀστρολάβου. ἔπειτα τίθεται σημεῖον εἰς τὸ μέσον τοῦ ἴχνους τοῦ ποδὸς ἡνίκα φθάνῃ ἡ κορυφή τοῦ ὕψους ἀπὸ τῶν ὀπῶν τοῦ πήχεως. ἀπὸ τοῦ σημείου οὖν τούτου τη-
 5 ρεῖται μέχρι τῆς ρίζης πόσαι πήχεις εἰσὶ. τὸ οὖν εὐρεθὲν σημειούμεθα, ἔπειτα τηρεῖται τὸ μέρος τῆς ἡλικίας ἡμῶν μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν πόσαι πήχεις εἰσὶ καὶ ἐνοῦται τῷ εὐρεθέντι ἀπὸ τοῦ πήχεως τοῦ ἀστρολάβου καὶ τῆς ὀψεως· καὶ τὸ γενόμενον ἐκείνὸ ἐστὶ τὸ ὕψος τοῦ ζητουμένου.
- 10 Εἰ δέ ἐστι βουνὸς καὶ οὐκ ἔστι δυνατόν γίνεσθαι εἰς τὴν ρίζαν ἐκείνου, εἰς οἶον τόπον βούλεται τις ἴσταται καὶ διὰ τοῦ ἀστρολάβου κρατεῖ τὴν ἀνάβασιν τοῦ ὄρους ἐκείνου ἥτοι διὰ τῆς ὀψεως καὶ τῶν ὀπῶν τοῦ πήχεως θεωρεῖ τὴν κορυφήν τοῦ ὄρους. ἐκεῖ οὖν ἔνθα ἴσταται τίθεται σημεῖον,
 15 ἔπειτα τηρεῖται εἰς ποῖαν μοῖραν ἤρμοσεν ἡ ἑτέρα ὀξύτης τοῦ πήχεως ἀπὸ τῶν μοιρῶν τοῦ σκιάσματος καὶ τίθεται ἐκεῖ σημεῖον. εἴτα ἀπὸ τῶν μοιρῶν ἐκείνων τοῦ σκιάσματος τῶν εὐρεθεισῶν μία μοῖρα ἀφαιρεῖται καὶ τίθεται ἔπειτα ἡ ὀξύτης τοῦ πήχεως εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν καταλειφ-
 20 θεισῶν μοιρῶν. εἴτα ἀπὸ τούτου κρατεῖται ὁ ἀστρολάβος ἔμπροσθεν τῆς ὀψεως κατὰ μικρὸν πρὸς τὸ ἔμπροσθεν κινούμενος ἥγουν πρὸς τὸ μέρος τοῦ ὄρους μέχρι τοσούτου ἔστ' ἂν διὰ τῶν ὀπῶν τοῦ πήχεως φανῇ ἡ κορυφή τοῦ ὄρους. καὶ ἐκεῖ εὐθὺς μέσον τοῦ ἴχνους τίθεται σημεῖον. ἔπειτα
 25 μετρεῖται ἀπὸ τοῦ πρώτου σημείου μέχρι τοῦ δευτέρου πόσαι πήχεις εἰσὶ· καὶ τοῦτο καλεῖται θεμέλιον. εἴπερ οὖν οὐ γένηται ἀφαίρεσις μοίρας, ἀλλὰ πρόσθεσις ἑτέρας μοίρας, τίθεται ἐκεῖ σημεῖον εἰς τὴν γῆν. ἔπειτα κατεναντίον τοῦ ὕψους ἐκείνου ὀπισθεν γίνεται ὑποποδισμὸς μέχρι ἂν
 30 φανῇ διὰ τῶν ὀπῶν τοῦ πήχεως ἡ κορυφή τοῦ ὄρους ἐκείνου. ἐκεῖ τοίνυν μέσον τοῦ ἴχνους τίθεται σημεῖον, εἴτα γίνεται

C

18 εὐρεθέντων cod.
 καταληφθέντων cod.

19 ἀρχὴν conjeci : ἀράχνην cod.

μέτρησις μέσον τῶν δύο σημείων. εἴ τι οὖν εὗρεθῇ, τοῦτο
 θεμέλιον καλεῖται. ἀπὸ τούτων τῶν δύο θεμελίων θάτερον
 ὃ βουλόμεθα κρατεῖται. ἔπειτα τηρεῖται εἰ ἔστι τὸ σκίασμα
 τῶν δακτύλων· τὸ θεμέλιον τοῦτο τηρεῖται εἰς τὰ ιβ'. εἰ
 δ' ἔστι τὸ σκίασμα τῶν ἰχνοπόδων, τὸ θεμέλιον ἐκεῖνο 5
 τηρεῖται εἰς τὰ ζ'. εἴ τι οὖν εὗρεθῇ, ἐκεῖνο ὑψωμά ἐστι
 τοῦ ὄρους ἐκείνου οὐ βουλόμεθα.

Περὶ τοῦ γινῶναι πλάτος ποταμοῦ
 ἢ τόπου τινός.

Κρατεῖται ὁ ἀστρολάβος διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς οὕτως 10
 ἵνα τὸ τεταρτημόριον ἀπὸ τοῦ ὠροσκόπου ἢ πρὸς τὴν
 ὄψιν ἡμῶν καὶ πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος ὃ πῆχυς εἰς τόσον
 κινεῖται ἔστ' ἂν διὰ τῶν ὀπῶν αὐτοῦ φανῇ ὁ ζητούμενος
 τόπος. καὶ εἰς τὸ μέσον τοῦ ἵχνους τοῦ ποδὸς ἡμῶν τίθεται
 σημεῖον, ἔπειτα τηρεῖται ἡ ὀξύτης τοῦ πῆχεως εἰς ποίαν 15
 μοῖραν ἔτυχε τοῦ σκίασματος καὶ ἐκεῖ τίθεται σημεῖον·
 ἐὰν οὖν ἀφαιρεθῇ ἡ μία μοῖρα, γίνεται κίνησις ἔμπροσθεν.
 ἐὰν δὲ προστεθῇ μοῖρα μία, γίνεται ὑποποδισμὸς εἰς τόσον
 ἵνα ἀπὸ τῶν ὀπῶν τοῦ πῆχεως φανῇ ὁ τόπος ἐκείνος. τηρι-
 καῦτα οὖν τίθεται σημεῖον μέσον τοῦ ἰχνοπόδου. ἔπειτα 20
 μέσον τῶν δύο σημείων γίνεται μέτρησις διὰ τῶν πηχῶν
 καὶ εἴ τι εὗρεθῇ, θεμέλιον καλεῖται. εἴτα τηρεῖται ἐάν
 ἔστι τὸ σκίασμα τῶν δακτύλων καὶ τὸ θεμέλιον τηρεῖται
 εἰς τὰ ιβ'. εἰ δ' ἔστι τὸ σκίασμα τοῦ ἵχνους, τὸ θεμέλιον
 τηρεῖται εἰς τὰ ζ'. ἐκεῖνο οὖν ὅπερ εὗρεθῇ, μῆκός ἐστι 25
 τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπὸ τοῦ σημείου οὐ ἐγένετο ἢ τούτου
 ζήτησις.

Περὶ τοῦ γινῶναι βάθος φρέατος
 ἢ ἄλλου τινός.

Ἰσταται ὁ βουλόμενος κατὰ τὴν ἄκραν τοῦ φρέατος καὶ 30
 τὸν ἀστρολάβον κρατεῖ διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, τοῦ τεταρ-

τημορίου πρὸς τὴν ἡμετέραν ὄψιν ὄντος τοῦ πήχεως. καὶ διὰ τῶν ὀπῶν τοῦ πήχεως κινουμένου τούτου πρὸς τὸ κάτω θεωρεῖται τὸ βάθος τοῦ φρέατος ἢ ἄλλου τινός. ἔπειτα τηρεῖται ὁ πῆχυς εἰς ποίαν μοῖραν ἔτυχε τῶν σκιασμάτων καὶ τίθεται
 5 σημεῖον ἐκεῖ. ἐξ ἐκείνων δὲ τῶν μοιρῶν μία μοῖρα ἀφαιρεῖται καὶ τίθεται ἡ ὀξύτης τοῦ πήχεως εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν μοιρῶν ἐκείνων. εἴτα εἰς τὸν τόπον ἔνθα ἐγένετο ἡ στάσις, τίθεται πλίνθος εἰς καὶ ἐπ' ἐκείνου ἄλλος εἰς τόσον ἢν' ἀπὸ τῶν τοιούτων πλινθίδων δυνηθῇ τις κατιδεῖν τοῦ φρέατος τὴν
 10 ρίζαν. εἴτα μετρεῖται ἡ ἀνάβασις τῶν πλίνθων διὰ τοῦ πήχεως πόση καὶ τοῦτο καλεῖται θεμέλιον. εἴτα τηρεῖται εἰς τὸν ἀστρόλαβον καὶ εἰ ἔστι τὸ σκίασμα τῶν δακτύλων, τὸ θεμέλιον τηρεῖται εἰς τὰ ιβ'. εἰ δέ ἐστι τῶν ἰχνῶν τὸ θεμέλιον, τηρεῖται εἰς τὰ ζ'. εἴ τι οὖν εὗρεθῇ, βάθος ἐστὶ
 15 τοῦ φρέατος ἐκείνου.

Περὶ δοκιμῆς τοῦ πήχεως.

Ἡ δοκιμὴ τοῦ πήχεως, ἐὰν ἡ τὸ βάρος τούτου ὀρθὸν ἢ οὐ. ἥλος μικρὸς διὰ τῆς μέσης ὀπῆς αὐτοῦ ἐμβάλλεται· εἰ οὖν αἱ δύο ὀξύτητες σταθῶσιν ἴσαι ὡς τρυάνη, τὸ βάρος
 20 ἐκείνου ὀρθόν ἐστιν· εἰ δὲ ἐν τούτου μέρος πρὸς τὸ κάτω φέρεται, τὸ δὲ ἕτερον ἄνω, οὐκ ἔστιν ὀρθόν.

Περὶ δοκιμῆς τῶν φύλλων.

Ἐμβάλλεται ἥλος μέσον τῆς ὀπῆς τούτου. ἐὰν οὖν καθὼς κρατηθῇ ἴσταται καὶ οὐ κινεῖται, ὀρθόν ἐστίν· εἰ δὲ κινεῖται,
 25 οὐκ ἔστιν ὀρθόν. καὶ αὖθις δὲ ἐὰν κινήθῃ τὸ φύλλον τοῦ ἥλου ἐμβληθέντος ἐν τῇ ὀπῇ τούτου καὶ σταθῇ κατ' ὀρθόν

C

τοῦ μεσουρανήματος ἄνω σταθέντος, ὀρθὸν ἐστίν· εἰ δ' ἄλλως γένοιτο, ὀρθὸν οὐκ ἔστιν.

Ἡ δοκιμὴ τοῦ ὑποδοχέως ἡγουν τῆς
μητρὸς καὶ τοῦ κρίκου.

Κρατεῖται ψιλόν τι ἢ θριξ ἢ μετάξα. ἐν τούτοις οὖν 5
δεσμεῖται τι βάρος καὶ ἐν τῷ ἄλλῳ μέρει τῆς τριχὸς ἢ
τῆς μετάξης προσάπτεται κηρὸς καὶ ἐγκολάπτεται εἰς τὴν
ἀρχὴν τῆς γραμμῆς τῆς ἀπὸ τῆς καθέδρας τοῦ ἀστρολά-
βου κατιούσης. εἶτα ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ κρίκου ὁ ἀστρο-
λαβος καὶ τηρεῖται. εἰ οὖν ἡ θριξ ἐκείνη φέρεται κατ' ὀρθόν 10
τῆς εὐθείας γραμμῆς ταύτης τῆς ἀπὸ τῶν ἄνω κατιούσης,
τὸ βάρος τούτου ὀρθὸν ἐστίν· εἰ δ' οὐ φέρεται ἡ θριξ κατ'
ὀρθόν, ὀρθὸν οὐκ ἔστιν.

Περὶ τῆς δοκιμῆς τῶν γραμμῶν
καὶ τῶν κύκλων.

15

Αἱ δύο γραμμαὶ αἱ ὀπισθεν τοῦ ἀστρολάβου τέμνουσαι
ἀλλήλας τοῦ πήχεως τεθέντος καὶ τῶν ἐκατέρωθεν τούτου
ὀξυτήτων ψαυουσῶν τῇ γραμμῇ κατ' ἀμφοτέρω μέρη, ἡ
γραμμὴ ἐκείνη ὀρθὴ ἐστίν· εἰ δ' οὐ ψαύουσι καὶ αἱ δύο 20
ταύτης, οὐκ ἔστιν κατ' ὀρθόν προηγουμένη. οὕτως οὖν
καὶ ἡ ἑτέρα. ὡσαύτως καὶ αἱ γραμμαὶ τῶν φύλλων αἱ ἀπὸ
τοῦ ἄνωθεν μέρους τοῦ ἀστρολάβου τέμνουσαι ἀλλήλας
οὕτω δοκιμάζονται. ἡ μοῖρα τοῦ ἡλίου ἡ ἐξοχή τοῦ ἀστέ-
ρος τίθεται εἰς ἓν μέρος τῆς γραμμῆς καὶ κατεναντίον τοῦ 25
ἐρίφου τίθεται σημεῖον διὰ μέλανος. ἔπειτα τηρεῖται μέσον
τῶν δύο σημείων· ἐὰν ρπ' μοῖραι ὦσι μέσου τούτων, ὀρθὴ
ἐστίν ἡ γραμμὴ· εἰ δὲ πλεόν ἢ ἑλαττον τῶν ρπ' μοιρῶν,
ὀρθὴ οὐκ ἔστιν.

C

16 rectius τῶν δύο γραμμῶν... τεμνουσῶν.

Ἡ δοκιμὴ τῶν δύο γραμμῶν τῶν τεμνουσῶν
ἀλλήλας, εἴτε τέμνουσιν ἀλλήλας πρὸς ὀρθὰς
γωνίας ἢ οὐ.

Ἡ μοῖρα τοῦ ἡλίου ἢ ἐξοχή τοῦ ἀστέρος τίθεται εἰς τὸ
5 ἐν μέρος τῆς γραμμῆς. ἔπειτα τίθεται σημεῖον κατέναντι
τοῦ ἐρίφου καὶ αὐθις κινεῖται ἢ ἀράχνη ἢ ἐκ δεξιῶν ἢ ἐξ
ἀριστερῶν εἰς τόσον ἵνα ἡ μοῖρα τοῦ ἡλίου ἢ ἡ ἐξοχή τοῦ
ἀστέρος ἀρμοσθῇ εἰς τὴν κατεναντίον καὶ κατὰ διάμε-
τρον γραμμῇ. εἴτα κατεναντίον τοῦ ἐρίφου τίθεται σημεῖον.
10 ἔπειτα τηρεῖται μέσον τῶν δύο σημείων πόσος ψῆφος
ἐστὶ. καὶ εἴπερ εἰσὶν γ' μοῖραι εἰς τὸ ἔλαττον τοῦ κύ-
κλου μέρος ἔνθα ἐτέθησαν τὰ σημεία, ἀπὸ τούτου φαί-
νεται ὅτι πρὸς ὀρθὰς γωνίας ἔτεμον ἀλλήλας αἱ γραμμαί.
εἰ δὲ πλέον ἢ ἔλαττον τῶν γ' ἐστὶν ὁ ψῆφος, ἐκεῖναι αἱ
15 γραμμαὶ οὐκ ἔτεμον ἀλλήλας πρὸς ὀρθάς.

Ἡ δοκιμὴ τῶν τριῶν κύκλων τῶν
ἐν ἐκάστω φύλλῳ.

Κινεῖται ἢ ἀράχνη ἄνω τοῦ φύλλου καὶ τηρεῖται. εἰ οὖν
ἡ ἀρχὴ τοῦ Καρκίνου εἰς τὸν μικρὸν καὶ ἐντὸς κύκλον
20 κινεῖται κατεναντίον τῆς ἀρχῆς τοῦ Αἰγοκέρωτος τοῦ
κινουμένου εἰς τὸν ἔξω κύκλον, <ὀρθοὶ οἱ κύκλοι> εἰσὶν. εἰ
δὲ αἱ κεφαλαὶ τῶν ζωδίων τούτων ἔξω τούτων τῶν κύκλων
ἢ ἐντὸς κινουῦνται, οἱ κύκλοι οὗτοι ὀρθοὶ οὐκ εἰσιν.

Ἡ δοκιμὴ τοῦ κύκλου τοῦ ὠροσκόπου
25 καὶ τοῦ δύνοντος.

Ἐὰν ἡ ὀρθὴ γραμμὴ ἢ ἀπὸ τοῦ ὠροσκόπου μέχρι καὶ
τοῦ δύνοντος διήκουσα εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον τέμνη καὶ

C

18 εἰ] ἡ cod.

21 ὀρθοὶ οἱ κύκλοι addidi.

τὸν ἕξω κύκλον δι' οὗ κρατεῖται ὁ ὠροσκόπος καὶ τὸν μέσον
κύκλον <εἰς> ὃν κινεῖται ἡ ἀρχὴ τοῦ Κριοῦ καὶ τῶν Διδύμων,
ὀρθὸς ἐστὶν ὁ κύκλος τοῦ ὠροσκόπου· εἰ δ' οὐ τέμνει εἰς
τὸ αὐτὸ σημεῖον, ὀρθὸς οὐκ ἔστι. καὶ ἄλλως· ἡ μοῖρα τοῦ
ἡλίου ἢ ἡ ἑξοχὴ τοῦ ἀστέρος ἀρμόζεται εἰς τὴν γραμμὴν 5
τοῦ μεσουρανήματος καὶ κατεναντίον τοῦ ἐρίφου τίθεται
σημεῖον. ἐκεῖνο σημεῖον πρῶτον καλεῖται. εἰτα κινεῖται
ἡ ἀράχνη πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀνατολῆς καὶ ἀρμόζεται ἡ
μοῖρα τοῦ ἡλίου ἢ ἡ ἑξοχὴ τοῦ ἀστέρος εἰς τὸν ὠροσκόπον
καὶ τίθεται σημεῖον αὐτοῦ. τοῦτο δευτέρον καλεῖται σημεῖον. 10
εἰτα στρέφεται ἡ ἀράχνη πρὸς τὸ μέρος τῆς δύσεως καὶ
ἡ μοῖρα τοῦ ἡλίου ἢ ἡ ἑξοχὴ τοῦ ἀστέρος ἀρμόζεται τῷ
τόξῳ τοῦ δύνοντος καὶ κατεναντίον τοῦ ἐρίφου τίθεται
σημεῖον· τοῦτο καλεῖται σημεῖον τρίτον. ἔπειτα τηρεῖται
μέσον τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου σημείου πόσον ἐνὶ καὶ 15
ὅσον εὐρεθῇ τηρεῖται· ἔπειτα τηρεῖται μέσον τοῦ πρώτου
καὶ τρίτου πόσος ψῆφός ἐστιν. εἰ οὖν ὁ ψῆφος οὗτος ἀπὸ
τοῦ πρώτου σημείου μέχρι καὶ τοῦ τρίτου ἐξισάζει τῷ
ψῆφῳ ἐκείνῳ τῷ ἀπὸ τοῦ πρώτου σημείου μέχρι καὶ
τοῦ δευτέρου, ὁ κύκλος οὗτος τοῦ ὠροσκόπου ἦτοι τὸ τό- 20
ξον ὀρθὸν ἐστὶν· εἰ δ' ἴσος οὐκ ἔστιν ὁ ψῆφος, οὐδ' ὀρθὸς
ἐστὶν ὁ κύκλος. καὶ ἡ δοκιμὴ δὲ τῶν ἄλλων ἐντὸς πάντων
κύκλων τῶν τεμνόντων διὰ τῆς γραμμῆς τῆς πρὸς ὀρθὸν
κατιούσης πρὸς τὸ ἄνω μέρος τῶν καὶ περικλειομένων ἐν-
τὸς τοῦ κύκλου τοῦ ὠροσκόπου ἡγουν τοῦ τόξου κατὰ τὴν 25
αὐτὴν γίνεται μέθοδος. περὶ τοῦ πλάτους τοῦ γεγραμμέ-
νου ἐν τοῖς φύλλοις εἰ ἔστι γεγραμμένον κατ' ὀρθὸν ἢ οὐκ
ἔστι, τηρεῖται ποῖος κύκλος διῆλθε διὰ τοῦ κέντρου τοῦ
φύλλου καὶ ἡ ψῆφος τούτου ἐστὶ πλάτος τοῦ φύλλου ἐκεῖνου.

C

2 εἰς addidi. τῶν] τοῦ cod. : signum est Geminorum.
21 ψῆφος] κύκλος (signum) cod.

Ἡ δοκιμὴ τῶν γραμμῶν τῆς μὴ ὀρθῆς ὥρας.

Ἡ μοῖρα τοῦ ἡλίου εἰς τὸ τόξον τοῦ δύνοντος τίθεται καὶ κατεναντίον τοῦ ἐρίφου τίθεται σημεῖον. ἔπειτα ἡ μοῖρα τοῦ ἡλίου τίθεται εἰς τὴν πρώτην ὥραν τὴν μὴ ὀρθὴν
 5 τετελειωμένην καὶ αὐτὴς τίθεται σημεῖον κατεναντίον τοῦ ἐρίφου. ἔπειτα ἡ μοῖρα τοῦ ἡλίου τίθεται εἰς τὴν δευτέραν ὥραν τὴν μὴ ὀρθὴν καὶ κατεναντίον τοῦ ἐρίφου τίθεται σημεῖον. καὶ οὕτω γίνεται μέχρι καὶ τῶν ἰβ' ὥρῶν τῆς μοίρας τοῦ ἡλίου τιθεμένης εἰς ἐκάστην ὥραν, τιθε-
 10 μένου καὶ τοῦ σημείου κατεναντίον τοῦ ἐρίφου. ἔπειτα τηρεῖται μέσον τῶν δύο σημείων πόσον ἔνι. εἰ οὖν ὁ ψήφος πάντων τῶν σημείων ἐξισοῦται ὁ εἰς πρὸς τὸν ἕτερον, αἱ γραμμαὶ τῶν ὥρῶν ἐκείνων ὀρθαί εἰσιν· εἰ δ' οὐκ ἐξισοῦνται, οὐκ εἰσιν αἱ γραμμαὶ ὀρθαί.

15 Ἡ δοκιμὴ τοῦ ψήφου τῆς περιφερείας.

Κρατεῖται διαβήτης καὶ τίθεται τὸ ἐν μέρος τούτου ἐν τῇ γραμμῇ τῇ ἀπὸ τοῦ μεσουρανήματος κατιούσῃ τουτέστιν ἀπὸ τῆς καθέδρας. εἶτα κινεῖται πρὸς ἀμφότερα τὰ μέρη ὁ διαβήτης κατὰ μίαν μέχρι τέλους. εἰ οὖν ἐξισοῦνται
 20 καὶ αἱ ἐξεκατέρωθεν τῆς περιφερείας γραμμαὶ διὰ τοῦ διαβήτου κινουμένου ἐφ' ἐκάστω, ὀρθαί εἰσιν αὗται· εἰ δ' οὐ, οὐκ ὀρθαί.

Ἡ δοκιμὴ τῶν μοιρῶν τῆς ἀναβάσεως
 ἀφ' ὠροσκόπου.

25 Καὶ αὐτὴς διὰ τοῦ διαβήτου μετροῦνται ἐκατέρωθεν αἱ γραμμαί· καὶ εἰ μὲν ἐξισοῦνται, ὀρθαί εἰσιν· εἰ δ' οὐ, οὐκ ὀρθαί.

Ἡ δοκιμὴ τῶν μοιρῶν τοῦ σκιάσματος.

Ἡ μία ὀξύτης τοῦ πήχεως τίθεται εἰς τὰ μέ' τῆς ἀνα-

βάσεως ἀφ' ὠροσκόπου. εἰ οὖν ἡ ἑτέρα ὀξύτης τοῦ πήχεως
τύχοι εἰς τὰ ιβ' τοῦ σκιάσματος ἢ εἰς τὰ ζ' τοῦ ἑτέρου
σκιάσματος, εἰς τὰ μέ' τῆς ἀναβάσεως ἀπὸ τοῦ δύνοντος
τεθείσης τῆς ὀξύτητος τοῦ πήχεως, ὀρθός ἐστιν ὁ ψῆφος
τοῦ σκιάσματος ἐκεῖνος· εἰ δὲ οὐ τύχοι ὁ πήχυς ἐν τούτοις, 5
οὐκ ἔστιν ὁ ψῆφος ὀρθός.

Ἡ δοκιμὴ τῶν μοιρῶν τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου.

Τίθεται ὁ διαβήτης μέσον τῆς γραμμῆς τῆς ὀξύτητος
τοῦ ὠροσκόπου καὶ ἡ ἑτέρα τοῦ διαβήτητος ὀξύτης ἐκταν-
θεῖσα μετρεῖ ἐκατέρωθεν τὰ ζώδια τὸν Τοξότην καὶ τὸν 10
Αἰγοκέρωτα καὶ καθεξῆς μέχρι συμπληρώσεως τῶν ιβ'
ζωδίων. εἰ μὲν οὖν ἐξισοῦνται μετρούμενα τὰ ζώδια διὰ
τοῦ διαβήτητος, καὶ ἀμφοτέραι ὀρθῶς ἐτέθησαν αἱ γραμμαί·
εἰ δὲ πλέον ἢ ἔλαττόν ἐστι μέσον τούτων, οὐκ ἐτέθησαν
ὀρθῶς. 15

C

14 ἦ] καὶ cod.

GLOSSAIRES DE BOTANIQUE

Un grand nombre de manuscrits grecs contiennent des lexiques de botanique où les noms des plantes sont expliqués par des équivalents tirés de la langue ancienne, de la langue vulgaire ou byzantine, du latin, de l'italien, de l'arabe ou du turc. L'un des dépôts les plus riches en cette matière est celui de la Bibliothèque Nationale de Paris. J'ai eu l'occasion, en 1932, d'étudier les manuscrits mêmes et j'ai pu en obtenir des photocopies qui m'ont permis d'examiner les textes tout à loisir et de les comparer entre eux (1). J'ai pu procéder de même à l'égard des manuscrits des bibliothèques d'Athènes au cours du séjour que j'ai fait en cette ville en 1913 et en 1914. Enfin, les manuscrits du Mont Athos ont été étudiés et photographiés récemment à mon intention par Louis Delatte.

De cette énorme matière, je n'ai retenu que les morceaux les plus intéressants.

L'édition de ces textes pose un problème de critique très difficile à résoudre : faut-il corriger les fautes qui fourmillent dans la plupart des copies ou éditer les textes tels qu'ils se présentent dans les manuscrits, comme ont fait les éditeurs du *Corpus glossariorum latinorum* (2) pour des documents analogues ? Le second système présente l'avantage de reproduire fidèlement l'orthographe du temps et, à ce titre, il a généralement la préférence des byzantinistes. Du Cange, dans son *Glossarium*, re-

(1) Mlle M. Head THOMPSON a publié dans la *Revue des études grecques*, t. XLVI (1933), pp. 334-348, un *Catalogue des manuscrits grecs de Paris contenant des traités anonymes de botanique*. Ce relevé contient autre chose que les glossaires et, comme le titre l'indique, il ne comprend pas les lexiques qui portent un nom d'auteur. Il y manque aussi le 2510, ff. 66^v-70 et le Suppl. 682, ff. 130-131.

(2) Tome I, pp. 47-59 : *De glossis medico-botanis*, et t. III, pp. 535 ss., 542 ss. 549 ss., 607 ss., 616 ss., 631 ss.

produit textuellement, quand il les lit correctement (1), les notes de botanique qu'il a puisées dans nos lexiques. C'est la méthode que j'ai suivie en éditant le lexique du Parisinus 2419 (2); à vrai dire, j'ai cherché à diminuer les inconvénients de ce système en corrigeant les fautes d'orthographe dans l'espace de la page qui est ordinairement réservé à l'apparat critique.

Cependant, une telle méthode ne peut être employée quand on possède plusieurs copies d'un texte. D'autre part, la publication de ces glossaires est destinée, avant tout, à fournir des documents aux historiens de la botanique et aux lexicographes, et le premier devoir de l'éditeur est de leur livrer des textes aisément compréhensibles. C'est pourquoi j'ai décidé d'éditer ces lexiques selon la méthode ordinaire. Les simples fautes d'orthographe sans valeur sémantique (iotacisme, gémiation des consonnes simples et simplification des consonnes redoublées, brève pour longue et vice-versa etc.) ont été corrigées sans qu'il en soit fait mention dans l'apparat critique. Des déformations plus graves sont toujours signalées dans l'apparat. Boissonade, éditant le glossaire de botanique du Parisinus 1310 dans ses *Anecdota graeca* (3), a pu étendre cette règle aux simples fautes d'orthographe parce qu'elles étaient rares dans cette bonne copie. En revanche, il a conservé dans le texte des erreurs qu'il aurait dû corriger ou sur lesquelles tout au moins il aurait dû attirer l'attention.

La question de savoir s'il ne faut laisser subsister dans le texte aucune faute grave, affectant la structure du mot, ne peut être résolue d'une façon uniforme ni pour tous les textes ni pour toutes les espèces d'altération des formes anciennes. Les auteurs des glossaires ont un degré de connaissance très variable de la matière botanique et de la lexicographie. De plus, on sait que les termes scientifiques et en particulier les noms de plantes subissent, quand ils sont employés par le vulgaire, des déformations considérables. L'éditeur a pour tâche de distinguer, dans la mesure du possible, les erreurs qui sont imputables à l'auteur de celles qui sont l'œuvre des copistes. Mais c'est là une tâche ardue, rendue plus difficile encore par le fait que les formes de la langue ancienne et celles de la langue byzantine sont souvent mêlées

(1) Cf. *Serta Leodiensia* (Liège, 1930), p. 61.

(2) Dans les *Serta Leodiensia*, pp. 59-101.

(3) Tome II (Paris, 1830), pp. 394-408.

d'inextricable façon et que l'on ne distingue pas toujours à quel groupe il faut rapporter les termes.

Parmi les mots à expliquer, certains se présentent au génitif, au datif ou à l'accusatif, probablement parce qu'ils ont été pris sous cette forme dans les textes anciens. Je n'ai pas changé les cas de ces lemmes. Aux termes qui désignent des plantes, les lexicographes ont parfois ajouté des noms d'animaux, de minéraux, de remèdes ou de compositions pharmaceutiques : je n'ai pas cru devoir les éliminer.

Parmi les mots nouveaux, très nombreux, qui apparaissent dans ces lexiques, certains se sont révélés, au cours des recherches que j'ai entreprises (1), être simplement des altérations de mots connus. Leur nombre augmentera, sans aucun doute, si de nouvelles recherches sont faites par des spécialistes, ce que je souhaite vivement. Indépendamment du profit que l'histoire de la botanique retirera de la publication de tels glossaires, l'enrichissement du trésor de la langue, tant ancienne que byzantine, justifiera la peine qu'il a fallu prendre pour déchiffrer et surtout pour éditer ces textes.

(1) Je me suis servi surtout de la *Materia medica* de Dioscoride, du *Thesaurus*, de la dernière édition du *Lexicon* de Liddell-Scott-Jones, du *Glossarium* de Du Cange, des *Beiträge zur Geschichte der Botanik aus Du Cange griech. Glossar* (1866) de Langkavel, et du *Λεξικὸν φυτολογικόν* de P. G. Gennadios (1914).

Neophytos

Ce lexique est attribué au moine Neophytos Prodromenos, polémiste du XIVe siècle qui écrivit plusieurs pamphlets contre les Barlaamites et les Latins et qui s'occupa aussi de médecine et de mathématiques (1). Cette édition est faite d'après quatre manuscrits (2) :

1 R Parisinus 2286, du XIVe siècle, ff. 85-88^v et 108^v, dont l'orthographe est excellente ;

2 Q Parisinus 2256, du XVe siècle, ff. 540-544^v ;

3 P Parisinus suppl. 684, du XVIe siècle, ff. 38-42^v, très incorrect ;

4 B Berolinensis 166 = Phillippicus 1570, du XVIe siècle, ff. 55-63.

Les manuscrits de ce glossaire présentent des variations plus importantes que partout ailleurs, tant dans le nombre des articles que dans leur rédaction. BPQ forment un groupe assez uni. R offre un texte tantôt plus court, tantôt plus abondant, non seulement dans le développement des articles, mais aussi eu égard à leur nombre. Des notes copieuses couvrent les marges et empiètent sur les intervalles qui séparent les groupes formés par chaque lettre de l'alphabet. La plupart sont des additions de première main qui contiennent soit des compléments au texte, soit — et c'est le cas le plus fréquent — de nouveaux articles. Un certain nombre de ceux-ci correspondent aux articles de BPQ que le texte de R ne possède pas. On peut se demander, par conséquent, si ces derniers proviennent de notes marginales qui ont été insérées dans le texte au cours des copies successives ou

(1) KRUMBACHER, *Gesch. der byz. Liter.*, 2e éd., pp. 105 et 632.

(2) On trouve encore ce lexique dans le Vaticanus Palat. 77 (fin du XIVe s.), ff. 3 ss. ; le Venetus Marcianus App. cl. V, 13 (XIVe-XVe s.), ff. 8-25, mutilé, et un manuscrit de Milan, Arch. del Capit. 2 (XVe s.), ff. 129-132^v.

si le texte du modèle de R avait des omissions que le copiste a cherché à combler en puisant les articles complémentaires dans d'autres manuscrits. Il y a lieu d'observer, pour qui s'intéresse à ce problème, que R n'a pas d'article à la lettre *Ξ*. D'autre part, les lettres *H*, *O* et *T* contiennent, dans R comme dans BPQ, nombre d'articles consacrés à des plantes ou à des remèdes dont le nom ne commence pas par l'une de ces lettres, mais est précédé de l'article *ἡ*, *ὁ* ou *τό*. A supposer que le lexique soit l'œuvre de Neophytos, il est douteux qu'une telle négligence lui soit imputable.

Nous n'avons pas d'indice sûr pour distinguer l'œuvre de Neophytos des additions et modifications apportées par les scribes et les lecteurs. Le titre qui indique la matière traitée : *βοτάναι καὶ εἶδη θεραπευτικά*, nous incite à écarter du texte certains articles qui sortent du sujet ; mais la méthode de travail des compilateurs byzantins ne permet même pas d'être très affirmatif sur ce point. Nous avons constitué le texte en combinant les éléments pris au texte des quatre manuscrits, en tenant compte du but particulier de notre publication. Nous avons réservé pour l'apparat critique les articles ajoutés dans les marges et intervalles de R (= R^{ms}) chaque fois qu'ils ne se retrouvaient pas dans l'un des autres manuscrits (1).

(1) Le manuscrit R ayant été détérioré par l'humidité et réparé d'une façon assez maladroite, un petit nombre des notes des marges intérieures sont devenues illisibles.

Νεοφύτου μοναχοῦ Προδρομηνοῦ

Πρόχειρος καὶ χρήσιμος σαφήνεια καὶ συλλογὴ
κατὰ στοιχεῖον περὶ βοτανῶν καὶ ἄλλων
παντοίων εἰδῶν θεραπευτικῶν.

Ἀμάρακον καὶ λευκάνθεμον τὸ χαμαίμηλον. ἄσιδα ἡ 5
στρουθοκάμηλος. ἀσίδης στέαρ τὸ τῆς στρουθοκαμήλου.
ἀγιαζουσα ἡ λευκὴ ῥητίνη. ἀνεμώνη φοινικῇ ἡ κουτ-
ζουνάδα ἐρυθρά· ἔστι γὰρ καὶ μέλαινα. ἄμπελος λευκὴ
ἡ βρυωνία. ἄμυλον ὁ καταστατός. ἀρμένια τὰ βερί-
κοκκα· τὰ αὐτὰ καὶ ζαρταλοῦ. ἀρωνία ἡ μεσιπλάια. 10
ἀσκαλαβώτης ὁ μῦς. ἄγρωστις ἡ ἀγρία. ἀμποῦδιν καὶ
ἀχράδιν τὸ στρυφνὸν ἄπιον. ἄλυσσος ἡ σιδηρίτις ἡ καὶ
ἡρακλεία λέγεται. ἀνδράχνη ἡ ἐγκλυστρις ἡ καὶ τζετζενί-
κια καὶ ἀτράβλη λέγεται. αἰζῶν τὸ σύμφυτον καὶ τὸ
ἀμάραντον· εἰσὶ δὲ τρία γένη. ἄγνος ἡ λυγαραία. ἀκτῇ 15

1 ἱερομονάχου P. Προδρομηνοῦ] προδρομικοῦ B om. R.
2 συλλογῇ] εὐλογῇ P. 3 κατὰ στοιχεῖον transp. post θεραπευτικῶν
R. 4 παντοίων om. P. Post θεραπευτικῶν add. λέξεων τῶν
βοτάνων τῶν κδ' γραμμάτων διερμηνευμένων P. 5 λευκάνθιμον
Q — ημον P. 6 ἀσίδα B. ἀσίδης — στρουθοκαμήλου om. R.
τό om. BP. τῆς] τοῦ P. 7 Post λευκὴ add. ἡ P. φοινικῇ
om. BPQ. 8 ἐρυθρά — μέλαινα om. BPQ. 8/9 ἄμπελος —
καταστατός om. P. 9 τὸ καταστατικόν B. 10 τὰ αὐτὰ καὶ
ζαρταλοῦ om. PR add. καὶ ζαρταλοῦ R^{ms}. τζαρταλοῦν B.
μεπιλέα P. 11 ἀσκαλάβατον P. γρόστης P. 12 ἀχράδιν] ἀχλάδ
P ἀχράδες B. στρουφίων P. ἡ] ἥτις P. 13 ἀδράχνη R
ἀνδράχνον P. 13/14 ἀνδράχνη — λέγεται om. B qui substituit
ἀσπὴρ τὸ ἀμίαντον. 13 γλυστρίδα BQ γλυστρία P. τζητζε-
νίκια P. 14 ἀτραύλη R ἀστράβλη Q. εἰζῶν B. τὸ σύμφυ-
τον καὶ om. R. καὶ om. P. 15 εἰσὶ — γένη om. BPQ.
ἄγνος — λυγαραία om. P. λιβαρέα B.

- ἡ κουφοξυλαία. ἀτράφαξυς τὸ χρυσολάχανον. ἀρνόγλωσσον ἔοικε μικρῷ πεντανεύρῳ· κείρον οὖν τὰ φύλλα τούτου μὴνὶ Αὐγούστῳ. ἀλικάκαβον καὶ στρύχον τὸ λυκοστάφυλον. ἀβρότονον τὸ χαμαίδριον. αἰθάλῃ τὸ κενταύριον.
 5 ἄνισον τὸ γλυκάνισον. ἀλθαία ἢ λευκὴ μαλάχη. ἀμιναία ἢ ἄωρος σταφυλὴ· καὶ ἀμιναῖον γλεῦκος τὸ ἀγουριδόζωμον. ἀδιάντον καὶ καλλίτριχον τὸ τριχοβότανον. ἄλιμα καὶ ἄλιμος τὸ δαμασώνιον. ἀλυπία τὸ ζεφέλωρον.
 10 ἀνθυλλὶς τὸ λευκάνθεμον. ἀρτίσκος ὁ τροχίσκος. αἰγίλῳψ τὸ βρόμιον. ἀκόντιον ἢ ἀγρία ἴρις. ἀμόργη ὁ τοῦ ἐλαίου τρυγίας. ἀλκύνιον ἢ κόπρος τῆς φώκης. ἀχάτης λίθος ὁ ὁμόχρους τοῖς τῶν λεόντων δέρμασιν. ἀκαλήφη ἢ τζουκνίδα. ἄνθος ἀργύρου ὅπερ οἱ χρυσοχόοι καλοῦσιν ὀφθαλμικόν. ἄλβουλα τὰ στυπτηριώδη ὕδατα.
 15 ἀχιλλήσιον τὸ λευκὸν ἀφρόνιτρον. ἄλοχον τὸ βδέλλιον.

1 κωφοξυλαία B. Post κουφ. add. ἡ μεγάλη R². 1/3 ἀρνόγλωσσον — Αὐγούστῳ om. BPQ. 3 καὶ — λυκοστάφυλον] ἡ φυσαλὶς ἢ καὶ στρύχον λέγεται R. στρύχιον B. γλυκιστάφυλον P χρυσοστάφυλον B. 4 βρότονον B ἀκρότομον P. χαμαίδριν QR χαμέδριν P. αἰθάλῃ — κενταύριον om. BR add. R^{ms} (μέγα κενταύριον) substituit ἄκανθα αἰγυπτίῃ ἢ βερβερί B. αἰθάλῃ PQ. 5 ἄνισον — γλυκάνισον om. P. γλυκύνισον B. αἰθλέα P. μολόχῃ P. 6 ἀμιναία] ἀμηναιὸς Q. ἀμιναῖον] ἀμήγιον P. ἀγουριδόζωμον BP. 7 καλητρίχιον P. 8 ἄλιμα] ἀτμία B. 9 ἀνθηλὶς QR αὐθηλὶς B ἀνθυλοῦν P. λευκάνθιμον B — θημον P. δ] ἢ B. 10 ἀκόντιον P. 11 ἀλκιων P. φωκίας P. 12 ἀχάτους λίθους καλοῦσι τοὺς ὁμοχρότους (sic) τοῖς τῶν λεόντων δέρμασιν R. 13 καλύφη B. τζουκνίδα] κοντζουνάδα Q. 14 ὀφθαλμικόν P. 15 ἀχιλλίσιον B ἀχιλύσιον PQ. ἀφόνιτρον QR. Post ἀφρόνιτρον add. ἀκροχορδόνες καὶ μυρμηκίαι (1.-κίαι) πάθῃ εἰσὶ περὶ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος γινόμεναι (1.-μενα) ὥσανεὶ ἡλοί τινες, πλὴν διαφέρουσι κατὰ τὸ σχῆμα ὥσπερ καὶ τὸ ὄνομα R. 15 ἄλοχον τὸ βδέλλιον om. R add. R^{ms}. ἄλοχον : βλόχον p. 283, I et Diosc., I, 67. Post βδέλλιον add. ἀρμενικὰ τὰ βερίκοκκα QR^{ms} ἀρμενικὰ τὰ ζαρταλούδα P ἀγάροχον ὁ ξυλαλός B.

αἰγόκερας ἢ τῆλῖς. ἀργίλλη ἢ κεραμικὴ πηλός.
 ἀκανθίων ἐπίγειος ὁ χερσαῖος ἐχῖνος ἤγουν ὁ ἀκανθόχοιρος.
 ἀντζαροὺτ ἢ σαρκοκόλλα. ἀπόχυμα τὸ ἀπὸ πλοίου
 ξύσμα. ἀφρουσία ἢ σκωριώδης λεπίς τοῦ σιδήρου. αἰὼν
 ὁ νωτιαῖος μυελός. ἄργιλος ἢ σμηκτικὴ πηλός. ἄρτος 5
 ἐγκρυφίας παρ' ἀττικοῖς ὁ συντινθόμενος ἐκ φοινίκων λιπα-
 ρῶν καὶ ἀλεύρου καὶ ἰσχάδων καὶ ὕδατος. ἄρμαλὰ τὸ
 ἄγριον πῆγανον. ἀκάνθης κεράτια ὁ καρπὸς τῆς ἀκα-
 κίας. ἀθήρα καὶ ἀθάρα εἶδος πολταρίου παιδίοις ὃ αἱ
 γυναικες λέγουσιν ἀλευραῖαν. ἀγελαία ἢ τῆς βοός κό- 10
 προς.

1 αἰγόκερας ἢ τῆλῖς om. R add. R^{ms} (αἰγίκερας). ἀγώκερος B.
 τῆλῖς] τύχης P. ἀργίλλη — πηλός om. R add. R^{ms}. ἀργίλα B.
 ἢ κεραμική P ὁ κεραμικός B. 2 ἀκανθίων — ἀκανθόχοιρος om.
 R add. R^{ms}. ἀκάνθιον BP. ἤγουν] οἶον P. 3 ἀντζαροὺτ ἢ
 σαρκοκόλλα om. R add. R^{ms}. ἀντζαροῦτι B ἀντζαρόντι P.
 ἀπόχυμα — ξύσμα om. R add R^{ms}. 4 ἀφρουσία — σιδήρου
 om. R add. R^{ms}. ἀφουσία PQR^{ms} (λεπίς] πεταστή R^{ms}).
 4/5 αἰὼν — μυελός om. R add. R^{ms}. αἰαιών P. 5 ἄργι-
 λος — πηλός om. R ἄργιλος ἢ σμηκτικὴ ἢ λευκόγειος γῆ ἤγουν ἢ
 κιμωλία R^{ms}. 5/7 ἄρτος — ὕδατος om. R add. R^{ms} adjunctis
 his verbis εἰκὸς δὲ λέγειν αὐτὸν τὸν ἐν θερμῇ σποδιᾷ ἐγκρυβέντα
 ὀπτώμενον ὃν καὶ τοῦρταν καλοῦσι. 6 ἐκκρυφίας B. παρ' ἀτ-
 τικοῖς om. P. 7 καὶ ἀλεύρου — ὕδατος om. P. 7/8 ἄρμαλὰ
 — πῆγανον om. R add R^{ms}. ἄρμαλάσι P. ἀκάνθης — ἀκακίας
 om. R add. R^{ms}. ἀκάνθη κερατον B ἀκάνθ κερατ/τ Q ἀκάνθου
 κεράτων P. 9/10 ἀθήρα — ἀλευραῖαν om. PR add. R^{ms}.
 αἱ γυναικες om. R^{ms}. 10 ἀλεβρέαν Q ἀλεβραῖαν R^{ms}.
 ἀγελαία — κόπρος om. R add. R^{ms}. κόπρος τοῦ βοός BP.
 Praeterea addit R^{ms}: ἄλας ἀμμωνιακὸν τὸ νίτρον, ἄλας ὀρυκ-
 τὸν τὸ γάγγραινον, ἄλας καππαδοκικὸν τὸ ἀρμένιον, ἄλας ταριχευ-
 τὸν τὸ θαλάσσιον, ἀμόλυντος ἔμπλαστρος λέγεται ἢ σύμμετρον ἔχου-
 σα σύστασιν, αἶρα τὸ ἐν τῷ σίτῳ ζιζάνιον, αἰγίλῳψ τὸ ἐν τῇ κριθῇ,
 ἀρχὸς ὁ ἀφεδρών, ἀρτεμισία λέγεται ἢ πολύκλωνος καὶ χρυσάνθεμος,
 ἄρακος εἶδος λαθυρίου, αἰγύπτιος κύαμος ὁ μέγας κύαμος, ἀνανὶς ἢ
 ἀκακία, αἰθιοπικὴ ἐλαία ἢ ἀγρία ἐλαία, ἀλκωνὶς ἢ φώκη, ἀδρα-
 κτυλὶς ἢ κουτζουνάδα, ἀλφίτον τῆς πεφρυγμένης κριθῆς ἄλευρον,
 ἀλόη γαλλικὴ ἢ γεντιανή.

Βόλβητα καὶ βολβία καὶ βολβοὶ καὶ βολιτὰ τὰ ἄγρια κρόμ-
 μνα ἃ καὶ σκυλλοκρόμμνα λέγεται. βόλβιτα ἢ κόπρος
 τῆς βοός. βήχιον ἢ χαμαιεύκη. βερνικάριον τὸ πυρ-
 ρὸν νίτρον· ὁπὸς ἐστὶ δένδρου· ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον βερο-
 5 νίκι. βουνιάς ἢ γογγυλὶς. βατράχιον τὸ βατραχοβότα-
 νον. βούγλωσσον ἢ ἄγχουσα. βηρύλλιος λίθος **. βε-
 τονίκη τὸ ἀνθρακοβότανον· συνάγεται μηνὶ Ἰουνίῳ.
 βασιλικὸν φάρμακον τὸ τετραφάρμακον. βράθυ ἢ μυριχία.
 βαλαύστιον ἄνθος ἐστὶν ἀγρίας ροιᾶς· εἶδη δὲ αὐτοῦ
 10 πλείονα· εὐρίσκεται δὲ καὶ πυρρὸν καὶ λευκὸν καὶ ροιδό-
 χροον· ἔοικε δὲ κυτίνῳ ροιᾶς ἡμέρου, χυλίζεται δὲ ὡς
 ὑποκιστὶς· δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν ποιοῦσαν πρὸς ἃ καὶ
 ἢ ὑποκιστὶς καὶ ὁ κύτινος. βοσκὰς ἢ ἰξώδης πίσσα.
 βαλλωτὴ τὸ μέλαν πράσιον. βησασὰ ὅπερ τινὲς ἄρμαλὰ
 15 καλοῦσιν· ἔστι δὲ τὸ ἄγριον πῆγανον. βηχία καὶ μηκία
 καὶ βήκιον τὸ αὐτό· ἔστι δὲ εἶδος βοτάνης. βερκόκια τὰ
 βερίκοκκα. βάλανος ἢ τοῦ σώματος κεφαλὴ καὶ τὸ ὑπό-
 θετον. βερονίκη τὸ λεπτότατον τοῦ ἀφρονίτρου.

1 βολβητή B. καὶ¹ καὶ ἡ P. καὶ βολιτά om. B. 2 ἄ]
 ἄτινα R τά P. σκυλλοκρόμμνα Q. λέγονται R λεγόμενα
 P. βόλβιτα] βόλιτος R et add. καὶ βόλβιτοι R¹. τῆς] τοῦ
 BP. 3 βήχιον B. βερικάριον P. 4 ὁπὸς—βερονίκι transp.
 codices post λίθος. δένδρου B. 5 βουνιάς P. 6 βούγλωσσον ἢ
 ἄγχουσα om. BPQ. ** lacunam signavi. 7 ἀνθρακοβότα-
 νον P. συνάγεται — Ἰουνίῳ om. BPQ. 8 μυριχαία B.
 9 βαλαύστιος B βαλάστιων P. 9/10 εἶδη—ροιδόχροον om. BPQ.
 11 κυτίνῳ] εὐτείνῳ B. 11/13 χυλίζεται—κύτινος om. BPQ. 13 Ante
 βοσκὰς add. βερδεράμι καλὲμ τζεκερί P. ἰξώδης BQ ἰξόδα
 P. 14 μέλαν πράσιον] μελιπράσιον B. βάσασα B. 14/15 ὅπερ
 — ἔστι δέ om. BPQ. 15/16 βηχία—βοτάνης] βηχία εἶδος ἐστὶ
 βοτάνης ἣν καὶ μηκίαν καὶ βήκιον καλοῦσιν R. μίκιās P.
 16 βότανον P. 16/17 βερκόκια — βερίκοκκα om. R add. R^{ms}.
 17 βερίκοκκα] βερίκοκκας B. βάλανος — ὑποθετόν om. R
 add. R^{ms}. ἢ — κεφαλὴ om. PQ. σώματος : nonne αἰδοίου?
 καὶ om. P. θετόν B. 18 βερονίκη — ἀφρονίτρου om. R
 βερονίκιον τὸ λεπτομερέστατον τοῦ νίτρον R^{ms}. βερονία Q.
 Ante τό add. καὶ B. ἀφονίτρου PQ. Post ἀφρονίτρου add.
 βερβελίκη τὸ κουφολάχανον B.

βλόχον τὸ βδέλλιον. βρῦν ὁ οἶνος. βρέφος ἄμορφον τὸ κῆμα τῆς ἄρκτου. βετονίκη καὶ τὸ κροκολύκιον.

Γόργιλος τὸ σέσελι. γῆρας ὄψεως τὸ δέρμα τοῦ ὄψεως.

γῆς ἀστήρ τὸ λεγόμενον ἀμíanτον. γῦρις ἡ τοῦ σίτου παιπάλῃ. γναφάλιον ἡ στοιβή. γλήχων τὸ βλησκώνιον. 5

γλαύκιον χυλὸς ἐστὶ βοτάνης. γλεῦκος ἀμιναιὸν τὸ ἀγουριδόζωμον. γογγυλίδια τὰ μικρὰ καταπότια τὰ εἰς τὰ βοηθήματα διδόμενα. γλυκυσίδη ἡ παιωνία. γαλεώτης ἡ νυμφίτζα, ἄλλοι τὸν μῦν φασιν. γαλλικὸν νίτρον τὸ φραγγικόν. γλοιὸς τὸ ὕειον στέαρ καὶ ὁ γλίσχρος καὶ 10 ἄξουγγώδης πηλός. γιζήρ ἡ κασία.

Δορύκνιον τὸ στρύχον, τὸ αὐτὸ καὶ ἀλικάκαβον λέγεται καὶ λυκοστάφυλον παρὰ τοῖς ἰδιώταις. δακτυλίτις ἡ μα-

1 βλόχον — βδέλλιον om. R add. R^{ms}. βλόαχον Q βδόλαχων P. βρῦν ὁ οἶνος om. R βρῦν ὁ βονώδης (i. e. εὐώδης) οἶνος R^{ms} add. ὁ ἡδύσμος R². 1/2 βρέφος — ἄρκτου om. PR add. R^{ms}.

2 βετονίκη — κροκολύκιον om. R βετονίκη τὸ παρὰ τοῖς ἰδιώταις λεγόμενον κροκολύκιον R^{ms}. Praeterea add. R^{ms} : βολβοὶ καὶ τὰ ἥδνα (l. ὕδνα) λέγονται, ἡ αὕτη καὶ ἀγελαία λέγεται (resp. 282,2), βασιλικὸν κρίνον τὸ πορφυροῦν. 3 γόργιλος est τόρδυλον. γοργήρις P. 4 ἀστήρ] ἀκτῇ P. γυρίση P. 5 πᾶσπαλη BPR² πασπάλις Q. γλήχων] γλήων B γλύν P. βλισκοῦνιν R βλησκανή B φλυσκοῦνιν P. 6 βοτάνης om. R. γλεῦκος] ὁ καὶ ἀμιναιὸν ὀνομάζεται, μᾶλλον δὲ τὸν γλυκὺν οἶνον ὥς δοκεῖ R^{ms}.

7 ἀγουριδόζωμον] ἀγουριδόζουμον B τῶν στρυφνῶν σταφυλῶν ἐκπίεσμα R. γογγυλία Q γογγυλίδα B. καταπόδια P. 8 τὰ om. P. τὰ — διδόμενα] εὔρηται δὲ ἀπὸ τῆς ἐμφερείας τοῦ σπέρματος R. γληκησίδ P γλυκυσίδιον B. γαλεώτης est γαλή.

9 νυφίτζα PQ. ἄλλος P. τὴν μῦν καλοῦσιν B. γαλιακόν P.

10 φραγγικόν] ἀπὸ τῆς γαλλίας R. ὑείου P. 10/11 καὶ ὁ — πηλός] λίαν ὀλύσκος ἡ ἀτρουγκόδης ἐπβλός P. γλισχροειδής R.

11 ὄξουγγώδης B. Post πηλός add. τοῦ λουτροῦ R². ἡγιζήρ P. Praeterea add. R^{ms} : γεντιανὴ λέγεται καὶ ἀλόη γαλλικὴ καὶ ῥίζα κενταυρίου, γρανόκοκα τὰ ἀμύγδαλα, γῆς ἀστήρ τὸ ἀμíanτον, γρῦλλος ὁ μικρὸς χοῖρος. 12 δορύκνιον PQ. στρύχον Q.

12/13 στρύχον — ἰδιώταις] ἀλικάκαβον ὁ καὶ στρύχον μανικὸν καλεῖται R. 13 δακτυλίτις — ἀριστολοχία om. R add. R^{ms}. μικρά PQ.

- κρὰ ἀριστολογία. δαφνίδες τὰ δαφνόκοκκα. δακρύδιον
 τῆς χαρακίας τιθυμάλου ἤγουν τῆς γαλατζίδος ὁ ὀπός.
 δρόπαξ εἶδος ἐμπλάστρου. διασημὴ τὸ λευκὸν ἶον.
 διονυσιακὴ ἢ ἄμπελος. Διὸς βάλανοι τὰ κάστανα. δελ-
 5 φάκια τὰ γρυλλίδια ἤγουν τὰ μικρὰ χοιρίδια. δάφνινον
 ἔλαιον τὸ ἀπλοῦν καὶ μονοειδὲς τὸ ἐκ τῶν τῆς δάφνης καρ-
 πῶν. δαφνέλαιον δὲ, ὡς τῷ Γαληνῷ δοκεῖ, τὸ σύνθετον
 ἦτοι τὸ μετέχον καὶ ἐκ τῶν ἐλαῶν.
 Ἐλένιον· τὸ αὐτὸ λέγεται καὶ ῥάσδον καὶ σύμφυτον ἄγριον.
 10 εὐζωμον ἢ κοινῶς λεγομένη ῥόκα. ἐλατήριον ὁ χυλὸς
 τῶν ἀγρίων σικύων. ἐρεγμὸς ὁ κύαμος καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ
 ἄλευρον. ἔτνος τὸ φάβα. ἐντεριώνη τῆς ἀγρίας κολο-
 κυνθίδος τὸ ἐντός. ἔλικες αἱ τῶν κλημάτων ψαλίδες.
 ἔνεμα τὸ κλυστήριον. ἐρυθρόδανον τὸ λιθρίδιον καὶ ἡ
 15 κογχύλη. ἔλαιον ὠμοτριβὲς τὸ ἄσπαστον. ἐβίσκος ἢ
 ἀλθαία. ἔλαιον ἀμαράκινον τὸ χαμαιμήλινον. ἔλαιον
 σαβίνον τὸ γλυκὺ καὶ λεπτομερὲς οἷον ἐστὶ τὸ κατελανικόν.

1 δαφνοκουκα P δαφνίκοκκα B. 1/2 δακρύδιον — ὀπός om.
 et substituit διψακὸς τὸ σεντρούκλην ὃ καὶ κροκοδιανον (l.
 κροκοδείλιον) λέγεται R. 2 τῆθέμαλων P. γαλατζοίδας P.
 3 συμπλάστρου P. 4 οἱ κάστανα P. 5 ἤγουν om. R.
 δάφνινον BP δάφωινον Q. 6 ἔλαιον om. BPQ. τὸ ἀπλοῦν —
 καρπῶν om. P. καὶ μονοειδὲς om. BPQ. τῶν om. B.
 Post καρπῶν add. γινόμενον ἔλαιον BQ. 7 τὸ συνθετόν om. B.
 8 ἦτοι τὸ μετέχον om. R. καὶ om. P. τῶν ἐλαῶν] τοῦ
 ἐλαίου P. Addit δορύκνιον λέγεται καὶ τὸ πύρεθρον, δυσόσμιον
 τὸ καστόρειον, δασύπους ὁ λαγῶς R^{ms}. 9 ἐλένιον — ἄγριον
 om. BPQ. σίλφυτον R. 10 ῥούκα P ῥόκα B. Post ῥόκα
 add. βοτάνη R. 10/11 χυλὸς — σικύων] ἀπὸ τῶν ἀγρίων
 ἀγγουρίων ζωμός B. 11 ἐριγμός P. ἐξ om. P. αὐτῶν B.
 12 ἔτνος P. ἔτνος τὸ φάβα om. R add. R^{ms}. φάβαν P.
 ἐντεριώνης P. 12/13 τῆς — ἐντός] ἡ κολοκυνθίς R τὸ τῆς
 ἀγρίας κολοκυνθίδος ἐντός R^{ms}. κολοκύνθης B. 14 ἔναιμα Q.
 κλυστήριον PQ. λιθρίδιον Q λιθρόδιον P. 14/15 καὶ ἡ κογχύ-
 λη om. BPQ. 15 ὀμοτριβὲς BP. ἄσπαστον P. βόσκος B.
 16 ἀλθαία] αἰθάλη R. 17 γλυκὸ P. οἷον — κατελανικόν om.
 BPQ.

ἐφήμερον τὸ δίκταμον. εὐπατόριον τὸ πεντάφυλλον.
 ἐρίκη ἢ δαμασκηναία. εὐώδης μίνθος ὁ ἡδύσμος.
 ἐλύδριος ἢ χελιδοναία βοτάνη. ἔγκαυσμα καὶ ἔλκυσμα ἢ
 τοῦ ἀργύρου σκωρία. εἰκέονα τὰ ἐπὶ τῶν κηρύκων καὶ
 πορφυρῶν καὶ πινῶν μέσα εἰς ἃ ἡ ἔλξις ἐστὶ τοῦ ὀστράκου· 5
 εἰσὶ δὲ αἱ κροκύδες αὐτῶν. ἐμπλαστικά λέγονται τό τε
 ἄμυλον καὶ τὰ πεπλυμένα τῶν μεταλλικῶν, οἷον πομφόλυξ,
 ψιμμύθιον, καδμία, κιμωλία, σάμιος, ἀστήρ καὶ τὰ ὅμοια.
 καὶ ταῦτα μὲν ὡς γεώδη εἰσὶ ξηρά· τὸ δὲ γλυκὺ ἔλαιον καὶ
 τὸ λευκὸν τοῦ ὤου καὶ τὸ τυρώδες τοῦ γάλακτος καὶ ἡ τοῦ 10
 συὸς πιμελὴ καὶ ταύρου καὶ τράγου καὶ χηνὸς καὶ ἀλεκ-
 τρυόνος εἰσὶ γλίσχρα, ἐπειδὴ μικτά· καὶ γὰρ ἐξ ὕδατος καὶ
 γῆς καὶ ἀέρος σύγκεινται· καὶ ὁ πεπλυμένος κηρὸς τοιοῦτός
 ἐστίν.

Ζαρταλοῦ τὰ βερίκοκκα. ζαδόαρ τὸ ἀνακάρδιον· ἔοι- 15

Ι ἐφήμερον τὸ δίκταμον om. R add. R^{ms}. εὐπατόριον
 τὸ πεντάφυλλον om. R τὸ εὐπατόριον καὶ πεντάφυλλον λέγεται R^{ms}.

ὑπατόριον P. 2 ἐρίκη ἢ δαμασκηναία om. R add. R^{ms}.

δασκινέα PQ. σμίνθος B. ὁ] ἢ B. Post ἡδύσμος add.
 ἐγκαθίς ἐστι πάθος ὀφθαλμοῦ R. 3 ἡ transp. ante βοτάνη Q.

χελιδονία Q χελιδῶνα P. ἔγκαυσμα ἢ τοῦ ἀργύρου σκωρία
 ἥτις καὶ ἔλκυσμα λέγεται R. ἔγκισμα P ἔγκυσμα Q καύσμα B.

ἔλισμα P. 4 σκωρέα Q σκουρία P. ἐγκέωνα B. μυρί-
 κων PQ. 5 πινῶν μέσα] τινῶν μέσων P. ἡ] καὶ ἡ P καὶ
 B αἱ Q. ἔλξεις Q ἔλξια B. ἐστί om. BP. ὀστρακος
 P. 6 δέ om. B. Post αὐτῶν add. δύναμιν δὲ ἔχουσι καυστι-
 κωτέραν τῶν κηρύκων καὶ τῆς πορφύρας διὰ τὸ ἐκπιέζειν αὐτῶν
 τὴν φύσιν R. λέγεται B. 6/7 τό τε ἄμυλον om. P. 7 μετα-
 μελικῶν P. 8 κιμωλία] κομικία P. Post σάμιος add. πηλός
 P. 9 καὶ¹ om. BPQ. μὲν om. PR add. R¹. 11 ὕος R.

πιμελὴς B πημερή P. ταύρων B. 12 γλύχρα P. γὰρ om.
 P. 13 συγγίνεται B. πεπλημένοις P πεπλησμένους Q. Addit
 R^{ms} : ἐλαία αἰθιοπικὴ ἢ ἀγρία ἐλαία ἐστίν, ἐρύσιμον εἶδος σισάμου,
 ἔτνος ἢ ἐκ τῶν ὀσπρίων ἐφομένων ἐπιπολάζουσα ἐλαιώδης οὐσία,
 ἔλυμος εἶδος κέγχρου, ἐλξίνη ἢ σιδηρῆτις, ἐρείκη ἢ προυνέα· ἕτερος
 λέγει ὅτι φρύγανόν ἐστιν φιλοκάλι, ἐφήμερον λέγεται καὶ ὁ ἄγριος
 βολβός. 15 ζαρταλοῦ τὰ βερίκοκκα om. P. ζαρταλοῦν B.

Post βερίκοκκα add. τὰ αὐτὰ καὶ βέρκοκκα καὶ ἀρμενικὰ
 λέγονται R. ἀνακάρδιον B.

κε δὲ ξηρῷ καὶ μέλανι μικρῷ καστάνω· ὥς δέ τινές φασιν, ἐλαϊαὶ εἰσιν ἐλεφάντων περὶ τὰ ὑπογαστρία γινόμεναι· ἕτεροι δέ φασι κρότυνας ἐλεφάντων αὐτὰ εἶναι. ζώπισσα τὸ ἐκ τῶν πλοίων ξυόμενον ῥητινώδες μετὰ κηροῦ· ἕτεροι δὲ
 5 τὴν αὐτὴν καλοῦσιν ἀπόχυμα· ἄλλοι δὲ τὴν πιτυῖνην ῥητίνην καλοῦσιν ἀπόχυμα.

Ἡλίξις ἡ ἐκ τῆς Κύπρου λεπίς τοῦ χαλκοῦ. ἡρακλεία ἡ σιδηρῖτις· λέγεται ἡ αὐτὴ καὶ ποτηροπλῦτης. ἡμιονίτις ἦν οἱ μὲν ἄσπληνον, οἱ δὲ λιθόσπερμον, οἱ δὲ σκολοπένδριον
 10 ὀνομάζουσι. ἡλεκτρον λίθος ἐστὶ χρυσοειδής· ὥς μὲν τῷ Διοσκουρίδῃ δοκεῖ, οὐδὲν ἐστὶ τοῦ λυγγουρίου ζῶου· ἅμα γάρ, φησί, τῷ οὐρηθῆναι ἀπολιθοῦται. ἄλλοι δέ φασι ὅτι τὸ τῶν αἰγείρων δένδρων ἐστὶ κολλῶδες· ἐστὶ δὲ ἡ βερονίκη. ἡδυντὴ πίσσα ἡ ἡρτυμένη. ἡράκλειον τὸ σκολο-
 15 πένδριον. ἡ μολύβδαινα ἐξ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ γίνεται. ἐστὶ δὲ καὶ ἑτέρα ὀρυκτὴ· ἀρίστη δὲ ἐστὶν ἡ λιθαργυροφανής

1 ξηρῶν P ξηρᾶ B. μικρῷ om. BPQ. ἡ κάστανα P. δέ om. B. 2 ἐλαία B. γινόμενα BP. 3 Post φασί add. τζιμούρια B. εἶναι om. R. Post εἶναι add. κοινῶς δὲ λέγονται πανζέχει P. ζώπισσον B. τό] τῶν P. 5/6 ἄλλοι — ἀπόχυμα om. B. 5 ἐκάλεσαν R. πιτυῖνην] πῆψαν τουώνων P. Addit R^{ms}: ἡ ζέα λέγεται καὶ φάρος, ζωρτενίκια τὰ ἀγριομάρουλα, ζεῦγμα (1. ζεῦμα, ζέμα) ὁπὸς πεύκης ἡγουν ῥητίνῃ ξηρά, ζηλαία ἡ ἀλόη, ζέρνα ὁ κύπερος. 7 ἡλυσίς B. Ad ἡλίξις add. ἡ αὐτὴ καὶ ἡλίστις λέγεται R^{ms}. τοῦ κόπρου P. ἡρακλεία om. R. 8 καὶ ἡρακλεία post λέγεται add. R^{ms}. λέγεται — ποτηροπλῦτης om. BPQ. ἡμιονίτις] καὶ μιονίτης P. Post ἡμιονίτις add. βοτάνη R. 9 οἱ δέ²] ὥς δὲ καὶ P. 9/10 σκολοπένδριον — χρυσοειδής om. BPQ. 10 ὥς μὲν] ὥς μὴ P ὥς καὶ Q καὶ ὥς B. 11 Dioscor., II, 81, 3. Post ἐστὶ add. τό R. λυγκαρίου P. 12 τῷ] τό BQR τοῦ P. οὐρηθινόν B οὐρήσαι R. 13 ὅτι om. BPQ. αἰγείων B. καλῶδες B. ἐστὶ δὲ ἡ βερονίκη om. BPQ. 14 ἡδυντῇ] ἡ δ' αὐτὴ B δυντὴ P. πίασσα P. Post πίσσα add. καὶ BP. ἡρτημέση P. ἡράκλειον τὸ σκολοπένδριον transp. post γίνεται BPQ om. R add. R^{ms}. 15 ἡ om. B. μολύβδαινα Q. Post μολύβδαινα add. ἥτις P. χρυσίου P. 16 ἑτέρα om. R. λιθαργυροειδής BQ λιθαργυροεῖδει P.

(διὸ καὶ τινες τὴν λιθάργυρόν φασι μολύβδαιναν), ξανθή, ὑποστίλβουσα καὶ κισρὰ ἐν τῷ λειοτριβεῖσθαι· ἐψηθεῖσά τε ἐλαίῳ ἥπατοειδὴς γίνεται τῷ χρώματι· ἡ δὲ μολιβδόχρους καὶ ἀερίζουσα φαύλη. ἡδύσαρον ὁ κυρηναϊκὸς ὁπός. ὁ χαμαίκενδρος λέγεται καὶ κατζαρέα. ἡλεκέβρα ἡ ἀγρία 5 ἐγκλυστρὶς. ἡ λευκογραφὶς λέγεται καὶ μόροξος. ἡ χαλβάνη ὁπὸς τίς ἐστι τῆς ἐν Αἰγύπτῳ νάρθηκος. ἡ ὀρθὴ περισσότερὰ ἔχει φύλλα ὅμοια ὀρόβῳ καὶ ἄνθος μικρὸν ἱεραναῖον· ἀνασπᾶται δὲ μηνὶ Ἰουνίῳ.

Θήραφος ὁ ἀράχνης. θύμος ὁ ἄγριος θρύμβος· θύμ- 10 βρα ὁ ἡμερος. θαλλία ἡ ἐλαία. θυλακὶς ἡ κωδύα. θαλασσία πορφύρα ἡ λεγομένη κογχύλη· ἔστι δὲ εἶδος θαλασσίου κοχλίου. θεραπίδιον τὸ πεντάνευρον.

Ἰὸς ξυστός τὸ ἰάριν. ἱτρία καὶ ῥύματα τὰ πέμματα· ἔστι δὲ εἶδος πλακουντίων. ἱππάκη ἡ τοῦ ἵππου πιτύα. 15

1 διὸ—μολύβδαιναν om. R. τήν] τόν BQ. μολίβδαινα Q μολίβδε-
να P. Post ξανθὴ add. οὔσα BPQ. 2 καὶ ὑποστίλβουσα (ἀποστ
— B) transp. ante ἐψηθεῖσα BPQ. καὶ κισρὰ om. BPQ.
μολειβοτριβοῦσθαι P. 3 γίνεται om. R. 4 ἐαρίζουσα P.
φαῦλα P. Post ἡδύσαρον add. λέγεται R. Ad ἡδύσαρον add.
ὁ πελεκίνος R². κυρηναῖος PQ. 5 ὁ χαμαίκενδρος — κατζαρέα
om. BPQ. ἡλεκέμβρα QR ἡλέκιμβρα B. 6 ἡ λευκογραφίς —
μόροξος om. BPQ. 7 τίς om. R. τῆς] τῶν P. νερθήκων P.

8 Post περισσότερὰ (i. e. περισσότερεών) add. καὶ ἡ ὑπτία BPQ.
ἔχουσι BPQ. ὀροβίῳ R. 8/9 καὶ — ἱεραναῖον om. R.

9 Post Ἰουνίῳ add. ἥτρον ὀνομάζεται τὸ κατὰ χώραν τῆς γαστρὸς
τὸ ἀναμέσον τοῦ αἰδοίου καὶ τοῦ ὀμφαλοῦ B. 10 ὁ¹ om. P.
θύμων Q. θρύμβος] θρύμμος B. θύβρα P. 11 θυλακὶς ἡ
κωδύα om. R add. R^{ms} et adjungit ἡ λευκὴ καὶ ἡμερος. θηλικῆς
P. 12 πορφύρα] κυδέα P. λεγομένη om. BPQ. κογχύλη P.

13 θαλασσίῳ om. BPQ. κοχλία PQ. Addit R^{ms}: θρίον
τὸ τῆς συκῆς φύλλον, θύμιον ἡ σμίλαξ, θάμνος ἡ βάτος, θάσιον
τὸ ἀμύγδαλον, θρόμβος τὸ πεπηγὸς αἷμα. 14 Ad ξυστός add.
καὶ ἰὸς χαλκοῦ R¹. 14/15 ἱτρία — πλακουντίων om. R add.
R^{ms}. ἱτρία] ἱατρεία P. ἱτρίον ῥύμα est ἡτρίον. 15 πλα-
κούντων B. ἱππάκη — πιτύα om. R add. R^{ms}. ἱππάκην P.

ἴρις ἰλλυρικὴ ἢ ῥίζα τοῦ πορφυροῦ κρίνου. ἴσιον τὸ καρδάμωμον. ἱμεριάς τὸ ἄγριον κάρδαμον. ἵππουρις τὸ πολύκομπον. ἱερὰ βοτάνη ἢ ὀρθὴ περιστερὰ καὶ ὁ ὑοσκύαμος. ἴρις ἀγρία τὸ ἀκόνιτον. ἱκτίς ζῶον· ἔστι
 5 δὲ ἡ ἀγρία γαλῇ ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς χρυσοειδεῖς· ἐκ τούτου οὖν καὶ τὸ ἱκτερικὸν παρωνομάσθη πάθος.
 ἰβηρία ἢ καρδαμίνη.

Καδμία ἢ κυπρία ἡ καὶ βοτρυίτις καὶ τουτία λέγεται· ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα μαύρη λιθώδης καὶ συριγγώδης. κύτινοι
 10 οἱ πρωτόγονοι καρποὶ τῆς ῥοιᾶς, οὓς καὶ ἀπορρίπτει. κίσσαρος καὶ κίσθαρος ὁ χαμαικίσσαρος. κήρυκες οἱ θαλάσσιοι κοχλίας. κίχορα καὶ ζωρτενίκια τὰ ἄγρια ἵντυρα ἦτοι τὰ πικρομάρουλα. καρπὴν ὁ μέλας ἐλλέβορος.
 κάσσαμον τὸ νιτζόκοκκον· ἕτεροὶ φασὶ τὸν καρπὸν τοῦ
 15 βαλσάμου. κενταύριον ἢ ἀθάλη ἥτις ἐκφύεται εἰς βαλτώδη τόπον, συνάγεται Ἰουλίῳ καὶ Αὐγούστῳ, ὡσαύτως καὶ τὸ εὐπατόριον· ἔχει δὲ φύλλα ὅμοια ὀρθῆς περιστερᾶς πλὴν μαλακώτερα καὶ ἡ γεῦσις αὐτῶν ὀλίγον πικρά.
 κεδρόμηλον τὸ κίτρον. κόρις τὸ ὑπερικόν. κώνειον τὸ
 20 τῆς μαγγούνας σπέρμα. κονία ἢ στακτὴ τοῦ καυθέντος ξύλου. κυνόσβατος καὶ κυνόμορος ἢ κάππαρις. κονιδοβότανον ἢ ἀγρία σταφίς. κύπρος εἰδὸς ἔστι δένδρου ἐν Κύπρῳ καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἔστι τὸ λεγόμενον χηναία·

1 ἴσιον] ἵπιον B. 2 ἱμεριάς — κάρδαμον om. R add. R^{ms}.

ἱμεριάς est ἰβηριάς : cf. v. 7. 3 ὁ] ἡ QR om. P.

4 ὑοσκύαμος] ὡς κύαμος P. 4/6 ἱκτίς — πάθος om. R add. R^{ms} (ἐξ ἧς καὶ ὁ ἱκτερος ὠνομάσθη). 6 τό om. B. 7 ἰβηρία ἢ καρδαμίνη om. R add. R^{ms}. Post καρδαμίνη add. καὶ ἰσχιάδα B. 8 βοτρυίτις] βοτανία τις P. καὶ τουτία om. BPQ.

9 ἔστι — συριγγώδης om. R ἔστι καὶ ἑτέρα λιθώδης σπογγώδης μαύρη καὶ συριγγώδης R^{ms}. ἔστι] καὶ ἔστι P. 11 χαμαικίσθαρος B. 12 θαλάσσιοι om. B. κοχλίες PQR. ζαρτενίκια B.

13 ἵντυρα B. ἦτοι] ἦγγουν P. πικρομάρουρα B. μέγας P.

14 νιτζόκουκων P. ἕτεροι — καρπὸν] ἦτοι (ἢ B) ὁ καρπὸς BPQ. 15/18 ἡ ἀθάλη (i. e. αἰθάλη) — πικρά om. BPQ.

19 κεδρόμηλον — ὑπερικόν om. R. add. R^{ms}. 20 καυθέντος om. BPQ. 21 κυνόβατος P. 22 κονιδοβοτάνη B. κύπρη R.

22/p. 289,1 κύπρος — ζιζιφαία om. BPQ.

ἔτεροι δέ φασι τὴν ζιζιφαίαν. καλλίκερις καὶ λωτὸς καὶ αἰγίκερας ἢ τῆλις. καρυῖτης ὁ μυρτίτης τιθύμαλος. καπνέλαιον ἢ νάφθα. κανάρια οἱ τρίβολοι. κῶνα ἢ ὕγρα πίσσα. κάνωπον τὸ τῆς ἀκτῆς ἡγουν κωφοξυλέας ἄνθος. καλακάσιον καὶ βολβὸς τὸ σκυλλοκρόμμυον. 5 κέστρον ἢ βετονίκη. κότινος καὶ αἰθιοπικὴ ἐλαία ἢ ἀγρία ἐλαία. καδμία λεπτή ἢ τουτία ἦν καὶ βοτρυτὶν λέγουσιν. κοκκύμηλα τὰ προῦνα· ἔτεροι τὰ ἄγρια δαμάσκηνά φασι. κριοὺς καὶ τράγους λέγουσι τοὺς μέλανας ἐρεβίνθους. κάλαμος φραγμίτης ἢ βούλερις ἥτις καὶ καλαμά- 10 γρα λέγεται. καλαμίτης ὁ ὠχρὸς στύραξ. κρότων τὸ σκυλάκιον καὶ τὸ τζιμούριν καὶ τὸ σπέρμα τῆς χολοκοκκίας. κηρὸς τηκτὸς τὸ τρακτὸς. κίκιες τὰ χολόκοκκα. κροκολύκιον ὥς φασί τινες τὴν βετονίκην.

I/2 καὶ λωτὸς καὶ αἰγίκερας om. BPQ. 2 τῆλις] τύχη P. καρνίτης P. μερτίτης B. τοθύμαλων P. 3 κανέρια Q κανὸς ἀροῖα P. τρώβολοι P. κονία P. 4 ὑγρόπισσα P. ἀκτῆς ἡγουν om. BPQ. κωφοξυλέας B. 5 καὶ βολβὸς om. BPQ. 6 βρετωνίκη B. 7 καδαμία P. λεπτική P. ἢ om. P. τουτζία B. βοτρυή P. ἦν — λέγουσιν om. R. 8/9 κοκκύμηλα — φασί om. P. τά — φασί] φασί πάντα τὰ δαμάσκηνα R. 9 καὶ τράγους λέγουσι om. BPQ. Post ἐρεβίνθους add. φασί BQ. 10 κάλαμις B. φραγμίτης — καλαμάγρα] ἢ καλαμάγρα κραμήτις ἢ βούλερις P. φραμίτις B. ἥτις καί] ἢ B. 10/11 ἥτις — λέγεται om. R. 11 λέγεται om. BP. καλαμίτης — στύραξ om. R add. R^{ms}. ὠχρὸς] χρώς P. 11/12 κρότων — τζιμούριν om. R. add. R^{ms}. 11 κρόκον B κρότου P. 12 τζυκοῦριν Q. καὶ τὸ² — χολοκοκκίας om. R. χολοκκίας B χολοκίας P. 13 κηρὸς — τρακτὸς om. R. add. R^{ms}. τράκτος] τράχιων P. κίκιες τὰ χολόκοκκα om. R add. R^{ms} qui adjungit ἐξ οὗ καὶ κίκινον ἔλαιον. χολόκουκα P. 14 κροκυλίκων P. τὸ βετονίκη P — ίκην Q. Post βετονίκην add. κουτζούμβριον ὁ στύρακας B. Add. R^{ms}: κριμνὸς τὸ κριθάρι, κυνεία ἢ κόπρος τοῦ κυνός, κόλχικος εἶδος ἀγρίου βολβοῦ, καμνίτης ὁ λιθάργγυρος, καλαβώτης τὸ κρόμμυον, [κυκ]εὼν μίξις τις οἴνου [καὶ] ὕδατος, καλιὰς τὸ δορύκνιον, κνίδιος κόκκος ἢ [θυμ]ελαία.

Λινόζωστις τὸ παρθενούδιον. λαθυρίδες τὰ χολόκοκκα.
 λέμμα ροιῶν ὁ φλοιὸς τῶν ροιῶν. λεπίς χαλκοῦ τὸ
 τοῦ χαλκοῦ πεταλῶδες. λογχωτὸν τὸ χάλκανθον. λεί-
 ριον τὸ λευκὸν κρίνον. λεκέβρα ἡ ἀγρία μαλάχη. λύκιον
 5 τὸ κροκολύκιον. λιμνήστις ὁ ἀδάρκης. λωτὸς ἡ τήλις.
 λάρβασον τὸ στίμμι, ὃ καὶ πλατυόφθαλμον ἔγεται.
 λοβὸς ὁ σπάρτος. λεπίδιον τὸ ἄγριον κάρδαμον. λάσαρον
 καὶ λάσαρ ὁ ὀπὸς τοῦ σιλφίου. λαδωνίς ἡ δάφνη. λιβύ-
 τζη ἡ βρυωνία. λιθόσπερμον τὸ σκολοπένδριον. λύ-
 10 κιον ὁ ἀράχνης. λάβαστρον εἶδος λευκοῦ καὶ ἰσχυροῦ
 λίθου.

Μαγύδαρις ἡ ρίζα τοῦ σιλφίου. μάσπετα τὰ φύλλα τοῦ
 σιλφίου. μυττωτὸς ὁ τρυγίας τοῦ οἴνου. μώλαιον τὸ
 ἄγριον πῆγανον. μυρτίκοκκα τὰ μυρσινόκοκκα τὰ αὐ-

1 λειχοζόστης P. 1/2 λαθυρίδες — ροιῶν ² om. BPQ. 3 πετα-
 γῶδες] ἀποσφύρισμα R. λουγχον P. 4 λεκέμβρα QR λεκίμβρα
 B. μολόχα P. Ad λύκιον add. Ἰνδικόν R². 5 Post κρο-
 κολύκιον add. ὡς ὁ γαληνὸς φασι P ὁ παρὰ τοῖς ἰδιώταις λέγεται
 κροκολύκης R. λιμνίστης B λιμνίτης P. ἀνδράκης P.
 τήλη P. 6 λάρβαστον QR λάβαστον P λάβαρτον B. τὸ στίμ-
 μι] ἡ στυίμιλτα B. ὅ — λέγεται om. BPQ. 7 σπάρτης B.
 Ad λοβός, ut vid., add. ἥγουν ἡ λυγαράα καὶ λύγος λέγεται R^{mg}.

8 καὶ λάσαρ om. R add. R¹. σφλίου B. Post σιλφίου
 add. λίθους ἀχάτους λέγουσι τοὺς ὁμοχρόους τοῖς τῶν λέοντων
 δέρμασι R (cf p. 280, 12). λαδωνίς B. ἡ δάφνη λιβύτζη om. B.
 9 λιθόσπερμα PR. λίκις P. 10 λάβαστρον est ἀλάβαστρον.
 καὶ ἰσχυροῦ om. BR. 11 Addit R^{mg}: τὸ λύκιον εἶδος ἐστὶ θάμνου,
 λόττος ἡ ἀνακακαβαία, λούμιξ τὸ λάπαθον, λυσιμάχιον ἡ σιδηρίτις,
 ἀντὶ λυκίου Ἰνδικοῦ χύλισμα φύλλων ἢ ξηρῶν σουμακίας καὶ τοῦ
 καρποῦ σὺν ὕδατι βρασόμενον ἄχρι μελετώδους συστάσεως ἢ ὁ χυλὸς
 τῆς ρίζης τοῦ μεγάλου κενταυρίου, λάδων ὁ κισσαρὸς, λευκάνθεμον
 τὸ χαμαίμηλον, λωτὸς εἶδος τριφύλλου σπέρμα ἔχον τήλεως μικρό-
 τερον, λίθος δεινδρίτης τὸ κοράλιον, λίθος ἄσιος τὸ κισσήριν, λεβη-
 ρίς τὸ δέρμα τοῦ ὄφεως, λέμα ὁ φλοιὸς τῆς ροιᾶς (cf. v. 2).

12 μαγήδαρος P μάνδαρις B. 12/13 μάσπετα — σιλφίου om. P.
 12 μάσπετον Q. 13 μητετός P. μόλαιον Q μόλκιον B μέλεον P.

14 μυρτίκοκκα] μηλτόχουκα P. μυρσινόκοκκα] μυρσηνόκουκα
 P μυρτίκοκκα B.

τὰ καὶ μύρτα λέγεται. μήκων καὶ μάκων ἢ κωδύα.
 μελαντηρία τὸ τοῦ σκυτέως μαυρίν. μυκήτης καὶ ἀμανί-
 της τὸ μανιτάριον. μηκώνιον τὸ σπέρμα τῆς κωδύας.
 μενέφραδον ἔλαιον τὸ πράσινον καὶ καθαρὸν ἔλαιον. μόρα
 τὰ συκάμυνα. μυροβάλανα τὰ λεγόμενα ξανθὰ οἷς χρώ- 5
 νται οἱ ἱατροὶ εἰς τὰ πώματα. μέλανα σχιστὰ ἔμπληττῃ
 τούρπετ. μύριγμα ἢ κροκὺς τῶν θαλασσίων κηρύκων
 καὶ πιννῶν καὶ τὸ ἐξυσμένον καὶ μαλακὸν ἔριον. μαλα-
 κόκισσος καὶ πλοκαμὶς ἢ περιπλοκάς. μεμαίκυλος ὁ
 καρπὸς τῆς κρανίας. μύαξ τὸ θαλάσσιον μύδιον. μηδι- 10
 κὸν μῆλον καὶ κεδρόμηλον τὸ κίτρον. μεντάγρα ὁ ἄγριος
 λειχήν. μαρτασάγγιν ὁ κεκαυμένος μόλιβδος. μαδαμουδᾶν
 ὁ ἀσπάλαξ. μετώπιον ἢ χαλβάνη. μοττῶ ἢ κασσία. μήλη
 τὸ ἱατρικὸν παραγώγιον. μακεδονικὸν τὸ κοδιμέντον.
 μάδαλκον τὸ βδέλλιον. μαινὶς ἢ σμαρίς. μολύβδαινα 15
 ἢ λιθάργγυρος. μήλινον στέαρ τὸ πρόβειον ἀξούγγιον.
 μόροξος ἢ λευκογραφίς. μανοῦρα τὸ μοντζίν.

1 καὶ μύρτα om. P. κώδεα P. 2 μελαντηρίαν B.
 τοῦ σκυτέως om. BPQ. Post μαυρίν add. μίλτον τὸ συνα-
 πίδν B. μηκέτις P. καὶ ἀμανίτης om. BPQ. 3 μανιτάρν
 BPQ. μηκώνιον — κωδύας om. R add. R^{ms}. μήκωνος Q
 μήκων P. 4 μενέφρων P (μενέβραδον Par. 2419). ἔλαιον¹
 om. BPQ. Ad ἔλαιον² add. τὸ γαγέτιον R^{ms}. 5/6 μυρο-
 βάλανα — πώματα om. P. οἷς — πώματα om. R. 6/7 μέ-
 λανα — τούρπετ om. BPQ. 7 μύριγκα P. θαλασσίων om. R.
 7/9 κηρύκων — περιπλοκάς om. P. 8 ἐξεισμένον R ἐξασμένον
 PQ ἐξελασμένον B. 9 καὶ πλοκαμὶς om. BPQ. 11 καὶ κε-
 δρόμηλον om. BPQ. μετάγρα P. 12 μερτασάγγιν B. μαλου-
 δαμάν P μαλαμουδάν B. 13 μοττῶ ἢ κασσία om. R. μώτων
 B ματυῖα P. 13/17 μήλη — μοντζίν om. R add. R^{ms}.
 13/14 μήλη — κοδιμέντον om. P. 14 μακεδονίς Q μακεδονία B.
 κομνδέτο B. Post κοδιμέντον add. μεμέκοιλον (μεμύκοιλον P
 μενέκοιλον B) τὸ κόμαρον BPQ: cf. v. 9. 15 μάλδακον P: cf. Dios-
 cor., I, 67. μαινὶς BP. σμαρίς] σταφίς B ἀφής P. 16 μήλεων
 P. προβάτου B. 17 μόροξος — μοντζίν om. P. μίνουρα
 B. Add. R^{ms}: μαλάκια οἱ πολυπόδες αἱ σηπίαι τευθίδες, μνία
 τὰ θαλάσσια βρύα, μελίκρατον τὸ ἀπλοῦν διὰ κωδιῶν, μάσπετα ὁ

Νήριον τὸ ἄνθος τῆς ῥοδοδάφνης. νάρδος κελτική τὸ σίσγουδον. νάρδος ἀγρία τὸ ἄσαρον. ναρδόσταχυς τὸ αὐτὸ καὶ νάρδος ἰνδική. νάρδος λέγεται καὶ τὸ ἐκ τῶν ταριχηρῶν κρεῶν ἢ ἰχθυῶν γάρως.

- 5 Εἰλίφιον ἴρις ἀγρία. ξάνθος ἢ ξηρὰ πρίξ. ξυλοπάλη ὁ τυρός. ξίφος ἢ κεδρέα. ξιφόρυτον τὸ αἷμα. ξυρίς ὁ φιλάνθρωπος. ξάνθιρος τὸ φασγάνιον. ξιλόθιον τὸ ἀρσενίκιον. ξυρίς τὸ μελίσσιον.

- Ῥοφιοβότανον ἢ δρακοντέα ἥτις καὶ δρακόντιον λέγεται.
10 καὶ ὁ τῶν βοτρύων αὐτῆς ὁπὸς δρακόντειον αἷμα. ὀξάλιδες καὶ ὀξυλάπαθον αἱ ὀξυνίδες. ὄρμινον τὸ τῆς κράμβης σπέρμα. ὄμφαξ ἢ ἄωρος καὶ ξηρὰ σταφυλή καὶ ὀμφάκιον ὁ χυλὸς αὐτῆς ἐν ἡλίῳ ξηρανθεὶς. ὀμφάκιον καὶ ἢ ἄωρος ἐλαία καὶ τὸ ἔλαιον ἐξ αὐτῆς. ὄμφαξ κηκὶς ἢ
15 ἀτρύπητος. ὀνίσκος κατοικίδιος καὶ ὑδρηρὸς τὸ ἐν τοῖς ὕδαροῖς τόποις ἐμφιλοχωροῦν πολύπουν ζῶον καὶ σφαιρού-

καυλὸς τοῦ σιλφίου, μελίνη εἶδος κέγχρου, μακτὸν κατάπλασμα τὸ διὰ τῶν ὀπωρῶν, μολιβδόγειον τὸ ψιμίδιον, μίλτος τὸ σινωπίδιν, μίνθος ὁ ἡδύσμος, μίνθη ἢ πρόπολις, μήκων καὶ τὸ κώ[δειον ?]. 1 ῥοδάφνης P. 2 σίσγωδων P. ναρδόστοχυς Q.

τῶν om. P. 4 ταριχῶν P. Add. R^{ms}: νάρδος συρική τὸ στάχος, νέχιδρα τὰ χλωρὰ ὄσπρια, νίμφιον τὸ ῥοῖδιον, νικόλαιο οἱ φοίνικες. 5/8 ξίφιον — μελίσσιον om. R. 5 ἴρι P. ξανθή B: saepius ξάνθιος. πρίξ] στρίξ P στρήξ BQ: cf. Hesych. s. v. βρίς et pp. 329,12, 336,16 et R^{ms} (θρίδαξ). ξυλοπύλη P: cf. p. 336,16 (ξυγοπάλη). 6 ξιφόρυτον] ξιφότητα P. 7 ξάνθιρος: cf. p. 336,18. 8 ἀρσενικόν BP. Add. R^{ms}: ξάνθιος ἢ ὀπτῇ θρίδαξ, ξιλόθιον τὸ ἀρσενίκιν, ξηρίς τὸ μελάνθιον. 9 Ante ὀφιοβότανον add. ὁ μαγίδαρις ἢ ῥίζα τοῦ σιλφίου, ὁ μάσπετα τὰ φύλλα τοῦ σιλφίου, ὁ μητοτὸς ὁ τρυγίας τοῦ οἴνου (cf. litt. μ) P. ὀφιοβοτάνη B. δρακοντία BP. ἥτις — λέγεται om. PQ. 11 Ante αἱ add. ἢ R¹. αἱ ὀξυνίδες om. P. 12 ὄμφαξ] ὀμφάκιον R. καὶ ξηρά om. R ξηρά add. R². 12/13 ὀμφάκιον ¹ — ξηρανθεὶς] καὶ ὁ ὁπὸς αὐτῆς R (cf. ad p. 294,3 appar.). 13/14 ὀμφάκιον ² — αὐτῆς om. BPQ. 14 Post αὐτῆς add. τὸ ἄπαστον R². 13/16 ὄμφαξ — ἐμφιλοχωροῦν om. P. 15 νίσκος B.

μενον προσεγγίσαντι τινί, ὃ παρὰ τοῖς πολλοῖς συνήθως
 σκρόφα καὶ κουβαρίς λέγεται. ὀκκίορον τὸ γάρος.
 ὀπὸς βαλσάμου τὸ βαλσαμέλαιον. ὀλκὸς ὁ ἀράχνης.
 οἰάτειον καὶ ὄιον στέαρ τὸ πρόβειον ἀξούγγιον. οἶνος
 ἀνθοσμίας ὁ εὐώδης καὶ ἡδύς. οἶνος ἀνδρείος ὁ εὐτονος 5
 καὶ αὐστηρός· ὁ αὐτὸς καὶ οἶνος εὐώδης λέγεται. οἶνος
 σίραιοις τὸ ἔψημα. οἶναρα τὰ τῆς ἀμπέλου φύλλα. οἰ-
 νὰς ἡ ἄμπελος. ὀπιὸν ἐστὶν ὁ τῆς μελαίνης μήκωνος ὀπός.
 οἶνος ἀμιναιὸς τὸ ἐκ τῶν ἁνθῶν σταφυλῶν γλεῦκος
 ἦτοι τὸ ἀγουριδόζωμον. οἶνος ἰταλικὸς ὁ φραγγικὸς. 10
 οἶνος θηραῖος ὁ ἀπὸ τὰ Θῆρα. οἶνος φαλαρινὸς ὁ σικελι-
 ώτης. οἶνος μυρτίτης ὁ ἀπὸ τῶν μελαινῶν μύρτων καὶ
 ὁ παρόμοιος αὐτῷ φραγγικὸς μέλας καὶ αὐστηρός. οἶσου-
 πον τὸ ἀπὸ τῶν οἰσυπηρῶν ἐρίων τῶν προβάτων συναγό-
 μενον λίπος· τὸ αὐτὸ καὶ οἰσύπη λέγεται. ὀλεσίκαρπος ἡ 15
 ἰτέα. οὐλλον τὸ πυρρὸν ὀρόβιον. οὐλή ἡ κριθή.
 ὄχνη τὸ κυδώνιον. ὄξαλις τὸ ὄξυλάπαθον. ὀρρός πῖσ-
 σης τὸ ὑγροπίσιν. οἰσύπη κυρίως τὸ διαχώρημα τοῦ

1 προσεγγίσαν BQR. 1/2 ὃ — σκρόφα om. P. 2 καὶ κουβαρίς
 om. Q. κουβαρίς B. ὀκκίορων P. 3 ὀπός — βαλσαμέλαιον om.
 R add. R^{ms}. ὀλκὸς ὁ ἀράχνης om. R add. R^{ms}. ὀλκός] ὁ λαός B.
 ἡ ἀράχνη P. 4/6 οἰάτειον — λέγεται om. QR add. R^{ms}.
 4 οἰάτριον P. ἀξούγγι P. 5 εὐτεινος B. 6 εὐώδης] οἰνώδης BR.
 7 ἐψημένον B. 7/8 οἰνὰς ἡ ἄμπελος om. BR add. R^{ms} infra ad
 p. 294,3. 8 Post ἄμπελος add. λέγεται P. 10 ἦτοι τό] ἦγουν B
 om. R. ἀγουριδόζωμον B om. R. ὁ ταλικὸς P. 11 θη-
 ραῖος QR θύρεος P θηβαῖος B. ὁ 1] τό P. θύρα PQR.
 οἶνος — σικελιώτης om. P. φαλαρινός Q. σικελλικός R.
 12 μυρτίτης B. ἀπό] ὀπός PQR. καί] ἡ R. 13 παρόμοιος αὐτῷ
 om. R. αὐτοῦ P. καὶ αὐστηρός om. R. 13/15 οἶσουπον —
 λέγεται om. P. 14 τῶν προβάτων om. R. 15 ὕσωπον B.
 16 Post ἰτέα add. διότι φθείρει τὰ ἔμβρυα ὃ τε καρπὸς αὐτῆς καὶ
 τὸ ἄνθος ἀποτριπτούμενα ἐν ὕδατι καὶ πινόμενα, τὸ αὐτὸ ποιεῖ καὶ
 τὸ τῆς μυρικής ἄνθος καὶ ὁ καρπὸς καὶ τὰ φύλλα τοῦ λευκοῦ καὶ
 ὁ καρπὸς R. Post ὀρόβιον add. ἕτεροι λέγουσι τὴν ἰσομεγέθη
 ὀρόβω ἀκροχορδῶνα R. Post οὐλή add. καὶ R. 16 χνη P.
 17 ὑδροπίσιν P ὑγρότατον τῆς πίσεως R. 18/p. 294,2
 οἰσύπη — μῆρους om. P. οἰσύπος B. κυρίως om. B.

προβάτου· ἐξ οὗ καὶ οἰσυνηρὰ ἔρια τὰ μετέχοντα τοῦ οἰσύνου ἃ ἐστὶ τὰ περὶ τὸν πρωκτὸν ὀπισθεν καὶ τοὺς μηρούς. οἰνὰς βοτάνη ἢ βρυωνία. οὖλον ἔριον τὸ μαλακόν. ὁ κνίδιος κόκκος τῆς θυμελαίας πόας ἐστὶν ὁ καρπός. ὀρεινὴ
 5 νάρδος ὑπὸ τινων λέγεται θυλακίτις, ὑπ' ἐνίων δὲ νήρις, φύλλα καὶ καυλοὺς ἔχουσα ὅμοια ἱριγγί, μικρότερα μέντοι. ὀθόννα βοτάνη τὸ μέγα χελιδόνιον. ὀνόθουρις τὸ βούγλωσσον. ὅα καὶ οὖα καὶ οὖβα τὰ σοῦρβα. ὁ παρὰ τοῖς ζωγράφοις συρικοῦν λέγεται, τοῦτο παρὰ τοῖς ἰατροῖς
 10 σάνδιξ, παρ' ἐτέροις δὲ σῶρι. ὁ τηκόλυθος λέγεται καὶ συριακὸς λίθος.

Πυρῆνα ἢ τοῦ σκόρδου σχελίς. πυρῆν τὸ τῆς ἐλαίας ὀστῶδες, καταχρηστικῶς καὶ τὰ τῆς σταφυλῆς γίγαρτα καὶ

- 1 τοῦ] τῆς QR. οἰσύνης R. 2 ἃ — μηρούς om. R. μηρούς] μασθοὺς B. 3 Post βρυωνία add. ὁμοίως καὶ ἢ ἄμπελος λέγεται (l. λευκή) R^{ms}. Post μαλακόν add. ὁμφακα λέγουσι τὸν χυλὸν τῆς αὔρου σταφυλῆς ἐν ἡλίῳ γεγονότα ἢ τὴν αὔρον σταφυλὴν ἐν ἡλίῳ ψυγεῖσαν R. 4 θυμελαίας PQR. ἐστὶν ὁ καρπός τῆς πόας transp. B. 5 Post τινῶν add. δέ (l. μέν) R. θαλακίτης P θλακίτις B. ὑπ' ἐνίων] ὑπὸ τινῶν R. 5/6 ὑπ' ἐνίων ἱριγγί om. P. 6 i. e. ἱριδί. μικρότερα μέντοι om. B⁹Q. 7 ὀθόννα Q ὀθώννα R ὀθωνάρι P ὀτόναρ B. 8 ὅα] ἃ P. ὅ] ἢ B. παρά om. R. 9 ζουρικοῦν P. τοῦτο] ἢ B. 10 παρ' — σῶρι] τὸ αὐτὸ καὶ σῶρι παρ' ἄλλοις R. Deinde ὅταν εὕρης ἐπὶ τοῦ ἱατρικοῦ βιβλίου ἀορίστως λεγόμενον γλυκύ, οὐδὲν ἄλλο λέγει ἢ γλυκὺν οἶνον add. R. παρ' — ὁ om. P. σῶρα B. Post καί add. ὁ P. 11 Post συριακός add. καὶ ἰουδαϊκός B. Addit R^{ms} : ὄλυρα ἢ ζειά, ὄρμινον εἶδος κυμίνου, ὀξύκρατον τὸ δι' ὄξους καὶ ὕδατος κράμα, ὄραιοσέλινον (l. ὄρεοσ —) καὶ σέσελι τὸ πλατυκύμινον, ὀστρακίτις ἢ σηπία, οἰνάνθη εἶδος βοτάνης κορύβους (l. κορύμβους) ἔχουσα ἄνθους λεπτοῦ καὶ πυκνοῦ καὶ λευκοῦ (l. ἄνθος etc.) φύλλα μικρότερα ἐλαίας καὶ τρυφερώτερα πολύκλωνον ὥσπερ ἐπὶ πῆχυν ἕνα τὸ μῆκος ἕκαστον, οἶνος πρότροπος ὁ πρωτοπάτης ὃν πρόρον λέγουσιν, οἰνάνθη ὡς ὁ γαληνός φησι τὸ τῶν ἀγρίων ἀμπέλων ἐκβλάστημα σὺν τοῖς ἄνθεσιν. 12 πυρῆνα (i. e. πυρῆν)] πυρίνα R πουρίνα P πρίνα B πυρίνη Q. σχιλίς QR σκελίς P. Post σχελίς add. πυρίνα ἢ σχελίς, μήλη τὸ ἄκρον τοῦ κογχλιαρίου B. 13/p. 295, I καταχρηστικῶς — ῥοίων om. P.

τὰ τῶν ροιῶν. πόλαιον εἶδος βοτάνης· τοῦτο γίνεται εἰς ἐπίπεδον ὃ λέγουσιν Παιζάραν· ἔχει γεῦσιν ὁμοίαν πηγάνῳ.

ποτηροκλάστρα τὸ ἄνθος τῆς κουτζουνάδας. ποτηρο-
πλύτης ἡ σιδηρίτις. πικρίδες τὰ ἄγρια ἔντυβα. πελε-
κῖνος τὸ ἡδύσαρον. πετροσέλιων μακεδονικὸν τὸ κοδι- 5
μέντον. περδίκιος ἡ σιδηρίτις. περδίκια λευκὰ τὰ λευ-
κὰ κρόμμυα. περδικούρια τὰ ἰσχάδια. πισσηρὴ κηρω-
τὴ ἡ τετραφάρμακος ἔμπλαστρος. πικέριον τὸ βούτυρον.

πάλη καὶ παιπάλη ἡ τοῦ σίτου πασπάλη. πόλβος ὁ
βολβὸς ἦτοι τὸ ἄγριον κρόμμυον. παλίνπισσα ἡ ξηρὰ 10
πίσσα. πάπποι ἄνθη τινὰ ἀκάνθης τῆς λεγομένης κάκτου.

προκόκκια τῆς ἀρμενιακῆς μηλέας ὁ καρπὸς ἦτοι τὰ βερί-
κοκκα. πιτυῖδες τὰ σφαιρία τῆς πίτυος καὶ τῆς πεύκης.

περεβρίς ἡ χλωρὰ σαῦρα. πέλεθος βοτάνη ἡ λε-
γομένη ὀνοκλεία. περσαία ἡ ῥοδακιναία καὶ περσικὰ 15
μῆλα τὰ ῥοδάκινα. πλατυόφθαλμον τὸ στίμμι· ἔστι δὲ
εἶδος μεταλλικοῦ.

1 τῆς ροιᾶς B. Add. πυρήνη (πυρίνη R) μήλης (add. καὶ R) τὸ τοῦ ἱατρικοῦ παραγωγίου ὑπόπλου (-πλάτες R) BR.

1/2 πόλαιον — πηγάνῳ om. BPQ. 3/4 ποτηροκλάστρα — ἔντυβα om. R. add. R^{mg}. 3 ποτηρικλάστα P. 3/4 ποτηροπλύτης — ἔντυβα om. P. 4 ὁ σιδηρίτης B. 5 κοδό-
μεντον P. Post κοδιμέντον add. ποσθία πάθος ἐστὶ περὶ (παρά B) τὸν ὀφθαλμὸν ὃ λέγουσι κριθήν BQ ποσθίας τὰς ἐν τοῖς
βλεφάροις κριθὰς λέγουσι R. 6 περδίκιος — σιδηρίτις] περδίκια
βοτάνη τὸ ἄγριον κάρδαμον R. περδίκιων P. ὁ σιδηρίτης B.

περδίκια B. λευκά¹] λεπτὴ B. λευκά²] λεπτά B. 7/8 περ-
δικούρια — ἔμπλαστρος om. P. 8 ἔμπλαστρος om. R. πηκή-
ριων P. βουτήρι P βούτη B. 9 Post ἡ add. ἐκ R. σιτίου
B. πάσπαλις BQR. πόλβος] πόλβιος P. 9/10 ὁ βολβὸς ἦτοι
om. BPQ. 11 πάπποι — κάκτου om. P. ἄνθη om. B.
Post τινὰ add. εἰσὶν R. 12 προκόκκεα B. τῆς — ἦτοι om.
BPQ. 13 πίτυος] πίτης P. τὰ σφαιρία] ὁ καρπὸς R. 14 παρ-
ευρίς B. 14/17 πέλεθος — μεταλλικοῦ om. P. 14 πέλεθα B.
15/16 καὶ—ῥοδάκινα om. BPQ. 16/17 ἔστι—μεταλλικοῦ om. R.

μεταλλικόν B. Addit πέμμα εἶδος ἐστὶ πλακουντίων R.
Add. R^{mg} : πόλτος τὸ ἐκ τῆς ζειᾶς πόμα, πισσὸς ὁ μικρὸς κύαμος,
πτῶς (l. πτώξ) καὶ παγανὸς (καὶ παταγός add. R²) ὁ λαγῶς, πῖνος
ἄπλυτος τὸ τῶν οἰσυντηρῶν ἐρίων λίπος, πολύορχις ὁ ἀσφόδελος.

ῥέον βαρβαρικὸν τοῦ μεγάλου κενταυρίου ἡ ρίζα.
 ῥοῦν συριακὸν καὶ ἐρυθρὸν καὶ μαγειρικὸν τὸ σουμάκιν.
 ῥοῦν σκυτέως τὸ ρούδιον. ῥαδάχνη ἡ τζεργεκία ἦτοι τὸ
 βλέτον· ἄλλοι δὲ τὴν ἐγκλυστρίδα φασί. ῥύγχη ἡ τοῦ χοί-
 5 ρου ρίς. ῥῦμα τὸ ἱτρίον.

Συρμαία ἡ ἐπιμήκης ῥαφανίς. συρμαῖσμός ὁ δι' αὐ-
 τῆς γινόμενος ἔμετος· ταύτην γάρ τινες μεθ' ἄλμης ἐσθίον-
 τες καθαίρονται. σάλβια τὸ ἐλελίσφακον. σικύα πι-
 κρὰ ἡ ἀγρία κολοκυνθίς. στρουθίον τὸ καλλιστρούθιον·
 10 καὶ στρουθίον τὸ μέγα κυδώνιον. σταφυλῖνος ὁ δαῦκος.

σίραιον τὸ ἔψημα τὸ ἐκ σταφυλῶν, ἄλλοι δὲ τὸ ἐκ τῶν
 λιπαρῶν ἰσχάδων ἀφέψημά φασι. σφάκελος τὸ καθόλου
 ἀπονεκρωθὲν μόριον διὰ μέγεθος φλεγμονῆς. σούσινον
 ἡ ἴρις· καὶ σούσινον μύρον τὸ ἱρινον ἔλαιον. σίδια τὰ τῆς
 15 ροιᾶς πρωτόγονα. σίδη τὰ λέμματα ἡγουν ὁ φλοιὸς τῶν
 ροιῶν. σφαιρίτις ἡ κυπάρισσος· καὶ σφαιρία ὁ καρπὸς
 αὐτῆς. σμύρνα τρωγλίτις τὸ πετροσέλινον. σῶρι καὶ
 συρικόν τὸ παρὰ τοῖς ὑελοψοῖς ὁπτόν ψιμμύθιον. σίλιγ-

1 μεγάλου] μέλανος B. 2 ῥοῦν] ῥοῦ R οῦν P. 3 ῥαδάχνη
 P. ἡ τζεργεκία ἦτοι om. BPQ. 4 ἄλλοι δέ] ἕτεροι R.

δέ om. PQ. ῥύγχη P. 5 ρίς om. P. Post ρίς add.
 ῥοῦς ὁ ἐπὶ τὰ ὄψα ὃν ἐνιοι ἐρυθρὸν καλοῦσι καρπὸς ἐστὶ τῆς βυρ-
 σοδειφικῆς ροός (ἔστι δὲ τὸ σουμάκι add. R¹) R. ῥῦμα — ἱτρίον
 om. P. ρούμα B. Add. R^{ms}: ροῦθιν τὸ σουμάκιν, ῥᾶ τὸ ῥέον.

6 σύρμα P συρμαί B. ἐπιμήκη P ἐπίμητα B. 6/8 συρ-
 μαῖσμός — καθαίρονται om. P. 7/8 ταύτην—καθαίρονται om. R
 add. R^{ms}. 9 ἀγρία om. R. καλλιστρούθιων P καλαστρούθιον B
 καλαστροῦθιν R καλαθροῦθιον Q. 10 καὶ — κυδώνιον om. R.
 11/12 σίραιον — φασι om. Q. 11 τὸ ἐκ σταφυλῶν om. R. ἄλ-
 λοι δὲ τὸ ἐκ] ἕτεροι τὸ R σίκροι P. δέ om. B. 12 ἀφέψημά φασι
 om. P. 12/16 σφάκελος — ροιῶν om. P. 13 σουσίνη QR.

14 τὰ τῆς ροιᾶς πρωτόγονα] καὶ R. 15 σιδῆ QR σιδῆ B.
 ἡγουν ὁ φλοιὸς om. BQ. 17 Post αὐτῆς add. ὁμοίως καὶ τὰ
 κικκίδια PQ. σύρμα B. σῶρι καὶ] σέρικε P. 18 συριακόν B
 συρικὸν R. παρὰ — ψιμμύθιον] ὁ καὶ σάνδηξ λέγεται R. πα-
 ρά—ψιμμύθιον add. R^{ms}. ὁπόν B. σίλιγνις] σέλιγνυς Q om. P.

νις καὶ σελίγγυς ἢ ἐκ τοῦ σίτου σεμίδαλις. σποδὸν κυ-
πρίαν τινὲς τὸ σπόδιον. σανδαράχη ἢ λεγομένη ψιαστική.

σαυρίδιος βοτάνη ἢ καρδαμῖς· ἔοικε γὰρ καρδάμῳ
καὶ ἔχει δύναμιν θερμαντικήν. στέαρ μήλινον καὶ ὄιον
τὸ πρόβειον ἀξούγγιον. σκορόδου φύσιγγα τὰ λέμματα 5
τοῦ σκόρδου. σατώριον καὶ σατύριον τὸ τρίφυλλον.

σκίρος ὁ γύψος. σικυώνης ὁ ἄγριος σικύς. σελάχη τὰ
μικρὰ ἰχθυῖδια ἢ τὰ ὀστρακόδερμα οἷον κάραβος, καρκίνος,
ὀστράκιον, κῆρυξ. σόγχος τὸ ζωχίν. σχοῖνος ἄρωμα-
τικὸς σίον ἐστὶ τὸ ἐν ὕδασι. στιβάδια τὰ χαμοκίσσαρα. 10

σμύρνιον τὸ πετροσέλινον. σφέκλη ὁ κεκαυμένος τοῦ
οἴνου τρυγίας. σπέκλον τὸ τοῦ φεγγίτου ὑελίον. σκυλά-
κεῖα διαλώδεα τὰ κρέα τῶν κυνῶν τὰ λιπαρά. σμηκτρίδα
γῆ ἢ κιμωλία. σχιμνία αἱ τοῦ σκόρδου σχελίδες. σέρις
βοτάνη ἥτις καὶ λεπίδιον καὶ ἄγριον κάρδαμον λέγεται. 15
σούσινον καὶ κρινάνθεμον τὸ βασιλικὸν κρίνον τὸ πορφυροῦν.

1 καὶ om. P. καὶ σελίγγυς om. QR. σελύγγους P. σίτου]
σελίγγους Q. σεμίδαλης P. 1/2 σποδόν — σπόδιον om. BPQ.

2 σκανδαράχη P. λεγομένη om. BPQ. ψιακή P. 3 τὸ
βοτάνι P. 3/4 ἔοικε — θερμαντικήν om. BPQ. 4/5 στέαρ —
ἀξούγγιον om. BPQ. 4 ὄιος R. 5 Ante πρόβειον add. καὶ
οἰάτειον R¹. 5/6 σκορόδου — τρίφυλλον om. Q. σκορδίνη B.

φυσίγματα P. λέγματα P. 4 σατώριον P. σατώριον καὶ
om. R. σατύριον] σατύριον (ω sup. v scr. R¹) R. τριφύλλιον
P. 7 σκίρος om. P. σικιώνης P σικύωνις B σισυώνης Q.

ἢ ἀγρία συκη P. σελάχια R. 8 ἢ τὰ — ὕδασι om. P. 9 ὀστρά-
κις B Q ὀστράκις R. κόρυξ B. ζωχίν] ξογχίν B. σχίνος R
σαχίνος Q. 10 ἐστι om. B. χαμωκέσσαρα B χαμαικέσσαρα R
χαμοκέσσα P. 11 συρνεῖον P. 12/14 σπέκλον — κιμωλία
om. P. 13 κρέα τῶν κυνῶν τά] κύνεια κρέα (add. καὶ R¹) R.

κυνῶν] κοῦν B. 14 σχιμασία B κυμνεία P. αἱ τοῦ] ἢ P.
σχελίδης B σχιλίδες Q σκελῖς P. σέτρις PQ. 15 βοτάνη —
καί²] τό BPQ. λέγεται om. BPQ. τό] καὶ R. κάρδαμον]
μάρουλον B add. κάρδαμον B¹. 16 σούσινον — πορφυροῦν om. P.

κρινάνθεμον Q κρινάνθιον B. τό] καὶ B. Post πορφυροῦν
add. κρίνον δ καὶ ἔρις λέγεται R.

στέμφυλα τὰ τῶν σταφυλῶν ἐκπιέσματα. σέσελι μασσαλιωτικόν τὸ σφαγνοβότανον. σύρικα τὰ ζίζιφα. σενῶ ὀξηρὸς χόρτος. σκαμμωνία τῆς τιθυμάλου ἡγουν τῆς κοινῶς λεγομένης γαλατζίδος ὁ ὀπός. σκυθόπωμον ὁ
 5 ἰχθύς τὸ βούγλωσσον. σπλήνιον τὸ ἄκορον. σίον τὸ ἄνισον. σαπωνίς τὸ μέγα ὕσσωπον. στέαρ ἀσίδης τὸ τῆς στρουθοκαμήλου. σπούδια τὰ βρούστουλα. σεντρούκλιον τὸ βότανον ὁ δίψακος. σύμφυτον ἄγριον τὸ ἐλένιον.

1/2 στέμφυλα — σφαγνοβότανον om. Q. 1 σέμφυλλα P. ἐκπίγματα P. Post ἐκπιέσματα add. ἦτοι τὰ στράφυλλα BR^{ms}. μασαλεωτικόν R μασαραισοτικόν P. 2 σφραγνοβότανον B σφάγγων βότανων P. ζίνζιφα Q. 2/3 σενῶ — χόρτος om. R add. R^{ms}. 2 συνῶ Q σανῶ PR^{ms}. 3/4 σκαμμωνία — ὀπός om. R σκαμωνία καὶ δακρύδιον τῆς χαρακίας τιθυμάλου ἦτοι ὁ τῆς γαλατζίδης ὀπός R^{ms}. 3 σκαμωνέα P. 4/5 σκυθόπωμον — βούγλωσσον om. R add. R^{ms}. ὁ ἰχθύς] ἡ ἡχθές P. 5 Post βούγλωσσον add. σμύρνα τρωγλίτις τὸ πετροσέλινον BPQR^{ms} (cf. p.296,17). 5/6 σπλήνιον — ἄνισον om. PR add. R^{ms}. 6 σαπωνίς — ὕσσωπον om. R add. R^{ms} (omisso μέγα). 6/7 στέαρ — στρουθοκαμήλου om. R. add. R^{ms}. 6 σίδης BPQ. 7/8 σπούδια — δίψακος om. PR add. R^{ms}. 7 σπούδη B. βρούστουλα Q. συντρούκλιον B. 8 σύμφυτον — ἐλένιον om. R add. R^{ms}. σίλφυτον QR^{ms} σίλφιτον P σόλφιτον B. τὸ ἐλένιον] σέλιων P.

Post ἐλένιον add. στύραξ λέγεται κουτζούμβριον, σίλφιον ἡ τῆλις καὶ τὸ σίσγουδον καὶ ἡ κάππαρις, τὸ δὲ κυρίως λεγόμενον ἐπὶ (1. ἀπὸ) τῆς συρίας καὶ κυρήνης ὑπάρχει καὶ λέγουσι αἰγυπτιακὸν βάλαμον B. Add. R^{ms} : σαβίνον ἔλαιον τὸ καθαρὸν καὶ λεπτόν, σίον τὸ καρδάμωμον καὶ τὸ νεροσέλινον, σαλπίγγιον ἡ ἵππουρις, σέσελι καὶ τὸ πλατυκύμινον, σκορδολάζαρος ὁ κυρηναικὸς ὀπός, σελάχια νάρκαι καὶ τρυγόνες, σταγονίας ὁ ἄρρην λιβανωτός, ἔστι δὲ στρογγύλος καὶ λευκὸς καὶ λιπαρός, σκαρολάχανον τὸ παρθενοῦδην, σέρις τὸ κιχώριον ἦτοι τὸ ἄγριον μαιούλιον ὃ καὶ πικρομάρουλον λέγεται καὶ πικρίς, στρύχνον κηπαῖον τὸ λυκοστάφυλον, συριακὸν μύρον τὸ κοματικὸν διότι ἀπὸ συρίας φέρεται, οὕτω γὰρ ῥωμαῖοι τοῦτο λέγουσι, σίον τὸ ἐν ὕδασι τὸ νεροσέλινον, σπεύραθοι αἰγὸς ἡ κόπρος τῆς αἰγός, στυπτηρία ἡ στύψις, εἰσὶ δὲ πέντε στυπτηρίαὶ ἡ σχιστή ἡ στρογγύλη ἡ ἀστραγαλίτις ἡ ὕγρα καὶ ἡ πλακίτις, στυπ-

Τιβεριὰς τὸ ἄγριον κάρδαμον. τὸ ἐρύσιμον λέγεται καὶ χαμαίπλιον. τὸ δίκταμον λέγεται καὶ ἐφήμερον. τὸ πεντάφυλλον λέγεται καὶ εὐπατόριον. τὸ λιβυστικὸν λέγεται καὶ πανακία. τὸ μῶλυ λέγεται καὶ λευκοῖον ἄγριον.

τὸ ἐλένιον λέγεται καὶ ράσδον καὶ σύμφυτον ἄγριον. 5
τιθύμαλον τῆς χαρακίας εἶδος καὶ ὀξύπορον λέγουσι τὸν φλοῖον τῆς ρίζης τῆς γαλατζίδος. τὸ θλάσπιν λέγεται καὶ ἄγριον κάρδαμον καὶ τιβεριάς. τάπεον καὶ ταύγεον διω-
νύμως τὸ φρύγιον ἄλας. τοῦρτα ὁ ἐκ φοινίκων καὶ ἰσχά-
δων καὶ σταφίδων συντιθέμενος ἐγκρυφίας ἄρτος· οὕτω 10
γὰρ οἱ ἄπτικοί φασι. τουτία ἢ βοτρυῖτις καδμία. τὸ ἀδιάν-
τον φύεται εἰς κάθυγρον καὶ κατάρρυτον τόπον. τὸ καρ-
δάμωμον φύεται ἐν ἀνύδροις τόποις, ἔχον φύλλα ὅμοια σελίνῳ,
καρπὸν δὲ ὅμοιον ἀγρίῳ κυμίνῳ, πλὴν μακρότερον καὶ
μεστότερον· συνάγουσι δὲ τὸ σπέρμα τούτου τὸν Αὔγουσ- 15

τηρία δὲ ἢ ὕγρα γίνεται ἐκ παλαιῶν ἡλίων καὶ ὄξους καλοῦ, ἢ σέρις λέγεται καὶ λεπίδιον καὶ ἄγριον κάρδαμον, σέσελι τὸ πλατυκύμινον.

I Post τιβεριάς add. καὶ περδίκιος R¹. ἐρίσομων P.
4 λεύκιον P. 5 καὶ ράσδον] κυράσδων P. σύμφυτον P. Post ἄγριον add. τὸ τεύχριον εἰς μὲν τὰ φύλλα ἔοικε τῷ [εὐπα-] τωρίῳ, τῇ δὲ γεύσει πικρότερα, φύεται δὲ καὶ τοῦτο εἰς [τοιοῦ ?] τον τόπον, ἀνασπᾶται δὲ ἰουνίῳ R. 6 Post τιθύμαλον add. λέγεται P. τὴν χαρακίαν codd. λέγει B. 7 Post γαλατζίδος add. δεῖ γοῦν τοῦτον μετὰ τὸ πλυνθῆναι καλῶς ὕδατι βρέχεσθαι ὅξει δριμεῖ καὶ ξηραίνεσθαι ἐν σκιᾷ, ἔπειτα ἀποτίθεσθαι ἐν ἀερώδῃ (I.-ει) καὶ ὑποσκίῳ τόπῳ καὶ ἐν καιρῷ χρῆσθαι R. 8 ἄγριος P. Post τιβεριάς add. ἀνασπᾶται δὲ τοῦτο ἰουνίῳ R. 8/9 τάπεον — ἄλας om. R add. R^{ms}. 8 τάπεων P τάπετον B. 9/II τοῦρτα — φασι om. PR add R^{ms}. 9 τοῦζτα Q. Addit ψημίθυων οἱ μὲν καλοῦσι σάνδικαν, οἱ δὲ σῶριν, οἱ δὲ κυρισκοῦν P (cf. p. 300, 12).

II τουτία — καδμία om. R. add. R^{ms}. τουτία] τρυτία B om. P. βοτρυῖτης Q βοτρική P. καδμία] τῆς καδμίας B. II/15 τὸ ἀδιάντον — Αὔγουστον om. Q. 12 εἰς — τόπον] ἐν ἐφύδροις (ἀνύδροις P) τόποις BP. 12/13 τὸ καρδάμωμον — τόποις transp. post Αὔγουστον B om. P. 14 δέ om. B. πλὴν] ἢ καὶ B. 14/15 πλὴν — μεστότερον om. P. 15 τὸ σπέρμα] τὸν καρπὸν BP. τούτου] αὐτοῦ P. Post Αὔγουστον add. μῆναν P.

τον. τὸ στάχος λέγεται καὶ φύλλον. τὸ φουλίaton εἶδος
 μύρου ἐστὶν οὕτω παρὰ Ῥωμαίοις καλούμενον· χρῶνται δὲ
 τούτῳ παρ' αὐτοῖς αἱ πλούσιαι τῶν γυναικῶν. ἔστι δὲ καὶ
 ἕτερον μύρον παρ' αὐτοῖς ὃ καλοῦσι σπικάτα ἄτινα καθ' αὐτὰ
 5 ἐπαλειφόμενα ὠφελούσι κεφαλὰς ἀπορρεούσας τὰς τρίχας.

τὸ μάκερ φλοιὸς ἐστὶν ἀρωματικὸς Ἰνδικός, ἱκανῶς θερ-
 μαίνων καὶ στύφων, ὃ δὲ κυρηναϊκὸς ὁπὸς διαφορητικώτε-
 ρος. τὸ ροδύλον ἐστὶ τὸ κρητικὸν σέσελι. τρίκεα τὰ
 μέσπιλα. τῶν καταπλασμάτων τὰ μὲν διὰ μόνου μέλιτος
 10 καὶ ἐλαίου σκευάζεται καὶ καλεῖται μικτά· τὰ δὲ δι' ὕδρε-
 λαίου ἅπερ ὀνομάζουσιν ὠμὴν λύσιν. τὸ ἐν τοῖς καμίνιοις
 τῶν ὑελοψῶν κεκαυμένον ψιμύθιον οἱ μὲν καλοῦσι σάνδικα,
 οἱ δὲ σῶριν, οἱ δὲ συρικοῦν.

Ῥοσκύαμος βοτάνη ἢ παρὰ τοῖς ἰδιώταις λεγομένη δαι-
 15 μονιαρέα, παρ' ἄλλοις δὲ ἱερὰ βοτάνη. ὑποκιστὶς εἶδος

I στράχος P. φύλλα BQ. φουλίaton] φλούατον P. 3
 τούτῳ — πλούσιαι] τοῦτο παρὰ τοῖς πλουσίοις P τούτου αἱ παρ'
 αὐτοῖς πλέουσai B. 4 Post ὃ add. καὶ BPQ. σπικάτον Q σπη-
 σάωνP. 5 ἀλειφόμενα B. κεφαλαῖς ἀπορρεούσαις R. Post τρίχας
 add. τῆς ἀκακίας ὃ καρπὸς ἀκάνθης κεράτια λέγεται, τράχωμά ἐστι
 πάθος περὶ τὸν ὀφθαλμὸν γινόμενον [σκληρῇ?] ρῶδες, τὸ ἄνθος τῆς ἀνε-
 μώνης ἦτοι τῆς κουτζουνάδας τὸ λεγόμενον παρὰ τοῖς ἰδιώταις
 πετεινὸς λέγεται ποτηροκλάστρα, τὸ σκολοπένδριον καὶ λιθόσπερμον
 λέγεται R. 6/12 τὸ μάκερ — κεκαυμένον om. P. 8 ἐστι om.
 BQ. τρίκεα B (corr. B¹) τρίμεα Q. 9 μόνον B. 10 ὠδρε-
 λαίου B. 11/12 ἐν τοῖς — ὑελοψῶν om. R. 12 Post κεκαυμέ-
 νον add. λεγόμενον B. ψιμμί Q. 13 σῶρι B. συρικοῦν] κυρι-
 κοῦν P. Add. R^{ms}: τὸ ῥάσδον λέγεται καὶ σίλφυτον ἄγριον
 (cf. 299,5), τίφη ἢ σίκαλις καὶ ἡ ζειά, τάξος ἢ σμίλαξ, τζεργέκια
 ἢ ἐγκλυστρίς καὶ τζετζενίκαια, τρώξιμον τὸ ἄγριον μαρουῖλον, τάρ-
 ταρον ὃ ἐξ οἴνου τρυγίας ὧ χρῶνται οἱ χρυσοχόοι, τὸ δάκρυον
 τῆς αἰθιοπικῆς ἐλαίας ἥγουν τῆς ἀγρίας ἔοικέ πως τῇ σκαμωνία
 ἔγκριρον ἐκ μικρῶν σταγόνων συγκειμένων (l. —κείμενον), τευθίδες
 αἱ σηπῖαι, τὸ κάπνιον καὶ χελιδώνιον λέγεται. 14 βοτάνη om.
 R. λέγεται R. δαιμονιαρία P. 15 παρ' ἄλλοις — βοτάνη]
 ἄλλοι δὲ ἱερὰν βοτάνην καλοῦσιν BPQ.

ἄνθους ἐστί, φύεται δὲ μέσον τῶν κισσάρων· συνάγουσι ταῦτα Ἀπριλίῳ καὶ Μαΐῳ καὶ ὁ χυλὸς τούτων ὑποκιστίδος χυλὸς λέγεται· χρήσιμος νεφρικοῖς ἐμπλάστοις· ἔοικε δὲ ἡ ὑποκιστὶς τῷ λεγομένῳ λύκῳ φυομένῳ ἐν τοῖς κυάμοις.

ὕσσωπον βοτάνιον ἐστὶν ὅπερ παρὰ τισι σαπωνὶς λέγεται ⁵ ὡς καθαρτικῇ. ὕαινα ζῶον τὸ λεγόμενον παρὰ τοῖς ἐν Ῥόδῳ καὶ Θράκῃ γάνους· οὕτω φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης.

Φρῦνος ὁ χειρσαῖος βάτραχος. φοῦ ὁ ἄγριος κόστος. φηγὸς ἡ δρυς. φορίμη ἡ ὑγρὰ στυπτηρία. φάρος ἡ ζέα. φλυκτὶς ἡ ἀπὸ καύσεως ἐγειρομένη φοῦσκα. ¹⁰

Χόνδρος τὸ ἰδιωτικῶς λεγόμενον κουρκούτιν τὸ ἐκ τῆς ζέας. χελιδόνιος βοτάνη τὸ κάπνιον. χαμαίκεδρος καὶ κατζαρέα ἡ χαμαικίσσαρος. χρυσοελαία ἡ ζιζιφαία.

I ἄνθους] βοτάνης P. ἐστὶ om. P. I/4 φύεται — λύκῳ om. P. I δέ om. R. I/2 συνάγουσι — Μαΐῳ om. BQ.

2 τούτων] ταύτης BQ. ὑποκυστίδης B. 3 εἰς νεφρικὰς ἐμπλάστρας Q εἰς νεφρικά πάθη R. δέ om. R. 4 λεγομένων — κυάμοις] ἐκφυομένῳ ἐν τοῖς κυάμοις λύκῳ BQ. 5 βοτάνη P. σιπωνίς B σαπονί P. 6 Post λεγόμενον add. ὡς τῷ ἀριστοτέλει δοκεῖ BPQ. 7 Ῥόδῳ καὶ Θράκῃ] θράκῃ R καὶ ῥοδίῳ add. R². γάνους P. οὕτω — Ἀριστοτέλης (Hist. anim., VIII, 5, p. 594 a 31 γλάνον : v. l. γάνον D^a) om. BPQ.

Add. R^{ms} : ὕειον στέαρ τὸ χοίρειον, ὑπέρσιον τὸ μανικὸν στρύχνον. 8 φρῦνος] φρῆν Q φρύν P. Add. φρῦνος λέγεται κυρίως ὁ ἐν ταῖς κινστέρναις ἢ ὑδραγωγοῖς τυχηρῶς εὑρισκόμενος παλαιὸς βάτραχος ἀνδρὶς δὲ τόποις καὶ καυσώδεσι τὸν βίον σύμπαντα διανύσας· λέγεται δὲ φρύνος παρὰ τὸ φρύσω (γ sup. σ R²) τὸ καίω· δίκην γὰρ δράκοντος πῦρ τοῦ στόματος ἐκφυσά καὶ τοὺς ἀπαντῶντας αὐτῷ ἀμύνεται R^{ms}. Post βάτραχος add. βρύν δὲ ὁ οἶνος R. Ad φοῦ add. ἡ νάρδος ἄγρια R^{ms}. 9 ἡ δρυς] ὁ ἰδρίς P. Ad στυπτηρία add. ἣν ποιοῦσιν διὰ ἡλῶν παλαιῶν καὶ ὄξους καλοῦ R^{ms}. ἡ ζέα om. P. 10 φλυκτὶς P. ἀπὸ καύσεως] ἀπὸ ἐκκαύσεως R ἀπόκαυσις P. ἐγειρομένη] ἐγγινομένη P.

Add. R^{ms} : φύκος βρύνον ἐρυθρὸν θαλάσσιον. 11 ἰδιωτικοῖς P. κουρκόντι B. 12 ζειᾶς R. χελιδόνος P. χαμαίκενδρος R. καί] ἡ R om. P. 13 πατζαρέα B. ἡ χαμαικίσσαρος om. R. χρυσοελαίας B. τζητζιφία P τζητζιφαία B ζινζιφαία Q.

- χρηστέλαιον τὸ τῆς ἡμέρου ἐλαίας ἔλαιον. χείδροπα τὰ ὄσπρια. χαμαίπλιον τὸ ἐρύσιμον. χαμαιάκτη ἡ κοφοξυλαία. χαλκίτις εἶδος μεταλλικοῦ μαυρίῳ ἐοικός. χαρακίας τιθύμαλος ἡ γαλατζίδα.
- 5 Ψίλωθρον ἡ βρυωνία. ψυχότροφον ἡ βετονίκη. Ὡμὶς ἡ σμαρίς. ὠκιμον τὸ βασιλικόν.

1 χριστέλαιον QR. Post ἔλαιον add. τὸ κοινόν R. χείδροπα = χέδροπα. 2 Post ὄσπρια add. [παρὰ τὸ ?] δρέπεσθαι ἤτοι ἀνασπᾶσθαι ὑπὸ χειρῶν R. ἐρήσιων P. χαμεσούκτη P. ἡ] add. μικρά R^{ms}. κοφοξυλαία P. Addit ἡ καὶ ἔλλεβορίς καλεῖται R^{ms}. 3 μεταλλικόν BP. μαυρίῳ] μαυρί PQ μελαντηρία R.

4 χαρακίτις B. Add. χαμαιλεύκη ποιεῖ πρὸς ὀσφύος ἀλγήματα πινομένη ἐν ὕδατι, χρυσάνθεμον τὸ βούφθαλμον, χαμαίκενδρος ἡ κατζαρέα, χαλβάνη [ὀπὸς ?] τῆς ἐν αἰγύπτῳ νάρθηκος R. Add. R^{ms}: χύλισμα τῶν φύλλων καὶ τοῦ καρποῦ (add. s. v. ξηρῶν τούτων τὸ βράσμα) τῆς σουμακίας σὺν ὕδατι ἄχρι μελιτώδους συστάσεως ἐφο[μένων] ἀρμόζει πρὸς ἃ καὶ τὸ λύκιον τὸ ἰνδικόν.

5 ψυχροτρόφων R. 6 ὠκὶς ἡ μαινὶς R ὠκὺς ὁ ἄμαρίς P. Add. ὠχρος τὸ αὖχος, ἔστι δὲ εἶδος σπέρματος, ὠχρα εἶδος [γῆς] κίας ἣ οἱ ζωγράφοι χρῶνται καὶ οἱ ξενῶνες εἰς τὰς ἰσχυρὰς ἐμπλάστρους R. ὠκίμου B. ὠκιμον τὸ βασιλικόν om. PQR.

II

Nicomède

Le lexique de Nicomède, médecin d'époque inconnue, est conservé dans deux manuscrits. L'un appartient à la Bibliothèque Nationale de Paris, n° 2224, du XVe siècle, ff. 71-73^v, = P. Le lexique a été transcrit par deux mains (la deuxième commence au f. 73). Le scribe n'a pas achevé sa tâche : il s'est arrêté au milieu de la lettre I. Cette copie est très mauvaise. Le second est un manuscrit du Mont Athos, n° 4271 (= Ivion 151) du XVe siècle, ff. 11-16^v = I, écrit sur deux colonnes. Cette copie est à peine meilleure que P et elle lui est fort apparentée.

Λεξικὸν Νικομήδους ἱατροῦ σοφιστοῦ.

Ἀκτῇ ἢ κουφοξυλαία ἢ δενδρίτης· ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα
 ἢ λεγομένη χαμαιακτέα ἥγουν τὸ ἐλλεβόριον. ἀλισάχνη
 ὁ ἀφρὸς τοῦ ἄλατος. αἰείθαλον αἰείζων· εἰσὶ δὲ δύο,
 μικρὸν καὶ μέγα. ἄκυλος πρινοβάλανος. ἀκόνιτον ἴρις 5
 ἀγρία· ἐν ἄλλοις ἄκοντον τὸ ἀκόνιτον. ἄλιμον ἢ ἀλμυρὶς
 ἦτοι τὸ κρίταμον. ἀλκυόνιον κόπρος φώκης. αἰθάλῃ ἢ
 τέφρα. ἀφθορον ὕδωρ τὸ λεπτὸν τοῦ ὕου. ἀδάρκη
 σινάπι. ἄδιψον γλυκύριζον. ἀργεμωνία ῥόδον ἀληθινόν.
 ἄγγελοι κήρυκες τέττιγες. ἀκριδόσκελον αἶρα. ἀθά- 10
 νατον θεῖον ἄπυρον. ἀμίαντον ἀσφαλτον ἢ μαυρόπισσα.
 ἀρσένικον ἄγνος. ἄπλαστον ἀνδράχνη. ἀλθαία δεν-
 δρομολόχη. αἱμάτινος ἢ μίλτος. ἀλδάνδεμον ὁπὸς μή-
 κωνος. ἀνάρρινον σίνηπι. ἀνάφλητος ἐλλέβορος πᾶς.
 ἀνώδυνον κώδιον παπαρινόν· ἐν ἄλλοις ἀνώδυνον κώνειον, 15
 καὶ πάλιν ἐν ἄλλοις ἀνώδυνον κάλαμος ἀρωματικός.
 ἀράδιον μάλαθρον· ἐν ἄλλῳ ἀνδριον μάλαθρον. ἀρσένι-
 κον καστόριον. ἀφρὸς ἀκάνθης κόμμι αἰγύπτιον. ἄγο-

I P

2 ἀκτίς I P. κοφοξυλέα I. 3 χαμαιακτέα I P. ἀλυσάχνη
 I P: est ἀλοσάχνη. 4 αἰείζων P. εἰσὶ] ἦνε P. 6 ἐν ἄλλοις]
 ἀνάλος P. ἐν ἄλλοις — ἀκόνιτον om. I. 8 λεπτὸν τοῦ ὕου]
 ἐλαττον τοῦ ὕου λεπτοαἰδιων P. ἀρδάκη P. 12 ἀνδαράχνη P.
 δεδρομολόχη cod. 13 αἱμάτι I P. ἀλδάνδευμον I.
 14 ἀνάφλητος: cf. Ps.-Diosc., IV, 148: ἀνάφυστος et Par.
 2419, p. 10, 12. 15 κώδιον om. I. ἐν ἄλλοις om. I.
 16 καὶ πάλιν om. P. 17 ἄλλοις I. 18 ἀφρακάνθης I P.
 κόνῃ IP. αἰγύπτιος I P.

- νον πήγανον. ἀριστεῖον ἔλαιον. αἰγόκερως ἢ τήλη.
 ἀκακία ἄκανθα αἰγυπτία. ἀκριβῆς μήκωνος ὁπός. ἀργυ-
 ρίτις λιθάργυρος. ἀρπάγιον ῥήτινη. αἰγυπτόσπερμα
 κριθαί. ἀμμωνιακὸν θυμίαμα ὁ γομφίτης ἦτοι τὸ πατήτιν.
 5 ἄμεως σπέρμα καρυγγύονος ῥάδινος. αἰδιδιον ἀεῖζων
 ἀμάραντον. αἰθίοπος ἀστήρ αἰμορόων χυλός. αἰσχυν-
 τέλις ἴρις. ἀναγκαῖον μαντικόν. ἀντίχρυσος ὑοσκυάμου
 σπέρμα. ἀστράγαλος ἴρις. ἀφροδισιαστικὸν κοπτέλαιον
 καὶ κόμμι βύρσινον μέλανι κεκομμένον. αἷγειρος τε-
 10 τραμιθέα κοκοροφιθαία. ἀπλάθιον ἀναγαλλίς. ἄπτε-
 ρον νυκτερίς. ἄλοστρίβανον τὸ φύκιον. ἄλιξ τὸ σεμι-
 δάλι. ἀπόχυμα ἢ ἀπὸ τῶν πλοίων ἀποξεομένη παλαιὰ
 πίσσα. ἀμβροσία, οἱ δὲ ἀρτεμισία. αἰευθαλὲς δάφνη.
 ἀγαθὸν νίτρον ἢ νίτρον ἀφρός. ἀχάριστος νίκι καδ-
 15 μία. ἀρνόγλωσσον κυνόγλωσσον, οἱ δὲ πεντάνευρον.
 ἄγνοιον ὀρέγανον. ἀσθενιακὸν τραγορίγανον. ἀδωνία
 θρίδαξ, οἶον μαρούλιον. ἀδάμας λίθος πυροβόλον· ἐν ἄλ-
 λοις ἀδάμας σφάγνος. αἰμόστασις σχοίνου καρπός.
 ἀνίκητον ἄνισον ἦτοι τὸ γλυκάνισον ἢ γλυκοκύμινον.
 20 ἀγάλλοχον ἢ ξυλαλόη. ἀνθηρὸν καλακάνθη. ἀνσήβαλος
 κηκίδια. ἀριανὰ κάρδαμον. ἀγριοσίικυν ἀγριαγκουρέα.
 ἀναγαλλίς ἄκορον. ἀνεμώνη· ἀνεμῶναι δύο, λευκὸν
 καὶ κυάνεον ἄνθος ἔχουσαι. ἀλικάκαβος ὁ στρύχνος.

 I P

- 1 ἀριστεόν P. 2 ἀργυρίτης I P. 3 ῥήτινην P. Post hunc
 versum addit ἄμεως λ(α)τ (ι)ν(ικῶς) σίλεριν μουντ(α)(νον) et ἄν-
 θεμις τὸ χαμαίμηλον I¹. 4 πατήτιν : cf. Du Cange, s. v. πατίκιν.
 6 αἰμόροον P αἰμόρρων I. malim αἰσχυντηλὺς. 8 ἀστρά-
 γαλοι I P. 8/9 textus vix sanus. 8 ἀφρονιδικόν P. κοπτέλεον
 P. 9 κόμμαι I κόμαι P. βυρσίνο P. μέλεν I P : num
 μὲ λάδι ? cf. κοπτέλαιον. κεκομμένη I κεκομμένη P. 10 κοκο-
 ροφιθαία om. P. 11 ἄλοστρίβανον I : num ἄλοτρίβανον leg. ?
 φήκιον I φώκιον P. συμιδάλη P συμυδάλη I. 13 οἱ δέ] ἦδεον
 P. 14 ἀχάριστος : cf. εὐχάριστος pp. 312,7 et 333,13. νίκι :
 cf. p. 336,10. 17 πυρόβολος I. 18 φάγνος I. αἰμοστάς I P.
 20 ἀγάλλοχον ἢ ξυλαλόη om. P. 21 ἀριανὰ I. ἀγριογκου-
 ρέα P ἢ ἀγραγκουρέα I. 22 δύο om. I. 23 ἀλυκάκαβον P.

ἀκαλήφη ἡ κνίδα. ἄφρενον ἄμωμον. ἀβρόκαρπον ἀβρό-
τονον ἦτοι μελιτινῇ. ἀγνόκαρπος ἄλας. ἀκακία ὁ λωτὸς
κεραός. ἄμον κισσός. ἀντίγονον ἀκακία. ἄπληστον
ἄκορον. αἰγυπτιακὸν κύαμον Αἰγύπτου τραχὺς κόκκος.

ἄμυλον ὁ καταστατὸς ὁ ἐκ σίτου. ἀσμουδικὸν ἀν- 5
δράχνη ἦτοι τὸ χοιροβότανον. ἄκανθα μενδησία τραγά-
κανθα. ἀττικὸν κηρόν. ἀττικὸν σέσελι. ἀφροδιακὸν
χρῶμα, μυρσίνη. ἀρεντικὸν κάρδαμον. ἀνεμώνιον πρέμ-
νιον. ἀχρὰς ἀγραπιδέα. ἄγαλμα ἐλλέβορος ἄγριος.

ἄνδριον νᾶπυ. ἀφρὸς ἀκάνθης κόμμι αἰγύπτιον. ἀν- 10
δράφαξ χρυσολάχανον. ἀτράφαξ δὲ τοῦ χρυσολαχάνου ὁ
καρπός. ἀνθήρικον ἄνθος ἀσφοδέλου. ἀδιάντον καλλι-
τριχον. ἀμόργη τρυγαία ἐλαίου. ἄμπελος λευκὴ ἡ βρυω-
νία. ἀνθεμὶς χαμαίμηλα. ἄρκευθος κέδρος μικρὰ ἀκαν-
θώδης. ἄρκευθίδες δὲ τοῦ αὐτοῦ φυτοῦ ὁ καρπός. 15
ἄρκευθος μέγας κυπάρισσος. ἀετώνυχον λιθόσπερμα.

ἀνδράχνη τὸ χοιροβότανον. ἄγνος ἡ λυγαία. ἀγνόκοκκα
τὰ λυγαιόκουκκα. ἄλφита πίτυρα. ἀγάλλοχον ξυλαλόη.

ἀρτεμισία ἡ (vacat). αἰθάλη λιγνύς. ἀτρακτυλὶς
κνήκος ἄγριος. ἀνάγυρον ἄκοπον. ἀλσίνη ὠτὸς μύδος · 20
ἐν ἄλλοις ἀλσίνη μύδος ὦτα, εἶδος σιδερίτιδος. ἀμ-
βροσία αἰίζων. ἀμάρακον ὀζολάλουδον. ἀωνις ἀωνί-
δας. ἀγριοκανάβιν σησαμοειδές · ἐν ἄλλοις ἀγρία κανάβη
ἀγριοκάλαμον. ἄγρωστις ἡ ἀγρία. ἀβρότονον ἀψίνθιον

I P

1 ἀκνίδα P. ἄφραινον P ἄφρεον I. 2 ὁ] ἡ I P. λότου
I P. 3 καίρας I P. ἄπληστον: ἀσπλήτιον Paῖ. 2419, p. 6, 28.

4 κύαμον I κυνάμου P. αἰγυπτίου I P. 5 ἀκαταστὸς P.

ὁ²] τοῦ P. 7 ἀφροδιακὸν I P: cf. p. 306, 21. 8 γρήμα P.

μερσίνης P. 9 ἀγρὰς I P. ἀγραπιδείας P. ἐλέβος P.

10 αἰγύπτιος IP. ἀνδ.: de planta ἀτράφαξ agitur.

12 ἀσφένδηλος P. ἀνδιάντον P. 13 βρυωνία] ἐβρονία P.

14 ἀκανθόδη P. 16 μέγας P. 17 ἀρδάχνη P. ἀγνόκουκα P.

18 λυγαιόκουκκα] ταυτῆς σπέρμα I. 19 ἀρτεμισία ἡ om. I.

αἰθέλῃ P. 20 ὀτοσμήος I ὀτοσμόνιος P. 22 ὀζολάλουδον I.

ἀωνις ἀωνίδας om. I. 23 ἀγριοκανάβη P. 24 ἄβροτον P.

- μικρόν. ἀγριομελιτινὴ ἀγλαόφυτον. ἀγαρικὸν ἀγήρατος
ἢ ἀγήρυσον. ἄγχουσα κυνὸς γλῶσσα. ἀραγάντης ἀδιαν-
τον. ἀδάρκη λυσσομάμουδον. ἄδουμον ἀετίτης. ἀηδὸν
τριγλῖς. ἄθυτον ἄθικτον ἢ ἀκανθώδης ῥάμνος. ἀκρο-
5 πιστιάδα ἀκακία. ἄπος ἢ ἄκις ἄκοπον. ἀλθαία δενδρομο-
λόχα. ἄμμος ἀλόη χλωρὰ ἢ λεγομένη ἀλυπία. ἀλκυονία
ὄρνειον. ἄλας νιτροπηγικὸν τὸ νίτρον. ἄλας ὄρυκτον τὸ
γάγγρινον. ἄλας ἀμμωνιακὸν τὸ τζαπάρικον. ἄλας καπ-
παδοκικὸν τὸ ἀρμένιον. ἄλας ταριχευτὸν τὸ θαλάσσιον.
10 ἄλας αὐτόρυντον ἢ ἀλισάχνη. ἀλξίνη περδικιάς.
ἄμβαρ ἀμῖαντον. ἄμυρον ἢ ἄμβρον τὸ ἄμεως. ἄμωμον τοῦ
ξύλοκιναμώμου τὰ κλάδια. ἀμμωνιακὸν λεοντόγαλα.
ἄμι ἄμεως. ἀνώδυνον ἀκόνιον ἤτοι κώνειον. ἀφράξ τρυξ
ἐλαίου. ἀραβικὸν λίβανον ὃ ὀποπάνας. ἀραβικὸς ὃ λί-
15 βανος. ἀργεμώνη βόσταξ τὸ σαρκόκολλον. ἀρκοστά-
φυλον βρυονία. ἀρκολάχανον δρακοντέα. ἄσαρ νάσαρ
βοτάνη. ἀττικὸν βότανον σέσελις. ἀφροσέληνον σαρκο-
κόλλιον. αἰρώδιος πελαργός. ἄμαρας κόπρος. ἄδου-
μον ἀνθρωπίνη κόπρος. ἀρκοσφόνδυλον κυκλάμινον.
20 ἄρμα ζύμη. ἀμία ἰχθύς. ἀφρώδης κωδύα. αὐτόλυμα
ἀπόχυμα. ἀπόχυμα ῥητινόκερον. ἀφροδισία μυρσίνη.
ἀνακάρδιον ὀγή. ἀντιπαθὲς κοράλιον. αἰθάλιον ἐπί-
θυμον. ἀρνίον ἀρνόγλωσσον. ἀλεξάνδρειον οἰνόμελι·
ἐν ἄλλοις ἀλεξανδρεῖα σμύρνα. ἄρρης λούπης. ἄχουσα

I P

I αγλαφύτ I ἀγλαφύτου P. 4 τρίγλης IP. Post ἄθικτον
comma habent IP. ἢ om. I. ἀκανθλιδόα IP. 6 Rectius
ἀλκυονίς vel ἀλκυών. 7 νιτροποιηκόν I νιτρονιπικόν P. 10 ἀφ-
θόριτον P. ἀλισάχνη est ἀλοσάχνη. ἀλξίνη : de planta ἐλξίνη
agitur. 11 ἄμυρον ἢ om. I. 12 ξυλοκινάμου I. 13 ἀφράξ] num
ὄμφαξ ? 13/14 τρυξαλαίου P. 14 ἀπάνας P. ἀραβικός]
ἀριβικός P. 16 βρυονίας IP. 17 Num ἀφροσέλινον ?
18 Rectius ἀρωδιός vel ἐρωδιός. 20 ἀφρόδια I P. αὐτόλυμα]
leg. ἀπόλυμα ? 21 ἀφροσιδία P. 22 αἰθάδειον I ἀθάδιον P :
cf. Par. 2419, p. 11, 1 : αυθημόν. 23 ἀλεξάνδριον P — δρινον I.
24 ἐν ἄλλοις] ἀνάλους I. ἀλεξανδρυνά P. ἄρρης λούπης om. I.

ἀριστολογία. ἄφθορον ἄμωμον εἰργασμένον. ἀρβουκάς
βήσασα ἥτοι πήγανον ἄγριον. αἰβίσκος ἀλθαία. ἄκανθα
λευκή ἢ ἀγριοκινάρα. ἀκατίδες κουβαρίδες. ἄθητος κό-
ρυδα. ἄσφαλον ὑγροπίσσα. ἄσφαλον ἰουδαϊκόν γῆ βρύ-
τια. ἀείζων ἀμάραντον. ἀγαθὸν ἀφόνιτρον. ἀνά- 5
παυστος ἐλλέβορος λευκός. ἀπόβρεγμα καρυόφυλλον.
αἰγόκερως ἰσχάδες. αὔγειρος τὸ ἀγριοκάρυδον. ἀρνό-
γλωσσον πεντάνευρον μικρόν. ἀλήαρτον ἢ ἀνδράχνη.
ἄμπαρ μυρεψικὸν κόπρος ἰχθύος. ἀνηθοειδὲς σισύμβριον.
ἀντιβάλανον κρῖφος. ἀμβρῶδες τυρός. ἀνάγυρος 10
ὀξόγυρος. ἄσταχυς δορκάς. ἄλυσσον ἥρακλεία ἥτοι
σιδερίτις. ἀπαρίνη φιλάνθρωπος. ἀσφάλτιον τρίφυλλον.
ἄμοργιν πηλὸς ἀρμένιος. ἄνθος ἄλὸς ἄλὸς λευκοῦ.
ἀντιληπτικὸν σπόγγος. ἄκορον ἀγριοσπαθάλη ἢ εἰς τὰ
βάλτα· εἰσὶν δὲ δύο λευκὸν καὶ μέλαν. αἰγώνυχον λινό- 15
σπερμον. ἀλθαία μολόχη. ἀνδρόσαιμον ὑπερικόν.
αἶλιον σύμφυτον. ἄσπληνος σκολοπένδριον. ἀστράγα-
λος χαμαισύκη. ἄπια ἀπίδια. ἀχρὰς εἶδος ἀπιδίων.
ἄβρότονον μελιτινή. αἶρα ζιζάνιον. ἄρκιον κενταύ-
ριον μέγα. ἄραξ αἰγύπτιον ὄσπριον. ἄλφита τὰ πί- 20
τυρα. ἄκρον τὸ ἀρκολάπαθον. ἄνθος κιναμώμου τὸ
λεπτὸν κιναμώμου. ἄλικι σεμίδαλις. ἀμινάις σταφυλῆς
γλεῦκος οἶον στυφούσης λευκῆς. ἀμινάιον οἶνον ὃ ὕστε-
ρος οἶνος καὶ στυφός· σκυβελίτης δὲ οἶνος ὃ αὐτόματος
ἀποστάζων τὸ πρῶτον. 25

I P

2 βιώσασα P. αἰβίσκος est ἐβίσκος. 3 ἄθητος: cf. p. 320,
15. 4 γρύτια I. 5 ἀείζων ἀμάραντον om. I. ἀφόνιτρον vel
ἀφρόνιτρον. ἀνάπαυστον P. 7 αἰγόκυρος I P. αἰγύρου I P.
8 ἀρδάχνη P. 9 ἀνηθοειδὲς P ἀρνηθοειδὲς I. 10 ἀνάγυρος :
cf. p. 320, 15. 11 ἄσταχυς δορκάς : cf. p. 333, 1 (στάχος).
ἥτοι] ἥτις P. 12 ἀπερένη P ἀπερνία I. 13 ἀμοργήν I P.
14 ἀγριοσπαθάλης P. ἢ om. P. 15 αἰγόνιγον P. λυνόσπερμα
I. 19 ἀμβρότονον P. ἀβρότονον μελιτινή om. I. 20 αἰγύπτου
P. ἄλφита τὰ πίτυρα om. I. 21 ἄκρον videtur ἄρκιον vel
ἄρκτιον legendum. 23 γλεῦκα I P. 24 ακυβελίτης P.

- Βήσασα ἀγριοπήγανον. βακίθριον θάμνη. βούκερως
 καὶ αἰγόκερως ἢ τήλη. βούκερον τὸ τήλινον ἄλευρον.
 βαλαύστια ροῦδίων ἄνθος. βαλαύστιον ῥόδον αἰγύν-
 τιον. βράθν κυπάρισσος κρητικός. βήχιον χαμολεύκη.
 5 οἱ δὲ ποταμογείτονα· οἱ δὲ λεύκιον. βάργαθα κυκλά-
 μινος. βαρύσταθμον μόλυβδος. βορβόριος τρυξ
 ἐλαίου. βρυχαλίδες θέρμια. βεδίδειον ἀψίνθιον. βού-
 τρουγον ὄροβος. βερονίκιον κινάμωμον ἢ σίκυον.
 βοτρυχῶδες νάρθηξ. βυρσίνη ροῦς βυρσοδεψικός.
 10 βάκχειον ὀμφάκιον. βουνιάδος· πράσιον μέλαν· οἱ δὲ
 ἄρκτιον. βατράχιον σέλινον ἄγριον. βούφθαλμον μανδι-
 λίδα. βλάχον πτέρις. βερνικάριον νίτρον ἐρυθρόν· οἱ δὲ
 ἤλεκτρον· οἱ δὲ βερονίκιν. βερονίκι ρίνισμα ἤλεκτρον.
 βότρυς ἀμβροσία· οἱ δὲ ἀρτεμισία. βάλαμον ὁπὸς σμύρ-
 15 νης. βερονίκιον κινάμωμον. βοάνθημον βούφθαλμον.
 βολοχρύσανθον σαγαπηρόν. βόωπες ἰχθύες. βουβάλιον
 σίκυος ἄγριος ἢ ἐλατήριον. βρυωνία ἀγριάμπελος· ἐν ἄλ-
 λοις βρυωνία ἄμπελος λευκή. βρυτία πίσσα. βρυτία
 πίσσα ἄσφαλτος. βουνιάς γογγύλιν. βύσασαν· πάγουρος
 20 ποτάμιος. βήσης περσαίας βοτάνη. βαρύοσμον χαλβά-
 νη. βύνη κριθῆς ἄλευρον. βάλανον βασιλικόν· τὸ κάσ-
 τανον. βρύογμον κόμι. βούβλη βοτάνη πᾶσα. βύρση
 μυρική. βλύχημα ἄβατον. βουῶδες ἡδύοσμον. βλίτη
 δρόσος. βρομόκολλα ἰχθυόκολλα. βουβλήνη ὥχρα.

I P

- 2 Rectius αἰγόκερας. Post βούκερον add. καὶ I. 4 χαμο-
 λεύκην I. 5 βάργαθα I. κυκλάμινον I. 6 τρυξ] τρίς I.
 7 Post ἐλαίου add. βενίθιος ἀψίνθιον P. βρυχαλίδες: cf. βροῦχαλ
 Hesychius. βεδίδειον: cf. p. 309, 7. βούτρουγον I: cf. βούτρωκτον
 Hesychius. 8 βερονίκιον P βορομίκιον I: cf. v. 13 et 15 et
 βερνίκιον Hesychius. 9 νόρθηξ P. 10 βονιάδος I P.
 12 πτέρι I P. 14 βοτρύσι I P. ἀβροσία P. 16 βουλο-
 χρύσανθον P. βόπες P. βόωπες ἰχθύες om. I. βουβάλι I.
 18 Post βρυωνία add. λευκή P. ἄμπελος βρυωνία transp. I.
 19 Post γογγύλιν add. ἢ ἄγριον γογγίλιν I. βύσασαν: cf.
 p. 321, 15 et Du Cange, s.v. βησαπάγουρος. 20 βήσις I:
 cf. p. 321, 16. 21 ἀλεύρου I P. 22 βρύοσμον I. πᾶσα:
 πικρά p. 321, 28. 23 Alibi βονῶδες i. e. εὐῶδες. βλίτη: cf.
 p. 322, 1. 24 βουβλήνη: cf. p. 322, 2.

βάλανος μυρεψικός τὸ μυροβάλανον. βόρατος κέδρος
μεγάλη ἢ ἀγριοκυπάρισσος. βρύον ἀνδράχνη ἢ ἀγρία·
ἄλλον βρύον τῶν κεδρίνων. βολβὸς ἐδώδιμος τὸ κρόμ-
μυον. βαλάντιον ἄνθος ροιᾶς. βατράχιον ὑδροσέλιον.

βάλανος λιβάνου σπέρμα. βάκανον ρεπάνιον ἔλαιον. 5
βράσικος ἀγρίας αἰγὸς κέρας. βοάδος ἐδώδιμος
ρεπάνιον γάλα. βήχιον συκέα ἀγρία. βενδίδιον μελάν-
θιν. βεριάδα ἄγριον κάρδαμον.

Γιγγίδιον ἀγριοκάρδαμον τὸ καὶ λεπίδιον. γαλίσιον
λεπὶς σιδήρου· ἐν ἄλλοις γήριον ἴδεον λεπὶς σιδήρου ἢ 10
ἰὸς σιδήρου. γήριον λεπὶς χαλκοῦ. γῆ χαλκεία ἀμπέ-
λου τρυγία. γλυκεία χολή. γαλειστήνη κύπρος. γαντο-
πινεία ἄλευρον. γύρεως ἀλεύρου κονιορτός. γλισχρο-
φυλλον μαλάχη. γλήκιον χάλκανθος. γλαύκιον ἥτοι καλα-
κάνθη. γλυνίτης ἐλατήριον. γῆ κρητικὴ ὁ γύψος. 15
γλέα ἔρημος ῥήτίνη πιτυῆν, γῆς ἔντερα λούμπρικοι ἥτοι
σκώληκες. γλύπιον λουπινάρια ἥτοι θέρμια. γῆς σαμί-
ας· κιμωλίας ἀπὸ Σάμου τῆς νήσου. γίγαρτα σταφυλῆς
κόκκοι. γιγαρτὶς σταφίς. γηρεμνίτης λεπὶς σιδήρου.
γλυκυσίδιν πεντάροβον· οἱ δὲ παιωνία. γλεῦκος ἔψημα. 20

γλεῦκος οἶνος ἀπάτητος. γεντιανή **. γλαύκιον
τριπόδιον. γάλα Δήμητρος τὸ ἄμυλον. γῆς κεραμίτιδος·
πλυντρίδος· ἐν ἄλλοις γῆς κεραμίτιδος· ἄργεος, γῆς
σμηκτρίδος πλυντρίδος. γῆς λιμνήτιδος· ἄσφαλτος.
γῆς βρυτίας· ἄσφαλτος ἰουδαϊκή. γαλία ὑποδρόμιον. 25

I P

2 ἀδράχνη P. ἢ om. P. 3 ὀδώδιμος P. 4 Nonne βα-
λαύστιον? 6 ἀγρίου I P. βοάδος : βονιάς vel βουνιάς ?
7 βενδίδιον : cf. p. 308,7. 8 βεριάδα est ἰβηρίς : cf. p. 315,19.
9 καὶ λεπίδιον] κελεπίδιον I P. γαγγίσιον P. 10 γήριον :
cf. Du Cange, s. v. γύριον. 12 τρύγη I P. γαντοπινεία : cf.
p. 322,15. 13 γλυσχοφύλον P. 14 γλήνκιον I. 15 Num
γλυνίτης? 16 ῥήτίνη] γριτ ν I. 17 γῆ ἢ σαμία I γῆς
ἀμαίας P (σαμαίας P²). 20 γλυσίδ I. Alias πεντόροβον.
21 ἀπάτ P om. I. γεντιανή om. I. ** deest aliquid.
22 τρίποδον P : num τριπόλιον leg.? γῆς] γῆ I. 23 πλύ-
τριος I P. 24 μικτήτιδος P μικτίτιδος I. πλύτριος I P.
λυμενίτιδος P. 25 βρυτία I P.

γῆρας ὄψεως ἔνδυμα ὄψεως. γληχωνοειδὲς δίκταμνον ἦτοι
βλήχων ἄγριος. γάλα σέλινον. γηρίτης ῥάφανον. γαυ-
κος λάρος. γναφάλιον σινάπιν. γιγγίδιον λιβανωτὶς.

- γάλιξ γαλέα. γῆ τροφίμη ἀστήρ. γλυκάδιw ὄξος.
5 γλήχων βλισκούνι. γλεῦκος τὸ ἀπόσταμα τῶν σταφυλῶν.
γλοιὸς βαλανείου ὁ καπνὸς τοῦ λουτροῦ ἢ ὁ ἀφρὸς τοῦ
λουτροῦ. γλαύκιον τριπόδιw. γεντιανή **. γλεῦκος
ἀμυναίας σταφυλῆς τοῦτ' ἔστι στυφούσης λευκῆς. βαλαύστιον
δέ ἐστὶν ἄνθος ἀγρίας τινὸς ροιᾶς οἶον τῶν ἡμέρων
10 ὁ κύτρινος. γομφύτον **.

- Διαφανὲς γύψω ὅμοιον ὃ καλεῖται σφλεκάριον.
δόνακες κάλαμοι. δασύπους λαγῶς. δρακόντιον ἢ
δρακοντέα. δεινδρίτης λίθος κοράλιον. δίσκου ἐνικοῦ
ἄγρια θέρμια. δαμασώνιον οἱ λοβοί. δόξον σμῖλαξ.
15 δορύκνιον ἀλυπία. δορύκνιον στρύχνος μανικός.
δακρύδιw σκαμωνία. δραμίνη μαλάχη. δασύφυλλος φα-
κός. δίψας ἢ δίψα ἄσβεστος κώνειον. διάτυρον στύρας
ἦτοι κουτζουβάν. δράπον πέρδιξ. δίκταμνον τὸ φλισ-
κούνιν ἀγριογλήχων. διαιμάχιον ὁπὸς κυρηναϊκός.
20 δρυμμόκη κρόμμυον. δυτικὸς θλιστερὰ. δρίμιον ὁπὸς
σιλφίου. δύσοσμον καστόριον. δακνόριζον ἄωρον ἦτοι
τὸ ἀρκολάπαθον. δέρβας σαμέλιν. δόλιχοι φασιούλοι
λοβοί. δίψακος ἀκανθόκτενος ὧπερ ξένουν τὰ καμαλαύ-

I P

- 2 ἄγριον P. Num γλαυκός (γλαύξ) ? 3 γλᾶρος P. ναφάλ-
λιον I. 4 γάλιξ : num γαλή ? γῆ τροφίμη] ντροφίμη P.
5 γλήχω P. ἀπόστα I. φυλῶν I. 6 βαλανιέων P. 7 γαύκιον
P. γλαύκιον τριπόδιw om. I : cf. supra, p. 309, 21. ** verbum
deest. 8 βαλαύστιος P. 9 δέ ἐστιw] ἐστὶ μὲν I. 10 κύτρινος
IP. ** deest aliquid. 11 γύψον IP. 13 δίσκου ἐνικοῦ : cf.
p. 332, 15. 14 δόξον] num τάξον ? 15 δορύκνιον^{2]} δούσκνιον IP.
16 δραμίνη : cf. p. 332, 22. 17 δίψας ἄσβεστος P διψάσβεστος I.
κώνειον] κονία IP. στύρας I. 18 δράπον : cf. p. 323, 4
(δράπων) 9 (δράτιπον) et p. 332, 23 (δράκον). περίξ P. 19 δι-
εμάχιον p. 332, 24. 20 δρόμμυον I : δρίμνιον p. 332, 24. 21 Post
σιλφίου add. δρακόντον τὸ ἀρκολάχανον I. ἄωρον] δάορον I.
22 δέρβας σαμέλιν om. I. δέρβας : cf. p. 332, 25 (δε-
ρβασά). δόλιχον P. 23 ἀκαθόκτενον P.

κία. δαῦκος κρητικὸς σταφυλῖνος ἄγριος. δαῦκος ἡμε-
 ρος τὸ δαυκίν. ἀκανθόκτενος ἦτοι τὸ γναφικὸν ἀκάνθι.
 δορκὰς ἄσταχυς. διδυμόφυλλον ἢ δυνδυμοφύποα· ἔστι
 πόα πεπλίου ὁμοία ἣτις γίνεται παρὰ τὸν Νεῖλον. δρα-
 κοντέα ἄρσενικὴ κλῆμα ἀμπέλου. δημήτριον σήσαμεν ἢ 5
 σησάμιον. δαῦκος μέλας ἔβενος. δικταμνοειδὲς καὶ δί-
 κταμνον βλήχων. δρομίλη ἢ γαλῆ. διάξυρον σφάγγον.
 διβάσιον μελίκρατον. διέτορ περιστερὰ. διονυσία
 ἄμπελος. δαπάνιον ἔψεμα. δυσύνιον ἄγριον τρυγόνιον.
 διονύσιον αἰείζων. διφρυγὲς συρικόν. δημήτριον 10
 ἄμυλος. δαμασώνιον ἐλλέβορος λευκός· ἐν ἄλλῳ δα-
 μασώνιον μυροβάλανον. δαφνίδες δάφνης καρπός. δά-
 κρυν κομίδιον ἀραβικόν. δρακόντιον αἷμα τῆς χαμοκισσά-
 ρεως ὁ χυλός.

Ἐχῖνος χερσαῖος ὁ ἀκανθόχοιρος. ἐχῖνος θαλάσσιος 15
 ἀκανθοειδὴς ὡς κάστανον. ἐρεγμός ἐρεβίνθιν· ἐν ἄλλῳ
 ἐρεγμός λέκινθος. ἐνέματα τὰ κλυστήρια. ἐριάδες καν-
 θαρίδες. ἐφιάλτιον ἢ ἐπιφάλτιον ἄλῃ. ἐπανθισμός κόκ-
 κος κνίδιος. ἔνυδρος βδέλλα. ἐρυθρὰ ἢ ἐρύθημα ἢ
 ἐπάνθισμα ἢ ἄγχουσα. ἐφήμερον ἴρις ἀγρία· οἱ δὲ κολχι- 20
 κόν, οἱ δὲ βολβὸν ἄγριον. ἐλαφίνης νεβρός. ἐλαιόριζον
 κύπερι. ἐντὸς τροφὴ ψοῦ λέκινθος. ἐξάνθισμα ἰὸς χαλ-
 κοῦ. ἐρύσιμον χαμαίπλιον, ἢ ἐν τοῖς τοίχοις φυομένη
 μικρὰ πόα. ἐμετικὸν ῥέφανος. ἐχινίσκος μίνθα.

I P

1 ἀγρίας P ἀγρία I. 2 ἀκαθόκτενος P ἀκανθοκτένη I. γρα-
 φικόν I P. 3 ἄσταχυς ut p. 307, II : τὸ στάχος p. 333, I. διδυμοφύ-
 ποα I δυνδυμοφύποα P : vide num leg. sit διδυμόποα. 4 ὁμοιον
 I P. γένηται P. τὸν Νεῖλον p. 322, 27 : τῶν ἄλλων I P.
 6 σισάμην P. δακταμνοειδὲς I P. 7 δρομίλη : cf. p. 323, I. ἢ
 γαλῆ om. P. 8 διέτορ I : cf. p. 323, 4 (διέπωρ). 9 δυσύνιον P :
 cf. p. 323, 5. τρυγόν I P. 10 δίμικρον P. 11 ἐλέβος I.
 13 κομίδιν P. 16 ἀκανθοειδὲς I P. ἐρεγμός] ἐρεγγμός P.
 17 λέκινθος i. e. λέκιθος. ἐριάδες : cf. p. 333, 6. 18 ἐλόη I.
 ἐπανθισμός : cf. p. 323, 26. 19 κνίδις I. ἐφήμερος I.
 21 ἐλαφίνη I P. νευρὰς I P. 22 λέκινθος : cf. v. 17.
 23 τῆς τύχης φυομένης P. 24 ῥέφανον I.

- ἔρωμενικὸν ψιμύθιον. ἐνέργειον ἄρσενικόν. ἑτερικὸν
 σκαμώνιον. ἐρυθίνην πατίνην ξηρά. ἐνωτικὸν κόμι· ἐν
 ἄλλοις ἐρωτικὸν πολύγονον. ἔψημα ὁ ὄξος. ἔγχρισμα
 μύρον. ἐπάρτιον μάνθιον. ἐρεγμῖς ῥέφανος. ἐρυθρὸς
 5 μίλτος συναπίδιν. ἔμψυχον ὦν. ἔλκυσμα ἀργυροῦ σκου-
 ρία. ἐλύδριον χελιδονέα. ἐπίκομβρον μέλι. εὐνοϊκὸν
 σμύρνιον. ἐροδίας ἄνθος σχοίνου ἄνθος. εὐχάριστος
 ὁπὸς χαλκοῦ κεκαυμένου. ἐλένιον ῥάσδον. ἐπίθυμον
 ἐλεθύμου τρίχαι. ἐβίσκος ἀλθαία ἢ ἀγρία μαλάχη. ἐλ-
 10 λέβορος μέλας καρπίν. ἐλλέρορος λευκὸς τὸ πύρεθρον.
 ἐλξίνη περδικία· οἱ δὲ παρθένιον, οἱ δὲ σιδερίτων.
 ἐλξίνη κισσάμπελος. ἐλατήριον ἀγριοσικύης ὁ ὁπὸς ἢ τῆς
 ἀγριαγουραίας τοῦ καρποῦ ὁ χυλός. ἔλαιον ὁμφάκινον
 ἄγουρον ἔλαιον. ἐρυθρόδανον λυθρίδιν· οἱ δὲ ρούσια.
 15 εὐστριάδες τὰ κίτρα· ἐν ἄλλῃ περιάδες τὸ κιτράτον.
 ἔβικος ὄρνεον ὁ τζικνεάς. ἐφαιστίτις κεραύνιον. ἐννεά-
 μηλον χαμαίμηλον. ἐρπύλλιον ἡλιοτρόπιον. εὐλῶν σκω-
 λήκων. ἔλυμος κέγχρος μικρός. ἔλυμος καὶ ἡ μελιτινῇ.
 ἐλαία αἰθιοπικῇ ἢ ἀγρία ἐλαία. ἐλένιον νεκτάριον.
 20 ἔρινος ἀγραγκούριον. ἔρπυλλος λεγίθιμον. εὐζῶμον ἀ-
 ροῦκα ἢ ῥόκα. εὐπατόριον ἡπατόριον. εὐφόρβιον φορβι-

 I P

- 1 ἔρωμετιών P. ἐπερικόν p. 333,9. 2 ἐνωτικόν] ἐρωτικόν I.
 3 ἄλη P. ἐρωτιών P: num ἐνωτικόν leg. ? ἔψη I ἔμψη P.
 4 ἐρεγμῆς I P. 5 ἐμίλτος P. ἔλκεσμα P. σκορία I.
 6 ἐπιόμβρον P. 7 σμύρνηνον P. Num ἐρωδίας ? σκύνου P.
 8 ὁπός] ὁ τός P. χαλκῆς κεκαυμένης I P: cf. p. 333,13.
 9 ἐλυθίμου I. 10 πύρευθρον P. 12 κισσάμπελον P κισσαμπέ-
 λου I. ἀγριοσικύης P. ὁ ὁπός] καρπός I. ἢ τῆς] ἦτοι P.
 13 ἀγρίας ἀγκουρέας I. ἐμφάκινον P. 14 ρούκα P.
 15 εὐστριάδες sunt ἐσπεριάδες: cf. p. 333,17. ἄλλοις I. τό
 om. P. 16 ἐβίσκος I P: est ἱβυξ cf. p. 333,18. τζιακνίας P.
 ἐφεσστήτης I ἡφεσστήτης P: est ἡφαιστίτις. ἐννεάμηλον: cf. p. 333,18.
 17 ἐρπύλλιον] κέαλλον P ἐκέαλον I. ἐδλον I P. 18 κέ-
 χρος I. μελιτινῇ i. e. μελίνῃ. 19 ἐλεία P. εὐθιοπικῇ I P.
 ἀγρία] εὐρία P. 20 ἐρινεός est ἀγρία συκῇ, unde ἀγρία σίκυς
 vel ἀγραγκούριον. 21 ἡπατόριον om. P.

οὖν. ἐλξίνη περιπλοκάδες. ἐρίοις οἰσυνηροῖς ἢ ἔρια
 ῥυπαρά, μαλία ἄπλυτα. ἐπίμηλον ἀγριόμηλον. ἐλενίου
 ῥίζα ῥάσδον. εὐκρατον τὸ θερμὸν ὕδωρ. εὐκρατόμελι
 τὸ μετὰ χλιαροῦ ὕδατος.

Ζηλωτὸν ἀλάβαστρον. ζεῦμα πεύκης ὁπὸς πεύκης. 5
 ζώπισσα ῥήτινη πιτυῖνη. ζαδουάρα σμίλαξ, λευκάνθη-
 μον. ζέα σπέλτον. ζμύρνιον ἢ ἵπποσέλιον. ζμίνθη
 ἢ ζμῆνιος πρόπολις. ζηλέα ἀλόη. ζμηκτικὸν σεῦτλον.
 ζμηκτικὸν τῆλις. ζωγόριτος καλακάνθη· ἐν ἄλλῳ
 ζωγόριτος βαλσάμου ὁπός. ζύθος φούκας πινόμενος. 10
 ζήμητα ἄνθη. ζωγραφικὸν διφρυγές. ζηλωτικὸν κνίδα.
 ζήκινον βάλανος. ζωοφθόρος σαλαμάνδρα. ζύθος
 ἡμεροκαλλές. ζωόφθαλμον αἰείζων. ζηγκίβερον ζηγ-
 γίβερ. ζάμβκος καὶ ζαμβακέλαιον.

Ἡμεροκαλλές κρίνω ὅμοιον. ἡμεροκαλλές ψιμύθιον. 15
 ἡλεκτρον περιζόφορον ἢ βερνίκιν. ἡλαφίτονος χαμαί-
 μηλα. ἡδύχροον μάγμα τὸ ἐκ λαζουρίου σπερμάτων.
 ἡρακλεία ὀρίγανον. ἡχεῖον κεκαυμένον χαλκὸς κεκαυ-
 μένος. ἡμερὶς μολύβδαινα. ἡδύοσμον μίνθη. ἡλέκτωρ
 τὸ δάκρυον τῆς αἰγείρου. ἡμιονίτις σπληνόχορτον. ἡρύγ- 20
 γιον πεπερίτης. ἡριγένειον ἢ βούφθαλμον. ἡδύποσις
 καδμία. ἡλινον κάνθαρος. ἡδύσαρον πελεκῖνος ἢ πικρι-

IP

I Ante ἐλξίνη add. ἔρινον ἄλευρον αἶρας ἄλευρον et ἔρεγμα φάκος
 ἀλεστός I¹. εὐσίνη I P. 3 ῥάωδον P. 3/4 εὐκρατόμελι —
 ὕδατος om. P. 7 σμύρνιον P. 8 ζηλέα : cf. p. 286,5 app. cr.

9 ζιγόριτος I : cf. pp. 324,8 et 333,25. 10 πινόμενον I. 11 ζή-
 μμα I : cf. p. 324,8. 12 ζήκινον : ζήκιν p. 333,24. ζωόφθορον I.

ζύθος] ζύπον I : cf. p. 324,9 (ζῆθος). 14 ζάμφκος I. ζαμ-
 φακέλαιον I. 16 περιζόφορον P πυριζόφορον I. βερνίκιν P.
 Post χαμαίμηλα add. ἡμιονίτιδα ἥτοι ἄσπληνον, ἢ δὲ σκολοπέν-
 δριον et ἡράκλειος λίθος ἢ μαγνίτης I¹. 17 ἡδύχροον μάγματος I.

τὸ ἐκ om. I. λαζορίου P. σπέρμα I P. 18 ὀρίγανης P.
 ἡχρον I P. 19 μίδα I. 20 αἰγύρου I P. ἡμιονίτης I P.

σπληνόχορτον] ἐπλήν σχόρτον P ἐπλήν σχόρτον I. 21 ἡρίγε-
 νον I P. ἡ om. I. 22 ἡλιν I : cf. p. 324,13 (ἡλιν). ἡ πικρι-
 δόκοκος om. P.

δόκοκκος. ἡλιωτὸν ὀξύμελι. ἡρύγγιον ἄφθαστον.
ἡράκλειον λιθόσπερμα. ἥλεκτρον ἡσύχιον.

Θυμελαία ἐξ ἧς ὁ κνίδιος κόκκος. θυμελαία χαμελαία.

θύμος θρίμβος. θρίδαξ ἀγρία βούγλωσσον. θρίδαξ
5 ἡμερος μαιοῦλι. θάσια ἀμύγδαλα. θεῖον ἄκαυστον
ἀμίαντον. θρυαλλίς φρύγανον. θύμιλος σμῖλαξ. θύρ-
σος νάρθηξ. θαψία ἀγριονάρθηξ. θρεπτικὸν ἄλευρον.

θηριάγωγον ἐλάφου κέρας. θάμνος βάτος. θεάγ-
γελος ὄβρια ἴρις ἀγρία. θεάγγελος ἡπειρωτικὴ ἴρις
10 ἰλλυρικὴ. θουρήτις κατανάγκη. θυῖα ἰγδίων. θεό-
σπορον ἀρτεμισία. θάμνιον πράσιον. θυμίαμα λιβυστι-
κὸν γομφίτης. θούριτος ἀσφόδελος. θαλάσσιον πολύ-
κεντρον ἐχίνος θαλάσσιος. θέρμια λουπινάρια. θέρμοι
ἄγριοι λουπινάρια ἄγρια. θαλία φύλλα φοινίκων.

15 θύρσος διονυσία ἥτοι ἀείζων.

Ἰλιοτρόπιν τὸ μέγα σκορπίουρον. ἰλιοτρόπιν μικρὸν
κιχόριον. ἰλιοτρόπιν λαψάνη. ἱεράκιον τὸ μέγα μαι-
οῦλιν ἄγριον. ἰὸς σιδήρου σκουρία σιδήρου. ἰὸς ξεστός
διὰ πρασίνου. ἰοῦ χαλκοῦ τὸ ἰάριν. ἰὰ τὰ ἄνθη
20 τῶν ἱων. ἱπατόριον πενταδάκτυλον ἐν ἄλλῳ ἱπατοζέα
πενταδάκτυλος. ἱππομάλαθρον ἄγριον μάραθρον. ἱππολά-
παθον ἄγριον λάπαθον τὸ λιμναῖον. ἰτέα σαλίνην.

ἱπποῦ αἰθάλη καπνὸς φούρνου. ἰξίον χαμαιλέων λευ-
κός. ἱππομάραθρον ἀρτεμισία μονόκλωνος. ἴρις ἰλλυ-
25 ρικὴ τὸ καλαμόκρινον. ἱερά βοτάνη τὸ ἀψίνδιον οἱ
δὲ ἐλελίσφακον.

1-22 : I P 23-26 : I

2 ἥλεκτον I ἥλεκτορ P. ἴσχιον P. 3 θυμελαία¹] θυμελεία P.

4 βούγλωσσος I. 6 μίαντον I P. θύμιλος : nonne θύ-
μιον legendum ? 7 ἀγριονάρθηξον I ἀγριον ἄρθηξον P.
θρυπτικόν I P. 8 θάμνον I. 9 ἡπυροτικόν I ἡπυροτιών P.

10 ἡληριτικὴ P. θουρήτις vel θυρσίτις : alias θύρσιον.
θυῖα I P. θεόσπορον P. 11 λιβικόν P. 12 θούριτος] θυρίτοι
p. 334, 10. ἀσφένδελος P. θαλάηον P. 13/14 θέρμος ἄγριος
I P. 15 θύρσιος P. 16 ἰλιοτρόπιν est ἡλιοτρόπιν. 18 σκο-
ρία I. 21 μάλαθρον I. 22 malim σαλίκην vel σαλίκιν.
23 λευκός] λευκοζώμενον I.

Κεντοκούραν τὸ πόλιον. κακουλὰ κάχρυν. κρότων
 τζημούρ, ἔνιοι δὲ ψιμούρ. κισσάνθεμον κυκλάμινον.
 καυκαλὶς δαῦκος ἄγριος. κριοὶ ἐρέβινθοι μέλανες.
 κύμινον ἑλληνικὸν τὸ ψύλλιον. κόριον τὸ κολιάνδρον.
 κενταύριον μέγα ῥέον βαρβαρικόν. κοτυληδῶν κουβα- 5
 ρίδες. κέντρον ἢ κένστρον ἢ βετονίκη. καυσαλίδες
 νάρκισσος. κῶνος στρόβιλος πιτύϊνος. κυτὸν τὸ λαθυ-
 ρίδιν. κίσθαρον ἐξ οὗ γίνεται ὑποκιστὶς καὶ τὸ λά-
 δανον. κηκὶς τὸ κηκίδιον. κύτινοι αἱ προτ[όγονοι] γλυ-
 κε[ῖαι] ῥο[αῖ]. κυνόςβατος κάππαρις. κυνόγλωσσον 10
 σκόλυμος. κολλητικὸν πίσσα. καλλίθαμνος ἀλυπία
 κύπριος. καμνίτης μόλυβδος· <ἐν> ἄλλοις χαλκέως σκου-
 ρία. κρινάνθεμον κρίνον. καμνίτης ἀπὸ χαλκοῦ
 καδμία. καδμία σαγίοκολλον καὶ ῥυπωτικὸν τοῦ [.....].
 λεπτοκάρυον κηθηρίδες. 15

Λειχὴν τὸ ἐπὶ τῶν πετρῶν βρύν. λιθόσπερμα πα-
 λιούρου σπέρμα ἢ χαμαι [.....]. λευκάκανθον ἀκάνθιον.
 λιβανωτὸν λίβανον. λινόζωστις παρθενουδίν. λιμνεία
 σφραγὶς πηλὸς λίμνης. λεπίδιον δὲ καὶ ἰβηρ[ίδα] καλοῦσι
 τὸ κάψικον. λυσιμάχιον λέγεται ἄμωμον. 20.

Μυὸς ὦτα τὸ σάμψυχον. μίνθη ἡδύοσμον. μίσους·
 μέταλλον ὠχρὸν στυφὸν ἢ κηρὸς τυρρηνικός. μυάκαν-
 θον δὲ ἀσπάραγγος. μάννην λιβάνου· τὸ ῥυπῶδες τοῦ
 λιβάνου. μῆλα περσικὰ τὰ ῥοδάκινα. μασουλὰ ἀνα-
 γαλλὶς ἢ κάγχρυν. μῆλα μηδικὰ τὰ κίτρα. μήκων 25
 κωδύα. μίνθη τὸ ἡδύοσμον. μανεῖδες ἀμανῖται.

I

I κεντοκούραν : cf. Par. 2419, p. 19, 9. κρότον ut vid. I.
 2 ἔνιοι δέ] ἐνιηδε I. 5 κουβαρίδες mendosum cancellavit
 I² et substituit ποτήριον. 6 Est κέστρον. ἢ] τό I. 8 κίν-
 σαρον I. 10 κυνοβάτης I. 12 κύπριος incertum. ἐν ἄλλοις]
 ἀλῆς I. 13 κρινάνθεον I. 14 καδμίας I. σαγίοκολον (sic)
 καὶ ῥυπωτικὸν cancellata sunt. Post τοῦ verbum deletum :
 καμνίου ? 16 τό] ἢ I. 17 χαμαι altera pars verbi evanuit :
 χαμαικέδρον ? 18 De terra λημνία γῆ Λήμνου agitur.
 19 σφαγίς I. 20 λυσίμαχον I. 21 μήθη I. 26 μανεῖδες :
 vide num leg. μανιτάρια.

μᾶζα ζύμη. μῶλυ πήγανον ἄγριον. μαλάβαθρον φύλλον
 Ἰνδικόν. μέον ἀθαμαντικόν τὸ πευκέδανον. μολύβδαινα
 μολυβίστακτον. μόρα συκάμινα ἢ βάτου καρπός.
 μυρσινοειδὲς χαμελαία. μέλι ποντικὸν γλυκυρίζης ρίζα.
 5 Ναρδόσταχυς νάρδος κελτική σαγιόκολλον. νυμφικὸν
 χυλὸν ῥοῶν γλυκειῶν χυλόν. νικόλαοι φοίνικες. νάρδον
 Ἰνδικόν μαλάβαθρον. νυμφαία κιβώριον. νῆρις τὸ ἄσαρ
 ἢ νάρδον ἄγριον.

Ξάνθης σπέρμα μόρα· ἐξ οὗ ἡ συκομοραία ξανθὴ καλεῖ-
 10 ται. ξυλοκιννάμωμον κιννάμωμον κοινὸν τριψίδιον.

"Οἶοι <οἱ> ὑπὸ ταῖς ὑδρίαις. ὅπως κυρηναϊκὸς τὸ σκορ-
 δολάζαρον. ὄρμινον εἶδος πρασίου. οἰνάνθη ὁ τῆς ἀγρίας
 ἀμπέλου καρπός. ὄρρος γάλακτος τοῦ τυροῦ τὸ ἀπόγαλα.
 ὄροσταφίς ἀλιοσταφίς τὰ σοῦρβα. ὄρεοσέλιον τὸ πε-
 15 τροσέλιον ἄγχουσα. ὀρόβακχον λεόντιον λευκὸς ὀριγάνις.
 ὀροκλευτική πάνακες ἢ βρυωνία. ὄλυρα ἢ ζειά.
 ὀφιοσταφυλὴ κάππαρις. ὄνουθούρις χαλβάνη.

Ποταμογείτων εἶδος ἡδυόσμου ἐν ὕδατι γινόμενον.
 πυρίναι ἐλαιῶν ὅστιά. πενταδάκτυλον εὐπατόριον. πορ-
 20 φύριον κυκλάμιον ὀρεινόν. πολυγόνατον πολύγονον.
 ποντικὸν μέλι ρίζα γλυκυρίζης. πολύφλοιος σκίλλα.
 πανοίκιος κοχλῖος. πεντάνευρον τὸ ἀρνόγλωσσον. πεν-
 τορόβιον ἢ παιωνία. πολυγόνατον χαμαιδάφνη. πίσσα
 βρυτία ἄσφαλτος. πτέρις πολύπους τόκταπόδιον. πυρὸς
 25 ὁ σίτος. περδίκιον σιδηρῖτις σταυρίδιον ὕσσωπον· ἔνιοι
 δὲ περισσετέρων ὀρθός. πολύχυλος σκαμωνία. πεύκης
 φλοιός **. πυξάκανθον λύκιον. πίεστρον θλάσπιον.
 πόλτος γρούτα μάλιστα μετὰ ζεῆς ἢ σαγαπηνόν. πολεμι-

I

2 ἀνθεμαντικόν I. 3 μόρια I. 6 γλυκαίων I. 7 μελά-
 βαθρον I. νῆρις] λιорίς I. 9 ξάνθ σπέρμα I. ξανθὴ] ξάνθ
 cod.: num ξάνθιον? II οἱ addidi. 13 γάλακτος] γαλικοῦ I.

15 λυκός I. 16 ὀροκλευτική est ἡρακλεωτική. ὄλυσας I.
 17 ὀφουοσταφυλλῆς I. 22 κοχλίου I. πεντάνευρον] τὸ ἄλευρον I.

26 περισσετέρων ὀρθῶς I. σχαμωνία I. 27 ** aliquid
 deest. 28 σαπηνόν I.

κὸν σμύρνιον πολεμώνιον. παγκρατῆς σκίλλα πικρά.
 παρόνες ἀκρίδες. πιτύουσιν καλαμῶδη· ἢ ἄλυπια.
 πόλιον κεντοκούραν. πτερύγιον σκολοπένδριον.
 ῥοῦ μαγειρικοῦ ῥοδίου ἄνθος. ῥοῦ συριακοῦ ῥουδίου
 καρπὸς ἥως κόκκος ὃ ἐστὶ σουμάκι. ῥοῦ βурсοδεφικοῦ 5
 τὰ φύλλα τοῦ σουμακίου. ῥοῶν ῥοιδίων. ῥῶξ εἶδος
 φαλαγγίου ὃ ποιεῖ τὴν ἀράχνην.

Σίκυον σπέρμα κολοκύνθης, πέπονος, ἀγκουρέας σπέρ-
 ματα. σμύρνιον πετροσέλιον. στρατιώτης χερσαῖος
 ἡριγέρων. σχοῖνος ἀρωματικὸς ὀφίοςκορδον. στέαρ 10
 ἀξούγγιον. σέρις πικραλίδες, κιχώριον, τρώξιμον.
 σικύου ἀγρίου ὁπὸς ἐλατήριον. σχῖνος καθαρτικὸς τιθύ-
 μαλος δεινδρίτης. σκόρδιον πρασίῳ ὅμοιον. σκόλυμος
 κυνόγλωσσον ἢ καὶ σκολύμβριον. στακτὴ ζηγαῖα τὸ μασ-
 τίχιν. σκόροδον τὸ σκόρδον. σφάγγον τὸ ἐλελίσφακον. 15

σίον τὸ νεροκάρδαμον. συριακὸς θύμος. σκορδίου
 σπέρμα εὐζώμου σπέρμα. σίκημον τὸ λευκόϊον. σπλάγ-
 χον βατράχιον. σφάγγον ἀσπάλαθος. σέλιον ἀρω-
 ματικὸν τὸ λιβυστικόν. σίραιον τὸ ἔψημα. σκάνδυξ
 ἀγριολάχανον πικρόν· συρικόν. σίδια ῥοῶν ἀποβολαῖ 20
 ἡγουν ἄνθη. στίμμι ὁ κόχλος. σπληνίον σκολοπένδριον.

σχοῖνος δεύτερος ὃ μὲν ἀραβικὸς. σκόλυμον βοτάνη
 ἀκανθώδης. στακτὴ μόλυβδον. σίλφιον ῥίζα λευκοῦ.
 σάψυχον μικρὸν ἀμάρακον. σαβίνα ἢ ἄλυπια.

Τιθυμαλὶς πέπλιον· ἔστι δὲ ὁπὸς τιθυμάλου. ἔστι δὲ 25
 τριχομανὲς πολύτριχον. ταριχευτὸν τὸ πεπαστωμένον.
 τόρδυλος σέσελις μεγάλη.

Ὑπνος βατράχιον ἢ βρύον δένδρου. ὑδροπέπερι πολύ-
 γονον τὸ ἐν ὕδασι. ὑπώπιον ἀβρότονον. ὑκτικὴ βετο-

I

- I πολυμώνιον I ubi refertur ad sequentia. 2 καλαμῶδιν I.
 3 πτερύγιον vel potius πτερίδιον. 7 σφαλαγγίου I.
 8 σικύων I. 12 σκῆνος I. 14 ἐνόγλωσσον I. κολύμβριον I.
 15 σκόροδον] σκόρδον I. 20 συρικόν ad σάνδυξ referendum
 est. 22 σχῖνος I. 24 Rectius σάψυχον. 28 ὕπνος] nonne
 ὕδρον leg. ? ὑδρόπετρος I. Post πολύγονον add. μετὰ I.

- νίκη. ὕσσωπον ἰνδικὸν τὸ σάψυχον. ὑπνίτης ἐρπύλλιον.
 ὑπνικὸν μανδραγόρα. ὑάκινθος ἀνεμώνη κυάνεον ἄν-
 θος ἔχουσα. ὕσσωπον τὸ ἐξ ἐρίου ῥύπου σκευαζόμενον.
 Φασιούλιν φασούλιν. φακὸς ὁ ἐπὶ τοῦ τέλματος, βρύον
 5 γῆς στέρνης ὅμοιον φακῶ. φύκιον βρύον θαλάσσιον.
 φύλλον ἰνδικὸν μαλάβαθρον. φακοῦ ἔρεγμα φάβαν ἀλεσ-
 τόν. φαλάγγια ἀράχνης ὥά. φλομίδιον σύμφυτον.
 φάσανον μαχαίριν ἢ μελανθεῖα. φούδι τὸ ἐρυθρόδανον.
 φυσαλίδες σπέρμα ἢ καρπὸς ὁ μείζων τοῦ στρύχνου.
 10 Χαμαιάκτη καὶ χαμαιακτέα ἔλλαβορίνη. χαλβάνη ὁπὸς
 νάρθηκος. χαμαίκισσος χαμαιλεύκη.
 Ψευδώνυμον βατράχιον τὸ φυτόν. ψυχότροφον βετονίκη.
 Ὠκιμον βασιλικόν. ὠκιμοειδὲς χαμαιλέων μέλας.
 ὦνιοι τὰ ἐν ταῖς δρύαϊς ζῶα. ὑποστάθμη ἐλαίου τρυγαία.

III

Manuscrit de Paris, B. N. Supplément 637, XVe siècle, ff. 55-58. Ce lexique présente beaucoup de concordances avec celui de Nicomède, mais il est encore plus corrompu.

- 15 Λεξικὸν τῶν βοτανῶν κατὰ στοιχεῖον.

Ἄλας ἀμμωνιακὸν τὸ τζαπάρικον. ἄλας νιτροπηγικὸν
 νίτρον. ἄρκευθος ῥάμνος. ἄλας ὀρυκτὸν γάγγρινον.

I

- 1 σάψυχον : cf. p. 317, 24. 3 Hoc ὕσσωπον est οἶσπος. 5 στέρ-
 νης quid sit non video. 6 ἔρμα I. 7 φλομονίδιον I.
 8 φούδι, ut videtur, I : φουβέ nomen est turcicum rubiae.
 8/9 φούδι — στρύχνου cancellata : tres alii versus in qui-
 bus explicatur verbum φυσαλίδες etiam cancellati sunt.
 9 ὁ μείζων (μείζον I) corrupta esse videntur. 10 add. m² in
 mg. : χειροναν πενταδάκτυλος. ἐλιβόριν βι I. 13 μέγας I.
 14 ἐν ταῖς δρύαϊς : cf. p. 316, 11 ὑπὸ ταῖς ὑδρίαις. 16 νιτρο-
 ποιηκόν cod. : cf. p. 306, 7.

ἄλας καππαδοκικὸν τὸ ἁρμένιον. ἀλέξανδρα σμύρνιον.
 ἄλας ταριχευτὸν τὸ θαλάσσιον. ἄλας αὐτόρυτον ἄλισ-
 άχνη. ἀλξίνη ἢ περδικιάς. ἄμπελος λευκή ἢ βρυωνία.
 ἄμπαρ ἁμιάντον. ἄμπαρ μυρεψικὸν κόπρος ἰχθύος.
 ἄμβρον ἄμεως λαγοκύμινον. ἄμωμον τὰ κλάδια τοῦ 5
 κυναμώμου. ἄμμωνιακὸν θυμίαμα. ἀγομφίτης ἄμμω-
 νιακὸν λεοντόγαλα. ἄμυλον ἄλευρον καταστατὸν σίτου ἢ
 πίσου. ἄβρότονον ἀψίνθιον μικρόν. ἄγρωστις **. ἀγνό-
 κοκκον λυγεόκοκκον. ἀγλαόφυτον ἀγαρικόν. ἀγίραχον
 ἄγχουσα. ἀνδράχνη τὸ χοιροβότανον· λέγεται δὲ καὶ 10
 ἀείζωον. ἄδεσμον ἀετίτης. ἀδάμας σφάγνος. ἀδωνίς
 θρίδαξ ἥτοι μαιουλίον. ἄδερμον ἀνθρωπίνῃ κόπρος.
 ἀμόρρη τρυγία ἐλαίου. ἁμία εἶδος ἰχθύος. ἀνθεμὶς
 χαμαίμηλον. ἀναγαλλὶς ἀνεμώνη. ἀνεμώναι δύο λευκά
 καὶ κόκκινα καὶ κυάνεα ἄνθη ἔχουσαι. ἀδιάντον πολύ- 15
 τριχον. ἀλικάκαβον ἡλιοτρόπιον. ἀπόπατος ἀνθρώπου
 κόπρος. ἀπόβρεγμα καρεόφυλλον. ἄβρότονον μελιτίνη.
 ἀδένες τὰ μαστάρια. ἀντίγονον ἀρτεμισία. ἀνώδυνον
 κώνειον. ἄρου ρίζα τὸ μικρὸν δρακόντιον. ἁλὸς ἄχνη
 τὸ ἐκ τοῦ <ἀφροῦ> τῆς θαλάσσης γινόμενον. ἄπακος ἐρέ- 20
 βινθος. ἄσαρ βάκχαρ. ἁλυπία χαμελαία καὶ λιβροπέπερι.
 αἶμα κόρεως τὸ τῆς κόριδος. ἀρίσκευθον σπάρτον.
 ἀπλάθιον ἀναγαλλίς. ἄπτερον ἢ νυκτερίς. ἀραβικὸς λί-
 βανος ὁ ὀποπάναξ. ἄρπης λούπης. ἀργεμώνη σαρκό-
 κολλον. ἄρκευθος κέδρος μικρὸς ἀκανθώδης. ἄρκο- 25
 στάφυλον βρυωνία. ἀρκολάχανον δρακοντέα. ἀρνόγλωσ-
 σον πεντάνευρον μικρόν. ἀνδράφαξ χρυσολάχανον.
 ἀττικὸν σέσελι. ἄσφαλον ὑγρόπισσα. ἄσφαλον ἰου-
 δαϊκὸν γῆ βρυτία. ἀφροσέλιον σαρκοκόλλιον. ἄμα-

I σμύρνον cod. 2 αὐτορικτὸν cod. ἀλίσάχνη = ἀλοσάχνη.
 3 ἀλξίνη est ἐλξίνη. ἄπερδικίας cod. 6 ἀγομφίτης est γομφίτης.
 7 καταστατοῦ cod. 8 πίστου cod. ἄβρωτον cod. ** deest
 verbum. II ἄδεσμον] ἄδουμον p. 306,3. 12 ἄδερμον] ἄδουμον
 p. 306,18. κύπρος cod. 14 λευκή cod. 15 κόκκινος cod.
 18 ἀδέναι cod. 20 ἀφροῦ addidi. τερέβινθος cod.
 21 βατάρα cod. 22 αμαϊκόρεως cod. 23 ἀραβίος cod.
 24 ἄρπης : cf. p. 306,24. 27 ἀνδ. est ἀτράφαξ. 29 γρυτία
 cod. ἄμαρα : cf. p. 306,18 (ἄμαρας).

- ρα ἢ κόπρος. αἰίζων ἀμάραντον· λέγεται δὲ καὶ ἀπίνη.
 ἀκριβὲς μήκωνος ὀπός. ἀγαθὸν ἀφρόνιτρον. καὶ
 ἀνάπανστον ἐλλέβορον λευκόν. αὐχίμηρος σανδαράχην.
 αἰγόκερως τήλη. ἀμφίστομον πελεκῖνος. ἀψευδὲς γλυκύ.
 5 ἀριστικὸν κόμμι. ἀνώδυνον κάλαμος ἀρωματικός.
 ἀρσενικὸν ἄγνος. ἀνάρρινον σίνηπι. ἄνδριον μάραθρον.
 ἀρβουκάς βισασά. αἰβίσκος ἀλθαία ἥτοι ἀγρία μαλάχη.
 ἄφθονον ἄμωμον εἰργασμένον σώχ. αἰίζων μέγα
 ἥως σύμφυτον. ἄρτος σεμιδάλεως σιλιγνίτης ἥτοι κόλ-
 10 λιξ. ἀφροδισιὰς μυρσίνη. ἀρνίον ἀρνόγλωσσον. ἀλεξ-
 ἀνδριον οἰνόμελι. αὐτόλυμα ἀπόχυμα ἥτοι ῥητινόκηρον.
 ἀνηθοειδὲς σισύμβριον. ἀσθενιακὸν τραγορίγανον.
 ἀρτεμισία σαρακηνιστὶ βαββουνίκ. ἄσαρον σαρακη-
 νιστὶ ἀσαροῦν. ἀθάλιον ἐπίθυμον. ἀντιβάλανον κρίφ-
 15 νος. ἀμβρῶδες τυρός. ἄθυτος κόρυδα. ἀνάγυρος ὁ
 ζόγυρος. ἄσταχυς δορκάς. ἀκατίδες κουβαρίδες.
 ἀρκοσφόνδυλον κυκλάμινον. ἄλφιτα πίτυρα. ἄκανθα αἰ-
 γυπτία ἀκακία. ἄλυσσον ἡρακλεία ἥτοι σιδηρίτις.
 ἄμι ἄμεως. ἄρμα τύμη. ἀπαρίνη φιλάνθρωπος. ἀσ-
 20 φάλτιον τρίφυλλον. ἀνθύλλιον πρόστρογον. ἀμάρακον
 τόρδυλον. ἄκορον διττὸν πέπερι· ἔστι δὲ τὸ μὲν πρῶτον
 στρογγύλον, τὸ δὲ ἕτερον ἐπίμηκες. αἰγώνυχον λινόσπερ-
 μον. ἀλθαία μολόχη ἀγρία, τὸ μικρόν. ἀγρία κάνναβις
 ἀγριοκάλαμον. ἀνδρόσαιμον ὑπερικὸν ἀσκυροειδὲς. ἀγριο-
 25 κάρδαμον **. αἴλινον σύμφυτον. ἄπισ ἀπίδιον. ἀχρὰς
 ἀπιδίου εἶδος. ἀλσίνη μυδὸς ὦτα, εἶδος σιδηρίτιδος. ἀμ-
 βροσία αἰίζων. ἀφρὸς φρύγιος φαβάτινον ἄλευρον. ἄριον
 ἄνθιμον. ἀργεμώνη ἀγρία μήκων. ἄδιψον γλυκύριζον.

6 ἄνδριον : cf. p. 303, 17. 7 αἰβίσκος (i. e. ἐβίσκος) ἀβίσκος
 cod. 8 ἄφθονον : cf. p. 307, 1 (ἄφθορον) et 305, 1 (ἄφρενον).

11 αὐτόλυμα cod. : cf. p. 306, 20. 12 ἀρνισοειδὲς cod. τραγοῦρε-
 γανον cod. 14 ἀθάλιον ἀθάδιον cod. : cf. p. 306, 22. ἀντιβά-
 λανον : cf. p. 307, 10. 16 ζόγυρος : cf. p. 323, 22. 20 ἀνθή-
 λιον cod. πρόστρογον] μυότροχον ? cf. Ps. - Dioscor., IV, 86.

23 κανάβη cod. 24 σκυροειδὲς cod. 25 ** deest verbum.
 ἄλινον cod. 28 μήκων] μικραι cod.

ἄρκιον κενταύριον μέγα. ἄλυπιάδος σπέρμα κατὰ Λατί-
νους λαυρέλλα. ἀνδράφαξυς χρυσολαχάνου σπέρμα.

ἀγριόσικυς ἀγριαγκούρια. ἄγειρος πλοῦπος. ἀμύρακον
ἄκανθα λευκή. αἰείθαλον αἰείζωα δύο, μικρὸν καὶ μέγα.

ἄθυτον ἄθικτον. ἀκαλήφη ἡ κνίδα ἦτοι ἄκανθα φραγ- 5
μῖτις. ἀκροπόστης ἡ ἀκακία. ἄκισ ἄκοπον. ἀντι-
γόνιον ἀκτίς. ἀκτῇ ἡ κωφοξυλέα· εἰσὶ δὲ δύο, δεν-
δρίτης καὶ χαμαιακτέα· λέγεται δὲ καὶ σάββουκος. ἀλι-
κάκαβον ἡ ἄλυπια. ἄλιμον ἡ ἄλμυρίς, κρίταμον. ἄλκυό-
νιον φώκιον ἀφόδευμα. ἄλκυὼν ὄρνεον. ἀνθεμῖς χα- 10
μαίμηλον.

Βαλαύστιον ῥόδον αἰγύπτιον ἢ τὸ ἄνθος τοῦ ῥοϊδίου.
βάλσαμον ὁπὸς σμύρνης. βατάνιον πατέλλιον ὀστράκινον.

βερνικάριον νίτρον. βερνίκι ρίνισμα ἡλέκτρον. βερ- 15
νίκιον κινάμωνον. βισώσα στρούθιον. βισάσα πάγου-

ρος ποτάμιος. βήσης περσέας βοτάνη. βήσασα πήγα-
νον ἄγριον. βοάνθεμις βούφθαλμον. βολοχρύσανθον σα-
γαπηνόν. βδέλλιον τὰ τῶν θυλακίων τῆς πτελέας μιγαρό-
δια. βράθυ σαβίνη ἡ φεύγουσα. βότρυς· τινὲς ἄρτε-
μισίαν λέγουσιν· οἱ δὲ ἀμβροσίαν. βατράχιον ψευδοσέλι- 20
νον. βρότερον ὅπερ σαβίνη λέγουσιν· ἔστι δὲ ὁμοιον δεν-
δρολιβάνω. βασκαρούα ὑοσκύαμος. βρόμος ἀγέλωτας.

βοβούνιον ἄγριον γογγυλίδι. βέρβερον μυρτιδανον. βούκε-
ρως τήλη. βῶπες ἰχθύες. βωβάλιον σίκυος ἄγριος.

βρυωνία ἀγρία ἄμπελος. βύνη κριθῆς ἄλευρον. βρυτία 25
πίσσα ἄσφαλτον. βούβιον πόλιον. βαρύοσμον χαλ-
βάνη. βαρύτεον θάμνον. βεδίδρον ἀψίνθιον. βούβλη
βοτάνη πικρά. βύρση μυρική. βλήχημα ἄβατον. βου-

2 ἀνδράφαξυς est ἀτράφαξυς. 3 Ἀν αἰγειρος ποῦπλος (po-
pulus)? cf. p. 340,6. 6 ἀκροπόστης: cf. p. 306,4 (ἀκρο-
πιστιάδα). ἀντίγονον cod. 13 βάτανον cod. παντέλ cod.
15 βισάσα: cf. p. 308,9. 16 βήσης: cf. p. 308,19. 21 δεν-
δρολίβανον cod. 22 βασκαρούα] βοσκουράου p. 343,5: βασκανία
fort. leg. ἀγέλωτας est αἰγίλωψ. 23 βουβώνιον vel potius
βουνιάς legendum. 24 βῶπες rectius. 27 βαρύτεον: cf. Du
Cange, s. v. βάρυτον. βεδίδρον: cf. p. 307,8 (βεδίδειον) et p.
331,19 (βενετώμιος). 28 πικρά incertum: πᾶσα p. 308,22.

- ὠδες ἡδύοσμον. βουβάλιον ἐλατήριον. βλήτη δρόσος.
 βρομόκολλα ἰχθυόκολλα. βουβλίνη ὠχρα. βέστρον κεν-
 ταύριον μικρόν. βύνη πόλιον. βάλανος μυρεψικός τὸ
 μυροβάλανον. βατράχιον βλίαχον. βδέλλιον **. βόρατος
 5 κέδρος μεγάλη ἢ ἀγρία κυπάρισσος. βούφθαλμον αἰείζων.
 βούκερον τήλινον ἄλευρον. βουνιάς σπέρμα ράφανίδος.
 βολβός ἐδώδιμος τὸ κρόμμυον. βρύον ἀνδράχνη ἀγρία.
 Γάλα Δημήτερος τὸ ἄμυλον. γιγαρτίς ἢ σταφίς.
 γῆ σαμία κιμωλιά ἀπὸ Σάμου τῆς νήσου. γῆς λιμνήτιδος
 10 ἀσφάλτου. γῆς κεραμίτιδος· ἄργεος. γῆς ἀμπελίτιδος·
 ἄσφαλτος ἰουδαϊκή. γῆς σμηκτρίδος· πλυντρίς. γῆς ἀστέ-
 ρος· ἀμίαντον. γλυκυσίδη παιωνία. γέριον λεπίς χαλ-
 κοῦ. γῆ βρυτία ἄσφαλτος. γῆ χαλκεία ἀμπέλου τρυγία.
 γηριχίδεον λεπίς σιδήρου. γλέα ἢ ἔρημος ῥητίνη πιτυῖνη.
 15 γαντοπηγία ἄλευρον. γλυκεία χολή. γληχωνοειδὲς
 δίκταμον. γάλα σελίνιον. γηρίτης ράφανον. γιγγί-
 διον λιβανωτίς. γάληξ γαλέα. γλοιὸς βαλανείου ὁ καπ-
 νὸς τοῦ λουτροῦ. γλαυκίνη ὅμοιον κρίνῳ. γύψος τέρ-
 μινθος. γῆ τροφίμη ἀστήρ. γλυκάδιον ὄξος. γα-
 20 ἀγκὰς πύρεθρον. γάλιον γαλέοψις ἥως γαλέριον.
 γλαύκιον τὸ καλακάνθιον.
 Δακρύδιον σκαμωνία. δαῦκος κρητικός σταφυλίνος ἄ-
 γριος. δενδρίτης λίθος κοράλιον. δίψακος τὸ γναφικὸν
 ἀκάνθιον. δίκταμον ἀγριοβλησκούνι. διαφανὲς σφεκλά-
 25 ριον. δύσοσμον καστόριον. δορύκνιον ἢ ἀλυσία.
 δίκταμος ὑοσκύαμος. διδυμοφυπία εἶδος πεπλίου, ἣτις
 γίνεται παρὰ τὸν Νεῖλον. διακλυστήρ ἐργαλεῖον. δρα-
 κοντία ἀρσενική κεκλημένη ἄμπελος. δημήτρειον σήσαμον.
 δαῦκος μέλας ἔβενος. δρίμιος ὁπὸς σιλφίου. δίκτα-

I βλήτη : cf. p. 308,23 (βλίτη). 2 βουβλίνη : cf. p. 308,24 (βου-
 βλήνη). 4 ** deest verbum. 8 γιγάρτης cod. : cf. Hesychium.

II μικτιτίδος cod. I3 τρύγι cod. I4 γηριχίδεον : cf.
 p. 309,19 (γηρεμνίτης) et p. 332,14 (γυρεμνίσιον). πιττίνη cod.

I7 λιβανωτός cod. γάληξ : num γαλή ? βαλανείου] θαλάν
 cod. 20 γαλέριον (vel γαλαίριον)] μεγαλέριον cod. 21 γλαύ-
 κιον : cf. pp. 309,14, 333,11, 362,25, 368,9. 22 ἀρητικός
 cod. 23 γραφικόν cod. 25 δόρυκνον cod. 28 δομότρειον
 cod. 29 δίκταμον μονοειδὲς cod.

μνοειδὲς γλήχων. δρομήλη ἢ γαλή. δρανόκοκκον ὁ
 γλήχων. δίψα ἄσβεστος κώνειον. Διὸς πυρὸν λιθό-
 σπερμον. διάξυρον σφάγνον. διβάσιον μελίκρατον.
 δράπων πέρδιξ. διέπων περιστερὰ. διάτερον στύραξ.
 διονυσία ἄμπελος. δαπάνιον ἔψημα. δισύνιον ἄγριον 5
 τρυγόνιον. διονύσιον αἰείζων. δενδρομολόχη ἀλθαία.
 δόλιχος λοβὸς φασίολος, διφρυγὲς συρικόν. δημήτριον
 ἄμυλος. δαμασώνιον ἐλλέβορος λευκός. δαφνίδες κόκ-
 κοι δαφνῶν. δράτιπον πέρδιξ τρυφερά.
 Ἐβίσκος ἀλθαία. ἡδύσαρον πελεκίνος. ἐλλέβορος λευ- 10
 κὸς πύρεθρον. ἐλλέβορος μέλας καρπὶν ὃ καὶ ῥαδίκλα
 λέγεται. ἐλένιον ῥάσδον. ἐλαῖαι ἀλμάδες αἱ κολυμβῆται.
 ἐλξίνη περδικία. ἐλκίνδριον λιβανωτός. ἐλατήριον
 ὁ ἐντὸς τοῦ ἀγρίου ἀγγουρίου χυλός. ἐρίοις οἰσυπηροῖς 15
 μαλίοις ἀπλύτοις. ἐλελίσφακον σάλβια. ἔλαιον ὀμφά-
 κινον ἀγουρέλαιον. ἐρίθυμον ἄγχουσα. ἐρύσιμον πόα
 ἐν τοῖς τοίχοις φυομένη μικρά. ἐρυθρόδανον λυθρίδιον.
 ἔρπος ἀμπέλου οἰνάνθη ἀμπελική. ἔντος ὀσπρίου ὀσ-
 πρίου χυλὸς ἐψηθέντος. ἐσπεριάδες κίτρα. ἐχίνος χερ- 20
 σαῖος ἀκανθόχοιρος. ἐχίνος θαλάσσιος ἀκανθοειδὴς ὡς
 κάστανον. ἔβικος ὄρνειον ὁ τζικνέας. ἐξώνυχον λιθό-
 σπερμον. ἐρυσίσκηπτρον σφάγνος. ἔγυρος ὁ ζόγυρος.
 ἔφαισιτίτης κεραύνιον. ἐρπύλλιον ἡλιοτρόπιον. ἐλύ-
 δριον χελιδονέα. εὐλῶν σκωλήκων. ἔλυμος κέγχρος μι- 25
 κρός. ἔμπισον κύαμον. ἐνυδρωτὶ ἀσπάραγγον. ἐρωδιὸς
 πελαργός. ἐάρριδι ἰός. ἐπίφαλτον ἀλόη. ἐπανθισ-
 μὸς κόκκος κνίδιος. εἰνιὸν κύαμος μέλας αἰγύπτιος.
 ἔνθερμον μύρον. εὐνοϊκὸν νάρθηξ. ἐρωτικὸν πολύγο-

1 δρομήλη p. 311,7. 2 δίχα cod. κωνεία, ut vid., cod.
 4 δράπων : cf. v. 9 et p. 310,18 (δράπον) p. 332,23 (δράκον).
 διέτορ p. 311,8. διάτυρον p. 310,17. 5 δυσίνιον p. 311,9.
 6 τρυγῶν cod. 7 φασιήλου cod. δήμητρα cod. 8 λευκή
 cod. 8/9 κοκόδαφνον cod. 10 λευκή cod. 12 κολυμβῆται :
 rectius κολυμβάδες. 14 Post ἀγγουρίου add. ὁ cod. 16 ἐρί-
 θυμον] ἐρύθυρινον ? 21 ἔβικος = ἱβυξ. leg. αἰξώνυχον.
 22 ἐρυσίσκοπτρον cod. ζόσυρος cod. : cf. p. 320,16. 23 leg.
 ἡφαισιτίτης. 26 ἐάρριδι : ἰάρι ? ἐπανθισμός : cf. pp. 311,20
 et 333,7.

- νον. ἔψανον λύκιον. εὖοςμα ἀρώματα. ἐρεγμὸς λέκωνθον. ἐφαλτία γλυκυσίδη. ἔβενος ἔβελλος. ἐλξίνη πέτρας βρύον. ἐρίκη φρύγανον φιλοκάλη. ἐγόκερον τήλινον ἄλευρον. ἐλατίνη φοῖνιξ ἄγρία βόρατα.
- 5 Ζηλωτὸν ἀλάβαστρον. ζεῦμα πεύκης ὁπὸς πεύκης. ζώπισσα ῥητίνη ξηρά. ζώπισσα ῥητίνη πιτυῖνη. ζμίνθη πρόπολις. ζμηκτική σεῦτλον. ζέα σπέλτον σαρακηνιστὶ σκέλιε. ζωγόριτον καλαμίνθη. ζύμιτα ἄνθη. ζῆθος ἡμεροκαλλές. ζωγραφικὸν διφρυγές. ζωόφ-
- 10 θαλμον αἰίζων. ζιγγίβερ ζιγγίβερων.
 Ἡμεροκαλλές κρίνω ὁμοιον λέγεται δὲ καὶ τὸ ψιμύθιν. ἡρακλεία ὀρίγανον. ἡχεῖον κεκαυμένον χαλκὸς κεκαυμένος. ἡμερὶς μολίβδαινα. ἡδύποσις καδμεία. ἡλίνη κάνθαρος. ἡδύσαρον πελεκῖνος. ἡλιωτὸν ὀξύμελι.
- 15 ἡρύγγιον ἄφθαστον. ἡτρίον ζύμη πλασθεῖσα καὶ ξηρανθεῖσα ἐν ἡλίῳ. ἡράκλειον λιθόσπερμον. ἡρακλεία σιδηρῖτις. ἡλεκτρον ἡσύχιον. ἡλιγγύριον ἡ ἀνουχὰ ἀγριοκαρύα ἡ ἀγριοκύμνον. ἡριγέρων βοτάνη ἐπάνω τῶν κεράμων γινομένη ὥσπερ κίτρινον ἄνθος ἔχουσα.
- 20 Θάσια ἀμύγδαλα. θέρμια λυμπινάρια. θεῖον τεάφι. θεῖον ἄκαυστον ἀμῖαντον. θρίδαξ μαϊοῦλιον. θρίδαξ ἄγρία ἀρνόγλωσσον. θρυαλλὶς φρύγανον. θουρίτης κατανάγκη. θυνεία ἰγδίον. θύμος ἡ θυρύμβη. θύρσιον διονυσία ἦτοι <αἰίζων>. θαλάσσιον πολύκεντρον ἐχῖνος θα-
- 25 λάσσιος. θέρμοι λουμπινάρια ἄγρια. θούριν ὁ ἰὸς τοῦ χαλκοῦ ἥως ἰάριν. θαιψία ἀγριοφέρουλα.
 Ἱερὰ βοτάνη περισσερεὼν ὄρθιος. ἱλιοτρόπιον μέγα σκορπίουρον. ἱλιοτρόπιον μικρὸν κιχώριον. ἰοῦ χαλκοῦ ἰάριον. ἱπατόριον πενταδάκτυλον. ἱρίς ἱλλυρικὴ κα-
- 30 λαμόκρινον λευκόν. ἱρίς κοινὴ καλαμόκρινον κυάνεον.

3 est αἰγόκερας. 7 ζμινώθη cod. 8 ζήμητα p. 313,11.
 9 [ζῆθος] ζύθος p. 313,10. 12 ἡχιον cod. 13 ἡλινον p. 313,22.
 14 ἡδύσαρος cod. 15 ἡτρίον est ἱτρίον. 17 ἡλιγγύριον] num ἡρύγγιον? ἀνουχά: cf. Paris. 2419, p. 6,17 et Du Cange, s. v. νανοῦχα. 24 αἰίζων addidi: cf. p. 314,15. 25 θούριν (vel θάριν?) corruptum videtur. 27 περισσερεά cod. 27/28
 1. ἡλιοτρόπιον. 29 Recte εὐπατόριον.

ἰὸς ξυστὸς διὰ πρασίνης. ἰάσμη δένδρον ζαμβακία.
ἴρεως ἰλλυρικῆς σπάτηρας. ἰρίκη ἢ φιλοκαλέα. ἰνδικὸν
ζιγγίβερ. ἰοῦ σκώληκος τοῦ ἱαρίου τὸ ἐπάνωθεν ἀνθοῦν.

ἰλιοτρόπιον λαμψάνη. ἰλίοστροφον τήλη. ἰλίοστρο-
φον ἐρέβινθος. ἰράνθεμον χαμαίμηλον. ἵππομανὲς κάπ- 5
παρις. ἰσάτις βενετίδιον. ἰλέκτρον ῥινίσματα τὸ κομ-
μίδι. ἱλεκτρον βερονίκι.

Κατανάγκη ἀσφόδελος. κάππαρις ** καλλιώνυμος ἰχ-
θύς. καμινίτης λιθάργυρος. καλλίτριχον ἀδιάντον.
κενταύριον μέγα ῥέον βαρβαρικὸν καὶ ἰνδικόν. κυνόςβα- 10
τος ἢ βάτος. κίσθαρον χαμοκέσαρον. κοτίνη ἀγριελαία.

κιττὸς κισσός. κόριον κολιάνδρον. κόμμι τὸ δά-
κρυον τῆς δαμασκηneas. κοτυλιδῶν σκυταλὶς καὶ κύμ-
βαλον. κόνυζαι τρεῖς ἡδύοσμος, ἡ ἀρωματίζουσα καὶ
κεαρή. κολοκύνθη ἀγρία σικὺς μικρά. κορύδαλον κάπ- 15
νιον. κορυδάλιον σύμφυτον. κόχλος στίμμι. κίκιον
κρότων. κρότων χολόκοκκα. κρινάνθεμον κρίνον.
κρίταμον ἀλμυρίς. κνίφη ἢ κνίδα. κύμινον αἰθιοπικὸν
μελάνθιον. κύπεροι δ' ποτάμιος, θεός, κύρκερον, ἐλειόρ-
ριζον. κιβώριον κύαμος αἰγύπτιος. κισσάνθεμος κυ- 20
κλάμινον. κώνειον κικότα. καρδάμωμον κακοῦλε. κόμ-
μεως κομμίδι. κάγχρυ κακοῦλε. κάγκαμον βερονίκη.
κύμινον αἰθιοπικὸν καρναβάδι. κυφία κωδύα. κῆτος
θαλάσσιον. κυνόγλωσσον σπληνίον. καπνὸς κάπνιον.
καυκαλὶς δαῦκος ἄγριος. κέστρον βετονίκη. κύαμον 25
ἀραβικὸν φάβα. κύαμον αἰγύπτιον κόκκοι φάβατος ἰβ'.
κύπρος ἀλχάνα. κελτικὴ σαγιοκόλλα. κριθὴ πτισάνη.

κόριον κολιάνδρον καὶ κορίανον. κυπρίνη δάφνη κυ-
πρία. κίσσαρον κισσόν. κροκάνθεμος τὸ ῥούδιον.

I πρασίνου alias. 2 ἰρίκη est ἐρίκη vel ἐρείκη. 4 ἰλίοστροφον¹]
ἰλίοστροφον cod. : est ἡλίοστροφον. 5 ἰράνθεμον vel ἡράνθεμον.

ἵππομανῆς cod. 6/7 ἡλέκτρον et ἡλεκτρον legendum.

8** deest aliquid, velut κυνόςβατος. 10 κυνόςβατον cod.

13 κοτυλίδες cod. 15 σική cod. 17 κρότων²] κρίτων cod.

κρινάνθενον cod. 18 κνίφη vel κνίδη. 19 κύπρος cod.

θεός et κύρκερον (πάπυρος ?) corrupta esse videntur. ἐλόριζον
cod. 20 κιθάνθεμος cod. 24 σπληνίς cod. 27 κελτικὴ cod.

28 κόριον] κόστιον cod.

κράβειον κώνειον. κυρήβια πίτυρα. καρεόφυλλον πή-
 γανον ἥμερον. κόρχορον ἀναγαλλίς. καλλίχρουν κι-
 νάβαρι. κονία περίκαυμα τῶν τεφρωθέντων ξύλων.
 κοκκύμηλα δαμάσκηνα. κρίφνον χρυσοκλεόνιον συμβάλ-
 5 λον κγ'. κώνας πεύκης κοκκονάρια. κοτυληδὼν σκυ-
 τάλιον. κύτινος ὑποκιστίς. κάνναβις κανάβιον. κερα-
 τοφόρον καρδάμωμον. καράνχια κάρνα. κυάμινον ἀ-
 φρὸς φρύγιος. κόζοξος κόνυζα. κνυστάθειον κνήστρον
 ἡγουν κόκκος κνίδιος. κατέρυπος στρουθιον. κεραύνιον
 10 πύρεθρον. κριοὶ ἐρέβινθοι μαῦροι. καυσαλίδος· νάρκισ-
 σος. κοπιακὸς λίβανον. καλλίκολλα χρυσόκολλα. κε-
 κραγὼς χήν ὄρνεον. κέγχριον σῦκον. κώδων μήκων.
 κάρμις κάρδαμον. καρπήσιον καρνόφυλλον. κονία
 στακτή. κηπαία ἀνδράκλια. κοτυληδὼν ποτηράκιον.
 15 κολχικὸν ἀγριοζαφάρανα. καδμεία τουτία. κύστις ἡ φύ-
 σαλα. κρατυντήριον βοῦν. κάγχρυς· λιβανωτοῦ αἰγυπ-
 τίου καρπός. κράνος σίλουρος. κωνοειδὲς τυρός.
 κώνη στρόβιλος. κορίνδιον ἵπποσέλιον. καυλὸς ὁπὸς
 κυρηναϊκός. κύδριθον μῆλον. καυσαλίδα νάρκισσον ὑ-
 20 γρόν. κιχώριον ἡλιοτρόπιον. κάρνον ἡρύγγιον. κόχλος
 θαλάττιος κοχλίας. κύμινον ἑλληνικὸν ψύλλεον. κολχι-
 κὸν ἴρις ἀγρία. καρπωτὸν πύρεθρον. κίτινον ὑδράργυ-
 ρος. κνέωρον συκαμίνου σπέρμα. κροκάριον ῥόδου ἄν-
 θη. κύτινοι ῥοιᾶς τὰ μικρὰ ῥοῖδια ὅταν ἀνθῇ. κωδύα
 2 τὸ ἔνδυμα τῆς παπαρίνης. κύπρος ἡ κυπρία. κωνάρια
 στροβίλου σπέρμα. κογχύλη τῆς κογχύλης τὰ ὀνύχια.
 κίκες κρότῳνες. κιβώριον καρπὸς τῶν αἰγυπτίων κυάμων.
 κάρον καρναβάδιον. κόνυζα ψύλλιθρον.
 Λούμιξ λάπαθον. λαθυρίς τιθύμαλον. λευκομέτωπον

I καρεόφυλλος cod. 2 κινάβαρ cod. 4 κρίφνον : cf. pp. 307, 10
 et 320, 14. συμβάλλον incertum. 5 πεύκης] πε cod. κοτυλιδίων
 cod. 9 κόκκος κνίδιος] κικινίδ cod. 10 καυσίλιθος cod.
 12 malim κεγχρίτις. 13 κάρπησον cod. 15 κόλκιον cod.
 16 κρατωτήριν cod. 18 καῦσος cod. 19 κύδριθον m¹ : κύθ-
 ριδον cod. κασίλιθον cod. 20 κάρνον] κέχρυς cod. 23 καρ-
 κάρνον cod. : cf. p. 337, 28. 25 παρίνης. 28 κάρος cod.
 κόρυζα cod.

ὄρνεον ἢ αἶθνια καὶ ἢ φαλαρίς. λίβανον σμυρνολίβανον.

λεοντοπέταλον μήκων ὁ κερατίτης. λευκάνθεμον χα-
μαίμηλον. λέκιθον ὠοῦ λέπος. λεντιρικὸς κόκκος λεγό-
μενος λημνία. λέκινθος ἢ ῥέγμη. λιβυστικός**. λημ-
νία σφραγὶς ἥως βῶλος τῆς Δήμνου νήσου. λυχνὶς ἐπὶ 5
τῶν βρύων καὶ πετρῶν. λίθος ἄσσιρις ἢ κίσσηρις. λι-
βανωτὶς τὸ δενδρολίβανον. λάσαρ καλοῦσιν οἱ παλαιοὶ
τόν τε μηδικὸν ὀπὸν καὶ συριακόν. λαδάπανον χελιδονέα.

λινόζωστις ἢ μερκουρέλλα. λεύκιον βιόλα. λωτὸς
δένδρον ἢ ἀνακακαβέα. λωτὸς ἀγριοκολοκάσιον βοτάνη 10
τρίφυλλον. λογχίτις βετονίκη. λινόζωστις τὸ παρθε-
νοῦδιν. λύκου σκόροδον ἀμπελόπρασον. λύκιον ἰνδικὸν
κροκολύκιον. λυχνίτης βοτάνη καὶ λίθος. λεβηρίς λα-
γόγεως. λειχήν ἐπὶ τῶν πετρῶν ἦτοι πετρόξυσμα.
λευκάνθεμον ὕπτιον πόλιον. λευκῆς καρπὸς ξυλοκέρατον. 15

λεπτόφυλλον κόνυζα ἢ ἀρωματική. λαμπάδιον ὄργα-
νον ὡς τρουλίν. λιβυκὸν ἀμμωνιακόν. λυσιμάχειον ἄμω-
μον. λευκογαῆρ λαγῶς. λαμπροφεγγίδα δαδίον. λεύ-
κη γυνή. λευκὴν θαψία. λεῦκος σταφυλῖνος. λιμνή-
της πίτυς. λιβάνου μάννα λιβάνου χοῦς. λοκόκεως 20
ἵππομάραθρον. λευκόζων ἰτέα. λεύκιον πῆγανον ἀγριον.

λινοκαλαμὶς ὑποκιστίδος χυλός. λαγοκύφη αἶρας ἄλευ-
ρον. λάππη γῆρις ἐξ ἀλεύρου καὶ ὕδατος θερμοῦ. λῆδον
κίσθος. λειμώνιον ἡλιοτρόπιον. λεπίδιον λιβανωτός.
λεοντόγαλα ἀμμωνιακόν. λευκάνθεμον ὄρθιον χαμαίμη- 25
λον. λιθόσπερμον παλιρίου σπέρμα. λύρον δαμα-
σώνιον. λύκιον κροκολύκιον. λιβυστικὸν ὅμοιον κατὰ
πάντα σελίνῳ καὶ τὸ σπέρμα ὁμοίως.

4 ῥέγμη est ἔρεγμα vel ἔρεγμός. ** deest verbum.
6 ἄσσιρις] num ἄσσιος leg. ? 9 μερκουρέλλα cod. λεύκιον est
λευκόϊον. 10 λότος cod. ἀγριοκολίκαυσον cod. 10/11 βο-
τάναι τρεῖς φύλλ cod. 11 λογχίτις cod. 13 κροκόλιξ cod.
λυχνίτης βοτάνη est λυχνίτις. λεβηρίς] λυχνίτις p. 335, 16 : cf.
λήβερεις Paris. 2419, p. 20, 19. 14 λειχίνω cod. 18 Num λευ-
κογάστηρ ? 20 λιβάνου¹] λίβανον cod. μανίν cod. 22 λίνος
καλαμὶς cod. Num λαγοκύμινον ? 23 γύρη cod. 23/24 λῆ-
δος κισσός cod. 26 παλίριος est παλίουρος. 27 κορκυλίκιον cod.

- Μασουλᾶ κάρκανον. μάννα καπνέα. μάννα τοῦ θείου
 ἢ αἰθάλῃ. μέλαν πρᾶσον πρᾶσιον. μελισσία ἀριστολο-
 χία. μεγαψέρειον **. μηλεόφυλλον αὐτὰ τὰ μήλα.
 μέον ἀθαμαντικὸν πευκέδανος. μέον κοινὸν τὸ ὄρεινόν.
 5 μήδιον μηδίκιον. μίσυ χάλκανθον. μήκων τρωγλι-
 τισ ἢ κωδύα κερατῖτις λεπίδιον. μήκων ἀνθίτης ὁ κηπι-
 κός. μορέα καὶ μαγνωτὶς ἢ συκαμινέα. μύρτα μυρσινό-
 κοκκα. μύριθα μύρα. μύαγρος μελάμπυρον. μυριό-
 φυλλον μηλέας φύλλα. μυκῆτες ἀμανῖται. μίνθη κηπι-
 10 κῇ ἡδύοσμος. μώλυζα σκορόδου κεφαλὴ. μᾶζα ζύμη.
 μαγειρικὸν ἄμυλον. μελάνι ἀπὸ καπνοῦ ἀσβόλη. μάγιον
 ἄκορον. μύκης ὄνος. μικροπαχὲς ὄρτυξ. μολιβδό-
 γιον ψιμύθι. μυρτιδανὸν πέπερι. μέταλλον χαλκίτις.
 μήδυ ὕδωρ. μονίκι ξύλον. μελάγκολλα πίσση.
 15 μιλαμι † πρῶτον. μελαντηρία μαλλὸς βρυωνίας. μόγκιον
 δρυὸς βάλανος. μικρόφλοιον κρόμμυον. μεγάλη βοῦς.
 μάρτυς ἄνθρωπος. μούσιον κηρός. μικροστραγγαλὶς
 δορκάς. μακρόουρος ὄφεις. μήλα ἔλαιον παχύ. μυσε-
 ρὰ μύες καὶ ποντικοί. μακρόκαρπον ἀχράδες. μινόπυ-
 20 ρον ἐλελίσφακον. μόνιμα μακρὰ μύρτα. μηδίκιον σύμ-
 φυτον. μαλακὸν βδέλλιον. μαστίχη σχίνου δάκρυον.
 μάκερ φλοιὸς δένδρου Ἰνδικοῦ. μυρική φρύγανον τὸ ποιοῦν
 σπέρμα. μισόβατος ἀγριελαία. μηδικὰ κίτρα. μελί-
 μηλα μίψαλα. μόρφιλλον αἶρα. μελανόριζα χαμαιλέων.
 25 μίλερις πορφύρα. μεταψικὴ χαλκίτης κεκαυμένος.
 μίσυνον κηρὸς τυρρηνικός. μαλακτικὸν κηρωτὸν.
 μελάνθιον λίνου ἰγδὶς. μελάμπυρος τοῦ κόκκου τὸ λαμ-
 πρὸν. μνὸς ὦτα ἀλσίγη. μνάκανθος ἀσπάραγγος. με-

1 μανία cod. 3** deest aliquid. μηκλεόφυλλον cod. 4 μέον
 est μῆον. ἀνθεμαϊκόν cod. 6 ἢ] τά cod. Num ἀνθίτις ?

8 μύριθ cod. Num μύρρα ? μύγρος cod. 9 μυκῆται
 cod. 10 μόλυξ cod. 11 μελάνη cod. 13 μυρτιδάνος cod.

14 μήδυ : cf. βέδν. 15 † textus corruptus. μόνκιον cod.

17 μούσιον : cf. v. 26 μίσυνον. μικροστράγαλις cod.

21 σχοίνου cod. 23 μισοβάτ cod. κίτρα] μήτρα cod.

25 μίλερις : num μύρηξ (murex) ? 26 μίσυνον : cf. Du Cange,
 s. v. μίσιος. τυρρηνικός] κυρηναϊκός cod. 27 μελάμπορος cod.

28 μελύνη cod.

λίνη ἔλυμος μικρὸς κέγχρος. μελάμπυρον μύαγρος.
μόλιβδος λιθώδης στίβι. μίλτος φῦκος, γῇ συνωπική.
μελισσόφυλλον πράσιον μέγα. μῆλα περσικὰ κίτρα.
μόρα συκάμινα. μυρρίνη μυρσίνη. μῶλυ ἢ βίσασα.
μύωτον εἶδος σιδηρίτιδος.

5.

Νυμφαία ἀγρία ἐλαία καὶ νούφαρον. νικόλαοι φοίνικες.
νήριον ῥοδοδάφνη. νησιωτικὸν σποδός. νίκιστον φοῖ-
νιξ. νυμφικὸς χυλὸς γλυκείας ῥοῦ. νεφέλη στέαρ.
νέκρα ζυγός. νάσαρ ἄσαρ. νάρδος συριακὴ στάχος.
νάρκισσος εἶδος βολβοῦ, ἔχει ἄνθος εὐοσμὸν. νύμφιον ῥοῦ- 10
διον. νάρδος ἀγρία ἄσαρ. νάσκαφθον ἀλίχανον. νέκ-
ταρ σύμφυτον.

Ξάνθιος ὀπτῇ θρίδαξ. ξίφος ἢ φιλάνθρωπος. ξυλό-
θιον ἀρσενικόν. ξυρὶς μελάνθιον. ξανθόσπερμον μόρα.
ξάνδανον ἀψίχανον. ξάνθιον φάσγανον ἢ χάσκανον. 15
ἄλλοι δὲ φιλάνθρωπον. ξίφιον φασγάνιον. ξυρίδα σερα-
πίαν ἢ ὄρχιν φρυγανώδη. ξιφίδιον βοτάνη ἐστὶν ἐν ἀρού-
ραις φυομένη.

Ὅριγανον ἡρακλεωτικὴν· οἱ δὲ κονίλην. ὀρεστία πόα
ἐστὶν ἐμφορῆς ἀγρώστιδι ἢ κορωνόποδι. ὄρμινον πόα 20
ἐστὶν ἐμφορῆς πρασίον τοῖς φύλλοις. ὀρίμεον ὀριμένιον
ἢ ἱερόσβατον ἢ ἀργεμώνη. ὀρόβηθρον ἢ κύτινον ἢ ὑπο-
κιστίν. ὄρχις· οἱ μὲν κύνορχιν, οἱ δὲ σαραπιάδα. ὄσιρις
βοτάνη ἐστὶν φρυγανώδης λεπτὴ μέλαινα. ὀνόθουρις **.

Προσωπὶς τὸ σκόρδιον.

25

Ῥάμνος ἢ χριστάκανθος. ῥοῦς σουμάκιν. ῥοιὰ ῥοῦ-
διν. ῥέον ποντικὸν τὸ ὄρεον βάρβαρον. ῥοῦν συρια-
κὸν σιμεσκοτάνη· τινὲς δὲ λέγουσι ῥοῦν μαγειρικόν. ῥίζα
πενταφύλλου τὸ ἄμωμον.

Σίλφιον θεῖον ἄπυρον ἢ σκοροδολάσαρ. σιδιάριον ῥοῦ- 30

2 στίβι] σύμβη cod. 4 μυρρίνη] μυρίκη cod. 5 μύωτον (vel
μυοσωτίς, μνόσωτον)] μνώτης cod. 8 γλυκέας cod. 9 συριακῇ]
συράτζ cod. 13 ὀπτῇ] ὀποτέ cod. 15 φάσγανον] σφάγγον cod.
16 ξίφεον cod. 19 alias ὀρέστιον vel — τειον. 22 κύτην cod.
23 κυνὸρχιν cod. : alias κυνὸς ὄρχις. 24 ὀνοθόρα cod. ** deest
aliquid, velut χαλβάνη. 30 σίλφιον θεῖον est *sulfur* : cf. p.
330, 16.

- δόφυλλον. σμίλαξ ἄκανθα ἢ ρόδα λευκά. σκορπίουρον
 ἡλιοτρόπιον. σμύρνα μύρρα. σίλφιον σαμαμίθ. στρου-
 θιον στροφύλλιον. σέρις κιχώριον πικραλίδα. σκόλυμος
 σκολύμβρι. σανδονικὸν εἶδος ἁψινθίου. σταφυλίνος δαυ-
 5 κος ἄγριος. σαγαπηγὸν σκιβίνη. στρουθίου ῥίζα κοῦν-
 dos. σμύρνιον βοτάνη τὰ σπέλενδρα. σανδαράχη [ἄρσ]ε-
 νίκι χρυσοειδές. σήσαμον σαρακηνιστὶ ζουρζελέν. σεσέ-
 λι μα<σσαλιωτικὸν> πλατυκύμινον. [στυπτη]ρία ἢ στῦψις.
 σταφυλοαγρία ἄγριοστάφυλον. σταφυλόκαυστον σταφύ-
 10 λιον κεκαυμένον. [σφαιρί]α κοκκία κυπαρίσσου. σινωπὶς
 σιναπίου σπόρος. σμύρνιον σμύρνα. στρεφνώδη καὶ
 ἄστρεφνα συλληπτὰ καὶ ἀσύλληπτα. σαρκόκολλα τὸ δά-
 κρυν τῆς περσικῆς. σπύραθος αἰγῶν κόπρος. σκολο-
 πένδριον σαξίφραγον. †σουσάμυ πουνάμυ. σόφορ ἐβραϊστὶ
 15 κρόκοι ὧν ἐψημένοι ἤγουν λέκιθοι. σισέλευ πέπερι
 λευκόν. σαγείρνη πετροσέλινον. σίλφη θεάφη. σι-
 σύμβριον ἢ θρύμβη.

- Τρώξιμον τὸ ἀγριομαρούλιον. τελλινῶν πατέλλων.
 τήλη νοκερία. τερέβινθος ὁ καρπὸς τοῦ ἡμέρου σχίνου
 20 πρασινίζων τὸ μέγεθος ἴσον ἐλαίας. τυθύμαλος ὁ κόμα-
 ρος. τρωγάνηθον ὥσπερ ἀγρίου δαύκου σπέρμα. τρί-
 φυλλον βοτάνη χαμαισύκη. τέρμινθος γύψος. τίς λί-
 βανον. τίτανος ἄσβεστος ἄβροχος. τρίφυλλον χαμαι-
 σύκη.
 25 Ὑλίσας σακκελίσας. ὑμὴν τζύπα μυελοῦ. ὑποχόν-
 δριον ἢ κοπροδόχος τῶν ἐντέρων. ὑπατρόριον σαρκο-
 κόλλα. ὕσσωπον βοτάνη καὶ ὁ ῥύπος τῶν ἐρίων τῶν
 προβάτων. ὑδροφοβία λύσσα. ὑποκιστὶς ρόδα σαλβα-

2 σαμαμίθ : cf. p. 373,2. 3 σκόλυμος] σκόλυμβος cod.
 7/8 σεσέλιμα cod. 10 σινωπὶς terra est sinopica. 11/12 con-
 jiciam στρυφνώδη καὶ ἄστρυφνα : cf. pp. 382,13 et 384,17.
 12 συλληπτικά p. 384,18. 13 σπύραθος] σπινθήρι cod. 14 σαρ-
 κόφαγον cod. † textus corruptus. ἐλβαῖδι cod. 16 σίλφη
 est *sulfur*. σίμβριον cod. 18 τελλινῶν cod. 20 πρασινίου
 cod. 21 τρωγανίθ cod. 22 τίς i. e. *tus*. 25 ὑμὴν] ὕλβιν
 cod. 27 ὕσσωπον ῥύπος est οἶσπος. ἐρίων] τριῶν cod.
 28 ὑδρόφοβα cod.

τικά. ὑποβάλαμον σίσυμβρον, ὕγιρς πετροσέλιον
βοτάνη, φνομένη ἐν ὕδατι ὁμοία ἡδυόσμῳ.

Φλοιομορέα συκάμιнос. φελτέρραι κενταύριον. φοῦ
ψευδομάραθρον. φιλικουλα πολυπόδιον. φαστανάκλα
ἀγριοδαύκιον. φλιγριτζ τήλη. φέκλη τρυγία οἶνου. 5
φυσαλίδες· στρύχνος μανικός.

Χαμαιλεύκη ὅπερ βήχιον λέγεται. χαμαιδάφνη ροῦσκλος.

IV

Manuscrit de Paris, B. N. 2314, XIVe siècle, ff. 283-288.
Le début manque, le premier feuillet étant perdu. Une seconde
main a ajouté deux notes marginales. Ce lexique est apparenté
à celui de Nicomède, mais dans une moindre mesure que celui du
Parisinus Suppl. 637.

καὶ βούκερως. ἀλθαία καὶ ἐβίσκος ἡ ἀσπρομολόχη.
ἄλφιστα τὰ πίτυρα. ἀφρὸς φρύγιος φαβάτινον ἄλευρον.
ἀμύξασθαι ξέσαι λέγεται.

Βαλαύστια τὰ τῶν βαλάνων καυκία. βρομόκολλα ἰχθυό-
κολλα. βόρατος κέδρος μεγάλη ἥτοι ἀγρία κυπάρισσος.
βονώδης καὶ μίνθη τὸ ἡδυόσμον. βάτου καρδίας τὰς τοῦ
βάτου κορφάς. βρυωνία ἡ λευκὴ ἄμπελος ἥτις καλεῖται 15
καὶ χομελοβότανον. βήσασα ἀγριοπήγανον ὃ καὶ πόλιον. 15
βράθυ κυπάρισσος κρητικός. βήχιον, οἱ δὲ χαμαιλεύκην,
οἱ δὲ λεύκιον, οἱ δὲ ποταμογείτοναν. βάργαθα κυκλάμι-
νον. βαρύσταθμον μόλιβδος. βορβόριος ἡ τρυγία.
βενετώμιος ἀψίνθιον. βριχαλίδες θέρμια ἥτοι λουπινάρια.
βούτρογον τὸ ρόβιν. βερνίκη κινάμωνον. βοτρυ- 20

2 φνόμενον cod. 3 φελτέρα cod. (est fel terrae). 4 ψευδομά-
τρων cod. φιλίβελα cod. 5 φέκλη alias σφέκλη. 6 τρύχνος
cod. 8 ἀλθέα καὶ ἐβί omissa add. m¹ s. v. 11 βαλαύστια :
fort. leg. βαλάντια. 14 βρυνίαν cod. 15 πόλεον cod. 17 βάρ-
γαθα : cf. p. 308,5. 19 βενετώμιος cf. p. 308,7 (βεδίδειον) et
p. 321,27. βριχαλίδες : cf. p. 308,7. 20 βούτρογον : cf. He-
sych. s. v. βούτρωκτον.

χοειδὲς νάρθηξ. βυρσίνη ῥοῦς βυρσοδεψικός. βακχικὸν ὀμφάκιον. βουνιὰς πράσιον μέλαν. βατράχιον ἄγριον σέλιον. βούφθαλμον μανδιλίδα. βερνικάριν νίτρον ἐρυθρόν, οἱ δὲ ἤλεκτρον, οἱ δὲ βερονίκη. βότρυς ἡ
 5 ἀμβροσία, οἱ δὲ ἀρτεμισία. βάλαμον ὁπὸς σμύρνης. βερονίκιον κινάμωμον. βοάνθεμον βούφθαλμον. βουβά-
 λιν σίκυς ἄγριος. βέστρον τὸ κενταύριον. βρυτία ἡ
 πίσσα.

Γῆς σαμίας· ἡ κιμωλία. γῆς ἀστέρος· τὸ ἀμίαντον.
 10 γλυκυσίδιν ἡ παιωνία. γλήχων τὸ βλισκούνιν. γλοιὸς
 βαλανείου ὁ γλοιὸς τοῦ λουτροῦ. γλαύκιον τὸ καλακάνθιν.
 γλεῦκος τὸ ἀποστάζον τοῦ ληνοῦ πρὶν πατηθῶσιν αἱ
 σταφυλαί. γῦριν τοῦ ἀλεύρου τὴν πασπάλην. γυγκίδιν
 ἀγριοκάρδαμον, ὃ καὶ λεπίδιον. γιρεμνίσιον <ἡ> γαλίσιον
 15 λεπίς σιδήρου. γῆ κρητικὴ καὶ **. δίσκου ἐνικοῦ·
 τὸ λουπινάριν. γίγαρτα σταφυλῆς κόκκοι. γεντιανῆς·
 ἡ καὶ δημητριάς πόα. γῆς κεραμίτιδος, γῆς ἀμπελίτιδος·
 τὸ ἄσφαλτον ἰουδαϊκόν.

Δακρύδιν ἡ σκαμωνία. δαῦκος κρητικὸς ὁ σταφυλίνος
 20 ἄγριος. δενδρίτης τὸ κοράλιον. δίκταμον ἄγριον βλισ-
 κούνιν. δόναξ ὁ κάλαμος. δασύπους λαγρός. δαμα-
 λὸς ἰχθὺς τὸ δρακόντιον. δόξον σμίλαξ. δραμίνη ἡ
 μαλάχη. δασύφυλλος ὁ φακός. δράκον ὁ πέρδιξ.
 διεμάχιον ὁπὸς κυρηναϊκός. δρίμνιον ὁπὸς σιλφίου.
 25 δύσοσμον τὸ καστόριον. δερβασὰ τὸ μέλιν. δολιχὸς τὸ

1 βαχήκκον cod. 5 ἀμβροσία cod. 6 βοάνθεμον] βράνθημον
 cod. 7 βέστρον est κέστρον : cf. p. 387, 23. 9 et ss. : littera γ
 initio verborum saepe omittitur. 11 καλαμίνθιν cod. : cf. p. 322, 21.

14 post λεπίδιον add. καὶ cod. ἡ addidi : cf. p. 309, 9 et 19
 et p. 322, 14. 15 ** lacunam indicavi : γῆ κρητικὴ alibi est
 γύψος. δίσκου ἐνικοῦ : cf. p. 310, 13. 17 διμυτρός cod.
 21 ὁ] ἡ cod. δασύπους] δασίτης cod. 22 δοξοῶν cod. : cf.
 p. 310, 14. 23 δράκον : cf. p. 310, 18. 24 διαιμάχιον : cf.
 p. 310, 19. δρίμνιον] δρίμιον p. 310, 20. 25 δίσορμον cod. : cf.
 p. 310, 21. δέρβας p. 310, 22. τὸ μέλιν] σαμέλιν p. 310, 22.

φάσουλιν. δαῦκος ὁ σταφυλῖνος. δορκὰς τὸ στάχος.

δρακοντέα ἄρρενικὴ κληῖμα ἀμπέλου.

Ἑλλέβορος λευκὸς τὸ πύρεθρον. ἐλλέβορος μέλας τὸ
καρπίν. εὐζωμον αἱ ῥόκες. ἐλατήριον ὁπὸς τῆς ἀγριαγ- 5
κουρέας. ἐρυθρόδανον τὸ λυθρίδιον. ἐγυρὸς ὁ ζογόρισ-
τος. ἐχῖνος χερσαῖος ὁ ἀκανθόχοιρος. ἐριάδες αἱ καν-
θαρίδες. ἐπανθισμὸς κόκκος κνίδιος. ἐνυδρος ἡ βδέλλα.

ἐρυθρὰ ἄχουσα. ἐφήμερον ἴρις ἀγρία. ἐξάνθισμαν
ἰὸς χαλκοῦ. ἐμετικὸν καὶ ἐρυγμὶς ῥάφανος. ἐπερικὸν
τὸ σκαμώνιον. χρίσμαν μύρον. ἐρυθρὸς ἡ μίλτος. 10
ἐμφυχον τὸ ὦόν. ἔλκυσμα ἀργύρου σκουρία. ἐλύδριον
χελιδονέα. ἐπίκομβρον τὸ <μέλι>. εὐνοϊκὸν σμύρνιον.

ἐροδίας ἄνθος σχίνου ἄνθος. εὐχάριστος ὁπὸς χαλκοῦ
κεκαυμένου. ἐπάνθισμα καὶ ἐρύθημα ἡ ἄχουσα. ἐλξίνη
περδίκιον. ἐλξίνη κισσάμπελος. ἔλαιον ὀμφάκινον ἀγού- 15
ρων ἐλαιῶν ἀπόθλιμμα. ἐρυθρόδανον τὸ λυθρίδιον. ἐτνό-
δονον τὸ τῶν ὀσπρέων ἀπόζεμαν. εὐστριάδες τὰ κίτρα
ἃ καὶ μῆλα περσικά. ἔβικος ὁ τζικνὰς. ἐννεάμηλον τὸ
χαμαίμηλον. ἔλυμος εἶδος κέγχρου. ἐπίμηλον τὸ ἀγριό-
μηλον. ἔρφυλλον θύμβρα χαμερπῆς. ἐρίους οἰσυνηροῖς 20
μαλλία ἀπλυτα. ἐρίκη μυριχία. ἐνέματα τὰ κλυστήρια.

ἐλξίνη ἡ σιδηρίτις.

Ζώπισσα ῥητίνη ξηρά, ὃ καὶ ζεῦμα πεύκης. ζηλέα ἡ
ἀλόη. ζμήνιον ἡ πρόπολις. ζηλωτικὸν ἡ κνίδη. ζήκιν
ὁ βάλανος. ζωγόριστος βαλσάμου ὁπὸς. ζωοφθόρον σα- 25
λαμάνδρα. ζῦθος ὁ φῦκος ἡ τι πόμα σκευαστόν.

I τὸ στάχος] ἄσταχυς pp. 307, II et 320, I6. 5 ἐγυρὸς : cf. v.
25, pp. 323, 22 et 368, I8. 6 αἱ] οἱ cod. 7 ἐπανθίμιος cod. :
cf. pp. 311, I8 et 323, 26. εβδέλα cod. 9 ἐρυγμῆς : cf. Etym.
magn. s. v. ἐρυγῆλη. ἐτερικὸν p. 312, I. 10 μίματος cod.
12 μέλι addidi : cf. p. 312, 6. σμύνον cod. 13 εὐχάριστος : cf.
p. 304, I4. 14 ἐπὶάνθισμα cod. 15 ἐλξίνη] ἐξίνη cod.
16 ἀπόθλιμας cod. ἐτνόσανον cod. 17 ὀσπρέων cod. εὐσ-
τριάδες : cf. p. 312, I5. 18 εὔικος cod. : cf. p. 312, I6. ἐνεά-
μυλον cod. : cf. p. 312, I6. 19 ἐῦλυμος cod. 20 ὕσωπυροῖς cod.

22 ἐλξίνη] ῥίξίνη cod. ὁ σιδηρίτης cod. 23 ζώπισσα cod.
23/24 ἡ ἀλόη] καλόη cod. 24 ζμήνιον] ζῳώνιον cod. : cf.
p. 318, 8. πέπολις cod. ζήκιν : cf. p. 313, I2. 25 ζωγόρις-
τος : cf. v. 5 et p. 313, I0.

Ἡρακλεία ἡ ὀρίγανη. ἡρακλεία ἡ σιδηρῆτις. ἡρύγγιον ἄφθαστον.

Θέρμια τὰ λουπινάρια. θείον ἡ τεάφη. θυεία τὸ ἰγδίον. θύμηλος ἡ σμίλαξ. θύρσος ἡ νάρθηξ. θαψία
 5 ἡ ἀγρία νάρθηξ. θρεπτικὸν ἄλευρον. θηριαγωγὸν τοῦ ἐλάφου τὸ κέρας. θεόπυρον ἡ ἀρτεμισία. θάμνιον τὸ πράσιον. θυμίαμα λιβυκὸν ὁ γομφίτης. θεάγγελον ἡ πειρωτικὸν ἡ ἴρις ἰλλυρικῇ. θαλία φοινίκων φύλλα. θρίδαξ ἄγριος τὸ βούγλωσσον. θύρσιος ἡ διονυσία ἥτοι τὸ ἀείζω-
 10 ον. θυρίτος ὁ ἀσφόделος.

Ἱερὰ βοτάνη περιστερέων ὄρθιος ἡ ἀψίνθιον. ἰλιοτρόπιον τὸ κιχώριον. ἱὰ τὰ ἄνθη τῶν ἱων. ἰοῦ χαλκοῦ· τὸ ἱάριν. ἴρις ἰλλυρικῇ τὸ καλαμόκρινον τὸ λευκόν. ἴρις κοινὴ καλαμόκρινον τὸ ὀξύν. ἰοῦ σκώληκος· τοῦ ἱα-
 15 ρίου τὸ ἐπάνωθεν ἄνθος ὅμοιον σκώληκι. ἡλεκτρον τὸ βερονίκιν. ἰβηρίς ἀγριοκάρδαμον. ἰσάτις τὸ λουλάκιν. ἱπολάπαθον τὸ λίμνηρον. ἱερὰ Ἀφροδίτης περιστερέων. ἱέραξ κυκλάμινον. ἱππιον τὸ κενταύριον. ἱκάριον τὸ ὄξος. ἱατρικὸν ὁ πάναξ. ἱερόσυλον ὁ κέδρος. ἱερό-
 20 κολλα ἡ πίσσα. ἰνδικὸν τὸ ζυκήβερ.

Κατανάγκη ὁ ἀσφόделος. καμινίτης ὁ λιθάργυρος. καλλίτριχον τὸ ἀδιαντον. κόριον τὸ κολιάνδρον. κόμμι τὸ κομμίδιν τῆς δαμασκηneas ἡ ἐτέρου δένδρου. κνίφη καὶ κνίδη ἡ τζουκνίδα, ὁμοίως καὶ ἀκαλήφη. καταπότια τὰ
 25 κοκκία. κύμινον αἰθιοπικὸν τὸ καρναβάδιν. καυκαλὶς ὁ ἄγριος δαυκος· ὁμοίως καὶ σταφυλίνος ἄγριος· ὁ δὲ ἡμέρος τὸ δανκίν. καλλίχρουν τὸ κινάβαρι. κονία περίκανμα τῶν καέντων ξύλων. κριοὶ ἐρέβινθοι μαῦροι ἡ καὶ τράγοι. κάρμης τὸ κάρδαμον. κάρυον ποντικὸν τὸ λεπτόκα-
 30 ρον. κύμινον ἑλληνικὸν τὸ ψύλλεον. κύνινος ῥοῶς τῶν

I ἡρακλεία¹] ρα cod. ἡρύγγιον] ρηγκιον cod. 4 θύμηλος] num θύμιον ? 7 θεάσκελον cod. : cf. p. 314, 8. 8 ἰλλυρικῇ] ἡ ἀκρικῇ cod. 10 θυρίτοι cod. : θούριτος p. 314, 12. 11 βοτανική cod. ὄρθιος cod. 14 ἱαρίου] καρίου cod. 16 ἰβινῆς cod.

17 λίμνηρον] num λιμνηρόν ? 18 ἱκάριον : cf. μακάριον p. 365, 5. 18/19 τὸ ὄξος : num ὁ ἱξός ? 27 κυνάβαρ cod.

ροϊδίῳ τὰ ἄνθη.

Λούμιξ τὸ λάπαθον. λιβυστικὸν ὅμοιον σταφυλίνῳ.
λευκάνθεμον τὸ χαμαίμηλον. λέκιθον ὠοῦ λέπος. ληνμία
σφραγὶς ἢ ἐκ Δήμνου τῆς νήσου. λίθος ἄσσιος τὸ κισσήριν.

Λινόζωστις καὶ παρθένιον τὸ παρθενοῦδιν. λοπίμου 5
τὸν πώγωνα, τῆς καστανίας τὸ ἄνθος. λύκιον τὸ κροκο-
λύκιν. λευκάκανθα τὸ πολυγόνατον. λωτὸς τὸ τριφύλ-
λιν. λιμνίτης ἀσφαλτομόρφιον. λαχὰς ἢ ἄχουσα.
λευκάδιον τὸ σκόρδον. λευκόφυλλον τὸ κρίνον. λίτρον
τὸ νίτρον. λιθόδενδρον τὸ κοράλιον. λαεσφόρων ὁ αἰ- 10
ματίτης λίθος. λωτὸς δένδρον γυμνόν. λεοντόγαλον τὸ
ἄμμωνιακόν. λαθυρὶς χολοκουκία. λεωντομόν μικρὸς κε-
ρατίτης. λευκάνθιν ὄρθιον τὸ χαμαίμηλον ὥσπερ καὶ
λευκάνθεμον. λεοντιακὸν κόκκος καλούμενος λιμνίτης.
λειχὴν τὸ ἐπὶ τῶν πετρῶν. λωτὸς ἄγριος τὸ κολοκάσιν. 15
λυκόσκορδον τὸ ἀμπελόπρασον. λυχνίτις ὁ λαγόγερος.
λεύκη ἢ κερατία. λεπτόφυλλον **.

Μήκων ἢ κωδύα. μορέα ἢ συκαμινέα. μάννη ὁ ρύ-
πος τοῦ λιβάνου. μυρρίνη ἢ μυρσίνη. μύκητες ἀμανιτά- 20
ρια. μίνθη τὸ δίοσμον. μολυβδίνη τὸ ψιμύθιον.
μάκερ φλοιὸς δένδρου Ἰνδικοῦ. μόρα τὰ συκάμυνα.
μελίσιον τὸ μελισσοβότανον. μίλτος τὸ σιναπίδιν.
μελίλωτον βότανον ὅμοιον τήλῃ. μελανόκολλα ἢ πίσσα.
μακρόφυλλον καὶ τὸ κρόμμυον. μελανόριζον τὸ μίσυ.
μακρόκαρπος συκὴ ἄγρία. μονόριπος ὁ χαλκός. 25
μικρόφυλλον τὸ πήγανον. μακρόουρον ὁ ὄφις. μοκὰ λι-
βανωτίς. μιτρόμιλος ἢ ὠχρα. μελανία ἢ σηπία.
μαία τὸ ὕδωρ. μελίσσιν τὸ κερὶν. μέρμιθα ἢ σπάρ-

3 λέκυνθον cod. 4 ἢ] τῇ cod. 7 λευκάθαν cod. ἐλέγη
ἢ καὶ περσικαρέα ἢ λινόζωστις add. m³ in mg. 12 Num μικρὰ
κερατίτις? 15 Post πετρῶν add. ἄνθος m². λωτὸς] λίθος
cod. 16 λυχνίτις] λεβηρίς p. 327, 13. 17 λευτόφυλλον cod. :
post hoc verbum deest explanatio. 19 μυρρίνη] μυρρηνή
cod. μικήται cod. 20 δίοσμον i. e. ἡδύοσμον. 22 μελί-
σθον cod. μίας cod. 23 μελανόκωλον cod. 24 μίσση
cod. 26 μικρόφυλ cod.

τος. μυτόχοδα ἀφόδευμα ποντικοῦ. μασουχὰ τὸ κάρκαρον. μάννα ἢ καπνέα. μάννα τοῦ θείου ἢ αἰθάλῃ. μέλαν τὸ πράσιον. λιβὰν τὸ πράσινον. μελισσία ἢ ἀριστολογία. μήστρον μέλαν πίστον. μώλυζα σκορδο-
5 κέφαλον.

Νικόλαοι οἱ φοίνικες. νήριον ἢ ῥοδάφνη. νήκιστον ὁ φοῖνιξ. νυμφικὸς ὁ χυλὸς τῶν ῥοδίων. νάρδου ἰνδικῆς τὸ στάχος καὶ ναρδόσταχυς. νάρδου ἀγρίας τὸ φοῦ. νάρκισσος εἶδος βολβοῦ ἔχον ἄνθος εὖοσμον. νύμφιον
10 ῥοῦδιον. νίκη περιμήξ ἢ καδμία. νομικὸν τὸ σαρξίφαγον. νοβικὸν πολύχρηστον. νιοβικὸν χρόνιον. νεφαλία ἢ σηπέα. νάπυος τὸ σινάπιν. νυμφικὸν ὁ κηρός.

νορόπης λεπὶς χαλκοῦ. νειυφικὸν ὁ κρόκος. νομικὸν σχιστὸς λίθος. νάρθηξ ἰνδικὸς ὁ κόστος. νήριον ἢ
15 ῥοδάφνη. νυμφαία τὸ θηλύπτερον. νεκεία ὁ φλόμος.

Ξίφιον ἶρις ἀγρία. ξάνθιος ἢ ξηρὰ πρίξ. ξυγοπάλη ὁ τυρός. ξίφος ἢ κεδρέα. ξιφόρυτον τὸ αἷμα. ξυρὶς καὶ ξάνθιον ἢ φιλάνθρωπος. ξανθηρὸς φάσγανον. ξυλόθιον τὸ ἀρσενικὸν. ξυρὶς τὸ μελάνθιον.

20 "Ονοι ὑπὸ τὰς ὑδρίας αἱ κουβαρίδαι. ὀρεοσέλινον τὸ πλατυκύμινον. ὀπὸς μήκωνος τὸ ὄπιον. οἰσυπηρὰ τὰ ἄπλυτα ἔρια. ὀπὸς κυρηναικὸς τὸ λεοντόγαλον. ὀνόθουρις τὸ βούγλωσσον. ὄλυνθοι τὰ ἄωρα σῦκα. ὄμηρος ἢ σμύρνα. ὀργαλομικτικὸν ἢ χολὴ τοῦ ταύρου. ὄξυ-
25 φοϊνικὸν ὁ ῥοῦς. ὀφρὺς ἡλίου ἢ ἀνεμώνη. ὀφρινοσέλιον σχίνου ὁ καρπός. ὀρανούχον τὸ καλαμίνθιν. ὀξύσχοιμος τὸ βροῦλον. ὄρμινον ὁ κέγχρος. ὀρθάδιον τὸ μελίλωτον. οἰσύπη αἰγὸς κόπρος αἰγός.

Ι μιοχάδα cod. μασουχὰ : cf. Du Cange s. v. μασουάφιον.
2 μάννα²] μανία cod. 3 μελησθήα cod. 4 πύσιον cod.
μώλυζα] μοδιξ cod. 6 ῥοδάφνη est ῥοδοδάφνη. νήκιστον : cf. pp. 365, II et 370, I6. 8 ναρδοστάχιος cod. 10 καδμία] καδη-
ρία cod. : cf. p. 304, I4. 13 Num νώροπις leg. ? 14 νήρι cod.
15 ῥοδάφνη : cf. v. 6. 16 ξανος cod. πρίξ : cf. p. 292, 6.
ξυγοπάλη : cf. p. 292, 5. 18 ἡ] ὁ cod. ξανθηρός : p. 292, 7.
19 μελάνθιον] μελίσσιον cod. 20 αἶ] ι cod. 22 λεωντάγαλον
cod. ὀθουρον cod. 25 ἀνεμίνη cod. 27 ὄρμινον] ὀρίγιον
cod. ὀρθανόν cod.

Πάναξ ἡράκλειος ὀποπάναξ. περσέα ἡ ῥοδακινέα.
 περισσότερων ἡ ὀρθή περιστέρα. περδίκιον τὸ λεπτόκα-
 ρον. πελεκῖνος ἡδύσαρον. πυρὸς ὁ σίτος. πεντά-
 φυλλον πεντάχειρον καὶ πεντάμονον τὸ ἀγριοσέλινον. πετα-
 σῖτις τὸ μοσχολάχανον. ποταμογείτων ἡ χαμαιλεύκη. 5
 πευκέδανον ὠμὸν ὠμὴ πίσσα. πολύρριζον ὁ ἀσφόδελος.
 πελειάδιον κόπρος περιστερᾶς. πιμελή στέαρ ἡ ἀξούγκιν
 ἡ λίπος. ποτάμιον τὸ καστόριον. πάνδικον αἰγύπτιον
 πῖγιον ὁ χαμαίπιτυς. πάνοψον τὸ κύμινον. πολεμώ-
 νιον ἡ καδμία. πυρισκεύαστος χαλκὸς κεκαυμένος. 10
 πλευστήνη ἡ λεπίς τοῦ σιδήρου. πολύτρητον ὁ σπόγκος.
 πανδημίας τὸ ἄλευρον. πάγος τὸ ἄλας. πεπτικὸν τὸ
 πέπερι. πολυάνθεμον τὸ μέλι. πολύρριζον ἡ περισ-
 τερά. περσικὸν τὸ κάρδαμον. παιδοτρόφιον τὸ γάλα.
 περικάθαρμα τὸ κυκλάμινον. πτερολαβῆς ὁ ἰξός. 15
 πολεμικὸν ἡ ἀριστολογία. πορφύρα ἡ σμίλαξ. παγώ-
 πουσα ῥητίνη ξηρά. προῦμνα ἀγριοδαμάσκηνα. περσικὰ
 τὰ ῥοδάκινα. παρωνυχία τὰ ἀκιδωτά. ποταμογείτων
 ὅμοιος σεύτλω παρὰ τοῖς ὕδασι φυόμενον. πτισάνης χυλὸς
 ὁ κριθόχυλος. πετοναίας φύλλον τὸ κορωνοπόδιον. πο- 20
 λύειδον ἡ ἀγριομαλάχη.

Ῥέον τὸ βαρβαρικὸν καὶ ποντικόν. ῥητίνη τῆς πεύκης
 τὸ δάκρυον. ῥοῦ μαγειρικοῦ τὸ σουμάκιν. ῥοῦ βυρ-
 σοδεψικοῦ τὸ ῥοῦδιν. ῥαφίς θαλασσία ἡ βελονίδα.
 ῥητίνη ἡ ῥητίνη ὑγρά. ῥάμνος φυτὸν ἀκανθῶδες. 25
 ῥόδινα τὰ ῥόδα. ῥόδιον ῥοδέλαιον. ῥάσμιον σπέρμα
 πηγάνου. ῥητίδες ἄγριαι σταφίδες ἄγριαι. ῥοῦ ἀ-
 γροίκου τὸ πρινοβάλανον, ῥόδου ἄνθη τὸ κροκάριον τοῦ
 ῥόδου. ῥαμφέα ἡ νυκτερίς. ῥῶξ ἡ ῥόγα.

Σμίλαξ φυτὸν ἀκανθῶδες. σουσίον ἐλαιον τὸ κρινέ- 30
 λαιον. σαραπιάδα στυπτηρίαν. σπύραθος κόπρος αἰ-

3 δίσαρον cod. 4 πεντάχηρον cod. πεντάμονον: num
 πεντάτομον? 6 πακύδανον cod. 7 περιράς cod. II πο-
 λύτριπον cod. 13 πέπερ cod. 14 παιδατρόφιον cod.
 19 ὅμιον cod. 20 κριθόχυλος cod. 26 ῥοδίνου ῥοδέλεος cod.
 28 κροκάριον: cf. p. 326, 23. 31 σποίραθον cod.

- γός. σήμιλον κηρίον. σπονδύλιον ἀκάνθη ἢ τὸν ἱξὸν
 ποιουσα. σαλέφρια ἢ βρυωνία. σφέκκη ἢ τρυγαία τοῦ
 οἴνου. σφερόγεος κολοκύνθη ἀγρία. σμύρνη τὸ μοσχο-
 λάχανον. σκληρόκολλα ἢ ῥητίνη. σαμία γῆ ὁ χρύσαμ-
 5 μος. συρικὸν τὸ σινάπιν. στυπτικόν ὁ βάτος. στα-
 λαγμός ἄνθος χαλκοῦ. στίβιον τὸ ψιμμύθιον. σφαιρίον
 ἢ κολοκύνθη. στεφανίσκος ὁ κισσός. σαρκόκολλον περ-
 σέας δάκρυον. σιδηρόλεθρον λίθος ἀδάμας. σκόρ-
 διον ὁ καλάνθρωπος. σίκυος ἐδώδιμος τὸ τετράγκουρον.
 10 σβέρως καὶ ἐλύδριον ἢ χελιδοναία. σκαλαβώτης ζῶον
 ὅμοιον ποντικόν. σμυρνοβότανον τὸ πετροσέλινον. στε-
 φάνιον ὁ κισσός. στρόβιλος ἢ πίτυς. σίκυον ἢ κολο-
 κύνθη. σέρις ἀγρία τὸ κιχώριον. σταφυλίνος ἄγριος
 ἢ ὁ δαῦκος ἄγριος. σπύραθοι αἰγῶν καὶ προβάτων κόπρια.
 15 σανδράχη ὅμοιον ἀρσενίκιν. σίνωπον τὸ σιναπίδι.
 σίδια τῶν ῥοῶν τὰ φλοιά. στυπτηρία ὅμοιον στῦψιν.
 σφαιρία τὰ κυπαρισσόμηλα. στακτὴ τῆς ἐλαίας τὸ
 δάκρυον. σχίνος βρουλέα παχύριζος. σχοῖνος θάμνος,
 ἐξ οὗ τὸ σχοιάνθος. σαυρίδιον ὁ κάρδαμος. σουβέρα
 20 ἢ χελιδοναία. στίμι λιθώδης μόλιβδος.
 Τραγορίγανον ὀρίγανος ἄγριος. τεύκριον ὅμοιον χα-
 μαιδρίον. τραγάκανθος τὸ κόμμα τῆς ἀγριοκινάρας.
 τευθὶς ἢ σηπέα. τρυξ ἢ τρυγέα. ταριχέλαιον ἢ κε-
 δρέα. τροξάνιον σταφὶς ἀγρία. τριγάνθεμος ὁ κηρός.
 25 τίκεδρον ἢ ῥητίνη. τριχομανές ** λίθος χιῶς. τι-
 θύμαλος πᾶν εἶδος τοῦ φλόμου. τίτανον ὁ ἄσβεστος· οἱ
 δὲ καὶ ψυχόλευκον. ταῶς τὸ παόνιν. τρώξιμον τὸ
 ἀγριομάρουλον.

1 σπονδύλιον cod. 3 σφερόγεος : num σφαιρώνιον ? cf. v. 6.
 5 συρρηκόν cod. 6 στίλβιον cod. 6/7 σφέριον τὸ καλακάνθη
 cod. : cf. v. 3. 7 σαρκολό cod. : σαρκοκολό m². 9 τράγκουρον
 cod. : corr. m². 10 σβέρως : cf. v. 19. ἐλέδριον cod.
 ἀσκαλαβώτης legendum. 12 σκορδολάζαρον τὸ σαγαπηρόν add.
 m² in mg. 14 δαυχός cod. 15 σανδραράγχι cod. 16 τὰ φλύα
 cod. : rectius οἱ φλοιοί. 17 ἐλαίας] συγαίας cod. 18 σχοῖνος]
 σκῆνος cod. 19 σουβέρα : cf. v. 10. 21 τεύχριον cod.
 χαμεδρίον cod. 23 τευθὴς cod. 24 Num τρωξάνιον ? 25 τί-
 κεδρον] num τηκεδών ? ** aliquid deesse videtur.

Ὑπερικὸν ὁμοιον τραγοριγάνου. ὑάκινθος ὁμοιον βολ-
 βῶ. ὑοσκύαμος ἢ δαιμονιάρια. ὑνάνθη ἢ σταφυλὴ τῆς
 ἀγρίας ἀμπέλου. ὑψίπεττον ἢ τιθυμαλῖς. ὑποκισθὶς τὸ
 ὑποκάτω τῆς ῥίζης τοῦ κισθάρου εὕρισκόμενον. ὕσσωπον
 τὸ λύκνημον. ὕσσηρον τὰ τοῦ προβάτου ἄπλυτα ἔρια. 5
 ὕσσωπον τὸ τῶν προβάτων ἐκ τῶν μαλλῶν πλυνομένων ἐξε-
 ρόμενον γλίσχρον. ὑάλιον τὸ κομμίδιν. ὑπόπερμον τοῦ
 ἐλαίου ἢ μόργη. † ὑφὰκ τὸ οὖρον. ὑπόπιζων.

V

Deux manuscrits ont servi à l'édition de ce lexique. Le premier est au Mont Athos, n° 4302 (= Iviron 182), du XVIe siècle, ff. 145-156^v = A. Le copiste a réparé dans la marge quelques omissions. Une seconde main a ajouté des notes où sont donnés généralement des équivalents de la langue turque. Les fautes sont assez nombreuses : certaines, d'ailleurs, sont imputables à l'auteur.

Le deuxième est à la Bibliothèque nationale de Vienne, *medicus* 25, du XVe siècle, ff. 1-9^v = V. Une seconde main a ajouté au-dessus du titre le nom de l'auteur Συμεὼν τοῦ Σήθ : cette attribution erronée s'explique par le fait que Syméon Seth est l'auteur d'un *Περὶ τροφῶν δυνάμεων* où il est surtout question des plantes. Deux autres manuscrits de Vienne, les *medici* 27 (ff. 91-99^v) et 32 (ff. 32-35^v), contiennent un glossaire qui commence par les mêmes mots ; mais ils sont plus récents et moins corrects.

Les manuscrits A et V ont un texte commun, mais chacun d'eux présente des notices supplémentaires dont le nombre est surtout considérable dans le Vindobonensis. Dans les suppléments de ce dernier, on trouve parfois des mots qui figurent déjà dans le texte commun aux deux manuscrits et qui sont repris et interprétés d'une façon nouvelle ou orthographiés d'une manière différente, des mots dépourvus d'explication et des termes

2 ὑνάνθη est οἰνάνθη. 3 Num ὑψιπέταλον ? 4 κισθάρου] ἀκησάρου cod. 5 ὕσσηρόν est οἰσσηρόν. ἔνια cod.
 6 ὕσσωπον est οἰσσωπος. 7 ὑπόπερμον] num ὑπόσταθμον ?
 8 μόργη est ἀμόργη. † textus corruptus.

qui devraient figurer sous une autre lettre de l'alphabet. D'où l'on peut conclure que la plupart de ces notices proviennent d'additions marginales qui ont été incorporées au texte. C'est pourquoi il m'a paru convenable de prendre pour base de l'édition le texte de A, en indiquant les variantes de V et en reléguant dans l'apparat critique les suppléments de ce dernier.

Ἑρμηνεία κατὰ λέξιν τῶν βοτάνων κατὰ
ἀλφάβητον.

- "Αμωμόν ἐστι ρίζα τῆς πενταφύλλου. ἄγχουσα τὸ ἐρυθρὸν βοδόγλωσσον. ἀκόνιτόν ἐστι ἴρις ἀγρία. ἀτρακ-
5 τυλὶς ἐστι ἄγριος κνήκος. ἄλφιτά ἐστι τὸ γυμνόκριθον.
ἀγρία σικύς ἐστι ἡ ἀγριαγκουρέα. αἰγειρός ἐστι ὁ ἐξαίγειρος
πούπλους. ἄλσιόν ἐστι τὸ ἐκ τοῦ στόματος πτύσμα.
ἀμύρακόν ἐστιν ἄκανθα λευκή. ἀνθεμὶς ἐστι τὸ χαμαίμηλον.
ἄρκευθός ἐστιν ἡ ράμνος. ἀκαλήφη ἐστὶν ἡ κνίδη.
10 ἀδιαντόν ἐστι τὸ πολυτρίχιον. ἀκτῆ ἐστὶν ἡ σάμβωκος.
ἄμπελος λευκή ἐστι ἡ βρυωνία. ἄμμεώς ἐστὶ ἄμμι ὁ σπόρος
τοῦ ἀτζεκάρου, ἥγουν λέγεται τὸ λαγοκύμινον. ἄκο-
ρόν ἐστι τὸ ἐν τοῖς ὕδασι γινόμενον ὃ καὶ σπληνόχορτον ὀνο-
μάζουσιν· ἐστι δὲ τὸ φύλλον αὐτοῦ ὡς φοίνικος. ἄρκο-

AV

I κατὰ λέξιν] καὶ λέξις A. I/2 λεξικὸν κατὰ ἀλφάβη-
τον ἐρμηνέβων ἀκριβῶς τὰς βοτάνας V. Ante tit. add.
Συμεὼν τοῦ Σήθ V². 2 ἀλφαβήτου A. 3 ἐρυθρόν] ἐρι V.
4 βούγλωσσον V. αἶρις A. ἀτρακτύλη AV. 5 ἀλφίτης A
ἀλφίτις V. ἐστὶ] hic et infra persaepe ἦν pro ἐστί scripsit
librarius codicis A notam verbi ἐστί male interpretatus.
6 συκή A συκῇ V. αἰγειρος A. ἐξαίγειρος A. 7 πλούππους
V. ἄλσιον : fort. leg. σίαλον vel σάλιον. 8 ἀβήρακον A.
9 ἡ] ὁ V. ἀκαλύφης V. 10 πολυτρίχιον] τριχοβότανον ὃ καὶ
πολύτριχον V. ἀκτηδίσιν A ἀκτιδίσιν V. ἡ om. V. 11 ἄμμι
ὁ σπόρος] ἀμῆρ σπορ A ἀμύσπωρ V. 12 ἀτζικάρου V.
ἥγουν — λαγοκύμινον om. V. ἄκυρον A. 13 γενόμενον V.
σπληνοσάχαρτον V. ὀνομάζουσιν] λέγεται V. 14/p. 341,3
ἀρκοβότανον — μειοῦται om. V.

βότανόν ἐστι ἡ δρακόντιος βοτάνη. ἀγλαοφώντης βοτάνη
ἐστὶ τῆς σελήνης· εὐρίσκεται δὲ ἐν τῷ κλίματι τῆς Ἀρα-
βίας· αὐξανούσης σελήνης αὖξει, ληγούσης δὲ μειοῦται.
ἀλθαία ἐστὶ ἡ ἀγριομολόχη· ἀκόνιτόν ἐστι ἕρεως ἀγρίας,
τὸ εἰς τὰς βάλτας φυόμενον· ἔχει δὲ ρίζας κοκκίνας· ἔστι 5
δὲ καὶ ἥπατικόν. ἀαδὲν ὑεία κόπρος τοῦτ' ἔστι χοιρεία.

ἄλφита ἄλευρον ἀπὸ κριθῶν. ἀνηθόν ἐστι καὶ τὸ
ἄνισον. ἀμίνθη ἐστὶ τὸ καλαμίνθη. ἀκακία ἐστὶ τὸ
ἀντίγονον. ἀψίνθιον εἶδος βοτάνης ὡς τὸ ἀβρότονον.
ἀρτεμισία βοτάνη ἐστὶ τοῦ Σκορπίου. ἀναγαλλίς βοτάνη 10
ἐστὶ τοῦ Τοξότου· καὶ ὅτι ἀναγαλλίδος δύο εἰσὶν εἶδη, πυρρὸν
καὶ κύανον. ἀβρότονον εἶδος βοτάνης ὡς ἀψίνθιον.
ἄρος ἢ καὶ ἄρον ἡ καλουμένη δὲ ἀραιά· ποιεῖ δὲ καρπὸν
ὥσει βελάρη καρποῦ. ἄγνος ἐστὶν ἡ λυγαρέα. ἀγνόκοκκα
τὰ λυγαρόκοκκα. ἀρνόγλωσσόν ἐστι τὸ μικρὸν καὶ στε- 15
νόφυλλον πεντάνευρον· πεντάνευρον δὲ τὸ μέγα. ἀλόη
χλωρὰ ἡ σαμβάρα. ἀνεμώνη ἐστὶν ἡ κοινῶς κουτζουνάδα.

ἀεῖζών ἐστι τὸ ἀμάραντον. ἀσπάλαθόν ἐστι τὸ εἰς τὰς
βάλτας γινόμενον ἀγριόκρινον. ἄλυσσόν ἐστὶν ὁ βοκήσιος
σιδηρίτης. ἀσφαλτόν ἐστιν ἡ πισσοειδής. ἄγρωστις τὸ 20
ἄκoron. ἄγχουσα εἶδος βογλώσσου. ἀριστολογία ρίζα
βοτάνου στρογγύλη καὶ μακρά. ἀπόχυμα ἡ τοῦ караβίου
πίσσα. ἄκανθα αἰγύπτιος τὸ ἀγριοκάρδον. ἄκανθα λευ-
κὴ ἡ λεγομένη πορδάκανθος. ἀρμενιακὸν τὸ λουλάκιν.
ἀκόρου ρίζα ἡ τῆς ἀγριοσπαλάθου· φύεται δὲ εἰς τὰ ἄλση. 25

ἄλς τὸ ἅλας. ἅλας τὰριχευτὸν ἅλας θαλάσσιον.
ἀκτέα ἐστὶν ἡ κουφοξυλέα. ἀλεξάνδρα ὁ σιδηρίτης.
ἅλας ὀρυκτὸν τὸ γάγγρινον. ἀλικάκαβόν ἐστι τοῦ στρύχνου

AV

I ἀγλαοφωτίς alibi dicitur. 6 δέ om. V. ἀαδέν: num
ἀηδές? 6/14 ἀαδέν — καρποῦ om. V. 8 ἀμίνθη est μίνθη.
10 et 11 ἀναγαλλίου A. 14 ἄγνον AV. ἀγνόκοτα A. 17 ἡ¹
om. V. 19 γινόμενον] φυόμενον V. 19/20 ἄλυσσον — σιδηρίτης
om. V. 21 ἄγχουσα — βογλώσσου om. V. 22 βοτάνης V.
23 ἄκανθα²] ἄκανθαν A. 24 ποδάκανθα V. ἀρμονιακόν A.
26 ἄλς¹] ἁλός A. ἅλας³] ἐστὶ τό V. 27 ἀλέξανδρος A.

ὁ καρπός, ὁ καὶ ἡλιοτρόπιον λέγεται. ἀλυπιάδος· ἐστὶ σπέρμα. ἄλφιτα τὰ ἄλευρα. ἀμόργη ἐστὶν ἡ τοῦ ἐλαίου τρυγία. ἄμμεως· ἐστὶ τὸ λαγοκύμνον. ἄμυλός ἐστὶ ὁ καταστατός. ἀτράφαξ ἐστὶν ὁ καρπὸς τοῦ χρυσολαχάνου
 5 καὶ αὐτὸ τὸ χρυσολάχανον. ἀδάρκη εἶδος βοτάνου. αἰμώσας ἐστὶν αἰμοποτοϊκός. ἄρκευθίδος· καρπὸς τῆς μικρᾶς κέδρου. ἀσφόδελός ἐστιν ὅμοιος ῥίζης παιωνίας κηπικῆς.
 ἄλας καππαδόκιον τὸ ἀρμένιον. ἀνδράχνη ἡ κοινῶς γληστρίδα. ἄσαρόν ἐστι ὁ καλοῦσι νάρδον. ἀρχεζώστης
 10 ἐστὶν ἡ βρυωνία καὶ ἄγρωστις. ἀκατίδα ἐστὶν ἡ κοινῶς κουβαρίδα. ἄλατος ἀμμωνιακοῦ· τὸ ἐκ Χαζαρίας κομιζόμενον. ἄσαρον ἡ ἀγρία <νάρδος>. ἀλκυνόνιον τὸ κεκαυμένον φώκιον ἡγουν τὸ τῆς φώκεας κόπρεον.

AV

1 / 2 ἀλυπιάδος ἐστὶ σπέρμα om. V. 2 ἀμόργην V. 3 τρυγίαν A. ἄμμεως] ἄμεσος V. 4 Post καταστατός add. ὅς καὶ στέαρ σίτου λέγεται V. ἀτράφαξ est ἀτράφαξus. 5 ἀδάρκη — βοτάνου om. V. ἀμόσα AV: cf. p. 381, 19. 6 ἡμοποτοϊκός A. 7 κέδρης A. ἀσφόδελον A. ὅμοιον A. κηπικῆς] θητικῆς A om. V. 9 Post γληστρίδα add. ἡ καὶ τζετζενίκια λέγεται V. 9 ἀρχεζώστης V. 10 ἄγρωστις V. ἀκτίδα A. 11 τὸ — κομιζόμενον] λέγεται τὸ νίτρον V. 12 νάρδος om. AV. 13 φώκιος V. Add. V sub litt. α: ἄνθη ἀμπελικῆ τὰ ἀγριάδια ἡγουν τὰ ἀγριοστάφυλα· ἀμηναία ἡ αὐστηρὰ σταφυλὴ· ἀνθέλλιος ἡ χαμαιπύτις· ἀντίρυνον σινάπη· ἄνοις ἡ ἄνωις· ἀπαρίνη φιλάνθρωπον· ἀνδράφαξις ἡ κολόκυνθα· ἀργεμόνη ἡ σαρκοκόλλα· ἀράχνη τὸ ζῶον ἡ χελώνη· ἀρίσαρον ἄρκτιον φλόμω παραπλήσιον· ἀρμενιакὸν τὸ βερίκοκκον· ἀρναβάτω τὸ γαλαγκάν· ἀρνόγλυ· ἀρτεμησία ἀψίνθιον ἄγριον· ἄρπεις ὁ λόπης· ἀραβίου λίβανος ὀποπάνας· ἄπιος ἡ χαμάπη καὶ ἀγρία ῥάφανος· ἀπόκυννον τὸ χρυσολάχανον· ἀριστολοχία· ἄρκευθος κέδρος· ἄρκευθίδα ἡ ῥάμνος· ἄρκιον ἡ προσωπικὸν τὸ ἄγριον πεντάνευρον· ἄρων ἡ δρακοντία· ἀρσενικὸν τὸ ἄγνος· ἄσαρον ἡ δὲ νάρδος ἄγριον· ἀειβώλη· ἀγγύρ ἄκορον· ἀσκαλωβότ(ης) ὁ ποντικὸς ἡ κολοσαύρα· ἀσκληπίας· ἀνήθον· ἀσπάρακος· ἄκυρον τὸ ἀνδρόσαμον· ἀβρώτονον τὸ ἄγριον ἀψίνθιον· ἀσπάλαθος· ἀσπλυνον τὸ σκολοπένδριον· ἀσφαλτος ἰουδαϊκὸς γῆ βρυτεία· ἀσταφῆς ἡμερος ἡ ἀγρία σταφίδα· ἀσυράτ· ἀσφάλτης τὸ τριφύλλιον· ἀσφοδέλου ὁ ἀσφόδελος· ἀτράφαξης τὸ χρυσολάχανον· ἀφάκη ἡ φακὴ· ἀφρός νίτρου τὸ ἀφό-

Βατράχιόν ἐστι τὸ ψευδοσέλινον. βόστρον ἐστὶν ἡ σαβέ-
 να δενδρολιβάνῳ παρεικαζόμενον. βρελάτιόν ἐστι λευκὸς
 ἐλλέβορος μυρίζων. βηρομάρτικον τὸ ῥωμαϊκὸν στάχος.
 βασικάρον ἐστὶν αἱ φυσαλίδες. βόγλωσσόν ἐστιν ὃ
 λέγεται πορνέα. βοσκουράου ὃ ὑοσκύαμος ἤγουν ἡ κοινῶς 5
 δαιμονιαρέα. βισασά ἐστι τὸ ἀγριοπήγανον. βόλβιτα ἡ
 κόπρος τοῦ βοός. βολβὸς ὃ λεγόμενος ὑάκινθος πορφυρᾷ
 ἔχων ἄνθη· τούτου ἡ ῥίζα φθείρει τὰς τρίχας μετὰ λι-
 βάνου καὶ ἀμυγδάλων πικρῶν ἐφομένη· μετ' ἐλαίου ἄλειφε.
 βρύον μετοχικῶς τὸ προσχέομενον καὶ ἃ ἡ θάλασσα 10
 ρίπτει ἔξω ἄχυρα. βδέλλιον γεράνιον, ὃ λέγεται μικόλ.
 βάλανος μυρεψικός ἐστιν <ὃ> καὶ μυροβάλανον ὀνομάζουσι.
 βαλαύστιόν ἐστι τῶν βαλανιδίων οἱ κόκκοι. βράθνος·
 ἐστὶν εἶδος βοτάνου. βούκεράς ἐστὶν ἡ τῆλις. βάμφυ-
 τόν ἐστι τὸ θυμίαμα. βοράτη ἐστὶν ἡ ἀγρία κυπάρισσος 15
 ἤγουν ἡ μεγάλη κέδρος. βονῶδες ὃ ἡδύοσμος. βρυωνία
 ἥτις λέγεται καὶ ἄμπελος λευκή.

AV

νιτρον· ἀχράς τὸ ἀχράδιν· ἀφουσία ἡ πεταστή· ἄλυσον ἐστὶν ὃ βου-
 νίσιος σιδηρίτης· ἄμυλος ἐστὶν ἄλευρα καθαρὰ καὶ λεπτά· ἀπό-
 βλεγμα καρόφαλον· ἀγάλοχη ἐστὶν ἡ ξυλαλόη.

1 Post ἐστὶ¹ add. ἀγριοσέλινον V. σαβίλα V. 2 βελάτιον V.
 3 βηρομάρτυρον V cui verbo add. ἐστὶ τὸ φοῦ ἤγουν V.
 4 φυσαλίδες] σταφυλίδες A. βούγλωσσον V. 5] ἡ ἄχουσα ἡ V.
 5 βασκουρά V. 5/6 ἤγουν—δαιμονιαρέα om. V. 6 δαιμονοούρα
 A. βασισά V. ἐστὶ] καλοῦσι V. ἡ] ὃ A. 7 βολβοῦ V.
 τὸ λεγόμενον ὑάκινθον A τοῦ λεγομένου ὑακίνθου V.
 8 ἔχοντος V. Post τρίχας add. ἀλείφων αὐτήν V. 9 ἐφο-
 μένων AV. ἄλειφε om. V. 10/11 βρύον — μικόλ om. V.
 12 μυρεψικοῦ AV. 13 addidi. 13 βαλαύστιον: rectius βαλάν-
 τιον. βράλιος V. 14 ἐστὶν — βοτάνου om. V. 14 βού-
 κερα AV. τύλη A. 15 βουράτη A. 17 Sub litt. β add. V:
 βούφθαλμον τὸ μέγα χαμαίμηλον· ἀφροσέληνον ἡ σαρκοκόλλα· ἀτρα-
 κτιλῆς κνίκος ἄγριος· βαλάνου μυρεψικῆς· βαρύοσμον χαλβάνη·
 βαλαύστιον τὸ βαλάνιν· βακχάρης βάλσαμον· βάκανον τὸ ἀγριο-
 κάναβον· βαριάδον τὸ κάρδαμον· βαλωτὶ τὸ ἄγριον μελισσόφυλλον·
 βάτος ἡ βατίζυναία· βατράχιον τὸ ἄγριον σέληνον· βόπολε τὸ μούσ-
 πουλον· βρωσίτης ἡ κορώνη· βύχιον τὸ βλύτον· βήχιον ἡ χαμαιλεύκη·

Γάνος ἐστὶν ὁ λαμπρὸς ὁ οἶνος. γλυकुσίδη ἐστὶν ἡ παι-
ωνία. γλαύκιον ἐστὶν ὡς τὸ γάρσος. γλήχων ἐστὶ τὸ βλι-
σκοῦνι. γῆς ἔντερά ἐστιν οἱ λοβρίκοι. γλεῦκός ἐστι τὸ
ἀπόσταμαν, ὁ μούστος. γλοιὸς βαλανείου τὸ λεπτὸν ὑγρὸν
5 τοῦ βαλανείου ὃ διαχέεται ἀπὸ τὴν τροῦλλαν τοῦ λοετροῦ
εἰς τὰ τεῖχη ἐντός· τοῦτο καπνὸς ὀνομάζεται καὶ ἀτμός τοῦ
λοετροῦ. γναφάλιον ἐστὶ τὸ ἡρές. γῆ σαμία ἐστὶν ἡ κι-
μωλία. γῆς ἀστέρος· τὸ ἀμύαντον. γαλαγκά ἐστι ρίζα
ἄρωματική. γλαύκιον δὲ ἄλλως τὸ καλακάνθιον. γῆρις
10 ἡ τοῦ ἀλεύρου πασπάλη. γρανόκοκκά εἰσι τὰ ἀμύγδαλα
τὰ μικρά. γλίν ἐστὶν ἡ πόα γλίσχων.

Δέπας ἐστὶ ποτήριον οἶον δεχάς τις οὔσα παρὰ τὸ δέχεσ-
θαι τὸ πόμα. διακλυστήριον ἐστὶ τὸ ἐργαλεῖον. δακρύ-
διόν ἐστὶν ὁ τῆς σκαμωνέας ὀπός. δρακόντιον ἐστὶν ἡ δρα-
15 κοντέα. δίκταμός ἐστὶν ὡς τὸ ὠκιμον ἢ καὶ δαμασώνιον.
δαφνίδος· ἐστὶ τὸ δαφνάλειμμα. δαύκου σπέρμα ἐστὶ

AV

βουνιάς ἡ γογγυλὶς· βολβὸς σκυλοκρόμμον· βότρυς ἡ ἀρτεμησία, ἡ
δὲ ἀμβροσία· βῆσα πάγουρος τζαγανός· βούπριστης ἡ καματερή·
βερνίκιν νίτρον· βρίον, οἱ δὲ σπλάγχχον· βοάνθημις βούφθαλμον.

I γάνος — οἶνος om. V. γλυκουσίδα A. 2 ὡς om. V.
γλισχόνιον ἦν τὸ φλησκοῦνι A. 3 ἡ λομβρίκη V. 3/4 ἐστὶ τὸ ἀπό-
σταμαν om. V. 5 τοῦ βαλανείου] αὐτοῦ V. διαδέχεται A.
τὴν om. V. τοῦ λοετροῦ] αὐτοῦ V. 7 τὸ ἡρές om. AV add.
A¹ in mg. κημωλέα A. 8 γαλαμάς A. 9 ἄρωματικός A.
καλαμίνθιον A: add. λέγεται καὶ τζουκνίδα V. 10 ἄλευρος A.
πάσπαλις A. 11 τὰ μικρά om. V. Post πόα add. καί A.
γλίσχων A. Sub litt. γ add. V: γναφάλη ἡ στιβή· γράνων τὰ
στροβύλλια· γῆ κυμωλέα ὁ λουστικός πηλός· γιγγύδιον λιβανωτός·
γλαύκιος ὁ νέος οἶνος· γλαῦξ ἡ πόα· γλήχων τὸ βλίσκουνι· γλιὸς
ὁ ἐν τοῖς βαλανίοις οἶον τοῦ λοετροῦ· γναφάλιον ἡ στιβή· γόργυρον
σέσελις· γῆρις ἡ πάσπαλις· γῆψος γῆς ἀστέρος· γλεῦκος ἀμνηαῖον
στρυφνῶν σταφυλῶν ἐκπίεσμα.

12/13 δέπας — πόμα om. V. 13 διὰ κλυστήρος V. 14 σκαμ-
νίας V. ὀπός] ὁ καρπός A. δρακοντία V. 15 δίκταμον V.
ὡς om. V. ἡ om. V. 16 διάλειμμα A.

τῆς χαμηλῆς χαλβανέας αἱ κορυφαί· συνάγεται δὲ Αὔγουστον μῆνα ἡνίκα μεστῶσῃ τὸ σπέρμα. δαῦκος κρητικὸς ὁ ἀγριοσταφυλῖνος. δενδρίτης λίθος τὸ κουράλλιον. δίκταμος ὡς τὸ ἀγριοφλησκούνιον. δύσοσμον ἔστι τὸ καστορόρχιν.

"Εγῆρίς ἔστι γλύκισμα ἐξ ἐλαίου ὑδαρῶδες. ἐλλέβορος δὲ ἄλλως εἴρηται ἀπὸ τοῦ ἐλοῦσα ἥγουν θανατοῦσα βρώσις· βορὰ γὰρ ἡ βρώσις εἴρηται. ἔλιξ τὸ τῆς ἀμπέλου νευροειδὲς ἔκφυμα τὸ ἐπιλαμβανόμενον τοῦ ξύλου. ἐρείκη ἔστιν εἶδος δένδρου εὐχερῶς σχιζόμενον. ἐρικτὰ σχιστὰ ἄλευρα ἥγουν τὰ ἀληθόμενα ὄσπρια. ἐρινεὸς ἀγρία συκὴ καὶ τὰ ἀγριοσυκα. ἔντος ὁ φάβα οἱ ἰδιῶται καλοῦσι. ἐχινόπους ἀκάνθης εἶδος, παρὰ τὸ ἐπέχειν τοὺς πόδας τῶν βαδιζόντων ἐπ' αὐτῆς, ἣ ὅτι ἐχίνου θαλασσίου ποσὶν ἔοικεν. ἐλξίνη ἔστιν ὁμοία περδικέας. εὐπατόριον ἔστιν ὁ παρά τισι πενταδάκτυλος. ἐλύδριον ἡ χελιδονέα. ἐρίκη ἡ ριχέα. ἔνεμα τὸ ἐργαλεῖον ἥτοι κλυστήριον. ἐφηβαῖον ἔστι τὸ ὑπόκτενον. ἐλλέβορος ὁ μέλας ἔστι τὸ καρπίν. ἐρυθρόδανόν ἔστιν ἡ ρουσία ἥτοι λυθρίδιον καὶ ἡ κογχύλη. ἔδρα ὁ ἀφεδρών. ἐλατήριον ὁ ἐντὸς χυλὸς τῆς ἀγριαγ-

AV

I δέ om. A. 4 δίκταμον V. ὡς] ἔστιν ἄλλως V. ἀγριοβλησκούνιον V. δύσοσμον A δύσορμος V. καστόριον A.

Sub litt. δ add. V: διὸς βάλανος ὁ κάστανος· δέδωμος τὸ ἐρύσιβον· δαῦκος ἡ καὶ σταφυλῖνος καὶ καυκαλὶς· δαύνης ἡ πόα ἡ καὶ ἀλεξάνδρα καλουμένη· δίφρυγον τὸ συρικόν· δίκταμον τὸ ἄγριον βλησκούνι· δρακοντία· δριοπτερῆς διψακοῦ τῆς ἀκάνθης· δορύκνιον ἡ ἀουπία· δρὸς δαμασώνιον· δίψακος ἐστὶ· δίκταμον ἔστι τὸ ὠκιμον καὶ δαμασώνιον· δαφνίδας τὰ δαφνώκοκκα· διψακὸς τὸ σεντρούκλιν· δορύκνιον τὸ πύρεθρον ὃ καὶ στρύχνον λέγεται.

6/16 ἔγῆρις — πενταδάκτυλος om. V. 9 ἔκφυρμα A. Ad v. 9 add. in mg. ἐρμωτάτολη τούρ(κικα) σουρουντζιάν A².

I3 παρά] περί A. I4 τόσιν A. I5 ὁ] τό A. Add. in mg. ἀγρμῶνη τούρ(κικα) τζαφωνέα A². I7 ἔφιβον A ἔλφιβον V.

I8 Ad καρπίν add. σκάρφη A². I9 τὸ λυθρίδιον V. κοτύλη V. 20 ἔδρω A. χυλὸς om. A.

κουρέας. ἐρνυθρόδανον ἢ ῥουσία. ἐλλέβορος λευκὸς τὸ πύρεθρον. ἔλεκτρον ἐστὶν ἢ βερονίκη. ἔρια εἰσι τὰ τῶν προβάτων μαλλία. εὐζωμον ἢ ῥόκα. ἐλένιον ἢ θαλασσοκράμβη. ἐλελίσφακον ἢ σάλβια καὶ ἐλαφόβοσκον.
5 ἐφιαλτία ἢ παιωνία. ἐβίσκος ἀλθαία καὶ μαλάχη ἀγρία. ἔγειρος ὁ ἐξέγειρος.

Ζαδόαρ εἶδος βοτάνου. ζακυνθίδες τὸ κολοκύνθι. ζειὰ εἶδος σπέρματος ἢ ὄλυρα ἢ αἱ κριθαί, ἀπὸ τοῦ ζέω ζεαί. ζιγγιβήρεως εἶδος βοτάνου ἀρωματικοῦ.
10 Ἑριγέρων ἐστὶ βοτάνη εἰς τὰ καταλύματα ἄνωθεν τῶν κεραμιδιῶν γενομένη. Ἑμαθία ἢ τὸ πρὶν Παιωνία προσαγορευομένη. ἡμεροκαλλὶς εἶδος ἄνθους.

AV

2 ἔλεκτορ A. βερόκυκη A. 3 τοῦ προβάτου V. Post ἡ¹ add. κοινῶς V. 4 ἐλελίφασκον A. 5 ἢ φιαλτία A. ἢ παιωνία om. A. 6 ἀγρία om. V. ἔγειρος — ἐξέγειρος om. V. cf. p. 340,6. Sub litt. ε add. V: ἐλξίνη ἢ περδικέα, οἱ δὲ παρθένιον, οἱ δὲ σιδηρίτην, οἱ δὲ ἡρακλείαν· ἐλξίνη ἢ κισάμπελος· ἔλικες αἱ ἀμπελῖνοι ψαλίδες· ἐρεγμός ὁ κύαμος· ἐρύσιμον ἀγριαγκουρ(έα)· ἔβενος τὸ ξύλον· αἰγούνιχον τὸ λινόσπερμα· ἐλέφαλον λαγωῦ ἐλαίας οἱ θαλοί· ἐλαίας αἰθιοπικῆς μαύρης· ἐλας αλμάδων ἢ καμπτική· ἐλαιόμελι· ἐλάτη τὸ δένδρον· ἐλατήριον τῆς ἀγριαγκουραίας· ἐλεκεβρᾶ τὸ αείζων τὸ λεπτόν ἤγουν τὸ μικρὸν ἐλαιοσέλινον· ἐλένιον, οἱ δὲ περσικόν, οἱ δὲ σύμφυτον, οἱ δὲ μηδικόν· ἔλικες ἀμπέλου αἱ ψαλίδες τῆς ἀμπέλου· ἐλήχρυσον· ἐζοῦλλα τὸ ὀξύπορον· ἐλέφαντος ῥήγισμα· ἔλκυσμα ἢ σκουραία· ἐλέβορος τὸ καρπὶν· ἔγυρος ἢ κερατία· ἐλξίνη ἐτέρα ἢ κισάμπελος· ἐλέτχερ σχοίνου ἄνθος· ἔλυμος ἢ μελίνη· ἔμπετρον αἱ πρασιηδίες· ἐπίμηλος ἐπιτακτής· ἐρεγμός τὰ ἄλφυρα τοῦ καμμένου ἐρεβίνθου· ἔρια τὰ μαλεῖα τοῦ προβάτου· ἐρείκη ἔρεινον· ἐρμοδάκτυλον ἢ τατζύλων· ἔρπυλος ὁ ἄγριος θρύμπος ἢ σίνηπι· ἐρνυθρόδανον λιθρίδιν· ἐρύσιμον ἄγριον κάρδαμον· εὐζωμον ἢ ῥόκα· εὐπατώριον ὁ φονέας· εὐφόλβιον· ἐφήμερον· ἐχύνος· ἐχύνος χερσαῖον ἀκανθόχειρος· ἔχιον ἢ ῥοδιάδα.

7/9 om. V. 7 ζασόαρ A. ζακυνθίδευσ A. 8 κριθαί] θριβαί A. 9 Sub litt. ζ add. V: ζύα· ζυζυβέρεως· ζύθος· ζύμη· ζωβότανον τὸ λεβόρων· ζυτζυπάν· ζυντζύβερις.

10 καλύμματα A. 11 γενομένη om. V. 11/12 Ἑμαθία — ἄνθους om. V. 11 τό] τόν A. 12 Sub litt. η add. V: ὑπνικόν ἢ

Θρία τὰ φύλλα τῆς συκῆς. θύμος βοτάνη εὐτελής.
 θῶμιγξ σπάρτη καννάβιος. θλάσπεως· εἶδος βοτάνου.
 θυλακίδα ἐστὶ μήκων πᾶσα. θριδάκινά ἐστι τὸ μαρούλιον.
 θαμνοειδὲς τὸ χαμηλόν. θυῖα τὸ τζουκάλιν τὸ γανωτόν.
 θύμβρα ὁ θρύμπος. θέρμια τὰ λουπινάρια. θαψία ἀγρία 5
 ἢ φελουρέα. θείον ἄπυρον ἢ τεάφη. θυῖα ἐστὶ δοχεῖον
 τι ἢ πινάκιον ἢ κουρούπιν ἢ τζηκάλιν γανωτόν.

Ἰρινόν ἐστίν ὁ χυλὸς τοῦ κισσοῦ καὶ ὁ χλοερός. ἱρίγγιον
 ὁ λέγομεν χριστάγκανθον. ἴρεος· τὸ ἀσπάλαθον ὃ γίνεται
 εἰς τὰς βάλτας. ἱρακλεία ὁ σιδερίτης. ἴρις ἰλλυρικὴ 10
 τὸ χριστάγκανθον. ἴρις τὸ ἀγριόκρινον ὃ γίνεται εἰς τὰς
 βάλτας. ἵπποσέλινον τὸ ἀγριοσέλινον. ἰὸς ξυστὸς ὁ
 διὰ πρασίνης. ἱὰ εἰσὶ τὰ ἄνθη τῶν ἱων.

AV

μανδραγούρα· ἡδίσσαρον ἢ πελεκίνη· ἡλιοτρόπιν σκορπίουρον· ἤλεκ-
 τρον τὸ τοῦ αἰγείου δάκρυον βερονίκι· ἡμεροκαλλῆς ὁ ἡλιόδρομος·
 ἡμιωνίτ(ης)· ἡριγέρων τὸ βότανον ὃ τρώγωσιν οἱ στραγαλῖν(οι)·
 ἡρίγγιον ἢ λαφαμίδα ἡγουν τοῦ χρησταγκάθου ἢ ρίζα, οἱ δὲ καὶ
 γοργόνιον, οἱ δὲ ἄφθασον, οἱ δὲ κάριον, οἱ δὲ ἄλλως.

1/2 om. V. 2 σπάρτης A. θλάσσεως A. 3 θριδάκινα —
 μαρούλιον om. V. 4 χομηλόν A. 5 θύμβρα ὁ θρύμπος om. V.
 6 θυῖα] θείωμα V θείαμελ A. 7 γανωτόν om. V. Sub litt.
 θ add. V: θυῖα ἰγδίων· θάμνος ἐστὶ τὸ βότανον· θύμιον τὸ καλαμίνθι·
 θρύμβος (cf. v. 5) ὁ ἡμερος θρύμβος· θρύμβα δὲ ὁ ἄγριος· (θ)ημι-
 ονίτ(ης) βοτάνη ἣν οἱ μὲν ἄσπληνον, οἱ δὲ σκολοπένδριον ὀνομά-
 ζουσι· θύμος βότανον καὶ ὁ θρύμβος· θαλασσία χοῦς οἶον τῆς
 ἐλαίας· θύμιον σμύλαξ· θαλήτρον θαψία· θέρμια τὰ λυμπινάρια·
 θλάσσης τὸ ἄγριον κάρδαμον· θυράφει ἢ ἀράχνη· θυμελέα ὁ κνίδιος
 κόκκος.

8 ἱρίγγιον] ἱρίσκιον V: ἱρίγγιον est ἴρις aut ἡρύγγιον. 9 τό
 om. V. ἀσπαλάθου V. 10 ἱρακλέα A: est ἡρακλεία. σιδηρίτης
 V. ἴρις A. 11 χρυσάγκαθον A. 11/12 ἴρις — βάλτας] καὶ
 ὃ γίνεται εἰς τὰς βάλτας τὸ ἀγριόκρινον V. 13 πρασίνης A πρασίν
 V: alias πρασίνον. Sub litt. ι add. V: ἴσιον τὸ καρδάμμων·
 ἵππουρις τὸ πολύκομπον ὃ γίνεται εἰς τόπον βαλτώδη· ἰὸς ξυστὸς τὸ
 ἱάριν· ἱερὰ βοτάνη περιστέρα ὀρθή· ἰὸς τοῦ χαλκοῦ ἐστὶ τὸ ἱάριν·
 ἴρεως ἐστὶ σπατοῦλα καὶ τὸ ὀξύκρινον.

Κεντιανῆς· εἶδος βοτάνης. κάρχη βοτάνη τις δι' ἧς ἡ πορφύρα βάπτεται. κοράλιος λίθος· κουράλλιος δὲ ὁ δενδρίτης λίθος. καστορόρχιον ἐστὶ τὸ δύσοσμον. κασία φλοιός τις λεπτότατος καὶ εὐώδης ξυλώδης εἰς κάθαρσιν
 5 περιπινόμενος. κάγχρυς τὰς ἀλληλεσμένας κριθάς. κάμπ-
 παρις· ὅτι ἡ πολλὴ καὶ καλὴ ἐν κάμπῳ φύεται· οὐχ οὕτως
 ἐν κρημνοῖς· εἴη ἂν οὖν κάμπαρις καὶ μεταβολῇ τοῦ μ εἰς
 π κάππαρις. κρόμμυον παρὰ τὸ τὰς κόρας μύειν τῶν ἐσθιόν-
 των· αὐτὸ δριμύ γάρ ἐστιν. κύμνον αἰθιοπικόν ἐστὶ
 10 τὸ μελάνθιον. κώνειόν ἐστὶ ὃ λέγεται μαγκουνόσπορος.
 κύαμος τὸ κουκὶ τὸ φάβα. καρδάμωμον κακοῦλα. κόμμι
 τὸ κομμίδιον. κύπερί ἐστὶ τζημπρὶ καλουμένη. κάγχρυ
 ἐστὶ κακούλατος μέγας. κηκὶς τὸ κηκίδιον. κέγχρος ὁ
 πίστος. κενταύριον ἢ λεγομένη ἀθάλη. κόριόν ἐστὶ τὸ
 15 κολιάνδρον. κόνυζα ἢ ὀνομαζομένη κρίζα. κάρυον ποντι-
 κὸν τὸ λεπτόκαρον. κριθή ἐστὶν ὁμοία περιπλοκάδιν· καὶ
 τὸ κριθάριν. κάρφη ἢ κάρπη. κονία ἢ στακτὴ ἢ κοσ-
 κινισμένη ἢ ἀπὸ συκέας ἢ ἀπὸ ἄλλου δένδρου. καρπησία
 τὸ καρόφαλον. κοτυλιδῶν ποτηράκιν. καδμία ἢ του-
 20 τία. κάρον καὶ καρὼ τὸ καρναβάδιν. κύτινος ροιᾶς
 ἐστὶ τὸ μικρὸν ροῦδιν ὅταν ἀνθῇ. κωδύα τὸ ἔνδυμα τῆς
 παπαρίνης ὀνομαζομένης καὶ μήκωνος. κολοφωνία ἐστὶν ἡ
 ῥήτινη. κολοφωνία ῥήτινη ἐστὶν ἥγουν πίσσα καθαρὰ.
 κιχώριόν ἐστιν ὃ ὀνομάζουσιν οἱ πολλοὶ σέρις. κορωνοπόδιον

AV

I/9 κεντιανῆς — ἐστὶν¹ om. V. I κεντιανή est γεντιανή. ἡς]
 ᾧς A. 3 καστόρχιον A. δύσοσμον A. 4 ξυλώδης εἰς κάθαρ-
 σιν] ξυλώδεις κάρφη A. 5 περιπινόμενον A. 10 ἡ μελάνθη A.
 μαγκουνόσπορον V. II τὸ κουκί] ἐστὶ V. κόμες A. 12 τζυ-
 μπνή V. καγχρία A καχρία V. 13 κακούλατον μέγα V.
 κύκεις το κυκήδιον A κίκεις τὸ κικίδιον V. 14 κεντακόριον A :
 cf. p. 355,23. 15 κολιάντρον A. ἡ ὀνομαζομένη om. V.
 16 λεπτοκάριον V. κρίθα A. ἐστὶν ὁμοία] ἡ V. περιπλο-
 κάδα V. καί] ἡ V. 17 κάρφη ἢ κάρπη om. V. ἡ κοσκι-
 νισμένη om. V. 18 συκίας V. δένδρου om. V. 20 κάρον]
 καρούα A. κανάβιν V. κοιτώνος A. 21 ῥόδιον V. 22 ὠνο-
 μαζομένη A. κολοφωνέα A. 23 κολοφωνέα A. 23/24 κολο-
 φωνία — σέρις om. V. 24 κιχώριον] add. in mg. τῷ πικρομά-
 ρουλον A². κορωνοπόδιον V.

εἶδος βοτάνου. κάγκαμον τὸ βερονίκιν. καύκαλος ἀγρίας
 καρέας ὁ καρπός. κυάλεον ὅμοιον στρύφνου. κέδρωσ-
 τες ἢ βρυωνία καὶ λευκὴ ἄμπελος λέγεται. κυανοῦν τὸ
 μελάνι ἢ καὶ κοκκίνη. κοράλλιον λίθος θαλάσσιος.
 κράδη ἢ συκὴ διὰ τὸ συνεχῶς κραδαίνεσθαι. κράνεις 5
 καρπός. κράμβη τὸ λάχανον· τινὲς κοράμβην, ἢ ἀμβλύ-
 νουσα τὰς κόρας· βέλτιον δὲ ἢ τῷ κόρῳ ἀναβαίνουσα.
 καρπί ἐστὶν ἐλλέβορος ὁ μέλας. κινάμωμον ἄρωμά τι
 μυρεψικόν. κίτριον ἢ κέδρος. κιχώριον βότανον λέγεται
 τὸ ἀγριοῖντίβιον. κλήθρα δένδρον καὶ κλήθρη. κότινος ὁ 10
 ἐξ ἀγρίας ἐλαίας. κολοφωνία εἶδος τι παρόμοιον πίσση.
 κόνυζα βοτάνη τις. κορυθαλὶς ἢ δάφνη καὶ κόρος ὁ κλά-
 δος καὶ κορεῖν τὸ τοῖς κλάδοις σαροῦν. κοκκύμηλα εἶδος
 ὀπώρας. κόλυθρον εἶδος συκῆς. κολλούριον ἀπὸ τοῦ
 κόλλυβον· κόλλιξ γὰρ ὁ ἄρτος. κόκκος κνίδιος τῆς 15
 τζουκνίδας. κίστος ἢ ὑποκιστὶς ἢ εὕρισκομένη ὑποκά-
 τω τοῦ χαμαικισσάρου, ἢ ποιοῦσα λάδανον. κρυστάλ-
 λινον τὸ ψύλλεον. κνίδιος κόκκος θυμελαίας. κρότων
 κίκεως ὁ καρπός. καστανὶς τὸ δρύϊνον. κροκόδειλον τὸ
 χαμαιλεόντιον. κυκλάμιнос ρίζα στρογγύλη ἥτις καὶ σιτά- 20
 ριδα ὀνομάζεται. κυνοκεφάλιον τὸ μέλαν ψύλλεον.
 κηκὶς ὀμφακίτις, ἀγουρίδα ἀμπέλου. κιβώριον ὁ χλωρὸς
 καρπὸς τῶν Αἰγυπτίων. κίκεως καρπὸς ὃν καλοῦσι κρότω-
 να. κόντιτόν ἐστιν οἶνος ὃν σκευάζουσιν οἱ Λατῖνοι καὶ
 χρῶνται εἰς τὰς ἐορτὰς τῶν Χριστουγέννων. κίσθος ὁ 25

AV

1 εἶδος βοτάνου om. V. κάγκανον V. βερτονίκιν V.
 2 κυάλεον — στρύφνου om. V. κεδρόστον AV. 3 λέγεται
 om. V. 3/15 κυανοῦν — ἄρτος om. V. 7 κόρῳ] κορῷ A.
 9 λέγει A. 10 κλήθρος A. 11 τις A. 16 τζουκνίδης V.
 ὑποκιστίδα A. 17 χαμαικαίσαρος A χαμαικέσσαρος V.
 ἢ ποιοῦσα] τοῦ ποιοῦντος τὸ V. 18 κνίδιον V κνήδιον A.
 θυμαλέας A. κρότονον AV. 19 δρύϊνον A. Alias κροκο-
 δείλιον. 20/21 κυκλάμιнос—ὀνομάζεται om. V. 21 κονοκέφαλον
 AV. 22 ὀμφακίτης A. ἀμπελίου V. 23 Post ὃν add.
 τινες V. 24 κόντιτος V. σκευάζουν A. 25 κύθος AV.
 ὁ] ἢ V.

κίσθαρος ἡγουν ὁ χαμαικίσσαρος. κιμωλία ἐστὶ χῶμα.
κοριντοιζόν ἐστι ἡ κόρυζα.

Λαβόρα εἶδος ὀπώρας. λάπαθον τὸ κοινῶς λάπατον,
ὠφέλει περὶ τὴν κύστιν. λίτρον ἄλλας τὸ νίτρον, τὸ ὄνομα-
5 ζόμενον σαρακήνικον μπάριν· τὸ δὲ φράγκικον σόλετρον.
λωτός ἐστι τὸ τριφύλλιον. λινόζωστις ἐστι τὸ παρθενούδι.
λουλάκι ἐστὶ τὸ ἀρμενιακόν. λουπινάριά ἐστι τὰ θέρμια.
λευκόϊον ἐστὶν βιόλα λευκή. λιβανωτὶς τὸ δενδρολίβανον.

AV

Ι ἡγουν om. V. χαμεκαίσσαρος A χαμεκέσσαρος V. 2 κοριν-
τοιζόν — κόρυζα om. V. Sub litt. κ add. V: κρότων τὸ τζυμούριν.
κινόγλωσσον τὸ λεώνιον· κύτινοι οἱ πρωτόγονοι καρποὶ τῆς ροιάς·
κοκκύμηλα τὰ προῦμνα· κοκκὶς ὀμφακί(ις) ἐστὶ· κέστρον ἡ βετονίκη·
κερατόνια τὰ ξυλοκέρατα· κήρυκες οἱ θαλάσσιοι κοχλίοι· κάλαμις
φραγκίτ(ης) ἡ βούλις· καρπὶν ὁ ἐλέβορος· κίχωρα καὶ ζορτενίκια αἱ
πικρίδες ἡ τὸ ἵντυβον· καδμία σιδηρόπετρα καμμένη· καναὰν ἡδίοσμον·
κάλαμος ἀρωματικὸς τὸ ἄκορον· κανθαρίδες τὰ λυσομούμουδα·
κάννοπον τῆς κουφοξυλαίας τὸ ἄνθος· κάπνιον τὸ καὶ χελιδών(ιον)· κα-
κούλλα(τον) καχρίον· κωκκύμηλα αἱ φυσσαλίδες· κάσαμον καλποβάλασα-
μον· κέστρον ἡ βετονίκη· κυστρὸς ὁ λάδανος· κυσσάμπελος ὁ σιδηρίτης·
κυσσάνθεσμον τὸ κυκλάμινον· κυνοκέφαλον λαγυνίδιν· κυνόγλωσσον
σπληνοδάπανον· καλαμίτης εἶδος βατράχου· κελιδών κληδώνιον·
καμνήτης ὁ λιθάργυρος· καλίτριχον ἀδιάντον· κόριον τὸ κολιάνδρον·
κύμινον αἰθιωπικόν τὸ καρναβάδ(ιν)· καυκαλὶς δαυκὸς ὁ ἄγριος·
κνίφη ἡ κνίδη· καλλίχουν τὸ κιννάβαρ· κοριοὶ ἐρέβινθοι μαύροι·
κενταύριον ἡ ἄθαλις, οἱ δὲ λημνήσιον· κύσσαρος τὸ χαμαικύσσαρον·
κληματίτης ἀριστολοχία· κυγχώριον τὸ ἀγριοῖντυβον· κόκκος κνί-
διος τῆς θυμελέας ὁ καρπός· κόκκος βαφικὸς τὸ πρινοκόκκιν· κοκκυ-
μήλου ὁ καρπὸς τὸ ἄγριον προῦνον· κουτούρν(ιν) τὸ ὀρτίκιν· κοκυ-
τροῦν λίβανον ἀρεννικόν· κολοκυνθίδα ἡ ἐντερειώνη· κόμη τὸ κομίδιν·
κόνιον ἡ μαγκούνα· κόπρος ἔβως ἡ σκουρέα· κόρις τὰ ζῶα· κορια-
νὸν τὸ κολιάνδρον· κοριδαλὸς τὸ κάπνεον· κοχλίοι οἱ κήρυκες· κερα-
τόφορον· καρδάμωμον· κεραυτὸν πύρεθρον· κνέορον συκαμίνου
σπέρμα· κρότονες τὰ τζυμούρ(ια)· κρύθμον ἀλμυρὸν κριθάλευρον·
κυνὸς βάτου ἡ κάπρος· κόνου ἡ κουκκουνάρα.

3 λαβόρα — ὀπώρας om. V. 4 ἄλλας transp. post τό² V.
5 σαρακηνικὸν μπάριν] σαρακικόρον V. σόλιστρον V. 6 λωτός
— τριφύλλιον om. V. ἐστι²] ἡ περιπλοκάδα ἢ V. 7 λουλάκι —
θήρμια om. V. ἀρμονιακόν A. 8 λιβανότου A λιβανωτός V.

λημνίτης ἐστὶ πηλὸς ὁ λεγόμενος λημνία σφραγίδα.
λημνία σφραγίς ἐστὶν ὁ καλούμενος λημνίτης ἥγουν ὁ πηλός.

λύκιον τὸ πυξάριον ἢ λιβανωτίδες ἐστὶν λιβάνου μύρ-
ρα ἐστὶν ὁ χοῦς τοῦ λιβανίου. λιβυστικόν ἐστι σελίνου
ὅμοιον. λαθυρίς ἐστὶ σπέρμα χολοκοκκίας. λαδάπανόν 5
ἐστὶν ἡ χελιδονέα. λειχήν ἡ ἐπὶ τῶν πετρῶν. λωτὸς
καὶ τὸ δένδρον. λεπίς χαλκοῦ ἐστὶν αἱ πετασται τοῦ
χαλκώματος.

Μυροβάλανόν ἐστι μυρεψικόν· ὀνομάζουσι δὲ καὶ βάλανον.
μανδραγόρα βοτάνη ὑπνωτική· εἰσὶ δὲ τῷ εἶδει δισσαί, 10
ἡ μὲν ἄρρην, ἡ δὲ θήλεια. μέσπilon τὸ μούσπουλον.
μαρίλη ἐστὶ ἡ ἐξ ἀνδράκων τέφρα. μῆον εἶδος βοτάνου.
μετ' οἴνου μέλιτος· ὡς οἶνος καὶ μέλι ἐξ ἡμίσου. μπέρ-
ταλά ἐστι τὰ τριφύλλια σὺν τῷ σπέρματι αὐτῶν. μάννα
τὸ ἀπ' οὐρανοῦ. μήκων ἡ μέλαινα κωδύα. μέλι ἄττι- 15
κὸν τὸ ἀπ' Ἀθηνῶν καὶ πλησιαζουσῶν νήσων. μυρρίνη
ἡ μερσίνη. μύκης τὸ μανιτάρι. μορέα ἡ συκαμινέα καὶ

AV

I ἡ λεγομένη V. λημναία V. 2 λημνία — πηλός om. V.
σφραγίς] σφραγίδος A. 3/4 λιβάνου — λιβανίου om. V.
3 μούρα A. 5 χολοκέας A. 6 χελιδονία A. Ad λειχήν add. in
mg. βρύον ἐν πέτρ V¹. 7 πετασθαί A. 8 Sub litt. λ add. V: λέμ-
μα τὸ λέπος τῶν ροιῶν ὁ καὶ σιδῆ λέγεται· λεκέβρα ἡ ἄγρία μαλάχη·
λύκιον ὁ παρὰ τοῖς ἰδιώτες λέγεται κροκολύκιον· λαρταλοῦ τὰ βερί-
κοκκα· λιθοπτέριον τὸ σκολοπένδριον· λημνίστιδος ἡ ἀδάρκη· λύκιον
ἄγριον πῆγανον· λακτοुकᾶ ἡ θριδάκη· λάπτα τὸ λάπαθον· λισσαλάνθη
ἥτοι βόγλωσσον· λευκάκανθον, οἱ δὲ πολυγώνατον· λεύκης ὁ καρ-
πὸς τὰ ξυλοκέρατα· λήριον τοῦ κρίνου τὸ ἄνθος· λίβερι τὸ λαθύριν·
λίβου δαμασώνιον· λυγνήθη κενταύριον· λινόσπερμα, οἱ δὲ λιόσπερμα,
οἱ δὲ λιόσπορον, οἱ δὲ ζωόνηχον· λευκάνθιμον τὸ παρθενούδι· λιβα-
τίδες λύκιον ἢ πιξάριον· λυφακοῦ ἡ ἄγχουσα· λυσιμάχιον ἄμωμον·
λωτὸς ἡ ἀνακακαβέα· λίσφακος ἡ σάρβια· λιχνήδιον τὸ μαυροκόκκιν.
9/13 μυροβάλανον — ἡμίσου om. V. 9 μυρεψικοῦ A. 10 δις-
σῶς A. 12 μῆον] μάλου A. 14 τρίφυλλα V. σὺν τῷ
σπέρματι] καὶ τὸ σπέρμα V. 15 κωδέα A. 15/16 μέλιτος
ἄττικοῦ τοῦ V. 16 ἀπὸ τῶν V. ἀθήναις A. Post καὶ add. τῶν V.
μυρσίνη V. 17 μύκης] μήκιτες V μηκόπη A. μύρα A.

μόρα τὰ συκάμινα. μόλεόν ἐστι τὸ ἀγριοπήγανον. μήλω-
 θρον ἢ βρυωνία. μύαγρόν ἐστι τὸ ἀσπαραγγόριζον. μο-
 ρέα τὸ δάκρυον τῆς σκαμωνέας. μᾶζά ἐστι τὸ ἀπὸ κρι-
 θαλεύρου ὑγρόν. μήκωνος· τὸ ἔνδυμα τῆς παπαρίνης, δ
 5 καλεῖται κωδύα. μίνθη δὲ ὁ ἡδύσμος καὶ καλάμινθος
 ὁ ἀγριοηδύσμος. μνία τὰ βρύα. μορίαί αἱ ἀγριοελαῖαι
 ὅταν ἀνθοῦν. μυρίκη βοτάνη ἐστὶ ἄχρηστος κυπαρισσοει-
 δῆς παραπεφυκυῖα ἐν ποταμοῖς. μώλυζαι αἱ τῶν σκόρδων
 κεφαλαί· λέγονται δὲ καὶ γελγίθες. μήλη ἐστὶ τοῦ ἀγριο-
 10 λαπάθου ἢ ρίζα. μίνθη ὁ ἡδύσμος. μίσεως· τὸ καλακάνθι.
 μηκώνειόν ἐστι τὸ ὄπιον, ὁ ὁπὸς τῆς μήκωνος ροιάδος. μύρτα
 τῆς μυρσίνης κοκκία. μῆόν ἐστι καλούμενον ἀθαμαντικόν.
 μαμηρᾶς ρίζα βοτάνης Ἰνδικῆς. μίλτος ἐστὶν ὁ πηλός.
 μεμαΐκυλον ἢ κουμαρέα. μυρτοπέταλόν ἐστι τὸ πολυ-
 15 γόνιον. μυρρινέλαιον τὸ μυρσινέλαιον. μῆόν ἐστι τὸ λε-
 γόμενον ἄνηθον βότανον. μίσυ ὁ γύψος. μίος ὁ τοῦ θάμνου.
 μυξάρια αἱ τούτου κορυφαὶ ὡς βουλγαρώδη καππάσια·
 εἰσὶ δὲ μασσόμενα κολλητικά, ἢ θεωρία ὡς ῥοδοδάφνια,
 ἢ δὲ γεῦσις ὡς δαμάσκηνα.

AV

2 μίαςτρον A. 3 μάζω A. 4/9 μήκωνος — γελγίθες om. V.
 7 Add. in mg. μυρίκη ἀρμυρίχει τούρ(κι)κα ἤγουν ἀγάτζη A².
 10 μίσεως] ἰσεως A. καλαμίνθη A. 11 ὁ ὁπός — ροιάδος
 om. V. ροιάς A. 11/12 μύρτα — ἀθαμαντικόν om. V.
 12 ἀθαμαντικόν A. 13 μαμυρᾶς V. μέλτος A. πηλός] ὀπαλός A.
 14 μεμΐκυλον A μεμήκυλον A. μυρτεπέταλον A μυρτιπέταλον V.
 πολύγονον V. 15 ἐστὶ] καὶ A. 16 ἀνθιβότανον V ἄνηθον βότανα καλά
 A: cf. Diosc. I, 3. Post μίσυ add. καὶ V. γύψος] ψύχος A ψυγος
 A¹. μίος] ἰός A. 18 ἡ¹ om. A. ῥοδοδάφνια V. 19 δέ om. V. ὡς om.
 A. Sub litt. μ add. V: μελαντυρία τὸ μαυρίν· μύριμα ἢ θαλασσία
 πίννα· μυρίκοκκα (cf. v. 22) τὸ μυρσηνόκοκκα· μελαντήριν ἢ ὕλη τοῦ
 μελανίου· μέον ἀνθαμᾶν πευκέδανον· μαρτζιὰν κοράλλιον· μαλα-
 βάθυρον φύλλα κυδικοῦ· μάνη λιβάνου ὁ ἀπαλὸς λίβανος· μελί-
 κρατον ὑδρόμελι· μελία ἀριστολοχία· μελίσσόφυλλον τὸ κυτροβάλ-
 σαμον· μεμέκυλος τὰ κράν(ια)· μέσφυλα ἢ τρίοκα· μήκωνες οἱ
 κωδιές· μήκωνος τοῦ μαρουλλίου ὁ σπόρος· μήκων τὸ κώνι· μηλέας
 περσικῆς τὰ ῥοδάκινα· μηλέας ἀρμενιακῆς τὰ βερίκοκκα· μυριό-
 φυλλον ἢ θαλψία· μῆλτος σιναπήδα· μήσυν χαλκάνθιν· μίνθη κηπικῇ

Νίτρον ἐστὶ ὡς τὸ σαπώνιον ἢ εἶδος ἱατρικὸν ὡς σαπώνιον.
 νήριόν ἐστι ἡ ῥοδοδάφνη. νάρθηξ ἢ ναρθηκέα. νάρ-
 θηκος· ἢ χαλβανέα. νάρδον τὸ ἀπὸ τοῦ μύρου ἔλαιον.
 νάρκισσος ἢ νάργης. νυμφαία τῆς νουμφάρεως ἢ ῥίζα
 καὶ τὸ ἄνθος. νάρδος Ἰνδική τὸ στάχος. ναρδόσταχυς 5
 τὸ αὐτὸ στάχος τὸ ἀράβικον. νάρκισσος συντελεῖ πρὸς
 τὰ χρόνια τῶν ἄρθρων ἀλγήματα καταπλασθεῖσα σὺν μέλιτι.
 νίτρον τὸ γινόμενον ἄλας εἰς τὸ σαρά. νυμφαία πτέρυγα
 τῶν χαμηλῶν βλάχων. νάρδος ἐστὶ καὶ τὸ ἄσαρ.
 Ξηρίον φυτὸν καὶ εἶδος βοτάνης ἱατρικόν, ἀνακαθάρσιον. 10
 ξάνθιον ἐστὶν ἡ φιλάνθρωπος βοτάνη. ξιφίου ῥίζα, τὸ
 ξάνθιον τὸ αὐτό.

Ὅπιόν ἐστι τὸ μηκώνειον ὃ ἐστὶ ὁ ὀπὸς τῆς μήκωνος.
 ὅα ἀκροδρύων εἶδος μήλοις μικροῖς ἐμφερὲς καὶ ὀπώρα ἢ
 ὄου. οἰσῦα εἶδος δένδρου καὶ οἰσυνῆαις ῥάβδοις, ὃ ἐστὶ 15
 συκομοραίαις. ὄνθος ὁ κόπρος τοῦ βοός. ὄξαλίδα τὸ
 ὄξυλάπαθον. ξυλοβάλαμον τὸ βερήλλιον ξύλον. ὀρί-

AV

ἡδίοσμον· μόλεον τὸ ἄγριον πήγανον· μορέα ἢ σικαμήνη· μολυ-
 βδόγανον ἢ σκορία τοῦ μολίβδου· μυρίανθον κόπρος ἀνθρώπου·
 μέλαν αὐδικὸν λίθος γαλακτίτης· μίνθη πρόπολις· μυρικάνθη ἀσπά-
 ρακος· μικύτ(ης) ἢ ἀμανίτ(ις)· μῦδος ὧτα ποντικόπτου βοτάνη·
 μυριόφυλλον τῆς μηλαίας· τὰ φύλλα· μύρα ἢ μυρίς· μυρίνη ἢ μυροίνη.

I νίτρον — σαπώνιον² om. V. 3 χαλβανέα] νάργης A. 5 Ἰνδι-
 κόν A. 6 πρὸς] καὶ A om. V. 8 Post νίτρον add. καὶ A.

8 σαπρά V: cf. p. 350,5. 8/9 νυμφαία — βλάχων om. V.
 9 νάρδον A νάρδου V. καὶ om. V. Sub litt. ν add. V:
 ναόκεφθον Ἰνδικὸν ἄρωμα· νάπη σινάπη· νάρδος κελτικῆς· νάρδος
 Ἰνδικῆς· νάρδος σαρία· νάρκη θαλασσία· νάρδος ἀγρία τὸ ἄσαρ·
 νικόλαοι οἱ φοίνικες· νευράς ναρκίσσου εἶδος βολβοῦ ἄνθη ἔχοντος
 ἔβοςμα· νύριον.

10 ξηρίον — ἀνακαθάρσιον om. V. ἀνακαθάρσια A. 11 ἢ]
 ὁ V. βοτάνη om. V. 12 τὸ αὐτό om. V. Sub litt. ξ add.
 V: ξυρῶς τὸ μελάνθιν, οἱ δὲ φάσανον, οἱ δὲ μαχαίριωνα· ξυφορύ-
 πτης τὸ κρίνον.

13/16 ὀπιον — βοός om. V. 13 ὀπιον] add. in mg. αὐχίονη
 λέγη τούρκικα A². 14 ἀκροδείων A. 16 ὄξιλις V. 17 Post
 ὄξυλάπαθον add. καὶ ὄξυνίδ(α) V. οὐλοβάλαμον A.

γανον καὶ τὸ τραγορίγανον. ὅπιον δὲ λάσαρ καλοῦσιν ἢ ὁπὸς ἐστὶ τοῦ καταρρέοντος δακρύου τοῦ δένδρου. ὀθόναρ τὸ μέγα καὶ λευκὸν κρίνον. ὀξυάκανθα τὰ ἐξ ἀκάνθης κοκκία.

ὀθόννα καλοῦσι βότανον τὸ χελιδόνιον. ὀρόβηθρον ὁ
 5 χαμαικίσσαρος. ὀξύκρατον τὸ μεθ' ὕδατος χλιαρὸς οἶνος.
 ὄνοι αἱ ἀπὸ ἐνύδρων κοβαρίδες. ὁπὸς μήκωνος τὸ ὅπιον. ὀποπάνακος· ἰουδαϊκὸν ὄνομα. ὀρεοσέλινον τὸ πλατυκύμινον. ὀλυνθοὶ τὰ ἀγριόσυκα. ὁπὸς κυρηναι-
 κὸς ὁ σκορδολάζαρος. ὀρμινον τὸ λαθύριν. οὐα τὰ ἀλευ-
 10 ροζίνζυφα. ὀμφακίτις τὸ κηκίδιον τὸ μέλαν ἀτρύπη-
 τον. ὀφεοστάφυλα τῆς βρυωνίας ὁ καρπός. ὀμβρους εἰσὶ τὰ μερμήγγια. ὀμφακες αἱ ἀγουρίδαι. ὀξύκρατον ὄξος καὶ ὕδωρ καὶ κουδέα βραζόμενα. ὀροβίας τὸ ὀρό-
 βιον.

AV

1 ὅποια A. ἥ] ὁ A. 2 ἐστὶ om. A. τὸ κατὰρέον δάκρυον A.
 3 ὀξυάκανθα — κοκκία om. V. 4 καλοῦσι om. V. ὀρίβιθρον
 A. 4/5 ὀρόβηθρον — χαμαικίσσαρος om. V. 5 χαμέκαισαρ
 A. ὁ] τό A. 6 ὄνοι V. ἀπὸ ἐνύδρων om. V. : leg. vid.
 ὑπὸ ὑδριῶν. κουβαρίδες V κορυβάδες A. 6/7 ὁπὸς — ὅπιον
 om. V. 7 ὀποπόνακος V. 8 πλατὺ σέληνον A. 9 τὸ
 σκορδολάζαρον V. Post λαθύριν add. καὶ τὸ τῆς κράμβης σπέρ-
 μα V. 10 ὀμφακίτης A — κίτ V. τό^{1 et 2} om. V. 12 μυρμήκια
 V. ἀγουρίδες V. 13 καὶ¹ om. V. κωδέα V. βραζόμενον
 A. ὀρόβιον] ὀροβον A ὀρόβιν V. 14 Sub litt. ο add. V :
 ὀξυλίδα ἢ ὀξυνίδα· ὁπὸς καὶ τὸ γάλα τῶν δένδρων· ὀξυακάνθη οἱ
 ἀχράδες· ὅη τὸ δένδρον· ὀθώνα· οἰνάνθη· οἶπνον ἐνάλιη ὁ καπνός·
 ὀρμηνον κύμινον· ὄρχις ἢ σαραπία· ὀξύφορον τὸ πέπλιον· ὄρχις ἢ
 πόα· ὄσιρις· ὀστρακίπ(ις) ἢ σηπέα· ὀνοθύρις βοτάνη τὸ βούγλωσσον·
 ὀνίσκος κατοικίδιος καὶ ὑδρηρὸς εἶτοι τὸ ἐν τοῖς ὑδρηροῖς ἀγγείοις
 ἐμφιλοχωροῦν ἀπὸ κοπρίας δὲ ἔχων τὴν γένεσιν, ἐστὶ δὲ τὸ πολὺ πουν
 ζῶον ὃ οἱ ἰδιώται μὲν καλοῦσι σκρόφαν, ἄλλοι δὲ κουβαρίδα διὰ τὸ
 σφερεῖσθαι τῇ τῶν δακτύλων ἐπερήσει· ὁ κέερος ὅπερ λέγεται
 ῥωμαῖστὶ τοῦτο ἑλληνιστὶ καλεῖται γάρος· ὃ καλεῖται ἑλληνιστὶ ζέαν
 τοῦτο ῥωμαῖστὶ φάρος ὀνομάζουσιν· ὃ ἑλληνιστὶ ἀγρίου πηγάνου
 σπέρμα λέγεται τοῦτο συριστὶ καλεῖται ἀραβλεῖ, αἰγυπτιακῶς δὲ
 βυσακεῖ· ὀμφάκιον ἔλαιον τὸ τῶν ἀώρων ἐλαίων ἀπόζεσμα.

Πίτυμον βότανόν ἐστιν ὃ φύεται ἐπὶ τοῦ θύμου· ὁμοίον ἐστιν ὡς μαλλία ἀνθρώπου. πιτυῖνη τὸ ὑπερικὶν καὶ ῥητίνη ἢ καθολικὴ ῥητζίνη ὅταν τρέχειν ἀρχῇ. πέπειρος ὁ ὠριμος καρπός. πήγανον βοτάνη ὅπερ φυτευόμενον ὑπὸ τῇ συκῇ δριμύτερον ἑαυτοῦ γίνεται· μετατίθεται γὰρ 5 εἰς τὸ φυτὸν τὸ ἐν τῇ συκῇ βαρύοσμον· καὶ ταῖς συκαῖς δὲ ἀγρίαις πηγάνων παραφυτευομένων βελτίω τὰ σῦκα γίνονται.

πίσον εἶδος ὀσπρίου. ποιήεις βοτανώδης ἀπὸ τοῦ πόα ὃ σημαίνει τὴν βοτάνην. πῦρνος ἄρτου κόμμα. πανακία βοτάνη ἐστὶ τῆς Ἀφροδίτης· ὑπὸ δέ τινων πλο- 10 καμὶς λέγεται. πύρεθρον δὲ λέγεται ἐλλέβορος ὁ λευκός.

πορᾶνέ ἐστι τὸ βόγλωσσον. πενταδάκτυλος τὸ καλούμενον εὐπατόριον. παιωνία ἢ φιαλτία ἢ καὶ ἐλαφόβοσκον τὸ πεντόροβον. πεντάνευρον τὸ μικρὸν καὶ στενόφυλλον καλεῖται· ἀρνόγλωσσον δὲ πεντάνευρον τὸ μέγα. πιτυῖνη 15 τὸ ὑπερικὸν καὶ ῥητίνη. πίτυς τὸ πιτύκιν. πύρινον ἄλευρον τὸ τοῦ σίτου. πόλιον τὸ ἀγριοπήγανον. πτισάνη γίνεται ἐκ τοῦ γυμνοκρίθου. πύρεθρον ἢ βοτάνης ρίζα.

πολυπόδιον δὲ ὃ φύεται ἐν ταῖς πέτραις. πέπλιον ἀγρία ἀνδράχνη καὶ πολύγονον ὃ γίνεται ἐν τοῖς παραθαλασ- 20 σίοις ἔχον φύλλα κηπαίας ἀνδράχνης. πέρσικα τὰ πετροσέλινα. πέτρινον τὸ ἀσπάραγγον. πυροῦ ἀφέψημα ζωμὸς σίτου. πόλιόν ἐστι τὸ ὀνομαζόμενον κεντακόριον ὃ πολύκαρπον ἤγουν τὸ πολύγονον. περιστερεὼν τὸ σταυροβότανον. πυρὸς ὁ σῖτος. περσέας φύλλα τοῦ πετρο- 25

AV

1/11 πίτυμον — λευκός om. V. 1 πίτυμον est ἐπίθυμον.

2 πιτήνη A. 3 τρέχει A. 4 ὠκιμος A. πήγανος A.

7 ἀγρίων A. πηγάνων] συκῶν A. 12 πηράνε V: cf. p. 356,5.

12/15 πενταδάκτυλος — μέγα om. V. 15 δέ transp. post πεντάνευρον A. πυτίνη V. 16 ὑπερικὶν A. πίτυς τὸ πιτύκιν om. V. 17 τοῦ σίτου] σίτινον V. πόλιον τὸ ἀγριοπήγανον om. V. πτησάνης A. 18 γίνεται — γυμνοκρίθου] τὸ κρίθινον ἄλευρον V. τὸ γυμνόκριθον A. ἢ βοτάνης om. V. 19 δέ om. V. 19/21 πέπλιον — ἀνδράχνης om. V. 21 κηπέδου A.

23 πέλιον V. κεντακόριον] πεντακόρρα V. 23/24 ὁ — πολύγονον om. V. 24 περιστερεῶνος A. 25 πυρὸς ὁ σῖτος om. V. πετροσελίνου om. V.

- σελίνου. παγκράτιόν ἐστι βοτάνη τὸ ὕσσωπον. ποταμογείτων φύλλα ἔχων ὁμοία σεύτλου δασέα καὶ ὀλίγον ὑπερεκπίπτων τοῦ ὕδατος. παρθένιον ὁ σιδερίτης· ὠφελεῖ εἰς ποδάγρας· μετὰ στέατος ἀπάστου κοπανίσας κατάπλασσε.
- 5 πόρα ἐστὶ τὸ βόγλωσσον. πτέρις ἐστὶ τὸ βλάχνον. πέπλιόν ἐστι τὸ καὶ ὀξύπορον. πομφόλυξ ἐστὶν ἡ τουτία. πολύριζον τὸ βλάχνον ἢ παρθενοῦδι. πεντόροβον ἢ παιωνία. πευκέδανον βοτάνη ἢ κασκαλέα. περσέα ἢ ῥοδακινέα. πόα βοτάνου ὁ χυλὸς τοῦ φυτοῦ.
- 10 ποτηροκλάστρα ἢ ἐρυθρὰ κουτζουνάδα.
 Ῥητίνη κυρίως λέγεται καὶ τὸ τῆς πεύκης ὑγρόν, ῥοὰ καὶ ῥοιά ἢ ῥοιδέα. ῥοῦς γυναικεῖός ἐστι τὰ τῶν γυναικῶν καταμήνια. ῥόδον ἐξωνυχισμένον τὸ μετὰ ψαλιδίου κεκομμένον τὴν αὐτοῦ ἄκραν. ῥοῦς μαγειρικός ἐστὶ τὸ σουμάκιν.
- 15 ῥοῦς βυρσοδεψικός βότανον τὸ ῥούδιον. ῥέον ποντικὸν τὸ ἀπὸ τῆς Ποντοηρακλέας. ῥέον Μελενίκου τὸ ἀπὸ

AV

I παγκράτιον] τετραγκράτου V. ἐστὶ βοτάνη om. V. Post τό add. καὶ V. 2 Post ἔχων add. φύλλα δὲ ταῦτα V. σεύτλω V. δασέα om. V. καὶ ὀλίγον] πολίγων A. 3 σιδερίτης V. 4 Post ποδάγρας add. εἰ V. ἀπόστου A. ἐπιπλάττεις V. 6 ὀξύπορον] ξύπουρον V ὀξύρροπος A. 7 ἢ] παρθένιον καὶ λινόζωστις τό V. πεντάροβον A. 8 βοτάνη ἢ κασκαλέα om. V.

10 ποτηροκλάστρα — κουτζουνάδα om. V. Sub litt. π add. V: παγκράτιον ἢ στιχάδα· παλιουραία ἢ ἀγριοπήγανος· πάνακες ἡράκλειον δι' οὗ ὁ ὀπάναξ· παπάβερ ἢ κωδία· πεντάφυλλον, οἱ δὲ ψευδοσέληνον, οἱ δὲ καλυπέταλον· πέπλιον, οἱ δὲ χαμαιδράφηνον· πουντὰ καλαμίνθην· μεπλήλιξ τὸ δαμασώνιον· περιστερά τὸ ὀρθὸν ἢ ἱερά βοτάνη· περσέα ἢ ῥοδακινέα· πετροσέληνον τὸ πετρομάγκουνον· παλμαρίσου τὴν φοίνικα· ποταμογείτων πεντάνευρον· πιτύουσα ἢ ἀλμπία· πρόπολις ἢ σχονόκολλα· πυκτὴ ἢ σύμφυτος· πυρίνη ἢ τοῦ σκόρδου σχελὶς· πέλαιον τὸ ἀγριοκάρδαμον· πεσσός ἐστὶν εἶδος ὑποθετοῦ ἐπίμηκες στρογγύλον ᾧ χρῶνται οἱ δυσεντερικοί· πυρὶν λέγεται ἐπὶ ἀρσενικοῦ ὀνόματος τὸ τῶν ἐλαιῶν ἐντὸς καὶ τὸ τῶν ῥοιῶν ὁ κοινῶς κουκούτζιον λέγεται.

II/12 ῥητίνη — ῥοιδέα om. V. 12 γυναικεῖον A. 14 τήν] τοῦ V. 15 βυρσοδεψικῆς A. 16 ἀπό²] ἀπὸ τόν V ὑπό A.

Μελένικον. ῥέον Ἰνδικὸν τὸ ἀπὸ Ἰνδίας καὶ Ἀραβίας.
 ῥοὺν συριακὸν τὸ σουμάκι. ῥάμνος καὶ ἡ βατζηνέα καὶ
 ἕτερον ὃ φύεται εἰς φράκτας. ἀβροτόνου κρᾶσις ἐστὶ θερμὴ
 καὶ ξηρά, ξηραίνει δὲ κατὰ τὴν τρίτην ὑπόστασιν· ὑπάρχει
 δὲ καὶ τμητικῆς δυνάμεως· εὐρίσκεται ἐν πετρίνῳ τόπῳ καὶ 5
 ἔστι τὸ τοιοῦτον φυτὸν εἰς μῆκος ὅσον ἐν δάκτυλον, ὡσαύ-
 τως καὶ ψηλόν· τὸ δὲ ἄνθος αὐτοῦ λευκόν. ῥήτινη ἐστὶ
 καὶ ἡ τερεβινθίνη. ῥοιά ἐστὶν ἡ ῥοιδέα καὶ τὸ ῥόδιον καὶ
 τὸ φύλλον. ῥάσδον τὸ μικρὸν σέλιον.

Στοιχὰς βότανόν ἐστιν εὖοσμον ᾧ χρῶνται οἱ ναῦται εἰς τὴν 10
 τῶν μεγαρικῶν στοιβήν. συρικουβέριν ἐστὶ μέλι γλυκύ.
 σπύραθος αἰγείος τὸ ἀφόδευμα τῶν αἰγῶν. σεραπιάδος·
 βοτάνη τῆς τριόρχεως· εἰς ἀγάπην συμβάλλει τὸ παχὺ καὶ
 πῖον, εἰς δὲ μάχην τὸ ψυκτόν. σαμενάγχας ἡ μανδραγοῦρα.

AV

I μελένικος A. 2 σουμάκι] ῥοῦδιον V. 3 ἀβροτόνον δέ V.
 3/5 κρᾶσις — δυνάμεως om. V. 5 εὐρίσκεται — τόπῳ] φύεται
 εἰς πέτρων τόπον V. 8 καὶ¹ om. A. ἐρεβινθύνῃ V. ῥοι-
 δέα] ῥοδέα V. τὸ ῥόδιον] ὁ καρπός V. 9 Sub litt. ρ add. V:
 ῥοῦ μαγειρικοῦ τὸ ἔψιμα· (ρ)ἀρκολάχανον ἡ δρακοντία· ῥοῦ ἐρυ-
 θροῦ αἰγύπτια ῥόδα· ῥέον βαρβαρικόν ἐστὶ κενταυρίου τοῦ μεγάλου
 ἡ ῥίζα.

10 εἰς] πρὸς V. 11 συρικουβέρεος V. μέλι] σέλι A:
 verbum suspectum cf. p. 350,5. 12 σπυράθη AV.
 13 Post εἰς add. τήν V. ἀγάπη A. 14 τῖον A. Post
 δέ add. τήν V. μάχη A. τὸ ψυκτόν om. V. σανδανέχας V.

Post μανδραγοῦρα add. V: ἡ ἀνθρωπόμορφος ἥτις ἔχει καὶ
 μῆλα ὑπὸ τοὺς κλόνους αὐτῆς· εἰσὶ δὲ ταῦτα ὑπνωτινά, ἠνωμένοι
 ὁ χυλὸς αὐτῶν μετὰ λίτρας δύο οἴνου· τὸ δὲ κοινῶς ἀνθρω-
 πόμορφόν ἐστι φιλτροπόσιμον τῆς ἀγαν ἀγάπης· τὸ δὲ χριστάγκαθον
 ὄν (l. τὸ) ἐπὶ τῆς γῆς ἔχον τὰ φύλλα πλατέα ἐν εἰς ἀγάπην ὑπερβο-
 λικὴν· ὅταν οὖν θέλεις ἀνασπάσαι τὴν ἡμέραν τοῦ ἀγίου ἰωάννου
 τοῦ ἡλιοτρόπου τὴν παραμονὴν νὰ ὑπάγωσιν ἄνδρες παρθένοι τρεῖς
 μετὰ λισγαρίων τριῶν καὶ μετὰ κυναρίου καὶ πετηνοῦ καὶ σχοίνου καὶ
 ἃς σκάψωσιν γύρωθεν τοῦ βοτανίου ἄχρι καὶ μιᾶς πήχεως καὶ μετὰ
 τοῦ σχοίνου ἃς δήσωσι εἰς τὸ κυνάριον καὶ τὴν ῥίζαν καὶ πηξάτωσαν
 τὰ λισγάρια τριγύρ(ου) τῆς βοτάνης, καὶ ὅταν λαλήσῃ ὁ πετηνὸς φρα-
 ξάτωσαν τὰ ὠτία αὐτῶν καλῶς· καὶ ἃς εἶναι τὰ λισγάρια καλὰ καὶ δυ-
 νατὰ καὶ ἃς τὸ ἀνασπάσωσι. ἐκεῖνο δὲ ἀνασπαθήσεται τούτῳ τῷ τρόπῳ.

στάχος ἐστὶ νάρδον τὸ Ἰνδικόν. σαβέκ τὸ χρυσολάχα-
νον. σικυὸς ὁ πέπων ἢ ὁ πέπων δέ γε σικυός. σίκυα τὰ
ἀγκούρια καὶ σικυήλατον ὡς ὀπωροφυλάκιον ἐν σικυηλάτῳ.

σίλφιον βότανον χωνευτήριον. σκαμωνία βοτάνη.

- 5 σκορπίουρος· εἰσὶ δὲ ταύτης γένη δύο· καὶ ἐκ μὲν τῶν φύλ-
λων διάγνωσιν οὐκ ἔχει· φέρει δὲ καρπὸν ἢ μὲν κυάμῳ παρό-
μοιον, ἢ δὲ σταφυλῇ μελαίνῃ· ἐκάστη δὲ ἔχει ὅμοιον τὸ σχῆμα
τοῖς προειρημένοις καὶ τὸ χρῶμα ὁμοίως παραπλήσιον.

- σατύριον εἶδος βοτάνου. σιδερίτιδος τῆς ἡρακλείας ἦν
10 καὶ ἄλυσσον καλοῦσι. σικυωνίαν λέγει τὴν καλουμένην
κολοκυνθίδα. σμίλαξ φυτὸν ἀκανθῶδες, ἢ λεγομένη πε-
ριπλοκάδα. σμύρνα φυτόν. σμῆνος ὁμοίως καὶ τὸ με-
λισσοβότανον. σητάνειος ὁ καθαρὸς ἄρτος. σίραιος οἶ-
νος ὁ ἐκ γλεύκους ἐψημένος ὁ γλυκὺς. σμύρνης τρωγλίτι-

- 15 dos· τὸ καθαρὸν σμύρνον, ὡσαύτως καὶ δάκρυ τρωγλίτιδος
τὸ αὐτό. σέρις ἐστὶ τὸ κιχώριον ἥτοι τὸ πικρομάρουλον.

συκόμορον τὸ συκάμινον. σφιγκτῆρ ἢ ἔδρα. σίραιον τὸ
ἀφέψημα. σίλφιον τὸ σύμφυτον. στρύχνος τὸ ἀλικάκα-
βον. σισύμβριον ὁ καλοῦσι σέλιον καὶ πετροσέλιον.

- 20 σανδαράχη τὸ κόκκινον ἀρσενίκιν. σκορπίουρον τὸ ἡλιο-
τρόπιον. σταφυλῆνος δαυκὶν ἄγριον. σκόλυμος ὁ σκό-
λυμβρος. σανδόνιον εἶδος ἀμινθίου. σαγαπηνὸν εἶδος
βοτάνου. σκηβήνην εἶδος βοτάνου. σμύρنيον βοτάνη τὰ
σπέλενδρα καὶ τὸ σέλιον. σίδια τὰ μέσα τῶν ῥοδίων.

- 25 σαρκοκόλλα ἀτζαρούτη καὶ ἀτζάρωτον. σανδαράχη ἀρ-
σενίκι χρυσοειδές. στυπτηρία ἢ στῦψις. σέσελι τὸ πλα-
τυκύμινον. σφαιρία τὰ κοκκία τοῦ κυπαρίσσου. συνα-

AV

- 1/14 στάχος — γλυκὺς om. V. 7 Post ἔχει add. τό A.
9 ἡρακλέας A. 16 πικρομαρούλλ(ιον) V. 17 σφηκτοῦρα A σφυκ-
τοῦρα V. 18 Post σύμφυτον add. in mg. σύμφυτον τούρ (κικα)
καρὰ καβεζ λέγ(εται) A². στρύχνος τὸ ἀλικάκαβον om. V.
20 Post ἡλιοτρόπιον add. ὁ καλεῖται καὶ ἡλιοδρόμος V. 21 ἄγριος
V. σκολμός A. κόλυμβρος A. σκόλυμος ὁ σκόλυμβρος om. V.
22/23 σαγαπηνόν — βοτάνου² om. V. 23 σκηβήνην: cf. Du
Cange, s. v. σκιβινίζα. 23/24 βοτάνη — σέλιον] ἐστὶ τὸ ἵππο-
σέλιον V. 24 μέσα] μεγάλα V. 25 ἀτζαρούτη] ἀντζαρούτ V.
26 στυπτηρία ἢ στῦψις om. V. σίσελι V. 27 σιέρια V.
κοκκία] μῆλα A. συνόποδος A σικύπος V.

πίδιον ὁ σιναπόσπορος. στιστήχη τὸ συρικόν. συρικόν
 ἔστι ἢ στιστήχη. σμύρνιον τὸ λιβανῶδες μύρον. σαρ-
 κόκολλον τὸ τῆς περσαίας δάκρυον. σπύραθρον· ὁ τῆς
 αἰγὸς κόπρος. σκολοπένδριον τὸ σαρκίφαγον. σαρ-
 κοφᾶς ὁ καὶ ἀτόνυχον. σίκυον τὸ τετραγκούρου σπέρμα. 5
 σατύριον τὸ τριφύλλιον. στρουθία τὰ μικρὰ μῆλα καὶ
 ἀπίδια. σφάγνος τὸ ἐλελίσφακον. σέρις τὸ κιχώριον.
 σόγχας ἔστιν ὁ δίψακος ἔχων ἄκανθαν ἰστώσαν τὰ χνώδια
 τῆς τζόχας. σχινέλαιον τὸ μαστιχέλαιον. σπλάγχχνον
 τὸ βρύν. στίβι κεκαυμένον πεφρυγμένη στῦψις ἥως 10
 κεκαυμένη ἄνωθεν τὰ καρβούνια.

Τολύπη εἶδος βοτάνης ἢ ἄμπελος ἀγρία καὶ βοτάνη δηλη-
 τηρία. τραγορίγανον ἦν περ ἐσθιόντες πολλάκις γίνονται
 κατωφερεῖς. τρῦξ ἢ τρυγία. τορδύλου· εἶδος βοτάνου.

τρῶξιμον τὸ ἀγριομάρουλον. τίτανος τὸ ἀσβέστιν. 15
 τατελίδα τὸ πολύγονον βοτάνη. τηκόλιθος τὸ συρικόν.

AV

1/2 στιστήχη — στιστήχη om. V. 2 σμύρνιον V. τὰ λιβανώδη
 σμύρνα V. 3/4 σπύραθρον — κόπρος om. V. 4 σκολοπένδρι A.

5 ἀτόνυχος V. 6 σ(ταυ)ριον A. καί] ὡς V. 7 σφάγνος A.
 ἐλελίφασκον A. κεχώριν V. 8 σόγχας A. ὁ δίψακος] ὁ δὲ
 καμψός A ἢ δεκυψός V. ἔχον V. χνώδια V. 10 στίβι] στίβη
 A σίμη V. κεκαυμένη AV. πεφρυγμένη] ἢ κεκαυμένη V.

10/11 ἥως κεκαυμένη om. V. 11 ἄνωθεν τὰ καρβούνια] ἐπάνω εἰς
 ἄνθρακας V. Sub litt. σ add. V : σπείρειδος ἢ κόπρος τῆς αἰγός·
 σύρικα τὰ ζίζυφα· σῶριν καὶ μίσιν τὸ αὐτό, ἔστι τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ λευ-
 κόν, τὸ δὲ ἐντὸς πράσινον ὡς ὑελῶδες ὡσεὶ χάλκανθος ὃ χρῶνται
 πολλάκις καὶ οἱ παῖδες εἰς μαύρισμα μέλανος γραφῆς ὅταν ἀπορήσωσιν
 ἀληθοῦς χαλκάνθου· στρουθίον τὸ καλαστρουθίν· στρύχον τὸ λυκο-
 στάφυλον· σάλβια τὸ ἐλελίσφακον· σανδαράχη ἀρσενίκην μαύρον·
 σάνδιξ συρικόν· ρῦπος ἀνδριάντος τὰ ξύσματα τοῦ χαλκοῦ ἀγγείου
 ἀγγεῖον μολισμένα ἀπὸ τοῦ ἐλαίου· σίον ὃ καὶ ποταμογείτων λέγεται·
 σαρέως ἀντίβη πικρά· σίψις ἢ καὶ χαλκεκίδα λέγεται· σίον τὸ ὑγροσέ-
 λινον· σίνοπον σινάπη· σκαμωνία τὸ δακρύδιον· σμύρν(η) ἄγριον
 σέλινον· κόγχους ἢ κίπερις· σελίχα ἢ κασία· στέαρ τὸ ἀξούγγιν·
 στρατιώτης τὰ νούφαρα· στρύχνος κοπροβότανον· σφέρια τὰ κυπα-
 ρισσόφυλλα· σιρέον τὸ ἔψημα.

12/14 τολύπη — κατωφερεῖς om. V. 14 τριξύνου V. τορδύλου
 — βοτάνου om. V. 15 τίτανον A. ἢ ἄσβεστος V. 16 τηκόλιθος]
 τί ἔστι κόλιθος V.

ταπασύρα εἶδος περσικόν. τιθύμαλον ἢ χολοκοκκέα.

Ὑποκιστίδα ἐστὶ ὁ κίστος. ὑσχὴ εἶδος βοτάνης.

ὑσσωπος βοτάνη καθαρτικὴ τῶν κατὰ στόμαχον πεπλεγμένων φλεγμάτων διὰ τὴν ἐν αὐτῷ θερμότητα. ὑσσωπος

5 ὃς λέγεται παγκράτιον. <ὑπὸ τὰς> ὑδρίας ὄνους λεγομένους. ὕλη τοῦ χαλκοῦ ἢ σιδέρου λεπίδες. ὑπερικόν τὸ χαμαιπίτιν. ὑοσκύαμος ἢ κοινῶς δαιμονιαρέα.

ὑδροπέπερι τὸ φυόμενον ἐν ποταμίοις ὕδασιν ὅμοιον ἡδυόσμου. ὕδνον ὀνομάζεται βρύον. ὑδρομέλιτος· ὑδρόμελι καὶ

10 κουδέα. ὑδρόγαρον ὕδωρ καὶ γάρως. ὑρακλεία ὁ σιδερίτης ὃς φύεται ἐν βουνῷ ἐν τῇ ὁδῷ. ὑσάτης ἐστὶν ἡ ἀγρία.

Φακὸς φακῆ. φοῦ τὸ τῶν Ῥωμαίων στάχος. φοῖνιξ δένδρον ἐξ οὗ καὶ φοινίκια. φλόμος ἢ βοτάνη· ἡ αὕτη λέγεται καὶ Ἑρμοῦ ῥάβδος ἀγαθῆ. φασγάνιον ἐστὶν βοτάνη

15 ἢ φιλάνθρωπος. φῦκος βρύον ἐρυθρόν θαλάσσιον. φιλάνθρωπος ἢ βοτάνη ὁ καὶ ξάνθιον. φακέλαιον ἀγουρίδα μετ' ἐλαίου ἐπιτιυθεμένη ἐν ἡλίῳ μέχρις ἡμερῶν τεσσαράκοντα.

AV

I ταπασύρα — περσικόν om. V. τιθύμανον A. ἢ χολοκοκκέα] ὄνομα τῆς χολοκοκκέας V. Sub litt. τ add. V: τιβερίας τὸ ἄγριον κάρδαμον· τὰρπζεμπιλύτη τὸ πιπέρην· τρυβίδα κιννάμωμον· τιθύμαλος τὸ ὀξύροπον· τέρμενθος ὁ γύψος· ταρτζυνὶ κιννάμωμον· τρογλωδίτης ὁ τρυποκαρίδης.

2/5 ὑποκιστίδα — λεγομένους om. V. 4 τήν] τῶν A. 5 ὃς] ὁ A. ὑπὸ τὰς addidi: cf. pp. 292, 15 et 354, 6. 6 ὕλη τοῦ] ὑλήτης A ὑλίτης ἐστὶ V. 7 δαιμονοῦρα A. 8 ὑδροπέπερε A. ὑδάσιον A. 9 ὕπνον AV. Ante βρύον add. δέ A. 9/10 καὶ κουδέα om. V. 10 ὑρακλέα A. Est ἡρακλεία. σιδηρίτης V qui addit ὁ βουνήσιος. II ἐν¹ — ὁδῷ] πλησίον τῆς ὁδοῦ V. ὑσάτης est ισάτις. Sub litt. υ add. V: ὑποχόνδριον τὸ ἔντερον τοῦ στομάχου· ὕδνα· ὑδράργυρος· ὑπίκοον· ὑπατῶριον· ὑπόγλωσσον· ὑποφεστέν· ὕσσωπον ἰνδικόν τὸ σάμψυχον· ὑρακλία τὸ ὀρίγανον· ὑρακλία λίθος ὁ μαγνίτης καὶ κωδία.

12/13 φοῖνιξ—φοινίκια om. V. 13/14 φλόμος—ἀγαθῆ om. V. 14 φαγάνιον V. 15/16 φιλάνθρωπος—ξάνθιον om. V. 16 ὀμφακέλαιον V (recte). ἀγουρίς V. 17 ἐπιυθέμενα A. Sub litt. φ add. V: φρύνος ὁ χερσαῖος βάτραχος· φακῆ· φαληελίδος· φελή· φακὸς ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων τὸ νεροφάκιν· φαλαγγίτης· φυλερίας· φλώμη· φοῖνιξ, οἱ δὲ ῥοῦν· φυσαλίδα στρύχνος ὁ μέγας· φόρμιον· φίκος βρύα θαλάσσια· φοῦ οἶον νάρδος ἀγρία· φηλίτης φασούλλ(ιον).

Χρυσολάχανον ὡς ἀναγκαῖον καὶ χρήσιμον τῇ βρώσει.
 χολοκοκκέα ἐστὶ τὸ τιθύμαλον. χαμαίμηλα ὁ λευκάνθι-
 mos. χοιραδόλεθρον ἢ φιλάνθρωπος βοτάνη. χαμαί-
 πιτύς ἐστὶν ὁμοία τοῦ κενταυρίου. χαμαίδριον βότανον
 εὐστόμαχον καὶ διαφορητικόν. χαμαιεύκη ἢ ποιοῦσα 5
 στρογγύλην ἄκανθαν ἣτις κολλοῦται ἐν ταῖς τρίχαις τῆς τοῦ
 ἵππου οὐράς. χυλὸς ὁ ζωμὸς πάντων τῶν βοτάνων καὶ
 εἰδῶν. χαλκίτεως· εἶδος ὡς πηλός.

Ῥακιμον τὸ κοινῶς βασιλικόν. ὠκίμου σπέρμα τὸ βασι-
 λικόσπορον.

10

VI

Manuscrit de Paris, B. N. 2224, du XVe siècle, ff. 70-71. Ce
 lexique précède immédiatement celui de Nicomède. Les fautes
 sont nombreuses et l'orthographe détestable.

Ἀείζων τὸ ἀμάραντον. ἄλφιτον τὸ τῆς κριθῆς χον-
 τροδέστερον ἀλεύριν. ἀκαλήφη ἢ ἀκνίδη. ἀλκυόνιον κεκαυ-
 μένη φωκίας κόπρος. ἄκανθα αἰγυπτία ἀκακία. ἄλας
 ἀμμωνιακὸν τὸ νίτρον. ἄλας ὀρυκτὸν ἢ τὸ γάγγρυνον.
 ἄλιμον ἢ ἀλμυρία. ἄλας Καππαδοκίας τὸ ἀρμενικόν.

15

AV

1/3 χρυσολάχανον — βοτάνη om. V. 2 τιθύμανον A. 3 χαμαί-
 πιτη A. 5 εὐστόμαχον] στομαχικόν V. καὶ διαφορητικόν om. V.

6 κωλύεται A. ταῖς] τοῖς A. τρίχαις τῆς om. A.

7 Post καί add. ἄλλων V. 8 εἶδος ὡς] τὸ εἶδος ὁ V.

Sub litt. χ add. V: χελιδόνιον τὸ καὶ κρίνον τὸ λευκὸν καὶ μέγα·
 χαλκάνθ(ιν) τὸ καλακάνθ(ιν)· χαμεκίσσου τοῦ δαμασσωνίου· χαμαι-
 λεύκη χαμαιλέοντος λέγεται καὶ μέλενος· χαμαίμηλον ἢ ἄνθεσ-
 μιν· χαμαίρωψ· χαμαισύκη· χαμαιλαία τὸ λικομάχιν· χελιδόν(ιον)
 τὸ μικρὸν τὸ κάπνιον· χρυσάνθεσμον τὸ ἄγριον λάπαθον· χονδρίλλη·
 χόνδρος· χρυσόκολλα ἢ πρασίνη· χρυσοκόμη.

Sub litt. ψ haec habet V: ψευδουβούν(ιον)· ψευδοδίκηταμον·
 ψυμῖθη· ψυχοτρόφιον τὸ βεντονίκην· ψίλλιον· ψωρικόν.

9 τὸ βασιλικόσπορον] ὁ τοῦ αὐτοῦ σπόρος. Addit V: ὠοῦ τὸ
 λευκὸν τοῦ ὠοῦ· ὠοῦ τὸ πυρόν.

13 φωκίας] ἄωκίας cod. 15 Num ἀλμυρίς ?

- ἄλας ταριχευτὸν τὸ θαλάσσιον. ἄμπελος λευκὴ ἢ βρυω-
 νία. ἄμυλον τὸ καταστατόν. ἄγνος ἢ λυγαία. ἀγνό-
 κοκκα τὰ λυγαϊόκοκκα. ἀφροδισιακὸν χρῶμα, μυρσίνη.
 ἀλεξανδρεία δάφνη. ἀλίκιον εἶδος σίτου. ἄρακος εἶδος
 5 ὡς λαθυρίου, σκληρότερον δὲ καὶ στρογγύλον, μικρὸν δὲ
 ὡς βίκος. αἰγίλωψ τὸ ἐν τῇ κριθῇ ζιζάνιον. ἀσφόδε-
 λος πολύορχις. ἀτόνυχος ὁ σαρξифάγος. ἀρπυολύμνον τὸ
 τραγορίγανον. ἀκτὴ καὶ λωτὸς ἢ κουφοξυλέα. ἄλυσ-
 σος καὶ ἡρακλεία ἢ σιδηρῆτις. ἀνθεμὶς τὸ χαμαίμηλον.
 10 ἀνεμώνη ἢ παπαρῶνα. ἀραβικὸς ὁ λίβανος. ἄγριος
 σίκυος ἢ ἀγραγκουρέα. ἄνισον τὸ γλυκάνισον. ἀρνό-
 γλωσσον τὸ πεντάνευρον. ἀρκευθίδες οἱ τοῦ κέδρου κόκκοι
 τοῦ μικροῦ. ἄσφαλτον τὸ ὑγροπίσσι. ἀρσένικον τὸ ἀρσε-
 νίκι. ἄβυσσος καὶ ἀλθαία ἢ ἀγριομαλάχη. αἰγόκερως
 15 καὶ τίλη τὸ μοσχοσίταρον. ἀνδράχνη τὸ σπέρμα τῆς ἐγ-
 κλειστρίδος ἥτοι τῆς ἀντράκλας. ἀνακάρδιον καρπὸς Ἰνδι-
 κός. ἀλικάκαβος ὁ στρύχνος. ἀμμωνιακὸν τὸ θυμίαμα.
 Βαλαύστια τὰ τῶν βαλάνων κοκκία. βούκερον τὸ ἄλευ-
 ρον. βούκερον τὸ μοσχοσίταρον. βοράτη κέδρος μεγά-
 20 λη καὶ ἀγρία κυπάρισσος. βονῶδες τὸ ἡδύοσμον. βα-
 λαύστιον ῥοὰς ἄνθος. βουβώνιον τὸ βούγλωσσον, λέγεται
 δὲ καὶ λυσίακος.
 Γῆ σαμία κιμωλία. γῆς ἀστέρων· τὸ ἀμίαντον. γῆ
 κρητικὴ ὁ γύψος. γλυκυσιδὴ παιωνία. γλήχων τὸ φλισ-
 25 κούνι. γλοιὸς βαλανείου ὁ καπνὸς τοῦ λουτροῦ. γλαύ-
 κιον τὸ καλακάνθιον. γλεῦκος τὸ ἐκ τοῦ ληνοῦ κατ' ἀρχὰς
 στάζον. γῦρις τοῦ ἀλεύρου ἢ πασπάλη. γομφίτου· τὸ
 θυμίαμα.
 Δακρύδιν ἢ σκαμωναία. δαῦκος κρητικὸς ἄγριος στα-

2 γυγαία cod. ἀγνόκοκο cod. 3 τά] ἀ cod. ἀφροσινδιακόν
 cod. : cf. p. 305,7. 6 ζιζανία cod. ἀσφόδηλος cod.
 7 ἀτόνυχος] cf. p. 359,5 et Par. 2419, p. 28, 27 (ἀστόνυχον) : vid.
 legendum esse ἀετώνυχον. 9 ἄνθεσμος cod. χαμαίμηλα cod.
 10/11 ἄγριον σῦκον cod. 12 ἀρκευθίδαι cod. οἱ] καὶ cod.
 14 ἄβυσσος] an ἐβίσκος ? 18 βαλαύστια] num leg. βαλάντια ?
 βαλάνων] λιβάνων cod. 20 ἀλαύτιον cod. 23 γῆ¹ et 2] γῆς cod.
 rectius γῆ ἀστήρ. 24 γλυκισίβη cod. 25 γλαύκων cod. : cf.
 p. 322,21. 27 γύριν cod. 29 ἀσκαμωναία cod. σταφυλλόνας cod.

φυλίνος. δαμάσκηνα τὰ κοκκύμηλα. δήραιοι τὸ ἔψημα γάρος. δαιμοναραία ὁ ὑοσκύαμος. δόλιχοι ἦτοι λοβοὶ καὶ φασίολα. δεινδρίτης λίθος τὸ κουράλιον. δίκταμον τὸ ἄγριον φλισκούνι. δαφνίδες καρποὶ δάφνης. δύσοσμον τὸ καστορόρχι.

5

Ἐλεκτρον βερονίκη. ἐλλέβορος μέλας τὸ καρπίν. ἐλίχρυσον τὸ αείζων. εὔκρατον τὸ ὕδωρ. ἔλυμος εἶδος κέγχρου. ἐλατήριον ὁπὸς ἀγραγκουραίας. ἔλκυσμα σκουρία τοῦ ἀσιμίου. ἐγύρως ὀξύγαρος. ἐλξίνη τὸ περδίκιον. ἔρια οἰσυπηρὰ μαλλία ἄπλυτα. ἐλύδριον ἡ 10 χελιδοναία. ἔμψυχον ὦν δλόκληρον. ἐνέματα τὰ ἐργαλεία ἦτοι κλυστήρια. ἔτνος τῶν ὀσπρίων ἐφομένων ἡ ἐλαιώδης οὐσία. ἐβίσκος ἡ ἀγρία μολόχη. ἐρυθρόδανος κογχύλη. ἐλξίνη ἡ σιδηρῆτις καὶ τὸ παρθένιον. εὐζωμον σπέρμα ἡ ρόκα.

15

Ζέμα τὸ δάκρυν τῆς πεύκης. <ζώπισσα> ἡ ῥητίνη ξηρά. ζελαία ἡ ἀλόη.

Ἡδύχροον μάγμα λαζουρίου σπέρμα. ἡρακλεία ἡ ῥίγανη. ἡρύγγιον τὸ ἄφθαστον. ἡρακλεία ἡ σιδηρῆτις. ἡσόπυρος τὸ λινόσπερμα.

20

Θυμελαία κνίδιος κόκκος. θέρμια τὰ λουπινάρια. θείον ἄπυρον ἡ τεάφη. θρίδαξ τὸ μαρουλιν. θυῖα τὸ ἰγδίων. θύμος ἡ θρούμβη. θάμνος ἡ βάτος.

Ἱερὰ βοτάνη περιστερεὼν ὄρθιος. ἰλιοτρόπιν τὸ κιχώριον τὸ μικρόν. ἱὰ τὰ ἄνθη. ἰοῦ χαλκοῦ τὸ ἱάριν. 25

I δαμασσώνια cod. δήραιοι: leg. σίραιοι (-ον). I/2 ἔψημα γάρος] ἐψηγάροσση cod.: cf. p. 364,3. 3 δεινδρίτης cod. 4 καρπούς cod. 5 δυσόσμι cod. καστόρχη cod. 6 ἔλεκτρον est ἡλεκτρον. 8 κέγχρος cod. 9 ἐγύρως] ἔγυρος pp. 323,22, 333,5 et 368,18. ὀξύγαρος] ζόγυρος, ζογόριστος, ζωγόρυτος in aliis codd. II ἐνέματα cod. 12 σκαλιστήρια cod. 13 ἐρυθράδανος cod. 16 ζώπισσα addidi. 17 ζελαία: cf. pp. 313,8 et 369,5. 18 ἡδιόχροον cod. Post μάγμα add. ἡ cod. 20 leg. ἰσόπυρον 21 κνίδης cod. λουπινάρια cod. 23 τὰ ἰγδία cod. θύμος (vel θύμβρα ?)] θαμβος cod. βάτις cod. 24 περιστερά cod. Leg. ἡλιοτρόπιν.

ἴρις ἰλλυρικὴ καλαμόκρινον τὸ λευκόν. ἴρις κοινὴ καλαμόκρινον κυάνεον ἑλεκτρον. ἰοῦ σκώληκος· τοῦ ἱαρίου τὸ ἐπάνω ἄνθος. ἴρεον τὸ ἔψημα τὸ ἀπὸ οἴνου λέγεται γάρως.

Κασσάμιν τὸ καρποβάλαμον. κίκις ὁ φωκίτης.

- 5 κίσσαρος κίστος. κόριον τὸ κολιάνδρον. κυκεὼν μῆξις ἀλεύρου μεθ' ὕδατος καὶ τινων ἀρτυμάτων. κένσυλον κένδρος χλωρά. κριὸς μέλας ἐρέβινθος. κατανάγκη ἀσφόδελος. καμινίτης ἢ λιθάργυρος. κηρίων ἢ ῥοδοδάφνη. κέστρον τὸ σαρξίφαγον. κέστρον καὶ ψυχότροφον ἢ βε-
- 10 τόνικη. κόμεος· κομίδι δαμασκηναίας. κανώπιον τὸ ἄνθος τῆς αὐτῆς. κνίφη ἢ κνίδη. καταπότια τὰ κοκκία αὐτῆς. κήρυκες τὰ ὀστρακολέπια. κύμινον αἰθιοπικὸν τὸ καρναβάδιν. κιχώριον ἀγρία ἴρις. καυκαλὶς δαύκου κεφαλή ἀγρίου. καλλίχρουν τὸ κινάβαρι. κνέωρον ἢ χα-
- 15 μελαία. κάρμης κάρδαμον. κάρυνον ποντικὸν τὸ λεπτοκάρυνον. κύμινον ἑλληνικὸν τὸ ψύλλεον. κύτινος ῥόας τὸ μικρὸν ῥοῦδιον ὅταν ἀνθῇ. κινάμωμον ἢ κανέλα. κάσσαμον βαλσάμου καρπός. κύπρου ἄνθος ἢ χηναία.

Λούμιξ τὸ λάπαθον. λιβυστικὸν ὅμοιον σταφυλίνου.

- 20 λευκάνθεμον τὸ χαμαίμηλον. λευκή ἢ παιωνία. λέβορος λευκὸς τὸ πύρεθρον. λεπίδιον λέγεται καρδάμωμον ἄγριον. λίθος ἀρμενιакὸς ὁ βῶλος. λέκιθον τὸ τοῦ ψοῦ λέπιον. λημνία σφραγὶς ὁ βῶλος τῆς Δήμνου νήσου. λειμώνιον ἢ κυνόγλωσσος. λίθος ἄσσιος τὸ κισσήριον. λινόζωστις
- 25 τὸ παρθενούδι. λόπιμον κασταναίας ἄνθος. λεοντόγαλα τὸ ἄμμωνιακόν. λιθόσπερμα παλιούρου σπέρμα. λιβανωτὶς τὸ δενδρολίβανον. λωτὸς ἢ ἀνακακαβαία.

1 ἴρι ἰλλυρικόν cod. καλαμίκρινον cod. ἴρι κηνή cod.

2 σκόλισκος cod. 3 ἴρεον] lege σίραιον : cf. p. 363, I.

4 κασσάμην (cod.) vel κάσσαμον est κάγκαμον. τό] τήν cod. num κηκίς leg. ? 5 κίστος] κισσός cod. κόρον cod.

7 κένδρος est κέδρος. 8 καμινίτης cod. λιθάργυρος] κήθαρις cod. κηρίων : leg. νήριον cf. p. 365, 13. 10 κομίδι] κομία cod.

12 κύμινον] κάμηλον cod. 13 ἀγρίας cod. 14 καλύχρον cod. κνέωρον cod. 15 λευκοκάρυνον cod. 17 ῥόδον cod.

κινάμωμος cod. 18 κράσσαμον cod. : cf. v. 4. 20 λευκάθεμον cod. λέβορος est ἐλλέβορος. 22 ἀρνιακός cod. 25 λιπμοι cod. λεοντόγαμα cod. 26 ἄμμωνιακόν cod. 27 λιβανίτιδος cod. δένδρον λίβανον cod.

Μήκων τὸ κώδειον. μυρρίνη ἢ μυρσίνη. μάννα τοῦ
 λιβάνου τὸ ῥύπωμα. μυριόφυλλον μελαίας φύλλα.
 μύκητες τὰ μανιτάρια. μίνθη κηπικὴ τὸ ἡδύοσμον.
 μέλαινα ἢ σηπέα. μίνθη ἢ πρόπολις. μελίλωτον τὸ
 νυχάκιν. μακάριον τὸ ὄξος. μελανόκολλη ἢ πίσσα. 5
 μήκων κερατῖτις ἢ παραλία. μολυβδόγεον τὸ ψιμύθι.
 μάκερ φλοιὸς δένδρου ἰνδικοῦ. μελίκρατον τὸ ὑδρόμελι.
 μελισσία τὸ μελισσοβότανον. μάλαθρον φύλλον ἰνδι-
 κόν. μυνόχοδα κοπρία ποντικοῦ. μάζα τὸ ἐκ κριθίνου
 ἀλεύρου φυραθεῖσα καὶ ἐν σποδιᾷ ὀπτηθεῖσα. 10

Νικόλαιοι οἱ φοίνικες. νίκιστοι ὁ φοῖνιξ τὸ δένδρον.
 νυμφικὸς χυλὸς γλυκέων ῥοδίων ζωμός. νάρδιον συ-
 ριακὸν τὸ στάχος. νήριον ἢ ῥοδοδάφνη. νάρδος ἀγρία
 τὸ ἄσαρ. νάρκισσος εἶδος βολβοῦ ἔχον ἄνθος εὖοσμον.
 νύμφιον τὸ ῥοῖδιον. νάπυος τὸ σινάπιν. 15
 Ξάνθιος ὀπτή θρίδαξ. ξυλόθιον τὸ ἀρσενίκιν. ξυρὶς
 μελάνθιον.

Ὀλυρα σῖτος λεγόμενος σικάλης. ὄνοι αἱ ὑπὸ τὰς
 δρύας κοβαρίδες. ὀρέων σέλινον καὶ σπηλαίων τὸ πλα-
 τυκύμινον. ὄρμινον εἶδος κυμίνου. ὀστρακῖτις ἢ σινα- 20
 πέα. οὐλοφόνον χαμαιλέων ὁ μέλας. ὀμφάκιον ζωμός
 σταφυλῆς.

Πισὸς ὁ μικρὸς κύαμος. πάνακες τὸ ἡράκλειον ἐξ οὗ
 καὶ ὁ ὀποπάναξ. περσέας φύλλα ῥοδακιναίας φύλλα.
 πρόπολις ἢ σχινόκολλα. πολεμώνιον τὸ φυλάστριον καὶ 25
 χιλιοδύναμιν. πτέρυγα ἢ πτερίς. πίτυος φλοιὸς ὁ φελ-
 λός. πικρίδα βοτάνη ἢ σέρις. πεντόροβον ἢ παιωνία.

1 κονίον ut vid., cod. μάννα] μαίνης cod. 3 μύκητες] μη-
 νίτας cod. 4 συπαία cod. 5 μακάριον : cf. ἱκάριον p. 334, 18.
 7 ἰδικοῦ cod. ὕδωρ μέλι cod. 11 νίκιστοι : cf. pp. 336, 6 et
 370, 16. 12 γλυκίων cod. 15 νάπυος cod. 18 ὄνιαι cod.
 19 δρύας] ὕδρίας in aliis codd. κοβαρίδας cod. ὄραιον
 cod. σπέλεον cod. 20 ὄρμιον cod. οστρατήτης cod.
 σιναπέα vel σιναπιδιον est σινωπία σινωπιδιον, terra Sinopica.
 21 ὀλώφωνον cod. 24 ὠπάναξ cod. 26 φλοιός] χοιλός cod.
 φελλός] ὀφελός cod. 27 βοτάνης cod. σίρης cod.

λέγεται καὶ φιαλτία. πικράνθεμον ἢ ἀψινθία. πύρεθρον
ἐλλέβορος ὁ λευκός.

Ῥίνισμα τὸ κομίδιν. ῥοῦ, ῥουδὴν καὶ ῥουθὴν τὸ σουμά-
κιν. ῥᾱ τὸ ῥέον τὸ βάρβαρον. ῥήτινη πεύκης τὸ δά-
5 κρυν. ῥοῦς συριακὸς τὸ σουμάκιν.

Σέρις ἀγρία τὸ κιχώριον, καὶ πικράδα λέγουσιν. σαλό-
τρ(ω) τὸ νίτρον. σπύραθος αἰγὸς κόπρος ἢ προβάτου.
σανδαράχη μεταλλικόν ἐστιν ὡς καὶ τὸ ἀρσενίκιν. σίνω-
πος τὸ σινάπιν. σίδια ῥοῶν τὰ φύλλα. σίδια φλοιοὶ
10 ῥοδίων. στακτὴ τῆς προσφάτου σμύρνης τὸ λιπαρόν.
σφερόγιον ἢ κολόκυνθα. στοιχάδος· ὁ γαλαγκάς. σφαιρία
κυπαρίσσου μῆλα. σίκυον ἄγριον ἢ ἀγραγκουραία.

Τρίφυλλον ἢ ἀσφάλτη. τόμφη ἢ σήκαλη. τερεβιν-
θίνη δάκρυον τῆς κεραμυλαίας. τρώξιμον τὸ ἀγριομάρου-
15 λον.

Ῥσόροπος τὸ λινόσπερμα. ὑπερικὸν χαμαίπιτυς.
ὑάκινθος ὁμοιον βολβοῦ. ὑοσκύαμος καὶ δαιμοναραία τὸ
λεγόμενον Διὸς κύαμος.

Φοῦ νάρδος ἀγρία. φῦκος βρύον ἐρυθρόν θαλάσσιον.
20 φακὸς ἢ φακῆ. φιαλτία ἢ παιωνία.

Χελιδόνιον τὸ μέγα ὀθόννιον. χελιδόνιον τὸ μικρόν ἐλύ-
δριον. χαλκὸς κεκαυμένος τὸ ῥασούκτι.

Ψιμύθιον γίνεται ἐκ τοῦ μολίμβου ἐπάνω ὄξους ἐπιτιθε-
μένων τῶν πετάλων. ψυχότροφον τὸ βετονίκιν.

25 Ὠχρος ὁ αὔκος. ὠκιμον τὸ βασιλικόν. ὠχρα γίνε-
ται ἐν τῇ Κύπρῳ ἐκ λίθων κεκαυμένων.

I φιαλτία cod. : cf. v. 20. ἀψινθαία cod. 3 ῥήνιγμα
cod. ῥοῦ] ῥο cod. σαμάκην cod. 4 ῥαῖ cod. 6 καιχώ-
ριον cod. πικράσας cod. 7 σπυράνθους cod. 8 σανδαράχη
cod. ὡς καί] ὡς κε cod. : fort. ὥσπερ leg. 9 σίτια cod.
10 ῥωδίων cod. II Num σφαιρώνιον? στηχάδος cod.
13 τρίουλον cod. ἢ ἀσφάλτη est τὸ ἀσφάλτιον. 14 τρώξουν
cod. ὑσόροπος] lege ἰσόπυρον : cf. p. 363, 20. 17 τό] ὑδ cod.
18 διασκυασμόν cod. 21 ἐλύδριον] χελιδριον cod. 22 κε-
καυμένος] καὶ καυχομένος cod.

VII

Ce lexique est édité d'après deux manuscrits : un manuscrit de Paris, B. N. 2494 du XVe siècle, ff. 231-232^v = P et un manuscrit de l'Athos, n° 2948 (= Dochiariou 274), du XVIIe siècle, ff. 144-146 = D. La tradition de D est beaucoup plus brève que celle de P, surtout dans la seconde partie du glossaire.

Ἐκ τοῦ λεξικοῦ τῶν βοτανῶν κατὰ στοιχεῖον.

Ἀείζων τὸ ἀμάραντον. ἀκαλήφη ἡ κνίδη. ἀλκύνιον φώκης κόπρος. ἄλας ἀμμωνιακὸν τὸ τζαππαρικόν. ἄλας νιτροπηγικόν τὸ νίτρον. ἄλας ὀρυκτὸν τὸ γαγγρινόν. ἄλας καππαδοκικόν τὸ ἀρμένιον. ἄλας ταρι- 5 χευτὸν τὸ θαλάσσιον. ἄμπελον λευκὴν τὴν βρυωνίαν. ἄμυλον τὸ καταστατόν. ἄγρωστις ἡ ἀγρία. ἀγνόκοκκα τὰ λυγαρόκοκκα. ἀμόργη τρυγία ἐλαίου ἢ οἴνου. ἀνθεμὶς χαμαίμηλα. ἀνεμώνη ἡ κοτζονάδα. ἀραβικὸς λίβανος. ἀγριοσίικυν ἡ ἀγριαγκουρέα. ἀρνόγλωσσον τὸ 10 πεντάνευρον. ἀρκευθίδες κέδρου μικροῦ καρπός. ἀσφαλτον τὸ ὑγροπίσσω. ἀκόνιτον τὸ ἀκόνιον. αἰγόκερως ἡ τήλη. ἀρσένικον τὸ ἀρσενίκιν. ἀλθαία ἡ ἀγριομολόχη. ἄλφιτα τὰ πίτυρα. ἀφρὸς φρύγιος φαβάτινον ἄλευρον. ἀμύξασθαι ξέσαι λέγει. 15

Βόρατος κέδρος μεγάλη καὶ ἀγρία κυπάρισσος. βα-

D P

1 λεξικὸν κατὰ ἄβου καὶ ἐρμηνεία τῶν βοτάνων D. 2 ὁ ἀμάραντος P. 3 φωκέας D. τὸ τζαππαρικόν ἄλας νιτροπηγικόν om. D. 4 νιτροποιηκόν P. ὀρυτόν P. 5 ἀρμένην P. 7 ἀγνόκοκκαν D. 8 λυγαρόκουκκα D. 9 κοτζινάδα D. 10 ἀγριοαγκουρέα P. 11 πέντανδρον P. ἀρκευθίδης P ἀρκευθίδαι D. κένδρου P. μικροῦ om. D. 12 ἀκόνιτος τὸ ἀκόνιν P. 14 τά om. D. φρέγιος D. 15 ἀμύξασθαι ξέσαι λέγει om. D. 16 κέντρος P. μεγάλη καὶ ἀγρία κυπάρισσος] ἀγρία μεγάλη D. βαλαύστια P.

λάντια τὰ τῶν βαλάνων καυκία. βρομόκολλα ἢ ψαρόκολλα.
 βούκερον τήλινον ἄλευρον. βονῶδες τὸ ἡδύοσμον.
 βάτου καρδία κορυφή βάτου. βρυωνία ἢ καὶ ἄμπελος
 λευκὴ λέγεται καὶ χομελοβότανον ὥπερ χρώνται οἱ Βούλ-
 5 γαροι εἰς τὰς λοβίνας.

Γῆς σαμίας· κουμουλίας ἀπὸ Σάμου τῆς νήσου. γῆς
 ἀστέρος· τὸ ἀμίαντον. γλυκυσίδη ἢ παιωνία. γλυκάδιον
 τὸ ὄξος. γλήχων τὸ φλισκούνι. γλοιὸς βαλανείου ὁ καπ-
 νὸς τοῦ λουτροῦ. γλαύκιον τὸ καλακάνθι. γλεῦκος τὸ
 10 ἀποστάζον ἀπὸ τῶν σταφυλῶν ἐν τοῖς ληνοῖς. γῦριν τοῦ
 ἀλεύρου τὴν πασπάλην λέγει.

Δακρύδιον ἢ σκαμωνέα. δαῦκος κρητικὸς σταφυλῖνος ὁ
 ἄγριος. δενδρίτης λίθος τὸ κοράλλιον. δίκταμνον ἀγριο-
 φλισκούνι. δενδρομολόχη ἢ ἀλθαία. δαφνίδες καρπὸς
 15 δάφνης.

Ἐλλέβορος λευκὸς τὸ πύρεθρον. ἐλλέβορος μέλας τὸ
 καρπίν. εὐζῶμα αἱ ῥόκες. ἐλατήριον ὁ ὀπὸς τῆς ἀγριαγ-
 κουρέας. ἐρυθρόδανον τὸ λυθρίδιον ὅπερ βάφει. ἔγυρος
 ὁ ζόγυρος. ἔρφυλλον θρύμβα ἀγρία χαμερπῆς. ἔρια οἱ-

D P

1 βαλανίων P. βριβοκόλλα D. ψαρόκολλα] ἰχθυοκόλα D.
 2 τήλης D. βοώδης P. 3 καρδία] καρδίας P καργίδα D:
 num κώδεια leg. ? τὰς κορυφὰς τοῦ βάτου P. βρυώνη D.

4 χομελοβότανον P. 4/5 ὥπερ — λοβίνας] δι' οὗ οἱ βούλγαροι
 χρώνται λωβίταις D. 6 κομουλίας D: est κιμωλία. σάμεως P.

7 ὁ ἀμίαντος P. 8 τό¹ om. D. γλίχων DP. βλυσκού-
 νην D. γλοιὸς] γλι P. 9 γλαῦκον D. καλαμίνθι: cf. p. 322, 21.

9/10 γλεῦκος — ληνοῖς om. D. 10 λινοῖς P. 10/11 γύρις
 ἢ πασπάλη τοῦ ἀλεύρου D. 12 ἢ om. P. ἀσκαμουνία P.

13 δενδρίτης P. δίσταμνον D δίκταμον P. ἢ ἀγριοβλυσκουνέα D.

14 δενδρίτης λίθος repet. ante ἢ ἀλθαία P. ἢ ἀλθαία δενδρομο-
 λόχη transp. P. δαφνίδες om. P. 17 καρτεῖν D. εὐζῶμα αἱ
 ῥόκες om. D. αἱ] οἱ P. ὀπός] καρπός D. ἀγριοαγκουρίας P.

18 ἐλυθρίδην D. ὅπερ βάφει] ἢ χρώνται οἱ βαφεῖς D.
 ἔγυρος: cf. p. 323, 22. ἔρφυλος εἶδος φυτοῦ εὐόδες σαμψύχῳ ὅμοιον
 ὁ μάλιστα ἐν τοῖς ὕδασι θάλλει add. ante ἔγυρος D. 19 θρύμμα
 D. ἐρίους P. ὕασσωπειρά D οἰσιπύροις P.

συπηρὰ μαλλία ἄπλυτα. ἐλύδριον ἢ χελιδονέα. ἐρίκη
φρύγανον φιλοκάλη. ἐνέματα τὰ ἐργαλεία οἶον τὰ γλυστή-
ρια. ἐλξίνη ἢ σιδερίτις.

Ζέμα πεύκης ὁπὸς πεύκης. ζώπισσα ἢ ρετζίνη ξηρά.
ζελέα ἢ ἄλόη. ζμίνθη ἢ πρόπολις.

Ἡδύχροον μάγμα λαζουρίου σπέρμα. ἥρακλεία ὀρί-
γανι. ἥρύγγιον ἄφθαστον. ἥρακλεία σιδηρίτις.

Θέρμια τὰ λουπινάρια. θεῖον ἢ τιάφη. θριδακίνη
τὸ μαρούλλιον. θυεία τὸ ἰγδίον. θάμνος ἢ βάτος.

θύμος ἢ θρύμβα.

Ἱερὰ βοτάνη περιστερεὼν ὄρθιος. ἡλιοτρόπιον μι-
κρὸν τὸ κιχώριον. ἱα τὰ ἄνθη τῶν ἱων. ἰοῦ χαλκοῦ ἱάριν.

Ἱρις ἰλλυρική καλαμόκρινον λευκόν. Ἱρις κοινὴ καλα-
μόκρινον κυάνεον. ἰοῦ σκώληκος τοῦ ἱαρίου τὸ ἐπάνω-
θεν ἄνθος. ἰλέκτρον ῥίνισμα τὸ κομίδιν. ἰλεκτρον τὸ
βερονίκιν.

Κατανάγκη ἀσφόδελος. καμινίτης λιθάργγυρος. καλλί-
τριχον τὸ ἀδιάντον. κόριον τὸ κολιάνδρον. κόμι τὸ
κομίδιν τῆς δαμασκηνέας. κνίφη κνίδα. καταπότια τὰ
κοκκία εἰσίν. κύμινον αἰθιοπικὸν τὸ καρναβάδιν. καυ-
καλὶς δαῦκος ἄγριος. καλλίχρουν τὸ κινάβαρι. κονία
περίκαυμα τῶν καέντων ξύλων. κριοὶ ἐρέβινθοι μαῦροι.

D P

2 φιλοκάλη om. D. ἐνέκαστα P. ἐνέματα — γλυστήρια
om. D. 4 ζεῦμα D. ὁπὸς πεύκης om. P. ἥ] ἐ P. ζώπι-
σα — ξηρά om. D. 5 ἢ ἄλόη] καλήκα (i. e. κάλυκα ?) D.

σμίνθ D ζόνθεος P: cf. p. 313, 7. ἢ om. D. πρόπολη P.

6 ἡδιχρώου μάγματος P ἡδιαχρόον μίγματα D. ἥρασιώ P.

ἢ ῥίγανις P. 8 τά om. D. λουμπινάρια P. 8/9 θεῖον
— μαρούλλιον om. D. 9 θεῖα P θεῖα D. θέρμος τὰ
ἄγρια λυπηνάρια add. D post βάτος. 11 περιστερέα D παρι-
τερά P. ἡλιοτρόπος P. 12 τό om. P. Post χαλκοῦ add.

τό D. 13 Ἱρις²] Ἱρεος P. Ἱρις — λευκόν om. D. λυρικόν P.

Ἱρις²] Ἱρι D P. 14 κυανίω P μέλαν D. ἱαρίου P. 15 ἰλέκ-
τρον] ἰλέκτρα P. ἰλεκτρον est ἡλεκτρον. ῥινήσματος P.

15/16 ἢ βερονίκη D. 17 καμινύτη D. 19 κνίφη] κνίδη D.

20 καναβάδιν P. 21 καλίχροα D. κινάβαρ P. 21/22 κονία —
ύλων om. D.

κνέαρὸν ἢ χαμελαία. κάρμης κάρδαμον. κάρυον πον-
τικὸν τὸ λεπτοκάρυον. κύμινον ἑλληνικὸν τὸ ψύλλιον.
κύτινος ῥοῦς τὸ μικρὸν ῥοῖδιον ὅταν ἀνθῇ.

- Λούμιξ τὸ λάπαθον. λιβυστικὸν ὅμοιον σταφυλίνῳ.
5 λευκάνθημον χαμαίμηλον. λέκιθος ῥοῦ λέπιον. λημνία
σφραγὶς λίθος τῆς Λήμνου νήσου. λίθος ἄσιος τὸ κισσή-
ριν. λινόζωστις τὸ παρθενούδιον. λοπίμου τὸν πώγωνα
καστανέας λέγει τὰ ἄνθη. λεοντόγαλα ἀμμωνιακόν. λι-
θόσπερμον παλιουρέας σπέρμα.
10 Μήκων τὸ κώδειον. μορέα ἢ συκαμινέα. μάνναν
τοῦ λιβάνου τὸν ῥύπον λέγει. μυρρίνη ἢ μερσίνη. μυριό-
φυλλον μηλέας φύλλα. μύκητας ἀμανίτας. μίνθη κηπι-
κὴ τὸ ἡδύοσμον. μολυβδόγιον τὸ ψιμύθιν. μάκερ φλοιὸς
δένδρου Ἰνδικοῦ. μόρα τὰ συκάμινα. μελισσία πόα τὸ
15 μελισσοβότανον.
Νικόλαιοι οἱ φοίνικες. νήριον ῥοδοδάφνη. νίκυστον
φοῖνιξ τὸ δένδρον. νυμφικὸς χυλὸς γλυκέων ῥοδίων ζω-
μός. νάρδος Ἰνδικὸς τὸ ἐκ τῆς Ἰνδίας. νάρδος ἀγρία
τὸ φοῦ. νάρκισσος εἶδος βολβοῦ ἔχον ἄνθος εὖοσμον.
20 νύμφιον τὸ ῥοῖδιον.

D P

- 1 κνέαρὸν D P. κάρκισ D. 2 λεπτόκαρον D. ἑλληνικόν
P. ψύλλιον P. 3 τὸ — ἀνθῇ] ἄνθος τοῦ ῥοῖδίου D. 4 λού-
μις D. λυβιτικόν P. σταφυλίνη D σταφυλίνος P. 5 λακάνθιον
P. λεύκος P. λεπτόν P. 5/6 λέκιθος — νήσου om. D.
6 λιμνίου P. λίθος² λιγός D. 7 λότημα P λώπιμον D.
τῶν παγώνων D τῶν πογόνων D. 8 καστανέας — ἄνθη] ἡγουν
καρέας ἄνθος D. λεοντόγαλα] λεοκτιτικόν P. λίθου σπέρμα D
λιθόκαστον P. 9 παλλιρέας D. λυμβρὸς λύγος τὸ φυτόν
add. post σπέρμα D. 10 κώνειον D κόνιον P. μορά P.
10/12 μορέα — ἀμανίτας om. D. 10 μάνης P. 12 μυκήτα
P. μνήθη P. 14 μέλισσαν P. πόα] θέαν P om. D.
15 μυκὴ ἀμανίτ add. post μελισσοβότανον D. 16/17 νικόλαιοι
— δένδρον om. D. 17 νιφυκός P. 18 νάδος P. νάρδος¹ —
Ἰνδίας] νάρδον συριακόν τὸ στάχος D. νάρδος² νάδος P νάρδον D.
ἀγριον D. 19 φοῦ] ἄσαρ D. 19/20 νάρκισσος — ῥοῖδιον om. D.

Ξάνθιος ὀπτὴ θρίδαξ. ξυλόθιον τὸ ἀρσενίκιν. ξυ-
 ρίς τὸ μελάνθιον. ξάνθιον φιλάνθρωπον.

"Ονοι οἱ ὑπὸ τὰς ὑδρίας κοβαρίδες. ὀρεοσέλινον τὸ
 πλατυκύμινον. ὀστρακίτις ἡ σιναιπία. ὀπὸς μήκωνος
 τῶν κωδυῶν ὀπὸς. ὀπὸς συκαμίνου ὁ ζωμὸς τοῦ καρποῦ 5
 τῶν συκαμίνων.

Πάνακες ἡράκλειον ἐξ οὗ ὁ ὀποπάναξ. περσέας φύλλα
 ῥοδακινέας φύλλα. παιωνία τὸ γλυκυσίδιν. πρόπολις ἡ
 σχινόκολλα. πτέρυγα ἡ πτερίς. πολύορχις ἀσφόδελος.

Ῥάμνος θάμνος ἀκανθώδης. ῥούδι καὶ ῥοῦ τὸ σου- 10
 μάκιν. ῥᾶ τὸ ῥέον τὸ βάρβαρον καὶ ποντικόν. ῥητίνη
 τῆς πεύκης τὸ δάκρυον. ῥοῦς τὸ σουμάκιν. ῥοῶν λέπη
 τῶν ῥοιδίων τοὺς φλοιούς.

Σέρις ἀγρία τὸ κιχώριον ὃ καὶ πικρίαν καλοῦσιν.
 σταφυλίνος ἄγριος ἦτοι ὁ δαῦκος. σπύραθοι αἰγῶν κό- 15
 πρια ἡ προβάτων. στακτὴ ἡ τέφρα τῶν καέντων ξύλων.
 σανδράχη μεταλλικόν ἐστιν ὅπερ καὶ τὸ ἀρσενίκιν. σίνω-
 πον τὸ σιναιπίδιν. σίδια ῥοῶν τὰ φύλλα. σίδια φλοιὸς
 ῥοιδίων. στυπτηρία ἡ στῦψις. σφαιρία τὰ τῶν κυπαρίσ-
 σων στροβίλια. 20

Τερέβινθον τὸ δάκρυον τῆς κεραμηλέας. τὸ τρώξι-
 μον τὸ ἄγριον μαρούλιον. τραγορίγανον ἐρπύλλω ὅμοιον.

D P

1 ξάνθιος — θρίδαξ om. D. ξυλόθιον D. 2 μελίσθιον P.
 ξάνθιον φιλάνθρωπον om. D. 3 ὄνοι P. οἱ om. P. ὑδρίας]
 δρύεις P. κοβαρίδας P. 4 ὀστράκης P ὀστακίτης D. ἡ om.
 P. σιναιπία P σηπία D. 5 κουκουδίων D. συκαμίνων] συκα-
 μίνων D. τοῦ καρποῦ om. D. 7 πάνακες — ὀποπάναξ
 om. D. ποπάναξ P. 8/9 παιωνία — ἀσφόδελος om. D.
 σκινόκολα ἡ πρόπολις P. 9 πολυόργης P. πίτυος φελὸς ὁ φελὸς
 add. D (cf. p. 372,3). 10/13 om. D. 10 ῥουδηκαιρόν P.
 11 ῥᾶ] ῥάου P. 12 πεύκος P. τοῦ σουμάκων P. 14/17 σέρις
 — ἀρσενίκιν om. D. 14 ἀγρίας P. κεχώριον P. 15 σπυ-
 ρανθή P. 17 σανδράχη P. 18 σίδια¹] σίτια P. 18/19 σίδια²
 — ῥοιδίων om. D. 19 Post στῦψις add. σείστρος βοτάνη τις ἣν
 οὕτω προσαγορευομένη καὶ σείστρον παίγνιον D. 19/20 τὰ —
 στροβίλια] κυπαρισσόμηλα D. 21/p. 372,1 (βολβῶ) om. D.
 21 τὸρεβινθον P.

Ἵπερικὸν χαμαίπιτυς. ὑάκινθος ὅμοιον βολβῷ. ὑοο-
κύαμος δαιμονιαρέαν τὴν βοτάνην λέγουσιν.

Φακὸς ἢ φακῆ. φελλὸς πίτυος φλοιός. φοῦ νάρδος
ἀγρία. φῦκος βρύον ἐρυθρὸν θαλάσσιον. φώκη ζῶον
5 ἔστι θαλάσσιον ἐμφερὲς μόσχου βοός.

Χαλβάνι ὃ ἔστιν νάρθηξ. χαλκάνθη ἢ καλακάνθη.
χυλὸς ὁ ζωμὸς παντὸς εἶδους. χαμαιλέων μέλας τὸ
οὐλοφόνον. χελιδόνιον τὸ μέγα ὀθόννιον. χελιδόνιον τὸ
μικρὸν ἐλύδριον.

10 Ψιμύδιον γίνεται δὲ ἐκ τῶν μολίβδων ἐπάνω ὄξους
ἐπιτιθεμένων τῶν πετάλων. ψυχότροφον βετονίκην.

Ὡκιμον τὸ βασιλικόν. ὦχρα γίνεται ἐν Κύπρῳ ἐκ
λίθων κεκαυμένων.

VIII

Manuscrit de Paris, B. N. 2318, du XVe siècle, ff. 77-79, copié sur deux colonnes. Le même lexique existe dans le Paris. 2315, du XVe siècle, ff. 68-71, dont le texte est moins bon et a peut-être été copié sur celui du 2318. Tous deux offrent une certaine parenté avec le Paris. 2294, du XIIIe siècle, ff. 97-100^v, dont la tradition est plus fautive.

Λεξικὸν τῆς τῶν βοτανῶν ἐρμηνείας κατὰ στοιχεῖον.

15 Ἀκτέα ἢ κουφοξυλέα. ἄσις ἢ λιποθυμία. ἄλφита τὰ
πίτυρα. ἄρκευθος ἐοικὼς ἀκανθώδει κέδρω. ἀδιάντον
τὸ τριχοβότανον. ἄκορον ἐοικὸς ῥίζαν ἱρεως. ἀνεμώνη
ἢ κουτζουνάδα. ἀλκυνόνιον τῆς φώκης τὸ ἀφόδευμα.

D P

1 χαμαιπίτυν P. βαβῷ P. ὑεσκύαμος P. 2 δαιμοναρέα βοτάνη
D. λέγουσιν om. D. 3/5 om. D. 3 νάνδος P. 4 ἐρυθρώνος P.
5 ἐμφερής P. 6 χαλβάνι — νάρθηξ om. D. 6 νάρθηξ] ἄρθικος P.
χαλακάνθη P. ἢ om. D. ὑαλακάνθη P. 7/13 om. D. 8 ὀλό-
φωνον P. 11 ἐπιτιθέμενον τὸν τέρταλον P. 12 ὦχρεα P.

ἀγάλλοχον ἢ ἀλόη. ἀμιναιά σταφυλὴ στύφουσα. ἀκακία
 ὁ χυλὸς τῶν προύμνων. ἀσκαλαβώτης τὸ σαμιαμίνθι.
 ἀσφαλτον πίσσα ἐξ Ἀραβίας. ἀσφόδελος τὸ παρόμοιον
 κρίνω. ἀδένες τὰ κατὰ μούγουλα. ἀλμάδων κολυμ-
 βάδων. ἀνθεμῖς τὸ χαμαίμηλον. ἄνθος λύκου ἢ πετο- 5
 μένη. αἰγίλωψ ὁ βρόμος· φύεται εἰς παράστρατον ἢ δῶμα.
 ἀδάρκη τὸ σιναπίδιον καὶ ὁ φλοιὸς τοῦ καλάμου. ἄνθος
 θαλάσσης ὁ σπόγγος. ἄλὸς ἀμμωνιακοῦ τὸ ἀφόνιτρον.
 ἀσφαλτίδα τὸ τρίφυλλον ἢ πικροσίκυνον. ἀριστολογία τῆς
 κόρης τὸ τζαγή. αἰγείρου τῆς πλατάνου τὰ σφαίρια. 10
 ἀλθαία ἢ ἀσπρομολόχη. ἄλὸς τὸ ἄλας. ἀστήρ ἀττι-
 κὸς τὸ βουβώνιον. ἄμεον τὸ λαγοκύμινον. ἀτράφαξ τὸ
 χρυσολάχανον. ἀνδράχνη ἢ γλυστρίδα. ἀθηναία ἢ πρό-
 πολις. ἀκαλήφη ἢ κνίδα. ἀρνόγλωσσον τὸ λεπτὸν πεν-
 τάνευρον. ἄμυλον τὸ καταστατόν. ἀβρότονον ἀγχία- 15
 λος πόα ἐοικυῖα ἀψίνθῳ. ἄφυσσα σπέρματα κύμινον,
 μάλαθρον. ἀμάρακον <βοτάνη> ἐοικυῖα χαμαιμήλῳ.
 ἀργενοῖος πυρώδιος τὸ λευκοπέπερι. ἄλιμον τὸ δαμασώ-
 νιον. ἄμπελος λευκὴ ἢ βρυωνία ἢ καὶ ποιουσα σπαράγγια.
 ἀείζων τὸ ἀμάραντον. 20

Βοράχιον ἢ πομφόλυξ. βάλανος τὸ ὑποθετικόν.
 βδέλλιον χυλὸς ἰνδικὸς ἐοικὼς σμύρνη. βερίδα τὸ ἀγριο-
 κάρδαμον. βήσασα τὸ μῶλυ. βούφθαλμον ἐοικὸς χαμαι-
 μήλῳ, βρέφους ἀμόρφου· ἢ ἄρκτος. βατράχιον ἢ βο-
 θρακίδα. βράθιον ἐοικὸς κυπαρίσσω φύλλα. βόγλωσσον 25
 πάντες ἴσασι. βαλαύστιον ῥοῦδιον αἰγύπτιον. βρυωνία
 ἢ λευκὴ ἄμπελος.

Γλυκυσίδα ἢ παιωνία. γλαύκιον μήκων ὁ κερατίτης ὁ
 παράλιος. γλεῦκος τὸ σύρι. γῦρις ἢ περὶ τὸν μύλωνα
 πασπάλη. γαλαγκὰς ἐοικὼς ζιγγίβερ πυρέθρῳ. γλή- 30
 χων τὸ βλισκούνιν. γλοιὸς τὸ γλυκὸρίζον.

5 πετώμενη cod. 8 ἀφόνιτρον vel ἀφρόνιτρον. 12 ἄμεον est
 ἄμι. 16 ἀφύσσω cod. 17 βοτάνη addidi. 18 Num ἀργενός?
 21 βάλανανος cod. Rectius ὑπόθετον. 22 βερίδα] βεριάδα
 cod. : est ἰβηρίς (-ίδα), cf. pp. 374,20 et 375,22. 23 βήσασα]
 βήρσασα cod. 25 βράθιον est βράθυ. 29 γῦρις] γύρι cod.
 30 πυρέθρῳ] πυρ τρ cod.

- Διονυσίων φύλλον ἀμπέλων δυναμένων ἐσθίεσθαι.
 διφρυγές ἢ κολοφωνία. δορύκνιον ὁ στρύχνος. δίψακος
 ἢ βοτάνη ὁ χαμαιλέον. δαμασώνιον τὸ ἄλμον ὁμοιον
 ῥάμνω. δολιχοὶ οἱ φάσουλοι. δακρύδιον ἢ σκαμωνία.
 5 δίψακος ζῶον ὁ κροκόνδειλος. δίκταμος ὁ ἄγριος γλήχων.
 Ἐλξίνη τὸ παρθενούδιον. ἐρυθρόδανον τὸ ῥίζαριν.
 ἐλατήριον ὁ χυλὸς τῶν ἀγρίων σικυῶν. ἐρεγμὸν ὁ τῶν
 κυάμων φλοιὸς καὶ τῆς πτισάνης. ἐλένιον ἀγχίαλος πόα
 εὐκυία τεύτλω. ἔρευθος ἢ κοκκινότης. εὐζωμον ἢ ῥόκα.
 10 ἐλλέβορος τὸ καρπίν. ἔδρα ὁ ἀφέδρων. εὐπατόριον
 τὸ ὑπατόριον ὁμοιον σουμάκι. ἐρύσιμον τὸ ἄγριον σίνηπι.
 ἔτνος ὁ φλοιὸς κριθῆς. ἐπισκύνια τὰ βλέφαρα.
 ἐμύδα ἢ λημνία χελώνη.
 Ζῦθος τὸ φουκάδι.
 15 Ἡτρων ἢ ὑστέρα ἢ τὸ ἔντερον. ἡδύσαρον ὁ πελε-
 κῖνος ὁμοιος σπάρτῳ ὁ καρπός. ἡρύγγιον ἀγχίαλος σὺν
 ἀκάνθαις βοτάνη. ἡνίον ὁ τράχηλος. ἡλιοτρόπιον τὸ
 σκορπιούρι.
 Θέρμια τὰ λυπηνάρια. θρίδαξ τὸ μαιούλιον. θάμ-
 20 νος πάσης φύσεως βοτάνη. θλάσπι ἢ βερίδα τὸ ἀγριοκάρ-
 δαμον. θρυαλλὶς ὁ ἄγριος φλόμος· ἔστι δὲ καὶ χρυσοειδής.
 θαψία εἶδος βοτάνης. θεραπαινίδιον τὸ κυνόγλωσσον.
 θύμος ὁ θρύμβος. θυμελαία ἢ κνίδα.
 Ἰξία τὸ οὐλοφόνον. ἱεράκιον τὸ παρόμοιον σόγχου.
 25 ἱπποσέλιον τὸ ἄγριον σέλιον. ἶρις τὸ καλαμόκρινον.
 ἰὸς τὸ ἰάριον. ἔλεκτρον τὸ βερνίκι. ἰα τὰ ἄνθη.
 ἱππουρις τὸ πολυκόμπιον. ἱππομάλαθρον τὸ ἄγριον.
 ἱπολάπαθον τὸ ἄγριον.
 Κισσάνθεμον τὸ κυκλάμινον. κίττη τὸ κιττάριον.
 30 κονία ἢ στακτῆ. καλλικερέα ἢ τήλη. κύαθος μέτρον

1 Διονυσίων cum ου supra ων cod. 2 στρύφνος cod. 3 ἄλι-
 μον] ἄμυλον cod. 5 δίψακος: num διψάς (-άδος) leg. ?
 12 κριγῆς cod. 15 ἡδύσαρον] ἡδύσουτρος cod. 20 πᾶσα cod.
 φύσεως] φύσεις, ut vid., cod. βερίδα i. e. ἰβηρίδα: cf. p. 373, 22.
 25 ἶρι cod. 27 ἱππουρι cod. 29 κισάνθεσμον cod.
 30 saepius καλλίκερως.

σταθμοῦ. κτηδόνας τὰς τζύπας. κόμμι τὸ κομίδι.
 κρᾶμα τὸ σίραιον ἦτοι τὸ ἔψημα. κόλλα τεκτονικὴ ἢ ψαρό-
 κολλη. κάγχριον εἶδος ἀρώματος. κρότων ἢ κικέα.
 κοριαννὸν τὸ κολιάνδρον. καυκαλίδα τὸ ἀγριόδαυκον.
 κοτυλίδα ἢ ποτηρίδα. καθμία ἢ τουτία. κωδύνα ὁ μή- 5
 κων. κόστος γλυκὺς ὁ ἐξ Ἀραβίας. κολοκυνθίδα ἢ
 ἐντεριώνη. κιρρὸς οἶνος ὁ κυδωνάτος. κυάμου θηρὸς
 ἀπ' Ἀρκάδων τὸ ὑοσκύαμον. κέλυφος ὁ φλοιός. κάταγ-
 μα τὸ ἐπικάθισμα. κυνόμορον κυνὸς βάτον. κέστρος ἢ
 βετονίκη. κύμινον αἰθιοπικὸν τὸ καρναβάδιον ἢ τὸ μελάν- 10
 θιον. κώνειον ἢ μαγκουναία. κάσεμον τοῦ βαλσάμου τὸ
 σπέρμα. κάλαμος ἀρωματικὸς εἰκὼς λεπτοτάτῳ δόνακι.
 κενταύριον ἢ ἀθάλη. κάρυον ποντικὸν τὸ λεπτόκαρον.
 καρπήσιον εἶδος ἀρώματος εἰκὼς κολιάνδρω. κνέωρον
 ἢ χαμελαία. κῶνοι οἱ στρόβιλοι. κολοφωνία ἢ κατα- 15
 βρασμένη ῥήτινη. κυνὸγλωσσον τὸ θεραπευτικόν. κνίδα
 ἢ θυμελαία ἡγοῦν ἢ κνίδα.
 Λαδωνίδα ἢ δάφνη. λινόζωστις τὸ παρθενούδιον. λεῖ-
 ον τὸ συνενωμένον. λωτὸς τὸ γλυκοκάλαμον. λιβανώ-
 τίδα τὸ δενδROLίβανον. λέκιθος ὁ κρόκος τοῦ ὠοῦ. λα- 20
 θυρίδες τὰ χολόκοκα. λαγοκύμινον τὸ ἄμι. λεπίδιον ἢ
 βερίδα ἡγοῦν θλάσπι. λάκαφος φλοιὸς πίτυος. λιγμὸς
 ὁ κλόξος. λιβόριον ὅμοιον κουφοξυλέα. λημνίτις ἢ λημ-
 νία σφραγίς. λύκιον αἱ ψαλίδαι τοῦ κλήματος. λιβυ-
 στικὸν σπέρμα ὅμοιον σελίνῳ ἐκ Φραγγίας. λεοντία ἢ ὄρο- 25
 βάκχη ἡτις φυομένη ἐν κυάμοις ἀπόλλυσι τὰ πλησιάζοντα.
 Μᾶζα ἢ πίττα. μέλι ἄττικὸν τὸ ἀπὸ Ἀθήνας. μυρο-
 πισσόκηρος πίσσα μετὰ κηροῦ. μελαντήριον τὸ μετὰ
 ὄξους σκευασμένον μαυρίν. μοτὸς τὸ μούτῳ. μῦες
 οἱ τζύπες. μαλθακὸν τὸ ὁμαλόν. μαδαμουδὰν ἀσφά- 30
 λαξ ζῶον τυφλόν. μιονίδα τὸ σπληνοβότανον. μάνις τὸ

2 σύρεως cod. 3 κάγχρυ vel κάχρυ alias. 4 κοριανός cod.

5 Num κοτυληδών? II κάσαμον alias invenitur. 15 κα-
 τευρασμένη cod. 20 λέκυνθος cod. λαθαρίδες cod. 21 ἄμι
 (-εως)] ἀνθεως cod. 22 βερίδα: cf. p. 373, 22. 23 λιβόριον
 est ἑλληβορίς vel ἑλληβορίνη. λημνήτις cod. 25 λεόντειος alias
 dicitur. ὀριβάχη cod. 31 μιονίδα = ἡμιονίδα = ἡμιονίτις.
 μάνις] num μάννα leg.?

λεπτότατον τοῦ λιβάνου. μυρτέα ἢ μυρσίνη. μυρο-
βάλανον μικρότερον τοῦ χρυσοβαλάνου. μόρα τὰ συκά-
μινα. μήκων ἢ κωδύα. μελίλωτα τὸ καρτζαμίδιον.
μύκητες οἱ ἀμανίτες. μῶλυ τὸ ἀγριοπήγανον. μυάκαν-
5 θα ἢ ἀσπαραγγία. μύαγρος ὁ πετραῖος ἀσπάραγγος.

Νάρδον Ἰνδικὸν τὸ στάχος. νᾶμα ταύρων θυγατέρων
τὸ μέλι. νήριον ἢ ῥοδοδάφνη. νίτρον εἶδος κόκκινων
άλυκὸν ἔοικὸς ἀφονίτρῳ. νάρδου κρητικοῦ· τὸ σίγ-
γουδον. ναυπλίου εὖρορος τὸ πύρεθρον. νάρκισσος ὁ
10 ἐμετικὸς βολβός.

Ξανθότριχα ὁ κρόκος. ξυρίς τὸ ἄγριον κρίνον.

Ὁξύφυλλον ἢ ἀσφαλίδα. ὄχροι τὸ λαθύρι. ὀξαλίδα
ἢ ὀξυνίδα. ὁπὸς κυρηναικὸς ὁ σκορδολάζαρος. ὀξύ-
κρατον τὸ μετὰ εὐκράτους ὄξους καὶ ὕδατος σκευαζόμενον
15 πόμα. ὁπὸς μήκωνος τὸ ὄπιον. ὄρεοσέλινον τὸ πετροσέ-
λινον.

Περικαλαμίτης ὁ φλοιὸς τοῦ δόνακος. πύραθος κό-
προς προβάτου. πτισάνη τὸ γυμνόκριθον. πριαμίσκος ὁ
βαμβάκινος μοτός. πεντόροβον ἢ παιωνία. πύρεθρον
20 εἶδος ἀρώματος. περδίκιον ἢ σιδηρῆτις. πίττη ἢ πίσσα.

πιτυῖνη ἢ ῥητίνη. περσέα ἢ ῥοδακινέα. πομφόλυξ τὸ
βοράχιον. πισοὶ τὰ γλυκοκούκκια. πίων τὸ ὄπιον.
πιμελή τὸ ἀξούγγι. πελιδνὸν τὸ μολιβόχροον. πεντάφυλ-
λον τὸ εὐπατόριον. πεταλῶδες τὸ οἶον μέλαν ἀναμιχθέν.

25 πευκέδανον πόα ἔοικυῖα μαλάθρῳ ὑπερύθρῳ. πρά-
σιον ὁ καλάνθρωπος. πρωτόστακτον τὸ πρωτεῖον.

παρλύειδον ἢ ἀγριομαλάχη. πολύγονον τὸ πολυκόμπιον.

Ῥοῦς τὸ σουμάκιν. ῥίζης ψευδωνύμου· τὸ Ἰνδικὸν νάρ-
δον. ῥόδα τὰ τριαντάφυλλα. ῥάσδον τὸ ἐλένιον.

30 Σφαιρίτης ἢ κυπάρισσος. σμύρνιον τὸ ἵπποσέλινον.
σφυρὰ τὰ ἀντζία. σίλφιον εἶδος βοτάνης. σκορπίου-

2 μύρονα cod. 4 ἀμανίτες = ἀμανῖται. 8 σίγγουδον vel
σίσγουδον. 10 βολβίος cod. 11 ξανθητρίχα cod. 12 ὄχροί
sunt ὄχροι. 13 κηραναικός cod. 17 πύραθος est σπύραθος.

19 πεντόροβον] πεύταυρον cod. 21 πιτυνή cod. παμφόλιξ cod.

24 πεταλῶδ cod. 27 παρλύειδον : cf. Du Cange, s. v.

29 ἐλέινον cod. 30 ὑποσέληνον cod.

ρον ἑοικὸς τῷ ἄνθει οὐρανὸν σκορπίου χερσαίου. σίραιος
τὸ ἔψημα. σχιστὴ ἢ στυπτηρία. σικυωνία ἢ ἐντερι-
ώνη. στέρνον τὸ στῆθος. σταφυλῖνος ὁ ἄγριος δαῦκος.

σέρις τὸ ἄγριον ἔντυβον. σκόλυμος ὁ σκόλυμβρος.
σίδια τὰ τῆς ροιᾶς ἄνθη. σύμφυτον ἄγριον τὸ ἐλένιον. 5
τὸ δὲ ἡμερον ἔχει φύλλα αἰζώου παχύτερα. στυπτηρία
ἢ στῦψις. σέσελι τὸ πλατυκύμνον. σίσωνος· εἶδος ἁρώ-
ματος ἑοικὸς ἀνίσῳ. σκύφιον τὸ ὑπεράνω τοῦ ὀστέου
τῆς κεφαλῆς. σισύμβριον τὸ καρδάμωμον. σκόρδον ἑοι-
κὸς λεπτῇ καλαμίνθῃ. στύραξ ἑοικὼς τῇ ὁσμῇ θυμιά- 10
ματος. σαρξίφαγον φυτὸν ἔχον ἀκάνθας. σαγάπηνον
ὁπὸς ἐκ τῆς Ἰνδίας βαρύοσμος. σκάνδιξ ἢ βελονίδα.
σανδαράχῃ τὸ κόκκινον ἄρσενικιν. σίκυα τὰ τετράγγου-
ρα. σούσουνον τὸ κρινέλαιον. σκύνια τὰ βλέφαρα.
σκίλλα τὸ σκυλλοκρόμμυον. σατύριον ἔχον ρίζαν ὡς δι- 15
δύμους. σήσαμον τὸ σησάμιον.

Τραγάκανθα τὸ τετράκανθον. ταινία τὰ στέφανα.
ταριχευμένα τὰ ἀλατισμένα. τραγλοδύτης στρουθίον μι-
κρόν, βασιλίσκος. τεύκριον μικρὸν φυτὸν ἑοικὸς χαμαί-
δρυϊ. τερηδόνες αἱ τρύπαι. τρίφυλλον ἢ πικροσίκυνον 20
ἡγουν ἀσφάλτιον. τρώξιμον τὸ μαϊούλι τὸ ἄγριον· γίνεται
δὲ εἰς Φράγκους. τειχοδαίμων στρουθίον μικρόν.
ταυρόκολλα ἢ ἀπὸ τῶν βυρσῶν κόλλα. τραγοπώγων τὸ
λάδανόν. τιχία ἢ κριθῆς. τιθύμαλον τὸ ὀξύπουρον.

Ὑπερικὸν εἶδος βοτάνης. ὑπατόριον τὸ εὐπατόριον 25
ἥως πεντάφυλλον. ὕφορον τὸ πεντάνευρον.

Φοῦ ὁ μικρὸς κόστος. φυσαλίδες ἐοικυῖαι δορυκνίῳ.

Χρυσάνθεμον τὸ χαμαίμηλον. χάσκουσα ἢ παιωνία.
χρυσοβάλανον ἑοικὸς ξανθὸν κέπουλε. χαμαίπιτυς ἐοικυῖα
λεπτῇ κονύζῃ. χάρμονον τὸ μώλεον. χαρκὸς κεκαυ- 30
μένος ὁ λεγόμενος χόχλος.

Ψύλλιον βότανον ἔχον σπέρμα καθάπερ ψύλλος.

ᾠκιμον τὸ βασιλικόν.

Ι σύρεως cod. 5 ἐλέϊνον. 6 ἔχων cod. 12 ἐκ τῆς] κακτῆς
cod. 15 σκύλον τὸ σκυλλοκρόμμυον cod. 18 ἀλιλεσμένα cod.
μικροῦ cod. 19 τεύχριον cod. 20 περιδόναί cod. 22 ἀν τοι-
χοδαίμων? 24 ὀξύπουρον vel ὀξύπορον. 25 ὑπατόριον] ὑποταύρ
cod.: cf. p. 374, II. 30 χαρκός est χαλκός.

IX

Manuscrit de Paris, B. N. 2178, du XVe siècle, f. 127 r^v.
La tradition est bonne, mais le papier détérioré présente de nombreuses lacunes.

Λεξικὸν κατὰ ἀλφάβητον ἐν ᾧ ἐρμηνεύονται τινα
τῶν βοτάνων κοινολεξίαν καὶ ἄλλως παρὰ
ἱατρῶν ὀνομαζόμενα.

- Ἀβρότανον τὸ χαμαῖδριον. ἀλθαία μαλάχη. ἀρισ-
5 τολοχ[α.....]. ἀδιάντον τὸ τριχοβότανον. ἄμυλον τὸ κα-
ταστατόν. ἀσφόδελος ὥσπερ κρίνον ἔχει καυλὸν μακρόν,
ἐπάνω δὲ αὐτοῦ ἔχει τὸν σπόρον. ἄφυσον τὰ σπέρμα-
τα κυμίνου καὶ τῶν λοιπῶν. ἀθηναία ἡ πρόπολις. ἀμάρ-
κον τὸ λεγόμενον σάμψυχον. ἀφροσία τὸ σέλινον. ἀλ-
10 σὶς τὸ στρουθοκάμηλον ζῶον. ἀγριγέντας ἄλας τῆς Ἰτα-
λίας. ἀλυπία ἡ γαλατζούρα ὁ τζεβελίνος. ἄλας ἀμμωνια-
κὸν τὸ νίτρον. ἄλας ὀρυκτὸν τὸ γάγραινον. ἄλας καπ-
παδοκικὸν τὸ ἀρμένικον. ἄλας ταριχευτὸν τὸ θαλάσσιον.
ἄμπελος λευκὴ ἡ βρυωνία, ἔστι δὲ τὸ χουμελοβότανον.
15 ἀνθεμὶς τὸ χαμαίμη[λον]. ἀρκευθίδες ὁ καρπὸς τῆς κέν-
δρου. ἀσφαλτος τὸ ὑγροπίσσω. ἀρσένικον τὸ ἀρσενί-
κιον. ἀνακάρδια καρπὸς Ἰνδικός. ἀλικάκαβον ὁ στρύχ-
νος. αἰγόκερως ἡ τῆλις. αἶρινον τὸ τῆς αἶρας ἄλευ-
[ρον]. ἀλκυνόνιον κόπρος φώκης. ἀνδράχνη ἡ γλυστρίδα.
20 Βλήχων ἡ βλησκ[ούνη]. βαλαύστιον τὸ βαλανίδιν.
βούγλωσσω ᾧ βάφουσι τοὺς κηρούς. βετονίκη (vacat).
[βούκερας] ἡ τήλη. βοράτη [ῆ] κέδρος μεγάλη ἡ ἡ κυπά-
ρισσος. βονῶδες ἡδύοσμος. βά[του] καρπὸς ἡ κορυφή
τῆς βάτου. βρυωνία ἡ λευκὴ ἄμπελος. βλήτον ἡ ἀνα-
25 κακαβέα.

2 fortasse [κατὰ τὴν]. παρὰ] περί cod. 4 ἀβρότατον vel ἀβρό-
τονον. ἀριστολοχη cod. 9 num ἀφροδισία ? ἀλοῖς] alias ἀσίδα.

15 ἀνθεσμις cod. 17 ἀλικάβακον cod. 18 ἀέρινον cod. 20 βα-
λαύστιον : nonne βαλάντιον leg. ? 21 ᾧ] ὁ cod. 24 βρυονία cod.

Γῆς ἀστήρ τὸ ἀμίαντον. γλοιὸς βαλανείου ὁ καπνὸς τοῦ λουτροῦ. γῆ σαμία ἢ κιμωλία ἀπὸ τῆς Σάμου. γλαύκιον τὸ καλακάνθιν. γῦρις ἢ πασπάλη. γομφίτης τὸ θυμίαμα. γρανύκοκκα τὰ ἀμύγδ[αλα].

Δυσόσμιον τὸ καστορόρχιν. δεινδρίτης λίθος τὸ κουρά- 5
λιον. δίκταμον τὸ ἀγριοφλησ[κούνι]. δαῦκος κρητικὸς ὁ ἄγριος σταφυλῖνος. δαφνίδιν ὁ καρπὸς τῆς δάφνης. δρακοντία [βοτάνη] δράκοντος ἔχουσα χροιάν καὶ τὸ ἄνθος αὐτῆς ὡς γλῶσσα δράκοντος· ὅς τὴν ἔ..... ἰδίαις χερσὶν ἀνασπάσει καὶ συντρίψει τοὺς ὄφεις ἀκινδύνως κρατήσει. 10

Εὐπατόριον [ἔχει] τὰ φύλλα ὅμοια καννάβης. ἔρπυλλος τὸ σίνηπι. ἐλίχρυσον ὀνύχων λέφαν..... ἅτινα θερα-
πεύει πασσώμενα παρωνυχίας. ἐρυθρόδανον τὸ λυθρίδιον. [ἐλλέβορος λευκὸς] τὸ πύρεθρον. ἐλλέβορος μέλας τὸ 15
καρπίν. ἐλατήριον ὁπὸς τῆς ἀγριοσικ[ύνης.....] 15
ἐρίων οἰσυπηρῶν· τὰ ἅπλυτα μαλλία. ἐλύδριον ἢ χελιδονέα. ἐρείκη τὸ [φιλοκάλι. ἐλξίνη] ὁ σιδηρίτης. ἐρυθρόδανος ἢ κογχύλη. ἐλένιον θαλασσοκράμβη. ἔλαιον [ὀμφάκινον] ἀπὸ τῶν ἁώρων ἐλαιῶν.

Ζεῦμα πεύκης ῥητίνη ξηρά. ζηλέα ἀλόη. 20

Ἡρύγγιον τὸ ἄφθαστον. ἤλεκτρον ἢ βερονίκη. ἡλιοτρόπιον τὸ κι[χόριον ἢ τὸ ἀ]γριοκάρδαμον.

Θεῖον ἄπυρον ἢ τεάφη. θυνεία [τὸ ἰγδίον

.....
Ἰοῦ χαλκοῦ· τὸ ἰάριν. κυκλάμινον. ἵππουρις 25
τὸ πολυκόμπιν. ἶρις ἰλλυρικὴ κρίνον λευκόν. ἰοῦ σκώ-
ληκος· τοῦ ἱαρ[ίου τὸ ἐπάνω ἄνθος]. ἶρεον τὸ ἔψημαν τὸ ἀπὸ τοῦ οἴνου.

Κατανάγκη ἀσφόδελος. καμινίτης αἰθά[λη]. κόριον τὸ 30
κολίαν[δρον. κόμμι] τὸ τῆς δαμασκηneas κομίδιν. καλ-
λίχρουν τὸ κινάβαρι. καυκαλὶς ἄγρι[ος δαῦκος]. κνίφη 30
ἢ κνίδη. κύμινον τὸ καρναβάδιν ἥγουν τὸ πλατυκύμινον.
κώνειόν ἐστι βοτάνη θανάσιμος. κάρμυς τὸ κάρδαμον.

3 πάσπαλις cod. γναφίτης cod. 10 συντρίψας cod. 12 ἐλέ-
χρυσον cod. 13 παρωνυχίας cod. 20 πεύκης] σωτός cod.
25 ἵππουριν cod. 27 ἶρεον est σίραιον. 31 κινάβαρ cod.
32 κύμινον scil. αἰθιοπικόν : erat κ[ά]μ[η]λον ut p. 364, 12.

κριοὶ οἱ μαῦροι ἐρέβινθοι. κνέωρον ἢ χαμαιμηλαία.
 κάρυον ποντικὸν τὸ λεπτοκάρυον. κύμινον ἑλληνικὸν τὸ
 ψύλλεον. κύτινος ροιᾶς τὸ μικρὸν ροῖδιον. κύπρου ἄν-
 θος ἢ χενὰ ἤγουν ἢ ἀλιχάν[ια.] κνίδιος κόκκος τζουκ-
 5 νιδόσπορον. καλλίτριχον τὸ ἀδιάντον.

Λούμιξ τὸ λάπαθον. λιβυστικὸν ὁ σταφ[υλῖνος].
 λευκάνθιμον τὸ [χα]μαίμηλον. λέκιθον τοῦ ὠοῦ τὸ λέ-
 πος. λημναία σφραγὶς βῶλος τῆς Δήμνου νήσου. λί-
 [θος] ἄσσιος τὸ κιο[ήριον]. λινόζωστις τὸ παρθενουδίν.
 10 λόπιμος τῆς καστανάας τὸ ἄνθος. λεοντόγαλα τὸ ἄμ-
 μων[ιακόν]. λιθόσπερμα τῆς παλιουρέας ὁ σπόρος.
 λιβανωτὶς τὸ δενδρολίβανον.

Μίνθη ἢ πρόπολις. μορέα ἢ συκαμ[ινέα]. μυρρίνη
 ἢ μυρσίνη. μύρτα ὁ ἐξ αὐτῆς καρπός. μάνης τὸ λιβα-
 15 νόχωμα. μελίλωτον τὸ τριφύλλιν. μ[ανίδες] μύκητες
 οἱ [ἄμ]ανῖται. μίνθη τὸ ἡδύοσμον. μολιβδόγειον τὸ
 ψιμμύνθιν. μελίσσειον τὸ μελισσοβοτά[νον]. μνόχοδα
 [κόπ]ρος τοῦ ποντικοῦ. μελίκρατον τὸ ὑδρόμελι. μάκερ
 φλοῖος δένδρου Ἰνδικοῦ. νάπυ τὸ σινάπι. μήκων ἢ κω-
 20 δύα. μύλη τὸ λάπαθον.

Νικόλαιοι οἱ φοίνικες. νυμφ[ικὸς] ὁ τῶν ρο[ῖδι]ων ζω-
 μός. νάρδος συριακὴ τὸ στάχος τὸ ἐκ τῆς Συρίας. νάρ-
 δος Ἰνδικὴ τὸ ἐκ τῆς [Ἰνδίας]. ναρδόστα[χυς] τὸ ἄσαρ.
 νάρκισσος εἶδος βολβοῦ ἔχον ἄνθος εὖοσμον. νύμφιον
 25 τὸ ροῖδιον.

Ξάνθος ἢ ὀπτὴ θρίδαξ. ξυλόθιον τὸ ἄρσενίκιν. ξυ-
 ρὶς τὸ μελάνθιν. ξάνθιον τὸ λε[γόμενον] φιλ[άνθρωπον].
 Ὁμφάκιον τὸ ἀ[γούρ]ιδόζωμον. ὀποπάναξ τὸ πάνακες.
 ὀπὸς συκαμίνου [χυλὸς] συκαμινάας. ὄνιοι [αἱ ὑπὸ]
 30 τὰς ὑδρίας κοβαρίδες.

Περσαίας φύλλα ἤγουν τῆς ῥοδακιναίας. [παιωνία γ]λυκυ-
 σίδα. πρόπολις ἢ σχινόκολλα. πολύορχις ἀσφόδελος. πί-

I κρέαρον cod. 3 κυπρίου cod. 12 λιβανίτης cod.
 13 λίνθη cod. 16 μολιβδόγειον cod. 17 ψιμμύνθιν cod.
 μνόχονδρα cod. 20 μήλη p. 352,9. 26 ξάνθιος pp. 329,12 et
 371,1. 28 πάνακες] σπανάκιν cod. 29 οἶνοι cod. 32 σχινό-
 κολλα cod. 32 πέτυος cod.

τυος φλοιός ὁ φ[ελλός. πικρί]δες αἱ σέρεις. πτέρυγα
βοτάνη λεγομένη πτέρις.

ῥάμνος φυτὸν ἀκανθῶδες. [ῥοῦς] τὸ σουμάκιν.
ῥητίνη τὸ τῆς πεύκης δάκρυον. ῥοιῶν λέπος τῶν ῥοιδίων
ὁ φλοιός.

5

X

Ce lexique est édité d'après deux manuscrits de la Bibliothèque Nationale de Paris : Coislin 346, du XIIIe siècle, ff. 293-294, = C, et Suppl. 659, du XIIIe siècle, ff. 119^v-121^v=S. S contient un petit supplément au f. 125. Le même texte figure encore dans le Coislin 335, du XVe siècle, ff. 6^v-7^v, et dans le Paris. 2510, du XVe siècle, ff. 42-44^v, qui offrent des copies moins correctes.

Λέξεις ἱατρικοῦ βιβλίου· ἐρμηνεῖται βοτανῶν.

Ἀκανθα αἰγυπτία ἀγριοκάρδος. ἄκανθα λευκή ὁ λε-
γόμενος πορδόκανος. ἄλς ἄλας. ἀκόρου ῥίζα τῆς ἀγριο-
σπαθοῦλας ἣ ἐστὶν εἰς τὰ βάλτα. ἀκτέας χυλός· κου-
φοξυλαίας τῆς καὶ σάβουκος λεγομένης ὁ ζωμός. ἀλέξ- 10
ανδρα σμύρνα. ἀλθαία δενδρομόλοχον. ἀλικάκαβον ἡλιο-
τρόπιν. ἀλυπιάδος σπέρμα κατὰ Λατίνους λαυρίλλα.
ἄλφιτον τὸ λεπτὸν τῆς κριθῆς ἄλευρον. ἀμόργη ἡ τοῦ
ἐλαίου τρυγία. ἄμews· ὁ λέγεται λαγοκύμινος. ἄμυλος
ἀμύλιά ἐστὶν ἄλευρος καθαρὸς λεπτὸς ζυμωθεὶς ὕδατι καὶ 15
κατὰ πρωτὶ καὶ ἐσπέρας ἀλλάσσεται ὅπερ ἔχει ὕδωρ καὶ
ἄλλο τίθεται ἐπὶ ἡμέρας, καὶ ἐπὶ λίνου ψιλοῦ σακκίζεται.

ἀτράφαξ τοῦ χρυσολαχάνου ὁ καρπός. ἀνδράφαξ τὸ
χρυσολάχανον. αἰμώσας αἱμοπτοϊκός. ἀνεμώνη παπα-

C S

6 λέξις CS. 7 ἀγριοκάρδαμος C. 9 ἥ] ὁ CS. 11 ἀνθέα
CS. δενδρομόλοχον C. ἡμοτρόπην S ὁμοτρόπην C. 13 ἄλφι-
τος CS. 14 ἄβιος S ἄβεος C. λυγοκύμινος S. 16/17 ἀλ-
λασσόμενον et τιθέμενον CS. 17 ἐπὶ ἡμέρας καὶ ἐπὶ λίνου
ψ(ιλοῦ) σακκίζόμενον (sic C) om. S. 18 ἀτράφάξ (sic) et ἀνδρ-
αφάξ (sic) sunt ἀτράφαξ. 19 αἰμῶσα : cf. p. 342,5.

- ρίνα ἥτις ἀνθεῖ ρόδα λευκά. ἀπόπατος ἡ κόπρος ἡ ἡμέ-
 τέρα ἡ ἀπὸ τοῦ γεννηθῆναι. ἀπόβρεγμα καρεόφυλλον.
 ἀπόστεμμα τὸ ἀθροϊζόμενον τοῦ ὑγροῦ τοῦτ' ἔστιν ἀποσυ-
 ναγόμενον. ἄπεπτος ἀχώνευτος. ἀγριελαίας πυρῆνος·
 5 τῆς ἐλαίας τὸ ὁστοῦν. ἀγγεῖος ἐξ ἱπποῦ τὸ ἀπὸ φούρνου.
 ἀβρότονον ἡ μελιτινή. ἀποσμᾶ φθειρουρεῖ. αἷμα
 κόρεως τῆς κόριδος. ἀδένες τὰ μαστάρια. ἀγριοσταφίδα·
 θέσιν ἔχει τὸ φύλλον αὐτῆς ὥσπερ λύκου πούς. ἄρκευθος
 ἡ ράμνος. ἀρνόγλωσσον βοτάνη ὁμοία πεντανεύρου.
 10 ἄρου ρίζα τὸ μικρὸν δρακόντιον. ἀστράκου ὀστράκου·
 κόχλου θαλασσίου. ἀνθιρεῶνος· ὁ τοῦ τραχήλου κόμβος τὸ
 λεγόμενον καρῦδιν. ἀντιβάλανος τὸ διὰ τοῦ ἀφεδρώνος
 εἰσερχόμενον τοῦ σφίγγαι τὴν κοιλίαν. ἀστρεφνος ἀσύλληπ-
 τος. ἀλὸς ἄχνη τὸ ἐκ τοῦ ἀφροῦ τῆς θαλάσσης γινό-
 15 μενον εἰς τὰς ἄκρας τῆς λίμνης ἅλας.
 Βαλαύστια τὰ μικρὰ ροῖδια ὅτε ἀνθοῦσιν. βδέλλιον
 τὸ τῶν θυλακίων τῆς πετελέας τὰ ἔσωθεν ἐξεληθόντα μυγα-
 ροῦδια. βονιάδος· ὁμοία τῆς ράπας.
 Γλαυκίνη ὁμοία κρίνου. γλοιὸς βαλανείου ὁ καπνὸς τοῦ
 20 λουτροῦ.
 Δυσεντερία ἡ συχνῶς πρᾶττουσα γαστήρ καὶ ἐσχάτως
 αἷμα. δρακοντία νόσος ὅπου ρουσιαίνει ἡ σὰρξ καὶ ἔσω-
 θεν τρώγεται. σπεκκάριος ὃ λέγεται καθρύπτῃς. δα-
 κρύδιν σκαμωνέας ὁπός. διακλυστήρ τὸ ἐργαλεῖον.
 25 Ἔδρα ὁ ἀφεδρών. ἐλατήριος ὁ ἐντὸς τοῦ ἀγρίου ἀγγου-
 ρίου χυλός. ἐσχαρωτικοῖς· τὰ σχίζοντα τὴν σάρκα.
 ἐρίοις οἰσυνηροῖς· μαλλία ἄπλυτα. ἐπὶ τὸν κτένα· ἐπὶ
 τὸ ὑπογάστριον. ἐλλέβορος μέλας τὸ ρίζωμα.

C S

- 3 ἀπόστεμμα i. e. ἀπόστα(γ)μα. 4 πυρῆνος (gen.)] πύρινος CS.
 5 ἀγγεῖος corruptum pro ὁ γλοιός. 6 ἀβρότονος CS. φθει-
 ρουρεῖ corruptum videtur. 7 ἄδενα CS. 8 ἔχουσα CS.
 9 πεντανευρίου C. II κακοθαλασσίου CS. 12 ἀντιβάλανος :
 cf. pp. 307,10 et 320,14. 13 ἀστρεφνος : cf. pp. 330,12 et
 384,17. 14 ἀλλοιάχνη S. 17 μυκαροῦδια S. 23 καθρύπτῃ
 C. 28 ἐλέβρος S. μήλας S μύλας C.

Ἡρεος ἰλλυρικῆς· κάλαμος κρίνου. ἡριγέρων βοτάνη ἐστὶν γνωμένη εἰς τὰ καταλύματα ἐπάνω τῶν κεραμίων ὥσπερ κύτρινον ἔχουσα τὸ ἄνθος. ἡρυγγίου ῥίζα· τῆς πεπερίας.

Θάμνος ξύλον ἀκανθῶδες ὃ λέγεται βάτος.

5

Ἰάριν ὁ ἱὸς τοῦ χαλκοῦ. ἱλεοῦς· στρόφους ἐντέρων τοὺς χορδαίους. ἰχθύας τοὺς εὐσάρκους· τοὺς οὔτε πῖους οὔτε σαχρούς.

Κόνυζα τὸ ψύλλιθρον. κάρων τὸ καρναβάδιον. κολιάνδρος κορίανδρος. κύτινος ῥοιᾶς τὰ μικρὰ ῥοτῖδια ὅταν ἀνθοῦσιν. κύστις ἢ φυσάλα. κροκύδα· τὸ τοῦ μαλλίου.

κνήκος ὁ ἄγριος κρόκος. κάνθειον ἢ θριξ τοῦ βλεφάρου. κώνειον κικούτα. κωδύαις· τὸ ἔνδυμα τῆς παπαρίνης. κολοφωνία ἢ πίσσα ἢ καθαρὰ ἢ τριβομένη· πιτυῖνη ἢ ρίχίνα.

15

Λοπάδιον ἢ χύτρα. λυχνωδὸς κατάστυγνος. λευκόϊον βίολα λευκή. λιβανωτὶς τὸ δενδρολίβανον. λημνίτις πηλός. λιβάνου μάννα λιβάνου χοῦς.

Μεμήκυλος ὁ καρπὸς τοῦ κομάρου. μάννα μάννης, λεῖος χοῦς, κοινορτός. μελαίνης μήκωνος μαύρης παπαρίνης.

20

μαρούλιον ἢ ὀξυλίδα. συκόμορον τὸ συκάμινον. μέσπιλα καρπὸς δένδρου ὅμοιον κνιδίου. μελίκρατον κωδύας τὸ ἀφέψημα τοῦτ' ἔστι τῆς παπαρίνας μετὰ μέλιτος.

μέλι ἄττικὸν τὸ ἀπηφρισμένον. μύες κατοικίδιοι οἱ ποντικοί. μύλην· ἢ τοῦ ἀγρίου λαπάτου ῥίζα. μυρική ἢ βρίκα. μυρρίνη ἢ μυρσίνη τὸ ξύλον τοῦ μύρτον.

25

Νυκτάλοπας τοὺς τῇ νυκτὶ μὴ βλέποντας. νάρδου κελτικῆς· κατὰ Λατίνους σαλλίουλα.

Οἷδημα φύσημα· λέγονται δὲ καὶ ὑπώπια. ὄλυνθοι ἄγριοι ἀγριόσυκα.

30

C S

I ἡρεος est ἱρεως (ἱρίς). ἡλικρίκης CS. 2 καταλύματα] ἀπ καλύμματα? 3 κύπρινον CS. ἔχον CS. ῥίζης C. 7 κορδαίους CS. 9 καρόου CS. II κύστη CS. 15 πιτυῖνης CS. 16 λυχνωδός] ἀπ λυγμώδης? λεύπιον S. 17 λιβανωτός CS. λιμνήτης CS. 19 alias μεμαίικυλον. 21 μαρόβιος CS. ὀξηλίδα S. συκομορέα CS. 22 μελίκρατον S. κόδνας S. 24 καταμοῖδιοι CS. 25 λασπάτου C S.

Παλμός πήδημα. παρθενούδιον ἢ μερκουρέλλα καὶ ὁ
 λνοζώστης. ὀξύκρατον ὁ μετὰ ὕδατος χλιαροῦ ἄκρατος
 οἶνος. οἶνανθίνου· γίνεται ἐκ τοῦ νεωστὶ ἐκφυέντος τῆς
 ἀμπέλου· ἔστι δὲ καὶ βοτάνη. παρίσθημα τραχεῖα ἐκ
 5 τῶν κόμβων ἀρτηρία τουτέστιν ἄνω. περὶ τὸ ἥτρον· τὸ
 πρόκοιλον. πεφθῆ· χωνευθῆ. πυροῦ ἀφέψημα σίτου
 ζωμός.

Ῥοσμαρίνον τὸ δενδρολίβανον. ῥοιαὶ ὀξείαι καὶ γλυ-
 κεῖαι τὰ ῥοῖδια.

10 Σιτία στρυφνὰ βρώματα σφικτά. σκιρρώματα· σκληρω-
 θέν ἢ λιθωθέν. σίραιος ἐψημένος μοῦστος. κάρυα πον-
 τικὰ λεπτοκάρυα. ῥέον ποντικὸν τὸ ὠραιοβάρβαρον.

σταφυλοαγρία ἀγρισταφύλιν. σταφυλοκαυστή σταφύλιον
 κεκαυμένον. σφαιρία κόκκοι κυπαρίσσου. σιναπίδιον·

15 σιναπόσπορον. στυππεῖον τὸ συρικόν. σμύρνιον ἢ σμύρνα.

σανδαράχην· ἀρσενίκιν. σισύμβριον βάλαμον. σί-
 δια φλούστρα ῥοῖδιων. στυπτηρία στῦψις. στρεφνώδη
 καὶ ἄστρεφνα συλληπτικά καὶ ἀσύλληπτα. σαρκόκολλα
 τὸ δάκρυον τῆς περσικίας. σπύραθος τῶν αἰγιδίων ἢ κό-

20 προς στρογγύλη.

Ταριχευτὰ κρέη καὶ ἰχθυῖες. τρώξιμον τὸ ἀγριομάρου-
 λον. τελλινῶν πατέλλων. τερεβενθίνη ὁ καρπὸς τοῦ
 ἡμεροσχίνου πρασινίζων· τὸ μέγεθος ἴσον ἐλαίας. τίτα-
 νιν· ἄσβεστον ἄβροχον. βούβωνες πανούκλε.

25 Ὑλίσας σειρώσας. ὑδροφόβος ἢ λύσσα. ὑποχόν-
 δριος ὁ κοπροδόχος τοῦ ἐντέρου. ὕμην ἢ τζίπα τοῦ μυελοῦ.
 ὕσσωπον ἢ βοτάνη καὶ ὁ ῥύπος τῶν ἐρίων τῶν προβάτων.

CS

1 πηδᾶ CS. 1/2 rectius ἢ λινόζωστις. 3 Post οἶνος add.
 ἀκράτω CS. 4 παρίσθημα CS. τραχεῖα] τὰ βράχη CS.

5 ἀρτηρία CS. 6 πεμφθῆ CS corr. C². 8 ὀξείαι CS. γλυ-
 κεῖαι CS. 10 σφικτά S. 12 ὠραιοβάρβαρον est ῥεοβάρβαρον.

14 σφύρια S. συνόπιδος CS : συνώπης est terra Sinopica, σινα-
 πόσπορον est semen sinapi. 15 num leg. σηρικόν? σμύρνιον

CS. ἢ σμύρνα] τὰς βύρνas CS. 17 στρεφνώδη : cf. pp.
 330, II et 382, I3. 18 συλληπτικά S. 19 σπύραθος] σπύθηρα CS.

22 πατέλλας CS. 23 ἡμεροσχοῖνον CS. 25 ὑποχόδριος S.

27 ὁ] ἢ CS. ὁ ῥύπος est οἶσυνπος.

Φοῦ ψευδομάραθρον.

Χάρμελ τοῦ ἀγριοπηγάνου ὁ καρπός. χαμολεύκη στρογ-
γύλη ἄκανθα ἥτις κολλᾷ ταῖς τρίχαις τοῦ ἵππου. ζιζάνια
ἡ αἶρα. ἡπατόριον τὸ σαρκοκόλλιν. θάσια τὰ ἀμύγδαλα.
ράμνος ὁ χριστάκανθος. ἰσχύτης λεπτότης. 5
Ἑλλέβορος τὸ ρίζωμα. ἀλφίτης ἀπὸ ἄρτου κριθῆς
ψίχαι. χαρδάλην ἀγριοκολοκύνθην. ἀγριοσίκουν ἀγραγ-
γούριν· σίκουν δὲ καὶ τὸ ἀγγούριν καλεῖται. κώνειον κι-
κούτα. τὸ ἀκόνιν πλησίον κλέθρας γίνεται χόρτον.
πίτην ἀγριοστροβιλία. τιθύμαλος κόμαρος. 10

XI

Pseudo-Galien.

Ce lexique est édité d'après deux manuscrits de la Bibliothèque Nationale de Paris : 1883, du XIVe siècle, ff. 789^v-794 = A, et 2149, du XVIe siècle, ff. 152-158^v = B. Dans le premier, le glossaire est attribué à Galien : cette attribution est naturellement sans valeur. Le même texte est encore conservé dans d'autres mss. de Paris : Coislin 335, du XVe siècle, ff. 63-68, extrêmement fautif, attribué aussi à Galien ; 2243, du XIVe siècle, ff. 631-637^v ; 2238, du XVe siècle, ff. 598^v-614 : ici, une seconde main a ajouté des équivalents italiens et collationné le Coislin 335.

Λέξεις βοτανῶν· ἐρμηνεῖται κατὰ ἀλφάβητον
τοῦ σοφωτάτου Γαληνοῦ.

"Αρκευθος ἡ καντζάρου ἡ κέδρος. ἀνεμώνη ἥτοι

C (1-5) S (1-10) AB (11-13)

1 ψευδομάρτυρας C S. 4 ἡπατόριον est εὐπατόριον. 5 add.
ὦ πειθῆνιε ὦ εὐπειθῆ C. 6/10 om. C. 7 ψίχαι i. e. ψίχες.
10 πίτην est πίτυς. κάμαρος S. 11 λέξις AB. ἀλφαβήτου
AB. 12 τοῦ σοφωτάτου Γαληνοῦ om. B. 13 ἄρκευστον AB.
καντζάρου : cf. p. 301, 13. ἀνεμώνης AB.

ποτηροκλάστρια καὶ μήκων. ἄμπελος λευκὴ ἦτοι ἡ βρυωνία καὶ ὀφιοστάφυλος. ἄσαρον ἦτοι τὸ πελέκιον λεγόμενον. ἀνδρόσαιμον ὁ καὶ ἄγριος κνήκος ἢ καὶ ἀτρακτυλὶς.

ἀκτέα ἦτοι ἡ κοφοξυλαία καὶ ἀκτῇ καὶ χαμαιάκτη λεγομένη. ἀλθαία ἦτοι ὁ δενδρομέλοχας ἄγριος. ἄλφιτα τὸ λεπτόν τοῦ κριθαρίου ἀλεύρου. ἄμεως ἦτοι ὁ λαγοκύμνος ὀνομαζόμενος. ἄμυλον ἦτοι τὸ καταστατὸν τὸ ἐκ τοῦ σίτου σκευαζόμενον. ἀτράφαξ τοῦ χρυσολαχάνου τὸ σπέρμα. ἀπόβρεγμα ἦτοι τὸ καρεόφυλλον λεγόμενον. ἀβρότονος ἦτοι ἡ μελιτίνη ὀνομαζομένη. ἄρου ρίζα τὸ μικρὸν δρακόντιον λεγόμενον. ἄλὸς ἄχνη ἦτοι ὁ ἀφρὸς τῆς θαλάσσης. ἀρτεμισία ἦτοι τὸ ἀβάσκαντον λεγόμενον. ἀνεμώνη ἦτοι ἡ ἀγρία παπαρίνα· οἱ δὲ ἀνεμοσούρτιν ὀνομάζουσιν.

ἄραρα ρίζα ἦτοι ἀριστολοχίας ρίζα. ἄκοπον ἦτοι μόλοχος ἄγριος ὀνομαζόμενος. ἀλόην βοτάνην· ἡ γεντιζᾶ λεγομένη. ἄδαρκος ἦτοι ὁ ἐρέβινθος. ἀμπελόπρασσον ἦτοι πρᾶσον ἄγριον. ἀετῆτους ἦτοι τὸ λάπαθον ὀνομαζόμενον. ἄλὸς ἄνθος** τὸ μικρὸν κενταύριον· καὶ ὑπερικὸν τὸ μέγα κενταύριον. ἄλφιτον τὸ τῆς κριθῆς ἄλευρον.

ἀνδρόσαιμον καὶ σκύρον τὸ ὑπερικόν· ἔχει δὲ φύλλα κατατρυπητά. ἀλύπιον τὸ χαμέλαιον· καὶ ἀλυπιάδος· ἡ χαμελαία. ἀσκληπία ἦτοι ἡ δρακονταία ὀνομαζομένη. ἀνδράχνη τὸ χοιροβότανον ἥγουν ἡ ἀντράκλα. ἀνθερικὸν ἦτοι ἄνθος ρόδον. ἄλιμος βοτάνη ἐστὶν δένδρου εἶδος παρὰ

A B

2 λεγόμενον hic et infra persaepe omittitur in B. 3 ἀνδρόσαιμον dubitans scripsi (cf. enim v. 20) : ἀνδρόσεμον A B. ἀκρακτυλῆς A B. 4 ἀκτρά A B. 5 δενδρομέλοχας est δενδρομολόχη.

6 ἄλευρον A. 8 rectius ἀτράφαξ. 9 rectius ἀβρότονον.

13 ἦτοι hic et infra saepe omittitur in B. ἀνεμοσούρτ A B.

14 ἀραράριζα B : cf. Ps. - Dioscor., III, 4 app. cr.

14/15 μολόχου ἀγρίου A B. 15 ὀνομαζομένην A om. B.

17 Nonne ἀετῆτις legendum ? 18 Post ἄλὸς ἄνθος fortasse duo verba ceciderunt : cf. p. 307, 13. 20 ἀδρόσεμον A B. σκύρον (σκήρον A B) est ἄσκυρον.

21 χαμαιλεον A B. ἀλυπιδος A B. 24 ρόδων A B. ἀλίμης A B. εἶδος] ἡδύς A B.

θαλάσση. αείζων ἦτοι τὸ ἀμάραντον λεγόμενον. ἀκα-
 λήφη ἦτοι ἡ λεγομένη κνίζα. ἀλκυόνιον ἦτοι φώκης κό-
 ππος. ἀνθεμίδος ἀνθος ἦτοι τὰ χαμαίμηλα. ἀδάρκη· ἦτοι
 τὸ λεγόμενον ἀγαρικόν. ἄλας ἀμμωνιακόν ἦτοι τὸ λεγό-
 μενον νίτρον. ἀκτέας ὁ χυλὸς ἦτοι τῆς κοφοξυλαίας. 5
 ἀφροδίσιον ἦτοι ἡ μυρσίνη λεγομένη. ἄκανθα ἀραβική
 ἦτοι πυξάκανθα ὀνομαζομένη. ἄκορον ἦτοι μυράκανθον
 λεγόμενον. ἀλικάκκαβον ἦτοι τὸ στρύχον ὀνομαζόμενον.
 ἀτρακτυλὶς ἦτοι ὁ κνήκος ὁ ἄγριος. ἀσφαλτον ἦτοι ἡ
 ἀγρία πίσσα λεγομένη. ἀρκευθίδος· ἦτοι τοῦ κέδρου ὁ 10
 καρπός. ἄλας ὀρυκτὸν ἦτοι ἄλας γάγρινον. ἄμωμον
 ἦτοι τὸ ξυλοκινάμωμον. ἄλατος αὐτορυτοῦ· ἦτοι ἀλι-
 σάχνη.

Βαρμουχά ἦτοι κύπεριν. βοανθέμιστον τὸ τῆς τήλεως
 ἄλευρον. βαλαύστια τοῦ ροϊδίου τὰ ἀνθη τὰ μικρά. 15
 βετόνικα ἡ ρίζα τοῦ περιστερεῶνος· οἱ δὲ σιδηρίτις. βού-
 κεριν ἦτοι ἡ τήλη· οἱ δὲ μοσχοσίταρον· οἱ δὲ αἰγόκερον· οἱ
 δὲ κάρφος. βούφθαλμον ἦτοι τὸ μέγα λούλουδον. βρά-
 θεως· ἦτοι ἄρκευθον. βόλβιτα τὸ τοῦ βοὸς ἀφόδευμα.
 βόμβυλος ἦτοι ὁ τέττιξ λεγόμενος. βάλανος μυρεψικὸς 20
 ἦτοι τὸ χρυσοβάλανον ἡ ξανθοκάρνα λεγόμενα. βρυτία
 πίσσα ἦτοι τὸ ἀσφαλτον. βισασσά ἦτοι ἡ περσαία βοτάνη,
 τὸ ἄγριον πήγανον. βέστρον τὸ κενταύριον τὸ μικρὸν λε-
 γόμενον. βρομόκολλην ἦτοι ὀψαρόκολλην ὀνομαζομένην.

Γῆς σαμίας ἦτοι κιμωλίας λουστικῆς. γύριον ἦτοι ἰὸς 25
 χαλκοῦ ἡ ἄριν. γῆς βρυτίας· ἦτοι ἀσφαλτος ἰουδαϊκή.
 γῆ λιμνήτις ἦτοι τὸ ἀσφαλτον. γῆ χαλκεία ἦτοι ἀμπελι-

A B

- 1 ὁ θαλάσσης A B. 3 ἀνθέμης A B. 9 ἀτρακτυλήν A B.
 10 ἀγρίπισσα B. 12 αὐτορυκτοῦ A B. ἀλισάχνη : cf. p. 306, 10.
 14 κύπεριν A B. 15 βαλαούστια A B. 16 σιδηρίτης A B.
 21 ξανθηκάρια A ξανθηκαίρια B. 22 alias βησασά.
 23 βέστρον est κέστρον ut p. 389, 28 et 390, 6. 24 βρομόκωλιν
 A B. ὀψαρόκωλιν A B. ὀνομαζομένη A om. B. 25 σαμίας]
 ἀμίας A B. ρουστικῆς A B. 26 ἄριν i. e. ἰάριν. 27 γῆς
 λιμνήτης A B. 27 [p. 388, 1 ἀμπελίτις γῆ] ἀμπέλου οἶνος A B.

τις γῆ. γῆ ἀστέριος τὸ ἀμίαντον ἢ λιθάργυρον. γῦριν·
 ἐξ ἀλεύρου καὶ ὕδατος ἔψημα ἥτοι πασπάλην. γῆρας
 ὀφews ἥτοι τὸ δέσμα τοῦ ὀφews. γλοιὸς βαλανείου ἥτοι
 ὁ ῥύπος τοῦ λοετροῦ. γλυκυσίδης· ἥτοι ἡ παιωνία λεγο-
 5 μένη. γεράνιον ἔχει φύλλα ὅμοια ἀνεμώνης. γναφάλιον
 ἔχει φύλλα ἀπαλὰ καὶ λευκὰ καὶ μετρίως στυφά. γοργώ-
 νιον τὸ ἀφθαστον καὶ ἡρύγγιον. γυρῖνος ὁ μικρὸς βάτρα-
 χος. γλαῦξ ἡ πόα γάλακτός ἐστιν γεννητική. γαλή
 ἥτοι ἡ νυμφίστα λεγομένη. γῆς ἀμπελίτιδος ἥτοι ἀσφάλ-
 10 του.

Δακρύδιν ἥτοι σκαμωναία. δίκταμον ὁ ἄγριος γλήχω-
 νας. δαμασώνιον· οἱ δέ τινες σταυρόριζον ὀνομάζουσιν.
 δεινδρῖτις θαλασσία ἥτοι κοράλλιν. διονύσιον ἥτοι ἄγριο-
 κάρυον. δορύκνιον ἥτοι ἀλυσία ὀνομαζομένη. δαύκου
 15 κρητικοῦ ἥτοι ἀγρίου δαύκου. δάκρυν ἀρωματικὸν ἥτοι
 ἐφόρβιον. διφρυγὲς ἥτοι σύρικα τὴν κολοφωνίαν. δαμα-
 σώνιον ἥτοι χαμαίκισσον ἢ τὰ κικόμελα λεγόμενα. δίκταμ-
 νον ἥτοι καλάμηθρον. δρακοντία ἥτοι ἀρκολάχανον.
 δορύκνιον ἥτοι στρύχνον ὀνομαζόμενον.
 20 Ἐρυθρόδανον ἥτοι ῥιζάριν τῶν βαφέων. ἐρινεὸς ὁ τῆς
 ἀγρίας συκῆς καρπός. ἐρινέα ἡ ἀγρία συκῆ. ἔλικες
 τῆς ἀμπέλου τὰ ψαλίδια. ἔρημα ἡ ῥίζα τοῦ ἐρυθροδάνου.
 ἐβίσκος ἥτοι ἡ ἀλθαία. ἐθάλη ἡ καπνέα ἥτοι χελι-
 δόνιον λεγόμενον. ἐρμοβότανα τὰ παρθένια λεγόμενα.
 25 ἐλατίνη ἥτοι σιδηρῖτις. ἐλένιον ἥτοι ῥάσδον. ἔλκυσμα
 ἥτοι ἡ σκουρία τοῦ ἀσιμίου. ἔμψυχον ἥτοι ὦν ὀλόκλη-
 ρον. ἐλατήριον σικύου ἀγρίου ὁ ὀπός. ἐρίκης καρποῦ·
 ἥτοι ἡ μυρίχη ἥγουν ὁ μύριγγας. ἐθιοπὶς ἥτοι φλόμος

A B

7 γόρινος A B. 9 saepius νυμφίτζα. ἀμπελίτης A B.
 13 δεινδρίτης A B. 16 rectius εὐφόρβιον. 17 κικόμελα : an
 κοκκύμηλα ? 18 num καλάμινθος ? 20 ἔρριναῖος A B.
 21 ἐρινέα (ἐρριναῖα A B) est ἐρινεός. 23 ἔμβηκος A B.
 ἐθάλη est αἰθάλη. 25 σιδηρῖτης A B. 27 ἐρείκη vel ἐρίκη
 et μυρίκη vel μυρίχη diversa sunt. 28 ἐθιοπὶς est αἰθιοπὶς.

μικρός. ἐβίσκου· ἡ ἀλθαία ἥτοι ὁ ἄγριος μέλοχος.
ἐντεριώνιον ἥτοι τῆς κολοκυνθίδος τὸ σπέρμα.

Ἑρακλειωτικὴ ἥτοι τὸ πάνακες. ἡράκλειος ἥτοι λίθος
μαγνίτης. ἡτρίκακος ἥτοι τὸ ἡλιοτρόπιον. ἡλιοτρόπιον
τὸ μέγα ἥτοι τὸ σκορπίουρον. ἡλεκτρον ἥτοι τὸ βερονί- 5
κιν. ἡαλῆς ἥτοι κολοκύνθας ἐντεριώνην.

Θάμνος ξύλον ἀκανθῶδες ἢ βάτος. θεῖον ἄπυρον ἥτοι
τεάφιν ἄβραστον. θρυαλλίδος· τοῦ λύχνου ἢ θρυαλλίς.
θάψιον τὸ λυχνόχορτον λεγόμενον. θρύμβα τὸ ἡμερό-
θρυμβον. θώραξ ἥτοι τὸ στηθος. θαψία μεγάλη ἥτοι 10
ἀθαμαντική. θάμνος ἥτοι χρυσάκανθος. θάμνος ἢ μο-
λυβδώδης ἢ τοῦ χαλκοῦ σκουρία.

Ἴπνου αἰθάλη ἥτοι καπνὸς φούρνου. ἱερά βοτάνη ἥτοι
ἄψινθια. ἵπποσέλινον ἥτοι πετροσέλινον. ἱρεως· ἥτοι
κρίνας ῥίζαν λευκῆς. ἱρεως ἰλλυρικῆς· ἥτοι κρίνας ῥίζαν 15
ἐρυθρᾶς. ἱρίγερρον τὸ ὑπεράνω τῶν κεράμων κίτρινον
ἔχον τὸ τοιοῦτον ἄνθος.

Κιχόριον ἢ πικρίδα· λέγεται δὲ τὸ αὐτὸ καὶ σέρις.
κώνειον θανάσιμον φάρμακον. κάχρυς· νάρθηκος σπέρ-
μα. κάσσαμον ἥτοι βαλσάμου σπέρμα. καδμίας· ἥτοι 20
σκουρίαν σιδήρου. κεδρέαν ἥτοι τὸ ὑγροπίσσιον. κολο-
φωνία ἥτοι ἢ πίσσα. κασσία ἥτοι ἢ κασσία φίστουλα· ὁμοίως
καὶ ἡ σμύρνη. ἀσφοδέλου· ἥτοι κριοῦ ὄρχις. καρῶν·
ἥτοι τὸ καρναβάδιν. κυπέρου τὸ δένδρον ἥτοι ἢ ἀγριο-
ζιζιφαία. κυμίνου ἐλλαδικοῦ· ἥτοι τὸ πλατυκύμινον. καλο- 25
περδικίαν ἥτοι τὸ κυκλάμινον. κυνόγλωσσον ἢ λειμώνιον
τὸ ἄγριον λουλάκιν. κύστις τὸ ὑπογάστριον. κιν-
αμώμου ἀρωματικοῦ· ἥτοι ἢ κανέλα. κέστρον ἥτοι ἢ
βεττόνικα· λέγεται δὲ καὶ ψυχότροφον. κάνωπον τῆς

A B

1 ἢ] ἢ A B. μέλοχος est μολόχη : cf. p. 386, 5. 3 πάνακες] σπάνιον
A B. 4 ἡτρίκακος] an ἡ τριχωτός ? 6 ἡ ἀλῆς A B : num ὑαλὶς
leg. ? 11 an χρυστάκανθος (-α) ? μολυβδώδες A B. 13 ἵπρου
B ἵπρου A. 15 κρίνα est κρίνον. 16 ἱρίγερρον est ἡριγέρων.
20 κάσσαμον est κάγκαμον. 23 καρῶν : κάρω vel κάρων.
25 ἐλλαδικοῦ : alias ἐλληνικοῦ, cf. p. 390, 4. 28 κέστρον A B.

- ἀκτῆς τὸ ἄνθος. καρυόφυλλον τὸ ἐκ τῆς Ἰνδίας κομιζόμενον. κονία ἥτοι ἡ στακτὴ ὀνομαζομένη. κισσάνθεμον ἥτοι τὸ κυκλάμινον. καυκαλὶς ἥτοι δαῦκος ἄγριος. κυμίνου ἐλληνικοῦ· ἥτοι ψύλλεον. κόριον ἥτοι κολιάνδρον
 5 λεγόμενον. κενταύριον τὸ μέγα ἥτοι ῥέον βαρβαρικόν. κενταύριον ἢ κέστρον ἥτοι ἡ βεττόνικα. κῶνος ἥτοι τοῦ στροβίλου ὁ καρπός. κίσθαρον ἐξ οὗ γίνεται ὑποκιστὶς καὶ τὸ λάδανον. κηκὶς ἥτοι τὰ μικρὰ κηκίδια ὀνομαζόμενα. κυνόςβατος ἥτοι κάππαρις λεγομένη. κυνόγλωσσον ἥτοι σκυλόχορτον. καλλίθαμνον ἥτοι ἀλύπιον. κύτινοι ῥοὰς ἥτοι τὰ μικρὰ ἄνθη τῶν ῥοῶν. κολοφωνία ἥτοι ἡ τριπτὴ πίσσα. κάχρυς· ἥτοι ἡ λαθυρίδα λεγομένη.
 Λεπίδιον ἥτοι τὸ ἀγριοκάρδαμον. λινόζωστις καὶ παρθενούδι ἥτοι τὸ σκαρολάχανον. λύκιον ἥτοι τὸ κορκολύκιν.
 15 λιθαργύρου· σκωρία χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ. λήκων ἡ ποτηροκλάστρια ἥτοι ἡ παπάβαρις. λιθόσπορον ἥτοι παλιούρου σπέρμαν. λιβανωτὸν ἥτοι τὸ λίβανον. λιβανωτὶς ἥτοι τὸ δενδρολίβανον. λινόζωστις ἥτοι τὸ παρθένιον. λιμνεΐα σφραγὶς πηλὸς λίμνης Ἰνδικῆς. λυσίμαχον ἥτοι
 20 τὸ ἄμωμον. λιβυστικὸν ἥτοι βασιλικὸν σπέρμα. Μάννης λεῖα τὸ λεῖον τοῦ λιβάνου. μυρρίνη ἡ μυρσίνη λεγομένη. μέρπηλον τὸ χαμαιλίβανον. μῆλα περσικὰ ἥτοι τὰ ῥοδάκινα. μῆλα μηδικὰ ἥτοι τὰ κίτρα. μῶλυ ἥτοι πῆγανον ἄγριον. μαλάβαθρον ἥτοι φύλλον Ἰνδικόν.
 25 μολύβδαινα ἥτοι μολυβδόστακτον. μόρα ἥτοι συκαμίνου καρπὸν. μπαλαούστια τῶν ῥοῶν τὰ ἄνθη. Νυμφαία ἥτοι τὸ ἀλικάκαβον. νάφθα ἥτοι θείον ἡ πίσσα. ναρδόσταχυν· ἥτοι νάρδου κελτικῆς. νάρδου Ἰνδικοῦ· ἥτοι μαλάβαθρον. νήριον ἥτοι ῥοδοδάφνης ἄνθος.
 30 Ξάνθης σπέρμα ἥτοι ἄωρα μόρα συκομορέας. ξυλοκινά-

A B

6 βέστρον A B. 7 κίσταρον A B. 9 κυνοβάτης A B. κάππαρη B. 10 κυτίνης A B. 13 λεπάνδριον AB. παρθένης A B. 14 κορκολύκιν vel κροκολύκιν. 15 σκορίαν A σκουρία B. λήκων est μήκων : cf. p. 386, I. 19 alias λυσιμάχειον. 26 μπαλαούστια : cf. p. 387, 15 βαλαούστια. 29 νήριον] νήδνος A B.

μωμον ἦτοι κανέλα. ξάνθιον ἦτοι στύραξ.

Ὅνοι ὑπὸ τῆς ὑδρίας. ὁπὸς κυρηναϊκὸς ἦτοι σκορ-
δοράσαρι. ὀρροῦ γάλακτος ἦτοι τοῦ τυροῦ τὸ ὕδωρ.
ὄλυνθος συκῆς ἦτοι καρπὸς ἀγρίας συκῆς. ὀροσέλιον
ἦτοι πετροσέλιον ἢ ἄγχουσα. ὀρίγανον ἦτοι ἡρακλειω- 5
τικήν. ὀλύρα ἦτοι ζέα ἢ σίκαλιν. ὀφιοστάφυλον ἦτοι
κάππαριν.

Πάναξ ἦτοι βρυωνία. ποταμογείτων ἦτοι ἡδύοσμος
ἄγριος. πορφύριος ἦτοι κυκλάμινος ἄγριος. πολυγό-
νιον ἦτοι ἱππουρις. πολυάνθιον ἦτοι τὸ μέλιν. ποντικήν 10
ρίζαν ἦτοι τὸ γλυκὸρίζον. πανοίκιος ἦτοι κοχλῖος. πολύ-
νευρον ἦτοι ἀρνόγλωσσον. πρέμνιον ἦτοι ἀνεμώνην.
πίσσα βρυτία ἦτοι ἄσφαλτος. παρθενούδιον ἦτοι σκα-
ρολάχανον ἢ λινοζώστι τὸ μέγα. παρθένια τὰ ἀνεμόχορ-
τα ὀνομαζόμενα. 15

Ῥοῦ μαγειρικοῦ ἦτοι τοῦ ῥοϊδίου τὰ ἄνθη. ῥοῦ συρια-
κοῦ ἦτοι τὸ σουμάκιν. ῥοῦ βυρσοδεψικοῦ ἦτοι τὰ φύλλα
τοῦ σουμακίου.

Σκορπιούρον ἦτοι ἡλιοτρόπιον. σαγιόκολλον ἦτοι ῥοῶν
γλυκειῶν χυλός. στρατιώτης χερσαῖος ἦτοι ἡριγέρων. 20
σχοίνου ἀρωματικοῦ ἦτοι ὀφίοσκορδον. σπονδύλιον
ἦτοι ἀλικάκαβον. σέρις ἦτοι πικριδὸς. σφάγνου ἦτοι
ἀσπάλαθον. σικύου ἀγρίου ὁ χυλὸς ἦτοι ὁπός. σχί-
νος καθαρτικὸς ἦτοι τιθύμαλος ἢ ὁ γαλαγκάς. σκόρδιον
ἦτοι πράσσον ὅμοιον. σκόλυμος ἦτοι κυνόγλωσσον ἢ καὶ 25
σκολύμβριον. σφάγνου ἦτοι ἐλελίσφακος. σίον ἦτοι τὸ
κάρδαμον. συριακὸν ἦτοι ὁ θύμος. σκορδίου σπέρμα

A B

2 ὄνοι] ὄν A B : cf. p. 393,2. rectius σκορδολάσαρον. 4 rectius
ὀρεοσέλιον. 5 ἀρακλιωτικήν A B. 8 βρυωνίας A B.
10 ὑπόρις A B. 11 rectius γλυκύρριζον. 14 λινοζώστη A B.
16 μαγαρικοῦ A B. 20 γλυκαίων A B. χυλὸν B.
στρατιώτα A B. χερσέως A B. 21 ὀμφίοσκορδον A ὀμφί-
κοδον B. 23 σχοῖνος A σχοῖνος B. 24 γαλακᾶς B. 25 οἰ-
νόγλωσσον A B.

ἤτοι εὐζώμου ἤγουν τὰ λεγόμενα ἄζουμα. σελίνου ἄρωματικοῦ ἤτοι λιβυστικοῦ. σίδια ἤτοι τῶν ροιδίων τὰ ἄνθη.

στίμη ἤτοι κοχλιὸς θαλάσσιος ὁ λεγόμενος πορφύρα.

σπλήνιον ἤτοι σκολοπένδριον. σχοῖνος ὁ μὲν ἀραβικός,

5 ὁ δὲ μηδικὸς λεγόμενος. σκόλυμβρος ἤτοι ἀκανθῶδες κύλωμα. σινωπίτιδος ἤτοι σιναπίου σπέρμαν. σαν-

δαράχην ἤτοι ἄρσενίκιν. σφέκλην ἤτοι τρυγίαν οἴνου κεκαυμένην. σάμψυχον μικρὸν ἤτοι ἀμαράκιν. σίλφιον ἤτοι

ρίζαν λευκοῦτον. στοιχάδος ἤτοι ἄνθος πρασινοειδὲς ὅπερ

10 τινὲς λέγουσιν δάκρυα τῆς Κυρᾶς. σισύμβριον ἤτοι τὸ βάλασμον. σαρκόκολλην ἤτοι δάκρυον περσικέας. σίλ-

φιον καὶ σιλφίου ὅπως τὸ σκορδολάζαρον. σάνδυξ ἤτοι τρυγία οἴνου κεκαυμένου. σισύμβριον ἤτοι ἡ καρδαμίνη.

σαρξίφαγον ἤτοι καὶ πετροσέλινον ὀνομαζόμενον. σκαμ-

15 πιούζα ἤτοι βερβελίκιν.

Τρώξιμον ἤτοι τὸ ἄγριον μαρούλιν. τεινεσμός ἤτοι ὁ βίασμός λεγόμενος. τούτια ἤτοι εἶδος μυρεψικόν.

Ἑπερικοῦ ἤτοι ὁμοιὸν ἐστὶ κενταυρίω. ὑποκιστὶς ἤτοι ὑοσκύαμον ἄγριον τὸ παρά τινων λεγόμενον λύκον τὸν φυό-

20 μενον ἐν τοῖς φαβάτοις. ὑπόσταθμον ἤτοι ἐλαίου τρυγίαν.

Φύκιον ἤτοι βρύον θαλάσσης. φύλλου Ἰνδικοῦ ἤτοι μαλαβάθρου φύλλων. φαλάγγιν ἤτοι ἀράχνης ψά. φώκη ἤτοι ζῶον θαλάττιον. φοῦ ἤτοι εἶδος μυρεψικόν.

Χαλβάνιν ἤτοι ὅπως νάρθηκος. χαμαίκισσον ἤτοι χα-
25 μολεύκην. χαμαισύκης ἤτοι τὸ τριφύλλιν. χαμαιδάφνης ἤτοι ἀσπαραγγαίας.

Ψευδώνυμον ἤτοι βατράχιον τὸ φυτόν. ψυχότροφον ἤτοι βετόνικα. ψίλωθρον ἤτοι ὁ κονιζός.

A B

1 ἄζουμα vel potius εὐζουμα. 3 στίμη corruptum videtur. 6 σινωπίτις (γῆ) est sinopica terra. 7 σφέκλιν AB. 9 λευκογίου AB. 12 τρυγίαν A. 13 κεκαυμένην AB. 16 τρώμυξον AB. ἄγριομαρούλ B. τεινισμός AB. 18 κενταύριον AB.

19 υἰοσκίαμον AB. 21 φύκιον AB. μαλαβάθρων A.

28 ὁ κονιζός est ἡ κόνυζα.

Ὠκίμου σπέρμα ἦτοι σπέρμα βασιλικοῦ. ὠκιμοειδὲς
 ἦτοι χαμαιλέων ὁ μέλας. ὦνιοι ἦτοι τὰ ἐν ταῖς ὑδρίαις
 ζῶα εὕρισκόμενα.

A B

2 χαμολέοντος τὸ μέγα A B. ὦνιοι sunt ὄνιοι vel ὄνοι : cf.
 p. 391, 2. rectius ὑπό. 3 εὕρισκόμενα om. B.

XII

Nicolas Hieropais.

Le lexique de Nicolas Hieropais d'Agrapha, médecin du XVIIIe siècle (1), est conservé dans deux manuscrits : un manuscrit du Mont Athos, n° 6300 (= Panteleemon, 793), ff. 159-167 = P, et un manuscrit d'Athènes, Bibliothèque de la Chambre, n° 68, ff. 127-137^v = A. Tous deux sont du XVIIIe siècle. Au premier, il manque le premier feuillet ; le second a perdu quatre feuillets après le f. 129 et un autre après le f. 133.

A côté du nom ancien (ἐλληνικόν), l'auteur cite les noms italien (φράγγικον), turc (τούρκικον) et grec vulgaire (κοινόν). Tantôt l'un, tantôt l'autre des trois derniers casiers reste vide : nous avons signalé par un trait l'absence du mot. Nous n'avons pas corrigé les formes des mots étrangers à la langue grecque parce que nous ignorons dans quelle mesure l'auteur en connaissait la forme et l'orthographe.

(1) Cf. SATHAS, *Νεοελληνικὴ Φιλολογία* (1453-1821), p. 597 ; cf. p. 619.

Λεξικὸν τῶν βοτάνων συλλεχθὲν παρὰ τοῦ ἐν
 ἰατροῖς λογιωτάτου Νικολάου τοῦ Ἱερόπαιδος
 τοῦ Ἀγραφιώτου κατὰ διαλέκτους τέσσαρας
 ἑλληνικὴν, ἰταλικὴν, ἀραβικὴν καὶ κοινὴν.

5	ἑλληνικὸν	φράγγικον	τούρκικον	κοινόν
	ἄκορον	καλαμο ἄρομάτικο	ἐγγὶρ ἢ βέτζι.	
	ἄσαρον	ασαροῦν	κετιότ.	
	ἀσπάλαθος	σαντάλο	κιζίλ σαντάλ.	
	ἀγάλλοχον	λιχναλόε	οὔτ χιντὶ ἢ οὔταγατζι.	
10	αἰθάλη λιβάνου	αἰθάλε	ρίματ λουπάν.	
	ἄρκευθος	γενέπρο	σανευμπέρ ἢ ἀρδίτζι.	
	αἷγειρος	πόπουλο	καβαδά.	
	ἢ μὲν ἑλληνικῶς λεγομένη αἰθάλη λιβάνου κοινῶς λέγεται ξυλαλόη, ὃ δὲ ἄρκευθος κοινῶς καμένον			
15	θυμίαμα,	ὃ δὲ αἷγειρος	εἶδος κέδρου.	
	ἀκακαλὶς	ἀκακαλίδε	— εἶδος χόρτου ἥτοι ἄλμυρόν.	
	ἄλιμος	ἄλεμο	μιλοχιάν ἀγριανδάκλα.	
	ἀκακία	ἀκακία	γιαγὶν ποσασί.	
	ἀμόργη	ἀμόργα	φαρμανηκές λάσπη λαδίου.	
20	ἄγνος	βίτζε	— λιγαρέα.	
	ἄπιος	μπέρε	ἄρμουτ ἢ κεμθιρά	ἀπίδιον.
	ἄχράς	μπέρε σιλβέστρε	κεμθιρά μπερίγ	ἀγριάπιδον.
	ἀμύγδαλα	μαντήρλε	μπατέμ	μύγδαλα.
	αἶλυρος	—	κεντίρ	κάναβο.
25	ἀράχνη	—	μπουρουντζεκ.	
	αἶρα	λουλιούμ	τέλιτζε	ἥρα σίτου.
	ἄμυλον	ἄμιδον	νισεστέ	καταστατόν.
	ἀτράφαξυς	ἀτρίπλιτζε	πανάκ	λοδέα.
	ἀνδράχνη	πορκαλάνα	μπακλετούλ	ἀντράκλα.
30	ἀσπάραγκος	ἐσπάργο	ἐγχλιγιούν	σπαράγκια.
	ἀρνόγλωσσον	πλαντάνηε	συνιρλί γιαπράκ	πεντάνευρον.

A

4 ἑλληνικῆς ἰταλικῆς ἀραβικῆς καὶ κοινῆς A.

ἄρον	ἄρο	λοῦφα	μαλαθρακοβότανον.
ἄσφόμελος	ἄμφ[ό]τυλ [ος]	τξιρίς	ὅτι σφερδούκλι[ν].
ἄρίσαρον	ἄρίσαρο	μποζιτάν	ὀφιδίου γλώσσα.
ἀνεμώνη	παπάβερ	ἔγρεστε	γιαπὰν χασλασιναεμάν ἄγρία παπαροῦνα.
ἄργεμώνη	ἄργεμόνε	ταπάτια	εἶδος παπαρούνης. 5
ἀναγαλλίς	ἀναγαλίδε.		
ἄγαρικόν	ἄγάρικο	γαρικοῦν	παπαροῦνα.
ἀριστολογία	ἀριστολόγια	ζηραβέτι	ταβήλ ἀριστόλογος
μακρά	λόγγα		μακρός.
ἀριστολογία	ἀριστολόγια	ζηραβέτ ἡ	ἀριστολόχη
στρογγύλη	ρότουνδα	μουτεχρέτζ	στρογγύλη.
ἄψινθιον	αὐσίντιο	εὐσετήν	πελίανος. 10
ἄνηθον	ἄνετο	σέπτ	ἄνιθον.
ἄκανθα λευκή	κάρδι μπίακο	σουκλά	ἀσπράγαθο.
ἄκανθα ἀραβική	κάρδι ἀραπικο	μποτεκουάρ	μέγα ἀγκάθι.
ἄλόη	ἄλόε	σάμπουρ	σκοντουρί, ἄλόε.
ἄβρότονον	ἄβρότανο	καῖσούμ	ἄγριοσέλιнос. 15
ἄγριοπήγανον	ρόυτα	σιλβέστρε	χάρμελ βρομοπήγανος.
ἄνισον	ἄνισο	ἀνασοῦν	γλυκάνισον.
ἄμμι	ἄμμος	νανουλάχηντι	σπέρμα εὐῶδες.
ἄμμωνιακόν	ἄμμωνιάκο	τζιατήρ	οὐσιούκ ὡς θυμίαμα.
ἄμμωνιακόν ἄλς		νισατήρι.	20
ἀπαρίνη	ἀπαρίνε	ἡσεργάν	κολιτζίδα.
ἄλυσσον	ἄλισο	ἄλουσέν	λυσσοβότανον.
ἀσκληπιάς	βιτζιτώσιτζι	—	εἶδος ὀριγάνου.
ἀτρακτυλῖς	καρνο βενεδίκτο	—	τὸ νεράγαθον.
ἄρτεμισία	ἄρτεμήσια	καλάπαλην	ὡς ἄψινθίου 25 φύλλον πλατ[ύ].

P (a versu 19) A

- 2 ἄσφόμελος A. 4 ἀνεμένη A. 5 ἄργεμώνη] ἄργεμούς A.
6 ἀναγκλῖς A. 8 ἀριστολογία] ἀριστολογία A. 12 ἀσπαρά-
γαθο A. 15 ἄβρότονον] ἄβρότανον A. 19 θυμίαμα] εἶδος
θυμιάματος P. 20 versum omis. A. 21 ἡσεργάν om. P.
22 ἄλουσέν] ἄλισέν P. 23 βιτζετοσίτζι P. 24 ἀντρακτυλῖς A.
τῷ νεράγαθον] τὸ ἀγγάθι ὅπου γίνεται εἰς τὰ [νερά] P.
25 καράπελιν P. ὡς — πλατύ] ὡς τὴν ἄψινθία φύλλα πλ[ατέα] P.

ἀνδρόσακες	—	—	μανιτάρια.
ἄσπληνον	σκολοπένδριο	σκολοφενδροῦν	σκορπίδι.
ἀνθεμῖς	χαμαιμήλα	μπαμπουνέτζι	ἀλισφακιά.
ἀλθαία	ἀλτέα	κητινή	μολόχα ὑψηλή.
5 ἀλκέα	μπισμαλόβα	χουσμιγέ	δενδρομολόχα.
ἄλισμα	δαμασώνιον	ἄρμα	ἀγριοχαμόμηλον.
ἀνάγυρις	ἀνάγυρε	—	ἄζοργιά δένδρον.
ἄσκυρος	—	κουφαρικοῦνθανη	εἶδος ὑπωρικοῦ.
ἀνδρόσαιμον	—	—	καὶ τοῦτο εἶδος ὑπωρικοῦ.
10 ἄγχουσα	ἄγχουσα	κιζιλκιουκί	καλόβατζα.
ἄγρωστις	ἄγρεστε	αἶρουγί	ἀγριάδα.
ἄγγρατον	ἐρβα γούλια	—	σιμενικὸν μὲ ἄσπρα ἄνθη.
ἄχιλλειος	σιδέριτε ἀχίλεας	—	ἀγριορικίνα ἢ ἀνέροφα.
ἀστράγαλος	—	—	στραγαλία.
15 ἀκόνιτον	δωρόνικον	νταρουνέτ	ἀκρέπ στριγλοβότανον.
ἀπόκυνον	κυνοκράμβε	καργὰ μπουκέ	κορνοβότανον.
ἀλσίνη	ἀλσύνε	—	ἀγριομολόχα.
ἀείζων	σεμπερβίβο	χαγιουλαχέ	παχοβότανον.
ἀκαλήφη	οὔρτικα	ἐντιδὰν ἢ συργάν	τζουκνίδα.
20 αἰθιοπὶς	αἰθιόπιδε	—	μαύρη τζουκνίδα.
ἄρκτιον	περσονάτα	—	πλατομαντύλα.
ἄρκιον	—	—	καὶ τοῦτο εἰς νερὰ γινόμενον.

A P

1 ἀνδρόσυντες, ut vid., P. μανιτάρια] σκιαδούλια καὶ μανιτά-
[ρια] P. 2 σκολοφενδριοῦν P. 4 ὑψηλή] ψηλή μετὰ ῥό[δων] P.
5 μπιμάρλοβε A. 6 ἄρμέν P. εἶδος ἀγριοχαμαιμή[λου] P.
7 ἀνάγυρε] ἀναγύρις P. ἄζοργιά δένδρον om. A. δένδρου P.
8 κουφαρικοῦνθανη om. P. πορικοῦ A. 9 εἶδος ὑπωρικοῦ]
πορικόν A. 10 ἄγχουσα²⁾ ἔχουσα A. κιζιλ καὶ οὐκί P.
καλόβατσα P. 11 αἶρουγ A. 12 γερβαγούλια A. 13 σηδρίτε
ἀγγιλέας A. ἀγριορουκουῖνα ἢ ἀντε [...] P. 14 ἀστράγκαλος
A. στραγαλιά P. 15 νταρουνέτζ ἀκρέσι P. 16 κυνουράμβε
P. καργαμπουκάν P. κournobótanon P. 18 σιμπερβίβο P.
χαγιουλαχέν P. 19 Post ἀκαλήφη add. ἢ κνίδη P. ἐντζι-
δέν ἢ σουγάν P. 20 αἰθιοπὶς] αἰθίς A.

ἀστήρ ἀττικός	στελάρια	οὐτέλ νετούμ	βότανον φέγγον τὴν νύκτα.
ἀντίρρινον	ἀντίρρινο	καρόνια	πολύκαρπα.
ἀσπάραγος	ἀσπάραγγο	κούσιον ἢ ἐλιγιοῦν	σπαράγγι.
ἀδιαντον	κάπιλος βένερις	μπατεμκαρά	πολύτριχον.
αιγίλωψ	αιγύλωπε	—	βρόμη ἄγρια. 5
ἄκτῃ	σαμπούκο	μουβέρ ἰαφάκτ	κουφοξυλέα.
ἄπιος	ἄπιο	πουργαντίβο	ἰσχρά χαμαιπίδι ἢ χαμαιράφανον.
ἄλυπον	τούρμπιτο	τούρμπετ.	
ἄμπελος λευκή	βρυόνια	φεσιρε ἢ χεζάρτζισαν	ὄβρεια.
ἄμπελος μέλαινα	βίτε νίγρα	τούμζουπ.	10
ἄμπελος ἄγρια	βίτε σιλβέστρε	—	ἄγριόκλημα.
ἀντίσποδον	σπόδιον	τεμπασῆς χηντί	χῶμα λευκόν.
ἄνθος χαλκοῦ	μινίω	σουλγένη	λέγεται καὶ σάνδιξ.
ἄρσενικόν	ἄρσενίκο	ζενίχ	ἄρσενίκι.
ἄφρόνιτρον	νίτρον	νατροῦν	τοῖς χρυσοχόοις 15 χρήσιμον.
ἄλκυόνιον	ἄλκιόνιο	κονδοῦς	τερσαῖ φώκης ἢ κόπρος.
ἄδάρκη	—	—	εἶδος ὀστράκου θαλαττίου.
ἀντιπαθές	κοράλιον	μάρτιζαντίπ	τὸ ἄχρηστον τοῦ κοραλίου.
ἄξος	—	—	εἶδος δηλητηρίου φαρμάκου.
ἄμπαρ	ἄμπαρο	ἄμπέρ	κύπαρη. 20
ἀνακάρδιον	ἀνακάρδιο	μπελαδέν	βότανον ἰνδικόν.

A P

- 1 οὐτέλ νετούμ om. P. 3 versum om. P. ἀσπάραγκος A.
 4 βένερις] βάρις A. πλατένκαρκα ἢ περσιαουσία P.
 5 αἰγίλωψ] αἰγίλωψις A. αἰγύλοστε P. 6 μουβέρ ἰαφάκτ om. A.
 7 πουργαντίβε A. ἰσχά P. χαμάπιδα A. ἢ χαμαιράφα-
 νον om. A. 8 τούρπιτο P. τούρμπτ A τούρπετ P. 9 ἢ
 χεζάρτζισαν om. P. ὄβρεια A. 10 βέτε P. ἢ τουζουμί P.
 12 ἀντίσποδα P. 14 ἄρσενικόν] ἄρσενικίου P. ἄρσενίκο]
 ἄρσενικὸ ἢ ἀουρί P. ζερνίχ P. 15 νίτρον] μπιγμέντο νίτρον P.
 Post νατροῦν add. ἢ λατρόν P. χρυσοχείοις A. 16 ἢ] ὁ P.
 18 ἀντισταθές P. κοράλια A. μερτζιάν τισί P.
 20 ἄμπέρ] ἐμπάρ P. κύπαρη om. P. 21 μπελαδὸν ἢ παλτήρ P.
 Post versum 21 add. ἄλυπία τούρπετ P; cf. ἄλυπον v. 8.

Βάλσαμον	μπάλσαμος	πελεσάν	τὸ βάλσαμον.
βρύον	μόσχους	ζουμπουλταήπ	ξύλον ὅπερ πίνουσιν εἰς τὸν καπνόν.
βδέλλιον	μπτέλλιο	μεκλοῦν	εἶδος κόμμεως μέλανος.
βράθυ	σαβήνα	ἄράρ	μαλόκεδρος.
5 βάλανοι	βαλάνα	μπελοῦτ κεζμαζιτζ	βαλάνια.
βαλαύστια	βαλαυστία	τζουλοκνάρ	τὰ τῆς ροῖας ἐξώφλοια.
βούπρηστις	—	—	στρεγγλία.
βρόμος	ἄβена	—	βρόμη.
βουνιάς	βουνιάδε	σαλγάν	γογγύλη δύο εἰδῶν.
10 βουνιάς ἀγρία	βουνιάδε	—	χράνος.
βολβός	βολβό	—	πρασουλίθρα.
βατράχιον	ῥανούγγουλος	—	νεροσέλινον.
βάκχαρις	βακχάρε	—	γοργογιάνης.
βαλλωτή	μαρόμπιο νίγρο	μαρμουρέ	βρωμοχόρτι.
15 βήχιον	τουσιλάγο	κοτίρ τέρνακ	χαμολεύκη.
βότρυς	βότρυδε	—	χόρτον ὡς πικραλῖς.
βούφθαλμον	ὀκουλους μπός	—	βοῖδομάτι.
βρεττανική	μπιστόρτα	κιζιλ πεμχέν	ἔχον φύλλα ὅμοια λαπάτου.
βρύον θαλάσσιον	—	—	τὸ σφιγκάρι χαυρέρ θαλάσσιον.
20 βούγλωσσον	ποράτζενα	λισάν ἥσελβ	βοῖδόγλωσσον.
βετονίκη	κανταβρίκα	καρουφούλ τζεντζάκ	γαρουφαλαία.
Γαλαγγά	γαλάγκα	χαυλιτζάν.	

A (I-13) P

1 μπάλσαμος] πάλαμο P. πελισάν P. τὸ βάλσαμον om. P.
 2 μόσχος P. ζουπιλταίπ P. ὅπερ — τὸν] καίπερ πινου
 εἰς A. 3 βδέλλιον] βοδόλιον A. μπελίον A. μελοῦν ἢ μού-
 κουλ P. κόμης μέλφανος A. 4 βράνθυ P. σαφήνα A.
 ἄράρ] ἄπερμπαρῆς ἢ ἄράρ P. 5 βαλάνα] βλαχάνα A.
 μπερούτ P. κεζμαζιτζ om. P. 9 σιαλγάμ P. 11 βολβός]
 βολβίς A. 13 βάκχανις A. 16 πικραλλίς P. 19 num χαυρέρ
 turcicum verbum? 21 βατονίκη P.

γῆς ἔντερα	βερμιτέρρα	—	γλύστραις.
γογγύλη	ράπα	σιαλαγάμ	γογγύλια.
γιγγίδιον	—	—	μαρούλια κλειστά ἀντίδια.
γεντιανή	γεντιανέ	τζιντιανέ	ρίζα ὡς λαπάθου πικρά.
γλυκόριζα	λεγιδοόλτζε	μιανκισκή	γλυκόριζα. 5
γλήχων	πουλέγιο	γιαρπούζ ἢ ἀλιάμ	φλισκοῦνι.
γλαύκιον	γλαύκιο	μεμιθέ	ὁπὸς ὡς κόμμι.
γεράνιον	ἄσκους μουσχάτα	—	φάσης ἔντερον.
γναφάλιον	βαμπακία	μπαμπούκ	βαμπάκη.
γαλίοψις	γαλίοψε	—	τζουκνίδα μὴ καίουσα. 10
γάλιον	γάλιο	—	ἔχουσα μελανὰ φύλλα.
γλαύξ.			
γύψος	ἄλτζι.		
γῆ ἑρετριᾶς καὶ γῆ κιμωλία	—	ἄσπρόχωμα	πηλὸς λουστικός.
γῆ σαμία καὶ τέρα σαμία	—	τῆς ἀστραπῆς τὸ βῶλι.	15
γλυκυσίδη	—	—	παιωνία.
Δάκρυον αἰθιοπικῆς ἐλαίας	—	—	γόμη ἐλέμι.
δράβη	—	—	βρούβες ἀγριο- κάρδαμον.
δρακοντία	σερπενταρία	γιλὰν ποτζιὰκ ἢ γελὰν γιαστιγί	δρακοντία.
δίψακος	βίργα παστόρης.		20
δίκταμος	δίκταμο.		
δαῦκος	δαῦκο	χαβούζ.	
δελφίνιον	σένα	—	σεναμική.
δορύκνιον	—	—	δηλητήριον φάρμακον.
δρυοπερεῖς	—	—	πτέρη γινομένη εἰς 25 τὰς ρίζας τῶν δένδρων.
δαφνοειδές	—	—	βοτάνη καθαρτική.
Ἑλένιον	ἐλένιο	αὐτὶς	μάνος καὶ ὄμανος.

P

3 γιγκίδιον P. 9 γιαφίλιον P. 14 γῆ¹] γῆς P. 15 γῆς P.
 20 δίψανος P. 26 δαννοειδές P. 27 Ante μάνος add.
 μαν P. μάνος aut μάνις, ὄμανος aut ὄμανις (ο incertum) P.

ἔβενος	λεγνοσκότε	τζιπτζινί	εἶδος ξύλου.
ἐλάφου κέρας	κόρνου κέρβι	—	λαφοκέρατον.
ἐρίκη	ἐρίκε	—	ρίκη.
ἐχῖνος χερσαῖος	—	—	σκαντζόχοιρος
5 ἐλελίσφακον	σάλβια	ντισιότ	ἀλίσφακέα.
εὐζωμον	ρόυκα	ρόκ ἢ τζιρτζίρ	
ἐρύσιμον	ἐρίονε	ταρταγάνη	σπόρος ὡς κέχρος.
ἔρφυλλον	σερπέλο	χαμέν	χαμορίγανη.
ἐλειοσέλινον	ἀπιοπαποῦστρε	—	νεροσέλινον.
10 ἐρυθρόδανον	ρύβιαι	κιζιλμπογια	ρίζαρι.
ἐξίνη	ἐξινήνε	περτζέοτ	ψοφοτζουκνίδα ἢ περδικούλι.
εὐπατόριον	ἀγριομόνια	κεσιτιότ	τοῦ φονιά τὸ βοτάνι.
ἐλίχρυσον	ἐλύχρησε ἢ κουρουναριά	—	σιμενικός.
ἐλλέβορος λευκός	ἐλέβορο πιάγκο	χαρμπέκι	ἢ στρεγγάνια.
		μπεγιαζ	
15 ἐλλέβορος μέλας	ἐλέβορο νίγρι	χαρμπέκι	σιὰχ ἢ καρὰν σκάρφη.
ἐλατήριον	ἐλατήριο	λατιργιοῦν	χυλὸς τοῦ ἀγρίου ἀγγουρίου.
ἐρμοδάκτυλον	ἐρμοδάκτυλο	σουρουτζιάν.	
ἐπίθυμον	ἐπίθυμο	εὐθυμοῦν	τὸ γινόμενον ἐπὶ τὸν θύμον ὡς μετάξι.
Ζῦθος	—	—	τὸ κριθαρονέρι.
20 ζυγγίβερη	ζενίζερο	ζεντζεπίλ ἢ ισότ	πεπερόριζα.
ζεδούνατο	ζεδουνάρια	ζεντιβάρ.	
ζώπισσα	—	—	τοῦ καραβίου τὰ ἀποξύσματα.
ζαρνάβ	ζουρουπέτ.		
ζηλάπα	τζιλάπα	ιντράκ	καθαρτικόν.
25 ζειά	—	τζιανδάρ	βρίζα.
Ἡδύχρουν	—	—	σκευασία τροχίσκων.
ἡρύγγιον	ἡρίτζιον ἢ κάρδο	—	τὸ γεράνιον ἀγκάθι.
ἡδύοσμος ἡμερος	μέντα κοροδόρ	νανέ	διάοσμος.

P

- 4 σκαντζόχειρος P. 7 ἐρύσιμον] ἐρίωμον P : cf. p. 436,2.
 9 ἐλαιοσέλινον P.

ἡδύοσμος ἄγριος μετα στροκύ γιαμπάνανε βολιάντζα.
 ἡμεροκαλλίς ἡμεροκάλε ἡ λιλιούμ ζουλουφινιάρ ἄγριος
 κρίνος.
 ἡδύσαρον ἡδυσσαρούμ — πελεκίνος ἡ ἀρκουδοστά.
 ἡμιονίτις — — σπληνοβότανον.
 ἡλιοτρόπιον τὸ μέγα λιοτρόπιο μαγγιόρε — ἀγριοβασι- 5
 λικός.
 ἡλιοτρόπιον τὸ μικρόν — — λέγεται καὶ
 σκορπιὸς ἑλληνιστί.
 Θέρμος λιμπούνια σεῖτὰν πακλασί ἀγριολάθυρα.
 θρίδαξ λατοῦκα μαρούλ ἡ κερπάζ μαρούλια.
 θλάσπι τλάσπη τζιμπλεέμ βότανον ἐμετικόν.
 θύμος τύμο καβέζ ἡ ντιμιτζίμ θυμάρι. 10
 θύμβρα σατουρέγια ζατέρ ἡ σαακτέρ θρούμπη.
 θυμελαία τυμελαία μεζεργιοῦν φελικάκι ὄρεινόν.
 θεῖον σουλφο κιουκιοῦρτ τιάφι.
 Ἴρις ἱρεως μενεξετμπί ἡ ἀσμενιοῦν σπατοχόρτι.
 ἰβερίς ἰβέριδε σείταράτζι ἀγριοκάρδαμον. 15
 ἰσάτις ἡμερος ἰσάτιδε τζεβίτ ἡ νίλ λουλούκι.
 ἰσάτις ἀγρία.
 ἱεράκιον — — πικραλίδος εἶδος.
 ἱπποσέλιον — — ἀγριομάραθος.
 ἰχθυόκολλα — — ψαρόκολλα. 20
 ἰξός — — ἀξός.
 ἵππουρις ἐκβεσέτι ἐρβαστάνιο κατῖρ κουρουγί πολυκούμπι.
 ἱερά βοτάνη μπερπένα — περιστεροβότανον.
 ἶον βιόλε μπενευσέ ἱτζια.
 ἱππόγλωσσον ἱππογλώσσι — τὸ στρωτὸν βοῖδόγλωσσον. 25
 ἰὸς ξυστός βερδεράμ καλέμ τζεγγιάρ τὸ γιάρι.
 ἱασμις — γισιμέν.
 ἰσάτεως σπέρμα — χαμπουνίλ ἡ νίλ ντολομί.
 Κύπερος κύπερο τὸ παλάκ κύπειρος
 στρογγύλη ρίζα.
 καρδάμωμον γράνε δὲ παρίσου κακουλέ. 30
 κασία κασία φίστουλα χιαρτζεμπέ.

P

2 Rectius ἡμεροκαλλές. 7 θέρμους P.

κινάμωμον καὶ λεπτοκινάμωμον κανέλα τάρτζιν ξυλοκασία.			
κόστον	κόστο	κόστου πεχρί.	
κυπάρισσος	—	σελβι ἀγατζί	κυπαρίσσι.
κάλαμος ἰνδικὸς καὶ ἄρωματικός	—	τὸ μτι κουσπεξαριρέ	καλάμι μυριστικόν.
5 κάγκαμον	λάκα	λουχιντί.	
κρόκος	σαφράνα	ζαφράν	κρόκος.
κύπρος	κύπρο	κνά	ὀκνά.
κίκης	μιρασόλε	χαμσαλατίνι.	
κοκκυμηλέα	—	ἐρκί	κορομηλαία.
10 κύτινος	—	—	ἄνθη ροιᾶς.
κάρυα ποντικά	ἄβελάνε	φουντούκ	λεπτοκάρυα.
κήρυκες	—	—	ὄστρακα θαλάττια.
κάστορος ὄρχις	καστόριον	κεστιμπέρ ἢ	κουντουζ χασιάγι.
κουβαρίδες	—	—	τὰ ὑπὸ τὰς ὑδρίας
			πολύποδα ζῶα.
15 κανθαρίδες	—	—	λυσσομούμουνδα.
κρίθμον	κρίταμον	σουλκάς.	
κορωνόπους	—	—	κοντοτζίνπα.
καυκαλὶς	καυκάλιδε	—	χόρτον ἐδώδιμον.
κυκλάμινος	πανπορτζίνο	ντομούζ παλάκ	τρίμερος.
20 κάππαρις	κάππαρο	κυνπρέ.	
κενταύριον	μέγα κενταύριο	μάϊους	κανταργιούν κιπέρ
			ἀγριοπάρπαρον.
κενταύριον	μικρόν κενταύριο	μινόρε	κανταργιοῦ ζιγρὰ
			θερμασοβότανον.
καλαμίνθη	καλαμίτουμ	καλαμιτιός	βολιάντζα.
κύμινον	κυμίνουμ	καμίου	κύμινον.
25 κόριον	κοριανούμ	κεσνιτζί	κολιάνδρος.
κάχρυ	—	—	ψαροβότανον.
κρίνον	λίριον	σουσέν	λουλουδι τοῦ κρίνου.
κόνυζα	—	πυρεότ	ψύλλιθρον.
κληματίς	—	—	ἀγριάμπελι.

P

8 num κηκίς leg. ? 9 κόκκους μηλαίας P. 10 κυτίς P.

κέστρον καὶ ψυχότροφον μπετόνικα κασταράν ἔχων φύλ-
 λα ὁμοια λαπάτου.
 κλύμενον καὶ περικλύμενον — κρεμέζ πορνοκόκι.
 κώνειον τζικοῦτα χάρμελ κουκούτα.
 κοτυληδών ἀκεταμπολούμ — σκιαδούλια.
 καπνός φουμουστέρα σαχταρέ καπνοχόρτι. 5
 κηκίς κικίδι μαζί κηκίδιον.
 κολοκυνθίς κολουντίδε χαντάλ ἢ καρπούζ κολοκυνθίδα.
 κνήκος κάρταμο χασπούρ τοχμί ἄγριος κρόκος.
 καδμία καὶ πομφόλυξ τουτιά μαραζι τουτιά
 κιννάβαρις ζεντζίφρα — κόκκινη κινάβαρη. 10
 κοράλιον — μερτζιάν.
 κυανός λαπε λάζουλο χατζιβέρτ λαβούρ.
 καφουρά — κιαφούρ.
 λίβανος λίβανο γγιουλούκ θυμιάμα.
 λιβάνου φλοιός — — θυμιάματος φλουδα. 15
 λεύκη πόπουλο καβάκ λεύκα.
 λάδανος λάδανο λατέν ἢ ἀσφάκα ἢ κάμνουσα ρόδα.
 λύκιον λύκιο χαλέν ὁ χυλὸς τοῦ
 πυξαρίου ξύλου.
 λωτὸς ἡμερος λωτό — τρίφυλλον.
 λαγωγὸς θαλάσσιος λεμπρε μαρίνο ντενιζ ταουσιάκ ὁ ἐν 20
 θαλάσση λαγωγός.
 λυγγούριον καὶ ἡλεκτρον ἄβρα κεχριμπάρ.
 λίνον λίνο κετέν λινάρι.
 λαμφάνη λαμφάνα — ἀγριολάπατον.
 λεπίδιον λεπίδιο σεϊταρατζ ἀγριοκάρδαμον.
 λευκάκανθα καρδο τί σαντα μαρία σουκχκά ἀσπράγκαθον. 25
 λιγυστικόν λυγίστικο τζεζάρ σπόρος ἀρωματικός.
 λιβανωτὶς στεφανωματική ῥοσμαρίνα κουρουνάρια —
 δενδρολίβανον.
 λιβανωτὶς καὶ κάχρυ λιβανοτίδε μπαλτὰ ὅτ ψαροβότανον.

A (a v. 28) P

4 ἀκεταμπολούμ tertio est loco in P. 8 κνίνος P. 9 πομφό-
 λυξ P. 13 καφουράν P. 23 λαμφάνη] λαμφάν P. 28 μπαλ-
 ουκκιότ P.

- λεοντοπέταλον λεοντοπετάλο — βάββαρος λεγόμενος
 φύλλα ἔχων ὡς πράσου.
- λυχνίς λιχνίδε λεντήρ.
 λευκόιον βιόλλε μπιιάγγε μενεκσέ μπεγιάζ ἄσπρα ἴτζια.
 λιθόσπερμα μοιρασόλε κούλπ λινόκεχρι.
 5 λογχίτις λογγίτα.
 λυσιμάχιον λυσιμάκια — ἄγγριος ἀμάραντος.
 λαγώπους γαρνοφύλακτα — λισομήτι ἢ λαγωπόδαρον.
 λειμώνιον πείρωλα — ὁμοιον ἀγγριολαπάτου ἔχει
 ἄνθος πορφυροῦν.
- λωτὸς τὸ δένδρον λώτους νανάκ δένδρον ἰνδικόν.
 10 λεοντοπόδιον λεοντοπόδιο ἄσλανπατζασί ἔχον ρίζαν ὡς
 ἀριστολοχία.
 λαθυρίς λαθυρίδε χάμπελ μουλούκ χολόκουκκα.
 λύκοφισ λικοφίδε.
 λειχήν λειχήνε ἄζύξ ὁ ῥοσμάχος γινόμενος
 εἰς ταῖς πέτρας.
- λινόζωστις μερκουριάλε γέλντ σκαρολάχανον.
 15 λεπίς σκυάμα γκιόζ τασί γιári.
 λεπίδος στόμωμα — τζελήκ τζελήκι.
 λιθάργυρος λιθάργιρο μуртаσάν μοлиβόχωμα.
 λημνία γῆ τερα σιγγιλάτα τίνι μαχτοῦ τῆς Λήμνου σφραγίς.
 λίθος πυρίτης — ἀτές ζινέ στερνάρι.

A P

- 1 λεοδοπέταλον P. λεοδοπέταλο P. βάββαρος A. λεγό-
 μενος om. A. ἔχει φύλλα P. 2 λυχνίς] λιχνίαι στεφανώματος P.
 3 μπενευσέ μπιγιάζ P. 4 Rectius λιθόσπερμον. κοῦλτι P.
 κυλόκεχρι P. 7 λυσιμήτη P. 8 λειμήνιον A. ἀγγρίου λα-
 πάτου P. 10 λεοντοπόδιο] λεοντοπόδι P. ἔσλανπατζασί P.
 11 λαθυρίδε] λαθυρίδες P. χαπέλ μουλίκ P. 13 λειχήνε]
 λειχάνε P. ἄζέξ P. ῥισμάχος P ῥισμαλός A. ταῖς om. P.
 πέτρας P. 14 μποκουριάλε P. γελότ P. σκαρολάχανον]
 παρθενούδι καὶ σκαρολάχανον πρωτοθέρι (i. e. βροντοθέρι) P.
 15 σκόνομα A. γιοστάσι P. 16 τζελήκ om. P. 17 λιθάργυρο
 P. 18 λημνία γῆ] λιμνεῖα γῆς P λιμνιακή A. σιγγελάτα P.
 τινίς μαχμούτ P. σφραγίδα P. 19 ἀτεσίζινε P. στερνάρι A.

λίθος αἱματίτης πέτρα αἱματίτε χατζὰρ ἀχατμάς βῶλος.
 λίθος ἀρμένιος ἀρμένια τέρα κυλερμενί βόλος κοκκινόχωμα.
 λίθος γαγάτης γαγάτε πέτρα.
 λίθος μαγνίτης πῖετρα καλαμίντα μουχλατί τασί μαγνίτης.
 λίθος ἰουδαϊκός πῖετρα ἰουδαῖκα μπένισραήλ ζεῖτονί. 5
 λίθος σάπφειρος σαπφήρο χαλτασί ζαφήρι.
 λίθος ἱασπιδε ἱάσπιδε γιακάντασι.
 λίθος ἀετίτης πῖετρα ἀκβιλίνα.
 λίθος σάμιος πῖετρα σαμία γκιλτιρήμ τὸ βῶλι τῆς ἀστραπῆς.
 Μῆον μείο μοῦ ἄγριος μάραθος. 10
 μαλάβαθρον φύλλα φύλιον ἰνδικόν σατετζχιντί.
 μάννα λιβάνου.
 μελία φράσινο μελιός.
 μάκερ μάκερο σπλιχά φλοῦδα ὡς κανέλα.
 μυρίκη μυρίκη — μυριχαῖα. 15
 μυρσίνη μύρτο μερσιν ἱαζ μερσύννη.
 μυρτίδανος τοῦτο γίνεται εἰς τὴν μυρσίνην ὡς κόμπος.
 μῆλα ἀρμενικά — — τὰ βερίκουκκα.
 μῆλα μηδικά — — τὰ κίτρα.
 μέσπιλα νέσπιλα μούσμουλα νέσπολαις. 20
 μορέα μόρι ντούτ συκαμιναιά.
 μύακες — — μύδια.
 μαινίδες — — εἶδος ὀψαρίου.
 μαγαλή — γκελιντζήκ νυμφίτζα.

A P

1 χατζαραχατμάν P. 2 τοῦρα A. κυχερμαί A. κοκινόχωμα
 βόλου A. 3 γαγάτης] γαράτης A. 4 πέτρα A. μουχλατι-
 στάσι P. μαγνήτης ἔλκει σίδηρον P. 5 πέτρα P. μπε-
 ναιστραὲλ ζειτούν P. 6 σαπφήρο] σάπειρο P. 7 γιακουπτάσι P.
 8 πέτρα ἀκβηλίνε A. 9 σάμιος] ὁ ἐν τῇ σαμία γῇ P. πέτρα
 A. 10 μοῖον A. μείο om. A. ἄγριομάραθος P. 11 φύλλ A.
 ἰνδικόν] ἰδιά P. σατετζχιντί om. A. quarto loco μελία φρά
 P (quae ad v. 13 pertinent). 14 μάκαρ A. σπλιχά om. A.
 ὡς] ἐγ³ A. 16 μερσιν ἱαζ om. A. 17 μερσύννη P. 18 ἀρμενικά
 P. 20 μούσμουλα] μούσκουλα P. νέσπολαις om. P. 21 μόρι om.
 P. ντούτ om. P. σκαμιναιά A. 23 ψαρίου A. 24 μεγαλή
 P: est γαλή ut videtur. γκελιντζήκ om. P. νυφήτζα A.

- μέλι σακχάρου — σεκέρ ζαχάρη.
 μαλάχη μάλουα έμπέγκου μετζή μολόχα.
 μηδική μέδικα κόλτα φασάνατ.
 μνός ὠτα αουρίκουλα ὀκλήκ μελίκι τὸ λαγαῦτι.
 5 μελίλωτον μελίλωτο τεαλλή μελίκι ἄγριον νυχάκι.
 μᾶρον — — ὅμοιον ὀριγάνῳ εὐῶδες.
 μῶλυ μόλο βισασάν εἶδος ἄγριοπηγάνου.
 μελισσόφυλλα μέλισσα ἢ ἀπίαστρον παντούρτζη μελισ-
 σοχόρτι.
 μήκων παπάβερε χαλασπί ἐκεῖνο ὁποῦ κάμνει
 τὸ αὐχίονι.
 10 μυροβάλανον μυρομπαλάνα χελιλέ τοῦτο ἔχει εἶδη πέντε·
 μυρόβαλανον κέμπουλε κεμπίλ χιλελέ τὸ μέγα.
 μυροβάλανον ξανθόν κύτρινο σαρή χιλελέ χρυσοβάλανον.
 μυροβάλανον βελίρικον βελιρίτζι μπελελέτζι τὸ στρογ-
 γύλον.
 μυροβάλανον ἔμβλικον ἐμπλίτζι ἐμπλέτζ τὸ κεκλασμένον.
 15 μυροβάλανον μέλαν νίγρο καρὰ χιλιλέ λέγεται καὶ Ἰνδικόν.
 μανδραγόρας μανδραγόρα ἀπτησελάμ μανδραγοῦρα.
 μίσυ καλιά καλιά τασί.
 μελαντήριον — καρὰ μπηγιά.

A P

2 μαλάχη A. μάλουσα P. έβιμέτζι P. 3 κοτὰλ φα-
 σάσατ P. 4 αουλοίκολα A. ὀκλήκ μελίκι] τζιογγάν P.
 τὸ λαγαῦτι] τοῦ λαγωῦ ταφτία A. 5 μελίλωτον A. μελίχετο
 P. ἔλκιμελιά P. ἄγριονυχάκι P. 6 versum om. A.
 7 μόλο] μῶλυ A. βιβασά A. 8 μέλισσα ἢ om. A. ἀπία-
 στρον A ἀπίαστον P. παντούρτζη] ὀνγγουλότ P. 9 παπάβερ
 P. χασχάσι P. ἀφχίονι A. 10 μυροπαλάκια P μωσαμπα-
 λάνα A. χελιχέ P. τούτου ἐστὶ πέντε εἶδη P. 11 κέβουλε
 P. κεμπίλ] κεμπουλέ καμπολέ P. χελιχέ P. 12 κύτρινο]
 βελιρίτζι A. σαρή χελιχέ P. 13 βελιρίτζα A. 14 ἐμπλέτζ
 A. ἐμπλέτζι A. 15 μέλας A. χελιχέ P. 16 μανδραγό-
 ραν A. μανδραγόρα] μανδραγοῦλα P. μανδραγοῦνα P. 17 μίσυ]
 μύδ A. καλιά¹ om. P. τασί om. P. 18 μελαντόρια A.
 καράμπογια P.

ὄρρος γάλακτος	—	—	τυρόγαλον.
οἶσσωπος	—	—	πίνος ἐρίων.
ὄλυρα	ὄλιρα	—	εἶδος βρόμης.
ὄρυζα	—	μπρίτζ	τὸ ρίζι.
5 ὄροβος	—	μπουρζάκ	τὸ ρόβι.
ὄροβάκχη	ὄρομπάκνε	λύκος	ὅπου πνίγει τὰ χωράφια, μάλιστα τοὺς κυάμους.
ὄρνιθόγαλον.			
ὀρίανον	φετουνέτζ	βουτενέζι	ρίγανη.
ὀνίτις	—	—	εἶδος ὀριγάνου.
10 ὀθόνη			εἶδος ὀπου.
ὄξυμυρσίνη καὶ μυρσίνη	ἀγρία	ρούσκο	γιαμπάν μερσίνη ἢ ἀλυπομηλαῖα.
ὄρεοσέλιον	ἀγγέλικο	—	ἀγριοσέλιον.
οἰνάνθη	φιλιπένδουλα	—	βοτάνη ἔχει ἢ ρίζα ἐλαίας πολλὰς.
ὄρχις ἀλώπεκος	τέστικολε	τί βολ	τιλκίτασαγε.
15 ὄρμινον	ὄρμινον	ρέβέτιν	τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τὸ βοτάνι.
ὄνοσμα	δαμασώνιον	—	εἶδος χόρτου.
ὄνοβρυχίς.			
ὀλόστεον	ὀλέστιον		μαλοῦσα.
ὀνάγρα.			
20 ὄσιρις.			

A P

2 οἶσσωπος P. πείνας A. 3 ὄχυρα A. ὄλιρα om. A.
εἶδος βρόμης] ὄγκολη P. 4 μπρίτζ om. A. 5 μπουρζάκ om. A.
6 ὄρομπάκνε om. A. μάλιστα τοὺς κυάμους om. A. 8 φε-
τουνέτζ om. A. βουτενέζι] κικίκ ζακτέρ P. ὀγάνου A.
10 versum om. P. 11 versum om. A. ὄξυμερσίνη P.
12 ὄρεοσέληνον A ὄροσέλιον P. 13 ὀρνάνθη A. βοτάνη — πολ-
λὰς] βοτάνη πλήστη ἐλαίας ἔχουσα ἢ αὐτῆς ρίζα P. 14 ἀλώ-
πεκος om. A. τεστικολυτίβολ P. τελκίτασιαγί P. 16 δαμα-
σίνιον A. 17 οἰνοβρυχός A om. P. 18 ὀλέστιον A P.
μαλοῦσα habet tertio loco A. 20 ὄρσυνίς A.

οἰνάνθη	—	—	ἄνθος ἀμπέλου.	
ὀμφακίς	μαζία.			
ὀμφάκιον	—	—	ζωμὸς ἀγουρίδας.	
ὀπὸς καρπάσου	ὀπογαλπάσσο.			
ὄπιον	ὄπιο	αὐχίον	αὐχιόνι.	5
Πίτυς	πίνο	φιστύκ	κουκκουναρία.	
πιτυῖδες	πινιόνες	φιστύκ	κουκκουναρία.	
πίσσα	πίτξε	ζήφτ.		
πιττάσφαλος	πιτάσφαλο	μουμγέ	μουμονία.	
πάπυρος	πάπυρο	κεχάτ	χιντί	είδος δένδρου λέγεται 10
				χάρτης.
πιστάκια	—	φεστίκ	χιντί	μεγάλα κουκ- κουνάρια.
περσέα	—	—	ρόδακινέα.	
πορφύρα	ἡβλάτιο	βυζάντιο	—	ὄστρακον θαλάσσιον ὃ λέγεται καλόγνωμον.
πρόπολις	—	—	εὐρίσκεται	εἰς τὸ κηρί.
παταρμική	πτάρμικα	—	ἄγριος βασιλικός.	15
παγκράτιον	—	—	τὸ πράσον τοῦ	φιδίου.
ποτήριον	—	—	νευροβότανον	γίνεται εἰς τὰ ὄρη ὡς ἄκανθα, ἡπλωμένον εἰς τὴν γῆν.
πήγανον	ροῦτα	σεζάπ	ἀπήγανον.	
πήγανον ἄγριον	ροῦτα	καπράρια	οὐξερλίκ	ἄγριοπήγανον.
πάνακες	πάνακε	τζιανσήρ	χαλβάνι.	20
πετροσέλινον.				
πύρεθρον	πύρετρο	ἀκήρχ	καραλά	ἄγριοδίοσμον.

A P

1 ἄνθος ἀμπέλου refert ad ὀμφακίς P ad ὀρουνίς A. 2 versum om. A. 3 ζωμὸς ἀγουρίδας refert ad οἰνάνθη A. 4 ὀπογαλμ-
πάσι A. 5 ἀχίον P. 6 πίνο] πύτυ A. φιστύκ om. P.
7 πινιόνες] πινόδες P. φεστούκ P. 8 ζήφτ] τζίφτ P.
9 μουμονία om. P. 10 πάπυρος] πάπυρον P. χάρτης] χάρτι
το A. 12 ρόδακινία A. 13 καλωγιέμ A. 14 κηρί] νερόν P.
16 πράσινον A. φιδίου] ὄφεως P. 17 ἀπλωμένον A.
εἰς τὴν γῆν] ἐπὶ γῆς P. 18 σετζάπ ἢ σένταφ P. πήγανος P.
19 σωξερλήκ A. ἄγριοπήγανον om. A. 20 χαλβάνια P.
21 πετροσέλινον om. P. 22 ἀκίρ караχā ἢ ὀλτούζ κάχρ P.
ἄγριοδίοσμον om. P.

πευκέδανος	πευκέδανο	χαρπάτ ἢ τζερνέπ	μάλαθρος βρομερός.
πολύκνημον	πολύκνιμο	— φύλλα ἔχει ὅμοια ὀριγάνου, χαμηλόν.	
πράσιον	μαρούμπιο	φαρασιούν	βρομοχόρτι ἢ σκυλοχόρτι.
πόλιον	πόλιο	— τζεντοκουρα	βοτάνι ἄσπρον λιανόν.
5 πολύγονον	πολύγονο.		
πολυγόνατον	πολυγόνατο	σεκακούρ κιοκί	βοῦλα Σολομοῦ ἢ λαγομηλία.
περικλύμενον	περικλυμένο		ἄγριοκλήμα.
παρθένιον	παρθένιο	ἄχουε	ἄβασκαντήρα.
παιωνία	πεόνια	σεκαήκιομαν	πηγουνία.
10 πεντάφυλλον	κουϊνκεφόλιο	μπές παρμάκ	πενταδακτυλία.
παρωνυχία	—	— πεθεράκος ἔχει φύλλα ὅμοια μαλάθρου καὶ βρομῆ.	
περιστερεών	μπερμπένα	περιστεροβότανον.	
πετασίτης	—	— ἡ πλατυμαντήλα ἡ γινομένη εἰς τὰ νερά.	
πολύγαλον	—	— ἄγριοφακή.	
15 πιτυούσα	ἀλιπέα	σκεμβράν	ἀλουπία ρίζαν ἔχει ὡς βαμπάκι.

A P

1 πευκέδανο] πευτζέδανο P. μάραθος P. 2 πολύνιμον P.
πολύνιμο P. χαμηλόν om. P. 3 μαρούμπιο P. ἢ σκυλοχόρτι
om. A : leg. fort. σκυλλοχόρτι. 4 τζεντουκουρα μαλιαρόν ἄσπρον
ὅμοιον ὀριγάνω P. 6 κουκί om. P. βοῦλα Σολομοῦ ἢ om. A.
7 ἀγριοκλήμα P. 8 ἄχουε P. βασαντέρα P. 9 σεκανέ
νομάν P. πηγουνία om. A. 10 κουϊν ἀβεφόλιο P κανίνα βεφόλ-
λο A. μπές παρμάκ om. A. πενταδακτυλία om. A. 11 πα-
ρανυχία A. πεθεράκος ἔχον P. ὅμοια om. A. μαράθουν
P. καὶ βρομῆ om. A. πεθεράκος — μαλάθρου refert ad
πεντάφυλλον A. 12 μπαρμπάνα A μέρπενα P. 13 πλαντομαν-
τύλα A. 15 ἀλιπέα — βαμπάκι om. P. ρίζα A.

πέπλος	πέπλο	—	ἡ μικρὴ γαλατζίδα.
πυκνόκομον	πυκνόκομο	—	καὶ τοῦτο εἶδος γαλατζίδος.
πολυπόδιον	—	πεςφαήτῃ	ἀγριοσκορπίδι.
πομφόλυξ	τουτία	τουτιά	μαραζί μέταλλον.
πολύτριχον	τὸ γινόμενον	εἰς τὴν καταρροὴν	τῶν βρυσῶν. 5
Ῥητίνη σχινίνη	—	σακίζ	μαστίχη.
ῤητίνη	—	—	ἡ ῤετζίνα.
ῤάμνος	ῤάμνο	ἀνσέτζι	δένδρον ἀκανθερόν.
ῤόδα	—	γκιούλ	τριαντάφυλλα.
ῤούς	ῤού	σουμακί	ῤούδι. 10
ῤάφανος	—	τρούπ	ῤεπάνι.
ῤᾶ καὶ ῤῆον	—	ῤεβέτι	ῤεομπάρπαρον.
ῤοιά	—	—	ῤοϊδιά.
Σχοῖνος	γιοῦγκο	—	βοῦρλα.
σχῖνος	—	—	ὅπου κάμνει τὴν μαστίχην. 15
στακτή	—	μπουχούρι μεχρίμ	σμύρνα καθάρα.
σμύρνα	μῦρα	μουρεσαφέτ	σμύρνα θυμιάματος.
στύραξ	στούρατζε	μουχούρ μεργιέμ	μοσχοθυμιάμα.
στρόβιλοι	—	—	κουκκουνάρια.
σίδια	—	—	τὰ σπειρία ῤοδίου. 20
συκόμορα	—	—	σῦκα γινόμενα εἰς τὴν Ἀραπίαν.
σίκυς ἡμερος	—	χιάρ	ἀγγούρια.
σκολοπένδριον	—	—	πολυπόδιον καὶ ψάρι.
σμαρίδες	—	—	σπάρος.

A (ad versum 19) P

- 1 πέπλος om. et πέπλο — γαλατζίδα refert ad πιτυοῦσα P.
2 πυκνόκομο] πυκνάκομα A. γαλατζίδας A. 5 versum om. A.
6 σχοινίκη A. σακίζ om. P. 7 ῤετζίνα] ῤιτζίνη P.
8 ῤάμνος] ῤάμνον P. αὐσέντζι P. δένδρον ἀκανθερόν] ἀγκάθι
τῶν ῤόδων A. 9 γγιούλ P. 10 σουμάκ P. 12 ῤᾶ καὶ ῤῆον]
ῤακίριον A. ῤαβέντ P. ῤεομπάρπαρον secundo loco transp.
A. 13 ῤόα καὶ ῤοιά P. ῤοϊδέα P. 14 σχῖνος A. γιουργκον
A. 15 ὅπου κάμνει] τὸ ποιοῦν P. 16 μπουχούρι μεχρίμ om.
P. σμύρνη P. 17 μουρσαφί P. σμύρνης θυμιάμα P.
18 στοράτζε P. μονχούρ μεργιέμ P. 19 Post κουκκουνάρια
add. τοῦ ἐλάτου P.

σίλφη	—	—	ζωῦφιον μουσίτζα.
σαλαμάνδρα	—	—	βροχολίδα.
σαῦρα	—	—	γκουστερίτζα.
σήψ	—	—	ἡ κύτρωνη καὶ μεγάλη γκουστερίτζα.
5 σκίγγος	σκίγγο	σεκανκούρ	τῆς Ἰνδίας γκουστέρα.
στέαρ	—	—	ξύγγι.
σήσαμος	σίσαμο	σερλάν	σουσάμι.
σίσαρον	—	—	ἀγριόρέπανον φύλλα ἔχον ὡς πικραλίδος.
σίον	—	—	νεροκάρδαμον.
10 σισύμβριον	βάλσαμο	—	ἡδύοσμος πλατύφυλλος.
σόγχος	σκόχο	—	ζωχός.
σέρις	τζικούρια	ῥωμαϊκόν	ταραχασοῦν πικραλίδα.
σκάνδυξ	ἰντιβουτ	ἀγρεστέμ	σκανδίτζε ἀγριομάρουλα.
σμίλαξ	—	—	τὰ μεγάλα φασούλια.
15 στρουθίον	—	—	βοτάνη ὁμοία κυνογλώσσω κναφικόν.
στρουθίου	γλῶσσα	σεμετφράσινο	ντιλκοῦσι μελιόσπορος.
σκίλλα ὀπτή	κύλα	ἀδασοῦν	σκιλλοκρόμμυδον ἐψημένον.
σκόλυμος	γγωνάρα	—	ἀγγωνάρα.
στοιχάς	στεκάδε	στιχοδὸς ἢ	καράμπε ἢ καράπασι εἶδος ὀριγάνου.
20 σάμψυχον	ματζουράνε	μερτζαντζόσι	ματζουράνα.
σταφυλῖνος	μπεστινόκα	τζεζάρ	ἀγριοδαύκη.
σέσελις	σέσελι	σισαλιός	τὸ κάμνον τὸν σπóρον ἄσπρον.
σίσων	—	τοῦτο εἶναι	σπóρος τοῦ μήνου ἐρχόμενος ἀπὸ τὸ Μυσῆρι.
σέλινον	ἄπιο	γγερεβίζ	σέλινον.
25 σμύρνιον	—	γιαμπάν	γγερεβίζ ἀγριοσέλινον.
σφονδύλιον	γίνεται	εἰς βουνά,	ἔχει φύλλα ὡς ἀγριοσελίνου μεγάλα, ἄνθος ἄσπρον, εὐῶδες σπέρμα καὶ μακρὸ ὥσπερ κυμίνου.
σίλφιον	σίλφιο	ἄσιλπέντι	εὐῶδης ὁπὸς ἢ σκορδολάζαρης λεγόμενος.

P

I σήλφ P. 2 σαλαμένδρα P. II σόγχος] σάκχος P. 12 στέ-
ρις P. 18 σκόλυμον P. 26 μεγάλη P. ὥστερα P.

σαγάπηνον σαγάπινο χαρτία ὁπὸς ὡς χαλβάνης.
σαρκοκόλλα σαρκοκῶλα ἀντζουρότ ὡς κομίδι.
στάχυσ — — εἶδος γοργογιάνου.
σκόρδιον ἄλιαρία σκορδιοῦν ἐλελίσφακος.
σατύριον σατυριόνε οὔτι οὐθαλέπ ἀγοροβότανον. 5
σύμφυτον σύμφυτο γιαραότ σακοθρόφι.
στοιβή ῥοσμάχος ἦτοι μαλία δένδρων, κεράμων, λίθων
καὶ ἄλλων ὅπερ λέγεται πουχός.
σπαργάνη ἡ μεγάλη ἀγριάδα ὁποῦ γίνεται εἰς τὰ
παραθαλάσσια.
στρατιώτης μηλεφύλιο — ἀγριοσιμενικός μὲ ἄνθη λευκά.
σμῖλαξ σμῖλακε ἢ σάλτζα — σαπαρίνα. 10
στρύχνος κηπαῖος σολάτρο ὀρτέσε τελνὴ οὔζουμ ζέρνα ἢ
μαυροχόρτι.
στρύχνος ἀλικάκαβος βεσικάρια κεκενέτζ βοτάνι ἀνεμο-
πυρώματος.
στρύχνος ὑπνωτικός σολάτρο σονιφέρο — τὸ μέγα
βότανον ὁποῦ κάμνει μαῦρα σπειρία.
στρύχνος μανικός σολάτρο φοριόσο — ζοχός.
στρατιώτης στρατιώτε γιαραότ σιφύτου. 15
σμῖλαξ τραχεῖα σμῖλακε ἀσπέρα.
σμῖλαξ λεία.
σησαμοειδὲς τὸ μέγα σισαμοειδέ — πεθεράκος.
σίκυς ἄγριος κουκουμέρα σιλβέστρε καργάντου βλεῖ
ἀγριαγγουρέα.
σταφῖς ἀγρία οὔβα σιλβέστρε μεβτζεκ ἀγριοσταφίδα. 20
σπαρτίς σπάρτιο κατιρτιρνάκ σπάρτος.
σίλυβον.
σκαμμωνία — μαχμουτι σκαμωνιγέ ἢ μαχμουτέ.

A (a versu 12) P

1 σαγάπηνον] σαγάπινο P. σαράπινο P. 8 Rectius σπαργάνιον.
12 ἀλικάναβος P. μοπυρώματος A. 13 ὑπεντικός A. πονιφέρο
A. βότανον om. P. μαῦρα om. P. 15 σιφύτου om. P. 16 σμιλά-
τζε P. 19 σίκυς] σμός A. κουκουμέλε P. σιλβέστρο A.
βλά P. Post v, 19 add. σαγαπινόν σεκβενέτζι καὶ συκβενίτζ P (cf.
supra, v. 1). 20 σιλβέστρο A. 21 σπαρτίς] num σπαρτίον ?
σπάρτιο] σπάρτο P. κατιρτιρνάκ] ρετίλ ἢ κατίρ καῖρούγ P.
23 μαχμουτι om. P. μυχμουτέ A.

- σκορπιοειδές σκορπιόνε.
 στίμμι πιέτρα στελάτα ἢ μαρκουσίτα ντεμὴρ μποζάν μαλίκη.
 σῶρυ σῶρι ἄλσουργέ καλία ποντικοφάρμακον.
 σανδαράχη σανδράκη ζερνίκ.
 5 στυπτηρία ἀλούμε σάπ στύψη.
 σμυρίς — ζουμπαρά ἐκεῖνο ὁποῦ
 ἀνάγει τὰ σπαθία.
 σεληνίτις λουνάρια χιλαλέ.
 Τέρμινθος τερεβαντο σατζιάρ κουκκουρεβιδία.
 τελλῖναι — ντενίζ μπετζέκ πεταλίδες ἢ πουρλίδες.
 10 τρυγῶν θαλαττία.
 τρίγλη παρμποῦνι χονικιήρ μπαλούνι.
 τέττιγες — — τζιντζήροι.
 τράγος — — εἶδος βοτάνου.
 τήλις φιά γραίγο μπί τοχμή μοσχοσίταρον.
 15 τεῦτλον — παζί σεύκουλων.
 τραγοπῶγων μπάρμπα κάπρι τυκνέ σακάλ καστανίδρα.
 τηλέφιον — — εἶδος χόρτου.
 τραγάκανθα τραγάκαντο κιτρέ τετράγγαθο.
 τραγορίγανον τραγοριγάνο — ἀγριορίγανη ξυλώδης.
 20 τορδύλιον.
 τεύκριον τεύκριο — τὸ μέγα χαμέδριον.

A P

1 σκορπιοειδές A. 2 πιέτρας A. στελάτα] ἀχάτα A. τε-
 μήρποζαν P. μαλίκη] μαιλίκ ἀπὸ τούτου γίνεται τὸ ἀντιμώνιον P.
 3 σῶρι A. ἄλσουργέ A. ποντικοφάρμακον referunt ad
 σανδαράχη A P. 4 σανδράκη] σανδάροκα P. 5 σιάπ P. σύψη
 A. 6 ζουμπαρά om. P. ἀνοίγει P. 7 χιλαλέκ P. 8 τερα-
 βίντο P. κουκορβιδία A. 9 ντενίζ μπετζέκ om. P. Ante
 πεταλίδες add. θαλάσσια ὄστρακα P. πορλίδες P. 10 τρύγα P.
 11 παρμποῦνι P. χουνιάρ μπαλούκ P. 12 τζιντζήροι]
 τζίτζικες P. 14 φεάγραιγον P. 15 τεῦτλος A. παζί secundo
 loco exhibet P om. A. σεύκλον P. 16 τραγοπόνον P.
 τεκεσακάλ P. 17 Post χόρτου add. σάζι A. 18 τραγάκανθον A.
 τραγάκατο P. κεντρέ P. τετράγγαθο om. A. 20 τροδύ-
 λιον A. 21 χαμέδριον] χαμέδρι τοῦ προδρόμου τὸ βοτάνι P.

τρίφυλλον	—	γιοντζά	τριφύλι.
τρίβολος	τριβόλο	ντεμήρντικεν	τριβόλια.
τράγιον	τράγιο	τιγιακ τζίτζέκ.	
τριπόλιον	τριπόλιο	τὸ τούρπετ	λέγουσι νὰ εἶναι.
τριχομανές	τριμανές	μπέρσι	σαουπί σκορπίδι ψιλόν. 5
τιθυμάλων	ἐπτὰ εἶδη	τιτίμαλο	σευτλιέ γαλατζίδα.
τεκτονική.			
τρύξ	—	—	τρυγία.
τοξικόν	—	—	φαρμακερόν.
τίτανος	—	κηρέτζ	ἀσβέστης. 10
Ἵποκιστίς	ὑποκήστιδε	κετζι	σακάλ.
ὔδνον	ὔδνα ἢ	ταρτουφί.	
ὑδροπέπερι	περσικάρια	φαλφού	λεμαῖ.
ὔσσωπος	ὔσσωπο	ζουφά	ἡδύοσμος βοτάνι τῆς Παναγίας.
ὑπερικόν	περφοράτα	κίου	φαρκοῦν. 15
ὑάκινθος	ὑατζίντος	ζουμπούλ	κουκκοστάφυλα.
ὑπήκοον.			
ὑοσκύαμος	ἀποληνάρης	μπετερ	μπέτζι πελελὸς καὶ γέρων.
ὑδράργυρος	ἀρτζέντο	βήβο	ζημπὰ ἢ τζιβά διάργυρον.
Φοῦ	βαλεριάνα	φοῦ	ἀγρία νάρδος. 20

A P

1 γιοντζά τριφύλι om. P. 2 τρίβολος] τρίβολον AP. ντεμιρ-
 τικέν P. 3 τρυγιάν τζετζέκ P. 4 τριπόλιο om. P. 5 μπε-
 σισαουσάν P. ψιλόν] ὑψηλόν P. 6 τιθυμάλου A. σουτλεέν P.
 γαλατζίδες P. 7 τεκτονική om. A. 8 τρύξ τρυγία om. A.
 9 φαρμακερόν om. A. 9/10 τοξικόν τίτανος κηρέτζ ἀσβέστης
 eodem versu A. 10 κηρέτζ om. P. 11 τζεκισακάλ ἢ κετζισα-
 καά P. 12 ὔδιον P. ὔδνα] ὕτνα P. ἢ om. P. 13 περσι-
 καρίνα A. φουλφουλ ἐλμαῖ P. 14 ὕσσωπο] ὕσσωπη A.
 Ante ἡδύοσμος add. καὶ τό (?) P. ἡδύοσμος ad ὑδροπέπερι re-
 ferunt AP. βοτάνι τῆς Παναγίας] ὅπου κάμνει τῆς παναγίας τὸ
 βοτάνι refert ad v. anter. ὑδροπέπερι A. 15 ὑπερινόν A.
 περφοράδα A. κεῖου φαρικοῦν P. 16 versum om. P.
 18 μπεζερμέτζι P. καὶ γέρων om. P. Post v. 19 add. ὑδράρ-
 γυρος ἡτοιμασμένος σουλίμα P. 20 βαλεστίνα P. ἀγριος P.

- φλοιὸς λιβάνου — — τοῦ θυμιάματος φλοῦδα.
 φιλλυρέα φυλουρά.
 φηγὸς — παλαμούτ βελανίδι τῶν ταμπάκων.
 φοῖνιξ τάτυλο χουρμά φοινίκια.
 5 φίνις.
 φασίουλος μπογρηλτζί φασούλια.
 φυλλίτις φιλιτίδε — σπληνοβότανον.
 φύλλον φύλιο σάτεζ χιντί.
 φακὸς ἐπὶ τῶν τελμάτων λεντίτζιε παλούστρε — γίνεται
 εἰς βρωμεισμέναις λίμναις.
 10 φῦκος θαλάσσιος — — φύκια θαλάσσης.
 φλόμος βερμπάσκο μοζιτάν φλόϊμος.
 φάρικο ἀπτισελάν δηλητήριον.
 φρῦνος βροῦσκο — μπράσκα.
 Χημαί — — αἱ χηβάδες.
 15 χόνδρος — μπληγοῦρι.
 χελιδόνιον τὸ μικρὸν κελιδώνια μηνόρε μύμυρε σιταράκι.
 χελιδόνιον τὸ μέγα κελιδώνια μαϊόρε κούρκουκ.
 χαμαιλέων ὁ λευκὸς κάρδισον ἄρινο — ἄκαυλος ἄκαν-
 θος ποιῶν κεφαλὴν εἰς τὴν ῥίζαν.
 χαμαιλέων ὁ μέλας χαμόλιο νίγρο — χαμολιός.
 20 χαμαῖδρυς χαμαῖδριο νταμαρτελιούς χαμοδένδρι.
 χαμαίπιτυς χαμαιπίτυ κεμὲ φιτιόζ.
 χρυσόγονον.

A P

- I τοῦ — φλοῦδα om. A. 2 φιλλυρέα] φελιρέα A. 3 βαλανίδι A.
 4 τάτυλοι A. κουρμάς P. Post v. 4 add. φοῖνιξ ἢ ἐλάτη P.
 6 φασιάλος A. μπιλιουρτζέ P. φασιούλια P. 7 φελίτης A.
 8 σατετζιντί P. 9 ἐπὶ ἄνθη A. ταλμάτων A. λεντίτζε
 πλούστρε P. βρωμεισμέναις A βρωμεισμένην P. λίμνην P.
 II βερμπάσκο P. μοζιτάν om. P. σφλόϊμος P φλῆμος A.
 12 ἀπτισελάν om. P. δηλητήριον om. A. 13 φρένος A.
 βροῦσκος A. μπλάσκα A. 14 χημοί P χοιμοί A. 15 χόν-
 τρους A χοντρυ P. μπουλγοῦρι P. 16 κελιδώνια] κελιδώνιον P.
 μαμηράν P. 17 μαϊοῦρέ A. κούρκουκ om. A. 18 καρ-
 δοσουκρῖνε P. ἀκάνθι A. ποιῶν κεφαλὴν εἰς] πικρός A.
 20 χαμαῖδριο] χαμαῖδρο A. νταμαρεούς P.

χρυσοκόμη.			
χρυσάνθεμον	—	έρμάν	εἶδος χαμαιμήλου.
χαμαίκισσος.			
χαμαιεύκη	—	σουαλή	τὸ βήχιον γέγραπται.
χαμαισύκη	—	—	ἀγριοσυκέα. 5
χαμελαία	χαμηλέε	μεζεριοῦν	τρόκος.
χαלבάνη	χαλβάνο	καινή.	
χαμαιάκτη	ἔβουλο	—	ἄβουζία.
χρυσοκόλλη	—	—	κόλλα τῶν χρυσοχῶν.
χάλκανθον	βεδριόλο	σατζικονπρούς	καλακάνθι. 10
χαλκίτις	χαλκίτε	ῥαστικ ῥάμεκ.	
χαλκὸς κεκαυμένος	ῥάμε	ἄβρουτζιάτο	ῥαστικ τασί χο- χλόπετρα.
χάρτης	χάρτε	κεχὰτ χιντί	ξύλον πάπυρος.
Ψευδοκασία.			
ψευδοκιννάμων	—	κουλφέ.	15
ψύλλιον	ψίλλιο	πιρεότ	ψύλλιθρος.
ψιμύθιον	μπιάγκα	στουμπέτζ	ψιμμίδι.
ψωρικόν	—	—	ἄνηθον.
Ὠμοτάριχος	—	—	παλαμῖδαι καὶ ἄλλα ψητὰ ὀψάρια.
ὠκιμον	βασιλικο	φεςλιέ	βασιλικός. 20
ὠκιμοειδές	—	—	ἀγριοβασιλικός.
ὠχρα	—	—	χῶμα κίτρινον τῶν ζωγράφων.

A P

- 4 χαμολεύκη A P. σουαλή om. P. 5 χαμασύκη P χαμο-
σύκη A. 6 χαμηλέε om. A. 7 χαλβάνο] χαλπάνο A. κασνή
P. 9 χρυσοχῶν A. 10 χαλκάνθη P. σάτζι κουμπρούς P.
11 ῥαστικ om. A. Addit quarto loco χοχλόπετρα P.
12 ἄβουτζιάτο P. στατικ τάσι P. 15 ψευδοκιννάμωνος P.
κουρφέ P. 16 πυρετζεότ P. 17 σκοπέτζι P. ψιμμίδι om. A.
18 versum om. P. 19 ὠμοτάροχος A ὠμοτάρχος P. παλα-
μῖδαι — ὀψάρια om. A. 20 φισλετζέν P. 21 ἄγριος βασιλικός
A. 22 ὠχρε A. Post versum 22 add. ὠχνή (i. e. ὄχνη) A.

XIII

Ce glossaire est conservé dans trois manuscrits de la Bibliothèque Nationale de Paris : 2047, du XVe siècle, ff. 25-29^v ; 2208, du XIVe siècle, ff. 388-390 ; suppl. 1193, du XVIe siècle, ff. 8-16^v et 34-44 (1). Le premier a été copié sur le deuxième : il présente des lacunes aux endroits où l'écriture de son modèle était devenue illisible pour des raisons accidentelles. Il a incorporé au texte les additions marginales qu'on trouve dans le 2208. Le suppl. 1193 est indépendant, mais il a été copié par un illettré et il n'apporte aucune aide à l'éditeur, sauf dans les passages où l'écriture du 2208 est devenue illisible. L'édition est donc faite d'après le 2208. Dans ce manuscrit, le texte a été enrichi de notes marginales par deux lecteurs.

Le fond du glossaire est constitué par l'association de mots anciens avec d'autres mots anciens ou avec des mots de la langue vulgaire. En beaucoup d'endroits, surtout dans la première moitié du lexique, l'auteur a ajouté des équivalents tirés de la langue latine ou de la langue italienne, uniformément introduits par le mot abrégé *λατινικά*, que j'ai représenté par l'initiale majuscule *Λ*.

*Διάλεκτος εἰδῶν τε καὶ βοτάνων
κατὰ ἀλφάβητον.*

*Ἀρνόγλωσσον πεντάνευρον Λατινικά λέγκα πεκουρίνα.
ἄγρωστις ἢ ἀγρία Λ ἀγρήμηνα. ἄγρος τὸ ἀμάραντον ὃ
5 καὶ αἰίζων Λ ἔρμπα βίβουλα. ἀνεμώνη ἀγρία παπαρού-
να· τὴν δὲ κηπευτὴν μήκωνα καλοῦσι. ἄλφита τὰ πίτυρα
Λ κανίλια. ἀκαλήφη ἢ κνίδη Λ ὀρδίκια. ἄμπελος λευκή
ἢ βρυωνία Λ ἢ βιτικέα. ἄραρα ρίζα ἀριστολογία στρογ-
γύλη Λ μηλοῦντρε. ἀσκληπιάς ἢ δρακονταία καὶ ἄλλοι*

4 ἄγρωστη cod. in mg. add. ἀκακία τὰ βρούβαλα m².

1 On peut ajouter encore le n° 36, du XVe siècle, f. 224 r-v, où l'on trouve les mots des deux premières lettres de l'alphabet. L'orthographe en est très mauvaise.

τίφωνα, οἱ δὲ κορκοδίλα Λ σερπεντίλα. ἀνθεμίδος· τὸ
 κυκλάμινον, οἱ δὲ ἄρκοσπόνδυλον Λ ῥότελα τετράγγω.
 ἄρκελα ἢ σαρκοκόλλα Λ ἄρκεμήση. ἄκοπον ἄγρια μολόχη
 Λ μάμβα. ἀλίεφος ἢ παιωνία ἢ καὶ χελιδοναία Λ πιόνικα.
 ἄγχουσα τὸ λύκιον βοτάνι μέθυσον Λ ἔβουλον. ἄσφαλτος 5
 βιτούμεν. ** ἢ τοῦ σπάρτου ῥίζα. ἀδάρκης ἢ ἐρέβινθος.
 ἄλυνίου ἄνθη δενδρολιβάνου Λ ῥοσμαρίνου. ἀμπελόπρα-
 σον τὸ ἄγριον πράσον Λ ἄρδήλη. ἀμαράντου Λ βάκας λα-
 ὄρου, βάκας τὰ δαφνόκοκκα, λαόρου ἢ δάφνη. ἀντιράδαρος
 ὄρχις ἄρκου Λ κουλιὸν ντε οὔρσου. ἀντίκροκον τὸ σπέρμα 10
 κουφοξυλαίας Λ σαβούκουμ σεμέν. ἀκτῇ ἢ κουφοξυλαία
 Λ σαμβούκουμ. ἀμαράκου καὶ ἀμοράκια ἢ ἀρτεμισία Λ
 λάπεστρα. ἀμφάκιον τὸ φάβα. ἄκρα τριφάγια τὸ ἄγνου
 σπέρμα ἤγουν τῆς λυγαίας Λ καλικουλάρια. ἀδιάντον
 ἤγουν πολύτριχον Λ καπελάρια. ἄσαρ Λ κεντουνέρβια. 15
 ἀλτέρκου ὕοσκνάμου. ἀετίτης τὸ λάπαθον Λ λαπατζίου.
 ἀνδράμας ἢ κάππαρη Λ φράγγω. ἀτράφαξ τὸ χρυσο-
 λάχανον Λ ἀτριπικαίη. ἀκακίας ἤγουν προύνα Λ ἀδρέ-
 ας ἀτρίνη. ἄρκευθίδος καὶ ἄρκευθου καρπὸν τὰ κεδρόκοκ-
 κα. ἄμεως· ὁ σπόρος τοῦ ἀτζεμήρου ὃ ἐστὶ λαγοκύμινον 20
 Λ μουρστίλη. ἀλθαία καὶ ἐβίσκος ἢ δενδρομολόχη Λ
 μάμβα βίσκουλα. Λ ἀσάλικες ἀγρέστες σεμέν τῆς ἱτέας
 ἄκρα. ἀλκυνόνιον φώκης κόπρος. ἄλας καππαδοκικὸν
 τὸ θυμίαμα. ἄμπελος λευκὴ ἢ βρυωνία. ἀφροδίσιον ἢ
 μυρσίνη. ἀνηθοειδὲς σισύμβριον καὶ ἀσκυροειδὲς ἢ 25
 ἀγριοκαννάβη. αἰγόκερως τὸ μοσχοσίταρον. ἄσφαλτος
 ἢ πίσσα. ἄκανθα ἀραβικὴ τὸ πυξάκανθον. ἄκαιρον
 τὸ μυρτάκανθον. ἀλύσσιον ἢ σιδηρίτις βοτάνη ἢ καὶ

5 λύκιον : num λυκαίος leg. ? cf. Diosc., IV, 26. ἄσφαλτος]
 ἄπαλτα cod. 6 ** aliquid deesse videtur. 10 ἀντίκροκον :
 num ἀκτῆς κόκκον leg. ? 12 ad ἀρτεμισία add. in mg. ἢ καὶ
 ἀβασκαντίρα m². 13 ἀμφάκιον est ἀφάκη. 16 ἀετίτους cod.
 17 ἀτράφαξ est ἀτράφαξυς. 22 ἀσάλικες = salicis. 25 ἀρ-
 σνηοειδὲς cod. ἀσκυροειδὲς] ἀσκαρίδες cod. 27/28 ἄκορον τὸ
 μυράκανθον cod. : cf. Diosc., IV, 144.

ἡρακλειωτική. ἀσφαλτίτης τὸ τρίφυλλον ἢ λυσοσμά-
 μουνδον ἢ ἀπούριος. ἀτρακτυλὶς κνήκος ἄγριος· οἱ δὲ
 καλοῦσιν ἀνδρόσαιμον. ἀπαρίνη σφάγνος. ἀλικάκαβον
 ὁ στρύχνος. ἀδάρκη τὸ ἀγαρικόν. αἰθιοπὶς φλόμος
 5 μικρός. ἀλεξάνδρα ἢ χαμαιδάφνη ἡγουν ἢ πικρά ἐξ οὗ
 καὶ περσέα λέγεται. ἀλήμων ἢ ἀλόη. ἀλὸς ὀρυκτοῦ·
 ἄλας γάγρινον. ἀλὸς αὐτορύτου· ἢ ἀλισάχνη. ἄμωμον
 δεύτερον τὸ ξυλοκνάμωμον. ἄμυλον τὸ καταστατόν.
 ἀραβικὸς λίβανος ὁ ὀποπάναξ. ἄκανθα αἰγυπτία τὸ ἀει-
 10 δουράγκαθον. ἄρκιον τὸ κενταύριον.

Βάρβα Ἰώβης τὸ παρθενούδιον Ἀ μερκουρέλλη. βέτεκα
 τὸ κυνόγλωσσον. βίσασα τὸ ἄγριον πῆγανον. βετόνικα
 ῥίζα περιστερᾶς ἥτις καὶ **. βράθυς λέγεται Ἀ σαβίνα.
 βλισχούνη τὸ γλίσχον Ἀ πουλέγιον. βαλαύστιον τὸ ἄνθος τοῦ
 15 φλόμου ἡγουν σπληνός Ἀ γρανάτου. βόγλωσσον Ἀ βου-
 ράγηνα. βενέρια περιστερεών. βάλασμον ὁ καὶ σισύμ-
 βριον καὶ ἡδύοσμον Ἀ μέντα. βουλβου· ἢ σκίλλα. βδέλ-
 λιον ὕδωρ γινόμενον εἰς τὰς τῶν πτελεῶν φύσκας. βοτρά-
 κιον τὸ ἄγριον σέλινον Ἀ σκλαβουνίου. βερβέρεως ἄνθος·
 20 ἀκανθῶδες βότανον. βονάδιον τὸ σελινόσπορον Ἀ βέσκον.
 ἄνθη κυδωναίας <Λ> φλούρουμ γλινάτουμ. βρυωνία
 ἄμπελος λευκή Ἀ γηρότζια. βέδων τὸ ἐλελίσφακον Ἀ
 σάλβια. βοανθέμιον τὸ τήλεως ἄλευρον. βοάνθεμις
 τὸ βοόφθαλμον. βράθυς· φυτὸν ἀκανθῶδες, ἔστι δὲ ἄρκευ-
 25 θος. βήκιον ἢ χαμαιλεύκη. βουβλίνη καὶ ἡχραβότριος

1 ἀφαλίτης cod. in mg. ἀσπάλαθος ὁ ἀσφάλακτος add. m². 3 ἀνδρό-
 σιμον cod. 4 αἰθίπης cod. 5 πικρός cod. 6 ἀλήμων] num ἄλιμον ?
 7 αὐτορυκτοῦ cod. 9 ὀποπάλαξ cod. 12 add. in mg. βαλά-
 βαθρον ἢ φελουραία m². 13 περιστερᾶς i. e. περιστερεῶνος. **
 aliquid deesse videtur. 14 τὸ γλίσχον (—ων cod.) est ὁ γλή-
 χων. 15 s. v. φλόμου adscr. ἐστὶν ἀγρίας ροῖας m³. σπληνός]
 num σπληνίου leg. ? 16 σουσύμβριον cod. 18 βοτράκιον est
 βατράχιον. 19 βέρεως cod. 20 ἀκανθῶδη cod. add. in mg. βού-
 κισσος ἢ λαδαναία m². 21 Ἀ addidi. 22 βέδων : fort. βήκιον legen-
 dum. 24 βοόφθαλμον vel βούφθαλμον. ἀκανθῶδη cod. 25 ἡχρα-
 βότριος : ἀρτεμισία vel ἀμβροσία vocatur βότρυς apud Dioscori-
 dem, III, 114.

ἡ ἀρτεμισία μονόκλωνος τὸ ἀγριοκαννάβιν. βόλβιτον τὴν τοῦ βοὸς κόπρον. βόμβυλος ὁ τέττιξ. βύσσα βοτάνη τὸ πῆγανον ὃ λέγεται καὶ περσαία. βέστρον κενταύριον μικρόν. βάλανος ἀρωματικός τὰ χρυσοβάλανα ἢ ξανθοκάρυα. βρύλον ἢ ἰχθυόκολλη. 5

Γιτώνικα ἢ αἴλουρος Λ βίτ σαλβάτικα. γίμε τὸ προζύμιν Λ λεβάτου. γῆς ἀστέρος τὸ ἀμίαντον Λ κρέτα ρούσα. γλήχων ἢ βλισκούνη Λ πουλέγιον. γῆ σαμία Λ κρέτα ἀργένης ἤγουν γύψος. γῦρις ἢ πασπάλη. γαγάνους τὸ ὑοσκύαμον. γλαύκια τὰ ἴα Λ βιόλαι. 10 γλεῦκος ὁ μούστος. γῆ σαμία καὶ κιμωλία πηλὸς λουστικός. γιάριν ὃ ἐστίν ἰὸς χαλκοῦ Λ βερδεράμου. γῆ βρυτία ἀσφαλτος ἰουδαϊκή. γῆ λιμνίτις τὸ ἀσφαλτον. γῆ χαλκαία οἴνου τρυγαία. γῆ κρητική ὁ γύψος. γῆρας ὁ φεως τὸ δέρμα τοῦ ὁφews. γλαύκιον τὸ κροκο- 15 λύκιον.

Δενδρολίβανον Λ ροσμαρίνου. δαφνόκοκκα βάκας λαώρουμ. δαύκου κρητικοῦ Λ παστινάκα. διόσανθος περιστερεών. δορύκνιον καὶ ἀπολλινάριος τὸ ἀλικάκαβον ἤγουν ὁ στρύχνος. διάκανθα τὸ σκολοπένδριον Λ σαξί- 20 φραγα. δακρύδιον ἢ σκαμωναία. διακονόχια ἢ μουζίθρα Λ ρέκοτα. δρακοντία ἢ καὶ ἀσκληπία Λ σερπεντάλα.

δενδρίτις θαλασσία τὸ κοράλιον. διονύσιον τὸ ἀγριοκάρυον. δαφνοειδὲς τὸ μικρὸν ἀγριολαθυρίδιον. δορύκνιον ἢ ἀλυπία. δρυὸς πτέρις τὸ πολυπόδιον. δαύκου 25 κρητικοῦ καὶ δαύκου ἀγρίου. διονυσία ἢ ἄμπελος. δάκρυον ἀγαρικοῦ τὸ ἐφόρβιον. δάφνης πέταλα τὰ δαφνόφυλλα. διφρυγὲς τὸ σύρικον. δρακόντιον τὸ ἀρκολάχανον.

2 βόβυλος cod. βύσσα : alias βήσασα et βήσης. 3 βέστρον] βέστρος cod. est κέστρον : cf. p. 332,7. 5 βρύλον vel βροῦλον est etiam juncus, σχοῖνος : cf. Du Cange, s. v. 6 γίμε est ζύμη.

II γῆς cod. 15 alibi κροκολύκιον est λύκιον. add. in mg. γεντιανὴ τοῦ ζόχου ἢ ρίζα m². 18 διοςάντη cod. περιστέρεον cod. 20 σάρξφρυγα cod. 25 δρυὸς πτέρις vel δρυοπερίς : δρυὸς πτερῆ cod.

Ἐπτάφυλλον *Λ* τὸ μικρὸν κενταύριον. ἐβίσκος μολόχη
 ἀγρία *Λ* μάλβα βίσκου. ἐρινεὸς ἦτοι ἀγρία συκὴ *Λ* ἀπρου
 φίκου. ἐλατήριον ἀγγραγγουραίας χυλός. ἔλυμος τὸ λι-
 νόσπερμα. εὐζωμον *Λ* ρούκουλα. ἐπτάφυλλον *Λ* σέτε
 5 φύλλου. ἐλένιον *Λ* ἔλουλα. ἐρυθρόδανον *Λ* ρουμβέμ.
 εὐπατόριον *Λ* βοροβίου. ἐλλέβορος μέλας *Λ* ραδίκλα
 νέγρα. ἐλλέβορος λευκὸς ραδίκλα ἄλβα. ἐλξίνη ἥγουν
 ἢ περδικαία βοτάνη καὶ σιδηρῆτις *Λ* βιτράγνηαι. ἔρβα
 δε βέντου τὸ ἀνεμόχορτον. ἐθάλη ἢ κα[χιδ]ία. ἔρμο-
 10 βότανον τὸ παρθενοῦδιν. ἐλατήριον ἢ σιδηρῆτις. ἐχίνος
 χερσαῖος ὁ ἀκανθόχοιρος. ἔρεγμα φακὸς ἀλεστός. ἐχίνος
 τὸ ἔσω τῆς κοιλίας δέρμα. ἐλένιον τὸ ράσδον. ἔλκυσμα
 σκουρία τοῦ ἀσημίου. ἐρείκη ἢ μυρίκη.

Ζιζίβερ *Λ* τζεντζάβρου. ζάκλια τὸ πολύγονον. ζέα
 15 ἢ ἵππουρις. ζία συναπίδιν. ζεῦμα κριθὴ σεσηπυία.
 ζώπισσα ῥήτινη ὑγρά. ζεῦμα ῥήτινη ξηρά. ζωγραφι-
 κὸν τὸ διφρυγές, σύρικον.

Ἠλιοτρόπιον ἰνδῖβια *Λ* λασκορέλε καὶ ἀγριομάρουλον.
 ἡρύγγιον τὸ ἀφθαστον. ἡλεκτρον τὸ βερονίκιν. ἡρα-
 20 κλειωτική ὁ πάναξ. ἡδύσαρον ὁ πελεκῆνος ἢ πικροδόκοκ-
 κον. ἡράκλειος λίθος ὁ μαγνίτης.

Θάλη κολοκύνθης ἐντεριώνη. θρίαμβον τὸ πετροσέλι-
 νον. θεῖον ἢ τεάφη. θεραπαινίδος τὸ κυνὸγλωσσον *Λ*
 λέγκα κανίνα. θύμος ἢ θρόμβη. θαψία ὁμοία μαλά-
 25 θρου ἀγρίου. θρίδαξ τὸ μαιούλιον *Λ* λατούκα. θενονί-
 βερ τὸ πεντάφυλλον.

Ἴρις τὸ κρίνον *Λ* λέρως. ἰντικέσπορον τὸ βετονικέσ-
 πορον. ἱεραμία ἀρτεμισίας ρίζα. ἱεροβότανον *Λ* σαγ-
 γινάρα ἔρβε. ἰωσκύαμον *Λ* καλικοιυάρια. ἰὸς κεκαυ-

I add. in mg. ἐρπίλιον τὸ ἡμερον λάπαθον m². 2 ἐγίνεος cod.

4 ad εὐζωμον add. ἢ ρούκα m³. 5 ad ἐρυθρόδανον add. ἢ
 ρίζα τοῦ ἀγριομαρουλιοῦ m². 9 ἐθάλη est αἰθάλη. κα[χιδ]ία
 scripsi collato Paris. suppl. 1193 : num καχρύδια leg. ?

10 ἐλατήριον : cf. v. 3. 11 ἐχίνη cod. 12 τό¹] τά cod. δέρμα
 τοῦ δέρματος cod. 16 ζεῦμα] ζωπία cod. 20 δ¹] ἢ cod.

22 add. in mg. τὸ αὐτὸ καὶ [ἀ]γριομαν ... m². 29 ἰωσκίαμον
 (cod.) est ἰωσκάμος.

μένος ἤγουν χαλκὸς κεκαυμένος. ἱρύγγιον Λ καρδαμαρίν.

ἱπνοῦ αἰθάλῃ καπνὸς φούρνου. ἵππομάλαθρον ἄρτε-
μισία μονόκλωνος. ἴρις ἰλλυρικὴ τὸ καλλαμόκρινον.

ἱερὰ βοτάνη τὸ ἀψίνθιον ἢ τὸ λελίσφακον.

Κάχριος· τὸ δενδρολίβανον Λ ῥοσμαρίνου. κάρνουν 5

βασιλικὸν τὸ λεπτόκαρον Λ ἀβελάναι. κάρνουν ἀρωματικὸν

Λ νούκε μοσχάτου. κέστρον Λ βετόνικα. κυκλάμινον

ἤγουν ἀρκοσπόνδυλον Λ μυλουντρανέθυμ. καλλίτριχος Λ

ἔρβα σαγγινάρα. κολοφωνία Λ ῥεσίνη φρίξ. κόριον

τὸ κολιάνδρον Λ κουλιανδρούμ. καλαμίνθη Λ νέπατα. 10

κνίδη Λ ὀρδία. κάχριον ἕτερον τὸ ναρθηκόσπερμα Λ

σεμὲν φέρουλα. κύπερον Λ γιούμκου ραδίκη. κύασον

τὸ μαστίχιν Λ μαστί[τζε]. κάσαμον τὸ βαλσαμόσπερμα.

κέλπης τὸ στάχος Λ σπία νάρδου. κάρδαμον Λ καρ-

δάμμα στούρτζη. κολάτα ὁ στρύχνος, οἱ δὲ ἀψελογάλης 15

Λ σολάτρου καὶ πανακόκολη. κεδρέα ὑγροπίσσι Λ πέκε

λικίδα. κώνειον βοτάνη θανατώδης, ὃ λέγεται κυνοβότα-

νον Λ κίκουτα. κωδύα ἢ παπαρούνα Λ γάγγουλη. κάθυμη

τὸ τούτιον, ὁμοίως καὶ οἱ Λατίνοι τουτίουμ. κωνείου

σπέρμα Λ κικούτα σεμὲν. κισσὸς Λ ἔδερα. κρόκος Λ 20

ζαφρά. κομίδιν Λ γουμοῦκα. κασία Λ κασία φίστουλα.

κιμωλία ἄσπρος πηλός, κρέτα. κήρυκες οἱ λεγό-

μενοι πορφυρίται Λ βούκινοι μάρिनαι. κυάμινον ἄλευ-

ρον τὸ ἀλευρόφαβαν Λ φαρίνε δε φάβε. καψίτης τὸ

ὀζωβότανον Λ ἐβόλουμ. κρότῳνες τὰ τζημούρια. κισ- 25

σάνθεμον τὸ κυκλάμινον. καυκαλὶς δαῦκος ἄγριος.

κριοὶ ἐρέβινθοι μέλανες. κύμινον ἐλληνικὸν τὸ ψύλλιον.

κόριον τὸ κολιάνδρον. κενταύριον μέγα ῥέον βαρβα-

1 ἱρύγγιον est ἡρύγγιον. 4 λελίσφακον est ἐλ —. add. in mg.

ἵλεκτρον ὃ καὶ βερονίκιν m². in mg. inf. add. σκολοπένδριον ὃ

τινὲς λέγουσι σκορπίδιν m². 5 add. in mg. ἱξίῳν ὃ χαμο-

λέων m². 7 κέστιον cod. 8 add. in mg. κιχώριον τὸ πικρομά-

ρουλον m². 9 φρίξ] num λάριξ ? cf. Dioscor., I, 71, 3. 13 μασ-

τίτζε Par. 2047 μαστία Par. suppl. 1193. 14 κέλπης : num

κελτική (νάρδος) leg. ? 18 add. in mg. καδμία τὸ κισύριν m².

23 κυάμινον ἄλευρον] καμιολαία cod. 25 κρότες cod.

ρικόν. κοτυλίδες κουβαρίδες. κέντρον ἢ βετονίκη.
 καυσαλίδες [να]ρκί[δες]. κοτίον κυτέον ἢ αἰ λαθυρίδαι.
 κίσθαρον ἐξ οὗ γίνεται ἢ ὑποκιστὶς καὶ τὸ λάδανον.
 [κυρι]βάτης ἢ κάππαρη. κυνόγλωσσον σκόλυμος ἀλυπία.
 5 καμινίτης τὸ μόλυβδον. κύλις τοῦ χαλκέως σκουρία.
 κρινάνθεμον τὸ κρίνον. κάρυον ποντικὸν τὸ λεπτο-
 κάρυον.

Λίθος γαγάτης Λ πέτρα λατίνα. λιβανωτὶς Λ ῥὸς
 μαρίνου καὶ δενδρολίβανον. λινόζωστις Λ μερκουριάλε.
 10 λιτριδὸς ἀγγούρια μικρά. λευκάκανθον λέγεται καὶ
 ὁ πάλιρος ὃς καὶ λιθόσπερμα γράφεται Λ σπίνα ἀλβανέσκα.
 λιβανωτὸν τὸ λίβανον. λιβανωτὶς τὸ δενδρολίβανον.
 λημνία σφραγὶς πηλὸς Λήμνου. λυσίμαχον τὸ ἄμωμον.
 λιθάργυρος Λ σπλούμα δὲ ἀργέτουμ. λεοντοπόδιον
 15 Λ πέδε λεώνης. λεύκη Λ ἀλβάνου. λύκιον Λ λινοδέ-
 πετρα.

Μακάριος ὁ ἱξός. μοσαρίνον οἱ λουπίνοι. μολόχη Λ
 μάλβα. μούσπουλα Λ βέσπουλα. μήκωνος ἢ παπα-
 ρούνα. μάννης τὸ λίβανον. μένεον ἀγριελαία Λ ἀλιάστρου.
 20 μίνθη τὸ ἡδύοσμον. μίσυρος μέταλλον ὠχρὸν στυ-
 φὸν ἢ κηρὸς τυρρηνικός. μυάκανθος ὁ ἀσπαραγγος.
 μυρίανθος κόπρος ἀνθρώπου. μῆλα περσικὰ τὰ ῥοδάκινα.
 μῆλα μηδικὰ τὰ κίτρα. μασουχὰ ἢ ἀναγαλλίς.
 μῶλυ πῆγανον ἄγριον. μαλάβαθρον τὰ Ἰνδικὰ φύλλα.
 25 μοραία συκαμιναία ἢ τοῦ βάτου ὁ καρπός. μυρσινοειδὲς
 ἢ χαμελαία.

Νάρδου στάχους Λ σπικά νάρδου. νεύσιον κενταύριον.
 νυμφαία τὸ ἀλικάκαβον. νυμφικὸν χυλὸν ῥοῶν γλυ-

2 κανσιλίδες cod., quod fort. servari potest : cf. p. 315,6.
 ναρκίδες Par. suppl. 1193, sed cf. Par. 2419, p. 18, 19 (νάρ-
 κισον). κοτίον : cf. p. 315,7. 3 κίνσαρον cod. 4 κυριβάτης
 collato Par. suppl. 1193. 6 κρινάνθεον cod. 8 λιβανωτός cod.

11 πάλιρος est παλίουρος. 15 add. in mg. σμίρνος τρο-
 γλύτης τὸ στρογγύλον σμίρνον m². 19 μένεον mendosum vide-
 tur pro ἐρινεόν. 22 μίρανθος cod. add. in mg. μέου ἀθα-
 μαντικοῦ ἢ ῥίζα τοῦ πευκεδάνου ἢ τοῦ σταφυλίνου et μυραία ἢ μυρ-
 χαία m². 28 γλυκέων cod.

κειῶν χυλόν. νικόλαοι φοίνικες. νάρδου ἰνδικοῦ· τὸ
μαλάβαθρον. νυμφαία κιβώριον. νιορὶς τὸ ἄσαρ καὶ
νάρδον ἄγριον.

Ξανθὴ ἢ συκαμιναία. ξυλοβάλαμον Α λίνου βαλσά-
μου. ξυλοκέρατα Α λιγαρούπη. ξυλοκινάμων καὶ ⁵
κινάμων κοινῶς τὸ τριψίδιν. ξανθόσπερμα τὰ μόρα.

"Ομφακες Α οὔβε ἀγρέστε. ὁπὸς ὁ χυλὸς καὶ ὁπὸς
κυρηναϊκὸς τὸ σκορδολάζαρν. ὄρμινον εἶδος πρασίου.
ὄρρὸς γάλακτος τοῦ τυροῦ τὸ ἀπόγαλα. ὄροσταφὶς καὶ
ἀλιοσταφὶς τὰ σούρουβα. ὄρεοσέλινον τὸ πετροσέλινον ἢ ¹⁰
ἄγχουσα. ὀρόβακχον λεόντιον. ὀλύκος τὸ ὀρέγανον.
ὀροκλεωτικὸν πάναξ ἢ βρυωνία. ὄλυρα ἢ ὀζιὰ ἤγουν ἢ
ἵππουρις. ὀφιοσταφυλὶς ἢ κάππαρη. ὀνόθουρις χαλβάνη.

Πρωτέα ἢ νυμφέα. πιόνεκα ἢ παιωνία. πεντάφυλ-
λον Α κείνκε φόλιε. πυτία λέγεται Α κουλιάλου. περ- ¹⁵
δίκιον Α παρατέρα. πλατυκύμινον Α σιλοέρινον. πολυ-
πόδιν Α φιλήκα. πράσα Α πόρε. πευκέδανον τῆς
καππάρεως ρίζα. ποταμογείτων εἶδος ἡδυσμοῦ ἐν ὕδατι
γινόμενον. πυρῆναι τὰ ἐλαιόστεα. πενταδάκτυλον τὸ
εὐπατόριον. πορφύριον κυκλάμινον ὀρεινόν. ποντι- ²⁰
κὸν μέλιν ἢ ρίζα τῆς γλυκυρίζου. πολύφλοιον ἢ
σκίλλα. πανοίκιος ὁ κοχλῖος. πρέμινον ἢ ἀνεμώνη ἤγουν
παπαρούνα. πεντορόβιον ἢ παιωνία. πολυγόνατον χαμαι-
δάφη. περδίκιον σταυρίδιν ὕσσωπον· οἱ δὲ καὶ περι-
τερεῶν ὀρθός. πολύχυλον ἢ скаμωνία ἢ πεύκης χυλός. ²⁵
πίεστρον τὸ θλάσπιν. πυζάκανθον τὸ λύκιον. πτερύ-
γιον τὸ σκολοπένδριον. πολεμικὸν τὸ σμύρνιον. παγ-
κρατὲς ἢ πικρὰ σκίλλα.

Ῥάμνος Α σπίνα ἄλβα. ῥόανθος τὸ σουμάκιν Α φλὸς

2 μάλαθρον cod. 8 add. in mg. ὁπὸς βαλσάμου τὸ βαλσαμόλαιον
m². ὄρμιν cod. 9 γαλικοῦ cod. πυροῦ cod. 11 ὀλύκος :
fortasse ὁ λύκος. 12 ὀροκλεωτικὸν est ἡρακλειωτικόν. ὀζιὰ
est ζειά. 13 ὀνουθούρις cod. 16 πλατοκύμινον cod. 19 πυ-
ρῆναι (πυρίναι cod.) sunt πυρῆνες. 20 ποντικοῦ cod. 23 πεντο-
ρόβιον cod. 25 ὀρθήν cod. 27 πολεμικὸν est πολεμίων.
29 ῥόδιθος cod. : ῥόανθος vel ῥοῖδανθος (cf. p. 426,2 ῥοῖδίου).

ρόες. ῥέου βαρβάρου ῥέου ποντικοῦ *Λ* ῥέον βαρβαρικόν.
 ῥῶς μαρίνους τὸ δενδρολίβανον. ῥοῦ συριακοῦ ῥοῖ-
 δίου ἄνθος. ῥοὺς μαγειρικοὺς τὸ σουμάκιν.

Σπλήμιον τὸ σκολοπένδριον. σμύρνα <*Λ*> μούρα.

- 5 σκύλη κα[...]υ κανίνα *Λ*. στύρακα *Λ* τὸ μυλοστρακίου.
 στρύχνος *Λ* σολάτρω. στοιχάδες τὰ κεφάλια τῆς
 θρύμβης. σάνδιξ τρυγία οἴνου. σταφῖς ἀγρία *Λ* [πα-
 νεκλάρα]. σάψυχον *Λ* μαγιουράνα. σκάνθαρος *Λ* σκα-
 ραβαγίου. σιδίας ἄνθος ἥτοι ροιᾶς *Λ* φλόρ ῥόας. σι-
 10 κὺς ἀγρία ἢ ἀγραγκουραία. στρατιώτης χερσαῖος ὁ ἡρι-
 γέρων. σχοῖνος ἀρωματικὸς ὀφίοσκορδον. σμύρνιον τὸ
 πετροσέλιον. σπονδύλιον τὸ ἀλικάκαβον. σέρις πι-
 κραλίδες ἢ κιχώριον. σχῖνος καθαρτικὸς τιθύμαλος δεν-
 δρίτης. σκόρδιον πρασίῳ ὅμοιον. σκόλυμβρος τὸ κυνό-
 15 γλωσσον. στακτὴ ζυγαία τὸ μαστίχιν. σφάγνος τὸ ἐλε-
 λίσφακον. σίον τὸ νεροκάρδαμον. συριακὸς θύμος ὁ
 ἀσπάλαθος. σκορδίου σπέρμα ἤγουν ῥόκας. σπλάγ-
 χνον ἤγουν βατράχιον. σέλιον ἀρωματικὸν τὸ λιβυστικόν.
 σκάνδιξ ἀγριολάχανον πικρὸν ἢ συρικόν. στακτιμό-
 20 λυβδον τὸ κασσίτηρον. σάψυχον μικρὸν ἀμάρακον.
 σίλφιον ῥίζα λευκοῦ.

Τιθύμαλον αἱ γαλατζίδαι καὶ πέπλιον *Λ* τουτουμάλου.
 τραγακάνθη *Λ* ἀδραγάντου. τρίφυλλον *Λ* τρεφολίουμ.
 τριχομανὲς τὸ πολυτρίχιν. τórδυλος σέσελις μεγάλη.

- 25 Ὑδνοβατράχιον ἢ βρύον δένδρου. ὑδροπέπερι πολύ-
 γονον ἐν ὕδασι. ὑπώπιον καὶ ἀβρότονον μελιτινή, ὃ καὶ
 ἐλμινθοβότανον. ὕσσωπον ἰνδικὸν τὸ σάψυχον. ὑπνι-

1 βαρβαρικόν] βαρβαρίσκου cod. 4 *Λ* addidi. 5 κα... υ :
 verbum omisit Par. suppl. 1193, vacat Par. 2047. 7 σκάν-
 διξ cod. : cf. v. 19. Post *Λ* verbum a tertia manu tam imperite
 correctum est ut legi non possit : πανεκλάρα sumpsit ex Par. sup-
 pl. 1193, vacat Paris. 2047. 8 σκάνθαρος est κάνθαρος.
 10 ἱρίγερος cod. 11 σκῖνος cod. 19 σάνδιξ cod. : cf. v. 7.
 21 λευκίου cod. 23 add. in mg. τετράγκαθον m³. 25 ὕδνο-
 βατράχιον dubitans scripsi : ὑπνοβατράχιον cod. ὑδρόπτερον cod.

κὸν μανδραγοῦρα. ὑάκινθος ἡ παπαρούνα. ὕσωπον τὸ
ἐξ ἐρίου ρύπου σκευαζόμενον. ὑπερικοῦ Ἀ ἔρπα σάντα
Μαρία. ὑδράργυρον Ἀ ἀρζιέντου βίβου.

Φέλ τέρε ἥγουν κενταύριον μέγα. φούμους τέρε λέγε-
ται Ἀ ὁ καπνὸς τῆς γῆς. φλόμος ὃς Ἑρμοῦ λέγεται ῥάβ- 5
δος. φακὸς ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων. φύκιον βρύον θαλάσ-
σιον. φακοῦ ἔρεγμα ἀλεστόν φάβαν. φαλάγγιον ἀράχ-
νης ὡά. φλόμον Ἰδαῖον τὸ σύμφυτον.

Χαμαιλέοντος ἀλυπιάδος Ἀ κράβεπρις. χρυσώνικος
κισσὸς μέλας Ἀ ἔδερα νίγρα. χαμαίδριον Ἀ κερσέλα. 10
χαμαιάκτης Ἀ ἔβουλος. χρυσοβάλανα τὰ μυροβάλανα πάν-
τα. χρυσολάχανον Ἀ ἀτριπική. χαμαίκισσος ἡ χαμαι-
λεύκη. χαλβάνιν ὁπὸς νάρθηκος.

Ψύλλιον Ἀ πούλικι. ψευδώνυμον βατράχιον φυτόν.
ψυχότροφον βετονίκη. 15

Ὡκιμοειδὲς χαμαιλέων μέλας. ὦνιοι τὰ ἐν ταῖς ὑδρίαις
ζῶα. καὶ ὑποστάθμη τοῦ ἐλαίου τρυγία. ὠτόνα ἡ
χελιδοναία. ὠλόμβριον χαμαιπίτυος. ὠρίμου ἀλεύρου
φάβαν Ἀ λουμέντε δὲ φάβα.

XIV

Ce lexique provient d'un manuscrit d'Athènes, Bibliothèque Nationale, n° 1490, du XVIIIe siècle, ff. 1-16. L'équivalence du mot ancien est donnée en quatre langues : l'italien (Φράγκικα), le latin (Λατίνα), le turc (Τούρκικα), l'arabe (Ἀράβικα). Çà et là, un mot de la langue vulgaire (Ῥωμαϊκά) a été ajouté par la

1 hoc ὕσωπον est οἶσπος (—πη). add. in mg. ὕπουρις ἔρπα
τε σάντα μαρία (?) m³. 3 ὑδράργυρον cod. 4 φλετέρα cod.
φούμους] φλεμονός cod. 5 ἔρμα cod. 8 φλομονίδιον cod.
9 χαμελέον cod. : cf. v. 16. χρυσώνικος] num χρυσόκαρπος ? cf.
Ps. - Dioscor., II, 179. 10 χαμαίδριον est χαμαίδρυς. 11 χρυ-
σόβαλα cod. 16 μέγας cod. ὦνιον cod. : sunt ὄνιοι vel ὄνοι
vel ὀνίσκοι. 17 ὠτόναι cod. : est ὀθόνα. 18 ὠλόμβριον est
ὀλοκύριον : cf. Dioscor., III, 158, alibi dicitur ὀλόκληρος et ὀλό-
πυρος. ὠρίμου mendosum videtur : cf. p. 423, 23.

première main ou par un lecteur (m³). Un autre lecteur (m²) a transcrit en alphabet latin quelques noms latins, turcs ou arabes. Nous avons signalé par un trait les casiers vides. La forme des mots étrangers a été respectée.

En nombre d'endroits, l'auteur ou le scribe a remplacé par le terme *ὁμοίως* (*idem*) un mot qui, dans une série d'équivalents, était semblable au précédent. Nous avons généralisé cet usage qui permet parfois d'économiser la place, mais nous avons placé l'adverbe entre parenthèses.

Περὶ ὀνομασιῶν τῶν ἀπλῶν φαρμάκων
κατὰ στοιχείον.

- ἀβρότονον Φ. αβρότανο Λ. ἀψίνθιον ποντικὸν ἀβρότονουμ
T. αειβαντανέ 'Α. καισσούμ.
ἀγάλλοχον ἀγαλλοκο λένιο ἀλόε ἀγάλλοκουμ οὔτογατζί
οὔλιντί 'Ρ. ξυλοαλόη.
5 ἀγαρικόν ἀγάρικο ἀγάρικουμ γαρικούμ γαρικούμ.
ἀγήρατον ἀγήρατο ἀγγέρατουμ.
ἄγνος ἢ λύγος ἀνιοκάστο βίτιτζε ἄνιους βίτεξ πετζιέ
κγιέστ φεμεζέστ σαμανκές.
ἄγρωστις ἄγρωστις γραμίνια γράμεν αἶρουκ ἰτηνχῆρ νέγκεμ.
ἄγχουσα ἄγκουσα (ὁμοίως) κχιζιλ κιοκί.
10 ἀδάρκιον αντατζε αδάρκες — αδαρκί.
ἀδιάντον ἀδιαντο ἀντιαντουμ μπαλτιουρ καρά — περισ-
σιαουσάν 'Ρ. πολυτρίχι.
ἀείζων σεμπρεβίβουμ (ὁμοίως) — χαγιουλαχέμ.
αἰγίλωψ ἐγγίλοπα (ὁμοίως) — ντάνσιρ ντοῦλερ.
αἰγειρος πόπουλο πόπουλους ναβαν αβρομι.
15 αἰθιοπίς αἰτιόπιντε αἰτιόπις.
αἶμα σάνγoue σανγους — ντεμ.
αἶρα λόλιο λόλιουμ δελιτζέ σκέτλεμ τζέβεμ.
ἀκακία (ὁμοίως) (ὁμοίως) — ἀκάκκια.
ἀκαλήφη ὀρτικα ἀκάλυπλη ἰσουργάν ατζαράν.

ἄκανθος· οἱ δὲ μελάμφυλλον, οἱ δὲ παιδέρωτα — — ντικέν.

ἀκάνθιον ἀκάντιο ἀκάντιουμ.

αἱματίτης λίθος πιέτρα αἱματίτε λαπιδ αἱματίτης
χατзараχταμεύη σεντενίτζη.

ἄκανθος λευκή σπίνα μπίανκα σπίνα ἄλμπα ἀκιντικήν
μπαζαμπερτη μπεντεγουαρτ.

ἄκανθος αἰγυπτία σπίνα αἰγυπτία σπίνα ἀραμπίκα 5
μιουρντικήν μπεντεγάρ σουκαα.

ἄκινος ἴβα μουσκάτα ἄκينو ἄκινουμ ζερνέπ ακιν.

ἀκόνιτον τὸ μὲν παρδαλιαγχές ἀκόνιτο ὁμοίως —
νταρουνετζα κρεμπί.

ἄκορον ἄκορο ἄκορουμ αιγир βετζ ἥ βαγγέ μπετζ βατζέ.
ἀκρίδες λοκούστε (ὁμοίως).

ἀκτῇ ἥ τε μεγάλη καὶ ἡ χαμαιάκτη σαμποῦκο σαμπούκους 10
μουρβερ ἀγαγγή χαμὰν ἰαφάκτη ᾿Ρ. κουφοξυλέα.

ἀλθαία ἥ ἡ ἐβίσκος ἀλταία μπησμπάλουα ἀλταία —
χαζμίμολοχία.

ἄλιμος ἄλιμο ἄλιμους.

ἀλεκτορίδες γαλίνε (ὁμοίως) — ντέγγεντι γγιαάκι οὔντιουκ.

ἀλκέα (ὁμοίως) (ὁμοίως) — χατμή.

ἀλκύνιον ἀλκύνια ἀλκύνιουμ — τζεοδάλμπαρ. 15

ἀλόη ἄλοε ἀλόε σαμπούροτη σαμπρουέσκουμτουρη
σάμπαρ ράμπε.

ἄλσινη, οἱ δὲ μυὸς ὦτα ἄλσινε (ὁμοίως) σὶρ κέοτ.

ἄλυπον τούρμπητ ἄλυπο ἄλυπον ουρμπουτ.

ἄλυσσον (ὁμοίως) ἄλισσουμ — ἄλουσουν.

ἄμάρακον μαγγιβράνα ὁμοίως μερζεγγιός — 20
᾿Ρ. κουλουρίδα.

ἄμβροσία ἀμπρόσια (ὁμοίως).

ἄλισμα (ὁμοίως) (ὁμοίως).

ἀλικάκαβος ἀλικάκαβο ἀλικάκαμπους βεσικαρία — κε-
κένεγγι ἐνεγγί.

ἄμμι (ὁμοίως) (ὁμοίως) νανουχά (ὁμοίως).

11 ἐρίσκος cod. 12 ἄλιμος] ἀλίθοσμος cod. 13 ἀλεκτρίδες
cod. 15 ἀλκύνιον] ἀλκύνια cod. 19 ἄλυσσον] ἄυσσον cod.

20 ἀμάραντον cod. : sed cf. maiorana (μαγγιβράνα). 21 ἀμα-
βροσία cod.

ἄμμωνιακός θυμίαμα ἄμμονίακο ὁμοίως τζατῖρ οὐσσάκ
οὐσσάκ.

ἄμμωνιακὸν ἀλάτι σάλες ἄμμονίακο (ὁμοίως).

ἄμπελόπρασον ἄμπελόπρασο ἄμπελοπράσουμ — νάμ-
πάτη.

ἄμπελος ἀγρία νιτε συλβεστρις νιτις συλβέστρης.

5 ἄμπελος ἡμερος νιτε νινίφερα νιτης νινίφερα — ἄριμ
ἄριμ ἄριμ.

ἄμπελος λευκή ἦν καὶ βρυωνίαν καὶ ψίλωθρον καλοῦσι
βιτε πιάνγα βίτης ἄλμπα ἐζᾶρ τζησσάν φεσιρέ
‘P. ὀβρέα.

ἄμπελος μέλαινα, καὶ αὕτη βρυωνία βιτένερα βίτε νίγρα
φεσιρέ σεντανίμ.

ἄμύγδαλα μάντορλε ἄμύγδαλε μπαντέμ λουζ ἱακζ κάκζ
γάκζ.

ἄμυλον ἄμιδο αμιντουμ νισεστέ νισσά.

10 ἄμωμον ἄμωμο ἄμομουμ χαμάμα χάμεμις.

ἀναγαλλῖς ἐκατέρα ἀναγάλλωτε ἀνάγαλλις.

ἀνάγυρος ἀναγυριωτε ἀνάγηρις — — ‘P. ζόγυρος.

ἀνδράχνη πορτουλάκα ὁμοίως σεμιτζότ μπάχλετη οὐλ-
κουμκά.

ἀνδρόσαιμον διττόν ἀντρόσαιμο ἀντρόσαιμουμ —
ἀνδρόσαιμουμ εἶδος ὑπερικοῦ.

15 ἀνεμώνη ἀνεμώνε ὁμοίως γκελεγγίκτζε τζιγῆ σακάκκ
νεχμεν.

ἀνθυλλῖς διττή ἐστι ἀντίλιτε ἄντιλλις.

ἄνισον ἄνισο ἀνισουμ ἀνασόν ἀνεσούμ <‘P.> γλυκάνισον.

ἀνδρόσακες ἀντρόσακε ἀντρόσατζες.

ἀνακάρδιον ἀνακάρντι ἀνακάρντουμ — μπαλάνταρ μπο-
λάδουρ.

20 ἀντίρρινον ἢ ἀνάρρινον ἀντίρρινο ἀντιρρίνουμ.

ἄνωνις ἢ ὄνωνις ἀνόνιντε ἄνονις ὄνονις.

ἀπαρίνη, οἱ δὲ φιλάνθρωπον ἀπάρινε ὁμοίως.

ἄπια πέρε πέρα — οὐνεκτε κιρμέτρε ἔμετρι.

ἀπόκυνον ἢ κυνοκράμβη, λέγεται δὲ καὶ κυνόμορον, ἐπειδὴ
τάχιστα τοὺς κύνας ἀναιρεῖ, ἀπόκينو ἀπόκινουμ εἰς μπράσ-
σινα κάνινα.

ἀράχνη τὸ ζῶον ράνη ἀρανεα — ἀμδέμπουτ.

ἀργεμῶνη παλσατίλα ἀργκεμονε ἀργκεμωνε.

ἀρίσαρον ἀρίσαρο ἀρισαρουμ.

ἀριστολογία ἀριστολογία ὁμοίως ζουραβέντι τζάρανες τζα- 5
ράνουντ.

ἄρκευθος γκινέπρο γιουνίπερους ἀρτιτζ σανδαραχ.

ἄρκειον προσωπίτις περσονάτα.

ἄρκτιον λάπα ἄρκτιο ἄρκτιουμ.

ἀρμενιακόν μπουαρμενιάκο ὁμοίως κιλερμενί τιλερμενί.

ἀρναβω τζεντουάρια λόνγα ὁμοίως τζεντουβάρ χιντί. 10

ἀρνόγλωσσον πιαντάγγινε πλανταγο λινιργλί γιαπράκ λισ-
σάν ἐλχαμέλ 'P. πεντάνευρο.

ἄρον ἄρο ἄρουμ — νγιαροὺς σάρα.

ἄρσενικόν ἀρσένικο ἀτραμέτουμ σουτοριουμ ζερνικ ζερνίχ.

ἀρτεμισία ἀμφοτέρα ἀρτεμίζια ὁμοίως.

ἄραβίς ἀραμπιντε ἀραμπίς. 15

ἄπιος (ὁμοίως) (ὁμοίως).

ἀρμενικὸς λίθος πέτρα ἀρμενία — λάπις ἀρμένια — ἀγγια-
ραμενι.

ἄσαρον καὶ νάρδος ἀγρία ἄσαρον — ἄσαρουμ — ἄσαρον.

ἀσκληπιάς βοντετοσικο ἀσκλέπιας.

ἄσκυρον ἄσκηρο ἄσκηρουμ — ἀσκηράκ εἶδος ὑπερίκου. 20

ἀσπάλαθος ἀσπάλατο ἀσπάλατους.

ἀσπάραγος πετραῖος ἢ μυακάνθιος ἀσπάραγο ἀσπα-
ρους σὰψ ἀπαρίνα ἐχλιγιὸν ἄλιον ἐλιοῦ.

ἀρμενιακόν — — — — 'P. βερίκοκκον.

ἀσπληνον σκολοπέτριουμ ἀσπλένον νταλάκετ σκουλο-
φενδρίον.

7 ἄρκιον προσωπίτης cod. 10 ἀρναβω corruptum : cf. Plin.,
XXV, 14 : quartum genus panacis ab eodem Chirone repertum,
centaurion cognominatum, sed et *Pharnaceum*... 14 ἀρτεμι-
σίας cod. 21 ἀσπάλανθος cod.

- ἀσταφίς στάπις ὁμοίως μεντζεκ ἄλμπερας μινμπετζεγγι.
 ἀστήρ ἄττικός, οἱ δὲ βουβώνιον ἀστὲρ ἄττικο ὁμοίως —
 ἀσταράτικο.
 ἄσφαλτος μπιτουμε μπιτουῦμεν — μουμίας μπαχρί —
 'P. ἡ πίσσα τῆς Σκλαβουνίας.
 ἀσφόδελος ὁμοίως ἀστουλαρέγγια μαραμπίσια μπάσνταν
 τζέντζε ἄξερας.
 5 ἀτρακτυλὶς κάρδο μπενεδέτο κάρδους μπενεδέ(ους) —
 τζιακιρντικεν.
 ἀτράφαξυς ἀτρίπληκε ἀτρίπληξ σπανάκι κουτάφ
 <'P.> τὸ χρυσολάχανον.
 ἀφάκη ἀπάκα ὁμοίως — ἄφτζη <'P.> ἄφακη.
 ἀφρόνιτρον ἀπρονιτρο — μπουῦρα νατρόν 'P. λατρόνο.
 ἀψίνδιον ἀλλέντζο ἀπλήγκιουμ πέλιν οὐσεντὶν ἀφφίνδιουμ.
 10 ἀνακάρδιον — — μπελαντόρ.
 ἄμπαρ ἄμπρα — ἄμπέρ.
 ἄχιλλειος ἀκιλεα ἀκιλλεα — ἔγγιλις.
 ἄσσιος λίθος ἄσια πιέτρα λάπισ ἄσσιους — ἀγγέρασος.
 Βάλανος μυρεψικός μυρομπάλανο — γκανου οὐνιεντάρια
 χνελιλέ χνελιλέτζ.
 15 τὰ μυροβάλανά εἰσιν εἶδη πέντε· τὸ πρῶτον καλεῖται
 κούκλε, τὸ δεύτερον χρυσοβάλανο ἐσφέρ, τὸ τρίτον μπε-
 λιλέτζ, τὸ τέταρτον ἐμπλέτζ, τὸ πέμπτον καραν χελιλέ.
 βάκχαρις μπάκακα μπάκαρις.
 βαλαύστιον ὁμοίως ὁμοίως γκιουνλάρ.
 20 βάλασαμον ὁμοίως ὁμοίως μπελεσσάν μπαλέσεμ μπόλεσμα.
 βαλλωτή, οἱ δὲ μέλαν πράσιον μπαλότε μαρούμπιουμ νίγρουμ.
 βάτος ῥόβο ῥούμπους μπουκιούρτλεν ἄλεγκ.
 βατράχιον ρανούνκολο ρανούκουλουμ γιαμπὰν κереφίς.
 βάτραχος ράνε ὁμοίως μούκουλ ἀσράκ καὶ ντάφντα.
 25 βδέλλιον μπετελιο μπετελλiouμ μούκουλ ἀσράκ μολοκήλ μο-
 λοκάλ μόκολ.
 βετονίκη μπετόνικα ὁμοίως — κασταράν.

3 ηπισα τησκλαβουνίας add. m³.4 μαραμπίσια add. m³.

6 'P. addidi. 7 'P. addidi.

βήχιον, <οἱ> δὲ βηχικόν τουσιλάγγινε ὁμοίως κατῆρ
τερνάκ σοῦ ἀλί 'Ρ. χαμολεύκη.

βλήτον μπλήτο μπλήτουμ — μπακλὲ τουλγεμανιέ.
βολβός μποῦλμπο μπούλμπους γιαμπὰν σογὰν μπάσαρ
ἀλκίρ.

βότρυσ, οἱ δὲ ἀμβροσίαν, ἄλλοι ἀρτεμισίαν μπότρυδε
μπότρυσ.

βουβώνιον.

βούγλωσσον μποράγγινε μπουγλάσσα ουκιουζντιλί λισσάν
ἰοσσύρι.

βούπρηστις ὁμοίως ὁμοίως — ζοφόστις.

βούτυρον μποῦρο μπούτνουμ — τζεμτ.

βούφθαλμον μπουπτάλμο ὁμοίως — ἄϊν οὐλσυρμπιάρ.

βράθυ σαμπίνα ὁμοίως — ἄλαρ ἡ ἔπχουλ.

βρεττανική μπιστόρτα μπριτάνικα νκιζιλ μπεεμέν
μπεχεμέν ἄχμες.

βρόμος βενα κάρταμουμ.

βρύον θαλάσσιον μόσκους μαρίναμ μούσκους — οὓς νὲς
μπαχρή.

βρύον, οἱ δὲ σπλάγχχον μούσκους (ὁμοίως) σουμποῦλ χον-
ταῖ σουμποῦλ τὰ ἵπ.

Γαγάτης λίθος πιέτρα γάγατε λάπισ γάγατες.

γάλα λάττε λάκ — λεμπέ.

γαλῆ ντονόλα μουστέλλα.

γάλιον γάλλιο γάλλιουμ.

γαλίοψις, οἱ δὲ γαλεόβδολον ὄρτικα οὐρτικα — ἀγγία-
ρα οὐζιουρε.

γάρος γάρο γάρουμ — μούρι ἐτ ἀλμούρι.

γεντιανή γκεντιάνε γκεντιάνα γκεντιάνε τζεντιάνα.

γεράνιον γκεράνιο γκεράνιουμ.

γῆρας ὄφεως σπόλιε ντελλε σέρπι σένεκτε ἄνιουμ —
ἄλκαλσα ἔτ τελα κάλαζι.

γῆς ἔντερα βέρμι τερέστρι — σουλουτζάν χαρατίν.

1 οἱ addidi. 4 βότρυσ cod. 10 βράθυ cod. 12 βρόμιος cod.

14 σπλάγχχον: pro σφάγγον, ut videtur. 19 γαλίβδολον
cod. 20 γάρως] γαρρό cod.

- γιγγίδιον γκιγγίδιο γκιγγίντιουμ.
 γλαύκιον γλαύκιο γλάνκιουμ μεμιθά σὰν μεμιθά.
 γλαυῆς ἡ πόα γλάνκο γλάνξ.
 γλήχων πουλέγγιο πουλέγγιουμ γιὰρ πούζ ἄλ νετζέν.
 5 γλυκύρριζον ῥιγολίτζια ντούκισ ράντιξ πινζιὰν τζεκέ
 ἤρκσους σοῦς.
 γλυκυσίδη, οἱ δέ πεντίμορον, οἱ δέ παιωνίαν παιόνια —
 σακαικ οὐτ σαλίπ φιβανία.
 γναφάλιον νιαπάλιο νιαπούλιουμ.
 γογγυλῖς ῥάπο ῥάπιουμ σαλγαμ σαγγέμ.
 γύψος γγύψουμ (ὁμοίως) ἄλκί ἄλκί 'P. ὕψος.
 10 γάλαγγα — — νχαυλετζέν ὁμοίως.
 Δαμάσκηνα προῦνο (ὁμοίως) ἱρίκ ἐτζίας.
 δαμασώνιον νταμασώνιουμ (ὁμοίως) — δαμασώνιον.
 δαῦκος ὁ καὶ σταφυλῖνος διττός ντάνκου (ὁμοίως) χαβούτζ
 τζεζάρι ντούκου.
 δάφνη λαύρο λαύρους ντέφν γὰρ γάουρ οὔτουλγάρ.
 15 δάφνη πόα ἡ καὶ ἄλεξανδρεία καλουμένη λαύρο ἄλεσσαν-
 τρίνο λαύρους ἄλεξαντρίνα — γὰρ ἄσκεντεριὲ γὰρ
 ἄλεξάντριε.
 δελφίνιον ντελπίνιο ντελπίνιουμ.
 δράκων θαλάσσιος ντράγο μαρίνο ντρακο μαρίνους.
 δίκταμον ντίταμο ντικτάμουμ φινγκιάζοτ μῖς κιτερα-
 μῖς μπάρι.
 διφρυγές ντιπρυγγε ντίπρυγγες — ντίφρυγγες.
 20 δίψακος ντίσσακο λάμπρουμ βένερικ — ντίψακος.
 δρακόντιον ντραγοντέα ντρακουνέουλλους γελὰν μπουτ-
 ζιάκ λουφ ἄλλουφ.
 δεύκη πόπουλο μπιάνκο πόπουλους ἄλμπα — ἄους.
 δρυοπτερίς ντρυόπτερι ντρυόπτερις.
 δρῶς κούερικα κούερικους — κούλοτ ἔλετ μπελουτη.
 25 Διὸς βάλανος καστάνις — 'P. κάστανον.
 δελφίνιον σένα — σινάμεκ.
 "Εβενος τὸ ξύλον ἔμπενο ἔμπενους ἄμπανός ἄμνους.

6 πεντίμορον: vel potius πεντόροβον. 22 δευκη cod. pro λεύκη.

ἐλαία ἡμερος ὀλήβο ντομέστικο ὀλαια σατινα — τζαϊ-
τό καϊτό.

ἐλαία ἀγρία ὀλίβο σαλβάτικο ὀλαίαστερ.

ἐλαιον ὄλιο ὄλεουμ — τζαϊτ ἡ καϊτ.

ἐλατήριον ἐλατέριουμ (ὁμοίως) κάργαντο βλεῖ νκιθὰ ἔλ
χουμαρ.

ἐλάτη τὸ δένδρον ἄμπετε ἄμπιες.

5

ἐλατίνη ἐλατίνε ὁμοίως — ἀτίν.

ἐλαφόβοσκος ἐλαπόμποσκο ἐλαπόμποσκουμ — κереφί
σου ἔγγιλ.

ἐλελίσφακος σάλβια ὁμοίως — ἐλίσφακος ῥ. φασκομι-
λιά καὶ ἀλισιβάκια.

ἐλένιον ἐλένιο ἔνολα ἔνουλα ἀνντζούζ ρασσέν.

ἐλεοσέλινον ἄπιο παλοῦστρε ὁμοίως — κереφί σελμαῖ. 10

ἐλέφας αὐόριο ἔμπουρ.

ἐλλέβορος ἐλλέμπορο ἐλλέμπουρουμ караγγιά ὅτ χαρμπάκ.

ἐλξίνη ἔρνα βέντε ἔλξινε γελωτοῦ ἄκσιν.

ἐλίχρυσον ἐλικρυσσο ἐλίκρυσουμ.

ἐλάφου κέρας κόρνο ντέλ τζέρβο τζέρβινουμ κόρνου. 15

ἐλξίνη ἡ καὶ κισσάμπελος — — — πλέτ ῥ. περι-
κλοκάδα.

ἐλυμος ἡ καὶ μελίνη πάνικο πάνικουμ — ντόκοκ.

ἐπίθυμον ἐπίτυμουμ (ὁμοίως) οὔτυμόν (ὁμοίως).

ἐπιμήδιον ἐπιμέντιο ἐπιμέντιουμ.

ἐπιπακτίς, οἱ δὲ ἐλλεβορίνην ἐπιπάκτιντε ἐπιπάκτις ἐλεμ- 20
πόρινε.

ἐρέβινθος τζέκι κίκερ — κέμπλ ἄμος ἄλαμος.

ἔρια λάνα ὁμοίως — σάνφ σούφ.

ἐρίκη ἔρικα ὁμοίως.

ἐρινός ἔρινουμ (ὁμοίως).

ἐρμολάκτυλος ἐρμοντατυλο ἐρμοντακτυλους σουρουγγιάν 25
σουγγέν ῥ. χελονοβότανον.

ἔρφυλλος σέρφυλλο σέρπιστουμ — χαμά.

7 ἐλαβοβόσκος cod. 8 φασκομιλιά καὶ ἀλισιβάκια add. m³.

10 ἐλεσέλινον cod. 20 ἐλλεβορίνη cod.

- ἐρυθρόδανον ρούμπια ἐρυτροντάνουμ (ὁμοίως) ναιζιλ
 μπογια φεβά νέμεν 'P. ριζάρι.
 ἐρύσιμον ἱρκόνε ὁμοίως ἐρύσιμουμ νταρνταγάν.
 εὐζωμον ρουκέτα ἔρουκα — γγιρτζέρ γέργγιρ.
 εὐπατόριον ἀγριμονία εὐπατώριουμ γαφές κάφατ κίφιτ.
 5 εὐφόρβιον εὐπόρμπιουμ (ὁμοίως) φοργιόν λεμπενὶ μαγρίπ.
 ἐφήμερον, οὐ τὸ δηλητήριον, ἀλλ' ὅπερ ἴρις ἀγρία καλεῖται
 ἐπεμερουμ (ὁμοίως).
 ἐχίδνα βίπερα (ὁμοίως) — λαμπάμε ἀλφάαϊ.
 ἐχίνος θαλάσσιος ρίκιο μαρίνο ἔκινος μαρίνους — τζέ-
 φουδ.
 ἔχιον, οἱ δὲ δωριάδα, οἱ δὲ ἀλκιβιάδιον ἔκκιουμ (ὁμοίως).
 10 Ζειά τζέα (ὁμοίως) τζιαντάρ (ὁμοίως) 'P. βρίζα.
 ζιγγίβερ γγεγγέβο γιγγίμπερ ἰσίδι ζεγγεμπὶλ τζινγγίμπέλ.
 ζίνζυφα γγινγγιόλε τζίκικπα — αουνάπ.
 ζεδούαρ· ἔστι δὲ καὶ ἄλλη ἣν καλεῖ ὁ Ματεόλης ἀντόρα τζε-
 διάρια ζουρουμπάτ.
 ζῦθος τζύτους (ὁμοίως).
 15 'Ηδύοσμος μέντα (ὁμοίως) νανέ.
 ἡδύσαρον ἢ πελεκίνος σεκουριντάκα ἐδυσάρουμ σεκουρι-
 τάκα.
 ἡλιοτρόπιον ἐλιοτρόπιουμ (ὁμοίως) γγιουνές μπακάν σακιαϊ.
 ἡλεκτρον καὶ χρυσοφόρον ἄμπρα γγιαλά — κεχριμπάρ
 σαντρούς.
 ἡμεροκαλλίς ἐμερόκαλε λίλιουμ ζουλούρ νικιάρ σουσ-
 σὲν μπερί.
 20 ἡμιονίτις ἐμιονίτης (ὁμοίως) νταλάκοτου λισσὰν ἐγίλ.
 ἡπαρ φέγατο ἔπαρ γέκουρ — μπέδιμπ.
 ἡριγέρων σενέκιο ἐριγγέρουμ (ὁμοίως).
 ἡρύγγιον ἐρύγγιο ἐρύγγιουμ ναρνεσίμ.
 Θαψία ταψία (ὁμοίως) — ἱαντουμ 'P. καρονάκι.
 25 θεῖον σόλφο σουλφουρ κεμπρίτ ράμπρικ.
 θέρμος λουπίνους (ὁμοίως) σείτὰν μπακλασίτερμῖς.

5 ἐφόρβιον cod. 9 ἐλκιβιάδιον cod. 13 Ματεόλης : videtur esse Petrus Andreas Mattioli (1500-1577), qui Commentarios scripsit in sex libros Dioscoridis.

θλάσπι τλάσπι (ὁμοίως) κεμπὶλ χιντί τζεμπελχέζτ.
 θρίδαξ λαττουκα λάκτουκα — χάς.
 θύμιος τύμους (ὁμοίως) γγιμγγίμ χασσά. /
 θύμβρα σαντουρέγια τύμπρα κονίζα — σάτερ σάταρ.
 θυμελαία τυμελαία (ὁμοίως) — μεζεργιόν. 5
 θύννος τόνο τύνουμ — κέσαμ καὶ ἀλιένα.
 Ἱεράκιον ιεράκιουμ (ὁμοίως).
 ἶον βιόλε (ὁμοίως) — μπενεφεφέγγι.
 ἰβερὶς ἀγριοκάρδαμον ἢ λεπίδιον ἱμπερις καὶ λεπίδιουμ
 (ὁμοίως) σεῖνταρατζ σκεϊτάραγγι ἀσκεταράγγι.
 ἰζός βιόκιο βιούκουμ — ντίμπακ ντάμπακ. 10
 ἰός μπαρνταράμους ἔρουγο καλεμτζετζερι ζενκιάρ.
 ἰππόκαμπος ἰππόκαμπους (ὁμοίως).
 ἰππολάπαθον ἰππολάπατο (ὁμοίως) — χουμάς ἐλχάηλ.
 ἰπποπόταμος ἰποπόταμουμ (ὁμοίως) — νχνάηλ ἐλμπάχρη.
 ἰπποσέλινον ἰπποσέλινο (ὁμοίως) γιαμπὰν κερεφίς. 15
 ἱππουρις κόντα ντι καβάλο ἐνισέτουμ κατῆρ κουῖρους
 δεμπουχάηλ.
 ἰπποφαές ἰππόφεστο ἰπποπαες.
 ἶρις ἶριντε ἶρις μενεξὲ κιουκί γουμαγγιουνί.
 ἰσάτις ἰσάτιντε ἰσάτις κίβιτ νιλέγγ Ἱ. λολάκι.
 ἰσόπυρον ἢ φασηλίον ἰσόπυρο ἰσόπυρουμ. 20
 ἰτέα σάλιτζε σάλιξ σιγιταγαγάτζ ναλήφ μπουῦλεφ.
 Κάγκκαμον λάκα κάνκαμο κούνκαμο λοανλιντί σάκ.
 καδμίαι ἀμφότεραι τούτζια κάντμιαί — κλιμγιὰ κλίμια.
 κακαλία κακκάλια (ὁμοίως).
 καλαμίνθη καλαμίντα (ὁμοίως) νανὰ ἱκουῖ καλαμέντο. 25
 κάλαμος ἀρωματικός κάλαμο ἀρωματικο καλαμουμ ον-
 τορατουμ — ἀσάμπελ.
 κάμπαι μπρούκης ἔρουτζε — ριάψα.
 κάγχρυ ἀντὶ κάχρυ — — Ἱ. ἀφνόκουκα.
 κάλαμος κάννα ἀροῦντο — κάσαμπα.
 ἰππόγλωσσον ἰππογλοσσουμ (ὁμοίως). 30
 καφοῦρα κάμπορα ἀκάπουρα — κάπορ.

17 ἰπποφαίς cod. 28 κάγχρι ἀντὶς κάγχρι cod. Ἱ.] T(οῦρ-
 κικον) cod.

- κάρυον ἰνδικόν νότζε ἴντια νουξ ἴντια — νερέγγιλ νταμπιγ.
 κανθαρίδες κανταρέλε κανταρίντες — ντιραριέ καράριε.
 κάπνιον, οἱ δὲ καπνόν φουμαρία φουμετέρα (ὁμοίως)
 σκιάκτερε σκεϊτέριγγ.
 κάππαρις κάπαρις (ὁμοίως) — κάπαρ.
 5 κάρδαμον ναστούρτιουμ (ὁμοίως) τερέ χάρφ.
 καρδάμωμον καρντάμομο (ὁμοίως) κακουλέ καρνταμενς.
 κάρος κάρο κάρουμ καράβια καράβια.
 καρπήσιον κουμπέμπε (ὁμοίως) κιαμπαμπέ.
 κάρνα βασιλικά νο κομμουνι νούτζες ἰνγλάντες —
 ἰεντζλέντζ 'Ρ. καρύδια.
 10 κάρνα ποντικά νότζι νούτζες πόντιτζε — ἀνγγιλέντζ
 μπούντουκ.
 καρυόφυλλον γαρόφανο καρυόπυλον — καρούνφυλ.
 κασσία κάσσια ὁμοίως νγιαρσεμπέ σελικά ἢ σέλλε.
 κάστανα καστάνις καστανέα.
 καστόριον καστορέα φίμπερ κοντουχασσαῖ τζιοντιμπιτεστάρ.
 15 καυκαλῖς, οἱ δὲ δαῦκον ἄγριον καυκάλιντε καυκαλῖς γιαμπάν
 χαβούκι.
 κέγχρος μίλιο μίλιουμ — γκενρς γιακνερ γκιάνρες.
 κέδρος τζέδρο τζεντρους — σέρμπιν.
 κενταύριον μέγα τζεντάρεα μαγγιόρε τζενταριουμ μάνι-
 ουμ κουντουριὸν κιμπέρ καντούριουμ.
 κεράσια κιρέγγιε κεράσα καὶ κεράσια — σαραζίε.
 20 κεράτια σιλίκουε (ὁμοίως) κεκιμπουϊνούζ χαρνούμπ.
 κηκίς γάλλε (ὁμοίως) μαζί οὔφουζ ἄφους.
 κηπαία κεπέα (ὁμοίως).
 κηρός κέρα (ὁμοίως) — ἀμάα.
 κήρυκες μπούκινε ὁμοίως — μπάρκορα κόμπρος κόμπρον.
 25 κιννάβαρις κινάμπρο κινάμπαρις ζινγγιφρε.
 κεδρία κέντρια (ὁμοίως) — κιτρόν.
 κιννάμωμον κανέλα κιννάμομον νταρσίν κουῤρφε ἢ νταρσένι.
 κερκαία κερκέα (ὁμοίως).
 κίσσηρις πόμικε πούμεξ σμύζ φάνεκ.

κίστος ἢ κίσσαρος ἢ κίσθαρος κίστο (ὁμοίως) — λεχγίε-
τὲς κάνιет ἀλτέϊς.

κισσός ἔντερα (ὁμοίως) — κούσσους.

κιχόριον ἢ πικρίς ἵντουά οὐκόρεα κικόρενουμ νχνονπιμπά.
κληματίτις, οἱ δὲ δαφνοειδές, οἱ δὲ μυρσινοειδές, οἱ δὲ πο-
λυγονοειδές κλεμάτιτε (ὁμοίως).

κλινοπόδιον κλινοπόντιουμ (ὁμοίως).

κνήκος καρνταμο κνήκο κνήκους χαπούρ κουρντοῦμ
κάρταμ.

κόκκος κνίδιος ὁμοίως ὁμοίως — μεζεριὸν τουχμίν.

κοκκύμηλα προῦνε (ὁμοίως) — ἄνας ἄνας ἢ ἄγγιας.

κολοκύνθη τζοῦκα κουκουρόμπιτα — ἄραα ἐτ κάρα.

κόμαρος ἄρμπουτους (ὁμοίως) ἀτιλάμπιντ γγέχελ καρπούζι
χαντέλ.

κόμμι — — ζαμη ἄρεμπί.

κοράλιον κοράλιουμ (ὁμοίως) μεργγιὰν μπουσσέτ.

κορίαννον ἢ κόριον κοριαντρούμ (ὁμοίως) κεσινίκ
κουσμπιρέ κουτζμπαρά.

κορωνόπους κορώνοπους (ὁμοίως) — ῥεγγίλουλ γουράπ.

κόστος κόστους (ὁμοίως) κούστους κόστος κάστι.

κοχλίας κιοκιάλε κόκλεε — ντάλτζουμ ἄλτζουμ.

κραταιόγονον κραταιόγονον (ὁμοίως).

καρκίνος γράνκιο κάντζερ — σάρταν.

κορυδαλός λόντολα γαλέριτα — ἀνάμπροκ.

κοτυληδών ὀμπίλικο βένερε ἀκετάμπουλους οὐμπίλικους.

κρανία τὸ δένδρον κορνίοιο κόρνους.

κράμβη μπράσσικα ὁμοίως — κόρουμπ κάρουμπ.

κρήθμον κρήταμον κρήτουμ.

κριθὴ ὄρτζο ὄρντεουμ — ξααμας ξαάερ ἀτήρ.

κρίνος γγίλιο λιλινουμ σουσσέν (ὁμοίως).

κρόκος τζαφράνο κρόκο κρόκους ζαφράν (ὁμοίως).

κρόμμουμ κιπολλα κέπε — μπάσηλ μπάσαλ.

κύαμος φάβα (ὁμοίως) μπακλά μπακάλε.

κύανος λίθος πιέτρα τζερουλέα τζερούλεους λάπισ —
ἄγγεράτζουλ.

I κίστος] κίστις cod. κίσσαρον cod. κίσθαρος] κίθαρον cod.
4 δαφνοειδής cod.

- κυκλάμινος κυκλάμινους (ὁμοίως) μπεσουρ μεριέν μπά-
τορ μαρίε.
- κύμινον κύμινουμ (ὁμοίως) — κέμουμ.
- κυνόσβατος ροβο κανίνο ῥόμπους κάνινους — σεντ.
- κυνάρισσος κιπρέσσο κουπρέσσους.
- 5 κύπερος κύπερο κύπερους τοπαλάκ σαάχτ ἢ σαερ ἀντε.
κύπρου τὰ φύλλα λυγουστρο λυγούστουμ οὐρά κέννε ἔννε.
κυτίσου τὰ φύλλα κύτισσους (ὁμοίως).
κώνειον κικοῦτα (ὁμοίως) — σουκιράν σουκαράμ.
κῦφος κίπι (ὁμοίως).
- 10 κυδώνια μῆλα μελκοτόνια κοτονέα — σαφάγγελ.
κυνὸς ὄρχις τεστικολοι τεστικουλος — κασιαλκέμπ.
κυνόγλωσσον κυνόγλωσσα κυνόγλωσσουμ λινγκουο κάνι.
κυνοκράμβη κυνόκραμπε ὁμοίως.
Λαγώπους λαγώπους (ὁμοίως).
- 15 λάριξ λάριξ (ὁμοίως).
λάδανον λάντανο (ὁμοίως) λαουντέν λάντεν.
λαθυρίς καταπατζια λατουρι λατύρις χάμπελ μουλάκ
μεντάνα μαεντάνα.
- λαμφάνη λάμφανα (ὁμοίως).
λάπαθον ρομπίτζε λάπατον — χουμά.
- 20 λειμώνιον λειμόνιουμ (ὁμοίως) ναιλιζ μπεχμέν.
λειχήν λείκεν (ὁμοίως) — ἄζῆς ἀλσάκερ.
λαγῶς λεπρε λέπους ἀουσάν.
λεοντοπέταλον λεοντοπέταλουμ (ὁμοίως) ἀσλὰν πακιάς.
λεπὶς χαλκοῦ σγουάμα ντελ ῥέμε σκουαμά αιρις — τοῦμπελ.
- 25 λευκάκανθον μπιάνκα σπίνα ἄλμπα σπίνα.
λευκόιον βιόλλα μπιάνκα (ὁμοίως) μπενενσὲ ἐγγιάς καϊρίν.
λιβανωτίδες τρεῖς ροσμαρίνο λιμπανότις ῥιντεν ταζέ
ἐκλιγγεμπέλ.
λίβανος λιβανωτός ἰντζένσο τοὺς γγιουνλούκ κιουν-
τούρ ῥόντερ κόντερ ἢ κάτετχ.
λιγυστικόν λιγούστικο λιγύστικουμ κιμνόνι κερμανί.
- 30 λιθάργυρος λιθάργυρους (ὁμοίως) μουργασσένγζ μουργ-
τασέγγι.

λιθόσπερμον, οἱ δὲ λειόσπορον, οἱ δὲ ἡράκλειον λιτόσπερ-
 μουμ (ὁμοίως) κοῦλκας κοῦλμπ.
 λινόζωστις μερκορέλλα λινότζοστις μερκουριάλις.
 λογχίτις λονχίτις (ὁμοίως).
 λύκος λυκόπλιδε λυκόπλης.
 λύκιον λύκινουμ (ὁμοίως) χαυλάν χονδὰδ ἄνταντ κυλούλεμ. 5
 λημνία γῆ τέρρα λήμνια (ὁμοίως) τινεμαχτοῦ τεριμάκτιμ.
 λυσίμαχον λυσιμάκια (ὁμοίως).
 λυχνίς λύκνις (ὁμοίως).
 λωτός λώτους (ὁμοίως) — ἀμεντουέ.
 λωτὸς τὸ δένδρον λότους ἄλμπερο (ὁμοίως) τζέλτις 10
 σάνταρ ἀλσάνταρ.
 Μάκερ μάκερο μάκερ ἀλίσφας σαλιχά.
 μαλάβαθρον καὶ φύλλον μαλάμπατρουμ ἐτ φόλιουμ (ὁμοίως)
 σατετζχιντί.
 μακίς — — πασπουσσέ.
 μαλάχη μάλβα (ὁμοίως) — κουμπέτζε καμπάτζι.
 μαμιράς ὁμοίως ὁμοίως μαμιράν κινί. 15
 μανδραγόρα μανδραγόρας (ὁμοίως) ἀπουτισελάν γιαμπροῦ
 γιάμπορα.
 μάραθρον φινόκιο φενίκουλουμ ραζιανέ ραγενίγγι.
 μαστίχη μάστικε (ὁμοίως) σακίζ μαστίχη μαστέκε.
 μελαντηρία μελαντέρεα (ὁμοίως) καράπμογια.
 μελάνθιον μελάντιο (ὁμοίως) κιρέκουτι σιουνίζ χαμίν. 20
 μέλι μέλε (ὁμοίως) μπάλ ἄελ ἄσελ ἢ ἄφελ.
 μελία φρασίνο φράξινο.
 μελίλωτον μελίλοτους (ὁμοίως) ἐκλιὰ ἐλμελιά αλκιλελμέλικ.
 μελισσόφυλλον μέλισσα μελισσόπιλον (ὁμοίως) ὀγούλοτι
 πατρονγμποῦε.
 μῆδιον μέντιουμ (ὁμοίως). 25
 μηδικὰ μῆλα, κεδρόμηλα τζέδρι τζέδρια μεδικάμαλα καὶ
 κιτρόμηλα ἀγατζκαονί ἔντρουτζ.
 μήκωνες παπαβέρο παπαβέρουμ χασχάς.
 μῆλα μελε μάλα — τοῦφα τουφάα.

I λειόσπορον: rectius διόσπυρον. 3 λογχίτις] Ἀ(ράβικον)
 λογχίτι cod. 4 λυκόπλιδε et λυκόπλης ad λύκοψις referenda.

ξιφίον ξίπιο γλαντιόλους γλαντιόλους — χάσιστον.

"Οη τὸ δένδρον σόρμπο σόρμπα ξαρούρ.

ὀθόοννα ὀτόνα (ὁμοίως).

οἰνάνθη φολιπέντουλα ἐνάντε ἐνάντα — ἄντουλα.

οἴσυπος ἔσυπο ἔσυπους — ἐνφέραμπατ σενφεράταμπ 5
ἰνφαραταμπ.

ὄπιον — — μπεσίντ.

ὀλόστεον ὀλόστιο ὀλέστιουμ.

ὀμφάκιον ὀμπάκιουμε (ὁμοίως) κουῖρούκ χουηρέμ.

ὀνάγρα ἢ ὀνόθηρα ἢ ὀνοθοῦρι ὀνάγρα (ὁμοίως).

ὀνοσμα ἢ ὀνωνίς ἢ φλομίτις ἢ ὀνωνίς ὀνοσμα (ὁμοίως). 10

ὀνόβρυχis ὀνόμπρικis.

ὀξύακανθος τὸ δένδρον ὀξύακαντα ἄκουτα σπίνα (ὁμοίως)

χανντὶν ζιλεγί ἀμπέρ μπαρίς ἢ ἀμέρμπαρις.

ὀποπάναξ (ὁμοίως) (ὁμοίως).

ὀπός ὃ τε κυρηναικός καὶ μηδικός καὶ ὁ συριακός λινόρε

τζιρναϊκο ἄσα φέτιδα — χάλτιθ.

ὀρίγανος ὀρίγανουμ (ὁμοίως) — φανδάνιγγι. 15

ὀροβάκχη ἐρβιάνγγινε ὀρόμπανκε.

ὀροβος ἔρβο ἔρουν — ἔρμπουν χερσένε.

ὀρυζα ρίζο ὀρυζα — ἄρζ καὶ ἄρτζι.

ὀρμινον ὀρμινουμ (ὁμοίως) τουτρί (ὁμοίως).

ὀρνιθόγαλον ὀρνιθογάλουμ (ὁμοίως). 20

ὀρχis ἢ καὶ σαραπιάς, οἱ δὲ τριόρχιν τεστίκους τι κάνε

(ὁμοίως) τιλὰς τελσσαγι χούς σατισαλέπ.

ὄνυξ οὔνγιε ὀδοράτε κοκουλα ἴντικα καὶ οὔντις ὀδορά-

τους — ἀτχφάρ ἀτχέμπ.

ὀξαλὶς ἀτζετόσα ὀξάλis.

ὄχρα ὄκρα (ὁμοίως).

Πνεύμων θαλάσσιος πολμόνε μαρίνουμ ποῦλμο (ὁμοίως) 25

— ῥιχ.

περσικὰ μῆλα, ῥοδάκινα πέσκε πέρσικα μάλα — συανη.

παλίουρος παλιούρουμ (ὁμοίως).

3 ὀθόοναν cod. 7 ὀλόστιον cod. 9 ὀνάγραν cod. ὀνόθηραν cod.

ὀνοθοῦριν cod. 10 ὀνωνίς¹] ὀνομίς cod. : fort. leg. ἄνωνίς.

20 ὀρνιθόγαλον cod. 23 ὀξαλὶς¹] ὀξάνη cod. 24 rectius ὠχρα.

- πανακές πάνακες (ὁμοίως) κιανσίρ στερούσιρ γγιάνσιρ.
 πάπυρος πάπυρουμ (ὁμοίως) κιαγίτ χιντί κάρται ἢ μπουρυτί.
 παρωνυχία παρωνιχία (ὁμοίως).
 πεντάφυλλον κινκουεφόλιο κουνικουεφόλιουμ μπεςγια-
 πράκ βέρκουλ χάμν.
- 5 πέπλος ἢ μήκων ἀφρώδης πέπλους (ὁμοίως).
 πέπερι πέπε πίπερ — φίλφιλ.
 πέπων μελώνε πέπων καούν μπαχτί μπατεχ.
 περικλύμενον περικλυμένουμ (ὁμοίως).
 περιστερεών ἔρμπα σάκρα ἱμπερμπένεκα.
- 10 περσέα (ὁμοίως) (ὁμοίως) σευταλί.
 πετασίτης πετασίτες (ὁμοίως).
 πετροσέλινον ὁμοίως ὁμοίως κερεφίς γγεμπελί.
 πευκέδανος πευκέδανους (ὁμοίως) — ἄρμπατούμ.
 πεύκη πέτζο πίτζκα — ἄρτζ.
- 15 πήγανον ρούτα (ὁμοίως) ζεντόν σεζάπ σέδεπ.
 πίσσα πέτζε πίξ ζίφτ.
 πισσέλαιον ὄλιον ντέλα πέτζε ὄλεουμ πίκιουμ — ἔπσεν.
 πιστάκια (ὁμοίως) (ὁμοίως) φέστουκ φέστουκ πούστεκχ.
 πιτυῖδες πιπιόνες πίνολι.
- 20 πίτυς πίνο πίνους σόνομπαρ.
 πιτυοκάμπαι μπροῦκι ντε πίνι πινόρουμ ἔρουτζε —
 πιτοριάψα.
 πιτυοῦσσα ἀλιπέα πιτυοῦσα πιτυοῦσα σεμπράμ σκέμπραμ.
 πλάτανος πλάτανους (ὁμοίως) — ντούλμπ.
 πόλιον πόλιουμ (ὁμοίως) γγιατέ γγεντουκούρα γγιαδέ.
- 25 ποτήριον ποτέριουμ (ὁμοίως).
 πορφύρα πόρπορε πούρπουρε — νάποραμ πορπυρ[α]ς.
 πολύγαλον πολύγαλα (ὁμοίως).
 πολυγόνατον πολυγόνατουμ (ὁμοίως) — μπασιαλράγγι.
 πολυπόδιον πολυπόδιουμ (ὁμοίως) μπεςφαῖντζ μπίσμπεργ
 ἄλμπέϊγ.
- 30 πομφόλυξ τούκια πομπόλυγγε πομπόλυξ σουρμέ ἰσφιχανί
 ἔθμεμ τούκια.

ποταμογείτων ποταμογγέτουμ (ὁμοίως).
 πράσιον μαρόμπιο μαρούμπιουμ φαράζιον φράσιουμ.
 πράσον κεφαλωτόν πορρο καπίτατο πορρουμ καπιτάτουμ
 — κοῦρατ.
 πρίνος ἔλικε ὕλεξ — μπάρμπες κάρμας.
 πρόπολις (ὁμοίως) (ὁμοίως) — μουμ γιασακάлкут. 5
 παρμική πτάρμικα (ὁμοίως).
 πτελέα ὄλμο οὐλμουσ — ντίνταρ ντίνρταρ καὶ λούτζαχ.
 πτερίς φέλτζε φίλιξ — σάραχ σάρακς.
 πυκνόκομον πολυκνεμονε πολυκνέμουμ κοινότερον νοσλάοτι.
 πύρεθρον πύρετρουμ (ὁμοίως) ὀλτοῦρ κάχρι ἀκὴρ караχά. 10
 πυρὸς γράνο τρίτικουμ — ἔντα ἔνκα ἄντα.
 πυτία κάλιο κοάγουλουμ — ἀνφέα ἄνφουα.
 πύξος μπόλο μπούξους — — 'P. κιμισίρι.
 παιωνία παιόνια (ὁμοίως) ἀντίξ φαιόνια.
 'Ράμνος ράμνος (ὁμοίως) — ναουσιγ ἢ ναουσέγγ. 15
 ράφανος ράπανους (ὁμοίως) τουρούπ φούγγιλο.
 ρῆον, οἱ δὲ ρᾶ ρεομπάρμπαρο ἢ ραπόντικουμ (ὁμοίως)
 ραβέντι ραβέντ.
 ρόδα ρόζα (ὁμοίως) — ναρντ ναρο καὶ βαρει.
 ροιά μαλαγράνο μάλουμ πούνικουμ νάρ ὀρμάν οὐμάν.
 ροδία ρίζα ράδιτζε ρόνδια ράντιξ ρόδια. 20
 ρῆτινη ράγγια ρέζινα — ράτιν.
 ροῦς ροῦ ρουή σουμάκ σουμάκ ροζαῖδικος.
 Σαγαπηνόν σαγαπαένουμ (ὁμοίως) σεγγιμπίνεγγι λεσ-
 κμπίνεγγι.
 σαλαμάνδρα σαλανμάνδρα (ὁμοίως) — αδ ἄῦρα.
 σάμφυχον μαγιοράνα σάνφυχουμ μερζαγγιος μερτζένι- 25
 ους μορσάγγιους.
 σανδαράχη σανδράκα (ὁμοίως) σικιάνοτ τουράπ ἐλεχελάκ
 <σαντόνιον> σέμε σάντο εἶδος ἀψινθίου — χορασάν.
 σάνδυξ ἢ συρικόν μίνιο σάνδικε σάνδυξ σουλεγέν ἄσρέγγι.
 σαπρότης ξύλου ταρλατοῦρα ντελ λένιο λυνιόρουμ μάλ-
 κορ νουάρερ νεάσαμ.

3 πραιοκεφαλωτόν cod. 6 παρμηγατί cod. 13 πύξιος cod.
 20 ρόδια] ρουδιά cod. 27 σαντόνιον addidi.

- σαρκοκόλλα σαρκόκολλα (ὁμοίως) ἀγγιβροτ ἀνσαροτ
 ἀντζούρουτ.
 σαρξίφαγον σασιφράγια σαξίφραγα σασαφρά.
 σατύριον ἢ τρίφυλλον σατρίρυνουμ (ὁμοίως) — γασια-
 λέμπ κασιαλτράλεμπ καὶ τάταρικ.
 σαῦρα λουκέρτολα λακέρτα.
 5 σέλινον ἄπιουμ (ὁμοίως).
 σέρις ἐντίβια ἴντιμους — ντουμπέμπε οὔντομπε
 ἔντεμπα.
 σέσελι σεσαμόιδες (ὁμοίως).
 σήσαμον σεσάμουμ (ὁμοίως) σήσημ σεμσεμ σένσερα.
 σήψ σέπα σέψς ἐτ λακέοντα καλκίδικα.
 10 σιδηρίτις ἡρακλεία συντερίτις (ὁμοίως) — σιτεριγγές.
 σικνός ἀγγούρια κοκόμερο κουκουμερ σάτινους χιγιάρ
 κατχέ.
 σίκυς ἄγριος κοκόμερο σαλβάτικο κούκουμς σιλβέστρις
 — κεφεραλίμαρ.
 σίλλυβον σίλυμπουμ (ὁμοίως).
 σίλφιον μπελζοῖνο (ὁμοίως) ἄλσιν μπέν ἢ μπουχούρ.
 15 σίσων σισόνε σίσων.
 συρικὸν εἴρηται ἐν τῷ σάνδυξ.
 σίον σίουμ (ὁμοίως) σουτερέσι — ροῦρ κατάλμι.
 σηπία σέπια (ὁμοίως) — σαράταν ἐτ σάρταν.
 σίλουρος σίλουρους (ὁμοίως).
 20 σένα σένα (ὁμοίως) — σένε.
 σίσαρον σίσαρο σίσερ — σίσαρουμ κούλκας.
 σισύμβριον σίσεμπρο σισύμπριουμ — σινὰς μπαρ
 σιναμπάριον.
 σκαμμωνία (ὁμοίως) (ὁμοίως) μαχμουντέ σκαμμωνία.
 σκάνδιξ σκάντιτζε σκάντιξ.
 25 σκίγκος σκίνκος (ὁμοίως) σακαγγούρ ἀσκάνκουρ
 σκάνκουρ.
 σκίλλα (ὁμοίως) (ὁμοίως) γιαμπαντὰ σογανί μπασαλ ἀλσάρ
 ἄσπελ.
 σκορπίος σκορπίους (ὁμοίως) — ἄραμπ ἢ ἀκαραμπ.

- σκόλυμος κάρντο καρντους κινάρα στρόμπιλους —
 ῥάβοζ ἄρξις.
 σκόρδιον σκόρδιουμ (ὁμοίως) — (ὁμοίως).
 σκορπιοειδές σκορπιοειντές (ὁμοίως).
 σμίλαξ ἢ κάκτος σμιλάτζε τάσσο σμίλαξ τάξους —
 λούμπια.
 σμύρνα μύρρα (ὁμοίως) μурсαφί λέρμουρ ἔτ μόρ. 5
 σμύρνιον, οἱ δὲ ἵπποσέλινον σμύρνιουμ (ὁμοίως) —
 σενίρβιον.
 σπαργάνιον σπαργάνιουμ (ὁμοίως) — σαφαρέ ῥάμον.
 σπάρτος σπάρτιουμ (ὁμοίως) — κατήρ κουῖρουγού.
 σπόγγος σπούνια σπόνγγια — ἄλμπαρ.
 σπόδιον σπόδιουμ (ὁμοίως) ταμπασίρ χιντί. 10
 σταφυλῖνος παστινάκα (ὁμοίως) — τζίτζαρ γγέτζαρ.
 στίμμι ἀντιμίνιο στίμπι λουμ ντεμῖρ μποζαν ἀτίμαντ.
 στοιβή στέμπε (ὁμοίως).
 στοιχάς στέκας (ὁμοίως) κάραμπας ἐστούκοντος ἀστό-
 κοντος. 15
 στρατιώτης στρατιότες (ὁμοίως). 15
 στύραξ στόρατζε στήραξ — μία μέα καὶ ἀστάρακ.
 σῦκα φύκι φύκι καὶ φίκους — σὶν φὶν τίν.
 σκολόπενδρα θαλαττία σκολόπεντρα μαρίνα (ὁμοίως).
 σκολοπένδριον ἄσπληνον ἄσπλενον σκολοπέντριουμ (ὁμοίως).
 στρύχνον· τοῦ στρύχνου εἰσὶ τέσσαρα εἶδη· στρύχνος κηπαῖος 20
 ἐδώδιμος· στρύχνος ἀλικάκαβος, οἱ δὲ φυσαλίδα καλοῦσι·
 στρύχνος ὑπνωτικός, οἱ δὲ ἀλικάκαβον· στρύχνος μανικός,
 ὃ ἔνιοι πέρσιον καλοῦσι σολατρο σολάνουμ ὀρτένσε κια-
 κιουνέτζ ἀναμπάλ ταλόμπ.
 σταφῖς ἀγρία οὖβα σιλβέστρις — μετζή.
 στυπτηρία ἀλοῦμεν (ὁμοίως) σάπ σέμπ. 25
 συγκόμορος συγκόμορουμ (ὁμοίως) — μενζ μουμαῖτζ
 ἀλινμεῖτζ.
 σύμφυτον σύμπιτουμ (ὁμοίως).
 σφονδύλιον σποντίλιουμ (ὁμοίως).

I σκόλυμον cod. 4 κάκτος (κακτός cod.) vix sanum : leg. fort. τάξος. 6 ὑποσέλινον cod. 13 στοιβής cod.

- σχῖνος λεντίσκο λεντίσκους — ντάρου.
 σχοῖνος ἀρωματικός γγιούνκο ὄντοράτους γιούνκος ὄντο-
 ράτους μεκιαῖριγί ἀντκερ ἐντχάρ.
 σχοῖνος γγιούνκο γιούνκους — ντίς.
 σῶρυ σῶρι (ὁμοίως) καλιάτασι σούριε.
 5 Ταυροκόλλα — — τουκάλι.
 τελλῖναι τέλλινε (ὁμοίως) — σέντεφ καὶ τάλσαμ.
 τέρμινθος τερεμπιντους (ὁμοίως) — μπάτον μπότον
 μπότιν.
 τέττιγες κιάλε κικάντε.
 τεϋτλον μπιέτολα μπέτα — ντέχα καὶ τζέλμπ.
 10 τεύκριον τεούκριουμ (ὁμοίως).
 τέφρα κένερε κίνις — κάμαντ.
 τηλέφιον τελέπιουμ (ὁμοίως).
 τήλις φανγρέκο φανουμ γρέκουμ μποιτοχονμί ἄλμπα.
 τιθύμαλλος τιτύμαλλους (ὁμοίως) — χουλμπέτι ἄνσερ.
 15 τραγάκανθον τραγάκαντα (ὁμοίως) κετρέ κίτιρα.
 τράγιον τράγιουμ (ὁμοίως) τιργιάς.
 τρίβολος τρίμπουλους (ὁμοίως) ντεμερντεκέν χασέκ ἄσερκ.
 τράγος τράγους (ὁμοίως).
 τρίγλη ὁ ἰχθύς μπαρμπόνι νούλο νούλους χουκιὰρ μπαλίκ.
 20 τριπόλιον τριπόλιουμ (ὁμοίως).
 τρυῆ οἶνου φέτζε ντι βίνο φέη τριγγία ντούρντι.
 τρυγὼν θαλασσία παστινάκα μαρίνα (ὁμοίως).
 τυρός κάσκι κάσκεους — λοῦμπον καὶ γγιέμπεν.
 τραγοπώγων μπάρμπα ντὶ μπέκο μπάρμπουλα ἱρκι.
 25 τρίφυλλον τριφόλιουμ (ὁμοίως).
 Ὑάκινθος ὑάκιντο ὑάκιντους ζουλμπουλ.
 ὕδνα τουρτουφί τουμπέρα — νταρτουφὶ ράμεκ.
 ὑδράργυρος ἀργέντο βίβο ὑντράργυρουμ — τζαῖμπέρ.
 ὑδροπέπερι ὑντροπέπερι (ὁμοίως) — φιλφίλ ἐλμάϊ.
 30 ὕοσκύαμος ὕοσκύαμο ἰσκουγιάνιο ἐρβα ἀπαληγάρης ὕο-
 κίαμο μπέγγι μπένγγι πέρμα μπεζίρ μπετζ.
 ὑπερικόν περφοράτα ὑπέρικουμ — κεῖσφαρικόν.

ὑποκιστίς ὑπόκιστις (ὁμοίως) — ταρατίτκ.
 ὕσσωπον ὕσσωπουμ (ὁμοίως) ζουφά κάφε γιοῦφα γιάμπες.
 Φασίολοι φαγγίβολι φασσίολι.
 φιλλυρέα πιλλυρέα (ὁμοίως) — μααλέμπ.
 φακός λειντίκιε λενς — ἄντες. 5
 φάλαρις παλαρίδε (ὁμοίως).
 φαλάγγιον παλάγγιουμ (ὁμοίως).
 φελός σινερο.
 φιλύρα τίλια (ὁμοίως).
 φλόμος βερμπάσκουμ (ὁμοίως) μπουσντάν. 10
 φοῖνιξ τὸ δένδρον πάλμα (ὁμοίως) — μάκλα μάκαλ.
 φοῦ φοῦ καὶ ἀγρία νάρδος.
 φῦκος πούκουσ (ὁμοίως).
 φυλλίτις πυλλίτις (ὁμοίως).
 φηγός φάγγιο φάγιουμ ἢ φαγγουσ — κίναισ κινέ. 15
 φίνις ὀσίφραγγουσ (ὁμοίως).
 φύτευμα πυτεύουμα (ὁμοίως).
 Χαλβάνη γγάλμπανο κάλμπανουμ κασίνι κινέ κεμέ
 μπετζαρδ.
 χαλκίτις καλκίτις (ὁμοίως) ραστίκ ράμκ κολκόταρ.
 χάλκανθος βεντριόλο κάλκανθον ζάκι κιουμπρούζ. 20
 χαμαίδρυς κάμαιντρυς (ὁμοίως) χάμπι τουτάν καμαντρίους.
 χαμαιδάφνη καμαιντάπνες (ὁμοίως) — (ὁμοίως).
 χαμαίκισσος καμαίκισσουσ (ὁμοίως)· εἶναι ὅπου κολλᾷ
 εἰς ταῖς τρίχαισ τοῦ ἀλόγου ἀκάνθη στρογγύλη.
 χαμαιλεύκη καμαιλεούκα (ὁμοίως).
 χαμαιλέων καμαιλέον (ὁμοίως) — (ὁμοίως)· εἶναι τοῦ 25
 ἁγίου Γεωργίου τὰ λουλούδια.
 χαμαίμηλον ἢ ἀνθεμῖς καμάμηλα ἄντεμῖς καμαίμηλουμ
 παπαδία κεκεῖ μπαμπουνέκ ντέμ πόνιγγι.
 χαμαίπιτυς καμαιπίτιο καμαιπίτυς — καμαιπίτιους
 'Ρ. ἀβρονία.

3 φασίολος cod. 5 φακίος cod. 23 στρογγίλις cod. 27 'Ρ.
 ἀβρονία add. m³.

- χαμαισύκη καμαίσυτζε (ὁμοίως).
 χαμελαία καμαιλέα (ὁμοίως) — μεζερινὸν ἀλμετζέριον
 χελιδόνιον κελωντόνιουμ (ὁμοίως) κουρκούμ μεμιράν.
 χονδρίλη κοντρίλα (ὁμοίως) — κανταρέλ κανταρόν.
 5 χόνδρος ἄλκα (ὁμοίως) — κάνταρος.
 χρυσόκολλα κρισκολλα (ὁμοίως).
 χρυσοκόμη ἢ χρυσίτης κρύσομε (ὁμοίως) — τίνκαρ
 χῆμαι κάμε (ὁμοίως) — ἄμε 'P. χηβάδες.
 χελιδών ροντίνε ὑροῦντο — τάρταφ κάταφ.
 10 χρυσάνθεμον κρυσάντεμουμ (ὁμοίως).
 χρυσός ὄρο ἄβρουμ.
 Ψευδοβούνιον μπουνιοφάλσο ψευδοβούνιον.
 ψευδοδίκταμον ψευδοδίκταμον (ὁμοίως).
 ψιμύθιον πιεγγέτο τζερόζα τζεροῦζα στομπέτκ ἀφιντέγγι
 15 ψύλλιον πλίλλιο (ὁμοίως) μπεζιρ κατοῦνα μπαγὰ το
 χουμί — 'P. κίμινος
 ψωρικόν πλόρικον (ὁμοίως).
 ὠκιμον μπασίλικο ὠκιμουμ φεσλεγγέν ραιχὰ
 μπεντάρου
 ὠκιμοειδές ὁ ἔνιοι φιλεταίριον ὀνομάζουσι ὠκιμοειντές
 (ὁμοίως)
 ὠόν βόβο ὄβουμ — νάιντ μπείντ μπάϊντ.

15 'P. κίμινος add. m³. 18 ὄ] ἢ cod. 19 addit δεῖ δ
 εἶδέναι ὅτι τὸ μὲν φ φράγκικα λέγει, τὸ δὲ λ λατίνα, τὸ δὲ τ τούρ
 κικα, τὸ δὲ α ἀράβικα καὶ οὕτως ἀκολουθῶς cod.

XV

Ce lexique est conservé dans le même manuscrit que le n^o
 IV : manuscrit de Paris, B. N., 2314, du XIVe siècle, ff. 280
 281^v. Rédigé dans l'ordre alphabétique jusqu'à la lettre O, il
 se termine par une série de notes confuses. Il est suivi de la des
 cription de quelques plantes et de recettes médicales. Ce glos
 saire, dont le texte est fort corrompu, présente quelque affinité
 avec les n°s II, III et IV : il peut servir à les contrôler.

Περὶ ἀντωνυμιῶν βοτάνων ἱατρικῶν.

Αἰγόκερως ἡ τήλη. ἄψευδές γλυκύ. ἄνδριον μά-
 λαθρον. ἄλθαία ἡ ἀσπρομολόχη. ἀφροδισιάς μυρ-
 σίνη. ἄλκυνιον φώκιον κεκαυμένον. ἄκτῇ ἡ κου-
 φοξυλέα. ἄλός ἀμμωνιακοῦ· τὸ τζαπάρικον. ἄλός τα- 5
 ριχευτοῦ· τὸ θαλάσσιον. ἄλός αὐτορύτου· ἡ ἀλίσαχνη.
 ἄμβαρ ἀμίαντον. ἄμβαρ μυρσικὸν κόπρος ἰχθύος.
 ἄμωμον κλάδοι τοῦ ἀμώμου. ἄμυλον τὸ καταστα-
 τόν. ἀνθεμὶς τὸ χαμαίμηλον. ἀδάρκη τὸ λυσοσμά-
 μουδον. ἀδωνὶς τὸ μαρούλιν. ἀκαλήφη ἡ κνίδα. 10
 ἀνδράφαξ χρυσολάχανον. ἄσφαλον τὸ ὑγροπίσσω.
 αἰίζων τὸ ἀμάραντον. ἀλέξανδρον οἰνόμελι. ἀντι-
 βάλανος στρίφνος. ἀμβρῶδες τυρός. ἄλφιτον πίτυ-
 ρον. αἰγώνυχον λινόσπερμα. ἀσκυροειδές ἀγριοκάρ-
 δαμον. ἄπιον τὸ ἀπίδιν. 15
 Βρυτία πίσσα. βαρύοσμον χαλβάνη. βερνίκιον τὸ
 κινάμωμον. βοῶδες τὸ ἡδύοσμον. βούκερον τήλη.
 Γυρίτις ράφανον. γλαύκιον τὸ καλακάνθιν. καὶ γλαυ-
 κία ἡ γλυκύριζα.
 Δενδρίτης τὸ κοράλιον. δορκόκια τὰ βερίκοκκα. 20
 Ἐρυθρόδανον τὸ λυθρίδιν. ἐπίφαλον ἡ ἀλόη.
 Ζμηκτικὸν σεῦτλον. ζωγόριτος ἡ καλαμίνθη.
 Ἡμεροκαλλές κρίνον καὶ ψιμύθιν. ἡρακλεία ἡ ρί-
 γανη. ἡλιωτὸν τὸ ὀξύμελι. ἡλεκτρον ἡ βερονίκη.

2 ἀνδρῖο cod. : cf. pp. 203,17 et 320,6. 3 ἀσπρομολόχη : alibi
 ἀγριομολόχη. 5 ἀρμονιακοῦ cod. ταριχευτόν cod. 6 ἡ θάλασσα
 cod. αὐτόριτον cod. 9 ἀρδάκη cod. 10 ἀδονές cod. 12 ἀν-
 τιβάλασος cod. 13 στρίφνος : cf. pp. 307,10 et 320,14. ἀβρῶδες
 cod. : cf. p. 320,15. 14 ἀγγυροειδές cod. 15 ἄπιον] ἀπία cod.
 17 βοῶδες seu βονῶδες est εὐῶδες. 18 γυρίτις : cf. pp. 311,2 et
 322,16. 20 δορκόκια : fort. leg. δωράκινα. 21 ἐρυθρίδανον cod.
 22 ζμητικόν cod. ζωόρητος cod. : cf. pp. 313,9, 324,8 et 333,25.
 23 ἡμεροκαλλῆς cod. ψιμίνθιν cod. 24 ἡλιτόν cod. : cf. pp.
 314,1 et 324,14.

- Θάσια τὰ ἀμύγδαλα. θέρμια τὰ λουπινάρια. θείον
τὸ τεάφιν. θύμος ἢ θρύμβη.
Ἰλιόστροφον ἢ τήλη. ἱλιόστροφον τὸ ἐρεβίνθιν.
ἱράνθεμον χαμαίμηλον. ἵππομανὲς κάππαρις.
5 Κοτίνη ἢ ἀγρία ἐλαία. κιττός ὁ κισσός. κόριον
τὸ κολιάντρον. κόμι τὸ κομίδιν τῆς δαμασκηneas.
κολόκυνθα ἀγρία σικύα μικρά. κρινάνθεμον κρίνον.
κρότωνα χολόκοκκα. κνίφη ἢ τζουκνίδα. κισσάν-
θεμος τὸ κυκλάμινον. κύρκηρον τὸ ἐλαιόριζον. κυ-
10 φία κωδύα οἶον μακία. κύαμον ἀραβικὸν ἢ φάβαν.
κύαμος αἰγύπτιος φάβατα ἰβ' κόκκοι. κροκάνθεμος τὸ
σίδιον. κυρήβια πίτυρα. κῶνοι πεύκης κοκκονάρια.
κοκκύμηλα δαμάσκηνα. κνέωρον συκαμίνου σπέρμα.
κνήστρον ἢ κνίδη. κίσθαρος κίστος. κεραύνιον πύ-
15 ρεθρον. κριοὶ ἐρεβίνθοι μαῦροι. κοπιακὸς λίβανον.
κάρμης κάρδαμον. κωνοειδὲς τυρός. κυόδιθρον
μῆλον. δραγμαλίδιον κισσός.
Λευκάνθιον ὄρθιον τὸ χαμαίμηλον. λιβάνου μάννα
καπνέα. λόμιξ τὸ λάπαθον. λίθος ἄσσιος κισσῆριν.
20 λωτός δένδρον ἀνακακκαβαία. λινόζωστις τὸ παρ-
θενούδιον. λύκου σκόρδα τὸ ἀμπελόπρασον. λεύκης
καρπὸν τὸ ξυλοκέρατον. λιβυκὸν ἀμμωνιακόν. λυσί-
μαχον τὸ ἄμωμον. λευκόζον ἢ ἰτέα. λαγοκύφη
αἶρας ἀλεύριν.

3 ἱλιόστροφον^{1]} ἱλίτροφον cod. (cf. p. 325,4) : est ἡλιόστροφον.

4 ἱεράμεθον cod. : cf. p. 325,5. ἵπομανῆς cod. κάπαρη cod.

5 κοτίνη est κότινος. 7 συκέα μακρί cod. (cf. p. 315,15) :
num πικρά leg. ? κρινάνθεον cod. 8 κηνσάθεμος cod.

9 κύρκηρον : cf. p. 325,19. 11 Post αἰγύπτιος add. κό(κκοι ?)
ut vid., cod. : cf. pp. 305,4 et 325,26. 12 σίδιον : cf. p. 325,29
(ρούδιον). κυρήβια] κορίκια ut vid., cod. κῶνοι πεύκης] κονόσπης
cod. 13 κνέωρον cod. 14 κνίδη : κνίδιος κόκκος p. 326,8.

15 κοπιακός (bis) cod. : cf. p. 326,11. 16 κυόδιθρον : cf. p.
326,19 (κῦδιθρον). 17 δραγμαλίδιον mihi ignotum : corruptum
videtur. 18 ὄρθριον cod. : cf. pp. 327,30 et 335,13. λιβάνου]
νονο cod. : cf. pp. 327,20, 328,1, 336,2. 22 λυσίμαχον : cf. pp.
327,17 et 441,7. 23 λευκόζον : cf. p. 327,21. ἑτέα cod.
λαγοκύφη : cf. p. 327,22.

Μολυβδόγιον τὸ ψιμύθιν. μυρτίδανον πέπερι. μο-
 ραία καὶ μικτῆς ἢ συκαμινέα. μυρσινόκοκκα μύρτα.
 μύρια μύρα. μυριόφυλλα μηλαίας φύλλα. μυκῆτης ἀμα-
 νίτης. μίνθη κηπικὴ ἡδύοσμος. μώλυζα σκορόδου
 κεφαλῇ. μελάγκολλον πίσσα. μοχλίον δρυὸς βάλα- 5
 νος. μικρόφλοιον τὸ κρομμύδιον. μινόπυρον ἐλελίσ-
 φακον. μαστίχη σχίνου δάκρυον. μελανόριζος χαμο-
 λέων. μισόβατος ἀγριελαία. μαλακτικὸν κηρω-
 τή. μῆλα περσικαίας κίτρα. μόρα συκάμυνα.
 μυρρίνη μυρσίνη. μελισσία ἢ ἀριστολογία. 10
 Νεφέλη στέαρ. νάρκη εἶδος ἰχθύος. νεκύα φλό-
 μος. νυμφαία ἀγριελαία. νικόλαοι φοίνικες. νή-
 ριον ῥοδοδάφνη. νυμφικὸν ῥόδιν τὸ γλυκύ. νύμφιον
 ῥοῖδιν. νεκτάριον σύμφυτον.
 Ξάνθιος ἢ ὀπτή θρίδαξ. ξυλόθιον τὸ ἀρσενίκιν. 15
 ξυρὶς τὸ μελάνθιν.
 Ὀνοθήρας τὸ βούγλωσσον. ὀνοτύρης ἢ βούλερη.
 αἰγόκερας ἢ τήλη. ὀμφάκιον τῆς ὀμφακώδους στα[φυ-
 λῆς]. ὀπὸς μήκωνος τὸ κώδιον. ὀπιον κισσοῦ φύλλα.
 ὀπὸς συκῆς γάλα παρθένου ἕκα[...]. 20
 Σίσαγρα τὸ ὑγροπίσσω. ὕσσωπον ἢ ρίγανη. ἀρ-
 νόγλωσσον τὸ πεντάνευρον. ἄνθη ἀμπελικὰ ἢ ἀγριάδα.
 μήκωνος σπέρμα ὁ μάκος. θρίδακος ἡμέρου· τὸ
 μαρούλιον· ἀγρίου δέ· τὸ πικρομαρούλιν. ὕοσκυάμου

I μυρτίδανες cod. 2 μικτῆς: cf. p. 328,7 (μαγνωτίς). 3 μύρια]
 μύριθα p. 328,8. μυκῆτης est μύκης. 4/5 μώλυζα — κεφαλῇ]
 μόλιξ ἀσκορόδου κουφλή cod.: cf. pp. 328,9 et 336,4. 5 μοχλίον]
 μόκιον cod.: cf. p. 328,15 (μόγκιον, quod corrigendum erat).
 6 μικρόφλοιον: cf. pp. 328,16 et 335,24. μινόπυρ ἐλελήσφαξ cod.:
 cf. p. 328,19. 7 μανόριζος cod.: cf. pp. 328,24 et 335,24.
 μισόβατος] μηοῦ βάτον cod.: cf. p. 328,23. 9 περδικαίας cod.
 10 ἀριστολόχη cod. 13 νυφικόν cod. γλυκὴν cod.
 16 ξυρὸς cod. 17 ὀνοθήρας] ὀνοθέσρα cod.: cf. p. 336,22.
 ὀνοτύρης mihi ignotum: cf. p. 454,5. 18 αἰγόκερη cod.
 19 κιδόνιον cod. κισσοῦ φύλλα (κύσου φύλα cod.) mendosa.
 21 σίσαγρα mihi suspectum: num πίσσα ὕγρά? 23 τήκωνος
 cod. μάκος est μήκων: cf. μακία p. 452,10. 24 ὀσχιάμου cod.

- σπέρμα ἢ δαιμονιαρία. νάρθηκος σπέρμα τὸ ναρθίκιν.
 τραγαγκάθιν τὸ τετράγγαθον. στριχνοστάφυλον τὸ
 λυκοστάφυλον. στρουθίου ρίζα τὸ καλαστρουθίν.
 γλήχωνος· ἢ βλισχούνη. βαλαύστιον τὸ βαλανίδιον.
 5 ροῦδιον τὰ ροδότξεφλα. κάλαμος φραγμίτης ἢ βούλερη.
 μυρτόκοκκα τὰ μυρσινόκοκκα. λαθυρίδες τὰ χολόκοκκα.
 σφέκλης ἥτις ἐστὶν τρυῆ οἴνου. ἔλικες αἱ ψαλίδες
 τῶν ἀμπέλων. πευκέδανος ὁπὸς ροιᾶς. ὀξύας τὸν
 χυλόν· τὸ ροδόζωμον. ἀβρότονον τὸ χαμαίδριον.
 10 ἄνισον τὸ γλυκάνισον. ἐλλέβορος τὸ καρπίν. φυσα-
 λίδες αἱ μαγγοῦναι. οἰάσβαλοι οἰκόλιθες. ὀμφάκιον
 ἔλαιον τῆς ἐλαίας. ἔλαιον ἀνάλατον τῆς ἀγούρου
 ἔλαιον. ὀξαλίδες αἱ ὀξυνίδες. ἔπουρις ὁ πολύ-
 κομπος. κίχορα ἢ πικραλίδα. ἀλθαία ἢ μολόχη.
 15 ἡμίκριον ἢ ἀγρία. δαφνίδας· τὸ δαφνόκοκκα. ὑπώπιον
 τὸ ἄγριον λάπατον ὃ ἔχει σπόνον. σίκυος σπόνος τῶν
 τετραγγούρων καὶ ἐτέρων. κάθαρσις κολοκυνθίδος ἢ
 ἐντεριώνη. χυλὸς ὑποκιστίδος λουλούδι ὃ γίνεται μέσον
 εἰς χαμοκισσάρους. κενταύριον ἥτις γίνεται εἰς βάλτας
 20 ἢ ἀθάλη μικρά. ἐλατήριον τῆς ἀγρίας σικύας ὁ καρπός.
 νήριον ἢ ροδάφνη. τὸ θλάσπιν ἐστὶ τὸ ἀγριοκάρδα-
 μον.

2 τρογαγκάθην cod. τρίχνος τὰ φ cod. 4 βαλαύστιον : cf.
 p. 331, II. 6 μυρτόκοκκα] ἡρτόκομα cod. ἀθυρίδες cod.
 7 αἱ] ἡ cod. 8 ἐνδεκάνης cod. II οἰάσβαλοι οἰκόλιθες corru-
 pta videntur : fort. leg. ἢ ἀσβόλη ὀμφάκιον cod. :
 cf. p. 292, II. 13 ἔπουρη cod. 14 οἱ πικρισίδα cod.
 15 ἡμίκριον quid sit ignoro. ὑποπον cod. 16 συκέως cod.
 20 πικρά cod. συκαίας cod. 21 ροδάφνη : cf. p. 453, 13.

TRAITÉS ALIMENTAIRES

Les traités alimentaires décrivent les propriétés des aliments ou indiquent quel régime convient à chaque mois.

I

Hiérophile.

De nombreux manuscrits contiennent un traité, attribué au « sophiste » Hiérophile, où sont décrits les régimes alimentaires qui conviennent aux différents mois de l'année. Boissonade (1) en a donné une édition, accompagnée d'une traduction et d'un savant commentaire, d'après deux manuscrits de Paris, B. N. 396 et 985 (= Hiér. I).

Mais certains manuscrits présentent, du même ouvrage, une autre version souvent anonyme, dont la rédaction varie elle-même de manuscrit à manuscrit. Boissonade (2) l'a également éditée d'après un manuscrit de Paris, B. N. 3035 (= Hiér. II) et Ideler l'a réimprimée dans ses *Physici* (3) en introduisant dans le texte les conjectures de Boissonade et quelques variantes dues peut-être à des fautes de copie. Ce texte étant incomplet (les mois d'août et de décembre ainsi que la moitié de juillet manquent), Daremberg (4) a comblé ces lacunes en tirant les compléments

(1) *Notices et Extraits des Manuscrits de la bibliothèque du Roi*, XI, 2 (1827), pp. 178-273. Texte repris par IDELER, *Physici et Medici gr. min.* I, pp. 409-417.

(2) *Anecdota graeca*, III (1831), pp. 409-421.

(3) I, pp. 423-429.

(4) *Archives des Missions scientifiques et littéraires*, III (1854), pp. 19-20.

Dans ce manuscrit, le traité se termine par cette déclaration :

nécessaires d'un manuscrit de Berlin, le *Phlippicus* 1527 (ff. 62^v-66^v), dans lequel l'opuscule est attribué à Hippocrate.

Le texte que je publie ici présente une rédaction différente de la deuxième version. Il est emprunté à un autre manuscrit de Berlin, le *Phlippicus* 1568, du XVIe siècle, ff. 22-33.

Ἱεροφίλου φιλοσόφου
πῶς ὀφείλει διαιτᾶσθαι ἄνθρωπος
ἐφ' ἐκάστῳ μηνί.

Μηνί Ἰανουαρίῳ.

- 5 Ἰανουάριος φλέγμα γλυκὺ <κυριεύει>. ἀρμόζει οἶνου καλοῦ
εὐωδεστάτου λαμβάνειν ῥοφήματα τρία μικρά, ἀλλὰ μὴ
ἀτάκτως· ἐπινηστεύειν δὲ ἕως ὥρας γ' καὶ εἴθ' οὕτως
τρέφεσθαι ἐκ μὲν τῶν κρεῶν πρόβεια χλία καὶ ὀπτά, χοίρεα
δὲ ὀπτά μικρά καὶ ζυμοὺς καρυκευτοὺς διὰ πεπέρεως,
10 στάχους καὶ κιναμώμου, ἀρτύματα διὰ καρναβάδου ἀνα-
τολῆς καὶ πεπέρεως καὶ τῶν ἀρωμάτων. ἐν δὲ τῇ ὀπτήσει
τῶν χοιρέων κρεῶν ἀλειφέσθωσαν οἶνομέλιτι. τὰ δὲ τῶν
οἰῶν ποδοκέφαλα πηκτὰ καὶ ὀξυστὰ ἐσθιέτω. ἐκ δὲ τῶν
ὀρνέων ὀρνιθας καὶ περιστερόπουλα, λευκὰ δὲ καὶ βρακάτα,
15 ταῦτα γὰρ εἰσι τὰ κρεῖττονα, χλία δὲ καὶ ὀπτά, ἐν δὲ ζυμοῖς
καρυκευτά. καὶ ὄρυγας καὶ τρωγλίτας. τούτων μὲν τῶν ἀ-
γρίων γινομένων ψαχνὰ χλία διέφθθα. ἐκ δὲ τῶν ἰχθύων σαρ-
γοὺς τηγάνου, χρυσάφια δὲ καὶ προλεχθέντα ἐσθιέειν διὰ τῶν
ἀρωμάτων καρυκευτά. ἐκ δὲ τῶν λαχάνων κράμβας καὶ

Ἡ θεία φύσις (φύσιν cod.) ποιήσασα τὸν ἄνθρωπον δύο πάνυ τισὶν αὐτῶν ἐπιστήμας ἀναγκαίως παρέθετο, φιλοσοφίαν τε καὶ ἰατρικὴν, τὴν (τῇ cod.) μὲν ἵνα τῆς ψυχῆς ἐπιμελῇται, τὴν (τῇ cod.) δὲ τὸ σῶμα ἐπισπεύσειν (ἐπίστευσεν cod.). ἀλλὰ φιλοσοφίας μὲν ἐρώσιν ἀσκηταί, ἡμεῖς δὲ ὄντες ὑπέρταται τῆς φύσεως, ὀφείλομεν οὐ μόνον νοσοῦντος, ἀλλὰ καὶ ὑγιαίνοντος τοῦ σώματος προνοίας τινὰς ἐπιτηδεύειν. τοῦτο γὰρ ἡμῖν ὅλης τῆς τέχνης ἐστὶ ἡ σπουδὴ ἵνα μὴ ἀνευ τῆς ἐπιμελείας στοιχῇται[66] τὸ τῆς ὑγείας δόγμα. ἀρμόδιον οὖν λοιπὸν τοῦτο ποιεῖν, καθὼς ὁ λογιώτατος καὶ ἐπιστημονικώτατος Ἱπποκράτης προσέταξε περὶ διαίτης μηνῶν.

5 κυριεύει addidi. 6 εὐιδεστάτου cod. λαμβάνει cod.
7 ὀρών cod. 10 στάχος cod. νακαρβάδου cod. 13 πηκτὴν cod.
ὀξιστᾶ cod. 15 εἰσι] εἰς cod. ἐκ δὲ ζυμοῦς cod. 16 ὄρ-
τυκας cod. 17 ψαχνῶν χλιῶν διεφθῶν cod. 18 χρυσάφιων cod.:
χρυσάφιον vel χρυσόφιον est χρύσοφρυς.

γογκύλια, δαυκὶν καὶ πράσα καὶ ἀσπαράγκους ἀγρίους καὶ
 ἐλαιοσπάραγκα καὶ χαμαιδάφνια καὶ βρυώνια ἐσθίειν <μετ' >
 ἐλαιογάρου· τὸ δὲ ζέμα αὐτῶν πίνειν καρυκευτόν. τὴν δὲ
 κράμβην ἔψειν μετ' ἐλαιογάρου. πᾶσι δὲ τοῖς <ἀνθρώποις>
 σκόροδα φαγεῖν ἐφθὰ ὀλέλαια· τὸ ζέμα αὐτῶν πίνειν διὰ 5
 στάχους καὶ μέλιτος· τοῖς δὲ εὐρώστοις καὶ ξηρόζεμα πί-
 νειν διὰ πεπέρεως καὶ στάχους καὶ κιναμώμου καὶ καρεο-
 φύλλων καὶ στύρακος καλοῦ ὀλίγου καὶ μέλιτος τοῦ ἀρκοῦν-
 τος. ἐκ δὲ τῶν κοδιμέντων εὐζωμον, πράσον, σέλινον καὶ
 λεπτὰς ῥεφανίδας ἐσθίειν καὶ πῆγανον καὶ ἡδύοσμον καὶ 10
 λιβυστικόν. τὰ δὲ ἐμβάμματα ἔστωσαν σίνηπι, ἀλόη, κύμι-
 νον καὶ οἶνόγαρον. ἐκ δὲ τῶν ὁσπρέων λαθύρια, αἰχος ἀλεσ-
 τά· ἡ δὲ ἄρτυσις αὐτῶν δι' ἐλαίου καὶ κυμίνου τριπτοῦ.
 ἐκ δὲ τῶν ὀπωρῶν σταφίδας, ἀμύγδαλα, πιστάκια καὶ
 κουκονάρια. τοῖς δὲ εὐρώστοις καὶ κυδωνάτα λαμβάνειν 15
 καὶ ὀλίγον κίτρον καὶ ροῖδιν καὶ ἀπίδι καὶ φοίνικας καὶ
 πρωτόγαλα μετὰ μέλιτος καὶ στάχους καὶ κιναμώμου λειω-
 θέντος καὶ χυλοῦ σεμιδάλεως. ἐν δὲ τοῖς λοετροῖς δι' ὄλου
 τοῦ μηνὸς δ' σμηχόμενος νίτρῳ ὁπτῶ ἐν οἴνῳ λυθέντι·
 χρίσμα δὲ ποιεῖν ἐσκευασμένον τουτέστιν ψίλωθρον· βάλλειν 20
 δὲ καὶ ἀλόην σταθμὸν λίτρας γ' καὶ σμύρνην λίτραν α'
 καὶ κρόκους ὧων β'· ταῦτα πάντα ἐνώσας· ἐν τῷ χρίσματι
 σμήχου. ταῦτα δὲ ἡ σκευὴ ἐνός. ἀρμόζει δὲ πρὶν χρίσασθαι
 ἢ εἰσελθῆς εἰς λοετρὸν καὶ περιχύσασθαι σίτλας γ' πρὶν
 ἰδρῶσαι καὶ ἐξελθεῖν εἰς τὸ ἔξωθεν καὶ ἀποσπογκίσασθαι 25
 καλῶς μετὰ τοῦ χρίσματος. μετὰ δὲ τὸ ἀποπλύνεσθαι τοῦ
 χρίσματος ἀποτρίβεσθαι δι' οἴνου ψυκτηρίου καὶ κρόκων
 ὧων σὺν ῥοδελαίῳ ἀναμεμιγμένων θερμῷ καὶ ἀφροδισιάζειν.

2 μετ' addidi. 3 πίνειν cod. 4 ἔψη cod. ἀνθρώποις
 addidi. 5 σκοροδοφαγεῖν cod. 6 εὐρώστων cod. ξηρώ-
 ζημα cod. 7 στάχος cod. 8 τὸ ἀρκός cod. II ἀλόην
 cod. 12 λαθυραύχος cod. ἀλεσθόν cod. 16 κίτρον] αὐ-
 ρον cod. 17 προστὸ γάλα cod. στάχος cod. λιώσας cod.
 18 χυλῶ cod. 19 σισμιχομένῳ cod. λυθέν cod. 20 ψίλι-
 θρον cod. 22 κροκῶν cod. 24 ἥ] ᾧ cod. 25 ἡδρῶσει cod.
 ἐξέλθει cod. 26 ἀποπλήναιτῆς cod. 27 οἴνου ψυκτηρίου]
 οἰνοψύχων cod. 28 ρωδυόλω cod. ἀναμεμιγμένῳ cod.

Μηνὶ Φεβρουαρίῳ.

Τῷ μηνὶ τούτῳ ἀρμόζει σεῦτλον μὴ ἐσθίειν μήτε ἄγριον
 λάχανον τὸ οἰονοῦν μήτε κίχλας τῶν ἰχθύων μήτε ζέμα πί-
 νειν τὸ οἰονοῦν ἄνευ τοῦ πρασοζέματος καὶ τοῦ σελίνου καὶ
 5 τοῦ μαράθρου καὶ σκοροδοζέματος. καρυκευτὰ δὲ καὶ
 ἀρωματικά, οἶνους δὲ παλαιούς καὶ εὐώδεις μετρίως. ἐν
 δὲ κρέασι ἐσθίειν κατὰ τὸν κανόνα τὸν προλεχθέντα καὶ
 ὅσα ὀστρακώδη τὰ λεγόμενα ζωόφυτα τουτέστιν ὄστρεα,
 παγούρους καὶ ἀστακοὺς καὶ ὀμύδια, κτένια καὶ ὅσα τοιαῦτα.
 10 τῶν δὲ ἰχθύων ὀρφούς, λαπίνας, σπάρους, σκάρους, στρω-
 ματαίους, κωβίους καὶ διὰ σινηπίου. τὰ δὲ ἐμβάμματα
 καὶ τὰς ὀπώρας ὡς τὰ προλεχθέντα τοῦ Ἰανουαρίου. ἐκ
 δὲ τῶν κοδιμένων <καὶ> λαχάνων ὁμοίως ὡς τὰ προλεχ-
 θέντα. ὁμοίως καὶ λοετρὰ καὶ τὰ χρίσματα καὶ τὸ ἀφρο-
 15 δισιάζειν ὥσπερ λέλεκται.

Μηνὶ Μαρτίῳ.

Ἀρμόζει τοῖς γλυκέσι χρᾶσθαι ἐν τροφαῖς καὶ ἐν πότοις,
 ἀλλὰ μετρίως· πᾶν γὰρ τὸ πολὺ τῆς φύσεως πολέμιον, τὸ
 δὲ κατὰ σμικρὸν ἀσφαλές. δριμοφαγίας δὲ πάσης καὶ πι-
 20 κροφαγίας ἀπέχεσθαι χρή καὶ † πᾶν ἰὼν. ἐκ δὲ τῶν ἰχθύων
 παντοίων ἐσθίειν ἄνευ τῶν ἀλεπίδων· τοὺς δὲ λάβρακας καὶ
 κεφάλους συχνῶς ἐσθίειν. ἐκ δὲ τῶν ὀσπρέων τὸν ἄλικα
 διέφθον καὶ ὑδαρέστερον καὶ καρυκευτὸν διὰ μέλιτος, στά-
 χους καὶ κιναμώμου ἐπὶ οἶνῳ εὐωδεστάτῳ. τὸν δὲ κύαμον

2 τοῦτο cod. 4 σελίνου] ἐσλιλίνου cod. 7 κρέα cod.
 9 ὀστάκους cod. ὀμυδιῶν cod. 10 ὀρφόν cod. στραμματαιοί
 cod. 11 κοβίοι cod. δέ] γάρ cod. 13 καὶ addidi.
 18 φύγος cod. πόλεμος cod. 19 ἀσφαλές] ἀφάρεσι cod.
 πᾶσιν cod. 20 † textus corruptus cf. Hier. I (Boissonade,
 p. 217, n. 1) μανίας : conjiciam παντοίων cum lacuna. 21 βελ-
 πίδων cod. λαυρέους cod. 22 τόν] τάν cod. 23 διεφθῶν
 cod. 24 τὸν δέ] τὸ γάρ cod.

τουτέστιν φάβα βρέχε καὶ ἔκξενε καλὰ καὶ ἄλατι καὶ ἐλαίῳ
καλῶ ὀμφακίνῳ ἐπίβαλλε. λάμβανε δὲ καὶ τῆς τήλης τὸ
σπέρμα ἀπόθερμον διέφθον, ἀρτυθὲν δὲ διὰ μέλιτος, στά-
χους καὶ κιναμώμου· πλύνε δὲ τὴν τήλην <ἐκ> τρίτου καὶ
τρίβε ταῖς χερσίν καὶ εἰθ' οὕτως ἔψε καὶ μερικῶς ἀποξεμά- 5
τιζε. εἰάν δὲ πάνυ ἀποξηματισθῇ, γίνεται δύσπεπτος, ἐφεκτικὴ
καὶ πονηρὰ καὶ ἐμφρακτικὴ κοιλίας· μὴ πάνυ δὲ ἀποξεμα-
τισθεῖσα τὸν ἴδιον χυλὸν τοῦτ' ἔστιν τὴν ἰδίαν πικρίαν, γασ-
τέρα <οὐκ> ἐμφράττει· γλύκαινε δὲ τὴν πικρίαν αὐτῆς μέλιτι.
λαθύριν δὲ καὶ ἀδχος ἄλεστά· τὸν δὲ φασίουλον τοῖς εὐρώσ- 10
τοις λαμβάνειν ἐκξεστὸν διέφθον ἐν ὀξύμέλιτι. ἐκ δὲ τῶν
λαχάνων σεῦτλον καὶ μολόχην καὶ χρυσολάχανον ἐσθίειν
καὶ πάντας τοὺς ἀσπαράγκους καὶ ἀμανίτας, ἄνευ τῆς βρυω-
νίας καὶ τῆς χαμαιδάφνης διότι πικρά εἰσιν. ἐκ δὲ τῶν συν-
θέτων ἐσθίειν ἐλαίας κολυμβάδας καὶ ὀξύμέλιτας, ἐκ δια- 15
λείμματος δέ. δριμὺ δὲ μηδ' ὅλως ἐσθίειν, πάντα δὲ γλυκέα.
ἐκ δὲ τῶν ὀπωρῶν πάσας τὰς προλεχθεῖσας, φοίνικας δὲ
κατὰ χρέος. ἐκ δὲ γλυκοποσίας, κονδίτον ἔχον πέπερι, κινά-
μμον, στάχος, καρεόφυλλον. λουτροῖς δὲ δι' ὅλου τοῦ
μηνὸς σ'. καὶ τὰ μὲν τρία χρίεσθαι ἐν ἡμέρᾳ γ' ἄνευ τῆς 20
σμύρνης καὶ τῆς ἀλόης, τὰ δὲ ἄλλα γ' λούεσθαι ἐν ἡμέρᾳ
ε'. οἶνους δὲ λεπτοὺς καὶ εὐώδεις καὶ ἐλαιοχρόους καὶ
συνουσίας μετρίως.

Μηνὶ Ἀπριλίῳ.

Τῷ μηνὶ τούτῳ ἀρμόζει ἀπέχεσθαι ρεφάνους, ἡδύοσμον, 25
κάππαρι, πέπερι, ὠκιμον, θρύμβην καὶ πάντα τὰ δριμέα.
ἐν κρέοις ἀρμόζει ἐσθίειν τρυφερὰ καὶ εὐσαρκα, ἄρνας

2 ἐπιβάλλεις cod. λαμβάνειν cod. 3 ἀρτυθῆσαν cod.
4 πλυνέτω cod. ἐκ addidi. τρίτον cod. 5 τριβέτω cod.
ἐψέτω cod. ἀποξηματίζειν cod. 9 οὐκ addidi. 10 λαν-
θύρην cod. ἄλεσθᾶ cod. 12 σεῦπλον cod. μολῶχης cod.
17 πάντας τοὺς προλεχθέντας cod. 18 ἔχοντι cod. 20 ἡμέρας
cod. 21 ἡμέρας cod.

νεμομένας, μὴ γαλακτεροὺς καὶ γαλακτοτρόφους αὐτῶν,
καὶ ἐρίφους γαλακτεροῦς· καὶ ὅσα διὰ προβέων, κριῶν
νέων καὶ εὐνούχων ψαχνὰ διέφθῃ. ἐκ δὲ τούτων λαμβάνειν
καὶ ζωμοὺς μετρίως καρυκευτοὺς διὰ στάχους, κολιάνδρου
5 χλωροῦ καὶ ὀλίγου πεπέρεως καὶ φυλλοσπέρματος κνήκου
διὰ τὸ ἔκλυτον ποιεῖν τὴν κοιλίαν. τῶν δὲ τῶν ὑῶν κρεῶν
ἀπέχεσθαι δεῖ. ἐκ δὲ τῶν ὀρνέων ἐσθίειν ὄρνιθας καὶ ὀрни-
θόπουλα τὰ ἄρρενα καὶ περιστερόπουλα λευκὰ καὶ νήσσας
καὶ χῆνας τρυφεράς καὶ ψαχνὰ διέφθῃ· ἐκ τούτων λαμ-
10 βάνειν καὶ ζωμοὺς μετρίως καὶ γλύκιστα χλία καὶ ὀπτά.
γλυκοφαγεῖν καὶ γλυκοποτεῖν. ἐκ δὲ τῶν ἰχθύων λάβρακας,
συάκια, χρυσόφια, φάγρους ἐν ζωμῷ ὀλίγῳ καρυκευτῷ·
λαπίνας δὲ καὶ χάνους καὶ κόκκυγας καὶ σαύρους καὶ μελα-
νούρους καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ὅσα μαλακόσαρκα <καὶ> ἔχοντα
15 λέπια ἐσθίειν τηγάνου, ὀλίγα δὲ καρυκεύειν, καὶ μὴ ἀπλήστως.
ἐκ δὲ τῶν ὀσπρίων παντοίων ἀπέχεσθαι τῶν ξηρῶν. τὰ
δὲ χλωρὰ ἐσθίειν μετὰ τῶν προλεχθέντων κρεῶν. ἐκ δὲ
τῶν λαχάνων ἐσθίειν τὸ χρυσολάχανον, τὸ ἄνηθον καὶ τὸ
κολιάνδρον χλωρὰ καὶ μαρούλι μετρίως ὀξυγαρίζειν ἐν
20 ὄξει σκιλλιτικῷ. ἐσθίειν δὲ καὶ σκόροδα ἐφθὰ σὺν ἐλαίῳ
καὶ ἄλατι, καὶ τὸ πρᾶσον ὀλίγον. παντοίων δὲ ξηρῶν ἀπέ-
χεσθαι χρεῶν τῶν ὀπωρῶν. οἴνους δὲ τοὺς εὐωδεστάτους
καὶ ἀνισάτους καὶ λευκοὺς χρᾶσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ μύρα
ὀσφραίνεσθαι ἴα, ρόδα, κρίνα, χαμαίμηλα καὶ πάντα
25 ἄνθη τὰ εὖοσμα καὶ τῶν ξηρῶν μύρων τὸν μόσχον καὶ
ρόδόσταγμαν. καὶ μετρίως ἀφροδισιάζειν. λουτρὰ δὲ ἡ

I μὴ γαλακτεροῦς] μεγαλακτεροῦς cod. 2/3 κριῶν νέων] κρι-
ῶνεων cod. 4 κρικευτοῦς cod. 5 ὀλίγον cod. φιλόσπερμα
cod. 6 τῶν¹] τά cod. κρέοι cod. 8 ἄρεν cod. 9 ψαχνῶν
cod. 13 κόκκυγας] καὶκᾶς cod. 14 καὶ addidi. 17 δέ¹]
γάρ cod. 19 κολιάνδρο cod. 20 σκιλλιτικῷ] κωλυλυξῶ cod.
καὶ σκόροδα (— δον cod.) transp. v.20 post ὄξει cod. 22 τῶν]
ἢ τῶν cod. Ante οἴνους add. ὀσπρέων cod. 23 δέ] γάρ cod.
μύροις cod. 24 ὀσφραίνεσθαι] σαφῶς ραίνεσθαι καὶ ὠσφραι-
νεσθαι cod. ἴα] θεία cod. πᾶν cod. 25 ἔμβοσμα cod.

δι' ὅλου τοῦ μηνός· σμήχεσθαι δὲ διὰ σάπωνος γαλλικοῦ.
ψίλωθρον δὲ χρίεσθαι ἅπαξ τοῦ μηνός ἄνευ τῆς ἀλόης, μόσ-
χον δὲ ἐκείνον ἔχον, κρόκους ὧν τριῶν καὶ ῥόδινον ἔλαιον.

<Μηνὶ Μαΐῳ.>

Ὁ Μάϊος αἷμα μέλαν κυριεύει. ἀπέχεσθαι δεῖ πᾶν καρ- 5
φαλέον καὶ κακόχυμον καὶ κολλῶδες οἷον τὰ ποδοκέφαλα,
ἐντερόκουλα καὶ νευρώδη, ἐσθίειν δὲ τὰ προλεχθέντα κρέη
τοῦ Ἀπριλίου. ἐκ δὲ τῶν ἰχθύων τοὺς παστοὺς καὶ ξηροὺς·
νεβροὺς δὲ θαλάσσης ἀπέχεσθαι δεῖ καὶ διάγειν κατὰ τὸν
προλεχθέντα μῆνα ἔν τε τροφαῖς καὶ λοετροῖς. ἐκ δὲ τῶν 10
λαχάνων ἐσθίειν ἐλαιοσπάραγγα, ξηροζέματα καὶ ἀπόθερμα
καὶ ἀμύλια καὶ ὑδρόγαρον καὶ τήλην. καὶ πάντα τὰ ξηρά,
ἀλμυρὰ καὶ πικρὰ ἀπέχεσθαι. γλυκοφαγεῖν δὲ καὶ γλυκο-
ποτεῖν μετρίως καὶ πάντα κατὰ τὸν Ἀπρίλιον ποιεῖν.

<Μηνὶ Ἰουνίῳ.>

15

Ὁ Ἰούνιος αἷμα θερμὸν κυριεύει. ἀρμόζει ὕδωρ ψυχρὸν
ἀποροφεῖν ῥοφήματα τρία μικρὰ μὴ ἀπλήστως καὶ ἐπινησ-
τεύειν ἕως ὥρας γ' καὶ πᾶσι τοῖς ψυχροτέροις μετρίως χρᾶσ-
θαι, τῶν δὲ δριμυτέρων καὶ ξηρῶν ἀπέχεσθαι οἷον πέπερεως,
καρνοφύλλων, κινάμωμον καὶ ὅσα διὰ τῶν ἀρωμάτων. 20
ἐκ δὲ τῶν κωδιμέντων σκόροδον, κρομμύδιον, πράσα, ῥέφα-
νον, εὐζωμον, κάρδαμον, σίνηπι καὶ τριπτὸν ὀρίγανον,
ἡδύοσμον, θρύμβην καὶ χαμαιδάφνια μὴ ἐσθίειν. ἐκ δὲ
τῶν κρεῶν πρόβεια τρυφερά. λαμβάνειν δὲ τὰ τῶν κριῶν
στέαρ δὲ μῆδ' ὅλως ἄπτεσθαι. αὐτὸ δὲ τὸ κρέας ἔστω ἀπὸ 25

2 ψήλωθρον cod. Post χρίεσθαι add. γάρ cod. 3 ἔχων cod.
ρωδίον ἐλαίω cod. 4 Μηνὶ Μαΐῳ addidi. 5 καρφαλό cod.
6 τά] τι cod. 7 νευρώων cod. 9 νεύρα cod. 11 λιοσπά-
ραγα cod. 12 ὑγρόγο cod. 15 μηνὶ Ἰουνίῳ addidi. 16 κυ-
ριεύειν cod. 17 ἀπορροφήν cod. 19 τοῖς δὲ δρυδρυνύτοις καὶ
ξηροῖς cod. 20 καρφόφιλα cod. κινάμωμον cod. 23 χαμη-
δάφνια cod. 24 κριῶν] ψυχρῶν cod. 25 ἄπτεσθαι] ἀπέχεσθαι
cod. κρέα cod.

λιπαροῦ κριοῦ· ἄρνας δὲ νεμομένους καὶ γαλακτοτροφοῦντας
 <ἐσθίειν>· μὴ καρυκεύειν δὲ τὸ σύνολον ὡς εἴρηται, ἄνευ
 τοῦ κολιάνδρου καὶ στάχους καὶ ἀνίσου· ὀρίγανον δὲ ἐσθίειν
 μετρίως. ἀπέχεσθαι καὶ ζεματοποσίας παντοίας. καὶ τῶν
 5 ὀρνέων ἐσθίειν ὀρνίθια καὶ ἀλεκτορόπουλα καὶ περιστε-
 ρόπουλα βρακάτα, χλία τε καὶ ὀπτά. εὐώδη καὶ ἀνισάτα
 κονδίτα καὶ λεπτοὺς οἶνους πίνειν μετὰ θερμοῦ, μὴ παλαιούς,
 μὴ χροακοὺς. ἐκ δὲ τῶν ἰχθύων πάντας τρυφεροσάρκους
 ἐσθίειν οἶον λαπίνας, χάνους, κόκκυγας, σπάρους, χρυσό-
 10 φους, ὀρφοὺς, κωβέους καὶ ὅσα μαλακόσαρκα ἐσθίειν. ἀπέ-
 χεσθαι δὲ χρῆ λάβρακας, κεφάλους, ιουλάρους, τρίγλας,
 σκορπίους, φάγρους, ἀστακοὺς, παγούρους καὶ ὅσα ὀστρακό-
 δερμα καὶ σκληρόσαρκα. ἔστωσαν δὲ τὰ ἐμβάμματα δι'
 ὀξύμέλιτος. τοὺς δὲ ὀψαρίων ζωμοὺς καρυκεύειν διὰ στάχους
 15 καὶ ἀνίσου καὶ κολιάνδρου· τὰ δὲ τηγάνου μετρίως. μαρού-
 λιν, ἔντιβον, σέλινα ἄσπρα ἐν ὄξει σκιλλιτικῶ βαπτόμενα,
 μετρίως· πολὺ γὰρ ἐσθιόμενον τὸ μαρούλιν ἀπαμβλύνει τὴν
 κόρην. ἐκ δὲ ὀπωρῶν κεράσιν ἄσπρον καὶ ἀγκούριν ἐσθίειν
 μετρίως. ὅσα δὲ ἔξω τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ μηνὶ τούτῳ
 20 ἀπέχεσθαι χρῆ. λουτρά δὲ ἢ δι' ὄλου τοῦ μηνός· ψίλωθρον
 δὲ δι' ὄλου μὴδ' ὅλως, <μὴδὲ> σμήγματα. † τῶν αὐτῶν δὲ
 σαπῶνα ἕως τῶν κα' τοῦ μηνός. καὶ ἀφροδισιάζειν ἀπέχειν.

<Μηνὶ Ἰουλίῳ.>

Ὁ Ἰούλιος ξανθὴν χολὴν κυριεύει. τῷ μηνὶ τούτῳ ἀρ-
 25 μόζει ἀφροδισίων ἀπέχειν καὶ πλείστης προφῆς παντοίας

I νεμομένας cod. 2 ἐσθίειν addidi. 3 ὀρίγανον] ἔργα cod.
 4 ζεματοποσί cod. 6 τε] δέ cod. ἐβώδης cod. ἄνισα
 τά cod. 7 λεπτούς] λοιπά cod. οἶνους transp. post πα-
 λαιούς cod. 8 τρυφερᾶς σάρκας cod. 9 κόκυλλας cod.
 10 γαλακόσαρκα cod. 12 ἀσταχοὺς cod. 15 δέ] γάρ cod.
 16 ἔντιμον cod. σκολιτῆς cod. βαπτόμενοι cod. 17 μαρού
 cod. 20 λουτρῶν cod. ψίλιθρον cod. 21 μὴδέ addidi.
 † textus corruptus : cf. Hier. I (Boissonade, p. 238,34) et II
 (Boissonade, p. 421, 1). 23 μηνὶ Ἰουλίῳ addidi. 24 ξανθὴ
 χολῇ cod. τοῦτο cod. 25 ἀφροδισίας cod.

μόχθου τε βίου καὶ πλείστης κραιπάλης· ὥς προλέλεκται
 ἐν τῷ Ἰουνίῳ κρέη τράγεια εὐνοῦχα τρυφερά, λαγούς δέ
 καὶ δόρκους καὶ ἐλάφους καὶ τρυγόνας καὶ φάσσας ἐσθίειν
 μετρίως, ἄνευ δὲ ὄξους ταῦτα μὴ ἐσθίειν. ἐκ δὲ κοδιμέντων
 ὥσπερ τοῦ Ἰουνίου μηνός. ἐκ δὲ τῶν ἰχθύων τοὺς τρυφε- 5
 ροσάρκους ἐσθίειν οἷόν τι κίχλας, λαπίνας καὶ ὅσα τρυ-
 φερόσαρκα καὶ ὑγρά. καὶ τὰ ὀξυμέλιτα καὶ τὰ ὀξυγάριτα.
 ἐκ δὲ τῶν ὀπωρῶν τὰς ὑγροτέρας οἷον πέπονας καὶ λευκὰ
 σῦκα μετὰ ἄλατος ἐσθίειν, σταφυλὰς δὲ πάσας ἄνευ τῆς
 μαύρας, ἄπιον, μῆλον, δαμάσκηνον, ῥοδάκινον, καὶ ὅσα ὑγρά 10
 ἐσθίειν, πάσας δὲ λοιπὰς ὀπώρας ἀπέχεσθαι· οἶνους δὲ
 λεπτοὺς <πίνειν>· τὴν μὲν τροφήν μετρίως, τοὺς δὲ οἶνους
 πλείστους καὶ τὰ ῥοσάτα. ζέματα δὲ μὴ λαμβάνειν πλήν
 τὸ τοῦ δαυκιοῦ ζέμα, ὀλίγῳ μέλιτι καὶ στάχει ἀρτυθέν.
 λουτρὰ δὲ ἡ δι' ὅλου τοῦ μηνός, σμήγματα δὲ διὰ κιμου- 15
 λίας λούεσθαι συντόμως. καθαροῦ δὲ ἀπέχειν χρή.

<Μηνὶ Αὐγούστῳ.>

Μὴν Αὐγουστος χολὴν χλωρὰν κυριεύει. τῷ μηνὶ τούτῳ
 ἀρμόζει τῶν γλίσχρων καὶ παχυχύμων λαχάνων ἀπέχεσθαι
 πάντων οἷόν τι μολόχης καὶ ἀγριολαχάνων παντοίων, σεῦ- 20
 πλον δὲ καὶ βλίτον καὶ κολοκύνθην ἐσθίειν. ἐκ δὲ τῶν κρεῶν
 πρόβεια καὶ τράγους εὐνούχους, λαγῶους δὲ καὶ δόρκια ἕως
 τῶν ιε' τοῦ μηνός ἐσθίειν χρή ψαχνὰ καὶ χλία ἐν ὀξυμέλιτι.
 ὄρνιθας δὲ καὶ ἀλεκτορόπουλα καὶ περιστερόπουλα πάντα

1 Post τε add. καί cod. 2 ἐν] δέ cod. τοῦ ἰουνίου cod.
 λεγούς cod. 3 αἰσθῆν cod. 7 τὸ ὀξυγαρίζειν cod. 8 ὑγρό-
 τροφας cod. 9 αἰσθῆν cod. δέ] γάρ cod. 9/10 τοῦ μαύρου
 cod. 10 ῥοδάκινον] δοράκινον cod. 11 αἰσθῆν cod. 12 πίνειν
 addidi. δέ] γάρ cod. 13 δέ] γάρ cod. 14 ὀλίγο μέλι καὶ
 στάχος ἀρτυθέντα cod. 15 λουτρῶν cod. δέ²] γάρ cod.
 16 συντόμας cod. καθαροῦ cod. 17 μηνὶ Αὐγούστῳ addidi.
 18 κυριεύειν cod. τούτῳ] τοῦ cod. 19/20 τοῖς χλίσχροις
 καὶ παχυχύμοις λαχάνοις ἀπέχεσθε πάσιν cod. 20 μολόχην cod.
 σεῦπλον cod. 21 βλύτρον cod. κολοκύνθην cod. αἰσθῆν
 cod. 22 λαγῶας cod. 24 δέ] γάρ cod.

ἐσθίειν μηδὲν βλαπτόμενον. ἐκ δὲ τῶν ἰχθύων τοὺς τρυφεροὺς καὶ τρυφεροσάρκους καὶ ἐκ διαλείμματος καὶ ἐμβάμματι διὰ σίνηπι χρήσασθαι. ἐκ δὲ τῶν ἰχθύων τοὺς πλαταίους. ὁσπρέων δὲ καὶ ὁπώρας ξηρᾶς παντοίας ἀπέχεσθαι
 5 οἶον πηγάνου, θρύμβης, σκορόδου, πράσων, καρδάμου, ρεφάνου καὶ σινήπεως. λουτρὰ δὲ δ' δι' ὅλου τοῦ μηνός. ἐκ δὲ συνθέτων χρᾶσθαι κάππαριν καὶ ἐλαίας κολουμβάδας καὶ ὀξομέλιτας καὶ ἀμύγδαλον. ἐλαίας δὲ μαύρας ἀπέχειν χρή· οἶνους δὲ λεπτοὺς καὶ εὐώδεις καὶ ῥοσάτα χρᾶσθαι.

10

<Μηνὶ Σεπτεβρίῳ.>

Ὁ Σεπτέβριος χολὴν μέλαιναν κυριεύει. ἀρμόζει δριμυφαγίαις πάσαις χρᾶσθαι, πρὸ πάντων δὲ πράσα ἐσθίειν ἐφθὰ καὶ ὠμὰ καὶ τὸ ζέμα πίνειν καὶ σκόροδα ἐφθὰ καὶ ὠμὰ καὶ καρυκευτὰ μετὰ ἀρωμάτων. ἐκ δὲ τῶν κρεῶν
 15 πρόβεια καὶ ὄρνιθας, περιστερόπουλα δὲ καὶ χήνας καὶ ὄρνυγας καὶ ὄρνυγομήτρας καὶ τῶν οἰῶν τὰ γαλούρια, νήσσας δὲ καὶ φάσσας καὶ τρυγόνας καὶ πέρδικας, βόεια δὲ καὶ ἐλάφους καὶ δορκάδας καὶ πλάτονας καὶ λαγούς καὶ σάγρους ἀπέχειν δεῖ. ἐκ δὲ τῶν ἰχθύων κεφάλους καὶ κίχλας καὶ
 20 πάντα τὰ ἀλέπιδα ἐσθίειν· ὅσα δὲ παστὰ ἀπέχεσθαι· τὰ δ' ἄλλα ἐσθίειν. ἐκ δὲ τῶν ὁσπρέων κύαμον καὶ φακὴν καὶ λάθυρον ἀπέχεσθαι, τὰ δὲ λοιπὰ ἐσθίειν. ἀσπαράγους δὲ πάντας καὶ ἀμανίτας λευκοὺς ἐσθίειν. ἐκ δὲ τῶν ὁπωρῶν σταφυλὰς λευκὰς καὶ ἀπίους τοὺς ἀγρίους τοὺς ἀκμάσαντας
 25 καὶ μῆλον γλυκὺ καὶ σῦκα λευκὰ, ῥοδάκινα καὶ περσικά καὶ μηλοροδάκινα, ῥοιὰς καὶ φοίνικας καὶ μηλοκύδωνα πάντα ἐσθίειν. ἐκ δὲ τῶν ξηρῶν πιστάκια καὶ κάρνα τὰ βασιλικά

1 μηδέπιβλαπτόμενος cod. 3 χρήσθαι cod. 5/6 πηγάνον
 θρύμβην σκόρωδον πράσα κάρδαμον ρεφάνον καὶ σίνηπι cod.
 7 συνθέτοις cod. 8 ὀξομέλητος cod. 10 μηνὶ Σεπτεβρίῳ ad-
 didi. 11 μέλαινα cod. 11/12 δριμυφαγίας πάσας cod.
 13 ζέματι cod. 15 ὄρνυκας cod. 16 ὄρνυγομένε cod. γαλού-
 ριους cod. 18 δώρκας cod. 20 ἀλήπιδα cod. αἰσθῆν cod.
 πασθὰ cod. 21 αἰσθῆν cod. ὁσπρέ cod. 22 δέ¹] γάρ
 cod. αἰσθῆν cod. 25 περσέκα cod. 26 ῥώας cod.
 27 αἰσθῆν cod. πιστάκας cod.

ἀμύγδαλά τε καὶ κοκονάρια. οἶνους δὲ λευκοὺς καὶ ἐλαιοχρό-
ους πίνειν καὶ ἀψινθοροσάτους. λουτρὰ δὲ ἡ' καὶ σμήχεσ-
θαι. καὶ ἀφροδισιάζειν.

<Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ>.

Ὁκτώβριος λεπτόν ** κυριεύει. δριμυφαγίας ἀπάσας 5
χρᾶσθαι, πρὸ πάντων πρασοφαγίας καὶ πρασοζέματα κα-
ρυκευτά. ἰχθύας δὲ πάντας ἀπέχειν καὶ τοῖς γλίσχροις
τῶν λαχάνων καὶ πάντα τὰ κρέη τὰ παστά.

<Μηνὶ Νοεμβρίῳ>.

Ὁ Νοέμβριος φλέγμα ὑγρὸν κυριεύει. ἐν τούτῳ τῷ μηνὶ 10
ἀρμόζει λοετρῶν ἀπέχεσθαι μηδὲ χρίεσθαι· εἰ δὲ συμβῇ,
δύο λοετρὰ ἔστωσαν. ἐκ δὲ τῶν κρεῶν μήτε ἐλάφους μήτε
τράγους μήτε σνάγρους μήτε ἀγριαῖγας. τὰ δὲ λοιπὰ πάντα
κρέη ἐν πετεινοῖς τε καὶ πεζοῖς ἐσθίειν, ψαχνὰ τε καὶ χλία,
διεφθὰ καὶ καρυκευτά, καὶ λακτέντα. ἐκ δὲ τῶν ἰχθύων 15
ἐσθίειν πάντα πλὴν τῶν ὑγροτέρων, κίχλας καὶ γουβίους,
πάντα δὲ τὰ ἀλέπια μὴ ἐσθίειν. τοῖς δὲ δριμέσι πᾶσι χρᾶσ-
θαι ὅσα διὰ τῶν ἀρωμάτων. πρασομόλοχα δὲ ἐσθίειν· ὅλα
δὲ τὰ ξηρὰ ἐσθίειν. ἐκ δὲ τῶν οἴνων τοὺς παλαιοὺς καὶ λεπ-
τοὺς καὶ εὐώδεις. ἐκλαμβάνειν τὸ ἀπόθερμον τῆς τήλης ἐκ 20
διαλείμματος. καὶ ἀφροδισιάζειν.

<Μηνὶ Δεκεμβρίῳ>.

Ὁ Δεκέμβριος φλέγμα ἀλμυρὸν κυριεύει. τῷ μηνὶ τού-
τῳ ἀρμόζει κράμβην μὴ ἐσθίειν μήτε σήριζον μήτε σκίμ-

4 μηνὶ Ὀκτωβρίῳ addidi. 5 ** num αἷμα? 6 πρασοζέματος
καρυκευτοῦ cod. 8 παστά cod. 9 μηνὶ Νοεμβρίῳ addidi.
10 κυριέει cod. 11 λοετροῖς cod. 12 λοετροί cod. ἔσθωσαν
cod. 14 αἰσθῆν cod. ψαχνὰ] ψυχρά cod. 16 γουβαί cod. :
γουβίοι sunt κωβίοι vel κωβιοί. 17 πᾶσας cod. 18 αἰσθῆν cod.
20 ἀπόθερμα cod. 22 μηνὶ Δεκεμβρίῳ addidi. 23 τοῦτο cod.
24 αἰσθῆν cod. quid sit σήριζον nescio.

βρον. ἐκ δὲ τῶν κρεῶν καθὼς ἐν τῷ Νοεμβρίῳ μηνί, ὁμοίως
 δὲ καὶ περὶ τῶν ἰχθύων καὶ λαχάνων καὶ ὀσπρέων καὶ περὶ
 οἴνου καὶ πρασοζέματος. καὶ λοετρὰ ἢ καὶ χρίσμα ποιεῖν
 διὰ τῆς ἀλότης καὶ τῆς σμύρνης. λαμβάνειν δὲ τὰ ἀποζέματα
 5 τῆς τήλεως μετρίως καὶ ἐλαίας κολουμβάδας καὶ ὀξυμελι-
 τάτας. καὶ ἀποσμήχεσθαι δι' οἴνου καὶ νίτρου. καὶ ἀφρο-
 διασιάζειν.

3 λοετρῶν cod. 4 τῆς¹ et 2] τᾶς cod. 6 νίτρας cod.

II

Anonyme.

Cet opusculé est tiré d'un manuscrit de la Bibliothèque Nationale d'Athènes, n° 1494 (ff. 46-52), qui est du XVIIIe siècle, mais qui est, en général, très correct et bien orthographié (1).

Les quatre premiers chapitres figurent aussi dans un manuscrit de Paris, B. N. 2224 (XVe s.), à la suite d'une série d'extraits d'un traité alimentaire dédié à Constantin Pogonatos. Dans ses *Anecdota medica graeca* (2), Ermerins a publié le texte de ces premiers chapitres d'après ce manuscrit, dont le texte est très corrompu (*vitiis scripturae adeo contaminatus est ut lectu fuerit difficillimus*) et défiguré par des lacunes et des transpositions. Par une hardie opération que l'on ne peut estimer justifiée, il en a fait l'introduction de l'ouvrage dédié à Constantin. Dans l'édition qu'il a donnée de cet ouvrage d'après une autre tradition, d'ailleurs plus complète (3), Ideler n'a pas repris le texte des quatre chapitres en cause et cela à juste titre : en effet, la doctrine

(1) Le même texte est conservé encore dans un manuscrit d'Oxford, le Bodleianus 708, du XVe siècle, ff. 14-21, dans une tradition moins bonne, si l'on en juge d'après l'échantillon publié par Daremberg, *Notices et extraits des manuscrits médicaux grecs et latins des principales bibl. d'Angleterre*, dans les *Archives des missions scientifiques et littéraires*, II (1851), p. 487.

(2) Leyde, 1840, pp. 225-237 ; cf. la préface, p. XI, et la note 1, p. 224.

(3) *Physici et medici graeci minores*, II (1842), pp. 257-281.

de ce traité, qui se trouve attribué tantôt à Hiérophile, tantôt à Théophane Nonnus, est toute différente de celle de l'opuscule du manuscrit d'Athènes.

Celui-ci n'a rien de commun non plus avec les divers traités alimentaires de Galien, avec le *περὶ τροφῶν δυνάμεων* de Syméon Seth, le *De observatione ciborum* d'Anthimus (1) ou les livres et chapitres consacrés au régime alimentaire dans les manuels d'Aétius, d'Oribase et de Paul d'Egine, lesquels s'inspirent des doctrines de Galien.

Περὶ τροφῶν δυνάμεως.

Ἐγνώσθη τῶν βρωμάτων ἡ φυσικὴ δύναμις ἐκ τῆς αὐτῶν γεύσεως. ἡ δὲ γεῦσις διαιρεῖται εἰς ὀκτώ· γεῦσις γλυκεία, γεῦσις πικρά, γεῦσις ἀλμυρά, γεῦσις δριμεία, γεῦσις λιπαρά, γεῦσις στυπτική, γεῦσις μὴ ἔχουσα αἴσθησιν, γεῦσις 5
τήκουσα.

Ἡ μὲν οὖν γλυκεία γεῦσις ὑπάρχει θερμὴ καὶ ὑγρὰ, ὠφελούσα τοὺς ἔχοντας σύμμετρον κρᾶσιν καὶ εὐχρηστον αἷμα γεννώσα, τοῖς ἔχουσι δὲ τὰ σώματα θερμὰ καὶ ξηρὰ καὶ χολώδη μετατρέπουσα εἰς ξανθὴν χολήν. πᾶσα οὖν 10
ὁπώρα ὑγρὰ καὶ γλυκεία ἐλάττονα θερμὴν ἔχει καὶ ξηρότητα τοῦ σάκχαρος. βρώσις δὲ πᾶσα καὶ πόσις ὅπόσον ἔχουσι πλεονάζουσαν εἰς αὐτὰς τὴν γλυκύτητα, τοσοῦτον ἔχουσι καὶ τὴν θερμὴν πλεονάζουσαν.

Ἡ δὲ πικρὰ κέκτεται πλείονα θερμὴν καὶ ξηρότητα 15
τῆς γλυκειάς, βλάπτουσα τοὺς ἔχοντας. τὰ σώματα θερμὰ καὶ ξηρὰ· καὶ γὰρ λεπτύνει τὸ φλέγμα καὶ διαλύει αὐτὸ καὶ πεπαίνει τοὺς παχεῖς χυμούς. ἀρμόζει γοῦν τοῖς ἔχουσι τὰ σώματα ψυχρὰ καὶ ὑγρὰ.

Ἡ δ' ἀλμυρὰ ὑπάρχει ξηρὰ καὶ ὑγρὰ καὶ ποιεῖ δίψαν 20
εἰς τὰ θερμὰ καὶ ξηρὰ σώματα· τέμνει γὰρ τὸ φλέγμα καὶ διαλύει τὰ ἐν τῷ στομάχῳ παχέα περιττώματα καὶ σεσηπότα.

9 τοὺς ἔχοντας cod. : correxi ex Parisino. 12 ἔχουσα cod.

(1) V. ROSE, *Anecdota graeca et graecolatina*, II (1870), pp. 43 ss.

‘Η δ’ ἔχουσα καυστικὴν τὴν δύναμιν ἣτις ἐστὶν ἡ δριμύτης οἷα ἐστὶν ἡ τοῦ πεπέρους, τοῦ πυρέθρου, τῶν κρομμύων, τῶν σκόρδων ἃ κέκτηνται πλείστην τὴν θερμασίαν, βλάπτει τὰ ξηρὰ καὶ θερμὰ σώματα· γεννᾷ γὰρ κεφαλαλγίαν
 5 ἐκ τῶν αὐτῆς ἀναθυμιάσεων καὶ λεπτύνει τὸ αἷμα. ὠφελεῖ γοῦν τοὺς ἔχοντας τὰ σώματα ψυχρὰ καὶ ὑγρά· διαλύει γὰρ τὴν ὑγρότητα καὶ παχύτητα ἐκ τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων τὴν κατὰ τοὺς ψυχροὺς καὶ ὑγροὺς καιροὺς γινομένην.

10 ‘Η δὲ λιπαρὰ ἔχει σύμμετρον τὴν ὑγρασίαν καὶ τὴν θερμὴν. ἀρμόζει γοῦν τοῖς ἔχουσι κρᾶσιν θερμὴν καὶ ξηράν· ἔστι δ’ ἀνεπιτήδειος τοῖς ἀδύνατον ἔχουσι στόμαχον· ποιεῖ γὰρ τὴν ἀνορεξίαν καὶ φθείρει τὴν πέψιν. ἀρμόζει γοῦν τοῖς δυσεντερικοῖς καὶ τοῖς ἔχουσι τὴν κρᾶσιν ξηράν.

15 ‘Η δὲ στυπτικὴ οἷα ἡ τοῦ κίκεως καὶ τῶν ὁμοίων, κέκτηται κρᾶσιν ψυχρὰν καὶ ὑγράν· ἀρμόζει γοῦν τοῖς ἔχουσι τὴν κρᾶσιν ὑγράν· ὑπάρχει δὲ βλαβερὰ τοῖς ξηροῖς σώμασι· ὠφελεῖ δὲ καὶ τὴν χαύνωσιν τῶν τοῦ στομάχου νεύρων τὴν ἐκ πολλῆς ὑγρότητος καὶ τοὺς κοιλιακοὺς. ἡ δὲ ἐλάττων
 20 στυπτικὴ γεῦσις οἷα ἡ τῶν κυδωνίων καὶ τῶν ἀπίων καὶ τῶν μήλων καὶ τῶν ὁμοίων, ἔχει σύμμετρον δύναμιν καὶ ἐνέργειαν εἰς τὸ δυναμοῦν τὸν στόμαχον, τὴν κοιλίαν καὶ τὸ ἥπαρ καὶ τὴν ὄρεξιν τοῦ βρώματος. ἐσθιόμενα γοῦν πρὸ τῆς βρώσεως κωλύουσι τὴν φύσιν· μετὰ δὲ τὴν βρώσιν
 25 ἄγουσιν αὐτήν.

‘Η δὲ μὴ ἔχουσα αἰσθησιν γεύσεως γεῦσις οἷα πέρ ἐστὶν ἡ τῶν τοῦ ὤου λευκῶν, τοῦ ψυλλίου καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων, ὑπάρχει ὑγρά καὶ ψυχρὰ καὶ μετατρέπεται ταχέως εἰς τὴν ὑγρότητα. ἀρμόζει γοῦν τοῖς ἔχουσι τὴν τῶν σωματῶν κρᾶ-
 30 σιν θερμὴν καὶ ξηράν.

‘Η δὲ τήκουσα γεῦσις ὑπάρχει ψυχρὰ καὶ ξηρά· καὶ ἔστιν ἐπιτήδειος τοῖς ἔχουσι θερμότεραν τὴν κρᾶσιν. ἐνδυναμοῖ γὰρ τὸν στόμαχον καὶ ἄγει αὐτὸν εἰς ὄρεξιν παύει τε τὸν πόνον αὐτοῦ καὶ ἐνδυναμοῖ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ

3 καὶ add. post θερμασίαν cod. II θερμὴν: fort leg. ψυχράν.

I2 δ’ ἀνεπιτήδειος] δὲ ἐπιτήδειος cod. I9 κοιλικούς cod.

καὶ καταπαύει τὴν δίψαν. βλάπτει δὲ τοὺς ἔχοντας τὴν κρᾶσιν καὶ τὰ σώματα ψυχρά· ἀδυνατοῖ γὰρ τὰ νεῦρα καὶ βλάπτει αὐτά. τὸ δ' ὄξος διὰ τὴν φυσικὴν ξηρότητα ἦν κέκτῃται τέμνει καὶ ῥύπτει καὶ διαλύει τὴν ὑγρότητα.

Περὶ σπερμάτων καὶ καρπῶν.

5

Ὁ σίτος ἔχει πλεονάζουσαν τὴν θέρμην καὶ ὑπάρχει βελτίων πάντων τῶν τε βρωμάτων καὶ καρπῶν. γεννᾷ γοῦν αἷμα χρηστὸν καὶ πάνυ καλόν. ἡ δὲ κριθὴ ἔχει τὴν ψυχρότητα πλεονάζουσαν καὶ ἔστιν ἥττον τρόφιμος τοῦ σίτου. οὐχ ἀρμόζει γοῦν τοῖς ἔχουσι τὴν κρᾶσιν ψυχρὰν 10 καὶ ὑγρὰν· πλείστους γὰρ ἀνέμους γεννᾷ. ἀρμόζει δὲ τοῖς ἔχουσι φύσιν θερμότεραν. ὁ δὲ χυλὸς αὐτῆς ὅς ἐστι πτισάνη, ὑπάρχει ψυχρὸς καὶ ὑγρὸς· καὶ ὠφελεῖ τοὺς ὀξεῖς πυρετοὺς καὶ τὰ ἐν τῷ θώρακι πάθη· καταπραΰνει τὴν θέρμην καὶ παύει τὴν δίψαν. ἡ ὄρυζα σύμμετρός ἐστι μέσον θερμότη- 15 τος καὶ ψυχρότητος· ὑπάρχει γοῦν σταλτικὴ κοιλίας· ἐψηθεῖσα δὲ μετὰ ἀρτύματος γίνεται εὐκοίλιος. ὁ κύαμος ἔχει πλεονάζουσαν τὴν ψύξιν· τίκτει γοῦν φῦσαν καὶ πνεῦμα ἐν τῇ κοιλίᾳ, ποιεῖ δὲ καὶ βάρος ἐν τῇ κεφαλῇ· ἐψηθεῖς οὖν μετ' ὄξους ἰστᾷ κοιλίαν. ὁ ἐρέβινθος ἔχει πλεονά- 20 ζουσαν τὴν θέρμην· γεννᾷ δὲ καὶ αὐτὴ φῦσαν ἐν τῇ κοιλίᾳ, ἄγει δὲ καταμήνια καὶ πληθύνει τὰ οὖρα καὶ τὴν συνουσίαν.

ἡ φακὴ ὑπάρχει ξηρὰ καὶ ψυχρά· ξηραίνει τὸ σῶμα καὶ πλεονάζει τὸν μελαγχολικὸν χυμόν, ποιεῖ δ' ἀμβλυωπίαν καὶ ψύχει τὰ σώματα. θέρμιά εἰσι θερμὰ καὶ ξηρά· 25 ὑπάρχουσι δὲ δύσπεπτα καὶ καταμνηνίων ἀγωγὰ· εἰ δὲ γλυκανθῶσιν ὕδατι χλιαρῷ, γεννώσιν κουφοτέραν τροφήν.

φασίουλον ἔχει κρᾶσιν θερμὴν καὶ ὑγρὰν· γεννᾷ δὲ ἀνέμους ἐν τῇ κοιλίᾳ, ἄγει τὴν κοιλίαν καὶ καταμήνια· πληθύνει τὰ οὖρα καὶ ὀνειρωγμούς. κέγχρος ὑπάρχει ξηρὰ 30 καὶ οὐ τρέφει τὸ σῶμα, ἰστᾷ καὶ τὴν κοιλίαν.

Ἄρτος οὖν γινόμενος ἐκ τοῦ σίτου βελτιώτερος πάντων

βρωμάτων καὶ εὐτροφώτερος, μάλιστα δ' εἰ καθαρός, ὁ
 ἔχων ἄλας καὶ ζύμην σύμμετρον καὶ πλασσόμενος μέσον
 ξηρότητος καὶ ἀπαλότητος σὺν ἀνίσῳ βραχεὶ καὶ μαράθρου
 σπέρματι καὶ μαστίχῃ. ἔστι δὲ κάλλιστος ὁ ἔχων θερμοτάτην
 5 κρᾶσιν· μῖξον εἰς τὸ κατάπλασμα σήσαμον. εἰ δὲ θέλεις
 προσθεῖναι τῷ ἄρτῳ τινὰ ὑγρασίαν, κατάπλαττε τοῦτον
 μετ' ἀμυγδαλίου. καταστατόν, ὃ καὶ ἄμυλον λέγεται,
 ὑπάρχει ψυχρόν καὶ ξηρόν· ἀπαλύνει τὸ στῆθος καὶ τὸν
 τράχηλον. ἐψηθὲν δὲ σὺν ἀμυγδάλοις τετριμμένοις καὶ σακ-
 10 χάρει ὠφελεῖ δυσεντερικοῦς.

Περὶ ὕδατος.

Τὸ ὕδωρ φυλάττει τὴν φυσικὴν ὑγρότητα τοῦ σώματος,
 ἀποσώζει δὲ τὴν τροφήν εἰς ἅπαν τὸ σῶμα καὶ εἰς φλέβας.
 ἀρμόζει δὲ τοῖς ἔχουσι τὴν κρᾶσιν θερμὴν καὶ ξηράν. τὸ
 15 γοῦν γλυκὺ καὶ κοῦφον ὕδωρ ὑπάρχει βελτιώτερον πάντων
 τῶν ὑδάτων, μᾶλλον δὲ τὸ μὴ ἔχον δυσωδίαν. τὰ δὲ γένη
 τῶν ὑδάτων εἰσὶ πέντε· πηγαῖον, φρεάτειον, ποτάμιον,
 ὄμβριον καὶ λιμναῖον. τὸ γοῦν πηγαῖον ὕδωρ τὸ καθαρὸν
 καὶ γλυκὺ ἐστὶν ἐν μὲν τῷ χειμῶνι θερμόν, ἐν δὲ τῷ θέρει
 20 ψυχρόν, βελτιώτερον πάντων ὑδάτων. τὸ δὲ ἄλμυρόν ὕδωρ
 ὑπάρχει πάνυ ξηρόν· ὡσαύτως καὶ τὸ στυπτικὸν ξηραίνει
 καὶ στύφει. τὸ θερμόν ὕδωρ πινόμενον πρὸ τῆς βρώσεως
 διαλύει τὰ φλέγματα καὶ λεπτύνει τὰ περιττώματα. ὁ λου-
 ὅμενος γλυκέσιν ὕδασιν εὐθετεῖ τὴν κρᾶσιν τοῦ σώματος.
 25 τὸ χαλκάνθιον ὕδωρ ξηραίνει τὴν ψώραν τὴν ἔχουσαν πολλήν
 ὑγρότητα καὶ ὠφελεῖ τὰ παχέα καὶ ὑγρά τῶν σωμάτων.

Περὶ οἴνων.

Οἶνος ὁ γινόμενος ἐκ τῆς πεπανθείσης σταφυλῆς καὶ πάνυ
 γλυκανθείσης ὑπάρχει θερμός, ὁ δὲ γινόμενος ἐκ τῆς ἀπέπ-

4/5 θερμότητα κράσεως cod. 5 τό] αὐτόν cod. : correxi ex
 Parisino. 7 ἀμυγδαλαῖον cod. 9 ἐψηθείς cod. σακχάρως
 cod. 10 δυσεντερικοῖς cod. 25 ψώραν] ψυχράν cod. : corr.
 m¹ in mg.

του καὶ μὴ γλυκανθείσης ἦττον ὑπάρχει θερμός. καὶ ὁ
 λευκὸς οἶνος ἐλάττονα καὶ αὐτὸς ἔχει τὴν θερμότητα, ὁ δὲ
 ἐρυθρὸς ὑπάρχει παχὺς καὶ δύσπεπτος διὰ τὸ πλεονάζειν
 τὴν γεώδη οὐσίαν εἰς τὴν μέλαιναν σταφυλὴν καὶ διὰ τὴν
 στυφότητα ἣν κέκτηται. ὁ δὲ χρυσοειδὴς οἶνος καὶ αὐστη- 5
 ρίζων συμμέτρως μέσον γλυκύτητος καὶ στυφότητος, ὑπάρ-
 χει θερμότερος παντὸς οἴνου καὶ εὐτροφώτερος· ἀρμόζει
 γοῦν ὁ τοιοῦτος οἶνος τοῖς γέρονσι <καὶ> τοῖς ἔχουσι τὴν
 κρᾶσιν ψυχράν. τοῖς δὲ θερμότεραν τὴν κρᾶσιν κεκτημένοις
 ἀρμόζει ὁ λεπτὸς καὶ λευκὸς οἶνος. τοῖς δὲ κοπιῶσιν ὁ μέ- 10
 λας καὶ γλυκὺς καὶ στυφίζων διὰ τὸ εἶναι τὴν πέψιν αὐτοῖς
 βραδεῖαν. ὁ μὲν οὖν νέος οἶνος εὐτροφώτερός ἐστι καὶ γεν-
 νᾷ πλῆθος αἵματος· ὁ δὲ παλαιὸς ὑπάρχει συντομώτερος
 τῇ πέψει καὶ ξηρότερος, ἀτροφώτερος δὲ τοῦ νέου.

Οἶνος θερμαίνει τὸν στόμαχον καὶ ἀποπέμπει τὸ λεπ- 15
 τυνθὲν ἐκ τῆς πέψεως εἰς τὰς φλέβας εἰς ἅπαν τὸ σῶμα
 συνεργεῖ τε τῇ πέψει καὶ λεπτύνει τὰ περιττώματα καὶ
 ἀναζωπυροῖ τὸ ἔμφυτον θερμὸν καὶ ποιεῖ αἷμα πολὺ. ἡ
 δὲ εἰς πλῆθος πόσις τοῦ οἴνου καὶ συνεχῆς μέθη πάνυ βλάπ-
 τει τὰ μέρη τοῦ σώματος οἷον ἦπαρ, ἐγκέφαλον, νεῦρα 20
 καὶ ποιεῖ τρόμον εἰς ἅπαν τὸ σῶμα καὶ τίκτει βαρέα καὶ
 αἰσχροῦ νοσήματα· ποιεῖ γὰρ καρδιωγμὸν καὶ ἀπεψίας, πηροῖ
 τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ παράλυσιν ἐργάζεται τοῦ παντὸς σώμα-
 τος. συμμέτρως δὲ πινόμενος εὐθετεῖ τὰς κράσεις καὶ τρέ-
 φει τὰ σώματα πασῶν τῶν ἡλικιῶν. ὁ δὲ σκευαζόμενος 25
 οἶνος ἀπὸ τῶν ἀσταφίδων ὑπάρχει καλός· ἔχει πλείστην
 θέρμην καὶ ἀρμόζει τοῖς χρήζουσι πολυσαρκίαν.

Ὁ δ' ἀπὸ τοῦ μέλιτος σκευαζόμενος οἶνος κέκτηται
 πλείονα θέρμην καὶ ξηρότητα παντὸς οἴνου. ἀρμόζει γοῦν
 τοῖς ἔχουσι τὰ σώματα καὶ τὴν κρᾶσιν ὑγρὰν καὶ ψυχράν 30
 καὶ εἰς ψυχροτέρους καιροὺς καὶ τόπους. ἔστι δὲ ῥυπτικὸς
 καὶ καθαριστικὸς στομάχου τῶν παχέων καὶ φλεγματικῶν

4 οὐσίαν] θρησκεῖαν cod.: correxi ex Parisino. 8 καὶ addidi
 ex Parisino: cf. p. 472, 27 (οὐδέ). 17 συνεγείρει cod.

25 πάντων cod. 26 ἀπὸ] ὑπὸ cod. 29 πλείστην cod.

31 τόπους] χρόνους cod.: cf. p. 472, 6.

περιττωμάτων. πέπτει δὲ καὶ κινεῖ τὰ οἶδρα θαυμαστῶς καὶ ποιεῖ εὐχρoιαν εἰς τὸ πρόσωπον. εἰσὶ δὲ τινες μίσγοντες εἰς τὴν τοῦ μέλιτος σκευασίαν ἀρώματα θερμὰ σὺν τῷ οἶνῳ· καὶ ἔστι θερμότερος παντὸς οἶνου ὠφελεῖ γοῦν τοὺς ἔχοντας
 5 τὰ σώματα ψυχρὰ καὶ ὑγρὰ καὶ εἰς τοὺς ψυχροὺς καιροὺς καὶ τόπους.

Περὶ ὀπωρῶν.

Τὰ χλωρὰ σῦκα οἰκείαν ἔχουσι θέρμην καὶ ὑγρότητα. τὰ δὲ ξηρὰ πλείστην θέρμην καὶ ξηρότητα· γεννῶσιν οὖν αἷμα
 10 πολὺ καὶ θολὸν καὶ κινουσί γαστέρα κάτωθεν καὶ ποιοῦσι φῦσαν καὶ <βλάπτουσι> τὴν κοιλίαν τῶν ἔχόντων θερμότεραν τὴν κρᾶσιν· παύει γοῦν τὴν βλάβην αὐτῶν τὸ ὀξύμελι πινόμενον καὶ γάρος μετὰ τὴν βρώσιν αὐτῶν. γεννῶσι δὲ καὶ εἰς τὸ σῶμα περιττώματα καὶ φθείρας καὶ ψώρας.
 15 ἡ δὲ σταφυλὴ ὑπάρχει θερμὴ καὶ ὑγρὰ· ὅσον οὖν πλεονάζει ἐν αὐτῇ τὸ γλυκὺ ἀνάλογον ἔχει καὶ τὴν θερμότητα. ἡ λευκὴ σταφυλὴ πλείονα τῆς μελαίνης ἔχει τὴν θερμότητα, τρέφει δὲ τὰ σώματα καὶ παχύνει αὐτά. αἱ φοῖνικες κέκτηνται παχύτητα καὶ θερμότητα καὶ εἰσι πολύτροφοι. γεννῶσι δὲ
 20 κεφαλαλίαν καὶ ἐμφράξεις εἰς τὰ σπλάγχνα ποιοῦσὶ τε πολὺ σπέρμα καὶ πλεονάζουσι τὴν γονήν. αἱ δ' ἀσταφίδες εἰσὶν εὐχρυμοὶ καὶ τρόφιμοι. δαμάσκηνα τὰ μὲν γλυκέα καὶ πεπεμμένα ὑπάρχουσιν ἐλαφρότερα εἰς τὴν ὑγρότητα καὶ ψυχρότητα. τὰ δ' ὀξίζοντά εἰσι ψυχρότερα καὶ ξηρότερα·
 25 παύουσιν οὖν τὴν ξανθὴν χολὴν καὶ τὴν ζέσιν τοῦ αἵματος κίνουσί τε κάτω τὴν γαστέρα καὶ ὠφελοῦσι τοὺς ὀξεῖς πυρετούς. οὐχ ἀρμόζουσι δὲ γέρουσιν οὐδὲ τοῖς ἔχουσιν ὑγρὰ τὰ σώματα. τὰ πυρόκουκκα ἢ βερρίκουκκα φύσιν ἔχουσιν ὑγρὰν καὶ ψυχρὰν καὶ φθείρονται ταχέως εἰς τὸν στόμα-
 30 χον μετατρέπονται τε εἰς σῆψιν καὶ γεννῶσιν ὑγρότητα καὶ πυρετούς καὶ κεφαλαλίαν. τὰ κεράσια εἰσι ψυχρὰ καὶ ὑγρά· καὶ παύουσι τὴν δίψαν καταπραῖνουσὶ τε τὴν ξανθὴν

I κινῶ cod. II βλάπτουσι addidi. 20 ἔμφραξις cod.

24 τὰ]τό cod.

χολήν καὶ τὴν θερμότητα τοῦ σώματος· καὶ κινουσι τὴν
 γαστέρα. πολλάκις δὲ γεννῶσι πόνον εἰς τὸν στόμαχον καὶ
 μετατρέπονται εἰς μέλαιναν χολήν. τὰ περσικά εἰσιν
 ὑγρὰ καὶ ψυχρά· παύουσιν οὖν τὴν δίψαν. ἀρμόζουσι τοῖς
 ἔχουσι τὴν κρᾶσιν θερμότεραν. φθείρουσι τὴν πέψιν τοῦ 5
 βρώματος ἐκ τῆς πολλῆς ὑγρότητος καὶ ἀδικοῦσι τὰ νεῦρα
 τοῦ στομάχου. τὴν δὲ βλάβην αὐτῶν καὶ τῶν πυροκόκκων
 καὶ τῶν κερασίων παύει ὁ αὐστηρὸς οἶνος ἢ ὑδρόμελι μετὰ
 ζιγγιβάρους πινόμενα μετὰ τὴν βρώσιν αὐτῶν. κίτρον
 τὸ μὲν ἔξωθεν θερμόν, τὸ δὲ μέσον ψυχρόν καὶ δύσπεπτον, 10
 τὸ δ' ἐντὸς ψυχρόν, ὕδατῶδες καὶ ὀξῶδες. ροῖδια τὰ
 μὲν γλυκέα εἰσὶ θερμὰ καὶ ὑγρὰ ἀρμόζοντα εἰς τὰ τοῦ θώρα-
 κος καὶ τοῦ πνεύμονος πάθη· τὰ δὲ ὀξίζοντα ψυχρὰ καὶ
 ὑγρὰ καταπραῦνοντα τὴν ζέσιν τοῦ σώματος καὶ παύοντα
 τὴν δίψαν. μῆλα τὰ γλυκέα ἔχουσι φύσιν ὑγρὰν καὶ ψυ- 15
 χράν· ἐνδυναμοῦσιν οὖν τὸ ἥπαρ καὶ τὴν καρδίαν. τὰ δ' ὄξυνα
 παύουσι τὴν δίψαν καὶ κινουσιν ὄρεξιν τῆς βρώσεως κατα-
 πραῦνουσί τε τὴν ξανθὴν χολήν καὶ παύουσι τὰ θανατηφόρα
 φάρμακα τὰ ἔχοντα θερμὴν τὴν φύσιν. τὰ κυδῶνιά εἰσι
 ψυχρὰ καὶ ξηρά· ἐνδυναμοῦσι τὸν στόμαχον καὶ τὸ ἥπαρ, 20
 ὠφελοῦσι κοιλιακοὺς. τὰ δὲ σκευασθέντα ἔκ τε μέλιτος καὶ
 ἀρωμάτων ἐνδυναμοῦσι τὴν πέψιν καὶ τὸν στόμαχον καὶ
 διαλύουσι τὰ περιττώματα. τὰ ἄπιά εἰσιν ψυχρὰ καὶ
 ὑγρὰ· τὰ γοῦν αὐτῶν ὀξίζοντα ῥέπουσι εἰς ψυχρότητα καὶ
 ξηρότητα· ἐσθιόμενα γοῦν μετὰ τὴν βρώσιν καθαίρουσι τὸν 25
 στόμαχον ἐκ τῶν περιττωμάτων τῆς βρώσεως. πρὸ δὲ τῆς
 βρώσεως κωλύουσι τὴν κοιλίαν καὶ ξηραίνουσι τὴν κόπρον
 εἰς τὰ ἔντερα καὶ ποιοῦσι εἰλεόν. ἐνδυναμοῦσιν οὖν τὸν
 στόμαχον καὶ ἄγουσιν αὐτὸν εἰς βρώσιν. μόρα τὰ μὲν
 γλυκέα φύσιν ἔχουσι θερμὴν καὶ ὑγρὰν καὶ κινουσι τὴν γασ- 30
 τέρα κάτωθεν· τὰ δὲ δριμέα ῥέπουσι εἰς ψύξιν καὶ ἀρμόζουσι
 τῇ ξανθῇ χολῇ. πέπονες οἱ μὲν γλυκεῖς μετατρέπονται
 καὶ ποιοῦσι χολεράν. ἔχουσι δὲ φύσιν ὑγρὰν καὶ ψυχράν·
 παύουσι γοῦν τὴν δίψαν καὶ καταψύχουσι τὴν θέρμην τοῦ
 ἥπατος καὶ τοῦ στομάχου. οὐχ ἀρμόζουσι δὲ τοῖς ἔχουσι 35

περιττωμάτων. πέπτει δὲ καὶ κινεῖ τὰ οὖρα θαυμαστῶς καὶ ποιεῖ εὐχροίαν εἰς τὸ πρόσωπον. εἰσὶ δὲ τινες μίσγοντες εἰς τὴν τοῦ μέλιτος σκευασίαν ἀρώματα θερμὰ σὺν τῷ οἴνῳ· καὶ ἐστὶ θερμότερος παντὸς οἴνου ὠφελεῖ γοῦν τοὺς ἔχοντας
 5 τὰ σώματα ψυχρὰ καὶ ὑγρὰ καὶ εἰς τοὺς ψυχροὺς καιροὺς καὶ τόπους.

Περὶ ὀπωρῶν.

Τὰ χλωρὰ σῦκα οἰκείαν ἔχουσι θερμὴν καὶ ὑγρότητα. τὰ δὲ ξηρὰ πλείστην θερμὴν καὶ ξηρότητα· γεννῶσιν οὖν αἷμα
 10 πολὺ καὶ θολὸν καὶ κινουσι γαστέρα κάτωθεν καὶ ποιοῦσι φύσαν καὶ <βλάπτουσι> τὴν κοιλίαν τῶν ἔχόντων θερμότεραν τὴν κρᾶσιν· παύει γοῦν τὴν βλάβην αὐτῶν τὸ ὀξύμελι πινόμενον καὶ γάρως μετὰ τὴν βρώσιν αὐτῶν. γεννῶσι δὲ καὶ εἰς τὸ σῶμα περιττώματα καὶ φθείρας καὶ ψώρας.
 15 ἡ δὲ σταφυλὴ ὑπάρχει θερμὴ καὶ ὑγρὰ· ὅσον οὖν πλεονάζει ἐν αὐτῇ τὸ γλυκὺ ἀνάλογον ἔχει καὶ τὴν θερμότητα. ἡ λευκὴ σταφυλὴ πλείονα τῆς μελαίνης ἔχει τὴν θερμότητα, τρέφει δὲ τὰ σώματα καὶ παχύνει αὐτά. αἱ φοίνικες κέκτηνται παχύτητα καὶ θερμότητα καὶ εἰσι πολύτροφοι. γεννῶσι δὲ
 20 κεφαλαλίαν καὶ ἐμφράξεις εἰς τὰ σπλάγχνα ποιοῦσί τε πολὺ σπέρμα καὶ πλεονάζουσι τὴν γονήν. αἱ δ' ἀσταφίδες εἰσὶν εὐχυμοὶ καὶ τρόφιμοι. δαμάσκηνα τὰ μὲν γλυκέα καὶ πεπεμμένα ὑπάρχουσιν ἐλαφρότερα εἰς τὴν ὑγρότητα καὶ ψυχρότητα. τὰ δ' ὀξίζοντά εἰσι ψυχρότερα καὶ ξηρότερα·
 25 παύουσιν οὖν τὴν ξανθὴν χολὴν καὶ τὴν ζέσιν τοῦ αἵματος κίνουσί τε κάτω τὴν γαστέρα καὶ ὠφελοῦσι τοὺς ὀξεῖς πυρετούς. οὐχ ἀρμόζουσι δὲ γέρουσιν οὐδὲ τοῖς ἔχουσιν ὑγρὰ τὰ σώματα. τὰ πυρόκουκκα ἢ βερρίκουκκα φύσιν ἔχουσιν ὑγρὰν καὶ ψυχρὰν καὶ φθείρονται ταχέως εἰς τὸν στόμα-
 30 χον μετατρέπονται τε εἰς σῆψιν καὶ γεννῶσιν ὑγρότητα καὶ πυρετούς καὶ κεφαλαλίαν. τὰ κεράσια εἰσι ψυχρὰ καὶ ὑγρὰ· καὶ παύουσι τὴν δίψαν καταπραΰνουσι τε τὴν ξανθὴν

I κινᾶ cod. II βλάπτουσι addidi. 20 ἐμφραξίς cod.

24 τὰ]τό cod.

χολήν καὶ τὴν θερμότητα τοῦ σώματος· καὶ κινουσι τὴν
 γαστέρα. πολλάκις δὲ γεννώσι πόνον εἰς τὸν στόμαχον καὶ
 μετατρέπονται εἰς μέλαιναν χολήν. τὰ περσικά εἰσιν
 ὑγρὰ καὶ ψυχρά· παύουσιν οὖν τὴν δίψαν. ἀρμόζουσι τοῖς
 ἔχουσι τὴν κρᾶσιν θερμότεραν. φθείρουσι τὴν πέψιν τοῦ 5
 βρώματος ἐκ τῆς πολλῆς ὑγρότητος καὶ ἀδικοῦσι τὰ νεῦρα
 τοῦ στομάχου. τὴν δὲ βλάβην αὐτῶν καὶ τῶν πυροκόκκων
 καὶ τῶν κερασίων παύει ὁ αὐστηρὸς οἶνος ἢ ὑδρόμελι μετὰ
 ζιγγιβάρους πινόμενα μετὰ τὴν βρώσιν αὐτῶν. κίτρον
 τὸ μὲν ἔξωθεν θερμόν, τὸ δὲ μέσον ψυχρόν καὶ δύσπεπτον, 10
 τὸ δ' ἐντὸς ψυχρόν, ὑδατώδες καὶ ὀξώδες. ροῖδια τὰ
 μὲν γλυκέα εἰσὶ θερμὰ καὶ ὑγρὰ ἀρμόζοντα εἰς τὰ τοῦ θώρα-
 κος καὶ τοῦ πνεύμονος πάθη· τὰ δὲ ὀξίζοντα ψυχρὰ καὶ
 ὑγρὰ καταπραῦνοντα τὴν ζέσιν τοῦ σώματος καὶ παύοντα
 τὴν δίψαν. μήλα τὰ γλυκέα ἔχουσι φύσιν ὑγρὰν καὶ ψυ- 15
 χράν· ἐνδυναμοῦσιν οὖν τὸ ἥπαρ καὶ τὴν καρδίαν. τὰ δ' ὄξυνα
 παύουσιν τὴν δίψαν καὶ κινουσιν ὄρεξιν τῆς βρώσεως κατα-
 πραῦνουσί τε τὴν ξανθὴν χολήν καὶ παύουσιν τὰ θανατηφόρα
 φάρμακα τὰ ἔχοντα θερμὴν τὴν φύσιν. τὰ κυδωνία εἰσι
 ψυχρὰ καὶ ξηρά· ἐνδυναμοῦσι τὸν στόμαχον καὶ τὸ ἥπαρ, 20
 ὠφελοῦσι κοιλιακοὺς. τὰ δὲ σκευασθέντα ἔκ τε μέλιτος καὶ
 ἄρωμάτων ἐνδυναμοῦσι τὴν πέψιν καὶ τὸν στόμαχον καὶ
 διαλύουσι τὰ περιττώματα. τὰ ἄπια εἰσιν ψυχρὰ καὶ
 ὑγρὰ· τὰ γοῦν αὐτῶν ὀξίζοντα ῥέπουσι εἰς ψυχρότητα καὶ
 ξηρότητα· ἐσθιόμενα γοῦν μετὰ τὴν βρώσιν καθαίρουσι τὸν 25
 στόμαχον ἐκ τῶν περιττωμάτων τῆς βρώσεως. πρὸ δὲ τῆς
 βρώσεως κωλύουσι τὴν κοιλίαν καὶ ξηραίνουσι τὴν κόπρον
 εἰς τὰ ἔντερα καὶ ποιοῦσι εἰλεόν. ἐνδυναμοῦσιν οὖν τὸν
 στόμαχον καὶ ἄγουσιν αὐτὸν εἰς βρώσιν. μόρα τὰ μὲν
 γλυκέα φύσιν ἔχουσι θερμὴν καὶ ὑγρὰν καὶ κινουσι τὴν γασ- 30
 τέρα κάτωθεν· τὰ δὲ δριμέα ῥέπουσιν εἰς ψῦξιν καὶ ἀρμόζουσι
 τῇ ξανθῇ χολῇ. πέπονες οἱ μὲν γλυκεῖς μετατρέπονται
 καὶ ποιοῦσι χολεράν. ἔχουσι δὲ φύσιν ὑγρὰν καὶ ψυχράν·
 παύουσιν γοῦν τὴν δίψαν καὶ καταψύχουσι τὴν θέρμην τοῦ
 ἥπατος καὶ τοῦ στομάχου. οὐχ ἀρμόζουσι δὲ τοῖς ἔχουσι 35

- ψυχρά τὰ σώματα. βάλανοι ψυχροί εἰσι καὶ ξηροί. λύουσιν οὖν τὴν γαστέρα καὶ τὰ οὖρα. τὰ δὲ κάστανά εἰσιν εὖτροφα πλείον τῶν βαλάνων· γεννώσιν οὖν φῦσαν εἰς τὴν κοιλίαν· εἰσὶ δὲ θερμὰ καὶ ὑγρὰ. κάρυά εἰσι θερμὰ καὶ ξηρά. θερμαίνουσιν οὖν τὸ σῶμα καὶ ποιοῦσι κεφαλαλγίαν. ὠφελοῦσι δὲ τοὺς ἔχοντας ψυχρά τὰ σώματα ὁμοίως καὶ εἰς τὰ θανατηφόρα τῶν φαρμάκων καὶ ἰοβόλα τὴν θέρμην ἔχοντα φύσιν. ἀμύγδαλα σύμμετρον ἔχουσιν ὑγρότητα καὶ θέρμην καὶ ὠφελοῦσιν εἰς τὰ τοῦ στήθους νοσήματα καὶ τοῦ
- 10 τραχήλου τῶν νεφρῶν τε καὶ τῆς κύστεως ἐσθιόμενα μετὰ σακχάρους. ὠφελοῦσιν καὶ εἰς δυσουρίαν καὶ εἰς τὰ τοῦ πνεύμονος καὶ θώρακος πάθη. πιστάκιά εἰσι θερμὰ ῥέποντα εἰς ξηρότητα· ὠφελοῦσιν εἰς ἔμφραξιν ἥπατος, κινοῦσιν οὖρα, θρύπτουσι λίθους τοὺς ἐν κύστει καὶ νεφροῖς.
- 15 λεπτοκάρυα ἡττονα τῶν καρύων ἔχουσι τὴν θέρμην· ὠφελοῦσιν οὖν τοὺς ἔχοντας τὴν κρᾶσιν ψυχράν καὶ εἰς τὰ θανατηφόρα φάρμακα. οἱ στρόβιλοι θερμαίνουσιν τὸ σῶμα· κινοῦσιν οὖρα, ὠφελοῦσιν εἰς τὰ νεφριτικὰ πάθη καὶ τῆς κύστεως. σήσαμός ἐστι θερμὸς καὶ ὑγρὸς· κινεῖ τὴν
- 20 γαστέρα, σβέννυσιν τὴν ὄρεξιν τῆς βρώσεως, χαυνοῖ τὸν στόμαχον· ὠφελεῖ δὲ δυσεντερικούς. τὰ ξυλοκέρατά εἰσι θερμά· κωλύουσι τὴν γαστέρα καὶ καθαίρουσι τὰ ἔντερα. μάννα σύμμετρον ἔχει τὴν κρᾶσιν ὀλίγον ῥέπουσα εἰς ψυχρότητα· ἄγει γοῦν τὸ σεσηπὸς αἷμα καὶ καταπαύει τὴν
- 25 θέρμην τοῦ στομάχου.

Περὶ βοτανῶν.

- Ῥόδα ὑπάρχουσι ψυχρά καὶ ξηρά· παύουσι τὴν ἀπὸ θέρμης κεφαλαλγίαν καὶ ἐνδυναμοῦσι τὸν στόμαχον· ὠφελοῦσι καὶ τὴν θέρμην τοῦ ἥπατος. ἱα εἰσὶν ὑγρὰ καὶ ψυχρά·
- 30 παύουσι τὴν ἀπὸ ξανθῆς χολῆς κεφαλαλγίαν καὶ ποιοῦσιν ὕπνον. μύρτα εἰσὶ ψυχρά καὶ ξηρά· ἐνδυναμοῦσι τὰ ἀδύνατα μόρια καὶ ἰστώνει τὴν κοιλίαν. ὠκιμα πάντα θερμά

εἰσι καὶ ξηρά· ἐνδυναμοῦσι τὴν καρδίαν καὶ διαλύουσι τὸν
 ἐκ ψυχρότητος γενόμενον <πόνον> τῆς κεφαλῆς. σάμψυ-
 χόν ἐστι θερμόν· ὠφελεῖ εἰς πόνον νεφρῶν, ἄγει οὖρα,
 παύει πόνον τῆς κοιλίας· ὁ δὲ χυλὸς αὐτοῦ ὠφελεῖ ἀμβλυ-
 ωπίαν ὁμμάτων. αἱ νυμφαῖαι ψυχραὶ εἰσι καὶ ὑγραὶ καὶ 5
 ὑπνωτικά· παύουσι τὴν θερμὴν κεφαλαλγίαν καὶ ὠφε-
 λούσιν εἰς πᾶσαν νόσον γενομένην ἐκ θέρμης. τὰ λευκῶα
 ἃ σαρακηνιστὶ λέγονται ζαμπακιάσμιν, εἰσὶ θερμά· παύου-
 σιν οὖν τὸν πόνον τῆς κεφαλῆς τὸν ἐκ ψυχρότητος γινόμε-
 νον καὶ ἐνδυναμοῦσιν αὐτήν· τὸ δ' ἐξ αὐτῶν σκευαζόμενον 10
 ἔλαιον ὠφελεῖ εἰς τοὺς ψυχροὺς καὶ παχεῖς ἀνέμους καὶ εἰς
 τοὺς νεφροὺς· νάρκισσός ἐστι θερμὸς ἔχων τὴν τοῦ ἱασ-
 μίου δύναμιν· καὶ αὐτοῦ ρίζα πινομένη ποιεῖ ἔμετον ἀκίν-
 δυνον καὶ κοῦφον. καλαμίνθη ἐστὶ θερμὴ καὶ ξηρά·
 ὠφελεῖ εἰς πόνον νεφρῶν καὶ κοιλίας· ὁσφραινομένη δὲ παύει 15
 τὴν ψυχρὰν κεφαλαλγίαν. κρίνα εἰσὶ θερμά καὶ διαλυτι-
 κά· τὸ δ' ἐξ αὐτῶν σκευαζόμενον διαλύει τοὺς ψυχροὺς ἀνέ-
 μους· χαμαίμηλον ὑπάρχει θερμόν διαλυτικόν· διώκει
 τοὺς παχεῖς ἀνέμους ὡς καὶ τὰ κρίνα.

Περὶ μύρων.

20

Μόσχος θερμὸς καὶ ξηρὸς ἐστὶ τὴν φύσιν· ἀρμόζει δὲ
 τοῖς ἔχουσι κρᾶσιν ὑγρὰν καὶ ψυχράν. διαλύει δὲ πᾶσαν
 ὀδύνην κεφαλῆς γινομένην ἀπὸ γλέγματος. ὠφελεῖ δὲ καὶ
 εἰς τὴν ἀδυναμίαν τῆς καρδίας καὶ τὸν καρδιωγμὸν καὶ ὀλιγω-
 ρίαν· οὐχ ἀρμόζει δὲ τοῖς ἔχουσι τὴν κρᾶσιν θερμὴν. 25
 ἄμπαρ ἐστὶ θερμόν φύσει καὶ ἐνδυναμοῖ τὸν ἐγκέφαλον·
 τὴν καρδίαν καὶ τὸν στόμαχον εὐφραίνει. καμφορὰ ὑγρὰ
 καὶ ψυχρά ἐστίν· ὠφελεῖ εἰς τὰ θερμὰ νοσήματα τῆς κεφαλῆς
 καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος· εἰ δέ τις πῖη ἐξ αὐτῆς πλέον τοῦ

2 πόνον addidi. 4 αὐτῶν cod. 6 θερμὴν i. e. ἀπὸ θέρμης
 (v. p. 474,27 et v. 16 ψυχράν). 12 in mg.: ἱασμίου· τοῦτο
 σκευάζεται παρὰ Πέρσαις ἐκ τῶν ἀνθῶν τῶν λευκῶν τοῦ ἱου
 add. m¹. 16 διαλυτικόν cod. 24 ἀληγορίαν cod.: cf. p. 476,17.

δέοντος ποιεῖ ἀγρυπνίαν. καὶ ψύχει τοὺς νεφροὺς ἐλάττωι τε τὴν γονὴν καὶ τίκτει εἰς τὰ μόρια νοσήματα ἀθεράπευτα.

- σάνταλόν ἐστι ψυχρόν καὶ ξηρόν· ὠφελεῖ εἰς τὰ θερμὰ νοσήματα τοῦ ἥπατος καὶ ἐνδυναμοῖ αὐτὸ καὶ ψύχει τὴν
 5 θερμὴν δυσκρασίαν αὐτοῦ. ξυλαλόη ὑπάρχει θερμὴ καὶ ξηρά· καὶ ὠφελεῖ εἰς τὴν ἀδυναμίαν τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ στομάχου καὶ τὴν πολλὴν αὐτοῦ ψύξιν εἰς τε τὴν ἔμφραξιν τοῦ ἥπατος καὶ τῶν λοιπῶν μορίων τὴν ἐκ ψυχρότητος καὶ ὑγρότητος γινομένην. κρόκος ὑπάρχει ψυχρὸς καὶ ξηρός·
 10 ἀδικεῖ τὸν στόμαχον καὶ ποιεῖ ὀδύνην καὶ βάρος εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ ὕπνον· εὐφραίνει δὲ τὴν καρδίαν. καρυόφυλλον ὑπάρχει θερμὸν καὶ ξηρόν· ἐνδυναμοῖ τὸ στομάχι καὶ τὴν καρδίαν. κάρυα βασιλικά εἰσι θερμὰ καὶ ξηρά· ἔχουσι δὲ δύναμιν καὶ ἐνέργειαν τὴν τοῦ καρυοφύλλου.
 15 ῥοδόσταγμα ψυχρόν ὑπάρχει καὶ ὑγρόν· παύει τὸν ἐκ θερμῆς πόνον κεφαλῆς ἢ ἀπὸ πολυποσίας οἴνου ἐνδυναμοῖ τε τὴν καρδίαν καὶ ὠφελεῖ εἰς τὴν ὀλιγωρίαν.

Περὶ διαφορᾶς κρεῶν.

- Τὰ κρέη εὐτροφώτερα ὑπάρχουσι πάσης τροφῆς καὶ
 20 ποιοῦσιν εὐεξίαν σώματος. τοὺς ἐσθίοντας οὖν συνεχῶς τὰ κρέη καὶ πίνοντας τὸν οἶνον χρή φλεβοτομεῖν. μερίζονται γοῦν τὰ γένη τῶν κρεῶν εἰς διαφόρους δυνάμεις. τὰ μὲν βόειά εἰσι ψυχρὰ καὶ ξηρά. τὰ δὲ μόσχεια ἔχουσι σύμμετρον τὴν θερμὴν καὶ τὴν ὑγρότητα. τὰ αἰγεία εἰσι ψυχρὰ
 25 καὶ ξηρά· τὰ δὲ θήλεια τούτων εἰσὶ βελτιώτερα τῶν ἀρρένων· τὰ ἐρίφεια σύμμετρον ἔχουσι τὴν δύναμιν καὶ ὑγρότητα. τὰ πρόβεια θερμὰ τὴν φύσιν καὶ ὑγρά· βελτιώτερα γοῦν τὰ ἐνιαύσια καὶ μάλιστα τὰ εὐνουχισμένα· τὰ δὲ μικρὰ ἀρνία κέκττηνται πλείστην ὑγρότητα. τὰ χοίρεια ἔχουσιν
 30 ὑγρασίαν πλείονα καὶ θερμὴν ἐλάττονα· γεννῶσιν οὖν εἰς τὰ σώματα πλείστην ὑγρότητα, πολὺ φλέγμα· ἐσθιόμενα γοῦν ὅπτα μετὰ πεπέρεως ἢ σινάπεως παύει τὴν αὐτῶν

ὕγρότητα. τὰ τῶν ἀγρίων τράγων ὑπάρχει δύσπεπτα
καὶ μελαγχολικά. τὰ τῶν ἐλάφων εἰσὶ θερμὰ φύσει καὶ
κοῦφα καὶ γεννῶσι μελαγχολικὸν χυμὸν· βελτιώτερα δ'
αὐτῶν τὰ λίπος ἔχοντα. τὰ τῶν δορκάδων εἰσὶ θερμὰ
καὶ ξηρὰ καὶ δύσπεπτα καὶ ἄτροφα. τὰ τῶν πτωκῶν 5
ψυχρὰ τῇ φύσει καὶ ξηρὰ· τίκτουσιν οὖν μελαγχολικὸν
χυμὸν. τὰ τῶν ἄρκτων εἰσὶ ψυχρὰ καὶ ἄτροφα καὶ δύσ-
πεπτα. ποιοῦσιν οὖν εἰς τὰ νεῦρα τρόμους καὶ ἀδυναμίαν.

τὰ τῶν βουβάλων εἰσὶ ψυχρὰ καὶ δύσπεπτα καὶ βαρέα
καὶ ἄτροφα καὶ πάνυ βλαβερὰ. οἱ γοῦν ἐσθίωντες συνεχῶς 10
πολλάκις ἐμπίπτουσιν εἰς λώβην καὶ ἐλεφαντίασιν μελαγ-
χολικά τε καὶ αἰσυχρὰ νοσήματα. τὰ τῶν ὀρνίθων ὑπάρ-
χουσι βελτιώτερα καὶ κουφότερα πάντων τῶν κρεῶν· γεν-
νῶσιν οὖν αἷμα καθαρὸν καὶ εὖχρηστον. τὰ δὲ μικρότερα
ἀλεκτόρεια ὑπάρχουσι κουφότερα καὶ εὐπεπτότερα· ἁρμό- 15
ζουσιν οὖν τοῖς ἀνισταμένοις ἀπὸ νόσου. τὰ δὲ τῶν γηραιῶν
ὀρνίθων ὑπάρχουσι ξηρὰ τῇ φύσει. πινόμενος οὖν ὁ ζωμὸς
αὐτῶν διώκει τὴν ὑγρότητα τῶν ἐντέρων. τὰ τῶν νησσα-
ρίων ἔχουσι πλείονα τὴν θέρμην καὶ παχύτητα τῶν βου-
βαλείων καὶ γεννῶσι εἰς τὸ σῶμα πλείστα περιττώματα. 20
τὰ τῶν γεράνων ἄγαν ὑπάρχουσι δύσπεπτα καὶ παχέα τῇ
φύσει καὶ γεννῶσιν αἷμα ἀγαθόν. τὰ τῶν περιστερῶν
εἰσὶ θερμὰ τῇ φύσει καὶ ξηρὰ· τὰ δὲ μικρὰ εἰσὶ θερμὰ καὶ
ὕγρα καὶ δύσπεπτα. τὰ κρέα τῶν ταύνων ῥέπουσιν εἰς
ψῶξιν, ὑπάρχουσι δὲ κοῦφα καὶ ταχύπεπτα. τὰ τῶν 25
μικρῶν στρουθίων εἰσὶ θερμὰ καὶ ὑγρά· ὠφελοῦσι γοῦν
τοὺς ἔχοντας τὴν κρᾶσιν ψυχράν.

Αἱ κεφαλαὶ πάντων τῶν ζώων ὑπάρχουσι παχύτεραι καὶ
βαρύτεραι τῶν ἄλλων μορίων καὶ ἔχουσι πλείονα τροφήν.
ὁ δὲ μυελὸς τῆς κεφαλῆς ποιεῖ βάρος εἰς τὸν στόμαχον 30
καὶ ἀνατρέπει αὐτὸν εἰς ἔμετον· χρή δὲ ἐσθίειν αὐτὸν μετὰ
πεπέρεως ἢ σινάπεως. οἱ μασθοὶ εἰσὶ ψυχροὶ καὶ βραδύπεπ-
τοι καὶ πολύτροφοι, ἁρμόζοντες τοῖς ἔχουσι τὸν στόμαχον

5 δύσπετα hic et infra saepius cod. 12 post αἰσυχρά add.
τά cod. 19 πλείστην cod. βουβαλείων corruptum videtur:
cf. v. 9 ψυχρά.

- θερμόν. τὰ δὲ ἥπατα θερμὰ καὶ βραδύπεπτα καὶ πολύτροφα. γεννῶσι δ' αἷμα μελαγχολικὸν καὶ ἄχρηστον. αἱ κοιλίαι πᾶσαι ψυχραὶ καὶ δύσπεπτοι καὶ γεννῶσιν αἷμα φλεγματώδες. οἱ μῦες τῶν κρεῶν γεννῶσιν αἷμα θέρμην ἔχον ὀλίγην.
- 5 τὰ ρούσια κρέη τὰ μὴ ἔχοντα λίπος γεννῶσιν αἷμα κοῦφον, εὐχρηστον· τὰ δ' ἔχοντα λίπος γεννῶσι αἷμα ὑγρόν. τὰ ἄκρα τῶν ζώων ὑπάρχουσιν ἐλαφρὰ καὶ ταχύπεπτα καὶ γεννῶσιν αἷμα γλίσχρον.

Περὶ ψῶν.

- 10 Τὰ ἐκ τῶν ὀρνίθων ὑπάρχουσι βελτιώτερα πάντων τῶν ψῶν, εἴτα τῶν περδίκων. τὰ δὲ τῶν νησσαρίων καὶ τῶν ταύνων ἅπαντά εἰσι βαρέα καὶ δύσπεπτα. τὰ δὲ τῶν μικρῶν στρουθίων ὑπάρχουσι θερμὰ καὶ ὀλιγότροφα. τὰ κόκκινα τῶν ψῶν ἦτοι οἱ κρόκοι ἔχουσι θερμότητα σύμμετρον,
- 15 τὰ δὲ λευκὰ εἰσι ψυχρὰ καὶ δύσπεπτα· ὠφελοῦσιν εἰς τὴν τραχύτητα τοῦ στήθους καὶ τοῦ πνεύμονος καὶ ῥωννύουσι τὴν δύναμιν· ἐσθιόμενα δὲ σὺν ὄξει ἐπέχουσι τὴν γαστέρα.

Περὶ γάλακτος.

- Τὸ γάλα ἐστὶ ψυχρὸν καὶ ὑγρόν· παχύνει γοῦν τὰ σώματα,
- 20 ὠφελεῖ εἰς τὴν φθίσιν καὶ εἰς τὴν χωρὶς πυρετοῦ βῆχα καὶ εἰς τὴν ἔγκαυσιν τοῦ οὐρήματος. οὐχ ἀρμόζει δὲ τοῖς πυρέσσουσιν οὐδὲ τοῖς ἀλγοῦσι τὴν κεφαλὴν οὔτε τοῖς ἔχουσιν εἰλεόν. τὸ δὲ νεαρὸν καὶ παγὲν γάλα ὑγραίνει τὴν κοιλίαν καὶ ὠφελεῖ εἰς πόνον κεφαλῆς καὶ θέρμην στομάχου.
- 25 ὁ δὲ ὀρρός τοῦ γάλακτος ῥυπτικὴν ἔχει τὴν δύναμιν· λαμβάνεται γοῦν ὑπαγωγῆς ἔνεκα γαστροῦς ὑπὸ τῶν διαφορητικῶν δεομένων φαρμάκων. τὸ βούτυρον ὑπάρχει σύμμετρον καὶ ὑγρόν. ἀρμόζει γοῦν τοῖς ἔχουσιν τὴν κρᾶσιν θερμοτέραν ἀπαλύνει τε τὴν τραχύτητα τοῦ στήθους καὶ

5/6 κοῦφον — αἷμα omissa add. in mg. m¹. 25 οὐρρούς cod.

26 γοῦν] γάρ cod. ὑπό] ἐπί cod.

ὠφέλει εἰς πόνον τῶν νεφρῶν καὶ εἰς ἔγκαυσιν τῆς κύστεως.

τυρὸς νεαρὸς ἄνευ ἁλῶν τρόφιμος εὐστόμαχος, εὐανά-
δοτος, σαρκῶν ποιητικός, κοιλίας μετρίως μαλακτικός· οἱ
δ' ἄλλοι τυροὶ πάντες κακοὶ πλὴν τῶν ὀξυγαλκτίνων.

Περὶ λαχάνων.

5

Τὰ ἄγρια λάχανα πάντα κακόχυμα· ὁμοίως καὶ τὰ ἡμερα,
πλὴν τῆς θριδακίνης καὶ τοῦ τρωξίμου, μαλάχης, χρυσο-
λαχάνου, βλίτων, ἀνδράχνης, βουγλώσσω.

III

Pseudo-Hippocrate.

Ce petit traité figure dans un manuscrit de Berlin, le Phillip-
picus 1527, du XVIe siècle (ff. 61-62^v). Il fait partie de la série
des apocryphes hippocratiques. L'auteur a fait de larges emprunts
à Galien.

Ἱπποκράτους

Περὶ διαφόρων καὶ παντοίων τροφῶν.

10

<Περὶ ζώων>.

Πέρδικές εἰσι δύσπεπτοι ξηροὶ τε καὶ μελαγχολικοὶ
καὶ κακοστόμαχοι. περισσότεραι εὐπεπτοὶ καὶ εὐστόμαχοι·
κρεῖττονες δέ εἰσιν αἱ λευκαὶ τῶν μαύρων καὶ οἱ νεοττοὶ
τούτων καὶ μάλιστα αἱ βρακάται· τρυφερόσαρκοι γὰρ καὶ 15
ὑγρότεραι τῶν ἄλλων καὶ εὐχυμότεραι. κίχλαι καλάι
εἰσι καὶ καλότροφοι καὶ εὐπεπτοὶ καὶ ξηρότεραι τῶν περισ-

11 περὶ ζώων addidi. 12 μελαγχολικοί B. 13 περισθεραί B.

14 κρεῖττότε B. 16 εὐχυμότεροι B. 17 ξηρότεροι B.

τερῶν καὶ στυφοσωμότεραι τῶν περδίκων. τρυγόνες εἰσὶ
 σκληρότεραι τῶν περιστερῶν καὶ μελαγχολικαί. φάσσαι
 σκληρόσαρκοι καὶ δύσπεπτοι καὶ μελαγχολικαὶ καὶ νευρώ-
 δεις. χήνές εἰσι βαρυστόμαχοι καὶ δύσπεπτοι ὑπὲρ πάντα
 5 τὰ ζῶα. γέρανοί εἰσιν ἰνοειδεῖς καὶ σκληροὶ καὶ μελαγ-
 χολικοί. ὦν ὀρνίθων καὶ φασιανῶν κρείττονα πάντων
 τῶν ὦν εἰσιν. χηνῶν δὲ καὶ στρουθοκαμήλων ἄχρηστα πάν.
 ὕεια κρέη θερμὰ καὶ ὑγρὰ καὶ χυμοποιά· ἀρμόττει δὲ
 γέρουσιν ἐσθίειν. τὰ δὲ τῶν προβάτων εὐπεπτα μέν,
 10 ὑγρὰ δὲ καὶ περιττωματικά καὶ θερμά· ἐπὶ ἀφορμῇ δὲ κα-
 κόχυμα. τὰ τράγου κρέη ψυχρότερα τῶν προβάτων καὶ
 ἐπὶ τοῖς κυνοκαύμασιν ἐσθιόμενα κρείττονα τῶν ἄλλων καὶ
 μᾶλλον ἀπὸ εἰκάδος πέμπτης Ἰουνίου ἕως εἰκάδος πέμπτης
 Αὐγούστου. βόεια κρέη μελαγχολικά καὶ παχὺν χυμὸν
 15 ποιοῦσιν καὶ θρεπτικά εἰσιν. λαγωὶ δὲ καὶ δορκάδες
 καὶ ἄγριαι αἶγες ψυχραὶ καὶ ξηραὶ καὶ μελαγχολικαί·
 ἐπὶ δὲ κυνοκαύμασιν ἐσθιόμεναι εὐχρηστοί. καὶ οἱ ἔλαφοι
 ὁμοίως· οὗτοί εἰσι καὶ μελαγχολικοὶ καὶ δύσπεπτοι, ἀλλ'
 ὅμως ὑγρότεροι καὶ τροφιμώτεροι.

20

Περὶ λαχάνων.

Θριδακίνη ψυχρὰ καὶ ὑγρὰ καὶ ὑπνώδης. ἔντυβον ψυ-
 χρόν καὶ ὑγρόν. τὸ δὲ μολόχιον ψύχει καὶ καθυγραίνει.
 σεῦτλον τὸν μὲν στόμαχον δάκνει, ἐκφράττει δὲ τὰ καθ'
 ἥπαρ καὶ σπλήνα. κράμβη δίεφθος γαστρός ἐπέχει· ἡ-
 25 μίεφθος δὲ ἄμ' ἐλαίῳ γαστέρα ὑπάγει. ὁ δὲ χυλὸς αὐτῆς
 καθαρτικός ἐστι. ποιεῖ δὲ καὶ παχὺν χυμὸν· συχνῶς δὲ ἐσ-
 θιομένη γεννᾷ μελαγχολικὸν χυμὸν καὶ γάλα πληθύνει.
 θαλασσοκράμβη καὶ τὸ εὐζωμον διὰ τὸ ἀλμυρὸν ὑπάγει

1 στυφοσωμότεραι (-οι B) verbum corruptum videtur: leg. fort. στυφελώτεραι. τοῦ περδίκου B. 2 et 3 μελαγχολικαὶ B.

5 μελαγχολιτικοί B. 8 χυμοποιά B²: χυττονα B. 14 μελαγχολικά B. 16 μελαγχολικαὶ B. 18 οὗτοι] τούτω B τούτοις B².

μελαγχολιτικοί B. 21/22 ἐντύβ — ὑγρόν om. B add. B². 25 ἄμ'] ἄλ B. αὐτοῦ B. 27 μελαγχολικόν cod.

γαστέρα καὶ ὑγραίνει καὶ ψύχει· ὠφελεῖ δὲ τὰς τοῦ στομά-
 χου φλεγμονὰς καὶ ἐλκώσεις. βλῖτον τὸ αὐτὸ ποιεῖ ὡς
 σέλινον. τὰ δὲ ἀκανθώδη εὐστόμαχα δίχα τῆς κινάρας·
 αὐτὴν δὲ διὰ τὸ κακόχυμον ἀρμόττει διεφθρον ἐσθίειν ἐλαιο-
 γάρῳ. σέλινα καὶ ἵπποσέλινα καὶ σίον καὶ σμύρνιον πάντα 5
 διουρητικά. τὸ δὲ εὔζωμον θερμὸν καὶ κινητικὸν φύσεως
 πρὸς μίξιν· σπέρματος γεννητικὸν κεφαλῆς τε ἐναντίον.
 κάρδαμον, ὠκιμον καὶ νᾶπυ θερμὰ καὶ δύσπεπτα καὶ κακό-
 χυμα διὰ τὴν πολλὴν δριμύτητα. ἡ δὲ ἀκαλήφη λεπτομε-
 ρῆς τε καὶ ὑπακτική. τὸ δὲ γογγύλιον στυφὸν καὶ πικρὸν 10
 καὶ εὐστόμαχον. κάππαρις εὐστόμαχος καὶ ἐκφρακτική
 ἥπατος καὶ σπληνός· τέμνει δὲ φλέγμα καὶ χυμοὺς ἅπαντας,
 γαστέρα ὑπάγει· δεῖ ταῦτα ἐσθίειν δι' ὄξυμέλιτος.
 ἀνδραφάξις ἥτοι τὸ χρυσολάχανον ψυχρὸς καὶ ὑγρὸς καὶ
 στυπτικός καὶ ὠφέλιμος πρὸς φλεγμονὴν στομάχου καὶ 15
 ἐλκώσεις ὡς σέλινον καὶ βλῖτον. ἡ δὲ γογγύλη καὶ τὸ
 ῥέφανον καὶ κάρδαμον καὶ πύρεθρον· ὁ μὲν φλοῦς αὐτῶν
 θερμὸς καὶ ξηρός, ὁ δὲ ἀσφάραγος ὑγρός. τὸ λιποσπά-
 ραγγον καὶ ἡ βρυωνία καὶ τὰ χαμαῖδαφνα θερμὰ καὶ εὐ-
 στόμαχα καὶ διουρητικά καὶ ὀλιγόθρεπτα. βολβοὶ στυπ- 20
 τικῆς δυνάμεώς· εἰσι καὶ ῥυπτικῆς καὶ θρεπτικοὶ στομάχου
 ἀσθενούντος καὶ σπέρματος γεννητικοὶ καὶ φύσεως κινητι-
 κοὶ πρὸς μίξιν· ἔχουσι δέ τι καὶ φυσῶδες καὶ τρόφιμον.
 μικρομερῶς δὲ ἐλαιογάρῳ ἐκξεστοὶ ἐσθιόμενοι γίνονται
 ἄφυσοι καὶ εὐπεπτοὶ καὶ τρόφιμοι. οἱ δαῦκοι οἳ τε ἡμε- 25
 ροὶ καὶ ἄγριοι θερμοὶ καὶ διουρητικοὶ καὶ ἐκφρακτικοὶ
 νεφρῶν καὶ κύστεως· συχνῶς δὲ ἐσθιόμενοι καὶ κακοχυμοῦσι
 καὶ κακοστομαχοῦσι. κρόμμνα καὶ σκόροδα καὶ πράσα

2 ἐλκώσαις B. 2/3 ὡς σέλινον] ὡσέλινον. 5 μύρινον B.
 10 στυφὸν B. 12 ἅπαντα B. 13 rectius ταύτην. 14 ἀνδρα-
 φάξις est ἀτράφαξις. 16 ὡς σέλινον] ὡσέλινον B. 17 αὐτοῦ B.
 18 φάραγρος B. num ἐλειοσπάραγγον vel ἐλαιοσπάραγγον
 leg. ? 19 βρία B. 20 διουρητικὸν B. 22 σθενώτις B.
 23 καὶ φυσῶδες om. B add. B². τρόφιμον] τρύφον B.
 24 ἐλαιογρ' δέ transp. B. 25 δαῦ B. add. in mg. καὶ σταφύ-
 λινον οἱ λέγονται B².

δριμέα καὶ θερμὰ καὶ τέμνοντα τοὺς παχεῖς χυμοὺς καὶ διουρητικά· σύνθετα δι' ὀξάλμης μερικῶς ἐσθιόμενα εὐστόμαχα καὶ δύσπεπτα. τὸ δὲ σκόρδον ἐκξεστὸν λεπτύνει καὶ ἐκφράττει. ὕδρον κακόχυμον καὶ ψυχρόν. ἀμανῖται ψυ-
 5 χροὶ καὶ κακόχυμοι καὶ δύσπεπτοι. οἱ δὲ μυκῆται θανατώ-
 δεις. ἡ θριδακίνη ψυχρὰ καὶ ξηρὰ καὶ ὑπνώδης καὶ αἵμα-
 τος γεννητικὴ καὶ τρόφιμος καὶ κοιλίας ἐφεκτικὴ. ἔστι δὲ
 καὶ ῥυπτικὴ καὶ χυμοποιός. καὶ τὴν κίνησιν ποιεῖται εἰς
 τὸ σῶμα κατὰ τὴν τάξιν τοῦ ἀέρος· καὶ τῷ μὲν θέρει ὑγραί-
 10 νει καὶ ψύχει καὶ εὐκρατῶναι τὴν χολήν· τῷ δὲ φθινοπώρῳ
 κινεῖται πρὸς τὸν ἀέρα καὶ τῷ χειμῶνι κινεῖται διὰ παντὸς
 τοῦ σώματος καὶ τὰ ὑγρά φέρει κάτω ὡς ἐπὶ τοῦ ἀέρος καὶ
 τῶν ὑδάτων. ἡ δὲ τοιαύτη συχνῶς ἐσθιομένη ἀμβλύνει τὸ
 φῶς· χρή οὖν τοὺς χρωμένους αὐτῇ συχνῶς ἀφαίρεσιν ποιεῖν
 15 τῆς ὕλης πρὸ κινήσεως ἀέρος. ὁ δὲ αἰγύπτιος κύαμος
 ὑγρότερος καὶ περιττωματικός.

5 μυκῆτης est μύκης. 7 γεννητικόν B. 13 συχνῶς] συν
 (cancellatum) σύχνως ἐχῶς B συν add. ante ἐχῶς B².

IV

Pseudo-Hippocrate.

Ce traité est conservé dans un manuscrit de Vienne, le *medicus* 52 du XVe siècle, ff. 51-55, et dans un manuscrit d'Oxford, le Baroccianus 150, du XVe siècle, ff. 7-9^v (1), sous le titre : *Τοῦ αὐτοῦ* (om. Bar.) *περὶ διαφορᾶς* (διαφόρων Bar.) *τροφῶν πρὸς Πτολεμαῖον*. Il fait suite, dans ces deux manuscrits, à une autre *Ἐπιστολὴ Ἱπποκράτους πρὸς Πτολεμαῖον* qui a été pu-

(1) Je juge du Baroccianus d'après les courts extraits qu'en donne DAREM-BERG, *Notices et extraits des manuscrits médicaux grecs et latins des principales bibliothèques d'Angleterre*, dans les *Archives des missions scientifiques et littéraires*, II (1851), pp. 131 et 470.

blée par Boissonade, *Anecdota*, III, p. 422 (1). On le trouve encore sous une forme un peu différente, généralement meilleure et plus longue, dans un manuscrit de Berlin, le *Phlippicus* 1527, du XVIe siècle, ff. 56-61, où il est anonyme.

La doctrine de ce traité est empruntée, en général, à Galien.

J'édite le texte d'après les manuscrits de Berlin (B) et de Vienne (V).

Ἱπποκράτους περὶ διαφορᾶς τροφῶν
πρὸς Πτολεμαῖον.

Τῶν δὲ τροφῶν τὰς διαφορὰς προσετάξαμεν οὕτω καὶ τῇ
σῇ ὑγιεινοτάτῃ προνοίᾳ πεπόμφαμεν. περιέχει γὰρ ἀπλῶν
διηγημάτων λέξεις βραχείας. εἰς εὐχυμίαν ταῦτα κατ' 5
ἀρχὰς προτεθείμεθα.

Περὶ τῆς τῶν ὀρνίθων ἐδωδῆς.

Τῶν ὀρνίθων ἡ σὰρξ κρείττων πάντων τῶν πετεινῶν καὶ
τῶν πεζῶν ἐστὶ εἰς εὐχυμίαν. τὰ δὲ τούτων πουλία ὑγρότερα
τῶν μεγάλων καὶ εὐπεπτότερα, καὶ μᾶλλον τὰ ἀρρενικὰ 10
καὶ τὰ μεγάλα ἀλεκτόρια· σφάξον σήμερον, ἔψησον αὔριον
καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἔσθιε. οἱ δὲ κάπονες εὐπεπτότεροί
εἰσι τῶν ἀρρένων. ὁ φασιανὸς καὶ ὁ πέρδιξ εὐπεπτοὶ καὶ

B V

1 Ἱπποκράτους] τοῦ αὐτοῦ V om. B et Barocc. διαφορᾶς]
διαφόρων Barocc. δυνάμει B. 2 πρὸς Πτολεμαῖον om. B.
3/6 om. B. 3 προσετάξαμεν Barocc. πρὸ πάντων μὲν V.
4 πεπόμφαμεν V προπέμπομεν Barocc. ἀπλῶν Barocc.
ἀπαλῶν V. 6 προτεθείμενα V προτεθέμενοι Barocc. 7 τῆς
τῶν om. V. ἐδωδῶν B om. V. 8 τῶν² om. B. 9 πεζῶν
ἐστὶ] vacat V. πουλία V. 10 μεγάλων] ἄλλων V. 11 σφά-
ξον] ἄτινα σφαττόμενα κατὰ τήν V. ἔψει V. 13 εἰσι om. V.
ὁ 1 et 2 om. B. εὐπεπτοὶ καὶ om. B : εὐπεπτα καὶ add. B².

(1) Cf. H. DIELS, *Die Handschriften der antiken Aerzte*, I, dans les *Abhandl. der preuss. Acad. der Wiss.*, 1905, pp. 40 ss., et GOSSEN, art. *Hippokrates* dans PAULY-WISSOWA-KROLL, *Real-Encyclopädie*, VIII, pp. 1847 sq.

εὐχυμοι, ὁμοίως καὶ τὰ λευκὰ περιστερόπουλα καὶ μάλιστα τὰ βρακάτια. ἡ ἄτταγίνα καὶ ἡ κίχλα καὶ αἱ χαμοκοιλάδες εὐχυμοι καὶ εὐπεπτοι. ἡ νήσσα, ἡ φάσσα βραδύπεπτοι καὶ σκληροί, ὡσαύτως καὶ ὁ χήν· περιττωματικὴν γὰρ σάρκα
 5 κέκτηνται καὶ δύσπεπτον καὶ σκληρὰν ἐκτὸς τῶν πτερύγων καὶ τῆς κοιλίας καὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν. ἡ τῶν γεράνων σὰρξ σκληρὰ καὶ ἰνώδης καὶ δύσπεπτος ὑπάρχει. ἡ δὲ τοῦ ταῶνος καὶ ὠτίδος καὶ τῶν γλαντίων σὰρξ μέσως πῶς ἐστι εἰς εὐχυμίαν κατὰ τε χήνας καὶ γεράνους. ἡ δὲ τῶν
 10 πελεκάνων σὰρξ ὁμοία ἐστὶ τῇ τῶν γεράνων. οἱ ὄψαροι κακόχυμοι καὶ σκληρόσαρκοι καὶ μελαγχολικοί. αἱ τρουλίδες εὐπεπτοι καὶ εὐχυμοι. οἱ σπῖνοι δὲ καὶ αἰγιθαλοὶ καὶ ὀρόσπινοι καὶ τὰ λοιπὰ στρουθία δύσπεπτα πλὴν τῶν σκανθίων. οἱ πυργῖται θερμοὶ καὶ ὑγροὶ καὶ κινητικοὶ
 15 φύσεως. οἱ δὲ ὄρτυγες μέσως πως εἰς εὐχυμίαν εἰσὶ διὰ τὸ σκληρὸν τῆς σαρκὸς αὐτῶν.

Περὶ προβάτων.

Ἡ τῶν προβάτων σὰρξ βραδυπεπτοτέρα τῶν ὀρνίθων ἐστὶ καὶ περιττωματικωτέρα καὶ ὑγροτέρα· κατὰ τινας

B V

I εὐχυμα B. περιστεροπούλια V. 2 βρακάτια V. ἡ ἄτταγίνα καὶ om. V. ἄτταγίνα B. αἱ κίχλαι V. αἱ om. B. χαμαικοιλάδες V. 3 εὐχυμα καὶ εὐπεπτα B. ἡ ¹ et ² om. B. ἡ φάσσα om. V. βραδύπεπτος V βραδύπεπτα B. 4 σκληρὰ BV. ὁ χήν] ἡ φάσσα V. περιττωματικόν B. 5 κέκτηται V. πτερῶν V. 6 αὐτῆς V. Ante ἡ add. καὶ V. 7 καὶ ἰνώδης] καὶ δης B om. V : cf. Symeonis Sethi *de alim.*, p. 30,12. 7/9 ἡ δὲ — γεράνους om. V. 10 σὰρξ om. V. ἐστὶ om. V. ψάρεις V. 11 καὶ σκληρόσαρκοι om. V. Ante αἱ add. περὶ στρουθίων V. τρυλλίδες V. 12 εὐπεπτον B. εὐχυμοι καὶ εὐπεπτοι transp. V. οἱ om. B. δέ om. V. οἱ γιθαλοὶ V. 13 οἱ ῥοσπίνοι V. 14 σκαθίων V. Ante οἱ add. πυργῖται B. πυργῖται] τρωγῖται V. Ante καί¹ add. τε V. 15 Ante οἱ add. ὄρτυγες B. εὐθυμίαν B. 16 αὐτῶν τῆς σαρκὸς transp. V. 17 περί om. B. 18 ἡ transp. ante σὰρξ V. βραδύπεπτος BV. 18/p. 485,1 τῶν ² — δέ om. V. 19 περιττωματικώτερω B.

δὲ καὶ μελαγχολικωτέρα. ἢ τῶν χοίρων ἡδεΐά τε καὶ ἰσχυροτέρα. ἢ δὲ τῶν τράγων καὶ αἰγῶν ψυχροτέρα καὶ κακοχυμοτέρα. ὁμοίως καὶ τῶν βοῶν. ἐπιτήδειοι δὲ εἰσιν εἰς ἐδωδὴν οἱ τράγοι πρὸς τὸ θέρος καὶ μάλιστα οἱ εὐνοῦχοι καὶ εἰς πέψιν κρείττονες. 5

Περὶ ἰχθύων.

Ὁ λάβραξ εὐχυμος ὑπάρχει καὶ εὐπεπτος· αἵματος γὰρ λεπτοτέρου ἐστὶ γεννητικός. ὁ δὲ κέφαλος ἀπάντων μάλιστα τῶν ἰχθύων τοῖς ὕδασι ἀμφοτέροις χρᾶται ποταμίους 10 τε καὶ θαλαττίους καὶ διὰ τοῦτο ὁ μὲν θαλάσσιος εὐχυμός πως καὶ ἡδεΐα αὐτοῦ ἢ σάρξ· ὁ δὲ ἐν ποταμῷ διατρίβων κακόχυμος καὶ κακοστόμαχος καὶ βρωμώδης. ταριχευθεὶς δὲ βέλτιστος γίνεται. ἢ τρίγλα σκληροτέραν ἀπάντων τῶν ὁμογενῶν ἔχει τὴν σάρκα καὶ λεπτήν καὶ ψαφάραν καὶ διὰ τοῦτο μᾶλλον τρέφει τῶν ἄλλων 15 ἰχθύων καὶ εἰς ἡδονὴν ὑπερέχουσά ἐστι. αἱ δὲ τὰς καρκινάδας ἐσθίουσαι τρίγλαι δυσώδεις εἰσὶ καὶ ἀηδεῖς καὶ δύσπεπτοι καὶ κακόχυμοι. περὶ τῶν πετραίων· πετραίους ὀνομάζουσιν ἰχθύας τοὺς διατρίβοντας ἐνθα πέτραι καὶ ἄκται εἰσιν, ἄριστοι δὲ ἐν αὐτοῖς ἡδονῆς ἕνεκά εἰσιν ὁ σκά- 20

B V

Ι μελαγχολική V. Ι/2 ἢ — ἰσχυροτέρα om. V. 3 κακόχυμος V. ὁμοίως — βοῶν om. V. ἐπιτηδεΐα BV. 4 ἐστίν V. 4/5 οἱ τράγοι — εὐνοῦχοι om. V. 5 κρείττονες] κρείττων καὶ χρηστὴ καὶ μάλιστα πρὸς εὐνούχους V. 6 ἰχθύων B. 7/8 ὑπάρχει — γεννητικός om. V. 8 μᾶλλον V. 9/10 τοῖς — θαλάσσιος om. V. ΙΙ πως — σάρξ om. V. ΙΙ/Ι2 ὁ δὲ — κακόχυμος] οἱ δὲ ποτάμιοι κακόχυμοι V. Ι2/Ι3 καὶ ¹ — γίνεται om. V. Ι3 Post σκληροτέραν add. μᾶλλον B. ἀπάντων] πάντων τῶν ἰχθύων V. Ι4 λεπτήν] ἄλεπον V. Ι5 μᾶλλον om. V. Ι6 ἡδονήν] ἡδο in rasura B². ὑπερέχουσά ἐστι] ὑπερέχει κρείττονα V. αἱ δὲ τὰς καρκινάδας] οἱ δὲ καρκῖνοι V. Ι7 ἐσθίουσαι — καί² om. V. ἐσθίουσα B. Ι8 τῶν om. V. Post πετραίων add. ἰχθύων V. Ι9 ὀνομάζομεν V. 20 εἰσιν] τυγχάνουσι V. 20/ p. 486, Ι6 ἄριστοι — δὲ καὶ om. V.

ρος, μετ' αὐτὸν δὲ κόσσυφοί τε καὶ κίχλαι καὶ πρὸς τούτοις
 ἰουλίδες καὶ φυκίδες καὶ πέρκαι· τροφή δὲ ἐξ αὐτῶν οὐ
 μόνον εὐπεπτος, ἀλλὰ καὶ ὑγιεινοτάτη ἐστὶν αἷμα γεννῶσι
 <μέσον> τῇ συστάσει. ὁ δὲ κωβιὸς ἄριστός ἐστι εἰς ἡ-
 5 δονήν καὶ εἰς πέψιν ἀνάδοσιν τε καὶ εὐχυμίαν καὶ μάλιστα ὁ
 κατὰ τοὺς ψαμμώδεις αἰγιαλοὺς καὶ τὰς πέτρας καὶ ἄκτας
 παρὰ τῶν ἐν τοῖς στόμασι τῶν ποταμῶν ἢ ταῖς λίμναις ἢ
 μοχθηρῷ ὕδατι διαιτῶμενος· οὗτοι γὰρ χεῖριστοί εἰσιν ἐκεί-
 νων. λευκῷ δὲ ζωμῷ ἐψόμενος ὥστε κηρωθῆναι πινόμενος
 10 κοιλίαν ὑπάγει· ὁππότε δὲ ἄνευ ἁλῶν ἐσθιόμενος ἰᾶται τὰς
 ἐρευγμώδεις προθυμίας. περὶ μαλακοσάρκων· τὰ μα-
 λακόσαρκά εἰσιν ὄνισκοι καὶ σμύραιναι βούγλωσσά τε καὶ
 ψησία καὶ λαπίναι. ἀλλ' ὅσα μὲν ἐν θαλάσῃ διατρίβουσιν
 ἡδιστα καὶ τρόφιμα· ὅσα δὲ ἐν ποταμοῖς μοχθηρὰ καὶ κακό-
 15 χυμα. ὡσαύτως καὶ τὰ σελέχια καὶ τὰ σπάρια τοιαύτης
 κράσεως καθεστήκασιν. κόκκυγες δὲ καὶ σκορπιοὶ ὄρφοι
 τε καὶ γλαῦκοι καὶ γόγγροι καὶ φάγροι καὶ αἱ μικραὶ θύνναι
 καὶ πηλαμύδες δυσκατέργαστοί τε τῶν μαλακοσάρκων
 εἰσὶ καὶ παχέος χυμοῦ γεννητικοὶ καὶ διὰ τοῦτο ἰσχυροτέρας
 20 γαστροὺς δεόμενοι εἰς πέψιν. βλέννος καὶ αὐτὸς σκληρό-
 σαρκος καὶ δυσκατέργαστος ὡς ὁ σκορπίος καὶ τὰ λοιπά.
 μέση δὲ ἐστὶ εἰς εὐχυμίαν ἀνθερίνη, καὶ γαλέαι ἐλατ-
 τότεραι τῶν κωβιῶν εἰς εὐχυμίαν. οἱ λύθρινοι καὶ τὰ μικρὰ

V (16-23) B

- 1 αὐτοῦ B. 2 φυάδες B. 3 ὑγιεινοτάτη] ὑγιωττ ἢ B.
 3/4 γεννῶσας B et post hoc verbum lacuna decem littera-
 rum : cf. Galen., *De al. fac.*, III, 27, 2. 7 τὰς λίμνας B.
 8 διαιτωμένους B : licet διαιτωμένων. 9 πινόμενου B.
 12 σμύραιναι B^{ms} : σμύρναι B. 17 γόγγροι] σάγγοι B. θύννες
 B. 18 Post καὶ add. αἱ V. παλαμύδες BV. δυσκατέργαστοι
 V. 19/20 παχέος — πέψιν] κακόχυμοι V. 20 Ante βλέννος add.
 ὁ V. βλίνος B. 21 δυσκατέργαστος — λοιπά] κακόχυμος V.
 22 μέσος B. μέση — εὐχυμίαν om. V. εἰς εὐχυμίαν B^{ms} :
 μι B. αἱ ἀνθερίναι V. χαλέαι B οἱ γαλέοι V γάλα B^{ms}.
 22/23 ἐλαττότεραι — εὐχυμίαν] εὐχυμοι V. 23 οἱ om. B.
 λιθρίν B.

ιουλάρια ὅμοια τούτων. ὡσαύτως καὶ οἱ μεγάλοι γόμφοι,
 θύνναι καὶ πηλαμύδες αἱ μείζονες καὶ σκόμβροι σαυροί τε
 καὶ ἐγγραύλεις καὶ θρίσσαι καὶ ζαργάναι καὶ ὄρκυνοι κακό-
 χυμοι καὶ μελαγχολικοί. κάλλιχθὺς καὶ ῥίνη καὶ βάτος
 μέσοι πως εἰς εὐχυμίαν εἰσὶ πρὸς τε γόμφους καὶ σκουμ- 5
 βρία καὶ τὰ λοιπά. σμαρίδες αἱ μὲν στρογγύλαι τῶν
 πλατειῶν κρείττους εἰς εὐχυμίαν· ὡσαύτως καὶ τὰ κουτ-
 ζούρια. ξιφίας καὶ μαζὸς οὐκ εἰς εὐχυμίαν εὐχρηστοί·
 δυσκατεργαστότεροι γάρ εἰσίν. τὸ δὲ συνάκιον τούτων
 πάντων προκριτέον ἐκτὸς τοῦ λαβρακίου εἰς εὐχυμίαν. 10
 γλανέος ἡδιστος καὶ ὠφέλιμος ὁ ἐν τῇ θαλάσῃ διαιτώμενος·
 ὁ δὲ ἐν λίμναις ἢ ἐν ποταμοῖς στασίμοις καὶ ἰλυώδεσι
 διαιτώμενος ἰχθὺς ἄχρηστος καὶ καθόλου τοίνυν χρή γινώσ-
 κειν καλλίστην σάρκα ἰχθύων τῶν ἐν καθαρᾷ θαλάττῃ διαι-
 τωμένων καὶ μάλιστα τῶν πρὸς τὰ βόρεια τῶν θαλασσῶν καὶ 15
 πνευμάτων διαιτωμένων. οἱ δὲ πολύποδες καὶ αἱ σηπίαί καὶ
 αἱ τευθίδες καὶ οἱ μοσχῖται καὶ ὅσα τούτοις ἔοικεν ἄναιμα,
 φλεγματικώτερα καὶ κακόχυμα. νάρκα καὶ τρυγῶν φλεγ-
 ματικώτεραι καὶ κακόχυμοι μέσως πως.

B V

I ιουλάρια] γλαρία B. ὅμοια — ὡσαύτως om. V. Post
 γόμφοι add. εὐχυμοι V. 2 Ante θύνναι add. αἱ V. παλαμύδες
 B. αἱ] οἱ B. αἱ μείζονες om. B. Post καί² add. οἱ V.
 3 ἐγκραύλ B^{ms} ἐκραύλεις B. Ante καί² add. τριχαῖοι V. καί³
 om. V. ζαργάνες B. 3/4 κακόχυμα καὶ μελαγχολικά B.
 4 Ante κάλλιχθὺς add. ὁ V. ῥίνα B. 5 μέσως B. 5/6 πρὸς
 — λοιπά] σύν τε γόμοις καὶ σκόμβροις καὶ τοῖς λοιποῖς V.
 6/7 αἱ — πλατειῶν] δὲ πλατεῖαι V. 7 πλατέων B. κρειτ-
 τότεραι B. 8 Post ξιφίας add. δέ V. 8/9 οὐκ — εἰσίν]
 κακόχυμοι καὶ βλαπτικοί V. 9 συνάκιν B. τούτων om. V.
 10 προκριτέον] κρείττον V. λάβρακος V. 11 γλανέος] ὁ γλα-
 ναῖος μὲν V. ἡδιστος καὶ ὠφέλιμος transp. post θαλάσῃ V.
 διαιτώμενος om. V. 12 ἐν² om. V. 12/16 στασίμοις —
 διαιτωμένων] κακόχυμος V. 14 κάλλιστον B. 15 τῶν¹] οἱ B.
 16 διαιτώμενοι B. αἱ om. B. 17 αἱ om. B. 18/19 νάρκα
 — πως om. V.

Περὶ ὀστρακοδέρμων.

Κήρυκες καὶ πορφύραι ὄστρειά τε καὶ μύδια καὶ τὰ λοιπὰ
 τῶν τοιούτων κακόχυμα· κοινὸν μὲν οὖν τῶν τοιούτων τὸ
 ἀλυκὸν ἔχειν χυμὸν ἐν τῇ ἰδίᾳ σαρκί, ὑπακτικὸν δὲ τῆς
 5 ἡμετέρας γαστροῦς. ἄστακοὶ δέ, πάγουροι, καρκίνοι καὶ
 κάραβοι, καρίδες καὶ ὅσα ἄλλα λεπτὸν μὲν ἔχει τὸ περιέχον
 ὄστρακον, ἥττον μὲν ἐκείνων σκληροὶ κατὰ τοῦτο καὶ ἐλάττο-
 να κέκτηνται τὸν ἀλυκὸν χυμὸν· ἔστι δὲ σκληρόσαρκα πάντα
 καὶ δύσπεπτα, τροφίμα δὲ προεψηθέντα. τοὺς δὲ ἐχίνους τοὺς
 10 θαλαττίους ἐσθίουσιν τινες καὶ δι' οἰνομέλιτος καὶ διὰ γάρου
 πρὸ ἀρίστου γαστροῦς ὑπαγωγῆς ἔνεκα. εἰσὶ δὲ τῶν ὀλιγο-
 τρόφων ἐδεσμάτων καὶ μέσως τῆς κατὰ τὸ παχύνειν καὶ
 λεπτύνειν τοὺς χυμοὺς δυνάμεως.

Περὶ τῶν ταριχευομένων ἀπάντων τῶν ζώων
 15 τε καὶ πετεινῶν καὶ ἐνύδρων.

Ἐπιτήδεια δὲ πρὸς ταριχείαν εἰσὶ σώματα ζώων ὅσα
 σκληράν τε ἅμα καὶ περιττωματικὴν ἔχουσι σάρκα· τὰ δὲ ἢ
 πάνυ μαλακὴν ἢ πάνυ ξηράν καὶ ἀπερίττωντον ἔχοντα τὴν ἑξίν
 τοῦ σώματος οὐκ ἐπιτήδεια ταριχεύεσθαι· διὰ τοῦτο τὰ
 20 εὐθὲτα εἰς ταριχείαν λεπτομερῇ γίνονται καὶ λεπτύνει ἐσθι-

V (I-7) B.

2 κηρύκια V. πορφύρια V. ὀμύδια B. τά om. B.
 3 κακόχυμα] καὶ χίμιξ B. 3/5 κοινόν — γαστροῦς om. V.
 3 τό] τόν B. 4 ἔχει B. τῇ] τῷ B. ὑπακτικόν] λαμπακτικόν
 B. 5 Post δέ add. καί V. καί om. V. 6 καραβίδες V.
 μὲν om. V. ἔχουσι V. τὸν περιέχοντα B τό V. 7/13 ἥτ-
 τον — δυνάμεως] σωλῆνες τε ἀγαθοὶ καὶ εὐχυμοὶ V. 7 ἥττονα
 B. ἐκείνου B. σκληρῶν B. 11 ὑπαγούσης B. 12 τῆς]
 τοῖς B. 14/p. 489,2 περί — μοχθηρά om. V. 16 σώματι
 B. 17 σκληρά B. 18 ἀπερί B verbum complevit B²:
 ἀπερίττων Galenus, III, 40, 3.

όμενα τοὺς παχεῖς καὶ κολλώδεις χυμούς. τὰ δὲ παλαιὰ πάντα τάριχα μοχθηρά.

Περὶ γάρου.

Γάρος δυνάμεώς ἐστι ἱκανῶς θερμῆς καὶ ξηρᾶς· ὁμοίως καὶ ἡ ἄλμη τῶν ταριχευτῶν ἰχθύων. τῇ γὰρ δριμύτητι ἀμ- 5 φότερα τοὺς μὲν τὸ ἰσχίον ἐνοχλοῦντας χυμούς ἐπισπᾶται καὶ διὰ τῶν ἐντέρων ἐκκενοῖ, καὶ ἐπὶ τῶν δυσεντερικῶν ἐνιέμενα μεγάλως ὤνησεν εἰς τὸ ξηράναι τὰ ἔλκη. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἐν στόματι σηπεδονωδῶν ἐλκῶν κλυζόμενα ὁμοίως ὠφελεῖ. ταῦτα οἶδε ποιεῖν καὶ τῶν κολυμβάδων ἐλαιῶν 10 ἄλμη.

Περὶ λαχάνων.

Τὸ μὲν μαρούλιον ψύχει καὶ ὑγραίνει καὶ ὕπνον παρέχει πλέον βρωθέν. τὸ δὲ ἵντυβον ψύχει μὲν ἥσσον, στύφει δὲ καὶ γαστέρα. ἡ μαλάχη ψύχει καὶ ὑγραίνει καὶ δια- 15 φορεῖ, ὑπάγει δὲ καὶ τὴν γαστέρα. ὡσαύτως καὶ τὸ χρυσολάχανον. καὶ τὸ σεϋτλον τὸν μὲν στόμαχον εὐαίσθητον ὄντα φύσει δάκνει εἰ πλέον βρωθῇ, ἐπιτηδειότερον

V (3-18) B

1 χυμοί B. 2 πάν B. 3 Capit. περὶ γάρου post cap. περὶ ἐλαιῶν transp. V. 4 τὸ γάρου V. ἱκανῶς om. V. 5 τῇ γὰρ — ἀμφότερα] ἀμφότερα γὰρ δριμύτατα καὶ V. 6 τὸ ἰσχίον] ἰσχίῳ V. χυμόν B. 8 ἐνιέντα V. 9 ἐν] ἐν τῷ V. σηπεδονῶν B σηπεδόνων V. βλυζόμενα V. 10 οἶδε] δὲ οἶδε V. καὶ] καὶ ἡ V. ἐλαῶν V. 11 ἄλμη VB¹: ἀλδονῶν ἐλκῶν B. 13 Ante τὸ add. τῶν δὲ λαχάνων V. μὲν om. V. μαιούλιον V. 14 πλέον] πολὺ V. ἵντύβιον V. ἥσσον] ἴσον V. 15 καί¹] τὴν V. 16 ὑπάγει] λύει V. καί¹ om. V. 17 καὶ τό] τὸ δέ V. 17 Num ἀναίσθητον leg. ? 18 εἰ] εἰ καὶ V. 18/p. 490,2 ἐπιτηδειότερον — ἐσθίηται om. V.

δέ ἐστι μαλάχης εἰς τὰς καθ' ἡπαρ καὶ σπλήνα ἐμφράξεις·
 ἔτι δὲ πλεον ὠφέλιμόν ἐστι ὅταν μετὰ νάπυος ἢ ὄξους ἐσθίη-
 ται. ἡ κράμβη κακόχυμός ἐστι καὶ μελαγχολικὴ συχνῶς
 ἐσθιομένη· διέφθρος δὲ γενομένη μετ' ὄξους καὶ ὀλίγου ἐλαίου
 5 καὶ κυμίνου ἀρτυθεῖσα κοιλίαν ἴστησιν. τὸ δὲ βλίτον ψύχει
 καὶ ὑγραίνει. ἡ κολοκύνθη ψύχει καὶ ὑγραίνει καὶ ὑπά-
 γει γαστέρα· ἐστὶ δὲ ὀλιγότροφος. τὸ σέλινον θερμαίνει
 μὲν μετρίως, ἐστὶ δὲ διουρητικὸν καὶ ἄφυσον καὶ μᾶλλον τῆς
 πόας τὸ σπέρμα. τὸ εὐζωμον θερμὸν καὶ κινητικὸν φύ-
 10 σεως καὶ σπέρματος γεννητικόν. κάρδαμον καὶ νάπυ
 θερμὰ καὶ δύσπεπτα καὶ κεφαλαλγικά. κάππαρις εὐ-
 στόμαχος, τμητικὴ καὶ ῥυπτικὴ καὶ ἐκφρακτικὴ τῶν γλίσχρων
 καὶ παχέων χυμῶν, γαστέρα τε ὑπάγει ἐσθιομένη δι' ὄξυ-
 μέλιτος ἢ δι' ὀξελαίου νῆστις. ῥαφανὶς θερμῆς μὲν ἐστὶ
 15 δυνάμει, λεπτύνει δὲ τοὺς χυμοὺς ἐσχάτως τῆς τροφῆς
 ἐσθιομένη. μάραθρον καὶ ἡδύοσμον ἀμφοτέρωθερμαίνουσι,
 διουρητικὸν δὲ τὸ μάραθρον ὑπάρχει μᾶλλον. γογγύλη
 δύσπεπτος καὶ φυσώδης καὶ χυμοποιός. δαῦκος θερμός
 ἐστὶ καὶ διουρητικὸς μετρίως ἐσθιόμενος καὶ ἐκφρακτικὸς
 20 νεφροῦ καὶ κύστεως. κρόμμυα ὡμὰ ἐσθιόμενα συμμέτρως
 θερμαίνει τῇ δριμύτητι, λεπτύνει δὲ καὶ τοὺς χυμοὺς καὶ

 B V

1 τὰς] τό B. 3 ἐστὶ om. V. 3/5 συχνῶς — ἴστησιν om. V.
 4 διέφθρος B. 5 κυμίνου B²: κυ B. Post βλίτον add. καὶ ἡ
 ἀνδράχνη V. 5/6 τό — ὑγραίνει om. B ἡ βλίτα ψύχει καὶ
 ὑγραίνει add. B². 6 Ante ἡ add. ὁμοίως καὶ V. κολοκύνθη V.
 7 Ante γαστέρα add. τήν V. τό] τὸ δέ V. 8 μὲν om. B.
 9 τό²] ὡσαύτως καὶ τό V. θερμὸν καὶ] θερμαίνει ἐστὶ δέ V.
 10 τὸ κάρδαμον καὶ τὸ νάπυ V. 12 τμητικὴ καὶ ῥυπτικὴ om. V.
 13 παχυτάτων V. ὑπάγει] προτρέπει V. ἐσθιομένη om. V.
 ὀξομέλιτος V. 14/16 ἢ — ἐσθιομένη om. V. 14 νῆστις i. e.
 ὑπὸ νήστιδος. 16 ἐσθιόμενες B. τὸ δὲ μάραθρον V. μάλα-
 θρον B. δύοσμον B. 17 μάλαθρον B. ὑπάρχει μᾶλλον om. V.
 ἡ δὲ γογγύλη V. 18 ὁ δὲ δαῦκος θερμαίνει V. 19 καί¹]
 δέ V. 19/20 καί² — κύστεως om. B. 20 τὰ δὲ κρόμμυα V.
 21 δριμύτητι] γλυκύτητι V.

ἐκφράττει· διὰ δὲ τὸ παχυμερές τῆς οὐσίας αὐτοῦ τὴν γαστέρα ἐμπνευματοῖ. ἐψημένα δὲ ἐσθιόμενα πᾶσαν κακίαν ἀποτίθεται καὶ εἰς εὐχυμίαν μετέρχεται. σκόροδα ὡμὰ ἐσθιόμενα θερμαίνει καὶ λεπτύνει τοὺς χυμοὺς καὶ ἐκφράττει· ἐψηθέντα δὲ ἀσθενέστερά πως γίνεται καὶ τοὺς νεφρικοὺς ὠφελεῖ. ἐκφεύγειν δὲ χρὴ καὶ αὐτῶν καὶ τῶν δριμύων πάντων τὴν συνεχῇ χρῆσιν. τὰ δὲ πράσα καὶ αὐτὰ ὡμὰ ἐσθιόμενα παρόμοια τῷ σκόρδῳ ὑπάρχει· ἐψηθέντα δὲ ὠφελιμώτερα ἐστὶ καὶ διουρητικά. τὰ ὕδνα καὶ οἱ ἀμανῖται καὶ ἡ κινάρα κακόχυμα καὶ δύσπεπτα καὶ μελαγ-¹⁰ χολικά.

Περὶ ὀπωρῶν.

Ὁ μὲν πέπων ψυχρὸς ἐστὶ καὶ ὑγρὸς καὶ κακόχυμος· μὴ πεφθὲς δὲ χολέραν ἐργάζεται· τὸ δὲ σπέρμα αὐτοῦ διουρητικὸν ὑπάρχει καὶ τῶν ἐν νεφροῖς λίθων θρυπτικόν. ὁ¹⁵ δὲ μηλοπέπων ἔλαττον κέκτῃται τοῦ πέπονος πάντα κατὰ ψυχρότητα καὶ ὑγρότητα εἰς εὐχυμίαν πως. οἱ δὲ σαρακηνικοὶ πέπονες σκληρότεροι καὶ δυσκατεργαστότεροι τούτων εἰσὶ καὶ κακόχυμοι. οἱ δὲ σίκυοι ἤγουν τὰ ἀγγούρια

B V

1 ἐκφράττει — αὐτοῦ om. V. 2 ἐψημένα] δίσεφθον V. ἐσθιόμενον V. 3 τὰ δὲ σκόροδα V. 5 ἐψηθέν δὲ ἀσθενέστερον B. γίνονται V. 5/6 καὶ — ὠφελεῖ om. B. 6 χρὴ δὲ φεύγειν V. αὐτοῦ B. καί² om. V. 6/7 πάντων τῶν δριμυτάτων V. 7/9 τὸ δὲ πράσον καὶ αὐτὸ ὡμὸν ἐσθιόμενον παρόμοιον τῷ σκόρδῳ τυγχάνει ἐψηθέν δὲ ὠφελιμώτατόν ἐστι καὶ διουρητικόν V. 7 ὡμὰ] φλεγμά B. 8 ὑπάρχει om. B add. B². 9 τά] τὰ δέ V. 10 αἱ κινάραι V. ἀπεπτα V. μελαγχολικά B. 13 μὲν om. B. 14 χολήν V. 15 ὑπάρχει] ἐστὶ V. λίθον B. 16 μελιπέπων V. ἔλαττον — πάντα] εὐχυμος V. κέκτῃται om. B add. B². 17 εἰς — πως om. V. 18 σκληρότατοι καὶ δυσκατεργαστότατοι V. 18/19 τούτων εἰσὶ om. V. 19 ὁ δὲ σικὺς ὁ ἡμέρος B. ἤγουν] ἦτοι V.

τὰ ἡμερα διουρητικά εἰσι καθάπερ οἱ πέπονες, ἀλλ' ἡττώνται
 ἐκείνων κατὰ τὴν οὐσίαν καὶ διὰ τοῦτο <οὐδὲ> ῥαδίως δια-
 φθείρονται ἐν γαστρί. ὡσαύτως καὶ τὰ κιτράγουρα·
 λανθάνει δὲ χρόνῳ πλέον εἰ ταῦτα βρωθῇ ἀδεῶς μοχθηροῦς
 5 καὶ παχυμερεῖς ἐν ταῖς φλεψὶν ἀδροῖσαντα χυμούς, ἀλλ'
 ἐπειδὰν ἀφορμῆς λαβόμενα εἰς σῆψιν γένηται, πυρετοῦς
 κακοήθεις ἐργάζεται. τὰ σῦκα τὰ μὲν χλωρὰ καὶ πέπει-
 ρα εὖπεπτα καὶ τροφίμα καὶ γαστρὸς ὑπακτικά καὶ διουρη-
 τικά καὶ νεφρῶν ἐκκαθαρτικά· αἱ δὲ ἰσχάδες φυσώδεις καὶ ἀ-
 10 χρήστου αἵματος γεννητικάί, ἐπὶ πλέον δὲ ἐσθιόμεναι φθειράς
 ἐν τῷ σώματι γεννῶσι. σταφυλαὶ αἱ μὲν πρόσφατοι πε-
 ριττωματικά καὶ διψώδεις καὶ μάλιστα αἱ γλυκεῖαι, με-
 τρίως δὲ θερμαὶ ἀποβαλλόμεναι τὰ γίγαρτα μετὰ τοῦ
 λέπους· εἰσὶ δὲ καὶ γαστρὸς ὑπακτικά. αἱ δὲ σταφίδες θερ-
 15 μότεραι τῶν σταφυλῶν καὶ εὐστομαχώτεραι καὶ θρεπτικώ-
 τεραι, γαστρὸς δὲ οὐχ ὑπακτικά. τὰ μόρα ἤγουν τὰ
 συκάμυνα κακόχυμα καὶ γαστρὸς ἐφεκτικά. ὡσαύτως
 δὲ καὶ τὰ κράνια καὶ τὰ προῦμνα καὶ τὰ βάτινα. τὰ κερά-
 σια ὑγρὰ καὶ ψυχρά, ὀλιγόχυμα δὲ καὶ γαστρὸς ὑπακτικά
 20 χωρὶς τῶν στυφόντων· ἐπὶ πολὺ δὲ ἐσθιόμενα πλείονα χυ-
 μὸν ἐν τῷ σώματι γεννῶσι. τὰ μῆλα τὰ μὲν γλυκεὰ εὐχυμα
 καὶ ζεματιστὰ ἐσθιόμενα καὶ ὀπτὰ, φθείρουσι δὲ καὶ τὴν

B V

1 τὰ ἡμερα om. B. καθάπερ] ὡςπερ V. ἡττων γε B.
 2 ἐκεῖνοι V. κατ' οὐσίαν V. οὐδὲ addidi : cf. Galen. *de al.*
fac., II, 6, 1. 3 ἐν τῇ V. τετράγουρα V. 4 χρόνος V.
 βρωθῇ om. V. Post ἀδεῶς add. τρεφόμενα V. 5 ἀδροῖσαι BV.
 ἀλλ'] ὡς BV. 6 λαβόμενος B. γένηται om. V. 7 ἐργά-
 ζονται V. τὰ¹] τὰ δέ V. μὲν om. V. καί] καὶ τὰ V.
 8 καὶ διουρητικά om. V. 9 καθαρικά V. δέ om. B. 11 Ante
 σταφυλαὶ add. αἱ V. μὲν om. V. 13 θερμαίνουσιν V. τὰ] τὰ
 τε BV. 14 Post ὑπακτικά ponit quae sunt p.494,17-22 V. δέ
 om. B. 16 οὐχ ὑπακτικά δὲ γαστρὸς transp. V. τὰ¹] τὰ δέ V.
 17 καί — ἐφεκτικά om. V. ἐφλεκτικά B. 18 τὰ⁴] τὰ δέ
 V. 19 Post ψυχρά add. καὶ V. 20 ἐπὶ om. V. ἐσθιόμεναι
 V. 21 τὰ¹] τὰ δέ V. 22 καί¹ om. V. Post ζεματιστὰ add.
 δέ V. καὶ ὀπτὰ ἐσθιόμενα transp. V. δέ καὶ om. V.

γαστέρα· τὰ δὲ στυφὰ καὶ ὄξυνα κακόχυμα πάνυ καὶ ψυχρά.

ἀπίδια τὰ πέπειρα μὲν τρόφιμα, κοιλίας δέ εἰσιν ἐφεκ-
 τικά. ροδάκινον ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν ἐστὶ τῇ κράσει· ἡ
 δὲ σὰρξ αὐτοῦ ἐσθιομένη εὐφθαρτός ἐστι καὶ πάνυ μοχ-
 θηρά. τὰ βερίκοκκα ξηρὰ καὶ ὀξώδη καὶ εὐφθαρτα. 5
 δαμάσκηνα τὰ μὲν χλωρὰ δυσκατεργαστότερα, τὰ δὲ ψυκτὰ
 καὶ γλυκέα εὐχυμα καὶ γαστρὸς ὑπακτικά. τὰ ροῖδια
 ψύχουσι καὶ στύφουσιν, ὀλίγην δὲ τροφήν παρέχουσι τῷ
 σώματι. τὰ μέσπιλα καὶ τὰ σοῦρβα στυπτικά καὶ κοιλίας
 ἐφεκτικά. οἱ φοίνικες θερμοὶ καὶ εὐστόμαχοι καὶ στυπ- 10
 τικοὶ καὶ μάλιστα οἱ ἄωροι, καὶ γαστρὸς ἐφεκτικοί· ἐπὶ
 πλέον δὲ βρωθέντες κεφαλαλγίαν ἐργάζονται. τὰ δὲ
 κίτρα· ὁ μὲν φλοιὸς αὐτῶν δριμύς καὶ δύσπεπτος, ἡ δὲ
 σὰρξ αὐτῶν μετρίως πως τρόφιμος, πλέον δὲ βρωθεῖσα χολὴν
 γέινῃ. τὰ ζίντζυφα κακόχυμα καὶ ψυχρά. κάστανα 15
 δύσπεπτα καὶ κακόχυμα, ψυχρὰ καὶ ξηρὰ καὶ φυσώδη καὶ
 γαστρὸς ἐφεκτικά· τὰ δὲ ψυκτὰ τὸ φυσῶδες ἀποτίθενται,
 εἰς δὲ τροφήν οὐδὲ ταῦτα ἐπιτήδεια. εἰκόασί πως βαλά-
 νια. τὰ κάρυα τὰ βασιλικά ὀλιγότροφα καὶ εὐστόμαχα

B V

1 στυφέα B. ὀξώδη V. 2 Ante ἀπίδια add. τά V.
 μὲν πέπειρα transp. V. ἐφεκτικά] ὑπακτικά V. 3 τὰ δὲ
 ροδάκινα ὑγρά καὶ ψυχρά V. 4 ἄφθαρτος V. πάντη B.
 5 ξηρὰ καὶ om. V. 6 δαμάσκηνα om. V. Post χλωρὰ
 add. καὶ V. 7 τὰ ροῖδια] αἱ ροιαί V. 8 ὀλίγον B.
 9 σύρβα B. 10 ἐφεκτικά] ἐφεκτικά B ὑπακτικά V. 11 μάλ-
 λον V. καὶ γαστρὸς ἐφεκτικοὶ καὶ μᾶλλον οἱ ἄωροι transp. V.
 12 πλέον] πολὺ V. εἰς κεφαλαλγίαν γίνονται B. 12/13 τῶν
 δὲ κίτρων V. 13 αὐτῶν om. V. 14 πλέον] πολὺ V. βρωθέν
 B. 15 Post ζίντζυφα add. καὶ τὰ κυδάνια V. Post κακόχυμα
 add. καὶ κακόψυχα V. Post ψυχρά add. καὶ ξηρά V. Ante
 κάστανα add. τὰ δέ V. 16 κακόχυμα] κακόψυχα ἢ κακόχυμα
 καὶ V. 17 Post ψυκτὰ add. κάστανα V. 18 τροφήν δέ transp.
 V. οὐδέ] οὐ V. Post ταῦτα add. εἰσὶν V. εἰκόασί πως
 om. V. βαλάνια] τὰ βαλάνια καὶ V. 19 ὀλιγότροφα καὶ
 om. V.

μετρίως ἐσθιόμενα· εἰ δὲ μετὰ ἰσχάδων ἐσθίει τις αὐτά, ἐπὶ πλέον εἰσὶν εὐστόμαχα· μετὰ πηγάνου δὲ νῆστις λαμβάνων τρία οὐδὲν βλαβήσεται τις ὑπὸ θανασίμων φαρμάκων.

- τὰ δὲ ποντικά κάρνα ἃ δὴ καὶ λεπτοκάρνα καλοῦνται
 5 ψυχρότερα καὶ αὐστηρότερα καὶ γεώδη εἰσὶ. τὰ κυδώνια ψυχρά εἰσι καὶ ἐφεκτικά γαστρός, ῥωστικά δὲ ποσως στομάχου εἴ τις ἐκξέσας αὐτὰ φάγοι. τὰ ξυλοκέρατα θερμά πώς εἰσι συμμέτρως ἐσθιόμενα καὶ χυμῶν τμητικά, στύφουσι δὲ καὶ μετρίως. τὰ κουκουνάρια παχύχυμα καὶ
 10 τροφίμα νεφροῦ τε καὶ κύστεως θερμαντικά καὶ σπέρματος γεννητικά καὶ συνουσίας παρορμητικά. τὰ ἀμύγδαλα λεπτοντικῆς, ἐκφρακτικῆς καὶ τμητικῆς εἰσι δυνάμεως καὶ θώρακος καὶ σπλάγχνων καθαρτικά καὶ τὸ πᾶν ἐκφρακτικά καὶ μάλιστα τὰ πικρά. ὁμοίως καὶ τὰ πιστάκια τῆς αὐτῆς
 15 δυνάμεως εἰσι τῶν ἀμυγδάλων· ἐκκαθαίρουσι δὲ καὶ αὐτὰ τοῦ πνεύμονος τὰ ὑγρά διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς οὔσαν θερμότητα.

αἱ κρεμασταὶ σταφυλαὶ ἀπεριττότεροί εἰσι τῶν προσφάτων καὶ εἰς εὐχυμίαν καλλίους καὶ μάλιστα ἢ λεγομένη χρυσή· τὰ δὲ μαῦρα ἐλάττονά εἰσι τῶν ἄσπρων εἰς εὐχυμίαν καὶ εἰς ἀπόθεςιν εἴ τις αὐτὰ φυλάξῃ. καὶ πάντα τὰ εἰς
 20 ἀπόθεςιν χλωρὰ τῶν ὀπωρῶν φυλαττόμενα εὐπεπτότερα πῶς καὶ θερμότερα καθίστανται.

B V

I ἐσθιόμενα] τρεφόμενα V. μετρίως τρεφόμενα εὐστόμαχα transp. V. ἰσχάδος V. 4 καὶ om. V. 5 ψυχρότερα — εἰσι] κακόχυμά εἰσι παντελῶς V. τά] τὰ δέ V. 6 ἐφεκτικά B. ἐφεκτικά γαστρός] τὴν γαστέρα ἐπέχουσιν V. 7 Post αὐτά add. θερμά V. φάγη B. τά] τὰ δέ V. 8 ἐσθιόμενα om. B. χυμοῦ V. 9 καὶ¹ om. V. τά] τὰ δέ V. κοκκωνάρια V. κακόχυμα V. 10 νεφρῶν V. 10/II καὶ² — γεννητικά om. V. II Post λεπτοντικῆς add. καὶ V. 12 ἐκφρακτικῆς B. 13 ἐκφρακτικά B. 14 ὁμοίως] ὡσαύτως V. 15 εἰσι δυνάμεως transp. V. 15/16 τῶν — θερμότητα om. V. 16 τὴν] τόν B. 17 αἱ] αἱ δέ V. ἀπεριττότερα V. 18 καλαί V. 19 τὰ δὲ μέλανα αὐτῶν ἥττονα εἰσι τῶν λευκῶν V. εἰς] καὶ εἰς V. εὐχυμίαν] ἀποθυμίαν V. 20 εἰς¹ om. V. εἰ — φυλάξῃ] τῆς αὐτῶν φύσεως V.

Περὶ γάλακτος.

Τὸ τοίνυν ὑγιεινότατον γάλα καθαρὸν καὶ εἰλικρινὲς ὃν οὔτε
 πικρότητος οὔτε ὀξύτητος οὔτε γλυκύτητος οὔτε δριμύτητος
 οὔτε δυσωδίας μετέχει, ἀλλ' ὡς ἂν εἴποι τις ἄνοσμον
 ἢ εἴπερ ἄρα σμικροτάτην τινὰ εὐωδίαν ἐμφέρων ἐστίν, 5
 εὐδηλον ὅτι καὶ γευόμενόν ἐστιν ἡδὺ βραχεῖαν ἔχον
 γλυκύτητα. ἀλλ' ὅσον μὲν τῇ φύσει διαλλάττει τὸ δέρμα
 βουσί τε καὶ ἵπποις καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις, εἰς τοσοῦτον καὶ
 τὸ γάλα αὐτῶν διαλλάττει. τὸ μὲν γὰρ βοῶν παχύτατόν
 ἐστί καὶ λιπαρώτατον θρέψαι καὶ τὰ μέτρια ὑπελθεῖν ἀγαθόν. 10
 τὸ δὲ τῶν αἰγῶν σύμμετρον τῇ συστάσει καὶ καθάραι
 μὲν ἀσθενέστερον βοός· τὰ δ' ἄλλα ἐπιεικῶς χρηστόν.
 τὸ δὲ προβάτου παχύτερον τούτων λεύκας ποιεῖν εἴω-
 θεν ὑπὸ τῷ δέρματι, εἴ τις συνεχῶς αὐτὸ προσφέρειο.
 δῆλον δὲ ὅτι πᾶν ὑγιεινὸν γάλα ἢ ἔριον κάλλιον ἂν παρέχοι 15
 τοῦ νοσοῦντος. τὰς δὲ νόσους τῶν ζώων συλλογίζεσθαι δυνα-
 τόν, λεπτότητα τοῦ δέρματος κατανοῶν, καὶ μαδαρότητι
 καὶ φύμασι καὶ λειχήσι καὶ ψώραις καὶ σηψίν. καὶ τὰ

B V

2 Cf. Galen. *de simpl. med.*, X, 7, p. 264,1 K. καθαρὸν καὶ om.
 V. ὃν om. B. 3 πικρότητα V. οὔτε¹ ἢ V. ὀξύτητος
 — οὔτε³ om. V. δριμύτητα V. 4 δυσωδίαν V. μετέχον B
 ἐμποιεῖ V. Post τις add. ἀόδμως ἢ B. ἀνόσμως B.

5 ἢ om. B. σμικροτάτου B. ἐμφέρει V. ἐστίν om. V.
 6 Post εὐδηλον add. δέ BV. γενομένοις B. Post ἐστιν add.
 εὐχρηστον καὶ V. 7 τὴν φύσιν V. 8 τῶν τε βοῶν καὶ τῶν
 ἵππων καὶ τῶν ἄλλων ζώων V. εἰς om. V. 9 Ante βοῶν add.
 τῶν V. 10 θέρψαι B corr. B². μέτρια] μόρια V. ἀγαθὰ B.

11 καὶ om. B. 12 Post ἀσθενέστερον add. δέ V. τοῖς δ'
 ἄλλοις B. χρηστέον B. 13 τό] τοῦ BV. τούτου V. ὑπὸ τῷ
 δέρματι λεύκας ποιεῖν εἴωθεν transp. V. 14 αὐτοῦ V. 15 γάλα
 transp. post παρέχοι V. ἂν om. V. παρέχη B παρέχει V.
 17 malim κατανοοῦντι vel-τα. καθαρότητα V. 18 φύματα V.
 λειχήνας V. ψώρας V. σῆτα V ἀσιτία B.

- μελάντερα τῶν ἀλόγων ὡς ἐπίπαν ἰσχυρότερα ὥσπερ καὶ τὰ κρέα αὐτῶν δῆλον ἡδύτερα ὄντα· τὰ δὲ λευκὰ ἀσθενέστερα. καὶ τὸ μὲν ἑαρινὸν γάλα ὑγρότατον καὶ λεπτότατόν ἐστι μετὰ τὴν κύησιν, παχύνεται δὲ κατὰ βραχὺ προϊόντος τοῦ
- 5 χρόνου ὡς κατὰ μέσον τοῦ θέρους ξηρόν τε καὶ παχύτερον γίνεσθαι. ἐπαινεῖται δὲ τὸ θερινὸν ὡς εὐπεπτότερον καὶ εὖοσμον. καθόλου δὲ τῶν ἀκμαζόντων τὸ γάλα ὑγιεινότερον καὶ κάλλιστον, τῶν δὲ νέων ὑγρότερον, τῶν δὲ πρεσβυτέρων ξηρότερον. ἀλλὰ καὶ παρὰ τὴν πόαν ἐστὶ ἡ δια-
- 10 φορὰ αὐτῶν· ἡ μὲν γὰρ χλωρὰ πόα καὶ ἡ παρὰ τὰ ὕδατα ὑγρότερον καὶ ἐλάχιστον γάλα παρασκευάζει· ἡ δὲ σκληρότερα καὶ ὀρεινὴ ἐπιτήδειος εἰς γάλακτος ὀχετὸν καὶ πολλοῦ γέννησιν ὡς τρυφερά ὄντα καὶ οὐχ ὡς δριμύα καὶ καθαίροντα· ταῦτα γὰρ ταρακτικὸν αὐτὸ ἀποτελεῖ· κύτισος δὲ λιπα-
- 15 ρὸν καὶ γλυκὺ ἀποτελεῖ τὸ γάλα νεμομέναις.

Περὶ τυροῦ.

- Οἱ τυροὶ πάντες κακοί, πλὴν τῶν ὀξυγαλακτίνων καλουμένων· οὐδένα γὰρ ἔχω ἐπαινέσαι. πάντες δύσπεπτοι, ὀξυρεγμῶδεις τε καὶ φυσώδεις ὡς ἐμπιπλᾶν τὴν γαστέρα καὶ διαχω-
- 20 ρῆσαι πονηροὶ καὶ φλεγματώδεις καὶ καυσώδεις τῇ κοιλίᾳ. προσλαμβάνουσι γὰρ ἐν τῇ σκευασίᾳ ἀπὸ τῆς ἐπεμβαλλομένης

V (I-9 et I6-2I) B

- I μελάντεραδέστερα B. τῶν] τὸ δὲ τῶν V. ἰσχυρότερον V.
 2 δῆλον om. B. 3 μετὰ] καὶ μάλιστα κατὰ V. 4 δέ] δὲ καὶ V. 5 τε om. V. 6 γενέσθαι V. καί] καὶ ὡς V. 7 Post ἀκμαζόντων add. ζώων V. ὑγιεινότερον V. 8 Post πρεσβυτέρων add. ἤγουν τῶν γεγηρακότων V. 9 ξηρότερον om. B. add. B². 9/15 ἀλλά — νεμομέναις om. V. 12 ἄλακτος B. 16 τυρῶν V. 17 οἱ om. B. Post κακοί add. καὶ βλαπτικοί V. ὀξυγαλάκτων B ὀξυγαλακτικῶν V. 18 ἔχω ἐπαινέσαι] ἐκ τούτων ἐπαινέσω V. ὀξυρεγμῶδεις V ὀξυρεγμῶδεις B. 19 φυσώδεις ὡς ἐμπιπλᾶν] φύσει ὑποπίμπλονται V. καί²] πλὴν καὶ V. 20 φλεγματώδεις B corr. B². τῇ κοιλίᾳ om. V. 21 προσλαμβάνουσι γάρ] καὶ προσλαμβάνουσι V. σκαλβασία B. Ante ἀπὸ add. τὴν κοιλίαν V. ἐμβαλλομένης B.

πυτίας δριμύτητα, τὴν δὲ ὑγρότητα ἅπασαν ἀποτίθενται
καὶ μάλιστα χρονίσαντες δριμύτεροι γίνονται καὶ θερμότεροι
καὶ καυσωδέστεροι καὶ διὰ τοῦτο καὶ διψῶδεις καὶ δύσπεπ-
τοι καὶ κακοχυμότεροι ἀποτελοῦνται. τῶν δὲ νέων τυρῶν
ἀπάντων εἶναι κάλλιστον νομιστέον τὸν καλούμενον ὀξυ- 5
γαλάκτινον· ἥδιστος γὰρ εἰς ἐδωδήν, ἀβλαβὴς δὲ στομάχῳ
πάντων τῶν ἄλλων τυρῶν, ἥττον δὲ καὶ δύσπεπτος καὶ
δυσδιέξοδος, οὐ μὴν οὐδὲ πάνυ κακόχυμος. πικρότερος δὲ
διὰ τινὰ ἔφεσιν τὸ νέον τοῦ παλαιοῦ καὶ τὸ μαλακὸν τοῦ
σκληροῦ καὶ τὸ ἀραιὸν καὶ χαῦνον τοῦ πάνυ πυκνοῦ καὶ πεπι- 10
λημένου καὶ τὸ γλυκὺ τοῦ ἀλυκοῦ καὶ τὸ ὠπτημένον τοῦ
ὠμοῦ. ἐφθὸς δὲ τυρὸς παρὰ πολὺ στερεώτερος. ὅμως πάν-
τες κακοί. βούτυρος πεπτικῆς ἐστὶ δυνάμεως καὶ διαφο-
ρητικῆς· ταῖς γὰρ τοῦ πνεύμονος ἀναπτύσσειν ἐν πλευ-
ριτικοῖς τε καὶ περιπνευμονικοῖς πάθεισι μεγάλα συντελεῖ. 15
μετὰ τούτου καὶ πέττει· μόνος γὰρ ἐκλειχόμενος πέττει
μᾶλλον, ἥττον δὲ ἀνάγει, ἅμα δὲ μέλιτι καὶ ἀμυγδάλοις
ἀνάγει μᾶλλον, ἥττον δὲ πέττει.

Περὶ ὀσπρίων.

Ἡ φακὴ κακόχυμος καὶ μελαγχολικὴ καὶ ξηρά, γαστρὸς 20
δὲ ἐστὶν ἐφεπτικὴ διέφθοις γενομένη καὶ μετ' ὅξους ἐσθιο-

V (I-4 et I3-2I) B

I πιπτύας B. δέ] τε V. 2 Post χρονίσαντες add. ἡνίκα
καὶ V. 3 καὶ καυσωδέστεροι om. B add. B². καί³ om. V.
4 κακόχυμοι V. 4/I3 ἀποτελοῦνται — κακοί om. V.
5/7 εἶναι — τῶν om. B add. B². 7 ἥττων B. δύσπεπτος καὶ
om. B add. B². 9 ἔφεσιν non intelligo. I3 τὸ δὲ βούτυρον V.
I4 ἐπιπτύσσειν V. I5 τε om. V. I6 τοῦτο B τοῦ V.
πέπτειν V. γλιχόμενος V. πέπτει V. I7 δέ²] δὲ καὶ V.
I8 ἀνάγει μᾶλλον om. V. δέ om. V. πέπτει V. 20 ἡ]
τῶν δὲ ὀσπρίων ἡ μὲν V. μελαγχολικὴ B. 2I ἐστὶν om. V.
δίσεφθος V ἢ διέφθοις B. Ante γενομένη add. δέ B.
γενομένη V.

μένη. ὁ κύαμος θερμαίνει μετρίως, φυσώδης δὲ καὶ αἵματος παχυτέρου γεννητικὸς ὑπάρχει· ἔστι δὲ τρόφιμος καὶ κοιλίας ἐφεκτικὸς χωρὶς τῶν λεπύρων ἐσθιόμενος, μετ' αὐτῶν δὲ ποικίλως ἐψόμενος καὶ ῥυπτικός. ὁ
 5 πίστος χαῖνος καὶ φυσώδης ὑγρὸς πινόμενός ἐστι, ξηρὸς δὲ ἐσθιόμενος· ἐφεκτικὸς δὲ ὑπάρχει γαστρός. ἡ ζειὰ ξηρὰ καὶ περιττωματικὴ ὑπάρχει καὶ τρόφιμος, κοιλίας δὲ ἐφεκτικὴ. ὄρυζα δύσπεπτόν ἐστιν ἔδεσμα· στυπτικὴ δὲ καὶ διὰ τοῦτο τὴν γαστέρα μετρίως ἐπέχει. ἐρέβινθοι
 10 φυσώδεις τε καὶ τρόφιμοι, εὐκοίλιοι, διουρητικοί· ὁ δὲ ζωμὸς αὐτῶν καλῶς καρυκευθεὶς λίθους τοὺς ἐν νεφροῖς θρύπτει πινόμενος καὶ μάλιστα τῶν μελάνων· φρυγέντες δὲ ξηρότεροι γίνονται καὶ τὸ φυσώδες ἀποτίθενται. ἡ τῆλις θερμαίνει καὶ ξηραίνει μετρίως· συχνῶς δὲ ἐσθιομένη
 15 κεφαλῆς ἄπτεται καὶ ἐπ' ἐνίων τὸν στόμαχον ἀνατρέπει· ὠφελεῖ δὲ τὰ κατὰ θώρακα καρυκευτὴ λαμβανομένη. φάσηλοι καὶ λάθυροι περιττωματικοὶ καὶ φυσώδεις καὶ τρόφιμοι. αὔχος κουφότερος τούτων καὶ εὐπεπτότερός ἐστι εἰς τροφήν· ὁμως καὶ αὐτὰ περιττωματικά.

B V

I οἱ δὲ κύαμοι V. θερμαίνουσι V. φυσώδεις V. δέ] τέ B.
 2 γεννητικοί V. 2/3 ὑπάρχει — ἐφεκτικός om. V. 3 ἐσθιόμενοι V. 4 ἐψόμενοι V. ῥυπτικός] ῥυπτικοὶ γίνονται V κριτικός B. ὁ] ὁ δέ V. 5 ἐστι transp. ante ὑγρὸς V. 6 δέ² om. V. ὑπάρχει γαστρός ἐφεκτικός transp. V. ἡ] ἡ δέ V.
 7/8 κοιλίας δὲ ἐφεκτικῇ] καὶ τὴν κοιλίαν ἐπέχει V. 8 ὄρυζα] τὸ δὲ ὄρύζιον V. στυπτικόν V. 9 μετρίως om. V. ἐπέχει τὴν γαστέρα transp. V. ἐρέβινθοι] τὸ δὲ ἐρεβίνθιον V. 10 φυσώδες τρόφιμον εὐκοίλιον διουρητικόν V. 11 αὐτοῦ V. τοὺς ἐν νεφροῖς λίθους transp. V. 12 ἀποθρύπτει V. τὸ μέλαν V. φρυγέν V. 13 ξηρότερον γίνεται V. ἀποτίθεται V. 14 τῆλη B. 15 ἐπ' ἐνίον B lacuna V. ἀνατρέπει om. V. 16 τὰ κατὰ τόν V. 17 τὸ δὲ φασούλιον καὶ τὸ λαθύριον περιττωματικά καὶ φυσώδη καὶ τρόφιμα V. 18 Ante αὔχος add. ὁ δέ V. κουφότερον B. εὐπεπτότερον B. 19 ὁμοίως B.

Περὶ ἐλαιῶν.

Αἱ ἐλαῖαι αἱ μὲν μαῦραι τὸν λιπαρὸν ἔχουσαι χυμὸν τροφήν ὀλίγην διδόασιν τῷ σώματι, οὐκ εὔχυμον δέ. αἱ δὲ κολυμβάδες τὸν στύφοντα χυμὸν ἔχουσαι ῥωννύουσι τὸν στόμαχον, ἐπεγείρουσι δὲ καὶ τὴν ὄρεξιν καὶ μάλιστα πρὸ 5 τροφῆς ἐσθιόμεναι· προτρέπουσι δὲ καὶ τὴν γαστέρα. αἱ δὲ δαφνίδες ἤγουν τὰ κοκκόδαφνα ἐσθιόμενα τὸν μελαγχολικὸν ἀπογεννῶσι χυμόν.

Μεμνησθαι δὲ <δεῖ> τοῦ κοινοῦ πάντων ὡς κακόχυμά τινα τῶν ἐδεσμάτων ὑπάρχουσιν ὑγρά τε καὶ ὀλισθηρὰ καὶ ῥα- 10 δίως ὑπιέναι δυνάμενα ἀπὸ τε κρεῶν ἰχθύων τε καὶ ὀπωρῶν· διὰ τοῦτο ἐσθίειν αὐτὰ χρή πρότερον τῶν ἄλλων· οὕτω γὰρ αὐτὰ ταχέως ὑπέρχεται κακεῖνα ποδηγεῖ, ὕστατα δὲ ληφθέντα συνδιαφθείρει καὶ τὰ χρηστά.

Περὶ ὕδατος.

15

Τὸ δὲ ψυχρὸν ὕδωρ ἢ μικρῶς <ὠφελεῖ> ἢ βλάπτει μεγάλως καὶ χρή παραιτεῖσθαι· ἀποπον γὰρ μικρᾶς ὠφελείας βλάβην μεγάλην ὠνεῖσθαι καὶ δεῖ ὠνεῖσθαι μικρᾶς βλάβης μεγάλην ὠφέλειαν καὶ μάλιστα θαρρούντων τῷ ἥθει (1).

B (I-14) V

1 ἐλαῶν V. 2 αἱ¹ om. V. ἐλαῖαι V. ἔχουσι V. Post χυμόν add. καί V. 5 Post πρὸ add. τῆς V. 7 τόν om. V. 7/8 χυμὸν ἀπογεννῶσι μελαγχολικόν transp. V. 9 μεμνησθαι — πάντων] χρή δὲ εἰδέναι V. δεῖ addidi. ὡς] ὅσα BV. τινα om. V. 9/10 ὑπάρχουσιν τῶν ἐδεσμάτων κακόχυμα transp. V. 11 ἀπιέναι V. 12 ἐσθίειν αὐτὰ χρή] δεῖ αὐτὰ ἐσθίειν V. οὕτω V. 13 κακεῖνους B. ποδηγεῖ B. 15/19 om. B. 16 ὠφελεῖ addidi. βλάπτει ἢ transp. V.

(1) Un manuscrit d'Athènes, Bibliothèque de la Chambre, n° 84 (XIVe siècle), contient, aux ff. 92-101^v, un petit traité intitulé : Τοῦ ὑπερίμου καὶ σοφωτάτου Ψελλοῦ πρὸς τὸν θεόσεπτον βασιλέα Μονομάχον. Sous des rubriques variées, disposées dans l'ordre alphabétique, telles que : ἀντιφάρμακόν ἐστι, ἀμβλυωπίαν ποιεῖ, ἀγχίνοιαν ποιεῖ, ἀρτηρίας ὠφελεῖ, ἀδυναμίαν ποιεῖ, etc., l'auteur a indiqué les aliments qui produisent ces effets. Il s'est servi, pour confectionner ce lexique, du περὶ τροφῶν δυνάμεων de Syméon Seth, ouvrage qui est attribué à Pselus dans certains manuscrits.

LISTE DES MANUSCRITS GRECS

Athènes			399	5
Bibl. nat. III5	4		493	5
III8	4		557	5
I238	I30	Constantinople		
I247	I94 ¹			
I490	427		Metochion du St Sépulchre	
I494	466			315 14
Bibl. de la Chambre				
68	393	Copenhague		
84	499 ¹	I985		12
Athos (Mt)		Escorial		
103 (St ^e Anne 22)	I2	I Y 9		4, 12
787 (Xénophon 85)	7	III Y 16		12
2948 (Dochiarion 274)	367			
3728 (Dionysios 194)	I2 ¹	Florence		
3856 (» 322)	II	Laurentianus 58,4		9
4271 (Ivion 151)	302			
4302 (» 182)	339	Heidelberg		
4310 (» 190)	7	Palatinus 356		8
5757 (Panteleemon 250)	14			
6300 (» 793)	393	Madrid		
Berlin		Bibl. nat. 4616		4
Staatsbibl. Philipp. 1527	456,			
	479, 483	Milan		
	I558	Ambrosianus C 263 inf.		3
	I568			
	I570	277		
Bucarest		Munich		
Bibl. de l'Académie 205	5	Staatsbibl. 105		11
		384		12

Oxford			2490	191, 194
Baroccianus	150	482	2494	367
	166	191, 194	2510	381
Bodleianus	708	466 ¹	3035	455
Roe	18	12	Coislin 335	381, 385
			338	191, 194
			346	381
Paris			Suppl. 496	10
Bibl. Nat.	36	418 ¹	637	318
	396	455	652	191
	985	455	659	381
	1310	274	684	277
	1883	385	1193	418
	2047	418		
	2149	385	Rome	
	2178	378	Angelicus	30
	2208	418	Vaticanus	1411
	2224	302, 361, 466	1748	129, 193
	2238	385		10
	2243	385	Venise	
	2256	277	Marcianus	257
	2286	277		324
	2294	372		193
	2314	331, 450	Vienne	
	2315	372	Staatsbibl. medic.	25
	2318	372		27
	2372	4		339
	2409	191, 194		32
	2419	274		52
				482

TABLE DES MATIERES

Syméon Seth

Tradition manuscrite	I
<i>Σύνοψις τῶν φυσικῶν</i>	16
<i>Περὶ χρείας τῶν οὐράνιων σωμάτων</i>	90

Commentaire de Proclus-Philopon à l'Introduction arithmétique de Nicomaque

Recension II, livre II	129
------------------------------	-----

Astrolabica

I Nicéphore Grégoras A.....	195
II Nicéphore Grégoras B	213
III Isaac Argyre	236
IV Anonyme	254
V Astrolabe persan	263

Glossaires de botanique

I Neophytos	277
II Nicomède	302
III Anonyme	318
IV »	331
V (Pseudo-Syméon Seth)	339
VI Anonyme	361
VII »	367
VIII »	372
IX »	378
X »	381
XI Pseudo-Galien	385

XII Nicolas Hieropais	393
XIII Anonyme	418
XIV »	427
XV »	450

Traité^s alimentaires

I Hiérophile.....	455
II Anonyme	466
III Pseudo-Hippocrate	479
IV Pseudo-Hippocrate, Lettre à Ptolémée	482

BIBLIOTHÈQUE
DE LA FACULTÉ DE PHILOSOPHIE ET LETTRES
DE L'UNIVERSITÉ DE LIÈGE.

Administrateur : M. DELBOUILLE — Secrétaire : M. DE CORTE.

CATALOGUE CHRONOLOGIQUE
DES DIFFÉRENTES SÉRIES.

SÉRIE GRAND IN-8° (JÉSUS) 27,5 × 18,5.

Fasc. I. — MÉLANGES GODEFROID KURTH. Tome I. <i>Mémoires historiques</i> . 1908. 466 pp.	100 fr. 00
Fasc. II. — MÉLANGES GODEFROID KURTH. Tome II. <i>Mémoires littéraires, philosophiques et archéologiques</i> . 1908. 460 pp.	100 fr. 00
Fasc. III. — J. P. WALTZING. <i>Lexicon Minucianum</i> . Praemissa est <i>Octavii recensio nova</i> . 1909. 281 pp.	Épuisé
Fasc. IV. — HENRI FRANCOTTE. <i>Mélanges de Droit public grec</i> . 1910. 336 pp.	90 fr. 00

SÉRIE IN-8° (23 × 15).

Fasc. I. — LÉON HALKIN. <i>Les esclaves publics chez les Romains</i> . 1897. 255 pp.	60 fr. 00
Fasc. II. — HEINRICH BISCHOFF. <i>Ludwig Tieck als Dramaturg</i> . 1897. 128 pp.	Épuisé
Fasc. III. — PAUL HAMELIUS. <i>Die Kritik in der englischen Literatur des 17 und 18. Jahrhunderts</i> . 1897. 214 pp.	50 fr. 00
Fasc. IV. — FÉLIX WAGNER. <i>Le livre des Islandais du prêtre Ari le Savant</i> . 1898. 107 pp.	Épuisé
Fasc. V. — ALPHONSE DELESCLUSE et DIEUDONNÉ BROUWERS. <i>Catalogue des actes de Henri de Gueldre, prince-évêque de Liège</i> . 1900. 467 pp.	65 fr. 00
Fasc. VI. — VICTOR CHAUVIN. <i>La recension égyptienne des Mille et une Nuits</i> . 1899. 123 pp.	30 fr. 00
Fasc. VII. — HENRI FRANCOTTE. <i>L'industrie dans la Grèce ancienne</i> (tome I), 1900. 343 pp. (Prix Gantrelle)	Épuisé
Fasc. VIII. — LE MÊME. <i>Même ouvrage</i> (tome II), 1901. 376 pp.	Épuisé
Fasc. IX. — JOSEPH HALKIN. <i>L'enseignement de la géographie en Allemagne et la réforme de l'enseignement géographique dans les universités belges</i> . 1900. 171 pp.	45 fr. 00
Fasc. X. — KARL HANQUET. <i>Etude critique sur la Chronique de Saint-Hubert</i> . 1900. 155 pp.	35 fr. 00
Fasc. XI. — JULES PIRSON. <i>La langue des inscriptions latines de la Gaule</i> . 1901. 328 pp.	Épuisé
Fasc. XII. — HUBERT DEMOULIN. <i>Epiménide de Crète</i> . 1901. 139 pp.	30 fr. 00
Fasc. XIII. — ARMAND CARLOT. <i>Etude sur le Domesticus franc.</i> 1903. 115 pp.	20 fr. 00
Fasc. XIV. — ALBERT COUNSON. <i>Malherbe et ses sources</i> . 1904. 239 pp. ..	Épuisé

Fasc. XV. — VICTOR TOURNEUR. <i>Esquisse d'une histoire des études celtiques</i> . 1905. 246 pp.	Épuisé
Fasc. XVI. — HENRI MAILLET. <i>L'Eglise et la répression sanglante de l'hérésie</i> . 1907. 109 pp.	Épuisé
Fasc. XVII. — PAUL GRAINDOR. <i>Histoire de l'île de Skyros jusqu'en 1538</i> . 1906. 91 pp.	20 fr. 00
Fasc. XVIII. — J. BOYENS. <i>Grammatica linguae graecae vulgaris per Patrem Romanum Nicephori Thessalonicensem</i> . 1908. 175 pp.	45 fr. 00
Fasc. XIX. — AUG. BRICTEUX. <i>Contes persans</i> . 1910. 528 pp.	Épuisé
Fasc. XX. — T. Southern, <i>The Loyal Brother</i> , edited by P. HAMELIUS. 1911. 131 pp.	30 fr. 00
Fasc. XXI. — J. P. WALTZING. <i>Etude sur le Codex Fuldensis de Tertullien</i> . 1914-1917. 523 pp.	90 fr. 00
Fasc. XXII. — J. P. WALTZING. <i>Tertullien. Apologétique</i> . Texte établi d'après le Codex Fuldensis. 1914. 144 pp.	Épuisé
Fasc. XXIII. — J. P. WALTZING. <i>Apologétique de Tertullien</i> . I. Texte établi d'après la double traduction manuscrite, apparat critique et traduction littérale revue et corrigée. 1920. 148 pp.	Épuisé
Fasc. XXIV. — J. P. WALTZING. <i>Apologétique de Tertullien</i> . II. Commentaire analytique, grammatical et historique. 1919. 234 pp. ...	Épuisé
Fasc. XXV. — J. P. WALTZING. <i>Plaute. Les Captifs</i> . Texte, traduction et commentaire analytique, grammatical et critique. 1921. 100 + 144 pp.	75 fr. 00
Fasc. XXVI. — A. HUMBERS. <i>Etude sur la langue de Jean Lemaire de Belges</i> . 1921. 244 pp.	50 fr. 00
Fasc. XXVII. — F. ROUSSEAU. <i>Henri l'Aveugle, Comte de Namur et de Luxembourg</i> . 1921. 125 pp.	20 fr. 00
Fasc. XXVIII. — J. HAUST. <i>Le dialecte liégeois au XVIIe siècle. Les trois plus anciens textes (1620-1630)</i> . Édition critique, avec commentaire et glossaire. 1921. 84 pp.	20 fr. 00
Fasc. XXIX. — A. DELATTE. <i>Essai sur la politique pythagoricienne</i> . 1922. 295 pp. (Prix Bordin, de l'Institut)	Épuisé
Fasc. XXX. — J. DESCHAMPS. <i>Sainte-Beuve et le sillage de Napoléon</i> . 1922. 177 pp.	Épuisé

MÊME SÉRIE (25 × 16)

Fasc. XXXI. — C. TIHON. <i>La Principauté et le Diocèse de Liège sous Robert de Berghes (1557-1564)</i> . 1923. 331 pp. (Avec deux cartes).	65 fr. 00
Fasc. XXXII. — J. HAUST. <i>Etymologies wallonnes et françaises</i> . 1923. 357 pp. (Prix Volney, de l'Institut)	Épuisé
Fasc. XXXIII. — A. L. CORIN. <i>Sermons de J. Tauler</i> . I. <i>Le Codex Vindobonensis 2744, édité pour la première fois</i> . 1924. 372 pp. ..	90 fr. 00
Fasc. XXXIV. — A. DELATTE. <i>Les Manuscrits à miniatures et à ornements des Bibliothèques d'Athènes</i> . 1926. 128 pp. et 48 planches ..	Épuisé
Fasc. XXXV. — OSCAR JACOB. <i>Les esclaves publics à Athènes</i> . 1928. 214 pp. (Prix Zographos, de l'Assoc. des Études Grecques en France)	Épuisé
Fasc. XXXVI. — A. DELATTE. <i>Anecdota Atheniensia</i> . Tome I : Textes grecs inédits relatifs à l'histoire des religions. 1927. 740 pp. avec des figures.	Épuisé
Fasc. XXXVII. — JEAN HUBAUX. <i>Le réalisme dans les Bucoliques de Virgile</i> . 1927. 144 pp.	Épuisé

Fasc. XXXVIII. — PAUL HARSIN. <i>Les relations extérieures de la principauté de Liège sous Jean d'Elderen et Joseph Clément de Bavière</i> (1688-1723). 1927. 280 pp.	Épuisé
Fasc. XXXIX. — PAUL HARSIN. <i>Etude critique sur la bibliographie des œuvres de Law</i> (avec des mémoires inédits). 1928. 128 pp.	Épuisé
Fasc. XL. — A. SEVERYNS. <i>Le Cycle épique dans l'Ecole d'Aristarque</i> . 1928. 476 pp. (Prix Th. Reinach, de l'Assoc. des Études Grecques en France)	Épuisé
Fasc. XLI. — JEANNE-MARIE H. THONET. <i>Etudes sur Edward Fitzgerald et la littérature persane, d'après les sources originales</i> . 1929. 144 pp.	45 fr. 00
Fasc. XLII. — A. L. CORIN. <i>Sermons de J. Tauler, II. Le Codex Vin-dobonensis 2739, édité pour la première fois</i> . 1929. 548 pp.	120 fr. 00
Fasc. XLIII. — L.-E. HALKIN. <i>Réforme protestante et Réforme catholique au diocèse de Liège. Le Cardinal de la March, Prince-Evêque de Liège</i> (1505-1538). 1930. 314 pp. (Prix Thérouanne, de l'Académie Française)	90 fr. 00
Fasc. XLIV. — SERTA Leodiensia. <i>Mélanges de Philologie Classique publiés à l'occasion du Centenaire de l'Indépendance de la Belgique</i> . 1930. 328 pp.	120 fr. 00
Fasc. XLV. — EUDORE DERENNE. <i>Les Procès d'impiété intentés aux Philosophes à Athènes au Vme et au IVme siècle avant J.-C.</i> 1930. 272 pp. (Prix de l'Association des Études Grecques en France).	Épuisé
Fasc. XLVI. — A. L. CORIN. <i>Comment faut-il prononcer l'allemand ?</i> 1931. 164 pp.	40 fr. 00
Fasc. XLVII. — EUG. BUCHIN. <i>Le règne d'Erard de la March. Etude d'histoire politique et économique</i> . 1931. 272 pp.	80 fr. 00
Fasc. XLVIII. — A. DELATTE. <i>La catoptronomie grecque et ses dérivés</i> . 1932. 222 pp. avec 13 planches (23 figures)	90 fr. 00
Fasc. XLIX. — M. DELBOUILLE. <i>Le Tournoi de Chauvency, par Jacques Bretel</i> (édition complète). 1932. CII-192 pp. avec 11 planches (18 figures)	110 fr. 00
Fasc. L. — CH. FRANÇOIS. <i>Etude sur le style de la continuation du « Perceval » par Gerbert et du « Roman de la Violette » par Gerbert de Montreuil</i> . 1932. 126 pp.	40 fr. 00
Fasc. LI. — J. CROISSANT. <i>Aristote et les Mystères</i> . 1932. 218 pp. (Médaille d'argent de l'Assoc. des Études Grecques en France) ..	80 fr. 00
Fasc. LII. — L.-E. HALKIN. <i>Les conflits de juridiction entre Erard de la March et le chapitre cathédral de Chartres</i> . 1933. 144 pp.	45 fr. 00
Fasc. LIII. — A. BRICTEUX. <i>Les Comédies de Malkom Khan</i> . 1933. 130 pp.	45 fr. 00
Fasc. LIV. — S. ETIENNE. <i>Défense de la Philologie</i> . 1933. 73 pp.	20 fr. 00
Fasc. LV. — A. BRICTEUX. <i>L'Avare de Mirza Dja'far Qarâdjadâghî, texte persan et traduction</i> . 1934. 102 + 88 pp.	90 fr. 00
Fasc. LVI. — A. SEVERYNS. <i>Bacchylide, essai biographique</i> . 1933. 181 pp. avec 1 planche et 1 tableau hors texte (Grand Prix Amba-telios, de l'Institut)	60 fr. 00
Fasc. LVII. — E. GRÉGOIRE. <i>L'astronomie dans l'œuvre de Victor Hugo</i> . 1933. 246 pp.	80 fr. 00
Fasc. LVIII. — A. DELATTE. <i>Le troisième livre des souvenirs socratiques de Xénophon</i> . 1933. 192 pp.	75 fr. 00

Fasc. LIX. — MARIE DELCOURT-CURVERS. <i>La tradition des comiques grecs et latins en France</i> . 1934. 98 pp.	30 fr. 00
Fasc. LX. — CLAIRE WITMEUR. <i>Ximénès Doudan. Sa vie et son œuvre</i> . 1934. 150 pp. avec 5 planches (Prix biennal Jules Favre, de l'Académie Française)	45 fr. 00
Fasc. LXI. — RITA LEJEUNE-DEHOUSSE. <i>L'Œuvre de Jean Renart. Contribution à l'étude du genre romanesque au moyen âge</i> . 1935. 470 pp.	110 fr. 00
Fasc. LXII. — M. RUTTEN. <i>De Lyriek van Karel van de Woestijne</i> . 1934. 305 pp. (Prix des Amis de l'Université de Liège)	75 fr. 00
Fasc. LXIII. — R. DEMOULIN. <i>Les journées de septembre 1830 à Bruxelles et en province</i> . 1934. 280 pp.	80 fr. 00
Fasc. LXIV. — S. D'ARDENNE. <i>The Life of St Juliana</i> . Édition critique. 1936. XLIX-250 p.	75 fr. 00
Fasc. LXV. — M. DE CORTE. <i>Le Commentaire de Jean Philopon sur le Troisième Livre du « Traité de l'Ame » d'Aristote</i> . 1934. XXII-86 pp.	30 fr. 00
Fasc. LXVI. — P. HARSIN. <i>Dutot : Réflexions politiques sur les finances et le commerce</i> . Édition intégrale publiée pour la 1 ^{re} fois. Tome I. 1935. LVI-300 pp. avec 9 tableaux.	
Fasc. LXVII. — P. HARSIN. <i>Dutot : Réflexions...</i> Tome II. 1935. 324 pp. avec un tableau hors-texte	160 fr. 00
Fasc. LXVIII. — FERNAND DESONAY. <i>Œuvres complètes d'Antoine de La Sale</i> . t. I. <i>La Salade</i> , 1935. XLV-270 pp.	80 fr. 00
Fasc. LXIX. P. NÈVE DE MÉVERGNIES. <i>Jean-Baptiste Van Helmont, Philosophe par le feu</i> , 1935. 232 pp. (Prix Binoux, de l'Institut) ..	75 fr. 00
Fasc. LXX. — S. ÉTIENNE. <i>Expériences d'analyse textuelle en vue de l'explication littéraire. Travaux d'élèves</i> . 1935. 145 pp.	45 fr. 00
Fasc. LXXI. — F. WAGNER. <i>Les poèmes mythologiques de l'Edda</i> . Traduction précédée d'un exposé général de la mythologie scandinave. 1936. 262 pp.	75 fr. 00
Fasc. LXXII. — L.-E. HALKIN. <i>Réforme protestante et Réforme catholique au diocèse de Liège. Histoire religieuse des règnes de Corneille de Berghes et de Georges d'Autriche (1538-1557)</i> . 1936. 436 pp. (Prix de l'Académie, de l'Institut de France)	90 fr. 00
Fasc. LXXIII. — ANTOINE GRÉGOIRE. <i>L'apprentissage du langage</i> . 1937. 288 pp. (Prix Volney, de l'Institut de France)	Épuisé
Fasc. LXXIV. — J. DUCHESNE-GUILLEMIN. <i>Études de morphologie iranienne</i> , I, <i>Les composés de l'Avesta</i> . 1937. XI-279 pp.	90 fr. 00
Fasc. LXXV. — HERMAN F. JANSSENS. <i>L'Entretien de la Sagesse. Introduction aux œuvres philosophiques de Bar Hebraeus</i> . 1937. 375 pp.	110 fr. 00
Fasc. LXXVI. — AUGUSTE BRICTEUX. <i>Roustem et Sohrab</i> . 1937. 91 pp.	30 fr. 00
Fasc. LXXVII. — JEAN YERNAUX. — <i>Histoire du Comté de Logne. Études sur le passé politique, économique et social d'un district ardennais</i> . 1937. 250 pp.	60 fr. 00
Fasc. LXXVIII. — A. SEVERYNS. <i>Recherches sur la Chrestomathie de Proclus</i> . Première partie. <i>Le Codex 239 de Photius</i> , T. I. <i>Étude paléographique et critique</i> (Prix Gantrelle, de l'Académie Royale de Belgique).	
Fasc. LXXIX. — A. SEVERYNS. <i>Recherches sur la Chrestomathie de Proclus</i> . Première partie. <i>Le Codex 239 de Photius</i> . T. II. <i>Texte, traduction, commentaire</i>	200 fr. 00

Fasc. LXXX. — ROBERT DEMOULIN. <i>Guillaume Ier et la transformation économique des Provinces Belges (1815-1830)</i> , 1938. 463 pp.	100 fr. 00
Fasc. LXXXI. — ARMAND DELATTE. <i>Herbarius. Recherches sur le cérémonial usité chez les anciens pour la cueillette des simples et des plantes magiques</i> . 1938. 177 pages	60 fr. 00
Fasc. LXXXII. — JEAN HUBAUX et MAXIME LEROY. <i>Le mythe du Phénix dans les littératures grecque et latine</i> . 1939. 302 pages	90 fr. 00
Fasc. LXXXIII. — MARIE DELCOURT. <i>Stérilités mystérieuses et naissances maléfiques dans l'antiquité classique</i> . 1938. 113 pp.	35 fr. 00
Fasc. LXXXIV. — JOSEPH WARLAND. <i>Glossar und Grammatik der germanischen Lehnwörter in der wallonischen Mundart Malmédys</i>	sous presse
Fasc. LXXXV. — A. L. CORIN. <i>Briefe von J. E. Wagner an Jean Paul Fr. Richter und August von Studnitz</i>	sous presse
Fasc. LXXXVI. — ANTOINE GRÉGOIRE. <i>Edmond-Puxi-Michel. Les prénoms et les surnoms de trois enfants</i> . 1939. 188 pp.	50 fr. 00
Fasc. LXXXVII. — JEAN LEJEUNE. <i>La formation du Capitalisme moderne dans la Principauté de Liège au XVIe siècle</i> . 1939. 353 pp.	90 fr. 00

CATALOGUE PAR MATIÈRES.

PHILOSOPHIE

Fasc. XXIX. — A. DELATTE. <i>Essai sur la politique pythagoricienne</i> . 1922. 295 pp. (Prix Bordin, de l'Institut)	Épuisé
Fasc. XLV. — EUDORE DERENNE. <i>Les Procès d'impiété intentés aux Philosophes à Athènes au Vme et au IVme siècles avant J.-C.</i> 1930. 272 pp. (Prix de l'Association des Études Grecques en France).	Épuisé
Fasc. LI. — J. CROISSANT. <i>Aristote et les Mystères</i> . 1932. 218 pp. (Médaille d'argent de l'Assoc. pour des Études Grecques en France)	80 fr. 00
Fasc. LVIII. — A. DELATTE. <i>Le troisième livre des souvenirs socratiques de Xénophon</i> . 1933. 192 pp.	75 fr. 00
Fasc. LXV. — M. DE CORTE. <i>Le Commentaire de Jean Philopon sur le Troisième Livre du « Traité de l'Âme » d'Aristote</i> . 1934. XXII-86 pp.	30 fr. 00
Fasc. LXIX. P. NÈVE DE MÉVERGNIES. <i>Jean-Baptiste Van Helmont, Philosophie par le feu</i> , 1935. 232 pp. (Prix Binoux, de l'Institut) ..	75 fr. 00
Fasc. LXXV. — HERMAN F. JANSSENS. <i>L'Entretien de la Sagesse. Introduction aux œuvres philosophiques de Bar Hebraeus</i> . 1937. 375 pp.	110 fr. 00

HISTOIRE

Fasc. I*. — MÉLANGES GODEFROID KURTH. Tome I. <i>Mémoires historiques</i> . 1908. 466 pp.	100 fr. 00
Fasc. II*. — MÉLANGES GODEFROID KURTH. Tome II. <i>Mémoires littéraires, philosophiques et archéologiques</i> . 1908. 460 pp.	100 fr. 00
Fasc. I. — LÉON HALKIN. <i>Les esclaves publics chez les Romains</i> . 1897, 255 pp.	60 fr. 00

Fasc. V. — ALPHONSE DELESCLUSE et DIEUDONNÉ BROUWERS. <i>Catalogue des actes de Henri de Gueldre, prince-évêque de Liège</i> . 1900. 467 pp.	65 fr. 00
Fasc. VII. — HENRI FRANCOTTE. <i>L'industrie dans la Grèce ancienne</i> (tome I), 1900. 343 pp. (Prix Gantrelle)	Épuisé
Fasc. VIII. — LE MÊME. <i>Même ouvrage</i> (tome II), 1901. 376 pp.	Épuisé
Fasc. IX. — JOSEPH HALKIN. <i>L'enseignement de la géographie en Allemagne et la réforme de l'enseignement géographique dans les universités belges</i> . 1900. 171 pp.	45 fr. 00
Fasc. X. — KARL HANQUET. <i>Etude critique sur la Chronique de Saint-Hubert</i> . 1900. 155 pp.	35 fr. 00
Fasc. XIII. — ARMAND CARLOT. <i>Etude sur le Domesticus franc.</i> 1903. 115 pp.	20 fr. 00
Fasc. XVI. — HENRI MAILLET. <i>L'Eglise et la répression sanglante de l'hérésie</i> . 1907. 109 pp.	Épuisé
Fasc. XVII. — PAUL GRAINDOR. <i>Histoire de l'île de Skyros jusqu'en 1538</i> . 1906. 91 pp.	20 fr. 00
Fasc. XXVII. — F. ROUSSEAU. <i>Henri l'Aveugle, comte de Namur et de Luxembourg</i> . 1921. 125 pp.	20 fr. 00
Fasc. XXXI. — C. TISON. <i>La Principauté et le Diocèse de Liège sous Robert de Berghes</i> (1557-1564). 1923. 331 pp. (Avec deux cartes).	65 fr. 00
Fasc. XXXVIII. — PAUL HARSIN. <i>Les relations extérieures de la principauté de Liège sous Jean d'Elderen et Joseph Clément de Bavière</i> (1688-1723). 1927. 280 pp.	Épuisé
Fasc. XXXIX. — PAUL HARSIN. <i>Etude critique sur la bibliographie des œuvres de Law</i> (avec des mémoires inédits). 1928. 128 pp.	Épuisé
Fasc. XLIII. — L.-E. HALKIN. <i>Réforme protestante et Réforme catholique au diocèse de Liège. Le Cardinal de la Marck, Prince-Evêque de Liège</i> (1505-1538). 1930. 314 pp. (Prix Théroutanne, de l'Académie Française)	90 fr. 00
Fasc. XLVII. — EUG. BUCHIN. <i>Le règne d'Erard de la Marck. Etude d'histoire politique et économique</i> . 1931. 272 pp.	80 fr. 00
Fasc. LII. — L.-E. HALKIN. <i>Les conflits de juridiction entre Erard de la Marck et le chapitre cathédral de Chartres</i> . 1933. 144 pp.	45 fr. 00
Fasc. LXIII. — R. DEMOULIN. <i>Les journées de septembre 1830 à Bruxelles et en province</i> . 1934. 280 pp.	80 fr. 00
Fasc. LXVI. — P. HARSIN. <i>Dutot : Réflexions politiques sur les finances et le commerce</i> . Edition intégrale publiée pour la 1 ^{re} fois. Tome I. 1935. LVI-300 pp. avec 9 tableaux.	
Fasc. LXVII. — P. HARSIN. <i>Dutot : Réflexions...</i> Tome II. 1935. 324 pp. avec un tableau hors-texte	les deux fasc. 160 fr. 00
Fasc. LXXII. — L.-E. HALKIN. <i>Réforme protestante et Réforme catholique au diocèse de Liège. Histoire religieuse des règnes de Corneille de Berghes et de Georges d'Autriche</i> (1538-1557). 1936. 436 pp. (Prix de l'Académie, de l'Institut de France)	90 fr. 00
Fasc. LXXVII. — JEAN YERNAUX. — <i>Histoire du Comté de Logne. Etudes sur le passé politique, économique et social d'un district ardennais</i> 1937. 250 pp.	60 fr. 00
Fasc. LXXX. — Robert DEMOULIN. <i>Guillaume Ier et la transformation économique des Provinces Belges</i> (1815-1830). 1938. 463 pp.	100 fr. 00
Fasc. LXXXVII. — JEAN LEJEUNE. <i>La formation du Capitalisme moderne dans la Principauté de Liège au XVIe siècle</i> . 1939. 353 pp.	90 fr. 00

PHILOLOGIE CLASSIQUE

Fasc. III*. — J. P. WALTZING. <i>Lexicon Minucianum. Praemissa est Octavii recensio nova.</i> 1909. 281 pp.	Épuisé
Fasc. IV*. — HENRI FRANCOTTE. <i>Mélanges de Droit public grec.</i> 1910. 336 pp.	90 fr. 00
Fasc. XI. — JULES PIRSON. <i>La langue des inscriptions latines de la Gaule.</i> 1901. 328 pp.	Épuisé
Fasc. XII — HUBERT DEMOULIN. <i>Epiménide de Crète.</i> 1901. 139 pp.	30 fr. 00
Fasc. XVIII. — J. BOYENS. <i>Grammatica linguae graecae vulgaris per Patrem Romanum Nicephori Thessalonicensem.</i> 1908. 175 pp.	45 fr. 00
Fasc. XXI. — J. P. WALTZING. <i>Etude sur le Codex Fuldensis de Tertullien.</i> 1914-1917. 523 pp.	90 fr. 00
Fasc. XXII. — J. P. WALTZING. <i>Tertullien. Apologétique.</i> Texte établi d'après le Codex Fuldensis. 1914. 144 pp.	Épuisé
Fasc. XXIII. — J. P. WALTZING. <i>Apologétique de Tertullien. I. Texte établi d'après la double tradition manuscrite, apparat critique et traduction littérale revue et corrigée.</i> 1920. 148 pp.	Épuisé
Fasc. XXIV. — J. P. WALTZING. <i>Apologétique de Tertullien. II. Commentaire analytique, grammatical et historique.</i> 1919. 234 pp.	Épuisé
Fasc. XXV. — J. P. WALTZING. <i>Plaute. Les Captifs.</i> Texte, traduction et commentaire analytique, grammatical et critique. 1921. 100 + 144 pp.	75 fr. 00
Fasc. XXXIV. — A. DELATTE. <i>Les Manuscrits à miniatures et à ornements des Bibliothèques d'Athènes.</i> 1926. 128 pp. et 48 planches. ...	Épuisé
Fasc. XXXV. — OSCAR JACOB. <i>Les esclaves publics à Athènes.</i> 1928. 214 pp. (Prix Zographos, de l'Assoc. des Études Grecques en France)	Épuisé
Fasc. XXXVI. — A. DELATTE. <i>Anecdota Atheniensia.</i> Tome I : Textes grecs inédits relatifs à l'histoire des religions. 1927. 740 pp. avec des figures	Épuisé
Fasc. XXXVII. — JEAN HUBAUX. <i>Le réalisme dans les Bucoliques de Virgile.</i> 1927. 144 pp.	Épuisé
Fasc. XL. — A. SEVERYNS. <i>Le Cycle épique dans l'Ecole d'Aristarque.</i> 1928. 476 pp. (Prix Th. Reinach, de l'Assoc. des Études Grecques en France)	Épuisé
Fasc. XLIV. — SERTA LEODIENSIA. <i>Mélanges de Philologie Classique publiés à l'occasion du Centenaire de l'Indépendance de la Belgique.</i> 1930. 328 pp.	120 fr. 00
Fasc. XLV. — EUDORE DERENNE, <i>Les Procès d'impiété intentés aux Philosophes au Ve et au IVe siècles avant J. C.</i> 272 pp. (Prix de l'Association des Études Grecques en France)	Épuisé
Fasc. XLVIII. — A. DELATTE. <i>La catoptromancie grecque et ses dérivés.</i> 1932. 222 pp. avec 13 planches (23 figures)	90 fr. 00
Fasc. LVI. — A. SEVERYNS. <i>Bacchylide, essai biographique.</i> 1933. 181 pp. avec 1 planche et 1 tableau hors texte (Grand Prix Ambatellios, de l'Institut)	60 fr. 00
Fasc. LIX. — MARIE DELCOURT-CURVERS. <i>La tradition des comiques grecs et latins en France.</i> 1934. 98 pp.	30 fr. 00
Fasc. LXXVIII. — A. SEVERYNS. <i>Recherches sur la Chrestomathie de Proclo.</i> Première partie. <i>Le Codex 239 de Photius, T. I. Etude paléo-</i>	

graphique et critique (Prix Gantrelle, de l'Académie Royale de Belgique).

- Fasc. LXXIX. — A. SEVERYNS. *Recherches sur la Chrestomathie de Proclus. Première partie. Le Codex 239 de Photius. T. II. Texte, traduction, commentaire* les deux fasc. 200 fr. 00
- Fasc. LXXXI. — Armand DELATTE. *Herbarius. Recherches sur le cérémonial usité chez les anciens pour la cueillette des simples et des plantes magiques. 1938. 177 pages* 60 fr. 00
- Fasc. LXXXII. — Jean HUBAUX et Maxime LEROY. *Le mythe du Phénix dans les littératures grecque et latine. 1939. 302 pages* 90 fr. 00
- Fasc. LXXXIII. — Marie DELCOURT. *Stérilités mystérieuses et naissances maléfiques dans l'antiquité classique, 1938, 113 pp.* 35 fr. 00

PHILOLOGIE ROMANE

- Fasc. XIV. — ALBERT COUNSON. *Malherbe et ses sources. 1904. 239 pp.* ... Épuisé
- Fasc. XXVI. — A. HUMBERS. *Etude sur la langue de Jean Lemaire de Belges. 1921. 244 pp.* 50 fr. 00
- Fasc. XXVIII. — J. HAUST. *Le dialecte liégeois au XVIIe siècle. Les trois plus anciens textes (1620-1630). Édition critique, avec commentaire et glossaire, 1921, 84 pp.* 20 fr. 00
- Fasc. XXX. — J. DESCHAMPS. *Sainte-Beuve et le sillage de Napoléon. 1922. 177 pp.* Épuisé
- Fasc. XXXII. — J. HAUST. *Etymologies wallonnes et françaises. 1923. 357 pp. (Prix Volney, de l'Institut)* Épuisé
- Fasc. XLIX. — M. DELBOUILLE. *Le Tournoi de Chauvency, par Jacques Bretel (édition complète). 1932. CII-192 pp. avec 11 planches (18 figures)* 110 fr. 00
- Fasc. L. — CH. FRANÇOIS. *Etude sur le style de la continuation du « Perceval » par Gerbert et du « Roman de la Violette » par Gerbert de Montreuil. 1932. 126 pp.* 40 fr. 00
- Fasc. LIV. — S. ETIENNE. *Défense de la Philologie. 1933. 73 pp.* 20 fr. 00
- Fasc. LVII. — E. GRÉGOIRE. *L'astronomie dans l'œuvre de Victor Hugo. 1933. 246 pp.* 80 fr. 00
- Fasc. LX. — CLAIRE WITMEUR. *Ximènes Doudan. Sa vie et son œuvre. 1934. 150 pp. avec 5 planches (Prix biennal Jules Favre, de l'Académie Française)* 45 fr. 00
- Fasc. LXI. — RITA LEJEUNE-DEHOUSSE. *L'Œuvre de Jean Renart. Contribution à l'étude du genre romanesque au moyen âge. 1935. 470 pp.* 110 fr. 00
- Fasc. LXVIII. — FERNAND DESONAY. *Œuvres complètes d'Antoine de La Sale. t. I. La Salade, 1935. XLV-270 pp.* 80 fr. 00
- Fasc. LXX. — S. ÉTIENNE. *Expériences d'analyse textuelle en vue de l'explication littéraire. Travaux d'élèves. 1935. 145 pp.* 45 fr. 00
- Fasc. LXXIII. — ANTOINE GRÉGOIRE. *L'apprentissage du langage. 1937. 288 pp. (Prix Volney, de l'Institut de France)* Épuisé
- Fasc. LXXXVI. — ANTOINE GRÉGOIRE. *Edmond-Puxi-Michel. Les prénoms et les surnoms de trois enfants. 1939. 188 pp.* 50 fr. 00

PHILOLOGIE GERMANIQUE

- Fasc. II. — HEINRICH BISCHOFF. *Ludwig Tieck als Dramaturg. 1897. 128 pp.* Épuisé

- Fasc. III. — PAUL HAMELIUS. *Die Kritik in der englischen Literatur des 17 und 18. Jahrhunderts*. 1897. 214 pp. 30 fr. 00
- Fasc. IV. — FÉLIX WAGNER. *Le livre des Islandais du prêtre Ari le Savant*. 1898. 107 pp. Épuisé
- Fasc. XX. — T. Southern, *The Loyal Brother*, edited by P. HAMELIUS. 1911. 131 pp. 30 fr. 00
- Fasc. XXXIII. — A. L. CORIN. *Sermons de J. Tauler. I. Le Codex Vindobonensis 2744, édité pour la première fois*. 1924. 372 pp. 90 fr. 00
- Fasc. XLI. — JEANNE-MARIE H. THONET. *Etudes sur Edward Fitz-Gerald et la littérature persane, d'après les sources originales*. 1929. 144 pp. 45 fr. 00
- Fasc. XLII. — A. L. CORIN. *Sermons de J. Tauler. II. Le codex Vindobonensis 2739, édité pour la première fois*. 1929. 548 pp. 120 fr. 00
- Fasc. XLVI. — A. L. CORIN. *Comment faut-il prononcer l'allemand ?* 1931. 164 pp. 40 fr. 00
- Fasc. LXII. — M. RUTTEN. *De Lyriek van Karel van de Woestijne*. 1934. 305 pp (Prix des Amis de l'Université de Liège). 75 fr. 00
- Fasc. LXIV. — S. D'ARDENNE. *The Life of St Juliana*. Édition critique. 1936. XLIX-250 pp. 75 fr. 00
- Fasc. LXXI. — F. WAGNER. *Les poèmes mythologiques de l'Edda*. Traduction précédée d'un exposé général de la mythologie scandinave. 1936. 262 pp. 75 fr. 00
- Fasc. LXXXIV. — Joseph WARLAND. *Glossar und Grammatik der germanischen Lehnwörter in der wallonischen Mundart Malmédys* .. sous presse
- Fasc. LXXXV. — A. L. CORIN. *Briefe von J. E. Wagner an Jean Paul Fr. Richter und August von Studnitz* sous presse

PHILOLOGIE ORIENTALE

- Fasc. VI. — V. CHAUVIN. *La recension égyptienne des Mille et une Nuits*, 1899, 123 pp. 30 fr. 00
- Fasc. XIX. — A. BRICTEUX. *Contes persans*, 1910, 528 pp. Épuisé
- Fasc. XLI. — Jeanne-Marie H. THONET. *Etude sur Edward Fitz-Gerald et la littérature persane d'après les sources originales*, 1939, 144 pp. .. 45 fr. 00
- Fasc. LIII. — A. BRICTEUX. *Les Comédies de Malkom Khan*, 1933, 130 pp. 45 fr. 00
- Fasc. LV. — A. BRICTEUX. *L'Avare de Mirza Dja'far Qarâdjadâghî*, texte persan et traduction, 1934, 102 + 88 pp. 90 fr. 00
- Fasc. LXXIV. — J. DUCHESNE-GUILLEMIN. *Etudes de morphologie iranienne, I, Les composés de l'Avesta*, 1937, XI-279 pp. 90 fr. 00
- Fasc. LXXV. — H. F. JANSSENS. *L'Entretien de la Sagesse. Introduction aux œuvres philosophiques de Bar Hebraeus*, 1937, 375 pp. 110 fr. 00
- Fasc. LXXVI. — A. BRICTEUX. *Roustem et Sohrab*. 1937, 91 pp. 30 fr. 00

VARIA

- Fasc. XV. — VICTOR TOURNEUR. *Esquisse d'une histoire des études celtiques*. 1905. 246 pp. Épuisé
- Fasc. LXXXIII. — Antoine GRÉGOIRE. *L'Apprentissage du langage*, 1937, 288 pp. (Prix Volney, del'Institut) Épuisé

Fasc. LXXXVI. — Antoine GRÉGOIRE. *Edmond-Puxi-Michel. Les prénoms et les surnoms de trois enfants*. 1939, 188 pp. 50 fr. 00

Les fascicules marqués d'un astérisque : I*, II*, III*, IV* appartiennent à la Série grand in-8° (Jésus) 27,5 × 18,5. Les fascicules I-XXX appartiennent à la Série in-8° (23 × 15), les autres à la même série (25 × 16).

On est prié d'adresser les commandes pour la Belgique à Mlle Lavoye, Bibliothèque de l'Université de Liège ; pour l'étranger, à la librairie E. Droz, rue de Tournon, 25, Paris.

Les prix s'entendent en francs belges pour la Belgique, en francs français pour l'étranger.

UNIVERSITY OF CHICAGO

37 409 713

PA 3416 Delatte, Armand,
•D34 1886- ed.
v.2 Anecdota atheni-
ensia ...

PA 3416 Delatte, Armand,
•D34 1886- ed.
v.2 Anecdota atheni-
ensia ...